3688
3-Pr-164/14/1/32

Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských.

Ročník čtrnáctý,
(od čísla 11303 do čísla 12252).
obsahující rozhodnutí z roku 1932.

Pořádá z příkazu předsednictva nejvyššího soudu II. president tohoto soudu
Dr. FRANTIŠEK VÁŽNÝ
s redakční komisí.

Veškerá práva autorská, zejména právo překladu, jsou vyhrazena.

V PRAZE 1933.
Nakladatel: JUDr. V. Tomsa, právnické vydavatelství Praha XII., Kanálská ul. 8 (Mánesova 71).

KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
Sign. 3Pr-164/1 Vod. č. inv. 5688

Tiskem chromotypografického závodu firmy Hejda & Zbroj v Mladé Boleslavi.

OBSAH:

	Stránka
Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	III—XII
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	XIII—XXI
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 11303—12252	1—1531
Věcný seznam abecední	1532—1684
Seznam ustanovení zákonných	1685—1715

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

		Čís.
leden	7. R I 1032/31	11303
»	7. R I 1033/31	11304
»	7. R I 1047/31	11305
»	7. Rv I 1734/30	11306
»	7. Rv I 1822/30	11307
»	7. Rv I 1921/30	11308
»	7. Rv I 2067/30	11309
»	7. Rv I 2206/30	11310
»	7. R II 361/31	11311
»	7. R II 364/31	11312
»	7. R II 390/31	11313
»	7. R II 392/31	11314
»	7. Rv II 805/30	11315
»	7. Rv II 810/30	11316
»	7. Rv II 817/30	11317
»	8. Rv I 1548/30	11318
»	8. Rv I 1555/30	11319
»	8. Rv I 1793/30	11320
»	8. Rv I 1820/30	11321
»	8. Rv I 1933/30	11322
»	8. Rv I 1965/30	11323
»	8. Rv I 1986/30	11324
»	8. Rv I 2015/30	11325
»	8. Rv I 2023/30	11326
»	8. Rv I 2176/30	11327
»	8. Rv I 2001/31	11328
»	8. Rv II 791/30	11329
»	8. Rv II 31/31	11330
»	9. R I 847/31	11331
»	9. R I 1014/31	11332
»	9. Rv I 1205/30	11333
»	9. Rv I 1637/30	11334
»	9. Rv I 1843/30	11335
»	9. Rv I 1993/30	11336
»	9. Rv I 1891/31	11337
»	21. R I 1043/31	11338
leden	21. R I 1080/31	11339
»	21. Rv I 1904/30	11340
»	21. Rv I 2039/30	11341
»	21. Rv I 88/31	11342
»	21. Rv II 402/31	11343
»	21. Rv II 843/31	11344
»	22. R I 1067/31	11345
»	22. R I 1112/31	11346
»	22. Rv I 1215/30	11347
»	22. Rv I 1278/30	11348
»	22. Rv I 1787/30	11349
»	22. Rv I 2113/30	11350
»	22. Rv I 2152/30	11351
»	22. R II 359/31	11352
»	23. R I 587/31	11353
»	23. R I 816/31	11354
»	23. Rv I 906/31	11355
»	23. Rv II 875/30	11356
»	25. Rv I 2059/30	11357
»	25. Rv II 847/30	11358
»	26. Rv I 1458/30	11359
únor	4. R I 954/31	11360
»	4. R I 1102/31	11361
»	4. R I 1103/31, 1104/31	11362
»	4. Rv I 1360/30	11363
»	4. Rv I 1829/30	11364
»	4. Rv I 1979/30	11365
»	4. Rv I 2298/30	11366
»	4. Nd I 29/32	11367
»	4. R II 323/31	11368
»	4. R II 423/31	11369
»	5. R I 851/31	11370
»	5. R I 867/31	11371
»	5. R I 1069/31	11372

		Čís.
únor	5. R I 17/32	11373
»	5. Rv I 1131/30	11374
»	5. Rv I 1338/30	11375
»	5. Rv I 1645/30	11376
»	5. Rv I 2154/30	11377
»	5. Rv I 25/31	11378
»	5. Rv I 2176/31	11379
»	5. R II 397/31	11380
»	5. R II 399/31	11381
»	5. Rv II 538/30	11382
»	5. Rv II 872/30	11383
»	5. Rv II 36/31	11384
»	5. Rv II 109/31	11385
»	6. R I 1106/31	11386
»	6. Rv I 1713/30	11387
»	6. Rv I 2035/30	11388
»	6. Rv I 2266/30	11389
»	6. R II 7/32	11390
»	6. Rv II 732/30	11391
»	8. Rv I 176/31	11392
»	8. Rv I 622/31	11393
»	11. Rv I 1972/30	11394
»	11. Rv I 2192/30	11395
»	12. R I 1052/31	11396
»	12. Rv I 2235/30	11397
»	12. R II 433/31	11398
»	13. R I 5/32	11399
»	13. Rv I 1778/30	11400
»	18. R I 1072/31	11401
»	18. Rv I 1913/30	11402
»	19. R I 988/31	11403
»	19. R I 1098/31	11404
»	19. R I 1116/31	11405
»	19. R I 18/32	11406
»	19. R I 44/32	11407
»	19. Rv I 1693/30	11408
»	19. Rv I 2267/30	11409
»	19. Rv I 363/31	11410
»	19. R II 428/31	11411
»	19. Rv II 747/30	11412
»	20. R I 941/31	11413
»	20. R I 999/31	11414
»	20. Rv I 2045/30	11415
»	20. Rv I 4/31	11416
»	20. R II 426/31	11417
»	22. Rv I 1724/30	11418
»	22. R II 10/32	11419
»	25. Rv I 414/31	11420
»	25. Rv I 1945/31	11421
»	25. R II 1/32	11422
»	25. R II 19/32	11423
»	26. R I 962/31	11424
»	26. R I 65/32	11425
»	26. R I 67/32	11426
»	26. R I 77/32	11427
»	26. R I 80/32	11428
únor	26. R I 121/32	11429
»	26. Rv II 184/31	11430
»	27. Rv II 93/31	11431
»	27. Rv II 110/31	11432
»	29. R I 1089/31	11433
březen	3. R I 87/32	11434
»	3. Rv I 15/31	11435
»	3. R II 430/31	11436
»	3. R II 32/32	11437
»	3. R II 46/32	11438
»	3. Rv II 866/30	11439
»	3. Rv II 28/31	11440
»	4. R I 2/32	11441
»	4. R I 78/32	11442
»	4. R I 109/32	11443
»	4. Rv I 89/31	11444
»	4. Rv I 337/31	11445
»	4. Rv I 338/31	11446
»	4. Rv I 326/32	11447
»	4. R II 49/32	11448
»	4. R II 50/32	11449
»	4. R II 53/32	11450
»	4. Rv II 146/31	11451
»	5. R I 1040/31	11452
»	5. R I 1091/31	11453
»	5. R I 33/32	11454
»	5. R I 37/32	11455
»	5. R I 47/32	11456
»	5. Rv I 336/31	11457
»	5. R II 427/31	11458
»	5. R II 31/32	11459
»	5. R II 36/32	11460
»	5. Rv II 182/31	11461
»	5. Rv II 897/31	11462
»	8. R I 1004/31	11463
»	8. R I 4/32	11464
»	8. R I 10/32	11465
»	8. R I 21/32	11466
»	8. Rv I 1834/31	11467
»	10. R I 117/32	11468
»	10. Rv I 564/31	11469
»	10. Rv I 184/32	11470
»	11. R I 116/32	11471
»	11. R I 136/32	11472
»	12. R I 31/32	11473
»	12. R I 92/32	11474
»	12. R I 96/32	11475
»	12. Rv I 2066/30	11476
»	12. R II 370/31	11477
»	12. Rv II 468/31	11478
»	17. R I 118/32	11479
»	17. R I 128/32	11480
»	17. Rv I 2178/30	11481
»	17. Rv II 3/31	11482
»	17. Nd II 7/32	11483
»	18. R I 127/32	11484

		Čís.
březen	18. Rv I 1885/30	11485
»	18. Rv I 2217/30	11486
»	18. Rv I 205/31	11487
»	18. R II 22/32	11488
»	18. Rv II 42/31	11489
»	19. R I 86/32	11490
»	19. Rv I 2275/30	11496
»	19. R I 91/32	11491
»	19. R I 134/32	11492
»	19. Rv I 1968/30	11493
»	19. Rv I 1996/30	11494
»	19. Rv I 2272/30	11495
»	19. Rv I 2275/30	11496
»	19. R II 424/31	11497
»	19. R II 76/32	11498
»	21. Rv I 1757/30	11499
»	22. R I 147/32	11500
»	22. R I 166/32	11501
»	22. R I 169/32	11502
»	22. R I 173/32	11503
»	22. Rv I 2097/30	11504
»	31. R I 12/32	11505
»	31. R I 50/32	11506
»	31. R I 159/32	11507
»	31. R I 189/32	11508
»	31. Rv I 1502/30	11509
»	31. Rv I 1764/30	11510
»	31. Rv I 132/31	11511
»	31. Rv I 411/31	11512
»	31. Rv I 151/32	11513
»	31. R II 86/32	11514
»	31. Rv II 73/31	11515
»	31. Rv II 6/32	11516
»	31. Rv II 156/32	11517
»	31. Rv II 158/32	11518
duben	1. R I 1071/31	11519
»	1. R I 190/32	11520
»	1. Rv I 1092/30	11521
»	1. Rv I 370/31	11522
»	1. Rv I 518/31	11523
»	1. Rv I 2278/31	11524
»	1. Rv I 269/32	11525
»	1. R II 21/32	11526
»	1. Rv II 21/31	11527
»	2. R I 612/31	11528
»	2. R I 41/32	11529
»	2. R I 49/32	11530
»	2. R I 122/32	11531
»	2. Rv I 2215/30	11532
»	2. Rv I 136/31	11533
»	2. Rv I 231/31	11534
»	2. R II 59/32	11535
»	2. Rv II 854/30	11536
»	4. R I 32/32	11537
»	4. Co I 2/31	11538
»	5. R I 75/32	11539
»	5. Rv I 1550/31	11540
duben	5. Rv II 27/31	11541
»	8. R I 207/32	11542
»	8. R I 208/32	11543
»	8. R I 241/32	11544
»	8. Rv I 398/31	11545
»	8. Rv I 555/31	11546
»	8. R II 40/32	11547
»	8. Rv II 118/31	11548
»	8. Rv II 188/31	11549
»	9. Rv I 2239/30	11550
»	9. Rv I 2254/30	11551
»	9. Rv I 2268/30	11552
»	9. Rv I 2274/30	11553
»	9. Rv I 442/31	11554
»	9. Rv II 5/31	11555
»	14. R I 63/32	11556
»	14. Rv I 1556/30	11557
»	14. Rv I 1564/30	11558
»	14. Rv I 1857/30	11559
»	14. Rv I 1984/30	11560
»	14. Rv I 425/31	11561
»	14. Rv I 648/31	11562
»	14. Rv I 549/32	11563
»	14. Rv I 625/32	11564
»	14. R II 90/32	11565
»	14. Rv II 583/30	11566
»	15. R I 330/31	11567
»	15. R I 195/32	11568
»	15. R I 244/32	11569
»	15. Rv I 1683/30	11570
»	15. Rv I 2/31	11571
»	15. Rv I 297/31	11572
»	15. Rv I 349/31	11573
»	15. Rv I 353/31	11574
»	15. Rv I 450/31	11575
»	15. Rv I 611/31	11576
»	15. Rv I 311/32	11577
»	15. Rv I 529/32	11578
»	15. Rv I 578/32	11579
»	15. R II 112/32	11580
»	15. Rv II 205/31	11581
»	15. Rv II 264/31	11582
»	16. R I 120/32	11583
»	16. R I 164/32	11584
»	16. R I 191/32	11585
»	16. R II 96/32	11586
»	16. R II 134/32	11587
»	16. Rv II 201/31	11588
»	16. Rv II 82/32	11589
»	16. Rv II 200/32	11590
»	18. R II 85/32	11591
»	22. R I 133/32	11592
»	22. R I 150/32	11593
»	22. R I 243/32	11594
»	22. R I 253/32	11595
»	22. R I 256/32	11596
»	22. R I 279/32	11597

		Čís.
duben	22. Rv I 28/31	11598
»	22. Rv I 553/31	11599
»	22. Rv I 548/32	11600
»	22. R II 131/32	11601
»	22. Rv II 219/32	11602
»	23. Rv I 974/31	11603
»	23. Rv I 2279/31	11604
»	23. Rv II 22/31	11605
»	24. R I 282/32	11606
»	28. R I 284/32	11607
»	28. Rv I 378/31	11608
»	28. Rv I 562/31	11609
»	28. Rv I 625/31	11610
»	28. R II 117/32	11611
»	28. R II 158/32	11612
»	28. Rv II 643/31	11613
»	29. R I 161/32	11614
»	29. R I 177/32	11615
»	29. R I 259/32	11616
»	29. R I 277/32	11617
»	29. R I 291/32	11618
»	29. Rv I 428/31	11619
»	29. Rv I 456/31	11620
»	29. Rv I 1766/31	11621
»	29. Rv I 27/32	11622
»	29. Rv I 744/32	11623
»	29. R II 78/32	11624
»	29. R II 82/32	11625
»	29. Rv II 138/31	11626
»	29. Rv II 787/31	11627
»	30. R I 205/32	11628
»	30. Rv I 75/31	11629
»	30. Rv I 460/31	11630
květen	2. R I 197/32	11631
»	2. R I 221/32	11632
»	2. R I 232/32	11633
»	2. Rv I 607/31	11634
»	4. R I 306/32	11635
»	4. Rv I 487/31	11636
»	4. Rv I 724/32	11637
»	4. R II 156/32	11638
»	4. R II 162/32	11639
»	4. Rv II 53/31	11640
»	6. R I 162/32	11641
»	6. R I 235/32	11642
»	6. Rv I 112/31	11643
»	6. Rv I 470/32	11644
»	6. Rv I 646/32	11645
»	6. Rv II 172/31	11646
»	7. Rv I 2271/30	11647
»	7. Rv I 695/32	11648
»	7. R II 141/32	11649
»	7. Rv II 52/31	11650
»	9. R I 131/32	11651
»	9. Rv II 96/31	11652
»	9. Co II 7 /31	11653
»	10. R I 212/32	11654

		Čís.
květen	10. R I 251/32	11655
»	10. Rv I 979/31	11656
»	11. R I 264/32	11657
»	12. R I 199/32	11658
»	12. Rv I 445/31	11659
»	12. Rv I 350/32	11660
»	12. R II 159/32	11661
»	12. Rv II 253/31	11662
»	13. R I 155/32	11663
»	13. R I 318/32	11664
»	13. Rv I 52/31	11665
»	13. Rv I 475/31	11666
»	13. Rv I 578/31	11667
»	13. R II 107/32	11668
»	13. Rv II 891/30	11669
»	14. RI 343/32	11670
»	14. R I 349/32	11671
»	14. Rv I 206/31	11672
»	14. R II 147/32	11673
»	17. Pres. 1695/31	11674
»	19. Rv I 748/31	11675
»	19. Rv II 331/31	11676
»	20. R I 135/32	11677
»	20. R I 144/32	11678
»	20. R I 293/32	11679
»	20. R I 346/32	11680
»	20. R I 381/32	11681
»	20. Rv I 113/31	11682
»	20. Rv I 513/32	11683
»	20. R II 122/32	11684
»	20. Rv II 199/31	11685
»	20. Rv II 340/31	11686
»	20. Rv II 284/32	11687
»	21. R I 339/32	11688
»	21. R I 340/32	11689
»	21. R I 371/32	11690
»	21. R II 272/31	11691
»	21. R II 148/32	11692
»	21. R II 154/32	11693
»	21. Rv II 247/32	11694
»	23. R I 324/32	11695
»	24. Rv II 2/31	11696
»	25. Rv I 362/31	11697
»	25. Rv I 929/31	11698
»	25. R II 196/32	11699
»	25. Rv II 136/31	11700
»	27. R I 316/32	11701
»	27. Rv I 233/31	11702
»	27. Rv I 901/31	11703
»	28. R I 332/32	11704
»	28. Rv I 382/31	11705
»	28. Rv I 387/31	11706
»	28. Rv I 791/31	11707
»	28. R II 193/32	11708
»	28. Rv II 343/32	11709
»	31. Rv I 854/31	11710
»	31. Rv I 860/32	11711

		Čís.
červen	1. Rv II 85/31	11712
»	1. Rv I 727/31	11713
»	1. Rv I 752/31	11714
»	2. Rv II 329/31	11715
»	3. R I 321/32	11716
»	3. R I 385/32	11717
»	3. R I 386/32	11718
»	3. R I 398/32	11719
»	3. R I 407/32	11720
»	3. R I 408/32	11721
»	3. R I 431/32	11722
»	3. Rv I 309/31	11723
»	3. Rv I 683/31	11724
»	3. Rv I 687/32	11725
»	4. R I 370/32	11726
»	4. R I 421/32	11727
»	4. Rv I 969/31	11728
»	4. Rv II 150/31	11729
»	4. Rv II 349/31	11730
»	4. Rv II 355/31	11731
»	6. R I 415/32	11732
»	6. R I 423/32	11733
»	6. Rv I 674/31	11734
»	6. Rv I 705/31	11735
»	9. Rv II 101/31	11736
»	9. Rv II 459/31	11737
»	10. R I 261/32	11738
»	10. R I 410/32	11739
»	10. R I 434/32	11740
»	10. R I 453/32	11741
»	10. Rv I 898/31	11742
»	10. Rv I 994/31	11743
»	10. Rv I 899/32	11744
»	10. R II 164/32	11745
»	10. R II 210/32	11746
»	11. R I 401/32	11747
»	11. Rv I 796/31	11748
»	11. Rv I 773/32	11749
»	11. R II 171/32	11750
»	16. R I 309/32	11751
»	16. Rv I 1002/32	11752
»	17. R I 446/32	11753
»	17. R I 447/32	11754
»	17. Rv I 95/31	11755
»	17. Rv I 582/31	11756
»	17. Rv I 754/31	11757
»	17. Rv I 178/32	11758
»	18. R I 427/32	11759
»	18. R I 430/32	11760
»	18. R I 432/32	11761
»	18. R I 492/32	11762
»	18. Rv I 583/31	11763
»	18. Rv I 746/31	11764
»	18. Rv I 755/31	11765
»	18. Rv I 762/31	11766

		Čís.
červen	18. Rv II 225/31	11767
»	18. Rv II 314/31	11768
»	18. Rv II 379/31	11769
»	18. Rv II 287/32	11770
»	23. R I 405/32	11771
»	23. R I 409/32	11772
»	23. R I 429/32	11773
»	23. R I 468/32	11774
»	23. R I 472/32	11775
»	23. R I 475/32	11776
»	23. Rv I 416/31	11777
»	23. Rv I 809/31	11778
»	23. Rv I 705/32	11779
»	23. Rv I 804/32	11780
»	23. R II 224/32	11781
»	23. Rv II 384/32	11782
»	23. Rv II 435/32	11783
»	24. R I 140/32	11784
»	24. R I 413/32	11785
»	24. R I 461/32	11786
»	24. R I 469/32	11787
»	24. R I 484/32	11788
»	24. R I 500/32	11789
»	24. R I 508/32	11790
»	24. R I 517/32	11791
»	24. Rv I 129/31	11792
»	24. Rv I 481/31	11793
»	24. Rv I 789/31	11794
»	24. Rv I 868/31	11795
»	24. Rv I 870/31	11796
»	24. Rv I 1102/32	11797
»	24. R II 113/32	11798
»	24. R II 190/32	11799
»	24. R II 218/32	11800
»	24. Rv II 126/31	11801
»	25. R I 476/32	11802
»	25. Rv I 1343/31	11803
»	25. R II 221/32	11804
»	27. R I 224/32	11805
»	27. Rv II 373/32	11806
»	30. R I 289/32	11807
»	30. R I 418/32	11808
»	30. R I 426/32	11809
»	30. R I 433/32	11810
»	30. R II 225/32	11811
»	30. R II 242/32	11812
»	30. R II 243/32	11813
»	30. R II 252/32	11814
červenec	1. R I 448/32	11815
»	1. R I 463/32	11816
»	1. R I 467/32	11817
»	1. R I 499/32	11818
»	1. Rv I 1952/30	11819

		Čís.
červenec	1. R II 151/32	11820
»	1. R II 233/32	11821
»	1. Rv II 845/30	11822
»	7. R I 425/32	11823
»	7. R I 533/32	11824
»	7. R I 543/32	11825
»	8. Rv II 432/32	11826
»	14. R II 267/32	11827
»	14. Rv II 482/32	11828
»	16. R I 551/32	11829
»	16. R I 579/32	11830
srpen	6. R I 566/32	11831
»	20. R I 642/32	11832
»	20. R I 653/32	11833
»	20. R II 321/32	11834
»	26. R I 414/32	11835
»	26. R I 436/32	11836
»	26. R I 526/32	11837
»	26. R I 565/32	11838
»	26. R I 598/32	11839
»	27. R I 684/32	11840
»	27. R II 88/32, Rv/II 177/32	11841
»	27. Nd II 102/32	11842
září	1. Rv I 665/31	11843
»	1. Rv I 1209/31	11844
»	1. R II 280/32	11845
»	1. Rv II 6/31	11846
»	2. R I 336/32	11847
»	2. R I 545/32	11848
»	2. R I 591/32	11849
»	2. R I 672/32	11850
»	2. Rv I 1005/31	11851
»	2. Rv I 17/32	11852
»	2. Rv I 544/32	11853
»	2. Rv I 757/32	11854
»	2. Rv I 950/32	11855
»	2. R II 278/32	11856
»	2. R II 295/32	11857
»	2. Rv II 171/32	11858
»	3. R I 344/32	11859
»	3. Rv I 397/31	11860
»	3. Rv II 222/31	11861
»	8. R I 599/32	11862
»	8. Rv I 879/31	11863
»	8. Rv I 1112/32	11864
»	8. Rv II 591/32	11865
»	9. R I 536/32	11866
»	9. R I 558/32	11867
»	9. R I 567/32	11868
»	9. R I 614/32	11869
září	9. R I 639/32	11870
»	9. R I 666/32	11871
»	9. Rv I 1008/31	11872
»	9. Rv I 962/32	11873
»	9. R II 187/32	11874
»	9. R II 269/32	11875
»	9. R II 292/32	11876
»	9. Rv II 404/31	11877
»	9. Rv II 413/31	11878
»	9. Rv II 565/32	11879
»	10. R I 1026/31	11880
»	10. Rv I 306/31	11881
»	10. Rv I 2139/31	11882
»	10. R II 322/32	11883
»	10. R II 345/32	11884
»	10. Rv II 481/31	11885
»	15. R I 585/32	11886
»	15. Rv I 566/31	11887
»	15. Rv I 1478/32	11888
»	15. R II 256/32	11889
»	15. R II 273/32	11890
»	15. R II 338/32	11891
»	15. Rv II 154/32	11892
»	16. R I 557/32	11893
»	R I 597/32	11894
»	16. R I 604/32	11895
»	16. R I 713/32	11896
»	16. Rv I 50/31	11897
»	16. Rv I 896/31	11898
»	16. R II 136/32	11899
»	16. R II 311/32	11900
»	16. Rv II 324/31	11901
»	17. R I 703/32	11902
»	17. R I 710/32	11903
»	19. Co II 3/31	11904
»	22. R I 406/32	11905
»	22. R I 611/32	11906
»	22. R I 662/32	11907
»	22. R I 668/32	11908
»	22. R I 719/32	11909
»	22. R I 728/32	11910
»	22. Rv I 1489/32	11911
»	22. R II 380/32	11912
»	22. Rv II 590/32	11913
»	23. R I 934/31	11914
»	23. R I 518/32	11915
»	23. R I 528/32	11916
»	23. R I 531/32	11917
»	23. R I 582/32	11918
»	23. R I 587/32	11919
»	23. Rv I 2307/31	11920
»	23. R II 230/32	11921
»	23. R II 238/32	11922
»	23. R II 262/32	11923

		Čís.
září	23. R II 285/32	11924
»	23. R II 319/32	11925
»	23. R II 324/32	11926
»	24. R I 632/32	11927
»	24. Rv I 715/32	11928
»	24. Rv I 1562/32	11929
»	24. R II 304/32	11930
»	24. R II 305/32	11931
»	27. Pres. 176/32	11932
»	29. R I 523/32	11933
»	29. R I 578/32	11934
»	29. R I 738/32	11935
»	29. R I 745/32	11936
»	29. R I 751/32	11937
»	29. Rv I 1014/31	11938
»	29. Rv I 295/32	11939
»	30. R I 325/32	11940
»	30. R I 726/32	11941
»	30. Rv I 1148/32	11942
»	30. Rv II 542/32	11943
říjen	1. R I 663/32	11944
»	1. Rv I 1083/31	11945
»	1. R II 258/32	11946
»	1. R II 375/32	11947
»	1. Rv II 442/31	11948
»	6. R I 694/32	11949
»	6. R I 721/32	11950
»	6. R I 766/32	11951
»	6. Rv I 836/31	11952
»	6. R II 333/32	11953
»	6. R II 377/32	11954
»	6. R II 390/32	11955
»	6. R II 394/32	11956
»	6. Rv II 323/31	11957
»	7. R I 568/32	11958
»	7. R I 667/32	11959
»	7. R I 669/32	11960
»	7. R I 682/32	11961
»	7. R I 712/32	11962
»	7. R I 720/32	11963
»	7. R I 744/32	11964
»	7. Rv I 402/31	11965
»	7. Rv I 299/32	11966
»	7. R II 371/32	11967
»	7. Rv II 35/31	11968
»	7. Rv II 285/31	11969
»	7. Rv II 455/31	11970
»	8. R I 691/32	11971
»	8. R II 374/32	11972
»	11. Rv II 471/32	11973
»	13. R I 804/32	11974
»	13. R I 810/32	11975
»	13. R II 346/32	11976
říjen	13. R II 398/32	11977
»	14. R I 554/32	11978
»	14. R I 571/32	11979
»	14. R I 742/32	11980
»	14. R I 763/32	11981
»	14. R I 787/32	11982
»	14. R I 818/32	11983
»	14. Rv I 469/31	11984
»	14. Rv I 636/31	11985
»	14. Rv I 758/31	11986
»	14. Rv I 954/31	11987
»	14. Rv I 1027/31	11988
»	14. Rv I 1595/32	11989
»	14. R II 395/32	11990
»	14. Rv II 322/31	11991
»	15. R I 660/32	11992
»	15. R I 769/32	11993
»	15. R I 801/32	11994
»	15. Rv I 1405/31	11995
»	15. R II 216/31	11996
»	15. R II 382/32	11997
»	15. R II 402/32	11998
»	20. R I 530/32	11999
»	20. R I 602/32	12000
»	20. R I 815/32	12001
»	20. Rv I 640/31	12002
»	20. Rv I 720/31	12003
»	20. Rv I 1536/32	12004
»	20. R II 281/32	12005
»	20. R II 339/32	12006
»	20. R II 404/32	12007
»	20. Rv II 388/31	12008
»	21. R I 373/32	12009
»	21. R I 544/32	12010
»	21. R I 596/32	12011
»	21. R I 822/32	12012
»	21. R I 830/32	12013
»	21. R I 835/32	12014
»	21. Rv I 584/31	12015
»	21. Rv I 1030/31	12016
»	21. Rv I 1060/31	12017
»	21. Rv I 1333/31	12018
»	21. Rv I 1284/32	12019
»	21. R II 212/32	12020
»	21. R II 237/32	12021
»	21. Rv II 392/31	12022
»	22. R I 790/32	12023
»	22. Rv I 734/31	12024
»	22. Rv I 940/31	12025
»	22. Rv I 1115/32	12026
»	22. Rv I 1348/32	12027
»	22. R II 399/32	12028
»	22. Rv II 370/31	12029

		Čís.
říjen	27. R I 791/32	12030
»	27. R I 848/32	12031
»	27. Rv I 1361/31	12032
»	27. Rv I 1720/32	12033
»	27. Rv I 1727/32	12034
»	27. Rv II 620/32	12035
»	29. R I 529/32	12036
»	29. R I 743/32	12037
»	29. R I 779/32	12038
»	29. R I 826/32	12039
»	29. R I 849/32	12040
»	29. Rv I 257/31	12041
»	29. Rv I 560/31	12042
»	29. Rv I 792/31	12043
»	29. Rv I 1501/31	12044
»	29. Rv II 411/32	12045
listopad	3. R I 607, 608/32	12046
»	3. R I 864/32	12047
»	3. R I 889/32	12048
»	3. R I 920/32	12049
»	3. Rv I 609/31	12050
»	3. Rv I 1293/31	12051
»	3. Rv I 1838/32	12052
»	3. R II 351/32	12053
»	3. R II 379/32	12054
»	3. R II 432/32	12055
»	3. R II 435/32	12056
»	4. R I 884/32	12057
»	4. R I 887/32	12058
»	4. R I 898/32	12059
»	4. Rv I 825/31	12060
»	4. Rv I 1366/31	12061
»	4. Rv I 1731/32	12062
»	4. Rv I 1779/32	12063
»	4. Rv I 1878/32	12064
»	4. R II 391/32	12065
»	4. R II 412/32	12066
»	4. R II 416/32	12067
»	4. Rv II 517/31	12068
»	4. Rv II 590/31	12069
»	5. R I 855/32	12070
»	5. R I 860/32	12071
»	5. R I 893/32	12072
»	5. Rv I 59/31	12073
»	5. Rv I 269/31	12074
»	5. Rv I 703/31	12075
»	5. Rv I 1112/31	12076
»	5. Rv I 1794/31	12077
»	10. R I 863/32	12078
»	10. Rv I 669/31	12079
»	10. Rv I 1580/32	12080
»	10. Rv II 283/31	12081

		Čís.
listopad	11. R I 737/32	12082
»	11. R I 829/32	12083
»	11. R I 861/32	12084
»	11. R I 922/32	12085
»	11. Rv I 713/31	12086
»	11. Rv I 830/31	12087
»	11. Rv I 952/31	12088
»	11. Rv I 1404/31	12089
»	11. Rv I 1453/31	12090
»	11. Rv I 967/32	12091
»	11. Rv I 1579/32	12092
»	11. R II 356/32	12093
»	11. R II 424/32	12094
»	12. R I 731/32	12095
»	12. R II 152/32	12096
»	12. Rv II 86/31	12097
»	17. R I 923, 924/32	12098
»	17. R I 950/32	12099
»	17. Rv I 780/31	12100
»	17. Rv I 819/31	12101
»	17. Rv I 833/31	12102
»	17. Rv I 1073/31	12103
»	17. Rv I 1500/31	12104
»	17. Nd II 132/32	12105
»	18. R I 814/32	12106
»	18. R I 931/32	12107
»	18. R I 934/32	12108
»	18. Rv I 1453/30	12109
»	18. Rv I 950/31	12110
»	18. Rv I 1190/31	12111
»	18. Rv I 1373/31	12112
»	18. Rv I 1461/31	12113
»	18. Rv I 1540/31	12114
»	18. Rv I 1546/31	12115
»	18. Rv I 814/32	12116
»	18. Rv I 1994/32	12117
»	19. R I 677/32	12118
»	19. R I 899/32	12119
»	19. R I 954/32	12120
»	19. Rv I 1121/31	12121
»	19. Rv I 1384/32	12122
»	19. Rv I 2027/32	12123
»	19. Rv II 180/31	12124
»	19. Rv II 347/31	12125
»	23. Rv I 786/31	12126
»	23. Rv II 607/31	12127
»	24. R I 838/32	12128
»	24. R I 959/32	12129
»	24. Rv I 948/31	12130
»	24. Rv I 1206/31	12131
»	24. Rv I 1413/31	12132
»	24. Rv II 374/31	12133
»	25. R I 823/32	12134
»	25. R I 939/32	12135

		Čís.
listopad	25. R I 963/32	12136
»	25. Rv I 1316/31	12137
»	25. Rv I 1368/31	12138
»	25. Rv I 1451/31	12139
»	25. R II 359/32	12140
»	25. R II 414/32	12141
»	25. R II 449/32	12142
»	25. Rv II 539/31	12143
»	26. Rv I 924/31	12144
»	26. Rv I 1085/31	12145
»	26. Rv I 1133/31	12146
»	26. Rv I 1569/32	12147
prosinec	2. R I 882/32	12148
»	2. R I 908/32	12149
»	2. R I 943/32	12150
»	2. R I 985/32	12151
»	2. R I 994/32	12152
»	2. Rv I 876/31	12153
»	2. Rv I 1452/31	12154
»	2. Rv I 1475/31	12155
»	2. Rv I 1545/31	12156
»	2. Rv I 1637/31	12157
»	2. Rv I 1539/32	12158
»	2. R II 448/32	12159
»	2. Rv II 479/31	12160
»	3. R I 868/32	12161
»	3. R I 971/32	12162
»	3. Rv I 1241/31	12163
»	3. Rv I 1513/31	12164
»	3. Rv II 153/31	12165
»	3. Rv II 505/32	12166
»	3. Rv II 539/32	12167
»	9. R I 854/32	12168
»	9. R I 1007/32	12169
»	9. Rv I 843/31	12170
»	9. Rv I 1251/31	12171
»	9. Rv I 1485/31	12172
»	9. Rv I 1703/31	12173
»	10. Rv I 987/31	12174
»	10. Rv I 1058/31	12175
»	10. Rv I 1659/32	12176
»	10. Rv I 1985/32	12177
»	12. R I 990/32	12178
»	12. R I 1031/32	12179
»	12. Rv II 292/31	12180
»	15. R I 831/32	12181
»	15. R I 989/32	12182
»	15. R I 1017/32	12183
»	15. R I 1050/32	12184
»	15. Rv I 961/31	12185

		Čís.
prosinec	15. Rv I 1194/31	12186
»	15. Rv I 1350/31	12187
»	15. Rv I 1372/31	12188
»	15. Rv I 1735/31	12189
»	15. R II 489/32	12190
»	15. Rv II 655/31	12191
»	16. R I 930/32	12192
»	16. R I 1019/32	12193
»	16. Rv I 1288/31	12194
»	16. Rv I 1481/31	12195
»	16. Rv I 1724/31	12196
»	16. Rv I 1836/31	12197
»	16. R II 451/32	12198
»	16. R II 473/32	12199
»	16. Rv II 541/31	12200
»	16. Rv II 664/31	12201
»	17. Rv I 1201/31	12202
»	17. R II 433/32	12203
»	17. R II 472/32	12204
»	19. R I 1043/32	12205
»	21. R I 1028/32	12206
»	21. Rv I 985/31	12207
»	21. Rv I 986/31	12208
»	21. Rv I 1016/31	12209
»	21. Rv I 1127/31	12210
»	21. Rv I 1327/31	12211
»	21. Rv I 1424/31	12212
»	21. Rv I 1733/31	12213
»	21. Rv I 1545/32	12214
»	21. Rv II 33/31	12215
»	22. R I 921/32	12216
»	22. R I 1020/32	12217
»	22. R I 1035/32	12218
»	22. Rv I 1654/31	12219
»	22. Rv I 2167/31	12220
»	22. R II 458/32	12221
»	22. R II 469/32	12222
»	22. R II 475/32	12223
»	22. R II 485/32	12224
»	22. Rv II 311/31	12225
»	22. Rv II 472/31	12226
»	23. R I 1045/32	12227
»	23. Rv I 606/31	12228
»	28. R I 1064/32	12229
»	28. R I 1080/32	12230
»	28. R I 1088/32	12231
»	28. R I 1097/32	12232
»	28. Rv I 2235/32	12233
»	28. Rv II 525/31	12234
»	28. Rv II 785/31	12235
»	28. Nd II 159/32	12236
»	29. R I 966/32	12237
»	29. R I 993/32	12238

		Čís.
»	29. R I 1021/32	12239
»	29. R I 1066/32	12240
»	29. Rv I 800/31	12241
»	29. Rv I 1374/31	12242
»	29. Rv I 1671/31	12243
»	29. R II 465/32	12244
»	29. Rv II 559/31	12245
»	29 Rv II 591/31	12246
»	29. Rv II 670/31	12247
»	30. R I 696/32	12248
»	30. R I 1095/32	12249
»	30. R II 501/32	12250
»	30. Rv II 451/31	12251
»	31. R I 689/31, Rv I 1517/31	12252

Seznam rozhodnutí podle spisových značek.

	Čís.
R I	
R I 330/31	11567
» 587/31	11353
» 612/31	11528
» 689/31	12252
» 816/31	11354
» 847/31	11331
» 851/31	11370
» 867/31	11371
» 934/31	11914
» 941/31	11413
» 954/31	11360
» 962/31	11424
» 988/31	11403
» 999/31	11414
» 1004/31	11463
» 1014/31	11332
» 1026/31	11880
» 1032/31	11303
» 1033/31	11304
» 1040/31	11452
» 1043/31	11338
» 1047/31	11305
» 1052/31	11396
» 1067/31	11345
» 1069/31	11372
» 1071/31	11519
» 1072/31	11401
» 1080/31	11339
» 1089/31	11433
» 1091/31	11453
» 1098/31	11404
» 1102/31	11361
» 1103, 1104/31	11362
» 1106/31	11386
» 1112/31	11346
» 1116/31	11405
» 2/32	11441
» 4/32	11464
» 5/32	11399
» 10/32	11465
» 12/32	11505
» 17/32	11373
» 18/32	11406

	Čís.
R I 21/32	11466
» 31/32	11473
» 32/32	11537
» 33/32	11454
» 37/32	11455
» 41/32	11529
» 44/32	11407
» 47/32	11456
» 49/32	11530
» 50/32	11506
» 63/32	11556
» 65/32	11425
» 67/32	11426
» 75/32	11539
» 77/32	11427
» 78/32	11442
» 80/32	11428
» 86/32	11490
» 87/32	11434
» 91/32	11491
» 92/32	11474
» 96/32	11475
» 109/32	11443
» 116/32	11471
» 117/32	11468
» 118/32	11479
» 120/32	11583
» 121/32	11429
» 122/32	11531
» 127/32	11484
» 128/32	11480
» 131/32	11651
» 133/32	11592
» 134/32	11492
» 135/32	11677
» 136/32	11472
» 140/32	11784
» 144/32	11678
» 147/32	11500
» 150/32	11593
» 155/32	11663
» 159/32	11507
» 161/32	11614
» 162/32	11641
» 164/32	11584

	Čís.
R I 166/32	11501
» 169/32	11502
» 173/32	11503
» 177/32	11615
» 189/32	11508
» 190/32	11520
» 191/32	11585
» 195/32	11568
» 197/32	11631
» 199/32	11658
» 205/32	11628
» 207/32	11542
» 208/32	11543
» 212/32	11654
» 221/32	11632
» 224/32	11805
» 232/32	11633
» 235/32	11642
» 241/32	11544
» 243/32	11594
» 244/32	11569
» 251/32	11655
» 253/32	11595
» 256/32	11596
» 259/32	11616
» 261/32	11738
» 264/32	11657
» 277/32	11617
» 279/32	11597
» 282/32	11606
» 284/32	11607
» 289/32	11807
» 291/32	11618
» 293/32	11679
» 306/32	11635
» 309/32	11751
» 316/32	11701
» 318/32	11664
» 321/32	11716
» 324/32	11695
» 325/32	11940
» 332/32	11704
» 336/32	11847
» 339/32	11688
» 340/32	11689
» 343/32	11670
» 344/32	11859
» 346/32	11680
» 349/32	11671
» 370/32	11726
» 371/32	11690
» 373/32	12009
» 381/32	11681
» 385/32	11717
» 386/32	11718
» 398/32	11719
» 401/32	11747

	Čís.
R I 405/32	11771
» 406/32	11905
» 407/32	11720
» 408/32	11721
» 409/32	11772
» 410/32	11739
» 413/32	11785
» 414/32	11835
» 415/32	11732
» 418/32	11808
» 421/32	11727
» 423/32	11733
» 425/32	11823
» 426/32	11809
» 427/32	11759
» 429/32	11773
» 430/32	11760
» 431/32	11722
» 432/32	11761
» 433/32	11810
» 434/32	11740
» 436/32	11836
» 446/32	11753
» 447/32	11754
» 448/32	11815
» 453/32	11741
» 461/32	11786
» 463/32	11816
» 467/32	11817
» 468/32	11774
» 469/32	11787
» 472/32	11775
» 475/32	11776
» 476/32	11802
» 484/32	11788
» 492/32	11762
» 499/32	11818
» 500/32	11789
» 508/32	11790
» 517/32	11791
» 518/32	11915
» 523/32	11933
» 526/32	11837
» 528/32	11916
» 529/32	12036
» 530/32	11999
» 531/32	11917
» 533/32	11824
» 536/32	11866
» 543/32	11825
» 544/32	12010
» 545/32	11848
» 551/32	11829
» 554/32	11978
» 557/32	11893
» 558/32	11867
» 565/32	11838

	Čís.
R I 566/32	11831
» 567/32	11868
» 568/32	11958
» 571/32	11979
» 578/32	11934
» 579/32	11830
» 582/32	11918
» 585/32	11886
» 587/32	11919
» 591/32	11849
» 596/32	12011
» 597/32	11894
» 598/32	11839
» 599/32	11862
» 602/32	12000
» 604/32	11895
» 607/32	12046
» 608/32	12046
» 611/32	11906
» 614/32	11869
» 632/32	11927
» 639/32	11870
» 642/32	11832
» 653/32	11833
» 660/32	11992
» 662/32	11907
» 663/32	11944
» 666/32	11871
» 667/32	11959
» 668/32	11908
» 669/32	11960
» 672/32	11850
» 677/32	12118
» 682/32	11961
» 684/32	11840
» 691/32	11971
» 694/32	11949
» 696/32	12248
» 703/32	11902
» 710/32	11903
» 712/32	11962
» 713/32	11896
» 719/32	11909
» 720/32	11963
» 721/32	11950
» 726/32	11941
» 728/32	11910
» 731/32	12095
» 737/32	12082
» 738/32	11935
» 742/32	11980
» 743/32	12037
» 744/32	11964
» 745/32	11936
» 751/32	11937
» 763/32	11981
» 766/32	11951

	Čís.
R I 769/32	11993
» 779/32	12038
» 787/32	11982
» 790/32	12023
» 791/32	12030
» 801/32	11994
» 804/32	11974
» 810/32	11975
» 814/32	12106
» 815/32	12001
» 818/32	11983
» 822/32	12012
» 823/32	12134
» 826/32	12039
» 829/32	12083
» 830/32	12013
» 831/32	12181
» 835/32	12014
» 838/32	12128
» 848/32	12031
» 849/32	12040
» 854/32	12168
» 855/32	12070
» 860/32	12071
» 861/32	12084
» 863/32	12078
» 864/32	12047
» 868/32	12161
» 882/32	12148
» 884/32	12057
» 887/32	12058
» 889/32	12048
» 893/32	12072
» 898/32	12059
» 899/32	12119
» 908/32	12149
» 920/32	12049
» 921/32	12216
» 922/32	12085
» 923/32	12098
» 924/32	12098
» 930/32	12192
» 931/32	12107
» 934/32	12108
» 939/32	12135
» 943/32	12150
» 950/32	12099
» 954/32	12120
» 959/32	12129
» 963/32	12136
» 966/32	12237
» 971/32	12162
» 985/32	12151
» 989/32	12182
» 990/32	12178
» 993/32	12238
» 994/32	12152

	Čís
R I 1007/32	12169
» 1017/32	12183
» 1019/32	12193
» 1020/32	12217
» 1021/32	12239
» 1028/32	12206
» 1031/32	12179
» 1035/32	12218
» 1043/32	12205
» 1045/32	12227
» 1050/32	12184
» 1064/32	12229
» 1066/32	12240
» 1080/32	12230
» 1088/32	12231
» 1095/32	12249
» 1097/32	12232

Rv I

Rv I 1092/30	11521
» 1131/30	11374
» 1205/30	11333
» 1215/30	11347
» 1278/30	11348
» 1338/30	11375
» 1360/30	11363
» 1453/30	12109
» 1458/30	11359
» 1502/30	11509
» 1548/30	11318
» 1555/30	11319
» 1556/30	11557
» 1564/30	11558
» 1637/30	11334
» 1645/30	11376
» 1683/30	11570
» 1693/30	11408
» 1713/30	11387
» 1724/30	11418
» 1734/30	11306
» 1757/30	11499
» 1764/30	11510
» 1778/30	11400
» 1787/30	11349
» 1793/30	11320
» 1820/30	11321
» 1822/30	11307
» 1829/30	11364
» 1843/30	11335
» 1857/30	11559
» 1885/30	11485
» 1904/30	11340
» 1913/30	11402
» 1921/30	11308
» 1933/30	11322
» 1952/30	11819
» 1965/30	11323

	Čís.
Rv I 1968/30	11493
» 1972/30	11394
» 1979/30	11365
» 1984/30	11560
» 1986/30	11324
» 1993/30	11336
» 1996/30	11494
» 2015/30	11325
» 2023/30	11326
» 2035/30	11388
» 2039/30	11341
» 2045/30	11415
» 2059/30	11357
» 2066/30	11476
» 2067/30	11309
» 2097/30	11504
» 2113/30	11350
» 2152/30	11351
» 2154/30	11377
» 2176/30	11327
» 2178/30	11481
» 2192/30	11395
» 2206/30	11310
» 2215/30	11532
» 2217/30	11486
» 2235/30	11397
» 2239/30	11550
» 2254/30	11551
» 2266/30	11389
» 2267/30	11409
» 2268/30	11552
» 2271/30	11647
» 2272/30	11495
» 2274/30	11553
» 2275/30	11496
» 2298/30	11366
» 2/31	11571
» 4/31	11416
» 15/31	11435
» 25/31	11378
» 28/31	11598
» 50/31	11897
» 52/31	11665
» 59/31	12073
» 75/31	11629
» 88/31	11342
» 89/31	11444
» 95/31	11555
» 112/31	11643
» 113/31	11682
» 129/31	11792
» 132/31	11511
» 136/31	11533
» 176/31	11392
» 205/31	11487
» 206/31	11672
» 231/31	11534

	Čís.
Rv I 233/31	11702
» 257/31	12041
» 269/31	12074
» 297/31	11572
» 306/31	11881
» 309/31	11723
» 336/31	11457
» 337/31	11445
» 338/31	11446
» 349/31	11573
» 353/31	11574
» 362/31	11697
» 363/31	11410
» 370/31	11522
» 378/31	11608
» 382/31	11705
» 387/31	11706
» 397/31	11860
» 398/31	11545
» 402/31	11965
» 411/31	11512
» 414/31	11420
» 416/31	11777
» 425/31	11561
» 428/31	11619
» 442/31	11554
» 445/31	11659
» 450/31	11575
» 456/31	11620
» 460/31	11630
» 469/31	11984
» 475/31	11666
» 481/31	11793
» 487/31	11636
» 518/31	11523
» 553/31	11599
» 555/31	11546
» 560/31	12042
» 562/31	11609
» 564/31	11469
» 566/31	11887
» 578/31	11667
» 582/31	11756
» 583/31	11763
» 584/31	12015
» 606/31	12228
» 607/31	11634
» 609/31	12050
» 611/31	11576
» 622/31	11393
» 625/31	11610
» 636/31	11985
» 640/31	12002
» 648/31	11562
» 665/31	11843
» 669/31	12079
» 674/31	11734
» 683/31	11724

	Čís.
Rv I 703/31	12075
» 705/31	11735
» 713/31	12086
» 720/31	12003
» 727/31	11713
» 734/31	12024
» 746/31	11764
» 748/31	11675
» 752/31	11714
» 754/31	11757
» 755/31	11765
» 758/31	11986
» 762/31	11766
» 780/31	12100
» 786/31	12126
» 789/31	11794
» 791/31	11707
» 792/31	12043
» 796/31	11748
» 800/31	12241
» 809/31	11778
» 819/31	12101
» 825/31	12060
» 830/31	12087
» 833/31	12102
» 836/31	11952
» 843/31	12170
» 854/31	11710
» 868/31	11795
» 870/31	11796
» 876/31	12153
» 879/31	11863
» 896/31	11898
» 898/31	11742
» 901/31	11703
» 906/31	11355
» 924/31	12144
» 929/31	11698
» 940/31	12025
» 948/31	12130
» 950/31	12110
» 952/31	12088
» 954/31	11987
» 961/31	12185
» 969/31	11728
» 974/31	11603
» 979/31	11656
» 985/31	12207
» 986/31	12208
» 987/31	12174
» 994/31	11743
» 1005/31	11851
» 1008/31	11872
» 1014/31	11938
» 1016/31	12209
» 1027/31	11988
» 1030/31	12016

		Čís.
Rv I	1058/31	12175
»	1060/31	12017
»	1073/31	12103
»	1083/31	11945
»	1085/31	12145
»	1112/31	12076
»	1121/31	12121
»	1127/31	12210
»	1133/31	12146
»	1190/31	12111
»	1194/31	12186
»	1201/31	12202
»	1206/31	12131
»	1209/31	11844
»	1241/31	12163
»	1251/31	12171
»	1288/31	12194
»	1293/31	12051
»	1316/31	12137
»	1327/31	12211
»	1333/31	12018
»	1343/31	11803
»	1350/31	12187
»	1361/31	12032
»	1366/31	12061
»	1368/31	12138
»	1372/31	12188
»	1373/31	12112
»	1374/31	12242
»	1404/31	12089
»	1405/31	11995
»	1413/31	12132
»	1424/31	12212
»	1451/31	12139
»	1452/31	12154
»	1453/31	12090
»	1461/31	12113
»	1475/31	12155
»	1481/31	12195
»	1485/31	12172
»	1500/31	12104
»	1501/31	12044
»	1513/31	12164
»	1517/31	12252
»	1540/31	12114
»	1545/31	12156
»	1546/31	12115
»	1550/31	11540
»	1637/31	12157
»	1654/31	12219
»	1671/31	12243
»	1703/31	12173
»	1724/31	12196
»	1733/31	12213
»	1735/31	12189
»	1766/31	11621
»	1794/31	12077

		Čís.
Rv	1834/31	11467
»	1836/31	12197
»	1891/31	11337
»	1945/31	11421
»	2001/31	11328
»	2139/31	11882
»	2167/31	12220
»	2176/31	11379
»	2278/31	11524
»	2279/31	11604
»	2307/31	11920
»	17/32	11852
»	27/32	11622
»	151/32	11513
»	178/32	11758
»	184/32	11470
»	269/32	11525
»	295/32	11939
»	299/32	11966
»	311/32	11577
»	326/32	11447
»	350/32	11660
»	470/32	11644
»	513/32	11683
»	529/32	11578
»	544/32	11853
»	548/32	11600
»	549/32	11563
»	578/32	11579
»	625/32	11564
»	646/32	11645
»	687/32	11725
»	695/32	11648
»	705/32	11779
»	715/32	11928
»	724/32	11637
»	744/32	11623
»	757/32	11854
»	773/32	11749
»	804/32	11780
»	814/32	12116
»	860/32	11711
»	899/32	11744
»	950/32	11855
»	962/32	11873
»	967/32	12091
»	1002/32	11752
»	1102/32	11797
»	1112/32	11864
»	1115/32	12026
»	1148/32	11942
»	1284/32	12019
»	1348/32	12027
»	1384/32	12122
»	1478/32	11888
»	1489/32	11911
»	1536/32	12004

		Čís.
Rv I	1539/32	12158
»	1545/32	12214
»	1562/32	11929
»	1569/32	12147
»	1579/32	12092
»	1580/32	12080
»	1595/32	11989
»	1659/32	12176
»	1720/32	12033
»	1727/32	12034
»	1731/32	12062
»	1779/32	12063
»	1838/32	12052
»	1878/32	12064
»	1985/32	12177
»	1994/32	12117
»	2027/32	12123
»	2235/32	12233

R II

R II	216/31	11996
»	272/31	11691
»	323/31	11368
»	359/31	11352
»	361/31	11311
»	364/31	11312
»	370/31	11477
»	323/31	11368
»	390/32	11313
»	392/31	11314
»	397/31	11380
»	399/31	11381
»	402/31	11343
»	423/31	11369
»	424/31	11497
»	426/31	11417
»	427/31	11458
»	428/31	11411
»	430/31	11436
»	433/31	11398
»	1/32	11422
»	7/32	11390
»	10/32	11419
»	19/32	11423
»	21/32	11526
»	22/32	11488
»	31/32	11459
»	32/32	11437
»	36/32	11460
»	40/32	11547
»	46/32	11438
»	49/32	11448
»	50/32	11449
»	53/32	11450
»	59/32	11535
»	76/32	11498
»	78/32	11624

		Čís.
R II	82/32	11625
»	85/32	11591
»	86/32	11514
»	88/32	11841
»	90/32	11565
»	96/32	11586
»	107/32	11668
»	112/32	11580
»	113/32	11798
»	117/32	11611
»	122/32	11684
»	131/32	11601
»	134/32	11587
»	136/32	11899
»	141/32	11649
»	147/32	11673
»	148/32	11692
»	151/32	11820
»	152/32	12096
»	154/32	11693
»	156/32	11638
»	158/32	11612
»	159/32	11661
»	162/32	11639
»	164/32	11745
»	171/32	11750
»	187/32	11874
»	190/32	11799
»	193/32	11708
»	196/32	11699
»	210/32	11746
»	212/32	12020
»	218/32	11800
»	221/32	11804
»	224/32	11781
»	225/32	11811
»	230/32	11921
»	233/32	11821
»	237/32	12021
»	238/32	11922
»	242/32	11812
»	243/32	11813
»	252/32	11814
»	256/32	11889
»	258/32	11946
»	262/32	11923
»	267/32	11827
»	269/32	11875
»	273/32	11890
»	278/32	11856
»	280/32	11845
»	281/32	12005
»	285/32	11924
»	292/32	11876
»	295/32	11857
»	304/32	11930
»	305/32	11931

	Čís.
R II 311/32	11900
» 319/32	11925
» 321/32	11834
» 322/32	11883
» 324/32	11926
» 333/32	11953
» 338/32	11891
» 339/32	12006
» 345/32	11884
» 346/32	11976
» 351/32	12053
» 356/32	12093
» 359/32	12140
» 371/32	11967
» 374/32	11972
» 375/32	11947
» 377/32	11954
» 379/32	12054
» 380/32	11912
» 382/32	11997
» 390/32	11955
» 391/32	12065
» 394/32	11956
» 395/32	11990
» 398/32	11977
» 399/32	12028
» 402/32	11998
» 404/32	12007
» 412/32	12066
» 414/32	12141
» 416/32	12067
» 424/32	12094
» 432/32	12055
» 433/32	12203
» 435/32	12056
» 448/32	12159
» 449/32	12142
» 451/32	12198
» 458/32	12221
» 465/32	12244
» 469/32	12222
» 742/32	12204
» 473/32	12199
» 475/32	12223
» 485/32	12224
» 489/32	12190
» 501/32	12250

Rv II

Rv II 538/30	11382
» 583/30	11566
» 732/30	11391
» 747/30	11412
» 791/30	11329
» 805/30	11315
» 810/30	11316

	Čís.
Rv II 817/30	11317
» 845/30	11822
» 847/30	11358
» 854/30	11536
» 866/30	11439
» 872/30	11383
» 875/30	11356
» 891/30	11669
» 2/31	11696
» 3/31	11482
» 5/31	11555
» 6/31	11846
» 21/31	11527
» 22/31	11605
» 27/31	11541
» 28/31	11440
» 31/31	11330
» 33/31	12215
» 35/31	11968
» 36/31	11384
» 42/31	11489
» 52/31	11650
» 53/31	11640
» 73/31	11515
» 85/31	11712
» 86/31	12097
» 93/31	11431
» 96/31	11652
» 101/31	11736
» 109/31	11385
» 110/31	11432
» 118/31	11548
» 126/31	11801
» 136/31	11700
» 138/31	11626
» 146/31	11451
» 150/31	11729
» 153/31	12165
» 172/31	11646
» 180/31	12124
» 182/31	11461
» 184/31	11430
» 188/31	11549
» 199/31	11685
» 201/31	11588
» 205/31	11581
» 222/31	11861
» 225/31	11767
» 253/31	11662
» 264/31	11582
» 283/31	12081
» 285/31	11969
» 292/31	12180
» 311/31	12225
» 314/31	11768
» 322/31	11991
» 323/31	11957

	Čís.
Rv II 324/31	11901
» 329/31	11715
» 331/31	11676
» 340/31	11686
» 347/31	12125
» 349/31	11730
» 355/31	11731
» 370/31	12029
» 374/31	12133
» 379/31	11769
» 388/31	12008
» 392/31	12022
» 404/31	11877
» 413/31	11878
» 442/31	11948
» 451/31	12251
» 455/31	11970
» 459/31	11737
» 468/31	11478
» 472/31	12226
» 479/31	12160
» 481/31	11885
» 517/31	12068
» 525/31	12234
» 539/31	12143
» 541/31	12200
» 559/31	12245
» 590/31	12069
» 591/31	12246
» 607/31	12127
» 643/31	11613
» 655/31	12191
» 664/31	12201
» 670/31	12247
» 785/31	12235
» 787/31	11627
» 843/31	11344
» 897/31	11462
» 6/32	11516
» 82/32	11589
» 154/32	11892
» 156/32	11517
» 158/32	11518
» 171/32	11858
» 177/32	11841
» 200/32	11590

	Čís.
» 219/32	11602
» 247/32	11694
» 284/32	11687
» 287/32	11770
» 343/32	11709
» 373/32	11806
» 384/32	11782
» 411/32	12045
» 432/32	11826
» 435/32	11783
» 471/32	11973
» 482/32	11828
» 505/32	12166
» 539/32	12167
» 542/32	11943
» 565/32	11879
» 590/32	11913
» 591/32	11865
» 620/32	12035

Pres.

Pres. 1695/31	11674
Pres. 176/32	11932

Co I

Co I 2/31	11538
» 3/31	11904

Co II

Co II 7/31	11653

Nd I

Nd 1 29/32	11367

Nd II

Nd II 7/32	11483
» 102/32	11842
» 132/32	12105
» 159/32	12236

Oprava důležitějších tiskových chyb:

Str. 17. řádka 19. zdola: správně »revírní« místo »revisní«.
» 31. řádka 17. shora: správně »ze dne 18. února 1921« místo »ze dne 18. února 1920«.
» 84. řádka 17. shora: správně »quod supererit« místo »quot supererit«.
» 85. řádka 21. shora: správně »byli vyrozuměni« místo »bylo vyrozumění«.
» 101. řádka 14. shora: správně »byl vyloučen« místo »bylo vyloučen«.
» 115. řádka 10. shora: správně »čl. 137 obch. zák.« místo »čl. 131 obch. zák.«.
» 140. řádka 17. zdola: správně »nedobrovolně do výslužby« místo »dobrovolně do výslužby«.
» 149. řádka 19. shora: správně »zda vůbec« místo »zde vůbec«.
» 171. řádka 20. shora: za slova »byv zrušen« přijde slovo »teprve«.
» 179. řádka 10. zdola: správně »(§ 1 j. n.)« místo »(§ 1 c. ř. s.)«.
— řádka 9. zdola má zníti správně takto: »Subvence věnované žalované jednotě státem k akci reemi-«.
» 186. řádka 5. shora: správně »jak nesporno« místo »pak nesporno«.
» 202. řádka 11. shora: správně »značného stížení« místo značné stížení«.
» 259. řádka 16. zdola: správně »kdo jest dědicem« místo »kde jest dědicem«.
» 296. řádky 6. a 7. zdola: správně »že vnuceně vydobyté částky« místo »že vnucené vydobytí částky«.
» 408. řádka 15. shora: správně »na náhradu« místo »o náhradu«.
» 454. řádka 19. zdola: správně »za jedine možné« místo »za jediné za možné«.
» 487. řádka 15. shora: správně »ze dne 7. května 1874«, nikoliv »ze dne 5. května 1874«.
» 513. řádka 15. shora: správně »sporem o rozvod« místo »sporem a rozvod«.
» 536. řádka 4. zdola: správně »(§ 914 obč. zák.)« místo »(§ 915 obč. zák.)«.
» 605. řádka 9. shora: za slovo »námitka« přijde slovo »nedostatku«.
» 606. řádka 23. shora: správně »způsobů kondikce« místo »způsobí kondikce«.
» 654. řádka 3. shora: správně »z poměru soukromoprávního« místo »z poměru soukromého«.
» 686. řádka 17. shora: správně »ze dne 14. června 1932« místo »ze dne 14. června 1931«.
» 759. řádka 2. zdola: správně »z 28. dubna 1910« místo »z 28. května 1910«.
» 821. řádka 6. shora: správně »nájemné 3 Kč« místo »nájemci 3 Kč«.
» 848. řádka 14. zdola: správně »služebního poměru« místo »služebních poměrů«.
» 932. řádka 4. zdola: správně »§ 216 čís. 2 ex. ř.« místo »§ 286 třetí odstavec ex. ř.«.
» 952. řádka 6. zdola: správně »ani silné trhnutí« místo »asi silné trhnutí«.
» 953. řádka 7. zdola: správně »§ 409 c. ř. s.«.
» 967. řádka 9. se shora: správně »620 Kč« místo »6.200 Kč«.
» 968. řádka 15. zdola: správně »(§ 265 c. ř. s.)« místo »(§ 265 obč. zák.)«.
» 1151. řádka 16. se shora: správně »ze dne 26. února« místo »ze dne 20. února«.
» 1255. řádka 9. zdola: správně »Jest proto« místo »Jest proti«.
» 1258. řádka 22. zdola: správně »Nevyžaduje se« místo »Nevyžaduje-li se«.
» 1273. řádka 2. zdola: správně »rozchodu« místo »rozvodu«.
» 1280. řádka 18. zdola: správně »který, jak« místo »která, jak«.
» 1506. řádka 15. zdola: správně »čís. 1134« místo »čís. 11.134«.

Čís. 11303.

Knihovně nevložené úroky z knihovně zajištěné jistiny mohou býti uhraženy z nejvyššího podání jen v rámci jistoty pro vedlejší závazky.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R I 1032/31.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal soud prvé stolice v knihovním pořadí Antonínu M-ovi jistinu 6.000 Kč a v rámci vedlejších závazků do výše 600 Kč poplatek z dluhopisu atd. do výše 600 Kč, nepřikázal mu však další příslušenství požadované v přihlášce v pořadí jistiny, poněvadž ani útraty ani úroky nebyly zavtěleny. Rekursní soud přikázal Antonínu M-ovi ještě nedoplatek útrat povolení exekuce, útraty předložení dražebních podmínek a 7% úroky z jistiny. Důvody: Nepřikázání soudně určených nákladů na rozepři a exekuci a úroků uvedených v přihlášce v pořadí jistiny stalo se neprávem, neboť to, že úroky a útraty nejsou zavtěleny, jest nerozhodné. Ustanovuje totiž § 17 knih. zák., že tříleté zadrželé úroky ze smlouvy nebo ze zákona mají stejnou přednost s kapitálem, a § 216 druhý odstavec ex. ř., že soudně určené náklady na rozepři a exekuci a úroky ze smlouvy nebo ze zákona, jež nejsou déle tří let přede dnem příklepu zadrženy, mají stejnou přednost s jistinou. Dalším dokladem pro to jest ustanovení § 217 čís. 2 ex. ř., podle něhož starší úroky jest zapraviti jen, pokud mají právo zástavní. Bylo proto přiznati v pořadí jistiny 7% úroky 606 Kč, poněvadž smluvní závazek k jich placení jest osvědčen dluhopisem ze dne 28. listopadu 1929 k přihlášce připojeným a kromě toho i předloženým rozsudkem pro zmeškání, kterým vykázány útraty vtělení dluhopisu 72 Kč a útraty sporu 296 Kč 50 h a výše exekučních útrat 123 Kč 90 h a 308 Kč 70 h zřejma ze spisů. Poplatek dluhopisu a vkladné z něho v částce 122 Kč bylo přiznati v rámci vedlejších závazků, které o výlohách těch se zmiňují.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Na exekučně prodané nemovitosti vázlo pod pol. 4 a 6 zástavní právo pro pohledávku Josefa M-a 6.000 Kč s vedlejšími závazky do 600 Kč, kteráž pohledávka byla převedena po dražbě na Antonína M-a (pol. 17). Pod položkou 9 bylo poznamenáno na základě rozsudku ze dne 8. července 1930 a usnesení o povolení exekuce ze dne 8. září 1930 zahájení dražebního řízení na nemovitost k vydobytí vykonatelného pohledávání Josefa M-a 6.072 Kč se 7% úroky ze 6.000 Kč od 1. prosince 1929 a s útratami 296 Kč 50 h a 123 Kč 90 h. Z pozemkové knihy nebylo zřejmo, že obě pohledávky jsou totožné co do jistiny. K rozvrhu

nejvyššího podání přihlásil Antonín M. pohledávku, kterou mu postoupil Josef M., tedy pohledávku pod pol. 4 a 6 zástavním právem pojištěnou, pod pol. 17 na něho převedenou s úroky, s útratami dlužního úpisu a vkladu, rozsudku a exekuce. Na doklad předložil dlužní úpis z 28. listopadu 1929 a rozsudek ze dne 8. července 1930, podle kterého byl žalovaný Adolf M. odsouzen zaplatiti žalobci Josefu M-ovi 6.072 Kč se 7% úroky z 6.000 Kč od 1. prosince 1929 a útraty sporu 296 Kč 50 h. Že tato pohledávka jest totožná s pohledávkou pod položkou 4, 6 a 17 v knihovním výpisu uvedenou a k rozvrhu přihlášenou, nevyplývalo z předložených listin, ba nebylo ani tvrzeno. K rozvrhovému roku se nikdo nedostavil. Exekuční soud při rozvrhu správně přihlédl ku přihlášené pohledávce na základě výpisu z pozemkové knihy, který nebyl napaden, a to pokud šlo o jistinu a útraty dlužního úpisu a vkladu v mezích kauce pro vedlejší závazky, neprávem však, pokud šlo o útraty sporu a exekuce, neboť, jak řečeno, ani z pozemkové knihy ani ze spisů nevyplývalo, že tyto útraty byly příslušenstvím oné pohledávky (§ 216, druhý odst. ex. ř.) a právem nepřihlížel k přihlášeným úrokům, neboť podle pozemkové knihy zástavní právo pro úroky z oné pohledávky nebylo zřízeno a úroky mohly býti uhraženy jen v rámci jistoty pro vedlejší závazky (sb. n. s. čís. 303). Částkou 6.600 Kč Antonínu M-ovi přiřknutou byla vyčerpána částka, pro niž byla hypotéka zřízena na jistině i na jistotě pro vedlejší závazky. Proti tomuto přiřknutí podali rekurs Antonín M. jako hypotekární věřitel a Josef M. jako vymáhající věřitel. Tento neměl práva k rekursu, neboť oním rozhodnutím v rozvrhovém usnesení nebyl zkrácen, nejsa již věřitelem této pohledávky, a pro podání rekursu z jiného důvodu dle § 234 ex. ř. nebylo podmínek. Rekursní soud neprávem vyhověl jejich rekursu, neboť Josef M. nebyl k němu oprávněn a hypotekární věřitel Antonín M. neprokázal, že účtovaná pohledávka je totožná s pohledávkou z rozsudku shora zmíněného a pro úroky nebyla hypotéka zřízena, leda jen v jistotě pro vedlejší závazky. A ta byla vyčerpána. Zadnější hypotekární věřitelé Josef a Antonie B-ovi nepodali rekurs proti usnesení exekučního soudu a nemohou dohánětí to, co tehdy zameškali. Tvrdí, že usnesení rekursního soudu jest zmatečné. Jaký zmatek ve smyslu § 477 c. ř. s. a § 78 ex. ř. by tu byl a v čem by spočíval, nelze seznati. Ale usnesení rekursního soudu je nesprávné z důvodů shora uvedených a proto byl dovolací rekurs shledán odůvodněným. Mohlo mu však býti vyhověno jenom částečně, neboť usnesení exekučního soudu nemohlo býti přezkoumáno v bodech, ve kterých nebylo napadeno. Proto bylo obnoveno.

Čís. 11304.

Soudu rozhodujícímu o povolení prozatímního opatření jest zkoumati, zda tvrzený soukromoprávní nárok vyplývá podle zákonných předpisů ze skutkových okolností navrhovatelem uvedených a osvědčených, předpokládajíc, že budou v následujícím sporu prokázány.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R I 1033/31.)

Soud prvé stolice povolil k zajištění nároku navrhovatelova, by byly postupní smlouvy prohlášeny bezúčinnými, prozatímní opatření zákazem k odpůrci prodati, zatížiti nebo zastaviti postoupené nemovitosti. Rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacím rekursem jest napadáno usnesení rekursního soudu proto, že jím nebyl uznán za osvědčený nárok, k jehož zajištění bylo o povolení prozatímního opatření žádáno. Nikoli neprávem. Podle návrhu na povolení prozatímního opatření má jím býti zajištěn nárok proti Editě Sch-ové na prohlášení bezúčinnými dvou postupních smluv ze dne 15. prosince 1930, na jichž základě jí byly do vlastnictví připsány dvě čtvrtiny nemovitosti vl. č. 624, a další nárok na zpětné převedení do navrhovatelova vlastnictví oné poloviček nemovitosti. Podle § 389 ex. ř. má ten, kdo navrhuje prozatímní opatření, mimo jiné náležitosti přesně označiti určitý soukromoprávní nárok, který tvrdí (srov. rozh. 4928 sb. n. s.), jenž má právě prozatímním opatřením býti zajištěn, a vylíčiti jednotlivé skutkové okolnosti, které nárok osvědčují. Mimo to jest třeba, by navrhovatel připojil k návrhu potřebná osvědčení skutkových okolností a, k přání soudu, i sama nároku. Soudu jest tedy zkoumati, zda tvrzený soukromoprávní nárok vyplývá podle zákonných předpisů ze skutkových okolností navrhovatelem uvedených a osvědčených, předpokládajíc, že budou v následujícím sporu prokázány. To jest tedy nejen právem, nýbrž i povinností soudu a rekurent mylně se domnívá, že soudce již tímto zkoumáním zasahuje do oprávnění příslušejícího teprve procesnímu soudu, že tím předbíhá jeho rozhodnutí. Nevyplývá-li tvrzený nárok z přednesu navrhovatelova a ze skutkových okolností jím uvedených, musí to nutně míti v zápětí zamítnutí návrhu na prozatímní opatření, neboť by se příčilo zákonu, by bylo prozatímní opatření povoleno k zajištění nároku jen putativního, jenž navrhovateli vůbec nepřísluší nebo jenž zřejmě není po právu. Jest však uznati, že názor rekursního soudu, že nárok navrhovatelův nevyplývá již z jeho přednesu, neobstojí a že naopak jest pravděpodobno, že, budou-li ve sporu prokázány skutkové okolnosti, jím k opodstatnění nároku uvedené, s nárokem tím i zvítězí.

Neprávem má proto rekursní soud za to, že není nárok ohrožené strany osvědčen. Nebyl sice ještě prokázán, toho však nebylo třeba, to jest věcí žalobce ve sporu; tuto stačí pouhé osvědčení a to se stalo měrou dostatečnou. Poněvadž osvědčení nebezpečí zadlužení a prodeje polovice nemovitosti Editou Sch-ovou uznal již první soud a nejvyšší soud je shledává dostatečným, jsou splněny všecky podmínky prozatímního opatření.

Čís. 11305.

Odměny podnikatelů poštovních jízd jsou podle § 29 patentu ze dne 5. listopadu 1837, čís. 240 sb. z. s., zcela vyloučeny z exekuce, ať jsou jejich podnikatelé majitely poštovních úřadů s poštovními stanicemi (t. zv. poštmistři) nebo jen majitely poštovních úřadů pojezdních, poštovních stájí.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R I 1047/31.)

Soud prvé stolice povolil exekuci zabavením a přikázáním služebních platů, příslušejících dlužníku jako majiteli jízdní pošty. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Povolení exekuce odporuje ustanovení § 29 pat. ze dne 5. listopadu 1837, čís. 240 sb. z. s., kteréž ustanovení podle čl. VIII. čís. 7 uv. zák. k exekučnímu řádu zůstalo v platnosti a zní: »Oprávnění, která se vztahují na poštovní službu a na příjmy plynoucí z této služby poštmistrům, nemohou býti ani zákazem stižena a ani k nim nemůže býti nabyto zástavního práva.«

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení rekursního soudu odpovídá i stavu věci i zákonu a vývody dovolacího rekursu nejsou způsobilé správné důvody tohoto usnesení vyvrátiti ani oslabiti. Nejvyšší soud stejně rozhodl ve svém rozhodnutí čís. 7898 sb. n. s., na něž odkazuje a z jehož důvodů k vývodům stěžovatelovým se připomíná, že podle § 29 patentu ze dne 5. listopadu 1837, čís. 240 sb. z. s. a čl. VIII. čís. 7 uv. zák. k ex. ř. jsou odměny podnikatelů poštovních jízd z exekuce zcela vyloučeny, ať jsou jejich podnikatelé majitely poštovního úřadu s poštovními stanicemi, t. zv. poštmistři, nebo jen majitely poštovních úřadů pojezdních, poštovních stájí (věstník pošt. a telegr. úřadů z r. 1901 čís. 134), neboť podle cit. § 29 neměla býti stanovena výsada pro určitý druh osob, poštmistrů, nýbrž nedotknutelnost předmětů potřebných k výkonu poštovní služby.

Čís. 11306.

Při exekučním prodeji movitých věcí nemusí se vydražitelův zástupce vykázati veřejnou listinou nebo ověřenou plnou mocí; stačí, že mu byla udělena ústní plná moc.

Předpis § 215 c. ř. s. neplatí při exekuční dražbě, jež není ústním jednáním. Pro protokol o ní platí zvláštní předpisy §§ 194 a 279 ex. ř. a odstavec 116 instrukce pro výkonné orgány. Proti obsahu dražebního protokolu jest přípustný odvod podle § 292, druhý odstavec, c. ř. s. V protokolu o exekučním prodeji movitostí jest uvésti docílená nejvyšší podání a jména kupitelů. Není předepsáno, by v něm bylo zaznamenáno, zda uchazeč kupuje pro sebe, či pro jiného.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv I 1734/30.)

Žalobce domáhal se na žalovaném vymáhajícím věřiteli, by byla exekuce, vedená jím proti dlužníkům na svršky, prohlášena ohledně některých svršků za nepřípustnou, tvrdě, že k vylučovaným svrškům nabyl vlastnické právo, vydraživ je zástupcem Aloisem H-em v dřívější exekuční dražbě a že pak vydražené svršky ponechal dlužníkům k užívání. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest zjištěno, že Alois H., pokud se zúčastnil dražby dne 18. ledna 1929 a vydražil vylučované předměty, učinil tak v tiché plné moci udělené mu žalobcem. Pro dražbu movitých věcí není předepsáno, že se vydražitelův zástupce musí vykázati veřejnou listinou neb ověřenou plnou mocí, jak tomu je při exekuční dražbě nemovitosti (§ 180 ex. ř.). Stačila tedy pro Aloisa H-a ústní plná moc, udělená mu žalobcem a tu měl podle zjištění odvolacího soudu. Mohl proto vydražiti vylučované předměty přímo pro žalobce. Že v dražebním protokole jest uveden jako vydražitel Alois H., jest bezvýznamné, ježto předpisu § 215 c. ř. s. ve spojení s předpisem § 78 ex. ř. nelze zde použiti, neboť platí jen pro ústní jednání. Je tedy proti obsahu dražebního protokolu přípustný odvod podle § 292 odstavec druhý c. ř. s., neboť dražba není ústním jednáním a platí pro protokolování o ní zvláštní předpisy §§ 194 a 279 ex. ř. a odstavce 116 instrukce pro výkonné orgány. Podle bodu 8 posléz uvedeného předpisu jest v protokolu o exekuční dražbě movitostí uvésti docílená nejvyšší podání a jména kupitelů. Není předepsáno, by v něm bylo zaznamenáno, zda kupuje uchazeč pro sebe či pro jinou osobu. Není to ani potřebí, protože musí býti složeno nejvyšší podání do konce dražby, jinak dá výkonný orgán věc znovu do dražby (§ 278 ex. ř.). Mohl proto Alois H. vydražiti vylučované předměty pro žalobce a jde jen o to, zda nabyl žalobce k věcem těm vlastnické právo. Pokud jde o dražbu movitých věcí, stane se koupě účinnou příklepem, a tu, jak již uvedeno, vydražil žalobce vylučované předměty Aloisu H-ovi přiklepnuté jeho prostřednictvím, takže ve skutečnosti on koupil věci ty. Aby však bylo nabyto vlastnictví k věcem vydraženým, jest ještě zapotřebí kromě koupě podle druhého odstavce § 278 ex. ř. zaplacení nejvyššího podání a pak odevzdání vydražených věcí vydražiteli, neboli, jak zákon praví, jich převzetí nejvyšším podatelem. Že žalobce nejvyšší podání zaplatil, nebylo popřeno, a, pokud jde o převzetí vydražených věcí žalobcem, nebylo podle přednesu stran v řízení před soudem prvé stolice sporu o tom, že předměty ty byly převzaty na místě, ať již tak

učinil žalobce sám nebo ať tak učinil Alois H., který ovšem tak učiniti mohl vzhledem ke zjištěným okolnostem jen v zastoupení žalobce, pokud se týče, že jim výkonným orgánem na místě byly odevzdány, neboť v tomto směru nebyla uplatněna žalovanou žádná námitka, ač žalobce výslovně již v žalobě uvedl, že veškeré vylučované předměty převzal do vlastnictví, a netřeba proto přihlížeti k vývodům dovolání, pokud se zabývají s touto otázkou. Nabyl proto žalobce vlastnictví ke sporným vylučovaným předmětům a bylo proto právem napadeným rozsudkem vyhověno žalobě.

Čís. 11307.

Prohlubenina u koleje celkem nepatrných rozměrů není podle své povahy nepravidelností ve smyslu § 1 zákona o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv I 1822/30.)

Žalobkyně, nastupujíc do vlaku, klopýtla a pádem se poranila. Žaloba proti dráze o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Když oba nižší soudy na základě zjištěného stavu věci dospěly k názoru, že o příhodu v dopravě ve smyslu § 1 zák. o ruč. železnic v souzeném případě nejde, poněvadž prohlubenina u koleje velikosti dlaně o průměru 20 cm není podle své povahy nepravidelností ve smyslu § 1 zák. o ruč. železnic, shledává dovolací soud úsudek tento správným, neboť prohlubenině takové ani při největší opatrnosti, která při provozu dráhy rozumně se dá na žalovaném požadovati, nelze zabrániti. V důsledku toho nemůže prohlubenina ta býti považována za nepravidelnost v dopravě ve smyslu § 1 zák. o ruč. železnic, třebaže jest správné mínění dovolatelky, že povaha železničního provozu toho vyžaduje, by nádražní těleso bylo vždy v takovém stavu, by neohrožovalo tělesnou bezpečnost cestujících. Nelze proto přisvědčiti názoru dovolatelky, že v souzeném případě žalovaný jako provozovatel železniční dopravy nedostál své povinnosti k zabezpečení bezvadného stavu nádražního tělesa. Na tom nic nemůže změniti skutečnost, že žalobkyně, a snad ještě jedna paní v místě, kde prohlubenina byla, upadla, ano dle zjištění povahy této prohlubeniny nelze usouditi na to, že příčinou těchto pádů byla prohlubenina, nýbrž bylo příčinou pádu žalobkyně klopýtnutí o kolejnici. Žalobkyně přece věděla a věděti musela, že při nastupování do vlaku musí jíti přes koleje a že koleje ty vyčnívají a vyčnívati musí nad půdu. Byla proto povinna, by jako opatrná osoba (§ 1297 obč. zák.) dala pozor nejen na koleje, nýbrž i na půdu, na které koleje ležely, a tím zabránila případné nehodě. Když tak neučinila, spěchajíc k vlaku,

a následkem toho prohlubeninu nezpozorovala, ač ji při náležité pozornosti zpozorovati mohla, nemůže za klopýtnutí činiti zodpovědným žalovaného, nýbrž musí následky této své neopatrnosti nésti sama, bez ohledu na to, zda upadla proto, že do prohlubeniny stoupla, jak původně tvrdila, či proto, že se špičkou nohy dostala pod spodní hranu kolejnice, jak nyní tvrdí. Při náležité opatrnosti nemohla žalobkyně stoupnutím do tak nepatrné prohlubeniny, jaká nižšími soudy byla zjištěna, ku pádu a ke zranění přijíti.

Čís. 11308.

Ustanovení § 224 čís. 7 c. ř. s., nový doslov, c. ř. s. vztahuje se nejen na vlastní nároky mzdové, nýbrž i na nároky na náhradu škody, jež tkví ve služebním nebo námezdním poměru. Spadá sem najmě nárok zaměstnance proti zaměstnavateli na náhradu škody, opřený zejména i o předpis § 1157 obč. zák.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv I 1921/30.)

Zaměstnankyně domáhala se na zaměstnavateli náhrady škody, jíž utrpěla úrazem při práci zaviněným prý zaměstnavatelem. Procesní soud prvé stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

Jest především zkoumati, zda bylo dovolání podáno včas (§ 507 c. ř. s.). Žalobkyně opřela svůj nárok na náhradu škody o to, že ji žalovaný zjednal ku práci při mlácení za mzdu a že při výkonu této práce utrpěla úraz zaviněním žalovaného jako svého zaměstnavatele. Zavinění spatřuje v tom, že ji žalovaný ustanovil ku práci, o níž věděl, že žalobkyně není k ní způsobilá, že bylo při mlácení použito nebezpečného stroje a že žalobkyně byla na příkaz žalovaného zaměstnána jako pracovní síla při takové práci, která jest podle § 7 zákona ze dne 7. července 1919, čís. 420 sb. z. a n. u dětí pod čtrnáct let zakázána, takže pracovní smlouva mezi ní a žalovaným byla prý neplatná. Pro posouzení povahy tohoto sporu jest rozhodným tento žalobní přednes, z něhož plyne, že jde o spor, tkvící v námezdním poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, z něhož právě žalobkyně odvozuje nárok na náhradu škody, opřený zejména také o předpis § 1157 obč. zák., stanovící povinnost zaměstnavatelovy péče při služebních úkonech. Kdyby nebylo bývalo námezdního poměru mezi stranami, nebylo by došlo k tomuto sporu z uplatňovaného žalobkyní právního důvodu. Takovým sporům přiznává zákon právě pro jejich povahu, že jde o poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, z důvodů sociálně politických výhodu urych-

leného řízení a prohlašuje v § 224 čís. 7 c. ř. s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n. všechny spory ze služebních, námezdních a učebních smluv mezi zaměstnavateli a zaměstnanci jakéhokoliv druhu za věci prázdninové, v nichž soudní prázdniny nemají vliv na počátek a uplynutí lhůt (§ 225 c. ř. s.). Jest proto i souzený spor považovati za věc prázdninovou. Ustanovení § 224 čís. 7 c. ř. s. se vztahuje nejen na vlastní nároky mzdové, nýbrž i na nároky na náhradu škody, jež tkví ve služebním anebo v námezdním poměru. (Srov. čís. 9335, 9390 a 10613 sb. n. s.). Napadený rozsudek byl doručen právnímu zástupci žalobkyně dne 25. července 1930, dovolání však bylo podáno na poštu teprve dne 11. září 1930, tedy dávno po uplynutí dovolací lhůty § 505 c. ř. s. Opožděné dovolání bylo proto odmítnouti podle § 507 prvý odstavec c. ř. s.

Čís. 11309.

Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.).

Důvěry zaměstnavatele pozbyl (§ 27 čís. 1 zák.) redaktor ústředního listu politické strany, jenž útočil v jiném časopise na tutéž politickou stranu a na její ústřední orgán.

Zaměstnavatelovu důvěru může podkopati i jednání nesouvisející se službou, svědčí-li o zaměstnancovu sklonu k nevěrnosti nebo trpí-li jím podnik ho zaměstnávající.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv I 2067/30.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy jako redaktor periodického časopisu »Č.«, ústředního orgánu strany s., jehož majitelem a vydavatelem byla žalovaná firma. Byv žalovanou propuštěn, domáhal se žalobce na ní zaplacení toho, co by mu příslušelo do ukončení služebního poměru řádnou výpovědí. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Právní otázkou rozepře jest, zda byl žalobce předčasně propuštěn ze služeb žalované z důležitého důvodu. Jest nesporné, že žalobce byl k žalované firmě ve služebním poměru jako redaktor periodického tiskopisu »Č.«, jehož majitelem a vydavatelem jest žalovaná firma. Z toho plyne, že se na žalobcův služební poměr vztahují podle § 2 čís. 3 zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. ustanovení tohoto zákona. Jest dále nesporné, že periodický tiskopis »Č.« jest ústředním orgánem strany s. a že žalobce v době, kdy byl redaktorem »Č.«, napsal a tiskem uveřejnil v prvním čísle časopisu »A.« úvodní článek nadepsaný »Politické strany na prodej«, jehož obsah byl zjištěn v rozsudku prvého soudu. Tyto skutkové okolnosti postačí k řádnému posouzení sporné

otázky, zda bylo předčasné propuštění žalobce ze služeb žalované po zákonu odůvodněno, a není odvolací řízení neúplné proto, že nebyl zjištěn celý obsah služební smlouvy. Zejména nesejde na tom, že žalobci nebyla služební smlouvou zakázána literární činnost a spolupráce v jiném listě, neboť rozhodným jest tu jen, zda se žalobce svým jednáním stal nehodným důvěry zaměstnavatelky, a povinnost, zachovati si zaměstnavatelovu důvěru, jest tak zřejmou povinností zaměstnancovou, že není potřebí, by mu bylo zvláště zakazováno jednání, které by ho činilo nehodným zaměstnavatelovy důvěry. Proto nemají význam výtky, jež dovolatel činí v této příčině napadenému rozsudku s hlediska dovolacích důvodů čís. 2 a 3 § 503 c. ř. s. K vývodům dovolatelovým po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest uvésti toto: Důležitým důvodem, opravňujícím zaměstnavatele k předčasnému propuštění zaměstnance jest podle § 27 čís. 1 zákona o obchodních pomocnících především zaměstnancova nevěra ve službě a k ní se druží pozbytí zaměstnavatelovy důvěry. Zákon nepodává definice těchto dvou pojmů. Pojem věrnosti není ostatně pojmem převážně právním, je spíše pojmem mravoučným (ethickým), jistě však zákonem míněná věrnost pramení z mravní potřeby, by zaměstnanec nepoškozoval oprávněné zájmy svého zaměstnavatele. Pozbytí důvěry zaměstnavatelovy jest ovšem zpravidla důsledkem zaměstnancovy nevěry, ale může býti způsobeno i takovými jednáními neb opomenutími zaměstnancovými, pro něž se sice zaměstnanec nestává nevěrným, ale přece jen se stává nehodným zaměstnavatelovy důvěry. Čím důležitější a odpovědnější jest zaměstnancovo služební postavení, tím důtklivější jest zaměstnancova povinnost, zachovati si zaměstnavatelovu důvěru, a tím náročnější může býti zaměstnavatel ve příčině věrnosti a důvěryhodnosti zaměstnancovy. V napadeném rozsudku bylo zjištěno a dovolatel tomu neodporuje, že ve článku »Politické strany na prodej« útočí žalobce také na politickou stranu s. a na její ústřední orgán »Č.«, jehož byl tehdy redaktorem a jehož majitelem a vydavatelem jest žalovaná. Majitel a vydavatel politického listu má nepochybně nejen mravní, nýbrž i hmotný zájem na tom, by proti jeho listu a proti politické straně, jejímž jest orgánem, nebylo útočeno, a to dokonce vlastním redaktorem, neboť takové jednání jest způsobilé, přivoditi zmenšení počtu přívržencův strany a odběratelů listu a takto poškoditi majitele a vydavatele listu i hmotně. Lze sice souhlasiti s dovolatelovým názorem, že ze služební smlouvy neplyne pro zaměstnance povinnost i ve příčině jeho soukromého politického přesvědčení, ale o to ve sporu vůbec nejde, nýbrž jde jen o otázku, zda se žalobce provinil jednáním, pro které se stal nehodným zaměstnavatelčiny důvěry. K takovému jednání neopravňuje zaměstnance ani zásada svobody přesvědčení a volnosti projevu, na kterou klade důraz dovolatel. Připomenouti jest, že zákon čís. 20/1910 nerozeznává v § 27 čís. 1. mezi jednáním služebním a mimoslužebním a že zaměstnavatelovu důvěru může podkopati i jednání nesouvisející se službou, svědčí-li o zaměstnancovu sklonu k nevěrnosti nebo trpí-li jím podnik jej zaměstnávající (viz rozhodnutí čís. 7119 sb. n. s.). Podle toho, co bylo uvedeno, dospěl i dovolací soud k úsudku, že se žalobce sepsáním a uveřejněním článku »Politické strany na prodej« provinil ta-

kovým jednáním, které ho učinilo nehodným důvěry žalovanou mu věnované, a že jest takto opodstatněn důležitý důvod k předčasnému jeho propuštění podle § 27 čís. 1 zákona ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. zák.

Čís. 11310.

Lhůta stanovená v § 933 obč. zák. pro případ evikce, nezačíná běžeti teprve po pravomoci rozsudku, jímž třetí osoba se svým nárokem zvítězila; stačí, byl-li nárok mimosoudně uplatňován a osvědčen skutečnostmi, podle nichž by ve sporu musel soudce rozhodnouti, nebo byl-li uplatňován žalobou. Tu rozhoduje doručení žaloby.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv I 2206/30.)

Žalovaní prodali žalobci zařízení závodu. Žalobou Ck II a 394/26 domáhal se Gustav K. na žalobci vydání části zařízení z důvodu svého vlastnického práva. Tato žaloba byla doručena nynějšímu žalobci dne 20. srpna 1926. Prosoudiv spor s Gustavem K-em, domáhal se žalobce žalobou, zadanou na soudě dne 18. června 1929, na žalovaných z důvodu správy náhrady za ony věci, jakož i náhrady útrat sporu Ck II a 394/26. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce napadá rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení věci a opakuje mínění uplatňované v odvolání, že lhůta stanovená v § 933 obč. zák. pro případ evikce začíná běžeti teprve po právomoci rozsudku, jímž třetí osoba se svým nárokem zvítězila. Tento názor odporuje předpisu § 933, prvý odstavec obč. zák., který ustanovuje, že ona lhůta začíná dnem, kdy nabyvatel zvěděl o nároku. Je to i den, kdy nárok byl mimosoudně uplatňován a osvědčen skutečnostmi, podle nichž by ve sporu musel soudce rozhodnouti, nebo byl-li uplatňován žalobou (jud. č. 228, sb. Now. n. ř. č. 1651). V souzeném případě začala dnem doručení vlastnické žaloby Gustava K-a 20. srpnem 1926. Žaloba ze správy (933 obč. zák.) v tomto sporu byla podána po propadné lhůtě. Proto jí z tohoto důvodu nemohlo býti vyhověno.

Čís. 11311.

Uznal-li sborový soud prvé stolice jako obchodní senát opodstatněnou námitku věcné i místní nepříslušnosti, kdežto rekursní soud neuznal za opodstatněnou námitku věcné a místní nepříslušnosti, jest dovolací rekurs co do věcné příslušnosti, jež byla v tomto případě (úraz na dráze) hlavní otázkou, odmítnouti, co do místní příslušnosti mu pak nevyhověti, ježto otázka místní příslušnosti souvisí nerozlučně s otázkou věcné příslušnosti.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 361/31.)

Žalobce domáhal se na československém železničním eráru náhrady škody z úrazu žalobou zadanou na krajském soudě (obchodním senátě) v O., v jehož obvodu se prý stala příhoda v dopravě. Žalovaný erár vznesl námitku věcné i místní nepříslušnosti v podstatě proto, že žalobcův úraz nebyl způsoben příhodou v dopravě. Soud prvé stolice vyhověl námitkám věcné a místní nepříslušnosti a odmítl žalobu. Rekursní soud zamítl námitky věcné a místní nepříslušnosti.

Nejvyšší soud dovolací rekurs co do věcné nepříslušnosti odmítl; co do místní nepříslušnosti dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Sborový soud první stolice jako obchodní senát uznal námitku věcné i místní nepříslušnosti za opodstatněnou a v důsledku toho žalobu odmítl, kdežto rekursní soud neuznal námitku věcné i místní nepříslušnosti za ospravedlněnou, nevyhověl jí a uznal tedy, že žalobcem dovolaný krajský soud v O., jako obchodní senát, je k projednávání této sporné věci příslušným. Rozhodnutí rekursního soudu, že jest věcně příslušným obchodní senát krajského soudu nahrazuje usnesení prvního soudu a právní stav jest tedy týž, jako kdyby již soud prvé stolice byl předem učinil co do věcné příslušnosti usnesení odpovídající zákonu, totiž, že svou věcnou příslušnost k projednání této rozepře uznává (sb. n. s. čís. 282 a vídeňského nejvyššího soudu čís. 1741 sbírky Nowak). Důsledkem této právní úvahy nelze podle ustanovení § 45 prvý odstavec j. n. usnesení rekursního soudu o věcné příslušnosti, jež byla v tomto případě hlavní otázkou, odporovati a bylo proto dovolací rekurs v té příčině jako nepřípustný odmítnouti, když se tak již nestalo soudy nižší stolice (§ 523 c. ř. s.). Otázka místní příslušnosti souvisí podle § 3 zákona čís. 27 z roku 1869 ř. zák. nerozlučně s otázkou věcné příslušnosti, takže je-li tato pravoplatně rozřešena, jest rozřešena i ona.

Čís. 11312.

Po dobu zbavení svéprávnosti pro choromyslnost trvá nezpůsobilost k právním jednáním nepřetržitě do doby, dokud nebylo opatrovnictví nad choromyslným zrušeno, třebas měl choromyslný v mezičasí světlé okamžiky nebo se byl již před tím skutečně pozdravil. Pokud jde o dobu předcházející soudnímu usnesení o zbavení svéprávnosti, rozhoduje skutečný duševní stav v čase uzavření toho kterého právního jednání. Břímě průvodní stihá toho, kdo tvrdí tehdejší nezpůsobilost jednajícího.

To, co platí o choromyslném, platí i o slabomyslném. I slabomyslný nižšího stupně, podstupuje závazky, musí míti podpůrce. Pokud by ho neměl a byla naň podána žaloba, má mu procesní soud podle § 8, čtvrtý odstavec, řádu o zbav. svépr. a § 8 c. ř. s. ustanoviti zvláštního opatrovníka.

Nebyl-li slabomyslný zastoupen při vedení sporu opatrovníkem a nebylo-li ani dodatečně vedení sporu řádně schváleno podpůrcem, jest rozsudek i s předchozím řízením zmatečný podle § 477 čís. 5 c. ř. s. Lhostejno, že žalovaný byl zbaven svéprávnosti teprve po vydání prvního rozsudku, byl-li slabomyslným již od narození. Neplatna jsou právní jednání předsevzatá slabomyslným samostatně za řízení před procesním soudem prvé stolice, leč by bylo (druhou stranou) prokázáno, že byla předsevzata ve světlých okamžicích.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 364/31.)

Manžel domáhal se žalobou, zadanou na soudě dne 17. března 1930, by bylo rozloučeno jeho manželství se žalovanou z její viny. Procesní soud prvé stolice uznal rozsudkem ze dne 11. dubna 1931 podle žaloby. Odvolací soud k odvolání žalované zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. Důvody: Žaloba byla podána dne 17. března 1930. Dne 17. června 1931 navrhla Anna L-ová, matka žalované, u okresního soudu v M., by žalovaná byla zbavena svéprávnosti pro méněcennost správně slabomyslnost, a téhož dne bylo předepsané řízení zahájeno. Usnesením téhož soudu ze dne 13. srpna 1931 byla žalovaná částečně zbavena svéprávnosti pro slabomyslnost a usnesením téhož soudu ze dne 8. září 1931 byl hromadný poručenský úřad města M. ustanoven za jejího podpůrce. Podle znaleckého posudku, o který se opírá též usnesení o zbavení svéprávnosti, jest žalovaná stížena slabomyslností vrozenou a měla tedy žaloba býti doručena opatrovníku a řízení mělo býti provedeno s ním. Žaloba byla však doručena žalované a řízení bylo provedeno s ní. I napadený rozsudek byl jí samé doručen. Vše to jest, jak viděti (§§ 6 a násl., 477 čís. 5 c. ř. s.) zmatečné. Proto bylo rozhodnouti, jak se stalo (§§ 477 čís. 5, 478 prvý odstavec, 473 c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Byl-li kdo zbaven svéprávnosti pro choromyslnost, má to vliv na způsobilost k právním jednáním potud, že po dobu zbavení svéprávnosti trvá nezpůsobilost k právnímu jednání nepřetržitě od doby, dokud nebylo opatrovnictví nad choromyslným zrušeno, i kdyby choromyslný v mezičasí měl světlé okamžiky, nebo se byl již před tím skutečně uzdravil. Pokud jde o dobu, předcházející soudnímu usnesení o zbavení svéprávnosti, rozhoduje skutečný duševní stav v čase uzavření toho kterého právního jednání. Zbavení svéprávnosti pro choromyslnost působí tedy od nynějška, neplatná jsou všechna právní jednání, jež byla uzavřena před usnesením o zbavení svéprávnosti, pokud bude prokázáno, že jednající již tehdy byl duševně chorý, při čemž břímě průvodní stihá toho, kdo tvrdí tehdejší nezpůsobilost jednajícího. Co platí o choromyslném, platí i o slabomyslném, neboť řád o zbavení svéprávnosti klade slabomyslné podle stupně jich slabomyslnosti na roveň buď dětem pod sedm let, buď dospělým nezletilcům, kdežto v § 21 obč. zák. jsou zahrnuti mezi ty, kdož jsou neschopni, by postřehli následky svých činů (viz rozh. 4551 sb. n. s.). I slabomyslní nižšího stupně musí tudíž míti podpůrce podstupujíce závazky (§ 4 zák. o zbav. svép. a § 865 obč. zák.). Pokud by ho neměli a byla na ně podána žaloba, má procesní soud podle § 8 odst. 4 zák. o zbav. svépr. a § 8 c. ř. s. ustanoviti jim zvláštního opatrovníka. Usnesením okresního soudu v M. ze dne 13. srpna 1931 byla žalovaná zbavena částečně svéprávnosti pro choromyslnost a bylo nařízeno, by jí byl podle § 4 řádu o zbavení svéprávnosti dán podpůrce. Odvolací soud zjistil, že žalovaná trpí podle lékařského posudku vrozenou slabomyslností, z čehož plyne, že nebyla ani před vydáním usnesení zbavujícího ji svéprávnosti způsobilou samostatně bez zástupce předsevzíti právní jednání a podstupovati závazky. Nemohla-li se však žalovaná samostatně zavazovati, nebyla ani způsobilou státi k soudu, t. j. samostatně na soudě jednati (§ 1 c. ř. s.), nemohla platně jí býti doručena žaloba, nemohla si platně samostatně zříditi procesního zmocněnce, a nemohl jí platně býti doručen rozsudek (§ 8 odst. 4 zák. o zbav. svép. a § 8 c. ř. s.). Žalovaná nebyla tedy, ač potřebovala k vedení sporu spolupůsobení opatrovníka, jím zastoupena, a nebylo ani dodatečně její vedení sporu řádně schváleno podpůrcem, neboť tento právě naopak schválil odvolání, jež rozsudku i řízení vytýká zmatečnost, a proto právem uznal odvolací soud i první rozsudek, i řízení jemu předcházející za zmatečné podle § 477 č. 5 c. ř. s. a zrušil je, odmítnuv současně žalobu podle § 478 c. ř. s. Rekurs, podaný proti tomu žalobcem, jest bezdůvodný, neboť nevadí, že žalovaná byla svéprávnosti zbavena teprve po vydání prvního rozsudku, ana dle zjištění odvolacího soudu již od narození trpí slabomyslností, tudíž duševní vadou, pro niž jsou neplatná i právní jednání předsevzatá žalovanou samostatně před vynesením prvního rozsudku, jakož i před tím za řízení před procesním soudem prvé stolice, leč by bylo prokázáno, že je žalovaná uzavřela ve světlém okamžiku. O důkaz toho druhu se však žalobce vůbec nepokusil.

Čís. 11313.

Zástavní věřitel, jehož hypotekární pohledávka váze na celé nemovitosti, patřící více spoluvlastníkům, může požadovati zaplacení celé své pohledávky z dražebního výtěžku za ideální díl nemovitosti, jenž byl zvlášť odděleně dražbou prodán. Lhostejno, zda spoluvlastníci nemovitosti byli odsouzeni k solidárnímu zaplacení oné pohledávky, čili nic.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 390/31.)

K rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou polovici nemovitosti, náleževší Bernardině Z-ové, přihlásil vymáhající věřitel dvě pohledávky, váznoucí na celé nemovitosti, i na vydražené polovině Bernardiny Z-ové, i na polovině Aloisa Z-a, jež nebyla ve dražbě, o niž tu jde. Soud prvé stolice přikázal vymáhajícímu věřiteli pohledávky jen z polovice, rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: To, že pro stěžovatelovy pohledávky jsou solidárně zavázáni i Alois Z. i Bernardina Z-ová, nepadá vůbec na váhu, neboť při rozvrhovém usnesení soud prvé stolice k této okolnosti podle § 216 a násl. ex. ř. vůbec nemohl přihlížeti, neboť pro něho závažná byla jen okolnost, zda stěžovatelovy pohledávky jsou zajištěny zástavním právem na celých nemovitostech, či zda jsou zajištěny simultanním právem zástavním, jak se domnívá stěžovatel, totiž zda je pro pohledávky vloženo zástavní právo zvlášť na každé ideální polovici nemovitosti. Rekursní soud shledává ze spisů, zejména z knihovního výtahu, že stěžovatelovy pohledávky zajištěny jsou zástavním právem na celých prodaných nemovitostech a proto jest rozvrhové usnesení správné. Naprosto na tom nezáleží, že oba spoluvlastníci nemovitosti jsou zavázáni stěžovateli solidárně, neboť tento závazek jest závazkem ryze osobním, netýká se zástavy a knihovní zákon nezná solidárnost hypotéky, nýbrž zná jen t. zv. simultanní hypotéky. Z toho plyne, že podíl Bernardiny Z-ové jest zavázán pro pohledávky stěžovatelovy jen dílem, který na ně připadá v poměru k celé nemovitosti, tedy jen pro polovinu pohledávek stěžovatelových.

Nejvyšší soud přikázal vymáhajícímu věřiteli celé pohledávky.

Důvody:

Správnost názoru stěžovatele, že každý jednotlivý ideální podíl nemovitosti jest zavazen za celou hypotekární pohledávku, vyplývá již z ustanovení § 457 obč. zák., podle něhož se vztahuje zástavní právo na všecky částky majetku zástavního dlužníka, tedy ke každému jeho ideálnímu dílu. Táž zásada vysvítá i z ustanovení § 238 ex. ř. a z § 222 ex. ř. o simultanních hypotekách. Důsledkem toho může zástavní věřitel, jehož hypotekární pohledávka váze na celé nemovitosti, patřící více spoluvlastníkům, požadovati zaplacení celé své pohledávky též z dražebního výtěžku za ideální díl nemovitosti, jenž byl zvlášť odděleně dražbou prodán, jakž tomu v souzeném případě. (Viz rozh. 4934 sb. n. s. a rozh. býv. nejv. soudu vídeňského ze dne 4. února 1903 úř. sb. čís. 653 a ze 16. května 1905 rep. nál. 186 úř. sb. čís. 801.) Při tom jest lhostejno, zda spoluvlastníci nemovitosti byli odsouzeni k zaplacení solidárnímu, čili nic, neboť zákon v té příčině nerozeznává. Nelze proto sdíleti právní názor rekursního soudu, že rekurentka má nárok na uspokojení jen poloviny přihlášených pohledávek, poněvadž váznou na celých nemovitostech, nikoli jen na vydražené jejich polovici. Účtovala-li tedy stěžovatelka k rozvrhu nejvyššího podání, docíleného za polovici nemovitosti, připsanou Bernardině Z-ové, celé pohledávky, měly jí býti poměrně z těchto tří rozvrhovaných podstat přikázány celé účtované pohledávky s přísl., pokud nejvyšší podání dle knihovního pořadí na krytí těchto pohledávek stačilo.

Čís. 11314.

Byla-li učební smlouva neplatná, an naměstnavatel nebyl vůbec oprávněn učiti určitému řemeslu, nebyla platná ani v části, podle níž měl učeň pracovati zadarmo, a jest učeň oprávněn domáhati se na zaměstnavateli odměny.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 392/31.)

Žalobce byl přijat žalovaným do učení na tři roky. Po vystoupení žalobce z učení vyšlo na jevo, že učební smlouva byla neplatná, an žalovaný vůbec nebyl oprávněn učiti řemeslu, o něž šlo. Žalobu, jíž se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení odměny za služby po učební dobu, procesní soud prvé stolice zamítl v podstatě proto, že byla ujednána bezplatnost práce. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, věc znovu projednal a rozhodl. Důvody: S názorem prvého soudu nelze souhlasiti, ježto při neplatné smlouvě nelze uznati na platnost jednotlivé její části. Bezplatnost učednické práce byla ujednána v předpokladu, že dojde ke splnění smlouvy a že žalobce po vypršení učební doby bude moci obdržeti výučný list, k čemuž nemohlo dojíti při neplatnosti smlouvy. Je proto nárok podle §§ 877, 1435 obč. zák. odůvodněn a bude zapotřebí zjistiti, do jaké míry výše nároků žalovaného jest po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalobce se domáhá na žalovaném zaplacení přiměřené odměny za práce, jež pro něho vykonal, byv jím přijat do učení řemeslu. Jest nesporné, že učební smlouva, o kterou šlo, byla neplatná z věcného důvodu, an žalovaný nebyl vůbec oprávněn vyučovati mechanickému řemeslu. Úmluva o bezplatnosti, o kterou prvý soud opřel svůj rozsudek, se týkala jen smlouvy o vyučení řemeslu, ale, byla-li tato základní smlouva neplatná, nemůže platiti ani její součást, že žalobce jako učeň měl pracovati u žalovaného zadarmo, neboť nebyl splněn její podstatný předpoklad, že si žalobce získá svou učňovskou prací průkaz způsobilosti k budoucímu provozování živnosti. Byla-li smlouva stran od původu neplatná z důvodů věcných a vinou žalovaného, jest uvážiti, jaké právní důsledky z toho plynou pro obě strany. Ve smyslu §§ 877 a 934 obč. zák. má při zrušení smlouvy býti uvedeno vše do předešlého stavu a podle § 921 obč. zák. jest při jednostranném ustoupení od smlouvy dbáti toho, by žádná strana neměla zisk ze škody strany druhé,

by se na její úkor neobohatila. Ve smyslu těchto zásad jest řešiti věc i při neplatnosti smlouvy, pokud zákon nestanoví něco jiného, na příklad v § 1174 obč. zák., ale o výjimečný případ toho druhu tu nejde. V souzeném případě není možné, aby vše bylo uvedeno do předešlého stavu, neboť práce, které žalobce vykonal — jak tvrdí — ve službách žalovaného, nelze vrátiti a žalovanému není možné, by napravil skutečnost, že žalobce nedosáhl výučního listu, ač byl jako učeň zaměstnán. Pro posouzení žalobního nároku záleží tedy na tom, zdali a pokud byl žalobce konáním neplacených služeb pro žalovaného nespravedlivě zkrácen, a na druhé straně, zdali a pokud se žalovaný na úkor žalobcův obohatil výkonem jeho služeb.

Čís. 11315.

Byl-li nárok ze správy před vyhlášením konkursu již uznán, třebaže nebyl ještě v den vyhlášení konkursu realisován, jest přípustné jeho započtení na pohledávku úpadkové podstaty na zaplacení kupní ceny. Dohodly-li se strany po vyhlášení úpadku jen o způsobu realisace nároku ze správy a o jeho převedení na peněžité plnění, nebylo smluvníku třeba obraceti se o svolení na správce úpadkové podstaty.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv II 805/30.)

Úpadkyně dodala žalovanému nábytek. Ježto na nábytku byly shledány vady, zavázal se obchodní zmocněnec úpadkyně žalovanému, a to ještě před zahájením úpadku na jmění dodavatelky, že vady opraví. Dodavatelka opravy neprovedla, nýbrž provedl je žalovaný sám po vyhlášení úpadku na jmění dodavatelky na základě dohody s obchodním zmocněncem dodavatelky. Proti žalobě správce úpadkové podstaty o zaplacení kupní ceny za dodaný nábytek namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku nákladu na opravu nábytku, kterážto pohledávka převyšovala zažalovaný peníz. Procesní soud prvé stolice vzhledem k vzájemné pohledávce uplatňované započtením žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolateli nelze přisvědčiti, pokud dovozuje, že se žalovaný měl obrátiti na správce konkursní podstaty jako oprávněného a zavázaného, an konkurs byl vyhlášen 9. března 1929 a František J. v zastoupení úpadkyně žádal ho podle zjištění nižších soudů teprve dne 19. března 1929, by si opravy provedl sám a peníze za to si srazil. Podle §§ 1, 66 a 67 konk. řádu není ovšem úpadci od prohlášení konkursu dovoleno, by nakládal svým jměním, a jsou podle § 3 konk. řádu právní jednání, která vykonal úpadce po prohlášení konkursu a která se týkají konkursní podstaty, proti konkursním věřitelům bezúčinná. Ale odvolací soud právem vyslovil, že tu jde o nárok ze správy (§§ 932 a 933 obč. zák.), který, jak vyplývá ze zjištění soudů nižších, tu byl již v den vyhlášení konkursu, byv již před vyhlášením konkursu uznán. Nebyl ovšem ještě v den vyhlášení konkursu realisován (§ 14/I konk. řádu), ale to nevadí, by jeho započtení nebylo podle § 19 konk. řádu přes to přípustné. Po vyhlášení úpadku dohodly se strany jen o způsobu jeho realisace a o jeho převedení na plnění peněžité. To jest přípustné podle §§ 14 odst. (1) a 19 konk. řádu, a nebylo proto žalovanému zapotřebí obraceti se o svolení na správce úpadkové podstaty.

Čís. 11316.

Nevytkla-li strana ihned v prvé stolici, že o jejím tvrzení byly soudem připuštěny důkazy jiné než jí navržené, nemůže toto opomenutí dohánětí v opravném řízení s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s.

To, co strana uvedla v dřívějším sporu, nestalo se jejím přednesem v pozdějším sporu tím, že spisy onoho sporu byly v tomto sporu přečteny k důkazu, nepřednesla-li tyto skutečnosti v tomto sporu.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv II 810/30.)

Žalobě o nepřípustnost exekuce bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Vadu odvolacího řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s. vidí dovolatelka v tom, že odvolací soud nepřipustil důkaz dotazem u revisní bratrské pokladny a u dělnické úrazové pojišťovny o jejím tvrzení, že žalobce pobírá od těchto pokladen úhrnem asi 8.000 Kč ročně. K důkazu i o této okolnosti připustil soud prvé stolice důkaz spisy krajského soudu Ck IIa 19/29, Ck II 126/28 a Ck II 238/29. Žalovaná se proti tomu neohradila, ačkoli o svém tvrzení důkaz těmito spisy nevedla, nýbrž nabídla o něm důkazy, v jichž neprovedení vidí vadu odvolacího řízení. Soud odvolací dovodil správně, že tímto svým postupem ztratila žalovaná po rozumu § 196 prvý odstavec c. ř. s. právo výtek v tomto směru, poněvadž bylo její povinností, by, nechtějíc se spokojiti s důkazy soudem připuštěnými, jí však nenavrženými, by se proti tomuto porušení předpisů o řízení důkazním ohradila a v prvé stolici je hned vytkla. Neučinivši tak, nemůže opomenutí to dohánětí nyní v řízení opravném s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s.

Co žalovaná o příjmech v žalobní odpovědi uváděla ve sporu C II 238/29, nestalo se jejím přednesem v tomto sporu tím, že spisy C II 238/29 byly k důkazu o výši příjmů žalobcových v tomto sporu přečteny, nepřednesla-li skutečnosti ty vůbec v tomto sporu. Nebyl proto odvolací soud oprávněn k jejímu tvrzení v tomto sporu nepřednesenému

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA

hleděti a nemůže proto o rozporu se spisy dle § 503 čís. 3 c. ř. s. býti řeči, když tak neučinil.

Čís. 11317.

Nárok na započtení služby ztrávené v československých legiích (zákon ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n.) přísluší jen legionářům, kteří jsou ve službě státní nebo veřejné nebo ve službě závodů a podniků státem podporovaných a zaručených. Ustanovení tohoto zákona nelze ani obdobně použíti, byl-li legionář zaměstnán v podniku, jenž nebyl ani podnikem státním ani státem podporovaným.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv II 817/30.)

Žalobkyně se domáhala na žalované společnosti moravských místních drah v Moravské Ostravě náhrady škody, která prý jí vznikla tím, že jí nebyl přiznán nárok na vdovskou pensi po jejím zesnulém manželu Ladislavu F-ovi podle § 20 stanov pensijního ústavu soukromých drah v Brně. Zavinění žalované společnosti spatřovala žalobkyně v tom, že žalovaná neohlásila pensijnímu ústavu, ač k tomu byla povinna podle zákona, že její manžel byl legionářem, by mu mohla býti započtena legionářská léta do pensijní doby. Procesní soud prvé stolice uznal částečně podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro posouzení žalobního nároku jsou především rozhodnými předpisy stanov pensijního ústavu soukromých drah v Brně, vydaných výnosem ministerstva železnic ze dne 19. září 1922, čís. 13.598. Podle § 20 stanov má nárok na vdovskou pensi vdova po pensistovi nebo po zaměstnanci, který byl nejméně deset skutečných nebo započtených let členem pensijního ústavu; vdově po zaměstnanci, který měl více než pět skutečných, ale méně než deset skutečných nebo započtených let, náleží pense o jednu třetinu menší než pense příslušející po deseti skutečných nebo započtených letech. O započtení dřívější doby pojednává § 10 stanov. V souzeném případě jest nesporné, že manžel žalobkyně Ladislav F. neměl ani pět skutečných let členství v pensijním ústavu, neboť byl jeho členem jen 36 měsíců. Uváží-li se dále, že i započtení dřívější služební doby do doby členství pensijního ústavu může býti povoleno podle § 10 odstavce 5. stanov jen zaměstnancům, kteří již aspoň pět roků jsou členy společenstevního pensijního ústavu, a to jen za stanovený doplatek, plyne z toho, že Ladislav F., an byl členem pensijního ústavu jen 36 měsíců, neměl vůbec možnost, zakoupiti si započtení případné dřívější doby služební podle § 10 odstavce 5 stanov, a že tuto možnost neměla z téhož důvodu ani žalovaná společnost. Žalobkyně marně se dovolává ustanovení zákona ze dne 24. července

1919, čís. 462 sb. z. a n., snažíc se z něho dovoditi, že její manžel měl jako legionář nárok, by mu byla legionářská léta započtena do služební doby u žalované společnosti a tudíž i do doby jeho členství v pensijním ústavu. Již odvolací soud vyložil ve shodě se zákonem čís. 462/1919, že nárok na započtení služby ztrávené v československých legiích přísluší jen legionářům, kteří jsou ve službě státní nebo veřejné nebo ve službě závodů a podniků státem podporovaných a zaručených. Nižší soudy zjistily, že žalovaná společnost není takovým závodem anebo podnikem, takže Ladislav F. neměl proti ní nárok na započtení legionářských let do doby služební. Neměl-li tento nárok, nebyla žalovaná společnost povinna, hlásiti pensijnímu ústavu bezvýznamnou skutečnost, že Ladislav F. byl legionářem. Z nehlášení legionářských let Ladislava F-a pensijnímu ústavu nemohla tedy pro žalobkyni vzniknouti škoda při rozhodování o jejím nároku na vdovskou pensi a její žaloba byla právem zamítnuta. Žalobní nárok nebyl opřen o to, že se žalovaná společnost Ladislavu F-ovi zavázala, že se postará o započtení jeho legionářských let a že svému závazku nedostála. Než i kdyby byl žalobní nárok opřen o to, že se žalovaná společnost zavázala Ladislavu F-ovi, že se postará o započtení jeho legionářských let, že však tomuto závazku nedostála, nemohlo by to vésti k jinému výsledku a prospěti žalobkyni, poněvadž, jak výše dolíčeno, nebyl Ladislav F. členem pensijního ústavu pět let, jichž je třeba podle § 10 odst. 5 stanov pro započtení dřívější služební doby zaměstnancovy, a poněvadž zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n., jehož obdobného použití se žalobkyně dovolává a který se vztahuje jen na legionáře ve službě státní nebo veřejné, anebo v závodech a podnicích státem podporovaných a zaručených, nelze jako zákona zvláštního, platícího jen pro legionáře ve službách právě vytčených, použíti ani obdobně v souzeném případě, an podnik žalobkyně, u níž byl zemřelý Ladislav F. zaměstnán, nebyl ani podnikem státním ani státem podporovaným.

Čís. 11318.

Byla-li dána bance a jí přijata její vkladní knížka jako kauce, byla banka povinna nejen vkladní knížku, nýbrž i peníz, jejž knížka představovala, chovati jako kauci odděleně od vlastního jmění jako cizí statek. Odpadlo-li rukojemské ručení skladatele, byl oprávněn domáhati se na bance, by mu vydala vkladní knížku i s peněžitou částkou, kterou představovala, jakož i s přírůstkem, kteréžto právo nebylo dotčeno zahájením vyrovnacího řízení o jmění banky. Toto oddělné právo vztahuje se i na jinou vkladní knížku (jiné banky), do níž byla kauce po zahájení vyrovnacího řízení o jmění banky přenesena za souhlasu stran a vyrovnacího správce.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1548/30.)

Žalobce složil u žalované banky její vkladní knížku jako kauci. Když pominul důvod, pro nějž byla kauce složena, domáhal se žalobce na žalované bance, o jejímž jmění bylo zatím provedeno soudní vyrovnání, vrácení vkladní knížky. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalovaná namítá, uplatňujíc dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., že nejde tu o pravidelnou smlouvu schovací. Na tom nezáleží. Odvolací soud zjistil, že žalobce uložil 20.000 Kč jako kauci na knížku žalované čís. 860, znějící na jméno žalobcovo, kterou žalovaná vzala v depot a uznala žalobce na účtu (Stückkonto). Zjištěním tímto je vázán i dovolací soud, zejména ana je žalovaná vůbec nenapadla. Byla-li tudíž vkladní knížka peněžního ústavu dána žalované a jí i přijata jako kauce, bylo na ni pohlížeti jako na peníze a jako na nositele hodnoty a představitele obligačního práva jí založeného (rozhodnutí čís. 7610 sb. n. s.) a žalovaná byla pak povinna nejen vkladní knížku, nýbrž i peněžní částku, kterou knížka ta představovala, míti jako kauci odděleně od vlastního jmění jako cizí statek. Odpadlo-li podle rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 3. května 1929, čís. Rv I 1285/28 rukojemské ručení žalobcovo, byl žalobce oprávněn žádati, by žalovaná vydala mu vkladní knížku i s peněžitou částkou, kterou představovala, jakož i s přírůstkem, ať šlo o úschovu neb o zástavu. Uplatňování žalobcova nároku nebránilo ani to, že bylo o jmění žalované zahájeno vyrovnací řízení a že vyrovnání bylo přijato a soudně schváleno, neboť z právního poměru založeného mezi stranami složením kauce vznikl v každém případě žalobci nárok na vyloučení věci (vkladní knížky dané jako kauce i s peněžitou částkou, jejíž byla nositelem, jakož i s přírůstkem), kteréžto právo nebylo podle §§ 10 a 21 vyr. řádu zahájením vyrovnacího řízení dotčeno. Zjistil-li dále odvolací soud, že po zahájení vyrovnacího řízení o jmění žalované byla za souhlasu stran, jakož i vyrovnacího správce kauce 20.000 Kč vybrána z vkladní knížky žalované čís. 860 a uložena na vkladní knížku jiné banky, kterou si žalovaná podržela jako zástavu, kterýmžto zjištěním je vázán dovolací soud, vyplývá z něho po právní stránce, že právo, které příslušelo žalobci ohledně vkladní knížky žalované čís. 860 na vyloučení podle §§ 10 a 21 vyr. ř., přeneslo se na vkladní knížku jiné banky, do níž byla kauce za souhlasu stran a vyrovnacího správce pro žalobce uložena.

Čís. 11319.

Ustanovení § 367 obč. zák. vyžaduje v prvé řadě, by zcizovací projev vůle pocházel buď přímo od osoby, jíž vindikující žalobce věc svěřil, neb od zástupce k tomu oprávněného. Byla-li věc svěřena zůstaviteli, zavazovalo by jednání domnělého zástupce pozůstalosti (nezmocněného jednatele) pozůstalost jen, kdyby oprávněný zástupce pozůstalosti (po-

zůstalostní soud) byl jeho jednání schválil, anebo kdyby si byla pozůstalost osvojila zisk z jeho jednání. V tomto směru nestačí, že kupní cenu obdržel jeden z věřitelů pozůstalosti ke krytí své pohledávky. Ani tím, že jednatel bez příkazu jednal z nouze, není nahrazen projev vůle osoby, jíž byla věc svěřena.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1555/30.)

Žalující firma domáhala se na žalovaném Františku T-ovi náhrady škody, jíž prý žalovaný způsobil žalobkyni tím, že nakládal protiprávně přívěsným vozem k automobilu, patřícím žalobkyni a tím jí znemožnil, by s úspěchem žádala vůz od majitele zpět. Podle údajů žaloby záležela tato protiprávní disposice žalovaného v tom, že částečně poškozený vůz, který žalující strana v červenci 1927 speditéru Edmundu D-ovi prodala s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení trhové ceny a k užívání mu svěřila, po smrtelném úrazu kupce Edmunda D-a dne 11. srpna 1927, v době, kdy Edmund D. byl se značným nedoplatkem trhové ceny ještě v prodlení, takže vůz byl ještě vlastnictvím strany žalující, od Marie D-ové, vdovy po zesnulém Edmundu D-ovi, koupil a pak dne 14. září 1927 prodal Františku E-ovi. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Údaje žalující strany o koupi a o prodeji vozu žalovaným jsou nesporné. Popřeny jsou však ostatní údaje strany žalující o koupi uzavřené s Edmundem D-em v červenci 1927, tudíž zejména i tvrzení o vlastnictví strany žalující k vozu. Napadený rozsudek sice výslovně správnost těchto údajů nezjišťuje, vychází však při posouzení věci z domněnky jich správnosti. Soud odvolací zjišťuje, že žalobkyně prodala Edmundu D-ovi vůz s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení trhové ceny, a že trhová cena ještě nebyla v době projede vozu žalovanému úplně zaplacena a že následkem toho byl vůz vlastnictvím strany žalující. Ježto Edmund D. zemřel dne 11. srpna 1927 a jeho pozůstalost dědici přijata nebyla, byla v době prodeje vozu držitelkou vozu neujatá pozůstalost. Následkem právní domněnky § 547 obč. zák. bylo považovati vůz za věc movitou, jsoucí tehdy ve vlastnictví strany žalující a jí svěřenou zemřelému k jeho užívání. Marie D-ová nejednala tudíž při prodeji vozu ani jako singulární ani jako universální nástupkyně svého zesnulého manžela, nýbrž jako domnělá zástupkyně neujaté pozůstalosti. Byl by proto žalovaný podle § 367 obč. zák. chráněn proti žalobě vlastnické, kdyby byl bezelstným nabyvatelem vozu. V tomto směru dospěl soud odvolací na základě výsledků průvodního řízení provedeného prvním soudem a opakovaného soudem odvolacím ku přesvědčení o správnosti skutkových okolností zjištěných prvním soudem v napadeném rozsudku, za nichž došlo ke koupi vozu žalovaným, jakož i skutečnosti, že žalovaný neznal majetkové poměry zesnulého Edmuda D-a a že také nevěděl, že Josef D., který byl při koupi přítomen, jest věřitelem zemřelého Edmunda D-a, že tento koupil nákladní vozidlo od onoho na dluh. Soud odvolací je souhlasně s prvním soudem názoru, že uvedené skutkové okolnosti byly při koupi takové, že žalovaný byl

důvodně přesvědčen, že nabytím nepoškozuje cizí práva a že omyl, který se mu při tom sběhl, jakož i skutečnost jeho nevědomosti o skutečném právním poměru byl omluvitelný. Ježto jest žalovaného v každém směru považovati za bezelstného nabyvatele vozu a ježto se mu při koupi nepřihodila bezstarostnost nebo nepozornost, která by se dala hodnotiti jako zavinění, nepřísluší straně žalující nárok na náhradu škody.

Nejvyšší soud uznal, že zažalovaný nárok jest důvodem po právu.

Důvody:

Dovolatelka napadá právem dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. právní názor odvolacího soudu, že žalovaný nabyl podle § 367 obč. zák. vlastnictví k přívěsnému vozu od Marie D-ové jakožto domnělé zástupkyně neujaté pozůstalosti po Eduardu D-ovi. Ustanovení § 367 obč. zák. vyžaduje v prvé řadě, by zcizovací smlouva vyhovovala — nehledíc k nedostatku vlastnictví — všeobecným podmínkám platnosti smlouvy a by proto i zcizovací projev vůle pocházel buď přímo od osoby, jíž vindikující žalobce věc svěřil, neb od zástupce k tomu oprávněného (§§ 861, 869 obč. zák.). Odvolací soud uznal shodně s prvým soudem, že přívěsný vůz Marii D-ové svěřen vůbec nebyl, ani po smrti Edmunda D-a, a že jednala, prodávajíc vůz, jako domnělá zástupkyně neujaté pozůstalosti. Domnívala se tedy, že jest zástupkyní neujaté pozůstalosti, ve skutečnosti jí však nebyla, poněvadž se ani nepřihlásila k pozůstalosti za dědičku (§§ 794, 797 obč. zák.), správa pozůstalosti jí svěřena nebyla (§§ 43, 145 nesp. řízení a § 810 obč. zák.) a pozůstalostní soud jí svolení k prodeji vozu nedal (§ 145 nesp. řízení). Jednala tedy neoprávněně a svémocně (§ 19 obč. zák.) jménem pozůstalosti, jíž jest podle druhé věty § 547 obč. zák. za tohoto stavu věci posuzovati tak, jakoby ji měl v držení sám zůstavitel. Vystupovala proto jako jednatelka bez příkazu ve smyslu § 1035 obč. zák. a zavazovalo by proto její právní jednání pozůstalost jen, kdyby oprávněný zástupce pozůstalosti byl její jednání ve smyslu § 1016 obč. zák. schválil, anebo kdyby si pozůstalost zisk z jejího jednání byla osvojila. To se však nestalo. Pozůstalost byla za daných poměrů pod ochranou pozůstalostního soudu, jenž jediné byl oprávněn dodatečně prodej schváliti (§ 145 nesp. řízení), což však neučinil. Ani zisk z prodeje si pozůstalost nepřivlastnila, poněvadž kupní cena nepřipadla pozůstalosti, nýbrž obdržel ji Josef D. jako jeden z četných věřitelů pozůstalosti ke krytí své pohledávky. Nelze proto uznati, že přívěsný vůz prodala osoba, jíž ho žalobce svěřil, a nemění na tom nic ani tvrzení žalovaného, že prý Marie D-ová jednala z nouze (§ 1036 obč. zák.), poněvadž ani tím není ještě nahrazen projev vůle osoby, jíž žalobce vůz svěřil, a není proto splněna první podmínka § 367 obč. zák. Nedošlo proto k platné trhové smlouvě mezi osobou, jíž byl přívěsný vůz vlastníkem svěřen, a mezi žalovaným a nedostává se žalovanému platného titulu k nabytí vlastnictví (§ 424 obč. zák.). Měl by proto žalobce nárok na vydání přívěsného vozu podle §§ 366 obč. zák. Poněvadž žalovaný, prodav ho, nemá ho ve svém držení, přísluší žalující straně nárok na vydání toho, k čemu žalovaný jest povinen podle toho, zda byl bezelstným či obmyslným držitelem (§§ 329, 336 obč. zák.).

Čís. 11320.

Není-li předpisu, jenž by nařizoval opatření proti sesutí sněhu se střech určitého krytu, neručí majitel domu za škodu sesutím sněhu s takové střechy.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1793/30.)

Žalobkyně byla zasažena sesunuvším se sněhem se střechy domu žalovaných a poraněna. Žaloba proti žalovaným o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně spatřuje zavinění žalovaných v tom, že opomenuli na střeše svého domu připevniti zařízení k zadržování sněhu a že opomenuli u domu postaviti tyče, upozorňující na možnost sesutí sněhu. Opomenutí jest však bezprávné jen když zákon nařizuje positivní jednání. Nižší soudy zjistily, že střecha domu žalovaných, se které sníh spadl a porazil žalobkyni, jest normálního odklonu a pokryta lesklými taškami bez kovových opatření k zadržení sněhu po taškách klouzajícího, že však podle stavebního řádu takové zařízení pro střechy s lesklými taškami není nařízeno. Dále zjistily nižší soudy, že není předpisu o ochranných opatřeních na střechách s lesklými taškami v O. a že také není v O. předpisu o tom, by pasanti byli postavením tyčí u domů na možnost sesutí sněhu se střech upozorňováni. Není-li předpisu, který by nařizoval opatření proti sesutí sněhu na takových střechách, jako jest střecha domu žalovaných, a který by se snažil zabrániti náhodnému poškození tohoto rázu (§ 1311 obč. zák.), není tu bezprávného opomenutí, za které by žalovaní ručili, a neposoudil odvolací soud sporný případ nesprávně, uznav, že nárok žalobkyně na náhradu škody není pro nedostatek zavinění žalovaných opodstatněn.

Čís. 11321.

Ručení dráhy.

Umístění železné tabulky (sklonovníku) při trati tak, že zasahovala do volného prostoru 2.000 m od osy kolejnic, jest příhodou v dopravě podle § 1 zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák., třebas sklonovník zasahoval jen nepatrně do volného prostoru.

V tom, že cestující stál u otevřeného okna železničního vozu v těsné jeho blízkosti, maje loket opřený o horní okraj spuštěného okna a jsa

obrácen ve směru jízdy a, když mu něco padlo do oka, učinil rukou pohyb ven k odstranění cizího tělesa z oka a mávl rukou ven tak daleko, že si prsty poranil o hranu sklonovníku, — jest spatřovati jeho spoluzavinění, ne sice na příhodě v dopravě, nýbrž na úrazu.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1820/30.)

Žalobce při jízdě vlakem mávl pravou rukou otevřeným oknem ze železničního vozu ven, chtěje si z oka odstraniti předmět, který mu tam padl otevřeným oknem, u něhož stál, a při tom mu narazila na ruku železná tabulka (sklonovník), stojící vedle trati a zranila ho na malíčku pravé ruky. Žalobní nárok proti dráze na náhradu škody uznal procesní soud prvé stolice důvodem polovicí po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. Důvody: Žalobce poukazuje k tomu, že prvý soud shledává jeho spoluzavinění v tom, že prodléval blízko spuštěného okna, a že soud uvádí, že to, že žalobce bezděčně, pocítiv prudkou palčivou bolest v oku, učinil rychlý pohyb k oku a od oka, nelze mu přičísti jako neopatrnost, ježto šlo o pohyby bezděčné, vyvolané náhlou neočekávanou bolestí v oku a ve snaze bolest tu co nejrychleji odstraniti. Navazuje na tento názor prvého soudu, uvádí žalobce v odvolání, že, ano šlo o bezděčný pohyb, vyvolaný palčivou bolestí, nelze mu přičítati za zavinění, nepočínal-li si tak, jak by při řádné rozvaze bylo na místě. Dále uvádí žalobce v odvolání, že neprávem prvý soud shledává jeho zavinění v tom, že stál u otevřeného okna opřen loktem o okraj spuštěného okna, an na jiném místě rozsudku uvádí, že nepokládá vysunutí ruky z otevřeného okna na volné trati, kde není vůbec žádné viditelné překážky, i na vzdálenost přes 40 cm o sobě za neopatrnost, o níž by rozumně bylo lze předpokládati, že by úraz o pevný předmět železniční správou vedle trati v takové blízkosti umístěný mohl nastati. Žalobce uvádí dále, že napadený rozsudek protispisově zjišťuje, že žalobce opřen loktem o horní okraj spuštěného okna měl část ruky v ohnutém lokti z okna vysunutou. Avšak v tomto směru nelze žalobci dáti za pravdu, neboť zjištění to odpovídá tomu, co bylo shledáno při místním ohledání, totiž, že loket žalobcův — tedy část ruky — poněkud vyčníval přes okenní rám z vagonu ven. Soud odvolací nepokládá to, že žalobce stál těsně u okna a byl opřen loktem pravé ruky o horní okraj spuštěného okna a že měl část ruky v ohnutém lokti z okna vysunutou, za neopatrnost, neboť tu ještě nelze mluviti o vyhýbání se z okna a jest obyčejným zjevem, že cestující si takto počínají, aniž by jim v tom bylo průvodčími vlaku zabraňováno, avšak to, že žalobce, jak sám při svém výslechu jako strana udal, stoje u okna, byl čelem obrácen ku předu ve směru jízdy, jest mu v prvé řadě přičísti za neopatrnost, již má na mysli § 1297 obč. zák. Tento postoj u okna způsobil, že žalobci spadlo něco do oka, což pak vyvolalo jeho vysunutí ruky z okna. Soud odvolací v tomto mávnutí ruky z okna ven vidí další neopatrnost a není toho názoru, že šlo o pohyb bezděčný, za který by žalobce pro náhlou neočekávanou bolest nebyl zodpovědným. I když

byla bolest palčivá, nemohla způsobiti u žalobce takový stav, že by nevěděl, co dělá, a bylo nerozvážným od žalobce, pakliže rukou mávl jen z okna na vzdálenost 40 cm, ano přece každému rozumnému člověku, i když o tom tabulky na vozech železničních nejsou, jest známo, že každé nahýbání z okna jest nebezpečno. Proto o žalobcově vině na úrazu nemůže býti pochyby a odvolací soud sdílí v tom směru názor prvého soudu, že vina ta jest stejná jako vina na straně žalované.

Ani odvolání žalované strany není odůvodněno. Žalovaná strana, provádějíc odvolací důvody, popírá, že šlo v souzeném případě o příhodu v dopravě ve smyslu zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. a tvrdí, že není příčinná souvislost mezi tím, že tabulka sklonovníku sahala 6 mm do volného profilu, neboť prý by bylo došlo k úrazu, i kdyby sklonovník byl přesně v profilu. Soud odvolací sdílí názor prvého soudu, že šlo o příhodu v dopravě, za niž jest považovati každou nepravidelnost v železničním provozu, která nastala při výkonu, nebo ve příčině výkonu spadajícího do dopravní služby. Touto příhodou v souzeném případě bylo, že umístění železné tabulky (sklonovníku) při trati bylo takové, že zasahovalo do volného prostoru 2.000 m od osy kolejnic měřícího a bylo o sobě způsobilé přivoditi tělesné zranění osob ve vlaku cestujících. Okolnost, že toto zasáhnutí do volného profilu bylo nepatrné, a činilo jen 6 mm, mohlo by míti významu, kdyby bylo prokázáno, že k úrazu by bylo došlo, i kdyby sklonovník byl přesně v profilu. To však prokázáno nebylo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

Žalovaný napadá rozsudek potud, pokud bylo uznáno, že žalobní nárok jest důvodem z polovice po právu, a uplatňuje dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., avšak marně. Odvolací soud v napadeném rozsudku uvedl a odůvodnil, že v souzeném případě jde o příhodu v dopravě podle § 1 zákona čís. 27/69 ř. z. Soud dovolací shledává tento názor odvolacího soudu správným a odkazuje proto především na důvody napadeného rozsudku, které vývody dovolání nebyly ani vyvráceny, ani seslabeny. Dovolatel hájí názor, že příhodou v dopravě jest něco význačného, nepravidelného v železniční dopravě, jakási abnormalita většího rázu, čemuž prý v souzeném případě tak není, an sklonovník zasahuje jen 6 mm a tedy jen nepatrně do volného vzduchového prostoru. S tímto názorem nelze souhlasiti. V teorii i praksi jest již ustálen názor, že se příhodou v dopravě rozumí taková nepravidelnost nejen v dopravě (ve vozbě) samé, nýbrž i v zařízeních k dopravě sloužících, která jest o sobě způsobilá přivoditi poškození nebo smrt člověka a která nastala mimo osobu poškozeného. Za takové zařízení, které s dopravou souvisí a k jejímu bezpečnému provozu slouží, jest považovati i sklonovník, jímž se dává strojvůdci návěští o stoupání a klesání trati. Jest nerozhodné, zda sklonovník postaven od osy kolejnic do volného prostoru 6 mm

či 16 mm, a zda je předpis § 30 technických úmluv z 3. května 1908 pro žalovanou stranu závazný, neboť již první soud vycházel z předpokladu, že volný prostor ve zmíněném předpisu technických úmluv předepsaný byl žalovanou stranou pravidelně zachováván a tomuto předpokladu nebylo v odvolacím řízení odporováno a jest jej proto položiti za základ právního posouzení (čís. 4 § 503 c. ř. s.). Byl-li však v jiných případech volný prostor zachováván, ale nikoliv v tomto, z něhož úraz vznikl, jde o nepravidelnost v dopravě, zavazující dráhu podle § 1 zák. čís. 27/69 ř. zák. k náhradě škody. Dovolání žalovaného nebylo v důsledku tohoto právního názoru vyhověno.

Žalobce napadá rozsudek potud, pokud nebylo uznáno, že žalobní nárok jest i druhou polovicí po právu, po případě že nebylo uznáno, že jest mnohem větší částí než polovicí po právu, a pokud byly důsledkem toho útraty prohlášeny za vzájemně zrušené. Jako důvod dovolací uplatňuje též jen čís. 4 § 503 c. ř. s., avšak rovněž marně. Stál-li žalobce, jak zjištěno, u otevřeného okna železničního vozu v těsné jeho blízkosti, maje loket opřený o horní okraj spuštěného okna a jsa obrácen ve směru jízdy, jednal neopatrně a správně k tomu poukázal již první soud, že cestující za takové situace jedná proti požadavku zvýšené opatrnosti při jízdě vlakem, poněvadž musí počítati s tím, že mu něco může padnouti do oka, což se také častěji přihází. Když pak žalobci za této situace skutečně něco do oka padlo a žalobce učinil rukou pohyb ven z okna k odstranění cizího tělesa z oka a mávl rukou ven tak daleko, že prsty u ruky narazil na hranu sklonovníku a na malíčku se při tom zranil, nemůže se omlouvati bezděčným pohybem, neboť tento pohyb byl jen následkem jeho dřívější neopatrnosti. Nižší soudy uznaly proto správně, že žalobce, který si takto počínal, nezachoval opatrnost vyžadovanou v § 1297 obč. zák. a že si svůj úraz spoluzavinil. Nejde tu sice o spoluzavinění žalobce na příhodě v dopravě podle ustanovení § 2 zák. čís. 27/69 ř. zák., avšak se zákonně předpokládaným zaviněním dráhy sbíhá se tu zavinění a tedy též ručení žalobce za úraz, neboť skutečnost, že sklonovník zasahoval do volného prostoru, nebyla tu jedinou příčinou nehody, ana se stala současně i neopatrným počínáním žalobce. V takovém případě platí ustanovení § 1304 obč. zák. Také pokud dovolatel brojí proti poměru, kterým bylo určeno dělení škody, není důvodu uchýliti se od názorů nižších soudů.

Čís. 11322.

Silniční parní válec není silostrojem ve smyslu § 1 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.

Parní válcovací souprava byla dostatečně osvětlena, byla-li opatřena svítilnou tak, že bylo viděti světlo na několik set kroků. Není zakázáno, by válcovací souprava nebyla umístěna na jedné straně silnice. Není účelem předpisů o hlídání válcovacích souprav, by byly zamezeny srážky mezi válcovací soupravou a blížícími se vozidly.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1933/30.)

Jan V., jeda v noci na kole po státní silnici (v Čechách), narazil na parní válec stojící na silnici a pádem se zabil. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se rodiče Jana V-a na G-ovi, strojníku obsluhujícím válcovací parní soupravu, na zastupitelském okresu (vlastníku válcovací soupravy) a na státu náhrady škody. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Prvý soud na základě bezvadného zjištění došel správně k názoru, že garnitura byla dostatečně osvětlena a že bylo vyhověno řádu silniční policie a výnosu místodržitelství ze dne 17. prosince 1907, čís. 18.980, neboť z tohoto výnosu nelze dovoditi, že válec měl býti v noci hlídán strážcem, nýbrž má býti jen osvětlen a hlídání podle výnosu zdá se býti omezeno jen na případ, kde za dne byla z jakéhokoliv důvodu doprava přerušena a válec stranou postaven při silničním banketu. Řečený výnos také nestanoví, na které straně silnice garnitura při přerušení jízdy má býti umístěna, a nebylo zaviněním G-ovým, že umístil garnituru na pravé straně silnice ve směru jízdy, neboť, kdyby byla umístěna na levé straně, byla by zase překážkou v cestě těm, kdož šli nebo jeli opačným směrem, než jel Jan V. Odvolatelé tvrdí, že lampa byla umístěna na zadním levým kolem tendru 4.5 m za předkem válce. Avšak nic takového z provedených důkazů nevyplývá. Uvádí-li prvý soud, že svítilna byla umístěna poblíže předku válce, nepochybil, hledíc k tomu, co v tom směru svědci udali. Byla-li celá garnitura 28 m dlouhá, tedy, i kdyby byla lampa umístěna, jak žalující strana tvrdí, 4·5 m od předku, lze zcela dobře říci, že byla umístěna poblíže předku. Uvádí-li odvolatelé, že, pak-li svědci vypověděli, že světlo bylo viděti, neznamená to ještě, že je musel viděti Jan V., jest poukázati k tomu, že viděli-li je jiní, byl by je viděl i Jan V., kdyby byl při noční jízdě zachoval obyčejnou opatrnost a věnoval okolí náležitou pozornost. Že bylo světlo zakryto rámem, nebylo zjištěno, naopak, jak svědky bylo potvrzeno, bylo je s obou stran silnice viděti. Třebaže je správné tvrzení odvolatelů, že světlo v noci klame a že blížící se chodec nebo jezdec nepostřehne, zda světlo jest nehybné, či zda se pohybuje, leda až v nejbližší blízkosti, nesprošťuje to chodce a jezdce povinnosti zachovati potřebnou ostražitost, to tím spíše, nedovede-li na větší vzdálenost rozeznati, o jakou překážku jde. Ustanovení zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. nelze v souzeném případě použíti, neboť jde o válcovací garnituru, tedy o vozidlo, které není určeno k dopravě osob nebo zboží, a poněvadž tu není zavinění žalovaného G-a, není náhradou povinen ani žalovaný okres jako vlastník garnitury, ani stát, jemuž byla garnitura propůjčena k použití.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněno. Že silniční parní válec není silostrojem ve smyslu § 1 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák., vyslovil a blíže odůvodnil Nejvyšší soud již v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 8545, na

něž se odkazuje. Ohledně osvětlení bylo zjištěno, že parní válcovací souprava byla opatřena svítilnou tak, že světlo bylo viděti na několik set kroků. To vyhovovalo daným předpisům a správně z toho usoudil odvolací soud, že osvělení bylo dostatečné, by jím chodci a jezdci, blížící se k válcovací soupravě, byli na překážku upozorněni a sami pak vynaložili onu opatrnost, jíž bylo třeba, by nedošlo ke srážce, a že tudíž prvého žalovaného nestihá zavinění z důvodu, že parní válec neopatřil řádným osvětlením. Zavinění jeho nelze však spatřovati ani v tom, že válcovací soupravu umístil na pravé straně silnice ve směru jízdy, neboť není předpisu, jenž by to zakazoval, a zcela případně připomenul k tomu soud druhé stolice, že, kdyby strojník G. byl parní válcovací soupravu umístil na druhé straně silnice, byla by stejně překážela těm, kdož šli neb jeli opačným směrem, než jel Jan V. Pokud jde o hlídání válcovací soupravy, není účelem příslušných předpisů zamezovati srážky mezi válcovací soupravou a blížícími se vozidly, nehledíc k tomu, že hlídač blížící se neosvětlené kolo usmrceného Jana V-a za daného stavu věci by zavčas ani nebyl spatřil. Nebyl-li však úraz zaviněn prvním žalovaným, nepřichází ručení okresu podle § 1315 obč. zák. vůbec v úvahu, a jest tím vyloučeno i ručení státu, odvozené z jeho domnělé zodpovědnosti za jeho zaměstnance.

Čís. 11323.

Nedostatek certifikátu jest vadou automobilu, bránící jeho řádnému užívání. Lhostejno, že prodatel odstranění této vady zvlášť připověděl, pokud se týče dodání typového osvědčení (certifikátu) na kupitelovo naléhání sliboval.

Jde na vrub příjemce, když, ač mu hrozilo promlčení podle čl. 349, druhý odstavec, obch. zák., neuplatnil v zákonné lhůtě nároky ze správy a, důvěřuje slibům dodavatele, trpěl průtahy v odstranění vady.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1965/30.)

Žalobce koupil od žalovaného nákladní automobil. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném zrušení kupní smlouvy a vrácení kupní ceny, ježto mu žalovaný nedodal certifikát. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání má pravdu v tom, že jde o nárok ze správy a že tento nárok zanikl před podáním žaloby. Nedostatek certifikátu, o němž mluví § 18 ministerského nařízení ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., jest vzhledem k ustanovením §§ 28 až 31 tohoto nařízení vadou automobilu, a to takovou, jež brání jeho řádnému užívání (§ 932 obč. zák.), a nemění na

podstatě věci nic, že žalovaný odstranění této vady zvlášť připověděl, pokud se týče dodání typového osvědčení (certifikátu) na žalobcovo naléhání sliboval. Pokud jde o zánik nároku před podáním žaloby, jest předeslati, že žalovaný jest obchodníkem a že proto jest případ posouditi podle obchodního práva (čl. 273 odstavec prvý, 274 odstavce prvý a 277 obch. zák.). Měl tudíž žalobce žádati zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny ve lhůtě šesti měsíců stanovené čl. 349 odstavec prvý obch. zák. Jak patrno z potvrzení kupu, byl automobil vyzkoušen a převzat dne 1. prosince 1926 a vada byla zřejmá. Končila tudíž lhůta dnem 1. června 1927, a kdyby se i připustilo, že počátek lhůty byl odsunut do 30. června 1927, kteréhož dne žádal žalovaný žalobce za trpělivost, tedy za poshovění, anebo až do 3. prosince 1927, kterého dne končila korespondence mezi stranami dopisem z tohoto dne, v němž trvá žalobce na dodání certifikátu, nejpozději dne 30. prosince 1927, pokud se týče dne 3. června 1928. Žaloba však byla podána teprve dne 25. května 1929, a jelikož zánik práva pro uplynutí lhůty byl namítán, při čemž na tom nezáleží, že žalovaný, jsa mylného mínění, že případ jest posouditi podle občanského práva, namítl zánik žalobního nároku místo jeho promlčení (čl. 349 odstavec druhý obch. zák.), měla žaloba býti zamítnuta jako promlčená. Při tom se k příslušným vývodům dovolací odpovědi podotýká, že jde na vrub příjemce, když, ač mu hrozilo promlčení podle čl. 349 druhý odstavec obch. zák., neuplatnil v zákonné lhůtě nároky ze správy a, důvěřuje slibům dodavatele, trpěl průtahy v odstranění vady (srov. rozh. uveř. ve sb. n. s. pod čís. 8094). Ustanovení § 918 obč. zák., správně čl. 355 obch. zák., jemuž ostatně neodpovídá ani žalobní žádání »o zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny«, na tento případ nelze použíti, jelikož koupený automobil byl žalobci dodán bez průtahu, ale byl mu, jak dolíčeno, dodán automobil vadný, pročež lze případ posouditi jen podle předpisů o správě.

Čís. 11324.

Advokátní tarif.

Přirážku za společenství lze počítati i v nesporném řízení, ale jen z položek, jež jsou uvedeny v prvém oddílu (A) advokátní sazby. Výrazem »v nesporném v ů b e c« míní se v § 7 (2) adv. tarifu jen nesporné řízení s o u d n í, nikoliv výkony mimo soudní řízení.

Není závady, by na výkony mimo soudní řízení nebylo použito podle dohody stran advokátního tarifu; nepřísluší však přirážka podle § 7 (1) adv. tarifu z položky účtované za sepsání trhové smlouvy.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 1986/30.)

Žalobkyně prodala žalovaným Hugonu F-ovi a Kláře Sch-ové dům. Žalovaní se zavázali, že zaplatí rukou společnou a nedílnou mimo jiné i útraty a výlohy spojené se sepsáním, vyhotovením trhové smlouvy, zejména i palmární účet advokáta Dr. P-a výhradně ze svého, pokud se

týče, že platy ty nahradí straně prodávající. Dr. P. započítal v palmárním účtu též 10% přirážku za druhého společníka. Ježto se žalovaní zdráhali palmární účet zaplatiti, domáhala se žalobkyně na nich zaplacení žalobou, o niž tu jde. Žalovaní vznesli proti žalobě řadu námitek, z nichž přichází v úvahu jen ta, že Dr. P. nebyl oprávněn účtovati 10% přirážku za druhého společníka. Procesní soud prvé stolice nepřisoudil žalobkyni účtovanou 10% přirážku za druhého společníka. Odvolací soud v tomto směru napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolacímu soudu jest řešiti právní otázku, zda Dr. P. v palmárním účtu za práce konané straně žalující účtoval právem 10% přirážku za společenství a za převzetí vkladní knížky. Účet palmární týkal se zastupování nynější žalobkyně při prodeji domu nynějším žalovaným jako společným kupitelům domu, šlo tedy o věc nespornou. Podle § 7 vládního nařízení ze dne 3. května 1923, čís. 95 sb. z. a n. náleží advokátovi, jsou-li na té neb oné straně společníci v rozepři, za každého společníka, prvého nepočítajíc, další odměna ve výši 10% použitých položek prvého oddílu (A) sazby, nejvýše však 100% a jest tohoto ustanovení použíti obdobně i v řízení nesporném. Z ustanovení toho vyplývá, že tuto přirážku ze společenství lze počítati jen z položek prvého oddílu (A) advokátní sazby. Soud prvé stolice právem proto zaujal právní názor, že žalobkyni nepřísluší nárok na přirážku za společenství z položek účtu Dr. P., které účtovány byly vyšší částkou než stanoví oddíl A advokátního tarifu, k čemuž jest dodati, že přirážka ta nepřísluší ani z odměny za úkony, které v oddílu tarifu A vůbec nejsou uvedeny. Ovšem při takových výkonech, které v oddílu A tarifu jsou uvedeny a účtovány byly částkami v tarifu uvedenými, přirážka za společenství advokátu přísluší i v řízení nesporném. Podotknouti třeba, že advokátní tarif platí vůbec jen pro výkony v řízení soudním a rozhodčím (§ 2 zákona ze dne 18. února 1921, čís. 78 sb. z. a n. a § 1 shora cit. vlád. nař.). Výkony při smlouvě trhové nejsou výkony v řízení soudním ani rozhodčím, avšak není pochyby, že advokátního tarifu i mimo řízení soudní jest obdobně použíti na výkony, za něž odměna v tarifu jest stanovena, zvláště an soud zjistil, že se strany shodly, že Dr. P. bude účtovati 1% z trhové ceny za sepsání smlouvy a odměnu tarifální za úkony ostatní ke kupu se vztahující. Podle těchto hledisek jest posouditi položku 10% přirážky, účtovanou v palmárním účtu a soudem prvým nepřisouzenou. Tu jest v prvé řadě patrno, že nepřísluší přirážka ta z položky 11.000 Kč účtované za sepsání smlouvy trhové, poněvadž odměna za tento výkon v tarifu vůbec nepřichází; mínění odvolatelky, že přirážka za společenství náleží advokátovi vůbec za výkony, které nespadají ani do oddílu B a C sazby advokátního tarifu, jest v rozporu s výslovným ustanovením § 7 cit. vlád. nař.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Odvolací soud vyložil ustanovení § 7 odst. 2 advokátního tar. tak, že lze přirážku za společenství počítati i v řízení nesporném, avšak jen

z položek, které jsou uvedeny v prvém oddílu (A) advokátní sazby, a že proto nepřísluší nárok na tuto přirážku z položek uvedených v účtu Dra P-a, které byly účtovány vyšší částkou, než stanoví oddíl A advokátního tarifu, jakož i že nepřísluší ani z odměny za úkony, které v oddílu tarifu A nejsou vůbec uvedeny. Názor ten odpovídá doslovu a duchu onoho ustanovení, v němž poukazují zejména slova »totéž platí obdobně«, jimiž začíná druhý odstavec § 7, na to, že i v řízení nesporném platí, co jest vysloveno v prvním odstavci tohoto ustanovení, totiž že náleží advokátu za každého společníka, prvého nepočítajíc, další odměna ve výši 10% použitých položek prvého oddílu A sazby. Mylný jest proto názor dovolatelky, že slovo obdobně, uvedené v onom ustanovení, značí, že v nesporném řízení platí 10%ní přirážka za každého dalšího společníka vůbec, tudíž i v nesporném řízení mimosoudním. Výrazem »v nesporném vůbec«, jímž se končí doslov onoho ustanovení, mínil zákonodárce jen činnost soudu, spadající do oboru nesporného řízení, a proto nesporným řízení podle tohoto ustanovení míní se jen nesporné řízení soudní, jak tomu nasvědčuje i doslov § 1 zákona ze dne 18. února 1920, čís. 78 sb. z. a n. V souzeném případě nešlo o výkony v řízení soudním, nýbrž šlo jen o výkony při smlouvě trhové, tedy o výkony mimo soudní řízení. Leč přes to nebylo závady, by se použilo na výkony ty advokátního tarifu, any se strany, jak zjistily nižší soudy, dohodly, že bude Dr. P. účtovati za ostatní úkony, kupu se týkající, mimo sepsání smlouvy tarifální odměnu. Přihlíží-li se k zásadám uvedeným shora o tom, kdy lze použíti ustanovení § 7 odst. 2 advokátního tarifu, nepřísluší žalobkyni přirážka 10% z položky 11.000 Kč, účtované za sepsání trhové smlouvy, ani z toho důvodu, že odměna za tento výkon v tarifu vůbec nepřichází. Za tohoto stavu věci nebylo se odvolacímu soudu třeba zabývati řešením otázky, co bylo umluveno mezi stranami ohledně útrat smlouvy, čímž pozbývá význam i výtka dovoláním v tom směru uplatňovaná.

Čís. 11325.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky, že životní pojištění počíná sice dnem uvedeným v pojistce, že jest však podmíněno a stává se účinným teprve, až pojistné s vedlejšími poplatky bylo zaplaceno, stalo se pojištění, mohlo-li se placení pojistného podle pojišťovacích podmínek státi ve lhůtách, účinným již zapravením splátky.

Měla-li pojišťovna při prodlení v zapravení (splátky) prvé premie právo buď premie soudně vymáhati, anebo, pokud zaplacení premie nebylo provedeno, zrušiti pojišťovací smlouvu bez výpovědi, pojišťovna však neučinila to ani ono, nemůže, dostavila-li se zatím pojistná příhoda, odmítati výplatu pojistného, nýbrž musí přijmouti dodatečné zaplacení dospělé (splátky) premie od obmyšleného, jímž tento nabývá práva na plnění pojišťovny.

Ustanovení § 7 poj. řádu dosud neplatí.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 2015/30.)

Otec žalobkyně Karel Ř. byl pojištěn podle pojistky ze dne 23. července 1928 u žalované pojišťovny na život. Pojištěná suma 5.000 Kč měla býti vyplacena jemu, kdyby přežil dvacet let od počátku pojištění, jinak žalobkyni ihned, kdyby zemřel dříve. Po smrti otce žalobkyně (4. února 1929) zdráhala se žalovaná pojišťovna vyplatiti žalobkyni pojistnou sumu, tvrdíc, že nebyla zaplacena pojistná premie za prvé čtvrtletí 1929. Obanižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolatelka vytýká rozsudku prvého soudu nesprávný výklad §§ 3. a 5. všeob. pojišť. podmínek. Podle jejího názoru tím, že pojistník zemřel v prvém roce pojištění, nezaplativ třetí splátku premijní nejdéle do 9. ledna 1929 ani do dne svého úmrtí, t. j. do 4. února 1929, byla žalovaná oprávněna pojišťovací smlouvu zrušiti bez výpovědi, což též učinila jednak tím, že odepřela žalující straně výplatu pojištěného kapitálu, čímž učinila zadost předpisu § 5, čís. 2 cit. podmínek, jednak zrušila ji tím, že soudně nevymáhala premii (§ 5 čís. 1 a contr.), aniž bylo třeba zrušení smlouvy zvláště prohlásiti. Dále tvrdí odvolatelka, že se pojišťovací smlouva stala ve smyslu § 3. podmínek neúčinnou, ježto pojistník první roční pojistné do dne svého úmrtí nezaplatil a tím byla smlouva zrušena (§ 5). Názor odvolatelky však není správný. Neboť dle zjištění prvního soudu byla mezi Karlem Ř. a žalovanou uzavřena pojišťovací smlouva na život podle pojistky ze dne 23. července 1928, tedy úplatná oboustranná smlouva, z níž práva a povinnosti smluvníků jsou uvedena ve všeobecných podmínkách. Podle nich uvedeny jsou v § 3. závazky pojišťovatele, v § 4. závazky pojistníka a § 5. má předpisy o prodlení s placením. Pojišťovatel v § 3. přijímá závazek, že vyplatí za těchto všeobecných podmínek pojištěný kapitál, jakmile nastane pojistná událost; pojištění počíná dnem, který jest v pojistce uveden, jest však podmíněno a stává se účinným teprve tehdy, kdy pojistné s vedlejšími poplatky bylo zaplaceno a byla-li osoba pojištěná v den zaplacení na živu. Že v souzeném případě bylo pojištění účinné i v době úmrtí pojistníka, správně vystihl rozsudek prvého soudu, any dvě čtvrtletní premie byly zaplaceny, pojistka vydána a § 3 podmínek nemluví o zaplacení pojistného na celý rok, naopak § 4. připouští splácení ročního pojistného v půlletních, čtvrtletních ba i v měsíčních splátkách. Jest proto názor odvolatelky pokud se týče neúčinnosti pojišťovací smlouvy se zřetelem na § 3 pojišťovacích podmínek nesprávný (čl. 278 obch. zák.). Předpis § 5. pojišťovacích podmínek řeší případy, kde pojistník byl v prodlení s placením premie a) za první pojišťovací rok a b) ve druhém a v dalším smluvním roku. Tento druhý případ se nevztahuje na spornou věc, bod a) rozlišuje a stanoví: pod čís. 1. že pojišťovna, nebyla-li premie zaplacena nejdéle do osmi dnů od splatnosti, má právo ji soudně vymáhati, pod čís. 2. jest oprávněna, pokud zaplacení nebylo provedeno, zrušiti smlouvu pojišťovací bez výpovědi. Žalovaná v prvé stolici tvrdila všeobecně, že pojistník neměl zaplacenu v den úmrtí premii splatnou k 1. lednu 1929, důsledkem čehož se pojištění nestalo účinným podle § 3. odst. 2. pojišť. podmínek a smlouva byla zrušena ve smyslu § 5. čís. 2. cit. podm. Pokud jde o neúčinnost

podle § 3. odst. 2., bylo již shora na nesprávnost jeho výkladu poukázáno; pokud jde o výklad § 5. čís. 2., jest k tomu poukázati, že při oboustranné povaze pojišťovací smlouvy a při doslovu cit. § 5. bylo by ke zrušení jejímu zapotřebí, by odvolatelkou vůle smlouvu z uvedeného důvodu zrušiti byla projevena buďsi výslovně nebo mlčky takovými činy, které, uváží-li se všechny okolnosti, nedávají rozumné příčiny o ní pochybovati (§ 863 obč. zák.). Ze zjištěného stavu věci vychází však na jevo, že žalovaná do dne pojistníkova úmrtí vůbec v tom směru nic nezařídila, nýbrž teprve v dopise ze dne 23. dubna 1929, kdy jí právní zástupce žalobkyně poslal splatnou premii, oznámila, že odmítá výplatu pojištěného kapitálu, že pojistka jest mimo platnost a vrací placenou premii. Teprve tímto dopisem dala odvolatelka na jevo, že nechce plniti závazky ze smlouvy a že ji ruší ve smyslu § 5. pojišťovacích podmínek, který také v dopise tom cituje (čl. 278 obch. zák., § 863 obč. zák.). Neodpovídají tudíž skutečnosti tvrzené v odvolání, že žalovaná mlčky zrušila pojišťovací smlouvu již dne 9. ledna 1929 bez výpovědi, dále tím, že dlužnou premii nezažalovala (§ 5. čl. 1 a contr.); výklad v tom směru uváděný odvolatelkou odporuje vykládacím pravidlům (§§ 6, 914 obč. z.). Nelzeť z nevykonání práva podle § 5 čís. 1 vyvozovati právní účinky, t. j. zrušení smlouvy, ano k tomuto účelu je žalované vyhraženo v § 5. čís. 2 oprávnění na zrušení smlouvy a jest tudíž potřebí, by toto oprávnění určitým způsobem (§ 863 obč. zák.) uplatnila. Jisto jest jen, že pojistník v den úmrtí byl v prodlení se čtvrtletní splátkou premijní. Bylo tedy na straně žalované, by buď splatnou premii zažalovala (§ 5, čís. 1 všeob. pojišť. podm.), nebo podle § 5. čís. 2 použila svého práva a smlouvu zrušila, žalovaná však ani toho, ani onoho práva nepoužila. Teprve když právní zástupce žalobkyně zaplatil splatnou premii dne 18. dubna 1929, vrátila ji s dopisem z 23. dubna 1929, v němž odmítá výplatu pojistného kapitálu, to však jest podle názoru odvolacího soudu opožděné. Neboť podle § 26. pojišť. zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. musí pojišťovatel přijmouti splatné premie nebo jinaké platy, jež mu na základě smlouvy náležejí, i když pojistník nesvolí k placení, také od zástavního věřitele nebo od obmyšleného, jenž nabyl práva na pojišťovatelovo plnění. To také vyhovuje zásadě předpisů § 1432 obč. zák. Žalobkyně ve smyslu § 132 pojišťovacího zákona nabyla podle pojišťovací smlouvy práva na plnění ze smlouvy dostavením se pojistné příhody, t. j. úmrtím jejího otce Karla Ř-a dne 4. února 1929. Do tohoto okamžiku žalovaná smlouvu nezrušila podle § 5 čís. 2 podmínek, pročež byla žalobkyně, pokud se týče její právní zástupce oprávněn podle cit. §§ 26 a 132 pojišť. zák. plniti splatnou premii, a to tím více, any ani pojišťovací podmínky nemají ustanovení, že se dodatečné splátky premijní musí vždy a jediné státi za života pojištěncova.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. odkazuje se na správné důvody napadeného rozsudku s tím, že ustanovení § 5 čís. 2

všeob. poj. podmínek nemá podobné ustanovení, jako § 3 odstavec druhý podmínek, že by se totiž dodatečná splátka státi mohla jen za života pojištěné osoby, jak to ostatně zdůraznil již soud prvé stolice, a že případné nejasnosti ve všeobecných pojišťovacích podmínkách podle § 915 obč. zák. nemohou býti na újmu pojistníkovi, jenž se nezúčastnil jejich úpravy. Měla-li žalovaná pojišťovna na mysli, že pojištění má býti podmíněno a státi se účinným teprve, až bude zaplacena celá první roční premie, třebas se měla platiti ve splátkách, pokud se týče, že dodatečné provedení zaplacení bez výjimky se může státi jen, byla-li osoba pojištěná v den, kdy bylo placeno, na živu, měla to v § 3 odstavec druhý, pokud se týče v § 5 čís. 2 svých podmínek jasně vyjádřiti, a když tak neučinila, jde to na její vrub. Proč žalovaná pojišťovna nepoužila svého práva, zrušiti pojišťovací smlouvu bez výpovědi dříve, než zaplacení třetí čtvrtletní splátky bylo provedeno, jest nerozhodné, a že zrušení smlouvy v případě § 5 čís. 2 podmínek nastalo samo sebou, z tohoto ustanovení neplyne, jak správně dolíčil již odvolací soud a jak ostatně bylo také vysloveno v rozhodnutí sb. n. s. čís. 5472 třebaže se jeho skutkový děj zcela nekryje se souzeným případem. Pokud dovolání odkazuje k § 7 zákona o pojišťovací smlouvě čís. 501/1917 ř. zák. a k § 1291 obč. zák., přezírá, že § 7 zákona o pojišťovací smlouvě dosud nenabyl platnosti, ale také, že nejde o pojištění risika, které již neexistuje, nýbrž o otázku t r v á n í smlouvy platně ujednané, při čemž se podotýká, že žalovaná pojišťovna dodatečným zaplacením třetí splátky na první premii nebyla obmyslně připravena o právo zrušiti smlouvu, nýbrž že tak mohla učiniti, jakmile splátka dospěla, pokud se týče, jakmile o smrti pojistníkově zvěděla, a že, když tak neučinila a premiová splátka zatím byla zaplacena, nebyla o možnost zrušiti smlouvu připravena pojistníkem, pokud se týče obmýšlenou žalobkyní, nýbrž v důsledku příslušného ustanovení smlouvy, již ujednala. Posléze tvrdí dovolání, že, pokud již nemůže platiti pojistník, nemůže za něho platiti ani někdo jiný, ale dovolání přezírá, že tomu předpis § 26 zákona o pojišťovací smlouvě nebrání a že ani § 5 čís. 2 podmínek nestanoví, že se zaplacení musí státi samým pojistníkem.

Čís. 11326.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

K rozlukovému důvodu podle § 13 c) rozl. zák. se vyhledává, by manžel opustivší druhého manžela činil tak s vědomím bezprávnosti neb aspoň by s tímto vědomím v odloučenosti setrvával. Tento rozlukový důvod jest vyloučen, když manžel výzvy uposlechl a vrátil se, pokud se to nestalo jen na oko. Opuštění společné domácnosti musí se státi přes lepší vědomí o jeho nedůvodnosti, v kterémžto vědomí jest již úmysl učiniti příkoří.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 2023/30.)

Žaloba manžela proti manželce o rozluku manželství z důvodu § 13 písm. c) rozl. zák. byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Rozlukový důvod § 13 písm. c) rozlukového zákona předpokládá zlomyslné opuštění manžela. Zákon nepoužil slov »bezdůvodné opuštění« a proto nelze shledati tento rozlukový důvod za opodstatněný jíž tehdy, když nejsou objektivně prokázány postačitelné důvody k opuštění společné domácnosti. Musí býti z okolností patrno, že manžel opustivší druhého, činí tak s vědomím bezprávnosti nebo aspoň že s tímto vědomím v odloučenosti setrvává přes výzvu k návratu. Tomu svědčí nejen doslov zákona, nýbrž i to, že zákon předpisuje jako další podmínku, by opuštěný manžel vyzval druhého manžela a tento se do šesti měsíců nevrátil, a tak v nedůvodném odporu setrval přes to, že soud podmínky pro výzvu k návratu shledal za osvědčené. Rozlukový důvod § 13 písm. c) rozl. zák. jest tedy vyloučen, když manžel výzvy uposlechl a vrátil se, ovšem, pokud se tak nestalo jen na oko. Že tomu tak nebylo, plyne ze zjištění nižších soudů, že se žalovaná opravdu rozhodla k manželi se vrátiti. Pro zlomyslnost opuštění společné domácnosti nesvědčí ani to, že žalovaná podala žalobu o rozvod. Že důvody rozvodové v této žalobě uvedené byly vymyšlené, nevyšlo při jednání rozvodovém najevo a soudy nevzaly jen ony uplatněné rozvodové důvody za dostatečně prokázané, nikoliv za vyvrácené. Zákon sice výslovně nestanoví, že se opuštění společné domácnosti musí státi v úmyslu způsobiti těžké příkoří, ale v pojmu zlomyslnosti tkví již, že se musí státi přes lepší vědomí o jeho nedůvodnosti. V takovém vědomí jest již úmysl učiniti příkoří. Proto odvolací soud nechybil, neshledav, že se opuštění stalo a bylo v něm setrváno zlomyslně, tedy s vědomím bezprávnosti a v úmyslu způsobiti tak druhému manželu příkoří.

Čís. 11327.

Důkaz zkouškou krve může býti proveden jen se souhlasem súčastněných osob; nemůže býti proveden, když některá z nich nesouhlasí nebo projevený již souhlas odvolá. Lhostejno, jaká byla pohnutka k odvolání souhlasu, je-li soulož v kritické době nesporná.

Byla-li žaloba podána do soudního protokolu a tento protokol byl podle § 64 čís. 4 c. ř. s. zaslán procesnímu soudu, jest pokládati žalobu za podanou v den, kdy byla dána do protokolu.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 2176/30.)

Žalobě o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného, podané do soudního protokolu dne 24. dubna 1929, p r o c e s n í s o u d

prvé stolice vyhověl a přisoudil žalobci výživné od 1. května 1929. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Důkaz zkouškou krve může býti proveden jen se souhlasem súčastněných osob, a nemůže tedy býti proveden, když některá z nich nesouhlasí nebo projevený již souhlas odvolá. Co poručníka a matku nezletilé žalobkyně pohnulo k tomu, aby odvolala souhlas, udělený v prvé stolici, jest v této rozepři nerozhodné, jelikož skutečnost, že žalovaný s nemanželskou matkou souložil k rozhodné době, jest nesporná a její věrohodnost po této stránce tedy nepřichází v úvahu. Nebylo proto zapotřebí prováděti o tom důkaz výslechem stran.

Přísudek výživného od 1. května 1929 vyhovuje zákonu a věci, neboť žaloba daná dne 24. dubna 1929 do soudního protokolu nebyla odmítnuta, jak v rozporu se spisy tvrdí dovolání, nýbrž byl tento protokol podle § 64 čís. 4 c. ř. s. zaslán soudu procesnímu, ve kterémžto případě jest žaloba podána v den, kdy byla dána do protokolu.

Čís. 11328.

Ku platnosti podpisu prokuristy za firmu se nevyhledává, by vyznačil u podpisu dodatek naznačující prokuru podle čl. 44 obch. zák. K jeho podpisu na směnce stačí, že jej prokurista vyznačí tím, že podepsal, připojiv svůj podpis ke znění firmy vyznačenému na směnce razítkem, třebaže bez dodatku naznačujícího prokuru.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv I 2001/31.)

Na směnce, o niž tu jde, byl vyznačen vydatel tím způsobem, že pod razítkem firmy Antonín G. a spol. podepsal její prokurista bez dodatku naznačujícího prokuru. Směnečný platební příkaz proti veřejnému společníku řečené firmy procesní soud prvé stolice zrušil, maje za to, že prokurista měl podle čl. 44 obch. zák. podepsati s dodatkem poukazujícím na prokuru, že předpis čl. 44 obch. zák. zůstal zachován § 102 směn. zák., že tudíž podpis vydavatelův byl neplatný. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Předpis čl. 44 obch. zák. není donucovacím předpisem, nýbrž jen předpisem pořádkovým a jeho nezachování nemá v zápětí právní účinky. Tato povaha řečeného předpisu vyplývá již z ustanovení čl. 52 obch. zák., podle něhož z právního jednání prokuristy podle prokury jménem principálovým vznikají principálovi proti třetí osobě práva a závazky, při čemž jest lhostejno, zda se právní jednání stalo výslovně principálovým jménem, či vyplývá-li z okolností, že podle vůle smluvníků mělo se státi pro principála. Okolnost, že prokurista nepřipojil ke svému podpisu onen dodatek, jest tudíž bez významu, an žalovaný v námitkách sám přiznává, že zažalovaná směnka byla podepsána firmou G. a spol.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ku platnosti podpisu prokuristy za firmu se nevyhledává, by vyznačil u podpisu dodatek naznačující prokuru podle čl. 44 obch. zák. To je předpis pořádkový (stejně jako předpisy čl. 139 a 48 obch. zák.), který pro platnost podpisu na směnce nemá význam, je-li ze směnky zřejmo, že prokurista podepsal za firmu. To ze směnky zřejmo je. Význam předpisu čl. 44 obch. zák. je jen v tom, že se dodatkem má vyznačiti poměr zástupčí. Na směnce tedy stačí, že prokurista jej vyznačil tím, že podepsal připojiv svůj podpis ke znění firmy vyznačenému na směnce razítkem a vynechav dodatek naznačující prokuru.

Čís. 11329.

Žalobce, domáhající se odvolání daru, musí předem prokázati, že šlo o darování, najmě o vůli stran k bezplatnému jednání. Toho jest třeba i při t. zv. darování smíšeném.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv II 791/30.)

Žalobkyně postoupila žalovaným nemovitosti. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných, by postup nemovitostí byl prohlášen pro hrubý nevděk bezúčinným. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Ve sporu jde o odůvodněnost odvolání domnělého daru. Darování jest smlouvou, kterou se někomu bezplatně přenechá věc (§ 938 obč. zák.); vyžaduje tedy úmysl darovací, vůli převésti věc bezplatně; vůle tato musí tu býti již v době dotyčného právního jednání a ovšem musí býti prokazatelnou. Žalobkyně, která se domáhá odvolání daru, musí předem prokázati, že šlo o darování a tedy i o vůli stran k jednání bezplatnému. Toho třeba i při tak zvaném darování smíšeném, kde věc nemá býti přenechána úplně bezplatně, nýbrž za úplatu nerovnocennou, kde strany, znajíce nerovnocennost, chtějí, by se rozdílu mezi hodnotami vzájemných plnění dostalo smluvníku bezplatně. Tímto úmyslem bezplatnosti, darovacím, liší se smíšené darování od právního jednání, při němž vůle stran směřovala k jednání úplatnému, při čemž však též hodnoty vzájemného plnění nejsou ve skutečnosti rovnocenné a jedna strana v rozdílu hodnot těch nabývá majetkového prospěchu. Na tato právní jednání nelze užíti zákonných ustanovení o darování (§§ 938 až 956

obč. zák.) a rozdíl hodnot má význam jen pro otázku odškodnění pro zkrácení přes polovici podle §§ 934 a 935 obč. zák. Dovolatelka však v řízení před soudem vůbec netvrdila, že strany při smlouvě, jíž dovolatelka postoupila žalovaným své nemovitosti za postupní cenu 3.000 Kč proti zřízení výměnku, jednaly v úmyslu, by se žalovaným dostalo bezplatně majetkového prospěchu v rozdílu mezi pravou hodnotou nemovitosti a hodnotou postupní valuty a výměnku. Dovolatelka dovozovala darování z toho, že žalovaní jsou postupní smlouvou značně obohaceni, ježto cena nemovitosti značně převyšuje hodnotu toho, čeho se jí smlouvou dostalo. Než to, jak již uvedeno, k darování nestačí, byť i rozdíl mezi hodnotami vzájemných plnění byl značný; z nepoměru hodnot těch nelze teprve dodatečně dovoditi darovací úmysl. Proto nelze smlouvu považovati za darování ani částečné. Žaloba založená na odvolání darování pro nevděk jeví se proto bezpodstatnou.

Čís. 11330.

Ustanovení § 1409 obč. zák. a § 1 zák. čl. LVII:1908 se úplně nekryjí. Účelem i tohoto zákona jest ochrana věřitelů a není jeho smyslem, by věřitelé měli býti chráněni jen, byla-li smluvně převedena na třetí osobu všechna aktiva i pasiva. Stačí, převedena-li na kupitele podstatná část aktiv způsobem naznačujícím kontinuitu dotyčného podniku.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1932, Rv II 31/31.)

Žalující moravská firma dodala majitelce mlékárny Anně B-ové v B. na Slovensku stroje, jichž zaplacení se domáhala na žalovaném, tvrdíc, že převzal zařízení mlékárny od Anny B-ové, a opírajíc žalobu po právní stránce o § 1409 obč. zák. a § 1 zák. čl. LVII:1908. Žaloba byla projednána před moravskými soudy. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto d ů v o d ů: V napadeném rozsudku zjistil prvý soud: 1. že Josef B., plnomocník Anny B-ové, prodal zařízení její mlékárny, a to kromě obou sporných strojů, jichž se nynější žaloba dotýká, ještě 24 kusů konví alfa-separator, 1 reservár 2 malé reserváry, 7 hrnců, 1 mutovník, 2 stoly, 1 malý výrobní stůl, 500 papírů na balení másla, 1 centimálku, 1 kysničku na máslo, míry na mléko, 1 velký sud, 3 plachty na šíř, závaží, míru na mléko, 2 měřítka na mléko, 1 gelatu na smetanu, kupní smlouvou ze dne 29. listopadu 1927 žalovanému za 10.000 Kč, 2. že tyto prodané věci jsou podstatnou součástkou mlékařského obchodu a obsahují, ne-li všechny potřebné předměty, tedy určitě téměř všechny aneb aspoň podstatnou největší část předmětů včetně váh, mír, stolů, pultů pro provoz mlékárny potřebných. § 1409 obč. zák. (§ 1 zák. čl. LVII:1908) nevyžaduje, by byl převzat celý závod nebo jmění, nýbrž stačí převzetí věcí, které jako hlavní součást tvořily podklad osobního úvěru dosavadního majitele; vyžaduje se dále, by převzaté předměty byly takovým majetkovým souhrnem, který jest určitou hospodářskou jednotkou (rozhodnutí nejv. soudu čís. 5416, Ehrenzweig II. 261). Podle zjištění jsou v souzeném případě tyto předpoklady splněny. Ovšem uplatňuje odvolání s hlediska nesprávného ocenění skutkového přednesu stran, že prvý soudce nepřihlížel k nesporné okolnosti, že podnik strany žalovaného ve V. jest několik km vzdálen od podniku Anny B-ové a že není s tímto podnikem B-ové totožný, z čehož se snaží odvolatel vyvozovati, že šlo jen o příležitostní kup jednotlivých předmětů, nikoliv celého podniku. Ale není zapotřebí, by nabyvatel dále provozoval závod na témže místě a dokonce v těchže místnostech, v nichž byl provozován dosavadním majitelem Zákon mluví o převzetí jmění neb podniku a pod pojem »jmění« spadá i obchodní jmění, sloužící aspoň hospodářsky ke krytí obchodních dluhů dosavadního podnikatele bez ohledu na to, že podnik sám o sobě nebyl převzat (prodán), nýbrž zrušen. Jde ještě o to, zda žalovaný o dluhu Anny B-ové u žalující firmy za odprodané stroje v době jejich převzetí věděl anebo věděti musel. Tato otázka jest rozličnou od otázky, zda věděl nebo vědět mohl o výhradě vlastnického práva pro žalující firmu, a jde tedy jen o to, zda věděl neb věděti musel, že kupní cena za věci B-ovou žalující firmě nebyla zaplacena. V tom ohledu zjistil prvý soud, že žalovaný při prodeji a kupu nebyl dost opatrný a že obzvláště nebyl tak opatrný, jak při prodeji toho druhu býti měl a mohl a že při patřičné dbalosti musel o dluhu žalobkyně včas věděti. Proti tomuto zjištění odvolání nebrojí, pročež zjištění to musí sloužiti za podklad rozhodnutí. Podle § 1409 obč. zák. (§ 1 zák. čl. LVII:1908) stačí však úplně, že nevědomost přejímatelova spočívá na tom, že zanedbal náležitou opatrnost (Ehrenzweig II. 263 sb. nejv. s. 4259). Jest jeho věcí, by hleděl zjistit, zda prodatel má dluhy a v jaké výši, by si dal předložiti průkazy o tom, že dluhy jsou zaplaceny, by se zajistil zadržením části trhové ceny a by se nespokojil pouhými údaji zcizitelovými. Bylo proto úplně lhostejno, že v souzeném případě nedošlo mezi žalobkyní a žalovaným k dohodě o dluhu, o nějž jde, jak uplatňuje odvolatel, jelikož jde o dluh související s převzatým jměním, a ostatní předpoklady § 1409 obč. zák. (§ 1 zák. čl. LVII z r. 1908) jsou zřejmě dány.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Dovolatel vytýká, že odvolací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce, považuje zakoupené předměty za obchodní jmění ve smyslu § 1409 obč. zák., vlastně § 1 zák. čl. LVII:1908, jehož jest použíti v souzeném případě, poněvadž jest posuzovati věc podle práva platného na Slovensku. Leč odvolací soud vyřešil tuto otázku vzhledem ke zjištění procesního soudu, jež si podle § 498 c. ř. s. osvojil, správně, a to ve smyslu rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 5416 sb. n. s., při čemž vyvrátil námitky žalovaného, jež se po této stránce v podstatě shodují i s vývody jeho odvolání. Nižší soudy vycházejí ze stanoviska, že zákonná ustanovení § 1409 obč. zák. a § 1 zákon. čl. LVII:1908 jsou shodná. Leč tato

ustanovení se úplně nekryjí s § 1 zák. čl. LVII:1908 přímo tu nedopadá, avšak přes to jest na souzený případ použiti obdobně ustanovení § 1 zák. čl. LVII:1908, i když toto ustanovení mluví jen o převzetí obchodní živnosti, neboť účelem tohoto zákona jest ochrana věřitelů a není jeho smyslem, by věřitelé měli býti chráněni jen, když byla smluvně převedena na třetí osobu v š e c h n a aktiva a pasiva, neboť v tom případě mohly by smluvní strany úmyslně zmařiti účel zákona. Podle ustálené judikatury stačí, převedena-li na kupitele podstatná část aktiv způsobem zaručujícím kontinuitu provozu dotyčného podniku. (Srovnej rozhodnutí čís. 141 úr. sb. n. s., příl. Právného Obzoru, a rozh. Rv III 75/26 uveř. v Právnom Obzoru roč. X. 21.). Nutno však zdůrazniti, že žalovaný podle zjištění nižších soudů převzal řadu věcí, které jsou podstatnou částí zařízení potřebného pro provoz mlékárny, tvořící souhrn majetkový, jenž jest určitou hospodářskou jednotkou a podkladem osobního úvěru dosavadního majitele.

Čís. 11331.

Ústní výhrada schválení pojišťovací smlouvy (s doložkou o příslušnosti soudu podle § 104 j. n.) zmocnitelem, jež nebyla pojata do písemného návrhu, nemá proti pojišťovně právní účinek, nebyl-li jednatel pojišťovny, s nímž zmocněnec vyjednával, oprávněn k ústním úmluvám, an byl jen sběratelem nabídek, a nebyla-li ústně učiněná výhrada pojišťovně sdělena dříve, než přijala pojišťovací návrh. Námitka neplatnosti úmluvy pro nedostatek vůle stran (§ 869 obč. zák.) aneb pro obmyslnost (§ 871 obč. zák.) nemá tu místa.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, R I 847/31.)

Žalobu, jíž se domáhala žalující pojišťovna na žalované zaplacení pojišťovací premie, opírala žalobkyně co do místní příslušnosti o ustanovení čl. 22 všeob. pojišť. podmínek, podle něhož žaloby proti pojištěnému mohou býti podány i na soudě, v jehož obvodu jest bydliště nebo živnostenský závod nebo zemědělský statek pojištěného. Žalovaná namítla, že má řádné bydliště v obvodu jiného než dovolaného soudu a že příslušnost dovolaného soudu nepřichází v úvahu, ježto pojišťovací návrh nepodepsala ona, nýbrž její manžel, jenž k tomu neměl zvláštní plné moci. S o u d p r v é s t o l i c e zamítl námitku místní nepříslušnosti v podstatě z toho d ů v o d u, že okolnost, že se manžel žalované při podpisu pojišťovacího návrhu vyslovil, že nemá plné moci od manželky a že návrh na pojištění bude platiti jen v tom případě, schválí-li ho manželka dodatečně (k čemuž nedošlo), — nemá významu vzhledem k čl. 9 všeob. poj. podm., podle nichž jest třeba písemné formy pro všechna oznámení a prohlášení, jež podle zákona nebo smlouvy jest činiti pojištěnému nebo třetí osobě proti pojišťovateli. R e k u r s n í s o u d nevyhověl námitce místní nepříslušnosti a odmítl žalobu.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvého soudu.

D ů v o d y:

Rekursní soud míní, že se písemná forma stanovená článkem 9. pojišťovacích podmínek nevztahuje na úmluvu o příslušnosti soudu podle § 104 j. n. a že je proto rozhodné, co bylo ujednáno ústně. Zjišťuje, že ústní úmluvou bylo, že manžel žalované si vyhradil schválení písemné nabídky manželkou, a, poněvadž ke schválení nedošlo, není ani úmluva o příslušnosti soudu podle článku 22. pojišť. podmínek pro žalovanou závazná. Než, i kdyby se vycházelo z předpokladu, že nebyla pro prohlášení stran o příslušnosti soudu (§ 104 j. n.) vyměněna písemná forma, neměla by ústní výhrada schválení smlouvy žalovanou, nebyvši do písemného návrhu pojata, proti žalující společnosti právní účinek, an jednatel společnosti, s nímž manžel vyjednával, nebyl oprávněn k ústním úmluvám a ústně učiněná výhrada nebyla žalující společnost, když sdělena. Neboť za oněch předpokladů byla žalující společnost, když jí písemný návrh na předepsaném formuláři vyhotovený a onu výhradu neobsahující byl sdělen, podle zásad poctivého obchodování oprávněna míti za to, že písemný návrh obsahuje úplný projev vůle navrhovatele, takže, ana žalující společnost písemný návrh přijala, jen obsah tohoto písemného návrhu se stal obsahem smlouvy. Že jednatel nebyl oprávněn o přijetí nabídky rozhodovati plyne z toho, že je jen sprostředkovatelem, jak sám na návrhu písemném vyznačil, a je tudíž jen sběratelem nabídek, o jichž přijetí rozhoduje sama společnost. A že případná námitka neplatnosti úmluvy pro nedostatek vůle stran (§ 869 obč. zák.) aneb pro obmyslnost (§ 871 obč. zák.) nemá v takovém případě místa, bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 6628 sb. n. s., na něž se poukazuje (viz také rozhodnutí čís. 10198 a 10250 sb. n. s.). Rozhodnutí o platnosti úmluvy o příslušnosti soudu záviselo tudíž jen na tom, zdali ústně ujednaná výhrada byla pojišťovně sdělena dříve, než návrh pojišťovací přijala. Bylo na žalované, aby skutečnost tu tvrdila a dokázala, což se však nestalo. Jest tudíž sudiště uvedené v návrhu považovati za ujednané, (§ 104 j. n.) a nebylo třeba zabývati se předpisem článku 9. všeobecných podmínek. Soud prvé stolice rozhodl správně, zamítnuv námitku místní nepříslušnosti.

Čís. 11332.

Zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

V tom, že soud stanovil volným uvážením výši výživného nemanželského dítěte, nelze spatřovati nezákonnost ve smyslu § 46 (2) zák.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, R I 1014/31.)

O b a n i ž š í s o u d y uložily nemanželskému otci, by platil pro dítě výživné měsíčních 100 Kč. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel vytýká souhlasným usnesením nižších soudů jediné, že vyměřily příspěvek na výživu jeho nemanželského dítěte vysoko. To však nezakládá nezákonnost, poněvadž to záviselo od volného uvážení soudu, a nebyl tím porušen žádný zákonný předpis. Podle obsahu spisů není v nich ani zmatečnosti ani neshledán v napadeném usnesení rozpor se spisy. Není tu proto žádného z důvodů § 46 odst. 2 zák. čís. 100/31 sb. z. a n. a nemohl dovolací rekurs míti úspěch.

Čís. 11333.

Dalším postupem přešla postoupená pohledávka na nového postupníka se všemi právy, i s právem domáhati se nepřípustnosti exekuce, vedené na pohledávku proti původnímu postupiteli.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, Rv I 1205/30.)

Žalovaný vedl exekuci zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky Františka M-a za Okresní správní komisí. Tato pohledávka byla postoupena Františkem M-em Občanské záložně, jež ji postoupila dále Ústřední záložně. Žalobě Ústřední záložny proti vymáhajícímu věřiteli o nepřípustnost exekuce na řečenou pohledávku bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Pro aktivní oprávnění žalobkyně ke sporu jest nerozhodné, že se postupem stala věřitelkou poddlužnice. Jde o žalobu podle § 37 ex. ř., kterou opírá žalobkyně o to, že jí přísluší pohledávka postupem nabytá proti Okresní správní komisi (správně zastupitelskému okresu) v R., na kterou vede žalovaný exekuci, čímž neoprávněně zasahuje do jejích práv. Postupem před touto exekucí přešla pohledávka na Občanskou záložnu v R. (§ 1392 obč. zák.), a nebyla od té doby již majetkem povinného, z něhož by se mohli hojiti jeho věřitelé. Dalším postupem tato pohledávka přešla na žalobkyni se všemi právy (§ 1394 obč. zák.), a byla tedy žalobkyně ku podání žaloby oprávněna.

Čís. 11334.

Zákaz postupu pohledávky působí i proti třetím osobám a jeví účinek i proti postupníku, jenž o něm nevěděl.

Úchylku od pojišťovací podmínky, že postoupení náhradních nároků z pojistky nemá pro pojišťovnu působnosti, jest oprávněna ujednati jen pojišťovna (centrála) sama, nikoliv její generální zastupitelství.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, Rv I 1637/30.)

Tomáš H. pojistil auto proti havarii u žalované pražské pojišťovny. Podle čl. 14 odst. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek žalované pojišťovny nemělo postoupení nároků z pojistky pro pojišťovnu působnost. Žalobce opravil poškozené auto Tomáše H-a a telefonoval do filiálky žalované pojišťovny v Brně, zda má auto H-ovi vydati a zda mu pojišťovna opravu zaplatí. Dostal odpověď, že pojišťovna mu opravu zaplatí a že má do pojišťovny poslati účet s prohlášením H-a, že mu tento svou pohledávku proti pojišťovně postupuje. Ježto se pojišťovna zdrávala vyplatiti mu pojištěnou sumu, odvolávajíc se na čl. 14, odst. 2 pojišťovacích podmínek, domáhal se na ní žalobce vyplacení pojistného žalobou, o niž tu jde. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Jest sice správné, že postupník nemůže postupem nabýti více práv, než měl postupitel, a, že odvolatelka má podle pojišťovacích podmínek ve čl. 14/2 odst. ustanovení: »Postoupení nebo zabavení náhradních nároků z této pojistky plynoucích nemá pro pojišťovatele působnost«. Toto ustanovení však nebrání tomu, by si osoby na pojistném případě súčastněné jinak věc osobně neujednaly, jakž se v souzeném případě stalo a bylo prvým soudem bezvadně zjištěno. Žalobce se podle tohoto ujednání zachoval, opravené auto se souhlasem brněnské filiálky Tomáši H-ovi vydal, přijal jím podepsané prohlášení, podle něhož měla žalovaná účet proplatiti žalobci, jak před tím bylo s ní telefonicky sjednáno a žádal důsledkem toho zaplacení od žalované. Přišla tím k místu změna způsobu proplacení škody z havarie na místě čl. 14/2 pojišťovacích podmínek vůlí súčastněných stran (§ 861 obč. zák.) v tom směru, že na místě pojištěnce Tomáše H-a nastoupil žalobce, a že žalovaná svými funkcionáři filiálky brněnské, jak shora dovozeno, dala svůj souhlas a dokonce dala návod, jak věc má býti provedena. Jest proto po právní stránce žalobcův nárok podle §§ 1394, 1396 obč. zák. plně odůvodněn.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání nelze s hlediska dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. upříti oprávnění. Podle článku 14. odst. 2. všeobecných pojišťovacích podmínek nemá postoupení náhradních nároků z pojistky pro pojišťovatele působnost. Zákaz postupu pohledávky působí i proti osobám třetím a jeví účinek i proti postupníku, jenž o něm nevěděl. (Viz rozhodnutí čís. 5396 a 6720 sb. n. s.). Nešlo tudíž při telefonickém jednání mezi žalobcem a generálním zastupitelstvím žalované pojišťovny v Brně o otázku, zda byl splněn požadavek, by se žalovaná pojišťovna o postupu dozvěděla, a zda postup byl sdělen pojišťovatelce, centrále v Praze, nýbrž o úchylku od pojišťovací podmínky stanovené v čl. 14 odst. 2, kteroužto úchylku jest oprávněna ujednati jen pojišťovatelka sama, centrála v Praze, nikoliv její generální zastupitelství v Brně. Kromě toho jest podle článku 5. odst. 2. všeobecných pojišťovacích podmínek ku platnosti zvláštního ujednání odchylného od všeobecných podmínek pojišťovacích třeba písemného vyjádření pojišťovatelky. Dů-

sledkem tohoto ustanovení bylo by třeba ke změně pojišťovací podmínky čl. 14 odst. 2. písemného souhlasu centrály a pouhé telefonické jednání s generálním zastupitelstvím v Brně jest v tomto směru bezvýznamné. Že žalovaná pojišťovna, centrála v Praze, dala písemný souhlas k této změně, nebylo tvrzeno, tím méně dokázáno. S tohoto právního hlediska není žalobní nárok po právu.

Čís. 11335.

Pro právní jednání, jež jsou obchodem, neplatí předpis § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., požadující pro právní jednání slepců formu notářského spisu.

Za zákony pozměňující nebo doplňující zákon obchodní lze považovati jen zvláštní normy obchodněprávní, nikoli však předpisy obecného práva občanského.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, Rv I 1843/30.)

Žalující firma domáhala se na manželích Antonínu a Marii W-ových, by byli uznáni povinnými zaplatiti jí rukou společnou a nerozdílnou 30.000 Kč, tvrdíc, že se žalovaní zaručili jako rukojmí a plátci za pohledávku žalující firmy za manžely T-ovými. Žalovaný Antonín W. namítl proti žalobě: Rukojemské prohlášení v dopisu ze dne 17. listopadu 1927 není pro něho vůbec závazné, neboť schází písemná forma prohlášení prv žalované strany, poněvadž listina byla podepsána jen manželkou žalovaného Marií W-ovou s dodatkem »za Antonína W-a«. Avšak ani kdyby byl žalovaný podepsal rukojemské prohlášení osobně, nebyla by tím zjednána závaznost tohoto prohlášení, poněvadž Antonín W. jest od narození úplně slepý a k platnosti rukojemské smlouvy jest třeba podle zákona ze dne 25. června 1871, čís. 76 ř. zák. formy notářského spisu. Procesní soud prvé stolice žalobu proti Antonínu W-ovi zamítl, žalobě proti Marii W-ové vyhověl. V onom směru uvedl v důvodech: Žalující straně jest přisvědčiti v tom, že na její straně nejen právní jednání, které bylo základem rukojemství, nýbrž i rukojemskou smlouvu samu jest považovati za obchod ve smyslu čl. 273 a 274 a že podle čl. 277 obch. zák. při právním jednání, které jest na straně jednoho z obou smluvníků obchodem, jest použiti ustanovení IV. knihy, tedy zvláště ustanovení čl. 317 obch. zák. na oba smluvníky stejně. Podle čl. 317 obch. zák. není platnost smluv podmíněna písemnou formou, ani jinými formalitami. Jest tudíž správné, že všeobecné ustanovení § 1346 druhý odstavec obč. zák. o písemné formě rukojemských prohlášení nelze použíti na rukojemská prohlášení obchodně právní a že čl. 317 obch. zák. ustanovená bezformálnost smluv pro obchody podle obch. zák. nebyla zrušena ustanovením § 97 třetí dílčí novely k obč. zák. Avšak od písemné formy jakožto požadavku formálního, jehož zachování má poskytnouti zvýšenou záruku vážnosti vůle stran

a snažší možnost seznati tuto vůli, jest rozeznávati písemnou formu, která jest požadována v zájmu seznatelnosti a publicity právního jednání. V souzeném případě nejde o předpis formální, nýbrž o materielně právní předpis, který není dotčen čl. 317 obch. zák. Za takovýto materielní právní předpis, a nikoliv za předpis formální jest považovati i ustanovení zákona ze dne 25 července 1871, čís. 76 ř. zák., podle něhož právní jednání mezi živými, která byla předsevzata osobami slepými nebo hluchými, které neumějí čísti, nebo němými, které neumějí psáti, vyžadují ke své platnosti formy notářského spisu. Tento předpis jest míněn jako ochrana oněch osob, které následkem tělesných vad jsou omezeny ve schopnosti k jednání, a předpis ten má poskytnouti záruku, že obsah listin o právních jednáních těchto osob odpovídá skutečně jejich vůli. Poněvadž žalobce jest již několik let slepý, bylo třeba k platnosti listiny o jeho rukojemském prohlášení formy notářského spisu a, ano se tak nestalo, jest listina neplatná a postrádá právní závaznosti. Podpis manželky žalovaného, který na prohlášení rukojemském učinila s dodatkem »za Antonína W-a«, nemohl tudíž žalovaného vůbec zavázati a bylo z tohoto důvodu žalobu proti žalovanému zamítnouti. Odvolací soud k odvolání žalobkyně napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolací soud jest rovněž právního názoru, že rukojemské prohlášení ze dne 17. listopadu 1927 pro nedostatek notářského spisu ve smyslu § 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. jest ohledně žalovaného Antonína W-a neplatné. Nikoliv však z důvodu soudem prvé stolice uvedeného, neboť v tom směru jest dáti odvolání za pravdu, že rukojemské prohlášení žalovaným bylo by se mohlo státi platné i ústně. Předpisu § 1346 obč. zák. nelze tedy použíti o rukojemském prohlášení, je-li rukojemství samo obchodem, buď na straně věřitele nebo rukojmího, když kupec u provozování obchodu rukojemství přijímá nebo přejímá. O takový případ, jak soud prvé stolice správně uvádí, tu jde. Rukojemské prohlášení přes ustanovení § 1346 obč. zák. mohlo se podle čl. 317 obch. zák. státi i ústně a bylo by platné přes ustanovení § 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. i bez notářského spisu (Dr. Pisko, Lehrbuch, strana 151 a 162 a rozh. čís. 1958, 2629 a 5306 sb. n. s.). Podle názoru odvolacího soudu bylo však zapotřebí zřízení rukojemského prohlášení ohledně žalovaného ve formě notářského spisu podle § 1 zákona výše citovaného proto, že prohlášení to podle úmyslu stran mělo býti zřízeno ve formě písemné. Soud má za prokázáno, že si majitel žalující firmy písemné rukojemské prohlášení ze dne 17. listopadu 1927 již před tím připravil, manželům W-ovým pak přečetl a když projevili ochotu, manželům T-ovým pomoci, po vysvětlení věci a po opětném přečtení dal jimi podepsati. Dle výpovědi svědkyně Kamily B-ové Vilém P. výslovně prohlásil, že jelikož žalovaný jest slepý, musí listinu podepsati i dva svědci, načež k jeho žádosti podepsali prohlášení jako svědci Josef T. a svědkyně B-ová. Z tohoto svědky těmi vylíčeného postupu vyplývá, že úmyslem stran (§§ 863 a 869 obč. zák.) bylo rukojemské prohlášení výhradně ve formě písemné, takže před splněním této formy neměly strany býti vázány (§ 884 obč. zák.). Písemné prohlášení rukojemské mohlo se však státi žalovaným, jenž jest slepým, podle § 1

zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. jen ve formě notářského spisu. Rukojemství žalovaného dne 17. listopadu 1927 jest proto z tohoto důvodu pro nedostatek notářského spisu neplatným.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobkyně, zrušil rozsudky obou nižších soudů, pokud se tkne žalovaného Antonína W-a a vrátil věc procesnímu soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolatelka právem vytýká s hlediska čís. 4 § 503 c. ř. s., že není správným právní názor, že ku platnosti smlouvy prvního žalovaného, ježto jest slepcem, bylo třeba formy notářského spisu. Článek 317 prvý odstavec obch. zák. zbavuje účinnosti předpisy občanského práva o formách právních jednání pro obchodní jednání. Ustanovení prvního odstavce čl. 317 obchod. zák. doznává jediné výjimky v druhém odstavci v případech, kde je připouští obchodní zákoník a ovšem i zákony jej doplňující. Za takovou výjimku však nelze považovati ustanovení § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., neboť tento zákon, i když je pozdější než zákon obchodní, ani nezměnil ustanovení prvého odstavce čl. 317 obchodního zákona, — poněvadž zásada lex posterior derogat priori neplatí pro poměr mezi normami obchodního a jinakého (občanského) práva, — ani nestanovil výjimku ve smyslu druhého odstavce čl. 317 obch. zák. Lze považovati za zákony pozměňující nebo doplňující obchodní zákoník jen zvláštní normy obchodně-právní, nikoli však předpisy obecného práva občanského, které prohlašuje čl. 1 obch. zák. jen za právní pramen podpůrný. Zákon čís. 76/1871 jest jen obecným předpisem občanského práva, nikoliv předpisem doplňujícím obchodní zákony. Z těchto důvodů a vzhledem k ustanovení čl. 317 obch. zák. — vyslovující pro obchody zásadně volnost formy — neplatí pro právní jednání, jež jsou obchodem, předpis § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., požadující pro právní jednání slepců formu notářského spisu. Že v souzeném případě byla sporná rukojemská smlouva obchodem, uznal správně již odvolací soud, neboť takováto smlouva jest v pochybnostech, jež v souzeném případě nelze vyloučiti, pomocným obchodem podle čl. 274 prvý odstavec a čl. 273 prvý odstavec obch. zák. Podle čl. 277 obch. zák. jest, i kdyby šlo o obchod jen na straně žalující firmy, na oba smluvníky použíti předpisu čl. 317 obch. zák., jenž nečiní platnost smlouvy závislou na písemném sepsání nebo na jiných obřadnostech, a stačí proto ústní ujednání rukojemské smlouvy (srov. rozhodnutí čís. 1958, 2629, 3788, 5306, 5711 sb. n. s.).

Čís. 11336.

Předpis § 8 zákona o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. předpokládá, že někdo jedná jménem družstva, jež dosud není po právu, jakoby již bylo po právu. Předpisu toho však nelze použíti, nezatají-li osoby jednající za dosud neutvořené družstvo tuto okolnost druhému smluvníku.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, Rv I 1993/30.)

Žalobci domáhali se na žalovaných zaplacení pohledávky, tvrdíce, že se žalovaní jim závázali jako plnomocníci družstva, jež mělo býti teprve utvořeno. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolatelé dovozují svůj nárok z ustanovení § 8 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., tvrdíce, že odpůrci s nimi jednali jako domnělí zástupcové družstva, jež se mělo teprve utvořiti, utvořeno však nebylo, při čemž sami připouštějí, že jim bylo známo, že družstvo, za něž odpůrci jednali, dosud není založeno. Tím je však odňat žalobnímu nároku všechen právní základ, neboť § 8 zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. právě tak jako čl. 211 obch. zák. a § 2 zák. ze 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. předpokládá, že někdo jedná jménem družstva, jež dosud není po právu, jako by již bylo po právu. Účelem tohoto ustanovení jest, aby byly třetí osoby, jež se pouštějí do jednání se zástupci dosud neutvořeného družstva, chráněny před možnou škodou, která by jim z toho mohla vzejíti. Pakliže však osoby, jež jednají za družstvo dosud neutvořené, tuto okolnost druhému smluvníku nezatají, jest použití ustanovení § 8 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. vyloučeno a na právní jednání jest patřiti tak, jako by bylo uzavřeno pod podmínkou, že k právnímu ustanovení družstva skutečně dojde. Poněvadž v souzeném případě tato podmínka nenastala, pozbývá právní jednání, z něhož jest žalováno, platnosti a odpůrci nejsou povinni, by je splnili.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) není opodstatněno. Odvolací soud správně vyložil, proč žalovaní nejsou žalobcům zavázáni z důvodu § 8 zákona o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., ať již jednali všichni jako presumptivní členové neexistujícího společenstva nebo prostřednictvím žalovaného Josefa H-a.

Čís. 11337.

Neosvojená schovanka není příslušnicí nájemníkovy rodiny ve smyslu § 6 (1) zákona o ochraně nájemníků.

Dědic vstupuje v nájemní práva zůstavitelova, náležející k souhrnu pozůstalostního jmění, byl-li chráněn nájemník, jest po jeho smrti až

do odevzdání pozůstalosti chráněna neujatá pozůstalost, po odevzdání pozůstalosti jest chráněn dědic jako universální nástupce.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, Rv I 1891/31.)

V žalobcově domě, podléhajícím ochraně nájemců, měla Marie H-ová najatý byt, jejž po její smrti obývala žalovaná, její schovanka a zároveň universální dědička. Výpověď žalované z nájmu ponechal procesní soud prvé stolice v platnosti. Odvolací soud výpověď zrušil. Důvody: Zjistil-li soud prvé stolice, že se na dům, v němž jest sporný byt a jehož jediným vlastníkem jest žalobce, vztahuje zákon o ochraně nájemníků a že pozůstalost po původní nájemnici tohoto bytu Marii H-ové, na kterou se vztahoval uvedený zákon, byla odevzdána žalované jako universální dědičce nájemnice, jest výtka nesprávného právního posouzení oprávněna. Ve smyslu ustanovení § 547 obč. zák. představuje dědic, jemuž byla pozůstalost odevzdána, zůstavitele a proti třetím osobám se považuje se zůstavitelem za jedinou osobu. Důsledkem toho veškerá práva z nájemní smlouvy uzavřené Marií H-ovou přešla též na žalovanou, která právě tak jako zůstavitelka právem může se dovolávati ustanovení zákona o ochraně nájemníků. Chtěl-li tedy žalobce dáti žalované výpověď ze sporného bytu, musil si k tomu vyžádati svolení soudu v mimosporném řízení (§§ 1 a 4 zák. o ochr. náj.). Soud odvolací vzhledem k tomu, co svrchu uvedeno, nesdílí právní názor soudu prvé stolice, že práva zůstavitele ze zákona o ochraně nájemníků přechází podle § 547 obč. zák. na jeho dědice jen, byla-li též dědicům zákonem o ochraně nájemníků, který jest povahy veřejnoprávní, udělena, nýbrž souhlasí s názorem odvolatelky, že citovaným zákonem jest chráněna smlouva nájemní (podnájemní) a že ustanovení § 1116 a) obč. zák. oním zákonem nebylo zrušeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nejvyšší soud sdílí sice odvolatelův názor, že se žalovaná nemůže ve svůj prospěch dovolávati výhod prvního odstavce § 6 zák. o ochraně nájemníků ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n. (zák. ze dne 26. listopadu 1930, čís. 166 sb. z. a n.), poněvadž tento předpis přiznává ochranu v něm zmíněnou jen příslušníkům rodiny zesnulého nájemníka, žalovaná však jako schovanka, k jejíž adopci nedošlo, nebyla příslušnicí zesnulé nájemkyně. Ale jinak s dovolatelem souhlasiti nelze. Vzájemným poměrem § 1116 a) obč. zák. k §§ 531 a 547 obč. zák., jakož i ustanovení odst. (1) § 6 zákona o ochraně nájemníků k těmto předpisům obíral se nejvyšší soud zevrubně ve svých rozhodnutích čís. sb. n. s. 10.526 a 10.287 a poukazuje se dovolatel na rozhodnutí tato s tím, že, hledíc k ustanovením §§ 531 a 547 obč. zák., vstupuje dědic v nájemní práva zůstavitelova, která náležejí k souhrnu pozůstalostního jmění, a, byl-li chráněn nájemník, jest po jeho smrti a až do odevzdání pozůstalosti chráněna neujatá pozůstalost (hereditas jacens) (sb. n. s. 5528, 4903, 5862, 6112) a po odevzdání pozůstalosti chráněn dědic jako universální zástupce, jehož práva jsou totožná s právy zůstavitelovými (sb. n. s. čís. 5674). Poukaz dovolatelův na částečně veřejnoprávní ráz předpisů zákona o ochraně nájemníků nemůže nic měniti na tomto stavu věci.

Čís. 11338.

Spoluvlastník, jež se domáhá žalobou podle § 37 ex. ř., by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce co do jeho spoluvlastnického podílu na zabavených věcech, nemůže se domáhati odkladu exekuce co do dalších spoluvlastnických podílů na zabavených věcech.

Složení jistoty podle § 44, druhý odstavec, ex. ř. lze uložiti i tomu, k jehož žádosti byl povolen odklad.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, R I 1043/31.)

Otakar Č. domáhal se žalobou podle § 37 ex. ř., by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce co do jeho spoluvlastnického podílu na zabavených movitostech, t. j. jedné jich třetiny. Návrhu jeho, by byla exekuce na movitosti odložena až do pravoplatného rozhodnutí o tomto sporu, soud prvé stolice vyhověl. Rekursní soud vyhověl rekursu vymáhajícího věřitele potud, že zamítl návrh na odklad exekuce co do dvou spoluvlastnických třetin zabavených věcí, povolil však odklad co do jedné spoluvlastnické třetiny zabavených věcí pod podmínkou, že Otakar Č. složí jistotu 6.000 Kč. Důvody: Otakar Č. tvrdí v žalobě o nepřípustnost exekuce podle § 37 ex. ř., s níž spojil návrh na odklad exekuce, že mu patří spoluvlastnictví k jedné třetině zabavených svršků. Nemohl tudíž prvý soud exekuci odložiti ve větším rozsahu, než žalobou jest dotčena. Exekuční soud však právem povolil podle § 42 čís. 5 ex. ř. odklad exekuce ohledně jedné třetiny zabavených svršků, patřící Otakaru Č-ovi, ježto byla podána žaloba vylučovací ohledně těchto svršků. Při usnesení o odkladu exekuce jest však přihlížeti nejen k následkům spojeným pro třetí osobu, která podala vylučovací žalobu, s pokračováním v exekuci, nýbrž i uvážiti vliv odkladu exekuce na včasné uspokojení vymáhajícího věřitele. Pokud jest se obávati ohrožení vymáhajícího věřitele, jest uložiti navrhovateli dostatečné zajištění, by vykonatelný nárok vymáhajícího věřitele bez jakékoliv újmy pro něho byl uskutečněn. Jisto jest, že v souzeném případě odkladem exekuce vymáhající věřitel jest ohrožen, neboť přirůstají další úroky a útraty a pohledávka se zvětšuje a i zabavené svršky trpí odkladem škodu. S ohledem na to, an odklad exekuce ohrožuje uspokojení vymáhajícího věřitele, měl prý soud povolení odkladu učiniti závislým na složení dostatečné jistoty navrhovatelem, jak jest ustanoveno v § 44 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Otakara Č-a.

Důvody:

Žalobou podle § 37 ex. ř. domáhá se stěžovatel, aby exekuce byla prohlášena za nepřípustnou co do jeho spoluvlastnického podílu na zabavených věcech, t. j. jedné jich třetiny. Tomu-li tak, právem zamítl rekursní soud jeho návrh na odklad exekuce co do dalších dvou třetin spoluvlastnictví a nemůže se stěžovatel cítiti stiženým tímto výrokem napadeného usnesení, jak správně uvádí rekursní soud. Názor stěžovatelův, že neprávem mu bylo uloženo napadeným usnesením složení jistoty, ježto prý podle druhého odstavce § 44 ex. ř. lze uložiti složení jistoty jen dlužníku, neobstojí, ježto ustanovení prvé věty, druhého odstavce § 44 ex. ř., jest vyložiti v souvislosti s druhou větou téhož odstavce, která připouští uložení jistoty zcela povšechně i tomu, k jehož žádosti byl povolen odklad (srovnej rozh. čís. 2623 sb. n. s. a ve sbírce neuveřejněné rozhodnutí nejv. s. R II 112/31).

Čís. 11339.

Chce-li dovozník zástavní právo podle čl. 409 obch. zák. uplatniti podle čl. 310 obch. zák., musí osvědčiti mimo jiné i to, že mu jeho pohledávka z dovoznické smlouvy vznikla proti odpůrci právě z důvodů čl. 409 obch. zák.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, R I 1080/31.)

Soud prvé stolice povolil dovozníkovi veřejný prodej věcí podle čl. 310, 409—411 obch. zák. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zamítl návrh na povolení veřejného prodeje.

Důvody:

Dovozník má podle čl. 409 obch. zák. ovšem zástavní právo na nákladu pro všechny pohledávky z nákladní smlouvy, zvláště i pro dovozné a pro skladné. Chce-li však dovozník zástavní právo to uplatniti podle čl. 310 obch. zák., musí osvědčiti mimo jiné i to, že mu jeho pohledávka z dovoznické smlouvy vznikla proti odpůrci právě z důvodů čl. 409 obch. zák. Z knihovního výpisu navrhovatelkou k tomuto účelu předloženého neplyne, zda, nebo pokud osvědčené pohledávky vznikly z nákladní smlouvy, zvláště na dovozném a na skladném. Navrhovatelka poukazuje v návrhu neprávem k rozhodnutí nejvyššího soudu, vydanému v této věci pod ř. č. 43. Nehledíc k tomu, že v něm je její zástavní právo uznáno jen pro dovozné, kdežto otázka jeho jsoucnosti pro skladné je ponechána nerozřešena, nelze z knihovního výpisu ani seznati, zda a pokud osvědčená pohledávka vznikla alespoň pro dovozné. Není tu tudíž dostatečného osvědčení pro vznik a trvání pohledávky a zástavního práva pro ni podle čl. 409 obch. zák. a proto nebylo lze vyhověti žádosti, aby byly přivedeny k platnosti podle čl. 409 a 310 obch. zák. Opačná rozhodnutí nižších soudů jsou nezákonná (§ 46 odst. 2 zák. ze dne 19. června 1931, č. 100 sb. z. a n.).

Čís. 11340.

Dal-li dlužník věřiteli cenné papíry, složené jako kauce u pokladny státního úřadu, do zástavy a odevzdal mu na důkaz toho depositní stvrzenky pokladny státního úřadu, opatřené záznamem: »Jistotu vydáme jen tehdy, bude-li nám tato stvrzenka vrácena«, nabyl věřitel zástavního práva na cenných papírech symbolickou tradicí, a zároveň i práva, by mu byly jako ruční zástava vydány, až zanikne zástavní právo státního úřadu, vykáže-li se depositní stvrzenkou. Tomuto právu věřitele na vydání cenných papírů není na závadu, že nárok dlužníka na jejich vydání byl napotom zabaven ve prospěch jiných věřitelů, aniž, že cenné papíry byly pak státním úřadem složeny k soudu.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, Rv I 1904/30.)

Žalobou, o niž tu jde, žalobce, tvrdě, že mu k cenným papírům a k hotovosti poddlužníkem na soud složeným přísluší nárok na vydání, pokud se týče přednější zástavní právo, domáhal se na těch, kdo si jako vymáhající věřitelé pro své pohledávky vymohli na cennosti exekuční zástavní právo, pokud se týče zabavili a si přikázati dali nárok na jejich vydání, by svolili, by cennosti byly (žalobci) vydány. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Nižší soudy zjistily, že Jaroslav K. dal žalobci kauci, cenné papíry, složené jako kauce u pokladny loterního ředitelství v Praze, do zástavy a odevzdal mu na důkaz toho depositní stvrzenky pokladny loterního ředitelství, jež jsou opatřeny záznamem: »Jistotu vydáme jen tehdy, bude-li nám tato stvrzenka vrácena«. Tím nabyl žalobce zástavního práva na těchto cenných papírech symbolickou tradicí podle §§ 452 a 427 obč. zák., neboť depositní stvrzenky, opatřené onou doložkou, jest počítati k listinám uvedeným v § 427 obč. zák. Tím však nabyl žalobce též práva, by byly cenné papíry jako ruční zástava vydány, až zanikne zástavní právo loterního ředitelství, vykáže-li se depositní stvrzenkou. Vymáhající věřitelé zabavili nárok K-ův na vydání cenných papírů. Mají tedy jen ta práva, která měl K. Ten však práva na vydání neměl, neboť postoupil je žalobci tím, že dav mu cenné papíry do zástavy, vydal mu i stvrzenky, na jichž držení a vrácení bylo právo na vydání závislé. Toto právo přísluší tedy jen žalobci a proto právem o vydání žaluje. Na tom nebylo složením papíru k soudu nic změněno, poněvadž toto složení nemůže na práva žalobcova míti vliv.

Čís. 11341.

Advokatní tarif.

Jednání v zajišťovacích věcech podle druhého dílu exekučního řádu jest odměniti podle položky 2 III. advokátního tarifu jako jednání v exekučním řízení.

Podle § 17 (2) adv. tarifu neodměňují se vícepráce, mající důvod v přílišné rozvláčnosti písemných podání.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, Rv I 2039/30.)

Žalující advokát zastupoval žalovaného v jeho sporu o rozluku manželství a v řízení o prozatímním opatření ve spojitosti s rozlukovou rozepří. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném zaplacení palmáre. Oba nižší soudy přisoudily žalobci jen část zažalované odměny.

Nejvyšší soud nevyhověl žalobcovu dovolání a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Nižší soudy právem uznaly, že jednání ve věcech zajišťovacích podle druhého dílu exekučního řádu jest odměniti podle položky 2, III. advokátního tarifu jako jednání v exekučním řízení, nikoliv podle položky 4. tohoto tarifu, kde jsou stanoveny odměny za určité práce v řízení civilním a trestním, nikoli v řízení exekučním nebo zajišťovacím. Jelikož byla za tyto práce přisouzena vesměs odměna nejvýše přípustná, nebylo třeba zkoumati, zda byla správná hodnota předmětu, z níž vycházely nižší soudy.

Za konference, ostatně neobyčejně četné, byly odměny správně upraveny podle hodnoty předmětu 10.000 Kč, při čemž se podotýká, že nebylo žalováno o placení výživného, nýbrž o rozluku manželství. Pokud se dovolání odvolává na § 17 adv. tarifu, zdůraznil již odvolací soud, že tohoto předpisu bylo prvým soudem použito, a míní-li dovolání, že se tak nestalo měrou dostatečnou, stačí podotknouti, že případ o sobě ani skutkově, ani právnicky není zvlášť složitý a že podle § 17 (2) adv. tarifu se neodměňují vícepráce, mající důvod v přílišné rozvláčnosti písemných podání.

Čís. 11342.

Smlouva o výhradném odběru piva z určitého pivovaru není zásadně proti dobrým mravům, pokud jest v souladu se zdravým hospodářským stavem. Pro případné porušení povinnosti dodavatele dodati pivo dobré jakosti a za konkurenční ceny, může se odběratel domáhati na dodavateli nápravy způsobem vytčeným v občanském pokud se týče v obchodním zákoně; pouhá možnost tohoto porušení nečiní však smlouvu o odběru piva již proto nemravnou.

Domáhá-li se dodavatel piva zaplacení smluvní pokuty pro neodebírání piva, nelze proti jeho nároku namítati, že nenabídl v žalobě vzájemné plnění (dodání ledu). Upustil-li odběratel od odběru piva, nebyl dodavatel povinen pokračovati v dodávkách ledu, nýbrž mohl, upustiv od nich, čeliti sám případnému nároku odběratele, by dodával led, námitkou opřenou o § 1052 obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, Rv I 88/31.)

Majitel usedlosti čís. 56 vypůjčil si u žalujícího pivovaru 12.000 Kč a zavázal se v dlužním úpisu, že bude zápůjčku spláceti tím způsobem, že při každém hektolitru piva, jež odebere od žalobkyně, doplatí 50 Kč na běžnou cenu piva, a zavázal se mimo to, že bude až do úplného splacení zápůjčky, vtělené na domě čp. 56, pro hostinec, provozovaný v tomto domě, odebírati pivo jen z pivovaru žalobkyně, jinak že zaplatí z každého hektolitru piva neodebraného od žalobkyně smluvní pokutu 15 Kč, soudem nezmírnitelnou. Žalující pivovar byl oprávněn při výpočtu smluvní pokuty vzíti za základ roční spotřebu piva 250 hl, leda že by vypůjčitel prokázal, že piva odjinud odebraného bylo méně. Nemovitosti čís. 56 nabyli napotom žalovaní a převzali dluh u žalujícího pivovaru na srážku kupní ceny. Žalující pivovar snížil žalovaným doplatek na 1 hl piva na 10 Kč. Ježto žalovaní odebírali pivo odjinud, domáhal se žalující pivovar na nich zaplacení smluvené pokuty. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaní namítli, že smlouva o odběru piva se žalujícím pivovarem odporuje dobrým mravům a jest proto nicotná. Zásadně nelze považovati smlouvu o odběru piva, třebaže má v zápětí jistá obmezení v hospodářské volnosti jedné smluvní strany, za odporující dobrým mravům a proto za nepřípustnou, pokud jest v souladu se zdravým hospodářským stavem. V souzeném případě nepřednesli žalovaní nic co by poukazovalo k tomu, že smlouva stran o odběru piva překročuje hranice přípustné hospodářské vázanosti, a že byli žalovaní žalobci tak vydáni na pospas, že by bylo lze mluviti o jich vykořisťování. Splátkou na zápůjčku jest jen 10 Kč při hektolitru, což o sobě není pro hostinského nedostižným. Další tvrzení žalovaných, že jim byl znemožněn další odběr piva zastavením dodávky ledu žalobcem, jest vyvráceno výpovědí svědka N-a, podle níž jest zjištěno, že žalovaným byl led dodáván, dokud odebírali od žalobkyně pivo. Že po zastavení odběru piva nebylo pro žalobce podnětu k dodávce ledu, rozumí se samo sebou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 c. ř. s.) schvaluje dovolací soud v podstatě důvody napadeného rozsudku. Neprávem opírají žalovaní dovolání o ustanovení § 1052 obč. zák. a o to, že žalující firma nenabídla alespoň v žalobě řádné vzájemné plnění, zejména řádné dodání ledu. Jejich názor jest lichý, protože se žalující nedomáhá odevzdání nebo jiného plnění navzájem, nýbrž se domáhá zaplacení smluvní pokuty proto, že se žalovaní v minulosti prohřešili proti smlouvě. Tato povinnost žalovaných není závislá na postupu žalobkyně v budoucnosti. Pro minulost je námitka dovolatelů vyvrácena — v dovolání nenapadeným — zjištěním nižších soudů, podle nichž žalující led dodávala, dokud žalovaní odebírali od ní pivo. Tvrzení, že led dodávala již před tím vadně, nemá oporu ve skutkových zjištěních nižších soudů. Upustili-li žalovaní přes to od dalšího odběru piva, nebyla žalující podle smyslu smlouvy a podle účelu dodávek ledu dále povinna v nich pokračovati, nýbrž mohla — upustivše od nich — sama čeliti případnému nároku

žalovaných, by dodávala led, námitkou opřenou o § 1052 obč. zák. Neobstojí názor dovolatelů, že smlouva, z níž je žalováno, odporuje dobrým mravům, protože je podle ní žalující společnosti prý úplně dáno do vůle, zda chce žalovaným, kteří jsou povinni odebírati pivo výhradně od ní, dodávati pivo dobré jakosti a za konkurenční cenu, a protože ujednaná smluvní pokuta je nedostižná. Pokuta byla právem uznána za přiměřenou. Netřeba tudíž vyvraceti názor, že je nedostižná. Povinnost žalujícího pivovaru, dodávati žalované straně pivo dobré jakosti a za konkurenční ceny, plyne v souzeném případě sama sebou z poctivého výkladu dlužního úpisu (§ 914 obč. zák., čl. 278 obch. zák.). Pro případné její porušení mohou se žalovaní na žalující domáhati nápravy způsobem v občanském, pokud se tkne v obchodním zákoně vytčeným. Pouhá jeho možnost nečiní však smlouvu proto již nemravnou a proto prý i neplatnou (sr. též rozh. čís. 7415 sb. n. s.).

Čís. 11343.

Lze vésti exekuci zabavením a přikázáním (§§ 290 a násl. ex. ř.) nároku povinného na vyplacení státní podpory, jež mu byla povolena ve formě pětadvacetiletého příspěvku podle § 27, první odstavec čís. 2 zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n., jde-li jen o exekuci na jednotlivé splátky příspěvku připadající dočasnému vlastníku stavby, byť i teprve budoucně dospělé.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, R II 402/31.)

K vydobytí peněžité pohledávky byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání nároku dlužníků na vyplacení státní podpory, jež jim byla povolena ve formě pětadvacetiletého příspěvku podle § 27 prvý odstavec čís. 2 zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n. Návrh dlužníků, by byla exekuce zrušena, soud prvé stolice zamítl. Rekursní soud exekuci zrušil. Důvody: Ježto podle § 31 zák. 45/22 státní příspěvek podle § 27/2 cit. zákona, o který tu jde, se sepíše na listu statkové podstaty jako reální právo a tvoří s nemovitostí ve vložce též zapsanou předmět zástavního práva pro hypotekární dluhy na nemovitosti vložené, jest přisvědčiti stížnosti, že na tento nárok nemůže býti vedena samostatná exekuce. Neboť samostatná exekuce odporovala by právní povaze, kterou zákonodárce cit. ustanovením zákona přiznal nároku jako právu reálnímu, čímž se nemovitost s právem reálním stala jedním celkem. Rozeznává-li první soud mezi exekucí na právo reální a nárok, který dočasný vlastník nemovitosti má proti státu, jest to konstrukce umělá, protože předmětem reálního práva jest právní nárok proti státu, jímž toto právo jest úplně vyčerpáno. Jde tudíž o exekuci nepřípustnou a právem proto navrhli dlužníci zrušení exekuce podle § 39 čís. 2 ex. ř.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávnění. Jak z návrhu na povolení exekuce vidno, jde o exekuci zabavením s přikázáním k vybrání

nároku povinných na vyplacení státní podpory, jež jim byla povolena ve formě pětadvacetiletého příspěvku podle § 27 odstavec 1 čís. 2 zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n. Protože jde o exekuci na nárok povinných na vyplacení tohoto příspěvku a byly zabaveny a k vybrání přikázány příspěvky, t. j. splátky vypadající z povolené podpory na dlužníky jako dočasné vlastníky stavby, zřejmo, že nejde, jak rekursní soud za to má, o exekuci na sám nárok na řečenou podporu v jeho celku, t. j. na právo na celkový příspěvek, jenž po rozumu § 31 zákona je jako právo reální na domě povinných zapsán. Proto se nehodí na tento případ předpis § 39 čís. 2 ex. ř., rekursním soudem pro zrušení exekuce uvedený, že jest exekuce nepřípustná, ježto prý jde o exekuci na právo na příspěvek podle § 27 odstavec 1 čís. 2 zákona čís. 45/22 a tento je právem reálním, takže od nemovitosti oddělen a předmětem samostatné exekuce býti nemůže. Exekuce na jednotlivé splátky příspěvku, dočasnému vlastníku stavby připadající, byť i teprve budoucně dospělé, jak plyne z § 30 uvedeného zákona, § 2 nařízení z 23. listopadu 1922, čís. 355 sb. z. a n. a § 38 nařízení z 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n. není vyloučena, nýbrž přípustná (§ 290 a násl. ex. ř.) a zrušil rekursní soud napadeným usnesením k rekursu povinných exekuci jako nepřípustnou neprávem.

Čís. 11344.

Obdržel-li horník byt, jenž byl zřízen při podniku pro jeho zaměstnance, jen jako činný zaměstnanec a nebyla-li s ním uzavřena nájemní smlouva, šlo o byt naturální, jímž jest byt, jejž ponechává zaměstnavatel svému zaměstnanci po dobu trvání služebního poměru za úplatu na účet mzdy. Lhostejno, že zaměstnanec platil za poskytování bytu určitou úplatu, byla-li úplata placena na účet mzdy. Naturální byt nepozbyl této své povahy ani tím, že po skončení služebního poměru byl v něm zaměstnanec nějaký čas prozatímně ponechán na určitou dobu, nebyla-li uzavřena nájemní smlouva.

Nebyl-li uživatel bytu v době, kdy byla podána žaloba o jeho vyklizení, ve službách majitele domu, nýbrž byl provisionistou, nebylo k vyklizení jeho třeba souhlasu dobročinné komise ve smyslu zákona ze dne 25. února 1920, čís. 144 sb. z. a n. a nařízení ze dne 13. července 1920, čís. 434 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1932, Rv II 843/31.)

Žalobě důlní společnosti proti bývalému horníku o vyklizení bytu procesní soud prvé stolice vyhověl, mimo jiné z těchto důvodů: Nesporno jest, že dům žalující strany, v němž žalovaný bydlí, náleží k dělnické kolonii a že žalovaný v době, kdy mu byla dána výpověď z bytu, nebyl již ve službách žalující strany. Žalovaný zaujímá stanovisko, že správě závodu nepřísluší právo vypovědět dělnické byty, byť i šlo o dům nepodléhající ochraně nájemníků, ježto takové byty mohou přikázati a odnímati jen činitelé povolaní ke správě kolonie podle § 2 čís. 7 nař. ze dne 13. července 1920, čís. 434 sb. z. a n. Podle

§ 2 čís. 7 cit. zák. náleží k úkolům závodní rady spravovati neb spolu-spravovati dobročinné zařízení pro zaměstnance. Podle § 2 čís. 7 cit. nař. jest za dobročinné zařízení pokládati taková zařízení a ústavy, které jsou věnovány nebo stále slouží k všeobecně prospěšným účelům zaměstnanců, provisionistů, pensistů, jejich příslušníků, nebo pozůstalých, jako jsou: opatrovny, školy, závodní nemocnice, polévkárny, dělnické kolonie, závodní konsumy a j. Zmiňuje-li se nařízení nejen o zaměstnancích, nýbrž i o pensistech, jejich příslušnících nebo pozůstalých, nemíní tím, že jsou pro všechny tyto skupiny osob určena všechna dobročinná zařízení vyjmenovaná neb i nevyjmenovaná, že zejména dělnické kolonie jsou ústavy věnovanými nebo stále sloužícími i potřebám bývalých zaměstanců, neb jejich příslušníků a pozůstalých. Po pravidle jest za to míti, že dělnické kolonie zřízené výhradně z prostředků závodních jsou zřízeny jen pro skutečné zaměstnance závodu, což jest i prokázáno v souzeném případě, neboť svědci potvrdili, že dům, o nějž jde, jest zřízen k ubytování aktivních zaměstnanců. Pravidlo toto jest také vysloveno zákonem v § 2 čís. 7 i v nařízení v § 2 čís. 7 odst. I., kde se mluví o dobročinných zařízeních jen pro zaměstnance. Vždyť zákonodárci vycházeli podle důvodové zprávy výboru sociálně politického a technického (tisk 1980 z r. 1919) z úmyslu, by všechny obtíže provozu a výrobního procesu vůbec mohly býti řešeny dohodou mezi zaměstnanci a správami dolu a by státu byl při řešení těchto poměrů vyhražen dozor a určitý vliv. Na provozu a na výrobním postupu jsou však zúčastněni jen zaměstnanci v činné službě. Zákonu jde o účelný a hladký provoz a výrobní postup, jemuž jistě by nebylo na prospěch, kdyby závodní domy v koloniích byly obývány pensisty a jejich příslušníky, nebo pozůstalými, kdežto pro zaměstnance v činné službě by bytu nebylo (rozh. čís. sb. 5992). Jest proto soud toho názoru, že nebylo zapotřebí souhlasu dobročinné komise, by závod dal žalovanému v souzeném případě výpověď z bytu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Šlo o to, zda sporný byt byl bytem naturálním (služebním), jak tvrdí žalobkyně, či nájemním, jak namítá žalovaný. Šlo o byt naturální a jest na vývody dovolání, jimiž se žalovaný pokouší s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. s. ř. zvrátiti shodný názor odvolacího soudu, odpověděti toto: Žalovaný sám uvedl, že »dostal jako aktivní horník přidělený závodní byt (sporný byt), kterého dosud užívá« a že »byt ten jest zřízen při podniku pro zaměstnance podniku«. Obdržel-li však žalovaný podle vlastního tvrzení sporný byt, který byl zřízen při podniku pro jeho zaměstnance, jen ve vlastnosti jako činný zaměstnanec žalobkyně a nebyla-li, jak zjistily nižší soudy, se žalovaným uzavřena nájemní smlouva, vyplývá z toho, že nešlo o nájemní byt, nýbrž že byla přidělením závodního bytu žalovanému jako horníku zaměstnanému u žalobkyně poskytnuta mu výhoda, právo bydlení v tomto bytě žalobkyně, kteréžto právo bylo úzce spjato s pracovním poměrem mezi stranami, takže trvalo jen po dobu jeho trvání. To však poukazuje k tomu, že bylo úmyslem žalobkyně poskytnouti touto výhodou žalovanému vpravdě naturální byt, jímž se rozumí byt, jejž ponechává zaměstnavatel svému zaměstnanci po dobu trvání služebního poměru za úplatu na účet mzdy. Právní poměr mezi stranami takto založený nepozbyl proto svého rázu ani tím, že žalovaný platil za poskytování bytu určitou úplatu, ano placení úplaty za naturální byt neodnímá bytu případné jeho povahy bytu naturálního (rozh. čís. 4840, 6560 sb. n. s.) a jest naopak obvyklým příznakem naturálního bytu, že se zaň platí úplata na účet mzdy. Že tomu bylo tak i v souzeném případě, dovolání samo přiznává. Na tom, jak strany pojmenovaly tuto úplatu a zda měl ji žalovaný za nájemné, nesejde vůbec při posouzení věci. Že právní poměry naturálních bytů nebyly zasaženy zákony o ochraně nájemníků, vyslovil dovolací soud již v rozhodnutí čís. 6560 sb. n. s. a neuchýlil se od názoru toho ani v pozdějších rozhodnutích. Uvedený byt nepozbyl své povahy jako naturální byt ani tím, že po skončení služebního poměru byl žalovaný v něm prozatímně ponechán na určitou dobu, ano jest prokázáno, že nebyla ani pak uzavřena mezi stranami nájemní smlouva (rozh. čís. 6560 sb. n. s.) a žalovaný byl naopak vyzván, by byt vyklidil. Namítá-li žalovaný v dovolání, že došlo podle § 863 obč. zák. konkludentním činem k nájemní smlouvě tím, že žalobkyně žalovaného do bytu přijala a v něm ho ponechala, nemá pravdu. Přehlíží to, co sám tvrdil v přednesu, že žalobkyně přijala žalovaného jako svého zaměstnance do bytu určeného pro aktivní zaměstnance podniku, čímž projevila, jak bylo již řečeno, zřejmě vůli, že dává žalobci byt určený pro aktivní zaměstnance jen jako svému zaměstnanci, tedy jen po dobu trvání zaměstnaneckého poměru. Okolnost, že dobročinná komise nedala souhlas k vyklizení žalovaného z bytu, měly nižší soudy za zjištěnou a jest proto výtka neúplnosti řízení, v tom směru činěná, bez významu. Okolnost ta nemohla však žalovanému prospěti. Jest zjištěno, že dům, v němž žalovaný bydlí, náleží dělnické kolonii, že žalovaný nebyl již v době, kdy byla vznesena žaloba o vyklizení bytu, ve službách žalobkyně, a že byl, jak praví sám v přípravném spisu, provisionistou. Žalobkyně nepotřebovala tudíž v souzeném případě ve smyslu zákona čís. 144 z roku 1920 a nařízení čís. 434 z roku 1920 sb. z. a n. souhlasu dobročinné komise k tomu, by se domáhala žalobou vyklizení žalovaného z bytu, a stačí po té stránce odkázati dovolatele na případné důvody rozsudku prvního soudu, které se kryjí se zásadami, jež vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 5992 sb. n. s.

Čís. 11345.

Byl-li dovolací rekurs v nesporném řízení podán po 1. listopadu 1931, jest jeho přípustnost posuzovati podle zákona ze dne 19. července 1931, čís. 100 sb. z. a n.

Není zmatečností, byl-li zřízen opatrovník k činu (kolisní opatrovník) bez slyšení účastníků.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, R I 1067/31.)

Soud prvé stolice zřídil nezletilé opatrovníka k činu. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Důvody:

Dovolací rekurs byl podán dne 2. prosince 1931, po účinnosti zákona ze dne 19. července 1931, čís. 100 sb. z. a n., a jest proto posuzovati přípustnost dovolacího rekursu podle tohoto zákona.

Podle § 46 (2) zákona ze dne 19. července 1931, čís. 100 sb. z. a n. může, bylo-li usnesení prvé stolice vyšším soudem potvrzeno, býti podán rekurs k Nejvyššímu soudu jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Nejvyšší soud, přezkoumav spisy, neshledal, že tu jest některá z těchto vad, zejména neshledal zmatečnost v tom, že soud prvé stolice dříve, než zřídil nezletilé opatrovníka, neslyšel dovolací rekurentku, neboť nejde tu o rozhodnutí, jež se mohlo státi účastným právní moci, nýbrž o opatření, jehož bylo třeba, protože nezletilá v tomto případě nemohla býti zastoupena otcem (§ 270 obč. zák. druhý případ), jež mohl soud učiniti i bez slyšení účastníků a proti němuž mohla zejména i ve příčině osoby opatrovníka dovolací rekurentka jako matka opatrovanky kdykoliv podati námitky.

Čís. 11346.

K pojmu vedlejšího závodu ve smyslu čl. 21 obch. zák. se vyhledává, by v tomto závodu byly orgány proň ustanovenými provozovány obchody téhož druhu jako v závodu hlavním, při čemž na tom nesejde, zda se v pobočním závodu provozují všechny nebo většina, či jen některé druhy obchodů, jež jsou vlastní hlavnímu závodu. Vedoucí orgán pobočního závodu musí býti proti třetím osobám samostatný, totiž oprávněn samostatně uzavírati obchody.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, R I 1112/31.)

Rejstříkový soud odepřel zápis odštěpného závodu pražské firmy v Pečkách. Důvody: Šetřením bylo zjištěno, že podnik firmy v Pečkách jest v každém ohledu odvislý od disposic závodu v Praze-Král. Vinohradech, že podnik v Pečkách nemá nijaké samostatnosti a vyrábí zboží podle příkazu a disposic pražského podniku, který vede také celé účetnictví, disponuje se zástupci a vyřizuje veškerou korespondenci komerční i technickou, že podnik v Pečkách řídí správce, který mimo výplatu mzdy kontrolovanou pražským podnikem nemá ani práva ani zmocnění jiné věci vyřizovati, tím méně nákupy a prodeje prováděti a že se knihy — kromě seznamů surovin a pomocných hmot — v Pečkách nevedou. Ostatně sám žadatel uvádí, že v Pečkách jde jen o tovární provozovnu v každém směru hospodářsky odvislou od podniku pražského, že provozovna v Pečkách jest naprosto nesamostatná, nemá obchodního vedení a její činnost jest obmezena jen na přijetí surovin a na jich spracování technickou výrobou požívatin a jich rozesílání odběratelům a že ředitel provozovny v Pečkách není jako jiný ze zaměstnanců v Pečkách oprávněn samostatně obchody uzavírati. Ježto jde v Pečkách jen o výrobnu, řízenou z hlavního podniku a nikoliv o odštěpný závod podle čl. 21 obch. zák., byl zápis odštěpného závodu v Pečkách do rejstříku obchodního odepřen. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ke správným stavu věci i zákonu vyhovujícím důvodům napadeného usnesení, které sdílí i rekursní soud, dodává se jen ještě toto: Pobočka předpokládá, že provozuje většinu obchodů hlavního závodu a že její správa jest oprávněna na venek samostatně obchody uzavírati. Tohoto rozeznávacího znaku tu však není, neboť správa Pečeckého závodu nemá podle šetření ani právo ani zmocnění, jiné věci vyřizovati, tím méně nákupy a prodej prováděti. Za toho stavu věci nelze Pečecký závod pokládati za pobočku závodu Pražského a právem proto odmítl rejstříkový soud zápis tohoto závodu do obchodního rejstříku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

K pojmu vedlejšího závodu ve smyslu čl. 21 obch. zák. se vyhledává, by v tomto závodu byly orgány pro něj ustanovenými provozovány obchody téhož druhu jako v závodu hlavním, totiž základní obchody, při čemž arci na tom nesejde, zda se provozují v pobočním závodu všecky nebo většina (jak mylně míní soud rekursní), či jen některé druhy obchodů, které jsou vlastní hlavnímu závodu. Není tu tedy pobočního závodu, jestliže jeho vedoucí orgán sám neuzavírá obchody, jako na př. u továren, pro které neobstarává nákup suroviny jeho ředitel, nýbrž principál. Nehledíc k jiné hospodářské závislosti vedlejšího závodu na závodu hlavním, musí býti vedoucí orgán odštěpného závodu proti třetím osobám samostatný, totiž oprávněn samostatně uzavírati obchody. Podle zjištění nižších soudů a udání navrhovatelky v podání ze dne 14. února 1931, k nimž poukazují soudy v odůvodnění svých usnesení, nemá závod v Pečkách těchto vlastností, nýbrž jest jen provozovnou, v každém směru závislou na pražském podniku, která nemá žádného obchodního vedení, jejíž činnost jest obmezena jen na převzetí surovin a na jich spracování, technickou výrobu požívatin a jich rozesílání odběratelům a jejíž ředitel není oprávněn samostatně uzavírati obchody. Proto právem byl odepřen zápis této provozovny do obchodního rejstříku, poněvadž není vedlejším závodem ve smyslu zákona. Dovolací rekurs není v § 46 zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. odůvodněn a nemohlo mu býti vyhověno.

Čís. 11347.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n.).

Úplata, jež byla dána za to, že se pronajímatel vzdal práva žádati na nájemci, by mu podle svého závazku vrátil místnosti ve stavu, v němž je jeho předchůdce převzal, nespadá pod ustanovení § 20 zák. Lho-

stejno, zda nájemce svému předchůdci adaptace, jež měl odstraniti, nahradil, a zda tyto adaptace byly na zřejmý prospěch domu, čili nic.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, Rv I 1215/30.)

Žaloba, jíž se domáhal žalobce na žalovaném zaplacení 11.000 Kč, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podkladem žaloby jest v podstatě tvrzení, že částka 11.000 Kč, jejíhož vrácení se žalobce domáhá, byla »odstupným«, t. j. že si žalovaní (pronájemci) dali tuto částku poskytnouti mimo nájemné za to, že žalobci pronajali obchodní místnosti. Tím byl po právní stránce uplatněn důvod § 20 odstavec 2 a 3 a § 30 zákona ze dne 25. dubna 1924 čís. 85 sb. z. a n., za jehož platnosti byly smlouva nájemní a o úplatě uzavřeny. Nižší soudy však zjistily, že se žalobce zavázal v písemné nájemní smlouvě, datované dnem 31. prosince 1924, že po skončení nájmu odevzdá místnosti pronajímatelům v tom stavu, v jakém byly před tím, než jeho předchůdce provedl v nich stavební změny a že uvede tyto místnosti na svůj náklad do původního stavu, nedohodnou-li se strany jinak. Dále zjistily nižší soudy, že podle listiny datované dnem 1. ledna 1925 se žalobce dohodl se žalovanými v ten rozum, že hledíc k obtížím spojeným s takovými adaptacemi (rozuměj s obnovením dřívějšího stavu), strany se dohodly, že žalovaní pronajímatelé upouštějí od zmíněné povinnosti žalobcovy, nahradí-li jim ihned částku 11.000 Kč, a že pronajímatelé souhlasí, by jim žalobce po skončení nájmu odevzdal místnosti v tom stavu, v jakém byly v době, kdy on je převzal. Konečně nižší soudy zjistily, že v tomto smyslu bylo mezi žalobcem a právním zástupcem žalovaných jednáno a že se takto stala dohoda. Za tohoto stavu věci nebyla úplata dána za to, že byly místnosti pronajaty, nýbrž za to, že se pronájemci vzdali práva žádati na nájemníkovi, by jim podle svého závazku vrátil místnosti v tom stavu, v jakém je jeho předchůdce převzal, a jest v té příčině schváliti stejný názor odvolacího soudu. Takto bylo vyvráceno tvrzení žalobcovo (v přípravném spise), že se nikdy o tom nejednalo, že by měl najaté místnosti uvésti do dřívějšího stavu a že pronájemci zvolili toto východisko při sepsání nájemní smlouvy, jen aby odůvodnili přijetí částky 11.000 Kč. Je lhostejné, zda se nájemní smlouva a smlouva o úplatě staly současně, neboť tím se nestala smlouva o úplatě smlouvou zapovězenou. Z toho, co bylo dosud uvedeno, jest již také zřejmo, že jest pro žalobní nárok lhostejno, zda žalobce svému předchůdci adaptace nahradil, a nebylo třeba prováděti o tom důkaz, neboť v souzeném případě šlo o poměr mezi nájemníkem a pronajímatelem, jenž se týkal odstranění adaptací, tam šlo o poměr mezi dřívějším a pozdějším nájemníkem, jenž se týkal převzetí adaptací. K tomu se jen mimochodem podotýká, že žalobce najal místnosti na pět let a tedy patrně po tu dobu chtěl adaptací používati. Rovněž je lhostejné, zda byly adaptace na zřejmý prospěch domu a nebylo k tomu cíli třeba prováděti důkaz místním ohledáním, třebaže žalobce tento

důkaz již v žalobě nabídl. Žalobce jen splnil, k čemu se platně zavázal, nemůže vlastníku domu vnucovati domnělý prospěch, jehož tento si nepřál a není oprávněn požadovati zpět, co podle svého platného závazku plnil.

Čís. 11348.

V rozlukovém řízení jsou i opravné stolice oprávněny podle volného uvážení samostatně posouditi, zda důkazy provedenými v prvé stolici jsou odůvodněna zjištění rozhodná pro posouzení sporu i bez provedení nových, v opravných stolicích nabízených důkazů, vztahujících se na uplatňované rozlukové důvody.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, Rv I 1278/30.)

Žalobu manžela na manželku o rozluku manželství z viny žalované oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro rozlukové řízení platí podle § 10 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, č. 283 ř. z. a podle § 13 poslední odstavec zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. zásada vyhledávací. Tato zásada ukládá soudu proti zásadě projednávající na jedné straně větší povinnosti, na druhé straně značnější volnost v tom, že i opravné stolice jsou oprávněny podle volného uvážení samostatně posouditi, zda důkazy provedenými v první stolici jsou odůvodněna zjištění rozhodná pro posouzení sporu i bez provedení nových, v opravných stolicích nabízených důkazů, vztahujících se na uplatňované rozlukové důvody. Dovolací soud přezkoumav důkazy, prvou stolicí provedené, shledal, že stačí k souhlasným zjištěním nižších soudů i bez provedení nově nabízených důkazů; přejímá proto i dovolací soud zjištění nižších soudů, a není proto dovolací důvod neúplnosti řízení (§ 503 čís. 2 c. s. ř.) opodstatněn.

Čís. 11349.

Předchozí smlouva (§ 936 obč. zák.) vyžaduje ku platnosti určité stanovení lhůty; za ně nelze považovati úmluvu, že zápůjčka má býti poskytnuta, kdy vydlužitel bude potřebovati peníze ke stavbě a kdy je bude od zapůjčitele žádati.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, Rv I 1787/30.)

Žaloba o vyplacení zápůjčky 20.000 Kč byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Stranám šlo o předchozí smlouvu o budoucím poskytnutí zápůjčky po rozumu § 936, 983 obč. zák. K této předběžné smlouvě však platně nedošlo, ježto nebyl podle § 936 obč. zák. určitě stanoven čas, kdy jest uzavříti hlavní smlouvu. Při hlavních smlouvách nevadí v jistém směru neurčitost lhůty ku plnění a lze splatnost závazku určiti způsobem v § 904 obč. zák. uvedeným. Avšak smlouva předchozí ke své platnosti vyžaduje určité stanovení lhůty a za určité stanovení nelze uznati úmluvu žalobci tvrzenou, že zápůjčka má býti poskytnuta, kdy žalobci budou peněz potřebovati ke stavbě a kdy je budou od žalovaného žádati. Při tomto určení nebylo v době ujednání předchozí smlouvy nejen jisto, kdy čas ten nastane, nýbrž ani, zda vůbec nastane, pročež je zákon považuje za výminku (§ 704 obč. zák.). Takové určení času k uzavření hlavní smlouvy jest podle § 936 obč. zák. nedostatečné a jest proto v souzeném případě smlouva o budoucím poskytnutí zápůjčky neplatná.

Čís. 11350.

Otázku bezúčinnosti rozhodčího výroku lze řešiti též jako otázku předběžnou (ve sporu o věc, jež byla předmětem rozhodčího výroku) bez zvláštního určovacího návrhu a bez předchozího sporu a rozsudku o bezúčinnosti rozhodčího nálezu. V takovém případě nevadí smlouva o rozsudím příslušnosti řádného soudu k rozhodnutí o nároku.

Rozhodčí výrok má sice účinek pravoplatného rozsudku, avšak proti obraně věci pravoplatně rozsouzené rozhodčím výrokem lze namítati bezúčinnost takového nálezu.

Ani nesprávnost rozhodnutí rozhodčích a jejich odhadu aniž neúplnost zjišťovacího řízení není důvodem bezúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s. Nesprávný postup rozhodčího soudu jest důvodem bezúčinnosti jen, pokud se příčí smlouvě o rozhodčím.

Není povinností rozhodčích (§ 595 čís. 2 c. ř. s.), by se přímo dotazovali stran, co soudí o jednotlivých bodech významných pro určení náhrady škody, stačí, byla-li stranám dána možnost přednesu a nebylo jim postupem soudu v něm zabraňováno.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, Rv I 2113/30.)

Žalující firma pojistila si nákladní auto u žalované pojišťovny. Když auto shořelo, bylo o likvidaci škody rozhodováno rozhodčím soudem, jenž vydal dne 6. července 1929 rozhodčí nález, jímž přiznal žalobkyni náhradu 23.754 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované pojišťovně, by rozhodčí výrok byl rozsudkem zrušen jako bezúčinný a by pak žalovaná byla uznána povinnou zaplatiti žalobkyni další škodu 32.212 Kč. V žalobě vytýkala žalobkyně rozhodčímu výroku vady, jež podle jejího názoru činily rozhodčí výrok podle § 595 c. ř. s. bezúčinným. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

důvodů:

Posouzení oprávněnosti žaloby, jíž se žalující firma domáhá odsouzení žalované k náhradě škody z pojišťovací smlouvy, závisí na tom, zda jest výrok rozhodčího soudu účinný. Žalobkyně nepodala zvlášť žalobu o prohlášení bezúčinnosti rozhodčího výroku podle § 596 c. ř. s., nýbrž navrhla v žalobě, by bylo rozsudkem uznáno na bezúčinnost rozhodčího nálezu. O tomto návrhu nižší soudy ve výroku rozsudečném nerozhodly, nýbrž jen v důvodech jako o otázce předběžné. Dovolatelka nevytkla tento nedostatek a neúplnost, takže lze míti za to, že ponechala řešení této otázky jen jako otázky předběžné. Nejvyšší soud dal si především dvě otázky: 1. Zda vadí příslušnosti řádného soudu k rozhodnutí o nároku na náhradu škody smlouva o rozsudím, ježto k příslušnosti řádného soudu jest podle § 42 j. n. přihlížeti z úřadu v každém období řízení. 2. Zda lze rozhodovati o bezúčinnosti rozhodčího výroku bez žaloby v tomto sporu jen jako o otázce předběžné. Odpovědi k této druhé otázce jest třeba, a to z úřadu, proto, že soud v každém období rozepře musí přihlížeti k pravomoci rozhodnutí, podle § 596 c. s. ř. i k pravomoci rozhodčího výroku. Proto jest uvážiti z úřadu, zda rozhodnutí o nároku na prohlášení bezúčinnosti nebrání skutečnost, že byl rozhodčí výrok již vynesen a že nebyl dříve nebo zároveň odstraněn soudním rozhodnutím. Na druhou otázku odpovídá odvolací soud kladně. § 596 c. s. ř. mluví jen o tom, u kterého soudu jest podati žalobu o bezúčinnost. Původní doslov tohoto § podle vládní osnovy byl změněn právě za tím účelem, by se nezdálo, že jen žalobou lze odstraniti účinnost rozhodčího výroku. Podle materialií str. 806 není vyloučeno uplatniti bezúčinnost incidenčně na př. obranou. Nezakazuje tudíž zákon, by se otázka bezúčinnosti rozhodčího výroku neřešila jen jako otázka předběžná bez zvláštního určovacího návrhu a bez předchozího sporu a rozsudku o bezúčinnost rozhodčího nálezu. Je-li tomu tak, je tím zodpověděna i otázka první. Rozhodčí výrok má ovšem účinek pravoplatného rozsudku (§ 594 c. s. ř.). Ale proti obraně věci pravoplatně rozsouzené rozhodčím výrokem lze namítati bezúčinnost nálezu, takže bude ve sporu, ovšem předběžně, rozhodnuto i o bezúčinnosti rozhodčího výroku.

Způsob usnesení o odhadu škody a jeho závadnost může býti důvodem bezúčinnosti nálezu jen, pokud se příčí smlouvě o rozhodčím, ve sporném případě ustanovení smluvních podmínek o tom, jak se rozhodci mají o výši škody usnášeti. Žalovaná tvrdila v žalobě, že si rozhodci nevšimli výtky nepřiměřenosti ceny nového auta 97.000 Kč, že odhad byl nesprávný, v rozporu se skutečnou cenou, že rozhodci nepřihlédli k tomu, jak dalece se hodí zbývající části k upotřebení. V přípravném spisu rozvedla výtku tu blíže tím, že prokuristovi žalující firmy Š-ovi nebylo vysvětleno, jak znalci došli k ceně 97.000 Kč, k hodnotě opotřebení 68.734 Kč, že Š. nebyl tázán, zda s odhadem rozhodců souhlasí, a že rozhodci nebyli oprávněni rozhodovati o ceně podle volného uvážení. Dovolatelka tvrdila, že cena nového vozu činí 118.000 Kč, a doličovala v podstatě, že nabývací cena, hodnota opotřebení a cena neshořelých zbytků byla odhadnuta rozhodci nesprávně. Ale ani nesprávnost rozhodčího rozhodnutí a jejich odhadu, ani neúplnost zjišťovacího

řízení není důvodem bezúčinnosti rozhodčího nálezu. Nesprávný postup rozhodčího soudu je důvodem bezúčinnosti jen, pokud se příčí smlouvě o rozhodčím. Porušení této smlouvy, zejména jejího ustanovení, že rozhodčí soud má zjistiti nabývací cenu nového auta v době škody, dále hodnotu opotřebení a cenu neshořelých zbytků, není odůvodněno tím, že prý rozhodčí zjistili ony ceny nesprávně, nebo že se neptali strany, jak si ceny určuje, a zda s odhadem rozhodců souhlasí. Že rozhodci ony ceny stanovili podle podmínek pojišťovacích, plyne z nálezu. Tímto nálezem byla zjištěna i nabývací cena nového auta v době škody na 97.000 Kč, i hodnota opotřebení na 68.734 Kč a posléze i cena zbytku auta, a škoda byla určena rozdílem. To vyhovovalo předpisu § 20 poj. podmínek.

Pro posouzení dovolacích vývodů o porušení zásady právního slyšení před rozhodčím soudem jest si ujasniti pojem právního slyšení a pojem jeho odepření dle čís. 2 § 595 c. ř. s. Rozhodci rozhodují spor. Musí jim býti jasno, v čem jsou strany v rozporu a proč. Nemohli by dostáti řádně své úloze, rozřešiti spor, kdyby se vůbec neinformovali o tom, co jest mezi stranami sporné a co ve sporných bodech obě strany pro opodstatnění svých tvrzení a názorů uvádějí. Bylo by tedy porušeno právo na právní slyšení strany, kdyby rozhodčí soud před vynesením nálezu neposkytl stranám možnost vyjádřiti se o tom, v čem jejich spor záleží a co každá strana k odůvodnění svého stanoviska ve sporných bodech tvrdí, čím své nároky a obrany opodstatňuje. Pak by rozhodčí soud rozhodoval beze všeho podkladu a jeho volná úvaha nemůže jíti tak daleko, by beze všeho zření k tomu, čím strany opodstatňují své nároky a co v té příčině chtějí přednésti, jen podle vlastní zkušenosti bez slyšení určoval náhradu, nebera vůbec zřetel k tomu, co strany chtěly přednésti k opodstatnění svých nároků a názorů. Rozhodčímu soudu by i při bohaté zkušenosti mohly ujíti podstatné okolnosti, které by strana byla snad přednesla a jež by na jeho úsudek a odhad mohly míti vliv. Aby se tak nestalo, k tomu slouží právě slyšení strany a proto zákon s nedostatkem slyšení strany spojuje bezúčinnost rozhodčího nálezu. Ovšem strany mohou se přednesu vzdáti a ponechati volnou ruku rozhodčímu soudu. Ve sporném případě měli rozhodci rozhodovati o sporném nároku na náhradu požární škody, jež záležela podle čl. 20 poj. podm., v rozdílu mezi nabývací cenou auta v době škody po odečtení hodnoty opotřebení atd. a ceny neshořelých zbytků. Stranám měla sice býti dána možnost, by se vyjádřily k těmto bodům před vynesením nálezu. Ale ani povinností rozhodčích, by se stran přímo dotazovaly, co soudí o jednotlivých bodech shora vytčených a významných pro určení náhrady. Rozhodcům není pod následky bezúčinnosti nálezu uložena povinnost, by objasnili předmět sporu vyžádáním přednesu o určitých okolnostech od stran, jak to podle § 182 c. s. ř. má učiniti řádný soud. Právní slyšení není ještě odepřeno tím, že rozhodci tak neučinili a stran se nedotazovali. Stačí, když straně byla dána možnost takového přednesu a nebylo jí postupem soudu v něm zabráněno.

Čís. 11351.

Nepodléhala-li společnost výdělkové dani stanovené v § 7 uvoz. zák. k obch. zák., nešlo sice o veřejnou obchodní společnost podle čl. 85

a násl. obch. zák., nýbrž o společnost podle § 1175 obč. zák., avšak, byli-li společníci neprotokolované společnosti kupci, jest obdobně použiti čl. 129 obch. zák. Nebylo-li zrušení společnosti uvedeno ve veřejnou známost, ručí společníci i po zrušení společnosti rukou společnou a nerozdílnou ze smlouvy za veškeré objednávky, jež byly pod společným označením po jejím zrušení učiněny.

Způsob, jakým má býti zrušení obchodní společnosti nepodléhající řečené výdělkové dani veřejně oznámeno, musí býti ponechán na vůli a posouzení společníkům. Na nich jest, by ve sporu prokázali, že se oznámení to stalo vhodným způsobem. Za veřejné oznámení nelze pokládati výmaz koncese udělené společnosti a zapsané do živnostenského rejstříku aniž vyřízení živnostenského úřadu o oznámení, jež bylo učiněno o zrušení společnosti.

Živnostenský rejstřík, vedený podle § 145 živn. řádu u živnostenského úřadu nelze postaviti na roveň obchodnímu rejstříku a zápisy v něm na roveň zápisům v obchodním rejstříku.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, Rv I 2152/30.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaných Ladislavu Š-ovi a Stanislavu L-ovi zaplacení kupní ceny za zboží, jež prodala a dodala žalovaným, provozujícím podnikatelství staveb v J. pod neprotokolovanou firmou »Podnikatelství staveb Lad. Š. a St. L., stavitel v J.« Proti žalovanému Ladislavu Š-ovi byl vynesen rozsudek pro zmeškání, jímž bylo uznáno podle žaloby. Žalobu proti Stanislavu L-ovi procesní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Soud zjišťuje, že se dne 30. dubna 1928 oba společníci, prvžalovaný Ladislav Š. a spolužalovaný Stanislav L., z nichž dvou společnost sestávala, dohodli na tom, že společnost zrušují tím způsobem, že Ladislav Š. přejímá veškerá práva a závazky, které vznikly z doby společného obchodování, že Ladislav Š. vydal žalovanému prohlášení z 1. května 1928, podle něhož Stanislav L. přenechal od 1. května 1928 Ladislavu Š-ovi úplné disposiční právo finanční a Ladislav Š. tím převzal na sebe odpovědnost po stránce finanční za veškeré předchozí závazky, vzniklé mezi společenskou firmou a veškerými zákazníky a dodavateli, a že pak žalovaný hned na to nastoupil od 1. května 1928 místo jako stavitel u Antonína H-a v N. Tímto vzájemným dohodnutím společníků zrušena byla podle čl. 123 čís. 4 obch. zák. veřejná obchodní společnost, provedena zároveň likvidace podle čl. 133 obch. zák., společnost tím fakticky dne 1. května 1928 zanikla a nebyl tedy Ladislav Š. nadále oprávněn pod společenskou firmou provozovati obchody. To přiznal Ladislav Š. ostatně sám, prohlásiv dne 9. října 1928 u okresní správy politické v J., že společenského razítka neužívá již od doby, co ho společník, žalovaný Stanislav L. opustil, tedy ode dne 1. května 1928. Z dat jednotlivých objednávek a dodávek zboží vyplývá, že se obchody, o něž tu jde, staly až po zrušení veřejné obchodní společnosti a že podle stavu věci objednávky ty činil a zboží přijímal prvžalovaný Ladislav Š. sám na vlastní účet. Činil-li tak neoprávněně pod razítkem zrušené již firmy společenské, jest sám za toto svémocné protiprávní jednání odpověděn a nelze míti za to, že bývalý

společník, který mu svolení k tomu nedal a proti zneužívání tomu zakročil, za závazky z takových jednání ručí. Právě tak, jako podle čl. 110 obch. zák. právní účinnost veřejné obchodní společnosti proti třetím osobám nastane dobou, kdy neprotokolovaná společnost počne i jen obchodovati, jest míti za to, že právní účinnost ta zanikne, když se společnost opět dohodou zruší a obchody se přestanou provozovati, jako tomu bylo v souzeném případě dnem 1. května 1928. To, že žalovaný Stanislav L. oznámil okresní správě politické v J., že společnost zanikla teprve dnem 1. července, pokud se týče 23. června 1928, a že oznámení to bylo úřadem vzato na vědomí až dne 13. srpna 1928, nemůže pro jsoucnost a pro zrušení společenské smlouvy míti význam, neboť oznámení to stalo se jen vzhledem k udělené koncesi stavitelské, tedy z důvodů živnostenskopolicejních, aniž však vznik a zánik veřejné obchodní společnosti vzhledem k osobám třetím závisí na tomto oznámení, pokud se týče na vzetí jeho úřadem na vědomí. Jest sice prokázáno, že ani žalující firma, ani firma Jindřicha W. nevěděla o tom, že veřejná obchodní společnost byla zrušena, a že žalovaný firmám těm neoznámil, že ze společnosti vystoupil, soud však jest toho názoru, že k takovému oznámení žalovaný Stanislav L. nebyl zavázán, neboť jde o obchody, které byly uzavřeny až po zrušení společnosti a po jeho odchodu z J., takže nemohl věděti, že k nim došlo; byla-li tedy žalující firma uvedena jednáním Ladislava Š-a v omyl, může žádati zaplacení jen na něm. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávné právní posouzení vidí odvolatelka v tom, že prvý soud nepřihlédl k tomu, že proti třetím osobám jest vystoupení společníka ze společnosti účinným teprve tehdy, když bylo uvedeno ve všeobecnou známost. Odvolatelka se dovolává v tom směru ustanovení čl. 129 a 25 obch. zák. a § 1214 obč. zák. Avšak tato ustanovení platí jen pro obchodní společnosti zapsané do obchodního rejstříku, nelze se jich však dovolati v souzeném případě, kde šlo o veřejnou obchodní společnost do obchodního rejstříku nezapsanou. Požadavek, by vystoupení společníka ze společnosti v obchodním rejstříku nezapsané bylo veřejně vyhlášeno nebo uvedeno ve všeobecnou známost, nelze odůvodniti žádným zákonným ustanovením a nelze za uvedené zrušení společnosti ve veřejnou známost považovati ani podání žalovaného L-a ze dne 25. července 1928, jímž oznámil okresní správě politické v J., že se vzdal funkce náměstka stavitelské koncese, jež veřejné obchodní společnosti byla udělena pro město J., a že zároveň přestal býti členem veřejné obchodní společnosti, ani veřejné vyhlášení výměru okresního úřadu z 13. srpna 1928, jímž koncese byla z rejstříku koncesovaných živností vymazána, neboť oznámením živnostenskému úřadu neuvádí se věc ve všeobecnou známost a výměr politického úřadu o výmazu koncese se veřejně nepublikuje, nýbrž v souzeném případě byl jen doručen společenstvu stavitelů, berní správě v J. a městskému úřadu a četnictvu v J.

Nejvyšší soud uznal žalovaného Stanislava L-a povinným zaplatiti žalobkyni zažalovaný peníz i s úroky rukou společnou a nerozdílnou s Ladislavem Š-em, jenž byl k zaplacení zažalovaného peníze uznán povinným již rozsudkem pro zmeškání.

Důvody:

Dovolání jest opřeno jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Jest přisvědčiti dovolatelce, že odvolací soud posoudil věc nesprávně s právního hlediska. Žalobkyně tvrdí, že prodala a dodala Ladislavu Š-ovi a žalovanému Stanislavu L-ovi, kteří provozovali podnikatelství staveb v J. pod neprotokolovanou firmou (pod označením) »Podnikatelství staveb architekt Lad. Š. a St. L., stavitel v J.«, zboží v zažalované kupní ceně. Jest zjištěno, že Ladislav Š. a žalovaný uzavřeli obchodní společnost a že společnost ta nepodléhala výdělkové dani stanovené v § 7 uvoz. zák. k obch. zák. v doslovu zákona ze dne 30. června 1921, čís. 260 sb. z. a n. Nešlo proto o veřejnou obchodní společnost podle čl. 85 a násl. obch. zák., nýbrž o společnost podle § 1175 obč. zák., ale společníci této neprotokolované společnosti Ladislav Š. a žalovaný jako podnikatelé staveb byli kupci po rozumu čl. 4 obch. zák. (srov. rozh. čís. 144 a 2374 sb. n. s.). Když tomu tak, jest na protokolovanou společnost, kterou žalovaný s Ladislavem Š-em uzavřel, použiti podle § 7 obč. zák. obdobně ustanovení čl. 129 obch. zák., jak na to poukazuje i Staub-Pisko ve svém komentáři k obchodnímu zákonu čl. 129 § 7 pozn. 2. Bylo proto povinností Ladislava Š-a a žalovaného, by uvedli zrušení společnosti podle zásady, vyslovené v čl. 129 obch. zák., ve veřejnou známost, a ani tak neučinili, ručí žalovaný i po zrušení společnosti ze smlouvy za veškeré objednávky, které pod společným označením po jejím zrušení byly učiněny, rukou společnou a nerozdílnou s Ladislavem Š-em podle čl. 280 obch. zák. Že si žalovaný byl vědom této své ručební povinnosti, vyplývá z jeho seznání při nepřísežném výslechu, že zrušení společnosti chtěl veřejně oznámiti, ale že tak neučinil na žádost druhého společníka Ladislava Š-a, který ho od toho zrazoval, že by mu mohlo škoditi, že by své společníky stále měnil. Musil proto žalovaný při zrušení společnosti počítati s tím, že Ladislav Š. po případě pod společným označením učiní objednávky i po zrušení společnosti. O takové objednávky a dodávky v souzeném případě jde, a jest proto žalovaný povinen zaplatiti kupní cenu za ně žalobkyni, an ani netvrdil, tím méně prokázal, že žalobkyně věděla o zrušení společnosi. Pro žalobkyni byla rozhodná zevní skutková podstata zračící se v tom, že i po zrušení společnosti bylo dále užíváno jejího označení, poukazujícího ke společenskému podniku, a důvěra v ni byla jednáním žalovaného porušena. Opačný názor se příčí zásadě víry a poctivosti v obchodním styku a proto nemůže býti schvalován. Způsob, jakým má zrušení obchodní společnosti, nepodléhající uvedené výdělkové dani, veřejně býti oznámeno, musí býti ponechán na vůli a posouzení společníků; na nich jest, by ve sporu prokázali, že se oznámení to stalo vhodným způsobem. Jakým způsobem se mělo učiniti veřejné oznámení v souzeném případě, netřeba řešiti, ano k němu vůbec nijak nedošlo. Živnostenský rejstřík vedený podle § 145 živn. řádu u živnostenského úřadu nelze postaviti na roveň obchodnímu rejstříku ani zápisy v něm na roveň zápisům v rejstříku obchodním, takže výmaz stavební koncese udělené uvedené společnosti a zapsané v tomto rejstříku, nelze pokládati za veřejné oznámení. Rovněž

nelze pokládati za veřejné oznámení další vyřízení živnostenského úřadu o oznámení, které bylo učiněno o zrušení společnosti, jak správně dovodil odvolací soud. Ježto tudíž žalovaný jest ze smlouvy povinen zaplatiti žalobkyni zažalovanou kupní cenu s úroky, bylo vyhověno dovolání a změnou napadeného rozsudku rozhodnuto, jak se stalo, aniž bylo třeba se obírati dalšími důvody dovolání. Při tom bylo vysloveno podle čl. 280 obch. zák., že žalovaný jest povinen zaplatiti žalobkyni jistinu s úroky, k jejíž zaplacení i s úroky Ladislav Š. byl pravoplatně odsouzen rozsudkem pro zmeškání krajského soudu v J. ze dne 3. září 1929 rukou společnou a nerozdílnou s Ladislavem Š-em.

Čís. 11352.

Nárok proti nemanželskému otci na náhradu nákladů podle § 1042 obč. zák., jež matka po případě poručník nezletilcův vynaložili ze svého na dítě, nelze uplatňovati v nesporném řízení, nýbrž výlučně pořadem práva.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1932, R II 359/31.)

K návrhu poručníka a nemanželské matky uložil soud první stolice v cestě nesporné nemanželskému otci nezletilého Jana K-a, by zaplatil do rukou poručníka peníz, jejž vynaložil dílem poručník, dílem nemanželská matka na nutné léčení nezletilého Jana K-a z plicní jeho choroby v sanatoriu, na prohlídky lékařské, na cesty s léčením tímto spojené a na poskytování vydatné výživy po dobu jeho rekonvalescence. K rekursu nemanželského otce, v němž byla vytýkána zmatečnost, rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu nemanželského otce zrušil napadené usnesení jakož i usnesení prvého soudu i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu.

Důvody:

Stěžovatel napadá potvrzující usnesení rekursního soudu pro zmatečnost a pro odpor se spisy a se zákonem. Zmatečnost shledává v tom, že byla věc projednána a rozhodnuta v řízení nesporném. Výtce této nelze upříti oprávnění, třebaže z jiného důvodu nežli uplatňovaného stěžovatelem. Z povahy nároku jest zřejmo, že tu nejde o určení povinnosti a příspěvků nemanžel. otce na nezletilého Jana K-a, k němuž otcovství uznal a na jehož výchovu a výživu smírem v řízení nesporném povinnosti své plniti se zavázal. Kdyby šlo jen o to, kolik by nemanželský otec proto měl vzhledem ke změně poměrů a potřeb dítěte nadále platiti, bylo by za předpokladů § 16 I. dílčí novely ovšem vyříditi věc v řízení nesporném (viz rozhodnutí čís. 7186 sb. n. s.). Ale tu jde o náhradu nákladů podle § 1042 obč. zák., které matka a poručník nezletilcův ze svého na dítě vynaložili. Takovýto nárok nelze uplatňovati proti nemanželskému otci v řízení nesporném, nýbrž výlučně pořadem práva. Poukazuje-li navrhovatel na rozhodnutí čís. 7186 sb. n. s., není to případné, poněvadž tam šlo o úpravu výživného pro nezletilce po vyčerpání odbytného, nikoliv o zaplacení nákladů učiněných na nezletilce osobou třetí. Bylo proto usnesení soudů nižších jakož i řízení jim předcházející zrušiti podle § 42 odst. 4 j. n.

Čís. 11353.

Nebyla-li uzavřena předběžná smlouva (§ 936 obč. zák.) o úschově (o zápůjčce), nýbrž došlo-li k jednotlivým uschovacím smlouvám (smlouvám o zápůjčce) teprve odevzdáním peněz, nerozhoduje o věcné příslušnosti soudu součet všech do uschování daných částek podle § 55, druhá věta, j. n.

Nejde o případ § 55, třetí věta, j. n., tvrdí-li žalobce, že odpočtený peníz byl žalovaným vyrovnán tím, že ho v souhlasu se žalobcem použil k obstarání různých potřeb pro sebe a pro žalobce.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1932, R I 587/31.)

Žalobce odevzdal žalované do úschovy různé částky, úhrnem 14.293 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované vrácení 8.493 Kč, daných jí v různých dobách do úschovy, při čemž odpočítal od 8.493 Kč 3.738 Kč, jichž bylo použito s jeho svolením k obstarání různých potřeb pro něho a pro žalovanou, a zažaloval tudíž na okresním soudě zbytek 4.755 Kč. K námitce věcné nepříslušnosti soud prvé stolice žalobu zamítl. Rekursní soud zamítl námitku věcné nepříslušnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nepochybné je, že jde o jistinné pohledávky a že platí o nich při oceňování hodnoty předmětu sporu ustanovení § 55 druhá věta j. n., pakli spočívají na témže skutkovém a právním důvodu, jsou-li částmi jediného a jednotného nároku. Ze žalobcova přednesu, jenž jest podle § 41 j. n. rozhodujícím, však nevyplývá, že jde o jediný a jednotný nárok rozdělený na částky pod 5.000 Kč. Neboť žalobce tvrdí, že se rozhodl střádati úspory ke krytí výdajů zamýšleného sňatku se žalovanou a že jí jednotlivé částky odevzdával do úschovy. Netvrdí však, že ujednal předem se žalovanou, že s ní uzavře v budoucnu pokaždé smlouvu uschovací o úsporách. Netvrdí, že s ní ujednal smlouvu ve smyslu § 936 obč. zák. (pactum de contrahendo), jíž má na mysli ustanovení § 957 druhá věta obč. zák., po případě § 983 druhá věta obč. zák., jež je pro strany již projevem souhlasné vůle závazná. K jednotlivým uschovacím smlouvám, po případě smlouvám o zápůjčce jakožto realním smlouvám došlo, jak správně rekursní soud rozpoznal, teprve odevzdáním peněz a uzavřel proto žalobce se žalovanou tolik samostatných smluv uschovávacích, po případě o zápůjčku, kolikráte jí uspořené částky skutečně odevzdal. Jak žalovaná svěřené jí peníze opatrovala

(§ 961 obč. zák.), je lhostejno, neboť jde o nepravidelnou úschovu (depositum irregulare) a je uschovatelka povinna vrátiti jen věci téhož množství a téhož druhu a žalobce také nic jiného nežádá. Je-li tomu tak, jak zřejmo, že do úschovy odevzdané částky nespočívají na témže, nýbrž jen na stejnorodém právním a skutkovém důvodu a nerozhoduje o příslušnosti soudu součet všech, i touto žalobou nezažalovaných, do uschování daných částek podle § 55 věty druhé j. n. Žalobce zažaloval jednotlivé částky dané do úschovy žalované, jež nepřesahují jednotlivě 5.000 Kč. Úhrnem činí ovšem 8.493 Kč. Od toho odpočítává 3.738 Kč, jichž bylo použito s jeho svolením k obstarávání různých potřeb pro něho a pro žalovanou, takže žaluje zbytek 4.755 Kč. Součet 8.493 Kč nečiní sloučení jednotlivých nároků podle § 227 c. ř. s. nepřípustným a nevylučuje předmětnou příslušnost dovolaného okresního soudu, poněvadž nejde o případ § 55 třetí věty j. n. Žalobce nedospívá totiž ke konečné jistině 4.755 Kč srovnáním svých pohledávek se vzájemnými pohledávkami žalované, nýbrž tvrdí, že odpočtená částka 3.738 Kč byla žalovanou vyrovnána tím, že jí v souhlasu s ním použila k obstarání různých potřeb pro něho a pro sebe, že tedy na místě placení byla tímto způsobem vyrovnána (§ 1414 obč. zák.) a zanikla. Rozhodujícím pro přípustnost sloučení zažalovaných nároků je proto konečná částka 4.755 Kč. Poněvadž žalobce spojil v žalobě jednotlivé pohledávky, jež ani v součtu ani jednotlivě nepřevyšují 5.000 Kč, je dovolaný okresní soud podle § 49 čís. 1 j. n. k řešení sporu příslušný a neodůvodněnému dovolacímu rekursu nebylo proto vyhověno.

Čís. 11354.

Opatrovnickým schválením osnovy trhové smlouvy nabyl druhý smluvník práva ve smyslu § 11, druhý odstavec, nesp. říz.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1932, R I 816/31.)

Opatrovnický soud schválil usnesením ze dne 17. července 1930 osnovu kupní smlouvy, jíž prodávala choromyslná nemovitosti manželům Františku a Marii V-ovým. Toto usnesení bylo doručeno dosavadnímu opatrovníku choromyslné Janu J-ovi dne 21. července 1930. Nový opatrovník choromyslné František J., jemuž bylo usnesení ze dne 17. července 1930 doručeno při jeho jmenování dne 15. září 1930, podal do tohoto usnesení dne 24. září 1930 rozklad, jemuž soud prvé stolice vyhověl a změnil usnesením ze dne 9. března 1931 své schvalující usnesení ze dne 17. července 1930 v ten rozum, že schválí prodej nemovitostí jen s podmínkou, že pro choromyslnou bude zřízena na nemovitosti doživotní služebnost bytu. K rekursu manželů V-ových změnil rekursní soud usnesení prvého soudu ze dne 9. března 1931 v ten smysl, že se rozklad Františka J-a jako opatrovníka choromyslné do usnesení ze dne 17. července 1930 zamítá. Důvody: Rozklad došel na soud dne 24. září 1930, v době, kdy napadané usnesení, doručené dřívějšímu opatrovníku Janu J-ovi dne 21. července 1930, bylo již v právní moci. Na tom nemění nic, že novému opatrovníku Františku

J-ovi bylo při jeho zřízení usnesení ze dne 17. července 1930 doručeno dne 15. září 1930, neboť se to stalo k vůli informaci, by nový opatrovník vyhověl příkazu k podpisu originální trhové smlouvy. Podle § 11 druhý odstavec cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. zák. jest ponecháno uvážení soudu, by hleděl i po lhůtě k rozkladům a stížnostem, lze-li ještě změniti opatření bez újmy jiného. I podle § 9 druhý odstavec nesp. říz. může první stolice své dřívější opatření změniti jen, pokud jím nenabyly práv jiné osoby. Tohoto předpokladu tu není. Usnesením ze dne 17. července 1930, kterým první soud na základě schválení krajského soudu schválil jako opatrovnický soud nad choromyslnou Kateřinou J-ovou návrh smlouvy, jíž prodává svou polovici nemovitosti Františku a Marii V-ovým za 25.000 Kč, nabyli kupující práv vyplývajících ze schválené trhové smlouvy, jakmile jim vyhotovení usnesení podle § 187 nesp. pat. bylo doručeno. To se stalo dne 21. července 1930. Nebylo proto již lze toto usnesení na úkor kupujících k rozkladu ze dne 24. září 1930 změniti a bylo změnou napadeného usnesení rozklad zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Františka J-a.

Důvody:

Jest souhlasiti s napadeným usnesením rekursního soudu, že rozklad opatrovníka Františka J-a, podaný po čtrnáctidenní lhůtě § 11 odstavce 1 nespor. řízení byl opozděný a nepřípustný. Neboť opatrovnickým schválením (ze dne 17. července 1930) osnovy trhové smlouvy, jež byla jen provedením opatrovnicky právoplatně schváleného soudního smíru, s nímž i tehdejší opatrovník Jan J. výslovně souhlasil, došlo k platnému projevu souhlasné vůle obou stran o prodeji nedílné polovice domku s pozemky manželům V-ovým podle §§ 861, 869, 21, 233, 244, 282, 865 obč. zák. a § 187 nesp. řízení, tudíž ke smlouvě trhové, ana obsahuje veškeré náležitosti smlouvy trhové podle § 1052 obč. zák. Nejde tedy jen o dohodu uzavříti v budoucnu smlouvu podle § 936 obč. zák., jak stěžovatelka míní, a nabyli proto manželé V-ovi na základě opatrovnicky schválené trhové smlouvy obligačního práva na postoupení nedílné části nemovitosti, a změnou schvalovacího usnesení by mohli utrpěti újmu. Jest proto názor rekursního soudu o nepřípustnosti rozkladu, opřený o ustanovení § 9 druhý odstavec a § 11 druhý odstavec nesporného řízení správný.

Čís. 11355.

Každý, kdo jest zaměstnán při provozování hornictví, jest již po samém zákonu pojištěn, a to v horním podniku trvale zaměstnaný dělník i pro případ nemoci i pro případ invalidity, bez ohledu k tomu, zda ho majitel horního podniku u bratrské pokladny jako takového přihlásil čili nic. Majitele podniku stihá jen povinnost, by doplatil bratrské pokladně, co jí ušlo na pojistných příspěvcích následkem nepřihlášení nebo opozděného přihlášení po případě nesprávné přihlášky.

Lhostejno, že byl zaměstnanec pravoplatně zamítnut se svým nárokem na placení invalidního důchodu proti revírní bratrské pokladně nálezem vrchního rozhodčího soudu báňských bratrských pokladen.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1932, Rv I 906/31.)

Žalobce, bývalý horník, domáhal se na žalovaném těžařstvu náhrady škody, ježto ho těžařstvo nepřihlásilo u bratrské pokladny jako plnoprávného člena. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nálezem vrchního rozhodčího soudu bratrských pokladen v Praze ze dne 3. dubna 1928 byla žalobcova žaloba proti revírní bratrské pokladně ve Falknově právoplatně zamítnuta. Tím jest zjištěno, že žalobce proti bratrské pokladně na placení invalidní renty nároku nemá. K přezkoumání tohoto nálezu soud prvé stolice není oprávněn. Tvrzení odvolání, že jde o rozsudek chybný, je rovněž neodůvodněné, neboť odvolatelka přehlíží, že zákon ze dne 11. července 1922, čís. 242 sb. z. a n., podle něhož žalobce byl na všecky dávky § 1 zák. toho pojištěn, nabyl účinnosti podle § 100 cit. zák., vládního nařízení ze dne 12. října 1923 čís. 197 sb. z. a n. a vyhlášky min. veř. prací ze dne 12. září 1924, čís. 202 sb. z. a n. teprve dnem 1. října 1924, takže žalobce ani od 1. října 1924 do 31. ledna 1926 neměl podle § 18 cit. zákona dovršenou tříletou čekací dobu. Tím pozbývají důvodnosti veškeré vývody odvolání, v nichž odvolatel dovozuje, že žalobce měl zákonný nárok proti bratrské pokladně na placení invalidního důchodu bez jakékoliv přihlášky a přijetí u bratrské pokladny a že ani v zákoně, ani ve stanovách náhradní nárok zaměstnance proti zaměstnavateli pro takový případ — neohlášení u bratrské pokladny — není stanoven. Žalobce neopírá nárok ten o stanovy ani o zákon ze dne 11. července 1922 čís. 242 sb. z. a n., nýbrž o důvod náhrady škody podle zákona občanského, an byl zaviněním žalované o nárok ten připraven. Podle § 9 stanov Falknovské bratrské revírní pokladny ze dne 2. července 1894 čís. 1322 byla žalovaná povinna žalobce u bratrské revírní pokladny písemným v § 9 podrobně uvedeným podáním ohlásiti, a to podle zjištěného zaměstnání žalobcova, jako člena plnoprávného (§ 5 stanov). Žalobce až do 1. listopadu (1. října) 1924, od kdy zákon čís 242/22 nabyl účinnosti, nebyl zaviněním žalované přihlášen u bratrské pokladny jako plnoprávný člen, ač přihláška žalované byla stanovami uložena. Z důvodu toho — nepřihlášení žalobce jako plnoprávného člena u revírní bratrské pokladny — nárok žalobcův na invalidní důchod byl vrchním rozhodčím soudem bratrských pokladen zamítnut. Rovněž nelze přisvědčiti odvolání, že tu bylo spoluzavinění žalobcovo, neboť povinnost k přihlášení žalobce u revírní bratrské pokladny jako plnoprávného člena byla podle stanov uložena jen žalované, nikoliv žalobci. Žalobce neměl ve směru tom povinnost; k nahlédnutí do matriky bratrské pokladny byl oprávněn, knížku členskou neměl, mohl se tudíž plně spoléhati na žalovanou, že povinnost přihlášky jí stanovami uložené řádně splnila.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest přisvědčiti dovolateli, že nižší soudy nepodily věc správně s právního hlediska. Žalobce spatřuje zavinění žalovaného těžařstva v tom, že po rozumu § 10 zák. o bratrských pokladnách ze dne 28. července 1889 čís. 127 ř. zák. a § 5 stanov bratrské pokladny pro falknovský revír ze dne 2. července 1894 čís. 1322 nebyl přihlášen žalovaným těžařstvem u bratrské pokladny jako plnoprávný člen od 1. srpna 1896 až 1. listopadu 1924, pokud se týče 1. října 1924, kdy nastala podle vyhlášky ministerstva veřejných prací ze dne 12. září 1924 čís. 202 sb. z. a n. účinnost zákona o pojištění u bratrských pokladen ze dne 11. července 1922 čís. 242 sb. z. a n. Rozhodnou jest proto otázka, zda žalobci příslušel pro případ trvalé výdělečné nezpůsobilosti (invalidity) po rozumu § 4 zák. o bratrských pokladnách ze dne 28. července 1889 čís. 127 ř. zák. již ze zákona nárok na důchod (provisi), třebas ho žalované těžařstvo nepřihlásilo u bratrské pokladny řádně jako plnoprávného člena, či zda teprve správná přihláška žalovaného těžařstva zakládala tento nárok. V době, kdy zákon z roku 1889 o bratrských pokladnách byl vydán, platil pro nemocenské pojištění zákon ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. zák. a pro úrazové pojištění zákon ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. z roku 1888. Podle obou těchto zákonných předpisů byl dělník pro případ nemoci a úrazu již ze zákona pojištěn bez ohledu na to, zda se zaměstnavatelem přihláška stala a zda přihláška byla správná, jak blíže dovodil Nejvyšší soud, pokud jde o nemocenské pojištění, v rozhodnutích čís. 7142 sb. n. s. a, pokud jde o úrazové pojištění, v rozhodnutích čís. 5445, 6572 a 10.223 sb. n. s. Z předpisů zákona o bratrských pokladnách z roku 1889 nelze vyvoditi, že zákonodárce při zákonu tom sledoval jiný úmysl než při zákonech o úrazovém pojištění a při pojištění nemocenském, naopak z ustanovení § 10 zák. o bratrských pokladnách z roku 1889, v němž výslovně stanoveno, že všichni, kdož jsou zaměstnáni při provozování hornictví, jsou povinni ke vstupu do bratrské pokladny, ve spojení s ustanovením druhého odstavce § 31 tohoto zákona, kde zákon mluví o osobách těch jako již pojištěných, nikoli jako o osobách, jež se teprve pojistiti mají, plyne, že každý, kdo jest zaměstnán při provozování hornictví, je již pojištěn po samém zákonu, a to v horním provozu trvale zaměstnaný dělník, kterého označují uvedené stanovy v § 5 jako plnoprávného člena, i pro případ nemoci, i pro případ invalidity bez ohledu k tomu, zda ho majitel horního podniku u bratrské pokladny jako takového přihlásil čili nic, a že majitele podniku stihá jen povinnost, by doplatil bratrské pokladně to, co jí ušlo na pojistných příspěvcích následkem nepřihlášení nebo opožděného přihlášení, po případě nesprávné přihlášky. Zákon mluví sice v druhém odstavci § 31 uv. zákona jen o nepřihlášení, pokud se týče o opožděném přihlášení; než, není-li na újmu osobám při hornickém provozu zaměstnaným nepřihlášení vůbec, tím méně může jim býti na újmu přihlášení nesprávné a neúplné. Kdyby bylo bývalo úmyslem zákonodárce, by majitel horního podniku ručil těmto osobám za škodu pro nepřihlášení nebo pro opožděné přihlášení, po případě pro přihlášení nesprávné, nemohl mu pro

tento případ uložiti povinnost, by zaplatil bratrské pokladně ušlé jí příspěvky. Že tak učinil, nasvědčuje jasně tomu, že úmyslem zákonodárcovým bylo, by nárok osob trvale při horním provozu zaměstnaným na invalidní důchod nebyl závislý na přihlášce, nýbrž by jim příslušel proti bratrské pokladně již ze zákona bez ohledu k tomu, zda je majitel podniku přihlásil u bratrské pokladny jako členy plnoprávné, čili nic. Jest zjištěno, že žalobce byl v horním podniku žalovaného těžařstva od 1. srpna 1896, ba již před tím, až do svého propuštění v lednu 1926 stálým dělníkem, a že měl proto nárok na plnoprávné členství u bratrské pokladny. Z toho jest zřejmo, že žalobci nepřísluší proti žalovanému těžařstvu nárok na náhradu škody proto, že ho těžařstvo nepřihlásilo u bratrské pokladny jako plnoprávného člena, ježto mezi škodou a opomenutím žalovaného těžařstva není příčinné souvislosti, a nepřísluší mu tudíž proti žalovanému těžařstvu nárok na placení zažalovaného důchodu. Na věci nemůže nic měniti, že žalobce byl pravoplatně zamítnut se svým nárokem na placení invalidního důchodu proti revírní bratrské pokladně ve Falknově nálezem vrchního rozhodčího soudu báňských bratrských pokladen ze dne 3. dubna 1928, ježto právní názor vyslovený v tomto nálezu není pro soudy vížící v tomto sporu, kde jde o jinou žalovanou stranu.

Čís. 11356.

Ustanovení císařského patentu ze dne 5. července 1853, čís. 130 ř. zák., jest použiti i na případ, kde jde o právo na hrabání listí v cizím lese, jež se opírá o obligační právní důvod a jest jen přechodné.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1932, Rv II 875/ 30.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaných, by bylo uznáno právem, že žalovaní zasáhli tím, že dne 28. listopadu 1928 vyhrabali jednu fůru listí, neoprávněně do žalobkyni příslušejícího práva služebnosti hrabání listí na pozemku p. č. 917/11 pastva, a že jsou povinni dalšího hrabání listí, pokud žalobkyně žije, na této parcele se zdržeti. Procesní soud prvé stolice, zjistiv, že parcela čís. 917/11 jest parcelou věnovanou lesní kultuře, žalobu zamítl, ježto žalobkyni nemůže příslušeti právo na hrabání listí na takové parcele, poněvadž podle zákona ze dne 5. července 1853 čís. 130 ř. zák. jest nabytí takovéto služebnosti zakázáno a i její nabytí smlouvou je vázáno na souhlas správního úřadu; žalobkyně však za sporu neprokázala, ba ani netvrdila, že k takovémuto právu na hrábání listí jí správní úřad dal souhlas. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Ano jest soudem prvé stolice zjištěno, že parcela čís. 917/11 jest pozemkem věnovaným lesní kultuře, a služebnost, jejímž předmětem jest právo hrabání listí v lese, jest služebností pobírání lesních produktů, jest dostatečně jasno, že žalující strana služebnosti v žalobě označené smlouvou, k níž bylo by ostatně také zapotřebí písemné formy, bez souhlasu správního úřadu platně vůbec nemohla nabýti. Názor odvolatelky, že cís. patent ze dne 5. července 1853 čís. 130 ř. zák. měl na mysli jen služebnosti

zřizované na vždy, že zákaz se měl týkati jen takových služebností, nikoliv služebností dočasně zřizovaných, nemá v zákoně opory, neboť zákon takového rozdílu vůbec nečiní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka neprávem vytýká napadenému rozsudku, že v něm byla sporná věc nesprávně posouzena po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Mylný jest její názor, že ustanovení císařského patentu ze dne 5. července 1853 čís. 130 ř. zák. nelze použiti na případ, kde jde o právo na hrabání listí v cizím lese, které se opírá o obligační právní důvod a jest jen přechodné. V § 1 čís. 1 patentu jest ustanoveno zcela všeobecně, že jeho předpisům podléhají »veškerá jakkoliv nazývaná práva kácení dříví a braní dříví i jiných lesních plodin v cizím lese nebo z cizího lesa«, a podle § 43 nemohou taková práva po vyhlášení tohoto patentu býti nabyta jinak, nežli písemnou smlouvou, posledním popřízením nebo soudcovským výrokem, vydaným při rozdělování společných pozemků, a to jen pod podmínkou, že zřízená služebnost bude úřadem uznána za srovnatelnou s ohledy na pozemní kulturu a že její výkon bude připuštěn. Patent čís. 130/1853 nevylučuje tedy ze své působnosti ani práva opřená o obligační titul, ani práva zřízená na přechodnou dobu. Že hrabání listí v lese jest braním lesních plodin, o tom nelze pochybovati. Plyne to jasně i z ustanovení § 60 čís. 6 lesního zákona ze dne 3. prosince 1852, čís. 250 ř. zák., jež neoprávněné braní steliva v lese, zejména listí a jehličí, prohlašuje za lesní pych. Projevuje-li žalobkyně teprve v dovolání pochybnost, zda lze její tvrzené právo na hrabání listí považovati za služebnost, a dovozuje-li, že jde spíše o součást výměnku, zapomíná, že se domáhá výroku, že žalovaní zasáhli do jejího práva služebnosti hrabání listí, a že ještě v odvolání dovozovala, že jí přísluší osobní právo služebnosti hrabati listí v lese. Ostatně nemá toto rozlišování významu pro posouzení věci se zřetelem k všeobecnému znění § 1 čís. 1 patentu čís. 130/1853 (»veškerá jakkoliv nazývaná práva .... braní lesních plodin«). Dovolatelka konečně uvádí, že jí není jasno a že neví, proč jest potřebí písemné formy pro smlouvu jí tvrzenou, neboť prý to není v občanském zákoníku nikde předepsáno. Jest ji proto upozorniti, že písemná forma pro nabytí práv naznačených v § 43 patentu čís. 130/1853 jest předepsána právě v tomto paragrafu.

Čís. 11357.

Odvolací soud, maje pochybnosti o správnosti zjištění prvého soudu, musí provésti přezkoumání tohoto zjištění zpravidla na rovnocenném podkladě, z něhož usuzoval soud prvé stolice.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1932, Rv I 2059/30.)

Žalobu o zaplacení peněžité pohledávky procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Důvod § 503 čís. 2 c. ř. s. jest opodstatněn. Soud prvé stolice založil své přesvědčení o skutkovém stavu na výpovědi žalovaného, které uvěřil proto, že podepřena jest výpověďmi svědků Jana M-a a Čeňka a Kateřiny R-ových, a neuvěřil výpovědi svědka Františka W-a, která výpovědi žalovaného odporovala. Soud odvolací opakoval jen výslech svědků Čeňka R-a a Františka W-a a výslech stran a uvěřil výpovědi žalobcově ve spojitosti s výpovědí svědka Františka W-a, má výpovědi svědků Čeňka R-a, Kateřiny R-ové a Jana M-a, které soud procesní slyšel bezprostředně, za nevěrohodné, aniž tyto dva svědky slyšel a dospěl tak k odchylnému skutkovému zjištění, než jaké učinila stolice prvá a tím i k jinému rozhodnutí sporu. Soud odvolací pochybil v tom, že zhodnotil odchylně výpovědi svědků Kateřiny R-ové a Jana M-a, aniž je sám bezprostředně slyšel, ba aniž důkaz jimi vůbec opakoval. Soud odvolací jest ovšem oprávněn samostatně hodnotiti důkazy (§ 488 a 498 c. ř. s.) podle volného svého uvážení, má však při tom pečlivě přihlédnouti k výsledkům dokazování a má zjištění své náležitě odůvodniti (§§ 488 a 272 c. ř. s.). Z tohoto důvodu jest nutným příkazem náležitého řízení, ostatně i samozřejmým důsledkem zásady bezprostřednosti, v níž volná úvaha kotví, by odvolací soud, shledá-li pochybnosti o správnosti zjištění prvého soudu, přezkoumání tohoto zjištění provedl z pravidla na rovnocenném podkladě, totiž v podstatě na základě týchž důkazů nebo důkazů stejné jakosti a váhy, jak usuzoval soud prvé stolice. Zásada bezprostřednosti má pro odvolací řízení týž význam a tytéž následky, jako ve stolici první. Jen že v odvolacím řízení ještě jiná stránka bezprostřednosti jest závažná; zásada tato jest totiž důležitá nejen pro zjišťování skutkového základu rozsudku, nýbrž i pro odchýlení se od skutkového zjištění prvého soudu (viz Klein Vorlesungen str. 45). Tomuto hledisku nebylo v souzeném případě odvolacím soudem vyhověno. Pro pečlivé hodnocení výpovědi svědků Kateřiny R-ové a Jana M-a postrádá osobního dojmu, pro správné hodnocení důkazu nejvýš důležitého. Zdroj, ze kterého odvolací soud čerpal, není rovnocenný zdroji, kterého použil soud procesní a postup odvolacího soudu příčí se zásadě bezprostřednosti, vyslovené v § 412 c. ř. s. (čís. 7337 sb. n. s.). Při vnitřní spojitosti výpovědí svědků Františka W-a, Čeňka R-a, Kateřiny R-ové a Jana M-a s výpověďmi stran, nestačilo opakovati jen výslech stran, nýbrž ke spolehlivému ocenění i tohoto důkazu bylo třeba přihlédnouti i k řečeným výpověděm svědeckým a všecky a nikoliv jen část jich posouditi podle bezprostředního dojmu. Výpověď svědka Jana M-a sice nemá přímého významu pro otázku jsoucnosti žalobního nároku, avšak může býti důležitá pro posouzení věrohodnosti rozhodné výpovědi hlavního svědka Františka W-a. Naproti tomu není neúplnosti řízení v tom, že odvolací soud neopakoval

důkaz svědky Ludvíkem H-em a Vavřincem K-em, ježto na těchto průvodních prostředcích ani soud odvolací a ani soud procesní své zjištění nezaložil. Již uvedená vada § 503 čís. 2 c. ř. s. postačuje ke zrušení rozsudku, neboť bez řádného zjištění skutkového nelze spor přezkoumati ani po právní stránce a proto nebylo třeba zabývati se dalšími důvody dovolacími.

Čís. 11358.

Výhrada vlastnictví.

Vedení exekuce na vlastní věc nemá o sobě v zápětí ztrátu vlastnictví. Ztráta vlastnictví nastává jen, lze-li v exekuci shledávati (§ 863 obč. zák.) vzdání se vlastnictví. To jest možné jen, vede-li věřitel exekuci na svou věc vědomě. Za vzdání se jest považovati i, když vymáhající věřitel, který teprve po zabavení seznal, že byla zabavena jeho vlastní věc, v exekuci pokračoval nebo trval na vydobytém zástavním právu soudcovském, nepodniknuv v přiměřené lhůtě nic, by bylo zrušeno.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1932, Rv II 847/30.)

Žalovaná firma vedla proti manželům F-ovým k vydobytí peněžité pohledávky exekuci na pianino. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma nepřípustnosti exekuce, tvrdíc, že prodala pianino Anně F-ové na splátky s výhradou vlastnictví, až do úplného zaplacení kupní ceny, jež dosud zaplacena nebyla. Žalovaná namítla najmě, že vlastnické právo žalobkyně k pianinu zaniklo, ježto žalobkyně vedla proti manželům F-ovým k dobytí nedoplatku kupní ceny exekuci, za níž bylo pianino zabaveno. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Nesporno jest, že pianino, o které tu jde, bylo žalující stranou prodáno Anně F-ové s výhradou vlastnictví až do jeho úplného zaplacení, a že kupní cena není ještě zapravena. Přes to zamítl procesní soudce vylučovací žalobu, maje za to, že vlastnické právo žalující strany k pianinu zabavením v exekučním řízení vedeném k vydobytí zbytku kupní ceny pianina zaniklo. Žalující strana tvrdila, že se zabavení pianina stalo jen z omylu, ana nevěděla, že šlo o pianino, ke kterému si vyhradila vlastnické právo. Tomuto tvrzení, jež první soudce považoval za právně bezvýznamné, nebyla dána víra, ježto se zabavení stalo za intervence, intervenientka musela tedy ihned viděti, že zabavuje pianino patřící žalující straně a muselo zabavení býti zástupci ihned nápadné, ježto se vymáhaná pohledávka vztahovala na nedoplatek za pianino. Dále dovozuje procesní soudce z toho, že žalující strana byla zajisté zástupcem uvědoměna o zabavení pianina, že žalobkyně a její zástupce dobře věděli, že zabaveno bylo svého času pianino, jehož vlastnictví bylo vyhraženo, a že při nejmenším se museli o tom časem dozvědět. Toto odůvodnění nedostačuje sice k zamítnutí žaloby. Aby však bylo na jisto postaveno, zda ony závěry procesního soudu jsou ospravedlněny, připustil odvolací soud důkaz výslechem svědkyně Marie H-ové. Svědkyně

potvrdila, že při zabavení nevěděla, že šlo o vydobytí kupní ceny za prodané pianino, že nevěděla, že zabavené pianino patří vlastnicky žalující straně, a že neví, kdy a jakým způsobem bylo později zjištěno, že pianino, jež bylo z exekuce vyloučeno, bylo pianinem, které prodala žalující strana F-ové. Odvolací soud dal výpovědi této svědkyně úplnou víru, zvláště ana ani žalovaná strana netvrdila okolnosti, které by byly v rozporu s výpovědí Marie H-ové. Není tedy správný závěr procesního soudu, že při zabavení bylo ihned viděti, že bylo zabaveno pianino žalující strany, jehož kupní cena nebyla zaplacena, a že žalující strana dobře věděla, že bylo zabaveno toto pianino. Zda se o tom dověděla později a zda ihned vyloučila pianino z exekuce, když si o tom zjednala vědomost, nemá rozhodující význam. O tom, že výhrada vlastnictví a vlastnické právo k zabavenému pianinu zanikly, bylo by lze mluviti jen, kdyby okolnosti připustily závěr, že žalující strana upustila od výhrady vlastnictví a že se vzdala svého vlastnického práva. Takových okolností tu není. Žalující strana nevedla exekuci výslovně na pianino, jehož kupní cena byla vymáhána, neoznačila předměty, které mají býti zabaveny, a nebyla při zabavení přítomna, nýbrž přítomna byla Marie H-ová (intervenientka), které však nebylo známo, že bylo zabaveno pianino žalující strany, a že šlo o vydobytí kupní ceny za toto pianino. Bylo tedy pianino zabaveno, aniž měla žalující strana vůli, zabaviti své vlastní pianino. Žalující strana nabyla sice formální soudcovské právo zástavní na svém vlastnictví, ale nelze o tom mluviti, že se vzdala svého vlastnictví. Žalobkyně měla na vůli, buď se vzdáti svého vlastnického práva a rozhodnouti se pro soudcovské právo zástavní anebo trvati na vlastnickém právu a vzdáti se soudcovského práva zástavního. Žalobkyně rozhodla se pro to, by dále zůstala majitelkou zabaveného pianina, ana je vyloučila z exekuce a vyzvala žalovanou stranu, by exekuci zrušila. Zda se to stalo hned po zjištění, že jde o vlastní pianino či teprve po uplynutí nějaké doby, nemá pro otázku vlastnictví právní význam. Za tohoto stavu věci nepřestala žalující strana býti vlastnicí zabaveného pianina, právo vlastnické nepřešlo se žalobkyně na kupitelku pianina, a jest exekuce vedená žalovanou stranou na pianino nepřípustnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. shledává dovolatelka především v tom, že odvolací soud právně mylně nepovažuje za projev vůle vzdáti se práva vlastnického, vede-li vymáhající věřitel exekuci na předmět, jehož vlastnictví si vyhradil. V této všeobecnosti se odvolací soud nevyslovil, nýbrž zdůraznil, že rozhodným jest vědomí věřitelovo o tom, že zabaven jest předmět jeho vlastnictví, a to právem. Pouhé vedení exekuce na vlastní věc nemá o sobě v zápětí ztrátu vlastnictví; není zákonného předpisu, který by to ustanovoval. Ztráta vlastnictví nastává jen, lze-li v exekuci shledávati (§ 863 obč. zák.) vzdání se vlastnictví, jak to bývalý nejvyšší soud ve Vídni uvedl výslovně ve svém plenisimárním rozhodnutí z 23. května 1916 Pres 176/16, judikát čís. 246 a i československý nejvyšší soud opětně rozhodl (čís. 4992, 8527 a 10.005 sb. n. s.). To jest možné jen, vede-li věřitel exekuci na svou věc v ě d o m ě. Kde vědomí toho není, nelze vedení exekuce vykládati jako vzdání se práva vlastnického. Na vzdání se nemůže býti usuzováno, třeba, že žalující strana byla při zabavení zastoupena Marií H-ovou, ana tato nevěděla, že zabavované pianino jest vlastnictvím žalující strany. Vzdání se ovšem nelze shledávati ani v tom, že žalující v exekučním návrhu předem ze zabavení nevyloučila pianino, poněvadž nemohla se vší jistotou předvídati, že i k jeho zabavení dojde. Za vzdání se ovšem musilo by býti považováno, kdyby vymáhající věřitel, který teprve po zabavení seznal, že zabavena byla jeho vlastní věc, v exekuci pokračoval nebo aspoň trval na vydobytém zástavním právu soudcovském a nepodnikl nic, by bylo zrušeno. Toho však u strany žalující není; zakročivši o zrušení exekuce na pianino dala jasně na jevo, že trvá na svém právu vlastnickém. Ovšem zakročení o zrušení musí se státi v tak přiměřené lhůtě po nabytí vědomosti o zabavení vlastní věci věřitelovy, by ani z otálení s návrhem na zrušení nebylo lze souditi na to, že se věřitel spokojil zástavním právem soudcovským. Věřiteli ovšem jest ponechati čas, by se přesvědčil, že zabavená věc jest skutečně jeho vlastnictvím, a nelze ani žádati, by návrh na zrušení exekuce podal neprodleně, jakmile vlastnictví zjistil; stačí, podán-li byl návrh ve lhůtě přiměřené okolnostem. V souzeném sporu lhůtu tu za přiměřenou jest považovati. Žalující firma věděla, že zabavené pianino jest jejím vlastnictvím již 8. ledna 1930, kdy podle vlastního tvrzení vyzvala stranu žalovanou, by její vlastnictví k pianinu uznala a zrušila exekuci rovněž žalovanou na ně vedenou. Dovolatelka to odmítla dopisem ze dne 11. února 1930, načež žalující návrh na zrušení podala dne 12. února 1930. Sečkala-li žalující s návrhem tím, až z odpovědi dovolatelky sezná její stanovisko, nelze to podle § 863 obč. zák. považovati za nepochybné vzdání se vlastnictví, nýbrž jen za odsunutí rozhodnutí, čemu žalující dá přednost, zdali vlastnictví, či soudcovskému právu zástavnímu, kterážto odsunutí bylo poměry odůvodněno. Není-li tu však vůbec vzdání se vlastnictví, není místa pro úvahy dovolatelky, že zrušením exekuce na pianino vlastnictví vymáhajícího věřitele nemohlo oživnouti.

Čís. 11359.

Neměl-li nájemník podle nájemní smlouvy nárok na používání elektrického světla po celou noc, měl nárok jen na normální používání světla, nikoliv pomocí vypínače bez klíče podle své potřeby.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1932, Rv I 1458/30.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhali se nájemníci na majitelce domu, by byla uznána povinnou na místě vypínače ode dne 3. května 1929 v průjezdě domu připevněného klíčem zamknutého připevniti obyčejný neuzamknutý vypínač a tím žalobcům umožniti, by podle svého nájemního práva jako před 3. květnem 1929 mohli elektrické osvětlení průjezdu a schodů zapnouti a ho použíti. Procesní soud prvé

stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl z těchto důvodů: Rozhodnutí v souzeném případě záviselo na řešení otázky, zda mají žalobci podle nájemní smlouvy nárok na používání domovního osvětlení po celou noc. Podle domovního řádu jest tuto otázku zodpověděti v neprospěch žalující strany, poněvadž v § 17 řádu jest výslovně uvedeno, že se osvětlení shasíná o 9. hod. večerní a že si pak každý obyvatel domu při užívání schodů musí sám opatřiti světlo. Jest nesporno, že tento domovní řád platí pro nájemní poměr, o něž tu jde. Ovšem jest správné, že za průvodního řízení v prvé stolici vyšlo najevo, že domovní osvětlení bylo nájemníky používáno i po 9. hodině večerní, ba po celou noc. Rovněž jest správné, že žalovaná sama nechává nyní světlo svítiti až do 10. hodiny v noci. Přes to má odvolací soud za to, že i když se přihlíží k těmto okolnostem, nepřísluší žalobcům žalovatelný nárok, jejž uplatňovali žalobou. Především jest zajisté věcí domácího, by se staral o osvětlení v domě a učinil co do času a způsobu tohoto osvětlení potřebné opatření. Nelze právem tvrditi, že tím, že osvětlení v domě bylo tak jak je dotvrzeno jednotlivými svědky a jak je v souhlasu s prvním soudcem lze míti za prokázané, nájemníci již nabyli žalovatelného právního nároku na udržování tohoto stavu. Neboť jest přihlížeti k tomu, že domácí má spravovati dům, k čemuž také patří i úprava osvětlení v domě, a že nájemníci mají jen nárok na normální jeho používání. Za normální používání však platí zajisté, co jest uvedeno v domovním řádu. V souvislosti s tímto budiž ještě uvedeno, že žalovaná strana byla i konkrétními okolnostmi nucena k této změně v osvětlení v domě; neboť na základě výpovědi svědka Josefa H-a jest míti za prokázáno, že zneužíváním světlo často celou noc hořelo, a že těmto zneužíváním nebylo lze odpomoci. Na základě výpovědi téhož svědka jest dále prokázáno, že bylo v tomto ohledu přímo činěno čtveráctví se žalovanou, jelikož bylo světlo úmyslně v noci, když již bylo zhasnuto, zase rozsvíceno. Přihlíží-li se k tomu, že se jednak takové nepříjemnosti v domě žalované přihodily, a že naopak jí hrozilo zavření elektrického světla pro případ, kdyby mělo světlo celou noc hořeti, jak to z výpovědi svědka Josefa H-a ve spojení s výpovědí svědka Karla T-a a tam uvedených podmínek pro užívání proudu vyplývá, nelze tento právní případ zajisté řešiti jinak, než ve prospěch žalované strany, poněvadž na jedné straně měla důvod, by do budoucna oněm nepřístojnostem čelila, a na druhé straně, používajíc svých práv jako domácí, opatření to žalující stranou napadené mohla činiti i k obraně proti újmě jí samé hrozící.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro řešení tohoto sporu jest jediné rozhodné, zda v nájemní smlouvě buď výslovně buď mlčky bylo přiznáno žalující straně jako nájemníkům právo užívati elektrického světla pomocí vypínače bez klíče podle její potřeby. Jest vedlejší, jaké podmínky o odběru proudu měla žalovaná s elektrickými závody, a jest proto bez významu, zda v té příčině odvolací soud učinil zjištění vadné. I to, kdy se podle domovního řádu osvětlení v domech zhasíná, a zda řád ten platí i pro sporný nájemní poměr, jest nerozhodné, a není třeba zkoumati, zda odvolací soud učinil v té příčině zjištění protispisové. I kdyby žalující strana byla oprávnění jí příslušejícího na základě smlouvy zneužívala, nebylo by to podle zákona důvodem, by ji žalovaná v oprávnění tom, pokud by jí příslušelo, zkracovala. Byla proto okolnost ta a důsledkem toho i její zjištění bezvýznamné. Pro právní posouzení jest jen rozhodné, co bylo uvedeno na počátku. Že nebylo v té příčině výslovného ustanovení smluvního, bylo nižšími soudy zjištěno. Šlo by tedy jen o to, zda se tak nestalo mlčky. Správně uznal odvolací soud, že tím, že stav co do osvětlení v domě byl, nenabyla žalující strana žalovatelného právního nároku na jeho udržení. Výtku, že odvolací soud neučinil tu zjištění a že platí proto zjištění prvního soudu, jest vyříditi tím, že nejde o skutkové zjištění, nýbrž o právní úsudek. Zařízení, kterým mělo býti v domě udržováno potřebné světlo, patřilo do oprávnění pronajímatelů jako vlastníků domu a mohli je učiniti podle vlastní vůle, pokud tím nejednali proti smlouvě nebo proti platným předpisům; mohli tedy i osvětlovati vnitřek domu přes čas, pokud to žádalo obyčejné užívání nájemníky. Nelze tedy, jak dovolavatelé míní, mluviti o tom, že dřívější majitelé poskytli tím nájemníkům právo užívati světla oním způsobem. Avšak způsob umístění vypínače svědčí přímo proti úsudku, že zařízením tím mělo býti nájemníkům dáno právo užívati světla v domě podle potřeby kdykoliv. Žalující strana sama prohlásila, že nežádá neobmezené osvětlování, a prohlašuje opětně, že nežádá osvětlování po celou noc, nýbrž jen podle potřeby, ku použití záchodu v noci, při vracení se z práce v noci a vůbec v nutných případech. Poněvadž vypínač byl v přízemí v průjezdu, byli by musili nájemníci, když světlo zhasli, konati tutéž cestu po tmě. Jinak by světlo hořelo dále, možná celou noc, což ani žalující strana sama nežádá. Když vycházeli z bytu na záchod nebo za jinou potřebou, nemohli si nájemníci světlo rozsvítiti, poněvadž by k vypínači byli musili jíti napřed potmě. Správně uznal odvolací soud, že žalující strana má jen nárok na normální používání světla, ana podle nájemní smlouvy neměla nárok na jeho používání po celou noc. Názor, že již vzhledem k tomu, že záchod jest ve dvoře a že žalující strana následkem svého povolání přichází v noci domů, jest osvětlení schodů bezpodmínečně nutné, padá již tím, že osvětlení k tomu účelu potřebné může býti opatřeno jiným způsobem (uzavřeným světlem ve svítilně), při čemž nerozhoduje, zda žalující strana jest s to, by při svých poměrech použila tohoto způsobu. Ostatně prosbě žalobní tak, jak zněla, nebylo by lze vyhověti již proto, že žalující strana nemá právo požadovati na žalované jako majitelce domu, by opatřila potřebné osvětlení v domě určitým způsobem, ana žalující strana nenabyla smluvního nároku na tento určitý způsob, nýbrž nejvýše jen, by opatřila jakýmkoliv způsobem potřebné osvětlení. To také žalovaná strana v podstatě namítala. Proto jest bez významu, že žalující strana platila paušál za osvětlení průjezdu, schodů a předsíně.

Čís. 11360.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti cestáři a proti okresu (§ 1315 obč. zák.), ježto na okresní silnici nebylo u hromady písku postaveno výstražné znamení.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, R I 954/31.)

Žalobce domáhal se na okresu K. v Čechách a na jeho cestáři náhrady škody z úrazu na okresní silnici. Žalobní nárok opodstatňoval žalobce tím, že žalovaný cestář nepostavil výstražné znamení ke hromadě písku na silnici a že žalovaný okres neměl zdatnou osobu k udržování silnice v pořádku. Námitce nepřípustnosti pořadu práva soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Jest veřejnoprávní povinností okresu, by udržoval své okresní silnice v pořádku, jakž ohledně obcí jest výslovně stanoveno v § 37 obec. zříz. pro Čechy. Porušení této povinnosti žalovaným okresem a jeho zaměstnancem, tímto proto, že opomenul postaviti výstražné znamení, onim proto, že ustanovil nezdatnou osobu, nemůže býti zjišťováno řádnými soudy, nýbrž jest věcí správních úřadů a soudy by se mohly po zjištění zavinění zabývati jen výší náhradního nároku (srv. rozh. sb. 10469). Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Třebaže povinnost okresu udržovati silnici ve stavu neohrožujícím bezpečnost provozu jest nepochybná, není tím ještě opodstatněna ručební povinnost okresu za škodu na silnici ze spolupůsobení různých příčin, pokud není prokázáno, že určitému orgánu, jenž jest povolán jednati za okres, lze přičísti zavinění, za něž by okres ručil podle § 1315 obč. zák. A takový případ jest tvrzen i v projednávané žalobě, ba žaloba vyvozuje ručení žalovaného okresu výslovně z ustanovení § 1315 obč. zák. Tím méně lze pochybovati o tom, že jsou soudy příslušny k žalobě proti cestáři, jehož ručení se v žalobě vyvozuje z §§ 1295 a násl. obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs žalovaného okresu, dovolávající se nepřípustnosti pořadu práva pro tento spor, není odůvodněn. Stěžovatelův názor, že žaloba by byla přípustná jen, kdyby šlo o obstarávání soukromoprávní činnosti žalovaného okresu, není správný. Jde o uplatňování náhrady škody — tedy soukromoprávního nároku — proti veřejnému svazu. Pro přípustnost pořadu práva platí tu všeobecné předpisy občanského zákoníka, pokud není zvláštním předpisem vyloučen. Neodůvodněnému dovolacímu rekursu nemohlo býti vyhověno (srov. sb. n. s. č. 449, 1716).

Čís. 11361.

K zajištění odkazů podle §§ 158 a 159 nesp. pat. stačí možnost výkladu poslední vůle v ten rozum, že odkazy ty mají zůstati nezkráceny až do doby splatnosti.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, R I 1102/31.)

Zůstavitel Dr. Karel C. v závěti »odkázal« veškerý majetek k doživotnímu užívání své dceři Emilii s tím, by po její smrti byl rozdělen, při čemž se podpůrnému fondu gymnasia v P. mělo dostati 24.000 Kč a zemskému spolku S. v P. 10.000 Kč. Návrh zemského úřadu, by nadační odkazy byly zajištěny podle § 685 obč. zák., pozůstalostní soud zamítl, rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Stěžovatelé dovolávají se pro návrh na zajištění odkazů učiněných jim zůstavitelem Dr. Karlem C-em ustanovení § 685 obč. zák. a § 159 čís. patentu ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. zák., — avšak neprávem. Jest sice pravda, že zůstavitel v poslední vůli ze dne 21. února 1931 ustanovil, že veškeren majetek odkazuje k doživotnímu užívání své dceři Emilii a že po její smrti majetek má býti rozdělen podle ustanovení níže pak uvedených a že stěžovatelky mají obdržeti odkazy a že ostatní majetek po zapravení výloh pozůstalostních a poplatků z jednotlivých odkazů má býti rozdělen rovným dílem mezi dobročinné a lidumilné ústavy tam uvedené. Než stěžovatelé přehlížejí, že svědci poslední vůle zůstavitele potvrdili, že zůstavitel onou větou chtěl vysloviti, že dědičkou jeho jest jeho dcera a že teprve z toho, co po její smrti zůstane ze zůstavitelova jmění, mají býti zřízeny a splněny jím uvedené odkazy a že na základě této ústní poslední vůle přihlásila se k pozůstalosti Emilie C-ová za dědičku. Jde tudíž o obecné náhradnictví ve smyslu § 608 obč. zák., jež zákon připouští, a to ohledně toho, co po dědici předem ustanoveném zbude, v tomto případě dostane se náhradníku jen to, co po prvním dědici zbude. Tím jest dědici zůstavitele v pochybných případech vyhraženo právo s pozůstalostí mezi živými volně nakládati, zůstavitel propůjčuje svému dědici více práv než substitutovi a tomuto zase více práv než dědicům nebo dědici, výhoda tato jest i ve prospěchu věřitelů prvního dědice, jelikož se mohou uspokojiti z pozůstalosti. V tomto případě odpadá povinnost zajistiti pozůstalost pro substituta a ovšem i odkazy pro odkazovníky, poněvadž tyto mají jim připadnouti teprve z toho, co dědic zůstavitelův po své smrti zanechal, nemaje práva o tom pořídit (viz Dr. Ehrenzweig Systém soukromého práva z r. 1924 str. 435).

Nejvyšší soud změnil usnesení obou nižších soudů v ten rozum, že se ukládá prvnímu soudu, by zajistil podle §§ 158 a 159 nesp. říz. nadační odkazy podpůrného fondu stát. gymnasia v P. 24.000 Kč a zemského spolku S. v P. 10.000 Kč s 5% úroky ode dne úmrtí universální dědičky zůstavitelovy Emilie C-ové.

Důvody:

Jest přisvědčiti výtce dovolacího rekursu, že nižší soudy porušily zákon v §§ 158 a 159 nesp. říz., odepřevše vyhověti návrhu stěžovatelky na zajištění nadací podle poslední vůle zůstavitelovy. Jde o to, jak jest rozuměti ustanovení poslední vůle v doslovu »Veškeren majetek odkazuji k doživotnímu užívání své dceři Emilii: po její smrti nechť jest rozdělen podle následujících ustanovení, mezi nimiž jest uvedeno pod 2. podpůrnému fondu zdejšího gymnasia odkazuji 24.000 Kč a pod

3. zemskému spolku S. v P. odkazuji 10.000 Kč«. Při výkladu poslední vůle jde o to, vyšetřiti skutečnou vůli zůstavitelovu, což jest úkolem soudu, jemuž jest podkladem pro to především pořízení samo a jeho gramatický smysl a logický obsah. Mínění svědků poslední vůle nemůže tu rozhodovati, nemá-li oporu v pořízení samém. Posuzuje-li se doslov onoho ustanovení poslední vůle s těchto hledisk, nelze vyloučiti správnost názoru, že zůstavitel projevil vůli v ten smysl, by jeho dcera Emilie byla universální dědičkou, avšak s omezením, že jí přísluší na zděděném majetku až do její smrti jen právo požívací (§ 509 obč. zák.), které jí ukládalo za povinnost šetřiti podstaty zděděného majetku. Při správnosti toho názoru mělo by omezení to za účel, by podstata zděděného jmění zůstala nezměněna i při smrti universální dědičky, kdy teprve nastala splatnost odkazů, které zůstavitel sice zřídil současně v určité výši, avšak splatnost jejich odsunul až do smrti universální dědičky. Bylo proto patrně jeho úmyslem, by v době jich splatnosti bylo tu hotové jmění, z něhož by se odkazy uskutečnily. Nešlo by proto o zřízení obecné substituce ani o zřízení fideikomisum eius quot supererit, jak se domnívají nižší soudy a nebyl také nikdo určen poddědicem. Šlo by jen o ustanovení universální dědičky s omezením shora uvedeným a o zřízení odkazů, jejichž splatnost byla odsunuta až do smrti dědičky. Že zůstavitel byl oprávněn k takovému opatření, neodporuje ani ustanovení § 685 obč. zák. Pro správnost názoru nižších soudů, že jde o fideikomisum posledního druhu, nelze nutně nic vyčísti ani z posledního odstavce posledního pořízení, neboť ani tomuto odstavci nelze rozuměti tak, jak míní nižší soudy, že mají býti zřízeny a splněny odkazy teprve z toho jmění, které zůstane po smrti universální dědičky. Proti tomu mluví zejména okolnost, že zůstavitel zřídil určité částky jako odkazy a že odkazy, o něž jde, mají míti jméno zůstavitele a jeho dcery (dědičky). Nelze pochybovati, že odkazy, o něž jde v dovolacím rekursu, jsou odkazy pro všeužitečné účely (§ 159 nesp. říz.). U takových odkazů jest pozůstalostnímu soudu dbáti již z úřadu toho, by byly podle §§ 158 a 159 nesp. říz. náležitě zajištěny a nesmí před jich zajištěním pozůstalost ani býti odevzdána.

Čís. 11362.

Odkazovník není oprávněn k dovolacímu rekursu proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo uloženo pozůstalostnímu soudu, by vyrozuměl dědice ze zákona k dědictví se dosud nepřihlásivší o příštím roku ku projednání pozůstalosti.

I dědici ze zákona, nepřihlásivší se dosud k pozůstalosti, jsou oprávněni žádati o výslech svědků ústního posledního pořízení.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, R I 1103/31, R I 1104/31.)

V pozůstalostním řízení po Antonii M-ové zamítl pozůstalostní soud usnesením ze dne 20. října 1930 návrh zákonných dě-

diců, by byli zpraveni o příštím roku k projednání pozůstalosti, ježto byl pravoplatným usnesením ze dne 13. září 1930 zamítnut jich návrh na povolení další lhůty k dědické přihlášce a jednoroční lhůta na rozmyšlenou již uplynula. Usnesením ze dne 31. ledna 1931 zamítl pozůstalostní soud návrh týchž zákonných dědiců, by nebyli přísežně slyšeni určití svědci posledního pořízení. Rekursní soud vyhověl usnesením ze dne 12. listopadu 1930 rekursu zákonných dědiců do usnesení prvého soudu ze dne 20. října 1930, zrušil toto usnesení a uložil prvému soudu, by vyrozuměl stěžovatele o příštím roku k projednání pozůstalosti. Důvody: Jest sice správné, že právoplatným rozhodnutím tohoto soudu ze dne 13. září 1930, byl zamítnut návrh stěžovatelů na povolení další lhůty na rozmyšlenou k přihlášce. Z toho však nijak neplyne, že již dědické přihlášky učiniti nemohou. V § 120 nesp. říz. jest jen předepsáno, že, když dědicové nepřijdou k roku k projednání pozůstalosti nebo při něm neučiní dědické přihlášky, projedná se pozůstalost jen s těmi, kdož se přihlásili za dědice. Z ustanovení § 120 nesp. říz. nijak nelze odvoditi, že se přihláška musí státi jen při prvém roku. Každý z dědiců má volnost podati přihlášku při kterémkoli roku až do skončení projednání pozůstalosti. Nepřihlášení se včas nemá proto v zápětí ztrátu dědického práva. Jest proto nezbytné, by dědicové o konání každého roku ku projednání pozůstalosti byli vyrozuměni a k němu obesláni. Usnesením ze dne 13. června 1931 rekursní soud k rekursu zákonných dědiců zrušil usnesení prvého soudu ze dne 31. ledna 1931 a uložil prvému soudu, by doplně řízení znovu rozhodl. Do obou usnesení rekursního soudu podala dovolací rekurs finanční prokuratura v zastoupení Studentské nadace Antonie M-ové (odkazovnice).

Nejvyšší soud 1. odmítl dovolací rekurs do usnesení rekursního soudu ze dne 12. listopadu 1930, 2. dovolacímu rekursu do usnesení rekursního soudu ze dne 13. června 1931 nevyhověl.

Důvody:

Ad 1. Stěžovatelka jest jen odkazovnicí a není proto účastnicí pozůstalostního řízení, neboť pozůstalost se projednává jen s těmi, kdož se přihlásili za dědice (§ 120 nesp. říz.). Neposkytuje-li zákon stěžovatelce jako odkazovnici právo k účasti na pozůstalostním řízení, není také přímo dotčena (§ 6 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.) ve svých právech tím, že napadeným usnesením bylo uloženo prvému soudu, by vyrozuměl zákonné dědice k dědictví se dosud nepřihlásivší o příštím roku ku projednání pozůstalosti. Stěžovatelka nemá proto ani právo stěžovati si do tohoto usnesení a bylo její dovolací rekurs odmítnouti jako nepřípustný (srovnej rozhodnutí čís. 7269 sb. n. s.).

Ad 2. Dovolací rekurs není oprávněn. Nelze především souhlasiti s výtkou, že zákonní dědici, kteří se dosud nepřihlásili k dědictví, nejsou oprávněni bráti účast na pozůstalostním řízení a že nebyli proto ani oprávněni stěžovati si do usnesení prvního soudu, o něž jde. Názor

není správný již proto, že zákonným dědicům byla přiznána právoplatným usnesením rekursního soudu ze dne 12. listopadu 1930 účast na pozůstalostním řízení do té míry, že mají právo, by byli vyrozuměni o konání každého roku k projednání pozůstalosti. Mimo to jest podle § 586 obč. zák. oprávněn každý, komu na tom záleží, tedy zajisté i dědic ze zákona nepřihlásivší se dosud k pozůstalosti, žádati o výslech svědků ústního posledního pořízení (srov. rozh. čís. 6904 sb. n. s.).

Čís. 11363.

Připevnění nálepek na zastavených předmětech musí býti trvalé. Odstraněním označení (nečitelností, odpadáním nálepek) zástavní právo pomine.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, Rv I 1360/30.)

Žalující firma H. domáhala se na žalovaných uznání přednostního zástavního práva k movitostem. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl jednak z důvodů, jež tu nepřicházejí v úvahu, jednak proto, že nálepky na zabavené předměty nebyly připevněny trvale. Odvolací soud uznal podle žaloby a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Soud odvolací nesdílí názor prvého soudu, že, i kdyby bylo přípustné v souzeném případu nabytí zástavního práva podle § 452 obč. zák., není tu ani podmínky tohoto předpisu k platnému nabytí zástavního práva proto, že nestačí tu použití takových znamení, ze kterých se v době odevzdání do zástavy každý může lehce dozvěděti o zastavení, nýbrž že jest nutno, by znamení použité v době odevzdání hromadné věci do zástavy zůstalo dále zachováno a zejména v době exekučního zabavení, a an tomu tak není, nelze mluviti o platném právu zástavním. Zástavního práva nabývá se k hromadné věci právoplatně, má-li zástavní věřitel pravý titul a přistoupí-li ve smyslu § 452 obč. zák. k platnému titulu symbolické odevzdání věci. Symbolickým odevzdáním rozumí se použití takového znamení, z něhož každý může lehce zvěděti, že jde o zastavení. I věcné odevzdání, i odevzdání znameními představuje jen jediný, jedenkráte vykonaný úkon, nikoli trvalé jednání nebo jednání ustavičně se opakující, takže, má-li toto jediné odevzdání znameními náležitosti § 452 obč. zák., zástavní právo již se jím uskutečňuje a další osud použitého znamení nemůže již míti vliv na platnost nebo na neplatnost nabytého zástavního práva. Důsledkem toho jest, že jednou nabyté zástavní právo trvá nezměněně dále, i když se použité znamení časem, ať již náhodou, nebo přičiněním dlužníka neb třetí osoby odstraní z věci dané do zástavy. O zániku zástavního práva mohlo by se mluviti, kdyby byly dány podmínky, které zákon vyžaduje k zániku zástavního práva; nejde tu však ani o případ § 469 obč. zák., ani § 467 neb 1445 obč. zák., ani o případ čl. 306 obch. zák. neb § 256 ex. ř. Jiný způsob zániku zástavního práva, než v citovaných ustanoveních je uvedeno, zákon nezná, a jelikož žádný z těchto způsobů zániku žalovanými nebyl uplatňován, trvá zástavní právo,

bylo-li při jeho nabytí použito znamení, z něhož každý lehce mohl seznati, že šlo o zastavení (viz rozh. čís. 4041 a 4050 sb. n. s.). Provedenými důkazy bylo zjištěno, že Anna P-ová, majitelka prot. firmy P., dala žalující straně do zástavy svou nemovitost se vším příslušenstvím, t. j. i se všemi stavbami na nemovitosti té zřízenými, se zařízením strojním, kancelářským a dílenským k zajištění úvěru poskytnutého jí žalující stranou ve výši 100.000 Kč s přísl. a že začátkem března 1929 jel šofér spolu s majitelem žalující firmy do dílny P-ovy karoserie, kdež dílovedoucí jim předměty ukazovali, vodili je k jednotlivým kusům, na něž pak nalepovali nálepky: Zastaveno pro firmu H. Tím označeny byly veškeré věci, patřící k dílenskému a kancelářskému zařízení, zvláště i věci zabavené způsobem, z něhož každý snadno poznati mohl, že věci ty jsou zastaveny pro žalující stranu. V důsledku toho nabyla strana žalující platně zástavního práva k celému dílenskému a kancelářskému zařízení firmy P., jakožto k věci hromadné, tudíž i k zabaveným věcem, jakožto součástkám kancelářského a dílenského zařízení. Právo to trvá a nezaniklo později tím, že některé z nálepek z předmětů, na nichž byly nalepeny, se smyly neb odpadly neb staly se nečitelnými a nebyly zejména znatelnými v době exekučního výkonu pro pohledávky žalovaných.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Dovolání nelze upříti úspěch, neboť odvolací soud neposoudil věc po právní stránce správně, dospěv k úsudku, že žalobkyni přísluší na předmětech zabavených exekučně pro pohledávku dovolatelů přednostní zástavní právo. I kdyby bylo lze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že šlo vesměs o předměty, jichž zabavení se mohlo státi podle § 452 obč. zák. symbolickým odevzdáním, použitím takových znamení, ze kterých se může každý o zastavení lehce dověděti, nebylo vyhověno této zákonné podmínce. Podle skutkového zjištění nižších soudů byly ovšem na zmíněné předměty upevněny nálepky »zastaveno pro firmu H.«, avšak časem se staly nečitelnými, odpadly a v době, kdy uvedené předměty byly exekučně zabaveny pro pohledávky dovolatelů, nebylo na nich již nálepek. Nelze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že stačilo, že nálepky byly upevněny na zabavené předměty a že další osud použitého znamení nemůže již míti žádný vliv na platnost nebo neplatnost nabytého práva zástavního. Tento názor, jenž byl také vysloven v ojedinělém případě nejvyšším soudem (sb. n. s. čís. 4050), není udržitelný. Účelem ustanovení § 452 obč. zák. jest právě ochrana obecenstva, jež poskytuje úvěr a má míti možnost a příležitost, by se přesvědčilo o úvěruhodnosti zástavcově. Tomuto účelu však přirozeně může vyhověti jen takové označení značkami, které nelze odstraniti, tak aby skutečnost zabavení byla navenek trvale zřetelná, nemůže však vyhověti pouhé upevnění značek, jež by v příštím okamžiku mohly býti zase odstraněny právě snad k vůli klamání obecenstva. Tu by šlo o úplně bezvýznamnou formálnost. Připevnění nálepek musí tedy býti trvalé. Označení podle § 452 obč.

zák. má nahraditi uschování podle § 451 obč. zák. a musí proto býti trvalé. Odstraněním označení pomíjí zástavní právo právě tak jako pomíjí vydáním věci z uschování. Zmizely-li značky, ať z jakékoliv příčiny, nelze zástavní právo uplatňovati proti třetím osobám, jež o něm nevěděly (srov. rozh. sb. n. s. čís. 3161 a 4883).

Čís. 11364.

K tomu, by byla vyloučena domněnka, že byl pacht mlčky obnoven (§ 1114 obč. zák., § 569 c. ř. s.), nestačí mimosoudní výpověď, nýbrž jest třeba žaloby. Žalobu jest podati do čtrnácti dnů p o ukončení nájemního poměru, nestačí podání žaloby p ř e d ukončením nájemního poměru.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, Rv I 1829/30.)

Pachtovní smlouva končila po sklizni 1928, pachtýři však pokračovali i nadále v pachtovním užívání pozemků. Žaloba o vrácení pachtovaných pozemků, již podala propachtovatelka teprve dne 30. března 1929, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Dovolatelka vidí rozpor se spisy v tom, že napadený rozsudek béře za zjištěno, že žalovaní pokračovali v užívání zpachtovaných pozemků ještě po sklizni 1928, ačkoliv prý v říjnu 1928 prohlásili, že nechtějí dále pozemky pachtovati a užívati. Tímto nečiní však žalobkyně výtku rozporu se spisy, nýbrž výtku nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.); avšak i tu činí neprávem, neboť nižší soudy nezjistily, že žalovaní slíbili, jak žalobkyně tvrdí, v pachtu nepokračovati, a není proto výtka tato provedena v tomto bodu po zákonu. Podle §§ 1114 a 1115 obč. zák. a § 569 c. ř. s. nastává u pachtovních smluv, které zanikají projitím času bez předchozí výpovědi, mlčky obnova pachtovního poměru na dobu jednoho roku, když po uplynutí pachtovní doby pokračuje pachtýř v užívání pachtovního předmětu a propachtovatel na něho do čtrnácti dnů nepodá žalobu o navrácení pachtovního předmětu. Nestačí mimosoudní zápověď propachtovatelova pachtýři neužívati nadále zpachtovaný předmět, nýbrž jest potřebí k vyloučení domněnky, že pacht byl mlčky obnoven, ž a l o b y, jak již bylo uznáno v rozhodnutích 7715 a 4944 sb. n. s., na něž se poukazuje. Podle žalobního tvrzení dala žalobkyně žalovaným dne 6. listopadu 1927 pozemky do pachtu na šest roků a po uplynutí této pachtovní doby ujednala žalobkyně s Marií J-ovou další prodloužení pachtu s oběma manžely na dobu jednoho roku, takže smlouva pachtovní končila po sklizni 1928. Podle zjištění nižších soudů pokračovali pak žalovaní v pachtovním užívání pozemků, aniž žalobkyně do čtrnácti dnů po skončení pachtovního roku na ně podala žalobu o vrácení pozemků. Tím se obnovil pachtovní poměr mezi žalobkyní a žalovanými na další

dobu jednoho roku do podzimu 1929. (§§ 1114, 1115 obč. zák. a § 569 c. ř. s.). Žalobu o vrácení pozemků podala žalobkyně teprve 30. března 1929, tedy opozděně, po uplynutí zákonné čtrnáctidenní lhůty a nemohla proto žaloba ta přivoditi skončení pachtovního poměru, který měl končiti na podzim 1928. Žalobkyně nepodala však ani na podzim roku 1929 ve 14 dnech po skončení pachtovní doby žalobu o navrácení pozemků a opomenula tím zabrániti tichému obnovení pachtu na další hospodářský rok až do podzimu 1930. Jest poukázati i k tomu, že § 569 c. ř. s. mluví výslovně o žalobě podané čtrnáct dnů p o ukončení pachtovní doby, nikoli o žalobě podané p ř e d jejím ukončením. Na tom nelze nic změniti ani poukazem k předpisu § 406 c. ř. s., neboť jím není ustanovení § 569 c. ř. s. nikterak omezeno, aniž jinak dotčeno.

Čís. 11365.

Advokátu nelze přiznati proti klientu nárok na náhradu za zvláštní úkony vyvolané tím, že advokát, odjížděje na dovolenou, předal spor jinému advokátu.

Vypověděl-li klient advokátu plnou moc a žádal o vydání spisů, byl advokát, jenž neměl ještě útraty zaplaceny, oprávněn, pořídit si opisy listin a spisů na klientovy útraty. Žádal-li klient opisy částí spisů, bylo na advokátu, by žádané opisy pořídil, začež mu příslušela náhrada včetně poštovného. Na další zástupčí útraty nemá advokát proti klientu po výpovědi plné moci nárok.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, Rv I 1979/30.)

Žalobce, advokát, domáhal se na žalovaném svém klientovi zaplacení palmare za zastupování žalovaného v jeho sporu s erárem. Přicházejí tu v úvahu jen položky týkající se substituce žalobce Dr. N-em a položky týkající se úkonů souvisejících s vydáním spisů (jich opisů), žalovanému a se seznamenáním jich po výpovědi plné moci. O b a n i ž š í s o u d y v řečených směrech žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d uvedl ohledně položek týkajících se substituce v d ů v o d e c h: Z ustanovení § 14 adv. řádu opakem plyne, že strana je povinna zaplatiti odměnu jen advokátu, jehož si zřídila. Přiměřenost advokátovy odměny v poměru k vlastní straně jest posuzovati podle zásad o smlouvě zmocňovací (§ 1014 obč. zák.) a o smlouvě námezdní (§ 1152 obč. zák.). Právem se tudíž prvý soud v souzeném případě dovolal ustanovení § 1153 obč. zák. a nepřiznal žalobci náhradu za zvláštní úkony vyvolané tím, že žalobce odjížděje na dovolenou, předal spor žalovaného substituovi Dr. N-ovi. Soud odvolací s odůvodněním prvého soudu plně souhlasí a odvolatele na ně poukazuje. Soud prvé stolice uvedl v tomto směru v důvodech: Soud je názoru, že žalobce, jenž nikoliv z nutnosti, nýbrž proto, že jde na dovolenou, tedy ryze z příčiny v něm samotném tkvící, předává věc, které se sám podjal, jinému advokátovi, musí sám nésti náklady s tím spojené (§ 1153 obč. zák.). Žalobce byl povinen konati služby sám. Srovnej obdobu § 41 třetí odsta-

vec poslední věta c. ř. s. a § 14 adv. tarifu. Proto soud nepřiznává žalobci zvláštní odměnu za tuto práci.

Nejvyšší soud vyhověl žalobcovu dovolání potud, že mu přisoudil dalších 125 Kč 78 h; jinak napadený rozsudek potvrdil. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Pokud jde o položku týkající se substituce, totiž o rozmluvu a dopisy mezi žalobcem jako substituentem a Dr. N-em jako substitutem — dovodily nižší soudy v podstatě správně, že žalobci nárok na přiznání odměny u příslušných položek nepřísluší. Dodává se, že s hlediska žalovaného úkony u řečených položek účtované nebyly nutné, pokud se týče účelné, a proto nepřiřkly nižší soudy odměnu u položek těch i z toho důvodu právem. Zbývají položky týkající se úkonů, souvisejících s vydáním spisů (jich opisů) a s jich seznamenáním po výpovědi plné moci. V rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni Gl. U. n. ř. 1634 bylo blíže dovoděno, že advokátu po výpovědi plné moci, pokud se týče po skončení zástupčího poměru nepřísluší, jde-li o vydání listin, spisů a opisů, zvláštní zástupčí útraty proti klientu. Podle § 12 adv. ř. má advokát, nebyl-li mu jeho účet ještě zaplacen, právo, zříditi si na útraty klienta a si ponechati opisy z listin a spisů, jež má klientovi vydati. Co se týče vlastních spisových námětů, klientem mu zaslaných dopisů a jiných příručních spisů, není advokát podle onoho ustanovení povinen je vydati, nýbrž jest jen povinen dáti z nich klientu opisy, na jeho (klientovy) útraty pořízené. Podle toho, když žalovaný dne 2. srpna 1928 vypověděl žalobci plnou moc a žádal o vydání spisů, byl žalobce, ježto útraty neměl zaplaceny, oprávněn pořídíti si opisy listin a spisů na útraty žalovaného. Protože žalovaný žádal opisy žaloby, žalobní odpovědi a svého nástinu ku přípravnému spisu, bylo na žalobci, by pro žalovaného pořídil tyto žádané opisy, začež mu náležela náhrada. Protože opisy žalobce neměl hned po ruce a žalovaný žádal jich zaslání, měl žalobce také nárok na náhradu za poštovné. Z toho, co uvedeno, plyne, že právem nebylo honorováno sepsání dopisu ze dne 7. srpna 1928 zaslaného žalovanému po výpovědi plné moci a že právem nebyly přiznány útraty účtované za příjem a přečtení telegramu, neboť, jak řečeno, zástupčí útraty žalobci již nenáležely. Z téhož důvodu nebyl právem uznán žalobcův nárok na odměnu za srovnání materiálu, listin a korespodence, ani nárok na odměnu za sestavení dopisu a za sestavení konsignace a protikonsignace. Naproti tomu však mu příslušela náhrada za opisy, a to kromě přiznané náhrady za opis žaloby i náhrada za opis žalobní odpovědi v částce 47 Kč 50 h a opis nástinu ku přípravnému spisu v částce 62 Kč 50 h a mimo to patřilo žalobci i porto za zaslání spisů a opisů 9 Kč 30 h. Nižší soudy měly, an žalovaný opis palmárního účtu žádal o opis mu byl zaslán, přiznati žalobci také příslušné porto, t. j. 3 Kč 90 h. Činí tedy, oč při jednotlivých položkách bylo žalobci více proti nižším soudům přiznati 123 Kč 20 h s 2% daní z obratu a 1/10% z přijatých peněz, celkem 125 Kč 78 h.

Čís. 11366.

Smlouva o prodeji losů na splátky není dovolena a závazna, dokud nebyla vydána kupiteli o prodeji předepsaná listina (§ 2 b) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák.).

Kondikce podle § 1432 obč. zák. jest vyloučena jen, spínily-li smlouvu obě strany. Nestačí, že jedna z nich (prodatel losů) vyplatila provisi svým agentům a že koupila losy a kolky na prodejní listinu.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, Rv I 2298/30.)

Žalobce koupil od žalované bankovní firmy losy na splátky. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované vrácení splátek na kupní cenu, tvrdě, že obchod jest neplatný, ježto mu žalovaná nevydala při uzavření obchodu prodejní listinu. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 2 b) zákona ze dne 30. června 1878 čís. 90 ř. zák. jest po živnostensku provozovaný prodej losů na splátky dovolen jen majitelům protokolovaných firem a to mimo jiné jen pod podmínkou, že o prodeji musí býti prodatelem vystavena listina podepsaná jeho firmou. Obsah této prodejní listiny stanoví zákon. V zákoně čís. 90/1878 ř. z. není ovšem výslovně stanoveno, že se musí prodejní listina vydati kupujícímu ihned při prodeji losů na splátky, ale, uváží-li se, že vydání listiny o prodeji činí zákon podmínkou pro dovolenost prodeje losů na splátky, plyne z toho, že nelze mluviti o dovolenosti a tudíž o závaznosti kupní smlouvy, dokud nebyla o prodeji vydána předepsaná listina. Vždyť teprve prozkoumání prodejní listiny poskytuje kupujícímu možnost, by se přesvědčil, bylo-li prodavatelem vyhověno podmínkám, které stanoví zákon pro dovolenost a závaznost smlouvy. V souzeném případě jest ostatně nesporné, že předepsaná prodejní listina nebyla vydána ještě ani v době podání žaloby, uplatňující pro nevydání prodejní listiny neplatnost koupě. Pro právní posouzení věci nemá významu, že si strany umluvily, že prodejní listina bude vydána teprve, až kupující zaplatí čtvrtou splátku, neboť takovou úmluvou stran nelze donucovací předpis § 2 b) zák. čís. 90/1878 ř. zák. zbaviti účinnosti. Mylný jest dovolatelčin názor, že porušení předpisu § 2 b) zákona čís. 90/1878 ř. zák. má za následek jen důchodkové tretní řízení podle § 5, nikoliv i následky civilněprávní co do platnosti smlouvy. Tuto otázku rozřešil nejvyšší soud již vícekrát v ten smysl, že zákonodárce nechce, by strany byly na takovou smlouvu vázány, že tedy žádná z nich ne-

může o její splnění žalovati, takže smlouva jest pro obě strany nezávazná a v širším smyslu slova neplatná (viz rozhodnutí čís. 8252, 9560, 9561, 9798 a 11.044 sb. n. s.). Žalobní nárok na vrácení peněz, které žalobce zaplatil žalované firmě, jest tudíž odůvodněn. Uvádí-li dovolatelka, že kondikce jest tu vyloučena podle § 1432 obč. zák., nelze jí v tom dáti za pravdu, neboť ustanovení § 1432 obč. zák. se nehodí na souzenou věc již proto, že šlo o oboustranný závazek, který byl částečně splněn jen žalobcem, kdežto žalovaná firma zakoupené losy žalobci vůbec nevydala a tedy se své strany závazek nesplnila. Podle judikatury nejvyššího soudu (rozhodnutí čís. 3728, 9560, 9561, 9798 a 11.044 sb. n. s.) nelze v takovém případě mluviti o »placení dluhu« ve smyslu § 1432 obč. zák. Kondikce podle § 1432 obč. zák. jest vyloučena, splnily-li smlouvu obě smluvní strany (viz rozhodnutí čís. 10.201 sb. n. s.), ale to se v projednávaném případě nestalo. Pokud dovolatelka uvádí, že i ona plnila tím, že vyplatila svým agentům provisi a že koupila losy a kolky na prodejní listinu, jest k tomu připomenouti, že v placení provise zástupcům žalované firmy a v pouhém nákupu losů a kolků nelze ještě spatřovati plnění smlouvy proti žalobci, nehledíc k tomu, že nižšími soudy nebylo ani zjištěno, že žalovaná losy a kolky koupila pro žalobce.

Čís. 11367.

Bylo-li při exekuci na neknihovní pohledávku zabavení vykonáno soudem v Čechách, dlužník má však obecný soud ve věcech sporných na Slovensku, není žádný z těchto soudů podle práva u něho platného exekučním soudem, příslušným k přikázání k vybrání zabavené pohledávky. Příslušný exekuční soud jest tu určiti podle § 28 j. n.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, Nd I 29/32.)

Nejvyšší soud usnesl se o návrhu okresního soudu ve Slaném, by byl rozhodnut jeho záporný spor o příslušnost s okresním soudem v Užhorodě v otázce, který z těchto soudů jest soudem exekučním v exekuční věci Dr. Vlastimila F-a, advokáta ve Slaném, proti Františku K-ovi v Užhorodě tak, že ustanovil okresní soud ve Slaném podle § 28 j. n. za onen soud tuzemský, který jest místně příslušným soudem exekučním v řečené věci.

Důvody:

Usnesením ze dne 9. listopadu 1931 č. j. C II 223/31 (nyní E 3955/31—1) povolil okresní soud ve Slaném exekuci zabavením neknihovní pohledávky dlužníkovy proti poddlužníku ve Slaném a vyhradil rozhodnutí o návrhu na přikázání k vybrání soudu exekučnímu. Okresní soud v Užhorodě odmítl výkon, nepokládaje se za příslušný soud exekuční. Tento záporný spor o příslušnost vznikl z dvojitosti práva, platného jednak v zemích České a Moravskoslezské, jednak v zemích Slovenské a Podkarpatoruské. Při exekuci na neknihovní pohledávky jest podle § 18 č. 3 ex. ř. exekučním soudem okresní soud, u kterého má dlužník obecný soud ve věcech sporných, což by byl v tomto případě okresní soud v Užhorodě. Podle prvého odstavce § 18 zák. čl. LX z roku 1881, který nebyl změněn zákonem ze dne 19. ledna 1928 čís. 23 Sb. z. a n., jest však v takovém případě exekučním soudem okresní soud, na jehož území má býti exekuce vykonána, což by byl okresní soud ve Slaném, protože podle § 294 třetí odstavec ex. ř. a článku II. § 45 (3) zák. čís. 23/1928 jest zabavení pohledávky vykonáno doručením zápovědi poddlužníkovi. Oba soudy jsou v tuzemsku, ale žádný z nich není podle práva u něho platného příslušným exekučním soudem. Protože jde o věc, která spadá pod pravomoc tuzemských soudů, ale chybí tu podmínky pro místní příslušnost, bylo použití předpisu § 28 j. n., což se může státi v mimosporných věcech i z úřadu.

Čís. 11368.

Šlo-li o zásilku v mimosporném řízení (podle nesporného patentu z roku 1854), již nebylo doručiti do vlastních rukou, a nezastihl-li poštovní orgán adresáta doma, ježto byl na letním bytě, a nebylo-li v jeho bytě jiných domácích osob, jimž by byl mohl zásilku podle § 102 c. ř. s. doručiti, měl ji, byla-li mu příjemcova adresa známa, za ním zaslati, pak-li mu nebyla známa, měl sice zásilku uložiti na poštovním úřadě, ale měl na dvéře adresátova bytu připevniti písemné oznámení, že ukládá zásilku na poště.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, R II 323/31.)

Do usnesení poručenského soudu, jímž bylo uloženo nemanželskému otci, by platil výživné nemanželskému dítěti, podal nemanželský otec rekurs, jejž rekursní soud odmítl jako opožděný. Důvody: Usnesení bylo rekurentu doručeno dne 17. srpna 1931 uložením na poštovním úřadě, kdežto rekurs byl podán teprve dne 10. září 1931 tedy po uplynutí čtrnáctidenní lhůty § 11 nesp. říz., pročež byl jako opožděný odmítnut.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu s příkazem, by dále po zákonu jednal.

Důvody:

Jde o doručení usnesení okresního soudu ze dne 8. srpna 1931, v poručenské věci, tedy o usnesení, které podle § 6 nesp. říz. z roku 1854, jehož jest tu použíti, nemusilo býti doručeno do vlastních rukou.

Výslechem inž. Františka Z-a a Marie J-ové jest prokázáno, že se stěžovatel v době doručování tohoto usnesení nezdržoval ve svém bytě, nýbrž dlel po celou dobu školních prázdnin se svou rodinou mimo město. Výslechem listonošů Jana D-a a Antonína S-a jest prokázáno, že listonoš Jan D., jemuž doručení usnesení bylo svěřeno, je předal k doručení listonoši Antonínu S-ovi, u něhož stěžovatel se svou rodinou bydlel, a ten prostě uložil zásilku na poště a oznámení o uložení dal stěžovateli do bytu. I kdyby se za to mělo, že bylo přípustné, by listonoš Jan D. předal zásilku listonoši Antonínu S-ovi jako poštovnímu orgánu k doručení stěžovateli, nelze uznati za správný postup, jak si Antonín S. jako poštovní orgán počínal při doručení zásilky s bílým zpátečním lístkem. Nezastihl-li doma stěžovatele, který dlel tehdy se svou rodinou na letním bytě, a nebylo-li snad v jeho bytě jiných domácích osob, kterým by byl mohl zásilku podle § 102 c. ř. s. doručiti, měl ji, byla-li mu adresa stěžovatelova známa, za ním zaslati (§§ 15 (1) a) a 14 (2) a) nařízení ministerstva pošt a telegrafů ze dne 17. února 1927 čís. 15 otištěného ve Věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1928 čís. 9, str. 184, sdělení čís. 84); pakli mu adresa stěžovatelova nebyla známa, takže zaslání nebylo možné, měl sice zásilku uložiti na poštovním úřadě, poněvadž se doručení nemělo státi do vlastních rukou, ale měl na dveře stěžovatelova bytu připevniti písemné oznámení, že ji ukládá na poště; pak by bylo bývalo provedeno náhradní doručení tak, jak předpisují § 104 c. ř. s., který platí podle § 88 org. zák. i pro doručování zásilek v řízení nesporném, a §§ 15 (1) b) a 14 1 b) nařízení ministerstva pošt a telegrafů ze dne 17. února 1927 čís. 15. Ježto listonoš Antonín S. se nezachoval podle těchto předpisů, jest náhradní doručení neplatné a lze proto lhůtu k rekursu počítati teprve ode dne, kdy si stěžovatel vyzvedl zásilku na poště (srov. rozh. čís. 9031 sb. n. s.). Ježto, jak prokázáno, stěžovatel po celé školní prázdniny dlel mimo město, mohl si zásilku na poště vyzvednouti až po svém návratu z prázdnin do města. Tím je osvědčena pravdivost jeho tvrzení, že si zásilku vyzvedl na poště až dne 31. srpna 1931. Od toho dne jest tedy počítati lhůtu rekursní. Ježto stížnost byla dána na poštu 10. září 1931, byla podána podle § 11 nesp. říz. z roku 1854 včas a byla neprávem odmítnuta rekursním soudem jako opožděně podaná.

Čís. 11369.

Otázka, zda bylo manželčino ohrožení (§ 382 čís. 8 ex. ř.) osvědčeno, podléhá přezkumu dovolacího soudu.

Osvědčení jest doličováním pravdy, usnadněným proti důkazu co do míry a co do způsobu provedení, znesnadněným však co do prostředků, jimiž se má státi, zvláště tím, že se k němu nehodí vůbec žádný průvod, jejž nelze bez průtahu provésti, a že jest veskrze vyloučen důkaz přísežným výslechem stran.

K povolení prozatímního opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř. stačí ohrožení tělesné bezpečnosti manželky při dalším spolužití s manželem.

(Rozh. ze dne 4. února 1932, R II 423/31.)

V řízení o žalobě o rozvod manželství od stolu a lože a o placení výživného navrhla manželka povolení prozatímního opatření placením výživného. Soud prvé stolice prozatímní opatření povolil, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Otázka, zda bylo manželčino ohrožení osvědčeno, podléhá přezkumu dovolacího soudu, při čemž jest vycházeti s hlediska, že osvědčení jest doličováním pravdy, usnadněným proti důkazu co do míry přesvědčení a co do způsobu provedení, znesnadněným však co do prostředků, jimiž se má státi, zvláště tím, že se k němu nehodí vůbec žádný průvod, jejž nelze bez průtahu provésti a že jest podle prvního odstavce § 274 c. ř. s. veskrze vyloučen průvod přísežným výslechem stran. Ve věci samé stačí ovšem osvědčení, že jest manželka ohrožena na některém ze svých právních statků, jehož porušení by bylo důvodem k rozvodu manželství od stolu a lože podle § 109 obč. zák., tedy také ohrožení její tělesné bezpečnosti při dalším spolužití s manželem, jak bylo již dovozeno rozhodnutím nejvyššího soudu čís. 865, 5246, 6897, 8132 sb. n. s. Takové osvědčení v tomto případě není.

Čís. 11370.

Pro nárok, by žalovaný byl uznán povinným upraviti plot tak, by voda měla volný odtok a nebyla zadržována, a nechati stoku tam, kde jest plot, volnou a ji čistiti, jest přípustný pořad práva.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, R I 851/31.)

Žalobci domáhali se žalobou, o niž tu jde, na žalovaných, by žalovaní byli uznáni povinnými upraviti plot tak, by voda měla volný odtok a nebyla zadržována, a nechati stoku tam, kde jest plot, volnou a ji čistiti. Soud prvé stolice vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva a odmítl žalobu. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: § 75 zákona ze dne 28. srpna 1870 čís. 71 z. zák. upravující příslušnost úřadů správních, má platnost jen, jde-li o ochranu práva veřejného, čehož v souzeném případě není. Podle obsahu a návrhu žaloby nepodali ji žalobci v zájmu veřejném, nýbrž v soukromém, vlastním zájmu na ochranu svého vlastnictví, které podle jich tvrzení bylo porušeno tím, že přirozený odtok vody ve stoce žalovaní zahradili hustým plotem, menšími kusy dřeva a kolíky, takže voda pak neměla volný odtok, čímž žalobcům byla způsobena škoda. Nejde tu o žalobu o náhradu škody, nýbrž o žalobu ve smyslu § 364 obč. zák. V žalobě ovšem nebylo tvrzeno, jakž žalobci teprve při roku dne 8. května 1931 přednesli, že se mezi stranami stala úmluva ohledně

plotu, avšak, i kdyby této úmluvy nebylo, patří tento spor na pořad práva. Jde tu o přímý zásah do vlastnictví žalobců, ano se v žalobě tvrdí, že žalovaní stoku zahradili tak, že voda neměla pak náležitý odtok, čehož přímým následkem prý bylo, že voda vnikla do stodoly žalobců, promočila a zkazila jim obilí. Takový přímý zásah jest zapovězen § 364 druhý odstavec obč. zák. V tom směru žalovaní namítali, že plot odtok vody nestížil, že sami, ve vlastním zájmu, bez povinnosti stoku čistí a že, pokud došlo k záplavě stodoly žalobců, šlo o průtrž mračen. Otázka, zda plot žalovanými postavený, zabraňoval přirozenému odtoku vody, zůstala sporná. Uvésti je, že, vzal-li první soudce místním ohledáním za zjištěné, že plot nesahá až na dno stoky, jest to zjištění neúplné, neboť rozhodným jest stav plotu a stoky dne 22. srpna 1930, kdy příval prý nemohl stokou projíti, pokud se týče v čase podané žaloby, a v tom směru první soudce zjištění neučinil. Ohledání místa stalo se až dne 8. května 1931, kdy mohl býti již stav plotu ve stoce změněn. První soudce tudíž na základě nesprávného právního názoru, vyhověv námitce nepřípustnosti pořadu práva, odepřel žalobcům ochranu vlastnictví proti porušení změnou přirozeného odtoku vody stokou, vyvolanou sousedy, ač tito jsou právi žalobcům z porušení sousedského práva (viz též sb. n. s. čís. 4958). Ostatně by ani první soudce usnesením nemohl rozhodnouti soukromoprávní otázky, zda se mezi stranami stala tvrzená úmluva, neboť to s ochranou veřejného práva nemá vůbec co činiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu a nařídil mu, by ve věci dále jednal a rozhodl, ve skutečnosti však je změnil a zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Stěžovatelé napadají jeho usnesení jako nezákonné. Než neprávem. O právní povaze žaloby rozhoduje její obsah. V souzeném případě se žalobci domáhají dvojího nároku, totiž by žalovaní byli uznáni povinnými upraviti plot tak, by voda měla volný odtok a nebyla zadržována, a že jsou povinni nechati stoku tam, kde jest plot, volnou a že jsou povinni ji čistiti. Ze žalobního děje i ze žalobního návrhu jest patrno, že se toho i onoho domáhají proto, by ze stoky netekla voda do jejich stodoly, a že se toho domáhají proto na žalovaných, že podle jejich názoru teče voda do jejich stodoly, ježto žalovaní postavili plot přes stoku tak hustý, že jím nemůže voda volně odcházeti. Ze žaloby jest zřejmo, že žalobcům nezáleží na tom, že žalovaní onen plot mají čili nic, zda jím mění tok vody či nemění, nýbrž jen na tom, by žalovaní nepouštěli vodu ze stoky do jejich stodoly. Nejde tu o spor jen o to, zda žalovaní svémocně brání přirozenému odtoku vody, o čemž by mohl rozhodovati podle §§ 11 a 75 čes. vodního zákona jen politický úřad, nýbrž jde tu v první řadě o obranu proti nedovolené immisi podle § 364 obč. zák. (srovn. sb. n. s. čís. 4958). Mimo to žádají žalobci na žalovaných čistění stoky, což už docela nemá souvislost se svémocnou změnou odtoku vody. Proto také zakročují jen ve svém soukromém zájmu. Protože pak jen soudům přísluší rozhodnouti o tom, zda se žalovaní dopustili nedovolené immise, a zda a co jsou povinni opatřiti k jejímu odstranění, byla námitka nepřípustnosti pořadu práva právem zamítnuta. Jest nerozhodno, zda je politický úřad povolán vedle soudu zakročiti v této věci podle vodního zákona.

Čís. 11371.

Do usnesení, jímž byl zamítnut návrh jedné strany rozepře, by byl ze zastoupení vyloučen zástupce druhé strany, jest nepřípustný rekurs oné strany rozepře.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, R I 867/31.)

Soud prvé stolice zamítl návrh žalobců, by byl ze zastupování žalovaných vyloučen Bohumil Z., ježto jde o dva spojené spory, jichž hodnota převyšuje úhrnem 2.000 Kč. Rekursní soud odmítl rekurs žalobců. Důvody: Napadené usnesení není rozhodnutím, kterým by bylo vsaženo do práv stěžovatelů, takže jim schází oprávnění k rekursu, jak vyplývá z druhého odstavce § 29 c. ř. s. Poněvadž spojené sporné věci netýkají se předmětu sporu, který by jednotlivě převyšoval 2.000 Kč, není tu případ nuceného zastoupení strany advokátem po rozumu prvého odstavce řečeného paragrafu, pročež nebylo rekursnímu soudu třeba uvažovati o tom, zda usnesením byl porušen předpis § 477 č. 5 c. ř. s., to tím méně, ani se žalovaní jednání osobně účastnili.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalobců do odmítacího usnesení rekursního soudu.

Důvody:

Rekursní soud rozhodl správně, že se rozhodnutí prvního soudu, jímž byl připuštěn Bohuslav Z. za zmocněnce žalovaných, nedotklo práv žalobců. Protože podstatným předpokladem opravného prostředku jest, by napadeným rozhodnutím byl stěžovatel dotčen ve svých právech, nemůže tomu, kdo jím není dotčen, býti přiznáno oprávnění k opravnému prostředku. Rekursní soud neporušil předpis § 6 c. ř. s. o nedostatku zákonného zastoupení. Naopak odpovídá napadené usnesení stavu věci a zákonu.

Čís. 11372.

Vedlejší intervenient nemůže pokračovati ve sporu, zůstal-li v klidu nebo byl-li přerušen a nenavrhla-li hlavní strana po uplynutí lhůty § 169 c. ř. s. nebo po pominutí překážky sama, by v něm bylo pokračováno, aneb pokud není z okolností patrno, že tomu neodporuje.

V případě § 20 c. ř. s. však nejsou procesní úkony vedlejšího intervenienta závislé na vůli strany; jsou-li v rozporu s procesními úkony strany, platí ty, jež jsou straně na první pohled příznivější.

Z toho, že hlavní strana, byvši zpravena o tom, že vedlejší intervenient navrhl, by bylo v přerušeném řízení pokračováno, a, byvši vyzvána, by se do lhůty vyjádřila, zda rovněž navrhuje pokračování v přerušeném řízení, neučinila sice tento návrh, avšak také neprohlásila, že pokračování ve sporu odporuje, nelze usuzovati, že s počinem vedlejšího intervenienta nesouhlasila neb dokonce mu odporovala.

Vedlejšímu intervenientu nemůže býti bráněno, by si sporem nezjistil, že jest po právu celá pohledávka, byla-li pro něho zabavena a mu přikázána k vybrání celá, třebas k vydobytí nižší jeho pohledávky.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, R I 1069/31.)

Spor o 143.381 Kč byl prvým soudem přerušen podle § 159 c. ř. s., ježto o jmění žalobce byl zahájen konkurs. Již před vyhlášením úpadku byl právoplatně povolen přístup vedlejšímu intervenientu, jemuž byla zažalovaná pohledávka přikázána k vybrání pro jeho vykonatelnou pohledávku 6.213 Kč 19 h. Po přerušení sporu byl správce úpadkové podstaty žalobcovy vyzván, by do měsíce prohlásil, zda do sporu vstupuje. Správce úpadkové podstaty se ve lhůtě nevyjádřil, načež navrhl vedlejší intervenient Tomáš Ch. pokračování v přerušeném řízení. Soud prvé stolice zamítl návrh Tomáše Ch-a na pokračování v přerušeném řízení, ježto žalobce, k němuž vedlejší intervenient Tomáš Ch. přistoupil, ač byl usnesením o návrhu vedlejšího intervenienta na pokračování v řízení sporu vybídnut, by se do čtrnácti dní vyjádřil, zda též navrhuje pokračování v přerušeném řízení, v uvedené lhůtě návrh takový neučinil a proti jeho vůli není oprávněn vedlejší intervenient jednati. Rekursní soud vyhověl rekursu Tomáše Ch-a potud, že změnil napadené usnesení v ten rozum, že se návrhu vedlejšího intervenienta Tomáše Ch-a na pokračování v přerušeném sporu vyhovuje jen pokud jde o částku jemu ze zažalované pohledávky k vybrání přikázanou, jinak rekursu nevyhověl a napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ze spisů vyplývá, že prvým soudem byl vedlejšímu intervenientu pravoplatně povolen přístup již před vyhlášením konkursu hledíc k tomu, že žalovaná pohledávka byla mu pro jeho vykonatelnou pohledávku 6.213 Kč 19 h s přísl. k vybrání přikázána. K tomu jest podotknouti, že Tomáši Ch-ovi nebránilo, by na základě § 308 ex. ř., pokud jde o část pohledávky jemu k vybrání přikázané, do sporu jako hlavní strana nevstoupil (rozh. čís. 4292). Tím méně mu lze upříti oprávnění, by se co do pohledávky jemu k vybrání přikázané provedení sporu nedomáhal. Rozhodnutí ve sporu hlavním vztahuje se i na onu část zažalované pohledávky, která byla přikázána k vybrání a jest proto stěžovatel podle § 20 c. ř. s. společníkem v rozepři, kterému přísluší právo vstoupiti do sporu. To se může státi ovšem jen ohledně částky k vybrání přikázané, ježto více práva vedlejšímu intervenientovi k zažalované pohledávce nepřísluší (viz rozh. čís. 6940). Stížnost jest tedy jen ohledně této částky odůvodněná a bylo jí proto způsobem ve výroku tohoto usnesení vyhověti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, upravil však výrok napadeného usnesení v ten smysl, že se z něho vylučuje věta

»jen pokud jde o částku jemu ze zažalované pohledávky k vybrání přikázanou, jinak se stížnosti nevyhovuje a usnesení v odpor vzaté se potvrzuje«.

Důvody:

Vedlejší intervenient jest podle § 19 cřs. jen pomocníkem strany, k níž přistoupil, a má právo uplatňovati na její podporu prostředky útočné a obranné, nabízeti důkazy a činiti všechny jinaké procesní úkony. Jeho procesní úkony jsou však pro hlavní stranu právně účinné jen potud, pokud neodporují jejím vlastním procesním jednáním. Z tohoto zákonného vymezení práv vedlejšího intervenienta vyplývá, že vedlejší intervenient jako pomocník hlavní strany nemůže ve sporu pokračovati, zůstal-li v klidu neb byl-li přerušen a nenavrhla-li hlavní strana po uplynutí lhůty § 169 cřs. nebo po pominutí překážky sama, by v něm bylo pokračováno, nebo pokud z okolností není patrno, že tomu neodporuje (čís. 7554 sb. n. s.). Pánem sporu nepřestává býti hlavní strana, která svými dispositčními úkony (uznání, vzdání se nároku) může i proti vůli vedlejšího intervenienta zameziti další vedení sporu, tím spíše pak způsobiti, by v přerušeném sporu nebylo pokračováno, pokud v tom spatřuje svůj zájem. Případný zájem vedlejšího intervenienta musí tu ustoupiti zájmu hlavní strany. Jinak jest tomu v případě § 20 c. ř. s., když rozsudek podle povahy sporného právního poměru nebo podle zákonného předpisu jest právně účinný i pro právní poměr intervenienta k odpůrci hlavní strany, neboť vedlejší intervenient má tu postavení společníka v rozepři (§ 14 c. ř. s.). Procesní úkony takového vedlejšího intervenienta nejsou závislé na vůli strany; jsou-li v rozporu s procesními úkony strany, platí ty, jež jsou straně na první pohled příznivější (srovnej Hora II. díl § 4, III., 2 d). Vždy záleží tedy předem na tom, jaké stanovisko zaujímá k určitému procesnímu úkonu hlavní strana. Otázkou, zda v souzeném případě jde o vedlejší intervenci podle § 19 čipodle § 20 c. ř. s. netřeba se zabývati. Hlavní strana, žalobce, k němuž vedlejší intervenient Tomáš Ch. přistoupil, byv usnesením ze dne 17. června 1931 zpraven o tom, že vedlejší intervenient navrhl, by v přerušeném řízení bylo pokračováno, a byv zároveň vyzván, by se do čtrnácti dnů vyjádřil, zda rovněž navrhuje pokračování v přerušeném řízení, neučinil sice tento návrh, ale také neprohlásil, že pokračování ve sporu odporuje. Z pouhého mlčení žalobce nelze však usuzovati, že s počinem vedlejšího intervenienta nesouhlasil nebo dokonce že mu odporoval. Nanejvýše dalo by se z něho odvoditi, že žalobce pro svou osobu nemá zájmu na pokračování ve sporu. Není tu tedy vůbec rozporu mezi činností hlavní strany a vedlejšího intervenienta a není důvodu, by nebylo vyhověno jeho návrhu, by v řízení bylo pokračováno. Nelze ovšem sdíleti právní názor rekursního soudu, že by mohlo býti ve sporu pokračováno jen co do částky 6.213 Kč 19 h s příslušenstvím, neboť žalobcova pohledávka byla Tomášem Ch-em zabavena celá a přikázána k vybrání, arci jen k vydobytí jeho pohledávky 6.213 Kč 19 h s přísl. Není vyloučeno, že k téže žalobcově pohledávce nabyli i jiní věřitelé zástavních práv, takže vedlejšímu intervenientu nemůže býti bráněno, by si sporem nezjistil, že celá

pohledávka jest po právu. Ostatně nárok žalobní nelze děliti v ten způsob, by bylo rozhodnuto jen o jeho části a co do zbytku zůstal spor nerozhodnut, to tím méně, an spor pokročil již do období odvolacího řízení. Bylo proto z výroku usnesení rekursního soudu vyloučiti větu »jen pokud jde o částku jemu ze zažalované pohledávky k vybrání přikázanou, jinak se stížnosti nevyhovuje a usnesení v odpor vzaté se potvrzuje«, která podle toho, co bylo uvedeno, jest ve vnitřním rozporu s ostatním obsahem výroku, takže vedle něho nemůže obstáti.

Čís. 11373.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Nepříčí se zákonu, by úředník družstva, jež jest jeho členem, byl zvolen za člena představenstva.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, R I 17/32.)

Rejstříkový soud zamítl opověď družstva (Spořitelního a záloženského ústavu), by byl zapsán nově zvolený člen ředitelstva Josef K., ježto podle opovědi jest správcem, tedy úředníkem družstva, a jmenování jeho členem ředitelstva jest v rozporu s ustanovením § 26 stanov, podle něhož jsou ředitelstvu bezprostředně podřízeni úředníci spořitelního a záloženského ústavu, jemu také přísluší nad nimi dozor a moc disciplinární, kteroužto funkci Josef K. sám nad sebou prováděti nemůže. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Podle § 26 stanov jsou ředitelstvu bezprostředně podřízeni úředníci a zřízenci spořitelního a záloženského ústavu, jemu přísluší nad nimi dozor a moc disciplinární, již vykonává podle instrukce. Z této zásady jasně vyplývá, že úředníci a zřízenci nemohou býti členy ředitelstva, byť i byli členy společenstva, neboť jako členové ředitelstva byli by sami sobě nadřízeni, což nelze pokládati za možné a přípustné. Proto také nemůže býti Josef K., jenž sice jest členem společenstva, ale zároveň správcem, tedy úředníkem družstva, v této své vlastnosti členem ředitelstva a právem proto soud rejstříkový návrh na zápis jeho jako nově zvoleného člena ředitelstva zamítl.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil rejstříkovému soudu, by o opovědi znovu rozhodl nehledě k důvodům, pro které byl zamítnut návrh na zápis nově zvoleného člena představenstva Josefa K-a.

Důvody:

Nepříčí se zákonu, by úředník družstva, který jest jeho členem, byl zvolen za člena představenstva. Není to v rozporu zejména s § 26 stanov, neboť ředitelstvem (představenstvem, § 12 stanov), tudíž nadřízeným orgánem společenstva není jednotlivý člen představenstva, nýbrž představenstvo (ředitelstvo) jako takové. § 15 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. nemá co do volby členů družstva za členy představenstva obmezující ustanovení (srovnej rozhodnutí čís. 10020 sb. n. s.). Napadené usnesení odporuje zákonu, dovolací rekurs jest v § 46 zákona z 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. odůvodněn a bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 11374.

Dal-li manžel směněný nový nábytek postaviti do společného bytu na místo starého nábytku patřícího vlastnicky manželce a prohlásil k manželce, že jí tento nový nábytek daruje a předává a manželka nový nábytek jako svůj přijala a užívala ho ve společné domácnosti, byl darovaný nový nábytek manželce hmotně (§ 426 obč. zák.) odevzdán a nebylo ku platnosti darovací smlouvy zapotřebí formy notářského spisu.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv I 1131/30.)

Žalobkyně domáhala se na žalované firmě, by z exekuce vedené žalovanou proti manželi žalobkyně Arnoštu S-ovi byl vyloučen nábytek, k němuž tvrdila vlastnické právo. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Přezkoumávaje rozsudek po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest dovolací soud vázán skutkovým zjištěním odvolacího soudu, že Arnošt S. směněné nové zařízení pánského pokoje a jídelny žalobkyni daroval, t. j. bezplatně přenechal (§ 938 obč. zák.) a jí i odevzdal. Uváží-li se, že manžel směněný nový nábytek dal postaviti, jak nesporné, do společného bytu na místo starého nábytku patřícího vlastnicky žalobkyni, že pak k žalobkyni prohlásil, že jí tento nový nábytek daruje a předává, a žalobkyně jej jako svůj nábytek přijala a ho zajisté užívala ve společné domácnosti, jsou uskutečněny všechny podmínky hmotného odevzdání podle § 426 obč. zák., jenž vyžaduje, by se odevzdaná věc z vůle odevzdatele se svolením přejímatele ocitla k němu v takovém poměru, by skutečně neb alespoň podle obvyklého nazírání byla v jeho moci. Stalo-li se takto hmotné, tedy skutečné odevzdání Arnoštem S-em směněných věcí, nebylo k platnosti darovací smlouvy zapotřebí podle zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. formy notářského spisu.

Čís. 11375.

Advokát není povinen, by svému klientu účtoval odměnu zvlášť za jednotlivé pracovní úkony, stačí, označí-li vykonané práce určitě v účtu a požaduje-li za ně odměnu úhrnně.

Na soudu jest, by, zkoumaje pracovní úkony advokáta, v účtu seznamenané, posoudil jejich účelnost a určil za ně odměnu podle námahy a času, kterých vyžadovaly, a po případě ji určil i podle jednotlivých účtovaných položek.

Přiměřenost účtu posuzuje soudce na základě vlastních odborných znalostí volným uvážením, nejsa vázán zvyklostmi aniž sazbami advokátní komory.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv I 1338/30.)

Žalobu advokáta (jeho postupníka) proti klientovi o zaplacení palmárního účtu oba nižší soudy pro tentokráte zamítly, ježto žalobce nedoplnil palmární účet číselně odměnami, požadovanými za každý jednotlivý právní úkon.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Již v rozhodnutích sb. n. s. čís. 3790, 3097 bylo zásadně vysloveno, že advokát není povinen, by svému klientu účtoval odměnu zvlášť za jednotlivé pracovní úkony a že stačí, když vykonané práce určitě v účtu označí, avšak odměnu za ně může účtovati úhrnně (srov. též sb. n. s. 6453). O takový případ tu jde a nižší soudy pochybily, zamítnuvše žalobu jako předčasnou jen proto, že žalobce palmární účet nedoplnil číselně odměnami, požadovanými za každý jednotlivý právní úkon. Na soudu bude, aby zkoumaje pracovní úkony advokáta v účtu seznamenané, o nichž bylo zjištěno, že je skutečně vykonal, posoudil jejich účelnost a určil za ně odměnu podle námahy a času, kterých vyžadovaly a po případě ji určil i podle jednotlivých účtovaných položek (srov. sb. n. s. 2286), a kdyby údaje účtu mu neposkytovaly postačitelný základ pro posouzení rozsahu a významu advokátovy činnosti, za niž se odměna požaduje (sr. sb. n. s. 3097), lze mu použíti předpisu § 182 c. ř. s. a takto potřebné doplnění a vysvětlení si opatřiti. Přiměřenost účtu posuzuje soudce na základě vlastních odborných znalostí volným uvážením, nejsa vázán zvyklostmi ani sazbami advokátní komory (srov. sb. n. s. 2286). Nepřipustil-li ani odvolací soud důkaz znaleckým posudkem advokátní komory, neb advokátem JUDr. H-em, o přiměřenosti účtované odměny, nelze proto vytýkati jeho řízení vadnost (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 11376.

Náhrada konkretní škody z nedodání zboží (čl. 355 obch. zák.).

Náhrady škody z nedodání zboží lze se domáhati, i když další kupitelova dodávací smlouva, z jejíhož nesplnění mu vznikla škoda, byla uzavřena dříve, než smlouva, z níž se domáhá náhrady škody na svém dodavateli.

Nespadá-li obchod ani doba rozhodná pro výpočet škody pod platnost nouzových válečných zákonů, platí pravidlo, že tržní cena nebo cena prodejní jest měřítkem, třeba by byl zisk takto docílený sebe větší, jeho napočtení není nemravné již pro nepoměr plnění a vzájemného plnění.

Pokud při výpočtu náhrady konkretní škody nepřichází v úvahu běžná režie.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv I 1645/30.)

Právoplatně bylo rozhodnuto, že jest důvodem po právu nárok žalující firmy proti žalované firmě na náhradu škody, a to v podstatě na základě zjištění, že žalobkyně koupila od žalované podle nabídky ze dne 2. září 1921, pokud se týče podle telegrafického potvrzení ze dne 6. září 1921, 20 vagonů žíravého natronu 128 stupňového po 5.50 Kč za 1 kg, k dodání ve dvou partiích, nejprve sedm vagonů a pak třicet vagonů, že žalovaná nedodala nic, ač dodati mohla, a posléze, že žalobkyně celé množství koupeného natronu prodala dále. Šlo nyní jen o výši konkretní škody, již uplatňuje žalobkyně na ušlém zisku v tom směru, že nemohla dodati zboží, koupené od žalované čtyřem firmám v Budapešti, s nimiž učinila pevné uzávěrky. Nižší soudy zjistily, že žalobkyně skutečně prodala oněm firmám celé množství dvaceti vagonů žíravého natronu za ceny jí uvedené a že rozdíl mezi cenou, ujednanou žalobkyní se žalovanou, čítajíc v ní dopravné, a cenami, kterých by byla žalobkyně docílila, kdyby byla mohla dodati svým zákazníkům, činil 116.440 Kč a přisoudily žalobkyni tuto náhradu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Žalovaná vytýká především, že vzhledem k uzávěrkám s budapešťskými firmami nemůže žalobkyně uplatňovati škodu, poněvadž spadají do doby, než byla smlouva mezi ní a žalobkyní o dodání dvaceti vagonů žíravého natronu dojednána, takže žalobkyně nebyla ještě oprávněna se zbožím dále disponovati. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Jest pravda, že žalobkyně potvrdila nabídku žalované ze dne 2. září 1921 telegramem ze dne 6. září 1921 a že aspoň uzávěrky žalobkyně s třemi budapešťskými firmami spadají v dobu až do 6. září 1921, avšak z toho nelze ještě dovozovati, že nesměla žalobkyně před přijetím nabídky žalované odprodati zboží dále, záleželo-li jen na ní, by si zboží včasným přijetím zajistila, což podle zjištění nižších soudů také učinila. Náhrady škody pro nedodání zboží lze se domáhati i tehdy, když další dodávací smlouva kupitelova, z jejíhož nesplnění mu vznikla škoda, byla uzavřena dříve, než smlouva, z níž se domáhá náhrady škody na svém dodavateli.

Zbývá se ještě zabývati otázkou, zda žalobkyni přísluší náhrada celého rozdílu mezi kupní cenou, ujednanou původně se žalovanou firmou, a mezi cenami, smluvenými se čtyřmi budapešťskými firmami, či zda jest oprávněna námitka žalované, že ceny účtované budapešťským firmám byly nepřiměřené. Žalobkyně se domáhá vlastně jen náhrady ušlého zisku, nikoli náhrady ještě další škody, která by jí byla vzešla, na př. tím, že sama byla svým odběratelům povinna náhradou. Jest tedy uvážiti, zda lze v tomto případě vůbec mluviti o nepřiměřeném zisku. Bylo zjištěno, že žalobkyně prodala celé množství žíravého na-

tronu, které koupila od žalované, čtyřem budapešťským firmám, tedy cizozemským spotřebitelům, kteří nebyli co do ceny zboží chráněni lichevními zákony. Nespadá-li obchod ani doba rozhodná pro výpočet škody pod platnost nouzových válečných zákonů, platí pravidlo, že tržní cena nebo cena prodejní jest měřítkem, třeba by byl zisk takto docílený sebe větší, jeho napočtení není nemravným jen pro nepoměr plnění a vzájemného plnění (srovnej Staubův komentář k něm. obch. zák. II. str. 730 pozn. 66 a str. 727 pozn. 62). Tvrzení, že ceny byly nepřiměřeně vysoké, nestačí tedy ku přesvědčení, že šlo o kupní ceny příčící se zákonu. Znalec sice prohlásil, že má znalost exportního obchodu, ale běžné průměrné ceny žíravého drasla v Budapešti udati nemohl. Uváží-li se ostatně, že kupní cena zboží koupeného od žalované činila i s dopravným 1,220.060 Kč a že se žalobkyně domáhá náhrady ušlého zisku v částce 116.440 Kč, což činí něco přes 9%, nelze tvrditi, že tento zisk na zboží prodaném dále do ciziny, tedy na zboží exportním za tehdejších poměrů byl nepřiměřený. Žalovaná netvrdila a blíže nerozvedla, že žalobkyně ušetřila režii, která by jí byla vzešla nad běžnou obchodní režii právě uskutečněním sporného obchodu. Za takovou zvláštní mimořádnou položku režijní bylo by pokládati značné dopravné do Bratislavy, které žalobkyně zajisté ušetřila. Ale k tomu přihlížela již žalobkyně při výpočtu pohledávky žalované firmy pro případ dodání zboží, neboť ke kupní ceně připočetla již toto dopravné. Výlohy vzešlé akvisicí obchodu byly vůbec nadarmo. Zbývá tedy jen běžná režie obchodní, která nepadá na váhu, poněvadž se podstatně nemění ať již byl obchod proveden nebo neproveden, a měla by význam jen při prodeji v drobném (srovnej komentář Stauba-Piska § 24 a) k čl. 355 obch. zák.).

Čís. 11377.

Nejen soud prvé stolice, nýbrž i odvolací soud jest vázán názorem svého zrušovacího usnesení. Není však o sobě dovolacím důvodem podle § 503 c. ř. s., že se odvolací soud ve svém rozsudku odchýlil od právního názoru, který vyslovil dříve ve zrušovacím usnesení.

Podle § 503 čís. 4 c. ř. s. lze rozsudek odvolacího soudu napadati jen pro právní názor, o který jest rozsudek opřen, nikoliv pro právní názor, vyslovený ve zrušovacím usnesení, když odvolací soud, rozpoznav jeho mylnost, se v rozsudku od něho odchýlil.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv I 2154/30.)

Žalobu o zaplacení kupní ceny za dodaný počítací stroj procesní soud prvé stolice rozsudkem ze dne 27. června 1929 zamítl. Odvolací soud usnesením ze dne 30. října 1929 zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, ježto jest zjistiti, k čemu směřovala vůle stran, zda k uzavření koupě ke zkoušce, tudíž nepodmínečné koupě podle čl. 341 obch. zák., či ke koupi na zkoušku podle čl. 339 obch. zák., v tomto případě, zda žalovaná ve zkušební lhůtě zboží schválila čili nic. Procesní soud prvé stolice poté rozsudkem ze dne 15. května 1930 žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil, mimo jiné z těchto důvodů: Ve věci samé jde o to, zda v souzeném případě jde o kup na zkoušku a zda žalovaná ve zkušební době kup schválila. Ze zjištěných skutkových okolností vysvítá, že vůle stran směřovala k tomu uzavříti kup na zkoušku a že zkušební doba nebyla omezena na měsíc listopad 1928, nýbrž jen na jeden měsíc, počínajíc dobou, kdy úřednictvo žalované započne s prací v nově adaptovaných kancelářských místnostech, což stalo se 10. prosince 1928, a že žalovaná ve zkušební lhůtě, která trvala od 10. prosince 1928 do 9. ledna 1929 stroj podle svého dopisu ze dne 7. ledna 1929 neschválila. Tomu-li tak, nestal se kup stroje, o nějž jde, hotovým a postrádá žaloba právního podkladu pro zažalovaný nárok.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání uplatňuje jako dovolací důvody mimo vadnost odvolacího řízení (čís. 2 § 503 c. ř. s.) a nesprávné právní posouzení věci (čís 4 § 503 c. ř. s.), že rozsudek odvolacího soudu je v rozporu s jeho zrušovacím usnesením ze dne 30. října 1929 a s právními názory tam vyslovenými. Dovolání není však opodstatněné. Z důvodů procesuálně ekonomických jest arciť souhlasiti se zásadou, že nejen soud prvé stolice, nýbrž i sám soud odvolací jest vázán právním názorem, vysloveným ve zrušujícím usnesení (§ 499 druhý odstavec c. ř. s.), neboť jinak by mohlo dojíti vždy znova ke zrušení rozsudku prvé stolice, kdyby odvolací soud při novém rozhodování změnil pokaždé právní názor, z něhož dříve vycházel. Avšak není o sobě dovolacím důvodem podle § 503 c. ř. s., že se odvolací soud ve svém rozsudku odchýlil od právního názoru, který vyslovil dříve ve zrušovacím usnesení. Podle čís. 4 § 503 c. ř. s. lze rozsudek odvolacího soudu napadati jen pro právní názor, o který rozsudek je opřen, tedy nikoliv pro právní názor, vyslovený ve zrušovacím usnesení, když odvolací soud, rozpoznav jeho mylnost, v rozsudku se od něho odchýlil. Bylo by v příkrém rozporu se zásadami procesní ekonomie, kdyby v takovém případu odvolací soud musel na dovolání býti dovolacím soudem přinucen, aby rozhodl podle mylného názoru, ve zrušovacím usnesení vysloveného, poněvadž jest jím vázán, a aby pak teprve na opětné dovolání proti tomuto novému rozsudku směl dovolací soud rozhodnouti podle správného právního názoru. V souzeném případě jest názor, z něhož odvolací soud ve svém rozsudku vycházel, že šlo o koupi na zkoušku, správný a odvolací soud správně rozpoznal, že záleží na tom, co strany ústně o zkušební lhůtě ujednaly, an ústní úmluvou obsah dopisu ze dne 5. listopadu 1928, byl doplněn a vysvětlen. Netřeba ani zkoumati, zda se přednes žalované při novém jednání o tomto ústním ujednání týká doplnění, nařízeného vrchním soudem; nejde tu o novotu již proto, že totéž alespoň v podstatných částech přednesla žalovaná již ve svém přípravném spise. Byl-li vrchní soud ve svém zrušovacím usnesení jiného mínění, bylo toto jeho mínění mylné.

Čís. 11378.

Pojišťovací smlouva.

Ujednáním, jímž se pojištěnec zavázal, že zapraví další splátku na první roční premii, dospělou určitého dne, v měsíčních splátkách, počínajíc pozdějším dnem, pod ztrátou lhůt, nebyla pojištěnci povolena dodatečná lhůta ku plnění, nýbrž byla smluvně odsunuta doba splatnosti. Dodatečná lhůta počala tu plynouti ode dne, kdy uplynula nová lhůta k zapravení první měsíční splátky.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv I 25/31.)

Žalovaný byl pojištěn u žalující pojišťovny na život a měl platiti v prvém roku poloroční premii 4.290 Kč dne 1. ledna a dne 1. července 1929. První poloroční premii žalovaný zaplatil, druhou nikoliv, načež se žalobkyně žalobou, zadanou na soudě dne 29. ledna 1930, domáhala zaplacení premie za druhé pololetí 1929. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ujednáním ze dne 27. září 1929, podle něhož se žalovaný zavázal, že druhou pololetní splátku na první roční premii, dospělou dne 1. července 1929, zaplatí v měsíčních lhůtách po 1.400 Kč, počínajíc dnem 20. října 1929, pod ztrátou lhůt, nebyla povolena žalovanému dodatečná lhůta k plnění, jak mylně míní dovolání, nýbrž byla tím smluvně odsunuta doba splatnosti, jak správně uznal odvolací soud. Tato druhá pololetní splátka na první roční premii dospěla tudíž teprve dne 20. října 1929, a to celá, jelikož již první lhůta nebyla dodržena. Podle § 4 (2) všeobecných pojišťovacích podmínek poskytuje žalující pojišťovna v případě, že následná splátka na první roční premii nebyla zaplacena zavčas, t. j. v době její dospělosti, jednoměsíční dodatečnou lhůtu a platí za výpověď, nepodá-li společnost žalobu do tří měsíců od uplynutí této dodatečné lhůty. Tato tříměsíční lhůta počala tudíž plynouti teprve ode dne 20. listopadu 1929 a uplynula podle toho teprve dne 20. února 1930, tedy po podání žaloby, jež došla na soud dne 29. ledna 1930.

Čís. 11379.

Pokud nebyl zápisek (§ 265 c. ř. s.) osnovou jednacího protokolu.

Přesahoval-li zápisek meze § 265 c. ř. s., mělo to býti vytýkáno podle § 196 c. ř. s.

Záleží na tom, zda obsah zápisku byl přednesen, nikoliv na tom, zda byl soudcem přečten.

Není-li v protokole udáno, že byl obsah zápisku přednesen, nelze k němu přihlížeti.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv I 2176/31.)

Žalobě o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného bylo vyhověno soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázkách, oněž tu jde, v

důvodech:

Dovolání opřené o dovolací důvody čís. 1, 2, 3, 4 § 503 c. ř. s. není opodstatněno. Zákon v § 477 čís. 8 c. ř. s. zakazuje pod zmatečností, by nebyly zakládány osnovy jednacích protokolů stranami sepsané. Rozhoduje tedy, zda zápisek založený žalovaným jest osnova jednacího protokolu. Co jest tím rozuměti, vyplývá ze zprávy společné konference (materialie k zákonům o civ. ř. s. sv. 2 str. 322), která o tom praví: »Zakládání osnov protokolů podle způsobu dnešního summárního řízení, zvrhnutí protokolování v obyčejnou výměnu spisů, má činiti zmatečným celé řízení i s rozsudkem«, a dále: »Taková sankce asi zabrání s dodatečnou pevností trvale všem pokusům přenésti dlouholeté zvyklosti a pohodlnosti do nového procesu a tím mařiti jeho cíle.« O založení takové osnosy tu však nejde, nýbrž jde o zápisek podle § 265 c. ř. s. Přesahoval-li zápisek meze, vytčené v § 265 c. ř. s., mělo to býti vytknuto podle § 196 c. ř. s., což se nestalo. Pokud jde o čís. 2 § 503 c. ř. s., záleží především na tom, zda obsah zápisku byl žalovaným přednesen, nikoliv na tom, že nebyl soudcem přečten; neboť soudce smí přihlížeti jen k tomu, co bylo stranami předneseno. Paragraf 265 c. ř. s., nedovoluje »přednésti« námitky a návrhy ve formě zápisku, nýbrž předepisuje, by návrhy a prohlášení, které strana učinila, t. j. ústně přednesla, byly na jisto postaveny podáním krátkého zápisku. V § 265 třetí odstavec c. ř. s. se sice nařizuje, by zápisek byl přečten, ale to proto, by mohlo býti zkoumáno, zda to, co bylo předneseno, jest správně v zápisku uvedeno. Že obsah zápisku byl ústně přednesen, není v protokole udáno. Proto nesmělo k němu býti přihlíženo.

Čís. 11380.

Kaučni hypoteky.

Nárok na částku uloženou podle § 224 ex. ř. může býti opřen jen o nároky, které vznikly po rozvrhovém roku.

Nebyly-li ohlášeny nároky z poměru kaučního, nebo byly-li ohlášeny, ale nevyčerpávají celou kauci, a kaučni poměr trvá dále, uloží se celá částka nebo celý nevyčerpaný zbytek.

Tam však, kde zástavní kaučni poměr přestal rozvrhem, jak jest tomu u pohledávek za vedlejší poplatky a útraty, které jsou zajištěny kaučni hypotekou vedle hlavní hypoteky, které se z nejvyššího podání dostává úhrady ať hotově nebo převzetím, jest účtovati při rozvrhu všechny vedlejší poplatky kryté kaucí.

Ustanovení § 224 ex. ř. nevylučuje platnost předpisu § 210 ex. ř. pro ony nároky z kaučních hypotek, které vznikly do rozvrhu a jež při něm byly již známé a určitelné.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, R II 397/31.)

Rekursní soud nevyhověl rekursu vymáhající a zároveň knihovní věřitelky do usnesení o rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost. Důvody: Stěžovatelka brojí proti tomu, že jí nebyla v pořadí přikázaných pohledávek přiznána celá kauce pro příslušenství 1500 Kč a 1000 Kč, pokud se týče, že tyto částky nebyly uloženy na úroky, a poukazuje k tomu, že dlužníci jí ještě dluhují útraty dlužního listu a poplatky. Protože stěžovatelka dotyčné částky neúčtovala, přichází v úvahu jen uložení na úrok podle § 224/ 2 ex ř. Takové uložení děje se k zajištění nároků, které věřiteli znovu povstanou až do skončení kaučního poměru, to jest v souzeném případě, v němž pohledávky z nejvyššího podání úplně došly zaplacení, až do udělení příklepu. Měla-li knihovní věřitelka skutečně v té době ještě pohledávku na příslušenství, spadající do rámce kauce, byla podle § 211 prvý odstavec ex. ř. povinna tuto pohledávku účtovati. Neučinivši tak, nemůže nyní žádati uložení k zajištění částek jí prý ještě příslušejících, protože podle § 224 druhý odstavec ex. ř. uložení se děje jen ve prospěch nároků, které znovu vzniknou až do skončení kaučního poměru, nové nároky však vzhledem ke skončení kaučního poměru příklepem v souzeném případě co do důvodu již nejsou možné a v prvé stolici ani nebyly tvrzeny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z §§ 210 a 224 ex. ř. vysvítá že se uložení na úrok děje ke krytí nároků, které ještě nepovstaly, ale nikoli k úhradě nároků, které již vznikly a které podle § 210 ex. ř. měly býti ohlášeny pod následky tam uvedenými. Nárok na uloženou částku může býti tedy opřen jen o nároky, které vznikly po rozvrhovém roku. Nebyly-li ohlášeny žádné nároky z poměru kaučního, nebo byly-li ohlášeny, ale nevyčerpávají celou kauci, a poměr kaučí trvá dále, uloží se ovšem celá částka nebo celý nevyčerpaný zbytek. Ale tam, kde kaučí poměr zástavní přestal rozvrhem, jakž jest tomu u pohledávky na vedlejší poplatky a útraty, které jsou zajištěny kaučí hypotekou vedle hlavní hypoteky, které se z nejvyššího podání dostává úhrady ať hotově nebo převzetím, jest účtovati při rozvrhu všecky vedlejší poplatky kryté kaucí, ježto kaučí poměr likvidací hlavní hypoteky přestává a nové útraty, jež pro jejich podmíněnost nebo neurčitost by nebylo lze účtovati, již vzniknouti nemohly. Ustanovení § 224 ex. ř. proto nevylučuje platnost předpisu § 210 ex. ř. pro ony nároky z kaučních hypotek, které vznikly do rozvrhu a jež při něm byly už známé a určitelné. Neohlásila-li tedy dovolací rekurentka svůj nárok na útratách, které jí již vznikly a které při rozvrhovém roku byly určitelné, a kaučí poměr rozvrhem zanikl a hlavní pohledávka byla uhražena z nejvyššího podání, pokud se na ni ovšem dostalo, nebylo příčiny k tomu, by exekuční soud něco z nejvyššího podání ukládal podle § 224 ex. ř. (srov. nál. čís. 8357 sb. n. s.). Dovolací rekurentka se neprávem odvolává na rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 3017 a 3721 sb. n. s., ježto rozhodnutí ta se týkají uložení částek nejvyššího podání ke krytí pohledávek z kaučních hypotek, kde

poměr kaučí ještě nezanikl a nebylo jisto, že nové pohledávky v jeho rámci nevzniknou.

Čís. 11381.

Dal-li exekuční soud po pravoplatnosti rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodané svršky poukaz k vydání výtěžku vymáhajícímu věřiteli, není již příslušný k rozhodnutí o žalobě podle § 258 ex. ř., třebaže jeho poukaz k vydání výtěžku není ještě proveden.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, R II 399/31.)

Žaloba podle § 258 ex. ř. byla zadána na exekučním soudě v době, kdy rozvrhové usnesení již nabylo právní moci. Soud prvé stolice odmítl žalobu pro místní nepříslušnost. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by o žalobě dále jednal a rozhodl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle § 258 ex. ř. jest exekuční soud příslušný k rozhodnutí o žalobě na přednostní uspokojení z dražebního výtěžku za svršky exekučně prodané, a to od započetí exekuce. Sporné jest, zda činnost exekučního soudu v den podání žaloby byla již ukončena, čili nic. Žaloba v souzeném případě byla podána již po pravoplatnosti rozvrhového usnesení, když již exekučním soudem bylo uloženo spořitelně města V., by dražební výtěžek vydala žalovanému, avšak přece ještě dříve, než vydání bylo spořitelnou provedeno, tedy ještě před tím, než výtěžek byl vydán vymáhajícímu věřiteli a jím přijat. První soud míní, že soudním poukazem spořitelně k vydání výtěžku vymáhajícímu věřiteli ukončena byla činnost exekučního soudu, poněvadž prý další postup jest věcí spořitelny. Rekursní soud naproti tomu hájí názor, že činnost exekučního soudu není skončena, dokud není rozvrhové usnesení úplně provedeno, dokud nebyl výtěžek vydán vymáhajícímu věřiteli. Tomuto názoru nelze však přisvědčiti, neboť, i když nelze vyloučiti možnost, že snad nebude proveden příkaz, by byl dražební výtěžek vydán, a že mohou nastati případy, že se bude muset soud i později znovu zabývati s vydáním dražebního výtěžku, jakž má na zřeteli rozh. 9374 sb. n. s., nelze s takovými mimořádnými případy počítati, any nemohou přijíti v úvahu, ano jde o zásadní řešení otázky, kdy končí mobilární exekuce a tím i příslušnost soudu podle § 258 ex. ř. Nelze zajisté připustiti, by se výkon exekuce protahoval do neurčita a by působnost vyjímečné normy § 258 ex. ř. stanovící příslušnost exekučního soudu, byla rozšiřována nad potřebu. Bylo proto přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu a obnoviti jeho usnesení.

Čís. 11382.

Nebyla-li v době rozsudku prvého soudu dosud sjednána dohoda o likvidaci právních poměrů spořitelny města Těšína, a spořitelna se

domáhala zaplacení v československých korunách, kdežto zástavní právo pro zažalovanou pohledávku bylo vtěleno podle dlužní listiny z roku 1908, nebylo přípustné za účinnosti čl. 40 smlouvy s republikou Polskou ze dne 23. dubna 1925, čís. 56 sb. z. a n., a závěrečného protokolu k její části V., by soudy rozhodovaly o zažalované pohledávce, zda Těšínské spořitelně přísluší, zda jí přísluší tak, jak jest žádána a zda jest likvidní.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv II 538/30.)

Žalující Těšínská spořitelna domáhala se na žalovaných, by jí zaplatili v československých korunách pohledávku, jež byla vtělena na nemovitosti žalovaných na základě dlužní listiny ze dne 12. února 1908. Oba nižší soudy žalobu pro tentokráte zamítly.

Nejvyšší soud zrušil k dovolání žalobkyně rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením z úřadu jako zmatečné a žalobu odmítl.

Důvody:

Podle závěrečného protokolu k části V. smlouvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o otázkách právních a finančních čís. 56 z roku 1926 sb. z. a n. má býti zjištěn stav aktiv a pasiv žalující spořitelny města Těšína zvláštní smíšenou komisí československo-polskou, by byl tak připraven základ pro dohodu o likvidaci právních poměrů této spořitelny ve smyslu článku 40 smlouvy. Ježto závěrečný protokol byl prohlášen za podstatnou součást smlouvy čís. 56/1926, týká se vyhražená zvláštní dohoda (čl. 40 smlouvy) o likvidaci právních poměrů žalující spořitelny též jejích dlužníků a zažalovaná pohledávka jest nepochybně též částí aktiv žalobkyně. Ježto v době rozsudku prvého soudu nebyla ještě dohoda o likvidaci právních poměrů žalující spořitelny sjednána a žalující spořitelna se domáhá zaplacení v československých korunách, kdežto zástavní právo jest vtěleno — jak žalobkyně sama udává — podle dlužní listiny ze dne 12. února 1908, nebylo přípustné za účinnosti článku 40 smlouvy a závěrečného protokolu k její části V., by soudy rozhodovaly o žalobní pohledávce, zda žalobkyni přísluší, zda jí přísluší tak, jak jest žádána, a zda jest likvidní, nýbrž měl žalobu již prvý soud pro nepřípustnost pořadu práva odmítnouti. Napadený rozsudek, rozsudek prvého soudu i s předchozím řízením jsou tedy zmatečné podle § 477 čís. 6 c. ř. s. a, ježto k nepřípustnosti pořadu práva jest hleděti z úřadu v každém období sporu (§ 240 třetí odstavec c. s. ř.), bylo je dovolacím soudem z úřadu zrušiti a žalobu odmítnouti (§ 42 druhý odstavec j. n., srov. také sb. n. s. čís. 9878 a neuveřejněné rozhodnutí č. j. R II 270/30, která se týkají téže spořitelny.)

Čís. 11383.

Bylo-li manželství rozvedeno od stolu a lože, nelze napotomní žalobě jednoho z manželů o rozvod manželství čeliti námitkou věci rozsouzené, opírá-li se tato žaloba o rozvodové důvody, vzešlé prý za soužití manželů po povolení rozvodu.

I soudu neoznámené opětné spojení manželů má právně týž účinek jako oznámené (§ 110 obč. zák.), lze-li z okolností míti za to, že bylo obmýšleno jako trvalé. Není-li tomu tak, trvají účinky rozvodu a jest novou žalobu o rozvod manželství zamítnouti.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv II 872/ 30.)

Manželství Františka a Růženy L-ových bylo usnesením ze dne 18. února 1927 dobrovolně rozvedeno od stolu a lože. V červnu 1927 žili František a Růžena L-ových opět nějaký čas pospolu, aniž oznámili soudu opětné spojení. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se Růžena L-ová, by její manželství s Františkem L-em bylo rozvedeno od stolu a lože z viny žalovaného, a uváděla jako rozvodový důvod zlé nakládání za onoho spolužití v červnu 1927. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu ze všech dovolacích důvodů podle § 503 c. ř. s. Zmatečnost řízení (§ 503, čís. 1 c. ř. s.) vidí v tom, že, ačkoliv usnesení krajského soudu ze dne 18. února 1927 Ck II 407/26 o dobrovolném rozvodu nebylo odčiněno trvalým opětným soužitím manželů, takže stav založený soudně povoleným rozvodem dosud trvá, byla projednána žaloba o opětný rozvod téhož manželství, kteréžto žalobě prý vadí i překážka věci rozsouzené. Výtka tato jest činěna neprávem. Zmatečnost řízení předpokládá, by tu byl některý z důvodů zmatečnosti uvedených v § 477 c. ř. s. Dovolatel však neuvádí, který zmatek překáží projednání této rozepře, a ani z úřadu nelze v postupu nižších soudů shledati některý z nich. Námitka věci rozsouzené předpokládá kromě jiného, by rozepře již jednou pravoplatně rozhodnutá, byla mezi týmiž osobami opětně zahájena. Kdežto předmětem rozepře Ck II 407/26 byly rozvodové důvody, jež předcházely žalobě ze dne 22. listopadu 1926, jsou předmětem nynějšího sporu o rozvod okolnosti tvořící prý rozvodové důvody, jež se udály za opětného soužití manželů v červnu 1927. Jest tedy předmětem nynějšího sporu časově i věcně jiný skutkový děj, než byl ve sporu Ck II 407/26. Není proto odůvodněna námitka věci rozsouzené.

Odůvodněna jest však výtka nesprávného posouzení věci po stránce právní (§ 503, čís. 4 c. ř. s.). Podle plenárního usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 1927, Pres 719/27, čís. 7622 sb. n. s. lze odčiniti rozvod již návratem k soužití soudně rozvedených manželů. Oznámí-li manželé opětné spojení soudu, má to ten význam, že si manželé odpustili, má to tudíž význam skutečnosti zrušující rozvod bezpodmínečně, kdežto, nestalo-li se oznámení, lze se o to příti a činiti na příklad námitku, že spojení bylo obmýšleno jen na zkoušku, jen pod-

mínečně, že se manžel, přijímající druhého manžela na milost, nechtěl vzdáti svých práv nabytých rozvodem. Má tedy opětné, soudu neoznámené spojení manželů právně týž účinek jako oznámené, jen lze-li z okolností míti za to, že bylo obmýšleno jako trvalé. A tu jest již z přednesu stran zjevno, že tomu tak nebylo. Nesporné jest, že manželé neoznámili soudu opětný návrat k manželskému soužití, takže tu není právní domněnky o zrušení rozvodu, jak o ní mluví shora uvedené plenární rozhodnutí. Žalobkyně udala v žalobě, že se vrátila k manželu, domnívajíc se, že soužití bude snesitelné, že žili spolu krátký čas a že již seznala, že snesitelné soužití není možné. Žalovaný manžel uvedl v žalobní odpovědi, že se žalobkyně jednoho dne objevila v jeho bytě, že ji nechtěl přijmouti, ale konečně k ní prohlásil, »můžeš, budeš-li dělati dobrotu, zůstati«, že zůstala čtrnáct dnů, aniž mezi nimi došlo k souloži, poněvadž žalovaný trpěl močovými kaménky, a doložil, že nelze spolužití čtrnáctidenní pokládati za manželské, poněvadž se nesplnil jeho předpoklad, obnova pohlavních styků. Při důkazu výslechem stran uvedla žalobkyně nepřísežně, že manželé spolu bydleli tři neděle a spolu též souložili, kdežto manžel nepřísežně uvedl, že spolužití trvalo jen týden a že se žalobkyní nesouložil. Nižší soudy zjistily, že manželé spolu žili znovu krátkou dobu, že jedli u společného stolu a že došlo mezi nimi i k pohlavnímu styku, a usoudily z toho, že strany obnovily, třebas i jen na krátkou dobu, skutečně manželské společenství. Tento úsudek nejvyšší soud nesdílí, neboť již z přednesu stran vysvítá, že manželka šla k manželu s nejistotou, doufajíc jen, že opětné spolužití bude snesitelné, kdežto manžel ji přijal jen na zkoušku, s výhradou, bude-li dělati dobrotu, z čehož lze usuzovati, že se nechtěli ihned vzdáti svých práv z rozvodu. Uváží-li se dále, že opětné soužití trvalo jen zcela krátkou dobu čtrnáct dnů až tři neděle a že se manželé v nevůli rozešli, není o tom pochybnosti, že nebylo mezi manžely opravdové vůle založiti opětné trvalé spojení manželské, byť i po tu krátkou dobu, jak zjištěno, u společného stolu jedli a mezi nimi k pohlavnímu styku došlo, neboť tyto okolnosti nejsou jediné rozhodnými, any ostatní okolnosti nasvědčují opaku, ani manželé nedovedli ani po tak krátkou dobu, jak zjištěno, žíti spolu v míru, lásce, ve vzájemné úctě a ve snášenlivosti. Nejvyšší soud dospěl z těchto okolností k závěru, že strany nezamýšlely opětné trvalé spojení, že se mezi nimi stal jen nezdařený pokus, který ukázal nemožnost trvalého manželského soužití, čímž nebyl odčiněn soudně povolený dobrovolný rozvod. Rozvod ten i jeho účinky dosud trvají a nemá proto opětná žaloba manželky o nedobrovolný rozvod právní podklad a bylo ji tudíž zamítnouti již z tohoto důvodu.

Čís. 11384.

Pojišťovací smlouva.

Navrhl-li pojištěnec pojištění podle určité sazby, neučiniv si při tom co do výše premie v přihlášce výhradu, a pojišťovna přijala tento návrh a stanovila premii podle navržené sazby, nemůže pojištěnec namítati, že ho pojišťovací agent (jenž nebyl agentem uzavírajícím) ujišťoval, že premie nebude přesahovati určitou (nižší) částku, a že se chtěl jen za tohoto předpokladu dáti pojistiti.

Sprostředkovací agent jest ve smyslu § 875 obč. zák. třetí osobou, jež měla účast na pojistníkově klamu.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv II 36/31.)

Žalovaný navrhl žalující pojišťovně životní pojištění podle sazby III. A., žalující pojišťovna přijala tento návrh a stanovila premii podle navržené sazby. Proti žalobě o zaplacení první premie 2.324 Kč 40 h namítl žalovaný najmě, že ho sprostředkovací agent žalobkyně ujišťoval, že čtvrtletní premie nebude přesahovati 400 Kč. Oba nižší soudy žalobu zamítly, Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. jest důvodné již proto, že nižší soudy mylně posoudily věc po stránce právní. Podle přihlášky, žalovaným vlastnoručně podepsané, navrhl žalovaný pojištění podle sazby III. A., neučiniv si při tom co do výše premie v přihlášce výhradu, a žalující pojišťovna přijala tento návrh a stanovila premii podle navržené sazby. Nelze proto mluviti o tom, že nedošlo ke smlouvě pro nedostatek srovnalé vůle stran (§ 869 obč. zák.). Nic na tom nemění okolnost, že agent Vladislav P. ujišťoval žalovaného, že čtvrtletní premie nebude přesahovati 400 Kč a že se žalovaný snad jen za tohoto předpokladu chtěl dáti pojistiti, neboť jest nesporno, že Vladislav P. nebyl agentem uzavírajícím, a nerozhodovalo proto, co žalovaný projevil k němu, nýbrž co projevil k žalující pojišťovně, jinými slovy, co se stalo obsahem přihlášky jím podepsané, jež jediné byla a mohla býti žalobkyni podkladem pro rozhodnutí, zda má návrh přijati, či odmítnouti, zejména ano nebylo ani tvrzeno, že ústně učiněná výhrada byla žalobkyni sdělena dříve, než návrh přijala (srovn. sb. n. s. 6628). Ale žalovaný nemůže s úspěchem namítati ani, že byl agentem Vladislavem P-em uveden v omyl, neboť, byl-li Vladislav P. jen agentem sprostředkovacím, byl ve smyslu § 875 obč. zák. třetí osobou, jež měla účast na pojistníkově klamu, jak Nejvyšší soud již opětně vyslovil a blíže odůvodnil (srovn. rozh. uveř. ve sb. n. s. pod čís. 3609, 5808 a 6628), a předpokládalo tudíž použití ustanovení §§ 870—874 obč. zák., by se žalobkyně byla súčastnila jednání svého agenta anebo o něm patrně musila věděti, což v prvé stolici nebylo tvrzeno.

Čís. 11385.

Likvidace veřejné obchodní společnosti.

Vysvítá-li z výpisu z obchodního rejstříku, že likvidatoři podpisují firmu společně, nasvědčuje to kolektivnímu zastupování.

Z toho, že pohledávce z obchodního spojení se společností v likvidaci bylo ve vyrovnání (podle čís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.) společnosti přiznáno hlasovací právo a že nebyla popřena, nelze usuzovati, že jest na ni hleděti jako na pohledávku vzniklou z obchodů likvidatorem nově uzavřených k dokončení dříve již zahájených obchodů.

Z právních jednání, jež uzavřeli likvidatoři v mezích své zákonné působnosti, jsou společníci zavázáni právě tak, jako z právních jednání zákonných zástupců společnosti za jejího trvání, šlo-li o obchody, jež směli likvidatoři nově ujednati.

Nový obchod likvidatorů jest jen tehdy platný, byl-li uzavřen jen za účelem skončení obchodů dosud nevyřízených, leč že by bylo prokázáno, že spolusmluvník, vynaloživ náležitou péči, byl oprávněn míti za to, že jde o obchod, spadající v rámec přípustné činnosti likvidatorů.

(Rozh. ze dne 5. února 1932, Rv II 109/31.)

Žalobou, o niž tu jde, byl žalující firmou žalován Mořic H. jako veřejný společník protokolované společnosti Wenzel W., H. et Comp., o zaplacení zbytku kupní ceny, vyúčtované ke dni 15. března 1926 částkou 12.010 Kč 37 h za zboží dodané prý této společnosti. Podle výpisu z obchodního rejstříku byla řečená společnost dne 19. srpna 1924 zrušena a vstoupila v likvidaci. Likvidatory byli Mořic H., Ignác L., Ludvík R. a firma M. Dne 20. března 1926 byli tito tři odvoláni a nově zřízeni za likvidátory Václav W. a Arnošt P. O jmění společnosti v likvidaci bylo dne 15. března 1926 zahájeno vyrovnací řízení, které bylo skončeno dne 26. června 1926. Podle žaloby přihlásila prý žalobkyně k vyrovnacímu řízení svou pohledávku, která byla uznána a přiznáno jí hlasovací právo. Vyrovnání bylo prý uzavřeno 20. května 1926 a měla žalobkyně dostati 30%ní kvotu své pohledávky, splatnou v určitých lhůtách. Žalovaný jako veřejný společník zaplatil prý některé kvoty, ale zůstal v prodlení s částí posledně placené kvoty a s dalšími splátkami. Proto prý celá původní pohledávka oživla a žaluje se zbytek 8.647 Kč. Žalovaný prý také výslovně udal, že je povinen zaplatiti nedoplatek kvot. Žalovaný namítl v podstatě, že jde o šest různých objednávek z let 1925 a 1926, učiněných tehdy již společností v likvidaci, že však tyto obchody jsou neplatné, jednak proto, že nebyly ujednány všemi likvidatory, jednak, že šlo o obchody nové a nikoli o takové, které by sloužily jen k ukončení obchodů již zahájených. Mimo to není prý vůbec povinen platiti pohledávku vzniklou proti společnosti v likvidaci, jejíž výši také popřel. Ostatně jeho závazek byl by promlčen a ve vyrovnacím řízení bylo ustanoveno, že veškeré pohledávky má zaplatiti Dr. Richard A. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by po případném dalším jednání znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud vyhověl žalobě, nevyřídiv všecky námitky žalovaného, a, pokud tak učinil, nelze s jeho právním názorem naveskrz souhlasiti. Především nezjistil, o jaké obchody vlastně šlo a kdo je se žalobkyní ujednal. V rozsudku mluví se o obchodech uzavřených likvidatorem, tedy jediným, ač v roce 1925 a 1926, kdy se podle tvrzení žalovaného staly objednávky, byli likvidatoři čtyři. Podle čl. 136 obch. zák. však, je-li několik likvidatorů, mohou tito s právním účinkem jednati jen společně, není-li výslovně ustanoveno, že mohou jednati i jednotlivě. Z výpisu z obchodního rejstříku vysvítá, že likvidatoři podpisují firmu společně, což by nasvědčovalo jen kolektivnímu zastupování. Podle čl. 131 obch. zák. mohou však likvidatoři za společnost uzavírati nově jen taková právní jednání, kterých jest třeba k ukončení obchodů ještě nevyřízených. To přiznává sice i odvolací soud a vychází z předpokladu — aniž učinil přesná zjištění — že zažalovaná pohledávka vypršťila z obchodního spojení žalobkyně se společností v likvidaci za dodané zboží, že tedy nešlo v podstatě o obchody uzavřené likvidatorem k ukončení již zahájených obchodů, ale má za to, že tento nedostatek byl zhojen tím, že pohledávka byla ve vyrovnacím řízení společnosti v likvidaci uznána, žalobkyni uděleno hlasovací právo, takže se plnou měrou stala účastnou účinků vyrovnacího řízení a na pohledávku jest hleděti jako na pohledávku z obchodů likvidatorem nově uzavřených k dokončení dříve již zahájených obchodů. S tímto právním názorem nelze souhlasiti, i kdyby předpoklad jeho byl správný. Z přiznání hlasovacího práva a z opomenutí popření ve vyrovnacím řízení nelze ještě usuzovati, že pravost pohledávky byla uznána, neboť pohledávky, jimž bylo hlasovací právo přiznáno, nemusí býti ještě bezpodmínečně pravé. Důvody, které vedly ve vyrovnacím řízení dlužníka k tomu, by pohledávku popřel neb se o ni neprohlásil nebo ji uznal, mohou býti různé. Leč z toho nelze ještě s určitostí dovozovati neobmezené, bezpodmínečné uznání pohledávky, ježto zkoumání pohledávek ve vyrovnacím řízení se děje jen ke zjištění hlasovacího práva věřitele beze všech důsledků pro poměr mezi věřitelem a dlužníkem, zejména nezjednává exekuční titul jako v řízení konkursním. (To platí ovšem podle norem vyrov. řádu zavedeného cís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák., jichž v souzeném případě jest použíti.)

Pokud jde o námitku žalovaného, že neručí vůbec za pohledávky vzniklé proti společnosti v likvidaci, jest uvésti, že z právních jednání, která uzavřeli likvidatoři v mezích své zákonné působnosti, jsou společníci zavázáni právě tak, jako z právních jednání zákonných zástupců společnosti za jejího trvání (čl. 133, 137, 144 a 112 obch. zák., srov. Randa, Handelsrecht II. § 27). Obdobně jest použíti i předpisů II. knihy prvního titulu, šestého oddílu obchodního zákona (čl. 146—149 obch. zák.), pojednávajícího o promlčení žalob proti společníkům (srv. Staub-Pisko, dodatek k čl. 145 obch. zák.). Ručí tudíž společníci i za pohledávky proti společnosti v likvidaci vzniklé, pokud se týče z obchodů touto společností ujednaných, ale zase jen tehdy, šlo-li o obchody, které

likvidatoři směli nově ujednati. Ustanovení, že likvidatoři mohou uzavříti nové právní jednání jen za účelem skončení obchodů dosud nevyřízených, působí také na venek proti třetím osobám v ten způsob, že nový obchod jest jen tehdy platný, stal-li se za zmíněným již účelem, leč že by bylo prokázáno, že spolusmluvník, vynaloživ náležitou péči, byl oprávněn míti za to, že jde o obchod, spadající v rámec přípustné činnosti likvidatorů (srov. Staub-Pisko § 8 při čl. 137 obch. zák.). Otázku promlčení lze řešiti teprve, až budou zjištěny skutkové předpoklady vzniku sporné pohledávky a případného jejího uznání žalovaným samým, jímž se odvolací soud vůbec nezabýval. Nepovšimnutou zůstala také námitka žalovaného, že ve vyrovnacím řízení bylo ustanoveno, že veškeré pohledávky má zaplatiti Dr. Richard A., jakož i okolnost, že žalovaný popřel i výši uplatněné pohledávky. Poněvadž dovolací soud nemá potřebného skutkového zjištění ve směrech již naznačených, nemohl ihned ve věci rozhodnouti a proto nezbylo, než aby nejen rozsudek odvolacího soudu, nýbrž i rozsudek soudu prvé stolice, jenž již těmito vadami byl zasažen, byly zrušeny a věc vrácena soudu procesnímu, by po případném dalším jednání znovu rozhodl.

Čís. 11386.

Prohlásil-li žalobce v žalobě o zaplacení peněžité pohledávky, že se žalovaný může osvoboditi od zažalovaného plnění v penězích dodáním určitého množství cenných papírů, nejde o případ § 410 c. ř. s. a nelze tuto nabídku pojati do rozsudku. Se stanoviska civilního soudního řádu (najmě § 235 c. ř. s.) není závady, by žalobce od ní neupustil. Nabídka ta jest nabídkou hmotněprávní podle § 861 obč. zák.

(Rozh. ze dne 6. února 1932, R I 1106/31.)

Soud prvé stolice zamítl návrh žalovaného, by nebyla připuštěna nová úprava žalobní prosby učiněné žalobcem při ústním jednání dne 11. ledna 1930 v ten způsob, že žalobce upouští od toho, že by se žalovaný mohl zprostiti zaplacení 1,072.240 Kč dodáním 2.062 akcií. Důvody: Soud návrh žalované strany zamítl a novou úpravu žalobní prosby připustil, ježto v souzeném případě nejde o změnu žaloby, jak tvrdí žalovaná strana, nýbrž jen o omezení žalobní žádosti alternativní, což není podle § 235 čtvrtý odstavec c. ř. s. považovati za změnu žaloby. Rekursní soud vyhověl návrhu žalovaného a nepřipustil řečenou novou úpravu žalobního návrhu. Důvody: Strana žalující domáhá se žalobou zaplacení 1,072.240 Kč s přísl., prohlašujíc, že se žalovaní mohou zaplacení zprostiti dodáním 2.062 kusů akcií firmy S. Prohlášení toto není požadavkem alternativního plnění, nýbrž nabídkou žalované straně, jímž se jí dává možnost, by se alternativním plněním zbavila zažalovaného plnění. Tuto nabídku nelze ovšem zařaditi pod ustanovení § 410 c. ř. s., které má na mysli jen alternativní

plnění peněžité a předpisuje, by možnost tohoto plnění byla pojata do rozsudku. Nabídce té nelze rozuměti jinak, než že žalovanému přísluší právo uspokojiti žalobce jiným způsobem a že žalující strana možnost tohoto plnění mu poskytuje až do lhůty § 12 ex. ř., tedy až do skutečného plnění a že také až do této doby vyhrazuje žalovaným rozhodnutí o nabídce. Není ovšem správný názor žalované strany, že změna žaloby není přípustna, omezí-li se žádání žalobní ve hlavní věci, jakž plyne z ustanovení § 235 c. ř. s., než podle názoru odvolacího soudu nemůže žalující strana bez svolení žalované strany na oprávnění žalovaného nic měniti, leda že by od žalobního žádání upustila. Pokud jde o povahu prohlášení žalující strany, má význam jen jako změna žaloby, kterou bez svolení žalované strany podle § 235 odstavec prvý a druhý c. ř. s. nelze připustiti. Ustanovení § 235 odstavec druhý a třetí c. ř. s. vzhledem k povaze věci použíti nelze.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávnění. Jest přisvědčiti rekursnímu soudu, že tu nejde o případ § 410 c. ř. s., neboť žalobní prosba zní na odsouzení žalovaných k zaplacení peněžité částky, kdežto § 410 c. ř. s. předpokládá, že se v rozsudku přisuzuje předmět, který nezáleží v peněžité sumě. Než, prohlásila-li žalobkyně v žalobě, že se žalovaní mohou osvoboditi od plnění zažalované peněžité částky dodáním určitého množství akcií firmy S., nemohla by býti tato nabídka pojata do rozsudku právě proto, že tu není předpokladů § 410 c. ř. s. a jest tudíž po stránce procesuální úplně bezvýznamná. Nemůže tedy býti překážkou se stanoviska civilního řádu soudního, obzvláště podle § 235 c. ř. s., by žalobkyně od ní neupustila. Onu nabídku jest považovati za nabídku hmotně-právní podle § 861 obč. zák. a v tomto směru se ponechává žalovaným, by ve sporu po případě namítali, že ji platně přijali a že tímto způsobem byl právní poměr mezi stranami upraven. Dovolacímu rekursu bylo proto vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 11387.

Nebyla-li v usnesení o zabavení nároku doručeném poddlužníkovi výslovná zápověď plnění, nebylo zabavení vykonáno. Lhostejno, že poddlužník měl za to, že doručené mu usnesení obsahuje mlčky i zápověď plnění.

(Rozh. ze dne 6. února 1932, Rv I 1713/30.)

K vydobytí nároku proti firmě R. byla povolena exekuce zabavením nároku dlužnice proti československému železničnímu eráru na vydání cisternového vozu. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se firma S. (jež byla totožna s firmou R.) na československém eráru vydání cisternového

vozu. Žalovaný erár namítl najmě, že nemůže vůz vydati, dokud nebude zrušena exekuce na nárok na vydání vozu. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Soud odvolací má za správný právní názor soudu prvé stolice, že k výkonu zabavení nároku na vydání vagonu podle ustanovení §§ 325 a 294 ex. ř. jest potřebí, by žalované straně jako poddlužnici byla doručena zápověď soudu, plniti exekutovi, tedy žalující straně vagon vydati. Ana zápověď taková vůbec nebyla vydána a usnesení o exekuci zabavením nároku na vydání vagonu vydané exekučním soudem v Praze ze dne 18. února 1928 ji neobsahuje, nebylo zabavení nároku ještě vykonáno. Plyne to z výslovného ustanovení § 294 ex. ř.; doručení usnesení povolujícího sice zabavení nároku avšak nezakazujícího poddlužníku plniti, nemůže nahraditi tento zákonem výslovně přikázaný zákaz. Výkon exekučního zabavení jest závažným zásahem do práv dlužníkových a zákon stanoví pro vznik takového vážného účinku splnění určitých předpokladů přesně stanovených, a jest požadovati, mají-li býti účinky ty přiznány, přesné splnění předpokladů.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není pochyby o tom, že doručením usnesení exekučního soudu v Praze ze dne 18. února 1928 poddlužníkovi nebylo zabavení nároku na vydání cisternového železničního vagonu vykonáno, poněvadž usnesení neobsahovalo zákaz plnění k poddlužníkovi (§§ 325, 294 ex. ř.). Míní-li dovolatelka, že jde jen o formální nedostatek vyhotovení usnesení, poněvadž ve výroku o zabavení jest vtomně i zákaz z cisternou nakládati, jest na omylu. Doručení zápovědi poddlužníku je podstatnou podmínkou vzniku soudcovského zástavního práva k nároku na vydání věci, jest tudíž způsobem nabývacím a musí býti přesně splněn. Musí proto usnesení o zabavení nároku doručené poddlužníkovi obsahovati výslovnou zápověď plnění. Nestalo-li se tak, nebylo zabavení vykonáno, i když poddlužník má za to, že doručené mu usnesení obsahuje mlčky i zápověď. Poněvadž vagon nebyl zabaven, není místa pro žalobu podle § 37 ex. ř.

Čís. 11388.

Ochranu proti zlodějům postavením samostřílu, kterým mohl býti zloděj těžce poškozen, nelze uznati za přiměřenou ochranu (§§ 19 a 344 obč. zák.). Byl-li náhodou zloděj zasažen samostřílem do oka, ručí za tuto náhodu (§ 1311 obč. zák.) ten, kdo postavil samostříl s patronou nabitou na ostro.

Spoluzavinění poškozeného jest spatřovati v tom, že vlezl v noci na senník, kde neměl co dělati.

(Rozh. ze dne 6. února 1932, Rv I 2035/30.)

Žalovaný postavil na senníku samostříl, ježto pozoroval, že se mu ze senníku ztrácelo seno. Žalobce, leza na senník, byl zasažen broky ze samostřílu do oka. Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalovaný postavil samostříl na senníku proto, že pozoroval, že mu ze senníku jest kradeno seno, tedy u výkonu svého práva vlastnického. Jest uvážiti, zda výkon ten měl patrně za účel někoho poškoditi. Podle posudku soudního znalce byl náboj samostřílu tak slabý, že těžké poškození nebylo dobře možné, takže nemohl žalovaný úraz, z něhož jest žalováno, předvídati, to tím méně, ano se podle znaleckého posudku zasáhnutí oka broky mohlo státi jen tím, že žalobce na senník lezl. Opatřil-li žalovaný do samostřílu takový náboj, že broky při zkoušení samostřílu znalcem probily sice na vzdálenost 2·50 m papír bez podložky napjatý na dvou lištách, ale ve dřevěné bedně umístněné 2 cm za papírem zůstaly vězeti jen z části a jen na povrchu a že dle svědecké výpovědi MUDr. B-a ležela broková zrnka u žalobce také jen v kůži nebo těsně pod ní, nelze uznati, že postavení samostřílu mělo za účel, by někoho poškodilo (§ 1295, druhý odstavec, obč. zák.), spíše mělo za účel, by pachatele krádeže postrašilo a domácí lidi na pachatele upozornilo. Odvolací soud ani v neupevnění výstražného znamení, právě jako soud trestní, neshledává zavinění na straně žalovaného, uváží-li se, že samostříl byl postaven na půdě žalovaného a že neupevnění varovného znamení není v souzeném případě v příčinné spojitosti se zraněním žalobce, neboť, i kdyby takové znamení na půdě bylo, nebylo by za tmy viditelné a světelné znamení na senníku bylo by proviněním proti bezpečnostním předpisům. O překročení mezí ochrany majetku žalovaného rovněž nelze právem mluviti. O tom by se mohlo mluviti, kdyby samostříl byl postaven na místě, kudy cizí lidé, prodavači nebo návštěvníci, chodí, nikoli však, byl-li samostříl postaven na senníku žalovaného, který jest přístupný jen osobám domácím, které o postavení samostřílu věděly. Na úrazu svém vinen jest jen žalobce sám, který v listopadu 1928 mezi $^1/_2$ a $^3/_4$5 hod. ranní, tedy za úplné tmy přelezl třebas i skloněný plot dvora žalovaného, k senníku si postavil žebřík, který ležel u chléva, a vlezl do senníku, ať již z jakéhokoliv důvodu.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem po právu z jedné polovice.

Důvody:

Žalovaný postavil samostříl na senníku proto, že pozoroval, že mu ze senníku bylo kradeno seno, tedy k ochraně svého majetku. Žalovaný chtěl odvrátiti budoucí protiprávní zásah do svého vlastnictví. Ochrana vlastnictví jest ovšem přípustná (§§ 19 a 344 obč. zák.), ale jen způsobem přiměřeným. To plyne z ustanovení § 344 obč. zák., jenž mluví o přiměřeném násilí, a z ustanovení § 2 písm. g) tr. zák. o nutné obraně. Ochranu proti zloději sena postavením samostřílu, kterým, jak případ

ukazuje, mohl býti zloděj sena těžce poškozen, nelze uznati za přiměřenou ochranu ve smyslu citovaných zákonných předpisů. Žalovaný mohl předvídati tělesné ohrožení zloděje sena, použiv patrony nabité broky, třebaže byla nabita jen slabě. K odvrácení protiprávního útoku na svůj majetek použil nepřiměřené obrany, míru její ponechal čiré náhodě. Žalovaný mohl chrániti svůj majetek jinými vhodnými prostředky, aniž by byl ohrozil tělesnou bezpečnost osoby, před jejímž útokem na majetek chtěl se chrániti. K postrašení zloděje sena a k upozornění domácích lidí na něho stačilo nabíti samostříl slepou patronou. Usuzuje-li odvolací soud ve prospěch žalovaného, že za tmy nebylo by bývalo použití výstražného znamení nic platno, že postavení světelného znamení na senníku bylo by bývalo proviněním proti bezpečnostním předpisům, není tento závěr ve prospěch žalovaného správný, neboť, nebylo-li lze použíti výstražného znamení, o němž mluví § 336 písm. c) tr. zák., nesměl býti samostříl postaven. I když se zasáhnutí oka mohlo státi jen tak, že žalobce na senníku lezl, šlo by o náhodu, že žalobce byl ranou zasažen do oka, ale za tuto náhodu ručí podle § 1311 obč. zák. žalovaný, poněvadž ji přivodil svým zaviněním, postaviv samostříl s patronou na ostro nabitou. Odvolací soud neposoudil proto věc po právní stránce správně, vyloučiv zavinění žalovaného a vysloviv, že úrazem je vinen jen žalobce sám. Žalobce ovšem škodu spoluzavinil, neboť vlezl v noci na cizí senník v zlodějském úmyslu. Uvádí-li dovolatel, že žalovaný netvrdil, že žalobce vlezl na senník v zlodějském úmyslu, ocitá se sám v rozporu se spisy, a stačí ho poukázati na tvrzení žalovaného v žalobní odpovědi. Nehledíc k tomu, jest rozhodné, že žalobce za tmy bez vědomí a bez svolení žalovaného vlezl na senník, kde neměl co činiti. Bylo proto podle § 1304 obč. zák. uznati na dělenou vinu, u každého z polovice.

Čís. 11389.

Footbalová skupina tělocvičného spolku není samostatnou právnickou osobou. Peníze, jež členové footbalového oddělení získali pořádáním zápasů a zábav, jsou vlastnictvím spolku, nikoliv majetkem členů footbalového oddělení. Ten (bývalý člen spolku), u něhož byla v úschově vkladní knížka, na níž byly tyto peníze uloženy, jest povinen (§ 369 obč. zák.) ji vydati spolku po srážce toho, co si jednotliví členové footbalového oddělení uložili ze svých peněz na tutéž knížku.

(Rozh ze dne 6. února 1932, Rv I 2266/30.)

Žalující spolek domáhal se na žalovaném vydání spořitelní vkladní knížky, znějící na footbalové oddělení žalujícího spolku, jež byla v úschově žalovaného jako člena žalujícího spolku a jeho footbalového oddělení. Žalovaný byl ze spolku vyloučen. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: První soud správně vychází z předpokladu, že footbalové oddělení není právnickou osobou, takže nemohlo nabýti jmění, usuzuje však z toho, že jmění toho bylo nabyto členy footbalového oddělení a nemůže

náležeti nikomu jinému než členům footbalového oddělení. Tento závěr, jenž jest jádrem zamítacího rozsudku, jest však nesprávný, nechávaje otevřenou otázku, jakým způsobem jednotliví členové nabyli vlastnictví ke vkladu pro sebe. Žalovaný ani nenamítl, že členové oddělení byli vlastníky. Tuto právní konstrukci prvého soudu jest označiti za pochybenou. Odvolací soud vychází z tohoto: Když členové footbalového oddělení, kterému nesporně žalujícím spolkem bylo povoleno právo k volnému hospodaření s penězi, pořádáním zápasů a zábav ušetřili peníze, musely se tyto peníze státi vlastnictvím žalujícího spolku jako hlavního spolku a právnické osoby, neboť oddělení nemělo právnickou způsobilost a bylo jen pododdělením žalujícího spolku. Toto jmění nepřijde k dobru, jak se prvý soudce domnívá, ani ostatním nezúčastněným členům, nýbrž zůstává jměním spolku, jenž jako právnická osoba požívá týchž práv jako jednotlivci a podle § 18 obč. zák. jest způsobilý nabývati práv, tudíž i práva vlastnického, z druhé strany může býti zavázán věcně a obligačně. Jmění spolku jako takové není jměním jednotlivých členů spolku, nýbrž jměním spolku jako takového. Jest právně nezávažné, zda vede správu takovéto zvláštní podstaty sám spolek, či pododdělení, jádro otázky, komu přísluší vlastnické právo k této podstatě, není tím dotčeno. Byla-li, jako v souzeném případě, přenesena správa na pododdělení, není pododdělení ničím jiným než jednatelem spolku. Podle dále nesporného zjištění sdružilo se footbalové oddělení s jiným footbalovým oddělením ku společnému pořádání zápasů a zábav. Ani to není právně podstatné, aniž, že spolek dal footbalovému oddělení zápůjčku 200 Kč, z nichž bylo 100 Kč zpět placeno a zbytek byl darován. Toto zjištění nemohlo obstáti před ustanoveními občanského zákoníka, poněvadž footbalové oddělení nebylo právním podmětem a proto ani nemohlo uzavříti zápůjčku. Tuto skutečnost lze vykládati jen tak, že spolek ze všeobecného jmění určil 200 Kč pro zvláštní účel, pro opatření materiálu pro footbalové oddělení, a že činnosti pododdělení 100 Kč bylo vráceno do jmění spolku. Na právním názoru odvolacího soudu, že to, co uloženo podle vkladní knížky, jest vlastnictvím žalujícího spolku, nemůže nic změniti ani to, že ve vkladu jsou prý i peníze, které si členové pododdělení hodlali uspořiti pro zamýšlenou cestu do Berlína pro svou vlastní osobu. Ani tím nestala se vkladní knížka jako taková vlastnictvím footbalového oddělení nebo jednotlivých členů, neboť v každém případě nabytí vlastnictví jest se tázati po právním důvodu a po způsobu nabytí. O těchto požadavcích nedávají námitky žalovaného vysvětlení. Originerní nabývání vlastnictví jest již pojmově vyloučeno (§§ 381, 404 obč. zák.) a derivativnímu nabývání scházejí náležitosti §§ 423 a 425 obč. zák. Stručně budiž proto k otázce vlastnictví opakováno, že vlastnické právo k vkladní knížce přísluší žalujícímu spolku.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by v rozsahu zrušení o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest se zabývati především otázkou, o jakou

žalobu jde. Přihlíží-li se k přednesu žalujícího spolku v prvé stolici, nemůže býti pochybnosti o tom, že jde o žalobu vlastnickou po rozumu § 366 obč. zák. V opravném řízení dovolává se sice žalující spolek smlouvy schovací (§ 957 obč. zák.), při tom však přehlíží, že v prvé stolici nepřednesl, že mezi stranami došlo k uzavření smlouvy schovací, a z tvrzení, že žalovaný měl spornou vkladní knížku v úschově, nelze ještě souditi na takovou smlouvu. V řízení před procesním soudem tvrdil žalující spolek výslovně, že se žalovaný, v jehož úschově jako člena žalujícího spolku a jeho footbalového oddělení sporná knížka vždy byla, zdráhá knížku tu, která je vlastnictvím žalujícího spolku, vydati spolku, ač byl ze spolku vyloučen. Z toho jest zřejmo, že žalující spolek vyvozuje svůj vlastnický nárok na vydání knížky z poměru spolkového (zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. z.) a žaloba taková jest žalobou vlastnickou po rozumu § 366 obč. zák. (srov. rozh. čís. 3543, 3751 sb. n. s.). Ježto jde o žalobu vlastnickou, musí žalující spolek prokázati podle § 369 obč. zák., že sporná knížka jest jeho vlastnictvím a že žalovaný má knížku tu ve své moci (detenci). Že footbalová skupina žalujícího spolku nebyla samostatnou právnickou osobou, správně dovodil odvolací soud a žalovaný sám schvaluje v dovolání tento názor, má však za to, že sporná knížka patřila vlastnicky jednotlivým členům footbalového oddělení. Že tomu tak nebylo a ani býti nemohlo a že knížka byla a je vlastnictvím žalujícího spolku, správně vyložil odvolací soud a stačí dovolatele odkázati v té příčině na odůvodnění napadeného rozsudku. Jest proto žalovaný povinen vydati žalujícímu spolku spornou vkladní knížku, má-li ji dosud ve své moci, avšak samozřejmě po srážce těch částek, kterou nejsou spolkovým jměním proto, že si na knížku tu jednotliví členové footbalového sdružení uložili ze svých peněz na cestu do Berlína. Bude proto především zjistiti, zda žalovaný má dosud spornou vkladní knížku ve své moci, t. j. může-li fakticky s knížkou tou dosud nakládati, neboť z toho, na čem odvolací soud buduje své přesvědčení o detenci žalovaného, že žalovaný předal vkladní knížku dělnickému tělocvičnému a sportovnímu svazu, nelze o sobě bezpečně vyvoditi, že knížku má dosud ve své moci žalovaný. Nemá-li žalovaný knížku již ve své detenci, bude třeba zamítnouti žalobu. Zjistí-li se však, že žalovaný má dosud možnost fakticky s knížkou nakládati, bude třeba dále zjistiti, jaká částka na vkladní knížku uložená pochází ze zábav a z jiných podniků footbalového odboru a tvoří tudíž spolkové jmění a jaká připadá na částky, jež si jednotliví členové uložili na knížku prostřednictvím žalovaného. Rozsudek pak bude zníti na odsouzení žalovaného k vydání sporné vkladní knížky po srážce oněch částek, jež netvoří spolkové jmění, t. j. těch částek, jež si jednotliví členové prostřednictvím žalovaného uložili na knížku.

Čís. 11390.

Bylo-li nucené vyrovnání v konkursu potvrzeno před 1. srpnem 1931, nelze na ně použíti předpisu § 163 zákona ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., nýbrž jest je posuzovati podle ustanovení konkursního řádu ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.

(Rozh. ze dne 6. února 1932, R II 7/32.)

V konkursu o jmění dlužníka bylo dne 24. února 1931 potvrzeno nucené vyrovnání, jímž se dlužník zavázal zaplatiti věřitelům 35% pohledávek. Ježto dlužník nedodržel ujednané splátky, vedl vymáhající věřitel exekuci k vydobytí celé obživlé pohledávky. Soud prvé stolice povolil exekuci podle návrhu, rekursní soud vyhověl rekursu dlužníka potud, že povolil exekuci jen k vydobytí již dospělých splátek vyrovnací kvoty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Stěžovatelka připouští, že podle konkursního řádu ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák., neoživla celá pohledávka, nebylo-li v čas a řádně splněno nucené vyrovnání v konkursu, tak jak tomu bylo podle § 57 vyr. ř. v doslovu čl. III zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 99 sb. z. a n. při nesplnění soudního vyrovnání mimokonkursního. Že tomu tak, vyložil nejvyšší soud již v rozhodnutí čís. 10939 sb. n. s. Stěžovatelka má však za to, že jest v projednávaném případě použiti ustanovení § 163 konk. řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., který spojuje tyto účinky za určitého předpokladu i s nesplněním vnuceného vyrovnání v konkursu, poněvadž prý jde o hmotněprávní účinky konkursu, kdežto čl. X uvozovacího předpisu k tomuto zákonu upravuje jen formální stránku konkursů zahájených před účinností nového zákona. Tento právní názor odporuje jasnému předpisu posléz uvedeného zákona, zejména čl. X, k němuž poukazuje stěžovatelka. V prvém odstavci tohoto článku nařizuje se povšechně, že konkursy, které byly prohlášeny přede dnem, kterého nabude tento zákon účinností, jest skončiti podle dosavadních předpisů. V druhém odstavci se stanoví výjimky z tohoto pravidla, totiž, kterých předpisů nového konkursního řádu jest použíti i na konkursy zahájené již v den účinnosti tohoto zákona. Pod čís. 1 pak se uvádí jako taková výjimka, že platí ustanovení §§ 141 až 165 o nuceném vyrovnání, pokud nebylo vyrovnání přijato přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti. Neplatí tudíž toto výjimečné ustanovení, bylo-li vyrovnání přijato již před účinností nového zákona. Zákon čís. 64/1931 nabyl podle čl. XIV účinnosti za tři měsíce po vyhlášení (až na jediné ustanovení, o které tu nejde), tedy po 1. květnu 1931, kdy byl vyhlášen, takže účinnost nastala dnem 1. srpna 1931. Nucené vyrovnání bylo podle nenapadeného zjištění rekursního soudu potvrzeno usnesením konkursního soudu ze 24. února 1931. Spadá tedy vyrovnání do doby před účinností zákona čís. 64/1931 a nelze na ně použiti předpisu § 163 tohoto zákona, nýbrž jest je posuzovati podle ustanovení

konkursního řádu čís. 337/1914, jenž nemá obdobného předpisu, jak již bylo dovoděno. Rozlišování mezi normami hmotněprávními a předpisy formálními jest pro tento případ vzhledem k jasnému doslovu zákona bezvýznamné.

Čís. 11391.

Pro nárok vojína, vyslaného vojenskou správou na trať k odklizení sněhu, proti železničnímu erári na náhradu škody podle zákona o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák., jest přípustný pořad práva.

Jde o příhodu v dopravě (§ 1 zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.), projížděly-li lokomotivy rychlostí osobního vlaku po železniční trati, na níž za noci a za sněhové vichřice odstraňovali vojíni sníh a na níž pro značně vysoké sněhové závěje nemohli se pracující muži před přijíždějícími lokomotivami snadno ukrýti v bezpečí.

(Rozh. ze dne 6. února 1932, Rv II 732/30.)

Žalobce, vojín pěšího pluku, byl vyslán s vojenskou asistencí na trať, by odklízel navátý sníh. Při tom byl projíždějící lokomotivou zachycen a poraněn. Náhradní nárok proti československému železničnímu erári podle zákona o ručení železnic uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka má za to, že žalobní nárok nelze uplatňovati pořadem práva, protože prý žalobce byl jako vojín z veřejnoprávních důvodů vojenskou správou poslán k odklízení sněhu na trati, že šlo tedy o veřejnoprávní činnost služební a nároky, které mu snad vznikly z této jeho činnosti, patří prý na pořad správní, nikoli však na pořad práva občanského. S tímto názorem odvolatelky nelze však souhlasiti. Jest zcela nerozhodné, z jakých důvodů se žalobce na trati octnul v době, kdy tudy přejížděl stroj. Onen veřejnoprávní poměr nečiní žalobce základem svého nároku, nepřichází zde tudíž v úvahu, jmenovitě také proto, že není zde žalován vojenský erár, nýbrž erár železniční. Proti tomu však žaloba neopírá se o skutečnosti zakládající nějaký poměr veřejnoprávní, nýbrž žalobce domáhá se v ní náhrady škody, opíraje se o skutečnosti, které chce míti podřaděny pod ustanovení zákona o ručení železnic čís. 27/69 ř. zák. po případě tvrdí přímé zavinění železnice, opírá se tedy o skutečnosti, jež mají býti posouzeny podle norem soukromého práva a uplatňuje tedy soukromoprávní nárok, o němž náleží rozhodnouti řádným soudům. Námitka nepřípustnosti pořadu práva nebyla tedy opodstatněna. Odvolání nelze však dáti za pravdu ani ve věci samé. Nelze o tom pochybovati, že v tom skutkovém ději, který žalobce činí základem svého nároku, jest spatřovati událost v dopravě, to jest nepravidelnost ležící mimo osobu zraněného žalobce. Událostí onou ovšem není — jak míní dovolatelka — nehoda žalobcova, nýbrž ta skutečnost, že za krajně nepříznivého počasí a za mimořádně nebezpečných okolností pohybovaly se lokomotivy rychlostí 25—30 km po

trati, na které vojáci odstraňovali sníh a o tom, že se lokomotivy vrátí a že pojedou takovou rychlostí, nebyli zpraveni a že proto také v tom okamžiku, když stroje jely kolem nich, byli vojáci a jmenovitě žalobce v takové blízkosti kolejí, že tyto nebylo lze uznati za zcela volné pro takovou jízdu. Nehoda žalobcova byla pak jenom následkem této události. Neprávem snaží se odvolatelka přesunouti zodpovědnost za žalobcův úraz na vojenský erár po případě na důstojníky, kteří měli tehdy velení. Toto velení mohlo se týkati jen udržování kázně, nemělo však podle toho, co v první stolici vyšlo najevo, nic společného s technickým vedením prací, ano nebylo ani tvrzeno, že důstojníci byli odborníky technickými. Technické vedení prací měla obstarati dráha, její technický personál úřednický byl také skutečně v činnosti, ale podle názoru odvolacího soudu nedbal té náležité opatrnosti, při které by k žalobcovu úrazu nebylo mohlo dojíti. Jestliže se lokomotivy pustily rychlostí normálního vlaku na místo, kde vojáci pracovali v úzké chodbičce s vysokými a strmými náspy čerstvého sněhu, aniž to bylo dříve hlášeno a aniž na to byli anebo mohli býti včas upozorněni, jest v tom spatřovati nejen příhodu v dopravě, za kterou dráha odpovídá, nýbrž přímo hrubé zavinění personálu a je rozsudkový výrok uznávající v zásadě povinnost dráhy k náhradě škody správný.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

První soud se s otázkou přípustnosti pořadu práva nezabýval a rozhodnutí o ní neučinil, nýbrž teprve odvolací soud na námitku žalované v odvolání o ní rozhodl a pořad práva uznal. Jest tu tedy teprve rozhodnutí jedné stolice o námitce nepřípustnosti pořadu práva a rozhodnutí toto bylo napadeno přípustným a včasným opravným prostředkem, takže se jím musí nejvyšší soud zabývati. (Srov. plenární usnesení čís. 7671 sb. n. s.). V té příčině správně uznal odvolací soud, že žalobce neopřel žalobní nárok o skutečnosti vyvěrající z veřejnoprávního poměru a o vadný výkon vrchnostenské státní moci, nýbrž o skutečnosti zakládající soukromoprávní nárok ve smyslu zákona o ručení železnic, o kterém náleží rozhodnouti řádným soudům. Tím jest vyřízen dovolací důvod zmatečnosti čís. 6 § 477 a čís. 1 § 503 c. ř. s.

Ve věci samé brojí dovolatel bezúspěšně proti názoru nižších soudů, které uznaly, že tu jde o příhodu v dopravě. V tomto směru shledal zcela správně odvolací soud příhodu v dopravě v tom, že lokomotivy projížděly rychlostí osobního vlaku asi 25—30 km po železniční trati, na níž za noci a za sněhové vichřice odstraňoval žalobce s jinými vojáky sníh a na níž pro značné vysoké sněhové náspy nemohli se pracující muži před přijíždějícími lokomotivami snadno ukrýti v bezpečí. Jde tu o nepravidelnost, o úchylku od normální dopravy, která o sobě jest způsobilá přivoditi poškození nebo smrt člověka a která nastala mimo osobu poškozeného.

Nesprávné právní posouzení shledává dovolatel také v tom, že odvolací soud neuznal za opodstatněný vyviňovací důvod vyšší moci, po-

větrnostní poměry, které prý mají pro dráhu povahu vyšší moci, jichž vliv nebyla dráha s to odstraniti přes veškerá bezpečnostní opatření, kterých užila a které jí byly po ruce, a že neuznal za opodstatněný vyviňovací důvod zavinění žalobce samého a třetí osoby, velitele vojenské asistence. Sněhová vichřice jako událost postihující železniční provoz z venčí, může zajisté býti vyšší mocí, v souzeném případě však nepřivodila příhodu v dopravě, jak byla svrchu vylíčena, neboť v § 2 zák. čís. 27/69 ř. zák. se k vyvinění dráhy vyžaduje důkaz, že příhoda v dopravě byla způsobena neodvratnou náhodou (vyšší mocí), tomu však tak v souzeném případě není a tento důkaz také dráha neprovedla. Že příhoda v dopravě, jak byla svrchu vylíčena, byla způsobena zaviněním poškozeného nebo neodvratným činem třetí osoby, jejíž zavinění dráha nemá zastupovati, nebylo rovněž prokázáno.

Čís. 11392.

Byl-li kupitel právoplatně odsouzen k zaplacení kupní ceny, aniž bylo v rozsudku toto plnění učiněno závislým na vzájemném plnění prodatele, nemůže kupitel exekuci k vydobytí kupní ceny odporovati (§ 35 ex. ř.) z důvodu, že mu koupené zboží nebylo dosud dodáno. Kupitel nemůže se domáhati zrušení exekuce ani z toho důvodu, že uložil kupní cenu u peněžního ústavu na vkladní list, jejž ponechal u sebe, neschválil-li prodatel výslovně tento způsob placení.

(Rozh. ze dne 8. února 1932, Rv I 176/31.)

Žalovaná banka vedla proti žalobci exekuci k vydobytí kupní ceny za dodané zboží. Žaloba o nepřípustnost exekuce byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce se domáhá žalobou, by byla exekuce, povolená žalované bance na základě rozsudku krajského soudu ze dne 23. dubna 1928, prohlášena za nepřípustnou, poněvadž prý žalovaná banka, pokud se týče její postupitelka firma F., nesplnila své smluvní povinnosti, by žalobci vydala zboží, jehož kupní cena jest právě exekucí vymáhána. Leč rozsudek stanoví zcela přesně, že žalovaný (nynější žalobce) jest povinen zaplatiti žalobkyni (nynější žalované) 16.038 Kč se 6% ními úroky od 8. května 1927, nečině toto plnění závislým na vzájemném plnění odpůrkyně. Námitku, že mu nebylo zboží dodáno, vznesl nynější žalobce již v onom sporu, soud však tehdy zjistil, že tehdejšímu žalovanému bylo zboží zasláno 6. května 1927 zároveň s účtem na zažalovanou částku, že účet i zboží došly žalovaného 7. května 1927, pokud se týče, že toho dne se stala reální oblace, že však žalovaný neoprávněně odepřel zboží přijati a že zboží jest uloženo pro něho ve skladišti firmy F.

Vyvrátiv takto námitku žalovaného, odsoudil ho soud k zaplacení kupní ceny. To byl stav věci při vydání rozsudku v původním sporu. V nynějším sporu tvrdil žalobce, že žádal od žalované dodání zboží a projevil ochotu je odebrati, že však firma F. odmítla je vydati, trvajíc na tom, aby nejprve zaplatil celou pohledávku 16.038 Kč bez ohledu na právoplatné soudní vyrovnání. Naproti tomu uvedla žalovaná, že žalobce nezaplatil ani jednu vyrovnací kvotu, ač již pět kvot bylo splatných a že bez souhlasu a proti její vůli skládal vyrovnací kvoty na složní list Spořitelny města K., který si ponechal, takže mohl jím disponovati jen on sám a nikoli žalovaná. Nelze se vraceti k tomu, co bylo zjištěno před právoplatným rozsudkem, a jest uvážiti jen, zda byla firma F. neb její postupnice povinna po rozsudku vydati žalobci zboží, ač nesplnil své povinnosti, určené tímto právoplatným rozsudkem. Nemůže býti pochybnosti, že žalobce musil nejprve vyhověti této bezpodmínečné povinnosti, ovšem v rámci schváleného vyrovnání, neboť jinak by neměl rozsudek významu. Jest nesporno, že žalobce neplatil vyrovnací kvoty žalované jako postupnici firmy F., nýbrž že je ukládal na vkladní list spořitelny v K., který, jak zjištěno, ponechal u sebe, tedy neuložil ho, jak v odvolání a i v dovolání nově a proto nepřípustně uvedl, pro žalovanou u jejího právního zástupce. Že žalovaná tento způsob splácení kvot výslovně schválila, nebylo tvrzeno. Z toho, že neodpověděla na dopis z 31. prosince 1928, kterým jí prý žalobce sdělil, že bude vyrovnací kvotu ukládati v předepsaný čas na vkladní list do té doby, než mu bude zboží řádně dodáno, a pak že teprve uvolní takto složené vyrovnací splátky — nelze usuzovati na souhlas žalované, i kdyby byla dopis dostala, což popírá. Žalovaná byla oprávněna žádati přímé a včasné placení kvot, nebyla jednostranným projevem žalobcovým nikterak vázána a nemusila naň vůbec odpovídati. Žalobce, ponechav vkladní list u sebe, vlastně vůbec neplnil, ba ani neučinil opatření, by žalovaná, kdyby zboží dodala, mohla se složenou částkou nezávisle na žalobcově vůli nakládati. Za těchto okolností není rozumného důvodu, by se za to musilo pokládati, že žalovaná, neodpověděvši na onen dopis, nabídku žalobcovu schválila (§ 863 obč. zák.). Nebylo proto třeba, by byl připuštěn důkaz výslechem stran o tom, zda žalovaná tento dopis dostala, a není řízení neúplné, nebyl-li důkaz ten proveden. Žalobce, nesplativ vyrovnací kvoty řádně a včas, musí nésti důsledky vytčené v § 57 vyr. ř. Proto také exekuce pro celou pohledávku, která obživla a dávno jest splatná, není nepřípustná.

Čís. 11393.

Přípustnost pořadu práva pro náhradní nárok proti tomu, kdo přivodil úraz řídě jako aktivní vojín vojenský povoz, začež byl právoplatně odsouzen vojenským trestním soudem pro přečin podle § 599 voj. tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. února 1932, Rv I 622/31.)

Žalobce byl zasažen vojenským povozem, jejž řídil žalovaný, tehdy vojín v činné službě. Pro tuto neopatrnost byl žalovaný právoplatně

odsouzen brigádním soudem pro přečin podle § 599 voj. tr. zák. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném náhrady škody. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že uznal žalobní nárok důvodem po právu jen z polovice, a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Odvolací soud především z úřadu (§ 42 j. n. a §§ 240, 477 čís. 6 c. ř. s.) považuje za nutné zkoumati otázku přípustnosti pořadu práva, ježto žaloba směřuje proti osobě, jež prý v době činné vojenské služby při služebním výkonu žalobci způsobila škodu, a kde by tedy mohlo jíti o vyloučení pořadu práva podle dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. Ale podmínky tohoto předpisu tu nejsou. Žalobce zakládá žalobní nárok na tom, že žalovaný, když jako vojín v činné službě řídil vojenský povoz naložený chlebem, rychlou a neopatrnou jízdou zavinil žalobcův úraz, pro kterouž neopatrnost byl také právoplatně uznán vinným přečinem podle § 599 voj. tr. zák. podle rozsudku brigádního soudu ze 17. dubna 1929. Žalovaný dopustil se tudíž trestného činu, z něhož se dovozuje jeho povinnost k náhradě škody. Trestný čin nelze považovati za úřední (služební) výkon ve smyslu cit. dv. dekretu, podle něhož jen žaloby pro úřední výkony státních zřízenců mají býti soudem odmítnuty. Pořad práva pro žalobcův nárok není tedy vyloučen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Dovolatelovy vývody s hlediska důvodu podle § 503 čís. 4 jsou uplatněním důvodu zmatečnosti podle čís. 6 § 477 (čís. 1 § 503) c. ř. s., že bylo rozhodnuto o věci, která podle dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. nepřísluší na pořad práva. Řešiti jest otázku, zda jednání žalovaného, z něhož vyvozuje žalobce žalobní nárok, rychlá a neopatrná jízda, jež byla příčinou žalobcova úrazu, a pro niž byl žalovaný právoplatným trestním rozsudkem vojenského soudu uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 599 voj. tr. zák., jest úředním jednáním, které by vylučovalo žalobu u civilního soudu. Odvolací soud otázku tu právem zodpověděl záporně, neboť nešlo o nezákonné konání povinnosti úřední, nýbrž o trestný čin, zjištěný v trestním řízení, na který se nevztahuje uvedený dvorský dekret, jak bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 7160 sb. n. s., na jehož důvody se stěžovatel k vůli stručnosti odkazuje.

Čís. 11394.

Žaloba o náhradu za zohyzdění (§ 1326 obč. zák.) není předčasná proto, že žalobci nevznikla dosud škoda, ježto mu dosud neuchází výdělek. Stačí již průkaz možnosti, že bude zmrzačení brániti poškozenému v lepším zaopatření a v životním uplatnění.

Náhradou za zohyzdění jest rozuměti jen náhradu škody hmotné, majetkové. I muži může zohyzdění znesnadniti uplatnění se v životě,

bez ohledu na jeho pracovní způsobilost. Škoda u zohyzděného muže, vznikající právě zohyzděním, může se objeviti i v tom, že při výdělkové schopnosti nebude s to snadno nalézti zaměstnání a nebude s to zvoliti i povolání. Náhradu za zohyzdění lze vyměřiti za budoucně ucházející výdělek rentou, při jejíž určení se přihlédne i k zohyzdění, nebo zvláštní náhradou. Záleží na volném uvážení soudu, zda náhradu přisoudí rentou či jednorázově podle okolností případu. Je-li poškozený bezruký mrzák, jest přisouditi jednorázovou náhradu. Vyhradil-li si poškozený domáhati se budoucně ucházejícího výdělku, nelze vyměřiti náhradu za zohyzdění tím způsobem, že se nahradí poškozenému, co mu pravděpodobně ujde na budoucím výdělku, kapitalisováním ročního výdělku průměrného dělníka.

(Rozh. ze dne 11. února 1932, Rv I 1972/30.)

Žalobce se těžce popálil, vsáhnuv dovnitř elektrického transformátoru (viz čís. sb. 8593). Při úrazu byly žalobci, tehdy ani ne desítiletému, upáleny ruce, takže mu zůstaly jen pahýly. Žalobě o náhradu 80.000 Kč za zohyzdění vyhověly oba nižší soudy potud, že přisoudily žalobci 45.000 Kč.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované potud, že přisoudil žalobci jen 30.000 Kč.

Důvody:

Dovolatelka má neprávem za to, že žaloba o náhradu za zohyzdění měla býti zamítnuta pro tentokrát, protože žalobci ještě nevznikla škoda, ježto prý mu ještě neuchází výdělek. Jednak nejde o náhradu výdělku, který žalobci budoucně ujde (podle § 1325 obč. zák.), nýbrž o náhradu za zohyzdění podle § 1326 obč. zák. Zákon sám nařizuje, by se hradil výdělek, který poškozenému budoucně ujde a by se přihlíželo k budoucí možnosti poškozeného se uplatniti (se zaopatřiti), takže přímo sám připouští, by se nahrazovala škoda, která teprve v budoucnosti vzejde na výdělku i na možnosti zaopatření. Proto není žaloba o náhradu za zohyzdění předčasná. Rovněž nelze přisvědčiti názoru dovolatelky, že nejsou splněny předpoklady pro určení výše náhrady za zohyzdění. Jest zjištěno, že se žalobce při některých životních úkonech a potřebách neobejde bez cizí pomoci, že je mu nemožno volití si povolání svobodně a že nebude k určitým pracem vůbec způsobilý. Okolnost, že není zcela jisto, k jakému zaměstnání se bude po výcviku hoditi, nebrání určení výše náhrady za zohyzdění, ana se náhrada neurčuje rentou zároveň s náhradou výdělku budoucně ucházejícího. Také není správné, že je žalobce za zohyzdění dostatečně odškodněn přiznáním renty za zvýšený náklad vychovávací a vyživovací. Vždyť mu tato renta byla přiznána jen do 14. roku a nejsou jí hrazeny hmotné újmy, jež žalobci budoucně vzejdou na možnosti lepšího zaopatření. Náhradu za zohyzdění

nevylučuje ani prohlášení žalovaného, že žalobce umístí ve svém podniku. I když se neuvažuje o závaznosti takového prohlášení, neuvádí žalovaná, jaký plat žalobci poskytne, žalobce také není ani povinen u ní přijmouti zaměstnání, které nebude jeho schopnostem vyhovovati a platově ho přiměřeně neuspokojí. Lze sice přisvědčiti žalované, že neuznala nárok žalobcův tím, že zaplatila na škodu ze zohyzdění 20.000 Kč, do plné výše 45.000 Kč, ale zajisté uznala ji aspoň do výše 20.000 Kč. Aby se mohla správně posouditi po právní stránce výše náhrady za zohyzdění, nutno si ujasniti, jaká škoda má jí býti nahrazena, kdy nárok takový vzniká a jak jej nutno hraditi. Podle § 1325 obč. zák. jest tomu, kdo byl na těle poškozen, nahraditi výdělek již ušlý a, stal-li se nezpůsobilý k výdělku, výdělek, který mu budoucně ujde. Podle § 1326 obč. zák., jest-li poškozený zlým nakládáním zohyzděn, musí, zejména, je-li ženou, býti přihlédnuto k tomu, pokud jeho lepšímu zaopatření (uplatnění) tím m ů ž e býti zabráněno. Náhradou za zohyzdění jest rozuměti jen náhradu škody hmotné, majetkové. Zákon patrně rozeznává škodu na budoucně ušlém výdělku od škody ze zkrácení možnosti lepšího zaopatření. Tomu svědčí již to, že zdůrazňuje lepší zaopatření osobě ženské, mysle patrně na zhoršení vyhlídky na sňatek, jímž se v době vzniku zákona žena pravidelně zaopatřovala, protože tehdy živnostenská výdělečná činnost žen byla řídkou výjimkou. Zákon chce tedy, by se zohyzděné ženě, třebaže ani její pracovní způsobilost nebyla dotčena, dostalo náhrady i za to, že se nebude moci vůbec zaopatřiti sňatkem a uplatniti se v manželství, nebo, pokud jí to bude stíženo. Náhradou se jí má sňatek po případě umožniti, nebo za ušlou možnost dáti odškodnění. Ale i muži může zohyzdění znesnadniti uplatnění v životě, bez ohledu na jeho pracovní způsobilost, protože mu může stížiti, by si opatřil výdělek a jinak se v životě uplatnil. Zohyzděného zaměstnavatel tak snadno nepřijme, i když jest práce schopen, a pokud zohyzděný ještě si nezvolil povolání, znemožňuje mu zohyzdění po případě volbu povolání výhodnějšího, kterému by se jinak mohl věnovati. Škoda u zohyzděného muže ze zohyzdění může se objeviti jednak ve zmenšeném budoucím výdělku nebo v jeho znemožnění vůbec, ale může se objeviti i v tom, že při výdělkové schopnosti nebude s to snadno nalézti zaměstnání a nebude s to zvoliti povolání. Náhradu za zohyzdění lze vyměřiti za budoucně ucházející výdělek rentou, při jejímž určení se přihlédne i k zohyzdění, nebo zvláštní náhradou; zákon v té příčině meze neklade. Nelze souhlasiti s názorem dovolatelky, že náhradu bude lze vyměřiti teprve, až se zjistí, jaké výdělečné způsobilosti žalobce nabude zvláštní výchovou jako mrzáček. Již dnes může mu vaditi zmrzačení v životním uplatnění proto, že si některé životní úkony bez cizí pomoci neobstará, že nebude vůbec k určitým pracím a povoláním schopen a tak je značně omezena jeho možnost se zaopatřiti, zejména volbou výnosnějšího povolání. Dostane-li se žalobci výchovou přece způsobilosti k zaměstnání a bude-li si moci vydělati, může to míti vliv na výměru budoucně mu ucházejícího výdělku, jenž však není předmětem tohoto sporu. Ale to nevadí určení náhrady za potřebu osobní obsluhy a za zmařenou možnost volby výnosnějšího povolání. Při náhradě podle § 1325 obč. zák. jest sice potřebí průkazu, že žalobce podle vší

pravděpodobnosti bude zkrácen na výdělku, ale při náhradě podle § 1326 obč. zák. stačí již průkaz možnosti, že žalobci zmrzačení bude brániti v lepším zaopatření a v životním uplatnění (srov. čís. 6170, 8421, 9377, 5775 sb. n. s.). Při náhradě podle § 1325 obč. zák. jest vyměřiti náhradu pravidelně rentou. Jednorázová výměra mohla by vésti k obohacení, kdyby poškozený nabyl později neočekávané pracovní způsobilosti nebo předčasně zemřel, a proto lze jednorázové odškodnění za budoucně ucházející výdělek poskytnouti jen se souhlasem zavázaného. Ale při náhradě podle § 1326 obč. zák. záleží na volném uvážení soudu, zda náhradu přisoudí rentou či jednorázově podle okolností případu. V souzeném případě se žalovaná nebránila jednorázové náhradě, napadá jen její výši, míníc, že by mohl žalobce býti obohacen. Dovolací soud shledává odůvodněným přisouzení jednorázové náhrady. Žalobce jest bezruký mrzák, který si bude stěží s to opatřiti zaopatření v cizí službě. Jest proto na místě, by se mu odškodněním umožnilo založení samostatného povolání buď v zemědělství nebo jinak, a k tomu bude potřebovati kapitálu najednou. Nelze však souhlasiti se způsobem, jak výši náhrady určily nižší soudy, totiž kapitalisováním ročního výdělku obyčejného dělníka. Žalobce nežádá náhradou za zohyzdění škodu na výdělku, který mu budoucně ujde. To vyloučil sám, vyhradiv si žádati alimentační rentu pro budoucí neschopnost k výdělku, vzav v tom směru zpět žalobu o náhradu po 14. roku s výhradou, podati ji znovu. Tak omezil sám náhradu na zohyzdění na náhradu škody vedle toho, co mu budoucně ujde na výdělku, kterého by podle vší pravděpodobnosti mohl dosíci jako dělník. Omezil tedy náhradu na jinou škodu, na př. za potřebu osobní obsluhy a za zmenšenou možnost volby povolání a dosažení zaměstnání. Proto ke ztrátě budoucího výdělku, pokud ho žalobce bude schopen, a ke schopnosti, jaké dosáhne zvláštní výchovou proti pravděpodobnému výdělku dělníka, jímž by se byl stal podle vší pravděpodobnosti, bylo by lze přihlédnouti teprve při úpravě škody na budoucím výdělku. Není tedy v souhlasu se zákonem, vyměřily-li nižší soudy náhradu za zohyzdění vedle budoucně ucházejícího výdělku, který si žalobce vyhradil žádati, právě tím způsobem, že nahrazují, co žalobci na budoucím výdělku pravděpodobně ujde, kapitalisováním ročního výdělku průměrného dělníka. Pro náhradu za zohyzdění jest zjištěno, že žalobce by i za nejnepříznivějších okolností mohl zastati místo spolehlivého dělníka, že by si mohl voliti zaměstnání v řemeslné živnosti nebo v obchodu nebo jako zřízenec ve službě a tato volba je mu znemožněna, že jest ohroženo jeho zdraví zmrzačením, že tělesná vada působí škodlivě i na jeho mysl a vůli, že nemůže v žádném oboru vyhověti plně, že v živnostech není proň možnosti povolání a ke službě kancelářské hodí se jen částečně. V úvaze těchto okolností shledává dovolací soud jako náhradu za znemožnění volby povolání a za stíženou možnost nalézati zaměstnání vůbec jako přiměřenou náhradu částku 40.000 Kč. Ježto pak žalobce nese škodu z jedné čtvrtiny, přísluší mu jako náhrada 30.000 Kč. Je nesporné, že žalovaná složila pro žalobce u poručenského soudu jako náhradu za zmrzačení 20.000 Kč a proto je povinna doplatiti žalobci ještě 10.000 Kč.

Čís. 11395.

Zrušení exekuce povolené za vyrovnacího řízení o dlužníkově jmění může se dlužník domáhati jen žádostí podle § 39 čís. 2 ex. ř., nikoliv žalobou.

(Rozh. ze dne 11. února 1932, Rv I 2192/30.)

Žalobu dlužníka proti vymáhajícímu věřiteli, by byla exekuce vedená žalovaným proti žalobci prohlášena za nepřípustnou a by byla zrušena, ježto o jmění žalobcově bylo zahájeno vyrovnací řízení, procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

Důvody:

Odvolací rozsudek seznává správně, že žaloba je založena na ustanovení § 10 vyr. ř., domáhajíc se nepřípustnosti exekuce, protože byla povolena a vedena za trvání vyrovnávacího řízení zahájeného proti žalobci jako vyrovnávacímu dlužníku na jeho věci, ačkoli podle § 10 vyr. ř. na věcech dlužníkovi náležejících nelze nabýti soudcovského zástavního práva. Žalobce přivádí tudíž k platnosti důvod pro zrušení exekuce podle § 39 čís. 2 ex. ř. Nejvyšší soud vyložil již opětně (sr. zejm. rozh. č. 4650, 4833, 6587 sb. n. s.), že zrušovací důvod ten lze uplatniti jen žádostí a nikoli žalobou. Jest tudíž o takové žalobní žádosti pořad práva nepřípustný. Bylo proto postupovati podle § 42 prvý odstavec j. n.

Nepřípustnost exekuce samu o sobě, na příklad podle § 35 ex. ř., ovšem nelze — přes opačný názor dovolatelův — přivésti k platnosti i žalobou, jak plyne z rozh. čís. 9048 sb. n. s.

Čís. 11396.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Jest připustiti příkrasy a nadsázky reklamy. Reklama nesmí se však tak dalece dotýkati zájmů jiných soutěžitelů, by byli ohroženi ve vlastní soutěži.

Tomu tak není, omezí-li se jen na tvrzení zcela povšechná nepřipouštějící srovnání s jinými výrobky a vylučující proto klamavost.

(Rozh. ze dne 12. února 1932, R I 1052/31.)

Žalující firma vyráběla železné drátěné zboží, nábytek a dětské vozíky ve Varnsdorfu, žalovaný vyráběl dětské vozíky v Liberci. Žalovaný uveřejnil v libereckém časopisu tento inserát: »Přede všemi jde dětský vozík Hiko. Nejlepší výrobek v Československé republice. Každá matka pečující o své dítě kupuje jenom to nejlepší a to je nesporně dětský vozík Hiko«. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalovaném, by byl uznán povinným, by zanechal činiti veřejné udání nebo rozšiřovati, že dětský vozík »Hiko« jde přede všemi, že jest nesporně nejlepším výrobkem v Československé republice a že každá matka pečující o své dítě kupuje jenom to nejlepší a tím že jest nesporně dětský vozík Hiko. Procesní soud prvé stolice původně žalobu zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, načež procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Jde o to, zda tvrzení žalované strany v uveřejněném inserátu, že jí prodávané dětské vozíky »Hiko« jsou nejlepším výrobkem v Č. S. R., jest pokládati za nekalou reklamu ve smyslu § 2 zák. o nek. sout., t. j. za údaj, způsobilý oklamati a zjednati tím jejímu podniku na úkor jiných přednost při soutěži. Soud prvé stolice zaujal původně ve svém prvém, zdejším rozhodnutím zrušeném rozsudku stanovisko, že jde jen o dryáčnickou, zřejmě přehnanou reklamu, jež nemůže býti pojímána vážně a tudíž pod cit. § nespadá. Názoru tomu bylo by lze přisvědčiti, obzvláště vzhledem k tomu, že inserát zní jen zcela všeobecně a nemá konkrétní údaj o jakosti zboží, kdyby žalovaná strana sama přes poukaz na přehnanost reklamy neprohlašovala, že za inserovaným údajem stojí, že je míněn vážně a že odpovídá skutečnosti, kterou může a chce dokázati; poněvadž tak činí i v žalobní odpovědi, i v pozdějším období sporu, právem odvolací soud projevil názor vížící prvou stolici, že v souzeném případě jde o vážné tvrzení, které jest způsobilé zjednati žalobkyni při soutěži přednost na úkor jiných soutěžitelů, je-li klamným, t. j. není-li pravdivým, a právem nařídil provedení důkazů v tom směru. Tím ovšem nechtěl a nemohl, jak odvolání správně uvádí, vázati soud prvé stolice v otázce důkazního břemene, najmě přesunouti na žalovanou stranu důkaz pravdy, nýbrž důkaz ten, k němuž se sama nabízela, jen umožniti, aniž tím zprošťoval žalobce důkazní povinnosti o tvrzeních žaloby, neboť správně uvádí odvolání, že při § 2 zák. o nek. sout. nelze použiti předpisu § 10 ukládajícího důkaz pravdy žalovanému. Žalobkyně musila tudíž tvrditi a dokázati, že insertní údaj žalované strany je klamný a nepravdivý, že jiná firma vyrábí dětské vozíky lepší neb aspoň stejně dobré, neboť již pak stává se ono tvrzení nepravdivým. To však strana žalující učinila, neboť v žalobě a v připravném spise uvádí a nabízí důkaz, že výrobky její vlastní a výrobky firem S. ve Varnsdorfu, P. v Chebu a Š. v Plzni nejsou horší než výrobky firmy H., o než jde, že výrobky této firmy nejsou lepší, ba dokonce nejlepší, a není proto správná výtka odvolání, že žaloba není dostatečně založena a měla již z toho důvodu býti zamítnuta. Soud prvé stolice z důkazů nabídnutých žalobkyní provedl důkazy svědecké, neprovedl však důkaz znalecký. Pokud jde o důkazy svědecké, jest dáti odvolání za pravdu, že neodpovídají předpisům civ. soud. řádu, neboť svědci nevypovídali o skutečnostech a stavech minulých, nýbrž o okolnostech podléhajících důkazu znaleckému a přicházeli tak přirozeně do rozporu s vlastními zájmy, vypovídajíce o jakosti vlastních výrobků

a byla v tom směru žalovanou stranou již v prvé stolici podle § 196 c. ř. s. učiněna výtka oprávněná. Znalecký důkaz byl sice připuštěn o tvrzení obou stran, ale nebyl proveden, ježto prý jest neproveditelný. Soud odvolací souhlasí v tom se soudem prvé stolice, ale jen pokud jde o stranu žalovanou. Žalovaná nabídla znalecký důkaz jednak v žalobní odpovědi o svém povšechném insertním tvrzení, že vozíky fy »Hiko« jsou nejlepší v celé republice, jednak v přípravném spisu o jakosti určitých modelů, takže se právem ohražuje v odvolání proti tvrzení napadeného rozsudku, že znalecký důkaz nenabídla. Než důkaz o tomto jejím tvrzení přesahuje rámec sporu, poněvadž v insertu netvrdí nejlepší jakost určitých modelů, nýbrž nejlepší jakost vozíků »Hiko« vůbec a důkaz o tomto povšechném tvrzení je, jak sama v odvolání připouští, skutečně pojmově i technicky neproveditelný, ježto pojem slova »nejlepší« bez bližšího označení je příliš široký a všeobecný a žalovaná právem odmítla v tom ohledu všecky tuzemské znalce jako předpojaté, znalci cizozemští pro neznalost zdejších poměrů nemohou přijíti v úvahu. Naproti tomu pokládá odvolací soud provedení důkazu o tvrzení strany žalující za zcela možné, neboť k podání posudku o tom, zda jsou vozíky, vyráběné žalobkyní a firmami S., P. a Š. aspoň průměrně stejné, lepší nebo horší jakosti než vozíky »Hiko«, nemůže vaditi, že znalec jinak nezávadný jest soutěžitelem obou stran rozepře a bude věcí soudu prvé stolice, aby si v tom směru vyžádal příslušné návrhy buď od stran neb od obchodní a živnostenské komory. V tom směru zůstalo tedy řízení ve smyslu § 496 c. ř. s. kusým a musí býti proto doplněno, neboť teprve pak bude lze spolehlivě posouditi a rozhodnouti, zda je žaloba důvodná, či nikoli. Potvrdí-li znalec (znalci), že svrchu uvedené tvrzení žalobce je správné, při čemž soudu prvé stolice dbáti bude toho, by byl zachován předpis § 496 druhý odstavec c. ř. s., musí býti přirozeně žalobě vyhověno, neboť pak pozastavený insert žalované strany jest klamný a jest nekalou reklamou ve smyslu § 2 zák. o nek. sout. Pakli znalec ono tvrzení žaloby nepotvrdí, bude žalobu zamítnouti, i když žalovaná strana protidůkaz o svém tvrzení neprovedla, neboť v tom případě nedokázala žalující strana své žalobní tvrzení, jakž bylo její procesní povinností, a nemůže se právem dožadovati, by bylo její žalobní prosbě vyhověno.

Nejvyšší soud odmítl rekurs žalovaného, což tu nepřichází v úvahu, k rekursu žalobce zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by nehledě k důvodům, pro které byl rozsudek procesního soudu zrušen, znovu rozhodl o odvolání.

Důvody:

Rekurs žalobcův jest potud odůvodněn, pokud uplatňuje nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem a pokud se v něm důsledkem toho činí návrh, by napadené usnesení bylo zrušeno a věc byla vrácena odvolacímu soudu, by rozhodl ve věci samé. Dovolací soud neshledává příčinu, by řízení bylo doplněno, zejména ve směrech naznačených odvolacím soudem. Nesdílí totiž právní názor odvolacího soudu, že inserát, který jest podkladem žaloby, byl nekalou reklamou ve smyslu § 2 zákona ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n. Inserát jest posuzovati tak, jak působí ve svém celku, obsahově i úpravou. Nejnápadnější jsou právě slova »Allen voran«, která odvolací soud sám ve svém prvém zrušovacím usnesení pokládá za nezávadná, shledávaje v nich tvrzení, která žádný soudný člověk nebude bráti doslovně. To však platí o celém obsahu inserátu, v němž žalovaný prohlašuje zcela povšechně, aniž uvedl konkrétní skutečnosti, které by svědčily o zvláštní jakosti neb o jinaké přednosti jeho výrobků před výrobky jiných soutěžitelů, že »Hiko« vozíky jsou nade vše, poněvadž jsou nejlepším výrobkem v Československu a proto že každá, o své dítě starostlivá matka koupí jen to nejlepší, což prý jsou nepopíratelně »Hiko« vozíky. Na prvý pohled jde jen o přehnané vychvalování vlastního zboží, ničím nedoložené, jehož pravý smysl každý průměrný pozorovatel ihned vystihne a nedá se zlákati, by již proto dal přednost »Hiko« vozíkům před dětskými vozíky jiných výrobců. Obsah inserátu nenaplňuje tudíž skutkovou podstatu § 2 zákona o nekalé soutěži, poněvadž není způsobilý oklamati a zjednati podniku žalovaného přednost při soutěži na úkor jiných soutěžitelů a nelze jej ani podřaditi pod § 1 zákona, poněvadž nelze v jeho uveřejnění, právě pro jeho nezpůsobilost, poškoditi soutěžitele, spatřovati jednání, jímž se žalovaný dostal v hospodářském styku v rozpor s dobrými mravy soutěže. Reklamě nelze ukládati takové meze, by se vůbec stala nemožnou. Jest připustiti příkrasy a nadsázky, poněvadž by jinak každá reklama přestala býti působivou, zůstala by nepovšimnutou a nebyla by »reklamou«. Ovšem reklama nesmí se tak dalece dotýkati zájmů jiných soutěžitelů, by byli ohroženi ve vlastní soutěži. Tomu tak není, omezí-li se, jako v souzeném případě, jen na tvrzení zcela povšechná, nepřipouštějící srovnání s jinými výrobky a vylučující proto klamavost. Vychází-li se z této úvahy, postačí k rozhodnutí již obsah insertu a nebylo třeba dalších důkazů.

Čís. 11397.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Žaloba zdržovací a odstraňovací (§ 15 zák.).

Stačí způsobilost záměny (třebaže záměna nenastala), aniž se vyhledává, by odpůrce měl zlý úmysl nebo vědomí, že se dostává do rozporu s dobrými mravy soutěže, aniž jest dále třeba, by znal anebo znáti musil způsobilost záměny neb aby přímo záměnu takovou nebo dokonce poškození soutěžitelovo zamýšlel. Pokud označení zboží bylo způsobilé přivoditi záměnu se zbožím soutěžitele.

Pro posouzení otázky priority jest nerozhodné, kdy si dal soutěžitel zapsati ochrannou známku, nýbrž jest jen rozhodné, od kdy jí skutečně užívá.

Formální práva podle § 5 zák. o ochranných známkách nesmí býti zneužito k nekalému jednání a k poškození hmotného práva soutěžitelova.

(Rozh. ze dne 12. února 1932, Rv I 2235/30.)

Protokolovaná firma F. L. Popper, továrna na obuv v Chrudimi, domáhala se na protokolované firmě Josef Fried, E. Popperové zeť, v Litomyšli, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna: 1. zdržeti se zneužívání podnikových značek obvyklých u strany žalující pro označení zboží jí vyrobeného takovým označováním zboží vlastního, že může z toho ve styku zákaznickém vzejíti záměna zboží vyrobeného oběma stranami rozepře, specielně zdržeti se označování zboží, jež sama vyrobí, značkami vykazujícími nápis: »E. Popper« s dodatkem »Eidam«, kterýžto nápis proveden jest velkým bílým písmem v černém oválu bílým okrajem ohraničeném a kteréžto označení užívá jednak jakožto obalu zboží, jednak také pro označení výrobků samých, zejména na podešvech vyrobené obuvi: 2. odstraniti závadný stav tím, že odstraní veškeré takovéto obaly a také označení zboží vyrobeného i ze své výrobny, i ze všech svých skladišť a z celého svého závodu a že jich nadále již užívati nebude. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Nesporno jest, že žalující firma provozuje výrobu obuvi v Chrudimi již dlouhou řadu let, že jest protokolována: »F. L. Popper, Chrudim«, že pro označení výrobků svých a obalů na ně této firmy užívá, davši si v roce 1927 tuto ochrannou známku, které užívala již před tím, registrovati. I žalovaná firma jest zapsána v obchodním rejstříku, a to jak z výpisu z obchodních knih vyplývá, po česku »Josef Fried, E. Popperové zeť«, německy »Josef Fried, E. Popper Eidam« v Litomyšli a provozuje výrobu obuvi. Doznáno též jest, že k označení svých výrobků užívá známky »E. Popper, Eidam«. Předchůdcem jejím byla firma registrovaná: česky »E. Popperová«, německy »E. Popper« v Litomyšli. Strany předložily své známky, jichž ve skutečnosti používají na obaly, a tu jest zjevno, že žalující firma má značku F. L. Popper Chrudim bíle provedenou v černém oválu, který jest omezen bílou elipsou a to celé druhou elipsou černou. Slovo Chrudim jest o polovici nižší, než slovo »F. L. Popper«. Téže značky, ovšem v malém měřítku, užívá se na podešve, kde ovšem na nebarvených podešvích jest jen známka, totiž F. L. Popper Chrudim s oválovou čarou vtlačena. Žalovaná strana užívá podobné známky. Slova E. Popper bíle provedená jsou umístěna též v černém oválu, jméno to jest o polovici vyšší, než na známce žalující firmy a kromě toho slovo Eidam jest provedeno malým písmem pod »E. Popper« v pravé polovici při okraji černého oválu. Tento ovál jest omezen úzkou bílou elipsou, pak černou elipsovou čarou a konečně bílou širší elipsou vroubkovanou, v kterýchžto vroubkách jsou malé trojúhelníky v černém poli obdélníkovém. Technicky vzato liší se tudíž dosti značně obě známky. Poněvadž však slova obou známek: »Popper« jsou bíle provedena v černé elipse, přece jsou si velmi podobny do té míry, že mohou vzbuditi v kupujících klam a záměnu obojích výrobků, zejména, ano na podešvi slovo Eidam jest nezřetelné. Poněvadž žalovaná firma, ač jest registrovaná »Josef Fried, E. Popperové zeť«, německy »Josef Fried, E. Popper Eidam«, užívá známky »E. Popper Eidam« ve svých obchodních stycích, žalující strana však má známku registrovanou: »F. L. Popper Chrudim«, jest zřejmo, že žalovaná strana neužívá celé firmy jako známky, nýbrž jen její části, a to právě jména žalující strany takovým způsobem, že může z toho vzejíti ve styku zákaznickém záměna se jménem, užívaným po právu žalující firmou, která je jejím soutěžitelem. Záměna skutečně také se stala a byl zákazník uveden v omyl, jak jest zjištěno výpověďmi svědků. Žalovaná strana tudíž, užívajíc k označení svých výrobků značky velmi podobné značce žalující firmy, dostává se jednáním tím v hospodářském styku v rozpor s dobrými mravy soutěže při odbytu svého zboží a jednání to jest způsobilé žalující straně způsobiti škodu. K tomu jest uvésti, že žalovaná strana své známky užívala již před registrací známky žalující strany. Okolnost ta však tu na váhu nepadá. Neboť před vydáním zákona o nekalé soutěži nemohla se žalující strana brániti proti užívání známky žalované strany, neboť podle §§ 10 a 11 zákona o ochranných známkách nemohl nikdo bez svolení súčastněného užíti k označení zboží nebo výrobků jména a firmy závodu jiného vyrabitele, což v souzeném případě nebylo, poněvadž žalovaná firma celé firmy žalující strany nepoužívala k označení svých výrobků. Naproti tomu zákon o nekalé soutěži byl vydán právě proto, by bylo zabráněno tomu, by používáním stejných nebo podobných známek podnikových dvěma soutěžiteli v kruzích odběratelstva nevznikl zmatek, nebo nejistota, o který podnik jde. Používá-li tedy žalující strana značky registrované po právu, nemůže žalovaná strana užívati podobné značky způsobilé k záměně původu zboží a způsobilé způsobiti škodu druhému soutěžiteli. Také jest pravda, že každý může ve svém obchodu neb podniku užívati libovolných značek, nikoliv však takových, by se tím přivodilo objektivní nebezpečí záměny se značkami, jichž užívá po právu jiný soutěžitel. V souzeném případě byla by žalovaná firma také oprávněna užívati známky se slovem Popper, kdyby sám majitel závodu toto jméno měl, je-li však jméno jeho jiné, nemůže používati své známky, ana může býti přivoděna uvedená záměna. V uvážení všech těchto okolností soud shledal, že jsou tu předpoklady §§ 1 a 11 zákona ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n. a proto žalobě zákonem odůvodněné vyhověl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Tvrdí-li odvolatelka, že byla neprávem odsouzena zdržeti se užívání značek u strany žalující obvyklých, ač v celém řízení nebylo ani tvrzeno, tím méně pak prokázáno, že žalovaná zneužívala značek u žalující užívaných, jest poukázati k tomu, že nalézací soud to správně vysvětlil, dovodiv, že a jaké značky žalující již od mnoha let nesporně užívá, že jest to tedy její obvyklou značkou a že a proč žalovaná strana, používajíc podobné a záměny schopné značky, vsahá tím do sféry žalobkyně užívati její značky. Strana žalovaná snaží se ovšem poukazem na svůj příkaz daný Eduardu F-ovi dovoditi, že převzav obchod po své tchýni vedený pod firmou E. Popper, nejen neměl v úmyslu vzbuditi u konsumentstva zdání, že nabízí výrobky žalující firmy a tímto způsobem si na úkor žalující firmy získati zákazníky, nýbrž naopak chtěl vystříhati se rozporu se žalující firmou; proto dal již na jaře roku 1926 F-ovi příkaz, by mu sestavil značku naprosto odlišnou, což pokládá tím spíše za doklad své subjektivní neviny, an to

z vlastního popudu učinil v době, kdy ani zákonem ani registrací značky žalující firmy nebyl k tomu povinen. Ale žalovaná strana zapomíná, že ani § 1 ani § 11 zák. o nek. soutěži, ano jest žalováno o zdržení se a o odstranění závadného stavu, nevyhledává a contr. žaloby o náhradu škody vědomí způsobilosti poškoditi soutěžitele a že tedy stačí objektivně skutečnost, že se žalovaný dostal do rozporu s dobrými mravy soutěže (§§ 1 a 11/IV zák. o nek. soutěži, slova »věděl-li pak nebo musil-li věděti« a contr. slov »dostane se« a »užije«). A že tu jsou ostatní podmínky §§ 1, pokud se týče 11 odst. (3), soud prvé stolice správně vyložil a stačí k jeho vývodům poukázati. Odvolatelka ovšem napadá právní názor soudu prvé stolice tvrzením, že tu ve směru § 11 není skutkového podkladu proto, že i kdyby tu byla podobnost značky a mohla z toho vzejíti záměna, byla by musela žalobkyně míti a prokázati prioritu užívání. Žalovaná tvrdí, že tomu tak nebylo, a naráží tím na svou obranu v žalobní odpovědi, že svou firmu »Josef Fried, E. Popperové zeť« po česku a »Josef Fried E. Popper Eidam« po německu dala protokolovati již 26. ledna 1926, kdežto žalobkyně si vymohla registraci své firemní značky F. L. Popper v Chrudimi teprve 13. ledna 1927. Žalovaná míní, že by bylo proti samému účelu i zákona o nekalé soutěži, i zákona o ochranných známkách, který prioritu chrání, kdyby někdo měl býti vydán ohledně oné značky nebezpečí, že jí nebude moci užívati, když si někdo jiný dá podobnou známku zapsati. A také, když známka žalující firmy obsahuje slova, že platí § 5 zák. o ochr. známkách ze dne 6. ledna 1890, čís. 90 ř. zák., podle kterého nemůže majiteli známky býti bráněno v jejím užívání i ve zkrácené formě. Jest sice pravda, že § 53 zák. o nek. soutěži zůstal v platnosti zachován i zákon o ochraně známek ze dne 6. ledna 1890, čís. 90 ř. zák. (ze dne 24. července 1919, čís. 471 sb. z. a n.) i ustanovení obchodního zákona o firmách. A z těchto ustanovení bylo by lze na první pohled souditi, že, ana žalovaná má svou firmu registrovánu již od 26. ledna 1926, žalující pak svou značku teprve v roce 1927 (13/1), žalovaná by mohla užívati i zkrácené firmy k označení svého zboží. Ale, nehledíc k tomu, že, ano nebylo a dle názoru odvolacího soudu nemuselo býti zjišťováno, od kdy jest již v obchodním rejstříku protokolována firma žalující strany, podle motivů zákona o nekalé soutěži ochrana podle § 11 odst. 3 tohoto zákona není vázána formálnostmi, jež předpisuje zákon o ochraně známek (na př. zápis do rejstříku). Shledalo se totiž, že dosavadní opatření zákona z doby před vydáním zákona proti nekalé soutěži (§ 43 obč. zák., čl. 27 obch. zák., §§ 10, 24 a 25 zák. o ochraně známek) nedostačují a praktické potřebě ne vždy vyhovují, takže bylo nutno v zákoně proti nekalé soutěži otázku ochrany zevnějších zařízení, mezi něž patří právě i ochranné známky — upraviti s jednotného širšího hlediska, které by postihovalo i případy v oněch specielních zákonech neupravené. A takovým specielním případem jest právě otázka úpravy priority užívání firemní značky po právu, specielně otázka, zda chtěl zákon proti nekalé soutěži chrániti dřívější, prioritní faktické užívání jako užívání po právu, po případě i proti pozdějšímu, t. j. později, registrací do obchodního rejstříku nebo do rejstříku známek získanému právu k užívání firmy nebo značky. Odvolací soud jest názoru, že tomu tak jest a že jest se mu tudíž přikloniti k názoru nalézacího soudu jako naprosto správnému, a to podle intencí zákona o nekalé soutěži, jak shora byly vylíčeny. Jest tedy názoru, že musí býti chráněno třebas i formálně nezajištěné, avšak fakticky dříve již existující užívání označení firmy proti mladšímu třeba formálně zajištěnému a tedy zdánlivě (formálně) silnějšímu. Nelze říci, že užívání dosud nezapsané firmy, pokud ovšem jest jinak správná a odpovídá zákonu, není taktéž užíváním po právu. Jest tedy v souzeném případě nesporně uznané mnoholeté užívání firmy F. L. Popper v Chrudimi fakticky prioritou silnější a bylo na žalované straně, by, chtějíc si voliti svou firemní značku, volila tak, aby se nedostala do rozporu s tímto fakticky silnějším právem a tedy s dobrými mravy soutěže. To, že zákon proti nekalé soutěži v době protokolace firmy žalované strany ani v čase registrace slovní známky žalující neplatil, nepřichází v úvahu, poněvadž obě strany rozepře, užívajíce sporných označení i po platnosti tohoto zákona, musí býti podle něho posuzovány.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil věc po právní stránce správně. Nelze vážně o tom pochybovati, že se pozastavený čin dovolatelky bezprostředně dotýká žalobkyně jako soutěžitele a že jest proto žalobkyně podle § 15 odst. (2) zákona o nekalé soutěži oprávněna k žalobě. Pokud se týče námitky, že dovolatelka neměla zlého úmyslu, ba ani vědomí, že se dostává do rozporu s dobrými mravy soutěže, stačí podotknouti, že jednání jest po své objektivní, zevnější stránce, nehledíc ku pohnutkám jednajícího, v rozporu s dobrými mravy soutěže. Není ani třeba, aby jednající způsobilost záměny znal anebo znáti musil neb aby přímo záměnu nebo dokonce poškození soutěžitelovo zamýšlel. Stačí, že je tu způsobilost záměny, a jednající se nemůže vymlouvati, že byl bezelstným. Pro posouzení otázky priority jest nerozhodné, kdy si žalobkyně dala zapsati ochrannou známku, nýbrž jest rozhodné jen, od kdy ji skutečně užívá, a tu dovolatelka nepopřela, že priorita jest na straně žalobkyně. Pokud jde o způsobilost záměny sporného označení zboží, jest přisvědčiti odvolacímu soudu, že tu jest, a v tomto směru se poukazuje dovolatelka na příslušné odůvodnění napadeného rozsudku. Ovál, jehož používá žalobkyně, není ovšem o sobě ničím charakteristickým, avšak nelze o tom pochybovati, že souhrn veškerých součástek označení použitého žalobkyní nepostrádá příznačnosti pro její podnik, to tím méně, an obsahuje i doslov její firmy. Tuto příznačnost dovolatelka v odvolání sama přiznala. Aby záměna vskutku nastala, zákon nevyžaduje a proto nebylo ani zapotřebí zabývati se s otázkou, zda tomu tak jest, čili nic. Ani formálního práva podle § 5 zákona o ochranných známkách ze dne 6. ledna 1890, čís. 90 ř. zák. nesmí býti zneužito k nekalému jednání a k poškození hmotného práva žalobkyně (srov. rozh. sb. n. s. čís. 8856).

Čís. 11398.

Zápis do seznamu advokátů.

Ve věcech zápisu do seznamu advokátů jest obdobně použiti zásad nesporného řízení. Nebyl správným postup, byly-li proti žadateli, jenž podal odvolání z usnesení výboru advokátní komory, zamítajícího žádost, vyšetřeny nové okolnosti a sděleny valné hromadě advokátní komory, odvolateli však nebyla poskytnuta příležitost, by o nich zvěděl, a přes to bylo výsledků nového šetření použito valnou hromadou advokátní komory při rozhodnutí o odvolání a byly z nich vyvozeny nové důvody pro zamítnutí žádosti o zápis.

Průkaz tělesné schopnosti není zákonem předepsán jako podmínka pro dosažení advokacie, ba ani pro zápis do seznamu kandidátů advokacie. Ani na soudcovském uchazeči o zápis do seznamu advokátů nelze podle zákona požadovati, by jako podmínku zápisu prokázal svou tělesnou schopnost.

Výhody § 6, prvý odstavec, adv. řádu nebyl soudce zbaven tím, že byl dán kárným nálezem dobrovolně do výslužby, byl-li napotom reaktivován, kárný trest mu byl z milosti v osobním výkazu vymazán a působil napotom bezvadně po pět let jako hlasující rada u sborového soudu.

Ke kárnému nálezu soudcovského uchazeče nelze přihlížeti s hlediska § 2 e) zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n., pozbyl-li trest uložený tímto nálezem účinnosti výmazem na základě milosti udělené presidentem republiky.

Důvěryhodnost jest posuzovati podle přítomné doby.

Pokud nelze míti za to, že soudcovský uchazeč porušil slovo dané presidiu soudu, že nemá úmysl věnovati se advokacii.

(Rozh. ze dne 12. února 1932, R II 433/31.)

Výbor akvokátní komory odepřel zápis vrchního soudního rady ve výslužbě do seznamu advokátů, ježto byla úředním lékařem zjištěna jeho nezpůsobilost k vykonávání advokacie. Valná hromada advokátní komory zamítla odvolání žadatele 1. z důvodu napadeného usnesení, 2. přihlížejíc k ustanovení § 6 odst. 2 adv. řádu, 3. pro nedostatek důvěryhodnosti a 4. že, žádaje, by byl dán na trvalý odpočinek, činil nesprávné údaje. Ad 1. Napadeným usnesením bylo Vám oznámeno, že zdravotní oddělení zemského úřadu v Brně sdělilo výboru komory, že při pokročilém Vašem věku a povaze Vaší choroby nelze míti za to, že by se Váš stav mohl změniti, pročež zemské zdravotní oddělení setrvalo na svém posudku ze dne 29. května 1931, neshledavši z uvedených důvodů za potřebné, abyste byl podroben nové prohlídce úředním lékařem. Jelikož jest takto Vaše nezpůsobilost k vykonávání akvokacie úředním lékařem zjištěna, odepřel výbor svým přípisem ze dne 10. října 1931 plným právem, že nedodá zdravotnímu oddělení zemského úřadu v Brně lékařská vysvědčení pana profesora Dr. V-a a pana profesora Dr. P-y, jež jste předložil. Ve svém odvolání jste prohlásil, že chcete advokacii vykonávati jen v mírném rozsahu, a že se Vám jedná jen o vedlejší výdělek, abyste mohl uhraditi náklady adaptace domu Vám a Vaší manželce patřícího. Proti takto chápanému vykonávání akvokacie stačí, poukáže-li se na povinnost advokátů, by přejímali ex offo zastupování jim přidělené. Ad 2. Výbor komory zvěděl pak ještě o dalších okolnostech, které zjistil, nahlédnuv do kárných spisů, a které pak oznámil valné hromadě advokátní komory. Nálezem disciplinárního senátu vrchního zemského soudu v Brně ze dne 18. dubna 1916 byl jste v případech v nálezu tom blíže uvedených uznán vinným služebním přečinem a odsouzen ke kárnému trestu, jímž jste byl dán na neurčitou dobu do výslužby, a byly Vám sníženy normální odpočivné požitky na $^2/_3$. Kárný tento nález potvrdil nejvyšší soudní dvůr ve Vídni rozhodnutím ze dne 29. září 1916 a na to byl jste dne 31. října 1916 soudní služby zproštěn. Jelikož jste byl tedy dán do výslužby nedobrovolně kárným nálezem, nepřísluší Vám podle § 6 odst. (2) adv. řádu výhoda § 6, odstavec (1), o niž jste opřel svou žádost o zápis. Kdo jednou výhody té jest zbaven, pozbyl jí trvale. Neboť, vykládal-li by se zákon jinak, mohlo by se ustanovení § 6 odst. (2) opětným přijetím do činné služby každou chvíli státi ilusorním. Ad 3. Leč, i chtělo-li by se míti za to, že, byv jmenován výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 25. června 1919 radou zemského soudu pro krajský soud v N. a konaje déle pěti let službu hlasujícího rady u sborového soudu, nabyl jste znovu nároku na výhodu podle § 6 odstavce (1) adv. řádu, brání Vašemu zápisu přes to nedostatek důvěryhodnosti (§ 2 písm. e) zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n.). Tuto otázku důvěryhodnosti bylo třeba zkoumati, jakmile byl znám kárný nález. Ani to, že jste byl reaktivován, ani to, že z milosti byl Vám kárný trest v osobním výkazu vymazán, nemohlo vaditi, by se nezkoumala Vaše důvěryhodnost, a bylo Vám ji odepříti. — Kárným nálezem jest zjištěno, že jste v osmi v nálezu uvedených případech hrubě porušil povinnost, kterou Vám úřad a služební přísaha ukládaly, abyste v úřadě i mimo úřad všeho se vystříhal, co by mohlo snížiti důvěru v soudcovský úřad a úctu k stavu soudcovskému, a že jste se v každém z osmi případů dopustil služebních přečinů. Důvody kárného nálezu uvádějí, že jste ukázal takový nedostatek intelektu, smyslu pro čest a takovou slabost vůle, že Vás nutno pokládati za nezpůsobilého k úřadu soudcovskému, a že tato slabost karakteru jest rázu trvalého. Přihlížejíc k Vašim v kárném nálezu zjištěným poklesků, přijala valná hromada shodně s výborem hodnocení, jehož se kárným nálezem dostalo povaze těchto poklesků a Vaší osobě, za své a usoudila, že jest Vám důvěryhodnost nepřiznati. Ad 4. Podávaje žádost, byste byl dán na trvalý odpočinek, odpověděl jste podle zjištění z příslušných spisů, když se Vás presidium krajského soudu v N. opětovně tázalo, zda se hodláte věnovati jinému právnickému povolání (advokacii), že úmyslu toho nemáte. Byv však dán do trvalé výslužby a dnem 31. července 1931 služby zproštěn, podal jste již dne 5. srpna 1931 žádost o zápis do seznamu advokátů, neohlížeje se na to, co jste prohlásil. I tento Váš postup činí Vás nehodným důvěry, an jste ne-

dodržel, o čem jste presidium ujišťoval. Ze všech těchto důvodů nevyhověla valná hromada advokátní komory Vašemu odvolání.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení, jakož i usnesení výboru advokátní komory v ten smysl, že se žádaný zápis do seznamu advokátů povoluje a výboru advokátní komory se ukládá, by zařídil, čeho třeba ku provedení zápisu.

Důvody:

Žadatelovu odvolání z rozhodnutí valné hromady advokátní komory nelze upříti oprávněnost. Výbor advokátní komory odepřel zápis žadatele do seznamu advokátů jen z důvodu, že byla úředně — lékařsky — zjištěna jeho nezpůsobilost k vykonávání akvokacie. Odvolání žadatelovo bylo valnou hromadou advokátní komory zamítnuto nejen z důvodu uvedeného v usnesení výboru, nýbrž také ještě z důvodu vytčeného v § 6 odst. 2 adv. řádu, dále pro nedostatek důvěryhodnosti a konečně proto, že odvolatel činil nesprávné údaje, když žádal, by byl dán na trvalý odpočinek. Po stránce formální se především připomíná, že proti žadateli, když podal odvolání z usnesení výboru advokátní komory, byly vyšetřeny nové okolnosti a sděleny valné hromadě advokátní komory, že však odvolateli nebyla vůbec poskytnuta příležitost, by o nich zvěděl, o nich se vyjádřil a své zájmy obhájil. Přes to bylo výsledků nového vyšetření použito valnou hromadou advokátní komory při rozhodnutí o odvolání a byly z nich vyvozeny nové důvody pro zamítnutí žádosti o zápis, kterých nebylo použito při rozhodování v prvé stolici. Tento postup nelze uznati za správný. Zákon sice nemá přesné předpisy pro odvolací řízení ve věcech zápisu do seznamu advokátů, ale — jak bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 5028 sb. n. s. — jest tu obdobně použíti zásad řízení nesporného, zejména tedy zásady, že účastník, o jehož návrhu se rozhoduje, musí před nepříznivým rozhodnutím býti slyšen. Poskytuje-li zákon (§ 7 odst. (1) adv. řádu) žadateli, jemuž byl výborem advokátní komory zápis odepřen, opravný prostředek odvolání k advokátní komoře, jest tím valná hromada advokátní komory určena jako odvolací stolice, jejíž povinností jest, by přezkoumala správnost usnesení první stolice a rozhodla věcně o odvolání. Postup, jehož bylo použito v tomto případě, nezaručoval řádné a spolehlivé posouzení věci v druhé stolici, ježto odvolací stolice použila proti odvolateli nových skutečností, ač mu nebyla ani poskytnuta možnost, by se o nich vyjádřil a po případě je uvedl na pravou míru. Než v tomto případě není třeba činiti důsledky z vytčeného vadného postupu formálního, protože napadené usnesení jest — jak bude dále vyloženo — i po stránce věcné ve všech bodech nesprávné.

1. Prvním důvodem, pro který byl žadateli odepřen zápis i výborem i valnou hromadou advokátní komory, byla žadatelova lékařsky zjištěná nezpůsobilost k vykonávání advokacie. Z posudku zdravotního oddělení zemského úřadu v Brně ze dne 29. května 1931, o nějž se opírají usnesení výboru i valné hromady, jest patrné, že šlo o tělesnou neschopnost, protože žadatel trpí arteriosklerosou mozkových cév. Tento důvod neobstojí. Zákonné podmínky pro zápis do seznamu advokátů jsou stanoveny v § 1 odst. (2) zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n., při čemž podle třetího odstavce § 1 nejsou dotčena zvláštní ustanovení pro hlasující rady sborových soudů (§ 6 zákona ze dne 6. července 1868, čís. 96 ř. z.). Průkaz tělesné schopnosti není zákonem předepsán jako podmínka pro dosažení advokacie, ba ani pro zápis do seznamu kandidátů advokacie. Proto ani na soudcovském uchazeči o zápis do seznamu advokátů nelze podle zákona požadovati, by jako podmínku zápisu prokázal svou tělesnou schopnost. Tak rozhodl již bývalý nejvyšší soud ve Vídni v plenárním usnesení ze dne 25. dubna 1911 Pres. 565/11 (judikát čís. 194, úř. sb. čís. 1367), s jehož důvody, pokud se týkají této otázky, souhlasí i československý Nejvyšší soud, neboť vydáním novely k advokátnímu řádu ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n. se na právním stavu v této příčině nic nezměnilo. Z toho plyne, že se zamítnutí odvolatelovy žádosti o zápis do seznamu advokátů pro nedostatek tělesné způsobilosti k vykonávání advokacie stalo neprávem.

2. V napadeném usnesení se dále uvádí, že žadatel byl dán nedobrovolně do výslužby kárným nálezem vrchního zemského soudu v Brně ze dne 18. dubna 1916, který byl potvrzen rozhodnutím nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 29. září 1916. Valná hromada advokátní komory vyslovila názor, že odvolateli proto nepřísluší výhoda podle prvního odstavce § 6 adv. řádu, které prý byl podle druhého odstavce § 6 trvale zbaven. S tímto názorem však nelze souhlasiti. Výhoda, přiznaná hlasujícím radům sborového soudu v § 6 odst. 1 adv. řádu a ponechaná v platnosti předpisem § 1 odst. (3) zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n., nepřísluší podle § 6 odst. (2) adv. řádu těm, kdož byli kárným nálezem propuštěni ze státní služby nebo dáni nedobrovolně do výslužby. Odvolatel prokázal veřejnými listinami, že působil jako soudní rada, pokud se týče vrchní soudní rada od 21. července 1919 až do 31. července 1931 nepřetržitě u sborového soudu v N. jako hlasující rada, že kárný trest, uložený mu kárným nálezem, o kterém se zmiňuje napadené usnesení, byl mu vymazán již v roce 1923 na základě rozhodnutí presidenta republiky ze dne 27. října 1923 a že odešel v roce 1931 do výslužby bez závady. I napadené usnesení samo uvádí (v odstavci ad 3), že odvolatel byl reaktivován a že mu byl kárný trest z milosti v osobním výkazu vymazán. Z toho plyne, že odvolatel před svým odchodem do výslužby v roce 1931 působil jako hlasující rada u sborového soudu po více než pět let nezávadně, a to i tehdy, kdyby se toto období pěti let počítalo až do výmazu kárného trestu, který byl výmazem odčiněn. Jsou tedy u žadatele splněny podmínky vytčené v § 6 odst. (1) adv. řádu a není správný názor valné hromady advokátní komory, že žadatel této výhody byl trvale zbaven kárným nálezem z roku 1916. Valná hromada také patrně přehlédla, že odvolatel v době, když byl dán v roce 1916 nedobrovolně do výslužby, nebyl hlasujícím radou sborového soudu, nýbrž že byl přednostou okresního soudu, že tudíž tehdy nepožíval výhody podle § 6 odst. (1) adv. řádu, takže kárným nálezem z roku 1916 nemohl býti zbaven výhody, které neměl.

3. Pokud jde o nepřiznání důvěryhodnosti podle § 2 e) zákona ze dne 31. ledna 1922 č. 40 sb. z. a n., jest nejvyšší soud názoru, že valná hromada advokátní komory nebyla ani oprávněna, by při posuzování odvolatelovy důvěryhodnosti přihlížela ke kárnému nálezu z roku 1916, poněvadž trest uložený tímto nálezem pozbyl účinnosti již v roce 1923 výmazem na základě milosti udělené presidentem republiky a účinek aktu milosti by byl mařen, kdyby se připustilo, aby z vymazaného trestu byly vyvozovány důsledky žadateli škodlivé. Kromě toho se připomíná, že v poklescích, kterých se odvolatel dopustil v letech 1914 a 1915 a které nevadily tomu, by nebyl v roce 1919 znova přijat do soudcovské služby, kterou pak po dvanácti letech nezávadně vykonával, nelze spatřovati jednání, které by nyní činilo odvolatele nehodným důvěry podle § 2 e) zákona čís. 40/1922 sb. z. a n., to tím méně, ano důvěryhodnost jest posuzovati podle doby přítomné. (Viz rozhodnutí čís. 5294 sb. z. a n.)

4. Valná hromada advokátní komory odůvodňuje posléze odvolatelovu nehodnost důvěry i tím, že nedodržel, o čem ujišťoval presidium krajského soudu v N. V té příčině se zjišťuje v napadeném usnesení podle příslušných spisů, že odvolatel, podávaje žádost, by byl dán na trvalý odpočinek, odpověděl na opětovný dotaz presidia krajského soudu v N., zdali se hodlá věnovati jinému právnickému povolání (advokacii), že nemá toho úmyslu, ale že přes to, jakmile byl dán trvale do výslužby a zproštěn dnem 31. července 1931 služby, podal již dne 5. srpna 1931 žádost o zápis do seznamu advokátů. Není tedy třeba řešiti otázku, lze-li ve vyličeném jednání spatřovati porušení čestnosti a věrnosti, jež jest nutná pro důvěru občanstva k advokátovi, neboť nejvyšší soud, prozkoumav výpis ze spisů, který byl valné hromadě advokátní komory základem pro ono zjištění, seznal, že toto zjištění nemá ve spisech opory, což odvolatel právem vytýká. Podle výpisu obsaženého ve spisech mají odvolatelova prohlášení, o něž jde, tento doslov: a) ze dne 30. dubna 1931: »..... že jsa v lékařském ošetřování, nezabývá se toho času myšlenkou, věnovati se po odchodu z činné služby jinému právnickému povolání (advokacii)«, — b) ze dne 15. května 1931: »Můj nynější stav zdravotní nedovoluje mi úřadovati ani pomýšleti na to, abych se věnoval jinému právnickému povolání (advokacii)«, — c) ze dne 16. května 1931: »K opětnému vyzvání oznamuji, že sám nevím, zda a čím se budu zaměstnávati v trvalém odpočinku, a proto nemohu se vyjádřiti také, zda budu se nějakým jiným právním povoláním zaměstnávati čili nic, poněvadž nevím, jak dále se vytváří můj zdravotní stav, neboť zase jsem v lékařském ošetřování se záněte středního ucha a trpím bolestmi zubů. Prosím, aby byla vzata tato odpověď jako konečná na uvedenou otázku,« — d) ze dne 18. května 1931: »... jsem v lékařském ošetřování, takže nemohu pomýšleti na to, zda bych se mohl za stávajícího zdravotního stavu věnovati jinému právnímu povolání (advokacii) čili nic«. — Z doslovu těchto prohlášení jest zcela nepochybné, že se jimi odvolatel nijak nezavázal, že nebude provozovati advokacii po odchodu na odpočinek, naopak že se převzetí takového závazku důsledně vyhýbal. Podal-li tedy odvolatel dne 5. srpna 1931 žádost o zápis do seznamu advokátů, neporušil dané slovo a nedopustil se jednání, které by ho mohlo činiti nehodným důvěry ve smyslu § 2 e) zákona č. 40/1922 sb. z. a n. Neobstojí tedy žádný z důvodů, pro které byl zápis odvolatele do seznamu advokátů odepřen, a jeho odvolání bylo proto vyhověno. Ježto všechny zákonné podmínky zápisu byly žadatelem prokázány, rozhodl nejvyšší soud, jak jest uvedeno ve výroku.

Čís. 11399.

Vedlejší intervence.

Strana, jež opověděla rozepři, nemá právo k rekursu proti usnesení soudu, jímž byla vedlejší intervence připuštěna na její straně, má však právo k rekursu, byla-li vedlejší intervence osoby, jíž rozepři opověděla, připuštěna na straně odpůrcově.

Z toho, že vedlejší intervenient nemá právní zájem na vítězství jedné strany, ještě neplyne, že nemá tento zájem na vítězství strany druhé.

(Rozh. ze dne 13. února 1932, R I 5/32.)

Ve sporu pojišťovny S. proti městu D. o dodržení pojišťovací smlouvy vyzvala žalobkyně starostu města D., Adolfa H-a, podle § 21 c. ř. s., by přistoupil k ní ve sporu jako vedlejší intervenient, ježto, podlehne-li žalobkyně ve sporu, bude se na něm hojiti. Adolf H. ve svém podání prohlásil, že sice přistupuje jako vedlejší intervenient, avšak na straně žalované, a uvedl, že má právní zájem na tom, by byla žaloba ve hlavní věci zamítnuta, ježto jest důvod ke zrušení pojišťovací smlouvy, v kterémžto případě bude zproštěn jakéhokoliv ručení. Soud prvé stolice připustil vedlejší intervenci Adolfa H-a na straně žalované obce. Procesní soud prvé stolice zamítl napotom žalobu a ve stížnosti spojené s odvoláním stěžovala si žalující pojišťovna do toho, že byl Adolf H. připuštěn jako vedlejší intervenient na straně žalované obce. Rekursní soud nepřipustil vedlejší intervenci Adolfa H-a na straně žalované obce. Důvody: Adolf H. v podání, v němž sice přistupuje jako vedlejší intervenient, avšak na straně žalované, uvedl, že má právní zájem na tom, by žaloba v hlavní věci byla zamítnuta, poněvadž tu byl důvod ke zrušení pojišťovací smlouvy, v kterémžto případě bude zproštěn jakéhokoliv ručení. Toto odůvodnění pro jeho přístup jako vedlejšího intervenienta na straně žalované nemůže však rekursní soud považovati za přijatelné. Podle § 17 c. ř. s. předpokládá vedlejší intervence právní zájem na tom, by ve sporu mezi jinými osobami zahájeném jedna strana zvítězila. Právní zájem vedlejšího intervenienta mohl proto ve smyslu tohoto zákonného ustanovení záležeti jen v tom, by žalující strana zvítězila, by bylo zabráněno, by nebyl činěn zodpovědným žalobkyní. Právní zájem na vítězství žalované strany nemohl Adolf H. míti, jelikož právě v tomto případě nastal by účinek, kterému vedlejší

intervencí má býti zabráněno. Co vedlejší intervenient uvádí jako důvod přístupu na straně žalované strany, opodstatňuje jen zájem na rozhodovacích důvodech, nikoliv zájem na rozhodnutí samém. Zájem, by ve sporu v rozhodovacích důvodech bylo učiněno nějaké zjištění, však nestačí, by považována byla intervence za odůvodněnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Mylný jest právní názor dovolacího rekursu, že strana, jež opověděla rozepři, nemá vůbec právo k rekursu proti usnesení soudu, jímž byla intervence připuštěna. To platí jen, stala-li se vedlejší intervence na její straně, nikoliv i, když se stala na straně odpůrcově, o kterýžto případ právě jde (tak i Neumannův komentář k civilním řádům soudním, 1927, 1. svazek, u § 18, strana 457 a 458, na který neprávem poukazuje dovolací rekurent). Ale dovolací rekurs ani jinak není v právu, neboť z toho, že intervenient nemá právní zájem na vítězství strany jedné, ještě neplyne, že nemá tento zájem na vítězství strany druhé, a nelze přehlédnouti, že žalovaná obec nebude moci vedlejšího intervenienta činiti zodpovědným v žádném případě, ať již spor prohraje z toho nebo z onoho důvodu.

Čís. 11400.

Platiti výkonnému orgánu (§ 25, druhý odstavec, ex. ř.) lze od okamžiku, kdy ho došel příkaz ku provedení prvého exekučního výkonu.

(Rozh. ze dne 13. února 1932, Rv I 1778/30.)

Žalovaný pojistil u žalující pojišťovny automobil proti následkům havarie a proti následkům povinného ručení. Premie z těchto pojišťovacích smluv, dospělé dne 28. května 1927, zaplatil žalovaný po podání žaloby a po zahájení exekučního řízení k jich vydobytí dne 14. února 1928 asi ke 3. hod. odpoledne. Téhož dne o ½7. hod. večer auto žalovaného havarovalo. Proti žalobě pojišťovny o zaplacení premií dospělých dne 28. května 1928 namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku na náhradu škody z havarie auta ve výši zažalované pohledávky. Žalobkyně proti tomu uvedla, že podle § 6 pojišťovacích podmínek má žalovaný nárok na náhradu škody teprve po úplném zaplacení premie a vedlejších poplatků; že platy žalovaného dány byly na poštu teprve dne 17. února 1928 a došly straně žalující teprve dne 20. února 1928; že žalovaný výkonnému orgánu neplatil při výkonu exekuce a že platbu konanou před dražebním rokem výkonnému orgánu nelze považovati za platbu konanou vymáhajícímu věřiteli přímo. Procesní

soud prvé stolice uznal namítanou vzájemnou pohledávku po právu a důsledkem toho žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka má za to, že podle správného výkladu § 25 ex. ř. má plat výkonnému úředníku účinek plnění přímo straně vymáhající jen, když se stal při provedení exekučního úkonu, anebo bezprostředně před tím, když právě hodlá předsevzíti exekuční úkon a »zakročuje«, tedy ve funkci výkonného orgánu a že osoby, které bývají pověřeny soudem, by předsevzaly určité exekuční výkony, jest pokládati za výkonné orgány jen vzhledem k tomu kterému exekučnímu výkonu a jen v době určené k tomuto výkonu, že tudíž vykonavatel jest exekučním orgánem podle § 25 ex. ř. jen při výkonu exekuce, nikoliv před tím a potom. Odvolací soud má za to, že doslov § 25 ex. ř., že »plnění, které exekucí má býti dobyto«, neznamená, že plnění to se musí státi před výkonem prvého úkonu exekučního aneb při něm a že tedy výkonný orgán může přijmouti placení a platně kvitovati nejen při prvém úkonu, nýbrž i po něm. Dlužník může se zprostiti vymáhaného dluhu zaplacením v kterémkoliv období exekučního řízení, jen když se tak stalo před skončením dražebního řízení. Zaplatil-li tedy v souzeném případě žalovaný premii do rukou výkonného orgánu po zabavení, byl výkonný orgán oprávněn placení přijati a platně kvitovati, třebaže právě nebyl před předsevzetím nějakého výkonu exekučního v této exekuční věci. Ostatně podle exekučních spisů ustanovena byla již na 15. února 1928 dražba předmětů žalovanému zabavených. K činnosti výkonného orgánu náleží však právě i přijímati placení aneb jiná plnění, kterážto činnost jest rovněž výkonem, ke kterému jsou oprávněni. Převzal tedy výkonný orgán i placení ve výkonu svého úřadu jako výkonný orgán. Bylo tudíž placení to plněním s účinkem pro stranu vymáhající a nerozhodno jest, kdy jí výkonný orgán placené peníze zaslal. Ježto placení se stalo k rukám výkonného orgánu před příhodou způsobivší škodu, povstal žalovanému nárok na náhradu této utrpěné škody a právem namítal proto žalovaný započtením tento svůj nárok na náhradu utrpěné škody proti žalobnímu nároku žalobkyně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Je-li povolující soud zároveň soudem exekučním, započíná výkon exekuce podle § 33 ex. ř., jakmile dojde příkaz ku provedení prvého exekučního výkonu výkonného orgánu k tomu ustanoveného. Od té doby jest výkonný orgán zmocněn podle § 25 druhý odstavec ex. ř. přijímati platy jménem vymáhajícího věřitele a vydávati o nich kvitance. Má proto takovéto placení účinky placení vymáhajícímu věřiteli podle §§ 1412 a 1422 obč. zák. V souzené věci byl dán výkonnému orgánu příkaz ku provedení dražby, ustanovené na 15. února 1928, dne 6. února 1928, jak jest zřejmo z exekučních spisů. Tím započala úřední činnost výkonného orgánu a byl od té doby až do skončení exekuce ze zákona zmocněn přijímati plnění od dlužníka jménem vymáhajícího vě-

řitele a stalo se proto placení věřiteli toho dne, kterého dlužník výkonnému orgánu vymáhanou pohledávku zaplatil. Dlužník ji zaplatil před dražbou dne 14. února 1928 asi o 3. hodině odpolední, kdežto havarie pojištěného auta žalovaného nastala téhož dne až kolem 7. hodiny večerní. Byla proto vymáhaná pohledávka první splatné premie za rok 1927—1928 zaplacena a přijata před vznikem škodné události a tím obživlo podle § 6 odstavec 2 všeobecných podmínek pojišťovacích ručení pojišťovny. Má proto žalovaný nárok proti pojišťovně na náhradu škody z havarie a poněvadž škoda činí právě tolik jako zažalovaná následná premie, jest premie započtením (§ 1438 obč. zák.) vyrovnána.

Čís. 11401.

Nebyl-li dosud v pozůstalostním řízení určen povinný díl, a není-li dosud jisto, zda a pokud stačí k jeho úhradě pozůstalost, jest předčasnou žaloba nepominutelného dědice proti obdařeným o doplnění povinného dílu.

(Rozh. ze dne 18. února 1932, R I 1072/31.)

Žalobce, zůstavitelův syn, domáhal se doplnění povinného dílu na žalovaných povolaných v závěti za dědice, tvrdě, že jim zůstavitel dne 7. června 1930 postoupil nemovitost za 6.000 Kč, ač měla cenu přes 17.000 Kč. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl pro předčasnost, ježto se dosud nikdo nepřihlásil k pozůstalosti za dědice. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a znovu rozhodl, maje za to, že pozůstalost jest předlužena, a že žalobce může čeliti obdarování žalovaných, pokud jeho hodnota přesahuje převzaté závazky, bez ohledu na stav projednání pozůstalosti.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Předpokladem pro nárok zkráceného nepominutelného dědice (descendenta) proti obdařeným na vydání daru ve smyslu § 951 obč. zák. jest, že se při určení povinného dílu vpočítávají darování (§ 785 obč. zák.) a že pozůstalostní jmění nestačí k úhradě. Podle § 785 obč. zák. mají na žádost dítěte, majícího nárok na povinný díl, býti při výpočtu pozůstalosti vpočtena i darování, která zůstavitel učinil mezi živými. Lze tedy nárok dítěte na započtení daru uplatniti buď za řízení pozůstalostního návrhem u pozůstalostního soudu nebo, je-li toto řízení skončeno, žalobou (srovnej rozh. čís. 9578 sb. n. s.). Podle pozůstalostních spisů nebyl dosud soudcem projednávajícím pozůstalost zjištěn skutečný stav

jmění a dluhů, neboť o inventáři, sepsaném z nařízení pozůstalostního soudu kanceláří, nebylo ještě soudem s účastníky pozůstalosti jednáno. Jest tedy předčasný závěr odvolacího soudu, že pozůstalost je předlužena, jenž byl mu podkladem pro vydání zrušovacího usnesení. Poněvadž projednání pozůstalosti není dosud skončeno, jest uplatniti vpočtení darování do pozůstalosti v řízení pozůstalostním. Nejde-li o ryzí darování — jak se tvrdí i v souzeném případě — musí pozůstalostní soud prostředky nesporného řízení zjistiti, jakou hodnotou jest darování vpočísti. Podle takto zjištěné pozůstalostní podstaty se vypočte povinný díl (§ 784 obč. zák.) Bude tedy na žalující straně, by se v pozůstalostním řízení domáhala určení povinného dílu, a bude při tom zjistiti, zda a jakou částkou může býti uhražen její povinný díl ze jmění pozůstalostního a zda a jakou částkou vyjde na prázdno. Z toho bude teprve patrno, že vůbec a po případě jaký nárok přísluší žalující straně na doplnění povinného dílu, jehož by se mohla domáhati na obdařených (§ 951 obč. zák.). Nebyl-li však v pozůstalostním řízení povinný díl žalující strany dosud určen, a není dosud jisto, zda a pokud stačí k jeho úhradě pozůstalost (§ 951 obč. zák. »avšak pozůstalost nestačí k jeho krytí«), není tu ještě nyní zákonných předpokladů pro žalobní nárok a jest žaloba předčasnou. Ježto však napadené usnesení odvolacího soudu jest založeno na předčasném předpokladu, že pozůstalost je předlužená, a podle právního názoru tu vysloveného nebylo třeba řízení doplňovati, bylo usnesení zrušiti a usnésti se, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 11402.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Vojenské osoby, řídící jízdný silostroj ve výkonu své služby, jsou vyloučeny jako řídiči z ručení vůbec (§ 1 (2) zák.). Ručení jich nelze dovoditi ani z § 7 zák.

(Rozh. ze dne 18. února 1932, Rv I 1913/30.)

Žalobce byl přejet vojenským automobilem, jejž řídil žalovaný František Ž., konající tehdy vojenskou službu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce náhrady škody na Františku Ž-ovi a na československém eráru (na vojenské správě). Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby proti eráru, žalobu proti Františku Ž-ovi zamítl a uvedl v tomto směru v důvodech: Soud neshledal žalobní nárok co do důvodu oprávněný proti žalovanému Františku Ž-ovi, neboť zjistil, že týž při řízení auta byl ve výkonu své služby a proto jest od ručení po rozumu § 1 odst. (2) zákona z 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. osvobozen. Odvolací soud k odvolání žalobcovu napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Ani pokud odvolatel vytýká, že nebyl i František Ž. jako řídič vojenského auto-

mobilu uznán povinným k náhradě škody rukou společnou a nerozdílnou s čsl. erárem, není odvolání odůvodněno. Jest správné, že procesní soud pro zamítnutí žaloby ohledně žalovaného řidiče použil ustanovení odst. 2 § 1 automob. zákona. Povinnost ručební dle občanského zákona nastupuje tam, kde zákon automobilový jako novější a specielní ručení podle § 1 vylučuje, totiž v případech §§ 3, 4 a 5 téhož zákona. Zde však jde o případ ručení podle automob. zákona, totiž o úraz způsobený při jízdě osobním vojenským automobilem, tedy silostrojem zařízeným na větší rychlost než jest vytčena v § 5 téhož zákona. Žalobce sám co do ručební povinnosti ohledně obou žalovaných v žalobě se odvolává na § 1 zákona z 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. A právě v takovém případě jsou podle odst. (2) cit. § 1 osoby vojenské jako řídiči jízdného silostroje, řídí-li jej ve své službě — jak tomu bylo v souzeném případě — od povinnosti ručební osvobozeny — a to bezvýjimečně, ať úraz byl třeba jimi zaviněn, neopatrností beztrestnou nebo trestnou, neboť zákon v tom směru nerozeznává, nýbrž zní všeobecně. Motivem tohoto osvobození bylo patrně, že při silostrojích o větší rychlosti jest nebezpečí úrazu, jak zkušenost ukazovala, větší a zákonodárce proto nechtěl vojenské osoby, řídící takové silostroje ve službě, vysazovati sporům civilním se strany poškozených a uvalil ručební povinnost jen na vojenský erár, který také poskytuje dostatečnou záruku, a jemuž jen osoby vojenské v případech těch mají býti zodpovědny, kdyby služební předpisy překročily, a to podle zákonů jiných. Z ustanovení § 7 automob. zákona nelze nic proti názoru tomu vyvozovati, neboť ustanovení toto jedná jen o rozsáhlejším ručení, o větším rozsahu náhrady, než jest v § 1 zákona automobilového uveden, totiž, při škodě věcné podle § 1323 a při poranění na těle podle §§ 1325 a 1326, po případě § 1327 obč. zák., když tento větší rozsah náhrady občanský zákon stanoví, jako na příklad při poškození úmyslném podle §§ 1324 a 1331 obč. zák. V souzeném případě o úmyslné poškození nejde, nýbrž jen o neopatrnost v jízdě, pro kterou byl žalovaný brigádním soudem — jak nesporno — uznán vinným a odsouzen. Žalobce neprávem se dovolává ručení železnic, neboť toto se v mnohých směrech liší od ručení dle automobilového zákona.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s vývody dovolání a nelze vyhověti jeho návrhu, by byl i spolužalovaný vojenský řídič odsouzen rukou společnou a nerozdílnou se státem. Podle § 1 odst. (2) aut. zák. jsou od ručení jako řídiči osvobozeny vojenské osoby, řídily-li jízdní silostroj, konajíce službu. Historie vzniku tohoto zákonného předpisu, jak se podává z materialií zákona, jest v krátkosti tato: V první vládní osnově není zmínky o vyloučení některých osob z ručební povinnosti dle navrhovaného zákona. Ve zprávě justičního výboru poslanecké sněmovny k této první vládní předloze čís. 2068 u § 1 se uvádí, že »došlo ke kompromisu, by

ten, kdo řídí silostroj ve výkonu své veřejné nebo smluvní služby, byl z ručební povinnosti vyloučen.« V důsledku toho přichází v druhé vládní osnově v § 1 odst. (2) ustanovení: »Od ručební povinnosti jako řídič jest osvobozen, kdo řídil silostroj ve výkonu své veřejné nebo smluvní služby (vertragsmässigen Dienstes), nebo ve veřejném zájmu převzaté povinnosti.« Ve zprávě komise panské sněmovny se uvádí při poradách o druhé vládní předloze tohoto zákona, že »komise se jednohlasně usnesla k odst. (2) § 1 učiniti výjimku jen pro osoby vojenské, které silostroj řídily ve výkonu své služby« a v důsledku tohoto usnesení přichází již v jejím návrhu jako druhý odstavec § 1 předpis tohoto doslovu: »Od ručební povinnosti jakožto řídiči jsou osvobozeny osoby vojenské, když řídily silostroj ve výkonu své služby.« Při specielní debatě v panské sněmovně dne 18. prosince 1907 byl tento doslov zákona jednomyslně přijat. Ve zprávě justičního výboru poslanecké sněmovny o tomto usnesení panské sněmovny k navrhovanému odst. (2) § 1 se uvádí: »Panskou sněmovnou usnesená výjimka ohledně řídičů náležejících vojenskému stavu má svůj důvod ve zvláštních poměrech vojenské služby, která ukládá osobám jí dotčeným tuto činnost a její způsob provedení zcela nezávisle na jejich vůli. Proti obecenstvu stačí úplně neobmezené ručení vojenského eráru. (Dem Publikum gegenüber ist durch die unbeschränkte Schadenshaftung des Militärärars vollauf genügt)«. Při projednávání v plenu poslanecké sněmovny nedoznal tento doslov změny a nedošlo o něm k debatě. Z toho jest zřejmo, že bylo zákonodárným úmyslem vyloučiti vojenské osoby jako řídiče, řídily-li jízdný silostroj ve výkonu své služby, z ručení vůbec, poněvadž stát sám poskytuje osobám poškozeným provozováním vojenského silostroje, řízeného vojákem, dostatečnou záruku za náhradu způsobené škody, jak jest uvedena v § 1 odst. (1) aut. zák. Dále jest vyříditi dovolání, pokud se zabývá § 7 aut. zák., na nějž klade dovolatel hlavní důraz, a z něhož se snaží dovoditi oprávněnost svého nároku proti vojenskému řídiči podle předpisů občanského zákona. Dovolatel poukazuje k tomu, že, stanoví-li zákonodárce v § 7 aut. zák., že »ustanoveními tohoto zákona není vyloučeno rozsáhlejší ručení podle obecného zákoníka občanského nebo jiných zákonů«, bylo úmyslem jeho podřaditi pod toto zákonné ustanovení všechny případy, v nichž občanský nebo jiný zákon poskytuje poškozenému výhodnější posici pro uplatnění jeho náhradních nároků, než ji poskytuje zákon automobilový a že by se při úzkém výkladu, jaký dává tomuto zákonnému ustanovení odvolací soud, vykládaje je tak, že se jím míní jen větší rozsah náhrady, posice poškozeného zhoršovala a byl by zbavován práv, jež mu až dosud poskytoval občanský zákon. I když nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že slovy »rozsáhlejší ručení« jest rozuměti p o u z e »větší rozsah náhrady«, poněvadž tento výklad přímo doslovu zákona odporuje, nelze přece dáti za pravdu vývodům dovolání, poněvadž takové rozsáhlejší ručení, než ustanovuje automobilový zákon v § 1 odst. 1 při poranění na těle, o něž tu běží (§§ 1325 a 1326 obč. zák.), není ve příčině řídičů obsaženo ani v občanském zákoně ani v zákoně jiném. V občanském zákoně není obsaženo proto, že automobilový zákon, stanovící ručení za výsledek, jest přísnější, než občanský zákon stanovící ručení za vinu a jiného zá-

konného předpisu, který by se na souzený případ hodil, v tom směru není.

Čís. 11403.

K přednostnímu zástavnímu právu podle § 265 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n., pokud se týče podle § 173 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. (v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928, čís. 184 sb. z. a n.) stačí, slouží-li nemovitost převážně provozování výdělečného podniku patřícího majiteli této nemovitosti; nezáleží na tom, že nemovitost nebyla výhradně věnována provozování jeho podniku nebo pro ně schválně zařízena.

Věcné ručení podle § 265, odst. 2 a) zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n., postihuje jen ideální podíl nemovitosti, patřící majiteli výdělečného podniku.

Nemocenskému pojištění přísluší přednostní právo zástavní za týchž podmínek jako výdělkové dani.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, R I 988/31.)

V exekuční dražbě byl prodán dům, náležející spoluvlastnicky Jaroslavu K-ovi a Marii K-ové, v němž Jaroslav K. provozoval pekařskou živnost. Rozvrhuje nejvyšší podání přikázal soud prvé stolice eráru výdělkovou daň a okresní nemocenské pojišťovně pojistné příspěvky. K rekursu vymáhající věřitelky rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Stížnost poukazuje především k tomu, že prý vydražený dům nepatřil jen Jaroslavu K-ovi, nýbrž i Marii K-ové, jež prý v něm živnost neprovozovala, a daň výdělková že má přednostní zástavní právo podle § 265 zák. čís. 76/27 sb. z. a n. jen na nemovitostech, jichž jest ten, kdo živnost provozuje, vlastníkem. Jest sice správné, že podle § 265 cit. zák. vázne přednostní zákonné zástavní právo pro nedoplatky daně výdělkové na nemovitostech, sloužících výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku, patřícího majiteli těchto nemovitostí, z tohoto doslovu zákona nelze však dovozovati, že majitel výdělečného podniku musí býti jediným a výhradným vlastníkem nemovitosti. Stačí i ideální spoluvlastnictví, neboť živnost nelze na ideální části nemovitosti provozovati, a nelze proto daní postihovati jen ideální část nemovitosti, náležející spoluvlastnicky majiteli živnosti. Zákon chtěl vyloučiti jen případy, kde majitel výdělečného podniku a vlastník nemovitosti jsou úplně různé osoby (na př. nájem, pacht). Stížnost, dovolávajíc se sporu C 765/28, snaží se dále dovoditi, že dům nebyl zařízen pro pekárnu. Stížnost dovolává se však výsledku tohoto sporu neprávem, přehlížejíc, že ve sporu šlo o otázku, zda se stala pec příslušenstvím domu, a že ve sporu bylo zjištěno, že dům není výhradně věnován pekařství, pokud se týče že není výhradně pekárnou, nikterak však nebylo tím řečeno, že není převážně věnován živnosti

pekařské. V tom je podstatný rozdíl. Není tudíž rozporu ani různosti názorů soudu na tutéž věc, není tu jiný názor v řízení exekučním a jiný ve sporu. Pro věcné ručení nemovitosti za daň výdělkovou není třeba, by nemovitost byla výhradně věnována výdělečnému podniku podle zákona, stačí, je-li tomu tak převážně. Podle popisu domu při odhadu jest schváliti názor prvního soudu, že dům byl věnován převážně živnosti pekařské, ana, až na kuchyni, zabírala živnost celé přízemí a krom toho měla v podkroví noclehárnu pro dělníky. Ježto, pokud se týče dalších podmínek přednostního zástavního práva, stížnost prvému usnesení nic nevytýká a výtky, které uplatňuje, nejsou správné, nebylo stížnosti vyhověno. Tytéž důvody platí i pro příspěvky k nemocenskému pojištění, neboť pojistné příspěvky podle zákona čís. 221/24 sb. z. a n. mají totéž postavení jako daně (§ 173).

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky potud, že změnil usnesení obou nižších soudů v ten rozum, že, co přikázáno československému státu na dani výdělkové a okresní nemocenské pojišťovně na příspěvcích k nemocenskému pojištění, se přikazuje k zaplacení jen z polovice nejvyššího podání, docílené za polovici nemovitosti, patřící Jaroslavu K-ovi.

Důvody:

Rekursní soud řádně odůvodnil, že dům, o nějž jde, byl převážně věnován provozování pekařské živnosti. K přednostnímu zákonnému právu zástavnímu podle § 265 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n., pokud se týče podle § 173 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. (v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928, čís. 184 sb. z. a n.) stačí, slouží-li nemovitost převážně provozování výdělečného podniku, patřícího majiteli této nemovitosti, a nezáleží tedy na tom, že dům, o nějž jde, nebyl výhradně věnován provozování pekařské živnosti nebo pro ni schválně zařízen. Rozhodnutí čís. 4019 sb. n. s., jehož se stěžovatelka dovolává, se nehodí na tento případ, neboť jednak neřeší otázky, které jsou předmětem dovolacího rekursu, jednak se týká právního stavu za platnosti dřívějšího zákona ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák., zrušeného čl. II. odst. (3) čís. 1 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 cb. z. a n. Stěžovatelce jest však přisvědčiti, pokud dovozuje, že podle § 265 odst. 2 a) zákona čís. 76/1927 sb. z. a n. postihuje věcné ručení jen ideální podíl nemovitosti, patřící majiteli výdělečného podniku. Podle tohoto zákonného předpisu požívají dvouleté nedoplatky daně výdělkové s přirážkami a s příslušenstvím i bez knihovního zápisu zákonného zástavního práva, majíce přednost před všemi knihovními pohledávkami, a to na nemovitostech sloužících výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku dani výdělkové podrobeného a patřícího majiteli těchto nemovitostí. Předpokladem této výhody jest, že výdělečný podnik patří majiteli nemovitosti, sloužící výlučně nebo převážně provozování tohoto podniku. Z věcného ručení jsou tudíž vylou-

čeny nemovitosti, sloužící sice výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku, avšak nepatřící majiteli podniku, nýbrž osobám třetím. Protože zákon nerozeznává, platí to nejen o celých knihovních tělesech, nýbrž i o jejich ideálních podílech, neboť i ideální podíly knihovního tělesa jsou nemovitostmi (§ 293 obč. zák. a § 10 knih. zák.). K věcnému ručení ideálního podílu nemovitosti, patřícího osobě třetí, bylo by třeba výslovného ustanovení zákona, ale tento smysl nikterak neplyne ze slov »a patřícího majiteli těchto nemovitostí« v § 265 odst. 2 a) zákona čís. 76/1927 sb. z. a n., ježto sluší míti na paměti práva knihovních věřitelů na úhradu jich pohledávek z nejvyššího podání, kteráž práva by mohla býti omezena jen výslovným a jasným předpisem zákona. Jest též uvážiti, že opačný názor by mohl vésti k nepříznivým hospodářským důsledkům nejen pro hypotekární úvěr, nýbrž i pro ostatní spoluvlastníky nemovitosti, neboť pak by prostou skutečností, že se podnikateli podrobenému výdělkové dani podařilo jakýmkoliv způsobem, třebas i bez souhlasu ostatních spoluvlastníků nemovitosti, nabýti sebe menšího podílu na nemovitosti, bylo rozšířeno věcné ručení za výdělkovou daň podnikatelovu a za různé sociální dávky související s poplatným podnikem i na jejich spoluvlastnické podíly k jejich škodě. Nelze proto souhlasiti s názorem rekursního soudu, že věcné ručení podle § 265 odst. 2 a) zákona čís. 76/1927 sb. z. a n. postihuje celou nemovitost i tehdy, patří-li majiteli výdělečného podniku jen spoluvlastnické právo k jejímu ideálnímu podílu. Správně sice praví rekursní soud, že živnost nelze provozovati jen na ideální části nemovitosti, ale o to nejde, nýbrž jde o zákonné předpoklady pro nabytí přednostního zákonného práva zástavního. Podle § 13 knih. zák. může zástavní právo býti nabyto a zapsáno i na celém knihovním tělese, i na podílu každého spoluvlastníka. Názor rekursního soudu byl patrně převzat z rozhodnutí čís. 3502 sb. n. s., ale k tomu jest připomenouti, že v tomto rozhodnutí byla věc posuzována jen s hlediska tehdy platného zákona ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. (§ 76), takže se na souzený případ nehodí. Co bylo vyloženo o nedoplatcích daně výdělkové, platí podle § 173 zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. též o nemocenském pojistném, kterému přísluší přednostní uspokojení za týchž podmínek jako výdělkové dani (viz rozhodnutí čís. 10.586 sb. n. s.). Nedoplatky výdělkové daně a příspěvků k nemocenskému pojištění, týkající se pekařské živnosti provozované Jaroslavem K-em, bylo proto přikázati k zapravení jen z oné polovice nejvyššího podání za nemovitost, která připadá na ideální polovici patřivší dlužníku Jaroslavu K-ovi jako majiteli pekařského podniku, ale ovšem celé, jak byly nižšími soudy vypočteny a přiznány.

Čís. 11404.

Vzata-li, když již rejstříkový soud nařídil její doplnění, opověď zpět, staly se nejen opověď sama, nýbrž i usnesení, nařizující její doplnění, bezpředmětnými.

Rejstříkový soud, pokládaje opověď změn nebo jinakou úpravu rejstříkových zápisů za nutnou, jest povinen, by vyzval účastníka, by zavedl rejstříkový pořádek, a při tom přesně naznačil, v jakém směru a do které lhůty se má tak státi.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, R I 1098/31.)

Podáním ze dne 28. července 1931 opověděla obec P. k zápisu do obchodního rejstříku změny v zastupování svých podniků. Rejstříkový soud vrátil opověď usnesením ze dne 29. července 1931 k doplnění v trojím směru. Obec P. pak vzala opověď zpět. Usnesením ze dne 28. září 1931 setrval rejstříkový soud na svém usnesení ze dne 29. července 1931 a určil pro opětné předložení vrácené doplněné opovědi pokud se týče ku podání řádné opovědi změn novou lhůtu. Rekursní soud potvrdil usnesení prvého soudu ze dne 28. září 1931.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc rejstříkovému soudu, by učinil další vhodné opatření.

Důvody:

Podáním ze dne 28. července 1931 opověděla obec P. k zápisu do obchodního rejstříku změny v zastupování svých podniků (plynárny a elektrárny). Rejstříkový soud vrátil opověď usnesením ze dne 29. července 1931 k doplnění ve trojím směru. Obec P. pak vzala opověď zpět, v čem jí arci nemohlo býti bráněno. Tím se však staly nejen opověď sama, nýbrž i usnesení, nařizující její doplnění, bezpředmětnými. Neobstojí proto ani usnesení ze dne 28. září 1931, pokud jím bylo setrváno při usnesení ze dne 29. července 1931, poněvadž po zpětvzetí opovědi nemělo rovněž podkladu. Rejstříkový soud v posledním odstavci usnesení ze dne 28. září 1931 určil lhůtu pro opětné předložení vrácené doplněné opovědi po případě ku podání řádné opovědi změn, nevyslovil se však určitě, zda trvá na předložení opovědi doplněné ve všech bodech usnesení ze dne 29. července 1931 a jen po této stránce, či zda slovy »k podání řádné opovědi« měl na mysli ještě nějakou jinou úpravu, jak by se z příkazu, který má dvě alternativy, mohlo zdáti. Tato neurčitost jest tím závažnější, ježto odůvodnění usnesení ze dne 28. září 1931 se dotýká jen zásadní otázky potřeby protokolace a nikoli také opatření, jež byla uložena usnesením ze dne 29. července 1931. Bude tedy na rejstříkovém soudě, pokládá-li opověď nastavších změn neb jinakou úpravu rejstříkových zápisů za nutnou, by znovu vyzval obec P., by zavedla rejstříkový pořádek, a při tom přesně naznačil, v jakém směru a do které lhůty se tak má státi. Pro tyto závady formálního rázu nemohl dovolací soud ve věci rozhodnouti a proto nezbylo než, aby usnesení nižších soudů byla zrušena a věc vrácena soudu rejstříkovému, by učinil případná další opatření.

Čís. 11405.

Přípustnost exekuce zabavením dlužníkova práva na vydání vypořádacího podílu členského a vypořádacího vkladu čekatelského, složeného jako záloha na rodinný domek, který by připadl dlužníku při odchodu ze stavebního družstva.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, R I 1116/31.)

Soud prvé stolice zamítl návrh, by k vydobytí peněžité pohledávky byla povolena exekuce zabavením povinné straně jako členu družstva S. příslušejícího práva na vydání vypořádacího podílu členského a vkladu čekatelského, složeného jako záloha na domek blok č. 87 č. 5 v S., který by připadl dlužníku při odchodu z družstva a zmocněním, by vymáhající strana uplatňovala veškerá práva proti družstvu S. jménem povinné strany a za tím účelem zejména vypověděla členský podíl a čekatelský vklad a jinak podnikla vše k likvidaci těchto práv. Rekursní soud povolil exekuci zabavením povinné straně jako členu družstva S. příslušejícího práva na vydání vypořádacího podílu členského a vkladu čekatelského složeného jako záloha na domek blok 87 č. 5 v S., který by připadl dlužnici při odchodu z družstva; dlužnici se zakazuje, by zabaveným právem jakkoliv nakládala, družstvu S. se zakazuje jakékoliv plnění straně povinné; napadené usnesení, pokud jím zamítnut byl návrh na povolení exekuce zmocněním vymáhající strany, aby přiváděla k platnosti veškerá práva povinné strany proti družstvu S. zejména aby vypověděla její členský podíl a čekatelský vklad a podnikala vše, čeho k likvidaci těchto práv je třeba, zrušil. V onom směru uvedl v důvodech: Soud první stolice neprávem zamítl návrh vymáhající strany, pokud směřoval k povolení exekuce zabavením práva na vydání vypořádacího podílu členského a čekatelského vkladu povinné strany. Nepřípustnou jest zajisté exekuce zabavením a přikázáním členských podílů, příslušejících povinné straně jako členu družstva s r. o. Podíly členů společenstva nejsou zabavitelné pro pohledávky jeho soukromých věřitelů. Zde však směřuje exekuční návrh k zabavení práva na vydání vypořádacího podílu členského a čekatelského vkladu, který by připadl povinné straně při jejím odchodu z družstva. Tato exekuce jest přípustná ve smyslu ustanovení §§ 56 a 59 zákona společenstevního čís. 70/73, jichž jest obdobně použíti i na společenstva s ručením obmezeným. Že nárok na vypořádací podíl dlužnici dosud nepřísluší, nebrání povolení navržené exekuce, neboť existence vypořádacího podílu jest podmíněna výpovědí členských podílů povinné strany. Vymáhající věřitel také se domáhá toho, by byl zmocněn k této výpovědi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu do změňující části usnesení rekursního soudu, upravil však výrok usnesení rekursního soudu v ten smysl, že se stať počínající slovy »příslušejícího práva na vydání..... až..... jakékoli plnění strany povinné« — nahrazuje

větami: »příslušejícího práva na vydání vypořádacího podílu členského a vypořádacího vkladu čekatelského, složeného jako záloha na domek blok 87 č. 5 v S., který by připadl dlužnici při odchodu z družstva. Dlužnici se zakazuje, aby zabaveným právem jakkoli nakládala, družstvu S. se zakazuje jakékoli plnění straně povinné na nárok příslušející jí ze zabavených práv«.

Důvody:

Posuzuje-li se prvý odstavec výroku napadeného usnesení ve svém celku, nemůže býti pochybnosti, že rekursní soud povolil exekuci zabavením práva, příslušejícího dlužnici na vydání vypořádacího podílu členského a vypořádacího vkladu čekatelského. Plyne to z dodatku »který by připadl dlužnici při odchodu z družstva«. Stěžující si společenstvo v dovolacím rekursu přiznává, že se musí svého času vypořádati s dlužnicí i co do čekatelského vkladu a že jí podle vyúčtování bude musiti po případě vrátiti přeplatek, který by právě tvořil onen vypořádací vklad čekatelský, exekuci podrobený. Jen potud mohla býti také povolena exekuce na »čekatelský vklad«. Byl-li však zabaven vypořádací podíl členský a vypořádací vklad čekatelský, jest jasný i smysl zákazu poddlužníku, by se zdržel »jakéhokoli plnění«, neboť jest samozřejmo, že zákaz nemůže postihnouti plnění jiných práv (nároků), než právě těch, jež byla zabavena. I když doslov usnesení rekursního soudu v napadené části jest příliš stručný — a proto byla provedena jeho úprava — nemůže býti usnesení vykládáno jinak, než jak bylo rozvedeno. Dovolací rekurs ve své podstatě není odůvodněn a nemohlo mu býti vyhověno.

Čís. 11406.

Ani návrh na zahájení vyrovnacího řízení o jmění dlužníka, ani návrh na vyloučení věcí z exekuce nebrání řádnému pokračování v exekuci, bylo-li exekučního zástavního práva nabyto dříve než šedesát dní před zahájením vyrovnacího řízení. Navrhl-li vymáhající věřitel sám zastavení prodejového řízení, jde to na jeho vrub a včítá se šestiměsíční lhůta, po kterou bylo prodejové řízení zastaveno, do jednoroční lhůty § 256 ex. ř.

Uhasnutí exekučního zástavního práva podle § 256 ex. ř. není důvodem k zastavení exekuce. K návrhu dlužníka lze však exekuční zástavní právo prohlásiti za uhaslé.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, R I 18/32.)

V exekuci na svršky nabyl vymáhající věřitel exekučního práva dne 23. března 1929. Dne 20. června 1929 po zastavení vyrovnacího řízení o jmění dlužníka bylo nařízeno pokračování v prodejovém řízení. Usne-

sením ze dne 15. října 1930 bylo k návrhu vymáhajícího věřitele prodejové řízení zastaveno. Dne 25. července 1931 navrhl vymáhající věřitel, by bylo pokračováno v prodejovém řízení. Návrh dlužníka, by bylo zástavní právo prohlášeno za uhaslé podle § 256 ex. ř., soud prvé stolice zamítl, rekursní soud prohlásil zástavní právo nabyté zabavením ze dne 23. března 1929, za uhaslé, ježto vymáhající věřitel nepokračoval po zastavení vyrovnacího řízení v prodejovém řízení, nýbrž sám dne 15. října 1930 navrhl, by bylo prodejové řízení zastaveno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka přehlíží, že ani návrh na zahájení vyrovnacího řízení ani návrh na vyloučení věcí z exekuce nebrání řádnému pokračování v exekuci pro vymáhajícího věřitele, ano bylo exekučního zástavního práva nabyto dříve než šedesát dní před zahájením vyrovnacího řízení. Vymáhající věřitelka sama navrhla zastavení prodejového řízení a v době, kdy mohla učiniti nový návrh na pokračování v prodejovém řízení po šesti měsících po zastavení, uplynula zatím roční doba podle § 256 ex. ř. Že vymáhající věřitelka navrhla zastavení prodejového řízení, jde na její vrub, protože následkem tohoto návrhu nepokračovala řádně v exekuci, a šestiměsíční doba, po kterou bylo prodejové řízení zastaveno, včítá se do roční lhůty § 256 ex. ř. Proto rekursní soud právem prohlásil exekuční právo zástavní za uhaslé, vyhověv návrhu povinného, by z důvodu uhasnutí byl spis odložen. Návrh povinného na zastavení exekuce nebyl nižšími soudy vyřízen. Do toho si však povinná strana nestěžovala. Ostatně návrhu na zastavení exekuce nebylo lze vyhověti, ježto uhasnutí exekučního zástavního práva podle § 256 ex. ř. není důvodem k zastavení exekuce (srov. nál. čís. 10432 a 8067 a nál. vídeň. nejv. s. ze dne 22. ledna 1918, R VI 4/18 uveř. ZBl. str. 251/18). Zákon nepředpisuje, by o prohlášení zástavního práva za uhaslé podle § 256 ex. ř. byl vyslechnut vymáhající věřitel. Proto nebylo třeba v tomto směru výslechu stěžovatelova a nedostatek jeho výslechu o návrhu na zastavení jest bez významu.

Čís. 11407.

Vyrovnací řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.
Proti usnesení rekursního soudu, jímž nařídil prvému soudu postup podle § 3, druhý odstavec, vyr. ř., není samostatného opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, R I 44/32.)

Soud prvé stolice zahájil k návrhu dlužníka vyrovnací řízení. Rekursní soud zrušil usnesení prvého soudu a uložil mu, by vrátil návrh na zahájení vyrovnacího řízení dlužníku k opravě, ježto návrh nevyhovuje ustanovení § 2 vyr. řádu.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs dlužníka.

Důvody:

Rekursní soud zrušil k rekursu dvou věřitelů usnesení prvního soudu, jímž bylo k návrhu dlužníka zahájeno vyrovnací řízení, a uložil prvnímu soudu, by vrátil návrh na zahájení vyrovnacího řízení dlužníku k opravě, ježto nevyhovuje ustanovení § 2 vyr. řádu. Jde tudíž o opatření, které ukládá zákon v § 3 odst. (2) vyr. řádu především prvnímu soudu, který však je opomenul učiniti. Při vyřízení takovéhoto opatření jest podle § 70 vyr. ř. použíti podpůrně ustanovení §§ 74 až 86 c. ř. s. Podle § 84 c. ř. s. nemůže býti usnesení, kterým soud nařídí odstranění formálních vad u písemních podání, napadeno samostatným opravným prostředkem a jest se tu říditi ustanovením § 515 c. ř. s. To, co platí podle tohoto ustanovení v otázce odporu pro usnesení prvního soudu, kterým se nařídí oprava podle § 3 (2) vyr. řádu, platí i pro usnesení rekursního soudu, kterým nařídí tento prvnímu soudu postup podle § 3 (2) vyr. řádu.

Čís. 11408.

Nároky na vrácení nájemného zaplaceného za předchůdce v nájmu a na vrácení zakázané úplaty (§ 20 zák. na ochr. náj.), jsou samostatné nároky, jež jest s hlediska § 502, třetí odstavec, c. ř. s. posuzovati samostatně, třebas byly spojeny v téže žalobě.

Nároku toho, kdo dal zakázanou úplatu (§ 20 zák. na ochr. náj.), na její vrácení nepřekáží ustanovení § 1174 obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, Rv I 1693/30.)

Žalobce domáhal se na žalovaných vrácení jednak 2.500 Kč, jež jim zaplatil jako odbytné zakázané § 20 zák. na ochr. náj., jednak 1.200 Kč, jež zaplatil žalovaným na činži za svého předchůdce v nájmu. Procesní soud prvé stolice uznal žalované povinnými zaplatiti 3.750 Kč. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované Marie J-ové a zamítl žalobu proti ní na zaplacení 2.500 Kč, jinak odvolání žalovaných zamítl.

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalovaných co do pohledávky 1.250 Kč, dovolání žalovaného Jana J-a co do pohledávky 2.500 Kč nevyhověl.

Důvody:

První soud odsoudil oba žalované k zaplacení celé zažalované sumy 3.750 Kč, sestávající z pohledávek 1.250 Kč na zaplaceném nájemném

za žalobcova předchůdce a 2.500 Kč na zaplaceném »odbytném«. Odvolací soud potvrdil odsouzení obou žalovaných k zaplacení první pohledávky, kdežto k zaplacení druhé pohledávky odsoudil jen spolužalovaného Jana J-a. Žalobce dovolání nepodal. Z toho vyplývá, že co do pohledávky 1.250 Kč jsou tu souhlasné rozsudky nižších soudů a dovolání jest nepřípustné podle § 502 odst. (3) c. ř. s. Jde o dvě samostatné žalobní pohledávky, které byly spojeny v téže žalobě jen podle § 227 c. ř. s., a které byly nižšími soudy samostatně posuzovány a měly též různé osudy. Dovolání Marie J-ové by bylo i tehdy nepřípustné, kdyby se pohledávka 1.250 Kč pokládala jen za část jednotné žalobní pohledávky 3.750 Kč, neboť rozhodnutím odvolacího soudu by bylo nastalo rozštěpení původního nároku na dvě části, z nichž každá jest samostatnou základnou pro posouzení přípustnosti dovolání. Věc by se měla tak, jakoby byla Marie J-ová hned od původu bývala žalována jen o 1.250 Kč a také byla v první i druhé stolici odsouzena (sr. také rozh. čís. 4098 sb. n. s.). Bylo tedy co do první pohledávky odmítnouti dovolání obou žalovaných podle § 507 prvý odstavec c. ř. s.

Co do pohledávky 2.500 Kč není dovolání Jana J-a — opřené o důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. — oprávněno. Pod rouškou prvních dvou důvodů a částečně i třetího důvodu napadá dovolání skutková zjištění odvolacího soudu, uplatňujíc ve skutečnosti důvod nesprávného hodnocení důkazů, jenž však dovolacím důvodem podle § 503 c. ř. s. není. Těmito vývody netřeba se zabývati. Pokud pak z dovolacích vývodů ještě něco zbývá, jest uvésti toto: Odvolací soud, hodnotě volně důkazy, jež sám opakoval, zjistil, že spolužalovaný Jan J. na žalobcův dotaz, zda schválí postoupení najatých místností kupiteli obchodu, projevil k tomu nejdříve ochotu, ale pak činil obtíže a svolil ku předání místností, když mu žalobce za jeho souhlas nabídl a vyplatil »odstupné« 2.500 Kč. Odvolací soud zjistil také, že Jan J. vede správu domu za manželku jako vlastnici, že jí o přijetí peněz od žalobce nic neřekl, jí z peněz nic nedal a je nesúčtoval. Tímto zjištěním jsou opodstatněny všechny předpoklady zapovězené úplaty podle § 20 (2) zák. čís. 48/1925 Sb. z. a n., za jeho platnosti se stala. Jan J., jednaje za manželku jako vlastnici domu a pronajímatelku, dal si od dosavadního nájemníka vyplatiti a podržel si 2.500 Kč za to, že svolil k pronájmu místnosti nástupci žalobcovu. Zákon nerozeznává, kdo zapovězenou úplatu poskytuje, zda nový nájemník sám, či dřívější nájemník, či někdo jiný; a podle zákona vždy »může býti požadováno zpět«, co bylo proti zákonnému zákazu dáno (§ 20 (3) cit. zák.). Spolužalovaný byl si dobře toho vědom, že jednal proti zákonné zápovědi, neboť podle zjištění odvolacího soudu projevil obavu, že se tím vydává v nebezpečí, ale žalobce ho ujistil, že s jeho strany není se čeho obávati. Názor dovolatelův, že žalobce není oprávněn žádati vrácení podle § 1174 obč. zák., jest mylný. Nikoliv poskytnutí úplaty, nýbrž její přijetí jest zapovězeno. Zákon si byl toho vědom, že kdo úplatu poskytuje, je k tomu zpravidla poměry nutkán, a chtěl jen čeliti vykořisťování tísně o nájemní místnosti, zejména t. zv. výkupným. Žalobce neposkytl úplatu »k docílení nemožného nebo nedovoleného jednání« — jak praví § 1174 obč. zák. —

neboť v docílení pronájmu jinému nájemníkovi nebylo nic nedovoleného a proto se netřeba ani obírati otázkou, kterou dovolatel nadhazuje, zda § 20 (3) zák. o ochr. náj. něco změnil na § 1174 obč. zák. Zapovězeného jednání dopustil se jen žalovaný.

Čís. 11409.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Předpisem druhého odstavce § 3 zákona jest závadně stanovena minimální výměra pracovních přestávek k oddechu, kdežto jinak ponechává zákon v prvém odstavci § 3 stanovení pevných přestávek volné dohodě zaměstnavatelů a zaměstnanců. Nedošlo-li ke zvláštní dohodě mezi stranami o pracovních přestávkách, platí jen ustanovení druhého odstavce § 3 zák.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, Rv I 2267/30.)

Žalobce domáhal se na žalované firmě odměny za práce přes čas a odměny za nevyužití přestávky svačiny a polední. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Pokud jde o otázku t. zv. pracovních přestávek, jest k dovolatelovým vývodům připomenouti toto: V druhém odstavci § 3 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. jest pro zaměstnance starší než 18 let — jímž jest i žalobce — ustanoveno, že jim musí býti poskytnuta nejdéle po pěti hodinách nepřetržité práce přestávka aspoň čtvrt hodiny, ale že i tyto přestávky mohou odpadnouti, když za pravidelného chodu výroby jest zajištěn přiměřený čas k oddechu. Tím jest závazně stanovena minimální výměra pracovních přestávek k oddechu, kdežto jinak ponechává zákon v prvém odstavci § 3 stanovení pevných přestávek volné dohodě zaměstnavatelů a zaměstnanců. (V ten smysl vykládá předpis § 3 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. i výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, č. j. 4751/III-19, uveřejněný ve věstníku tohoto ministerstva). V souzeném případě nedošlo, jak zjistil již prvý soud, k zvláštní dohodě mezi stranami o pracovních přestávkách, takže tu platí jen ustanovení odstavce druhého § 3 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n., nikoliv ustanovení prvého odstavce téhož paragrafu, a nemají proto pro souzený spor významu právní vývody dovolatelovy o podstatě a o účelu »pevných« pracovních přestávek, předpokládajících dohodu stran. Nižší soudy nezjistily, že pracovní přestávky předepsané v druhém odstavci § 3 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. nebyly žalobci žalovanou firmou poskytnuty, naopak považovaly žalobcovo tvrzení o tom za vyvrácené. Žalobce mimo to připustil, že přestávka na snídaní činila 20 minut a přestávka na oběd (polední) 40 minut. Bu-

duje-li přes to dovolatel své právní vývody na předpokladu, že mu pracovní přestávky nebyly poskytnuty, neprovádí tím dovolací důvod právní mylnosti podle zákona. Leč i kdyby byl žalobce skutečně nevyužil zákonných pracovních přestávek k oddechu, neplynulo by z toho ještě, že v dotčené době místo odpočinku konal pro žalovanou firmu takové práce, které by bylo odměniti jako práce přes čas, a z okolností zjištěných nižšími soudy jest spíše usouditi, že účelem případného zkrácení přestávek k oddechu bylo, uspíšiti návrat z cesty ve vlastním zájmu, ne ve prospěch žalované firmy. Žalobní nárok na odměnu za neposkytnuté pracovní přestávky byl tedy právem zamítnut.

Čís. 11410.

Exekuční přikázání pohledávky k vybrání (§ 308 ex. ř.) nedotýká se důvodů věcné i místní příslušnosti přikázané pohledávky, pokud se nezakládají ve zvláštních osobních poměrech oprávněného nebo zavázaného.

Pro spory mezi povozníky a jich zákazníky jest výlučně příslušný okresní soud (§ 49 čís. 7 j. n.), bez ohledu na obtížnost a na trvání povozníkových úkonů. Povozníkem ve smyslu § 49 čís. 7 j. n. není povozník, jenž jest protokolovaným obchodníkem.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, Rv I 363/31.)

Žalobkyni byla exekučně přikázána k vybrání pohledávka dlužníka za firmou D. z úplaty za povoznické úkony (za odvážení dřeva) v celkové výši 53.000 Kč. Žalobu, jíž se domáhala na firmě D. zaplacení pohledávky přikázané k vybrání, zadala žalobkyně na krajském soudě. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Žalobkyně, jíž byla zažalovaná pohledávka dlužníka Františka Š-a za žalovanou firmou exekučně přikázána k vybrání, domáhá se jejího zaplacení ve smyslu § 308 ex. ř. Podle toho místa zákona jest přikázáním pohledávky k vybrání vymáhající věřitel mimo jiné také zmocněn, by v zastoupení dlužníka žaloval poddlužníka o tuto pohledávku, nebyla-li včas a řádně zaplacena. Jde tudíž v souzeném sporu vpravdě o pohledávku dlužníka Š-a z právního poměru mezi ním a žalovanou, totiž ze smlouvy povoznické. Právě by tomu bylo, kdyby byl Š. žalobní nárok postoupil žalobkyni na úhradu celé její pohledávky, neboť důvodu věcné a místní příslušnosti, pokud se nezakládají ve zvláštních osobních poměrech oprávněného nebo zavázaného, postup pohledávky, působící jen změnu v osobě věřitele (§ 1392 obč. zák.), se nedotýká. Pro spory mezi povozníky a jich zákazníky jest výlučně příslušný okresní

soud (§ 49 čís. 7 j. n.) bez ohledu na obtížnost a na trvání povozníkových úkonů (srovn. rozhodnutí čís. 920 sb. n. s.). Že zákon zejména nemínil v § 49 čís. 7 j. n. jen rozepře jednoduché, vzešlé z poměru jen menších podnikatelů s jejich zákazníky, je patrno z toho, že přikázal před okresní soudy nejen rozepře mezi povozníky a jich zákazníky, nýbrž i spory mezi vlastníky lodí, lodníky, plťaři neb hostinskými, tedy majiteli podniků mnohdy velmi rozsáhlých a význačných (na př. lázeňské ústavy) a jich zákazníky, cestovateli a hostmi o závazcích z jejich poměrů. Povozníkem ve smyslu § 49 čís. 7 j. n. není ovšem povozník, který jest protokolovaným obchodníkem. Žaloby proti takovému povozníkovi náležely by vzhledem k čl. 272 čís. 3 obch. zák. podle hodnoty předmětu rozepře buď před obchodní soudy (senáty) nebo před soudy okresní (po případě před okresní soud obchodní) (§§ 51 a 52 j. n.). Otázka příslušnosti soudu nebyla vůbec vzata na přetřes, ač v prvním případě by šlo o nepříslušnost nezhojitelnou (§§ 49 a 104 j. n.) a k příslušnosti jest přihlížeti z úřadu (§ 41 j. n.). Výjimečné ustanovení § 45 j. n. nemá tu významu, poněvadž soud prvé stolice podle obsahu spisů na svou příslušnost výslovně neuznal. Bylo proto rozsudky nižších soudů zrušiti a vrátiti věc soudu procesnímu, by v naznačeném směru dále jednal a znovu rozhodl.

Čís. 11411.

Soud povolující exekuci podle § 138 ex. ř. nemá vždy možnost ani povinnost, by zkoumal zákonnost původního exekučního titulu, nýbrž musí se obmeziti na zjištění, zda jsou splněny (třebas jen formálně) zvláštní podmínky stanovené v § 138 ex. ř.

Podán-li rekurs proti takovému usnesení povolujícímu exekuci, neměl rekursní soud (vzhledem k zákazu novot v opravném řízení) zařídíti šetření o postupu při doručování žaloby a povolení exekuce a o totožnosti stěžovatele se skutečným dlužníkem a neměl míti zřetel k výsledku tohoto doplňovacího řízení, nýbrž měl posuzovati věc podle jejího stavu v řízení před prvým soudem, zůstavuje stěžovateli, by se domáhal nápravy pořadem, který mu zákon dává jinak na ruku.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, R II 428/31.)

K vydobytí peněžité pohledávky navrhl vymáhající věřitel na základě rozsudků, jimiž mu byla vymáhaná pohledávka přisouzena, a na základě usnesení o povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva, by mu byla povolena exekuce vnucenou dražbou spoluvlastnictví polovice nemovitosti, náležející dlužníku Antonínu B-ovi. S o u d p r v é s t o l i c e exekuci povolil, r e k u r s n í s o u d exekuční návrh zamítl. D ů v o d y: Protože, jak bylo zjištěno v mezitímním řízení, jest majitelem spoluvlastnické polovice Antonín B. st., rozsudky, na základě nichž se domáhá vymáhající věřitel povolení exekuce, však byly vydány proti Antonínu B-ovi ml., jemuž podle výpovědi doručujícího orgánu Josefa

K-a žaloby byly doručeny, není vlastník nemovitosti, na niž se vede exekuce, totožný se skutečným dlužníkem. Právo zástavní jest sice pro vymáhanou pohledávku nuceně vloženo na spoluvlastnické polovici Antonína B-a, to by však mělo podle § 138 ex. ř. význam jen, kdyby usnesení, jímž bylo povoleno vnucené zřízení práva zástavního, již bylo právoplatné. Usnesení toto však pravomoci proti Antonínu B-ovi st. nenabylo, protože podle výpovědi doručujícího orgánu i toto usnesení bylo doručeno Antonínu B-ovi ml., a Antonín B. st. je dosud ani neobdržel. Bylo proto pro nedostatek exekučního titulu rekursu Antonína B-a st. vyhověno a exekuční návrh zamítnut.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Jak plyne ze spisů, bylo pro vymáhanou vykonatelnou pohledávku stěžovatelovu právo zástavní na nemovitosti vzaté do dražby — alespoň formálně — právoplatně již zřízeno. Mohlo proto podle § 138 ex. ř. býti vyhověno stěžovatelovu návrhu, by vnucená dražba nemovitosti té byla povolena, aniž bylo třeba, by bylo předloženo vyhotovení exekučního titulu, a to dokonce i exekučním soudem odlišným od soudu vydavšího exekuční titul. Z toho plyne, že soud povolující exekuci podle § 138 ex. ř. nemá vždy možnost a proto ani povinnost, by zkoumal zákonnost původního exekučního titulu, nýbrž musí se obmeziti na zjištění, zda jsou splněny zvláštní podmínky ustanovení § 138 ex. ř. Že v souzeném případě — alespoň formálně — byly splněny, není podle spisů pochybné. Směl proto také rekursní soud přihlížeti jen k obsahu spisů a podle nich o rekursu rozhodnouti. Zařídiv jejich doplnění šetřením o postupu při doručování žaloby a exekučního povolení a o stěžovatelově totožnosti se skutečným dlužníkem, jednal proti zásadě zákazu novot v rekursním řízení, již nejvyšší soud hájí důsledně od prvopočátku, co vstoupily v platnost civilní soudní řád, pokud se tkne exekuční řád t. č. ještě platné. Podle toho neměl rekursní soud při vyřízení rekursu míti ani zřetel k výsledku doplňovacího řízení, k němuž dal podnět, nýbrž měl posuzovati věc podle jejího stavu v řízení před prvním soudem, zůstavuje stěžovateli, by se domáhal nápravy pořadem, který mu zákon dává jinak na ruku (srov. rozh. čís. 10.896 sb. n. s.).

Čís. 11412.

Důvodem rozvodu může býti i jen jediné zlé nakládání. Nevyhledává se, by zlé nakládání bylo zjevem přímo zrůdné povahy, zvláštní brutality a surovosti, stačí každé nepřátelské, tedy úmyslné, tělesnou neporušenost manželovu poškozující jednání, jež jest svou povahou surovým vybočením ze slušného styku mezi manželi, byť i nemělo v zápětí těžké ublížení na těle neb jinak nenaplňovalo pojem těžkého poškození na těle podle trestního zákona.

(Rozh. ze dne 19. února 1932, Rv II 747/30.)

Manželka žalovala manžela o rozvod manželství od stolu a lože z viny žalovaného, ježto ji tak spolíčkoval, že jí proděravěl ušní bubínek. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Zákon sice mluví v § 109 obč. zák. o zlých nakládáních (schwere Misshandlungen). Tím však nepředpokládá několik útoků, nýbrž stačí již jeden jediný útok rázu v zákoně naznačeného (sr. rozh. čís. 7802 sb. n. s. a čís. 14.094 sb. Glaser-Unger). To plyne jednak z povahy věci, podle níž nelze mysleti, že zákon chtěl manžela nutiti k setrvání v manželském společenství, dopustil-li se druhý manžel na něm — třebaže jen jednou — zlého nakládání nejsurovějšího rázu s nesnesitelnými následky, jednak z úvahy, že zákon v témže místě užívá při rozvodových důvodech úkladů a tělesných vad množného čísla, ačkoli nemůže býti vážných pochybností, že tu stačí i jen jediný úklad aneb jediná vada, a že zákon užívá při rozvodovém důvodu ubližování při množném čísle ještě přídavku »opětované«, naznačuje tak jasně, že v ostatních případech přes to, že tam užívá množného čísla, takové opětování nemusí býti. Pro dovolatelův názor, že zlé nakládání jest rozvodovým důvodem, je-li zároveň zjevem přímo zrůdné povahy, zvláštní brutality a surovosti, není v zákoně podkladu. Stačí každé nepřátelské, tedy úmyslné, tělesnou neporušenost manželovu poškozující jednání, jež jest svou povahou surovým vybočením ze slušného styku mezi manželi, byť i nemělo v zápětí těžké ublížení na těle nebo jinak nenaplňovalo pojem poškození na těle podle trestního zákona.

Čís. 11413.

Žádost dcery již vyvěněné o doplnění věna může se setkati s úspěchem jen, prokáže-li, že dostala věnem méně, než bylo úměrné majetkovým poměrům rodičů v době jejího sňatku, při čem se způsobilost osob věnem povinných, by poskytly věno takto vyměřené, posuzuje ovšem podle doby, kdy byl vznesen nárok na doplnění věna.

Povinnost, dáti nebo doplniti věno dceři, musí splniti předně otec a, nemůže-li tak učiniti, jest k tomu povinna matka.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, R I 941/31.)

Manželé Alois a Antonie Ch-ovi zřídili své dceři Marii K-ové již roku 1926 věno. Roku 1931 domáhala se Marie K-ová na Aloisu a Antonii Ch-ových doplnění věna 10.000 Kč. Soud prvé stolice uložil manželům Ch-ovým, by vyplatili Marii K-ové 8.000 Kč. Rekursní soud vyhověl rekursu manželů Ch-ových potud, že jim uložil, by vyplatili Marii K-ové jen 4.000 Kč.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu manželů Ch-ových zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

S hlediska manželů Aloisa a Antonie Ch-ových jde co do částky 4.000 Kč o srovnalá usnesení nižších soudů, jež mohou býti dovolacím rekursem úspěšně napadena jen pro zřejmý rozpor se zákonem nebo se spisy aneb pro zmatečnost (§ 16 pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák.). Tomuto dovolacímu rekursu nelze odepříti úspěch, poněvadž napadené rozhodnutí zřejmě odporuje zákonu. Napadené usnesení vychází sice ze základny, že manželé Alois a Antonie Ch-ovi již své dceři Marii K-ové zřídili věno hodnotou 6.000 Kč převyšující, ale přes to, že projevilo názor, že částka tato by byla, hledíc k jejich majetkovým poměrům méně příznivým, nežli za to měl první soud, dostatečným vybavením navrhovatelky, dospívá k úsudku, že jest slušné, by bylo věno doplněno o 4.000 Kč. Zdůrazniti jest, že obě usnesení nižších soudů vycházejí jen ze zjištěných majetkových a výdělkových poměrů manželů Aloisa a Antonie Ch-ových v roce 1931, nedbajíce toho, že ve skutečnosti jde o doplnění věna poskytnutého navrhovatelce jejími rodiči v roce 1926. Okolnost, že se navrhovatelka podáním ze dne 14. března 1931 domáhala zřízení věna vůbec, na věci nic nemění, poněvadž tato žádost obsahuje v sobě i pojmově užší nárok na doplnění věna po jejím názoru nedostačujícího. Jak již nejvyšší soud v rozhodnutích čís. 1168, 4555 a 10.416 sb. n. s. dovodil, může se žádost dcery již vyvěněné o doplnění věna setkati s úspěchem jen, prokáže-li, že dostala věnem méně, než bylo úměrné majetkovým poměrům rodičů v době jejího sňatku, při čemž se způsobilost osob věnem povinných, poskytnouti věno takto vyměřené, posuzuje ovšem podle doby, kdy byl vznesen nárok na doplnění věna. Jak již učiněna zmínka, podložily oba nižší soudy svým rozhodnutím předně o věně 8.000 Kč, pak o jeho doplnění částkou 4.000 Kč, majetkové a příjmové poměry rodičů Aloisa a Antonie Ch-ových z roku 1931, aniž se obíraly otázkou přiměřenosti a dostačitelnosti věna poskytnutého dceři v roce 1926 vzhledem k jich majetkovým a příjmovým poměrům v době jejího sňatku, jež vůbec nezjistily. Není tudíž ani názor prvého soudu o přiměřenosti věna 8.000 Kč ani úsudek soudu rekursního, že jest slušné, by rodiče své dceři doplatili na věno 4.000 Kč, podložen šetřením, vyhovujícím zákonným předpisům, čímž jest opodstatněna výtka zřejmého rozporu napadeného usnesení se zákonem. Z důvodů právě uvedených jest doplniti řízení vyšetřením majetkového a příjmového stavu osob k obvěnění povinných podle stavu v době sňatku Marie K-ové a bylo rozhodnouti, jak z výroku tohoto rozhodnutí patrno. Než napadené usnesení neodpovídá zákonným předpisům ani potud, že ukládá oběma rodičům souhrnně povinnost vyplatiti dceři doplatkem na věno 4.000 Kč do konce října 1931, byť i nenařizovalo, že jsou povinni tak učiniti rukou společnou a nedílnou. Jak již v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 6833 a 8890 sb. n. s. bylo vyloženo, jest zřízení věna výronem povinnosti vyživovací, jež jest uložena předkům manželské dcery, uvedeným v §§ 141 a 143 obč. zák. (uvedených v § 1220 obč. zák.), ale ne všem společně, nýbrž v tom pořadí, v němž jsou tito předkové zavázáni se starati o výživu dítěte, tudíž nejdříve manželskému otci a pak teprve matce. Musí tudíž povinnost, dáti neb doplniti dceři věno, splniti předně otec a, nemůže-li tak učiniti, jest k tomu povinna matka; i v tomto směru jest řízení příslušným ohleduplným šetřením doplniti.

Čís. 11414.

Ustanovení § 70, druhý odstavec, j. n. jest ustanovením výjimečným a nelze je použíti, opustil-li manžel (tuzemec), žijící dosud společně s manželkou v cizozemsku, manželku, zrušil společné bydliště v cizozemsku a manželku tam zanechal. Má-li takový manžel napotom bydliště v tuzemsku, sdílí s ním jeho obecný soud podle § 70, prvý odstavec, j. n. i jeho manželka, třebas má i nadále stálý pobyt v dřívějším společném bydlišti v cizozemsku.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, R I 999/31.)

Žalobce (tuzemec) domáhal se na své žalované manželce vydání svršků. Poslední společné bydliště manželů bylo v cizozemsku, kde manželka zůstala, kdežto manžel usídlil se v tuzemsku v obvodě soudu, u něhož podal pak žalobu, o niž tu jde. Námtice místní nepříslušnosti soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Mezi stranami jest nesporno, že měly poslední společné bydliště v cizozemsku a že žalobce toto poslední bydliště v cizozemsku opustil a usadil se v tuzemsku. Právě tak, jako manžel, opouštějící oblast Československé republiky, který zruší své zdejší bydliště, nezakládá ohledně manželky soudní příslušnost v cizozemsku, nemůže ani žalobce, který zrušil své bydliště v cizozemsku a usídlil se v tuzemsku, a zanechal svou manželku v cizozemsku, pro tuto žalobu proti své manželce dovolávati se příslušnosti podle §§ 65, 66, 70 j. n. zejména, an sám doznává, že v době opuštění posledního společného bydliště neměl žádného bydliště, nýbrž mnoho měsíců hledal nové zaměstnání, které konečně nalezl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Prvý soud vyhověl námitce místní nepříslušnosti a žalobu odmítl z důvodu, že v souzeném případě platí obdobně ustanovení § 70 druhý odstavec j. n., an žalobce zrušil své bydliště v Německu, ale manželku svou tam zanechal, takže prý její stálý pobyt zakládá pro ni obecný soud, dokud se žalobce zase do Německa nevrátí. S tímto názorem rekursní soud nesouhlasí. Jak již z doslovu zákona vidno, jde tu o výjimku z pravidla, že manželka sdílí obecný soud manželův. Důvodem tohoto výjimečného usnesení byl jednak ohled na žalobce, by nemusil manželku v tuzemsku opuštěnou žalovati v cizině, kde se manžel usídlil, jednak i ohled na manželku samu, by v právním jednání nebyla příliš ome-

zena. Jde-li však jen o výjimku, jest ji vykládati restriktivně a nelze výjimky té použíti na opačný případ, kde manžel dosud v cizozemsku společně s manželkou žijící ji opustí, společné bydliště v cizině zruší a manželku zanechá v cizozemsku. Má-li takový manžel pak své bydliště v tuzemsku, založí tu tím i svůj obecný soud podle §§ 65 a 66 j. n. a tento obecný soud sdílí s ním podle § 70 prvý odstavec j. n. i jeho manželka, třeba že má i nadále stálý pobyt v dřívějším společném bydlišti v cizozemsku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávněnost. Pro posouzení otázky, zda jest námitka místní nepříslušnosti dovolaného soudu opodstatněna čili nic, jest rozhodné, že nárok žalobou uplatňovaný jest nárokem ryze majetkově právním a že manželství stran uzavřené dne 13. prosince 1920 u příslušného úřadu v Lipsku dosud trvá. O tom, že obecným soudem žalobcovým jest podle §§ 65 a 66 j. n. soud jeho bydliště, není mezi stranami sporu. Jde jen o to, kterým z nižších soudů byla věc v otázce místní příslušnosti dovolaného soudu u žalobcovy manželky po rozumu § 70 j. n. správně po právní stránce posouzena. Nejvyšší soud sdílí právní názor rekursního soudu. Zásadně patří manželka k oněm osobám, u nichž zákon prostě neuznává vůli směřující snad k založení samostatného bydliště a jež podrobuje v tomto směru vůli osoby jiné, manželově, tak dalece, že jest manželka, třebas nesvéprávná, co do svého obecného soudu vázána bydlištěm manželovým, a to tak dlouho, dokud manželství není rozvedeno, rozloučeno nebo smrtí manželovou zrušeno. Zpravidla nemůže tudíž míti manželka, jsouc v těchto směrech závislá na osobě manželově, samostatného bydliště a není proto ani s to, by si založila samostatně obecný soud. Výjimkou z tohoto pravidla se dostává manželce neodvozeného, nýbrž samostatného obecného soudu i za trvání manželského svazku podle místa jejího trvalého pobytu v tuzemsku: a) zrušil-li manžel své bydliště v obvodu platnosti zákona ze dne 1. srpna 1895, čís. 111 ř. zák., ale jen dotud, b) dokud se manžel opět neusídlí v tomto obvodu (§ 70 druhý odstavec j. n.). Z podmínky pod b) uvedené nutně vyplývá, že tento výjimečný samostatný obecný soud manželky zaniká sám sebou tím okamžikem, kdy se manžel opětně usídlí v tuzemsku. Okolnost, že manželka v době opětného usídlení manželova v tuzemsku jest v cizině, na věci nic nemění, poněvadž výjimečné její sudiště podle druhého odstavce § 70 j. n. jest jen sudištěm podružným, jež při návratu pravidelných poměrů za každých okolností musí ustoupiti řádnému jejímu sudišti podle prvního odstavce § 70 j. n. Pokud se snaží dovolací rekurs, založený ostatně v podstatě jen na doslovném téměř opakování důvodů prvého soudu, opříti své brojení proti napadenému usnesení poukazem k tomu, že by právní podklad, z něhož usnesení toto vychází, měl v zápětí, že by manžel svou opuštěnou manželku mohl žalovati u kteréhokoliv soudu svého pobytu v cizině, přezírá, že právě tato možnost jest

výjimečným ustanovením druhého odstavce § 70 j. n. přímo vyloučena, když právě po dobu manželova pobytu v cizině a právě z jeho podnětu má manželka svůj samostatný obecný soud v tuzemsku. Že toto výjimečné ustanovení zákona nepřipouští obdobné použití na případy opačné, odůvodnil již rekursní soud příléhavě a správně.

Čís. 11415.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti státu, ježto se nepostaral jako používatel domu (kasáren) propůjčeného mu obcí o dodatečné zajištění brány domu. Nejde tu o příslušnost krajského civilního soudu v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, Rv I 2045/30.)

Žalobkyně byla zasažena vichrem vyvrácenou bránou kasáren v Ch,. jež byla vlastnictvím žalované obce Ch. a jež užíval spolužalovaný vojenský erár. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně náhrady škody jednak na obci Ch., ježto se jako vlastnice kasáren nepostarala o to, by náležitým opatřením bylo zabráněno vylomení brány, jednak na vojenském erári, poněvadž se jako užívatel (nájemník) nepostaral o správné zasazení uzavíracího háku. Procesní soud (krajský soud v Ch.) uznal žalobní nárok po právu proti vojenskému erári, nikoliv však proti obci Ch. K odvolání žalovaného vojenského eráru odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s. spatřována jest v tom, že jest tu nepříslušnost soudu ani prorogací neodstranitelná, poněvadž prý jde o nárok proti státu, k jehož projednání ustanoven jest zákonem ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.. výlučně krajský civilní soud v Praze. Jest sice pravda, že příslušnost tohoto soudu stanovená citov. zákonem je výlučná a že by k ní i z úřadu musilo býti přihlédnuto, třebaže finanční prokuratura nepříslušnost tu v řízení před prvou stolicí nenamítala, avšak citovaný zákon vztahuje se jen na ony nároky proti státu, které jsou vyvozovány z právního poměru veřejnoprávního. Tomu v souzeném případě tak není, neboť žalobní nárok jest uplatňován z poměru soukromoprávního jako náhrada za škodu způsobenou žalobkyni tím, že se čsl. stát jako používatel domu obcí mu propůjčeného nepostaral o dostatečné zajištění železné brány do tohoto domu vedoucí, a proto pro projednání tohoto sporu byl krajský soud v Ch. příslušný z důvodu § 93 j. n. i pokud jde o čsl. erár, který byl žalován jako společník spolužalovaného města Ch., ohledně něhož soudní příslušnost založena byla nesporně §§ 65 a 74 j. n. Neprávem proto též vytýká odvolání napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení v tom směru, že přes ustanovení § 92 ústavní listiny uznal v souzeném případě na ručení státu, ačkoliv prý jde o škodu způsobenou výkonem vo-

jenských, tudíž veřejných orgánů, za něž ručení státu dosud zákonem není stanoveno, takže jde o nárok na pořad práva vůbec nepatřící. V tomto bodu souhlasí odvolací soud s právním názorem soudu prvé stolice, že se § 92 úst. listiny vztahuje jen na ručení za protizákonný výkon »veřejné moci«, nikoli však na ručení za škodu způsobenou státem, pokud se týče jeho orgány, jakožto nositeli soukromých práv v rámci hospodářské správy. Čsl. stát obdržev od obce Ch. k používání dům jako jeho držitel a používatel, t. j. jako nositel onoho soukromého práva, převzal tím i určité z něho plynoucí soukromoprávní povinnosti, a mezi jiným i povinnost bezpečným způsobem postarati se o zajištění železných vrat v domě tom se nalézajících. Že tohoto domu použil čsl. stát k ubytování vojska jako kasáren a že k obstarávání a zastávání příslušných práv a povinností neustanovil jinaké civilní orgány, jest pro posouzení vedlejší a bezvýznamné, ana žalobkyně neodůvodňuje nárok na náhradu škody tím, že čsl. vojíni u výkonu veřejné moci vojenské jí škodu způsobili, nýbrž tím, že se stát jako používatel po případě nájemce domu nepostaral o řádné a dostatečné opatření vrat, jimiž byla způsobena škoda.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, mimo jiné z těchto

důvodů:

Odvolací soud odůvodnil zcela správně, proč uplatňovaná zmatečnost podle čís. 3 § 477 c. ř. s. není opodstatněna, tak že stačí odkázati na jeho případné důvody a k vyvrácení vývodů dovolání dodati toto: Správně uvedl již odvolací soud, že se zákon ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. vztahuje jen na nároky vyvozované z poměru veřejnoprávního (srov. na př. rozhodnutí čís. 172, 524, 1741, 5039 sb. n. s.). V tomto případě nejde o nárok veřejnoprávní, při čemž by šlo o poměr podřízeného člena k nadřízenému svazu, nýbrž jde o poměr koordinovaných právních podmětů a žalobní nárok na náhradu škody netkví v právu veřejném, nýbrž v soukromém. Platí tu tedy předpisy 30. hlavy všeobecného občanského zákoníka, zejména také předpis § 1338 obč. zák. (srov. na př. také rozhodnutí čís. 10.255 sb. n. s.). Lhostejný jest pro souzenou rozepři právní poměr mezi obcí Ch. a žalovaným státem a jest pro práva žalobkyně nerozhodné, z jakého právního důvodu stát jest držitelem a užívatelem kasáren, zejména, že mu budova kasárenská byla přidělena na základě ubytovacího zákona z 11. června 1879, čís. 93 ř. zák. Rozhodné jest jen, že žalobkyně uplatňuje svůj nárok proti státu jakožto užívateli budovy a že stát jakožto užívatel má právě tak jako osoba soukromá učiniti všechna opatření, by z jeho držby a z užívání budovy třetí osoby nepřišly ke škodě. Zabezpečení brány kasárenské budovy, by chodci podél ní jdoucí ke škodě nepřišli, nenáleží zajisté k úkonům veřejné služby, jak se dovolání snaží docíliti, nýbrž do oboru obstarávání hospodářských věcí vojenské správy jakožto užívatele budovy. Strážní služba vojenská — na kterou dovolatel poukazuje — jest ovšem veřejnoprávní činností, ale, pokud byli členové vojenské stráže pověřeni otvíráním, zavíráním a zabezpečováním kasárenských vrat, nevykonávali úkony vrchnostenské moci státní, nýbrž úkony správy budovy, jakoby je vykonával vrátný-civilista, zejména ana podle zjištění prvního soudu nebyla ve strážních předpisech uložena stráži povinnost k otvírání a k zajištění vrat, takže bylo přenecháno dobrému zdání stráže, jaké opatření se má státi. Z toho, co uvedeno, vyplývá, že nejde o škodu způsobenou žalobkyni nezákonným výkonem veřejné moci, takže se na tento případ nehodí ani § 92 úst. listiny.

Čís. 11416.

Zákon ze dne 12. prosince 1923, čís. 3 sb. z. a n. na rok 1924 chrání jen spotřebitele proti tomu, by nebyli poškozováni premiovými obchody.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, Rv I 4/31.)

Žalovaný obchodník koupil od žalující firmy cukrovinky. Jako premii měl dostati velkou reklamní skříň na cukrovinky a dva kávoměry. Žalovaný zboží včas neodvolal a proti žalobě o zaplacení kupní ceny namítl mimo jiné, že jde o nicotný premiový obchod. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Neobstojí námitka žalovaného opírající se o předpis §§ 1 a 2 zák. ze dne 12. prosince 1923, čís. 3 sb. z. a n. z roku 1924, který platil v době uzavření smlouvy, o niž tu jde, byv zrušen ustanovením § 54 zák. proti nekalé soutěži ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n. a to dnem 28. ledna 1928. Podle zákona čís. 3/1924 jsou premiové obchody s předměty denní potřeby zakázány. Premiovými obchody rozumějí se obchody, při nichž se nabízejí nebo prodávají předměty s poukazem na odměnu, která jest předmětům připojena, ať již jako peníze, jiná věc nebo známka k odběru premie oprávňující. U obchodů premiových jde tedy o využitkování náklonnosti obecenstva k uzavírání smluv, při nichž kromě zboží má se mu dostati bez námahy jisté výhody pokud se týče odměny, jíž se mu u jiného zboží téhož nebo podobného druhu nedostane. Za premiový obchod nelze proto podle názoru odvolacího soudu pokládati smlouvu, podle níž se každému odběrateli určitého zboží slíbí zvláštní odměna mající ráz slevy z účtované ceny (rabat), ať se již sleva poskytne v penězích neb v jiných předmětech; neboť poskytnutí takovéto výhody opírá se o dávnou zvyklost. V souzeném případě jest nesporné, že se žalující strana zavázala při ujednání objednávky zboží dodati žalovanému dva kávoměry a ležatou niklovou skříň, a jest zjištěno, že při sjednání obchodu poskytne žalující strana každému kupiteli podle jeho volby buď slevu z tržní ceny až do 5% podle velikosti objednávky aneb reklamní předměty, jejichž cena jest pak zakalkulovaná v tržní ceně zboží. Z toho plyne, že objednávka, o niž tu jde, není premiovým obchodem, jejž má zákon na zřeteli, an žalovaný na místě obvyklé slevy z tržní ceny v penězích obdržel ekvivalent pozůstávající z reklamních a pro provoz obchodu vhodných předmětů, — a že se ani

nepříčí dobrým mravům. Že takovéto jednání jest způsobilé poškoditi zákazníka, jak odvolání míní, jest vyloučeno; ostatně žalovaný ani nenaznačil, v čem by toto poškození vlastně spočívalo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.) spatřuje dovolatel v tom, že prý odvolací soud neprávem nepodřadil kupní smlouvu pod ustanovení zákona ze dne 12. prosince 1923 č. 3 sb. z. a n. z roku 1924, který v době ujednání koupě ještě platil, takže jde o kupní smlouvu nicotnou podle § 879 obč. zák. Než dovolateli nelze přisvědčiti. Přihlíží-li k důvodové zprávě vládního návrhu zákona ze dne 12. prosince 1923 č. 3 sb. z. a n. z roku 1924 (Tisk čís. 4273) ve spojení s důvodovými zprávami výboru poslanecké sněmovny pro záležitosti průmyslu, obchodu a živnosti (Tisk čís. 4275), a senátního výboru živnostensko-obchodního (Tisk 1752), nemůže býti pochybnosti o tom, že úmyslem zákonodárce bylo chrániti tímto zákonem spotřebitele jen proti tomu, by nebyli poškozováni premiovými obchody, t. j. koupěmi, při nichž premie ke zboží přiložené nebo přibalené nemohou býti spotřebiteli kontrolovány. Ježto žalovaný je obchodníkem, nikoli spotřebitelem, nemůže se dovolávati tohoto zákona ve svůj prospěch. Nepoužil tudíž odvolací soud právem předpisů tohoto zákona na souzený případ a není tu proto žalovaným s tohoto hlediska vytýkaného nesprávného právního posouzení věci.

Čís. 11417.

Dostavil-li se zástupce strany ještě před skončením roku k ústnímu jednání a ohradil-li se proti vyloučení z přednesu, bylo zmeškání roku podle druhého odstavce § 145 c. ř. s. zhojeno a nelze vyloučiti stranu z dalšího přednesu.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, R II 426/31.)

Právní zástupce žalobkyně dostavil se k roku k ústnímu jednání u sborového soudu sice pozdě, avšak ještě před skončením jednání a ohradil se proti návrhu žalovaného, by byl vyloučen z dalšího přednesu. Soud prvé stolice usnesl se k návrhu žalovaného, že se žalobce vylučuje z dalšího přednesu. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by bez ohledu na řečený návrh žalovaného ve sporu pokračoval. Důvody: Žalovaná strana navrhla vynesení rozsudku pro zmeškání podle § 399 c. ř. s. Podle přípravných spisů bylo však zapotřebí, by před rozhodnutím o tomto návrhu byl sporný děj probrán a by provedeny byly důkazy. Procesní soud skutečně vydal průvodní usnesení a ústní jednání k provedení důkazů a

k pokračování ve sporu odročil. Nebyla tedy ještě v době, kdy se zástupce žalobcův dostavil k ústnímu jednání, což, jak patrno ze zápisu se stalo před jeho skončením, věc zralá k rozhodnutí o návrhu. Tu pak platí ustanovení § 145, druhý odstavec druhá věta c. ř. s., podle něhož promeškaný procesní úkon může býti vykonán až do konce projednání o návrhu, by byly ve skutek uvedeny následky promeškání, a může tedy žalující strana zmeškané úkony vždy ještě při odročeném ústním jednání doplniti (Viz též Dr. Sperl »Urteil in Versäumnissfällen« str. 55).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle protokolu o ústním jednání dostavil se zástupce žalující strany ještě před skončením jednání a ohradil se proti vyloučení z přednesu, čímž bylo zmeškání roku podle druhého odstavce § 145 c. ř. s. zhojeno. Nelze proto vyloučiti žalující stranu z dalšího přednesu, dostavením se jejího zástupce před skončením jednání byly odčiněny následky toho, že se strana nedostavila, když věc byla vyvolána (§ 133 c. ř. s.). Vyloučením z přednesu bylo by straně neprávem zabráněno na soudě jednati (§ 477 čís. 4 c. ř. s.).

Čís. 11418.

Střelec, jenž vypálil ránu proti železničnímu náspu, ručí po případě za škodu, odrazil-li se brok směrem, kde stáli lidé.

(Rozh. ze dne 22. února 1932, Rv I 1724/30.)

Žalobkyně, jež se nesúčastnila honu, stála za řadou střelců, jež se od ní vzdalovala. Na nejzazším levém křídle řetězu střelců byl žalovaný, jenž, ač věděl, že žalobkyně stojí za řadou střelců nejvýše 50 kroků, vypálil z brokovnice směrem k železničnímu náspu ránu po koroptvi. Jeden brok z této rány, odraziv se od náspu, zasáhl žalobkyni do obličeje a poranil ji na oku. Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Názoru dovolatele, že nemohl v souzeném případě počítati s odraženou střelou, nelze přisvědčiti. Otázka, zda nemohl počítati s tím, že by žalobkyně mohla býti zraněna odraženou střelou, není skutková, nýbrž právní, vyplývající ze zjištěných skutečností. Mohl proto odvolací soud, i když převzal skutková zjištění prvního soudu, dospěti v té příčině k jinému úsudku. Jeho úsudek nemohou zvrátiti vývody dovolate-

lovy, že prý žalovaný, který věděl, že u střel broky bývá střela odražená, v konkretním případě nemohl s tím počítati. Právě zjištěné okolnosti, že pušku přilícil proti náspu dráhy asi do pravého úhlu, že též v tomto směru vypálil ránu, že byl vzdálen od pěšiny asi 15—20 kroků, že na ní stála žalobkyně asi 60—70 kroků v levo, měly ano musily — kdyby byl použil svých zvláštních odborných znalostí a zkušeností v zacházení se střelnou zbraní — vzbuditi u něho zvýšenou pozornost a vědomí, že od tvrdých předmětů na hrázi (ploché kameny, větve a ratolesti skupin stromů a křoví, jak udává znalec) se po případě odrazí brok a zamíří směrem, kde stála žalobkyně i jiní lidé. Za těchto okolností nemohl při patřičné opatrnosti považovati tuto možnost za vyloučenu. Je vedlejší, že by se jinak honba nedala provozovati a že odvolací soud přehlíží její význam pro národní hospodářství. Naopak, správným jest názor odvolacího soudu, že právě při jejím výkonu střelnou zbraní v blízkosti lidí jest nutnou zvýšená opatrnost. Tím padá i dovolatelova výtka, že odvolací soud neodůvodnil, proč žalovaný mohl předvídati zranění žalobkyně odraženou střelou. V napadeném rozsudku se správně dovozuje, že žalovaný jako zkušený střelec a vedoucí honby mohl věděti, že se při střelbě z brokovnice mohou broky odraziti; a že, an přes to za zjištěných okolností dal ránu z brokovnice za koroptví k železničnímu náspu letící, ačkoliv věděl, že v blízkosti jsou lidé, zanedbal potřebnou opatrnost. Z toho dospěl ke správnému úsudku, že se možnost zranění osob v blízkosti jsoucích (tedy i žalobkyně), třeba jen odraženou střelou, dala předvídati, a že jest proto žalovaný ve smyslu §§ 1297, 1299 obč. zák. práv ze škody. Použití § 1299 obč. zák. bylo odůvodněno, poněvadž bylo zjištěno, že žalovaný byl zkušeným střelcem, a že si byl vědom, že může nastati odražená střela. Z důvodů napadeného rozsudku nelze vyčísti, že odvolací soud byl názoru, že v případě § 1299 obč. zák. stačí i nejlehčí zavinění (culpa levissima). Poněvadž odvolací soud vyvozuje povinnost žalovaného k náhradě škody z jeho zavinění, jsou bezpodstatné vývody dovolatelovy, že by z právního názoru, zastávaného odvolacím soudem, plynulo, že pro honbu neplatí ustanovení obč. zákona, nýbrž ručení za výsledek. Nemůže býti sporu o tom, že, i když žalovaný vzhledem k svému povolání provozoval honbu pro zábavu, musel si býti vědom toho, že jest spojena s velkým nebezpečím, koná-li se v blízkosti lidí se střelnou zbraní. Jest proto rozhodně odmítnouti domněnku, že názor odvolacího soudu lze vysvětliti jen jeho přepjatě nepřátelským stanoviskem k honbě. Nesejde ani na tom, že žalovaný, vystřeliv, neměl nejmenší obavy, že by někoho třebas jen odraženou střelou mohl poraniti, poněvadž, jak bylo dolíčeno, měl ji za daných okolností míti. Škodu zavinil tedy žalovaný, a padá názor dovolatelův, že šlo o náhodu, kterou žalobkyně zavinila sama. Odvolací soud správně neshledal spoluzavinění žalobkyně. Proti názoru dovolatelovu, že žalobkyně mohla, postavivši se za řadu střelců, spatřovati pro sebe nebezpečí, mluví již to, že mohla předpokládati, že střelci nejen si budou počínati opatrně, nýbrž zejména, že nebudou stříleti do zadu. Z toho, že bydlí a žije v honebním revíru, ještě neplyne, jak dovolatel

míní, že o obyčejích při honbě měla potřebné vědomosti. Když šla po veřejné pěšině a zůstala na ní státi, zejména, jak jest zjištěno, by si odpočinula, nelze jí vytýkati ani spoluzavinění.

Čís. 11419.

Zákon o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.

Tím, že odpůrce podal rekurs proti usnesení soudu prvé stolice, rekursní soud rekursu vyhověl, dovolací soud pak obnovil usnesení prvého soudu, nezpůsobil odpůrce dovolacímu rekurentu zřejmě bezdůvodně nebo hrubým zaviněním náklady dovolacího rekursu (§ 11 (5) zák.).

(Rozh. ze dne 22. února 1932, R II 10/32.)

Soud prvé stolice uložil nemanželskému otci, by platil nezl. nemanželskému dítěti na výživné měsíčně 270 Kč. Rekursní soud k rekursu nemanželského dítěte zvýšil výživné na 300 Kč měsíčně.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu nemanželského otce obnovil usnesení prvého soudu, zamítl však návrh dovolacího rekurenta, by nezletilému dítěti byla uložena náhrada nákladů dovolacího rekursu. V tomto směru uvedl v

důvodech:

Z toho, že nezletilá podala rekurs proti usnesení soudu první stolice, jež bylo zase soudem třetí stolice obnoveno, ještě neplyne, že náklady právního zastoupení, spojené s revisním rekursem, způsobila stěžovateli zřejmě bezdůvodně nebo hrubým zaviněním, an rekursní soud jejímu rekursu vyhověl, takže nebyl vznesen zřejmě bezdůvodně. Ježto tu není předpokladů § 11 odst. (5) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., bylo návrh stěžovatelův, by nezletilému dítěti byla uložena náhrada útrat revisního rekursu, zamítnouti.

Čís. 11420.

Otázku, zda rozhodčí soud překročil meze svého úkolu (§ 595 čís. 5 c. ř. s.), lze řešiti jen na základě písemné, oběma stranami podepsané smlouvy, nikoliv však na základě úmyslu stran v ní neprojeveného. Rozhodčí jsou vázáni jen na slovný výklad rozhodčí smlouvy, proti jejíž platnosti nebyly vzneseny námitky.

(Rozh. ze dne 25. února 1932, Rv I 414/31.)

Žalobu, by rozhodčí výrok zvoleného rozhodčího soudu byl prohlášen za právně bezúčinný a za zrušený, procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

V souzeném případě uzavřely strany, když byly před tím vyjednávaly, dne 26. srpna 1929 smlouvu o rozsudím, v níž se uvádí, že z důvodu stavby vznikly mezi stranami spory, že strany činí různé údaje o tomto právním poměru, jmenovitě že činí jedna strana určitou pohledávku, jejíž výši druhá strana popírá, a že se k rozhodování celé rozepře strany dohodly, by o ní rozhodl rozhodčí soud. Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že rozhodčí soud nebyl podle smlouvy ustanoven i k rozhodování o tom, zda dne 26. července 1929 byla mezi stranami ujednána úmluva, podle níž se žalobci zavázali zaplatiti žalovanému 120.000 Kč, ano prý nelze tento úmysl stran dovoditi z korespondence stran před ujednáním rozhodčí smlouvy, na jejímž základě pak došlo k této smlouvě, a že důsledkem toho rozhodnutím ze dne 11. listopadu 1929 překročil rozhodčí soud meze svého úkolu, takže jeho výrok jest podle § 595 čís. 5 c. ř. s. právně bezúčinný. Není žalováno, že tu není platné smlouvy rozhodčí, nýbrž jest žalováno o bezúčinnost rozhodčího výroku z důvodu, že rozhodčí soud překročil meze svého úkolu. Tento důvod lze řešiti jen na základě písemné a oběma stranami podepsané smlouvy, nikoliv však na základě úmyslu stran v ní neprojeveného. Písemná rozhodčí smlouva jest jediné směrodatná a základem výkladu rozhodčího soudu, při čemž rozhodčí výrok musí býti ovšem v souladu s touto smlouvou. Rozhodci nemohli a nesměli přihlížeti k tomu, co předcházelo písemné smlouvě, ani zkoumati, co strany chtěly smlouvou tou, vázáni jsouce jen na slovný výklad rozhodčí smlouvy, proti jejíž platnosti nebyly vzneseny námitky. Podle zcela jasného a určitého doslovu této smlouvy vznesly strany na rozhodce rozhodnutí své rozepře bez určitého omezení. Tím přenechaly strany rozhodcům rozhodnutí o celém sporu a rozhodci byli oprávněni rozhodnouti i o narovnání na zaplacení 120.000 Kč, ana výhrada v té příčině nebyla v rozhodčí smlouvě stanovena, a jest vyloučena jakákoliv další úvaha o správnosti jejich názoru. Výroku rozhodců nelze tudíž v souzeném případě odporovati podle § 595 čís. 5 c. ř. s.

Čís. 11421.

Přípustnost pořadu práva pro nárok, jejž si činí účastník proti náboženské jednotě na podíl na jmění získaném subvencemi a sbírkami k provedení reemigrace.

Vyúčtování (§ 1012 obč. zák.), vztahující se na dobu několika let a pozůstávající jen z několika málo položek, jejichž slovní doprovod jest zcela stručný a všeobecný, není řádné. Řádné vyúčtování musí býti, pokud lze, i doloženo. Musí to býti doklady, jichž jest zapotřebí, by byl poskytnut úplný a spolehlivý obraz o zmocněncově jednání. Není třeba prováděti důkaz znalci o tom, že jest vyúčtování účetnicky správné.

Účastníku nepřísluší proti náboženské jednotě nárok na vyúčtování domnělého jeho podílu ze subvencí a sbírek.

(Rozh. ze dne 25. února 1932, Rv I 1945/31.)

Žalovaná Jednota prováděla t. zv. reemigrační akci bývalých českých emigrantů v republice Polské. Žalobce, jeden z reemigrantů, domáhal se žalobou, o niž tu jde, na Jednotě, by byla uznána povinnou, vydati žalobci řádné vyúčtování platů přijatých od žalobce i od jiných osob fysických a právnických pro žalobce, jakož i platů učiněných za žalobce osobám fysickým i právnickým, úroků, jich výše a jinakého jich příslušenství, týkajících se žalobcovy reemigrace. Žalobce tvrdil v žalobě, že žalovaná Jednota zakročila u Státního pozemkového úřadu pro něho o příděl nemovitosti, že jí složil v hotovosti větší peníz na úhradu přídělové ceny, že žalovaná uspořádala ve prospěch reemigrantů sbírku po celé republice, jež vynesla půl milionu korun a že obdržela různé subvence ve výši jednoho a půl milionu korun; žalovaná prý však nepoužila všech peněz žalobcem složených na příděl a řádně mu je nevyúčtovala, pročež domáhal se žalobce vyúčtování, jak shora uvedeno. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Soud má za nesporné a zjištěno (§ 267 c. ř. s.), že šlo mezi stranami o poměr mandátní podle § 1002 a násl. obč. zák. a že tento poměr skončil výpovědí plné moci žalobcem dne 11. listopadu 1929. Ohledně obsahu tohoto zmocnění žalované strany jest dále nesporno, že žalovaná strana v rámci t. zv. reemigrační akce bývalých českých exulantů Polské republiky, kterážto akce byla jí úřady svěřena, přijala i od žalobce zmocnění za účelem získání pozemku z přídělové akce Státního pozemkového úřadu v Praze a žalobci také příděl pozemku v E. zprostředkovala, a, jak soud dále z předloženého vyúčtování zjišťuje, od něho také a pro něho různé částky za účelem obhospodařování přiděleného pozemku přijala i vydala a jak soud dále zjistil, k účelu provedení této reemigrační akce požívala různé podpory úřadů a obdržela subvenci 45.000 Kč od ministerstva sociální péče a 500.000 Kč od ministerstva zemědělství a vybrala na povolené veřejné sbírce 414.604 Kč. Podle názoru soudu jest zřejmo, že, pokud jde o veřejný mandát, daný žalované straně k provádění akce reemigrační úřady státními, jakož i pokud jde o subvence, pokud se týče jiné podpory a o výtěžek veřejné sbírky, má žalovaná strana vyúčtovati výhradně těm orgánům státním, které jí zmocnění daly. Pokud však jde o jednotlivé reemigranty, kteří žalovanou stranu k provedení reemigrace a k získání přídělu pozemku pro sebe zmocnili a příslušné peníze složili a za něž žalovaná, jak jest shora zjištěno, různé peníze přijímala i vydávala, nemůže býti pochybností o tom, že jde o poměr soukromoprávní, že tedy po jeho skončení má žalovaná strana súčtovací povinnost podle § 1012 obč. zák. Ostatně žalovaná strana to nikterak nepopírá, výpověď plné moci doznává a

uznává i svou povinnost súčtovací k žalobci, jen se hájí tím, že této své povinnosti plně dostála, zaslavši mu vyúčtování ve sporu předložené a dovozujíc, že jiné mu ani dáti nemůže a že žalobce je také bez námitek přijal a uznal. Povinnost žalované v souzeném případě, ana opatřovala jistou správu žalobcova jmění, pokud jde o předložení účtu podle § 1012 obč. zák., rovná se povinnosti řádného účtování, doklady doloženého obdobou §§ 837, 1198 obč. zák. a zejména, že žalovaná strana jest povinna dáti žalobci t. zv. vyúčtování konečné. Že této své povinnosti žalovaná strana nedostála, vydavši žalobci vyúčtování ve sporu předložené, jest z tohoto vyúčtování zřejmo na první pohled, neboť položky výdajové i příjmové nejsou náležitě specifikovány a doklady k nim chybí vůbec. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka vidí neúplnost řízení v tom, že prvý soud neprovádí důkaz znalci účetnictví o tom, že ve sporu předložené vyúčtování jest řádné a že odpovídá zúplna zásadám účetnickým. Naproti tomu jest však uvésti, že otázka, zda jest vyúčtování řádné, jest otázkou právní, jejíž zodpovědění jest vyhrazeno soudu. Tuto otázku může soud v souzeném případě, o nějž jde, posouditi sám bez provedení důkazu znaleckého, vycházeje se stanoviska, že toto vyúčtování jest určeno pro žalobce, který jest rolníkem, tedy nikoliv osobou v účetnictví znalecky kvalifikovanou, a nikoliv pro někoho, na něhož by bylo lze činiti požadavek takové znalecké kvalifikace, že by se mohl spokojiti způsobem vyúčtování obvyklým snad mezi osobami, majícími zvláštní účetnické znalosti. Prvý soud nepochybil, použiv na souzený případ ustanovení § 1012 obč. zák., an právem měl za to, že mezi stranami šlo o poměr mandátní. I když odvolatelka tvrdí, že šlo o zvláštní poměr plnomocenský, neříká, podle kterých jiných právních předpisů než předpisů XXII. hlavy obč. zák. měl býti tento právní poměr posuzován. Nehledíc však k tomu, nebylo mezi stranami sporu o tom, že žalovaná strana přijímala od žalující strany peněžité částky a konala za ni platy za účelem provedení reemigrace do vlasti na základě plné moci žalující stranou pro ni vystavené, že tedy pro ni obstarávala jednání, jaká má na mysli ustanovení § 1002 obč. zák., takže prvý soud právem považoval právní poměr mezi stranami za poměr mandátní, upravený předpisy XXII. hlavy obč. zák. Podjala-li se strana žalovaná tohoto úkolu z důvodů humánních, národních a historických, může se jednati jen o nerozhodný motiv, který nemění pravou povahu právního jednání. Co dále odvolatelka, provádějíc výtku nesprávného právního posouzení, uvádí, lze shrnouti v tvrzení, že prvý soud neprávem nepovažoval vyúčtování, předané žalovanou stranou straně žalující, za řádné. Prvý soud však případně své stanovisko odůvodnil poukazem k tomu, že vyúčtování předložené ve sporu není ve svých položkách náležitě specifikováno a že není opatřeno doklady. Naproti tomu uvádí odvolatelka, že řádným vyúčtováním jest vyúčtování, obsahující všechny položky příjmu a vydání. I kdyby však bylo pravdivé tvrzení odvolatelky, že předložené vyúčtování vykazuje všechny položky příjmové a výdajové, přes to o sobě to nestačí k tomu, by vyúčtování bylo považováno za řádné, ano nepodává zcela přesný a jasný obraz činnosti zmocněncovy a any jednotlivé údaje vyčtování nejsou doloženy tak, by se zmocnitel mohl přesvědčiti, že údaje odpovídají pravdě. V souzeném případě sestává však vyúčtování, ačkoliv se vztahuje na dobu několika let, jen z několika málo položek, jejichž slovní doprovod jest zcela stručný a všeobecný, zejména na straně »má hraditi« uvádí výlohy jen úhrnkově, aniž blíže uvádí, za co a komu výlohy se staly a proč jsou výlohy ty účtovány žalobci k tíži právě položkami ve vyúčtování napsanými, takže žalobci nedávají možnost správnost jak co do důvodů, tak co do výše přezkoumati, to tím méně, any nejsou vůbec opatřeny doklady. Proto nepochybil prvý soud, neuznav toto vyúčtování za řádné ve smyslu § 1012 obč. zák. a vyhověv z toho důvodu žalobě.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované v tom směru, že změnou rozsudků obou nižších stolic zamítl žalobu, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna vydati žalobci řádné vyúčtování platů od jiných osob fysických nebo právnických pro žalující stranu přijatých, jakož i platů z těchto platů za žalující stranu osobám fysickým a právnickým učiněných, úroků z nich a výše těchto úroků a jinakého jejich příslušenství, žalobcovy reemigrace se týkajících; jinak odvolání nevyhověl.

Důvody:

Dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu ze všech dovolacích důvodů § 503 čís. 1—4 c. ř. s. Vytýká zmatečnost rozsudků obou stolic nižších, pokud bylo rozhodnuto o žalobcovu nároku na vyúčtování subvencí poskytnutých státem a veřejných sbírek povolených žalované správními úřady k účelům reemigračním, ježto prý tu jde o jmění, mající veřejnoprávní základ a vyúčtování jich nelze uplatňovati pořadem práva (§§ 503 čís. 1 a 477 čís. 6 c. ř. s.). Leč s tímto názorem dovolatelky nelze souhlasiti. Jak plyne ze žalobcova přednesu před prvním soudem, domáhá se žalobce toho, by mu žalovaná vyúčtovala, jaká částka a od kdy připadá z veřejných sbírek žalované prý ve prospěch reemigrantů, tedy prý také v jeho prospěch povolených a ze státních subvencí žalované k témuž účelu poskytnutých. Jde tedy o nárok, který si žalobce činí proti žalované na podíl na jmění, získaném subvencemi a sbírkami k provedení reemigrace. Nárok tento jest nárokem soukromoprávním a uplatniti jej lze jen sporem před řádnými soudy (§ 1 c. ř. s.). Subvence věnované Jednotě státem z prostředků veřejných k akci reemigrační tedy k podniku rázu soukromoprávního, přešly ve správu žalované a není důvodu, proč by ohledně tohoto jmění nemohla býti žalována na soudě. Sbírky veřejné smí býti sice pořádány jen po předchozím povolení úřadů správních (výnos min. vnitra ze dne 21. března 1901 čís. 6525), avšak poměry ohledně jmění sbírkami získaného řídí se předpisy práva občanského. Není tudíž výtka zmatečnosti opodstatněna. Avšak vývody dovolání s hlediska dovolacího důvodu § 503 č. 1 c. ř. s., zejména poukaz k tomu, že žalovaná má ze subvencí a sbírek vyúčtovati

jen orgánům státním, čímž zahaleně upírá žalobci aktivní oprávnění k žalobě, a že jednotlivcům nevzniklo individuelní oprávnění na kvotu subvencí a sbírek a tudíž ani nárok na vyúčtování, jsou v podstatě uplatňováním dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Ze žalobních údajů a ze žalobní prosby vyplývá, že jest lišiti dvojí jmění, ohledně něhož se žalobce domáhá vyúčtování: 1. jeho vlastní jmění, které žalované svěřil, a 2. peníze jiným reemigrantem pro něho složené a podíl na něho připadající ze subvencí a veřejných sbírek k účelům reemigračním. Pokud jde o nárok na vyúčtování jmění pod 1. uvedeného, nepochybil odvolací soud, jak mu dovolatelka s hlediska dovolacích důvodů § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. vytýká, uznav nárok ten za oprávněný. Že vyúčtování, které žalovaná dala žalobci, nejsouc specialisováno a pokud lze doloženo, neodpovídá řádnému vyúčtování, na něž má žalobce podle §§ 1012, 1038, 837, 1198 obč. zák. nárok, dovodil odvolací soud případně a odkazuje se, co se toho týče, na důvody napadeného rozsudku (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Jest přisvědčiti odvolacímu soudu, že řádné vyúčtování musí býti, pokud lze, i doloženo, neboť dokladů zapotřebí jest k úplnosti a k přesnosti vyúčtování. (§ 1039 obč. zák. Sb. n. s. čís. 6278, 6452 a j.). K tomu, kterými doklady a jakého obsahu jest vyúčtování doložiti, lze říci jen tolik, že to musí býti doklady, jichž jest zapotřebí, by měl žalobce ve vyúčtování úplný a spolehlivý obraz o úkonech žalované při správě jeho majetku a jejího jednání za něho. Jak počínati si u dokladů, jež jsou žalobci a ještě jiným osobám společné, o tom má ustanovení § 348 obč. zák. Neprávem, pokud jde o to, zda vyúčtování žalobci bylo řádné, vytýká dovolatelka s hlediska odvolacího důvodu podle čís. 2 § 503 c. ř. s., že nebyli slyšeni svědci B., F. a V. a že nebyl proveden důkaz znalci. Případně, co se této, již v odvolání uplatňované výtky týče, poukázal odvolací soud k tomu, že otázka, zda jest vyúčtování dané žalobci řádné, jest otázkou právní a že pro rozřešení této otázky v souzeném případě postačilo, pokud se týče postačuje předložené vyúčtování samo. Vyúčtování to, jak dovolatelka v dovolání sama uznává, jest zcela stručné, všeobecné a úhrnkové a neuvádí, zač, komu se výlohy staly a proč byly žalobci účtovány k tíži. Takové stručné a jen úhrnkové vyúčtování beze všech dokladů nelze uznati za řádné vyúčtování v hořejším smyslu. Nebylo potřebí prováděti důkaz znalci o tom, že vyúčtování jest účetnicky správné. To náležitě odůvodnil odvolací soud a odkazuje se na jeho důvody. Dovolání v tomto směru jest bezdůvodné a nebylo mu vyhověno.

Naproti tomu dovolací soud uznává, že nižší soudy posoudily nesprávně věc po stránce právní, přiznavše žalobci nárok na vyúčtování peněz, prý jiným reemigrantem pro něho složených a domnělého jeho podílu ze subvencí a ze sbírek. Povinnost vyúčtovati předpokládá správu společného majetku nebo obstarávání cizích věcí, a nárok na vyúčtování přísluší jen tomu, jehož majetku nebo věcí se správa a obstarávání týče. Že žalované byly jiným reemigrantem peníze pro žalobce odevzdány, žalobce ani netvrdil; nemůže tedy žádati z nich vyúčtování. Pokud jde o domnělý žalobcův podíl na penězích, získaných subvencemi a sbírkami, jest uvážiti toto: Žalovaná si vytkla za cíl provésti reemigraci potomků těch, kdož v době pobělohorské byli nuceni z vlasti se vystěhovati. K dosažení cíle toho bylo zapotřebí hmotných prostředků, které si hleděla opatřiti zápůjčkou, subvencemi a veřejnými sbírkami, které jí k tomu účelu byly povoleny. Tím vzniklo přechodné jmění účelové, které žalovaná spravovala a o kterém určovala, jak se ho má k dosažení vytčeného cíle upotřebiti. Komu a kolik měla individuelně z něho dáti a v jaké formě, zdali v penězích či poskytnutím reálních podmínek existenčních, nebylo jí uloženo úřadem subvenci poskytnuvším, a žalobce ani netvrdil, že jednotlivými dárci byly dary poskytnuty ve prospěch individuelně označených osob, zejména ve prospěch žalobcův. Bylo tudíž dáno na vůli žalované, by, sledujíc dosažení vytčeného účele, podle svého uvážení hledíc k potřebě jednotlivých reemigrantů peněžních prostředků upotřebila. Z toho plyne, že žalobci nepřísluší proti žalované právní nárok na vydání určité částky z peněz subvenčních a sbírkami získaných, že žalovaná při správě jmění toho nespravuje jmění žalobcovo a proto jeho nárok na vyúčtování není zákonem odůvodněn. Co žalovaná žalobci z těchto peněz dala, bylo darem, kterého žalobce nabyl odevzdáním a který, chtěl-li jej přijmouti, musel přijmouti tak, jak mu byl dán. O právu na jeho vyúčtování nemůže býti řeči. Po této stránce neposoudily tedy nižší soudy věc správně a bylo proto částečnou změnou rozsudků nižších stolic rozhodnouti jak se stalo.

Čís. 11422.

Hypotekární věřitel, jenž byl při dražbě přítomen, patřil k osobám, které měly býti tázány, zda podávají odpor proti příklepu, třebaže se při dražbě nepřihlásil za koupěchtivého a nepodával.

Účastníku nelze upříti právo k rekursu z důvodu, že nepodal odpor proti příklepu, nebylo-li možnosti podati odpor proti příklepu, an příklep byl udělen ihned po pěti minutách po podání, aniž předcházelo poučení o odporu a aniž byli přítomni na odpor tázáni.

Měla-li se podle právoplatných dražebních podmínek konati dražba několika knihovních těles, bylo vyvolati a prodávati nemovitosti každou zvlášť. Byly-li však nemovitosti společně vyvolány a za jednotné podání příklepnuty, aniž dražební podmínky byly v tom smyslu po předchozím řízení podle § 162 ex. ř. změněny a aniž všechny v § 162 ex. ř. uvedené osoby s tím souhlasily, jde o vadu podle § 184 čís. 6 pokud se týče podle druhé věty prvního odstavce § 187 ex. ř.

(Rozh. ze dne 25. února 1932, R II 1/32.)

Soud prvé stolice udělil příklep k vydraženým nemovitostem Občanské záložně. Rekursní soud k rekursu knihovního věřitele Spořitelního a záloženského spolku zrušil tento příklep a uložil prvému soudu, by, vypsav novou dražbu, po zákonu dále jednal. Důvody:

Výpovědí Jiřího Z-a, pokladníka, a Jiřího H-a, předsedy dozorčí rady Spořitelního a záložeňského spolku jest zjištěno, že při dražbě ze dne 19. září 1931 přítomen byl za spolek Jiří Z., pokladník a Martin Z., starosta spolku, oba byli opatřeni plnou mocí, hodlali dražiti, rozhodnutí, že chtějí kupovati, také učinili, že však, když exekuční komisař rozhodl, že všechny nemovitosti budou prodávány najednou, nemohli pro krátkost doby sehnati potřebné vadium. Jest zkoumati jejich oprávnění k rekursu v tom směru, zda byli ve smyslu § 187 ex. ř. poučeni o právu odporu. Z vyjádření okresního soudce vyplývá, že se snažil poučiti přítomné o odporu ve smyslu § 187 ex. ř., že však pro hluk to nebylo možné, a výslechem Jiřího Z-a a Jiřího H-a vzal soud za zjištěno, že poučení o odporu neslyšeli a že myslí, že ani uděleno nebylo. Jest tudíž Spořitelní a záložeňský spolek oprávněn k rekursu proti příklepu. Pokud se týče věcné výtky jest stěžovateli přisvědčiti. Podle dražebních podmínek měly jednotlivé nemovitosti býti prodávány jednotlivě podle vložek za nejnižší podání tam uvedené, nikoliv hromadně. Exekuční komisař určiv na žádost zástupce vymáhající věřitelky při dražbě proti zákonu, že všechny nemovitosti mají býti prodávány hromadně, porušil ustanovení zákona (§ 184 čís. 6 ex. ř.), poněvadž se tento postup odchyluje od pravoplatných dražebních podmínek, a měl soudce prvé stolice příklep odepříti, nehledíc ani k tomu, že v souzeném případě, any jsou nemovitosti různě zatížené, nebylo ani přípustné dražené nemovitosti hromadně prodávati, ježto nelze pak prvému soudci podle zákona provésti rozvrhové usnesení. K této vadě měl soud prvé stolice přihlížeti z úřadu, ježto nebylo postupováno podle ustanovení dražebních podmínek, že jednotlivé vložky budou prodávány jednotlivě, a v souzeném případě nebylo ani prospěšné vzhledem k tolika zájemcům nemovitosti prodávati hromadně, neboť bylo přítomno mnoho koupěchtivých, kteří chtěli jednotlivé vložky dražiti a dražební komisař má k tomu hleděti, by bylo docíleno co největšího dražebního výtěžku. Bylo tedy v tomto směru stížnosti vyhověti a udělený příklep zrušiti a soudu prvé stolice uložiti, by novou dražbu po zákonu vypsal a znovu provedl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vydražitelky.

Důvody:

Dovolací rekurs není opodstatněn. Pokud jde o oprávnění Spořitelního a záložeňského spolku k rekursu a pokud dovolací rekurentka dovozuje, že spolku oprávnění k rekursu nepříslušelo, ježto se při dražbě nepřihlásil za koupěchtivého, nelze přisvědčiti dovolací rekurentce k jejím vývodům a výtce, že rekursní soud spolku právo k rekursu přiznal a rekurs místo, by ho odmítl, věcně vyřídil. Tím, že se Spořitelní a záložeňský spolek při dražbě za koupěchtivého nepřihlásil a spolu nepodával, právo k rekursu nepozbyl. Podle § 187 ex. ř. mohou si proti udělení příklepu stěžovati, kdo byli při dražebním stání přítomni a měli býti tázáni, zda podávají odpor. Jest zjištěno, že Záložeňský a spořitelní spolek při dražebním roku svými zástupci přítomen byl, a, pokud

jde o to, zda, jsa přítomen, měl na odpor proti udělení příklepu býti tázán, dopadá i tento předpoklad, neboť, i když se spolek při dražbě za koupěchtivého nepřihlásil a nepodával, ježto byl hypotekárním věřitelem na prodávaných nemovitostech a o dražbě vyrozuměn býti měl a také byl, patřil k těm, kdož na odpor proti příklepu podle § 182 ex. ř. (§§ 171 až 173 ex. ř.) tázáni býti měli. Jde ještě o to, zdali, an a pokud rekurs byl podán pro vady podle § 184 ex. ř., měl spolek právo k rekursu, an odporem při dražebním stání vady ty neuplatňoval. (§ 187 první odstavec, třetí věta ex. ř.). Podle zprávy soudce řídícího dražbu, udělen byl příklep ihned po pěti minutách po podání dovolací rekurentky, aniž předcházelo poučení o odporu a aniž přítomní byli na odpor tázáni, tedy bez vyčkání odporu, takže jest říci, že možnosti podati odpor ani nebylo. Podati odpor po udělení příklepu nemělo právní význam (sb. n. s. 9196) nehledě k tomu, že to podle vylíčení soudce, řídícího dražbu, pro nepokoj a vřavu po příklepu ani dobře nebylo možno. Nelze proto spolku ani pokud jde o vady podle § 184 ex. ř., z důvodu, že nepodal odpor, upříti právo k rekursu.

Ve věci samé rekursní soud, vyhověv rekursu Záložeňského a spořitelního spolku a zrušiv příklep udělený dovolací rekurentce, rozhodl správně. Rekursní soud omezil se na to, že příklep neodpovídá dražebním podmínkám. (§ 184 čís. 6, pokud se týče § 187 ex. ř. první odstavec druhá věta, druhý případ). Že tato vada tu jest, jest správné. Dražební podmínky jsou základem dražby, podávání a příklepu (§§ 146, 162, 170 čís. 3, 177, 178, 180 čtvrtý odstavec, 184 čís. 6 ex. ř.). Podle pravoplatně stanovených dražebních podmínek měla se konati dražba několika (sedmi) knihovních těles. Bylo proto vyvolati a prodávati sedm nemovitostí, a to každou zvlášť. Všechny nemovitosti byly však vyvolány společně a za jednotné podání příklepnuty. To sice vyloučeno nebylo (výnos min. sprav. ze dne 9. června 1902, čís. 6062/2), avšak předpokladem toho bylo, že dražební podmínky byly v tom smyslu po předchozím řízení podle § 162 ex. ř. změněny nebo že všechny v tomto § uvedené osoby s tím souhlasily. Dražební podmínky v řečeném smyslu změněny nebyly a souhlas nebyl prokázán. Neměly tudíž nemovitosti býti společně a jednotně prodány a příklep neměl býti udělen. Nebylo řádným postupem, usnesl-li se soudce dražbu řídící na návrh dovolací rekurentky jako vymáhající věřitelky teprve při dražebním stání na společné dražbě všech nemovitostí a usnesením tím původní, pravoplatně stanovené dražební podmínky nepozbyly platnosti a závaznosti. Opačné stanovisko dovolací rekurentky jest mylné. Jednotný příklep všech prodávaných nemovitostí za jednotné nejvyšší podání, neodpovídaje dražebním podmínkám, udělen byl neprávem (§ 184 čís. 6 a 187 první odstavec, druhá věta ex ř.), pročež rekursní soud, zrušiv jej z tohoto důvodu, aniž se již zabýval dalšími námitkami, nepochybil.

Čís. 11423.

Byla-li zapsána firma společnosti s r. o. na základě usnesení valné hromady v určitém jazykovém pořadí (napřed česky, potom německy),

lze žádati o zápis v obráceném pořadí (napřed německy, potom česky) jen na základě příslušného usnesení valné hromady společnosti.

(Rozh. ze dne 25. února 1932, R II 19/32.)

Na základě usnesení valné hromady společníků ze dne 25. března 1930 byla zapsána firma společnosti s r. o. napřed v jazyku českém, pak v jazyku německém. Opověď firmy, by byla napřed zapsána v jazyku německém, potom v jazyku českém, rejstříkový soud vrátil, ježto jde o změnu znění firmy, pročež jest předložiti usnesení valné hromady společníků v tomto směru. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Stížnosti nelze přiznati oprávnění. Neboť na základě usnesení valné hromady společníků ze dne 22. března 1930 byla zapsána změna znění firmy »Společnost pro stavbu potrubí a přístrojů s r. o. v B.« a německy »Gesellschaft für Rohrleitungen und Apparatebau m. b. H. in B.«. Žádá-li nyní společnost, aby bylo zapsáno znění firmy obráceně, t. j. napřed německy a pak česky, jest tuto změnu pokládati za změnu stanov, takže jest k ní zapotřebí usnesení valné hromady společníků.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o souhlasná usnesení soudů nižších stolic, jež lze napadati podle § 46 zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Nejvyšší soud přezkoumav spisy neshledal, že tu jsou tyto zákonné předpoklady. Rozpor se spisy vidí stěžovatelka v tvrzení rekursního soudu, že její žádost o změnu pořadí jest pokládati za změnu stanov. Tu však jde o právní úsudek rekursního soudu, nikoliv o skutkový předpoklad. Základem pro zápis do obchodního rejstříku mohla býti jen společenská smlouva, a to i co do pořadí jednotlivých částí ustanovení o znění firmy, ačkoliv toto pořadí výslovně stanoveno nebylo (§§ 4, 9, 11, 49 a 51 zákona o společnostech s ručením obmezeným čís. 58/06). Rejstříkový soud nebyl tedy oprávněn změniti toto pořadí bez příslušného usnesení valné hromady. Stěžovatelka sama neuvádí, kterému zákonnému ustanovení se napadené usnesení příčí. Ani výtka nezákonnosti není proto opodstatněna a dovolací rekurs musil se minouti s úspěchem.

Čís. 11424.

O povolení prozatímního opatření k zajištění nároku podle § 168 obč. zák. přísluší rozhodovati nespornému soudci, u něhož řízení ve věci hlavní jest již zahájeno.

Byla-li pohledávka, jež má býti zajištěna prozatímním opatřením, ohroženou stranou jako žalovanou uplatněna ve sporu jako vzájemná pohledávka k započtení na žalobní pohledávku odpůrcovu, řídí se příslušnost soudu k projednání návrhu na povolení prozatímního opatření ustanovením prvého odstavce § 387 ex. ř.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, R I 962/31.)

Marie F-ová navrhla u okresního soudu v Úštěku, by jí bylo povoleno zajištění dvou jejích pohledávek za Karlem W-em, a to pohledávky 1.330 Kč, již uplatňovala Marie F-ová u okresního soudu v Úštěku podle § 168 obč. zák., a pohledávky 4.150 Kč na náhradu za poskytnutí výživy a bydlení, již namítla započtením ve sporu vedeném proti ní odpůrcem Karlem W-em u okresního soudu v Úštěku. Soud prvé stolice prozatímní opatření k zajištění dvou pohledávek povolil, rekursní soud prohlásil okresní soud v Úštěku nepříslušným k rozhodnutí o návrhu na prozatímní opatření k zajištění řečených pohledávek a postoupil návrh na povolení prozatímního opatření okresnímu soudu v Nýrsku, u něhož měl odpůrce Karel W. obecné sudiště.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by, nepřihlížeje nadále k domnělé nepříslušnosti, rozhodl o rekursu věcně.

Důvody:

Jest rozeznávati dvě pohledávky, jež si přeje míti zajištěny ohrožená strana: a) pohledávku 1.330 Kč uplatňovanou nemanželskou matkou podle § 168 obč. zák. ve spisu Nc I 147/31, jíž chce navrhovatelka zajistiti výživu budoucího dítěte pro první tři měsíce, jakož i náklady svého slehnutí a šestinedělí (§ 167 obč. zák.). Návrh matčin podle § 168 obč. zák. jest projednati řízením nesporným a i o prozatímním opatření, týkajícím se tohoto nároku, může rozhodovati jen soud rozhodující o věci hlavní (§ 2 odst. 2 čís. 7 poslední věta nesp. říz. a obdoba § 387 ex. ř.), tedy soudce mimosporný, u něhož řízení ve věci hlavní již jest zahájeno (viz věstník min. sprav. z r. 1914 str. 652). Předpis § 387 ex. ř. mluví sice o soudu, u něhož byl zahájen spor ve věci hlavní, jest však zjevno, že zákon tím míní jen pravidelný případ, kde o hlavním nároku se rozhoduje řízením sporným. V souzeném případě jde též o otázku spornou, která však je přikázána výjimečně soudci nespornému, a tu i obdoba (§ 387 ex. ř.) i důvody účelnosti a hospodárnost mluví pro to, by i v tomto případě o prozatímním opatření rozhodoval soudce, jenž řeší věc hlavní. Pravomoci té nasvědčuje i doslov § 2 odst. 2 čís. 7 posl. věta nesp. říz., podle něhož soudce nesporný má též učiniti potřebná opatření k zajištění nároku až do ukončení rozepře. Poněvadž však nesporné řízení o hlavním nároku matčině podle §§ 167 a 168 obč. zák. se vede pod značkou Nc I 147/31 u okresního soudu v Úštěku, jest tento soud příslušný i k vyřízení návrhu na prozatímní opatření a proto neprávem přikázal rekursní soud věc tu okresnímu soudu v Nýrsku, kde sice je obecné sudiště odpůrcovo, kde se však věc hlavní, ať již právem

nebo neprávem neprojednává (arg. § 387 ex. ř. slovo »anhänging ist« a rozh. čís. 1407 sb. n. s.). Bylo proto v tomto bodu napadené usnesení změniti a uznati příslušnost okresního soudu v Úštěku.

b) Druhá ze zajišťovacích pohledávek ohrožené strany 4.150 Kč byla, jak nesporno a vyplývá i ze spisu C 145/31. ohroženou stranou jako žalovanou uplatněna ve sporu jako vzájemná pohledávka na náhradu za poskytnutí výživy a bydlení a to k započtení na žalobní pohledávku Karla W-a v téže výši 4.150 Kč. Uplatněním této vzájemné pohledávky 4.150 Kč v oné rozepři byla podle § 232 c. ř. s. zahájena rozepře o této vzájemné pohledávce (plenární rozhodnutí nejv. soudu čís. 7905 sb. n. s.). Poněvadž se to stalo dne 30. dubna 1931 a návrh na prozatímní opatření byl podán teprve 16. května 1931, řídí se příslušnost soudu ku projednání návrhu na povolení prozatímního opatření ustanovením § 387 prvý odstavec ex. ř. a, jelikož byl spor zahájen a jest veden i o vzájemné pohledávce ohrožené strany u okresního soudu v Úštěku, byl návrh na povolení prozatímního opatření právem podán u tohoto soudu a jest proto jeho odkázání rekursním soudem na okresní soud v Nýrsku právně mylné. Bylo proto uznati za příslušný okresní soud v Úštěku a změniti v tom směru napadené usnesení a rekursnímu soudu nařídíti, by rekurs v tomto bodu vyřídil ve věci samé.

Čís. 11425.

Nájemce, jenž byl na základě rozsudku pro zmeškání vystěhován z bytu a podal žalobu o zmatečnost rozsudku pro zmeškání, nemůže se domáhati prozatímním opatřením toho, by bylo znemožněno pronajímateli opětně pronajmouti byt jinému nájemníku, dokud spor o zmatečnost a spor ve věci hlavní nebudou rozhodnuty, aniž toho, by byl opětně uveden v držbu nájemních práv před tím, než bude rozhodnuto o žalobě o zmatečnost.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, R I 65/32.)

Rozsudkem pro zmeškání ze dne 9. února 1931 bylo vyhověno žalobě Anežky W-ové proti Anně W-ové o vyklizení bytu. Na základě tohoto rozsudku byla Anna W-ová vyklizena z bytu. Dne 15. dubna 1931 podala Anna W-ová žalobu o zmatečnost rozsudku ze dne 9. února 1931, v níž se domáhala, by rozsudek pro zmeškání a řízení jemu předcházející byly prohlášeny za ničotné a by žaloba o vyklizení bytu byla zamítnuta. Současně podala Anna W-ová návrh na povolení prozatímního opatření k zajištění nároku na přenechání bytu v nájemné užívání a) zápovědí nepronajmouti byt ten a nenakládati s ním a b) příkazem, by jí žalovaná přenechala byt ten v nájemné užívání až do skončení sporu. Soud prvé stolice povolil prozatímní opatření, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nesporno jest, že žalobkyně byla na základě rozsudku pro zmeškání ze dne 9. února 1931 exekučně z bytu vystěhována, takže již není v držbě a v užívání nájemních práv k bytu tomu. Domáhá se tedy ohrožená strana prozatímním opatřením pod a) toho, by bylo znemožněno žalované opětně pronajmouti byt jinému nájemníku, dokud spory o zmatečnost a spor ve věci hlavní nebudou rozhodnuty, pod b) toho, by opětně byla uvedena v držbu práv nájemních před tím, než bude rozhodnuto rozsudkem o žalobě o zmatečnost. Dovolací rekurs není opodstatněn. Rozsudkem, jenž bude vydán k žalobě o zmatečnost, může se navrhovatelka v příznivém případě domoci výroku vyslovujícího, že zmatečným jest rozsudek pro zmeškání C III 5/31-2, jímž byla uznána povinnou byt vykliditi a majitelce domu vyklizený odevzdati. Ve věci hlavní (C III 5/31) může docíliti rozsudečného výroku, že se zamítá žaloba Anežky W-ové o vyklizení bytu Annou W-ovou (§ 536 c. ř. s.). Rozsudky těmi nedosáhne však Anna W-ová ještě toho, co sleduje navrženým prozatímním opatřením, nedosáhne ještě opětného pronajmutí vyklizeného bytu a uvedení v držbu práv nájemních a nezabrání jimi ani opětný pronájem bytu toho třetí osobě. Určí se jen, že se její odsouzení k vyklizení stalo neprávem a uzná se, že žalobní nárok na vyklizení Anežce W-ové nepřísluší. Aby se navrhovatelka dostala opětně v držbu práv nájemních k bytu, musila by teprve žalovati o dodržení nájemní smlouvy, pokud se týče o náhradu škody pro její nesplnění. Za tohoto nového sporu by však nemělo již účinnost prozatímní opatření zápovědí byt jinému nepronajmouti, neboť opatření to by bylo propůjčeno jen na dobu trvání sporu o zmatečnost a jeho skončením by Anežka W-ová opětně nabyla volnosti byt jinak pronajmouti. Není tedy navržené prozatímní opatření pod a) vhodným prostředkem k dosažení zamýšleného cíle a opatřením pod b) snaží se ohrožená strana dosíci více, než může k žalobě o zmatečnost dosáhnouti rozsudkem. Podle účele prozatímního opatření jakožto prostředku, jímž má býti jen zajištěno pozdější uskutečnění a prosazení budoucího rozsudku o nároku, k jehož zajištění má sloužiti, lze použíti za prozatímní opatření jen takových prostředků, jimiž se nepředstihuje konečné rozhodnutí o nároku, zejména nelze povoliti prozatímním opatřením něco, čehož by mohla docíliti ohrožená strana teprve svého času exekucí na základě příznivého rozsudku (rozh. 2252 sb. n. s.), tím méně však lze povoliti prozatímní opatření k dosažení cíle, kterého by nebylo lze dosíci ani exekucí rozsudečného výroku, nýbrž teprve novým dalším sporem, jak uvedeno.

Čís. 11426.

Předpis § 14 vyrovnacího řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., týká se jen oddělných práv na věcech, jež náležely dlužníku v době zahájení vyrovnacího řízení.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, R I 67/32.)

Vymáhající věřitel nabyl dne 23. září 1931 pro svou vykonatelnou pohledávku za Františkem Sch-em exekuční zástavní právo na nemovitostech náležejících tehdy Františku Sch-ovi. Podle kupní smlouvy ze dne 10. října 1931 přešly nemovitosti na Annu S-ovou. Dne 20. října 1931 navrhl vymáhající věřitel, by byla povolena na nemovitosti exekuce vnucenou dražbou. Dne 24. října 1931 bylo o jmění Františka Sch-a zahájeno vyrovnací řízení. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Důvody:

Vymáhající věřitel nabyl proti právnímu předchůdci dlužnice Františku Sch-ovi dne 23. září 1931 pro svou vykonatelnou pohledávku ze směnky 20.000 Kč s příslušenstvím exekuční právo zástavní na nemovitostech náležejících tehdy Františku Sch-ovi. Tyto nemovitosti přešly podle kupní smlouvy ze dne 10. října 1931 na dlužnici Annu S-ovou a byly jí také téhož dne knihovně připsány. O jmění Františka Sch-a bylo zahájeno dne 24. října 1931 vyrovnací řízení. Tyto okolnosti byly rekursním soudem zjištěny z příslušných spisů. Podle třetího odstavce § 88 ex. ř. má exekuční vklad práva zástavního pro vykonatelnou pohledávku vymáhajícího věřitele na nemovitostech dlužníkových v zápětí, že pro tuto vykonatelnou pohledávku může býti exekuce na nemovitost vedena přímo proti každému, kdo ji později nabyl. Nebylo proto závady, by nebylo vyhověno návrhu vymáhajícího věřitele ze dne 20. října 1931 na povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitostí na základě zástavního práva nabytého na nich již dne 23. září 1931. Jest však uvážiti, zda a jaký vliv mělo na přípustnost navržené exekuce zahájení vyrovnacího řízení dne 24. října 1931 o jmění Františka Sch-a. Rekursní soud má za to, že zahájením vyrovnacího řízení zástavní právo podle § 14 vyr. řádu zaniklo, a to s účinkem i proti Anně S-ové jako právní nástupkyni dlužníkově ve vlastnictví nemovitostí tímto zástavním právem stížených a že proto nemůže býti uplatněno, pokud snad znovu neobživne. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Předpis § 14 vyr. řádu týká se jen oddělných práv na dlužníkových věcech, t. j. na věcech movitých i nemovitých, které náležely dlužníku v době zahájení vyrovnacího řízení. Bylo-li tedy zjištěno, že nemovitosti, o něž jde a na nichž bylo vloženo exekuční zástavní právo, byly již dva týdny před zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníka Sch-a prodány a knihovně připsány Anně S-ové, takže v době zahájení vyrovnacího řízení nebyly již ve vlastnictví Františka Sch-a, nelze na knihovní pohledávky na takové nemovitosti exekučně vložené použíti předpisu § 14 vyr. řádu (srov. rozh. čís. 2868 sb. n. s.). Z toho plyne, že ani zahájení vyrovnacího řízení o jmění Františka Sch-a nemohlo brániti povolení navržené exekuce.

Čís. 11427.

Cizozemská akciová společnost potřebuje ku provozování obchodů v tuzemsku výslovného připuštění ve smyslu cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. i tenkráte, súčastní-li se jako člen společnosti s ručením obmezeným nebo jako zakladatelka nové takové společnosti v tuzemsku. Nezáleží na tom, že i tato společnost jest společností cizozemskou.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, R I 77/32.)

Firma C., vídeňská nakladatelská společnost s r. o. závod v Praze, opověděla k rejstříku, že nyní jedinou společnicí jest vídeňská akciová společnost J. Rejstříkový soud nařídil opovídatelce, by vzhledem k tomu, že firma J. jest nyní jedinou společnicí, byl předložen doklad o tom, že byla podle cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. jako společnice připuštěna ku provozování obchodů v tuzemsku (sdělení ministerstva vnitra ze dne 4. března 1919, čís. 6618 věst. min. sprav. 1919 str. 38), neboť podle § 107 zák. o společnostech s r. o. musí tuzemské závody cizozemské společnosti odpovídati podmínkám, které se kladou tuzemským společnostem. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ke správným stavu věci a zákonu vyhovujícím důvodům napadeného usnesení dodává se jen ještě toto: Podle výnosu ministerstva vnitra ze dne 4. března 1919, čís. 6618/19 potřebují akciové společnosti, jichž sídlo jest mimo území československé, ku provozování obchodů v tuzemsku výslovného připuštění ve smyslu císařského nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák., to i tehdy, když se súčastní dotyčná společnost jako člen společnosti s r. o. v tuzemsku. Výnos tento, opírající se o cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák., neodporuje tudíž zákonu, jak za to má rekurentka. Právem proto prvý soud vyzval firmu, by předložila doklad o tom, že firma J. byla připuštěna ku provozování obchodů v tuzemsku, to tím více, poněvadž tato firma jest nyní jedinou společnicí opovídatelky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Císařské nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. v čl. I. a II. vyžadovalo průkaz o připuštění k obchodování jen od cizozemských společností akciových a komanditních na akcie, chtěly-li v tuzemsku provozovati obchody pod vlastní firmou, neupravovalo však poměr, kde se cizozemská akciová společnost stala jen společnicí neb členem jiné tuzemské společnosti. Zůstalo tedy státní správě vyhrazeno, jaké omezující předpisy pro takový případ uzná za potřebné, a v té příčině ministerstvo vnitra sdělením ze dne 4. března 1919, čís. 6618 z roku 1919 výslovně prohlásilo, že společnosti akciové a komanditní na akcie, jichž sídlo jest mimo území republiky Československé, potřebují ku provozování obchodů v tuzemsku výslovného připuštění ve smyslu cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. i tenkráte, účastní-li se cizozemská společnost jako člen společnosti s ručením obmezeným nebo jako zakladatelka nové takové společnosti v tuzemsku. Řídily-li se nižší soudy touto zásadou, vyslovenou úřadem státní správy,

povolané rozhodovati o připuštění cizozemských obchodních společností k obchodování v tuzemsku (čl. II. a IX. čís. nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák.), nebyl porušen zákon jejich usnesením, požadujícím průkaz o připuštění společnosti J. ve Vídni ku provozování obchodů v tuzemsku, třebas jako společnice vídeňské firmy C., nakladatelské společnosti s ručením obmezeným, závod v Praze (srovnej rozhodnutí čís. 2201 sb. n. s.). Nezáleží na tom, že posléz uvedená společnost jest rovněž společností cizozemskou — právní podmět jest i při zřízení tuzemského závodu týž a za závazky jeho ručí veškeré jeho jmění, tuzemské i cizozemské — neboť cizozemská společnost nemůže tu míti výhody před společností tuzemskou.

Čís. 11428.

Dostavil-li se k prvému roku (na okresním soudě) právní zástupce bez plné moci, soud mu uložil lhůtu k jejímu předložení a ustanovil rok k ústnímu jednání, bude-li plná moc včas předložena, druhá strana pak navrhla při prvém roku, by, nebude-li plná moc včas předložena, byl vynesen rozsudek pro zmeškání, bylo na soudu prvé stolice, nebyla-li plná moc ve lhůtě předložena, odvolati rok k ústnímu jednání a vyhověti návrhu na vynesení rozsudku pro zmeškání. Neučinil-li tak, měl při roku k ústnímu jednání zkoumati jen, zda byla plná moc včas předložena, a, nestalo-li se tak, vyhověti návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání. V ustanovení roku k ústnímu jednání nelze spatřovati odmítnutí návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání. Předpisu § 145, druhý odstavec, c. ř. s., nelze tu použíti a nelze přihlédnouti k tomu, že byla plná moc předložena po uplynutí lhůty, avšak před vynesením rozsudku pro zmeškání.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, R I 80/32.)

U prvého roku na okresním soudě dne 5. srpna 1931 vystupoval za žalovanou právní zástupce, nevykázav se plnou mocí. Soud určil mu osmidenní lhůtu ku předložení plné moci. Žalobce navrhl při tomto roku, by byl vynesen rozsudek pro zmeškání žalovaného, kdyby nebyla včas předložena plná moc. Plná moc byla předložena teprve devátého dne, načež soud prvé stolice dne 17. listopadu 1931 uznal rozsudkem pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud nevyhověl odvolání usnesením podle § 471 čís. 4 a § 473 c. ř. s. Důvody: Žalovaná spatřuje nesprávné právní posouzení věci v tom, že prvý soud vynesl rozsudek pro zmeškání na návrh žalobce pro opozděné předložení plné moci, ačkoliv tu podle § 145 c. ř. s. nebylo zmeškání. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Promeškaný procesní úkon, předložení plné moci, nebylo lze vykonati při roku k ústnímu jednání, nařízenému na den 17. listopadu 1931, nýbrž podle soudního příkazu měla býti plná moc předložena do 13. srpna 1931. Žalobce však již při roku dne 5. srpna 1931 navrhl vynesení rozsudku pro zmeškání, kdyby žalovaná nepředložila

včas plnou moc. Ježto plná moc nebyla předložena ve stanovené lhůtě, nýbrž opozděně, mohl soud prvé stolice odvolati rok stanovený pro případ včasného předložení plné moci na den 17. listopadu 1931 a ihned vynésti rozsudek pro zmeškání na základě žalobcova návrhu při prvém roku. Tento postup by byl úplně v souladu s § 38, druhý odstavec, c. ř. s. a nezvolil-li soud prvé stolice tento postup, měl při roku, stanoveném na den 17. listopadu 1931 jen přezkoumati, zda byla plná moc včas předložena a, ježto tomu tak nebylo, vynésti navržený již rozsudek pro zmeškání. Nelze se dovolávati předpisu § 145 nesp. říz., ježto předpoklady tohoto paragrafu tu nedopadají.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Usnesení odvolacího soudu odpovídá zákonu i judikatuře, zejména rozh. čís. 3709 sb. n. s., na něž se poukazuje. K vývodům rekursním se dokládá, že neodpovídá spisům tvrzení stěžovatelky, že přes zmeškání lhůty ku předložení plné moci nařídil soudce rok k ústnímu jednání, z čehož stěžovatelka vyvozuje, že tím byl odmítnut návrh na vydání rozsudku pro zmeškání, neboť již při prvním ústním jednání dne 5. srpna 1931, kdy ještě nebylo jisto, zda zástupce žalované její plnou moc předloží, čili nic, bylo ustanoveno pokračování v jednání ke dni 17. listopadu 1931, nelze proto v ustanovení tohoto roku spatřovati odmítnutí návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání. Jisto jest ovšem, že první soud mohl a též měl vydati rozsudek pro zmeškání, jakmile prošla osmidenní lhůta ku předložení plné moci a měl rok ustanovený na 17. listopad 1931 odvolati. Když však tak neučinil, není to nikterak na újmu platnosti rozsudku pro zmeškání vydaného později. Ustanovení § 145 druhý odstavec c. ř. s. o dodatečném vykonání obmeškaného procesního úkonu na tento případ nedopadá, neboť stanoví § 38 druhý odstavec c. ř. s., že po marném uplynutí lhůty, určené k dodatečnému předložení plné moci, má soud postupovati bez zřetele k zakročení nezmocněného zástupce; nastupují tedy následky zmeškání lhůty samy sebou, a jest soudu postupovati tak, jako by strana nebyla bývala zastoupena, úkon, předsevzatý prozatímně, platí za nepředsevzatý a strana jest obmeškalou. Poněvadž zástupce žalující strany, jsa k tomu oprávněn, učinil pro tento případ při prvním ústním jednání návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání, byl soud povinen návrhu tomu vyhověti, i když před vynesením rozsudku, avšak po projití osmidenní lhůty, byla plná moc předložena. Platí tu obdobně totéž jako při obmeškání lhůty k podání žalobní odpovědi (§ 399 c. ř. s. a rozh. 7286 sb. n. s.).

Čís. 11429.

V řízení konkursním a vyrovnacím (zákon ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.) jest nepřípustným dovolací rekurs do souhlasných usnesení nižších soudů.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, R I 121/32.)

Usnesením ze dne 16. září 1931 nevyhověl rekursní soud rekursu do usnesení krajského soudu, jímž bylo zahájeno vyrovnací řízení o jmění dlužníka. Dovolací rekurs do usnesení rekursního soudu ze dne 16. září 1931 rekursní soud usnesením ze dne 28. listopadu 1931 odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu do usnesení rekursního soudu ze dne 28. listopadu 1931.

Důvody:

Rekursní soud právem odmítl mimořádný dovolací rekurs jako nepřípustný. Podle § 70 vyr. ř. ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., jehož předpisů jest tu použíti, platí, neustanovuje-li tento zákon jinak, ve vyrovnacím řízení obdobně předpisy řádu konkursního, a, není-li jich, ustanovení zákonů o civilním řízení soudním. V § 188 konk. ř. se praví, že, pokud není v konkursním řádu ustanoveno jinak, jest v konkursním řízení šetřiti obdobně předpisů o řízení ve věcech sporných. Podle § 192 (2) konk. ř. lze opatřením a rozhodnutím konkursního soudu a konkursního komisaře odporovati rekursem k nejvyššímu soudu. Tím bylo vysloveno, že jest zásadně přípustný i rekurs dovolací, ovšem jen potud, pokud není vyloučen podle předpisů civilního řádu soudního, jež ve smyslu §§ 70 vyr. ř. a 188 konk. ř. platí podpůrně, nemá-li vyrovnací (neb konkursní) řád jinakého ustanovení. Otázku přípustnosti mimořádného dovolacího rekursu tyto řády neupravují a platí tedy předpis § 528 cřs., podle něhož nejsou připuštěny rekursy proti rozhodnutím soudu druhé stolice, kterými bylo potvrzeno napadené usnesení soudu prvého. Ze skutečnosti, že ve druhém odstavci § 192 konk. ř. není již citován § 528 cřs., tak jak tomu bylo v § 176 konk. ř. z roku 1914, nelze dovozovati opak právě vzhledem k předpisům §§ 70 vyr. ř. a 188 konk. řádu. Od citace § 528 c. ř. s. bylo upuštěno proto, že nové řády konkursní, vyrovnací a odpůrčí platí pro celou oblast Československé republiky, kdežto předpisy o sporném řízení nejsou dosud sjednoceny. Zůstalo proto jen při obecných poukazech k jiným zákonům, kde toho vůbec bylo třeba.

Čís. 11430.

Byl-li sběratel nabídek nespolehlivý, počínaje si úskočně a lstivě, nelze jeho úskočné a lstivé přehmaty přičítati na vrub oklamaného zákazníka, nýbrž jdou na vrub příjemce objednávek těžícího z těchto přehmatů.

(Rozh. ze dne 26. února 1932, Rv II 184/31.)

Žaloba prodatele na kupitele o zaplacení kupní ceny byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně se domáhá žalobou zaplacení kupní ceny za dodané hospodářské stroje, správněji za dodání mlátičky s příslušenstvím. Žalobním důvodem jest tedy kupní smlouva. Žalobkyně poukazuje v té příčině na objednací list ze dne 18. března 1928, žalovaným podepsaný, podle něhož žalovaný stroj objednal a přímo koupil za podmínek tam vyznačených. Tuto nabídku žalovaného žalobkyně prý přijala potvrzujícím dopisem ze dne 21. března 1928, čímž kupní smlouva byla dojednána. Žalovaný popřel žalobní nárok, tvrdě, že stroj nekoupil na pevno, nýbrž že s agentem žalobkyně Janem D-em jen smluvil, že vezme stroj do komise a že kupitel stroje vyúčtuje pak přímo se žalobkyní a jí stroj zaplatí. Podmínky objednacího listu nebyly prý podmínkami stran a D. použil jen formuláře pro kupní smlouvu, ač ve skutečnosti šlo o poměr komisní. D. prý ho podvedl, vepsav doložku o komisním obchodě sice k jeho upozornění na přepis objednacího listu určeného pro žalovaného, ale nikoli i do prvopisu pro žalobkyni. Z tohoto přednesu jest zřejmo, že není správné tvrzení dovolání, že žalovaný trvá na platnosti smlouvy a že namítal, že jest celá smlouva neplatná z důvodu, že byl D-em uveden v omyl. Netřeba uvažovati o tom, jaké stanovisko zaujímá žalovaný co do ujednání smlouvy komisní, ale z jeho přednesu je nepochybné, že popírá platnost smlouvy kupní, z níž je žalováno, především proto, že byl D-em podveden, tedy alespoň uveden v omyl. Právem se tudíž odvolací soud zabýval s otázkou omylu. Tvrdí-li dovolatelka dále, že žalovaný musil znáti obsah podmínek, vyznačených v objednacím listě, již z dřívějších obchodů z roku 1927 a 1928 a že se na jich neznalost vůbec neodvolával, jest jí připomenouti jednak, že ony dřívější obchody byly podle zjištění nižších soudů objednávkami do komise, jichž se podmínky objednacího listu zřejmě netýkaly, byvše nahrazeny komisní doložkou řečeného již obsahu, jednak, že žalovaný v prvé stolici výslovně prohlásil, že podmínky ty nebyly čteny a že nevěděl, že na rubu objednacího listu jsou ještě nějaké podmínky. Vytýká-li dovolání žalovanému, že neměl podepsati objednací list, dokud D. nepojal do prvopisu nabídky doložku o komisním poměru, činí tak neprávem. Žalovaný podle zjištění nižších soudů přímo vyzval D-a, by do objednacího listu doložku onu vepsal, D. však, předstíraje, že ve vzorci — tedy i pro žalobkyni určeném — tak neučinil, vepsal doložku jen do přepisu odevzdaného žalovanému, čímž právě žalovaného zřejmě uvedl v omyl. Nelze žádati od venkovského hostinského, třeba i ho bylo pokládati za obchodníka ve smyslu obchodního zákona, by předvídal takovou úskočnost, a tvrditi, že zanedbal pozornost, kterou jest předpokládati u člověka nadaného rozumem při obyčejných schopnostech, nenahlédl-li i do prvopisu objednacího listu a spokojil-li se jen vlastním vyhotovením. Přesvědčil-li se, že D., tak jako v dřívějších případech, doložku do jeho vyhotovení skutečně vepsal, mohl právem předpokládati, že doložka jest vepsána i v prvopisu. Objednací list vyplňoval D., jak to agenti pravidelně činí. Jestliže však opomenul vepsati komisní

doložku ve smyslu ujednání a byl-li k doplnění žalovaným vyzván, nelze z toho v souzeném případě ještě dovozovati, že žalovaný ručí za nepravdivé údaje D-ovy v objednacím listě již proto, že ho pověřil jeho vyplněním. Jest sice pravda, že nejvyšší soud již opětovně vyslovil zásadu, že pouhého sběratele nabídek (při smlouvě pojišťovací) jest pokládati za osobu třetí ve smyslu § 875 obč. zák. a že za nesprávné údaje v návrhu ručí navrhovatel (objednatel), jestliže ponechal v té které části vyplnění návrhu jím již podepsaného takovémuto agentovi (srov. rozhodnutí čís. 5808 sb. n. s. a rozhodnutí ze dne 21. listopadu 1931, č. j. Rv I 1551/30/1). Leč v souzeném případě padá na váhu skutečnost zjištěná nižšími soudy, že agent D. byl nespolehlivý, že si počínal úskočně a lstivě, a to nejen při jednání se žalovaným, které je podkladem tohoto sporu, nýbrž i při jiných příležitostech, jak se ukázalo v jiných sporech. Použila-li tedy žalobkyně ve svých věcech, k nimž náleží i sbírání nabídek, takového člověka, nelze jeho úskočné a lstivé přehmaty přičítati na vrub oklamaného zákazníka, nýbrž jdou na vrub žalobkyně, těžící z těchto přehmatů. Že žalovaný ze své strany vynaložil dostatečnou péči, bylo již dovoděno. Otázka rozsahu působnosti sběratele nabídek, nebylo-li tvrzeno zvláštní zmocnění, jest otázkou právní, nikoli skutkovým zjištěním. Jest proto neodůvodněná výtka neúplnosti řízení, kterou v této souvislosti spatřuje dovolatelka v tom, že prý odvolací soud o zmocnění D-a žalovaným neučinil zjištění. Co do kupní smlouvy, z níž jest žalováno, nebylo tu srovnalé vůle stran a smlouva nevzešla. Žalovaný projevil k zprostředkovateli vůli vzíti stroj do komise, kdežto žalobkyně potvrdila kup. Tento rozpor byl však způsoben omylem, který zavinil D. svým úskočným jednáním, jehož důsledky nese, jak již dovoděno, žalobkyně.

Čís. 11431.

Pojišťovací smlouva.

Pojišťovací smlouva uzavírá se zpravidla doručením pojistky pojistníkovi. Doručení to může se státi i agentem, jenž smlouvu zprostředkoval (návrh převzal) a není k tomu zapotřebí zvláštního písemného prohlášení pojišťovatele o přijetí návrhu.

Ustanovení pojišťovacích podmínek, že, není-li pojištění ještě tři roky v platnosti a nebyla-li zapravena splatná premie v dodatečné třicetidenní lhůtě, zaniká tím pojištění úplně, nevztahuje se na případ, nebyla-li včas zaplacena první premie.

Pojišťovací smlouva, již uzavřeno na území Československé republiky životní pojištění na jinou měnu než československou, není neplatná podle § 879, prvý odstavec, obč. zák. Neplatnost smlouvy, ježto se příčí zákonnému zákazu, předpokládá zákaz, který byl vydán orgánem státní správy k tomu povolaným a který byl uveřejněn předepsaným způsobem t. j. ve sbírce zákonů a nařízení. Postup pojišťovny, jež při sjednání smluv nedbá zákazu nadřízeného úřadu (výnosu ministerstva vnitra ze dne 30. dubna 1924, č. j. 31.694/1924-18), jest sice nepřístojný, ale proto se ještě nepříčí dobrým mravům, najmě skytá-li smlouva ochranu před případným poklesem zdejší měny oběma stranám touž měrou.

(Rozh. ze dne 27. února 1932, Rv II 93/31.)

Žalující pojišťovna domáhala se na žalovaném zaplacení roční premie 8.245 Kč ze životní pojistky uzavřené na 4.160 dolarů. Žalovaný namítl proti žalobě, že není, nebyv o přijetí návrhu uvědoměn ve stanovené šestinedělní lhůtě, na návrh již vázán, že se pozdější uvědomění nestalo v řádné formě k tomu oprávněným ředitelstvím v Praze, že si žalobkyně nezaopatřila předepsané povolení k uzavření pojistky na cizí měnu a šlo by proto o jednání nedovolené, že pojišťovací poměr zanikl podle článku 4 všeobecných podmínek proto, že během prvních tří let v stanovené třicetidenní lhůtě premie nezaplatil a zvláštní ujednání co do splatnosti se nestalo. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody. Jest zjištěno, že návrh žalovaného ze dne 5. listopadu 1928 byl žalobkyní vyřízen dopisem ze dne 21. listopadu 1928, v němž sděleno, že návrh přijat, a ještě v listopadu se stalo zaslání popojistky ze dne 24. listopadu 1928 zástupci B-ovi, jenž ještě v listopadu neb počátkem prosince jistě v šestitýdenní lhůtě, ode dne 5. listopadu čítáno, žalovanému o přijetí návrhu a o zaslání pojistky ústně učinil sdělení a žádal na něm zaplacení první premie, načež by mu byl pojistku vydal, že však žalovaný žádal původně jen oddálení tohoto placení, až nabude peněžitých prostředků a teprve později, po uplynutí šestitýdenní lhůty vysloveny jím pochybnosti o oprávnění žalobkyně k uzavření pojištění na cizí valutu a konečně placení premie odepřeno. Mimo se zástupcem B-em se žalobkyní o prodloužení lhůty pro první premie nejednáno. Podle bodu 4 přijímacích podmínek, vyznačených v čele návrhu, byl žalovaný vázán na návrh po dobu šesti týdnů od předání návrhu zmocněnému činiteli. Kdežto žalovaný byl návrhem po dobu šesti týdnů vázán, neučinila žalobkyně v této lhůtě k němu písemné prohlášení, že návrh přijímá. Podle ustanovení třetího odstavce čl. 1 všeobecných podmínek bylo vázána jen obsahem firemně znamenané pojistky. Tím, že žalovanému zástupcem B-em jen ústně a jednou půjčením pojistky k nahlédnutí bylo sděleno její přijetí, k perfektní smlouvě ještě nedošlo a, jelikož k ní nedošlo ve smluvené šestitýdenní lhůtě, není již žalovaný návrhem vázán. Mimo to shledáno znění pojišťovacích podmínek z viny žalobkyně nejasným, což v pochybnosti podle § 915 obč. zák. jest vykládati v neprospěch žalobkyně, jež tyto podmínky dala na návrhy předtisknouti. Nejasnost spatřuje soud v tom, že podle článku 4 a bez rozdílu, zda jde o první či další premie v prvých třech letech jest stanoveno, že v této lhůtě může pojištěnec od smlouvy ustoupiti, a že v čele návrhu pod 5 tučným tiskem vyznačena jako následek nevyplacení police do třiceti dnů jen povinnost hraditi 1% útraty, a neučiněna zmínka o tom, že si v tomto případě vyhražuje společnost, ač ji povinnost z pojistky netíží, požadovati první premii v cestě práva, což musí v pojištěnci práv neznalém vzbuditi dojem, že jest pojišťovnou vyhražen jen nárok na útraty. Neshledán proto nárok na zaplacení první premie důvodným,

aniž bylo třeba se zabývati s dalšími námitkami žalovaného. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Soud odvolací nepřipojuje se k názoru soudu prvé stolice, že do šesti týdnů mělo býti žalovanému písemně přímo ředitelstvím žalobkyně oznámeno, že žalobkyně jeho návrh přijímá. Dle odst. 4 přijímacích podmínek jest arci pojistník vázán na návrh po šest neděl od odevzdání pojišťovacího návrhu orgánu pojišťovny, který má návrhy přijímati a k rozhodování o návrzích jest ovšem výlučně příslušné ředitelství žalující pojišťovny pro Československou republiku. Ani v tomto ani v žádném jiném bodu přijímacích podmínek ani v zákoně není předepsáno, že uvědomění o přijetí pojistky jest zvlášť doručiti pojištěnci písemně. Dostačí, když ředitelství pojišťovny návrh přijme, vyhotoví na jeho podkladu pojistku a tuto pojistku dá pak doručiti svým zřízencem pojistníkovi, který se takto bezpečně dozví, že pojistka byla přijata. Soud prvé stolice vzal za prokázáno, že skutečně se tak stalo, že návrh žalovaného z 5. listopadu 1928 byl žalobkyní vyřízen dopisem z 25. listopadu 1928 zaslaným zástupci pojišťovny B-ovi, v němž sděleno, že návrh jest přijat v listopadu, že se stalo zaslání pojistky ze 24. listopadu 1928 tomuto zástupci, jenž v listopadu nebo počátkem prosince, určitě však v šestitýdenní lhůtě učinil žalovanému ústní sdělení o přijetí návrhu a o zaslání pojistky a žádal ho o zaplacení první premie, načež by mu byl pojistku vydal, žalovaný že žádal jen o oddálení tohoto placení až do doby, kdy nabude peněžitých prostředků. Jelikož není třeba, by byl pojistník přímo ústavem pojišťovacím písemně zvlášť vyrozuměn o přijetí pojistky, nýbrž stačí i uvědomění ústní a nabídnutí pojistky řádně dle návrhu vyhotovené, byl pojišťovací návrh v šestinedělní lhůtě přijat a pojištění nabylo platnosti. Nezůstalo proto řízení kusým, že o této okolnosti nebyli slyšeni znalci, kteří měli potvrditi, že jest obvyklým takovýto postup doručení pojistky zprostředkovatelem a že není obvyklým písemné uvědomování přímo ředitelstvím, poněvadž tato otázka jest otázkou právní, kterou lze rozhodnouti i beze znalců. Že se odstavec 4 poj. podmínek vztahuje na placení dalších premií, nikoliv na zaplacení první premie, správně a shodně s judikaturou nejvyššího soudu, dovodil již první soud. Nelze však přisvědčiti dalšímu názoru prvého soudu, že obsah pojišťovacích podmínek jest nejasný. Nejasnost spatřuje soud v tom, že podle čl. 4 všeob. přij. podm. jest všeobecně řečeno, že během prvých tří let může pojištěnec od smlouvy ustoupiti, naproti čemuž pod bodem 5. přijímacích podmínek vyznačena jako následek nevyplacení police do třiceti dnů jen povinnost hraditi 1% útrat bez bližšího odůvodnění, v čemž prý spočívá rozpor. Rozporu tu však není, neboť povinnost ku placení 1% útrat není míněna v tom smyslu, že by se tím mohl pojistník vykoupiti od jakékoliv jiné povinnosti, zejména od povinnosti k náhradě a k zaplacení prvé premie, poněvadž podle bodu 5. jest pojišťovna k požadování 1% náhrady jen oprávněna, může tohoto svého práva použíti, avšak nemusí. Jinak nelze ustanovení čl. 5 vykládati a není tudíž tento článek v rozporu se čl. 4, jejž rovněž nelze rozumně vykládati jinak, než, že se vztahuje na případ placení prvé premie. Ustanovení čl. 5 nemá tudíž nic společného s uplatňovaným nárokem na zaplacení prvé premie.

Zbývá vysloviti se o další námitce, zda jest pojištění neplatné a nedovolené proto, že neměla žalující strana povolení k pojišťování na cizí měnu. Všechny pochybnosti v tomto smyslu odstraněny odvolacím soudem tím, že vyžádána byla o tom zpráva od ministerstva vnitra. Z dopisu ministerstva vnitra ze dne 23. prosince 1930 čís. 76440 z r. 1930/16 plyne, že výnosem ministerstva vnitra ze dne 30. dubna 1924 čís. 31.694/1924-18 zaslaným všem pojišťovnám provozujícím životní pojišťování v tuzemsku bylo sděleno, že napříště není dovoleno, uzavírati na území Československé republiky životní pojištění na jinou měnu než na koruny československé. Tento zákaz nebyl dosud odvolán a zůstává i nadále v platnosti, platil pro žalující pojišťovnu v době uzavření pojistky, platí pro ni i podnes, avšak jde jen o administrativní zákaz. Tento zákaz nezpůsobuje neplatnost smlouvy podle § 878 obč. zák., poněvadž tu není nemožnosti plnění. Možnost zaopatřiti si americkou měnu dolarovou pro strany není vyloučena, takže plnění jest možné. Tento zákaz však nezpůsobuje ani neplatnost nebo nicotnost smlouvy podle § 879 obč. zák. Není zákonného předpisu, proti kterému v tomto případě bylo přímo jednáno, anebo který by měl býti tímto jednáním obcházen. Výnos ministerstva vnitra ze dne 30. dubna 1924 čís. 31.694/24-18 jest jen administrativním zákazem, což připouští samo ministerstvo vnitra, které ani neuvádí, že tento administrativní zákaz byl vydán na základě výslovného zákonného zmocnění anebo ku provádění zákona. Ježto tu není ani případů uvedených v § 879 obč. zák. čís. 1—3 ani není porušen jiný zvlášť vydaný zákon, zejména zákon valutový a ježto ani zákon pojišťovací takový zákaz neobsahuje, nelze tvrditi, že uzavřením této pojistky znějící na americké dolary bylo jednáno proti zákonnému předpisu. Jest ještě uvážiti, zda uzavření smlouvy neodporuje dobrým mravům. O tom nemůže býti pochyby, že žalující strana jednala uzavřením této pojistky proti zákazu danému jí dohlédacím úřadem. Jednání její příčilo se veřejnému řádu, bylo způsobilé ztížiti státní dozor a po případě také poškoditi státní finance; příčí se tedy všeobecnému morálnímu cítění a jest proti dobrým mravům. Avšak shora uvedený zákaz ministerstva vnitra týkal se jen žalobkyně, netýkal se však žalovaného, poněvadž soukromníkům nebylo zakázáno, by se nechali pojišťovati na měnu cizozemskou. Jednání žalované strany nebylo proti dobrým mravům a proto jest smlouva platná. Ostatně kdyby zde neplatnost byla, mohla by se vztahovati jen na ujednání valuty, kdežto všecky ostatní části smlouvy, která odpovídá úplně vůli obou stran, musely by zůstati nedotčenými. Jediným důsledkem shora uvedeného zákazu ministerstva vnitra by pak jen bylo, že valuta v pojistce uvedená musela by býti přepočítána na měnu československou, jiný následek by však přestoupení onoho interního zákazu nemělo. Není tedy pojišťovací smlouva ani z důvodů §§ 878 a 879 obč. zák. neplatnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pojišťovací smlouva uzavírá se zpravidla doručením pojistky pojistníkovi (sb. n. s. 4011, 6686). Toto doručení může se státi také agen-

tem, jenž smlouvu zprostředkoval (návrh převzal), a není k tomu zapotřebí zvláštního písemného prohlášení pojišťovatele o přijetí návrhu. Stačí předložení pojistky k vyplacení, jakž se stalo v souzeném případě, zejména an žalovaný (pojistník) neodmítl přijetí pojistky, nýbrž žádal jen o poshovění s placením a tím zřejmě vzal na vědomí, že jeho návrh pojišťovatelem byl přijat. Podle zjištění nižších soudů byla žalovanému předložena pojistka v šestinedělní lhůtě, stanovené v bodě 4. přijímacích ustanovení, a správně tudíž uznal odvolací soud, že došlo ke smlouvě, o niž žalobkyně opírá žalobu. Že ustanovení článku 4 a) všeobecných pojišťovacích podmínek se nevztahuje na první premii, vyložil správně odvolací soud, a právem poukázal v této příčině i na zdejší rozhodnutí, uveřejněné ve Sb. n. s. pod čís. 6691, kde řešen byl stejný případ, neboť i v souzeném případě stanoví článek 2. podmínek povšechně následek nezaplacení prvého celoročního pojistného, totiž odklad závazku společnosti ze smlouvy do zaplacení pojistného nebo neplatnost smlouvy, není-li v době zaplacení pojištěný již na živu, a článek 3. v prvém odstavci stanoví čas a splatnost pojistného a jeho poshovění a v druhém odstavci poskytuje k zaplacení každé roční premie, pokud se týče premiové splátky splatné po vyplacení pojistky — tedy po zaplacení první premie, pokud se týše první premiové lhůty lhůtu třicetidenní, kdežto ve článku 4 se jedná o následcích promeškání platební lhůty, o přerušení pojištění pro nezaplacení pojistného a o obnově pojištění a ustanovuje se tu pod písmenou a), že, nebylo-li zapraveno pojistné splatné před uplynutím prvních tří let pojistných v třicetidenní lhůtě platební, zaniká tím pojištění beze všeho a úplně, a dále se stanoví podmínky obnovy pojištění. Platí proto i pro tento případ zásada vyslovená v rozhodnutí sb. n. s. čís. 6691, že se ustanovení pojišťovacích podmínek, že, není-li pojištění ještě tři roky v platnosti a nebyla-li zapravena splatná premie v dodatečné třicetidenní lhůtě, zaniká tím pojištění úplně, nevztahuje se na případ, nebyla-li včas zaplacena první premie. Že tu není nejasnosti, za kterou by podle § 915 obč. zák. odpovídala společnost, dolíčil správně již odvolací soud a jest s ním souhlasiti tím spíše, uváží-li se, že bod 5. přijímacích ustanovení a čl. 4 a) podmínek již podle svých nadpisů neupravují tutéž věc.

Ale dovolání nemá pravdu ani, pokud tvrdí, že smlouva jest neplatná podle §§ 878 pokud se týče 879 obč. zák. Žalobkyně se nedomáhá zaplacení první premie v dolarech, a netřeba proto zkoumati, zda by takové plnění bylo možné. Podle § 879 prvý odstavec obč. zák. jest neplatná smlouva, příčící se zákonnému zákazu nebo dobrým mravům. Požaduje se proto, pokud jde o prvý případ, nejen, by zákaz byl vydán orgánem státní správy k tomu povolaným, což se v souzeném případě stalo výnosem ministerstva vnitra ze dne 30. dubna 1924 č. j. 31.694/1924-18, nýbrž i, by byl uveřejněn předepsaným způsobem, t. j. ve sbírce zákonů a nařízení, k čemuž nedošlo. Nelze proto mluviti o nicotnosti smlouvy z důvodu, že se příčí zákonnému zákazu, a neprávem odkazuje dovolání v této příčině k zdejším rozhodnutím uveřejněným ve sb. n. s. pod čís. 1585, 2496, 4536 a 4712, kde vesměs bylo jednáno proti vládním nařízením řádně uveřejněným. Pokud jde o druhý případ § 879 prvý odstavec obč. zák., jest postup pojišťovny, jež při sjednání smluv nedbá zákazů nadřízeného dozorčího úřadu, sice nepřístojný, ale proto se ještě nepříčí dobrým mravům, a nelze proto odvozovati z něho nicotnost smlouvy, najmě ana skytá ochranu před případným poklesem zdejší měny oběma stranám touž měrou. Byla-li však smlouva platně dojednána a nezanikla-li, jak dolíčeno, ani dodatečně, jest žalovaný povinen ji plniti, a nepochybil proto odvolací soud, když na odvolání žalující strany změnou prvého rozsudku žalobě vyhověl

Čís. 11432.

Pojišťovací smlouva.
Prodlení v placení následné premie.
Stanovily-li pojišťovací podmínky, že, nastala-li pojistná příhoda po uplynutí dodatečné lhůty a pojistník byl v této době v prodlení s placením premie, jest pojišťovatel prost povinnosti plniti, lže že by pojišťovatel nárok na premii soudně uplatňoval a nároku dodatečně, avšak ještě před dostavením se pojistné příhody se nevzdal, — neručí pojišťovatel za pojistnou příhodu, jež nastala po uplynutí dodatečné lhůty, zažaloval-li nezaplacenou premii teprve po dostavení se pojistné příhody. Pojišťovatel má tu nárok na zaplacení premie za celé pojistné období.

(Rozh. ze dne 27. února 1932, Rv II 110/31.)

Žalovaný pojistil u žalující pojišťovny auto proti škodám. Pojišťovací podmínky žalobkyně ustanovovaly v § 7 čís. 4, jenž tu přichází v úvahu, toto: Odstavec prvý: »Následné premie včetně vedlejších poplatků jsou splatné prvého dne v roce nebo v ročním údobí, pro nějž jsou určeny. Nebylo-li zaplaceno v den splatnosti, jest pojistníka na jeho útraty písemně vyzvati k zaplacení a současně mu oznámiti právní následky dalšího prodlení v placení, při čemž jest mu stanoviti jednoměsíční dodatečnou lhůtu. Této výzvy není třeba, bylo-li pojistníku nejméně osm dní přede dnem splatnosti písemně připomenuto placení a sděleny mu právní následky prodlení v placení a byla mu poskytnuta dodatečná jednoměsíční lhůta ode dne splatnosti.«

Odstavec druhý: »Je-li pojistník při uplynutí dodatečné lhůty v prodlení s placením, může pojišťovatel, dokud nebylo zaplaceno, zrušiti smlouvu bez výpovědní lhůty. Nebyl-li nárok na premii soudně uplatněn do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty, platí to za výpověď. Nastane-li pojistná příhoda po uplynutí dodatečné lhůty a je-li pojistník s placením premie v prodlení v době, kdy nastal pojistný případ, jest pojišťovatel zproštěn závazku k plnění, leč že uplatnil nárok na premii soudně a nezřekl se tohoto nároku po té, avšak před dostavením se pojistné příhody.«

Ve sporu šlo o následnou premii, jež byla splatna dne 31. října 1929. Žalobkyně dala žalovanému dodatečnou lhůtu do 31. ledna 1930. Dne 5. února 1930 nastala pojistná příhoda. Do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty, ale po 5. únoru 1930 zažalovala žalobkyně premii splatnou dne 31. října 1929 ve výši 3.538 Kč. Žalovaný namítl započtením vzájemnou pohledávku na pojistné z pojistné příhody ze dne 5. února

1930 ve výši 2.985 Kč. Procesní soud prvé stolice uznav po právu vzájemnou pohledávku žalovaného přisoudil pojišťovně premii jen, pokud převyšovala vzájemnou pohledávku žalovaného namítnutou započtením. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně a neuznav po právu vzájemnou pohledávku žalovaného přisoudil pojišťovně premii zažalovanou pohledávku. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Dodatečná lhůta k zaplacení pojistného poskytnutá žalovanému marně již v době nehody uplynula a žalobce nežaloval před nehodou o zaplacení premie. Žaloba podaná teprve po nehodě nemůže znovu oživiti nárok žalovaného na náhradu škody z jeho prodlení propadlý. Zažalovala-li žalobkyně po nehodě v tříměsíční lhůtě o zaplacení premie, nepříčí se tak dobrým mravům. Srovnává se to úplně s obsahem pojišťovací smlouvy a nárok ten jest dostatečně ospravedlněn tím, že zažalované pojistné bylo již koncem října 1929 splatné a žalobkyně až do uplynutí dodatečné lhůty, tedy skoro až do konce ledna 1930 ručila za případnou škodu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Předeslati jest, že ustanovení §§ 28 a 29 zák. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. nebyla dosud uvedena v platnost, a že ostatně § 28 zákona, na nějž dovolání poukazuje, jedná o první premii, o niž v tomto případě nejde. Jest proto případ řešiti podle příslušných ustanovení smluvních, a v této příčině jest souhlasiti s výkladem, jejž dává § 7 čís. 4 odst. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek odvolací soud. Podle § 7 čís. 4 odst. 2 podmínek jest pojišťovatel, nastane-li pojistná příhoda po uplynutí dodatečné lhůty a je-li pojistník v prodlení s placením premie v době, kdy nastala pojistná příhoda, jak tomu jest v souzeném případě, prost povinnosti ku plnění. Stanoví-li § 7 čís. 4 odst. 2 podmínek dále, že tomu tak jest, leč by byl pojišťovatel nárok na premii soudně uplatňoval a nároku dodatečně, avšak ještě před dostavením se pojistné příhody, se nevzdal, jest to jedinou výjimkou z tohoto ustanovení, mající svůj důvod v tom, že pojišťovatel takto dává na jevo úmysl, pokračovati ve smlouvě přes pojistníkovo prodlení, kteroužto výjimku podle všeobecných vykládacích pravidel nelze rozšiřovati na případy jiné, zejména na případ, že pojišťovatel premii dospělou, ale ještě nezaplacenou, kterou by si jinak mohl sraziti z pojistné sumy, zažaloval po dostavení se pojistné příhody, tedy v době, kdy pojistník prodlením v placení premie již byl pozbyl nároku na pojistnou sumu. Že pojišťovatelův nárok se nepříčí dobrým mravům, odůvodnil správně již odvolací soud.

Čís. 11433.

Poddlužník jest oprávněn (§ 294 čtvrtý odstavec ex. ř.) napadati usnesení povolující exekuci podle § 331 ex. ř.

Způsobilým předmětem exekuce k vydobytí peněžitých pohledávek jsou jen zcizitelná a zpeněžitelná majetková práva. Takovým právem není nárok kupitelův proti prodateli na výmaz dluhů váznoucích na prodané nemovitosti a na zavedení knihovního pořádku převodem vlastnického práva na kupitele.

(Rozh. ze dne 29. února 1932, R I 1089/31.)

Vymáhající věřitel vedl k vydobytí peněžité pohledávky exekuci zabavením práv příslušejících dlužníku Dr. Karlu Z-ovi proti poddlužnici Jarmile M-ové na základě vykonatelného smíru na provedení 1. výmazu hypotekárních dluhů váznoucích na $^3/_4$ nemovitostí zapsaných jako vlastnictví Dr. Karla Z-a ve vložce čís. 12, 2. převodu vlastnického práva na Dr. Karla Z-a k jedné čtvrtině nemovitostí zapsaných ve vložce čís. 38 zároveň s knihovním výmazem dluhů nepřevzatých Dr. Karlem Z-em. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud k rekursu poddlužnice Jarmily M-ové exekuční návrh zamítl. Důvody: Předmětem exekuce k vydobytí peněžitých pohledávek mohou býti jen takové nároky a taková majetková práva, která jsou buď zcizitelná neb aspoň co do výkonu zpeněžitelná (§§ 325, 331 a 332 ex. ř.), tak, aby prodejem nebo převodem zaměněna byla v peníze, jimiž by pak vymáhající věřitelka se svou peněžitou pohledávkou mohla býti uspokojena. Nejsou tudíž exekuci podrobeny nároky a majetková práva, která podle své povahy jsou ryze osobní, i když má z nich oprávněný majetko-právní užitek, pokud mají jen pro něho cenu, a proto jich výkon na jinou osobu nemůže býti přenesen a nemohou tudíž ve smyslu § 332 ex. ř. býti zpeněžena. V projednávaném případě jde o nároky na osobu dlužníka vázané, nepřenositelné a nezpeněžitelné, jichž realisací nelze tedy opatřiti peníze, potřebné k uspokojení peněžité pohledávky vymáhající věřitelky. Vždyť nárok Dr. Karla Z-a, který má býti exekučně zabaven, totiž nárok na výmaz knihovních pohledávek jím nepřevzatých, nárok na depuraci, jakož i jeho nárok na zaopatření knihovního vlastnictví k $^1/_4$ nemovitostí ve vl. čís. 38 (na zavedení knihovního pořádku), jsou nároky ryze osobními, nepřenosnými a příslušejícími Dr. Karlu Z-ovi jen jako kupiteli a majiteli $^3/_4$ velkostatku J. a rustikálních nemovitostí podle kupní smlouvy ze dne 30. dubna 1926, jíž nabyl $^3/_4$ těchto nemovitostí od Jarmily M-ové. Touto kupní smlouvou prodala Jarmila M-ová Dr. Karlu Z-ovi celé $^3/_4$ velkostatku s rustikaliemi, k nimž patřily i $^3/_4$ lihovaru, který byl jen $^2/_4$ Jarmile M-ové knihovně připsán, kdežto ohledně další $^1/_4$, posud Ottu N-ovi knihovně připsané, knihovní pořádek posud zaveden nebyl, tak že ohledně této čtvrtiny jde jen o zavedení knihovního pořádku. Tato práva (nároky) nemají však cenu než pro Dr. Z-a jako vlastníka velkostatku J. a nemohou proto převedena býti s materielním účinkem na osobu třetí a jsou tudíž podle § 332 ex. ř. nezpeněžitelná. Poddlužnici nemůže býti zakázáno, by neprováděla depuraci a nezaváděla knihovní pořádek, neboť neprovedení depurace a nezavedení knihovního pořádku mohlo založiti nárok Dr. Z-a proti ní na náhradu škody z nesplnění této povinnosti. Poněvadž se tímto zákazem ukládá poddlužnici něco protizákonného, jest tím dáno její oprávnění k rekursu a bylo proto jejímu rekursu vyhověno a napadené povolení exekuce změněno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Poddlužník jest podle § 294 odstavec čtvrtý ex. ř. oprávněn napadati usnesení povolující exekuci podle § 331 ex. ř. Ustanovení § 345 čís. 1 ex. ř. vylučuje rekurs jen proti usnesení, jímž se dlužníkovi po zabavení zapovídá nakládati se zabaveným právem a se zástavou, nikoli však proti zabavení samému.

Ve věci samé není dovolací rekurs vymáhající strany opodstatněn. Účelem exekuce jest dosáhnouti uspokojení vymáhaného nároku. Jde-li o vymožení peněžité pohledávky, může předmětem exekuce býti jen taková věc v nejširším slova smyslu (§§ 291, 292 obč. zák.) jejíž zpeněžení jest možné a způsobilé vymáhanou pohledávku uspokojiti. Vymáhající věřitelka vede k uspokojení své pohledávky 360.000 Kč s příslušenstvím exekuci na dlužníkovo právo proti Jarmile M-ové na výmaz dluhů na nemovitostech od ní mu prodaných a k zavedení knihovního pořádku převodem vlastnického práva na dlužníka k jedné čtvrtině prodaných mu nemovitostí, zapsaných ve vložce čís. 38 katastrální obce J. posud ve vlastnictví Otty N-a. Předmětem exekuce není tedy ani pohledávka ani nárok na vydání nebo na plnění hmotných věcí, nýbrž »jiné právo majetkové« ve smyslu nadpisu § 331 ex. ř. Práva, na něž exekuce jest vedena, jsou práva vázaná, jsouce spojena na oprávněné straně s jistým trvalým stavem, t. j. s držením nemovitostí, takže výkon těchto práv, t. j. výmaz hypotekárních dluhů a zavedení knihovního pořádku může žádati jen ta osoba, jež je v knihovním, po případě ve skutečném držení oněch nemovitostí. Nelze proto práva ta samostatně (§§ 1392, 1393 obč. zák.) postoupiti. Proto nedovoluje také žádné z těchto práv samostatné hospodářské zpeněžení, neboť mají majetkovou hodnotu jen v souvislosti s nemovitostmi, s hmotnou věcí samou, a nedají se od ní oddělit. K uspokojení vymáhané pohledávky by mohlo vésti jen zpeněžení nemovitostí samých nebo jejich výtěžků a nikoliv samostatné zpeněžení oněch práv. Exekuce na ona práva nesleduje tedy účel, by jich zpeněžením dosáhla uspokojení pohledávky, nýbrž by si připravila půdu jednak pro vedení exekuce na nemovitost samu zapsanou v kn. vl. čís. 38 katastrální obce J., jednak proto, by se hodnota ostatních nemovitostí, na něž vymáhající věřitelka exekuci již vede, výmazem dluhů zvýšila. Třebaže exekuční řád výslovně nepraví, že lze vésti exekuci jen na taková práva, která jsou zcizitelná a zpeněžitelná, plyne to z povahy a z účelu exekuce.

Čís. 11434.

Žádáno-li o povolení zajišťovací exekuce u exekučního soudu návrhem, v němž bylo osvědčeno nebezpečí zmaření nebo značné stížení dobytí peněžité pohledávky (§ 370 ex. ř.), nemusí býti k návrhu přiloženo potvrzení, že proti exekučnímu titulu nebylo podáno odvolání (dovolání).

(Rozh. ze dne 3. března 1932, R I 87/32.)

Rozsudek prvého soudu, vyhovující žalobě, byl doručen žalobci dne 28. listopadu 1931. Téhož dne navrhl žalobce u exekučního soudu povolení zajišťovací exekuce. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle ustanovení § 375 ex. ř. může býti žádáno o povolení exekučních úkonů v případech §§ 370, 371 čís. 1—3 a 372 ex. ř. i u exekučního soudu, jakž se stalo v souzeném případě, avšak k návrhu musí býti připojeno vyhotovení exekučního titulu a úřední potvrzení, že bylo podáno odvolání. V souzeném případě vymáhající strana obdržela rozsudek dne 28. listopadu 1931 a týž den podala návrh ve smyslu ustanovení § 370 ex. ř. na povolení exekuce k zajištění. Ježto strana povinná podala odvolání proti rozsudku teprve dne 12. prosince 1931, nemohl exekuční soud povoliti exekuci k zajištění, ježto mu scházelo úřední potvrzení, že bylo podáno odvolání.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu a vrátil mu věc, by o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Rekursní soud právem považoval exekuční návrh za návrh ve smyslu § 370 ex. ř., ano v něm bylo osvědčováno nebezpečí hrozící dobytí pohledávky, ale zamítl jej neprávem z důvodu, že k němu nebylo přiloženo podle § 375 ex. ř. potvrzení, že bylo podáno odvolání proti exekučnímu titulu. Podle § 370 ex. ř. jest podmínkou povolení zajišťovací exekuce neprávoplatný exekuční titul a osvědčení zmaření nebo značného stížení dobytí peněžité pohledávky. O tento případ tu jde. Naproti tomu lze podle § 371 čís. 1 ex. ř. povoliti exekuci k zajištění peněžité pohledávky i bez takového osvědčení podle konečného rozsudku na základě uznání, proti němuž bylo podáno odvolání, nebo podle potvrzujícího rozsudku druhé stolice, proti němuž bylo podáno dovolání. Předpis § 375 ex. ř. nezostřuje podmínky přípustnosti zajišťovací exekuce podle § 370 ex. ř. Jen ve případech exekuce podle § 371 čís. 1, 2, 3 ex. ř. vyžaduje připojení úředního potvrzení o okolnostech v něm uvedených. Ze srovnání předpisů §§ 370, 371 a 375 ex. ř. tedy plyne, že není potřeba přikládati takové potvrzení k exekučním návrhům podaným podle § 370 ex. ř., kde není podmínkou povolení exekuce podání odvolání, po případě dovolání (čís. 1), nebo námitek (čís. 2), nebo žádosti o navrácení v předešlý stav, nebo povolení obnovy trestního řízení (čís. 3). Rekursní soud tudíž neprávem zamítl exekuční návrh na povolení exekuce z důvodu, že scházelo potvrzení o podání odvolání. Dovolací soud však nemůže rozhodnouti ve věci samé, neboť rekursní soud nerozhodl o ostatních námitkách uplatňovaných v rekursu proti usnesení exekučního soudu.

Čís. 11435.

Odevzdal-li zůstavitel vkladní knížku ještě za svého života, ponechav si až do své smrti právo volně s ní nakládati a prohlásiv zároveň, že, co na ní zbude, bude náležeti tomu, komu byla knížka odevzdána, jde o darování na případ smrti podle prvé věty § 956 obč. zák. Darovanou

věc, nebyla-li zachována forma předepsaná pro odkaz, jest vrátiti do pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 3. března 1932, Rv I 15/31.)

Žalobce, dědic Jana J-a, domáhal se na žalované, by byla uznána povinnou vydati do pozůstalosti po Janu J-ovi vkladní knížku, jíž jí zůstavitel ještě za svého života odevzdal. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolací soud shoduje se s odvolatelem v tom, že nejde o darování mezi živými, nýbrž o darování na případ smrti. Prvý soud zjistil, že zůstavitel za svého života odevzdal vkladní knížku žalované, že si ji ponechal až do své smrti k disposici, a že prohlásil, co zbude že bude patřiti žalované. Úmysl, jenž byl podkladem tohoto jednání, přesněji vynikne z doslovu výpovědi svědka Stanislava P-a, podle níž zůstavitel řekl žalované, že jí knížku dává, by si ji vzala k sobě do uschování, když bude on potřebovati, tak že žalovaná mu knížku tam — totiž do jeho bydliště — vezme, když bude moci, že zůstavitel jí na knížku ještě něco přidá a že zůstavitel prohlašoval, že ty peníze budou žalované až po jeho smrti a že proto svědek peníze z knížky nevybral za živa zůstavitele. Z řečeného vyplývá jasně, že zůstavitel odevzdal žalované vkladní knížku do uschování po dobu svého života, však za tím účelem, by si ji po jeho smrti podržela. Účinek zůstavitelem zamýšlený, by se knížka dostala žalované straně, měl nastati teprve po zůstavitelově smrti, nikoli hned za jeho života. Šlo tedy o darování podle ustanovení § 956 obč. zák. Podle tohoto zákonného ustanovení darování takové platí za odkaz, bylo-li šetřeno předepsaných, t. j. pro odkaz předepsaných formálností. Toho nebylo. Přes to však má soud odvolací za to, že žalovaná nemůže býti nucena k vydání knížky. Nemůže býti sporu o tom, že dědic může plniti odkaz neplatný pro nedostatek formy; kdyby plnil takovýto odkaz, nebyl by oprávněn jej žádati zpět (§ 1432 obč. zák.). V souzeném případě ovšem nesplnil odkaz dědic, nýbrž knížku odevzdal žalované sám zůstavitel za svého života, by jí po jeho smrti připadla do vlastnictví. Plnil tedy předem odkaz neplatný pro nedostatek formy. Není zákonné překážky, by zůstavitel odkaz takto předem neplnil. Dědic představuje se zřetelem k dědictví podle § 547 obč. zák. zůstavitele a oba považují se proti třetí osobě za jedinou osobu. Z toho vyplývá, an zůstavitel za svého života odkaz neodvolal a strana žalovaná měla vkladní knížku v době jeho smrti s jeho vůlí v rukou a tedy odkaz byl již předem splněn, že plnění to dědicem nemůže býti zpět požadováno (§§ 547 a 1432 obč. zák.). (Srovnej Ehrenzweigovo pojednání o darování na případ smrti ve slavnostním spise ke stoletému výročí obecného občanského zákonníka.)

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Pokud dovolání vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze mu upříti oprávnění. Nižší soudy zjistily, že zesnulý Jan J., otec žalované, odevzdal vkladní knížku, jejíhož vrácení do pozůstalosti se žalobce domáhá, ještě za svého života žalované, ponechav si však až do své smrti právo, volně nakládati s touto vkladní knížkou a prohlásiv zároveň, že, co na ní zbude, bude patřiti žalované. Odvolací soud posoudil věc správně po stránce právní jen potud, pokud spatřuje v tomto jednání Jana J-a darování na případ smrti podle první věty § 956 obč. zák., neboť nejsou tu předpoklady druhé věty tohoto ustanovení zákona a ke splnění darování mělo dojíti teprve po smrti dárcově. Darování takové však platí jako odkaz jen tehdy, šetřeno-li předepsaných náležitostí (§§ 577 až 601 obč. zák.). Jak nižší soudy zjistily, nebyla zachována forma předepsaná pro poslední pořízení (odkaz), darování není tedy platné a žalovaná je povinna vrátiti předmět darování na případ smrti — vkladní knížku — do pozůstalosti. Odvolací soud nemůže souhlasiti s názorem soudu odvolacího, že v souzeném případě nelze žalovanou nutiti k vrácení vkladní knížky do pozůstalosti proto, že, an zůstavitel za svého života neodvolal odkaz a žalovaná měla v době jeho smrti vkladní knížku podle jeho vůle v držení jako schovatelka, byl odkaz již předem splněn a splnění odkazu, neplatného jen pro nedostatek formy, nemohl zůstavitel a důsledně nemůže ani dědic podle §§ 547, 1432 obč. zák. požadovati zpět. Má sice toto odůvodnění odvolacího rozsudku pro sebe částečně nauku (srovnej Ehrenzweig: Familien und Erbrecht 1924, str. 532), ale přece nelze s ním souhlasiti. Především není zcela správný názor, že v takovém případě zůstavitelovým úmrtím přechází věc, kterou dosud odkazovník měl v držení jako schovatel, do jeho držení jako plnění odkazu. Plnění závazku ze smlouvy jest právě tak smlouvou, jako uzavření smlouvy a vyžaduje proto volnost, vážnost a srozumitelnost jednání ve smyslu § 869 obč. zák. (Sedláček, obligační právo I. 1924 str. 253 a násl.). Tyto náležitosti však chybějí právě v okamžiku úmrtí zůstavitele, kterýžto okamžik má podle onoho názoru býti okamžikem plnění. Nelze také nepřihlížeti k tomu, že podle § 961 obč. zák. jest schovatel povinen vrátiti věc ukladateli po skončeném uschování a že podle § 319 obč. zák. není schovatel oprávněn sám o své újmě si změniti právní důvod držby. Nelze dále ponechati bez povšimnutí důsledky, které by onen právní názor měl v zápětí, neboť by pak z důvodu § 1432 obč. zák. ani zůstavitel sám nemohl kdykoliv požadovati předmět darování (odkazu) zpět, čímž by bylo umožněno obcházeti předpisy o odvolatelnosti posledních pořízení. Konečně sluší připomenouti, že ustanovení o formách posledních pořízení jest vykládati přísně, neboť předepsaná forma jest zárukou skutečného projevu zůstavitelovy vůle, kterou jinak lze těžko po jeho smrti zjišťovati.

Čís. 11436.

Ustanovení § 409 c. ř. s. nelze použiti na soukromoprávní nároky v trestních rozsudcích.

(Rozh. ze dne 3. března 1932, R II 430/31.)

Soud prvé stolice povolil na základě trestního rozsudku exekuci k vydobytí útrat 88 Kč a lékařských výloh 195 Kč. V rekursu uplatňovali dlužníci, že soud povolil exekuci, ač ještě neuplynula čtrnácti-

denní lhůta ku plnění. Rekursní soud ohledně útrat 88 Kč napadené usnesení potvrdil, ohledně nároku na zaplacení 195 Kč exekuční návrh zamítl a uvedl v tomto směru v důvodech: Literatura (Neumann c. ř. s.) zastává názor, že pro nárok, o nějž tu jde, platí pariční lhůta podle § 409 c. ř. s. Také podle »Fragebeantwortung zur Z. P. O.« býv. ministerstva spravedlnosti jest tento názor odůvodněn, a rekursní soud nemá příčiny, by se od tohoto právního stanoviska odchyloval; při rozhodnutí o soukromoprávním nároku vykonává trestní soud vlastně funkci civilního soudu a proto jest použití ustanovení § 409 c. s. ř. pro splnění takového nároku opodstatněno. Ježto v souzeném případě tato lhůta dne 16. listopadu ještě neuplynula, bylo povolení exekuce v tom ohledu podle § 7 ex. ř. předčasné.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Jde o povolení exekuce na základě § 1 čís. 8 ex. ř. k vydobytí soukromoprávních nároků přiřknutých vymáhajícímu věřiteli trestním rozsudkem. Bývalý nejvyšší soudní dvůr ve Vídni vyslovil ve »Fragebeantwortung« mínění, že ustanovení § 409 c. ř. s. jest použiti i na soukromoprávní nároky v trestních rozsudcích. Toto mínění nelze ze zákona odůvodniti. Trestní řád (§ 369) neustanovuje pro to lhůtu, ani nepředpisuje, že ji má soud ustanoviti. § 397 tr. ř. předpisuje, že každý trestní rozsudek se má bez odkladu vykonati, jakmile jest jisto, že výkonu není na odpor žádná překážka a zvláště ne opravný prostředek včas a osobou k tomu oprávněnou podaný, jemuž zákon propůjčuje odkladný účinek. Neustanovuje výjimku ani pro soukromoprávní nároky (§ 373 tr. ř.). § 54, druhý odstavec ex. ř. předpisuje, že, opírá-li se návrh o některý z titulů § 1 čís. 8, 10 až 12 a 14, neb o usnesení trestního soudu, musí vymáhající věřitel předložiti potvrzení úřadu, jenž nález nebo nařízení vydal, že rozhodnutí nebo nařízení není podrobeno opravnému prostředku, který vykonatelnost zastavuje. Obdobné použití § 409 c. ř. s. není na místě proto, že tento předpis platí jen pro rozsudky podle civilního řádu soudního, a proto, že předpis § 54, druhý odstavec ex. ř. o potvrzení právní moci by neměl smyslu, kdyby se exekuční soud musel případu k případu přesvědčovati, zda rozhodnutí trestního soudu podléhá opravnému prostředku, bránícímu vykonatelnosti (rep. nál. čís. 180, Now. n. ř. čís. 777). Arciť, kdyby trestní soud ustanovil ve smyslu onoho posudku nejvyššího soudu ve svém rozhodnutí lhůtu k plnění podle obdoby § 409 c. ř. s., nemohla by býti exekuce povolena před jejím uplynutím, neboť by tomu bránil předpis § 7 ex. ř. Než v tomto případě ji trestní soud neustanovil a, jak bylo uvedeno, trestní řád ji nestanoví. Proto spadá doba plnění v jedno s pravoplatností rozsudku. Právní moc rozsudku nastala v tomto případě jeho prohlášením proto, že se strany vzdaly opravných prostředků. Přisouzená náhrada škody byla hned splatná a proto povolil první soud podle § 7 ex. ř. právem exekuci na návrh podaný pátý den po vyhlášení trestního rozsudku.

Čís. 11437.

Vymáhání poplatků (útrat odhadu nemovitosti) jest jen opatřením administrativním, proti němuž jest stížnost pořadem soudních stolic vyloučena.

(Rozh. ze dne 3. března 1932, R II 32/32.)

Platebním příkazem okresního soudu v J. ze dne 10. října 1931 bylo Dr. W-ovi uloženo, by v exekuční věci jeho mandantky Františky E-ové, vedené u okresního soudu v J. vnucenou dražbou nemovitostí dlužníka, zaplatil útraty odhadu nemovitostí. Rekurs Dr. W-a a Františky E-ové rekursní soud odmítl. Důvody: Platebním příkazem bylo Dr. W-ovi uloženo zaplatiti útraty odhadu. Rekurs Dr. W-a směřuje proti tomu, že za útraty neručí, kdežto Františka E-ová navrhuje, aby poplatky byly předepsány povinnému. Ježto při vydání platebního příkazu nejde o usnesení soudní, nýbrž o opatření kanceláře, jest rekurs přípustný ohledně Dr. W-a i ohledně vymáhající věřitelky, protože jí dosud zapravení poplatků nebylo předepsáno.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs Dr. W-a.

Důvody:

Jde o vymáhání poplatků, které jest ve smyslu §§ 104, 105 a 106 j. ř. jen opatřením administrativním, prováděným soudní kanceláří (srv. § 104 poslední odstavec j. ř.). Proti takovému opatření rázu administrativního jest však stížnost pořadem soudních stolic vyloučena, poněvadž tu nelze použíti ani předpisu zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a nař., ani civilního soudního řádu, nýbrž platí tu ustanovení § 74 org. zák. Nepřípustný dovolací rekurs bylo proto odmítnouti.

Čís. 11438.

Vládní nařízení ze dne 14. března 1930, čís. 29 sb. z. a n., jímž se provádí zákon o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských.

Předpis § 6 (3) nařízení předpokládá, že jde o cizí dítě, nikoliv o děti svěřené péči vlastních jich rodičů (dáno-li dítě na zkoušku do výchovy nemanželského otce a jeho manželky).

(Rozh. ze dne 3. března 1932, R II 46/32.)

Vyřizuje předběžně návrh nemanželského otce o osvojení nemanželského dítěte nařídil prvý soud, by nemanželské dítě bylo dáno na zkoušku do výchovy rodiny nemanželského otce. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu poručníka dítěte.

Důvody:

Stěžovatel napadá usnesení rekursního soudu pro nezákonnost a zřejmý rozpor se spisy. Nezákonnost spatřuje v tom, že nižšími soudy

bylo povoleno dáti dítě německé národnosti do výživy a výchovy rodině české národnosti. To prý odporuje předpisu § 6 odst. (3) vládního nařízení ze dne 14. března 1930, čís. 29 sb. z. a n. Jisto jest, že toto nařízení vydané na základě zákona ze dne 30. června 1921, čís. 256 sb. z. a n. má moc zákona a že by rozhodnutí jemu odporující bylo nezákonné. Než rozhodnutí rekursního soudu mu neodporuje. Z § 6 odst. (1) cit. vládního nařízení plyne, že fysická osoba, která chce přijmouti do své péče cizí dítě, a to trvale, musí si k tomu vyžádati povolení dozorčího úřadu a že jednou z podmínek, za kterých se takové osobě povolení uděluje, jest (§ 6 odst. (3) téhož vládního nařízení), by osoba ta byla téhož náboženského vyznání a téže národnosti jako dítě, jež se jí do péče odevzdává, při čemž však ustanovení ta předpokládají i vzhledem k nadpisu § 6 i k ustanovení § 1 odst. (1) na konci uvedeného nařízení, že jde o cizí dítě, nikoli o děti, svěřené péči vlastních jejich rodičů. Poněvadž v souzeném případě bylo dáno dítě jen na zkoušku do výchovy nemanželského svého otce a jeho manželky, nedopadá vůbec na tento případ ustanovení § 6 odst. (3) cit. vládního nařízení a není tu proto uplatňované nezákonnosti napadeného usnesení.

Čís. 11439.

Byly-li všechny spory ze společenské smlouvy vyhraženy rozhodčímu soudu, jest rozhodčí soud povolán i k řešení sporů a neshod, k nimž došlo za likvidace společnosti.

(Rozh. ze dne 3. března 1932, Rv II 866/30.)

Podle společenské smlouvy byly vyhraženy všechny spory ze společenské smlouvy stran rozhodčímu soudu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném bezúčinnosti výroku rozhodčího soudu, jímž byla rozřešena sporná otázka za likvidace společnosti. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Odvolání jest dáti za pravdu, pokud uplatňuje proti rozhodčímu výroku zrušovací důvod podle § 595 čís. 5 c. ř. s., že totiž rozhodčí soud překročil meze svého úkolu, an rozhodoval o věcech, které nebyly dohodou tomuto soudu odevzdány. Jde o to, zda rozhodnutí o sporných bodech, které se vyskytly teprve za likvidačního řízení, spadá pod smlouvu o rozsudím, čili nic. Podle názoru odvolacího soudu jest tuto otázku zodpověděti záporně. Jest předem zdůrazniti, že podle historického vývoje instituce soudce rozhodčího (rozsudího), t. j. soudce vůlí stran (smlouvou) ustanoveného musí kautely, které zákon dal na ochranu stran proti rozhodčí justici, býti pojímány striktně a nelze strany liberálním jich výkladem připraviti o ochranu zákona (sb. n. s. čiv. 1824, 5286). Podle odstavce XIII. společenské smlouvy ujednaly strany, že se podrobují rozhodčímu soudu v případě sporů z této smlouvy. Podle projevu stran směřoval jejich souhlasný úmysl k tomu, by rozhodčí soud rozhodoval jen ve sporech o otázkách, které byly upraveny společenskou smlouvou (§ 914 obč. zák.). Ve smlouvě není o tom, jak se má provésti

likvidace společnosti po jejím zrušení uplynutím smluvní doby zmínky. Z toho plyne, že strany, ujednávajíce rozhodčí soud, ani nepomýšlely na to, že se ujednání má vztahovati i na spory, které vzniknou o vyrovnání za likvidačního řízení. Kdyby tomu skutečně bylo tak, byly by strany, ujednávajíce rozhodčí soud, zajisté volily výraz: »v případě sporů ze společenského poměru« a nikoliv výraz: »v případě sporů z této smlouvy«. Že strany dodatečně uzavřely smlouvu v předepsané písemné formě, kterou přenechají rozhodčímu soudu i rozhodnutí o sporných otázkách za likvidačního řízení o vyrovnání stran, nebylo ani tvrzeno. Rozhodčí soud pustil se tudíž neoprávněně do jednání a rozhodnutí o těchto sporných otázkách a překročil tím meze svého úkolu. Na tom nemůže nic změniti okolnost, že odvolatel se súčastnil rozhodčího řízení a proti němu nic nenamítal, neboť zákon vyžaduje výslovně k ujednání rozhodčího soudu platnou písemnou formu a jest požadavkem písemnosti vyloučeno uzavříti takové smlouvy činy konkludentními podle § 863 obč. zák.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu k novému rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud poukazuje k tomu, že se strany podle protokolu ze dne 8. ledna 1926 domluvily na likvidaci společnosti, protože smluvní doba zatím uplynula, a že předmětem řízení před rozhodčím soudem nemohou býti spory, jež vznikly teprve za likvidačního řízení, ježto prý jde sice o spory ze společenského poměru, nikoli však již ze společenské smlouvy. Staví se tedy na stanovisko, jež hájil žalobce, že dohodou o likvidaci byla zrušena společenská smlouva. S tímto názorem však nelze souhlasiti. Zrušením společnosti nedochází ještě ke zrušení společenské smlouvy, nýbrž jen k ukončení společenského podnikání, jež má býti zlikvidováno; také za likvidace mluví zákon o společnících, o jejich právech a povinnostech a o jejich nárocích při vyúčtování (čl. 141, 142, 144 obch. zák.); právním pramenem nároků jest stále ještě společenská smlouva a spory, které za likvidace vzniknou mezi společníky, nenáleží řešiti likvidátorům, nýbrž soudu (čl. 142 obch. zák.). Jestliže tedy podle shodné vůle stran všecky spory ze společenské smlouvy byly vyhraženy rozhodčímu soudu, jest tento povolán i k řešení oněch sporů a neshod, k nimž došlo za likvidace, neboť i tu jde o spory ze společenské smlouvy. Strany určily působnost rozhodčího soudu co nejšíře, uznavše jej příslušným k rozhodnutí všech sporů, jež mohou vzniknouti ze společenské smlouvy, není proto na místě striktní výklad, o němž mluví odvolací soud. Odvolací soud, vycházeje z odchylného právního názoru, neobíral se dalšími důvody odvolání a bylo proto rozsudek zrušiti.

Čís. 11440.

Platil-li postoupený dlužník postupiteli, nikoliv postupníku, uvěřiv tvrzení postupitele, že jest s postupníkem vyrovnán, ač tomu tak nebylo, jest oprávněn domáhati se podle § 1431 obč. zák. na postupiteli vrácení toho, co plnil.

Nárok podle § 1431 obč. zák. (podle § 1435 obč. zák.) se promlčuje až po třiceti letech.

(Rozh. ze dne 3. března 1932, Rv II 28/31.)

Žalující firma zadala žalovanému práce na stavbě. Žalovaný postoupil z budoucích účtů proti žalobkyni 89.000 Kč Živnostenské záložně, což vzala žalobkyně na vědomí. Žalobkyně poskytla žalovanému na nepostoupený zbytek pohledávky zálohy a celkem mu vyplatila 37.754 Kč. Po skončení prací činila pohledávka žalovaného 102.934 Kč, takže po odečtení oněch 89.000 Kč zbývalo pro žalovaného 13.934 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném vrácení přeplatku 23.820 Kč. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Sám žalovaný tvrdil v žalobní odpovědi, že postup u Živnostenské záložny neodvolal a ani jednostranně odvolati nemohl. Dále zjistil prvý soud, že žalovaný tvrdil žalobkyni, že postup jest zrušen a že se má platiti jemu, kteréž zjištění není napadeno. Z těchto zjištění plyne, že žalobkyně byla jednak povinna zaplatiti záložně postoupenou částku 89.000 Kč a že celková pohledávka za práce nečinila 126.754 Kč, které žalobkyně zaplatila záložně a jemu, nýbrž o zažalovanou pohledávku méně a že žalovaný nebyl oprávněn žádati na žalobkyni tento přeplatek. Žalobkyně přeplatila tedy tuto částku žalovanému. Jest otázkou, kdo je obohacen o tuto částku, zda záložna, či žalovaný. A tu nemůže býti pochybnosti o tom, že byl obohacen žalovaný. Vždyť záložně musela žalobkyně zaplatiti celou postoupenou částku, an se postup stal při započetí pokud se týče i před započetím prací dne 28. března a 17. dubna 1924 a žalobkyně uznání postupu záložně oznámila a s postupem souhlasila. Žalovaný měl věděti, že nesmí požadovati více než 13.934 Kč. Odvolací soud nesouhlasí s názorem prvého soudu, že jde o kondikci causa data causa non secuta podle § 1435 obč. zák. Žalobkyně nezaplatila celou postoupenou část pohledávky 89.000 Kč záložně do dne, kdy bylo po předložení účtů žalovaným jisto, že jeho pohledávka činí jen 102.934 Kč, v té době bylo zaplaceno záložně jen 65.180 Kč, takže s připočtením žalovanému vyplacených 37.754 Kč byla pohledávka jeho úplně vyrovnána. Platila-li později záložně v důsledku platného postupu dalších 23.820 Kč buď hotově neb účtováním, platila nedluh, ovšem tuto částku zaplatiti musela postupníku. Jde tudíž o placení nedluhu podle § 1431 obč. zák. Podle § 1431 obč. zák. musí žalobce prokázati zaplacení a že nebyl dlužen, omyl dokazovati nemusí. Avšak podle zjištění prokázala žalobkyně i zaplacení, i, že nebyla povinna zažalovanou částku žalovanému platiti, tedy i omyl. Otázkou, zda mohla žalobkyně věděti, že není dlužna, netřeba se obírati, pokud žalovaný musil prokázati, že věděla, že není žalovanému dlužna. A to neprokázal. Ostatně jest lhostejno, zda jde o obohacení podle §1435 či podle § 1431 obč. zák. Jediným, kdo je obohacen, je žalovaný. Záložna obohacena není, té musila žalobkyně postoupenou část zaplatiti a žalobkyně se může vrácení přeplatku domáhati a správně se domáhá jen na žalovaném. Ustanovení § 1489 obč. zák. se nevztahuje na kondikce a není tedy námitka promlčení odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání je opřeno o dovolací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest při něm vycházeti z nesporného přednesu stran a ze zjištění nižších soudů. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že šlo o postup budoucích účtů žalovaného, což žalovaný výslovně doznal v žalobní odpovědi. Je proto lhostejno, v jaké výši existovala v době postupu pohledávka žalovaného, a nezůstalo odvolací řízení vadným (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), že s tohoto hlediska neřešil odvolací soud spornou věc. Předmětem postupu mohou býti i pohledávky budoucí, pokud není pochybnosti o osobě příštího dlužníka a o pohledávce samé co do jejího vzniku (srov. rozh. čís. 4740, 5604 a 10366 sb. n. s.), jakž tomu bylo v souzeném případě. Postupem přešla postoupená pohledávka do jmění Živnostenské záložny (§ 1394 obč. zák.) a byla proto povinna žalobkyně zaplatiti podle § 1396 obč. zák. Živnostenské záložně postoupenou pohledávku ve výši 89.000 Kč, když žalovaný nabyl nároku na úplatu v této výši za provedené práce. Jest zjištěno, že žalobkyně zaplatila Živnostenské záložně celou postoupenou částku, že však původně ji nezaplatila záložně celou, nýbrž teprve dodatečně se s ní vyrovnala co do zbytku, uvěřivši žalovanému, že se záložnou jest již vypořádán, a platila proto pak místo záložně jemu. Pokud jde tudíž o tyto platy konané žalobkyní žalovanému místo záložně, jde o placení nedluhu z omylu a je žalobkyně oprávněna podle § 1431 obč. zák. (condictio indebiti) domáhati se na žalovaném vrácení této nepříslušející mu částky. Pokud jde o zbývající částku, o kterou jeho pohledávku předem mu platíc přeplatila, jest oprávněna požadovati její vrácení podle § 1435 obč. zák. Jest zjištěno, že částka, kterou žalovaný obdržel jednak jako nedluh, jednak jako přeplatek, činí zažalovanou částku, a nepochybily proto nižší soudy, odsoudivše ho k jejímu zaplacení. Zažalovaný nárok není promlčen, ježto nárok, opírající se o ustanovení § 1431 obč. zák., pokud se týče § 1435 obč. zák. se promlčuje až po třiceti letech podle § 1479 obč. zák.

Čís. 11441.

Soud držebního sporu (§§ 454 a násl. c. ř. s.), jenž povolil prozatímní opatření, není oprávněn, by v usnesení povolujícím prozatímní opatření určoval pokutu pro přestoupení zákazu, aniž k tomu, by pokutu prohlásil za propadlou. Učinil-li tak, jde o usnesení exekuční, nikoliv o usnesení ve věcech rušené držby.

Při exekuci k vymožení opomenutí uloženého prozatímním opatřením, má se soud, u něhož byla exekuce navržena, omeziti na to, že povolí exekuci. Peněžitá pokuta nebo vazba mohou býti uloženy pro zapovězené činy, které byly vykonány teprve po povolení exekuce, a náleží je uložiti exekučnímu soudu, u něhož jest i podati k tomu směřující návrh.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, R I 2/32.)

Za držebního sporu bylo žalovanému usnesením ze dne 2. června 1931 zapovězeno uzavírati domovní dvéře z ulice do průjezdu od šesté hodiny ranní do dvacáté hodiny večerní a zabraňovati průjezdu vozidel z ulice do dvora domu k nádvorním budovám, jakož i výjezdu ze dvora a průchodu průjezdem navrhovateli a jeho zaměstnancům, a pohrożeno mu pro případ, že neposlechne zákaz, pokutou 1.000 Kč nebo vazbou do jednoho týdne. Dne 6. června 1931 žalovaný klíčem uzamkl domovní vrata a tím znemožnil dovoz součástek strojů do tiskárny, načež soud prvé stolice usnesením ze dne 22. června 1931 k žalobcovu návrhu uložil žalovanému pokutu 500 Kč, v případě nedobytnosti vazbu pět dnů pro překročení soudní zápovědi podle zatímního opatření ze dne 2. června 1931 a, pro případ dalšího porušení zákazu pohrozil pokutou 1.000 Kč. Rekursní soud zamítl žalobcův návrh, by byla žalovanému uložena pokuta. Důvody: Prozatímní opatření ze dne 2. června 1931, kterým první soud zapověděl žalovanému uzavírati domovní dvéře z ulice do průjezdu a zabraňovati průjezdu vozidel z ulice do dvora domu k nádvorním budovám, jakož i výjezdu ze dvora a průchodu průjezdem navrhovateli a jeho zaměstnancům, jest exekučním titulem zakládajícím povinnost žalovaného, by proti této zápovědi nejednal. Na základě tohoto exekučního titulu může teprve býti povolena exekuce podle § 384 ex. ř., která se provádí přiměřeným použitím předpisu § 355 ex. ř. Podle tohoto ustanovení provede se exekuce k vynucení opomenutí tím, že se po povolení exekuce pro každý zapovězený čin uloží k návrhu peněžitá pokuta nebo vazba, a to exekučním soudem. Z toho vyplývá, že soud exekuci povolující má se omeziti na povolení exekuce. Peněžité pokuty a vazba mohou býti uloženy teprve pro zapovězené činy po povolení exekuce, nikoli pro činy z doby před vydáním usnesení exekuci povolujícího. Uložiti je přísluší soudu exekučnímu. Těmto předpisům napadené usnesení neodpovídá, neboť pokuta byla uložena, aniž předcházelo povolení exekuce k vymáhání povinnosti ze shora uvedeného zákazu. Jest proto napadené usnesení nezákonné a musilo býti ke stížnosti změněno v ten smysl, že se návrh na uložení pokuty zamítá, ano o povolení exekuce vůbec nebylo žádáno a usnesení exekuci povolující nepředcházelo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ježto usnesení prvého soudu bylo vydáno soudcem za držebního sporu a podle § 528 c. ř. s., nejsou přípustné ve věcech rušené držby rekursy do usnesení druhé stolice, jest uvažovati především o nepřípustnosti dovolacího rekursu a o tom, zda jde o usnesení ve věci rušené držby či o jiné usnesení. Prvý soud jako soud sporu vydal za sporu na návrh žaloby prozatímní opatření zákazem zavírati vrata a brániti průjezdu a průchodu jimi, a sám již v usnesení povolujícím prozatimní opatření pohrozil pro případ nevyhovění zákazu pokutou 1.000 Kč nebo vazbou do jednoho týdne. K dalšímu návrhu žalující strany uložil pokutu 500 Kč a pro případ dalšího porušení zákazu pohrozil pokutou 1.000 Kč. Není třeba uvažovati o tom, zda šlo o prozatimni opatření podle §§ 340 a násl. obč. zák., či o prozatimní opatření podle § 458 c. ř. s., které předpokládá, že bylo vydáno za projednávání sporu, či zda jde o prozatimní opatření podle všeobecných pravidel exekučního řádu a pokud pro ně byly podmínky. Soud držebního sporu na základě prozatimního opatření nebyl oprávněn, by určoval pokutu pro přestoupení zákazu, aniž k tomu, by ji prohlásil za propadlou. Jeho věcí bylo jen vydati zápověď a povoliti exekuci; provésti usnesení uložením pokut bylo věcí soudu exekučního. To plyne jasně se srovnání § 458 c. ř. s. s §§ 382 a 355 ex. ř. Byla-li pak navržena exekuce na základě usnesení o prozatimním opatření k vymožení zákazu, byl sice prvý soud oprávněn povoliti exekuci, ale provésti ji byl povolán soud exekuční. Proto mohl prvý soud uložiti pokutu a prohlásit ji za propadlou jen jako způsob exekuce prozatimního opatření a jeho usnesení v tom směru je usnesením spadajícím do oblasti řízení exekučního — nikoli do oblasti řízení sporného (držebního). Ježto tudíž jde o usnesení exekuční, jest dovolací rekurs přípustný, an rekursní soud změnil usnesení prvého soudu. Nehledíc k tomu, že by exekuční soud byl povinen podle § 358 ex. ř. vyslechnouti odpůrce o návrhu před povolením vnuceného provedení zákazu, právem uznal rekursní soud postup prvého soudu za nesprávný a právem neuznal na propadnutí pokuty. Vede-li se exekuce, by bylo vymoženo opomenutí, má se soud, u něhož byla exekuce navržena, omeziti na to, že povolí exekuci. Peněžitá pokuta nebo vazba mohou býti uloženy teprve pro zapovězené činy, které až po povolení exekuce byly vykonány a exekučnímu soudu náleží uložiti trest a to jest i u tohoto soud navrhnouti (§ 355 ex. ř. a ministerské nařízení ze dne 3. prosince 1897 č. 25801 ministerský Věstník čís. 44 odstavec prvý). Proto rekursní soud právem zamítl návrh, aby pokuta byla uložena pro čin, který byl vykonán před povolením exekuce, nehledíc ani k tomu, že soud sporu k uložení pokuty nebyl povolán. Stěžovatel má neprávem za to, že povolené prozatimní opatření není exekučním titulem, nýbrž samo exekučním opatřením.

Čís. 11442.

Vymáhající věřitel jest oprávněn požadovati placení jen ve měně, na niž zní exekuční titul.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, R I 78/32.)

Rozsudkem okresního soudu ve Fünfhaus ve Vídni byl dlužník uznán povinným, by platil vymáhajícímu věřiteli na výživné měsíčně 200 marek. V exekučním návrhu domáhal se vymáhající věřitel exekuce k vydobytí zadrženého výživného 57.600 Kč a k zajištění nesplatného výživného 19.200 Kč. Soud prvé stolice exekuci k vydobytí výživného povolil, zamítl však návrh na povolení zajišťovací exekuce. Rekursní soud k dlužníkovu rekursu napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zamítl návrh na povolení exekuce k vydobytí výživného.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ve Fünfhaus ve Vídni ze dne 13. března 1922 byl povinný odsouzen, by platil vymáhajícímu věřiteli na výživné měsíčně 200 marek. V exekučním návrhu se žádá o povolení exekuce k dobytí zadrženého výživného 57.600 Kč a k zajištění nesplatného výživného 19.200 Kč, tedy něčeho jiného, než k čemu byl povinný odsouzen a na co zní exekuční titul. V exekučním řízení nelze řešiti otázku přeměny na jinou měnu v určitém kursu. Vymáhající věřitel jest oprávněn požadovati placení jen ve měně, na kterou zní exekuční titul. Ježto tedy z exekučního titulu není zřejmo, že povinný jest povinen plniti to, co vymáhající věřitel od něho exekučním návrhem požaduje, nelze povoliti exekuci k vymožení jiného předmětu podle § 7 ex. ř.

Čís. 11443.

Řešení otázky, v jakém rozsahu přísluší svéprávnému nepominutelnému dědici nárok na doplnění povinného dílu, nespadá do působnosti nesporného soudce a nesmí o ní nesporný soudce rozhodovati ani v usnesení, jímž rozhodoval podle §§ 109 a 112 nesp. říz. o předloženém soupisu. Jest věcí dědice, by za pozůstalostního řízení použil práv příslušejících mu podle §§ 784, 804 a 812 obč. zák.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, R I 109/32.)

V pozůstalostním řízení žádal svéprávný testamentární a zároveň nepominutelný dědic, který se přihlásil k pozůstalosti výminečně ze závěti, o doplnění povinného dílu. Oba nižší soudy rozhodly o návrhu věcně.

Nejvyšší soud poukázal návrh na pořad práva.

Důvody:

Řešení otázky, v jakém rozsahu přísluší svéprávnému nepominutelnému dědici nárok na doplnění povinného dílu, nespadalo do působnosti nesporného soudce a neměl se proto s otázkou tou ani zabývati, ježto nebyla jeho úkolem, a bylo věcí dědice, by za pozůstalostního řízení použil práv příslušejících mu podle §§ 784, 804 a 812 obč. zák. (rozhodnutí čís. 9266 a 9360 sb. n. s.). Neměl-li se pozůstalostní soud zabývati s řešením otázky povinného dílu, nesměl o ní ani rozhodovati v usnesení, jímž rozhodoval podle §§ 109 a 112 nesporného pat. o předloženém soupisu, neboť k rozhodování otázky té byl povolán jen sporný soudce. Trpí proto napadené usnesení jakož i usnesení prvého soudu, pokud se zabývá řešením otázky doplnění povinného dílu, zmatečností podle § 41 d) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n., k níž jest hleděti z úřadu (§ 41 posl. odst. uvedeného zákona).

Čís. 11444.

Okresní správní komise (v Čechách) není procesně způsobilá.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 89/31.)

Žalobu proti okresní správní komisi v F. v Čechách oba nižší soudy zamítly z věcných důvodů.

Nejvyšší soud k žalobcovu dovolání zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu.

Důvody:

Především jest podle prvého odstavce § 6 c. ř. s. z úřadu zkoumati, zda má žalovaná procesní způsobilost, — zda jest způsobilá, jednati na soudě, samostatně jako strana. Stranou rozepře může býti jen právní podmět, osoba fysická nebo právnická. Žalobce podal žalobu na »Okresní správní komisi v F.« a s ní jako se žalovanou byl celý spor projednán. Ale správní komise, pokud trvala, nebyla vůbec právnickou osobou, nýbrž byla jen úřadem, který obstarával věci a spravoval jmění zastupitelského okresu na místě okresního zastupitelstva. (Zákon ze dne 25. července 1864, čís. 27 zems. zák. pro Čechy). Úřad jako takový není však podmětem právním a nemůže býti odsouzen k placení, jak o to žádá žalobce. Žaloba, v níž byla naznačena okresní správní komise sama jako žalovaná, nehodila se vůbec k tomu, by o ní bylo zahájeno soudní řízení. (Srovnej rozhodnutí čís. 1489, 1834 a 8431 sb. n. s.) Bylo proto podle §§ 477 čís. 5, 478 a 513 c. ř. s. pro zmatečnost zrušiti rozsudky obou nižších soudů i s předcházejícím řízením a žalobu odmítnouti.

Čís. 11445.

Pojišťovací smlouva.

Pokud stačí, byla-li žádost o reaktivaci pojištění podepsána a podána manželkou pojistníka na základě zmocnění uděleného jí právě před tím, než byl pojistník dodán do ústavu choromyslných. Zmocněním, by věc s pojišťovnou uvedla do pořádku, byla manželka i zmocněna, přijati za svého manžela prohlášení povolující reaktivaci.

Pokud nebylo třeba, by pojistník na život, jehož zdravotní stav se zhoršil, pojišťovnu v žádosti o reaktivaci pojištění na to upozornil, nýbrž bylo na pojišťovně, by si okolnosti potřebné pro rozhodnutí sama zjistila.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 337/31.)

Manžel žalobkyně byl pojištěn u žalované pojišťovny na život na 30.000 Kč. Pojišťovací premie splatná dne 15. října 1925 nebyla do konce listopadu 1925 zaplacena, čímž nastalo podle § 7 čís. 2 pojišťovacích podmínek zrušení pojišťovací smlouvy. Dne 9. prosince 1925 podala žalobkyně za manžela, jenž byl tehdy v ústavu choromyslných, žádost o reaktivaci pojištění, již podepsala za manžela. Pojišťovna povolila prohlášením ze dne 13. ledna 1926 reaktivaci pojištění dle § 8 pojišťovacích podmínek. Dne 11. února 1926 manžel žalobkyně zemřel. Dopisem ze dne 27. března 1926 stornovala pojišťovna reaktivaci pojištění, ježto prý prohlášení o reaktivaci pojištění bylo na ní vylákáno nesprávnou a předstíranou žádostí. Žalobu o vyplacení pojištěné sumy procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle zjištění podepsala žalobkyně žádost o reaktivaci, byvši k tomu zmocněna manželem. Toto zmocnění jest uznati za platné, neboť manžel žalobkyně nebyl vůbec zbaven svéprávnosti, nebyl mu zřízen podpůrce, jak bylo prvním soudem zjištěno a proto mohl činiti opatření o svých věcech a zmocniti i manželku k jich obstarání. Že k tomu byl schopen, jest patrno právě z toho, co podle zjištění manželce řekl, neboť to svědčí o tom, že věděl, že jde o to, co zařídil, a bylo také danou situací odůvodněno. O uvedení žalované strany žalobkyní v omyl, který by činil reaktivaci pro žalovanou pojišťovnu nezávaznou, nelze tu mluviti. K reaktivaci pojištění se vyžaduje podle § 8 pojišťovacích podmínek, by premie včas nezaplacená byla zaplacena do čtyř měsíců po splatnosti spolu s poplatkem 1‰, aby pojištěnec žádal o obnovu pojištění a byl živ v době oněch platů. Teprve při placení po čtyřech měsících se vyžaduje nová lékařská prohlídka. Všechny tyto podmínky byly v souzeném případě splněny. Premie byla placena dne 10. prosince 1925, poplatek 1‰ byl složenkou zaslán dne 4. ledna 1926, žádost o reaktivaci byla podána sice žalobkyní, ale v zastoupení manžela, a pojištěnec zemřel až dne 11. února 1926. Pojišťovací podmínky podání žádosti zmocněncem nevylučují, a proto podání žádosti zástupcem má týž účinek, jako by ji byl podal pojištěnec sám. (§ 1017 obč. zák.). Třebaže žádost byla podepsána žalobkyní jménem pojištěnce a nebylo uvedeno, že ji podepsala žalobkyně, ani, že pojištěnec jest v ústavu, nešlo tu přece o předstírání (zamlčení) skutečností pro povolení reaktivace rozhodných. Onemocnění pojištěncovo nevylučuje povolení obnovy pojištění (§ 8 pojišťovacích podmínek) a neuvedení okolnosti té v žádosti není tedy zamlčením podstatné náležitosti pro obnovu, neboť nemuselo býti onemocnění oznámeno pojišťovně. Zmocnění žalobkyně, jak bylo již uvedeno, jest prokázáno. Kromě toho jest zjištěno, že žádost o reaktivaci sepsal R., který jako agent pojišťovny se žalobkyní jednal a který také udal, že na dotaz žalobkyně řekl, že to může napsat sama, to jest podepsati a že jen upozornil, že by mohla pojišťovna dělat potíže, kdyby muž zemřel, k čemuž žalobkyně podotkla, že se uzdraví. Tyto okolnosti se zjišťují a vyplývá z nich, že žalobkyně nijak nezatajovala nemoc mužovu a nešlo u ní o postup, jehož nesprávnosti si byla vědoma. U pojišťovny při vyřízení žádosti o obnovu se zkoumá jen shoda pojištěncova podpisu na návrhu a na žádosti; to je jen ke zjištění podmínky, že pojištěnec jest na živu, neboť

se nežádá o tom dle § 8 podmínek jiný průkaz. Zvláštní postup při vyřizování takových žádostí není všeobecný u všech pojišťoven, a řídí se každá svými podmínkami, což jest patrno z posudku znalců pojišťovacího oboru; k posudku tomu hleděno rovněž podle § 498 c. ř. s. Pojištěnec sám ovšem nemá nárok na reaktivaci pojistky, jak plyne z doslovu § 8 pojišť. podmínek (slova: »pojištění může býti obnoveno«), ale, jakmile pojišťovna příznivě vyřídila žádost o reaktivaci za změněných okolností, došlo k obnově pojištění, které nemůže pojišťovna jednostranně odvolati. Žalobkyně byla oprávněna žádost o obnovu podati, neuvedla pojišťovnu svým postupem v omyl v hlavní věci aneb v podstatné její vlastnosti, totiž v podmínkách pro reaktivaci podle § 8 podmínek rozhodných, takže nelze tu použíti předpisu § 871 obč. zák. Povolené obnovení pojištění má plný účinek a žalobní nárok jest pojišťovací smlouvou odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud zjistil volným hodnocením průvodů, že pojistník, než byl dán do zemského ústavu pro choromyslné, přikázal žalobkyni (své manželce), by vše dala do pořádku, zejména »tu věc s pojištěním«, a že žalobkyně žádost o reaktivaci podle § 8 odst. (1) všeobecných pojišťovacích podmínek podepsala, jakž učinila i při jiné korespondenci ve věcech mužových, jeho jménem, aniž podpis nějak úmyslně přizpůsobila manželovu podpisu, a správně z toho usoudil, že žalobkyně podala žádost o reaktivaci jako (pojistníkova) zmocněnka a že tím bylo vyhověno ustanovení § 8 odst. (1) všeobecných pojišťovacích podmínek, podle něhož žádost o reaktivaci má podati pojistník. Odvolací soud má pravdu i v tom, že toto zmocnění bylo platné, třebas bylo uděleno právě před tím, než pojistník byl dodán do ústavu choromyslných, a stačí v této příčině odkázati na příslušné důvody napadeného rozsudku. Byla-li žalobkyně, jak dolíčeno, platně zmocněna, by věc s pojišťovnou uvedla do pořádku, byla nepochybně i zmocněna, přijati za svého manžela (pojistníka) prohlášení povolující reaktivaci, a není proto závady ani s hlediska ustanovení § 8 odst. (2) všeobecných pojišťovacích podmínek, podle něhož pojištění se stane opět účinným teprve až pojistníkovi se dostalo příslušného prohlášení ústavu. Posléze neprávem vytýká dovolání napadenému rozsudku, že mylně posoudil věc v otázce námitky omylu. Podle § 8 všeobecných pojišťovacích podmínek může pojišťovna povoliti obnovení pojištění zaniklého včasným neplacením premií na písemnou žádost pojistníka za splnění podmínek v tomto paragrafu blíže uvedených, a to do čtyř měsíců bez lékařské prohlídky. Není předepsáno v pojišťovacích podmínkách, by pojistník, jehož zdravotní stav se zhoršil, pojišťovnu v žádosti na to upozornil, a jest naopak na pojišťovně, která žádost může zamítnouti bez uvedení důvodů podle volného uvážení, by si okolnosti potřebné pro rozhodnutí sama zjistila. Není-li však pojistníku uloženo za povinnost, by upozornil po-

jišťovnu na svůj zhoršený zdravotní stav, nemůže pojišťovna proti obživnutí nastalému jejím rozhodnutím namítati neplatnost, když d o d a t e č n ě zjistí, že pojistník svůj zhoršený stav jí neoznámil. Z toho plyne pro souzený případ, že, kdyby manžel žalobkyně byl sám žádost o obživnutí pojištění podal a při tom zamlčel, že a jakou nemocí je stižen a že jest v nemocnici, nemohla by pojišťovna z tohoto důvodu proti obživnutí pojištění činiti námitek. Postavení pojistníka nemůže však býti horším proto, že žádost nepodepsal sám, nýbrž že tak učinila osoba třetí, byvši jím k tomu zmocněna, a nezáleží na tom, že žalobkyně podepsavši žádost jménem manžela, vyvolala snad u žalované mylnou představu o jeho zdravotním stavu, an se omyl netýkal hlavní věci nebo podstatné její části, jak správně uznal již odvolací soud.

Čís. 11446.

Právní moc rozsudků, podle nichž postoupená pohledávka v době postupu nebyla po právu, má vížící význam rozsouzené věci nejen v poměru mezi původními stranami, nýbrž i mezi dlužníkem a tím, jemuž byla pohledávka postoupena. Nezáleží proto na tom, že rozsudek v rozepři mezi původními stranami nabyl právní moci teprve po postupu pohledávky. Rovněž nezáleží na tom, kdy se postupník dozvěděl o oněch rozhodnutích.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 338/31.)

Žalobce Otakar D. domáhal se jako postupník Františka M-a na Josefu Š-ovi zaplacení postoupených pohledávek. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s., není důvodné. Podle § 1394 obč. zák. jsou práva přejímatelova co do postoupené pohledávky táž, jako práva převodcova, což znamená, že nikdo nemůže na druhého přenésti více práv, než mu samému přísluší. Zjistily-li tudíž nižší soudy na základě spisů krajského soudu v T. Ck I 18/27 pokud se týče Ck I 92/28, že pohledávky, jež František M. v roce 1925 postoupil žalobci, v době postupu po právu již nebyly, jest i správný jejich závěr, že nejsou po právu ani nároky žalobce, odvozené od Františka M-a a uplatňované proti žalovanému. Dovolání neprávem vytýká napadenému rozsudku, že přezírá, že rozsudky krajského soudu v T. ze dne 7. září 1928, č. j. Ck I 18/27 a ze dne 30. října 1928, č. j. Ck I 92/28 nabyly právní moci teprve, když zažalovaná pohledávka již dávno byla postoupena, a že mohou míti právní účinnost jen, pokud jde o právní poměr mezi Františkem M-em a Josefem Š-em

jako stranami v oněch rozepřích. Na omylu jest dovolání, neboť přezírá, že rozsudek až na nepatrné výjimky, jež se netýkají sporů o peněžní pohledávky, nemá význam konstitutivní, nýbrž význam deklaratorní, ale i, že v důsledku § 1394 obč. zák. a podle § 1396 obč. zák. má dlužník, pokud neuznal pohledávku proti pocivému příjemci za pravou, což v souzeném případě nebylo ani tvrzeno, právo, uplatniti proti pohledávce i veškeré námitky ex persona cedentis, t. j. námitky, jež mu v době postupu příslušely proti postupiteli, že žalovanému příslušela proti Františku M-ovi námitka pravoplatně rozsouzené věci, a že z této povahy postupu plyne, že právní moc řečených rozsudků ohledně postoupených pohledávek má vížící význam rozsouzené věci nejen v poměru mezi původními stranami (dlužníkem a postupitelem), nýbrž i mezi dlužníkem a tím, jemuž pohledávka byla postoupena. Jest proto souhlasiti s odvolacím soudem, že nelze rozvinovati v tomto sporu otázky, které mezi dlužníkem a postupitelem již byly pravoplatně vyřízeny v oněch dřívějších sporech. To platí i o námitce, že částky 14.000 Kč a 60.000 Kč byly soudně zabaveny. Vedlejší jest, kdy se žalobce dověděl o zdejších rozhodnutích, vydaných v těchto rozepřích, ana ani žalobcova bezelstnost v době postupu by na věci nic neměnila. Výtka nesprávného právního posouzení věci jest tudíž neopodstatněná.

Čís. 11447.

Oprávnění dobývati štěrk a kámen v lomu jest výronem smlouvy kupní, nikoliv pachtovní, a může tvořiti obsah polní služebnosti.

Zadání oprávnění lámati kámen a štěrk v obecním lomu v Čechách na dobu neurčitou, několikaletou, nespadá do obyčejné správy obecního jmění, příslušející starostovi obce, nýbrž spadá v obor působnosti obecního výboru. Nestačí, vzal-li obecní výbor (většina jeho členů) dodatečně na vědomí uzavření takové smlouvy.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 326/32.)

Žalobce domáhal se na žalované obci v H. v Čechách, by bylo zjištěno, že jest po právu pachtovní smlouva stran o kamenném lomu. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle § 226 c. ř. s. jest žalobce povinen, by přednesl a prokázal skutkové okolnosti, z nichž své oprávnění dovozuje. Bylo tedy na žalobci, by tvrdil a dokázal okolnosti, které by opravňovaly úsudek, že obec H. s ním uzavřela smlouvu opravňující ho dobývati kámen a štěrk v lomu. Oprávnění to může tvořiti obsah služebnosti polní (§ 477 čís. 6 obč. zák.), neboť jest výronem smlouvy kupní, nikoliv pachtovní, neboť

kámen i štěrk, který se dobývá z pozemku, není plodem pozemku, jehož dobýváním pozemek se neztenčuje, jak předpokládá smlouva pachtovní (§ 1090 obč. zák.), nýbrž lámáním kamene a štěrku ztenčuje se podstata věci samé, takže zde jde o smlouvu, jíž se postupně zcizuje podstata věci, o smlouvu kupní, která ovšem v řeči lidové bývá nazývána pachtem. Podle § 30 obecního zřízení pro Čechy jest obecní výbor v obecních věcech orgánem usnášejícím se a orgánem dozorčím a podle § 31 téhož zřízení podléhají projednání a usnášení obecního výboru: každá disposice s kmenovým jměním a statkem obce a určení způsobu, jak ho má býti používáno a vůbec veškeré věci, které se netýkají obyčejné správy obecního jmění. Z těchto ustanovení vyplývá, že zadání oprávnění lámati kámen a štěrk v obecním lomu v H. na dobu neurčitou, několikaletou, nespadalo do obyčejné správy obecního jmění, příslušející starostovi obce (§ 51 obec. zříz.), nýbrž bylo věcí přesahující hranice obyčejné správy obecního jmění, bylo disposicí se kmenovým jměním obce a určením způsobu jeho používání, jež spadalo v obor působnosti obecního výboru. Mylný jest proto právní názor dovolatelův, že »propachtování« lomu patřilo do pravomoci obecního starosty jako úkon řádné obyčejné správy obecního jmění a že stačilo, když obecní starosta pachtovní smlouvu s ním ujednal i bez formálního usnesení se obecního výboru ad hoc učiněného a do protokolu zapsaného, že stačilo, vzal-li obecní výbor, pokud se týče většina jeho členů, na vědomí uzavření pachtovní smlouvy i dodatečně podle § 1016 obč. zák., a to třebas i tím, že si obec přivlastnila užitek ze smlouvy, kupujíc od žalobce kámen. Názor ten jest v rozporu s uvedenými předpisy obecního řízení, které mají podle §§ 27 a 867 obč. zák. výhradnou platnost pro uzavírání právních jednání obcí. Za těchto předpokladů bylo na žalobci, by nejen tvrdil, nýbrž i prokázal, že uzavřel s obcí H. smlouvu opravňující ho lámati kámen a dobývati štěrk za určitý poplatek na dobu neurčitou, že smlouvu tu schválilo obecní zastupitelstvo obce na schůzi řádně k tomu svolané, jakž bylo již shora uvedeno. Tento základ žalobního nároku žalobce vůbec ani netvrdil, tím méně prokázal. Neprokázal tedy žalobce uzavření smlouvy, jejíž určení rozsudkem se domáhá, a posoudil proto odvolací soud věc správně s hlediska právního, uznav, že žalobní nárok není důvodem po právu.

Čís. 11448.

Konkursní řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Proti jmenování správce konkursní podstaty má právo k rekursu každý, kdo jest ve svých právech dotčen. Kromě úpadce a konkursních věřitelů náleží k těmto oprávněným i věřitelé, jichž právo na oddělené uspokojení zaniklo podle § 13 konk. ř., a osoby, proti nimž vznikne prohlášením konkursu odpůrčí nárok, nikoliv však uchazeč o úřad správce konkursní podstaty.

Z vládního nařízení ze dne 10. července 1931, čís. 115 sb. z. a n. nelze odvozovati soukromý nárok na jmenování správcem konkursní podstaty.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, R II 49/32.)

Do usnesení, jímž byl ustanoven Dr. Richard P. správcem konkursní podstaty, podal rekurs Dr. Robert J., jenž se byl rovněž ucházel o to, by byl ustanoven správcem konkursní podstaty. Rekursní soud odmítl rekurs Dr. Roberta J-a. Důvody: Proti jmenování správce konkursní podstaty má právo k rekursu každý, kdo jest ve svých právech dotčen (§ 75 konk. ř.). Kromě úpadce a konkursních věřitelů náleží k těmto oprávněným, i věřitelé, jichž právo na oddělené uspokojení zaniklo podle § 13 konk. ř., a osoby, proti nimž vznikne vyhlášením konkursu odpůrčí nárok. Stěžovatel takovou osobou není a neuplatňuje v rekursu takového právního postavení. Je jen uchazečem o úřad konkursního správce a proto nebyla jmenováním správce dotčena jeho práva. Že snad dotčeny byly jeho zájmy, nepropůjčuje mu právo ke stížnosti (viz Bartsch, Kom. I. 514).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu Dr. Roberta J-a do odmítacího usnesení rekursního soudu.

Důvody:

Rekurs se odkazuje na správné, zákonu a věci vyhovující důvody napadeného usnesení s dodatkem, že ani z vládního nařízení ze dne 10. července 1931, čís. 115 sb. z. a n. nelze odvozovati soukromý nárok na jmenování správcem konkursní podstaty, a že na to, by byla zachována ustanovení § 15 (1) a (2) tohoto nařízení, dohlíží podle § 15 (3) tohoto nařízení president příslušného krajského soudu.

Čís. 11449.

Přípustnost pořadu práva, odvozován-li žalobní nárok z předpisu § 1042 obč. zák., třebas zákonná povinnost k nákladu jest snad povinností veřejného práva, aniž sejde na tom, proč byl učiněn náklad za druhého. Tak jest tomu, jde-li o nárok obce (na Moravě) proti vlastníku stavení na náhradu nákladu na odstranění stavení, jež ohrožovalo veřejnou bezpečnost.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, R II 50/32.)

Žalující obec (na Moravě) domáhala se na žalovaných náhrady nákladu, jenž jí vzešel tím, že dala z policejních důvodů odstraniti schátralý dům žalovaných, kteří nestavěli podle plánu, pročež jim byla stavba zakázána. Námitku nepřípustnosti pořadu práva soud prvé

stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Jak z přednesu stran, z výpovědí svědků a ze spisu okresního úřadu v Z. patrno, nechali žalovaní svou stavbu v N., kterou měli částečně zrušiti, ježto neodpovídala ustanovení § 46 mor. stav. řádu a byla ještě posunuta do silničního tělesa, od roku 1928 úplně bez opatření, tak že se stala tak zchátralou, že hrozila sesutím, a že z policejních důvodů v prosinci 1929 muselo býti nařízeno její zbourání a odstranění, neboť ohrožovala veřejnou bezpečnost. Z uvedeného spisu a ze svědeckých výpovědí jde také na jevo, že okresní úřad v Z. zbourání nařídil a provedení tohoto zbourání schválil. Tímto skutkovým dějem jest prokázáno, že jde o věc, která jest řešena v § 129 zákona ze dne 16. června 1914, čís. 44 mor. zem. zák., jímž byl doplněn moravský stavební řád ze dne 16. června 1894, čís. 64 zem. zák. Neboť právě tento předpis jedná o zbourání chatrných a proti předpisům vystavěných staveb a v pátém odstavci tohoto ustanovení jest výslovně řečeno, že okresní úřad nařizuje zbourání stavby na nebezpečí a útraty stavebníka, nebo stavbuvedoucího. Z citovaného místa zákona se zřetelem k ustanovení § 134 tohoto zákona dále vyplývá, že obec jako stavební úřad má povinnost, by neprodleně zařídila patřičné kroky k odvrácení nebezpečí, když toho vyžaduje chatrný stav domu. Ze všech těchto okolností jest jasno, že zbourání domu žalované strany v souzeném případě bylo věcí ryze veřejnoprávní, věcí správních úřadů a jde jen o to, kdo má vysloviti povinnost stavebníka (stavbuvedoucího) k náhradě útrat zbouráním povstalých. V tom ohledu ustanovuje § 129 odst. (6) zmíněného zákona, že »okresnímu úřadu jest vyhraženo rozhodnutí o výši útrat zbouráním stavby zaviněných«. Odvolací soud jest toho mínění, že tímto ustanovením jest zmíněná otázka řešena v tom smyslu, že jest věci okresního úřadu, by ustanovil nejen výši výloh, nýbrž vyslovil i povinnost určité osoby k náhradě těchto útrat a zařídil jejich vydobytí. Postup tento odpovídá také úplně stavu věci, poněvadž jde v takovém případě v celkosti o věc ryze veřejnoprávní a správní a nelze odůvodniti, proč by měl okresní úřad nařídit zbourání domu, snad ještě ustanoviti výši dotyčných útrat, kdežto rozhodnutí o povinnosti stavebníka nebo stavbuvedoucího k placení těchto útrat by mělo býti vyhraženo soudu. Ani to, že mezi tím obec N. zapravila dotyčné výlohy, nemůže míti v zápětí, že se tím stala povinnost k náhradě výloh soukromoprávní závaznosti podle § 1042 obč. zák., poněvadž obec jen jako orgán veřejné správy peníze prozatím vynaložila, a že okresní úřad v Z. žalující obec za správního řízení poučil v tom smyslu, že obec náhradu těchto výloh musí zažalovati u soudu, nevylučuje správnost stanoviska odvolacího soudu, ježto toto poučení, dané jen žalující obci, nemá význam usnesení o řešení otázky přípustnosti pořadu práva, to tím méně, ano poučení nebylo ani doručeno žalované straně. Podle názoru odvolacího soudu může tedy jen okresní úřad v Z. útraty zbourání zjistiti a zařídit jejich vybrání od žalované strany, pořad práva pak v tomto ohledu jest vyloučen.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

O přípustnosti pořadu práva rozhoduje jen povaha uplatňovaného práva nebo nároku, zda je to právo soukromé, či veřejné (srov. sb. n. s. čís. 1865, 8049), a povahu uplatňovaného práva jest podle § 41 druhý odstavec j. n. posuzovati na základě žalobcových údajů (sb. n. s. čís. 7755, 8217). Žalobkyně přednesla, že učinila za žalovanou stranu náklad, který žalovaná podle zákona byla by měla učiniti sama, a odvozuje tedy žalobní nárok z předpisu § 1042 obč. zák., na nějž v žalobě ostatně i výslovně poukazuje. Jde tudíž o nárok opřený o ustanovení občanského zákoníka, tedy o nárok soukromého práva. Na tom nic nemění okolnost, zda zákonná povinnost k nákladu má snad ráz veřejného práva, a nesejde ani na tom, proč náklad za druhého byl učiněn (sb. n. s. 110, 431, 2305, 3892 a j.). Důvodnému rekursu bylo proto vyhověno a rozhodnuto, jak výše uvedeno, při čemž se podotýká, že stanoví-li § 129 čís. 6 zákona ze dne 16. června 1914, čís. 44 zem. zák. pro Moravu, že okresnímu úřadu jest vyhrazeno, rozhodovati o výši útrat zaviněných zbouráním stavby, jest mu vyhrazeno právě jen toto rozhodování a nikoliv i rozhodování o tom, zda nárok obce odvozovaný z ustanovení § 1042 obč. zák. jest důvodem po právu.

Čís. 11450.

Přípustnost zajišťovací exekuce (§§ 370 a násl. ex. ř.) není vyloučena tím, že jde o pohledávku alternativní, uvedl-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu, že si přeje splnění v penězích.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, R II 53/32.)

Na základě srovnalých rozsudků nižších soudů, jimiž bylo vyhověno žalobě, by žalovaný byl uznán povinným vydati žalobci 15 beden sádla nebo zaplatiti mu 4.994 Kč, navrhl žalobce povolení zajišťovací exekuce. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Nejde o pohledávku peněžitou, k jejímuž zajištění byla by přípustna zajišťovací exekuce podle § 371 čís. 1 ex. ř., nýbrž o plnění alternativní. Podle § 12 ex. ř. příslušela by vymáhající straně volba teprve při exekuci uhražovací, takže tohoto předpisu na tento případ nelze užíti. Jest proto podle §§ 370 a násl. ex. ř. exekuce zajišťovací v souzeném případě nepřípustná.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Jest správným rekurentův názor, že se ustanovení § 12 ex. ř., jsouc zařazeno mezi všeobecná ustanovení prvního dílu exekučního řádu, vztahuje i na exekuci uhražovací, i na exekuci zajišťovací. Doslov prvního odstavce § 12, »by vydobyto bylo některého z těchto plnění« (Exeku-

tion zur Bewirkung (nikoli Hereinbringung) einer dieser Leistungen), nevylučuje přípustnost zajišťovací exekuce a nevadí tomu ani to, že jde o pohledávku alternativní. Vymáhající věřitel uvedl v exekučním návrhu, že si přeje splnění v penězích a jest tudíž s hlediska řádu exekučního podkladem exekuce pohledávka ryze peněžní po rozumu § 371 čís. 1 ex. ř. Názor rekursního soudu, že ustanovení § 12 ex. ř., poskytující vymáhajícímu věřiteli právo volby teprve při exekuci uhražovací, na tento případ nelze použíti, není správný.

Čís. 11451.

Pojišťovací smlouva.

Předpis § 61 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., nebyl dosud uveden v platnost.

Zda důvody použité pro odepření uznání nároků pojistníka jsou důvodné, posuzuje soud. Uznání nároků pojistníka nebylo odepřeno bezdůvodně, stalo-li se tak proto, že byl pojišťovatel odchylného mínění o rozsahu své povinnosti.

Pojištěním proti povinnému ručení »pro poškození nebo zničení věcí třetí osoby«, nejsou kryty jen škody přímo na věci způsobené, nýbrž i další škody s tím spojené.

Ustanovením pojišťovacích podmínek, že poškozením věcí jest jen jejich ztráta nebo nastavší nedostupnost, byl blíže vyložen jen pojem »poškození« věcí krytého pojištěním, nebylo však nic změněno na rozsahu nároku a případné náhrady.

Třebaže z pojištění (proti povinnému ručení) byly výslovně vyloučeny škody způsobené ohněm, výbuchem a teplotou, ručí pojišťovatel po případě i za škodu způsobenou přerušením vedení proudu o vysokém napětí a důsledkem toho nastavším krátkým spojením.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv II 146/31.)

Žalující firma byla pojištěna u žalované pojišťovny proti povinnému ručení. Provádějíc kanalisační práce u firmy S., poškodila žalující firma kabel, čímž nastalo přerušení proudu a firma S. byla následkem toho nucena zastaviti provoz. Ve sporu žalující firmy proti firmě S. uplatnila tato firma započtením náhradní nárok pro porušení kabelu, načež žalující firma oznámila poškození kabelu pojišťovně, jež však dopisem ze dne 6. prosince 1929 odepřela chrániti žalobkyni, ježto prý škodný případ není kryt pojištěním o povinném ručení. Žalující firma dopisem ze dne 4. dubna 1930 vypověděla pojištění, žalovaná pojišťovna však nevzala výpověď na vědomí. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalované pojišťovně, by bylo zjištěno, že 1. žalovaná pojišťovna jest povinna poskytnouti žalující straně ochranu ve škodném případě firmy S., 2. škodný případ fy S. jest kryt odpovědnostním pojištěním poj. č. 221668, 3. výpověď pojistky o odpovědnostním ručení č. 221668 jest po právu, 4. smlouva o odpovědnostním pojištění poj. č. 221668 se skončila dnem 4. dubna 1930. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Stěžejní otázkou je, co jest věcnou škodou a pokud škoda spadá pod odpovědnostní pojištění konkretní pojišťovací smlouvy. Rozhodujícími jsou pro zodpovědění této otázky ustanovení pojišťovací smlouvy, shrnutá v pojišťovacích podmínkách všeobecných i zvláštních; neboť podmínky ty podle vůle smluvních stran upravují vzájemná práva a závazky i jich rozsah. Podle § 1 odst. 2 všeob. poj. podmínek platí, bylo-li to zvláště dojednáno, pojištění odpovědnostní (za použití jinakých ustanovení odst. 1) také pro nároky z poškození nebo ze zničení věci osoby třetí (věcná škoda). V § 6 týchž podmínek se výslovně stanoví, že, bylo-i podle dohody pojištění rozšířeno na věcnou škodu, platí mimo ustanovení dříve uvedených ještě tato ustanovení: Za věcné poškození jest považovati jen poškození nebo zničení hmotných věcí (körperlicher Sachen) s výjimkou věcí zvláště uvedených, při čemž ztráta nebo zmizení věcí není pojištěním kryto. V odst. 2 téhož § všeob. podmínek výslovně stanoveno, že se pojištění nevztahuje na nároky z poškození věcí, které vzešlo určitým tam uvedeným způsobem, jako ohněm, explosí atd. Ustanovení tato vytyčují tudíž jasně a přesně, které věcné škody jsou odpovědnostním pojištěním kryty, totiž jen škody, vzniklé poškozením nebo zničením hmotných věcí. Jen v těchto mezích jest pojištěný oprávněn požadovati ochranu nebo krytí na pojišťovně a jen potud sahá pojišťovací závazek pojišťovatelův. Vývody žalující strany, která se snaží proti doslovu a smyslu pojišťovacích podmínek rozšířiti závazky pojišťovny na další škody (Folgeschaden), vzešlé následkem poškození hmotné věci, nejsou v souhlasu ani se všeobecnými ani se zvláštními podmínkami pojišťovacími konkretního případu. Z podmínek těch nelze nijak usuzovati, že žalovaná pojišťovna smluvně převzala závazek, že bude krýti pokud se týče poskytovati žalobkyni ochranu co do oné škody, jestliže poškozením věci osoby třetí vzešla další škoda, spočívající nikoli jen v poškození nebo ve zničení hmotné věci, nýbrž v jinaké újmě majetkové nyní v poškození, které vzešlo z podvázání provozu továrny. Ustanovení § 1 všeob. poj. podmínek jest blíže vysvětleno a zúženo co do ručení za věcné škody ustanovením § 6 týchž podmínek, a proto nelze s poukazem na § 1 podmínek vykládati rozsah ručení za věcnou škodu tak, jak činí žalobkyně, dospívajíc k závěru, že ano nastalo poškození hmotné věci, které jest kryto pojištěním, i následek škodné události (újma na výdělku) jest spolupojištěn. Tak dalekosáhlého ručení pojišťovna podle poj. podmínek za poškození věci nepřevzala a právem proto odmítla ochranu a krytí nároků, které nespadají do jejího odpovědnostního ručení. Tím se jeví žalobní žádání, pokud jest uvedeno pod 1. a 2. žaloby neodůvodněné. Žaloba však nemohla obstáti ani, pokud jde o další body žalobního žádání. Žalující strana se domáhá výroku, že jest její výpověď pojišťovací smlouvy po právu, a že smlouva uhasla dne 4. dubna 1930. Podle § 18 všeob. poj. podmínek jest ovšem pojištěný oprávněn do měsíce po zamítnutí nároku vypověděti pojišťovací smlouvu bez výpovědní lhůty, když pojišťovna zcela nebo z části odepřela uznání

odůvodněného nároku na své plnění bez závažných důvodů. Mínění žalující strany, že výpověď dala včas dne 4. dubna 1930, ač se zamítnutí nároku pojišťovnou stalo již dopisem ze dne 6. prosince 1929, protože prý konečné zamítnutí nároku bylo vysloveno teprve dopisem ze dne 12. března 1930, jakož i její další vývody po této stránce nemají opory v ustanovení pojišťovacích podmínek, jež jasně stanoví, do jaké lhůty a za kterých podmínek lze zrušiti pojišťovací smlouvu s okamžitou platností výpovědi. Výpověď byla dána jednak opožděně po vypršení jednoměsíční lhůty od zamítnutí nároku, jež se stalo dopisem ze 6. prosince 1929 — dodatečné jednání o uznání nároku jest nerozhodné — jednak tu není ani ostatních podmínek smluvního ustanovení, zejména odepření uznání odůvodněného nároku žalobkyně. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně potud, že zjistil, že škodný případ firmy S. jest kryt odpovědnostním pojištěním podle pojistky čís. 221668, jinak odvolání žalobkyně nevyhověl. Důvody: Pro předmět a rozsah pojištění jest rozhodným jen § 1 odst. 1 případně odst. 2 všeobecných podmínek, nikoli i § 6. Aplikuje-li se předpis odst. 1 plně na pojištění věcných škod (odst. 2), zní odst. 1 takto: »Die Gesellschaft verpflichtet sich, den Versicherungsnehmer schadlos zu halten, wenn an ihn in seiner vertragsmässig bezeichneten Eigenschaft wegen Beschädigung oder Vernichtung von Sachen eines Dritten auf Grund der zur Zeit des Vertragsabschlusses geltenden inländischen gesetztlichen Bestimmungen Ansprüche gestellt werden (Sachschäden).« To znamená: Činí-li kdokoli proti pojištěnému podnikateli jako takovému nároky na náhradu škody na základě platných zákonných předpisů (o náhradě škody), jichž skutkovým základem je poškození věci (movité), má pojišťovna pojištěného odškodniti, ukáže-li se, že jest nárok podle platných předpisů o náhradě škody po právu. Při tom nestanoví § 6 pojem »Sachschäden«, nýbrž pojem »Sachbeschädigung« jako podmínky nároku a praví, že o poškození věci lze ve smyslu smlouvy mluviti jen tehdy, jde-li o poškození věci movité, je-li tedy základem nároku poškození věci movité, aniž se ovšem blíže vymezuje rozsah nároků a případné náhrady, pro který platí zákonné předpisy: ohledně movitých věcí jsou to § 1294 a násl. obč. zák. Jen tyto předpisy budou směrodatné pro to, v jakém rozsahu smí býti uznán nárok na náhradu škody. A o tom ovšem nelze pochybovati, že rozsah této povinnosti ve smyslu §§ 1323, 1324, 1331 a 1332 obč. zák. bude se říditi podle poměrů případu a že nemusí býti omezen jen na opravu poškozené věci nebo na obecnou hodnotu zničeného předmětu, nýbrž že po případě může zahrnovati ještě i další škodu z takového poškození věci nezbytně vyplývající, která ovšem ve smyslu pojistky je také zahrnuta pod pojem Sachschaden. V podmínkách jest k tomuto pojmu jediný protiklad, Personenschaden, kteráž škoda ovšem zase nemusí býti jenom v porušení tělesné integrity, nýbrž může v sobě zahrnovati i jiné škody, jak tomu je i u škod vyplývajících z poškození věci. Lze tu poukázati k citaci § 1328, po případě §§ 1325 a 1327 obč. zák. v zákonech o ručení drah a o ručení automobilním, které ovšem, nepřihlížejíce ke stupni zavinění, rozsah nároků na náhradu škody podstatně súžují, nevylučujíce ovšem nárok na dále sahající náhradu, lze-li v konkretním případě tvrditi a dokázati hrubší stupeň zavinění nebo

přímo zlý úmysl. Neprávem tedy po názoru odvolacího soudu staví se proti sobě pojmy Sachschäden a Folgeschäden. V souzeném případě jest pak nesporné, že se firma S. domáhá na žalobkyni náhrady škody a že zakládá tento svůj nárok na poškození pro pojištěného (cizí) věci, to jest kabelu, což se po skutkové straně přiznává. Kabel jako elektrické vedení patří podle zvláštních podmínek mezi ony věci, za jichž poškození se ručí, uplatňovaná škoda nevznikla ani požárem ani explosí, které ostatně samy byly následkem poškození, nýbrž zastavením továrního provozu, takže tu výjimky podle § 6 podmínek vůbec není. Jest zatím nerozhodné, komu kabel náleží, protože podle povahy případu může míti oprávněný nárok na náhradu škody z poškození věci i jiná osoba, než právě vlastník poškozeného předmětu. A jest také zatím nerozhodné, zda nárok, který si firma S. jako poškozená osoba činí, jí opravdu přísluší, stačí, že ho proti pojištěné žalobkyni uplatňuje, dovolávajíc se poškození kabelu jako důvodu skutkového a právních předpisů jako důvodu právního. Je tu tedy případ, který podle názoru odvolacího soudu spadá pod pojištění a žalovaná pojišťovna nebude moci odpírati žalobkyni odškodnění, bude-li tato proti firmě S. odsouzena k náhradě škody. V této příčině bylo tedy odvolání žalobkyně vyhověti.

Nemohl jí však býti přiznán úspěch i v jiných směrech. Jest nesporno, že žalobkyně pojišťovně ohlásila spor, když jí firma S. jako vzájemnou pohledávku namítala nárok na náhradu škody z poškození kabelu. Platí tu o této firmě staré »reus excipiendo fit actor« a má se věc právě tak, jako kdyby byla žalobkyně o náhradu škody žalována; pokud soud první stolice tuto otázku řeší jinak, nemůže s ním odvolací soud souhlasiti. Nicméně však odvolatelce nebylo lze v tomto směru vyhověti; ohlásivši pojišťovně spor, učinila žalobkyně svou povinnost a pojišťovně zůstalo na vůli, by z toho učinila důsledky a sporu se súčastnila; neučinila-li tak, nebude moci činiti výtky žalobkyni a nebude jí moci odepříti náhradu příslušných útrat sporu, podlehne-li žalobkyně co do onoho započtením uplatňovaného nároku (§ 21 c. ř. s.). Mluví-li se v odst. 3 § 1 o povinnosti pojišťovny k obraně proti nespravedlivým, neoprávněným nárokům, nejde tu o závazek, který by za daných okolností mohl býti předmětem určovacího žádání (§ 228 c. ř. s.), nasvědčuje to však správnosti názoru shora vysloveného, že ani v pochybných případech nelze předem říci, že případ nespadá pod pojišťovací smlouvu, protože nárok poškozeného jest pochybný nebo v zákoně neodůvodněný. To jest právě prokázati teprve sporem. Zbývá ještě otázka výpovědi pojišťovací smlouvy. Ani tu nebylo žalobkyni vyhověno, hledíc k ustanovení § 18 podmínek, podle něhož smí dojíti k výpovědi na straně pojištěného jen, nechce-li mu pojišťovna uznati oprávněný nárok bez důležitých důvodů. Podle skutkového děje, jak jest celkem nesporný, nestalo se odepření žalované bezdůvodně, nýbrž proto, že pojišťovna o rozsahu své povinnosti byla odchylného mínění. Jak je vidět z obou rozsudků navzájem se lišících, jde o výklad sporných otázek. Odepřela-li žalovaná za těchto okolností uznati nárok žalobkyně, nelze o ní říci, že tak učinila bez vážných důvodů. Proto nebylo lze přiznati žalobkyni

právo na výpověď smlouvy, třebaže bylo uznáno, že škodný případ spadá pod pojišťovací smlouvu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

K dovolání žalobkyně: Podle § 18 čís. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek jest po dostavení se pojistné příhody pojistník, odepře-li společnost uznání odůvodněného nároku na plnění zcela nebo z části bez důležitých důvodů, do jednoho měsíce po odepření oprávněn vypovědět smlouvu bez výpovědní lhůty. Toto ustanovení jest jasné a bylo odvolacím soudem vyloženo správně. K příslušným dovolacím vývodům se podotýká, že podle § 18 čís. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek odepření neodůvodněného nároku vůbec nepřichází v úvahu, a že § 61 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. dosud nebyl uveden v platnost, takže nepřiléhá ani poukaz na § 72 tohoto zákona, podle něhož jsou předpisy § 61 vížícími ve prospěch pojistníka. Zda důvody použité pro odepření uznání nároků jsou důvodné čili nic, neposuzuje společnost, nýbrž soud. Odvolací soud tak učinil správně a odkazuje se proto v této příčině na důvody napadeného rozsudku. Tvrdí-li dovolání, že by při tomto výkladu mohla společnost odpírati uznání nároku vždy a bez risika, zapomíná právě na případy, kde důvody pro odepření nebyly uznány soudem za důležité.

Nedůvodné jest i dovolání žalované strany. Odvolací soud vykládá všeobecné pojišťovací podmínky, dospívaje k závěru, že pojištěním nejsou kryty jen škody přímo na věci způsobené (zde škoda způsobená na samém kabelu jeho proražením), nýbrž i další škody s tím spojené (zde zastavení podniku firmy S.). Stanoví-li § 6 čís. 1 všeobecných pojišťovacích podmínek, že, bylo-li pojištění rozšířeno na škody věcné (Sachschaden), jest poškozením věci jen poškození nebo zničení věcí hmotných, nikoliv i jejich ztráta nebo nastavší nedostupnost, byl tím blíže vyložen jen pojem »poškození věci krytého pojištěním«, ale nebylo tím nic změněno na rozsahu nároku a případné náhrady, jež jest posuzovati podle § 1 čís. 1 a 2 všeobecných pojišťovacích podmínek a příslušných ustanovení obecného občanského zákoníka, jak správně vyložil již odvolací soud. Jsou tedy pojištěním kryty i tak zvané následné škody (Folgeschäden), pokud jsou s poškozením věci spojeny, ovšem jen, pokud jde o skutečnou škodu (damnum emergens) na rozdíl od ušlého zisku (lucrum cessans), která arci může záležeti i v tom, že postižený musel zanechati výdělečné činnosti (srovnej rozhodnutí čís. 7820 sb. n. s.). Chtěla-li pojišťovna ručiti jen za tak zvané přímé škody, měla to ve svých podmínkách jasně vyjádřiti; neučinila-li tak, jde to podle § 915 obč. zák. na její vrub a nemůže tím býti postižena pojistnice, jež na vypracování podmínek neměla účasti. Totéž platí, pokud se dovolání opírá o ustanovení § 6 čís. 2 písm. a) všeobecných pojišťovacích podmínek, neboť jest sice pravda, že podle tohoto ustanovení

jsou z pojištění výslovně vyloučeny určité zdroje nebezpečí, mezi nimi i oheň, výbuch a teplota, při čemž ohledně teploty jest otázkou (§ 915 obč. zák.), zda není míněna jen teplota atmosferní. Ale škoda nebyla v souzeném případě způsobena přímo ohněm nebo výbuchem, pokud se týče teplotou, nýbrž přerušením vedení proudu o vysokém napětí a důsledkem toho nastavším krátkým spojením, které jako zvláštní zdroj nebezpečí nebylo vyloučeno z pojištění, ačkoliv podle zkušeností taková nebezpečí sebou přináší. Za tohoto stavu věci bylo na žalované pojišťovně, najmě ano pojištění bylo rozšířeno na poškození elektrických vedení, by z pojištění zvlášť vyloučila i krátké spojení, pokud se týče oheň a výbuch jím způsobený, a nevzbuzovala v pojistnici domnění, že ustanovení § 6 čís. 2 písm. a) všeobecných pojišťovacích podmínek neplatí v případě poškození elektrického vedení, pokud se týče elektrického kabelu.

Čís. 11452.

Přípustnost pořadu práva pro nárok obce na zaplacení proti tomu, kdo se smlouvou zavázal přispěti na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní pobočni ústředny v obci.

Veřejnoprávní jest smlouva, jíž se mezi smluvníky zakládá, změňuje nebo ruší poměr veřejného práva.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R I 1040/31.)

Žalující obec domáhala se na žalovaném zaplacení 500 Kč, jimiž se prý žalovaný zavázal přispěti žalující obci na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní pobočné ústředny v obci. K námitce nepřípustnosti pořadu práva soud prvé stolice žalobu odmítl, maje za to, že nárok žalující obce spočívá na § 26 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva, ježto zřízení telefonní ústředny není zařízením ve smyslu § 26 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žaloba se opírá o smlouvu, podle níž se prý žalovaný zavázal žalující obci přispěti částkou, o niž jest žalováno, na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní pobočni ústředny v obci. Zodpovědění otázky, zda jest pro tento nárok přípustný pořad práva, závisí na tom, zda smlouva, o kterou se žalobce opírá, jest smlouvou soukromoprávní, či veřejnoprávní, neboť, kdyby šlo o smlouvu veřejnoprávní, byl by pořad práva ovšem vyloučen. Veřejnoprávní jest smlouva,

kterou se mezi stranami smluvními zakládá, změňuje nebo ruší poměr veřejného práva. Za ni však smlouvu v žalobě líčenou považovati nelze. Účelem jejím bylo získati požadovaný stavební příspěvek na zřízení řečené ústředny. K takovému příspěvku nejsou ani obec ani jednotlivci po zákonu povinni, a závazek k němu jest závazkem dobrovolným a může býti založen jen soukromoprávním jednáním. Smlouva o rozdělení jeho mezi obec a telefonní interesenty nedotýká se tedy poměru veřejného, jest smlouvou soukromoprávní a spor náleží tudíž rozhodovati soudům (§ 1 j. n.).

Čís. 11453.

Výchovné podle platového zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n. není určeno za příjem dítěte, jehož by se mu za všech okolností musilo dostati nezkráceně. Při výměře výživného nemanželského dítěte nelze postupovati tak, že se vyloučí z otcova platu celé výchovné a vedle toho pak se stanoví výživné přiměřené zbývajícímu platu, nýbrž jest vycházeti z úhrnného otcova platu.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R I 1091/31.)

Poručenský soud nevyhověl návrhu poručníka, by bylo zvýšeno výživné měsíčních 120 Kč, jež dosud platil na dítě nemanželský otec, státní zaměstnanec. Rekursní soud zvýšil výživné na 180 Kč měsíčně, vyloučiv z platu nemanželského otce celé výchovné 100 Kč a určiv vedle toho 80 Kč jako výživné přiměřené zbývajícímu platu 875 Kč.

Nejvyšší soud stanovil výživné na 150 Kč měsíčně.

Důvody:

Výživné nemanželského dítěte má býti stanoveno přiměřeně ke jmění, po případě k výdělkovým poměrům nemanželského otce (§ 166 obč. zák.). Příjmem rekurentovým jsou celé jeho služební požitky včetně výchovného, neboť i toto jest částí otcova platu (§ 26 zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n.) a určeno jest k tomu, by otci bylo ulehčeno splniti vyživovací povinnost, a není určeno jako příjem dítěte, kterého by se mu za všech okolností musilo dostati nezkráceně. Vyplývá to z ustanovení § 144 (4) řečeného zákona, podle něhož výchovné náleží otci v plné zákonné výměře jen tehdy, přispívá-li na výživu dítěte aspoň částkou zákonné výměry, jinak však činí jen tolik, čím otec na dítě skutečně přispívá. Proto nelze při výměře výživného postupovati tak, jak učinil rekursní soud, vyloučiv z rekurentova platu celé výchovné 100 Kč a určiv vedle toho výživné přiměřené zbývajícímu platu. Vychází-li se z úhrnného měsíčního platu rekurentova 875 Kč a přihlíží-li se i k potřebám dítěte i potřebám rekurentovým a jeho manželky, jíž jest rovněž po zákonu výživou povinen, považuje nejvyšší soud za přiměřené výživné 150 Kč měsíčně.

Čís. 11454.

»Osobami, které jsou pod zvláštní ochranou zákona« ve smyslu § 45 zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., jest rozuměti osoby, uvedené v §§ 21, 22 a 269 a následujících občanského zákona.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R I 33/32.)

Ve věci vydání nájemného složeného k soudu nájemníky pro Annu D-ovou nebo Marii B-ovou, mezi nimiž bylo sporné vlastnictví k domu, předložil prvý soud podle § 45 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. nejvyššímu soudu usnesení rekursního soudu.

Nejvyšší soud vrátil spisy okresnímu soudu, ježto nejde o případ, ve kterém nejvyšší soud jest podle § 45 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. povolán rozhodovati, neboť ani nájemníci složivší činži do soudního uschování ani osoby, pro něž se složení stalo, nejsou osobami, které jsou pod zvláštní ochranou zákona; není jí však ani stát, který patrně má soud na mysli. Osobami pod zvláštní ochranou zákona rozuměti jest osoby uvedené v §§ 21, 22 a 269 a následujících obecného občanského zákona.

Čís. 11455.

Nelze mluviti o »nezákonnosti« ve smyslu § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného, kde zákon nemá přesné ustanovení, nýbrž vytyčuje jen určité zásady a směrnice, přenechávaje jinak volnému soudcovskému uvážení, jaké opatření pokládá za účelné.

Vůdčí zásadou při řešení otázky, u koho mají býti manželské děti vychovávány, jest jen jejich zájem a prospěch, i tělesný i mravní, ať jsou na živu oba rodiče, nebo jen jeden z nich.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R I 37/32.)

Soud prvé stolice ponechal nedospělé manželské děti ve výživě a výchově mateřské báby dětí. Rekursní soud k rekursu manželského otce napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl otcovu dovolacímu rekursu.

Důvody:

Proti rozhodnutí rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení prvního soudu, jest podle druhého odstavce § 46 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. přípustný dovolací rekurs jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo pro zmatečnost. Zřejmý rozpor

se spisy dovolací rekurs ani nedoličuje. Nezákonnost vidí stěžovatel v tom, že mu nižší soudy jako manželskému otci za trvání moci otcovské odpírají nezletilé jeho děti, ponechávajíce je ve výživě a výchově u mateřské báby. Tohoto rekursního důvodu tu však není. Vůdčí zásadou při řešení otázky, u koho mají býti manželské děti vychovávány, jest jen jejich zájem a prospěch, i tělesný i mravní, ať jsou na živu oba rodiče, nebo jen jeden z nich. Tato zásada vyplývá zejména z §§ 142 a 178 obč. zák. Není však předpisu, který by dával manželskému otci bezvýhradné právo na vydání a výchovu dětí, jak míní stěžovatel. Platí to v souzeném případě tím spíše, an otec, nemaje vlastní domácnost, chce dáti děti do výchovy svým rodičům, takže tu jde jen o posuzování poměrů jednak u mateřské báby, kde děti dosud byly a jsou, jednak u otcovských rodičů, kam by měly přijíti. Stěžovatel marně poukazuje na předpisy §§ 143 a 145 obč. zák. Poslední z nich se sem vůbec nehodí a z prvního předpisu nelze bezvýhradné právo otcovo na děti vyvoditi. Práva otcova, plynoucí jinak z moci otcovské, nejsou tímto opatřením dotčena. Bylo již řečeno, že rozhoduje jen zájem dětí. Nelze mluviti o »nezákonnosti«, kde zákon nemá přesného ustanovení, nýbrž vytyčuje jen určité zásady a směrnice, přenechávaje jinak volnému soudcovskému uvážení, jaké opatření — hledíc ke zjištěným skutečnostem a k vyšetřeným poměrům — pokládá za účelné, by prospěch a blaho dětí neutrpěly újmy. Tuto soudcovskou úvahu nemůže nejvyšší soud při souhlasných rozhodnutích nižších soudů přezkoumávati, protože nejde o nezákonnost, nýbrž mohlo by jíti nanejvýše jen o nesprávné právní posouzení neb o nevhodné opatření, kteréž jsou sice důvody řádného dovolacího rekursu podle §§ 42 a 46 (1) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., ale nikoli mimořádného dovolacího rekursu podle § 46 (2) cit. zák.

Čís. 11456.

Vede-li se exekuce na dlužníkův nárok na povinný díl, musí býti v návrhu (§ 54 čís. 3 ex. ř.) uvedeno, že jest tu nepominutelný dědic, který má nárok na povinný díl, ježto ho zůstavitel neobmyslil v poslední vůli tímto dílem vůbec aneb ho obmyslil jen nedostatečně. Tomuto požadavku nevyhovuje exekuční návrh, v němž jest uvedeno, že zůstavitel zemřel bez zanechání poslední vůle.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R I 47/32.)

Vymáhající věřitel navrhl k vydobytí peněžité pohledávky povolení exekuce zabavením dědického nároku ze zákona příslušejícího dlužníku jako synu zůstavitele, jakož i nároku dlužníka na povinný díl příslušející mu jako nepominutelnému dědici zůstavitele. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 448 obč. zák. může sice býti zástavou každá věc, která jest předmětem obchodu, a jest proto i dědický podíl řaditi k »věcem« toho druhu, poněvadž může býti prodán (§§ 1278, 1065 obč. zák.), avšak nabytí zástavního práva k dědickému podílu překáží zvláštní předpis

§ 822 obč. zák. v novém doslovu, který převzal zásadu dvorského dekretu ze dne 3. června 1846, čs. 968 sb. z. s. a dopouští před odevzdáním pozůstalosti jen zabavení jednotlivých součástek pozůstalosti, tedy jednotlivých určitých věcí do pozůstalosti náležejících, které byly pozůstalostním soudem ponechány dědici k volnému nakládání. Jest proto exekuce směřující k nabytí zástavního práva na dědický podíl podle zákona nepřípustná (srov. sb. n. s. čís. 4923 a 9451). Totéž platí o exekuci zabavením dědického nároku, t. j. nároku na vydání dědického podílu, neboť tento nárok není zvláštním samostatným právem, nýbrž podstatnou součástkou dědického práva dědicova, výronem tohoto práva. Této překážky by tu nebylo, pokud by šlo o zabavení dědicova nároku na povinný díl, neboť nárok nepominutelného dědice na povinný podíl není nárokem dědickým, nýbrž nárokem obligačním, nárokem věřitele pozůstalosti na vydání peněžité hodnoty určité kvoty pozůstalosti, tedy pohledávkou, a měly by tu místa předpisy exekučního řádu o zabavení pohledávek (srov. Mayr: Lehrbuch II. sv. § 566 str. 302/34 a Ehrenzweig, System 1924 II. sv. § 528 str. 542, sb. n. s. čís. 9266 a 10552). Avšak v souzeném případě zabavení dlužníkova nároku na povinný podíl nemůže míti místo. Neboť podle ustanovení §§ 762 a 764 obč. zák. jsou nepominutelnými dědici osoby, na které zůstavitel v posledním pořízení dědickým dílem nepamatoval. Pojem nepominutelného dědice vyžaduje tedy jako základní předpoklad, by tu byla platná poslední vůle zůstavitelova. Není-li jí, nastává posloupnost ze zákona a není tu nepominutelných dědiců. Dlužník vystupuje tu proto vzhledem k intestátní posloupnosti jako dědic ze zákona, domáhající se určitého dílu pozůstalosti, nikoliv jako pouhý věřitel pozůstalosti domáhající se vydání určitého zlomku odhadní hodnoty pozůstalosti. Dědic nepominutelný stává se dědicem jen tehdy, byl-li mu povinný díl zůstaven výslovně jako podíl dědický (§ 774 obč. zák.) nebo byl-li omylem v poslední vůli opomenut (§§ 777 a 778 obč. zák.); ve všech ostatních případech může nepominutelný dědic vznésti jen nárok, by mu byla soudem na penězích vyměřena hodnota jeho povinného podílu. Nárok na poměrnou část jednotlivých věcí movitých i nemovitých do pozůstalosti náležejících však činiti nemůže (dvorský dekret ze dne 31. ledna 1844, čís. 781 sb. z. s.) a není tudíž universálním následovníkem aniž dědicem. V souzeném případě podle obsahu exekučního návrhu, který pro posouzení přípustnosti žádané exekuce jest jedině směrodatným, zemřel zůstavitel, dlužníkův otec, bez zanechání posledního pořízení. Má tu proto místo posloupnost ze zákona a nemůže proto dlužník vystupovati v roli nepominutelného dědice. Ježto ani zabavení dlužníkova nároku dědického jako takového, ani zabavení jednotlivých součástek pozůstalostních nebylo žádáno, bylo stížnostem přiznati úspěch a napadené povolující usnesení i s jeho dodatkem změniti v ten smysl, že se návrh vymáhající strany na povolení žádané exekuce zabavením dlužníkova nároku dědického ze zákona a současně i jeho nároku jako dědice nepominutelného na povinný díl zamítá.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není oprávněn. Stěžovatelka má ovšem pravdu, že při povolení exekuce nelze, jak nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí čís. 9201 sb. n. s., rozvinouti a rozhodovati otázku pravosti zabavené pohledávky, avšak podle téhož rozhodnutí musí býti zabavená pohledávka udána v návrhu podle všech podstatných znaků (§ 54 čís. 3 ex. ř.). Vede-li se tudíž exekuce na dlužníkův nárok na povinný díl, což jest ovšem přípustné (rozhodnutí čís. 10552 sb. n. s.), musí býti v návrhu, má-li býti vyhověno předpisu § 54 čís. 3 ex. ř., uvedeno, že jest tu nepominutelný dědic, který má nárok na povinný díl, ježto ho zůstavitel neobmyslil v poslední vůli tímto dílem vůbec aneb obmyslil ho jen nedostatečně, neboť jen v tom případě vzniká nepominutelnému dědici nárok na povinný díl. Tomuto požadavku nevyhovuje však exekuční návrh vymáhající věřitelky, v němž jest naopak uvedeno, že zůstavitel zemřel bez zanechání posledního pořízení. Nelze proto tvrditi, že rekursní soud posoudil věc nesprávně, zamítnuv za toho stavu věci návrh vymáhající věřitelky. Rozhodnutí čís. 10552 sb. n. s. dovolává se stěžovatelka neprávem ve svůj prospěch, neboť v případě tom bylo v exekučním návrhu uvedeno, že povinnému přísluší jako nepominutelnému dědici po zůstavitelce, zemřelé se zanecháním poslední vůle, nárok na povinný díl.

Čís. 11457.

Bylo-li o vklad vlastnictví pro nabyvatele nemovitosti zažádáno teprve po povolení exekuce na nemovitost proti jejímu dřívějšímu vlastníku, nemůže nabyvatel nemovitosti uplatňovati nepřípustnost této exekuce podle § 37 ex. ř.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, Rv I 336/31.)

Žalobě Antonína M-a proti Františce M-ové, by exekuce vedená Františkou M-ovou proti Františku M-ovi k vydobytí peněžité pohledávky vnucenou správou polovice nemovitosti připsané knihovně žalobci Antonínu M-ovi byla prohlášena nepřípustnou, oba nižší soudy vyhověly.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Nižší soudy celkem souhlasně věc po právní stránce posoudily tak, že kupní smlouvou ze dne 10. května 1929 pozbyl František M. spolu-vlastnictví sporného přídělového pozemku čís. kat. 254/29, a že toto uvedenou smlouvou přešlo na Antonína M-a, takže mu přísluší právo, které výkon exekuce povolené proti Františku M-ovi vnucenou správou onoho pozemku nedopouští. První soud proto žalobě vyhověl a napadeným rozsudkem bylo rozhodnutí to potvrzeno. Oba soudy budují své právní posouzení o přechodu práva vlastnického k pozemku čís. kat. 254/29 na Antonína M-a na tom, že smlouva o převodu vlastnictví je platná, pokud se týče, že nabyla schválením Státním pozemkovým úřadem účinnosti k době jejího uzavření. Dovolání právem napadá toto právní posouzení s hlediska § 503 čís. 4 c. ř. s. jako pochybené. Podle § 7 záborového zákona čís. 215 z roku 1919 v doplněném doslovu § 18 a) zákona čís. 108/21 sb. z. a n. byla platnost a účinnost řečené trhové smlouvy vázána na podmínku, že Státní pozemkový úřad smlouvu schválí, a bylo splnění této smlouvy před jejím schválením nejen nedovolené, nýbrž přímo trestné (viz vedlejší rozhodnutí čís. 9718 sb. n. s.). Toto schválení se stalo ovšem 17. března 1930. Než směrodatné pro přechody práva vlastnického je ustanovení §§ 431, 438, 440 zák., tedy doba vkladu smlouvy, pokud se týče žádosti za něj. Za tento vklad zažádáno bylo podle spisů dne 25. března 1930, tedy po té, kdy žádost o výkon poznámky vnucené správy ve věci E 1856/29 povolené krajským soudem v Ch. došla knihovního soudu a kdy ve věci E 600/30 podán byl návrh u knihovního soudu, který vnucenou správu v tomto případě povolil, po povolení exekucí, jež se stalo dne 1. listopadu 1929, pokud se týče 21. března 1930. Teprve po dni 25. března 1930 nemohla býti vedena vnucená správa proti Františku M-ovi, ježto teprve tímto dnem pozbyl vlastnictví ku spornému pozemku. Exekuce povolené před 25. březnem 1930 byly povoleny právem podle knihovního stavu a nemůže žalobce uplatňovati nepřípustnost exekuce podle § 37 ex. ř. z důvodu později nabytého práva vlastnického (§§ 98 a 104 ex. ř.).

Čís. 11458.

Žaloba podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.

Proti dědici, přihlásivšímu se k pozůstalosti bezvyminečně, nelze se domáhati přísežného udání jmění podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. z důvodu, že žalobce má za zůstavitelem pohledávku na náhradu škody, nýbrž lze tu žalovati dědice přímo o plnění.

Tvrdí-li žalobce, že dědic byl obohacen tím, že zůstavitel mu zpronevěřil vkladní knížku, může dědice žalovati přímo o plnění a v exekučním řízení, zahájeném na základě platného exekučního titulu, domáhati se vykonání přísahy ve smyslu § 47 ex. ř., by si zjednal podklad pro to, kde jest vkladní knížka, nemůže se však domáhati přísahy, že jest správné a úplné jeho udání o jmění zůstavitele. Okolnost, že zůstavitel ukládal zpronevěřené peníze na knížky dědiců, může snad odůvodniti nárok na náhradu škody nebo nárok z bezdůvodného obohacení, nikoliv však soukromoprávní zájem na vyšetření pozůstalého jmění. Na tom nemění nic, že snad zůstavitelovo jmění bylo s vědomím žalovaných dědiců částečně zavlečeno.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R II 427/31.)

Žalobkyně domáhala se na Františce S-ové a Kamile S-ové, by bylo uznáno právem, že žalované jsou povinny, udati jmění zesnulého Rudolfa S-a a Ervína S-a, pokud jmění to jest jim známo, a vykonati přísahu, že jejich udání jsou správná a úplná, a že jsou dále povinny, žalobkyni ze jmění Rudolfa a Ervína S-a tolik vydati, by její škoda byla úplně kryta, při čemž si žalobkyně vyhrazuje právo, plnění, jichž se domáhá, po složení přísahy o jmění, blíže poznačiti. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: První soudce zamítl žalobní žádost bez připuštění navržených důkazů, ježto a) pokud jde o první žalovanou, přihlásila se k pozůstalosti po svém manželu Rudolfu S-ovi bezpodmínečně ze zákona za dědičku a žalobkyně měla tudíž proti ní postupovati žalobou o plnění a domáhati se na ní, by jí nahradila i s úroky peníze, jež žalobkyně zesnulému Rudolfu S-ovi byla svěřila, b) pokud se druhé žalované týče, pro nesprávnost žalobního návrhu, ježto, předpokládajíc, že by skutkový přednes žalobkyně byl správný, jest žalobkyni uznati jen za oprávněnou k žádosti, by Kamila S-ová složila přísahu o tom, co jí o zatajení a o zamlčení jmění žalobkyně jest známo, nikoli však o tom, jaké jmění po Rudolfu a Ervínu S-ovi zůstalo. V souzeném případě jde o druhý případ čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., t. j. o žalobu, která nemá základ v právu občanském a teprve specielním ustanovením zákona nabyla oprávnění, směřující k tomu, by kdo o zamlčení neb o zatajení jmění má prý vědomost, rozsudkem byl přidržen k vyjevovací přísaze. Účelem této žaloby jest, buď by bylo zjištěno jmění, jež žalobkyni je sice neznámé, avšak pravděpodobně tu jest, a to podle všech jeho jednotlivých součástí neb by se zjistilo, kam se poděly tyto majetkové součástky, které nepochybně přináležely k určité majetkové podstatě. V souzeném případě přednesla žalující strana, že jí zesnulý Rudolf S. zpronevěřil peníze a byl tudíž povinen nahraditi jí škodu ze zpronevěry; že v pozůstalosti bylo udáno jen nepatrné jmění, totiž rakouská válečná půjčka, pokud se týče za ni vyměněný 3% náhradní dluhopis v ceně 1.505 Kč, že však zůstavitel zřejmě zanechal ještě jiné jmění zpronevěrami nabyté, které bylo zamlčeno, a že žalované o tom mají vědomost. Žalobkyně ani netvrdí, že v žalobě označené vkladní knížky při domovní prohlídce v trestní věci najevo vyšlé, jsou jejím vlastnictvím, že si na tyto vkladní knížky (vklady) činí vlastnické nároky, nýbrž dává jen výraz podezření, že tyto vklady Rudolfu S-ovi jen jeho trestnou činností byly umožněny, že Rudolf S., by zpronevěry zatajil a si zadržené peníze lépe zabezpečil, vkladní knížky dal vystaviti na různá jména v žalobě blíže uvedená a že tedy těmto ve vkladních knížkách jmenovaným osobám patrně nepřináleží. Uplatňuje tedy, že v pozůstalostním řízení po Rudolfu S-ovi celé jeho zanechané jmění nebylo udáno a že v pozůstalostním řízení po jeho synovi Ervínu, jeho pozůstalost byla vyřízena pro nedostatek jmění, nebyl udán správný stav, ana při domovní prohlídce byla nalezena vkladní knížka znějící na jeho jméno a byla mu pravděpodobně Rudolfem S-em odevzdána. Z toho, co dosud dolíčeno, vyplývá, že žalující straně jde o vyšetření dosud neznámého pozůstalostního jmění Rudolfa, pokud se týče Ervína S-a, nikoli o udání jejího vlastního jmění, pokud se týče určitých jeho částí, v kterémžto případě by žalující, kdyby

tvrdila, že jí tyto části zadržují, žaloba podle čl. XLII ani nepříslušela, poněvadž jest nastoupiti buď žalobu vlastnickou, neb kondikční. Nepravem zamítl tedy prvý soud žalobu z důvodu, že prý žalobní žádost je pochybena. Avšak ani zamítnutí žaloby proti prvžalované není na místě. Předem nepřihlížel prvý soud k tomu, že se žalující strana na této žalované domáhá též složení přísahy o pozůstalostním jmění Ervína S-a, jehož dědičkou Františka S-ová zřejmě není, nepřihlásivši se k této pozůstalosti. Avšak ani to, že se Františka S-ová k pozůstalosti po Rudolfu S-ovi přihlásila ze zákona bezvýjimečně, nemůže ji zprostiti povinnosti k složení vyjevovací přísahy podle čl. XLII, jsou-li jinak předpoklady této žaloby splněny. Žalobkyně mohla by Františku S-ovou žalovati pro nároky vzniklé jí proti Rudolfu S-ovi a, pakliže zaplacení nedocílila, ji donutiti k vyjevovací přísaze podle ustanovení exekučního řádu. Avšak přísežní povinnost podle čl. XLII jest širší a objemnější, ježto přísaha v exekučním řádu se týče jen jmění osobě k přísaze povinné ještě náležejícího a není se jí zpravidla zmiňovati o jmění, kteréž jí již nepatří, jež z pozůstalosti bylo zavlečeno a pod., takže by se žaloba a exekuce proti Františce S-ové minula cílem, kdyby neměla dostatečné vlastní prostředky k uspokojení žalobkyně.

Nejvyšší soud vyhověl rekursu, zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodu, pro nějž zrušil rozsudek prvého soudu, o odvolání žalobkyně dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Nelze přisvědčiti odvolacímu soudu, pokud má za to, že žaloba vyhovuje podmínkám článku XLII uv. z. k cřs. Žalobkyně se proti oběma žalovaným domáhá toho, by udaly přísežně jmění pozůstalé po zesnulých Rudolfu S-ovi a Ervínu S-ovi a vykonaly přísahu, že jejich údaje jsou správné a úplné, a to prvá žalovaná jako přihlásivší se dědička po Rudolfu S-ovi, druhá žalovaná jako zákonem sice povolaná, ale nepřihlásivší se dědička po témže zůstaviteli, obě pak jako zákonem povolané dědičky po zesnulém Ervínu S-ovi, jehož pozůstalost byla vyřízena pro nedostatek jmění. Proti prvé žalované odůvodňuje žalobkyně svůj právní zájem na přísežném udání jmění tím, že má za Rudolfem S-em určité pohledávky ve výši aspoň 13.286 Kč, které vznikly tím, že si Rudolf S. ponechal peníze žalobkyní mu k uložení ve spořitelně svěřené neb uložené již vklady bez jejího vědomí a svolení pro sebe vybral. První soud správně posoudil právní poměr mezi žalobkyní a Rudolfem S-em, na jehož místo nastoupila nyní prvá žalovaná jako dědička bezvýminečně k dědictví se přihlásivší. Jde tu o náhradu škody způsobené prý Rudolfem S-em žalobkyni porušením smlouvy nebo trestným činem, a tu ručí prvá žalovaná jako dědička stejně, jako by ručil Rudolf S., kdyby byl ještě na živu. Může se proto žalobkyně domáhati náhrady na první žalované přímo žalobou o plnění a není třeba, by tato žalovaná byla napřed přinucena k přísežnému udání pozůstalostního jmění. Tím by bylo jen určeno, jaké jmění tu zůstalo, ale nebylo by nic získáno pro

posouzení právního poměru mezi žalobkyní a Rudolfem S-em a žalobkyně nemohla by pro svůj tvrzený nárok nic vyvozovati z pouhého zjištění pozůstalého jmění.

Žalobkyně odůvodňuje dále proti oběma žalovaným žalobní prosbu tím, že Rudolfem S-em zpronevěřené peníze přešly částečně do rukou zesnulého Ervína S-a a žalované Kamily S-ové, pokud se týče, že byly Rudolfem S-em ukládány na spořitelní knížky obou právě jmenovaných. Vrácení zpronevěřených vkladů z důvodu obohacení musí však žalobkyně vymáhati na tom, kdo má jejich hodnotu. Tvrdí-li, že částí této hodnoty byla obohacena žalovaná Kamila S-ová, může ji žalovati přímo o plnění a v exekučním řízení, zahájeném na základě platného exekučního titulu, se domáhati vykonání přísahy ve smyslu § 47 ex. ř., by si zjednala podklad pro to, kde vkladní knížka jest. V žádném případě však nemůže žalobkyně, tvrdíc prostě, že jí přísluší nárok z obohacení, žádati vykonání přísahy, jak v žalobní prosbě jest uvedena. Okolnost, že Rudolf S. ukládal zpronevěřené peníze na spořitelní knížky Kamily a Ervína S-ových, může snad odůvodniti nárok na náhradu škody nebo nárok z bezdůvodného obohacení, nikoli však soukromoprávní zájem žalobkyně na vyšetření pozůstalého jmění. Odvolací soud, posuzuje věc tak, že žalobkyni jde o vyšetření neznámého pozůstalostního jmění po obou zůstavitelích, nikoli o udání jmění známého a v pozůstalostním řízení projednaného, vyslovuje dále podezření, že jmění Rudolfa S-a a Ervína S-a bylo s vědomím žalovaných částečně zavlečeno, a chce tím odůvodniti právní zájem žalobkyně na vyšetření celého pozůstalostního jmění. Než i tu sluší přisvědčiti rekursu, že i tato okolnost jest pro posouzení nároku žalobkyní tvrzeného bezvýznamná, neboť vyšetřením majetku a vykonáním žádané přísahy nebylo by žalobkyni v jejím tvrzeném právu pomoženo a nemůže tudíž na tomto vyšetření míti právní zájem. Bylo proto k rekursu žalovaných zrušiti usnesení odvolacího soudu, pokud jím byl zrušen rozsudek prvého soudu, a uložiti odvolacímu soudu, by, řídě se právním názorem zde vyloženým o odvolání žalobkyně znova rozhodl.

Čís. 11459.

Neuvedl-li vymáhající věřitel již v návrhu na povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva, že poznámka zákazu zcizení a zatížení, váznoucí podle knihovního stavu na dlužníkově nemovitosti, nevadí povolení navrhované exekuce, ježto osoba, v jejíž prospěch byl tento zákaz dán a o jejímž příbuzenském poměru k dlužníku není v poznámce nic udáno, podle sbírky listin nepatří k osobám uvedeným v druhé větě § 364 c) obč. zák., nemůže si důvodně stěžovati, že (rekursní) soud vzhledem k poznámce zákazu zcizení a zatížení návrh na povolení exekuce zamítl, a nemůže své opomenutí dohánětí teprve v (dovolacím) rekursu.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R II 31/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci vnuceným zřízením zástavního práva knihovním vkladem na nemovitostech připsaných dlužníku. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud zamítl návrh na povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva knihovním vkladem na nemovitostech připsaných povinné straně, ježto podle knihovního stavu váznе na těchto nemovitostech zákaz zcizení a zatížení pro Martina A-a. Poukazujíc k ustanovení druhé věty § 364 c) obč. zák., — podle něhož působí takovýto zákaz proti osobám třetím jen, byl-li dán mezi manžely, rodiči a dětmi, osvojenci nebo opatrovanci neb jejich manžely a byl-li zapsán ve veřejné knize, — tvrdí vymáhající věřitelka v dovolacím rekursu, že v souzeném případě nebyl zákaz zcizení a zatížení dán mezi osobami uvedenými ve zmíněném ustanovení, nýbrž že Martin A. jest jen švakrem dlužníka Jana R-a, což prý plyne ze sbírky listin. K tomuto tvrzení obsaženému teprve v dovolacím rekursu nelze pro zákaz novot v opravném řízení, platný i v řízení exekučním, přihlížeti. Podle § 54 čís. 3 ex. ř. musí vymáhající věřitel již v návrhu na povolení exekuce udati vše, co podle povahy případu jest důležité pro nařízení, jež povolující neb exekuční soud má vydati pro vedení exekuce, a podle § 55 druhý odstavec ex. ř musí dokázati všechny okolnosti, které jsou podstatné pro navrhované soudcovské rozhodnutí neb opatření. To platí především o okolnostech rozhodných pro posouzení, zda jest exekuce přípustná a zda tedy může býti povolena. Mínila-li tedy vymáhající věřitelka, že poznámka zákazu zcizení a zatížení, váznoucí podle knihovního stavu na nemovitostech dlužníků ve prospěch Martina A-a, nevadí povolení navrhované exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na těchto nemovitostech, ježto Martin A., v jehož prospěch byl tento zákaz dán a o jehož příbuzenském poměru k privilegovaným osobám uvedeným v druhé větě § 364 c) obč. zák. — měla tuto okolnost, důležitou pro otázku přípustnosti exekuce, uvésti již v návrhu na povolení exekuce. Neučinila-li tak, nemůže si důvodně stěžovati, že rekursní soud právě vzhledem k řečené poznámce zákazu zcizení a zatížení návrh na povolení exekuce zamítl, a nemůže své opomenutí dohánětí teprve v dovolacím rekursu.

Čís. 11460.

Jde o žalobu z nájmu (§ 83, prvý odstavec, j. n.), domáhá-li se nájemce na pronajímateli vrácení jistoty, zřízené pro případ, že by nájemce zrušil předčasně nájemní poměr a nenašel za sebe náhradního nájemníka.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, R II 36/32.)

Podle smlouvy o nájmu krámu složil nájemce jako bezúročnou záruku 3.000 Kč, jež by připadly ve prospěch pronajímatelů, kdyby se nájemce dříve vystěhoval a nenašel za sebe náhradního nájemníka na krám. Dostav výpověď z nájmu, domáhal se nájemník na pronajímatelích vrácení 3.000 Kč, tvrdě, že se jejich vinou stalo, že náhradní nájemník nabídnutý žalobcem nevstoupil v nájemní smlouvu za žalobce. Proti žalobě, zadané na sudišti podle § 83 j. n., vznesli žalovaní námitku místní nepříslušnosti, jíž soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Podle obsahu žaloby nejde o rozepři z nájmu a pachtu, jak předpisují §§ 49 čís. 5 a 83 j. n., nýbrž o kondikci causa finita (§ 1435 obč. zák.) o žalobu z bezdůvodného obohacení, proto, že odpadl právní důvod podržeti bezúročnou zápůjčku 3.000 Kč, následkem zrušení nájemní smlouvy tak, jako by nikdy po právu netrvala. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Žalobkyně domáhá se žalobou vrácení jistoty, která by připadla žalovaným, kdyby se vystěhovala žalobkyně dříve a nenašla náhradního nájemníka. Tuto úmluvu o jistotě jest považovati za podstatnou součást nájemní smlouvy. Žaloby na uplatnění nároků z nájemních smluv náležejí před sudiště podle § 83 j. n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Předpis § 83, prvý odstavec, j. n. předpokládá, že jde o rozepři z nájmu nebo z pachtu. Tomu tak jest v souzeném případě. Třebaže nelze, jak míní rekursní soud, považovati ustanovení o jistotě, jejíhož vrácení se domáhá žalobkyně, za podstatnou součást smlouvy nájemní, jest přece její částí, v níž se zřizuje záruka pro případ, že by nájemce zrušil předčasně nájemní poměr a nenašel za sebe náhradního nájemníka. Týkala se tedy jistota zaručení povinnosti, kterou nájemce převzal v nájemní smlouvě, a jde proto o spor z poměru nájemního. Nemohl proto dovolací rekurs míti úspěch.

Čís. 11461.

K průkazu způsobilosti k nastoupení živnosti oděvnické, omezené na ženské a dětské šatstvo, stačí průkaz o řádném ukončení učebního poměru, tedy i tovaryšský list.

Osobní způsobilost, by byly připuštěny k mistrovské zkoušce z dámského krejčovství, mají i ženy, které mohou podati průkaz způsobilosti pro oděvnickou živnost, omezenou na ženské a dětské šaty.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, Rv II 182/31.)

Nemanželská dcera, narozená roku 1909, domáhala se na dědicích po nemanželském otci, by byli uznáni povinnými platiti jí na výživu, výchovu a vzdělání na dámskou krejčovou měsíčně 500 Kč do doby, kdy se žalobkyně bude moci jako samostatná dámská krejčová živiti. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal žalované povinnými platiti žalobkyni až do odbytí tříleté pomocnické prakse v dámském krejčovství měsíčních 400 Kč.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Jde jen o zákonnou povinnost vyživovací a, ježto žalovaní namítali, že žalobkyně jest způsobilá sama se živiti, jest jádrem sporu, zda žalobkyně nabyla již způsobilosti, by se samostatně živila. Odvolací soud tedy zbytečně uvažoval o otázkách, co jest rozuměti »zaopatřením« ve smyslu § 166 obč. zák. a zda lze žalobkyni považovati za zaopatřenou, neboť v tomto sporu se o jejím nároku na »zaopatření« nerozhoduje. Vyživovací povinnost stihá nemanželského otce a podle § 171 obč. zák. i jeho dědice po dobu, až dítě jest s to, by se samo živilo, a pomíjí, jakmile dítě nabylo této způsobilosti, nehledíc k tomu, zda a kolik si vydělá nebo zda občas je bez zaměstnání a bez výdělku. Tato způsobilost nenastává již dosažením určitého věku, nýbrž jest ji stanoviti pro každý případ zvláště; musí býti úplná, to jest taková, by nemanželskému dítěti zajišťovala, by se ve svém oboru plně uplatnilo (viz rozhodnutí čís. 10.973 sb. n. s.). Pokud jde o otázku způsobilosti žalobkyně k samostatné výživě, bylo zjištěno, že žalobkyně, narozená dne 22. srpna 1909, jest tělesně zdravá a ku práci schopná, že se již vyučila dámskému krejčovství, že dne 20. května 1928 vykonala v tomto oboru tovaryšskou zkoušku a že 12. srpna 1928 obdržela i tovaryšský list. Odvolací soud vyslovil názor, že k tomu, by se žalobkyně mohla osamostatniti, musí si odbýti ještě tři léta jako krejčovská pomocnice. V napadeném rozsudku se nesprávně praví, že to bylo »zjištěno«, neboť nejde o zjištění skutečnosti, nýbrž o úsudek, který jest učiniti výkladem zákonných ustanovení. S úsudkem odvolacího soudu nelze však souhlasiti, přihlédne-li se k příslušným ustanovením živnostenského řádu, jichž výklad náleží soudu, nikoliv společenstvům živnostníků. Podle § 14 živn. ř. jest sice k průkazu způsobilosti pro nastoupení řemeslných živností zpravidla potřebí kromě listu tovaryšského také ještě pracovního vysvědčení o pomocnickém zaměstnání v příslušné živnosti, trvajícím aspoň tři léta, ale v § 14 d) živn. ř. byly připuštěny zvláštní úlevy pro takové řemeslné živnosti, které jsou obecně ženami provozovány, a podle třetího odstavce § 14 d) živn. ř. a podle § 1 čís. 2 a § 3 ministerského nařízení ze dne 2. srpna 1907, čís. 194 ř. zák. stačí k podání průkazu způsobilosti k nastoupení živnosti oděvnické, omezené na ženské a dětské šatstvo, průkaz o řádném ukončení poměru učebního (§ 14 odst. (2), čís. 1 živn. ř.), tedy i tovaryšský list. Žalobkyně, jak bylo zjištěno, se vyučila řemeslu oděvnickému a obdržela o tom tovaryšský list již dne 12. srpna 1928, tedy před podáním žaloby (dne 12. prosince 1929). Od té doby byla způsobilá k nastoupení živnosti oděvnické, omezené na ženské a

dětské šatstvo, a není překážky, by se již nyní plně neuplatnila a neosamostatnila ve výdělečném zaměstnání, jež si zvolila. Žalobkyně ovšem ve sporu kladla důraz na to, že se chce státi mistrovou dámského krejčovství a že k nabytí mistrovství se vyžaduje ještě tříletá pomocnická prakse. Ale k tomu jest připomenouti, že mistrovského titulu není nutně třeba k tomu, by žalobkyně nabyla způsobilosti k samostatné obživě, protože jí možnost samostatné obživy poskytuje i živnost oděvnická, omezená na ženské a dětské šatstvo, která přece stačí i mnohým jiným ženám k samostatné výživě. Ostatně plyne z ustanovení § 4 odst. (5), čís. 3 řádu mistrovských zkoušek, příloha A k nařízení ministerstva obchodu v dohodě s ministerstvem veřejných prací ze dne 7. srpna 1912, čís. 168 ř. zák., že osobní způsobilost, by byly připuštěny k mistrovské zkoušce, mají i ženy, které mohou podati průkaz způsobilosti pro oděvnickou živnost, omezenou na ženské a dětské šaty, dotčený v § 14 d), odst. (3) živn. ř. Stala-li se takto žalobkyně již v roce 1928 — tedy před podáním žaloby — způsobilou, by se jako vyučená tovaryška ženského oděvnictví samostatně živila, pominula již tehdy zákonná vyživovací povinnost žalovaných dědiců nemanželského otce a nic na tom nemění, že si žalobkyně za nynějších hospodářských poměrů málo vydělá a že je v krejčovském oboru velká nezaměstnanost, která, je-li všeobecná, postihuje ženské krejčové, ať mají nebo nemají mistrovský titul. Odvolací soud neposoudil věc správně po stránce právní, vyhověv odvolání žalobkyně a změniv rozsudek prvého soudu, který žalobu právem zamítl.

Čís. 11462.

Jde o smlouvu svatební (§ 1217 obč. zák.), šlo-li smluvníkům o to, by v úmyslu na manželské spojení snoubenců uspořádali jednotnou smlouvou majetkoprávní vztahy manželů jako takových za jejich manželství, a to tak, že z nemovitého jmění, jež přinášela do manželství snoubenka jednak sama jako vlastnice pozemků, jednak jako věno od svých rodičů, jakož i z přínosu snoubence, byla, hledíc právě jen k manželskému společenství, utvořena majetková základna společná oběma manželům, jež měla býti společně obhospodařována a sloužiti takto za zdroj příjmů k úhradě nákladů na manželské spolužití. Lhostejno, že přejímatelé nemovitostí (snoubenci) se zavázali zapraviti postupitelům (rodičům snoubenky) »splátku« a plniti jim výměnek, neodpovídalo-li toto vzájemné plnění ani zdaleka skutečné hodnotě postoupených nemovitostí s příslušenstvím.

(Rozh. ze dne 5. března 1932, Rv II 897/31.)

Žalobkyně se domáhala zrušení svatebních smluv na žalovaném, z jehož viny bylo manželství stran rozvedeno od stolu a lože. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Pojem svatební smlouvy jest

vymezen v § 1217 obč. zák. Jsou to podle výkladu tohoto zákonného ustanovení, v praksi ustáleného, ony smlouvy, jichž obsahem jest uspořádání majetkoprávních poměrů mezi manžely. Úmysl stran, které smlouvu uzavírají, a mohou tu býti na jedné straně i osoby třetí, musí míti tento cíl. První soud spatřuje tento úmysl stran ve skutečnostech, průvodním řízením zjištěných, že notář Josef M. smlouvu sepisující ji za dané situace měl za smlouvu svatební, že odstupitel Josef P. nebyl by nemovitost dceři jiště odstoupil, kdyby se nebyla vdávala, dále že se odstoupení do spoluvlastnictví stalo, ježto žalovaný žádal věno, že i z toho, že vzájemné plnění nastupitelů bylo daleko nižší než skutečná cena postupovaných nemovitostí, lze usuzovati na to, že odstupitelé tím žalobkyni zřizovali věno, a posléze, že žalovaný sám připustil, že bylo úmyslem snoubenců živiti se společným hospodařením na statku. K tomu jest ještě dodati, že současně s touto smlouvou byla uzavřena smlouva dědická, doplněk první smlouvy, v níž byly uspořádány majetkoprávní poměry pro případ smrti. Dále jest přihlížeti k tomu, že žalovaný uznal nejen tuto dědickou smlouvu za smlouvu svatební, nýbrž že uznal i první smlouvu aspoň z části za smlouvu svatební, totiž, kde mu žalobkyně postoupila polovici svých pozemků. Nepochybně jest smlouvou svatební i ona její část, kterou otec žalovaného zřizuje mu věno. Bylo-li v těchto částech úmyslem stran, uzavříti svatební smlouvu, uspořádati majetkoprávní poměry mezi manžely, jest na snadě závěr, že strany vůbec tento účel smlouvami sledovaly. I když tedy ani pojmenování smlouvy ani nepoměr vzájemného plnění nemůže býti důkazem, že jde o smlouvu svatební, přece všechny uvedené okolnosti v souhrnu odůvodňují právní úsudek prvního soudu, že jde o smlouvu svatební podle úmyslu stran a i proto, že částečně bylo jejím předmětem zřízení věna žalobkyni, jak žalobkyně jako strana potvrdila. Že smlouva neobsahuje i ustanovení pro případ rozvázání manželství, nevadí v souzeném případě, poněvadž strany na tuto možnost nemyslely a o ní nejednaly, jak je prokázáno výpovědí notáře Josefa M-a.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný sám uznal již v první stolici, že smlouva dědická, ujednaná mezi ním a žalobkyní dne 11. července 1928, jest smouvou svatební ve smyslu § 1217 obč. zák., a že takovouto smlouvou jest i ujednání obsažené ve »smlouvě svatební« ze dne 11. července 1928, jímž mu odstoupila žalobkyně darem polovici svých pozemků; tvrdil však a tvrdí i nyní v dovolání, uplatňuje dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., že nelze pokládati za smlouvu svatební onu část řečené smlouvy, kterou rodiče žalující strany postoupili jí a žalovanému své nemovitosti, ježto se toto postoupení stalo za úplatu 25.000 Kč a za plnění doživotní výměny. Podstatným znakem smluv svatebních po rozumu § 1217 obč. zák. je, že se jimi upravují majetkoprávní poměry manželů za trvání

manželství. Odvolací soud dovodil správně, že tomuto předpokladu vyhovuje smlouva ze dne 11. července 1928, označená jako »smlouva svatební«, a to i v oné části, v níž dovolatel spatřuje obyčejnou smlouvu úplatnou. Z obsahu této smlouvy jakož i z vedlejších okolností zjištěných nižšími soudy plyne, že stranám uzavírajícím smlouvu nešlo v pravdě o prodej a kup nemovitostí, jímž se přece má zpravidla prodávajícímu dostati úplaty za zcizené věci, odpovídající alespoň přibližně jich skutečné hodnotě, nýbrž že jim šlo o to, by v úmyslu na manželské spojení žalobkyně a žalovaného uspořádaly jednotnou smlouvou majetkoprávní vztahy manželů jako takových za jejich manželství, a to tak, že z movitého jmění, jež přinášela do manželství žalobkyně jednak sama jako vlastnice několika pozemků, jednak jako věno od svých rodičů, jakož i z přínosu žalovaného, z ideální polovice louky, byla, hledíc právě jen k manželskému společenství, utvořena majetková základna společná oběma manželům, jež měla býti společně obhospodařována a sloužiti takto za zdroj příjmů k úhradě nákladů na manželské spolužití. Jde tedy o smlouvu mezi snoubenci, pokud se týče v jejich prospěch s třetími osobami, vykazující náležitosti smlouvy svatební podle § 1217 obč. zák. Na této povaze smlouvy nic nemění okolnost, že se nynější strany rozepře, přejímajíce od rodičů žalobkyně jejich nemovitosti, zavázali, že jim vyplatí ujednanou »splátku« 25.000 Kč a že jim budou poskytovati výměnek, neboť toto vzájemné plnění nastupitelů, jež ostatně ve smlouvě není nijak označeno jako úplata za postoupené nemovitosti, neodpovídalo ani zdaleka skutečné hodnotě těchto nemovitostí s příslušenstvím, která tehdy, jak zjištěno, činila 261.900 Kč, a nebylo tedy vpravdě úplatou, která by ze smlouvy činila smlouvu kupní po rozumu § 1053 obč. zák. nebo jinou smlouvu úplatnou, an úmysl stran, jak již řečeno, k sjednání takovéto smlouvy vůbec nesměřoval. Žalobkyně domáhá se proto podle § 1264 obč. zák. právem toho, by svatební smlouva byla zrušena, ano bylo manželství rozvedeno z viny žalovaného.

Čís. 11463.

Správu pozůstalosti (§ 810 obč. zák., § 145 nesp. říz.) jest svěřiti každému dědici, jenž se přihlásí k pozůstalosti a jehož dědické právo jest patřičně vykázáno, i když jest takových dědiců více. Pozůstalostnímu soudu nenáleží rozhodovati, který z přihlásivších se a vykázaných dědiců má býti pověřen správou pozůstalosti, nýbrž má svěřiti správu pozůstalosti všem přihlášeným a vykázaným dědicům. Je-li dědiců několik, jsou jejich práva omezena jen stejnými právy spoludědiců a platí tu předpisy o správě společného majetku (§§ 833 a násl. obč. zák.).

Dědic nemůže býti vyloučen ze správy proto, že pro stáří nemůže konati cesty a nebydlí v blízkosti pozůstalostního majetku, aniž proto, že druhý přihlásivší se dědic jest spoluvlastníkem polovice pozůstalostních nemovitostí.

K rozhodnutí o přenechání správy pozůstalosti jest třeba, by soud nejprve rozhodl o přijetí dědických přihlášek.

(Rozh. ze dne 8. března 1932, R I 1004/31.)

Pozůstalostní soud zamítl žádost Josefa Š-a o povolení správy pozůstalostního jmění po zesnulém Ludvíku Š-ovi až do ukončení pozůstalostního řízení a svěřil správu pozůstalosti pozůstalé vdově. Důvody: Josef Š., prý polorodný bratr zůstavitelův, podáním ze dne 18. září 1931 žádal, by mu byla povolena správa pozůstalostního jmění po zesnulém Ludvíku Š-ovi až do ukončení pozůstalostního řízení, a podáním ze dne 18. září 1931 sdělil, že se pro stáří nemůže k soudu dostaviti, a uvádí, že si chce ustanoviti pro tuto věc plnomocníka. Pozůstalá vdova Marie Š-ová žádala podáním ze dne 23. září 1931, by jí byla svěřena správa pozůstalostního jmění po jejím manželu Ludvíku Š-ovi, staviteli v T. a odůvodňovala svou žádost tím, že v T. bydlí a že již nyní je spoluvlastnicí jedné polovice nemovitostí patřících do pozůstalosti a že určitě jí připadne jako dědičce z pozůstalosti nárok na další spoluvlastnický díl těchto nemovitostí a že má podle §§ 833, 836 ob. zák. obč. nárok na správu těchto nemovitostí, že jest nutno některé stavby dokončiti, provésti vyúčtování, zapravit dospívající směnky, jednati o prodeji nemovitostí patřících do pozůstalosti a že tyto práce může konati jen ten, kdo bydlí v T. Josef Š. jest však stár a podle přípisu ze dne 18. září 1931 nemůže sám konati cesty, nebydlí v T. ani v jeho blízkém okolí. Uváživ to, rozhodl soud, jak svrchu uvedeno. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by řízení doplnil a nově o žádosti rozhodl. Důvody: Podle § 810 obč. zák. jest dědici, jehož dědické právo jest dostatečně prokázáno, přenechati obstarávání a správu pozůstalosti. Stejné ustanovení má § 145 nesp. říz., který výslovně odkazuje na § 810 obč. zák. Doslov zákona jest zcela všeobecný a proto jest správu pozůstalosti svěřiti každému dědici, který se k pozůstalosti přihlásí a jehož dědické právo jest patřičně vykázáno, i když jest takových dědiců více. Pozůstalostnímu soudu nenáleží rozhodovati o tom, který z dědiců se přihlásivších, vykázaných má býti pověřen správou pozůstalosti, nýbrž má svěřit správu pozůstalosti všem přihlášeným a vykázaným dědicům. Je-li dědiců několik, jsou jejich práva obmezena jen stejnými právy spoludědiců a platí tu předpisy o správě společného majetku (§§ 833 a násl. obč. zák.). Dědice nelze vylučovati ze správy, jak činí prvý soud, snad proto, že pro stáří nemůže konati cesty a nebydlí v blízkosti pozůstalostního majetku, neboť jest věcí dědice, jak chce obstarávati správu. Nemůže býti vyloučen ze správy ani proto, že druhá přihlásivší se dědička jest spoluvlastnicí polovice nemovitosti. Správa ve smyslu § 810 obč. zák. a § 145 nesp. říz. může se přirozeně vztahovati jen na pozůstalostní jmění, nikoliv i na idální části nemovitosti do pozůstalosti nenáležející; ale jen proto, že pozůstalostní nemovitosti jsou ve společném vlastnictví osoby jiné, přihlásivší se dědičky, nemůže býti jen tato oprávněna ke správě. Zamítací

důvod prvého soudu není správný, stěžovatel má nárok na správu pozůstalostního jmění, ač bude-li jeho dědické právo náležitě vykázáno, což se dosud nestalo, neboť v úmrtním zápise není uveden jako polorodný bratr zůstavitelův a průkaz o tom nebyl podán. Proto soud rekursní nemohl ihned ve věci samé rozhodnouti a musel usnesení prvého soudu zrušiti a nařídíti, jak shora uvedeno. Na prvém soudu bude, aby si vyžádal důkaz o dědickém právu stěžovatelovu a pak znovu rozhodl (srv. rozh. čís. 225, 2164, 3061 a 9892 sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací soud sdílí právní názor rekursního soudu projevený v napadeném usnesení, jenž se shoduje se zákonem; stěžovatelka se tudíž na ně odkazuje a na vývody dovolací stížnosti se k nim připomíná: Rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 1. července 1903, čís. 9462 a ze dne 24. září 1889, čís. 10842 (Glaser Unger 12910 a 2396 nová řada) se stěžovatelka dovolává nemístně, poněvadž v nich šlo o soudní sekvestraci podle § 127 nesp. říz., tedy o jiný předpoklad, a rozhodnutí československého nejvyššího soudu ze dne 8. května 1930, č. j. R I 321/30 (čís. 9892 sb. n. s.), založeno jest na právním názoru, z něhož vychází i napadené usnesení. Nelze přehlédnouti, že nejde o rozhodnutí otázky, komu náleží správa společných nemovitostí, nýbrž správa pozůstalosti. Rozhodnutím o správě pozůstalosti ovšem nemůže stěžovatelka býti dotčena ve svých právech jako spoluvlastnice. Ostatně ani při spoluvlastnictví nemá spoluvlastník představující většinu hlasů právo na výhradnou správu a ostatní spoluvlastníci nejsou z ní vyloučeni, neboť podle § 833 obč. zák. přísluší držba a správa společné věci všem podílníkům zároveň a rozhodující vliv většiny v otázkách řádné správy a užívání může se podle toho projeviti jen při rozdílném mínění spoluvlastníků. Ustanovení §§ 43 a 49 nesp. říz. nepřicházejí pro rozhodnutí v úvahu, poněvadž se týkají jen uschování pozůstalostních věcí. Rekursní soud právem vyslovil požadavek, by právo dědické Josefa Š-a bylo vykázáno se zřetelem na výslovné ustanovení § 145, nesp. říz. a nebylo lze, jak míní stěžovatelka, jeho návrh na ponechání správy pozůstalostní pro nedostatek výkazu práva dědického zamítnouti, ježto řízení nesporné ovládáno jest zásadou vyhledávací (§ 2 nesp. říz. platného při vydání napadeného usnesení a 23 nyní platného zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.). Nedostatek výkazu dědického práva postrádaného soudem rekursním, jest sice odstraněn, než přes to nejvyšší soud nemůže ve věci samé rozhodnouti, poněvadž soud prvé stolice nerozhodl dosud o přijetí dědických přihlášek. Toto jest pro rozhodnutí o přenechání správy pozůstalosti potřebí a přihláška sama nestačí, neboť soud má výkaz dědického práva zkoumati a teprve přijetím přihlášky je uznává.

Čís. 11464.

Ve věci, v níž byl poručenci ustanoven kolisní opatrovník, není poručník oprávněn k rekursu jménem poručence.

Poručník jako poručencův věřitel není vlastním jménem oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl zamítnut poručníkův návrh, by mu byl k úhradě jeho pohledávky proti poručenci vydán poručencův vklad u sirotčí pokladny.

(Rozh. ze dne 8. března 1932, R I 4/32.)

Poručník navrhl na soudě, by mu byly vydány peníze z poručencova vkladu u sirotčí pokladny na úhradu jeho (poručníkovy) pohledávky za výživu poručence. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs poručníkův.

Důvody:

František R. podává dovolací rekurs jako poručník nezl. Bruno R-a. K tomu není oprávněn, poněvadž v této věci byla pro nezletilce podle § 271 obč. zák. ustanovena jako kolisní opatrovnice jeho matka Emilie R-ová. Avšak ani vlastním jménem jako věřitel nezl. Bruno R-a není František R. k dovolacímu rekursu oprávněn. O tom, zda má pohledávka poručencova věřitele v nesporném řízení býti uznána a z poručencova jmění zaplacena, rozhoduje poručenský soud jen s hlediska zájmů poručence (§ 233 obč. zák.); věřitel nemá právo na to, by se tak stalo. Účastníkem tohoto řízení jest jen poručenec, pokud se týče jeho zákonný zástupce, neboť jen on může rozhodnutím přímo ve svých právech býti dotčen (§ 6 zák. o nesp. říz.), nikoli však věřitel, který na rozhodnutí mu příznivém má jen zájem hospodářský. Bylo tudíž dovolací rekurs pro nedostatek podmínek § 37 zák. o nesp. říz. odmítnouti.

Čís. 11465.

Pro žalobu majitele domu na uživatele bytu o náhradu škody, ježto žalovaný, ač pravoplatně vypovědĕn, nevyklidil ve lhůtě najaté místnosti, čímž prý žalobci ušel zisk, jehož by byl docílil pronájmem místností, kdyby je byl žalovaný včas vyklidil, — jest výlučně příslušným okresní soud podle § 49 čís. 5 j. n.

(Rozh. ze dne 8. března 1932, R I 10/32.)

Žalobou, zadanou na krajském soudě civilním v Praze domáhali se pronajímatelé na žalované zaplacení 43.763 Kč jako náhrady škody,

kterou prý jim způsobila žalovaná tím, že se snažila docíliti odkladu vyklizení najatých místností, které podle výpovědi měla předsevzíti již dne 1. ledna 1930, a o kteroužto částku prý se žalovaná strana obohatila v tom směru, že za dobu od 1. ledna 1930 do vyklizení platila úplatu, která dnešním bytovým poměrům v Praze neodpovídá. Procesní soud prvé stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu. Důvody: Žalující strana odvolává se v souzeném případě pro své tvrzení, že žalovaná strana byla od 1. ledna 1930 nepoctivým držitelem místností do té doby najatých, ustanovení §§ 335 a 338 obč. zák. Při výpočtu částky, v jejíž výši strana žalovaná jí škodu způsobila a o kterou se obohatila, béře strana žalující za podklad smlouvu nájemní uzavřenou dne 13. června 1930 s ministerstvem zdravotnictví a tělesné výchovy ohledně nájmu jednoho patra v témž domě za 68.000 Kč ročně a požaduje žalující strana na žalované straně rozdíl mezi částkou žalovanou stranou za 1. a 2. čtvrtletí r. 1930 ve výši 22.744 Kč zaplacenou a nájemném, jež by byla strana žalovaná podle dnešních bytových poměrů musila zaplatiti, a počítá za druhé patro za dobu od 1. ledna do 12. června 1930 jako náhradu 30.647 Kč, za prvé patro od 1. ledna do 31. května 1930 celkem 28.334 Kč, mimo to za dobu od 1. června do 31. července 1930, od kdy prý teprve následkem readaptací mohla místnosti v prvém patře užívati, což prý zavinila strana žalovaná, ježto neodevzdala místnosti ve stavu, v němž je odevzdati měla, počítá strana žalující za tu dobu jen $^2/_3$ připadajícího nájemného, tedy částku 7.556 Kč, takže celková úplata, kterou žalovaná strana byla povinna zapraviti, činí podle tvrzení žalobců 66.537 Kč a po srážce placené částky 22.744 Kč zbývá prý částka 43.763 Kč, jejíhož zaplacení se žalující strana domáhá. Z uvedeného je patrno, že se žalující strana nedomáhá na žalované straně zaplacení činže, vždyť podle jejího vlastního tvrzení byl nájemní poměr dnem 31. prosince 1929 skončen, žalovaná strana od 14. ledna 1930 používala dříve najatých místností podle tvrzení žalobců bez důvodu, a za toto bezprávné používání domáhá se žalující strana náhrady škody vzešlé jí tím, že žalovaná strana přes pravoplatnou výpověď ve stanovené lhůtě najaté místnosti nevyklidila, čímž prý straně žalující ušel zisk, kterého by byla docílila pronájmem místností, kdyby je byla strana žalovaná včas vyklidila. Jde tedy v souzeném případě o rozepři, jejíž právní důvod tkví ve smlouvě nájemní, a ježto se spor netýká ani jsoucnosti smlouvy nájemní ani zaplacení činže, jest ku projednání sporu toho příslušným výlučně okresní soud ve smyslu § 49 čís. 5 j. n. Podle § 104 druhý odstavec j. n. nemohou úmluvou stran rozepře, které náležejí před soud okresní, vzneseny býti na sborový soud prvé stolice, takže v souzeném případě jde o nezhojitelnou nepříslušnost dovolaného soudu, k níž soud musí přihlížeti v každém období sporu z úřadu (§ 43 j. n., § 240 druhý odstavec c. s. ř.), a která zakládá zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s. Námitka věcné nepříslušnosti soudu žalovanou stranou vznesena nebyla, prvý soud o své předmětné příslušnosti nerozhodl, takže ustanovení § 45 prvý odstavec j. n. tu nemá místa.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalované.

Důvody:

Rekurent odkazuje se na správné odůvodnění odvolacího soudu, jež se srovnává se zákonem a stavem věci jest odůvodněno. K němu se připomíná toto: Jest nerozhodným pro otázku příslušnosti soudu, jak dlouho trval nájemní poměr, zdali do doby tvrzené stranou žalující nebo rekurentem, poněvadž zkoumání příslušnosti v občanských rozepřích děje se podle § 41 j. n. na základě údajů žalobních, leč by soudu už bylo známo, že jsou nesprávné, což v souzeném sporu nebylo. Spisům odporuje tvrzení rekurentovo, že zažalovaná částka jest požadována jako doplatek k nájemnému, neboť částka ta jest výslovně požadována jako náhrada škody způsobené nevyklizením najatého bytu po skončení nájmu. Není tedy pochyby, že jde o spor z poměru nájemního.

Čís. 11466.

Zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

Není »nezákonností« (§ 46 (2) zák.), upravil-li soud styky jednoho z rodičů s dítětem, nežili-li rodiče dítěte spolu a jsou-li ve sporu o rozvod manželství. Případnou nevhodnost soudního opatření co do styků rodičů s dítětem nelze podřaditi pod pojem »nezákonnosti«.

(Rozh. ze dne 8. března 1932, R I 21/32.)

Do usnesení opatrovnického soudu, jímž byl upraven styk matky s dítětem, podal rekurs otec. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl otcovu dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle ustanovení § 46 zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. může, bylo-li usnesení soudu prvé stolice vyšším soudem potvrzeno, býti podán dovolací rekurs jen pro nezákonnost, zřejmý odpor se spisy nebo zmatečnost. Toho však v rozhodovaném případě není. Není nezákonosti, že soud upravil styky matky s dítětem; soud byl k tomu oprávněn podle obdoby ustanovení § 142 obč. zák., ani rodiče dítěte spolu nežijí a jsou ve sporu o rozvod manželství. Ostatní obsah dovolacího rekursu doličuje nevhodnost opatření napadeného usnesení. Styky rodičů s dítětem upravuje soud podle § 142 obč. zák. podle volného uvážení, přihlédaje k okolnostem tam uvedeným; případnou nevhodnost takového soudního opatření nelze podřaditi pod pojem nezákonnosti a nemůže nevhodnost býti důvodem dovolacího rekursu (§ 46 a contrario § 42 citovaného zákona).

Čís. 11467.

Nároky podle §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák. jest uplatniti ať žalobou o plnění, nebo, pokud nejsou splatné, žalobou o určení do šesti měsíců od zrušení služebního poměru (§ 1162 d) obč. zák.), jinak uhasnou.

(Rozh. ze dne 8. března 1932, Rv I 1834/31.)

Žalobou, zadanou na soudě dne 2. srpna 1929, domáhala se žalobkyně na žalovaném zaplacení mzdy od 22. prosince 1928 do 31. srpna 1929, tvrdíc, že ji žalovaný dne 22. prosince 1929 bezdůvodně propustil, ač bylo ujednáno, že ji bude míti ve službě až do smrti. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud, zamítnuv nárok na zaplacení mzdy od 22. prosince 1928 do 31. srpna 1929, nepochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Podle ustanovení § 1162 d) obč. zák. musí nároky z předčasného zrušení služebního poměru, uvedené v §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák., býti vzneseny na soud do šesti měsíců ode dne, kdy je bylo lze uplatňovati, jinak zaniknou. Podle tohoto ustanovení není pochybnosti, že zanikl nárok žalobkyně na mzdu od 22. prosince 1928 do 22. března 1929, neboť na tuto mzdu, pokud se týče na její zaplacení měla žalobkyně podle § 1162 b) obč. zák., předpokládajíc správnost jejího údaje, že byla proti ujednání bezdůvodně propuštěna, nárok ihned po svém propuštění, žalobkyně však podala žalobu teprve po šesti měsících až dne 2. srpna 1929. Otázkou jest, zda žalobkyně je prekludována i s ostatní požadovanou mzdou, to jest za dobu od 22. března do 31. srpna 1929, od jejíž splatnosti do podání žaloby ještě šest měsíců neuplynulo. Doslov zákona (§ 1162 d) obč. zák.), shora uvedený, mohl by vzbuzovati pochybnost, zda i žaloba co se týče mzdy za dobu od 22. března 1929, je promeškána, když od její splatnosti do podání žaloby šest měsíců neuplynulo. Leč hledíc ke smyslu a k účelu uvedeného místa zákona, jest pochybnost tu vyloučiti. Účelem ustanovení § 1162 d) obč. zák. jest, by při předčasném zrušení služebního poměru byla otázka neodůvodněnosti, pokud se týče předčasnosti zrušení námezdního poměru, jakož i otázka nároků a závazků z toho vzešlých, po případě vzcházejících co nejdříve rozhodnuta. Důvodem k tomu jest jen nesnadnost pozdějšího dokazování o předčasnosti, pokud se týče bezdůvodnosti propuštění, ale zejména mnohdy velmi naléhavý zájem stran, by mezi nimi bylo brzy zjednáno jasno. S tím by ovšem nebylo lze srovnati, kdyby po případě teprve po letech mohly býti uplatňovány nároky ze služební smlouvy již dávno zrušené. Ustanovení § 1162 d) obč. zák. jest tedy vykládati tak, že nároky podle §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák. jest uplatniti ať žalobou o plnění nebo, pokud nejsou splatné, žalobou o určení do šesti měsíců od zrušení služebního poměru, jinak že nároky ty zaniknou (srov. sb. n. s. 5003). Jest tedy žalobkyně i s nárokem na mzdu od 22. března do 31. srpna 1929 prekludována a byla její žalobní žádost v celém rozsahu právem zamítnuta.

Čís. 11468.

Exekuci k zajištění (§§ 370 a násl. ex. ř.) nelze povoliti na základě cizozemského exekučního titulu. To platí i o exekučních titulech říšskoněmeckých.

(Rozh. ze dne 10. března 1932, R I 117/32.)

Na základě rozsudku zemského soudu v Lipsku navrhl vymáhající věřitel povolení zajišťovací exekuce. Soud prvé stolice exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 370 ex. ř. lze exekuci k zajištění povoliti jen podle konečných rozsudků zdejších civilních soudů dříve, než nabudou právní moci nebo než uplyne lhůta ku plnění. Jelikož konečný rozsudek připojený k návrhu není rozsudkem tuzemského soudu, bylo žádost jako nepřípustnou zamítnouti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Soud rekursní přezkoumav spisy a napadené usnesení poukazuje ke správnému, zákonu i stavu věci odpovídajícímu odůvodnění napadeného usnesení, jež vývody stížnosti nebylo ani oslabeno ani vyvráceno a s nímž rekursní soud souhlasí. K vývodům stížnosti podotýká se toto: Ustanovení § 370 ex. ř., jehož výpočet jest výčetmý, výslovně mluví o tuzemských exekučních titulech; vylučuje tudíž zřejmě přípustnost zajišťovací exekuce na základě rozsudku cizozemského, jenž není vykonatelný ani právoplatný. Ani z § 79 ex. ř. nelze přípustnost navrhované zajišťovací exekuce odvoditi, neboť jednak se odvolává na vzájemnost zaručenou státními smlouvami, jednak jest jej vykládati ve spojitosti s § 80 ex. ř. Z ustanovení § 80 ex. ř. vyplývá, že má na mysli exekuční titul, jenž nepodléhá dalšímu opravnému prostředku, stavícímu vykonatelnost. Z vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n., kterou se uvádí ve známost rozsah vzájemnosti zaručené předpisy německého civilního soudního řádu o exekuci podle cizozemských exekučních titulů, vidno, že hledíc k § 722 něm. soud. řádu předpokladem pro povolení exekuce na základě rozsudku německým soudem vydaného jest jeho vykonatelnost a že se tudíž vyhláška ta vztahuje na případy, v nichž jde o povolení exekuce uhražovací, nikoli na případy exekuce zajišťovací. Ostatně byla vyhláška vydána v mezích platného předpisu § 370 ex ř. vylučujícího exekuci zajišťovací na základě exekučních titulů cizozemských a nedotkla se, jak z jejího obsahu plyne, v žádném směru předpisu § 370 ex. ř. a nedoznalo jí toto ustanovení žádné změny. Ani dovolání se § 402 ex. ř. pro přípustnost žádané zajišťovací exekuce není na místě, neboť předpis ten se týká jen prozatímních opatření a nevztahuje se na exekuce zajišťovací, o nichž přirozeně platí ustanovení exekučního řádu. Ostatně tendence předpisu § 370 ex. ř. jest jasná, neboť zákon chtěl výhodu vedení zajišťovacích exekucí omeziti jen na exekuční tituly vydané na jeho vlastním území a tím po-

skytnouti titulům těm větší účinnost pro exekuce zajišťovací proti exekučním titulům státu druhého.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka se odvolává na důvody svého rekursu proti usnesení prvého soudu. Ty byly však již správně vyvráceny rekursním soudem a netřeba k nim nic připojovati. K dalším důvodům dovolacího rekursu se podotýká: Stěžovatelka dovozuje neprávem, že § 79 ex. ř. nerozeznává exekuci zajišťovací a uhražovací a že proto lze i zajišťovací exekuci povoliti na základě cizozemského rozsudku neprávoplatného podle § 370 ex. ř. Zákon rozeznává exekuci od zajištění a připouští exekuci jen na základě cizozemského exekučního titulu, jenž není podroben opravnému prostředku (§ 80 čís. 3 ex. ř.), ale nepřipouští zajištění podle § 370 ex. ř. podle rozsudků neprávoplatných, které byly vydány v cizozemsku. Proto nelze ustanovení § 79 ex. ř. rozšiřovati na povolení zajištění, jež jest upraveno zvláštními předpisy §§ 370 a násl. ex. ř. Pokud jde o německé exekuční tituly, nebylo vládní vyhláškou ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n., jež víže podle poslední věty § 79 soudy jako zákon, o zajištění na základě cizozemských titulů vydaných v Německé říši nic ustanoveno. Bylo jí jen oznámeno, za jakých podmínek vykonávají německé soudy zdejší tuzemské rozsudky a jiné exekuční tituly. Podle ní jest podmínkou vykonatelnosti tuzemského rozsudku v Německu podle § 723 něm. c. ř. s. jeho pravomoc a důsledkem toho jest i podmínkou vykonatelnosti německého rozsudku pravomoc podle § 79 poslední věty ex. ř. Proto nelze vykonati rozsudek německý, jenž není dosud pravoplatný, a to ani k zajištění. Netřeba úvahy o tom, zda jsou přípustná v tuzemsku prozatímní opatření podle cizozemského rozsudku a za jakých podmínek.

Čís. 11469.

Válečné půjčky.

Ustanovení druhého odstavce čl. IX. nařízení ze dne 13. prosince 1924, čís. 276 sb. z. a n., nelze použíti při určení poměrů rozhodných podle § 15 zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n., nýbrž rozhodné jsou tu jen poměry dlužníkovy.

Lhostejno, zda přednostou domácnosti (§ 16 zák. čís. 216/24) jest ještě původní upisovatel, či některý z dědiců jeho válečných půjček aneb matka těchto dědiců.

(Rozh. ze dne 10. března 1932, Rv I 564/31.)

Otec žalovaných nezletilců upsal roku 1917 u žalující banky válečnou půjčku za 43.000 K. Kupní cena za válečnou půjčku byla částečně zaplacena, ohledně zbytku byla válečná půjčka lombardována. Po smrti otce žalovaných roku 1921 byla pozůstalost odevzdána jeho žalovaným

třem dětem, každému jednou třetinou. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující banka na žalovaných zaplacení nedoplatku 37.310 Kč za upsanou válečnou půjčku, na každém ze žalovaných jednou třetinou. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Jest vycházeti z toho, že vzešel lombardní dluh ohledně nezapravené kupní ceny. Jde-li však o zástavu, jest zástavní věřitel podle § 15 zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. povinen přijmouti celou položku náhradních dlužních úpisů pro zastavenou válečnou půjčku k úplnému zaplacení kapitálového dluhu stanoveného válečnou půjčkou. Jak na základě příloh a spisů okresního finančního ředitelství je zřejmo, byla válečná půjčka přijata k výměně za náhradní dlužní úpisy v částce převyšující zastavený peníz. Žalobkyni nepodařilo se dokázati, že žalovaní mají více než 30.000 K nominální hodnoty válečné půjčky a že jejich příjem pro rok 1923 právoplatně převyšuje zdaněný příjem 30.000 Kč. Nebyla ani s to prokázati, že jednotliví dlužníci mají válečné půjčky za více než 15.000 K nominale a že jejich zdaněný příjem převyšuje pro berní rok 1923 právoplatně 15.000 Kč. Tvrzení žalující strany ohledně toho jsou naopak vyvrácena zprávou berní správy a pozůstalostními spisy. Žalobkyně byla proto povinnou odepsati i úroky a ostatní vedlejší poplatky, vznikající jen z pohledávky z lombardu válečné půjčky. Žalobkyně tedy není oprávněna uplatňovati zbytek kupní ceny válečné půjčky proti žalovaným. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Odvolací důvod nesprávného právního posouzení spatřovaného v názoru soudu prvé stolice, že jsou splněny podmínky § 15 zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 ř. zák., pokládá odvolací soud za opodstatněný. Především není správné, praví-li napadený rozsudek, že žalobkyně nebyla s to, by prokázala, že jednotliví dlužníci mají více válečných půjček než za 15.000 K nom. a že jejich v roce 1923 zdanitelné jmění přesahuje tento peníz. Povinnost k důkazu, že jsou tu podmínky § 15 cit. zák., jest na straně žalovaných, výhody tohoto ustanovení se dožadujících, nikoli na straně žalobkyně, která si má dáti líbiti obmezení svých práv. Dále jest nesprávné, posuzuje-li soud prvé stolice splnění předepsaných podmínek podle poměrů jednotlivých osob, t. j. všech tří nezletilých žalovaných zvlášť, neboť předně čl. IX. prováděcího vládního nařízení ze dne 13. prosince 1924, čís. 276 ř. zák. v odst. 2 předpisuje zkoumání podmínek podle poměrů nabyvatelských v případě dědictví jen, pokud jde o podmínky stanovené v §§ 2—5 zákona čís. 216/1924 a nemluví o § 15 cit. zák., a § 16 tohoto zákona výslovně předpisuje, že při určení hranice 30.000 po případě 15.000 K jmenovité hodnoty válečných půjček, o níž je v § 15 řeč, rozhoduje úhrn válečných půjček náležejících přednostovi domácnosti i všem příslušníkům domácnosti společně zdaňovaným. Ježto žalovaní jsou, jak nesporno, dosud nezletilí a jsou, jak plyne z jich přihlášek o výměnu válečných půjček, založených ve příslušných spisech zemského finančního ředitelství, zřejmě příslušníky domácnosti své matky, která jako jejich mateřská poručnice po úmrtí jejich otce jest nyní i přednostou domácnosti a též, jak ze spisů zemského finančního ředitelství zřejmo, jménem jich o výměnu válečných půjček za sporu s úspěchem, aspoň částečným, zakročila, jest ve smyslu cit. §§ 16 a 15 zák. čís. 216/1924 vziti v úvahu

souhrn všech válečných půjček v této domácnosti a tedy nominální jich hodnotu ve výši 43.000, neboť podle usnesení okresního soudu ze dne 26. června 1925, zřejmého z přiložených spisů pozůstalostních a poručenských, byly válečné půjčky svého času zesnulým otcem žalovaných upsané právě v této hodnotě všem třem nezletilým dětem dodatečně do vlastnictví odevzdány. Poněvadž § 15 zákona čís. 216/1924 pro přijetí nuceného zaplacení zástavního dluhu ve formě odškodňovacích dluhopisů vedle zjištěných podmínek lombardu a zdanitelného jmění pro rok 1923 pod 30.000 pokud se týče 15.000 Kč vyžaduje právě ještě jako další podmínku, že dlužník nemá válečných půjček více než 30.000 K nom., v souzeném případě však dlužník, t. j. žalovaná strana je v držení vál. půjček ve výši 43.000 K nom., nejsou splněny všechny předepsané podmínky a žalované straně proto nepřísluší nárok, by žalující banka přijala na místo placení odškodňovací dluhopisy, které nezl. žalovaným byly jako částečná výměna předložených válečných půjček ex post finanční správou poskytnuty. Nemůže-li se však žalovaná strana tímto způsobem svého dluhu zbaviti, jest povinna jej zaplatiti obvyklým způsobem, neboť nemůže býti vážných pochybností o jeho právní jsoucnosti, o jeho výši a o jeho splatnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud vykládá ustanovení §§ 15 a 16 zák. z 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. a prováděcího nařízení z 13. prosince 1924, čís. 276 sb. z. a n., v podstatě správně. Odchylný názor dovolatelů (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že jest použíti ustanovení odst. (2) čl. IX. nař. čís. 276/24, jenž se výslovně vztahuje jen k §§ 2 až 5 zák. čís. 216/24, též při určení poměrů rozhodných podle § 15 téhož zákona, neobstojí. Především jest míti na paměti, že v § 15 jde o výhodu poskytnutou na újmu zástavních věřitelů a že proto ji nelze rozšiřovati dále, než byla zákonem stanovena výslovně, nýbrž jest zákon vykládati způsobem sužujícím (srov. rozh. čís. 10.535 sb. n. s.). Výkladu dovolatelů odporuje doslov čl. IX. a mimo to věcný rozdíl mezi povahou předpisů §§ 2—5 zák. a mezi povahou předpisu jeho § 15. Tam jde o podmínky, za kterých bude dáno odškodnění vlastníkům válečných půjček státem, tu jde o další podmínky, za kterých zástavní věřitel musí přijati zastavené válečné půjčky, u kterých jinak dopadají i podmínky pro odškodnění státem, od dlužníka na zaplacení kapitálového dluhu zajištěného válečnými půjčkami. Že při určení podmínek § 15 ani při válečných půjčkách, které na dlužníka přešly převodem na případ smrti, nejsou rozhodné nabyvatelovy poměry, plyne z toho, že jednou z podmínek, které zákon stanoví pro dlužníka v § 15 mu na mysli tanoucího, jest určitá částka, již nesmí převyšovati jeho na berní rok 1923 právoplatně zdaněný příjem. Tu zajisté nejsou rozhodnými upisovatelovy poměry v době upisování, nýbrž poměry dlužníka v roce 1923. Pro téhož dlužníka stanoví zákon — nerozlišuje ani tu, zda jest upisovatelem či zda nabyl válečných

půjček převodem na případ smrti, — kolik válečných půjček podle jmenovité hodnoty smí nejvýše míti. Nelze si mysleti, že zákon tu měl na mysli poměry někoho jiného než poměry téže osoby, jako v předcházející větě. Rozhodují tedy podle § 15 v obou tam řečených případech zřejmě jen poměry dlužníkovy. Dlužníkem jsou však v souzeném případě, jak jest nesporné, žalovaní. Právem proto odvolací soud zkoumal, zda u nich jsou podmínky § 15. Při tom nepochybil, maje za to, že při určení hranic částek v § 15 vymezených jest podle § 16 přihlížeti k úhrnu zdaněných příjmů, pokud se tkne válečných půjček přednosty domácnosti a všech jejích příslušníků podle zásad platících pro daň z příjmů. Že při takovém postupu neplatí pro žalované výhoda § 15, nepopírá ani samo dovolání. Zda jest přednostou domácnosti ještě původní upisovatel, či některý z dědiců jeho válečných půjček — ať už zletilý nebo nezletilý — aneb matka těchto nezl. dědiců, nečiní podstatného rozdílu, jest-li podle zásad platících pro daň z příjmů — jak v souzeném případě i skutečně jest — spočítati příjmy, pokud se tkne válečné půjčky přednosty domácnosti a všech jejích příslušníků. Pravdu má dovolání, že při tom mohou nezl. dědici válečných půjček, žijící ve společné domácnosti, býti zkráceni v porovnání s dědici žijícími ve zvláštních domácnostech. Ale takové jejich zkrácení jest možné i při vyměření daně z příjmů. Nelze se mu vyhnouti proto ani v souzeném případě, jejž jest řešiti podle zásad platících pro daň z příjmů. Odvolací soud proto správně uznal žalobní nárok co do jeho důvodu za opodstatněný.

Čís. 11470.

Směnečný zákon (ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Není podstatným obsahem směnečného protestu, by notář neb úředník, sepisující protest, slavnostně prohlásil k protestátu, že vznáší protest.

Na platnosti protestu proti příjemci nemění nic, že směnka byla předložena nejen příjemci (úpadci), nýbrž i správci jeho konkursní podstaty.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Úvěrní závazek člena družstva může býti upevněn převzetím závazku nečlenem, a to nejen ve způsobě záruky (ať obecnoprávní nebo směnečné), nýbrž i přistupem ke dluhu nebo převzetím závazku (jako výstavce a indosant).

(Rozh. ze dne 10. března 1932, Rv I 184/32.)

Jindřich K. přijal směnku žalujícího úvěrního družstva, jehož byl členem. Žalovaný, jenž nebyl členem žalujícího družstva, podepsal směnku jako výstavce a indosant. O jmění Jindřicha K-a bylo napotom zahájeno úpadkové řízení. Proti směnečnému platebnímu příkazu, vydanému proti žalovanému, namítl žalovaný mimo jiné: 1. Směnečné právní

jednání, které jest předmětem žaloby, jest nicotné. Žalobkyně jest zapsané společenstvo, žalovaný není jejím členem a podle stanov nesměla s ním tedy žalobkyně směnečnou pohledávku založiti. Poskytovala úvěr Jindřichu K-ovi a K. žalovaného požádal, aby za jeho dluh u žalobkyně jako směnečný dlužník ručil. Žalovaný však není směnečným rukojmím, poněvadž směnku podepsal bez dodatku vyjadřujícího rukojemství. 2. Protest nebyl zřízen podle zákona a směnečný návrh žalobkyně proto zanikl; neboť směnka sice byla předložena K-ovi, ale poněvadž jest K. v konkursu, byla předložena i správci podstaty a protest učiněn jen u správce podstaty, kdežto vznesení protestu u úpadce, proti kterému jedině směnka měla býti protestována, se nestalo. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil, uznav za opodstatněnou námitku žalovaného ad 2. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti a uvedl ohledně protestace v důvodech: Soud procesní zrušuje směnečný platební příkaz proti žalovanému proto, že protest, ježto z něho jasně nevyplývá, proti komu byl učiněn, zda proti Jindřichu K-ovi, či proti správci jeho podstaty Dr. G-ovi — nevyhovuje svým obsahem požadavkům, které zákon v § 95 sm. zák. klade na listiny tohoto druhu. Než v tom je procesní soud na omylu. Předeslati jest, že, ač žalobní směnka byla vystavena jako směnka in bianco již v listopadu 1927, podléhá přece ustanovením směnečného zákona ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1928, poněvadž den vystavení a splatnosti byl v ní vyplněn teprve za platnosti tohoto zákona (§ 107 čís. 4). Aby odvolatelka mohla vykonati proti odpůrci jako výstavci zažalované směnky právo postihu, musila směnku předložiti příjemci ku placení a toto předložení směnky, jakož i její nezaplacení dáti osvědčiti protestem. To vyplývá z ustanovení § 37 sm. zák. a jsou v tom i strany zajedno. Protest jest vysvědčením o tom, že směnka byla bezvýsledně presentována, a má tedy za předmět presentaci směnky a nedosažení zaplacení přes řádnou presentaci. Tyto dvě skutečnosti protest obsahovati musí, obsahuje-li je však, stačilo to vedle náležitostí, jež požaduje § 95 sm. zák. a není k jeho platnosti třeba protestního prohlášení (že se směnka protestuje). V souzeném případě byla žalobní směnka předložena ku placení nejdříve příjemci Jindřichu K-ovi a an prohlásil, že je v konkursu, správci podstaty Dr. G-ovi. Protest končí odstavcem: »O tom jsem vydal protest pro neplacení.« Obsah tohoto protestu nepřipouští nejmenší pochybnosti o tom, že žalobní směnka byla presentována nejen správci podstaty, nýbrž i příjemci, ovšem bezvýsledně, a že byla proti nim i protestována. Správci podstaty nepotřebovala a neměla býti žalobní směnka presentována, poněvadž úpadce ani po uvalení konkursu nepřestává býti příjemcem, když se tak však již stalo, ať již z přílišné opatrnosti, nebo z jiného důvodu, nebylo tím směnečným právům odvolatelky ani dost málo zadáno. Než, i kdyby protest prohlášení, že směnka byla protestována, ani neobsahoval, nebylo by to jeho platnosti na závadu, poněvadž, jak bylo již svrchu naznačeno, protest tuto doložku obsahovati nemusí. Jest proto na rozdíl od procesního soudu říci, že protest je v pořádku a že zcela vyhovuje zákonným požadavkům.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jádrem dovolání jest výtka nesprávného právního posouzení. Leč dovolateli nelze dáti za pravdu. Zákon nestanoví jako podstatný obsah směnečného protestu (§ 95 směn. zák.), by notář neb úředník sepisující protest slavnostně prohlásili k protestátu, že vznáší protest. Nemělo by to také ani významu, není-li protestát přítomen. Proto nedostatek osvědčení notáře nebo úředníka k protestátu nečiní protest neplatným, ani bezúčinným. Nedostatek jiné podstatné náležitosti protestu dovolatel ani nevytýká a protest skutečně obsahuje všechny podstatné náležitosti předepsané § 95 směn. zák., zejména, že byl příjemce požádán o zaplacení, jeho odpověď a kde a kdy se to stalo. Že směnka byla předložena nejen příjemci, nýbrž i správci jeho konkursní podstaty, nic nemění na platnosti protestu k příjemci.

Na platnosti směnečného závazku žalovaného nemá vliv, že nebyl členem žalujícího společenstva. Zákon sice omezuje úvěrní společenstva, by neposkytovala zápůjčky nečlenům, ale nijak nezakazuje, by úvěrní závazek člena nebyl upevněn převzetím závazku nečlenem. Vyžádáním záruky nebo převzetím závazku od nečlena nevybočuje úvěrní společenstvo z mezí zákonem mu vykázaných, jen neposkytuje-li zápůjčku nečlenům. Upevnění závazku člena může se podle § 1343 a násl. obč. zák. státi závazkem třetí osoby. A to nejen ve způsobě záruky ať obecnoprávní nebo směnečné, nýbrž i přístupem ke dluhu nebo převzetím závazku. Upevnění se může tedy státi i převzetím směnečného závazku vedle hlavního směnečného dlužníka tím, že třetí osoba podepíše buď jako směnečný ručitel nebo převezme závazek jako jiný směnečný dlužník. Žalobkyně tvrdila, že povolila hlavnímu dlužníku zvýšení úvěru pod podmínkou, že žalovaný vystaví a bude indosovat směnku, a že žalovaný tomu vyhověl. Žalovaný připustil ve směnečných námitkách, že ho hlavní dlužník požádal, by za jeho dluh stál jako směnečný dlužník, a že pak podepsal směnku jako výstavce a indosant. Převzal tedy dle vlastního tvrzení směnečný závazek vedle hlavního dlužníka a nezáleží na tom, že se nestal rukojmím podle směnečného zákona. Dovolatel netvrdil ani v námitkách ani vůbec v prvé stolici, že podepsal směnku jako rukojmí a že měl podle ujednání převzíti jen rukojemský směnečný závazek a že chtěl podepsati jen jako rukojmí. Jen v takovém případě by bylo potřebí ku platnosti jeho závazku připojení rukojemské doložky. Proto se nelze ani jako s novotou obírati vývody dovolatele, že jeho podpis bez rukojemské doložky nezaložil směnečný závazek (§§ 557, 552 a 504 c. ř. s.). Ostatně sám dovolatel tvrdí i v dovolání, že neměl býti směnečným rukojmím, nýbrž přímým směnečným dlužníkem.

Čís. 11471.

Nelze knihovně poznamenati směnečnou žalobu, třebas se v žalobě tvrdí, že pohledávka vymáhaná žalobou jest částí úvěrové dohody, pla-

tící pro úvěry směnečné, zajištěné hypotekou na nemovitostech žalovaného.

(Rozh. ze dne 11. března 1932, R I 116/32.)

Soud prvé stolice povolil knihovní poznámku směnečné žaloby. Rekursní soud zamítl žádost o povolení knihovní poznámky. Důvody: Knihovní zákon připouští jen poznámku žaloby hypotekární po rozumu § 59 a poznámku sporu. Jinaké poznámky žaloby nejsou podle knihovního zákona přípustné, neboť použití povšechného ustanovení § 20 b) kn. zák. bylo co do předmětu poznámky sporu předpisy §§ 61—72 kn. zák. omezeno tak, že vyloučeno jest v případech, jež nejsou uvedeny ani v zákoně knihovním ani v zákoně ze dne 6. února 1869, čís. 18 ř. zák., ani v civilním řádě soudním ani v řádu konkursním (§ 73 kn. zák.). Ježto v této věci jde o žalobu směnečnou, nikoliv o žalobu hypotekární, nebyla poznámka žaloby přípustná a bylo návrh na její povolení zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud posoudil věc správně, zamítnuv žádost žalující strany o povolení knihovní poznámky žaloby, ježto jde o žalobu směnečnou, nikoli o žalobu hypotekární. Na tom nic nemění okolnost, že se v žalobě tvrdí, že pohledávka žalobou vymáhaná jest částí úvěrové dohody, platící pro úvěry směnečné, zajištěné hypotekou na nemovitostech žalovaných, neboť pro posouzení povahy žaloby rozhoduje žalobní žádost, v níž se žalobkyně domáhá, by bylo žalovaným podle směnky ze dne 16. října 1931 jako příjemcům přikázáno, by žalobkyni do tří dnů po doručení směnečného platebního příkazu zaplatili zažalovanou směnečnou pohledávku nebo podali v této lhůtě proti tomuto příkazu námitky. Tato žalobní žádost odpovídá tedy pojmu ryzí žaloby směnečné a nemá náležitostí žaloby hypotekární, jež by ostatně s podanou žalobou směnečnou ani nemohla býti spojena, ježto pro tuto žalobu platí zvláštní způsob řízení, upravený v §§ 557 a 559 c. ř. s.

Čís. 11472.

Pozůstalostní soud smí odmítnouti jen dědické přihlášky zřejmě nezákonné, zcela libovolné a žádným dědickým důvodem nepodložené.

Ustanovil-li zůstavitel v závěti za dědice svého syna s tím, že celé jmění připadne po synově smrti jeho dětem a že, nezanechá-li syn nebo nezanechají-li jeho potomci dítě, připadne pozůstalostní jmění nadaci, jest přijati na soud v substituční pozůstalosti dědickou přihlášku osvojené dcery zesnulého již zůstavitelova syna i dědickou přihlášku nadace. Na pořad práva (§ 125 nesp. říz.) jest odkázati nadaci.

(Rozh. ze dne 11. března 1932, R I 136/32.)

Na základě závěti ze dne 4. dubna 1892, zřízené dne 21. října 1892 zesnulým Matějem L-em, přihlásily se k jeho substituční pozůstalosti po úmrtí substituta Gustava L-a jako universální dědicové jednak rodinná nadace po zesnulém Matěji L-ovi, jednak Josefina L-ová, osvojená dcera Gustava L-a. Podle závěti byla nadace po Matěji L-ovi ustanovena pro případ, že Gustav L. v době svého úmrtí nezanechá sám nebo jeho potomci žádné dítě na živu. Pozůstalostní soud přijal odporující si přihlášky dědické na soud a, vyslechnuv strany, poukázal finanční prokuraturu jménem rodinné nadace po zesnulém Matěji L-ovi na pořad práva jako stranu žalující proti Josefině L-ové. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Názor finanční prokuratury, že soud prvé stolice v souzeném případě již z důvodů formálních nebyl oprávněn někoho na pořad práva s jeho přihláškou dědickou odkázati, poněvadž v § 125 nesp. říz. se mluví o poukazu na pořad práva jen při různých delačních titulech, nelze sdíleti. V § 125 nesp. říz. ukládá se soudu bez vší výhrady, by při střetnutí se dvou si odporujících dědických přihlášek, tedy ať si se opírají o týž, ať si o různý delační titul, odkázal jednu z nich na pořad. V § 126 nesp. říz. jest jen vykládací pravidlo, kdo při různých delačních titulech tam uvedených má silnější delační titul a kdo má býti proti němu odkázán jako žalobce na pořad práva. Nebylo proto se zřetelem na ustanovení § 125 nesp. říz. po formální stránce překážky, by nebyla přihlásivší se dědička rodinné nadace zesnulého Matěje L-a, zastoupená finanční prokuraturou, poukázána jako žalobkyně na pořad práva. V souzeném případě jest řešiti předem otázku, kdo jest dědicem, zda Josefina L-ová či rodinná nadace zesnulého Matěje L-a. Řešení této otázky však v souzeném případě závisí na tom, jaký výklad jest dáti obsahu závěti Matěje L-a ze dne 4. dubna 1892, a bude zejména nutno i po skutkové stránce předem zjistiti, zda v odstavci 3 závěti výrazem »děti« mínil zůstavitel i děti osvojené, an v odstavci 4 (a 6) závěti mluví »o dětech manželských nebo jim v dědickém právu na roveň postavených«. Teprve, kdyby byl zůstavitel nebyl výrazu dítě použil i ve smyslu dítě osvojené a nebylo by tu dítěte od Gustava L-a fysicky pocházejícího, mohlo by se mluviti o dědickém nápadu rodinné nadace zesnulého Matěje L-a.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu finanční prokuratury.

Důvody:

Stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu s hlediska § 46 odst. (2) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. pro nezákonnost a její dovolací rekurs vrcholí v návrhu, by byla dědická přihláška Josefy L-ové odmítnuta jako nevyhovující zákonu. Leč dovolací rekurs, o němž bylo lze rozhodnouti jen v mezích jeho návrhu, není opodstatněn. Pro posouzení, zda jest správný postup nižších soudů, jest přihlédnouti k ustanovení § 122 nesp. říz., podle něhož musí býti přijata na soud každá dědická přihláška, vyhovující předepsané formě. Pozůstalostní soud smí

odmítnouti jen dědické přihlášky zřejmě nezákonné, zcela libovolné a žádným dědickým důvodem nepodložené. O takový případ tu však nejde. Podle obsahu závěti ze dne 4. dubna 1892 ustanovil Matěj L. za dědice svého syna Gustava s obmezením, že celé toto jmění po smrti Gustava L-a připadne jeho d ě t e m a že, nezanechá-li Gustav L. nebo nezanechají-li jeho potomci dítě, připadne pozůstalostní jmění rodinné nadaci zřízené v odstavci 5. závěti. Josefa L-ová přihlásila se podáním ze dne 12. října 1931, jímž doplnila svou dřívější přihlášku ze dne 22. listopadu 1930, k substituční pozůstalosti po Matěji L-ovi ze závěti s výhradou inventáře jako adoptivní dcera nyní již také zesnulého zůstavitelova syna Gustava L-a. Tato dědická přihláška, vyhovující formě předepsané v §§ 799 a 800 obč. zák. a v §§ 121 a 122 nesp. říz., byla podle § 122 nesp. říz. právem přijata na soud a nemohla býti odmítnuta pro případné materielní závady, na př. proto, že přihlásivší se Josefa L-ová není snad podle závěti oprávněnou dědičkou, ano podle doslovu závěti nelze předem vyloučiti, že zůstavitel mínil povšechným výrazem »děti« (»Kinder«), které určil podle třetího odstavce poslední vůle za poddědice svému synovi pro případ jeho smrti, nejen děti ve smyslu § 42 obč. zák., nýbrž i osvojené děti ve smyslu ustanovení §§ 179 a 755 obč. zák., platných v době sepsání závěti a v době osvojení přihlásivší se dědičky. Řešení této otázky a důsledkem toho i otázky, kdo je oprávněným dědicem, zda Josefa L-ová, či rodinná nadace Matěje L-a, která se rovněž přihlásila k substituční pozůstalosti na základě závěti ze 4. dubna 1892, závisí, jak správně dovodil rekursní soud, na zjištění sporných okolností, a proto nižší soudy nepochybily, odkázavše účastníky, jichž dědické přihlášky se střetly, na pořad práva a přikázavše roli žalující strany rodinné nadaci po zesnulém Matěji L-ovi, jež by přicházela jako dědička v úvahu teprve v druhé řadě a jejíž dědický titul je tudíž slabší než titul Josefy L-ové. Rozhodnutí ze dne 1. dubna 1931 č. j. R I 205/31, uveřejněné ve sb. n. s. čís. 10655, jehož se stěžovatelka dovolává, se na souzený případ nehodí, neboť v případě, jehož se týká toto rozhodnutí, přihlásila se k pozůstalosti nadace zároveň s předními dědici jako pravá a výhradná dědička, ač ji k tomu její dědický titul — závěť — nikterak neopravňoval, ježto byla podle závěti povolána jen jako dědička substituční pro případ, že by zůstavitelova vdova přežila zůstavitelovu vnučku a jejího otce. Proto nejvyšší soud v onom rozhodnutí vyslovil, že nelze k tomuto v přihlášce si osobovanému, ale v dědickém titulu naprosto nezaloženému a tudíž zcela libovolnému nároku nadace přihlížeti, takže nebylo příčiny odkazovati strany na pořad práva.

Čís. 11473.

Pojišťovací smlouva.

Tím, že pojistník přestal auta používati k výkonu autodrožkářské živnosti a počal ho používati jen k soukromým potřebám, odpadl jeho zájem na pojištění auta jako autodrožky (§ 63 poj. ř.) a pojišťovně se na druhé straně snížilo ručební risiko za poškození auta.

»Soukromou potřebou« jest použití auta, slouží-li jízda osobnímu účelu pojistníka nebo jeho rodiny, byť i s přibráním osoby třetí, sledující jiný účel, za úplatu.

»Příležitostnými jízdami za úplatu« lze rozuměti jen jízdy, které pojistník podnikl výlučně v zájmu třetí osoby za úplatu. Jako protiklad k jízdám po živnostensku rozumí se příležitostnou jízdou jen jízda, která výjimečně, když se naskytla příležitost, byla vykonána a není pravidelným zdrojem příjmu.

(Rozh. ze dne 12. března 1932, R I 31/32.)

Žalobce měl u žalované pojišťovny pojištěné osobní auto, s nímž vykonával drožkářskou živnost, proti poškození. Dopisem ze dne 2. března 1930 odhlásil auto jako autodrožku a sdělil pojišťovně, že jest ho používáno jen k soukromým potřebám a že nepřicházejí v úvahu ani příležitostné jízdy za plat. Na to mu byl vystaven k pojistce dodatek ze dne 11. března 1930, podle něhož se k pojistce poznamenává, že se pojištěné autodrožky používá jen k soukromým účelům, a důsledkem toho byla premie snížena. Dne 25. června 1930 podnikl žalobce se svou manželkou jízdu automobilem, při čemž svezl též S-ovou. Automobil za této jízdy shořel. Proti žalobě o zaplacení pojistného namítla žalovaná pojišťovna, že škoda vznikla, když žalobce vezl S-ovou za plat a, ježto škoda vznikla při použití auta k jiným účelům, než jak bylo pojištěno, že jest podle všeobecných pojišťovacích podmínek z pojištění vyloučena. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl. D ů v o d y: Soud nabyl přesvědčení, že S-ová skutečně tehdy jela se žalobcem za úplatu a že žalobce o tom věděl. Jelikož žalobce, jak jest nesporno, měl autodrožku odhlášenou a jízdy provozovati za úplaty, tedy po živnostensku, oprávněn nebyl, jest každou takovou jízdu považovati za příležitostnou jízdu za plat. Proto také má soud tuto jízdu, při níž se stala příhoda, za příležitostnou jízdu za plat, při čemž je nerozhodno, zda již a jak plat tento byl vykonán. I jízda na dluh může býti jízdou za plat. Z dopisu ze dne 2. března 1930 ve spojení s dodatkem V. ze dne 11. března 1930 soud dále zjišťuje, že bylo pojištění omezeno jen na jízdy k soukromým účelům a že nepřicházely v úvahu ani příležitostné jízdy za plat. A jelikož podle nesporných podmínek pojišťovacích [§ 3 lit. d)] jsou škody, k nimž došlo při použití silostroje k jiným, než v návrhu uvedeným účelům, z pojištění vyloučeny, jest uplatňovanou škodu považovati za vyloučenou z pojištění. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. Zjistiv, že S-ová zaplatila žalobci za svezení 40 Kč, uvedl v d ů v o d e c h: Plat daný za dopravu žalobci, není občanským ziskem živnostníka, ani náhradou amortisace provozovacího kapitálu (opotřebení vozu). Nelze proto z toho dovozovati, že šlo o objednaný výkon, o smlouvu o dílo. Žalobce jel s manželkou, šlo o osobní jízdu rodiny žalobce a S-ová se při té příležitosti

svezla, nikoliv o jízdu provozovanou po živnostensku za úplatu, která by byla z pojištění vyloučena.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Tím, že žalobce přestal používati auta k výkonu autodrožkářské živnosti a počal ho používati jen k soukromým potřebám, odpadl jeho zájem na pojištění auta jako autodrožky (§ 63 zákona o pojišťovacích smlouvách čís. 501/17 ř. z.) a pojišťovně se na druhé straně snížilo ručební risiko za poškození auta, an tím byl omezen počet jízd a sníženo nebezpečí poškození auta. V souvislosti s touto úvahou jest podle § 914 obč. zák. vyložiti slova »k soukromým potřebám« a »příležitostné jízdy za plat«. Soukromou potřebou jest použití auta, slouží-li jízda osobnímu účelu pojistníka neb jeho rodiny, byť i s přibráním osoby třetí sledující jiný účel za úplatu, neboť tím se počet soukromých jízd pojistníkových nezvětšuje a ručení pojišťovny se nerozšiřuje. Lze proto příležitostnými jízdami za úplatu ve smyslu návrhu a dodatku k pojistce rozuměti jen jízdy, které pojistník podnikl výlučně v zájmu třetí osoby za úplatu a tím počet jízd rozmnožil. Příležitostnou jízdou se rozumí jako protiklad k jízdám po živnostensku jen jízda, která výjimečně, když se naskytla příležitost, byla vykonána a není pravidelným zdrojem příjmů. Ano jest zjištěno, že žalobce podnikl dne 25. června 1930 jízdu se svou manželkou za svým soukromým účelem a na požádání svezl Olgu S-ovou za úplatu, nejde o příležitostnou jízdu za úplatu ve smyslu dodatku k pojistce a škoda vzniklá při tom na autě není podle § 3 písmena d) všeobecných pojišťovacích podmínek z pojištění vyloučena.

Čís. 11474.

Doplnění pozemkové knihy (zákon ze dne 12. srpna 1864, čís. 46 z. zák. pro Čechy).

Jest věcí žadatele, by vykázal souhlas okresního úřadu k zápisu nemovitostí, jež byly dosud veřejným statkem, do pozemkové knihy. Toto schválení nemůže býti nahrazeno právoplatným soudním usnesením, vydaným v řízení o obnově a o úpravě hranic.

(Rozh. ze dne 12. března 1932, R I 92/32.)

Vrchní soud v Praze neschválil návrh okresního soudu v N., by byly zapsány dílce pozemkových parcel čk. 702 a 704, veřejných cest, do vložky čís. 8 ke sloučení s pozemkovou parcelou čk. 30, louka, jako vlastnictví manželů Františka a Marie P-ových. Důvody: Jde o zápis nemovitostí, jež jsou částí obecní silnice a cesty, a k tomu jest podle § 20 zákona ze dne 12. srpna 1864 čís. 46 z. zák. třeba schválení politického úřadu, nyní okresního úřadu v P. V projednávaném případě okresní úřad jednání neschválil, ba naopak souhlas odepřel pro stížení komunikace a na tomto zamítavém stanovisku setrval. Souhlas politického úřadu vykázati jest věcí žadatelů, a odkazuje se v té příčině na výnos zemského výboru král. Českého ze dne 1. července 1871 čís. 18407, výnos presidia vrchního soudu v Praze ze dne 12. ledna 1900 č. j. Pres. 53/1900. Dokud žadatelé onen souhlas nevykáží, nebude lze jejich žádosti vyhověti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekurs není opodstatněn, neboť napadené usnesení vrchního soudu odpovídá i stavu věci i zákonu. Stěžovatelé opírají svůj návrh o právoplatné usnesení okresního soudu v N. ze dne 2. září 1930 vydané v řízení o obnově a úpravě hranic podle § 850 a násl. obč. zák. Jde však o zápis dílců pozemkových parcel č. kat. 702 a 704, veřejných cest, do knihy pozemkové a proto podle § 20 zákona ze dne 12. srpna 1864 čís. 46 z. z. pro Čechy musí navrhovatel prokázati schválení politického úřadu, nyní okresního soudu v P. Toto schválení nemůže nahraditi ani ono právoplatné usnesení soudní, poněvadž schválení znamená souhlas se zrušením veřejnosti oněch částí cest s pozemkem soukromým sloučených a tímto zrušením veřejnosti, tedy otázkou veřejnoprávní, soud v řízení, v němž bylo ono usnesení vydáno, zabývati se nemohl a se nezabýval. Správně rozhodl vrchní soud, že souhlas politického úřadu vykázati jest věcí žadatelů a nerozhoduje, že jde jen o zavedení knihovního pořádku, jak tu jest, nikoli o změnu držebnostní. Navrhovatelé jsou povinni knihovní pořádek zavésti a opatřiti vše, čeho k zavedení tomu jest třeba, tedy i souhlas politického úřadu, vrchním soudem právem požadovaný.

Čís. 11475.

»Zvláštními předpisy« ve smyslu § 93 odst. (2) vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, čís. 8 sb. z. a n., nejsou míněny jiné předpisy, než předpisy exekučního řádu, zejména předpisy §§ 3 a 54, druhý odstavec, ex. ř.

Je-li podle exekučního titulu správního úřadu obec povinna plniti straně, jest strana vymáhajícím věřitelem oprávněným k návrhu na povolení exekuce proti obci, musí však předložiti potvrzení rozhodujícího úřadu o vykonatelnosti.

Exekuci proti obci k vydobytí peněžité pohledávky nelze však povoliti, dokud není prohlášením příslušného správního úřadu ve smyslu

§ 5 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 6. května 1897, čís. 153 ř. zák., zjištěn přípustný rozsah exekuce.

(Rozh. ze dne 12. března 1932, R I 96/32.)

Na základě usnesení zemského úřadu v Praze ze dne 26. července 1929, jímž bylo uloženo obci K., by vyplatila Magdaleně O-ové na chudinské podpoře 100 Kč pro její nemanželské dítě, navrhla Magdalena O-ová na soudě povolení exekuce na movitosti proti obci K. k vydobytí chudinské podpory. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Exekuční titul jest nálezem správního úřadu ve věci veřejnoprávní. Podle § 1 čís. 12 ex. ř. jsou takové nálezy jen tehdy exekučními tituly ve smyslu exekučního řádu, byla-li exekuce zákonnými ustanoveními přikázána soudům. Dále ustanovuje § 93, druhý odstavec, vl. nař. čís. 8/1928, že strana sama může jen potud přímo žádati o povolení soudní exekuce, pokud jest to ustanoveno zvláštními předpisy. Předpisy ty dosud vydány nebyly.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by o exekučním návrhu znovu rozhodl.

Důvody:

Ustanovením § 90 vlád. nař. ze dne 13. ledna 1928 čís. 8 sb. z. a n. byla prohlášena vykonatelná rozhodnutí úřadů v § 1. vyjmenovaných (tedy i zemského úřadu) za exekuční tituly a podle článku 12. zák. ze dne 14. července 1927 čís. 125 sb. z. a n. a § 93 uv. vlád. nař. jsou exekuční tituly v § 90 odst. (1) uv. vládního nařízení uvedené zároveň exekučními tituly ve smyslu exekučního řádu, i když pro ně není soudní exekuce výslovně připuštěna zvláštními ustanoveními. Tím byl rozšířen předpis § 1 čís. 12 ex. řádu na veškerá vykonatelná rozhodnutí řečených správních úřadů. Rekursní soud zamítl návrh na povolení exekuce proto, že prý § 93 odst. (2) uv. vládního nařízení ustanovuje, že strana sama může jen potud přímo žádati o povolení soudní exekuce, pokud to jest ustanoveno zvláštními předpisy, že však takové ustanovení dosud nebylo vydáno. Právem vytýká mu stěžovatelka, že nesprávně uvádí ono ustanovení. Ustanovení to zní: »O povolení soudní exekuce zakročí úřad. Úřad má v soudním exekučním řízení postavení vymáhajícího věřitele, jen nejde-li o plnění, která se vymáhají jen k návrhu strany. Pokud je strana oprávněna zakročiti přímo o povolení soudní exekuce, stanoví zvláštní předpisy.« Vládní nařízení nepraví, které zvlášní předpisy to jsou, anebo že takové předpisy teprve budou vydány. Ani důvodová zpráva k němu nepodává vysvětlení. Nelze ovšem přisvědčiti stěžovatelce, že těmito zvláštními předpisy jsou ony hmotně právní předpisy, o které se opírá nárok v exekuci uplatňovaný. Zajisté nelze popírati, že ustanovení § 93 odst. (2) uv. vládního nařízení jest nejasné (srovn. Weyr: Správní řád, str. 181), ale při rozumném výkladu tohoto

ustanovení nemohou oněmi zvláštními předpisy býti míněny jiné předpisy, než předpisy exekučního řádu, zejména předpis § 3 exekučního řádu, podle něhož se povolení exekuce stane na návrh strany oprávněné k nároku. (Vymáhající věřitel.) Ustanovení to neodporuje ustanovením vládního nařízení. Neboť podle § 90 odst. (1) vlád. nař. vykonávají se řečená rozhodnutí, není-li jejich výkon ve veřejném zájmu, jen k návrhu strany politickou nebo soudní exekucí. Odstavec druhý § 93 vlád. nařízení sice praví, že o povolení soudní exekuce zakročí úřad. Avšak z dalšího jeho ustanovení, že úřad má v soudním exekučním řízení postavení vymáhajícího věřitele jen, nejde-li o plnění, která se vymáhají jen k návrhu strany, plyne, že jde-li o takové plnění, má postavení to strana sama, poněvadž jinak by tu nebylo vůbec vymáhajícího věřitele. Když tedy strana podle exekučního titulu ve smyslu § 1 čís. 12 exek. řádu má nárok na plnění a je tedy vymáhajícím věřitelem ve smyslu § 3 ex. ř., může učiniti sama návrh na povolení exekuce u civilního soudu podle prvního odstavce § 3 exek. řádu k tomu povolaného. Ano z předloženého exekučního titulu jest zjevno, že stěžovatelka má nárok na částku v něm uvedenou, nelze jí upříti oprávnění ve smyslu druhého odstavce § 3 ex ř. Druhým takovým předpisem jest ustanovení druhého odstavce § 54 ex. ř., podle něhož musí vymáhající věřitel, opírá-li návrh o exekuční titul ve smyslu § 1 čís. 12 ex. ř., předložiti potvrzení rozhodujícího úřadu o vykonatelnosti. Také tomuto požadavku stěžovatelka vyhověla. Nebylo překážek, o kterých povinná strana se zmiňuje v rekursu proti usnesení prvního soudu. Neboť oprávněnou osobou ve smyslu §§ 3 a 7 ex. ř. byla stěžovatelka, poněvadž podle exekučního titulu byla obec povinna platiti částku v něm uvedenou jí. Zkoumati správnost potvrzení úřadu nebyl soud oprávněn, nehledíc k tomu, že skutečnosti tvrzené v té příčině v rekursu jsou nepřípustné novoty. Avšak první soud nemohl navrhovanou exekuci proti obci k vydobytí peněžité pohledávky povoliti (§ 15 ex. ř.), pokud neměl prohlášením příslušného správního úřadu ve smyslu § 5 nařízení min. spravedlnosti ze 6. května 1897 čís. 153 ř. zák. zjištěn přípustný rozsah její. Bylo tedy rozhodnouti, jak se ve výroku stalo, a bude na prvním soudě, by si před rozhodnutím opatřil prohlášení podle § 6 tohoto nařízení.

Čís. 11476.

(Dožádaný) soud jest oprávněn ustanoviti nový rok k výslechu strany, jež se, nedostaviv se k původně stanovenému roku k jejímu výslechu, dodatečně omluvila.

(Rozh. ze dne 12. března 1932, Rv I 2066/30.)

Žalobě bylo oběma nižšími soudy vyhověno. Odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Výtku vadnosti a neúplnosti řízení opírá odvolatel o to, že: žalobce přes to, že se nedostavil, ač byl řádně předvolán, k roku ustanovenému na 18. března 1930

u okresního soudu v H. jako soudu dožádaného k výslechu jako strana a přes to, že nedostavení své předem náležitě neomluvil, vyslechnut byl jako strana při roku k tomu účelu znova ustanovenému. Podle odvolatelova názoru byl žalobce ohledně svého výslechu jako strana prekludován, soud dožádaný měl vrátiti spisy soudu procesnímu a tento měl postupovati ve smyslu § 381 c. ř. s. Avšak nedostavení se žalobce k roku tomu bylo podáním č. 1/24 náležitě omluveno a bylo proto právem ustanoveno nové stání k výslechu žalobce jako strany. Paragraf 381 c. ř. s. předpokládá nedostavení se neomluvené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

důvodů:

Neodůvodněnou jest výtka činěná pod dovolacím důvodem § 503 čís. 2 c. ř. s., že dožádaný soud neměl ustanovovati nový rok k výslechu žalobce jako strany, an předem své nedostavení se k prvému výslechu neomluvil, a že měl spisy vrátiti dle § 381 c. ř. s. rozhodujícímu soudu. Neboť § 381 c. ř. s. nepraví, že dodatečná omluva nemůže ospravedlniti opětné předvolání strany k výslechu, nýbrž ukládá zcela všeobecně soudu, aby posoudil, jaký vliv na důkaz má nedostavení se strany k výslechu, vezma v úvahu pečlivě všechny okolnosti. Schválil-li rozhodující soud a odvolací soud tento postup dožádaného soudu, vzav za podklad svého rozhodnutí žalobcův výslech, neporušil tím žádný předpis formálního práva. Vytýká-li dovolatel, že dodatečná žalobcova omluva neobsahuje vůbec dostatečné omluvné důvody, činí tak opozděně, poněvadž to v odvolání nevytýkal a nemůže dohánětí to, co opomenul v odvolacím řízení.

Čís. 11477.

Propuštění z moci otcovské jest proti vůli otcově nepřípustné. Soud má jen zkoumati, zda propuštění s vůlí otcovou jest pro dítě výhodné, nemůže však nahraditi otcovo svolení.

(Rozh. ze dne 12. března 1932, R II 370/31.)

Návrh nezletilé, by byla propuštěna z moci otcovské, byl zamítnut soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Propuštění z moci otcovské jest proti vůli otcově nepřípustné. Neboť podle jasného doslovu § 174 obč. zák. v doslovu § 2 zákona ze dne 23. července 1919 čís. 447 sb. z. a n. jest rozhodující vůle otcova; otec propouští dítě ze své moci a dítě musí si k tomu opatřiti jeho svolení; soud má jen zkoumati podle § 266 nesporného řízení, zda propuštění s vůlí otcovou jest pro dítě výhodné, nemůže však nahraditi otcovo

svolení. Opačný názor vyslovený v rozhodnutích bývalého nejvyššího vídeňského soudu ze dne 12. listopadu 1867 čís. 5965 a ze dne 14. července 1869 čís. 3469 sbírky Gl. U. vedl by k obcházení předpisů §§ 176, 177 obč. zák. o zbavení moci otcovské. Nebyla proto nezletilá vůbec oprávněna žádati o propuštění z moci otcovské proti vůli otcově. Nebylo-li jejímu návrhu vyhověno, byť i z jiných důvodů, nemůže vůbec s úspěchem napadati zamítavá rozhodnutí a nebylo proto jejímu dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 11478.

Nedolíčila-li strana v odvolání důvod nesprávného právního posouzení věci v určitém směru, nemůže v tomto směru uplatňovati nesprávné právní posouzení věci v dovolání, třebas odvolací soud přezkoumal (neprávem) právní posouzení věci prvým soudem i v onom směru.

(Rozh. ze dne 12. března 1932, Rv II 468/31.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhala se manželka na manželi, by bylo manželství rozvedeno od stolu a lože z viny žalovaného manžela a by žalovaný manžel byl uznán povinným platiti žalobkyni výživné měsíčních 200 Kč. Procesní soud prvé stolice rozvedl manželství z viny obou manželů a zamítl žalobní žádost o placení výživného. Odvolací soud k odvolání žalobkyně napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc dovolací důvod § 503 čís. 4 cřs. vytýká dovolání, že odvolací soud neposoudil věc správně po stránce právní co do zamítnutí žalobní žádosti o placení výživného, neposuzovav tuto žalobní žádost i s hlediska dvorního dekretu ze dne 4. května 1841 čís. 531 sb. z. s. Ani v tomto směru nelze dovolání přiznati oprávnění. V odvolání z rozsudku prvního soudu napadala žalobkyně sice celý tento rozsudek a uváděla mimo jiné jako odvolací důvod i nesprávné právní posouzení věci, aniž však, jak správně uvádí odvolací soud, dolíčila tento odvolací důvod, pokud jde o zamítnutí žalobní žádosti o placení výživného. Odvolací soud, jenž mohl přezkoumati rozsudek prvního soudu jen v mezích odvolacích návrhů a provedených odvolacích důvodů (§§ 462 a 467 čís. 3 c. s. ř., nebyl tudíž ani oprávněn přezkoumati tento rozsudek i co do řečeného zamítajícího výroku prvního soudu, ana žalobkyně v odvolání v této příčině vůbec nevytýkala a nedolíčovala nesprávné právní posouzení věci. Nemůže proto žalobkyně v dovolání dohánětí, co opomenula učiniti v odvolání, a nemůže důvodně brojiti proti napadenému rozsudku výtkou, že neposoudil věc správně po stránce právní;

je nerozhodno, že jí snad k této výtce zavdal podnět odvolací soud tím, že se o své újmě a zbytečně zabýval i otázkou právního posouzení věci co do zamítnutí žalobní žádosti o placení výživného.

Čís. 11479.

Vztahy mezi členy spolku a spolkem podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák., jsou rázu soukromoprávního; o nárocích z nich jest rozhodovati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 17. března 1932, R I 118/32.)

Žalobce domáhal se žalobou na žalovaném spolku, by rozsudkem bylo zjištěno, že jest řádným členem žalovaného spolku a že spolek jest povinen to uznati a strpěti, by žalobce svá členská práva podle stanov spolku vykonával, zejména, by při valných hromadách a týdenních členských schůzích činil návrhy, rokoval a hlasoval a účastnil se všech podniků spolku, což mu spolek rozhodnutím svého výboru ze dne 7. listopadu 1930 o vyloučení pro poškozování zájmů a cílů spolku znemožnil. K námitce nepřípustnosti pořadu práva soud prvé stolice žalobu odmítl. Důvody: Žalovaná strana jest spolkem podle § 1 zákona ze dne 15. listopadu 1867 čís. 134 ř. zák. Práva a povinnosti členů spolku jest odvozovati ze stanov (§ 4 cit. zák.) a podle jejich ustanovení jest i žalobní nárok posuzovati. § 9 stanov žalovaného spolku pojednává o vyloučení ze spolku a jako jeden z důvodů vyloučení udává poškození zájmů a cílů spolku; usnesení o vyloučení ze dne 6. listopadu 1930 na výborové schůzi spolku učiněné a žalobci dne 7. listopadu 1930 dopisem zaslané bylo schváleno dne 25. listopadu 1930 valným shromážděním spolku, tedy podle § 10 stanov nejvyšším orgánem spolku, jemuž podle odst. 5 § 10 stanov přísluší rozhodovati o všech věcech spolkových. Žalobní nárok spočívá na veřejném právu a není občanskou právní věcí naznačenou v § 1 j. n. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Podle § 1 j. n. vykonávají soudy pravomoc v občanských právních věcech, pokud některé z nich nejsou přikázány zvláštními zákony jiným úřadům neb orgánům; bude vyloženo, že jde o věc občanskoprávní. V souzeném případě jde o poměr člena spolku ke spolku zřízenému podle zákona ze dne 15. listopadu 1867 čís. 134 ř. zák. Spolek ten podléhá sice i při zřízení, i za svého trvání dozoru státní veřejné moci, ale jinak jest korporací soukromoprávní, ježto nelze ho považovati za ústav obstarávající část veřejné správy, což jest znakem veřejnoprávních korporací. Příslušnost veřejné správy ohledně soukromých spolků týká se jen dozoru na spolkovou činnost, by byla zamezena činnost příčící se všeobecným zákonům, aneb nebezpečná pro ústroj a činnost státu, nesměřuje však nijak k úpravě vnitřních poměrů mezi členy a spolkem, a mezi členy navzájem. Tyto vztahy jsou povahy soukromoprávní (vztah

soukromníka k soukromé korporaci, po případě mezi členy jako soukromníky v rámci spolku mezi sebou). Nelze dovoditi ani ze spolkového zákona, ani z jiných zákonů, že jde o poměry veřejnoprávní. (Srovnej »Pražák: Spory o příslušnost, II. díl strana 79 a násl., článek Dr. Matějky v Slovníku veřejného práva: Korporace veřejnoprávní II. díl str. 370 a násl., rozh. nejv. soudu sb. čís. 9401 [vyloučení stížnosti k správnímu úřadu, když člen spolku vyloučen, a rozhodnuto o tom pořadem práva] čís. 9043 [soudy rozhodly o vyloučení člena ze spolku] a čís. 7167 [uznán pořad práva pro určení členství ve spolku]). Z toho vyplývá, že žalobní nárok jest nárokem soukromoprávním, o němž přísluší rozhodovati řádnému soudu, ano není rozhodování přikázáno jinému úřadu neb orgánu. Ani ze stanov spolku nevyplývá, že jde o veřejnoprávní poměr.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud správně dovodil, že žalobní nárok jest nárokem soukromoprávním, a že jest o něm rozhodovati řádným soudem. Dovolatelovy vývody nejsou s to, by vyvrátily přiléhavé důvody napadeného usnesení, jež vyhovují stavu věci a zákonu a k nimž se dodává toto: Vliv státní správy na vznik spolků podrobených spolkovému zákonu ze dne 15. listopadu 1867 čís. 134 ř. zák. záleží v tom, že jí přísluší spolek zapověděti z důvodů v § 6 výčetmo uvedených, když spolek podle svého účelu nebo zařízení se příčí zákonu nebo právu, nebo je-li státu nebezpečný. Na soukromoprávní povaze spolkové smlouvy se nemění nic tím, že nebylo zřízení spolku správním úřadem zapověděno (§ 6 a 7 spol. zák.). Dozorčí právo propůjčené státní správě nad spolky podle spolkového zákona slouží jen k ochraně zájmů veřejných, všechny jiné zájmy musí si členové chrániti sami. Ani z dozorčího práva státní správy nad spolky nelze tedy dovoditi jejich veřejnoprávní ráz. Totéž platí i pokud jde o právo státní správy spolek rozpustiti, neboť podle § 113 ústavní listiny může se tak státi jen, když jeho činností byl porušen trestní zákon, nebo veřejný pokoj a řád. Členství žalobce ve spolku spočívá na smlouvě (na stanovách), jeho poměr ke spolku jest soukromoprávního rázu, o žalobním nároku jest rozhodnouti pořadem práva.

Čís. 11480.

Není porušením zásady slyšení účastníků před rozhodnutím (§ 41 (2) písm. g) zák. čís. 100/1931), že nebyly účastníkům sděleny výsledky konaného šetření a že nebyli slyšeni svědci vedení o tvrzení v rekursu.

Honební zákon pro Čechy (ze dne 1. června 1866, čís. 49 z. zák.).

Není nezákonností, že soud neshledal porušení předpisů § 46 honeb. zák. v tom, že smluvčí soud zahájil jednání o škodě, ač se poškozený

před tím neucházel o náhradu škody u majitele honitby, pokud se týče nebyl s ní zamítnut.

Není nezákonností, že byli ve vyrozumění vrchního rozhodčího o důvěrnících, jež on sám určil, uvedeni čtyři rozhodčí, ale nebylo uvedeno, kteří dva z nich jsou stanoveni pro jednání o určité škodě.

Není nezákonností, že obsílka k jednání smluvčího soudu nebyla doručena majitelům honitby k vlastním rukám. Vyrozumění o jednání smluvčího soudu, řízené na manžela patrně také jako na zástupce jeho manželky, platí i za vyrozumění jí samé.

Výrok smluvčího soudu není neúplným pro to, že nebylo v něm uvedeno, v čem byla škoda shledána a jak byla škoda odhadována.

(Rozh. ze dne 17. března 1932, R I 128/32.)

Zmateční stížnost Eugena a Johanny T-ových proti výroku rozhodčího soudu ze dne 20. listopadu 1930, pokud jím Eugen a Johanna T-ovi, jakožto páni myslivosti byli uznáni povinnými zaplatiti Anně K-ové náhradu škody 430 Kč způsobenou zvěří na pozemku č. kat. 339/4 v B., byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Do napadeného usnesení, jímž bylo potvrzeno usnesení prvního soudu, stěžují si dovolací rekurenti, vytýkajíce mu zmatečnost (§ 46 (2) nesp. říz.), leč neprávem. Pokud jde o zmatečnost a, pokud dovolací rekurenti, co se toho týče, vytýkají, že prý byla v provedeném řízení porušena zásada slyšení účastníků před rozhodnutím (§ 41 (2) písm. g) nesp. říz.), není výtka oprávněna. O zrušovací stížnosti (§ 46 českého honeb. zák.) bylo s účastníky na soudě jednáno a požadavku slyšení účastníků bylo tudíž vyhověno. Není porušením zásady o slyšení účastníků před rozhodnutím a není tudíž zmatečnosti podle § 41 (2) písm. g) nesp. říz., že nebyly účastníkům sděleny výsledky konaného šetření a že nebyli slyšeni svědci dovolacími rekurenty o jejich tvrzení v rekursu vedení. Pro to bylo by lze snad vytýkati neúplnost řízení, nikoli zmatečnost, pokud se týče výtka zmatečnosti z toho důvodu napadenému usnesení činěná nedopadá.

Nezákonnost spatřují dovolací rekurenti v tom, že rekursní soud ponechal v platnosti výrok smluvčího soudu, ačkoli prý nebyly co se týče řízení smluvčího soudu a jeho výroku zachovány náležitosti předepsané v § 46 českého honeb. zák. K této výtce nelze však přisvědčiti. Není nezákonností, že neshledal rekursní soud porušení předpisů § 46 honeb. zák. v tom, že smluvčí soud zahájil jednání o škodě Anny K-ové, ačkoli Anna K-ová se před tím o náhradu škody u dovolacích rekurentů neucházela, pokud se týče nebyla s ní zamítnuta. Nehledíc totiž k tomu, že se podle zjištění nižších soudů Anna K-ová dříve než u smluvčího soudu žalovala, u dovolacích rekurentů, u jejich lesní správy, o náhradu

škody ale marně ucházela, není v honebním zákoně stanoven pro vznesení žaloby u smluvčího soudu předpoklad, že se poškozený před tím u toho, kdo jest náhradou povinen, o náhradu ucházel. Z posledního odstavce § 45 českého honeb. zák. naopak vyplývá, že se může poškozený i bez předchozího ucházení se o náhradu u toho, kdo jest náhradou povinen, přímo obrátiti žalobou na smluvčí soud o náhradu škody.

Rovněž není nezákonností, že rekursní soud nezrušil výrok smluvčího soudu proto, že ve vyrozumění vrchního rozhodčího o důvěrnících, které za dovolací rekurenty, ani je sami nejmenovali, k jednání smluvčího soudu určil, byli uvedeni čtyři rozhodčí, ale neuvedeno, kteří dva z nich jsou stanoveni pro jednání o škodě Anny K-ové. Jest jisto, že dva z oněch čtyř důvěrníků byli členy smluvčího soudu, jenž škodu Anny K-ové zjišťoval a o ní rozhodl a ježto ve vyrozumění o důvěrnících byli uvedeni, nebyli dovolací rekurenti na právu na vyrozumění o důvěrnících zkráceni. Nebyly tedy co se týče vyrozumění o důvěrnících porušeny předpisy § 46 čes. honeb. zákona a rekursní soud, nezrušiv proto výrok smluvčího soudu, nedopustil se nezákonnosti.

Není nezákonností, že rekursní soud nevyhověl zrušovací stížnosti, pokud v ní bylo uplatňováno, že obsílka k jednání smluvčího soudu nebyla doručena dovolacím rekurentům do vlastních rukou. V honebním zákoně není předpisu o doručování, najmě není předepsáno doručení obsílky k jednání smluvčího soudu do vlastních rukou. Uznal-li rekursní soud doručení obsílky k rukám lesního správce dovolacích rekurentů, tehdy nepřítomných, za platné, není to proti zákonu a výtka nezákonnosti z toho důvodu není opodstatněna. Pokud jde o to, že vyrozumění o jednání smluvčího soudu bylo řízeno a též — uvedeným způsobem — doručeno jen Eugenu T-ovi, nikoli také Johanně T-ové, není ani v tom nezákonnosti, najmě nelze v tom spatřovati nedostatek vyrozumění Johanny T-ové o jednání smluvčího soudu. I při jednání smluvčího soudu jest zastoupení možné a přípustné. Manžel jest, pokud mu správa nebyla vypovězena, správcem majetku manželčina (§ 1238 obč. zák.), k němuž patří i honební právo, zastupuje ve věcech patřících k obyčejné správě manželku a vyrozumění o jednání smluvčího soudu řízené na Eugena T-a patrně také jako na zástupce jeho manželky Johanny T-ové, platí tudíž i za vyrozumění jí samé. Neshledal-li rekursní soud, takto uvažuje, nedostatek vyrozumění Johanny T-ové, není v tom, jak řečeno, nezákonnosti a nelze ani v tom směru přisvědčiti k výtce nezákonnosti.

Zbývá výtka nezákonnosti, spatřované v tom, že rekursní soud nevyhověl zrušovací stížnosti z důvodu, že jest výrok smluvčího soudu neúplný. Co se toho týče, vytýkají dovolací rekurenti zejména, že není ve výroku uvedeno, v čem byla škoda shledána a jak byla škoda odhadována. Avšak v § 46 českého honeb. zákona stanoví se jen, že smluvčí soud má rozhodnouti, má-li se dáti náhrada a jaká. Ve výroku smluvčího soudu jest uvedeno nejen, že náhrada patří a v jaké výši, nýbrž i že se náhrada přisuzuje Anně K-ové proti dovolacím rekurentům jako povinným a zač, že za škodu způsobenou zvěří na parcele čís. 339/4 v B. a stanoveno, do kdy je náhradu dáti. Podle toho ustanovení § 46

honeb. zák. nebylo porušeno. Není proto nezákonnosti, že rekursním soudem nebyla zrušovací stížnost uznána ani z posléz uvedeného důvodu za opodstatněnou.

Čís. 11481.

Žalobě, jíž se domáháno rozsudku, že vnucený vklad zástavního práva jest neplatný a že jest žalovaný (vymáhající věřitel) povinen svoliti k jeho výmazu, nelze vyhověti, dokud není odstraněn rozsudek, na jehož základě byl sporný vklad povolen a jenž zní proti žalobci, byl mu také doručen a nabyl proti němu formální právomoci.

(Rozh. ze dne 17. března 1932, Rv I 2178/30.)

Žaloba B-a o zaplacení peněžité pohledávky byla doručena Josefu L-ovi mladšímu, jenž se k jednání nedostavil, načež byl vynesen rozsudek pro zmeškání podle žaloby. Tento rozsudek byl doručen dne 5. dubna 1929 Josefu L-ovi staršímu, jenž ho dne 8. dubna 1929 vrátil soudu s tím, že s B-em nebyl v obchodním spojení; odvolání do rozsudku Josef L. starší nepodal. Na nemovitosti Josefa L-a staršího bylo pak na základě onoho rozsudku vloženo vnucené zástavní právo. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Josef L. starší na B-ovi, by bylo uznáno právem, že vklad zástavního práva na žalobcových nemovitostech jest neplatný, že žalovaný jest povinen to uznati a svoliti k výmazu zástavního práva. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce se domáhá rozsudku, že vnucený vklad práva zástavního jest neplatný a že jest žalovaný povinen svoliti k výmazu tohoto práva zástavního. Žaloba napadá tedy platnost vkladu a domáhá se obnovy předešlého knihovního stavu (§ 61 kn. zák.), zrušení exekuce (§ 39 prvý odstavec ex. ř.), ale nechává nedotčeným rozsudek (veřejnou listinu podle § 31 kn. zák.), který jest exekučním titulem pro vnucený vklad práva zástavního podle § 1 čís. 1 a § 88 ex. ř. Tento rozsudek zněl proti žalobci Josefu L-ovi, domkaři v D., byl mu také doručen a nabyl proti němu formální pravomoci. Žalobce se mohl proti rozsudku brániti buď dovoláním z důvodu zmatečnosti, protože mu žaloba nebyla doručena (§ 477 čís. 4 c. ř. s.), nebo včasně podanou žalobou pro zmatečnost (§§ 529 čís. 2 a 534 prvý odstavec čís. 2 c. ř. s.), ale neučinil ani to ani ono. Dokud nebyl odstraněn tento exekuční titul, dotud nelze vyhověti žalobě, která se domáhá výmazu vnuceného práva zástavního, tedy zastavení exekuce za současného zrušení všech provedených exekučních úkonů (§ 39 prvý odstavec ex. ř.). Prostě řečeno, žalobce odporoval účinku, nikoliv příčině vedené exekuce. Z toho je zřejmo, že žaloba tak, jak zní, nemohla vésti k cíli.

Čís. 11482.

Výrazem »Bauführer« v poslední větě § 418 obč. zák. jest míněn stavebník, na jehož příkaz a účet se stavba provádí, nikoliv stavitel, jenž ji pro stavebníka provádí z jeho příkazu a na jeho účet.

(Rozh. ze dne 17. března 1932, Rv II 3/31.)

Žalující stavitelé provedli k objednávce Rudolfa J-a a Arnošta Š-a stavbu cihelny na pozemku, o němž měli za to, že jest vlastnictvím Rudolfa J-a. Pozemek však byl ve vlastnictví rodičů Rudolfa J-a. Žalobci, nemohouce od objednatelů (Rudolfa J-a a Arnošta Š-a) dosíci zaplacení za stavbu, domáhali se na rodičích Rudolfa J-a, by byli uznáni povinnými postoupili žalobcům pozemek, na němž byla postavena cihelna. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobci se neodvolávají na to, že nárok Rudolfa J-a na odstup zastavené plochy zabavili a že jim byl nárok ten přikázán k vybrání, nýbrž opírají žalobní žádost jen o to, že prý postavili cihelnu svým nákladem. Tu však jest soud názoru, že žalobci nesprávně vykládají předpis § 418 obč. zák., že odstup zastaveného pozemku může požadovati ten, kdo stavbu fysicky provádí, naopak má soud za to, že jen stavebník, ten, pro něhož a na jehož objednávku, v jehož prospěch se stavba provádí, může vznésti na vlastníka pozemku nárok podle § 418 obč. zák. Poněvadž žalobci sami přiznávají, že stavbu objednal Rudolf J. s Arnoštem Š-em, že s nimi byly smluveny všechny podrobnosti stavby i podmínky platební a že dokonce byli o zaplacení stavební odměny žalováni, nelze žalobcům přiznati nárok na odstup zastaveného pozemku. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Pokud se týká nároku na odstoupení pozemku podle § 418 obč. zák., jest dáti za pravdu názoru prvého soudu. Slovem »Bauführer« nebo »stavitel« nemyslí zákon toho, kdo po živnostensku stavby provádí, nýbrž toho, kdo v souzeném případě stavbu provésti dal, stavebníka, jak jest patrno i z judikatury. Neboť v tomto případě stavebník to byl, který z vlastního materiálu stavěl. Stavebníci byli tu vlastně dva, nikoliv však žalobci, nýbrž Rudolf J. a Arnošt Š. Snad by se mohlo namítati, že nestavěli, pokud se týče nedali stavěti z vlastního materiálu. Avšak žalobci nemohou tuto námitku činiti, neboť sami uvedli, že jim oba stavebníci stavbu zadali za odměnu ujednanou podle jednotkových cen. Žalobci tedy nemohou uplatňovati proti žalované nárok podle § 418 obč. zák., poněvadž jim nepřísluší. Ani tím nenabyli žalobci aktivní legitimace k tomuto sporu, že o povolení stavby žádal žalobce M., neboť žádost tu podal na okresní soud jménem Rudolfa J-a a Arnošta Š-a. Že touto žalobou uplatňují žalobci nárok Rudolfa J-a a Arnošta Š-a z § 418 obč. zák., kterýžto nárok by pro žalobce musil býti exekučně zabaven a jim přikázán k vybrání, žalobci ani netvrdili, tím méně dokázali. Žalovaní sice uvedli a žalobci to připustili, že celá řada věřitelů, i žalobci sami, pro své pohledávky zabavili exekučně nárok Rudolfa J-a, který měl proti žalované straně z notářského spisu ze dne 20. března 1928 na odstoupení po-

třebné části pozemku jednak pro rozšíření cihelny, jednak pro vybírání hlíny. I když si žalobci dali tento nárok přikázati exekučně k vybrání, není tato žaloba podána, by realisovala tento nárok Rudolfa J-a, převedený exekučně na žalobce, nýbrž žalobci touto žalobou uplatňují nárok na základě § 418 obč. zák. A takovýto nárok, pokud by Rudolfu J-ovi a Arnoštu Š-ovi proti žalované straně příslušel, ani nezabavili, ani si nedali exekučně přikázati, nýbrž žalobou uplatňují svůj domnělý vlastní nárok na základě § 418 obč. zák., kterýžto nárok jim však ve skutečnosti nepřísluší.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

K nároku na odstoupení pozemku nemají žalobci oprávnění. Odvolací soud správně vyložil, že výraz »Bauführer« v poslední větě § 418 obč. zák. znamená stavebník — to jest ten, na jehož příkaz a účet se stavba provádí — nikoli stavitel — to jest ten, kdo ji pro stavebníka z jeho příkazu a na jeho účet provádí. K tomu vede výklad podle § 6 obč. zák. a srovnání §§ 417, 418, 419 obč. zák. a tento soud důsledně tomuto slovu tento význam přiznává, třebas ne výslovně, ale smyslem svých rozhodnutí (sb. n. s. čís. 244, 3310, 3391, 8034, 9038, 10649 a j.). Stavebníky byli podle odvolacího soudu Rudolf J. a Arnošt Š., podle spisů okresní politické správy v H., jichž se žalobci dovolávají, jen Rudolf J. Dovolací soud souhlasí s míněním odvolacího soudu, že jimi byli Rudolf J. a Arnošt Š., kteří žalobce k postavení cihelny zjednali. Jenom jim mohl vzejíti nárok podle poslední věty § 418 obč. zák. Dovolatelé neprávem tvrdí, že žalobního nároku nabyli zabavením a přikázáním k vybrání nároku Rudolfa J-a na postoupení stavebního pozemku. O tento titul nemohou svůj nárok opírati proto, že podle § 328 ex. ř. by z něho mohli odvozovati jenom práva tam uvedená, nikoli žalobní nárok.

Čís. 11483.

K rozhodnutí o návrhu na přikázání k vybrání neknihovní pohledávky jest vzhledem k různosti práva na Slovensku a v historických zemích (§ 18 čís. 3 ex. ř. platného v historických zemích a § 18 zák. čl. LX: 1881) určiti místně příslušný soud podle § 28 j. n.

(Rozh. ze dne 17. března 1932, Nd II 7/32.)

Rozhoduje o návrhu okresního soudu v Moravské Ostravě, by byl rozhodnut jeho záporný spor o příslušnost s okresním soudem v Košicích o otázce, který z těchto soudů je soudem exekučním v exekuční věci Dr. Alexandra O-a, advokáta v Košicích, proti Vilému W-ovi,

obchodvedoucímu tamže, o 238 Kč ustanovil Nejvyšší soud okresní soud v Moravské Ostravě podle § 28 j. n. za onen tuzemský soud, který jest místně příslušným soudem exekučním v této věci

Důvody:

Usnesením ze dne 11. listopadu 1931 povolil okresní soud v Košicích exekuci zabavením služebních platů dlužníkových proti poddlužníkovi, bydlícímu v Moravské Ostravě, a vyhradil rozhodnutí o návrhu na přikázání k vybrání okresnímu soudu v Moravské Ostravě jako soudu exekučnímu. Tento odmítl výkon, nepokládaje se za příslušný exekuční soud. Tento záporný spor o příslušnost vznikl z dvojitého práva, platného jednak v zemích České a Moravskoslezské, jednak v zemích Slovenské a Podkarpatoruské. Při exekuci na neknihovní pohledávky jest podle § 18 čís. 3 ex. ř. exekučním soudem okresní soud, u kterého má dlužník svůj obecný soud ve věcech sporných, což by byl v tomto případě okresní soud v Košicích. Podle prvého odstavce § 18 zák. čl. LX z r. 1881, který nebyl změněn zákonem čís. 23/1928, však jest v takovém případě exekučním soudem okresní soud, na jehož území má býti exekuce vykonána, což by byl okresní soud v Moravské Ostravě, protože podle § 294 třetí odstavec ex. ř. a čl. II. § 45 (3) zák. čís. 23/1928 jest zabavení pohledávky vykonáno doručením platební zápovědi poddlužníkovi. Oba soudy jsou v tuzemsku, ale žádný z nich není podle práva u něho platného příslušným exekučním soudem. Protože však jde o věc, která spadá pod pravomoc tuzemských soudů, ale chybí podmínky pro místní příslušnost, bylo použíti předpisu § 28 j. n., což se může státi ve věcech, které nejsou věcmi spornými, i z úřadu.

Čís. 11484.

Jde-li o knihovní žádost k zajištění veřejné dávky podle § 38 písm. c) knih. zák. a podle dvorského dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 sb. z. s. a ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s., jest knihovnímu soudu jen zkoumati, zda návrh odpovídá předpisu §§ 14 a 94 knih. zák. Lhostejno, že žádost byla zapsána do exekučního rejstříku.

(Rozh. ze dne 18. března 1932, R I 127/32.)

Podle noty berního úřadu poznamenal soud prvé stolice ve vl. čís. 110 pozemkové knihy obce J. zástavní právo pro pohledávku československého eráru na dávce z majetku. Rekursní soud zamítl návrh berního úřadu v podstatě proto, že nevyhovuje ustanovení § 54 ex. ř.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Z návrhu berního úřadu vyplývá, že jde o knihovní žádost k zajištění veřejné dávky, jíž nesporně jest dávka z majetku (zákon čís. 309/1920). Podle § 38 písm. c) knihovního zákona a podle dvorského

dekretu ze dne 18. září 1786 čís. 577 a ze dne 24. října 1806 čís. 789 sb. z. s. lze povoliti záznam zástavního práva pro veřejné dávky na pouhou žádost příslušného úřadu. Knihovnímu soudu jest jen zkoumati, zda návrh odpovídá předpisu § 14 a 94 knih. zákona, to jest, zda jest uvedena číselně pohledávka a nemovitost, na níž zajištění má býti provedeno. Žádost berního úřadu těmto požadavkům vyhovuje a proto právem první soud žádosti vyhověl. Okolnost, že žádost byla zapsána do exekučního rejstříku, na povaze její a na věcném vyřízení nemůže nic změniti.

Čís. 11485.

Kdo přijal splnění právoplatně uloženého závazku, nebyl bezdůvodně obohacen (§ 1431 obč. zák.), leč že by šlo o podvod nebo o jednání záludné.

Ten, kdo žaloval o plnění, věda, že mu žalovaný nic nedluhuje, jest povinen vrátiti mu, co žalovaný plnil jen následkem formelně pravoplatného rozsudku, a nahraditi vzniklou škodu. Odsouzenému nelze po případě přičítati za zavinění, že se nebránil.

(Rozh. ze dne 18. března 1932, Rv I 1885/30.)

Antonín H. podal roku 1927 na Josefa U-a žalobu o zaplacení za vykonané práce. Josef U. byl rozsudkem pro zmeškání právoplatně uznán povinným zaplatiti zažalovaný peníz a také zaplatil. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Josef U. na Antonínu H-ovi vrácení zaplaceného peníze a náhrady útrat dřívějšího sporu, tvrdě, že nebyl se žalovaným v obchodním spojení a že mu také nic nedluhoval. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Nesporno jest, že žalobce nebyl nikdy v obchodním spojení se žalovaným a že mu také nikdy nic nedluhoval. Pravým dlužníkem byl a r c h i t e k t Josef U. nikoli i n ž. Josef U., žalobce. Podle spisů Ck VII a) 883/27 je prokázáno, že žalobce hned po doručení žaloby ji soudu vrátil s tím, že se ho věc netýká. I přijetí rozsudku bylo žalobcem odepřeno a teprve po opravě jména »architekt Josef U.« na »inž. Josef U.« byl rozsudek doručen choti inž. Josefa U-a. Tuto změnu jmen navrhl zástupce žalovaného. Z toho plyne, že si žalovaný byl celé situace vědom a přece trval na doručení rozsudku žalobci inž. Josefu U-ovi, ač žaloval architekta Josefa U-a. Tím se stalo, že k zaplacení odsouzen byl nepravý dlužník. Žalovaný ovšem měl právo žádati o vydání rozsudku pro zmeškání, poněvadž se jeho odpůrce k prvnímu roku nedostavil, ale právo to nejde tak daleko, by žádal odsouzení osoby, o které ví, že s ní nebyl nikdy v obchodním spojení a jež mu nic nedluhovala, jen proto, že rozsudek pro zmeškání formálně je přípustný. A to se v souzeném případě stalo. Ač žalovaný věděl, že žalobce s ním nikdy neobchodoval a nic mu nedluhuje, trval na jeho odsouzení, to i tehdy, když se žalobce tomu vzpíral a zažalovanou pohledávku na něm exekučně vymáhal. Takové jednání odporuje dobrým mravům. Každý má

právo vykonávati své právo, ale vykonávání jeho nesmí jíti tak daleko, že se očividně chce působiti odpůrci škoda (§ 1295 druhý odstavec obč. zák.). Způsobil-li žalovaný tímto jednáním škodu, musí ji žalobci nahraditi. Žalobce zaplatil žalovanému, poněvadž k zaplacení byl odsouzen rozsudkem pro zmeškání. Plní-li někdo na základě pravoplatného rozsudku, není zpravidla oprávněn žádati zpět to, co plnil. Ale takový rozsudek předpokládá, že mezi stranami byl právní poměr, ze kterého se nárok, třebaže neodůvodněný odvozuje. Takového právního poměru tu není. Odsouzení žalobce nastalo jen shodou mylných okolností. Žalobce zaplatil dluh, který proti němu nikdy nebyl po právu a žalovaný dluh proti němu vymáhal, ač věděl, že žalobce mu není nic dlužen. Tím se žalovaný na úkor žalobcův bez újmy svého práva proti pravému dlužníku obohatil a proto jest žalobce dle § 1431 a 1435 obč. zák. oprávněn plnění to žádati zpět. Při tom jest zcela lhostejno, zda může dluh na pravém dlužníku býti vydobyt, čili nic. Jde tu o žalobu z důvodu obohacení a náhrady škody a proto právem byla námitka věci rozsouzené zamítnuta. Je tudíž žalovaný povinen vrátiti žalobci nejen co i s úroky mu zaplatil, an se tím na úkor žalobcův obohatil, nýbrž i útraty, které žalobci svým neoprávněným jednáním způsobil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobou z důvodu obohacení nelze se ovšem domáhati vrácení toho, co bylo plněno na základě rozsudku. Žalobě vadila by námitka věci rozsouzené (res. judicata pro veritate habetur). Kdo přijal placení pravoplatně uloženého závazku, nebyl obohacen bezdůvodně a nelze připustiti, by oklikou přes § 1431 obč. zák. pokud se týče § 1435 obč. zák. byl zvrácen podklad sporu pravoplatně rozhodnutého, pokud se týče rozsudkový výrok, nabyvší právní moci (srovnej rozh. čís. 9696 sb. n. s.). To však neplatí, jde-li o podvod neb o jednání záludné. Námitce věci rozsouzené lze tu čeliti replikou lsti. Ten, kdo nabyl rozsudku lstivě, nemůže z něho uplatňovati právo, které by jinak neměl, a lstivě využívati formálního práva na úkor práva materielního. V takovém případě musí se ukázati námitka věci rozsouzené neúčinnou, poněvadž je tu replika lstivosti. Právní řád nemůže dopomáhati k platnosti formálně nabytému právu, bylo-li ho nabyto lstivě. Zásada pravomoci musí ustoupit zásadě bezdůvodného obohacení a poškození činem nedovoleným. Zmařila-li vítězná strana obhajobu odpůrcovu nedovoleným činem nebo příčí-li se výkon dobrým mravům, přísluší odpůrci replika lsti. Táž zásada plyne i z ustanovení § 1295 obč. zák., podle něhož nesmí býti použito práva vědomě jen na škodu druhého. Proto použití práva na vydání rozsudku pro zmeškání, děje-li se vědomě proti právu na škodu odpůrcovu, zavazuje k náhradě. Nelze sice všeobecně souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že, plní-li někdo na základě rozsudku, může oprávněně žádati plnění zpět jen, je-li tu právní podklad, že mezi stranami byl právní poměr. I kdyby tu nebylo právního

poměru váže přece rozsudek strany, leč by byla na straně oprávněného lest nebo užití práva vědomě na škodu odpůrcovu, jak bylo vylíčeno. Protože žalovaný podle zjištění nižších soudů věděl, že mu žalobce nic nedluhuje a přece svým právním zástupcem ho žaloval, činil tak lstivě a zřejmě lstivě proti dobrým mravům a vědomě na škodu žalobcovu vymohl placení nedluhu, ani materielně nebyl vůbec žalobce k placení zavázán a zažalované částky zaplatil jen v důsledku formálně pravoplatného rozsudku — jest povinen to, co obdržel bez důvodu, vrátiti a nahraditi žalobci též vzniklou tím škodu. Žalobci nelze přičítati za provinění, že se nebránil. To, že se nedostavil k spornému jednání, bylo by mu lze přičítati za vinu, kdyby se ho spor mohl týkati, ale, ana mu byla doručena žaloba, jež na jeho správnou adresu a titul nezněla, nýbrž na architekta Josefa U-a, nemohl předpokládati, že žalovaný, věda, že mu nic dlužen není, proti vší slušnosti bude trvati na jeho odsouzení.

Čís. 11486.

Není vadou odvolacího řízení ve smyslu § 503 čís. 2 c. ř. s., učinil-li odvolací soud, vyhověv výtce, že první soud nepřipustil svědka, zjištění podle svědecké výpovědi tohoto svědka v jiných spisech, odvolatelem rovněž k důkazu nabízených.

Protokol o výslechu svědka jest veřejnou listinou, tvořící plný důkaz o tom, že svědek skutečně vypověděl, co bylo v protokolu dosvědčeno.

Jednání na oko (§ 916 obč. zák.) záleží v tom, že strany v obapolném srozumění činí na venek projevy vůle, neodpovídající jejich pravé vůli, jak ji mezi sebou projevily. Slouží-li takové předstírání vůle k zastření jiného stranami skutečně zamýšleného právního jednání, posuzuje se toto jednání podle své pravé povahy.

Bylo-li v písemné smlouvě (v informaci) uvedeno nájemné nižší, než bylo mezi stranami smluveno, není toto smluvené nájemné neplatné, nýbrž neplatný jest simulovaný údaj listiny (z důvodů berních).

Uznání vzájemné pohledávky namítané započtením a souhlas, aby byla od žalobní pohledávky odečtena, jest dispositivním úkonem strany, který může býti učiněn s právním účinkem i v dovolacím řízení.

(Rozh. ze dne 18. března 1932, Rv I 2217/30.)

Proti žalobě pronajímatelky o nedoplatek činže 3.000 Kč namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku 435 Kč 20 h z důvodu, že za nájmu provedl za pronajímatelku opravy k udržení předmětu nájmu. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalovaného potud, že přisoudil sice žalobkyni zažalovanou pohledávku, uznal však po právu vzájemnou pohledávku žalovaného namítanou započtením a uznal proto žalovaného povinným zaplatiti žalobkyni jen 2.564 Kč 80 h.

Důvody:

Dovolání, opřené o důvody § 503 č. 2, 3 a 4 c. ř. s., jest oprávněno jen co do vzájemné pohledávky žalovaného, uplatněné k započtení. Jinak oprávněno není. I. K žalobní pohledávce: Žalobkyně se domáhá nedoplatku činže 3.000 Kč s příslušenstvím, tvrdíc, že činže byla ujednána ročními 10.000 Kč, že se rozdělení této činže podle písemné »informace« ze dne 17. listopadu 1927 na roční částky 4.000 Kč za činži, 2.000 Kč za inventář, 3.000 Kč za přenechání okruhu zákazníků a provozu živnosti a 1.000 Kč za příspěvek na opravu chladírny stalo jen formálně k vůli úspoře daní a že podle úmluvy nemělo míti toto rozdělení vliv na ujednanou výši nájemného. Žalovaný naproti tomu namítal, že byly smluveny jednotlivé částky z důvodů, jež jsou v informaci uvedeny, že roční nájemné bylo ujednáno jen částkou 4.000 Kč a že se zdráhá platiti za přenechání zákaznictva a provozu živnosti a na opravu chladírny v ročních částkách 3.000 Kč a 1.000 Kč, splatných rovněž ve čtvrtletních lhůtách, protože odporují § 20 zákona o ochraně nájemníků. Z toho, co dosud uvedeno, vyplývá, že rozhodnutí sporu závisí na zjištění, zda jest pravdivé tvrzení žalobkyně, či žalovaného, zda tedy písemná informace v uvedených směrech odpovídala skutečně vůli stran, či zda byla listinou sepsanou co do úplat na oko k ušetření daní. Odvolací soud zjistil z výpovědi svědka Dr. Josefa Z-a (jenž listinu sepisoval), totiž z jeho výpovědi ve sporných spisech Ck IV a 588/29 krajského soudu v M., že jest tvrzení žalující strany pravdivé, že smluvena byla roční činže 10.000 Kč, že rozdělení v informaci na jednotlivé úplaty bylo předsevzato jen na oko k vůli úspoře na daních, že s tím byly obě strany srozuměny a že na placení a na výši nájemného 10.000 Kč nemělo tím býti nic změněno. Marně se dovolatel snaží zvrátiti toto zjištění pod rouškou dovolacích důvodů § 503 č. 2, 3 a 4 c. ř. s. K těmto důvodům jest uvésti toto: K důvodu č. 2. Vadu odvolacího řízení vidí dovolatel v tom, že se odvolací soud uchýlil od zjištění učiněného prvním soudem na základě listiny ze dne 17. listopadu 1927 a že nehleděl k námitce žalovaného, že, i kdyby byly strany ujednaly nájemné 10.000 Kč, ustoupily od toho v informaci, kterou podepsaly; a také konkludentními činy, totiž přiznáním k dani a zápisy v činžovní knížce, kde bylo potvrzováno zvlášť placení nájemného a zvlášť ostatní platy v souhlasu s informací. Další vadu řízení spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud přečetl svědeckou výpověď Dr. Z-a z jiných spisů a že tím porušil zásadu bezprostřednosti. Těchto vad tu není. Žalobkyně tvrdila — jak již řečeno — v první stolici, že bylo ujednáno pevné nájemné 10.000 Kč a že se rozdělení této sumy na různé platy v informaci stalo jen k vůli úspoře daní; tvrdila tedy, že rozdělení v listině bylo jen předstíráno a že se stalo jen na oko. Nabídla o svých tvrzeních důkaz spisy Ck IV a) 588/29 a svědectvím Dr. Z-a. První soud připustil důkaz spisy Ck IV a) 588/29 a vyžádal je, ale pak k nim nehleděl, nýbrž postavil se na stanovisko doslovu informace a podle toho rozhodl. Když pak žalobkyně vytýkala v odvolání neúplnost řízení, protože první soud nepřipustil svědka Dr. Z-a a nehleděl ke spisům Ck IV a) 588/29 — ač prý je přečetl — přečetl odvolací soud tento spis při

ústním odvolacím jednání a učinil zjištění podle svědecké výpovědi Dr. Z-a v tomto spisu. Protokol o výslechu svědka Dr. Z-a ve spisu Ck IV a 588/29 jest veřejnou listinou, kterouž byl důkaz připuštěn a proveden, takže tvoří plný důkaz o tom, že Dr. Z. skutečně vypověděl, co bylo v protokolu dosvědčeno (§ 292 prvý odstavec c. ř. s.). Otázkou hodnocení průvodů nelze se dovolacímu soudu obírati. O souhlasu konkludentními činy nemůže býti řeč, jak bude vyloženo při právním posouzení věci.

K důvodu čís. 4.: Tento důvod není potud dolíčen podle zákona, pokud dovolání nevychází ze skutkového zjištění odvolacího soudu, nýbrž z vlastního protokolu, že mimo nájemné byly smluveny ještě také zapovězené úplaty podle § 20 zák. o ochr. náj., a pokud se obírá otázkou, zda jsou takové úplaty podle § 20 zapovězeny. Odvolací soud zjistil, že celých 10.000 Kč ročně bylo smluveným nájemným a z toho nutno při právním posouzení vycházeti, takže tu o předpis § 20 zák. o ochr. n. vůbec nejde. Pokud dovolání pojednává o theorii prohlášení a vyvozuje, že strany projevily v písemné informaci souhlasnou svou vůli a že jsou touto smlouvou vázány, zneuznává podstatu jednání na oko podle § 916 obč. zák. Podstata jeho záleží v tom, že strany v obapolném srozumění činí na venek projevy vůle, neodpovídající jejich pravé vůli, jak ji mezi sebou projevily. Slouží-li předstírání vůle k zastření jiného, stranami skutečně zamýšleného právního jednání, posuzuje se toto jednání podle své pravé povahy. A tak tomu v souzeném případě podle zjištění odvolacího soudu bylo. Strany chtěly ve vzájemném srozumění udáním nižší činže docíliti proti státu úspory na daních, ale mezi sebou nechtěly na smluvené výši nic měniti. Tím padají i vývody dovolání o tom, že prý strany konkludentními činy (podpisem informace, přihláškou nižší činže u berní správy, potvrzováním nižší činže v činžovní knížce, uváděním jiných titulů pro ostatní platy) upustily od původně smluveného nájemného. Vše to bylo právě účelem předstíraného projevu vůle a důsledným prováděním simulace, ale o § 863 obč. zák. nemůže tu býti řeči. Bylo-li v informaci uvedeno nájemné nižší, než bylo mezi stranami smluveno, není toto smluvené nájemné neplatné, nýbrž neplatný jest simulovaný údaj listiny z důvodů berních. Odpovídala-li smluvená činže skutečné vůli stran a neplatil-li ji žalovaný podle úmluvy, musil býti k nedoplatku odsouzen.

II. Ke kompensační pohledávce: Žalovaný uplatnil v první stolici k započtení vzájemnou pohledávku 435 Kč 20 h z důvodu, že za trvání nájmu provedl za pronajímatelku opravy v chladírně a na vodovodu v řeznické kuchyni, že předsevzal sám tento náklad pronajímatelce příslušející k udržení nájemního předmětu v řádném stavu a že jest pronajímatelka povinna dáti mu náhradu podle §§ 1036, 1037 a 1096 obč. zák. Odvolací soud však odepřel zabývati se s tímto nárokem, uváděje, že se opírá o to, že tu právě jde částečně o zažalování příspěvku na opravy, čemuž prý však tak není. Právem vytýká dovolání v tom směru odvolacímu soudu rozpor se spisy a právem mu také vytýká neúplnost řízení, protože se věcně neobíral vzájemnou pohledávkou. Z tohoto důvodu bylo by třeba nařídíti doplnění jednání a rozhodnutí o této pohledávce (§ 510 c. ř. s.). Ale žalobkyně pro ten případ

uznala v odvolací odpovědi vzájemnou pohledávku žalovaného 435 Kč 20 h a projevila souhlas, by byla od žalobní pohledávky odečtena. Jde o dispoziční úkon žalující strany o nároku druhé strany, do sporu vneseném a stále ještě sporném, který žalobkyně může i v dovolacím řízení uznati právě tak, jako může svůj žalobní nárok i ve třetí stolici ještě omeziti (sr. také rozhodnutí čís. 10.531 sb. n. s.). Žalobkyně ovšem před tím poukazuje v dovolací odpovědi na § 1440 obč. zák., čímž asi míní vyjádřiti nepřípustnost započtení při »kusech do nájmu vzatých«, ale tím míní zákon jen předmět nájmu, nikoli vzájemné peněžní — tedy stejnorodé — pohledávky, vzniklé z nájemního poměru.

Čís. 11487.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Předpisu § 18 zák. nelze použíti, nešlo-li jen o prodej inventáře a malého množství zboží, nýbrž o prodej celého zavedeného obchodu s inventářem a s okruhem zákaznictva a kupitel měl od prvopočátku úmysl, koupiti obchod, nikoli najati jen prázdné místnosti, a i prodatel měl úmysl prodati obchod, jak stál a ležel.

Prodej zavedeného obchodu se zařízením a se zbožím a s ohledem na zákaznictvo není o sobě zapovězený. Zapovězeným právním jednáním jest prodej obchodu teprve, bylo-li ho využito k požadování přemrštěné ceny, která není rovnocenným ekvivalentem za to, co prodatel navzájem plnil a která v sobě skrývá zapovězené odstupné nebo výkupné podle § 20 (2) zák. Netřeba tu určiti hodnotu obchodu do všech podrobností; záleží jen na tom, zda kupitel dokázal, že za kupní cenu neobdržel přiměřený hospodářský ekvivalent a že v kupní ceně bylo zakryto zapovězené výkupné.

(Rozh. ze dne 18. března 1932, Rv I 205/31.)

Žalobci převzali od žalovaných místnosti, jež měli žalovaní najaté k provozování cukrářství a zaplatili jim 38.000 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaných vrácení 37.000 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobci opřeli žalobní nárok na vrácení úplaty 37.000 Kč o předpisy §§ 18 a 20 (2) zákona o ochraně nájemníků (t. j. zákona čís. 48/1925 Sb. z. a n., který platil v době uzavření smlouvy), a tvrdili po skutkové stránce v podstatě, že jim byly žalovanými obchodní místnosti pronajaty pod podmínkou koupě inventáře a zboží, že inventář byl předražen a že v kupní ceně bylo skryto zakázané výkupné. Podle toho také prohlásili,

že jsou ochotni vrátiti převzatý inventář, což by odpovídalo nároku podle § 18 zák. o ochr. náj. Tohoto předpisu nelze však na souzený případ již proto použíti, že podle zjištění nižších soudů nešlo jen o prodej inventáře a malého množství zboží, nýbrž o prodej celého zavedeného cukrářského obchodu s inventářem a s okruhem zákaznictva; že žalobci měli od prvopočátku úmysl koupiti cukrářský obchod, nikoli najati jen prázdné místnosti a že i žalovaný měl úmysl prodati obchod, jak stál a ležel. Zápověď podle § 18 (a také zápovědi podle § 20 zák. o ochr. náj.) byly důsledkem zkušeností, že pronajímatelé a postupitelé bytů i jiných místností (§ 30) nezřízeně těžili z nedostatku nájemních místností. Zákon zapověděl v § 18 pronájem nebo postoupení místností s podmínkou, že nájemník koupí zařízení. Nájemníku nesmí býti vnucována koupě zařízení, jež nepotřebuje a kupuje jen proto, že potřebuje nájemní místnosti. Vše to jest, hledíc ke zjištěním nižších soudů, vyloučeno v souzeném případě, kde šlo žalobcům právě o koupi zařízeného obchodu, nikoli o nájem prázdných místností. Netřeba se tudíž s § 18 dále zabývati. Prodej zavedeného obchodu se zařízením a zbožím a s ohledem na zákaznictvo, které je na takový obchod zvyklé, byl i za normálních dob před válkou obvyklým zjevem v hospodářském životě a nelze tedy takový prodej o sobě pokládati za zapovězený. Takovým zapovězeným právním jednáním by byl prodej obchodu teprve tehdy, kdyby ho bylo využito k požadování ceny přemrštěné, která by nebyla rovnocenným ekvivalentem za to, co prodatel navzájem plnil a která by v sobě skrývala zapovězené »odstupné« nebo »výkupné« podle § 20 (2). Zdali tomu tak bylo, lze rozhodnouti zase jen na podkladě zjištěného skutkového děje. V souzeném případě zjistily nižší soudy způsobem pro nejvyšší soud závazným, že prodaný inventář měl cenu 15.000—16.000 Kč a že celý obchod s inventářem, hledíc k příznivé jeho poloze a k okruhu zákazníků měl cenu asi 30.000 Kč.

Poukazuje-li dovolání na to, že při kupní ceně 38.000 Kč (od níž sám odpočítává cenu zboží asi 1.000 Kč) zbývá stále ještě přebytek 7.000 Kč, jest mu odvětiti, že při koupi zavedeného obchodu, který trval již asi dvacet let a byl na výhodném místě (první žalovaný tvrdil také, že byl ochoten vzdáti se ve prospěch prvního žalobce koncese k výčepu kávy, čaje a čokolády, v kterém směru chybí zjištění), nelze určiti hodnotu obchodu do všech podrobností; záleží jen na tom, zda žalobci dokázali, že za kupní cenu neobdrželi přiměřený hospodářský ekvivalent se strany druhé a že v kupní ceně bylo zakryto zapovězené výkupné. Jestliže nižší soudy, uvážívše všechny tyto okolnosti, pokládaly za přiměřenou i kupní cenu 38.000 Kč, nelze v tom spatřovati nesprávné právní posouzení věci. Předpoklady pro použití § 20 (2) zák. o ochr. náj. tu prokázány nebyly.

Čís. 11488.

Vznikla-li škoda, způsobená zvěří v ohražené zahradě, ze zavinění třetích osob, netřeba se domáhati náhrady škody podle § 74 mor. honeb. zák. nejdříve na majitelích honitby před rozhodčím soudem podle § 78 mor. honeb. zák.

Ustanovení § 71 mor. honeb. zák. vztahuje se na škody, způsobené lovci samými, nikoliv na škodu způsobenou zvěří, pokud nejde o zvěř uniknuvší z obory.

(Rozh. ze dne 18. března 1932, R II 22/32.)

Žalobcova zahrada patřila do obvodu honitby obce M. na Moravě, jež byla propachtována Aloisu P-ovi. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce náhrady škody na elektrárenském společenstvu a na čtyřech jeho zaměstnancích, a to z těchto důvodů: Žalované elektrárenské společenstvo mělo žalobci na podzim 1928 zříditi elektrické vedení od nádraží v M. do jeho dvora v M. Žalovaní zaměstnanci společenstva stavěli sloupy vedení a postavili žalobci též jeden sloup v jeho zahradě a, aby si usnadnili dopravu sloupů do zahrady, vytrhli z plotu jeho zahrady několik latí. Skončivše práci nepostarali se však o to, by otvor v plotu byl zase uzavřen. Teprve koncem ledna 1929 zjistil žalobce, že tímto otvorem divoká zvěř, hlavně zajíci mají přístup do jeho zahrady a že tato zvěř, hlavně zajíci mu ohlodala a zničila 94 ovocných stromků. Zažalovaná škoda vznikla prý ze zavinění prvých čtyř žalovaných a elektrárenské společenstvo mohlo této škodě předejíti, kdyby ku provedení řečených prací bylo použilo řádných a spolehlivých lidí, a ručí tedy za zavinění svých zaměstnanců. Procesní soud prvé stolice zamítnuv námitku nepřípustnosti pořadu práva žalobu zamítl. Důvody: Námitku nepřípustnosti pořadu práva bylo zamítnouti, poněvadž rozhodčí soud podle § 78 moravského honebního zákona ve sporu o náhradu škody způsobenou honitbou neb zvěří rozhoduje jen mezi osobami oprávněnými k honitbě a poškozeným. Jest však odůvodněna námitka žalovaných, že za škodu způsobenou zvěří v obvodu honitby ručí podle § 68 odst. 6 moravského honebního zákona osoba oprávněná k honitbě. Podle § 71 moravského zákona honebního může osoba k honitbě oprávněná požadovati náhradu na vinníku. Nesporným jest, že žalobcova zahrada jest v obvodu honitby m-ské, kterážto honitba byla v době škody propachtována Aloisu P-ovi. Musí se tudíž žalobce držeti Aloisa P-a, který má právo požadovati po případě náhradu na žalovaných. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Jde o žalobu o náhradu škody způsobenou sice zvěří, ale nikoliv ve smyslu moravského honebního zákona, nýbrž na základě třicáté hlavy všeob. obč. zák., neboť uplatňuje se zavinění žalovaných, kteří nejsou majitelé honitby, že nechali otvor v plotě žalobcovy zahrady, jinak trvale hražené, které jsou jinak podle § 6 mor. honeb. zák. z oblasti honitby vyloučeny. Jest lhostejno, že škoda následkem otevření plotu a tudíž následkem otvoru v plotě povstala snad zvěří, neboť škoda tato mohla vzniknouti následkem toho i jinak, na příklad zvířaty jinými nelovnými, třebas že tato druhá možnost nebyla žalobcem tvrzena. Právem poukazuje odvolání na tvrzené zavinění žalovaných, v kterémžto směru liší se zažalovaný nárok od nároku na náhradu škody zvěří podle honebního zákona, kde zavinění z pravidla ani

není třeba (§ 68 písm. b) mor. honeb. zák.). Nelze ovšem přisvědčiti odvolání pokud tvrdí, že nebylo zjištěno, že se škoda stala jinými zvířaty, než zvěří. To nebylo třeba zjišťovati, protože žalobce tvrdil v žalobě výslovně, že škodu způsobila divoká zvěř, hlavně zajíci, což nebylo popřeno, a následkem tohoto tvrzení učiněna námitka nepřípustnosti pořadu práva. Žalobce nemůže býti nucen, by se v tomto případě, když byla škoda v ohražené zahradě způsobena zvěří, domáhal náhrady škody podle § 74 mor. honeb. zák. nejdříve na majitelích honitby před rozhodčím soudem podle § 78 téhož zákona, pakli škoda vznikla ze zavinění třetích osob, jak se podle tvrzení žalobce prý stalo v tomto případě. Proto třeba zabývati se s otázkou tohoto zavinění a třeba provésti nejen důkazy žalobcem nabízené, nýbrž i zabývati se s důvody a důkazy vyviňovacími. Mylný jest názor prvého soudu, odvolává-li se na ustanovení § 71 téhož zákona. Prvý soud přehlédl, že se toto zákonné ustanovení vztahuje a odvolává na § 68 písm. a) téhož zákona, t. j. na škody způsobené lovci samými, nikoliv na odstavec druhý, t. j. na škodu způsobenou zvěří, pokud nejde o zvěř uniknuvší z obory. Proto jest nesprávné stanovisko prvého soudu, opírající se o právě uvedenou normu, že se žalobce má držeti majitele honitby P-a. To by bylo správné jen v případě náhrady škody podle § 68 a) téhož zákona, ale o takový případ tu nejde. Protože se prvý soud pro toto své vadné právní posouzení nezabýval s ostatními tvrzeními žalobce, zejména s otázkou zavinění škody podle obč. zákona ani s vyviňovacími námitkami strany žalované a neprovedl důkazy po této stránce nabízené, jest řízení kusé ve smyslu § 496 c. ř. s., následkem čehož odvolací soud nemůže spor bezpečně prozkoumati ve věci samé, zejména, protože nejsou zjištěny podstatné náležitosti potřebné k rozřešení sporu.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud právem vyhověl odvolání a své rozhodnutí správně odůvodnil. Proto se na jeho důvody odkazuje. K vývodům rekursu se podotýká, že jest nerozhodno, zda za škodu ručí majitel honitby vedle toho, kdo ji zavinil svým jednáním neb opomenutím — jak je v tomto sporu o žalovaných tvrzeno.

Čís. 11489.

Právní povaha promesního obchodu podle zákona ze dne 7. listopadu 1862, čís. 85 ř. zák.

Prodej výherních listů státních stavebních losů není promesním obchodem.

Výherní listy státních stavebních losů jsou skutečnými částmi losů, opravňujícími k účasti na výherních tazích podle herního plánu, stanoveného vládním nařízením čís. 165/1921 sb. z. a n. a mohou býti prodávány i na splátky, ovšem šetříc příslušných zákonných předpisů.

(Rozh. ze dne 18. března 1932, Rv II 42/31.)

Žalovaná společnost prodala žalobcům 54 výherních listů dílčích státních stavebních losů na splátky. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalované společnosti vrácení zapravených splátek, tvrdíce, že smlouva byla neplatná podle § 1 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Oprávněná jest výtka odvolatelů, že prvý soud věc po stránce právní posoudil mylně, uznav, že tu nelze použíti § 1 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. Podle tohoto ustanovení zákona jest zakázán prodej naděje na výhru státních neb jiných losů na splátky. Že státní stavební los jest losem podle cit. § 1, o tom nelze pochybovati, a je-li los tažen v umořovacím tažení, takže zůstane jen výherní list, nemá tento výherní list jiný význam a jinou cenu, než že s ním jest spojena výhradně naděje na výhru, která se jediné takovým výherním listem prodává a kupuje. Jde tu o obchod promesní, na čemž nemění nic okolnost, že se prodej netýká jen naděje na výhru jednoho tahu, nýbrž, že jde o veškeré tahy, týkající se jednotlivých losů. Jde tu o smlouvu podle § 1 cit. zák. zakázanou, a poněvadž žalobci zaplatili zažalovaný peníz na neplatnou smlouvu, jest žalobní žádost oprávněna.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Dovolatelka právem vytýká odvolacímu soudu, že posoudil věc nesprávně po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), uznav, že prodej výherních listů státních stavebních losů jest obchodem promesním a že proto, an se prodej stal na splátky, jde o smlouvu podle § 1 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. zakázanou a neplatnou. Promesním obchodem, dovoleným podle zákona ze dne 7. listopadu 1862, čís. 85 ř. zák., se rozumí prodej celé naděje na výhru určitého tuzemského losu pro určitý jednotlivý tah. Zákon dovoluje takový prodej jen vlastníkům losů, kteří bydlí v tuzemsku, a stanoví jako podmínku platnosti prodeje, že o něm musí býti zřízena listina (promesa) na předepsaném kolkovaném blanketu. V § 1 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., bylo dále na ochranu kupujících stanoveno, že se zapovídá promesní obchod na splátky nebo v ten způsob, že úplata jest zcela nebo z části spojena s jiným splátkovým obchodem. Promesní obchod je tudíž v podstatě t. zv. podloterie (Afterlotterie, Sousloterie). Vydatel promesy (zároveň vlastník losu) prodává jen své herní právo, plynoucí z určitého losu a omezené na určitý jednotlivý tah, nikoli naději na výhru losu pro všechny tahy, která tvoří vlastní podstatu losu

saměho (jeho výherního listu), jsouc pro obchod určena loterním podnikatelem. Kupitel promesy nenabývá z ní vůbec nároku proti loternímu podnikateli, nýbrž získává jen proti vydateli promesy jako svému spolusmluvníku smluvní nárok, by mu tento vydal na los připadlou výhru nebo přenechal tažený los za doplatek jeho smluvené ceny. Výherní listy československých státních stavebních losů, vydaných podle zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n. a vládního nařízení ze dne 7. dubna 1921, čís. 165 sb. z. a n., mají však právní povahu zásadně a podstatně jinou, než t. zv. promesy, jak vysvitne z dalšího výkladu. Ve čtvrté hlavě zákona o stavebním ruchu ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n. byla vláda zmocněna, by opatřila pro podporu stavebního ruchu kapitál do 1 miliardy Kč losovou výpůjčkou (§ 23). Dlužný kapitál bude umořen ve 25 letech tím způsobem, že bude každoročně (počínajíc dnem 1. února 1922) vylosována část losů tahy umořovacími podle umořovacího plánu. Doručitelům takto tažených losů bude vyplacena jmenovitá hodnota a úroková premie 2% této hodnoty za každý rok, počínajíc rokem 1922 až do roku tahu, rok tento v to počítaje. Kromě tahů umořovacích budou se konati zvláštní tahy výherní, jichž se zúčastní i losy vylosované v tazích umořovacích (§ 25). Stanoviti způsob emise losů, umořovací a herní plán, bylo vyhraženo vládnímu nařízení (§ 28 odst. 1). Ve vládním nařízení ze dne 7. dubna 1921, čís. 165 sb. z. a n. bylo stanoveno, že los se skládá z listu obligačního a listu výherního (§ 2), že jmenovitá hodnota losu taženého v tahu umořovacím bude vyplacena s 2% premií doručiteli obligačního listu, že majitel taženého losu při tom podrží výherní list, kterým se súčastní příštích tahů výherních (§ 3), a že se výhra, která připadne na los tažený v tazích výherních, vyplatí tomu, kdo předloží výherní list, který při umořovacím tahu podržel (§ 4 odst. 2). Z těchto ustanovení plyne nepochybně, že výherní listy československých státních stavebních losů nejsou ani promesami, jak se domníval odvolací soud, ani cennými papíry svého druhu, jak mínil prvý soud, nýbrž že jsou to skutečné části losů, opravňující k účasti na výherních tazích podle herního plánu, stanoveného vládním nařízením čís. 165/1921 sb. z. a n. Jako samostatné části státních losů mohou tyto výherní listy býti prodávány i na splátky, ovšem šetříc příslušných zákonných předpisů, a pro takový prodej, provozuje-li se po živnostensku, platí zejména předpisy § 2 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. z. V souzeném případě vyhovovala prodejní listina zákonným předpisům, při čemž se podotýká, že jmenovitá hodnota a datum losu nemusily býti uvedeny v prodejní listině, protože nejsou uvedeny ani na výherním listě saměm.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 18. října 1930, Rv II 810/29, jehož se žalobci dovolávají v dovolací odpovědi, se nehodí na souzenou věc, neboť pojednává — stejně jako rozhodnutí čís. 9560 sb. n. s. — o t. zv. výherních společnostech a otázka právní povahy výherních listů státních stavebních losů nebyla v něm vůbec řešena. Z předcházejících úvah plyne, že mezi stranami byla dojednána platná kupní smlouva, takže žalobní nárok na vrácení zaplacené kupní ceny není odůvodněn.

Čís. 11490.

Okolnost, že výměnek vázne na celé nemovitosti, nevadí tomu, by právo, žádati místo naturálního plnění peněžité relutum, nebylo vloženo jen na polovinu téže nemovitosti, náležející povinnému. Exekuční (knihovní) soud nemůže se s touto otázkou zabývati, byla-li otázka přípustnosti vkladu mezi stranami rozhodnuta již právoplatným rozsudkem.

Pokud nebrání vkladu ani různé pořadí výměnku naturálního a práva na peněžní relutum.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, R I 86/32.)

Návrhu Josefa S-a na povolení exekuce vkladem práva vymáhajícího věřitele, požadovati peněžní relutum 15 Kč denně místo plnění výměnku a naturálního zaopatření Josefa S-a, při výměnku naturálního zaopatření Josefa S-a vtěleného dle smlouvy ze dne 4. listopadu 1925 na ideální polovici nemovitostí náležející Janu V-ovi, soud prvé stolice vyhověl. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jak z veřejných knih patrno, neváze výměnek naturálního zaopatření Josefa S-a jen na ideálních polovicích nemovitostí stěžovateli připsaných, nýbrž na celých nemovitostech a ujednání ze dne 4. listopadu 1925, jež jest podle rozsudku stěžovatel povinen uznati, obsahovalo výslovné svolení, že Josef S. má právo místo naturálního zaopatření v domácnosti požadovati denních 15 Kč podle ustanovení tohoto prohlášení. Z toho vyplývá, že návrh odporuje knihovnímu stavu, neboť výměnek byl zřízen na celek a i jeho zápis proveden na celých nemovitostech, takže nelze žádati o vklad výměnku jen na polovici Jana V-a a nelze ani změnu zápisu navrhovati jen ohledně poloviny jemu připsané. Nelze též žádati o vklad reluta 15 Kč denně na polovici Jana V-a, ano se toto relutum 15 Kč mělo platiti z celých zatížených nemovitostí. Leč návrh jest i v rozporu s exekučním titulem, neboť v odstavci 3. rozsudečného nálezu, který jest pro knihovní zápis směrodatný, není zmínky o právu vymáhající strany požadovati peněžní relutum 15 Kč denně místo naturálního výměnku, takže exekuční návrh po této stránce odporuje i exekučnímu titulu, to tím spíše, uváží-li se, že z odstavce I. rozsudku okresního soudu v Č. ze dne 6. června 1931, jehož se vymáhající věřitel jako exekučního titulu dovolává, jest patrno, že 15 Kč denně mělo býti relutem za naturální výměnek váznoucí na celé nemovitosti, nikoliv jen na polovici. Ostatně návrh na vklad práva vymáhající strany, požadovati místo plnění výměnku a naturálního zaopatření 15 Kč denně »při výměnku tom« vtěleném dle smlouvy ze dne 4. listopadu 1925 pod pol. C 138 jest se stanoviska publicity veřejných knih, vzhledem k věřitelům, jichž práva byla na nemovitostech vtělena po výměnku naturálního zaopatření Josefa S-a, nepřípustný, neboť by jim bylo vsaženo v tato práva knihovních věřitelů bez jich vědomí a souhlasu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s rekursním soudem v tom, že exekuční návrh odporuje knihovnímu stavu a že jest v rozporu i s exekučním titulem. Okolnost, že výměnek vázne na celých nemovitostech, nepřekáží tomu, by právo, žádati místo naturálního plnění jeho peněžité relutum, nebylo vloženo jen na polovinu nemovitosti, náležející povinné straně. Otázkou, že žádanému vkladu jest na překážku, že výměnek, již zapsaný, vázne na celé nemovitosti, nemůže se soud exekuční, pokud se týče knihovní vůbec zabývati, ana otázka přípustnosti vkladu jest mezi stranami rozhodnuta již právoplatným rozsudkem. Ani různé knihovní pořadí výměnku naturálního a práva na peněžní relutum nebrání žádanému vkladu. Okolnost tato může míti praktický význam, kdyby skutečná cena naturálních dávek byla menší než smluvené relutum; tu pak není pochyby, že v pořadí původního výměnku mohla by se na smluvené relutum dostati jen část rovnající se skutečné ceně naturálních dávek a se zbytkem reluta by oprávněný přišel na řadu teprve v pořadí vkladu práva žádati peněžní relutum. Na pořadí ostatních knihovních účastníků žádaný vklad nic změniti nemůže, žádaný vklad může míti jen pořadí podle § 103 knih. zákona, an v jiném pořadí není povolen; slova návrhu »při výměnku naturálního zaopatření« neznamenají, že pořadí výměnku naturálního bylo propůjčeno i právu na peněžité relutum, nýbrž jsou jen — ovšem zbytečným — poukazem k tomu, kterého výměnku se relutum týká.

Čís. 11491.

Žaloba, domáhající se výroku o nepřípustnosti exekuce proto, že v nálezech o pokutách, na jichž základě byla eráru povolena exekuce, byla doba splatnosti pokut ustanovena až ke dni, kdy nabudou právní moci, což se prý dosud nestalo, jest žalobou podle § 36 čís. 1 ex. ř., patřící na pořad práva.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, R I 91/32.)

Na základě výkazu nedoplatků byla povolena československému státu proti žalobkyni exekuce. V žalobě o nepřípustnost exekuce tvrdila žalobkyně, že pohledávka strany žalované není po právu, poněvadž je vedena exekuce pro pokuty předepsané žalobkyni, ačkoliv nálezy berní správy nenabyly dosud právní moci, a že proto jest exekuce ve smyslu § 36 ex. ř. nepřípustná. K námitce nepřípustnosti pořadu práva soud prvé stolice žalobu odmítl. Důvody: Exekučními spisy jest zjištěno, že výkazy nedoplatků, podle kterých byla napadená exekuce provedena, byly opatřeny doložkou vykonatelnosti, dále že žalobkyně tytéž námitky uplatňovala rekursem proti povolujícímu usnesení a že byly právoplatně zamítnuty. Žalobkyně žalobu, o niž tu jde, označuje jako žalobu podle § 36 čís. 3 ex. ř., ve skutečnosti však jde o žalobu

podle § 35 ex. ř., pro kterou jest v souzeném případě pořad práva vyloučen. Žalobkyně uplatňuje, že prý pohledávka Československého státu (finanční správy) — pokuty pro nepodání přiznání k dani činžovní Kč 7.600.— — není po právu proto, že platební rozkazy nejsou dosud právoplatnými, poněvadž proti nim byly podány stížnosti. Jde o námitku, spočívající ve skutečnostech nárok zrušujících ve smyslu § 35 ex. ř. Přezkoumávati správnost doložky vykonatelnosti nepatří soudu, nýbrž jen příslušnému úřadu správnímu, a soud jest doložkou vykonatelnosti vázán. Ani tvrzená okolnost, že výkazy nedoplatků nejsou právoplatné, nespadá pod § 36 čís. 3 ex. ř., neboť toto ustanovení předpokládá, že vymáhající věřitel musí míti v ruce právoplatný exekuční titul, by se vůbec mohl zříci zahájení exekuce ve lhůtě zatím ještě neprošlé. Žalobkyně však nic takového netvrdí, nýbrž popírá jsoucnost pohledávky. Námitky podle § 36 ex. ř. mohou býti žalobou vzneseny jen tehdy, nemohou-li býti provedeny rekursem proti povolení exekuce. Vzhledem k tomuto právnímu posouzení věci má soud za to, že nárok žalobní nelze uplatniti pořadem práva. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Stěžovatelka výslovně označuje svou žalobu proti povolené exekuci jako žalobu podle § 36 ex. ř. a opírá ji o tvrzenou okolnost, že nálezy, na jichž základě byla exekuce povolena, nevešly v právní moc, poněvadž proti nim podala včas stížnosti, a že v nálezech těch jest uloženo zaplatiti předepsanou pokutu, jakmile nález nabude právní moci, a že tedy ještě neuplynula doba splatnosti v nálezech stanovená, jich vejití v právní moc, a že vymáhající strana takto se sama zřekla vedení exekuce před právní mocí nálezů. V žalobě se sice také praví, že vymáhaný nárok dosud nepozůstává, ale neříká se, že nárok zanikl skutečnostmi nastalými po vzniku exekučních titulů, po případě, že nějakými takovými skutečnostmi jest staven; vytýká se jen jako nesprávné, že byla exekuce povolena, nikoli však, že předepsaná pokuta byla zrušena, prominuta nebo podobně. Z obsahu žaloby i z jejího označení jako žaloby podle § 36 ex. ř. tedy vyplývá, že jde o žalobu proti povolení exekuce, že žalobce chce míti rozhodnutí podle § 36 ex. ř. Pro takové žaloby jest výlučně příslušným soud, třebaže vymáhaný nárok jest povahy veřejnoprávní, a první soud neměl příčiny, by žalobu považoval za námitky proti nároku podle § 35 ex. ř. Pokud by žaloba nebyla věcně odůvodněna, pokud by nebyly splněny podmínky pro žalobu podle § 36 ex. ř., musela by ovšem býti zamítnuta, nikoliv však odmítnuta pro nepřípustnost pořadu práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

K vývodům dovolacího rekursu se především připomíná, že dosavadní jednání bylo omezeno na námitku nepřípustnosti pořadu práva a že se proto nelze v tomto období řízení obírati otázkou, jaký význam mají okolnosti, že výkazy nedoplatků byly opatřeny doložkou vykonatelnosti a že nebylo vyhověno rekursu povinné proti povolení exekuce.

Při rozhodování o přípustnosti pořadu práva jest se omeziti na řešení otázky, jaké povahy jest žaloba, o kterou tu jde. Pro posouzení této povahy nezáleží na tom, jak žalobkyně svou žalobu označila, nýbrž rozhodnými jsou skutkové okolnosti, na nichž žalobkyně svůj žalobní nárok zakládá. Z obsahu žaloby zřejmě plyne, že se žalobkyně domáhá výroku o nepřípustnosti exekuce v podstatě proto, že v nálezech o pokutách, na jichž základě byla exekuce povolena, byla doba splatnosti pokut ustanovena až ke dni, kdy nabudou právní moci, což prý se dosud nestalo, ježto žalobkyně proti nim podala včas stížnosti, které nebyly dosud vyřízeny. Podle toho nevznesla žalobkyně námitky spočívající na skutečnostech nárok zrušujících nebo zastavujících ve smyslu § 35 ex. ř., nýbrž jde tu o námitky proti povolení exekuce, v nichž povinná popírá, že nastaly skutečnosti rozhodné pro dospělost nebo pro vykonatelnost nároku (§ 7 druhý odstavec ex. ř.), a jest tuto žalobu posuzovati jako žalobu podle § 36 čís. 1 ex. ř. Rekursní soud správně rozhodl, že taková žaloba patří na pořad práva (viz rozhodnutí čís. 738 sb. n. s.), a dovolacímu rekursu nelze vyhověti.

Čís. 11492.

Dostává-li osoba, jíž přísluší nárok na výživu, od povinného zatímní výživu prozatímním opatřením, není závady, by nebyl povolen (vzhledem k oposiční žalobě) odklad exekuce k vydobytí výživného přiznaného jí konečně v poněkud vyšší částce za tutéž dobu.

Není tu oprávněn ani návrh vymáhajícího věřitele, by odklad exekuce byl učiněn závislým na složení jistoty dlužníkem.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, R I 134/32.)

Ve sporu manželky s manželem o výživné platil manžel manželce na základě prozatímního opatření výživné měsíčních 250 Kč za dobu od 23. února 1926 do 18. listopadu 1928. Ve sporu bylo konečně přiznáno manželce výživné měsíčních 280 Kč za řečenou dobu. Proti exekuci k vydobytí tohoto výživného vznesl manžel oposiční žalobu a navrhl odklad exekuce až do skončení oposičního sporu. Soud prvé stolice zamítl návrh na povolení odkladu exekuce, rekursní soud odklad povolil. Důvody: Napadené usnesení odůvodňuje své zamítavé stanovisko tím, že odkladem exekuce byl by zrušen účel a právní účinek rozsudku, který ukládá povinné straně vyživování vymáhající strany a kterýžto účel jest vyšší, než majetkový zájem povinné strany a opírá tento svůj názor o zásady uvedené v rozhodnutí sbírky nejvyššího soudu čís. 10.073. Toto rozhodnutí nepřiléhá však plně na souzený případ, neboť jeho předpoklady byly jiné. Tam šlo o vymáhání výživného a splnění vyživovací povinnosti za trvání platného manželství stran, kdežto v souzeném případu jde o manželství pravoplatně rozloučené z viny obou stran, čímž další vyživovací nárok, mimo vymáhaný nárok za dobu minulou, zanikl. Nelze tedy dovozovati, že by odkladem exekuce trpěla výživa vymáhající strany, s kteréhožto hlediska vychází citované rozhodnutí, ana strana vymáhající po rozluce manželství sama o svou výživu musí pečovati. O takovémto ohrožení výživy lze tím méně mluviti, ana vymáhající strana ve sporu, v němž vydaný rozsudek jest pro souzený případ exekučním titulem, uznala jako nespornou skutečnost, že prozatímným opatřením dostávala od povinné strany prozatímné výživné 250 Kč měsíčně za dobu od 23. února 1926 do 16. listopadu 1928, tedy za tutéž dobu, za kterou nyní výživné přiznané jí v částce 280 Kč měsíčně exekučně vymáhá. Za těchto okolností a hledíc k ustanovení § 44 ex. ř. nelze uznati, že by odkladem exekuce, alespoň co do částky shora zmíněné 250 Kč mohlo býti uspokojení vymáhající strany ohroženo, a jest naopak vzhledem ke shora uvedenému nespornému tvrzení považovati za osvědčeno, že bez povolení tohoto odkladu co do této částky další pokračování v exekuci bylo by spojeno s nebezpečím nenahraditelné neb těžce nahraditelné majetkové újmy pro stranu povinnou. Proto bylo stížnosti jako důvodné co do vymáhání měsíčních částek do výše 250 Kč měsíčně vyhověti a odklad exekuce podle ustanovení § 42 čís. 5 a § 44 ex. ř. povoliti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení vyhovuje stavu věci a zákonu. Ano je nesporné, že vymáhající věřitelka obdržela od povinného za dobu od 23. února 1926 do 16. listopadu 1928 měsíčně 250 Kč jako prozatímní výživné, plyne z toho, že odkladem exekuce v tomto rozsahu není mařen účel a právní účinek rozsudku, podle něhož se má vymáhající věřitelce dostati výživného na úhradu jejích životních potřeb. Proto se na souzený případ nehodí rozhodnutí čís. 10.703 sb. n. s., jeho předpokladem bylo, že povinný vůbec neplnil ke své manželce vyživovací povinnost podle §§ 91 a 117 obč. zák., ač mu to bylo prozatímním opatřením uloženo, a že proto mohla odkladem exekuce býti ohrožena manželčina fysická existence. Není oprávněn ani stěžovatelčin návrh, by povolení odkladu exekuce bylo učiněno závislým na zřízení jistoty podle § 44 druhý odstavec ex. ř., neboť exekuce byla odložena jen ohledně oněch částek výživného, kterých se vymáhající věřitelce nesporně již dostalo, takže nelze míti za to, že její uspokojení by bylo odkladem exekuce nějak ohroženo.

Čís. 11493.

Byla-li součástí věna služebnost bytu, nelze ji odvolati z důvodu § 948 obč. zák., a to ani, pokud by svou hodnotou přesahovala věno. Vrácení ideelní části služebnosti bytu jako osobní služebnosti propůjčené manželům není možné. Služebnost bytu lze obmeziti na určité místnosti, nikoliv však na nedílnou část určitých místností.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, Rv I 1968/30.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaných (na svém zeti a na své dceři) vyklizení bytu, jehož žalovaní užívali jako služebnosti, zřízené prý jim věnem, tvrdíc, že se smlouva se žalovanými stala neplatnou pro nevděk žalovaných. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolatelé sice nepopírají, že úmyslem stran bylo zříditi služebnosti bytu věno. Vytýkají jen, že služebnost bytu nemůže býti předmětem věna, a že zřízení věna není proti muži vůbec nikdy darováním ať je zřídí kdokoliv, ať přesahuje míru věna přiměřeného a zřízeného osobou k věnování povinnou a ať je smluveno, že po úmrtí manželky nebo po zrušení manželství má věno připadnouti muži (§ 1229 obč. zák.). Než s otázkami těmi netřeba se zabývati. Neboť, i kdyby služebnost bytu byla způsobilým předmětem věna a věno bylo v určitých případech darováním, není odvolání celé služebnosti jako daru v souzené věci právně možné. Žalovaným bylo zřízeno věno ve formě služebnosti bytu v odhadní ceně 75.000 Kč a k tomu přistupují dle rozsudku odvolacího soudu různé platy ze jmění žalobkyně na srážku věna v částce 10.000 Kč, takže celkem činí věno 85.000 Kč. Uznala-li sama žalobkyně v žalobě přiměřeným věnem částku 25.000 Kč, jest zřejmo, že není přiměřené věno vyčerpáno platy v částce 10.000 Kč, nýbrž, že do něho spadá ze služebnosti bytu částka 15.000 Kč a že nemůže žalobkyně proto odvolati celou služebnost, poněvadž co do části 15.000 Kč nemůže služebnost bytu býti darem, ani proti žalované dceři ani proti žalovanému zeti. Odvolání části služebnosti přesahující 15.000 Kč žalobkyně nežádá a nelze jí ani z části vyhověti, poněvadž vrácení ideelní části, jakožto zlomku služebnosti není vzhledem k povaze osobní služebnosti zřízené pro manžely právně možné (§ 878 obč. zák.). Lze sice obmeziti služebnost na určité místnosti (§ 12 druhý odstavec kn. zák.), nikoliv však na nedílnou část určitých místností.

Čís. 11494.

Bolestné (§ 1325 obč. zák.) má poškozenému umožniti, by si opatřil příjemnosti, jež mu vyváží vytrpěné útrapy. Soudu lze jen na základě zjistitelných skutečností, dosahu poškození, trvání, zhojení, míry bolesti a jejich trvání, hospodářských poměrů a obvyklých životních potřeb poškozeného, podle volného uvážení ve smyslu § 273 c. ř. s. určiti částku, jež mu umožňuje, by si zjednal takové příjemnosti, které jinak nepatří k jeho obvyklému způsobu života, aniž by však byl bezdůvodně obohacen.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, Rv I 1996/30.)

Žalobkyně, manželka soustružníka, byla zachycena vojenským automobilem a poraněna. Žalobě, domáhající se na československém eráru zaplacení bolestného 100.000 Kč, vyhověl procesní soud prvé stolice potud, že přisoudil žalobkyni na bolestném 25.000 Kč. K odvolání žalovaného snížil odvolací soud bolestné na 15.000 Kč. Důvody: Odvolatel poukazuje k tomu, že podle posudku znalců neutrpěla žalobkyně vůbec zranění kostí, nýbrž jen měkkých částí těla, a to na berci, tedy nikoli na zvláště citlivé části těla a že proto jest znalecký posudek, vyzněvši v ten smysl, že bolesti v době asi tří neděl od poranění dosáhly výše 80—90% nesprávný. Nehledíc k tomu, že tyto vývody nespadají do uplatňovaného důvodu nesprávného posouzení věci po stránce právní, není podkladu pro to, že jest posudek znalců nesprávný, vždyť znalci hleděli přesně k rázu poranění a se zřetelem k němu se souhlasně o bolestech, jež žalobkyně vytrpěla, vyjádřili. Prvý soud, vyměřuje bolestné, vzal zřetel na osobní poměry žalobkyně, takže není správné, tvrdí-li se v odvolání, že prvý soud neuvážil sociální postavení žalobkyně. Avšak přes to má odvolací soud za to, že prvý soud vyměřil bolestné příliš vysoko. Za nynějších drahotních poměrů a se zřetelem na osobní poměry žalobkyně a na účel bolestného jest podle názoru odvolacího soudu pro vyměření bolestného přiměřenou částka 200 Kč denně při 100%ních bolestech a na tom podkladě a hledě k znaleckému posudku dochází odvolací soud k tomu, že náleží žalobkyni celkem 15.000 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Bolestné má poškozenému umožniti, by si opatřil příjemnosti, které mu vyváží útrapy, jež vytrpěl. Nepříjemné pocity a pocity libé jsou však povahy subjektivní a není ani objektivního měřítka, by pocity bolesti byly vyjadřovány určitou peněžitou částkou. Soudu lze jen na základě zjistitelných skutečností, dosahu poškození, trvání, zhojení, míry bolesti a jejich trvání, hospodářských poměrů a obvyklých životních potřeb poškozeného, podle volného uvážení ve smyslu § 273 c. ř. s. určiti částku, která mu umožňuje, by si zjednal takové příjemnosti, které jinak nepatří k jeho obvyklému způsobu života, aniž by však byl bezdůvodně obohacen. Z napadeného rozsudku nelze seznati, že odvolací soud nevzal zřetel na tyto závažné okolnosti skutkové a že nepostupoval, jak uvedeno, neboť vzal za zjištěny všechny skutečnosti znaleckými svědky potvrzené, jakož i posudek znalců a ke všem těmto okolnostem, jakož i k osobním poměrům žalobkyně vzal při výměře bolestného patřičný zřetel a nevyměřil bolestné, stanoviv je na 15.000 Kč, na újmu žalobkyně příliš nízko.

Čís. 11495.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).

Jde o příhodu v dopravě, nebyly-li v době příjezdu do stanice a v době odjezdu ze stanice dveře vagonu řádně (t. j. na obě závory) uzavřeny.

Spoluzaviněním cestujícího na úraze jest, že vystupoval z vagonu na opáčnou stranu od nádražní budovy.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, Rv I 2272/30.)

Žalobce odebral se v době, kdy vlak stál ve stanici B., nejprve k pravým dveřím vozu ve směru jízdy a snažil se je opětovným stlačováním kliky otevříti. Když se tento pokus nepodařil a když ani na zaklepání na dveře je zvenčí nikdo neotevřel, odebral se žalobce k levým dveřím, stlačil kliku, načež se dveře ihned otevřely. Aby mohl z vozu vystoupiti, vstoupil na stupátko schodů, vedoucích k těmto dveřím. Když se chystal položiti nohu s druhého na třetí stupátko, dal se vlak do pohybu. Žalobce dostal se nohama na zemi a byl, stoje, dalším vozem již jedoucím, sražen a byla mu točícím se kolem vozu přejeta pravá ruka. Žalobu o náhradu škody proti dráze procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobce potud, že uznal žalobní nárok důvodem po právu jednou třetinou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

Po právní stránce napadá žalovaný názor odvolacího soudu, že příhodou v dopravě bylo v souzeném případě, že žalobce byl železničním vozem, který se dal do pohybu, sražen a přejet, a dovozuje, že úraz byl přivoděn jen nedovolenou činností žalobce, který jednal na vlastní nebezpečí, an si zavřené dveře sám otevřel a s vagonu sestupoval nebo přestupoval na zakázané straně v zakázanou dobu. Při posouzení otázky příhody v dopravě jest vycházeti ze skutkového zjištění nižších soudů, že dveře na straně odvrácené od stanice v B., kterými žalobce z vagonu vystupoval, byly při příjezdu vlaku do B. a při jeho odjezdu z B. jen zavřeny, nikoliv však zamčeny, že žalobce tyto dveře otevřel ještě v době, kdy vlak stál, vstoupil na stupátko a, když se chystal položiti nohu s druhého na třetí schodek stupátka, dal se vlak do pohybu, žalobce dostal se nohama na zemi a byl, stoje, dalším vozem již jedoucím sražen, takže celým tělem klesl k zemi a byl přejet. Dále bylo zjištěno, že se vlak dal do pohybu po předběžném předepsaném návěští bez zvláštního trhnutí. Podle § 22 žel. provoz. řádu čís. 1/52 ř. zák. mají býti dveře vagonu na podélné straně opatřeny dvojí závorou a podle ustanovení § 95 téhož provoz. řádu nesmí cestující za jízdy vlaku ani vystupovati, ani nastupovati, ani zbytečně dveře otvírati a na plošinu vkročiti. I když se v těchto předpisech přímo nenařizuje, že dveře vagonu musí býti za jízdy uzamčeny na obě závory, lze na to přece usouditi z účelu tohoto opatření, neboť jinak by nemělo smyslu nařizovati, že dveře mají býti opatřeny dvojí závorou, kdyby na obě závory neměly býti uzavřeny. Každá pochybnost v tom směru jest však odstraněna, jak k tomu znalec poukazuje ve svém posudku, předpisem čl. 103 bod 4 dopravních předpisů čís. XX. pro průvodčí vlaků z roku 1922, kterým

se jim ukládá za povinnost před odjezdem z výchozí stanice dbáti toho, zda jsou všechny dveře dobře uzavřeny. Bylo-li tedy v souzeném případě zjištěno, že dveře, jimiž žalobce v kritickém okamžiku z vagonu vystupoval, nebyly v době příjezdu vlaku do B. a jeho odjezdu na dvojí uzamykací závory zavřeny, byly tím porušeny ony předpisy a, poněvadž ku pravidelné dopravě náleží, by dveře vagonu byly za jízdy a v době odjezdu vlaku z nádraží řádně uzavřeny a v souzeném případě tomu tak nebylo, jde tu o příhodu v dopravě. I když si žalobce dveře sám otevřel a otevřel je v době, kdy vlak ještě stál, jest přece jejich řádné neuzavření v době, kdy vlak byl v B. k odjezdu připraven, nepravidelností v provozu a tedy příhodou v dopravě. Odvolací soud sice uznává za příhodu v dopravě, že žalobce byl železničním vozem, který se dal do pohybu, sražen a přejet, než při této skutečnosti nejde o nepravidelnost v dopravě, nýbrž o příhodu v osobě poškozeného, přivoděnou jeho vlastním zaviněním. Žalobci se tedy podařilo dokázati, že tu jde o příhodu v dopravě, žalované dráze se však nepodařilo prokázati ve smyslu § 2 zák. čís. 27/69 ř. zák., že tato příhoda byla způsobena žalobcem. Sbíhá se tu však se zákonně předpokládaným zaviněním dráhy zavinění a ručení žalobce za úraz, neboť podle zjištění nižších soudů vystupoval žalobce z vagonu na stranu odvrácenou od nádražní budovy, na kterou vystupovati z vagonu jest podle předpisů § 96 provoz. řádu zakázáno, a podle předpisu § 103 téhož provoz. řádu dokonce trestno, aniž se o tom dříve náležitě přesvědčil a což by byl při náležité pozornosti musel postřehnouti. Podle toho tedy správně usoudil odvolací soud, že míra zavinění žalobcova jest daleko větší než dráhy, a správně uznal podle § 1304 obč. zák. nárok žalobní co do důvodu jen jednou třetinou po právu. Tím jest vyřízeno i dovolání žalobce.

Čís. 11496.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).

Příhodu v dopravě nelze spatřovati v tom, že průvodčí vlaku dříve, nežli byl vlak dopraven z konečného osobního nádraží na nákladní nádraží, neprohlédl vlak, zda v něm není ještě cestující. Jest však příhodou v dopravě, bylo-li provedeno vystoupení cestujícího z vlaku mimo stanici k tomu určenou na neupraveném místě. Pokud si přivodil cestující sám úraz, přecházeje koleje.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, Rv I 2275/30.)

Žalobu proti dráze o náhradu škody procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně potud, že uznal nárok žalobkyně na náhradu škody důvodem z polovice po právu.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného obnovil rozsudek prvého soudu, dovolání žalobkyně poukázal na rozhodnutí o odvolání žalovaného.

Důvody:

Jde především o to, zda tu jest příhoda v dopravě. Za ni považují nižší soudy souhlasně skutečnost, že se průvodčí vlaku nezachoval podle služebního předpisu, an se před odjezdem vyprázdněného vlaku ze stanice Most-nádraží do stanice Most-nákladiště nepřesvědčil, nejsou-li tam jen osoby, které tam smějí zůstati, a že jen pak směl dáti znamení k odjezdu »hotovo«. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu jest příhodou v dopravě odchylka od pravidelného provozu dráhy, která jest sama o sobě způsobilá přivoditi poškození nebo smrt člověka a která nastala mimo osobu poškozeného. Okolnost, že průvodčí nerevidoval vlak před odjezdem ze stanice Most-nádraží a že tak učinil až za jízdy vlaku do stanice Most-nákladiště a při tom přišel na to, že ve vlaku sedí žalobkyně, není zajisté způsobilou přivoditi poškození žalobkyně a také její poranění nepřivodila. Za takovou příhodu jest považovati nespornou skutečnost, že provedeno bylo vystoupení žalobkyně z vlaku mimo stanici k tomu účelu určenou na místě neupraveném, ježto tento způsob vystupování cestujících z vlaku není normálním způsobem dopravy. A tu vzchází otázka, zda jest tu příčinná souvislost mezi onou příhodou v dopravě a úrazem žalobkyně. V tomto směru přikloňuje se dovolací soud k názoru prvního soudu, že této příčinné souvislosti tu není, že si úraz zavinila žalobkyně sama. Žalobkyně po vystoupení z vlaku dobře věděla, že vystoupila na místě, které není upraveno tak, jak je tomu při řádném nástupišti a výstupišti ve stanici. Bylo zjištěno, že místo, na němž žalobkyně podle vlastního udání upadla a přišla k úrazu, není nerovné, že tam nejsou jámy nebo kameny, nýbrž že mezi kolejemi jsou jako výplň štěrkové kameny mírné velikosti a že koleje jsou nad výplní celkem asi 15 cm. Správně rozpoznal první soud, že si žalobkyně musela býti vědoma, když vystupuje na takovém místě pro osobní dopravu neurčeném, že musí použíti takové míry opatrnosti, jež se od rozumného a opatrného člověka při takové příležitosti požaduje (§ 1297 obč. zák.) a že této náležité opatrnosti při přecházení kolejí nevěnovala a tím si svůj úraz přivodila. Z řečeného jest tedy patrno, že úraz žalobkyně není s příhodou v dopravě v příčinné souvislosti.

Čís. 11497.

K vydobytí nároku, by dlužník platil vymáhajícímu věřiteli složením na soudě (§ 1425 obč. zák.), jsou přípustné veškeré exekuční prostředky hodící se k vydobytí peněžitých pohledávek s tou úchylkou, že vnucené vydobytí částky nelze použíti k uspokojení věřitele, nýbrž k složení na soudě.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, R II 424/31.)

Podle exekučního titulu měli dlužníci složiti pro vymáhajícího věřitele na soudě 3.200 Kč. K vydobytí tohoto nároku navrhl vymáhající věřitel povolení exekuce zabavením, uschováním a prodejem všelikých

svršků v držení povinných v jejich bytě v H. a cenných papírů a vkladních knížek uvedených v § 296 ex. ř. jakož i hotovostí. Soud prvé stolice exekuční návrh zamítl, ježto jest přípustná jen exekuce podle § 354 ex. ř. Rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Právní názor prvého soudu jest mylný. Podle exekučního titulu mají povinní pro žalobce uložiti na soudě 3.200 Kč s 10% úroky od 4. září 1929, jinými slovy mají mu platiti složením na soudě, což je jen zvláštní formou placení (§ 1425 obč. zák.). Nejde o exekuci ad factum praestandum podle § 354 ex. ř., jak prvý soud míní, naopak exekuce podle § 354 ex. ř. byla v tomto případě nanejvýš neúčelná, ba přímo nepřípustná, poněvadž předpisy třetího oddílu části první exekučního řádu se vztahují jen na exekuce k vynucení jednání, která nezáležejí v peněžitém plnění v hotovosti. Může-li oprávněný donutiti odpůrce k složení jistoty všemi vhodnými exekučními prostředky, zejména též exekucí na movitosti, může tak zajisté učiniti i v tomto případě, kde jde rovněž o to, by se exekučně vydobyla peněžitá hotovost a ta aby se uložila na soudě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle exekučního titulu mají dlužníci složiti pro vymáhajícího věřitele na soudě 3.200 Kč s 10% úroky od 4. září 1929 a útraty, neboli, jak správně rekursní soud rozpoznal, mají dlužníci vymáhajícímu věřiteli platiti složením na soudě, což jest jen zvláštní formou placení podle § 1425 obč. zák. K uskutečnění tohoto nároku jsou proto přípustné veškeré prostředky exekuční, hodící se k vydobytí peněžitých pohledávek s tou úchylkou, že nuceně vydobyté částky nelze použíti k uspokojení věřitele, nýbrž k složení na soudě. Návrh vymáhajícího věřitele vyhovuje tomuto právnímu názoru, když se v něm žádá o exekuci zabavením movitostí v rukou dlužníka se nalézajících, a napadené usnesení nejde přes rámec tohoto exekučního návrhu — jak neprávem stěžovatelé vytýkají, — když ustanovuje, že výtěžek této mobilární exekuce jest složiti na soudě. (V témž smyslu srovnej rozhodnutí nejv. s. Gl. U. 3920 a tohoto nejv. soudu čís. 2553 sb. n. s.).

Čís. 11498.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Rozsudek na základě uznání v rozvodovém sporu nemůže býti podkladem žádosti o povolení rozluky podle § 17 rozl. zák., najmě, neuvádí-li, zda a který z rozvodových důvodů žalovaný manžel tehdy uznal.

(Rozh. ze dne 19. března 1932, R II 76/32.)

Na základě rozsudku pro uznání, jímž byl vysloven rozvod manželství od stolu a lože z viny žalované manželky, navrhl manžel povolení

rozluky podle § 17 rozl. zák. z viny manželky. Soud prvé stolice návrh zamítl, rekursní soud rozluku povolil. Důvody: Rozsudkem ze dne 18. března 1931 bylo manželství Rudolfa a Marie S-ových rozvedeno od stolu a lože z viny žalované strany na základě prohlášení žalované, že uznává žalobní nárok na rozvod z její viny. Uznání tomu nelze rozuměti jinak, než že žalovaná přiznala správnost žalobního tvrzení, kromě jiného i to, že se opětně dopustila cizoložství, jež jí manželem nebylo prominuto. Bylo tudíž manželství rozvedeno z důvodu § 13 a) zák. o rozl. manželství, při čemž uznání nahrazuje plně provedení důkazů (§§ 266, 395 c. ř. s.). Okolnosti žalovanou přiznané byly by již tehdy odůvodňovaly výrok o rozluce, kdyby oň bylo bývalo žalováno. Bylo proto stížnosti vyhověno a podle § 17 cit. zák. vyslovena rozluka z viny odpůrkyně.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Žádati za rozluku podle § 17 rozl. zákona jest podmíněno tím, že byl právoplatně vysloven rozvod podle §§ 107 až 109 obč. zák., tedy, že šlo o rozvod bez souhlasu druhého manžela, a dále, že se rozsudek o rozvod opírá o některý z důvodů §§ 107 až 109 obč. zák., který jest uznán za rozlukový důvod podle § 13 zák. rozl. Rozsudek o rozvodu byl vynesen na základě uznání žalobního nároku. Takové uznání zahrnuje v sobě souhlas s rozvodem, takže nejde o rozvod podle §§ 107 až 109 obč. zák., který předpokládá nedostatek svolení druhého manžela. Proto rozsudek na základě uznání v rozvodovém sporu nemůže býti podkladem žádosti o rozluku podle § 17 rozl. zák. Jinak mohlo by takto býti obcházeno ustanovení §§ 15 a 16 rozl. zák. o lhůtě pro rozluku na základě rozvodu jinak vyžadované a žádati takto o rozluku na základě dobrovolného rozvodu, zahaleného jen ve formu uznávajícího rozsudku, před uplynutím lhůt v § 15 rozl. zák. uvedených. Ale rozsudek v rozvodovém sporu neuvádí žádný rozvodový důvod podle §§ 107 až 109 obč. zák. Opírá se jen o uznání žalované, aniž by se při tom uvádělo, zda a který z rozvodových důvodů žalovaná tehdy uznala. Proto není obsahem rozsudku v rozvodové při opodstatněn nárok na rozluku podle § 17 rozl. zák., ježto v rozsudku není vůbec uveden žádný rozvodový důvod podle §§ 107 až 109 obč. zák., a nelze posouditi, zda a který důvod, o který se opírá výrok o rozvodu a který odpůrkyně uznala, jest také rozlukovým důvodem podle § 13 rozl. zák.

Čís. 11499.

Při uplatňování nároku na náhradu škody pro nesplnění nebo pro nenáležité splnění smlouvy, stačí, dokáže-li žalobce, že byla uzavřena smlouva určitého obsahu, že nebyla splněna buď vůbec nebo řádně a že mu tím vznikla škoda určité výše; nemusí dokazovati zavinění žalovaného.

(Rozh. ze dne 21. března 1932, Rv I 1757/30.)

Žaloba o zaplacení 125.000 Kč byla oběma nižšími soudy zamítnuta. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Při právním posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest míti na zřeteli, že se žalobce domáhá podle žaloby na žalované firmě náhrady škody, kterou utrpěl tím, že mu žalovaná firma nedodala výhradně objednané květákové semeno »Haagův zákrsek«, uvedené pod čís. 5 ceníku, nýbrž z větší části bezcenné květákové semeno jiného druhu, důsledkem čehož úroda ze semene nebyla taková, jak bylo očekávati, kdyby bylo dodáno výhradně jen semeno objednané. Z tohoto přednesu jest vidno, že žalobce neuplatňuje nárok ze správy podle § 932 obč. zák. (jenž platí i pro vady zboží podle obchodního zákona), nýbrž že uplaňuje nárok na náhradu škody, která mu byla způsobena nedostatkem připověděných vlastností květákového semene, podle poslední věty prvého odstavce § 932 obč. zák., která ustanovuje, že dodavatel ručí ve všech případech za zaviněnou škodu. Nárok na náhradu škody sbíhá se s nárokem ze správy tak, že nabyvatel zboží může uplatňovati nárok na náhradu škody, pokud není nahrazena správou, nebo že nechá padnouti nárok ze správy a uplatní jen nárok na náhradu škody (srov. rozhodnutí sb. n. s. čís. 6091, 6207, 6860). Že nárok na náhradu škody není nárokem ze správy, třebaže jest o něm zmínka v § 932 obč. zák., vyplývá již z toho, že předpokládá dodavatelovo zavinění, kdežto při správě na vině nezáleží, a nemůže nárok na náhradu škody býti ztotožňován s nárokem ze správy. Předpoklady náhrady škody podle § 932 obč. zák. se řídí všeobecnými předpisy občanského zákona podle jeho třicáté hlavy. Jest zřejmé, že lze požadovati jen náhradu zaviněné škody, neboť bez zavinění není nároku na náhradu škody, ať již jde o přestoupení smluvní povinnosti, nebo bez vztahu ke smlouvě (§ 1295 prvý odstavec obč. zák.). Jiná jest však otázka, komu náleží důkaz skutečností, z nichž lze otázku zavinění rozřešiti. V té příčině jest rozeznávati náhradu škody z bezprávného činu neb opomenutí (ex delicto) a náhradu z nesplnění nebo nedokonaného splnění smluvní povinnosti (ze smlouvy §§ 918, 921, 1295 obč. zák.). V tomto případě se závazek, který tu již jest, mění v povinnost k náhradě škody, v onom případě závazek k náhradě škody deliktem teprve vzniká. V druhém případě musí žalovaný dokázati, že nemá vinu na nesplnění nebo na nepořádném splnění smlouvy (§ 1298 obč. zák.), v prvním případě musí naopak žalobce dokázati vinu žalovaného (§ 1296 obč. zák.). Při uplatnění nároku na náhradu škody pro nesplnění nebo pro nenáležité splnění smlouvy, jenž jest v souzeném případě uplatňován, stačí, dokáže-li žalobce, že byla uzavřena smlouva určitého obsahu, že nebyla splněna vůbec, nebo řádně a že mu tím vznikla škoda určité výše. Nic jiného nemusí žalobce dokazovati a proto neprávem mu napadený rozsudek ukládá také ještě důkaz zvláštního zavinění žalované strany, což by byl důkaz neobyčejně obtížný, ježto žalobce nemohl viděti do dění cizího

závodu a nemůže věděti, zda se záměna nebo smíchání semen stalo, co toho bylo příčinou. To může věděti jen žalovaný a jemu náleží důkaz, že se to stalo bez jeho viny (§ 1298 obč. zák.) nebo bez viny jeho pomocníků (§ 1313 a) obč. zák.). Jaký význam má námitka žalovaného, opřená o prodejní a dodávací podmínky (odstavec 2.) a pokud ji lze srovnati s tvrzením žalobce, že objednal semeno č. 5 ceníku, totiž semeno květáku Haagova zákrsek nejranější I. jakosti (specialitu), nelze řešiti v tomto období sporu, protože jest to součástkou jednání o nároku na náhradu škody. S tohoto právního hlediska však nižší soudy věc neřešily a zůstalo proto řízení nižších soudů kusým a bude je třeba doplniti po případě použitím § 182 c. ř. s.

Čís. 11500.

U soudu, příslušného pro hlavního dlužníka jen podle § 88, druhý odstavec, j. n. (§ 87 a) j. n.), nemůže býti žalován i vedlejší dlužník nebo společník ve sporu, pro něhož není opodstatněna příslušnost podle § 88, druhý odstavec, j. n. (§ 87 a) j. n.). Hlavní dlužník a rukojmí a plátce mohou býti žalováni (§ 93 j. n., § 11 c. ř. s.), jen u obecného soudu hlavního dlužníka.

(Rozh. ze dne 22. března 1932, R I 147/32.)

Žalobu proti Gustavu V-ovi mladšímu jako hlavnímu dlužníku a proti Gustavu V-ovi staršímu jako rukojmí a plátci odůvodňoval žalobce co do místní příslušnosti ohledně Gustava V-a mladšího ustanovením §§ 87 a) a 88, druhý odstavec j. n., ohledně Gustava V-a staršího ustanovením § 93 j. n. a § 11 c. ř. s. Námitku místní nepříslušnosti soud prvé stolice zamítl, rekursní soud jí vyhověl ohledně Gustava V-a staršího a žalobu proti tomuto žalovanému odmítl. Důvody: Jest uvažovati o tom, zda je tu místní příslušnost podle § 93 j. n. a § 11 c. ř. s. Podle § 93 j. n. lze více osob, které mají obecný soud před různými soudy, jako společníky žalovati u soudu, u něhož jeden ze společníků má své obecné sudiště, a jsou-li mezi společníky hlavní a vedlejší dlužníci u obecného soudu hlavního dlužníka. Nemůže proto býti žalováno u soudu příslušného pro hlavního dlužníka jen podle § 88 druhý odstavec j. n., i proto vedlejšímu dlužníku nebo proti společníku ve sporu, pro kterého není opodstatněna příslušnost podle § 88 druhý odstavec j. n. Hlavní dlužník a rukojmí a plátce mohou býti žalováni jen u obecného soudu hlavního dlužníka (srv. rozh. ze dne 25. července 1907, čís. 7738, úř. sb. 1087). Bylo proto rekursu Gustava V-a staršího vyhověti a napadené usnesení soudu prvého zrušiti a žalobu pro místní nepříslušnost dovolaného soudu odmítnouti. Soud prvé stolice nezabýval se otázkou, zda tu není příslušnost dle § 87 a) j. n., avšak toho není třeba v souzeném případě, poněvadž, i kdyby tu příslušnost podle § 87 a) j. n. byla ohledně Gustava V-a mladšího, nemohlo

by jí býti použito k odůvodnění příslušnosti proti Gustavu V-ovi staršímu podle § 93 j. n. z důvodu výše uvedeného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs se odkazuje na příslušné správné odůvodnění napadeného usnesení s dodatkem, že vytýkaný rozpor se netýká podstatné části, jelikož předpis § 93 j. n. platí i v případě, že je více hlavních zavázaných, i v případě, že jsou tu hlavní a vedlejší zavázaní, jenže v tomto případě mohou býti žalováni jen vedlejší zavázaní u obecného sudiště některého z hlavních zavázaných, a nikoliv opačně.

Čís. 11501.

Při exekuci na požární náhradu za shořelé svršky nepřichází v úvahu předpis § 251 ex. ř. Nedopadá tu ani § 290 ex. ř., v němž jsou nároky, jež nemohou býti zabaveny, uvedeny výčetmo.

(Rozh. ze dne 22. března 1932, R I 166/32.)

K vydobytí peněžité pohledávky za dlužníky vedl vymáhající věřitel exekuci na požární náhradu za pojištěné bytové zařízení a prádlo složenou pojišťovnou pro dlužníky. Soud prvé stolice exekuci k návrhu dlužníků podle §§ 39 čís. 2 a 251 čís. 1 ex. ř. zastavil. Rekursní soud zamítl návrh na zastavení exekuce. Důvody: Podle § 290 čís. 2 ex. ř. jsou z exekuce vyňaty za podmínek tam uvedených náhrady, patřící dlužníku z pojištění příslušenství nemovitostí. Zde však nejde o příslušenství nemovitosti. Ani předpisu § 251 čís. 1 ex. ř. nelze tu použíti, ježto nebyly zabaveny předměty vyňaté podle § 251 čís. 1 ex. ř. z exekuce, nýbrž pojistné za bytové zařízení a to, jak uvedeno, není vyňato z exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejde o exekuci na hmotné věci podle §§ 249 až 289 ex. ř., nýbrž o exekuci na peněžité pohledávky podle §§ 290 až 324 ex. ř., a nepřichází proto předpis § 251 ex. ř. vůbec v úvahu, nehledíc k tomu, že ochrana podle § 251 č. 1 až 6 ex. ř. předpokládá, že majetkové předměty tam vypočtené jsou v jistém skutkovém vztahu k dlužníku a k jeho domácnosti, pokud se týče k určitému podniku, a přirozeně tudíž přestává jejich zánikem. V § 290 ex. ř. jsou však nároky, jež nemohou býti zabaveny, uvedeny výčetmo, a nelze proto tyto výjimky obdobou rozšiřovati na jiné případy.

Čís. 11502.

Rozhodnutí, jímž prvý soud mezitímní určovací návrh zamítl, správně však odmítl, an jej věcně nevyřídil, maje jej za nadbytečný vzhledem

k zamítnutí žalobního nároku ve věci samé, mohlo se státi jen usnesením pojatým do rozsudku ve věci hlavní, a bylo lze napadnouti je rekursem. Stalo-li se rozhodnutí prvého soudu o mezitímním určovacím návrhu rozsudkem a strana napadla tento výrok odvoláním a rozhodl-li odvolací soud o něm tak, že usnesením rovněž odmítl z formálních důvodů mezitímní určovací návrh, jde vpravdě o souhlasná usnesení, proti nimž jest další opravný prostředek vyloučen (§ 528 c. ř.).

(Rozh. ze dne 22. března 1932, R I 169/32.)

Za řízení o žalobě o nepřípustnost exekuce učinila žalovaná mezitímní určovací návrh, jejž prvý soud rozsudkem zamítl, maje jej za nadbytečný vzhledem k zamítnutí žalobního nároku ve věci samé. Odvolací soud k odvolání žalované mezitímní určovací návrh odmítl.

Nejvyšší soud rekurs, správně dovolací rekurs, odmítl.

Důvody

Žalovaná učinila za ústního jednání návrh podle § 259 druhý odstavec c. ř. s. na určení ve smyslu § 236 cřs., že jest podle odpůrčího řádu odporovatelným a proti žalované právně bezúčinným právní jednání mezi žalobcem a povinným, podle něhož zboží vyrobené exekutem zůstane vlastnictvím žalobcovým. O návrhu tom rozhodl první soud tak, že návrh zamítl, správně však odmítl, an jej věcně nevyřídil, maje jej za nadbytečný vzhledem k zamítnutí žalobního nároku ve věci samé. Nebylo-li však výrokem prvního soudu vysloveno, zda tu jest či není právní poměr tvrzený žalovanou, což by se musilo ovšem státi ve formě rozsudku (§ 236 prvý odstavec, poslední věta c. ř. s.), nýbrž byl-li mezitímní určovací návrh žalované odmítnut, mohlo se toto rozhodnutí (odmítnutí návrhu) státi jen usnesením, pojatým ovšem do rozsudku ve věci hlavní a bylo lze podle § 514 c. ř. s. napadnouti je rekursem. Napadla-li žalovaná výrok prvního soudu o mezitímním návrhu především odvoláním, třebas se tak mělo státi jen rekursem a rozhodl-li odvolací soud o něm přihlížeje k opravnému prostředku žalované neprávem jako k odvolání — tak, že usnesením rovněž odmítl z formálních důvodů mezitímní určovací návrh žalované, jde vpravdě o souhlasná usnesení nižších soudů, ano jinak nesejde na tom, že důvody, z kterých odvolací soud odmítl návrh, byly podstatně jiné než důvody, ze kterých první soud učinil své rozhodnutí. Podle § 528 c. ř. s. jest rekurs proti rozhodnutí soudu druhé stolice, kterým bylo potvrzeno napadené usnesení prvního soudu, nepřípustný. Bylo proto rekurs žalované, který jest vpravdě dovolacím rekursem, odmítnouti jako nepřípustný, když již tak neučinil první soud. (§ 528 c. ř. s.).

Čís. 11503.

Ustanovení § 252 ex. ř. předpokládá, že otázka příslušenství mezi účastníky exekučního řízení jest nesporná nebo že byla exekučním soudem závazně vyřešena pro všechny účastníky, nebrání však třetí osobě na exekučním řízení nesúčastněné, by ohledně předmětu pojatého do odhadního protokolu jako příslušenství nemovitosti do dražby vzaté neodporovala exekuci námitkou, že má k němu právo, nedopouštějící výkon exekuce, a by podle § 42 čís. 5 ex. ř. nežádala za odklad exekuce.

(Rozh. ze dne 22. března 1932, R I 173/32.)

Žalobce domáhal se, by byl z exekuce vnucenou dražbou nemovitosti vyloučen přístroj, pojatý do odhadního protokolu, tvrdě, že mu k přístroji přísluší vlastnické právo, a navrhl, by byl povolen odklad exekuce ohledně tohoto přístroje. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud odklad exekuce nepovolil. Důvody: Navržený odklad exekuce ohledně přístroje tvořícího příslušenství exekvované nemovitosti aniž by byla zároveň odložena exekuce ohledně celé nemovitosti, jest vzhledem k §§ 294 a 297 obč. zák. a § 252 ex. ř. nepřípustný z důvodů uvedených v rozhodnutí nejv. soudu čís. sb. 5258, k nimž se poukazuje. Neboť, kdyby byla odložena exekuce jen ohledně přístroje, o nějž tu jde, ohledně nemovitosti pak bylo v ní pokračováno, mohlo by se státi, že by přístroj zůstal vlastnictvím dlužníka, kdežto vlastnictví k nemovitosti by přešlo příklepem na jinou osobu, čímž by přístroj pozbyl vlastnosti příslušenství a byla by naň přípustna jen exekuce na movitosti, čímž by vymáhající věřitel vedoucí exekuci vnucenou dražbou, ztratil své zástavní právo.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Stanoví-li § 252 ex. ř., že příslušenství nemovitosti, jež jest na ní (§§ 294 až 297 obč. zák.) smí býti vzato do exekuce jen s nemovitostí samou předpokládá, že otázka příslušenství mezi účastníky na exekučním řízení jest nesporná neb exekučním soudem závazně vyřešena pro všechny účastníky (srov. sb. n. s. 8502). Ale ustanovení § 252 ex. ř. nebrání třetí osobě na exekučním řízení nesúčastněné a právě proto podle § 37 ex. ř. zvlášť chráněné, by ohledně předmětu pojatého do odhadního protokolu jako příslušenství nemovitosti do dražby vzaté exekuci neodporovala námitkou, že k němu má právo, nedopouštějící výkon exekuce, a by podle § 42 čís. 5 ex. ř. nežádala za odklad exekuce a takto pro případ, že ve sporu zvítězí, zachránila své právo před věřiteli nemajícími nárok na uspokojení z jejího majetku. Bylo proto dovolacímu rekursu vyhověno a rozhodnuto jak výše uvedeno, při čemž se podotýká, že otázka, zda přísluší dovolací rekurentce k přístroji právo, nedopouštějící výkon exekuce, bude řešena teprve ve sporu zahájeném o jejím odporu podle § 37 ex. ř., a že musí býti ponecháno úvaze vymáhající strany, zda chce přes to, že bylo odloženo dražební řízení co do tohoto přístroje, pokračovati v exekuci.

Čís. 11504.

Nárok na bolestné podle § 1325 obč. zák. má jen ten, kdo byl škodnou událostí bezprostředně poškozen na těle nebo na zdraví, nikoliv ten, kdo utrpěl poruchu zdraví tím, že jiná osoba utrpěla úraz.

(Rozh. ze dne 22. března 1932, Rv I 2097/30.)

Autem žalovaného byla zasažena dcera žalobkyně a tak těžce poraněna, že téhož dne zemřela. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném kromě jiných položek, jež tu v úvahu nepřicházejí, náhrady bolestného 50.000 Kč, tvrdíc, že usmrcení dcery způsobilo u ní nervový otřes a nervovou chorobu. Žaloba o zaplacení bolestného byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: Nárok žalobkyně lze opříti jen o ustanovení § 1325 obč. zák. Avšak z doslovu tohoto zákonného předpisu lze dovoditi, že nárok tam stanovený přísluší jen osobám, které byly úrazem přímo postiženy. Třetí osoby nastupují v otázce náhrady škody jako aktivně oprávněné, když z poškození vzešla smrt poškozeného, a to jen co do skutečných výloh, které měly, a co do toho, co jim ušlo smrtí poškozeného, který podle zákona byl povinen o výživu jejich se starati (§ 1327 obč. zák.). Jiné právní nároky třetí osoby proti škůdci nemají a nemá ho také žalobkyně, která žaluje o zaplacení bolestného, týkajícího se její osoby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 cřs.) posoudil odvolací soud věc správně. Neboť na bolestné má nárok podle § 1325 obč. zák. jen ten, kdo škodnou událostí byl bezprostředně na těle nebo na zdraví poškozen. Porucha zdraví nemusí ovšem vždy předcházeti zranění těla, nýbrž stačí, vznikla-li porucha zdraví i bez tělesného zranění, avšak bezprostředním působením škodné události na zdravotní stav poškozeného. Tomu tak v souzeném případě není, poněvadž není zjištěno, že choroba žalobkyně vznikla tím, že auto vjelo do příkopu a přejelo její dítě, nýbrž prostě tím, že dítě utrpělo úraz, jemuž následovala jeho smrt. Nemůže proto dovolatelka opírati svůj nárok o ustanovení § 1325 obč. zák., nýbrž mohla by jako osoba třetí uplatňovati své nároky jen podle ustanovení § 1327 obč. zák., jež nárok na bolestné vůbec neuznává.

Čís. 11505.

Netýká-li se mimořádný dovolací rekurs otázek, jež v §§ 209 až 235 ex. ř. jsou přikázány rozvrhovému řízení, nýbrž uplatňuje nezákonnost dražby, ježto byla předsevzata bez uvědomění dovolacího rekurenta, a domáhá se nové dražby, — nedopadá ustanovení § 239, třetí odstavec, ex. ř., nýbrž platí ustanovení § 528 c. ř. s. (§ 78 ex. ř.) o nepřípustnosti dovolacího rekursu do srovnalých usnesení nižších soudů.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, R I 12/32.)

Rekursní soud potvrdil usnesení prvého soudu, jímž bylo rozvrženo nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Dovolací rekurs jest sice podán do usnesení rekursního soudu, jímž vyřízen byl rekurs do rozvrhového usnesení, ale netýká se otázek, jež v §§ 209 až 235 ex. ř. jsou přikázány rozvrhovému řízení, nýbrž uplatňuje nezákonnost dražby, ježto byla předsevzata bez uvědomění dovolací rekurentky, a domáhá se nové dražby. Výjimečné ustanovení § 239, třetí odstavec, ex. ř. o přípustnosti dovolacího rekursu do souhlasných usnesení nižších soudů platí, jak plyne z uvedeného paragrafu (srovnej sb. n. s. čís. 4522 a 6697), jen, jde-li o otázky shora uvedené. Ježto těchto otázek se, jak řečeno, dovolací rekurs netýká a jde o srovnalá usnesení nižších soudů, jest dovolací rekurs po rozumu § 528 c. ř. s. a § 78 ex. ř. nepřípustný a bylo jej odmítnouti (§ 526 c. ř. s. a § 78 ex. ř.).

Čís. 11506.

Usnesení, jímž určeny schodek a náhrada nákladů opětné dražby nemovitosti, a jímž stanoveno ručení obmeškalého vydražitele za tento schodek a za tyto náklady, jest samostatným usnesením nesouvisejícím s rozvrhem a neplatí pro ně ustanovení § 239, třetí odstavec, ex. ř. Lhostejno, že ono usnesení bylo vydáno pod týmž jednacím číslem spolu s usnesením o rozvrhu nejvyššího podání.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, R I 50/32.)

Soud prvé stolice vydal pod týmž jednacím číslem usnesení, v němž rozvrhl nejvyšší podání za nemovitost prodanou exekučně v opětné dražbě a současně určil schodek opětné dražby a ostatní náklady, jež postihují obmeškalého původního vydražitele. K rekursu obmeškalého původního vydražitele potvrdil rekursní soud napadené usnesení, pokud jím byl určen schodek opětné dražby a ostatní náklady, jež postihují rekurenta.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs původního vydražitele.

Důvody:

Dovolací rekurs bylo odmítnouti jako nepřípustný. Jde o souhlasná usnesení prvního a druhého soudu. Podle § 528 c. ř. s., který podle § 78 ex. ř. platí i v exekučním řízení, není do souhlasných usnesení nižších soudů až na výjimky zvlášť stanovené další opravný prostředek dopuštěn. Názor dovolacího rekurenta, že jde o dovolací rekurs do rozvrhového usnesení a proto podle § 239 ex. ř. o dovolací rekurs, i když jde o souhlasná usnesení, přípustný, jest mylný. Určení schodku a náhrady nákladů opětovné dražby, jakož i stanovení ručení obmeškalého vydražitele za ně (§ 155 ex. ř.), čehož se část napadeného usnesení týká, není součástí rozvrhového jednání a rozhodnutí, nýbrž usnesení s rozvrhem nesouvisející a samostatné. Ustanovení § 239 třetí odstavec

ex. ř. o dovolacím rekursu nemá tudíž u něho místa. Na věci nic nemění, že v souzeném případě bylo usnesení o schodku, o náhradě nákladů a o ručení obmeškalého vydražitele vydáno pod týmž jednacím číslem spolu s rozvrhovým usnesením. Tím nezměnilo se nic na samostatnosti onoho usnesení a zejména se usnesení to nestalo součástí rozvrhového rozhodnutí. Platí tedy o dovolacím rekursu ustanovení § 528 c. ř. s. (§ 78 ex. ř.) a dovolací rekurs bylo, jak řečeno, pro nepřípustnost odmítnouti (§ 526 c. ř. s., § 78 ex. ř.).

Čís. 11507.

I úvěrové pohledávky mohou býti vydražitelem převzaty započtením na nejvyšší podání, avšak jen co do jejich částí, o nichž bylo v přihlášce nebo při rozvrhovém roku prokázáno neb osvědčeno, že již vznikly. Úvěrové pohledávky (jejich části), u nichž vznik nebyl prokázán neb osvědčen, jest složiti hotově. Uložená úvěrová pohledávka nebo její část bude pak vydána oprávněnému, až bude její vznik prokázán neb osvědčen, po případě až a pokud nevyčerpaná úvěrová pohledávka bude vyčerpána.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, R I 159/32.)

Hypotekární věřitel z kauční hypoteky a zároveň vydražitel stěžoval si do rozvrhového usnesení prvního soudu jen proto, že mu jako vydražiteli bylo uloženo, by 63.632 Kč jako přikázaný zbytek nejvyššího podání na kauční hypoteku váznoucí na prodané nemovitosti v úhrnné výši 100.000 Kč, složil hotově k soudu. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Mylný jest názor dovolacího rekurenta, že, ano v dražebních podmínkách bylo stanoveno převzetí dluhů na prodávané nemovitosti váznoucích, budou-li s tím věřitelé srozuměni a ano hotové zaplacení úvěrních pohledávek na vydražené nemovitosti zajištěných nebylo žádáno (§ 171 ex. ř.), takže úvěrní věřitel byl s převzetím svých pohledávek srozuměn, nemělo mu, vydražiteli, býti uloženo hotové zaplacení úvěrních pohledávek, pokud se týče části nejvyššího podání na ně vypadající, a neprávem má dovolací rekurent za to, že úvěrní pohledávky, pokud byly kryty, měly mu býti uloženy k převzetí. Podle §§ 171 a 223 ex. ř. mohou sice i úvěrní pohledávky býti vydražitelem započtením na nejvyšší podání převzaty, avšak to, jakž plyne z odstavce prvního § 224 ex. ř., platí o těch úvěrních pohledávkách, pokud se týče o jejich částech, o nichž bylo v přihlášce nebo při rozvrhovém roku prokázáno, po případě osvědčeno, že vznikly. O úvěrních pohledávkách nebo o jejich části, u nichž vznik nebyl prokázán neb osvědčen, platí ustanovení

§ 224 druhý odstavec ex. ř., podle něhož jest takovou úvěrní pohledávku nebo její část uložiti na úrok, tedy složiti hotově. Uložená úvěrní pohledávka nebo její část bude pak vydána oprávněnému, až bude její vznik prokázán neb osvědčen, po případě až a pokud nevyčerpaná úvěrní pohledávka bude vyčerpána. Zákon (§ 224 druhý odstavec ex. ř.) stanoví o nevyčerpaných, pokud se týče co do vzniku neprokázaných nebo neosvědčených úvěrních pohledávkách totéž, co ustanovuje v § 221 ex. ř. o pohledávkách s odkládací výminkou. Patrně klade takové úvěrní pohledávky na roveň pohledávkám s odkládací výminkou. U těchto převzetí nemá místa (§§ 171, 221, 223 ex. ř.). Úvěrní pohledávky, proti jejichž hotovému zaplacení se dovolací rekurent brání, nebyly v rozvrhovém řízení ani před tím (§ 171 ex. ř.) co do vzniku prokázány a proto právem bylo uloženo dovolacímu rekurentu jejich hotové zaplacení, by byly uloženy na úrok. Rekursní soud, uznav takto, nepochybil.

Čís. 11508.

Odporují-li si dědické přihlášky dědiců, není žádný z nich oprávněn zastupovati pozůstalost a učiniti návrh podle § 68, druhý odstavec, konk. ř. ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Vyhověl-li přes to soud návrhu jednoho z dědiců na vyhlášení konkursu, jest druhý dědic oprávněn k rekursu proti vyhlášení konkursu.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, R I 189/32.)

K pozůstalosti po Anně M-ové přihlásil se ze závěti vyminečně Bedřich M., jenž byl v závěti ustanoven universálním dědicem. Kromě něho přihlásila se k pozůstalosti ze zákona výminečně Sidonie W-ová a další zákonní dědici. K návrhu Sidonie W-ové vyhlásil soud prvé stolice na pozůstalost po Anně M-ové konkurs. K rekursu Bedřicha M-a (a jednoho zákonného dědice) zrušil rekursní soud napadené usnesení a zamítl návrh Sidonie W-ové na vyhlášení konkursu na pozůstalost po Anně M-ové a nařídil prvému soudu, by po právoplatnosti tohoto usnesení další potřebné podle § 76 konk. ř. zařídil. Důvody: Poslední vůlí Anny M-ové, kterou ostatní dědicové ze zákona, děti zůstavitelky a sourozenci navrhovatelky za platnou uznávají, byl universálním dědicem ustanoven nejmladší syn zůstavitelky Bedřich M., jenž se k pozůstalosti přihlásil z poslední vůle výminečně. Jsou tu tedy dvě odporující si přihlášky dědické, Bedřich B. opírá své dědické právo o poslední vůli formálně platnou, co do pravosti jen navrhovatelkou Sidonií W-ovou popřenou, bez udání důvodu, tedy o silnější důvod než ona. Pozůstalostní soud, ač návrh Sidonie W-ové na vyhlášení konkursu schválil, teprve dodatně, usnesením ze dne 14. ledna 1932 přihlášky dědické obou řečených dědiců přijal na soud a Sidonii W-ové jako zákonné dědičce uložil, aby podala žalobu proti testamentárnímu dědici Bedřichu M-ovi do čtyř dnů (§§ 125, 126 nesp. říz.). Podle § 547 obč. zák. zastupují ovšem dědici, kteří se k dědictví přihlásili

a jichž přihláška byla pozůstalostním soudem přijata, pozůstalost, avšak toto právo řečeným dědicům nepřísluší, ježto jejich dědické přihlášky si odporují a má teprve sporem býti rozhodnuto o tom, která dědická přihláška jest po právu a bude podkladem pro projednávání pozůstalosti. Do právoplatného soudního rozhodnutí v této příčině jsou práva nabytá z dědické přihlášky odložena a nikdo z dědiců nemůže s poukazem ke sporné dědické přihlášce zastupovati pozůstalost a proto Sidonie W-ová není oprávněna podati návrh podle § 68 konk. ř. na vyhlášení konkursu na jmění pozůstalosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Sidonie W-ové.

Důvody:

Sidonii W-ové, dědičce, přihlásivší se k pozůstalosti její matky Anny M-ové ze zákona s dobrodiním inventáře, nepřísluší právo zastupovati pozůstalost, v podstatě z důvodů uvedených rekursním soudem (viz rozh. 7037 sb. n. s.). Sidonie W-ová, nejsouc oprávněna zastupovati pozůstalost, není ani oprávněna učiniti návrh na uvalení úpadku podle § 68 odst. (2) konk. ř., jak přiléhavě rekursní soud odůvodnil, a poukazuje se proto na jeho důvody. Pokud stěžovatelka poukazuje k odůvodnění rozhodnutí čís. 9773 sb. n. s., podle něhož dědic přihlásivší se k dědictví jest oprávněn navrhnouti konkurs podle § 68 odst. (2) konk. ř., přehlíží, že rozhodnutí to má na zřeteli pravidelný případ, kde dědické přihlášky si neodporují, jako v souzeném případě, v němž dědická přihláška Sidonie W-ové ze zákona jest v rozporu s přihláškou Bedřicha M-a ze závěti, takže, dokud nebude rozhodnuto o těchto odporujících si přihláškách pořadem práva, žádný z dědiců není oprávněn pozůstalost zastupovati aniž učiniti návrh podle § 68 odst. (2) konk. řádu. Z toho však ještě nevyplývá, že Bedřich M. nebyl oprávněn podati rekurs proti vyhlášení konkursu na matčinu pozůstalost, an jako jediný dědic ze závěti měl na tom zájem, by nebyl úpadek na pozůstalost vyhlášen, takže bylo vyhlášením konkursu dotčeno jeho dědické právo (§ 75 odst. (1) konk. ř.). Příslušelo-li však rekursní právo Bedřichu M-ovi, a bylo-li k jeho rekursu zrušeno uvalení konkursu na pozůstalost Anny M-ové, nebylo potřebí obírati se dále otázkou, zda byli k rekursu oprávněni i další jeho sourozenci, kteří se rovněž k pozůstalosti po matce přihlásili ze zákona pro případ, že nedojde k posloupnosti ze závěti.

Čís. 11509.

Opomenutí (kromě obligačního poměru) jest bezprávným jen, je-li podle zákona povinnost k positivnímu jednání. Není však třeba, by tuto povinnost ukládal zvláštní zákonný předpis, týkající se konkretního případu, stačí, je-li povinnost k positivnímu jednání uložena zákonem všeobecným, vztahujícím se ke všem případům, na něž zákonodárce rozumně mohl pomýšleti. Takové všeobecné předpisy jsou v §§ 335, 431 tr. zák.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 1502/30.)

Žalobkyně sklouzla na zledovatělé stezce na dvoře domu v Liberci náležejícího Josefu M-ovi staršímu, jdouc na návštěvu k osobě, v domě tom bydlící. Po smrti Josefa M-a domáhala se žalobkyně náhrady škody na pozůstalosti, zastoupené Josefem M-em mladším. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: První soud právem poukázal k tomu, že nařízení města Liberce z 21. listopadu 1885 ukládá majitelům domů, by dali, nastane-li obleva, řádně očistiti chodník nebo cestu pro pěší odstraněním ledu, že měla tudíž žalovaná strana bezpodmínečně povinnost cestu — i když to byla cesta písčitá — očistiti tím, že odstranila led, a že žalobkyně upadla následkem zanedbání této povinnosti (odstraniti led) a přišla ke škodě. Proto uznal prvý soud i s hlediska § 1295 obč. zák., i s hlediska § 1311 obč. zák., že jest po právu povinnost žalovaného k náhradě škody vzniklé tím, že opomenul dbáti tohoto předpisu. Právem uznal dále první soud, že povinnost k náhradě postihuje žalovanou pozůstalost po Josefu M-ovi st., poněvadž Josef M. starší byl sice oprávněn, by přenesl správu domu a tím i čištění cest domu na svého syna Josefa M-a ml., ale ručil přes to za to, by bděl nad zachováním předpisů uložených majiteli domu co do odstranění ledu z cest vedoucích k domu. Z výpovědi Josefa M-a ml. vyplývá, že nikdy nepředsevzal odstranění ledu na cestě ve dvoře a že to považoval za nepřípustné, což mělo býti Josefu M-ovi st. při řádném dozoru na jeho zástupce nápadným a což mělo mu uložiti povinnost, by udělil Josefu M-ovi ml. příkaz k odstranění ledu z cesty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Názor dovolatelky, že nebylo lze z cesty odkliditi led, poněvadž by jinak i půda spolu byla bývala vysekána, není správný. Neboť led mohl býti seškrabán z povrchu cesty, aniž z ní byly vysekány hroudy. Tomu nemohlo ani brániti, že cesta byla pokryta vodou. Právě tato okolnost činila odklizení ledu nutným, by se zabránilo sklouznutí na ní. Odvolací soud nespatřuje zavinění žalované v tom, že cesta nebyla posypána, nýbrž v tom, že nebyl z ní odklizen led. Praví výslovně, že žalobkyně upadla proto, že s cesty nebyl odklizen led. První soud vzal za základ výpověď žalobkyně jako strany, že náhle sklouzla oběma nohama a plnou silou upadla do zadu. Jeho zjištění převzal odvolací soud. Z těchto zjištěných skutečností nemohl plynouti jiný úsudek, než že příčinou pádu byla hladká plocha, led na cestě. Domněnka dovolatelky, že příčinou mohlo býti, že žalobkyně sešla s cesty nebo chybně stoupla, jest v rozporu s tímto skutkovým zjištěním nižších soudů. Pro to, že žalobkyně bezstarostně šla po tak nebezpečné cestě, není ve skutkovém zjištění nižších soudů opory. Po právní stránce uváženo toto: Žalobkyně vyvozuje svůj nárok na náhradu škody z bezprávného opomenutí Josefa M-a st., pokud se týče jeho syna Josefa M-a ml. Lze beze všeho připustiti, že nelze tu použiti nařízení městské rady liberecké ze dne

21. listopadu 1885 čís. 28.931, poněvadž nešlo o chodník ani o stezku podél domu, že tedy z toho, že Josef M. nedbal tohoto nařízení, nelze vyvozovati jeho náhradní povinnost. Přes to nepochybily nižší soudy, uznavše, že žalobní nárok jest důvodem po právu. Nauka a soudní prakse jsou si ovšem zajedno v tom, že opomenutí (kromě obligačního poměru) jest bezprávným jen tehdy, je-li tu podle zákona povinnost k positivnímu jednání. Není však třeba, by tuto povinnost ukládal zvláštní zákonný předpis, týkající se konkretního případu, stačí, je-li povinnost k positivnímu jednání uložena zákonem všeobecným, vztahujícím se ke všem případům, na něž zákonodárce rozumně mohl pomýšleti. Tu pak §§ 335, 431 tr. zák. zakazují jakékoli jednání neb opomenutí, o němž jednající již podle přirozených jeho následků, jež každý snadno může poznati — nebo podle svého stavu, úřadu, svého povolání, své živnosti, svého zaměstnání nebo vůbec podle svých zvláštních poměrů — může seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Tomuto zákonnému zákazu odpovídá zákonný závazek k positivnímu jednání, povinnost, by se každý rozumný člověk zachoval tak, by z jeho jednání neb opomenutí nevzešlo takovéto předvídatelné nebezpečí. Tato právní zásada dochází výrazu i v § 1297 obč. zák. Poruší-li tedy někdo řečenou zákonnou povinnost, ať již činem neb opomenutím, dopustí se nedopatření, zavazujícího ho k náhradě škody. Ale i za nahodilou škodu ručí podle § 1311 obč. zák., poněvadž předpisy §§ 335, 431 tr. zák. jsou zákonem, kterým má býti zabráněno nahodilému poškození, porušení takového zákona pak rovněž zavazuje k náhradě škody, která by se jinak nebyla stala. Nevadí, že předpisy §§ 335, 431 tr. zák. spadají v obor práva trestního. Především i trestní soudce může rozhodovati v připojovacím řízení o soukromoprávních nárocích na náhradu škody, a za druhé nelze přehlédnouti ustanovení § 268 c. ř. s., podle něhož jest civilní soudce v mezích tam naznačených vázán odsuzujícím nálezem trestního soudu. Uzná-li tedy trestní soudce někoho vinným podle §§ 335, 431 tr. zák., pro opomenutí, z něhož vzešla škoda, třebaže povinnost k positivnímu jednání nebyla uložena zvláštním zákonem, nýbrž jen všeobecnými pravidly oněch ustanovení trestního zákona, nesmí civilní soudce ve sporu o náhradu škody zamítnouti žalobu pro nedostatek zvláštního zákona, ukládajícího povinnost k positivnímu jednání. Bylo by protismyslné, kdyby totéž nemělo platiti v případech, kde nebylo zahájeno trestní řízení nebo kde nevedlo k nálezu odsuzujícímu. Použije-li se těchto zásad na souzený případ, nelze důvodně popírati, že se Josef M. ml. způsobem zjištěným nižšími soudy, neodklidiv led na stezce vedoucí dvorem, dopustil bezprávného opomenutí, z něhož jest žalobkyni práv. Že Josef M. st. pokud se týče jeho pozůstalost ručí za opomenutí Josefa M-a ml., nebylo dovoláním vyvráceno. Pro výlučné zavinění nebo pro spoluzavinění žalobkyně neposkytují zjištění nižších soudů podklad.

Čís. 11510.

Železniční přepravní řád (vládní nařízení ze dne 17. července 1928, čís. 144 sb. z. a n.).

Šlo-li o přepravní překážku na nádraží, odkud měla býti zásilka odeslána, a dotýkala-li se přepravní překážka všech kolejí, po nichž se mohlo odeslání státi, byla železnice povinna, požádati odesílatele o příkaz (čl. 73 § 2 žel. př. ř.). Opomenula-li to, ručí za škodu.

V případě čl. 90 § 2 d) žel. př. ř. stačí možnost, že škoda povstala ze zvláštního nebezpečí tam uvedeného. Jest věcí strany, by prokázala, že škoda nemohla povstati z onoho nebezpečí, nýbrž že povstala zaviněním železnice.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 1764/30.)

Žalující strana koupila v únoru 1929 v Pardubicích zásilku octa a dala ji k dopravě dráze do České Lípy. Zásilka stála za tuhých mrazů na nádraží v Pardubicích od 6. února 1929 do 15. února 1929 a došla do České Lípy teprve dne 18. února 1929, ocet však byl zmrzlý a sudy popraskané. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na dráze náhrady škody, spatřujíc zavinění dráhy v tom, že nechala delší dobu státi vagon bez pohybu za tuhých mrazů. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Soud zjistil, že v době od 5. února 1929 do 15. února 1929 byly na stanici v Pardubicích tuhé mrazy (18, 15, 22, 20, 8, 29, 30, 26, 15 a 14 stupňů) které měly rušivý vliv na železniční provoz, neboť značná část personálu onemocněla, takže byl nedostatek pracujících sil, dále byl nedostatek posunovacích strojů následkem nedostatku personálu, vozy přimrzávaly ke kolejnicím, kolejnice se pokrývaly ledem, takže rychlejší posun vagonů se stával nebezpečným, a že tyto poměry trvaly až do odbavení zásilky z nádraží. Tyto abnormálně tuhé mrazy a jejich následky v dopravě jest posuzovati jako vyšší moc, za kterou dráha podle čl. 89 § 4 žel. dopr. ř. neručí. Lze sice souhlasiti s tím, že ocet při pohybu by byl nezmrzl v ledový kus, nýbrž jen v ledovou vodu, jak vysloveno v posudku Viktora W-a, vyšší moc právě zavinila, že zásilka nemohla býti dříve odbavena až 15. února 1929. Žalobkyně sice namítá, že dráha byla povinna vyrozuměti odesílatele podle čl. 73 § 2 železničního dopravního řádu, avšak to by platilo jen, jakž vyplývá z § 2 čl. 73, kdyby doprava jinou cestou byla možná, což v souzeném případě možné nebylo, ana celá pardubická stanice byla postižena touto překážkou a mimo to dráha nemohla věděti, jak dlouho mrazy potrvají, takže mohla počítati s tím, že se poměry musí každou chvíli změniti, a nemusela proto odesílatele vyrozumívati. Mimo to odesílající firma, která jest v sousedství nádraží, musila sama věděti, že se doprava za těchto všeobecně známých poměrů zdržuje, a byla proto povinna sama starati se o to, co je se zbožím, takže by ji při nejmenším stihalo spoluzavinění. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Po zákonu posoudil první

soud věc správně. Především vyložil zcela případně, že čl. 73 § 2 žel. př. ř. předpokládá, že doprava jinou cestou je možná. Čl. 89 § 5 žel. př. ř. potvrzuje správnost názoru prvého soudu a odvolatelka ani neuvádí, co dráha v té příčině činiti mohla a měla, nýbrž opakuje jen, že měla zásilku vrátiti neb alespoň odesílatelku vyrozuměti o neprovediteľnosti. K tomu stačí odkázati odvolatelku na to, co jí bylo již prvním soudem k tomu odpověděno. To platí i o námitce, že a proč nemůže býti odepřeno ručení za škodu. Posléze jest připomenouti odvolatelce, že povinná péče, kterou ukládá dráze čl. 282 obch. zák., nemůže jíti dále než péče, která jest možná odesílatelce, jak tomu bylo právě v souzeném případě. Žalovaný erár se právem dovolává i osvobozovacího důvodu čl. 90 § 2 písm. d) žel. př. ř., neboť ocet je, jak zde vidno, zbožím, které svou přirozenou povahou je vydáno zkáze zmrznutím.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolatelka uplatňuje, že železniční správa měla dokázati, že jí nebylo ani při použití píle a pečlivosti řádného obchodníka možno vypraviti právě sporný vagon, z jakých důvodů bylo to náhle možné, když byla tato zásilka reklamována, a proč právě tato překážka v expedici nemohla býti odklizena. Zjištěné okolnosti, v nichž nižší soudy spatřovaly vyšší moc, se týkaly přirozeně též sporného vagonu právě tak, jako ostatních zásilek na nádraží v Pardubicích. Dráha byla povinna jen prokázati překážku tu po dobu, kdy sporný vůz zůstal v nádraží, nikoliv také příčinu, proč později bylo lze vůz ten vypraviti. Z výpovědí svědků, o něž nižší soudy opřely svá zjištění, jest zřejmo, že šlo o překážky, které nemohly býti odklizeny, poněvadž přirozeně ani nedostatek personálu ani nedostatek strojů nebylo lze nahraditi a ani účinky tuhých mrazů na kolejnice nebylo lze zameziti. Ostatně dovolatelka ani neuvádí, jakým způsobem by to bývalo možné, takže její povšechné vývody nemohou zvrátiti správný názor nižších soudů, že šlo o vyšší moc. Z toho, že dráha přijala zásilku i za neobyčejných poměrů, nemůže dovolatelka nic pro sebe vyvozovati, poněvadž mohla počítati s tím, že se poměry musí změniti každou chvíli. Neprávem vytýká dovolatelka, že železniční správa měla zásilku, poněvadž byla podána s pojištěnou dodací lhůtou, vypraviti před ostatními. Neboť právě vyšší moc bránila jí i v tom. Jest však přisvědčiti dovolání, že dráha porušila předpis čl. 73 § 2 žel. př. ř., který ustanovuje, že, neurčila-li železnice pomocnou cestu při přepravní překážce, požádá odesílatele o příkaz. Šlo o přepravní překážku na nádraží, odkud zásilka měla býti odeslána. Nemohla tedy železnice, když se překážka dotýkala všech kolejí, po nichž odeslání se mohlo státi, určiti pomocnou cestu a také ji neurčila. Nastala proto pro ni povinnost, uložená jí v tomto ustanovení. Opomenula-li ji, ručí za škodu. K tomu jest dodati, že se dráha měla pokusiti o vyrozumění odesílatele a dáti mu takto možnost, by jinak disponoval se zbožím. Teprve, kdyby odesílatel nebyl použil poskytnuté mu možnosti, byla by železnice bývala prosta ručení. Žalující firma tvrdila, že škoda povstala tím, že zásilka od 6. února 1929 do 15. února 1929, tedy déle než po výpravní lhůtu podle čl. 55 ž. p. ř., stála ve stanici a byla vydána tuhým mrazům bez pohybu. O tom nabídla důkaz znalci a právem vytýká vadnost řízení, že tento důkaz nebyl proveden. Právem napadá dovolatelka rozsudek i co do osvobozovacího důvodu čl. 90 § 2 d) ž. p. ř. Nelze sice schváliti její názor, že dráha byla povinna dokázati, že by bylo zboží utrpělo škodu i při patřičné dopravě. § 3 uvedeného článku ustanovuje, že, mohla-li podle okolností vzniknouti škoda z jedné nebo z několika příčin uvedených v §§ 1 a 2, platí domněnka, že z nich vznikla, nedokáže-li oprávněný opak. Stačí tedy možnost, že škoda povstala ze zvláštního nebezpečí poškození, přirozenou zkázou vnitřní. Že ocet jest přirozeně vydán nebezpečí zmrznutí, jest obecně známo a nepotřebuje důkazu. Bylo věcí žalující strany, by prokázala, že škoda z onoho nebezpečí povstati nemohla, nýbrž že povstala zaviněním železnice, poněvadž zásilka stála po dobu delší, než jest stanoveno v čl. 55 ž. p. ř., ve stanici, aniž bylo šetřeno předpisu čl. 73 § 2 ž. p. ř. Setká-li se tento protidůkaz s kladným výsledkem, je domněnka vyvrácena, a nastává plná ručební povinnost železnice. Jest proto výtka vadnosti řízení i v tomto směru opodstatněna.

Čís. 11511.

Pensijní pojištění.

Zaměstnanec, jehož činnost byla daleko převážně prací ruční (manuelní), nepodléhal pensijnímu pojištění, třebaže vykonával tu a tam i práce, jež lze považovati za dozorčí.

Domáhá-li se pozůstalý po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, již prý mu způsobil tím, že nepřihlásil zaměstnance k pensijnímu pojištění, bylo výhradně na něm, by dokázal především, že zaměstnanec podle způsobu svého zaměstnání podléhal pojistné povinnosti.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 132/31.)

Vdova po zaměstnanci žalovaného Josefu M-ovi domáhala se na žalovaném náhrady škody, ježto žalovaný nepřihlásil manžela žalobkyně k pensijnímu pojištění. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Po právní stránce jest uvésti, že pojištění u pensijního ústavu jest upraveno zákonem ze dne 16. prosince 1906, ř. z. čís. 1 z roku 1907, cís. nařízením ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a zákonem ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. Všechny tyto zákony upravují pojišťovací povinnost tím způsobem, že povinným k pensijnímu pojištění jest, kdo vykonává výhradně duševní úkony, a cís. nařízení ze dne 2. června 1914, čís. 138 ř. zák. uvádí příkladmo takové osoby, na příklad osoby, které obstarávají vedení provozu, provozních oddělení nebo prodejen, nebo vyšší dozor na práce jiných osob. Výslovně jest v zákoně stanoveno, že pojišťovací povinnost není odůvodněna bez-

prostředním spolupůsobením při výrobě zboží živnostenskými dělníky. Podle těchto zásad jest proto posuzovati, zda zesnulý Josef M. byl povinným k pojištění čili nic. Průvodní řízení nepřineslo nejmenšího důvodu ve prospěch zažalovaného nároku. Svědek Josef M., syn žalobkyně, nemohl potvrditi výkon vyšších služeb, neboť pouhé záznamy o době pracovní nebo výkresy doma, jejichž účel není prokázán, nemohou, posuzovány samy o sobě, býti směrodatné, by vyznačily někoho za »dílovedoucího«. Ani to, že zesnulý manžel žalobkyně zapsal pracovní dobu za ten který předmět, nemůže mu dodati povahu dílovedoucího, neboť takové záznamy jsou pravidlem i u jiných pomocníků, a nelze je proto považovati za vyšší službu. Že zesnulý M. vedl dozor v zámečnické dílně, poučoval učně, práce rozděloval, jsou též práce, které s vyšším dozorem, jak jej zákon vyžaduje, nemají nic společného. Nepopřeno bylo, že zesnulý M. vůbec neměl odborné školy, a uváží-li se, že sám neměl vědomostí o nejprimitivnějších theoretických znalostech, jsou tu okolnosti, které při nejširším výkladu zákona poukazují jen na to, že zesnulý M. jen bezprostředně působil při výrobě zboží v řemeslnickém provozu žalovaného, tudíž nespadá pod pensijní povinnost. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: O zákon čís. 1/1907 nemůže žalobkyně opírati svůj nárok náhradní již proto, že povinnost přihlašovati zaměstnance k pensijnímu pojištění byla zaměstnavateli uložena teprve § 73 cís. nař. čís. 138/1914. Ani podle tohoto cís. nař. nepodléhal Josef M. pojistné povinnosti, jakž odůvodnil již první soud. Odvolatelka se snaží dovoditi, že pojistná povinnost jejího manžela nastala alespoň po vydání zákona čís. 89/1920. Avšak ani v tom nelze jí dáti za pravdu. Podle § 1 tohoto zákona je pojištěním povinen a podle ustanovení zákona pojištěn, kdo překročiv 16. rok věku svého, je v Československé republice v poměru služebním, pokud není činným jako dělník nebo nevykonává převážnou měrou práce podřízené nebo takové, jichž vykonavatelé se nepovažují za obchodní pomocníky podle zák. čís. 20/1910. Dále pak uvádí zákon: Jsou tudíž pojištěním povinni zejména zaměstnanci, kteří vykonávají převážně duševní práce nebo kteří k pracím jiných osob pravidelně dozírají, jako dílovedoucí, stavbyvedoucí, políři, mistři, podmistři, stárci, dozorci, důlní, lezci, šafáři, poklasní, hajní atd. Pravidelným dozorem ve smyslu tohoto ustanovení je rozuměti dozor, kterým se alespoň převážně vyčerpává služební činnost zaměstnancova, jakž patrno zejména z výpočtu zaměstnání příkladmo uváděných. Předpokladu toho tu však není. Činnost Josefa M-a byla, jak vyplývá z výsledků průvodního řízení, daleko převážně manuelní, u soustruhu neb u svěráku. I když při tom konal tu a tam nějakou práci jinou, nebo jako starší dělník dohlédl na mladší dělníky a učně, je poučil a jim poradil, ustupuje tato jeho činnost do pozadí před jeho hlavní a pravidelnou ruční prací dělnickou při výrobě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest pro spor rozhodnou otázka, zda zesnulý manžel žalobkyně Josef M. podléhal pensijnímu pojištění. Ježto není sporné, že Josef M. byl v podniku žalovaného zaměstnán v době od roku 1900 až do své smrti, do dne 2. února 1928, přicházejí v úvahu tyto zákony o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců: 1. Zákon ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907, plativší od 1. ledna 1909 do 1. října 1914. Podle tohoto zákona (§ 1) podléhali pensijnímu pojištění soukromí zaměstnanci s charakterem úřednickým a z ostatních soukromých zaměstnanců ti, kdož vykonávali výlučně neb aspoň převážně práce duševní (orgány t. zv. vyššího dozoru). 2. Císařské nařízení ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák., plativší od 1. října 1914 do 1. července 1920. Tato novela sice vytkla podrobněji kategorie zaměstnanců podléhajících pojistné povinnosti, ale vylučovala z ní i nadále zejména tak zvaný nižší dozorčí personál. V § 1 a) odst. 3 bylo uvedeno výslovně, že orgány vyššího dozoru (podléhajícími pojistné povinnosti) nejsou zaměstnanci, kteří sami vykonávají práce fysické a jen vedle toho dozírají na jiné, stejným způsobem zaměstnané dělníky. 3. Zákon ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., plativší od 1. července 1920 do 1. ledna 1929. Tímto zákonem byla pojistná povinnost rozšířena na nové kategorie pojištěnců. Rozsah pojistné povinnosti stanovil prvý odstavec § 1 v ten způsob, že rozdělil zaměstnance na dvě skupiny, a to: a) na pracovníky ruční (manuelní), konající výlučně nebo převážně práce fysické, kteří pensijnímu pojištění nepodléhají, — a b) na všechny ostatní — to jest pravé duševní pracovníky, kteří tomuto pojištění podléhají. V druhém odstavci § 1 jsou pak jen příkladmo uvedeny kategorie zaměstnanců pensijnímu pojištění podléhajících. Nižší soudy uznaly, že Josef M. nepodléhal pensijnímu pojištění podle žádného z uvedených zákonů. V právních vývodech svého dovolání vyvozuje žalobkyně nárok na náhradu škody již jen z císařského nařízení ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a ze zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., nikoliv i z původního zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907, a nebrojí proti právnímu názoru odvolacího soudu, že se její náhradní nárok nemůže opírati o tento zákon již proto, že povinnost přihlašovati zaměstnance k pensijnímu pojištění byla zaměstnavateli uložena teprve § 73 cís. nař. čís. 138/1914 ř. zák. Proto dovolací soud nemůže přezkoumávati správnost onoho názoru odvolacího soudu, ač se nesrovnává s názorem vysloveným v rozhodnutích čís. 8995 a 9576 sb. n. s. Že Josef M. nepodléhal pojistné povinnosti ani podle císařského nařízení čís. 138/1914 ř. zák., ani podle zákona čís. 89/1920 sb. z. a n., bylo v napadeném rozsudku dovozeno ve shodě se zjištěnými okolnostmi a se zákonem. Z toho, co bylo skutkově zjištěno o činnosti Josefa M-a v závodě žalovaného, dospěl odvolací soud ke správnému závěru, že tato činnost byla daleko převážně prací ruční (manuelní) a že tudíž Josef M. byl pracovníkem ručním, pensijnímu pojištění nepodléhajícím. Duševním pracovníkem se nestal tím, že vedle svých pravidelných fysických prací u soustruhu neb u svěráku vykonal někdy i takové práce, které lze považovati za dozorčí. Nezáleží vůbec na tom, že někteří zaměstnanci oslovovali Josefa M-a jako »dílovedoucího«, neboť tím se skutečným dílovedoucím nestal a na pojistnou povinnost lze usuzovati jen z toho, jaké práce skutečně vykonával. Dovolatelka se marně snaží dovoditi,

že bylo na žalovaném, by prokázal, že tu nebylo předpokladů pro jeho povinnost, přihlásiti Josefa M-a k pensijnímu pojištění. Její poukaz na rozhodnutí čís. 9880 sb. n. s. není případný, neboť v něm otázka průvodního břemene nebyla vůbec probírána. Domáhá-li se žalobkyně na žalovaném náhrady škody, kterou prý jí způsobil tím, že nepřihlásil jejího zesnulého manžela k pensijnímu pojištění, bylo výhradně na ní, by dokázala především, že její manžel podle způsobu svého zaměstnání u žalovaného podléhal pojistné povinnosti. Tento důkaz se jí však nezdařil a nižší soudy nepochybily po právní stránce, zamítnuvše proto žalobu.

Čís. 11512.

Není přípustna žaloba o plnění na základě (cizozemského) rozhodčího nálezu.

Dohoda o arbitráži jest sice smlouvou o rozhodčím podle § 577 c. ř. s., ale neopodstatňuje o sobě nárok na náhradu útrat rozhodčího řízení (najmě nebyla-li podle dohody o cizozemském rozhodčím soudě uznána vykonatelnost rozhodčího nálezu v tuzemsku).

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 411/31.)

Žalovaná tuzemská firma podrobila se pro všechny spory ze smlouvy, jíž koupila od žalující londýnské firmy jutu, výroku rozhodčího soudu Londýnského jutového sdružení. Rozhodčí soud vydal nález, jímž zjistil, že žalovaná porušila smlouvu, že žalující svůj nárok dokázala a určil škodu na £ 135.6.2 s 5% úroky a uznal žalovanou dále povinnou hraditi náklady rozhodčího řízení £ 4.14.0, takže celkem přiznal žalující firmě £ 141.1.3. Na základě tohoto nálezu rozhodčího soudu domáhala se londýnská firma na tuzemské firmě žalobou zaplacení £ 160.6.1 (£ 135.6.2 přisouzené pohledávky, £ 1.1.1 úroků £ 4.14.0 nákladů rozhodčího řízení a £ 19.4.10 poplatků za potvrzení nálezu královským státním soudem). Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolatelka vytýká po právní stránce, že nižší soudy považují žalobní nárok za nárok ze smlouvy, ač jde o nárok z rozsudku. Jest se proto obírati nejprve s touto výtkou. Nižší soudy vycházejí z právního názoru, že je přípustná žaloba o splnění cizozemského rozhodčího nálezu, že tento nález strany váže a že zdejšímu soudu sice náleží přezkoumání formální platnosti nálezu, ale nikoli jeho správnosti a účinnosti. S tímto názorem nelze souhlasiti. Československý právní řád nestojí na stanovisku, že rozhodčí nález jest jen důsledkem soukromoprávní smlouvy o rozhodčím, že soudy mají jako o důsledku této smlouvy rozhodovati o splnění nálezu. Nestojí tedy československé zákonodárství na stanovisku tak zv. teorie smluvní, že při uplatnění nálezu rozhodčího jde o uplatnění a splnění smlouvy o rozhodčím, nýbrž stojí na stanovisku t. zv. teorie rozsudečné, podle které se považuje rozhodčí nález za náhražku rozsudku státního soudu, za vykonatelný exekuční titul (§ 1 čís. 16 ex. ř.), zakládající námitku věci rozsouzené (§ 594 c. ř. s.). Stát přiznává podle zdejšího právního řádu rozhodčímu nálezu moc, kterou mají jinak jen nálezy řádných soudů. Proto podle československých zákonů nerozhodují soudy o splnění rozhodčího nálezu rozsudkem, jak je tomu v některých jiných právních řádech, na př. v Německu, nýbrž soudy československé vykonávají nález rozhodčí bez takového rozsudku jako nález řádného soudu. Stát přenechává takovým způsobem část své moci, rozhodovati spory vlastními orgány, orgánu, který si zřídí strany samy. Nepřipouští-li však právní řád žalobu o splnění na základě rozhodčího nálezu tuzemského, tím méně jest přípustná taková žaloba při nálezu cizozemském. Vykonatelnost a uznání cizozemského rozhodčího nálezu řídí se pravidly o vykonatelnosti cizozemských exekučních titulů. Pokud zákon nepřipouští vykonatelnost cizozemských rozhodčích nálezů, bylo by protismyslným, by byla připuštěna oklikou žaloba o jejich splnění. Nechce-li stát a zákon uznati rozhodnutí cizozemských rozhodců za exekuční titul a neuznává-li, by jeho soudní pravomoc vykonával cizozemský rozhodčí soud, po případě přiznává-li cizozemskému rozhodčímu výroku vykonatelnost jen za určitých záruk, odporoval by si, kdyby na druhé straně připouštěl žalobu o splnění cizozemského rozhodčího nálezu a zabraňoval straně přezkoumat nejen jeho materielní správnost, nýbrž i formelní jeho nezávadnost. Dovolatel proto právem vytýká, že se odvolací soud mylně postavil na stanovisko, že žaloba o splnění rozhodčího nálezu není nepřípustnou žalobou ex judicato, nýbrž žalobou ex contractu. Na shora uvedeném stanovisku stojí i dosavadní judikatura, uznávajíc možnost přímé exekuce na základě cizozemských rozhodčích nálezů, ale nikoliv žalobu o její splnění (srov. nálezy čís. na př. 5191, 5518, 7471, 7753 10136 sb. n. s. a také nález nejv. soudu víd. čís. 4425 sb. Gl. U.). Žalující firma opodstatnila svůj nárok na náhradu škody jen tím, že byl spor rozhodnut rozhodci a žalovaná jimi k náhradě odsouzena, neodůvodnila však nárok na náhradu škody, kterou požaduje a kterou jí přiznal anglický rozhodčí soud, ustanovením smlouvy. Proto není její nárok na náhradu škody z nesplnění smlouvy odůvodněn jejím přednesem vůbec, neboť není z důvodu nesplnění smlouvy o náhradu žalováno, nýbrž jest žalobní nárok opřen výlučně o rozhodčí nález, o jehož splnění se žaluje.

Ani nárok žalobkyně na náhradu útrat rozhodčího řízení a na opatření doložky vykonatelnosti £ 4.14 £ 19.4.10 není opodstatněn samým rozhodčím nálezem a jeho potvrzením anglickým soudem. Byť se žalovaná podrobila stanovám associace a tím arbitráži, nejde při oněch útratách o nárok ze smlouvy ani o nárok na náhradu škody, tím méně o útraty sporu podle § 41 c. ř. s. Dohoda o arbitráži jest sice smlouvou podle § 577 c. ř. s. o rozhodčím, ale neopodstatňuje o sobě nárok na

náhradu útrat rozhodčího řízení, zejména ana si žalobkyně musila býti vědoma, že podle čl. 15 dohody není uznána vykonatelnost rozhodčího nálezu v cizině, tedy ani v Československu. Proto bylo již z tohoto důvodu žalobu o splnění rozhodčího nálezu zamítnouti a nebylo třeba zabývat se formálními náležitostmi rozhodčího nálezu a jeho doručení.

Čís. 11513.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Na vlastní směnce nemůže býti uveden jako remitent sám výstavce. Platnosti směnky nejsou na závadu dodatky, jež jsou sice zbytečné, ale jež nečiní směnku nesrozumitelnou v tom, komu bylo placení slíbeno, nebo tím, že si směnka obsahově v platebním slibu odporuje. Platnosti vlastní směnky nevadí, jsou-li vedle podpisu výstavce a jeho platebního slibu remitentovi ještě zvlášť uvedeny adresa výstavcova a jiné dodatky (poukaz, by směnka byla dána na účet).

Při převzetí směnečného rukojemského závazku za určitou osobu musí osoba primérního dlužníka, je-li udána, býti směnečně zavázána podle obsahu směnky.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 151/32.)

Na směnce, o niž tu jde, byl jako výstavce podepsán Mikuláš Z. a jako firma, na jejíž řad mělo býti placeno, byla uvedena firma Adolf G., a to doslova takto: »zahle ich gegen diesen Sola Wechsel an die Ordre firma Adolf G. in B.«. Tam, kde se uvádí adresa směnečníka, byla uvedena adresa výstavce. Kromě Mikuláše Z-a podepsala směnku Anna Z-ová svým jménem a příjmením s doložkou: »als Bürger und Zahler für die Acceptanten«. Směnka obsahovala dále doložku: »und stellen ihn auf Rechnung laut Bericht«. Směnečný platební příkaz proti Mikuláši Z-ovi a Anně Z-ové procesní soud prvé stolice k námitkám žalovaných zrušil, maje za to, že směnka jsoucí podkladem směnečného platebního příkazu není směnkou vůbec, že jest to směs směnky vydané cizí a směnky vlastní. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Soud odvolací má za to, že v souzeném případě jde o směnku vlastní po rozumu § 104 sm. zák., a to domicilovanou (§ 106 sm. zák.). Směnka má všechny podstatné náležitosti vyžadované § 104 sm. zák. Má označení jako směnka, údaj peníze, jméno firmy, na jejíž řád má býti placeno, časový údaj, kdy má býti placeno, údaj místa, dne a měsíce a roku vystavení směnky jakož i podpis výstavce. Výstavcem je na směnce podepsaný první žalovaný Mikuláš Z. a jako firma, na jejíž řád má býti placeno, uvedena jest firma strany žalující, tedy osoba rozdílná od výstavce a od osoby, která má platiti. Ve směnce je uvedeno »zahle ich gegen diesen Sila Wechsel an die Ordre firma Adolf G. in B.«, tedy směnkou zavazuje se výstavce Mikuláš Z. sám ve směnce uvedený peníz v den uvedený, 10. října 1930, straně nyní žalující zaplatiti. Okolnost, že ve směnce uvedena jest adresa výstavce a to tam, kde se podle § 3 čís. 6 sm. z. u cizí směnky uvádí jméno směnečníka, nemůže v souzeném případě poukazovati na druh směnky cizí, neboť u vlastní směnky podle § 104 sm. z. takového označení není třeba, netvoří takové označení podstatnou součást směnky, jakž tomu u směnky cizí a jest proto k tomuto označení hleděti jako k nenapsanému. Podobně je tomu ohledně slov »und stellen ihn auf Rechung laut Bericht«. Spolužalovaná Anna Z-ová namítala dále neplatnost svého závazku směnečního jako rukojmí s odůvodněním, že podpis její neodpovídá ustanovení § 62 sm. zák., a ji neváže. Podle směnky podepsala se na ní svým jménem a příjmením s doložkou »als Bürger und Zahler für den Acceptanten«. Okolnost, že její podpis jest nad řečenou doložku, že místo slov »výstavce« užila slov »příjemce«, není rozhodná, ano je jisto, koho tím, za něhož jako rukojmí a plátce směnku podepsala, mínila, že osobou tou byl její manžel Mikuláš Z. Podle dopisu žalující strany ze dne 21. června 1930 zjistil odvolací soud, že strana žalující požadovala od prvžalovaného, by směnku podepsala též jeho manželka jako rukojmí a plátce. Svědek P. udal, že směnku podepsanou jen prvžalovaným mu vrátil s tím, by ji spolupodepsal rukojmí, a že pak směnka došla podepsaná tak, jak jest nyní. Užila-li tedy spolužalovaná slov »za přijatele — für den Acceptanten« místo správného rčení »za výstavce — für den Aussteller«, vyplývá z řečeného, že tím mínila svého manžela, který směnku nepodepsal jako akceptant (§ 19 sm. zák.) nýbrž jako výstavce (§ 104 čís. 5 sm. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání Mikuláše Z-a, vyhověl však dovolání Marie Z-ové a obnovil ohledně ní rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Jde o to, zda spornou směnku lze považovati za platnou směnku vlastní, či zda tento její ráz a její platnost vylučuje dodatek adresy, výstavce Mikuláše Z-a, dále příkaz ve směnce, by byla dána do účtu, a prohlášení ručitelky na směnce, že přejímá ručení za přijatele. § 3 a 104 směn. zák. uvádějí náležitosti směnek, jichž nedostatek brání vzniku platného směnečného závazku. Ve směnce musí býti uveden remitent. Neuvedení jeho činí směnku neplatnou. Zákon nepřipouští, by na vlastní směnce byl uveden jako remitent sám výstavce, protože slib placení sobě samému nemá platnosti a neváže. Jen ve směnce vydané může býti uveden výstavce jako remitent, a to jen tehdy, má-li směnka býti placena jinde, než kde byla vystavena. Kde tomu tak není při směnce vydané, schází podle zákona možný remitent a proto jest směnka neplatná. S tohoto hlediska vycházejí nálezy čís. 2132 a 5160 sb. n. s.,

které uznávají za neplatné směnečné prohlášení výstavce, že zaplatí sobě, třebas byl uveden ve směnce i trasát. Ale platnosti směnky nejsou na závadu dodatky, jež jsou sice zbytečné, ale které nečiní směnku nesrozumitelnou v tom, komu bylo placení slíbeno, nebo tím, že obsahově si směnka ve slibu platebním odporuje. Proto nevadí platnosti vlastní směnky, jsou-li vedle podstatné náležitosti podpisu výstavce a jeho slibu placení remitentovi ještě zvlášť uvedeny adresa výstavcova a jiné dodatky. Zejména poukaz, by směnka byla dána na účet, nevylučuje platnost slibu placení remitentovi a platnost směnky. Může jíti o příkaz remitentu, jak má směnku súčtovati výstavci. Ani obsah záručního prohlášení ručitelova nemá pro platnost samé směnky významu. Vždyť dokonce neplatné prohlášení rukojmího nečiní neplatnou celou směnku. Proto jest sporná směnka jako vlastní směnka platná, ježto jí neschází žádná z náležitostí § 104 směn. zák., obsah její není nesrozumitelný a není sám s sebou v rozporu. Proto jest z ní výstavce Mikuláš Z. zavázán a jeho dovolání není odůvodněno.

Jinak jest tomu s dovoláním druhé žalované a s platností její směnečné záruky. Dovolatelka neprávem dovozuje neplatnost svého rukojemského závazku z neplatnosti směnky; bylo již dovozeno, že směnka jest platná. Zbývá jen uvážiti, zda platnosti směnečného rukojemství jest na závadu, že se druhá žalovaná zaručila za příjemce, jehož na směnce není a právně ani na vlastní směnce býti nemůže. § 62 směn. zák. stanoví, že plnění směnečné může býti zaručeno směnečným rukojemstvím, které musí býti psáno na směnce nebo alonži, a vyjádřeno slovy »jako rukojmí« nebo jinou doložkou téhož významu a podepsáno rukojmím. V třetím odstavci téhož paragrafu stanoví zákon, za koho platí směnečné rukojemství, nebylo-li ve směnce poznamenáno, za koho se záruka přejímá. V § 63 stanoví se závaznost rukojemství pro případ, že závazek hlavního dlužníka jest neplatný pro jinou závadu než pro nedostatek formy. Nevadí tedy materielní neplatnost příjemcova závazku. Ale ve sporném případě nejde o takovou neplatnost, nýbrž o zaručení za osobu, jež vůbec není směnečně zavázána, o závazek právně nemožný, který ve směnce není přípustný. Nejde ani o případ neplatnosti rukojemství pro nedostatek formy přijetí. Přijetí tu vůbec není. Jde o směnečný závazek rukojemský, který jest právně nemožný, protože rukojemství převzato za osobu, která směnečně zavázána není a ani býti nemůže, a který proto není platný. Při převzetí závazku rukojemského (směnečného) za určitou osobu, nelze podle přísně formálního směnečného práva teprve výkladem, namnoze nejistým, zjišťovati, která osoba byla jako primérní dlužník míněna a za niž se rukojemství přejímá, nýbrž musí osoba primérního dlužníka, je-li udána, býti směnečně zavázána podle obsahu směnky. Převzetí rukojemství za osobu označenou poměrem směnečné závaznosti jako příjemce nebo indosanta, jež však podle obsahu směnky jako směnečně zavázána nepřichází, nebo ani přijíti nemůže, jest neplatné.

Čís. 11514.

Konkursní řád (císařské nařízení ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.).

Nejde-li o úpravu výše útrat konkursního řízení, nýbrž o rozhodnutí, v jakém pořadí má býti uspokojena pohledávka útrat rozepře vedené mimo konkursní řízení, jež již jest kapitalisována a rozsudkem formulována, jest dovolací rekurs do změňujícího usnesení rekursního soudu přípustný.

Súčastnil-li se sice správce konkursní podstaty s úpadcem při zkušebním roku odporu proti uznání pohledávky věřitele, avšak rozepře, vedená tehdy již ve třetí stolici o tuto pohledávku proti úpadci, nebyla podle § 7 konk. ř. skutečně přerušena, správce konkursní podstaty do tohoto sporu nevstoupil a rozsudek nejvyššího soudu, jímž bylo žalobě vyhověno a byla zažalovaná pohledávka žalobkyni přisouzena, nezní proti konkursní podstatě ani proti konkursnímu správci, není odůvodněn nárok, by útraty tohoto sporu byly uhrazeny jako dluh podstaty.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, R II 86/32.)

Firma Mořic F. vedla od roku 1928 spor se společností s r. o. a s H-em o zaplacení peněžité pohledávky, jejž v obou nižších stolicích prosoudila. Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 12. října 1931 změnil rozsudky obou nižších soudů, přisoudil firmě Mořic F. zažalovanou pohledávku a přiznal jí na útratách 16.454 Kč 55 h. Dne 23. června 1931 byl vyhlášen na jmění společnosti s r. o. úpadek, spor nebyl přerušen, aniž do něho vstoupil správce úpadkové podstaty. V úpadkovém řízení společnosti s r. o. přihlášena byla pohledávka přisouzená firmě Mořic F. do III. třídy konkursních věřitelů. Ohledně útrat této pohledávky vydal konkursní komisař toto usnesení: K dodatečnému návrhu firmy Mořic F., by ohledně útrat 16.454 Kč 55 h přiznány byly tyto útraty jako pohledávka proti konkursní podstatě v celé výši, což znamená, by zaplaceny byly zcela před ostatními věřitely I., II., III. třídy, vyslovili se správce i věřitelský výbor proti, a jest otázku těchto útrat podle názoru konkursního komisaře posuzovati jako příslušenství pohledávky podle § 57 konk. ř., a nikoliv jako útraty sporu o pravost neb o pořadí pohledávky, poněvadž spor veden byl již od roku 1928 a konkursní správce do něho nevstoupil a konkursní podstatě se z vedení sporu nedostalo prospěchu. (§ 114 konk. ř.). Sdílí proto i tyto útraty osud pohledávky hlavní, přihlášené do třetí třídy. Rekursní soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že se útraty přisouzené firmě Mořic F. považují za pohledávku proti konkursní podstatě. Důvody: Spor nebyl přerušen aniž do něj vstoupil konkursní správce. Ohledně útrat má starý konk. ř., jehož jest použíti na souzený případ podle čl. X. uvoz. zák. ke konk. ř., ustanovení jen v § 54, že vedlejší příslušenství vzniklé až do prohlášení konkursu má stejné pořadí s pohledávkami, a § 112 starého konk. ř. stanoví, že útraty sporu o pravost neb o pořadí pohledávky pokládají se za útraty podstaty, súčastnil-li se sporu o pravost

neb pořadí pohledávky správce podstaty. Pohledávka stěžovatele byla u zkušebního roku popřena dne 7. září 1931 konkursním správcem i Lvem H-em a určena byla stěžovateli jednoměsíční lhůta k uplatnění. Spor směřoval od té chvíle ve skutečnosti proti úpadkové podstatě, i když formálně konkursní správce do něho nevstoupil. V každém případě nahradil spor o pravost pohledávky, jenž by se byl musel vésti proti podstatě. Ježto útratová pohledávka vznikla teprve dnem přísudku, tedy po zahájení konkursu, jest ji považovati za pohledávku proti podstatě.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvého soudu.

D ů v o d y:

Předně bylo se zabývati otázkou, zda jest dovolací rekurs, ano jde o otázku útrat, přípustný, čili nic (§ 528 čís. a § 172 star. konk. ř.). Otázku tu bylo rozřešiti kladně, neboť útraty sporu, o něž jde, nevznikly v konkursním řízení, nýbrž v rozepři firmy Mořic F. proti společnosti s r. o. a proti H-ovi, která se vedla mimo úpadkové řízení, takže tu ve skutečnosti nejde o útraty řízení konkursního, nýbrž o pohledávku útrat rozepře, jež již je kapitalisována a rozsudkem formalisována, a jest ji posuzovati jako každou jinou pohledávku přihlášenou ke konkursu, při kteréž nejde o úpravu její výše, nýbrž o rozhodnutí, v jakém pořadí má býti uspokojena.

Ve věci samé jest přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu, poněvadž není předpisu konk. řádu, podle něhož by mohly náklady zmíněného sporu býti pokládány za útraty podstaty. Správce úpadkové podstaty zúčastnil se sice s úpadcem H-em při zkušebním roku dne 7. září 1931 odporu proti uznání pravosti pohledávky Mořice F. (§ 112 odst. 2 konk. ř.), avšak rozepře, vedená tehdy již ve třetí stolici o pohledávku tu proti úpadci, nebyla po rozumu § 7 konk. ř. přerušena, správce konkursní podstaty do sporu toho nevstoupil a rozsudek nejvyššího soudu, jímž bylo žalobě vyhověno a jímž byla pohledávka žalobkyni přisouzena, není proti konkursní podstatě, nebo jejímu správci, nýbrž proti úpadcům společnosti s r. o. a proti H-ovi. Není zde tudíž exekučního titulu proti konkursní podstatě, a není proto odůvodněn nárok, by útraty tohoto sporu byly uhrazeny jako dluh podstaty (§ 46 čís. 2 a § 112 odst. (2) konk. ř.). Uznal-li správce konkursní podstaty a věřitelský výbor přisouzenou pohledávku firmy Mořic F. a útraty sporu jako pohledávku konkursní a zařadil-li je do třetí třídy konkursních věřitelů, a to útraty jako příslušenství pohledávky podle § 54 konk. ř., není tím firma Mořic F. zkrácena. (§§ 131 odst. (3), 134 odst. (2) a 167 odst. (2) konk. ř.) Při tom jest nerozhodno, zda spor vedený proti úpadci nahradil spor, jenž by musil býti veden proti úpadkové podstatě, a jest též nerozhodno, že pohledávka útratová vznikla teprve po zahájení konkursu, neboť právě proto, že spor nebyl veden proti úpadkové podstatě, a rozsudečný výrok není proti ní, nemůže býti útratové pohledávce přiznáno úkojné právo z podstaty, nýbrž jen jako příslušenství pohledávky ve třetí třídě úpadkových věřitelů.

Čís. 11515.

Přistoupiv za člena spolku (podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák.), podrobil se člen všem předpisům platným pro spolek, a to i stanovám i jednacímu řádu a pravoplatným usnesením spolkových orgánů, zejména valných hromad, minulých i budoucích, bez ohledu k tomu, zda-li jsou mu známa čili nic. Odpor proti určitým usnesením nebo ustanovením spolkovým může člen uplatniti jen cestou předepsanou spolkovým zákonem a stanovami, jinak však jest jimi ve svém členském poměru ke spolku vázán.

Právní nároky ze členství může člen spolku (jeho pozůstalí) odvozovati jen z předpisů spolkových, nikoliv z jiných ustanovení.

Spolek není vázán jednáním činovníků, pokud se příčí stanovám.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv II 73/31.)

Žalobě manželky zesnulého člena spolku proti spolku o výplatu pohřebného, o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Dovolání, pokud se opírá o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze upříti oprávnění. Podle zjištění nižších soudů bylo způsobem vyhovujícím stanovám a jednacímu řádu žalovaného spolku valnou hromadou usneseno, že nárok pozůstalých po zesnulých členech spolku na pohřebné zaniká, byl-li zemřelý člen zpopelněn. Usnesení to bylo řádně vyhlášeno, stalo se tím pro členy závazné a jeho neplatnost nebyla ani tvrzena. Nemůže se proto žalobkyně v rozporu s tímto usnesením spolku domáhati na žalovaném spolku výplaty pohřebného pro úmrtí svého manžela Karla H-a, člena spolku, an byl zpopelněn. Přistoupením za člena spolku podrobil se Karel H. všem předpisům pro spolek platným, a to i stanovám, i jednacímu řádu a pravoplatným usnesením spolkových orgánů, zejména valných hromad, minulých i budoucích, bez ohledu na to, zda jsou mu známa čili nic. To plyne ze zásadní samosprávy spolků, na podkladě zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. z. ustavených. Odpor proti určitým usnesením neb ustanovením spolkovým může člen uplatniti jen cestou spolkovým zákonem a stanovami předepsanou, jinak však — pokud jsou pravoplatná — jest jimi ve svém členském poměru ke spolku vázán. Právní nároky ze členství může člen spolku, a proto i jeho pozůstalá vdova, odvozovati jen z uvedených předpisů spolkových, nikoliv však z jiných ustanovení, i když po případě by byl Karel H. po této stránce při svém vstupu do spolku nesprávně informován. Tato otázka je pro souzený spor bez významu; mohla by míti vliv jen na posouzení otázky platnosti nebo neplatnosti členství, o kterou však v souzeném případě nejde, neboť by ani žalobkyně svůj nárok na vy-

placení pohřebného o ni nemohla opírati. O uzavření smlouvy mezi Karlem H-em a spolkem o vyplacení pohřebného za určitých podmínek, Karlu H-ovi při tom oznámených, nelze mluviti; ostatně ani v takovém případě by spolek jednáním svých činovníků, pokud by se příčilo spolkovým ustanovením, nebyl podle §§ 1016, 1017 obč. zák. vázán.

Čís. 11516.

K nároku neprávem propuštěného člena závodního výboru (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n.) nevztahuje se předpis § 1162 d) obč. zák., nýbrž platí o něm ustanovení § 1486 čís. 5 obč. zák.

Členové rozpuštěného závodního výboru setrvávají ve svých funkcích až do právoplatné volby svých nástupců.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv II 6/32.)

Žalobce byl zaměstnán v podniku žalovaného a byl členem závodního výboru tohoto podniku. Dne 21. května 1929 dostal žalobce výpověď, proti níž podal stížnost k rozhodčí komisi, která stížnosti vyhověla a prohlásila výpověď za neplatnou a nepřípustnou. Dne 3. července 1929 byl zvolen nový závodní výbor, jehož členem žalobce již nebyl. Žalobce podal proti volbám stížnost, jež byla dne 12. srpna 1929 zamítnuta. Dne 13. července 1929 dostal žalobce výpověď ze služebního poměru. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném zaplacení mzdy za dobu, dokud si nenašel zaměstnání u jiné firmy. Žalovaný namítl proti žalobě mimo jiné, že žalobce nebyl v den výpovědi, dne 13. července 1929, již členem závodního výboru a že zažalovaný nárok jest promlčen vzhledem k předpisu § 1162 d) obč. zák. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v důvodech: Nesprávné právní posouzení vidí žalovaný v tom, že procesní soud prohlašuje námezdní poměr mezi stranami i po 1. prosinci 1929 za trvající. Byť prý nálezem rozhodčí komise ze dne 21. března 1929 závodní výbor rozpuštěn, dne 13. července 1929 dal žalovaný žalobci výpověď nevěda o stížnosti proti volbám do závodního výboru ze dne 3. července 1929 a činnost člena závodního výboru končí podle § 21 zák. čís. 330/21 nálezem rozhodčí komise, takže prý žalobcova činnost přestala nejpozději dnem 21. března 1929. Žalovaný nedbá doslovu § 21 cit. zákona a § 20 téhož zákona; § 21 nařizuje, že činnost jednotlivého člena závodního výboru končí rozvázáním pracovního nebo služebního poměru se závodem, ztrátou volitelnosti a posléze nálezem rozhodčí komise po písemné stížnosti podnikatele nebo poloviny zaměstnanců k volbě oprávněných, že člen závodního výboru nekoná své povinnosti, že je hrubě porušil, nebo že porušil povinnost mlčenlivosti. § 20 cit. zákona však nařizuje, že členové rozpuštěného závodního výboru setrvají v činnosti až do doby, kdy budou pravoplatně zvoleni jejich nástupci; rozhodčí komise však v tomto případě nevydala nález proti žalobci jako jednotlivému členu výboru, nýbrž rozpustila celý závodní výbor a setrvali tedy členové rozpuštěného závodního výboru ve svých funkcích až do pravoplatné volby nástupců. Proto právě nemohly býti výpovědi dané žalovaným žalobci platné a účinné. Že se nový závodní výbor zvolený dne 3. července 1929, vzdal dne 11. července 1929 činnosti, nemá významu, poněvadž se v činnost uvázal neprávem, dokud volba nebyla potvrzena rozhodčí komisí. Žalovaný byl povinen přijati práci, když ji jinde nalezl, tím však nezanikl námezdní poměr mezi ním a žalovaným, když odvolatel, neznámo z jakých důvodů, neuznal za vhodno žalobce vypovědět znovu, jakmile dne 12. srpna 1929 byla potvrzena volba závodního výboru ze dne 3. července 1929. Odvolací soud má za to, že procesní soudce správně neuznal žalobu za prekludovánu, neboť z doslovu § 1162 d) a 1162 b) obč. zák. jest patrno, že souzený poměr nelze podřaditi pod tato zákonná ustanovení, neboť tu nejde i předčasné propuštění, nýbrž o neplatné propuštění zakázané zákonem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vidí dovolatel v názorech odvolacího soudu, že žalobní nárok není prekludován podle § 1162 d) obč. zák. a že pracovní poměr mezi žalobcem a dovolatelem trvá nadále i po dnu 13. července 1929. Dovolací důvod právní mylnosti není však v žádném směru opodstatněn. Jde tu o nárok neprávem propuštěného člena závodního výboru na placení mzdy. Že se na takový nárok nevztahuje předpis § 1162 d) obč. zák., nýbrž že o něm platí ustanovení § 1486 čís. 5 obč. zák. o tříletém promlčení, bylo vyloženo v rozhodnutích čís. 3935 a 6963 sb. n. s., na něž se dovolatel odkazuje. Pokud se týče otázky, zda trvá pracovní poměr mezi žalobcem a dovolatelem nadále přes to, že dovolatel dal žalobci dne 13. července 1929 čtrnáctidenní výpověď, zodpověděl ji odvolací soud na základě zjištěných okolností právem kladně a dovolací soud schvaluje jeho důvody, jež se shodují se zákonem (srovnej též rozhodnutí čís. 3935, 4082, 4296 a 9348 sb. n. s.) a nebyly vyvráceny dovolatelovými právními vývody, převzatými skoro doslovně z odvolání.

Čís. 11517.

Žaloba podle § 37 ex. ř.

»Předmětem stíženým exekucí« může býti i pohledávka. Vyhledává se totožnost pohledávky, na niž se vede exekuce, a pohledávky, na niž uplatňuje žalobce své právo. Žaloba podle § 37 ex. ř. přísluší i postupníku proti exekuci na pohledávku po postupu.

Vedena-li exekuce na pohledávku zapůjčitele proti vypůjčiteli, není oprávněn k žalobě podle § 37 ex. ř. ten, z jehož peněz byla zápůjčka poskytnuta.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv II 156/32.)

Žalovaný vedl exekuci na pohledávku 428 Kč, jež zapůjčil dlužník Karel L. Martinu H-ovi. Žalobkyně Růžena L-ová žalovala o nepřípustnost exekuce na pohledávku, tvrdíc, že Karel L. poskytl zápůjčku z jejích peněz. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Správný jest názor dovolatelky, že »předmětem exekucí stiženým« podle § 37 ex. ř. jsou i pohledávky; neboť i na nich mohou příslušeti třetím osobám práva, činící výkon exekuce nepřípustným. (Viz rozh. vid. n. s. Gl. U. n. ř. čís. 501, 4016, 7671 — rozh. čís. 2054, 4235, 7224, 10.366 sb. n. s.). Jest však třeba, by pohledávka, na kterou se exekuce vede, byla totožná s pohledávkou, k níž žalobce uplatňuje své právo. Pohledávka jakožto výron obligačního poměru vzniká mezi dvěma určitými osobami, věřitelem a dlužníkem, a osobami těmi při vzniku jest individualisována. Třebaže napotom nastala změna na straně věřitelově, na př. postupem (cesí), zůstává i pak pohledávka totožná. (§ 1394 obč. zák.); proto se přiznává žaloba podle § 37 ex. ř. postupníku proti exekuci vedené na pohledávku po postupu. Dovolatelka uznává za správné zjištění, že pohledávka 428 Kč vznikla tím způsobem, že Karel L. zapůjčil Martinu H-ovi hotové peníze a že tak vznikl mezi Karlem L-em a Martinem H-em obligační poměr. Je-li tomu tak, vznikla z tohoto obligačního poměru, ze zápůjčky, pohledávka jen Karlu L-ovi, třebaže ku poskytnutí zápůjčky použil peněz dovolatelky; jen jemu vznikl nárok proti Martinu H-ovi na vrácení zapůjčených peněz (§ 983 obč. zák.). Žalobkyně nemá k této pohledávce nižádné právo, a vrácení svých peněz může požadovati jen od svého manžela. Vyvozuje-li dovolatelka dále, že pohledávka takto vzniklá jest jejím výhradným vlastnictvím, čemuž lze rozuměti jen tak, že přísluší jedině jí, činí závěr zcela nelogický, jejž nelze uvésti v soulad s tím, co bylo řečeno o obligačním poměru Karla L-a a Martina H-a. Neboť nemůže býti dovolatelka výhradnou věřitelkou Martina H-a současně se svým manželem. Buď má proti němu pohledávku Karel L., a exekuce proti němu vedená na tuto pohledávku se nedotýká práva dovolatelky, nebo má pohledávku proti Martinu H-ovi dovolatelka, ale tato její pohledávka není exekucí dotčena. V obou případech není pro žalobu podle § 37 ex. ř. zákonitého podkladu, totiž práva, které by bylo dotčeno exekucí vedenou žalovaným. Proto právem odvolací soud zamítl žalobu.

Čís. 11518.

Ustanovení § 6 zákona o ochraně nájemců čís. 44/1928 v doslovu zákonů čís. 30 a 166 z roku 1930 netýká se nájmu obchodních místností.

Smrtí nájemníkovou se nájem obchodních místností podle § 1116 a) obč. zák. nezrušuje. Pozůstalost po nájemníku, pokračujíc v nájmu zesnulého, požívá co do najatých obchodních místností ochrany nájemníků, když a pokud ji měl zůstavitel. Na věci se nic nemění tím, že jde o pozůstalost ještě neujatou.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv II 158/32.)

Proti výpovědi z nájmu obchodní místnosti, již dal pronajímatel pozůstalosti po Aloisu D-ovi, namítla žalovaná pozůstalost najmě, že nájemní poměr podléhá ochraně nájemníků. Procesní soud prvé stolice ponechal výpověď v platnosti, odvolací soud výpověď zrušil. Důvody: Smrtí některé ze stran se nájemní smlouva neruší; práva i povinnosti z nájemní smlouvy přecházejí podle všeobecných zásad na dědice (§ 1116 a) obč. zák.). Byl-li předmětem nájmu byt, může podle § 1116 a) obč. zák. dáti i pronajímatel i dědic zákonnou výpověď, pakliže však byly předmětem nájmu jiné místnosti, zejména obchodní, a je-li smlouva uzavřena na určitou dobu, nedopouští zákon její předčasné zrušení z důvodu nájemníkovy smrti, protože zavedený obchodní podnik zůstavitelův tvoří nezřídka jediný zdroj výživy pro celou jeho rodinu a má zůstati zachován i dědicům, by v něm pokračovali (srov. motivy k III. dílčí novele str. 322 a rozh. čís. sb. 5674). Podle zákona o ochraně nájemníků, nejde-li o místnosti podle § 31 zák. na ochranu nájemníků z tohoto zákona vyloučené, čehož v souzeném případě není, nedotýká se smrt nájemníka ochrany najatých místností, nejde o nový nájem, nýbrž o vstup do starého nájmu a o pokračování v něm. Byl-li chráněn nájemník, jest po jeho smrti a až do odevzdání pozůstalosti chráněna neujatá pozůstalost (rozh. čís. 4903, 5862, 6112, 8064) a po odevzdání pozůstalosti dědic jako universální sukcesor, jehož práva jsou totožná s právy zůstavitelovými (§ 547 obč. zák. a rozh. čís. 5674), a to ať jde o obytné nebo o jiné místnosti, neboť co platí o bytech, platí podle § 30 zák. o ochr. náj. o jakýchkoli jiných místnostech, které jsou předmětem nájemní smlouvy. K tomuto důsledku se dospěje již podle §§ 1, 4 a 30 zák. o ochr. náj. Chce-li tedy pronajímatel dáti výpověď buď neujaté pozůstalosti nebo dědici, musí si k tomu vyžádati svolení soudu v mimosporném řízení. Neučiní-li tak, a brání-li se vypovězená strana z toho důvodu proti výpovědi, jest vysloviti rozsudkem, že se výpověď zrušuje, protože není pro ni věcného a právního podkladu (§ 572 c. ř. s. a rozh. čís. sb. 6813). Námitka, že vypovídaná strana požívá záštity zák. o ochr. nájemníků, jest námitkou hmotněprávní, o níž jest rozhodovati rozsudkem podle § 572 c. ř. s., nikoli snad námitkou procesuální, námitkou nepřípustnosti pořadu práva (rozh. čís. 8064, 6596, 3337, 3741 sb. n. s.). V námitkách žalované strany jest vše, čeho jest třeba k rozhodnutí. Neboť vytýká v nich výslovně, že se na nájemní smlouvu s vypovídající stranou vztahuje zákon o ochraně nájemníků, takže může býti dána výpověď jen se svolením soudu z důležitých důvodů uvedených v zákoně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po stránce právní posoudil odvolací soud věc správně. (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Odkazuje se především na důvody napadeného rozsudku. K vývodům dovolání jest dodati, pokud se týče uvésti toto: Ustanovení § 6 zákona o ochr. náj. čís. 44/1928 v doslovu zákonů čís. 30 a 166 z r. 1930 netýká se nájmu obchodních místností, nýbrž jen nájmu bytu (sb. n. s. 5528, 10.287) a nelze z něho, pokud jde o nájem obchodních místností, o jeho trvání a ochranu, nic dovozovati (srov. uvedená rozhodnutí). Podle § 30 zákona o ochr. náj. požívají ochrany nejen byty, nýbrž i jiné, tedy i obchodní místnosti, pokud nejsou podle § 31 téhož zákona z ochrany vyloučeny, čehož v projednávaném případě není. Smrtí nájemníkovou se nájem obchodních místností podle § 1116 a) obč. zák. nezrušuje. Pozůstalost po nájemníku (§§ 531, 547 obč. zák.) pokračujíc v nájmu zesnulého, požívá co do najatých obchodních místností ochrany nájemníků, když a pokud jí měl zůstavitel. Na věci se nic nemění tím, že jde o pozůstalost ještě neujatou. I ta je nositelem práv a závazků zemřelého (§ 547 obč. zák.) a ochrana nájemníků přechází na ni (sb. n. s. čís. 5674, 5842, 6112, 8064, 10.287 a j.). Zesnulý Alois D. požíval, o čemž není sporu, ochrany nájemníků co do vypovídaných místností, podle řečeného požívá ochrany té i jeho pozůstalost a byla proto z vypovídaných místností možná výpověď jen se svolením soudu podle § 1 a násl. zákona na ochr. náj. Výpověď, o niž jde, daná bez svolení soudu, jest tedy bez věcného a právního podkladu a odvolací soud zrušil ji právem (sb. n. s. čís. 3437, 3741, 6465, 6596, 6838, 8064, 8971).

Čís. 11519.

Poddlužník má podle § 294, čtvrtý odstavec, ex. ř. právo k rekursu, třebaže nebyl v usnesení povolujícím exekuci zároveň vyzván, by se vyjádřil ve smyslu § 301 ex. ř. Při exekuci zabavením výslužného, příslušejícího povinnému z pensijního pojištění, přísluší poddlužníku právo k rekursu i tehdy, tvrdí-li, že není vůbec nositelem pensijního pojištění, nýbrž že nositelem pensijního pojištění jest jeho pensijní ústav jako náhradní ústav (§ 105 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, R I 1071/31.)

K vydobytí peněžité pohledávky povolil soud prvé stolice exekuci zabavením jedné třetiny výslužného, příslušejícího dlužníku proti poddlužnici, firmě P. K rekursu poddlužnice rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Napadené povolení exekuce jest nepřípustné a protizákonné, poněvadž, ať zabavené pensijní požitky příslušejí povinnému dlužníku proti firmě P., jak uvedeno, jest v exekučním návrhu, nebo proti pensijnímu ústavu této firmy, který jest prý samostatným ústavem náhradním ve smyslu § 105 a násl. zák. ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., jest exekuce na tyto pensijní požitky podle § 46 cit. zák. nepřípustná a právně bezúčinná, poněvadž podle tohoto

zákonného ustanovení jsou převod, zastavení a zabavení nároků pojištěnců a jich příslušníků jakož i dávek jen potud přípustné a právně účinné, stanou-li se: 1. k úhradě nároků osob, které mají zákonný nárok na výživu proti osobám oprávněným k požitku podle předcházejících ustanovení tohoto zákona, až do poloviny dávky, 2. k úhradě záloh, které byly dány osobám oprávněným k požitku na jejich vlastní žádost zaměstnavatelem, nositelem pojištění, obcí nebo jinou veřejnoprávní korporací na účet pojistných nároků po jich nápadu, ale před jejich poukázáním. Poněvadž náhradní ústavy ve smyslu § 105 cit. zák. nesmějí míti těžší podmínky, než ústavy státní, a v projednávaném případě není exekuce přípustna ve smyslu § 46 čís. 1 a 2 cit. zákona, muselo stížnosti poddlužnice, která k ní jest oprávněna pro nezákonnost povolení exekuce, býti vyhověno zamítnutím exekučního návrhu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs mylně doličuje, že poddlužnice, firma P., nebyla oprávněna k rekursu proti usnesení, povolujícímu vymáhající věřitelce exekuci zabavením jedné třetiny výslužného, příslušejícího povinnému proti ní, a obsahujícímu zákazy podle § 294 ex. ř. Právo k rekursu jest poddlužnici ustanovením § 294 čtvrtý odstavec ex. ř. výslovně přiznáno a nesejde na tom, zda byla zároveň vyzvána v usnesení exekuci povolujícím, by se vyjádřila ve smyslu § 301 ex. ř. Prokázala-li poddlužnice, firma P., že není vůbec nositelkou pensijního pojištění a že proti ní byly příkazy podle § 294 ex. ř. vydány protizákonně, a doličila, že nositelem pensijního pojištění jest pensijní ústav firmy P. jako náhradní ústav, zachovaný předpisem § 105 zákona ze dne 21. února 1929 čís. 26 sb. z. a n. — právem rekursní soud vyhověl jejímu rekursu, napadajícímu daný jí zákaz platební pro domnělý nárok povinného proti ní, třebaže v odůvodnění se zbytečně zabýval též otázkou nepřípustnosti exekuce proti pensijnímu ústavu, o niž tu nešlo.

Čís. 11520.

Prozatímní opatření podle § 5 zák. ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931, lze navrhnouti bez ohledu na to, zda ten, kdo jest právně zavázán vyživovati, vychovávati nebo zaopatřovati jiného, má jmění nebo stálé příjmy, čili nic.

Domáhaje se zajištění výživného splatného v jednom roce prozatímním opatřením podle § 5 zák. čís. 4/1931, nemusí navrhovatel v návrhu na povolení prozatímního opatření (aniž soud v usnesení povolujícím prozatímní opatření) uvésti dobu, na kterou toto opatření má býti učiněno.

Nevadí, že v usnesení, povolujícím prozatímní opatření (zamítajícím odpor odpůrců) nebyla stanovena peněžitá částka, jejímž soudním složením se staví výkon povoleného opatření.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, R I 190/32.)

V žalobě proti manželi o placení výživného navrhla manželka povolení prozatímního opatření k zajištění výživného podle § 5 vyživovacího zákona v jednom roce. Soud prvé stolice prozatímní opatření povolil a zamítl odpor manželův. Důvody: Žalovaný nepopřel, že jest dosud manželem žalobkyně a že jí, nejméně od podání žaloby, nic neplatí na její výživu. Poněvadž žalovaný ani netvrdí, že byl právoplatným výrokem soudním zbaven povinnosti na výživu své manželky platiti, vznesla na něho žalobkyně žalobu, jíž se domáhá, by soud stanovil její nárok na výživu a plnění z něho plynoucí. Podle § 5 zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 sb. z. a n. jest proto oprávněna k zajištění zažalovaných dávek splatných v jednom roce navrhnouti proti zavázanému zatímní opatření podle § 379 a sl. ex. ř., aniž jí třeba prokázati listinou pohledávku a osvědčiti, že by jinak dobytí dávek bylo zmařeno nebo značně stíženo. Rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření. Důvody: Žalobkyně v žalobě o placení výživného opírá návrh na povolení zatímního opatření o předpis § 5 zák. čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931, podle něhož netřeba osvědčovati ani nárok, ani jeho ohrožení. Dáti jest především za pravdu stěžovateli v tom, že v návrhu měla býti hledíc k ustanovení § 398 ex. ř. uvedena doba, na niž se opatření to navrhuje, dále že hledíc k ustanovení § 391 ex. ř. měla býti v usnesení přesně označena tato doba, jakož i peníz, jehož soudním uložením by se výkon povoleného zatímního opatření stavěl. V § 5 cit. zák. poukazuje se co do osoby zavázaného na předpis § 1 cit. zák. z čehož zřejmo, že nemá na mysli každého ku placení výživného povinného, nýbrž jen takového, který nemá jmění nebo stálé příjmy, neboť jen u něho odpadá potřeba osvědčovati ohrožení. Ježto se v žalobě tvrdí, že žalovaný má stálý pravidelný měsíční příjem a že si úhrnem vydělá měsíčně nejméně 20.000 Kč, má soud rekursní za to, že § 5 nelze tu vůbec použíti, nýbrž že věc jest posuzovati podle všeobecných ustanovení o prozatímních opatřeních (§ 379 a násl. ex. ř.). Soud prvé stolice neprávem vychází z názoru, že, an jest §em 5 navrhovatel osvobozen od povinnosti, by osvědčil svůj nárok, nemá ani soud příčiny, by přezkoumal oprávněnost tohoto nároku, neboť jinak by osvobození navrhovatele od povinnosti osvědčiti nárok po případě znamenalo, že finančně silný navrhovatel vymáháním prozatímního opatření k zajištění výživného na jeden rok může finančně slabého odpůrce, který zabavení svých příjmů na tak dlouhou dobu nevydrží, zničiti, a stačilo by k tomu, by se strana žalující o výživné domáhala co nejvyššího výživného. (Viz také zásadu, zřejmou z ustanovení exekučního řádu, § 14, 27, 377 odst. 1, 392, 399 čís. 1 ex. ř., o obmezení uhražovací exekuce i exekuce zajišťovací, pokud se týče prozatímního opatření na nezbytně potřebnou míru.) V souzeném případě žádá žalobkyně o přiznání výživného měsíčních 5000 Kč, tedy výživného na prvý pohled značně vysokého, a domáhá se k jeho zajištění na dobu jednoho roku jednak zabavení svršků, jednak dvou třetin pravidelných požitků manželových, prý 6000 Kč měsíčně činících, tedy zabavení 4000 Kč, 48.000 Kč za rok, tak že již z toho vidno, že, kdyby soud vyhověl návrhu na vydání zatímního opatření pro zajištění dávek výživného v celé navrhované výši měsíčních 5000 Kč, mohla by ochrana, kterou citovaný § 5 poskytuje manželce, míti v zápětí, že by tím byla ohrožena existence povinného

uplatněním přemrštěných nároků. Z doslovu řečeného paragrafu, že zajištění může žádati ten, »kdo se domáhá, by soud stanovil nárok na výživu«, vyplývá, že zákonodárce neměl v úmyslu ponechati určení dávek straně navrhující, ohrožené, nýbrž že stanovení těchto dávek jest zůstaveno soudu. Řečený paragraf odvolává se na ustanovení § 379 a násl. ex. ř., a přichází proto v úvahu zvláštní ustanovení § 382 čís. 8 ex. ř., týkající se povolení zatímního výživného manželce. Navrhovatelka se však určení prozatímního výživného vůbec nedomáhá, nýbrž prozatímního opatření zcela jiného, jež by mohlo býti povoleno jen za všeobecných předpokladů § 379 a násl. ex. ř., zejména musilo by býti osvědčeno ohrožení nároku odpůrcovým jednáním. Měl býti proto návrh na povolení zatímního opatření zamítnut. Jest proto i odpor žalovaného odůvodněn.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu, jakož i obě usnesení prvého soudu a vrátil věc soudu prvé stolice, by o návrhu na povolení prozatímního opatření znovu rozhodl.

Důvody:

Důvody napadeného usnesení, jímž bylo vyhověno oběma rekursům žalovaného i do povolení zatímního opatření, i do zamítnutí odporu, soustřeďují se v tom, že návrh na povolení zatímního opatření není prý oprávněn jak pro nedostatek předpokladů § 5 zákona čís. 4 z roku 1931 sb. z. a n., tak § 379 a násl. ex. ř., důsledkem čehož jest prý odůvodněn i odpor žalovaného. Především jest vytknouti, že jest nesprávný názor rekursního soudu, že nelze v souzeném případě použíti ustanovení § 5 řečeného zákona. Jde o mylný výklad tohoto ustanovení zákona. Poukazuje-li se v tomto ustanovení co do osoby zavázaného na předpis § 1 zákona, jest tomu rozuměti tak, že lze zatímní opatření navrhnouti jen proti tomu, kdo jest právně zavázán vyživovati, vychovávati nebo zaopatřiti jiného, bez ohledu, zda má sám či nemá jmění nebo stálé příjmy. Slovy v ustanovení § 1 tohoto zákona »a nemá jmění nebo stálé příjmy« označil zákonodárce jen bližší předpoklad, za něhož stihá osobu zavázanou k vyživování, povinnost v ustanovení tom blíže vytčená. Neodpovídalo by však duchu a smyslu zákona požadovati tuto vlastnost zavázaného i v případě § 5 zákona. Že tomu tak, vyplývá i z doslovu ustanovení zákona, v němž se mluví také jen o tom »kdo má závazek uvedený v § 1«. Důsledkem toho jest mylný i další názor rekursního soudu, že zatímní opatření mohlo býti v souzeném případě povoleno jen za všeobecných předpokladů § 379 a násl. ex. ř. a neobstojí proto ani názor, že návrh na zatímní opatření není oprávněn, ježto není osvědčeno ohrožení nároku, an zákon v § 5, s jehož hlediska jest věc posuzovati, nežádá takové osvědčení.

Rekursní soud dále pochybil, přisvědčiv názoru rekursu žalovaného, že v návrhu na povolení zatímního opatření měla býti podle ustanovení § 389 ex. ř. označena doba, na kterou se toto opatření navrhuje, a že v usnesení povolujícím zatímní opatření měl býti podle § 391 ex. ř.

určen čas, na který se toto opatření činí, a dále, že měla býti stanovena peněžitá částka, jejímž soudním složením se výkon povoleného opatření staví. Hledíc k ustanovení § 5 zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931, podle něhož může oprávněná osoba navrhnouti proti zavázanému zatímní opatření k zajištění dávek, splatných v jednom roce, nebylo v souzeném případě zapotřebí, by byla v návrhu označena doba, na kterou se opatření navrhuje, ana se navrhovatelka domáhala tohoto opatření právě jen k zajištění výživného splatného v jednom roce. Nevadí ani, že v usnesení, jímž bylo povoleno zatímní opatření, a v usnesení, jímž byl zamítnut odpor žalovaného, nebyla stanovena peněžitá částka, jejímž soudním složením se staví výkon povoleného opatření, neboť soud může, pokud to podle povahy případu dostačí k zajištění navrhovatele, stanoviti takovou peněžitou částku, a může při rozhodnutí o odporu podle § 398 druhý odstavec ex. ř. potvrzení opatření učiniti závislým na tom, by byla složena jistota, stanovená soudem podle volného uvážení, ale nemusí tak učiniti, a odpůrci navrhovatele jest podle § 399 čís. 3 ex. ř. ponecháno, by se po případě domáhal zrušení zatímního opatření tím, že dá sám jistotu, která se jeví soudu býti dostatečná. Rekursní soud posoudil tudíž věc nesprávně, zamítnuv návrh na povolení zatímního opatření a bylo proto odůvodněnému dovolacímu rekursu vyhověti. Nejvyššímu soudu nebylo však lze rozhodnouti ihned ve věci. Rekursní soud se důsledkem svého mylného nazírání na věc nevypořádal s námitkami vznesenými odpůrcem navrhovatelky v obou rekursech co do výše nároku, pro nějž bylo povoleno zatímní opatření. Avšak i soud prvé stolice pochybil, povoliv zatímní opatření prostě tak, jak bylo navrženo, aniž se při tom zabýval přiměřeností žádaného zatímního opatření. Neučinil-li tak hned při vyřízení návrhu na povolení tohoto opatření, měl se touto otázkou zabývati alespoň při vyřízení odporu a měl při této příležitosti jednati nejen o tom, zda jest povolené opatření přípustné, nýbrž o tom, zda jest přiměřené (§ 398 prvý odstavec ex. ř.). Soud prvé stolice uvádí sice ve výroku svého usnesení, jímž zamítl odpor žalovaného proti povolenému zatímnímu opatření, že toto opatření je přípustné a přiměřené, ale v odůvodnění tohoto usnesení řeší jen otázku přípustnosti opatření a nezabývá se vůbec otázkou jeho přiměřenosti. Bylo proto zrušiti nejen napadené usnesení, nýbrž i obě usnesení prvého soudu a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 11521.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Podúředníci na služebních místech dílovedoucích, kteří se podle § 89 nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n., zařazují do I. platové stupnice nového služného podúředníků, jsou kategorií zaměstnanců, kteří sice byli platově na rovni dílenským podúředníkům, jsouce s nimi v platové stupnici A, kteří však byli zvlášť jmenováni dílovedoucími a to buď jako dílovedoucí četaři neb i jako dílovedoucí bez čety.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, Rv I 1092/30.)

Žalobce nastoupil do služeb státních drah jako truhlář 10. března 1905. Definitivním dílenským se stal dne 1. ledna 1909. Dne 1. ledna 1921 byl jmenován dílenským podúředníkem skupiny B a k 1. červenci 1922 vykazoval 16 služebních let. Dne 1. ledna 1924 byl zařazen do podúřednické skupiny A., ježto dosáhl platu Kč 8580.—. Při převodu do nových platů podle vl. nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n. byl převeden do platové stupnice II. a podle této stupnice mu byl plat vyměřen. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu, aby žalovaný byl uznán povinným 1. převésti žalobce k 1. lednu 1926 do platové stupnice I. se všemi právy jako dílovedoucí, kteří do I. platové stupnice byli převedeni, 2. zaplatiti mu za dobu od 1. ledna 1926 do 31. prosince 1928 Kč 4771.—. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle názoru soudu nemůže býti sporu o tom, že žalobce, který není četařem ani dílovedoucím, nemůže býti zařazen do platové skupiny I. Takový spor by mohl vzniknouti nanejvýše, kdyby železniční správa nepřevedla dílovedoucí nečetaře, pokud tu byli, do skupiny I. Názor soudu potvrzen jest i důvodovou zprávou, kterou žalující strana cituje: »Převod podúředníků děje se zásadně do platů II. platové stupnice. Jen u dosavadních kategorií podúředníků, které jsou souznačné se služebními systemisacemi v I. platové stupnici, převádějí se v úvahu přicházející podúředníci způsobem vyznačujícím v odst. IV. do platů I. plat. stupnice.« S nově zavedenou kategorií dílenských četařů jest souznačnou jen kategorie osob vedoucích četu, dosavadních dílovedoucích. Jest jasno, že »dílenský« řemeslník a dílenský četař, který má pod sebou dílenské, ať již ve stupnici A neb B nejsou synonyma. Podle důvodové zprávy jest pravidlem při převodu převod do II. stupnice, výjimkou do I. stupnice. Výjimky nelze na úkor pravidla rozšiřovati. Vůdčí myšlenka platového zákona a vl. nař. jest odměňovati funkci, nikoliv služební leta, proto nelze po vydání plat. zák. již nabývati hodností přiznaných jisté funkci. Není možno, by dílenští byli ve smyslu § 42 vl. nař. čís. 15/1927 v plat. stup. I. jako dílenští četaři když četu nemají, a dílenskými četaři jmenováni býti nemohou. To praví jasně § 103 (1) vl. nař. Žalobce cituje z úvodu VI. »převod do nových platů« odst. 2. důvodové zprávy. Tato citace se však na souzený případ nevztahuje. Tato citace má na mysli na př. tento případ: Podle § 2 odst. 1 vl. nař. jest zřízena kategorie provozních a administrativních úředníků. Do této kategorie pokud se týče do služební třídy II. (viz odst. 2 c) § 2 vl. n.) převedeni byli úředníci příslušného dřívějšího statu bez ohledu, měli-li středoškolské vzdělání neb ne, bylo totiž zejména u postátněných drah dosti úředníků provozních, kteří středoškolské vzdělání neměli, tito jednotlivci úředníci nestředoškoláci s celým svým dřívějším statem přešli do kategorie středoškoláků, protože zastávali jejich funkci. V souzeném případě nepřevádí se však celá skupina stupnice A, nýbrž jen kategorie dílovedoucích. Žalobce byl právem převeden do II. platové stupnice a žaloba jeho jest proto bezdůvodná. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nařízení čís. 15/1927 bylo vydáno vládou na základě zmocnění § 210 platového zákona čís. 103/1926 a má proto nařízení to platnost zákona. Převod zaměstnanců do nových platů má býti proveden, pokud

jde o podúředníky, jimž jest i žalobce, podle předpisů §§ 87 a 89 nařízení a zejména platí pro žalobce předpis § 89, jehož se on sám dovolává. Podle § 89 čís. 1 převádějí se podúředníci buď do I. nebo do II. platové stupnice § 45 nař. Do I. platové stupnice přicházejí: podúředníci na služebních místech dosavadních dílovedoucích (a jiní, výslovně jmenovaní podúředníci, kteří tu nepřicházejí v úvahu). Podle doslovu § 89 ve spojení s § 103 čís. 1, cit. nař. jest souditi, že výpočet ten je výčetmý. Třeba proto rozhodnouti, zda byl žalobce při začátku účinnosti platového zákona a prováděcího nařízení, t. j. 1. ledna 1926 na služebním místě dosavadních dílovedoucích, jak tvrdí, a zda má tedy nárok na převod do I. platové stupnice, čili nic. Nesporno je, že žalobce byl v té době zařazen v podúřednické skupině A (nař. min. žel. ze dne 16. února 1920 čís. 44327 a pozdější jeho doplňky a změny, jako výnos min. žel. ze dne 24. ledna 1921 čís. 24571, ze dne 15. dubna 1922 čís. 9778, ze dne 27. března 1924 čís. 19098, ze dne 17. července 1924 čís. 45028), ve které byli i dílovedoucí četaři i dílovedoucí bez čety. Dílovedoucí uváděni byli v kategorii podúředníků ve výnosu min. žel. ze dne 8. července 1909 čís. 14535 a bylo tam dále uvedeno, že nadílenští z kategorie sluhů mohou býti jmenováni podúředníky (dílovedoucími), jsou-li zaměstnáni jako četaři. Podle platového schematu podúředníků z roku 1921 byli dílovedoucí rovněž ve skupině B. Výnosem ze dne 15. dubna 1922 čís. 9778 převádějí se do skupiny A, při tom se výslovně praví, že kategorie dílovedoucích četařů zařaďuje se ze skupiny B do skupiny A platového schematu podúředníků. Dílovedoucí četaři jmenováni byli dle připojených úředních listů ředitelství státních drah v Plzni až do roku 1926, a to z dílovedoucích a dílenských podúředníků. Dále znají služební předpisy dílovedoucí bez čety (výnos ze dne 23. března 1921 čís. 11914 mluví o možnosti jich jmenování pro lednové povýšení 1921, výnos ze dne 15. dubna 1922 čís. 9778 ponechává dílovedoucí bez čety ve skupině B, kdežto dílovedoucí s četou se zařazují do skupiny A, ve výnosu ze dne 17. července 1924 čís. 45028 se praví, že před výnosem ze dne 24. září 1921 čís. 24571 mělo býti jmenováním některých dílenských konajících kvalifikované práce dílovedoucími umožněno jmenování jich podúředníky, že však jinak konají stejné práce jako dílenští). Platové schema podúředníků, jak uvedeno je v nař. min. žel. ze dne 16. února 1920 čís. 44327 zůstalo, pokud jde o platové skupiny, až do nové úpravy nařízením čís. 15/1927, jen nastaly přesuny některých, a zařazení nových kategorií zaměstnaneckých a ovšem změněna i výše platu jednotlivých stupnic. Tyto okolnosti jsou jednak nesporné, jednak jsou zjištěny z citovaných nařízení, výnosů a úředních listů. Z uvedeného platového schematu a z cit. nařízení a výnosu pak také vyplývá, že třeba rozlišovati, co je kategorie zaměstnanecká, to jest, jak zaměstnanců je používáno, a co je skupina platová (dříve skupiny A, B, C, nyní podle § 45 cit. nař. platové stupnice I-IV). Na tom nemění nic, že se ve výnosu čís. 24571 ze dne 24. září 1921 mluví o skupině návěstních zámečníků, neboť jest zřejmo, že se tím označuje použití, jinak výnos ten rozlišuje správně kategorii a platovou skupinu. Třeba pak proti vývodům odvolatelovým zvlášť zdůrazniti, že 1. ledna 1926 byla zvláštní kategorie dílovedoucích četařů a že byli i dílovedoucí bez čet, jak zejména je patrno z uvedených již úřed-

ních listů. Ze skutkového základu prvním soudem uvedeného i z toho, co shora bylo vylíčeno, jest souditi, že podúředníci na služebních místech dílovedoucích, kteří podle § 89 čís. 1 se zařaďují do I. platové stupnice nového služného podúředníků, jest kategorie zaměstnanců, kteří sice byli platově rovni dílenským podúředníkům, jsouce s nimi v platové stupnici A, kteří však byli zvlášť jmenováni dílovedoucími, a to buď jako dílovedoucí četaři, neb i jako dílovedoucí bez čety. An žalobce, jak nesporno, dílovedoucím, ať s četou nebo bez čety, jmenován nebyl, nevztahují se naň ustanovení o podúřednících zařazených do platové stupnice I., a byl právem zařazen do stupnice II. Byl a zůstal dílenským podúředníkem. Jmenování dílovedoucím, s četou aneb bez čety, nemělo snad praktický význam od roku 1924 do nové úpravy platů, ale touto úpravou ho nabylo, kdy se zase rozlišují dílovedoucí od dílenských podúředníků při převodu do nových platů. Při tom rozhoduje doslov § 89 ve spojení s § 103 nař., z kterého jest zřejmo, že nepřevádějí se všichni zaměstnanci skupiny A do nové platové stupnice I., nýbrž jen oni podle kategorií zvlášť jmenovaní. Nelze tvrditi, že by u žalobce šlo o porušení nabytého práva z důvodu, že po jistou dobu byl platově roveň dílovedoucím. Záleží na tom, jak nová úprava s ním naložila, a tu jak uvedeno, rozlišuje se mezi dílovedoucím a dílenským. O nabytých právech lze podle platové úpravy mluviti jen, pokud by nové platy byly nižší, než zaměstnanec dosud měl, a o to postaráno je v § 95 nař. čís. 15/1927 t. zv. vyrovnávacím příspěvkem. U žalobce však o takový případ nejde, neboť proti dřívějšímu stavu novou úpravou získal, příjmy jeho před převodem do II. platové stupnice byly nižší, než nyní. Dovolávání se žalobce na důvodovou zprávu k nařízení čís. 15/1927 již první soud správně posoudil a odkazuje se na dotyčné důvody napadeného rozsudku. To, co odvolatel se snaží z důvodové zprávy dovoditi, odporovalo by doslovu § 89 cit. nař., kde právě určité kategorie zaměstnanců se zařazují do platové stupnice I. a i důvodová zpráva poukazuje na nárok jmenováním nabytý.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody čís. 2 a 4 § 500 c. ř. s., není opodstatněno. Dovolání správně zdůrazňuje, že pojem služebních míst dosavadních dílovedoucích, s nimiž ustanovení § 89 vlád. nař. ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n. spojuje výhodu vyšších služebních požitků podle I. platové stupnice § 45 vl. nař., nelze vykládati a hodnotiti podle služebních kategorií tímto nařízením zavedených (§ 41/1), ježto § 89 nař. odkazuje ke služebním místům dílovedoucích před vydáním nařízení čís. 15/1927 jsoucím a podúředníky železničními již v době účinnosti vládního nařízení, t. j. 1./1. 1926 (§ 150 nař.) zastávaným. Dovolání mylně však doličuje, že prý vlád. nař. čís. 15/1927 nezná již kategorie dílovedoucích. Vždyť jsoucnost této kategorie dílovedoucích

zdůrazňuje jasně voleným výrazem »dosavadních dílovedoucích« a z § 103 vlád. nař. též zřetelně plyne, že tato kategorie železničních podúředníků v době účinnosti nařízení dosud trvala a že teprve tímto ustanovením byla dosavadním »dílovedoucím« přikázána nová služební místa »dílenských četařů«. Šlo tedy zjevně o zvláštní třídu železničních podúředníků skupiny A, která podle vládního nařízení měla býti jinak, t. j. lépe odměněna, než jiní podúředníci téže skupiny A. Důvod pro toto rozlišování podúředníků skupiny A jest hledati v nově zavedené platové soustavě v zákoně platovém ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n., jehož zásadami muselo se říditi i vládní nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n., jak bylo v § 210 plat. zák. vysloveno. Nový platový zákon opustil — jak z jeho důvodové zprávy patrno — zásady nivelační a odstupňování platů z důvodů alimentačních v dřívějším platovém systému uplatňované, opřev se o stěžejní zásadu, že služební plat má býti odstupňován podle kvalifikace a podle důležitosti a zodpovědnosti služebního místa (srov. též zprávu výborů sociálně-politického a rozpočtového, senátu Nár. shromáždění 1926 tisk 157) a že má se dostati lepšího honorování práce silám zdatnějším — čehož dříve nebylo (srov. důvodovou zprávu k plat. zákonu str. 99, 115). Zdůrazňuje dále důvodová zpráva výslovně, že při zavedení systemisace služebních míst jest třeba rozlišovati zaměstnance uvnitř skupin a kategorií nejen podle vzdělání, nýbrž i podle významu, důležitosti a obtížnosti zastávaných míst, že musí tu ustoupiti schematičnost konkrétnímu oceňování a vzájemnému porovnání jednotlivých služebních výkonů. Tímto způsobem měla býti umožněna náprava dřívějších nesrovnalostí nesprávným nebo nerovnocenným hodnocením služebních úkonů za platnosti dřívějšího platového systému, dle něhož byly různé kategorie zařaděny do téže platové skupiny, ačkoliv se podstatně od sebe lišily důležitostí a obtížností výkonů (srov. str. 116 důvodové zprávy). O takový případ právě jde i v souzené věci. Do podúřednické skupiny A, přiznané původně výnosem min. železnic ze dne 15. dubna 1922, čís. 9778 jen »dílovedoucím s četami«, dostali se postupem času i dílovedoucí bez čet a posléze v roce 1924 (výnosem ze 27. března 1924, č. 19.098) i dílenští řemeslníci dosáhnuvší platu 8.580 Kč, ačkoliv nemohlo býti pochybnosti o podstatné rozdílnosti úkonů dílovedoucího a úkonů pouhých dílenských řemeslníků. Vzpomenutá zásada byla tedy vodítkem a důvodem, že nebyla všem podúředníkům, kteří dosáhli skupiny A, přiznána při nové úpravě platové, provedené podle zásad zákona čís. 103/1926 sb. z. a n., platová stupnice I. (§ 45 vl. nař. čís. 15/1927), nýbrž že zůstala omezena jen na zaměstnance skupiny A, kteří svými zvláštními úkony dílovedoucích zasloužili si již dříve lepšího hodnocení svých prací. Posuzuje-li se věc s hlediska těchto zákonných zásad, vyplývá z nich, že nemůže žalobce opodstatniti svůj nárok na zařadění do platové skupiny I. § 45 vl. nař. pouhou skutečností, že za dřívějšího platového systému byl zařaděn do stejné skupiny A, v níž platově byli i dílovedoucí, neprokázal-li, že při své služební činnosti dosáhl jmenováním místa dílovedoucího a nelze souhlasiti s názorem dovolatele, že místo »dílovedoucího« stalo se během času jen prázdným titulem, neboť to byl právě podstatný znak, kterým se tito zaměstnanci — zvláštním hodnocením

jejich činnosti — lišili od jiných podúředníků skupiny A, na př. od dílenských řemeslníků. Jen těmto dílovedoucím byla přiznána ustanovením § 89 vlád. nař. I. platová stupnice podle § 45 tohoto nař. a takto odměněna byla jejich vyšší kvalifikace, která za platnosti dřívějšího platového systému nebyla v platu příznivěji odstupňována v podúřednické skupině A. Pro posouzenou věc nemá podstatný význam, jakého druhu práce konal žalobce v poměru k dílovedoucím, ano jest nesporné, že žalobce nebyl nikdy jmenován dílovedoucím. Bylo-li v § 103 vl. nař. výslovně ustanoveno, že se jen dílovedoucí při převodu do nové platové úpravy zařadí na služební místa »dílenských četařů« v platové skupině I, není třeba zkoumati, zda i jiná služba v podúřednické skupině A by byla souznačnou se službou dílenských četařů. Dovolání mylně doličuje, že prý kategorie dílovedoucích v době účinnosti vlád. nař. čís. 15/1927 již neexistovala, a snaží se marně výhody vlád. nař., přiznané jen dosavadním dílovedoucím, rozšířiti na veškeré podúředníky skupiny A. Provedení vl. nař. čís. 15/1927 ukázalo, že tu byli dílovedoucí pro služební místa dílenských četařů, a dovolání samo přiznává, že státní správa převedla do platové stupnice I. podúředníky dílenské, kteří získali titul dílovedoucích, i když neměli čety. Předpis § 89 vl. nař. však přiznává platovou skupinu I. všem dosavadním dílovedoucím, ať měli četu čili nic, kdežto ostatní t. zv. »dílenské« skupiny A bylo podle § 42 zařaditi do platové stupnice II. služebních míst podúřednických. Tyto jasné předpisy vlád. nař. marně se snaží dovolání jinak vyložiti, dovolávajíc se důvodové zprávy k tomuto nařízení, jež však otázku, o niž tu jde, neřeší. Tím, že žalobce dosáhl stejného platu zařaděním do podúřednické skupiny A, nestal se ještě dílovedoucím, ani nenabyl práv jen s tímto místem »dílovedoucího« v § 89 vl. nař. spojených. Poukazuje-li dovolatel k ustanovení § 40 služebního řádu, jest jen podotknouti, že vládním nařízením čís. 15/1927 byla provedena nová úprava platových a některých služebních poměrů zaměstnanců čsl. státních drah s derogačními účinky v § 149 vl. nař. a v §§ 210 a 214 plat. zákona vytčenými. Jinak se odkazuje dovolatel ke správným důvodům napadeného rozsudku.

Čís. 11522.

Nemocenské pojištění (podle zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.) nevztahuje se na ústavní léčení příslušníků pojištěncovy rodiny. Náklad s tím spojený, pokud není uhrazen náhradovou částkou určenou ministerstvem veřejného zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče, musí hraditi pojištěnec, pokud jej měl podle zákona učiniti sám.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, Rv I 370/31.)

Český zemský fond domáhal se na žalovaném, zřízenci elektrárny, zaplacení za ošetřování manželky a syna žalovaného ve všeobecné ne-

mocnici pokud nebylo ošetřovné zaplaceno nemocenskou pojišťovnou, a opřel žalobu o §§ 91, 141 a 1042 obč. zák. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle § 95 zák. ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 sb. z. a n. má pojištěnec nárok i na nemocenské ošetřování příslušníků rodiny a podle § 150 tohoto zákona jest pojišťovna povinna nahraditi nemocnici za ošetřování příslušníků rodiny ve veřejných nemocnicích, poskytne-li se na poukaz pojišťovny léčení a ošetřování, určitou část nákladů a výši této náhradové částky určí ministerstvo veřejného zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče. Tato zákonitá ustanovení dopadají na souzený případ, jakž vyplývá z rozsudku pojišťovacího soudu, pročež okresní nemocenská pojišťovna pojišťovacím soudem byla odsouzena, by veřejné nemocnici zaplatila tolik, kolik má platiti podle nařízení ministerstev. Podstata nemocenského pojištění záleží v tom, že pojištěnec platí peněžité příspěvky a získává za to právo, by sám a jeho příslušníci rodiny, onemocní-li, dostali bezplatně ošetřování. Povinností nemocenské pojišťovny jest, by hradila tyto výlohy a, pakliže dle zákona nebo nařízení nezaplatila celé výlohy, nemůže to býti na újmu pojištěnci, jenž splnil veškerou povinnost platební, zaplativ předepsané pojišťovací příspěvky. Nemohla tudíž přijíti v úvahu ustanovení §§ 141, 91, 1042 obč. zák., by se ustrojila povinnost hlavy rodiny, by pojištěnec převzal výlohy dalšího ošetření, které pojišťovna nehradí. Zejména an mu zákon tuto povinnost výslovně neukládá. Své povinnosti jako hlava rodiny splnil žalovaný, pojistiv se proti nemoci a zapraviv pojišťovací příspěvky. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle § 95 poj. soc. zák. ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. má nejen pojištěnec nárok na nemocenské ošetřování, t. j. zdarma lékařskou pomoc, jakož i potřebná léčiva a jiné therapeutické pomůcky pro sebe, nýbrž i příslušníky své rodiny. Pokud se týče léčení a ošetřování ve veřejné nemocnici, rozeznává zákon v §§ 149 a 150, zda jde o pojištěnce samého, či o příslušníky jeho rodiny. O hrazení nákladů za léčení a ošetřování příslušníků rodiny stanoví § 150, že náklady na jich léčení a ošetřování ve veřejných nemocnicích pojišťovny platiti nemusí. Poskytne-li však na poukaz pojišťovny léčení a ošetřování, je pojišťovna povinna nahraditi nemocnici »určitou část« nákladů ve výši, kterou určí ministerstvo veřejného zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče. Co tedy zákon o sociálním pojištění stanoví ohledně třetích osob, může se vztahovati jen na povinné pojištění ze zákona, nikoliv na případ, pokud třetí osoba ke smlouvě zvlášť nepřistoupila. Nemocnice pokud se týče zemský fond nemá proti nemocenské pojišťovně nárok ani povinnost. Nemocenská pojišťovna zaplatila podle stanov část léčebného za příslušníka rodiny žalovného, za syna 60 Kč a za manželku 50 Kč, avšak tím uspokojila nárok svého smluvníka, žalovaného, nikoliv však nárok nemocnice. Zbytek léčebného musí hraditi osoby, jež na základě veřejno-právního titulu jsou k tomu povinny, totiž osoby, z titulu příbuzenského k výživě povolané, podle § 1042 obč. zák. Názor prvého soudce, že léčebné takto

vzniklé musí podle zákona hraditi nemocnice, pokud se týče žalující zemský fond, postrádá oprávněnosti. Podle § 150 cit. zák. není nemocenská pojišťovna povinna, zaplatiti náklady těchto ošetřovacích nákladů za příslušníky rodiny pojištěncovy. Nejsou totiž podle zákona sami příslušníci, pokud se týče pojištěnci ohledně svých příslušníků pojištění co do nákladu na ostatní léčení. Z toho plyne, že pojištěnec v případě ústavního léčení příslušníka rodiny jest podle zákona povinen, náklad tento nahraditi nemocnici, jelikož — jak uvedeno — na tento případ se jeho nemocenské pojištění nevztahuje.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvody § 503 č. 3 a 4 c. ř. s. vytýká v pravdě napadenému rozsudku jen mylné právní posouzení věci, ale činí tak neprávem, neboť odvolací soud správně vystihl rozdíl mezi předpisy §§ 149 a 150 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. a správně vyložil, že se podle těchto předpisů nemocenské pojištění nevztahuje na ústavní léčení příslušníků pojištěncovy rodiny (§ 96 zák.) a že tudíž náklad s tím spojený, pokud není uhrazen náhradovou částkou určenou ministerstvem veřejného zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče, musí hraditi pojištěnec, pokud jej podle zákona měl učiniti sám. Dovolání se proto odkazuje na správné důvody napadeného rozsudku, jež se plně kryjí se zdejším rozhodnutím uveřejněným ve sb. n. s. pod čís. 11046 a souhlasí se stanoviskem zaujatým ministerstvem zdravotnictví a tělesné výchovy v oběžníku ze dne 26. dubna 1928 č. 12888 otištěném v knize Dr. Jiřího Pleskota »Zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří« v Praze 1931, str. 194. Dovolání neprávem odkazuje k zdejšímu rozhodnutí ze dne 4. září 1930, R I 339/30, uveřejněnému ve sb. n. s. pod čís. 10106, z jehož důvodů jest nad veškeru pochybnost jasno, že se nevztahuje na případ, kde ústavní léčení bylo poskytnuto rodinnému příslušníku pojištěnce, nýbrž samému pojištěnci.

Čís. 11523.

Pojišťovací smlouva.

Stanoví-li pojišťovací podmínky, že, nebyla-li následná premie zaplacena v den dospělosti, má pojišťovna pojistníka vyzvati ku placení a udělit mu při tom dodatečnou lhůtu, nejde o smluvní závazek pojišťovny, nýbrž o její právo, jehož ovšem použíti musí, nechce-li dále ručiti.

Dodatečná lhůta nemusí býti udělena již v den splatnosti premie.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, Rv I 518/31.)

Žalovaný pojistil dne 1. prosince 1928 u žalující pojišťovny svůj automobil proti havarii. Ježto nezapravil premii splatnou dne 1. prosince 1929, domáhala se na něm pojišťovna zaplacení této premie žalobou, zadanou na soudě dne 10. dubna 1930. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Pojišťovací smlouva byla uzavřena dne 1. prosince 1928, roční premie bylo platiti 1. prosince předem, takže premie splatná dne 1. prosince 1929, o niž tu jde, byla premií následnou. Podle ustanovení čl. 10 a § 7 všeobecných pojišťovacích podmínek jest pojistníka, je-li v prodlení s placením premií, písemně vyzvati ku placení s udáním právních následků dalšího prodlení, při čemž jest mu stanoviti dodatečnou lhůtu nejméně jednoho měsíce. Je-li pojistník i při uplynutí dodatečné lhůty v prodlení s placením, může pojišťovatel, dokud nebylo zaplaceno, vypověděti smlouvu bez výpovědní lhůty a platí za výpověď, nebyl-li nárok na zaplacení premie soudně uplatněn do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty. Žalovaný nepopírá, že ho došel dopis ze dne 12. prosince 1929, v němž byla stanovena jednoměsíční dodatečná lhůta. Tato dodatečná lhůta končila tudíž dne 12. ledna 1930 a teprve od tohoto dne počala tříměsíční lhůta k soudnímu uplatnění nároku. Byla by tedy tato lhůta uběhla dne 12. dubna 1930. Ana žaloba byla podána dne 10. dubna 1930, stalo se tak včas a nenastal důsledek, jejž pojišťovací podmínky stanovily pro případ, že nebyla podána žaloba do tří měsíců. Z pojišťovacích podmínek nelze vyvoditi, že jest tuto lhůtu počítati ode dne splatnosti, že tedy lhůta počíná po dni splatnosti a že byla přerušena dopisem po dobu v něm stanovené dodatečné lhůty, aniž lze z pojišťovacích podmínek vyvoditi, že jest stanoviti dodatečnou lhůtu ihned v den splatnosti a že jest dodatečnou lhůtu počítati od tohoto dne.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené jen o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., není důvodné. Stanoví-li § 7 odst. 4 všeobecných pojišťovacích podmínek, že, nebyla-li následná premie zaplacena v den dospělosti, má pojišťovna pojistníka vyzvati ku placení zvláštním způsobem tam uvedeným a uděliti mu při tom dodatečnou lhůtu jednoho měsíce, nejde podle ustálené praxe nejvyššího soudu (sb. n. s. 6016, 6771, 10212 a j.) o pojistitelčin smluvní závazek, nýbrž o její právo, jehož ovšem použíti musí, nechce-li dále ručiti. Nemusela tudíž pojišťovna žalovaného ku placení vyzvati vůbec, tím méně měla dodatečná lhůta býti udělena již v den splatnosti premie. Mohla naopak přirozeně býti udělena teprve dnem, kterým pojišťovna pojistníka podle § 7 odst. 4 všeobecných pojišťovacích podmínek vybídla k zapravení splatné následné premie. Dovolání nebylo proto vyhověno, při čemž se podotýká, že rozhodnutí ze dne 6. září 1928 Rv I 93/28 (sb. n. s. 8276), na které dovolání odkazuje, má jiný skutkový a právní základ a zejména neřeší otázku, zda dodatečnou lhůtu má pojišťovna uděliti hned v den dospělosti premie.

Čís. 11524.

Postupem prvého soudu, jenž při změně soudce (senátu) neopakoval důkazy provedené před tím přímo před soudem, nýbrž se spokojil s přečtením protokolů, jakož i opomenutím odvolacího soudu zjednati nápravu byla porušena zásada bezprostřednosti (§ 412 c. ř. s.), kterážto vada (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) nemohla býti zahlazena ani opomenutím výtky podle § 196 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, Rv I 2278/31.)

Žalobu o zrušení a o neplatnost smlouvy oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. Pod dovolacím důvodem podle § 503 čís. 4 c. ř. s. vytýká dovolání především, že nebylo šetřeno zásady bezprostřednosti a ústnosti ani v řízení první stolice, první rozsudek vynesl nový soudce, správně senát, který nebyl přítomen celému řízení, ani v řízení odvolacím, an odvolací soud přes tutéž výtku odvolání neopakoval důkazy, aspoň nejhlavnějšími svědky. Výtka je opodstatněna. Je pravda, že senát, vynesší první rozsudek, neopakoval důkaz ani svědky ani stranami procesním soudem již před tím vyslechnutými jeho předchůdci v projednávání tohoto sporu, nýbrž spokojil se s přečtením protokolů, a to za souhlasu obou stran jak je v protokolu výslovně zjištěno, a doplniv řízení jen výslechem dosud nevyslechnuté spolužalobkyně Františky Š-ové. Postupem tím, jakož i opomenutím odvolacího soudu zjednati nápravu, byla však porušena zásada bezprostřednosti vyslovené v § 412 c. ř. s., kterážto vada nemohla býti zahlazena ani opomenutím výtky podle § 196 c. ř. s., neboť jde o předpis, jehož šetření nemůže se strana účinně vzdáti (§ 412 druhý odstavec a § 196 druhý odst. c. ř. s.). Nejde sice o důvod nesprávného právního posouzení věci, avšak byla tím způsobena vadnost řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s. Vada tato byla s to, by zamezila úplně vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, any nižší soudy řešily otázku pro spor rozhodnou, jaká byla vůle stran při smlouvě ze dne 30. června 1928 a zda směřovala k ujednání smlouvy vážné či jen na oko, téměř výhradně volným uvažováním vý-

povědí stran jako takových a výpovědí svědků. Musilo proto býti vyhověno dovolání již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba obírati se s ostatními dovolacími důvody uplatňovanými s hlediska § 503 čís. 3 a 4 c. ř. s. a rozhodnouti, jak výše uvedeno.

Čís. 11525.

Jednatel společnosti s r. o. jest sproštěn závazku podle § 2 (3) zákona o společnostech s r. o. tím, že společnost závazek dodatečně schválila. Takové dodatečné schválení platí i pro závazky směnečné. V takovém případě nemá majitel směnky proti jednateli podpůrný nárok podle § 103 směn. zák.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, Rv I 269/32.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu proti Karlu S-ovi, jednateli společnosti s r. o. U., jenž přijal směnku v době, kdy společnost U. ještě nebyla zapsána v obchodním rejstříku, namítl žalovaný, že je neprávem žalován jako akceptant sporné směnky a jako falsus prokurator ve smyslu čl. 55 obch. zák., ježto firma U., která jest vlastní akceptantkou sporné směnky, byla sice zapsána do obchodního rejstříku až po podpisu sporné směnky, avšak o tom, zda firma U. je do obchodního rejstříku zapsána, měla se žalující strana, kdyby byla jednala s péčí řádného obchodníka, přesvědčiti hned v době podpisu směnky, že pustila-li se přes to do jednání se žalovaným, nevzchází podle ustanovení druhého odstavce čl. 55 obchodního zákona z jednání toho pro žalovaného žádný závazek, že firma U. směnku dodatečně schválila a žalující strana ve vyrovnacím řízení také pohledávku ze sporné směnky proti firmě U. uplatňovala a firma U. pohledávku tu také uznala. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že žalovaný jako jednatel společnosti U. byl zproštěn závazku podle § 2 odst. (2) zákona o společnostech s ručením obmezeným čís. 58/06 tím, že společnost dodatečně schválila závazek ze zažalované směnky, jak soudy nižších stolic mají za zjištěno. Takové dodatečné schválení platí i pro závazky směnečné. Řádným dodatečným zmocněním nastávají pravidelně účinky řádného zastoupení, a to ex tunc, jakoby tu od počátku bylo řádné zmocnění tak, že zavázán jest jen zmocnitel (neboť již není domnělý), nikoliv nepravý zástupce (neboť již není nepravý). Majitel směnky nemá na výběr, kterou z osob chce míti dlužníkem, zda zastoupeného podle všeobecných předpisů, či zástupce podle všeobecných předpisů, či zástupce podle § 103 sm. zák., neboť vyplývá již z povahy věci, že závazek nepravého zástupce podle § 103 sm. zák. jest

rázu jen podpůrného ve prospěch nabyvatele směnky, jenž nemá právní nárok proti zastoupenému. [Rouček: Právo směnečné V. vyd. str. 110/111; Hermann-Otavský: Právo směnečné II. vyd. str. 52 b)]. Jest úplně nerozhodné, zda společnost U. byla v době ratihabice předlužena, čili nic. Podle tvrzení dovolatelky byla společnost předlužena již v době před jejím zápisem do obchodního rejstříku. Podle úmyslu dovolatelky měl se směnečný závazek týkati jen společnosti, nikoliv žalovaného a, uznala-li společnost dodatečně tento závazek, nezměnilo se tím nic na původní hospodářské situaci a nelze tvrditi, že společnost nebyla oprávněna uznati směnečný dluh, který z počátku byl podle úmyslu obou stran jen za ni podstoupen. K ratihabici byli po zápisu společnosti do obchodního rejstříku oprávněni její jednatelé, a to bez jakýchkoli formalit (§ 18 zák. o spol. s r. o.). Nebylo zjištěno, že šlo o jednání na oko a že se ratihabice příčila společenské smlouvě; to dovolatelka nikdy netvrdila. Odvolací soud nevyslovil názor, že dovolatelka schválila ratihabici tím, že přihlásila svou pohledávku k vyrovnacímu řízení společnosti U. Právní účinnost ratihabice nebyla nijak závislá na schválení dovolatelkou. Lze ovšem přisvědčiti dovolatelce, že jí nelze vytýkati, že se nepřesvědčila při zahájení obchodního spojení, zda firma U. je zapsána v rejstříku čili nic, to však nic nemění na právním názoru odvolacího soudu, že ratihabicí pominulo ručení žalovaného.

Čís. 11526.

Byl-li dlužní úpis, na jehož základě nabyl věřitel pro pohledávku zástavního práva, podepsán nejen dědicem, v jehož prospěch jest vloženo vlastnické právo omezené právem čekatelským, nýbrž i všemi poddědici, pro něž jest poznamenáno čekatelské právo, není závady, by nebylo vyhověno návrhu věřitele na povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitosti, avšak jen, jde-li o peněžitou pohledávku vykonatelnou nejen proti dědici, nýbrž i proti všem poddědicům.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, R II 21/32.)

K vydobytí peněžité pohledávky povolil soud prvé stolice exekuci vnucenou dražbou nemovitostí dlužníků, stížené čekatelským právem. Rekursní soud k rekursu čekatelů exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle obsahu odevzdací listiny ze dne 29. března 1924 jest nezl. dětem Janu a Marii K-ovým vyhraženo čekatelské právo k nedílné polovici, náležející Heleně K-ové provdané D-ové, ohledně nemovitosti vl. č. 55 a podle téže listiny dále vyhraženo nezl. Augustinu K-ovi čekatelské právo ohledně nedílné polovice rolnické usedlosti patřící nezl. Janu a Marii K-ovým. Podle pozemkové knihy jsou ve vl. č. 55 pod C pol. 14, rovněž na listu B. tato práva knihovně zajištěna (§ 20 knih. zák.). Pozdější věřitelé nynějších vlastníků nemovitosti — exekutů — nemohou se proto domáhati uspokojení svých pohledávek

způsobem, který se dotýká majetkové podstaty, jako jest vnucená dražba, neboť nynější vlastníci mají jen postavení požívatelů po rozumu §§ 509, 613 obč. zák. Jen toto oprávnění (§ 511 obč. zák.) může býti dotčeno exekucí. Rekursu podanému z těchto důvodů zákonnými zástupci nezletilých čekatelů bylo proto vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Předpokládajíc, že byl dlužní úpis, na jehož základě nabyl stěžovatel zástavního práva pro svou pohledávku, podepsán nejen dědici po zůstaviteli Janu K-ovi, v jichž prospěch je vloženo vlastnické právo omezené právem čekatelským, nýbrž i všemi poddědici, pro něž jest poznamenáno právo čekatelské, nebylo by podle zásady vyslovené v judikátu bývalého nejvyššího soudu ve Vídni čís. 209 a v rozhodnutí čís. 7086 sb. n. s. závady, by nebylo vyhověno návrhu vymáhajícího věřitele na povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitostí, avšak jen, jde-li o vykonatelnou peněžitou pohledávku (§§ 138, 87 a 89 ex. ř.). O vykonatelnou peněžitou pohledávku by šlo v souzeném případě jen, je-li pohledávka ta vykonatelná nejen proti dědicům zůstavitele Jana K-a, nýbrž i proti všem poddědicům, neboť podle zásad vyslovených v uvedeném judikátu představují skutečného vlastníka nemovitostí podle § 21 knih. zák. jen dědici a poddědici vespolek, nikoliv tedy jednotlivě o sobě, ježto jen souhrn jejich obapolných práv ke zděděné nemovitosti naplňuje pojem práva vlastnického podle § 354 obč. zák. Že však pohledávka vymáhajícího věřitele jest vykonatelná v té míře, jak bylo shora uvedeno, nevyplývá ani z knihovní poznámky zapsané pod pol. čís. 36 knihovního výpisu, ani z exekučního návrhu samého, který se opírá jen o exekuční titul, směřující proti Heleně D-ové a nezl. Janu a Marii K-ovým a nikoliv také proti všem poddědicům, na něž ani nebyla podána hypotekární žaloba. Vyhovění návrhu vymáhajícího věřitele překáželo tudíž ustanovení § 138 ex. ř.

Čís. 11527.

Zrušení spoluvlastnictví (§ 830 obč. zák.).
Nynější pokles cen hospodářství není skutečností pomíjejího rázu.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1932, Rv II 21/31.)

Proti žalobě o zrušení spoluvlastnictví k usedlosti namítla žalovaná, že žalobce žádá zrušení spoluvlastnictví v nevčas a ke škodě žalované, ježto pokles zemědělských plodin působí na hodnotu pozemků a má v zápětí klesání ceny usedlostí, jež činí 30—40%. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Co zákonodárce myslí »nepříhodnou dobou«, ze zákona nevyplývá, může však těmito slovy býti míněna jen doba, v níž vzhledem na hospodářské poměry,

ať vnitřní, ať vnější, cena nemovitostí značně klesla, když přes to se lze nadíti, že v dohledné době se tyto poměry zase utváří příznivěji. Námitka nevčasnosti může býti odůvodněna jen okolnostmi přechodného rázu, nikoliv trvalými neb takovými, jichž konce neb změny nelze v dohledné době očekávati, jinak by spoluvlastníku byla vůbec odňata možnost, by uplatňoval právo propůjčené mu předpisem § 830 obč. zák. Vyplývá to právě z ustanovení § 830 obč. zák., podle něhož si musí spoluvlastník dáti líbiti okolnostem přiměřený odklad, jemuž nelze se snadno vyhnouti. Jest obecně známo, že hospodářské plodiny a v důsledku toho i hodnota nemovitostí v ceně od loňska klesly a že nejen hospodářství, nýbrž i průmysl a obchod prodělával krisi a že tento zjev není jen místní, nýbrž všeobecný. Nelze předvídati, zda a kdy se tyto poměry zlepší, zda hodnota nemovitostí vůbec ještě kdy stoupne a zda ceny neklesnou ještě dále. Nynější poměry v hospodářství nejsou jen přechodního rázu, nýbrž jsou takovými, jichž konec neb změnu nelze v dohledné době očekávati, a nelze proto nynější dobu, kde sice ceny nemovitostí klesají, ale přes to ještě ceny předválečné daleko převyšují, míti za dobu nepříhodnou. O škodě, již by žalovaná provedením zrušení spoluvlastnictví utrpěla, mohlo by býti řeči jen, kdyby prospěch, jenž by patřil jinak oběma stranám, připadl při zrušení spoluvlastnictví žalobci samému; to se však při vyhovění žalobě nestane, ježto usedlost se má prodati a výtěžek má býti rozdělen stejným dílem mezi obě strany. Kdyby však žalovaná shledávala škodu v tom, že musí při zrušení spoluvlastnictví opustiti společné hospodářství, nepřichází to vůbec v úvahu, ježto by to byla jen okolnost subjektivního rázu a při povolení zrušení spoluvlastnictví nerozhodují subjektivní poměry spoluvlastníků, nýbrž jen objektivní, které se dotýkají věci samé. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolání napadá jen názor prvého soudu, že pokles cen hospodářských plodin a v důsledku toho i hodnot zemědělských nemovitostí jest zjevem všeobecným, jehož změnu nelze očekávati v dohledné době, a nelze proto žádost o rozdělení spoluvlastnictví k nemovitostem pokládati ve smyslu § 830 obč. zák. za podanou v nečas. Odvolatelka tvrdí, že napadený rozsudek pokládá nynější hospodářský stav za krisi, čímž prý uznává, že normální hospodářský vývin jest přechodný. Tím se však dostává do zjevného odporu s rozsudkem, jenž slova »krise« vůbec nepoužívá a naopak praví, že nynější hospodářské poměry nejsou jen přechodného rázu, nýbrž jsou takovými, jichž konec nebo změnu nelze v dohledné době očekávati. Neřeší tedy napadený rozsudek věc se stanoviska krise a z předpokladu, že nynější hospodářský stav je přechodný. Za války bylo ovšem jinak. Vědělo se, že válka v dozírné době bude určitě ukončena, a bylo lze válkou vyvolaný hospodářský stav pokládati za přechodný. Za nynější doby dvanácti let po ukončení války nelze téhož měřítka použíti, třebaže domnělá hospodářská »krise« byla vyvolána, jak odvolatelka míní, uměle. Nepomohou národohospodářské teorie o tom, zda a kdy lze očekávati vzestup cen hospodářských plodin, poněvadž jsou to úsudky odborníků do budoucna, jež mohou dopadnouti u každého jinak a jež mohou v budoucnosti býti vyvráceny skutečnostmi a nelze proto na tak nejistých, skorem věšteckých úsudcích zakládati rozsudek, jehož pod-

kladem mohou býti jen skutečnosti buď nastavší aneb jež v dohledné době určitě a bezpečně nastati musí. I kdyby nynější hospodářský stav v zemědělství byl uměle vyvolán, nelze jinak usuzovati. Odvolatelka vidí příčinu umělé »krise« v celních zákonech z roku 1929, jež prý zhoubně působí v zemědělství a mohou býti odstraněny změnou zákonů. Byť by tomu tak bylo, nelze bezpečně tvrditi, že ke změně celních zákonů v dohledné době dojde — to ani odvolatelka netvrdí — a že změna bude míti určitě v zápětí vzestup zemědělských plodin. Ani tvrzení odvolatelky, že k vzestupu cen zemědělských plodin v dohledné době dojíti musí, poněvadž to vyžaduje zájem a existence státu, ani její tvrzení, že hospodářský stav není ve všech státech stejný, není důkazem, že dnešní ceny zemědělských produktů doznají v dohledné době vzestup. Bojuje tedy odvolatelka s pouhými tvrzeními, s domněnkami a nelze míti proto za dokázáno, že se pokles cen zemědělských plodin a zemědělských pozemků v dozírné době změní ve vzestup, a nelze proto uznati, že rozdělení spoluvlastnictví by se stalo v nečas.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ve věci schvaluje dovolací soud právní posouzení věci nižšími soudy, zejména, že nynější pokles cen hospodářství není skutečností rázu pomíjejícího. Nižší soudy, posuzujíce příčiny a povahu tohoto poklesu podle doby rozsudku prvého soudu, správně dolíčily, že zlepšení a nápravu těchto hospodářských poměrů nelze v dozírné době očekávati, čemuž nasvědčuje i vývin hospodářských poměrů až do doby nynější. Dovolání se mylně domnívá, že k odůvodnění nevčasnosti prodeje a pro zamítnutí žaloby pro tentokráte již stačí možnost, že se tísnivé hospodářské poměry kdysi zlepší. Jinak se odkazuje dovolatelka ke správným důvodům napadeného rozsudku, jež dovolacími vývody nebyly nikterak vyvráceny.

Čís. 11528.

Ustanovení čl. II. zákona ze dne 26. května 1888, čís. 75 ř. zák., pokud vyslovuje částečnou nezabavitelnost výživného, jež poskytují spolky svým členům, nebylo zrušeno předpisem § 6 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n.

Podpora v nezaměstnanosti se státním příspěvkem jest zabavitelná.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, R I 612/31.)

Soud prvé stolice povolil k vydobytí peněžité pohledávky exekuci zabavením měsíčních 600 K z podpory v nezaměstnanosti s obmezením, že dlužníku musí z celkového důchodu zůstati roční důchod 6.000 Kč. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody:

Stěžovatel napadá usnesení prvého soudu z důvodu, že jím byla zabavena dlužníkova podpora v nezaměstnanosti, což jest podle zákona nepřípustné, ana tato podpora má za účel umožniti podporovanému výživu. Navrhuje proto zrušení usnesení a zamítnutí návrhu exekučního a po případě změnu jeho v tom smyslu, že se povoluje exekuce zabavením jedné třetiny podpory. Stížnost jest opodstatněná. Vymáhaná pohledávka jest pohledávkou obyčejnou, soukromoprávní, nikoli pohledávkou výživného a exekuční návrh se domáhá zabavení podpory v nezaměstnanosti, které povinná strana požívá a to zabavením 600 Kč měsíčně s tím, že jí má ročně zůstati volných 6.000 Kč. Podpora v nezaměstnanosti upravena byla zákony ze dne 10. prosince 1918, čís. 63 sb. z. a n., ze dne 19. července 1921, čís. 267 sb. z. a n. a ze dne 5. června 1930, čís. 74 sb. z. a n., z nichž přicházejí v úvahu tyto dva zákony. V žádném z nich není ovšem vyslovena nezabavitelnost podpor. V § 12 zák. čís 267/21 vysloveno jen, že podpory podle tohoto zákona nemají právní následky chudinské podpory, což má význam pro obor práva veřejného, na př. pro nabytí domovského práva a pod. Jest proto přihlédnouti k zásadním ustanovením §§ 290 a 291 ex. ř., zda a pokud pohledávka, na niž se vede exekuce, svou podstatou nespadá do skupiny pohledávek, na něž jest exekuce nepřípustná, nebo přípustna jen s jistým obmezením. Zákony čís. 267 a 74/30 byly vydány za mimořádných poměrů hospodářských k ochraně sociálně slabých, kteří bez své viny ztratili možnost vlastní prací obhájiti živobytí své i své rodiny. Pro tyto případy poskytuje stát těm, kdož jsou členy odborové organisace, dočasně státní příspěvek jakožto příplatek k podporám, jehož se jim dostává od odborové organisace, a to nejvýše 18 Kč denně (§ 3 zák. čís. 74/30) po dobu v § 2 cit. zák. vytčenou. Skládá se tedy podpora v nezaměstnanosti podle cit. zákona z podílu, který poskytuje odborová organisace, do níž si povinná strana platila příspěvky a tedy se jaksi pojišťovala pro případ nezaměstnanosti, a z podílu státem poskytnutého, a obé pospolu jest podporou, jež má za účel umožniti nezaměstnanci další životní existenci jeho a jeho rodiny, by neupadl na obtíž chudinskému zaopatření a nepropadl zkáze. V souzeném případě požívá povinná strana podpory v nezaměstnanosti od 1. ledna 1931 denně 44 Kč (organisace platí 26 Kč a stát 18 Kč) a bude jí poskytována do 30. června 1931. Odporovalo by ustanovením cit. zákonů, by prostředků poskytovaných státem z důvodů sociálních bylo používáno k jiným účelům, než pro které jsou určeny, t. j. k výživě nezaměstnaných, zejména, by se jimi platily soukromé dluhy dlužníkovy. V této úvaze má rekursní soud za to, že takovéto podpory jsou vůbec vyňaty z exekuce podle § 290 čís. 1 ex. ř., a že exekuce na ně jest nepřípustná podle § 39 čís. 2 ex. ř. a nelze ani případ tento podřaditi pod ustanovení § 291 čís. 1 a 2 ex. ř. s výší 1.800 Kč ročně, ježto povaha podpory v nezaměstnanosti nezapadá do podmínek v cit. ustanoveních vytčených a nejde tu ani o dlužníka k výdělku neschopného, nýbrž o osobu, jež podle dočasných hospodářských poměrů není s to, by nalezla vhodné zaměstnání, které by jí umožnilo opatřiti nutné a potřebné prostředky k obživě vlastní i rodiny.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Jde o exekuci na podporu v nezaměstnanosti, kterou dlužník dostává od Sdružení peněžního úřednictva v Praze, tedy o exekuci na peněžitou pohledávku. Peněžité pohledávky jsou vyjmuty z exekuce jen potud, pokud to zákon předpisuje. Z četných zákonů o podpoře v nezaměstnanosti (čís. 63 z r. 1918, 63 z r. 1919, 195 z r. 1919, 569 z r. 1919, 519 z r. 1920, 322 z r. 1921, 482 z r. 1921, 115 z r. 1922, 263 z r. 1923, 139 z r. 1924) a o státním příspěvku k podpoře nezaměstnaných (čís. 267 z r. 1921, 74 z r. 1930) žádný neustanovuje, že podpora nezaměstnaných nepodléhá exekuci. Na podpory nezaměstnaných nelze použíti předpisu § 290 čís. 1 ex. ř., neboť nejsou ani dary z milosti ani almužnami, ani chudinskou neb podobnou podporou, které osobám v chudinském zaopatření jsou poukázány z nadací, z obecních nebo z jiných veřejných pokladen, neboť sám zákon (§ 12 zákona ze dne 19. července 1921, čís. 267 sb. z. a n.) výslovně ustanovuje, že podpory v nezaměstnanosti nemají právní následky chudinské podpory. Ostatní ustanovení § 290 ex. ř. nepřicházejí pro tuto otázku v úvahu. Předpisu § 291 čís. 2 ex. ř. nelze rovněž použíti, neboť podporu v nezaměstnanosti lze sice považovati za pohledávku výživného, spočívající na zákonném předpisu, ale ostatní předpoklady tohoto místa zákona nejsou splněny. Rovněž nelze použíti ani předpisů zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n., neboť nejde o služební plat, o týdenní nebo denní mzdu osob zaměstnaných ve veřejných nebo v soukromých službách, ani o výslužné (provise a pod.), odbytné, zaopatřovací platy vdov, družek i sirotků (chovanců), ani o drahotní přídavky nebo platy určené k tomu, by byl zapraven náklad veřejné služby, jakož i pohřebné a podobné platy. Nejde ani o sociálně politické důvody, které rekursní soud uvádí pro nezabavitelnost podpory nezaměstnaných. Kdyby jeho právní názor byl správný, pak by služební plat nebo mzda osoby zaměstnané byla chráněna proti exekuci jen, pokud nepřesahuje 6.000 Kč, pokud se týče 3.000 Kč ročně (zák. čís. 314/1920 a čís. 177/1924), kdežto požitky osoby nezaměstnané, které v souzeném případě činí 44 Kč denně neboli asi 16.000 Kč ročně, by byly proti ní chráněny zcela, osoba, která si požitky pracně vydělá, by byla chráněna méně, než ta, která si jich nevydělá, což úmyslem zákonodárce býti nemohlo. Jest proto uvážiti, zda a který zákon se zmiňuje o takovém výživném, jakým jest podpora v nezaměstnanosti poskytovaná odborovými organisacemi jejich členům, jejíž součástí jest státní příspěvek. O takovém výživném má ustanovení čl. II. zák. ze dne 26. května 1888, čís. 75 ř. z. zachovaný v platnosti čl. IX. čís. 10 uv. zák. k ex. ř., v němž se praví, že při exekuci na výslužné, provise, výživné a výchovné, jež ústavy, spolky neb společnosti propůjčují svým členům, podléhá exekuci důchod převyšující ročně 1.800 Kč, při exekuci pro výživné 900 Kč (zák. ze dne 17. května 1912, čís. 104 ř. z. a nař. ze dne 30. listopadu 1917, čís. 461 ř. zák.). Toto zákonné ustanovení, pokud jde o výživné poskytované spolky jich členům, nebylo zrušeno zákonem ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n., ježto zákon ten o takovémto výživném nic neustanovuje a podle § 6 tohoto zákona pozbývají platnosti jen všechny dosavadní zákony a nařízení, jež odporují ustanovením tohoto zákona, zejména veškeré dosavadní předpisy o tom, že exekuce na některé ze služebních platů uvedených v § 1 nebo na výslužné, odbytné a zaopatřovací platy uvedené v § 2 jest zcela nebo z části vyloučena, a o takové požitky nejde při výživném, o němž mluví čl. II. zákona ze dne 26. května 1888, čís. 75 ř. zák. Z toho jest usouditi, že toto zákonné ustanovení je v tomto směru dosud v platnosti, že podle něho podléhá výživné poskytované spolky jich členům, pokud převyšuje 1.800 Kč, pokud se týče 900 Kč a že je proto zabavitelná i podpora v nezaměstnanosti se státním příspěvkem, kterou za takové výživné dlužno pokládati, pokud převyšuje tyto částky.

Čís. 11529.

Jde o poměr veřejnoprávní, zřídila-li obec v Čechách podle stavebního protokolu chodník před domem vlastníkovým na náklad stavebníkův. V takovém případě jest stavebník zproštěn povinnosti chodník udržovati a obci předati, ba není ani oprávněn udržovati chodník zřízený obcí.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, R I 41/32.)

Žalující strana domáhala se na žalované straně náhrady škody z úrazu, který utrpěla dne 3. srpna 1929 na vadném chodníku před domem žalovaných v Ústí nad Labem, dovozujíc, že žalovaná strana za vadnost chodníku jest zodpovědna podle § 92 zákona ze dne 8. ledna 1889, čís. 5 zemského zákonníka pro Čechy (stavebního řádu pro Čechy), poněvadž chodník ten obci dosud podle ustanovení toho nepředala a proto měla povinnost jej v řádném stavu udržovati. Žalovaná hájila se tím, že neměla povinnosti chodník udržovati, nýbrž že povinnost tu měla obec, poněvadž chodník sama zřídila, ovšem na stavebníkův náklad, jak to sama při povolení ke stavbě domu podle stavebního protokolu ze dne 11. srpna 1894 předepsala. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by znovu rozhodl o odvolání.

Důvody:

Odvolací soud míní, že žalovaná nebyla povinnosti, udržovati chodník, zproštěna, třebaže jej obec zřídila, poněvadž obec tím opatřila jen

věci stavebníka, který však tím nebyl zproštěn své zákonné povinnosti chodník až do odevzdání udržovati a jej obci formálně předati, což se podle souhlasného přednesu stran dosud nestalo. V tom však posoudil věc právně mylně, jak strana žalovaná v rekursu právem vytýká. Názor odvolacího soudu byl by správný jen, kdyby poměr mezi žalovanou a obcí, založený na stavebním protokolu, byl poměrem soukromoprávním; toho však není, šlo o podmínky povolení ke stavbě, což jest věcí veřejnoprávní, k jejímuž obstarávání jest podle § 103 citovaného stavebního řádu povoláno obecní představenstvo, nyní rada. Opatření o zřízení chodníku obcí na stavebníkův náklad, jak jest obsaženo ve stavebním protokolu, jest tedy úkonem správním, nikoli soukromoprávním prohlášením. Úkonem tím příslušný veřejnoprávní orgán upravil blíže způsob splnění veřejnoprávní povinnosti uložené stavebníku v § 92 stavebního řádu. Nevadí, že nedržel se při tom doslovu zákona, nýbrž se od něho odchýlil. Orgánové správní nejsou doslovem zákona vázáni; zákon jest pro ně hranicí, za kterou nesmí jíti; uvnitř této hranice však mají orgánové volnost učiniti opatření, jež podle svého volného uvážení v konkretním případě považují za vhodná a účelná k dosažení zákonem stanoveného cíle. Ustanovení § 92 stavebního řádu, že stavebník jest povinen zříditi podél novostavby na straně veřejné ulice nebo náměstí svým nákladem chodník a udržovati jej v dobrém stavu až do jeho předání obci, jejímž vlastnictvím se předáním stane, a že obec chodník řádně postavený do roka má převzíti, má za účel ulehčiti obci plnění povinnosti pečovati o veřejné komunikace, uložené jí v § 28 čís. 3 obecního zřízení pro Čechy. Účelu toho dosaženo býti může nejen doslovným zachováním předpisu § 92 stavebního řádu, nýbrž i tím, že obec sama provede zřízení chodníku a stavebník náklady toho zapraví. Zřizujíc takto chodník jedná obec opět jako podmět veřejnoprávní a plní své veřejnoprávní povinnosti. Zřízení chodníku takovýmto způsobem nevyžadujícím finančních nákladů se strany obce jest úkonem obyčejné správy obecní, k níž povoláno jest podle § 51 obecního zřízení pro Čechy obecní představenstvo, nyní rada, týž orgán, který povolán jest k obstarávání obecních záležitostí. Byla-li úprava stavebníkovy povinnosti v § 92 stavebního řádu vytčená provedena způsobem žalovanou stranou tvrzeným, byl stavebník zproštěn povinnosti chodník vůbec zříditi a měl jen povinnost hraditi obci náklad, který, sama jej zřizujíc, vynaložila. Důsledkem toho stavebník byl zproštěn i povinnosti chodník udržovati a obci předati. Stavebník dokonce chodník obcí zřízený ani udržovati vůbec nebyl oprávněn; ježto, jak shora uvedeno, podle stavebního protokolu nebyl mezi stavebníkem a obcí založen poměr soukromoprávní, stavebník ani po právu se nemohl domáhati na obci, by mu chodník jí zřízený odevzdala, a neměl tedy ani možnost předání jeho obci provésti. Ustanovení § 92 stavebního řádu o předání chodníku nelze užíti na případ tvrzený stranou žalovanou a nutným předpokladem ustanovení toho jest okolnost, že chodník skutečně zřídil sám stavebník. Neměli-li tudíž žalovaní jako nástupci stavebníků ve vlastnictví domu povinnost udržovati chodník v řádném stavu — povinnost ta jest totiž spojena s vlastnictvím domu — nemohli ji zanedbati a padl by důvod závazku k náhradě škody z jeho vadnosti. Soud prvé stolice

zjistil, že roku 1896 a vůbec v době předválečné v Ústí nad Labem chodníky zřizovala obec na vlastní účet a objednávku; v tomto zjištění zřejmě jest obsaženo i zjištění, že se tak stalo i v souzeném případě, ač to soud procesní výslovně nezjistil. Zjištění to však žalující strana svým odvoláním napadla, soud odvolací se však důsledkem svého právního názoru s odvoláním v tomto směru nezabýval a zjištění to nepřezkoumal. Proto bylo rozhodnouti, jak shora uvedeno.

Čís. 11530.

Železniční přepravní řád (vládní nařízení ze dne 17. července 1928, čís. 144 sb. z. a n.).

K zachování dodací lhůty se vyžaduje nejen, by zboží ve lhůtě do stanice došlo, nýbrž i, by, a to rovněž ve lhůtě, byl příjemce o příchodu zpraven a zboží k odběru bylo přichystáno. Tím, že železnice dbá předpisu čl. 66 § 2, nesprošťuje se ručení za překročení dodací lhůty.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, R I 49/32.)

Žalující firma domáhala se na železnici náhrady škody pro překročení dodací lhůty. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Odvolatelka domáhá se žalobou náhrady podle čl. 95 § 4 žel. př. ř. škody ve výši dovozného. Podmínkou takovéto žaloby jest, by na straně žalované bylo překročení dodací lhůty a na straně žalující jest, by dokázala, že jí vznikla z překročení dodací lhůty škoda na zboží. Prvý soud, vycházeje z nesporných okolností, že vagon čís. 167591 byl k dopravě podán v S. dne 6. září 1930 o 15té hodině, dále že vzdálenost S. od stanice určení jest 164 km do K., má podle čl. 55 ž. dopr. ř. za to, že dodací lhůta v souzeném případě překročena nebyla, ježto vagon byl navěštěn dne 15. září v 8 hodin a předchozí den byl dnem svátečním. Právní posouzení v tomto směru není správné. Neboť podle čl. 55 § 6 jest dodací lhůta zachována, bylo-li zboží před jejím uplynutím příjemci dovezeno, u zboží, které není podle ustanovení železnice určení nebo zápovědi příjemcovy dováženo, je dodací lhůta zachována, byl-li příjemce před jejím uplynutím o příchodu zboží zpraven (čl. 66 § 3) a bylo-li zboží přichystáno k odběru. Z výpovědi Josefa H-a vychází na jevo, že vůz čís. 167591 dojel do stanice určení K. dne 13. září 1931 v sobotu v 21 hodin, tato sobota byla posledním dnem dodací lhůty, vagon přistaven na překladiště dne 14. září a navěštěn 15. září v 8 hod. Žalovaná strana ani netvrdí, že žalobce před uplynutím dodací lhůty o příchodu zboží zpravila, přichystání vozu k odběru dne 14. září a navěštění dne 15. září spadá již do doby po uplynutí doby dodací. Neboť neděle, zasvěcený svátek a památný den má význam

a prodlužuje dodací lhůtu jen, když připadne na poslední její den (čl. 55 § 8 žel. př. ř.), čehož však v souzeném případě nebylo, ježto posledním dodacím dnem byla sobota, všední den, a před jejím uplynutím nebyla učiněna opatření podle čl. 55 § 6, by dodací lhůta byla zachována. Překročení dodací lhůty byla si dráha vědoma a jistě jen s ohledem na to uhradila žalobkyni před sporem dobrovolně Kč 265.—, což odpovídá 2/10% dovozného ze sporného vagonu a předpisu čl. 95 § 3 žel. přepr. ř.; že se výplata stala omylem, jest pravdě nepodobné, ana se stala po reklamaci škody a zajisté po zevrubném šetření úředním. Jestliže u zboží přepravovaného nastala pro odesílatele škoda z důvodů překročení dodací lhůty, ač pro to měl provedené důkazy, měl patrně za to, že toho není potřebí, ježto podle jeho názoru byl tu vyviňovací důvod pro dráhu ve smyslu čl. 89 § 5 žel. přepr. ř. Ve smyslu tohoto předpisu totiž dráha neručí za překročení dodací lhůty u zboží, dokáže-li, že bylo způsobeno okolnostmi, které nemohla odvrátiti a které zdolati nebylo v její moci. Prvý soud spokojil se v tom směru důkazem listinným a dospěl k závěru, že porušení táhla jest okolností, kterou železnice nemohla odvrátiti a zdolati. Tím však podle názoru odvolacího soudu není opodstatněn zákonný předpoklad toho, co železnice podle cit. čl. 89 § 5 má dokázati. Dle přílohy 3 je zpráva dopravního úřadu ze dne 10. října 1930 o tom, že vůz čís. 167591 byl ve V. odstaven se správkovým táhlem a po opravě dne 12. září odeslán dále; tím však ještě není podán důkaz o tom, zda dráha nemohla poškození táhla odvrátiti pokud se týče zdolati opravou v kratší lhůtě. V tom směru bude nutno, by prvý soud, bera zřetel k předpisu § 182 c. ř. s., hleděl dotázkami na žalovaném získati objasnění, a po případě nabízené důkazy o tom, v jakém stavu bylo táhlo u vozu čís. 167591 před výpravou vozu z S., byl-li vůz odborně prohlížen před odchodem či byl-li již kdy opravován a kontrolován, a zachovala-li dráha při expedici vozu péči řádného povozníka (čl. 282, 397, 399 obch. zák., čl. 101 § 1 žel. přepr. ř.). Dále nechť též vysvětlí a nabídne důkazy o tom, proč oprava táhla trvala šest dnů a proč nebylo lze opravu tu zdolati v kratší době bez porušení dodací lhůty, pokud se týče, proč nebylo učiněno opatření přeložením zboží z vadného vagonu do vozu bezvadného, čímž snadno bylo lze předejíti překročení dodací lhůty. Teprve po řádném zjištění těchto okolností, ohledně nichž břemeno připadá žalované podle čl. 89 § 5 žel. přepr. ř., bude moci teprve soud posouditi, zda bylo v moci dráhy odvrátiti neb zdolati překážku, jež zavinila překročení dodací lhůty čili nic. Bylo-li lze ji odvrátiti (zdolati), bude nutno vyřešiti otázku o škodě z překročení dodací lhůty.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Podle čl. 55 § 6 žel. dopr. ř. je dodací lhůta zachována — jde-li o zboží, které není podle ustanovení železnice určení nebo podle zápovědi příjemcovy dováženo, a o takové zboží v souzeném případě jde, — bylo-li, a to před jejím uplynutím, zpravení příjemce o příchodu zboží podle čl. 66 § 3 uskutečněno a zboží přichystáno k odběru. Čl. 55 § 6 žádá tedy k zachování dodací lhůty nejen, aby zboží ve lhůtě do stanice došlo, nýbrž i, by, a to rovněž ve lhůtě, byl příjemce o příchodu zpraven a zboží k odběru bylo přichystáno. Teprve tím, že vykonala železnice i tyto úkony ve lhůtě dodací, pokládá se nákladní smlouva za splněnou včas. Podle čl. 66 § 2 žel. přepr. ř. může sice, došlo-li zboží všedního dne po 16. hod. nebo v neděli, ve svátek nebo v památný den, podání zprávy o příchodu zboží býti žádáno až v 8 hod. nejblíže příštího dne všedního, avšak tím se dodací lhůta neprodlužuje a železnice se nemůže, když dodací lhůta mezi tím uplynula, dovolávati toho, že nebyla povinna dáti zprávu o příchodu zboží před uplynutím dodací lhůty, poněvadž zboží došlo poslední den až po 16. hod. To plyne zřejmě z doslovu čl. 55 § 6, který žádá zpravení příjemce před uplynutím lhůty bez výjimky, a dovolává se sice čl. 66 § 3 o tom, kdy se zpravení příjemce pokládá za uskutečněno, nikoliv však čl. 66 § 2. Tím, že železnice zachová předpis čl. 66 § 2, nesprošťuje se tedy ručení za překročení dodací lhůty. Co se týče náhrady škody, má odvolací soud pravdu. Dráha musí dokázat, že nemohla škodu odvrátit bedlivostí řádného povozníka (sb. n. s. čís. 9052). Tento důkaz není ještě podán tím, že dokáže, že se táhlo porouchalo a že oprava trvala do 12. září 1930.

Čís. 11531.

Nejde o ušlý zisk (§ 1293 obč. zák.), nemůže-li poškozený následkem úrazu vykonávati práci, za niž mu nepříslušela ani smluvená ani přiměřená odměna.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, R I 122/32.)

Žalobce se domáhal na elektrických podnicích náhrady škody z úrazu při dopravě elektrickou pouliční dráhou. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o ní znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobce žádá náhradu ušlého zisku, což odůvodňuje tím, že se následkem úrazu při dopravě elektrickou drahou zmenšila jeho tělesná způsobilost ochromením ruky, čímž mu bylo zabráněno, by jako dosud pomáhal svému zeti a své dceři při hospodářství, ve mlýně a na pile a nahrazoval tam sílu šafáře, a oceňuje škodu tu na 60.000 Kč. Sám však praví v přípravném spisu, že nešlo o smluvní poměr, že konal práce ty dobrovolně, že mohl počíti a přerušiti práci kdykoliv chtěl, že

mu nic placeno nebylo, že je však úplně bezvýznamné, zda mu odměna byla vyplacena, či zda ji ponechával darem (věnem) pro svou dceru. Připouštěje sám, že nejde o poměr služební, doznává, že nemá právní důvod proti dceři a zeti pro nárok podle § 1152 obč. zák. ani na smluvenou ani na přiměřenou odměnu. Nemůže-li následkem úrazu práci tu vykonávati, neuchází mu zisk, an ho ani před úrazem neměl. Podle § 1293 obč. zák. jest ušlým zisk, jejž někdo má k očekávání podle obyčejného sběhu událostí a jehož by byl docílil, kdyby se nebyla vyskytla určitá překážka, v souzeném případě úraz žalobcův. Z tvrzení žalobce však neplyne ani, že žalobce má za daných okolností naději na zisk za práce konané dříve v hospodářství své dcery a svého zetě. Tvrdí-li, že těmito bezúplatnými pracemi poskytoval dceři a zeti dar (věno), nedoličuje, že mu znemožněním těchto prací v budoucnu nastane škoda, neboť tím přišla jen dcera a zeť o bezplatnou sílu. Neušel-li žalobci zisk, nemůže ani z toho nic pro svůj nárok těžiti, že musí věnovati jistý čas denně léčení ochromené ruky.

Čís. 11532.

Pojišťovací smlouva.

Předepsána-li v pojišťovacích podmínkách písemná forma jen pro prohlášení, ujednání a oznámení pojistníka, pojištěného a obmyšleného, nemusí se závazné prohlášení pojišťovny o odstupu od smlouvy pro prodlení v placení následné premie státi písemně; stačí jakýkoliv způsob projevu, i projev mlčky učiněný. Projev o odstupu od smlouvy musí se však státi k pojistníkovi, nebo k obmyšlené osobě, a to dříve než nastala pojistná událost.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, Rv I 2215/30.)

Emil D. uzavřel u žalované pojišťovny životní pojistku dne 29. ledna 1929 čís. 33.127 na 10.000 Kč pro případ svého úmrtí ve prospěch žalobkyně. Roční pojistné mělo býti placeno ve čtyřech čtvrtletních lhůtách po 142 Kč 50 h vždy dne 15. ledna, 15. dubna, 15. července a 15. října každého roku. První splátka byla zapravena při převzetí pojistky, druhá splátka byla splatná dne 15. dubna 1929, nebyla však včas zaplacena, nýbrž po urgenci teprve dne 9. srpna 1929. Třetí premiová splátka dne 15. července 1929 splatná nebyla vůbec zaplacena. Emil D. zemřel dne 16. srpna 1929. Žalovaná přípisem ze dne 16. října 1929 odmítla žádost žalobkyně o vyplacení pojistné jistiny, dovolávajíc se toho, že premie byly zaplaceny jen do 1. července 1929 a že tedy pojištění v době úmrtí Emila D-a, dne 16. srpna 1929, ve smyslu § 5 všeob. pojišť. podmínek bylo mimo platnost. Proti žalobě, jíž se domáhala žalobkyně na pojišťovně vyplacení 10.000 Kč, namítla žalovaná pojišťovna, že podle odst. 1 čl. 5 všeob. pojišť. podmínek jsou premiové splátky splatné do osmi dnů po dni dospělosti. Podle žaloby bylo však zaplaceno pojistné jen za dobu do 15. července 1929, kdežto úmrtí Emila D-a nastalo dne 16. srpna 1929. Nebylo tedy pojistné na čtvrtletí, ve kterém Emil D. zemřel, vůbec zapraveno, následkem čehož pojištění v době úmrtí bylo již mimo platnost. Žalovaná podle odst. 2 čl. 5 všeob. pojišť. podmínek jest oprávněna pro nezaplacení premie včas pojistnou smlouvu zrušiti bez všeliké výpovědi a není předpisu ani podle všeob. pojišťovacích podmínek ani podle zákona o tom, že pojišťovna má povinnost, jak žalobkyně tvrdí, by se zrušení pojišťovací smlouvy stalo výslovně a by o tom pojistníka vyrozuměla. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Podle § 884 obč. zák. platí, když si strany vyhradily použití určité formy, domněnka, že před splněním této formy nechtějí býti vázány. Soud zjišťuje podle pojišťovací smlouvy ze dne 29. ledna 1929 a podle všeobecných pojišťovacích podmínek, jež jsou na stránce 2. a 3. pojišťovací smlouvy vytištěny, že se obě smluvní strany podrobily pojišťovacím podmínkám, obsaženým v pojistce. Tyto podmínky jsou pro obě smluvní strany lex contractus. Podle § 5. všeob. pojišť. podmínek jest pojišťovna, je-li pojistník v prodlení s placením pojistného, splatného v prvém pojišťovacím roce, oprávněna, pokud zaplacení nebylo provedeno, zrušiti pojišťovací smlouvu bez všeliké výpovědi. Podle § 11 podmínek jsou všecka prohlášení, totiž všecka prohlášená ujednání a oznámení, která činí pojistník, pojištěný a obmyšlený k pojišťovně na základě zákona nebo smlouvy, platná jen, stanou-li se písemně. Podle § 29. zák. ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. zák. musí se však státi i oznámení pojišťovny, kterým uděluje pojistníku ku placení pojistného dodatečnou lhůtu, písemně se současným udáním právních následků dalšího jeho prodlení v placení pojistného. Podle názoru soudu nepozbývá tedy smlouva o životní pojištění platnosti sama sebou následkem nezaplacení pojistné premie a nestává se proto již bezúčinnou. Chtěla-li žalovaná pojišťovna pojišťovací smlouvu zrušiti z důvodu odst. (2) § 5 všeob. pojišť. podmínek bez všeliké výpovědi, měla podle názoru soudu o tom vyrozuměti pojistníka písemně. Žalovaná pojišťovna však tak neučinila, nýbrž přijala pojistné 142 Kč 50 h, které jí pojistník dne 5. srpna 1929 zaslal, a poslala pojistníku kvitanci ze dne 9. srpna 1929 a nezmínila se nijak o tom, že používá svého oprávnění a že zrušuje pojišťovací smlouvu (§ 863 obč. zák.). Tím dala podle názoru soudu jasně najevo, že pojišťovací smlouva i podle její vůle trvá dále. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Sporno jest, zda jest pojišťovna povinna vyrozuměti písemně pojištěnce o zrušení pojišťovací smlouvy pro nezapravení čtvrtletní splátky premie v prvém roce. Právní následky prodlení s placením premie podle §§ 28 a 29 zák. o poj. smlouvě upraveny jsou v § 5 pojišťovacích podmínek. Podle odst. (1) tohoto paragrafu nebylo-li pojistné buď jednou pro vždy nebo prvé roční pojistné nebo některá splátka na prvé roční pojistné i se všemi vedlejšími poplatky zapravena nejdéle do osmi dnů po splatnosti, má pojišťovna právo soudně vymáhati zaplacení celého pojistného jednou pro vždy nebo celého prvého ročního pojistného, a to bez ohledu na smluvené jeho splátky, uplatnila-li však pojišťovna svůj nárok na prvé celoroční pojistné s vedejšími poplatky nebo na pojistné jednou

pro vždy s vedlejšími poplatky soudně, je ku plnění pojišťovací smlouvy povinna, nastane-li pojistná událost v době, za kterou pojistné je vymáháno, mimo případ, že se pojišťovna zřekla nároku na pojistné ještě před nastoupením pojistné události. Ve druhém odstavci tohoto paragrafu pak jest stanoveno, že, je-li pojistník v prodlení s placením pojistného, splatného v prvém roce pojišťovacím, je pojišťovna oprávněna, pokud zaplacení nebylo provedeno, zrušiti smlouvu pojišťovací bez výpovědi. Teprve pro druhý smluvní rok a pro další pojišťovací léta povoluje třetí odstavec téhož paragrafu k zaplacení pojistného čekací lhůtu devadesátidenní ode dne splatnosti za náhradu 5% úroků z prodlení s tím, že, zemře-li pojistník před uplynutím této doby, pojištění je v platnosti, i když nebylo dlužné pojistné do té doby zaplaceno. Jde o premii za prvý rok, nikoliv o další, a an, jak uvedeno, pojistník byl v prvém roce v prodlení s placením druhé a třetí čtvrtletní splátky na jednoroční pojistné, které byly splatné dne 15. dubna a 15. července 1929, byla žalovaná pojišťovna podle cit. ustanovení pojišť. podmínek oprávněna tyto splátky nebo celou roční premii vymáhati žalobou, a byla by pak ku plnění pojišťovací smlouvy povinna. Avšak práva toho ani při druhé ani při třetí splátce, při které v osmidenní lhůtě splatnosti t. j. od 15. července 1929 ještě ani druhá splátka nebyla zapravena, nepoužila, ani práva vymáhati zaplacení celého pojistného. Tím pojišťovací poměr zanikl sám sebou tím, že nárok na premie ve lhůtě podmínkami stanovené nebyl soudně uplatněn, aniž třeba písemného vyrozumění pojistníka, to tím méně, ana pojišťovna dopisem ze dne 16. října 1929, před podáním žaloby, prohlásila, že nárok ze smlouvy odmítá, čímž zřejmě projevila vůli smlouvu zrušiti podle § 5 (2) odst. poj. podmínek. Že žalovaná splátku za druhé čtvrtletí až 9. srpna 1929, tedy dávno po uplynutí uvedené osmidenní lhůty, přijala (§ 1415 obč. zák.), není ještě poshověním, proto nemůže vyloučiti nastoupení následků prodlení, premie nebyla zaplacena, ježto nebyla úplně zapravena, ostatně poshovění týkalo se jen druhé splátky, třetí splátka nebyla vůbec zapravena.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Dovolatelka, opírajíc se o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. s. ř., snaží se odvoditi z ustanovení § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek, že se odstup pojišťovny od pojišťovací smlouvy musí státi písemně, má-li býti závazný, a že proto mlčky projevený odstup pojišťovny je bezvýznamný. Tím však přichází do rozporu s ustanovením § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek, jež vyžaduje jen od pojistníka, pojištěného a obmyšleného písemnou formu pro jeho prohlášení, ujednání a oznámení. Ustanovením § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze proto odůvodniti nutnost písemné formy pro závazné prohlášení pojišťovny o odstupu od smlouvy; stačí jakýkoliv způsob projevu, tedy i projev mlčky učiněný. Avšak projev ten se musí státi k pojistníkovi nebo k obmyšlené osobě, a to dříve, než nastala pojistná událost, v souzeném případě úmrtí Emila D-a. Neboť ustanovení § 5 čís. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek, jež se na souzený případ vztahuje, neustanovuje, že se zrušení smlouvy může státi pojišťovnou bez jakéhokoliv projevu k pojistníku nebo k osobě obmyšlené. Poněvadž úprava všeobecných pojišťovacích podmínek pochází od pojišťovny, jest i ustanovení § 5 vykládati v neprospěch pojišťovny. A že projev ten musí býti učiněn před zánikem pojistné události, plyne ze všeobecných ustanovení o výkladu smluv, podle nichž je vykládati smlouvy tak, by se nepříčily zásadám poctivého styku. Odporuje však těmto zásadám, když pojišťovna nevyvodí důsledky z prodlení v placení premií a přijímá je dokud z toho má prospěch, a zaujme opačné stanovisko, jakmile prospěch pomine tím, že nastala pojistná událost a pojistná jistina se stala splatnou. Že pojišťovna učinila k žalobkyni před vznikem pojistné události, před smrtí Emila D-a ze dne 16. srpna 1929 projev o odstupu od smlouvy, sama ani netvrdila. Nedošlo-li tímto způsobem k odstupu od pojišťovací smlouvy, je žalovaná pojišťovna povina pojistnou jistinu zaplatiti.

Čís. 11533.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Podle § 19 zák. lze se domáhati nové úpravy stavu založeného na ujednání stran nebo na rozhodnutí soudu, nikoliv úpravy otázek, jež dosud vůbec nebyly upraveny. Dosavadní úpravou jest rozuměti úpravu positivního rázu, nikoliv zřeknutí se nároku. Nároky, jichž nové úpravy lze se podle § 19 zák. domáhati, rozdělení jmění a výživa manželky a zaopatření dětí, jsou každý pro sebe nárokem samostatným, mohou býti každý samostatně uplatněn a, není-li opačná vůle stran, nelze z toho, že jeden byl upraven, dovozovati nárok na úpravu druhého.

Změna poměrů bez zřetele na § 19 zák. neodůvodňuje přiznání výživného manželce, jež se ho původně vzdala, leč že by bylo usuzovati na to, že strany měly v úmyslu připustiti jeho změnitelnost.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, Rv I 136/31.)

Manželství stran bylo dne 13. března 1913 dobrovolně rozvedeno, při čemž se manželka vzdala nároku na výživné. Usnesením ze dne 30. srpna 1919 bylo manželství stran rozloučeno. Žaloba žalobkyně proti manželi o placení výživného byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu z důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s., leč neprávem. Míní, že jest oprávněna žádati podle § 19

rozlukového zákona přiznání výživného, ač se ho vzdala smírem ze dne 13. března 1913 při dobrovolném rozvodu manželství, poněvadž při rozvodu došlo mezi manželi smírem k úpravě o rozdělení jmění a dovolatelka majetkových předmětů, jichž se jí ze smíru dostalo následkem válečných a poválečných poměrů pozbyla, což prý již podle citovaného § 19 postačí a není potřebí, by smír byl ujednán přímo o výživném; ostatně prý smírem jí přiznané majetkové předměty a výhradné požívání jest na rovni s výživným stanoveným ve formě peněžité renty. Názoru dovolatelky bylo by přisvědčiti tehdy, kdyby dohoda o rozdělení jmění a o užívání jeho jednotlivých částek dovolatelkou měla podle úmyslu smluvních stran býti náhradou za výživné a na její výživu určena a kdyby se dovolatelka byla výživného zřekla jen důsledkem toho. Kdyby však zřeknutí se výživného dovolatelkou nebylo v oné příčinné souvislosti s rozdělením jmění a s umluveným jeho požíváním, nebylo by lze dovolatelce přisvědčiti. Podle § 19 zákona rozlukového lze se domáhati n o v é úpravy stavu založeného na ujednání stran nebo na rozhodnutí soudu, nikoli úpravy otázek, které dosud upraveny vůbec nebyly. Dosavadní úpravou rozuměti jest úpravu positivního rázu, nikoli však zřeknutí se nároku, jímž se úprava nároku nejen neprovádí, nýbrž nárok sám shodnou vůlí stran se přímo vylučuje. Nároky, jichž nové úpravy lze se podle § 19 rozlukového zákona domáhati, totiž rozdělení jmění a výživy manželky a zaopatření dětí (§§ 106 a 108 obč. zák.), jsou každý pro sebe nárokem samostatným, mohou býti každý samostatně upraven a, není-li opačné vůle stran, nelze z toho, že jeden byl upraven, dovozovati nárok na úpravu druhého. Dovolatelka před procesním soudem ani netvrdila, že dohoda o společném majetku a o jeho užívání měla býti náhražkou výživného; naopak podle jejího přednesu mělo užívání trvati jen do doby, až se děti stran budou moci samostatně živiti, smluven tudíž jeho zánik i pro dobu rozvodu. Dovolatelka odůvodňovala nárok na výživné jen tím, že nastala změna majetkových poměrů stran. Jest tedy zkoumati, zdali změna bez zřetele na § 19 rozlukového zákona odůvodňuje přiznání výživného, ač se ho dovolatelka původně vzdala. Ani s tohoto hlediska není nárok dovolatelky oprávněn. Ze zákona nelze dovoditi, že vzdání se výživného v každém případě má platnost jen s výhradou nezměněných poměrů; naopak jest vycházeti ze zásady, že každá smlouva, jíž jest i smír, upravuje poměry konečně a že změna poměrů nemá na ni vliv a změnitelnost vzdání se lze přiznati jen tam, kde podle vykládacího pravidla § 914 obč. zák. lze usuzovati, že smluvní strany jeho změnitelnost měly v úmyslu připustiti. Tento názor právní vyslovil nejvyšší soud opětně i v rozhodnutí čís. 5417 sb. n. s., jehož se i dovolatelka dovolává a na něž též poukazuje. Dovolatelka v prvé stolici vůbec netvrdila skutkové okolnosti, z nichž by mohl býti dovozován úmysl stran, že se vzdání se výživného děje jen za předpokladu nezměněných poměrů.. Ostatně s možností změny v majetkových poměrech stran lze a se ztrátou výdělečnosti stářím neb chorobami dokonce jest počítati. Ani okolnost, že usnesením ze dne 30. srpna 1919 došlo k rozluce manželství místo dřívějšího rozvodu, nelze považovati za důležitý důvod pro přisouzení výživného, ježto rozluka neměla ve příčině výživného vlivu, ana, jak shora uvedeno, dovolatelka neměla na ně nárok ani v době, kdy manželství bylo jen rozvedeno.

Čís. 11534.

Jest přípustné opatření o případné proměně trestu peněžitého ve vězení, uložena-li pokuta pro svévoli advokátu v jeho vlastní věci.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, Rv I 231/31.)

Ve sporu proti advokátu Dr. K-ovi nevyhověl N e j v y š š í s o u d dovolání žalovaného a uložil dovolateli pokutu pro svévoli 500 Kč, v případě její nedobytnosti vězení v trvání tří dnů. V tomto směru uvedl v

d ů v o d e c h:

Pro zřejmou svévolnost dovolání byla dovolateli podle §§ 512 a 220 prvý odstavec c. ř. s. uložena přiměřená pokuta pro svévoli. Opatření o případné proměně trestu peněžitého ve vězení se nepříčí ustanovení poslední věty třetího odstavce § 220 c. ř. s. (čl. VI čís. 9 nov. o úl. s.), poněvadž ustanovení toto neplatí, když příslušníci stavů tam uvedených nejednají jako zmocněnci, nýbrž jsou stranou a jako takoví musí ovšem trpěti, by s nimi bylo zacházeno stejně jako s jinou stranou (vysvětlivky k osnově zákona o úlevách soudům — E. B. — str. 53).

Čís. 11535.

Konkursní řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Pro otázku jsoucnosti pohledávky v konkursním řízení nezáleží na tom, že není číselně určitá nebo splatná. Takovou pohledávku nelze však bráti v úvahu při zkoumání platební neschopnosti.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, R II 59/32.)

S o u d p r v é s t o l i c e zamítl návrh na vyhlášení úpadku na jmění firmy L., společnosti s r. o. R e k u r s n í s o u d návrhu vyhověl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jde jen o to, zdali firma má kromě státu, jemuž dluží daně, ještě další věřitele, či zda jest stát jejím jediným věřitelem, jak tvrdí rekurenti. Soud rekursní má právem za to, že společnost má více věřitelů nežjednoho. Pohledávka M-ské spořitelny proti společnosti vznikla okamžikem, kdy se firma ve sporu u okresního soudu v M. značka C III

4/31 zavázala nahraditi náklady sporu; to se stalo nejpozději 6. června 1931, kdy obě strany soudu dohodu o závazku tom oznámily a navrhly, by náklady M-ské spořitelny byly číselně upraveny. Nezáleží na tom, že okresní soud v M. číselnou úpravu provedl teprve usnesením ze dne 24. srpna 1931, tedy po usnesení vrchního soudu ze dne 7. srpna 1931, neboť pro otázku jsoucnosti pohledávky v konkursním řízení nezáleží na tom, že pohledávka není číselně určitá nebo splatná (§§ 15 a 16 a 69 konkursního řádu z 27. března 1931 čís. 64 sb. z. a n.). Pohledávky takové ovšem nelze bráti v úvahu při zkoumání neschopnosti platební (§ 1 téhož konkursního řádu), o ni však již nejde, ježto byla osvědčena jinak, nehledíc k pohledávce M-ské spořitelny.

Čís. 11536.

Z ustanovení § 1099 obč. zák. nemůže vyvozovati nároky osoba třetí (pojišťovna).

Ustanovení § 1409 obč. zák. se nevztahuje na pacht zemědělského podniku.

Pachtýř nevstupuje bez zvláštní úmluvy do pojišťovací smlouvy propachtovatele.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1932, Rv II 854/30.)

Majitelka velkostatku Leopoldina W-ová pojistila se smlouvou ze dne 9. prosince 1927 u žalující pojišťovny proti úrazům zřízenců a dělníků na deset let. Leopoldina W-ová dne 9. listopadu 1929 zemřela a v témže roce, před splatností pojišťovací premie, vzal velkostatek do pachtu žalovaný. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se pojišťovna na žalovaném zaplacení premie splatné dne 1. listopadu 1929, opírajíc žalobní nárok o čl. 15 pojišťovacích podmínek. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Ustanovení čl. 15, jehož se žalobkyně dovolává, je totožné s ustanovením § 156 zák. o pojišťovací smlouvě; ustanovení § 156 však ještě neplatí a poukazuje se na ustanovení §§ 167 a 168 zák. o pojišťovací smlouvě a § 1 vládního nařízení ze dne 9. prosince 1919 čís. 652/19. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalovaný nevstoupil do pojišťovacích smluv Leopoldiny W-ové. Pokud to odvolatelka vyvozuje z pojišťovacích smluv samých, pokud se týče jim připojených všeobecných podmínek (§ 15), jde o smlouvy mezi odvolatelkou a Leopoldinou W-ovou, jež nikterak nevážou pachtýře (žalovaného), o němž ani odvolatelka netvrdí, že proti ní převzal závazky Leopoldiny W-ové. Žalovaný však neručí ani podle ustanovení § 156 zák. o poj. smlouvě, poněvadž toto ustanovení vůbec ještě neplatí, ani neručí obdobně podle § 1099 obč. zák., který upravuje jen právní poměr mezi propachtovatelem a pachtýřem, ani podle § 1409 obč. zák., který se vztahuje jen na zcizení jmění nebo podniku, nikoliv však na propachtování.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Že nárok žalobkyně nelze odvoditi ze zákonného ustanovení §§ 1409 a 1099 obč. zák., odůvodnil správně již odvolací soud. Pachtovní smlouva upravuje právní poměr smluvních stran, je jen relativním právem, nepůsobí absolutně a nemůže třetí osoba z něho odvozovati nároky, pokud zákon tak zřejmě nestanoví. Předpis § 1099 obč. zák. nemá takového ustanovení a, poukazuje-li dovolatelka k tomu, že podle tohoto ustanovení přejímá pachtýř hypotekární břemena, jen když se k tomu výslovně zaváže, kdežto ostatní břemena musí zastávati již ze zákona, nevyvrací tím právní názor, že třetí osoba nemůže z toho odvozovati přímý nárok proti pachtýři. Vyslovuje-li dovolatelka právní názor, že se ustanovení § 1409 obč. zák. nevztahuje jen na zcizení podniku, nýbrž i na pouhé převzetí podniku, čímž prý je rozuměti i pacht zemědělského podniku, je na omylu, neboť ustanovení to nazývá výslovně předatele jmění nebo podniku »zcizitelem« a rovněž důvodová zpráva k třetí dílčí novele (Materialie str. 50, 51) a zpráva komise pro justiční věci bývalé panské sněmovny (materialie str. 422) mluví o »změně majitele obchodu«, o »nabyvateli obchodu« a předatele nazývá »zcizitelem«.

Čís. 11537.

Odvolacímu soudu lze přihlédnouti k vadě podle § 496 čís. 3 c. ř. s. jen k návrhu.

Byla-li v odvolání vytýkána kusost nebo vadnost řízení před prvním soudem, smí odvolací soud přezkoumati, zda prvý soud vyhověl své povinnosti podle § 182 c. ř. s.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Promlčení (§ 23 zák.). Jde-li o čin trvací nebo opětovací, rozhoduje den, kdy byl předsevzat poslední nekalý čin. Jde-li o více samostatných úkonů, jest rozeznávati, zda předcházelo vždy zvláštní samostatné rozhodnutí, či zda jde o pouhé provádění téhož projevu vůle; v onom případě bylo by tu více samostatných úkonů se zvláštními promlčecími lhůtami.

Pojem značkového zboží. Pevná cena při značkovém zboží jest zvláštním zevnějším zařízením podniku ve smyslu § 11 (3) zák. o nek. sout.

Vědomé podbízení t. j. nabízení značkového zboží za nižší než výrobcem stanovenou cenu jest v rozporu s dobrými mravy soutěže. Ten, kdo takové podbízení vědomě umožňuje a podporuje tím, že k tomu cíli podbízeči zboží dodává a kontrolu výrobcovu v tomto směru ničí a stěžuje, dopouští se činu, jenž jest ve smyslu § 1 zák. nemravný a protiprávní. Lhostejno, zda pachatel porušuje současně i smluvní věrnost a výslovně převzatý právní závazek výrobcem k tomu účelu mu uložený, či zda jde o čin předsevzatý bez současného smluvního poměru.

Pouhé opatření si značkového zboží obchodníkem s obejitím výrobce nelze o sobě považovati za opatření podloudné, příčící se dobrým

mravům soutěže, leč že bylo zboží opatřováno s obejitím výrobce jen proto, by bylo dodáno další firmě a tím umožněno podbízení cen.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1932, R I 32/32.)

Firma Maggi domáhala se na žalovaném velkoobchodníku, by bylo uznáno právem, a) že žalovaný jest povinen 1. zdržeti se dalších dodávek Maggi-ho koření firmě Jindřich Z., 2. zdržeti se každého dalšího poškozování etiket odstraňováním kontrolních značek, upevněných na etiketách Maggi-ho lahví, jemu dodaných, ihned pod exekucí, 3. zaplatiti straně žalující konvenční pokutu 1000 Kč a útraty sporu do 14 dnů pod exekucí a b) že se žalovanému zakazuje zboží, výrobky žalující firmy, si nekalým způsobem obstarávati a dále prodávati. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomocí, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Původní žalobou domáhala se žalující firma Maggi soudního výroku, že žalovaný jest povinen 1. zdržeti se dalších dodávek »Maggiho koření« firmě Jindřich Z., 2. zdržeti se poškozování etiket odstraňováním kontrolních značek na etiketách »Maggiho lahví« jemu dodaných a 3. zaplatiti konvenční pokutu 1000 Kč, a odůvodňovala tuto žalobní prosbu bez jakéhokoli poukazu na nekalou soutěž tvrzením, že žalovaný porušil smluvní závazek v tom směru pod konvenční pokutou převzatý, o čemž se prý přesvědčila zavedením kontrolního čísla 4080, nalezeného pak na lahvích žalovaným firmě Z. prodaných a dále tvrzením, že žalovaný přes to, že s ním dne 3. září 1930 byl onen smluvní poměr zrušen, i nadále firmě Z. výrobky »Maggi« prodává a, by zamezil kontrolu žalobkyně, seškrabuje z Maggiho lahví jemu dodávaných kontrolní číslo 4080. Když v žalobní odpovědi bylo poukázáno k tomu, že zrušením smluvního poměru dne 3. září 1930 přestala povinnost žalovaného dbáti obmezení, zakazujícího mu dodávky firmě Jindřich Z., prohlásila žalobkyně při ústním jednání dne 3. února 1931 že opírá svůj žalobní nárok o zákon proti nekalé soutěži spatřujíc v jednání žalovaného nekalou soutěž podle §§ 1 a 17 cit. zák., aniž však skutkový přednes v tom směru změnila a doplnila jej toliko tvrzením, že firma Z. podbízením zboží jednala proti dobrým mravům a že žalovaný přes upozornění nekalým způsobem firmě té výrobky žalující strany dodával. Při ústním jednání dne 2. června rozšířila žalobkyně žalobní žádost v tom směru, aby žalovanému bylo zakázáno její výrobky si nekalým způsobem opatřovati a dále prodávati s tvrzením, že mu po 3. září 1930 byly dodávky koření Maggi zastaveny, že však přes to její zboží dále vede a prodává. Ani nyní toto své všeobecné tvrzení blíže nekonkretisovala. Soud prvé stolice rozšíření žalobní prosby připustil, přes to, že jím původně na případ firmy Jindřich Z. obmezený žalobní nárok nabýval základny neskonale širší a nepokusil se ani přidržeti žalující stranu k odstranění rozporu v jejích údajích o prodávání lahví Maggi s neporušeným kontrolním číslem 4080 firmě Z. a hned zase seškrabování tohoto čísla na straně jedné a rozporů mezi tvrzeními žaloby, předpokládajícími další dodávání zboží

i po 3. září 1930 a tvrzením při ústním jednání dne 2. června 1931, že po 3. září 1930 zboží žalovanému již dodáváno nebylo na straně druhé. Řízení před soudem prvé stolice trpí vadností a kusostí v tom směru, že soud podle § 182 c. ř. s. nepřidržel žalující stranu k řádnému a dostatečnému konkretisování a instruování žaloby ve smyslu § 226 c. ř. s., dále k vysvětlení a odstranění svrchu zmíněných rozporů ve skutkových jejích přednesech a posléze i vyplývající z nich neshody těchto přednesů s úpravou žalobní prosby. Tuto kusost a vadnost ve smyslu § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. odvolání sice neuplatňuje, avšak odvolací soud musil k ní přihlédnouti z úřadu, neboť brání důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře.

Avšak napadený rozsudek a jemu předcházející soudní řízení trpí i další, odvoláním vytýkanou neúplností, zaviněnou nesprávným právním posouzením věci. Soud prvé stolice má za to, že nekalou soutěž žalovaného bylo by lze nanejvýše spatřovati v protismluvním dodávání zboží firmě Jindřich Z., nikoli však v jeho dodávání po zrušení smlouvy 3. září 1930, kdy žalovaný pozbyl již výhod velkonákupních, rovněž ne v odstraňování kontrolních čísel, ježto jím žalobkyně nemůže býti poškozována, tím méně v opatřování si zboží žalobkyně odjinud než od ní. V tom všem je však soud prvé stolice na omylu, neboť zřejmě zneuznává význam t. zv. stanovené ceny při značkovém zboží, význam podbízení u takového zboží a význam ochrany výrobcovy proti takovémuto podbízení. Značkovým zbožím rozumí se zboží, které výrobce uvádí do obchodu zpravidla ve stále stejném druhu, jakosti, označení, zevní úpravě a pod stejnou pevnou (buď jím samým předem stanovenou neb dodatečně ustálenou) cenou, která je odběratelům zboží toho známa a za kterou se zboží to nabízí a prodává všude stejně bez ohledu na místo prodeje neb osobu prodávajícího. Tato pevná cena jest pro značkové zboží stejně příznačná jako značka sama nebo jako zvláštní forma po případě barva obalu a lze ji právem pokládati za zvláštní zevnější zařízení podniku ve smyslu § 11 odst. (3) zák. o n. s. pro podnik příznačné, ježto konsumenti právě i z této ceny usuzují na totožnost a jakost hledaného zboží a z určité vyšší ceny usuzují po případě i na určitou lepší jakost tohoto zboží před podobným zbožím téhož druhu. Nemůže býti o tom pochybnosti, že výrobce má právo na určení takové pevné ceny i z důvodů soutěžitelských a že má pak přirozeně i právo bdíti nad jejím dodržováním a nárok na ochranu proti nekalé soutěži, záležející v tom, že obchodníci, nabízející a prodávající jeho výrobky pod cenou jím stanovenou poškozují ho jednak stíráním jedné v kruzích konsumentů příznačné vlastnosti jeho výrobků na prospěch výrobků konkurenčních, jednak rozrušováním jeho obchodní organisace k udržení této pevné ceny, vybudované a udržitelné jen, když ode všech jeho odběratelů en gros neb v detailu tato cena přesně bude dodržována, a posléze i olupováním ho po případě o rozdíl, který by sám při přímém prodeji detailistovi získal a o nějž přichází, když engrosista, jemuž poskytuje větší rabat, prodá zboží detailistovi za nižší cenu a tím mu umožní i další prodej pod stanovenou cenou. Vědomé podbízení, nabízení značkového zboží za nižší než výrobcem stanovenou cenu, jest

tudíž nade vši pochybnost v rozporu s dobrými mravy soutěže a ten, kdo podbízení vědomě umožňuje a podporuje tím, že k tomu cíli podbízeči zboží dodává a výrobcovu kontrolu v tom směru ničí nebo stěžuje, jakož i příslušné výrobky výrobcem mu z toho důvodu zadržované jinde, t. j. s obejitím výrobce, tedy podloudně si opatřuje, dopouští se rovněž činu, který ve smyslu § 1 zák. o nekalé soutěži jest označiti za soutěžitelsky nemravný a za protiprávní. Při tom jest lhostejno, zda pachatel porušuje současně i smluvní věrnost a výslovně převzatý právní závazek výrobcem k tomu účelu mu uložený, či zda jde o čin bez současného smluvního poměru předsevzatý, neboť nemorálnost a tudíž protiprávnost jeho plyne již ze zákona a z porušení obchodních zvyklostí a obchodní slušnosti. S tohoto hlediska bude tedy soud prvé stolice musiti především vyšetřiti a zjistiti, zda jde v souzeném případě o t. zv. značkové zboží s pevně stanovenou neb ustálenou cenou, zda se dopouštěla skutečně firma Z. podbízení, zda žalovaný o tom věděl, zda umožňoval a podporoval toto jednání a jakým způsobem, zejména snad i ztěžováním příslušné kontroly žalující strany a podloudným opatřováním si jejího zboží mu proto zadržovaného. Poněvadž v těchto směrech soud prvé stolice, vycházeje z mylného právního názoru, dosud nic nezjistil, trpí dosavadní řízení kusostí podle § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. i z tohoto důvodu a bylo proto odvolání vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a potřebné doplnění nařídíti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud spatřuje vadnost a kusost řízení před soudem procesním podle § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. v tom, že žalující společnost, ačkoliv opřela původně žalobní nárok, by se žalovaný zdržel dodávek Maggiho koření firmě Jindřich Z., by se zdržel odstraňování kontrolních značek na etiketách Maggiho lahví jemu žalobkyní dodaných a by zaplatil konvenční pokutu 1.000 Kč, o porušení s m l u v n í h o závazku žalovaným, přece, když dne 3. února 1931 prohlásila, že tyto nároky opírá o §§ 1 a 17 zákona proti nekalé soutěži, kterýž má částečně jiné předpoklady, než závazek smluvní, nezměnila nicméně svůj skutkový přednes a jej nekonkretisovala, nýbrž doplnila jej jen tvrzením, že firma Z. podbízením cen zboží jednala proti dobrým mravům a že si žalovaný přes upozornění nekalým způsobem zboží žalující firmy opatřoval a je Jindřichu Z-ovi dodával. Odvolací soud vytýká prvnímu soudu, že nepřidržel žalobkyni podle § 182 c. ř. s., by řádně a dostatečně konkretisovala a instruovala žalobní tvrzení po rozumu § 226, a že se nepostaral o vysvětlení a odstranění rozporů v údajích odst. IV. a VII. žaloby, rozporu mezi údajem odst. VII. žaloby a údajem ze dne 2. června 1931, podle něhož žalovanému zboží po 3. září 1930 již dodáno nebylo, a o odstranění diskrepance těchto přednesů s úpravou žalobní prosby.

Ačkoliv nebyla v odvolání kusost a vadnost řízení v těchto směrech vytýkána, má odvolací soud za to, že musí k ní přihlédnouti z úřadu, jelikož brání důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře. Odvolacímu soudu nelze dáti za pravdu. Z úřadu jest přihlédnouti v odvolacím řízení jen k důvodům zmatečnosti uvedeným v § 477 c. ř. s., pak k zahájení rozepře a k právoplatnému rozsouzení rozepře (§§ 233 a 411 druhý odstavec c. ř. s.). V protivě k těmto okolnostem, k nimž jest přihlížeti z úřadu, není nikde v zákonu stejný vliv přiznán vadám zmíněným v § 496 c. ř. s. a není tedy ohledně nich vůle stran okolností vedlejší jako u zmatků § 477 c. ř. s. Na stranách jest, aby označily vady, jež chtějí míti odstraněny. Že nebyly okolnosti, jež se zdají býti důležité pro rozsouzení rozepře, v řízení před prvním soudem probrány (§ 496 čís. 3 c. ř. s.), může míti příčinu nejen v nesprávném právním nazírání soudcově, nýbrž i v tom, že strana nechtěla dáti vysvětlení o těchto okolnostech. Strana však má právo mlčeti a odepříti vysvětlení. Soud sice může ji dle § 182 c. ř. s. vyzvati, by dala vysvětlení o rozhodných údajích, nemůže ji však k tomu nutiti. Potud platí zásada projednací. Z toho však vyplývá, že odvolacímu soudu lze přihlédnouti k vadě podle § 496 čís. 3 c. ř. s. jen k návrhu strany. Musí-li se první soud spokojiti s neúplným přednesem, stranou chtěným, nemůže v řízení odvolacím, které je ještě více zůstaveno disposicím stran, platiti opak. Směl-li by odvolací soud přihlédnouti k vadě řízení z úřadu, znamenalo by to popření zásady projednací, jež jest stranám v první stolici zachována. Z toho následuje, že odvolací soud smí přihlédnouti k vadám řízení podle § 496 c. ř. s. jen, jsou-li vytýkány jako odvolací důvody. Odvolací soud tedy neprávem z moci úřední přihlíží k tomu, že první soud nepřidržel dle § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. žalující stranu k řádnému konkretisování a instruování žaloby a odstranění rozporu v přednesech žalující strany, když to jednak v odvolání nebylo vytýkáno a když žalující strana přes to, že byla zastoupena advokátem, neodstranila závady ty v řízení před prvním soudem, ač byla na ně upozorněna přednesem žalovaného, takže jest za to míti, že vady ty odstraniti ani nechtěla. Jinak se má věc, byla-li v y t ý k á n a v odvolání kusost neb vadnost řízení před prvním soudem. Tu smí odvolací soud, ano jest to jeho povinností, by v rámci tohoto odvolacího důvodu přezkoumal správnost učiněných výtek, by přezkoumal, zda předseda prvního soudu vyhověl své povinnosti podle § 182 c. ř. s. Pokud tedy odvolací soud vyhovuje výtce vadnosti nebo kusosti řízení, nařídil doplnění prvosoudního řízení, použil jen svého práva a jest jen přezkoumati, zda právní názory, jimž dal při tom výraz, odpovídají zákonu.

Bylo na odvolacím soudě, by se též, a to na prvém místě, zabýval námitkou promlčení (§ 23 zák. o nek. sout.) nároku opřeného o porušení zákona proti nekalé soutěži, neboť jest na bíledni, že, kdyby byla odůvodněna, musila by žaloba ihned býti zamítnuta a nebylo by potřebí řízení doplňovati. V tom směru jest uvésti toto: Podle § 23 zák. o nek. sout. promlčuje se soukromoprávní nárok v šesti měsících ode dne, kterého se oprávněný dověděl o činu a osobě zavázaného. Bez ohledu na tuto vědomost pak ve třech letech ode dne, kdy se stal čin k žalobě

opravňující. Nárok však zůstává zachován až do uplynutí obecné lhůty promlčecí, pokud trvá podnikové zařízení, odporující ustanovením zákona o nekalé soutěži. Jde-li o čin trvací nebo opětovací, rozhoduje den, kdy byl předsevzat poslední nekalý čin. Jde-li však o více samostatných úkonů, sluší rozeznávati, zda předcházelo vždy zvláštní samostatné rozhodnutí (čemuž nasvědčovati mohou buď větší časová mezidobí, nebo odchylky v jednotlivých aktech), či zda jde o pouhé provádění téhož projevu vůle; v onom případě bylo by tu více samostatných úkonů se zvláštními promlčecími lhůtami. Zjevno jest z přednesu obou stran, že v souzeném případě žalobkyně stihá činy opětovací, opětovné dodávání zboží firmě Z. u vědomí, že tato zboží podbízí; opětovné podloudné opatřování si zboží obejitím výrobkyně a jeho dodávání firmě Z. u vědomí, že se jí tím umožňuje podbízení zboží a opětovné seškrabování kontrolních čísel, by byla znemožněna žalobkyni kontrola. Žalobkyni jsou tedy známy osoba pachatelova i čin, a proto jde o šestiměsíční lhůtu promlčecí. Bude tedy na prvním místě, by strany vyzval k přednesu skutkových okolností a k nabídnutí důkazů o nich, by se dalo posouditi, zdali nastalo promlčení nároku žalobního podle § 23 zák. o nek. sout. ve smyslu vytčeném v předchodzím odstavci. Bude především na žalobkyni, by doplnila svůj přednes, by mohl soud posouditi, zda jde o několik samostatných činů, či o jednání složené z několika činů. V prvém případě bude rozhodným dnem den jednoho každého činu, v druhém den, kdy se stal poslední nekalý čin. Pak-li bude tímto postupem prvním soudem zjištěno, že promlčení toho kterého nekalého úkonu žalovaného nenastalo, bude na něm, by se podjal doplnění řízení odvolacím soudem nařízeného.

Nejvyšší soud sdílí totiž právní názor odvolacího soudu o významu značkového zboží a ustanovení pevné jeho ceny (§ 11 odst. 3 zák. o n. s.) a o významu podbízení u takového zboží, jakož i ochrany výrobcovy proti němu v rámci ustanovení § 1 zák. o n. s. a poukazuje na správné v tom směru důvody odvolacího soudu, jež hoví zákonu a jsou v souhlasu s dosavadní praxí (srov. rozh. 11004 sb. n. s.). Pouhé opatřování si značkového zboží obchodníkem s obejitím výrobce, jenž mu je odpírá, nelze ovšem samo o sobě považovati za opatření podloudné, jež by se příčilo dobrým mravům soutěže po rozumu § 1 zák. o n. s. Není přece nikdo povinen opatřovati si zboží přímo u jeho vyrabitele, může tak učiniti i koupí od překupníka. V této svobodě nákupní nemůže býti obchodník omezován ani tehdy, když výrobce mu odepřel zboží prodávati, neboť by tím nepřímo byl výrobci přiznáván monopol prodejní, který by neměl zákonného podkladu. Ovšem jinak se má věc, opatřoval-li si žalovaný zboží s obejitím výrobce jen proto, aby bylo dodáno firmě Z. a této tím bylo umožněno podbízení cen. Takovéto podloudné opatřování zboží žalovaným za tímto nekalým účelem bylo by ovšem nutno posuzovati jako jednání příčící se zákonu o nek. soutěži. Dovolací soud souhlasí proto s doplněním řízení, jak bylo nařízeno odvolacím soudem, ovšem podle předpisu § 182 c. ř. s., by první soud (nikoli vyšetřil, nýbrž) působil k tomu, by strany doplnily své přednesy a nabídly o nich důkazy ve směrech odvolacím soudem žádaných. V případě posledním, který se týká podloudného opatřování si zboží mu zadržovaného, omezuje dovolací soud doplnění na případy, kdy opatření zboží se dálo za tím účelem, aby bylo dodáno firmě Z. a této tím bylo umožněno podbízení cen. Dále bude však prvnímu soudu nadto ještě působiti na strany, aby přednesly okolnosti a nabídly důkazy o tom, zda to které jednání žalovaného bylo způsobilé poškoditi soutěžitele (§§ 1 a 46 zák. o n. s.) a v jakém směru.

Čís. 11538.

Syndikátní nárok (zákon ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák.).

Bylo věcí otce (poručníka, opatrovníka), by se staral o to, by úpisy válečných půjček dětí nepropadly úplnému znehodnocení, a nelze se domáhati syndikátní žalobou náhrady pro to, že opatrovnický soud neupozornil otce na ony jeho povinnosti.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1932, Co I 2/31.)

Žalobou podle syndikátního zákona domáhali se nezletilci na československém eráru náhrady škody, ježto opatrovnický soud opomenul učiniti opatření k upisování IV. státní půjčky československé. Procesní soud prvé stolice (vrchní soud v Praze) žalobu zamítl. Důvody: V souzeném případě domáhají se žalobci náhrady škody po rozumu § 1 zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák. a náleží jim tedy, by dokázali, že soudcovský úředník ve vykonávání svého úřadu přestoupením úřední povinnosti porušil právo, a tím jim způsobil škodu. Žalobci v žalobě neuvádějí přímo, jakou úřední povinnost opatrovnický soudce přestoupil, tvrdíce jen všeobecně, že soud opatrovnický opomenul učiniti opatření k účelu upisování IV. státní půjčky československé. Výtka tato jest zřejmě neoprávněná, jelikož válečná půjčka nebyla v uschování opatrovnického soudu, nýbrž u spořitelny v T., o čemž dle pozůstalostních spisů otec nezletilců věděl, a bylo jeho věcí jako správce jmění nezletilých, by uvážil, zda jsou tu prostředky k upsání IV. státní půjčky československé po rozumu § 3 zákona ze dne 24. června 1920, čís. 417 sb. z. a n., po případě, zda jsou tu podmínky pro získání odškodňovacích dluhopisů podle zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. Poručníku a opatrovníku náleží podle §§ 235 a 282 obč. zák. starati se o vhodné uložení svěřencova jmění a opatřiti si k tomu po případě souhlas opatrovnického soudu. Z ustanovení § 235 obč. zák. vyplývá, že poručník (opatrovník) při správě majetku musí míti iniciativu, a nelze konstruovati povinnost opatrovnického soudu, by do budoucnosti dával specielní pokyny, kdy a jak má s tou kterou částí jmění opatrovancova býti naloženo. Ani z toho, že pozůstalostní soud dal spořitelně v T. zákaz, že nesmí s válečnou půjčkou nakládati beze svolení soudu, nelze odvozovati povinnost k iniciativě se strany

opatrovnického soudu, neboť opatření to mělo jen za účel, zajistiti bezpečné uschování zmíněných cenných papírů, ale nebylo tím nijak obmezeno právo otcovského opatrovníka navrhovati výhodnou výměnu dotyčných cenných papírů za tak zvané odškodňovací dluhopisy. Právě s ohledem k tomu, že válečné půjčky nebyly v soudním uschování, neměl opatrovnický soud ani příležitost zjišťovati existenci dluhopisů válečných půjček rakouských a dávati opatrovníku poučení o možnosti výměny válečných půjček za odškodňovací dluhopisy. Ani ze zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n., ani z prováděcího vládního nařízení ze dne 13. prosince 1924, čís. 276 sb. z. a n., ani z výnosů ministerstva spravedlnosti ve věci té vydaných ze dne 16. dubna 1925, čís. 19.273 a ze dne 25. dubna 1925, čís. 20.658 nelze odvoditi zvláštní předpis o povinnosti soudu poručenského (opatrovnického), by upozorňoval otce neb opatrovníka na možnost výměny válečných půjček podle řádně vyhlášeného zákona. Jak z opatrovnických spisů zřejmo, nepodal otec v předepsané lhůtě do 30. června 1925 přihlášku nároku na výměnu válečných půjček za odškodňovací dluhopisy, a neučinil ani u opatrovnického soudu návrh v tom směru, a teprve v roce 1928 začal se starati o válečné půjčky, když lhůta k podání přihlášek dávno prošla. Zanedbal tedy sám pozornost pečlivého pater familias, jak ji má na zřeteli § 228 obč. zák. a neučinil hlášení ani opatrovnickému soudu. Opatrovník mohl by právě jen tehdy vytýkati opatrovnickému soudu zanedbání péče o jmění sirotků, kdyby byl opatrovnický soud neučinil opatření o jeho návrzích, učiněných v čas, a kdyby následkem opozděného vyřízení došlo ke zmeškání lhůty k přihláškám a ke složení dluhopisů válečných půjček po rozumu čl. I. a II. vládního nařízení ze dne 13. prosince 1924, čís. 276 sb. z. a n., není tedy ani podle přednesu žalobců přestoupení úřední povinnosti na straně soudu opatrovnického, a není porušeno právo žalobců překročením úřední povinnosti opatrovnického soudu. Schází tedy k uplatňování nároku syndikátního hlavní jeho podmínka.

Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

Důvody:

Žalující strana má za to, že první soud neposoudil věc po právní stránce správně, než nemá pravdu. Podle § 222 obč. zák. jest jmění sirotků svěřeno péči poručenského, pokud se týče jmění opatrovanců podle § 282 obč. zák. opatrovnického soudu. Přímá péče náleží soudu podle §§ 222—227 obč. zák. při zjištění a zabezpečení jmění sirotků a opatrovanců. Jakmile však jest zřízen poručník, pokud se týče opatrovník, má tento spravovati jmění sirotků s pozorností poctivého a pilného otce rodiny a jest práv z každého opomenutí v tom směru (§§ 228 a 282 obč. zák.). Povinnost poručenského, pokud se týče opatrovnického soudu pečovati o jmění nezletilců jest druhořadá; na prvém místě stihá povinnost ta poručníka, pokud se týče opatrovníka (§§ 264 a 265 obč. zák.); soudu přísluší jen povinnost, by ho kontroloval a jeho mimořádná opatření schvaloval (§ 233 obč. zák.). Iniciativa ve správě náleží

poručníku a opatrovníku. V souzeném případě nejde však o děti, které jsou pod mocí poručníka nebo opatrovníka, nýbrž o děti, jež jsou dosud v moci otcovské, a tu ustanovuje § 149 obč. zák., že otci přináleží správa jejich jmění. Jeho postavení se rovná postavení opatrovníka (§ 175 obč. zák.), musí jmění dětem napadlé oznámiti soudu, o něm klásti soudu účty (§ 150) a vyžadovati si svolení soudu ke všem důležitějším opatřením se jměním tím (§ 233 obč. zák.). Nicméně jest postavení otce proti soudu samostatnější než postavení poručníka nebo opatrovníka (§§ 238, 282 obč. zák.). I zde iniciativa přináleží otci. Bylo tedy otcovou povinností, by se v souzeném případě staral o to, by jejich mateřský podíl byl jim neztenčeně zachován, by sledoval postup zákonodárství, pokud se týkal válečných půjček, a tu by mu, kdyby byl býval dbalým, nebylo mohlo ujíti, že stát vyměňuje válečné půjčky za IV. státní čsl. půjčku; měl tedy učiniti soudu opatrovnickému zavčas návrh, by, pak-li tu byly k tomu hmotné prostředky, byla pro děti upsána IV. půjčka československá po rozumu § 3 zákona ze dne 24. června 1920, čís. 417 sb. z. a n., po případě, by získány byly odškodňovací dluhopisy podle zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. (§§ 235 a 282 obč. zák.). Otec žalujících dětí nechal však lhůtu k tomu do 30. června 1925 jdoucí projíti marně, neučinil předepsanou přihlášku, takže válečné úpisy dětí propadly úplnému znehodnocení a byly bernímu úřadu vráceny jako bezcenné. Žalující strana bezdůvodně nyní vinu toho svádí na opatrovnický soud, neboť není předpisu, jenž by stanovil povinnost soudu upozorniti otce dětí na jeho otcovské povinnosti a nelze povinnost tu dovoditi ani ze zákona občanského, tím méně ze zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n., jak k tomu správně první soud poukazuje. Nelze tudíž mluviti o vědomém nebo nedbalostí zaviněném porušení úřední povinnosti opatrovnickým soudcem po rozumu § 1 zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák., a soudu opatrovnickému přičítati ani vinu ani spoluvinu na škodě nároků, jak odvolatelé míní.

Čís. 11539.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

§ 11 zák. předpokládá možnost záměny zvláštního zevnějšího zařízení (obalu) bez ohledu k tomu, zda záměnou zboží vzejde materielní škoda. Otázka zaměnitelnosti jest otázkou právní, jejíž zodpovědění nezávisí na tom, zda k záměně skutečně dochází. Jest zkoumati, zda obal jest pro podnik firmy příznačný. O příznačnosti rozhoduje mínění v kruzích zákaznických, nikoliv v kruzích výrobních. Je-li obal výrobků firmy v kruzích zákaznických tak zaveden a znám, že jsou jím její výrobky na rozdíl ode všech ostatních charakterisovány a individualisovány, jest každé napodobení obalu stihatelné, bez ohledu k tomu, zda a jak dlouho konkurenční závod svého vlastního obalu používá.

Poškození požadované v § 1 zák. není vyčerpáno jen škodou, jíž soutěžitel utrpí tím, že se v drobném prodeji prodá místo jeho zboží zboží konkurentovo. Napodobení konkurenčního obalu jinou firmou již

používaného k soutěži není srovnatelné s dobrými mravy soutěže. Poškození soutěžitelovo může býti v tom, že se zneužíváním cizí myšlenky, cizího nápadu, cizí práce a cizího do jich realisace investovaného nákladu ohrožuje a podkopává soutěžitelská jeho posice a znehodnocuje jeho soutěžitelský náskok, jehož svou pílí i finančními obětmi nabyl, byť i nehrozilo bezprostřední nebezpečí skutečné záměny zboží.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1932, R I 75/32.)

Žalobu firmy Jindřicha Francka synové proti firmě T. Güntherová, nejstarší česká továrna na kávové náhražky a fíkovou kávu, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna zdržeti se dalšího užívání etiket, vykazujících na červeném podkladu ve stříbrné barvě provedené nápisy »Güntherová přísada ke kávě nebo Günther's Cafee-Zusatz« a vyobrazení kávového mlýnku, jichž ostatní nápisy provedeny jsou barvou černou, a odstraniti tyto etikety ze zbývající ještě zásoby svého zboží, procesní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Žaloba opírá se o ustanovení § 11 odst. (3) a § 1 zák. ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n., ana se žalovaná strana dostala v hospodářském styku v rozpor s dobrými mravy soutěže, jednáním způsobilým poškoditi žalující stranu, použivši zvláštního označení žalující strany na obalu zboží takovým způsobem, že z toho může vzejíti v zákaznickém smyslu záměna se jménem, firmou nebo se zvláštním označením závodu užívaným již po právu žalující stranou. Nesporno, že žalující strana používá k balení svého výrobku pravé Franckové přísady ke kávě červeného obalu s vyobrazením kávového mlýnku ve stříbrné barvě, ochranné to známky žalující strany, a v téže barvě provedeno firemní jméno »Franck« a že strana žalovaná rovněž balí svůj výrobek »Güntherovu přísadu ke kávě« do červeného obalu a ochranné známky kávového mlýnku s trpaslíkem, ale v barvě chamoi, nikoliv ve stříbrném tisku. Z toho dovozuje žalující strana, že používání červeného balícího papíru žalovanou stranou ve spojení s barvou černou a stříbrnou a s kávovým mlýnkem ve spojení s grafickou úpravou zavedenou stranou žalující, zakládá důvod projednávané žaloby, směřující k zamezení používání tohoto balení žalovanou stranou. Ze srovnání etiket strany žalující a žalované, jichž používají jako zevnějšího zařízení podniku nebo závodu při úpravě obalu cikorky jimi vyrobené, a to při »přísadě ke kávě«, zjišťuje soud, že obě strany používají stejného obalu barvy červené a jako ochranné známky kávového mlýnku, že však žalující strana má kávový mlýnek barvy stříbrné, menšího rozsahu, kdežto strana žalovaná že používá kávového mlýnku rozsahu většího s trpaslíkem barvy chamoi. Tisk ostatní jest při označení na obou etiketách černý. Soud zjišťuje, že nynějšího balení používá žalovaná strana od roku 1928 na základě ujednání stran ze dne 18. října 1928 a že strana žalující používala již dříve, než žalovaná strana, balení barvy červené, černé a stříbrné. Jde o to, zda zařízení (úprava obalu), barvy, používané nyní žalovanou stranou, jest způsobilé odlišovati a jest uznávané za příznačné pro podnik žalující strany. Podle posudku znalců

a podle názoru soudu však barva obalu a značky necharakterisuje a neindividualisuje určitý podnik, stranu žalující, a neslouží k jeho rozlišování, neboť znalci souhlasně seznali, že konsument žádá v obchodě vždy kávové zboží slovy »Dejte mi Franckovku, Kolínskou Güntrovku atd.« a že nikdy nežádá zboží dle etikety nebo ochranné známky nebo balení. Konsument nežádá toto zboží podle charakteristických součástí »cikorku s kávovým mlýnkem, cikorku se stříbrným nápisem a podob.«. Znalci vyslovili, že je vyloučeno, by při dnešním balení cikorky v kulatém tvaru zákazník dostal výrobek jiné firmy, než který žádá, a že rozhoduje jméno výrobce, nikoliv značka a balení. Barva stříbrná není příznačná pro určitý podnik nebo závod pro druh zboží, o který jde a ani pro konsumenta. Obchodník ani konsument si nevšímají, zda na balení jest nápis stříbrný či chamoi. Na základě toho dospěl soud ku přesvědčení, že tu není zaměnitelné značky (zařízení) a použití barvy o sobě nestačí, by u obecenstva dalo vznik představě o jiném podniku, ana na obalu zřejmě jest vyznačena firma žalované strany Günther a není tu způsobilosti nebezpečí záměny zboží. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Žaloba opřena jest o §§ 1 a 11 odst. (3) zák. o nekalé soutěži. § 11 v odst. (3) předpokládá příznačnost obalu žalující strany, pro nějž se dovolává ochrany, jakožto pro její podnik příznačného zvláštního zevnějšího zařízení a možnost jeho záměny s pozastaveným obalem strany žalované. § 1 předpokládá soutěžitelskou nemorálnost při jednání strany žalované a způsobilost tohoto jednání, poškoditi stranu žalující. Soud prvé stolice obmezil se na zkoumání otázky zaměnitelnosti obou obalů, o něž v tomto sporu jde, vycházeje patrně z názoru, že tato případná zaměnitelnost jest rozhodující pro úspěch žaloby i ve smyslu § 11, i ve smyslu § 1 zákona o nekalé soutěži, a, dospěv na základě znaleckého posudku ku přesvědčení, že tu není nebezpečí záměny zboží, žalobu zamítl. Soud prvé stolice přehlédl především, že § 11 zákona předpokládá možnost záměny onoho zvláštního zevnějšího zařízení, v souzeném případě obou obalů, bez ohledu na to, zda ze záměny zboží vzejde materielní škoda, dále, že otázka zaměnitelnosti jest otázkou po výtce právní, jejíž zodpovědění nezávisí na tom, zda ke záměně skutečně dochází (viz slovo »může« v § 11), dále, že z výpovědi znalců, že konsumenti žádají jen zboží podle výrobního označení, neberouce zřetel na barvu obalu a ochranné známky, nelze beze všeho vyvoditi ještě závěr, že záměna nebyla by vůbec možná, na příklad, když obchodník kupujícímu přes jeho žádost podstrčí podobné zboží jiné, obzvláště, jde-li o kupce negramotného, nebo krátkozrakého a pod., a posléze, že poškození v § 1 zákona požadované není vyčerpáno jen škodou, kterou soutěžitel utrpí tím, že v drobném prodeji prodá se místo jeho zboží zboží konkurentovo. Odvolací soud, i když připustí správnost znalecké výpovědi, že se konsument při koupi cikorky řídí jménem výrobce, nikoli značkou a balením, má za to, že oba obaly, o něž jde, vzhledem na kombinaci barev, podobnost ochranné značky a grafické úpravy aspoň abstraktně a teoreticky při zběžném prohlédnutí průměrným kupujícím s prostředními pozorovacími schopnostmi jsou zaměnitelné, obzvláště při stejné jinak

velikosti, tvaru a váze, a že tudíž právní názor prvého soudu v tomto směru není správný. Je dále zkoumati, zda obal žalující strany je pro její podnik příznačný. Touto otázkou se soud prvé stolice v napadeném rozsudku vůbec nezabýval, přes to, že o tom znalce, a to správně nikoli z oboru výroby, vyslýchal, neboť podle zákona o tom rozhoduje mínění v kruzích zákaznických, nikoli výrobních. To, co o tom znalci řekli, ovšem nepostačuje, neboť praví-li, že barva stříbrná není příznačnou pro určitý podnik a že barva stříbrná podnik žalující strany nikterak necharakterisuje a neindividualisuje, není tím nijak zodpovězena otázka příznačnosti obalu žalující strany, ježto obal ten nesestává jen ze stříbrné barvy, a jde o to, zda její obal v celkové své úpravě jest v kruzích zákaznických tak zaveden a znám, že jím její výrobky jsou na rozdíl ode všech ostatních charakterisovány a individualisovány, neboť pak právě každé jeho napodobování jest podle § 11 cit. zák. stihatelné bez ohledu k tomu, zda a jak dlouho konkurenční závod svého vlastního obalu používá. Nebude-li tvrzená příznačnost prokázána, bude třeba zkoumati sporný případ ještě i s hlediska § 1 cit. zák. V tom ohledu okolnost vyplývající z přílohy B, že žalující strana svého obalu v nynější úpravě používala již v roce 1924, a zjištění prvého soudu, že ho používala dříve, než strana žalovaná, a že tato svého nyní pozastaveného balení používá teprve od roku 1928, bude míti zajisté význam, neboť napodobení konkurenčního obalu jinou firmou již používaného k vůli soutěži jistě nelze shledávati srovnatelným s dobrými mravy soutěže. Co se týče otázky, zda je takovéto jednání způsobilé soutěžitele poškoditi, nehledíc k tomu, co v tom ohledu bylo již shora uvedeno o možnosti zaměnitelnosti zboží a tím poškození příslušného výrobce i přes to, že podle znaleckého posudku žádají konsumenti z pravidla zboží bez ohledu na obal, jest upozorniti na to, že poškození soutěžitele může pozůstávati v tom, že se podobným zneužíváním cizí myšlenky, cizího nápadu, cizí práce a cizího do jich realisace investovaného nákladu ohrožuje a podkopává soutěžitelská jeho posice a znehodnocuje jeho soutěžitelský náskok, kterého svou pílí a i s finančními obětmi nabyl, byť i nehrozilo bezprostřední nebezpečí skutečné záměně zboží. Na všecky tyto okolnosti soud prvé stolice zřetel nevzal, řízení zůstalo proto kusé ve smyslu § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. a bylo proto odvolání jako odůvodněnému vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a potřebné doplnění nařídíti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekursu, jenž se domáhá zrušení napadeného usnesení, nelze přiznati oprávnění, neboť jest přisvědčiti odvolacímu soudu, že řízení zůstalo kusým ve směrech jím naznačených, a poukazuje se stěžovatelka v tomto směru na správné odůvodnění napadeného usnesení. Soud prvé stolice se zabýval jen otázkou, zda stříbrná barva jest příznačná pro

podnik žalobkyně, nikoliv však rozhodnou otázkou, zda sporné balení platí za příznačné pro podnik žalobkyně v zákaznických kruzích (§ 11 čís. 3 zákona o nekalé soutěži). Přisvědčiti lze ovšem rekurentce, že jednání zůstalo i proto vadné, že se soudy nižších stolic vůbec nezabývaly s její námitkou, že věc byla mezi stranami smírně urovnána dohodou ze dne 18. října 1928. Bude proto třeba, by se soud první stolice také především zabýval s touto námitkou, neboť byla-li sporná věc skutečně urovnána oním způsobem, mohla by se žalobkyně domáhati jen splnění tohoto ujednání. Že žalobní prosba obsahuje i označení stříbrné barvy, nevadí, bude-li zjištěno, že barva chamois jest jen odstínem stříbrné barvy, jak žalobkyně tvrdí. Okolnost, že stěžovatelka má registrovanou ochrannou známku s kávovým mlýnkem, jest pro řešení tohoto sporu nerozhodná, jakž vyplývá z rozh. sb. n. s. č. 8856.

Čís. 11540.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

I když slova sama nejsou zaměnitelna, jest zaměnitelnost umožněna způsobem, jímž jest užíváno slova při označení zboží (§ 11 (3) zák.), t. j. příliš silným přilnutím ke způsobu výpravy zboží. Nerozhoduje, zda zaměnitelnost není lehce možna v kruzích obchodníků, stačí, může-li vzejíti záměna ve styku s ostatními zákazníky. Nevyžaduje se, by šlo o zvláštní originální myšlenku, stačí, že jde o označení, jež platí v zákaznických kruzích za příznačné pro určitý podnik nebo závod.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1932, Rv I 1550/31.)

Žalobě firmy Sochor proti Josefu Königovi, by bylo uznáno právem, že se žalovaný dopustil nekalé soutěže tím, že uvedl do obchodu bavlněné zboží pod označením »König« v pravidelných mezerách na líci okraje zboží, a, by žalovaný byl uznán povinným zdržeti se tohoto jednání a odstraniti z veškerého zboží označení shora uvedené, prvocesní soud prvé stolice vyhověl. Důvody: Nesporno jest, že žalující firma označuje v prodeji své zboží bavlněné a z umělého hedvábí jménem »Sochor« v pravidelných vzdálenostech na líci okraje zboží, že toto označení bylo od 15. dubna 1930 pod čís. 19861 zapsáno do rejstříku známek u obchodní a živnostenské komory v Liberci a že žalovaná strana uvedla do obchodu teprve počátkem listopadu 1930 bavlněné zboží, při čemž užívá stejného označení jen s tou odchylkou, že užívá místo jména »Sochor« jména »König« a že jméno to jest vyšitěno způsobem a písmem jako »Sochor« na zboží žalující strany. Tím zjištěn skutkový základ sporu a zbývá rozhodnouti, zda žalovaná strana tímto svým jednáním může poškoditi žalující stranu a zda se jím dostala v rozpor s dobrými mravy soutěže a zda touto úpravou zboží, která v zákaznických kruzích platí za příznačnou pro podnik žalující strany, mohla vzejíti v zákaznickém styku záměna se zbožím vyráběným žalu-

jící firmou. V tomo směru nabyl soud na základě posudku znalce, který soudu jest znám jako vynikající odborník v oboru zboží textilního a také oběma stranami za znalce byl souhlasně navržen, přesvědčení, že se označení zboží firmy jménem »Sochor« stalo tak, jak shora bylo popsáno, pro výrobky žalující strany příznačné, že každý průměrný obchodník v tomto oboru zná toto označení, že zboží to jest v obchodních kruzích známé jak co do jakosti, tak co do vybarvení a stálosti, že žalující firma byla první, která tímto zvláštním způsobem na líci okraje zboží označovala, kdežto jiné firmy tak činily jen na rubu zboží, že jí tím vznikly velké náklady, i po stránce výrobní, i spotřební a že žalovaná strana, jsouc si toho vědoma, že se označení to stalo pro podnik žalující strany příznačné, využila způsobu toho k označení svého zboží, neberouc zřetel na námahu a na finanční oběti, které žalující firma musila podniknouti, by se označení to stalo pro její podnik příznačným, a že při tomto označování zboží na líci okraje jeho stranou žalovanou může vzejíti v průměrném zákaznictvu záměna se zbožím firmy Sochor. Z toho plyne, že označení používané žalující firmou pro její zboží, jak bylo výše popsáno, platí v zákaznických kruzích za příznačné pro podnik žalobkyně, že může z pozastaveného užívání tohoto zevnějšího zařízení jejího podniku vzejíti v zákaznickém styku záměna podniku odpůrkyně s jejím podnikem, protože průměrný zákazník může z podobného označování na líci okraje látky usuzovati, že tak poznačené (cizí) soutěžitelovo zboží jest z podniku žalující strany, při čemž jest se postaviti na stanovisko průměrného zákazníka, v jehož paměti utkvěla jen jakási více méně mlhavá představa zevního zařízení a jenž proto zcela povšechně již z celkové obdobnosti dvou, v jednotlivostech se rozcházejících zevních zařízení různých podniků usuzuje, že pocházejí z téhož výrobního pramene (rozh. čís. 9971 sb. n. s.). S tohoto hlediska nerozhoduje, zda zboží žalující strany bylo označováno jménem Sochor, kdežto odpůrcovo zboží jménem »König«, najmě, ana žalovaná strana sama doznává, že jména ta vytištěna jsou týmž způsobem a písmem. Nesejde ani na tom, zda podnikatel trpí tímto zneužíváním zvláštních zevnějších zařízení jeho podniku, platících pro tento podnik v kruzích zákaznických za příznačné, hmotnou škodu, stačí, že si odpůrce vytýkaným jednáním, jímž se v hospodářském styku dostal do rozporu s dobrými mravy soutěže, zjednal na újmu ostatních soutěžitelů soutěžní výhodu, jíž vzniká ve vzájemných soutěžních vztazích a stycích soutěžitelů porucha, jeho soutěžení přednost a soutěžná újma ostatních soutěžitelů. Takováto újma žalobkyni jako soutěžitelce může nastati z jednání žalovaného, což patrno z posudku znalce, ježto zboží žalující firmy jest v obchodních kruzích známé a hledané i co do jakosti i co do jeho vybarvení a stálosti, a zneužíváním tohoto označení zboží pro zboží cizí může vzniknouti pro odpůrce soutěžní přednost a soutěžní újma pro žalobkyni, nehledíc ani k tomu, že jednáním tím se seslabuje výsledek námahy a finančních obětí, vynaložených žalobkyní k tomu, by se označení zboží stalo příznačným pro její podnik. Má tedy soud za to, že jednání žalované strany odporuje ustanovení § 1 a 11 odst. (3) zák. o nekalé soutěži, a proto nároku žalobnímu vyhověl. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Pokud se týče právního posouzení, k němuž soud dospěl na základě nesporných skutečností a znaleckého důkazu, shledává odvolání jeho nesprávnost v tom, že soud prvé stolice pokládá v souzeném případě záměnu podniku, pokud se týče zboží za možnou, ačkoli prý pro možnost této záměny nestačí stejný způsob označení zboží, an jest spojen se zcela jiným jménem, König místo Sochor, jež je pro každého zákazníka směrodatné. Soud odvolací neshledává tuto výtku důvodnou a stotožňuje se úplně s právním názorem soudu prvé stolice, že v souzeném případě je tu nekalá soutěž podle §§ 1 a 11 odst. (3) zákona o nek. s. Je-li znaleckým posudkem zjištěno, že označování zboží způsobem, o nějž v tomto sporu jde, jest zvláštním zevnějším zařízením žalujícího podniku, jež v zákaznických kruzích platí pro tento podnik za příznačné, což znalec potvrdil, a je-li právě proto možná záměna se zbožím a s podnikem žalovaného, tímto příznačným způsobem označeným, což znalec rovněž potvrdil, nemůže býti pochybnosti o tom, že jsou tu náležitosti nekalé soutěže podle § 11 odst. (3) cit. zák. Není správné tvrzení žalovaného, že záměnu vylučuje jiné jméno při použití tohoto příznačného označování zboží, neboť předně právě příznačnost, ojedinělost a zvláštnost tohoto označení posunuje význam jména při tom použitého do pozadí a za druhé může v zákaznikovi vyvolati dojem, že jde o jiný výrobek téže firmy nebo podniku s ní sdruženého, která z důvodů jemu neznámých volí pro své zboží jednou označení jménem »Sochor«, po druhé zase jménem »König«, naznačujíc příznačným způsobem při použití těchto jmen, že jde o stejný výrobní pramen. Jako při použití výrobků »Odol« nebo »Maggi« není zajisté rozhodným pro kupujícího jméno samo, nýbrž světoznámá příznačná forma lahviček, používaných pro tyto výrobky, je tomu v souzeném případě podobně, nebývalá tu dříve a žalobcem poprvé a dosud ojediněle používaná forma označení zboží, jež právě pro jeho výrobky stala se rovněž příznačnou. Že osvojení si tohoto zvláštního způsobu zevnějšího příznačného zařízení žalujícího podniku, jehož zavedení přirozeně spojeno bylo s určitými finančními obětmi a jehož použití soutěžícím závodem rovněž přirozeně jest pro žalobkyni spojeno s materiální újmou, jest v rozporu s dobrými mravy soutěže ve smyslu § 1 cit. zák., netřeba ani blíže odůvodňovati, neboť dozajista není morálním dodatečné osvojování si cizích nápadů a úspěšných forem soutěžitelských bez vlastních obětí na cizí úkor.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Lze přisvědčiti dovolateli, že slova »Sochor« a »König« o sobě nejsou zaměnitelná, avšak zaměnitelnost jest umožněna způsobem, jímž dovolatel užívá slova »König« při označení svého zboží, t. j. příliš silným přilnutím ke způsobu výpravy zboží žalobkyně. Jest nerozhodné, zda snad zaměnitelnost není tak lehce možná v kruzích obchodníků, neboť stačí, může-li vzejíti záměna ve styku s ostatními zákazníky, a že

tomu tak jest přes rozlišnost slov »Sochor« a »König«, vystihl správně již odvolací soud. Zákon nevyžaduje, by šlo o zvláštní originální myšlenku, stačí, že jde o označení, které platí v zákaznických kruzích za příznačné pro určitý podnik nebo závod. Dovolateli zajisté nelze brániti, by neoznačoval své zboží svým jménem, musí však tak učiniti bezvadným způsobem s hlediska ustanovení zákona o nekalé soutěži, což se právě v tomto případě nestalo. Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že se jednání dovolatelovo příčí dobrým mravům soutěže, a, poněvadž jednání to jest spojeno pro žalobkyni i s hmotnou újmou, což dovolatel ani nenapadá, jest naplněna skutková podstata § 1 zákona o nekalé soutěži.

Čís. 11541.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Domáhá-li se žalobce na žalovaném, by se zdržel označování svého podniku: »největší ..... v Čs. republice«, jest na něm, by tvrdil a dokázal skutečnosti, z nichž by bylo lze právem vyvozovati, že údaj žalovaného o rozsahu jeho podniku jako největšího v Československu jest nesprávný, že se neshoduje se skutečnými poměry. Rozhoduje, zda v Československé republice jest větší podnik (určitého druhu), než podnik žalovaného, nerozhoduje největší obchodní spojení, možnost největšího faktického odbytu.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1932, Rv II 27/31.)

Svaz potravinářského průmyslu v Praze domáhal se na žalované firmě, by byla uznána povinnou zdržeti se označování svého podniku slovy »největší lisovna ovocných šťáv v Čsl. republice«. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobce domáhá se žalobou, by se žalovaná zdržela označování svého podniku »Grösste Fruchtsaftpressereien der Čsl. Republik«. Jde tudíž o žalobu zdržovací podle § 2 zákona ze dne 15. července 1927 čís. 111 sb. z. a n. proti nekalé soutěži a bylo na žalobci, by dokázal podmínky skutkové podstaty tohoto ustanovení, klamavost a způsobilost zjednati tím podniku přednost při soutěži na úkor jiných soutěžitelů. Na žalobci bylo tudíž především, by tvrdil a dokázal skutečnosti, z nichž by bylo lze právem vyvozovati, že údaj žalované o rozsahu jejího podniku jako největších lisoven ovocných šťáv v Československu jest nesprávný, že se neshoduje se skutečnými poměry. Podle názoru odvolacího soudu je vzhledem k údaji, jehož se žalovaná má zdržeti, rozhodnou skutečností v tomto sporu, zda v Československé republice jsou větší lisovny ovocných šťáv než lisovny žalované, nebo, jak odvolatelce jest přisvědčiti, zda v Československé republice lisuje některý podnik větší množství ovoce, než žalovaná. Nerozhoduje však, jak žalobce míní, největší obchodní spojení, možnost největšího faktického odbytu, a to již proto, že žalovaná neoznačila svou firmu v časopisu »Der Spiritusmarkt« vydaném ve Vídni 1. dubna 1929 za největší, nýbrž udala jen, že má největší lisovny ovocných šťáv v Čsl. republice, a jen v tomto smyslu mohly zákaznické kruhy údaj tento chápati. Žalobce neuvedl skutkové okolnosti k odůvodnění svých návrhů, jak předpisuje § 178 c. ř. s., neuvedl skutkové okolnosti, z nichž by bylo lze bezpečně vyvozovati, že žalovaná nemá největší lisovny ovocných šťáv, nýbrž uvedl jen, že shora uvedeným označením podniku žalované uváděny jsou obchodníci a spotřebitelské kruhy v omyl, jelikož v Čsl. republice je řada podniků, které jsou větší, než podnik žalované, ať se již se slovem »největší« spojuje představa největšího objektu nebo největší výkonnosti nebo největšího zákaznictva, že na příklad jest větším podnikem továrna firmy S. a vedl o tomto tvrzení, jež neobsahuje skutkové okolnosti, důkaz znalcem z oboru výroby ovocných vín a šťáv a výslechem stran o rozsahu obchodu žalované nabídl důkaz svědky o tom, že různé firmy jsou větší, než firma žalovaná, což rovněž neobsahuje skutkové okolnosti, a odporoval dokonce, by byly připuštěny důkazy svědky a výkazy důchodkové kontroly, žalovanou nabízené o skutkové okolnosti, že podniky svědků jako majitelů lisoven ovocných šťáv nelisují větší množství ovocných šťáv než žalovaná. Nedostačuje, jak již uvedeno, žalobcovo tvrzení, že jest v Čsl. republice řada podniků větších, než podnik žalované, nebo že různé firmy jsou větší, než firma žalovaná, a nabídnutí důkazů o tomto tvrzení, neboť tvrzení ta neobsahují určité skutkové okolnosti, nýbrž jen posudek žalobcův o podniku žalované. Svědci žalobcem o jeho tvrzení vedení udali, jak první soud správně zjistil, že různé firmy téhož druhu jsou větší, než žalovaná a že by celá řada domácích firem, svědky jmenovaných, měla podle své pověsti, zvuku své firmy a okruhu zákaznictva větší nárok na užívání slova »První« pot. »největší« než žalovaná firma, a že nebyla by oprávněna užívati v obchodu výrazu »Erste« nebo »Grösste«. Neudali tudíž svědci žalobcem vedení skutkové okolnosti, nýbrž podali jen úsudek o podniku žalované, bez udání skutkových podkladů. Znalec výslovně připustil, že mu podnik žalované z vlastní zkušenosti vůbec není znám, že o něm dosud málo slyšel, že se v sezeních branže jméno žalované firmy nejmenuje, pročež má za to, že skutečně v odborných kruzích panuje přesvědčení, že žalovaná firma není největší. Odvolatelce jest proto přisvědčiti, že ani z výpovědi svědků, ani z úsudku znalce nelze dospěti k závěru, že žalovaná nemá největší lisovny ovocných šťáv v Československé republice, že tudíž její údaj o rozsahu podniku neodpovídá skutečným poměrům a jest klamavý. Ostatně nelze z výpovědi svědků ani z úsudku znalce dospěti bezpečně ani k závěru, že žalovaná nemá největší obchodní spojení, možnost největšího faktického odbytu, jak zdůrazňuje žalobce. Klamavost údaje měl, jak již řečeno, dokázati žalobce. To se mu však nepodařilo. Nedokázal-li žalobce klamavost údaje, což bylo jeho povinností, může to míti, jak žalobce v odvolacím sdělení při odvolacím důvodu neúplnosti řízení sám připouští, v zápětí jen zamítnutí žaloby a není třeba, by žalovaný dokazoval, že jeho údaje odpovídaly skutečnosti. Právem tudíž nebyly připuštěny důkazy nabízené žalovanou v tomto směru. Poněvadž žalobce první rozhodnou ná-

ležitost pro žalobní nárok, klamavost údaje žalované, nedokázal, bylo odvolání, i kdyby druhá náležitost, způsobilost zjednati údajem shora uvedeným podniku přednost při soutěži na úkor jiných soutěžitelů, byla podle názoru odvolacího soudu splněna, vyhověti a uznati, jak se stalo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil případ zcela správně. Nesejde na tom, jaké znaky považoval odvolací soud za rozhodné pro posouzení, zda je žalovaná firma oprávněna užívati označení »Grösste Fruchtsaftpressereien der Čsl. Republik«. Odvolací soud správně poukázal k tomu, že žalující straně náleželo dokázati klamavost poznačení a jeho způsobilost zjednati podniku při soutěži přednost na úkor jiných soutěžitelů, a že žalobkyně k tomu cíli musí přednésti a dokázati skutečnosti, z nichž by bylo lze právem usuzovati, že údaj žalované je nesprávný a že se neshoduje se skutečnými poměry. Odvolací soud správně vyložil, že žalobkyně, ba ani její vedení svědkové, takové skutečnosti neuvedli. Platí to jmenovitě i o tom, co žalobkyně podle právních vývodů považuje za rozhodující možnost největšího faktického odbytu, anebo největší obchodní spojení, neboť ani k opodstatnění tohoto svého názoru, jak správně uznal odvolací soud, nepodala žalobkyně skutkový podklad, jak vyžaduje § 226 c. ř. s.

Čís. 11542.

I opožděné dovolání má právní účinky vytčené v § 505, třetí odstavec, c. ř. s., pokud nebylo z tohoto důvodu právoplatně odmítnuto.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, R I 207/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jest přisvědčiti výtce stěžovatele, že prvý soud neprávem povolil exekuci, an proti rozsudku tvořícímu exekuční titul byl podán opravný prostředek, dovolání, jenž byl na soud přijat a o němž dosud nebylo rozhodnuto, neboť dovoláním se v souzeném případě staví podle § 505 c. ř. s. vykonatelnost napadeného rozsudku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs se odkazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení s dodatkem, že i opožděné dovolání má právní účinky vytčené v § 505 třetí odstavec c. ř. s., pokud nebylo z tohoto důvodu právoplatně odmítnuto.

Čís. 11543.

O návrhu k pozůstalosti nepřihlášených svéprávných dítek zůstavitele za pozůstalostního řízení projednávaného na základě zákonné posloupnosti, by jim byl z pozůstalosti vyměřen povinný díl podle § 785 obč. zák. za započtení darování učiněných zůstavitelem za jeho života ve prospěch jiných dítek, nelze jednati v pozůstalostním řízení, nýbrž jest návrh odkázati na pořad práva.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, R I 208/32.)

V pozůstalostní věci po Marii K-ové, zesnulé bez zanechání posledního pořízení, přihlásili se jako dědici ze zákona výminečně děti zůstavitelky Ladislav K., Václav K. a Zdenka P-ová, s nimiž pozůstalost byla projednána s tím, že se jim majetek pozůstalostní stejným dílem po zákonu odevzdá proti povinnosti, že zaplatí pozůstalostní dluhy stejným dílem, přihlášky jejich byly přijaty usnesením ze dne 30. dubna 1930 k soudu a soudem úkony projednací usnesením ze dne 30. července 1930 ukončeny (podle názoru prvého soudu) s tím, že odevzdací listina podle obsahu projednání vydána bude k ruce Václava K-a po zaplacení dědické daně. Usnesením ze dne 30. dubna 1930 byla dětem zůstavitelky Františku K-ovi a Marii N-ové povolena k jich žádosti podle §§ 118, 119 nesp. říz. dvouměsíční lhůta, počínající dnem po doručení tohoto usnesení, k podání dědických přihlášek s tím, že pak podle toho, zda se k dědictví přihlásí čili nic, vydáno bude soudem rozhodnutí ohledně stanovené jim lhůty k průkazu, že podali proti svým sourozencům Václavu K-ovi a Ladislavu K-ovi žalobu o doplnění povinného dílu. Podáním ze dne 23. října 1930 František K. a Marie N-ová navrhli, by dědicové Ladislav K. a Václav K. byli vyzváni, zda při svých dědických přihláškách setrvávají a v případě kladném, by jejich nárok byl odkázán na pořad práva. Mimo to podáním tímto František a Marie N-ová navrhli, by jim byl z pozůstalosti jako nepominutelným dědicům vyměřen povinný díl u započtení darování zůstavitelem učiněných ostatním přihlášeným dědicům. Pozůstalostní soud poukázal dědice Františka K-a a Marii N-ovou s těmito nároky na pořad práva s odůvodněním, že v cestě řízení pozůstalostního, nesporného, ani zmeškali lhůtu, ve které jim bylo volno veškeré tyto nároky přihlášením jich k pozůstalostnímu řízení uplatniti, a práva jim daného k uplatnění jich nároků ve stanovené lhůtě nepoužili, nemohou v řízení tomto nároky tyto uplatniti nyní, nýbrž teprve po uznání jich důvodnosti cestou řízení sporného. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by dále po zákonu jednal. Důvody: Není správný právní názor prvého soudu, že usnesením ze dne 30. července 1930 bylo projednání pozůstalosti skončeno. Usnesení to jest jen konceptem odevzdací listiny, která bude vypravena, až budou dědické poplatky vyměřeny a zaplaceny. Dosud se však tak nestalo, odevzdací listina oprávněným doručena nebyla a není proto ani pozůstalostní řízení skončeno

a lze tudíž stále ještě činiti návrhy a prohlášení k pozůstalostnímu řízení, neboť lhůty § 120 nesp. říz. nejsou lhůtami preklusivními, jichž nezachování by mělo v zápětí vyloučení obmeškatele z toho kterého úkonu, nýbrž jen lhůtami, jichž účelem jest řízení uspíšiti. Bylo proto na soudu první stolice, by o návrhu stěžovatelů ze dne 23. října 1930 o vyměření jich povinného dílu podle § 785 obč. zák. jednal nejprve v cestě nesporné a pokusil se o vyjasnění sporných otázek a teprve, bylo-li by jednání to bezvýsledné, odkázal je na pořad práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Za pozůstalostního řízení projednávaného na základě zákonné posloupnosti navrhly v době, kdy pozůstalost nebyla ještě odevzdána, svéprávné dítky zůstavitelky František K. a Marie N-ová, které se k pozůstalosti za dědice vůbec nepřihlásily, by jim byl z pozůstalosti vyměřen povinný díl podle § 785 obč. zák. za započtení darování učiněných zůstavitelkou za jejího života ve prospěch druhých dvou dítek Václava a Ladislava. Šlo o to, jakého nároku se domáhali žadatelé svým návrhem a zda náleželo pozůstalostnímu soudu, by o něm jednal v pozůstalostním řízení. Že nešlo o nárok na povinný díl v pravém smyslu slova podle § 764 obč. zák., vyplývá již z toho, že tu není posloupnosti ze závěti, neboť není tu posledního pořízení, jímž nebylo na žadatele jako na nepominutelné dědice buď vůbec nebo dostatečně pamatováno. Při zákonné posloupnosti nepřijde nepominutelný dědic ovšem o svůj povinný díl, neboť se mu ho dostává ve způsobu dědického dílu, při čemž jest i oprávněn domáhati se v pozůstalostním řízení nápravy, byl-li v dílu tom zkrácen darováním (§ 785 obč. zák.). Nápravy této byli by se mohli řečení nepominutelní dědici domáhati, neboť, nebyla-li odevzdací listina vůbec ještě vydána, nebylo ani skončeno pozůstalostní řízení (rozh. čís. 5969 sb. n. s.). Leč nepominutelní dědici mohli při dědické posloupnosti ze zákona dosíci dědického dílu a tím povinného dílu jen dědickou přihláškou (§ 799 obč. zák.). Tu však neučinili a lze proto jejich návrh posuzovati jen jako návrh na uplatňování nároku podle § 951 obč. zák. K projednávání tohoto návrhu nebyl však příslušný pozůstalostní soud, zejména ano šlo o svéprávné nepominutelné dědice. Odkázal tudíž prvý soud právem žadatele s jejich návrhem na pořad práva a trpí usnesení rekursního soudu, ukládající prvnímu soudu, by ve věci jednal, zmatečností podle § 41 d) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n.

Čís. 11544.

Bylo-li dítě v době, kdy bylo vyhověno (prvým soudem) žádosti otce o prodloužení otcovské moci, ještě nezletilé, jest je zatím pokládati za osobu nesvéprávnou, jež může podati rekurs do usnesení, vyhovujícího žádosti o prodloužení otcovské moci, jen svým zákonným zástupcem (zřízeným mu zvláštním opatrovníkem), nikoliv samo zcela samostatně.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, R I 241/32.)

Opatrovnický soud vyhověl usnesením ze dne 14. listopadu 1931 žádosti manželského otce, by byla prodloužena otcovská moc nad Bedřiškou V-ovou, narozenou dne 21. listopadu 1910. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl odvolací rekurs Bedřišky V-ové.

Důvody:

Otcově žádosti o prodloužení otcovské moci bylo vyhověno usnesením příslušného okresního soudu ze dne 14. listopadu 1931 a toto usnesení bylo nadřízeným sborovým soudem prvé stolice schváleno usnesením ze dne 18. listopadu 1931. Tou dobou byla dovolací rekurentka, jsouc narozena dne 21. listopadu 1919, ještě nezletilá, a jest ji proto zatím pokládati za osobu nesvéprávnou (srov. Ehrenzweig, System des Oesterreichischen Privatrechtes, II/2, Familien- und Erbrecht, Vídeň 1924, § 459, str. 233, Krasnopolski, Familienrecht, Vídeň 1911, § 50, str. 257, a zejména Klang, Komentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Vídeň 1930, u §§ 172, 173, str. 244 a citované tam rozhodnutí Nejvyššího soudu ve Vídni, Not. Ztg. čís. 16 ročník 1914). Osoby nesvéprávné musí podle § 7 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. býti zpravidla zastoupeny zákonným zástupcem a mohou samostatně podati rekurs jen, je-li to stanoveno v zákonech zvláštních. Než takového zvláštního ustanovení pro případ, o nějž jde, není ani v občanském zákoníku ani v jiných zákonech, a mohla tudíž dovolací rekurentka podati rekurs jen svým zákonným zástupcem, pokud se týče zřízeným jí zvláštním opatrovníkem, nikoli sama zcela samostatně (tak také Dr. Václav Hora, soudní nesporné řízení, v Praze 1931, str. 120), při čemž se k opačnému mínění rekursního soudu podotýká, že § 37 zákona nejedná o způsobilosti, jednati na soudě, nýbrž ji předpokládá. Opatrovník Josef B. prohlásil již o rekursu proti usnesení soudu prvé stolice, že se k stížnosti nepřipojuje a bylo proto dovolací rekurs odmítnouti, jelikož byl podán osobou nejsoucí způsobilou jednati před soudem.

Čís. 11545.

Mohl-li dlužník námitku, že uzavřel s věřiteli právoplatné vyrovnání, uplatniti již proti exekučnímu titulu (proti směnečnému platebnímu příkazu), nelze k této námitce již přihlížeti ve sporu o žalobě podle § 35 ex. ř. o nepřípustnost exekuce na základě onoho exekučního titulu.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, Rv I 398/31.)

Proti exekuci na základě směnečného platebního příkazu vystoupil dlužník žalobou o nepřípustnost exekuce, tvrdě, že uzavřel s věřiteli vyrovnání. Vyrovnání to bylo právoplatně potvrzeno již v době vydání směnečného platebního příkazu. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Soud prvé stolice zamítl žalobu v podstatě proto, že námitky nejsou námitkami spočívajícími na skutečnostech nárok zrušujících nebo zastavujících, jež nastaly teprve po vzniku exekučního titulu, nýbrž již před ním, a měla prý žalující strana možnost uplatňovati je již v řízení exekuční titul předcházejícím a založivším, totiž námitkami proti směnečnému platebnímu příkazu. S tímto názorem soudu prvé stolice nelze v souzeném případě souhlasiti. Že námitky spočívají na okolnostech nárok zrušujících, o tom není pochyby, aniž o tom, že vznikly před exekučním titulem. Jest však uvážiti toto: V souzeném případě jest žaloba namířena proti exekučnímu titulu, záležejícímu v soudním rozhodnutí. Přichází proto v úvahu § 35 ex. ř. odstavec prvý, druhá věta, podle něhož jest rozhodnou doba, až do které dlužník mohl příslušných skutečností účinně použíti v předchozím soudním řízení. V tomto směru jest uvésti toto: Žalobkyně sice mohla námitky uplatňovati v řízení, exekuční titul předcházejícím a založivším, ale bylo by se tak stalo bez úspěchu, neboť výhody soudního vyrovnání, najmě snížení pohledávek, platí jen pro případ, že dlužník včas a plně splní potvrzené vyrovnání (§ 57 vyr. ř.), takže v opačném případě má dlužník platit celé dluhy; kdyby byl názor prvého soudce správný, bylo by ovšem bývalo nutné v případě uplatnění námitek těch ve sporu žalobní žádost zamítnouti z části pro tentokráte a musil by věřitel v případě § 57 vyr. ř. žalovati znovu, což jest ovšem nemyslitelné. Ve vyrovnacím řízení se nezjišťují pohledávky a není proto také soudně potvrzené vyrovnání exekučním titulem (§ 53 vyr. ř.), v důsledku čehož má věřitel právo pohledávku zažalovati, by měl exekuční titul pro případ § 57 vyr. ř., to tím spíše, ano vyrovnávací řízení spory nestaví (§ 7 konk. ř. opakem a § 63 vyr. ř.), a obě strany mohou trvati na tom, by bylo rozhodnuto, kolik činí věřitelova pohledávka. Nemůže tudíž dlužník v takovémto případě a nemohla v souzeném případě ani žalobkyně námitky účinně uplatňovati v předchozím soudním řízení, založivším exekuční titul, a jest proto oprávněna ve smyslu ustanovení § 35 prvý odstavec, druhá věta ex. ř. uplatňovati je nyní opoziční žalobou.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Ve sporu o žalobě podle § 35 ex. ř. uplatňovala žalobkyně proti nároku, pro který byla exekuce povolena, nespornou okolnost, že uzavřela s věřiteli vyrovnání, které bylo soudem potvrzeno a jí také řádně plněno. Strany, jakož i nižší soudy rozcházely se však v názoru o tom, zda byla žalobkyně v souzeném sporu vyloučena s touto námitkou, ana ji neuplatnila, jak je nesporné, proti směnečnému platebnímu příkazu, založivšímu napadený exekuční titul, ač, jak jest rovněž nesporné, byla pohledávka, které se domáhala žalovaná směnečným platebním příkazem, částí pohledávky přihlášené k vyrovnání a v době vydání tohoto příkazu bylo soudní vyrovnání již dávno právoplatné. Přisvědčiti jest názoru prvního soudu a tím i dovolání, že tomu tak jest. Uplatňování této námitky podle § 557 c. ř. s. proti platebnímu příkazu směnečnému nebyl především na závadu § 87 sm. zák. Podle tohoto ustanovení může směnečný dlužník činiti nejen námitky, které plynou ze směnečného práva, nýbrž i takové námitky, které mu přísluší přímo proti tomu, kdo právě žaluje. K těmto námitkám patří podle povahy věci i námitka vyplývající pro směnečného dlužníka z ustanovení § 53 vyr. řádu. Názor odvolacího soudu, že námitky té nemohla žalobkyně použíti účinně v předcházejícím soudním řízení, jest rovněž mylný a stačí po té stránce odkázati na zásady vyslovené nejvyšším soudem zejména v rozhodnutí čís. 7616, 7546 a 1521 sb. n. s., vrcholící v tom, že věřitel má po právomoci vyrovnání, nenastal-li případ § 57 vyr. ř., jen nárok na vyrovnací kvotu, kteroužto okolnost může dlužník uplatniti námitkou ve sporu o zaplacení celé pohledávky. Vzhledem k tomuto názoru vyslovenému nejvyšším soudem v uvedených rozhodnutích dovolává se žalobkyně neprávem v dovolací odpovědi rozhodnutí čís. 4423 sb. n. s., an nejvyšší soud upustil již od zásady v tomto rozhodnutí vyslovené. Opomenula-li žalobkyně uplatniti ve směnečném sporu námitku vyrovnání, nelze k námitce té již přihlížeti ve sporu o žalobě podle § 35 ex. ř., ano podle obsahu žalobního žádání jde jen o tuto žalobu.

Čís. 11546.

Žaloba podle § 37 ex. ř.

Povolením exekuce propachtováním hostinské a výčepnické živnosti a koncese za podmínek, podle nichž má pachtýř nejen provozovati živnost v místnostech k tomu určených, nýbrž i spotřebovati, pokud se týče i prodati zásoby tam jsoucí a neomezeně užívati hostinského zařízení jest dotčen i dům, v němž jsou hostinské místnosti, i zásoby tam jsoucí a hostinské zařízení a jsou zasažena práva třetích osob, jež mají na těchto věcech vlastnické právo, a to již nyní, nikoliv teprve, až bude pachtýř uveden do hostinských místností a až mu budou odevzdány zásoby do vlastnictví a zařízení do užívání.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, Rv I 555/31.)

Žalovanému byla povolena proti Václavu M-ovi exekuce zabavením a nuceným propachtováním živnosti hostinské a výčepní a koncese k ní v domě čp. 90 v J. Podle pachtovních podmínek soudem schválených měl býti pachtýř hostince uveden do obchodu a měl jsoucí tam zásoby piva, vína a jiných věcí určených ku prodeji, pokud nebyly již před jeho zavedením zabaveny věřitely povinného, převzíti do vlastnictví za odhadní cenu určenou znalcem a složiti tuto cenu k rukám výkonného

orgánu, předměty zařízení měl výkonný orgán seznamenati v protokolu, připojiti k nim odhadní cenu určenou znalcem a předati je k užívání pachtýři, který je po skončeném pachtu měl vrátiti povinnému nebo jeho právnímu zástupci. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se majitelka domu čp. 90 v J. nepřípustnosti exekuce, tvrdíc, že zařízení hostinské živnosti a všechny provozní prostředky jsou vlastnictvím žalobkyně a že dlužník bydlí u ní zdarma jako uživatel bytu. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Podle pachtovních podmínek, na jichž základě bylo povoleno vnucené propachtování, není dotčeno vlastnické právo žalobkyně k zařízení a k zásobám, neboť jest samozřejmé, že může jíti jen o věci, náležející dlužníku a že jen tyto věci mohou býti předány. To vyplývá jasně ze čtvrtého odstavce pachtovních podmínek, podle něhož nesmějí býti vnuceným propachtováním dotčena práva třetích osob. Dokud není nebezpečí pro třetího, že budou jeho věci zabaveny, nemůže vznášeti odpor proti zabavení. Teprve, kdyby při zavedení vnuceného správce věci, náležející žalobkyni, byly předány vydražiteli, byla by oprávněna domáhati se jich vyloučení. Pokud žalobkyně tvrdí, že jako vlastnice domu čp. 90 v J. netrpí zavedení vnuceného správce a že schválením dražebních podmínek jest ohrožena ve vlastnickém právu k domu, jest k tomu poznamenati, že podle dražebních podmínek má býti pachtýř zaveden jen do hostinské živnosti a že vlastnictví žalobkyně k domu nebude nikterak dotčeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, pokud se týkalo exekuce zabavením hostinské a výčepnické živnosti a příslušné koncese, jinak mu vyhověl, zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc v rozsahu zrušení procesnímu soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Pokud jde o exekuci zabavením hostinské a výčepnické živnosti a příslušné koncese, jest dovolání nedůvodné, neboť nebylo ani tvrzeno, že žalobkyně jest majitelkou zabavené živnosti nebo koncese, pokud se týče, že jí k živnosti nebo ke koncesi přísluší právo, jež by nedopouštělo výkon této exekuce. Nebylo proto v tomto bodu dovolání vyhověno.

Jinak se má věc, pokud žalované straně byla povolena i exekuce propachtováním této živnosti a koncese. Podle pachtovních podmínek soudně schválených má pachtýř hostince býti výkonným orgánem uveden do obchodu a má jsoucí tam zásoby piva, vína a jiných věcí určených k prodeji, pokud nebyly již před jeho zavedením zabaveny věřitely povinného, převzíti do svého vlastnictví za odhadní cenu určenou znalcem a složiti tuto cenu k rukám výkonného orgánu, předměty zařízení má výkonný orgán seznamenati v protokolu, připojiti k nim odhadní cenu určenou znalcem a předati je k užívání pachtýři, který je po skončeném pachtu má vrátiti povinnému nebo jeho právnímu zástupci. Může tedy pachtýř nejen provozovati živnost v místnostech v domě č. 90 v J., nýbrž i spotřebovati, pokud se týče i prodati převzaté zásoby tam jsoucí

a neomezeně užívati hostinského zařízení, tedy nakládati s věcmi způsobem, jenž jinak přísluší jen jejich vlastníku, pokud se týče osobě, jíž vlastník přenechal výkon těch kterých oprávnění, plynoucích z jeho vlastnického práva. Nelze pochybovati o tom, že touto exekucí jsou dotčeny i dům č. 90 v J., i zmíněné věci (zásoby a zařízení), a to již nyní, nikoli teprve, až pachtýř bude uveden do hostinských místností a až mu budou odevzdány zásoby do vlastnictví a zařízení do užívání, při čemž se podotýká, že, mluví-li se v pachtovních podmínkách o zásobách tu jsoucích, nelze tomu rozuměti tak, že tím jsou míněny jen zásoby patřící povinnému. Nelze však pochybovati ani o tom, že vlastnické právo třetí osoby k domu, pokud se týče k věcem, o něž jde, nedopouští výkon exekuce propachtováním za podmínek právě uvedených, neboť by tím bylo hluboce zasahováno do tohoto jejího vlastnického práva ve prospěch vymáhajícího věřitele, nemajícího nárok na uspokojení z jejího majetku. Má tudíž odpor žalobkyně, pokud směřuje proti exekuci vnuceným propachtováním živnosti a koncese podle schválených pachtovních podmínek, veškeré náležitosti § 37 ex. ř., a bude mu proto vyhověti, dokáže-li žalobkyně, co na jeho odůvodnění tvrdila. Potud posoudily nižší soudy věc právně mylně a v důsledku toho také nezjistily tyto okolnosti důležité pro rozhodnutí této právní rozepře, pokud jsou ještě sporné, zda totiž povinný díl byl, či nebyl pachtýřem žalobkyně a zda žalobkyně jest vlastnicí zásob a zařízení v žalobě blíže označených.

Čís. 11547.

Zákonné zástavní právo pronajímatelovo (§ 1101 obč. zák.) nemá přednost před zástavními právy, jichž bylo nabyto dříve, než byly svršky vneseny do najaté věci. Lhostejno, že pronajímatel nabyl zákonného zástavního práva bezelstně (§§ 367, 456 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, R II 40/32.)

Do bytu v domě manželů L-ových byly vneseny nájemnicí svršky, jež v době vnesení byly již stíženy zástavními právy. Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodané svršky, přikázal soud prvé stolice výtěžek nejprve k uspokojení pohledávek věřitelů nabyvších zástavního práva před vnesením svršků do domu manželů L-ových, a teprve zbytek přikázal manželům L-ovým. Důvody: Především jest řešiti otázku, zda zástavní právo pronajímatelů manželů L-ových předchází zástavní práva ostatních věřitelů. Ze zájemního zápisu bylo zjištěno, že v místnostech pronajímatelů byl poprvé proveden zájem dne 7. dubna 1931, kdežto dřívější zájmy se dály v jiných bytech, takže svršky byly vneseny do bytu v domě pronajímatelů, když již byly zatíženy více zástavními právy. Judikatura byla, než § 1101 obč. zák. byl novelisován (čís. nař. ze dne 19. března 1916 čís. 69 ř. zák.) taková, že zákonné zástavní právo bezelstného pronajímatele, nevědoucího o trvání již vzniklých zástavních práv, předcházelo ostatní věřitele, což bylo odůvodněno citováním § 367 obč. zák. v § 1101 obč. zák. Novela

k § 1101 obč. zák. však zrušila poukaz na § 367 obč. zák., čímž zajisté mělo býti vyjádřeno, že se pronajímatel nemůže odvolávati na bezelstnost, zejména, že o zástavních právech na věcech váznoucích, ať smluvních ať soudcovských, nevěděl. Důsledkem toho jest, že pro pořadí platí zásada: prior tempore, potior jure. Ježto pronajímatelovo právo vzniká podle dvorského dekretu ze dne 10. dubna 1837 vnesením, není zákonné opory, by pronajímatelům bylo přiznáno lepší pořadí, což jest uznáno zejména v soustavě Ehrenzweigově (vydání 1923) a v komentáři Neumannově (vydání 1928). Bylo tedy přiznati věřitelům získavším zástavní právo v dříve najatých místnostech přednost před zástavním právem L-ových. Rekursní soud přikázal celý výtěžek pronajímatelům (manželům L-ovým). Důvody: Veškeré svršky, ve veřejné dražbě prodané, byly vneseny, stíženy jsouce ovšem privilegovanými právy zástavními, do bytu pronajímatelů manželů L-ových, kteří vnesením nabyli na svrškách podle § 1101 obč. zák. zákonného zástavního práva. Podle § 286 ex. ř. mají z rozdělované podstaty býti zaprateny včas přihlášené pohledávky zástavní a pohledávky vykonatelné, ale bez újmy přednosti, příslušející pohledávkám zakládajícím se na zákonném právu zástavním: takovou pohledávkou jest pohledávka stěžovatelů manželů L-ových. Ustanovení o zákonném právu zástavním podle § 1101 obč. zák. stalo by se ilusorním a zbytečným, kdyby pro poměr tohoto práva k právům zástavním dříve bez vědomí pronajímatele nabytým platila zásada: Prior tempore potior jure. Pronajímateli nelze ukládati, by se při pronájmu bytu tázal nájemníka, zda jeho věci nejsou stíženy právy zástavními, neb, aby konal šetření v tom směru. Šetření to pravidelně nelze ani provésti, an pronajímatel nemá vědomost o poměrech a o předešlých závazcích nájemce. Právě proto zajišťuje zákon pronajímateli právo zástavní vnesením svršků a pronajímatel, spoléhaje na tuto výsadu, nemá ani zájem na tom, by konal šetření. Naproti tomu věřitelé nájemce, kteří již dříve na svrškách nabyli zástavní právo, jsou ve výhodě proti pozdějšímu pronajímateli v tom, že mohou pokračováním v exekuci zabrániti, by nenabyl pronajímatel privilegovaného práva zástavního na svrškách pro ně dříve zabavených. Z těchto důvodů jest přiznati zástavnímu právu pronajímatelů, nabytému podle § 1101 obč. zák., přednost před neprivilegovanými zástavními právy, bez rozdílu, zda neprivilegovaná práva zástavní jiných věřitelů vznikla za trvání nájemního poměru, či dříve, před vnesením svršků do domu stěžovatelů. V důsledku toho jest celý výtěžek za prodané svršky po srážce nákladů přikázati stěžovatelům manželům L-ovým.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu jednoho z věřitelů, nabyvšího zástavního práva ke svrškům před jich vnesením do bytu manželů L-ových a přikázal nejprve výtěžek za prodané svršky k úhradě pohledávky tohoto věřitele, zbytek přikázal manželům L-ovým.

Důvody:

Jde o rozřešení otázky, zda má zákonné zástavní právo pronajímatelovo (§ 1101 obč. zák.) přednost před zástavními právy dříve nabytými.

Podle rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího soudu ze dne 5. února 1879, zapsaného do knihy judikátů pod čís. 103, přiznávala se zákonnému zástavnímu právu pronajímatelovu k domácímu zařízení a k vneseným svrškům přednost před právy zástavními, jež k nim byla získána před jich vnesením do najaté místnosti, pokud pronajímateli nevadilo ustanovení § 456 obč. zák. Judikát opíral se o tehdejší doslov § 1101 obč. zák., podle něhož příslušelo pronajímateli zákonné právo zástavní nejen k svrškům nájemci nebo podnájemci patřícím, nýbrž i k svrškům, »jim třetí osobou svěřeným (§ 367)«. Za takovou třetí osobu pokládal judikát i dřívějšího zástavního věřitele, který zabavené věci svěřil dlužníku, ponechav mu je, ač měl právo žádati o jejich uschování, a dovozoval, že podle obdoby § 367 obč. zák., jehož se § 1101 obč. zák. dovolává, pronajímatel nemůže dřívějším zástavním věřitelem býti ve svém právu zkrácen, předpokládajíc, že proti dřívějšímu zástavnímu věřiteli jest bezelstným držitelem zástavy. Třetí dílčí novelou byl však § 1101 obč. zák. změněn. Podle nového doslovu přísluší pronajímateli zákonné zástavní právo jen na svrškách nájemce nebo členů jeho rodiny, kteří s ním žijí ve společné domácnosti, nikoliv však též na věcech jim třetími osobami svěřených (§ 367 obč. zák.), neboť toto ustanovení, obsažené v původním doslovu, nebylo pojato do nového doslovu. Tato změna odůvodňuje se v důvodové zprávě úvahou, že zákonné zástavní právo pronajímatelovo jest podle své podstaty mnohem bližší exekučnímu právu zástavnímu než zástavě smluvní a že se již dávno ustálil názor, že ustanovení o bezelstném nabytí zástavního práva podle § 456 obč. zák. nelze na soudcovské zástavní právo použíti. Podle nynějšího stavu zákonodárství nemůže se tedy pronajímatel dovolávati toho, že vnesené svršky byly nájemci dřívějším zástavním věřitelem svěřeny a že proto musí podle obdoby §§ 367 a 456 obč. zák. zástavní právo tohoto věřitele ustoupiti jeho zákonnému právu zástavnímu. Není-li však bezelstnost pronajímatelova chráněna, mělo by jeho zákonné zástavní právo přednost před staršími právy zástavními jen, kdyby jeho právu bylo zákonem propůjčeno přednostní pořadí. Avšak již řečený judikát čís. 103 uznával správně, že tomu tak není. Dvorní dekret ze dne 10. dubna 1837, čís. 189 sb. z. s. dotýká se jen otázky, kdy vzniká zákonné zástavní právo pronajímatelovo a, praví-li, že zákonné zástavní právo pronajímatelovo působí též proti zástavním věřitelům, kteří nabyli zástavního práva dříve než pronájemce podal žalobu o nájemné nebo zažádal o soudní popsání svršků, jest to jen závěr z toho, že zástavní právo pronajímatelovo nevzniká teprve podáním žaloby o nájemné nebo zájemním popsáním svršků, nýbrž již dříve, vnesením svršků do najaté věci. Z něho nelze však nijak dovoditi, že pronajímatel má přednost i před zástavními právy, nabytými dříve, než svršky byly vneseny do najaté věci. Pro zaplacení pohledávky pronajímatelovy jest tedy podle § 286 třetí odstavec ex. ř. rozhodná doba, kdy jeho zákonné zástavní právo vzniklo, to jest doba, kdy svršky byly do najaté věci vneseny.

Čís. 11548.

Nebylo-li knihovní zástavní právo uvolněné zaplacením (části) pohledávky převedeno v pozemkové knize na jinou pohledávku, neměl knihovní věřitel nárok na uspokojení z exekučně prodané nemovitosti pro jinou pohledávku najmě pro pohledávku z později povoleného úvěru. K tomu, by se ujednání mezi zástavním věřitelem a dlužníkem o tom, že se zástavní právo zřízené pro určitou pohledávku bude vztahovati i na pozdější pohledávku věřitelovu, stalo účinným proti třetím osobám, najmě proti knihovním věřitelům, jest třeba knihovního zápisu onoho ujednání.

Byla-li přes to v rozvrhovém řízení uspokojena jiná pohledávka zástavního věřitele, jest zadnější knihovní věřitel oprávněn domáhati se na něm vydání příslušné částky, třebas podal odporovou žalobu opožděně (vzal ji zpět bez vzdání se nároku) a třebas rozvrhové usnesení nabylo právní moci.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, Rv II 118/31.)

Žalobu záložny proti spořitelně o zaplacení 16.638 Kč procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně potud, že uznal podle žaloby až do výše 14.100 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované.

Důvody:

Je zjištěno, že na exekučně prodaných nemovitostech vázlo zástavní právo pro pohledávku žalované 30.000 Kč z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901. Zjištěno je, že na tuto pohledávku bylo před rozvrhovým rokem splaceno 14.100 Kč. Není sporu o tom, pokud se týče bylo zjištěno, že zástavní právo pro onu pohledávku (uvolněné) zaplacením částky 14.100 Kč nebylo ve veřejné knize na žádnou jinou pohledávku převedeno, zejména že nebylo přeneseno na pozdější pohledávku žalované z úvěru ve výši 55.000 Kč ani na její část (§ 469 obč. zák.). Jak případně dovodil odvolací soud z akcesorní povahy zástavního práva a z ustanovení §§ 447, 449, 469 a 470 obč. zák., příslušelo žalované v mezích zástavního práva zřízeného pro onu její pohledávku uspokojení z prodaných nemovitostí jen pro její pohledávku oním zástavním právem zajištěnou, tedy pro pohledávku z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901, pokud se týče pro nezapravený zbytek této pohledávky v částce 15.900 Kč s příslušenstvím, nikoli pro jinou její pohledávku, zejména pro pohledávku z později povoleného úvěru ve výši 55.000 Kč. Neměla tedy žalovaná nárok na to, by jí, jak se stalo, bylo z nejvyššího podání v mezích zástavního práva váznoucího pro její pohledávku z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901 přikázáno a vyplaceno kromě nezapravené pohledávky v částce 15.900 Kč s příslušenstvím také 14.100 Kč s úroky z důvodu zmíněné později vzniklé její pohledávky z úvěru. Na uspokojení této pohledávky v mezích zástavního práva pro pohledávku z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901 neměla žalovaná

nárok, ježto zástavní právo nebylo, jak řečeno, na onu pohledávku knihovně přeneseno (§§ 445, 469 obč. zák.). Podle veřejné knihy měla v mezích zástavního práva pro pohledávku z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901 nevyčerpaná částka 14.100 Kč s úroky připadnouti žalobkyni na její v zadnějším pořadí zajištěnou pohledávku, má tudíž žalobkyně nárok na uvedenou částku a žalovaná, dostavši částku tu vyplacenu, je povinna, ježto jí nepatří, žalobkyni tuto částku vydati, pokud se týče zaplatiti (§ 1435 obč. zák.). Uznav tak, odvolací soud nepochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Uvésti jest, že je nerozhodné, že žalovaná měla s dlužníkem a vlastníkem prodaných nemovitostí ujednáno, že se zástavní právo zřízené pro pohledávku z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901 bude vztahovati i na pozdější pohledávku z úvěru, neboť, aby se toto ujednání stalo proti třetím, najmě knihovním věřitelům účinným, bylo třeba knihovního zápisu onoho ujednání (§§ 445, 469 obč. zák.), což se však, jak řečeno, nestalo. Rovněž nelze přisvědčiti dovolatelce, když poukazuje na to, že žalobkyně svoji odporovou žalobu, týkající se oněch 14.000 Kč s příslušenstvím, vzala zpět a že rozvrhové usnesení, jímž jí bylo v mezích zástavního práva pro pohledávku z dluhopisu ze dne 5. prosince 1901 přikázáno 30.000 Kč s příslušenstvím, nabylo moci práva. Žaloba byla vzata zpět, aniž se bylo nároku vzdáno (§ 237 c. ř. s.), a, co se týče rozvrhového usnesení, nebrání, i když nabylo právní moci přisouzení částky 14.100 Kč s úroky žalobkyni, neboť podle § 231 poslední odstavec ex. ř. tím, že žalobkyně odporovou žalobu podala opožděně, pokud se týče žalobu tu vzala zpět, ani tím, že rozvrhové usnesení bylo vykonáno, tudíž (§ 236 ex. ř.) nabylo právní moci, oprávnění žalobkyně uplatňovati proti žalované lepší právo nezaniklo.

Čís. 11549.

Nebyly-li plnicí přístroje v dílně vyrabitele sodové vody opatřeny v době plnění láhve redukčními ventily, jak předpisuje min. nař. ze dne 29. listopadu 1910, čís. 212 ř. zák., porušil výrobce zákonný předpis, daný k tomu cíli, by bylo zabráněno nahodilým škodám a ručí za veškerou újmu, jež by se jinak nebyla stala, leč by prokázal, že by bylo došlo k úrazu přes to, že neměl plnicí přístroje zařízené podle řečeného min. nařízení.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1932, Rv II 188/31.)

Žalobkyně koupila láhev sodové vody. Když ji odnášela domů, láhev vybuchla a střepiny skla poranily žalobkyni na ruce. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném družstvu náhrady škody, tvrdíc, že družstvo má vinu na úrazu, ježto prý láhve sodové vody nebyly plněny s náležitou opatrností, po případě, že žalované družstvo nevyrábělo sodovou vodu s náležitou opatrností. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Výtce nesprávného právního posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze upříti oprávněnost. Odvolací soud, převzav skutkové zjištění prvního soudu, měl za zjištěno na základě posudku znalce inž. Vojtěcha L-a, že plnící stroje v dílně žalovaného družstva nebyly opatřeny v době plnění láhve, o niž jde, redukčními ventily, jak předpisuje ministerské nařízení ze dne 29. listopadu 1910 čís. 212 ř. zák., a že pojistné ventily odfukují teprve při tlaku 13 až 14 atmosfer, ačkoliv nejvyšší přípustný provozovací tlak je 12 atmosfer. Přes to však neshledal odvolací soud odůvodněným nárok žalobkyně na náhradu škody podle § 1293 a násl. obč. zák., dospěv na základě posudku znalců k závěru, že jest v souzeném případě nezjistitelna příčinná souvislost mezi plněním vybuchnuvší láhve v dílně žalovaného družstva a jejím výbuchem a že žalobkyně proto neprokázala ani zavinění žalovaného, ani příčinnou souvislost mezi činem a škodou. Leč nelze souhlasiti s tímto názorem. Je-li zjištěno, a to neodporovatelně, že plnící stroje v dílně žalovaného družstva nebyly opatřeny v době plnění láhve redukčními ventily, jak předpisuje ministerské nařízení ze dne 29. listopadu 1910 čís. 212 ř. zák., jde o porušení předpisu vydaného k zamezení následků výbuchů přeplněním lahví kysličníkem uhličitým, a to k ochraně nejen dělnictva zaměstnaného při výrobě sodové vody, nýbrž i prodavačů sodové vody a spotřebitelů. Žalované družstvo porušilo tím zákonný předpis, daný k tomu cíli, by bylo zabráněno nahodilým škodám (§ 1311 obč. zák.). V tomto porušení tkví také jeho zavinění a ručí žalované družstvo podle tohoto ustanovení zákona za veškerou újmu, která by se jinak nebyla stala. Při tomto stavu věci bylo na žalovaném družstvu, by dokázalo, že žalobkyně by byla přišla k úrazu i přes to, že žalované družstvo nemělo plnící stroje zařízené podle uvedeného ministerského nařízení, neboť jen tehdy mohlo se mluviti o jeho vyvinění. Takový důkaz se však žalovanému družstvu nezdařil, any nižší soudy měly na základě znaleckého posudku nejen za zjištěno, a to závazně pro dovolací soud, že jest neprokazatelnou příčina výbuchu, nýbrž i, že, odfukoval-li pojistný ventil teprve při čtrnácti atmosferách, vedlo by to sice ke zvýšení tlaku jen asi na 13 až 14 atmosfer, který mohla láhev snad vydržeti, že však se tím nebezpečí výbuchu láhve přece poněkud zvětšilo. Jest tudíž žalované družstvo podle § 1311 obč. zák. právo ze škody, o jejíž náhradu jest žalováno. Jelikož se nižší soudy při svém nesprávném právním stanovisku nezabývaly otázkou škody a neučinily potřebná zjištění o její výši, která jest sporná, bylo, ježto vada sahá až do řízení soudu prvé stolice, zrušiti podle § 510 c. ř. s. rozsudky obou nižších stolic a věc vrátiti soudu prvé stolice, by v tomto směru řízení doplnil a o výši škody rozhodl.

Čís. 11550.

Tím, že proti mimosoudní výpovědi, vykazující náležitosti § 565, odstavec prvý a druhý, c. ř. s., nebyly podány námitky, nabyla výpověď účinnosti a nájemní smlouva byla výpovědí právoplatně zrušena.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1932, Rv I 2239/30.)

Žalobce dal žalovanému v září 1929 mimosoudní výpověď k 31. prosinci 1929 ze šestého pokoje, najatého žalovaným. Žalovaný nepodal proti mimosoudní výpovědi námitky. Žalobu, jíž se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení nájemného z onoho pokoje za prvé pololetí roku 1930, procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby, maje za to, že výpověď byla nepřípustná, byvši dána jen z části nájemního předmětu, a že se nemohla státi právně účinnou tím, že žalovaný nepodal proti ní námitky.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Nenapadeno je zjištění nižších soudů, že mimosoudní výpověď žalovaného ze šestého pokoje pronajatého mu žalobcem smlouvou ze dne 29. března 1929 na veškeré náležitosti § 565 čís. 1 a 2 c. ř. s. (§ 562 čís. 1 a 2 c. ř. s.) a že žalobce proti výpovědi námitky u soudu podle § 566 c. ř. s. nepodal. Tím nabyla výpověď podle téhož ustanovení účinnosti, neboť proti výpovědi, ať soudní, nebo mimosoudní, lze se brániti jen námitkami podanými k soudu podle § 566 c. ř. s., byť i mimosoudní výpověď neměla náležitosti § 565 čís. 3 a 4 c. ř. s., jak vyloženo v rozhodnutích čís. 146, 1223, 2766 a 9202 sb. n. s., k nimž stačí odkázati. Mimosoudní výpověď mající jen náležitosti § 565 odstavec 1 a 2 c. ř. s. postrádá ovšem vykonatelnosti a má jen účinek zrušující nájemní poměr podle občanského práva (§ 1116 obč. zák.). To však neznamená, že lze řešiti otázku, zda mimosoudní výpověď je s hlediska hmotného práva přípustná, ano je zjištěno, že se stala nepodáním námitek účinná, neboť zjištěním účinnosti mimosoudní výpovědi podle § 566 odstavec prvý c. ř. s. jest zjištěno, že nájemní smlouva byla výpovědí právoplatně zrušena. Je-li tedy zjištěno, že mimosoudní výpověď k 31. prosinci 1929 je účinná, zanikl tím nájemní poměr vztahující se na onen šestý pokoj a nemá proto žalobce nárok na nájemné počínaje 1. lednem 1930, jehož se domáhá.

Čís. 11551.

Měl-li pekař podle smlouvy dodávati zákazníkovi chléb a vydati mu přiměřenou část otrub, zákazník pak měl dodávati pekaři žito předem a platiti mu mzdu za mletí žita a za pečení chleba, šlo o smlouvu o dílo. Přestal-li zákazník dodávati pekaři žito, nebyl pekař povinen, dodávati zákazníku chléb. Dodával-li chléb přes to, učinil zákazníkovi mlčky nabídku na pokračování v původní smlouvě za dosavadních podmínek, kteroužto nabídku přijal zákazník tím, že přijal chléb a dodal část příslušného množství žita. Zákazník byl pak povinen dodati zbývající část žita a zaplatiti mzdu za mletí a za pečení, kdežto pekař byl povinen vydati zákazníkovi příslušnou část otrub. Nedodal-li zákazník přes to, měl pekař jen možnost domáhati se dodání příslušné části žita a mzdy za mletí a za pečení.

Smluvník, jenž již smlouvu (o dílo) splnil, nemůže od ní odstoupiti.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1932, Rv I 2254/30.)

Podle smlouvy měla žalovaná dodávati žalobci, pekaři, žito, za což jí měl žalobce dodávati chléb a část otrub za ujednanou mzdu za mletí žita a za pečení chleba. Žalovaná nedodávala žalobci žito, ač byla žalobcem upomínána, žalobce jí však přes to dodával chléb. Žalobou, o niž jde, domáhal se žalobce na žalované úplaty za dodaný chléb. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Prvý soudce vzal za prokázáno, že mezi stranami bylo ujednáno, že žalovaná strana měla dodati žito, a to předem, a že žalobce měl jí za to dodávati chléb a že žalovaná byla častěji upomínána o dodání žita. Mezi stranami byla tudíž uzavřena smlouva, podle níž žalovaná měla dodati žito a žalobce za to jí chléb. Zjištěno jest dále, že žalobce dále chléb dodával, ač žalovaná byla s dodávkou obilí pozadu. Žalobce dal žalovanou upomínati jen o dodání obilí, nepohrozil jí však, že odstoupí od smlouvy a neprohlásil, že to učiní. Dodával-li dále chléb, stalo se to na základě uzavřené a neodvolané smlouvy a není žalobce oprávněn, tuto dodávku posuzovati tak, jako kdyby žalované chléb proti hotovému zaplacení prodával a tato by mu kupní cenu dluhovala. Není proto také oprávněn, obilí, ovšem dodatečně obdržené, zúčtovati za denní cenu, tudíž tak, jako kdyby byl obilí kupoval. Žalobce, čině to, odstupuje od smlouvy, což, ana smlouva nebyla uzavřena na určitou dobu, nemohl činiti bez výslovného prohlášení. Naopak musela žalovaná míti za to, že jí žalobce dodává chléb na základě smlouvy. Přijal-li žalobce obilí dodatečně dodané, dal tím na jevo, že je přijímá jako splnění povinnosti žalované ze smlouvy. Neboť žádná strana netvrdila, že obilí dodatečně žalovanou dodané bylo žalobcem koupeno. Na tomto právním posouzení nemůže nic měniti okolnost, že svědci udávají, že jest při mlynářském provozu zvykem, že se dává obilí před dodáním chleba, a že, kdyby dodávka obilí přestala, dodávání chleba se provádí ještě jen jeden nebo dva měsíce. Neboť skutečně dodával žalobce chléb ještě delší dobu a nemůže býti zrušena smlouva jednostranným zvykem, který žalované ani nebyl oznámen. Chtěl-li tudíž žalobce od smlouvy odstoupiti, měl to podle § 918 obč. zák. žalované prohlásiti, což se však nestalo. Z řečeného vyplývá, že žalobce není oprávněn dodané mu obilí zúčtovati za denní cenu a zbytek v penězích zažalovati. Žalobce jest ve smyslu smlouvy se žalovanou jen oprávněn, je-li žalovaná s dodávkou obilí pozadu, od ní požadovati dodané obilí, t. j. žalovati o splnění smlouvy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) věc správně. Zjištěno je, že dle smlouvy měla žalovaná dodávati žalobci žito předem, žalobce jí měl za to dodávati chléb a doznáno je, že žalobce měl žalované vydati přiměřenou část otrub a žalovaná mu měla platiti mzdu za mletí žita a za pečení chleba. Dodá-li látku objednatel, jest pokládati v pochybnostech podle § 1166 obč. zák. smlouvu za smlouvu o dílo. Jde proto v souzeném případě o smlouvu o dílo (§ 1151 odstavec první, druhá věta obč. zák.). Ze smlouvy však neplyne, že žalovaná byla povinna dodati žalobci v určité době určité množství žita, nýbrž ponecháno jí zásadně na vůli dodati kdykoliv libovolné množství žita, čímž vznikl závazek žalobcův vydati jí příslušné množství chleba a poměrnou část otrub proti zaplacení mzdy za mletí a za pečení. Přestala-li žalovaná dodávati žalobci žito, nebyl žalobce povinen dodávati jí chléb. Dodával-li ho přes to, učinil jí mlčky (§ 863 obč. zák.) nabídku (§§ 861, 862 obč. zák.) na pokračování v původní smlouvě za dosavadních podmínek. Přijala-li žalovaná chléb a dodala-li část příslušného množství žita, přijala jeho nabídku a je povinna plniti jen to, co původně bylo ujednáno, totiž dodati i zbývající část žita a zaplatiti mzdu za mletí a za pečení, kdežto žalobce je povinen vydati jí příslušnou část otrub. Že i žalobce svou nabídku tak pojímal, patrno z toho, že upomínal žalovanou o dodání zbývající části žita. Nedodala-li žalovaná přes to, měl žalobce jen možnost domáhati se dodání příslušné části žita a mzdy za mletí a za pečení. Odstoupiti od smlouvy podle §§ 918 a 920 obč. zák. vůbec nemohl, poněvadž smlouvu již splnil a zboží žalované odevzdal a ta ho jako plnění přijala (srov. rozh. čís. 8438 sb. n. s.). Občanský zákon výslovně ovšem nepraví, že odstoupiti od smlouvy pro otálení druhé strany je možné jen před splněním smlouvy. Ale plyne to z povahy věci a vyslovuje to čl. 354 obch. zák., ovšem jen pro obchodní kup. Nelze však míti za to, že pro obor všeobecného soukromého práva by mělo platiti přísnější pravidlo o možnosti odstupu od smlouvy i po jejím jednostranném splnění. Není důvodu, proč by tyto zásady nemohly býti použity i při jiných dvoustranných smlouvách. Nemůže proto žalobce svévolně změniti svůj nárok na dodání zbývající části žita v nárok na zaplacení dodaného chleba běžnými cenami. Že žalovaná na změnu tu přistoupila tím, že účet z 23. června 1928 přijal její syn, nelze uznati, poněvadž tím není vyloučena jakákoliv pochybnost, že tím projevila souhlas s navrženou změnou (§ 863 obč. zák.).

Čís. 11552.

To, že povoz jede po pravé straně silnice v Čechách, není o sobě »zvláštní okolností«, jež by podle § 2 vyhlášky místodržitelství ze dne 21. června 1886, čís. 49165, čís. 54 z. zák. pro Čechy, činila nutným předjížděti »vyjimečně« po straně levé. Nutnost ta by nastala teprve, až se řidič dáváním výstražných znamení přesvědčil, že povoz nemíní odbočiti do leva a že setrvá při dosavadní jízdě po pravé straně.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1932, Rv I 2268/30.)

Povoz žalobkyně jel levým kolem středem a pravým kolem v pravé polovici státní silnice v Čechách. Nákladní automobil prvžalovaného řízený spolužalovaným předjížděl povoz žalobkyně po jeho levé straně. Kočí, řídící povoz žalobkyně, strhl v poslední chvíli koně do leva, při

čemž byl kůň zasažen blatníkem automobilu a poraněn. Žalobu o náhradu škody procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal žalované povinnými nahraditi žalobkyni tři čtvrtiny způsobené škody.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaných.

Důvody:

Dovolatelé vytýkají pod dovolacím důvodem § 503 č. 4 c. ř. s. nesprávnost právního názoru odvolacího soudu, že podle § 2 vyhlášky místodržitelství ze dne 21. června 1886 čís. 49165 čís. 54 z. zák. českého jest předjížděti za všech okolností jen po pravé straně, ač skutečnosti, jež podle názoru prvého soudu odůvodňovaly předjetí po levé straně, ponechal odvolací soud netknuté. Než tyto výtky, i kdyby byly opodstatněny, nemohou přivoditi jinaké rozřešení sporu. Neboť, i kdyby byly zjištěny všechny okolnosti tak, jak se toho dovolatelé domáhají, a kdyby i jejich závěry byly správné, nemohly by vyvrátiti věcné rozhodnutí odvolacího soudu. Podle toho by tedy bylo zjištěno, že povoz žalobkyně jel levým kolem středem a pravým kolem v pravé polovici silnice a zbýval by po pravé straně při šířce silnice 9 m, při šířce auta 2.20 m, a při šířce povozu 1.46 m volný pruh silnice 84 cm, kdežto po levé straně by zbýval volný pruh silnice 2 m 30 cm a že řidič zmírnil rychlost při předjíždění na 10 km za hodinu. Přes to nebylo by lze uznati, že byl řidič oprávněn předjížděti po levé straně, poněvadž to, že jede povoz po pravé straně silnice, není o sobě již takovou »zvláštní okolností«, která by dle § 2 zmíněné vyhlášky čís. 54/1886 z. zák. činila nutným předjížděti »výjimečně« po straně levé. Nutnost by nastala teprve tenkráte, až se řidič dáváním výstražných znamení přesvědčí, že povoz neníní odbočiti do leva a že setrvá při dosavadní jízdě po pravé straně. Této odborné opatrnosti (§§ 1297, 1299 obč. zák.) řidič nedbal, neboť nebylo zjištěno, že vozka projevil znamením úmysl setrvati v dosavadním směru jízdy, a neměl proto řidič jistotu, že vozka neuhne do leva. Je-li tomu tak, měl řidič sečkati s předjížděním, až si zjedná jistotu, a zmírniti rychlost nejen na 10 km, nýbrž na takovou míru (§ 45 min. nař. ze dne 26. dubna 1910 čís. 8 ř. zák.), by jel za povozem tak dlouho, až bude nepochybné, že vozka o řidičově úmyslu předjeti po levé straně ví a s ním souhlasí. Nedbal-li řidič této opatrnosti a vozka uhnul do leva v době, kdy řidič již po levé straně předjížděl, a tím kůň žalobkyně byl zasažen, nemůže svalovati výlučně vinu na vozku a nevyvinil se úplně podle § 2 zák. o provozu silostroji.

Čís. 11553.

Výpis z policejního automobilového rejstříku není veřejnou listinou, dosvědčující vlastnictví k autu.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1932, Rv I 2274/30.)

Žalobce domáhal se na žalovaných náhrady škody, tvrdě, že žalovaní byli majiteli automobilu, jímž byl žalobci způsoben úraz. Žaloba byla

zamítnuta soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Dovolatel je na omylu, vytýkaje pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s., že odvolací soud dospěl k nesprávnému právnímu závěru, maje za to, že Josef N. spoluvlastníkem auta v době srážky nebyl, ač dle výpisu z policejního rejstříku, který prý tvoří plný důkaz o spoluvlastnických poměrech k autu, jako spoluvlastník zapsán byl. Neboť listina vydaná veřejným úřadem podává podle § 292 c. ř. s. plný důkaz o jejím obsahu, jen byla-li vydána v mezích úředního oprávnění. Zápisem do rejstříku se nenabývá vlastnictví k autu, nýbrž zápis slouží jen evidenčním účelům a nespadá proto do úředního oprávnění rejstříkového úřadu vydávati potvrzení o vlastnictví k autu, nýbrž jen potvrzení o tom, co v rejstříku je zapsáno, a přísluší proto soudu zkoumati (§ 272 c. ř. s.), zda obsah rejstříku odpovídá skutečnosti. Opřel-li tedy odvolací soud zjištění, že žalovaní nebyli v den nehody spoluvlastníky atua nejen o výpisy z rejstříku, nýbrž i o výpovědi svědků a stran, hodnotil tím provedené důkazy a nelze to napadati žádným z dovolacích důvodů výčetmo § 503 c. ř. s. uvedených.

Čís. 11554.

Splnila-li matka manželského dítěte svůj smluvní závazek vyživovati dítě, nemůže se otec domáhati na ní odškodnění (§ 1042 obč. zák.) za to, že byl na návrh opatrovníka dítěte donucen, by i on přispíval na dítě.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1932, Rv I 442/31.)

Žaloba, jíž se domáhal žalobce na své rozvedené manželce zaplacení 4.600 Kč, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce opřel žalobní nárok o to, že podle dohody, uzavřené dne 12. srpna 1924 mezi oběma stranami po dobrovolném rozvodu jejich manželství, mělo jejich nezletilé dítě Milada K-ová zůstati ve výchově a výživě matky, žalované Filomeny K-ové, která se zároveň proti žalobci vzdala nároku na alimentační příspěvky pro dítě, že však na návrh opatrovníka dítěte bylo později žalobci pravoplatným usnesením opatrovnického soudu uloženo, by přispíval na výživu a výchovu dítěte 200 Kč měsíčně počínajíc 1. únorem 1928, a že z tohoto důvodu byl nucen zaplatiti na místě žalované na výživném za dobu od 1. února 1928 do 31. prosince 1929 4.600 Kč. Domáhá se nyní na žalované, by mu nahradila tuto částku, kterou prý za ni zaplatil na výživu dítěte.

Je samozřejmé, že řečenou dohodou byl upraven jen právní poměr mezi žalobcem a žalovanou, nikoliv i poměr mezi žalobcem a jeho dítětem, jehož zákonnému nároku, požadovati na žalobci podle § 141 obč. zák. výživu, nemůže býti dohoda rodičů na újmu. S tohoto stanoviska vychází i žalobce v dovolání, uznávaje, že je i přes onu dohodu povinen starati se jako otec o výživu dítěte a platiti alimentační příspěvky stanovené opatrovnickým soudem. Brojí však proti názoru odvolacího soudu, že si nedostatečnou ochranou proti nároku dítěte na určení výživného sám zavinil, že byl odsouzen k placení alimentů, a tvrdí, že jeho obrana v nesporném řízení o určení výživného nemá se žalobním nárokem nic společného. Leč, i kdyby bylo lze přisvědčiti tomuto názoru dovolatelovu, neposoudil odvolací soud věc nesprávně po stránce právní, potvrdiv rozsudek prvního soudu, jímž byla žaloba zamítnuta. Dohodou, o niž opírá žalobce svůj nárok, zavázala se žalovaná, že se bude starati o výchovu a výživu nezl. Milady K-ové a že nebude proti žalobci činiti nárok na alimentační příspěvek. Obojímu tomuto smluvnímu závazku žalovaná dostála, neboť je zjištěno, že sama obstarávala výživu a výchovu dítěte i v době, za kterou žalobce zaplatil vyživovací příspěvky, jichž náhrady se nyní domáhá. Žalovaná učinila sice v lednu roku 1927 u opatrovnického soudu návrh, aby bylo žalobci uloženo přispívati jí na výživu dítěte měsíčně 300 Kč, vzala však tento návrh zpět, takže o něm vůbec nebylo jednáno. Předmětem jednání a rozhodování v nesporném řízení byl návrh na určení výživného, který učinil za dítě jeho opatrovník. Žalobcovo tvrzení, že opatrovník učinil tento návrh proto, že žalovaná odpírala starati se o výživu dítěte, nebylo prokázáno. Splnila-li však žalovaná svůj smluvní závazek, nemůže se žalobce na ní domáhati odškodnění za to, že byl na návrh opatrovníka dítěte opatrovnickým soudem donucen, by jako otec podle § 141 obč. zák. přispíval na dítě, neboť neplatil tyto příspěvky na místě žalované ani za ni, jak tvrdí v žalobě, a neučinil tedy za ni náklad, který by byla musila učiniti na základě oné dohody (§ 1042 obč. zák.), nýbrž plnil tím prostě svou zákonnou otcovskou povinnost k dítěti, jež — jak sám uznává — nebyla onou dohodou dotčena. Za to však, co takto plnil, přispívaje na výživu a výchovu dítěte vedle žalované, jež se starala o dítě, plníc svůj smluvní závazek, nemůže se žalobce domáhati na žalované náhrady. Ostatně jest i zjištěno, že vyživovacími příspěvky, jichž náhradu žalobce požaduje, nebyla smluvní vyživovací povinnost žalované nijak ulehčena, ježto ze 4.600 Kč složených žalobcem pro dítě do sirotčí pokladny, bylo opatrovníku dítěte teprve dne 3. července 1930 — tedy po podání žaloby a po vynesení rozsudku prvého soudu — vydáno 1.500 Kč k zaplacení mimořádných nákladů na léčení dítěte.

Čís. 11555.

Dohoda účastníků před odevzdáním pozůstalosti o rozdělení pozůstalostního jmění nebo některé jeho části není neplatná s hlediska § 797 obč. zák.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1932, Rv II 5/31.)

Žalobkyně, zůstavitelova sestra, byla v závěti ustanovena universální dědičkou, žalovaní, zůstavitelovi bratří, byli obmyšleni odkazy. V závěti bylo dále ustanoveno, by se o ostatní jmění rozdělili bratří a sestra zůstavitelovi. Tito sourozenci zůstavitele se dohodli před odevzdáním pozůstalosti, že se rozdělí o vklad zůstavitelův u banky rovným dílem, žalobkyně obdržela čtvrtinu vkladu, žalovaní tři bratři zůstavitelovi pak celkem tři čtvrtiny. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných vyplacení tří čtvrtin vkladu. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud, který převzal zjištění prvního soudu, přijal za zjištěno, že se sourozenci (žalobkyně a žalovaní) dohodli po pohřbu zůstavitele v ložnici prvního žalovaného před projednáním pozůstalosti na tom, že si vklad 21.370 Kč rozdělí mezi sebou rovným dílem. Jest otázkou, zda byla tato dohoda neplatná s hlediska § 797 obč. zák., jak namítala žalobkyně již v první stolici. Souhlasiti jest s názorem nižších soudů, že tomu tak není. Z nesporného obsahu poslední vůle, jejíž pravost a platnost nebyla popřena, vyplývá, že žalobkyně byla ustanovena zůstavitelem za universální dědičku, žalovaným že se dostalo odkazů a že bylo v ní také ustanoveno, »aby se o ostatní jmění rozdělili bratří a sestra zůstavitelovi«. Dohodli-li se ještě před projednáním pozůstalosti tito sourozenci zůstavitele o tom, že mezi věci, o které se podle onoho ustanovení poslední vůle měli mezi sebou rozděliti, patří i sporný vklad a že se i o tento vklad rozdělí stejným dílem, nelze ze zákona, zejména pak z ustanovení § 797 obč. zák. nijak dovoditi, že jest tato dohoda neplatná. V § 797 obč. zák. se jen stanoví, že se nikdo nesmí svémocně ujmouti držby pozůstalosti a že dědické právo musí býti projednáno před soudem, který provede odevzdání pozůstalosti, avšak z tohoto ustanovení neplyne, že se zúčastněné strany nesmí již před odevzdáním pozůstalosti dohodnouti o rozdělení pozůstalostního jmění nebo některé jeho části a že takováto dohoda jest neplatná. Pokud strany dohodou zamýšlely snad zkrátiti stát na poplatcích, nedotýká se to platnosti dohody. Byla-li však dohoda platná s hlediska § 797 obč. zák., nemůže se žalobkyně dovolávati její neplatnosti ani s hlediska § 879 odst. 1 obč. zák.

Čís. 11556.

Při vodní koncesi (při koncesi vodního díla) nejde ani o živnostenskou koncesi, ani o schválení živnostenské provozovny.

Vodní právo jest příslušenstvím nemovitosti, pro kterou bylo uděleno a nelze na ně vésti oddělenou exekuci (§ 252 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, R I 63/32.)

Vymáhající věřitelka navrhla k vydobytí peněžité pohledávky exekuci zabavením vodního práva při mlýnu, tvrdíc, že toto vodní právo, příslušející dlužníku jako majiteli mlýna, záleží podle zápisu ve vodní knize v užívání vody a zařízení k tomu čelících. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Není správné, že rekursní soud nerozeznává technické zařízení pro zužitkování vodního práva a vodní právo samo. Rekursní soud usuzuje jen, že vodní právo je příslušenstvím mlýna, z toho, že je vodní dílo a vodní právo, nabyté k němu koncesí, určeno k tomu, by sloužilo k užívání mlýna. U vodního díla podle vodního zákona, které je předmětem vodní koncese, nejde o provozovnu podle živnostenského řádu. Proto se stěžovatel mylně dovolává toho, že se koncese hostinská, kterou patrně míní schválení provozovny hostinské živnosti, nedá sice přenésti na jiný dům, ale že přes to není příslušenstvím domu, v němž se provozuje, aby odůvodnil, že vodní právo není příslušenstvím mlýna. Při vodní koncesi (při koncesi vodního díla) nejde ani o živnostenskou koncesi ani o schválení živnostenské provozovny a proto jsou vývody stěžovatelčiny v tom směru bezvýznamné. Zákon (§ 294 obč. zák.) prohlašuje za příslušenství to, co s věcí bylo uvedeno v trvalé spojení, a pokládá za příslušenství věci, bez nichž hlavní věci nelze používati, nebo věci, které zákon nebo vlastník určil k trvalému užívání věci hlavní. Věcmi rozumí zákon nejen věci hmotné, nýbrž i práva (§§ 285, 287 a 292 obč. zák.). Je nabíledni, že vodního práva bez vodního oprávnění nelze užívati. Ostatně zákon sám v § 26 vodního zákona ustanovil, že vodní právo přechází na dočasného držitele zařízení nebo nemovitosti, pro kterou bylo uděleno, a že se oddělení nebo přenesení na jinou nemovitost může státi jen se svolením vodního úřadu. Tím zákon sám určil vodní právo za příslušenství nemovitosti (mlýna), pro kterou bylo uděleno. Jak patrno z popisu v exekučním návrhu, je uděleno vodní právo pro mlýn podle obsahu vodní knihy a jest je proto i podle vodního zákona považovati za příslušenství mlýna. Právem tedy rekursní soud nepovolil na toto právo jako příslušenství věci nemovité oddělenou exekuci podle zásady § 252 ex. ř.

Čís. 11557.

Obecní zaměstnanci.

Obec byla oprávněna provésti přeřadění obecního zřízence nikoliv použitím veškerých zásad platového zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n., nýbrž jen zvýšením jeho služného podle prvého stupně zřízenecké stupnice III. platového zákona, a byla i oprávněna později změniti tuto úpravu služného a přiznati tomuto zřízenci právo na zařadění podle služebních let použitím platového zákona, avšak s časovým omezením (s platností teprve od 1. ledna 1929).

Předpis § 212 plat. zák. stanoví jen zásadu, že služební požitky zaměstnanců veřejnoprávních korporací nesmějí přesahovati míru jednotlivých platových druhů, služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních jakož i rodinných poměrů, neukládá však veřejným korporacím, by při platové úpravě zachovaly naprostou rovnost (paritu) svých zaměstnanců se zaměstnanci státními.

Započítala-li obec svému zřízenci při propočítání služební doby podle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 provisorní rok (§ 25 odst. 3 zák. čís. 16/1920 sb. z. a n.), jde o nabyté právo tohoto zřízence, jehož jest dbáti při jeho zařazení podle platového zákona i při dalším jeho postupu.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 1556/30.)

Žalobce, městský ponocný, domáhal se na žalované obci doplacení služného 5.689 Kč a uváděl na odůvodnění žalobního nároku, že v dekretu ze dne 12. července 1929 byly jeho služební požitky s platností od 1. ledna 1926 převedeny na nový platový systém státních zřízenců podle zákona ze dne 24. června 1926 čís. 103 sb. z. a n., a že mu byly podle řečeného dekretu požitky z tohoto přeřazení vypláceny teprve od 1. ledna 1929, ač mu měly býti vypláceny již od 1. ledna 1926, a že neměl býti žalobci odpočten provisorní rok od celkové služební doby. Procesní soud prvé stolice přisoudil žalobci 3.867 Kč, maje za to, že žalobci patří požitky plynoucí z přeřazení již od 1. ledna 1927 a že mu bylo započísti do celkové služební doby provisorní rok; co do požitků z přeřazení za dobu od 1. ledna 1926 do 1. ledna 1927 žalobu zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované obce a uznal ji povinnou zaplatiti jen 143 Kč 28 h, jinak žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody čís. 3 a 4 § 503 c. ř. s., jest opodstatněno. Oba nižší soudy založily svá rozhodnutí na skutkovém předpokladu, že se obecní zastupitelstvo žalované městské obce ve schůzi dne 22. března 1927 pravoplatně usneslo, že pro úpravu platů všech obecních zaměstnanců bude použito platového zákona ze dne 24. června 1926 čís. 103 sb. z. a n., že přeřadění všech zaměstnanců do nového platového systému bude provedeno ke dni 1. ledna 1926, ale že požitky z přeřadění budou vypláceny až ode dne 1. ledna 1927. Než nižší soudy přehlédly, že podle řečeného usnesení měli obecní zřízenci, jichž požitky nebyly dosud upraveny podle schematu státních zaměstnanců, býti jen převedeni na systém státních zřízenců III. platové stupnice a že si tedy u těchto zřízenců vyhradilo obecní zastupitelstvo určité omezení, totiž, že jejich platový stupeň ve III. platové zřízenecké stupnici bude ustanoven se zřetelem na dosavadní jejich služební požitky,

na rodinné poměry a na výkon služby a že s tohoto hlediska byla usnesením provedena přesně nová platová úprava žalobci podle prvého stupně III. platové stupnice k 1. lednu 1927 takto: služné Kč 6.300, činovné Kč 2.100, dopl. příd. ženat. Kč 1.200, výchovné Kč 1.200, celkem Kč 10.800.—. Nestalo se tedy přeřadění žalobce podle veškerých zásad platového zákona, nýbrž přiznáno mu ve skutečnosti jen zvýšení služného podle prvého stupně zřízenecké stupnice III. plat. zákona. (§ 27 plat. zák.). Ježto platová úprava obecních zaměstnanců patří do samosprávné působnosti obcí, přiznané jim obecním zřízením, byla pro žalobcovy nároky na služební požitky rozhodnou jen vůle obecního zastupitelstva, projevená jeho usnesením ze dne 22. března 1927. Žalovaná městská obec byla též oprávněna později změniti tuto úpravu žalobcova služného, což se stalo usnesením obecního zastupitelstva ze dne 13. listopadu 1928, jímž teprve bylo žalobci přiznáno právo na zařazení podle služebních let použitím platového zákona čís. 103/1926 sb. z. a n., avšak zase s výslovným časovým omezením, t. j. s platností teprve od 1. ledna 1929. I k tomuto časovému omezení byla žalovaná městská obec oprávněna a nebyl tomu na závadu ani předpis § 212 plat. zák., který stanoví jen zásadu, že služební požitky zaměstnanců veřejnoprávních korporací nesmějí přesahovati míru jednotlivých platových druhů, služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních jakož i rodinných poměrů; avšak neukládá veřejným korporacím, by při platové úpravě zachovaly naprostou rovnost (paritu) svých zaměstnanců se zaměstnanci státními, a zákon neposkytuje ani takových právních nároků obecním zaměstnancům. Ve skutečnosti nebyl žalobce novou úpravou platovou ze dne 13. listopadu 1926 ve svých nabytých právech zkrácen, nýbrž jen získal propočítáním služebních let a novým zařazením podle tohoto propočtu, postoupiv platově o pět stupňů v III. platové stupnici. Nemá proto právní nárok proti žalované obci na doplacení služebních požitků podle usnesení obecního zastupitelstva ze dne 13. listopadu 1928, za dobu 1. lednu předcházející, ježto mu byly přiznány teprve s platností od 1. ledna 1929. Neprávem však žalovaná obec žalobci při zařazení odpočítává provisorní rok, poněvadž mu byla již dekretem ze dne 21. března 1922 čís. 1003 započítána podle zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 16 sb. z. a n. z roku 1920 celková služební doba ode dne 13. ledna 1914 bez odpočtu provisorního roku, s dvojnásobným připočtením $2^1/_2$ válečných let do služby i do pense. K tomuto propočítání služební doby byla žalovaná městská obec v té době oprávněna podle § 25 odst. (3) zákona čís. 16/1920 sb. z. a n. a dovolání mylně odkazuje ku předpisu § 12 tohoto zákona. V tomto směru jde u žalobce o nabyté právo podle zákonných předpisů a právem nižší soudy mu t. zv. provisorní rok započítaly k dobru pro jeho zařazení i pro další jeho postup. Podle nenapadeného výpočtu prvého soudu činí doplatek služného žalobcova 1. za I. pololetí roku 1929 s připočtením provisorního roku do služební doby Kč 4 h 60 s 5% úroky od 1. července 1929, 2. za měsíce červenec až říjen 1929 Kč 138 h 68 s 5% úroky od 1. října 1929, úhrnem Kč 143 h 28. Podle toho bylo dovolání vyhověti a napadený rozsudek změniti, jak ve výroku bylo vysloveno.

Čís. 11558.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Převzetím Ústecko-Teplické dráhy československým státem (zákon ze dne 30. června 1922, čís. 234 sb. z. a n.) byl založen nový služební poměr mezi státem a zaměstnanci převzaté dráhy. Okolnost, že zaměstnanec nebyl »unifikovaným« zaměstnancem, má ten význam, že jeho zaměstnanecký poměr bylo i po jeho převzetí do služeb československých státních drah posuzovati podle služebních předpisů a stanov bývalé Ústecko-Teplické dráhy.

Předpisy restrikčního zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n., o snížení počtu zaměstnanců (§§ 9—16 zák.) neplatí jen pro zaměstnance vyjmenované v § 1 zákona ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n., nýbrž se vztahují i na všechny ostatní nevypověditelné i vypověditelné zaměstnance bez rozdílu jejich služebního postavení, jakož i na dělníky.

Po dobu účinnosti restrikčního zákona nemůže se zaměstnanec najmě dovolávati předpisů služebního řádu a pensijních stanov dráhy Ústecko-Teplické, pokud jsou v rozporu s ustanovením restrikčního zákona upravujícími týž předmět, zejména co do tříměsíční výpovědní lhůty stanovené v § 6 služ. řádu Ústecko-Teplické dráhy pro zrušení služebního poměru, a nemůže nic vytěžiti ani z toho, že byl ve služebním poměru oboustranně vypověditelném, nebyl-li úplně propuštěn bez nároku na výslužné, nýbrž dán do výslužby s nárokem na trvalé výslužné.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 1564/30.)

Žalobce byl definitivním zaměstnancem Ústecko-Teplické dráhy. Po sestátnění této dráhy nebyl žalobce unifikován. Podle služebního řádu zaměstnanců bývalé Ústecko-Teplické dráhy byl služební poměr vypověditelný, výpovědní lhůta byla tříměsíční. Žalobce však byl dán do výslužby bez výpovědní lhůty na základě ustanovení zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n. Žalobce domáhal se na československém státu náhrady škody, již spatřoval v rozdílu mezi aktivními požitky a mezi požitky skutečně obdrženými v době výpovědní lhůty, tvrdě, že tím, že byl dán do výslužby bez smluvní tříměsíční lhůty, byla služební smlouva porušena. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Soud má za prokázáno, že žalobcův služební poměr byl upraven služebním řádem pro úředníky a sluhy, jakož i statutem B. pens. institutu býv. společnosti Ú. T. d. Osobním výkazem má soud za prokázáno, že žalobce jest od 1. května 1902 členem pensijního fondu odd. B., vykazuje tudíž členství delší desíti let, a výnosem ředitelství stát. drah Praha-sever ze dne 18. prosince 1925 má soud za prokázáno, že žalobce byl dán dnem 31. prosince 1925 do trvalé výslužby, a že důvodem pensionování nebyla ani neschopnost ke službě ani trest. Strana žalovaná tvrdí, že dání do výslužby jest podle § 33 služ. řádu samostatným způsobem ukončení aktiv-

ního služebního poměru, jemuž tříměsíční výpověď nemusí předcházeti, a že tudíž dáním do výslužby bez výpovědní lhůty služební smlouva nebyla porušena. Poukazuje-li žalovaná strana v tomto směru na způsoby zrušení smlouvy vypočtené v § 33 sl. ř., jest věcí soudu, by přezkoumal význam těchto smluvních ustanovení. Paragraf 6 sl. ř. stanoví, že stabilní zaměstnanci jsou přijati na obapolnou tříměsíční výpověď. Podle § 2. pens. institutu (statutu pro odd. B.) zaměstnanec, jenž použije svého práva k výpovědi, pozbude členství u pensijního fondu a ztrácí veškeré nároky na pensi, a, byla-li výpověď dána zaměstnavatelem v době před uplynutím deseti započítatelných služebních let, nemá zaměstnanec nárok na pensi, stalo-li se tak po uplynutí deseti let, nabývá zaměstnanec podle § 4 pens. statutu odd. B. nároku na pensi. Důvody zrušení služebního poměru v § 33 sl. ř. uvedené jest vyložiti takto: odstavec 1. (výpověď) má na mysli zrušení služebního poměru bez vzniku nároku na pensi, totiž výpovědí danou zaměstnancem nebo výpovědí danou zaměstnavatelkou před uplynutím desetiletého členství v pensijním ústavu, kdežto odstavec 2. má na mysli zrušení služebního poměru dáním do výslužby za současného nabytí nároku na pensi, t. j. po uplynutí desetiletého členství v pensijním ústavu. Podle § 4 pensijního statutu může zaměstnanec, nehledíc k případu neschopnosti k službě, nabýti nároku na pensi jen, byl-li nejméně deset let členem pensijního institutu a byl-li sproštěn služby předcházející tříměsíční výpovědí odst. b) § 4 pens. statutu. Paragraf 36 služ. řádu všeobecně stanoví, že dání do výslužby upraveno jest v pensijních statutech. Výpovědí svědků má soud za prokázáno, že býv. Ústecko-teplická dráha zachovávala bezvýjimečně při pensionování smluvní ustanovení tříměsíční výpovědi a že při nové redakci pens. statutu znění § 4 bylo tak upraveno, by vylučovalo veškerou pochybnost o právu na tříměsíční výpověď, a svědky a dekretem příl. J. má soud za prokázáno, že i žalovaná strana po převzetí Ú. T. d. zachovávala předpisy o tříměsíční výpovědi. V úvaze shora uvedených skutečností dospěl soud k přesvědčení, že zrušení aktivního služebního poměru zaměstnance býv. Ú. T. d. dáním do výslužby po uplynutí desetiletého členství u pensijního ústavu, tudíž i v žalovaném případě, může nastati jen po tříměsíční výpovědi. Bod 3. § 33 sl. ř. nepřichází v úvahu. Podle souhlasného přednesu stran vstoupil československý stát převzetím bývalé Ú. T. d. ve všechny smlouvy na místo bývalé zaměstnavatelky Ústecko-Teplické dráhy, a bylo § 5 výkup. zák. ze dne 30. června 1922 čís. 234 sb. z. a n. v tomto směru ještě zvlášť stanoveno, že nabyté nároky se neruší. Žalovaná strana proti tomu tvrdí, že pozdějším zákonem ze dne 22. prosince 1924 čís. 286 sb. z. a n. dotyčná ustanovení výkupního zákona pozbyla platnosti a že i zaměstnanci bývalé Ú. T. d. spadají do účinnosti t. zv. restrikčního zákona čís. 286/24. K tomu však jest uvésti, že v zák. čís. 286/24 zaměstnanci býv. Ú. T. d. státem převzatí nejsou uvedeni ani jmenovitě ani jasným poukazem, a že dosavadní vypověditelnost služební smlouvy těchto zaměstnanců není v rozporu s restrikčním zákonem a z tohoto důvodu nemohla jim býti změněna nebo zrušena. I kdyby se připustilo, že se restrikční zákon čís. 286/24 sb. z. a n. má vztahovati i na zaměstnance býv. Ú. T. d., mohli by tito zaměstnanci — jelikož se bod A před § 9 cit. zák. výslovně vztahuje jen na zaměstnance, uvedené v § 1 cit. zák., býti zařaděni jen do bodu B v § 16 a spadali by jako zaměstnanci vypověditelní pod odst. 2 § 16 cit. zák., který stanoví: »budiž podle dosavadního znění zákona postupováno podle zákonných anebo smluvních ustanovení platných pro zrušení jejich služebního poměru«. Podle tohoto zákonného ustanovení zrušení služebního poměru zaměstnanců bývalé Ú. T. d. může i za použití zákona čís. 286/24 nastati jen tříměsíční výpovědí. Zákon čís. 286/24 nepřipouští jiný odborný výklad, jelikož zákon rozlišuje právě jen mezi zaměstnanci uvedenými v § 1 zákona ze dne 20. prosince 1922 čís. 394 sb. z. a n. (A) a ostatními zaměstnanci včetně dělníků (B), u nichž dále rozlišuje mezi nevypověditelnými a vypověditelnými. Posléze jest uvážiti, že nelze restrikční zákon čís. 286/24, jako zákon výjimečný vykládati extensivně a že tento zákon jest proti zákonu výkupnímu čís. 234/22, který jest lex specialis, zákonem širším a všeobecnějším a že tudíž o něm platí »lex posterior generalis non derogat legi priori speciali«. Odvolací soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Jádrem sporu je, zde státní železniční správa provádějíc restrikční zákon ze dne 22. prosince 1924 čís. 286 sb. z. a n. porušila služební smlouvu, sjednanou svého času mezi stranou žalující a správou Ústecko-teplické dráhy, jejíž singulárním nástupcem na základě výkupu (zákon ze dne 30. června 1922 čís. 234 sb. z. a n. a nařízení vlády republiky Československé ze dne 7. prosince 1922 čís. 354 sb. z. a n.) stala se správa československých státních drah od 1. ledna 1923 čili nic. Prvý soud, omeziv jednání na právní důvod žaloby, došel k závěru, že ano. Prvý soud zcela správně dospěl ku přesvědčení, které i soud odvolací sdílí, že žalobce byl v době převzetí dráhy do vlastnictví žalované strany úředníkem Ú. T. d. zařazeným do příslušného statutu a že podle § 5 cit. zák. čís. 234/22 na správu železniční přešly dnem převzetí podniku veškerá práva a povinnosti společnosti, založené služebními smlouvami, které byly s jejími zaměstnanci v železničním podniku sjednány. Soud odvolací sdílí i právní stanovisko soudu procesního v tom směru, že v této době služební poměr žalobcův založen byl na služebním řádu Ú. T. d. lit. D. ve spojitosti se statutem pensijním lit. E a že oba tyto předpisy se navzájem doplňují, že podle § 6 služebního řádu lit. D pro trvalé zaměstnance platila vzájemná výpověď, pokud není jiného stanoveno, tříměsíční, že podle § 33 služ. ř. D služební poměr končí mezi jiným i pensionováním. Podle § 36 téhož služ. ř. při pensionování obsažena jsou příslušná ustanovení ve stanovách pensijních, tedy dle listiny lit. E. Podle jich § 4 má nárok na pensi každý člen pensijního institutu, když a) byl nejméně deset let jeho členem, a b) po této době se stal k službě neschopným, nebo když společnost po předchozí tříměsíční výpovědi se usnesla na tom, by byl služby sproštěn. Z toho vyplývá, že za normálních poměrů dráha Ú. T. mohla svého stabilního úředníka po době deseti let, co byl členem jejího pensijního ústavu, kdykoliv dáti do pense s předchozí tříměsíční výpovědí. Státní dráhy převzaly podle shora cit. § 5 zák. a nař. čís. 234/22 i tato ustanovení. Podle cit. § odst.

(2) přešly na pensijní fond státních drah, pokud se týče na státní správu železniční závazky k výplatě odpočivných a zaopatřovacích požitků všeho druhu, vyměřené podle normativních předpisů Ú. T. dráhy, při čemž nabytá práva zůstala zachována. Naproti tomu dle § 6 cit. zákona přešly na státní správu železniční, resp. na fond pensijní státních drah, fondy pensijní Ú. T. dráhy. Po výkupu a po převzetí dráhy a jejího provozu do rukou správy státních drah převzala správa úředníky a zaměstnance bývalé společnosti Ú. T. dráhy a tu, jak nesporno, rozeznávala mezi zřízenci unifikovanými, t. j. těmi, kteří prohlásili, že pro ně neplatí na dále normativní předpisy bývalé T. Ú. dráhy, nýbrž všeobecná ustanovení smlouvy zaměstnanců státních drah a mezi zřízenci t. zv. neunifikovanými, pro něž na dále zůstaly v platnosti normativní předpisy dřívější. Nesporno jest dále, že takovým neunifikovaným zaměstnancem byl žalobce. Žalobce od 1. ledna 1923 byl tedy ve službách žalované strany, podléhal jako takový všem služebním předpisům vydaným správou státních drah s výjimkou stanovenou v §§ 6, 23, 36 služ. ř. bývalé T. Ú. dráhy ve spojitosti s ustanovením § 4 pensijního statutu jejího. Byla tedy správa státních drah po rozumu zákona ze dne 22. prosince 1924 čís. 286 sb. z. a n., t. zv. restrikčního, oprávněna zaříditi nucený odchod žalobce z jejích služeb (§ 13 a § 22). Podle § 30 cit. zák. pozbyly po dobu účinnosti tohoto zákona platnosti veškeré služební a pensijní předpisy i smlouvy tomuto zákonu odporující. Z toho však jde, že tímto zákonem pozbyly platnosti i smlouvy t. zv. neunifikovaných zaměstnanců státních drah bývalé T. Ú. dráhy, a její normativní předpisy shora uvedené a že ode dne platnosti restrikčního zákona nebyla správa státních drah povinna říditi se při úředníku restringovaném ustanovením § 4 pensijních stanov bývalé Ú. T. dráhy a že platnost měl jen předpis uvedeného zákona, zejména § 13 a násl. Odvolává-li se žalobce v odvolacím sdělení na ustanovení § 16 (2) restrikčního zákona, přehlíží, že tento podle jeho nadpisu »B. Ostatní zaměstnanci včetně dělníků« netýká se úředníků, tedy osob nejsoucích v žádném personálním statutu železničních zaměstnanců, a odst. (2) pojednává o zaměstnancích vypověditelných a praví: přebyteční vypověditelní zaměstnanci buďte propuštěni. Stanoví pro ně lhůtu tříměsíční, neplatí-li lhůta kratší. Tohoto zákonného ustanovení se dovolává žalobce neprávem, poněvadž se na něho nevztahuje. Na žalobce vztahuje se ustanovení § 13 a násl., který nemá ustanovení o výpovědní lhůtě, podle § 30 pak dřívější ujednání pozbyla platnosti, jelikož odporují restrikčnímu zákonu. Za tohoto stavu věci, došel-li prvý soud k právnímu názoru, že strana žalovaná, davši žalobce bez výpovědi do pense na základě restrikčního zákona, porušila smlouvu služební ujednanou mezi stranou žalující a správou Ú. T. dráhy a kterou sama žalovaná následkem převzetí této dráhy a té okolnosti, že žalobce byl její zřízencem neunifikovaným, byla povinna dodržovati, neposoudil věc po stránce právní správně, uznav žalobní nárok právním důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu jen dovolacím důvodem podle čís. 4 § 503 c. ř. s., avšak neprávem. Ustanovením § 5 zákona ze dne 30. června 1922 čís. 234 sb. z. a n. o výkupu Ústecko-Teplické dráhy státem přešlo na státní správu železniční ode dne převzetí, t. j. dnem 1. ledna 1923 (§ 1 vl. nař. čís. 354/1922 sb. z. a n.) veškerá práva a povinnosti, jak byly sjednány mezi společností Ústecko-Teplické dráhy a jejími zaměstnanci. Převzetím dráhy československým státem byl založen nový služební poměr mezi ním a zaměstnanci převzaté dráhy a okolnost, že žalobce nebyl unifikovaným zaměstnancem, má ten význam, že jeho zaměstnanecký poměr bylo i po jeho převzetí do služeb čsl. státních drah posuzovati podle služebních předpisů a stanov bývalé Ústecko-Teplické dráhy. Účelem restrikčního zákona ze dne 22. prosince 1924 čís. 286 sb. z. a n. bylo, by byla zavedena úsporná opatření ve veškeré veřejné správě (srov. jeho nadpis) a předpisy jeho o snížení počtu zaměstnanců (§§ 9—16 zák.) neplatí jen pro zaměstnance v § 1 zákona čís. 394/1922 sb. z. a n. vyjmenované, nýbrž se vztahují i na všechny ostatní nevypověditelné i vypověditelné zaměstnance bez rozdílu jejich služebního postavení i na dělníky (§ 16 zák. čís. 286/1924 sb. z. a n.), neboť podle výslovného předpisu § 22 tohoto zákona vztahuje se ustanovení jeho I. dílu na všechny zaměstnance státu, jeho ústavů a podniků — a takovým podnikem jsou nepochybně i železnice státem provozované. Státní správa železniční použila proto právem na žalobce ustanovení § 16 restrikčního zákona. Dovolání mylně usuzuje, že prý ke změně práv, žalobci zákonem čís. 234/1922 zaručených, bylo třeba buď zvláštního zákona o úsporných opatřeních, týkajícího se výlučně bývalých železničních zaměstnanců Ústecko-Teplické dráhy (lex specialis), neb, aby tito byli v restrikčním zákoně zvláště pojmenováni. Vyslovil-li však zákon v § 22 jasně, že jeho předpisy platí pro všechny zaměstnance státu i státních podniků, pokud zákon jinak nestanoví a nevyjmul-li ze své působnosti zaměstnance dráhy Ústecko-Teplické, státem vykoupené a převzaté, podrobil je i předpisům dílu I., tedy i ustanovením §§ 9—16 zákona. Po dobu účinnosti restrikčního zákona pozbyly však platnosti veškeré služební i pensijní předpisy ano i ustanovení smluvní zákonu odporující (§ 30 zák.). Nemohl by se proto žalobce dovolávati předpisů služebního řádu a pensijních stanov dráhy Ústecko-Teplické, pokud by byly v rozporu s ustanovením restrikčního zákona, týž předmět upravujícími, zejména co do výpovědní lhůty tříměsíční, v § 6 služebního řádu Ústecko-Teplické dráhy stanovené pro zrušení služebního poměru. Ani z toho, že žalobce byl ve služebním poměru oboustranně vypověditelným, nelze pro žalobní nárok nic vytěžiti, poněvadž jen, kdyby se byla státní správa rozhodla pro úplné propuštění žalobce ze služeb železničních bez nároku na výslužné ve smyslu prvé věty druhého odstavce § 16 zák. čís. 286/1924, byla by povinna mu dáti tříměsíční výpověď. Přiznala-li mu však nárok na trvalé výslužné podle obdoby § 13 zákona, přihlížejíc poznatelně k jeho služební době deset let značně přesahující,

kterou zákon v § 13 odst. 2 pro nárok na trvalé výslužné vyžaduje, k čemuž by byla oprávněna hleděti i podle poslední věty druhého odstavce § 16 zákona u zaměstnanců vypověditelných, nebylo lze u žalobce již použíti ustanovení prvé věty druhého odstavce § 16 zákona, ani předpisů služebního řádu nebo pensijních stanov Ústecko-Teplické dráhy o zrušení služebního poměru tříměsíční výpovědí, jichž platnost byla tu vyloučena ustanovením § 30 zákona čís. 286/1924, jak bylo již dolíčeno. Žalobci dostalo se tedy s hlediska restrikčního zákona příznivějšího posuzování přiřčením trvalého výslužného a jeho žalobní nárok na doplacení služného ještě za tříměsíční dobu výpovědní (kromě trvalého výslužného) není opodstatněn a byl by v rozporu s § 16 zákona čís. 286/1924 sb. z. a n. Úvahy, zda bylo třeba restrikčního zákona i proti zaměstnancům vypověditelným, či nikoli, nemají pro spor význam, an zákon v § 16 výslovně i takové zaměstnance zabral do své působnosti.

Čís. 11559.

Nedošlo-li o dodávce k usnesení okresního zastupitelstva a ke schválení potřebné úhrady, nemůže se dodatel domáhati na okresu (jako právním nástupci zastupitelského okresu) náhrady s hlediska § 1041 obč. zák.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 1857/30.)

Žalobce domáhal se na okresu v P. v Čechách jako právním nástupci zastupitelského okresu v P. zaplacení za štěrk, dodaný zastupitelskému okresu v P. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Žaloba opírá se o bezdůvodné obohacení podle § 1041 obč. zák. Podle přesvědčení soudu nelze tohoto ustanovení použíti na souzený případ. Žaloba totiž přehlíží směrodatnou skutečnost, že v souzeném případě nejde o právní poměr mezi dvěma soukromými osobami, nýbrž mezi osobou soukromou (žalobcem) a osobou právnickou podle §§ 26, 27 obč. zák. (žalovaný okres v P. jako právní nástupce zastupitelského okresu v P.). I jest při posuzování právního poměru přihlédnouti ku předpisům směřujícím podle § 867 obč. zák. k ochraně tohoto podmětu. Předpisy občanského zákona o obohacení byly pojaty do zákona jen z důvodu slušnosti, kde by neposkytnutí žaloby mělo v zápětí bezdůvodné obohacení druhého. Tohoto důvodu však není, má-li jich býti použito k opodstatnění nároků neplatných podle výslovných zákonných předpisů. Chrání-li zákon obce a okresy předpisem, že nesmí býti usneseno vydání, pro které není zabezpečena úhrada, a prohlašuje-li usnesení o takovémto vydání bez současného zabezpečení úhrady přímo za neplatné, nemůže náklad nebo vydání učiniti za obec (okres) někdo jiný a potom se domáhati z důvodů § 1041 obč. zák. na obci (okresu) peněžité náhrady za dílo provedené o vlastní újmě — i kdyby vrácení díla ve skutečnosti nebylo možné. Usnesení zastupitelského

orgánu, jež bylo nutné, by vzešel platný závazek obci (okresu), nelze nahraditi ani žádáním o kolaudaci ani převzetím díla podle zápisů o kolaudaci. Účelem zákonů chránících řečené právnické osoby jest ochrana jich a jejich hospodářství, což vylučuje, by třetí osoby dosáhly prostředkem § 1041 toho, čemu má býti zabráněno oněmi předpisy. Je-li neplatné usnesení obecního zastupitelstva o zadání díla, nemůže býti nárok na zaplacení dohotoveného, třebas i kolaudovaného a převzatého díla uplatněn ani z důvodu § 1041 obč. zák. (srov. rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 15. března 1928 R I 34/28 čís. 7867). Totéž platí nyní i o hospodaření okresu hledíc k ustanovení § 89 odst. (3) zák. ze dne 14. července 1927, čís. 125 sb. z. a n. Z toho, co shora prokázáno, jest nepochybné, že v souzeném případě nedošlo k usnesení okresního zastupitelstva a že nebyla zároveň schválena i potřebná úhrada. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Po stránce právní a věcné byl spor správně posouzen, když soud, opíraje se o důvody uvedené v rozhodnutí čís. 7867, žalobu zamítl, poněvadž zásady vyslovené tam ohledně obce touž měrou vzhledem k zákonu čís. 125/1927 platí i ohledně zastupitelského okresu. Ostatně z výpovědi svědka Karla V-a zjištěno, že, bylo-li třeba navézti štěrku víc, než bylo zadáno, bylo k tomu třeba schválení okresní správní komise, což i žalobci vzhledem ke znění bodu 12 dražebních podmínek bylo známo. Veškeren dodaný štěrk musel býti přijat a bylo proto věcí žalobce, dodal-li skutečně další množství, jehož zaplacení se žalobou domáhá, by si opatřil přijetí příslušnými orgány a po přijetí žádal zaplacení. Že žalobce dodal další množství přímo na poukaz a za podmínek předepsaných pro toto řízení, ani není tvrzeno, ano i odvolání vychází z předpokladu, že se vybídnutí k další dodávce stalo jen cestmistrem Vladimírem K-em, pokud se týče silničním referentem H-em, takže objednateli byli nanejvýše tito, nikoli žalovaná strana. V souzeném případě k usnesení okresního zastupitelstva a ke schválení potřebné úhrady nedošlo a nemůže se proto žalobce domáhati na žalované straně náhrady s hlediska § 1041 obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vytýká dovolatel napadenému rozsudku v tom směru, že podle jeho názoru neprávem nebylo usouzeno na to, že mu zažalovaná pohledávka přísluší na základě ustanovení § 1041 obč. zák., kteréžto zákonné ustanovení se prý nevztahuje jen na osoby soukromé, nýbrž i na veřejné ústavy, jež právě tak neprávem mohou býti obohaceny jako osoby soukromé. Dovolatel zdůrazňuje, že silniční referent, dav mu nařízení k dodatečné dodávce štěrku podle bodu 12 dražebních podmínek vydaných zastupitelským okresem v P., jednal v mezích svého oprávnění, poněvadž byl oprávněn i bez předchozího schválení okresní správní komise dáti podle potřeby navézti i větší množství štěrku, než bylo příslušným řízením zadáno. Při řešení otázky, zda byla sporná věc napadeným rozsudkem

soudu druhé stolice po stránce právní správně posouzena, jsou rozhodná jako podklad jen skutková zjištění soudů nižších stolic, v souzeném případě zvláště zjištění, že se vybídnutí k dodání dalšího množství štěrku stalo jen cestmistrem Vladimírem K-em nebo referentem Františkem H-em, aniž došlo k příslušnému usnesení okresního zastupitelstva a ke schválení potřebné úhrady. Jest proto použití ustanovení § 867 obč. zák., dále ustanovení § 89 odst. (3) zák. ze dne 14. července 1927, čís. 125 sb. z. a n., soudy nižších stolic na tento případ plně opodstatněno a poukazuje se dovolatel na správné důvody napadeného rozsudku, vyhovující ostatně zásadám vytýčeným v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 7867 sb. n. s. a nejsou dovolací vývody s to, na tom něco změniti.

Čís. 11560.

O nároku toho, komu obec v Čechách zabrala pozemek na ulici, proti obci o náhradu za pozemek, nelze jednati pořadem práva, jde-li ve sporu o to, zda jde o bezplatné či úplatné odstoupení pozemku ke komunikačním účelům.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 1984/30.)

Žalobkyně domáhala se na žalované obci v Čechách náhrady za pozemek, jejž obec zabrala na ulici. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

Důvody:

V souzeném případě domáhá se žalobkyně na žalované obci náhrady za pozemek, který obec zabrala na ulici. Žalobkyně tvrdí, že nebyla povinna, ježto prý nejde u ní o parcelaci na stavební místa, pozemek bez úplaty obci postoupiti a že jí proto zažalovaná náhrada náleží, žalovaná obec naproti tomu uvádí, že žalobkyně prováděla stavební parcelaci a že tudíž pozemek náleží obci bez náhrady (§ 22 stavebního řádu). Jde tudíž ve sporu o otázku, zda jest tu případ bezplatného, či úplatného odstoupení pozemku ke komunikačním účelům (§ 22 a násl. stav. řádu). Otázku tuto nejsou však povolány řešiti řádné soudy, nýbrž otázka ta vyhražena jest úřadům správním (§ 25 stav. ř.). Tyto úřady stanoví také případnou náhradu. Bylo tudíž jednáno a rozhodnuto v nižších stolicích o nároku, který na pořad práva nepatří, a jsou rozsudky nižších soudů jakož i řízení jim předcházející po rozumu § 477 čís. 6 a 503 čís. 1 c. ř. s. zmatečné a bylo se proto k dovolání usnésti, jak se stalo (§§ 478, 513 c. ř. s.). Na věci nic nemění, že usnesením okresní správní komise ze dne 1. července 1926, čís. 3000/26 byla žalobkyně se svou stížnosti do zabrání pozemku odkázána s tím, že jde o věc soukromého práva, neboť usnesení ono není co se uvedené otázky týče závazným.

Čís. 11561.

Bylo-li vyhotovení nálezu rozhodčích doručeno straně bez podpisu všech rozhodčích, jest rozhodčí nález neúčinný, třebas bylo dodatečně doručeno rozhodnutí podepsané všemi rozhodci.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 425/31.)

Žalobce domáhal se zrušení rozhodčího výroku rozhodčího soudu, dovozuje jeho neplatnost mimo jiné z toho, že rozhodčí nález nebyl podepsán všemi rozhodci. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Dovolatel se mýlí, míně, že rozhodčí nález jest účinný, když vyhotovení nálezu bylo doručeno straně bez podpisu všech rozhodčích, ale když dodatečně bylo doručeno vyhotovení všemi rozhodci podepsané. Formální ustanovení zákona o bezúčinnosti rozhodčího nálezu jsou dána k ochraně stran před formálními poklesky rozhodců, a jest je proto vykládati přesně (srov. nál. 9912 sb. n. s.). Rozhodčí výrok stává se proti stranám účinným doručením (§ 592 c. ř. s.). Stalo-li se doručení vyhotovení rozhodčího nálezu bez podpisu všech rozhodců, nastala tím již bezúčinnost nálezu. Zákon neustanovuje, že nastavší bezúčinnost může býti zhojena dodatečným splněním scházejících formalit, zejména dodatečným doručením správně podepsaného vyhotovení nálezu. Nález nejvyššího soudu vídeňského (čís. 1304 sb. Gl. U. n. ř.), jehož se dovolatel dovolává, řeší jiný případ, totiž případ dodatečného podpisu prvopisu nálezu, který se ještě nestal účinným proti stranám doručením.

Čís. 11562.

Příčí se zákazu § 879 čís. 2 obč. zák., dal-li si advokát v době, kdy spor jeho klienta nebyl ukončen ještě ani rozsudkem v první stolici, postoupiti pro zástupčí útraty, jichž výše nebyla známa ani jemu ani jeho klientovi, celou pohledávku (i s útratami), jejíž vydobytí mu bylo klientem svěřeno.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 648/31.)

K vydobytí peněžité pohledávky vedl žalovaný exekuci zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky, příslušející dlužníku Josefu B-ovi proti poddlužníku Leopoldu L-ovi. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalující advokát nepřípustnosti exekuce, tvrdě, že mu Josef B. dluhuje útraty ze sporu C 17/28 proti Leopoldu L-ovi a že si dal proto postoupiti pohledávku Josefa B-a proti Leopoldu L-ovi, jež byla ve sporu C 17/28 přisouzena Josefu B-ovi. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl jednak z důvodu, že byla popřena platnost postupu

a nebyl učiněn příslušný určovací návrh na zjištění jeho platnosti podle § 236 c. ř. s., jednak z důvodu, že sám postup jest z důvodu § 879 čís. 2 obč. zák. neplatný. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Jest zjištěno, že se postup mezi žalobcem a Josefem B-em stal nejen k zajištění, nýbrž i k zaplacení útratové pohledávky vzešlé žalobci proti jeho klientu Josefu B-ovi ve sporu pod č. j. C 17/28, a to v době, kdy řízení v první stolici bylo skončeno. Útraty sporu, který advokát vedl za svého klienta, nejsou však spornou věcí advokátu svěřenou po rozumu ustanovení § 879 čís. 2 obč. zák., nýbrž jen příslušenstvím hlavní pohledávky, o niž jde spor. Mimo to však, kde nemůže klientovi vzniknouti z postupu škoda, ba ani zdání takové újmy, nelze mluviti o jednání příčícím se dobrým mravům a tedy o věc spadající pod § 879 čís. 2 obč. zák. Útraty procesní nejsou ve skutečnosti klientovými, leč ani v postupu samotné pohledávky na úhradu zástupčích útrat advokátových nelze shledávati nic nečestného, poněvadž zákon má za účel, by advokát nepřevedl na sebe sporný nárok na škodu klienta, jenž nemá chuť se souditi a eventuelně prohráti a chce zákon chrániti i důvěru ve stav advokátský, by ani zdání nebo možnost takové újmy ji nepoškozovalo. V souzeném případě se stal postup až po skončení řízení v první stolici, když již značné útraty žalobci proti B-ovi vzešly, takže nemohlo vzniknouti ani zdání nějaké újmy; též bylo patrno, že vzniknou útraty i v pořadí dalších stolic, a proto nelze mluviti o převodu sporné věci, jak jej mají na mysli předpisy § 16 prvý odstavec, čís. 2 zák. ze dne 6. července 1868, čís. 69 ř. z. a § 879 čís. 2 obč. zák., které zakazují takový převod. Ostatně žalobci byly přiznány proti žalovanému jen poloviční útraty, takže jedna polovina postihovala žalobce, a okolnost ta jest důležitá, třebaže v čase postupu ještě výsledek sporu byl nejistý. Mimo to však celý spor byl prováděn jménem klienta i nehrozila újma klientovi a takový postup neotřásá důvěru ve stav advokátský. Považuje tudíž odvolací soud postup v souzeném případě za řádně učiněný a platný.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

S právním posouzením (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) věci odvolacím soudem nelze souhlasiti. Podle § 879 čís. 2 obč. zák. jest nicotnou smlouva, kterou právní zástupce na se převede zcela nebo z části věc, jsoucí předmětem rozepře, svěřené mu k zastupování, nebo si dá slíbiti určitý díl toho, co bude straně přisouzeno. Převod (na advokáta) děje se postupem. Věda i judikatura vyjímá z tohoto zákazu jen postup klientova nároku proti odpůrci na náhradu soudních útrat. V rozhodnutí čís. 8179 sb. n. s. nepřipouští se však postup samostatného klientova nároku, jehož vysouzení jest advokátovi svěřeno, poněvadž není vyloučena klientova újma, ano není jisto, zda dobytí jde na účet klientův. Tendence zákonného zákazu je zabrániti tomu, by se advokát nesúčastnil hospodářského úspěchu klientova. Tohoto zákazu jest použíti na souzený případ, kde si dal žalobce-advokát dne 3. listopadu 1928, jak nesporno, v době, kdy spor o 4.209 Kč nebyl ukončen ještě ani rozsudkem v první stolici, postoupiti pro zástupčí útraty, jichž výše nebyla známa ani jemu, tím méně jeho klientovi, celou pohledávku 4.209 Kč i s útratami, jejíž vydobytí mu bylo klientem svěřeno. Prohlášení postupní dal si podepsati 11. prosince 1928 opětovně, ač mu bylo známo, že klientovi nebylo tehdy ještě na útratách nic přisouzeno. Byly totiž rozsudkem prvního soudu C 17/28 útraty obou stran navzájem zrušeny. Na postupu tom trvá žalobce, ač ví, že rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 24. ledna 1930 č. j. Rv I 615/29 byla jeho klientu na útratách přisouzena celkem jen polovice útrat 1.691 Kč, takže k úhradě druhé polovice útrat 1.691 Kč byla žalobci oním postupem postoupena celá původně zažalovaná pohledávka 4.209 Kč. Že nastalo po ukončení sporu vyúčtování útrat mezi žalobcem a B-em, nebylo v řízení před prvým soudem předneseno, pokud pak to vyšlo na jevo v řízení odvolacím při důkazu slyšením stran, nelze k tomu hleděti, jednak, že to nebylo žalobcem předneseno, jednak že jest to novota, k níž podle § 482 c. ř. s. nelze hleděti. Kdyby takový postup měl býti prohlášen za účinný, vedla by se rozepře ve druhé a v třetí stolici jakož i exekuce E 426/28 jen pro útraty advokáta, nikoli v zájmu jeho klienta, který nemohl již na výsledku sporu a exekuce míti zájem, nemaje již co pobírati. To se však právě příčí zřejmému úmyslu zákonodárcovu, proto právě prohlašuje zákon postup pohledávky ve sporu jsoucí ve prospěch právního zástupce za nicotný a nemorální. Při tom ovšem jest nerozhodno, že spor byl i na dále veden pode jménem Josefa B-a; ve skutečnosti byl to ve druhé a třetí stolici spor jakož i exekuce žalobcova. Rovněž jest nerozhodno, jak veliký byl palmární a expensní účet advokátův, neboť to v době postupu, která jest jediné rozhodnou, nebylo ještě známo, a mimo to zákon v té příčině nerozeznává a zakazuje naprosto každé postoupení věci, která jest předmětem rozepře, advokátovi, jemuž bylo vedení rozepře svěřeno. Odporuje tedy postup sporné pohledávky Josefa B-a proti Leopoldu L-ovi ve výši 4.209 Kč ze dne 3. listopadu a 11. prosince 1928 na žalobce předpisu § 879 č. 2 obč. zák. a jest nicotný. Žalobci nepřísluší proto pohledávka 4.209 Kč, která by činila nepřípustnou exekuci povolenou žalovanému proti Josefu B-ovi k vydobytí jeho pohledávky na pohledávku Josefa B-a 4.209 Kč proti Leopoldu L-ovi a není proto odůvodněn žalobcův odpor proti exekuci té podle § 37 ex. ř.

Čís. 11563.

Slovem »stav« nerozumí se v § 505 obč. zák. stav rodinný, nýbrž příslušnost k určité ze tříd, na které bylo občanstvo rozvrstveno v době vydání obecného občanského zákoníka. Na změnu nastalou oženěním nevztahuje se omezující ustanovení § 506 obč. zák.

Je-li výměnkáři jako výměnek určena určitá místnost výhradně pro něho, může jako hlava rodiny vzíti k sobě i manželku. Odkázala-li zůstavitelka svému manželu do smrti bydlení ve svém domě nevyslovivši přání, by se manžel po druhé neoženil, a neustanovila-li nic o odkazu

pro případ jeho sňatku, neodkázala mu byt jen pro případ jeho vdovství, nýbrž bez ohledu k tomu, zda se podruhé ožení, čili nic.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 549/32.

Zůstavitelka uložila v závěti dědicům, svým dětem, by zřídily jejímu manželu v domě, jehož nabudou po ní dědictvím, doživotní a bezplatný byt a by se o pozůstalého manžela staraly. Když se pozůstalý manžel napotom oženil a druhá jeho manželka sdílela s ním byt v domě dětí zůstavitelčiných, domáhaly se děti na pozůstalém manželu, by bylo uznáno právem, že žalovaný není oprávněn míti ve svém bytě svou druhou manželku, že jest povinen ji z bytu odstraniti a jí přístup do něho nedovoliti. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů Ze závěti vyplývá, že zůstavitelka chtěla zříditi manželu právo bytu jen pro jeho osobu. Právo bytu zřízené manželu v závěti nelze jakožto osobní služebnost rozšiřovati nad potřebu, jež tu byla v době zřízení práva (§§ 506, 521 848 obč. zák.). Správně tudíž soud prvé stolice zdůraznil, že podle § 506 obč. zák. pozdější změny ve stavu oprávněného nedávají mu nárok na rozšířenější užívání. Námitka žalovaného, že byl nucen se znovu oženiti, by našel u manželky péči, již mu děti odpíraly, není právně závažná, ježto žalobci jsou povinni konati žalovanému služby a žalovaný může tento nárok uplatňovati proti žalobcům sporem.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje dovolatel ve výkladu závěti Kateřiny V-ové pokud jí byl dovolateli odkázán doživotní a bezplatný byt v domě čp. 1341. Soud dovolací schvaluje názor odvolacího soudu, že k výkladu posledního pořízení stačí úplně písemná závěť, v níž notář jen šíře rozvinul vůli zůstavitelky před ním projevenou, že odkazuje svému manželu byt a zaopatření. Účel odkazu tohoto jest mezi stranami nesporný: měly jím býti zajištěny žalovanému, jenž nemá majetku a jest pokročilejšího věku, do jeho smrti byt a živobytí. Jde tudíž o zřízení výměnku, jak i strany uznávají, nazývajíce byt, o nějž jde, bytem výměnkářským. Jak by bývala zůstavitelka pořídila, kdyby byla pomýšlela na případnou novou ženitbu svého manžela, vymyká se zjišťování, poněvadž žádná ze stran ani netvrdí, že zůstavitelka uvažovala o podobné možnosti a zejména že se vyslovila, že se žalovaný ženiti nesmí, a v případě sňatku že nemá práva vzíti do výměnkářské světnice svou druhou manželku. Jest proto vyložiti její vůli podle § 914 obč. zák. a, ježto jde v podstatě o užívání bytu, i podle §§ 484, 505 a 506 obč. zák. Podle těchto předpisů může dovolatel užívati bytu podle své potřeby hledě k svému stavu, své živnosti a své domácnosti podle času, kdy bylo užívání povoleno. Slovem »stav« nerozumí se stav rodinný, jak mylně za to mají nižší soudy, nýbrž příslušnost k určité z tříd, na které bylo občanstvo rozvrstveno v době vydání obecného občanského zákonníka. Změnu nastalou sňatkem jest zahrnouti pod

změnu v domácnosti. Kdežto o změně ve stavu a v živnosti ustanovuje § 506 obč. zák., že pro ni nesmí oprávněný užívání rozšířiti, nezná zákon tohoto omezení při změně v domácnosti. Pokud jde o výměnek, zastáván jest názor, jejž přejímá soud odvolací, že, je-li výměnkáři jako výměnek určena určitá místnost výhradně pro něho, může jako hlava rodiny k sobě vzíti i manželku (Ehrenzweig: Obligace str. 569). V souzeném případě zůstavitelka Kateřina V-ová, chtějíc zabezpečiti svému muži do smrti bydlení ve svém domě, odkázala mu bezplatný a doživotní byt. Zůstavitelka nevyslovila přání, by se její manžel po druhé neoženil, a také neustanovila nic o odkazu pro případ jeho sňatku. Z toho jest vyvoditi, že mu neodkázala byt jen pro případ jeho vdovství, nýbrž bez ohledu na to, zda se po druhé ožení, čili nic. Rozhodl-li se žalovaný pro druhý sňatek, jest podle § 91 obč. zák. povinen manželce opatřiti byt a manželka jest povinna podle §§ 91 a 92 obč. zák. následovati svého manžela do jeho bytu a vésti mu domácnost; oběma pak manželům ukládá § 44 obč. zák., by pospolu žili a vzájemně si pomáhali. Poněvadž žalovanému jest určena jako výměnek určitá místnost, může jí užívati podle své potřeby, do níž spadá i vedení domácnosti manželkou. Tím nejsou žalobci nikterak stíženi, poněvadž, i kdyby žalovaný bydlel ve svém bytě sám, vylučoval by i tak žalobce z jakéhokoliv užívání výměnkářské světnice. Z druhé části odkazu žalovaného, v níž jest památováno na jeho zaopatření a ošetřování, nelze vyvoditi nic pro závěr, že byt byl žalovanému odkázán jen pro dobu vdovství, nýbrž plyne z toho jen tolik, že žalobci jsou povinni veškeré tam uvedené zaopatření a péči žalovanému poskytovati, arciť v předpokladu, že a pokud to bude od nich žádati, a že zůstavitelce záleželo jen na tom, by byl její manžel z jejího majetku do smrti vším zaopatřen. Chová-li se manželka k žalobcům urážlivě, nemá to s výkonem oprávnění žalovaného nic společného.

Čís. 11564.

Oprávněný ke služebnosti bytu nemůže byt nebo jeho užívání p o s t o u p i t i jiným osobám, ani svým příbuzným.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 625/32.)

Majitelka domu domáhala se vyklizení bytu na manželích Josefu a Anně M-ových, ježto obývají byt bez právního důvodu. Žalovaní namítli, že jim bylo užívání bytu postoupeno manžely Richardem a Marií M-ovými, jejich příbuznými, jimž příslušela k bytu služebnost bydlení. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Nesporno jest, že jde o právo bydlení, jež jest posuzovati jako právo užívací. Řídí se tudíž všeobecně rozsah práva ustanovením §§ 504—507 obč. zák. Ustanovení o rozsahu tom bylo však předpisem § 521 obč. zák., kterýmž byla služebnost bytu zvlášť upravena, rozšířeno potud, že vynecháním slova »pouze« v § 504 obč. zák. právo bydlení jako právo užívací není omezeno na osobu oprávněného. Naopak jest pro jeho rozsah směrodatnou potřeba, kterouž jest posou-

diti podle poměrů případu. Vždy bude však nutno předpokládati, že oprávněná osoba sama užívá práva bydlení, a že tedy jde o to, zda a pokud smí i jiné osoby u sebe nechati bydleti. Nikterak však není vzhledem k podstatě práva obývacího přípustno, by oprávněná osoba vůbec přenechala byt jiné osobě, poněvadž by to odporovalo podstatě služebnosti. Podle § 507 obč. zák. takové právo nesmí býti na jiného přeneseno, z čehož se jasně podává, že napadený rozsudek i po právní stránce jest správný. Není tudíž zapotřebí, by se odvolací soud dále zabýval vývody odvolacími, a postačí znovu poukázati k tomu, že oprávněná osoba musí sama užívati práva bydlení, že však ho nemůže postoupiti osobě jiné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 521 obč. zák. záleží služebnost bytu v právu, užívati obytelné části domu ke své potřebě. Jest tedy služebností užívání (§ 504 obč. zák.) a podle § 507 obč. zák. nesmí oprávněný své právo ani jeho výkon na nikoho jiného přenésti. Pokud bytu používá, smí si oprávněný ke své potřebě (k obsluze nebo k ošetření v nemoci nebo ve stáří) vzíti do bytu osobu, která by ho obsloužila, z toho však nelze dovozovati, jak činí dovolatelé, že oprávněný smí byt nebo jeho užívání postoupiti svým příbuzným. Případ souzený v rozhodnutí čís. 2416 sb. n. s., na nějž žalovaní poukazují, nejedná o postoupení práva nebo výkonu služebnosti bytu, nýbrž o přijetí členů rodiny, postrádajících přístřeší ku spoluužívání oprávněným, čemuž v tomto případě tak není, nejde zde ani o přijetí do spoluužívání bytu, ani o členy rodiny oprávněného ke služebnosti.

Čís. 11565.

V otázce, zda nová žaloba jest totožná se žalobou právoplatně již rozhodnutou, jest hleděti k důvodu obou žalob. Nejde o rozepři rozsouzenou, opírána-li nová žaloba z části o okolnosti v prvé žalobě neuplatňované.

Neměla-li rozluka manželství, jež byla před převratem vyslovena soudem tehdy uherským, pro tuzemsko platnost, zůstalo manželství jen rozvedeno a trvá dosud vyživovací povinnost manželova poskytovati manželce výživu upravenou smírem.

Předpisu § 19 rozl. zák. nelze použíti, jde-li o rozluku, jež se stala dříve, než vstoupil v platnost rozlukový zákon (ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Pokud nebyl smír mezi manžely o výživném, uzavřený před válkou, dotčen napotomní rozlukou manželství.

Uzavírajíce smír o výživném před válkou nemohly strany předvídati prudkavou změnu hospodářských poměrů způsobenou světovou válkou.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, R II 90/32.)

Smírem ze dne 9. září 1912 při rozvodu manželství od stolu a lože zavázal se manžel Václav H. platiti manželce Marii H-ové od 1. ledna 1913 měsíčně na výživném 50 K. Odstavec čtvrtý smíru zněl: »Manželé H-ovi prohlašují, že tímto smírem jsou jejich vzájemné majetkoprávní poměry tím způsobem uspořádány, že jeden manžel od druhého nemá nic k požadování.« Manželství H-ových bylo roku 1914 rozloučeno uherským soudem. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se Marie H-ová na Václavu H-ovi placení místo dosavadního výživného měsíčních 50 K výživného měsíčních 400 Kč, tvrdíc, že vyživovací příspěvek měsíčních 50 Kč dnešního dne vzhledem na změnu hospodářských poměrů od roku 1912, zejména na stoupnutí všech životních potřeb a pokles kupní ceny zlata v poválečné době nestačí ani na sebe menší výživu a domáhajíc se zvýšení výživného za předpokladu § 19 rozl. zák. jednak z důvodů změněných hospodářských poměrů, jednak také z důvodu, že vyživovací příspěvek neodpovídá dnešním příjmům a jmění žalovaného, jehož služební plat dosahuje ročně přibližně 100.000 Kč kromě volného bytu, světla a topiva, při čemž žalovaný se má starati jen o jedno dítko, takže se jeho mohoucnost k placení od roku 1912 nepoměrně zvýšila. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Dohodu ze dne 9. září 1912, kterou jest považovati za smlouvu, která jen za souhlasu stran může býti změněna, jelikož smír neobsahuje výhrady, odpoután byl nárok žalobkyně na výživné od zákonitého vztahu k majetku a k příjmům manželovým, výše jeho majetku a jeho příjmu jest pro povahu a pro rozsah nároku, pokud se týče závazků nadále bez významu. Jeví se tudíž žaloba bezdůvodnou, neboť, může-li se manželka vzdáti nároku na výživné podle § 91 obč. zák. vůbec, jest připustiti, že spokojivši se s vyživovací kvotou, nemá nárok na její zvýšení, ani za změněných poměrů majetkových a drahotních. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: V souzené právní rozepři ohlásil žalovaný při prvém roku námitku věci právoplatně rozhodnuté a provedl ji pak ve sporu poukazem na spisy krajského soudu Cg II 576/21, pokud se týče na rozsudek ze dne 9. ledna 1922 v těchto spisech se nacházející. Prvý soud nerozhodl o námitce ani zvláštním usnesením ani v napadeném rozsudku a vyslovil v důvodech rozsudku názor, že vzhledem na právní posouzení věci, podle něhož soud žalobní nárok neshledává odůvodněným, rozhodnutí o námitce odpadá. Tento postup příčí se jasnému ustanovení § 261 c. ř. s., jakož i zásadě, že soud ku pravoplatně rozhodnuté věci musí vždy přihlížeti i z úřadu a nesmí se ani pustiti do věci samé, pokud nebyly odstraněny všemožné pochybnosti, jež se v tomto ohledu vyskytly. Ač pochybený postup procesního soudu odvoláním nebyl napaden a ani strana ohlásivší námitku nežádala o dodatečné vyhotovení usnesení o námitce, musel se odvolací soud s otázkou věci rozsouzené zabývati (§ 240 c. ř. s.). Odvolací soud neshledává námitku odůvodněnou. Ovšem vychází ze spisu Cg II 576/21 najevo, že nynější žalobkyně dne 15. července 1921 na nynějšího žalovaného podala žalobu, jíž se domáhala zvýšení výživného ujednaného při rozvodu manželství stran podle protokolu ze dne 9. listopadu 1912, podle něhož se manžel Václav H. zavázal, že poskytne své man-

želce Marii H-ové výživné 50 K měsíčně. Tehdejší žalobkyně odůvodnila žalobní prosbu katastrofální změnou hospodářských poměrů a zvláště nastalou a nepředvídatelnou drahotou, žádavši zvýšení výživného z 50 Kč na 400 Kč měsíčně. Tato žaloba byla rozsudkem ze dne 9. ledna 1922 Cg II 576/21 právoplatně zamítnuta a v odůvodnění vysloveno, že smír bez výhrady uzavřený nelze měniti co do závazků jím převzatých. Nynější žalobou domáhá se Marie H-ová na svém manželi Václavu H-ovi opět toho, by jí místo výživného 50 Kč měsíčně ujednaného smírem platil měsíčně výživné 400 Kč, avšak neopírá tuto žádost jen o rozvod manželství, nýbrž i o to, že manželství stran bylo v roce 1914 rozloučeno; dále uvádí v žalobě jakož i v doplnění žalobního přednesu důležité změny, jež nastaly v poměrech obou stran teprve po žalobě o zvýšení výživného, totiž značné zvýšení manželových příjmů, smrt otce žalobkyně, že otec pozbyl svého velkého jmění a žalobkyně že tím pozbyla naději na bohaté dědictví, že odpadnutím jeho pense pozbyla svého živitele a pod. Již z toho, co dosud probráno, jest zřejmo, že v souzeném případě chybí předpoklad pro to, by mohlo býti mluveno o pravoplatně rozsouzené věci, ježto není tu úplné totožnosti věci — nehledíc ani k tomu, že jde o výživné, tedy o nárok postupem času se opětující a vždy znovu se utvořivší a že tedy nemůže býti žalobkyni odpíráno právo domáhati se soudního výroku o tom, zda jest nyní vzhledem na změněné poměry její nárok na zvýšení oprávněn, čili nic.

První soud nezjistil, zda manželství stran bylo rozloučeno, či jen rozvedeno, ač tato okolnost má význam pro řešení sporu. Manželství stran bylo, jak není sporno, dávno před účinností rozlukového zákona čís. 320/1919 od stolu a lože rozvedeno a tehdy uspořádali si manželé majetkové poměry shodnou vůlí. Bylo-li manželství později rozloučeno, má manželka podle § 19 cit. zák. nárok na novou úpravu majetkových poměrů z důležitých důvodů bez ohledu k tomu, že se dřívější úprava stala smírem (sb. n. s. čís. 695, 1915). V tomto ohledu tvrdil žalovaný, že se stal před válkou uherským státním občanem a že jako takový dosáhl v Uhrách rozluky, načež vstoupil v nové manželství; nyní že je občanem československým, ježto se obec S. stala po převratu s ostatním Slovenskem součástí republiky Československé. Žalobkyně poukazuje k tomu, že manželství stran jest rozloučeno, což prý vychází z matriky farního úřadu, připomíná však, že poznámka ta je částečně nesprávná, ježto tam udáno, že žalobkyně byla občankou Uherského království, kdežto až do převratu prý byla nepřetržitě rakouskou a pak čsl. občankou. Ježto se soud s těmito otázkami nezabýval, trpí řízení prvé stolice podstatnými vadami po rozumu § 496 čís. 2 c. ř. s. Bylo na prvém soudě, by přesně zjistil náboženství, jakož i domovské právo a státní občanství manželů v době rozvodu. Měl-li žalovaný státní občanství rakouské a jeho manželka (žalobkyně), jsouc s ním rozvedena, podržela podle § 11 zák. o domovském právu čís. 105/63 v území historických zemí nynější Československé republiky domovské právo i po tom, když její rozvedený manžel nabyl uherského státního občanství, po'ržela nutně i státní občanství domovským právem zmíštěné. Pakli tomu tak, byla rozluka v Uhrách vázána co do své účinnosti pro tehdejší rakouské a tím pro nynější československé území historických zemí na předpis § 4 obč. zák., a jest neplatná, ježto se stala proti předpisu zákona v území tom platného. Pakli manželství stran nebylo rozloučeno, nýbrž jen rozvedeno, jest za to míti, že přes to, že ve smíru o výživném manželky bylo dohodnuto, že vyživovací příspěvek navždy má zůstati stálý, příspěvky nemají podléhati ani zvýšení ani snížení, smír jest uzavřen s výhradou »rebus sic stantibus«. Ovšem nemůže býti pochybnosti o tom, že manželství jest podle občanského zákona soukromou smlouvu občanskou a že nárok na její plnění, zejména i nárok na výživné jest právem soukromým, následkem čehož se mohou manželé těchto nároků podle své vůle vzdáti. V souzeném případě ujednaly tedy strany ohledně příspěvků na výživné smír po rozumu § 1380 obč. zák. Co do takových smírů platí však ustanovení poslední věty § 1389 obč. zák. V případě, o kterýž tu jde, uzavřely strany smír v roce 1912 a netřeba se o tom šířiti, že tehdy nemohly předvídati možnost světové války a změny drahotních poměrů v té pronikavé míře, jak skutečně nastala, a jaké a jak dalekosáhlé a dlouhotrvající budou následky války. Kdyby se mělo uznati, že v tomto případě neplatí výhrada rebus sic stantibus, pozbyla by vůbec smyslu poslední věta § 1389 obč. zák. a byla by zbytečná (viz rozh. n. s. 1007, 2527, 7875, 4839 a jiné). První soud, vycházeje z odchylného právního názoru, nezabýval se přednesem stran o změně poměrů po smíru, zvláště po rozsudku Cg II 576/21 a neprovedl v tomto ohledu nabízené důkazy (§ 496 čís. 3 c. ř. s.). Bude zejména třeba zjistiti, zda otec žalobkyně skutečně následkem živelní katastrofy světovou válkou vyvolané ztratil své jmění, zda žalobkyně tím pozbyla naději na bohaté dědictví a na zaopatření, zda po smrti otcově ztratila též účast na jeho pensijních nárocích a pozbyla takto jediného živitele, zda manželovy příjmy jsou nyní nepřiměřeně větší než v době rozsudku a zda žalobkyně nemá dostatečné vlastní jmění pokud se týče příjmy vystačující k výživě.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud rozřešil správně otázku, zda tomuto sporu vadí překážka rozsouzené rozepře rozsudkem krajského soudu z 9. ledna 1922 Cg II 576/21. Pokud jde o to, zda je nová žaloba totožná se žalobou právomocně již rozhodnutou, jest hleděti k důvodu obou žalob, neboť žaloby mezi týmiž osobami o totéž mohou spočívati na různém důvodu, takže žalobě na jiném důvodu vybudované právní moc dřívější žaloby nepřekáží (Hora, civ. pr. proc. II str. 416). Odvolací soud správně uvedl ve svém usnesení, že žalobkyně opírá novou žalobu z části i o skutečnosti v první žalobě neuplatňované. Nelze proto v souzeném sporu mluviti o překážce pravoplatně rozsouzené rozepře.

Ve věci samé lze stěžovateli jen potud přisvědčiti, pokud namítá, že není třeba v souzeném sporu řešiti otázku, zda manželství stran bylo rozloučeno. To však nikoliv z důvodů stěžovatelem uváděných — že totiž otázka ta jest prý již kladně zodpovědena souhlasným přednesem stran — nýbrž proto, že její zodpovědění jest pro výsledek sporu ne-

rozhodné. V případě, že rozluka manželství stran, která byla vyslovena před převratem soudem tehdy uherským, nemá pro tuzemsko platnost, takže k ní nelze přihlížeti, zůstalo manželství jen rozvedeno a trvá proto dosud zákonná povinnost žalovaného poskytovati výživu žalobkyni upravenou smírem ze dne 9. září 1912. Pakliže však rozluka manželství stran má platnost nyní i pro tuzemsko, nemůže se sice žalobkyně dovolávati ustanovení § 19 rozl. zák. čís. 320/1919, poněvadž tento předpis předpokládá rozluku podle tohoto zákona a nelze jej vztahovati na rozluku, která se stala dříve, než tento zákon vstoupil v platnost. Avšak rozlukou nebyla dotčena platnost smíru a v něm ustanoveného závazku žalovaného platiti žalobkyni na výživné příspěvek. Neboť úmysl stran, uzavírajících smír, byl zřejmě ten, že žalovaný měl býti povinen platiti své manželce výživné, dokud bude živa nebo dokud se neprovdá. Vždyť strany mohly tehdy počítati jen s právním řádem státu, ve kterém smír uzavíraly, a nemohly míti na mysli zákonodárství jiná, takže nemohly počítati ani s tím, že snad manželství později rozlukou podle práva uherského může býti rozloučeno. Že strany smíru tak rozuměly, patrno z toho, že žalovaný svůj závazek ze smíru plnil na dále i po rozluce. Jde tedy jen o výklad smíru po té stránce, zda byl ujednán s výhradou »rebus sic stantibus«, a o další otázku, zda nastaly okolnosti, které odůvodňují podstatnou změnu poměrů a tím i změnu závazku smírem stanoveného. Odvolací soud posoudil po této stránce v souhlase s ustálenou judikaturou věc správně s hlediska §§ 1380, 1389 obč. zák. a stačí proto v tomto směru odkázati na odůvodnění napadeného usnesení, s kterým jest souhlasiti i v tom, že strany při uzavírání smíru v roce 1912 nemohly předvídati pronikavou změnu hospodářských poměrů způsobenou světovou válkou.

Čís. 11566.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Otázku právní obrany zaměstnance československých státních drah proti výměru ředitelství státních drah, jež byl vydán na základě stanov pensijního fondu (§ 7 vl. nař. ze dne 21. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., a čl. VI. zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920) a jímž mu byly sníženy jeho pensijní požitky, jest řešiti podle zákonných předpisů platných v době, kdy byl zaměstnanci doručen výměr.

Mohl-li zaměstnanec podle toho odporovati výměru jen podle obdoby § 75, druhý odstavec, druhá věta zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců v doslovu zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., v neprodlužitelné lhůtě šesti měsíců po doručení výměru jen žalobou u rozhodčího soudu zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně, jehož nález jest konečný a neodporovatelný, a nepoužil-li zaměstnanec včas tohoto obranného prostředku proti výměru, byly tímto výměrem jeho pensijní požitky upraveny s konečnou platností.

Novým zákonem o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., byla sice stanovena příslušnost řádných soudů pro žaloby proti výměrům, upravujícím zaměstnancům státních drah pensijní požitky podle zvláštních pensijních předpisů pro ně platících, avšak tímto zákonem zůstala nedotčena práva a nároky, o nichž již za platnosti a podle dřívějších ustanovení bylo rozhodnuto s konečnou platností.

Lhostejno, zda se zaměstnanec po onom výměru pokusil dosíci u ministerstva železnic jeho revise, byla-li jeho žádost o revisi ministerstvem železnic zamítnuta.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv II 583/30.)

Žalobci, železničnímu podúředníku v. v., byla přiřčena výměrem ředitelství státních drah ze dne 27. července 1922 pense s procentní sazbou 100%, celkem 6.810 Kč ročně, byla však napotom výměrem ze dne 10. prosince 1924 snížena na 92.4%, tedy jen na 6.292 Kč 44 h ročně. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém eráru doplatku na 100%, tedy doplatku 517 Kč 56 h ročně. Žalovaný namítl především preklusi žalobního nároku, poněvadž druhý pensijní výměr ze dne 10. prosince 1924 byl dodán žalobci již dne 7. ledna 1925 a žalobce nepodal proti němu v šestiměsíční zákonné lhůtě žalobu u tehdy příslušného rozhodčího pensijního soudu, jediné povolaného k přezkoumání onoho výměru. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Zjištěno jest pensijním spisem, týkajícím se žalobce, že mu byl doručen pensijní výměr ze dne 10. prosince 1924 dle stvrzenky žalobcem podepsané již dne 7. ledna 1925 s označením jako nový výměr pense, a praví se ve výměru »Zrušujeme řečený svůj výměr (t. j. ze dne 27. července 1922) a přiznáváme Vám od 1. srpna 1922 pensi ročních 6.292 Kč skládající se z 92.4% ročního služného 5.808 Kč a z 92.4% započítatelného místního přídavku 1.002 Kč. Pro výplatu této pense platí předpisy, které jsme Vám již oznámili v prvním pensijním výměru. Přeplatek na pensijních požitcích včetně zvláštního přídavku k pensi Vám sráží IX. odd. ředitelství čsl. stát. drah v měsíčních splátkách po 50 Kč.« Žalobce podal proti onomu výměru jen žádost o prominutí náhrady přeplatků z oné původní pensijní výměry žalobcovy ze dne 27. července 1922, která však byla zamítnuta výnosem ministerstva železnic, jak bylo sděleno ředitelství státních drah ministerstvem železnic přípisem ze dne 22. února 1925. Z toho soud dovozuje, že byl žalobce srozuměn se snížením svých pensijních příspěvků ve výměru ze dne 6. prosince 1924 podrobně odůvodněným a měl proti novému nižšímu výpočtu a výměru pensijních požitků podati podle zákonných předpisů tehdy platných v neprodlužitelné šestiměsíční lhůtě žalobu u příslušného rozhodčího soudu pensijního v Brně. Poněvadž tak neučinil, vešel nový pensijní výměr v moc práva (§ 9 bod 8 nař. vládního ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., § 75 zák. ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n.). Teprve dne 31. července 1928 podal žalobce na ministerstvo železnic žádost o revisi výměry své pense, která však byla zamítnuta výnosem ministerstva železnic ze dne 22. března 1929, o čemž žalobce byl přímo zpraven, jak zjištěno jest pensijními spisy. Nařízení ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n. vydané na základě § 2 a) zák. ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n.

bylo i s tímto zákonem zrušeno zákonem ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. (§ 197), takže od 1. ledna 1929 přestala působnost a příslušnost rozhodčího soudu zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně, a jest od tohoto dne rozhodovati o žalobách, jimiž se odpírá pensijním výměrům, jen řádným soudům. Jde o to, zda nárok žalobce na obnovení původního vyššího výměru pensijního zanikl uplynutím preklusivní šestiměsíční lhůty, poněvadž žalobce neodporoval druhému výměru ze dne 6. prosince 1924 doručenému mu dne 7. ledna 1925 v neprodlužitelné lhůtě šesti měsíců. V tom směru označuje žalobce druhý výměr ze dne 10. prosince 1924, kterým mu byla pense snížena, za zmatečný, jednostranný úkon. Než soud nemůže sdíleti tento názor, neboť tato výměra nové pense žalobcovy se stala ředitelstvím dráhy jako nositelem pojištění pensijního fondu, tedy nikoliv jednostranně zaměstnavatelem žalobce, a podle tehdejších zákonných předpisů mohl se žalobce proti novému vyměření nižší pense obrátiti jen žalobou na rozhodčí soud zemské úřadovny II. všeob. pensijního ústavu v Brně v neprodlužitelné šestiměsíční lhůtě od doručení řečeného výměru. Žalobce, jak jest zjištěno spisy pensijními, žalobu proti výměru tomu nepodal v šestiměsíční lhůtě § 75 zák. ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z roku 1907 a jeho žádost o revisi výměry té byla železničním ministerstvem zamítnuta výnosem ze dne 22. března 1929. Tento zamítavý výnos označuje žalobce za nové rozhodnutí ministerstva železnic jako dozorčího orgánu, takže prý příslušelo žalobci každým způsobem nové žalobní právo, neboť prý tím bylo o jeho nároku znovu rozhodnuto. Avšak nové rozhodnutí o nároku by předpokládalo, že by ministerstvo železnic buď samo prozkoumalo napadený výměr ze dne 10. prosince 1924 znovu, nebo že by nařídilo, by ředitelství drah na základě směrnic ministerstvem mu daných, znovu vyměřilo žalobci pensi. To však ministerstvo železnic neučinilo, naopak neshledalo důvod pro revisi žalobcem žádanou, pročež zůstal napadený pensijní výměr ze dne 22. března 1929 v platnosti. Při opačném výkladu mohli by všichni železniční pensisté přes to, že svého času s výměrem své pense souhlasili tím, že nepodali proti němu žalobu k příslušnému pensijnímu soudu rozhodčímu anebo že byla rozhodčím soudem jejich žaloba zamítnuta, dodatečně žalovati u řádných soudů po marném pokusu o dosažení revise u ministerstva železnic, což nemohlo býti účelem zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., totiž obnovovati řízení ohledně pensijních výměrů, které se staly právoplatnými a nic takového zákon ten nestanoví. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel vychází v odvolání z právního názoru, že propadná šestiměsíční lhůta stanovená dříve k podání žalob proti pensijním výměrům vládním nařízením čís. 506/21 pozbyla platnosti zákonem čís. 26 z roku 1929, takže lze podati proti pensijním výměrům žalobu bez omezení na určitou dobu podání. Avšak tento právní názor bylo by lze uznati za správný, kdyby šlo o pensijní výměr na základě zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., který nabyl účinnosti teprve dne 1. ledna 1929 (§ 198). Avšak v souzeném případě směřuje žaloba proti pensijnímu výměru ze dne 10. prosince 1924, žalobci dne 7. ledna 1925 doručenému. Tento výměr byl vydán v době, kdy pensijní poměry po

stránce materielní i formální byly upraveny zákonem ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. z. z roku 1907 v doslovu upraveném cís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a zákonem ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. Podle těchto ustanovení platil předpis, že pensijní výměr jest odporovatelný jen v šestiměsíční lhůtě u rozhodčího soudu. Žalobce se však spokojil s výměrem, kterým bylo rozhodnuto o jeho nároku samém, nikoliv jen o jednotlivých částkách, a stal se tento výměr podle tehdy platných předpisů pravoplatným a neodporovatelným, i když snad byl nezákonným a zmatečným, takže prvý soud neměl příčiny, by v tomto směru výměr přezkoumával. Tato pravoplatnost výměru není nikterak dotčena novou úpravou zákonem čís. 26/1929 sb. z. a n., takže nelze opírati žalobu proti pensijním výměrům, nabyvším podle dřívějších zákonů pravoplatnosti, o ustanovení nového zákona. Promeškání šestiměsíční lhůty nelze odstraniti tím, že se žalobce dodatečně domáhal revise výměru již pravoplatného, a nelze zamítnutí žádosti o revisi považovati za nové rozhodnutí o pensijním nároku žalobcově.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody podle čís. 4 a 2 § 503 c. s. ř., není opodstatněné. Ustanovením § 2 a) zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. byl zmocněn ministr sociální péče, by v dohodě s ministrem železnic upravil nařízením pensijní pojištění zaměstnanců drah, sloužících veřejné dopravě a jejich pomocných ústavů, bez rozdílu, zda šlo o dráhy státní, či o dráhy soukromé. Podle tohoto zmocňovacího zákona bylo pak vydáno vládní nařízení ze dne 21. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., kterým bylo upraveno pensijní pojištění zaměstnanců soukromých drah (srov. §§ 4—6 vl. nař.) a v § 7 bylo stanoveno, že pojištění zaměstnanců státních drah jest opatřeno podle zvláštních předpisů (t. j. stanov) pensijním fondem státních drah. Jest souhlasiti s názorem dovolání, že napadený pensijní výměr žalobcův ze dne 10. prosince 1924 nebyl pensijním výměrem vydaným podle zákona o pojištění soukromých zaměstnanců, nýbrž na základě stanov pensijního fondu (§ 7 vl. nař. čís. 506/1921 sb. z. a n. a čl. VI zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. z roku 1920). Ale to nemůže dovolateli prospěti. Otázku žalobcovy právní obrany proti výměru ředitelství státních drah ze dne 10. prosince 1924, jímž mu byly sníženy jeho pensijní požitky, bylo řešiti podle zákonných předpisů platných v době, kdy mu byl výměr doručen, což se stalo podle zjištění nižších soudů dne 7. ledna 1925. V té době mohl však žalobce odporovati výměru jen podle obdoby § 75 odst. (2) věty druhé zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců v doslovu zákona čís. 89/1920 sb. z. a n. v neprodlužitelné lhůtě šesti měsíců po doručení výměru jen žalobou u rozhodčího soudu zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně, jehož nález byl konečný a neodporovatelný (§ 9 odst. (1) čís. 8 vl. nař. čís. 506/1921 a plen. rozhodnutí ve sb. n. s. čís. 5284). Nepoužil-li žalobce včas, t. j. do 7. července 1925 jediné přípustného obranného prostředku proti výměru, upravujícímu jeho hmotněprávní nároky (pensijní požitky), totiž žaloby na rozhodčí soud, upustil tím od práva,

dosíci snad změny výměru podle platných předpisů a byly tímto výměrem jeho pensijní požitky upraveny s konečnou platností. Novým zákonem o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. nabyvším účinnosti dnem 1. ledna 1929, byla sice stanovena příslušnost řádných soudů pro žaloby proti výměrům, upravujícím zaměstnancům státních drah pensijní požitky podle zvláštních pensijních předpisů pro ně platících, avšak tímto zákonem zůstala nedotčena práva a nároky, o nichž již za platnosti a podle dřívějších ustanovení bylo rozhodnuto konečně, jak se stalo právě v žalobcově věci výměrem, proti němuž nebylo použito přípustného v té době obranného prostředku. Nesejde ani na tom, že se později žalobce pokusil žádostí ze dne 31. července 1928 dosíci u ministerstva železnic revise napadeného výměru, ana jeho žádost byla zamítnuta výnosem ze dne 22. března 1929 a zůstala tedy úprava pensijních nároků žalobcových ve výměru ze dne 10. prosince 1924 ve své moci nedotčena. Výnosem ze dne 4. září 1929, čís. 32396 nenabídl žalobce za řízení v prvé stolici vůbec důkaz, nýbrž jen se o něm zmínil v té souvislosti, že prý ve výnosu byl uznán správným jím hájený právní názor, že ustanovení o šestiměsíční preklusivní lhůtě proti pensijním výměrům pozbylo platnosti zákonem čís. 26/1929 sb. z. a n., netvrdil však a nenabízel se výnosem dokázati, že takto projeveným názorem ministerstva železnic nastala změna původní úmluvy se žalobcem, ježto jeho služební poměr jest ryze soukromoprávní. Proto jsou tyto vývody dovolací nepřípustnou novotou (§ 504 odst. 2 c. ř. s.), kterou se nelze ani dovolacímu soudu zabývati.

Čís. 11567.

Vyrovnání potvrzené soudem v Německu nemá právní účinky i pro tuzemsko.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, R I 330/31.)

Žalovaná uznala zažalovanou pohledávku, ale namítala, že v roce 1929 dala u úředního soudu v Johanngeorgenstadt v Sasku zahájiti vyrovnací řízení, že vyrovnání bylo soudem přijato a potvrzeno a že je také dodržuje, že žalobcův nárok podle tohoto vyrovnání není dospělý a že v žádném případě nemá žalobce právo žádati více než kvotu, která na něho připadne podle tohoto vyrovnání a podle výsledků konečné realisace. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl, v podstatě proto, by se zabýval shora uvedenou námitkou žalované.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodům, pro které zrušil rozsudek soudu prvé stolice, o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Jde o otázku, zda vyrovnání, potvrzené soudem v cizině (Německo), má právní účinky i pro tuzemsko. Na dotaz po rozumu § 28 vyr. ř. podle cís. nař ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák., jenž tehdy

přicházel v úvahu, prohlásilo ministerstvo spravedlnosti, že ohledně nuceného vyrovnání v konkursu říšský soud německý opětovně vyslovil, že účinky cizozemského konkursu nepřesahují do Německa, nýbrž že se omezují na cizozemsko, že říšský soud v rozhodnutí ze dne 13. března 1929 činí z toho závěr, že nemůže býti věřiteli namítáno, že se v cizozemském konkursu vzdal svých práv, na př. přivolením k nucenému vyrovnání, a že ohledně mimokonkursního vyrovnání nedošlo dosud k soudním rozhodnutím, jež by se s otázkou tou zabývala. Jelikož podle tohoto prohlášení v otázce, o niž jde, není zaručena vzájemnost, nelze při rozhodování této právní rozepře hleděti k námitce žalované strany výše uvedené, a není proto ani zapotřebí zjišťovati, zda se narovnání zachovává a že se tak děje přesně podle návrhu. Tím padá zrušovací důvod použitý odvolacím soudem a bylo proto rekursu vyhověno a rozhodnuto, jak výše uvedeno.

Čís. 11568.

Sudiště podle § 97 j. n. přechází postupem pohledávky na postupníka.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, R I 195/32.)

Postupník zadal žalobu na postoupeného dlužníka na sudišti podle § 97 j. n. Soud prvé stolice zamítl námitku místní nepříslušnosti, rekursní soud námitce vyhověl a odmítl žalobu. Důvody: Strana žalující opírá příslušnost prvého soudu o ustanovení § 97 j. n. První soud zaujal právní stanovisko, že tato příslušnost není ze zvláštních legislativních důvodů do té míry vázána na osobní vlastnost stran rozepře, by nemohla s postupem pohledávky přejíti i na postupníka, a že platí tedy důvod příslušnosti podle § 97 j. n. i v souzeném případě. Rekursní soud nesdílí však tento právní názor, poněvadž v § 97 j. n. zabezpečuje zákon s hlediska ryze sociálního a ve prospěch sociálně slabších osob v paragrafu tom uvedených právo, domáhati se pohledávek za dodané výrobky a zboží, za vykonané služby a práce v 90 dnech od poslední dodávky nebo práce u soudu, který je příslušný podle dřívějšího bydliště odběratelova nebo zaměstnavatelova, i když mezi tím přeložil své bydliště do jiného soudního obvodu. Tím hodlal zákon zvláštním ustanovením usnadniti hospodářsky slabšímu vymáhání jeho nároku a uspořiti mu nutnost žalovati u vzdáleného soudu podle změněného bydliště odpůrcova, což by znamenalo pro žalobce zvýšený náklad a zvýšenou ztrátu času. Jde tedy o právo subjektivní a pro osoby jmenované v § 97 j. n. Postupem pohledávky zůstávají ovšem nedotčeny důvody věcné a místní příslušnosti pro její uplatňování, leda, že by se zakládaly ve zvláštních osobních poměrech věřitele nebo dlužníka, jak jest tomu v souzeném případě, kdy ryze osobní výsada postupitele nemůže proti duchu zákona (§ 97 j. n.) býti přenesena postupem na třetí osobu, na žalobce.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursní soud, uvažuje o oprávněnosti námitky místní nepříslušnosti dovolaného soudu, vyslovil právní názor, že sudiště upravené § 97 j. n. jest pokládati za ryze osobní právo osob v paragrafu tom uvedených a že tudíž nepřechází s postupem pohledávky na postupníka v ten způsob, že by postupník mohl postoupenou pohledávku vymáhati u soudu, příslušného podle § 97 j. n. pro postupitele. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. U kterého soudu jest vymáhati postoupenou pohledávku, řídí se předpisy jurisdikční normy. Postup pohledávky, působící jen změnu v osobě věřitele (§ 1392 obč. zák.), nedotýká se důvodů věcné a místní nepříslušnosti, pokud se nezakládají na zvláštních osobních poměrech oprávněného neb zavázaného (rozh. čís. 253 sb. n. s.). Pohledávka přechází podle § 1394 obč. zák. na postupníka se všemi vedlejšími právy, která změnou v osobě věřitelově zůstanou nedotčena. Nepřejdou jen taková práva, která lpí na osobě a s ní zaniknou (§ 1393 obč. zák.). Právy, která lpí na osobě, rozumí § 1393 obč. zák. jen práva ryze osobní, t. j. taková, která s osobou určitého oprávněného jsou tak spjata, že jejich výkon jinou osobou buď vůbec není možný nebo není aspoň možný beze změny svého obsahu. O takové právo však tu nejde, neboť použití určitého zvláštního sudiště jinou osobou než původním věřitelem jest beze všeho možné (srov. rozh. čís. 2976 sb. n. s.). Zákonodárným účelem předpisu § 97 j. n. bylo, by uplatnění pohledávky bylo usnadněno. Týž účel sledují i jiné předpisy jurisdikční normy, na př. § 86, první odstavec, a § 87 a j. n. Podobně i § 9 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. V praxi se ustálil názor, že, třebaže tato ustanovení směřují k tomu, by bylo usnadněno uplatnění nároku určitých osob, není v zákoně opory pro mínění, že sudiště na výběr dané bylo zákonem poskytnuto jen jim jako osobní výsada (srov. rozhodnutí čís. 2976, 5223, 5304, 9857, podobně i čís. 10113 při prorogaci podle § 104 j. n.). Rekursní soud tudíž neprávem neuznal na místní příslušnost dovolaného soudu opřenou o § 97 j. n. vycházeje při posouzení významu tohoto předpisu z opačného právního stanoviska.

Čís. 11569.

Právo, jehož nabyl dlužník jako vlastník nemovitosti podle § 53 knih. zák. poznámkou pořadí pro určitou pohledávku, není zabavitelné právě tak, jako nemůže býti předmětem exekuce nárok dlužníka na přijmutí výměru o povolení tohoto zápisu.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, R I 244/32.)

Vymáhající věřitel navrhl k vydobytí peněžité pohledávky povolení exekuce zabavením dlužníkova práva nakládati s povolenou knihovní poznámkou pořadí a zabavením nároku na přijetí výměru o povolení řečené poznámky s tím, že se dlužníku zapovídá nakládati s pořadím, najmě udíleti svolení ke vkladu v tomto pořadí anebo k výmazu poznámky. Soud prvé stolice exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Prvá část exekučního návrhu směřuje k zabavení dlužníkova práva nakládati s poznámkou. Nejde tu o právo ve smyslu § 331 ex. ř. Poznámkou pořadí pro zápůjčku, jež bude poskytnuta, nevytvořuje se ještě zabavitelný předmět, ježto poznámky v pozemkové knize slouží jen k tomu, by byly zřejmy skutečnosti, jež mají v zápětí určité právní následky, nemohou však založiti, změniti nebo zrušiti věcná práva, kromě určitých poznámek v exekučním řízení a právní účinky, jež poznámky skytají, jsou založeny teprve jich knihovním zápisem. Není tudíž, jak řečeno, zápis poznámky pořadí ani právem ani majetkovým předmětem a nelze tudíž zabaviti právo nakládati s touto poznámkou. Nelze tudíž dlužníku zakázati, by s pořadím nenakládal, a nelze mu ani zakázati, by nesouhlasil se zápisem v pořadí poznámky anebo by nedal poznámku vymazati. Druhá část exekučního návrhu týká se zabavení nároku dlužníka, by přijal výměry o povolení těchto zápisů. Tím jsou míněny výměry o vyřízení žádosti o poznámku pořadí. Podle § 54 knih. zák. lze vydati jen jedno vyhotovení výměru, jímž bylo návrhu vyhověno, a toto vyhotovení jest doručiti navrhovateli. Přijetí tohoto výměru není majetkoprávním nárokem a nelze proto tento domnělý nárok zabaviti, pročež bylo i v tomto směru exekuční návrh zamítnouti, ježto tu není zabavitelného předmětu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Neoprávněná jest výtka stěžovatelky, že prý rekursní soud nepostřehl v důvodech svého rozhodnutí jádro věci. Jde-li o exekuci podle § 331 ex. ř., jakž připouští i dovolací rekurs, bylo soudu zkoumati a dáti si otázku, zda je právo, jehož zabavení se domáhala stěžovatelka svým návrhem, majetkovým právem, neboť předmětem exekuce podle tohoto ustanovení jsou »majetková práva dlužníkova, která nenáležejí k pohledávkám«. Po té stránce jest přisvědčiti rekursnímu soudu, že právo, kterého nabyl dlužník jako vlastník nemovitosti podle § 53 knih. zákona poznámkou pořadí pro určitou pohledávku, není zabavitelné právě tak, jako nemůže býti předmětem exekuce nárok dlužníka na přijmutí výměru o povolení tohoto zápisu. Oprávnění dané zákonem vlastníku nemovitosti v § 53 knih. zák. není podle své právní povahy samostatným právem majetkovým, nýbrž jest výronem vlastnického práva a není proto bez tohoto svého právního základu podrobeno exekuci. Nárok vlastníka nemovitosti podle § 54 knih. zák. na přijmutí výměru o tom, že byla poznámka vykonána, není jako důsledek vyplývající z práva podle § 53 knih. zák. vůbec zpeněžitelný a nemá proto ani povahu majetkového práva (srov. rozh. čís. 5908, 7104 a 10218 sb. n. s.). Rekursní soud nevyhověl proto právem exekučnímu návrhu pro nedostatek předpokladů § 331 ex. ř.

Čís. 11570.

Prodej losů na splátky.

Pojem prodeje losů na splátky ve smyslu zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., jest širší, než pojem splátkových obchodů podle § 1 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 140 ř. zák., jímž nebyl omezen.

Na povaze »zálohy« jako kupní ceny nemění nic, že v předprodejním listě bylo stanoveno, že se zálohou složené částky zúročí kupujícímu až do provedení příkazu.

Úhrada z očekávané výhry jest placením se strany kupujícího.

Lhostejno, že prodatel losů byl ochoten přijmouti splátky na kupní cenu před jejich splatností nebo i celou kupní cenu najednou.

Nestačí, že byl kupiteli vydán jen t. zv. předprodejní list, jehož obsah nevyhovoval ustanovení § 2 b) zák. čís. 90/1878 ř. zák. Tento nedostatek nebyl napraven pozdějším vydáním »depositního listu«, jenž nebyl prodejní listinou, nýbrž potvrzením o vzetí losů do úschovy.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 1683/30.)

Žalobce koupil od žalovaného bankovního závodu losy za 6.300 Kč za těchto podmínek: »Kupitel zaplatí zálohu 2.700 Kč buď najednou nebo nejdéle v šesti měsíčních lhůtách po 450 Kč. Při správném placení zálohy prodávající zúročí složené peníze 6%, t. j. šesti procenty až do provedení příkazu ve prospěch kupitele. Po zaplacení zálohy 2.700 Kč, jejíž splátky se úrokují pro zákazníka 6%, vydá prodávající kupiteli na koupené losy depositní list, ve kterém jsou obsaženy serie a čísla koupených losů. Od té chvíle se kupitel účastní všech tahů a náležejí mu všecky výhry, které na jeho losy připadnou. Z tohoto dluhu účtuje se kupiteli za los a čtvrtletí 5 Kč k úhradě depositního a evidenčního poplatku jakož i úroku. Po zaplacení kupní ceny losy se vydají proti vrácení depositního listu a platebních dokladů. Úplné zaplacení a převzetí losů jest kdykoli možné.« Žalobce zaplatil při podepsání objednacího listu dne 20. února 1928 na kupní cenu 900 Kč a dne 12. července 1928 další částku 1.800 Kč. V červenci 1928 obdržel žalobce od žalované depositní list ze dne 19. července 1928, v němž žalovaná potvrzuje, že prodala žalobci 30 losů, losy jsou označeny seriemi a čísly, že kupní cena činí za kus 210 Kč, celkem tedy 6.300 Kč, že žalobce zaplatí 2.700 Kč a zbytek 3.600 Kč že může zaplatiti podle libosti nebo vůbec neplatiti, takže by se uhradil teprve z výhry. Výslovně bylo pak v depositním listě uvedeno, že majitelem těchto cenných papírů jest jen žalobce a jen mu připadají výhry. Dále uveden v témž listě závazek platiti úroky, depotní a kontrolní poplatky ve výši 150 Kč čtvrtletně vždy 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října předem, a to po čas trvání úvěru a po dobu uschování cenných papírů. Žalobce si depositní list ponechal. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném vrácení zaplacené kupní ceny, maje za to, že smlouva jest neplatná, a to z těchto důvodů: a) kupní cena jednotlivého losu není jista, jelikož není určité, ve kterém tahu bude los tažen; b) agentka ho uvedla v omyl, zamlčevši podmínku placení 608 Kč jako depositního poplatku; c) smlouva jest nicotná pro lichvu, které se prý dopouští žalovaná strana vybíráním 518 Kč ročně »k úhradě depositního a evidenčního poplatku« a požadováním prodejní ceny za losy 6.300 Kč, jakož i tím, že teprve po přijetí zálohy 2.700 Kč kupuje losy za 3.600 Kč. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Mezi žalobcem a žalovaným došlo dne 20. února 1928 k definitivní koupi 30 pětinek čsl. stavebních losů dílčích

z roku 1921 s 2%ním zúročením za cenu 6.300 Kč, na niž ihned kupitel zaplatil hotově 900 Kč. Kupitel vzal na sebe závazek na kupní cenu zaplatiti »zálohu« 2.700 Kč buď najednou nebo v šesti měsíčních splátkách po 450 Kč. Zbytek kupní ceny nemusel po případě býti zaplacen vůbec, neboť mohl býti uhrazen z výhry, která na los musela připadnouti. Jde tu v podstatě o jednotnou perfektní kupní smlouvu, u níž část kupní ceny 2.700 Kč má podle podmínek zaplacena býti v šesti měsíčních splátkách po 450 Kč, splátka 900 Kč byla ihned při koupi zapravena. Slovo »Anzahlung« — záloha — nemění nic na právní povaze jednotné smlouvy, kterou jest podřaditi pod předpisy zákona o splátkových obchodech §§ 1, 11 zák. ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Na překážku tomu není nijak okolnost, že zbytek kupní ceny mohl býti kupitelem zaplacen buď přímo v hotovosti, kdyby si žádal vydání losů, nebo z případných výtěžků při tahu, nebo že kupitel i t. zv. zálohu mohl najednou zaplatiti. Vše to jest oprávnění odvolatele jakožto kupitele. Obdoba sporného případu s emissí akcií není případná, ježto ve sporném případě nešlo o příděl losů, který měl upisovateli podle rozdělovacího klíče připadnouti, jakož se děje při emissi akcií, nýbrž byla uzavřena pevná koupě určitého počtu losů za sjednanou cenu a blíže uvedené podmínky rozdělování kupní ceny na zálohu a akreditování jejího zbytku jest jen nemístné a smlouvě odporující tříštění jednotné smlouvy a mělo v zápětí nesprávné právní závěry v rozsudku. Zjištěný obsah kupní smlouvy stran lze právem podřaditi pod ustanovení § 1 zákona čís. 70/96 ř. zák. a ve smyslu § 11 cit. zák. zůstaly v platnosti ohledně prodeje losů i předpisy zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., pročež jest se obírati i s tím, zda byly dodrženy při sporném obchodě. To tím spíše padá na váhu, an žalobce výslovně v žalobě tvrdí, že šlo o splátkový obchod losový, že smlouva o tom jest nicotná, pokud se týče neplatná, ježto kupní cena není jistá, není jisté, zač se jednotlivý los prodává, jelikož není určito, při kterém tahu los bude tažen, při čemž výslovně cituje i § 2 b) los. spl. zákon. Vzhledem k tomu jest na soudě, by zkoumal, zda podle zjištěného stavu věci byly zachovány předpisy losového zákona a zda výtky odvolatelovy jsou v tom směru opodstatněny. Zákon čís. 90/78 ř. zák. v § 2 předpisuje, že prodávati losy podle plánu slosovacího proti částečnému placení po živnostensku je dovoleno majitelům protokolovaných firem za podmínek: a) že prodej nemá se spojovati s jiným právním jednáním, má se vztahovati k určitým losům nebo podílům známkami svého slosování poznačeným; b) o prodeji musí býti vyhotovena listina prodatelem — firmou — podepsaná, jež má obsahovati známky vylosování, datum, nominální cenu prodaných losů nebo podílů, cenu kupní, lhůty placení, místo placení a následky, kdyby vymíněné lhůty se nedodržely. Porovná-li se list o koupi 30 dílčích losů s těmito předpisy zákona, vychází na jevo, že v něm nejsou uvedena ani čísla a serie dílčích losů, ani cena nominální, ani cena kupní, na jednotlivé losy připadající, vychází na jevo, že nebyl zachován předpis § 2 a), b) zák. čís. 90/78 ř. zák. Žalovaná teprve v depositním listě ze dne 17. července 1928 uvedla čísla a serie dílčích losů a cenu nákupní, nikoli cenu nominelní, tedy opožděně s obejitím předpisů cit. zákona. Ustanovení § 2 a), b) cit. zák. srovnávají-li se

s podobnými předpisy § 1 zák. ze dne 7. listopadu 1862, čís. 85 ř. zák., mají za účel, že prodeje losů bez zachování těchto norem jest prohlásiti za nedovolené prodeje a smlouvy o nich za neplatné ve smyslu § 879 obč. zák., jinak by tu bylo zřejmé obcházení zákona a příčilo by se zákonným ustanovením. Vývody prvého rozsudku v tom směru nelze srovnati ani se zněním zákona ani s úmyslem zákonodárce a vycházejí jen z nesprávného názoru, že tu nejde o obchod splátkový.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vidí dovolatelka v názorech odvolacího soudu: 1. že došlo k definitivní koupi již dne 20. února 1928 podle předprodejního listu (B orig.) z téhož dne, 2. že tento obchod jest považovati za obchod splátkový, a 3. že sporná smlouva jest neplatná, protože nebyly zachovány předpisy § 2 zákona ze dne 30. června 1878, č. 90 ř. z. Dovolatelce však nelze v žádném směru dáti za pravdu. Že byla kupní smlouva konečně uzavřena již dne 20. února 1928, dovodil odvolací soud ze zjištěných skutečností zcela správně. Na tomto stanovisku stála ostatně i sama žalovaná, neboť při ústním jednání ze dne 29. května 1929 přednesla, že žalobce od ní tehdy koupil prostřednictvím obchodní jednatelky Jany K-ové 30 dílčích stavebních losů za kupní cenu 6.300 Kč. Jest proto marný její pokus, vylíčiti v dovolání věc tak, že předprodejní list prý byl jakési »pactum de contrahendo« podle § 936 obč. zák. Depositní list ze dne 19. července 1928 (C orig.) není vůbec listinou o ujednání koupě losů, nýbrž jest jen potvrzením, že koupě byla již dříve uzavřena a že koupené losy byly prodatelem vzaty do úschovy. Pokud se týče otázky, zda je sporný obchod považovati za obchod splátkový, zdůrazňuje se především, že předmětem sporné koupě byly losy. Podmínky, za nichž je dovoleno po živnostensku prodávati losy na splátky, jsou zvlášť upraveny v zákoně ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. V § 2 tohoto zákona se mluví prostě o »prodeji proti placení ve splátkách« (Veräusserung gegen Ratenzahlung). O takový prodej jde vždy, jakmile se kupní cena nemusí zaplatiti najednou, nýbrž má býti placena po částkách. Zákon čís. 90/1878 ř. zák. nerozeznává, zda byly koupené losy odevzdány kupujícímu před úplným zaplacením kupní ceny a zda jsou jednotlivé splátky předem pevně určeny čili nic. Z toho plyne, že pojem prodeje losů na splátky ve smyslu zákona čís. 90/1878 ř. z. jest širší, než pojem splátkových obchodů podle § 1 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Tento širší pojem nebyl ve svém rozsahu nijak omezen zákonem čís. 70 ř. zák. z roku 1896, neboť v § 11 tohoto pozdějšího zákona se stanoví výslovně, že se zachovávají v platnosti i předpisy zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. V souzeném případě měla býti placena kupní cena za losy, ujednaná na 6.300 Kč, podle zjištěných prodejních podmínek takto: a) Tak zv. »záloha« 2.700 Kč měla býti zaplacena buď najednou nebo nejdéle v šesti měsíčních lhůtách po 450 Kč. Že tato tak. zv. »záloha« je skutečně součástí kupní ceny za losy, o tom nelze pochybovati, ano by jinak nebylo důvodu, proč by ji kupující platil. Na její povaze jako součásti kupní ceny nic nemění okolnost, že

v »předprodejním listě« bylo stanoveno, že zálohou složené částky se zúročí kupujícímu 6% až do provedení příkazu. Pravý smysl a význam tohoto ustanovení jest, že se z části kupní ceny, zaplacené pod označením »záloha«, vypočte 6% úrok a vypočtená částka se připíše kupujícímu k dobru, naprosto však nelze z něho dovoditi, jak se o to pokouší dovolatelka, že si kupující uložil zaplacením »zálohy« u prodatelky zúročitelný »vklad« a že jí takto poskytl úvěr. b) Zbytek kupní ceny 3.600 Kč může býti zaplacen hotově, ale nemusí se po případě platiti vůbec, ježto se uhradí z výher, které na losy připadnou. Vedle tohoto nedoplatku kupní ceny má však kupující platiti prodatelce ještě 5 Kč čtvrtletně za každý prodaný dílčí los, tudíž při 30 dílčích losech 150 Kč čtvrtletně, 600 Kč ročně, a to k úhradě úroků z nedoplatku kupní ceny a jako poplatek za úschovu a za evidenci losů. Úhrada z očekávané výhry jest ovšem ve skutečnosti také placením se strany kupujícího, neboť výhra připadne jemu a jde jen o zjednodušenou manipulaci, použije-li se výhry přímo k zaplacení nedoplatku kupní ceny. Z toho jest zřejmé, že podle prodejních podmínek měla kupní cena za losy býti splacena ve více částkách, pročež je sporný prodej losů posuzovati podle § 2 zákona č. 90/1878 ř. z. Nepadá na váhu, že prodatel byl ochoten přijmouti splátky na kupní cenu před jeho splatností neb i celou kupní cenu najednou, neboť touto jeho ochotou není dotčena skutečná povaha prodeje losů na splátky. Záleží spíše na tom, že prodejní podmínky poskytovaly kupiteli losů možnost, by splácel kupní cenu za ně po menších částkách, neboť právě tato možnost je podle zkušenosti pro lidi nezámožné a na občasný příjem odkázané mocným lákadlem, by se odhodlali ke koupi věcí, jež jsou jim jinak pro vysokou cenu těžko dosažitelné. Čeliti zneužívání tohoto lákadla prodavači losů jest právě účelem zákona čís. 90/1878 ř. z. Že t. zv. »předprodejní listina«, která byla o prodeji losů vydána, nevyhovuje předpisu § 2 b) zákona čís. 90/1878 ř. z., dovolatelka ani nepopírá, jen dovozuje, že tento nedostatek nemá v zápětí nicotnost smlouvy, nýbrž jen její nežalovatelnost podle § 1432 obč. zák., a že označení serií a čísel prodaných losů, jakož i jejich cena nominální a prodejní byly obsaženy v později vydaném depositním listu. K jejím vývodům jest připomenouti toto: Podle § 2 b) zákona čís. 90/1878 ř. z. jest prodej losů na splátky po živnostensku povolen jen pod podmínkou, že se o prodeji vyhotoví prodejní listina s obsahem přesně tam vyznačeným. V souzeném případě nebyla prodejní listina předepsaného obsahu vůbec vyhotovena; kupujícímu byl vydán jen t. zv. předprodejní list, jehož obsah nevyhovuje předpisům § 2 b) zákona čís. 90/1878 ř. z. Tento nedostatek nebyl napraven pozdějším vydáním »depositního listu«, který není prodejní listinou, nýbrž potvrzením o vzetí losů do úschovy, a ostatně rovněž neobsahuje vše, co jest zákonem předepsáno jako obsah prodejní listiny. Již v rozhodnutích čís. 8252, 9560, 9561, 9798 a 11044 sb. n. s. bylo vyloženo, že porušení předpisů § 2 b) zákona čís. 90/1878 ř. z. má v zápětí, že na takovou smlouvu není vázána žádná ze smluvních stran, že nemůže žalovati o její splnění a že tudíž jest taková smlouva pro obě strany nezávazná a v širším smyslu slova neplatná. To stačí k odůvodnění nároku na vrácení plnění, jež poskytl žalobce žalované firmě, a odvolací soud, vyhověv žalobě,

posoudil věc správně po stránce právní. Dodati jest, že v souzeném případě jde o tak uměle sestavené, pro méně zkušené kupitele stěží pochopitelné, ale vzbuzováním naděje, že větší část kupní ceny losů bude uhražena výhrami bez placení, zároveň velmi lákavé podmínky losového obchodu, že lze důvodně míti zato, že tento zvláštní způsob losových obchodů byl vymyšlen k obcházení přísných předpisů zákona čís. 90/1878 ř. z., vydaných na ochranu kupujícího obecenstva.

Čís. 11571.

Pojišťovací smlouva.

Byl-li pojistník, jenž byl v prodlení s placením následné premie, vyzván pojišťovnou ku placení dopisem, v němž nebyla pojistníkovi dána dodatečná lhůta jednoměsíční, předepsaná pojišťovacími podmínkami, nýbrž lhůta kratší, a v němž nebylo právní poučení o tom, že pojišťovna hodlá zrušiti smlouvu, pak-li nebude premie zaplacena v dodatečné lhůtě, není v tom, že pojišťovna neuplatnila soudně ve lhůtě tří měsíců od uplynutí dodatečné lhůty nárok na zaplacení následné premie, výpověď pojišťovací smlouvy.

K zániku pojišťovacího poměru nestačí zcizení pojištěné movité věci, nýbrž se vyžaduje její vyřazení ze zcizitelovy úchovy.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 2/31.)

Žalobu pojišťovny proti pojistníku o zaplacení následných premií (z pojištění automobilu) proces ní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Spor jest o výklad článku 10., 4. všeobec. pojišťovacích podmínek pojišťovací smlouvy. Článek tento (shodný s dosud neplatícím § 29 poj. zák.) určuje následky prodlení v placení následné premie. Hned z počátku ukládá se tu pojišťovateli zřejmě ve prospěch pojištěnce závazek (arg. budiž), by na náklad pojištěnce: a) písemně vybídnul pojištěnce ku placení, b) uvědomil ho o právních následcích dalšího prodlení v placení, c) určil mu dodatečnou lhůtu 1 měsíce. Vyhovění tomuto závazku je tedy předpokladem splatnosti a tím i žalovatelnosti premie. Bez jeho splnění byla by žaloba při nejmenším předčasná. Teprve, splnil-li pojišťovatel závazek ad a)—c), může, nebylo-li v dodatečné lhůtě placeno: 1. zrušiti smlouvu bez výpovědní lhůty, 2. přivoditi výpověď mlčky tím, že neuplatní u soudu nárok na premii do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty, 3. trvati na smlouvě a žalovati na zaplacení premie. V tomto svém právu je však pojišťovatel omezen důležitou ad 2. uvedenou presumpcí, zavazující ku podání žaloby v řečené tříměsíční lhůtě. Tento výklad čl. 10, 4. všeobec. poj. podmínek použil soud na dané skutkové okolnosti a došel k tomuto závěru: Žalující strana nesplnila řádně závazek shora sub c) zmíněný, neboť dala žalované dodatečnou desetidenní lhůtu místo měsíční. Žalovaná strana nečinila však proti tomuto zkrácení dodatečné lhůty námitky ani před sporem, ani za něho. Žalující ve sporu nenamítala, že lhůta jí poskytnutá nebyla pro kratší její trvání lhůtou dodatečnou ve smyslu odst. 10., 4. všeob. poj. podmínek. Jest proto za to míti, že strany mlčky (§ 863 obč. zák.) smluvily dodatečnou lhůtu desetidenní místo měsíční. Učiniti tak mohly, neboť jde o jus dispositivum. Nesprávné jest tvrzení

žalující strany, že vůbec nedala žalované v dopise poučení o právních následcích dalšího prodlení v placení. Dopis obsahuje hrozbu soudním zakročením, t. j. zažalováním premie a tím tedy i poučení o jednom (ze tří shora uvedených) možném právním následku neplacení. Tím, že žalující strana neuvedla v dopise jiný možný právní následek prodlení, zejména, že by mohla zrušiti smlouvu bez výpovědní lhůty, dala žalované straně najevo, že nechce, ač by to mohla, od smlouvy upustiti, nýbrž že na ní trvá a z ní bude žalovati. Zvolila-li si žalující strana tuto možnost, byla vázána žalovati do tří měsíců po uplynutí poskytnuté a mlčky smluvené dodatečné lhůty desetidenní. Jinak nemohla si žalovaná vykládati projev žalující strany v dopisech v souvislosti s ustanoveními odst. 10., 4. všeobec. poj. podmínek. Je tedy námitka žalované strany, že nemůže býti z pojišťovací smlouvy žalováno, poněvadž jest ji považovati pro včasné nepodání žaloby za mlčky vypovězenou, podle názoru soudu plně odůvodněna. Naproti tomu námitka žalující strany, že presumpce výpovědi smlouvy je nemožna pro nedostatek onoho poučení, jest nejen se shora uvedených důvodů bezpodstatná, nýbrž i proto neudržitelná, že i kdyby poučení vůbec nebylo bývalo dáno, nemohla by žalující strana z vlastního porušení smluvního závazku, chránícího zájem druhé strany smluvní, v odporu s jasným smyslem ustanovení čl. 10., 4. všeobec. poj. podmínek odvozovati pro sebe právo na žalobu i po uplynutí předepsané tříměsíční lhůty. Měla-li snad žalující strana v úmyslu oním, dle jejího názoru nedostatečným poučením docíliti tohoto účinku, nemohla a nemusela žalovaná strana takový úmysl u ní předpokládati, zvláště se zřetelem na zásadu poctivosti platící v obchodě. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Ve svých dopisech ze dne 1. listopadu 1928 příl. B. a ze dne 2. listopadu 1928 příl. C. oznamuje žalobkyně žalovanému, že dlužné, ke dni 3. listopadu 1928 pokud se týče 3. listopadu 1929 splatné premie mu připisuje v účtě na jeho vrub, mimo to v dopise ze dne 11. září 1929 příl. 3 žádá ho důrazně o vyrovnání dlužného zůstatku 1.065 Kč s dodatkem, že, neuhradí-li tuto částku do deseti dnů, bude nucena proti němu soudně zakročiti. Z toho je patrno, že dopis příloha 3 nemá náležitosti čl. 10. odst. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek, zejména, že neobsahuje poučení o právních následcích dalšího prodlení v placení a nestanoví určenou tam dodatečnou jednoměsíční lhůtu, takže není podmínek pro předpoklad žalovaného, že žalobkyně, nepodavši do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty žalobu o zaplacení premie, zrušila smlouvu bez výpovědní lhůty. Naopak z obsahu listin výše uvedených jest patrno, že žalobkyně nezamýšlela z platebního průtahu žalovaného vyvoditi důsledek odstoupení od smlouvy, a proto nezáleží na tom, že žalobkyně v uvedené tříměsíční lhůtě nepodala žalobu. Toto stanovisko zaujímá nejvyšší soud ve svém rozhodnutí čís. 6016 sb. n. s., vykládaje tam takto ustanovení § 29 poj. zák., jemu odpovídá citovaný článek 10. odst. 4. všeob. poj. podmínek, a není důvodu, proč by se mělo od tohoto výkladu v souzeném obdobném případě upustiti. Jelikož pak podle téhož rozhodnutí nastává žalovatelnost každé další pojišťovací premie sama sebou již tím, že uplynula smluvená platební lhůta, kterážto okolnost je nesporna, je tím odůvodněn žalobní nárok o zaplacení obou dlužných premií.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel neprovádí dovolací důvod rozporu se spisy (§ 503 čís. 3 c. s. ř.) po zákonu, spatřuje ho v tom, že odvolací soud má za to, že dopis žalující strany z 11. září 1929 neobsahuje v rámci upomínky o zaplacení dlužných premií poučení o právních následcích prodlení s placením premií. Neboť tím není dolíčen rozpor s obsahem a se smyslem onoho dopisu, nýbrž napadán je právní výklad i dopisu, i článku 10. č. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek a srovnání, zda dopis vyhovuje náležitostem čl. 10. č. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek. Avšak ani po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. s. ř.) nelze výkladu tomu nic vytýkati. Článek ten je ku prospěchu pojistníka, chce zachovati pojišťovací smlouvy v platnosti a nechce zbaviti pojistníka nároku z pojišťovací smlouvy prostě proto, že je v prodlení s placením následných premií. Proto článek ten stanoví, že, má-li dojíti k odstupu od smlouvy pojišťovací, musí pojišťovna upomenouti pojistníka kvalifikovaným dopisem vykazujícím veškeré náležitosti článku 10. čís. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek. Nechce-li pojišťovna použíti tohoto svého práva a chce-li trvati na zaplacení dlužných následných premií, nemusí pojistníka zvláště upomínati, neboť žalovatelnost premií nastává sama sebou podle ustanovení §§ 904 a 1334 obč. zák. Řečený dopis nevykazuje však veškeré náležitosti článku 10. čís. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek, neboť nebyla pojistníku dána ani dodatečná jednoměsíční lhůta ku placení, nýbrž jen lhůta desetidenní, a nebylo uděleno právní poučení o tom, že pojišťovna hodlá zrušiti smlouvu, pakli nebudou premie zaplaceny v dodatečné lhůtě. To je ten hlavní následek, o jehož poučení se zmiňuje čl. 10. čís. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek, neboť trvání na nároku na zaplacení splatných následných premií se rozumí samo sebou již ze zákona. Že těchto náležitostí je zapotřebí pro kvalifikovaný dopis, připouští nepřímo dovolatel sám, vyslovuje v dovolání souhlas s názorem prvého soudu, že si nemohl onen dopis jinak ani vyložiti, než, že žalující strana chce trvati na smlouvě a žalovati o zaplacení premií. Přiznává tedy sám, že dopis nebyl podle čl. 10 odstavec 4. všeobecných pojišťovacích podmínek vybaven tak, by z něho bylo lze usuzovati na úmysl pojišťovny odstoupiti od smlouvy. Jen s takto kvalifikovaným dopisem spojuje článek 10. čís. 4. všeobecných pojišťovacích podmínek propadnou lhůtu tříměsíční ku podání žaloby o zaplacení premií, nikoliv však s obyčejnou upomínkou, v níž pojišťovna jako věřitelka uděluje pojistníku jako svému dlužníku libovolnou desetidenní lhůtu. K tomu nepotřebovala souhlasu pojistníka, poněvadž je na vůli věřitele, zda chce a jak dlouho s placením sečkati.

Bezdůvodně vytýká dovolatel jako rozpor se spisy a nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 3 a 4 c. s. ř.), že byl odsouzen k zaplacení premie i za pojistné období od 3. listopadu 1929 do 3. listopadu 1930, ač namítal, že prodal auto Josefu M-ovi již 29. března 1929 a že tím pojistný poměr zanikl. Neboť k zániku pojišťovacího poměru nestačí již zcizení movité věci, nýbrž její vyřazení ze zcizitelovy úchovy, jak vyloženo bylo v rozhodnutích čís. 7915, 9939, 10.547 sb. n. s., na něž se poukazuje. Dovolatel tvrdil jen, že auto prodal, netvrdil však ani, že vyšlo z jeho úchovy, ani neodvozoval z prodeje auta zánik pojišťovacího poměru.

Čís. 11572.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Pro vyplacení členského podílu členu společenstva jest rozhodnou opravená účetní uzávěrka. Nezáleží na tom, že se oprava účetní uzávěrky stala teprve po dni splatnosti nároku na vyplacení členského podílu, jen když se tak stalo před vynesením rozsudku prvé stolice (o žalobě o vyplacení členského podílu).

Ustanovením § 84, druhý odstavec, zákona není vyloučeno, by nebylo (kromě návrhu na vyhlášení úpadku) použito jiných prostředků, by bylo potřebné úhrady dosaženo a tím byl úpadek odvrácen.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 297/31.)

Žaloba proti společenstvu o vyplacení členského podílu byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatel tvrdil, že dal dne 28. června 1928 písemnou výpověď členského podílu, jež došla žalované dne 30. června 1928, takže se jeho členství skončilo podle § 4 stanov dnem 31. prosince 1928 a jeho podíl byl k výplatě splatný dne 1. ledna 1930. Je-li tomu tak, není podle vlastního přednesu žalující strany žaloba předčasná proto, že členství nezaniklo, a přichází v úvahu pro zjištění hodnoty členského podílu účetní uzávěrka na rok 1928. Ta ovšem původně vykazovala zisk. Leč, jak bylo zjištěno, byla tato účetní závěrka nesprávná a bylo proto povinností příslušných orgánů žalovaného společenstva, by se o to postarali, by účetní závěrka byla náležitě opravena. To se také stalo podle zjištění soudů nižších stolic usnesením valné hromady ze dne 27. dubna 1930, podle něhož vykazuje účetní závěrka za rok 1928 ztrátu 1,265.744 Kč. Z toho vyplývá, že žalobní nárok postrádá veškerého podkladu, an podíl žalující strany jest úplně ztráven ztrátami. Jen tato opravená účetní závěrka může býti rozhodující pro posouzení oprávněnosti žalobního nároku. Jest nerozhodné, že se oprava účetní závěrky stala teprve po 1. lednu 1930 jako dni splatnosti žalobního nároku na vyplacení členského podílu, nýbrž rozhodné jest, že se stala před vynesením rozsudku soudu prvé stolice, neboť ve smyslu § 406 c. ř. s. bylo přihlížeti k této okolnosti, arciť teprve za sporu nastavší. Jak nejvyšší soud vyřkl a odůvodnil již v rozhodnutí sb. čís. 285 a 1617, vyslovuje § 406 c. ř. s. všeobecný předpis kotvící v zásadě procesní hospodárnosti. Nelze o tom pochybovati, že by žalovaná měla po případě nárok na vrácení podílu vyplaceného na mylném předpokladu, kdyby jej byla již dříve žalující straně vyplatila podle původní účetní závěrky. Marně se dovolává žalující strana rozhodnutí sb. n. s. čís. 4567, neboť tu nešlo o účetní závěrku opravenou již usnesením valné hromady. Podle

toho, co bylo uvedeno, nepřichází účetní závěrka za rok 1929 nebo za nějaký příští rok vůbec v úvahu pro zjištění hodnoty členského podílu žalující strany a jsou proto veškeré její závěry, vycházející z opačného předpokladu, nesprávné. Ustanovením § 84 odst. (2) zákona o společenstvech není vyloučeno, by nebylo použito jiných prostředků, by potřebné úhrady bylo dosaženo a tím úpadek byl odvrácen. (Srov. rozh. sb. n. s. čís. 4157.)

Čís. 11573.

Postupem k inkasu nenabyl postupník práva k postoupené pohledávce nedopouštějícího výkon exekuce ve prospěch postupitelova věřitele (§ 37 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 349/31.)

Žaloba, by byla proti žalobci prohlášena za nepřípustnou exekuce na pohledávky, jež prý byly žalobci postoupeny, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání je opřeno jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Při tomto důvodu jest vycházeti ze zjištění nižších soudů. Vychází-li se z nich, jest správný úsudek odvolacího soudu, že sporným postupem nebyly převedeny zabavené pohledávky z majetku postupitelky firmy K. (dlužnice) do majetku žalobkyně jako postupnice, ježto základem postupu nebylo právní jednání směřující ke konečnému přechodu majetkové hodnoty z postupitele na postupníka, jakož je tomu při koupi, směně, daru atd., nýbrž jeho základem bylo právní jednání, podle jehož obsahu neměl býti majetek žalobkyně jako postupnice zvětšen o postoupené jí pohledávky, nýbrž postup se stal jen k inkasu postoupených pohledávek, z důvodu zmocnění (srov. rozhodnutí čís. 10.057 sb. n. s.), takže postupem tím nenabyla žalobkyně práva k postoupeným pohledávkám, nedopouštějícího výkon exekuce. Není proto vylučovací žaloba podle § 37 ex. ř. opodstatněna a byla právem nižšími soudy zamítnuta.

Čís. 11574.

Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.). Jest ponecháno především dohodě stran, by stanovily dobu nastoupení dovolené (§ 17 zák.) se zřetelem na dobu přiměřenou provozovacím poměrům, a to včasně — to jest v přiměřeném čase před poskytnutím a nastoupením dovolené. Nedohodnou-li se strany o době nastoupení dovolené, jest stanoviti čas nastoupení dovolené soudem se zřetelem k zvláštním poměrům toho kterého případu tak, by sice především byly chráněny zájmy provozu podniku, ale by zároveň bylo dbáno i toho, že dovolená má poskytnouti zaměstnanci možnost, by se zotavil.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 353/31.)

Žalobce, sládek pivovaru, domáhal se na majiteli pivovaru, by byl žalovaný uznán povinným poskytnouti žalobci dovolenou v době od 1. května 1930 do 31. října 1930, při čemž žalovaný sám určí, kdy má žalobce za této doby dovolenou nastoupiti. Procesní soud prvé stolice uznal rozsudkem ze dne 6. června 1930 podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jádrem sporu jest právní otázka, zda žalobci přísluší proti žalované zaměstnavatelce zákonný nárok, by mu stanovila nastoupení dovolené podle § 17 zákona ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. zák. právě jen v době od 1. května do konce října 1930. Dovolatel v podstatě správně dovozuje (opíraje se při tom o výklady Mayera a Grünberga v komentáři k zákonu o obchodních pomocnících str. 215 a 216), že doba nastoupení dovolené v tom kterém služebním roce není v § 17 blíže stanovená a že zákon ponechává především dohodě stran, by stanovily nastoupení dovolené se zřetelem na dobu přiměřenou provozovacím poměrům, a to včasně — to jest v přiměřeném čase před poskytnutím a nastoupením dovolené. V § 17 zákona čís. 20/1910 ř. zák. se sice mluví jen o zřeteli k provozovacím poměrům a není tam výslovně řečeno nic o zájmu zaměstnancově, avšak, uváží-li se, že účelem dovolené jest zaměstnancovo zotavení a že si zákon přeje dohodu obou stran, neponechávaje libovůli zaměstnavatelově, by čas nastoupení dovolené stanovil jednostranně, jak sám chce, plyne z toho, že jest dobu nastoupení dovolené, nedohodnou-li se o ní strany samy, stanoviti soudem se zřetelem k zvláštním poměrům toho kterého případu tak, by sice především byly chráněny zájmy provozu podniku, ale by zároveň bylo dbáno i toho, že dovolená má poskytnouti zaměstnanci možnost, by se zotavil, a že tudíž, pokud to provoz podniku dovoluje, dovolená nemá připadnouti do doby pro zotavení zaměstnancovo naprosto nepříznivé a nevhodné. Připomenouti jest, že zákon čís. 20/1910 ř. zák. nemá vůbec podobné ustanovení jako na příklad pozdější zákon ze dne 3. dubna 1925 čís. 67 sb. z. a n. (v § 12: »Dovolená udílí se zpravidla v období od 1. května do konce září«) a zákon ze dne 1. července 1921 čís. 262 sb. z. a n. (v § 10: »Dovolené buďtež pokud možno udíleny v době od 1. května do 31. října«). Souzený případ ovšem názorně ukazuje, že dovolávání se soudcovského rozhodnutí o době nastoupení dovolené nemá praktický význam, neskončí-li se spor před uplynutím doby zaměstnancem požadované. Dovolatel sám přiznává, že zájmy podniku předcházejí zájmům zaměstnance na zotavení a že zaměstnanec musí, nejde-li na straně zaměstnavatelově o zřejmý šikanosní odpor proti udělení žádané dovolené, vyjíti v tom směru zaměstnavateli vstříc, ale tvrdí, že v souzeném případě lze opravdu mluviti na straně žalované o šikanování. Leč toto jeho tvrzení nemá oporu ve výsledcích jednání. Žalovaná prohlásila hned od počátku ochotu, poskytnouti žalobci dovolenou v období od 1. listopadu do konce dubna, kdy jí to umožňují provozní poměry jejího pivovaru, a odpírala stanovení dovolené v období žádaném žalobcem jen se

zřetelem na zájmy provozu svého podniku, tedy z důvodů zákonem uznávaných. Naproti tomu žalobce uplatňoval jako jediný důvod, proč potřebuje dovolené právě jen v období od začátku května do konce října, svou srdeční chorobou, kterou prý lze léčiti jen v době letní v lázních. Žalobce však neuvedl, v čem vlastně jeho srdeční choroba záleží, a nesložením zálohy sám zavinil, že nebyl proveden znalecký důkaz o tom, zda je skutečně churav a zda je jeho léčení v lázních v letní době nezbytné. Mimo to jest mu připomenouti, že je všeobecně známo, že srdeční choroby lze léčiti v kterékoli roční době, že léčení nemusí býti prováděno právě jen v lázních, že některé lázeňské ústavy jsou nemocným přístupny po celý rok a že ostatně, byl-li žalobce skutečně tak nemocen, že potřeboval nutně lázeňského léčení, měl na vůli, by si vyžádal zdravotní (nemocenskou) dovolenou (§ 8 zákona čís. 20/1910 ř. z.), kterou nelze ztotožňovati s pravidelnou každoroční dovolenou na zotavení, příslušející za podmínek v § 17 vytčených každému obchodnímu pomocníkovi ať je zdráv anebo churav. Není proto oprávněnou dovolatelova výtka, že ho žalovaná šikanuje odpíráním dovolené v době jím požadované, a nelze ani důvodně míti za to, že dovolená v období od 1. listopadu do konce dubna by připadla do roční doby pro žalobcovo zotavení naprosto nepříznivé a proto pro něho nepřijatelné. Pak zbývá jen zájem provozu podniku, na němž má ovšem záležeti nejen jeho majiteli, nýbrž i jeho zaměstnancům, najmě, jde-li — jako v tomto případě — o vedoucí sílu. Žalovaná tvrdila, že provozní poměry jí umožňují dáti sládkovi dovolenou jen v období od 1. listopadu do konce dubna, a ze zjištěných okolností neplyne, že zájem provozu pivovaru nevyžadoval, by žalobce konal službu jako sládek v době od 1. května do 31. října 1930. Je-li tomu tak, nebyl žalobce oprávněn, by zaměstnavatelku soudně donucoval, by mu poskytla dovolenou právě jen v žádané jím době, která jest provozovacím poměrům podniku nepříznivější než ostatní doba roční. Soud však byl jeho žalobní žádostí podle § 405 c. ř. s. omezen, takže nemohl nastoupení dovolené určiti do jiného ročního období, než bylo žalováno, a není-li žalobní nárok oprávněn tak, jak zní, nezbylo, než žalobu zamítnouti.

Čís. 11575.

Bylo-li před válkou místo kupní ceny ujednáno placení doživotního důchodu, stihá zhoršení měnových poměrů zcizitele.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 450/31.)

Žalobce a jeho manželka prodali smlouvou ze dne 13. května 1914 žalovaným hostinec a vymínili si místo kupní ceny placení doživotního ročního důchodu 10.000 K r. m. ve čtvrtletních lhůtách. Žalovaní platili důchod v československých korunách. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaných, by bylo uznáno právem, že doživotní důchod 10.000 Kč ročně náležející žalobci má býti žalovanými placen tak, že za jednu korunu mají býti placeny čtyři koruny československé a že žalovaní jsou povinni zaplatiti žalobci 30.000 Kč. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci spatřuje odvolání v tom, že soud prvé stolice na smlouvu o doživotním důchodu nazírá jako na smlouvu o živném. Výtka není odůvodněna, neboť ze zjištění soudu prvé stolice vyplývá, že žalobce a jeho manželka doživotní důchod volili proto, by příjmem tím byli doživotně zaopatřeni. Soud prvé stolice zcela právem poukazuje k tomu, že smlouva kupní ze dne 13. května 1914 byla sjednána v samozřejmém předpokladu, že tehdejší normální poměry potrvají a že nikdo nemohl předpokládati, že se tak podstatně změní. Žalobce a jeho manželka jako prodávající smlouvu kupní již splnili, žalovaným odevzdali nemovitost, jejíž cena několikanásobně stoupla, žalovaní mají teprve smlouvu splniti, jde o placení části kupní ceny každé čtvrtletí vznikající a splnění nastane teprve úmrtím žalobcovým. Za změněných poměrů neplní to, k čemu se zavázali. Soud prvé stolice vyložil, že v souzeném případě platí zásada rebus sic stantibus a že žalobcem požadovaný čtyřnásobek doživotního důchodu jest odůvodněn. Rozhodnutí čís. 1323 sb. n. s., jehož se žalovaní ve sporu a v odvolání dovolávají, na souzený případ použíti nelze, jelikož nejvyšší soud na zásadě v rozhodnutí tom vyslovené v pozdějších obdobných rozhodnutích již nesetrvává a význam doložky rebus sic stantibus při úplatných smlouvách vůbec připouští.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s., právem vytýká, že i odvolací soud mylně posoudil věc po stránce právní. Jest nesporno, že žalobce a jeho tehdejší ještě žijící manželka smlouvou ze dne 13. května 1914 prodali žalovaným zájezdný hostinec a že místo kupní ceny bylo ujednáno placení doživotního ročního důchodu 10.000 K r. m., že celý důchod nyní přísluší žalobci a že žalovaní tento důchod platí v československých korunách. Důchod byl určen podle ceny zcizené věci a šlo tedy od prvopočátku o plnění peněžité, spočívající na úplatné smlouvě, a nikoli snad na povinnosti žalovaných k výživě žalobce a jeho zatím zesnulé manželky. Že v takovém případě stihá zhoršení valutových poměrů zcizitele, rozhodl a blíže odůvodnil nejvyšší soud již v rozhodnutí uveřejněném v sb. n. s. pod čís. 1323, a nemá příčiny, odchýliti se v souzeném případě od právního názoru tam vysloveného, zejména ano se zatím rozhodování v tomto smyslu již ustálilo (sb. n. s. čís. 7969, 9670 a pod. i čís. 10037). Odvolací soud jest na omylu, míně, že rozhodnutí sb. n. s. čís. 1323 na souzený případ použíti nelze, a odkazuje neprávem na doložku rebus sic stantibus, která by platila jen, kdyby podle úmyslu obou stran měla býti zcizitelům zaručena určitá životní úroveň, což žalobce sice tvrdil, ale neprokázal, jelikož odvolací soud onen úmysl zjistil jen na straně prodávající. Za toho stavu věci postihuje pokles měny žalobce jako náhoda nastavší v jeho jmění (§ 1311 obč. zák.), a nemůže se žalobce dovolávati ani toho, že žalovaní by

jinak stoupnutím ceny prodané nemovitosti byli obohaceni, neboť jde prostě o důsledek poklesu měny, jenž, jak dolíčeno, stihá zcizitele, při čemž nelze přehlédnouti, že, kdyby žalovaní celou kupní cenu byli vyplatili najednou, by žalobce po případě neměl vůbec nic.

Čís. 11576.

Postupitel, jemuž dlužník platil, ač mu byl postup oznámen, není oprávněn domáhati se na dlužníku znovu placení, byla-li pohledávka napotom na něho zpět převedena.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 611/31.)

Žalovaná dluhovala žalobci kupní cenu za dodané zboží. Pohledávku tuto postoupil žalobce dne 8. května 1929 Úvěrnímu ústavu, což bylo žalované oznámeno dopisem z téhož dne. Žalovaná zaplatila dne 8. července 1929 pohledávku do rukou žalobcova zástupce Josefa M-a, jejž žalobce od dubna 1929 ústně i písemně bezvýsledně vyzýval k vrácení plné moci. Na plné moci M-ově nebylo její odvolání vyznačeno aniž byla žalovaná vyrozuměna o odvolání této plné moci. Dne 24. srpna 1929 postoupil Úvěrní ústav žalobci zpět pohledávku proti žalované, o čemž byla žalovaná vyrozuměna. Dne 19. září 1929 zažaloval žalobce pohledávku proti žalované. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby v podstatě proto, že v době placení M. již nebyl ve službách žalobce a že proto nebyl oprávněn přijímati za něho peníze. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Poněvadž žalovaná zaplatila Josefu M-ovi, jenž se vykázal neodvolatelnou inkasní plnou mocí pro žalobce, zůstala smlouva ta po rozumu § 1026 obč. zák. závaznou, ježto žalovaná bez své viny nevěděla o zrušení plné moci, a zmocnitel (žalobce) může se pro svou škodu hojiti jen na zmocněnci Josefu M-ovi, který zrušení zamlčel, a jest nerozhodno, že se placení stalo v době, kdy byla pohledávka postoupena žalobcem Úvěrnímu ústavu, poněvadž dne 24. srpna 1929, před podáním žaloby, došlo ke zpětnému postupu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce uplatňuje jen dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Přiznává sice, že žalovaná zaplatila jeho zástupci opatřenému řádnou plnou mocí, ale brojí proti právnímu názoru odvolacího soudu, že jest nerozhodné, že v době tohoto platu byla pohledávka postoupena a žalované byl postup oznámen, ježto před podáním žaloby došlo ke zpětnému postupu. Jde tedy jen o to, zda postupitel, jemuž dlužník platil, ač mu byl postup oznámen, jest oprávněn domáhati se na dlužníku znovu placení, byla-li napotom pohledávka na něho zpět převedena (recedována). Podle § 1396 obč. zák. není

ovšem dlužník oprávněn platiti postup. věřiteli, jakmile mu byl oznámen příjemce pohledávky (postupník), nýbrž jest povinen platiti postupníkovi a placením postupiteli se nezrušuje jeho závazek s účinkem proti postupníkovi, jenž byl v době placení jeho věřitelem (§ 1424 obč. zák.). Zpětný postup (recese) jest ve skutečnosti dalším postupem, jímž se postupníkovi právo na plnění převádí zpět na původního postupitele, který se tak stává opět věřitelem. V souzeném případě se domáhá žalobce jako další postupník na žalované, by mu zaplatila pohledávku, kterou již jednou vyplatila pro původního postupitele, jímž byl žalobce sám. Kdyby bylo vyhověno žalobnímu žádání, mělo by to v zápětí, že by žalovaná plnila žalobci dvakráte totéž a že by žalobce byl opětným placením na její úkor nespravedlivě obohacen, k čemuž soud nemůže podati pomocnou ruku. Z toho plyne, že odvolací soud, zamítnuv žalobu, posoudil věc správně po stránce právní. Na tom nic nemění, že žalovaná neplatila žalobci přímo, nýbrž jeho zmocněnci Josefu M-ovi, nevědouc bez své viny o zrušení jeho plné moci (§ 1026 obč. zák.). Vždyť zmocněnec představuje podle § 1017 obč. zák. proti třetím osobám zmocnitele a plnění zmocněnci jest pokládati za plnění zmocniteli.

Čís. 11577.

Trestnému činu podle § 82 d) živn. řádu se rovná i takové jednání zaměstnancovo, které jest trestným třebas jen objektivně, ale má zároveň v zápětí, že zaměstnavatel pro ně důvodně pozbude důvěry k jeho pachateli. Tak jest tomu, svolal-li zaměstnanec (člen závodní rady) přes zákaz zaměstnavatele a bez předchozího povolení úřadu na dvůr továrny dělníky, promluvil k nim řeč a vyzval je, by hlasovali, kdo je proti vyhlášce správy závodu a pro vypracování příslušné resoluce.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 311/32.)

Žalobce, byv propuštěn ze služeb žalované firmy, domáhal se na ní, by bylo uznáno právem, že propuštění žalobce jest neúčinné a že jeho pracovní poměr trvá na dále, a by mu byla vyplacena mzda za dobu od 21. září 1929 do 4. června 1930. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

S hlediska dovolacího důvodu podle § 503 čís. 4 c. ř. s. dovozuje dovolatel, že propouštěcí důvod podle § 82 d) živn. ř. předpokládá, že skutek, jehož se zaměstnanec dopustil, jest trestný nejen po stránce objektivní, nýbrž i po stránce subjektivní, a že v souzeném případě nebylo žalobci subjektivní provinění dokázáno. K jeho právním vývodům jest uvésti toto: Jest nesporné, že žalobce byl členem závodního výboru v podniku žalované firmy. Mohl proto býti propuštěn bez výpovědi a bez souhlasu rozhodčí komise jen z důvodů, opravňujících zaměstnavatele

k okamžitému propuštění živnostenského pomocníka podle § 82 živn. ř. (§ 22 odst. 2 zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 330 sb. z. a n.). Jak bylo podrobně vyloženo již v rozhodnutí čís. 8216 sb. n. s., nejsou důvody propuštění v § 82 živn. ř. uvedeny výčetmo, nýbrž jen příkladmo. Propouštěcím důvodem podle § 82 živn. ř. je každý důvod, jenž se váhou a důležitostí rovná některému z důvodů tam výslovně uvedených anebo ještě je předčí. V § 82 d) živn. ř. jest jako propouštěcí důvod uvedeno spáchání trestného činu, který činí zaměstnance nehodným důvěry majitele živnosti. Zákon mluví jen o činu trestném (ať soudně nebo jen policejně), ale nevyžaduje, by zaměstnanec byl zaň také skutečně potrestán, a, ježto při tom klade zvláštní důraz na to, že se zaměstnanec stane svým činem nehodným zaměstnavatelovy důvěry, jest z toho usuzovati, že se trestnému činu podle § 82 d) živn. ř. rovná i takové zaměstnancovo jednání, které jest trestným třebas jen objektivně, ale má zároveň v zápětí, že zaměstnavatel pro ně důvodně pozbude důvěry k jeho pachateli. O žalobci bylo nižšími soudy zjištěno, že mu byl znám zákaz žalované firmy, že se na závodním dvoře a v obvodu závodu nesmějí konati schůze a shromáždění dělnictva, že však přes to dne 21. září 1929 dopoledne svolal k sobě dělníky žalované firmy, shromážděné na dvoře závodu, promluvil k nim řeč a vyzval je, by hlasovali, kdo je proti vyhlášce správy závodu o nemocenských prohlídkách a pro vypracování příslušné resoluce. Bylo také zjištěno, že se toto shromáždění na dvoře závodu konalo bez předchozího povolení úřadu. V tomto zjištěném jednání žalobcově jest objektivní skutková povaha přestupku podle §§ 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867 čís. 135 ř. z., jehož se dopouští jako pořadatel shromáždění i ten, kdo je sice sám nesvolal, ale jinak je svou činností umožnil, najmě ten, kdo ve shromáždění řeči promlouvá a hlasovati dává (viz též rozhodnutí čís. 1467/24 sb. n. s. ve věcech trestních. V napadeném rozsudku bylo správně dovoděno, že žalobce svým zjištěným jednáním hrubě porušil kázeň v závodě, zneužil svého postavení jako člen závodního výboru a tak se stal nehodným důvěry své zaměstnavatelky. Jde-li tudíž o čin objektivně trestný, který zároveň učinil žalobce nehodným důvěry žalované firmy, byla žalovaná oprávněna, by žalobce podle § 82 živn. ř. bez souhlasu rozhodčí komise okamžitě propustila. Důsledkem toho byla žaloba právem zamítnuta jako neodůvodněná.

Čís. 11578.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Zda jest k zachování závazku přijatele směnky třeba protestace, jest posuzovati podle práva místa, kde byla směnka přijata, nikoliv podle práva místa splatnosti směnky.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 529/32.)

Směnka, o niž tu jde, byla vyplněna tuzemcem a jím jako přijatelem v tuzemsku podepsána a zaslána pak žalující firmě v Hanoveru, jež

podepsala směnku jako trasant, opatřila ji domicilem a domiciliátem u banky P. v Hanoveru. Žalovaný s takto vyplněným domicilem souhlasil. Směnka nebyla protestována u domiciliáta. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že jeho směnečný závazek jako přijatele zanikl, ježto směnka nebyla u domiciliáta protestována. Žalující firma naproti tomu tvrdila, že zažalovaná směnka byla v Německu vystavena, že v Německu byl k ní připojen domicil a že v Německu bylo místo platební, takže ohledně protestu směnky platilo ustanovení čl. 44 něm. směn. řádu, podle něhož nemusela býti směnka protestována, třebaže byla domicilována. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: Podle ustanovení § 93 směn. zák. o náležitostech úkonů, které jest zapotřebí provésti v cizině k vůli výkonu neb udržení směnečného práva, rozhoduje právo tam platné. Toto zákonné ustanovení však platí jen ohledně formy směnečných úkonů, ohledně místa, času a obsahu, nikoliv, zda jsou nutné, nebo které jsou nutné k výkonu nebo k zachování směnečných práv, neboť o tom platí právo místa, kde se stalo směnečné prohlášení (lex loci actus), nikoli § 93. Jest se tudíž zabývati otázkou, kde se směnečné prohlášení stalo, zda v Německu, či v území Československé republiky. Podle čsl. směnečného zákona jsou dvě směnečná prohlášení, jedno základní, směnečné prohlášení výstavcovo, a další směnečné prohlášení, jako akcept, indosament, čestný akcept a aval. Podle názoru soudu jest však pro posouzení tohoto případu rozhodné prohlášení žalovaného jako akceptanta a jest proto souzený případ posuzovati podle směnečného práva platného v území Československé republiky, neboť rozhodným, zda a pokud trvá nebo zanikl směnečný závazek, jest akcept. Podle § 39 odst. (2) směn. zák., je-li jako domiciliát udána osoba jiná než majitel směnky, má opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci. Ze souhlasného přednesu stran soud zjistil, že směnečná valuta měla býti placena u banky P. v Hanoveru a že tudíž byl udán domiciliát, který jest rozdílný od žalobce jako majitele směnky. Ježto směnka nebyla včas protestována pro neplacení u domiciliáta, nastala ztráta směnečních práv i proti příjemci. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Mezi stranami jest nesporno, že v souzeném případě jde o směnku domicilovanou, dále, že domicilem a domiciliátem byla opatřena směnka v Německu, jakož i, že jako domiciliát byla udána firma od majitelky směnky rozdílná, a posléze, že přijata byla směnka žalovaným v tuzemsku. V souzeném případě jde o otázku, zda zažalovaná, domicilovaná směnka vyžadovala k zachování směnečných nároků proti žalovanému jako příjemci směnky protestu, čili nic, či zda ohledně protestu směnky platilo ustanovení čl. 44 Něm. sm. ř., podle kterého, podle tvrzení strany žalující, i když byla směnka domicilována, nebylo potřebí protestu. Podle § 93 sm. zák. rozhoduje o náležitostech úkonů, které jest zapotřebí provésti k vůli výkonu neb udržení směnečného práva v cizině, právo tam platné. Z toho plyne, že jen o náležitostech úkonů, o formě, místě, času a o obsahu úkonů platí lex loci actus, takže jen v těchto případech jest se říditi právem místa, kde má býti úkon proveden, na příklad, zda jest

potřebí formy notářského spisu, zda jest úkon provésti v bytě, v obchodní místnosti a pod., zda jen ve všední den, po případě, v kterých hodinách denních a pod. V souzeném případě, kde směnečný nárok, uplatňovaný žalobou, čelí proti žalovanému vzhledem k jeho směnečnému prohlášení v obvodu platnosti směnečného zákona československého, jest otázku, zda směnečný závazek po právu trvá, či zda zanikl, posuzovati podle směnečného práva platného v území republiky Československé, neboť o účincích každého jednotlivého prohlášení rozhoduje skutečné místo jeho vystavení, nikoliv místo platební, ani domicil, ani místo vydání, takže vývody odvolatelky postrádají po této stránce zákonné opory. Poněvadž podle § 39 odst. (2) sm. zák., je-li jako domiciliát udána osoba jiná, než majitel směnky, jakž tomu bylo i v souzeném případě, má opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci, právem prvý soudce námitkám strany žalované vyhověl a směnečný platební příkaz zrušil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, vytýkajícímu rozsudku odvolacího soudu jen nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze přiznati oprávnění. Jádrem sporu jest otázka, zda zanikl směnečný závazek žalovaného jako přijatele žalobní směnky, an nebyl, jakž nesporno, vznesen protest pro neplacení, ač jde o směnku domicilovanou s udaným domiciliátem, pokud se týče, kterého práva jest v souzeném případě použíti, zda československého, či říšsko-německého, ana byla směnka žalovaným v tuzemsku vyplněna a jako přijatelem podepsána a pak zaslána žalobkyni, která v Hannoveru směnku podepsala jako výstavce a za souhlasu žalovaného připojila domicil, podle něhož směnka měla býti splatná u banky v P. v Hannoveru. Podle § 39 odst. (2) směn. zákona platného v republice Československé má, je-li jako domiciliát udána jiná osoba, než majitel směnky, opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci. Naproti tomu podle čl. 43 a 44 směn. řádu platného v Německu v doslovu zákona z 30. května 1908 (Rgbl. 08 Nr. 32) nemá, pokud jde o přijatele, opomenutí protestu při domicilované směnce tento účinek. Směnečný zákon upravuje sice v §§ 90 až 93 některé otázky mezinárodního práva směnečného (způsobilost cizincovu k směnečným závazkům, podstatné náležitosti směnky vystavené v cizině neb skripturních prohlášení na směnce v cizině učiněných, náležitosti úkonů potřebných k zachování nebo k výkonu směnečných práv), avšak otázky, zda nebo pokud je třeba určitého úkonu k zachování nebo k výkonu směnečných práv, se nedotýká a jest k této otázce odpověděti podle obecných zásad mezinárodního práva soukromého (srovnej Herrmann-Otavský: Československé právo směnečné, II. vyd., str. 155, 156). V nauce se v té příčině názory rozcházejí. Někteří mají za to, že při střetu zákonů rozhoduje právo místa platebního (Dr. Ludwig Raiser: Die Wirkungen der Wechselerklärungen im internationalen Privatrecht 1931, str. 87, Staub-Stranz: Commentar zur Wechselordnung, pozn. 9 při čl. 86), jiní pokládají za rozhodné místo, kde skripturní akt byl proveden, tedy, kde byla směnka indosována, kde byla přijata nebo kde byl podstoupen směnečný závazek rukojemský (lex loci actus) (Grünhut, Wechselrecht II. str. 578, 579, Rouček: Nové československé právo směnečné 5. vyd., str. 42, kap. 27). Nejvyšší soud se přiklonil k názoru posléz uvedenému již ve svém rozhodnutí čís. 2916 sb. n. s., vysloviv, že akcept a závazek přijatelův, který se uskutečnil v tuzemsku, jest posuzovati podle tuzemských předpisů, třebas byla směnka splatná v cizině, a nemá příčiny, by v souzeném případě zaujal jiné stanovisko. Pro tento názor mluví zejména úvaha, že každý ze skripturních aktů téže směnky jest na ostatních nezávislý, právně samostatný, takže ten, kdo skripturní prohlášení učinil, má pro sebe domněnku, že měl na mysli právo toho místa, kde jeho prohlášení bylo učiněno. Kdo podepíše směnku za vlády zákonodárství, které předpisuje za určitých podmínek protest k zachování směnečného práva proti němu, činí tak pod podmínkou, že nebude směnečně zavázán, nebude-li neplacení zjištěno protestem. Posoudil tudíž odvolací soud věc správně po právní stránce.

Čís. 11579.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

Bytu bylo »použito k účelu, pro který byla výpověď povolena« (§ 1 odst. 3 zák.), nastěhovala-li se do něho osoba, jejíž potřeba bytu byla důvodem pro souhlas k výpovědi. Nestačí, že se oprávněná osoba nastěhovala v určené době do domu, v němž byl pro ni uvolněn byt, a že v domě tom bydlí, aniž stačí, že se ona osoba nevzdala nároku na byt.

Slova »po uprázdnění« značí, že se vypovězený nájemník skutečně z bytu vystěhoval, nikoliv ukončení nájemního poměru vypovězeného nájemníka, po případě konec lhůty stanovené v usnesení o výpovědi.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 578/32.)

Žalovaná, majitelka domu, vymohla si soudní schválení výpovědi žalobce z bytu ve svém domě, ježto bytu potřebuje nutně pro svou dceru. Žalobce se z bytu vystěhoval dne 21. června 1931. Dcera žalované se však nenastěhovala do bytu, obývaného dříve žalobcem, nýbrž do jiného bytu v domě žalované. Žalobě, jíž se domáhal žalobce na žalované znovupronajetí onoho bytu, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobou, o niž jde, domáhá se žalobce jako nájemce na žalované jako na pronajímatelce splnění povinnosti, uložené jí ohledně znovupronajmutí bytu v § 1 odst. (3) zákona ze dne 28. března 1928, čís. 44

sb. z. a n. Jde proto o výklad tohoto ustanovení zákona, zejména o výklad toho, co značí slova »nebude-li jich do čtyř neděl po uprázdnění použito k účelu, pro který byla výpověď povolena«. Podle § 6 obč. zák. nesmí býti zákonu při jeho používání dáván jiný smysl, než vyplývá z vlastního smyslu slov v jejich souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárcova. Přihlíží-li se k této zásadě, lze slovům »nebude-li jich použito k účelu, pro který byla výpověď povolena« dáti jen ten smysl, že se osoba, jejíž potřeba bytu byla důvodem pro přiznání výpovědi, nenastěhovala do bytu. Neboť o použití bytu lze ve smyslu zákona mluviti jen, když se osoba, pro niž byl byt uvolněn, skutečně do bytu nastěhovala, ježto jen tehdy ho skutečně používá. Nestačí proto, mělo-li býti vyhověno zákonu, že se oprávněná osoba, dcera žalované, nastěhovala v určené době do domu, v němž byl pro ni uvolněn byt, a že v domě tom bydlí, aniž stačí, že se ona osoba nevzdala nároku na uvedený byt. Zákonu mohlo býti vyhověno jen, kdyby se byla dcera žalované v době zákonem stanovené také skutečně nastěhovala do bytu pro ni uvolněného. Že tomu tak bylo, žalovaná ani netvrdí, a uvádí naopak v dovolání, že si oprávněná osoba, její dcera, v zájmu majitelky domu prozatím jinak pomohla. Pokud jde o dobu, od níž jest počítati lhůtu čtyř neděl, značí slova »po uprázdnění« podle smyslu zákona okamžik, kdy se vypovězený nájemník skutečně z bytu vystěhoval, neboť jen v tom případě jest byt uprázdněn. Okamžikem tím byl podle zjištění nižších soudů 21. červen 1931. Naproti tomu není v zákoně opory pro názor dovolatelky, že lze dobu tu nejvýše počítati ode dne ukončení nájemního poměru žalobce, po případě teprve od konce lhůty stanovené v usnesení o výpovědi.

Čís. 11580.

Veřejná obchodní společnost není zvláštním podmětem ani právnickou osobou.

Příslušnost podle § 87, prvý odstavec, j. n.

Obchodní živnost neprovozuje veřejná obchodní společnost jako taková, nýbrž její společníci. Nezáleží na tom, že v čase dohod, z nichž jest žalováno, nebyl žalovaný majitel závodu ještě společníkem firmy, nýbrž se vyžaduje jen, by se právní poměr, z něhož jest majitel závodu žalován, vztahoval k této výdělečné činnosti.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, R II 112/32.)

Žalobce K. a žalovaný B. byli společníky veřejné obchodní společnosti S. a K. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se K. na B-ovi, bydlícím v Praze, jednak platu, jednak plnění z úmluvy, podle níž neměl býti na dále společníkem firmy, začež mu mělo býti vyplaceno odbytné. Žalobu zadal K. na krajském soudě v J., v jehož obvodě (§ 87, prvý odstavec, j. n.) byl závod firmy S. a K. Soud prvé stolice k námitce místní nepříslušnosti žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl

námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Rekurent opíral příslušnost krajského soudu v J. o ustanovení § 87, prvý odstavec, j. n. Podle něho mohou osoby, mající mimo své bydliště obchodní podnik nebo provozovnu svého obchodu, býti žalovány ve sporech, vztahujících se na činnost s jejich obchodem spojenou, u soudu, v jehož obvodě jest jejich závod nebo provozovna. Bylo tedy v souzeném případě rozhodujícím: 1. zda měl žalovaný, jenž má bydliště v Praze, v čase podání žaloby v T. (v obvodu dovolaného soudu) obchodní podnik, 2. zda se vztahují zažalované nároky na činnost žalovaného spojenou s jeho obchodem. Pokud se týče prvé podmínky, jest nesporno mezi stranami, že žalovaný je společníkem firmy S. a K. Veřejná obchodní společnost není zvláštním podmětem ani právnickou osobou, obchodní živnost neprovozuje společnost jako taková, nýbrž její členové. Nemůže tudíž býti pochybno, že žalovaný jako společník veřejné obchodní společnosti S. a K. má v T. obchodní podnik, čímž prvá podmínka § 87 prvý odstavec j. n. jest splněna. Než i druhá podmínka jest splněna, neboť oba zažalované nároky se vztahují podle žalobcova přednesu, na jehož základě bylo otázku příslušnosti zkoumati (§ 41 j. n.), na činnost žalovaného spojenou s jeho obchodem. Podle rekurentova přednesu byl mu žalovaným přislíben za jeho činnost v podniku firmy S. a K. v T. salair v prvém roce měsíčních 2.500 Kč, za další dvě léta úhrnem 40.000 Kč a nárok na těchto 40.000 Kč je jedním z obou zažalovaných nároků. Slovo »salair« znamená plat, odměnu za služby v podniku žalovaného v T. Nemůže proto býti pochybnosti o tom, že se tento nárok vztahuje na obchodní činnost žalovaného. Druhý zažalovaný nárok týká se podle rekurentova přednesu 40% slevy, která byla rekurentovi povolena z daňových předpisů z doby, kdy ještě sám provozoval obchodní podnik v T. Rekurent v tom směru uvedl v žalobě, že se žalovaným ujednal, že z daňové slevy připadne 60% firmě S. a K., 40% že se zavázal vyplatiti žalovaný rekurentovi jako odbytné za jeho výstup z firmy. Ujednání podle smluv ze dne 27. září 1929 a 13. března 1930 směřovala podle rekurentova přednesu v podstatě k tomu, že rekurent dnem 1. října 1930, a bude-li daňová sleva povolena dříve, již dříve nemá na dále býti společníkem firmy S. a K. a že mu za to má býti vyplaceno 40% ze slevy jako odbytné, za kterýž závazek se žalovaný zaručil. Jde tedy i v tomto případě o závazek, který žalovaný jako přejímatel obchodního podniku v T. na sebe vzal, takže se nárok na výplatu odbytného vztahuje na činnost žalovaného spojenou s jeho obchodem. Byly proto veškeré podmínky § 87, prvý odstavec, j. n. splněny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud vyslovil názor odvozený ze čl. 85 obch. zák., že veřejná obchodní společnost není zvláštním podmětem ani právnickou osobou a že obchodní živnost neprovozuje společnost jako taková, nýbrž její společníci. Tento ustálený názor nelze vyvrátiti názorem správních úřadů, že jest veřejnou obchodní společnost s hlediska § 3 živn. ř.

o oprávnění k provozování živnosti pokládati za právnickou osobu, neboť názor správních úřadů, vyslovený pro obor živnostenského práva, nemůže předbíhati rozhodnutí o právní povaze veřejné obchodní společnosti pro obor práva soukromého. Ani ze čl. 111 obch. zák., na který rekurent poukazuje, nelze odvozovati, že veřejná obchodní společnost jest právnickou osobou ve smyslu § 26 obč. zák., neboť ustanovením tím jsou vytčeny jen určité právnické vztahy, v nichž veřejná obchodní společnost může samostatně vystupovati. Podle čl. 112 obch. zák. ručí veřejní společníci za závazky společnosti rukou společnou a nerozdílnou a lze na jejich jmění bezprostředně vésti podle § 11 ex. ř. exekuci na základě exekučních titulů nabytých proti společnosti, což nasvědčuje tomu, že jmění společenské patří společníkům, nikoli smyšlené osobě, jak tomu jest u právnické osoby. Právem proto uznal rekursní soud, že žalovaný má mimo své bydliště v Praze obchodní podnik v T., a že jest tím splněna první podmínka § 87 prvý odstavec j. n. Než ani druhou podmínku tohoto ustanovení rekursním soudem zjištěnou, že žalobní nárok je k obchodnímu podniku v T. v přímém hospodářském vztahu, rekurent nevyvrátil. Neboť rekursní soud zjistil ze žalobcova přednesu, že odvozuje své nároky z dohody ze 27. září 1929 a 13. března 1930, podle níž měl přijmouti za veřejné společníky žalovaného a Artura F-a do firmy S. a K., tato společnost měla býti uzavřena na jeden rok, počínajíc 1. říjnem 1929 a za tuto dobu měl žalobce obdržeti salair 2.500 Kč měsíčně za svou činnost v podniku a za další dvě léta úhrnem 40.000 Kč a dalších 40.000 Kč jakožto 40% slevy na dávce z majetku, jako odbytné za vystoupení z firmy. Nejde proto o náhodnou vnější souvislost zažalovaných nároků s obchodem žalovaného. Nezáleží na tom, že v čase dohod nebyl žalovaný ještě společníkem firmy, neboť § 87 prvý odstavec j. n. to nevyžaduje, nýbrž žádá jen, by se právní poměr, z něhož je majitel závodu žalován, vztahoval k této výdělečné činnosti (Dr. Vážný: O ústrojí a příslušnosti soudů str. 163) a tomu tak v souzeném případě je, poněvadž se žalobcovy nároky vztahují na dobu, kdy dle tvrzení žalobce žalovaný majitelem podniku v T. již byl, jsou tedy následkem jeho výdělečné činnosti v T. a vztahují se na činnost jeho společnou s provozováním onoho závodu. Neprávem vytýká rekurent, že rekursní soud béře za podklad svého rozhodnutí jen přednes žalobcův, ač byla podána již i žalobní odpověď, neboť rekursní soud měl zřetel nejen k údajům žaloby, nýbrž i k tomu, co vyšlo na jevo v incidentním sporu o příslušnost. Ani první soud nezjistil, že dohody, o které žalobce své nároky opírá, byly se souhlasem obou stran zrušeny, nýbrž zjistil jen na základě výpovědi Dr. N-a, že měly význam prozatímní, totiž význam punktací. Není proto jejich platnost a závaznost (§ 936 obč. zák.) vyvrácena, zejména, ano bylo ujednáno, že se podpisem súčastněných osob stala úmluva neodvolatelnou a závaznou. Udal-li Dr. V., že jednání ze dne 27. září 1929 a ze dne 23. března 1930 neměla hospodářskou souvislost a hospodářský vztah k firmě S. a K., vyslovil jen právní názor, a převzal-li prvý soud tento právní názor, neučinil skutkové zjištění, nýbrž připojil se k onomu právnímu názoru a podléhá proto tento názor přezkumu vyšších soudů.

Čís. 11581.

Rozhodnutí říšskoněmeckých zhodnocovacích míst podle §§ 69 a násl. něm. zhodn. zák. nejsou závazná pro československé soudy a nelze proto vyhověti žalobě o přisouzení úroků ve zlatých markách jen proto, že německé zhodnocovací místo uznalo na zhodnocení podle německého zákona o zhodnocení a že částka uznaná tímto úřadem jako zhodnocení jest podle § 28 téhož zák. zúročitelná.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv II 205/31.)

Žalobu o zaplacení 2.677·50 zlatých marek, jakožto úroků z jistiny 15.000 zlatých marek zamítl procesní soud prvé stolice pro tentokráte, odvolací soud zamítl žalobu vůbec.

Nejvyšší soud nevyhověl žalobcovu dovolání.

Důvody:

Při rozhodnutí tohoto sporu není se třeba zabývati úvahami, zda německý úřad zhodnocovací byl příslušný podle § 80 čís. 1 čsl. ex. řádu. Dovolatel opřel žalobu o zaplacení úroků z částky 15.000 zlatých marek uznané zhodnocovacím místem uvedeným v žalobě podle německého zákona o zhodnocení jen o rozhodnutí německého zhodnocovacího místa, aniž odůvodnil nárok svůj přednesem, zda tu byly skutečně podmínky zhodnocení. Uvedený skutkový přednes žalobcův neopravňuje proto žalobní nárok vůbec, neboť zdejší soudy nemají skutkový podklad k úvaze, zda žalobce má nárok na zhodnocení své pohledávky, a na úvaze té je závislý i nárok na sporné úroky. Není zákonného předpisu, podle kterého by byla rozhodnutí německých zhodnocovacích míst vydaná podle §§ 69 a násl. německého zákona o zhodnocení závazná pro zdejší soudy, neboť předpis § 75 téhož zákona může, jak vyplývá z věci, vázati jen německé soudy a úřady správní, nikoli však zdejší. Pro zdejší soudy není právního důvodu vyhověti žalobnímu nároku na přisouzení úroků jen proto, že německé zhodnocovací místo uznalo na zhodnocení podle německého zákona o zhodnocení, a že částka uznaná tímto úřadem jako zhodnocení jest podle § 28 téhož zákona zúročitelná. Zákon ten zde neplatí a nemají proto rozhodnutí německých míst zřízených a působících v Německu ve smyslu tohoto zákona právní závaznost pro zdejší soudy. Opak nelze dovoditi ani z vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924 čís. 131 sb. z. a n., k níž bylo by hleděti v poměru k Německu. Vyhláškou tou uveden byl ve známost rozsah vzájemnosti zaručené předpisy německého civilního soudního řádu o exekuci podle cizozemských exekučních titulů. Ve vyhlášce té jsou vyjmenovány exekuční tituly, jež přicházejí v úvahu pro exekuci v Německé říši, a jest řečeno, že je v tomto rozsahu pokládati vzájemnost za zaručenu, jde-li podle § 79 ex. ř. o exekuce na základě spisů a listin, které byly zřízeny v Německé říši. V tomto sporu nejde však vůbec o exekuci podle německého exekučního titulu, nýbrž žalobce domáhá se rozsudku zdejšího soudu na zaplacení úroků, mimo to však nelze ustanovení této vyhlášky

vztahovati ani obdobně na rozhodnutí vydaná podle § 69 zákona o zhodnocení, platného teprve od roku 1925, neboť rozhodnutí ta nelze zahrnouti pod exekuční tituly vyjmenované v oné vyhlášce, jež vyšla již v roce 1924. Není proto nárok na zaplacení úrokové částky, opřený jen o rozhodnutí německého zhodnocovacího místa vůbec oprávněn podle zdejších zákonných předpisů, a nebylo třeba zabývati se úvahou o tom, zda odvolací řízení je vadné proto, že nebylo opatřeno vyjádření ministerstva spravedlnosti o významu výroku německého zhodnocovacího místa. Jeho právní význam v tuzemsku pro vymáhaný nárok posuzuje soud a nejde tu o zjištění cizozemského práva podle § 271 c. ř. s.

Čís. 11582.

Návrh pojišťovny, žalující o vrácení dobové slevy, by bylo mezitímním rozsudkem na jisto postaveno, že jest oprávněna požadovati navrácení dobové slevy, spojený s návrhem, by zahájené řízení bylo přerušeno až do případného rozhodnutí o mezitímním návrhu právoplatným mezitímním rozsudkem, není mezitímním určovacím návrhem podle § 236 c. ř. s., nýbrž návrhem, by podle § 393, prvý odstavec, c. ř. s. bylo nejdříve rozhodnuto o důvodu nároku. Nepřevyšuje-li zažalovaná částka 300 Kč, jde i při tomto návrhu o nepatrnou věc, v níž podle § 502, druhý odstavec, c. ř. s. není dopuštěn další pořad opravných prostředků proti rozhodnutí odvolacího soudu. Lhostejno, jak žalobce ocenil zájem na určení sporného právního poměru.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv II 264/31.)

Žalovaný se pojistil u žalující pojišťovny proti požáru na deset let, při čemž mu byla vzhledem k pojišťovací době poskytnuta dobová sleva. Ježto žalovaný pojišťovací smlouvu po pěti letech vypověděl, domáhala se na něm pojišťovna žalobou, o níž tu jde, by bylo uznáno právem, 1. že žalobkyně jest oprávněna požadovati na žalovaném vrácení dobové slevy a 2. že žalovaný jest povinen zaplatiti žalobkyni 77 Kč. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu ad 1. zamítl; odvolání co do bodu 2. žaloby odmítl, ježto šlo o věc nepatrnou.

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Žalobkyně označila sice svůj návrh, by bylo na jisto postaveno mezitímním rozsudkem, že jest oprávněna za daných předpokladů, t. j. ana pojišťovací smlouva byla ujednána s neobchodníkem, požadovati navrácení dobové slevy, jako mezitímní návrh určovací podle § 236 c. ř. s., ale v pravdě nejde o tento návrh, nýbrž, jak patrno z jeho obsahu a zejména i z dalšího návrhu, by zahájené řízení bylo »přerušeno až do případného rozhodnutí o mezitímním návrhu pravoplatným mezitímním rozsudkem postupem instancí«, o návrh, aby podle § 393 odst. 1 c. ř. s. bylo nejdříve rozhodnuto o důvodu nároku. Šlo tedy, ana zažalovaná částka činila 77 Kč, i tu o věc nepatrnou, v níž podle § 502 odst. 2 c. ř. s. není dopuštěn další pořad opravných prostředků proti rozhodnutí odvolacího soudu. Nic na tom nemění okolnost, že žalující strana v návrhu ocenila zájem na zjištění sporného právního poměru na 3.000 Kč, jelikož takovým způsobem nemohou býti obcházeny zákonné předpisy o přípustnosti opravných prostředků v nepatrných věcech. Dovolání jest tudíž nepřípustné a bylo proto odmítnuto.

Čís. 11583.

Upuštění od opravného prostředku (v exekučním řízení) může se státi jen výslovně, nikoliv i činem konkludentním.

Nárok na útraty sporu, třebaže nebyly ještě soudem přisouzeny, může býti předmětem právního jednání, najmě i postupu, a podléhá exekuci. Byla-li povolena exekuce na útraty sporu, než ještě byly soudem přisouzeny, vztahuje se soudní zápověď a nabyté zástavní právo i na útraty soudem dodatečně přisouzené.

Nabytí dvojího zástavního práva pro tutéž pohledávku na týž majetkový předmět jest nemožné. Návrh na povolení exekuce opětným zabavením téže pohledávky pro týž nárok jest zamítnouti, nikoliv odmítnouti (pro věc právoplatně rozsouzenou).

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, R I 120/32.)

Usnesením ze dne 25. července 1931 povolil soud prvé stolice k vydobytí peněžité pohledávky exekuci zabavením pohledávky dlužnice za firmou E. na zaplacení útrat sporu 1.237 Kč 56 h v rozsudku ze dne 25. června 1931 C VII 2272/30. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Napadenou exekuci povolil prvý soud 25. července 1931 zabavením pohledávání dlužnice proti poddlužnici firmě E. z rozsudku ze dne 25. června 1931 z. sp. C VII 2772/30 na útraty sporu 1.237 Kč 56 h, ač před tím, 5. května 1931, povolil pro tutéž pohledávku exekuci zabavením nároku dlužnice proti poddlužnici firmě E. na vydání vyssavače prachu ve sporu C VII 2772/30 a pohledávky útrat téhož sporu plus minus 400 Kč, a žadatel ani netvrdil ve své žádosti, že tato již povolená exekuce byla zrušena. Obě exekuce jest pokládati, pokud jde o zabavení pohledávky útrat sporu 1.237 Kč 56 h a plus minus 400 Kč za totožné a nyní zároveň vedené, tudíž napadenou exekuci za nepřípustnou a zbytečnou (§ 14 ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Pokud především jde o výtku, že bylo rozhodnuto o rekursu povinné, ačkoliv byl vzat zpět konkludentním prý jednáním, jest stěžovatel na omylu, neboť upuštění od opravného prostředku může se státi jen výslovně, nikoli konkludentním činem (srov. rozh. sb. n. s. čís. 9574). Ostatně není správné, co tvrdí stěžovatel, neboť zrušení se týkalo jen exekuce na svršky E XIII 4518/31, nikoli exekuce zabavením útratové pohledávky E XIII 5882/31.

Ač nárok na útraty sporu vzniká teprve, když byly soudem přisouzeny, jde přece již před tím o čekatelství na náhradu útrat, které však podle rozhodnutí sb. n. s. čís. 7392, jehož se stěžovatel dovolává, může býti předmětem určitých právních jednání, obzvláště také postupu, a nelze proto pochybovati, že podléhá i exekuci. Byla-li stěžovateli povolena exekuce na útraty sporu povinné proti firmě E., než ještě byly soudem přisouzeny, vztahuje se soudní zápověď, a tudíž i nabyté právo zástavní i na útraty dodatečně soudem přisouzené, neboť jinak by neměla exekuce vedená již před přisouzením útrat praktického významu. Jest tudíž přisvědčiti rekursnímu soudu, že jde o totožné exekuce. Při tom jest nerozhodné, že byly útraty přisouzeny ve výši 1.237 Kč 56 h, kdežto v původním exekučním návrhu byla jejich výše označena částkou více méně 400 Kč, neboť o totožnosti této útratové pohledávky nelze pochybovati. Právem byl proto návrh na opětné povolení exekuce na útraty sporu zamítnut jako nepřípustný, neboť nabytí dvojího zástavního práva pro tutéž pohledávku na týž majetkový předmět jest již pojmově nemožné. Rekursní soud se ovšem mylně dovolává § 14 ex. ř., jenž tu nedopadá, poněvadž nejde o jiný způsob exekuce. Pokud stěžovatel vytýká, že jeho exekuční návrh měl po případě býti odmítnut, nikoliv zamítnut, poněvadž by šlo o věc právoplatně rozsouzenou, přehlíží, že jde o otázku přípustnosti exekuce a přísných ustanovení civilního řádu soudního o právní moci rozsudku nelze použíti na usnesení v exekučním řízení (§ 78 ex. ř.).

Čís. 11584.

Nájemné za to které nájemní období jest samostatnou pohledávkou, vzniklou v době nastalé splatnosti. Nejde tu o část jistinné pohledávky ve smyslu § 55 j. n.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, R I 164/32.)

Žalobami, zadanými na okresním soudě, domáhal se pronajímatel na nájemcích zaplacení nájemného a vedlejších poplatků jednak za rok 1930 v částce 4.908 Kč 85 h, jednak za rok 1931 v částce 4.857 Kč 83 h. Soud prvé stolice spojil obě žaloby k společnému projednávání. Námitku věcné nepříslušnosti soud prvé stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žaloby odmítl. Důvody: Prvý soudce nevyhověl námitce věcné nepříslušnosti soudu proto, že jde o samostatné nároky, uplatňované dvěma žalobami za různá nájemní období, z nichž žádný nepřevyšuje 5.000 Kč, takže nejde o části jistinné pohledávky. Tomuto právnímu názoru prvého soudce nelze přisvědčiti. Podle § 55 j. n. sčítá se více nároků, jichž se v téže žalobě strana domáhá, avšak, žádá-li se jen část jistinné pohledávky, jest pro příslušnost soudu rozhodná úhrnná částka jistinné pohledávky ještě nezapravené. Nelze pochybovati o tom, že v rozepři, o kterou jde, jde o nároky z téhož právního důvodu a že nájemné s příplatky splatné čtvrtletně by za každé čtvrtletí i za několik čtvrtletí mohlo býti vymáháno žalobou u okresního soudu, předpokládajíc ovšem, že celý splatný dluh by nepřevyšoval 5.000 Kč; avšak tím, že nebyly dřívější čtvrtletně splatné částky na nájemném s příslušenstvím samostatně zažalovány, pozbyly samostatné povahy a tvoří jednotnou úhrnnou pohledávku, jejíž výše jest vzhledem k tomu, že všechny spočívají na témže právním důvodu, pro posouzení věcné příslušnosti rozhodná a, poněvadž výše ta přesahuje 5.000 Kč, nemůže býti o zaplacení této pohledávky žalováno u okresního soudu a nemění na věci nic, že byly podány dvě žaloby, každá o peníz 5.000 Kč nepřevyšující (sb. n. s. čís. 1947).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávnění. Jde o nájemné splatné čtvrtletně. Tu však jest nájemné za určité nájemní období jako úplata za užívání pronajaté věci v tomto období samostatnou pohledávkou vzniklou v době splatnosti. (§ 1100 obč. zák.). Nejde o část jistinné pohledávky podle § 55 j. n., nýbrž o časově podle trvání nájemní smlouvy omezený nárok na jednotlivé čtvrtletně splatné na sobě nezávislé částky, z nichž lze každou uplatňovati samostatnou žalobou.

Čís. 11585.

Dědic, převzavší smírem s ostatními dědici celý pozůstalostní dluh, nastupuje proti věřiteli jako jediný dědic jen, přistoupil-li věřitel ke smíru buď výslovně nebo sice mlčky, ale způsobem vytčeným v § 863 obč. zák., anebo učinil-li tak svým zmocněncem k jednání tomu (§ 1008 obč. zák.) vykázaným.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932 R I 191/32.)

Zůstavitel Jan M. dluhoval žalobci 6.000 Kč. Žalovanému, nezletilému synu zůstavitele, byla pozůstalost odevzdána třemi osminami. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném zaplacení 2.250 Kč, tří osmin z pohledávky 6.000 Kč. Žalovaný namítl nedostatek pasivního oprávnění ke sporu, uváděje, že jedinou dlužnicí by byla matka žalovaného, Jindřiška P-ová, která za souhlasu Antonína M-a, žalobcova zástupce, jenž projednání pozůstalosti byl přítomen a dědický smír podepsal, převzala celou pohledávku žalobce 6.000 Kč ku placení, takže žalovaný nic nedluhuje. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, vycházeje z předpokladu, že žalobcův otec Antonín M. při projednání pozůstalosti dne 12. prosince 1927 jeho pohledávku 6.000 Kč jménem žalobce přihlásil, že matka žalovaného Jindřiška P-ová dědickým smírem všechny pozůstalostní dluhy převzala, tím nastoupila jako jediná dlužnice na místo dalších zákonných dědiců, nezl. Jana a Jindřišky M-ových, že Antonín M. v zastoupení a zmocnění žalobce tento dědický smír podepsal a nic nenamítal, tudíž k výměně dlužníků mlčky svolil, a že byl žalobcem zmocněn, by při projednání pozůstalosti žalobce zastupoval a za něho jednal a že následkem toho jedinou dlužnicí pohledávky žalobcovy jest přejímatelka pozůstalosti Jindřiška P-ová, nikoli žalovaný. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu

projednal a rozhodl. D ů v o d y: Předpoklad prvého soudu, že Jindřiška P-ová, převzavší celý pozůstalostní dluh, tedy i pohledávku žalobce 6.000 Kč, nastoupila jako jediná dlužnice místo dalších zákonných dědiců, svých dětí nezl. Jana a Jindřišky M-ových ve smyslu § 1405 obč. zák., byl by jen tenkrát na místě, kdyby buď žalobce sám k tomuto smíru byl přistoupil jako věřitel buď výslovně nebo sice mlčky, ale způsobem v § 863 obč. zák. vytčeným nebo byl učinil tak svým zmocněncem k ujednání tomu vykázaným. Ani to, ani ono se však nestalo. Okolnost, že v pozůstalostní věci došlo k dědickému smíru, podle něhož se jen Jindřiška P-ová zavázala zaplatiti veškeré pozůstalostní dluhy, mezi nimiž jest i uplatňovaná pohledávka žalobcova 6.000 Kč, má místo jen mezi dědici samými, ale tím se žalovaná nestala universální dědičkou, a spoludědici nejsou již smírem o sobě proti věřitelům pozůstalosti sproštěni závazku podle § 821 obč. zák., naopak, ručí za ně podle svého dědického podílu. Ježto jest nesporno, že se k pozůstalosti Jindřiška P-ová přihlásila výminečně ze zákona k jedné čtvrtině, jest žalobce oprávněn čtvrtinu své pohledávky na ní žalobou vymáhati a zbytek na ostatních spoludědicích podle jich zákonných dědických podílů. Z pozůstalostních spisů i provedených důkazů zřejmo, že žalobce při projednání pozůstalosti osobně vůbec přítomen nebyl a ani dodatně dědický smír neschválil a že se jeho otec Antonín M. projednání v zastoupení a zmocnění žalobce byl účastnil, nelze z průvodů těch vyvozovati. Z pozůstalostních spisů jest zřejmo, že Antonín M. pohledávku žalobce přihlásil a protokol o projednání pozůstalosti podepsal. Závěr prvého soudu, že se Antonín M. zúčastnil projednání pozůstalosti v zastoupení a ve zmocnění žalobce a že jako jeho zástupce přihlásil jeho pohledávku, postrádá všeho podkladu a jest v rozporu se spisy. Přípis žalobcův ze dne 8. května 1928 lze jen vykládati tak, že žalobce s přihláškou své pohledávky otcem souhlasil, ale nelze z něho vyvozovati, že žalobce s převzetím své pohledávky jen Jindřiškou P-ovou se sproštěním ostatních zákonných dědiců souhlasil a k tomu přivolil, neboť k tomu bylo by podle § 1008 obč. zák. třeba zvláštní plné moci. Podle toho všichni dědici ručí žalobci podle § 821 obč. zák. a an žalovaný jest zákonným dědicem tří osmin pozůstalosti, může se žalobce na něm domáhati těchto tří osmin své pohledávky 2.250 Kč. Námitka nedostatku pasivní legitimace není proto důvodnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení odvolacího soudu odpovídá i stavu věci i zákonu. Dědický smír v pozůstalosti po Janu M-ovi byl uzavřen mezi dědici, žalobce však nebyl stranou v tomto dědickém smíru a ani osobně, ani zmocněncem ke smíru tomu nepřistoupil, jak odvolací soud ze zjištění prvého soudu správně dovodil. Žalobce, tvrdící, že má pohledávku za zůstavitelem, může požadovati její zaplacení na dědicích, jimž byla pozůstalost odevzdána, a to podle podílu, kterým jim pozůstalost byla odevzdána (§ 821 obč. zák.) bez ohledu na dědický smír, který dědici mezi sebou uzavřeli. Převzetí zůstavitelova dluhu jedním z dědiců ku

zaplacení nezprošťuje druhé spoludědice ze závazku, pokud věřitel ku převzetí dluhu nepřivolil (§ 1405 obč. zák.). Že se žalobcovo přivolení nestalo, dovodil výstižně odvolací soud a neodporuje to zjištění prvého soudu, který ze svých zjištění učinil závěry odchylné, s nimiž nelze souhlasiti. Ani to, že žalobcův otec přihlásil žalobcovu pohledávku k pozůstalosti a že podepsal protokol o projednání pozůstalosti, v němž dědický smír byl sepsán, nemůže nahraditi zákonem vyžadované svolení žalobcovo, an odvolací soud nevzal za prokázáno, že se Antonín M. zúčastnil projednání pozůstalosti v zastoupení a zmocnění žalobce a jako jeho zástupce přihlásil jeho pohledávku, a ani dodatečně žalobce souhlas s převzetím dluhu Jindřiškou M-ovou neprojevil. Správně odvolací soud usoudil, že bylo by tu třeba bývalo zvláštní plné moci podle § 1008 obč. zák., ano by šlo o vzdání se práva proti spoludědicům a o narovnání. Že takováto zvláštní plná moc byla dána, nebylo ani tvrzeno, ani prokázáno. Za těchto okolností nelze podle § 863 obč. zák. pokládati souhlas za mlčky daný.

Čís. 11586.

Jest porušením povinné úcty k soudu (§ 86 c. ř. s.), uvedeno-li v odvolání, že prvý soud odvolatelovým svědkům z á s a d n ě nevěří. Uložiti pořádkový trest byl oprávněn i soud prvé, i soud druhé stolice. Pořádkový trest je uložiti advokátu podepsavšímu odvolací spis, třebas jej sepsal koncipient.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, R II 96/32.)

O d v o l a c í s o u d uložil právnímu zástupci odvolatelů pokutu podle § 86 c. ř. s., ježto v odvolacím spise porušil povinnou úctu k soudu, tvrdě, že soudce svědkům odvolatele zásadně nevěří.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Poznámka v odvolacím spisu, že okresní soud svědkům Josefu J-ovi a Marii J-ové z á s a d n ě nevěří, jest porušením povinné úcty k soudu a odůvodňuje, by straně neb advokátu, který podání podepsal, byl uložen pořádkový trest (§ 86 c. ř. s.). K tomu byl oprávněn i soud první, i soud druhé stolice (srov. posudek nejvyššího soudu ve Vídni, věstník min. spr. z roku 1903 str. 23, 24 a rozhodnutí sb. n. s. čís. 3180). Odvolací soud tudíž trest právem uložil zástupci odvolatelů. Okolnost, že odvolací spis sepsal koncipient stěžujícího si advokáta a že odvolatelé jsou nemajetní a nebudou moci nikdy zaplatiti palmární účet zástupcův, je docela nerozhodná, neboť uložení trestu zavinil stěžovatel tím, že podání podepsal.

Čís. 11587.

Jest dostatečným důvodem k povolení prozatímního opatření, nelze-li podle návrhu a podle jeho osvědčení míti za jediné možné, že zdržovací

žaloba (podle zákona proti nekalé soutěži) bude bez dalšího zamítnuta. — Řešení otázky, zda jest pozastaveným chováním odpůrce ohrožené strany naplněna ta která skutková podstata zákona proti nekalé soutěži, nemůže se státi v řízení o prozatímním opatření, nýbrž musí zůstati vyhraženo rozsudku.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, R II 134/32.)

Podav zdržovací žalobu podle zákona proti nekalé soutěži, navrhl žalobce proti žalovanému povolení prozatímního opatření. Soud prvé stolice návrh zamítl. Rekursní soud zrušil napadené usesení a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoc, doplnil jednání a věc znovu rozhodl. Důvody: První soud, nezabývav se otázkou osvědčení nároku vymáhaného zdržovací žalobou, zamítl návrh jen pro nedostatek ohrožení nároku. Avšak, nehledíc k tomu, že otázka ohrožení může teprve přijíti v úvahu, lze-li vůbec mluviti o navrhovatelově nároku, chybí i co do předpokládaného nedostatku ohrožení odůvodnění, neboť poukaz k tomu, že není ohrožení, jest prázdným slovem, jímž se všeobecné ustanovení zákona neaplikuje na konkrétní skutkovou podstatu. Již s tohoto hlediska nelze vlastně napadené usnesení přezkoumati. Navrhovatel uplatňuje, že odpůrce, využitkovav zvláštního důvěrného postavení v žalobcově podniku, získal znalost o obchodních zástupcích, jež žalobce s velkou námahou a dlouholetým přičiněním pro sebe získal a kteří podle zvláštního ujednání výhradně ve prospěch žalobcova podniku měli býti činnými; dále že se odpůrce snaží o to, by mu dto zástupci napomáhali v soutěži se žalobcem (s jejich bývalým zaměstnavatelem neb zmocnitelem) a tak tohoto soutěžitele chce zbaviti výborných a přímo nenahraditelných pracovníků, po případě i vyzvěděti na nich okruh žalobcova zákaznictva, a posléze že odpůrce tak jednal proti výslovnému smluvnímu zákazu. Tomu-li tak, nelze pokládati za vyloučeno, že by mohlo býti žalobě vyhověno, pokud se týče za jediné za možné, že by soud rozhodující o žalobě ji zamítl, neboť šlo by o jednání proti dobrým mravům soutěže; tato možnost stačí k osvědčení nároku uplatněného zdržovací žalobou a, pakliže se toto osvědčení úplně nezdařilo, mohl by nedostatek býti vyrovnán uložením přiměřené jistoty. Počínal-li si odpůrce způsobem v žalobě uplatňovaným, jest též vzhledem na povahu jeho závadné činnosti připustiti, že jejím pokračováním bude snad zmařeno uskutečnění nároku vymáhaného zdržovací žalobou. Bude tedy na prvém soudě, by provedl výslechy k osvědčení nároku navrhovatelem v žalobě nabídnuté a aby po tomto doplnění znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Lze přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že jest dostatečným důvodem ku povolení prozatímního opatření, nelze-li podle návrhu a podle jeho osvědčení míti za jediné možné, že zdržovací žaloba bude bez dalšího zamítnuta. To v souzeném případě nelze tvrditi, i když se nepřihlíží k okol-

nostem, jež stěžovatel napadá jako odpor se spisy. Řešení otázky, zda jest pozastaveným chováním stěžovatelovým naplněna ta která skutková podstata zákona o nekalé soutěži, nemůže se státi v tomto období řízení a musí zůstati vyhraženo rozsudku. Nelze se proto zabývati s příslušnými vývody dovolacího rekursu. Vytýká-li stěžovatel, že ani nárok není osvědčen, přehlíží, že právě za tím účelem bylo usnesení soudu prvé stolice zrušeno. Jaké osvědčení chce ohrožená strana nabízeti, musí býti zůstaveno jí. Osoby, jež mají býti slyšeny k osvědčení nároku, bydlí v obvodu procesního soudu a není zapotřebí, by byly slyšeny dožádaným soudem. Nelze ani přisvědčiti stěžovateli, že návrh na povolení prozatímního opatření postrádá žádoucí určitosti a přesnosti, neboť, mluví-li ohrožená strana o navázaném spojení, míní tím nepochybně spojení se svými obchodními zástupci.

Čís. 11588.

Při ojedinělém rušebním činu, jež zůstal bez následků a jehož opakování netřeba se obávati, jest zápůrčí žaloba (§ 523 obč. zák.) zbytečná.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, Rv II 201/31.)

Žalobce se domáhal na žalovaném, by bylo uznáno právem, že žalovanému nepřísluší právo cesty po žalobcově pozemku. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod č. 4 § 503 c. ř. s. nelze odepříti oprávněnost. Tím, že žalovaný po pozemku žalobcově p. č. 2404 přejel na H-ovo pole, by tam vykonal hospodářské práce, k nimž byl najat, není ještě odůvodněn žalobní nárok, an žalovaný, jakž bylo zjištěno, ještě před podáním žaloby prohlásil, že již na H-ův pozemek tamtudy nepojede, a že chtěl nahraditi škodu. Soud nevzal za zjištěno, že — jak žalobce tvrdil — žalovaný prohlašoval, že má právo na H-ův pozemek jezditi. Nelze tedy ze zjištěných skutečností usuzovati, že si žalovaný osoboval služebnost, která je předmětem tohoto sporu (§ 523 obč. zák.). Při ojedinělém činu rušebním, který zůstal bez následků a jehož opakování netřeba se obávati, jest žaloba zápůrčí zbytečná (Krainz-Ehrenzweig díl I., část 2. § 246, str. 332). Nebyly tvrzeny, tím méně prokázány skutečnosti, z nichž by vyplývalo, že žalovaný své prohlášení, že již tamtudy na H-ovo pole nepojede, nemyslil vážně, a to, že žalovaný chtěl nahraditi škodu před žalobou, jíž o sobě vylučuje možnost, že by z jeho jediného přejetí po poli žalobcově mohl odvozován býti vznik H-ova práva jezditi po žalobcovu poli. Proto obavy nižšími soudy vyslovené, že by zmíněným činem žalovaného neporušenost vlastnického práva žalobcova mohla býti nějak dotčena, postrádají podkladu, obavy ty jest pokládati za bezdůvodné a proto i žalobu za zbytečnou, ano vlastnické právo žalobcovo není ohroženo.

Čís. 11589.

Tvrzení žalobce ve vylučovací žalobě podle § 37 ex. ř., že mu přísluší k vylučovaným předmětům výhradné a úplné vlastnictví, ježto je koupil od povinného dávno před exekucí, stačí, by žalobě mohlo býti vyhověno rozsudkem pro zmeškání (§ 396 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, Rv II 82/32.)

Procesní soud prvé stolice vyhověl rozsudkem pro zmeškání vylučovací žalobě. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ve vylučovací žalobě uvedl žalobce, že jeden kůň grošák a dva hnědé kompletní postroje s bílým kováním zabavené v exekuční věci žalovaného proti Karlu B-ovi jsou jeho výhradním a úplným vlastnictvím, an je koupil od povinného dávno před exekucí. Tvrdí tudíž, že mu přísluší k těmto předmětům věcné právo, nedopouštějící výkon exekuce, což odůvodňuje vylíčením právního důvodu nabytí. To stačí k opodstatnění vylučovací žaloby podle § 37 ex. ř. a nebylo třeba, by žalobce prokazoval podrobně též nabytí zabavených předmětů, totiž by tvrdil, že a jakým způsobem byly mu věci odevzdány do držení B-em. Měl-li žalovaný za to, že žaloba jest nedostatečná, měl se dostaviti k roku a přednésti námitky; neučiniv tak, musí si následky svého nedostavení přičísti sám. Poněvadž jde o rozsudek pro zmeškání podle § 396 cřs., nepochybil odvolací soud, který jest právě tak, jak soud prvé stolice při přezkumu rozsudku pro zmeškání vázán jen na obsah žaloby a na přednes žalobcův, maje ovšem jako první soud volnost právního posouzení, vyhověv srovnale s prvým soudem na základě přednesených skutečností žalobě.

Čís. 11590.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Prokuraindosant jest oprávněn žalovati také sám vlastním jménem směnečné dlužníky o zaplacení směnky.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1932, Rv II 200/32.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítli žalovaní, že žalující banka O. není aktivně oprávněna zažalovati směnku, indosovavši směnku na banku T. Oba nižší soudy ponechaly směnečný platební příkaz v platnosti, odvolací soud z těchto důvodů: Nelze souhlasiti s názorem odvolatelů, že žalující strana není k žalobě aktivně oprávněna, indosovavši směnku na banku T. Indosament na tuto banku jest označen výslovně jako indosament k inkasu. Nemá proto transportního účinku směnečního a jest jen plnou mocí vystavenou ve formě indosamentu. Indosatář se v tomto případě nestal vlastníkem směnky, nýbrž zůstal jím indosant, žalobkyně. Tato proto jest k žalobě řádně směnečně oprávněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé napadají rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), leč neprávem, neboť odvolací soud posoudil věc po právní stránce úplně správně a dovolatelé se poukazují na správné odůvodnění napadeného rozsudku, jež nebylo vyvráceno vývody dovolání. Dovolatelé jsou na omylu, domnívajíce se, že v případě zmocňovacího indosamentu, o který tu nesporně jde, jest oprávněn k žalobě jen procuraindosatář. Nehledíc k tomu, že již z doslovu ustanovení § 15 sm. zák. vyplývá, že procuraindosament zmocňuje indosatáře, by i žalobou vymáhal nezaplacenou sumu směnečnou jménem svého indosanta, nikoliv jménem vlastním, plyne i z povahy věci, že žalobkyně jest oprávněna k žalobě, neboť, an procuraindosament nemá převodní účinek a jest jen plnou mocí ve formě indosamentu, jak dovolatelé uznávají, zůstává oprávněný ze směnky procuraindosant, jenž veškeré kroky k výkonu nebo k zachování směnečných práv, k nimž jest zmocněn podle § 15 sm. zák. procuraindosatář, může vykonati také sám vlastním jménem, obzvláště i žalovati směnečné dlužníky o zaplacení směnky.

Čís. 11591.

Jest »nezákonností« ve smyslu § 46 (2) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., nezabývaly-li se nižší soudy (při odhadu nemovitosti za účelem vyměření zemské dávky z přírůstku hodnoty) námitkou, jíž se podle zákona měly zabývati.

Za stavební jest pokládati nejen pozemky, o nichž již pravoplatnou regulací a parcelací jest rozhodnuto, že jsou příslušnými úřady určeny k zastavění, nýbrž i pozemky, u nichž jest pravděpodobným, že v dohledné době pro jejich polohu dojde k jich zastavění. Při posuzování pravděpodobnosti jest vycházeti z objektivních poměrů daných povahou pozemků a zákonnými předpisy; nerozhodná jest subjektivní vůle majitelova a způsobilost pozemku, by byl zastavěn, bylo-li by zastavění podle zákonných předpisů vyhověno. Závažnost odporu proti zastavění a jeho vliv na případné zastavění a na cenu odhadované nemovitosti jest zkoumati se zřetelem na stav ke dni, ke kterému měl býti odhad proveden.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1932, R II 85/32.)

Do souhlasných usnesení nižších soudů o odhadu nemovitosti za účelem vyměření zemské dávky z přírůstku hodnoty podal dovolací rekurs navrhovatelův odpůrce.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu, zrušil usnesení rekursního soudu a uložil mu, by znovu rozhodl.

Důvody:

Napadeným usnesením potvrdil rekursní soud usnesení soudu prvé stolice; podle § 46 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného jest tedy dovolací rekurs možným jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Rekurentu jest přisvědčiti, že jest nezákonností, že se soudy nižší nezabývaly při odhadu jeho námitkou, že proti zastavění pozemku budou činiti závažné námitky majitelka lázní L. a státní památkový úřad, případněji řečeno, že nehodlají připustiti zastavění pozemku, ač se jí podle zákona zabývati měly. Podle ustanovení § 272 císařského patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. a § 144 ex. ř. provésti jest odhad podle ministerského nařízení ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. o odhadu nemovitostí. Podle § 28 téhož řádu jest přihlížeti k okolnostem, které mají vliv na hodnotu. An rekurent tvrdil, že okolnosti jím namítané mají vliv na cenu odhadované nemovitosti, měly námitky ty býti vzaty v úvahu a znalci o vlivu tom slyšeni a, objevila-li se toho potřeba, zjištěno, na kolik námitky ty jsou odůvodněny, a soud měl při stanovení odhadní hodnoty přihlédnouti k posudku znalců i v tomto směru. Není však nezákonným, považují-li nižší soudy odhadovanou nemovitost za stavební místo z důvodu, že jest pravděpodobným, že v dohledné době pro jeho polohu dojde k jeho zastavění. Pozemky, u nichž jest taková pravděpodobnost, jest považovati za stavební (čís. 5183 sb. n. s.), nikoli jen pozemky, o nichž již pravoplatnou regulací a parcelací jest též rozhodnuto, že jsou příslušnými úřady k zastavění určeny. Při posuzování pravděpodobnosti té ovšem jest vycházeti z objektivních poměrů daných povahou pozemku a zákonnými předpisy a jest nerozhodná subjektivní vůle majitelova, který snad pozemky zastavěti nechce a nestačí o sobě ani způsobilost pozemku, by byl zastavěn, kdyby podle zákonných předpisů zastavění bylo vyloučeno. Závažnost odporu proti zastavění a jeho vliv na případné zastavění a na cenu odhadované nemovitosti bude ovšem zkoumati se zřetelem na stav ke dni, ke kterému odhad měl býti proveden.

Čís. 11592.

Sudiště podle § 81 j. n. platí i pro žalobu majitele nemovitosti, by byl žalovaný uznán povinným dáti vymazati vnucený vklad zástavního práva pro vykonatelnou pohledávku, ježto prý vklad ten vázne na nemovitosti beze všeho důvodu.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R I 133/32.)

Žalobu, domáhající se na žalovaném, by byl uznán povinným dáti vymazati vnucený vklad pro vykonatelnou pohledávku, zadala žalobkyně, majitelka nemovitosti, na sudišti podle § 81 j. n. K námitce místní nepříslušnosti soud prvé stolice žalobu odmítl, rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Prvý soud vychází z názoru, že jde o žalobu, jejímž podkladem jest obligační nárok na odbřemenění, a že tudíž nejde o žalobu ve smyslu § 81 j. n.

Avšak jest přisvědčiti výtce stěžovatelky, že prvý soud neprávem považuje za základ této žaloby obligační nárok na odbřemenění. Ze žaloby plyne, že se žalující strana domáhá výmazu vkladu zástavního práva z důvodu, že se tento vklad stal neprávem, bezdůvodně a z omylu v osobě zavázaného, že tedy zástavní, tudíž věcné právo vázne na nemovitosti patřící vlastnicky žalující straně neprávem, že nemovitost jest prosta zástavního práva vloženého ve prospěch žalované strany, ježto právo to ani platně nevzniklo. Jest tedy žalobní žádání jen důsledkem tvrzené vadnosti samého vloženého práva věcného, nikoliv obligačního závazku žalované strany. Proto jest žalobu podřaditi pod ustanovení § 81 j. n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobkyně žádá v žalobní žádosti, by byl žalovaný uznán povinným dáti vymazati vnucený vklad pro vykonatelnou pohledávku, domáhá se tedy žalobou uznání nezatíženosti své nemovitosti exekučním zástavním právem pro žalovaného na ni vloženým a jeho výmazu, poněvadž na ní vázne beze všeho důvodu. Domáhá se výmazu toho na žalovaném, který si prý neprávem vydobyl vklad exekučního zástavního práva na nemovitost. Jest to žaloba podle § 62 knih. zák., o níž se zmiňují i §§ 81 a 91 j. n., mluvíce o žalobě, jíž se kdo domáhá toho, že nemovitost jest prosta věcného práva, o žalobě o výmaz zástavního práva. Jest proto přisvědčiti rekursnímu soudu, že pro žalobu tu jest příslušný soud zmíněný v § 81 j. n., a to z důvodů v rekursním usnesení uvedených, na něž se poukazuje. Soud rekursní nepřehlédl, že žalovaným není vlastník hypotéky, jak stěžovatel míní, neboť vlastník hypotéky jest právě obtížen hypotekární pohledávkou, jest žalobcem a nemůže proto jako knihovní dlužník býti o výmaz žalován. Žalobkyně se domáhá uznání, že její nemovitost jest prosta zástavního práva, uvádějíc výslovně, že ani sama, ani její předchůdkyně ve vlastnictví nemovitosti neuzavřela se žalovaným soudní smír, na jehož základě bylo na její nemovitost vloženo vnuceným vkladem zástavní právo pro pohledávku žalovaného. Takto tvrdí žalobkyně, že zástavní právo pro uvedenou pohledávku nikdy platně nevzniklo a do knih se dostalo jen omylem, záměnou osob téhož jména. Jest tedy žalováno o uznání, že nemovitost jest prosta zástavního práva a že žalovaný jest nucen je vymazati z pozemkové knihy, čímž jest příslušnost podle §§ 81 a 91 j. n. opodstatněna. (Srov. rozh. 3952 sb. n. s.). Rovněž nelze přisvědčiti rekurentovi, že by bylo třeba prováděti exekuci ad factum prestandum, neboť lze použíti k tomu cíli ustanovení § 350 ex. ř.

Čís. 11593.

Jde o změnu žaloby, obmezil-li žalobce alternativní žalobní žádání (vrácení věci nebo zaplacení její ceny) jen na jedno ze žalobních žádání, měl-li právo volby žalovaný.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R I 150/32.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, by byl uznán povinným vrátiti žalobci psací a sčítací stroj anebo zaplatiti jich cenu a dále vrátiti devět tuctů pásek k psacímu stroji anebo zaplatiti jich cenu 902 Kč 70 h. Žalovaný dostavil se sice k prvému roku nařízenému na 28. května 1931, nepřišel však ku příštímu roku, ustanovenému na 30. října 1931. Při tomto roku přednesl zástupce žalující strany, že žalovaný vrátil mezitím psací a sčítací stroj, a obmezil proto žalobní prosbu, pokud směřovala k odsouzení žalovaného k vrácení těchto strojů nebo zaplacení jich ceny, a změnil dále žalobní prosbu v ten rozum, že místo zbývající alternativní prosby, by žalovaný byl odsouzen buď vrátiti devět tuctů pásek k psacímu stroji, nebo zaplatiti jich cenu 902 Kč 70 h s 10% úroky, navrhl odsouzení žalovaného jen k zaplacení trhové ceny 902 Kč 70 h s 10% úroky. Procesní soud prvé stolice uznal rozsudkem pro zmeškání žalovaného povinným zaplatiti žalobci 902 Kč 70 h s 10% úroky. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by o ní, vyčkaje pravomoci, znovu jednal a rozhodl. Důvody: Odvolatel spatřuje vadnost řízení a nesprávné právní posouzení věci v tom, že, ačkoliv jest tu alternativní žádost, že jest žalovaný povinen dodané mu předměty žalující straně vrátiti a vydati nebo zaplatiti 4.337 Kč 60 h s úroky, žalující strana po vrácení části zboží omezila žalobu jen na zaplacení 902 Kč 70 h a první soud toto omezení na zaplacení, jež následkem zpětvzetí alternativní žádosti jest rozšířením žaloby, připustil, ačkoliv se žalovaný k jednání nedostavil. Odvolání jest odůvodněno. Jest sice pravda, že se podle žaloby žalovaný zavázal do dvou měsíců odvésti žalobkyni 4.337 Kč 60 h za zboží nebo jí zboží vrátiti. Odvolává-li se nyní žalobkyně na tento závazek žalovaného, neměla po uplynutí dvou měsíců žalovati alternativně, nýbrž jen o zaplacení ceny zboží. Poněvadž žalobkyně žalovala alternativně na vrácení zboží nebo zaplacení ceny, jest omezení žalobní žádosti na zaplacení barevných pásek změnou žaloby v neprospěch žalovaného. Ve zpětvzetí alternativní žádosti jest podle komentáře Dr. Neumanna, svazek II., stránka 910, spatřovati rozšíření žalobní žádosti, poněvadž alternativní žádost pro žalovaného znamená výhodu, avšak změna ta může býti připuštěna, je-li žalobní žádost zralá k rozhodnutí a další šetření se jeví býti zbytečným. Toto připuštění změny žaloby nesmí se však státi v nepřítomnosti žalovaného. Soud měl rozhodnouti o změně žaloby usnesením a proto jednání odložiti a žalovaného o tom vyrozuměti. Prvý soud nemohl však rozhodnouti podle § 396 c. ř. s., nýbrž musil nařídíti nové jednání (§ 440 c. ř. s.) a mohl pak žalobce navrhnouti vynesení rozsudku pro zmeškání podle § 399 c. ř. s., poněvadž žalovaný jest z každého dalšího přednesu vyloučen.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

V § 442, druhý odstavec, c. ř. s. jest ustanoveno, že, nedostaví-li se strana k jednání nařízenému po prvém roku, lze při vynesení rozsudku (§ 399 c. ř. s.) přihlédnouti k novému přednesu, který nesouhlasí s obsahem žaloby nebo s obsahem jiných jejích dřívějších prohlášení a který nebyl odpůrci sdělen přípravným spisem před rokem, — jen, byl-li nový přednes protokolován a obmeškalé straně sdělen opisem protokolu i s obsílkou k novému roku. V souzeném případě dostavila se žalovaná strana k prvnímu roku, nařízenému na 28. května 1931, nepřišla však k příštímu roku, ustanovenému na den 30. října 1931. Při tomto roku přednesl zástupce žalující strany, že žalovaný vrátil mezitím psací a sčítací stroj, a obmezil proto žalobní prosbu, pokud směřovala k odsouzení žalovaného k vrácení těchto strojů nebo zaplacení jich ceny, a změnil dále žalobní prosbu v ten rozum, že místo zbývající alternativní prosby, by žalovaný byl odsouzen buď vrátiti devět tuctů pásek k psacímu stroji, nebo zaplatiti jich cenu 902 Kč 70 h s 10% úroky, navrhl odsouzení žalovaného jen k zaplacení trhové ceny 902 Kč 70 h s 10% úroky. Žalující firma má za to, že tím jen žalobní prosbu obmezila na 902 Kč 70 h s přísl., poněvadž prý jí příslušelo právo volby; názoru tomu nelze však přisvědčiti, neboť žalobkyně v žalobě uvedla, že žalovanému dala věci do komise a že se žalovaný zavázal do dvou měsíců odvésti žalobkyni buď stržené peníze nebo zboží vrátiti. Ač žalovala po uplynutí dvou měsíců, žalovala přece jen alternativně, čímž dala na jevo, že i potom měl žalovaný právo volby, nikoli žalobkyně, jak nyní v rekursu tvrdí. Ana žalobkyně v žalobě neuvedla, že po uplynutí dvou měsíců ode dne převzetí zboží komisionářem (žalovaným) právo volby přešlo na ni, a mimo to sama alternativně žalovala, nelze změnu žalobní prosby žádáním jen trhové ceny považovati za pouhé obmezení žalobní prosby, nýbrž za její změnu, která po zahájení rozepře (§ 232 c. ř. s.) jest bez souhlasu žalovaného nepřípustná (§ 235 c. ř. s.). V tom směru lze poukázati na správné důvody napadeného usnesení, zejména pak k tomu, že se řečenou změnou stalo postavení žalovaného nepříznivějším potud, že měl jí býti připraven o právo volby, které mu podle žalobního přednesu bez omezení příslušelo. Právem proto odvolací soud rozsudek pro zmeškání zrušil a učinil opatření podle § 442 druhý odstavec c. ř. s.

Čís. 11594.

Předpis § 37 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. platí i pro řízení ve věcech knihovních. Účastník není zkrácen usnesením (v knihovní věci), bylo-li jen vyhověno tomu, k čemu dal podpisem vkladné listiny výslovný souhlas.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R I 243/32.)

Knihovní soud nepovolil na základě úvěrní listiny vklad zástavního práva i pro úroky a úroky z úroků z úvěrové pohledávky a pro 2‰ provisi z obratu. Rekursní soud k rekursu navrhovatelky (knihovní věřitelky) knihovní vklad povolil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs spoluvlastníků nemovitosti.

Důvody:

Usnesení rekursního soudu, jímž byl povolen na základě úvěrní listiny vklad práva zástavního i pro úroky a úroky z úroků z úvěrové pohledávky a pro 2‰ provisi z obratu, napadli stěžovatelé jako spolu-

vlastníci nemovitosti, jež má býti zatížena tímto vkladem. Jest především otázkou, zda jsou stěžovatelé oprávněni k rekursu, podepsavše, jakž vyplývá z úřední listiny a jak připouští i dovolací rekurs, tuto listinu, v níž výslovně prohlásili, že svolují ke vkladu práva zástavního na nemovitosti připsané jim do spoluvlastnictví i pro jistinu i pro úroky a úroky z úroků z úvěrové pohledávky a pro provisi 2‰ z obratu v tom rozsahu, jak uvedeno v knihovní žádosti. Podle § 37 zákona čís. 100/31 sb. z. a n., platného i pro řízení ve věcech knihovních, jest k rekursu oprávněn účastník, který se pokládá za zkrácena usnesením. Že jsou stěžovatelé účastníky knihovního řízení, jest podle § 123 čís. 1 knih. zák. nepochybné. Stěžovatelé nemohli se však pokládati za zkráceny napadeným usnesením, ano jim bylo jen vyhověno tomu, k čemuž dali výslovný souhlas. Jest jim proto odepříti oprávnění k rekursu, ano nelze ani jinak přihlížeti pro zákaz novot (§ 126 druhý odstavec knih. zák.), k jejich údajům v odvolacím rekursu o tom, že nebyli nikým poučeni o právních následcích zaknihování úroků a provise z obratu pro jejich případný další úvěr, ježto by jinak nebyli úvěrní listinu podepsali.

Čís. 11595.

Souhlasu knihovních věřitelů jest třeba, mají-li býti poznámkou podle § 297 a) obč. zák. vyloučeny z dosahu jich práv stroje, spojené již s nemovitostí.

Knihovní soudce má zkoumati jen, zda jest knihovní žádost odůvodněna obsahem předložených listin, nesmí se však pouštěti do zjišťování tohoto obsahu.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R I 253/32.)

Vlastník továrny navrhl, by na základě prohlášení ze dne 10. června 1930 bylo v pozemkové knize poznamenáno, že stroje v továrně jsou vlastnictvím Marty L-ové. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud k rekursu knihovní věřitelky knihovní žádost zamítl. Důvody: Podle ustanovení § 297 a) obč. zák. nepokládají se stroje, které se přivedou do spojení s nemovitostí, za její příslušenství, poznamená-li se se souhlasem vlastníka nemovitosti v pozemkové knize, že stroje ty jsou vlastnictvím jiné osoby. Pakli se tak nestane, jest je pokládati za příslušenství nemovitosti a práva zástavní v době spojení strojů s nemovitostí na ní vtělená je spolupostihují. Podle toho zástavní práva takovýchto knihovních věřitelů jsou dotčena poznámkou, že stroje jsou vlastnictvím jiné osoby, a jest nyní otázkou, zda jest jich souhlasu třeba k tomu, by poznámkou podle § 297 a) obč. zák. byly vyloučeny z dosahu jich zástavních práv. Ustanovení § 297 a) obč. zák. mluví o souhlase knihovně oprávněných jen, jde-li o zasazení strojů náhradních. Ani z vlastníkova prohlášení ze dne 10. června 1930, ani z knihovní žádosti není patrno, že jde o stroje náhradní. Soud rekursní nesdílí názor, že souhlasu knihovně oprávněných není třeba proto, že z návrhu a z prohlášení není patrno, že jde o stroje náhradní, že jde tudíž o stroje nenáhradní, že soud knihovní nemůže řešiti otázku, zda jde o stroje nové, či o náhradní a že jest proto poznámku bez souhlasu knihovně oprávněných povoliti. Z prohlášení vychází na jevo, že jde o stroje s nemovitostí již spojené tak, že se v čase knihovního návrhu vztahovala na ně již tehdy v knize pozemkové zapsaná zástavní práva, tudíž i zástavní právo stěžovatelky. Soud rekursní má tudíž za to, že navržená poznámka nemohla se státi na újmu zástavních věřitelů, jichž pohledávky na nemovitosti a na spojeném s ní příslušenství (na strojích) jsou zajištěny a že k poznámce té jest potřebí jich souhlasu (srovn. rozh. čís. 3063, 4118 sb. n. s., dále Randa: Vlastnictví, str. 253 a Ehrenzweig z r. 1923, I. svazek, druhý díl, str. 41). Byla-li poznámka povolena bez souhlasu stěžovatelky a na spojených s ní strojích již v čase prohlášení podle knihovního stavu vázla, byla poznámka povolena proti ustanovení § 94 čís. 1 a 3 knih. zák. a bylo proto stížnost, jež se konečným návrhem domáhá výmazu poznámky, tedy i změny povoleného usnesení, vyhověti a změnou napadeného usnesení knihovní návrh zamítnouti. Jinak jest podotknouti, že pro povolení poznámky nepředpisuje zákon zvláštní formální náležitosti a že pro povolení to stačí listina mající náležitosti podle §§ 26 a 27 knih. zák., kteréžto náležitosti má i prohlášení podepsané samým vlastníkem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Vývody dovolacího rekursu nejsou s to, by vyvrátily správnost usnesení rekursního soudu. Z prohlášení ze dne 10. června 1930, připojeného stěžovatelem ke knihovnímu návrhu, které bylo rozhodné při posuzování věci a při zkoumání žádosti o povolení knihovního zápisu (§ 94 třetí odstavec knih. zákona), dovodil rekursní soud právem, že se poznámka, jíž se stěžovatel domáhal, týkala vesměs strojů spojených s továrnou, tedy strojů spojených s nemovitostí a že spojení to trvalo již v době, kdy bylo vystaveno ono prohlášení. Tvrdí-li stěžovatel k odůvodnění dovolacího rekursu, že celá řada strojů, o které jde, není ve spojení s nemovitostí a že ani nejde vesměs o stroje a že proto náleželo rekursnímu soudu, by nejdříve zjistil, které stroje a předměty zařízení jsou ve spojení s nemovitostí a které nikoli, ocitá se v rozporu s vlastním udáním prohlášení, které bylo, jak již uvedeno, pro knihovní soud jediné rozhodným při posuzování věci. Jsou proto údaje stěžovatelovy, jimiž se snaží dolíčiti oprávněnost dovolacího rekursu, v pravdě novými údaji, tudíž podle § 126 druhý odstavec knih. zák. nepřípustné, a odporuje i návrh stěžovatelův, na doplnění řízení, předpisu § 94 knih. zák., podle něhož má knihovní soudce zkoumati žádost jen podle tohoto ustanovení zákona, zejména tedy, zda jest žádost odůvodněna obsahem předložených listin, a nesmí se proto pouštěti do zjišťování tohoto obsahu. Dovolacímu rekursu bylo proto odepříti oprávnění, an se jinak ani nedotýká právního názoru rekursního soudu, vyvozovaného jím v souhlasu s rozhodnutím čís. 3085 a 4118 sb. n. s. z toho, že v době, kdy byla podána knihovní žádost, byly stroje uvedené v žádosti ve spojení s nemovitostí.

Čís. 11596.

Zní-li formálně bezvadný výkaz nedoplatků berního úřadu proti fysickým osobám, nikoliv proti firmě zastoupené těmito osobami jako ve-

řejnými společníky, ale s dodatkem »za firmu«, jest povoliti exekuci bez ohledu na tento dodatek. Exekučnímu soudu nepřísluší zkoumati, z jakého důvodu jsou osoby, uvedené ve výkazu nedoplatků, povinny platiti daně, ani, zda výkaz nedoplatků jest po hmotněprávní stránce správný, čili nic.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R I 256/32.)

Na základě výkazu nedoplatků berního úřadu vydaného proti »Antonínu a Jaroslavu H-ovým za firmu František H. a syn« povolil soud prvé stolice exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti náležející spoluvlastnicky Antonínu a Jaroslavu H-ovým. Rekursní soud zamítl exekuční návrh, pokud šlo o spoluvlastnickou polovici Jaroslava H-a. Důvody: Z výkazů nedoplatků daní berního úřadu, jenž jest exekučním titulem, je patrno, že exekvovanou pohledávku dluhuje firma František H. a syn. Podle výpisu z obchodního rejstříku, který měla vzhledem k ustanovení § 11 ex. ř. vymáhající strana při podání exekuční žádosti předložiti, je patrno, že veřejnými společníky jsou Antonín H. a Václav P., nikoliv Jaroslav H. Neměla proto býti povolena exekuce též na polovinu nemovitosti náležející Jaroslavu H-ovi, ano prý není podle § 9 ex. ř. prokázáno, že závazek v exekučním titulu určený přešel na něho.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Jde jen o otázku, pokud jest soud vázán výkazem nedoplatků, označujícím jako povinnou stranu »Antonín a Jaroslav H. za firmu František H. a syn«, kterýžto výkaz jest v tomto případě exekučním titulem. Jak bylo již vysloveno v četných rozhodnutích Nejvyššího soudu (viz na př. čís. 2198, 5059 sb. n. s.), jest soud vázán vykonatelnými nálezy správních úřadů a není oprávněn přezkoumávati jejich materielní správnost. Zní-li tedy formálně bezvadný exekuční titul, v tomto případě na Antonína a Jaroslava H-ovy, tedy na fysické osoby, nikoliv na firmu zastoupenou těmito osobami jako veřejnými společníky a exekučnímu soudu nepřísluší zkoumati, z jakého důvodu jsou povinni platiti daně za firmu, ani správnost výkazu po hmotněprávní stránce, jest povoliti exekuci bez ohledu na dodatek »za firmu František H. a syn«. Jinak by tomu bylo ovšem, kdyby v exekučním titulu byla uvedena jako povinná firma J. H. a syn s dodatkem, že Jaroslav H. ručí jako veřejný společník firmy, jímž skutečně není. Pak by ovšem exekuce povolená na základě exekučního titulu proti firmě nemohla býti udržena v platnosti proti osobě, jež není dlužníkem. Tu však exekuční titul zní na řečené dvě fysické osoby. Z dodatku »za firmu ....« neplyne, z jakého důvodu jest Jaroslav H. za firmu zavázán, a žádaný exekuční prostředek lze podle knihovního stavu provésti.

Čís. 11597.

Rekursní lhůta při povolení exekuce zabavením pohledávky knihovně zajištěné (§ 320 ex. ř.) jest osmidenní.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R I 279/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci zabavením pohledávky knihovně zajištěné. Rekursní soud odmítl rekurs dlužníka. Důvody: Napadené usnesení bylo doručeno povinné straně dne 22. dubna 1931, takže osmidenní lhůta ke stížnosti končila dnem 30. dubna 1931. Stížnost byla však podána na poštu až dne 2. května 1931, tedy již po uplynutí lhůty a proto opožděně. V tomto případě jde o zabavení pohledávky knihovně zajištěné (§ 320 a násl. ex. ř.), kde platí podle § 65 druhý odstavec ex. ř. lhůta osmidenní ke stížnosti, nikoliv snad lhůta čtrnáctidenní stanovená v § 88 druhý odstavec čís. 2 ex. ř., která se vztahuje jen na zřízení zástavního práva na nemovitosti a jest vyjimečným ustanovením v exekučním řádu a nelze ustanovení toho použíti obdobně i na zabavení pohledávky knihovně zajištěné.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu dlužníka do odmítacího usnesení rekursního soudu.

Důvody:

Dovolací rekurs se odkazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení s dodatkem, že podle § 65 druhý odstavec ex. ř. jest rekursní lhůta osmidenní, není-li nic jiného nařízeno, a že zvláštní ustanovení o exekuci na pohledávky knihovně zajištěné, obsažená v §§ 320—324 ex. ř., takového nařízení neobsahují.

Čís. 11598.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovení pojišťovacích podmínek, že práva a povinnosti z pojištění povinného ručení ze závodního podniku přecházejí na přejímatele podniku, se nevztahuje na případ, kde jde o zcizení movité věci (autobusu), nikoliv závodního podniku.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, Rv I 28/31.)

Žalovaný pojistil u žalující pojišťovny autobus proti povinnému ručení. Proti žalobě o zaplacení pojišťovací premie namítl žalovaný mimo jiné, že autobus zcizil. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Odvolací soud se sice nezabýval s otázkou, zda pojišťovací smlouva zanikla podle čl. 13 pojišťovacích podmínek, jež stanoví, že práva a povinnosti z pojištění povinného ručení ze závodního podniku přecházejí na přejímatele podniku. Nže toto ustanovení nelze vztahovati na souzený případ, poněvadž jde o zcizení movité věci, nikoliv závodního podniku. Slovo to, jehož používá i dosud neúčinné ustanovení § 123 zákona o pojišťovací smlouvě, poukazuje na výdělečnou činnost, opírající se o vnější organisaci. Proto se nevyrozumívá pod pojmem zá-

vodního podniku ani pouhý soubor věcí v nejširším slova smyslu (§§ 292, 303 obč. zák.), patřících k určitému průmyslovému nebo obchodnímu závodu, poněvadž s těmito soubory jsou spojeny i statky ideální (dobré jméno závodu, známosti zákaznictva a p.), jež touto organisací byly zjednány a které by zmizely z počtu, kdyby se přihlíželo jen k cenám jednotlivých věcí. Autobus sám jako věc movitou nelze proto podřaditi pod pojem závodního podniku.

Čís. 11599.

Pro obživnutí pohledávky podle § 57 vyr. řádu (z roku 1914) jest lhostejno, že věřitel nepřihlásil pohledávku k vyrovnání. Nejde o omluvitelné nedopatření při placení vyrovnací splátky, když dlužník místo by dospělé kvoty splácel (ukládal na soudě), placení dluhů odpírá a nutí takto věřitele k žalobě.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, Rv I 553/31.)

Žalovaný nezapravil dospělou vyrovnací splátku na žalobcovu pohledávku, načež se žalobce domáhal zaplacení celé pohledávky. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Není sporu o tom, že žalovaný žalobci neplatil vyrovnací kvoty. Tím se stalo vyrovnání podle § 57 vyr. ř. (cís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.) nicotné a jest žalobce proto oprávněn žádati plné zaplacení své pohledávky. Nesejde na tom, že žalobce nepřihlásil pohledávku k vyrovnání, neboť jde na nebezpečí vyrovnacího dlužníka, neplatí-li dluhy nepřihlášené, ať tak učinil z jakékoli příčiny, třebas nezaviněně (srov. sb. n. s. čís. 9826 a rozhodnutí tam cit.). Ale nejde ani o omluvitelné nedopatření při placení splátky (plenární usnesení č. j. pres. 761/1927, uveřejněné v sb. n. s. pod čís. 7760), když dlužník, místo by dospělé kvoty splácel, pokud se týče ukládal na soudě, placení dluhů odpírá a nutí takto věřitele k žalobě. Neprávem odvolává se dovolání na předpis § 46 (4) vyrovnacího řádu, jenž předpokládá, že byla pohledávka k vyrovnacímu řízení přihlášena a dlužník ji popřel, ale nemá co činiti s otázkou obživnutí pohledávky z důvodu, že dlužník nesplnil včas a plně potvrzené vyrovnání.

Čís. 11600.

Návrh, by byl odpůrce odsouzen k zaplacení odškodného (§ 408 c. ř. s.) lze učiniti jen u procesního soudu, dokud není jednání ukončeno. Napotom lze nárok ten uplatňovati jen zvláštní žalobou.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, Rv I 548/32.)

Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného a odmítl žalobcův návrh, by byl žalovaný odsouzen zapraviti žalobci odškodné 10.000 Kč. V tomto směru uvedl v

důvodech:

Návrh, by byl žalovaný odsouzen k zaplacení odškodného 10.000 Kč, lze učiniti jen u procesního soudu, dokud není jednání ukončeno. Napotom lze nárok ten uplatniti jen zvláštní žalobou. Bylo proto žalobcův návrh v tom směru, učiněný teprve v dovolací odpovědi, odmítnouti jako nepřípustný (rozh. 874 sb. n. s. a vysvětlivky býv. nejv. soudu k § 408 c. ř. s.).

Čís. 11601.

Míní-li Státní pozemkový úřad, že exekuce na přidělený pozemek odporuje obmezením uloženým při přídělu co do disposičního práva s pozemkem, jest oprávněn k rekursu proti povolení exekuce.

Exekuci zabavením nároku povinného na vydání jím koupené (zastavěné) části přiděleného pozemku, na němž vázne podle přídělové listiny zákaz zcizení a zatížení bez souhlasu Státního pozemkového úřadu, nelze povoliti, dokud Státní pozemkový úřad nedal souhlas ke koupi (k zastavění) pozemku.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, R II 131/32.)

K vydobytí peněžité pohledávky navrhl vymáhající věřitel povolení exekuce zabavením dlužníkova nároku proti Státnímu pozemkovému úřadu v Praze a proti statkářům Aloisu S-ovi a Františku K-ovi na vydání a plnění plochy pozemku č. kat. 1287 v T. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud k rekursu Státního pozemkového úřadu exekuční návrh zamítl. Důvody: Vymáhající strana vede exekuci k vydobytí peněžité pohledávky a navrhuje zabavení nároku povinné strany na vydání a plnění nemovité věci podle § 325 ex. ř. Udává, že zastavená část pozemku č. kat. 1287 v T. jest k jedné ideelní čtvrtině připsána do vlastnictví Aloisu S-ovi a k 1/4 Františku K-ovi a že při těchto dvou ideelních čtvrtinách je poznamenáno obmezení vlastnického práva ve prospěch Státního pozemkového úřadu. Šetřením bylo zjištěno, že ve skutečnosti jest jedna ideelní polovice nemovitosti dosud v pozemkové knize připsána Felixu S-ovi a že jest na této polovici poznamenán zábor a převzetí ve prospěch Státního pozemkového úřadu, že však již dříve, než byla podána exekuční žádost vymáhající strany, bylo okresním soudem v M. usnesením ze dne 18. srpna 1931 k žádosti Státního pozemkového úřadu povoleno, by podle přídělové listiny téhož úřadu ze dne 5. května 1931 a podle záborových zákonů čís. 215/19, 329/20 a 220/22 Sb. z. a n. bylo na ideelní polovici pozemku připsané Felixu S-ovi vloženo vlastnické právo pro Aloisa S-a a Františka K-a, pro každého polovicí, tedy vzhledem k celku k 1/4, a by na listu C) bylo vloženo a na listu B) poznamenáno obmezení vlastnického práva příděleů i jejich právních nástupců podle odst. 8 až 11, 14 a 16 rozhodnutí

o přídělu zákazem zcizení, zavazení a propachtování bez souhlasu Státního pozemkového úřadu a právem výkupu podle citovaného rozhodnutí o přídělu a podle §§ 35, 37, 38, 51 a násl. zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n., že však usnesení to dosud v pozemkové knize provedeno nebylo. Z toho jest patrno, že poddlužníkům Aloisu S-ovi a Františku K-ovi bylo z důvodu pozemkové reformy, tedy z důvodu veřejného práva uloženo obmezení, že bez svolení Státního pozemkového úřadu nesmí jim přidělené dvě ideelní čtvrtiny pozemkové parcely čís. 1287 v T. zciziti a že, pokud ještě je připsána ideelní polovice dosavadnímu majiteli, nesmí ji ani on podle § 7 záb. zák. zciziti bez povolení Státního pozemkového úřadu. Právem proto domáhá se Státní pozemkový úřad, chráně veřejné zájmy, změny napadeného usnesení. Soud prvé stolice k zákazu zcizení měl hleděti z úřadu a neměl vydati poddlužníkům zákazy, které jsou v rozporu s právy, která přísluší Státnímu pozemkovému úřadu v zájmu veřejném, tím ovšem méně měl dávati zákazy Státnímu pozemkovému úřadu, protože Státní pozemkový úřad podle obsahu návrhu nemá k nemovitosti soukromá práva, není proto poddlužníkem a nemůže mu býti dáván příkaz podle §§ 294 a 325 ex. ř., nehledíc ani k tomu, že by se zákazem zasahovalo do veřejného práva a rozhodovalo o otázkách, které na pořad práva vůbec nepatří. An Státní pozemkový úřad podal proti napadenému usnesení stížnost, pokud exekuce byla povolena zabavením nároku proti němu, nelze jeho návrh na změnu napadeného usnesení a na zamítnutí návrhu vymáhající strany vykládati jinak, než že se Státní pozemkový úřad brání proti porušení svých práv ze zákonů o pozemkové reformě, a napadá usnesení i potud, pokud byl zabaven nárok povinné strany proti přídělcům Aloisu S-ovi a Františku K-ovi jako poddlužníkům. Soud rekursní proto rekursu vyhověl a napadené usnesení změnil tak, jak bylo shora uvedeno, zamítnuv návrh na zabavení nároku povinné strany, pokud se vztahuje k oběma ideelním čtvrtinám nemovitosti přiděleným Aloisu S-ovi a Františku K-ovi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Především jest mylný názor dovolacího rekurenta, že Státní pozemkový úřad nebyl oprávněn k rekursu proti povolení exekuce. Podle zákona o Státním pozemkovém úřadě ze dne 11. června 1919, čís. 330 sb. z. a n., zastupuje tento úřad stát v jeho právech z provádění zákonů o zabrání velkého pozemkového majetku a přísluší mu podle § 7 uvedeného zákona zejména právo dozírati na přidělený majetek, pokud jest dispoziční právo k němu obmezeno. Na základě tohoto ustanovení zmíněného zákona byl Státní pozemkový úřad, maje za to, že exekuce, týkající se přiděleného majetku, odporuje obmezením co do dispozičního práva k onomu majetku při přídělu uloženým, oprávněn k rekursu proti povolení exekuce, a upírá dovolací rekurent Státnímu pozemkovému úřadu právo k rekursu, pokud se týče vytýká rekursnímu soudu, že rekurs pro nedostatek oprávnění k němu neodmítl, neprávem. Ve věci samé je napadené usnesení správné. Na spoluvlastnických podílech Aloisa S-a a Františka K-a k pozemku parc. čís. 1287 váznе podle přídělové listiny zákaz zcizení a zatížení bez souhlasu Státního pozemkového úřadu. Jde o zabavení nároku na vydání části pozemku, pokud se týče spoluvlastnických podílů, jehož prý nabyli povinní koupí (zastavěním). Státní pozemkový úřad ani ke koupi, pokud se týče k odprodeji ani k zastavění nedal svolení. Bez tohoto souhlasu nemá však koupě ani zastavění, ježto se staly proti zákazu, právní účinnost. Následkem toho se zabavený nárok, nejsa po právu a nevzniknuv po právu, nehodí za předmět exekuce (§§ 325 a násl. ex. ř.) a rekursní soud, zamítnuv návrhy, nepochybil. Na věci nic nemění, že není vyloučeno, že Státní pozemkový úřad dá souhlas dodatně. Zatím souhlasu toho tu není a předbíhati onomu rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nelze.

Čís. 11602.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. dubna 1930, čís. 166 sb. z. a n.). Podle § 7, druhý odstavec, zák. jest neplatná i dohoda při dojednání nájemní smlouvy, jíž se nájemce zavázal přijmouti na požádání pronajímatele náhradní byt ve vyšším poschodí a vzdáti se nynějšího bytu, kdyby následkem vlastní potřeby pronajímatele bylo přeložení tohoto bytu do vyššího poschodí nutné.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1932, Rv II 219/32.)

Smlouvou ze dne 31. března 1927 najal žalovaný byt v prvém poschodí domu žalobců. V téže smlouvě bylo ustanoveno, že, kdyby následkem vlastní potřeby žalobců bylo přeložení tohoto bytu do vyššího poschodí nutné, žalovaný jest zavázán na požádání žalobců přijati náhradní byt ve vyšším poschodí a za to se vzdáti nynějšího svého bytu, jen plošní výměra náhradního bytu že nesmí býti menší než doposavadní byt. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaném, by byl uznán povinným vyklidit a odevzdati žalobcům byt v jejich domě v prvém poschodí proti tomu, že mu bude vykázán a odevzdán v nájem náhradní byt za týchže podmínek v témže domě v druhém poschodí. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Žaloba není odůvodněna, ježto se ustanovení nájemní smlouvy ze dne 21. března 1927, které jedná o výměně bytu, příčí § 7 druhý odstavec zák. o ochr. náj., podle něhož ochrana nájemníků nemůže býti úmluvou stran omezena. Třebaže nejde o výpověď, nemohlo býti ujednáno při pronájmu bytu před 28. březnem 1928, tedy proti starému nájemníkovi, že za jistých okolností lze mu odňati byt bez ohledu na předpoklady § 1 zák. o ochr. náj. Takovou úmluvu považuje soud za neplatnou, jsou-li okolnosti, za kterých starý nájemník musí převzíti nový byt, horší, než v podobných případech ustanovení § 1 (2) zák. o ochr. náj. Jest tedy jen otázkou, zda právě úmluva ze dne 31. března 1927, pokud jedná o výměně bytu, jest pro žalovaného horší než příslušné ustanovení § 1 zák. o ochr. náj., a nerozhodné jest, zda snad žalující strana přizpůsobila nyní žalobní nárok předpisům o ochraně nájemníků tím, že dává žalovanému dostatečný náhradní byt a zda skutečně žalující strana nutně pro sebe potřebuje bytu žalovaného. (Dr. Zelinka: Ochrana nájemníků vydání z roku 1928 str. 181). Ustanovení smlouvy ze dne 31. března 1927 znamená podle názoru soudu pro žalovaného obme-

zení jeho práv na ochranu nájemců, příslušejících mu podle § 1 zák. o ochr. náj. Žalující strana si totiž vymínila výměnu bytu, bude-li ho potřebovati. Podle § 1 odst. (2) čís. 12 zák. o ochr. náj., kteréžto ustanovení dopadá na souzený případ, musí pronajímatel potřebovati bytu sám nutně pro sebe. Co do náhradního bytu zase uvádí nájemní dohoda ze dne 31. března 1927 jen to, že jeho plošní výměra nesmí býti menší. Neobsahuje tedy dohoda vůbec nic o výši nájemného jakož i o ostatních vlastnostech náhradního bytu, které jsou uvedeny ve vládním nařízení ze dne 26. června 1930, čís. 130 sb. z. a n. a které chrání nájemníka před nabídnutím náhradního bytu, který snad i ohledně zdraví i ohledně jeho ostatní potřeby a výše nájemného snad neodpovídá potřebám nájemníka. Podotýká se ještě, že § 1 odst. (2) čís. 20 zák. o ochr. náj. předpokládá rovněž nutnou potřebu a že žalující strana ani netvrdila, že nabyla vlastnictví dva roky před podáním žaloby a že žalovaný opatřením dostatečného bytu by se ocitl v hospodářské tísni. Jest tedy tím vším zjištěno, že ustanovení dohody ze dne 31. března 1927 jest pro žalovaného ohledně umluvené výměry bytu horší než příslušné ustanovení zákona o ochr. náj., znamená tedy obmezení jeho práv v řečeném smyslu a jest proto smluvená výměra, příčíc se § 7 (2) zák. o ochr. náj., neplatná. Žalující strana není tedy oprávněna žádati výměnu bytu a byla žaloba zamítnuta. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolací soud připojuje se plně k právnímu názoru napadeného rozsudku. Úmluva tak, jak jest písemně zjištěna přesně podle vůle obou smluvních stran, jest prostě obejitím předpisů zákona na ochranu nájemníků, jak jest zapovězeno §em 7 cit. zák. Smlouvou touto vyhražuje si pronajímatel zcela podle své potřeby žádati na nájemníku zrušení nájemní smlouvy o pronajatém bytu, pro kterýžto případ zároveň nájemník přejímá povinnost přijmouti nějaký náhradní byt též v některém vyšším poschodí domu. Tento případný náhradní byt jest blíže vymezen je co do plošné velikosti, která nesmí býti menší než dosavadního bytu. Dikce »nur darf ....« jest dokladem, že jen tato náležitost náhradního bytu jest mezi stranami předem určena, kdežto jinaké náležitosti bytu ani přibližně nejsou vymezeny. Nemá proto pravdu žalující strana, vycházejíc ve svých vývodech odvolacích z předpokladu, že úmluva obsahuje i nájemní smlouvu o novém náhradním bytu, jejíž platnost jen je podmíněna zároveň smluvenou skutečností. Vždyť ve smlouvě ani podle vědomí smluvních stran není o novém náhradním bytu dosud nic známo, ani ve kterém poschodí bude, tím méně jaké nájemné bude se z něho platiti. Smlouvou zavázal se tedy nájemník vykliditi najatý byt a odevzdati pronajímatelům, kdy si toho budou přáti, kdy to budou potřebovati. I tato podmínka je daleko těžší než zákon při jednotlivých důvodech výpovědních, respektujících potřebu pronajímatelovu (čís. 12, 20) přímo předpisuje. Ve všech případech bere se zřetel jenom na nutnou potřebu vlastní, kteroužto náležitost pronajímatel musí dokazovati. Praví-li se ve smlouvě: »Sollte infolge Selbstbedarf eine Verlegung der gemieteten Wohnung nötig sein«, stanoví se tím jen nutnost vyklizení najatého bytu následkem vlastní potřeby, nikoliv vyklizení bytu následkem nutné vlastní potřeby: rozsahem jsou oba tyto pojmy rozdílné. Smlouva, o niž se žaloba opírá, zřejmě odporuje § 7 cit. zákona. Zcela právem proto prvý soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobci opírají nárok, jehož se domáhají žalobou, o dohodu při dojednání nájemní smlouvy, jíž se žalovaný zavázal přijmouti na požádání žalobců náhradní byt ve vyšším poschodí a vzdáti se nynějšího bytu, kdyby následkem vlastní potřeby žalobců bylo přeložení tohoto bytu do vyššího poschodí nutné. Leč dohoda tato jest, stavši se při ujednání nájemní smlouvy, neplatná podle § 7 odst. (2) zákona na ochranu nájemníků (zákon čís. 166/30 sb. z. a n.), proto, že při ujednání tom jest chráněn nájemník zákonem z důvodu, by nebyl vykořisťován pronajímatelem, takže jest v okamžiku tom považován skoro za osobu potřebující zvláštní ochrany zákona (rozh. čís. 1780, 5528 a 5873 sb. n. s.). Je-li neplatná smlouva, o niž žalobci opřeli svůj nárok, padá tím i nárok sám. Nižší soudy posoudily proto věc správně s hlediska právního, zamítnuvše žalobu.

Čís. 11603.

Nebylo-li vyhověno dovolání ani té ani oné strany, jest navzájem zrušiti útraty dovolání, přibližně stejné, jest však, podala-li jen jedna ze stran dovolací odpověď, uložiti druhé straně, by jí nahradila útraty dovolací odpovědi, jež byly potřebné k účelnému domáhání pokud se týče bránění práva.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv I 974/31.)

Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, že se manželství stran rozvádí od stolu a lože z viny žalované manželky. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované potud, že uznal na rozvod manželství z viny obou stran. Do rozsudku odvolacího soudu podaly dovolání obě strany, dovolací odpověď podala jen žalovaná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany, zrušil útraty obou dovolání a uložil žalobci, by nahradil žalované útraty dovolací odpovědi. Útratový výrok odůvodnil

takto:

Poněvadž útraty obou bezúspěšných dovolání jsou přibližně stejné, bylo je navzájem zrušiti (§ 43 odstavec prvý c. ř. s.). Avšak žalovaná, použivši práva vyhrazeného jí ustanovením druhého odstavce § 507 c. ř. s., podala na žalobcovo dovolání dovolací odpověď a má tudíž nárok, by jí žalobce, — jenž sám nepodal dovolací odpovědi na dovolání žalované, — nahradil útraty dovolací odpovědi, jež byly potřebné k účelnému domáhání, pokud se týče bránění práva (§§ 41, 50 c. ř. s.).

Čís. 11604.

Žaloba podle § 35 ex. ř.

Zavázal-li se manžel smírem při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože platiti manželce a dětem vyživovací dávky vyměřené na zá-

kladě jeho tehdejších příjmů s tím, že zvýší-li se nebo sníží-li se podstatně manželovy příjmy, nastane také poměrné zvýšení, pokud se týče snížení vyživovacích dávek, může se domáhati žalobou podle § 35 ex. ř., by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce, jíž jest na něm bez ohledu na nastavší podstatné zmenšení jeho příjmů vymáháno zaplacení celého původního výživného.

Opatrovnický soud, schváliv bez jakékoliv výhrady onen smír ohledně nezletilých dětí, schválil tím nejen výši výživného stanoveného ve smíru, nýbrž i případné nižší výživné, které mělo samočinně nastoupiti na místo ujednaného výživného.

Soud, rozhodující o žalobě manžela podle § 35 ex. ř., není vázán názorem, jejž opatrovnický soud, rozhoduje o žádosti manžela o snížení výživného, vyslovil v otázce, zda manžel v době před podáním žádosti byl či nebyl oprávněn platiti vzhledem ke svým zmenšeným příjmům nižší výživné, než bylo určeno smírem.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv I 2279/31.)

Smírem ze dne 4. prosince 1922 při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože zavázal se manžel platiti manželce výživné měsíčních 350 Kč a na výživu obou dětí po 200 Kč měsíčně. Vyživovací dávky byly ve smíru vyměřeny podle tehdejších příjmů manžela s tím, že zvýší-li (sníží-li) se podstatně manželovy příjmy, nastane i poměrné zvýšení (snížení) vyživovacích dávek. Manžel neměl za dobu od 1. března 1925 do 1. března 1926 vůbec žádné stálé příjmy, po té měl příjmy podstatně nižší než v čase uzavření smíru. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se manžel na žalovaných svých dětech, by byla prohlášena nepřípustnou exekuce vedená dětmi k vydobytí výživného v původní výši. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Uplatňujíce dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. spatřují dovolatelky nesprávné právní posouzení především v tom, že odvolací soud, vycházeje se správného hlediska, že žaloba podle § 35 ex. ř. je opodstatněna, spočívají-li námitky proti nároku, pro který byla povolena exekuce, na skutečnostech nárok ten zrušujících nebo zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu, — vykládá nesprávně pojem »skutečnosti nárok vymáhaný zrušující«. Výtka není oprávněna. Exekučním titulem, jenž je základem exekuce proti žalobci, je smír ze dne 4. prosince 1922 mezi nynějším žalobcem a jeho manželkou, jímž se oba dohodli na dobrovolném rozvodu manželství a na úpravě výživného, a to tak, že se nynější žalobce zavázal, že bude platiti své rozvedené manželce měsíčně výživné 350 Kč, kdežto na výživu obou dětí, nynějších žalovaných, jež zůstaly ve výchově a výživě matčině, že bude platiti po 200 Kč měsíčně. Podle 9. odstavce smíru byly tyto vyživovací dávky vyměřeny na základě tehdejších příjmů nynějšího žalobce 2.116 Kč a roční remunerace 2.800 Kč. Dále bylo do smíru pojato ustanovení, že, zvýší-li se nebo sníží-li se podstatně žalobcovy příjmy, nastane i poměrné zvýšení, pokud se týče snížení vyživovacích dávek. Za podstatné zvýšení nebo snížení prohlásily strany změnu tehdejších žalobcových příjmů o 15%. Tento smír byl co do zletilých dětí, nynějších žalovaných, opatrovnickým soudem schválen. Dovolatelky vytýkají, že an podle zjištění nižších soudů měl smír zůstati exekučním titulem i tehdy, kdyby se, hledíc ke změně příjmů žalobcových, změnila i výše vyživovacích příspěvků, které měl žalobce podle smíru platiti, nemohl odvolací soud zároveň dospěti k názoru, že změna žalobcova výdělku je skutečností zrušující nárok ze smíru, nýbrž že lze věc vykládati jen tak, že změna výdělkových poměrů jest sice skutečností nárok ze smíru co do výše změňující, nikoli však nárok ten zrušující. S tímto názorem nelze souhlasiti. Doslov 9. odstavce smíru, zejména obrat, že za předpokladů uvedených v tomto odstavci nastane poměrné zvýšení nebo snížení vyživovacích dávek, nedopouští logicky jiný výklad, než že bylo úmyslem stran, stanoviti poměr, v němž má býti výživné k žalobcovým příjmům, a že se zvýšením anebo snížením těchto příjmů změní bez jakéhokoliv dalšího řízení výše výživného, stanovená ve smíru. Je-li v souzeném případě zjištěno, že žalobce po uzavření smíru neměl od 1. března 1925 do 1. března 1926 vůbec stálé příjmy, od 1. března 1926 do podání exekučního návrhu pak že měl příjem činící měsíčně napřed 1.100 Kč a zvyšující se postupně na 1.472 Kč, tedy příjem daleko menší, než byl onen, jejž vzaly strany, uzavírajíce smír, za podklad pro vyměření výživného 350 Kč a 400 Kč, jde o podstatnou změnu okolností rozhodných pro určení výše výživného, pro kterou smír ze dne 4. prosince 1922, — jenž byl v době, kdy byl ujednán, správným exekučním titulem pro vymáhání původně ujednaného výživného —, neodpovídá za dobu od 1. března 1925 již předpokladům, za nichž byl ujednán, přestávaje takto býti exekučním titulem použitelným pro vymáhání původně stanoveného výživného. Tím právě nastala po vzniku exekučního titulu okolnost, která zrušila vymáhaný nárok za dobu od 1. března 1925 do 1. března 1926 vůbec, za další dobu pak nárok v původní jeho výši (srov. rozh. čís. 3748 sb. n. s.). Ježto nižší soudy dále zjistily, že od 1. března 1926 až do podání exekučního návrhu posílal žalobce k rukám své rozvedené manželky hromadně, t. j. společně pro ni a pro obě děti, měsíční výživné napřed 360 Kč a stoupající podle zvyšujících se příjmů žalobcových na 520 Kč, čímž je dokázáno, že žalobce zaplatil za tuto dobu pozměněné výživné, připadající podle jeho zmenšených příjmů poměrně na obě děti, domáhá se podle § 35 ex. ř. právem toho, by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce, jíž je na něm bez ohledu na nastavší podstatné zmenšení jeho příjmů vymáháno zaplacení celého původního výživného Pokud dovolání dále namítá, že vůle smluvních stran, jež došla výrazu v 9. odstavci smíru ze dne 4. prosince 1922, je rozhodující jen pro právní poměr mezi žalobcem a jeho rozvedenou manželkou, nikoliv i pro právní poměr mezi žalobcem a žalovanými dětmi, a pokud poukazuje dále k tomu, že opatrovnický soud, schváliv tento smír, schválil tím zřejmě jen výši výživného, k němuž se žalobce ve smíru zavázal a že neměl při schválení na mysli snad i případné nižší výživné, které by samočinně mělo nastoupiti na místo ujednaných měsíčních 400 Kč, — přehlíží, že se odstavec 9. smíru, pomýšlející právě na samočinnou změnu ujednaných vyživovacích příspěvků při podstatné

změně žalobcových příjmů, vztahuje podle svého doslovu (slova: »výše uvedené dávky alimentační«) a podle celé souvislosti s ostatním obsahem smíru i na výživné, jež měl žalobce platiti nezletilým žalovaným, a že opatrovnický soud schválil podle doložky ze dne 5. ledna 1923 smír a tudíž i jeho 9. odstavec co do nezletilých žalovaných bez jakékoliv výhrady. Neprávem dovolávají se žalované pro správnost svého názoru usnesení opatrovnického soudu ze dne 28. února 1929, jímž bylo na podnět žalobcův výživné pro nezletilé žalované, určené smírem ze dne 4. prosince 1922, sníženo od 23. ledna 1928 na 320 Kč měsíčně. V odůvodnění tohoto usnesení se arci také uvádí, že »co se týče schválení toho, že Jaroslav J. (žalobce) o své újmě vyplácel před 23. lednem 1928, tedy před podáním návrhu o snížení na soud, alimenty nižší než smírem byly určeny, soud žadateli nevyhověl a dodatečné schválení neudělil, neboť bylo věcí Jaroslava J-a, aby, když nastaly okolnosti podmiňující dle doložky smíru ze 4. prosince 1922 snížení alimentů, soud o poměrné snížení žádal (§ 19 obč. zák.), a nikoli samovolně alimenty snižoval«. Nelze však přehlížeti, že tu jde o usnesení, jímž opatrovnický soud, posoudiv nově se utvářivší poměry, podle ustanovení § 142 druhý odstavec obč. zák. nehledě k dřívější dohodě rodičů a ke svému schválení této dohody vydal v zájmu dětí n o v é nařízení, a to ovšem jen s účinností pro čas budoucí, nikoli také pro dobu již uplynuvší před podáním návrhu. Vykládajíce v souzeném případě obsah smíru ze dne 4. prosince 1922, schváleného bezvýhradně opatrovnickým soudem, a posuzujíce s hlediska § 35 ex. ř. otázku, jaký význam a dosah mělo hledíc k odstavci 9. smíru pro vymáhaný nárok žalovaných dětí podstatné zhoršení majetkových poměrů žalobcových, nastavší po ujednání smíru, nebyly tudíž nižší soudy vázány odchylným stanoviskem, jež zaujal v odůvodnění svého řečeného usnesení opatrovnický soud v otázce, zda žalobce v době před 23. lednem 1928 byl či nebyl oprávněn platiti vzhledem ke svým zmenšeným příjmům nižší výživné, než bylo určeno smírem. Neobstojí proto ani výtka uplatňovaná dovoláním s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 1 c. ř. s., že jsou rozhodnutí obou nižších soudů zmatečná podle § 477 čís. 6 c. ř. s., ježto prý soudy rozhodovaly o věci, nepatřící na pořad práva, nýbrž do řízení nesporného. Co se týče vyživovacích příspěvků, dospělých po 23. lednu 1928, t. j. po nové jejich úpravě, a vymáhaných žalovanými na základě smíru ze dne 4. prosince 1922 v původní výši 400 Kč bez ohledu na novou úpravu, zanikl vymáhaný nárok co do výše 80 Kč měsíčně zmíněnou novou úpravou, co do ostatních vymáhaných příspěvků pak zaplacením v konaných měsíčních splátkách po 500 Kč, pokud se týče 520 Kč. Pokud jde posléze o otázku započítání dávek placených žalobcem jednak pro jeho rozvedenou manželku, jednak pro žalované děti, uznává dovolání správnost názoru odvolacího soudu, že bylo zasílané výživné ve smyslu § 1416 obč. zák. súčtovati stejně, pokud se týče poměrně jednak na nároky manželky, jednak na nároky dětí, vypočítává však, že i při tomto poměrném súčtování konaných plateb zbývá ve prospěch žalovaných dětí nedoplatek 9.970 Kč 10 h, na který prý žalované v každém případě byly oprávněny vésti exekuci. K tomuto výpočtu nelze však, hledíc k hořejším úvahám přihlížeti, ježto dovolání bere za dobu od března 1925 do ledna 1928, t. j. do doby nové úpravy výživného, za základ svého

výpočtu plnou částku 400 Kč měsíčně, jak byla stanovena ve smíru ze dne 4. prosince 1922, a nedbá okolností, nastavších po tomto smíru a podmiňujících, jak dolíčeno, poměrné zrušení vymáhaného nároku.

Čís. 11605.

Jmění společnosti utvořené ať podle obchodního zákona (čl. 85 a násl.), ať podle občanského zákona (§§ 1175 a násl.), není jměním různým od jmění členů, nýbrž jest jen souhrnem částí jmění jednotlivých společníků.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky pro pojištění silostroje proti poškození, že změnou vlastnictví pojištěného silostroje zaniká pojišťovací poměr, nezanikl pojišťovací poměr tím, že dosavadní spoluvlastník pojištěného silostroje nabyl k němu výhradného vlastnictví.

Také ustanovení pojišťovacích podmínek pro pojištění proti povinnému ručení o zániku pojištění změnou ve vlastnictví pojištěného podniku předpokládá, že podnik přešel do vlastnictví osoby jiné.

Ustanovení pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení majitele silostroje, podle něhož při změně v osobě spolumajitele silostroje jest pojištěním kryt jen spolumajitel včas ohlášený, vztahuje se jen na spolumajitele, který dosud spolumajitelem a pojištěním kryt nebyl a jest osobou různou od osob původních spolumajitelů.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv II 22/31.)

Žalovaný, spolu s Čeňkem E-em jako spolumajitelé nákladního auta ujednali se žalobkyní dvě pojišťovací smlouvy, o pojištění auta proti poškození a o pojištění auta proti povinnému ručení. Dne 27. února 1929 oznámil Čeněk E. žalující pojišťovně, že přestal býti společníkem žalovaného, načež žalující pojišťovna převedla celé pojistky na žalovaného a domáhala se žalobou, o niž tu jde, zaplacení premií z obou pojistek na žalovaném. Žalovaný namítl, že zrušením společnosti s Čeňkem E-em zanikla i pojišťovací smlouva. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl. D ů v o d y: Obě strany dovolávají se pojišťovacích podmínek, obsažených v pojišťovacích návrzích a v pojistkách. Závisí tedy rozhodnutí obou rozepří na výkladu těchto podmínek. I. Pokud jde o smlouvu o pojištění auta proti poškození, stanoví § 8 pojišťovacích podmínek, že změnou vlastnictví zaniká pojišťovací poměr, zůstane-li však pojištěný silostroj i pak v držbě (v úchově) pojistníkově, trvá pojišťovací poměr nadále po dobu držby (úchovy). Žalobkyně vykládá toto ustanovení tak, že se tím míní přechod pojištěné věci s dosavadního vlastníka a původního smluvníka pojišťovací smlouvy na docela nového nabyvatele, osobu na pojišťovací smlouvě nesúčastněnou. To ovšem v souzeném případě není, neboť žalovaný, jeden z původních smluvníků pojišťovací smlouvy, zůstává jediným vlastníkem pojišťovacího auta a není tu tedy nové třetí osoby na pojišťovací smlouvě nesúčastněné. Proti tomuto restriktivnímu výkladu žalovaný se opírá o doslov pojišťovacích podmínek. Změnou ve vlastnictví zaniká pojišťovací poměr. Vlastníky pojištěného auta a smluvníky pojišťovací smlouvy byli žalovaný a Čeněk E. společně. E. přenechal svůj podíl žalovanému,

jenž se stal jediným vlastníkem pojištěného auta. Tím nastala změna ve vlastnictví, která, nastalo-li též vyloučení věci ze zcizitelovy úchovy, podle pojišťovacích podmínek má v zápětí zánik pojišťovacího poměru. Soud přiklonil se k výkladu žalovaného (§ 915 obč. zák.). Řečené ustanovení § 8 pojišťovacích podmínek má zřejmě za účel, jakž plyne ze shodného ustanovení § 67 zák. o pojišťovací smlouvě, chrániti pojišťovatele před změnou risika, která nastane, jakmile disposice s pojištěnou věcí přejde s původního smluvníka na osobu jinou. Taková změna risika nastala v souzeném případě, třebaže disposice s pojištěnou věcí nepřechází na třetí, na smlouvě nesúčastněnou osobu, nýbrž zůstává zachována jednomu z původních smluvníků, neboť disposice, která dosud příslušela žalovanému a Čeňku E-ovi jako spoluvlastníkům společně, přechází nyní na žalovaného jakožto jeho výlučné právo, při jehož výkonu nebude vázán ohledy na druhého spoluvlastníka, jak tomu bylo dosud. Nelze předpokládati, že toto své disposiční právo bude vykonávati úplně stejně, jako je vykonávali on, žalovaný, a druhý spoluvlastník E. společně, jsouce vázáni jeden souhlasem druhého. Posléze jest uvážiti, že si lze zcela dobře mysliti případ, že pojišťovatel učiní smlouvu se spoluvlastníky věci jen vzhledem k osobním vlastnostem jednoho z nich, kdežto druhého nepokládá za hodna důvěry. Přenechá-li pak, jako v souzeném případě, jeden z nich svůj podíl druhému, nastává nepochybně změna risika, jednou ovšem na prospěch, jindy v neprospěch pojišťovatelů. II. V podmínkách pro pojištění povinného ručení stanoví § 10: »Přejde-li podnik, k němuž se pojištění vztahuje, do vlastnictví osoby jiné, má to pojištěncem aneb jeho zástupcem nejpozději do čtrnácti dnů ode dne změny ústavu býti opovědělno; nestane-li se tak, bude pokládáno za to, že pojištění přestalo dnem, kdy změna ve vlastnictví nebo držení se stala.« I když však změna bude včas ohlášena, má ústav podle § 11 pojišťovacích podmínek právo ve čtrnácti dnech po ohlášení změny vypověděti smlouvu. Strany zaujímají zde totéž právní stanovisko, jako při pojištění havarie. Soud nezjišťoval, zda změna ve vlastnictví, nastavší vypadnutím Čeňka E-a ze spoluvlastnického poměru, byla pojišťovně oznámena ve čtrnácti dnech a zda pojištění podle § 10 podmínek přestalo opominutím včasné opovědi, neboť i v tomto případě lze odkázati na důvody zamítnutí prvé žalobní žádosti a na § 361 obč. zák., kde se stanoví, že se vzhledem k celku pokládají spoluvlastníci za jedinou osobu (srovnej též § 828 obč. zák.). Přejde-li tedy věc, která jest předmětem spoluvlastnictví, na jednoho z dosavadních spoluvlastníků, třeba ho pokládati za jinou osobu. Zbývá ještě zabývati se zvláštním ustanovením § 3 podmínek pro pojištění povinného ručení majitelů silostrojů: »Každou změnu v osobě spolumajitele nebo ustanoveného řídiče vozu jest neprodleně, nejdéle však do tří dnů oznámiti doporučeným dopisem ústavu. Osoba včas ohlášená jest pojištěním kryta, avšak ústav má právo třídenní výpovědi pojišťovací smlouvy ve čtrnácti dnech od přijetí oznámení.« § 67 pojišťovacího zákona jest v platnosti s příslušným omezením smluvní volnosti (§ 167 téhož zákona), které podle § 72 cit. zák. záleží v tom, že se pojišťovatel nemůže dovolávati úmluv, které se od ustanovení § 67 odchylují v neprospěch zcizitelův neb nabyvatelův. § 67 umožňuje nabyvateli, by nabytou věc pojistil nebo nepojistil a, když ji pojistí, by měl vliv na úpravu podmínek. Nově vstupující spolumajitel movité věci nemůže tudíž býti nucen, by pokračoval v dosavadním pojištění. Jest tudíž cit. § 3 podmínek pro majitele silostrojů vykládati tak, že osoba nově ohlášená — soud nechává stranou otázku včasného ohlášení — jest pojištěna, chce-li v pojištění pokračovati a nevypoví-li ústav smlouvu. Rovněž výklad řečeného již § 10 všeobecných podmínek při povinném ručení nemůže býti jiný. Z téhož § 3 podmínek vyplývá, že při změně spoluvlastníka má pojišťovna právo zrušiti pojišťovací smlouvu, zrušení týká se tedy všech spoluvlastníků. Není důvodu, by věc byla posuzována jinak, stane-li se spoluvlastník samojediným vlastníkem. Nemůže-li, jak bylo dokázáno, býti nucen, by pokračoval v pojištění při podílu nově získaném, nemá povinnost setrvati v částečném pojištění při dosavadním svém podílu, ano původním úmyslem stran bylo pojistiti pokud se týče míti pojištěnu celou věc. Při jiném řešení vyskytly by se nepochybně různé praktické potíže. Co bylo řečeno o změně risika, týká se ostatně i spoluvlastníka, jenž se stal výhradným vlastníkem. Vzdal-li se na př. podílu nespolehlivý společník, zmenšuje se risiko a tím i pro zbývající společníky zájem na pojištění. Proto soud nepřiznal žalobkyni ani polovici pojistného. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Soud prvé stolice neposoudil věc správně po stránce právní, maje za to, že převedení podílů k pojištěnému automobilu z dřívějšího spoluvlastníka Čeňka E-a na žalobce jest změnou ve vlastnictví k pojištěnému předmětu. Žalovaný, který byl dříve spoluvlastníkem pojištěného auta, stal se jen jeho vlastníkem úplným a z toho nelze vyvozovati, že byly pojišťovací smlouvy změnou vlastnictví zrušeny. Pokud především jde o pojištění auta proti poškození, zaniká podle § 8 poj. podmínek pojištění změnou vlastnictví, když současně přechází držba. Tomu tak v souzeném případě není. Žalovaný, jak uvedeno, stal se ze spoluvlastníka vlastníkem úplným, jest v držbě automobilu a nelze proto mluviti o zániku pojišťovací smlouvy podle pojišťovacích podmínek, jež se shodují s ustanovením § 67 poj. řádu. Totéž platí i o pojištění povinného ručení. I tu § 10 poj. podmínek stanoví jen, že pojišťovací smlouva může býti pokládána za zrušenou, nebylo-li oznámeno, že nastala změna ve vlastnictví ku pojištěnému automobilu. V souzeném případě ohlášení to se stalo, pojišťovna, jak z korespondence zřejmo, vzala to na vědomí a, ježto, jak již uvedeno, nejde ani o změnu ve vlastnictví a držby, nenastalo zrušení pojišťovací smlouvy o povinném ručení. Pravdu má odvolatel i v tom, že žalovaný i jeho dřívější společník Čeněk E., kteří dopravu pojištěným autem provozovali jako společníci, za veškeré závazky společnosti podle čl. 112 obch. zák. ručí solidárně, a že tedy žalovaný i z tohoto důvodu nemůže odpírati plnění ze smlouvy pojišťovací, kterou sám ujednal, třeba jako společník s Čeňkem E-em. Poněvadž obsah pojišťovacích smluv jest mezi stranami nesporný a proti výši nezaplacených premií nečiněny námitky, bylo odvolání vyhověno a žalovaný podle žalobní prosby odsouzen.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněno. Žalovaný doznal, že byl spoluvlastníkem nákladního auta

z polovice a že odkoupil druhou polovici od Čeňka E-e koncem ledna 1929, a stal se takto výhradným vlastníkem. Tvrdí-li v dovolání, že vlastníkem auta byla původně společnost Čeněk E. a František K., jako samostatný podmět práv a závazků odlišný od osob tvořících společnost, dostává se do sporu s tím, co sám uznával. K vyvrácení jeho nyní zastávaného mylného právního názoru stačí poukázati na rozhodnutí čís. 4827, 3803 sb. n. s. (srov. čís. 1917, 2684, 3857 sb. n. s.), z nichž plyne, že jmění společnosti utvořené ať dle obchodního zákona (čl. 85 a násl.), ať dle občanského zákona (§§ 1175 a násl.), není jměním různým od jmění členů, nýbrž že je jen souhrnem částí jmění jednotlivých společníků. I z obou návrhů i z obou pojistek je zřejmo, že nebyla pojistníkem společnost, nýbrž František K. a Čeněk E. Z § 8 všeobecných podmínek pro pojištění silostrojů proti poškození nelze vyvozovati, že zanikl pojišťovací poměr tím, že žalovaný nabyl výhradného vlastnictví k pojištěnému silostroji. Změnou držby rozumí toto ustanovení převod držby silostroje z dosavadního vlastníka neb spoluvlastníka na osobu od něho zcela různou. Neboť § 8 pojišťovacích podmínek, jenž odpovídá nutícímu ustanovení § 67 (§ 72) zák. o smlouvě pojišťovací, jest vykládati v souvislosti s ustanovením § 63 téhož zákona o zániku zájmu na pojištění. Zcizil-li dosavadní pojistník pojištěnou věc, pozbyl ovšem zájmu na jejím pojištění proti poškození a proto pojišťovací poměr zaniká. Naopak ale: nabyl-li dosavadní spoluvlastník pojištěné věci k ní výhradného vlastnictví, nezanikl, nýbrž zvýšil se jeho zájem na pojištění věci proti jejímu poškození a poměr pojišťovací nezaniká. Na ustanovení § 10 všeobecných pojišťovacích podmínek o pojištění proti povinnému ručení se nemůže žalovaný rovněž odvolávati, poněvadž i toto ustanovení předpokládá, že podnik přešel do vlastnictví osoby jiné, což se, jak shora dolíčeno, nestalo. Nedopadá však na souzený případ ani ustanovení § 3 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám pro pojištění povinného ručení majitelů silostrojů, jež jedná o změně v osobě spolumajitele. Neboť zřejmě tím myslí spolumajitele, který dosud spolumajitelem a tudíž pojištěním kryt nebyl a je osobou různou od osob původních spolumajitelů. To zjevno i z toho, že ustanovení to se týká i změny ustanoveného řidiče.

Čís. 11606.

Při umoření státních stavebních losů jest ohlašovací lhůtu podle § 7 čís. 1 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák., počítati od splatnosti umořovaných stavebních losů.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1932, R I 282/32.)

Soud prvé stolice stanovil jednoroční lhůtu k umoření ztracených státních stavebních losů tak, že k případnému umoření losů dojde za rok od první vyhlášky Ústředního oznamovatele a od splatnosti losů. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Rekurs, dovozující, že počátek umořovací lhůty nemá býti činěn odvislým od splatnosti losů, ježto nejde o listiny opatřené kupony, jež prý § 8 druhá věta zák. čís. 257/15 jediné má na mysli, není důvodný. Jest ovšem pravda, že státní stavební losy nemají kupony a že citovaný paragraf výslovně nemluví o listinách, které sice spadají pod pojem listin § 7 čís. 1 zák. čís. 257/15, avšak nejsou ještě splatné, ale z celého smyslu obou odstavců § 8 cit. zák. jde na jevo zákonodárcův úmysl, odsunouti umoření listin až po době jejich dospělosti, tak by bezelstný majitel byl co nejvíce chráněn, a proto nelze než souhlasiti s dosavadní praxí, která stylistickou mezeru zákona vyplňuje ve smyslu intencí zákonodárcových, jež došly též výrazu ve sdělení ministerstva spravedlnosti na str. 313 Věstníku min. sprav. z roku 1915, obzvláště, ana se tím nikterak neděje žadateli újma a zájem státní spolu se zájmem bezelstného držitele jest tak lépe chráněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o dovolací rekurs do usnesení potvrzujícího rozhodnutí soudu prvé stolice, jenž může býti podán jen z důvodů § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného, jež podle § 1 císařského nařízení ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák. platí i v řízení umořovacím, pokud toto císařské nařízení neustanovuje jinak, o kteroužto odchylku však v souzeném případě nejde. Není nezákonností, míní-li nižší soudy, že ohlašovací lhůta podle § 7 čís. 1 císařského nařízení má býti počítána podle § 8 (1) téhož nařízení od splatnosti stavebních losů, o jichž umoření jde, naopak mínění tomu sluší přisvědčiti a odkázati dovolací rekurentku na správné odůvodnění rekursního soudu.

Čís. 11607.

Pro posouzení, zda zabavené věci jsou povinnému, po případě jeho rodinným členům (a čeledi), žijícím s ním ve společné domácnosti, ve smyslu § 251 čís. 1 ex. ř. nevyhnutelně potřebné, jest rozhodná doba jich zabavení.

Mezi rodinné členy povinného ve smyslu § 251 čís. 1 ex. ř. nelze čítati dospělého syna povinného, který má samostatné povolání a vlastní rodinu, byť byl toho času bez zaměstnání a uchyloval se tu do domácnosti k povinnému. Mezi členy rodiny povinného lze čítati osoby uvedené v § 40 obč. zák. jen, pokud tvoří s povinným skutečně rodinné společenství v době výkonu exekučního zájmu.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, R I 284/32.)

O návrhu dlužnice, by byla ohledně pohovky zrušena mobilární exekuce, bylo původně rozhodnuto zamítavě. Opětnému návrhu dlužnice na vyloučení pohovky z exekuce soud prvé stolice vyhověl vzhledem k tomu, že povinná strana má ve svém bytě mimo pohovku, na které sama spí, tři postele, které používá syn dlužnice se svou manželkou a s dvěma dětmi. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Rekursní soud, ano jde o opětný návrh povinné strany na vyloučení zabavené pohovky z exekuce, o němž již bylo potvrzujícím usnesením rekursního soudu ze dne 20. června 1930 zamítavě rozhodnuto, má za to,

že jde o věc již právoplatně rozhodnutou a tím v tomto exekučním řízení vyřízenou. Padá též v úvahu, že pro posouzení, pokud ty které věci jsou straně povinné, po případě jejím členům rodinným (a čeledi), žijícím s nimi ve společné domácnosti po rozumu § 251 čís. 1 ex. ř., nevyhnutelně potřebné, rozhodnou jest doba jich zabavení, v kterážto příčině bylo již vydáno shora citované právoplatné usnesení ze dne 26. června 1930 (srov. rozh. nejv. soudu citovaná na str. 883 Hartmannova vydání ex. řádu, čsl. kompas 1925 a sb. n. s. čís. 7893 a 8257). Jest dále uvážiti i to, že mezi rodinné členy povinné strany nelze čítati dospělého syna, který má samostatné povolání a vlastní rodinu, byť by snad byl i toho času bez zaměstnání a uchyloval se tu do domácnosti k povinné straně, neboť by se tím okruh věcí z exekuce podle zákona vyloučených rozšiřoval nad míru zákonodárcem zamýšlenou a nelze proto extensivním výkladem jej takto rozšiřovati. Třebaže tedy jest mezi členy rodiny čítati osoby uvedené v § 40 obč. zák. (srov. Dr. Steinbacha vysvětlivky k § 2 zák. ze dne 10. června 1887, čís. 74 ř. zák., str. 19 a Neumannův Komentář v § 251 ex. ř.), jest nicméně přihlížeti i k druhé okolnosti v § 251 čís. 1 ex. ř. uvedené, by totiž osoby ty tvořily skutečné rodinné společenství s dlužníkem, a to, jak již uvedeno, v době exekučního zájmu. V napadeném usnesení uvádí prvý soud, že šetřením bylo zjištěno, že se syn povinné strany nastěhoval k povinné straně teprve asi před půl rokem a že půjde od ní zase pryč, míní však, že lze míti vzcela důvodně za to, že u povinné strany bydlí trvale, neboť nelze prý předpokládati, že by více než půlroční pobyt byl jen občasným přespáním, a proto soudí, že jest zabavenou pohovku z exekuce vyloučiti, ježto výkonným orgánem bylo na místě samém zjištěno, že povinná strana má mimo pohovku, na níž sama spí, ještě tři postele, kterých používá syn dlužnice se svou manželkou a se dvěma dětmi. Leč názor ten jest podle mínění rekursního soudu vzhledem k úvahám shora vysloveným nesprávný, neboť klade jednostranně váhu na nynější bydlení syna dlužnice a jeho rodiny u dlužnice v době nového jejího návrhu na vyloučení pohovky z exekuce, a mohl by vésti k obcházení zákona, že by dlužník mohl pozdějším přibráním svých členů rodinných, jinde žijících k dočasnému pobytu u něho docíliti toho, by předměty v § 251 čís. 1 ex. ř. uvedené byly na újmu vymáhajících věřitelů z exekuce vůbec vymknuty.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu poukázav k důvodům rekursního soudu.

Čís. 11608.

Poškozený, jenž spoluzavinil škodnou příhodu, nemůže se domáhati náhrady škody na nedospělci (§ 1308 obč. zák.).

Pokud jest uložiti nedospělci (§ 1310 obč. zák.) jen částečnou náhradu způsobené škody.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, Rv I 378/31.)

Nedospělý (v době úrazu) žalovaný srážel klackem kaštany, při čemž zasáhl nedospělého tehdy žalobce do oka a poranil ho. Žalobní nárok na náhradu škody uznal p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e důvodem po

právu. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalovaného potud, že uznal žalobní nárok po právu jen z polovice. D ů v o d y: Prvý soud výpovědí svědka Sch-a i obou nezletilých stran správně zjistil, že žalobce a svědek Sch. přišli na promenádě kaštanové k žalovanému Janu P-ovi, že krátký čas byli v bezprostřední blízkosti P-ově a že se tento právě v tomto okamžiku rozpřáhl, maje v ruce klacek k hodu do kaštanového stromu, a že tedy byli v tom okamžiku všichni tři hoši pohromadě. Bylo proto nebezpečí, že P., hodí-li klackem, může zasáhnouti některého z chlapců stojících v blízkosti. Správně též usoudil prvý soud, že bylo požadavkem nejjednodušší pozornosti, by se P. před hodem ohlédl, než se k hodu klackem rozpřáhl, a, kdyby tak byl učinil, byl by musil poznati, že v blízkosti stojí chlapci a byl by mohl tudíž od nebezpečného hodu upustiti. Až potud jest usuzování prvého soudu správné. V tom, že tak neučinil, dopustil se nedopatření a zavinění podle §§ 1297 a 1295 obč. zák. a jest proto žalobce oprávněn domáhati se na žalovaném Janu P-ovi náhrady škody. Avšak onen výsledek, tělesné zranění žalobce, nebylo způsobeno jen opomenutím žalovaného, nýbrž zúčastnil se na něm dílem i žalobce. Neboť touže svědeckou výpovědí svědka Sch. zjišťuje odvolací soud, že, když se Sch. a žalobce v R. k P-ovi blížili, viděli, že se chystá klackem ½ m dlouhým a 4 cm tlustým sraziti kaštany se stromu a že žalobce, ačkoliv tento počin žalovaného viděl, postavil se za něho do vzdálenosti 1 m obličejem k zádům žalovaného a musil tudíž viděti počínání žalovaného a též již předem o něm věděl, jak zjišťuje odvolací soud dále z jeho vlastní výpovědi jako strany, že žalobce viděl již před osudným hodem, že P. sráží klackem kaštany se stromu. Přes to vše se postavil žalobce na 1 m za záda žalovaného, ač viděl, že se neobrátí před hodem, a že tedy tato vzdálenost 1 m jest pro žalobce nebezpečná a také skutečně byla. Měl-li žalovaný Jan P., který v den úrazu žalobcova byl jedenáctiletý, míti takový stupeň píle a pozornosti, by seznal, že s jeho jednáním jest spojeno nebezpečí pro hochy v jeho blízkosti, měl i žalobce, jenž v den příhody byl dvanáctiletý, a tedy o jeden rok starší, než žalovaný, za týchž okolností míti tolik píle a pozornosti, by se nestavěl do tak nebezpečné blízkosti za záda klackem házejícího, který, neohlédnuv se, ani nevěděl, že žalobce jest tak těsně za ním, kdežto žalobce tuto nebezpečnou blízkost i nebezpečné počínání si žalovaného přesně před sebou viděl. Byla tudíž činnost, pokud se týče opomenutí žalobcovo při příhodě právě tak veliká jako opomenutí žalovaného, a jest proto i k těmto zjištěným okolnostem vzíti patřičný zřetel a děliti vinu podle § 1304 obč. zák. mezi obě strany stejným dílem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Především jest si vyjasniti právní podstatu věci. Odvolací soud jest právního názoru, že škodnou příhodu zavinily obě strany rovným dílem, a proto určil, použiv ustanovení § 1304 obč. zák., poměr jejich zavinění polovicí. Podle § 1308 obč. zák. nemůže se však poškozený domáhati náhrady na nedospělci, dal-li sám j a k ý m k o l i v zaviněním podnět ke

škodné příhodě. Kdyby byl správný právní názor odvolacího soudu, že i poškozený Rudolf R. spoluzavinil škodnou příhodu, musilo by to důsledně vésti k zamítnutí žaloby proti nedospělému Janu P-ovi. Ustanovení § 1304 obč. zák. o dělené vině, podle něhož odvolací soud případ posuzuje, by tu vzhledem ku předpisu § 1308 obč. zák. nepřicházelo v úvahu. Než dovolací soud nesouhlasí s právním názorem odvolacího soudu, že poškozený Rudolf R. spoluzavinil škodnou příhodu. Odvolací soud spatřuje jeho spoluzavinění v tom, že, ačkoliv viděl již před osudným hodem, že P. sráží klackem kaštany se stromu a že se opět k tomu chystá, postavil se za něho v nebezpečné vzdálenosti 1 m obličejem k jeho zádům. Uváží-li se však, že R. byl v době příhody teprve dvanáctiletý, nelze seznati, že nebezpečí bylo pro něho při vynaložení pozornosti a opatrnosti, kterou jest u hocha jeho věku předpokládati, předvídatelné, an nestál těsně za zády žalovaného, nýbrž ve vzdálenosti 1 m. Jest proto vyloučiti spoluzavinění poškozeného na škodné příhodě. Přes to však odvolací soud nepochybil, uznav, že žalobní nárok jest důvodem po právu jen polovicí. Věc jest posouditi podle § 1310 obč. zák. Podle tohoto zákonného ustanovení nemusí soudce uložiti nedospělci v případech v tomto paragrafu uvedených celou náhradu škody, nýbrž může, uváže všechny okolnosti, uznati jen na její část. Náhradní nárok proti nedospělému škůdci jest podpůrný, jsa vázán podmínkou, že poškozený nemůže obdržeti náhradu na osobách dozorčích podle § 1309 obč. zák. Ježto v souzeném případě bylo právoplatně uznáno, že žalobní nárok na náhradu škody proti spolužalovaným rodičům nezletilého Jana P-a není po právu, jest tím ona předurčující otázka již vyřešena. Zavinění žalovaného spatřuje odvolací soud právem v tom, že se před hodem klackem neohlédl, nestojí-li někdo v jeho blízkosti. Takovou pozornost a dbalost lze požadovati i na hochu ve věku žalovaného (11 roků). Uváží-li se však, že žalovaný nezpůsobil R-ovi poranění úmyslně a že jeho neopatrnost nelze označiti ani za hrubou (§ 1324 obč. zák.), neboť nebylo prokázáno, že věděl, že R. stojí za jeho zády, bylo na místě a spravedlivé, by byla žalovanému uložena náhrada jen částečná. Jako přiměřenou a slušnou (§ 1310 obč. zák.) uznává dovolací soud polovinu, jak uznal i odvolací soud, ovšem z jiných důvodů, jež jak dovoděno, dovolací soud nesdílí.

Čís. 11609.

Říšskoněmecký rozsudek pro zmeškání není v tuzemsku vykonatelný, nebyla-li žalovanému doručena žaloba s obsílkou, nýbrž jen vyzvání, by převzal spis německého soudu bez bližšího označení, co obsahuje. Nejde o vstup žalovaného do sporu, byl-li podán proti rozsudku pro zmeškání jeho jménem odpor osobou, jež nebyla vykázána jako jeho plnomocník. Lhostejno, že k jednání o odporu byl obeslán žalovaný k rukám tohoto svého domnělého zástupce a napotom i žalovaný sám, nedostavili-li se k tomuto jednání ani žalovaný ani jeho zástupce.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, Rv I 562/31.)

Procesní soud prvé stolice vyhověl odporu dlužníka proti povolení exekuce na základě rozsudku úředního soudu v Lipsku a prohlásil exekuci za nepřípustnou. Důvody: Soud má za prokázáno, že úřední soud v Lipsku žádal o doručení žaloby podané vymáhající stranou u tamního soudu 31. srpna 1928, kteréžto dožádání bylo vráceno presidiem zemského soudu civilního v Praze výnosem ze 24. září 1928, by byla zachována napříště stanovená cesta prostřednictvím příslušného sborového soudu. Na to dožádal úřední soud v Lipsku znovu o doručení pouhým předáním ve smyslu čl. 7 odst. 1 německo-československé smlouvy o právní pomoci z 20. ledna 1922, což vyřídil okresní soud na Žižkově tím, že doručil odporující firmě na modrý lístek vyzvání, které jí bylo dne 11. ledna 1929 k vlastním rukám doručeno. V důsledku toho vynesl úřední soud v Lipsku dne 25. února 1929 rozsudek pro zmeškání. Proti rozsudku podala odporující strana odpor advokátem Dr. K-em, a k odporu ustanoveno stání na 22. dubna 1929. Poněvadž nedošel výkaz o obsílce ke stání, bylo odročeno na 6. května 1929, avšak na tento termín nedošlo doručení a stání odročeno na 20. června 1929 s dodáním Dr. K-ovi, které bylo doručeno Dr. K-ovi dne 12. dubna 1929. Rok na 20. června 1929 byl však na návrh žalobkyně odložen na 2. srpna 1929, obeslání bylo doručeno Dr. K-ovi dne 3. července 1929 k vlastním rukám Dr. K-a 5. července 1930 a při tomto roku opětně vynesen rozsudek pro zmeškání. Dále má soud za prokázáno, že odporující straně bylo k vlastním rukám doručeno vyzvání tohoto obsahu: »Za účelem doručení spisu saského úředního soudu v Lipsku dostavte se k soudu do tří dnů do síně čís. 8. Nedostavíte-li se, bude spis vrácen s tím, že přijetí bylo odepřeno.« Pro rozhodnutí této věci jest závažné, zda žaloba byla doručena k vlastním rukám osoby, proti které má býti vedena exekuce. Soud na podkladě skutečností shora uvedených a za prokázané vzatých dospěl k přesvědčení, že žaloba nebyla doručena odporující straně vůbec, zejména způsobem, jak předpisují § 106 a násl. c. ř. s., nýbrž, že jí bylo doručeno jen vyzvání k vlastním rukám, by se dostavila k soudu do tří dnů ku převzetí spisu saského soudu bez jakéhokoliv bližšího označení, co za spis to je, s dodatkem, že, nedostaví-li se, spis bude vrácen s tím, že přijetí bylo odepřeno, takže nebylo dáno poučení podle § 104 c. ř. s. a nemůže tudíž nastati účinek řádného doručení žaloby. Nemohl tudíž také platně býti vynesen rozsudek pro zmeškání 25. února 1929 před úředním soudem v Lipsku, avšak ani rozsudek ze dne 2. srpna 1929 tamže vynesený, poněvadž schází předpoklad řádného doručení žaloby, což nemohlo nahraditi pozdější obeslání Dr. K-a, který však tamnímu soudu ani nepředložil plnou moc, takže nebyl vykázaným plnomocníkem odporující strany. Pakliže tedy tamní soud přece vydal rozsudek, nelze mu vzhledem k předpisu § 80 čís. 2 a § 81 čís. 1 ex. ř. v tuzemsku přiznati vykonatelnost. Bylo proto rozsudku úředního soudu v Lipsku ze dne 25. února 1929 pokud se týče ze dne 2. srpna 1929 z tohoto důvodu k odporu povinné strany odepříti v tuzemsku vykonatelnost a exekuci podle něho povolenou prohlásiti za nepřípustnou. Odvolací soud změnil napadený rozsudek v ten smysl, že jest rozsudek úředního soudu v Lipsku vykonatelný a že jest přípustná exekuce na jeho základě povolená. Důvody: Odvolání má

soud odvolací za odůvodněné. Nelze sice přisvědčiti vývodům odvolatelky, že žaloba, podaná vymáhající stranou na odporující firmu u úředního soudu v Lipsku pod č. j. 20 Cg 2138/28 byla doručena zmocněnci odporující strany Dr. K-ovi s předvoláním na 22. dubna 1929, dne 12. dubna 1928 a opětně dne 3. července 1929, s předvoláním na den 2. srpna 1929 a přímo žalovanému, správně odporující firmě, prostřednictvím okresního soudu pro Prahu-Východ do vlastních rukou dne 5. července 1929, současně s obesláním k ústnímu jednání ustanovenému na den 2. srpna 1929; to ze spisů úředního soudu v Lipsku č. j. 20 Cg 2138/28 nevyplývá, jak odvolatelka míní, neboť je jimi sice prokázáno, že Dr. K-ovi a odporující firmě byly doručeny obsílky k řečeným jednáním, avšak bez žaloby. To však stačí k vykonatelnosti vydaného rozsudku v obvodu Čsl. republiky; jest správné mínění odvolatelky, že procesní soud, ana se strana odporující nedostavila k roku ze dne 2. srpna 1929, právem vydal rozsudek pro zmeškání — správně zamítl odpor podaný odporující stranou proti rozsudku pro zmeškání ze dne 25. února 1928. Podle vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924 čís. 131 sb. z. a n. neplatí při rozhodování o exekučních návrzích na základě rozhodnutí německých soudů ustanovení § 80 odst. čís. 2 exekučního řádu a lze pro vadnost při doručení opatření, jímž spor byl zahájen, odepříti exekuci jen za týchž podmínek, jež podle § 328 čís. 2 německého řádu soudního vylučují uznání československých rozsudků v Německé říši. Podle citovaného zákonného ustanovení nelze v Německu uznati rozsudek cizozemský, je-li žalovaný, který podlehl, německým státním příslušníkem a nevstoupil do sporu, pokud obsílka neb opatření, jímž byl spor zahájen, nebylo mu doručeno ani osobně ve státě procesního soudu, ani právní pomocí se strany německé. Tato ustanovení platí při vzájemnosti navzájem, ohledně rozsudků německých soudů proti československým příslušníkům. Podle toho není vykonatelnosti německého rozsudku v souzeném případě na závadu okolnost, že odporující firmě nebyla žaloba doručena, neboť to bylo odčiněno tím, že firma, podavši proti rozsudku pro zmeškání odpor, do sporu vstoupila. Doručení obsílek Dr. K-ovi nebylo ovšem řádným obesláním odporující strany, ježto se nevykázal písemnou plnou mocí a nemůže býti považován za jejího zmocněnce, avšak obeslání k jednání dne 2. srpna 1928 stalo se řádně a odporující strana měla možnost ve sporu pokračovati.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Prvý soud vyhověl odporu dlužníka proti povolení exekuce na základě rozsudku německého soudu proto, že dlužník prokázal, že mu nebyla doručena žaloba s obsílkou, nýbrž jen vyzvání, by převzal spis německého soudu bez bližšího označení, co obsahuje. Odvolací soud zamítl však odpor proto, že dlužník vstoupil do sporu podáním Dr. K-a, které obsahovalo odpor proti rozsudku saského soudu pro zmeškání, a že se pak nedostavil k roku nařízenému k jednání o odporu, ač mu byla obsílka k němu doručena do vlastních rukou. Vstup do sporu shledal odvolací soud v podání Dr. K-a, který jménem dlužníka podal odpor. Ale odvolací soud přehlíží, že se podání Dr. K-a stalo bez plné moci dlužníka a podle zjištění prvého soudu nebyl Dr. K. jako plnomocník povinné vykázán. Nelze tedy míti za to, že tímto podáním Dr. K-a dlužník vstoupil do sporu, ana plná moc Dr. K-a není prokázána. K jednání o odporu byl sice obeslán dlužník k rukám Dr. K-a a později i dlužník sám. Ale ani on ani Dr. K. se k jednání nedostavili a proto nelze říci, že dlužník vstoupil do sporu po podání odporu, zejména, uváží-li se, že mu nebyla žaloba vůbec doručena a dlužník tedy nevěděl, o čem má býti jednáno. Nerozhoduje, že měl možnost pokračovati ve sporu při roku o odporu nařízeném na 2. srpna 1928, an se tohoto roku nesúčastnil a proto do sporu nevstoupil. Proto nelze uznati vykonatelnost německého rozsudku, a poukazuje se v dalším na rozsudkové důvody soudu prvé stolice a souhlasné s nimi důvody napadeného rozsudku.

Čís. 11610.

Dohoda ve smíru, že budou nahrazeny útraty (část jejich), jak budou soudem upraveny, vztahuje se, není-li jiné vůle stran, nejen na útraty právního zastoupení, nýbrž i na svědečné a znalečné.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, Rv I 625/31.)

Žalovaná firma přistoupila svého času ke sporu Anny H-ové proti nynějšímu žalobci o náhradu škody jako vedlejší intervenientka tehdejšího žalovaného. Smírem v onom sporu zavázal se nynější žalobce a žalovaná firma zaplatiti Anně H-ové útraty sporu, jak budou soudem určeny, každý jednou polovicí. Žalobce zaplatil svědečné a znalečné a domáhal se žalobou, o niž tu jde, na žalované náhrady poloviny zapraveného svědečného a znalečného. Žalovaná namítla v podstatě, že se smír v dřívějším sporu týkal jen náhrady útrat právního zastoupení, nikoliv náhrady svědečného a znalečného. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka nenapadá názor odvolacího soudu, že znalečné Dr. M-a a svědečné svědků Z-ové, Dr. H-a, Anny a Josefa H-ových jsou útratami sporu Anny H-ové, jež nabídla tyto důkazy, ale hájí názor, že útratami sporu podle dohody s finanční prokuraturou jest rozuměti jen útraty právního zastoupení, ježto je ve smíru uvedeno, že strany rozepře nahradí Anně H-ové útraty, jak budou soudem upraveny, a že se strany nynějšího sporu nezavázaly hraditi všecky procesní útraty, nýbrž jen ty, které soud uzná, tím méně veškeré útraty sporu, t. j. i svědečné i znalečné. Dovolatelce nelze přisvědčiti. K útratám sporu nepatří jen útraty právního zastoupení, nýbrž i svědečné a znalečné, jež také soud upravuje a které strana jest povinna zaplatiti. Proto nelze dohodu o náhradě útrat omezovati jen na útraty právního zastoupení. Dovolatelka nemá pravdu,

že smír jest vykládati úzce jen podle doslovu a podle jejího úmyslu. Rozhoduje nejen doslov, který ostatně nesvědčí názoru dovolatelky, nýbrž úmysl obou stran, nikoli jen úmysl jedné strany (dovolatelky) (§ 914 obč. zák.). Nerozhoduje tedy, co si žalovaná myslela, nýbrž co chtěl od ní žalobce a k čemu souhlasně přistoupila. Mínil-li žalobce všecky útraty a jasně to vyjádřil ve svých dopisech, nelze dohodu omezovati jen na útraty právního zastoupení. Ostatně bylo účelem dohody o útratách, aby je hradily strany stejnoměrně, a odporovalo by obyčeji poctivého styku (§ 914 obč. zák.), by žalovaná chtěla toto rozdělení útrat zvrátiti tím, že by chtěla nésti jen útraty právního zastoupení, ale nechtěla nésti útraty znalecké a svědecké, které tížily Annu H-ovou a jež zaplatil žalobce tak, by tyto útraty tížily žalobce samotného. Proto nesejde na tom, že ve smíru nebylo zvlášť výslovně pamatováno na tyto útraty, a netřeba se zabývati protichůdnými názory obou stran, která z nich nese následky toho, že výslovně nebylo pamatováno na ně ve smíru.

Čís. 11611.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na určení, že není soukromoprávního titulu, podle něhož by byl žalobce z důvodu patronátu povinen nésti místo žalované obce (na Moravě) náklady na farní kostel a na farní obročí.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, R II 117/32.)

Žalobu, jíž se domáhal československý stát a pozůstalost po majiteli velkostatku na obci K., by bylo uznáno právem, že se zjišťuje, že není zvláštního soukromoprávního titulu ve smyslu §§ 1 a 8 odst. (2) zákona ze dne 2. dubna 1864, čís. 11 z. z. pro Moravu, podle něhož by byla farní obec v K. (k farskému odvodu přifařeni katolíci) osvobozena od zákonného příspěvku k udržování budovy římsko-katolického kostela farního a budov římsko-katolického farního obročí v K. podle § 11 zák. ze dne 2. dubna 1864, čís. 11 z. zák. pro Moravu, a podle něhož tyto náklady měl nésti mimo farní obce patronát jakožto majitel velkostatku v K., soud prvé stolice odmítl pro nepřípustnost pořadu práva. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Podle žaloby a žalobní odpovědi jest mezi stranami spor o to, zda žalovaná strana jest povinna přispívati na úhradu nákladů na udržování patronátního kostela a budov římsko-katolického farního obročí v K. Strana žalující trvá na tom, že jest povinna přispívati jako patron jen v rozsahu § 8 zák. ze dne 2. dubna 1864, čís. 11 mor. z. zák., neuhrazený zbytek však že má podle § 11 tohoto zákona hraditi strana žalovaná, kdežto žalovaná popírá tuto povinnost a odvolává se na kupní smlouvu ze dne 7. března 1833, podle níž tehdejší kupitel velkostatku v K. převzal za sebe a za své právní nástupce v držbě velkostatku knihovní závazek, že bude hraditi veškeré povinnosti jako patron kostela v K. Dále uvádí strana žalovaná, že tento soukromoprávní závazek nebyl zrušen zákonem čís. 11 z r. 1864 z. zák., takže povinnost ta přešla na pozdější držitele velkostatku, tedy i na dnešní žalobce. Posléze ještě

uvádí žalovaná, že bývalý vlastník velkostatku potvrdil listinou ze dne 26. března 1897, že bude krýti ze svého veškeré náklady spojené s patronátním právem i povinnosti ke kostelu a faře v K. Má tedy tímto sporem, třebaže se tak děje k záporné určovací žalobě, býti zjištěna základna pro plnění konkurenčních povinností ke kostelu a k farnímu obročí v K., ano jest žalovanou stranou tvrzeno, že zákonná základna upravená §§ 1, 8 a 11 zák. čís. 11 z r. 1864 z. z. byla soukromoprávní smlouvou změněna. Povede tedy spor k témuž konci, jako kdyby žalovaná farní obec, kdyby byl správní úřad i jí uložil přispívati na úhradu nákladů na opravu kostela a fary podle zákona, byla nucena domáhati se náhrady vynaložené částky na žalobcích z důvodu, že podle soukromoprávního titulu jsou povinni nésti celý náklad, po případě, kdyby za tím účelem vystoupila proti nim určovací žalobou podle § 228 c. ř. s. Není tedy tato rozepře sporem o dávky, které jsou požadovány na základě patronátu, jakž má na mysli § 34 odst. (1) zák. ze dne 5. května 1874, čís. 50 ř. zák., nýbrž má býti rozhodnuto, zda soukromoprávní titul, na nějž se žalovaná strana odvolává, a jenž zákonnou úpravu o plnění těchto dávek pozměňuje, tu jest, či nikoli, a zda touto soukromoprávní úmluvou, kupní smlouvou, převzal tehdejší kupitel, tedy i žalobci jako jeho právní nástupci závazek žalovanou stranou tvrzený, či zda jsou povinni nésti patronátní břemena jen podle zákona. Výsledkem sporu bude tedy rozřešení otázky soukromoprávní právě tak, jako kdyby patron uplatňoval, že jest ze zvláštních soukromoprávních důvodů prost povinnosti přispívati podle zákona, v kterémž případě jest podle § 34 odst. (2) zák. čís. 50/1874 ř. z. rovněž postupovati pořadem práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud, uznav přípustnost pořadu práva, nepochybil. Žalobci se domáhají určení, že není soukromoprávního titulu, podle něhož by byli z důvodu patronátu povinni místo žalované obce nésti náklady na farní kostel a na farní obročí (§§ 1, 8, 11 zák. ze dne 2. dubna 1864, čís. 11 mor. z. zák.). Podle § 34 zák. ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák., dovozuje-li patron, že je dávek nebo jiných povinností z příčiny patronátu zcela nebo z části zproštěn ze zvláštních důvodů soukromého práva, a podle § 55 téhož zákona, žádá-li se příspěvek k náboženským účelům ze zvláštního titulu, jsou ve sporech o to příslušny soudy, pokud se týče má místo pořad práva. Jde, jak z předchozího vychází, o spor spadající pod ono ustanovení zákona a pořad práva jest tudíž přípustný. Ostatně odpovídá i povaze předmětu sporu, ježto jde o jsoucnost nebo nejsoucnost soukromoprávního titulu, by spor byl řešen řádnými soudy.

Čís. 11612.

Na základě právoplatného rozsudku, jímž byl žalovaný uznán povinným vystaviti žalobci kupní smlouvu způsobilou ke vkladu vlastnictví na nemovitost ve prospěch žalobce, lze navrhnouti exekuci vnuceným vkladem vlastnického práva pro žalobce na nemovitost.

Není-li v rozsudkovém výroku povinnost žalovaného, vystaviti žalobci kupní smlouvu způsobilou ke vkladu vlastnictví, učiněna závislou na vzájemném plnění trhové ceny žalobcem, jest žalobce oprávněn domáhati se exekučně vkladu vlastnického práva na koupenou nemovitost, třebas neprokázal splnění vzájemného závazku. Tomu není na závadu, že rozsudečný výrok reprodukuje doslov kupní smlouvy, kdež je trhová cena udána.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, R II 158/32.)

Soud prvé stolice povolil k vydobytí vykonatelného nároku vymáhajícího věřitele proti dlužníku na vystavení kupní smlouvy, způsobilé ke vkladu vlastnictví na nemovitost čís. 252, exekuci nuceným vkladem práva vlastnického na nemovitosti čís. 252 ve prospěch vymáhajícího věřitele. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Rozsudkem, na jehož podkladě byla povolena exekuce, bylo jen vysloveno, že dlužnice jest povinna vystaviti listinu o kupní smlouvě, způsobilou ke vkladu vlastnictví na nemovitosti čís. 252, kterou prodala za 50.000 Kč straně vymáhající. Exekuční návrh na vklad práva vlastnického nekryje se tedy s tímto exekučním titulem. Mimo to neprokázala vymáhající strana, že se své strany splnila a že zaplatila zbytek kupní ceny buď přímo druhé straně neb složením na soudě.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursní soud zamítl exekuční návrh vymáhající věřitelky jednak proto, že se prý exekuční návrh na vklad vlastnického práva nekryje s exekučním titulem, jednak proto, že prý vymáhající strana neprokázala, že splnila se své strany, totiž, že zapravila nedoplatek kupní ceny zaplacením nebo složením na soudě. Neprávem. Podle § 367 ex. ř. se pokládá, má-li dlužník podle obsahu exekučního titulu učiniti prohlášení vůle, toto prohlášení za učiněné, jakmile rozsudek nabyl právní moci. Podle právoplatného rozsudku ze dne 19. října 1931 byla Marie G-ová uznána povinnou vystaviti žalobkyni Heleně R-ové kupní smlouvu způsobilou ke vkladu vlastnictví na nemovitosti vl. čís. 252 obce N. ve prospěch žalobkyně. Byla tedy odsouzena, by projevila vůli prodati a odevzdati nemovitosti zapsané ve vl. 252 pozemkové knihy obce N. žalobkyni Heleně R-ové. Rozsudkem tudíž zjištěno to, co má podle § 26 druhý odstavec a § 32 prvý odstavec a) knih. zák. obsahovati soukromá vkladní listina. Toto prohlášení vůle pokládá se však, jakmile rozsudek nabyl pravomoci, za učiněné, i když žalovaná nevystavila žalobkyni kupní smlouvu (srov. rozh. čís. 238 sb. n. s.). Podle § 350 ex. ř. vykoná se exekuce nároku, který směřuje ke zřízení knihovního práva, tím, že se vykoná příslušný knihovní zápis. Podle pátého odstavce § 350 ex. ř. nahradí se dlužníkovo prohlášení, jehož jest podle předpisů obecného zákona knihovního třeba k takovému zápisu, výrokem soudu povolujícího exekuci. Usnesením soudu povolujícího exekuční vklad práva vlastnického pro vymáhající věřitelku jest tedy nahraženo prohlášení povinné

strany, že s tím souhlasí, by na nemovitosti ve vložce čís. 252, dosud jí připsané, bylo vloženo vlastnické právo Heleně R-ové, jak je žádá § 32 písm. b) knih. zák. Tím je vyvrácen první zamítací důvod rekursního soudu, podle něhož prý se exekuční návrh nekryje s exekučním titulem. Neobstojí však ani druhý důvod. Podle § 367 druhý odstavec ex. ř. nastane právní následek vytčený v prvém odstavci téhož paragrafu, až vymáhající věřitel vykoná vzájemné plnění, pokud na něm závisí závazek vydati prohlášení vůle. O tom, zda jest závazek, učiniti prohlášení vůle závislým na vzájemném plnění druhé strany, rozhoduje obsah a doslov exekučního titulu. Podle rozsudku byla žalovaná uznána povinnou vystaviti žalobkyni kupní smlouvu způsobilou ke vkladu vlastnictví na nemovitosti vl. čís. 252 ve prospěch žalobkyně do čtrnácti dnů pod exekucí. Povinnost k plnění tomuto nečiní rozsudek závislý na vzájemném plnění trhové ceny 50.000 Kč, pokud se týče jejího nedoplatku 45.000 Kč. Tomu není na závadu, že rozsudečný výrok reprodukuje doslov kupní smlouvy, kdež trhová cena 50.000 Kč je udána, neboť rozhoduje jen výrok rozsudečného výroku, který jen velí vystaviti kupní smlouvu do čtrnácti dnů, nečině závazek ten závislým na vzájemném plnění. Nezávisí tedy podle exekučního titulu závazek vydati prohlášení vůle na současném vzájemném plnění trhové ceny žalobkyní a byla proto žalobkyně oprávněna domáhati se exekučně vkladu práva vlastnického na koupenou nemovitost, i když neprokázala současně splnění vzájemného závazku. Dovolací rekurs jest oprávněn a bylo mu proto změnou usnesení rekursního soudu vyhověti a obnoviti usnesení prvního soudu.

Čís. 11613.

Soud, rozhodující o odškodnění podle § 1265 obč. zák., jest vázán výrokem soudu o neplatnosti manželství i v tom směru, která z obou stran zavinila uzavření neplatného sňatku a která jest v tomto směru bez viny. Zjištěny-li v rozsudku o neplatnosti manželství okolnosti, z nichž zřejmě plyne, že manžel jednal obmyslně (dolosně), obešed zákony vlasti, by docílil uzavření neplatného manželství, jest tím rozřešena i míra zavinění manžela a jest tento manžel povinen dáti nevinnému manželu plné dostiučinění, t. j. nahraditi mu nejen skutečnou škodu, nýbrž i ušlý zisk.

Při posouzení otázky, zda nevinný manžel uzavřením neplatného manželství utrpěl škodu nebo zda mu ušel výdělek, nerozhoduje jen nynější jeho majetkový stav, nýbrž jest zkoumati, zda byl neplatným sňatkem poškozen. Má-li se celkově posouditi vliv putativního manželství na nevinného manžela, jest přihlédnouti i k majetkovým prospěchům, jež získal za manželství, byť i nyní užitku toho tu již nebylo. Obdržel-li nevinný manžel v dřívějších letech manželství od druhého manžela jmění a zbavil se ho později darováním jich dítěti, jest při zjišťování škody podle § 1265 obč. zák. přihlédnouti i k ceně tohoto jmění.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1932, Rv II 643/31.)

Žalovaný uzavřel v roce 1900 své první manželství s Marií H-ovou, jež bylo dobrovolně rozvedeno usnesením okresního soudu Brno-město ze dne 5. března 1903. K dosažení rozluky získal žalovaný v roce 1912 uherské státní občanství a vymohl si v roce 1915 kontumační rozsudek soudního dvoru budapešťského proti své manželce, jímž bylo jeho manželství s Marií H-ovou z její viny rozloučeno pro zlomyslné opuštění. Na to uzavřel žalovaný s Bertou M-ovou civilní sňatek dne 13. července 1915 před státním matričním úřadem v Budapešti a církevní sňatek dne 25. července 1915 podle evangelického obřadu v Brně. Toto manželství bylo rozsudkem odvolacího soudu vrchního soudu v Brně ze dne 17. března 1928 prohlášeno neplatným z viny žalovaného, tento rozsudek potvrdil nejvyšší soud v Brně rozsudkem ze dne 19. října 1929 Rv II 354/28 (čís. sb. 9296). Žalobou, o niž tu jde, domáhala se Berta M-ová na žalovaném odškodného podle § 102 obč. zák. placením důchodu 700 Kč měsíčně. Procesní soud prvé stolice přisoudil žalobkyni měsíční důchod 400 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany a odvětil k odvolání žalovaného mimo jiné v důvodech: Již prvý soud správně zjistil, že manželství stran bylo rozsudkem vrchního soudu v Brně ze dne 17. března 1928 Co I 44/28 prohlášeno za neplatné z viny žalovaného a že tento rozsudek byl potvrzen rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 19. října 1929 Rv II 354/28. Poněvadž manželství stran bylo prohlášeno za neplatné z viny žalovaného, je žalovaný povinen žalobkyni poskytnouti odškodnění podle §§ 102, 1265 obč. zák. Rozsudkem vrchního pokud se týče nejvyššího soudu jest soud, pokud jde o otázku zavinění neplatného manželství, vázán a nemůže se soud znovu zabývati s touto otázkou viny, a to ani po stránce subjektivní. Ostatně i po této stránce již uvedeným rozsudkem byla otázka viny řešena. Jest ovšem otázkou, co jest rozuměti odškodněním ve smyslu §§ 102 a 1265 obč. zák. Je pravda, že tímto odškodněním nelze rozuměti plné zadostiučinění, o němž mluví § 1266 obč. zák. V souzeném případě se však žalobkyně sňatkem se žalovaným, který byl prohlášen za neplatný, zbavila možnosti zaopatřiti se jiným způsobem, zejména uzavřením jiného sňatku, a tím utrpěla škodu, kterou jest shledávati v tom, že pozbyla nároku na výživu, kterého by nabyla, kdyby byla uzavřela platný sňatek s jiným mužem.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů čís. 2 a 4 § 503 c. ř. s. S hlediska nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vytýká dovolatel, že se rozsudek odvolacího soudu nezabýval otázkou jeho zavinění na uzavření neplatného manželství, že se spokojil v tom směru s výrokem o jeho vině v rozsudku odvolacího soudu Co I 44/28, jímž prohlášena byla neplatnost druhého jím uzavřeného manželství, ačkoliv bylo na něm, by zjistil míru jeho zavinění, zda jde jen o nedopatření, při kterém by byl povinen nahraditi jen skutečnou škodu, či snad o hrubou nedbalost nebo zlý úmysl, v kterémžto případě

by musil dáti plné zadostiučinění. Výtku tuto činí neprávem. Jest sice správné, že ten, kdo jest uznán vinným na uzavření neplatného manželství, jest povinen dáti druhé straně podle §§ 102 a 1265 obč. zák. odškodnění a že se míra tohoto odškodnění řídí podle stupně viny, jak dovolatel uvádí, avšak nelze přisvědčiti dovolateli v tom směru, že soud rozhodující o výši odškodnění smí přezkoumávati otázku, zda žalovaný jest vinen na uzavření neplatného manželství. Bylo-li soudu, rozhodujícímu o platnosti manželství uloženo § 11 min. nař. ze dne 9. prosince 1897 č. 283 ř. z., by uzná-li na neplatnost manželství, rozhodl zároveň v rozsudečném výroku, kterého z manželů stihá vina na uzavření neplatného sňatku (rep. nal. ze dne 1. března 1892), bylo by nařízení to zbytečné, kdyby výrokem tím neměl býti vázán soud rozhodující napotom o odškodnění straně nevinné, ano jest právě účelem onoho min. nařízení, by se zabránilo zbytečnému opakování důkazů provedených ve sporu o neplatnost v napotomním sporu o náhradu škody, ježto právě onen soud může otázku zavinění ihned spolehlivě rozsouditi, čímž právě mělo býti zabráněno objemnosti a spojené s tím nákladnosti druhého sporu. Z toho vyplývá, že jest soud rozhodující o odškodnění vázán výrokem soudu vyslovivšího neplatnost manželství i co do výroku o tom, kdo z obou stran zavinil uzavření neplatného manželství a kdo jest v tom směru viny prost. Mohlo by nejvýše jíti o to, zda snad není úkolem soudu rozhodujícího o odškodnění, zjistiti okolnosti, z nichž by bylo lze usouditi na stupeň zavinění vinné strany. Otázku tuto netřeba však tu řešiti, poněvadž stupeň viny žalovaného vyplývá z důvodů rozsudku odvolacího soudu Co I 44/28-16 vyslovivšího neplatnost manželství. Praví se v důvodech tohoto rozsudku: »Celý postup žalobcův, jenž se dal osvojiti uherským státním občanem, zajistiti si přijetí do svazku obce C. a pak si vymohl státní občanství uherské, nasvědčuje zřejmě tomu, že mu šlo o obejití zákonných předpisů vlasti (§§ 62, 111 obč. zák.), a proto je spravedlivé, by bylo uznáno, že žalobce stihá vina na uzavření neplatného manželství, ježto Bertě M-ové podle zjištěného stavu věci zavinění přičítati nelze. Z toho zřejmě vyplývá, že nynější žalovaný vědomě obešel zákony vlasti (rakouské), by docílil uzavření neplatného manželství, že tedy jednal obmyslně, dolosně. Když tomu tak, jest tím rozřešena i míra zavinění žalovaného a jest žalovaný podle §§ 1323 a 1324 obč. zák. povinen dáti žalobkyni plné zadostiučinění, t. j. nahraditi jí nejen skutečnou škodu, nýbrž i ušlý zisk. Tomu není na závadu, že §§ 102 a 1265 obč. zák. nemluví o plném zadostiučinění, jako v případě rozluky (§ 1266 obč. zák.), neboť důvod toho jest ten, že manžel, jejž stihá vina na rozluce manželství, musí dáti nevinné manželce vždy plné dostiučinění bez ohledu na stupeň své viny, kdežto při prohlášení neplatnosti manželství, jest povinna vinná strana sice stranu nevinnou odškodniti, nemusí však jí nahraditi vždy plné interesse, nýbrž jen tehdy, jednala-li z hrubé nedbalosti nebo ze zlého úmyslu; jinak hradí jen skutečnou škodu. Avšak i nevina žalobkyně na uzavření neplatného sňatku je rozřešena oběma rozsudky nižších soudů rozhodnuvších o neplatnosti manželství Ck VIII 243/27 a Co I 44/28 a odpadá tím povinnost otázkou její spoluviny se zabývati v tomto sporu. Posoudil tedy odvolací soud správně po

právní stránce otázku zavinění žalovaného a není proto třeba řízení v tomto směru doplňovati (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) jak dovolatel míní, a to ani výslechem stran, ani výslechem svědka Dra Františka Sch-a.

Jiná však jest otázka, zda vznikla žalobkyni uzavřením neplatného manželství a napotomním prohlášením jeho neplatnosti nějaká škoda čili nic. Břímě průvodní v tom směru jest na žalobkyni (§ 1295 a násl. obč. zák.). Žalobkyně odůvodňovala v žalobě škodu tím, že přišla prohlášením neplatnosti manželství o výživné 650 Kč měsíčně, jež jí, jak nesporno, žalovaný do té doby jako rozvedené manželce platil. Dále uvedla, že byla vychovatelkou a že úspory, jež si v této službě učinila, dosadila v putativním manželství a dnes pro stáří a nemoc není způsobilou k výdělku, a že nemá vlastního jmění. Na tomto základě se domáhala měsíčního důchodu 700 Kč. — Žalovaný uvedl naproti tomu, že jí koupil z vlastních prostředků pozemek v ceně 120.000 Kč a postoupil knihovní pohledávku 2.000 Kč, že jí daroval dům, za nějž utržila 35.000 Kč, z čehož vyvozuje, že žalobkyně uzavřením a napotomním zrušením neplatného manželství poškozena nebyla. První soud přiznal žalované bez zjištění tvrzené škody a ušlého výdělku odškodné ve způsobě důchodu 400 Kč měsíčně, zjistiv jen, že má skrovný výdělek a že nemá jmění. Odvolací soud rozsudek potvrdil, odůvodniv přísudek důchodu tím, že se prý žalobkyně, nebýti neplatného manželství, mohla jinak provdati a tím zaopatřiti, neboť prý neplatným sňatkem zbavila se možnosti zaopatřiti se jiným způsobem, zejména utrpěla prý škodu tím, že pozbyla nároku na výživu, kterého by nabyla, kdyby byla uzavřela platný sňatek s jiným mužem. Dovolatel vytýká, že žalobkyni manželstvím škoda vůbec nevznikla, naopak, že jím jen získala, a vytýká, že nižší soudy nezjistily okolnosti uvedené v tom směru stranami, čímž odůvodňuje výtku vadnosti a neúplnosti řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), a to právem. Nižší soudy se vskutku neobíraly zjišťováním skutečností uvedených oběma stranami k opodstatnění, pokud se týče k vyvrácení tvrzení o škodě. Jest však nezbytno zjistiti, zda žalobkyně uzavřením neplatného manželství utrpěla škodu, nebo zda jí ušel výdělek, jehož by jinak byla jistě docílila, a v jaké výši. Nerozhoduje jen nynější majetkový stav žalobkyně, nýbrž jest zkoumati, zda žalobkyně byla neplatným sňatkem poškozena, ovšem v rámci přednesů stran před soudem první stolice. Má-li se celkově posouditi vliv putativního manželství na žalobkyni, jest přihlédnouti i k majetkovým prospěchům, jež žalobkyně získala za manželství, byť i nyní užitku toho tu již nebylo. Obdržela-li žalobkyně v dřívějších letech v manželství od žalovaného nemovitosti nebo jiné jmění (postoupené pohledávky), jak žalobce tvrdí, a zbavila-li se jich později darováním jich dceři — při čemž budiž zjištěno, zda dcera ta pochází z putativního manželství, či snad z předchozího nemanželského poměru, jest k jejich ceně přihlédnouti při zjišťování tvrzené škody, neboť jen tak lze dojíti ke správnému úsudku, zda byla manželstvím žalobkyně poškozena, čili nic. Poněvadž nižší soudy v tomto směru věc vůbec neprobraly a zjištění neučinily, zůstalo řízení kusým a bylo proto postupovati podle § 496 čís. 2 a §§ 513 a 503 čís. 2 c. ř. s., zrušiti podle § 510 c. ř. s. rozsudky nižších soudů a věc vrátiti prvnímu soudu k doplnění řízení a k novému rozhodnutí.

Čís. 11614.

Usnesení rekursního soudu, jímž o rekursu věřitele do rozvrhového usnesení bylo rozhodnuto před uplynutím rekursní lhůty ohledně všech účastníků, oprávněných k rekursu, jest zmatečné podle § 477 čís. 4 cřs.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R I 161/32.)

Do usnesení prvého soudu, jímž bylo rozvrženo nejvyšší podání za exekučně prodané nemovitosti, podal rekurs knihovní věřitel S. Rekursní soud rekursu částečně vyhověl.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu Úrazové pojišťovny, zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by o rekursu Úrazové pojišťovny a současně o rekursu S-a znovu rozhodl.

Důvody:

Rozvrhové usnesení nebylo dovolací stěžovatelce doručeno. Takto byla jí nezákonným postupem odňata možnost na soudě projednávati, totiž vznésti po případě rekurs proti oné části rozvrhového usnesení, jíž byly její přihlášené pohledávky na dlužném pojistném zamítnuty. Napadené usnesení, které o rekursu věřitele Karla S-a do rozvrhového usnesení rozhodlo před uplynutím rekursní lhůty ohledně všech účastníků a tedy i dovolací stěžovatelky k rekursu oprávněné, trpí zmatečností ve smyslu ustanovení čís. 4 § 477 c. ř. s., § 78 ex. ř., bylo je proto zrušiti a rekursnímu soudu uložiti, aby o rekursu dovolací stěžovatelky a současně o rekursu Karla S-a znovu rozhodl, ježto mezitím bylo rozvrhové usnesení dovolací stěžovatelce dne 30. ledna 1932 doručeno a táž s dovolacím rekursem spojila i rekurs proti rozvrhovému usnesení.

Čís. 11615.

Nárok zákonných dědiců na čtvrtinu pozůstalosti, jež musí zůstati volná podle § 1253 obč. zák., jest nárokem singulárním, představujícím peněžitý nárok obligační, který svou podstatou jest zvláštním zákonným odkazem.

Předpisu § 1253 obč. zák. neodporuje úmysl smluvních stran v dědické smlouvě, zanechati veškerou pozůstalost in natura pozůstalému manželu proti vyplacení peněžité částky zákonným dědicům předemřelého manžela.

Bylo-li v dědické smlouvě ujednáno, že pozůstalý z manželů dostane veškerou pozůstalost a vyplatí z ní peněžitou částku zákonnému dědici, jest zákonný dědic oprávněn požadovati jen čistou čtvrtinu pozůstalosti v penězích, v níž onen odkaz jemu určený jest již obsažen.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R I 177/32.)

Zůstavitel Václav B. ujednal se svou manželkou Marií v dědické smlouvě ze dne 5. dubna 1891, že pro případ úmrtí obdržeti má veškeré pozůstalostní jmění s tím, že při zanechání potomstva z manželství vyplatí peněžitě veškerou čistou pozůstalost dítku neb dětem rovným dí-

lem, a v případě, že by dítek nebylo, vyplatí nejbližším příbuzným podle zákonné posloupnosti 3.000 zlatých rak. měny, leč by o této sumě zanecháno bylo jiné platné poslední pořízení. Pozůstalostní soud, když Václav B. zemřel bez zanechání potomstva a jiné poslední pořízení se nestalo, přijal dědické přihlášky Marie B-ové a sestry zůstavitelovy Anny B-ové bezvýminečně učiněné, onou na základě dědické smlouvy, touto ze zákona ke čtvrtině pozůstalosti ve smyslu ustanovení § 1253 obč. zák. a, přijav místopřísežná seznání obou dědiček na soud, odkázal dědičky, by si sporné otázky, co patří do aktiv pozůstalosti, vyřešily pořadem práva a podle § 167 nesporného patentu správné ocenění aktiv si zjistily, a došel k závěrům, že slovem čistá čtvrtina, jak § 1253 obč. zák. ustanovuje, nevyrozumívá se čtvrtina pozůstalosti in natura, nýbrž v penězích. Rekursní soud nevyhověl ani rekursu Anny B-ové ani rekursu Marie B-ové. Důvody: Rekurs Anny B-ové, že jde o čtvrtinu pozůstalosti in natura, jest neodůvodněný. Jde o výklad dědické smlouvy a o ustanovení § 1253 obč. zák. V obojím směru posoudil první soud věc správně po stránce právní. Dědickou smlouvou ustanovily se smluvní strany navzájem za dědice celého pozůstalostního jmění po manželu, dříve zemřelém, kdežto podle § 1253 obč. zák. může zůstavitel ve prospěch pozůstalého manžela smlouvou pořídíti jen ohledně tří čtvrtin pozůstalosti a další čtvrtina připadá, není-li volného posledního pořízení, zákonným dědicům. Účelem § 1253 obč. zák. jest zabrániti tomu, by dědickou smlouvou nebyly smluvní strany zkráceny ve svém právu pořizovati volně alespoň o jedné čtvrtině pozůstalosti, po případě, by nebyli zkráceni jejich zákonní dědici, zůstavitel však může ohledně dílu toho zvlášť pořizovati. Z toho vyplývá pro souzený případ, že pozůstalé vdově, jež se k celému dědictví přihlásila na základě dědické smlouvy, přísluší nárok na celé dědictví proti tomu, že vyplatí ustanovený odkaz a zákonné dědičce vyplatí jednu čtvrtinu čisté pozůstalosti v penězích. Zákonné dědičce nepatří jedna čtvrtina pozůstalosti in natura, což plyne již i ze slov zákona »čistá čtvrtina«, čímž není míněna jedna čtvrtina celého pozůstalostního jmění tak, jak stojí a leží, nýbrž jen čtvrtá část vypočítané čisté pozůstalosti po srážce všech dluhů. S tohoto stanoviska právního první soud správně si počínal, poukázav obě dědičky, by si pořadem práva vyřídily sporné otázky ohledně věcí patřících do aktiv pozůstalosti, zda totiž celý vklad na vkladní knížce Občanské záložny a na vkladní knížce okresní hospodářské záložny patří do pozůstalosti, či jen polovice vkladu, a odkázal je na ustanovení § 167 nesp. pat. za účelem zjištění čisté pozůstalosti. Není však odůvodněna ani stížnost dědičky přihlásivší se na základě smlouvy dědické. Stěžuje si proto, že první soud jí nepřiznal další čtvrtinu pozůstalosti a že nebylo rozhodnuto o tom, že se odkaz 6.000 Kč má Anně B-ové vyplatit právě z této čtvrtiny. Pokud se týče prvé otázky, odkazuje se na důvody předem uvedené, z nichž vychází najevo, že Marii B-ové další čtvrtina pozůstalosti nepatří, a, pokud jde o vyplacení odkazu 6.000 Kč, výplata jeho samo sebou se musí státi dědičkou ze smlouvy Marií B-ovou, neboť zákonné dědičce Anně B-ové musí zůstati čistou čtvrtina pozůstalosti ve smyslu § 1253 obč. zák. a mimo to odkaz jde k tíži dědičce ze smlouvy, jež vzala ve smlouvě na sebe povinnost odkaz ten vyplatiti.

Nejvyšší soud 1. nevyhověl dovolacímu rekursu Anny B-ové; 2. dovolacímu rekursu Marie B-ové vyhověl jen potud, že napadené usnesení rekursního soudu změnil v ten smysl, že se odkaz 6.000 Kč pro zákonné dědice má vyplatiti z čisté čtvrtiny připadnuvší zákonným dědicům; jinak dovolacímu rekursu Marie B-ové nevyhověl.

Důvody:

Ad 1. V napadeném usnesení rekursního soudu, potvrzujícím usnesení prvního soudu, není ani nezákonnosti ani zřejmého rozporu se spisy ve smyslu § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. ve směrech vytýkaných rekursem zůstavitelovy sestry Anny B-ové. Že v souzeném případu má Anna B-ová podle § 1253 obč. zák. nárok na čistou čtvrtinu pozůstalosti v penězích, vyložil správně a výstižně rekursní soud a nejvyšší soud s tímto jeho právním názorem plně souhlasí. Odpověď na otázku, zda, nepořídil-li zůstavitel, učinivší dědickou smlouvu, o čisté čtvrtině, která podle § 1253 obč. zák. zůstává podle zákona vždy vyhrazena k volnému poslednímu pořízení, zákonní dědici, jimž tato čtvrtina připadá, mají nárok na část pozůstalosti in natura, či v penězích, závisí na tom, zda zákonem vyhrazená část jest pravým podílem dědickým, či částí čisté sumy pozůstalého jmění, jejíhož vydání se zákonní dědicové mohou domáhati, k níž jim tedy přísluší obligační nárok. Odpověď ta nemůže vyzníti jinak, než ve smyslu posléze naznačeném. Dědický podíl předpokládá pojmově universální nástupnictví do poměrné části aktiv a pasiv. Podle § 1253 obč. zák. nesmějí však na řečené čtvrtině váznouti ani povinný díl někomu náležející ani jiné dluhy, k nimž se obecně čítají i pozůstalostní břemena. (Náklady na pohřeb, na soupis zůstalého jmění, dědické poplatky atd. — srv. Krasnopolski Erbrecht 163, Ehrenzweig II/2 451.) Takovouto část jmění, prostou jakéhokoliv závazku, nelze srovnati s pojmem dědického podílu jakožto poměrné části zůstalého jmění zatížené stejnou poměrnou částí pozůstalostních dluhů. Jest proto souhlasiti s názorem vysloveným a podrobně odůvodněným Schiffnerem »Die sogenannten gesetzlichen Vermächtnisse« str. 149 a násl., jímž se řídil též soud prvé stolice, že nárok zákonných dědiců na onu čtvrtinu jest nárokem singulárním, představujícím peněžitý nárok obligační, který svou podstatou jest zvláštním zákonným odkazem. Tím spíše lze souhlasiti s tímto názorem, an má oporu i v dějinách vzniku ustanovení § 1253 obč. zák. sdělených Schiffnerem na uvedených místech, podle nichž zákonodární činitelé při redakci tohoto ustanovení zákona nepřistoupili na podnět, obsažený v otázce určitého vrchního soudu, že vzhledem k oné čtvrtině nastupuje zákonná posloupnost dědická. Zastánci opačného mínění (Unger System VI § 26 pozn. 17; Ehrenzweig II/2 § 508 str. 452 pozn. 25; Mayr II/5 str. 242 pozn. 24; Krasnopolski str. 164 pozn. 2; Randa, Grünhuts Zeitschrift II, str. 474) se omezují v podstatě na pouhé blíže neodůvodněné tvrzení, pokud se týče popření, a pokud se dovolávají soudní praxe (rozhodnutí Gl. U. st. ř. 1208, 3200, 3686, 11646), činí tak neprávem, poněvadž v těchto rozhodnutích otázka, o kterou jde, není výslovně rozebírána. Pokud stěžovatelka míní, že, kdyby byl správný názor nižších soudů, bylo by zbytečné a protismyslné ustanovení § 1253 obč. zák., že

na řečené čtvrtině nesmějí »váznouti« (haften) ani povinný díl někomu náležející ani jiné dluhy, jest podotknouti, že tomuto ustanovení nelze rozuměti jinak, než že ona čtvrtina nesmí býti nijak zatížena, a řečená námitka stěžovatelčina je tedy zřejmě bezpodstatná. Nejvyšší soud se tedy nerozpakuje, přidati se z úvah tu uvedených k stanovisku, jež v této příčině zaujaly nižší soudy, a dodává k vývodům dovolacího rekursu jen ještě toto: V případě, o nějž jde, směřovala vůle smluvních stran v dědické smlouvě jasně vyjádřená k tomu, by pozůstalý dostal veškeru pozůstalost předemřelého manžela proti tomu, že zůstanou-li děti z jejich manželství, vyplatí peněžitě veškerou vyšetřenou, čistou pozůstalost dětem rovným dílem, pakliže však předemře bezdětek, že vyplatí pozůstalý nejbližším příbuzným zemřelého peněžitou částku 3.000 zl. rak. měny. Tento zřejmý úmysl smluvních stran, zanechati veškerou pozůstalost in natura pozůstalému manželu proti vyplacení peněžité částky, neodporuje ustanovení § 1253 obč. zák., které rovněž mluví o čisté čtvrtině. Nebylo také zajisté úmyslem zákona tímto ustanovením § 1253 stěžovati postavení pozůstalého manžela nuceným zřízením spoluvlastnictví a s tím snad spojených častých obtíží, nebo vykupováním spoluvlastnického podílu dalšími obětmi přesahujícími cenu čisté čtvrtiny pozůstalosti, kterou zákon jen chtěl ponechati k volnému poslednímu pořízení. Text návrhu nového občanského zákona ani důvodová zpráva k němu nemohou tu býti rozhodující. Z doslovu dědické smlouvy zde v úvahu přicházející nelze odvoditi jiný logický výklad, než učinil rekursní soud. Správně také poukázaly nižší soudy obě dědičky, by si pořadem práva vyřídily sporné otázky co do věcí patřících do aktiv pozůstalosti. Teprve, až tyto sporné otázky budou vyřešeny, bude lze přikročiti k vyšetření čisté pozůstalosti podle § 167 nesp. říz., a bude na účastnících, by pak učinily návrhy u pozůstalostního soudu. O návrhu stěžovatelky na odevzdání pozůstalosti nemůže rozhodovati nejvyšší soud, nýbrž nutno, by po vyřízení sporných otázek příslušný návrh byl učiněn u soudu pozůstalostního. Dovolacímu rekursu Anny B-ové jako bezdůvodnému nemohlo býti vyhověno.

Ad 2. Dovolací rekurs Marie B-ové shledává nejvyšší soud jen potud důvodným, že, hledě k okolnostem již uvedeným pod 1. nesouhlasí s právním názorem rekursního soudu, že se odkaz 6.000 Kč má vyplatiti vdovou Marií B-ovou z jejích tří čtvrtin pozůstalosti. Podle dědické smlouvy bylo ujednáno, že pozůstalý z manželů dostane veškerou pozůstalost a z ní vyplatí peněžitou částku 6.000 Kč zákonným dědicům zůstavitelovým. Ani podle ustanovení § 1253 obč. zák. zákonní dědicové — zde zákonná dědička — má dostati peněžitou hodnotu čisté čtvrtiny celé pozůstalosti, tedy mnohem více, než částku 6.000 Kč a naproti tomu pozůstalá vdova jí má tuto čistou čtvrtinu pozůstalosti vyplatiti, jest nutným logickým důsledkem toho, že zůstavitelova sestra Anna B-ová jest oprávněna požadovati jen čistou čtvrtinu pozůstalosti v penězích — v níž onen odkaz 6.000 Kč pro ni samou určený jest již obsažen. Vždyť tím dostává onu čtvrtinu čistou, nezatíženou ničím a odkaz byl zřejmě činěn v předpokladu, že vdova dostane celou pozůstalost jen proti vyplacení odkazu. Nárok zůstavitelovy sestry jest sice podle § 1253 obč. zák. a podle dědické smlouvy doplniti na celou čistou

čtvrtinu pozůstalosti, avšak pro další nárok na 6.000 Kč přes tuto čtvrtinu není důvodů. To vysvítá z doslovu dědické smlouvy. Tím jedině splněna bude z dědické smlouvy zřejmá vůle zůstavitele, který slovy: »leč by o této sumě zanecháno bylo jiné platné poslední pořízení« dal najevo, že pokládá tento odkaz zákonným příbuzným za poslední pořízení, tedy poslední pořízení o tom, co mu ve smyslu § 1253 obč. zák. zůstává vyhrazeno k volnému poslednímu pořízení. Opačný výklad rekursního soudu se nesrovnává se zákonem.

Čís. 11616.

Návrhu, v němž se domáháno jen zájemného popsání vnesených svršků podle § 1101 obč. zák., nikoliv i povolení prozatímního opatření podle §§ 379 a násl., ex. ř., nelze vyhověti, byla-li žaloba o splatné nájemné vznesena na soud teprve po podání návrhu na zájemné popsání.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R I 259/32.)

Návrhu pronajímatele na zájemné popsání nájemcových svršků soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Žádost navrhovatele, by mu proti odpůrcům bylo povoleno k zajištění zbytku dlužného nájemného 48.000 Kč s přísl. zájemné popsání všelikých zabavitelných svršků jsoucích v držení povinné strany v jejím bytě, jakož i v obchodní místnosti v domě čp. 1061, opírá se o ustanovení § 1101 obč. zák. Při této žádosti netřeba ani tvrditi ohrožení pohledávky, ani osvědčiti jsoucnost tvrzené pohledávky, k jejímuž zajištění se povolení zájemního popsání žádá, popsání může však býti povoleno jen po podané žalobě o zapravení splatné činže k jejímu zajištění (viz dekret dvorské kanceláře ze dne 5. listopadu 1819, čís. 1621 sb. z. s.). Poněvadž u soudu prvé stolice, který zájemné popsání napadeným usnesením povolil, žaloba o zaplacení dlužného nájemného nebyla podána, — jak soud rekursní z úřední zprávy tohoto soudu zjistil, — a ježto se ani navrhovatel v návrhu na podanou žalobu o zaplacení pohledávky z dlužného nájemného neodvolává, jest již z tohoto důvodu stížnost odpůrců navrhovatelových oprávněna. Jest ovšem pravda, že k zajištění pohledávky nájemného mohou i mimo zájemné popsání povolena býti i jiná prozatímní opatření přípustná podle exekučního řádu, jsou-li pro jich povolení předepsané podmínky. To však nepřichází tu v úvahu, ježto navrhovatel žádal jen o povolení zájemného popsání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení vyhovuje stavu věci a zákonu. Navrhovatel se domáhal jen zájemného popsání vnesených svršků ve smyslu § 1101 obč. zák., nikoliv i povolení prozatímního opatření podle předpisů §§ 379 a násl. ex. ř., jež lze povoliti i bez žaloby. Zákonným předpokladem pro povolení zájemného popsání ve smyslu § 1101 obč. zák. jest však podle dvorského dekretu ze dne 5. listopadu 1819, čís. 1621 sb.

z. s., by byla podána žaloba o splatné nájemné (viz rozhodnutí čís. 5654, 10053 sb. n. s.). Rekursní soud zjistil, že u soudu prvé stolice žaloba podána nebyla. Poukazuje-li se v dovolacím rekursu na to, že žaloba o zaplacení nájemného byla podána u krajského soudu civilního v Praze teprve dne 22. září 1930, přiznává tím stěžovatel sám, že v době podání návrhu na zájemné popsání, dne 10. září 1930, nebyla žaloba o dlužné nájemné ještě vznesena na soud. Byl tedy návrh na povolení zájemného popsání rekursním soudem právem zamítnut. K vývodům dovolacího rekursu se podotýká, že vůbec nešlo o případ, který má na zřeteli druhý odstavec § 1101 obč. zák., neboť v návrhu na zájemné popsání nebylo tvrzeno, že se odpůrci stěhují nebo věci zavlékají a že si navrhovatel proto jejich věci zadržel, nýbrž bylo v něm jen uvedeno, že byla odpůrcům dána výpověď ke dni 15. října 1930 a že pro případ vystěhování svršků je nebezpečí, že by nebylo lze dosíci zaplacení dlužného nájemného.

Čís. 11617.

Výhody, stanovené v druhém odstavci § 2 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. (v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n.), pro pohledávky výživného, se nevztahují na nárok na náhradu výloh, jež vznikly Českému zemskému fondu ošetřováním povinného v ústavu pro choromyslné.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R I 277/32.)

K vydobytí ošetřovného dlužnice v zemském ústavu pro choromyslné vedl Český zemský fond proti dlužnici exekuci zabavením a přikázáním k vybrání důchodů dlužnice jako pensistky proti zemskému úřadu. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud vyhověl rekursu dlužnice potud, že obmezil exekuci na jednu třetinu důchodů příslušejících dlužnici proti poddlužníku s tím, že 4.000 Kč musí zůstati dlužnici volných. Důvody: Podle § 2 odst. (1) zák. ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. může býti výslužné vdov exekucí zabaveno neb zajišťovacím úkonem stíženo nebo dobrovolně zastaveno nebo postoupeno jen do jedné třetiny, vždy však tak, že volných musí zůstati dlužníku ročně 4.000 Kč. Vzhledem k tomuto nutkavému zákonnému předpisu jest zabavení vdovské pense povinné strany ve větším rozsahu, než právě uvedeno, nebo dokonce bez omezení, jak žádá vymáhající strana, nepřípustné, a soud první stolice pochybil, povoliv podle žádosti vymáhající strany exekuci na vdovskou pensi povinné strany bez omezení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V dovolacím rekursu se dovozuje, že exekuce jest vedena pro pohledávku výživného, která požívá výhody stanovené v druhém odstavci § 2 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. (v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n.). Tento názor je zřejmě mylný. Výživným jest rozuměti dávky, které je někdo povinen poskytovati oprávněné osobě na její výživu. V tomto případě však jde o nárok na náhradu výloh, které vznikly Českému zemskému fondu ošetřováním dlužnice v ústavu pro choromyslné, a na takový náhradní nárok se nevztahuje ustanovení druhého odstavce § 2 zákona čís. 314/1920 sb. z. a n.

Čís. 11618.

Nebyla-li písemná oznámka upevněna na dveřích bytu, nýbrž jen zastrčena mezi domovní kliku a dvéře, nebylo vyhověno předpisu § 104 c. ř. s. a nemělo uložení doručované písemnosti na poště účinek doručení.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R I 291/32.)

Soud prvé stolice odmítl rekurs dlužníka do usnesení v exekuční věci jako opožděný. Rekursní soud zrušil odmítací usnesení prvého soudu a nařídil mu, by nehledě k důvodu, z něhož odmítl rekurs proti usnesení prvého soudu jako opožděný, s rekursem tím naložil jako včas podaným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Náhradní doručení podle § 104 c. ř. s. předpokládá, že formálnosti tam předepsané byly přesně zachovány (srov. slova zákona »podle předchozích ustanovení« v třetím odstavce § 104 c. ř. s. a rozhodnutí uveřejněné ve sb. n. s. čís. 4377). Podle konaného šetření nebyla písemná oznámka upevněna na dveřích bytu, nýbrž byla listonošem jen zastrčena mezi domovní kliku a dvéře, uložení doručované písemnosti na poště nemělo proto účinek doručení. Z toho vyplývá, že rekurs, odmítnutý prvým soudem jako opožděný, byl podán dříve, než rekursní lhůta vůbec počala běžeti, tedy včas.

Čís. 11619.

Není třeba, by doložka »na řad« byla uvedena výslovně, stačí, použije-li se obdobného výrazu, nikoliv však takového, jenž nasvědčuje papíru docela jiného druhu (rektapapíru s alternativní doložkou au porteur).

Nejde-li o listiny znějící na řad, lze převodní doložky na nich považovati jen za obyčejný postup.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv I 428/31.)

Spořitelna města Č. vydala firmě H. v Liverpoolu listinu tohoto obsahu: »Wir werden gegen Vorlage und Rückstellung dieses Schreibens an Sie, bezw. an den Ueberbringer desselben 300.000 Kč in Worten Dreihundert tausend Kčsl. bezahlen. Die Präsentation muss bis 25. Septem-

ber 1929 erfolgen. Dieser Gewährschein ist nur für Herrn Hugo K. gültig. Č. 28. September 1928. Spořitelna města Č.« Dne 20. července 1929 vydala spořitelna v Č. téže firmě listinu téhož znění na 200.000 Kč se lhůtou k presentaci do 20. července 1930. Firma H. převedla oba zavazovací listy na banku B. v Liverpoolu, jež dalším rubopisem poukázala žalující banku A., by zavazovací listy předložila spořitelně v Č. k proplacení. Ježto spořitelna odmítla proplacení, zažalovala banka A. proti spořitelně v Č. 500.000 Kč. Žalovaná spořitelna namítla najmě, že jde o listiny, jež byly vydány jako záruka za případné ztráty z terminových obchodů s obilím. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Ve smyslu čl. 301 obch. zák. mohou poukázky a dlužní úpisy, které vystavili kupci o plnění peněz neb určitého množství zastupitelných věcí nebo cenných papírů, aniž tam závazek ku plnění podmínili nějakým vzájemným plněním, býti převáděny rubopisem, znějí-li na řad, a, kdo akceptoval takovouto poukázku, jest povinen plniti tomu, v jehož prospěch byla vydána nebo na něhož byla indosována. Podle čl. 303 obch. zák. přecházejí rubopisem takovýchto listin všechna práva z indosovaného papíru na indosatáře a zavázaný může uplatniti jen námitky, které vyplývají ze samé listiny nebo mu přísluší bezprostředně proti právě žalujícímu. Ve sporném případě však listiny neznějí na řad, schází jim tudíž zákonná náležitost indosovatelnosti a tím i zákonné důsledky vyplývající z indosace (čl. 303 druhý odstavec obch. zák.). Indosament přes to uvedený je účinný jen jako postup, pokud se týče s ohledem na listiny H, G, jen jako procura-indosament, která zná i směnečný zákon v § 15. V této úvaze má soud za to, že žalobkyně jest aktivně oprávněna, avšak musí si dáti líbiti všechny námitky, jež má žalovaná strana proti firmě H., zejména námitky terminového obchodu s obilím a diferenčních obchodů (§ 1396 obč. zák., čl. 303 druhý odstavec a contr. obch. zák.), neboť jde o námitky, které má dlužník bezprostředně proti věřiteli z poměru důvodu — zakázanost a nežalovatelnost. Tvrzení žalobkyně, že zavazovací listiny, o něž tu jde, platí dle usancí bankovních za abstraktní dlužní úpisy indosovatelné, jest jen potud správné, že ku platnosti takových listin kromě jiných náležitostí stačí abstraktní slib plnění, a nevyžaduje se, by udával zavazující důvod, ale nemohou usance změniti předpisy zákonné, t. j. dopustiti indosovatelnost u listin, kde zákon předpisuje, že musí zníti na řad, a jen tehdy jsou indosovatelné, takové usance byly by protizákonné a tudíž neplatné. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci spatřuje odvolatelka v tom, že procesní soud má za to, že zavazovací listiny, o něž tu jde, nelze podříditi ustanovení čl. 301 a 303 obch. zák., ježto jsou prostými dluhopisy, proti nimž lze uvésti veškeré námitky, které snad přísluší žalované proti firmě H. V tom směru jest však přisvědčiti názoru prvního soudu, neboť záruční listiny svědčí majiteli a nemohou proto býti účastny indosability, »kterou poskytuje čl. 301 obch. zák. jen vydání papírů na řad« znějících, a poněvadž nejsou indosabilní, nepožívají výhod druhého odstavce článku 303 obch. zák. Proto jest převod listin majiteli svědčících obyčejným postupem a dlužníku přísluší v takovém případě podle § 1396 obč. zák. všechny námitky, které měl proti postupiteli. Tak jest tomu i v souzeném případě, neboť z listin vyplývá, že

listiny ty byly jen per procura indosamentem převedeny na žalobkyni a proto mohou býti také uplatněny všechny námitky, jež má žalovaná proti firmě H.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil věc po právní stránce správně, dospěv k úsudku, že nejde o listiny znějící na řad. Lze přisvědčiti dovolatelce, že není zapotřebí, by doložka »na řad« byla uvedena výslovně (expressis verbis), nýbrž že stačí, použije-li obdobného výrazu, nikoliv však takového, jenž nasvědčuje papíru docela jiného druhu, neboť sporné zavazující listiny lze považovati za rectapapíry s alternativní doložkou au porteur, jež nutno odlišovati od ordrepapírů. Že jde o takový papír, musí vyplývati z listiny samé a jest proto nerozhodné, zda strany snad měly úmysl zříditi ordrepapír, když to nebylo vyjádřeno ve sporných listinách. Nejde-li však o listiny znějící na řad, lze převodní doložky na nich považovati jen za obyčejný postup a jest proto přisvědčiti právnímu názoru soudů nižších stolic, že žalovaná jest oprávněna uplatňovati námitky příslušející jí proti firmě H. jako původní věřitelce, jíž se žalovaná zavázala ku proplacení zavazujících listin. Nelze seznati, proč by se stanovisko dlužníka, jenž namítá, že jeho závazek jest neplatný, poněvadž se zaručil za neplatný dluh, příčilo dobrým mravům, naopak by se příčilo dobrým mravům, kdyby byl nápomocen zjednati průchod obchodům zapovězeným zákonem.

Čís. 11620.

Žaloba podle § 37 ex. ř.

Proti exekuci zabavením a vnucenou správou pachtovních práv dlužníka k usedlosti, přísluší třetí osobě, jíž dlužník postoupil právo skliditi louky a ozimy a použíti zbývající části pachtovaných pozemků k osetí jaří a k osázení brambory, právo nedopouštějící výkon exekuce.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv I 456/31.)

Usnesením ze dne 30. května 1930 byla žalovanému družstvu povolena exekuce zabavením a vnucenou správou pachtovních práv Josefa S-a příslušejících mu proti poddlužníku Josefu R-ovi ohledně usedlosti čís. pop. 7. Dlužník S. jako pachtýř zmíněné usedlosti postoupil v dubnu 1930 žalobcům úrodu luk a ozimů, měřících asi polovici celé usedlosti ve výměře 72½ korců, kteroužto smlouvou získali žalobci právo skliditi v roku 1930 louky a ozimy a použíti zbývající části pozemků k osetí jaří a k osázení brambory, začež zaplatili hotově 30.000 Kč. Žalobu o nepřípustnost exekuce oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Není správný názor odvolacího soudu, že povolením vnucené správy nebyla práva žalobců nijak dotčena a že jim proto nepřísluší právo, nedopouštějící výkon exekuce. Naopak jsou tu předpoklady pro úspěšnou

žalobu ve smyslu § 37 ex. řádu. Účelem žaloby té je zejména, by nebylo upotřebeno majetku třetích osob k uspokojení věřitele. Podmínkou vylučovací žaloby jest, by šlo o předmět exekucí dotčený a by k němu nebo k jednotlivým předmětům příslušenství nemovitosti do exekuce vzaté příslušelo žalobci právo, nedopouštějící výkon exekuce. Zákon nerozeznává, zda jde o právo věcné či osobní. Žaloba vylučovací, která je žalobou určovací, čelící k určení nepřípustnosti exekuce, při čemž zájem žalobcův jest dán již tím, že exekucí byla dotčena jeho práva, jež ji nedopouštějí, jest přípustna i tehdy, je-li předmětem exekuce osobní nárok. Právem nedopouštějícím výkon exekuce podle § 37 ex. ř. nelze rozuměti jen právo vlastnické, i pouhý obligační nárok na vydání věcí, jež dlužník, nejsa jejich vlastníkem, má ve své moci jen jménem třetí osoby, opravňuje tuto k podání vylučovací žaloby (srov. rozh. čís. 8740 a 11170 sb. n. s.). Účelem žaloby podle § 37 ex. ř. je tedy ochrana takových práv proti újmám, jež přísluší třetím osobám z vedení exekuce proti jiné osobě jako povinné. Provedením vnucené správy zmařen by byl v souzeném případě zřejmě nárok žalobců na sklizeň roku 1930, tím by bylo totiž vsaženo do majetkové sféry žalobců. Jejich dohoda, že za 30.000 Kč sklidí úrodu luk a ozimem osetých polí a na zbývající části mohou oseti jař a sázeti brambory, je postoupením pachtovních práv, ať se k němu hledí jako ku převzetí pachtu nebo jako k podpachtu. Touto smlouvou nabyli žalobci práva dříve povinnému patřícího z pachtu, skliditi užitky z pachtovaných pozemků, právo to se stalo součástkou jejich jmění a vyšlo z jmění povinného, takže by jeho speněžením ve prospěch vymáhajícího věřitele tento došel úkoje ze jmění třetí osoby, porušuje tak její právo. To však není přípustné, poněvadž podle zákona může vymáhající věřitel k uspokojení své pohledávky sáhnouti jen na jmění dlužníkovo a nesmí býti uspokojen z majetku třetích osob, čemuž by však v případě, že by se vedená exekuce neprohlásila za nepřípustnou a se nezrušila, skutečně tak bylo. Exekuce vedená na majetkové právo v pachtu, které dlužník postoupil již jinému, není totiž přípustná, kdyby věřitel došel uspokojení z majetku třetí osoby. Touto třetí osobou jest rozuměti každou osobu různou od osoby povinného. Nejde tu o případ § 119 ex. ř., jak mylně má za to odvolací soud, protože dlužník nezcizil jen část svých práv třetí osobě, nýbrž zcizil veškerá práva, jež jsou exekucí dotčena.

Čís. 11621.

Není nařízeno, by se podpis svědků posledního pořízení (§ 579 obč. zák.) stal v přítomnosti zůstavitelově.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv I 1766/31.)

Žalobě, by bylo určeno, že závěť zůstavitelky ze dne 8. srpna 1929 jest platná, bylo vyhověno soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Nelze souhlasiti s výtkou žalované, že jest závěť neplatná proto, že ji svědci poslední vůle nepodepsali před zůstavitelkou, nýbrž na chodbě bezprostředně přede dveřmi nemocniční místnosti, kde ležela zůstavitelka. Ustanovení o tom, jak se má státi podpis tří schopných svědků, před nimiž musí zůstavitel učiniti výslovné prohlášení zákonem požadované, uvedeno jest podrobně ve třetí větě § 579 obč. zák. Podle něho musí se svědci podepsati s doložkou, poukazující k jejich svědeckému poslání, buď uvnitř nebo zevně, ale vždy na listině samé, nikoli na obálce. V ustanovení tom, které tvoří pro sebe samostatnou větu, není tudíž podle jeho doslovu nařízeno, že se podpis svědků má státi v přítomnosti zůstavitelově, a nelze důvodně pochybovati, že by to byl zákonodárce vyslovil, an jinak podrobně v ustanovení tom předepsal, jak má býti podpis svědků připojen. Ze souvislosti s ustanovením druhé věty zákona, rovněž pro sebe samostatné, nelze rovněž usouditi na tento úmysl zákonodárce, ano ustanovením druhé věty bylo jen předepsáno, jakým způsobem má učiniti zůstavitel projev požadovaný zákonem. Neobstojí tudíž výtka, že odvolací soud posoudil věc nesprávně s hlediska právního, neshledav závadu platnosti posledního pořízení v tom, že je svědci podepsali na chodbě před místností, kde ležela zůstavitelka.

Čís. 11622.

Sprostředkovatelská smlouva.

Byla-li ujednána splatnost provise při plnění smlouvy (při dodání nebo při zřízení záruky za dodání), jest objednatel, nebylo-li jinak ujednáno, povinen platiti provisi, i když nedošlo ke splnění, leč že se tak stalo právem nebo z podstatných důvodů.

Lstivé zrušení smlouvy nesprošťuje závazku ku placení provise. Za lstivé zrušení proti sprostředkovateli jest pokládati každé úmyslné zrušení sprostředkované smlouvy, jež se nestalo právem a pro něž nemá objednatel nutkavé důvody. Jest na objednateli, by prokázal, že zrušil smlouvu právem nebo důvodně a že toto jeho jednání nelze považovati za vyhýbání se závazku ku placení provise.

Není dostatečným důvodem ke zrušení smlouvy, že spolusmluvník byl v neutěšených finančních poměrech a že se dříve vyrovnal, mohl-li přes to smlouvu splniti.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv I 27/32.)

Žalobkyně jako postupnice sprostředkovatele domáhala se na žalované firmě zaplacení provise. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatelka v tom, že odvolací soud pokládá storno smlouvy, ujednané mezi ní a firmou S. o dodávku dřeva, za její zavinění, protože zmařila podmínku, na níž byl žalobcův nárok na provisi závislý. S dovolatelkou však nelze souhlasiti. Neprávem vykládá ustanovení provisní dohody, »že se provise vypočítá z každého jí odevzdaného případně od ní přijatého pevného nebo prostorového metru a že provise jest splatná při odevzdání, případně odebrání, nebo, když se dá záruka za dodání, v době dané záruky« — tím způsobem, že obsahuje podmínku, že, kdyby žalovaná neprávem stornovala sprostředkovanou dodací smlouvu, by nebyla povinna platiti sprostředkova-

telskou provisi. Ujednání splatnosti provise při splnění smlouvy nebo, jako v souzeném případě, při dodání nebo zřízení záruky za dodání, může míti význam podmínky provisního závazku. Ale takovou podmínku nelze beze všeho vykládati tak, že pro případ svévolného zrušení, jednostranného a neodůvodněného, nevznikne závazek ku placení provise. To by muselo býti zvlášť ujednáno, ať již výslovně nebo mlčky podle okolností. Není-li tomu tak, jest objednatel povinen platiti provisi, i když ke splnění nedošlo, leč že se tak stalo právem nebo z důvodů podstatných. Rovněž mínění dovolatelky, že nestačí k opodstatnění nároku dohodce B-a na provisi, že žalovaná stornovala a že by muselo býti dokázáno, že se tak stalo úmyslně za tím účelem, by připravila sprostředkovatele o provisi, že šlo o jednání obmyslné a lstivé, je jen potud správné, že lstivé zrušení smlouvy nesprošťuje závazku k placení provise. Ale za lstivé zrušení proti sprostředkovateli jest pokládati každé úmyslné zrušení sprostředkovatelské smlouvy, jež se nestalo právem a pro něž nemá objednatel nutkavé důvody. Zmaření splnění smlouvy nebo jiné podmínky splatnosti provise objednatelem může ho jen tehdy zbaviti závazku ku placení provise, stalo-li se právem nebo důvodně. Lstivostí proti dohodci může býti již to, že smlouva zrušena dohodou bez důvodu. Dohodce pravidelně nebude moci ani vypátrati důvody, proč ke zrušení došlo, a proto, zejména při smluveném zrušení sprostředkované smlouvy, je na objednateli, by on dokázal, že zrušil smlouvu právem nebo důvodně a že toto jeho jednání nelze považovati za vyhýbání se závazku ku placení provise, za obcházení dohodce. Že se tak stalo, dovolatelka neprokázala (srov. nál. 6257, 4227 a 6992 sb. n. s.). Nehledíc ani k tomu, zda na lstivost žalované nepoukazuje prohlášení jejího zástupce S-a, by se o smluveném stornu dohodcům nic neříkalo, že by přišli s provisními nároky, nebylo pro žalovanou dostatečným důvodem ke zrušení smlouvy, že firma S. byla v neutěšených finančních poměrech a se vyrovnala. Bylo prokázáno, že byla s to, smlouvu splniti, a to, že se vyrovnala předtím a že neměla dostatečné prostředky k zakoupení všeho dřeva, které měla postupně dodati až po zřízení akreditivu, neopravňovalo o sobě žalovanou k odstupu od smlouvy. Na její vrub jde, že se, ujednávajíc smlouvu, o majetkových poměrech firmy S. a spol. nepřesvědčila (zásada § 1052 obč. zák.). Aby se žalovaná vyhnula pro nespolehlivost firmy S. závazku, stačilo, by splnila smlouvu se své strany a zřídila akreditiv, a pak, kdyby se ocitla firma S. v prodlení, zrušila smlouvu podle pravidel obchodního zákoníka nebo žádala náhradu za nesplnění. Právě že žalovaná nevolila tuto cestu, nýbrž bez podstatného důvodu zrušila smlouvu, dohodnuvši se s firmou S. a zaplativši jí odškodné, a při tom uváděla jako důvod své neochoty k splnění jen neutěšené poměry a z nich vyplývající nespolehlivost smluvníka, činí její jednání proti dohodci obmyslným, a nemůže ji podle zásady slušnosti (§ 914 obč. zák.) sprostiti závazku ku placení provise.

Čís. 11623.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.). Byl-li zákonem na ochranu nájemců chráněn nájemník, jest po jeho smrti až do odevzdání pozůstalosti chráněna neujatá pozůstalost a po odevzdání pozůstalosti dědic jako universální nástupce.

Účelem předpisu § 6 zák. na ochr. náj. jest jen, stanoviti, kteří z dědiců mají přednostní nárok, by vstoupili v nájemní smlouvu zesnulého nájemníka.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv I 744/32.)

Byt, o nějž tu jde, najala před válkou babička žalovaného, Ludmila S-ová, a obývala ho až do své smrti dne 18. března 1931. Žalovaný měl tehdy vlastní byt a nastěhoval se do bytu Ludmily S-ové teprve několik týdnů po její smrti. K pozůstalosti po Ludmile S-ové přihlásila se za dědičku její dcera Marie N-ová (matka žalovaného), jež prohlásila do protokolu, že přenechává pozůstalost žalovanému. Dědická přihláška matky žalovaného byla přijata na soud a pozůstalost byla odevzdána žalovanému. Proti soudní výpovědi z bytu namítl žalovaný, opíraje se o § 1116 a) obč. zák., že jest účasten ochrany nájemců. Naproti tomu žalobkyně (majitelka domu) zastávala názor, že žalovaný nepožívá ochrany nájemců, ježto nenáleží k dědicům nájemnice, jak jsou blíže označeni v § 6 zák. o ochr. náj. Procesní soud prvé stolice ponechal výpověď v platnosti. Důvody: Nejprve jest rozřešiti předběžnou otázku, zda se žalovaný stal dědicem Ludmily S-ové. Jeho právní vztah k zůstavitelce plyne z toho, že jeho matka podala dědickou přihlášku, že však pozůstalost byla přenechána jemu, načež soud přijal dědickou přihlášku jeho matky a pozůstalost odevzdal jemu (žalovanému). Otázka, zda ten, kdo nabyl dědictví koupí, darováním a pod., jest dědicem, jest sporná. Soud připojuje se k názoru Ehrenzweigovu (System, 6. vydání II/2 str. 567), jenž k této otázce přitaká. Rozhodnutí sporu závisí tudíž jen na výkladu § 6 (1) zák. na ochr. náj. (čís. 44/1928 sb. z. a n.), jenž ustanovuje: »Po smrti nájemníkově vstupují v nájemní smlouvu příslušníci jeho rodiny, jsou-li jeho dědici a bydlili-li v jeho bytě v době jeho smrti, nemajíce vlastního bytu«. Tento doslov zákona vyvolal různý výklad v rozhodování i v písemnictví. Steffel (Richterzeitung 1929, str. 125 a násl.) míní, že i neprivilegovaný dědic (tudíž dědic, jenž nevyhovuje oběma předpokladům § 6 zák.) vstupuje podle § 1116 a) v nájemní poměr a jest tedy účasten ochrany nájemců, jakožto přináležitosti nájemního práva, takže jest proti němu přípustná výpověď jen podle zákona na ochranu nájemců, již jest však povoliti bezpodmínečně (podle § 1 (1) zák. pro nedostatek potřeby ochrany). Prochaska (Prager Juristische Zeitschrift 1930, str. 18 a násl.) sdílí v podstatě týž názor. Zelinka v »Ochrana nájemníků« (vydání z roku 1931 str. 66) zastává opačný názor: ochrana nájemců zaniká, není-li tu privilegovaného dědice, neprivilegovaný dědic sice pokračuje podle § 1116 a) obč. zák. v nájemním poměru, avšak bez ochrany nájemců, takže jest mu dáti výpověď podle § 560 a násl. c. ř. s. Nejvyšší soud rozhodl různě. V rozhodnutí čís. 9550 sb. n. s. se zdůrazňuje: »že předpis § 6 (1) zákona ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n. přiznává nájemní ochranu v něm zmíněnou jen příslušníkům zemřelého nájemníka, jsou-li jeho dědici a bydlili-li s ním v jeho bytě v době jeho smrti, nemajíce vlastního bytu«. Naproti tomu podle rozhodnutí čís. 10287 sb. n. s. nemá § 6 (1) zák. o ochr. náj. významu pro otázku, zda dědic požívá ochrany nájemců, nýbrž stanoví jen, »kteří z dědiců mají přednostní nárok, by vstoupili

v nájemní smlouvu zesnulého nájemníka«. Soud se připojuje k rozhodnutí čís. 9550 sb. n. s. a k právnímu názoru Zelinkovu, maje na zřeteli najmě d ě j i n y v z n i k u § 6 (1) zák. na ochr. náj., jež nemluví pro názor, že § 6 (1) zák. na ochr. náj. upravuje jen pořadí, který z dědiců má nárok vstoupiti v nájemní smlouvu. Původně neměl zákon o ochraně nájemců ustanovení o dědicích nájemníkových. Teprve zákon čís. 85/1923 ustanovil v § 6: »Po smrti nájemníkově vstupují v nájemní smlouvu jeho dědicové, kteří, nemajíce vlastního bytu, bydlili v jeho bytě v době jeho smrti.« Zpráva sociálně-politického výboru poslanecké sněmovny k tomuto zákonu (Tisk 4077) praví k tomu: »Ustanovení § 6 bylo ve vládní osnově rozšířeno o výslovné ustanovení, dané pro případ úmrtí nájemníkova. Podle tohoto nového ustanovení vstupují v nájemní smlouvu zemřelého nájemníka jeho dědicové, kteří, nemajíce vlastního bytu, bydlí v jeho bytě v době jeho smrti. Ustanovení to shledal sociálně-politický výbor vyhovujícím požadavkům slušnosti a praktické potřebě«. Komentář Dr. K u b i š t y, zpravodaje ministerstva sociální péče uvádí, k tomu na str. 41: »Ustanovení odst. 1. je nové. Podle něho vstupují po smrti nájemníkově v nájemní smlouvu jeho dědicové, ať zákonní, ať testamentární, kteří v době jeho smrti v jeho domě bydlili. Nežádá se, aby měli se zesnulým nájemníkem společnou domácnost, nesmějí však jinde míti vlastního bytu«. Zajisté není tento názor Kubištův rozhodným, avšak nelze přes něj přejíti při pátrání po úmyslu zákonodárce. Až do zákona na ochranu nájemců z roku 1928 zůstal § 6 (1) nezměněn. Od té doby má nynější doslov. Jako důvod ke změně doslovu uvádí vládní návrh, že ustanovením § 6 (1) vládního návrhu »obmezuje se právo na byt po smrti nájemníkově jen ku prospěchu těch dědiců, kteří jsou příslušníky jeho rodiny a v době smrti s ním bydleli, nemajíce vlastního bytu«. Z tohoto přehledu vyplývá: 1. Ani z doslovu zákona, ani z motivů, ani z výkladu Kubištova nevyplývá, že bylo účelem § 6 (1) zákona stanoviti »kteří z dědiců mají přednostní nárok, by vstoupili v nájemní smlouvu zesnulého nájemníka.« 2. Naopak vše mluví pro výklad ve smyslu Zelinkově, najmě motivy k zákonu z roku 1928, jež mluví výslovně o tom, že novým doslovem se »obmezuje« právo na byt na privilegované dědice. 3. Zvláště budiž zdůrazněn rozdíl doslovů zákona z roku 1923 a zákona z roku 1928. § 6 (1) zák. z roku 1923 zní: »Po smrti nájemníkově vstupují v nájemní smlouvu j e h o d ě d i c o v é, kteří, nemajíce vlastního bytu, bydlili v jeho bytě v době jeho smrti«. § 6 (1) zákona z roku 1928 zní: »Po smrti nájemníkově vstupují v nájemní smlouvu p ř í s l u š n í c i j e h o r o d i n y, j s o u - l i j e h o d ě d i c i a bydlili-li v jeho bytě v době jeho smrti, nemajíce vlastního bytu«. Tento rozdíl jest zajisté významný. Dříve byli všichni dědicové privilegováni, kteří, nemajíce vlastního bytu, bydlili v jeho bytě v době jeho smrti. Napotom však jsou privilegováni jen ti, kdo kromě toho jsou příslušníky nájemcovy rodiny. Mělo-li by rozhodnutí čís. 10.287 sb. n. s. odpovídati úmyslu zákonodárcově, nebylo by se lze dopátrati účelu změny zákona. Neboť pak by byla tato změna pro majitele domů bezvýznamnou a přivodila by jen změnu právního poměru mezi dědici v tom směru, že by skupina dědiců příslušníků nájemcovy rodiny měla přednost před jinými skupinami dědiců. Ježto však obě skupiny dědiců, aby vůbec mohly odvoditi nárok z § 6 (1) zák., musí v době úmrtí nájemce bydleti v jeho bytě, nemajíce vlastního bytu, měla by změna v zákoně z roku 1928 jen tehdy praktický význam, kdyby v době úmrtí nájemce v jeho bytě bydlili i dědici, kteří nejsou příslušníky jeho rodiny, i dědici, kteří příslušníky jeho rodiny jsou. Takový případ jest však velmi řídký a bylo by podivné, kdyby se zákonodárce zabýval s takovými zcela vyjimečnými případy. Zcela jinak jest tomu, pokládá-li se názor Zelinkův za správný; pak jest vysvětlení změny v zákoně z roku 1928 na snadě. Jest známo, že proti doslovu § 6 (2) zákona z roku 1923 se důrazně ozvaly svazy pronájemců žádajíce, by zděditelnost ochrany nájemců byla omezena na příslušníky nájemcovy rodiny. Tento požadavek uznal zákonodárce a omezil zděditelnost ochrany nájemců jen na příslušníky nájemcovy rodiny. Zákon o ochraně nájemců, jenž ve více směrech ochranu nájemců odbourával (na př. v § 31 čís. 4 pro všechny nové nájmy), zamýšlel tedy zřejmě zavésti v § 6 (1) novotu ve prospěch pronájemců. Posléze jest dbáti toho, že základní myšlénkou československého zákonodárství na ochranu nájemců vždy bylo, by byl nájemce ochráněn od zvyšování činže a od pozbytí prostor, jichž používal. Proto byli již roku 1923 výslovně prohlášeni za ochrany potřebné jen dědicové, kteří v době smrti nájemce v jeho domě bydlili, nemajíce vlastního bytu. Bylo by proti tendenci zákonodárství na ochranu nájemců, kdyby byla kupiteli dědictví, jenž nebydlel se zůstavitelem v době jeho smrti, nýbrž měl vlastní byt, přiznána ochrana nájemců pro jeho zděděný, přesněji řečeno, koupený byt. Na nájemní poměr žalovaného se tudíž ochrana nájemců nevztahuje, bylo proto lze dáti účinnou výpověď podle předpisů civilního řádu soudního. O d v o l a c í s o u d změnil napadený rozsudek v ten smysl, že výpověď zrušil. D ů v o d y: Jak již napadený rozsudek správně uvedl, jde jen o to, zda žalovaný jako dědic po své babičce vstoupil v její nájemní práva a zda požívá ochrany nájemců, jíž požívala zůstavitelka. Zásada, že se smrtí jednoho smluvníka nájemní smlouva nezrušuje, že dědic jako universální nástupce vstupuje do nájemních práv náležejících do pozůstalosti, vyplývá nejen z § 1116 a) obč. zák., nýbrž již z ustanovení §§ 531, 547 obč. zák. Požíval-li nájemce ochrany nájemců, jest po jeho smrti až do odevzdání pozůstalosti ochráněna neujatá pozůstalost (hereditas iacens), po odevzdání pozůstalosti pak jest chráněn dědic jako universální nástupce, jehož práva jsou totožná s právy zůstavitele (§ 547 obč. zák.). Jde ještě o poměr § 1116 a) obč. zák. a § 6 zák. na ochr. náj. a o vliv tohoto na ono ustanovení zákona. V tomto směru má odvolací soud za to, že ustanovení § 6 zák. na ochr. náj. nemá za účel poskytnouti ochranu i dědici bytu; tuto ochranu poskytla mu již ustanovení § 547 obč. zák. a §§ 1 a 4 zák. na ochr. náj. Předpis § 6 zák. na ochr. náj. stanoví jen, kteří z dědiců mají přednostní nárok, by vstoupili v nájemní smlouvu zesnulého nájemníka. Podle § 1116 a) obč. zák. vstupují v nájemní smlouvu všichni dědici bez rozdílu, zda byt potřebují čili nic. Jen dědici, privilegovaní ve smyslu § 6 zák., mají přednost. Ježto takových dědiců v souzeném případě není, žalovaný však jest dědicem dřívější nájemnice a proto universální nástupce v její práva, požívá téhož práva jako jeho babička jako nájemnice (rozh. čís. 10.287, 10.526 sb. n. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 cřs., odkazuje se se svými vývody na zdejší rozhodnutí, uveřejněná ve sb. n. s. pod čís. 10.287 a 10.526, kde jest zejména i dolíčeno, co bylo účelem zákona. Dovolací soud nemá příčiny, odchýliti se od právních názorů tam vyslovených v souzeném případě, při čemž se podotýká, že i v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 9550, z jehož důvodů vytrhuje prvý soud jen jednu větu, hájí nejvyšší soud právní názor, že ustanovením § 6 (1) zákona ze dne 28. března 1928 č. 44 sb. z. a n. n e b y l o z m ě n ě n o ustanovení druhé věty § 1116 a) obč. zák. v ten rozum, že z nástupnictví do zůstavitelova nájemního poměru jsou vyloučeny osoby, jež nejsou příslušníky jeho rodiny, a že ani za platnosti zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 85 sb. z. a n. nebyli privilegováni všichni dědici, nýbrž jen ti, kteří nemajíce vlastního bytu, bydleli v zůstavitelově bytě v době jeho smrti.

Čís. 11624.

Záznam zástavního práva pro dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti nepotřebuje spravení.

Jde o porušení velících předpisů zákona, byly-li přikázány starší než tříleté úroky v pořadí pohledávky a mimo rámec kauční hypoteky; v tomto směru lze vznésti rekurs, třebas nebyl podán odpor.

Bylo-li vtěleno zástavní právo pro úroky a pro úroky z úroků určité výše a kromě toho zástavní právo pro vedlejší závazky do určité výše, není závady, by nebyly přikázány jednak úroky za tři léta od udělení příklepu zpět počítajíc a úroky z prodlení za tuto dobu a kromě toho zvláště starší než tříleté úroky s úroky z prodlení, pokud mají krytí v zapsané kauci pro vedlejší závazky.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R II 78/32.)

Při rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodané nemovitosti vznesla knihovní věřitelka, spořitelna města J., odpor proti tomu, že byla obci města Z. přikázána knihovně zajištěná pohledávka, a odůvodňovala odpor tím, že pohledávka, o niž jde, jest jen v pozemkové knize zaznamenána, záznam tento není spraven a není při pohledávce té ani poznamenáno, že spravení záznamu není třeba. S o u d p r v é s t o l i c e odpor zamítl z těchto d ů v o d ů: Jde o dávku z přírůstku hodnoty, tedy o dávku k veřejným účelům. Podle článku III. uvoz. zák. k ex. ř. zůstaly dosavadní předpisy o přednostních právech, o zajišťování a o vymáhání daní a jiných dávek k veřejným účelům nedotčeny. Stačí tedy pro pohledávku obce města Z. jako dávku z přírůstku hodnoty jen záznam a má tato pohledávka tímto záznamem své knihovní pořadí zajištěné. R e k u r s n í s o u d rekurs spořitelny města J. částečně odmítl, částečně mu nevyhověl a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v d ů v o d e c h: Stěžovatelka především uvádí, že při rozvrhovém roku šlo a rozhodovalo se jen o nárocích a o pořadí jednotlivých pohledávek, kdežto o jich výši nešlo, takže její rekurs jest prý přípustný, pokud brojí proti výši a proti příslušenství pohledávek. Tento názor, jímž chce stěžovatelka vzhledem k ustanovení § 234 ex. ř. odůvodniti přípustnost rekursu, pokud napadá výši příslušenství přikázaného knihovním věřitelům, rekursní soud nesdílí, poněvadž již podle zákona jest rozvrhový rok určen k tomu, by byl vznesen odpor i proti výši toho, co požadováno na jistině a na příslušenství (§ 213 ex. ř.), ale jedná se ovšem o výši jen, pokud byl vznesen odpor. Nebyl-li odpor vznesen, nelze říci, jak se stěžovatelka domnívá, že nebylo jednáno o výši pohledávek a o jich příslušenství, a nelze z toho dovozovati přípustnost rekursu, který by byl jinak podle § 234 ex. ř. vyloučen. Bude proto u jednotlivých bodů stížnosti uvedeno, pokud byla odmítnuta jako nepřípustná, poněvadž stěžovatelka navrhuje, by napadené rozvrhové usnesení bylo zrušeno (pro případ zrušení nečiní další návrh), event. navrhuje, by rozvrhové usnesení bylo změněno tak, že se pozastavené částky nepřikazují v pořadí a ve výši v rozvrhovém usnesení uvedeném a že se o tyto částky zvyšuje to, co přikázáno stěžovatelce. Stěžovatelka v rekursu nikde neuvádí, oč vytýkaným postupem exekučního soudu byla zkrácena, nedala si práci, by částku tu vypočítala, nicméně však rekursní soud pustil se do věcného zkoumání stížnosti, pokud vůbec byla přípustná, vycházeje z názoru, že je přípustno nedostatek určité sumy, o kterou se stěžovatelka cítí zkrácenou, v rekursním návrhu přehlédnouti proto, že částku bylo by lze vypočítati na základě povšechných výtek v rekursu. Stěžovatelka především udává, že exekuční soud neprávem zamítl její odpor proti přikázání pohledávky obce Z. Rekursní soud zjišťuje z protokolu o rozvrhovém roku, že vzhledem k udání strany povinné prohlásil exekuční soud, že na pohledávku obce Z. záznamem práva zástavního zajištěnou 18.016 Kč 05 h přikazuje v knihovním pořadí částku 12.000 Kč a že se pro zbytek této pohledávky obci Z. toto knihovní pořadí nepřiznává. Tento postup exekučního soudu ovšem nebyl správný, neboť exekuční soudce nemohl přihlížeti k udání povinné strany tak, jak učinil, nýbrž měl podle § 210 a 221 ex. ř. k pohledávce obce Z. přihlížeti potud, pokud z pozemkové knihy vycházelo na jevo, že jest podle práva platná a k uspokojení způsobilá, a neměl vůbec přihlížeti k vyjádření strany povinné, jež podle § 213 ex. ř. může podati odpor jen proto, že bylo přihlédnuto k nárokům, pro něž není exekučního titulu (§ 213 ex. ř.). Tento postup však stěžovatelka nenapadá, nýbrž stěžuje si jen na to, že byl zamítnut její odpor proti tomu, že přikázána obci Z. pohledávka 12.000 Kč. Tento odpor odůvodnila stěžovatelka tím, že pohledávka obce Z. jest jen zaznamenána a že není při záznamu poznamenáno, že spraviti záznam netřeba. Pokud by pak šlo o to, že pohledávka obce Z. přísluší jí jakožto dávka z přírůstku hodnoty, namítala stěžovatelka, že se na tuto dávku nevztahuje článek III. uvoz. zák. k ex. ř. Exekuční soud tento odpor zamítl z důvodu, že jde o dávku k veřejným účelům, takže záznam zástavního práva povolený obci Z. pro tuto pohledávku nepodléhá spravení podle čl. III. uvoz. zák. k exekučnímu řádu. Rekursní soud jest téhož názoru, jako exekuční soud, že záznam zástavního práva pro tuto pohledávku obce Z. spravení nepodléhá vzhledem k ustanovení dv. dekretu ze dne 24. října 1806 čís. 789 sb. z. s. a že proto exekuční soud musel k této zaznamenané pohledávce přihlížeti. Ovšem spornou jest otázka, zda exekuční soud neměl k této zaznamenané pohledávce přihlížeti jako k pohledávce podmíněné podle § 221 ex.

ř. (protože § 228 ex. ř. nepřichází tu v úvahu). Tuto otázku však rekursní soud nemůže řešiti, protože si stěžovatelka v tom směru nestěžuje a ani rekursní návrh nedává podnět pro rekursní soud, by proto něco na napadeném usnesení změnil. Soud prvé stolice v rozvrhovém usnesení ovšem přihlížel k přihlášce, která ho došla až po rozvrhovém roku a proti enunciaci při rozvrhovém roku vydal písemné rozvrhové usnesení, v němž obci Z. přikázal na její pohledávku na kapitále částku 16.014 Kč 85 h., avšak tím právní postavení stěžovatelky není zhoršeno, poněvadž exekuční soud měl vzhledem k ustanovení § 210 ex. ř. přihlížeti k pohledávce obce Z. v tom rozsahu, jak tato byla zaznamenána v pozemkové knize, měl tudíž, ano nebylo odporu, přikázati obci Z. podmíněně podle § 221 ex. ř. 18.015 Kč 85 h na jistině, takže postavení stěžovatelky rozhodnutím exekučního soudu není zhoršeno, najmě, ana, nepovšimnuvši si, že exekuční soud měl přihlížeti k odporu povinné strany, opomenula ohlásiti odpor proti výši pohledávky obce Z., jež z poz. knihy byla zřejma a ana si nestěžuje do toho, že exekuční soud nepřihlížel k ustanovení § 221 ex. ř. Stěžovatelka tedy vůbec nemůže usnesení o výši přikázané pohledávky napadati stížností, poněvadž jí v tom brání ustanovení § 234 ex. ř., neboť pro výši pohledávky nepodala odpor. Její odpor směřoval k tomu, by se k této pohledávce vůbec nepřihlíželo. Mylný jest názor stěžovatelky, že pro nedostatek přihlášky neměla tato pohledávka obci Z. přikázána býti v pořadí záznamu (viz ustanovení § 210 ex. ř.). Nesprávně uvádí stěžovatelka, že pohledávka jest v pozemkové knize jen poznamenána. Dále uvádí stěžovatelka, že z poznámky není viděti, že jde o dávku z přírůstku hodnoty. To ovšem nelze uváděti na podporu stížnosti, neboť, kdyby nešlo o takovou pohledávku, nýbrž o pohledávku soukromoprávní, musel by podle § 228 ex. ř. exekuční soud přihlížeti i k zaznamenanému právu zástavnímu, pokud neprošla lhůta ke spravení záznamu. Správné jest ovšem, že v pozemkové knize u záznamu tohoto zástavního práva není výslovně uvedeno, že jde o pohledávku obce Z. z důvodu dávky z přírůstku hodnoty, ale, jak již řečeno, to na věci nic nemění, neboť z listiny tam citované lze seznati, že jde o záznam zástavního práva pro pohledávku dávky z přírůstku hodnoty. Stěžovatelka napadala, jak vidno z toho, co již bylo řečeno, rozvrhové usnesení i pro výši částky, která byla přikázána obci Z. na tuto pohledávku, ale jak z hořejších důvodů vidno, bez úspěchu, neboť nepodala odpor. Stěžovatelka dále napadla rozhodnutí exekučního soudu proto, že úroky starší tří let přikázal věřitelům ve stejném pořadí s jistinou udávajíc, že se při rozvrhovém roku o úrocích vůbec nejednalo, takže nemohla vznésti odpor a že jest tedy oprávněna napadati rozvrhové usnesení rekursem. K tomu jest uvésti to, co bylo řečeno hned z počátku, že rozvrhový rok podle zákona byl určen k tomu, by se jednalo i o výši pohledávek, i o jich příslušenství a, jestliže se o tomto příslušenství nejednalo, pak jen proto, že nebyl vznesen odpor. Pokud tedy stěžovatelka napadá rozhodnutí exekučního soudu o příslušenství z důvodu, že prý nemohla vznésti odpor, jest její stížnost nepřípustná podle § 234 ex. ř.

N e j v y š š í s o u d zrušil částečně napadené usnesení i rozvrhové usnesení soudu prvé stolice a vrátil mu věc, by, přihlížeje k důvodům dole uvedeným, nejvyšší podání znovu rozvrhl.

D ů v o d y:

Stěžovatelka brojíc proti názoru rekursního soudu, že nemůže rozvrhové usnesení o výši přikázané pohledávky obci města Z. per 16.014 Kč 85 h stížností napadati, dovozuje, že pohledávka ta neměla býti vůbec přikázána, poněvadž k rozvrhovému roku nebyla přihlášena a že jde o záznam, jehož spravení při rozvrhovém roku nebylo vykázáno, a že nižší soudy pochybily, přikázavše městu Z. 16.014 Kč 85 h k hotovému zaplacení. Rekursní soud však správně odůvodnil, proč bylo vzhledem k ustanovení § 210 a 221 ex. ř. k pohledávce té, pokud z pozemkové knihy na jevo vycházela, přihlížeti, i když přihlášena nebyla, pročež se odkazuje na jeho případné důvody. Stěžovatelka proti výši přikázané pohledávky nepodala odpor, její odpor směřoval proti tomu, by se k této pohledávce nepřihlíželo z důvodu, že záznam zástavního práva nebyl spraven a že při záznamu není poznamenáno, že spravení jeho není zapotřebí. Uznal-li však rekursní soud, přihlédnuv k odporu stěžovatelky jen v tomto směru podanému, že stěžovatelka nemá oprávnění ke stížnosti co do výše této přikázané pohledávky, poněvadž jí v tom brání ustanovení § 234 ex. ř., a že záznam zástavního práva pro tuto pohledávku spravení nepodléhá, jest tento jeho názor schváliti. Jde o záznam zástavního práva pro pohledávku na dávce z přírůstku hodnoty. O vymáhání a o řízení exekučním platí při této veřejné dávce podle ustanovení § 26 nařízení čís. 143/22 sb. z. a n. (dodatek III.), táž ustanovení jako pro vymáhání přímých daní, platí tedy o ní předpis čl. III. uvoz. zák. k exekuč. řádu a ustanovení dvor. dekretu ze dne 24. října 1806 čís. 789 sb. z. s., takže záznam zástavního práva pro tuto pohledávku obce Z. spravení nepodléhá a nebylo překážky, by pohledávka tato nebyla přikázána k hotovému zaplacení.

Stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu i potud, pokud jím byl její rekurs proti rozhodnutí exekučního soudu o přiřknutí dalších než tříletých úroků odmítnut jako nepřípustný, po případě, že mu nebylo vyhověno. Jak z protokolu o rozvrhovém roku jest zřejmo, bylo při tomto roku jednáno o výši přihlášených pohledávek i na kapitále i na úrocích, ano se u každé jednotlivě uvádí, že ji obdrží na kapitále, jehož výše se uvádí, s příslušenstvím dle přihlášky. Výše tohoto příslušenství (úroků) byla tedy účastníkům a tudíž i stěžovatelce známa. Nepodala-li však proti výši odpor, nezbavuje ji to práva ke stížnosti, poněvadž vznésti odpor podle § 213 ex. ř., by zachováno bylo právo k rekursu (§ 234 ex. ř.), není třeba při porušení velících předpisů zákona, jakž jest tomu v souzeném případě, kde se brojí proti přikázání starších než tříletých úroků v pořadí pohledávky a mimo rámec kauční hypoteky. Pokud tedy rekurs byl z tohoto důvodu rekursním soudem odmítnut jako nepřípustný, nelze s názorem rekursního soudu souhlasiti. Ve věci samé nelze mu však upříti oprávnění. Ve všech stěžovatelem vytýkaných případech bylo vtěleno zástavní právo pro úroky a úroky z úroků určité výše a kromě toho zástavní právo pro vedlejší závazky do určité výše. V takovém případě není s hlediska principu publicity a speciality veřejných knih závady proti přikázání úroků a úroků z prodlení vložených v určitých procentech a kromě toho zvláště ještě úroků požadovaných v rámci úvěrové pohledávky za vedlejší závazky, vždyť případná výše tohoto

příslušenství pohledávky jest pro každého z knihy pozemkové seznatelna. (Srovnej v tom smyslu rozhod. čís. 6385, 7857, 8300 sb. n. s., sbírky Nowak čís. 887 a Gl. U. čís. 2833, 3279 a 8864). Bylo tedy v rozvrhovém usnesení vykázati jednak přikázaný požadovaný úrok za tři léta od udělení příklepu zpět počítaje a úroky z prodlení za tuto dobu a kromě toho zvláště starší než tříletý úrok s úrokem z prodlení potud, pokud má krytí v zapsané kauci pro vedlejší závazky. Teprve při takto vypočtených a vykázaných úrocích a dalších vedlejších závazcích bylo by lze zkoumati, zda kauce pro vedlejší závazky zapsaná byla, či nebyla překročena. Tento postup však nižší soudy nezachovaly a proto nemá dovolací soud spolehlivý podklad pro rozřešení otázky, zda byla výpočtem přikázaných pohledávek, jak se stalo v rozvrhovém usnesení, překročena kauce pro vedlejší závazky. Nezbylo tedy než napadené usnesení, jakož i usnesení soudu prvé stolice v části shora uvedené (§ 233 ex. ř.) zrušiti a jak shora rozhodnouti.

Čís. 11625.

V nesporném řízení jest soud vázán na své rozhodnutí, jakmile je prohlásil, nebo, nebylo-li prohlášeno, jakmile je odevzdal písemně k vyhotovení.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, R II 82/32.)

Pozůstalostní soud určil usnesením ze dne 10. října 1931 vdově po zůstaviteli lhůtu k výkazu, že podala žalobu o určení, že určitá hodnota nepatří do pozůstalosti. An nebyl výkaz ve lhůtě podán, nařídil prvý soud usnesením ze dne 26. listopadu 1931, by bylo pokračováno v pozůstalostním řízení a dal zaslati spisy notáři. Dne 27. listopadu 1931 podala vdova po zůstaviteli Anna F-ová výkaz, že podala žalobu, načež pozůstalostní soud usnesením z téhož dne odložil pozůstalostní řízení a usnesením ze dne 3. prosince 1931 zamítl návrh dědičky Markéty K-ové, by bylo pokračováno v pozůstalostním řízení. Rekursní soud k rekursu Markéty K-ové zrušil usnesení prvého soudu ze dne 27. listopadu 1931 a ze dne 3. prosince 1931.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Anny F-ové.

Důvody:

Podle ustanovení § 32 odst. (1) zák. o nesp. řízení čís. 100/31 je soud svým usnesením vázán, a, an zákon neurčuje, od kdy tato vázanost soudu nastává, jest obdobně použíti předpisu § 416 odst. 2 c. ř. s. přes to, že není v § 34 nesp. zák. uveden. Jest tedy i nesporný soud vázán na své rozhodnutí, jakmile je prohlásil, nebo — nebylo-li prohlášeno — jakmile je odevzdal písemně k vyhotovení (viz v tom smyslu Hora, Soudní řízení nesporné, str. 107). V souzeném případě určil nesporný soudce usnesením ze dne 10. října 1931 stěžovatelce lhůtu, by v ní podala výkaz, že podala žalobu. Když výkaz ve lhůtě nebyl podán, aniž byla lhůta prodloužena, postupoval soud dále správně, nařídiv další pokračování v pozůstalostním řízení a dav zaslati spisy notáři. Nebyl však již oprávněn od tohoto ustoupiti, neboť dodatečně po uplynutí lhůty předložený výkaz o podání žaloby nezměnil nic na stavu věci a soud zůstal oním usnesením ze dne 10. října 1931 vázán. Rekursní soud proto právem vyhověl rekursu dědičky Markéty K-ové a zrušil obě usnesení prvého soudu, jimiž bylo pozůstalostní řízení přerušeno a zamítnut byl návrh stěžovatelky na pokračování v tomto řízení. Rekursní soud sice vychází z předpokladu, že soud byl vázán svým usnesením ze dne 26. listopadu 1931, přehlíželje, že byl vázán již usnesením z 10. října 1931, avšak to nemá vliv na jeho rozhodnutí a proto neprávem napadá stěžovatelka podle § 46 odst. 1 nesp. zák. usnesení rekursního soudu, vytýkajíc mu nezákonnost.

Čís. 11626.

Spor o rozvod manželství, projednávaný samosoudcem, lze spojiti se sporem a rozvod a o výživné mezi týmiž stranami, projednávaný před senátem, ke společnému projednání a rozhodnutí senátem.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv II 138/31.)

O žalobě manžela, by bylo uznáno na rozvod manželství od stolu a lože z viny žalované manželky, jednal samosoudce krajského soudu. O žalobě manželky, by bylo uznáno na rozvod manželství od stolu a lože z viny žalovaného manžela a, by žalovanému bylo uloženo platiti žalobkyni výživné měsíčních 500 Kč, jednal senát téhož krajského soudu. Procesní soud prvé stolice spojil obě žaloby k společnému projednávání senátem, a uznal pak právem, že se manželství rozvádí od stolu a lože z viny obou stran a že manžel jest povinen platiti manželce výživné měsíčních 300 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té, ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl ani dovolání manželky, ani dovolání manžela a odvětil k dovolání manželovu mimo jiné v

důvodech:

Zmatek ve smyslu § 477 čís. 2 c. ř. s. a § 503 čís. 1 c. ř. s. spatřuje dovolatel v tom, že i o jeho žalobě o rozvod rozhodl senát, ačkoliv byl příslušný samosoudce, který ve věci také již jednal. Leč výtka tato neobstojí. Předpis § 7a třetí odstavec j. n. nevylučuje, by spory rozvodové neprojednal a nerozhodl senát sborového soudu první stolice; činí to však závislým na návrhu jedné ze stran před průvodním usnesením. V zákoně není pamatováno na případ, zda lze spojiti spor o rozvod projednávaný samosoudcem se sporem o rozvod a o výživné mezi týmiž stranami projednávaný před senátem ke společnému projednání a rozhodnutí podle § 187 c. ř. s. Nejvyšší soud v této otázce zaujímá stanovisko, že se v takových případech postup podle § 187 cřs. nepříčí duchu zákona a nezakládá zmatečnost podle §§ 477 čís. 2 a 503 čís. 1 c. ř. s., an zákon sám nevylučuje, by rozvodový spor neprojednával senát a stranám nestane se křivda, rozhodne-li spor sbor soudců, před nějž by jej mohla přivésti strana svým prohlášením.

Čís. 11627.

Vysvědčením (§ 1163 obč. zák., § 39 zák. o obch. pom.) o druhu služby nepřiznává se ani hodnost, ani titul, nýbrž jeho účelem jest, by z něho bylo lze seznati, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná zaměstnancova činnost v zaměstnavatelově podniku. Vysvědčení o činnosti zaměstnancově se řídí pracemi skutečně jím konanými.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1932, Rv II 787/31.)

Žalobce byl zaměstnán v továrně žalovaného. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném, by byl uznán povinným vydati žalobci služební vysvědčení toho obsahu, že žalobce byl u žalovaného po dobu od 8. prosince 1918 do 25. března 1931 v nábytkové továrně zaměstnán jako vedoucí a dozorčí mistr strojního zámečnictví. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nesprávné právní posouzení věci vidí dovolatel především v tom, že byl žalobci přiznán nárok na vysvědčení o službě za dobu delší, než mu příslušelo, totiž až do 25. března 1931, místo do 21. února 1931. V tomto směru však byla doba žalobcovy služby až do 25. března 1931 mezi stranami nesporná (§ 266 c. ř. s.), takže dovolatelovými vývody, jež se neopírají o tuto nespornou skutečnost, není dovolací důvod právní mylnosti podle zákona proveden. Pokud jde o vyznačení druhu žalobcovy služby v žádaném vysvědčení, dovozuje dovolatel, že se žalobce může domáhati jen, by ve vysvědčení byly vypočteny práce skutečně jím vykonané, že však nemá zákonný nárok, by mu byla vysvědčením přiznána určitá hodnost aneb určitý titul, v tomto případě hodnost a titul »vedoucího a dozorčího mistra strojního zámečnictví«. Naproti tomu jest uvésti, že se vysvědčením o druhu služby, vydaným podle § 1163 obč. zák. nebo podle § 39 zákona o obchodních pomocnících čís. 20/1910 ř. z., nepřiznává ani hodnost, ani titul, nýbrž že jeho účelem jest jen, by z něho bylo lze seznati, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná zaměstnancova činnost v zaměstnavatelově podniku. Tato činnost může býti ve vysvědčení vyznačena buď podrobným popisem aneb i takovými výrazy, jež vystihují její druh a povahu. Vysvědčení o činnosti zaměstnancově se řídí pracemi skutečně jím konanými a nezáleží tedy na tom, byl-li žalobce původně přijat do práce jako strojník. Nižšími soudy bylo uznáno, že žalobce má nárok na vysvědčení toho obsahu, že byl zaměstnán v továrně žalované firmy »jako vedoucí a dozorčí mistr strojního zámečnictví«. Těmito slovy jest vyjádřeno, že žalobce konal v továrně žalované firmy v oboru strojního zámečnictví práce takového druhu a takové povahy, jaké obyčejně konají mistři, kteří zaujímají v podniku vedoucí postavení a vykonávají v něm dozor nad ostatními zaměstnanci v tomto oboru.

Čís. 11628.

Do usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvé stolice vydané podle § 34 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák., jest přípustný dovolací rekurs jen za podmínek § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1932, R I 205/32.)

Za řízení o zbavení Karla B-a svéprávnosti usnesl se soud prvé stolice, by Karel B. byl dodán na psychiatrickou kliniku k vůli zjištění duševního stavu a k podání znaleckého posudku o tom, zda je pro duševní chorobu nebo slabomyslnost nezpůsobilý, by mohl sám své věci obstarávati. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu první stolice vydané podle § 34 řádu o zbavení svéprávnosti. Do tohoto usnesení může podle § 56 (1) téhož řádu a podle § 46 odst. (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. býti podán rekurs k Nejvyššímu soudu jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Poněvadž žádný z těchto důvodů stěžovatel nevytýká ani z obsahu dovolacího rekursu to nelze vyvoditi, nemohlo býti dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 11629.

Knihovní převod bez platného titulu nemá jiný význam, než odevzdání při movitých věcech, a má hmotněprávní účinnost jen, jsou-li splněny veškeré předpoklady, jež předepisuje občanský zákon pro zamýšlenou a chtěnou změnu.

Knihovní převod zjednává nabyvateli jen knihovní držbu, jež není skutečnou držbou ve smyslu § 309 obč. zák. a neskytá ani posesorní ochranu.

Důvěra ve veřejné knihy předpokládá, že nabyvatel důvěřuje v to, že knihovní stav jest po hmotné stránce správný a úplný. Důvěra ve veřejné knihy tu musí býti v čase nabytí knihovního práva nebo v době podání žádosti o vklad.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1932, Rv I 75/31.)

Žalobci koupili od Věry G-ové dům se zahradou č. kat. 6/2. Žalobou, o niž jde, domáhali se žalobci na žalované, majitelce sousedního domu, by byla žalovaná uznána povinnou, skutečnou držbu části parcely (zahrady) ležící před jejím domem postoupiti žalobcům jako vlastníkům tohoto pozemku, jí na pozemku zřízenou oddělovací zeď, jakož i veškerá zřízení na vlastní útraty dáti odstraniti a obnoviti dřívější stav, tvrdíce,

že jim byla Věrou G-ovou prodána i zahrada před domem žalované. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Soud procesní vystihl zcela správně, že rozhodnutí tohoto sporu nezávisí na rozřešení otázky, zda odpůrkyni byla Helenou H-ovou zahražená část zahrady prodána, čili nic, nýbrž že jen rozhoduje, zda odvolatelé i tuto zahraženou část zahrady od Věry G-ové koupili. Soud procesní zodpověděl tuto otázku v neprospěch odvolatelů, právem, neboť, jak bylo v napadeném rozsudku správně vyloženo, měla Věra G-ová, prodávajíc odvolatelům dům, úmysl, prodati jim s domem jen onu část zahrady, jež byla před tímto domem, a týž úmysl měli i odvolatelé. Proto nemohou odvolatelé požadovati pro sebe i onu část zahrady, jež jest před sousedním domem odpůrkyně, a jež jim nebyla prodána. Pro tuto část zahrady jim schází titul. Na věci však nic nemění, že v kupní smlouvě, kterou uzavřeli odvolatelé s Věrou G-ovou, je zahrada uvedená celá a že se odvolatelé stali knihovními vlastníky celé této zahrady, neboť je nelze ohledně části zahrady před domem odpůrkyně považovati za bezelstné vlastníky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. vytýkají dovolatelé, že odvolací soud jim neprávem upírá nabývací důvod, titul § 424 obč. zák. k celé nedělené parcele č. 6/2, ač prý žádná ze smluvních stran neprojevila úmysl, že v písemné kupní smlouvě ze dne 27. února 1925 parcelou 6/2 byla míněna jen obmezená část. Dovolatelé však přehlížejí, že odvolací soud zjistil ve shodě s prvým soudem na základě souhlasných výpovědí smluvních stran, i prodatelky Věry G-ové i žalobců jako kupitelů, že měly srovnalou vůli prodati a koupiti jen onu část parcely 6/2, která jest před prodávaným domem čís. 608, třebaže to výslovně neprojevily. To je zjištění skutkové (srovnej rozhodnutí č. 678 sb. n. s.), k němuž soud nedospěl jen výkladem písemné trhové smlouvy, nýbrž na základě volného hodnocení důkazů, a nelze je proto napadati žádným z dovolacích důvodů výčetmo v § 503 c. ř. s. uvedených. Projev srovnalé vůle lze učiniti i mlčky (§ 863 obč. zák.). Neměly-li smluvní strany pochybnosti o tom, že předmětem kupu je jen část parcely před prodávaným domem, projevily zjištěnou srovnalou vůli mlčky, třebaže z neznalosti knihovního stavu označily prodávanou část zahrady číslem 6/2, neboť nesejde na označení, nýbrž na pravém úmyslu stran (§ 914 obč. zák.). Z toho je patrno, že druhá část parcely 6/2 před domem číslo popisné 21 v T. nebyla předmětem kupu, nedošlo proto o ni ke kupní smlouvě (§§ 861, 869 obč. zák.) a schází proto žalobcům titul (§ 424 obč. zák.). Byla-li v písemné kupní smlouvě prodaná část zahrady označena omylem číslem 6/2, ač v pozemkové mapě je jím označena celá zahrada, stal se sice převod knihovního vlastnického práva k celé parcele 6/2 na základě formálně správného vkladu, ale v rozporu s hmotně právním předpokladem. Knihovní vklad není formálním aktem v tom smyslu, že má i účinnost po stránce hmotněprávní bez ohledu na hmotněprávní předpoklady. Neboť knihovní převod bez platného titulu nemá jiný význam, než odevzdání při movitých věcech, a má hmotněprávní

účinnost jen, jsou-li splněny veškeré předpoklady, které předpisuje občanský zákon pro zamýšlenou a chtěnou změnu, předpokládají tudíž podle § 424 obč. zák. i titul a, je-li jím smlouva, i platně uzavřenou smlouvu (§§ 861, 869 obč. zák.). Knihovní převod zjednává nabyvateli jen knihovní držbu, o níž sami dovolatelé připouštějí, že není držbou skutečnou ve smyslu § 309 obč. zák. a že neskýtá ani posesorní ochranu. Nemohli by tudíž dovolatelé ani se stanoviska držby žádati odstranění zdi a jiných zařízení, pořízených žalovanou na rozhraní obou částic a na částici před domem žalované. Důvěra ve veřejné knihy (§§ 443, 1500 obč. zák.) by dovolatelům nepomohla k hmotněprávní účinnosti knihovního vlastnictví ke sporné části parcely čís. 6/2, předpokládajíc, že se knihovní vklad stal na základě platného právního titulu. Jen tehdy přichází důvěra ve veřejné knihy k plné účinnosti, když nabyvatel nabyl knihovního práva na základě platného titulu, avšak v nezaviněné neznalosti, že se knihovní stav nesrovnává se stavem právním (skutečným). O jednání žalobců v důvěře ve veřejné knihy však vůbec nelze mluviti; neboť důvěra ve veřejné knihy předpokládá, že nabyvatel důvěřuje v to, že knihovní stav je po hmotné stránce správný a úplný. Nestačí proto, tvrdí-li žalobci, že se spolehali na knihovní stav a že dle toho jednali, nýbrž musilo by to i z jejich jednání býti patrné. Tomu však v souzeném případě tak není. Právě naopak: dovolatelé knihovní stav (správně stav pozemkové mapy) neznali, ale znali pravý skutečný stav, ano je zjištěno, že věděli, že kupují jen část zahrady č. par. 6/2 před kupovaným domem, a dle toho stavu také jednali, ano je zjištěno, že jen této části používali a žalované nezabraňovali v používání druhé části, a dokonce ani nic nenamítali, když provedla na ní kanalisaci a dala na rozhraní postaviti zeď (srovnej § 368 obč. zák.). Jednali tedy v důvěře ve skutečný, právní a smluvený stav, nikoliv v důvěře ve stav knihovní. Mimo to však důvěra ve veřejné knihy tu musí býti v čase nabytí knihovního práva nebo v době podání žádosti o vklad, má-li zásada o důvěře v knihy veřejné dojíti účinnosti. Zvěděli-li však dovolatelé až v roce 1927 příležitostně od inženýra Kurta P-a, jenž jim zhotovoval ze zcela jiných důvodů situační plánek, že obě části zahrady jsou nedělenè pod parc. číslem 6/2 zapsány při domě č. popisné 608 v T., který koupili, a snažili se dodatečně tohoto stavu ve svůj prospěch využíti, pojali důvěru v knihy veřejné příliš pozdě a nemohou se na ni odvolávat. Nemají-li dovolatelé ani titul k nabytí sporné částky parc. č. 6/2 a nejednali-li v době nabytí knihovního práva v důvěře v knihy veřejné, nedokázali vlastnictví ke sporné částici a nezáleží proto na tom, zda jednali obmyslně, či bezelstně. Míní-li dovolatelé, že, ana tabulární držba není skutečnou držbou po rozumu § 309 obč. zák., nezáleží na obmyslnosti a že stačí k průkazu vlastnictví, že jsou knihovními vlastníky, dospělo by se k protizákonnému názoru, že knihovní vklad stačí bezvýminečně k nabytí vlastnictví bez ohledu na nedostatek titulu a bez ohledu na to, zda se důvěra v knihy veřejné zakládá na bezelstnosti, či na obmyslnosti. O to, zda se žalovaná stala vlastnicí sporné částice na základě trhové smlouvy z 29. prosince 1927, nejde, jak správně rozpoznaly nižší soudy, nýbrž jde jen o to, zda dovolatelé nabyli i hmotněprávně vlastnictví ke sporné částici a zda jsou tudíž vůbec k žalobě oprávněni. Jde o žalobu vlastnickou, neboť žalobní nárok zní na vydání sporné částice do držby žalobců a na

odstranění zařízení žalovanou na ní provedených. Základem pravé vlastnické žaloby (§§ 366—379 obč. zák.) je vlastnictví, jež žalobci nedokázali, jak shora bylo dolíčeno. A základem žaloby z domnělého vlastnictví je držení k vydržení způsobilé (§ 372, 374 obč. zák.). K tomu je zapotřebí, by žalobce dokázal, že nabyl držby věci bezelstně, platným titulem a pravým způsobem, jak ustanovení § 372 obč. zák. výslovně předpisuje. Nedokázali-li žalobci, jak shora bylo dolíčeno, ani platný titul nabývací ke sporné částici, schází jim i v tomto směru oprávnění k žalobě.

Čís. 11630.

Zákonnitým znakem žaloby zápůrčí (§ 523 obč. zák.) jest, by jí bylo vymáháno určité p l n ě n í mající právní základ ve vlastnictví žalobce.

Tím, že v žalobě o určení, že žalovanému jako vlastníku domu nepřísluší služebnost, bylo se domáháno i toho, že žalovaný jest povinen to uznati, nepozbyla žaloba povahy určovací žaloby podle § 228 c. ř. s.

Podrobil-li se žalovaný určovací žalobě úplně a bez výhrady, jest tím nejen zjištěno, že mu nepřísluší služebnost, nýbrž i že žalobce má právní zájem na brzkém určení, že žalovanému služebnost nepřísluší.

Neuznal-li žalovaný žalobní nárok jako takový, nepodrobiv se zcela a bez výhrady určovací žalobě, nýbrž uznal-li jen p r á v n í p o m ě r, o jehož určení byl žalován, nevysloviv se o jsoucnosti právního zájmu a o oprávnění žalobce k podání určovací žaloby, musí soud bez ohledu na to, zda byl nedostatek právního zájmu vytýkán čili nic, před rozhodováním o žalobní žádosti zkoumati otázku právního zájmu jako předpokladu žaloby.

Není-li prokázán zájem na brzkém určení, musí býti určovací žaloba zamítnuta nadobro, nikoliv jen pro tentokrát.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1932, Rv I 460/31.)

P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl žalobě, jíž se žalující družstvo domáhalo výroku, že žalovaná jest povinna uznati, že jí jako majitelce domu čís. 96 v Ž. nepřísluší reální služebnost, podle níž jest žalující družstvo povinno neodnímati dvěma oknům ve zdi zmíněného domu směrem do dvora domu čp. 95 přístup světla ze dvora čp. 95 a vyhlídku do tohoto dvora. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., není opodstatněno. Především jest si ujasniti, o jakou žalobu v souzeném případě jde. Žalující družstvo domáhalo se v žalobě výroku, že žalovaná je povinna buď uznati, že jí jako majitelce domu čís. 96 v Ž. nepřísluší reální

služebnost, podle níž by žalující strana byla povinna neodnímati dvěma oknům ve zdi domu směrem do dvora domu č. p. 95 přístup světla ze dvora domu č. p. 95 a vyhlídku do tohoto dvora, nebo splniti slib, učiněný dopisem ze dne 30. listopadu 1929 a dáti ona dvě okna opatřiti řádnými mřížemi. Ježto žalující strana od tohoto druhého žalobního žádání za řízení v prvé stolici upustila, prohlásivši je za bezpředmětné, bylo nižším soudům rozhodovati jen o první žalobní žádosti. Podle názoru odvolacího soudu je žaloba s touto žalobní žádostí žalobou určovací podle § 228 c. ř. s. a není žalobou zápůrčí ve smyslu § 523 obč. zák., ježto se žalující strana nedomáhá toho, co je vlastním předmětem žaloby zápůrčí, totiž, by žalovaná byla odsouzena zdržeti se pro příště tvrzených neoprávněných zásahů do vlastnictví žalujícího družstva. Tento názor odvolacího soudu o podstatě zápůrčí žaloby, — shodný s ustáleným rozhodováním nejvyššího soudu a kryjící se zejména s názorem vysloveným tímto soudem v rozhodnutí čís. 6015 sb. n. s., — napadá dovolání tvrzením, že žalobní návrh v tomto smyslu byl by v souzeném případě nemístný a neodůvodněný, ježto se žalovaná podle obsahu a právní povahy služebnosti, o jejíž oduznání jde, pro příště vůbec nemůže dopustiti neoprávněných zásahů do vlastnictví žalujícího družstva. Dovolání míní, že požadavkům § 523 obč. zák. bylo úplně vyhověno tím, že žalující družstvo dokázalo, že je vlastníkem domu čís. p. 95 v Ž. a že si žalovaná osobuje k tomuto domu zápornou služebnost domovní po rozumu § 476 čís. 10 a 11 obč. zák., pročež byl v žalobě učiněn jedině možný žalobní návrh, že žalované tato služebnost nepřísluší a že je povinna to uznati. Těmito vývody není však vyvrácena správnost názoru odvolacího soudu. Žaloba zápůrčí podle § 523 obč. zák. je žalobou o plnění z vlastnického práva, čelící proti tomu, kdo ruší vlastnictví neoprávněným zásahem, a to jiným způsobem, než zadržováním věci. Předmětem žádání takové žaloby je soudní výrok o tom, že žalobcovo vlastnictví je neomezené a že žalovaný je podle způsobu a následků neoprávněného zásahu povinen buď uvésti věc v předešlý stav nebo zdržovati se rušebního činu nebo to i ono. S tímto žádáním lze ovšem spojiti i žádání o zjištění, že žalované straně nepřísluší právo, jež si osobuje. Jest tudíž zákonnitým znakem žaloby zápůrčí, by jí bylo vymáháno určité plnění (navrácení v předešlý stav nebo zdržení se rušebního činu), mající právní základ ve vlastnictví žalobce. Žaloba, o niž jde, postrádá podle svého konečného návrhu tohoto zákonnitého znaku. Podle doslovu žalobního žádání a podle ostatního obsahu žaloby jest vlastním předmětem žalobní žádosti určení, že žalované jako vlastnici domu č. p. 96 v Ž. nepřísluší řečená služebnost, tudíž určení právního poměru. Žalující strana domáhá se ovšem i toho, že žalovaná je povinna to uznati, leč tím nepozbyla žaloba, která jest ve své podstatě žalobou určovací podle § 228 c. ř. s., této své povahy a nestala se žalobou o plnění. Jde-li však o žalobu určovací, bylo podle § 228 c. ř. s. na žalující straně, by tvrdila a prokázala, že má právní zájem na brzkém určení onoho právního poměru. Tomuto požadavku však nevyhověla, jak správně dovodil odvolací soud, jemuž se bylo zabývati z úřadu otázkou, zda jsou splněny předpoklady žaloby určovací, třebaže žalovaná vytýkala tento nedostatek teprve v odvolání. Poukazuje-li dovolání k tomu, že žalující strana v prvé stolici přednesla, že žalo-

vaná dopisem ze dne 30. listopadu 1929 jakož i tím, že částečně splnila požadavky žalujícího družstva, dala na jevo, že si činí nárok na onu služebnost, a že proto byla žalující strana nucena podati tuto žalobu, by bylo docíleno vyjasnění stavu věci, — a spatřuje-li snad v tomto přednesu — ať právem, ať neprávem — tvrzení skutečnosti, dokazující právní zájem žalující strany na navrhovaném určení, přehlíží, že by ani právní zájem o sobě neodůvodňoval ještě žalobu určovací, ježto zákon žádá nutkavý právní zájem, právní postavení žalobcovo musí býti takové, by brzké, rychlé určení právního poměru bylo jediným žádoucím východiskem. V tomto směru nepřednesla a neprokázala žalující družstvo vůbec žádné skutkové okolnosti, z nichž by vyvěral takovýto nutkavý právní zájem. Zbývá ještě otázka, jaký vliv měla na posouzení rozepře tvrzená submise žalované. Žalovaná v prvé stolici proti žalobě uvedla, že si neosobuje a neosobovala reální služebnost k domu č. p. 95, že se nikdy smluvně nezavázala, že opatří okna ve svém domě mřížemi, a že tudíž nemohla uznati v této příčině nějaké oprávnění žalujícího družstva, ano mu oprávnění to nepříslušelo ani podle zákona, ani podle smlouvy. V souvislosti s tím přednesla žalovaná dále, že tudíž uznává, že jí jako vlastnici domu č. p. 96 nepřísluší reální služebnost toho obsahu, jak je uveden v žalobě, že však navrhuje, by žalující strana byla uznána povinnou nahraditi útraty sporu, ježto žalovaná nezavdala podnět k žalobě. Dovolání spatřuje v tomto přednesu žalované úplnou submisi, úplné uznání žalobního nároku. Kdyby byl tento názor správný, pak by arci takové uznání, vztahující se přímo na žalobní nárok, odnímalo soudu právo i povinnost, aby zkoumal důvodnost tohoto nároku, a to i s hlediska § 228 c. ř. s., neboť podrobila-li by se žalovaná určovací žalobě úplně a bez výhrady, bylo by tím nejen zjištěno, že jí nepřísluší sporná služebnost, nýbrž i že žalující strana má právní zájem na brzkém určení a že je tudíž určovací žaloba přípustná. Avšak v souzeném případě neuznala žalovaná žalobní nárok jako takový, nepodrobivši se zcela a bez výhrady určovací žalobě, jak má na mysli ustanovení § 395 c. ř. s., nýbrž uznala jen právní poměr, o jehož určení byla žalována, nevyslovivši se o existenci právního zájmu a o oprávnění žalující strany k podání určovací žaloby. V takovém případě musí však soud bez ohledu na to, zda byl nedostatek právního zájmu vytýkán čili nic, před rozhodováním o žalobní žádosti zkoumati otázku právního zájmu jakožto předpokladu žaloby, kterážto otázka je pro soud otázkou právního posouzení, nikoli otázkou skutkovou. Odvolací soud tudíž nepochybil, přezkoumav tuto otázku přes to, že žalovaná uznala právní poměr, o jehož určení bylo žalováno, a zamítnuv určovací žalobu jako neodůvodněnou proto, že žalující strana neprokázala právní zájem na brzkém určení sporného právního poměru. Neprávem vytýká dovolání na konci svých vývodů, že, i kdyby zamítnutí žaloby bylo důvodné, mělo se státi jen pro tentokráte, neboť pro takové zamítnutí není důvodu a příčilo by se procesnímu předpisu § 228 c. ř. s. Není-li prokázán zájem na brzkém určení, musí býti žaloba již z tohoto důvodu nadobro zamítnuta, aniž třeba soudu uvažovati o tom, zda žalující straně zůstává vyhraženo, by později žalovala buď o plnění, neb, kdyby se vyskytl potřebný zájem, o určení právního poměru. Neodůvodněnému dovolání nebylo proto vyhověno.

Čís. 11631.

Ten, kdo navrhl rejstříkovému soudu, by byla určitá cizí firma vymazána z rejstříku, není oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl jeho návrh zamítnut.

(Rozh. ze dne 2. května 1932, R I 197/32.)

Firma D. oznámila rejstříkovému soudu, že jsou předpoklady pro výmaz firmy P. z obchodního rejstříku, načež rejstříkový soud vyzval firmu P., by podala opověď výmazu firmy. K rekursu firmy P. rekursní soud zrušil napadené usnesení.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs firmy D.

Důvody:

Že stěžovatelka (firma D.) byla oprávněna oznámiti rejstříkovému soudu, že tu jsou předpoklady pro výmaz firmy, o tom ovšem nelze pochybovati vzhledem k tomu, že jest rejstříkovému soudu z úřadu dbáti, by firma, jež zanikla, byla z rejstříku vymazána, pročež i kdokoli může dáti podnět k takovému opatření. Jiná jest však otázka, zda navrhovatelka jest oprávněna si stěžovati do usnesení rekursního soudu, jímž byl návrh její zamítnut. Podle § 37 zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného čís. 100/1931 jest k rekursu oprávněn jen účastník. Účastníkem nesporného řízení jest podle § 6 téhož zákona, kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen nebo kdo uplatňuje právní zájem, by soud učinil nějaké rozhodnutí. Že by stěžovatelka byla napadeným rozhodnutím přímo dotčena ve svých právech, nelze tvrditi. Neuplatňovala však ani právní zájem, neboť neudala, které její právo jest porušeno napadeným firemním zápisem. Stěžovatelce jde jen o to, by napadala tvrzenou nekalou soutěž firmy P. Otázky nekalé soutěže nelze však řešiti v nesporném řízení. Bylo proto dovolací rekurs odmítnouti.

Čís. 11632.

Společnosti s r. o.

Jednatelé společnosti s r. o. musí míti v tuzemsku řádné bydliště.

Jednatele společnosti s r. o. nelze pokládati obecně za pouhé obchodní zmocněnce ve smyslu § 28 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., pokud se týče za zaměstnance ve smyslu § 3 zákona ze dne 13. března 1928, čís. 39 sb. z. a n., nýbrž jen tehdy, vykonávají-li jednatelskou funkci tak, že vyčerpává převážně jejich výdělečnou činnost vůbec.

Není přípustné, by byl prokurista společnosti s r. o. zároveň jejím jednatelem.

(Rozh. ze dne 2. května 1932, R I 221/32.)

Rejstříkový soud vrátil opověď společnosti s r. o. k doplnění mimo jiné v tom, by ad 6 bylo pro oba nově ustanovené jednatele vykázáno: a) buď že jsou československými státními občany — výkaz osvěd-

čením dle vyhl. min. čís. sb. 225/1926 a výn. min. sprav. ze dne 28. prosince 1926, čís. 54.907 Sděl. 2/1927 Věst. min. sprav.; b) anebo, že mají státní potvrzení, pokud se týče povolení podle § 2, pokud se týče § 5 zák. čís. 39/1928 a ad 7, by bylo vykázáno tuzemské řádné bydliště obou nových jednatelů. § 9 čís. 3, § 12 čís. 9, § 108 čís. 2, § 110 čís. 7, §§ 122, 123 zák. čís. 58/1906 ř. zák. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Odůvodněn jest požadavek, by pro nově ustanovené jednatele bylo vykázáno, že jsou československými státními občany, anebo že mají státní povolení ve smyslu § 2 pokud se týče 5. zák. ze dne 13. března 1928, čís. 39 sb. z. a n., neboť onoho výkazu jest třeba, by mohlo býti posouzeno, jakého práva ohledně jednatelů jest použíti. Bude-li zjištěno, že jsou cizinci, bude nutno vykázati, že mají povolení podle § 2 pokud se týče 5. cit. zák., neboť jako jednatelé obstarávají věci společnosti, vykonávají své zaměstnání v tuzemsku, a musí se tudíž vykázati povolením ve smyslu § 5. cit. zákona. I požadavek, by bylo vykázáno řádné tuzemské bydliště obou jednatelů, jest oprávněn. V § 15 zák. ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. z. není sice rozřešena otázka, zda lze za jednatele připustiti osoby bydlící v cizozemsku. Z §§ 9—12, 108, 122, 123 cit. zák. vyplývá, že zákon předpokládá i při zastupitelstvu cizozemské společnosti, i u jednatelů bydliště v tuzemsku, to tím spíše, an vyslovuje trestní sankci, jíž podléhají prohlášení jednatelů v zákoně blíže uvedená. Předpokládá tedy zákon beze vší pochyby jednatele tuzemského bydliště a právem proto bylo napadeným usnesením uloženo společnosti vykázati tuzemské řádné bydliště obou nových jednatelů.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, pokud směřoval proti bodu 7 usnesení prvého soudu, jinak (co do bodů 6 a) b) mu vyhověl, usnesení obou nižších soudů v této části zrušil a uložil rejstříkovému soudu, by v tom směru znovu rozhodl o opovědi.

Důvody:

Jde o dvě právní otázky, totiž, zda musí míti jednatelé tuzemské společnosti s ručením obmezeným řádné bydliště v tuzemsku, a, jsou-li cizinci, na něž se nevztahuje předpis § 2 zákona ze dne 13. března 1928 čís. 39 sb. z. a n., zda potřebují státního povolení podle § 5 uved. zák. Že jednatelé společnosti s ručením obmezeným musí míti v tuzemsku řádné bydliště, vyložil nejvyšší soud opětovně a stačí v té příčině poukázati k rozhodnutím čís. 1128, 2201 a 4204 sb. n. s. Co do druhé otázky jest uvésti toto: Jednatelé společnosti s ručením obmezeným jsou na rozdíl od jinakých zmocněnců zákonem určeným výkonným orgánem společnosti, jež se bez něho nemůže obejíti (§ 15 zák. ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. zák.). Poměr jednatelů ke společnosti jest arci zpravidla poměrem mandátním, je-li však ujednána za jednatelství odměna, přistupuje ke smlouvě mandátní ještě smlouva služební a jest pak jednatele pokládati za zaměstnance společnosti. Jednatele nelze tedy pokládati obecně za pouhé obchodní zmocněnce, jež má na zřeteli § 28 zák. čís. 58/1906 (jiní zmocněnci, úředníci, prokuristé), pokud se týče za zaměstnance ve smyslu § 3 zák. ze dne 13 .března 1928

čís. 39 sb. z. a n., nýbrž jen tehdy, vykonávají-li jednatelskou funkci tak, že vyčerpává převážně jejich výdělečnou činnost vůbec. Smyslem zákona čís. 39/1928 jest totiž, by po dobu nepříznivého stavu na domácím trhu práce nebyli vytlačováni státní příslušníci českoslovenští cizinci. Podstatnou podmínkou jest tedy, by jednatel cizinec vykonával ve společnosti převážně činnost výdělečnou. Touto okolností se nižší soudy vůbec neobíraly, takže dovolací soud nemá potřebného skutkového podkladu, by ve věci mohl ihned rozhodnouti. K tomu přistupuje ještě, že nový jednatel Pavel G. jest podle spisů patrně ještě zapsán v obchodním rejstříku jako prokurista — jde-li ovšem o tutéž osobu a bylo by tedy, kdyby jinak nebylo závady, k jeho zápisu jako jednatele opověděti předem k výmazu onu prokuru, poněvadž je nepřípustné, by byl prokurista zároveň jednatelem. To plyne z úvahy, že jednatel jako takový jest členem představenstva, které jest representantem a výkonným orgánem společnosti. V této vlastnosti nemůže však býti zároveň prokuristou, ježto by takto byl sám principál prokuristou, což vzhledem k čl. 41 obch. zák. jest nepřípustné.

Čís. 11633.

Prozatímní opatření podle § 379 ex. ř. nelze povoliti k zajištění neexistujícího ještě postižního nároku, jenž snad navrhovateli vznikne, bude-li musiti vyplatiti jím přijatou krycí směnku, již odpůrce dále vydal, ač byla již zaplacena. Eskomptování směnek jest jednáním, jež snad povede ke vzniku postižního nároku navrhovatelova, není však jednáním, které by mohlo ohrožovati dobytí postižního nároku.

(Rozh. ze dne 2. května 1932, R I 232/32.)

Soud prvé stolice povolil prozatímní opatření k zajištění náhradových pohledávek navrhovatele proti odpůrci na 35.971 Kč 90 h, příslušejících navrhovateli z titulu jím zaplacených a odpůrcem vydaných směnek. Rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření. Důvody: Prozatímní opatření, o něž tu jde, navrhuje se k zajištění peněžité pohledávky, neboť v návrhu jest výslovně uvedeno, že náhradový nárok ohrožené strany na 35.971 Kč 20 h má býti zajištěn. K zajištění nároku na vydání směnek nebylo prozatímní opatření žádáno, a, třebaže se v žádané žalobní lhůtě ohrožená strana zmiňuje nejen o žalobě o zaplacení peněz, nýbrž i o vrácení akceptů, nemění to nic na tom, že ve prospěch tohoto nároku na vrácení směnek zajištění nebylo ani žádáno, ani povoleno. Zatímní opatření jest proto posouditi podle §§ 379 a 380 ex. ř. Podle § 389 ex. ř. má navrhovatel především přesně označiti nárok jím tvrzený, a vyložiti jednotlivě podle pravdy skutečnosti, návrh odůvodňující a posléze k žádosti soudu tvrzený nárok osvědčiti. Nárok, o nějž tu jde, opírá se jednak o to, že ohrožená strana dotyčné směnky zaplatila, jednak o to, že navrhovatelův odpůrce tyto směnky dále vydal. Jak z vlastního přednesu ohrožené strany vyplývá, zaplatila akcepty až na nepatrný zbytek, a to jako kupní cenu za stroje, které od odpůrce koupila. Pouhé zaplacení kupní ceny však

jí ještě neposkytuje právo, by, co zaplatila, žádala zpět. Ohrožená strana byla ovšem podle § 35 směn. zák. povinna, platiti jen proti vydání kvitovaných směnek. Podle jejího tvrzení vrátil jí odpůrce jen jeden akcept, kdežto ostatní tři doposud jí neodevzdal a osvědčila ohrožená strana, že odpůrce tyto směnky vydal francouzské bance. Navrhovatel domáhá se nyní na odpůrci zajištění pro případ, že mu tyto akcepty francouzskou bankou k zaplacení budou předloženy, takže by byl nucen je vyplatiti a tím by nabyl postižního nároku proti odpůrci. Z vlastního přednesu ohrožené strany jest tudíž vidno, že postižní nárok, o jehož zajištění jde, doposud ještě neexistuje. Postižní nárok vznikne teprve, když ohrožená strana dotyčné směnky musí vyplatiti. To se doposud nestalo a je vůbec nejisto, zda-li k tomu dojde, a zdali proto postižní nárok vůbec vznikne. Jde proto o nárok, který dosud ještě není existentním, a poněvadž jeho předpokladem jest, že indosatář na ohrožené straně bude žádati vyplacení směnek, tento předpoklad však ještě není splněn, nelze pro tvrzený nárok zatímní opatření povoliti. Bylo by snad uvážiti, zda nárok jest omezen časem, anebo podmíněn ve smyslu § 378 druhý odstavec ex. ř. Ani o tom však nemůže býti řeči, neboť toto zákonné ustanovení má na zřeteli výminky ve smyslu § 696 obč. zák., jež jest rozeznávati od skutečností právo zakládajících (rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. července 1921 R II 233/21, čís. 1134 sb. n. s.). Pouhá možnost, že nárok v budoucnosti vznikne, není ještě důvodem pro povolení prozatímního opatření, obmezujícího odpůrce ve volné disposici s jeho vlastním právem. Z návrhu samého plyne tudíž, že ohrožené straně dosud žádný nárok nepřísluší. Tento nedostatek nemůže býti nahrazen jistotou ve smyslu § 390 ex. ř., poněvadž by nárok alespoň částečně, třebas nedostatečně musil býti osvědčen. (Rozhodnutí ze dne 7. listopadu 1922 R I 1212/22, čís. 1969 sb. n. s.) Nehledíc k tomu dopouští § 379 druhý odstavec ex. ř. povolení zatímního opatření jen, je-li pravděpodobno, že by bez něho odpůrce ohrožené strany poroucháním, zničením, zatajením, nebo zavlečením majetkových kusů, zcizením nebo jiným nakládáním s předměty svého jmění, zvláště úmluvami učiněnými o tom s jinými osobami, zmařil, nebo značně ztížil dobytí peněžité pohledávky. Prvý soudce spatřuje ohrožení již v tom, že akcepty byly eskomptovány, leč neprávem. Toto eskomptování jest však jednáním, které snad povede ke vzniku postižního nároku navrhovatelova, není však jednáním, které by mohlo ohrožovati dobytí postižního nároku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Nebyl-li dopis odpůrcův ze dne 12. listopadu 1931 předložen rekursnímu soudu, nelze v tom spatřovati vadnost řízení, neboť tohoto dopisu nebylo zapotřebí, an rekursní soud dospěl na základě údajů samého stěžovatele ke správnému úsudku, že tu není zákonných podmínek prozatímního opatření ani co do nároku ani co do ohrožení stěžovatelova. Stačí proto odkázati stěžovatele na odůvodnění napadeného usnesení a na rozhodnutí nejvyššího soudu v něm uvedená, kteréžto odůvodnění nebylo nijak vyvráceno vývody dovolacího rekursu.

Čís. 11634.

Třebas byla kupní cena splatná teprve po dodání zboží, vznikla pohledávka na zaplacení kupní ceny uzavřením smlouvy. Byla-li kupní smlouva uzavřena před zahájením vyrovnání o jmění prodatele, střetla se pohledávka prodatele na zaplacení kupní ceny se vzájemnou pohledávkou kupitele (jež tu byla již před zahájením vyrovnání), uplatňovanou započtením, ještě před zahájením vyrovnání, třebas pohledávka na zaplacení kupní ceny byla dospělá teprve po zahájení vyrovnání o jmění prodatele. Započtením nedostalo se tu kupiteli zvláštní výhody ve smyslu § 47 vyr. ř. Přihláška pohledávky k vyrovnacímu řízení neznamená ještě vzdání se práva k započtení.

(Rozh. ze dne 2. května 1932, Rv I 607/31.)

Firma S. dluhovala firmě G. z obchodního spojení za dodané zboží až do 6. června 1929 6.364 Kč 85 h. Téhož dne bylo zahájeno o jmění firmy S. soudní vyrovnávací řízení, ke kterému firma G. přihlásila dne 19. července 1929 pohledávku shora uvedenou, vzala však tuto přihlášku podáním ze dne 23. července 1929 zpět. Vyrovnávací řízení bylo usnesením ze dne 14. října 1929 zastaveno a usnesením z téhož dne o jmění firmy S. zahájen konkurs. Ještě před zahájením vyrovnacího řízení uzavřela firma S. s firmou G. smlouvu, podle níž měla firma S. dodati firmě G. zboží. První dodávka se stala v ceně 2.341 Kč 40 h dne 2. července 1929, druhá dodávka v ceně 4.885 Kč 80 h dne 16. července 1929, tedy obě po zahájení vyrovnacího řízení o jmění firmy S. Firma G. odepřela zaplacení kupní ceny za řečené dodávky (celkem 7.227 Kč) a namítla započtením vzájemnou pohledávku. Žalobu správce úpadkové podstaty firmy S. proti firmě G. o zaplacení 7.227 Kč procesní soud prvé stolice zamítl vzhledem k vzájemné pohledávce žalované firmy ve výši zažalované pohledávky. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Prvý soud správně zjistil, že žalovaná strana uzavřela s firmou S. dne 30. dubna 1929 smlouvu, jíž tato firma prodala a žalovaná koupila určité množství zboží za určitou cenu, k dodání po zhotovení, koncem května 1929 počínajíc. Smlouvu tuto označuje prvý soud jako smlouvu dodací, ve skutečnosti šlo o smlouvu kupní, neboť i množství koupeného zboží i jeho cena byly přesně ujednány a jen dodávání zboží bylo smluveno na pozdější dobu. Byla tedy mezi stranami ujednána hotová smlouva, z níž ujednáním této smlouvy vznikly pro obě strany vzájemná práva a povinnosti. Správně proto dovozuje prvý soud, že smlouvou, a to okamžikem jejího uzavření, povstal žalované nárok na dodání zboží a firmě S. nárok na zaplacení zboží, ovšem až po jeho dodání. Jen zaplacení zboží bylo závislé na jeho dodání a šlo proto o pohledávku podmíněnou a dospělou po dodání zboží. Poněvadž smlouva byla uzavřena 30. dubna 1929, vyrovnací řízení pak zahájeno bylo 6. června 1929, povstala pohledávka firmy S. před zahájením vyrovnacího řízení. Poněvadž pohledávka žalované proti firmě S. povstala, jak není o tom sporu, před zahájením vyrovnacího řízení, jsou tyto pohledávky ve smyslu § 19 vyr. ř. způsobilé ke vzájemnému vyrovnání. Okolnost, že žalovaná svou

pohledávku proti firmě S. k vyrovnávacímu řízení přihlásila a pak přihlášku svou vzala zpět, nerozhoduje, poněvadž v přihlášce pohledávky nelze spatřovati vzdání se práva na vyrovnání pohledávky, neboť i přihlášenou pohledávku lze vyrovnati (str. 885 Koment. Bartsch-Pollak). Jest sice pravda, že firma S. dodala jen část objednaného zboží, jednak dne 2. července 1929, jednak dne 16. července 1929, tedy v době po zahájení vyrovnacího řízení, avšak okolnost ta jest nerozhodná, rozhoduje, kdy pohledávka povstala, což se stalo uzavřením smlouvy. Ve vyrovnání pohledávky věřitele nelze spatřovati ani poškození ostatních věřitelů vyrovnávacích ani zvláštní výhodu věřitele, neboť vyrovnání se nedotýká věřitele pohledávku vyrovnávajícího (§ 46, 47 vyr. říz.). Byla proto žalovaná oprávněna k vyrovnání své pohledávky s pohledávkou firmy S.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřenému jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nelze přiznati oprávnění. Podstata sporu tkví v otázce, zda firmě S. vzešla již před zahájením vyrovnacího řízení, před 6. červnem 1929, ze smlouvy ze dne 30. dubna 1929 proti žalované pohledávka za zboží, dodané teprve po zahájení vyrovnacího řízení, s níž by žalovaná mohla kompensovati svou vzájemnou pohledávku, která tu nesporně byla již před zahájením vyrovnacího řízení. Odvolací soud především správně usuzuje a přiznává to i dovolání, že smlouva z 30. dubna 1929 byla smlouvou kupní, poněvadž jí firma S. prodala žalované určité množství zboží za určitou cenu (§ 1053 obč. zák.). Ostatně rozlišování mezi smlouvou kupní a dodávací nemá významu (srov. čl. 338 obch. zák.). Poněvadž nebylo ani tvrzeno, že byla platnost a účinnost smlouvy nějak podmíněna, vzešly nároky pro oba smluvníky z ní vyplývající, totiž nárok na dodání zboží a na jeho zaplacení ihned ujednáním smlouvy. Podle čl. 342 obch. zák. jest kupní cenu zapraviti při odevzdání zboží, pokud nebylo nic jiného podmíněno povahou obchodu neb ustanoveno smlouvou neb obchodním obyčejem. Strany jsou si zajedno, že v souzeném případě byla kupní cena splatná po dodání zboží. Tím však byla určena jen splatnost nároku firmy S. založeného již smlouvou ze dne 30. dubna 1929, jíž byly obě strany bezpodmínečně vázány. Vznik pohledávky, arci ještě nedospělé, spadá tedy do doby před zahájením vyrovnacího řízení, takže se střetly i pohledávka firmy S. vymáhaná žalobou i vzájemná pohledávka žalované, již započítává ještě před zahájením vyrovnacího řízení. Pozdější splatnost pohledávky firmy S. nemá vzhledem k předpisu § 19 vyr. ř. z roku 1914, kterého jest tu použíti, významu. Okolnost, že firma S. dodala jen část zboží, jest jen potud rozhodná, že tato firma může uplatniti jen onu část kupní ceny, která připadá na zboží skutečně dodané. Jak by se věc měla, kdyby bylo bývalo zahájeno vyrovnací řízení o jmění žalované firmy, nespadá do rámce tohoto sporu. Správně seznává odvolací soud dále, že přihláška pohledávky k vyrovnacímu řízení neznamená ještě vzdání se práva k započtení. O konkludentním jednání nemůže býti řeči, poněvadž přihláškou sleduje věřitel zpravidla účel, by si zajistil vliv na konečnou úpravu vyrovnání. V souzeném případě lze tím méně použíti předpisu § 863 obč. zák., ana žalovaná vzala přihlášku zpět. Započtením se nedostalo žalované ani zvláštní výhody ve smyslu § 47 vyr. ř., neboť účinek jeho nastal před zahájením vyrovnacího řízení, kdy se obě pohledávky střetly, a to již po samém právu.

Čís. 11635.

Do usnesení soudu o neschválení prodeje nemovitosti, na níž vázlo předkupní právo nezletilcovo, není oprávněn k rekursu kupitel nemovitosti.

(Rozh. ze dne 4. května 1932, R I 306/32.)

Opatrovnický soud schválil trhové smlouvy, jimiž Vladislav J. prodal Josefu V-ovi a Josefu N-ovi nemovitosti, na nichž vázlo předkupní právo pro nezletilé děti zůstavitelovy. K rekursu zájmového opatrovníka rekursní soud napadené usnesení zrušil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekursy Josefa V-a a Josefa N-a.

Důvody:

Rekurentům nelze přiznati oprávnění k rekursu. Podle § 37 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. jest oprávněn k rekursu jen účastník nesporného řízení; podle § 6 citovaného zákona jest účastníkem ten, kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen nebo kdo uplatňuje právní zájem, by soud učinil nějaké rozhodnutí. Toho u rekurentů není. Jde o poručenské schválení smluv trhových, jimiž rekurenti koupili od Vladislava J-a nemovitosti, na nichž pro dítky prodávajícího nezletilé Žofii a Miroslava J-ovy vázne právo předkupní, jménem těchto nezletilých, tedy o schválení vzdání se tohoto práva předkupního. To však jest věcí vnitřního řízení poručenského, jež musí býti posuzována jen s hlediska prospěšnosti pro chráněnce, rekurenti nemají právního nároku ani právního zájmu na rozhodnutí soudu a proto se rozhodnutí to nemůže přímo dotknouti jejich práva; pouhý hospodářský zájem nestačí k tomu, by jim byla přiznána role účastníka. K rekursu proti usnesení soudu ve příčině řečeného schválení smluv za nezletilé jest oprávněn jen ten, kdo jest po zákonu povolán chrániti jejich zájmy, tedy v souzeném případě zájmový opatrovník nezletilcům zřízený (viz čís. 903, 5844, 6400 a 7505 sb. n. s.).

Čís. 11636.

Složil-li nájemce jistotu v hotovosti nebo ve vkladní knížce, jest pronajímatel nejen oprávněn, nýbrž i povinen učiniti se po skončení nájmu zaplacena z jistoty (dáti si jistotu odpočísti od své pohledávky).

(Rozh. ze dne 4. května 1932, Rv I 487/31.)

Proti žalobě pronajímatelky o zaplacení činže namítl žalovaný nájemce započtením vzájemnou pohledávku na vrácení jistoty, uložené na vkladní knížce. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud uvedl co do vzájemné pohledávky namítané započtením v důvodech: Odvolatel se snaží obhájiti názor, že zřídil jistotu odevzdáním hotových peněz a že má tudíž nárok na vrácení jistoty v penězích, kteryžto nárok jest ve smyslu § 1438 obč. zák. plně započítatelný. Podle názoru odvolatele jest prý pro jeho poměr k žalobkyni zcela lhostejné, že žalobkyně, pokud se týče její zmocněnec a zeť Václav J. 3.000 Kč složených jako jistota uložili na vkladní knížku banky Ž. V tom však se odvolatel mýlí. Bylo by snad lze dáti mu za pravdu, kdyby při ukládání peněz na knížku nebyl sám nijak působil. Avšak na základě výpovědi svědka Václava J-a jest prokázáno, že 3.000 Kč bylo uloženo na knížku vinkulovanou heslem, které nezná ani žalobkyně ani Václav J. Toto tvrzení žalovaný při svém výslechu ani nevyvracel, ani nepopřel. Z toho však jest učiniti závěr, že jest jistota žalovaného složena na vkladní knížku vinkulovanou heslem, a tím pozbyla povahu vzájemné pohledávky započítatelné, to tím více, any 3.000 Kč měly sloužiti jako jistota za splnění smluvních podmínek, což se dosud nestalo, tak že ani nárok na vrácení obnosu 3.000 Kč není dosud splatný. Uznal-li procesní soud, že vzájemná pohledávka z titulu jistoty není po právu, posoudil věc po právní stránce správně.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Podle zjištění odvolacího soudu zřídil žalovaný jistotu tím způsobem, že zmocněnci žalobkyně Václavu J-ovi odevzdal v hotovosti 3.000 Kč, které Václav J. uložil na vkladní knížku banky Ž.; podle opisu smlouvy nájemní, uznaného za pravý, stalo se to se svolením žalovaného. Z toho ovšem výkladem podle § 914 obč. zák. jest souditi, že podle úmyslu obou stran jistotou měla býti vkladní knížka, na niž byly peníze uloženy, a že žalovaný měl nárok, by mu po skončení nájmu a splnění všech jeho povinností ze smlouvy byla vydána vkladní knížka, nikoli hotovost, a že žalovaného stihalo nebezpečenství spojené se vkladem. Přes to však z toho nelze dovozovati, jak činí odvolací soud, že započtení jest pro nestejnorodost pohledávek a i z toho důvodu vyloučeno, že žalovaný nesplnil ještě všecky smluvní podmínky. Složení jistoty v hotovosti nebo ve vkladní knížce, jež umožňuje opatřiti si vybráním vkladu hotovost, vykládati jest podle § 914 obč. zák. v ten rozum, že ten, kdo jistotu přijal, započte po skončení nájemního poměru hotovost nebo vklad na svou pohledávku, která mu bude v tu dobu příslušeti; jistota tedy v uvedených případech nezáleží jen v zadržovacím právu nebo ve zřízení práva zástavního; oprávněný pak není jen oprávněn učiniti se zaplacena z jistoty, nýbrž jest k tomu i povinen; nemělo by smyslu a nelze míti za to, že vůle stran směřovala k tomu, by ten, kdo jistotu řečeného způsobu přijal, byl jen oprávněn učiniti se z ní zaplacena, a mohl tedy přes to, že má hotovost nebo vkladní knížku v ruce a ze vkladní knížky může si hotovost kdykoli vybrati, vymáhati na svém smluvníku celou pohledávku bez odečtení a teprve po úplném zaplacení vrátiti mu hotovost nebo vkladní knížku; jest přirozeno a očividno, že strany zamýšlely, by se věřitel mající jistotu učinil zaplacena způsobem nejjednodušším, totiž přímým podržením hotovosti nebo vybráním vkladu. Povinnost tuto měla v souzeném případě i žalobkyně, a nevadí, že knížka byla vinkulována, ano bylo heslo jejímu zmocněnci sděleno a tak jí dána možnost vklad vybrati. Na věci nic nemění, že žalobkyně (její zmocněnec) heslo zapomněl; důsledky toho jdou na vrub strany žalující a nemůže je převaliti na dovolatele, nýbrž žalující musí si vklad na knížku uložený od své pohledávky dáti odečísti a sama zaříditi, čehož třeba, by jí byl vklad vyplacen. Dovolatel tedy právem dovozuje, že vklad měl býti od pohledávky strany žalující odečten a dovolatel odsouzen jen k zaplacení zbytku. Nepřekáží, že snad dovolatel nesouhlasil, by si žalující strana vklad odečetla od své pohledávky; žalující byla k odečtení oprávněna a jeho nesouhlas byl se zřetelem k tomu, co shora uvedeno, právně bezvýznamný; ostatně nesouhlas ten zanikl tím, že dovolatel za sporu sám namítl započtení.

Čís. 11637.

Bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, podle něhož byly místnosti dány do pachtu, zrušeno rozhodnutím nadřízeného správního úřadu, odpadl právní důvod užívání místností pro pachtýře a jest obec oprávněna domáhati se na pachtýři vyklizení a odevzdání místností. Jde však i nadále o věci dané v nájem (v pacht), jež nemohou býti předmětem zadržování ani započtení.

Není předepsáno, by (čtrnáctidenní) pariční lhůta (§ 409 c. ř. s.) byla uvedena již v žalobě; jest přípustné, by žaloba ponechala určení lhůty soudu.

(Rozh. ze dne 4 května 1932, Rv I 724/32.)

Usnesením obecního zastupitelstva žalující obce (v Čechách) byly žalovaným propachtovány hostinské místnosti. Ježto toto usnesení žalující obce bylo zrušeno usnesením nadřízeného správního úřadu, domáhala se obec na žalovaných vyklizení a odevzdání hostinských místností. Žalovaní namítli mimo jiné, že jim přísluší zadržovací právo k místnostem pro náklady na předmět pachtu, a vytkli dále, že v žalobě nebyla stanovena pariční lhůta. Procesní soud prvé stolice, uznal žalované povinnými vyklidit a odevzdati žalobkyni spachtované hostinské místnosti do 14 dnů pod exekucí. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v důvodech: Podle § 471 obč. zák. může ten, kdo jest povinen vydati věc, ji k zajištění svých dospělých pohledávek, vzniklých nákladem na věc nebo škodu věcí způsobenou zadržetí s tím účinkem, že může býti odsouzen k vydání jen za vzájemné plnění z ruky do ruky. Nehledíc k tomu, že v souzeném případě nejde o vydání věci, nýbrž o vyklizení propachtované budovy, není pohledávka na náhradu nákladu a škody dosud splatná, ježto jí dosud není a vůbec jest pochybno, zda žalovaným přísluší pohledávka proti žalobkyni. Kdyby měl žalovaný nárok míti hostinec dotud, až jeho uplatněná pohledávka bude na jisto posta-

vena, nemusel by ho snad po velmi dlouhou dobu vykliditi a žalobkyně by mohla utrpěti škodu, jejíž náhrady by vůbec nemohla od žalovaného dosáhnouti. Nelze tudíž v souzeném případě mluviti o zadržovacím právu žalovaného ve smyslu § 471 obč. zák.

§ 409 c. ř. s. praví jen, že v rozsudku jest určiti lhůtu ku plnění a že tato lhůta jest čtrnáctidenní, není-li v zákoně jinak ustanoveno. Není tedy zákonem předepsáno, že čtrnáctidenní lhůta musí býti uvedena již v žalobě, a jest proto bez dalšího přípustno, by žaloba ponechala stanovení lhůty soudu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: Zadržovací právo pro náklad a škodu nemá tu podle §§ 471, 1109 a 1440 obč. zák. místa. Co do námitky, že žaloba byla neúplná a neurčitá, poukazuje se na důvody prvého soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Usnesení obecního zastupitelstva ze dne 27. července 1929, podle něhož místnosti, jichž vyklizení a odevzdání se žalobkyně domáhá, byly dány do pachtu, bylo zrušeno usnesením nadřízeného správního úřadu. Tím odpadl právní důvod užívání pro žalované, a domáhá se proto žalující městská obec vyklizení a odevzdání místností právem. Ale dovolání ani jinak není v právu. Zrušením usnesení obecního zastupitelstva rozhodnutím nadřízeného správního úřadu nebyl změněn důvod odevzdání, a není proto pochyby, že jde o věci v nájem (v pacht) vzaté, jež podle § 1440 obč. zák. nemohou vůbec býti předmětem zadržování ani započtení. Neprávem odvolává se dovolání na ustanovení §§ 877 a 1447 obč. zák., neboť o žádný z těchto případů nejde, nýbrž jde prostě o to, že odpadl právní důvod pro užívání místností, jichž vyklizení a odevzdání se žalobkyně na žalovaných domáhá právě z tohoto důvodu jako jejich vlastnice. Pokud dovolání v této souvislosti tvrdí, že by žalující obec měla vrátiti i činži, přezírá, že za to žalovaní užívali a užívají místností, o které jde. Dovolání posléze neprávem opakuje výtku, že v žalobní prosbě nebyla uvedena pariční lhůta, a stačí v této příčině odkázati k tomu, co na její vyvrácení uvedl již odvolací soud.

Čís. 11638.

Dopis, v němž zůstavitel sděluje, že učinil poslední pořízení a že v něm učinil určitý odkaz (třetí osobě) — není dovětkem.

(Rozh. ze dne 4. května 1932, R II 156 32.)

V dopisu ze dne 24. dubna 1927 sdělil zůstavitel Leopoldině K-ové, že ve své závěti ze dne 23. dubna 1927 ustanovil universálními dědici své syny a že jim uložil vyplatiti odkaz 50.000 Kč nezl. synovi adresátky Františku K-ovi. Návrh Leopoldiny K-ové, by listina ze dne 24. dubna 1927 adresovaná navrhovatelce a podepsaná zůstavitelem, byla prohlášena jako poslední pořízení, pozůstalostní soud zamítl. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Mylný jest názor stěžovatelky, že listina, o niž jde, jest dovětkem. Z obsahu listiny jest zřejmo, že jest dopisem adresovaným stěžovatelce; jest sice vlastnoručně zůstavitelem psána ale není obsahu konstitutivního, nýbrž jen sdělovacího, neboť jím oznamuje zůstavitel adresátce, že učinil poslední pořízení ze dne 23. dubna 1927 a že v tomto testamentu zřídil odkaz pro syna adresátky, stěžovatelky, a současně sděluje obsah onoho odkazu. Ustanovení odkazu obsahuje tudíž jiná listina, než onen dopis obsahu pouze uvědomovacího o obsahu onoho odkazu. Ostatně testament onen nebyl vůbec prohlášen a v pozůstalostních spisech není o něm zmínky. I když tudíž v dopisech jest obsah odkazu uveden, není podle svého obsahu dovětkem, odkaz zřizujícím, nýbrž jen sdělením a informací o jiné konstitutivní listině. Proto nelze s tímto dopisem naložiti jako s dovětkem ve smyslu §§ 61 a 180 nesp. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs, jehož oprávněnost bylo zkoumati jen s hlediska § 46 odst. (2) zákona čís. 100/31 Sb. z. a n., nemá opory v tomto ustanovení zákona, neboť neobstojí výtka, že jest napadené usnesení stíženo nezákonností. Nižší soudy správně rozpoznaly, že zůstavitelovo prohlášení ze dne 24. dubna 1927 předložené stěžovatelkou není podle svého obsahu projevem poslední vůle zůstavitelovy, jak má to na mysli ustanovení § 552 obč. zák., a že není ani náčrtkem takového projevu, nýbrž že jest prostým sdělením zůstavitele stěžovatelce o tom, že zůstavitel takový projev učinil písemně dne 23. dubna 1927. Není-li tu posledního pořízení, nebylo ani pro pozůstalostní soud důvodu, by zahájil řízení podle § 180 nesp. říz. a neměl ani důvodu, by konal šetření, zda předložená listina nevyhovuje předpisům posledního pořízení podle § 585 obč. zák., najmě ani nebyli stěžovatelkou ani pojmenováni svědci takovéhoto pořízení. Rozhodnutí čís. 6437 sb. n. s. dovolává se stěžovatelka neprávem, neboť jeho předpoklady tu nedopadají.

Čís. 11639.

Do usnesení soudu, jímž bylo odepřeno opatrovnické schválení prohlášení nezletilců, jímž postupují knihovní pořadí svých dědických podílů na otcově nemovitosti, není oprávněn manželský otec k rekursu ani v zájmu dětí, ani v zájmu vlastním.

(Rozh. ze dne 4. května 1932, R II 162/32.)

Opatrovnický soud schválil prohlášení nezletilců o postupu přednosti, podle něhož nezletilci postupovali před svým zástavním právem, zajišťujícím na otcově nemovitosti jejich dědické podíly, přednost pro pohledávku záložny. K rekursu opatrovníka k činu rekursní soud zamítl žádost nezletilců o schválení jich prohlášení postupu přednosti.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs otce dětí.

Důvody:

Jde o opatrovnické schválení prohlášení nezletilých dětí, jímž postupují knihovní pořadí svých dědických podílů po 18.000 Kč okresní záložně pro její pohledávku ze zamýšlené zápůjčky 70.000 Kč. Opatrovnický soud musí řešiti věc výlučně v zájmu opatrovanců (§ 233, 865 obč. zák.). Jejich manželský otec není však povolán v souzeném případě k zastupování a k hájení zájmu svých dětí, poněvadž s jich zájmy kolidují jeho zájmy, a byl proto také zřízen nezletilým dětem opatrovník k věci podle § 271 obč. zák. Nemůže proto podávati otec stížnost v zájmu dětí, nýbrž jen v zájmu vlastním, jakž i činí. Nelze ho však pokládati podle § 6 zák. ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. za účastníka řízení, poněvadž není neschválením prohlášení nezletilých dětí ani přímo dotčen ve svých právech, ani neuplatnil právní zájem, by soud učinil žádané rozhodnutí. Přímo dotčen jest ve svých právech jen ten, jehož právní postavení jest po rozhodnutí jiné než bylo před ním. Toho tu však není, neboť neschválením prohlášení nenastala změna v knihovním pořadí, o což se stěžovateli právě jedná. Právní zájem nemá otec na tom, by soud schválil prohlášení o postoupení pořadí. Neboť jeho zájem směřuje k tomu, by docílil zápůjčky 70.000 Kč, nikoliv k tomu, by jeho nezletilé děti pozbyly výhodnějšího pořadí.

Čís. 11640.

Ručení za škodu provozem silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Za »třetí osobu« ve smyslu § 2 zák. lze pokládati jen toho, kdo neprovozuje automobilový provoz, zavinil škodnou událost buď sám nebo z části.

Ten, kdo zjednav si majitele silostroje k dopravě zboží, obstarává uložení zboží na vozidlo sám nebo svými lidmi, není »třetí osobou«, nýbrž patří k osobám, jichž prostřednictvím vlastník auta provádí automobilový provoz nebo jistou jeho část.

(Rozh. ze dne 4. května 1932, Rv II 53/31.)

Žalobce byl zasažen částí nábytku, dopravovaného na automobilu náležejícím prvému žalovanému a řízeném druhým žalovaným. Dopravovaný nábytek náležel jiné firmě. Žalobě o náhradu škody procesní soud prvé stolice vyhověl mimo jiné z těchto důvodů: Jako mylný a neudržitelný jest označiti názor strany žalované, že šofér za náklad a za případný úraz stavší se bezprostředně nákladem nezodpovídá, an mu náklad nebyl výslovně předán. Neboť, nehledíc k tomu, že svědek Josef N. potvrdil, že nebyl průvodčím naloženého nábytku, nýbrž, že jen použil příležitosti, by se svezl domů, představuje pro provoz naložené nákladní auto jednotku, za kterou je zodpovědný řidič auta, jehož povinností jest starati se o to, by se nestalo neštěstí tím, že náklad se snad jízdou uvolnil. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není neúplností řízení (§ 503 čís. 2 c ř. s.), že nebyli vyslechnuti svědci o tom, že byli zodpovědni za nábytek, že společně s Josefem N-em nábytek nakládali a že N. nepřisedl na auto jen jako host, nýbrž, že jel s nábytkem jako odborník. Těmito okolnostmi by nebylo dokázáno, že úraz zavinila třetí osoba. Za »osobu třetí« ve smyslu § 2 autom. zák. lze pokládati jen osobu, jež, neprovádějíc automobilový provoz, zavinila škodnou událost buď sama nebo z části, jak již bylo dolíčeno v rozhodnutí čís. 8564 sb. n. s., na něž se poukazuje. Není však třetí osobou osoba, která, zjednavši si majitele silostroje k dopravě zboží, obstarává uložení zboží na vozidlo sama nebo svými lidmi. Neboť automobilovým provozem nelze rozuměti jen jízdu samu, nýbrž i přípravy k jízdě a vše, co s ní souvisí, tedy prohlédnutí vozidla před jízdou, zda jest v řádném stavu, způsob uložení zboží, nepřetížení auta, dozor nad zbožím, zda za jízdy neohrožuje okolí vozidla a pod. Patří proto osoby, jimž svěřeno bylo uložení zboží na auto a dozor nad ním za jízdy k osobám, jichž prostřednictvím vlastník auta automobilový provoz nebo jistou jeho část provádí, a nezáleží na tom, zda patří k zaměstnancům vlastníka auta, či k zřízencům vlastníka dopravovaného zboží. Správným je proto názor prvého soudu, že naložené nákladní auto tvoří jednotku, za kterou je zodpovědný jeho řidič.

Čís. 11641.

Nárok povinného na vydání výmazné kvitance co do nevyčerpané části úvěrní (kaucní) pohledávky zajištěné pro poddlužníka na nemovitostech povinného není způsobilým předmětem exekuce pro peněžité pohledávky.

Oprávnění dlužníka jako vlastníka hypoteky převésti na základě kvitance zástavní právo váznoucí pro pohledávku poddlužníka na jinou pohledávku, jest jeho osobním, výlučně jen jemu příslušejícím právem, jež nelze postihnouti exekucí.

(Rozh. ze dne 6. května 1932, R I 162/32.)

K vydobytí peněžité pohledávky navrhl vymáhající věřitel povolení exekuce zabavením a přikázáním k vybrání nároku příslušejícího dlužníku proti poddlužníku na vystavení vkladu schopného výmazného prohlášení ohledně kaucní hypoteky na 60.000 Kč, pokud v rámci této pohledávky není již dluhu. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Předmětem exekuce není ani pohledávka, ani jiný nárok na vydání nebo plnění movitých věcí, nýbrž jiné majetkové právo ve smyslu § 331 ex. ř. Jest proto zkoumati, zda v tom, že na nemovitosti dlužníkově jest vložena pro jiného věřitele kaucní hypoteka pro poskytnutý úvěr, jest majetkové právo hypotekárního dlužníka, na něž by bylo lze vésti exekuci. K této otázce nelze přisvědčiti. Předpokladem pro přípustnost exekuce na majetková práva podle § 331 ex. ř. jest, že jde o právo mající majetkovou hodnotu, jež samo o sobě nebo co do svého

výkonu může býti zpeněženo. O takové majetkové právo však tu nejde. Kaučí hypoteka, to jest knihovní zajištění pohledávek, jež v budoucnu vzejdou z určitého právního poměru do určité výše, skytá práva jen věřiteli, neposkytuje však dlužníku zpeněžitelné právo, jež by mohlo býti v exekuci zpeněženo k ukojení jiného věřitele, nýbrž ukládá dlužníku jen povinnost, by trpěl uspokojení věřitele ze zástavy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nárok povinného na vydání výmazné kvitance co do nevyčerpané části úvěrní pohledávky zajištěné pro poddlužníka na nemovitostech povinného není způsobilým předmětem exekuce pro peněžité pohledávky, neboť nárok ten, jak správně uvedl rekursní soud a blíže doličovati netřeba, nemá majetkové hodnoty a není zpeněžitelný a tudíž se za předmět exekuce k vydobytí peněžité pohledávky nehodí. Co se týče oprávnění povinného, jehož zabavení a přikázání dovolací rekurentka kromě zabavení a přikázání onoho nároku navrhla, totiž oprávnění nakládati se zástavním právem, zřízeným na nemovitostech dlužníka pro úvěrní pohledávku poddlužníka, mělo, jak v návrhu bylo uvedeno a jak se uvádí v dovolacím rekursu, býti navrženou exekucí postiženo oprávnění dlužníka, příslušející mu jako vlastníku hypoteky podle § 469 obč. zák., totiž oprávnění převésti na základě kvitance zástavní právo váznoucí pro pohledávku poddlužníka na pohledávku jinou. Toto právo vlastníka hypoteky je však jeho osobním, výlučně jen jemu příslušejícím právem, jak doličeno bylo v rozhodnutích sb. n. s. čís. 2987, 4337 a j., a vésti na právo to exekuci, pokud se týče právo to exekučně postihnouti nelze. Nehodí se tudíž ani ono oprávnění za předmět exekuce.

Čís. 11642.

Není závady, by vymáhajícímu věřiteli, jemuž již byla povolena exekuce zabavením a přikázáním vkladu povinného u poštovní spořitelny, nebyla povolena na základě téhož exekučního titulu exekuce zabavením a přikázáním k vybrání dalších vkladů povinného na témže účtu poštovní spořitelny. Povolení další exekuce není na překážku ani, že exekuce dříve povolená byla k návrhu povinného odložena.

(Rozh. ze dne 6. května 1932, R I 235/32.)

K vydobytí vykonatelné pohledávky 1.098 Kč (podle výkazu nedoplatků ze dne 17. září 1931) povolil soud prvé stolice pod E 43/32 exekuci zabavením a přikázáním k vybrání vkladu dlužníka u poštovní spořitelny v Praze na účtu čís. 24.188 v částce 1.150 Kč. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Povinná strana navrhuje zrušení usnesení prvého soudu, kterým exekuce byla povolena, z důvodu, že vymáhající strana podala již pod č. j. E 1695/31 a E 1908/31 exekuci k vydobytí 1609 Kč 70 h na základě výkazu nedoplatků ze dne 17. září 1931, že usnesením ze 4. ledna 1932, č. j. E 1526/30 byly výslovně tyto exekuce odloženy a že tento odklad brání povolení nové exekuce pro tutéž pohledávku. V exekučních věcech E 1695/31, E 1908/31 a E 43/32 byly povoleny vymáhající straně exekuce na základě výkazu nedoplatků vymáhající strany ze dne 17. září 1931, tudíž na základě téhož ex. titulu. V exekuční věci E 1695/31 byla sice povolena exekuce na svršky, avšak v exekuční věci E 1908/31 byla povolena exekuce zabavením a přikázáním téhož vkladu, jehož zabavení a přikázání navrhuje vymáhající strana v nové žádosti E 43/32. Odporuje zásadě § 27 ex. ř., by exekuce byla povolována znovu na základě téhož exekučního titulu a týmž exekučním prostředkem. Také odložení exekuce prvým soudem povolené stalo by se bezpředmětným, kdyby vymáhající strana mohla znovu žádati o povolení téhož exekučního prostředku pro tutéž pohledávku. Z těchto důvodů měl prvý soud žádost za povolení téže exekuce pro tutéž pohledávku zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursní soud vychází z předpokladu, že v exekuční věci E 1908/31 byla povolena exekuce zabavením a přikázáním téhož vkladu, jehož zabavení a přikázání navrhuje vymáhající věřitelka v návrhu E 43/32. Tento názor nesouhlasí se spisy. V návrhu E 1908/31 vedla vymáhající věřitelka na základě vykonatelných výkazů nedoplatků ze 17. září a z 15. října 1931 exekuci zabavením a přikázáním k vybrání vkladu povinné strany u poštovní spořitelny v Praze na účtě čís. 24.188 v částce 2.900 Kč. V návrhu E 43/32 vedla na základě téhož výkazu ze 17. září 1931 exekuci zabavením a přikázáním vkladu téže povinné strany na témže účtě v částce 1.150 Kč. Z toho je zřejmo, že v každém případě byla exekuce vedena na jiný vklad. Zabavení a přikázání se mohlo přirozeně dotknouti jen vkladů v exekučních návrzích uvedených, které byly v době doručení povolujícího usnesení na dlužníkově účtě. Současné vedení několika exekucí bylo podle § 14 ex. ř. přípustné a soud mohl exekuci obmeziti na některý exekuční prostředek jen za předpokladu téhož místa zákona. Povolení další exekuce nebylo na překážku ani, že exekuce dříve povolená byla k návrhu dlužnice odložena, neboť usnesení povolující odklad se přirozeně vztahuje a má účinek jen na exekuci, v níž byl odklad povolen. Správnost exekučních titulů soud zkoumati nesměl (§ 133 zák. z 21. února 1929 čís. 26 sb. z. a n.). Rekursní soud tudíž neprávem vyhověl rekursu povinné strany.

Čís. 11643.

Při přídělu pozemků (podle zákonů o pozemkové reformě) nesejde na tom, že strany o kupní ceně mezi sebou nejednaly a ji neujednaly, stačí, byla-li kupní cena určena Státním pozemkovým úřadem.

(Rozh. ze dne 6. března 1932, Rv I 112/31.)

Žalobce, majitel zabraného majetku, domáhal se na žalovaných zaplacení kupní ceny na přidělené pozemky, uváděje, že na základě rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o přidělení pozemků uchazečům za přesně určených podmínek co do přídělce, pozemku i ceny se stanovenými vedlejšími platy prodal žalovaným pozemky a že žalovaní byli povinni mimo kupní cenu nahraditi mu vedlejší náklady. Žalovaní naproti tomu tvrdili, že ke smlouvě mezi nimi a žalobcem nedošlo. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Dne 27. února 1924 byla uzavřena dohoda mezi žalobcem a Státním pozemkovým úřadem, kterou se žalobce zavázal odprodati uchazečům, jež Státní pozemkový úřad označí, zemědělskou půdu za kupní ceny rovnající se ceně přídělové, které měl stejně jako ostatní podmínky určiti Státní pozemkový úřad. Žalovaná strana podle zjištění prvého soudu byla již v roce 1924 častěji o tom zpravena, že přídělové řízení bude provedeno zkráceně podle trhových smluv na základě řečené dohody. Státní pozemkový úřad skutečně cenu i vedlejší náklad ustanovil, arci později dvakráte vedlejší náklady snížil. Žalované straně byly pozemky přiděleny a ona jich od podzimu 1924 stále užívá a na nich hospodaří. Je také zjištěno, že inženýr H. vysvětlil zájemcům, že obdrží trhové smlouvy po třetí splátce. An tedy žalobce podle dohody se Státním pozemkovým úřadem byl zavázán prodati pozemky přídělcům jemu označeným trhovou smlouvou, ani žalovaní o tom věděli a přece na přihlášce trvali a pozemky převzali, nelze to vyložiti jinak, než že skutečně byla uzavřena mezi stranami trhová smlouva, podmíněná arci schválením Státního pozemkového úřadu, kterou jsou obě strany vázány (§ 863 obč. zák.). Projev žalobcův jest tu v oné dohodě, projev žalované strany jest v trvání na přihlášce a v přijetí pozemků, i když věděla, že se příděl provede kupní smlouvou. Je tu tedy oboustranný projev vůle potřebný k uzavření smlouvy (§ 861 obč. zák.). Na tom nezáleží, že strany přímo spolu nejednaly, an jednání sprostředkoval Státní pozemkový úřad, který s jedné strany uzavřel dohodu se žalobcem a s druhé strany podle této dohody přidělil žalované straně k její přihlášce půdu. Takovýto způsob uzavírání smluv zmocněncem jest přece na denním pořádku. Marně poukazuje žalovaná strana k tomu, že nebyla smluvena určitá cena trhová, což arciť jest podstatnou podmínkou vzniku trhové smlouvy (§§ 1053 a 1054 obč. zák). Vždyť cenu měl určiti Státní pozemkový úřad ve smyslu zákonů o pozemkové reformě i dohody a tu jest vykládati věc tak, že podle ujednání stran měla určiti kupní cenu osoba třetí podle § 1056 obč. zák. Tato třetí osoba, Státní pozemkový úřad, také cenu trhovou skutečně určila, aniž před tím žalovaná strana od smlouvy odstoupila. Na tom nic nemění okolnost, že Státní pozemkový úřad později na stížnosti a na intervence cenu snížil. Nakonec, jak prvý soudce zjišťuje, byla cena určena definitivně a jsou jí vázány obě strany. Nezáleží na tom, zda žalovaná strana uznává kupní cenu, čili nic, jen když jest určena třetí osobou. Nelze připustiti a příčilo by se vši poctivosti v obchodu (§ 915 obč. zák.), by žalovaná strana pozemky ujala, měla je v držení a na nich po celá léta hospodařila, ale vzpírala se zaplatiti kupní cenu, namítajíc, že cenu neuznala. Jakmile jí bylo známo, jakým způsobem se má příděl provésti, měla od

přihlášky odstoupiti, nechtěla-li býti vázána. Ale v tom, že tak neučinila, naopak, že se ujala držení pozemků a na nich hospodaří, jest nezbytně spatřovati její souhlas s provedením přídělu trhovou smlouvou a tedy i s touto smlouvou samou. Nezáleží za tohoto stavu věci na tom, zda žalovaná strana platila podle svého vědomí žalobci, čili nic, pročež není třeba zabývati se otázkou, zda zjištění prvého soudu v tom směru jest správné. Jak prokázáno, měla žalovaná strana zaplatiti kupní cenu předem a teprve pak měla jí býti trhová smlouva vydána. Že zaplacení kupní ceny mělo předcházeti, vyplývá ostatně jasně z provedených důkazů, zejména ze spisů Státního pozemkového úřadu. Třebas tedy trhová smlouva musí býti schválena Státním pozemkovým úřadem, přece jest žaloba o zaplacení trhové ceny před schválením odůvodněna. Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá bezdůvodnost námitek nedostatku aktivní a pasivní legitimace, ano jde o nárok ze smlouvy mezi stranami, nikoliv o poměr té neb oné ke Státnímu pozemkovému úřadu, i námitky předčasnosti žaloby proto, že prý zkrácené řízení neodpovídá zákonu. Přídělci nemají právního nároku na zabranou půdu, Státní pozemkový úřad může uzavříti dohodu s majitelem zabrané půdy o tom, jakým způsobem se přidělení pozemků provede, a uchazečům nepřísluší právo stížnosti proti dohodě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jako rozpor rozsudku se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) vytýkají dovolatelé, že prý odvolací soud pominul zjištěnou okolnost, že uchazeči o příděl a mezi nimi také žalovaní protestovali proti dohodě mezi žalobcem a Státním pozemkovým úřadem o způsobu provedení přídělu. Leč nesejde na tom, že uchazeči protest vznesli, neboť zjištěno je, a to je ve sporu důležité, že při protestu nešlo uchazečům o to, v jaké formě bude příděl proveden, zdali ve formě kupních smluv, a že protest měl za účel docíliti snížení cen a urychlení přídělu. Nebránil tudíž protest tomu, by odvolací soud nedospěl k závěru, že uchazeči o příděl byli, i když ne výslovně, tedy hledíc k okolnostem mlčky srozuměni s přídělem ve formě trhových smluv, a napadají dovolatelé tento závěr s hlediska dovolacího důvodu čís. 3 § 503 c. ř. s. neprávem. Po právní stránce výtky dovolatelů (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) neobstojí. Bylo již řečeno, že protest uchazečů o příděl nesměřoval proti formě provedení přídělu, proti tomu, že bude příděl proveden ve formě koupě a prodeje. Že o této formě přídělu uchazeči, mezi nimi žalovaní, věděli, je zjištěno. Z toho, že uchazeči, pokud se týče žalovaní, vědouce to, na přihláškách setrvali, půdu jim jako kupitelům nabídnutou převzali a na kupní cenu splátky činili, právem, nikoli mylně odvolací soud usoudil (§ 863 obč. zák.), že uchazeči, najmě žalovaní přistoupili na příděl koupí, tudíž na to, že jsou kupiteli a žalobce prodatelem, pokud se týče na trhovou smlouvu (§§ 1051 a násl. obč. zák., § 27 příděl. zák., §§ 28, 29 náhr. zák.). Nelze souhlasiti s vývody dovolatelů, že ke koupi nedošlo, ježto cena nebyla ujednána. Nesejde na tom, že o ceně žalobce a žalovaní sami mezi sebou nejednali a ji neujednali. Šlo vlastně o příděl a podle zákonů o po-

zemkové reformě (§ 7 záb. zák., § 27 příděl. zák., § 77 náhr. zák.) nemohlo býti jinak, než že kupní cena bude určena za účasti Státního pozemkového úřadu, pokud se týče, že tento úřad cenu stanoví. Nebylo třeba, by strany zvlášť jednaly o tom, že Státní pozemkový úřad cenu určí a by tento úřad stanovením ceny pověřily (§ 1056 obč. zák.). Jest zjištěno, že tento úřad kupní cenu s konečnou platností určil. Náležitost kupní smlouvy jest, co se týče ceny dána. Žalovaní neprávem popírají kupní smlouvu a neprávem, tvrdíce, že s ním v žádném právním poměru nejsou, což shora vyvráceno, odpírají zaplatiti žalobci zažalovaný, již dávno splatný zbytek kupní ceny. Odsoudiv je k tomu, odvolací soud nepochybil.

Čís. 11644.

Tak zvaným malým honebním zákonem ze dne 25. června 1929, čís. 98 sb. z. a n., byl výkon myslivosti v zájmu nutné ochrany zvěře a v zájmu racionelního provozování myslivosti nově upraven, ale výkon honebního práva nebyl jím znemožněn. Pro vydání onoho zákona nelze se domáhati bezúčinnosti smlouvy o pachtu honitby.

(Rozh. ze dne 6. května 1932, Rv I 470/32.)

Žalobce najal si ve veřejné dražbě, konané dne 20. května 1929, od žalovaného honebního společenstva honitbu v M. na dobu od 1. února 1930 do 31. ledna 1936. Žalobou, zadanou na soudě dne 1. července 1931, domáhal se žalobce na žalovaném honebním společenstvu, by bylo uznáno právem, že se pronájem honitby v M. veřejnou dražbou dne 20. května 1929 žalobci na dobu od 1. února 1930 do 31. ledna 1936 za roční nájemné 7.800 Kč provedený pro podstatnou změnu poměrů prohlašuje ze bezúčinný a že jest žalované honební společenstvo povinno to uznati. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobce domáhá se žalobou, aby pachtovní smlouva, kterou ve veřejné dražbě konané dne 20. května 1929 pronajal honitbu v M. na dobu od 1. února 1930 do 31. ledna 1936 za roční nájemné 7.800 Kč pro podstatnou změnu poměrů prohlášena byla za bezúčinnou a dovolává se obdoby § 1389 obč. zák., pokud se týče ustanovení § 1117 obč. zák. Pokud se žalobce odvolává na ustanovení § 1117 obč. zák., nemůže z toho důvodu žalovati o bezúčinnost pachtovní smlouvy, nýbrž měl by právo před projitím času od smlouvy odstoupiti; ustanovení § 1389 obč. zák. nelze obdobně použíti na souzený případ, poněvadž obdobné řešení předpokládá podle § 7 obč. zák., že sporný případ nelze rozřešiti ani podle slovního výkladu ani podle přirozeného smyslu zákona a že jde o podobný případ v zákoně určitě rozhodnutý; tomu však v souzeném případě tak není, neboť souzený případ řeší ustanovení § 1117 obč. zák., pokud se týče všeobecné ustanovení § 1447 obč. zák. o zrušení práv a závazků zkázou věci. Než ani tu nemohl by žalobce žalovati o bezúčinnost smlouvy, nýbrž o zrušení závazku uloženého mu pachtovní smlouvou. Není proto žaloba o bezúčinnost pachtovní smlouvy odůvodněná. Jelikož však žalobce v žalobě tvrdí, že ustanovením zákona ze dne 25. června 1929, čís. 98 sb. z. a n., jenž nabyl účinnosti dnem 12. července 1929, byly proti stavu podle zákona ze dne 1. června 1866, čís. 49 z. zák. podstatně změněny poměry, za nichž původní pachtovní smlouva byla uzavřena, v tom směru, že jednak doba odstřelu byla značně zkrácena, jednak pro určitou zvěř zavedena celoroční doba šetření a mimo to, že v okresu S. bylo zakázáno chytání živých koroptví, má odvolací soud, srovnávaje tvrzení žaloby se žalobní žádostí za to, že jde jen o nesprávnou úpravu a že se žalobce domáhá žalobou vlastně zrušení pachtovní smlouvy z uvedených jím důvodů. Avšak ani tu žaloba není odůvodněnou a první soud posoudil věc po stránce právní nesprávně, vyhověv žalobě. Na tento případ nelze obdobně použíti ustanovení § 1389 obč. zák. ani ustanovení § 1447 obč. zák. Jest všeobecně známo a bylo tedy známo žalobci i žalovanému honebnímu družstvu, že krutou a dlouho trvající zimou na počátku roku 1929, hlavně následkem silných a dlouhotrvajících mrazů a pro umrzlý sníh nemohla zvěř k zemi, by si opatřila potravu, že tím vysílila a že mnoho zvěře zahynulo; aby zvěř vyhynulá byla doplněna, byl vydán zákon ze dne 25. června 1929, čís. 98 sb. z. a n.; zákon ten nebyl vydán přes den, nýbrž byl připravován, mluvilo se o něm a, když žalobce dne 20. května 1929 spachtoval honitbu, byli si on i honební družstvo vědomi, že dojde k šetření zvěře, a obě strany s tím tudíž počítaly; a nemůže se žalobce z toho důvodu domáhati zrušení smlouvy. Než ani z důvodu § 1117 obč. zák. nelze pachtovní smlouvu zrušiti; podle tohoto ustanovení může pachtýř od smlouvy pachtovní před projitím smluveného času ustoupiti, když se pronajatá věc následkem své vadné povahy k řádnému užívání nehodí, když značná část pronajatého předmětu náhodou na delší dobu řádnému užívání byla odňata nebo se stala nepotřebnou. Tomu však tak není, neboť ustanovením nového zákona doba honitby proti dřívějším šesti měsícům zkrácena na čtyři měsíce, ustanovení to při vzrůstu zvěře může zemský i okresní úřad pozměniti tím, že povolí, by určitý druh zvěře byl odstřelen; nad to měsíc srpen, hledě k tomu, že v polích bývají ještě žně a že i zajíci, i koroptve jsou ještě malé, jest nejméně vhodným ku provozování honitby a žalobce může, pak-li má dosti zvěře k odstřelu, právo honitby prováděti častěji, po případě i použitím hostů, takže ani hmotně ani ve své zábavě nemůže utrpěti újmu. Ostatně žalobce má honitbu spachtovanou již od 1. února 1930 a to na dobu šesti let, vykonával ji od 1. února 1930, teprve dne 1. července 1931 podal žalobu o zrušení smlouvy, tímto více než ročním užíváním dal na jevo, že v právu pachtovním i za změněných poměrů trvá, doba pachtu jest delší, takže lze právo honební zmenšené v jednom roce nahraditi si v jiném roce, kdy se zvěř rozmnoží. Není tudíž ani ve smyslu § 1117 obč. zák. důvodu, by byla pachtovní smlouva zrušena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce uzavřel sice se žalovaným honebním společenstvem smlouvu o nájem honitby za platnosti honebního zákona ze dne 1. června 1866,

čís. 49 z. zák., ale nebylo podmínkou smlouvy nezměněné trvání tohoto zákona a žalobce, zavázav se ve smlouvě šetřiti zákonná ustanovení o myslivosti, podrobil se, jak z povahy věci plyne, i ustanovením, která za trvání nájmu budou snad vydána. Tak zvaným malým honebním zákonem ze dne 25. června 1929, čís. 98 sb. z. a n. byl výkon myslivosti v zájmu nutné, jak se ukázalo, ochrany zvěře a v zájmu racionelního provozování myslivosti nově upraven, ale výkon honebního práva nebyl jím znemožněn. To blíže dovodil odvolací soud. Proto není žaloba o neúčinnost, pokud se týče o zrušení nájemní smlouvy mezi žalobcem a žalovaným společenstvem dne 20. května 1929 uzavřené ani s hlediska § 1389 obč. zák. ani s hlediska § 1117 téhož zák., o něž se žaloba opírá, odůvodněna a byla napadeným rozsudkem právem zamítnuta.

Čís. 11645.

Pohledávky směnečných věřitelů ve vyrovnacím řízení nemají proti pohledávkám jiných vyrovnacích věřitelů zvláštní postavení, najmě co do způsobu splácení kvot podle schváleného vyrovnání.

Vyrovnáním nemění se nic na povaze směnečného dluhu jako dluhu odnosného.

Směnečný vyrovnací dlužník, nepřihlásil-li se věřitel v den splatnosti kvoty se směnkou, byl nejen oprávněn (podle § 36 (1) směn. zák., po případě podle § 1425 obč. zák.), nýbrž přímo povinen, by nevyčkávaje dále, až se směnečný věřitel k němu dostaví a směnku mu předloží k částečnému placení, složil vyrovnací kvotu v den její splatnosti na soudě.

(Rozh. ze dne 6. května 1932, Rv I 646/32.)

Žalovaný uzavřel vyrovnání, nedodržel však splátku vyrovnací kvoty. Směnečné platební příkazy znějící na celé pohledávky, ponechal procesní soud prvé stolice v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, vytýkajícímu odvolacímu rozsudku jen nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. s. ř.), nelze přiznati oprávnění. Aby mohlo býti posouzeno, zda se žalovaná firma ocitla v prodlení s placením již prvé vyrovnací kvoty na směnečnou pohledávku žalobkyně a zda ji tedy postihují následky § 57 vyr. ř. z roku 1914, jehož jest tu použíti, jest si předem ujasniti, zda pohledávky směnečných věřitelů mají ve vyrovnacím řízení proti pohledávkám jiných vyrovnacích věřitelů zvláštní postavení, zejména co do způsobu splácení kvot podle schváleného vyrovnání na ně připadajících, či zda jsou jim postaveny na roveň a zda vyrovnání má vliv na povahu dluhu směnečného jako dluhu odnosného. Odpověď k oné otázce dává § 10 (4) vyr. řádu, podle něhož nejsou dotčeny vyrovnacím řízením

jen pohledávky, které požívají práva přednostního (§ 23), a pohledávky z právních jednání dlužníka nebo vyrovnacího správce jednajícího za něho, která jsou jim dovolena podle ustanovení vyrovnacího řádu k dalšímu provozu obchodu. Z toho plyne, že po zákonu všecky ostatní pohledávky, ať již vzešly z jakéhokoliv právního důvodu, tedy i pohledávky ze směnek, jsou vyrovnacím řízením stejně zasaženy a že se jejich uspokojení řídí podle přijatého a schváleného vyrovnání, nehledíc arci k právům na oddělené uspokojení (§ 11 vyr. ř.), pak k pohledávkám uvedeným v § 27 čís. 2 a 3 vyr. ř. (§ 53 (5) vyr. ř.) a konečně k pohledávkám, o nichž se zmiňuje § 53 (4) vyr. ř. Platí tudíž i co do pohledávek směnečných věřitelů zásada rovného nakládání se všemi vyrovnacími věřiteli, která došla výrazu v § 47 vyr. ř. Pokud jde o otázku druhou jest uvážiti, že vyrovnáním nic se nemění na povaze dluhu směnečného jako dluhu odnosného, ježto ani směnečný ani vyrovnací řád neobsahují v tomto směru žádného předpisu. Z toho plyne, že směnečný věřitel musí se směnkou — pokud snad není domicilována, o kterýžto případ tu nejde — přijíti k vyrovnacímu dlužníku pro splatnou kvotu, a vyrovnací dlužník není povinen platiti kvotu směnečného dluhu před vyznačením zaplacení příslušné částky na směnce § 35 (2) sm. zák., neboť jinak by se vydával v nebezpečí, že bude musiti platiti dvakráte, kdyby se směnka zatím dostala směnečněprávním převodem do rukou dalšího věřitele, čemuž dlužník nemůže zabrániti, takže nemůže ani bezpečně věděti, kdo v době splatnosti vyrovnací kvoty má směnku v rukou a kdo jest jeho věřitelem. Vzhledem pak k tomu, že vyrovnací dlužník byl sice povinen zaplatiti kvotu včas, t. j. přesně v den stanovený vyrovnáním, na což vyrovnací řád z roku 1914, jehož jest tu použíti, kladl tak veliký důraz, že nesplnění této povinnosti ohrozil zmatečností vyrovnání (§ 57 vyr. ř.), že však vyrovnací směnečný dlužník byl povinen platiti kvotu jen při předložení směnky v místě platebním a na potvrzení částečného zaplacení na směnce, jest odůvodněn závěr, že směnečný vyrovnací dlužník, pakliže se směnečný věřitel v den splatnosti kvoty nepřihlásil se směnkou, byl netoliko oprávněn podle § 36 (1) směnečného zák. po případě podle § 1425 obč zák., nýbrž přímo povinen, nevyčkávaje dále, až se směnečný věřitel k němu dostaví a směnku mu k částečnému placení předloží, složiti vyrovnací kvotu v den její splatnosti na soudě a že jen včasným a řádným soudním složením splatné kvoty mohl zabrániti následkům zmatečnosti vyrovnání podle § 57 vyr. ř. (z roku 1914). Dovolatel se nezachoval podle toho, kvotu splatnou 3. května 1931 na soudě nesložil, a zaplatil ji teprve až 16. července 1931. Napadený rozsudek proto odpovídá zákonu.

Čís. 11646.

Jest povinností soudu, by zkoumal z úřadu, zda žalobní prosba plyne důsledně ze skutkového děje předneseného v žalobě.

Nečelí-li žaloba, označená výslovně jako žaloba hypotekární, proti osobnímu, nýbrž proti hypotekárnímu dlužníku, jest rozsudkový výrok obmeziti tak, že se připouští exekuce jen na zastavenou nemovitost.

Zástavní žalobou může věřitel ovšem také žádati, by byl hypotekární dlužník odsouzen k trpění, by zažalovaná pohledávka byla uspokojena z výtěžku nemovitosti, není však nijak na závadu, by nežádal odsouzení dlužníka k zaplacení hypotekární pohledávky, ovšem jen s omezením exekuce na hypoteku.

(Rozh. ze dne 6. května 1932, Rv II 172/31.)

V žalobě, domáhající se zaplacení 18.980 Kč, uvedla žalobkyně, že žalovaný jako knihovní vlastník nemovitostí zapsaných ve vl. čís. 109 a 162 jest práv ze všech závazků převzatých proti žalující bance dlužním úpisem ze dne 18. dubna 1921 dřívějšími vlastníky, ježto tito se v něm zavázali nejen za sebe osobně, nýbrž i za své právní nástupce v držení těchto nemovitostí. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolací důvod mylného právního posouzení jest opřen o jedinou právní námitku, že žalovaný neměl býti odsouzen bez omezení jako dlužník osobní, nýbrž jen jako dlužník hypotekární. Jest arci pravda, že podle obsahu spisů žalobkyně v řízení prvé stolice ani netvrdila, že žalovaný byl nebo že se stal i osobním jejím dlužníkem, naopak žaloba, označená jako hypotekární, čelí proti němu výslovně jako proti knihovnímu vlastníku nemovitostí, na nichž pro pohledávku vázne zástavní právo. Při prvém bedlivějším přihlédnutí k obsahu žaloby bylo tedy jasné, že žalobní návrh neplyne důsledně ze skutkového přednesu žalobkyně. Leč žalovaný to v řízení prvé stolice vůbec neuplatňoval, i nebylo povinností prvého soudu, by k tomu přihlédl z úřadu při právním posouzení věci (nešlo tu o rozsudek pro zmeškání); a v odvolacím řízení je to námitka nová, tedy nepřípustná (§ 482, prvý odstavec c. ř. s.), jež musí zůstati nepovšimnuta.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalovaného potud, že změnil napadený rozsudek v ten rozum, že žalovaný jest povinen zaplatiti žalobkyni 18.980 Kč do 14 dnů pod exekucí na nemovitosti vložky čís. 109 a 162.

Důvody:

Pokud jde o právní posouzení věci, jest přisvědčiti názoru dovolatelovu, že odvolací soud měl přihlížeti při právním posouzení věci k tomu, že jde o žalobu hypotekární a že tedy žalobní prosba není logickým důsledkem žalobního děje. Nesejde na tom, že dovolatel v prvé stolici neodporoval žalobní prosbě v tom ohledu, neboť jest povinností soudu, by zkoumal z úřadu, zda žalobní prosba plyne důsledně ze skutkového děje v žalobě předneseného. Jak odvolací soud správně vystihl, nečelí žaloba, výslovně označená jako žaloba hypotekární, proti osobnímu dlužníku, nýbrž proti hypotekárnímu dlužníku, a měl tedy výrok rozsudkový býti obmezen tak, že se exekuce připouští jen na zastavené nemovitosti, t. j. podle nenapadeného zjištění soudu prvé stolice na nemovitosti vl. čís. 109 a 162. K přednesu žalobkyně, že dovolatel jest i osobním dlužníkem, nebylo lze přihlížeti jako k novotě podle § 504 c. ř. s. nepřípustné, poněvadž tato okolnost nebyla uplatňována v první stolici. Z toho, že se žalobkyně dovolávala v žalobě potvrzených kontokorentů nelze to o sobě seznati, an celý ostatní obsah žaloby nasvědčuje tomu, že jde o žalobu hypotekární. Zástavní žalobou může věřitel ovšem také žádati, by hypotekární dlužník byl odsouzen k trpění, by zažalovaná pohledávka byla uspokojena z výtěžku nemovitostí, není však nijak na závadu, by nežádal odsouzení dlužníka k zaplacení hypotekární pohledávky, arci jen s omezením exekuce na hypotéku (Gl. U. čís. 4113).

Čís. 11647.

Navrhl-li poškozený u správního úřadu, by bylo proti obci v Čechách zahájeno řízení pro zanedbání bezpečnostních předpisů a by byla obec po provedeném průvodním řízení uznána povinnou k náhradě uplatňovaných nároků, jichž výše bude dodatečně určena, při čemž si poškozený vyhradil uplatňovati bolestné pořadem soukromého práva, přechází nárok poškozeného na bolestné na dědice, třebas poškozený zemřel před právoplatným rozhodnutím správního úřadu, neměl-li vliv na průtah řízení před správními úřady.

Dokud nebylo o povinnosti obce v Čechách k náhradě rozhodnuto v příslušném správním řízení (§ 37 obec. zříz. pro Čechy), nelze se domáhati na ní náhrady pořadem práva.

(Rozh. ze dne 7. května 1932, Rv I 2271/30.)

Matka žalobkyně utrpěla dne 4. prosince 1926 na obecním můstku úraz. Podáním ze dne 25. února 1927 navrhla matka žalobkyně u okresní politické správy, by proti obci bylo zavedeno řízení pro zanedbání bezpečnostních předpisů a by byla obec uznána povinnou nahraditi žalobkyni škodu, vyhradivši si uplatňovati soukromoprávní nároky (léčebné a bolestné). Dne 25. dubna 1928 matka žalobkyně zemřela. Napotom bylo její žádosti ze dne 25. února 1927 správními úřady právoplatně vyhověno, načež se její dcera domáhala na žalované obci kromě jiných nároků, jež tu v úvahu nepřicházejí, zaplacení bolestného žalobou, zadanou dne 20. září 1929. Oba nižší soudy zamítly žalobu o zaplacení bolestného, odvolací soud z těchto důvodů: Prvý soud zamítl žalobu z důvodu, že jest žalováno o zaplacení bolestného, že tu nežaluje osoba utrpěvší úraz, nýbrž po její smrti její dědička a že bolestné jest neděditelné a nepřevoditelné (§ 1325 obč. zák.). Odvolatelka napadá rozsudek prvého soudu pro nesprávné posouzení po stránce právní a pro kusost a neúplnost řízení a dovozuje, že v souzeném případě bylo podle § 37 obecního zřízení českého ze 16. dubna 1864 čís. 7 z. zák. pro Čechy nutno, by politický úřad rozhodl o povinnosti k náhradě škody, a že pak teprve mohlo býti žalováno o náhradu škody určité výše u soudu. Před úřadem politickým však šlo jen o povinnost k náhradě škody, nikoliv o výši náhrady a proto, ana žaloba u soudu podána byla teprve po smrti poškozené, nelze tu uplatňovati již nárok na bolestné, poněvadž bolestné není děditelné a převoditelné. Na tom nic nemůže měniti, že matka žalobkyně, domáhajíc se správní cestou náhrady škody, dala na jevo úmysl domáhati se na žalované straně náhrady škody i náhrady bolestného. Jak prvý soud správně uvádí, za života pora-

něné matky žalobkyně bolestné ani smlouvou neb smírem uznáno nebylo ani soudně nebylo uplatňováno. Poněvadž právo na peněžité odškodnění za bolesti jest považovati za výhradně osobní, bylo třeba, by poškozená za živa toto své právo u soudu uplatňovala, an nárok na bolestné smlouvou nebo smírem nebyl uznán, a to mohla učiniti současně se žádostí o stanovení povinnosti obce k náhradě škody u správního úřadu, neboť řízení o žalobě o náhradu bolestného u soudu podané mohlo podle § 190 c. ř. s. býti přerušeno až do právoplatného rozhodnutí správních úřadů o povinnosti k náhradě škody. Není tedy proti dobrým mravům jak vytýká odvolatelka rozhodnutí, že ryze osobní právo na bolestné, pokud poškozenou osobou nebylo u soudu uplatňováno nebo nebylo smlouvou neb smírem uznáno, není děditelné a převoditelné.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. s. ř., jest v souzeném případě opodstatněno. Nejvyšší soud považuje ve svých rozhodnutích čís. 2722 a 2866 sb. n. s. shodně s obsahem judikátu čís. 204 bývalého nejvyššího soudu přechod nároku na bolestné na dědice za možný jen, byl-li tento nárok ještě za živa poškozené osoby smlouvou (smírem) uznán anebo soudně uplatňován, při čemž jsou žalobě na roveň postaveny přihláška v úpadku a připojení se soukromého účastníka k trestnímu řízení, ovšem pro zvláštní povahu těchto řízení jen potud, pokud byl v nich nárok již také číselně vyjádřen. Těmito rozhodnutími však nebyla vyřešena otázka pro posouzení tohoto případu rozhodná, jaký význam jest přičísti okolnosti, že poškozená matka žalobkyně, řídíc se ustanoveními druhého odstavce § 37 obecního zřízení českého (zák. ze dne 16. dubna 1864 čís. 7 zemsk. zák. pro Čechy), podáním ze dne 25. února 1927 u okresní politické správy v Č. navrhla, by proti obci bylo zahájeno řízení pro zanedbání bezpečnostních předpisů a by obec byla po provedeném průvodním řízení uznána povinnou k náhradě uplatňovaných nároků, jichž výše bude dodatečně sdělena; při tom si navrhovatelka výslovně vyhradila uplatňovati soukromoprávní nároky pokud se týká léčebného a bolestného pořadem práva soukromého. Podle § 37 citovaného zákona má obec, vykonává-li policii místní, nahraditi škodu, která někomu vzešla z opomenutí povinností, jež ukládá obci konání místní policie (§ 36); otázku, zda jest povinna obec dáti náhradu, rozhodne politický úřad po slyšení okresního výboru. Nedosáhne-li se dohody o tom, mnoho-li náhrady se má dáti, budiž jí zjednán průchod pořadem práva. Již v plenárním rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ze dne 1. června 1915 Pres. 229-15, judikátu čís. 229, čís. 1652 úř. sb. bylo vyloženo, že nároky na náhradu škody proti obci v Čechách, vyplývající z opomenutí povinností, jež ukládá obci konání místní policie, ať toto opomenutí záleží v čemkoliv, nemohou dotud býti uplatňovány pořadem práva soukromého, dokud příslušný úřad politický nerozhodl o právním důvodu náhradní povinnosti, při čemž jest

zdůrazniti, že se tato právní věta vztahuje jen na nároky na náhradu škody, které spočívají na veřejnoprávním podkladě opomenuté povinnosti obci uložené zákonnou místní policií, takže jí nelze užíti tam, kde se nárok na náhradu škody uplatňuje na podkladě soukromoprávním. (Srovnej i rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 262 sb. n. s.) V souzeném případě opřela matka žalobkyně svůj náhradní nárok proti obci o to, že dne 4. prosince 1926 odpoledne spadla s můstku do silniční strouhy proto, že na místě nehody nebylo v té době na ulici světlo a nebyly ani elektrické ani plynové lampy rozžaty, ač byla již úplná tma a místo není tak opatřeno, by chodci nemohli utrpěti úrazu, tedy o podklad veřejnoprávní. Nárok poškozené matky žalobkyně jest tedy kryt ustanovením § 37 citovaného zákona a bylo uplatňování jeho pořadem práva dotud vůbec vyloučeno, dokud nebylo o povinnosti obce k náhradě rozhodnuto v příslušném řízení správním. Podání matky žalobkyně na okresní politickou správu ze dne 25. února 1927 bylo vyřízeno v první stolici výměrem bývalé okresní správy politické v Č. ze dne 17. září 1927 čís. 20308 v ten rozum, že jest obec náhradou povinna. Obec podala dne 30. září 1927 odvolání k Zemské politické správě v Praze, která však mu výměrem ze dne 26. dubna 1929 nevyhověla. Matka žalobkyně zemřela dne 25. dubna 1929, tedy před pravoplatným vyřízením jejího podání ze dne 25. února 1927 úřady správními, a nelze míti za to, že by byla sama svým zásahem měla nebo mohla míti vliv na průtah řízení před úřady správními. Podle názoru dovolacího soudu učinila matka žalobkyně podáním ze dne 25. února 1927 úplně zadost zákonným předpisům vížícím její postup, postupovala zcela správně a nemohla, hledíc k hořejším vývodům, za svého života nastoupiti pořadem soukromého práva. Okolnost, že ve svém podání výslovně zdůraznila, že se domáhá výroku příslušného úřadu správního o právním důvodu svého nároku proti obci právě proto, že bude proti ní uplatňovati pořadem práva svůj nárok na léčebné a bolestné co do výše jeho, a jí nikterak nezaviněná nemožnost podati žalobu před řádným soudem pro úmrtí nastalé před vyřízením správního řízení, opodstatňuje úsudek, že v souzeném případě poškozená matka žalobkyně ještě za svého života sama požádala o bolestné (§ 1325 obč. zák.) a že tedy její nárok na ně přešel na její dceru a dědičku, nynější žalobkyni, byť nebyl za života zůstavitelky smlouvou uznán ani před žádným soudem uplatněn. Soudy nižších stolic se však právě pro svůj odchylný právní názor neobíraly ostatními náležitostmi, zvláště co do výše nároku stranami přednesenými, bylo tudíž po rozumu §§ 510, 513 a 496 čís. 2 c. ř. s. jejich rozsudky zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice k novému rozhodnutí.

Čís. 11648.

Nebyla-li nájemní smlouva s majitelem zabraného majetku (s jeho pronajímatelem) platná, nebyvši schválena Státním pozemkovým úřadem, nebylo třeba, by stát, přejímaje zabraný majetek, dal výpověď z nájemního poměru. Tím, že stát ponechal po nějakou dobu po převzetí věc v užívání, byl založen jen poměr podobný výprose, k jehož rozvázání stačilo oznámení státu, že předmět užívání uživateli dále ne-

ponechává a onen poměr s ním ukončuje; formální výpovědi z nájmu nebylo tu třeba.

K žalobě o vyklizení stačí, že žalovaný neoprávněně drží předmět nájmu a odpírá ho vykliditi.

(Rozh. ze dne 7. května 1932, Rv I 695/32.)

Žalobě československého státu proti manželům Egonu a Barboře C-ovým o vyklizení hotelu v P. procesní soud prvé stolice vyhověl. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného Egona C-a, vyhověl však odvolání žalované Barbory C-ové a žalobu ohledně ní zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného Egona C-a, vyhověl však dovolání československého státu a obnovil ohledně Barbory C-ové rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Domáháno se vyklizení hotelu v P. Zjištěno je, že tento hotel najali oba žalovaní nájemní smlouvou ze dne 23. prosince 1926, uzavřenou s tehdejším majitelem zabraného velkostatku B., k němuž hotel patřil, na dobu do 30. září 1932, a zjištěno je, že tato smlouva, podléhající podle § 7 záb. zákona schválení Státního pozemkového úřadu, tímto úřadem schválena nebyla. Následkem toho nebyla smlouva podle § 7 záb. zák. platná a nájemní poměr pro žalované nezaložila. Nemá význam, že žalující stát, přejímaje velkostatek a s ním i hotel, nedal žalovaným výpověď. Ježto platného nájemního poměru tu nebylo, nebylo při přejímání výpovědi (§ 12 náhr. zák.) třeba a zákon ji v § 14 náhr. zák. při nájemních smlouvách podle § 7 záb. zák. neplatných nežádá. Dodati jest, že stát, přejímaje dne 30. října 1930 velkostatek a hotel v P., výslovně nájemní smlouvu žalovaných ze dne 23. prosince 1926 uznati a do ní vstoupiti odepřel. Z uvedeného vidno, že žalovaní nemohou oprávněně odporovati vyklizení z důvody smlouvy ze dne 23. prosince 1926 a jejího trvání. Jejich námitka proti vyklizení o uvedenou smlouvu se opírající není opodstatněna. Leč ani další námitka žalovaných proti vyklizení neobstojí. Jde o to, že stát, převzav velkostatek a hotel v P., jednal se žalovaným Egonem C-em, že tomuto žalovanému hotel pronajme. Prozatím ponechal stát mlčky hotel k používání Egonu C-ovi, který za to platil nájemné podle smlouvy ze dne 23. prosince 1926. K uzavření smlouvy nedošlo a stát dne 1. července 1931 dal Egonu C-ovi ke dni 30. září 1931 mimosoudní výpověď. Žalovaný C. brání se vyklizení, ježto prý výpověď neměla náležitosti uvedené v § 565 c. ř. s., žalovaná Barbora C-ová odporuje vyklizení, protože výpověď nebyla na ni řízena a nebyla jí doručena. Co se týče námitky žalovaného Egona C-a, neuznal ji za opodstatněnou již odvolací soud, a to právem. Uvážiti jest tu toto: Původní smlouva nájemní ze dne 23. prosince 1926 nebyla platná a pozdější jednání státu se žalovaným C-em o uzavření smlouvy skončilo bezvýsledně. Nebylo mezi státem a žalovaným Egonem C-em smluveného nájemního poměru a poměr vzniklý tím, že hotel byl zatím mlčky

Egonu C-ovi ponechán v užívání, byl poměrem rovným poměru podle § 974 obč. zák. K rozvázání tohoto poměru stačilo pouhé oznámení státu, že žalovanému C-ovi hotel dále neponechává a řečený poměr s ním ukončuje. Formální výpovědi třeba nebylo. Jako oznámení o ukončení stávajícího poměru byla dána výpověď postačitelná. Nepřijde tudíž na to a netřeba zkoumati, zdali výpověď vyhovovala předpisům, najmě § 565 c. ř. s. Dodav ono oznámení (výpověď), je žalovaný Egon C. povinen hotel vykliditi a odvolací soud, vyhověv žalobě přes onu další, shora uvedenou námitku, nepochybil. Co se týče žalované Barbory C-ové, odvolací soud nezabýval se, alespoň nikoli výslovně, její námitkou, že nárok na vyklizení proti ní není oprávněn, protože jí nebyla výpověď doručena a zamítl žalobu ohledně této žalované, protože nájemní poměr s ní a také jinaké okolnosti, jež by žalobu na vyklizení u této žalované odůvodňovaly, nebyly tvrzeny. Odvolacímu soudu nelze přisvědčiti. Pokud jde o námitku nedostatku doručení výpovědi dané státem dne 1. července 1931, není tato námitka žalované opodstatněna, ježto jí hotel k používání ponechán nebyl, nýbrž jen jejímu manželu, a vypovídati jí poměr ten, pokud se týče oznamovati jí, že poměr se ukončuje, nebylo již proto třeba. Že nelze odpírati vyklizení z důvodu smlouvy ze dne 23. prosince 1926, bylo již řečeno. K důvodu odvolacím soudem pro zamítnutí žaloby proti Barboře C-ové použitému jest uvésti toto: K žalobě o vyklizení stačí, že žalovaná strana neoprávněně předmět vyklizení drží a vykliditi jej odpírá. Tento předpoklad je u žalované Barbory C-ové splněn. Používá hotelu s manželem a odpírala vyklizení, tvrdíc, že nájemní smlouva ze dne 23. prosince 1926, kterou společně s manželem jako spolunájemkyně hotelu najmula, trvá. Byla tudíž i ona o vyklizení právem žalována. Se zamítnutím žaloby proti ní nelze tudíž souhlasiti.

Čís. 11649.

Z toho, že se žalovaný neohradil proti prohlášení žalobce v pozdějším sporu (po konaném prvním roku a po podané odpovědi), že bere původní žalobu zpět, nelze ještě usuzovati na jeho souhlas se zpětvzetím žaloby (§ 237 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 7. května 1932, R II 141/32.)

Proti žalobě Ck II 103/29 vznesl žalovaný námitku zahájené rozepře, poněvadž prý nárok nyní zažalovaný je totožný s onim, jenž zažalován byl pod Ck II 145/28 a tento spor dosud trvá. Žalobkyně proti tomu namítla, že při roku ze dne 26. února 1931, konaném v nynějším sporu, vzala žalobu Ck II 145/28 zpět. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud, pokud šlo o námitku zahájené rozepře, vyhověl odvolání, zrušil napadený rozsudek a odmítl žalobu. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Pokud se týče toho, že žalobkyně při roku ze dne 26. února 1931 vzala žalobu podanou pod Ck II 145/28 zpět, nemohlo ani tím zahájení rozepře pominouti, ježto zpětvzetí žaloby bylo by se musilo státi podle § 237 c. ř. s. buď

podáním, doručeným odpůrci nebo prohlášením při ústním jednání, ovšem jen v dotyčném sporu. Ostatně mohla žaloba býti zpět vzata po prvém roku jen za souhlasu žalovaného nebo za současného zřeknutí se nároku, k čemuž však nedošlo.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolacímu soudu jest přesvědčiti v tom, že stěžovatelka nemohla po prvém roku a po odpovědi na žalobu vzíti zpět původní žalobu bez souhlasu žalovaného (§ 237 c. ř. s.). Z toho, že se žalovaný neohradil proti prohlášení stěžovatelky, že bere původní žalobu zpět, nelze ještě usuzovati na jeho souhlas.

Čís. 11650.

Podle § 1052 obč. zák., jenž vyslovuje zásadu pro všechny úplatné smlouvy, stačí projev ochoty ke vzájemnému plnění a jest takovýto vzájemný závazek pojati do rozsudkového výroku i z úřadu.

Žalobu, pokud se domáhá poskytnutí neb obstarání úvěru pro budoucnost, jest pro tentokráte zamítnouti.

(Rozh. ze dne 7. května 1932, Rv II 52/31.)

Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě, by bylo uznáno právem, že žalovaný jest kromě jiného povinen poskytnouti ze svých prostředků neb obstarati žalující straně na dobu od 1. června 1930 do konce března 1931 a pak i v každém dalším roce na stejnou dobu sezonní úvěr do výše 200.000 Kč, pokud nebude pohledávka žalované strany za žalobcem z jejich společenského poměru na základě dohody ze dne 12. srpna 1928 ve výši 600.000 Kč splacena, proti tomu, že žalující strana zúročí poskytnutý neb obstaraný úvěr běžným, v bankách platným úrokem. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil s tou opravou, že má zníti takto: Žalovaný jest povinen poskytnouti ze svých prostředků neb obstarati žalobci na dobu od 1. června 1930 do konce března 1931 a pak i v každém dalším roce na stejnou dobu sezonní úvěr do výše 200.000 Kč, pokud nebude pohledávka žalované strany za žalobcem z jejich společenského poměru na základě dohody ze dne 12. srpna 1928 ve výši 600.000 Kč splacena, proti tomu, že žalující strana dá žalované straně bianko směnky jako dříve a zúročí poskytnutý neb obstaraný úvěr běžným v bankách platným úrokem. Nejvyšší soud vyhověl dovolání potud, že zamítl pro tentokráte žalobu, že žalovaný jest povinen poskytnouti ze svých prostředků neb obstarati žalobci na dobu 1. června 1930 do konce března 1931 a pak v každém dalším roce na stejnou dobu sezonní úvěr do výše 200.000 Kč, pokud nebude pohledávka žalované strany se žalobcem z jejich společenského poměru na základě dohody ze dne 12. srpna 1928 částkou 600.000 Kč splacena, proti tomu, že žalující strana dá žalované straně bianco směnky a zúročí poskytnutý neb obstaraný úvěr běžným v bankách platným úrokem.

V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Podle § 1052 obč. zák., jenž vyslovuje zásadu pro všechny úplatné smlouvy, stačí projev ochoty ke vzájemnému plnění a jest takovýto vzájemný závazek pojati do rozsudkového výroku i z moci úřadu (srov. rozh. čís. 2728, 3423 a j. sb. n. s.). Žalobce prohlásil již ve svém přípravném spisu ochotu vystaviti žalovanému na poskytnutý neb obstaraný úvěr bianco směnky a nepochybil proto odvolací soud, pojav tento vzájemný závazek žalobcův do svého rozsudečného výroku. Dovolání jest však přisvědčiti potud, pokud vytýká, že se neprávem stalo odsouzení žalovaného k poskytování neb obstarávání úvěru pro budoucnost. Podle § 406 c. ř. s. lze odsouditi k plnění, vyjímajíc ku plnění výživného, jen tehdy, když nastala již dospělost v čase vynesení rozsudku. V době, kdy rozsudek prvým soudem byl vynesen (4. června 1930), byl dospělým jen žalobcův nárok na poskytnutí neb obstarání úvěru na dobu od 1. března 1930 do konce března 1931. Mělo proto, pokud jde o žalobní prosbu o plnění, jen v tomto směru býti vyhověno žalobě a musela proto žalobní prosba o plnění, pokud se domáhá poskytnutí neb obstarání úvěru pro budoucnost, býti zamítnuta pro tentokráte.

Čís. 11651.

Syndikátní žalobou může býti proti soudci uplatňován jen nárok na náhradu škody způsobené přestoupením úředních povinností, jež jsou spojeny s výkonem soudcovského úřadu, nikoliv však nárok na náhradu škody způsobené úkony ryze správními (na př. správou soudní budovy). Pro takové nároky zůstává v platnosti dvorský dekret ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s.

(Rozh. ze dne 9. května 1932, R I 131/32.)

Žalobce domáhal se na Dr. M-ovi, přednostovi okresního soudu v S., a na československém státu náhrady škody podle syndikátního zákona, ježto prý žalovaný Dr. M. porušil při vykonávání úřadu své úřední povinnosti a práva tím, že nezadal žalobci stavbu vodovodu pro okresní soud v S. Procesní soud prvé stolice (vrchní soud v Praze) žalobu odmítl. Důvody: Obrana žalovaných, že souzená věc nepatří na pořad práva, jest oprávněna. Předmětem projednávané žaloby jest syndikátní nárok ve smyslu zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák. proti soudci. Syndikátní zákon je zákonem výjimečným, jejž jest vykládati přesně. Podle § 1 tohoto zákona může býti soudce žalován o náhradu škody, porušil-li při vykonávání svého úřadu své úřední povinnosti. Z toho, že tento předpis mluví o škodě, již nelze odčiniti opra-

nými prostředky v řízení soudním, plyne, že syndikátní žalobou může býti proti soudci uplatňován jen nárok na náhradu škody způsobené soudcovskými úkony, jež podléhají opravným prostředkům stanoveným v řízení soudním, nikoliv však nárok na náhradu škody způsobené úkony ryze správními, jako je na př. správa soudní budovy a pod. Pro takovéto nároky zůstává v platnosti dv. dekret ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s., z něhož výjimku tvoří právě syndikátní zákon. Poněvadž v souzeném případě čerpá žalobce svůj nárok na náhradu z porušení úředních povinností, kterého se prý žalovaný Dr. M. dopustil při výkonu správy úřední budovy, tedy z činnosti čistě správní, nepatří jeho nárok vůbec před soud, tím méně pak před soud syndikátní, a je pořad práva vyloučen i proti žalovanému Dr. M-ovi, i proti žalovanému státu. Kdyby se však i mohlo míti za to, že proti žalovanému státu není pořad práva vyloučen, nemohla by věc rovněž skončiti jinak, než odmítnutím žaloby, poněvadž by pro zažalovaný nárok byl výlučně příslušný krajský soud civilní v Praze (§ 1 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.), nikoliv však tento soud jako soud syndikátní.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekursními vývody nejsou vyvráceny správné důvody usnesení prvého soudu. Nelze souhlasiti se stěžovatelovým názorem, že přípustnost syndikátní žaloby nepředpokládá škodu způsobenou soudcovským úkonem, nýbrž že se připouští i při škodě způsobené jakýmkoli úkonem správním. Zásadně není pořad práva přípustný pro vymáhání škody, způsobené státními úředníky při výkonu jejich úřadu (dv. d. ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s.). Z tohoto pravidla je připuštěna výjimka při škodě způsobené soudcovskými úředníky ve smyslu syndikátního zákona při výkonu jejich úřadu přestoupením úřední povinnosti. Zákon předpokládá tedy přestoupení povinnosti soudcovského práva, t. j. povinností úředních, které jsou spojeny s výkonem úřadu soudcovského (moci soudcovské). Tento vyjímečný zákon nelze vykládat extensivně. Jen výjimkou jsou podle § 4 odst. (2) zák. nesoudcovští úředníci také zodpovědni syndikátně za škody způsobené výkonem úřadu, týkal-li se výkon úředního jednání v příčině peněz u soudu složených a peněz sirotčích. Třeba by tu tedy nešlo o výkon soudcovské moci, kterou pouhý úředník soudní nevykonává, přece peníze k soudu složené a sirotčí mají býti předmětem soudcovských úkonů a proto zákon podrobuje výjimečně i nesoudcovské úkony nesoudcovských úředníků syndikátnímu ručení. Tato výjimka však jen potvrzuje pravidlo, že jinaké nesoudcovské úkony nejsou předmětem syndikátní žaloby. Opak neplyne z ustanovení § 1 synd. zák. o škodě, proti které neposkytují pomoci opravné prostředky v soudním řízení předepsané. Tím jen zákon vylučuje ze syndikátní zodpovědnosti případy, kde je možná náprava opravným prostředkem, ale nijak nestanoví obor škod podrobených syndikátnímu ručení, který vymezil již v předchozí větě téhož paragrafu. Soud musí dbáti přípustnosti právního pořadu z úřadu (§ 42 j. n.) a není z tohoto pravidla výjimky, když jde o syndikátní nárok.

Čís. 11652.

Ten, na něhož přešel propachtováním závod (filiálka závodu), jest kupcem ve smyslu obchodního zákona a přecházejí na něho všechna práva, lpící na závodě, najmě práva známková a vyznamenání.

Z toho, že byla firma vymazána v živnostenském rejstříku, ještě nevyplývá, že se podniku nebo živnosti vzdala.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Pokud není možná — pro průměrného pozorovatele — záměna zboží (drahých likérů) vzhledem k různým příznačným slovům na etiketách.

(Rozh. ze dne 9. května 1932, Rv II 96/31.)

Firma Cointreau v Angers ve Francii domáhala se na tuzemské firmě Rudolf Klein a spol., by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna 1. zdržeti se užívání úpravy svého likéru tím způsobem, že jej naplňuje do láhví tmavého hnědého skla, čtyřhranných a s krátkým hrdlem a etiketování těchto láhví v seskupení a) na přední straně láhve obdélníkovou etiketou z lesklého papíru se zlatým rámem, francouzským nápisem provedeným v barvách černé a zlaté, b) černé pásky běžící od hrdla láhve pod obdélníkovou etiketu a c) kulaté zlaté etikety s černým nápisem, d) podlouhlé etikety z lesklého papíru s černým nápisem a zlatým rámem umístěné okolo hrdla láhve, 2. zdržeti se údaje, že byla továrna tento její likér vyrábějící členem expertisy pro přiznání cen na světové výstavě v Paříži v roce 1900 a že tam obdržela cenu Grand Prix této výstavy. Žalobu odůvodnila žalobkyně takto: Žalobkyně prodává svůj likér v láhvích této úpravy: Láhve samé jsou z tmavého hnědého skla, čtyřhranné (hrany stupené) s krátkým hrdlem. Na těchto lahvích jsou umístěny tyto etikety: a) Obdélníková bílá etiketa z lesklého papíru se zlatým rámcem, která jest upevněna na přední straně láhve, obsahuje různé nápisy v řeči francouzské, provedené v barvách zlaté a černé a částečně červené, b) červená páska probíhající pod obdélníkovou etiketou, c) kulatá zlatá etiketa s černým nápisem, která slouží k upevnění pásky b) na láhví, d) obdélníková bílá etiketa, která jest upevněna na hrdle láhve a obsahuje nápisy v barvě černé se zlatým rámcem. Od prvního února 1910 má pod č. 672 ve Francii zapsanou kombinovanou známku sestávající z dílů jak nahoře pod a), d) jest uvedeno, která obnovena byla a platí až do roku 1940. Tato známka byla v roce 1914 zapsána mezinárodně v Bernu pod č. 15.390 na dobu 20 let. Poněvadž bývalý rakouský stát v roce 1913 přistoupil jako člen k mezinárodním úmluvám o ochraně známek a i po zřízení Československého státu tento rovněž přistoupil k těmto úmluvám, požívá tato známka na oblasti Československé republiky známkové ochrany pro tento likér a to již od 16. února 1914 a nabyla strana žalující tím oprávnění zakročiti podle zákona proti každému, kdo neoprávněně zasahuje do těchto práv užíváním známek k záměně podobných. Firma Rudolf Klein a spol., jejíž veřejnými společníky jsou Rudolf K., Oskar K. a Heřman Sch. spachtovala si podle svého tvrzení podnik firmy Fränkel a synové, továrna na likéry v Mor. Ostravě, ačkoliv tento podnik již neexistuje, protože fa Adolf Fränkel

a synové podáním ze dne 30. září 1927 u živnostenského úřadu v Mor. Ostravě prohlásila, že zastavuje svůj podnik v Mor. Ostravě dnem 1. října 1927 a tím závod zanikl. Žalovaná firma prodává likér v pachtované prý továrně jí vyráběný, v lahvích, až na nepatrné změny takřka totožných, jak je používá žalující strana, a to z hnědého skla čtyřhranné (hrany stupené) s krátkým hrdlem, a opatřuje tyto etiketami, červenou páskou takto: a) na přední straně láhve umístěna jest obdélníková etiketa bílá z lesklého papíru se zlatým rámcem, francouzským nápisem provedeným v barvách černé a zlaté, jak právě na etiketě žalující strany je nahoře vylíčeno; b) na této láhvi jest červená páska, běžící od hrdla láhve pod obdélníkovou etiketu a), c) kulatá zlatá etiketa s černým nápisem umístěna u této láhve nad etiketou a), kdežto u láhve žalující strany jest dole, d) podlouhlá bílá etiketa z lesklého papíru s černým nápisem a se zlatým rámcem umístěna okolo hrdla láhve. Poněvadž úprava likéru žalující strany co do láhve a co do etiketování platí v zákaznických kruzích za příznačnou pro žalující stranu, prohřešuje se žalovaná strana užíváním podobné úpravy proti ustanovení § 11 odst. (3) zák. o nekalé soutěži čís. 111/27. Dále se prohřešuje žalovaná strana proti ustanovení § 2 odst. (2) zák. o nekalé soutěži tvrzením na hlavní etiketě, že firma likér vyrábějící byla expertem de jury na světové výstavě v Paříži v roce 1900 a že tam obdržela Grand Prix. Firma Adolf Fränkel totiž v roce 1900 nebyla mezi členy expertisy pro přiznání cen na světové výstavě v Paříži a také ji nebyla přiznána cena Grand Prix. V Paříži byla tenkráte jen společná exposice tehdejších rakouských továren likérnických, při které se zúčastnila také firma Adolf Fränkel a synové v Biale a této společné exposici, nikoliv však jednotlivým firmám byla udělena cena Grand Prix a netýkalo se toto vyznamenání obzvláště firmy Adolf Fränkel a synové v Mor. Ostravě, tehdá ještě vůbec neexistující. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Soudní dvůr zjistil na základě výpisu z obchodního rejstříku v Mor. Ostravě, že jako majitel firmy Adolf Fränkel a synové dne 29. října 1927 byla zapsána nájemkyně firma Rudolf Klein a Co. v Mor. Ostravě a že tento zápis dosud trvá, byť i v živnostenském rejstříku podnik firmy Fränkel byl již dne 22. října 1927 vymazán. Dále vzal soudní dvůr za prokázáno, že v roce 1919 zřídila původní firma Adolf Fränkel a synové v Biale, veřejná to společnost, filiálku svého podniku v Mor. Ostravě, že tato filiálka užívala ohledně výrobků »Triple-Sec« těchže nálepek, jako původní firma v Biale a, když se žalovaná firma v roce 1927 stala nájemkyní této filiálky, byly jí odevzdány tytéž nálepky. Na základě předložených lahví firmy »Cointreau« a firmy »Fränkel«, pak na základě předloženého certifikátu, jakož i certifikátů o zapsání známky firmy »Cointreau« zjistil soud, že firma »Cointreau« používá k označení svého výrobku na přední straně láhví obdélníkové bílé etikety, na které jsou různé nápisy ve francouzské řeči, z nichž některé jsou vytčeny nápadnými písmenami. Etikety tyto jsou vlastně troje. Jedna etiketa se zlatým rámcem má nahoře většími písmenami slovo »Specialité«, pod tím slovem jest ve zlatém ozdobném pásku poněkud šikmém nápadný nápis »Triple-Sec«, pod tím též nápadný nápis »Cointreau«, pak pod tím menšími písmenami »Destillateur liquerste« a pod tím velkými opět písmenami slovo »Angers«. Druhá etiketa má na onom šikmém zlatém pásku nápadný nápis »Cointreau«, pod tím slovo »Liqueur«, pod tím slovo »Angers« a pod tím červenými písmenami tištěné slovo »France«. Třetí etiketa jest téměř totožná s druhou, až na to, že místo slova »Liqueur« jest pod slovem »Cointreau« slovo »Triple-Sec«. Dále zjistil, že bílá obdélníková zlatým rámem ozdobená etiketa, které používá žalovaná strana, nahoře nápadnými písmenami má slovo »Grande Liqueur«, pod tím ve vodorovné ozdobné zlaté pásce nápadnými písmenami slovo »Triple-Sec«, pod tím nápadnými písmenami zlatými slovo »Curacao«, pod tím červenými nápadnými písmenami »Adolf Fränkel d'Fils« a posléze na dolním konci této etikety v nápadné černé pásce slovo »Fränkel« v bílých nápadných písmenách. Na základě rozsudku znalce vzal soud za prokázáno, že ani užívání etikety v řeči francouzské, ani jednotlivé díly adjustace láhví nejsou příznačné pro výrobek firmy Cointreau, protože v likérnické branži jest zvykem poznačiti lepší likéry francouzsky a též v textu etikety použíti francouzské řeči, a to vzhledem na mnohojazyčnost obyvatelstva, protože se dále téměř všeobecně užívají čtyřhranné hnědé láhve a obyčejně se dává na přední celou stranu obdélníková etiketa, dává se etiketa kolem hrdla láhve, dává se staniolová záklopka, dává se pod tuto záklopku a etiketu různobarevná stužka atd. Ani poznačení »Triple-Sec« neb »Curacao« není příznačné pro firmu Cointreau, poněvadž, jak soud má za prokázáno výpovědí znalců, obě slova značí likér vyráběný z pomerančové kůry, z pomerančů z cizozemského ostrova Curacao a poznačení toto jest tak všeobecné, že různé firmy papírnické mají na skladě etikety s poznačením »Triple-Sec« neb »Curraccau«, které k takovým láhvím jsou již připraveny. Vzhledem k tomu a na základě posudku znalce vzal soud dále za prokázáno, že pro úpravu zboží firmy Cointreau jsou jen příznačná tato slova na hlavní etiketě »Cointreau«, pak po tím »Liqueur«, neb »Triple-Sec«, pak »Angers« a »France«, neboť tato slova při prvním pohledu na láhev bijí do očí, takže se všechna ostatní úprava vlastně teprv vidí, když se kdo bedlivěji na láhev podívá. Pro výrobek firmy Fränkel jsou z těchže důvodů zase příznačná slova »Triple-Sec«, »Curaccau — Fränkel«. Nemůže tedy býti o tom řeči, že žalovaná firma použila zvláštních zevnějších zařízení podniku strany žalující, která v zákaznických kruzích platí za příznačná pro podnik strany žalující, nehledíc k tomu, že soud též vzal na základě posudku znalců za prokázáno, že oba výrobky jsou jemné a drahé likéry, které koupí, jak se říká, jen lidé z hořejších 10.000, kteří ví, co chtějí koupiti. Mimo to vzal soud za prokázáno, že již v roce 1911 neb 1912 činila žalující firma námitky proti etiketám, které se týkaly výrobku firmy Fränkel »Triple-Sec« a že firma Fränkel tehdy na přání žalující firmy nálepky »Triple-Sec« změnila v ten způsob, že umístila na nálepce velkými písmenami slovo »Fränkel«, s čímž žalující firma byla spokojena. Také i z tohoto důvodu nemůže býti řeči o zavinění strany žalované ve smyslu § 11 odst. (3) zák. čís. 111/27. Dále vzal soud za prokázáno, že firma Adolf Fränkel a synové v Biale v roce 1900 na světové výstavě v Paříži společně s jinými tehdejšími rakouskými výrobci likérů vystavovala své výrobky a že všem výrobkům tenkráte byla udělena velká cena »Grand Prix« a dostala také firma Fränkel dotyčný diplom.

Na základě posudku znalce vzal soud za dokázáno, že, dostala-li celá kolekce vystavovatelů »Grand Prix«, může každý vystavovatel na svých obchodních dopisech nebo etiketách uvésti, že má »Grand Prix« a může tohoto poznačení také užívati filiálka vystavovatele. Na základě autopsie zjistil soud, že na hlavních etiketách žalovanou firmou užívaných, jsou též slova »Expert de jury, Grand Prix — Paris 1900 a l'exposition universalle Paris 1900«. Z těchto slov vzhledem na čárku mezi slovy »Expert de jury« a Grand Prix dle přesvědčení soudu nelze vyčísti, že firma Fränkel byla expertem pro přiznání cen na výstavě v Paříži v roce 1900 to tím méně, ana nemohla býti expertem, dostavši Grand Prix. Dále vzal soud za prokázáno, že firma Adolf Fränkel a syn byla již od roku 1860 na jiných výstavách členem expertisy pro přiznání cen a že tedy i tato část hořejších slov není nepravdivá. Není tu tedy také prohřešení ve smyslu § 2 odst. (2) zák. čís. 111/27 a bylo proto žalobu zamítnouti.

Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Právem prvý soud, jak z celého obsahu jeho rozsudku jest zřejmo, považuje žalovanou za právní nástupkyni firmy Adolf Fränkel a syn., fil. v Mor. Ostravě vzhledem na zjištěné okolnosti. Pro posouzení přechodu závodu, a tudíž i firmy společnosti Adolf Fränkel a syn jsou rozhodná jen ustanovení obchodního zákona, poněvadž jde o veřejnou společnost ve smyslu obchodního zákona. Propachtování obchodního závodu i s firmou jest podle čl. 22 obch. z. možné a je také podle názoru odvolacího soudu vzhledem k ustanovení čl. 22 obch. zák. možné i propachtování filiálky určité firmy. Ana firma Adolf Fränkel a synové svou filiálku v Ostravě propachtovala žalované straně, tato byla zapsána také v obchodním rejstříku jako vlastnice a pachtýřka této firmy, jest ji považovati za právní nástupkyni firmy Adolf Fränkel a syn., ovšem ohledně filiálky v Mor. Ostravě, a bude tato filiálka sdíleti veškeré osudy závodu hlavního, ale jinak je oprávněna žalovaná strana pod uvedenou firmou, tedy Adolf Fränkel a synové, filiálka v Mor. Ostravě obchody provozovati a užívati i úpravy zboží a vyznamenání pod touto firmou Adolf Fränkel a synové, jak to činila tato firma před propachtováním filiálky. To plyne zřejmě ze čl. 123, 129 a 25 obch. zák. Na tom nemění nic ta okolnost, že firma Adolf Fränkel a synové byla již dne 22. října 1927 ze živnostenského rejstříku vymazána, poněvadž se přihlašování podniku k zápisu do živnostenského rejstříku děje za jiným účelem, než zapsání do obchodního rejstříku, a ze zápisu do živnostenského rejstříku o výmazu podniku, kterýžto zápis souvisí s provozem, nikoliv s trváním podniku, nelze dovozovati, že firma přestala již trvati. Prvý soud, zjistiv, že vlastně pro žalující firmu při úpravě láhví a jejich etiket jest příznačným výhradně, totiž pokud není úprava taková užívaná i od jiných firem, jen užívání slov Cointreau, Lequeur, Triple sec, Angers a France, kdežto pro firmu žalovanou jen Triple sec, Curacau a Fränkel, kterážto slova na těchto láhvích přímo do očí bijí, dospěl k názoru, že záměna není dobře možna. Při tom jest uvážiti, že i likér, výrobek žalující strany, i výrobek žalované strany je poměrně velmi drahý, takže je již pro svou cenu přístupný jen lidem zámožným, kteří se dobře vyznají ve zboží likérnickém, ve kterém úprava láhví užíváním označení likéru a jeho popisu v řeči francouzské, adjustace etiket, jak jich strany užívají,

je obvyklá a proto tím spíše pro každého kupitele jsou nápadná ona uvedená slova nahoře, která na láhvích stran jsou různá a velmi nápadná a proto pro každého kupitele tak význačná, že záměna výrobku kupitelem při koupi výrobku žalující strany za výrobek žalované strany a naopak je vyloučena. Vzhledem k tomu, i když žalovaná užívá láhví a jich úpravy tak, jak v žalobě je popsáno, nedopouští se tím nekalé soutěže ve smyslu § 11 odst. 3 zák. o nekalé soutěži. Pokud se týká slov, kterých užívá žalovaná na hlavních etiketách nalepených na láhvích »Expert de Jury« a »Grand Prix a exposition universalle 1900« neshledává v tom prvý soud ani odvolací soud s prvým soudem porušení § 2 zák. o nekalé soutěži z těchto důvodů. Již bylo uvedeno, že žalovaná firma je právní nástupkyní firmy Adolf Fränkel a synové, poněvadž se stala pachtýřkou filiálky této firmy, a proto může užívati této firmy jakož i všech vyznamenání, které firma Adolf Fränkel a synové obdržela. Prvý soudce zjistil, že obdrželo oddělení, pod kterým v roce 1900 v Paříži na výstavě vystavovaly závody likérnické z býv. Rakouska a mezi kterými byla i firma Adolf Fränkel a synové, cenu Grand Prix a proto právem firma Adolf Fränkel užívala na svých dopisech a i na etiketách nalepených na jejich láhvích dodatku naznačujícího, že obdržela Grand Prix na řečené výstavě, neboť obdrželi-li tuto cenu vystavovatelé kolektivně, může každý z nich jednotlivě udávati, že cenu onu obdržel, jak potvrdili znalci, a vyznamenání toho užívati. Slova Expert de Jury neznamenají, že firma Adolf Fränkel byla na výstavě v Paříži v roce 1900 expertem, avšak společníci firmy Adolf Fränkel byli členy expertisy při různých případech a proto mohou uvedené označení firma Adolf Fränkel i žalovaná jako její právní nástupkyně užívati. Ostatně uvedené označení má jistě tak malicherný význam, že není s to žalované straně na úkor jiných soutěžitelů získati přednost.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání nelze přiznati oprávnění. Otázka, zda lze žalovanou firmu Rudolf Klein a spol. pokládati za právní nástupkyni firmy Adolf Fränkel a synové, byla zodpovězena odvolacím soudem právem ve smyslu kladném, ano bylo zjištěno, že firma posléz uvedená v roce 1919 zřídila v Mor. Ostravě filiálku svého hlavního závodu v Biale a že v roce 1927 propachtovala tuto filiálku žalované firmě a s firmou Adolf Fränkel a synové (čl. 22 a 23 obch. zákona). Z toho, že firma Fränkel byla již dne 22. října 1927 vymazána v živnostenském rejstříku ještě nevyplývá, že se podniku nebo živnosti vzdala, nýbrž nanejvýše, že provoz závodu (po případě jen na čas) zastavila. Že firma Adolf Fränkel a synové byla vymazána z obchodního rejstříku nebylo ani tvrzeno. Přešel-li však propachtováním závod firmy Fränkel na žalovanou, jest kupcem ve smyslu obchodního zákona ona, nikoli propachtovatelka firma Fränkel. S převodem závodu přecházejí však na nabyvatele všecka práva, jež na závodě lpí, zejména práva známková i vyznamenání. Při tom jest nerozhodno, že na žalovanou firmu přešla jen filiálka, neboť i závod odštěpný, který jest v podstatě týmž podnikem, jako závod hlavní, jest účasten

všech práv, jichž bylo nabyto pro hlavní závod, to i tehdy, byla-li filiálka zřízena později. Z toho plyne, že žalovaná jest oprávněna používati pro spachtovaný závod jako právní nástupkyně firmy Adolf Fränkel a synové i vyznamenání »Grand Prix«. Že firma Fränkel byla vystavovatelem na světové výstavě v Paříži roku 1900 a že jí společně s jinými tehdejšími rakouskými výrobci likérů byla udělena velká cena (»Grand prix«), že i ona dostala příslušný diplom a konečně skutečnost, že, dostali-li vystavovatelé cenu kolektivně, může každý z nich na obchodních dopisech nebo etiketách uváděti, že má »Grand prix«, bylo nižšími soudy zjištěno a jest tímto zjištěním dovolací soud vázán.

Zbývá se ještě zabývati otázkou příznačnosti a zaměnitelnosti úpravy zboží obou stran. Dovolatelka v té příčině vytýká především odvolacímu soudu rozpor se spisy, s posudkem znalců, an tvrdí, že pro úpravu zboží žalobkyně jsou příznačná výhradně slova na hlavní etiketě »Cointreau«, »Liqueur«, »Triple-sec«, »Angers« a »France«, pro firmu Adolf Fränkel a synové pak slova »Curacao« a »Fränkel«, ač prý znalci vyslovili úsudek, že jimi popsaná ú p r a v a, tedy z n á m k y, nikoliv s l o v a, jsou pro žalobkyni příznačná. Leč dovolatelka tu zbytečně rozeznává, nehledíc ani k tomu, že necituje znalecký posudek úplně. Znalci popsali totiž nejprve láhev firmy Cointreau, se všemi znaky, které se na ní vyskytují (páska, počet, etikety atd.) a uvedli, že tyto známky jsou příznačné pro podnik Cointreau. Na zvláštní dotaz pak udali, že hlavní etiketa má na zlatém pásku, poněkud šikmém, do očí padající černý nápis »Cointreau«, pod ním je slovo »Liqueur«, pod tím slovo »Angers« a pod ním v červeném písmě slovo »France«, pak přijde několik řádků s vypsáním účinku likéru a ke konci řádky červeně tištěné a že tato etiketa je příznačná pro firmu Cointreau. Na to popsali i láhev žalované firmy s vyznačením jednotlivých nápisů a v dalším průběhu udali, že j e d n o t l i v é díly adjustace láhve nejsou příznačné pro výrobek firmy Cointreau, že téměř všeobecně se užívá čtyřhranné láhve, že obyčejně se dává na přední celou stranu obdélníková etiketa, jakož i etiketa kolem hrdla láhve, staniolová záklopka a pod tuto záklopku a etiketu různobarevná stužka, atd. Z této souvislosti jest patrno, že znalci nepokládali za příznačné pro láhev žalobkyně jednak její tvar, jednak druh a uspořádání etiket, záklopky, stužku atd., nýbrž právě jen do očí bijící různosti v určitých nápisech na hlavní etiketě, tedy slova. Zjistil-li proto odvolací soud, že pro úpravu zboží firmy Cointreau jsou příznačná pouze slova »Cointreau«, »Liqueur« nebo »Triple-sec«, »Angers« a »France« a pro zboží firmy Fränkel slova »Triple-sec«, »Curacao« a »Fränkel«, j e ž b i j í d o o č í, není to v rozporu se spisy, zejména s posudkem znalců. Ale pak jest správným i závěr odvolacího soudu, že záměna zboží takto upraveného, není — rozumí se pro průměrného pozorovatele — možná, to tím méně, any oba výrobky jsou poměrně velmi drahé a proto dostupné jen lidem zámožnějším, kteří se dobře vyznají ve zboží likérnickém. Odvolací soud tím stručně vyjadřuje, že právě tato nápadná označení jsou tím, co průměrnému zákazníku utkví v paměti z výsledného dojmu zboží takto upraveného, při čemž jako průměrní zákazníci podle druhu zboží, o něž jde, přicházejí v úvahu určité vrstvy spotřebitelů, u nichž průměrná pozornost co do původu zboží jest do jisté míry

vystupňována. Uvádí-li dovolání, že okruh obecenstva jest široký a že se likér často kupuje také k obdarování neb na oslavu některých příležitostí i lidmi méně zámožnými, kterým je známo, že likér v úpravě žalobkyně je dobrý a hledaný, má v podstatě pravdu, avšak přehlíží, že tito příležitostní nakupovači nejsou právě p r ů m ě r n ý m i zákazníky, jaké má na mysli zákon a že právě tito zákazníci, chtějíce koupiti likér »Cointreau«, nespokojí se jen pouhým dojmem, který jim utkvěl v paměti, měli-li vůbec kdy příležitost, by si jej utvořili, nýbrž zboží důkladně prohlédnou a o jeho původu se přesvědčí. Správně tedy odvolací soud rozpoznal, že žalované nelze přičítati nekalou soutěž ani ve smyslu § 2 ani § 11 zákona ze dne 15. července 1927 čís. 111 sb. z. a n., z nichž bylo žalováno.

Čís. 11653.

Není zákonného zákazu, by za vadium v exekučním řízení nebyla přijata vinkulovaná vkladní knížka.

K založení nároku na náhradu škody podle syndikátního zákona nestačí okolnost, jež by mohla býti vykládána jako přestoupení úřední povinnosti, nýbrž musí tu býti zavinění soudce buď přímo úmyslné nebo přivoděné aspoň nedopatřením proti lepšímu přesvědčení soudce. Není přestoupením úřední povinnosti soudce, že při úvaze podle § 56 c. ř. s. (přijímaje vinkulovanou vkladní knížku jako vadium), nepočítal s obtížemi, jež napotom nastaly při realisování vkladní knížky.

(Rozh. ze dne 9. května 1932, Co II 7/31.)

Žalobkyně domáhala se na Československém státu podle syndikátního zákona náhrady škody, jež prý jí vznikla tím, že exekuční soudce přijal jako vadium vkladní knížku, jež byla při opětovné dražbě pojata do rozvrhové podstaty a žalobkyni (jako vymáhající věřitelce) přikázána, následkem čehož vzešly žalobkyni útraty s vydáním vkladu (vedení sporu o sdělení hesla atd.), jichž náhrady se nyní domáhala. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e (vrchní soud v Brně) žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalující strana uplatňuje nárok na náhradu škody podle zákona ze dne 12. července 1872 čís. 112 ř. z. Předpokladem nároku v souzeném případě by tedy bylo, že exekuční soudce, přijav jako vadium vinkulovanou vkladní knížku Občanské záložny, přestoupil svou úřední povinnost a tím porušil právo žalující strany, dále že tím vznikla žalující straně škoda, jsoucí v příčinné souvislosti s porušením soudcovy povinnosti a že škodu nebylo lze odčiniti opravnými prostředky soudního řízení. Soud po nahlédnutí do oné vkladní knížky má za prokázáno, že jest opatřena slovem »Vinkulováno« vytištěným razítkem v modré barvě, písmeny význačnými a čitelnými, od červené barvy ostatního tisku knížky odlišnými a sice na vnitřní straně obalu jedenkráte, na titulním listě dvakráte a na druhé a třetí straně, kde jsou zápisy o vkladu, vždy jedenkráte. Při nahlédnutí do knížky na tyto stránky, což bylo nutno, poněvadž musela býti přece zjišťována výše vkladu, není možno slovo to přehlédnouti. Soud má za prokázáno, že vkladní knížka byla

vinkulována a že vinkulace byla tak zřetelným způsobem vyznačena, že již pouhým nahlédnutím, aniž bylo třeba zvláštní obezřetnosti, bylo lze tento stav zjistiti. Jest nyní tedy zodpověděti otázku, zda a jakého přestoupení úřední povinnosti se exekuční soudce dopustil, přijav takovou vinkulovanou vkladní knížku jako vadium. Dražební podmínky schválené usnesením exekučního soudu ze dne 29. července 1926 připouštějí, by jako vadium byly složeny vkladní knížky tuzemské záložny. Exekuční řád nemá ustanovení o způsobu vadia a jest proto vzhledem k ustanovení § 78 ex. ř. použíti civilního řádu soudního, a to § 56 c. ř. s. o jistotě. Toto ustanovení připouští v souhlasu s dražebními podmínkami, že pro opatření jistoty mohou býti připuštěny zejména také vkladní knížky některé tuzemské spořitelny nebo některé tuzemské hospodářské neb jinaké záložny. Výslovně se však podotýká, že se tak může státi podle uvážení soudu. Nečiní se tam však rozdíl mezi vinkulovanými a nevinkulovanými vkladními knížkami. Právní povaha vkladní knížky jest nyní vyřešena ustanovením § 10 zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 sb. z. a n. Tento zákon pojednává sice jen o vkladních knížkách spořitelen, ale není příčiny, proč by podle tohoto zákona nemohla býti podle zásad obdoby posuzována i právní povaha vkladních knížek jiných peněžních ústavů, přijímajících vklady, jak to také vyslovil zákon ze dne 10. října 1924 čís. 239 sb. z. a n. ohledně vkladních knížek akciových bank. Podle tohoto ustanovení jsou vkladní knížky papíry majiteli svědčícími, takže kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a žádaná částka budiž mu vyplacena, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací o spořitelní knížce nebo zákaz soudní nebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. Vinkulací jest tedy sice omezeno disposiční právo se vkladem, ale tím vlastní povaha vkladní knížky jako nositelky určité hodnoty ve výši vkladu a představitelky obligačního práva jí založeného zůstává nezměněna. Vadium jest jistotou za splnění dražebních podmínek vydražitelem a vázne na něm zákonné zástavní právo za nároky, jež vzniknou z dražby proti vydražiteli (§ 149 ex. ř.), za schodek při opětné dražbě, za její náklady a za všechny škody obmeškáním vydražitele způsobené (§ 155 ex. ř.). Toto určení vadia vyžaduje ovšem, by bylo takového způsobu, by pomocí jeho mohla býti oprávněná osoba co nejrychleji a bez obtíží uspokojena. Pokud však je vadiem vkladní knížka vinkulovaná, tedy oběživost její jest obmezena a měl by exekuční soudce ovšem o tom uvažovati a z toho důvodu takovou knížku odmítnouti. Z této úvahy patrně také byl odvozen názor nejvyššího soudu vyslovený v rozhodnutí čís. 8343 sb. n. s., o němž se obě strany zmiňují, že totiž vinkulovaná vkladní knížka neměla býti jako vadium přijímána. Bližší odůvodnění není připojeno, poněvadž věc tato nebyla přímo předmětem dovolací stížnosti. Tím však není ještě řečeno, že exekuční soudce, když takovou vkladní knížku přijal a když si vykládal uvedená zákonná ustanovení tak, že je přípustno přijímati i vinkulovanou knížku, přestoupil svou úřední povinnost. Zákonného zákazu takového není a nesprávný výklad zákona, omyl nebo nesprávné použití zákona není ještě přestoupením úřední povinnosti. Zákon slovem »přestoupení« chce zajisté zdůrazniti, že ne pouhá skutečnost, která jako přestoupení by mohla býti vykládána, stačí k založení nároku na náhradu škody, nýbrž že tu musí býti zavinění soudce buď přímo úmyslné nebo přivoděné aspoň nedopatřením proti lepšímu přesvědčení soudce, což žalující strana netvrdí. Tu však může soudce podle práva daného mu v § 56 c. ř. s. uvažovati, že vinkulaci lze snadno odstraniti devinkulací, a může i předpokládati, že dražitel bude ochoten devinkulaci provésti, neboť není důvodu pochybovati o poctivém počínání vydražitele, že totiž bude ochoten dražební podmínky splniti. Že potom ve skutečnosti nastaly žalující straně při realisování vkladní knížky nečekané potíže, jest okolností do jisté míry nahodilou. Z námitek strany žalované, a hlavně vedlejšího intervenienta mohlo by se ovšem také usuzovati na to, že exekuční soudce vůbec přehlédl, že knížka je vinkulována, neboť jeho tvrzení, že vinkulace nebyla vyznačena způsobem jasným a zřetelným a že knížka není již ve stavu, v němž byla v době složení za vadium, nelze jinak vykládati. Tu ovšem bylo by lze o přestoupení úřední povinnosti mluviti, neboť § 47 čís. pat. ze dne 3. května 1853 čís. 81 ř. zák. (soudní instrukce) zachovaný v platnosti podle § 98 zákona o organisaci soudů ze dne 27. listopadu 1896 čís. 217 ř. z. ustanovuje, že každý u soudu ustanovený jest povinen své úkony, přidělené mu zákonem neb představeným, obstarávati s pílí, horlivostí a nestranností. Kdyby tedy soudce knížku neprohlížel nebo prohlížel nedostatečně, bylo by mu to přičítati jako nedostatek píle a tedy nedbalost a tím porušení úřední povinnosti, neboť, jak shora zjištěno, bylo lze vyznačení vinkulace zjistiti již pouhým nahlédnutím do knížky. Žalovaní však trvají na tom, že přijetí vinkulované vkladní knížky za vadium není podle zákona nepřípustné, po případě není zákonem zakázáno, a k tomuto právnímu názoru se soud připojil. Tím by však byla přerušena příčinná souvislost mezi oním opominutím soudce, že snad vkladní knížku nedostatečně prohlížel, a nastalou škodou, poněvadž, je-li přípustno takovou knížku přijímati, pak se prohlížení knížky nemusí díti v tom směru, zda jest vinkulována čili nic. Ostatně žalobkyně netvrdí přestoupení soudcovy povinnosti toho druhu, nýbrž jen v tom je spatřuje, že neměl vinkulovanou vkladní knížku přijímati. Bylo proto žalobu zamítnouti již pro nedostatek tohoto základního předpokladu syndikátního nároku.

Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

Důvody:

Prvý soud zcela správně usoudil, že tu není základního předpokladu pro syndikátní nárok, poněvadž není zákonného zákazu, by za vadium v exekučním řízení dražebním nebyla přijata vkladní knížka vinkulovaná, a nesprávný výklad zákona, omyl nebo nesprávné použití zákona není ještě přestoupením úřední povinnosti. Podle schválených dražebních podmínek mohly býti jako vadium složeny knížky tuzemské záložny. Připuštění takové knížky jako vadia podle § 78 ex. ř. a § 56 c. ř. s. mělo se státi podle uvážení soudu. V zákoně nečiní se rozdíl mezi vinkulovanými a nevinkulovanými vkladními knížkami. Ani z ustanovení § 10 zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 sb. z. a n. nelze odvozovati povinnost soudce, by knížku vinkulovanou na neznámé heslo odmítl

jako vadium ve smyslu § 56 c. ř. s. Když exekuční soudce takovou knížku přijal a když si mohl vykládati uvedená zákonná ustanovení tak, že je přípustné přijmouti i vinkulovanou vkladní knížku, nepřestoupil ještě svou úřední povinnost ve smyslu § 47 čís. pat. z 3. května 1853 čís. 81 ř. zák. Jak správně prvý soud dovozuje, nestačí k založení nároku na náhradu pouhá skutečnost, která jako přestoupení by mohla býti vykládána, nýbrž musí tu býti zavinění soudce buď přímo úmyslné nebo přivoděné aspoň nedopatřením proti lepšímu přesvědčení soudce. Že soudce při úvaze podle § 56 c. ř. s. nepočítal s obtížemi, které potom při realisování vkladní knížky žalující straně nastaly, nelze soudci jako zavinění a přestoupení jeho úřední povinnosti za vinu klásti. Mohl-li soudce býti přesvědčen, že může i knížku vinkulovanou za vadium přijmouti, netřeba se zabývati okolnosti, zda vůbec přehlédl, že knížka jest vinkulována. Proto jest i bezvýznamným tvrzený rozpor se spisy vytýkaný odvoláním a spatřovaný v tom, že ve tvrzení, že škodu zavinil soudce přestoupením své úřední povinnosti, přijav jako vadium vkladní knížku vázanou na neznámé heslo, jest zahrnuto též tvrzení opomenutí soudce, že snad vkladní knížku nedostatečně prohlížel.

Čís. 11654.

Posloupnost podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy.

Stačí, má-li podle poslední vůle jeden ze zákonných dědiců dostati usedlost, jsa universálním dědicem, aniž se vyhledává, by zůstavitel použil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku.

Pokud jest tomu tak, byl-li v dědické smlouvě ustanoven výhradným universálním dědicem pozůstalý manžel.

Na povaze statku jako usedlosti střední velikosti a na použití zákona čís. 68/1908 z. zák. nemění nic, že poslední vlastníci, dříve osobně na statku po řadu let hospodařivší, byli pro nemoc a stáří nuceni dáti statek do pachtu.

(Rozh. ze dne 10. května 1932, R I 212/32.)

Pozůstalostní soud vydal usnesení, že pozůstalost po Stanislavu T-ovi bude projednána podle obecné posloupnosti dědické a nikoliv podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jest sice pravda, že se vyhoví zákonu (§ 3 odst. (2) zák. čís. 68/1908 z. zák.), když zůstavitel poslední vůlí určí jednomu ze zákonných dědiců takový dědický díl, v němž jest usedlost zahrnuta, a není třeba, by zůstavitel užil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku. Než ani při tomto výkladu nelze v souzeném případě použíti zákona čís. 68/1908 z. zák., neboť i říšský zákon rámcový čís. 52/1889 ř. z., i zákon čís. 68/1908 z. zák. má na mysli usedlosti, na nichž zůstavitel hospodaří osobně a na nichž přejímatel osobně i nadále bude hospodařiti (srov. § 7 zák. čís. 52/1889 ř. z. a § 8 zák. čís. 68/1908 z. zák. »... aby přijatel mohl obstáti«, § 6 odst. (4) ad d) z. zák. čís. 68/1908 »na usedlosti ze statku samého osobně hospodařiti«, § 13 odst. (2) a) b) obou cit. zák. »po smrti zůstavitelově užívati a spravovati se závazkem, aby, pokud toto užívání a spravování bude trvati, přejatele vyživoval«, dále § 8 odst. (6) z. zák. a § 2 čís. 5 min. nař. ze dne 28. února 1909 čís. 3 věstn. min. sprav. ku provedení zems. zákona čís. 68/1908). Ze šetření pozůstalostním soudem konaného vyšlo však najevo, že zůstavitel se svou manželkou (stěžovatelkou) hospodařili na statku až do roku 1922, pak že inventář prodali a dali celý statek do pachtu, v němž jest podnes, a podle prohlášení stěžovatelky v pachtu i po projednání pozůstalosti zůstane. Z toho následuje, že vdova a stěžovatelka Anna T-ová na statku nehospodařila a hospodařiti nechce a že tedy zákon čís. 68/1908 z. zák. podle svého obsahu a úmyslu zákonodárce se na posloupnost, o niž tu jde, nevztahuje.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o projednání pozůstalosti dále jednal.

Důvody:

Stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu potvrzující usnesení prvého soudu ve smyslu § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. pro nezákonnost. Dovolacímu rekursu nelze odepříti oprávněnost. Jest souhlasiti s rekursním soudem, že se vyhoví ustanovení § 3 odst. (2) zákona čís. 68/1908 z. z. č., když podle poslední vůle jeden ze zákonných dědiců má dostati usedlost, že proto stačí, když jest ustanoven universálním dědicem, a není třeba, by zůstavitel užil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku. V souzeném případě jest smlouvou dědickou z 8. února 1906 ustanoveno, že, předemře-li kdokoli z obou manželů, nezanechav po sobě manželského potomstva vůbec, má strana na živu pozůstalá býti výhradným universálním dědicem veškerého majetku pozůstalostního vůbec proti tomu, že vyplatí tři čtvrtiny odhadem zjištěné čisté (všech dluhů, důchodů a břemen prosté) pozůstalosti pokrevným příbuzným strany předemřelé podle předpisů o zákonné posloupnosti dědické ve výplatu tu nastupujícím na čtvrtletní výpověď, která před uplynutím roku od smrti předemřelého není přípustna. Z tohoto ustanovení dědické smlouvy vysvítá jasně úmysl smluvních stran, ustanoviti toho, kdo přežije druhého, přejímatelem poloviny statku zemřelého. Jde o manžely, kteří jsou spoluvlastníky statku, tedy podle § 14 zákona čís. 68/1908 z. z. dopadá na tento případ ustanovení tohoto zákona, poněvadž zůstavitel zemřel bez potomstva a jest pozůstalá manželka podle § 14 odst. (2) oprávněna převzíti uprázdněnou polovici statku podle ustanovení §§ 8 a 10, pokud tomu neodporují ustanovení zůstavitelovy poslední vůle nebo dědické smlouvy. Podle dědické smlouvy v tomto případu má odkaz pokrevným příbuzným zůstavitelovým býti určen odhadem, což odpovídá též ustanovení § 8 a ustanovení splatnosti odkazu v dědické smlouvě rovněž neodporuje ustanovení § 10. Okolnost, pro kterou soud rekursní neuznal, že by zde mělo býti použito zákona čís. 68/1908, poněvadž byl statek v po-

sledních letech propachtován a inventář jeho odprodán a že zůstavitel až do smrti s manželkou na statku nehospodařil, nemůže býti závadou použití ustanovení zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, poněvadž oba manželé patřili ke stavu rolnickému, na statku osobně řadu let hospodařili a, jak bylo vyšetřeno, teprve, když následkem nemoci a stáří osobně hospodařiti nemohli, dali statek do pachtu synu manželky z prvního manželství, jehož otec byl dříve spoluvlastníkem tohoto statku. Oba poslední spoluvlastníci neměli spolu manželských potomků, jsou tu však synové z prvého manželství pozůstalé vdovy a jde o zachování rodného statku pro ně, tedy o udržení statku v rodině, o udržení statku jako hospodářského celku, což právě jest účelem zmíněného zákona. Okolnost, že pro nemoc a stáří poslední vlastníci, dříve osobně na statku řadu let hospodařivší, byli nuceni dáti statek do pachtu, nemůže nic měniti na povaze statku a na platnosti předpisů zákona čís. 68/1908 (srov. § 2 odst. (6) nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909 čís. 3). Avšak nebylo ještě soudem pozůstalostním rozhodnuto podle § 1 poslední odstavec zákona čís. 68/1908 o tom, zda tu vůbec jde o rolnickou usedlost střední velikosti ve smyslu tohoto zákona (po výslechu obecního představenstva a znalců) a proto jest napadené usnesení nejen nezákonné, nýbrž i předčasné.

Čís. 11655.

Podmínkou v § 778 obč. zák., »na nějž nebylo předem pamatováno«, nelze rozuměti, že zůstavitel musil nepominutelnému dědici něco zanechati, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem,

(Rozh. ze dne 10. května 1932, R I 251/32.)

Pozůstalostní soud neschválil projednání pozůstalosti po Prokopu T-ovi provedené a předložené notářem jako soudním komisařem vzhledem k ustanovení § 778 obč. zák., ježto poslední vůle zůstavitele Prokopa T-a byla zřízena 4. dubna 1927 a nezl. Marta T-ová, jako jediná nepominutelná dědička zůstavitelova se narodila dne 9. ledna 1928 a byla v této poslední vůli opomenuta. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Vývody stížnosti nejsou s to, by vyvrátily správné, zákonu i obsahu spisů vyhovující důvody napadeného usnesení, k nimž se vzhledem k obsahu stížnosti podotýká ještě toto: Pozůstalost byla projednána na základě poslední vůle sepsané dne 4. dubna 1927, v níž zůstavitel ustanovil za universální dědičku svou manželku Ludmilu. Poněvadž dcera zůstavitelova Marta narodila se až dne 9. ledna 1928, to jest teprve po zřízení poslední vůle, jest se zřetelem k ustanovení § 778 obč. zák. zkoumati, zda zůstavitel v posledním svém pořízení na ni pamatoval alespoň povinným dílem. V tomto případě se tak nestalo. Poslední vůle obsahuje toto ustanovení: »Budou-li z manželství našeho dítky, ona sama (t. j. vdova, jakožto universální dědička) ať rozdělí potom mezi tyto majetek podle svého uznání a vychová je za řádné členy lidské společnosti.«

Podle toho testátor sám neučinil ohledně svého jediného dítěte žádné opatření, nýbrž ponechal své manžele úplně na vůli, zda vůbec, do jaké míry a ve které době něco z majetku zůstavitelova dítěti přenechá. Stížnost snaží se sice dovoditi, že ono ustanovení má ten smysl, že zůstavitel ponechal volnému uvážení universální dědičky jen to, co ona svému dítěti přes jeho povinný díl dáti hodlá, než ze shora citovaného ustanovení takový úmysl zůstavitelův nikterak vyčísti nelze. Právem proto pozůstalostní a poručenský soud neschválil projednání pozůstalosti provedené notářem jako soudním komisařem, kteréžto projednání béře za základ závěť, jež se stala neúčinnou.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by nehledě k důvodu, z něhož odepřel schváliti projednání pozůstalosti, ve věci dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolacímu rekursu podanému podle § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. do potvrzujícího usnesení soudu rekursního pro nezákonnost, nelze odepříti oprávněnost. Oba nižší soudy odvolávají se na ustanovení § 778 obč. zák., poněvadž prý zůstavitel ve své poslední vůli sepsané dne 4. dubna 1927 nepamatoval předem na svou dceru Martu, která se narodila teprve 9. ledna 1928. Okolnost, že v této poslední vůli zůstavitel, který zemřel teprve 19. září 1930, ustanovil: »Budou-li z manželství našeho dítky, ona sama (t. j. vdova) ať rozdělí potom mezi tyto majetek dle svého uznání a vychová je za řádné členy lidské společnosti«, rekursní soud nepokládá za opatření zůstavitelovo ve prospěch jediného dítěte, které se narodilo teprve po sepsání poslední vůle. Výklad ustanovení § 778 obč. zák. nižšími soudy nepokládá nejvyšší soud za správný. Tento předpis zákona jest vřaděn mezi ustanovení o nepominutelných dědicích, upravující právní prostředky nepominutelného dědice [a) při bezprávném vydědění nebo zkrácení na dílu povinném § 775, b) při úplném opomenutí §§ 776 až 782]. Případ, dostane-li bezdětný zůstavitel teprve potom, když byl projevil poslední vůli, nepominutelného dědice, váže § 778 obč. zák. na další podmínku »na nějž nebylo předem pamatováno«, čili, jak v autentickém dosud znění jest uvedeno: »für den keine Vorsehung getroffen ist«. Jest uvážiti, jaký význam má tato podmínka a podle toho teprve bude lze rozhodnouti, zda v souzeném případě jest se říditi ustanovením § 778 obč. zák. Výrazem »für den keine Vorsehung getroffen ist« nelze rozuměti, že by zůstavitel musil onomu nepominutelnému dědici něco zanechati, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem. V souzeném případu se změnil zůstavitel v poslední vůli o dětech, budou-li tu z jeho manželství s universální dědičkou, děti ty sice neustanovil dědici ani nezřídil pro ně odkaz, ale přenechal své manžele, by podle svého uznání potom mezi ně majetek rozdělila. Učinil tedy pro své ještě nenarozené děti opatření, kterým ovšem děti ty jsou ve svém povinném dílu zkráceny. Poněvadž tedy zůstavitel, maje na mysli možnost, že se mu po

zřízení poslední vůle narodí potomek, pro tento případ učinil opatření, neopomenul mlčením svou dceru, která se narodila teprve po zřízení poslední vůle (9. ledna 1928), nýbrž naznačeným způsobem v poslední vůli na ni p a m a t o v a l, poněvadž dále dobu zrození dítěte přežil, zemřev teprve 19. září 1930, kdy dceři jeho bylo již více než dva a půl roku, a nepokládal přes to za potřebné poslední vůli změniti nebo doplniti, nelze použíti ustanovení § 778 obč. zák. a jest jen tvrditi, že pro svou dceru učinil opatření, které nevyhovuje zákonným předpisům o nepominutelných dědicích. Shledávaje nezákonným použití ustanovení § 778 obč. zák. na tento případ, pokládá nejvyšší soud důsledkem toho i za nezákonné, že bylo odepřeno schváliti projednání pozůstalosti jen vzhledem k ustanovení § 778 obč. zák.

Čís. 11656.

Soudům nepřísluší právo přezkoumávati rozhodnutí zemského správního výboru, pokud jím v mezích zákonné působnosti tohoto úřadu bylo vysloveno zrušení usnesení okresního zastupitelstva, na jehož základě byl proveden knihovní vklad.

Soud jest vázán právoplatným rozhodnutím správních úřadů o tom, zda nemovitost připsaná knihovně obci jest obecním statkem ve smyslu § 70 obecního zřízení pro Čechy.

Obecního statku nelze nabýti ani vydržením čtyřicetiletým.

(Rozh. ze dne 10. května 1932, Rv I 979/31.)

Na základě usnesení okresního zastupitelstva v U., jímž bylo dáno svolení ku převodu vlastnictví k obecnímu pozemku na starousedlíky vzhledem k prohlášení zástupců obce, bylo převedeno knihovně vlastnictví na starousedlíky. Toto usnesení okresního zastupitelstva bylo napotom zrušeno výměrem zemského správního výboru ze dne 8. července 1924, v podstatě z důvodu, že usnesení obecního zastupitelstva neexistuje, že se osadě K. za převod pozemků nedostalo úplaty, a že byl tak osadní majetek ztenčen ve své podstatě. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se obec K. na žalovaných starousedlících, by vklad vlastnického práva k onomu pozemku pro žalované byl prohlášen neplatným. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. D ů v o d y: Žalující strana se domáhá toho, by byl vklad vlastnického práva prohlášen za neplatný, opírajíc se o právoplatné rozhodnutí zemského správního výboru ze dne 8. července 1924, kterým bylo usnesení okresního zastupitelstva v U. a prohlášení zástupců žalující obce jako neplatné zrušeno. Tímto zrušením pozbyl platnosti právní titul, na jehož podkladě byl pro žalovanou stranu zapsán vklad vlastnického práva do pozemkových knih a v důsledku toho ani knihovní zápisy vlastnictví nejsou po právu (§ 380 obč. zák.). Nemovitosti v čísle 170 pozemkové knihy obce K. byly nesporně osadním statkem, jehož vlastníkem byla osada K. a užívání příslušelo starousedlým. V tomto smyslu se stalo rozhodnutí zemského správního výboru, že jde o obecní statek po rozumu § 70 obec. zříz., a tímto rozhodnutím jest soud vázán. Žalovaní neuvedli pro svou

držbu a pro držbu předchůdců titul a nemohou se podle názoru soudu dovolávati vydržení (§ 1462 obč. zák.), podle něhož se vyžaduje, by držení bylo pořádné. Podle obsahu žaloby jde o to, aby byl prohlášen za neplatný vklad vlastnického práva ze dne 10. prosince 1927 proti majitelům usedlostí na základě výměru zemského správního výboru, kterým bylo prohlášení zástupců obce a usnesení obecního výboru zrušeno. Toto zrušení vkladních listin opravňuje podle názoru soudu žalující stranu, by se domáhala uznání neplatnosti knihovního vkladu a nemůže se žalovaná strana z příčiny již zmíněné dovolávati knihovního vydržení. Oba úřední akty, jež byly podkladem knihovního vkladu, byly pravoplatně zrušeny, takže jsou pro žalované již ex tunc bezúčinné a neplatné. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolatelé tvrdí, že nebylo vůbec zjištěno, že jde o obecní statek, přehlížejí však, že o této veřejnoprávní otázce rozhodl právoplatně zemský správní výbor v Praze již dne 8. července 1924. Soud procesní neměl důvodu, by přezkoumával, zda a jakých práv žalovaní k pozemkům nabyli, neboť vzhledem ku povaze obecního statku, jehož užitků po rozumu § 70 obecního zřízení českého užívati mohli občané podle dosavadního obyčeje, jest předem patrno, že vydržení na základě výkonu užívacích práv nemohlo býti skončeno, a proto bylo by bezúčelné připouštěti a prováděti svědecké důkazy o době trvání a o míře onoho užívání, kteréžto užívání má svůj základ v právu veřejném, nikoli v právu soukromém. Bylo-li veřejnoprávními úřady právoplatně uznáno, že jde tu o obecní statek po rozumu § 70 obec. zříz. čes., jest řádné vydržení osobami, jimž užívací práva příslušela, vyloučeno, byť i držení samo trvalo plných 40 let. Knihovního vydržení nemůže se strana žalovaná dovolávati, jelikož platnost § 1467 obč. zák. byla třetí novelou k občanskému zákonu ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. zák. v § 201 zrušena, a žaloba byla podána dne 11. července 1926, v té době však a ani do dnes 40 let od provedení knihovního zápisu neuplynulo, poněvadž vklad se stal dne 10. prosince 1897. Držba pozemku, byť i po dobu delší než 40 let, nemohla míti význam, poněvadž výkon užívacího práva po dobu vydržecí nemůže sám o sobě nahraditi potřebný titul a způsob nabývací. Titul nabývací, jehož se žalovaní dovolávali, opíral se o prohlášení zástupců žalující obce ze dne 26. listopadu 1897, ale právě toto prohlášení bylo právoplatně zrušeno, a žaloba se domáhá provedení důsledku toho, totiž výmazu vlastnického práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud dovolatelé vytýkají nesprávnost názoru odvolacího soudu, že výměr úřadu správního je závazný i pro soud a že jej soud nemůže ani podrobiti přezkoušení, a snaží se prokázati, že rozhodnutí zemského správního výboru ze dne 8. července 1924 jest závazné jen pro úřady správní, nikoliv pro soud, který měl skutečnosti pro spor rozhodné podrobiti vlastnímu rozboru, jest připomenouti, že rozhodnutím zemského správního výboru bylo z moci dozorčí na základě § 96 obecního zřízení zrušeno usne-

sení okresního zastupitelstva v U. ze dne 23. prosince 1892, na jehož základě bylo vydáno prohlášení ze dne 26. listopadu 1897, k němuž okresní výbor připojil schvalovací doložku. Tím pozbylo ono prohlášení právní platnosti pro nedostatek zákonem předepsaného schválení, knihovní vklad, provedený podle onoho prohlášení pozbyl takto veškerého podkladu. O tom pak vážně nelze pochybovati, že soudům nepřísluší právo přezkoumávati řečené rozhodnutí zemského správního výboru, pokud jím v mezích zákonné působnosti tohoto úřadu bylo vysloveno zrušení usnesení okresního zastupitelstva. Proto jest nerozhodné, jak došlo k prohlášení ze dne 26. listopadu 1897, an se onen výrok zemského správního výboru stal právoplatným. Otázku, zda nemovitost knihovně obci připsaná jest nebo byla obecním statkem ve smyslu § 70 obecního zřízení českého ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. nepřísluší rozhodovati soudům, nýbrž úřadům správním, a proto jest soud vázán též právoplatným rozhodnutím správních úřadů o této otázce (viz rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 659, 4131 sb. n. s.). Poněvadž v souzeném případě o této veřejnoprávní otázce rozhodl právoplatně zemský úřad v Praze dne 14. září 1929 pod č. j. 145.880/28, nebyl soud oprávněn toto právoplatné rozhodnutí přezkoumávati a neposoudil věc po stránce právní nesprávně, vzav je za základ svého rozhodnutí. Důsledkem toho pak, poněvadž, jak dovolatelé připouštějí, obecní statek nelze vydržeti osobami, jimž práva užívací příslušela, nedopustil se odvolací soud vytýkané vadnosti a neúplnosti řízení tím, že neprováděl důkazy svědky o tom, »že žalovaní jsou pořádnými držiteli a držbou více než čtyřicetiletou pozemky sporné vydrželi a že nejde o obecní statek, nýbrž o od nepaměti vydržené jejich vlastnictví« — což by svědci vůbec nemohli potvrditi (viz rozhodnutí nejv. soudu čís. 4846, 4967, 2435, 2661, 3223 sb. n. s.). Poněvadž jde o statek obecní podle § 70 čes. obec. zřízení a dovolatelé nemohli ani držením více než čtyřicetiletým nabýti vlastnictví tohoto obecního statku, jak správně vyložil odvolací soud, jsou další vývody dovolání zcela nerozhodné, zejména i to, že žalovaní z pozemků platili daně i dávku z majetku. Žalovaní nemohou se tedy proti žalobě s úspěchem dovolávati vlastnictví sporných pozemků ať se titul nabývací opírá o prohlášení ze 26. listopadu 1897 neb o držbu z dřívějších let, o níž žalovaní ani netvrdili a neprokázali, že měla ráz soukromoprávní.

Čís. 11657.

Nemožnost plnění, pokud nebyla přivoděna skutečnostÍ, nastavší teprve po vzniku exekučního titulu, nelze uplatňovati žalobou podle § 35 ex. ř.

Namítal-li povinný již v řízení, předcházejícím exekuční titul, nemožnost plnění, ježto nemá koncesi k provozování určité živnosti, v exekučním titulu však nemožnost plnění nebyla uznána vzhledem k výměru okresního úřadu, podle něhož povinný tuto koncesi má, nemůže povinný uplatňovati žalobou podle § 35 ex. ř., že mu po pravomoci exekučního titulu byl doručen jiný výměr okresního úřadu, podle něhož nemá koncesi k provozu oné živnosti.

(Rozh. ze dne 11. května 1932, R I 264/32.)

Na základě rozsudku ze dne 3. července 1930 vedl Pavel K. proti Janu S-ovi exekuci k vymožení rozmnožení, vydání a rozšiřování určité knihy jakož i exekuci na svršky k vydobytí útrat. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Jan S. na Pavlu K-ovi nepřípustnosti exekuce, ježto nezastupitelně jednání, k jehož vymožení se vede exekuce, jest nemožné, vzhledem k tomu, že žalobce není již od roku 1926 majitelem nakladatelské koncese. Prvé cesní soud prvé stolice žalobu zamítl v podstatě proto, že okolnost žalobcem uvedená tu byla již před vznikem exekučního titulu a že ji žalobce mohl uplatňovati již ve sporu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: K názoru prvého soudu nelze přisvědčiti. Nemožnost plnění lze uplatňovati vždy, a to i za exekučního řízení, ježto nemožné nelze vymáhati. Nucený výkon jest zastaviti, jakmile se objeví nemožnost plnění (§ 878 obč. zák., Ehrenzweig: System § 315). Výkon, k němuž má býti žalobce exekucí, o niž tu jde, donucen, jest zcela osobním výkonem žalobcovým, ježto nakladatel nemůže přenechati nakladatelské právo jiné osobě. Je-li správným tvrzení žalobcovo, že není ani v tuzemsku ani v cizozemsku majitelem nakladatelství, jde o plnění nemožné a bylo by žalobě vyhověti.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodům zrušovacího usnesení, o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žaloba, o niž jde, jest žalobou podle § 35 ex ř. uplatňující námitky proti nároku, pro který exekuce byla povolena, a domáhající se toho, by exekuce byla prohlášena za nepřípustnou. Správně prvý soud usoudil, že tu není podmínek žaloby podle § 35 ex. ř., poněvadž skutečnost, o niž se námitky opírají, byla tu již před vznikem exekučního titulu, a ježto exekuční titul záleží v soudním rozhodnutí, žalobce mohl oněch skutečností účinně použíti v předcházejícím soudním řízení. Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že prvý soud měl se zabývati otázkou nemožnosti plnění, která může býti vždy, a to i za exekučního řízení uplatňována, a že proto následkem jeho nesprávného právního názoru řízení zůstalo neúplným podle § 496 čís. 2 c. ř. s. Nemožnost plnění, pokud nebyla přivoděna skutečností, nastavší teprve po vzniku exekučního titulu, nelze uplatňovati žalobou podle § 35 ex. ř., a takovou žalobou přece jest žaloba, o niž v tomto sporu jde. Okolnost, že nemá oprávnění ku provozování živnosti nakladatelského knihkupectví, žalobce uplatňoval již ve sporu, na jehož základě byl vydán rozsudek tvořící exekuční titul, v tomto sporu okresní úřad v Ch. potvrdil na dotaz soudu, že nynější žalobce koncesi má a, když pak na základě toho byl vydán rozsudek žalobě vyhovující, nebránil se žalovaný (nynější žalobce) proti rozsudku tomu a rozsudek se stal právoplatným. Žalobce nyní tvrdí, že po právní moci rozsudku byl mu doručen výměr okresního úřadu v Ch., podle něhož nemá koncesi k výkonu živnosti nakladatelského knihkupectví. Tato okolnost však nemůže odůvodniti žalobní prosbu ve sporu

podle § 35 ex. ř. vzhledem k okolnostem již uvedeným pro nedostatek zákonných podmínek § 35 ex. ř. Nemožnost plnění nelze uplatňovati žalobou podle § 35 ex. ř., nejsou-li tu zákonné podmínky pro tuto žalobu předepsané. Jest sice pravda, že nemožné nelze vynutiti, ale povinný musí se zrušení exekuce pro nemožnost plnění domáhati jinými vhodnými prostředky než námitkami proti nároku, any nejsou tu podmínky pro takové námitky zákonem v § 35 ex. ř. stanovené, ana tu nemožnost plnění byla již před vydáním exekučního titulu a žalobce mohl se opravnými prostředky brániti, by rozsudek nevešel v právní moc. Nemožnost tu netvoří výměr okresního úřadu žalobci po pravomoci exekučního titulu doručený, neboť výměrem tím se mu jen sděluje skutečnost již dávno trvající.

Čís. 11658.

V zákazu zcizení bez svolení Státního pozemkového úřadu podle § 22 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., v doslovu zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n., není obsažen i zákaz zatížení.

(Rozh. ze dne 12. května 1932, R I 199/32.)

Soud prvé stolice povolil věřitelům vklad zástavního práva na nemovitost dlužníkovu, při níž byl poznamenán zákaz zcizení podle čl. I. odst. 4 zák. ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. V rekursu uplatňoval Státní pozemkový úřad, že žádost věřitelů za vklad práva zástavního měla býti zamítnuta vzhledem na poznámku omezení práva zcizení podle čl. I. odst. 4 zák. ze dne 15. dubna 1920 čís. 311 sb. z. a n. a závazky podle ustanovení čl. I. lit. F a čl. II. zák. ze dne 1. dubna 1921 čís. 166 sb. z. a n. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Názoru stěžovatele nelze přisvědčiti. Zákaz zcizení ve smyslu citovaných zákonných ustanovení má jen význam pro zamýšlené zcizení mezi živými po dobu deseti let, a to jen podmínečně se svolením Státního pozemkového úřadu. Svolení vůbec není třeba, jde-li o zcizení mezi manžely nebo z rodičů na potomky. Z toho patrno, že nepodléhá obmezení volnost nakládání nabytými právy zatížením právy zástavními nebo jinými břemeny knihovními, pokud tím podmíněný zákaz zcizitelnosti, vázaný jen na svolení Státního pozemkového úřadu, není dotčen. Vždyť zákaz jest obmezen časově jen na dobu deseti let. Nelze dovozovati z doslovu dotyčných ustanovení zákonných, že jest volné nakládání s nabytými pozemky z dlouholetého pachtu také ještě v otázce zatížení knihovními břemeny nějak obmezeno. I kdyby vnucené nebo dobrovolné zřízení zástavního práva v některých případech mohlo tvořiti po případě úkon k budoucímu soudnímu zcizení, nemůže to žádnému zavazení býti na překážku, poněvadž nucené nebo dobrovolné zcizení může býti provedeno po uplynutí desetileté lhůty, po případě i dříve, bude-li vykázáno svolení Státního pozemkového úřadu. Nebylo tudíž překážky, by soud žádané vklady knihovní nepovolil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V § 22 zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. je zakázáno zcizení vypožadovaných pozemků bez svolení Státního pozemkového úřadu, nikoli také jejich zatížení. Kdyby zákonodárce byl zamýšlel kromě zcizení zakázati i zatižení, byl by to zajisté, jakž učinil v jiných pozemkoreformních zákonech (§ 7 záborového, § 35 přídělového zákona), stanovil i v zákoně shora uvedeném. V zákazu zcizení není vždy obsažen zákaz zatížení, jinak by v zákonech, na příklad v § 364 c) obč. zák., v § 382 čís. 6 ex. ř. a v citovaném již § 7 záborového a §§ 35 a 37 přídělového zákona nebyl vedle zákazu zcizení uváděn, pokud se týče stanoven také ještě zákaz zatížení. Jak z motivů k zákonu čís. 311/1920 (tisk 2376) vyplývá, byl do § 22 zákona čís. 318/1919 pojat jako druhý odstavec zákaz zcizení, by se čelilo prodejům půdy přidělené drobným pachtýřům, tedy nikoli jejímu případnému zavazení. Nelze proto zákazem zcizení podle § 22 zákona čís. 318/1919 a čís. 311/1920 pokládati za zakázáno i zatížení pozemků podle zákonů těch vypožadovaných a není proti zákonu pokud se týče proti zmíněnému § 22 uvedeného zákona (§ 46 odst. 2 nesp. říz.), že nižší soudy, rekursní soud napadeným usnesením, povolily na návrh vlastníka na jeho pozemky pod uvedený zákon spadající a zákazem zcizení podle § 22 zákona čís. 318/1919 a 311/1920 zatížené vklad zástavního práva pro pohledávky jeho věřitelů, ač souhlas Státního pozemkového úřadu nebyl vykázán. Zákaz zcizení nebrání jen dobrovolnému, nýbrž i vnucenému exekučnímu prodeji (rozhodnutí čís. 5891, 7148, 8116, 8485 sb. n. s.), zástavní právo zřízené za trvání zákazu zcizení nemůže tudíž vésti ke zcizení nemovitosti, leč že by Státní pozemkový úřad k němu svolil nebo zákaz časově omezený pominul a námitky proti vkladu zástavního práva, že prý se jím může mařiti účinek zákazu, pokud se týče jeho účel, nemají tudíž opodstatnění.

Čís. 11659.

Předpis § 1313 a) obč. zák. platí nejen, dal-li dlužník někomu příkaz, by zaň předsevzal jednání, nýbrž i, schválil-li dlužník dodatečně jednání nezmocněného jednatele. Lhostejno, že šlo o nabídku reální. Dodavatel odpovídá podle § 1313 a) obč. zák. i za zřízence spediterské firmy, jehož služeb použil při provedení plnění.

Předpisu § 1315 obč. zák. lze použíti jen, nezavinil-li škodu zřízenec, jenž měl obstarati plnění, nýbrž jiný zřízenec anebo nestala-li se poškozující událost při provádění plnění anebo nestihla-li škoda oprávněného, nýbrž třetí osobu.

Nelze přisouditi útraty (dovolací odpovědi) proti vedlejšímu intervenientu, jenž nebyl nerozlučným společníkem strany.

(Rozh. ze dne 12. května 1932, Rv I 445/31.)

Zasílatelská firma Josef S. zaslala žalující firmě tři láhve, jež deklarovala na nákladním listu jako tři láhve dusíku. Láhve byly uloženy u firmy Josef S. žalovanou firmou, jež byla se žalující firmou v obchodním spojení. Žalovaná firma zásilku lahví dodatečně schválila. Jedna z oněch lahví, zaslaných žalující firmě, obsahovala místo dusíku kyslík a při použití této láhve nastal v závodě žalující firmy výbuch. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalované firmě náhrady škody. K žalované firmě přistoupila jako vedlejší intervenientka firma S. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok co do důvodu z polovice po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované a zamítl návrh žalobkyně na přisouzení útrat dovolací odpovědi proti vedlejší intervenientce. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Podle § 1313 a) obč. zák. jest dlužník, který jest druhému povinen něco plniti, práv ze zavinění osob, jichž použil ke splnění své povinnosti, jakoby to bylo jeho vlastní zavinění. Předpis ten platí však nejen tehdy, když dlužník dal někomu příkaz, by zaň předsevzal jednání, nýbrž i tehdy, když dlužník dodatečně schválil jednání nezmocněného jednatele (§ 1016 obč. zák.), neboť schválení jednání tohoto nezmocněného jednatele má pak zpětný účinek v ten způsob, že jednání to jest posuzovati tak, jako by již od počátku bylo dlužníkem objednáno, jako by byl dlužník k němu byl dal příkaz. Ano jest nižšími soudy zjištěno, že spediterská firma Josef S. bez příkazu zaslala žalující firmě ze skladu lahví s dusíkem a kyslíkem, u ní žalovanou uložených, tři láhve, jež deklarovala na nákladním listu jako tři láhve dusíku, a schválila-li žalovaná firma tuto zásilku, ač k ní vyzvána nebyla, dodatečně svou úřednicí Jaroslavou S-ovou, jest posuzovati tuto zásilku tak, jako by k ní byla dala žalovaná příkaz a jest tato za její provedení odpovědna podle § 1313 a) obč. zák. K otázce, zda sluší považovati prohlášení Jaroslavy S-ové, když jí úředník firmy Josef S. oznámil, že poslali žalobkyni tři láhve dusíku: »to nebude vaditi, poněvadž má firma (žalující) stálou potřebu dusíku a snad si dusík ponechá« za dodatečné schválení této zásilky, jest přisvědčiti, neboť tím projevila žalovaná firma svou zástupkyní souhlas se zasláním lahví těch z jejího skladu u firmy Josef S., ač k zásilce té příkaz nedala. Tím mlčky souhlasila, by zásilka ta, nebude-li vrácena, byla počítána na její účet, by tři láhve jí byly počítány k tíži a cena trhová k dobru; takto schválila slovy, která jiného rozumového výkladu nepřipouštějí, dodatečně zásilku těchto tří lahví dusíku. Je-li tomu tak, jest na zásilku tu hleděti jako na provedení zásilky, k níž byl dán příkaz žalovanou firmou, a jest tudíž tato za provedení to zodpovědna podle § 1313 písm. a) obč. zák. Okolnost, že firmou Josef S. nebyly ve skutečnosti zaslány všecky tři láhve s obsahem dusíku, nýbrž, že omylem skladníka jedna láhev obsahovala kyslík, nemůže zmenšiti zodpovědnost žalované za provedení oné zásilky, ana se věc má tak, jako by byla zásilka provedena bývala k příkazu žalované firmy. Pak-li při provedení přikázané zásilky by žalovaná byla zodpovědnou za vadnost provedení podle § 1313 a) obč. zák., jest za vadnost tu práva stejnou měrou, schválila-li dodatečně zásilku tu, která byla vlastně reální ofertou, učiněnou spediterem ve jméně a na účet žalované firmy. Schválením zásilky převzala žalovaná firma všecka práva i všecky povinnosti a závazky ze zásilky té plynoucí a ručí proto i za záměnu lahví zřízencem spediterské firmy a za její škodlivé následky. Na tom nezáleží, že žalovaná firma v okamžiku schválení nevěděla o záměně lahví. Schválivši zásilku tří lahví dusíku, jest zodpovědna, sběhl-li se nedbalostí skladníka spediterské firmy při provedení zásilky omyl, tak jakoby sama byla omyl zavinila. Ani na tom nezáleží, že ony tři láhve dusíku vlastně podle zjištění nižších soudů nebyly objednány žalobkyní, a že tudíž šlo o reální ofertu, neboť, byla-li oferta ta přijata, a že se tak stalo, je nesporno, nastávají stejné účinky, jako by zboží bylo objednáno bývalo, dodavatele stihá stejné ručení ze správy a z nedostatků zásilky, jako při zboží objednaném. Pokud dovolání dále vytýká, že láhev nezaměnil speditér, nýbrž skladník S. a že nebylo zjištěno, že S. byl osobou nezdatnou podle § 1315 obč. zák., jest uvésti, že předpis § 1315 obč. zák. by přišel v úvahu jen, kdyby škodu byl nezavinil zřízenec, jenž plnění měl obstarati (Leistungsgehilfe), nýbrž jiný zřízenec, anebo kdyby poškozující záměna se nebyla stala při provádění plnění nebo nebyla škoda stihla oprávněného, nýbrž třetí osobu. Takto však zodpovídá žalovaná firma i za zřízence spediterské firmy, jichž služeb při provedení plnění použila podle § 1313 a) obč. zák. a předpis § 1315 obč. zák. tu nemá místa.

Vedlejší intervenientku nelze odsouditi k zaplacení útrat dovolací odpovědi, neboť útraty ty nese strana, k níž se vedlejší intervenientka připojila (§ 19 c. ř. s.). Žalobkyně neúčtuje však útraty dovolací odpovědi na dovolání vedlejší intervenientky proti žalované straně, nýbrž výslovně proti vedlejší intervenientce, ač tato není nerozlučnou společnicí žalované strany podle § 20 c. ř. s. (Dobrozdání nejv. soudu k § 41 c. ř. s.).

Čís. 11660.

Neplatnou jest jen smlouva, jejíž splnění jest nemožné objektivně. Nemožnost jen subjektivní, zakládající se jen v osobních poměrech zavázaného, nemá v zápětí neplatnost smlouvy.

Jde o nemožnost subjektivní, zřídil-li spoluvlastník nemovitosti služebnost bytu bez souhlasu druhého spoluvlastníka, stává se však objektivní nemožností, odmítl-li ručiti za to, že bude služebnost zřízena, s poukazem k tomu, že jest jen spoluvlastníkem. V takovém případě byla smlouva o zřízení služebnosti neplatná a byl neplatný i vklad služebnosti do pozemkové knihy.

Ani vydražitel spoluvlastnického podílu zřizovatelova, na němž vázla ona služebnost bytu, není povinen ji plniti, aniž jest zavázán nahraditi škodu, vzešlou z nedostatku oprávnění zřizovatelova.

(Rozh. ze dne 12. května 1932, Rv I 350/32.)

Na základě smlouvy o zřízení služebnosti ze dne 28. června 1925 byla pro žalobce vložena služebnost bytu na polovinu domu čp. 213, náležející Josefu H-ovi. Tuto polovinu nemovitosti, náležející Josefu H-ovi, vydražil v exekuční dražbě žalovaný. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaném, by byl uznán povinným odevzdati jim byt v domě čp. 213, příslušející jim na základě smlouvy ze dne 28. června 1925 anebo zaplatiti jim 12.000 Kč. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jde především o to, zda na základě smlouvy o zřízení služebnosti a na základě jejího zaknihování nabyli žalobci služebnosti bytu. Právo bytu, jež se má vztahovati jen na určité místnosti, jest podle § 521 obč. zák. právem užívacím. Užívací práva jsou však nedělitelná (srov. Krainz-Ehrenzweig § 248). Jest tu proto použíti ustanovení o pozemkových služebnostech, najmě § 485 obč. zák. o nedělitelnosti pozemkových služebností. Podle povahy pozemkové služebnosti nelze nabýti pozemkové služebnosti na ideelních částech služebného pozemku nebo pro ideelní části panujícího pozemku. Pozemkové služebnosti lze sice nabýti na fysické části knihovního tělesa, nikoliv však na ideální části knihovního tělesa. Proto také, je-li nuceným prodejem zbavena část nemovitosti pozemkové služebnosti, jest jí zproštěna celá nemovitost, ježto se zproštění nezbytně vztahuje na celou nemovitost (Krainz § 249). Ježto služebnosti užívání bytu nelze nabýti na ideelní části knihovního tělesa, tudíž nemůže vzniknouti, nenabyli žalobci smlouvou o zřízení služebnosti vůbec práva bytu. Na tom nemění nic, že smlouva o zřízení služebnosti byla vtělena na polovině nemovitosti náležející Josefu H-ovi, ježto zaknihováním nestala se neplatná smlouva platnou. Obsah smlouvy o zřízení služebnosti jest nemožným a, co jest nemožné, nemůže býti předmětem platné smlouvy (§ 878 obč. zák.) a bylo proto svého času knihovní žádost zamítnouti. Již proto bylo žalobu zamítnouti. Na tom nemění nic, že žalovaný jako vydražitel převzal podle dražebních podmínek služebnost, o niž tu jde, ježto vydražitel převzal služebnost tak, jak byla, a převzetím nenabyli žalobci více práv, než měli. Nelze mluviti ani o náhradním nároku žalobců, ježto ze smlouvy o zřízení služebnosti vyplývá, že Josef H. zřídil žalobcům služebnost bez ručení za omezení, jež vyplývá ze spoluvlastnictví. Z toho plyne, že již při uzavření smlouvy o zřízení služebnosti byly pochybnosti o platnosti a závaznosti a, ať Josef H. nepřevzal ve smlouvě ručení za omezení vyplývající ze spoluvlastnického práva, nelze ani proti jeho knihovnímu nástupci, žalovanému, uplatniti ručení, ježto žalobci nemohou míti proti žalovanému více práv, než jim zřídil Josef H., a i proti žalovanému platí smlouva tak, jak byla v době uzavření s Josefem H-em.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé snaží se opodstatniti žalobní nárok poukazem k tomu, že smlouva o zřízení služebnosti ze dne 28. července 1925 jest platná, poněvadž zřízení služebnosti bydlení není plněním nemožným a bylo věcí Josefa H-a a nyní vydražitele jeho polovice nemovitosti č. 213, by opatřili

souhlas spoluvlastníka nemovitosti, jehož je třeba ke zřízení zmíněné služebnosti. Tyto vývody dovolání mají pravdu jen potud, že neplatnou jest jen smlouva, jejíž splnění jest objektivně nemožné (§ 878 obč. zák.). Nemožnost subjektivní, zakládající se jen v osobních poměrech zavázaného, nemá v zápětí neplatnost smlouvy. Vždyť lze na př. platně prodati věc, kterou prodávající v den smlouvy trhové ještě nevlastní (srov. čl. 271 obch. zák. a § 923 obč. zák.). Z § 923 obč. zák. zřejmě vyplývá platnost smluv o věci cizí, neboť evikce předpokládá platnost smlouvy. Na zásadě té spočívá též platnost smluv dodávacích. Nemůže-li ovšem zcizitel smlouvu splniti, poněvadž mu vlastník prodanou věc nechce postoupiti, práv jest druhé straně z náhrady interese. Z těchto zásad lze však vyvoditi jen tolik, že se mohl Josef H. platně zavázati žalobcům, že jim zřídí služebnost bydlení v domě, jehož byl jen spoluvlastníkem, a bylo pak na něm, by opatřil souhlas druhého spoluvlastníka ke zřízení služebnosti té. Zříditi však skutečně služebnost bydlení sám, bez souhlasu spoluvlastníkova, nemohl, poněvadž se dotýká celého domu, nikoli jen ideelní jeho části, kterou H. měl ve vlastnictví (§§ 828, 829 a 833 obč. zák.). Smlouvou ze dne 28. července 1925 zřizuje však Josef H., jako knihovní vlastník polovice domu žalobcům na čas jejich života bezplatné právo bydlení, nebere však na sebe ručení, jež vyplývá z obmezení, že jest pouze spoluvlastníkem domu toho. Smlouvu tuto právem označuje odvolací soud za neplatnou a bezúčinnou, neboť Josef H. jako pouhý spoluvlastník domu co do jeho polovice nemohl po právu sám bez souhlasu druhého spoluvlastníka, jak již bylo řečeno, zříditi žalobcům služebnost bydlení. To byla nemožnost subjektivní. An však odmítl ručiti za to, že služebnost bude zřízena s poukazem k tomu, že jest jen spoluvlastníkem, nikoli výhradným vlastníkem služebného domu, dal tím na jevo, že se nemíní starati o opatření souhlasu spoluvlastníka. Důsledkem toho nastala objektivní nemožnost splnění smlouvy, poněvadž podle zákonných ustanovení svrchu uvedených projev jeho vůle samojediného ke zřízení služebnosti bydlení nestačil, neboť spoluvlastník není oprávněn samostatně a bez ohledu na ostatní podílníky zatížiti spoluvlastněnou nemovitost služebností bytu (rozh. čís. 2184 sb. n. s.). Josef H. nezřídil tedy platně žalobcům služebnost bydlení, právo k bytu tomu jim nepřísluší, aniž mohla na tom co změniti okolnost, že byla služebnost ta nepřávem vložena na H-ovu polovici domu do pozemkové knihy, neboť tím ona neplatnost nemohla býti odstraněna. Převzal-li vydražitel této H-ovy polovice domu, nynější žalovaný, služebnost tu podle dražebních podmínek, poněvadž byla kryta výtěžkem dražebním, převzal ji jen v těch mezích, jak tížila podle smlouvy ze dne 28. července 1925 Josefa H-a. Pokud byla, jak dolíčeno, neplatnou i tato smlouva, i knihovní vklad služebnosti, nebyl ani žalovaný povinen smlouvu o služebnost tu splniti, neboť nemůže býti na tom hůře, než byl zřizovatel Josef H. Nezřídil-li však Josef H. žalobcům platně služebnost bytu, není žalovaný, jako jeho nástupce, povinen plniti jim odškodné za to, neboť žalovaný může se též dovolávati výhrady učiněné H-em ve smlouvě, že neručí, pak-li služebnost ta není platně zřízena, ježto byl jen spoluvlastníkem domu. Neručí-li však za tento nedostatek, není ani zavázán platiti náhradu škody, vzešlou žalobcům z nedostatku oprávnění zřizovatelova.

Čís. 11661.

I mimořádný dovolací rekurs v nesporném řízení má podle § 50, druhý odstavec, zákona ze dne 13. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., v zásadě odkladný účinek.

(Rozh. ze dne 12. května 1932, R II 159/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci k vydobytí výživného na základě usnesení opatrovnického soudu. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Exekučním titulem jest tu usnesení opatrovnického soudu ze dne 5. listopadu 1931, jímž byl dlužník uznán povinným na výživu svých vnuků platiti měsíčně na každé dítě 150 Kč. Toto usnesení nevešlo ještě v moc práva, ježto proti rozhodnutí druhé stolice, která usnesení prvého soudu potvrdila, jest podán doposud nevyřízený dovolací rekurs Podle § 50 zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. má rekurs účinek odkládací, avšak soud, proti jehož usnesení je podán rekurs, může nařídit okamžitý výkon nebo potřebná zajišťovací opatření, bylo-li by nebezpečí v prodlení pro zájem účastníkův, nebo má-li býti chráněn naléhavý zájem veřejný. Z doslovu zákona plyne tedy, že v nesporném řízení rekurs zásadně má odkládací účinek a jen, je-li toho zapotřebí, může soud, proti jehož usnesení je podán rekurs, nesporný soud, nařídit okamžitý výkon nebo zajišťovací opatření. V nesporných věcech jest jen soudu dáno na vůli, kterého vhodného prostředku chce použíti k vynucení svého příkazu. V projednávaném případě nevede exekuci nesporný soud, nýbrž strana zabavením, uschováním a prodejem svršků povinného podle exekučního řádu. Uhražovací exekuce podle exekučního řádu může býti straně povolena jen, má-li k tomu dostačující titul. Jelikož exekuční titul, o který vymáhající strana exekuční návrh opírá, není právoplatným a vymáhající strana nedokázala, že exekuci vede z příkazu nesporného soudu, byla uhražovací exekuce neprávem povolena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud správně rozpoznal, že v nesporném řízení má rekurs podle § 50 odst. (2) zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. zásadně odkladný účinek a může soud, proti jehož usnesení rekurs podán, k návrhu neb i z úřadu nařídit okamžitý výkon nebo zajišťovací opatření. Jde-li o osoby jsoucí pod zvláštní zákonnou ochranou, může soud nařídit okamžitý výkon exekuce z úřadu, je-li nebezpečí v prodlení pro zájem účastníků. V souzeném případě vede vymáhající strana exekuci uhražovací, ač byl proti usnesení soudu druhé stolice podán dovolací rekurs, a to návrhem podaným přímo u exekučního soudu, aniž by byl první soud nařídil neprodlený výkon pro nějaké nebezpečí v prodlení nebo k ochraně veřejného zájmu. Byla tedy, jak již uvedl rekursní soud, exekuce povolena neprávem. Na tom nemohou nic změniti vývody dovolacího rekursu; jednak neplatí

již v tomto případě předpis § 16 nesp. říz., jehož se dovolací rekurs dovolává, byv nahražen §em 46 zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., jednak má i mimořádný dovolací rekurs podle § 50 odst. (2) v zásadě odkladný účinek, jak již shora bylo dovozeno, neboť předpis ten nerozeznává, pokud jde o odkladný účinek, mezi rekursem a dovolacím rekursem, byť i směřoval proti srovnalým usnesením nižších soudů. Předpis § 524 c. ř. s., na nějž stěžovatelé poukazují, tu místa nemá, neboť nejde o řízení sporné, nýbrž nesporné.

Čís. 11662.

Za placení dluhu lze pokládati odebrání hotovosti výkonným orgánem při výkonu mobilární exekuce a její odevzdání vymáhajícímu věřiteli podle § 261 ex. ř. jen, je-li nárok exekučně vymáhán právem. Není-li tomu tak, má dlužník nárok na vrácení podle § 1435 obč. zák., jejž lze uplatňovati započtením.

(Rozh. ze dne 12. května 1932, Rv II 253/31.)

Na základě rozsudku vrchního zemského soudu v Drážďanech byla povolena žalobkyni proti žalované exekuce, při jejímž výkonu byla žalované odňata hotovost 32.000 Kč a vyplacena právnímu zástupci žalobkyně. K odporu žalované byla exekuce zrušena a vysloveno, že rozsudek vrchního zemského soudu v Drážďanech není v tuzemsku vykonatelný. Žalovaná se domáhala pak žalobou na žalobkyni vrácení oněch 32.000 Kč a spor ten vysoudila. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované zaplacení kupní ceny 44.720 Kč z téže kupní smlouvy, pro niž byla vedena ona exekuce. Žalovaná namítla proti žalobnímu nároku započtením oněch 32.000 Kč. Zažalovaná pohledávka byla uznána soudy všech tří stolic po právu, po právu však byla uznána i vzájemná pohledávka žalované 32.000 Kč s přísl. a žalovaná byla uznána povinnou zaplatiti žalobkyni jen zbytek.

Nejvyšší soud uvedl k dovolání žalované v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Není vadou odvolacího řízení, že se odvolací soud nezmiňuje o odvolací výtce, že ve vydání 32.000 Kč výkonným orgánem právnímu zástupci žalobkyně jest spatřovati placení. Šlo by nejvýše o vadu rozsudku. Ale výtka není vůbec opodstatněna. Za placení dluhu lze pokládati odebrání hotovosti výkonným orgánem při výkonu mobilární exekuce a její odevzdání vymáhajícímu věřiteli podle § 261 ex. ř. jen tehdy, když nárok je vymáhán exekučně právem. Není-li tomu tak, nejde o placení dluhu (vykonatelného a platného závazku), protože k odebrání peněz a k odevzdání jich věřiteli scházel podklad a následkem toho měl povinný nárok na vrácení podle § 1435 obč. zák. Proto měl také povinný právo namítati odňatý peníz na žalobní pohledávku k započtení. Dovolatelka sama si odporuje, když chce pokládati odevzdání 32.000 Kč věřiteli za placení, ale žalovala přes to

o jich vrácení proto, že se odebrání (placení) stalo bez zákonného podkladu a důvodu a bylo tedy plnění bezdůvodným. Její vývody, že žaloba o zaplacení 32.000 Kč měla býti zamítnuta a nevyhověno námitce započtení, jsou vratké. Nižší soudy vyhověly námitce započtení právem a právem nebylo vyhověno odvolání v tom směru, že žaloba měla býti zamítnuta z důvodu zaplacení částky 32.000 Kč.

Čís. 11663.

Podle výkazu nedoplatků pensijního ústavu lze povoliti exekuci nejen pro příspěvek s úrokem, nýbrž i pro výlohy pensijního ústavu, jež jest povinný zavázán nahraditi podle § 96 statutu pojišťovacího ústavu.
Nesprávnost předpisu výloh může povinný uplatňovati jen pořadem správním.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, R I 155/32.)

Na základě výkazu nedoplatků všeobecného pensijního ústavu povolil soud prvé stolice exekuci k vydobytí výloh a poštovného. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 72 odst. (1) zák. ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. může býti na základě vykonatelného výkazu nedoplatků vymáháno soudní exekucí jen pojistné s úroky. Avšak o vymáhání pojistného a úroků v souzeném případě nejde, jak jest zřejmo z předloženého výkazu, v němž jest označena vymáhaná pohledávka 46 Kč 80 h jako poštovné a výlohy. Byla tudíž povolena exekuce proti předpisu § 7 ex. ř. bez exekučního titulu, tedy neprávem.
Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Pro rozhodnutí otázky, zda je výkaz nedoplatků vymáhající věřitelky exekučním titulem i pro její výlohy, nemá význam, zda se výměry pensijního ústavu rovnají rozsudkům a jsou exekučními tituly, protože se exekuční návrh o výměr neopírá. Lze souhlasiti s názorem stěžovatelovým, že exekučnímu soudu nepřísluší přezkum výměru neb výkazu nedoplatků po stránce věcné. Ale zkoumání otázky, zda výkaz nedoplatků je exekučním titulem, netýká se věcné správnosti výkazu, nýbrž čistě formální stránky, a tuto náleží řešiti soudu. Při tom nezáleží na tom, zda nárok ústavu na náhradu výloh jest rázu veřejnoprávního, zda jest zaměstnavatel povinen hraditi takové výlohy podle statutu pojišťovacího ústavu. I když se přisvědčí názoru stěžovatelovu, že tomu tak je, že nelze zahájiti o náhradu výloh soudní spor, zůstává tím nezodpovězeno, zda o exekuci k dobytí oněch výloh má pojišťovací ústav zakročiti na základě svého výměru podle § 125 zákona čís. 26/1929, či na základě výkazu o nedoplatcích podle § 72 onoho zákona.
Aby se došlo k správnému řešení, jest si ujasniti právní vývoj v otázce exekučního soudního dobývání veřejných daní a dávek. Exekuční řád stanovil v prvém paragrafu jako exekuční tituly správního řízení pod čís. 10: rozhodnutí správních úřadů o soukromoprávních nárocích, pod čís. 12: nálezy správních úřadů nebo veřejných orgánů ve věcech veřejného práva vydané, pokud je exekuce před soudy přípustná, pod čís. 13: platební příkazy a výkazy nedoplatků o přímých daních a poplatcích a přirážkách podle předpisů o tom platných vykonatelných, pod čís. 14 pak právoplatná rozhodnutí úřadů a veřejných orgánů v čís. 10 a 12 uvedených, jimiž se ukládají peněžité tresty, pokuty nebo náhrada nákladů řízení. Tento předpis byl doplněn novelou čís. 23/1928 čl. IV čís. 19, že titulem exekučním jsou platební výměry o pojistném nositelů sociálního pojištění, které jsou podle platných předpisů vykonatelné. Podle § 404 odst. (6) zák. o přímých daních může býti povolena exekuce nejen pro samu daň s přirážkami nebo pro poplatek, nýbrž i pro výlohy upomínek a exekuce. Zákonodárci nelze vůbec podkládati úmysl, že by pro vymáhání nákladů upomínek měly býti za účelem zavedení soudní exekuce opatřovány vedle výkazu nedoplatků ještě zvláštní exekuční tituly o tom, že náhrada výloh těch byla poplatníku pravoplatně předepsána, tím méně, že by se měly takové výlohy dobývati pořadem práva. Podobně se to má s výlohami jiných veřejných orgánů, než těch, které vymáhají daně. Zákonem o sociálním pojištění soukromých zaměstnanců čís. 26/1929 byl za exekuční titul prohlášen výkaz nedoplatků pro pojistné z úroky. Zákon nezmiňuje se tu ovšem výslovně o výlohách, které povinný jest zavázán nahraditi podle § 96 statutu. Ale lze jej vyložiti extensivně i na případ dobývání nedoplatků výloh ústavu nebo jest použíti obdobně § 404 zákona o přímých daních. Úmyslem zákonodárce bylo zajisté, by soudní exekucí bylo lze vymáhati příspěvky i příslušenství t. j. úroky z prodlení, poštovné a jiné výlohy na základě jednotného exekučního titulu. Nelze se domnívati, že se zákonodárce chtěl uchýliti od zásady § 404 zákona o přímých daních, podle něhož se takové výlohy dobývají stejně jako sám hlavní závazek, tedy při příspěvcích k sociálnímu pojištění soukromých zaměstnanců pro případ stáří a invalidity u všeobecného pensijního ústavu na základě výkazu nedoplatků. Nařídil-li zákon tenhově zásadě § 67 odst. (5) a § 66, že povinnost placení příspěvků není závislá na předpisu a že jest je platiti měsíčně předem, by se pojistné vymáhalo na základě výkazu nedoplatků, a nenařídil-li při tom, by se výlohy předpisovaly zvláštním výměrem, nýbrž stanovil jen všeobecně povinnost k jejich náhradě v § 96 statutu, lze z toho souditi, že nechtěl při soudní exekuci rozeznávati, zda jde o pojistné s úrokem či o výlohy. Rekursní soud tedy neprávem má za to, že podle výkazu nedoplatků nelze povoliti soudní exekuci pro výlohy pensijního ústavu, nýbrž jen pro příspěvek s úrokem. Nesprávnost předpisu výloh může povinný uplatňovati jen pořadem správním.

Čís. 11664.

O návrhu dědice, přihlásivšího se k pozůstalosti po fiduciárním dědicovi, za pozůstalostního řízení o substituční podstatě, by polovice mrtvého a živého inventáře a zásob byla jako vlastnictví pozůstalosti fiduciárního dědice vyloučena ze stavu aktiv substituční pozůstalosti a by do stavu pasiv této pozůstalosti byla pojata náhrada za část pozůstalostních dluhů a poplatků zaplacených fiduciárním dědicem, kteréžto nároky dědic, přihlásivší se

k substituční pozůstalosti, neuznal — nelze jednati v řízení o substituční pozůstalosti, najmě, neučinil-li navrhovatel jako pozůstalostní věřitel návrh na oddělení jmění podle § 812 obč. zák. Řečených nároků může se navrhovatel domáhati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, R I 318/32.)

Dědičky, přihlásivší se k pozůstalosti fiduciární dědičky, navrhly v pozůstalostním řízení o substituční pozůstalosti, by náhradnímu dědici bylo uloženo nahraditi pozůstalosti po fiduciární dědičce přihlášenou část pozůstalostních dluhů a by byla vyloučena ze stavu aktiv substituční pozůstalosti ideální polovice hospodářského příslušenství a zásob uvedených v soupisu. O b a n i ž š í s o u d y návrhy zamítly.

N e j v y š š í s o u d odkázal navrhovatelky s jich návrhy na pořad práva.

D ů v o d y:

V pozůstalosti po Josefu Š-ovi, zesnulém se zanecháním posledního pořízení, bylo po úmrtí fiduciární dědičky Ludmily Š-ové zahájeno znovu pozůstalostní řízení a k dědictví se přihlásila fideikomisární substitutka Josefa B-ová ze závěti výminečně. Bylo tedy podle § 120 nesp. říz. projednati pozůstalost jen s ní jako s přihlášenou dědičkou. Za pozůstalostního řízení učinily však stěžovatelky, které se přihlásily jako dědičky ze zákona výminečně k pozůstalosti po fiduciární dědičce Ludmile Š-ové, návrh jménem této pozůstalosti, by polovice mrtvého a živého fundu a zásob byla jako vlastnictví pozůstalosti Ludmily Š-ové vyloučena ze stavu aktiv substituční podstaty zůstavitelovy a do stavu pasiv byla pojata částka 13.008 Kč jako náhrada za část pozůstalostních dluhů a poplatků zaplacených Ludmilou Š-ovou. Leč přihlášená dědička Josefa B-ová nároky ty neuznala. Bylo-li tomu tak, nebyl pozůstalostní soud ani povinen ani oprávněn dále jednati a rozhodovati o návrzích stěžovatelek, jež nebyly jako dědičky po Ludmile Š-ové vůbec účastnicemi pozůstalostního řízení o substituční podstatě po Josefu Š-ovi zejména, any neučinily ani jako pozůstalostní věřitelky návrh na oddělení jmění podle § 812 obč. zák. a pozůstalostnímu soudu náleželo, jak bylo již řečeno, projednati pozůstalost jen s přihlášenou dědičkou jako jedinou účastnicí pozůstalostního řízení. Tím ovšem není řečeno, že stěžovatelky pozbyly práva domáhati se svých nároků pořadem práva. Pořad ten jim zůstal zachován, neboť se nemohly jen v cestě nesporné domáhati tohoto práva, nejsouce účastnicemi pozůstalostního řízení. Trpí proto i napadené usnesení i usnesení prvého soudu zmatečností podle § 41 d) zák. čís. 100/31 sb. z. a n. a bylo se proto na dovolací rekurs usnésti podle § 41 poslední odstavec a § 43 odst. (2) uvedeného zákona, jak se stalo.

Čís. 11665.

Prodej losů na splátky (zákon ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák.). O splátkový prodej losů jde, nemá-li kupní cena býti zaplacena najednou, nýbrž po částkách, bez rozdílu, zda jsou splátky předem pevně určeny, zda jsou na ně obě strany vázány a zda byly koupené losy odevzdány před úplným zaplacením kupní ceny čili nic. Tak jest tomu, měla-li podle prodejních podmínek část kupní ceny býti zaplacena jako »záloha« a zbytek kupní ceny mohl býti zaplacen hotově, ale nemusel se po případě platiti vůbec, ježto se měl uhraditi z výher, jež připadnou na losy, a kromě toho měl kupitel platiti prodateli čtvrtletně poplatek k úhradě úroků a poplatků za úschovu a za kontrolu losů. Lhostejno, že prodatel byl ochoten přijmouti splátky na kupní cenu před splatností neb i celou kupní cenu najednou.

Byl-li kupiteli vydán při koupi jen t. zv. předprodejní list, jenž neobsahoval označení prodaných losů podle čísel a serií, byly prodatelem porušeny předpisy § 2 a) a b) zák. čís. 90/1878 ř. zák. To nebylo napraveno pozdějším vydáním t. zv. depositního listu, jenž byl potvrzením o tom, že určité losy byly vzaty do úschovy.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, Rv I 52/31.)

Žalobce koupil od žalované firmy stavební losy, při čemž mu byl vydán žalovanou t. zv. předprodejní list, podle něhož prodala žalovaná firma žalobci 60 čsl. státních stavebních losů dílčích z roku 1921 po 210 Kč za kus, tedy úhrnem za 12.600 Kč, proti zaplacení zálohy v celkové částce 5.400 Kč buď najednou nebo nejpozději v šestiměsíčních splátkách po 900 Kč, zbytek kupní ceny nemusel se po případě zaplatiti vůbec, neboť se uhradí z výhry, která na losy ty musí připadnouti, a dále bylo uvedeno, že je 240 tahů ročně. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované vrácení zálohy a zapravených splátek, tvrdě, že šlo o splátkový obchod a že vzhledem k tomu, že byla porušena ustanovení § 2 písm. a) a b) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., jest smlouva neplatná. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto d ů v o d ů: Žalobce označil obchod, o nějž tu jde, za neplatný, an prý odporuje ustanovení § 2 písm. a) a b) zákona čís. 90/1878 ř. zák. Tu jest přihlédnouti k tomu, že t. zv. předkupní, podle obsahu jeho správně řečeno kupní list neodpovídá ustanovením § 2 písm. a) a b) cit. zák., poněvadž — třebas jest opatřen tištěným podpisem žalované firmy, nevztahuje se na prodej určitých, t. j. znaky jich vylosování označených dílčích losů stavebních a schází v listině té označení prodávaných losů podle čísel a serií. Podle § 2 cit. zák. jest živnostenský prodej státních losů neb jiných losů aneb dle slosovacího plánu jsoucích dílčích losů dovolen jen pod podmínkami uvedenými v písm. a) a b). Tím — když se přirovná k tomu též § 1 zákona ze dne 7. listopadu 1862 č. 85 ř. z. — chtěl zákonodárce očividně označiti prodeje bez zachování těchto podmínek uzavřené za nedovolené a tedy neplatné, nicotné. Tomu nasvědčuje též, že zákonodárce dále v §§ 3 a 4 cit. zák. uvádí další ustanovení, jichž nezachování však nestaví pod sankci nedovolenosti, nýbrž v § 5 cit. zák. v případech tam uvedených pod sankci jen trestnosti. V tomto směru sdílí odvolací soud názor procesního soudu, že tu jde podle § 2 cit. zák. o nicotný a neplatný obchod (§ 879 obč. zák.). Dodatným, teprve po zaplacení části kupní ceny 5.400 Kč nastalým vydáním t. zv. složního listu ze dne 20. ledna

1928 s udáním čísel a serií určitých dílčích losů nemohl obchod podle shora uvedeného již od počátku neplatný se státi dodatně platným, neboť citovaný § 2 zák. nějaké dodatné konvalidování původně neplatného obchodu nezná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vidí dovolatelka především v názorech odvolacího soudu, že sporný obchod jest považovati za obchod splátkový a že předprodejní list odporuje předpisům § 2 a), b) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. Dovolatelce nelze však v žádném směru dáti za pravdu. Pokud se týče otázky, je-li sporný obchod obchodem splátkovým, nesmí se zapomínati, že předmětem koupě tu byly losy, že šlo nesporně o prodej losů provozovaný žalovanou firmou po živnostensku a že podmínky, za kterých je dovoleno prodávati po živnostensku losy na splátky, jsou zvlášť upraveny zákonem ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. V § 2 tohoto zákona se mluví prostě o prodeji »proti placení ve splátkách« (Veräusserung gegen Ratenzahlung). O takový prodej jde vždy, jakmile se kupní cena nemusí zaplatiti najednou, nýbrž má býti placena po částkách. Zákon čís. 90/1878 ř. z. nečiní také rozdílu, zda jsou splátky předem pevně určeny, zda jsou na ně obě strany vázány a zda byly koupené losy odevzdány před úplným zapravením kupní ceny, čili nic. Pojem prodeje losů na splátky podle zákona čís. 90/1878 ř. z. je tedy širší, než pojem splátkového obchodu ve smyslu zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., a nebyl ve svém rozsahu nijak obmezen tímto pozdějším zákonem. což plyne jasně z ustanovení jeho § 11, že se zachovávají v platnosti také předpisy zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák.V souzeném případě měla býti placena kupní cena za losy 12.600 Kč podle zjištěných prodejních podmínek takto: 1. T. zv. »záloha« 5.400 Kč měla býti zaplacena buď najednou nebo v šestiměsíčních splátkách po 900 Kč. Že tato t. zv. »záloha« je součástí kupní ceny losů, o tom nelze pochybovati, jinak by přece nebylo důvodu, proč by ji kupující platil. Ostatně to plyne i z obsahu předprodejního a depositního listu, v nichž se mluví o placení na kupní cenu. Na povaze »zálohy« jako součásti kupní ceny nic nemění doložka na okraji předprodejního listu, že splátky, které kupující přesně dodrží, se zúročí 6% až do provedení příkazu, neboť této doložce jest při správném posouzení rozuměti tak, že z části kupní ceny, zaplacené pod označením »záloha«, se vypočítá částka odpovídající 6% úroku a ta se připočte kupujícímu k dobru, naprosto však nelze z ní vyvozovati, jak se o to pokouší dovolatelka, že si kupující uložil u prodavatelky »vklad« na úrok a že jí takto poskytl úvěr. 2. Zbytek kupní ceny 7.200 Kč může býti zaplacen hotově, ale nemusí se po případě platiti vůbec, ježto se uhradí z výher, které na losy připadnou. Vedle tohoto nedoplatku kupní ceny má kupující platiti prodavatelce 5 Kč čtvrtletně za každý dílčí los k úhradě úroků a poplatků za úschovu a za kontrolu losů. Úhrada z očekávané výhry jest ovšem ve skutečnosti také placením ze strany kupujícího,

neboť výhra připadne jemu, a použije-li se jí na zapravení nedoplatku kupní ceny přímo, jde jen o zjednodušenou manipulaci. Z toho jest zřejmé, že kupní cena za losy měla podle prodejních podmínek býti splacena ve více částkách, a jest proto sporný prodej losů posuzovati jako prodej na splátky podle § 2 zákona čís. 90/1878 ř. zák., nikoli jako smlouvu dodávací podle čl. 338 obch. zák. nebo jako smlouvu »sui generis«, jak míní dovolatelka. Nepadá tu na váhu, že prodavatelka byla ochotna přijmouti splátky na kupní cenu před splatností neb i celou kupní cenu najednou, neboť touto její ochotou nebyla dotčena povaha ujednaného prodeje losů na splátky. Záleží na tom, že byla kupujícímu poskytnuta možnost, aby kupní cenu za losy splácel po menších částkách, neboť právě tato možnost jest pro lidi méně majetné a na občasný příjem odkázané mocným lákadlem, by se odhodlali ke koupi předmětů, jež jsou jim jinak pro vysokou cenu těžce dosažitelné.

Že t. zv. předprodejní listina, která jest ve skutečnosti listinou o prodeji, nevyhovuje předpisům § 2 a), b) zákona čís. 90/1878 ř. z., vyložil odvolací soud správně. V § 2 a) jest mimo jiné ustanoveno, že živnostenský prodej losů na splátky se musí omeziti na prodej určitých, to jest známkami svého slosování označených losů nebo dílců losů, a v § 2 b) jest dále předepsáno, že o tomto prodeji musí býti vystavena listina od prodavatele jeho firmou podepsaná, která musí obsahovati známky vylosování, datum a nominální cenu prodaných losů nebo dílců losů, dále kupní cenu, kterou jest platiti za každý prodaný los nebo dílec losu, platební lhůty, místo placení a následky nedodržení ujednaných lhůt. V souzeném případě nebyla prodejní listina předepsaného obsahu vůbec vydána, nýbrž kupujícímu byl při koupi vydán jen t. zv. předprodejní list, který neobsahuje označení prodaných losů podle čísel a serií, nevztahuje se tedy na prodej určitých jednotlivých losů. Tím byly žalovanou firmou porušeny předpisy § 2 a), b) zákona čís. 90/1878 ř. z. To nebylo napraveno pozdějším zasláním t. zv. depositního listu, který není prodejní listinou, nýbrž potvrzením, že určité losy byly vzaty do úschovy. Dovolatelka brojí dále proti tomu, že odvolací soud prohlásil tento prodej losů na splátky za nicotný podle § 879 obč. zák. To se ovšem nesrovnává s judikaturou nejvyššího soudu, která se ustálila na právním názoru, že porušení předpisů § 2 zákona čís. 90/1878 ř. z. má v zápětí, že na takovou smlouvu není vázána žádná smluvní strana, že nemůže žalovati na její splnění a že tudíž je smlouva pro obě strany nezávazná a v širším smyslu slova neplatná (viz rozhodnutí čís. 8252, 9560, 9561, 9798, 11.044 sb. n. s.). Nejvyšší soud neshledává příčiny, by se od této své stálé prakse v tomto případě uchýlil. Ale i to stačí k odůvodnění žalobního nároku na vrácení plnění, jež poskytl žalobce žalované firmě, a nižší soudy tedy nepochybily, vyhověvše žalobě.

Čís. 11666.

Prodej losů na splátky (zákon ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák.).

Předpis § 2 a) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., jest porušen, jakmile živnostenský prodej losů (losových podílů) na splátky nebyl

omezen jen na prodej určitých losů (losových podílů), nýbrž byl jakýmkoliv způsobem uveden ve spojení s nějakým jiným právním jednáním. Spadá sem i obstaravatelská smlouva, jež byla předpokladem a přípravou pro kupní smlouvu o losech.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, Rv I 475/31.)

Žalující firma prodala žalovanému losy na splátky. Žalobě, jíž se domáhala žalobkyně na žalovaném nedoplatku kupní ceny, procesní soud prvé stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: V úvahu přichází zákon čís. 70 z roku 1896 o splátkových obchodech a čís 90 z roku 1878 o prodeji losů na splátky. Podle názoru odvolacího soudu bylo ustanovení § 2 a) tohoto zákona v souzeném případě porušeno. Toto zákonité ustanovení určuje, že prodej losů na splátky nesmí býti spojen s jiným právním obchodem. I v prospektech, i v závěrečných dopisech jest uvedeno jako kupní splátky losů 14 splátek, první 1.440 Kč a dalších 13 měsíčních splátek po 480 Kč. Na tom nic nemění okolnost, že v prospektu jest uvedeno, že první splátka musí býti zaplacena akvisitéru a že v závěrečných listech při první měsíční splátce poukazuje lehce přehlédnutelné znaménko na lehce přehlédnutelnou poznámku, že tato první splátka slouží ke krytí akvisičních výdajů. Označení kupní ceny ve shora zmíněných 14 měsíčních splátkách v souvislosti se shora zmíněnou poznámkou, která má za účel opět vysvětliti, že první měsíční splátka není kupní splátka, jest skutečně způsobilé v omyl uvésti. Tento postup odporuje podle názoru odvolacího soudu zásadám poctivého styku, poněvadž jest způsobilým, kupitele nechati o skutečné ceně losů v nejasnosti. Tento postup obsahuje i v souzeném případě spojení odměny akvisitéra, který jest jinou osobou než prodavatel losů, tudíž spojení závazku kupitele proti třetí osobě s obchodem o prodeji losů samotným, jelikož odměna ta jest označena jako první kupní splátka, jak výrazu »první měsíční splátka« ve srovnání s dalšími 13 měsíčními splátkami nemůže býti jinak rozuměno. Následkem toho odporuje i obsah prodejových listin, které tvoří potvrzení obchodu podle závěrečného listu, obsahu závěrečných listů, poněvadž v prodejových listinách k první splátce 1.440 Kč v kupní ceně nebylo přihlíženo. Jde proto o dva obchody, které shora zmíněným způsobem proti předpisu § 2 a) cit. zák. byly spojeny, což právě zákon z dobrých důvodů zakazuje. Ježto nedodržení tohoto zákonitého předpisu podle § 879 obč. zák. má v zápětí zmatečnost obchodu, bylo žalobní nárok na základě tohoto obchodu uplatňovaný zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V napadeném rozsudku bylo na základě zjištěných okolností správně vyloženo, že smlouva o prodeji losů na splátky byla v souzeném případě spojena s jinou smlouvou, učiněnou mezi objednatelem a akvisitérem (obstaravatelem koupě). I dovolatelka sama přiznává, že šlo zřejmě o dva obchody, totiž o smlouvu obstaravatelskou, uzavřenou mezi žalovaným a firmou Jaroslav V., a pak o prodej losů na splátky, uzavřený mezi žalovaným a žalující firmou, ale snaží se dolíčiti, že tyto obchody se různí svým právním základem, že ku prodeji losů na splátky došlo až po určitém časovém období a že tedy tyto dva co do času a co do předmětů rozdílné obchody nelze považovati za obchody spojené ve smyslu § 2 a) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. Jest tedy především uvažovati, jaký význam má předpis § 2 a) zákona čís. 90/1878 ř. z. Podle § 2 uvedeného zákona jest živnostenský prodej losů nebo losových podílů na splátky dovolen jen majitelům protokolovaných firem a jen za podmínek stanovených v § 2 a) a b) téhož zákona. V odstavci a) § 2 jest ustanoveno, že takový splátkový prodej nesmí býti přiveden ve spojení se žádným jiným právním jednáním, že se tudíž musí omeziti jen na prodej určitých losů nebo losových podílů. Účelem tohoto zákonného předpisu jest ochrana kupujících před vykořistěním při koupi losů na splátky. Zákon tu nečiní rozdílu, bylo-li právní jednání spojené s prodejem losů na splátky uzavřeno mezi týmiž nebo jinými osobami, ani byla-li mezi prodejem losů a jiným právním jednáním také souvislost časová čili nic, a jest zmíněný zákonný předpis porušen, jakmile živnostenský prodej losů (losových podílů) na splátky nebyl omezen jedině na prodej určitých losů (losových podílů), nýbrž byl jakýmkoli způsobem uveden ve spojení s nějakým jiným právním jednáním. Za takové jiné právní jednání jest považovati i smlouvu, kterou žalovaný uzavřel s akvisitérskou firmou Jaroslav V. a podle které se zavázal zaplatiti této firmě dvakrát po 1.440 Kč za to, že mu obstará bankovní podnik, který mu pak losy za ujednaných podmínek prodá. Tato obstaravatelská smlouva byla předpokladem a přípravou pro smlouvu kupní, neboť žalující firma ji uzavřela právě na základě toho, že jí Jaroslav V. předal uzávěrku žalovaného k vyřízení. Že byly obě smlouvy ve spojení, plyne jasně z prospektu i ze závěrečného listu, kde se mluví o koupi losů na měsíční splátky, a to jak za první splátku 1.440 Kč pro akvisitéra, tak i za dalších 13 měsíčních splátek po 480 Kč pro bankovní podnik, který závěrečný list vyřídí. Smlouva s akvisitérem byla integrující součástí smlouvy o prodeji losů, protože i první splátka byla ujednána na koupi losů. Jde tedy skutečně o takové spojení dvou obchodů, jaké není podle § 2 a) zákona čís. 90/1878 ř. z. dovoleno. Toto spojení dvou obchodů vede nepochybně i k poškození kupujícího, jenž kromě kupní ceny za losy má platiti ještě poměrně značnou částku za pouhé obstarání prodeje losů na splátky, ač losy nebo podíly losů mohou a podle § 4 zákona čís. 90/1878 ř. zák. také mají býti prodávány na splátky přímo u oprávněné prodejny losů. Dovolatelka brojí dále proti názoru odvolacího soudu, že porušení předpisu § 2 a) zákona čís. 90/1878 ř. z. má za následek »zmatečnost« (nicotnost) obchodu podle § 879 obč. zák. Názor soudu odvolacího se ovšem plně nesrovnává s judikaturou nejvyššího soudu, která se ustálila na tom, že porušení předpisů § 2 zákona čís. 90/1878 ř. z. má v zápětí, že na takovou smlouvu není vázána žádná smluvní strana, že nemůže žalovati na její splnění a že tudíž je taková smlouva pro obě strany nazávazná a v širším smyslu slova neplatná (viz rozhodnutí čís. 8252, 9560, 9561, 9798, 11044 sb. n. s.).

Leč i to úplně stačí k zamítnutí žalobního nároku na plnění ze smlouvy, jež byla pro obě strany nezávazná.

Čís. 11667.

Právní poměry domovníků (zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n.).

Úmluva, podle níž se zavázal domovník platiti z obývané jím místnosti nájem, jest nicotná, a jest domovník oprávněn (§ 1431 obč. zák.) domáhati se na majiteli domu vrácení zaplacené činže.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, Rv I 578/31.)

Žalobce konal žalovaným majitelkám domu práce domovnické a kromě toho platil z jedné místnosti jím obývané ročně 1.000 Kč. Žalobě o vrácení placeného nájemného o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Podle § 15 zákona čís. 82 z r. 1920 nemohou býti práva příslušející domovníku podle §§ 6 (2), 8, 10, 11 a 14 cit. zák. ujednáním vyloučena ani obmezena. Domovník nemůže se tedy vzdáti práva jemu podle § 8 cit. zák. příslušejícího, podle kterého jest mu dáti světlý, vhodný a k řádnému používání způsobilý byt, pokud lze o dvou místnostech, blízko domovních dveří; byly-li mu vykázány místnosti stavebnímu, policejnímu a zdravotnímu nařízení odporující, může ihned zrušiti domovnický poměr a žádati náhradu škody. Úmluva mezi stranami uzavřená v roce 1927, podle které se žalobce zavázal konati v domě žalovaných domovnické práce, a přes to platiti z jedné místnosti jím obývané nájem 1000 Kč ročně, odporovala tudíž zákonu, a byla proto nicotná, ježto úmluvou tou se žalobce vzdal práva jemu podle § 8 cit. zák. příslušejícího na poskytnutí přiměřeného bytu jako domovníku, ač takové vzdání se jest podle § 15 téhož zákona zakázáno. Není tedy v souzeném případě mezi stranami ohledně placení nájemného z bytu domovnického vůbec platného závazku, třebas mezi stranami ujednání o placení činže z bytu toho se stalo, ježto ujednání to jest samo sebou neplatné. Žalovaná strana netvrdila a neprokázala, že poskytla žalobci byt cennější, než na jaký měl žalobce podle zákona nárok, a že proto právem na něm požadovala příplatek na byt. Žalovaná strana netvrdila a neprokázala, že jí žalobce platil nájemné, ačkoliv dobře věděl, že podle zákona je platiti nemusí. Jest tudíž předpokládati, že se žalobce mylně domníval, že podle úmluvy jest povinen činži platiti, a že placením činže plní svůj platný závazek. Jsou tedy v souzeném případě dány veškeré předpoklady žaloby z bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák. a prvý soud posoudil věc správně i po stránce právní, odsoudiv žalovanou stranu k zaplacení zažalované částky. Odvolací soud nesouhlasí s míněním odvolatelek, že pro jejich názor svědčí rozhodnutí čís. 6966 sb. n. s. a poukazuje na rozhodnutí čís. 6075 sb. n. s., které svědčí pro názor prvým soudem jakož i soudem odvolacím zastávaný.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Důvod nesprávného právního posouzení věci neprovádějí žalované po zákonu, nevycházejíce ze skutkového zjištění odvolacího soudu, závazného i pro odvolací soud, nýbrž opírají uplatňovaný dovolací důvod o zjištění jimi samovolně zbudované. Dospěl-li však odvolací soud na základě skutkových zjištění k závěru, že došlo mezi stranami k ústní smlouvě domovnické podle § 1 zákona čís. 82/1920 sb. z. a n., posoudil věc správně s hlediska právního, vyhověv ve shodě s prvním soudem žalobnímu nároku, a stačí dovolatelky odkázati na jeho případné důvody.

Čís. 11668.

Byl-li vymáhající věřitel podle § 353, prvý odstavec, ex. ř. zmocněn, by na náklad povinného provedl knihovní výmazy, a bylo-li povinnému uloženo podle § 353, druhý odstavec, ex. ř., by napřed zaplatil náklad s tím spojený, neřídí se výše tohoto nákladu hodnotou pozemku, jenž má býti odevzdán bez dluhů, nýbrž výší pohledávek, jimiž jest zatížen a jež mají býti vymazány.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, R II 107/32.)

Vymáhající věřitelka byla zmocněna podle § 353 prvý odstavec ex. ř., by na náklad povinné strany provedla knihovní výmazy na pozemku, a bylo povinné straně uloženo podle § 353 druhý odstavec ex. ř., by napřed zaplatila náklad s tím spojený. Tento náklad byl p r v ý m s o u d e m určen na 293.000 Kč a r e k u r s n í m s o u d e m snížen na 123.000 Kč, při čemž se rekursní soud řídil hodnotou, za kterou byl tento pozemek povinnou stranou prodán vymáhající věřitelce. N e j v y š š í s o u d určil náklad na 266.935 Kč.

D ů v o d y:

Rozhodnutí rekursního soudu právem napadá vymáhající věřitelka, neboť náklad, o který jde, neřídí se hodnotou pozemku, jenž má býti odevzdán bez dluhů, nýbrž výší pohledávek, jimiž jest zatížen a jež mají býti vymazány, což plyne již z úvahy, že plátce jest oprávněn požadovati kvitanci jen na věřiteli u s p o k o j e n é m (§ 1426 obč. zák.). Šetřením podle § 526 prvý odstavec c. ř. s. a § 78 ex. ř. bylo zjištěno, že ze zajištěných 272.314 Kč 46 h bylo zaplaceno a odepsáno 24.519 Kč 10 h, že zbytek dosud vázne a že ani částka 19.139 Kč 63 h dosud není zaplacena. Bude tedy ku provedení knihovních výmazů, o něž jde, zapotřebí alespoň 266.935 Kč, a bylo proto dovolacímu rekursu co do této částky vyhověno a rozhodnuto, jak výše uvedeno.

Čís. 11669.

Zadržovací právo (§ 471 obč. zák.) nemá sloužiti k chikanosnímu protahování sporu a proto nemá míti uplatnění jeho v zápětí zamítnutí, byť

i jen pro tentokráte, žaloby na vydání věcí. Nemá býti zadržováno více, než činí vzájemné plnění.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, Rv II 891/30.)

Proti žalobě o vydání zboží uplatnila žalovaná firma zadržovací právo pro náklad na zboží (celkem 5.500 Kč) a navrhla zamítnutí žaloby. Prvocesní soud prvé stolice uznal žalovanou povinnou vydati žalobkyni zboží, ale jen proti tomu, že žalobkyně zaplatí žalované 5.500 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobkyně, vyhověl však odvolání žalované a žalobu pro tentokráte zamítl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Žalovaná vytýká prvému soudu, že nezjistil správně rozsah zadržovacího práva a že měl pro nedostatek předpisů o této otázce v obchodním zákoně použíti obdobně předpisů exekučního řádu, a dovozuje, že je oprávněna vykonati zadržovací právo v takovém rozsahu, že si může zadržeti všechny předměty žalobkyní v žalobě požadované a v jejím uschování se nacházející, a že první soud nebyl oprávněn její nárok obmeziti uložením povinnosti, že musí předměty vydati žalobkyni proti zaplacení 5.500 Kč. K takovému obmezení nebyl prý první soud vůbec oprávněn a měl žalobu pro tentokráte zamítnouti. První soud po té stránce zjistil, že žalované straně přísluší za žalobkyní tři pohledávky, na dovozném u dráhy 1660 Kč 70 h, na dopravném za zboží z dráhy do továrny 672 Kč a na skladném 3150 Kč, takže žalovaná má proti žalobkyni okrouhle nárok na 5.500 Kč. V důsledku tohoto skutkového zjištění, které žalovanou nebylo napadeno, a přihlížejíc také k tomu, že další náležitosti v čl. 315 obch. zák. pro uplatňování tohoto práva stanovené jsou splněny, jest uznati, že žalovanou vznesená námitka jest opodstatněna a že žalovaná je oprávněna předměty žalobkyní žalobou k vydání požadované k zajištění svých zjištěných pohledávek zadržovati. Právem však vytýká odvolatelka prvnímu soudu, že výrokem, kterým uložil žalované straně vydati požadované předměty žalobkyni proti tomu, že žalobkyně jí zaplatí 5.500 Kč, překročil meze své působnosti, neboť výrok jeho jde skutečně dále nežli se žádá v žalobní žádosti. K tomuto výroku první soud oprávněn nebyl, poněvadž žalobce nežádal plnění toho obsahu, jak uvádí rozsudečný výrok (§ 405 c. ř. s.). O ustanovení § 471 obč. zák., o které patrně první soud svůj výrok opírá, by ho opříti mohl tenkráte, kdyby o to bylo bývalo žádáno. Uznal-li tedy první soud, že námitka žalované strany jest opodstatněna, měl žalobu toho času zamítnouti. Poněvadž se tak nestalo, bylo z uvedených důvodů odvolání žalované strany vyhověti a žalobu pro tentokráte zamítnouti.

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by ji znovu rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud žalobkyně spatřuje dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 čís. 3 c. ř. s. v tom, že podle napadeného rozsudku žalobkyně nežádala plnění obsahu, jak je uvádí výrok rozsudkový (§ 405 c. ř. s.), jest jí dáti

za pravdu, poněvadž žalobkyně ve svém odvolání výslovně se toho dovolávala, že měl soud prvé stolice, uznav na oprávněnost zadržovacího práva žalované strany, vyříknouti rozsudkem, že jest žalovaná strana povinna vydati zboží proti složení jistoty nebo proti zaplacení její vzájemné pohledávky, pokud by byla arci dříve zjištěna, při čemž se žalobkyně v prvním odvolání výslovně dotkla i ustanovení § 471 obč. zák. Dovolatelce jest dáti za pravdu, uplatňuje-li dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci, pokud odvolací soud projevil názor, že bylo žalobu, ana námitka žalovanou vznesená byla opodstatněna, toho času zamítnouti. Podle zprávy komise pro justiční věci k § 471 obč. zák. nemá zadržovací právo sloužiti k chikanosnímu protahování sporu a proto nemá míti tato námitka v zápětí zamítnutí žaloby na vydání věci, byť i jen pro tentokráte. Jak již v rozhodnutí čís. 4130 sb. n. s. bylo dovozeno, nemá býti zásadně zadržováno více, než činí vzájemné plnění, neboť by jinak zase odpůrce strany, uplatňující zadržovací právo, byl stížen chikanou, právnímu cítění se příčící. Těmto zásadám neodpovídá postup odvolacího soudu, uznal-li na oprávnění žalované strany k zadržení všech předmětů uvedených v žalobě. V tomto směru jeví se napadený rozsudek, jenž nestanovil, jakou poměrnou část předmětů jest žalovaná oprávněna si zadržeti, právně neudržitelný, to tím spíše, ana nahoře zmíněná modifikace žalobního žádání, rovnající se částečnému jejímu omezení, v odvolání jest včasná, jakž vychází ze zásad, uvedených v rozhodnutí nejvyššího soudu č. 9649 sb. n. s. Poněvadž odvolací soud, rozhodnuv se pro zamítnutí žaloby vůbec, ovšem jen pro tentokráte, neobíral se z části vůbec, z části jen nedostatečnou měrou tvrzeními i odvolatelky s hledisek právě uvedených pro rozhodnutí sporu důležitými, totiž výší a splatností žalovanou stranou namítaných tří pohledávek z dopravného po dráze, dopravného z dráhy do L. a skladného za zboží, a nezjistil, jaká část zboží byla by po rozumu čl. 313 obch. zák. skutečně zadržitelna a jaká nikoliv, nebral dále zřetele ani k námitce, že skladné by mohlo býti požadováno jen ze zadržitelné části zboží za dobu ke krytí splatných pohledávek podle čl. 315 obch. zák. nutnou, ani k námitce, že za měsíce od května včetně do října každého roku nelze právem požadovati také otopné 50 Kč měsíčně, trpí řízení před soudem odvolacím vadou, která zabránila důkladné vysvětlení a řádné posouzení rozepře, a bylo podle ustanovení § 510, 513, 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 11670.

Jde o změnu žaloby podle § 235, prvý odstavec, c. ř. s., tvrdil-li žalobce původně, že mu byly prodány a odevzdány do vlastnictví zabavené předměty k zajištění jeho pohledávky, kdežto napotom tvrdil, že mu byly předměty ty prodány a odevzdány do vlastnictví za hotové.

Pro posouzení, zda se následkem změny žaloby není obávati značného stížení nebo průtahu jednání, jest rozhodné jedině, zda došlo prováděním nově nabídnutých důkazů ke značnému stížení nebo k průtahu jednání.

(Rozh. ze dne 14. května 1932, R I 343/32.)

V žalobě podle § 37 ex. ř. tvrdil žalobce, že nabyl vlastnictví k zabaveným předmětům tím způsobem, že mu je firma F. prodala k zajištění jeho pohledávky a že je žalobce převzal do svého neobmezeného vlastnictví. Soud prvé stolice připustil doplnění žaloby tvrzením žalobce, že firma F. prodala zabavené předměty straně žalující nikoliv jen k zajištění pohledávky, která začátkem června 1931 již existovala, nýbrž za hotovost, kterou strana žalující jí tehdy odevzdala a kterou firma F. použila ve svém obchodě, to že se stalo začátkem června 1931. Důvody: Nový přednes žalující strany nelze považovati za změnu žaloby, jelikož se týká jen skutkové okolnosti v žalobě udané, aniž se tím mění žalobní důvod. Žaloba se odvolává na vlastnictví žalující strany k některým předmětům zabaveným jako na důvod žaloby podle § 37 ex. ř. Novým přednesem žalující strany tento důvod nebyl změněn, nýbrž bylo pozměněno jenom tvrzení ohledně způsobu nabytí vlastnictví (§ 235 čtvrtý odstavec c. ř. s.). Rekursní soud nepřipustil doplnění žaloby. Důvody: V odstavci II. žaloby jest výslovně tvrzeno, že žalující strana nabyla vlastnictví k zabaveným předmětům, o něž v tomto sporu jde, tím způsobem, že jí firma F. k zajištění její pohledávky prodala veškeré zásoby hotového i nehotového zboží, veškeré obchodní, strojní a kancelářské zařízení a dále zařízení bytu nalézající se ve výrobních, kancelářských a obchodních místnostech firmy F. a že je žalující strana do neobmezeného vlastnictví svého převzala. Z tohoto skutkového přednesu jest zřejmo, že šlo o zajišťovací převod vlastnictví, jak jej má na mysli § 258 ex. ř., jenž poskytuje oprávněnému ochranu jen žalobou na přednostní uspokojení z výtěžku, jelikož nejde o nabytí vlastnictví v pravém slova smyslu. Od tohoto původního žalobního základu, důvodu, se úplně odchyluje nové tvrzení žalující strany, že ony předměty koupila, zaplatila a převzala, že nabyla k nim skutečného vlastnictví, jež lze chránit žalobou vlastnickou pokud se týče v souzeném případě žalobou podle § 37 ex. ř., poněvadž nepřipouští exekuci na tyto předměty, a právě v tomto odchylném skutkovém základě opřeném o jiný právní důvod spatřuje rekursní soud změnu žaloby ve smyslu § 235 prvý odstavec c. ř. s. Za tohoto stavu věci jeví se stížnost odůvodněnou a proto jí bylo vyhověno výrokem výše uvedeným, změnu žaloby nepřipouštějícím, když s ní žalovaná strana nesouhlasila (§ 235 druhý odstavec c. ř. s.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Původním skutkovým podkladem žaloby bylo tvrzení, že firma F. prodala a odevzdala žalobci do vlastnictví zabavené předměty k zajištění jeho pohledávky, kdežto pozměněným skutkovým podkladem jest tvrzení, že firma F. prodala a odevzdala do vlastnictví předměty ty žalobci za hotové. Rekursní soud správně rozpoznal, že tyto různé skutkové přednesy zakládají různý právní poměr, s různými právními důsledky, a s různým nárokem (srovnej plenární usnesení čís. 5026 sb. n. s.) a že tím byl změněn žalobní důvod. Jde proto o změnu žaloby podle § 235 prvý odstavec c. ř. s. Tím však není otázka přípustnosti změny žaloby podle § 235 třetí odstavec c. ř. s. rozřešena, neboť jest uvážiti, zda se následkem změny žaloby není obávati značného stížení nebo průtahu jednání. Nelze ovšem předbíhati věcnému rozhodnutí prvého soudu a vycházeti z předpokladu, že byl by prvý soud o původní žalobě rozhodl bez připuštění důkazů a jest proto posouditi věc bez ohledu na to, po formální stránce jen srovnáním, zda při změně žaloby by bylo došlo prováděním nově nabídnutých důkazů ke značnému stížení neb k průtahu jednání. Na stížení jednání nelze za tohoto stavu souditi. A o průtahu nelze mluviti, poněvadž o skutečnostech, z nichž po změně žaloby zažalovaný nárok se odvozuje, byli vedeni tíž svědci jako o tvrzení původním.

Čís. 11671.

Na sudišti společenství v rozepři (§ 93 j. n.) lze žalovati jen společníky podle § 11 čís. 1 c. ř. s. Nespadá sem případ, domáháno-li se proti jednomu spolužalovanému náhrady škody z jeho přímého, vlastního zavinění, proti druhému spolužalovanému pak z důvodu § 1315 obč. zák.

(Rozh. ze dne 14. května 1932, R I 349/32.)

Žalobce domáhal se náhrady škody na Václavu V-ovi, ježto zavinil požár žalobcova auta při plnění benzinem, a na firmě N., jejímž byl V. zřízencem, ježto si zvolila k obstarávání svých věcí nezdatnou osobu. Žalobu zadal žalobce na krajském civilním soudě v Praze, v jehož obvodu měla firma N. své sídlo, v jehož obvodu však nebydlel žalovaný Václav V. Námitce místní nepříslušnosti ohledně žalovaného Václava V-a soud prvé stolice vyhověl a žalobu proti tomuto žalovanému odmítl, ježto tu není podmínek pro společenství v rozepři. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Žalobce se domáhá náhrady škody na obou spolužalovaných z nedovoleného činu, proti žalovanému Václavu V-ovi proto, že počal čerpati benzin, nepřesvědčiv se, zda hadice je řádně vložena do nádržky, a že klidně přihlížel požáru a nesúčastnil se hašení. Jde tedy u obou žalovaných o společně předsevzaté nedovolené jednání, a jsou oba žalovaní podle tvrzení žaloby se stejného skutkového a právního důvodu zavázáni (§ 11 čís. 1 c. ř. s.) — takže jest tu pak příslušnost společenství ve sporu podle § 93 j. n.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Není pochyby o tom, že podle § 93 j. n. lze žalovati na sudišti společenství v rozepři jen ony společníky, kteří jsou podle § 11 čís. 1 c. ř. s. buď vzhledem ku předmětu rozepře v právním společenství anebo jsou z téhož skutkového a právního důvodu zavázáni. Onen případ nepřichází v souzené právní rozepři vůbec v úvahu, ale není tu ani případu druhého. Po skutkové stránce je sice jedna složka oběma žalovaným společná, totiž ta, že žalovaný Václav V. nevložil hadici ke stáčení benzinu řádně

do nádržky auta, čímž prý prokázal svou nezdatnost. Avšak právní důvod je různý. Neboť nárok proti Václavu V.-ovi odvozuje žalobce z přímého, vlastního zavinění V.-ova podle §§ 1295, 1297 obč. zák., kdežto proti žalované firmě N. zakládá žalobce svůj nárok na zavinění třetí osoby, za niž firma N. ručí, poněvadž si prý v ní zvolila osobu nezdatnou k obstarávání svých věcí (§ 1315 obč. zák.). Může proto s právního stanoviska dopadnouti spor pro každého žalovaného jinak a není proto splněna druhá podmínka § 11 čís. 1 c. ř. s.

Čís. 11672.

Dospěl-li, jednaje o nároku na náhradu škody podle § 1 automobilového zákona, soud k závěru, že řidiče nestihá vina, odpadá otázka, zda si poškozený škodu spoluzavinil.

(Rozh. ze dne 14. května 1932, Rv I 206/31.)

Žalobní nárok proti řidiči automobilu a proti jeho majiteli na náhradu škody podle automobilového zákona neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s. není opodstatněno. Jde-li o nárok na náhradu škody z provozu silostroje podle § 1 zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. zák., musí se soud v prvé řadě zabývati otázkou, zda řidič silostroje škodu zavinil. K řešení otázky, zda poškozený spoluzavinil škodnou událost a tím i škodu, dojde teprve, bylo-li zavinění řidiče zjištěno. Dospěl-li však soud k závěru, že řidiče nestihá vina, poněvadž zachoval nejen všechny předpisy pro řízení silostroje a pro jich provoz, nýbrž šetřil i veškeré možné opatrnosti při řízení silostroje, odpadá otázka, zda si poškozený škodu spoluzavinil. Tak je tomu v souzeném případě a jsou proto nerozhodné veškeré výtky dovolání, snažící se odůvodniti jen to, že žalobkyni nemůže býti přičítána 100% vina na jejím úrazu pro její tělesné a duševní nedostatky, nýbrž jen částí menší.

Čís. 11673.

K vadám, pro které jest odepříti příklep podle § 184 čís. 2, 3, 4, 6 a 7 ex. ř., má podle § 186 ex. ř. z úřadu přihlížeti i rekursní soud, předpokládajíc, že o nich nabyl vědomosti opravným prostředkem podle zákona přípustným, nikoliv pochybeným, pokud se týče opožděným nebo podaným osobou, jíž nepřísluší právo k rekursu. Účastníku, jenž nebyl při dražebním roku přítomen, ač byl o dražbě řádně zpraven, nepřísluší právo k rekursu proti usnesení o příklepu.

(Rozh. ze dne 14. května 1932, R II 147/32.)

Do usnesení exekučního soudu, jímž byl udělen příklep k exekučně prodané nemovitosti, podala rekurs knihovní věřitelka, jež nebyla při dražebním roku přítomna, ač byla o dražbě řádně zpravena. Rekursní soud vyhověl rekursu, zrušil napadené usnesení i s předchozím řízením a vrátil věc prvému soudu, by v exekučním řízení pokračoval. K dovolacímu rekursu dlužníka a vydražitele změnil Nejvyšší soud napadené usnesení v ten rozum, že odmítl rekurs knihovní věřitelky.

Důvody:

Dovolací rekurs jest přípustný, jelikož rekursní soud vpravdě nezrušil usnesení soudu prvé stolice, nýbrž je změnil v ten způsob, že se příklep neuděluje. Než dovolací rekurs jest i důvodný. Pravdu má soud druhé stolice v tom, že k vadám, pro které jest odepříti příklep podle § 184 čís. 2, 3, 4, 6 a 7 ex. ř., má podle § 186 ex. ř. z úřadu přihlížeti i soud rekursní, ale to předpokládá, že o nich nabyl vědomosti opravným prostředkem podle zákona přípustným, tedy nikoli snad pochybeným (sb. n. s. 9196), pokud se týče opožděným nebo podaným osobou, jíž nepřísluší právo k rekursu. V případě, o nějž jde, podala však rekurs proti usnesení o příklepu osoba, jež nebyla při dražebním roku přítomna, ač byla o dražbě řádně zpravena, a které tedy podle § 187 ex. ř. nepřísluše právo k rekursu. jak ostatně správně uznal i rekursní soud. Plyne to nejen z doslovu první věty § 187 ex. ř. (slova »... může toliko od těch osob ...«), nebrž a zejména také z úvahy, že, kdyby účastníkům (§§ 171—173 ex. ř.) a osobám, které spolu podávaly (§ 182 odst. 1 ex. ř.) přes toto ustanovení zákona příslušelo právo k rekursu v případech uvedených v § 186 ex. ř. a tedy i v případě § 184 čís. 3 ex. ř., nebylo zapotřebí, stanoviti pro tuto posléz uvedenou vadu výjimku, jak se stalo článkem VIII, čís. 24 cís. nař. ze dne 1. června 1914 čís. 118 ř. z. (srovnej k tomu i Neumann-Lichtblau, Kommentar zur Exekutionsordnung při §§ 186, 187, strana 623). Měl tudíž rekursní soud rekurs knihovní věřitelky, an nebyl podle § 523 c. ř. s. a § 78 ex. ř. z úřadu odmítnut již soudem prvé stolice, sám podle § 526 druhý odstavec c. ř. s. a § 78 ex. ř. ihned odmítnouti a nesměl se pouštěti do úředního přezkoumání usnesení, jež tímto nepřípustným rekursem bylo napadeno.

Čís. 11674.

Nájemce (pachtýř) může hájiti své nájemní (pachtovní) právo petitorní žalobou jen proti pronajímateli (propachtovateli), nikoli však proti třetímu, jenž mu zadržuje najatou (zpachtovanou) věc nebo ho jiným způsobem ruší v nájemním (pachtovním) užívání.

(Plenární usnesení ze dne 17. května 1932, Pres. 1695/31.)

Důvody.

Předesláno budiž, že v následujících vývodech nebude rozlišováno mezi nájmem v užším smyslu (Miete) a pachtem, nýbrž bude užíváno výrazu »nájem« pro nájem v širším smyslu, zahrnující v sobě i pacht, — pokud se týče, že vše, co bude uvedeno o nájmu, bude platiti i pro pacht, z kterážto zásady vychází nyní i § 996 osnovy zákona, kterým se vydává všeobecný zákoník občanský, a to z důvodů, uvedených v důvodové zprávě k této osnově (II/270). Dále jest připomenouti, že sporná otázka bude zde řešena s hlediska platného občanského zákoníka, při čemž ovšem nebude lze úplně pominouti vývoj práva v republice Rakouské, poněvadž i tam platí dosud s nepatrnými odchylkami týž občanský zákoník a poněvadž zejména zákonné předpisy o nájmu (vyjma ustanovení zákonů o ochraně nájemníků, která pro svou přechodnost mohou celkem býti ponechána stranou) jsou totožné s předpisy práva československého. Naproti tomu nebude lze přímo použíti ustanovení občanských zákoníků jiných zemí, najmě Německa, a pojící se k nim právní vědy i judikatury, ježto tam příslušné právní poměry jsou v podstatných kusech upraveny jinak, než u nás (srovnej podrobný přehled v L ö n i n g o v ě knize »Die Grundstücksmiete ale dingliches Recht« str. 91 a násl.). K nim bude poukázáno jen tam, kde ustanovení ta mají nějakou stránku, společnou s předpisy našeho práva, tak že lze obé spolu srovnávati.

Ve věci samé pak uváženo toto: Není sporu o tom, že nájemce může na ochranu svého práva nájemního použíti všech posesorních prostředků právních (§ 339 a násl., 344 a násl. obč. zák.). Spornou jest jen otázka, zda nájemce (jemuž najatá věc byla odevzdána) může hájiti své nájemní právo i petitorní žalobou proti komukoliv, tedy nejen proti pronajímateli, nýbrž i proti každému třetímu, kdo mu zadržuje najatou věc nebo ho jiným způsobem ruší v jeho nájemním užívání. K této otázce odpovídala starší judikatura záporně (Gl. U. n. ř. 3731, 5992, sb. n. s. čís. 1557, 2516, 4804, 6482, rozh. rakouského nejvyššího soudu z 28. března 1922, Ob I 86/22, Zentralblatt 1922 čís. 148 str. 321). V posledním z těchto rozhodnutí tvrzeno prostě, aniž se stal pokus o odůvodnění, že »vlastnická žaloba nájemci (pachtýři) nepřísluší«. V rozhodnutí Gl. U. n. ř. 3731 bylo vysloveno, že pachtýř není oprávněn uplatňovati nároky z práva sousedského. Jinak bylo na odůvodněnou odmítavého stanoviska v podstatě uváděno, že nájemce má jen obligační právo proti pronajímateli, nikoli však právo absolutní, — že mu sice nájemní právo propůjčuje určitá oprávnění, ale nečiní je právy věcnými tak, že by mu příslušela proti každému třetímu (Gl. U. n. ř. 5992). To rozváděno dále v ten způsob, že právo nájemní jest právem obligačním, nikoli právem věcným; že při obligacích je jen určitá osoba zavázána k plnění, jen ta může rušiti závazek, jen ta může býti oprávněným žalována, nikoliv osoba třetí, nejsoucí s ním v poměru obligačním; při smlouvě nájemní že může nájemce žalovati jen pronajímatele, by ho nerušil ve smluveném užívání najaté věci (§ 1096 obč. zák.); proti osobě třetí, která protiprávně ruší jeho nájemní užívání nebo mu zadržuje najatou věc, nepřísluší nájemci žaloba, nájemce může jen na pronajímateli žádati, by mu poskytl (nebo vrátil) nájemní užívání, a pronajímatel, je-li vlastníkem, může žalobou vlastnickou zapuditi neoprávněného užívatele (§ 366 obč. zák.) a odevzdati pak věc nájemci v užívání (sb. n. s. čís. 1557, 4804). Poukazováno též k tomu, že § 1096 obč. zák. upravuje jen obligační poměr mezi pronajímatelem a nájemcem a vylučuje proto nájemce z práv, příslušejících vlastníku proti třetím osobám, tak že nájemce není oprávněn, aby vystupoval vlastním jménem petitorní žalobou proti někomu, s nímž není ve smluvním poměru (sb. n. s. čís. 2516). Proti opačnému názoru dovoláváno se vývodů K l a n g o v ý c h (»Der Rechtsschutz des Mieters gegen Dritte« v časopise Zentralblatt für die Juristische Praxis, svazek 44, str. 324 a násl.), vrcholících ve větě, že by do celé výstavby občanského práva byl vnášen zmatek, kdyby v jednom případě byl obligačnímu poměru beze všeho zákonného podkladu přiznáván účinek věcný (sb. n. s. čís. 6482). Tato prakse má pro sebe částečně též nauku (srov. kromě jiných S e d l á č e k: Obligační právo II., str. 105, bod 242; B o h á č e k v článku: »Nový názor Nejvyššího soudu« v IV. ročníku časopisu Učené společnosti Šafaříkovy »Bratislava« str. 408 až 413; — D e m e l i u s: Zentralblatt für die Juristische Praxis 38 sv. str. 212; — K r a s n o p o l s k i: Oesterreichisches Obligationenrecht str. 401; — K l a n g: Zentralblatt 44 str. 325; — K l a n g: Komentář k Všeobecnému občanskému zákoníku III. svazek str. 17; — K l a n g: Zur Neugestaltung des Mietrechtes str. 32 a násl.; — pro právo říšskoněmecké S t a u d i n g e r: Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuche 9. vydání II. str. 401; — W a r n e y e r: Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuche für das Deutsche Reich I/889; — C r o m e: Die juristische Natur der Miete str. 43 a násl.; — B u s c h-O e g g: Das bürgerliche Gesetzbuch I. str. 714, 3; — P l a n c k: Kommentar 4. vyd. II/2 str. 801 a j. Ale prolomena byla řečená soudní prakse u nás již rozhodnutím sb. n. s. čís. 1014, jehož věta zní »K ochraně pachtovních práv proti tomu, kdo si osobuje k pachtované věci právo, omezující právo pachtovní, přísluší pachtýři nejen žaloba posesorní, nýbrž i žaloba petitorní«. V nejnovější době pak ustálila se v tomto smyslu judikatura nejvyššího soudu, aniž se bylo od ní odchýleno. Jsou to rozhodnutí uveřejněná v úřední sbírce pod čís. 9076, 9402, 9653, 11032 a rozhodnutí neuveřejněná Rv I 478/28, Rv I 1590/29, Rv I 1099/30 (důvody). Nejvyšší soud zaujímá v těchto rozhodnutích toto právní stanovisko: Řízení ve sporech pro rušenou držbu má místo jen při žalobách, jichž žádání směřuje jen k ochraně poslední držby proti vsahování ve výkon žalobcova práva. V řízení tom je však vyloučeno jednati o právu k držbě neb o nárocích náhradních a konečné usnesení dává jen prozatímní pravidlo o skutečné poslední držbě nebo dočasně vyslovuje zákaz nebo zajištění, ale tím se nepřekáží, aby se kdo později nedomáhal práva k držbě a nároků na ní závislých (§ 459 c. ř. s.). Předpisy o urychleném řízení ve věcech rušené držby není tudíž ochrana práva (pachtýřova) vyčerpána a žalobci není odňata možnost, aby se místo žaloby pro rušenou držbu domáhal soudního výroku o samém právu a o důsledcích z něho plynoucích (rozhodnutí ze dne 12. dubna 1921, Rv I 140/21, sb. n. s. 1014). Bylo-li někdo jaké právo porušeno, má jeho majitel nárok na náhradu škody. Ale tato

náhrada záleží především v uvedení věci v předešlý stav (§ 1323 obč. zák.). Je-li tedy tvrzeno, že žalovaný porušil žalobcovo právo nájemní zásahem do najaté věci a tím mu působil škodu, vznáší se tím nárok na odškodnění, a to především na uvedení v předešlý stav, totiž na odklizení toho, co žalobci působí škodu (Rv I 478/28). Táž myšlenka byla podrobněji rozvedena v rozhodnutí čís. 9076 sb. n. s., jehož právní věta byla upravena takto: »Pachtýř může pro porušení pachtovního práva fysickým zásahem v pachtovanou věc žalovati rušitele nejen tehdy, je-li jím sám propachtovatel, nýbrž i tehdy, je-li rušitelem třetí osoba.« Praví se v něm, že kdo poruší cizí právo pachtovní, dopouští se činu bezprávného, působí nájemci škodu na jeho právech a je povinen náhradou škody. Škoda se napravuje podle § 1323 obč. zák. především tím, že se věc uvede v předešlý stav, tedy vrátí odňatá věc neb obnoví dřívější — nerušený stav. Porušení musí ovšem býti zaviněné, ale stačí tu bezpráví objektivní, aniž je třeba subjektivního bezpráví. Názor, že nájemce, nejsa v právním poměru k třetím osobám, nemůže je žalovati, příčí se zásadám moderního práva, podle něhož každé porušení každého práva je deliktem zavazujícím k uvedení v předešlý stav, pokud se týče k náhradě škody. V témže rozhodnutí se zdůrazňuje, že, má-li nájemce nějaké právo na věc (in re) nebo k věci (ad rem), musí toto právo požívati právní ochrany proti každému porušení, tedy, je-li možno, by porušeno bylo osobou třetí, ochrany i proti této třetí osobě, zkrátka proti každému rušiteli, jinak by nebylo právem. V dalších vývodech se poukazuje k tomu, že nájemcovo právo je podle § 1090 obč. zák. právem k užívání věci, takže má v podstatě týž obsah, jako služebnost užívání podle § 504 obč. zák. nebo požívání podle § 509 obč. zák. Kdo ruší toto právo, proti tomu přísluší žaloba z rušeného práva (§19 obč. zák.). Vlastník — pronajímatel má podle § 354 obč. zák. právo, užívati věci a každého jiného z tohoto užívání vyloučiti. Toto právo užívací postupuje vlastník nájemci podle § 1090 obč. zák., přenáší je tak, jak jemu příslušelo, tedy s právem, každého jiného vyloučiti z užívání. Tomu-li tak, je v tom zahrnuto též právo § 366 obč. zák., žádati od každého vydání věci, nebo právo podle § 523 obč. zák., brániti se proti každému jinému zásahu v užívání věci. Tamže se doličuje, že posesorní žaloba, přiznávaná nájemci, často by nestačila, ježto je nyní odchylně od původních předpisů §§ 339, 346 obč. zák. vázána lhůtou a při ní vyloučen nárok na náhradu škody, pročež by nájemce zůstal co do náhrady škody vůbec bez ochrany a pozbyl by ochrany, zmeškav lhůtu. Tohoto rozhodnutí čís. 9076 sb. n. s. a jeho odůvodnění se v podstatě dovolávají ve sbírce neuveřejněná rozhodnutí Rv I 1590/29 a Rv I 1099/30 a rozhodnutí čís. 9653 sb. n. s. a ze stejných v podstatě hledisek vychází i rozhodnutí čís. 9402 sb. n. s., podle něhož může nájemce hájiti své nájemní právo petitorní žalobou nejen proti pronajímateli, nýbrž i proti každému třetímu, kdo mu zadržuje najatou věc nebo ho jiným způsobem ruší v nájemním užívání. Posléze vysloveno a podrobně odůvodněno v rozhodnutí čís. 11032 sb. n. s., že třetí osoba, užívající pronajaté věci v rozsahu práva nájemcova, zasahuje, nemá-li k tomu proti nájemci právo, do práv nájemcových, nikoli do práv vlastníkových, a vlastník jest jen potud oprávněn zakročiti proti osobě rušící nájemce v užívání, pokud jest podle § 1096 obč. zák. povinen poskytovati nájemci nerušené užívání věci, z čehož vyvozováno, že, domáhali-li se vlastníci pronajatých místností žalobou vyklizení na osobách různých od nájemce, byla jejich žaloba právem zamítnuta. Z toho, co uvedeno, jest patrno, že československý nejvyšší soud aspoň od polovice roku 1929, upustiv od názoru dříve hájeného, důsledně přiznává nájemci, jemuž najatá věc byla do užívání odevzdána, petitorní žalobu proti každému, kdo mu zadržuje najatou věc nebo ho jiným způsobem ruší v nájemním užívání.

V Rakousku, kde, jak již podotčeno, dosud platí bez podstatných změn stejně jako u nás předpisy všeobecného občanského zákoníka z roku 1811, zejména i předpisy o nájmu, vídeňský nejvyšší soudní dvůr přibližně v téže době, jako československý nejvyšší soud, se odvrátil od dosavadní praxe a přiznal nájemci petitorní ochranu práva nájemního proti každému rušiteli. Pokud je příslušná judikatura přístupná, došla tato zásada výrazu v rozhodnutích vídeňského nejvyššího soudního dvora ze dne 8. června 1922, Ob II 465/22 (jehož obsah sděluje Klang v časopisu Zentralblatt für die Juristische Praxis, svazek 44 na str. 382), — ze dne 30. října 1922, Ob I 1068/22 S. Z. IV/106, — ze dne 11. června 1924, Ob III 462/24 S. Z. VI/218, — ze dne 13. listopadu 1924, Ob III 847/24 S. Z. VI/357, — ze dne 24. února 1925, Ob III 70/25 (Juristische Blätter 1925 čís. 11/12 str. 113), — ze dne 10. června 1925, Ob I 511/25 S. Z. VII/204, — ze dne 24. listopadu 1925, Ob III 901/25 S. Z. VII/378, — ze dne 22. února 1929, Ob I 149/29 S. Z. XI/50, a ze dne 17. března 1931, Ob I 172/31 (Juristische Blätter 1931, čís. 13 str. 286). — S odůvodněním těchto rozhodnutí, které se z části shoduje s důvody zdejších nálezů, netřeba a nelze se tu podrobněji obírati, neboť účelem těchto vývodů jest jen, vypořádati se z rozporem v judikatuře československého nejvyššího soudu, pro který byla sporná otázka presidiem nejvyššího soudu odkázána k řešení do zesíleného senátu.

Změněná praxe vyvolala ozvěnu v nauce i u nás i v Rakousku. U nás byl to Boháček (ve zmíněném již článku »Nový názor Nejvyššího soudu« a v Právníku ročník LXX str. 88 a násl.), v Rakousku pak Klang v časopise Zentralblatt für die Juristische Praxis sv. 44 str. 324 a násl.; — dále ve spise »Zur Neugestaltung des Mietrechtes« str. 32 a násl., a v časopise »Juristische Blätter« ročník 60, čís. 13 str. 287/288, kteří podrobujíce ona rozhodnutí kritice dosti ostré, se pokusili zvrátiti názory, jsoucí podkladem nové praxe aspoň se stanoviska platného práva (de lege lata). Naproti tomu stojí na stanovisku nové praxe Swoboda v časopisu Österreichische Richterzeitung 1928 str. 35 až 38 a ve spisu »Die Neugestaltung der Grundbegriffe unseres Bürgerlichen Rechtes« str. 71 a násl., Löning »Die Grundstücksmiete als dingliches Recht« str. 274 a u nás aspoň částečně Weyr ve článku »Teorie a praxe«, uveřejněném v Časopisu pro právní a státní vědu, ročník XIII. 1930 str. 253 a násl., dále též Ehrenzweig (System des österreichischen allgemeinen Privatrechtes 1928 II/1 § 370 III 1. str. 445 a násl.), — Schwind (Festschrift zur Jahrhundertfeier des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches II str. 948) a pro obor říšskoněmeckého práva Cosack-Mitteis (Lehrbuch des bürger-

lichen Rechtes, 7./8. vydání II. str. 390) a Fischer (»Das Sachenrecht« cit. u Crome »Die juristische Natur der Miete nach dem Deutschen Bürgelichen Gesetzbuch« str. 2). Tážeme-li se, co asi zavdalo podnět ke změněné praxi, jest odpověď dána již v rozhodnutí čís. 9076 sb. n. s., v němž se uvádí, že ani starší praxe, neposkytující nájemci mimo žalobu pro rušenou držbu právní prostředek proti rušiteli, ani nauka, o niž se opírá, se nezabývá otázkou, jak lze odčiniti křivdu způsobenou nájemci třetí osobou, přestávajíc prostě na tom, že nájemní poměr, zakládající se na smlouvě, jest poměrem ryze obligačním, postihujícím jen smluvní strany, a odkazujíc nájemce, jehož nájemní užívání bylo zásahem třetí osoby porušeno, na vlastníka (pronajímatele). »Jest ovšem na snadě říci« — pokračuje se v onom rozhodnutí — »že se pachtýř« (šloť o pacht) »může obrátiti na vlastníka, avšak za prvé není předpisu, ukládajícího vlastníku povinnost, zastoupiti pachtýře proti rušiteli (proti třetí osobě, jež bezprávně zasáhá v jeho práva, na rozdíl od zastoupení proti evikci, proti odnětí pořadem práva podle § 931 obč. zák.); — za druhé nebude míti vlastník zájem na rušení užívacích práv pachtýřových, zajisté ne tehdy, dotýká-li se rušení jen užívacích práv pachtýřových, nikoli i podstaty, neboť vlastník postoupil užívání pachtýři a škoda stihne právě jen pachtýře (na příklad jde-li o plody pachtýřem pěstěné a tedy jen jemu patřící), tak že naopak vlastníku mohl by právem a tudíž účinně býti namítán nedostatek oprávnění k žalobě; — a za třetí — vlastník nemusí býti, jak často bývá, ani přítomen, nýbrž může býti v nedostupné pachtýři cizině. Ale, nehledíc ani k tomu všemu, nač věc zbytečně ztěžovati a pachtýře, jenž je ve svých právech dotčen, odkazovati teprve na vlastníka, jehož se to nikterak nedotýká. I kdyby tedy zákon nakrásně byl upravil věc tak, že by byl pachtýři odepřel právní prostředek a uložil vlastníku povinnost, zastoupiti pachtýře, byla by to úprava nejvýš nevhodná, tak že by bylo nutno napraviti ji zákonem.« Že nájemce nevystačí s posesorní žalobou proti třetím rušitelům, bylo vyloženo zejména v rozhodnutích čís. 1014 a 9076 sb. n. s. Také v některých z uvedených rozhodnutí rakouského nejvyššího soudního dvora poukázáno na nevhodnost a na nepraktičnost dosavadní praxe, na to, že nehoví hospodářským potřebám života a vede k nemožným a nesnesitelným důsledkům a že nestačí ochrana posesorní. (S. Z. VI/218, VI/357, XI/50, Ob III 70/25, Ob I 172/31). Tím nemá býti řečeno, že úvahy účelnosti, vhodnosti, praktičnosti a proveditelnosti byly snad důvodem, aspoň jediným nebo převážným důvodem změněné praxe. Právem vytýká Klang (Zentralblatt 44/340), že pouhé důvody účelnosti nemohou zvrátiti platný zákon. Ale zajisté byly ony úvahy pohnutkou pro nejvyšší tribunály, by, nabyvše přesvědčení, že nelze setrvati na dosavadním právním stanovisku, hledaly cestu, kterouž by bylo lze bez porušení platného zákona dojíti nově vytčeného cíle. A že dosavadní právní stanovisko nehoví zásadám účelnosti, uznává i nauka, a uznávají to i ti, kdož s velikou rozhodností napadají novou praxi. Tak zejména Klang nepopírá praktickou potřebu nové úpravy, praví, že, je-li podle panujícího učení nájemce při rušení, tkvícím v porušení práva sousedského, odkázán na pronajímatele, sotva lze pochybovati, že to není účelné; připouští, že oklika přes pronajímatele je dlouhá a vede k bezúčelnému množení nákladů; — že de lege ferenda jest rozhodně přisvědčiti k otázce, zda má nájemci býti poskytnuta přímá žaloba proti třetím osobám, a že se poskytnutí takovéto absolutní petitorní žaloby de lege ferenda vřele doporučuje (Zentralblatt sv. 44, str. 326, 346, 355, Juristische Bläter 1913 str. 288). Na jiném místě uznává a odůvodňuje týž spisovatel, že a proč tu vskutku jest potřeba úpravy, která by nájemci s vyloučením pronajímatele poskytovala plnou ochranu jeho práva užívání. (»Zur Neugestaltung des Mietrechtes« str. 35). — Tvrdě, že za pravidelných poměrů postačí posesorní ochrana nájemcova, Klang přece připouští, že se mohou vyskytnouti rušební činy třetích osob, jež nájemce nemůže odvrátiti žalobou pro rušenou držbu (Zentralblatt 44, str. 343, 344, 348). Demelius (Zentralblatt 38, str. 214) poukazuje k tomu, že nepřímá ochrana pronajímatelova nestačí ani při všech nájmech, zcela nedostatečná však jest při pachtu. Podobně jako Klang vyslovují se též Weyr Časopis pro právní a státní vědu XIII/262, Swoboda Österreichische Richterzeitung 1928 str. 36 a Neugestaltung str. 83 a násl.) a Löning (Die Grundstücksmiete als dingliches Recht str. 279). Tento spisovatel a stejně i Weyr a Klang pokládají ovšem nápravu za možnou jen de lege ferenda.

Nicméně jest se tázati, zda nelze již na půdě platného zákona a ve shodě s ním zjednati průchod názoru, který, jakž i odpůrci uznáváno, jediné hoví zásadám účelnosti a hospodárnosti i potřebám života a právního styku. Jak patrno z toho, co bylo již vyloženo, pokusil se nejvyšší soud v uvedených rozhodnutích různým způsobem dospěti k žádoucímu cíli. Pokus, vyvoditi petitorní právo nájemcovo z předpisů o náhradě škody, zejména z ustanovení § 1323 obč. zák., podniknutý již v rozhodnutí Rv I 478/28 a podrobněji v rozhodnutí čís. 9076 sb. n. s., musí selhati všude tam, kde nelze rušiteli dokázati zavinění, neboť předpisy třicáté hlavy druhého dílu občanského zákoníka o náhradě škody jsou vybudovány na zásadě zavinění (§§ 1294 a 1295 obč. zák.), a názor, že by stačilo bezpráví objektivní a nebylo třeba subjektivního bezpráví, nelze uvésti v soulad s řečenou zásadou, poněvadž právo občanského zákoníka — a jen z toho lze tu vycházeti, nikoli z nekodifikovaných pravidel moderního právního nazírání — poskytuje nárok na náhradu škody z pravidla jen při poškození samovolném (willkürlich § 1294 obč. zák.), toto však předpokládá i subjektivní stránku bezpráví. Proti názoru, že nájemci přísluší podle § 1090 obč. zák. právo k užívání věci, mající v podstatě týž obsah jako služebnost užívání (§ 504 obč. zák.) nebo požívání (§ 509 obč. zák.), a že komu přísluší právo, tomu přísluší podle § 19 obč. zák. i žaloba k jeho ochraně (rozhodnutí Rv I 1590/29, čís. 9076 a 9402 sb. n. s.), lze nikoli bez úspěchu namítnouti, že tu jde o petitio principii, poněvadž právní nárok nájemcův na petitorní ochranu proti třetím osobám, jenž má býti teprve prokázán, se tu již předpokládá jako existující. § 19 obč. zák. předpokládá totiž, že byl někdo zkrácen ve svém právu (rozuměj v právu konkretním, ne v právu abstraktním), a o to právě jde, zda nájemce má proti třetímu rušiteli nějaké právo, nějaký nárok, ve kterém by mohl býti zkrácen. — Z toho, že vlastník nájemní smlouvou přenáší na nájemce užívání prona-

jaté věci a že se užívání takto přenesené pokládá za koupené (§§ 1090, 1094 obč. zák.), nelze podle pravidel logiky nutně usuzovati, že vlastník přenesl na nájemce také své oprávnění, nakládati s věcí podle své vůle a každého jiného z toho vyloučiti (§ 354 obč. zák.), ježto doslov zákona připouští logicky snad správněji i ten úsudek, že pronajímatel propůjčil nájemci jen užívání věci bez dalších oprávnění. Rozlišuje se sice někdy (srv. Swoboda n. u. m. str. 32 a násl. a v knize Die »Neugestaltung der Grundbegriffe unseres Bürgerlichen Rechtes str. 69 a násl.) mezi vlastnictvím v širším a vlastnictvím v užším smyslu, a tvrdí se, že právo nájemní je formou, v níž se jeví vlastnické právo v širším smyslu, z čehož pak se dovozuje potřeba a přípustnost petitorní ochrany nájemce proti třetím osobám. Ale proti této konstrukci bylo s jiné strany (Klang Zur Neugestaltung des Mietrechtes str. 34) nikoli neprávem namítnuto, že by jí byl setřen rozdíl mezi právy věcnými a osobními. Týmž spisovatelem bylo (Zentralblatt 44 str. 334/335) z dějin vzniku § 1094 obč. zák. doličeno, že, pokud toto ustanovení zákona mluví o »kupu« užívání, neměla tím smlouva nájemní stavena býti jako právní důvod k nabývání užívání proti kupu jako titulu k nabývání věci tak, že by bylo lze použíti na nájem pravidel o nabývání vlastnictví. Že z toho, že nájemci přísluší posesorní ochrana proti rušebním činům třetích osob, nelze logicky vyvozovati, že proto jest mu samozřejmě přiznati i žalobu petitorní (Ehrenzweig: System 1928 II/1 § 370, III 1. str. 447), netřeba šířeji vykládati, neboť by tu šlo o nepřípustný úsudek z menšího na větší (argumentum a minori ad majus). — Tvrzeno-li (pro obor práva rakouského, což by ovšem musilo platit i pro obor našeho práva), že, pokud jde o spornou otázku, je veškerá kritika nyní bezúčelná, poněvadž odchylná snad ustanovení občanského zákoníka byla zvrácena právem obyčejovým, jež se vytvořilo ustálenou soudní praxí (rozhodováním nejvyššího soudu), kterou byla dřívější odlišná praxe předstižena, takže petitorní žaloba nájemcova je nyní uznána právním zdrojem, obyčejovým právem, t. j. stálým zachováváním pravidla právního u vědomí jeho závaznosti, nebo že odchylná ustanovení obč. zák. byla zvrácena, jak Löning praví (Die Grundstücksmiete als dingliches Recht str. 274 a 275), soudní zvyklostí (Gerichtsgebrauch), stačí uvésti proti tomu, že občanský zákoník v § 12 neuznává výroky soudcovské za zdroj práva a právo obyčejové uznává jen tam, kde se ho zákon sám dovolává (§ 10). Obchodní zvyklosti uznává za pramen právní jen zákon obchodní (čl. 279). Z toho, co uvedeno, jest patrno, že snaha, uvésti novou praxi v soulad s platným zákonem, naráží na nemalé obtíže. Jest setrvati na tom, že právo nájemní není právem věcným, ačkoli se z různých stran činí pokus doličiti opak (tak pro obor práva říšskoněmeckého Cosack-Mitteis (Lehrbuch des bürgerlichen Rechtes, 7/8 vydání II. str. 390 a násl.), pro obor občanského zákoníka z roku 1811 pak aspoň pro případ, že bylo vloženo do veřejných knih: Demelius »Der verbücherte Mietvertrag« Zentralblatt für Juristische Praxis sv. 38 str. 213 a starší spisovatelé tam uvedení). Omezuje se v případě posléze naznačeném podle panujícího mínění (Ehrenzweig: System II/1 str. 446, Klang: komentář III. str. 27 a autoři tamže v poznámce 8. jmenovaní), s nímž souhlasí i nejvyšší soud, účinek zápisu nájemního práva do knih na právní důsledek vytčený v posledn. větě § 1095 obč. zák., totiž, že i napotomní majitel pronajaté věci musí proti jinak platnému pravidlu § 1120 obč. zák. trpěti právo nájemní po (smluvenou) dobu ještě zbývající. Pro názor, že nájemní právo jest právem věcným, nelze se dovolávati ani toho, že občanský zákoník (§ 307, 308) jednak neuvádí výčetmo věcná práva k věci, jednak mylně uvádí některá práva (držení, dědické právo) jako práva věcná. Zařadiv nájemní smlouvu do oddílu jednajícího o osobních právech k věcem, dal zákonodárce zřejmě najevo, že chce, aby s nájemním právem bylo nakládáno jako s právem obligačním. Jest tedy vycházeti z toho, že právo nájemní jest právem obligačním. Vycházeje z toho, dává si nejvyšší soud dvě otázky: 1. zda lze petitorní ochranu nájemcovu přímo vyvoditi z ustanovení občanského zákoníka; 2. zda občanský zákoník má ustanovení, vylučující petitorní nárok nájemcův. K 1. K první otázce nelze odpověděti jinak, než záporně. Pětadvacátá hlava druhého dílu občanského zákoníka (§§ 1090 až 1150) upravuje jen poměr mezi pronajímatelem a nájemcem, a pomlčuje úplně o vztazích nájemce k osobám třetím (tak i Boháček n. u. m. str. 408). To platí zejména i o ustanovení § 1096 obč. zák., podle něhož pronajímatelé a propachtovatelé jsou povinni odevzdati a udržovati pronajatou (propachtovanou) věc na své útraty v upotřebitelném stavu a nerušiti nájemce (pachtýře) ve vymíněném užívání nebo požitku. To se týká jen poměru mezi pronajímatelem a nájemcem, nikoli poměru mezi nájemcem a třetími osobami. Nájemce může zajisté žádati na pronajímateli splnění smluvních povinností zde vytčených. Z toho, co dříve uvedeno, pak vyplývá, že selhává pokus, vyvoditi petitorní ochranu nájemcovu přímo z jiných ustanovení platného zákona. K 2. K otázce druhé jest však odpověděti kladně. Tvůrcům občanského zákona byl po ruce Pruský Landrecht, který řadí nájem vedle práva požívacího nikoli mezi obligace, nýbrž mezi práva věcná pod nadpisem: »Von den Rechten zum Gebrauche oder Nutzung fremden Eigentums«, uváděje v § 2 I 21 A. L. B.: »Pokud jest oprávněný ve skutečné držbě věci, která se má užívati a požitky skytati, má jeho oprávnění vlastnost věcného práva.« (»Soweit der Berechtigte sich im wirklichen Besitze der zu gebrauchenden oder zu nutzenden Sache befindet, hat seine Befugnis die Eigenschaft eines dinglichen Rechtes). Podle Löninga (Die Grundstücksmiete als dingliches Recht, str. 90) má nájemní poměr dovršený uvedením v držbu nebo knihovním vkladem absolutní vylučovací působnost proti třetím osobám. Týž spisovatel dodává, že není sice absolutnost nájmu v Pruském Landrechtu tak úplná, jako při jiných věcných právech, že však jest nicméně následkem petitorní ochrany proti rušení a odnětí úplnější, než v německém Občanském zákoníku z r. 1900. Měli-li tvůrci občanského zákona po ruce toto ustanovení Pruského Landrechtu, jenž nájem zařadil mezi práva věcná s ochranou absolutní, zařadili-li však přes to nájem mezi obligace, dali tím zřejmě a vědomě najevo, že chtějí, by s ním nebylo nakládáno jako s právem věcným, nýbrž jako s právem obligačním, které v § 307 formulovali jako osobní právo k věci příslušející nájemci jen »gegen gewisse Personen«, takže ten, kdo

jest oprávněn z poměru obligačního, má zásadně právní nárok jen proti svému spolusmluvníku. V tomto směru lze poukázati i na Hortenovu osnovu našeho občanského zákona, jež v § 7 12. hlavy III. dílu výslovně stanovila: »Durch die Vermietung oder Verpachtung einer Sache wird weder deren Eigentum, noch der Besitz, noch ein anderes die Sache behaftendes Recht, sondern bloss die Befugnis, sich der Sache zu gebrauchen, auf den Mieter übertragen.« Toto pojímání nájemního práva jako práva ryze obligačního, vylučujícího jakékoliv věcné oprávnění nájemce, objevuje se i v ustanovení § 26 12. hlavy III. dílu Hortenovy novely, odpovídajícím § 1096 obč. zák., v němž mezi kasuistickými případy, v nichž nájemce jest zproštěn z povinnosti zaplatiti nájemné a může se na pronajímateli po případě domáhati i náhrady škody, jest uveden i případ, kde pronajímatel »die dem Mieter von einem Dritten gemachten Hindernisse, wo er es tun könnte, nicht abstellt.« Hortenova novela hledí tedy na pronajímatele jako na spoluvinníka rušebního činu osoby třetí a stanoví, že se nájemce musí držeti jeho, chce-li se domáhati nápravy, pokud se týče náhrady. Ustanovení tato nebyla převzata do občanského zákoníka, avšak patrně nikoliv ze zásadních úvah, nýbrž proto, že se mělo býti vystříháno čistě teoretických úvah (blosse Lehrsätze) a kasuistiky (casus rariores). Odchylně upravil zákonodárce jen právní útvar děleného vlastnictví, na základě dědičného pachtu v §§ 1122, 1126 a 1128 obč. zák., při čemž poskytl dědičnému pachtýři ochranu proti zásahu třetích osob. Právě z toho, že zákonodárce poskytl tuto ochranu jen dědičnému pachtýři, nikoli pachtýři vůbec, lze souditi, že ji neobmýšlel poskytnouti při obyčejném nájmu nebo pachtu. Na zařazení práva nájemního mezi obligace setrval zákonodárce i později, rozlišuje v § 9 knih. zák. z 25. července 1871, čís. 95 ř. z. práva věcná od práv obligačních, mezi něž počítá právo předkupní, právo koupě zpáteční a právo nájemní. Vřadil-li při tom zákonodárce výjimkou z pravidla mezi předpisy o nájmu některé prvky věcné (§§ 1095, 1120 a 1121 obč. zák.) a poskytl-li nájemcovu právu absolutnost jen potud, že mu přiznal ochranu posesorní, avšak nic více, neposkytl-li nájemci petitorní žalobu proti třetím osobám, jest úsudkem z opaku uznati, že mu nechtěl přiznati samostatnou, absolutní ochranu petitorní proti třetím osobám, nýbrž že ho vědomě odkázal v § 1096 obč. zák. na pronajímatele, jenž jest povinen nejen věc najatou na vlastní útraty nájemci odevzdati a udržovati ve stavu užívatelném a nerušiti ho ve smluveném užívání a v požitcích, nýbrž jest nájemci práv z nerušené možnosti užívání, jsa povinen opatřiti mu nerušené užívání pronajaté věci a starati se o odstranění rušebních zásahů třetích osob. (Komentář k § 1096 obč. zák. vydaný Dreni Klangem str. 30 a Mir. Boháček: Nový názor nejvyššího soudu str. 5). Jest z toho tedy usuzovati, že to učinil zákonodárce úmyslně, maje právě na zřeteli, že v samostatné ochraně proti osobám třetím tkví zásadní zákonný rozdíl mezi právy věcnými jako právy absolutními a právy obligačními jako právy relativními, jež v § 307 obč. zák. přesně od sebe rozlišuje. Témuž zákonodárcovu úmyslu nasvědčuje i vědomé vynechání nájmu při výpočtu práv věcných v § 308 obč. zák., jakož i přesné upravení právního postavení vlastníka (§§ 354, 366 a 523 obč. zák.), jakož i odchylná úprava postavení

užívatele (§ 504) a požívatele (§ 509 obč. zák.), jakožto užívatelů a požívatelů věcí cizí, z čehož zřejmě vyplývá, že tam (jako při nájmu), kde se taková úprava nestala, bylo obmýšleno vytýčiti různost právního postavení oprávněného, tudíž zejména, že samostatné právo obrany, jež zákonodárce přiznal vlastníku a požívateli věci cizí, o němž však při zákonné úpravě nájemního poměru není stopy, nemělo býti přiznáno nájemci. Z toho, co uvedeno, vidno, že bylo jasným úmyslem zákonodárce (§ 6 obč. zák.) odepříti petitorní žalobu nájemci, v dobré úvaze důsledků s tím spojených a proto nelze tam, kde zákonodárce takto svou vůli určitým způsobem projevil, míti za to, že na ochranu tu zapomněl, a nelze v nedostatku žaloby té spatřovati »mezeru« v zákoně, kterou by bylo lze vyplniti použitím obdoby podle § 7 obč. zák. O takové mezeře nelze mluviti již proto, že zákonná norma vede v konkretním případě k nepraktickým důsledkům. Tam, kde zákonodárce nechtěl petitorní ochraně, nesmí býti přiznána ani umělou konstrukcí z důvodů vhodnosti.

Není však ani naléhavé praktické potřeby pro petitorní ochranu nájemce. Posesorní ochrana jest úplně postačitelná, 30denní lhůta, v níž může býti podána posesorní žaloba, počíná teprve od doby, kdy žalobce má tak dokonalou vědomost o rušení držby a o osobě rušitele, jež stačí k podání žaloby. Zvítězil-li nájemce v posesorním sporu, jest chráněn proti dalším rušebním činům a dostane po případě i náhradu škody. Domnívá-li se rušitel, že má právo rušiti nájemce v užívání nájemních práv, jest na něm, by toto právo uplatňoval žalobou. Jde jen o to, kdo jest k této žalobě pasivně oprávněn. Otázka nemůže býti sporná, uvažuje-li se, že důvodem žaloby je žalobcem tvrzené právo k věci činící nájemní právo žalovaného nepřípustným, tedy — ježto právo nájemní jest odvozováno z vlastnického práva pronajímatele — právo obmezující vlastnictví pronajímatelovo. Tuto otázku lze řešiti jen ve sporu proti pronajímateli, nemá-li býti rozhodováno o jeho právu bez jeho účasti. Tím jest i řešena otázka, jež jest předmětem plenárního rozhodnutí. Zmeškal-li nájemce lhůtu k posesorní žalobě, takže musí býti žalováno petitorně, by bylo zabráněno dalším rušebním činům, jest k této žalobě, podle toho, co bylo uvedeno, aktivně oprávněn jen pronajímatel jako vlastník najaté věci. Kdyby aktivní legitimace k petitorní žalobě byla přiznána i nájemci, mohlo by se státi, že o téže otázce bude v jednom sporu rozhodnuto tak, a v druhém jinak, kterémužto důsledku jest se na všechen způsob vyvarovati. Petitorní ochranu nájemce nelze vyvozovati ani z toho, že nájemce jest chráněn posesorně. Práva držitelova nejsou právy v technickém smyslu a posesorní ochrana nemá svůj důvod v bezpráví svémoci, nýbrž jde jen o jakési prozatímní opatření k zachování dosavadního postavení procesních stran (Regulierung der Parteirollen). Z historického vývoje tohoto právního zařízení nepiyne opak. Již v obecném právu a v Pruském Landrechtu měly posesorní žaloby (possessorium sumarissimum a possessorium ordinarium) ráz prozatímního opatření. Jen o to byl spor, zda ten, kdo má possessorium sumarissimum, má i possessorium ordinarium, kterýžto spor byl u nás vyřešen tak, že possessorium sumarissimum nevylučuje possessorium ordinarium. Nevadí, že vývoj směřuje k stálému rozmnožování věcných prvků práva nájemního,

neboť dokončiti tento vývojový směr tak, aby se dostalo nájemci absolutní ochrany, jest věcí zákonodárce, nikoli věcí vykladačů zákona; soudci jsou však právě jen jeho vykladači. Právo pretorské, právo tvořiti nové a rozšiřovati dosavadní právní normy, nebylo soudcům přiznáno (§ 12 obč. zák.). Na tom nemůže dále nic změniti ani názor Ehrenzweigův (Systém 1928 § 370 str. 447), podle něhož jest nájem zvláštním právem relativně-věcným, ani názor Gellerův (Grünhuts Zeitschrift sv. 5 str. 321), který jej nazývá právem věcně-obligačním, neboť z toho, že nájem chová v sobě výjimečně některé nepatrné věcné prvky, nelze ještě tvrditi, že jest právem věcným (Klang »Zur Neugestaltung des Mietrechtes« str. 33), a není proto důvodu, by s nájemcem bylo jinak nakládáno, než s oprávněnými při jiných právech obligačních. Měla-li by býti absolutní žaloba propůjčena nájemci po odevzdání najaté věci k užívání, nebylo by důvodu, proč by měla za téhož předpokladu býti odpírána jiným obligačně oprávněným (vypůjčiteli, nebo výprosci). Propůjčením absolutní ochrany obligačně oprávněným byl by setřen rozdíl mezi právy věcnými a obligačními, což by právě odporovalo zřejmému úmyslu zákonodárcovu, znamenajíc porušení právního systému, na němž jest občanský zákon vybudován. Kladla-li by se však nicméně váha na to, že zákonodárce v ý s l o v n ě nevyloučil nájemcovu petitorní žalobu proti osobám třetím, a měli-li by vzhledem k tomu míti pravdu ti, kteří tvrdí, že mezera v zákoně jest, bylo by dále uvážiti, zda lze tuto mezeru vyplniti obdobou. Poukazuje-li rozhodnutí čís. 9076 sb. n. s. na obdobu (§ 7 obč. zák.) předpisů o služebnosti užívání (§ 504) a požívání (§ 509 obč. zák.), jest namítnouti, že tu není podmínek pro obdobu. Použití obdoby předpokládá nejen, aby byla mezera v zákoně, jíž tu, jak již dolíčeno, není, nýbrž i, by tu byla podobnost případu rozhodnutého a případu, na nějž zákonodárce nepamatoval, a dále též, aby tu byla v obou případech stejnost právní zásady, stejnost právního principu (Gründe anderer damit verwandten Gesetze). Případy jsou si podobné, je-li pravidlo dané pro jeden případ, odůvodněno se s t a n o v i s k a d ů s l e d n é h o z á k o n o d á r c e i pro případ druhý (Klang-Pisko, Komentář k § 7 obč. zák. sešit 10, str. 137). Mezi služebností užívání a požívání s jedné strany a nájmem se strany druhé jsou sice jisté podobnosti v užívání a v braní požitků a pak podobnosti vyplývající z výjimečných ustanovení §§ 1095, 1120 a 1121 obč. zák., které upravují vliv knihovního zápisu nájmu a vliv změny vlastnictví na nájem, na druhé straně jsou tu však rozdíly, a to nikoli jen nepatrné, nýbrž po většině rozdíly zásadní. Nehledíc ani k rozdílům, pokud jde o udržování věci, další přenechání práva, opravy, břemena a dávky, provádění staveb atd. (§§ 507, 508, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 1097, 1098, 1099 obč. zák.), jsou tu zásadní rozdíly v tom, že ony služebnosti zavazují vlastníka věci jen k trpění (§ 482 obč. zák.), nájem však ho víže i k positivnímu plnění; hlavní však rozdíl tkví v tom, že služebnosti jsou právy věcnými, takže povinnost dbáti jich, dotýká se každého a že věcně oprávnění požívají absolutní ochrany proti každému rušiteli, kdežto nájem jest právem obligačním, při němž jest proti oprávněnému smluvně zavázána jen určitá osoba (nebo více určitých osob), jen tato může smluvní závazek rušiti a jen tato může býti petitorně žalována. Právo nájemní jest

tudíž právem relativním, nikoli absolutním. Ke vzniku práva požívacího jest třeba kromě titulu (smlouvy) i způsobu nabývacího (tradice, zápisu do veřejných knih). Vzetí věci v držbu nebo zápis do veřejných knih jest konstitutivním prvkem skutkové podstaty nabytí práva služebnosti užívání nebo požívání, kdežto nájemcovo právo vzniká hotové již ze smlouvy i bez odevzdání věci v užívání (§ 1094 obč. zák.). Z řečeného patrno, že podobnost mezi požívacím právem k věci cizí a právem nájemním, vyvozovaná z užívání věci a z braní požitků jest nepatrná, naproti tomu r ů z n o s t p r á v n í c h z á s a d, jimiž jsou ovládány poměry při služebnosti užívání a požívání s jedné a při nájmu s druhé strany, jest ú p l n á. Nelze proto použíti k vyplnění mezery, vyskytnuvší se v právu obligačním, zásady tkvící v p o d s t a t ě práva věcného, kterou se právě má dle zřejmé vůle zákonodárcovy odlišovati věcné právo od práva obligačního; schází tu podobnost případů c o d o p r á v n í z á s a d y, upravující obojí případ. Prof. Klang uvádí v té příčině ve článku Jur. Bl. 60 ročník str. 215 a 216: Odůvodnění petitorní ochrany nájemcovy proti třetím osobám jest, pokud poukazuje na podobnost užívacího práva nájemcova a oprávnění užívatele a požívatele, jistě nesprávné, poněvadž nelze nakládati stejně s právy věcnými a obligačními. Ze zařazení nájmu mezi práva obligační ve spojení s jejich zákonným pojmem vyplývá právní zásada, že nájem jako obligační právo působí jen proti pronajímateli. Nájmu chybí k tomu, by se stal právem věcným, právě jen účinky proti třetím osobám a tím okamžikem, kterým se mu přiřkne účinek proti třetím, stane se právem věcným. Co se pak týče obdoby práva (analogia juris), vede zásada našeho občanského zákoníka, kotvící v přesném rozlišování mezi právy věcnými a osobními spíše k tomu, že nájemci nepřísluší věcná nájemní ochrana. Posunutí hranic mezi právem věcným a obligačním nemůže však býti věcí judikatury; tvořiť hranice ty zásadní směrnice právního systému, který jest občanskému zákonu základem. Přesun ten musí býti vyhražen zákonodárci. To uznávají nejen Klang, nýbrž i Weyr a Löning, kteří jinak de lege ferenda změnu zákona vřele doporučují. Hranic těch musí soudce dbáti, i když jich zachování vede k výsledkům, jež se mu zdají býti v tom kterém případě nepřiměřenými. Hranice ty nelze určovati podle toho, co by dle soudcova mínění právem býti mělo, nýbrž podle toho, co podle zákonné úpravy nájemního poměru skutečně právem jest. Z uvedeného vyplývá, že z předpisů občanského zákona nelze odůvodniti petitorní žalobu nájemce proti třetímu rušiteli ani použitím obdoby podle § 7 obč. zák. Z toho plyne dále, že při zařazení nájmu mezi práva obligační bylo by potřebí zvláštního výslovného zákonného ustanovení, měla-li by petitorní žaloba proti osobám třetím, která jinak přísluší jen věcně oprávněným, býti přiznána i nájemci. Plyne tedy ze zákona, že nepřísluší nájemci — mimo případy, kdy se rušitel dopustil porušení své povinnosti smluvní nebo činu bezprávního v užším smyslu, zakládajícího závazek k náhradě škody — proti třetím osobám jiná ochrana, než žaloba k ochraně držby práva. Shrnuje to, co uvedeno, dospívá nejvyšší soud ke konečnému úsudku vyjádřenému větou v čele uvedenou.

Čís. 11675.

Dal-li příkaz k přestěhování nábytku manžel, není manželka povinna hraditi náklady přestěhování solidárně s manželem. Lhostejno, že bytové zařízení patří manželce, ana je vnesla do společné domácnosti.

(Rozh. ze dne 19. května 1932, Rv I 748/31.)

Žalující zasílatelská firma přestěhovala k příkazu manžela (Josefa N-a) nábytek náležející manželům (Josefu a Růženě N-ovým). Žalobou, o niž tu jde, domáhala se na manželce (Růženě N-ové), by byla uznána solidárně s manželem (Josefem N-em) povinnou zaplatiti žalobkyni stěhovací náklady. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Odvolací soud má za to, že přestěhování zařízení bytu není správním úkonem co do tohoto zařízení, nýbrž úkonem týkajícím se vedení domácnosti. Podle § 91 obč. zák. jest manžel oprávněn vésti domácnost, z čehož zase plyne jeho povinnost hraditi náklady s tím spojené. Manželka jest povinna následovati manžela do jeho bydliště (§ 92 obč. zák.). Náklady přesídlení náležejí podle názoru odvolacího soudu k nákladům společné domácnosti, za závazky, jež podstoupil manžel nebo v jeho zastoupení manželka pro společnou domácnost, ručí jen manžel (Ehrenzweig: System II/2 str. 115).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka uplatňuje jako dovolací důvod jen nesprávné právní posouzení podle § 503 čís. 4 c. ř. s., vycházejíc ze stanoviska, že odvolací soud mohl se zřetelem ke zjištěným okolnostem kvalifikovati příkaz udělený jí Josefem N-em ku přestěhování domácího zařízení jen ve smyslu § 1034 obč. zák., tedy jako příkaz daný manželem jako zákonným zástupcem manželky a že tu šlo o správu volného jmění žalované, svěřenou manželi podle § 1238 obč. zák. Z toho dovozuje, že náklady stěhování musí hraditi i žalovaná solidárně se svým manželem. Toto stanovisko dovolatelky není však správné. Odvolací soud správně vystihl, že ve sporném případě nešlo o správní úkon co do volného jmění žalované, nýbrž o úkon domácnosti se týkající, t. j. o přesídlení do nově určeného bytu. Zákon rozeznává v §§ 90—92 obč. zák. společná práva a závazky obou manželů, pak zvláštní manželova a zvláštní manželky. Podle nich jest muž hlavou rodiny a přísluší mu obzvláště právo vésti domácnost. S tím zejména souvisí též právo určiti místo pobytu a byt, kamž ho manželka musí následovati a mu pomáhati, seč jest, v domácnosti a ve výdělku, a pokud toho vyžaduje domácí pořádek, sama plniti i dáti plniti opatření učiněná mužem (§ 92 obč. zák.). Vedení společné domácnosti a používání bytu, na něž oba manželé mají právo, předpokládá bytové zařízení. Patří-li manželce, jako v tomto případě bylo, a vnese-li je do společné domácnosti, umožňuje tím jen manželské společenství. Ve sporném případě tvrdila žalující firma, že příkaz ke přestěhování udělil jí Josef N. a nižšími soudy byla tato okolnost zjištěna; týž také byl k zaplacení nákladů tímto příkazem vzešlých právoplatně odsouzen. Žalovaná, nedavši příkaz, nemá ani povinnosti platiti náklady podle §§ 1004, 1014 obč. zák. a je nerozhodno pro otázku placení nákladů stěhovacích, že žalované vlastnicky patří věci do společné domácnosti převezené. Smluvní stranou zavázanou ku placení nákladů stěhovacích byl jen Josef N., jenž dal příkaz žalující straně, kdežto žalovaná nedala příkaz ani výslovný ani konkludentním činem ve smyslu § 863 obč. zák.

Čís. 11676.

Námitka oprávnění k žalobě jest námitkou hmotněprávní; jest ji vznésti v prvé stolici.

Na tom, kdo se svémocně zmocnil peněz, může se ten, na jehož úkor se tak stalo, domáhati jich vrácení.

(Rozh. ze dne 19. května 1932, Rv II 331/31.)

S-ová, kupujíc od žalobkyně obchod, chtěla dáti žalobkyni závdavkem 1000 Kč, ale dříve, než odevzdala žalobkyni tisícikorunu, zmocnil se jí žalovaný a použil jí k účelu, s nímž žalobkyně nesouhlasila. Žalobě o zaplacení 1000 Kč procesní soud prvé stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji po případném dalším jednání znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 čís. 3 c. ř. s. jest oprávněn, ne sice v otázce, zda běží o žalobu vindikační, či o žalobu na náhradu škody, nebo z bezdůvodného obohacení, neboť to není skutkovým předpokladem, nýbrž právním úsudkem; ale jest oprávněn proto, že odvolací soud založil své rozhodnutí na opožděné a tudíž nepřípustné námitce (§ 482, prvý odstavec, c. ř. s.), totiž na námitce nedostatku aktivní legitimace žalobkyně. Tuto námitku žalovaný v první stolici neučinil, nýbrž až při ústním jednání odvolacím a odvolací soud přes tuto překážku k ní přihlížel, ač se proti tomu žalobkyně ohradila (§ 483 prvý odstavec c. ř. s.). Námitka nedostatku aktivní legitimace, t. j. nedostatku oprávnění žalobcova domáhati se žalobního nároku pro sebe, jest obranou práva hmotného a musí býti učiněna a skutkovým přednesem podložena již v první stolici. První soud, řídě se zásadou projednací, nemohl přihlížeti k námitce neučiněné, takže tato otázka nebyla vzata na přetřes a ani žalobkyně nemohla přednésti v řízení v první stolici obrany, které by snad v té příčině byla mohla uplatniti. Mylným jest také názor odvolacího soudu, že jde jen o právní posouzení věci, jímž soud vázán není. Odvolací soud založil tedy neprávem své rozhodnutí na zmíněné opožděné námitce, ke které podle procesních předpisů neměl přihlížeti, jakoby obsahem spisů nebyla. Dovolatelce je také přisvědčiti, že jest právně mylným (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) názor odvolacího

soudu, že jde o žalobu vlastnickou, která musila býti zamítnuta již proto, že tisícikoruna nepřešla ještě do vlastnictví žalobkynina. To z přednesu žalobkyně vyvoditi nelze. Žaloba musí obsahovati podle § 226 c. ř. s. stručné, ale úplné vylíčení skutkových okolností, z nichž jest žalobní nárok vyvozován (skutkový podklad žaloby); ze souhrnu těchto skutečností musí pak vyplynouti, o jaký právní poměr podle hmotného práva je nárok opřen (právní důvod žaloby). Posouditi tento právní důvod jest věcí soudu a žalobce nemusí právní předpis uváděti. V souzeném případě uvedla žalobkyně skutečnosti, z nichž svůj nárok vyvozuje. a uvedla také zvláště, že žalovaný svémocně vzal S-ové z ruky 1.000 Kč, které byly závdavkem pro žalobkyni, které jí patřily, a na něž nemá žalovaný právního nároku. Z tohoto přednesu jde zřejmě na jevo, že je žalobní nárok opřen o bezdůvodné obohacení žalovaného na úkor žalobkyně, protože má bez právního důvodu ve svém majetku něco, co podle tvrzení žalobkyně náleží po právu do jejího majetku (condictio sine causa specialis). Tím jest vysvětliti také slova »jest povinen vydati« v žalobním návrhu, z nichž odvolací soud svůj úsudek čerpal, neboť při kondikcích je žalovaný povinen vydati nebo vrátiti, co bez důvodu obdržel a čím se takto obohatil (§§ 1431, 1435, 1437 a 335 obč. zák.). Nezáleží na tom, že není tento případ v zákoně zvlášť upraven a že jej podle doslovu zákona nelze podřaditi ani pod předpis § 1431, ani pod předpis § 1435 obč. zák. Condictio sine causa má průchod všude, kde někdo byl na úkor jiného bez právního důvodu obohacen i když případ nespadá pod žádný ze čtyř upravených způsobí kondice (condictio indebiti, causa data causa non secuta, ob turpem causam, ex causa finita, sr. k tomu rozhodnutí čís. 10.224 sb. n. s.). Podle tvrzení žalobkyně zmocnil se žalovaný peněz svémocné (§ 19 obč. zák.), tedy bez právního důvodu. Je-li tomu tak, nemůže svémoc vésti k tomu, že by žalovaný podržel, čeho se takto zmocnil, a že by ten, na jehož úkor se tak stalo, byl bez právní ochrany. Nutno tu použíti podle § 7 obč. zák. obdoby zákonných předpisů o bezdůvodném obohacení. Otázka aktivní legitimace žalobkyně jest v tomto případě — jak bylo již svrchu vyloženo — odbyta.

Čís. 11677.

Příspěvkům do Úrazové pojišťovny dělnické přísluší přednostní zástavní právo za týchž podmínek jako výdělkové dani.

Tyto příspěvky lze, pokud nejsou na nemovitosti zástavním právem již zajištěny, přikázati v přednostním pořadí jen potud, pokud byly nejpozději při dražebním roku před početím dražby ohlášeny. Byly-li již zajištěny zástavním právem na nemovitosti, není okolnost, že nebyly nejpozději při dražebním roku před početím dražby ohlášeny, na závadu, by příspěvky nebyly přikázány v přednostním pořadí.

Bylo-li soudem prvé stolice přiznáno výdělkové dani přednostní pořadí, bylo tím již rozhodnuto o přednostním postavení pohledávek Všeobecného pensijního ústavu, Okresní nemocenské pojišťovny a Úrazové pojišťovny dělnické na zadržených příspěvcích.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R I 135/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost, nepřikázal soud prvé stolice v přednostním pořadí pohledávky Úrazové pojišťovny dělnické, Okresní nemocenské pojišťovny ani Všeobecného pensijního ústavu v Praze. Rekursní soud řečené pohledávky přikázal v přednostním pořadí.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky a přikázal v přednostním pořadí jen část (4905 Kč) pohledávky Všeobecného pensijního ústavu v Praze, jinak zbytek pohledávky tohoto ústavu jakož i pohledávky Úrazové pojišťovny dělnické a Okresní nemocenské pojišťovny v přednostním pořadí nepřikázal.

Důvody:

Dovolací rekurs jest jen z části opodstatněn. Především nesdílí nejvyšší soud názor rekurentův, že pohledávkám Úrazové pojišťovny dělnické nepříslušelo vůbec zákonné zástavní právo na nemovitostech neb dokonce právo na výsadné pořadí. Bylo již v rozhodnutích nejvyššího soudu čís. 4226 a 7923 dovozeno, že ustanovení § 76 zákona o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. jest použíti obdobně i na příspěvky do úrazové pojišťovny, při čemž jest ovšem přihlížeti k úpravě podle ustanovení § 265 zák. ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n., zvláště v tom směru, že výhody této požívají nedoplatky daně výdělkové s přirážkami a s příslušenstvím na nemovitostech sloužících výlučně neb převážně provozu výdělečného podniku dani podrobeného a patřícího majiteli těchto nemovitostí nejvýše dvouleté a že u nedoplatků starších, nejvýše však tříletých, počítajíc od udělení příklepu nazpět, jest toto přednostní právo váženo podmínkou, že byl nedoplatek knihovně zajištěn nejdéle do dvou let po splatnosti daně. Ovšem budou moci býti tyto dávky, pokud nejsou na nemovitosti zástavním právem již zajištěny, v přednostním pořadí jen potud přikázány, pokud byly nejpozději při dražebním roku před početím dražby ohlášeny, jinak dojdou na řadu až po úplném uspokojení vymáhajícího věřitele. V souzeném případě bylo soudem prvé stolice výdělkové dani přiznáno přednostní pořadí a tím bylo již rozhodnuto i o privilegovaném postavení pohledávek všech tří sociálních ústavů, o něž tu jde. Jest tudíž rozhodno, zda a které z uplatněných pohledávek byly dne 28. května 1930 zajištěny na prodávané nemovitosti právem zástavním, které takto pojištěny nebyly, a kdy byly do dražebního řízení s nárokem na přiznání přednostního pořadí přihlášeny. Směrodatným jest den 28. května 1930. Přihláška Úřadovny A. Všeobecného pensijního ústavu v Praze učiněna byla dne 4. září 1930, jest tudíž podána opozděně; to však nevadí tomu, by podle vývodů nahoře zmíněných nebylo přiznáno pořadí přednostní pro její pohledávky, zajištěné již v knize pozemkové v celkové výši 4420 Kč 10 h. Přihláška tato jest však po rozumu druhého odstavce § 172 ex. řádu co do pojistných příspěvků za měsíce únor až květen 1930 s příslušenstvím v celkové výši 484 Kč 80 h opozděná, poněvadž tato pohledávka nedošla zajištění knihovním zástavním právem, a nelze jí tedy přiznati přednostní pořadí. Pohledávky okresní nemocenské pojišťovny v celkové výši 7410 Kč

62 h a Úrazové pojišťovny dělnické pro Čechy v částce 1186 Kč 31 h nebyly vůbec zástavním právem v pozemkové knize zajištěny; poněvadž pak jich přihlášky, sledující i přiznání přednostního práva, došly soudu teprve dne 22. září 1930 a 14. srpna 1930 a platí o nich shodné předpisy jako o pohledávkách Úřadovny A. Všeobecného pensijního ústavu v Praze, nepřísluší jim rovněž právo přednostní.

Čís. 11678.

Úprava exekučního návrhu nevyhovuje předpisu § 54 čís. 3 ex. ř., nebyly-li v něm nároky a společenská práva, jichž zabavení se navrhovatel domáhá, uvedeny konkretně a jednotlivě, najmě, není-li z návrhu a z jeho dokladů patrno, zda tato práva jsou vůbec neb bez dalšího exekvovatelná, nebo zda jest přípustný navržený způsob exekuce. Totéž platí, i pokud bylo žádáno o zabavení všech spoluvlastnických práv dlužníka.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R I 144/32.)

Vymáhající věřitelka navrhla k zajištění peněžité pohledávky proti firmě M. a spol., pak proti Ladislavu M-ovi a Aloisu J-ovi, veřejným společníkům firmy M. a spol., povolení exekuce 1. zabavením všech práv společenských, 2. zabavením všech práv spoluvlastnických, která příslušejí ke všemu zboží a zařízení, nalézajícímu se v budově banky Č. Soud prvé stolice exekuci v uvedených směrech povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Nelze povoliti exekuci zabavením »všech« nároků a práv společenských, pak »všech« práv spoluvlastnických; předmět exekuce měl býti, jak stanoví § 54 čís. 3 ex. ř., přesně uveden, nikoliv povšechně, nárok musí býti uveden konkretně a vypočtena jednotlivá práva a nároky jmenovitě. Pokud žádáno o zabavení všech práv spoluvlastnických, která příslušejí ke všemu zboží a zařízení, nalézajícímu se v budově banky Č., lze na dlužníkův spoluvlastnický podíl na hmotné věci vésti exekuci, jest-li věc ve výlučné moci dlužníkově (§§ 253, 262 ex. ř.), podle § 249 a násl. ex. ř., jinak podle § 331 ex. ř. (rozh. v Práv. ročník 63, str. 380, roč. 65, str. 636, roč. 64, str. 484). Zákon nezná exekuci na právo vlastnické nebo na jednotlivá jeho oprávnění, nýbrž jen exekuci na věc samu. Má-li věc dlužníku teprve býti předána, jest vésti exekuci na nárok na vydání věci. Z exekučního návrhu nelze seznati, lze-li povoliti žádanou exekuci podle § 331 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jest přisvědčiti rekursnímu soudu, že úprava exekučního návrhu nevyhovuje předpisu § 54 čís. 3 ex. ř., poněvadž nároky a společenská práva, jichž zabavení se bylo dožadováno, nebyly uvedeny konkretně a jednotlivě. Toho bylo tím spíše třeba, any k návrhu nebyly připojeny doklady, z nichž by bylo patrno, o jaká práva jde, by povolující soud mohl uvážiti, zda tato práva jsou vůbec nebo bez dalšího exekvovatelná, nebo zda jest přípustný navržený způsob exekuce. Prostý poukaz na nepředložené listiny nestačí. Rekursní soud nemusil proto ani řešiti, jaký byl vztah mezi předběžnou smlouvou a notářským spisem co do práv jednotlivých účastníků. Totéž platí i, pokud bylo žádáno o zabavení všech práv spoluvlastnických, nehledíc ani k tomu, že právo vlastnické není předmětem exekuce.

Čís. 11679.

Nebylo-li určeno a jsou-li pochybnosti, na které položky dluhu byly splátky učiněny, není splátek kromě úroků použíti předem i na srážku útrat, nýbrž naopak, jde-li o jistinu zúročitelnou, musí útraty ustoupiti jistině.

Nejde-li o splátky učiněné za exekuce, nelze se dovolávati ustanovení § 216, poslední odstavec, ex. ř.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R I 293/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci k vydobytí 1174 Kč 90 h s přísl. Rekursní soud povolil exekuci jen k vydobytí 198 Kč s 5% úrokem z 3113 Kč 85 h od 27. listopadu 1928 do 23. března 1929, z 1198 Kč od 24. března 1929 do 2. listopadu 1931, ze 198 Kč od 3. listopadu 1931 do zaplacení, útrat sporu 562 Kč 80 h a 414 Kč 10 h a útrat návrhu na povolení exekuce 302 Kč, kdežto co do dalších částek návrh na povolení exekuce zamítl. Důvody: Stížnost byla shledána opodstatněnou. Exekuční tituly, t. j. rozsudek prvého soudu ze dne 19. ledna 1931 a potvrzující rozsudek odvolacího soudu ze dne 10. dubna 1931 zní na 1198 Kč s 5% úroky z 3113 Kč 85 h od 27. listopadu 1928 do 23. března 1929 a z 1198 Kč od 24. března 1929 a útraty sporu v I. stolici 562 Kč 80 h a v II. stolici 414 Kč 10 h. V žádosti o povolení exekuce udala vymáhající strana, že povinná strana splatila do 2. listopadu 1931 celkem 1000 Kč, jež odečetla, ale nikoliv od jistiny, nýbrž od součtu jistiny a útrat sporu v prvé a druhé stolici, takže navrhla a prvý soud povolil exekuci pro 1198 Kč + 562 Kč 80 h + 414 Kč 10 h = 2174 Kč 90 h — 1000 Kč = 1174 Kč 90 h s 5% úrokem z 3113 Kč 85 h od 27. listopadu 1928 do 23. března 1929, z 1198 Kč od 24. března 1929 do 2. listopadu 1931 a z 1174 Kč 90 h od 3. listopadu 1931 do zaplacení, místo správně pro 1198 Kč — 1000 Kč = 198 Kč s 5% úrokem z 3113 Kč 85 h od 27. listopadu 1928 do 23. března 1929, z 1198 Kč od 24. března 1929 do 2. listopadu 1931 a ze 198 Kč od 3. listopadu 1931, útraty sporu 562 Kč 80 h a 414 Kč 10 h. Podle § 1416 obč. zák. lze sice splátky odečísti nejdříve z úroků, pak z jistiny, ale vymáhající strana sama v exekuční žádosti odečítá je přímo z jistiny, ovšem zvětšené o útraty sporu, stejně je tomu v napadeném usnesení, aniž je to napadeno a stěžovatelé sami ponechávají to ve svém návrhu, pokud jde ovšem jen o jistinu bez útrat sporu, nedotčeným. Jde tudíž jen o to, zda-li lze odečísti splátky menší než jistinu od jistiny útrat sporu, či jen od jistiny. Rekursní soud považuje za správný jen druhý způsob, neboť první způsob odporuje § 1416 obč. zák., podle kterého

lze před jistinou odpočítati úroky, kdežto o útratách sporu se tam nemluví, ty tedy nelze odpočítati před jistinou (srovn. rozh. soudu ze dne 15. února 1876 čís. 12771 sb. 6030). Mimo to první způsob má v zápětí, že mezi úroky z nedoplatků jsou pak i úroky z procesních útrat. V souzeném případě mezi 5% úroky z 1174 Kč od 3. listopadu 1931. Ustanovení §§ 1333 a 1334 obč. zák. vztahují se sice i na útraty sporu tak, jako na každou jinou pohledávku, ale v souzeném případě schází pro úroky z útrat sporu exekuční titul.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení odpovídá stavu věci i zákonu. Když dlužník, čině splátky na dluh, neurčí, po případě je pochybné, kterou položku svého dluhu chtěl platiti, jest podle § 1416 obč. zák. použíti splátek napřed k zaplacení úroků a zbytku na srážku z jistiny a, je-li jistin více, na srážku té z nich, která již byla upomínána nebo je splatná nebo je pro dlužníka obtížnější. Že splátek je kromě úroků použíti předem také na srážku útrat, § 1416 obč. zák. nestanoví, naopak, jde-li o jistinu zúročitelnou, což je pro dlužníka dluhem obtížnějším, musí podle tohoto předpisu útraty ustoupiti jistině. Řídě se těmito zásadami, pokud se týče ustanovením § 1416 obč. zák. nepochybil tudíž rekursní soud, když v projednávaném případě, kde nebylo určeno a byly pochybnosti, na které položky dluhu byly splátky povinným učiněny, odpočítal splátky nikoli předem na útraty, nýbrž, když stěžovatelka jich nepoužila na srážku z úroků, srazil je ze zúročitelné jistiny. Nejde o splátky za exekuce a proto se na případ nehodí, pokud se týče nepřípadně se stěžovatelka pro svůj názor, že splátek nebylo předem použíti na útraty, dovolává ustanovení § 216 poslední odstavec ex. ř. Ani v jiných ustanoveních zákona není pro názor stěžovatelky opory a zejména nelze z § 14 popl. zákona pro onen názor nic dovozovati, neboť tento paragraf otázku, o kterou jde, neupravuje a nemá s ní nic společného. Jak řečeno, odpovídá stavu věci i zákonu, když rekursní soud splátky neodpočítal na útraty a bylo se o dovolacím rekursu, ježto se ukázal neopodstatněným, usnésti, jak se stalo.

Čís. 11680.

K zajištění nároku na opětné pronajmutí bytu v domě podle § 1 (3) zákona o ochraně nájemců ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n., nelze povoliti prozatímní opatření zákazem zcizení tohoto domu podle § 382 čís. 6 ex. ř.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R I 346/32.)

K zajištění nároku na opětné pronajetí bytu podle § 1 (3) zák. na ochr. náj. navrhl bývalý nájemce povolení prozatímního opatření zápovědí majiteli domu, by dům nezcizil. Soud prvé stolice prozatímní opatření povolil, rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 382 čís. 6 ex. ř. lze povoliti soudní zápověď, zciziti, obtížiti nebo zastaviti nemovitosti nebo práva, jež jsou zapsány ve veřejné knize a k nimž se vztahuje nárok ohroženou stranou tvrzený nebo jí již přiřčený. Tento poměr nároku k nemovitosti nebo ke knihovnímu právu jest nezbytným předpokladem tohoto způsobu zajištění, jakž vysloveno a blíže dolíčeno v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod číslem 7184, na něž se odkazuje. Nárok na opětné pronajmutí bytu podle § 1 (3), zákona o ochraně nájemců ze dne 28. března 1928 čís. 44 sb. z. a n. zde v úvahu přicházejícího není takovým nárokem, jest nárokem ryze osobním, jenž se neuskutečňuje zápisem do veřejné knihy. Navržené prozatímní opatření nemělo proto býti povoleno již z tohoto důvodu.

Čís. 11681.

Postavení žentouru na společném pozemku některým ze spoluvlastníků ve vlastním zájmu není změnou ve smyslu § 834 obč. zák.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R I 381/32.)

Navrhovatelé (Ondřej a Terezie V-ovi) byli vlastníky jedné třetiny pastviny a zamýšleli postaviti na pastvině žentour, s čímž ostatní spoluvlastníci nesouhlasili. Odvolávajíce se na § 835 obč. zák., navrhli Ondřej a Terezie V-ovi na soudě, by soudce v nesporném řízení rozhodl, že se jim povoluje postavení žentouru na pastvině. Soud prvé stolice návrh zamítl. Důvody: Právem namítají spoluvlastníci pastviny, že tu nelze použíti předpisu § 835 obč. zák., jenž přichází, jak plyne z § 834 obč. zák., v úvahu jen, když při důležitých změnách, jež byly navrženy pro zachování nebo pro lepší užívání hlavní věci, menšina spoluvlastníků byla většinou přehlasována. Musí tedy jíti, jakž plyne z § 833 obč. zák., o mimořádné opatření, jež se navrhuje k zachování nebo k lepšímu užívání hlavní věci, jinými slovy, musí jíti o návrh v zájmu společenství, tedy všech spoluvlastníků a v takovém případě má posléze rozhodnouti soudce, zda změna usnesená většinou, má nastati, čili nic, a v onom případě, zda přehlasovaným jest dáti jistotu za budoucí škodu, čili nic. V projednávaném případě však nejde o důležitou změnu, jež byla navržena pro zachování nebo pro lepší užívání věci, nýbrž o postavení žentouru pro navrhovatele, tudíž o návrh, jenž byl nejen vznesen jen v zájmu navrhovatelů a k jich prospěchu, nýbrž dokonce jest zásahem do právní oblasti ostatních spoluvlastníků, ježto navrhovatelé postavením žentouru na společném pozemku užívají fysicky určitého dílu společného majetku, čímž by byli spoluvlastníci vyloučeni z užívání této části pozemku, najmě v době, kdy jest žentour

v chodu. Postavení žentouru není tedy důležitou změnou v zájmu zachování nebo lepšího užívání hlavní věci, jak ji mají na mysli §§ 834 a 835 obč. zák. a pro niž § 835 obč. zák. vyhražuje konečné rozhodnutí soudci. Dovolání se mimosporného soudce bylo tudíž v souzeném případě pochybené. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil, dodav k důvodům prvého soudu toto: Jest sice pravda, že podle § 835 obč. zák. má za podmínek tohoto paragrafu nesporný soudce rozhodnouti, má-li nastati na společné věci důležitá změna, jež byla navržena pro zachování nebo pro lepší užívání hlavní věci. V projednávaném případě však nebyla navrhovateli navržena změna, jež by měla sloužiti k zachování nebo k lepšímu užívání hlavní věci, nýbrž změna, jež by přinesla prospěch jen navrhovatelům, jež by však zcela nebo částečně vylučovala spoluvlastníky z užívání fysické části společné věci. K takovému opatření není soud ve smyslu § 828 obč. zák. oprávněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 46 (2) zák. ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n., může býti, bylo-li usnesení první stolice vyšším soudem potvrzeno, podán rekurs k nejvyššímu soudu jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Nejvyšší soud, přezkoumav spisy neshledal, že napadené usnesení trpí některou z těchto vad. K vývodům dovolacího rekursu se podotýká, že zdejší rozhodnutí ze dne 12. března 1931 Rv I 46/31-1 mluví jen povšechně o případném souhlasu (rozhodnutí) soudu, čímž ještě nebylo vysloveno, že takové soudní rozhodnutí jest přípustné i v případě, že jde o svémocné postavení žentouru na společném pozemku některým z podílníků ve vlastním zájmu, a že okolnost, že snad jeden z podílníků na společném pozemku žentour má, jest pro posouzení věci bez významu.

Čís. 11682.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Plachta na automobilu jest jeho součástí; nebyla-li řádně připevněna, takže se nadýmala a její volné konce ve větru vály a tloukly do korby, ručí majitel automobilu za škodu ze splašení koní, jež tím bylo přivoděno.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, Rv I 113/31.)

Plachta na nákladním automobilu, náležejícím prvžalovanému a řízeném druhým žalovaným, nebyla řádně připevněna, takže se za jízdy nadýmala a její volné konce vály a tloukly na stěnu korby. Následkem toho splašily se žalobcovy koně, při čemž došlo k jich srážce s nákladním automobilem. Žalobě o náhradu škody z poranění koní oba nižší soudy vyhověly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení dovozují dovolatelé, že jest v souzeném případě především rozřešiti otázku, zda plachta a její upevnění patří k funkcím (k činnosti) automobilu, či nikoliv, a dospívají k názoru, že k činnosti (k funkcím) auta nepatří, takže za to, že plachta nebyla řádně upevněna, nemohou býti činěni zodpovědni. Dovolatelé však při těchto svých vývodech přezírají, že podle ustanovení druhého odstavce § 2 aut. zák. nastává jejich ručební povinnost podle odstavce prvního § 2 aut. zák. i tehdy, když škoda pochází ze splašení se zvířat, takže, chtěli-li se sprostiti ručení, bylo na nich, by dokázali, že škodná událost, splašení se koní, nemůže býti odvozována z povahy jízdního silostroje, anebo ze zvláštního způsobu, ze selhání nebo nedostatku jeho činnosti. Jenom když tento vyviňovací důkaz byl úplně podán, to jest, když řidič silostroje použil všech opatrností a to nejen těch, jež jsou nařízeny zvláštními předpisy, nýbrž jichž vyžaduje povaha případu vůbec a když tyto opatrnosti neselhaly, ale zvíře se přece splašilo, jen tehdy jest předpokládati, že vlastní příčinou nehody jest spatřovati v nebezpečné povaze zvířete. V souzeném případě snaží se dovolatelé vyviniti se tvrzením, že plachta nepatří k funkcím silostroje, takže, nebyla-li řádně upevněna, nejde to na jejich vrub. Kdyby však i plachta nepatřila k funkcím silostroje, jest přece jeho částí a, nebyla-li vzadu připevněna, se nadýmala a její volné konce ve větru vály a tloukly na stěnu korby, jest to vada, kterou byla přivoděna škodná událost, splašení koní, za které majitel silostroje podle shora uvedeného zákonného ustanovení ručí.

Čís. 11683.

Exekuce na základě říšskoněmeckého exekučního titulu.

Otázka příslušnosti říšskoněmeckého soudu podle tuzemského práva musí býti posuzována zdejším soudem samostatně a zdejší soud není při tom vázán rozhodnutím říšskoněmeckého soudu o příslušnosti, určované podle říšskoněmeckého práva. Lhostejno, zda použité právní pravidlo o příslušnosti (podle majetku) jest v tuzemském i v německém právu stejné. Zdejší soud nezkoumá příslušnost říšskoněmeckého soudu jen abstraktně, t. j. jen potud, zda se liší německé právo v této otázce od práva tuzemského.

Pozemkový dluh splacený a odkvitovaný, který není z pozemkové knihy vymazán, není majetkem zástavního věřitele podle § 99 j. n.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, Rv I 513/32.)

Dr. P., advokát v Praze, koupil smlouvou ze dne 3. února 1923 v Berlíně dům za $6^1/_2$ mil marek (877.50 zl. M.). Na domě tom vázlo od roku 1898 pro spořitelnu města Berlína 134.000 M. Tuto pohledávku zaplatil spořitelně po provedení koupě dřívější vlastník domu a spolu osobní dlužník spořitelny dne 19. března 1923 a byla tato pohledávka

z knih dne 12. června 1923 vymazána. Smlouvou trhovou ze dne 8. června 1925 prodal Dr. P. dům za 35.000 ř. M. Když v roce 1927 byl v Německu vydán zákon o zhodnocení hypoték, podala spořitelna města Berlína dne 22. března 1929 na Dr. P-a žalobu u zemského soudu II. v Berlíně o zhodnocení jí včas inflace splacené hypotéky, odůvodnivši příslušnost soudu toho podle § 23 něm. s. ř., t. j. tím, že odpůrce měl v Německu v čase podané žaloby majetek, že totiž vázlo pro něho v pozemkové knize 60.000 zl. M. Dr. P. do sporu vstoupil, uplatnil proti žalobě námitky materielní a odporoval také příslušnosti soudu berlínského o projednání sporu, poněvadž není pravda, že v Německu má majetek; vázlo sice pro něho v pozemkové knize 60.000 zl. M., ale na pohledávku tu vydal už dávno před sporem, dne 26. března 1927, výmaznou kvitanci. Pohledávka sama pak byla vymazána, ovšem ale až za sporu projednávaného u berlínského soudu. Soud berlínský vyhověl žalobě rozsudkem ze dne 21. září 1929, uznav se příslušným podle § 23 něm. s. ř. z důvodu, že nevymazaná hypotéka je majetkem, a odsoudil Dr. P-a do útrat sporu 500.50 ř. M. Rozsudek ten vešel v moc práva a spořitelna města Berlína zakročila tu na základě rozsudku toho o vydobytí uvedených útrat sporu mobilární exekucí, jež byla usnesením ze dne 12. listopadu 1930 povolena; povolení doručeno straně povinné dne 24. listopadu 1930 a táž dne 27. listopadu včas vznesla proti povolení exekuce odpor proto, že 1. berlínský soud nebyl podle zdejších předpisů o příslušnosti příslušným k projednání právní věci, z níž vzešel exekuční titul (§ 80 čís. 1 ex. ř.), 2. že exekucí má býti uznán právní poměr v tuzemsku nežalovatelný a odporující dobrým mravům (§ 80 čís. 4 ex. ř.), a navrhla prohlášení povolené exekuce za nepřípustnou. Procesní soud prvé stolice odpor Dr. P-a zamítl a prohlásil exekuci za přípustnou. Důvody: Námitka ad 2. obstáti nemůže. Vymáhají se útraty sporu vedeného v Berlíně, do něhož žalobce (odporovatel) vstoupil, jehož se účastnil a prohrál. Nárok na zaplacení útrat sporu není ani nežalovatelný, ani nemravný. Pokud jde o námitku ad 1., t. j. příslušnost berlínského soudu ku provedení sporu, uznal se berlínský soud příslušným jako soud majetku, tedy z důvodu, který také zdejší jurisdikční norma jako důvod příslušnosti uznává (§ 99 j. n.). Odporovatel měl v čase podání zhodnocovací žaloby v Německu nevymazanou hypotéku 60.000 zl. M. Hledíc k ustanovení § 469 obč. zák. jistě stačí taková hypotéka k odůvodnění sudiště majetku, aniž by bylo třeba zkoumati a pátrati, zda snad tato z knih patrná pohledávka není kvitována nebo dokonce opravdu zaplacena a jen nevymazána. Odvolací soud vyhověl odporu a zamítl exekuční návrh. Důvody: Jádrem odvolání je otázka, zda pohledávka odvolatele ve výši 60.000 zl. M., která v době podání žaloby strany vymáhající u zemského soudu II. v Berlíně v pozemkové knize právem zástavním dosud vázla, představovala ještě »majetek« (jmění) odvolatele po rozumu § 99 j. n. (§ 23 něm. c. ř. s.), ačkoliv pohledávka ta podle prohlášení odvolatele ze dne 26. března 1927, tedy dávno před podáním žaloby zhodnocovací byla zaplacena, a ačkoliv odvolatel hypotékárnímu dlužníku na pohledávku tu již kvitoval a svolil k výmazu hypotéky, ale knihovní výmaz pohledávky té v době podání žaloby strany vymáhající na odvolatele ještě

nebyl proveden. Kdežto strana vymáhající v souhlasu s právním názorem zemského soudu II. v Berlíně zastává názor, že v době podání žaloby v Berlíně měl odvolatel »majetek« po rozumu § 23 něm. c. ř. s. a že se tedy soud ten právem prohlásil příslušným ku projednávání o žalobě zhodnocovací — dovozuje odvolatel, že pohledávka ta jako zaplacená neměla pro něho v době podání žaloby zhodnocovací již pražádné ceny a že jen pro majitele zavazené nemovitosti měla okolnost, že pohledávka, ač zaplacena, nebyla ještě z knih vymazána, jakousi cenu jako t. zv. hypotéka vlastníkova — takže podle jeho mínění scházel v souzeném případě pro povolení exekuce předpoklad § 80 čís. 1 ex. ř. S názorem odvolatele jest projeviti souhlas. K založení sudiště podle § 99 j. n., jehož doslov je v celku shodný s doslovem § 23 něm. c. ř. s. — stačí jmění jakéhokoliv druhu a jakékoliv výše, ale musí vždy jíti o předmět, který má jakousi majetkovou hodnotu, a jehož lze upotřebiti k uspokojení žalobcova nároku. Takovým předmětem není však pohledávka v knize pozemkové sice ještě právem zástavním váznoucí, ale již zaplacená. Podle § 469 obč. zák. zaniká hypotéka zapravením dluhu; pokud ovšem nebyla zaniklá hypotéka z knih vymazána, trvá formálně dále, zapsaný hypotekární věřitel zůstává sice až do doby výmazu formálně věřitelem a je do té doby také legitimován — ovšem ne oprávněn — nakládati v důsledku zásady veřejné víry v pozemkovou knihu hypotékou s plným účinkem, ale zaplacená pohledávka, třeba v knihách nevymazaná, nemá již pro něho nejmenší ceny, neboť není již oprávněn ji uplatňovati, takže pro něho pohledávka ta nepředstavuje již žádné materielní majetkové právo. Jen vlastník hypotéky může takovou zaniklou, ale knihovně dosud nevymazanou hypotékou nakládati, buď že ji dá výmazem knihovním odstraniti, nebo že dá převésti zástavní právo na jiný dluh, takže jen pro vlastníka hypotéky může míti taková zaniklá, ale z knih dosud nevymazaná pohledávka jakousi materielní hodnotu majetkovou, nikdy však pro zástavního věřitele, jehož pohledávka již zaplacením zanikla. V důsledku toho nelze přiznati, že odvolatel měl v době podání žaloby zhodnocovací v Berlíně majetek, když pro něho vázla tam dosud na domě knihovní pohledávka, která však byla již dávno před tím zaplacena. Pravost a správnost prohlášení odvolatele ze dne 26. března 1927 byla stranou vymáhající uznána — a obsahem prohlášení toho jest zjištěno, že dne 25. března 1927 byla odvolateli knihovní pohledávka pro něho na domě zaplacena, že odvolatel prohlášením tím příjem pohledávky té řádně kvitoval a zároveň dal svolení, by na základě prohlášení toho bylo zástavní právo pro pohledávku tu na domě váznoucí vymazáno. Podle názoru odvolacího soudu prohlásil se zemský soud II. v Berlíně neprávem příslušným ku projednání žaloby zhodnocovací podle § 23 něm. c. ř. s., opřev svou příslušnost jen o to, že odvolatel má v obvodu tamního soudu sice zapravenou, ale dosud knihovně nevymazanou pohledávku (srov. rozh. nejv. soudu ve Vídni ze dne 3. prosince 1907, čís. 15018 — Právník 1908 str. 337). Zdejší občanský zákon nezná pojem pozemkového dluhu (Grundschuld) po rozumu § 1191 něm. obč. zák., a proto odůvodnění zemského soudu II. v Berlíně, pokud se opírá o rozdíl mezi hypotekární pohledávkou a dluhem pozemkovým, před zdejším zákonem obstáti ne-

může. I když otázku příslušnosti musil posuzovati zemský soud II. v Berlíně podle tamního práva, není tuzemský soud vázán názorem cizozemské judikatury nebo právní vědy, nýbrž je oprávněn příslušné předpisy vyložiti podle své úvahy (srov. rozh. čís. 10685 sb. n. s.). Nerozhodno je, že se rozhodnutí Berlínského soudu o jeho příslušnosti stalo pravoplatným, a rovněž nepřekáží nikterak ustanovení vládního nařízení ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n., by se zdejší soud nemohl odchýliti od názoru soudu Berlínského, zda tento byl ku projednání a rozhodnutí žaloby zhodnocovací příslušným či nikoli. Podle § 80 čís. 1 ex. ř. lze vyhověti návrhu na povolení exekuce, který se opírá o výrok některého cizozemského úřadu, mohla-li právní věc podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti býti zahájena ve státě cizím, t. j. v souzeném případě, byl-li Berlínský soud s hlediska § 99 j. n. pro projednání rozepře o žalobě zhodnocovací příslušný. Jak shora již bylo dovozeno, neměl odvolatel v době podání zhodnocovací žaloby v Německé říši již majetku, ana jeho pohledávka v době té již byla zaplacena, třeba že ještě knihovní její výmaz v době té nebyl proveden. Kdyby opačně ve stejném případě byl žalován u tuzemského soudu příslušník Německé říše, musela by žaloba pro nepříslušnost soudu tuzemského býti odmítnuta. Prvý soud posoudil tudíž nesprávně věc po stránce právní, zamítnuv odpor odvolatele proti povolení exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodnutí o odporu závisí na tom, zda říšsko-německý soud byl příslušný k rozsouzení sporu o zhodnocení podle tuzemských zákonů. Podle vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n. jest zaručena vzájemnost při vykonávání rozsudku v tuzemsku v témž rozsahu, jak tuzemské rozsudky vykonávají německé soudy. Podle § 328 čís. 1 něm. c. ř. s. nelze rozsudek cizozemský uznati, jestliže soudy státu, k němuž náleží cizozemský soud, podle německých zákonů nejsou příslušné. Podle toho nelze v tuzemsku uznati a vykonati německý rozsudek, když německý soud nebyl příslušný podle tuzemského práva. Německý soud uznal v souzeném případě svou příslušnost na základě sudiště majetku podle § 23 něm. c. ř. s. z důvodu, že žalovaný (odpůrce dovolatelčin) měl v Německu pozemkový dluh (Grundschuld), který byl zapsán dosud v pozemkové knize, třebas byl splacen a kvitován. Při tom německý soud vycházel z názoru, že věřitel pozemkového dluhu zůstává takovým věřitelem i po zaplacení až do výmazu. Odvolací soud však právem vychází z názoru, že otázka příslušnosti podle tuzemského práva musí býti posuzována zdejším soudem samostatně a že zdejší soud není při tom vázán rozhodnutím cizozemského soudu. K samostatnému posouzení dává zdejšímu soudu právo jak § 80 čís. 1 ex. ř., tak i § 328 něm. c. ř. s., který je pro souzený případ směrodatný podle zmíněné vládní vyhlášky. Vždyť cizozemský soud nerozhodoval o své příslušnosti podle tuzemského práva. To zkoumá teprve zdejší soud a nezáleží na tom, zda právní pravidlo o sudišti majetku je ve zdejším i v německém právu stejné. Proto výrok cizozemského soudu

o jeho příslušnosti, určované podle cizozemského práva, neváže zdejší soud a je mylný názor dovolatelův, že rozhodnutí německého soudu je závazné. Rozhodnutí čís. 10684 sb. n. s. neřeší tuto otázku a zásada, že tuzemský soud není vázán názory cizozemské judikatury a literatury při výkladu cizozemského práva, plyne i z §§ 12 a 10 obč. zák. Této zásadě nevadí ani ustanovení § 723 něm. c. ř. s. Ten přikazuje německým soudům, by nezkoumaly při vydání rozsudku o vykonatelnosti zákonitost rozhodnutí. Ale na druhé straně dává zákon v § 328 něm. c. ř. s., § 79 ex. ř. a zmíněné vládní vyhlášce tuzemskému soudu možnost přezkumu rozhodnutí cizozemského v určitých směrech, zejména však oprávnění samostatně rozhodovati o příslušnosti cizozemského soudu podle zásad tuzemského práva. Nelze tedy souhlasiti s názorem dovolatelky, že příslušnost lze zkoumati jen abstraktně, t. j. jen potud, zda se liší německé právo v této otázce od práva tuzemského. Odvolací soud mohl tedy samostatně posuzovati otázku, zda pozemkový dluh, splacený a odkvitovaný, jest majetkem podle § 99 j. n. Nelze souhlasiti ani s názorem, že předpokladem sudiště majetku může býti i právo, které nemá majetkovou hodnotu a jehož zpeněžení by proto nemohlo vésti k uspokojení dobývaného nároku, ani s názorem, že stačí k založení příslušnosti i právo příslušející povinnému na výmaz pohledávky. Sudiště majetku bylo ve prospěch tuzemců proti cizozemcům uzákoněno z důvodu, by tuzemský žalobce mohl po případě svůj nárok uspokojiti z hodnot cizozemcových, jež jsou v tuzemsku a jež proto jsou pro exekuci tuzemcovu na základě tuzemského rozsudku snadno dosažitelné. Pouhé formální právo, jakým je na př. zástavní právo z knihy nevymazané po zaplacení pohledávky (§ 469 obč. zák.), nemá pro zaplaceného věřitele majetkovou hodnotu. Proto na ně nelze vésti exekuci s úspěchem, který by vedl k uspokojení. Třeba tedy mělo takové zástavní právo nevymazané pro zaplacení pohledávky majetkovou hodnotu pro zástavce a vlastníka hypotéky, nemá ji již pro zástavního věřitele a nelze je proto považovati za jeho majetek ve smyslu § 99 j. n. Podobně je tomu při zaplaceném pozemkovém dluhu podle německého práva. Pro věřitele nemá takový dluh majetkovou hodnotu, protože mu dlužník, kdyby chtěl dobývati takový dluh po zaplacení, může namítnouti zaplacení a pouhé formální právo, že takový zaplacený dluh je v knize ještě zapsán, nemá pro věřitele majetkovou hodnotu a nelze je nazvati majetkem podle § 99 j. n. (srov. § 1192, 1196, 1142, 1144, 1167 něm. obč. zák.). I kdyby bylo otázku, zda zaplacený pozemkový dluh má majetkovou hodnotu a je majetkem, řešiti podle německého práva, nikoliv podle ustanovení tuzemského § 469 obč. zák., jest správný názor odvolacího soudu, že takový zaplacený pozemkový dluh nelze považovati za majetek na straně věřitelově. Nemá význam pro tento spor, zda je majetkem dlužníka z pozemkového dluhu (majitele reality) právo na výmaz takového dluhu.

Čís. 11684.

Lze povoliti exekuci k vydobytí (peněžité) pohledávky pruského státu.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R II 122/32.)

Na základě rozsudku říšskoněmeckého soudu navrhl pruský soudní erár proti tuzemci povolení exekuce k vydobytí útrat řízení. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Základním předpokladem, za kterého může býti povolena exekuce podle exekučních titulů zřízených v cizozemsku, jest podle § 79 ex. ř. zaručení vzájemnosti státními smlouvami nebo vládními prohlášeními o tom vydanými, v zákoníku říšském vyhlášenými. Pokud jde o Německou říši, byla k posouzení vzájemnosti vydána vládní vyhláška ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n. a platí proto v tomto ohledu ustanovení §§ 722, 723 a 328 říš. německého civilního řádu soudního. Z těchto ustanovení neplyne, že by v Německé říši byla odpírána vykonatelnost cizozemskému rozsudku, když stranou je cizozemský stát a naopak zase předpisy zdejšího exekučního řádu (§§ 79—85 ex. ř.) nevylučují povolení exekuce, když stranou jest stát cizí. Nelze ani souhlasiti s názorem stěžovatele, že jest zásadně vyloučeno, by cizí stát byl před tuzemským soudem žalován, neboť čl. IX., odst. 2. uvoz. zák. k j. n. ustanovuje právě případy, kdy se tuzemské soudnictví vztahuje k osobám požívajícím exterritoriality, totiž, když se osoby ty tuzemským soudům podrobí nebo právní věc má za předmět jejich nemovité statky v tuzemsku ležící nebo jejich věcná práva na tuzemských nemovitostech osob jiných. Podle zásad mezinárodního práva jest cizí stát postaven na roveň osobám exterritoriálním. Když se sám domáhá ochrany před cizozemskými soudy, tedy zajisté se tím jejich pravomoci podrobuje. Podle názoru stěžovatele by tedy stát byl vůbec vyloučen z domáhání se práva v cizozemsku, což je zajisté názor neudržitelný. Odvolávání se na smlouvu mezi Československou republikou a říší Německou uveřejněnou pod čís. 131 sb. z. a n. z roku 1924 není vhodné, neboť tato se na vedení exekuce nevztahuje a také výklad použitého slova »příslušník« není přijatelný, neboť by z toho plynulo, že, když stát je stranou ať již jako takový nebo jako soukromý podnikatel, musela mu býti odpírána právní pomoc, která se jinak jeho příslušníkům poskytuje.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel pokládá za pochybné, zda lze povoliti exekuci na základě cizozemského exekučního titulu také ve prospěch cizího státu, a to proto, že cizí stát nemůže býti u zdejších soudů žalován. O to však nejde při vyřízení rekursu podaného do povolení exekuce pro pohledávku pruského fisku na základě říšskoněmeckého titulu. Nižší soudy řídily se správně při vyřízení návrhu na povolení této exekuce jen předpisy vládní vyhlášky čís. 131/24 a v té není výslovného předpisu, že exekuce nesmí býti povolena pro pohledávku cizího státu. Při vyřízení rekursu nelze řešiti otázky nadhozené v dovolacím rekursu. Nepřípadné jest odvolávání se na státní smlouvu čís. 130/1924. Tato upravuje jen určité případy právní pomoci, na př. doručování, provádění důkazů, ale neupravuje provádění exekuce na základě cizozemských exekučních titulů. To jest upraveno zvlášť vládní vyhláškou čís. 131/1924, vydanou na základě prohlášení německé vlády. Podle této vyhlášky připouští

se exekuce na základě cizozemských rozsudků a usnesení, která spor vyřizují, a to i pro útraty řízení. Povolil-li tedy rekursní soud exekuci pro útraty řízení ve prospěch pruského justičního fisku, neodporuje to zřejmě zmíněné vyhlášce.

Čís. 11685

I když se dlužník v dluhopise zavázal, že zapraví (nahradí) věřiteli náklady kvitance tak, by věřitel neutrpěl pražádnou újmu, jest věřitel povinen podepsati kvitanci, již si dlužník zhotovil sám nebo dal jinde zhotoviti na své útraty, třebas podle jednacího řádu věřitele (záložny) příslušelo vyhotovení kvitancí pro věřitele jejímu právnímu zástupci.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, Rv II 199/31.)

V dlužním úpisu zavázali se dlužníci zaplatiti věřiteli (záložně) náklady kvitance. Dlužníci, zaplativše dluh, dali si vyhotoviti kvitanci sami a domáhali se na záložně, by kvitanci podepsala. Záložna odmítla podepsati kvitanci, trvajíc na tom, by dlužníci dříve u ní zažádali o vyhotovení kvitance a zaplatili výlohy kvitance u Dr. R-a, načež jim bude kvitance doručena. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalované záložně, by byla uznána povinnou podepsati kvitanci danou jí žalobci. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle § 1426 obč. zák. jest věřitel povinen nésti výlohy kvitance, nebylo-li mezi stranami ujednáno jinak. Tak tomu je i v souzeném případě, ani se žalobci v dlužním úpise zavázali mimo jiné zaplatiti žalované i výlohy kvitance. Je-li věřitel podle zákona povinen nésti náklady kvitance, jest jeho právem, by si kvitanci sám vyhotovil aneb ji sám podle vlastní volby dal vyhotoviti, a nemůže býti na něm žádáno, by podepsal kvitanci, již mu předložil dlužník. Na tomto právu věřitelovu nemění nic okolnost, že dlužník převzal zvláštní úmluvou zaplacení těchto výloh, t. j. výloh kvitance. I v tomto případě má věřitel právo, by si kvitanci sám vyhotovil aneb vyhotovením pověřil zástupce podle vlastní volby, a jest dlužník povinen nahraditi výlohy kvitance věřiteli, jak se k tomu v dluhopisu zavázal. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle § 1426 obč. zák. jest věřitel povinen vydati plátci na požádání kvitanci, t. j. písemné potvrzení o tom, že závazek byl splněn. Útraty kvitance (kolek a pod.) nese, není-li jinak sjednáno, věřitel (§ 1426 druhý odstavec obč. zák.). Prvý soud z dlužního úpisu zjistil, že se v souzeném případě žalobci zavázali mimo jiné zaplatiti i výlohy kvitance. Dlužník má tedy v souzeném případě právo požadovati na věřiteli kvitanci a jest povinen zaplatiti její náklady. Věřitel jest podle § 1426 obč. zák. povinen postarati se sám o vyhotovení kvitance a žádati pak od dlužníka zaplacení útrat s vyhotovením spojených, když se k tomu dlužník zavázal. Pakliže však dlužník sám si dá kvitanci vyhotoviti na svůj náklad a tato kvitance formou i obsahem jest bezvadná, zbavuje tím věřitele povinnosti, uložené mu v § 1426 obč. zák., by totiž věřitel sám kvitanci sepsal nebo sepsati dal, a proto může dlužník podle téhož zákonného ustanovení žádati, by věřitel předloženou kvitanci podepsal. V § 1426 obč. zák. jest stanoven pravidelný

postup, jak se provádí kvitování splněných závazků, a nelze ani z tohoto ustanovení, ani z dlužního úpisu nebo dokonce z jednacího řádu žalobkyně vyvozovati, že si dlužník nesmí sám kvitanci sepsati nebo na svůj náklad opatřiti tam, kde chce, a že věřitel jest oprávněn odepříti podpis předložené kvitance jen proto, že ji sám nesepsal neb na útraty dlužníkovy sepsati nedal. Bylo by také proti obchodní poctivosti a slušnosti, kdyby dlužník, splniv svůj závazek a předloživ kvitanci, kterou si dal zhotoviti, věřiteli k podpisu, byl věřitelem odmítnut jen proto, že kvitance byla sepsána jinou osobou. Podle názoru žalované záložny nesměl by dlužník předložiti věřiteli ani kvitanci, správnou formou i obsahem, kterou by si sám sepsal, by si ušetřil výlohy spojené se sepsáním kvitance. V souzeném případě dlužník, který si dal kvitanci sepsati jinde na vlastní útraty, byl by tedy nucen platiti náklady podruhé. Ježto žalovaná proti formě a obsahu předložené kvitance vůbec nic nenamítala, trvajíc jen na tom, že jen ona byla oprávněna kvitanci sepsati a podepsati, bylo oprávněnému odvolání vyhověno a uznáno, jak uvedeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 cřs.) posoudil odvolací soud případ správně a odkazuje se na jeho důvody. Podle § 1426 obč. zák. jest dlužník, zaplativ dluh, oprávněn žádati od věřitele výmaznou kvitanci, jejíž útraty, není-li jinak ujednáno, nese věřitel. V souzeném případě se však zavázali žalobci v dluhopisu ze dne 14. ledna 1925, že zapraví (nahradí) záložně náklady kvitance tak, by záložna neutrpěla pražádnou újmu. Podle jednacího řádu záložny přísluší vyhotovování kvitancí pro záložnu výhradně dru R-ovi, který jest za správné provedení všech věcí jemu svěřených záložně osobně zodpověden. Z toho plyne, že se úmluvou v dlužním listu žalobci zavázali záložně nahraditi náklady kvitance, ovšem vzniknou-li záložně náklady jejím vyhotovením. Sepíše-li si však strana kvitanci sama, nebo dá-li si ji sepsati svým právním zástupcem, nevzniknou záložně žádné náklady a nemůže od dlužníka náhradu nákladů požadovati. Dá-li záložna sama kvitanci zhotoviti, smí ji dáti podle jednacího řádu zhotoviti jen svému zástupci Dr. R-ovi, z toho však neplyne, že by si nesměl dlužník dluh zaplativší kvitanci sám zhotoviti, nebo zhotoviti dáti jinde na své útraty. Takovým omezujícím způsobem nelze vykládati ani ustanovení jednacího řádu, ani obsah dlužního úpisu. Vždyť jde jen o to, by záložně nevznikly zhotovením kvitance útraty, a tomuto požadavku v dlužním úpise jest dosti učiněno, když si náklady kvitance nese strana sama, ana si kvitanci sama zhotoví neb na svůj náklad sama zhotoviti dá. Zda vyhotovení kvitance jest správné, musí si záložna přezkoumati, ta povinnost ji však stihá i tehdy, zhotoví-li kvitanci její advokát, a proto nestihne žádné další břímě záložnu, přezkoumá-li kvitanci zhotovenou straně jiným advokátem. Rozhodnutí vídeňského nejvyššího soudu č. 9208 Gl. U. má jiný podklad, než tuto, a rozhodnutí čís. 844 sb. n. s., byť i zdánlivě hájilo opačný názor, stanoví hlavně, že věřitel není povinen nahraditi útraty kvitance, kterou si dal dlužník sám zhotoviti svým právním zástupcem. Žalobci

však nežádají na záložně, by jim útraty kvitance nahradila, nýbrž žádají jen podpis kvitance, kterou si dali zhotoviti svým zástupcem, jejíž správnost žalovaná strana ani nepopírá. Nárok na její podpis přiznává jim předpis § 1426 obč. zák., stanově, že věřitel jest povinen kvitanci vystaviti, totiž vyhotoviti a podepsati. Když však kvitance již je vyhotovena a jest správná, jest věřitel, a tudíž i záložna, povinen ji podepsati.

Čís. 11686.

Uplatňovala-li touž žalobou jednak nemanželská matka na otci náhradu výloh slehnutí a náhradu výživného, jí za minulou dobu zaplaceného, jednak nemanželské dítko uznání otcovství a placení výživného, jest nemanželskou matku slyšeti jako strana o otázkách, zda žalovaný jest otcem dítka.

(Rozh. ze dne 20. května 1931, Rv II 340/31.)

V téže žalobě domáhaly se na témž žalovaném jednak nemanželská matka náhrady výloh slehnutí a náhrady výživného, jí za minulou dobu zaplaceného, jednak nemanželské dítko uznání otcovství a placení výživného. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání uplatňuje jen dovolací důvod podle § 503 čís. 2 c. ř. s. a spatřuje vadu tu především v tom, že matka dítěte Růžena G-ová nebyla v otázce, zda žalovaný jest otcem dítka, nezletilé Anny Terezie G-ové a zda je povinen platiti výživné, vůbec slyšena jako svědkyně, nýbrž že byla slyšena jen jako strana, ač prý měla jako strana býti slyšena jen v otázce výloh porodu. Leč výtka je bezdůvodna. Uplatňovaly-li touž žalobou jednak nemanželská matka na žalovaném náhradu výloh slehnutí a náhradu výživného, jí za minulou dobu zaplaceného, a nemanželské dítko uznání otcovství a plnění výživného, bylo právním předpokladem nároku obou žalobkyň zjištění nemanželského otcovství žalovaného k žalujícímu dítku a byl proto dotyčný návrh žalobní oběma žalobkyním společný a byly obě ohledně něho k žalovanému stranami rozepře. Byla-li proto nemanželská matka vyslýchána v otázce otcovství jako strana byla tak vyslýchána právem. Důsledkem toho je výtka neúplnosti řízení neodůvodněna.

Čís. 11687.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Zmocnění k vyplnění směnky (uvedením směnečníka v adrese) jest spatřovati v tom, že ten, kdo ji nevyplněnou podepsal, odevzdal ji věřiteli, ač-li nebyla prokázána dohoda o opaku.

Údaj ve směnce, že jest splatná u peněžního ústavu v místě směnečníkova bydliště, neznamená domicil, nýbrž platebnu.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, Rv II 284/32.)

Směnečný platební příkaz proti žalovanému jako přijateli směnky procesní soud prvé stolice zrušil, odvolací soud ponechal v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, mimo jiné z těchto

důvodů:

Odvolací soud dovozuje správně, že žalovaný je směnečně zavázán, ač při jeho podpisu na směnce nebylo jeho jméno uvedeno v adrese jako jméno směnečníka. Jak zjistil prvý soud, nebyla tehdy ještě směnka vyplněna adresou. Podepsal-li však žalovaný směnku nevyplněnou, zmocnil tím nabyvatele mlčky, aby ji vyplnil. To ovšem nemohl učiniti nabyvatel proti smlouvě. Ale že žalovaný smluvil se zástupcem žalobkyně, že ho jako směnečníka v adrese směnečné neuvede, nebylo ani zjištěno ani žalovaným tvrzeno. Dovolatel se mýlí, míně, že žalobkyně by musila prokázat zvláštní zmocnění k vyplnění směnky, po případě zvláštní smlouvu o tom. Zmocnění mlčky sjednáno již tím, že žalovaný podepsal směnku nevyplněnou a odevzdal ji, není-li prokázána dohoda o opaku. Vyplnění nedostávající se adresy nabyvatelem je jen tehdy bezprávným, příčí-li se smlouvě, avšak žalovaným nebylo prokázáno, že ujednal se zástupcem žalobkyně, že nebude uveden ve směnce jako směnečník.

Rovněž mylně považuje směnku spornou za domicilovanou a svůj závazek za zaniklý pro nedostatek protestu. Domicilovanou jest směnka, obsahuje-li vedle místa splatnosti udané odlišné bydliště směnečníkovo. Tomu tak není, ježto i jako místo splatnosti i jako bydliště směnečníkovo je uvedeno Brno. Případný údaj ve směnce, že jest splatna u peněžního ústavu (Všeobecné české bankovní jednoty, filiálky v Brně) neznamená domicil, nýbrž platebnu.

Čís. 11688.

Vyžádal-li si soud od stran z úřadu písemná vyhotovení rozsudku k opravě (§ 419 c. ř. s.), nabývá rozsudek proti stranám účinnosti teprve doručením opraveného rozsudku.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, R I 339/32.)

Rozsudek prvého soudu byl doručen právnímu zástupci žalobkyně dne 5. listopadu 1931, usnesení opravující rozsudek bylo mu doručeno dne 19. listopadu 1931 a opravené vyhotovení rozsudku dne 25. listopadu 1931. Odvolání žalobkyně podané dne 9. prosince 1931 odmítl odvolací soud jako opožděné. Důvody: Podle § 464 c. ř. s. počíná se odvolací lhůta doručením písemného vyhotovení rozsudku. § 424 c. ř. s. netýká se sice opravy rozsudku nebo vyhotovení rozsudku, nýbrž jen opravy skutkové podstaty a doplnění rozsudku, ale z § 464 c. ř. s., který nečiní rozdílu, plyne, že i při opravě rozsudku nebo dokonce jen jeho vyhotovení počíná se odvolací lhůta od doručení původního jeho vyhotovení. Změní-li se ovšem opravou podstatná část rozsudkového nálezu, lze připustiti, že odvolací lhůta počíná se teprve dnem, kdy byl doručen výrok soudu o opravě, jímž byl původní výrok změněn tak, že dal podnět k novému odvolání, k jehož obsahu lze pak ovšem hleděti jen, pokud byl vyvolán opravou rozsudkového výroku (rozh. ze dne 30. dubna 1930, R I 194/30, čís. 9872 sb. n. s., rozh. ze dne 23. prosince 1908, Rv II 918/08, Pr. 541/09, dobrozdání min. spr. k § 419 c. ř. s., Gl. U. 1988 N. F., jinak rozh. ze dne 10. července 1900 čís. 9586, Slg. 1085, rozh. ze dne 2. listopadu 1928 R I 791/28 čís. 8423 sb. n. s.). Ale o takový případ tu nejde, aspoň ne úplně. Protože odvolání podala jen strana žalující, jde jen o zamítavou část rozsudkového výroku s příslušným výrokem o útratách sporu. Originál rozsudku obsahuje i zamítavý výrok i příslušný výrok o útratách sporu. Původní vyhotovení rozsudku obsahuje jen zamítavý výrok bez příslušného výroku o útratách sporu. Prvý soud nepostupoval tak, že si nejprve vyžádal od zástupců stran nesprávné vyhotovení rozsudku jim doručené a pak teprve je opravil, nýbrž vydal a zástupcům stran dal doručiti usnesení opravné, kterým doplnil zamítavý výrok ve vyhotovení scházejícím výrokem o útratách sporu, zároveň vyžádal si od zástupců stran původní nesprávná vyhotovení rozsudku k vyznačení opravy na nich a dal pak, dosud ovšem jen zástupci žalující strany, protože dosud jen on výzvě vyhověl, doručiti opravené vyhotovení rozsudku. Protože rozhodnou jest oprava, nikoli její vyznačení na vyhotovení rozsudku, musela by se lhůta k opravným prostředkům, pokud by se nepočítala již od doručení původního vyhotovení rozsudku, t. j. od 5. listopadu 1931, počítati v tomto případě již od doručení opravného usnesení, t. j. od 19. listopadu 1931, nikoli teprve od doručení opraveného vyhotovení rozsudku, t. j. od 25. listopadu 1931 a směl by býti opravným prostředkem jen rekurs, protože zamítnutí žaloby bylo již v původním vyhotovení rozsudku a mohlo i mělo býti proti tomu podáno odvolání již do čtrnácti dnů od doručení původního vyhotovení rozsudku, kdežto v opravném usnesení nově uveden byl jen výrok o útratách sporu, proti kterému by byl přípustný jen rekurs (§ 514 c. ř. s.), který ostatně by byl přípustný jen i proti opravenému rozsudku (§ 55 c. ř. s.). Odvolatelka tedy mohla a měla podati odvolání proti zamítnutí žaloby již do 14 dnů od doručení původního vyhotovení rozsudku, proti výroku o útratách sporu, obsaženému teprve v opravném usnesení a pak v opraveném vyhotovení rozsudku, pak nejvýše rekurs, a to do čtrnácti dnů od doručení opravného usnesení. Její odvolání podané teprve 9. prosince 1931 je tedy opožděné, resp. i nepřípustné a bylo je podle §§ 471 čís. 2 a 474 (2) c. ř. s. odmítnouti.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání po zákonu jednal a o něm rozhodl.

Důvody:

Vyžádá-li si soud od stran z úřadu písemná vyhotovení rozsudku k opravě podle § 419 cřs., dává tím na jevo, že nemá býti účinným doručený původní rozsudek, nýbrž teprve rozsudek opravený, a nabývá proto rozsudek účinnosti proti stranám podle § 416 prvý odstavec c. ř.

s. teprve doručením opraveného rozsudku. Neboť strany nemohou věděti, v čem oprava bude záležeti. Oprava může míti tak značný význam, že může míti i vliv na provedení odvolání, neboť nejen, že oprava psacích chyb neb jiných nesprávností v důvodech může odůvodnění dáti jiný smysl, nýbrž může se týkati i výroku rozsudečného podle § 419 prvý odstavec, druhá věta c. ř. s. Nelze proto žádati na straně, by se bránila proti původnímu rozsudku, když není vyloučeno, že jeho opravou by odvolání nemohlo vystihnouti právě východisko soudu, na základě něhož věc rozhodoval. A bylo by neúčelno a spojeno by bylo se zbytečnými útratami, kdyby strana byla nucena novým podáním rozšířiti odvolání následkem opravy rozsudku. Je proto v takovém případě počítati lhůtu § 464 prvý odstavec c. ř. s. od doručení opraveného vyhotovení písemného rozsudku. (Srovnej rozhodnutí čís. 8423 sb. n. s.). Tomu nebrání ani ustanovení § 424 c. ř. s., neboť se týká jen opravy skutkové podstaty a doplnění rozsudku. A důvod ustanovení toho je spatřovati v tom, že do usnesení o opravě skutkové podstaty jest opravný prostředek vůbec vyloučen (§ 420 odstavec čtvrtý c. ř. s.), kdežto doplňovací rozsudek lze napadati pravidelným samostatným opravným prostředkem. Byl-li tedy opravený rozsudek doručen žalující straně 25. listopadu 1931 a podala-li odvolání 9. prosince 1931, bylo podáno zavčas a jest je věcně vyříditi.

Čís. 11689.

Bylo-li vyrovnání přijato věřitely, když již nabyl účinnosti nový vyrovnací řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., platí čl. XIII. uvozovacích předpisů k novému konkursnímu a vyrovnacímu řádu i pro toto vyrovnání.

Do doby, než bylo vydáno vládní nařízení ze dne 10. července 1931, čís. 115 sb. z. a n., o výběru a o úhrnné odměně správců konkursní podstaty a vyrovnacích správců, musí býti odměna upravena podle vládního nařízení ze dne 4. července 1924, čís. 152 sb. z. a n., ale vyrovnací správce jest zavázán, by ze své odměny zaplatil dávku do výše 5% přiznané odměny ve smyslu čl. XIII. uvoz. předpisů k novému konkursnímu a vyrovnacímu řádu.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, R I 340/32.)

Soud prvé stolice uznal vyrovnacího správce podle čl. XIII. uvozovacích předpisů k zákonu ze dne 27. března 1931 čís. 64 sb. z. a n. povinným, by z přisouzené odměny zaplatil do státní pokladny 5% ve prospěch péče o mládež chudou, opuštěnou a zanedbanou. Rekursní soud zrušil usnesení prvého soudu, maje za to, že čl. XIII. uved. zákona nelze použíti, poněvadž odměna vyrovnacího správce byla upravena podle vládního nařízení ze dne 4. července 1924 čís. 152 sb. z. a n., nikoli podle vládního nařízení ze dne 10. července 1931 čís. 115 sb. z. a n., které platí jen pro vyrovnací řízení zahájené počínajíc dnem 1. srpna 1931 (§ 27 uvedeného nařízení), tedy dnem, kdy počal působiti i nový vyrovnací řád (čl. XIV zák. čís. 64/1931), kdežto vyrovnací řízení v souzeném případě bylo zahájeno již dne 30. července 1931.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, by o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Právnímu názoru rekursního soudu nelze přisvědčiti. Podle čl. X., uvozovacích předpisů ke konkursnímu a vyrovnacímu řádu ze dne 27. března 1931 čís. 64 sb. z. a n. jest vyrovnací řízení, zahájená před účinností tohoto zákona, jen tehdy skončiti podle dosavadních předpisů, bylo-li vyrovnání věřitely přijato přede dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, kterážto zásada jest vyslovena i v prvním odstavci čl. XIV téhož zákona. Poněvadž vyrovnání bylo přijato věřiteli 24. října 1931, tedy po dnu, kdy nový zákon nabyl působnosti (1. srpna 1931), jest vyrovnání skončiti podle nových předpisů a platí tudíž čl. XIII i pro toto vyrovnání. Článek XIII mluví prostě o odměně vyrovnacího správce, uvádí, že dávka nejvýše 5% je splatná při výplatě odměny, a ukládá soudu, by ji přímo srazil z částky poukázané správci. Podrobná ustanovení vyhražuje vládnímu nařízení. Do té doby, než bylo vydáno vládní nařízení ze dne 10. července 1931 čís. 115 sb. z. a n. pojednávající o výběru a úhrnné odměně správců konkursní podstaty a vyrovnacích správců, musila býti arci odměna upravena podle dosavadních předpisů, tedy podle vládního nařízení ze dne 4. července 1924 čís. 152 sb. z. a n., avšak tato skutečnost nemá a nemůže míti vliv na účinnost čl. XIII, který nestanoví, jak má býti odměna určena, nýbrž zavazuje jen vyrovnacího správce, by ze své odměny zaplatil dávku do výše 5% přiznané odměny. To jest předpis zcela samostatný, nezávislý na způsobu určení odměny. Právem tedy prvý soud vyslovil, že vyrovnací správce jest ke složení dávky povinen. Rekursní soud, vycházeje z opačného právního názoru, se nezabýval onou částí rekursu, v níž si vyrovnací správce stěžuje do výše vyměřené dávky. Nezbylo proto, než aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc byla vrácena soudu rekursnímu, by o rekursu znovu rozhodl.

Čís. 11690.

Z pouhého mlčení žalovaného nelze souditi na jeho souhlas se zpětvzetím žaloby. Z toho, že žalovaný účtoval útraty, že přijal část na jich srážku a že se mu žalobce zavázal zaplatiti zbytek do 14 dnů pod exekucí, jest souditi na přivolení žalovaného ke zpětvzetí žaloby bez vzdání se nároku.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, R I 371/32.)

Proti žalobě Ck XIII a 1046/31 o zaplacení 9.800 Kč vznesl žalovaný námitku rozepře rozsouzené po případě zahájené vzhledem ke sporu Ck V a 952/30. Soud prvé stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku rozepře rozsouzené (zahájené). Důvody: Žalobkyně domáhala se již pod Ck V a 952/30 na žalovaném zaplacení 9.900 Kč z důvodu, že ji žalovaný uvedl v omyl a přiměl ji lstí ke koupi domku, který nemá ani polovinu ceny, kterou zaplatila; žaloba ta byla však při roku dne 16. března 1931 vzata zpět, aniž se žalobkyně vzdala žalobního nároku a žalovanému byly nahrazeny útraty, po případě bylo řečeno, do kdy mu bude zaplacen zbytek

útrat. Žalovaný sice výslovně podle protokolu ze dne 16. března 1931 Ck V a 952/30-6 nesouhlasil se zpětvzetím žaloby, ale, an účtoval útraty, které dostal, lze právem míti za to, že nic proti zpětvzetí žaloby nenamítal. Zpětvzetím žaloby byl spor Ck V a 952/30 vyřízen, netrvá již a přestal účinek uvedený v § 233 c. ř. s., že o vzneseném nároku nesmí býti zase právní rozepře provedena. Rozhodnutí ve věci v onom sporu se vůbec nestalo. Žalobou podanou dne 8. září 1931, o niž tu jde, domáhá se žalobkyně na žalovaném zaplacení 9.800 Kč, a opírá tento nárok o tvrzení, že ji žalovaný při koupi téhož domku uvedl v omyl a způsobil jí škodu v uvedené výši. Na námitku žalovaného, že věc je již zahájena a pravoplatně rozsouzena pod Ck V a 952/30 první soud uznal tuto námitku za odůvodněnou a žalobu odmítl. Usnesení prvního soudu jest pochybené. Nehledíc ani k tomu, že se v usnesení tom praví, že se pro zahájení rozepře pokud se týče pro rozsouzení věci žaloba odmítá, což obojí ani nemůže současně vedle sebe obstáti — buď jest věc jen zahájena, aneb jest již rozhodnuta, — nemůže býti řeči o tom, jak je patrno z vylíčeného stavu, že ona první věc byla ještě v běhu, ana byla žaloba vzata zpět dávno před podáním nynější žaloby; rozhodnutí ve věci v oné první věci se nestalo a proto je zcela bezpodstatná námitka věci pravoplatně rozsouzené. Žaloba vzatá zpět může býti znovu podána, pokud se žalující strana nevzdala nároku (§ 237 poslední odstavec c. ř. s.). Aniž by bylo třeba zkoumati, jde-li při nové žalobě o týž právní důvod, jako při první žalobě, je jisto, že nejde o věc již zahájenou nebo rozsouzenou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Procesní úkony stran se vykonávají zpravidla positivním jednáním nebo výslovným prohlášením. Výjimečně lze je vykonati i konkludentními činy, kde civilní soudní řád z určitého chování se stran usuzuje na jejich vůli, jako na příklad při klidu řízení následkem nedostavení se stran k ústnímu jednání podle § 170 c. s. ř., při změně žaloby podle § 235 druhý odstavec a § 238 c. s. ř. a podobně. Ku zpětvzetí žaloby bez vzdání se nároku při ústním jednání žádá ustanovení § 237 c. ř. s. přivolení žalované strany, aniž usuzuje již z mlčení žalovaného na mlčky projevený souhlas. Neučiní-li tedy žalovaná strana projev o prohlášení žalující strany, že béře žalobu zpět, nelze z toho souditi na souhlas žalované strany. Avšak v souzeném případě účtovala žalovaná strana útraty, přijala na jich srážku od žalobkyně ihned částku 300 Kč, kdežto zbytek se zavázala žalobkyně zaplatiti do 14 dnů pod exekucí. Vykonala tedy žalovaná strana positivní procesní úkon, z něhož podle předpisů civilního soudního řádu lze souditi na její přivolení ku zpětvzetí žaloby bez vzdání se nároku. Neboť v předložení seznamu útrat, ať již na zvláštním listě aneb do protokolu účtovaných, spatřuje ustanovení § 54 c. ř. s. mlčky učiněný návrh na přisouzení útrat bezprostředně očekávaným rozhodnutím soudu na základě posledního stavu řízení. Záležel-li poslední stav řízení v tom, že žalobkyně vzala žalobu zpět bez vzdání se nároku, lze podle § 54 c. s. ř. z toho usuzovati, že žádá žalovaná náhradu útrat proto, že přivoluje ku zpětvzetí žaloby. Tvrzení žalovaného, že účtoval útraty jen z opatrnosti pro případ, že by soud vzal usnesením zpětvzetí žaloby na vědomí, jest naprosto bezvýznamné, an to neprojevil a měl možnost odepřením svolení ku zpětvzetí žaloby bez vzdání se nároku onomu soudnímu úkonu zabrániti. Námitka, že zpětvzetí žaloby nebylo soudem vzato na vědomí, odporuje spisům, ano zpětvzetí žaloby bylo prohlášeno při ústním jednání do protokolu (§ 237 druhý odstavec c. s. ř.). Vydání soudního rozhodnutí a doručení jeho písemného vyhotovení nebylo zapotřebí, poněvadž strany byly při ústním jednání, při němž zpětvzetí žaloby se stalo, a poněvadž jde o dispositivní procesní úkon stran, jenž soudnímu rozhodování nepodléhá. O útratách nebylo třeba rozhodovati, ana je žalobkyně plně uznala, větší částku zaplatila hned a k zaplacení zbytku se zavázala. Není tedy překážky zahájené rozepře podle § 232 c. s. ř. a, poněvadž stěžovatel již na tom netrvá, že žalobkyně se vzdala i zažalovaného nároku, nelze jí upříti právo plynoucí z ustanovení § 237 čtvrtý odstavec c. s. ř. ku podání žaloby nové.

Čís. 11691.

Předpis § 10 vyr. řádu z roku 1914 nebrání, by tuzemský věřitel nenabyl soudcovského zástavního práva na věcech (na pohledávkách) náležejících polskému státnímu příslušníku, jež jsou v tuzemsku, třebaže bylo o jmění tohoto polského státního příslušníka zahájeno v Polsku vyrovnací řízení.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, R II 272/31.)

K návrhu tuzemce povolil s o u d p r v é s t o l i c e proti akciové společnosti v Bílsku (v Polsku) zajišťovací exekuci zabavením pohledávek dlužníka za tuzemskými poddlužníky. R e k u r s n í s o u d exekuční návrh zamítl. D ů v o d y: Stížnost jest opodstatněna. Mezi stranami není sporno, že usnesením krajského soudu v Cieszyně ze dne 23. února 1931 bylo o jmění žalované strany zahájeno soudní vyrovnací řízení. Podle sdělení ministerstva spravedlnosti čís. 32 publikovaného ve věstníku tohoto ministerstva v roce 1924 jest pokládati vzájemnost podle § 58 konkursního řádu a § 28 vyrovnávacího řádu resp. § 71 zák. čl. XVII 1881 a § 67 nař. čís. 4070/1915 za zajištěnu také proti republice Polské. Bylo tudíž při rozhodování o návrhu přihlížeti k ustanovení § 10 vyrovnávacího řádu, podle něhož po zahájení tohoto řízení nelze pro pohledávku za dlužníkem na jeho věcech nabýti soudcovského práva zástavního neb uspokojovacího vůbec.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvého soudu.

D ů v o d y:

Jde o řešení otázky, zda brání § 10 vyr. ř. z roku 1914, by tuzemský věřitel nabyl soudcovského práva zástavního na věcech (pohledávkách) náležejících polskému státnímu příslušníku, jež jsou v tuzemsku, bylo-li o jmění tohoto polského státního příslušníka zahájeno v Polsku vyrovnací řízení. Podle zásad mezinárodního práva soukromého nemá cizo-

zemské vyrovnací řízení v tuzemsku zásadně žádných účinků (srovnej Walker, Internationales Privatrecht z roku 1926 str. 448). § 28 vyr. řádu (z roku 1914) praví ovšem, že cizozemští věřitelé mají stejná práva jako věřitelé zdejší, je-li zaručena vzájemnost a pokud ze státních smluv nebo z prohlášení vlád v říšském zákoníku (nyní ve sbírce zákonů a nařízení) vyhlášených, nevyplývá nic jiného. Státních smluv mezi republikou Československou a republikou Polskou, které by upravovaly spornou otázku, není. Naproti tomu jest pokládati podle sdělení ministerstva spravedlnosti (sdělení čís. 32 ve věstníku min. sprav. z roku 1924) vzájemnost ve smyslu § 28 vyr. ř. za zajištěnu mimo jiné i proti Polsku. Tím není však vysloveno nic jiného, než že ve vyrovnacím řízení zahájeném v tom kterém státě o jmění tamního dlužníka mají věřitelé druhého státu táž práva jako věřitelé domácí (na př. právo k přihlášce pohledávek, právo hlasovací, právo k opravným prostředkům atd.). Tato zásada rovného nakládání s věřiteli cizími jako s věřiteli domácími — při uznané vzájemnosti — se však nevztahuje na právní účinky vyrovnání věřiteli přijatého mimo zdejší státní území, tudíž ani na účinky zahájení vyrovnacího řízení, a zůstává v té příčině při uvedené již zásadě mezinárodního práva soukromého, jejímž důsledkem jest, že cizí vyrovnací řízení nemůže brániti vedení exekuce v tuzemsku na pohledávku polského vyrovnacího dlužníka, kterou má v tuzemsku. Výjimku bylo by připustiti, kdyby republika Polská zachovávala vzájemnost i co do účinků zahájení vyrovnacího řízení ve smyslu § 10 vyr. řádu. V té příčině vyžádal si nejvyšší soud vyjádření ministerstva spravedlnosti v Praze, které odpovědělo na otázku, o kterou jde, prohlášením ze dne 29. dubna 1932 čís. 19827/32, vydaným podle § 28 (2) vyr. ř. z roku 1914 v ten způsob, že vzájemnost mezi Československou republikou a republikou Polskou v tom směru, že zahájení vyrovnacího řízení o jmění dlužníka v jednom z obou států jest přiznati v druhém státě ten účinek, že na věcech movitých aneb pohledávkách, které náležejí vyrovnacímu dlužníkovi a jsou na území druhého státu, nelze nabýti soudcovského práva zástavního pro pohledávku věřitele, jenž náleží druhému státu, za vyrovnacím dlužníkem, nelze pokládati za zajištěnou. Jest tedy exekuce tak, jak byla navržena, přípustná a právem ji soud prvé stolice povolil.

Čís. 11692.

O návrhu manželky, domáhající se vzhledem k žalobě o rozvod manželství úpravy výživného i pro nezletilé dítko po dobu, než bude spor ukončen, nepřísluší rozhodovati nespornému soudci, nýbrž soudci procesnímu podle § 387 ex. ř.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, R II 148/32.)

Za sporu o rozvod manželství od stolu a lože navrhla žalovaná manželka u procesního soudu povolení prozatímního opatření v tom směru, by bylo manželi uloženo, by platil pro ni a pro její nezletilé dítě týdně 200 Kč. Soud prvé stolice vyhověl návrhu potud, že uložil manželi, by platil týdně 150 Kč, z čehož připadá na manželku 100 Kč a na dítko 50 Kč. Rekursní soud odmítl návrh na placení výživného nezletilému dítku, maje za to, že stanovení výživného pro nezletilé manželské děti přísluší nespornému soudci.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Žalovaná nežádala za ustanovení výživného ve smyslu § 141 obč. zák. a nešlo ani o nárok nezl. dítka na poskytování výživy ve smyslu citov. zákonného ustanovení, o konečnou úpravu výživného nezletilého dítka, o které arci jest jednati a rozhodovati v řízení nesporném, nýbrž jde o návrh žalované, který učinila za sporu o rozvod a jímž se domáhala povolení prozatímního opatření ve smyslu § 382 čís. 8 ex. ř. jako žalobcova manželka, by žalobce byl přidržen platiti výživné pro ni a dítko. O této prozatímní úpravě výživného i pro nezl. dítko po dobu, než spor bude ukončen, nepřísluší však rozhodovati nespornému soudci, nýbrž soudci procesnímu podle § 387 ex. ř., který, přihlížeje k ustanovení § 382 čís. 8 ex. ř., právem přiřkl žalované straně výživné pro ni i dítě, pokud je bude míti ve výživě a výchově.

Čís. 11693.

Nebyl-li některý ze zástavních věřitelů obeslán k rozvrhovému roku (§ 209 ex. ř.), dotýká se to jen jeho a nemůže si proto stěžovati jiný zástavní věřitel.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, R II 154/32.)

K rozvrhovému roku nebyla předvolána knihovní věřitelka Občanská záložna. Rekurs jiné knihovní věřitelky Živnostenské záložny rekursní soud zamítl. Důvody: Pokud jde o rekurs Živnostenské záložny není tento knihovní věřitel k rekursu oprávněn, neboť okolnost, že nebyl jiný zástavní věřitel k likvidačnímu roku obeslán, dotýká se jen tohoto opomenutého věřitele, neboť jen jeho právo bylo porušeno a jen tento si může proti tomu stěžovati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu poukázav k důvodům usnesení rekursního soudu.

Čís. 11694.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

K podpisu směnky zmocněncem nevyžaduje se plná moc k podpisu určité konkretní směnky, nýbrž stačí plná moc k podpisu směnek.

(Rozh. ze dne 21. května 1932, Rv II 247/32.)

Žalovaná výslovně zmocnila plnou mocí ze dne 25. října 1927 Eduarda G-a, by za ni akceptoval směnky do jakékoliv výše a v plné moci žalované. Směnky, o něž tu jde, byly přijaty Eduardem G-em za žalovanou. Směnečný platební příkaz byl ponechán oběma nižší-

mi soudy v platnosti. Odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde v důvodech: O tom, zda jest k podpisu směnky zmocněncem třeba plné moci znějící na podpis určité směnky, či zda stačí plná moc k podpisování směnek vůbec, neobsahuje § 102 směn. zák. předpisu a platí tu proto i za platnosti nynějšího zákona směnečného ustanovení § 1008 obč. zák., jenž výčetmo uvádí případy, ve kterých se vyžaduje zvláštní plná moc směřující k uzavření určitého jednotlivého obchodu. Ježto § 1008 obč. zák. o převzetí směnečných závazků vůbec se nezmiňuje, jest z toho vyvozovati, že zmocnění k podpisu směnky nemusí směřovati k podpisu určité v plné moci uvedené směnky, nýbrž stačí zmocnění k podpisu směnek vůbec. Byl tedy Eduard G. na základě plné moci ze dne 25. října 1927 zmocněn k podpisu zažalovaných směnek jménem odvolatelky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že není třeba, by se zmocnění týkalo konkretní směnky. Jak vyplývá z důvodové zprávy k § 102 sm. zák. bylo ustanovení zákona ze dne 19. června 1872 čís. 88 ř. zák. (Jasiňského novela) jen částečně převzato do ustanovení § 102 sm. zák. Ostatně již podle onoho zákona nebylo zapotřebí, by zmocnění k podpisu směnek znělo na určitou konkretní směnku, a jsou liché proto závěry dovolatelky, vyvozené z mylného tohoto předpokladu. Opačný právní názor nelze vyvozovati ani z toho, že § 102 sm. zák. mluví o zmocnění k podpisu směnky a nikoliv směnek, neboť směnečný zákon mluví všude jen o směnce v čísle jednotném.

Čís. 11695.

Je-li vlastnické právo dlužníkovo k nemovitosti, na niž se vede exekuce vnucenou dražbou, omezeno povinností, odevzdati nemovitost jednomu z dítek, jest i dlužník oprávněn k rekursu proti usnesení povolujícímu exekuci.

Zákaz zcizení, založený mezi osobami uvedenými v druhé větě § 364 c) obč. zák. a zapsaný do pozemkové knihy, brání nejen dobrovolnému, nýbrž i exekučnímu zcizení (ovšem kromě věřitelů, kteří zápisu tohoto zákazu předcházejí). Lhostejno, že omezení vlastnického práva dlužníka bylo v pozemkové knize zapsáno dříve, než vstoupila v platnost třetí dílčí novela, jde-li o pohledávku třetí osoby vzniklou teprve za platnosti § 364 c) obč. zák., kdy zákaz zcizení v pozemkové knize byl již zapsán. Lhostejno, že omezení vlastnického práva dlužníka jest v pozemkové knize jen poznamenáno, nikoliv vloženo.

(Rozh. ze dne 23. května 1932, R I 324/32.)

Soud prvé stolice povolil vymáhající věřitelce exekuci pro její vykonatelnou pohledávku vnucenou dražbou nemovitostí, zapsaných ve vložkách čís. 16, 163 a 224. Dlužnice napadla toto usnesení, pokud exekuce byla povolena na nemovitosti, zapsané ve vl. čís. 16 a 163

z důvodu, že ve vložkách těch poznamenáno jest obmezení práva vlastnického, postoupiti tyto nemovitosti jednomu ze čtyř nezletilých dětí a zákaz zciziti je někomu jinému. Rekursní soud zamítl návrh na povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitostí, zapsaných ve vložkách čís. 16 a 163. Důvody: Podle knihovního výtahu jest poznamenáno ve jmenovaných vložkách na listu B pod pol. 5 a 4 obmezení práva vlastnického dlužnice Barbory P-ové, záležející v její povinnosti, tyto nemovitosti postoupiti jednomu ze svých nezl. dítek Josefu, Janu, Václavu a Františku P-ovým podle odst. VII. not. spisu. Odstavec tento dle snímku notářského spisu ze dne 29. listopadu 1913 pak zní: »Za sedmé: strany činí další smlouvu a jednosvorně ustanovují, že kupitelka Barbora P-ová jest povinna celou tuto usedlost čp. 16 i s pozemky zapsanými ve vl. čís. 16 a 163 ... postoupiti jednomu ze čtyř dítek dosud nezletilých jménem ... není tudíž táž Barbora P-ová oprávněna právě označené nemovitosti zciziti na jiného než jako bylo právě uvedeno«. Podle doslovu tohoto odstavce notářského spisu, jakož i podle poznámky v pozemkové knize, jež se na tento odstavec odvolává, nelze o tom pochybovati, že v těchto vložkách pozemkové knihy poznamenán jest zákaz zcizení (slova: »není oprávněna zciziti«) ve prospěch dětí. Podle § 364 c) obč. zák. působí takový zákaz i proti třetím osobám, jest-li založen mezi manžely, rodiči a dětmi ... a je-li poznamenán v pozemkové knize. Opisem snímku notářského spisu jest zjištěno, že zákaz tento převzala Barbora P-ová při smlouvě, kterou odkoupila polovinu oněch nemovitostí od svého manžela a že zákaz zcizení založen byl tudíž mezi manžely pokud se týče rodiči a dětmi. Podle motivů k III. dílčí novele k obč. zák. stává se zápisem do pozemkové knihy zákaz zcizení věcně působícím právem, a to nejen pro zcizení dobrovolné, nýbrž i pro zcizení a zatížení cestou exekuční (ovšem kromě věřitelů, kteří zápisu tohoto zákazu předcházejí). Brání tudíž tento zápis předcházeje podle knihovního výtahu vymáhaným pohledávkám, požadované exekuci vnucenou dražbou těchto nemovitostí. Odpírati povolujícímu usnesení jsou ovšem oprávněny především osoby, v jichž prospěch se zápis zákazu zcizení stal, podle názoru rekursního soudu nechybí však toto oprávnění ani straně povinné, neboť jednak byla smluvní stranou, když zákaz byl smluven, jednak je stranou v řízení exekučním a jest proto oprávněna k stížnosti do usnesení, jímž proti knihovnímu stavu nepřípustně byla povolena exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není odůvodněn. Nelze souhlasiti s výtkou dovolacího rekursu, že dlužnici chybí oprávnění ke stížnosti, neboť dlužnice jest stranou v exekučním řízení, proti ní byla exekuce povolena, její vlastnické právo k nemovitosti, na niž exekuce vnucenou dražbou se vede, jest omezeno povinností její, odevzdati nemovitost jednomu ze svých dítek, a splnění této povinnosti má býti vnucenou dražbou znemožněno. Tím sice nebyla dotčena práva dlužnice, zajisté však její osobní a hospodářský zájem a jest proto oprávněna k rekursu, a proto správně rekursní soud vyřešil otázku jejího oprávnění k rekursu.

Správně také rekursní soud posoudil věc, pokud jde o použití ustanovení § 364 c) obč. zák. na tento případ a stačí odkázati na jeho důvody, které se dovolacímu rekursu nepodařilo vyvrátiti. Okolnost, že omezení vlastnického práva dlužnice bylo v pozemkové knize poznamenáno již dne 29. listopadu 1913, tedy před 1. lednem 1917, kdy v platnost vstoupila třetí dílčí novela k obč. zák. ze dne 19. března 1916 čís. 69 ř. zák., nemůže vaditi platnosti tohoto omezení práva vlastnického obsahujícího podle správného výkladu rekursního soudu zákaz zcizení, any jsou tu podmínky vyslovené v § 364 c. obč. zák. pro to, by smluvený zákaz zcizení působil proti třetím osobám. Tomu neodporuje ustanovení § 5 obč. zák., ano tu jde o pohledávku třetí osoby vzniklou teprve za platnosti § 364 c. obč. zák., kdy zákaz zcizení v pozemkové knize byl již zapsán (Viz též Randa Vlastnictví, str. 78). Rozhodnutí nejvyššího soudu č. 158 sb. n. s., na něž se dovolací rekurs odvolává, na souzený případ nedopadá a proto neodporuje názoru vyslovenému v usnesení rekursního soudu. Okolnost, že omezení vlastnického práva dlužnice jest v pozemkové knize poznamenáno na listu B, nikoli vloženo, není rovněž závadou, neboť v § 364 c. obč. zák. jest uveden požadavek, by zákaz byl z a p s á n ve veřejné knize, nikoliv, aby tam byl vložen, a praxe se ustálila na názoru, který byl opětovně přijat i do zákonů o pozemkové reformě, že stačí »poznamenání« zákazu (viz též rozhodnutí č. 7086, 4101 a jiné sb. n. s.).

Čís. 11696.

Tím, že soused A. podal na souseda B-a žalobu pro rušenou držbu, v níž uváděl, že ho B. porušil postavením zídky na svém pozemku v držbě práva odtoku povrchové vody z jeho stavení na pozemek B-ův, a žádal obnovení předešlého stavu jakož i zákaz, by B. se pro budoucnost vystříhal podobného rušení, — osobil si právo omezující vlastnictví B-ovo a jest B. oprávněn vystoupiti proti němu žalobou podle § 523 obč. zák.

(Rozh ze dne 24. května 1932, Rv II 2/31.)

Žalobě, by bylo uznáno, že žalovaným jakožto vlastníkům domu čís. 120 nepřísluší právo volného odtoku povrchové vody ze stavení čís. 120 na pozemek čís. 775/3 a že žalovaní jsou povinni výkonu takovéhoto práva se zdržeti, — p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by znovu o odvolání jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobu, maje za to, že žalobci neprokázali předpoklady žaloby zápůrčí podle § 523 obč. zák., totiž, že si žalovaní osobují služebnost volného odtoku povrchové vody ze svého dvorku na pozemek žalobců, ani že něco podnikli, by jejich voda odtékala na pozemek žalobců (imise přímá), dodávaje, že žalobci sami postavením zídky zabránili nepřímé imisi vody ze dvorku žalovaných na svůj pozemek. Názor odvolacího soudu, zejména pokud jde o důvod k zamítnutí žaloby na prvním místě uvedený, nelze schváliti. Jest nesporno, že žalobci postavili na svém pozemku zídku, by ji zamezili přítok vody z pozemku žalovaných na svůj pozemek. Zjištěno jest, že se před tím, než byla na dvoře žalovaných zřízena studna a upraven dvorek, voda žalovaných vsakovala do jejich vlastních pozemků. K postavení zídky byli žalobci jako vlastníci pozemku oprávněni podle §§ 354 a 362 obč. zák., neboť ani § 364 obč. zák. nebrání, by vlastník pozemku neučinil na něm zařízení proti vlivům z pozemků sousedních, zejména k zamezení přítoku vody, jíž se vlastní pozemek znehodnocuje. Žalovaní podali na žalobce pro postavení této zídky žalobu pro rušenou držbu (C II 423/29), v níž výslovně uváděli, že postavením zídky porušili je žalobci v držbě p r á v a odtoku povrchové vody z jejich stavení na pozemek žalobců, a žádali obnovení předešlého stavu jakož i zákaz, aby se žalovaní pro budoucnost vystříhali podobného rušení. Vznesením žaloby tohoto obsahu osobovali si žalovaní právo k pozemku žalobců a není rozhodné, jakého druhu a způsobu právo to jest, zda jest služebností, či právem plynoucím z § 364 obč. zák., či zdali jest právem z poměru obligačního. Žalobou se domáhají žalovaní výroku, že žalobcům nepřísluší právo brániti se postavením zídky ani jiným způsobem proti odtoku vody z pozemku žalovaných na pozemek žalobců. Tím si osobují právo omezující svobodu vlastnictví žalobců a žalobci jsou proto oprávněni vystoupiti proti nim žalobou, jejíž prosba odpovídá žalobě zápůrčí podle § 523 obč. zák. Opačný názor odvolacího soudu jest mylný a proto po této stránce zamítl žalobu neprávem.

Čís. 11697.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).
K příhodě v dopravě (k prudkému zabrzdění motorového vozu) došlo neodvratitelným jednáním třetí osoby, zabrzdil-li řidič motorový vůz, by zamezil nebo zmírnil hrozící srážku s autem, vyjedším ostře z postranní silnice.

(Rozh. ze dne 25. května 1932, Rv I 362/31.)

Žalobkyně jela vozem elektrické dráhy. Řidič motorového vozu, chtěje zabrániti srážce s automobilem, vyjedším ostře z postranní silnice, prudce zabrzdil, při čemž žalobkyně spadla s lavice a poranila se. Žalobní nárok proti dráze na náhradu škodu neuznal p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e důvodem po právu. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Nesprávné právní posouzení věci spatřuje odvolatelka v tom, že si napadený mezitímní rozsudek osvojil názor žalované strany, že v souzeném případě nejde o příhodu v dopravě. V tomto směru nesouhlasí odvolací soud s názorem napadeného rozsudku, že v souzeném případě nejde o příhodě v dopravě, neboť prudké zastavení i elektriky, při kterém ve voze spadl nárazem se sedadla třeba i jen jediný cestující není zastavením normálním a právě tato odchylka od obvyklého řádného provozu zakládá příhodu v dopravě, ana měla v zá-

pětí tělesné zranění. Ostatně prvý soud ve svém odůvodnění tuto skutečnost uznal a výslovně uvedl, že, je-li v náhlém zadržení vozu elektrické dráhy spatřovati příhodu v dopravě, byla příhoda způsobena neodvratným jednáním třetí osoby, za niž žalovaná strana nezodpovídá. V této nezodpovědnosti spatřuje žalobkyně rovněž nesprávné právní posouzení, tvrdíc, že žalovaná strana zodpovídá za příhodu v dopravě. Avšak v tom směru zjišťuje odvolací soud, že, když se blížil vůz elektrické dráhy po silnici k domku čp. 119 na rohu stanice od Guttenbrunnu svědci spatřili, když již z přední plošiny elektriky měli výhled do silnice od Guttenbrunu, že se po této silnici v dosti ostrém tempu blíží auto a že měli dojem, že dojde ke srážce obou vozidel, jestliže předem nezastaví. Že auto jelo ostrým tempem potvrdil, jak dále zjišťuje odvolací soud, též svědek E. Svědkem řidičem Č. zjistil prvý soud, že tento řidič měl dojem, vida ze silnice Guttenbrunnské přijíždětí ostře auto, že toto chce kolej elektrické dráhy před elektrikou předejeti. Všemi těmito svědky jest zjištěno, že ostře jedoucí auto vyjíždělo ze silnice Guttenbrunnské na silnici Jabloneckou právě ve chvíli, když se k rohu silnice Guttenbrunnské blížila elektrika, takže při tomto stavu věci jest odůvodněn dojem svědků, že dojde k srážce obou vozidel. Proto popud řidiče elektriky, majícího takový dojem, by svůj vůz zastavil dříve, než auto mu vjede na kolej před ním, jest přirozený a psychologicky vysvětlitelný. Že auto skutečně chtělo kolej elektriky přejeti jest zřejmo z dalšího zjištění, že auto, když vjelo z Guttenbrunnské silnice na Jabloneckou, zabočilo na levo na silnici Jabloneckou, jelo těsně vedle vozu elektriky a za ní přejelo přes kolej elektriky na druhou stranu silnice. Popud řidiče elektriky, zabrániti srážce tím, že ihned zastaví svůj vůz, jest tudíž za daných poměrů vysvětlitelný a správný; také skutečně svůj vůz najednou na 2—3 metry zastavil, způsobiv tím příhodu v dopravě, jelikož takovéto zastavení nepřináleží k normálnímu zastavování, a, tedy k provozu elektriky, avšak, učiniv tak, by předešel většímu nebezpečí, jednal, jak zjistil prvý soud znalcem z oboru elektrického provozu, správně. Způsobiv příhodu v dopravě nezodpovídá zřízenec žalované dráhy ani žalovaná dráha za ni, jelikož k tomu byl zřízenec její donucen jednáním osoby třetí, řidičem ostře na elektriku přijíždějícího auta, kteréž pro elektrickou dráhu v té chvíli bylo nepředvídané i neodvratitelné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. neprovádí dovolatelka po zákonu, pokoušejíc se vyvrátiti názor odvolacího soudu, že příhoda v dopravě nastala neodvratitelným jednáním třetí osoby (řidiče auta), pokud vychází ze skutkového předpokladu, že auto jelo mírnou rychlostí a že minulo elektriku, když byla ještě v pohybu. Neboť odvolací soud zjistil, že auto jelo ostře; opírá-li dovolatelka své vývody o jinou skutečnost, než kterou zjistil odvolací soud, a vyvozuje ji z nesprávného prý hodnocení důkazů, nevytýká, že odvolací soud podřadil zjištěné, nýbrž dovolatelkou samostatně upravené skutečnosti pod nesprávné zákonné ustanovení a z nich vyvodil nesprávné právní důsledky. Vyjíždělo-li auto ostrým tempem z gutbrunské silnice do jablonecké silnice, mohl-li

je řidič motorového vozu spatřiti teprve od hořejšího rohu stavení čís. 119 a nemohl věděti, zda auto zmírní rychlost a zda pojede po jablonecké silnici v jeho směru, či proti němu, jest souhlasiti s odvolacím soudem, že stav ten vzbuzoval důvodnou obavu nebezpečí srážky a že řidič motorového vozu nemohl nic jiného učiniti k zamezení nebo ke zmírnění hrozící srážky, než rázně zabrzditi. K tomuto neobvyklému postupu zavdalo příčinu jediné ostré tempo auta, jehož zmírnění nebylo v moci řidiče motorového vozu, a došlo proto k příhodě v dopravě neodvratitelným jednáním třetí osoby, za jejíž zavinění žalovaná neručí. Tím jest vyviňovací důvod § 2 zák. ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. prokázán.

Čís. 11698.

Prodatel, jenž prodal zboží s výhradou vlastnického práva, nestal se, bylo-li zboží zničeno požárem, vlastníkem pojistné sumy z pojištění, jež ujednal s pojišťovnou vlastním jménem kupitel zboží.

(Rozh. ze dne 25. května 1932, Rv I 929/31.)

Žalobkyně prodala firmě U. zboží s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny. Před úplným splacením kupní ceny zboží u firmy U. shořelo a pojišťovna, u níž firma U. toto zboží proti požáru pojistila, složila pojistnou sumu, na niž činili nároky věřitelé firmy U., k soudu. Pojištěná suma byla soudem rozvržena mezi věřitele firmy U. a žalobkyně byla poukázána se svým odporem na pořad práva. V žalobě, jíž se domáhala na věřitelích firmy U. nepřípustnosti exekuce, tvrdila žalobkyně, že na místo zboží nastoupil náhradní nárok proti pojišťovně, jenž může příslušeti jen žalobkyni jako vlastnici zboží. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: I když se vychází z toho, že zboží bylo vlastnictvím žalobkyně, bylo zboží požárem zničeno, čímž zaniklo k němu vlastnické právo žalobkyně. Žalobkyně má zajisté nárok proti firmě U. na vrácení zboží po případě na náhradu, jde tu však jen o ryze obligační nárok. I nárok firmy U. (jež pojistila zboží ve vlastním jménu) proti pojišťovně jest ryze obligačním nárokem, jenž, jak žalovaní právem zdůrazňují, náležel do jejího jmění, a proto mohl býti věřiteli zabaven. Tyto oba nároky, nárok žalobkyně proti firmě U. na náhradu a nárok firmy U. proti pojišťovně na zaplacení pojistné sumy nemají nic společného. Jest trvati na tom, že zánikem věci zaniklo k ní i vlastnictví a že se vinkulování pojistné sumy ve prospěch žalobkyně nestalo. Pro názor žalobkyně, že pojistná suma automaticky nastupuje na místo zničené věci, takže, jako dříve vlastnické právo k věcem, má nyní věcný nárok na pojistnou sumu pokud se týče aspoň nárok na přednostní uspokojení z ní, — nemá v zákoně opory. V obdobném případě rozhodnutí čís. 6425 Gl. U. n. ř., kde šlo o požár movitostí zatížených soudcovskými zástavními právy, bylo rozhodnuto, že se tato zástavní práva ipso iure nevztahují na pojistnou sumu, a že pojistná suma jako peněžitá pohledávka proti pojišťovně může býti věřiteli zabavena. Ustanovení dvorského dekretu čís. 2354 sb. z. s. jest vyjimečným předpisem u nemovitých věcí, jenž vylučuje obdobné roz-

šíření na movitosti. Ježto tudíž nelze uznati, že žalobkyni příslušejí k pojistné sumě taková práva, jež by činila exekuci nepřípustnou, postrádá její žaloba, opírající se o § 37 ex. ř., právního podkladu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žaloba jest, jak patrno z jejího obsahu a zejména i ze žalobního návrhu, by exekuce tam blíže označené byly prohlášeny za nepřípustné, odporem podle § 37 ex. ř. Jest pravda, že požárem byl zničen majetek žalobkyně (sb. n. s. 7704 a také 853), ale tím se ještě nestala žalobkyně vlastnicí požární sumy z pojištění, jež neujednala s pojišťovnou ona, nýbrž kupitelka shořelého zboží, firma U., poněvadž platné právo takového nabývacího důvodu nezná. Zejména nelze tu obdobně použíti příslušných předpisů, týkajících se pojistných částek, jež dlužníkovi náležejí ze smlouvy o tom, by budova nebo příslušenství nemovitosti byly pojištěny, jak správně dolíčil již prvý soud. Nedojednala-li pojišťovací smlouvu žalobkyně, nemá nárok na pojistnou sumu vůbec, tím méně jí přísluší k ní právo, nedopouštějící výkonu exekuce. Jak by se věc měla, kdyby zboží nebylo shořelo, netřeba zkoumati, ano o tento případ nejde, a žalovaná strana se ostatně nedomáhá uspokojení z tohoto zboží náleževšího žalobkyni, nýbrž z pojistné sumy, tvořící část jmění osoby pojištěné, dlužnice firmy U.

Čís. 11699.

Povolí-li se výmaz zaznamenané pohledávky, vymažou se zároveň zápisy mezitím na ni povolené.

(Rozh. ze dne 25. května 1932, R II 196/32.)

Knihovní soud povolil výmaz zaznamenaného zástavního práva i s nadzástavními právy váznoucími na zaznamenaném zástavním právu. Rekursní soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že povolil výmaz zaznamenaného zástavního práva s tím, že právní účinek tohoto výmazu nastane pro nadzástavní práva, na něm váznoucí, teprve jejich výmazem. Důvody: Třebaže věřitelka Marie P-ová před soudem do protokolu prohlásila, že s výmazem svého zaznamenaného práva zástavního souhlasí, nemohl přece první soud vzhledem k tomu, že v pozemkové knize jsou zapsána nadzástavní práva na zaznamenané pohledávce Marie P-ové, povoliti výmaz těchto práv z úřadu bezvýhradně, nýbrž bylo výmaz tento povoliti jen s výhradou § 51 knihovního zákona, jelikož proti této výhradě není zákonné překážky.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursnímu soudu nelze dáti za pravdu, pokud povolil výmaz s výhradou, že právní účinek výmazu nastane pro nadzástavní práva váznoucí na zaznamenaném zástavním právu knihovní věřitelky teprve jejich výmazem. Rekursní soud se neprávem dovolává k odůvodnění svého názoru ustanovení § 51 knihovního zákona. Ustanovení tohoto zákona neplatí pro případ, jde-li o výmaz zaznamenaného práva zástavního z toho důvodu, že nebyl spraven záznam (§ 45 kn. zák.), neboť předpis § 45 kn. zák. nemá výhrady stanovené v § 51 kn. zák. Tím se dospívá k zásadě, vyslovené již bývalým vídeňským nejvyšším soudem v judikátu čís. 87, že se, povolí-li se výmaz zaznamenané pohledávky, vymažou zároveň zápisy mezi tím na ní povolené právě tak, jako vymaže-li se záznam práva vlastnického (§ 49 knih. zákona), a spraví-li se záznam výmazu (§ 50 knih. zák.).

Čís. 11700.

Složení na soudě (§ 1425 obč. zák.) má účinek placení, byla-li doplněna složená částka na peníz přiznaný věřiteli rozsudkem. Lhostejno, že se věřitel nechtěl spokojiti se složenou částkou a že dlužník nabízel před složením k soudu věřiteli menší peníz než přiznaný rozsudkem.

(Rozh. ze dne 25. května 1932, Rv II 136/31.)

Žalobě o zaplacení 7344 Kč a 3427 Kč vyhověl procesní soud prvé stolice potud, že přisoudil žalobci 2333 Kč. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Ačkoliv žalovaná strana za sporu složila k soudu uznané částky 1733 Kč a 600 Kč a složení to podle § 1425 obč. zák. má účinek placení, bylo přece uložiti žalované straně rozsudkem, aby úhrnnou částku 2333 Kč žalující straně zaplatila, ježto přes účinek složení peněz k soudu ve smyslu § 1425 obč. zák. jest k vybrání složených částek potřebí svolení skladatele a toto svolení bylo žalující straně výrokem rozsudkovým zajistiti, neboť žalující strana žalobní žádost o složení částky 1733 Kč a 600 Kč neomezila. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Prvý soud nevyložil správně ustanovení § 1425 obč. zák. Složení k soudu, stalo-li se úplně a v pravý čas, nahrazuje podle § 1425 obč. zák. placení, osvobozuje dlužníka od jakékoliv povinnosti, a to s účinkem od doby, kdy se složení platně stalo. Složení k soudu, děje-li se dlužníkem proto, že věřitel nechce plnění přijmouti, a dlužník přece jen chce býti povinnosti zproštěn, jest tradiční ofertou, kterou jest oferent vázán, ač-li byl oblát o něm uvědomen. Oferent nemůže jednostranně svou nabídku vzíti zpět a složený peníz od soudu vyzvednouti. Peníze složené mohl by mu soud vydati jen ve třech případech, když si totiž při složení výslovně vyminil nebo když druhá strana s vydáním souhlasí a posléze je-li vydání takové rozsudkem nařízeno. Žádného z těchto případů však tu není, naopak tímto rozsudkem jest výslovně uznáno, že se složení k soudu stalo náležitě, že totiž složila žalovaná strana právě tolik, kolik její dluh činí, a že tak neučinila v nevčas. Tímto rozsudkem jest složení toto uznáno za řádné placení, a jest od 26. května 1930, kdy složil poslední částku 600 Kč, žalovaný úplně od své povinnosti osvobozen. Není tedy přípustné, by byl v rozsudku odsouzen k zaplacení 2333 Kč, an právě tuto částku dne 26. května 1930, tedy před vydáním rozsudku prvé stolice, řádně k soudu složil a tím své platební povinnosti plně dostál a dluhu svého se zbavil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud nepochybil v tom, že uznal, že se složením obou částek na soudě podle § 1425 obč. zák. žalovaní zprostili svého závazku. Neboť, je-li rozsudkem uznáno, že žalující straně příslušejí jen zmíněné dvě částky a žalující strana se s nimi nechtěla spokojiti, poněvadž žádala více, stalo se uložení na soudě po právu a, byla-li žalující strana o tom uvědoměna, má složení oněch částek účinek placení. Jest ovšem pravda, že věřitel nemusí přijati částečné placení (§ 1415 obč. zák.), avšak tím okamžikem, kdy žalovaná strana doplnila k soudu složenou částku na částku rozsudkem uznanou, zaplatila celý svůj dluh 2.333 Kč. Na tom nic nemění okolnost, že žalovaní nabízeli žalující straně před uložením k soudu méně než rozsudkem uznanou částku 2.333 Kč, neboť k tomu nebyla žalovaná strana povinna, věděouc, že žalující strana žádá daleko více a neprojevuje ochotu přijati méně nebo částečné placení.

Čís. 11701.

Dědická daň a v ní po případě obsažený poplatek z pozůstalostních nemovitostí požívá přednostního zástavního práva na předmětech pokud se týče na nemovitostech, jichž se daň a poplatek týká. Předpokladem výsadního pořadí dědické daně a pozůstalostního poplatku jest, že není starší tří let. Pozůstalostní nemovitost ručí za dědický, najmě za nemovitostní poplatek, i když nebyla ještě v době exekučního prodeje pozůstalost odevzdána.

Úroky (dávky z majetku a z přírůstku na majetku) starší tří let od příklepu zpět počítajíc nepožívají pořadí jistiny. Byly-li na nemovitosti zajištěny, přísluší jim jen pořadí podle knihovního zápisu.

Věcné ručení prodané nemovitosti za nedoplatky daní (daně pozemkové, domovní, činžovní a výdělkové) trvá, třebas daně nebyly ještě předepsány a platební výzva se ještě nestala.

(Rozh. ze dne 27. května 1932, R I 316/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal soud prvé stolice eráru v přednostním pořadí dědickou daň, dávku z majetku a z přírůstku na majetku i s úroky 5422 Kč a 1252 Kč a daň pozemkovou, domovní, činžovní a výdělkovou za dobu od 1. dubna 1930 do příklepu. Rekursní soud vyhověl rekursu vymáhající věřitelky potud, že nepřikázal eráru v přednostním pořadí dědickou daň.

Nejvyšší soud obnovil k dovolacímu rekursu československého státu usnesení prvého soudu ohledně dědické daně; dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky pak vyhověl potud, že přikázal čsl. státu na úrocích z dávky z majetku a z přírůstku na majetku místo 5422 Kč a 1252 Kč 50 h jen 2160 Kč 48 h a 498 Kč 96 h, jinak dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky nevyhověl.

Důvody:

Podle § 72 cís. patentu ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. zák. o poplatcích, který podle § 44 cís. nař. ze dne 15. září 1915, čís. 278 ř. zák., a § 5 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 337 sb. z. a n., zachován byl v platnosti, požívá i dědická daň a v ní po případě obsažený poplatek z pozůstalostních nemovitostí přednostního zástavního práva na předmětech, pokud se týče na nemovitostech, jichž se daň a řečený poplatek týká. Účtovaná dědická daň 4292 Kč s příslušenstvím jest, jak vyplývá z výkazu připojeného k přihlášce, poplatkem z pozůstalostních, nyní prodaných nemovitostí po Josefu R-ovi a není poplatek ten, což jest podle odstavce 14 článku III nejvyššího rozhodnutí sděleného výnosem ministerstva financí ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. z. další podmínkou výsadného pořadí dědické daně, pokud se týče pozůstalostního poplatku, starší tří let. Proto se zřetelem k uvedeným ustanovením právem první soud účtovanou dědickou daň, vlastně nemovitostní pozůstalostní poplatek ve vykázané částce 4292 Kč s příslušenstvím z nejvyššího podání přikázal a jest si se strany čsl. státu do napadeného usnesení, jímž rekursní soud tomuto poplatku přednostní uspokojení nepřiznal, oprávněně stěžováno. Na věci nic nemění, že k dražbě došlo a nemovitosti byly prodány dříve, než byla pozůstalost odevzdána. Jak plyne z § 1 zákona ze dne 18. června 1901 čís. 74 ř. zák., který podle § 45 cís. nař. ze dne 15. září 1915, čís. 278 ř. zák., a zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 337 sb. z. a n., dosud platí, ručí pozůstalostní nemovitost za dědický najmě nemovitostní poplatek, ježto nárok naň vzniká již nápadem dědictví, i když nebyla ještě v době prodeje pozůstalost odevzdána. (Srovnej Gl. U. n. ř. 3442). Na důvodný dovolací rekurs čsl. státu bylo napadené usnesení, co se týče dědické daně, změniti a se usnésti, jak se stalo.

Co se týče dovolacího rekursu vymáhající věřitelky jest k stížnostním bodům této rekurentky uvésti toto: Mylně tvrdí dovolací rekurentka, že nebylo prokázáno, že se účtovaná dávka z majetku a z přírůstku na majetku (zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.) týká prodané nemovitosti (§ 62 uvedeného zákona). Okolnost tuto výslovně uvádí berní správa ve svém jako doklad k přihlášce dávky připojeném přípise ze dne 17. září 1931, čís. 1046 ai 31 a je tedy i ona náležitost pro přiznání dávky z majetku a z přírůstku na majetku v přednostním pořadí dána, pokud se týče odporuje dovolací rekurentka přiznání uvedené dávky ve výsadním pořadí neprávem. Že dávka z majetku a z přírůstku na něm byla, a to zavčas, to jest do tří let po splatnosti na prodaných nemovitostech zajištěna, vyplývá nepochybně ze srovnání zápisu v příslušných vložkách veřejné knihy s přihláškou a opačné tvrzení dovolací rekurentky nemá opodstatnění. Dovolacímu rekursu jest však přisvědčiti, pokud odporuje tomu, že při dávce z majetku a z přírůstku na majetku byly v přednostním pořadí s dávkou přikázány i úroky starší tří let od příklepu zpět počítaje. Podle § 17 knih. zák. a § 216 poslední odstavec ex. ř. mají stejnou přednost s jistinou jen úroky, které nejsou zadrženy déle než tři léta před příklepem. Úroky starší nepožívají tohoto pořadí a, byly-li, jako v projednávaném případě, na nemovitostech zajištěny, přísluší jim jen pořadí knihovního zápisu (§ 216 čís. 4 ex. ř.,

jud. čís. 106 Gl. U. 7653 a z dalších rozhodnutí mimo jiné Gl. U. n. ř. 2271, 2939, sb. n. s. 325). Bylo tudíž na úrocích přiznati místo přikázaných 5422 Kč a 1252 Kč 30 h jen 2160 Kč 48 h a 498 Kč 96 h, takže se zbytek nejvyššího podání ve prospěch dovolací rekurentky zvětšil. Co se úroků týče bylo tudíž dovolacímu rekursu vyhověti.

Přikázání daní, pozemkové, domovní, činžovní a výdělkové za dobu od 1. dubna 1930 do příklepu, to jest do 1. října 1931, napadá dovolací rekurentka neprávem. Důvodem, pro který odporuje přiznání nedoplatků těchto daní, jest dovolací rekurentce, že nebyly ještě předepsány. Avšak podle § 270 zákona o přímých daních ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. nezávisí daňová povinnost a splatnost daně na předepsání daně a, co se týče věcného ručení za daň, netřeba podle § 266 uvedeného zákona platební výzvy, jde-li o exekuční prodej ručícího objektu. Ručí tedy prodaná nemovitost za nedoplatky shora uvedených daní, i když daně nebyly ještě předepsány a když se platební výzva nestala, pokud se týče, nižší soudy, přikázavše řečené daně z nejvyššího podání, nepochybily.

Čís. 11702.

Železniční dopravní řád ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n. Dopravováno-li zboží na otevřeném voze, není věcí dráhy, by prokázala, že škoda nastala z příčin ji vyviňujících, nýbrž se předpokládá, že škoda z okolností těch vzejíti mohla. Důkaz o vině dráhy náleží tomu, kdo se domáhá náhrady škody. Na něm jest, by prokázal jednání neb opomenutí, příčící se příkazům nebo zákazům daným dráze, ať již na základě zvláštních nařízení, neb ze všeobecné povinné péče řádného obchodníka, a jsoucí v příčinné souvislosti se způsobenou škodou.

Nábytkový vůz jest pokládati za zboží odevzdané k dopravě jako každý jiný druh zboží a nelze o něm použíti ustanovení § 66 žel. dopr. ř.

(Rozh. ze dne 27. května 1932, Rv I 233/31.)

Žalobce jako postupník Š-a domáhal se na dráze náhrady škody, ježto nábytkový vůz se svršky Š-ovými shořel dne 22. srpna 1928 při dopravě na otevřeném nákladním vozu. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle § 96 (1) dopravního řádu pro železnice neručí dráha za zboží, přepravované ve vozech otevřených, za škodu, která vzejde z nebezpečí, spojeného s tímto způsobem přepravy. Podle téhož paragrafu (2), mohla-li podle okolností vzejíti škoda z některého nebezpečí označeného v odstavci (1), platí domněnka, že z tohoto nebezpečí vzešla. Poněvadž zásilka byla přepravována v otevřeném voze a podle tvrzení obou stran pravděpodobnou příčinou požáru byla jiskra z lokomotivy, jest to osvobozovací důvod § 86 odst. (1) pro dráhu a musel by žalobce, by se žalovaná dráha nemohla dovolávati předpisů a osvoboditi se od ručení, dokázati, že škoda vzešla jejím zaviněním [§ 86 (3)]. Žalobce dovolává se v tom směru toho, že vůz měl býti zařazen v zadní části vlakového parku, což se v souzeném případě nestalo. Žalovaná dráha výslovně nepopírá, že vůz nebyl zařazen na konci vlaku, a z výpovědi svědka Karla M-a by vyplývalo, že vůz byl skutečně zařazen v prvé polovici vlaku. Avšak znalcem Janem H-em zjistil soud, že dopravní předpisy připouštějí, by transporty uzavřených vozů na otevřených vozech železničních byly umísťovány též v přední části vlaku, a že není předpisu, jenž by nařizoval opak. Nelze proto ani v tomto zařazení vozu v prvé polovině vlaku spatřovati zavinění dráhy a bylo žalobu jako neodůvodněnou zamítnouti. Jest pravda, že svědci potvrzují, že nábytkový vůz byl neporušený a v dobrém stavu. Ježto však sám žalobce tvrdí, že zapálení bylo pravděpodobně způsobeno jiskrou z lokomotivy, pro což ostatně mluví i to, že vagon, na němž nábytkový vůz byl naložen, ani nechytl, a že zřízenci dráhy sdělili svědku M-ovi, že viděli, jak z vozu (nábytkového) šlehají plameny, a proto vůz shodili ze železničního vozu na násep, jest zřejmo, že s přepravou tohoto vozu na otevřeném vagoně spojeno bylo nebezpečí zapálení jiskrou z lokomotivy. Že to zaviněno bylo zvlášť silným jiskřením z parostroje, netvrdí ani sám žalobce. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: První soud dolíčil správně a náležitě doložil, že a proč tu je pro dráhu osvobozující důvod § 86 (1) žel. dopr. ř., že tu platí domněnka § 86 (2) žel. dopr. ř., poněvadž žalobce nedokázal zavinění dráhy, a právem byla proto žaloba zamítnuta. Správné důvody napadeného rozsudku nejsou vývody odvolatelovými ani seslabeny, natož vyvráceny. Především jest mylný úsudek odvolatelův, že dokázal vinu dráhy i tím, že prý dokázal, že jako pečlivý obchodník učinil vše, by ke škodě nedošlo, neboť nábytkový vůz byl prý bezvadný a dráha prý nedostála povinnosti, kterou jí ukládá § 61 žel. dopr. ř. a nebyla prý ujednána doprava v nekrytém železničním voze podle čl. 424 čís. 1 obch. zák., takže prý dráha nemůže se dovolávati výhod jí z té příčiny daných. Odvolatel však hned na to uznává, že uzavřené (kryté) vozy nejsou zařízeny na dopravu nábytkových vozů, a že proto tu nelze použíti předpisu § 66 žel. dopr. ř. Tím vyloučil sám odůvodněnost další své námitky, že vyžadovala opatrnost, by nebyl nábytkový vůz dopravován na otevřeném železničním voze. Dodatkem § 86 (1) 1 »tím však není míněn nápadný schodek na váze nebo ztráta celých kusů«, rozumí se ztráta úbytkem, nikoliv ztráta požárem, zničení zásilky, »celé kusy« by musily podle předpisu § 56 (1) lit. d) žel. dopr. ř. býti v nákladním listu vyznačeny, čehož tu není. Tak alespoň vykládá dodatek tento všeobecně praxe i nauka. Aby byl železniční vůz s nábytkovým vozem zařazen tak, jak míní odvolatel, není předepsáno ani v zákoně, ani v tarifu, k posouzení toho nebylo třeba znalce, ač i znalec tak ve svém posudku potvrzuje. Mylný jest názor odvolatelův, že tu platí domněnka § 90 žel. dopr. ř. o ztrátě zboží proto, že nemohlo býti vydáno adresátovi, ani vráceno odesílateli, ano jest doznáno, že zboží shořelo. »Snadného vznícení« vozu nedovolává se ani žalovaný erár, ani § 86 (1) 1 žel. dopr. ř. V čem záleží »nebezpečí«, které míní § 86 (1) 1 žel. dopr. ř., musí býti vždy patrno z konkrétního případu, jako zde. Předpisu žel. dopr. ř. pro zařazení vozu s látkami výbušnými tu použíti nelze, proto, že nebyla zásilka jako taková deklarována. V § 86 (1) 1 není zmínky o obalu a rozlišuje proto neprávem odvolatel v tom smyslu naložené zboží.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy posoudily spornou věc správně a i výklad, který daly ustanovení § 86 želez. dopr. řádu, jest bezvadný. Jak již v rozhodnutí čís. 3053 sb. n. s. bylo vyloženo, nežádá železniční dopravní řád podle odst. 1 § 86 žel. dopr. ř. na dráze důkaz, že škoda nastala z příčin ji vylučujících, nýbrž spokojuje se s domněnkou, že škoda z okolností těch vzejíti mohla (odst. 2 § 86 žel. dopr. ř.), čímž nastává přesun důkazního břímě co do vyvrácení domněnky té po případě průkazem o vině dráhy na toho, kdo se domáhá náhrady škody (odst. 3 § 86 žel. dopr. ř.). Tak jest tomu i v souzeném případě. Nábytkový vůz byl dopravován na otevřeném vagoně a tím byl vydán nebezpeči ohně jiskřením. Právem dovolává se žalovaná dráha domněnky stanovené v odst. 1 § 86 žel. dopr. ř. a bylo věcí žalobcovou, by domněnku tu vyvrátil neb aby podle odst. 3 § 86 žel. dopr. ř. dokázal, že škoda vzešla zaviněním dráhy a že k domněnce přihlížeti nelze. Důkaz takový, jak již oba nižší soudy správně dovodily, žalobce nepodal, neboť tím, že bylo prokázáno, že nábytkový vůz byl neporušený a v dobrém stavu a že byl zařazen v prvé polovici vlaku, nebylo prokázáno, že škoda vzešla ze zavinění dráhy, ano není předpisu, který by stanovil, že vagon s nábytkovým vozem musí býti naložen až vzadu vlakového parku. Ze skutečnosti, že oheň vznikl vylétajícími jiskrami, nelze o sobě usuzovati na jednání neb opomenutí dráhy, poukazující na její zavinění. Aby bylo lze na její zavinění souditi, musel by žalobce uvésti a prokázati jednání neb opomenutí, příčící se příkazům nebo zákazům daným železnici, ať již na základě zvláštních zařízení, nebo ze všeobecné povinné péče řádného obchodníka a které jest v příčinné souvislosti se způsobenou škodou. To však žalobce neučinil. Posléze jest ještě poukázati k tomu, že nábytkový vůz jest pokládati za zboží k dopravě odevzdané jako každý jiný druh zboží a nelze o něm použíti ustanovení § 66 žel. dopr. ř. o vozech krytých.

Čís. 11703.

Při obchodech fixních musí strana smlouvě věrná, chtějíc trvati na plnění, druhé straně to oznámiti bez odkladu po uplynutí lhůty ku plnění. Učiní-li tak a nesplní-li přes to druhá strana smluvní závazek, může sice strana smlouvě věrná i pak uplatniti právo na náhradu škody pro nesplnění neb ustoupiti od smlouvy, avšak musí druhé straně oznámiti, zda bude žádati náhradu škody na místě plnění, či zda od smlouvy odstoupí, a poskytnouti jí přiměřenou dodatečnou lhůtu od tohoto oznámení k napravení toho, co zmeškala.

(Rozh. ze dne 27. května 1932, Rv I 901/31.)

Žaloba kupitele na prodatele o náhradu škody pro nedodání motouzu, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalovaný je podle souhlasného udání stran protokolován, prodej motouzu žalobci by nepochybně na jeho straně obchodem a proto je tuto spornou věc posuzovati podle předpisů obchodního zákoníka (čl. 277). Podle těchto předpisů není žalobní nárok oprávněn, ani, když se předpokládá, že jde o obchod fixní. Při obchodech fixních musí podle čl. 357 obch. zák. strana smlouvě věrná, chtějíc trvati na plnění, druhé to oznámiti bez odkladu po uplynutí lhůty ku plnění. Učiní-li tak s nesplní-li přes to druhá strana smluvní závazek, může strana smlouvě věrná i pak uplatniti právo na náhradu škody pro nesplnění neb ustoupiti od smlouvy, avšak musí zachovati obecné pravidlo čl. 356 obch. zák., musí tedy druhé straně oznámiti, zda bude žádati náhradu škody na místo plnění, či zda od smlouvy odstoupí, a poskytnouti jí přiměřenou dodatečnou lhůtu od tohoto oznámení k napravení toho, co zmeškala. Žalobce sice oznámil žalovanému včas, lístkem příl. 2, že trvá na plnění, ale lístkem příl. 3, ze dne 6. července 1927 nedal žalobce přiměřenou dodatečnou lhůtu, nehledíc ani k tomu, že jeho oznámení: »budu nucen, neobdržím-li nejpozději do soboty motouz, Vás za to činiti zodpovědným«, není dostatečně jasné, ježto není z něho zřejmo, je-li tím míněna náhrada škody pro nesplnění, či jen náhrada škody pro opozděné splnění. Nebyl tedy žalobce oprávněn žádati náhradu škody pro nesplnění smlouvy, takže nižší soudy posoudily věc po právní stránce správně.

Čís. 11704.

Právní zájem žalobcův (§ 228 c. ř. s.) jest dostatečně odůvodněn, domáhá-li se žalobce zachování svých práv ze služebního poměru se zřetelem k zákonu pensijnímu a invalidnímu. Žalobní žádost o zpětvzetí do práce nevyčerpala by žalobcův zájem co do nároků, plynoucích pro něho pro případ zrušení výpovědi ze zákonů o pensijním a sociálním pojištění.

Ustanovení § 155 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n., nelze použíti, byla-li zaměstnavatelem dána zaměstnanci výpověď před počátkem léčení ve smyslu § 154 zák. K vyloučení výpovědi nestačí, že byla podána žádost o pojištěncovo ústavní léčení. Nelze tu použíti odchylného nového ustanovení specielního zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 28. května 1932, R I 332/32.)

Žalovaná společnost dala žalobci výpověď ze služby dne 29. listopadu 1930. Ústřední sociální pojišťovna rozhodla o přijetí žalobce do léčebné péče podle § 154 zák. čís. 221/1924 dne 10. března 1931. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované společnosti, by bylo uznáno právem, že výpověď ze služebního poměru daná žalovanou žalobci jest ve smyslu § 155 zákona čís. 221/24 bezúčinná a z důvodu toho se zrušuje a že jest žalovaná povinna to uznati. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Soud má za prokázáno, že o žalobci v době, když mu byla dána výpověď podle § 82 h) živn. ř. ne-

bylo ještě Ústřední sociální pojišťovnou rozhodnuto, zda bude dán do léčení podle § 154 zák. čís. 221/24, ale že měl jen podánu žádost, o níž však, ani o tom, že o této žádosti jest zahájeno řízení, žalovaná strana nebyla vyrozuměna, ano nelze spravedlivě považovati za vyrozumění příležitostnou zmínku žalobce řediteli závodu, že půjde do sanatoria. Ostatně žalobce ani nepředložil doklady o tom, že nějaké řízení jest vůbec v běhu. Žalobce nepracoval pro nezaviněnou nemoc více než čtyři neděle a proto podle § 82 h) živn. ř. jest přípustné dáti mu výpověď; jen tehdy deroguje však § 155 cit. zák. toto ustanovení, když by výpověď byla dána za léčení v § 154 cit. zák. uvedeného, a nebo z důvodu tohoto léčení. Jest prokázáno, že o žádosti žalobce ke dni 29. listopadu 1930 nebylo rozhodnuto. Nebyla tudíž dána výpověď v době léčení žalobce podle § 154 cit. zák. ani z důvodu tohoto léčení, protože žalovaná strana ani o tom nevěděla, že žalobce má býti dán na takové léčení, neboť o tom bylo rozhodnuto teprve roku 1931, a ta okolnost, že jest žádost v běhu, nemůže míti účinky, protože o podání žádosti úředním vyrozuměním ani dokladem žalovaná strana nebyla vyrozuměna a o tom nevěděla, a nelze proto držeti názor, že žalovaná z důvodu léčení podle § 154 cit. zák. žalobce propustila, ano o tomto léčení bylo rozhodnuto teprve v roce 1931. Dala proto žalovaná žalobci podle § 82 h) živn. ř. výpověď právem. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a věc znovu rozhodl. D ů v o d y: Žalovaná strana vznesla námitku nepřípustnosti určovací žaloby podle § 228 c. ř. s. Prvý soud se s touto námitkou v rozsudku nezabývá, ale odvolací soud musí k ní přihlížeti z úřadu. Žalobce se domáhá toho, že výpověď ze služebního poměru jest bezúčinná, že se zrušuje a že žalovaná strana jest povinna to uznati. Ježto žalobce domáhá se i zrušení výpovědi, nelze žalobu považovati za pouhou žalobu určovací, nýbrž i za žalobu o plnění. Uvádí-li žalovaná strana, že žalobce má možnost žalovati, že strana žalovaná je povinna vzíti žalobce do práce a námezdní poměr obnoviti, rozumí se to již samo sebou, kdyby bylo uznáno na zrušení výpovědi. Nesprávné ocenění po stránce skutkové spatřuje odvolatel v tom, že první soud zjišťuje, že žalovaná strana nebyla vyrozuměna o jeho žádosti o přijetí do sanatoria, ačkoliv žalovaná strana byla o tom řádně vyrozuměna a nesměla proto dáti žalobci výpověď ze služebního poměru. Prvý soud činí odporující si zjištění, zjišťuje výslechem žalobcovým, že žalovaná strana byla vyrozuměna o jeho žádosti za přijetí do sanatoria, a zjišťuje dále, že žalovaná strana o tom vyrozuměna nebyla. Přesné a určité zjištění této okolnosti je pro spor rozhodné, neboť podle přesvědčení odvolacího soudu v tom případě, že žalovaná strana byla o žádosti žalobcově před výpovědí vyrozuměna, jest spatřovati důvod výpovědi v tom, že žalobce podal žádost o ústavní léčení, neboť žalovaná strana jako důvod výpovědi uvádí žalobcovu neschopnost. Ve smyslu ustanovení § 155 poj. zák. není nutno, by se výpověď stala nepřípustnou, by výpověď byla dána za ústavního léčení, nýbrž stačí, byla-li dána výpověď z důvodu tohoto léčení ještě před jeho počátkem.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by nehledě ke zrušovacímu důvodu, jehož použil, o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Především jest se zabývati námitkou stěžovatelky, že jde o žalobu určovací, která není přípustná, poněvadž žalobce měl možnost žalovati přímo o plnění, že žalovaná jest povinna vziti ho do práce a námezdní poměr s ním obnoviti. Odvolací soud projevil názor, že tuto žalobu nelze považovati za pouhou žalobu určovací, nýbrž i za žalobu o plnění, ježto se žalobce domáhá též zrušení výpovědi jako bezúčinné. S tím ovšem nelze souhlasiti, neboť žalobní žádostí o zrušení výpovědi se žalobce nedomáhá na žalované ještě žádného plnění, nýbrž usiluje jen o to, by byl najisto postaven určitý právní poměr mezi ním a žalovanou, takže vpravdě tu jde jen o určovací žalobu podle § 228 c. ř. s. a jest zkoumati, jsou-li splněny podmínky pro ni. Možnost žaloby o plnění vylučuje sice zpravidla určovací žalobu, nikoli však ve všech případech. Nedovolenou jest určovací žaloba, kde by nesloužila potřebám praktického života, nýbrž by vedla jen k zbytečnému rozmnožování sporů (Viz rozhodnutí čís. 4498, 8992, 10.155 sb. n. s.). Kde však se jí zjednává pevný právní základ pro právní vztahy stran a sleduje se jí samostatný rozumný účel, jest přípustná, nehledíc k tomu, zda by bylo lze žalovati též o plnění. To platí zejména v případech, kde oněmi nároky, jež by snad mohly býti již nyní vymáhány žalobou o plnění, není vyčerpán celý obsah a dosah sporného právního poměru. Dalším požadavkem určovací žaloby jest, by žalobce měl právní zájem na tom, by právní poměr byl najisto postaven soudním rozhodnutím co nejdříve. Tento požadavek jest pro soud otázkou právního posouzení, kterou jest zkoumati z úřadu (Rozhodnutí čís. 9820, 10.285 sb. n. s.). V souzeném sporu žalobce uvedl, že se domáhá zachování svých práv ze služebního poměru s e z ř e t e l e m k z á k o n u p e n s i j n í m u a i n v a l i d n í m u. Jeho právní zájem na brzkém určení bezúčinnosti výpovědi a trvání služebního poměru jest tím dostatečně odůvodněn a žaloba o zrušení výpovědi slouží také praktické potřebě, neboť žalobní žádost o zpětvzetí do práce by nevyčerpávala žalobcův zájem v příčině nároků, plynoucích pro něj pro případ zrušení výpovědi ze zákonů o pensijním a sociálním pojištění. Podmínky určovací žaloby podle § 228 c. ř. s. jsou tedy v souzeném případě splněny a po této stránce není rekurs oprávněn. —

Naproti tomu nelze rekursu upříti oprávněnost, pokud brojí proti právnímu názoru odvolacího soudu, že ustanovení § 155 zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. jest použíti i tehdy, byla-li zaměstnavatelem dána zaměstnanci výpověď před počátkem léčení ve smyslu § 154 téhož zákona a že již stačí k vyloučení výpovědi, byla-li podána žádost o ústavní léčení pojištěncovo, neboť tento názor nemá v § 155 zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. opory. Tento předpis stanoví, že pojištěnci, jenž bude podroben léčebné péči ve smyslu § 154, nesmí býti po dobu léčení nebo z důvodu tohoto léčení zaměstnavatelem dána výpověď ze služebního poměru. Léčení ve smyslu § 154 nesmí tedy býti učiněno důvodem pro výpověď ze služebního poměru a výpověď proti uvedenému předpisu by byla právně bezúčinnou. Aby se však mohlo mluviti o tom, že bylo tohoto léčení zaměstnavatelem použito jako důvodu k výpovědi proti zákonnému zákazu, musilo by léčení ve smyslu § 154 býti skutečně zavedeno, a tomu by tak bylo teprve tehdy, kdyby

Ústřední sociální pojišťovna skutečně podrobila pojištěného zaměstnance své léčebné péči podle § 154. Tomu nasvědčuje i důvodová zpráva k § 155 vládního návrhu zákona — čís. tisku 4186 posl. sněm. z roku 1923 — v níž se na str. 82 mluví výslovně o pojištěncích podrobených této léčebné péči. Předpisu § 155 jest tedy rozuměti tak, že zaměstnavatelova výpověď zaměstnance ze služebního poměru není přípustná, byl-li nemocný zaměstnanec dán z rozhodnutí Ústřední sociální pojišťovny do léčení podle § 154, pokud toto léčení trvá, že však ani potom, když léčení bylo ukončeno, nesmí ho býti použito zaměstnavatelem jako důvodu pro výpověď ze služby. Důvodem pro toto výjimečné ustanovení o obmezení výpovědního práva zaměstnavatelova bylo podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona, by byl zabezpečen zplna účel, jejž sleduje léčebná péče Ústřední sociální pojišťovny a o němž se zmiňuje prvý odstavec § 154 zák. (Obnova výdělečné způsobilosti důchodcovy, odvrácení neb odsunutí invalidity). Dosažení tohoto účelu by bylo ztíženo, kdyby se pojištěnec zdráhal, podrobiti se léčebné péči v obavě, že by přišel o zaměstnání (Viz o tom Dr. Gallase a Dr. Janoštíka — Výklad k zákonu o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, IV. vydání, str. 313). Kdyby se přisvědčilo názoru odvolacího soudu, vedlo by to k povážlivému důsledku, že by zaměstnanec mohl zabrániti výpovědi ze služebního poměru kdykoli prostě tím, že by si podal žádost o zavedení léčení ve smyslu § 154, a že by pak zaměstnavatel, ač mu § 82 b) živn. ř. poskytuje právo, propustiti živnostenského pomocníka i bez výpovědi, trvá-li nezaviněná nezpůsobilost ku práci přes 4 neděle, musil ponechati ve svých službách zaměstnance k práci nezpůsobilého tak dlouho, dokud by o jeho žádosti nebylo rozhodnuto Ústřední sociální pojišťovnou, a to i tehdy, kdyby rozhodnutí vyznělo záporně. Takovému důsledku zákon zajisté nechtěl. Léčebná péče Ústřední sociální pojišťovny ve smyslu § 154 zák. není ostatně, jak plyne ze slova »může« použitého v prvém odstavci § 154 zákona, dávkou povinnou, pojištěnec nemá na ni žalovatelný nárok, takže pouhé podání žádosti pojištěncem o zavedení takového léčení nemůže ještě míti účinek v § 155 naznačený. Pro úplnost se ještě dodává, že v § 55 pozdějšího zákona ze dne 21. února 1929 čís. 26 sb. z. a n. o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách bylo také stanoveno, že pojištěnec, jenž byl podroben léčebné péči v odborném ústavu léčebném nebo v lázních pod lékařským dozorem, nesmí býti z důvodu tohoto léčení propuštěn ze zaměstnání a nesmí mu býti dána výpověď po dobu léčení, ale tam jest dále výslovně ustanoveno, že, zavede-li se léčebná péče, jest takové propuštění nebo taková výpověď bezúčinnou, došlo-li k nim po podání návrhu nebo žádosti o léčebnou péči. Takového ustanovení však § 155 zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. neobsahuje a nelze na pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří vztahovati odchylné nové ustanovení specielního zákona čís. 26/1929 sb. z. a n., jenž upravuje pensijní pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, tedy pojištění zcela jiného způsobu. V souzeném případě není sporné, že žalovaná dala žalobci výpověď dne 29. listopadu 1930 a že Ústřední sociální pojišťovna rozhodla o přijetí žalobce do léčebné péče podle § 154 zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. teprve dne 10. března 1931. Tyto nesporné skutečnosti stačí pro rozhodnutí o žalobní žádosti.

Pro spor není rozhodné, byla-li žalovaná firma vyrozuměna o žalobcově žádosti za přijetí do sanatoria, čili nic, byl-li zejména ředitel cukrovaru žalobcem upozorněn, že má podanou žádost o léčení v sanatoriu, a nezáleží ani na tom, co ředitel žalobci na to odpověděl. Doplnění řízení nařízené odvolacím soudem jest zbytečné a domnělý rozpor ve zjištěních prvého soudu, byla-li či nebyla-li žalovaná vyrozuměna o žalobcově žádosti za přijetí do sanatoria, se týká okolnosti pro spor bezvýznamné.

Čís. 11705.

Předpisem § 74 živn. řádu, jakož i předpisem § 1 čís. 97 prováděcího nařízení min. obchodu a min. vnitra ze dne 23. listopadu 1905, čís. 176 ř. zák., bylo podnikatelům závodů, jichž provoz jest spojen se zvláštním nebezpečenstvím pro osoby v nich zaměstnané, přímo uloženo za povinnost, by z e s v é h o nejen opatřili, nýbrž i svým zaměstnancům skutečně poskytli prostředky pro první pomoc.

Poskytl-li podnikatel závodu podle své zákonné povinnosti svým dělníkům materiál pro první pomoc sám svým nákladem, nemůže se domáhati (podle § 1042 obč. zák.) na okresní nemocenské pojišťovně náhrady výloh.

(Rozh. ze dne 28. května 1932, Rv I 382/31.)

Žalující firma domáhala se na žalované Okresní nemocenské pojišťovně náhrady výloh za obvazy a léčebné prostředky, jež poskytla v době od 1. ledna 1925 do 25. srpna 1928 svým dělníkům, pojištěným u žalované, v případech první pomoci ze svých závodních lékárniček. O b a n i ž š i s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Prvý soud zjistil, že v souzeném případě jde o první pomoc, která byla dělníkům žalující strany poskytována v jejím provozu od prvého ledna 1925 až do 25. srpna 1928 a že ve všech případech, které touto žalobou byly uplatňovány a v seznamu příloha B) byly uvedeny, tato pomoc byla poskytována, a žalobkyní tvrzený materiál i léky byly použity, a že za to skutečně žalující stranou zažalovaná částka byla vynaložena, posléze že do 14 dnů po úrazu periodicky žalované straně bylo podáno hlášení, jakož i že v části těchto případů po poskytnutí první pomoci bylo zapotřebí lékařského ošetřování, a předání do nemocnice, a že v seznamu B) jsou i případy, v nichž s úrazem byla spojena neschopnost ku práci, přesahující tři dni. Které případy patří do té či oné skupiny, nebylo zjištěno a nebylo žalující stranou vůbec tvrzeno. Odvolací soud má za to, že v souzeném případě rozhodnutí věci záleží jen na odvolacím důvodu právního posouzení věci. Žalobkyně odvolává se pro své stanovisko na rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 1924 Rv II 419/24 čís. 4102 sb. n. s., v němž bylo vysloveno, že nemocenská pokladna jest podle zákona povinna, nésti i náklady na tak zvanou první pomoc, avšak jen pod tou podmínkou, že jí byla nemoc včas hlášena. Tím jest ovšem uznána zásada, že i poskytování první pomoci spadá pod zákonné povinnosti nemocenské pokladny (nemocenské pojišťovny), a neshledává ani odvo-

lací soud důvodu, odchýliti se od tohoto právního názoru. Přes to však nepovažuje odvolací nárok žalobkyně za opodstatněný. Při rozhodnutí věci jest podle názoru odvolacího soudu vycházeti z toho, že žalobkyně uplatňuje nárok podle § 1042 obč. zák.; tento zákonný předpis však předpokládá, že někdo učinil náklad, ke kterému podle zákona sám nebyl povinen a k němuž jen žalovaná strana podle zákona byla by byvala povinna. Tohoto předpokladu tu však podle názoru odvolacího soudu není. Rozhodnutí věci závisí na tom, jaký význam má předpis § 74 živn. řádu v souvislosti s bodem 97 nař. ze dne 23. listopadu 1905, čís. 176 ř. zák. Toto zákonné ustanovení ukládá majiteli živnosti povinnost, by na vlastní útraty zřídil všechna zdravotní opatření a zařízení a je také udržoval, která při provozu jeho živnosti se zřetelem ke stavu nebo ke způsobu provozovny k ochraně života a zdraví pomocných dělníků jsou nezbytně nutná. Citované nařízení stanoví dále, že materiál k první pomoci potřebný musí býti po ruce. Odvolací soud spatřuje v tom samostatnou povinnost podnikatele, která mu byla uložena a plyne ze zákona samého. Ochrana života a zdraví dělníka jest ve veřejném zájmu, takže stát nechává nastoupiti donucovací prostředky úřadů k zabezpečení těchto statků a vykonává tento veřejný zájem svými zařízeními, která tomuto účelu slouží, neodvisle od významu, který chráněný sám těmto statkům přikládá. Povinnost, by podnikatel zřídil a udržoval zařízení, jichž jest k ochraně života a zdraví pomocných dělníků zapotřebí, platí tudíž bezvyjimečně. Předpis § 74 živn. ř. jest absolutní povahy. Zvláštnost zákonodárství k ochraně dělníků spočívá v tom, že směřuje jen proti zaměstnavatelům. Nadpis § 74 »Péče o pomocné dělníky« rozšiřuje se v odstavci prvém na péči k ochraně života a zdraví pomocných dělníků. (Srovnej Dr. Emil Heller Kommentar zur Gewerbeordnung 1912, druhý svazek stránka 890 až 896). V ustanovení § 74 živn. řádu dochází výrazu zásada hmotného práva, že ten, kdo v provozu živnosti používá lidské práce, musí učiniti veškerá opatření, která k ochraně dělníka proti nebezpečím spojeným s touto prací pro život a bezpečnost dělníka jsou potřebná. (Srovnej Dr. Alois Heilinger, Österreichisches Gewerberecht, 3. vydání 1909 str. 435). Z povinnosti podnikatele, by tato zařízení také ze svého udržoval, jest podle názoru odvolacího soudu odvoditi, že tu jde o zákonný závazek, by podnikatel nesl a nahradil spotřebu tohoto materiálu na vlastní náklady. Je-li však tomu tak, schází podstatný předpoklad § 1042 obč. zák., pročež nebylo zapotřebí, nařídití doplnění řízení a již za tohoto stavu věci žalobní nárok není opodstatněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro spor je rozhodnou otázka, zda žalobkyni přísluší podle § 1042 obč. zák. nárok na náhradu učiněných nákladů proti žalované okresní nemocenské pojišťovně. Nižší soudy odpověděly na tuto otázku záporně, a to právem. Jak vyložil již odvolací soud, jest podle § 74 živn. ř. (v doslovu zákona ze dne 21. dubna 1913 čís. 74 ř. z.) majitelům živností uloženo za povinnost, by svým nákladem učinili všechna zdravotní opatření a zřídili i udržovali všechna jinaká zařízení, ... kterých při

provozování živnosti vzhledem k její povaze nebo ke způsobu provozovací místnosti je třeba na ochranu života a zdraví pomocných pracovníků. Pokud se týče t. zv. první pomoci, bylo v § 1 čís. 97 prováděcího nařízení ministerstva obchodu a ministerstva vnitra ze dne 23. listopadu 1905 čís. 176 ř. z. stanoveno, že v každém větším závodě i v každém závodě se zvláštním nebezpečím pro osoby v něm zaměstnané má býti po ruce materiál, kterého je třeba ku první pomoci (obvazovací materiál, prostředky krev stavící, prostředky občerstvující, desinfekční a pod., podle potřeby také dopravní prostředky), a že správci závodů a dozorčí zřízenci mají býti obeznámeni s jejich užíváním. Toto nařízení se vztahuje na živnostenské závody ve smyslu § 25 živn. ř., k nimž patří podle § 27 čís. 16 živn. ř. i sklárny, tedy podniky toho druhu, jako jest podnik žalující firmy. Že tu nejde jen o preventivní prostředky k zamezení úrazů, jak míní dovolatelka, nýbrž i o poskytnutí prostředků, když již k úrazu nebo k onemocnění došlo, plyne jasně z výpočtu materiálu potřebného pro první pomoc podle § 1 čís. 97 nařízení čís. 176/1905 ř. z. (obvazovací materiál, prostředky krev stavící, občerstvující, desinfekční a pod.), neboť prostředky tohoto druhu nejsou přece určeny k zamezení úrazů, nýbrž k léčení. Zmíněnými předpisy bylo tedy podnikatelům závodů, jichž provoz jest spojen se zvláštním nebezpečenstvím pro osoby v nich zaměstnané, uloženo přímo za povinnost, by ze svého nejen opatřili, nýbrž také svým zaměstnancům skutečně poskytli prostředky potřebné pro první pomoc. Tuto povinnost měla i žalující firma jako majitelka skláren k dělníkům zaměstnaným v její sklářské huti. Poskytla-li jim, jak tvrdí v žalobě, v případech první pomoci obvazový materiál, vatu, gaze, náplast, karbol, jod, Hoffmanské kapky, mast, olej a octan hlinitý, byly to vesměs prostředky druhu naznačeného v § 1 čís. 97 nařízení čís. 176/1905 ř. zák., jež byla žalující firma povinna svým nákladem nejen opatřiti, nýbrž v případě potřeby také svým dělníkům poskytnouti. Okresní nemocenské pojišťovny jsou podle § 95 odst. I č. 1 zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. povinny poskytnouti pojištěncům zdarma také potřebná léčiva a jiné therapeutické pomůcky. I bývalé nemocenské pokladny byly podle dříve platných zákonů povinny nésti náklady t. zv. první pomoci, byla-li jim nemoc včas hlášena, jak bylo podrobně vyloženo v rozhodnutí čís. 4102 sb. n. s. Ale z toho ještě neplyne, že jest žalovaná okresní nemocenská pojišťovna povinna, by nahradila žalující firmě náklad na materiál použitý v jejím závodě pro první pomoc dělníkům. Z ustanovení § 1042 obč. zák. nelze tuto povinnost žalované vyvoditi. Jak bylo již vyloženo, jde tu o náklad, jejž byla žalobkyně jako majitelka podniku povinna učiniti pro své zaměstnance na základě předpisů § 74 živn. ř. a § 1 čís. 97 nařízení čís. 176/1905 ř. z. sama ze svého. Ustanovení § 1042 obč. zák. však předpokládá, že náklad učinil ten, kdo k tomu podle práva nebyl povinen, že jej učinil za jiného a že se domáhá náhrady na tom, kdo měl podle práva náklad učiniti sám. V souzeném případě se má věc jinak, neboť žalující firma podle své zákonné povinnosti poskytla svým dělníkům potřebný materiál pro první pomoc sama svým nákladem. Dostála-li tedy žalující firma své povinnosti, splnila tím jen, co jí ukládal zákon, a nemůže podle § 1042 obč. zák. požadovati na žalované nemocenské pojišťovně náhradu výloh, jež byla povinna učiniti sama ze svého. Po-

kud dovolatelka odkazuje na ustanovení prvého odstavce § 141 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n., o možnosti požadování úplaty za poskytnutí první pomoci na pojišťovně, přehliží ustanovení druhého odstavce téhož paragrafu, výslovně zdůrazňující, že tímto zákonem není dotčena povinnost zaměstnavatele, stanovená právními předpisy vydanými v zájmu ochrany zaměstnanců, čímž jest rozuměti i předpisy § 74 živn. ř. a § 1 čís. 97 nařízení čís. 176/1905 ř. zák. Dodati jest, že v rozhodnutí čís. 4102 sb. n. s., na které se odvolává dovolatelka, nebyla vůbec řešena otázka, je-li podnikatel povinen opatřiti materiál zmíněný v bodě 97 nařízení čís. 176/1905 ř. z. na vlastní náklad a má-li pak právo postihu proti nemocenské pokladně, protože tehdy dovolacímu soudu postačila k rozhodnutí o odvolání již sama skutečnost, že nemoc nebyla zavčas hlášena.

Čís. 11706.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). I když se průmyslový výrobek stane po uplynutí doby patentové neb vzorkové ochrany obecným statkem i co do technického základu i po případě co do formy, příčí se dobrým mravům soutěže, napodobuje-li vyrábitel otrockým způsobem výrobek jiného vyrábitele, by klamáním odběratelů nabyl hospodářské výhody na úkor soutěžitele.

(Rozh. ze dne 28. května 1932, Rv I 387/31.)

Žalující říšskoněmecká firma podala na žalovaného tuzemce žalobu zdržovací a o náhradu škody podle zákona proti nekalé soutěži. Procesní soud prvé stolice žalobě částečně vyhověl a uznal v části žalobě vyhovující právem: I. Žalovaná strana jest povinna a) zdržeti se 1. výroby a rozšiřování bezpečnostních kadeřnických lamp, které jsou napodobeny bezpečnostním kadeřnickým lampám, vyráběným a do obchodu uváděným žalobkyní pod značkou »Quick« a »Quickextra« i pokud toto napodobení není k účelu použití technicky nutné, zejména tedy bezpečnostních kadeřnických lamp úpravy a vypravení jako v příl. E) a F), 2. rozšiřování bezpečnostních kadeřnických lamp jí vyráběných pod označením »Rix extra« a vůbec pod označením, které obsahuje slovo »extra«, b) 1. zničiti bezpečnostní kadeřnické lampy, jež má ve svém držení a jež odporují rozsudečnému výroku pod I. a) 1. jakož i 2. odstraniti z bezpečnostních kadeřnických lamp a z jejich balení, jež má ve svém držení, označení »Rix-Extra«, c) zaplatiti žalobkyni 8.000 Kč spolu s 5% úroky od 3. července 1929. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany a odvětil k odvolání žalovaného v důvodech: Strany učinily nesporným, že žalující stranou vyráběné lampy nepožívají, až na vzor »Quick Extra«, ani v Německu ani v Československé republice ochrany ani patentní ani vzorkové, a tu lze ihned pojednati o výtce neúplnosti řízení, pokud se týče základu sporu. Strana žalovaná založila svou obranu a zakládá i výtku neúplnosti řízení v odvolání na tvrzení, že se nejen princip technického provedení, nýbrž i sama forma stala všeobecným majetkem, naproti čemuž tvrdí strana žalující, že ovšem po ztrátě patentní ochrany

může kdokoli, a tedy i strana žalovaná využitkovati volně a do krajnosti technického principu výroby, že však nikdo nemá práva využitkovati do krajnosti co do rozměrů na milimetr věrně a co do vzhledu k nerozeznání podobně výrobku jí do obchodu přiváděného. V Německu rozeznává se mezi ochranou patentu a vzoru užitkového na jedné straně a vzoru vkusového na straně druhé, čímž se chce právem říci, že, když pominula ochrana patentu, lze komukoli výrobek napodobiti na podkladě osvojení si dříve chráněné myšlenky principu technického užitkového provedení, že však toto napodobení nesmí jíti dále, než to žádá účel použití; jinými slovy není přípustné napodobení, jež, nepřihlížejíc k základní myšlence konstruktivní, — jak co do rozměrů, tak co do vzhledu celkového — tedy přes meze technicko-funkcionelní — věrně napodobuje výrobek jiný a tedy není přípustné otrocké napodobení. Žalovaný namítal ve sporu, že u výrobku tvořícího předmět sporu jde o výrobek, který podobně jako nůžky, holící nože, žehličky, knoflíky ke kalhotům, vlásničky a pod. má a musí míti na celém světě stejnou formu, jež se tedy stala všeobecným majetkem, že jest vskutku nejen v tuzemsku, nýbrž i v cizozemsku ve stejné formě mnoha sty továrnami vyráběn, poněvadž tato forma jest nejpraktičtější a proto k ní musí přijíti každý výrobce, a vedla o tom kromě jiných důkazů i důkaz znalci. Ale strana žalovaná přehlíží, že prvý soud dospěl na základě ohledání jím samým provedeného a podle názoru odvolacího soudu při tak značné podobnosti i bez přivzetí znalců postačitelného, k přesvědčení, že napodobení kadeřnických lamp vyráběných žalobkyní souhlasí do nejmenších podrobností s lampami žalovaného, že žalovaný užil nejen principu, nýbrž že zhotovoval lampy přímo přesně podle vzoru, dále, že i odmontované nožičky jsou zhotoveny a jich balení prováděno právě tak, jako u lamp žalobkyně a došel k přesvědčení, že tento postup odporuje přímo dobrým mravům soutěže, jsa způsobilým klamati. K tomu jest dodati, že je napodobena do krajnosti nejen myšlenka do sebe zastrkovaných dvou válců, nýbrž i jejich dna svým zakončením, že i název »Rix« proveden jest stejným květovaným ozdobným písmem s charakteristickým rozběhem posledního písmene, písmem do kovu vtlačeným a že i tvar a forma nožek jest co do míry i ornamentálně stejná; to vše, ačkoli jest v povaze věci, že i při použití téhož principu bylo žalovanému jistě možno použíti na př. čtvercového nebo obdélníkového průřezu obou základních těles lamp na místě kruhu, nebo na základě zaklápění místo zastrkování do sebe nožek přimontovaných nebo sklápěcích na místě odmontovaných, jiného druhu písma na př. vystupujícího, a mohl výrobek žalovaného nabýti vzhledu podstatně jiného. Dále uvádí strana žalovaná, že slova »Rix« používá už od let již i pro mnoho jiných svých výrobků a že označení »extra« jest v oboru výroby plechového zboží běžné. To vše může býti pravda, ale je to nerozhodné. Slovo »Rix« a »Rix-Extra« je stejně fantastické a nic neznamenající, jako je slovo »Quick« a »Quick-Extra«, a je proto lze dosti těžko si jedno nebo druhé pamatovati — a což hlavní — pro obyčejného konsumenta-neobchodníka, jenž obyčejně nemá ani chuti, ani zájmu se o věc tak detailně starati — těžko obě slova rozlišovati. Obě slova »Quick« a »Rix« jsou i při shodnosti jen té samohlásky »i« sobě tak podobná vzhledem k své krátkosti a úsečnosti a pak hlavně vzhle-

dem k naprosté shodě rozměrů výrobků a tvaru vtlačeného písma, že se rozeznávati dají jen při srovnání obou výrobků současně, kdežto jinak velmi značná část konsumentů na věc tak upjatě nemyslících přirozeně dá se snadno oklamati. Co pak se týče slova »extra«, jest všeobecně známo, že se ho — a nejen v obchodě se zbožím plechovým, nýbrž i jiným, — všeobecně užívá k označení zboží ať právem, ať neprávem jako lepší nebo nejlepší vychvalovaného. Ale i tu platí, co bylo řečeno o podobnosti slova »Quick« a »Rix«, že při naprosté shodnosti nebo podobnosti výrobků žalované strany v jiných směrech, toto slovo u normálně založeného a ne dosti opatrného konsumenta, jen ještě k další klamavosti přispívá, ač při snadně jiné variantě na př. s nějakým přídavkem se takové klamavosti snadno dalo předejíti. Pokud se konečně týče obalů a jich formy, tu se v odvolání tvrdí, že žalovaná užívá obalu čtyřhranného, žalobkyně pak trojhranného, takže je tu jakákoli možnost předpokladu napodobení vyloučena, a odvolání vytýká napadenému rozsudku dokonce rozpor se spisy. Ale, nehledíc k tomu, že právě tvrzení žalované v odvolání v tomto rozsahu jest nesprávné, any obaly co do výrobků »Quick« a »Rix« jsou si formově velmi podobné (hranoly) a jen u »Quick-Extra« a »Rix-Extra« z části jiné, je to nerozhodné, any vlastní výrobky jsou si na letmý pohled k nerozeznání podobné a žádost žalobní i rozsudek zní všeobecně na povinnost zdržeti se výroby a rozšiřování lamp ... i pokud toto napodobení není k účelu použití technicky nutné. Klamavost tedy tu je značná a proto, an žalující, což žalovaný nevyvrací, vyrábí lampy »Quick« od roku 1906, kdežto žalovaný teprve od roku 1920, lampy »Quick-Extra« od roku 1924, žalovaný však »Rix-Extra« od roku 1925, je tu jednání proti dobrým mravům soutěže, a to proti žalující firmě stejně, jako by bylo proti firmě W. a žalovaný se na nějaké zevšeobecnění majetku odvolávati nemůže. Proto, an může odvolací soud zjištění soudu prvé stolice v tomto směru úplně bezvadná vzíti za základ i svého rozhodnutí, aniž pokládá za nutné, zjištění ta dáti doplňovati, pokládá i právní posouzení věci prvým soudem na podkladě těchto postačitelných zjištění za správné. Uvádí-li k tomu ještě žalovaná strana, že, an sporný výrobek jest i od jiných firem i v Československu i v cizině vyráběn, a soudí-li z tohoto tvrzeného fakta na to, že tato výroba se stala všeobecným statkem, jsou takovéto případy pro posouzení této sporné věci nerozhodné a jest věcí žalující strany, by se i s nimi vypořádala, což, jak tvrdí, činí. Okolnost, že snad má žalovaná chráněnu známku, které již po 20 let používá, na věci nic nemění, poněvadž zákon o nekalé soutěži chrání faktické užívání i proti zapsanému pozdějšímu právu a žalovaná strana ani nepopřela, že žalobkyně známky »Quick« užívá již od roku 1906, tedy ještě déle, než žalovaná známky »Rix«. V tom směru tudíž zjišťování třeba nebylo a není tu neúplnosti řízení. Totéž lze žalovanému namítnouti proti jeho tvrzení, že má býti chráněno právo prvého vynálezce, kterým dle žalované strany jest firma W.; i tu rozhoduje právo skutečného užívání, zvláště, ana jako v souzeném případě, ochrana patentu zanikla.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolání žalovaného a změnil napadený rozsudek v ten způsob, že se žalobní žádání I a) 2, že žalovaný jest povinen zdržeti se rozšiřování bezpečnostních kadeřnických

lamp jím vyráběných pod označením »Rix extra« a vůbec pod označením, které obsahuje slovo »Extra« a žalobní žádání I b) 2, že žalovaný jest povinen odstraniti s bezpečnostních kadeřnických lamp a jejich balení, jež má ve svém držení, označení »Rix extra« zamítá; jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Pokud se týče právního posouzení věci, posoudil odvolací soud věc úplně správně co do bodu I a) 1, b) 1, c) a II rozsudku soudu prvé stolice a poukazuje se dovolatel v tomto směru na správné důvody napadeného rozsudku. Lze přisvědčiti dovolateli, že se průmyslový výrobek — a jen o takový v tomto sporu jde — stane po uplynutí doby patentové neb vzorkové ochrany obecným statkem i co do technického základu i po případě co do formy. To však neznamená, že by vyrábitel mohl napodobiti otrockým způsobem výrobek jiného vyrábitele, by klamáním odběratelů nabyl hospodářské výhody na úkor soutěžitele, jak se stalo v souzeném případě. Takové jednání se příčí dobrým mravům soutěže. Že se takové jednání i v Německu posuzuje stejným způsobem, vyplývá z díla Dr. Alfred Rosenthal Wettbewerbsgesetz, str. 143—149 a ze soudních rozhodnutí tamtéž uvedených. Nelze o tom pochybovati a odvolací soud to správně vystihl, že při poněkud dobré vůli bylo zajisté možné upraviti sporné lampy takovým způsobem, by záměna nebyla možná, a to i při stejných rozměrech. Že k tomu nestačilo použití slov »Rix« a »Rix extra« správně již vystihl odvolací soud. I kdyby bylo zjištěno, že se žalobkyně sama dopustila nekalé soutěže, nepozbyla by tím práva uplatňovati nároky z nekalé soutěže proti dovolateli. Z okolnosti, že dovolatel napodobil lampy žalobkyniny snad již před platností zákona o nekalé soutěži, nemůže dovozovati právo pokračovati ve své činnosti za platnosti tohoto zákona, neboť právě to, že takové závadné jednání nemohlo býti s úspěchem stiháno podle právních norem tehdy plativších, bylo podnětem pro vydání zákona o nekalé soutěži, jemuž jest podrobiti ode dne jeho působnosti veškerá jednání příčící se jeho ustanovení. Podle § 1 uvedeného zákona byl proto dovolatel právem odsouzen, by se zdržel vytýkaného napodobení a odstranil závadný stav a, poněvadž musil věděti, že jeho jednání jest způsobilé poškoditi žalobkyni jako soutěžitele, též k náhradě škody. Pokud se týče výše škody, přihlížel již odvolací soud k tomu, že pokles obratu žalobkyně nezavinil jen dovolatel. Co do způsobu uveřejnění rozsudku nevznesl dovolatel v řízení prvé stolice námitky a k námitkám uplatňovaným v tomto směru v dovolání nelze přihlížeti jako k novotám podle § 482 odst. 1 a § 513 c. ř. s. Naproti tomu však nelze upříti dovolání oprávnění, co do bodu I a) 2 a b) 2 rozsudku soudu prvé stolice. Bylo-li i zjištěno, že použití slov »Rix« a »Rix-extra« při naprosté podobnosti sporných lamp v jiných směrech nestačí k rozlišování výrobků obou stran, nemůže býti zabráněno dovolateli, by vůbec neužíval těchto slov u výrobků jinak se dostatečně lišících od výrobků žalobkyně. To by bylo možné jen za předpokladu § 11 odst. (3) zákona o nekalé soutěži, kdyby šlo o zevnější zařízení podniku nebo závodu žalobkyně, které v zákaznických kruzích platí za příznačné, což však zjištěno nebylo. V tomto směru bylo proto dovolání vyhověno.

Čís. 11707.

Stát (pošta) přejímaje dopravu není zasílatelem.
Nejde o nárok z poměru soukromého, opírán-li závazek státu k náhradě škody o nesprávný postup při doručení soudního usnesení.
Na státu se nelze domáhati náhrady škody z důvodu, že poštovní úředník podal soudu nesprávnou zprávu o doručení soudní zásilky.

(Rozh. ze dne 28. května 1932, Rv I 791/31.)

Žalobce domáhal se na československém státu náhrady škody z důvodu, že orgánové poštovní správy nesprávně a proti zákonným předpisům postupovali při doručení žaloby, kterou žalobce podal u krajského soudu v L. na firmu J., a že poštovní úřad v S. podal soudu nesprávnou zprávu o postupu při doručování oné žaloby. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Jde o otázku, zda stát v souzeném případě ručí za škody z činů svých orgánů. To jest zodpověděti záporně. Poštovní orgánové, doručující soudní spisy, zastávají místo a funkci doručujících orgánů soudních, neboť doručení má soud vykonati z úřadu (§ 87 c. ř. s.) a má je vykonati zpravidla poštou (§§ 88 c. ř. s. a 343 jedn. ř.). Doručováním soudních spisů orgánové poštovní správy vykonávají tedy úkony, jež vyvěrají z výsostné moci státu, věci státní správy. Z tohoto důvodu jest považovati poštovní orgány, pokud působí ve věcech doručování soudních spisů, ze »státní úředníky« po rozumu dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. (čís. 7388 sb. n. s.). Z toho vyplývá, že žalobní nárok jest dovozován z přehmatů jeho úředníků, z nezákonného výkonu veřejné moci. Za škodu z takovýchto činů však stát podle § 92 ústavní listiny ručí jen, pokud to určuje zákon. Zákona takového, pokud jde o škody z nezákonného postupu při doručování soudních spisů, není. Ustanovení o ručení pošty obsahuje § 213 nařízení ministerstva obchodu ze dne 22. září 1916 čís. 317 ř. zák. (poštovního řádu) ve případech tam vypočtených pod písmeny a) až f); pod případy tyto nespadá případ, o který jde ve sporu; podle výslovného ustanovení citovaného paragrafu se jiná náhrada neposkytuje. Na spor nelze tedy užíti předpisů o speditérech, jak žalující míní, ani jiných předpisů práva soukromého. Rozhodování o žalobě nepřekáží, jak míní strana žalovaná, okolnost, že o žalobním nároku nerozhodla ještě poštovní správa. Ustanovuje sice § 219 poštovního řádu, že právní pořad proti eráru jest při nárocích na náhradu škody vyhrazen, až se vyčerpá pořad administrativních instancí, to však, jak jest patrno ze souvislosti s § 218 poštovního řádu, týká se patrně jen případů, ve kterých podle § 213 téhož řádu erár za škodu ručí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Výtka rozporu se spisy podle § 503 čís. 3 c. ř. s., že odvolací soud přehlíží, že není žalován zřízenec státu, nýbrž stát sám, který převzal dopravu dopisu a proto podléhá ustanovení obchodního zákoníka o zasílatelské smlouvě, není opodstatněna. Nejde o přehlédnutí skutkové okolnosti, nýbrž o právní úsudek, který lze napadati dovolacím důvodem čís. 4 § 503 c. ř. s. Ale dovolatel se neprávem dovolává ustanovení o smlouvě zasílatelské, míně, že stát, provozuje dopravu pošty za úplatu, podléhá ustanovení obchodního zákoníka o smlouvě zasílatelské. Stát (pošta) přejímaje dopravu, není zasílatelem. Doručení soudních usnesení a žalob jest věcí soudu. Toto doručení obstarává soud jako státní orgán u výkonu moci státní, tak že při doručení soudních usnesení jde o úkon práva veřejného. Nejde jen o dopravu usnesení, nýbrž zejména o zvláštní úkony, pro které platí především předpisy civilního řádu soudního, ať již se doručení vykonává orgány soudními, poštou nebo obcí v oboru přenesené působnosti (§§ 87, 88, 89 a násl. c. ř. s.). Proto nejde o nárok z poměru práva soukromého, opírá-li žalobce závazek státu k náhradě škody o nesprávný postup při doručení soudního usnesení (obsílky se žalobou). Dovolatel nenapadá v dovolání, že nesprávné prý sdělení pošty učinil poštovní úředník, a nedovozuje, podle kterého zákonného předpisu ve smyslu § 92 ústavní listiny ručí stát za úkon poštovního úředníka. Není takovým předpisem § 213 pošt. řádu, kterým je upravena náhrada pošty ze smlouvy dopravní, které tu však není. Jiného zákona, který by stanovil ručení pošty (státu) za výkony úředníků, není, a proto není nárok žalobcův na náhradu škody vznesený proti státu z toho důvodu, že poštovní úředník podal soudu nesprávnou zprávu, opodstatněn.

Čís. 11708.

Odklad exekuce vyklizením podle zákona ze dne 28. března 1928, čís. 45 sb. z. a n., nelze povoliti, měl-li povinný možnost najmouti byt odpovídající jeho potřebě, t. j. takový, který se srovnával s jeho nezbytnou potřebou, vyvolanou tím, že musí dosavadní místnosti vyklidit, nebo neosvědčil-li takovou nemožnost. Lhostejno, zda povinný osvědčil nedostatek náhradního bytu podle § 3 zák. čís. 45/1928.

(Rozh. ze dne 28. května 1932, R II 193/32.)

Soud prvé stolice povolil druhý odklad exekuce vyklizením. Rekursní soud odklad nepovolil, ježto povinný neosvědčil, že bez své viny nemá jiný, potřebě odpovídající naturální byt.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel se mýlí, maje za to, že mu k dosažení odkladu exekuce podle zákona čís. 45/1928 (podle zákona čís. 210/1931) stačilo osvědčení, že nebylo v S. volného bytu, vyhovujícího jeho potřebám jako byt náhradní podle § 3 čís. 1 zák. čís. 45/1928. Podmínkou povolení odkladu jest, že stěžovatel neměl bez své viny náhrady odpovídající jeho potřebě. Rozhoduje tedy, odpovídal-li byt jeho potřebě a osvědčil-li nedostatek takového bytu, nikoli osvědčil-li nedostatek náhradního bytu podle zmíněného § 3. Stěžovatel nenabízel svědectvím své manželky osvědčení o tom, že bez své viny takové náhrady nemá.

Proto neprávem vytýká, že jeho manželka nebyla vyslechnuta. Ostatně potvrdila jen písemným prohlášením, že nejsou v S. byty, by je mohla najmouti za nízké nájemné. To však nerozhoduje. Rovněž nerozhoduje, jaký byt nabízel inž. S. stěžovateli na podzim 1931 a neodpovídal-li tento nabízený byt jeho potřebě, nýbrž rozhoduje, zda v době žádosti o odklad neměl bez své viny náhrady odpovídající potřebě. § 3 zákona čís. 45/1928 vylučuje ovšem odklad, opatří-li pronajímatel dostatečný náhradní byt. Ale ve sporném případě o to nejde, nýbrž o posouzení podmínek odkladu podle § 1 cit. zák. Stačí proto k nepovolení odkladu, měl-li stěžovatel možnost najmouti byt, odpovídající jeho potřebě, t. j. takový, který se srovnával s jeho nezbytnou potřebou, vyvolanou tím, že musí dosavadní místnosti vykliditi (srov. nál. čís. 5489 sb. n. s.), či neosvědčil-li takovou nemožnost. Bylo-li rekursním soudem přijato za osvědčeno, že stěžovatel takovou možnost měl, protože mu byla nabízena řada bytů o jednom pokoji s kuchyní za běžnou cenu, nebo, že mu takové byty byly známy, a neosvědčil-li, že je nemohl bez své viny najmouti, nejsou splněny podmínky § 1 cit. zák. Nerozhoduje, zda stěžovatel má dostatečný příjem, by mohl zaplatiti vyšší nájemné, než platil v bytě, který má vykliditi. Tvrdí-li, že byty neodpovídaly jeho potřebě, protože jsou odlehlé, jde o novotu, k níž nelze přihlížeti. Stěžovatel nevyvrátil úsudek rekursního soudu, že neosvědčil, že nemá bez své viny náhrady odpovídající jeho potřebě. Proto nebylo dovolacímu rekursu vyhověno. Potvrzení městské rady v S. neosvědčuje tuto podmínku. Praví se v něm jen, že v S. není volného bytu, který by jako přiměřený vzhledem k rodinným a majetkovým poměrům mohl stěžovatel najmouti, ale nikoliv, že není volný byt odpovídající jeho potřebě a že takový byt stěžovatel bez své viny najmouti nemohl. Opak plyne z výpovědi svědka inž. S-a.

Čís. 11709.

Úředníka na dovolené s čekatelným (§ 74 zákona ze dne 25. ledna 1914, čís. 15 ř. zák.) nelze pokládati za aktivního úředníka.

(Rozh. ze dne 28. května 1932, Rv II 343/32.)

Byt, o nějž tu jde, byl přidělen žalovanému, železničnímu úředníku jako služební byt. Od 1. srpna 1930 byl žalovaný dán na dovolenou s čekatelným podle § 73 služební pragmatiky. Proti soudní výpovědi z bytu podal žalovaný námitky, jež procesní soud prvé stolice zamítl a ponechal výpověď v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ježto není mezi stranami sporu o tom, že vypovídaný byt byl bytem služebním, určeným jen pro zaměstnance zemských drah, a že byl přidělen žalovanému jako vrchnímu stavebnímu komisaři u těchto drah tehdy zaměstnanému a to jen v zájmu služby, který vyžadoval, by žalovaný bydlel v sídle ředitelství, stačí pro rozsouzení této rozepře zkoumati, je-li žalovaný, jak tvrdí, dosud aktivním úředníkem slezských zemských drah. Není-li jím, není třeba se obírati další otázkou, jaké služební postavení nyní vlastně zaujímá, neboť tím by se pro posouzení přípustnosti výpovědi z bytu nic nezískalo. Na základě výnosů zemského presidenta země Moravsko-slezské v Brně ze dne 28. prosince 1929 a ze dne 25. července 1930 bylo již prvým soudem zjištěno, že žalovaný byl od 1. ledna 1930 přidělen službou k zemskému úřadu v Brně a že byl od 1. srpna 1930 dán na dovolenou s čekatelným podle § 73 služební pragmatiky. Přezkoumávati věcnou oprávněnost těchto úředních úkonů správního úřadu řádným soudům nenáleží. Z toho, co bylo z nich zjištěno, plyne nepochybně, že žalovaný v době, kdy mu byla dána soudní výpověď z bytu, nebyl již činným jako úředník slezských zemských drah a neměl tedy nárok na ponechání služebního bytu, neboť byl od 1. ledna 1930 sproštěn své dosavadní služby u slezských zemských drah a byl službou přidělen do Brna k zemskému úřadu, odkud teprve byl později dán na dovolenou s čekatelným. Že úředníka na dovolené s čekatelným nelze pokládati za úředníka aktivního, plyne z těchto předpisů služební pragmatiky (zákon ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z.). V odstavci 4. § 74 je stanoveno, že mimo odchylná ustanovení, obsažená v předešlých odstavcích, jest úředníky dané na dovolenou s čekatelným klásti na roveň úředníkům na dočasném odpočinku. V odstavci 3. § 74 se mluví o »opětném nastoupení« služby, užívá se tedy stejného výrazu, jako v § 77 odst. (3) při úřednících přeložených na dočasný odpočinek. V § 153, pod nadpisem »Zvláštní předpisy pro úředníky ve výslužbě« jsou vedle úředníků přeložených do výslužby uvedeni též úředníci na dovolené s čekatelným a § 155, který se vztahuje nepochybně i na úředníky dané na dovolenou s čekatelným, mluví výslovně o »vystoupení z aktivní služby«.

Čís. 11710.

Ustanovení čl. III. zákona ze dne 21. srpna 1917, čís. 363 ř. zák., nelze obdobně použíti na výměru výživného pro nemanželské dítě ve sporu.

(Rozh. ze dne 31. května 1932, Rv I 854/31.)

Nezletilá žalobkyně domáhala se na žalovaném, vrátném v kavárně v lázních, uznání otcovství a placení výživného měsíčně 120 Kč do dokonaného 6. roku, 160 Kč do dokonaného 14. roku a 200 Kč do doby, až se bude žalobkyně moci sama živiti. Procesní soud prvé stolice uznal žalovaného povinným platiti žalobkyni měsíčně 60 Kč do dokonaného 6. roku, 80 Kč do dokonaného 14. roku a 100 Kč do doby, až se bude moci žalobkyně sama živiti. K odvolání žalobkyně zvýšil odvolací soud výživné na měsíčních 80 Kč do 6 roků žalobkyně, na 100 Kč do 14. roku žalobkyně a na 120 Kč do doby, až se bude moci žalobkyně sama živiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Dovolatelův poukaz k tomu, že výživné, přisouzené prvním soudem, činilo 15% veškerého příjmu dovolatele, nemá významu, ježto ustanovení čl. III. zákona ze dne 21. srpna 1917, čís. 363 ř. zák., jež dovolatel má patrně na mysli, nelze obdobně použíti na výměru výživného pro nemanželské dítě ve sporu. Zákonem ze dne 21. srpna 1917, čís. 363 ř. zák., byl totiž upraven nárok nemanželského dítěte na úrazovou rentu po otci, zemřelém následkem úrazu, a základem výměry tohoto úrazového důchodu jest jen pracovní příjem otcův za poslední rok před úrazem, nehledíc k potřebám dítka, kdežto výživné nemanželského dítěte ve sporu jest určiti podle potřeb dítka a podle veškerých majetkových poměrů otcových a jeho výdělečné způsobilosti, nikoliv jen podle jeho pracovního příjmu.

Čís. 11711.

V otázce včasnosti prodeje společné nemovitosti jsou rozhodnými objektivní, věci samé se týkající a na ni účinkující poměry rázu přechodného. Takovým poměrem není pokles cen nemovitostí, související s neutěšenými hospodářskými poměry.

Netřeba se zabývati otázkou, zda okolnosti, v nichž spatřoval odvolací soud novoty, byly obsaženy v přednesu strany, jsou-li okolnosti ty pro posouzení věci bezvýznamné.

(Rozh. ze dne 31. května 1932, Rv I 860/32.)

Proti žalobě manželky na manžela o zrušení spoluvlastnictví k nemovitostem namítl žalovaný najmě, že ceny nemovitostí v nynější všeobecné hospodářské krisi rapidně klesly a že lze očekávati, že ceny ty zase stoupnou, až se poměry jednou zlepší. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: V souzeném případě jde o společenství vlastnictví mezi stranami ve smyslu šestnácté hlavy občanského zákona, ježto vlastnictví nemovitostí v žalobě uvedených — jak mezi stranami nesporno — nedílně náleží několika osobám, a to stranám rozepře každé spoluvlastnickou polovicí (§ 825 obč. zák.). Podle § 830 obč. zák. jest zpravidla každý spoluvlastník oprávněn žádati zrušení společenství a není třeba, by udal pro zrušení důvod, jen se nesmí zrušení státi v nečas nebo na újmu ostatních spoluvlastníků a jest toto zásadní právo jen obmezeno případným odkladem jen přiměřeným, nejnutnějším, nikoliv však odkladem takovým, by učinil právo zrušiti spoluvlastnictví nedosažitelným pro vždy. Podle § 843 obč. zák. má společná věc býti prodána soudní dražbou a ztržený peníz rozdělen mezi podílníky, nelze-li společnou věc vůbec nebo bez značného znehodnocení rozděliti, a to, i když jen jeden podílník to žádá. Jest tudíž vzhledem k námitkám žalovaného zkoumati, zda zrušení společného vlastnictví je nevčasné a zda se děje ke škodě žalovaného. Žádost žalobkyně o zrušení společného vlastnictví není ani v nevčas, ani na škodu žalovaného. Klesání cen nemovitostí neodůvodňuje tuto námitku žalovaného. Ani hospodářské poměry nepřekážejí právu žalobkyně na zrušení spoluvlastnictví, poněvadž peníze a jiné věci jsou ve stálém vzájemném vztahu a hodnoty se vyrovnávají. Škoda žalovaného, kterou snad utrpí dražbou společného majetku, není rozhodná, poněvadž nerozhodují subjektivní poměry spoluvlastníkovy, nýbrž jen objektivní poměry, které se dotýkají věci samé. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Podle ustálené soudní prakse nerozhodují pro posouzení včasnosti podle § 830 obč. zák. osobní poměry spoluvlastníků a z těchto snad vyplývající škoda neb újma, nýbrž rozhodují objektivní, věci samé se týkající a na ni účinkující poměry. Při tom přicházejí v úvahu jen okolnosti rázu pomíjejícího, nikoliv trvalé nebo takové, jichž změnu nebo konec nelze v dohledné době očekávati (čís. 5231 sb. n. s.). Ani ochrana nájemníků, ani měnové poměry (čís. 2387 sb. n. s.) ani opatření jiného bytu neposkytují dostatečného podkladu, by se mluvilo o nevčasnosti žádaného zrušení společenství statku. Posuzuje-li se věc s tohoto stanoviska, nelze mluviti o vadnosti řízení, poněvadž to, co odvolatel v tomto ohledu uplatňuje, nelze zařaditi pod pojem okolností pomíjejícího rázu, které ospravedlňují zamítnutí žalobní žádosti. Žalovaný v prvé stolici vůbec neuplatňoval, že v domě provozuje hostinskou koncesi, řezníctví a že na společných zemědělských pozemcích hospodaří, a, když nyní v odvolání uplatňuje, že výtěžek z těchto nemovitostí jest jediným zdrojem jeho výživy, jde o nepřípustnou novotu, k níž odvolací soud nemůže hleděti. Otázka, zdali ceny nemovitostí nyní klesly, nepadá na váhu, poněvadž na druhé straně je dána možnost, by žalovaný lacino nabyl jiné nemovitosti. Odvolatel vykládá proto nesprávně ustanovení § 830 obč. zák. a odvolací soud schvaluje plně názor napadeného rozsudku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) napadá dovolatel právní názor odvolacího soudu, že pro posouzení včasnosti prodeje společné nemovitosti podle § 830 obč. zák. jsou rozhodnými objektivní, věci samé se týkající a na ni účinkující poměry, a dovozuje, že musí tu naopak přijíti náležitě v úvahu subjektivní poměry podílníků. Leč právní názor odvolacího soudu se shoduje s judikaturou nejvyššího soudu (srov. čís. 101, 1187, 2387, 3926, 4553, 5381, 5764, 6070, 6489, 7391, 7654, 9479, 10550, 10699 sb. n. s.) a dovolací soud nemá důvodu, by se odchýlil od svého ustáleného rozhodování. Dovolatel se odkazuje v tom směru na vystižné důvody napadeného rozsudku. Jako jediný objektivní důvod nevčasnosti prodeje společné nemovitosti přicházel by tu v úvahu pokles cen nemovitostí. Avšak tento zjev, související s neutěšenými hospodářskými poměry, nelze považovati za stav přechodný, jehož změnu k lepšímu by bylo lze v dohledné době očekávati, a nemůže proto býti důvodem k odkladu zrušení spoluvlastnictví. Ostatní námitky uplatňované žalovaným proti žalobnímu nároku, jsou rázu subjektivního a nemají pro právní posouzení věci významu. Nelze proto spatřovati vadnost odvolacího řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) v tom, že odvolací soud neshledal v tomto směru vytýkanou neúplnost

řízení v prvé stolici. Okolnosti, v nichž spatřoval odvolací soud novotu v opravném řízení nepřípustnou (§ 482 c. ř. s.), jsou pro posouzení věci bezvýznamné vzhledem k právnímu stanovisku shora uvedenému, neboť jsou subjektivního a nadto trvalého rázu. Není proto třeba zkoumati, zdali řečené okolnosti byly zahrnuty v přednesu žalobcově, čili nic.

Čís. 11712.

Jest věcí manžela, by se postaral o vhodný byt pro svou vlastní domácnost, vede-li společné bydlení s rodiči k neutěšeným důsledkům. Neučinil-li tak, nelze manželce, opustivší společný byt s rodiči manžela, přičítati za vinu zlomyslné opuštění manžela.

(Rozh. ze dne 31. května 1932, Rv II 85/31.)

Žaloba manžela o rozluku manželství z důvodu zlomyslného opuštění manželkou byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nižší soudy zcela správně posoudily věc po stránce právní, uznavše, že žalované nelze přičítati za vinu zlomyslné opuštění žalobce. Byloť povinností žalobcovou, by se postaral o vhodný byt pro vlastní domácnost, zejména an viděl, k jakým neutěšeným důsledkům vede společné bydlení s rodiči. Podle zjištění nižších soudů žili manželé mezi sebou v nejlepší shodě a ani odchodem žalované se na tomto osobním poměru jejich nic nezměnilo. Nižší soudy správně dovodily, že za zjištěných poměrů nelze nutiti žalovanou manželku, by sdílela společný byt s rodiči manžela, a že, an se manžel nepostaral o samostatný byt, by tak příčina neshod mezi žalovanou a matkou žalobcovou byla odstraněna, nebylo opuštění svévolným ani neoprávněným, tedy ani zlomyslným, poněvadž měla k tomu spravedlivé příčiny.

Čís. 11713.

Rozhodly-li správní úřady právoplatně, že obec není podle § 37, prvý odstavec, obec. zřízení pro Čechy povinna nahraditi škodu, nelze již nárok v tomto směru učiniti předmětem rozhodování u řádných soudů podle zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 1. června 1932, Rv I 727/31.)

Žalobce poranil se v obci L. v Čechách pádem na kluzké cestě. Ve správním řízení byla žalobcova žádost, by bylo určeno, že jest obec L. povinna náhradou škody, právoplatně zamítnuta z důvodu, že nejde o veřejnou cestu. Žalobu proti obci L. o náhradu škody oba nižší soudy zamítly, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Odvolatel má pravdu v tom, že se ve smyslu §§ 1 a 3 zákona ze dne

15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. může žalobce pořadem práva domáhati náhrady škody, i když správní úřad rozhodl, že žalovaná obec podle § 37 odst. (1) není povinna žalobci škodu z úrazu nahraditi. Proto také byla prvým soudem správně námitka nepřípustnosti pořadu práva zamítnuta. Avšak soud jest přes to rozhodnutím okresního úřadu v L. ze dne 21. května 1927, potvrzeným výnosem zemského úřadu ze dne 17. listopadu 1929 potud vázán, pokud těmito rozhodnutími bylo zjištěno, že nešlo v souzeném případě o cestu veřejnou. Žalobce domáhá se dále náhrady škody na žalované obci jako na soukromé právnické osobě, a to na žalované jako vlastnici pozemku, na němž cesta byla zřízena a o jejíž bezpečnost se žalovaná nepostarala. Jak z přípisu okresního soudu v L. ze dne 21. září 1929 vyplývá, byla parcela čís. kat. 89 hřbitov až do dne 7. března 1928, tedy ještě po žalobcově úrazu veřejným statkem a nebyla až do té doby ve vlastnictví žalované obce. Proto nemůže žalovaná jako majitelka pozemku, na němž se stal žalobci úraz, za škodu žalobci způsobenou ručiti a mohla by jen ručiti ve smyslu § 28 čís. 3 a 37 ob. zříz. pro Čechy, kdyby šlo o cestu veřejnou. Žalobce žádá náhradu škody na žalované i z důvodu, že žalovaná na pozemku, na němž se žalobci úraz stal, neumístnila výstražnou tabuli, čímž prý se dopustila trestného jednání ve smyslu § 335 tr. zák. Jak bylo již uvedeno, žalovaná nebyla povinna výstražnou tabuli na pěšině umístniti, neboť nešlo o cestu veřejnou a žalovaná nebyla vůbec povinna pěšinu v řádném stavu udržovati z důvodu veřejné bezpečnosti a nebyla k tomu povinna i proto, že pozemek, přes nějž pěšina byla samovolně zřízena, nebyl ve vlastnictví obce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřenému o dovolací důvody čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění. O žalobcově náhradním nároku, pokud jej opíral o ustanovení § 37 ob. zříz. pro Čechy pro zanedbání místní policie, rozhodly správní úřady s konečnou platností. Názor odvolacího soudu, že se žalobce může domáhati nápravy ve výroku tom pořadem práva podle ustanovení § 1 čís. 1 a 3 zák. ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n., jest právně mylný. Povinnost obce k náhradě škody podle § 37 čes. ob. zř. zakládá se na zanedbání povinností, které jsou obci uloženy zákonem v oboru místní policie (v souzeném případě v oboru policie silniční); je tudíž povahy veřejnoprávní a povinnosti té odpovídající nárok poškozené osoby jest vzhledem k tomu považovati za nárok veřejnoprávní, o němž jen, byl-li správními úřady uznán co do důvodu, co do jeho výše přísluší ve smyslu § 37 druhý odstavec ob. čes. zř. soudům rozhodovati. Rozhodl-li tudíž okresní úřad v L. rozhodnutím ze dne 21. května 1927 potvrzeným výnosem zemského úřadu v Praze ze dne 17. listopadu 1929, že obec není podle § 37 prvý odstavec ob. zříz. českého povinna žalobci škodu nahraditi, nemůže jeho nárok již býti v tomto směru učiněn předmětem rozhodování soudů civilních (§ 1 j. n.), neboť předpisy § 1 zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n., jímž se provádí ustanovení čl. 105 ústavní listiny, se vztahují na případy, ve kterých správní úřad rozhodl o nárocích

soukromoprávních. Soudu odvolacímu nepříslušelo tudíž zabývati se s tohoto hlediska předmětem sporu a důsledkem toho nebylo ani potřebí, by dovolací soud přezkoumával v tomto směru uplatňované dovolací důvody. Ustanovením § 37 první věta čes. ob. zříz. není ovšem vyloučeno, že obec neručí za škodu z důvodu soukromoprávního, a potud rozhodují o nároku řádné soudy. Pokud však dovolatel z tohoto hlediska namítá, že se žalovaná obec jako majitelka pozemku, na němž se úraz stal, nepostarala o bezpečnost a že jest i ve smyslu § 335 tr. zák. odpovědna, byla bezpodstatnost výtek těch vyslovena a příkladně odůvodněna již odvolacím soudem a odkazuje se proto stěžovatel na správné odůvodnění napadeného rozsudku v tomto směru.

Čís. 11714.

Soud není oprávněn opominouti přednes strany jen proto, že jej učinila, jsouc slyšena jako strana, nýbrž musí k němu přihlížeti jako k jinému přednesu strany, jej hodnotiti a zabývati se po případě i námitkami a obranami, jež v důsledku toho přednese druhá strana.

(Rozh. ze dne 1. června 1932, Rv I 752/31.)

Žalobu o zaplacení objednaných a pro žalovaného podle úmluvy dodaných nýtů procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaný tvrdil jen, že se dodávka měla státi »část do 14 dnů, zbytek nejpozději do 3 neděl«. Žalovaný tedy vůbec v přednesu netvrdil, že tato lhůta byla určena jako přesně ujednaná, že ji učinil podstatnou podmínkou smlouvy, že sama platnost smlouvy na zachování lhůty závisela, že se vyslovil k žalobci, že při nezachování lhůty dodání bylo pro něho bezcenné a pod. Netvrdil-li to v přednesu, nevznesl-li tuto námitku, nebyl-li a nemohl-li tedy vůbec průvodním usnesením o tom býti důkaz připuštěn, jest zcela bez významu údaj žalovaného při jeho výslechu jako strany a soud první nebyl oprávněn k údaji vybočujícímu z rámce námitek vůbec přihlížeti a nemohl vzíti za prokázáno něco, co ani tvrzeno nebylo. Učinil-li prvý soud přes to tak, nejde sice, jak odvolatel vytýká, o nesprávné ocenění důkazů a o vadnost řízení, nýbrž o protispisovost, takže odvolací soud není zjištěním tímto vázán a může je pominouti, aniž by musil opakovati důkazy nebo řízení ve směru tom doplňovati. A z toho, co soud prvý bezvadně zjistil, neplyne nikterak právní závěr, že šlo o obchod podle čl. 357 obch. zák., takže podle názoru odvolacího soudu jde jen o případ koupě podle čl. 337 až 356 obch. zák.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodům, z nichž vyhověl odvolání žalující firmy, dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolacímu soudu jest sice přisvědčiti v tom, že z toho, co tvrdil žalovaný ve svém přednesu při ústním jednání ze dne 28. března 1930, že objednal nýty u žalobkyně, a to část jejich k dodání do 14 dnů,

zbytek nejpozději do tří neděl od objednávky, o sobě by nebyl nepochybně zřejmý úmysl a vůle stran, že určení času má býti podstatnou součástí dodávací smlouvy v ten způsob, že pozdější dodání, než v ujednanou dobu, nesmí býti ani požadováno, ani plněno. Šlo by však nepochybně o obchod fixní, kdyby bylo pravda, co seznal žalovaný, byv slyšen jako strana podle § 371 c. ř. s. a násl., že objednávku ujednal se žalující firmou s výslovnou podmínkou, že objednané zboží bude dodáno do 14 dnů a, nebude-li do 14 dnů aspoň dodána část a do dalšího týdne zbytek, že objednávku se žalobcem neudělá. Mínění odvolacího soudu, že k tomuto údaji nelze přihlížeti, poněvadž žalovaný to netvrdil ve svém přednesu, takže nebyl a nemohl o tom býti důkaz výslechem stran připuštěn, je právně mylné. Především proto, že seznání žalovaného při jeho výslechu jest jen bližším rozebíráním a vysvětlením jeho přednesu o tom, co bylo o době dodání ujednáno, neboť smyslem jeho námitky bylo zřejmě, že není povinen, zboží přijmouti a zaplatiti, poněvadž nebylo dodáno včas. Avšak, i kdyby tomu tak nebylo, nebylo by lze názor odvolacího soudu schváliti. Nelze arciť vytýkati jako vadu řízení, že nepřipuštěním důkazu výslechem stran nebyla straně poskytnuta možnost, by uvedla nové skutečnosti na podporu svého nároku neb své obrany, neboť to není účelem tohoto průvodního prostředku. Ale jinak se má věc, když strana byla vyslechnuta a při tom přednesla nové skutečnosti. Zákon nerozděluje řízení na úseky přesně vymezené, pro přednes stran a pro průvodní řízení, nýbrž celé ústní jednání tvoří podle § 193 druhý odstavec c. ř. s. až do jeho skončení celek, jehož integrujícími součástkami jsou i přednes stran i provádění důkazů. Proto jsou strany podle § 179 c. ř. s. oprávněny přednésti nové skutečnosti a průvody až do konce ústního jednání a strany nejsou vyloučeny se svým přednesem již o sobě tím, že jej neučinily v pravý čas nebo na pravém místě, nýbrž soud smí přednes stran odmítnouti a k němu nepřihlížeti jen za předpokladů v zákoně vytčených (§ 179 c. ř. s.). Jinak jest podle § 414 c. ř. s. základem rozsudku celé ústní jednání, tedy všechno, co strany přednesly. Z toho plyne, že soud není oprávněn opominouti přednes strany jen proto, že jej učinila, jsouc slyšena jako strana, nýbrž že musí k němu přihlížeti jako k jinému přednesu strany, jej hodnotiti a zabývati se po případě i námitkami a obranami, které v důsledku toho druhá strana přednese. Ježto odvolací soud, jsa jiného právního názoru, tak neučinil, není věc zralá k rozhodnutí a bylo proto podle § 510 c. ř. s. rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 11715.

Byl-li úraz způsobený silostrojem uznán za podnikový úraz, jest použíti jen ustanovení § 46 zák. o úraz. poj. děln., jež nebylo pozměněno ustanovením § 4 aut. zák. Procesní soud jest vázán rozhodnutím úrazové pojišťovny, že jde o podnikový úraz.

Vyměření bolestného na základě zjištěného skutkového podkladu jest věcí právního posouzení. Nárok podle § 1326 obč. zák. na náhradu za zohyzdění není zahrnut v nároku na bolestné, nýbrž jest nárokem na náhradu za škody hmotné hrozící poškozenému pro budoucnost snížením

a stížením životních možností; jest na žalobci, by již před soudem prvé stolice jednak tvrdil, jednak nabídnutím průvodních prostředků se snažil dokázati, že měl již možnost získati existenci lepší než dosud měl.

(Rozh. ze dne 2. června 1932, Rv II 329/31.)

Žalobce jel z příkazu firmy W., u níž byl zaměstnán, služebně autem. Za jízdy narazilo druhé auto téže firmy, řízené M-em, na auto, v němž jel žalobce, při čemž byl žalobce těžce poraněn. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na firmě W. a na M-ovi náhrady škody, mimo jiné bolestného 50.000 Kč. Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu proti firmě W., vyhověl jí však proti M-ovi a přisoudil žalobci mimo jiné bolestné 35.000 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobce, vyhověl však částečně odvolání žalovaného M-a a snížil výši bolestného na 25.000 Kč. V oné otázce uvedl v důvodech: Žalobce napadá právní názor prvého soudu, že žalobci nepřísluší ve smyslu § 46 úraz. zákona dělnického proti podnikatelce firmě W. nárok podle automobilového zákona. Dovolává se § 7 zák. automobilového, podle něhož má poškozený právo dovolávati se zákona pro něho nejpříznivějšího. Ustanovení to se však sem nehodí, neboť praví, že se poškozený může i kromě zákona automobilového dovolávati i jiných zákonů, jež předpisují dalekosáhlejší ručení. Odvolatel se však nedovolává na takové zákony, nýbrž právě naopak žádá náhrady na základě automobilového zákona, nikoliv na základě jiného výhodnějšího zákona a nemůže z onoho ustanovení ve svůj prospěch nic těžiti. Je pravda, že osoba, v podniku nezaměstnaná, má proti majiteli podniku a vlastníku silostroje větší nároky než osoba v podniku zaměstnaná a proti úrazu pojištěná. Avšak ustanovení § 46 zák. úraz. nebylo pro podniky, v nichž se používá silostroje, zrušeno. Poskytuje podnikateli úlevu za to, že mu uložena břemena úrazového pojištění (§ 16, odst. 1 zák. o úraz. poj.). Jízdní silostroje jsou zařazeny do nebezpečnostních tříd VI, VII, VIII, X. min. nař. ze dne 6. července 1914 čís. 143 ř. zák., z čehož patrno, že pro podniky, v nichž se užívá silostrojů, platí právě tak zákon o úrazovém pojištění dělníků, jako pro jiné podniky zařazené do nebezpečnostních tříd. Odvolatel míní, že, kdyby byl chtěl zákon o silostrojích zachovati v platnosti ustanovení § 46 zák. o úraz. poj. děln., byl by to výslovně vyslovil, jak na příklad učinil v § 14 odst. (2) zák. o silostr. Než ani k tomu nelze přisvědčiti, neboť § 11 zák. o silostr. výslovně se úrazového zákona dovolává a ustanovení § 4 zák. o silostr. upravuje služební úrazy, nikoliv podnikové. Platí-li tedy i pro souzený případ ustanovení § 46 úraz. zák. a není-li ani tvrzena úmyslnost žalované společnosti, nemůže žalobce na ní nic požadovati a je proto jeho odvolání bezdůvodné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobce, mimo jiné z těchto

důvodů:

Žalobce napadá rozsudek, pokud jím byl rozsudek soudu prvé stolice ohledně žalované firmy W. potvrzen, pro nesprávné právní posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s., ježto odvolací soud nedbal ustanovení §§ 7 a 8 zák. ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák., ač prý těmito ustanoveními zavedeno bylo dalekosáhlejší ručení, než bylo dosud podle ustanovení občanského zákona právem. Dovolatel však upadá sám do rozporu se spisy, poněvadž odvolací soud právě tuto otázku výslovně a obšírně řešil, přihlížeje ovšem k právnímu poměru těchto zákonných ustanovení k § 46 zák. o úrazovém pojištění dělnickém, dále k § 16 odst. (1) zák. o úrazovém pojištění, pak min. nařízení ze dne 6. července 1914 čís. 143 ř. z., jakož i k § 11 a odst. (2) § 14 zák. o silostrojích. Dovolatel poukazuje se ke správným důvodům napadeného rozsudku s tím, že, byl-li úraz způsobený jízdním silostrojem uznán za úraz podnikový, jakž se v souzeném případě pravoplatně a závazně stalo, jest použíti jen ustanovení § 46 zák. o úrazovém pojištění dělnickém, jež nebyla změněna § 4 zákona o silostrojích; tato zásada, jakož i vázanost soudu na rozhodnutí úrazové pojišťovny, že jde o úraz podnikový, došla zevrubného posouzení v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 9780 sb. n. s., na něž se dovolatel rovněž poukazuje (Srovnej i rozh. 8568, 7102, 6884, 4627).

Jak již v rozhodnutích nejvyššího soudu čís. 3956 a 6497 sb. n. s. bylo vyloženo, jest vyměření bolestného na základě zjištěného skutkového podkladu věcí právního posouzení a jest dovolací soud vázán jen skutkovým zjištěním, na jehož základě nižší soudy určily bolestné, přísluší mu však právo zkoumati, zda přisouzené bolestné jest přiměřené okolnostem takto zjištěným. Odvolací soud nepochybil, přejav skutková zjištění prvého soudu za svá, ale uznav podle volného uvážení na témže skutkovém podkladě podle § 273 c. ř. s. částku 25.000 Kč na bolestném za přiměřenou.

Jak v rozhodnutích nejvyššího soudu čís. 3322 a 5775 vysvětleno, není nárok podle § 1326 obč. zák. na náhradu za zohyzdění zahrnut v nároku na bolestné, nýbrž jest nárokem na náhradu za škody hmotné hrozící poškozenému pro budoucnost snížením a stížením životních možností a bylo tudíž na žalobci, by již před soudem prvé stolice jednak tvrdil, jednak nabídnutím průvodních prostředků se snažil dokázati, že měl již možnost získati existenci lepší než dosud měl. K jeho tvrzení v tomto směru teprve v odvolacím sdělení, a to ještě neurčitému (býval by se jistě domohl dalších stupňů povyšování) a o důkaz neopřenému právem odvolací soud po rozumu § 482 c. ř. s. jako k nepřípustné novotě přihlížeti nemohl a nemůže dovolatel s názorem svým ani před soudem dovolacím docíliti úspěchu.

Čís. 11716.

O návrhu toho, kdo složil peníze do soudní úschovy jako solidární ručitel za vyrovnací kvotu ve vyrovnacím řízení, by je soud rozdělil mezi vyrovnací věřitele a by k tomu ustanovil rok k rozvrhu, nelze jednati a rozhodnouti v nesporném řízení, byl-li návrh učiněn proto, »že se vyskytují různé návrhy věřitelů ve vyrovnacím řízení a nelze dosíci dohody ohledně rozdělení.«

Rozhodoval-li soud přes to v nesporném řízení o tomto návrhu, jde o zmatek podle § 41 d) zák. čís. 100/1931, jenž nebyl zhojen tím, že

bylo zahájeno zmatečné řízení bez odporu účastníků. Jest zrušiti rozhodnutí i s předchozím řízením ohledně všech účastníků a odmítnouti návrh jako nehodící se k tomu, by bylo o něm jednáno v nesporném řízení.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 321/32.)

Stanislav S. složil do soudní úschovy 50.000 Kč, ježto ve vyrovnacím řízení Bohuslava T-a přistoupil jako solidární ručitel za vyrovnací splátky až do 50.000 Kč a ježto někteří věřitelé žádali zaplacení celých pohledávek, jiní kvot a od Bohuslava T-a nemohl dostati vyjádření, kteří věřitelé a v jaké výši nebyli zaplaceni. K návrhu Stanislava S-a nařídil soud prvé stolice rok k rozvrhu složených peněz mezi vyrovnací věřitele a usnesením ze dne 15. listopadu 1931 rozvrhl 50.000 Kč. Rekursní soud k rekursu Dr. L-a, Bohuslava T-a a firmy S. zrušil napadené usnesení ze dne 15. listopadu 1931 i s předchozím řízením ohledně stěžovatelů. Důvody: Složení k soudu stalo se podle ustanovení § 1425 obč. zák. Soud musí v nesporném řízení rozhodnouti jen o tom, zda jsou podmínky pro složení na soudě podle § 1425 obč. zák. Ukladatel měl proto uvésti věřitele, pro které se peníze ukládají a jaká částka se pro něho ukládá. Soud má pak tyto věřitele o složení vyrozuměti a, žádají-li vyplacení složených částek, jim je poukázati. Tím je úkol soudu skončen. Není-li věřitel se složenou částkou spokojen, a je-li tudíž mezi ním a složitelem rozpor, nemůže o tom rozhodovati soud v nesporném řízení. Pro to není opory v zákoně. V projednávaném případě nejde o rozvrh podle §§ 285 a 307 ex. ř. při zabavených a přikázaných pohledávkách poddlužníka, ani o složení podle § 134 konk. ř. Podle § 1 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. lze zákona o nesporném řízení užíti jen, má-li býti podle zákonných předpisů postupováno v soudním řízení nesporném. Není zákonného předpisu, by soud, u něhož byly peníze podle § 1425 obč. zák. uloženy, určoval v nesporném řízení, komu mají býti peníze poukázány nebo jak mají býti mezi věřitele rozvrženy. Překročovalo by účel a meze nesporného řízení, by při něm bylo rozhodováno o sporných nárocích. Nařídil-li tudíž prvý soud rok k rozvrhu složené částky a rozvrhl-li ji, rozhodl o nárocích, o kterých podle zákona mělo být rozhodnuto pořadem právním. Řízení to a rozhodnutí jest tudíž podle § 41 d) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. zmatečné. Třebaže není zmatečnost stěžovateli uplatňována, musí k ní soud podle § 41 (4) zák. čís. 100/1931 přihlížeti z úřadu a proto rekursní soud zrušuje podle § 43 cit. zák. řízení i rozhodnutí, pokud se týče stěžovatelů, jako zmatečné. Ježto ostatní věřitelé a ukladatel s vyplacením přikázaných částek souhlasí, není důvodu, by řízení i rozhodnutí i ohledně nich bylo prohlášeno zmatečným, neboť v nesporném řízení je zpravidla uplynutím rekursní lhůty zmatečnost zhojena (viz Hora: Soudní řízení nesporné str. 117).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu skladatele deposita, upravil však napadené usnesení tak, že zrušil usnesení prvého soudu a řízení mu předcházející vůbec a odmítl návrh stěžovatelův, by byl ustanoven rok k rozvrhu 50.000 Kč složených jím na soudě podle § 1425 obč. zák.

Důvody:

Složil-li stěžovatel 50.000 Kč, jimiž se prý zaručil jako solidární ručitel na vyrovnací kvotu ve vyrovnacím řízení Bohuslava T-a, na soudě, ježto na ně činilo nárok více věřitelů, a přijal-li první soud usnesením ze dne 29. května 1931 tyto peníze do soudní úschovy, šlo o činnost, která jest soudu uložena v § 1425 obč. zák. a ve čl. XVIII uv. zák. k j. n. a platily pro řízení předpisy nesporného patentu. Učinil-li stěžovatel u soudu, u něhož byly peníze přijaty do soudní úschovy, návrh, by je soud rozdělil mezi vyrovnací věřitele a by k tomu ustanovil rok k rozvrhu, nemohl a nesměl první soud v nesporném řízení ani podle tehdy platných předpisů nesporného patentu o návrhu tom jednati a rozhodovati, neboť návrh byl učiněn, jak se v něm uvádí, proto, »že se vyskytují různé návrhy věřitelů ve vyrovnacím řízení a nelze dosíci dohody ohledně rozdělení.« O návrhu takovém nebyl nesporný soud oprávněn jednati a rozhodovati, neboť šlo zřejmě o sporné nároky a bylo věcí navrhovatele, by si sám vypočetl a stanovil rozsah povinnosti, vzniklé mu proti vyrovnacím věřitelům převzetím záruky ve vyrovnání, a mohl se při neshodě jen sporem domáhati u soudu rozhodnutí. Pakli přes to první soud o návrhu jednal a rozhodl, překročil tím, jak správně vystihl rekursní soud, meze své působnosti jako nesporný soudce v § 1 nesp. pat. mu vyhrazené a trpí tudíž, posuzuje-li se věc s hlediska zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. jeho rozhodnutí zmatečností podle § 41 d) tohoto zákona. Zmatečností trpí však i řízení předcházející tomuto rozhodnutí, počínajíc již usnesením, jímž byl prvním soudem ustanoven rok k rozvrhu, a bylo proto podle § 43 odst. (2) uvedeného zákona zrušiti nejen rozhodnutí samo, nýbrž i řízení jemu předcházející, čemuž nevadí, že si do usnesení, jímž byl nařízen prvním soudem rok, nikdo z účastníků nestěžoval, neboť tím, že bylo zahájeno zmatečné řízení bez odporu některého z účastníků, nebyla ještě zmatečnost zhojena. Leč zrušiti bylo rozhodnutí i s řízením jemu předcházejícím nejen, pokud šlo o stěžovatele, nýbrž vůbec ohledně všech účastníků, neboť stěžovatel napadl usnesení prvního soudu v celém jeho obsahu, pro vadu týkající se do té míry všech účastníků, že se její odstranění mohlo státi jen změnou nároků všech ostatních věřitelů. Nenabylo proto rozhodnutí to právní moci ani proti ostatním účastníkům a ukládala povaha zmatečnosti, kterou bylo napadené usnesení stíženo, soudu rekursnímu podle § 43 odst. (2) uvedeného zákona, by usnesení zrušil vůbec a návrh nynějšího stěžovatele odmítl jako nehodící se, by o něm bylo v řízení nesporném jednáno.

Čís. 11717.

Ustanovení § 527, druhý odstavec, c. ř. s. platí i v konkursním řízení podle zákona ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Bylo-li v konkursním řízení usnesení zrušeno proto, by byli slyšeni účastníci řízení, nahrazuje to obdobně (§ 188 konk. ř.) výslech stran. Není zapotřebí, by to bylo nařízeno ve výroku zrušujícího usnesení, stačí, plyne-li to z odůvodnění usnesení.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 385/32.)

V konkursním řízení (podle zákona ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.) zrušil rekursní soud usnesení prvého soudu, jímž byl vyhlášen konkurs, a uložil prvému soudu, nevyhradiv pravomoc, by ve věci jednal a znovu rozhodl. Dovolací rekurs do tohoto usnesení rekursní soud odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu do odmítacího usnesení rekursního soudu.

Důvody:

Rekursní soud odmítl právem rekurs konkursního správce podaný do zrušujícího usnesení rekursního soudu. Měl to však odůvodniti nepřípustností rekursu a nikoliv neoprávněností konkursního správce k podání rekursu. Neboť ustanovení § 527 druhý odstavec c. ř. s., podle něhož rozhodnutí druhé stolice, kterým bylo zrušeno usnesení prvého soudu a uloženo mu, by podle výslechu stran znovu rozhodl, lze napadati jen, bylo-li v něm vysloveno, že jest vyčkati právní moc, platí i v řízení konkursním, poněvadž v § 182 konk. ř. je vysloveno, že jest obdobně použíti předpisů o řízení ve věcech sporných, pokud není v konkursním řádu jinak ustanoveno. Tak uznáno bylo již za účinnosti rakouského konkursního řádu z 10. prosince 1914, čís. 337 ř. z. v rozhodnutích čís. 1397, 1544 sb. n. s. Na tom nebylo nic změněno nynějším konkursním řádem, neboť změna v § 192 odstavci (2) k. ř. jest jen v tom, že vypuštěn byl v § 176 odstavec (2) rak. k. ř. v závorce uvedený § 528 c. ř. s., což budilo pochybnosti o tom, zda pro konkursní řízení platí i § 527 c. ř. s. Z vypuštění § 528 c. ř. s. v souvislosti s § 188 konk. ř. je zřejmo, že platí obdobně všechny předpisy civilního soudního řádu o rekursech a, poněvadž konkursní řád nemá ustanovení o tom, že proti usnesení, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu a uloženo mu, by po výslechu stran znovu jednal, je rekurs přípustný i, když nebyla vyhražena právní moc, má § 527 odstavec druhý c. ř. s. i v konkursním řízení účinnost. V konkursním řízení není ovšem stran, nýbrž jsou jen účastníci konkursu. Bylo-li tedy usnesení zrušeno proto, by byli slyšeni účastníci řízení, nahrazuje to obdobně (§ 188 k. ř.) výslech stran. Není ani zapotřebí, by to bylo nařízeno ve výroku zrušujícího usnesení, stačí, plyne-li to z odůvodnění usnesení. Jak ze zrušovacího usnesení rekursního soudu ze dne 5. března 1932 patrno, stalo se zrušení i proto, by byl zjištěn stav jmění dlužníka, což se neobejde bez výslechu účastníků, takže jde o případ § 527 druhý odstavec c. ř. s. bez výhrady právní moci zrušovacího usnesení. Nezáleží proto na tom, že rekursní soud odmítl z jiných důvodů rekurs a netřeba se proto zabývati vývody rekursu podaného do odmítacího usnesení.

Čís. 11718.

Prohlásil-li žalobce v odpůrčí žalobě, že se může žalovaný sprostiti žalobního nároku (by byl žalobce oprávněn vésti exekuci na nemovitost postoupenou odporovatelným jednáním žalovanému bez ohledu na tento převod) tím, že zaplatí žalobci peníz převyšující 20.000 Kč, byl tento peníz rozhodným pro posouzení nejen příslušnosti, nýbrž i toho, zda náleželo rozhodovati senátu či samosoudci. Projednal-li žalobu samosoudce, jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 386/32.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně bezúčinnosti převodu polovice domu manželem žalobkyně na žalovaného, oprávnění vésti exekuci na tuto polovici domu toho pro svou vykonatelnou pohledávku 18.350 Kč s 5% úroky od 14. listopadu 1927 a útratami sporu 4202 Kč 70 h a 537 Kč 54 h a prohlásila, že se žalovaný nároku toho může sprostiti tím, že jí zaplatí pohledávku 18.350 Kč s 5% úroky od 14. listopadu 1927 a útratami sporu 4202 Kč 70 h a 537 Kč 54 h. Procesní soud prvé stolice (krajský soud v Č.) uznal samosoudcem podle žaloby. Odvolací soud vyhověl odvolání, pokud uplatňovalo důvod zmatečnosti podle § 477 čís. 2 c. ř. s., zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením počínajíc ústním jednáním ze dne 3. února 1930 a uložil soudu prvé stolice, by, vyčkaje pravomoci, v senátě tříčlenném dále jednal a znova rozhodl. Důvody: Hodnotou zažalovaného nároku podle §§ 54 a 56 j. n. jest pohledávka 18.350 Kč s 5% úroky od 14. listopadu 1927 a s útratami sporu 4202 Kč 70 h a 537 Kč 54 h. Tyto útraty sporu prvé stolice 4202 Kč 70 h a druhé stolice 537 Kč 54 h nejsou však příslušenstvím ve smyslu § 54 druhý odstavec j. n., nýbrž jsou samostatnými pohledávkami, které jest v souzeném případě při ocenění hodnoty předmětu sporu podle §§ 54 a 56 j. n. spoluzapočítati, takže předmět sporu má hodnotu majetkovou 23.190 Kč 25 h (viz Neumann kom. k § 54 druhý odstavec c. ř. s.). Ku projednání o rozhodování takovéto rozepře není podle § 7 písm. a) j. n. povolán samosoudce, nýbrž podle § 51 prvý odstavec j. n. senát. Z toho plyne, že rozhodující soud, ana byla sporná věc rozhodnuta samosoudcem, místo senátem, nebyl řádně obsazen, že tu jest zmatečnost rozsudku a řízení počínajíc ústním jednáním ze dne 3. února 1930 podle § 477 čís. 2 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekursu nelze přiznati oprávněnost. Žalobkyně prohlásila v odpůrčí žalobě, že se může žalovaný sprostiti žalobního nároku, — by byla žalobkyně oprávněna vésti exekuci na nemovitost postoupenou odporovatelným prý jednáním žalovanému bez ohledu na tento převod, — tím, že zaplatí žalobkyni 18.350 Kč s 5%ními úroky od 14. listopadu 1927 a s útratami 4.202 Kč 70 h a 537 54 h. Tím prohlásila žalobkyně podle § 56 první věta j. n., že jest ochotna na místo předmětu, který nezáleží v penězích, přijati určitou sumu peněžitou, rovnající se mimo úroků součtu částek 18.350 Kč, 4202 Kč 70 h a 537 Kč 54 h a činící tudíž 23.090 Kč 24 h. Tato peněžitá suma (23.090 Kč) byla podle § 56 první odstavec j. n. rozhodná pro posouzení příslušnosti, a to nejen v tom směru, že náležela právní rozepře vzhledem k § 50 prvý odstavec j. n. před sborový soud první stolice, nýbrž i v tom směru, zda náleželo podle

§ 7 a) n. j. o ní rozhodovati senátu či samosoudci. Podle tohoto ustanovení projednává a rozhoduje samosoudce jen v případech, kde předmět sporu na penězích nebo na peněžité hodnotě (§§ 54—60 j. n.) nečiní přes 20.000 Kč, anebo až do počátku ústního jednání se omezí na tuto nebo na nižší částku. Ježto žalobkyně neomezila podle obsahu spisů peněžitou sumu 23.090 Kč, kterou se nabídla v žalobě přijmouti na místě žádané věci, do počátku ústního jednání na částku nikoli přes 20.000 Kč nebo nižší, náleželo projednati a rozhodnouti rozepři v řízení první stolice senátu. Projednal-li a rozhodl rozepři samosoudce, trpí řízení prvního soudu jakož i rozsudek jím vydaný, jak správně vystihl odvolací soud, zmatečností podle § 477 čís. 2 c. ř. s.

Čís. 11719.

V nesporném řízení není předepsána forma pro smír před soudem.

Je přípustné, by kancelářský úředník, před nímž manželé prohlásili ústně k zápisu, že se dohodli na dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože, sepsal i smír o dohodě co do rozdělení společného majetku a co do určení výživného pro manželku. Povolil-li okresní soud napotom rozvod manželství od stolu a lože, uznal, že ve smyslu § 8 dvorského dekretu ze dne 23. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s. a § 7 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák. a §§ 103 a 105 obč. zák. došlo i k soudnímu smíru mezi manžely o rozdělení majetku a o určení výživného pro manželku.

Neměla-li ona dohoda podle úmyslu stran býti jen oznámením manželů, jak se mimosoudně o majetkových poměrech dohodli, nýbrž měl-li jí býti založen manželův závazek k placení ujednaného výživného, jde o soudní smír vykonatelný podle § 1 čís. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 398/32.)

V řízení o dobrovolný rozvod manželů J-ových byl sepsán před kancelářským úředníkem smír, jímž se manžel Tomáš J. zavázal platiti své manželce Cecilii J-ové výživné měsíčních 130 Kč. Na základě tohoto smíru navrhla Cecilie J-ová proti Tomáši J-ovi povolení exekuce k vydobytí 130 Kč. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Rekursní soud shledal stížnost odůvodněnou proto, že tu není exekučního titulu. Podle § 1 čís. 5 ex. ř. jsou exekučním titulem smíry, které o nárocích soukromoprávních byly učiněny před soudy civilními. Jde prý o smír v nesporném řízení o dobrovolném soudním rozvodu. Avšak podle protokolu ze dne 17. ledna 1928 č. j. Nc I 202/28-1 nebyl před soudem a za jeho spolupůsobení smír uzavřen, nýbrž protokol ten, sepsaný jen soudní kanceláří a soudcem nepodepsaný obsahuje jen žádost, aby manželům J-ovým byl povolen rozvod. Při tom manželé J-ovi současně jen ve smyslu § 105 obč. zák. potvrdili v žádosti, že jsou navzájem srozuměni o rozvodu i o podmínkách co do výživy, výslovně uvádějíce: »Ohledně našich soukromoprávných poměrů jsme se vyrovnali následovně: . . . . .« a uvádějí: »Tomáš J. zavazuje se své manželce Cecilii J-ové platiti alimenty, a to

měsíčně předem počínaje od 15. ledna 1928 v sumě 130 Kč splatné vždy prvního každého měsíce pod následky exekuce.« To, jakým způsobem se manželé J-ovi o výživě vyrovnali, nemuselo býti v protokolu, poněvadž stačí jejich potvrzení, že se vůbec dohodli o podmínkách výživy, a jest to pokládati jen za nadbytečný doplněk jejich oznámení o dohodě mezi nimi, nikoliv za akt konstitutivní, za soudní smír, jímž se teprve nárok tvoří. Oznámili jen, jak si to mezi sebou ujednali. Není tu tedy exekučního titulu ve smyslu § 1 čís. 5 ex. ř. a exekuce neměla býti povolena.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Co se týká otázky, zda se ujednání ze dne 17. ledna 1928 č. j. Nc I 202/28-1 stalo před soudem, je uvážiti, že jde o nesporné řízení, jež nepředpisuje formu pro smír před soudem, jakž žádá ustanovení § 204 c. ř. s. pro řízení sporné. Nevylučuje-li zákon, by se stalo prohlášení manželů, že se shodli na dobrovolném rozvodu od stolu a lože, ústně k zápisu před kancelářským úřednikem, jest přípustné, by tento úředník sepsal i smír o dohodě co do rozdělení společného majetku a co do určení výživného pro manželku. Tím, že okresní soud v P. povolil usnesením ze 6. února 1928 Nc I 202/28-5 rozvod manželství od stolu a lože, uznal, že jsou splněny veškeré zákonné podmínky dobrovolného rozvodu manželství a že tudíž ve smyslu § 8 dvor. dekretu ze dne 23. srpna 1819 čís. 1595 sb. z. s., § 7 nař. minist. spravedl. ze dne 9. prosince 1897 čís. 283 ř. zák. a §§ 103 a 105 obč. zák. došlo i k soudní dohodě, t. j. k soudnímu smíru mezi manžely o rozdělení majetku a o určení výživného pro manželku. Nelze ani vykládati ono ujednání tak, že jest jen oznámením manželů, jak se mimosoudně o majetkových poměrech dohodli a nikoliv před soudem manželem převzatým závazkem k placení ujednaného výživného. Neboť ze slov »a Tomáš J. se zavazuje . . . . .« a z ujednání doby splatnosti pod následky exekuce jest zřejmo, že strany měly úmysl vytvořiti soudní smír jako exekuční titul ve smyslu § 1 čís. 5 ex. ř. Jsou proto splněny všechny podmínky § 1 čís. 5 ex. ř., jak již bylo vysloveno v rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni čís. 2597 dle Gl. U.

Čís. 11720.

Má-li otec cizozemec (příslušník Spojených Států Amerických) i manželské dítě v tuzemsku řádné bydliště, nelze použíti § 183 nesp. říz., nýbrž jest oprávněn rozhodnouti o tom, komu z rodičů jest ponechati dítě ve výživě, příslušný tuzemský soud.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 407/32.)

Opatrovnický soud rozhodl, by dítě zůstalo ve výchově a výživě své manželské matky. Otec dítěte byl příslušníkem Spojených Států Amerických (U. S. A.). Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zejména nelze uznati, že tuzemský soud nebyl vůbec oprávněn zakročiti, poněvadž otec dítěte je příslušníkem U. S. A. Nejdeť o případ § 183 nesp. řízení, podle něhož je tuzemský soud oprávněn prozatímně zříditi nezletilým dětem zanechaným v tuzemsku cizozemcem poručníka (opatrovníka) (§ 219 nesp. řízení), dokud cizozemský příslušný úřad neučiní jiné opatření, neboť rodiče nezletilé nezanechali ji v tuzemsku, nýbrž mají své bydliště v tuzemsku. Pro tento případ nemá zákon o nesporném řízení zvláštní ustanovení a není ani zvláštní úmluvy mezi republikou Československou a U. S. A., případ ten zvláště upravující. Podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 10. října 1860 čís. 14939, je i v případě §§ 183 a 219 nesp. řízení ustanoviti nezletilému v tuzemsku zanechanému dítěti otce cizince bydlícího v cizině prozatímně poručníka neb opatrovníka, nehledíc k tomu, jak se jedná v cizím státě se zdejšími příslušníky. Tím více to musí platiti, má-li otec cizinec a dítě řádné bydliště v tuzemsku. Je proto dovolaný okresní soud v P., jako soud bydliště otce a nezletilé podle §§ 109, 71 a 66 j. n. příslušný a oprávněný, rozhodnouti věc podle zákonů tuzemských.

Čís. 11721.

Jest nerozhodné ve smyslu čl. 272 čís. 4 obch. zák., zda se sprostředkování obchodů děje pro jedinou firmu, či pro několik firem.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 408/32.)

Rejstříkový soud vyzval Hanuše F-a ku protokolaci, ježto provozuje sprostředkovatelskou činnost obchodní podle čl. 272 čís. 4 obch. zák. po živnostensku a ryzí výtěžek z tohoto podniku dosáhl za rok 1930 výši přes 50.000 Kč. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Dvě jsou podmínky protokolační povinnosti kupcovy, jeho kupecká vlastnost a placení daně výdělkové ve smyslu § 7 úv. zák. k obch. zák. v doslovu zákona ze dne 13. října 1928, čís. 183 sb. z. a n. Obě tyto podmínky jsou u rekurenta splněny. Konaným šetřením jest zjištěno, že rekurent po živnostensku sprostředkuje prodeje výrobků firmy E., kteroužto firmu výhradně zastupuje, prodává jen krytinu této značky, nikoliv jménem vlastním, nýbrž jménem firmy E., nekupuje také od této firmy zboží na pevný účet, obchody se uzavírají přímo se zákazníkem, výhradně jménem firmy E., jež přímo zákazníkům fakturuje a zboží jim přímo z H. dodává. Jest tudíž rekurent obchodníkem ve smyslu čl. 4 a 272 čís. 4 obch. zák., ježto samostatně provozuje

po živnostensku sprostředkovatelské obchody, při čemž okolnost, zda se sprostředkování obchodů děje pro jednu firmu či pro více firem, jest nerozhodná, neboť stačí, i když někdo vzal na sebe sprostředkování obchodů jen pro určitou firmu. Zjištěno jest, že ryzí výtěžek z podniku rekurentova dosáhl za rok 1930 výše přes 50.000 Kč, čímž dán jest základ pro protokolační povinnost rekurentovu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu, jenž napadá potvrzující usnesení rekursního soudu pro nezákonnost, nelze přiznati oprávnění. Nezákonnost spatřuje dovolatel v tom, že ho soudy nižších stolic považují za obchodního jednatele podle čl. 272 čís. 4 obch. zák., ač bylo zjištěno, že zprostředkuje obchody jen pro jedinou firmu, kdežto řečené zákonné ustanovení má prý na mysli případ, že se zprostředkování obchodů děje pro několik firem, jakž prý to vyplývá z jeho doslovu. Avšak stěžovatel jest na omylu a jest přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že jest nerozhodné ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení, zda se zprostředkování obchodu děje pro jedinou firmu či pro několik firem. Obchodní zákoník mluví ovšem na uvedeném místě (čl. 272 čís. 4) o zprostředkování nebo uzavírání obchodů pro »jiné osoby« v množném čísle, má tu však zřejmě na mysli jen pravidelný případ. Rozhodnutí sb. n. s. čís. 3948, jehož se stěžovatel dovolává, tu nedopadá, neboť jím nebyla otázka, o kterou tu jde, vůbec řešena.

Čís. 11722.

Odklad exekuce vyklizením, povolené na základě smíru, v němž se povinný nevzdal ochrany zákona ze dne 28. března 1928 čís. 45 sb. z. a n. a jenž neobsahuje žádný výpovědní důvod, není nepřípustný podle § 3 čís. 2 zákona ze dne 28. března 1928, čís. 45 sb. z. a n. a zákona ze dne 19. prosince 1931, čís. 210 sb. z. a n. Okolnost, že se vypovídaný ve smíru zavázal vykliditi byt bezvýminečně proto, že spolužití vypovídaného a odpůrce jest nemožné, nenahražuje výpověď ve smyslu § 3 čís. 2 zákona čís. 45/1928 a čís. 210/1931 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, R I 431/32.)

Nájemníci zavázali se smírem ze dne 2. května 1931 byt vykliditi a odevzdati pronajímatelům do 14. dubna 1932 pod exekucí, a to bezpodmínečně z důvodu, že spolužití stran jest nemožné. Návrh nájemníků, by byl povolen odklad exekuce vyklizením na dobu jednoho čtvrtletí, t. j. do 14. července 1932, soud prvé stolice zamítl, rekursní soud povolil odklad exekuce. Důvody: Názor prvého soudu, že výpovědní exekuční titul spočívá na ustanovení § 1 čís. 6 zák. o ochraně nájemníků a že v důsledku toho odklad exekuce jest podle § 3 čís. 2 zák. čís. 86/1923 vlastně správně zákona čís. 45/1928 a čís. 210/1931 nepřípustný, jest nesprávný, neboť exekučním titulem jest smír, který

žádný důvod výpovědní neobsahuje, ana soudem výpověď připuštěna nebyla. Okolnost, že strany ve smíru uvedly, že spolužití mezi nimi jest nemožné, sama o sobě jest proto bezvýznamná, že uvádí jen motiv, proč ke smíru došlo, ale nemůže prokázati, že smír spočívá na výpovědním důvodu § 1 čís. 6 zák. o ochr. náj., a také jest lhostejno, z jakého důvodu ke smíru došlo. Vzhledem k tomu může se povinná strana dovolávati odkladu exekuce vyklizením, splní-li podmínky § 1 čís. 45/1928, neboť, i když se smírem zavázala bezpodmínečně byt do určité doby vykliditi, a při tom se výslovně nevzdala dobrodiní zákona o odkladu exekuce, má nárok na odklad (viz rozh. čís. 4757, 4980 sb. n. s.). Ana povinná strana osvědčila zprávou purkmistrovského úřadu v L. ze dne 12. dubna 1932, že v tamní obci není pro ni náhradního bytu jejím majetkovým poměrům přiměřeného, a další zprávou téhož úřadu ze dne 15. dubna 1932, že v mezidobí o byt se starala a že byty o jednom pokoji s kuchyní zpravidla již před jich uprázdněním znova byly pronajaty, jest splněna i podmínka § 1 zák. o odkladu exekučního vyklizení a měl proto žádaný odklad býti povolen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není opodstatněn, neboť napadené usnesení odpovídá stavu věci i zákonu a vývody dovolacího rekursu nejsou s to vyvrátiti toto usnesení. O exekuci vyklizením bytu žádáno bylo na základě soudního smíru ze dne 2. května 1931. Ve smíru se povinní nevzdali ochrany zákona čís. 45/1928, smír neobsahuje žádný výpovědní důvod, ana výpověď soudem připuštěna nebyla, není proto odklad exekuce nepřípustný podle § 3 čís. 2 zákona čís. 45/1928 a 210/1931. Okolnost, že se vypovídaní ve smíru zavázali byt vykliditi bezvýminečně z důvodu, že spolužití vypovídajících i odpůrců je nemožné, nemůže nahraditi výpověď ve smyslu § 3 čís. 2 uvedeného zákona, ano toto ustanovení smíru se ani nekryje se žádným z výpovědních důvodů uvedených v § 1 odst. (2) čís. 2 až 8 (zejména čís. 6) zákona ze dne 28. března 1928 čís. 44 sb. z. a n. a z téhož důvodu je nerozhodné to, co uváděli vypovídající v návrhu na svolení k výpovědi a o jaké skutečnosti a důvody tento návrh opírali, ana pravdivost jejich údajů ani zjištěna nebyla. Správně rekursní soud se odvolává na rozhodnutí čís. 4757 a 4980 sb. n. s. a nejvyšší soud neshledává příčiny, by se odchýlil od zásad tam vyslovených.

Stejně správně posoudil rekursní soud i důvodnost navrženého odkladu exekuce na základě zpráv purkmistrovského úřadu v L. ze dne 12. a 15. dubna 1932.

Čís. 11723.

Ručení za škodu provozem silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Ustanovení § 4 (1) aut. zák. předpokládá, má-li nastati ručení vlastníka silostroje za škodu způsobenou jízdou dopravované osobě, že došlo k úplatné smlouvě mezi ním a dopravovanou osobou. Ujednal-li úplatnou smlouvu řidič, ač mu to vlastník silostroje zakázal, neručí sice podle § 1 aut. zák. vlastník silostroje, ovšem ale řidič.

Nejde o vyviňovací důvod podle § 2 aut. zák., nastala-li nehoda prasknutím pláště a duše kola tím, že asi najelo na ostrý kámen.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, Rv I 309/31.)

Žalovaný majitel auta Josef M. nepoužíval ho k účelům výdělečným, najmě k dopravě osob za úplatu, nýbrž jen pro svůj velkoobchod a zakázal řidiči S-ovi vícekráte, zejména krátký čas před jízdou z P. do K., při níž byl žalobce těžce zraněn, jakékoliv osoby sebou zdarma nebo za peníze voziti. Řidič S. ujednal dne 19. září 1929 se žalobcem, že ho doveze z P. do K. za 60 Kč. Při jízdě z P. do K. praskla pneumatika, auto se převrhlo a žalobce byl poraněn. Žalobu proti řidiči auta S-ovi a majiteli auta M-ovi o náhradu škody procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud uznal žalobní nárok proti oběma žalovaným důvodem po právu. Důvody: Nelze sdíleti právní názor prvého soudu, jenž dospěl na základě zjištěných okolností k tomu, že jde o pouhou náhodu, která stihá podle § 1311 obč. zák. jen žalobce. Jde o jízdu silostrojem žalovaného Josefa M-a, řízeným jeho řidičem Františkem S-em, za smluvenou úplatu 60 Kč z P. do K. Musí proto býti posuzována zodpovědnost a ručení za škodu při jízdě té žalobci způsobenou podle § 4 aut. zák. a jest proto řešiti otázku, zdali jsou žalovaní podle §§ 1 a 2 aut. zák. povinni nahraditi žalobci škodu. Podle těchto předpisů se zavinění majitele a řidiče auta předpokládá a jde jen o to, zda se žalovaným zdařil důkaz vyviňovací o některé okolnosti, uvedené v odstavci 1 § 2 cit. zák. Prasknutí duše a gumy na kole auta jest pokládati za příhodu, která tkví v povaze silostroje a v jeho zvláštním způsobu a nedostatku činnosti a nelze je považovati proto za vyviňovací důvod. Omluva žalovaného majitele auta, jím prokázaná, že zakázal vícekráte a i přede dnem nehody řidiči, by s sebou nevozil nikoho za úplatu ani bezplatně, a že také nebyl pro tento případ pojištěn, nemůže tu padati na váhu, neboť přísné předpisy automobilového zákona to nepřipouští, any mají v odst. (4) § 1 aut. zák. v tom směru jediné ustanovení, že majitel auta neručí jen, bylo-li mu auto protiprávně odňato. To se však nestalo, neboť v době nehody měl žalovaný majitel auto v držení a používal ho pro sebe a ve svém zájmu. Ručí-li vlastník auta při jízdách na černo (viz rozh. čís. 2035, 3561, 3819, 5404, 8466 sb. n. s., k tomu komentář Bartschův k § 1 poznámka 22), nelze o tom pochybovati, že ručí i v případě, kde řidič auta, třebas k tomu nebyl oprávněn, někoho dopraví za úplatu, neboť jest vycházeti ze zásady, že, kdo používá vozidla pro cizí majetek a pro bezpečnost osob nebezpečného, ručí za veškerou z toho vzešlou škodu. Bylo-li řidiči zakázáno, by nikoho za úplatu nevozil, řidič však zákazu nedbal a stala-li se nehoda, jde o právní poměr mezi nimi. Jsou proto oba žalovaní povinni škodu žalobci způsobenou nahraditi podle §§ 1 a 8 aut. zákona rukou společnou a nedílnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného S-a, vyhověl však dovolání žalovaného Josefa M-a a obnovil ohledně něho rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Rozpor se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) nevytýkají dovolatelé po zákonu, spatřujíce ho v tom, že odvolací soud vychází z předpokladu, že jde o jízdu za úplatu, neboť je zjištěno, že žalobce ujednal s řidičem silostroje Františkem S-em, že ho řidič zaveze autem z P. do K. za 60 Kč. Míní-li dovolatelé, že rozpor se spisy je i v tom, že odvolací soud považuje toto úplatné ujednání za závazné i proti vlastníku auta Josefu M-ovi ve smyslu § 4 zákona o provozu silostroji, ač je zjištěno, že Josef M. zakázal šoférovi Františku S-ovi vícekráte a zejména krátký čas před onou jízdou z P. do K. jakékoliv cizí osoby zadarmo neb za peníze voziti, brojí proti právnímu názoru odvolacího soudu, založenému na skutečnosti, že neoprávněný k tomu šofér jízdu za úplatu sjednal, což nelze se spisy porovnávati, nýbrž lze to napadati jen dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. Dovolatel Josef M. napadá i s tohoto hlediska tento názor, a to právem. Neboť ustanovení § 4 odstavec 1 zákona o provozu silostroji předpokládá, má-li nastati ručení vlastníka silostroje za škodu způsobenou jízdou osobě dopravované, že došlo k úplatné smlouvě mezi ním a osobou dopravovanou. Tomu však tak není, ano bylo zjištěno a dovolací soud je tím vázán (§§ 498, 513 c. ř. s.), že úplatnou smlouvu sjednal šofér, jemuž to vlastník silostroje Josef M. několikráte zakázal. Nejednal tedy řidič jako zmocněnec Josefa M-a (§§ 1002, 1017 obč. zák.); a poněvadž nebylo ani tvrzeno, tím méně zjištěno, že Josef M. dodatečně smlouvu schválil anebo z ní užitek vzal, nebyla a není pro něho smlouva ta podle § 1016 obč. zák. závaznou. Pro nedostatek srovnalé vůle (§ 869 obč. zák.) nedošlo proto ke smlouvě mezi žalobcem a žalovaným Josefem M-em. Že Josef M. dopravoval autem i jiné osoby, zejména Jana B-a, není zjištěno a nelze se s touto okolností, k níž poukazuje dovolatelův odpůrce, zabývati. Rovněž není zjištěno, zda žalobce věděl či nevěděl, kdo je vlastníkem auta. Okolnost ta je však i vedlejší, neboť nevědomost osoby o tom, zda sjednala úplatnou jízdu s řidičem k tomu neoprávněným, nemůže nahraditi podmínky závaznosti smlouvy pro vlastníka silostroje. Je však zjištěno, že Josef M. používal auta výhradně pro svou potřebu a že nejde o auto nájemní, jehož používal k dopravě osob po živnostensku. Ano je prokázáno, že k úplatné smlouvě o dopravě žalobce mezi ním a vlastníkem auta nedošlo, a že nejde o nájemné auto, je žalovaný vlastník auta podle § 4 zák. o provozu silostroji sproštěn ručení podle § 1 téhož zákona a je dovolání žalovaného Josefa M-a opodstatněno.

Jinak je tomu u řidiče Františka S-a, o němž je zjištěno, že neoprávněně proti zákazu vlastníka silostroje se žalobcem úplatu za jízdu silostrojem ujednal. Neboť neoprávněně jím uzavřená úplatná smlouva nemůže míti pro něho příznivější účinky a následky, než smlouva oprávněně v souhlasu s vlastníkem auta uzavřená. V tomto případě by ručil ze zákona podle § 1 zmíněného zákona, v onom případě byl by zákonného ručení sproštěn podle § 4 téhož zákona. Není proto zapotřebí zabývati se otázkou, zda řidič nehodu zavinil, stačí rozřešiti otázku, zda se podle § 2 zmíněného zákona vyvinil. Je zjištěno, že nehoda nastala prasknutím pláště a duše levého předního kola tím, že asi najelo na ostrý kámen. Právě tento případ uvádějí motivy vládního návrhu k zákonu o provozu silostroji výslovně jako vnitřní náhodu, která spočívá v povaze a v způsobu silostroje a není vyviňovacím důvodem. Ručí proto řidič za škodu žalobci způsobenou podle § 1 odstavec 1 zákona o provozu silostroji.

Čís. 11724.

Starosta města Prahy jest zodpovědným ze své úřední činnosti, ať jako primátor nebo předseda magistrátu, jen obci, nikoliv i třetím osobám.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, Rv I 683/31.)

Žaloba, jíž se domáhala žalobkyně na primátoru a předsedovi magistrátu hlavního města Prahy náhrady škody, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest se především zabývati námitkou nedostatku pasivní legitimace, neboť na jejím rozřešení jest závislým i osud rozepře. Žalobkyně, která se domáhá náhrady škody na žalovaném jako primátoru a předsedovi magistrátu hlavního města Prahy, uvedla k odůvodnění žalobního nároku, že magistrát hlavního města Prahy jako stavební úřad vydal příkaz protiprávní a protizákonný, na jehož základě byl zbořen přístavek při domě č. p. 194, v němž měla žalobkyně smíšený obchod, čímž prý byla připravena o obchodní místnost a o zdroj výživy a výdělku, a byla jí tak způsobena škoda, za niž jest prav žalovaný, který jako primátor hlavního města Prahy měl za povinnost držeti ruku nad policií co do staveb a nad řádem stavebním, ručí tak za škody způsobené při obstarávání těchto věcí a odpovídá kromě toho jako předseda magistrátu za jeho protiprávní a nezákonný rozkaz ke zbourání přístavku, neboť měl nařízení to sistovati, prozatím nevykonávati a žádati, by městská rada rozhodla, může-li se nařízení to vykonati, či nemůže. Podle tohoto přednesu vznikl prý žalobkyni nárok jí uplatňovaný z protiprávní, z nezákonné prý úřední činnosti žalovaného jako primátora hlavního města Prahy a předsedy magistrátu tohoto města. Žalovaný není tudíž žalován jako soukromá osoba, která jako taková zavinila protiprávním jednáním škodu žalobkyně, nýbrž jest žalován ve svém postavení veřejnoprávním jako primátor a předseda magistrátu právě pro svou činnost veřejnoprávní. Z toho vyplývá, že jest otázku, zda se dopustil žalovaný v této činnosti protiprávního činu a komu jest z jeho následků zodpovědný, řešiti podle předpisů práva veřejného, totiž obecního řádu hlavního města Prahy, jichž se ostatně i žaloba dovolává k odůvodnění svého nároku. Pokud jde o činnost žalovaného jako bezprostředního představeného magistrátu (§ 140 obec. řádu pražského), ustanovuje § 141 (uved. řádu), že starosta odpovídá z toho, kterak magistrát a pomocní úřadové konají své práce, a § 147 (uved. řádu), že

starosta má pod svým odpovídáním právo nálezy magistrátu sistovati a věc, týká-li se působnosti samostatné, vznésti na městskou radu. Pokud jde o činnost žalovaného jako primátora, ustanovuje § 36 (uved. řádu), že jest obec zastoupena ve svých záležitostech sborem obecních starších, v jichž čele jest starosta, a § 137 (uved. řádu), že má starosta právo i povinnost, domnívá-li se, že usnesení městské rady působí obci podstatnou škodu, vykonání jeho zastaviti, a konečně § 81 (uved. řádu), že policii stavební má obec. Z ustanovení těch, zejména §§ 141, 147 a 137, vyplývá, že jest starosta odpovědným ze své úřední činnosti, ať již ji vykonává jako primátor neb předseda magistrátu, leč otázku, komu odpovídá z této činnosti, lze odpověděti podle smyslu těchto předpisů jen tak, že odpovídá toliko osobě, kterou v obojí funkci zastupuje, totiž obci (§ 36). Že jest tomu tak, vyplývá i z obdobného ustanovení § 66 (obecního zřízení pro Čechy), v němž jest výslovně ustanoveno, že starosta odpovídá ze svého úředního jednání obci, případně také vládě, v přenesené působnosti. Názor, že žalovaný odpovídá podle předpisů obecního řádu pražského ze své úřední činnosti jako starosta a předseda magistrátu, z níž jedině odvozuje žalobkyně uplatňovaný nárok, i osobám třetím, nemá v předpisech těch opory. Námitka nedostatku pasivní legitimace na straně žalovaného jest tudíž odůvodněna. Bylo proto již z tohoto důvodu odepříti oprávnění žalobnímu nároku.

Čís. 11725.

Měla-li kupní cena ujednaná v anglické měně býti kryta směnkami ve švýcarské měně podle kursu 25.22 (zlatá parita), kupitel mohl však platiti kupní cenu i v librách a neměl nésti škodu z toho, kdyby anglická měna, kterou si opatří, klesla pod paritu smluveného krytí ve švýcarské měně, — šlo risiko poklesu kursu anglické měny na vrub prodatele a kupitel byl oprávněn platiti buď částkou liber podle faktury nebo tolika švýcarskými franky, kolik odpovídalo anglickým librám podle faktury bez ohledu na kurs libry.

Anglické libry nestaly se pro zrušení zlatého standardu jinou měnou, šlo jen o pokles měny.

Ujednání rozhodčího soudu nezakládá nepřípustnost pořadu práva, nýbrž nepříslušnost řádného soudu, k níž nelze hleděti z úřadu, nýbrž jen k námitce. Žalobce, jenž sám podal žalobu u řádného soudu, nemůže namítati, že jest příslušný rozhodčí soud, a nemůže brániti žalovanému, jenž nevznesl námitku nepříslušnosti řádného soudu, by se nebránil ve věci tím, čím by se mohl brániti u rozhodčího soudu.

(Rozh. ze dne 3. června 1932, Rv I 687/32.)

Proti směnečným platebním příkazům na zaplacení 980.95, 2433, 2873 a 1509.15 šv. franků s přísl. namítla žalovaná firma, že strany učinily dohodu, jakž z korespondence vyplývá, že žalovaná jest oprávněna směnky dané žalující straně, třebaže zněly na švýcarské franky, proplácetí v anglických librách a že žalující strana vzala na se risiko případných kursovních ztrát a diferencí a že se proplácení směnek mělo díti v kursu 1 £ = 25.22 šv. franků, takže sporné směnky byly poukazem

£ 693, 19, 11 úplně vyrovnány. Naproti tomu dovozovala žalující firma, že nebylo ujednáno proplácení směnek v librách při kursu 1 £ = 25.22 šv. fr., za všech okolností a že žalobkyně převzala jen kursovní risiko angl. libry na zlaté paritě 25.22 oproti šv. franku a že tak učinila jen vzhledem na zlatý standart pro angl. libru, že žalovaná také vždy plnila své směnečné platební povinnosti ve švýcarských francích a teprve po zrušení zlaté měny anglické ze dne 21. září 1931 pokoušela se prolomiti tento postup, chtějíc poukázati žalobkyni znehodnocené libry papírové. Procesní soud prvé stolice směnečné platební příkazy zrušil, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Základ pro posouzení věci skytají tyto dopisy: V dopisu ze dne 6. července 1929 poukazuje žalobkyně na podmínky švýcarské národní banky a prohlašuje, že může proto směnky jen tehdy dáti diskontovati, znějí-li na švýcarskou měnu, a žádá proto o zaslání obou akceptů na franky, projevuje však ochotu, nahraditi diferenci, bude-li v době splatnosti směnek kurs liber pod paritou 25.22. Dopisem ze dne 9. července 1929 projevuje žalovaná strana ochotu, vydávati přiště (in Zufunft) směnky na švýcarské franky, avšak pod podmínkou, že jest jí volno opatřiti si fakturované peníze v anglických librách místo ve švýcarských francích a poukazuje k tomu, že bude míti asi efektivní anglickou měnu a utrpěla by kursovní ztrátu, kdyby jí nemohla použiti efektivně a musela krýti ve měně švýcarské, a ptá se, je-li žalobkyně srozuměna s tím, aby směnky byly vystaveny ve švýcarských francích, ale placení (Überweisung) bylo eventuelně v librách šterlinků. S tímto navrženým způsobem prohlásila žalující strana souhlas dopisem ze dne 15. července 1929. I v odpovědi ze dne 27. července 1929 na dotaz žalované ze dne 24. července 1929 projevila žalobkyně ochotu, by místo směnečné sumy ve švýcarských francích byla protihodnota poukázána v librách. Z toho vyplývá a právem zjistil prvý soud, že se stala mezi stranami dohoda, podle níž žalovaná strana byla oprávněna platiti podle své vůle buď ve švýcarských francích neb v librách. O tom, že se tato dohoda děje za předpokladu trvání zlaté měny anglické, není nikde zmínky; bylo-li to předpokladem strany žalující, ostatně nikde zřejmě nevysloveným, bylo to jen motivem, který se však nedotýká platnosti dohody. Odvolání se žalující strany na § 880 obč. zák. není případné, poněvadž nejde o věc, která byla vzata z obchodu, a ani dovolávání se §§ 863, 914, 915 obč. zák. a čl. 278 a 279 obch. zák. nemůže vyvrátiti, že se ona dohoda stala a prokázati, že byla podmíněna trváním zlaté měny anglické. Ani o aliud tu nejde, nýbrž o touž měnu librovou, třebaže ne již zlatem podloženou a co do kursu sníženou. Neodůvodněný jest i názor žalující strany, že anglická libra = zlatá parita 25.22 šv. fr. smluvena byla jen pro fakturování, nikoli pro placení. To z dopisů výše uvedených nevyplývá, nýbrž mluví se v nich o placení (Überweisung). Správně usuzuje soud prvé stolice, že žalobkyně převzala risiko za pokles liber proti šv. frankům tím, že připíše žalované k dobru dotyčnou skutečnou kursovní diferenci vzhledem k ujednanému vyúčtovacímu kursu 25.22 šv. fr. = 1 £. Risiko tu bylo vždy, poněvadž otřes měny třeba sebe pevněji konsolidované, nastati může a s ním také musí býti počítáno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná vznesla v podstatě námitku, že směnky jsou zaplaceny, opírajíc ji o ujednání, že byla oprávněna vyplatiti směnky znějící na švýcarské franky v anglických librách podle kursu 25.22 (1 libra za 25.22 švýc. franků) a že žalující firma vzala na sebe kursovní ztráty vyplývající z rozdílu ujednaného a běžného kursu, klesne-li libra pod ujednaný kurs, ale že ponechá žalované k dobru, bude-li kurs liber vyšší, než ujednaný (zlatá parita). Ve sporu jde tedy o to, 1. zda jsou žalobní směnky zaplaceny částkou švýcarských franků, která odpovídala částce liber podle faktur, podle ujednaného kursu 25.22, či 2. zda může žalobkyně vymáhati doplatek přes ono ujednání. Zní-li směnka na určitou částku peněz, jest zaplacena teprve, když věřitel přijal jako placení částku peněz, na niž směnka zní. Podle § 1413 obč. zák. není věřitel povinen ani dlužník oprávněn dáti jako placení něco jiného, než je předmětem závazku. Předmětem směnečného závazku byly švýcarské franky. Podle § 33 směn. zák. jest platiti druhem peněz určeným ve směnce. Zní-li směnka na druh peněz, který není v platebním místě zákonnou měnou a neustanovil-li výstavce slovem »skutečně« (efektivně) nebo jiným podobným rčením, že má býti placeno druhem peněz, na směnce určeným, může býti placeno druhem peněz, který je běžný v místě platebním podle průměru kursu »peníze« a »zboží«, které měl druh peněz ve směnce určený posledně před platebním dnem na pražské burse. Ježto se přijetí směnek, z něhož jest žalováno, stalo v tuzemsku, jest závazek z něho plynoucí posuzovati podle tuzemského práva (§ 91 směn. zák.). Nebylo popřeno, že na žalobní směnky nebyla splacena směneční valuta ve švýcarských francích, na které zněly, nýbrž valuta v anglických librách, odpovídající částce franků nikoli podle kursu v den splatnosti, nýbrž podle nižšího kursu 25.22, takže není sporno, že nebyly ve švýcarských francích splaceny částky, o něž je žalováno. Proto nelze míti za to, že směnky byly zaplaceny plnou hodnotou švýcarských franků, na něž zněly. Jiná jest ovšem otázka, zda žalobkyně přes to, že směnky nebyly plně vyplaceny, může plnou výplatu jejich žádati proti úmluvě o proplacení směnek, zda žalovaná firma může podle § 87 směn. zák. namítati, že žalující firma vymáhá doplatek neprávem, protismluvně. V té příčině se žalovaná dovolává ujednání, učiněného v roku 1929 v dopisech ze dne 6., 9., 15., po případě v dopisech ze dne 24. a 27. července 1929 a 10. a 14. prosince 1929. V dopisech ze dne 6. července 1929 sděluje žalobkyně, že nemůže akcepty žalované, znějící na anglické libry, stejně jako dosavadní frankové akcepty diskontovati, ježto Národní banka švýcarská přijímá k eskontu jen směnky, znějící na švýcarskou valutu. Proto žalobkyně žádá, by jí žalovaná zaslala směnky na švýcarské franky. Aby žalovanou odškodnila za kursovní risiko, prohlásila, že v případě, bude-li kurs pod paritou (rozuměl zlatou 25.22), že nahradí žalované rozdíl. Bude-li vyšší kurs, půjde zvýšení k dobru žalované. Podotýká se, že podle závěrečných listů prodáno bylo zboží za anglickou valutu. Na to žalovaná v dopise ze dne 9. července 1929 prohlásila, že vystaví směnky na švýcarské franky, vyhradila si však, že si může opatřiti fakturní částky místo ve švýcarských francích v librách,

bude-li se jí to hoditi. Je pravděpodobno, že bude míti anglické libry také v době splatnosti směnky a utrpěla by ztrátu na kursu, kdyby nemohla anglických peněz upotřebiti a musela krýti směnku měnou švýcarskou. Kdyby se žalobkyni nehodilo v době splatnosti poukázání anglických peněz, musela by proto svého času počítati kursovní rozdíl. Ježto žalobkyně navrhla, že rozdíl ponese, zbývá jen, by žalobkyně svolila, zda souhlasí se způsobem, by směnky byly vystaveny ve švýcarských francích a poukázány libry, či, má-li se výplata díti skutečně ve švýcarských francích a žalovaná si má účtovati rozdíl. Na to v dopise ze dne 15. července 1929 žalobkyně prohlásila souhlas s tím, by směnky byly vystavovány ve švýcarských francích a jako úhrada svého času byly poukazovány také i libry, a že jest ochotna nésti rozdíl podle svého dopisu ze dne 6. července 1929. Kupní cena, kterou směnky kryly, byla ujednána v anglické měně a proto podle oněch dopisů měla žalovaná tuto kupní cenu sice krýti směnkami ve švýcarské měně podle kursu 25.22, ale mohla platiti i v librách ujednanou kupní cenu a neměla nésti škodu z toho, kdyby anglická měna, kterou si opatří, klesla pod paritu smluveného krytí ve měně švýcarské. Proto bylo ujednáno, že žalovaná může platiti v librách podle své vůli a žalobkyně nese újmu z tohoto způsobu placení. Z toho plyne, že podle úmyslu stran mělo risiko poklesu kursu anglické měny jíti na vrub žalobkyně a že žalovaná byla oprávněna platiti buď částkou liber podle faktury, nebo tolika švýcarskými franky, kolik odpovídalo anglickým librám podle faktury bez ohledu na kurs libry. Žalobkyně nebyla oprávněna požadovati rozdíl podle dočasného kursu libry v době placení. Žádá-li tedy žalobkyně tento rozdíl tím způsobem, že uplatňuje směnky znějící na švýcarské franky v plné výši, činí tak neprávem a žalovaná jí právem namítá onu dohodu, jež je rozhodující skutečností pro tento spor. Přihlédne-li se s tohoto hlediska blíže k dovolacím vývodům, jimiž se uplatňují všecky dovolací důvody § 503 c. ř. s., lze k nim dodati toto: Nezáleží na tom, že při koupi směřoval úmysl stran k tomu, aby se každé z nich dostalo rovnocenného vzájemného plnění, neboť faktury zněly na anglické libry a tyto byly jen za účelem eskontu (viz dopis z 6. července 1929) převedeny na švýcarské franky. Hodnota zboží však zůstala vyslovena v anglických librách, na které zněly faktury jako na kupní cenu, a tato cena byla zaplacena. Při tom je lhostejno, že strany nepomýšlely na mimořádný pokles kursu anglické libry, neboť žalobkyně nemůže se jen z tohoto důvodu domáhati valorisace zvýšením smluvené kupní ceny, by tato vyrovnala se směnečné hodnotě švýcarských franků podle dnešního jich poměru k anglickým librám. Pro tento spor stačí, že to nebylo výslovně smluveno, a že úmyslem stran bylo usnadnění eskontu a nic jiného. Dovolatelka se neprávem dovolává toho, že převzala a chtěla převzíti jen risiko poklesu anglické libry na tehdejší zlaté paritě (jedna libra = 25.22 švýc. franků). Její neprojevený úmysl jest podle § 901 obč. zák. pouhou nerozhodnou pohnutkou. K úplnému vysvětlení věci nebylo potřeba prováděti důkaz směnkami, účty, uzávěrkami, korespondencí, obchodními knihami, svědky a znalci o úmyslu samé dovolatelky, jaký ona chtěla závazek převzíti a o tom, že žalovaná ve švýcarských francích platila. Tato okolnost není sporná a plyne z předložených listin, jaká

kupní cena byla ujednána, a také, jak bylo placeno. Úmysl samé dovolatelky není rozhodný, an nebyl společným úmyslem obou stran. Dovolatelka má neprávem za to, že bylo smyslem dohody, že žalovaná je povinna propláceti směnky ve švýcarských francích v plné částce. Z dopisů ze dne 9. a 15. července 1929 plyne, že se strany shodly na tom, že žalovaná může platiti také librami, t. j. částkou liber ujednanou podle faktury jako kupní cena, a že žalobkyni postihne rozdíl v kursu, takže zaplacením částky liber ve faktuře vytčené měla býti kupní cena považována za zaplacenou, aniž je žalovaná povinna doplatiti na smluvenou kupní cenu tolik anglických liber, by úhrnná částka rovnala se směnečné valutě vyslovené ve švýcarských francích podle kursu v den placení nebo doplatila přímo zbytek směnečné valuty ve švýcarských francích. Není správné, že se strany nedohodly. Ujednaly si, že žalovaná bude platiti v librách podle své vůle a že to půjde na vrub žalobkyně. V tom obě souhlasily. Odvolací soud se neocitá v rozporu se spisy, vycházeje z toho, že se strany o způsobu úhrady směnek shodly. Jde v podstatě o právní úsudek odvolacího soudu a ten jest správný. Dovolatelka snaží se vyvoditi nedostatek dohody a souhlasu z pouhého slovíčkářství nevystihujíc, že platem kupní ceny a úhradou směnek na krytí kupní ceny vystavených měl býti i plat v librách, a to částkami vyúčtovanými ve fakturách, ač směnky zněly jen na švýcarské franky, neboť tím měl býti umožněn eskont a neměla býti zvýšena kupní cena, při čemž risiko tohoto postupu měla nésti žalující firma. Protihodnotou v dopise ze dne 24. července 1929 byla zřejmě míněna protihodnota předem přesně smluvená, nikoli protihodnota podle běžného kursu v době placení, ježto jinak by proti úmyslu stran risiko kursovní nenesla žalobkyně. Tvrzení, že žalovaná, platíc po zrušení standardu anglickými librami, plnila aliud, není správné. Pokud dovolatelka tímto tvrzením míní předpoklad, že anglické papírové peníze byly v čase smlouvy, t. j. r. 1929 plně zlatem kryté a volně za zlato v plné hodnotě vyměnitelné, nelze z toho vyvoditi, že anglické libry po zrušení standardu jsou jinou měnou, aliud. Šlo o pokles měny, nikoliv o zavedení jiné měny. Měla-li žalobkyně na mysli jen anglickou měnu zlatem podloženou, šlo o pohnutku na její straně, jež za jednání o způsobu výplaty kupní ceny fakturní nebyla vyslovena a proto ji jest považovati za pouhou pohnutku podle § 901 obč. zák., jež nemá významu. Předpokládala-li to žalující firma, nedošel tento předpoklad výrazu v dopisech, jimiž dohoda o způsobu placení byla ujednána. Strany nemyslely patrně na změnu volné vyměnitelnosti anlických bankovek za zlato v plné výši. To pak jde na vrub dovolatelky, jejíž smluvní nárok zůstal tím nezměněn.

O přípustnosti právního pořadu správně nepříslušnosti řádných soudů, rozhodly nižší soudy souhlasně. Ovšem učinily tak jen v důvodech, nikoliv zvláštním formálním usnesením. Proto se Nejvyšší soud může s touto otázkou zabývati, aniž vadila v této věci pravoplatnost rozhodnutí nižších soudů a zásada vyslovená v § 528 c. ř. s. (srov. nál. čís. 3775 a 4517 sb. n. s.). Dovolatelce však nelze dáti za pravdu, že pořad práva není přípustným, správně, že věc jest odňata příslušnosti řádných soudů. Ujednání o rozhodčích nezakládá námitku nepřípustnosti pořadu práva, nýbrž námitku nepříslušnosti řádného soudu. K takové námitce nelze hleděti z úřadu, nýbrž jen na námitku strany (srov. 4957, 6734 a 3510 sb. n. s.). Žalovaná však nevznesla tuto námitku. Žalobkyně, která sama podala žalobu u řádného soudu, nemůže se jeho nepříslušnosti dovolávati, protože se podáním žaloby u řádného soudu vzdala práva vznésti nárok na rozhodčí soud. Jenom žalované bylo volno namítati nepříslušnost řádného soudu. Ana tato námitka žalované nebyla učiněna, nelze k smlouvě o rozhodčím hleděti. Mínění dovolatelky zastávané ve sporu, že žalovaná v tomto sporu nemůže uplatniti námitkou ujednání o způsobu vyplácení směnek vydaných na kupní cenu, protože podle závěrečného listu o koupi byl příslušným k rozhodnutí sporu ze závěrečného listu rozhodčí soud a že proto o oné námitce jen tento může rozhodovati, pohybují se jistě v bludném kruhu. Ana dovolatelka sama uplatnila svoje nároky z koupě, třeba byly kryty směnkou u řádného soudu, nemůže žalované brániti, ana nevznesla námitku nepříslušnosti řádného soudu, by se nebránila ve věci tím, čím by se mohla brániti u soudu rozhodčího. Proto ani není třeba zabývati se tím, zda rozhodčímu soudu podléhají i nároky za směnek přijatých na krytí kupní ceny.

Čís. 11726.

Dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí.

Zcizovací hodnota pozemku, zabaveného podle zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., o zajištění půdy drobným pachtýřům, nemůže býti vyšší, než přejímací cena podle § 8 tohoto zákona.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, R I 370/32.)

K návrhu Zemského inspektorátu pro zemské dávky v Praze, by byla za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty stanovena zcizovací hodnota pozemků, vykoupených podle zákona čís. 318/1919 sb. z. a n. za 5.500 Kč, stanovil soud prvé stolice zcizovací hodnotu těchto pozemků na 5.500 Kč. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jde o odhad pozemků vykoupených podle zákona čís. 318/19 sb. z. a n. na přejímací cenu 5.500 Kč stanovenou dohodou stran. Zemský inspektorát pro zemské dávky v Praze žádá soudní odhad těchto pozemků s poukazem na ustanovení § 17 odst. (4) vl. nař. čís. 545/20 sb. z. a n., poněvadž vznikla pochybnost o tom, zda přejímací cena odpovídá obecné hodnotě pozemků, při čemž uvádí zemský inspektorát, že k přejímací ceně nelze vůbec přihlížeti, poněvadž okolnost, že pozemky byly vykoupeny podle zák. čís. 318/19 jest nerozhodná pro stanovení objektivní zcizovací hodnoty k účelům dávkovým. Naproti tomu odpůrce uplatňuje tuto vlastnost pozemků jako rozhodnou, poněvadž disposice vlastníka byla omezena do té míry, že pozemky nesměl prodati za cenu, které by byl docílil na volném trhu, nýbrž musil se spokojiti s cenou přejímací určenou zákonem čís. 318/19. Znalci ocenili odhadované pozemky porovnáním cen v době zcizení, t. j. dne 27. února 1922 v místě na volném trhu obvyklých na 16.604 Kč 25 h. V roce 1913 měly pozemky ty dle posudku znalců cenu 2.276 Kč 04 h. Jde o to, jaký

vliv měla okolnost, že pozemky byly vykoupeny podle zák. čís. 318/19, na jejich obecnou hodnotu a zda přejímací cenou jest vyjádřena tato obecná hodnota. Účelem soudního odhadu jest zjištění obecné ceny pozemků ve smyslu § 305 obč. zák. a i dávkový řád má tuto cenu na mysli, t. j. cenu, jíž lze za pozemky docíliti v rozhodné době na volném trhu. Tato cena činila by, kdyby disposice vlastníka ohledně pozemků nebyla nijak omezena, 16.604 Kč 25 h, neboť takovou cenu podle posudku znalců bylo by v tomto případě za pozemky lze docíliti. Odhadované pozemky byly však vzhledem k zák. čís. 318/19 vůbec vzaty z volného trhu a mohl vlastník za ně požadovati jen cenu, jak ji vymezil § 8 cit. zák., t. j. přejímací cenu odpovídající cenám z roku 1913 v téže krajině obvyklým. Vzhledem k tomuto zákonnému ustanovení řídí se přejímací cena obecnou cenou v roce 1913, která podle posudku znalců činila 2.276 Kč, a jest z toho patrno, že přejímací cena nejen odpovídá této ceně, nýbrž dokonce ji daleko převyšuje. An tedy vlastník nemohl za pozemky žádným způsobem docíliti vyšší ceny, než jak byla dohodou stran stanovena, nelze pozemky ty odhadnouti jinak, než na přejímací cenu, neboť jen tato vyjadřuje skutečnou jich cenu, jak se utvořila v hospodářském životě vzhledem k ustanovením zák. čís. 318/19, a byla by každá jiná cena, zejména cena zjištěná znalci porovnáním s cenami jiných pozemků volnému trhu přístupných jen cenou fiktivní. Z těchto důvodů má i rekursní soud za to, že obecná hodnota pozemků v tomto případě rovná se přejímací ceně odpovídající zákonu čís. 318/19 a vyjadřující vzhledem k zvláštním poměrům vyvolaným tímto zákonem skutečně dosažitelnou prodejní cenu těchto pozemků.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs podaný proti potvrzujícímu usnesení soudu rekursního ve smyslu § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., pro nezákonnost není opodstatněn. Stěžovatel vytýká rozpor napadeného usnesení s ustanovením § 306 obč. zák., podle něhož při odhadu musí býti vzata za směrnici obecná cena, která má býti určena podle § 305 obč. zák. Avšak pozemky, o něž jde, byly pozemky podrobené zákonu ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., o zajištění půdy drobným pachtýřům. Tímto zákonem přestaly pozemky ty býti předmětem volné nabídky a poptávky, byly takto odňaty volnému obchodu, vlastník nemohl a nesměl je zciziti za jinou cenu, než za cenu zákonem určenou, a proto i obecná cena jejich, t. j. cena odhadnutá podle užitku, jejž se zřetelem k době a k místě — a nutno dodati i vzhledem k poměrům — skýtají obvykle a obecně, nutně klesla a byla nižší, než cena pozemků stejné jakosti v době zcizení, k níž se odhad prováděl (27. února 1922), které nebyly stiženy zákonným omezením vlastníkovy disposice a mohly býti volně prodávány. Bylo by přímo protismyslné, kdyby při takových zabraných pozemcích zcizovací hodnota, zjišťovaná podle hodnoty obecné, mohla býti vyšší, než cena přejímací velicím zákonem přesně stanovená a disposici stran odňatá a nemohly tudíž ani vzniknouti důvodné pochybnosti, zda přejímací cena odpovídá hodnotě zcizovací, jak stěžovatel tvrdí. Ustanovení § 8 zákona čís. 318/19 změnilo předpisy §§ 305 a 306 obč. z. pro pozemky, jichž se toto ustanovení týče, poněvadž určilo podmínky pro výši náhrady za požadovaný pozemek (přejímací cenu) a tím přirozeně též jeho obecnou cenu v době, kdy měl nastati postup pozemku na drobného pachtýře podle zákona čís. 318/19. Jde tu o případ, kde novým zákonem byl změněn všeobecný předpis občanského zákona pro určité nemovitosti při provádění pozemkové reformy. Neprávem se stěžovatel dovolává rozhodnutí čís. 5964 sb. n. s., neboť v případě tam řešeném nešlo o pozemky zabrané pro drobné pachtýře. Proto správně určily nižší soudy obecnou hodnotu odhadovaných pozemků a není tu vytýkané nezákonnosti v napadeném usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvé stolice.

Čís. 11727.

Ustanovil-li jeden z manželů v závěti za universálního dědice své dítě, netřeba vyrozumívati pozůstalého manžela o dědickém nápadu.

Nárok pozůstalého manžela na slušné zaopatření podle § 796 obč. zák. není nárokem dědickým, nýbrž nárokem obligačním, o jehož jsoucnosti, je-li sporný, může býti rozhodnuto jen pořadem práva.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, R I 421/32.)

Pozůstalostní soud vyhověl návrhu pozůstalého manžela na opětné projednání pozůstalosti, ježto navrhovatel nebyl o projednání pozůstalosti vyrozuměn, takže nemohl vznésti námitky proti platnosti závěti ani návrhy podle § 796 obč. zák. Rekursní soud zrušil napadené usnesení jako nezákonné. Důvody: Ježto byla pozůstalost již odevzdána přihlásivšímu se dědici, jde o případ § 823 obč. zák. a lze pozůstalému manželu nastupovati jen t. zv. žalobou dědickou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel napadá usnesení rekursního soudu jako zmatečné podle § 477 čís. 5 c. ř. s. z důvodu, že nebyl vyrozuměn o projednání pozůstalosti, ačkoliv mu, přes to, že dcera byla zůstavitelkou ustanovena za universální dědičku podle § 796 obč. zák., přísluší zákonné dědické právo, po případě odkaz vytčený v tomto paragrafu. Šlo by tedy o zmatečnost z důvodu § 41 (2) f) nebo g) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., avšak zmatečnosti tu není, neboť obojí toto ustanovení předpokládá účastníka nesporného řízení (§ 6 uv. zák.) a stěžovatel jím není. Podle § 75 nesp. říz. čís. 208/54 má soud zpraviti domnělé dědice o dědickém nápadu s výzvou, by podali dědickou přihlášku, by pozůstalost mohla býti projednána. Za domnělé dědice buďtež považováni podle toho, zda nastává posloupnost ze zákona, či z poslední vůle nebo ze smlouvy, ti, kdož povoláni jsou k té nebo k oné (druhý odstavec § 75). Zůstavitelka zanechala poslední vůli, kterou ustanovila za universální dědičku svou dceru Annu. Hledíc k této poslední vůli, která ne-

vykazovala formální vady, jest domnělou dědičkou podle § 75 druhý odstavec nesp. říz. dcera Anna a proto nebylo třeba vyrozumívati pozůstalého manžela, který by v úvahu přicházel jako dědic jen při posloupnosti ze zákona. Nárok manžela na slušné zaopatření podle § 796 obč. zák. není nárokem dědickým, jest nárokem ze zákona, nárokem obligačním, o jehož jsoucnosti — je-li sporný — může býti rozhodnuto jen pořadem práva (ve sporu); neplatí o něm ustanovení §§ 687 a 688 obč. zák. a § 161 nesp. říz. ani ustanovení o nárocích nepominutelných dědiců. Ani to, že pozůstalý manžel mohl napadati závět pro neplatnost, na věci nic nemění, ano šlo o závěť formálně bezvadnou (§ 75 nesp. pat.). Ostatně stěžovatel věděl, že jeho manželka zemřela, an s ní bydlel v témž domě, a, podepsav úmrtní zápis věděl, že se bude pozůstalost projednávati, měl tedy možnost případné své nároky na pozůstalost soudu ohlásiti v čas před projednáním pozůstalosti. Napadené usnesení rekursního soudu není zmatečné, nýbrž odpovídá stavu věci i zákonu a proto dovolacímu rekursu jako bezpodstatnému nemohlo býti vyhověno.

Čís. 11728.

Opakování a doplnění důkazů (kromě doplnění důkazu ohledáním) může se státi jen před soudem odvolacím, a to i, kdyby šlo o případy, jež by jinak spadaly pod ustanovení § 276 čís. 1 c. ř. s., leč že by se opakování nebo doplnění důkazu přímo před odvolacím soudem nedalo provésti pro překážky faktické nebo právní.

Nepostupoval-li odvolací soud tak, jde o vadu řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), při čemž nezáleží na tom, zda strana vadný postup odvolacího soudu vytýkala po rozumu § 196 c. ř. s. čili nic.

(Rozh. ze dne 4. června 1931, Rv I 969/31.)

Žalobě o zrušení kupní smlouvy ohledně klisny procesní soud prvé stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání, uplatňující číselně dovolací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s., je odůvodněno s hlediska prvého z těchto důvodů. Vadnost odvolacího řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud, místo, by vrátil věc do prvé stolice a napravil tak pochybení prvého soudu, jenž vyslechl napřed znalce a pak teprve svědky, aniž si po jejich výslechu vyžádal doplnění znaleckého posudku, doplnil sám důkaz znalecký tím, že dal vyslechnouti znalce dožádaným soudem, a skončil podle § 193 c. ř. s. řízení. Tímto postupem znemožnil prý odvolací soud žalobci další obranu proti změněnému posudku znalcovu. Dovolateli nelze arci přisvědčiti, že odvolací soud, shledav řízení prvé stolice v naznačeném směru neúplným, pochybil, nezrušiv rozsudek

prvého soudu a nevrátiv věc do prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí, neboť odvolací soud jest podle § 488 odstavec prvý c. ř. s. formálně oprávněn, uzná-li toho potřebu, opakovati nebo doplniti dokazování v prvé stolici již provedené a dodatečně provésti důkazy v řízení před prvým soudem stranami marně nabízené. Podle druhého odstavce § 488 c. ř. s. může odvolací soud v případě posléze uvedeném, t. j. jde-li o důkazy v prvé stolici marně nabízené, jakož i když má býti doplněno ohledání, buď sám provésti průvodní řízení podle předpisů platných pro to v prvé stolici, nebo může dáti provedení důkazu vykonati soudcem z příkazu nebo dožádaným. Z tohoto ustanovení plyne úsudkem z opaku, že opakování a doplnění důkazů — kromě doplnění důkazu ohledáním — může se státi jen před soudem odvolacím, a to i tenkráte, kdyby šlo o případy, jež by jinak spadaly pod ustanovení § 276 čís. 1 c. ř. s. (na př. §§ 300, 328, 352, 368 c. ř. s.). Jest tedy při opakování a při doplnění důkazů v řízení odvolacím zásada přímosti proti prvé stolici (§ 276 c. ř. s.) ještě zostřena. Výjimku z této zásady bylo by lze uznati jen, kde by se opakování nebo doplnění důkazu přímo před odvolacím soudem pro překážky faktické nebo právní nedalo provésti. Takových překážek však v souzeném případě nebylo, to tím méně, an podle průvodního usnesení odvolacího soudu měl býti znalecký důkaz doplněn o tom, zda podle výsledků provedených důkazů lze míti za to, že klisna, o kterou ve sporu jde, byla stížena vadou srážlivosti již v době koupě, jakož i o tom, zda tato vada ji činí nezpůsobilou k upotřebení při pracích hospodářských, takže nebylo zapotřebí, by byla klisna znalcem ještě jednou ohledána nebo dokonce za tímto účelem dopravena před odvolací soud. Postupem odvolacího soudu, jenž neprovedl nařízené doplnění důkazu znaleckého přímo, jak bylo jeho povinností podle ustanovení prvého a druhého odstavce § 488 c. ř. s., nýbrž dal je provésti soudcem dožádaným, byla porušena zásada bezprostřednosti, ovládající i řízení odvolací, a to, jak dolíčeno, při opakování a doplnění důkazů ve zvýšené míře. Ježto pak tento postup zakládá vadu odvolacího řízení, jež byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, jest dovolání odůvodněno, pokud zřetelným poukazem vytýká tuto vadu s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. Na tom nic nemění okolnost, na kterou poukazuje žalovaný v dovolací odpovědi, že žalobce vadný postup odvolacího soudu nevytýkal po rozumu § 196 c. ř. s. Nešlo jen o poklesek proti formálnímu předpisu upravujícímu způsob řízení, nýbrž šlo o porušení zásady přímosti a bezprostřednosti odvolacího řízení, která nemůže podléhati disposici stran (§ 196 odstavec druhý c. ř. s.). Ustanovení prvého odstavce § 196 c. ř. s. nemá tu tedy místa.

Čís. 11729.

Pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, nestačí k výkupu pohledávky ve smyslu § 1422 obč. zák.

Postupník, jenž zavinil, že neznal pravý stav věci, nemůže se dovolávati důvěry ve veřejné knihy, pokud se týče nemohl nabýti hypotekární pohledávky v pozemkové knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již zaniklé.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 150/31.)

Firma G. zaplatila ředitelství státních drah pohledávku, jíž dlužil žalovaný. Ředitelství státních drah postoupilo pak svou pohledávku za žalovaným, dosud v knihách váznoucí, žalující záložně, a to k žádosti firmy G. Žalobu záložny proti žalovanému o zaplacení postoupené pohledávky procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Sama žalobkyně tvrdí a odvolací soud zjistil, že firma G. zaplatila cizí dluh, a nebylo ani tvrzeno, že za tento dluh ručila osobně neb určitými kusy majetku, ani že byla povinna, tento dluh za žalovaného zaplatiti (Sb. n. s. čís. 9554). Nejde tedy o případ § 1358 obč. zák., nýbrž o případ dobrovolného plátce ve smyslu § 1422 obč. zák., kde, na rozdíl od § 1358 obč. zák., plátce nevstupuje ve věřitelova práva již tím, že dluh zaplatil, nýbrž působí placení jako výkup pohledávky jen, žádal-li plátce před placením nebo při něm na věřiteli, by mu postoupil svá práva. Ale to se v souzeném případě nestalo, a nemohli proto firma G., pokud se týče její jednatel M. postoupiti žalobkyni práva, jichž sami nenabyli. Pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, podle § 1422 obč. zák. nestačí. Mohla tedy žaloba obstáti jen, kdyby žalobkyně byla jednala, důvěřujíc veřejným knihám, t. j. kdyby byla prokázala, že jí nebylo a nemusilo býti známo, že pohledávka byla již dávno zaplacena a že tedy knihovní stav neodpovídá skutečnosti. Odvolací soud tuto otázku neřešil a nevyslovil se přímo o tom, zda přejímá zjištění prvého soudu, že žalobkyně před podpisem postupní listiny ze dne 16. května 1929 věděla, že postoupená pohledávka jest již dávno zaplacena. Zjištěno však, že žalobkyně nedala ředitelství státních drah úplatu za postoupenou pohledávku, a neodpovídalo tedy pravdě, že pohledávka byla postoupena za ujednanou postupní cenu a že tato postupní cena byla žalobkyní před podpisem postupní smlouvy státní železniční správě (československému státu) hotově vyrovnána, jak jest uvedeno v postupní listině žalobkyní podepsané, což muselo žalující záložnu, nebyl-li jí pravý stav věci beztak znám, jak zjistil prvý soud, přiměti k tomu, by se o věci co nejzevrubněji informovala. Neučinila-li tak a nedala-li si zejména vysvětliti rozpor mezi obsahem listiny a známé jí skutečnosti, že železniční správě za postoupenou pohledávku nedala úplatu, zavinila sama, že pravý stav věci neznala, a nemůže se proto dovolávati důvěry ve veřejné knihy, pokud se týče nemohla nabýti hypotekární pohledávky v knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již dávno zaniklé.

Čís. 11730.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Třebaže manžel neuposlechl výzvy k návratu do společné domácnosti, nepozbyl práva hájiti se ve sporu o rozluku z důvodu podle § 13 c) zák. tím, že jeho opuštění společné domácnosti nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné, nýbrž že se stalo ze spravedlivé příčiny.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 349/31.)

Žalobě manžela na manželku o rozluku manželství z důvodu zlomyslného opuštění žalobce žalovanou bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

důvodů:

Jest nesporné, že byla žalovaná vyzvána usnesením procesního soudu k návratu do manželského společenství do šesti měsíců s připomínkou, že by jinak byl manžel oprávněn žalovati z tohoto důvodu o rozluku. Tím přijal procesní soud za osvědčené, že šlo o zlomyslné opuštění (čl. I a) vl. nař. čís. 362/1919 sb. z. a n.). Je také nesporné, že žalovaná výzvě nevyhověla. Tím tedy nabyl manžel práva k žalobě z rozlukového důvodu zlomyslného opuštění (§ 13 c) rozl. zák.), čímž však nebylo ještě rozhodnuto, že tu skutečně tento rozlukový důvod jest. I když žalovaná výzvy neposlechla, nepozbyla tím práva, hájiti se ve sporu, že její opuštění nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné (rozh. čís. 2355 sb. n. s.), nýbrž, že se stalo ze spravedlivé příčiny. Tohoto práva obrany žalovaná v plné míře použila, tvrdíc, že ji žalobce vyháněl, že ji dvakrát zbil, že jí často i veřejně nadával a že jí i v šestiměsíční lhůtě vyhrožoval, že se nesmí opovážit k němu se vrátiti. Nic z toho nebylo dokázáno, což nemůže jíti na vrub žalobcův, nýbrž jen na úkor bránící se žalované.

Čís. 11731.

Otázka viny na rozvratu manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) náleží k rozlukovému důvodu a platí i pro ni zásada vyšetřovací, takže tu předpis § 482 c. ř. s. o zákazu novot nemá místa, ovšem jen potud, pokud se novoty vztahují k rozlukovému důvodu uplatněnému již v první stolici.

Dal-li odvolací soud, přezkoumávaje skutkové zjištění prvního soudu, o němž měl pochybnosti, těmto pochybnostem výraz usnesením o dodatečném výslechu znalce podle § 488, prvý odstavec, c. ř. s., mohl se bez porušení zásady bezprostřednosti uchýliti od skutkového zjištění jen, když sám znalce vyslechl. Neučiniv tak (ježto nebyla složena záloha), nemohl prohlásiti za pochybné, co první soud prohlásil za nepochybné, hodnotě volně znalecký posudek a ve shodě s ním. To platí nejen pro řízení prováděné podle zásady projednací, nýbrž tím spíše v řízení ovládaném zásadou vyšetřovací.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 355/31.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhal se manžel na manželce rozluky manželství pro hluboký rozvrat manželství. Procesní soud prvé

stolice prohlásil manželství rozloučeným z viny obou stran. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované a zamítl žalobu.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Pokud dovolatel vytýká, že prý odvolací soud přihlížel k novotám odvolacího spisu žalované, netřeba se s touto výtkou blíže obírati, protože dovolatel přehlíží, že rozlukové řízení jest ovládáno zásadou vyšetřovací, že otázka viny na rozvratu manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) náleží k rozlukovému důvodu a že i pro ni platí zásada vyšetřovací (na př. rozhodnutí čís. 4686, 5050 a 7248 sb. n. s.), takže tu předpis § 482 c. ř. s. o zákazu novot nemá místa, ovšem jen potud, pokud se novoty vztahují k rozlukovému důvodu uplatněnému již v první stolici (srov. rozhodnutí čís. 1626). Oprávněná jest však výtka dovolatelova, že jest odvolací řízení vadné (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), protože se odvolací soud uchýlil od skutkových zjištění prvního soudu v otázce příčetnosti žalované v době mimo těhotenství, neopakovav znalecký důkaz, jenž byl podkladem zjištění procesního soudu. V té příčině je předeslati toto: Žalobce v žalobě mimo jiné také tvrdil, že žalovaná trpí již několik let těžkou hysterií. Žalovaná to popřela a tvrdila v žalobní odpovědi mimo jiné také, že hysterií netrpěla a netrpí, že nemá hysterické záchvaty a že jest žalobcovo tvrzení nepravdivé. Procesní soud uznal na rozluku manželství z viny obou stran pro hluboký rozvrat manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) a vyslovil v poslední větě důvodů, že rozlukový důvod § 13 písm. g) rozl. zák. (těžká hysterie) není ve smyslu znaleckého posudku vůbec dán. Žalobce nepodal odvolání, takže proti němu nabyl první rozsudek v otázce spoluviny na rozluce právní moci. Žalovaná ani v odvolání netvrdila ještě přímo a jasně, že trpěla hysterií, nýbrž vyjadřovala se v té příčině neurčitě a s mnohými výhradami. První soud zjistil podle posudku psychiatrického znalce, že lze u žalované připustiti hysterické stavy nejvýše v době těhotenství a že jí jednání v této době nelze přičítati k vině, že však podle téhož znaleckého posudku, k němuž se procesní soud připojil, jest žalovanou činiti odpovědnou za její chování k žalobci v době mimo těhotenství. K tomu jest připomenouti, že procesní soud přečetl při ústním jednání nejdříve písemný posudek zmíněného znalce a pak ho přímo sám vyslechl. Odvolací soud přiznal sice v důvodech, že se znalec psychiatr vyjádřil ve smyslu prvního soudu, ale, hledě k tomu, co tvrdil žalobce a co vypověděli někteří svědci, pojal pochybnosti o tom, zda nebyla žalovaná — jak praví — »zbavena užívání svého rozumu« také v době mimo těhotenství, ale hned podotkl, že z toho, co uvedl, neplyne ještě, že žalovaná v době závadného jednání mimo těhotenství byla nepříčetná, že však to nelze vyloučiti. Proto odvolací soud připustil důkaz dodatečným výslechem téhož znalce psychiatra o tom, zda lze s určitostí tvrditi, že záchvaty žalované, o nichž se svědkyně zmiňují, nezbavovaly žalovanou plného vědomí a zda si byla všeho toho vědoma, co za takových záchvatů činila. Dodal pak v usnesení, že důkaz bude proveden dožádaným soudem, až bude

k soudu složena záloha na znalečné, jejíž výši určí dožádaný soud. Z toho, co uvedeno, jde najevo, že odvolací soud použil předpisu § 488 odst. 1 c. ř. s. a nařídil doplnění znaleckého důkazu a to z úřadu, ježto takový návrh v odvolání učiněn nebyl. Při tom se odvolací soud v prohlášeném usnesení nevyjádřil, kdo má zálohu složiti (§§ 40 a 365 c. ř. s.) a teprve v dopisu na dožádaný soud uvedl, že tak má učiniti žalobce, ačkoliv ze spisů je viděti, že v první stolici byl tento důkaz připuštěn na návrh žalované. Žalobce zálohu nesložil, načež odvolací soud upustil od nařízeného doplnění a zamítl žalobu z úvahy, že prý zůstává pochybným, že žalovaná jednala při plném vědomí a že tedy nelze říci, že má na nastalém rozvratu (o němž sám nepochybuje) vinu. Právem vytýká dovolatel odvolacímu soudu tento postup jako vadu řízení, která byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře (§ 503 čís. 2 c. ř. s.). Odvolací soud přehlédl, že jeho úkolem bylo přezkoumati skutkové zjištění prvního soudu, které tu již bylo, ale o němž sám měl pochybnosti, že dal těmto pochybnostem výraz usnesením o dodatečném výslechu znalce podle § 488 prvý odstavec c. ř. s. a že by se byl mohl bez porušení zásady bezprostřednosti uchýliti od uvedených skutkových zjištění prvního soudu jen, kdyby si byl také sám — jako první soud — znalce vyslechl. Neučiniv tak, nemohl prohlásiti za pochybné, co první soud prohlásil za nepochybné, hodnotě volně znalecký posudek a ve shodě s ním (srov. k tomu na př. rozhodnutí čís. 1013, 4679, 7337 sb. n. s.). Platí-li to pro řízení prováděné podle zásady projednací, platí to tím spíše v řízení ovládaném zásadou vyšetřovací, kde má býti zjišťována pravda materiální. Již z tohoto důvodu nemůže rozsudek odvolacího soudu obstáti a musil býti podle § 510 prvý odstavec c. ř. s. zrušen a není se třeba zabývati s ostatními dovolacími důvody.

Čís. 11732.

Soud nemá nemocenské pojišťovně (§ 255 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.) odepříti provedení takových úkonů, jež jest nemocenská pojišťovna podle zákona oprávněna na něm žádati za účelem plnění svých úkolů a k jejichž provedení jest požádaný soud podle platných právních předpisů povolán.

Soud není povolán, by na pouhou žádost okresní nemocenské pojišťovny vyslýchal někoho jako svědka a by ho donucoval k výkonu svědecké přísahy.

(Rozh. ze dne 6. června 1932, R I 415/32.)

Okresní nemocenská pojišťovna v M. navrhla na okresním soudě v M., by předvolal a přísežně vyslechl Čeňka F-a, rolníka v B., jako svědka o tom, jaký plat na hotovosti platí ročně Jaroslavu M-ovi, a by při odepření přísežné výpovědi uvalil na Čeňka F-a vazbu podle § 325 c. ř. s. Soud prvé stolice návrhu vyhověl a, an Čeněk F. odepřel přísežnou výpověď, uvalil na něho vazbu. Rekursní soud zamítl návrh okresní nemocenské pojišťovny. Důvody: Návrh jest opřen o ustanovení § 255 odst. (3) poj. zák., podle něhož soudy mají vy-

hověti žádostem na ně pojišťovnami vzneseným. Předpis ten jest vykládati ve shodě s ustanovením čtvrtého odstavce téhož paragrafu a s dalšími právními předpisy, zejména s čl. XIII. uv. zák. k j. n. Podle tohoto předpisu mají soudy přispěti právní pomocí živnostenským a rozhodčím soudům a rozsudím, pokud jest žádost odůvodněna a úřední výkon, o který se žádá, zákonem dopuštěn. Totéž tím spíše musí platiti i pro jiné úřady a orgány, které podle zvláštních předpisů jsou oprávněny dožadovati se soudní pomoci. Není však výslovného předpisu, podle něhož by pojišťovny byly oprávněny dožadovati se u soudu přísežného nebo nepřísežného výslechu osoby, jsoucí v poměru k pojišťovně jako strana neb osoby jiné, a takový předpis by tu musel býti, jako na př. podle § 37 čís. 4 zákona čís. 309/1920 sb. z. a n., kde zákon výslovně propůjčil ono oprávnění berní správě. Mimo toho dožádaný úkol jest nepřípustný i podle předpisů formálního práva. Zaměstnavatel má k pojišťovně postavení strany a mohl by tudíž býti podle předpisů c. ř. s. vyslechnut jako strana přísežně na základě zvláštního průvodního usnesení, jehož tu však není, neboť nejde o spor a procesní strany. Podle žádosti má býti předmětem výslechu zjištění, jaký má Jaroslav M. sjednaný plat roční na hotovosti u rolníka Čeňka F-a. Pokud však jde o vyšetření pojistné povinnosti a o zařazení do mzdových tříd, jsou pojišťovny podle § 255 odst. (4) poj. zák. odkázány na úřady politické a obecní.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 255 (3) zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n., jsou úřady, soudy a veřejné instituce i korporace povinny vyhověti žádostem, jež pojišťovny podle tohoto zákona zřízené na ně vznesou, podporovati i jinak všemožně tyto pojišťovny a podávati jim sdělení důležitá pro provádění pojištění a jejich správu. V důvodové zprávě k vládnímu návrhu tohoto zákona čís. tisku 4186 posl. sněm. z roku 1923 se praví na str. 97, že k úspěšnému plnění významných a pro veškeren státní celek důležitých úkolů, jež zákon ukládá nemocenským pojišťovnám a Ústřední sociální pojišťovně, jest nezbytnou ochotná součinnost a pomoc státních a samosprávných úřadů — včetně soudů —, jakož i veřejnoprávních institucí a korporací, a že proto jest těmto právním subjektům (veřejným orgánům) uložena povinnost vyhověti žádostem, jež nemocenské pojišťovny neb Ústřední sociální pojišťovna na ně vznesou. Stěžovatelka vykládá ustanovení § 255 (3) řečeného zákona příliš široce a proto nesprávně, dovozujíc, že soudy jsou povinny vyhověti všem žádostem nemocenských pojišťoven bez rozdílu a že nemohou vůbec zkoumati, zdali žádost, se kterou se nemocenská pojišťovna obrátí na soud, odpovídá zákonným předpisům, čili nic. Mluví-li se v § 255 (3) o povinnosti soudů vyhověti žádostem na ně nemocenskými pojišťovnami vzneseným, jest to vykládati v souvislosti s právními předpisy pro výkon soudní moci vůbec platnými, jež nebyly zákonem čís. 221/1924 sb. z. a n. dotčeny ani změněny, neboť obor působnosti soudů jest zákonem vymezen a

soud nesmí překročiti hranice své pravomoci ani tehdy, kdyby byl o to požádán nemocenskou pojišťovnou. Jest tedy předpisu § 255 (3), pokud se vztahuje na řádné soudy, rozuměti tak, že soud nemá nemocenské pojišťovně odepříti provedení takových úkonů, jež jest nemocenská pojišťovna podle zákona oprávněna na něm žádati za účelem plnění svých úkolů a k jejichž provedení jest požádaný soud podle platných právních předpisů povolán. V případě, o nějž tu jde, žádala okresní nemocenská pojišťovna v M. na okresním soudě v M., by předvolal a přísežně vyslechl Čeňka F-a, rolníka v B., jako svědka o tom, co na hotovosti ročně platí Jaroslavu M-ovi. Nehledíc k některým zvláštním předpisům, jež tu nepřicházejí v úvahu (na př. čl. XIII uvoz. zák. k j. n. o poskytování právní pomoci různým rozhodčím soudům a rozsudím zřízeným k řešení jednotlivého právního sporu, tak zejména i rozhodčím soudům nemocenských pojišťoven, podle § 208 zákona čís. 221/1924 sb. z. a n., — dále § 38 čís. 4 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. o dávce z majetku a dávce z přírůstku na majetku, — § 28 odst. 2 jednacího řádu poslanecké sněmovny a senátu Národního shromáždění, čís. 325 a 326 sb. z. a n. z roku 1920, — § 10 vlád. nařízení ze dne 7. prosince 1922, čís. 374 sb. z. a n. o rozhodčích komisích pro zaopatření zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém — a pod.) — mohou řádné soudy přísežně vyslýchati osoby jako svědky v občanských věcech právních buď v řízení sporném anebo v řízení mimosporném. Ve sporném řízení, není-li spor ještě zahájen, jest k tomu soud oprávněn jen za podmínek zajištění důkazů podle §§ 384 až 389 c. ř. s. O takový případ tu nejde, neboť okresní nemocenská pojišťovna v M. nepožádala soud o výslech svědka k zajištění důkazu pro zamýšlený soudní spor. V nesporném řízení jest výslech svědků upraven předpisy §§ 23 a 28 zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. a může k němu dojíti, když ho soud potřebuje, by si zjednal základ pro své rozhodnutí ve věcech soudního řízení nesporného. Ale ani o takový případ tu nejde, ježto okresní nemocenská pojišťovna žádala o výslech svědka zřejmě jen pro svůj vlastní účel, nikoli za účelem soudního rozhodnutí ve věci nesporného řízení. Z toho plyne, že okresní soud v M. nebyl podle platných ustanovení o vykonávání soudní moci povolán k tomu, by na pouhou žádost okresní nemocenské pojišťovny v M. vyslýchal Čeňka F-a jako svědka a by ho donucoval podle § 325 c. ř. s. k výkonu přísahy svědecké, a že zejména nelze na tento případ použíti předpisu § 255 (3) zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. Nebyla-li okresní nemocenská pojišťovna v M. vůbec oprávněna požadovati na soudě, by provedl přísežný výslech Čeňka F-a, zbytečně uvažoval rekursní soud o otázce, jaké postavení má Čeněk F. k okresní nemocenské pojišťovně a byl-li žádaný úkon nepřípustný i z formálního důvodu, že by totiž Čeněk F. mohl býti vyslýchán podle předpisů c. ř. s. jen v postavení strany. S vývody dovolacího rekursu, pokud brojí proti této úvaze rekursního soudu, není proto třeba blíže se obírati. Neoprávněnému dovolacímu rekursu bylo odepříti úspěch. Pro úplnost se dodává, že podle § 21 zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. jest zaměstnavatel povinen kdykoli podati nemocenské pojišťovně nebo politickým úřadům k jejich žádosti vysvětlení o všech okolnostech, které jsou rozhodné pro pojištění, a že toto ustanovení v souvislosti s předpi-

sem čtvrtého odstavce § 255 téhož zákona ukazuje nemocenské pojišťovně cestu, jež jí umožňuje vyšetření skutkových okolností, jichž pro své účely potřebuje.

Čís. 11733.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.). Dokud nebude pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro pracovní spory, náležejí spory podle §§ 1 a 2 zákona k věcné příslušnosti okresních soudů, o jichž místní příslušnosti platí § 3.

Vyhláška ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, čís. 44 sb. z. a n. jest ve shodě se zákonem ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. a s § 4 vládního nařízení ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 6. června 1932, R I 423/32.)

Žalobu zaměstnance proti zaměstnavateli, zadanou na okresním soudě v Chomutově dne 22. února 1932, soud prvé stolice odmítl pro nepřípustnost pořadu práva. Důvody: Námitka nepřípustnosti pořadu práva jest odůvodněna, ježto již z obsahu žaloby vyplývá, že jde o spor z pracovního poměru založeného soukromoprávní smlouvou. Pro takové spory jest podle § 1 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. výlučně příslušným pracovní soud pokud se týče podle § 4 tohoto zákona oddělení pro pracovní spory, jež jest zříditi u okresního soudu v Chomutově, ježto zákon o pracovních soudech platí od 1. ledna 1932 a žaloba byla podána teprve dne 22. února 1932. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva a uložil prvému soudu, by ve věci dále jednal. Důvody: O nepřípustnosti pořadu práva nelze tu vůbec mluviti, ježto to, co žalovaný uvedl k opodstatnění této námitky, mohlo by snad odůvodniti jen nepříslušnost dovolaného soudu. Avšak není tu ani nepříslušnosti a stačí poukázati k § 4 (2) nařízení ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 sb. z. a n., jež vyhražuje den zahájení činnosti pracovních soudů a oddělení okresních soudů pro pracovní spory vyhlášce ministra spravedlnosti. Tato vyhláška vyšla teprve dne 17. března 1932, pod čís. 44 sb. z. a n. a byl v ní počátek působnosti oddělení okresního soudu pro pracovní spory stanoven na 1. září 1932. Až dotud mají o takových sporech rozhodovati řádné soudy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení jest po právní stránce odůvodněno v podstatě správně až na to, že pod čís. 180 sb. z. a n. z roku 1931 nebyl vyhlášen »zákon«, nýbrž nařízení vlády ze dne 1. prosince 1931, jímž se podle §§ 4 a 43 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. zřizují pracovní soudy a oddělení okresních soudů pro pracovní spory. K vý-

vodům dovolacího rekursu jest připomenouti toto: Jest sice správné, že zákon o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. nabyl podle § 43 odst. (1) účinnosti již dnem 1. ledna 1932, ale stěžovatelka přehlíží, že v § 42 bylo zároveň pamatováno na to, by spory podle §§ 1 a 2 mohly býti zahájeny a projednány i v přechodné době, pokud nebude pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro pracovní spory. Dokud se tak nestane, náležejí podle § 42 spory podle §§ 1 a 2 k věcné příslušnosti okresních soudů, o jichž místní příslušnosti platí ustanovení § 3. — Nelze se domnívati, že zákonodárce zamýšlel v přechodné době, od 1. ledna 1932 až do skutečného zřízení pracovních soudů neb oddělení okresních soudů pro pracovní spory, ponechati zaměstnance s jejich nároky z poměru pracovního, služebního a učebního bez potřebné ochrany soudní. Zřejmě mylný jest názor stěžovatelky, že vyhláška ministerstva spravedlnosti ze dne 17. března 1932 čís. 44 sb. z. a n. není ve shodě se zákonem čís. 131/1931 sb. z. a n. a s § 4 vládního nařízení čís. 180/1931 sb. z. a n. Zříditi zvláštní oddělení pro pracovní spory u jednotlivých okresních soudů bylo v § 4 odst. (2) zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. výslovně vyhraženo vládě, která pak vládním nařízením ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 sb. z. a n. stanovila v § 3 odst. 1 a), že oddělení pro pracovní spory má býti zřízeno mezi jiným i u okresního soudu v Chomutově, a v § 4 odst. 2 pověřila ministra spravedlnosti, by určil den zahájení činnosti pracovních soudů a oddělení okresních soudů pro pracovní spory, uvedených v §§ 2 a 3, vyhláškou uveřejněnou ve sbírce zákonů a nařízení. To se stalo vyhláškou ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, uveřejněnou pod čís. 44 sb. z. a n. z roku 1932, v níž bylo určeno mezi jiným, že i oddělení okresního soudu v Chomutově pro pracovní spory započne činnost od 1. září 1932. Ježto žaloba, o kterou jde, byla podána dne 22. února 1932, tedy v mezidobí mezi 1. lednem 1932 a 1. zářím 1932, jest podle § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. pro tento spor věcně i místně příslušným dovolaný okresní soud v Chomutově.

Čís. 11734.

Denní paušální mzdu, jež byla placena vdově po železničním zaměstnanci jako uklízečce u ředitelství státních drah, nelze považovati za »aktivní požitek státní« ve smyslu § 17 odstavec (2) čís. 1 zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 6. června 1932, Rv I 674/31.)

Žalobkyně, vdova po posunovači státních drah čsl., dostávala od 1. ledna 1925 roční zaopatřovací plat 12.292.80 Kč (včetně drahotních přídavků a příspěvků na dítky) a od 1. února 1927 pak jen 11.392.80 Kč vzhledem k tomu, že jedno dítko dosáhlo 18. roku. Žalobkyně byla od roku 1925 zaměstnána jako čistička u ředitelství státních drah, kde měla denní paušál 12.50 Kč, tedy 4.562 Kč ročně. Odvolávajíc se na § 17 zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n., provedla dráha zkrácení zaopatřovacích platů žalobkyně celkem o 4.997 Kč 42 h. Žalobou,

o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na dráze zaplacení 4.997 Kč 42 h, tvrdíc, že zkrácení bylo protizákonné a bezdůvodné. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Zákon čís. 286/24 o úsporných opatřeních ve veřejné správě nařizuje hromadění a krácení zaopatřovacích požitků, jakmile nabude někdo vedle zaopatřovacího požitku ještě jiného aktivního požitku státního (§ 17 odst. (2) čís. 1). Snižuje se tu výplata státního odpočivného požitku na jeho polovinu, po případě na polovinu nižšího požitku, je-li státní zaopatřovací požitek vyšší než onen, při čemž jest nařízeno kumulační minimum 12.000 Kč. Ve smyslu § 20 jsou státními aktivními, pokud se týče zaopatřovacími požitky aktivní a zaopatřovací požitky státního zaměstnance, tedy i dělníků, pokud se týče vdovy po něm, což platí i pro státní podniky (§ 22). Podle § 19 cit. zák. jsou pobíratelé povinni ihned příslušnému úřadu oznámiti střetnutí se zaopatřovacího požitku s jiným státním neb nestátním veřejným požitkem a stát jest oprávněn částky zaopatřovacích požitků přijaté bez oprávnění při příštích výplatách státních požitků si srazíti. Podle těchto ustanovení má soud za to, že právem byl kumulován žalovanou stranou zaopatřovací požitek žalobkyně v částce 9.800.40 Kč ročně s paušální roční mzdou 4562.50 Kč a provedeno pak zkrácení zažalovanou částkou. Zejména nemůže býti pochybnosti podle doslovu zákona, že by snad zaopatřovací požitky vdovy žalobkyně nesměly býti kumulovány. Rovněž i její paušální mzdu za čištění vyplácenou z prostředků státních jest považovati za stálý zdroj příjmů a tedy za aktivní požitek podle § 17 (2) čís. 1 cit. zák. Opačné tvrzení žalující strany nemá oporu v zákoně, naopak z důvodové zprávy vládního návrhu cit. zákona, která pak, zejména v ustanovení o kumulaci, nedoznala v plenu poslanecké sněmovny pokud se týče senátu žádné změny, plyne zcela jasně, že tendencí zákona bylo postihnouti za účelem kumulace se zaopatřovacími požitky veškeré státní neb nestátní veřejné požitky, při čemž »rozšiřuje se omezení kumulací i na jiný příjem percipientův, který jest podkladem pro vyměření daně z příjmu, počítajíc v to i příjem příslušníků domácnosti, opatření to, jehož význam pro státní finance nelze podceňovati«. Z těchto důvodů žalovaná strana, zjistivši dodatečně, že žalobkyně vedle zaopatřovacích požitků pobírá ještě aktivní požitek státní, právem provedla zkrácení zaopatřovacích požitků. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Vytýkajíc nesprávné posouzení věci po stránce právní, odvolatelka sama tvrdí, že celý spor jde jen o to, zda mzda, která jí byla placena z paušálu, jest aktivním požitkem státním ve smyslu ustanovení § 17 (2) čís. 1 zákona čís. 286/24, a snaží se dovoditi, že tomu tak není a že ani žalobkyně sama nepatří mezi zaměstnance v zákoně shora uvedeném vyznačené. Soud odvolací však sdílí právní názor prvého soudu a odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku, jež odpovídá zjištěnému stavu věci i zákonu. Nemůžeť býti vzhledem k ustanovení § 20 cit. zák. sporu o tom, že žalobkyně jako vdova patří mezi osoby, jimž za podmínek § 17 cit. zák. mohou býti jejich požitky zkráceny. A, je-li nesporno, že byla přijata do služeb státních drah u dopravního úřadu jako uklízečka za denní paušální mzdu Kč 12.50, tu vzhledem k tomu, že jde o podnik státní, jest zřejmo, že i tato paušální mzda je aktivním požitkem státním. Okolnost, že mzdy uklízeček u dráhy jsou vypláceny z paušálu na čistění místností určeného, je úplně vedlejší, ježto rozhoduje jen, že se tak děje z prostředků státní správy.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze upříti oprávněnost. Rozhodnou pro spor jest otázka, lze-li denní paušální mzdu, která byla žalobkyni placena jako uklízečce u ředitelství státních drah, považovati za »aktivní požitek státní« ve smyslu § 17 odst. (2), čís. 1 zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n. Oba nižší soudy odpověděly na tuto otázku kladně, ale dovolací soud s jejich názorem nesouhlasí. Pojem »aktivních požitků státních« jest blíže vysvětlen v § 20 odst. (1), zákona čís. 286/1924 sb. z. a n. v ten smysl, že se jimi rozumí aktivní požitky státního zaměstnance (§ 22), a podle odstavce prvého § 22 jsou státními zaměstnanci ve smyslu tohoto zákona všichni zaměstnanci státu, ústavů, podniků a fondů státních a státem spravovaných, čítajíc v to i dělníky, jakož i příslušníky četnictva a vojenské osoby z povolání. Jest tudíž zkoumati, byla-li žalobkyně státním zaměstnancem ve smyslu § 22 odst. (1) onoho zákona. Nižšími soudy bylo zjištěno, že žalobkyně byla zaměstnána u ředitelství státních drah jako čistička místností (uklízečka), tedy jako síla na výpomoc, za denní paušální mzdu 12 Kč 50 h. Pracovní síly na výpomoc se přijímají podle výnosu ministerstva železnic ze dne 2. prosince 1920, čís. 51.383—1/3 (odst. B 3) pro obstarávání mimořádných služebních výkonů přechodné povahy, jsou odměňovány podle ujednání jen mzdou a nepožívají výhod přiznaných železničním zaměstnancům. O čističkách přijatých výhradně pro úklid místností, bylo uvedeno ve výnosu ministerstva železnic ze dne 21. června 1921, čís. 20.245—1/3, že nejsou železničními zaměstnanci v pravém smyslu slova, že nenáležejí k normovanému stavu zaměstnanectva, jež jest určeno pro výkon pravidelné služby železniční, že nejsou vypláceny z pravidelných úvěrů osobních, nýbrž že požívají paušální odměny z úvěrů zvláštních, a že se vůbec nepočítají do normovaného stavu. V rozkaze ředitelství státních drah v Olomouci ze dne 1. července 1922, čís. 0556 bylo v důsledku toho řečeno, že čističky placené z paušálu, přiděleného přednostovi pro čistění, jsou pro dráhu úplně cizí osoby a že je nelze počítati mezi železniční dělnice odměňované paušálním platem. Na této zvláštní povaze služebního poměru čističek místností, vymezené příslušnými železničními úřady, nebylo vydáním zákona čís. 286/1924 sb. z. a n. nic změněno. Uváží-li se tato zvláštní povaha zaměstnání žalobkyně jako čističky ve službě ředitelství státních drah, jest dospěti k úsudku, že žalobkyni nelze zařaditi do žádné kategorie státních zaměstnanců ve smyslu § 22 odst. (1), zákona čís. 286/1924 sb. z. a n., a to ani ne do kategorie dělníků, neboť železniční dělníci patří podle výnosu ministerstva železnic ze dne 2. prosince 1920, čís. 51.583—I/3 k normovanému stavu zaměstnanectva železniční služby, z něhož však jsou — jak bylo již vyloženo — čističky vyloučeny. Paušální denní mzdu žalobkyně jako pouhé čističky nelze tedy považovati za aktivní požitek státní ve smyslu § 20 odst. (1) zá-

kona čís. 286/1924 sb. z. a n. Z toho plyne, že pro krácení zaopatřovacích platů, jež žalobkyně dostávala jako vdova po posunovači státních drah, nebylo v tomto případě podmínek podle § 17 odst. (2), čís. 1 zákona čís. 286/1924 sb. z. a n., takže žalobní nárok na vrácení neoprávněné srážky, jejíž výše není sporná, jest oprávněn.

Čís. 11735.

Československý stát nelze považovati za právního nástupce c. a k. rodinného fondu bývalé panovnické rodiny rakousko-uherské ve smyslu práva soukromého. Neplatí proto ohledně majetku nabytého Československou republikou podle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n., soukromoprávní ustanovení § 1409 obč. zák. o převzetí dluhů a závazků se jměním nebo s podnikem.

Okolnost, že správa československých státních statků a lesů odváděla žalobci (beneficiátu farního obročí) naturální dávky po několik let, nestačí o sobě k opodstatnění právního žalobcova nároku proti státu. Bylo na žalobci, by prokázal, že žalovaný stát svůj právní závazek proti němu uznal způsobem vylučujícím pochybnost.

(Rozh. ze dne 6. června 1932, Rv I 705/31.)

Na základě smlouvy z roku 1891 odvádělo ředitelství c. a k. soukromého fondu jako vlastníka velkostatku C. faráři v H. roční dávky. Po státním převratu odváděla až do roku 1926 tyto dávky faráři v H. správa československých státních statků a lesů. Žalobě, jíž se domáhal farář v H. na československému státu plnění dávek na rok 1927, o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nižší soudy vyhověly žalobě, vycházejíce z právního názoru, že československý stát jest universálním nástupcem c. a k. rodinného fondu, jehož statků a majetku nabyl zákonem ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n., a že jej proto stihají i povinnosti spojené s nabytým vlastnictvím. Odvolací soud mimo to projevil názor, že žalovaný stát svou povinnost z obligačního závazku, která naň přešla jako na universálního nástupce a o jejíž splnění jest žalováno, mlčky uznal tím, že stejné dávky, o jaké jest nyní žalováno, po několik let bez námitek plnil. S těmito názory nižších soudů nelze však souhlasiti. Mezi stranami není sporu o tom, že žalobní nárok jest podle své podstaty soukromoprávním nárokem ze smlouvy mezi beneficiátem farního obročí v H. a c. a k. rodinným fondem jako dřívějším vlastníkem velkostatku C., a že tento nárok není již od roku 1891 knihovně zajištěn. Jde tudíž o pouhý obligační nárok proti smluvníku, nikoliv o nárok z reálního břemene, váznoucího na nemovitosti. Podle § 1 čís. 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n., jenž jest vnitrostátním provedením čl. 208 mírové smlouvy Saint-Germainské (uveřejněné pod čís. 507 sb. z. a n. z roku

1921), nabyl československý stát mimo jiné i všech statků a všeho majetku, které na území někdejšího mocnářství rakousko-uherského, patřícím Československé republice, náležely bývalé panovnické rodině rakousko-uherské dne 28. října 1918. Podle § 3 čís. 3 téhož zákona jest statky a majetkem bývalé panovnické rodiny rakousko-uherské rozuměti zejména i statky a majetek c. a k. rodinného fondu. Při tomto nabytí nebylo ani smlouvy s bývalým vlastníkem, ani převodu, ani sukcese, nýbrž bylo to nabytí způsobem veřejnoprávním a originárním bez souhlasu, ba proti vůli dřívějšího majitele (Srovnej rozhodnutí čís. 5937 sb. n. s.). Z toho plyne, že československý stát nelze považovati za právního nástupce c. a k. rodinného fondu bývalé panovnické rodiny rakousko-uherské ve smyslu práva soukromého a že důsledkem toho pro majetek nabytý Československou republikou podle zákona čís. 354/1921 sb. z. a n. neplatí soukromoprávní ustanovení § 1409 obč. zák. o převzetí dluhů a závazků se jměním anebo podnikem. (Viz též rozhodnutí čís. 6311, 10320 sb. n. s.). Neobstojí tudíž právní názor nižších soudů, že povinnost plniti zažalovaný smluvní závazek přešla na československý stát proto, že prý jest universálním nástupcem c. a k. rodinného fondu. Skutečnost, že správa československých státních statků a lesů odváděla žalobci naturální dávky po několik let, ač k tomu československý stát podle práva povinen nebyl, nestačí o sobě k opodstatnění právního nároku žalobcova proti státu a zejména nelze z ní vyvozovati, že československý stát převzal na sebe mlčky (konkludentními činy) žalobou vymáhaný smluvní závazek c. a k. rodinného fondu k vlastnímu plnění i pro budoucnost. Odvolací soud při tom nesprávně posoudil i otázku průvodního břemene, uvedl-li, že žalovaný stát neprokázal, že při plnění dávek byla jeho dobrovolnost nějak projevena. Nebyloť povinností žalovaného státu, by dokazoval, že při plnění dávek projevil, že tak činí dobrovolně (»z důvodu ekvity a liberality«), nýbrž bylo naopak na žalobci, by svůj zažalovaný a odpůrcem popřený nárok náležitě opodstatnil ve všech směrech, tudíž i po té stránce, že žalovaný stát svůj právní závazek k němu uznal způsobem pochybnost vylučujícím. To však žalobce neprokázal. Ježto žalovaný stát není ani universálním nástupcem c. a k. rodinného fondu, ani smluvníkem žalobcovým, není žalobní nárok proti němu po právu.

Čís. 11736.

Nebylo-li uznání jen abstraktním slibem, postrádajícím právního důvodu, nýbrž slibem splnění tu jsoucího závazku, který byl i číselně uznáním pevně stanoven a dala-li si druhá strana uznání to písemně potvrditi a vzala je bez námitek na vědomí, došlo k platné s m l o u v ě o uznání, jež, majíc povahu disposice o tu jsoucím již právním poměru, jest i bez vzájemného slevování stran samostatným zavazovacím důvodem a nepodléhá promlčení, jež platí pro pohledávku tvořící podklad smlouvy, nýbrž obecnému promlčení třicetiletému.

(Rozh. ze dne 9. června 1932, Rv II 101/31.)

Žalobu pozůstalosti po advokátu Dr. Josefu D-ovi proti žalovanému o zaplacení palmární pohledávky 4.642 Kč oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Oba nižší soudy zamítly žalobu o 4.642 Kč z důvodu promlčení žalované pohledávky, majíce za to, že uznání dluhu žalovaným dne 23. února 1925 způsobilo jen přerušení promlčení pohledávky, že se jím však nezměnila povaha pohledávky jako palmární pohledávky advokáta, promlčující se podle § 1486 č. 6 obč. zák. ve třech letech, a že tedy, ana žaloba byla podána teprve po uplynutí tří let po uznání, žalobní nárok zanikl. S tímto právním názorem nižších soudů nelze souhlasiti. Žalovaný připustil, že Dr. Josef D. konal pro něho různé právnické práce a že Dr. D-ovi proti němu příslušel nárok na odměnu. Je dále nesporné, že žalovaný dne 23. února 1925 vlastnoručně podepsal v kanceláři Dr. D-a prohlášení, ve kterém uznal, že dluží Dr. D-ovi za právní zastoupení 5.593 Kč 47 h, že se částku tu zavázal zaplatiti i s úroky a že na ni zaplatil dne 27. dubna 1925 splátku 1.000 Kč. Uznání to nebylo tedy abstraktním slibem, postrádajícím právního důvodu, nýbrž slibem splnění již tu jsoucího závazku, který byl i číselně uznáním pevně stanoven, a jelikož Dr. D. uznání to, jež si dal písemně potvrditi, vzal bez námitek na vědomí, projeviv takto svůj souhlas (§§ 861 a 863 obč. zák.), došlo mezi žalovaným a Dr. D-em k platné smlouvě o uznání, jež, majíc povahu disposice o tu jsoucím již právním poměru, jest i bez vzájemného slevování stran, samostatným zavazovacím důvodem, (sr. k tomu také § 1396 obč. zák., § 1 zák. ze dne 25. června 1871, čís. 76 ř. zák. a rozhodnutí čís. 7854 a 8240 sb. n. s.). Tomu-li tak, nelze přisvědčiti názoru nižších soudů, že uznání žalovaného mělo v zápětí jen přerušení promlčení podle § 1497 obč. zák. Neboť k přerušení promlčení podle tohoto zákonného ustanovení stačí již jednostranné, výslovně nebo mlčky, proti oprávněnému (jeho zástupci) projevené uznání (viz rozh. čís. 10.396 sb. n. s.), kdežto v souzeném případě šlo o uznání projevené dlužníkem proti věřiteli a jím přijaté, tedy o smlouvu o uznání, jež, jsouc samostatným právním důvodem, nepodléhá promlčení, jež platí pro pohledávku tvořící podklad smlouvy, nýbrž — pro nedostatek zvláštního ustanovení — obecnému promlčení třicetiletému (§ 1479 obč. zák.). Tato doba však dosud neuplynula a nižší soudy proto pochybily, uznavše, že zažalovaná pohledávka zanikla promlčením.

Čís. 11737.

Pozůstalému manželi přísluší nárok na nedostávající se slušnou výživu (§ 796 obč. zák.), pokud není kryt zákonným dědickým podílem; nestačí, že není kryt úroky z tohoto zákonného dědického podílu.

(Rozh. ze dne 9. června 1932, Rv II 459/31.)

Po zubním lékaři Dr. K-ovi zůstalo čisté pozůstalostní jmění 176.000 Kč. Z toho připadly tři čtvrtiny jeho dceři Hertě z prvého manželství, a jedna čtvrtina (celkem 42.465 Kč) jeho druhé manželce Heleně. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se Helena K-ová na pozůstalosti po Dr. K-ovi, zastoupené Hertou K-ovou, placení výživného 1.800 Kč měsíčně. Procesní soud prvé stolice, uznav, že přiměřeným výživným žalobkyně jest měsíčních 1.500 Kč, přisoudil žalobkyni po dobu, kdy nebyla zaměstnána, výživné měsíčních 1.323 Kč (1.500 Kč méně 177 Kč úroků z dědického podílu), za dobu pak, kdy byla zaměstnána 123 Kč pokud se týče 23 Kč (1.500 Kč méně 177 Kč úroků méně 1.200, pokud se týče 1.300 Kč služného). Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobkyně, vyhověl však odvolání žalované a zamítl žalobu, avšak pokud přesahovala 42.465 Kč jen pro tentokráte. Důvody: Podle § 796 obč. zák. přísluší pozůstalému manželu nárok na nedostávající se mu slušnou výživu, pokud není uhrazena v tom, čeho se mu dostává z dědictví, ať již podle zákona nebo podle smlouvy nebo podle posledního pořízení. Pro rozhodnutí souzeného případu jest zcela nezávažné, jaké právní povahy jest tento nárok podle systematické úpravy platného práva, a nezávažné je i, pokud je snad odevzdáním pozůstalosti prakticky ohrožena jeho dobytnost, protože jsou tu žalobkyni po ruce právní prostředky, jež zákon dává i jiným věřitelům pozůstalosti. Z citovaného místa zákona plyne, že nárok na výživné nemůže činiti manžel, který si slušnou výživu může opatřiti z vlastních prostředků, a dále aniž ten, kterému se ze zůstavitelova majetku dostalo tolik, by v této příčině byl podle poměrů případu uspokojen. Podle názoru odvolacího soudu nemůže manžel požadovati výživného na pozůstalosti, pokud k výživě stačí buď jeho vlastní prostředky nebo to, čeho se mu dostalo ze zůstavitelova majetku. Toto »pokud« jest vykládati i co do rozsahu nároku na doplnění, i časově, že totiž v první řadě musí k výživě použíti oněch pohotových prostředků a teprve po jejich vyčerpání smí se obrátiti na pozůstalost. O tom není ostatně sporu v literatuře, že si pozůstalý manžel musí dáti tyto pohotové prostředky započítati, a ani žalobkyně je zcela nepomíjí, jenom že si odpočítává jen úroky ze svého zákonného dědického podílu, majíc za to, že jistina má jí zůstati nedotčena. S tímto jejím názorem nelze však souhlasiti. Jde-li o slušnou výživu, nemůže býti měřítkem jen úrokový výnos z jistiny, nýbrž v případě potřeby jest sáhnouti i na jistinu, jakž je tomu konečně mnohdy i v rodinném životě, když mimořádné potřeby vyžadují mimořádných nákladů, jež nelze uhraditi z běžných příjmů. To ovšem platí i proti pozůstalosti (žalované) i proti žalobkyni, která není důsledná, přijímajíc pro sebe to, co nechce přiznati žalované. Lze souhlasiti s názorem žalobkyně, že za určitých předpokladů může nárok pozůstalého manžela zasáhnouti celý pozůstalý majetek, ovšem nikoli na úkor pozůstalostních věřitelů, ale již tu jest ukázati k tomu, že k doplnění výživného přispěti má celé pozůstalé jmění, po případě jeho percipienti, k nimž ovšem v souzeném případě náleží i žalobkyně. Jest zkoumati, kde jsou meze tohoto manželova nároku na jedné straně a povinnosti pozůstalých dědiců na straně druhé. Tyto meze nejsou v zákoně určeny číselně, nýbrž vyplývají z doslovu zákona, a to z § 796 obč. zák. právě tak jako z pa-

ragrafu předcházejícího (§ 795), pojednávajícího o nárocích nepominutelných dědiců. Zákon v tomto případě mluví o nutné výživě (der notwendige Unterhalt), v onom o slušné výživě (der mangelnde anständige Unterhalt). Jest předností této úpravy, že se při ní zákon vyhnul strnulosti a kasuistice a ponechal úplně volné pole vymezení a posouzení těchto pojmů soudci podle konkretních poměrů případu. Podle nich může soud posouditi, co je v souzeném případě podle poměrů »nutnou« výživou a čeho je potřeba k výživě »slušné«. Z této úpravy nelze dovoditi, že za všech okolností pojem »slušné« výživy musí býti širší, že dává více nároků a ukládá více povinností, než by tomu mohlo býti při výživě »nutné«, protože i stanovení toho, co je za daných poměrů pro nepominutelného dědice (na př. pro nedospělé dítě, nebo pro starého otce) nezbytné, závisí právě na oněch poměrech případu a nelze vyloučiti, že za daných poměrů nebude moci slušně žádati pozůstalý manžel doplněk výživného, třebas s ním konkuroval nepominutelný dědic se svým nárokem na výživu nezbytnou. Aby bylo lze posouditi, co lze uznati za »slušnou« výživu, jest ovšem přihlížeti k potřebám pozůstalého manžela, ale na druhé straně i k pohotovým prostředkům. Společenské postavení zůstavitele není zajisté bez významu, ale nemůže výlučně rozhodovati, neboť nebylo by slušné, by pozůstalý manžel za všech okolností a bez ohledu na ostatní osoby, které zůstaviteli rovněž byly blízké, chtěl trvati na onom způsobu života, jejž mu mohla zabezpečiti činnost zůstavitele při plné výdělečné schopnosti a činnosti, po jeho smrti, kdy hlavní zdroje příjmů přestaly. Proto se v teorii uznává, že pozůstalý manžel musí po případě ustoupiti na př. dětem zůstavitelovým uplatňujícím nárok třeba »jenom« v rozsahu § 795 obč. zák. Soud první stolice zcela správně uznal za slušné výživné, na které by si žalobkyně jako vdova slušně a spravedlivě mohla činiti nárok 1.500 Kč měsíčně. Bere-li se však tento měsíční důchod za základ nároku žalobkyně, nezůstala podle toho, co shora bylo řečeno, žalobkyně bez prostředků, kterých podle zákona v první řadě musila použíti k úhradě svých životních potřeb v rámci tohoto důchodu, protože se jí dostalo z manželovy pozůstalosti 42.465 Kč, které se zřetelem k jejím služebním požitkům dosud ještě těmito potřebami vyčerpány nejsou. Pokud jsou tedy částky žalobou požadované obsaženy v tomto dědickém podílu, jeví se býti žaloba vůbec neodůvodněnou a bylo ji zamítnouti, kdežto pokud tuto částku pro budoucnost přesahují, jest žaloba zatím předčasnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Nárok žalobní byl odvolacím soudem zamítnut proto, že žalobkyni jako zákonné dědičce, jak jest nesporno, připadá jedna čtvrtina čisté pozůstalosti 42.465 Kč a že tato částka, které žalobkyně především musila použíti k úhradě svých životních potřeb, v rámci přiznaného jí důchodu, nebyla dosud vyčerpána. Nárok žalobní byl omezen žalobkyní co do výše požadovaného výživného na částku uznanou oběma nižšími soudy za přiměřenou, i co do času jeho trvání, takže se objevuje nyní v žádosti o zaplacení určité částky, kterou dovolatelka požaduje podle

§ 796 obč. zák. z toho důvodu, že podle jejího názoru mohou jí na účet této částky jakožto »slušného zaopatření, jehož se jí nedostává« býti započteny jen úroky z jejího dědického podílu, nikoliv celý zákonný dědický podíl. Dovolatelka se snaží tento svůj právní názor odůvodniti; avšak s jejími vývody nelze souhlasiti vzhledem k jasnému doslovu § 796 obč. zák., jak změněn byl I. dílčí novelou § 71. Dovolatelka neuvádí ani správně doslov onoho §, který v originále zní: »Ein Ehegatte hat zwar kein Recht auf einen Pflichtteil, es gebührt ihm aber, solange er nicht zur zweiten Ehe schreitet, der mangelnde anständige Unterhalt, soweit dieser nicht durch seinen gesetzlichen Erbteil oder eine für den Fall des Ueberlebens bedungene oder letzwillig zugewendete Versorgung gedeckt ist.« Zákon tímto ustanovením přiznává pozůstalému manželu (vdovci nebo vdově) nárok na scházející mu slušnou výživu pod dvěma podmínkami: pokud nevstoupí v nový sňatek a pokud scházející slušná výživa není kryta buď jeho zákonným dědickým podílem, nebo opatřením smluveným pro případ přežití nebo v poslední vůli poskytnutým. Zákon mluví tu výslovně o »zákonném podílu dědickém«, nikoli o výtěžku ze zákonného dědického podílu a neustanovuje tedy, že výživa přísluší pozůstalému manželu vedle zákonného dědického podílu a že se jen na úroky z podílu toho má přihlížeti. Správně dovozováno jest v dovolací odpovědi, že nelze vykládati ustanovení § 796 obč. zák. tak, jak to činí žalobkyně, která požaduje, by do slušné výživy byl včítán jen úrok z jejího dědického podílu. Již ze stanoviska lidského, sociálního a rozumového nelze souhlasiti s tím, by vdově zůstal její dědický podíl neztenčen a k účelům její výživy měl sloužiti dědický podíl dcery (dědičky nepominutelné), snad až do úplného jeho vyčerpání. Takové tvrdosti proti potomkům zůstavitelovým nezamýšlel se jistě zákon dopustiti a nelze proto přisvědčiti názoru dovolatelky požadující zákonný podíl dědický a vedle něho ještě slušnou výživu, která by se měla hraditi z dědického podílu pozůstalé dcery. Žalobkyně dostala z manželovy pozůstalosti čistý zákonný podíl Kč 42.465.— a, činí-li »scházející slušná výživa«, jejíhož zaplacení se domáhá, 13.395 Kč, zbyde jí ještě ze zákonného dědického podílu 29.070 Kč. Správně tedy žalobní nárok ve smyslu § 796 obč. zák., i pokud jde o částku, na niž nyní jest omezen, odvolacím soudem byl zamítnut, neboť nárok ten zřejmě jest uhražen (kryt) zákonným dědickým podílem žalobkyně. Poněvadž nejde o nárok na výživu budoucí, co do času a rozsahu neurčitý, nýbrž o určitou peněžitou částku za dobu již uplynulou, netřeba se obírati vývody dovolání o uhrazovacím kapitálu pro tento nárok a o případném pojištění budoucího nároku. Nároku žalobkyně tímto sporem podle omezené žalobní prosby požadovaného tu není podle § 796 obč. zák., poněvadž jest kryt zákonným dědickým podílem, jehož se žalobkyni z manželovy pozůstalosti dostalo (rozh. č. 962 sb. n. s. a rozhodnutí uveřejněné v Právníku 1917, str. 570).

Čís. 11738.

Změna v osobách společníků při tiché společnosti nemůže nastati bez obapolného souhlasu.

Bez souhlasu tichého společníka nemůže se státi komplementářem místo dosavadní veřejné společnosti jednotlivec.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, R I 261/32.)

Žalobce byl tichým společníkem veřejné obchodní společnosti K. a spol., jejímiž veřejnými společníky byli Alois H., Gustav K. a Albert H. Žalobce vypověděl společenský poměr dne 14. listopadu 1928 ke dni 30. června 1929. Alois H. a Gustav K. vystoupili z veřejné společnosti dne 18. listopadu 1928, žalobce zvěděl o jich vystoupení v únoru 1929, vystoupení jich bylo zapsáno do obchodního rejstříku dne 8. srpna 1929. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce vyplacení společenského vkladu na Aloisu H-ovi a Gustavu K-ovi. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, v podstatě z těchto důvodů: Žalovaní ručili by podle čl. 112 obch. zák. za žalobcovu peněžní pohledávku, kdyby v době vzniku pohledávky, dne 30. června 1929, byli ještě náleželi k firmě jako veřejní společníci, nebo kdyby již byli bývali vyloučeni, ale jejich vyloučení nebylo se stalo žalobci známým (čl. 25 obch. zák.). Ježto však žalobce již v únoru 1929 o jejich vyloučení věděl, neručí žalovaní za pohledávku žalobce vzniklou teprve dnem 30. června 1929. Žalobce může se tedy držeti jen Alberta H-a, jakožto majitele obchodní živnosti ve smyslu čl. 265 obch. zák. Z korespondence vychází, že žalobce dobře věděl, že Albert H. po vystoupení žalovaných stal se majitelem firmy. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Odvolatel má za pochybený názor prvého soudu, podle něhož žalobní pohledávka vznikla teprve dne 30. června 1929, takže žalovaní za ni neručí, vystoupivše s vědomím žalobce již dříve z tehdejší veřejné obchodní společnosti. Proti tomu uvádí žalobce především, že podle článku 146 obch. zák. veřejný společník ručí i po svém vystoupení ze společnosti, že žalovaní v době vzniku pohledávky, jež jest předmětem žaloby, byli ještě společníky dřívější firmy K. a spol., a že i jejich dřívější vystoupení ze společnosti bez souhlasu žalobce bylo proti němu nezávazné, najmě an jejich výmaz v obchodním rejstříku byl proveden teprve dne 8. srpna 1929. Odvolání jest odůvodněné. Při posuzování souzeného případu jest podle názoru soudu odvolacího vycházeti z těchto hledisek: Jak nesporno, vypověděl žalobce dne 14. listopadu 1928 tichou společnost ke dni 30. června 1929 a tím projevil vůli, že tímto dnem chce zrušiti společenský poměr tiché společnosti. Tehdy záležela veřejná společnost ještě ze žalovaných a Alberta H-a. Teprve dne 18. listopadu 1928 žalovaní skutečně vystoupili z firmy, i když jejich výmaz a výmaz firmy společnosti K. a spol. byl proveden teprve dne 8. srpna 1929 v obchodním rejstříku. Žalobce nabyl o tomto skutečném vystoupení vědomosti již dávno před 30. červnem 1929. Vystoupením žalovaných přestala veřejná společnost, poněvadž zbyl jen jediný společník Albert H., který, jak rovněž nebylo popřeno, převzal firmu s aktivu a pasivy. Nastala tedy změna v osobě společníků a přejímatel Albert H. převzal tím ručení za závazky dřívější společenské firmy podle čl. 112 a 146 obch. zák. s vystoupivšími společníky, žalovanými. Vždyť

v korespondenci není nic o tom, že žalobce propustil žalované z ručení proti sobě, což by však bylo bývalo nutné, kdyby žalovaní důvodně mohli namítati své osvobození (§ 1409 obč. zák.). Vždyť v době výpovědi byli ještě ve společnosti, k níž náležel žalobce jako tichý společník a jenž dnem 30. června 1929 získal jako věřitel nárok na svou rozdělovací pohledávku. Žalovaní nemohou žalobci namítati, že ve skutečnosti již mnohem dříve vystoupili a že žalobce o tom také věděl, poněvadž si nemusil dáti líbiti změnu komplementáře a to ještě k tomu tehdy, když již vypověděl tichou společnost, ještě než došlo k vystoupení žalovaných. Tichému společníku nemůže býti lhostejné, kdo jest mu určen jako jeho věřitel pro jeho pohledávku, an uzavřel smlouvu se společností sestávající ze žalovaných a Alberta H-a. Napadený rozsudek ovšem dovozuje, že žalobce nevyvodil z vystoupení žalovaných nutné důsledky, nepožadovav okamžité zrušení tiché společnosti, a ani žaloba prý nevychází z takového zrušení podle čl. 262 obch. zák. Jen, kdyby tomu tak bylo, mohlo by se rozdělení podle čl. 265 vztahovati na den vystoupení obou žalovaných. Ježto však žalobce setrval na výpovědi, ačkoliv byl zpraven o vystoupení žalovaných, netýká se prý výpověď již pohledávky, jež jest předmětem žaloby. Z korespondence jasně vyplývá, že žalobce neměl nikdy na mysli, by prodloužil se společníkem, který jediný zůstal, tichou společnost a stále znovu trvá na tom, by mu byla předložena bilance z konce roku 1928, ježto prý není srozuměn s vystoupením žalovaných, a že předložená bilance má v podstatě za základ také jen stav z konce roku 1929. Čl. 265 obch. zák. se nevyslovuje o ručení dřívějších společníků, kteří tu byli v době výpovědi, nýbrž pojednává jen o vyřízení obchodů mezi majitelem obchodní živnosti a tichým společníkem, nedotýkaje se otázky ručení. Napadený rozsudek zamítl tedy žalobu neprávem. Ježto se však se svého stanoviska nezabýval otázkou správnosti zažalované pohledávky, jest pro vady řízení, jež tím byly způsobeny, toho času konečné rozhodnutí nemožné, pročež muselo býti usneseno, jak shora.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Je nesporno, pokud se týče zjištěno, že žalobce byl tichým společníkem veřejné obchodní společnosti K. a spol., že společenský poměr vypověděl dne 14. listopadu 1928 ke dni 30. června 1929, že v čase výpovědi byli veřejnými společníky firmy K. a spol. žalovaní a Albert H., kteří teprve po výpovědi ze společnosti vystoupili dne 18. listopadu 1928 a že žalobce zvěděl o jich vystoupení v únoru 1929, kdežto vystoupení to do obchodního rejstříku bylo zapsáno teprve až 8. srpna 1929. Změna v osobách společníků při tiché společnosti nemůže nastati bez obapolného souhlasu, nemohl se proto v souzeném případě bez žalobcova souhlasu státi komplementářem místo dosavadní veřejné společnosti jednotlivec. Že k takovéto změně dal žalobce souhlas, žalovaní ani netvrdí. Nemohlo proto jejich vystoupení z veřejné společnosti K. a spol. jeviti proti žalobci právní účinky a ručí proto i po tomto svém vystoupení solidárně s nynějším majitelem firmy K. a spol. Albertem H-em

podle § 112 obch. zák. za zaplacení zažalované pohledávky, jejíž výši bude třeba teprve zjistiti. Pokud stěžovatelé mají za to, že žalobce nemůže proti nim nárok na zaplacení své pohledávky ze společenského poměru uplatňovati proto, že již v únoru 1929 zvěděl, že z veřejné společnosti K. a spol. vystoupili a přes to nezrušil společenský poměr z tohoto důvodu po rozumu čl. 262 obch. zák., čímž prý dal zřetelně najevo, že se spokojuje se zbyvším společníkem Albertem H-em, jenž firmu samojediný převzal, jako s komplementářem, nelze jim přisvědčiti. Žalobce mohl sice použíti práva podle čl. 262 obch. zák., ale nemusil, zejména an již společenský poměr před tím vypověděl a žalovaní mu ručili podle čl. 112 obch. zák. za zaplacení jeho pohledávky solidárně s Albertem H-em. Že je žalobce propustil ze závazku a se spokojil s Albertem H-em jako s jediným svým dlužníkem, neplyne z korespondence.

Čís. 11739.

Při doručení rozsudku pro zmeškání osobě, jež jest mimo území tohoto státu a nenáleží k osobám uvedeným v § 120 c. ř. s., jest použíti ustanovení § 121 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, R I 410/32.)

Nezletilá žalovaná byla zastoupena otcovským opatrovníkem Michalem U-em v Berlíně, jemuž byla i doručena žaloba. Rozsudek pro zmeškání ze dne 15. října 1930, jímž uznáno podle žaloby, měl býti doručen otcovskému opatrovníku v Berlíně, poštovní zpráva však zněla, že příjemce odcestoval do Paříže a jeho tamnější adresa byla udána. V Paříži však se nemohlo doručení státi, protože Michal U. mezitím znovu odcestoval do Německa. Nové doručení v Paříži zůstalo opět bez výsledku, protože bylo sděleno, že Michal U. odcestoval do Lembergu. Žalující strana navrhla tedy ustanovení opatrovníka podle § 115 c. ř. s. a prvý soud ustanovil za opatrovníka Dr. Rudolfa A-a a doručil mu rozsudek. Dr. Rudolf A. podal pak jako opatrovník žalované do rozsudku pro zmeškání odvolání. O d v o l a c í s o u d prohlásil doručení rozsudku opatrovníku žalované Dr. Rudolfu A-ovi a řízení, jež následovalo po ustanovení opatrovníka, za zmatečné a odmítl odvolání. D ů v o d y: Podle § 116 jest osobám, kterým se může státi doručení pro neznámý pobyt jen veřejným uvedením ve známost, ustanoviti opatrovníka. Podle § 115 c. ř. s. může se státi doručení veřejným uvedením ve známost jen, bylo-li osvědčeno, že pobyt osoby, jíž má býti doručeno, jest neznámý, a pokud nemá platnosti ustanovení § 111 c. ř. s. O osvědčení, že pobyt otcovského opatrovníka jest neznámý, nemůže býti řeči, neboť otcovský opatrovník jest presidentem obchodní komory v Berlíně, a nelze uznati, že jest neznámého pobytu. Tento předpoklad pro použití §§ 115 a 116 c. ř. s. chybí naprosto. Použití těchto ustanovení zákona brání však i okolnost, že jest užíti ustanovení § 111 c. ř. s. Otcovskému opatrovníku byla žaloba doručena do vlastních rukou, čímž byl spor zahájen. Změní-li strana za sporu bydliště nebo byt a neoznámí to soudu

a nelze-li osobu tu následkem změny bytu již nalézti, jest všechna ostatní doručení, jí se týkající, předsevzíti na dosavadním doručovacím místě podle předpisu § 104 c. ř. s. Ustanovení opatrovníka se tudíž stalo neprávem, a, byl-li podle § 116 c. ř. s. ustanoven opatrovník, ač k tomu nebylo předpokladů, jest doručení jemu zmatečné a řízení provedené s ním a případné rozhodnutí jest rovněž ve smyslu § 477 čís. 4 c. ř. s. zmatečné.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu druhé stolice, by nehledě k domnělé zmatečnosti a k odmítacímu důvodu, o odvolání podle zákona jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rekursní soud přehlédl, že jde o doručení rozsudku pro zmeškání osobě, která jest mimo území tohoto státu a nenáleží k osobám uvedeným v § 120 c. ř. s. Platí tu ustanovení § 121 c. ř. s. Pokus o doručení rozsudku pro zmeškání nezletilé žalované do rukou jejího otcovského opatrovníka Michala U-a, presidenta obchodní komory v Berlíně, se nepodařil proto, že podle sdělení pruského úředního soudu v Berlíně ze dne 11. listopadu 1930 odcestoval do Paříže. Dvojí pokus doručiti mu písemnost prostřednictvím generálního konsulátu Československé republiky v Paříži rovněž selhal. Podle druhé věty druhého odstavce 121 c. ř. s. může pohánějící strana v případě, že se pokus o doručení v cizozemsku nepodařil, jakž tomu bylo v souzeném případě, navrhnouti, by se doručení stalo veřejným vyhlášením anebo aby byl zřízen opatrovník podle § 116 c. ř. s. Soud první stolice postupoval podle zákona, vyhověv návrhu žalující strany a ustanoviv žalované straně ve smyslu posléz citovaného zákonného ustanovení opatrovníka, jemuž doručil rozsudek a jenž pak podal odvolání.

Čís. 11740.

Nejde o rozepři zahájenou, žalováno-li původně z důvodu zákonného ručení podle § 1409 obč. zák. a napotom odpůrčí žalobou podle § 12 odp. řádu z roku 1914.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, R I 434/32.)

Ve sporu Ck VI 220/29 domáhal se žalobce na žalované zaplacení pohledávky 34.354 Kč 60 h proti Josefu J-ovi, poněvadž žalovaná strana převzala majetek Josefa J-a, takže žalovaná strana odpovídá za dluh J-ův podle § 1409 obč. zák. Ve sporu Ck VIII 123/31, o nějž tu jde, uplatňoval týž žalobce, jemuž podle jeho tvrzení příslušela proti Josefu J-ovi vykonatelná, ale nedobytná pohledávka 34.354 Kč 60 h, proti téže žalované odpůrčí nárok, poněvadž žalovaná koupila od J-a velkostatek K., ač jí bylo pokud se týče muselo býti známo, že J. prodává velkostatek v úmyslu zkrátiti své věřitele. Proti žalobě Ck VIII 123/31 vznesla ža-

lovaná námitku zahájené rozepře, jíž soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku zahájené rozepře. Důvody: Oba spory vedou se sice mezi týmiž stranami, ale nárok v každém sporu je jiný, nejde o nárok totožný, spočívající na témž právním důvodu, neboť u každého vyžadují se jiné podmínky pro jeho oprávněnost. Totožnost nároku musí se posuzovati také podle právního základu a jen tehdy lze mluviti o totožnosti, když nejen strany a rozsah nároku, nýbrž i právní důvod jsou stejné. (Srovnej Hora: Československé civilní právo procesní, díl II., strana 170—171). Již z toho důvodu nelze mluviti o tom, že rozepře nynější Ck VIII 123/31 je již zahájena pod Ck VI 220/29. Je zajisté možné, že mohou býti dány podmínky, by nárok žalobcův byl přiznán podle § 1409 obč. zák., že však není odůvodněn podle odpůrčího zákona, anebo naopak, což také mluví pro to, že nejde o nároky totožné. Nelze ani přisvědčiti bezvýhradně názoru prvního soudu, že spor Ck VI 220/29 jest pro posouzení otázky účinnosti a platnosti trhové smlouvy ze dne 26. dubna 1929 předurčující a že z té příčiny lze odůvodniti námitku zahájené rozepře. Jak již bylo podotčeno, i kdyby se zjistila ve sporu Ck VI 220/29 neplatnost nebo platnost trhové smlouvy, musí v nynějším sporu býti zkoumány podmínky nároku podle odpůrčího zákona samostatně, ježto otázka platnosti smlouvy v dřívějším sporu řešená právě pro svůj předurčující význam by nebyla vyřešena právoplatně i pro nový spor. Jistě však, ani kdyby názor prvního soudu byl správný, nebylo by lze říci, že jde v obou sporech o totožný nárok, jak bylo již vyloženo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Námitka zahájené rozepře předpokládá kromě totožnosti stran i totožnost sporu, t. j. souhlasnost právního důvodu a právního nároku v obou sporech (sb. n. s. čís. 7243). Že této souhlasnosti tu není, dolíčil správně rekursní soud. Žalováno-li z důvodu zákonného ručení podle § 1409 obč. zák. a dodatečně odpůrčí žalobou podle § 12 odp. ř. zavedeného cís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák. zde v úvahu přicházejícího, jde o žaloby mající zcela různý skutkový a právní základ, a nezáleží proto na tom, že žalobce ve sporu Ck VI 220/29 předpokládá platnost smlouvy, které v tomto sporu odporuje. Nesejde však ani na tom, že v obou případech jest snad stejný hospodářský výsledek, jehož docíliti žalobce se snaží. Že předurčující ráz sporu nebrání současnému jeho provedení se sporem závislým na jeho rozhodnutí, plyne zřejmě z ustanovení § 190 prvý odstavec c. ř. s.

Čís. 11741.

Námořní lodi nejsou nemovitou věcí ani podle své přirozené povahy ani podle zákonného předpisu a nelze na ně vésti exekuci podle §§ 87 a násl. ex. ř.

Co do příslušnosti k povolení exekuce nedopadá tu ustanovení § 18 čís. 1 ex. ř., nýbrž byl by příslušný k povolení exekuce podle § 4 čís. 6 a § 18 čís. 4 ex. ř. okresní soud, v jehož obvodu by bylo provésti první exekuční úkon, to jest zápis do lodního rejstříku.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, R I 453/32.)

Vymáhající věřitel navrhl k vydobytí peněžité pohledávky povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na námořních lodích dlužníka, zapsaných v lodním rejstříku u krajského soudu obchodního v Praze. Soud prvé stolice (okresní soud exekuční v Praze) exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Stěžovateli nelze přisvědčiti, pokud uplatňuje, že exekuční soud v Praze nebyl příslušný k povolení exekuce vzhledem k ustanovení § 18 čís. 1 ex. ř., nýbrž že, kdyby bylo lze provésti na námořních lodích exekuci vnuceným zřízením práva zástavního, byl by příslušným k povolení této exekuce krajský soud obchodní v Praze, u něhož se vede lodní rejstřík. Tento názor přehlíží, že § 18 čís. 1 ex. ř. platí při exekuci na nemovitost v tuzemsku ležící a ve veřejné knize zapsanou, že však námořní loď, třebaže jest v lodním rejstříku zapsána, nelze pokládati za nemovitost, poněvadž bez porušení podstaty může býti přemístěna a není příslušenstvím nemovité věci (§ 293 obč. zák.). Byl by proto k povolení exekuce podle § 4 čís. 6 a § 18 čís. 4 ex. ř. příslušným okresní soud exekuční v Praze, v jehož obvodu by skutečně bylo provésti první exekuční úkon, to jest navržený zápis do lodního rejstříku. Avšak ve věci jest stížnost opodstatněna. Vymáhající strana domáhá se povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva jeho vkladem na lodi zapsané v lodním rejstříku. Tento způsob vedení exekuce jest upraven v §§ 87 a násl. ex. ř., ale jen ohledně nemovitostí, kdežto exekuce na movité věci hmotné, tedy i na lodě, vykoná se jejich zabavením a prodejem podle §§ 249 a násl. ex. ř. Zákon ze dne 15. dubna 1920 čís. 316 sb. z. a n. o vlajce a rejstříku lodí námořních upravuje v §§ 21 a 22 vznik a změnu jen dobrovolného zástavního práva na lodi zapsané v rejstříku tak, že jsou podmíněny zápisem do rejstříku. Naproti tomu jest v § 23 (3) cit. zák. ustanovení postupu při vnuceném výkonu zástavního práva k zapsané lodi vyhraženo zákonu zvláštnímu. Takovýto zvláštní zákon doposud vydán nebyl, takže vedení exekuce na námořní lodi vnuceným vkladem práva zástavního zápisem do lodního rejstříku nemá zákonného podkladu. Ani prováděcí nařízení ze dne 4. května 1920 čís. 345 sb. z. a n. nemá ustanovení o vnuceném zřízení zástavního práva k námořním lodím.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud posoudil věc správně po právní stránce i co do otázky soudní příslušnosti (již bylo z úřadu přezkoumati), i ve věci samé, a odkazuje se na správné stavu věci i zákonu odpovídající důvody napadeného usnesení. K vývodům stěžovatelovým jest připomenouti, že neodpovídá pravdě tvrzení dovolacího rekursu, že byly podle § 21 zák. čís.

316/20 sb. z. a n. lodě námořní na roveň postaveny nemovitým věcem. Zákon upravující exekuci na lodi námořské, slíbený v 23 cit. zák., dosud vydán nebyl a prováděcí nařízení čís. 345/20 sb. z. a n. pohybuje se jen v rámci zákona čís. 316/20, vztahuje se tudíž jen na dobrovolné smluvní zástavní právo k lodím námořním, v lodní rejstřík zapsaným, nedovolává se v § 6 předpisů exekučního řádu, a nelze ho tudíž použíti na případy exekuce na lodi námořní, a to ani obdobou, neboť pouhým nařízením nelze změniti nebo doplňovati zákon, pokud by doplnění toto překročovalo rozsah zákonného předpisu, jako by tomu bylo v tomto případě. Lodi námořní, na něž se vede exekuce, nejsou věcí nemovitou ani podle své přirozené povahy, ani podle nějakého zákonného předpisu, nelze proto na ně vésti exekuci podle § 87 a násl. exek. řádu a proto rekursní soud právem exekuční návrh zamítl.

Čís. 11742.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Jednání proti dobrým mravům soutěže musí býti jednáním určitým.

Určité jednání, jež jest o sobě bezvadné, může se státi s hlediska dobrých mravů soutěže závadným, bylo-li předsevzato za jistých okolností anebo v určité konstelaci. Nestačí, že si soutěžitel sjednal na újmu ostatních soutěžitelů mezi nimi jakousi soutěžní výhodu, jíž vzniká jistá porucha ve vzájemných stycích a vztazích soutěžitelů.

Každý soutěžitel má míti právo na své postavení v soutěžním (konkurenčním) boji podle použitého kapitálu a podle pracovní síly.

Lepší soutěžní postavení soutěžitelovo v soutěžním boji nečiní ještě jeho soutěž o sobě nekalou, leč že by své větší soutěžní kapacity zneužíval.

Není účelem zákona chrániti soutěžitele v ten způsob, že by některého soutěžitele pro jeho lepší kapacitu jim nepohodlného mohli ze soutěžního boje prostě vyloučiti.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, Rv I 898/31.)

Žalovaná elektrárenská společnost měla s městskou obcí ch-skou smlouvu, podle níž má vyhraženo monopolní postavení při dodávání elektrického proudu v okruhu města Ch. Žalovaná měla i dále na základě výnosu okresní politické správy v Ch. z května 1921 koncesi k živnostenskému zřizování zařízení pro výrobu a vedení elektrického proudu za účelem osvětlování, přenášení síly a ostatního použití živnostenského a domácího, jakož i k živnostenskému provozu elektrárny v Ch. Žalovaná firma vydala podmínky připojení, v nichž uvedla předpoklady, za nichž se lze připojiti na síť elektrárny v Ch. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující elektrárenská společnost na žalované elektrárenské společnosti, by žalovaná byla uznána povinnou zanechati instalace soukromých zařízení, to jest zanechati instalace takových zařízení, která nenáležejí k veřejné rozvodní síti podniku, v jejím okruhu dodávky proudu, po případě odstraniti stav, který tu je, totiž účastenství žalovaných v konkurenčním boji se žalobkyní v tomto okruhu. Pro-

cesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobkyně opírá žalobu v podstatě o generální klausuli § 1 zák. o nekalé soutěži vztahem k § 13 tohoto zák. v rámci generální klausule. Nekalou soutěž žalované spatřuje žalobkyně ve využití daleko lepšího postavení žalované vstupem do konkurenčního boje se žalobkyní vůbec, nebo všechně řečeno ve dvojím postavení žalované jako přezkoušitelky a dodavatelky na jedné a konkurentky na straně druhé. Činnost žalované, že na základě koncese k zařizování soukromých instalací takovéto soukromé instalace také provádí, přes její hospodářsky mocenské postavení proti žalobkyni, napadá se jako nesouhlasující se zákonem o soutěži. V literatuře a v právních pojednáních jest všeobecně uznáno, že využívání hospodářského monopolního postavení může býti za určitých okolností odporující mravům. Živnostník, který zaujímá takovéto postavení hospodářsky monopolní, nemůže si vymíniti výhody, jimiž by byla dána obchodnímu styku zvláště tísnivá pouta. Zvláště pak se přihází tak tehdy, když majitel monopolu ukládá těm, kdož jsou na něho odkázáni, zneužívaje poměru závislosti, takové podmínky, s nimiž oni při svobodě svého hospodářského rozhodování nemohli býti srozuměni. Zneužívání monopolního postavení může tu býti za zvláštních poměrů i tehdy, kdy se sice druhá strana nezatěžuje více, než obyčejně, naproti tomu se však ostatní živnostníci téhož odvětví vylučují vůbec ze soutěže opatřeními majitele monopolu, která jsou možná jen s pomocí monopolního postavení (rozs. v. z. soudu Drážďany 11. 9. 1926). Podle komentáře Rosenthalova a právního pojetí říšského soudu v Lipsku musí pozůstávati při živnostenských zájmových bojích — a o takový jde v souzeném případě — přiměřený vztah mezi výhodami, jichž využívá útočník, a škodami, které způsobuje druhé straně. Podle stálého právního názoru říšského soudu v Lipsku přichází v úvahu, zda živnostenský zájmový boj v jednotlivém případě jest správný, či nekalý, tedy protiprávní, jednak podle účelů, jež sleduje, jednak podle použitých prostředků boje. Je-li podle toho dán zásah mravům odporující do cizí právní sféry, jest tu provinění proti § 1 zák. o n. s. Sama o sobě jest dovolenou každá soutěž, jejímž účelem jest podpora dosažení živnostenského cíle, i kdyby byla pro spolusoutěžitele nepohodlná, ba dokonce i osudná. Za nepřípustné jest považovati nejen takové prostředky boje, které (samy o sobě) spočívají v protiprávních jednáních, nýbrž i opatření, přinášející s sebou poškozování druhé strany, která podle všeobecného mravního názoru obecně, nebo za určitých okolností jsou neslušná a nespravedlivá, takže se jeví jako opatření zvůle a nevraživosti. Opatření, které přináší jen stěžování cizího provozu, neohrožuje však trvale obchodní existenci postiženého, neb úplně ochromuje živnostenský provoz, které totiž ponechává postiženému možnost jiného výdělku, nemůže býti pokládáno za opatření vybočující z mezí dovolené míry v hospodářském boji. Závadnost zájmového boje nespočívá v tom, že nastupuje prostě skutečnost ničící cizí existenci, nýbrž v tom, že tento účinek byl buď zamýšlen, nebo vyvolán způsobem, jakým byl veden boj. (Komentář Rosenthalův z roku 1928 str. 117.) Podobné stanovisko zaujímá i judikatura rakouská. Ustanovení § 1 německého a rakouského zákona o nekalé soutěži souhlasí v podstatě s § 1 zdejšího zákona o nekalé soutěži, i když § 1 zdejšího

zákona o soutěži vyžaduje jednání, které jest »způsobilým poškozovati« spolusoutěžitele, poněvadž se i shora dotčená judikatura vztahuje na takovéto poškozování spolusoutěžitele. Shora uvedených zásad mohlo tedy býti podle smyslu použito v souzeném případě. Podle těchto zásad nelze shledati v tom, že žalovaná má a vykonává koncesi ku provozování soukromých instalací, jednání o sobě mravům odporující ve smyslu § 1 zák. o nek. soutěži, a to ani proto ne, že žalovaná má práva uvedená v podmínkách připojení, která, jak žalobkyně sama doznává a bylo zjištěno, jsou úředně schválena a v povaze věci odůvodněna, a živnostenský úřad udělil žalované, což rovněž není popřeno, koncesi ku provozování soukromých instalací. I když lze uznati, že všeobecně mají býti podmínky soutěže pro všechny soutěžitele ve smyslu zákona o nekalé soutěži stejné, nelze přece neurčiti, že žalované není vyhraženo její hospodářsky mocenské postavení pro její užitek, nýbrž všeobecně, ve veřejném zájmu, a že toto hospodářsky mocenské postavení jest odůvodněno povahou věci samé. Sdružení obou koncesí pro dodávání proudu a ku provozování živnosti instalatérské v jedné osobě, v osobě žalované, nečiní soukromým instalatérům v souzeném případě nijak nemožným výkon jejich koncese, i když tento značně stěžuje. Když živnostenský úřad udělil přes toto sjednocení obou koncesí v osobě žalované i jiným osobám koncesi ku provozování živnosti instalatérské, nelze v tom spatřovati rozpor, poněvadž i soukromí instalatéři mohou provozovati své živnosti, ovšem šetříce oprávnění žalované podle dodávacích podmínek, která byla schválena úřadem ve veřejném zájmu. Nelze dále neuznati, že koncese žalované, týkající se dodávky proudu, byly uděleny časově dříve, než koncese soukromým instalatérům, poněvadž pro tyto jest existence místní sítě a výroba elektrické energie předpokladem. Svou činností a svým investovaným kapitálem opatřila žalovaná teprve podklad pro to, by vůbec mohly býti prováděny soukromé instalace. Přirozeně zakalkulovala žalovaná strana při zřízení místní sítě a zavedení dodávky proudu také provádění soukromých instalací a z toho pocházející zisk. Že nelze na oprávnění příslušející žalované straně podle podmínek pro dodávku proudu a připojení nahlížeti jako na funkci podle § 13 písm. c) zák. o nek. sout., přiznala žalobkyně sama. Podle názoru soudu nespočívá tedy ve spojení obou koncesí v osobě žalované a v provozování koncese k zavádění soukromých instalací žalovanou žádné mravům odporující jednání ve smyslu generální klausule § 1. Naproti tomu mohlo by ve vykonávání této koncese spočívati mravům odporující jednání ve smyslu § 1 zák. o nek. sout., kdyby totiž žalovaná vykonávala tuto koncesi a práva jí příslušející podle podmínek o připojení a využívala svého hospodářsky mocenského postavení takovým způsobem, že by práva jí vyhražená uplatňovala takovým šikanujícím způsobem, by si ku škodě soukromých instalatérů opatřila prospěch k jejich škodě a jim tak znemožnila provozování jejich koncese. Neboť o tom, že žalovaná skutečně zaujímá proti soukromým instalatérům význačné hospodářsky mocenské postavení, nemůže ani ona sama pochybovati, toto spočívá v právech jí příslušejících podle podmínek připojení, zvláště v právu na přezkoušení zařízení zbudovaných soukromými instalatéry, kterážto práva jsou jí vyhražena ovšem ve veřejném zájmu a jako vyplývající z povahy věci.

Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Pokud žalující strana uvádí, že jde o konkurenční boj soukromých instalatérů s elektrickými podniky vůbec, je to pro posouzení sporu nerozhodné; dokládá-li, že důvodu živnostensko-právního k zakročení proti podnikům nadaným určitými výsadami nebylo, a že mohly proto podniky využíti svého monopolního postavení kdykoliv a samovolně ke škodě soukromých instalatérů, je to zase všeobecné tvrzení nedoložené fakty a proto neschopné, by se na jeho základě proti podnikům, a tedy v souzeném případě i proti žalované straně mohlo postupovati podle § 1 zákona o nekalé soutěži, na nějž snad soukromí instalatéři čekali, jenž však předpokládá určité jednání (arg. § 1 slova »jednání« atd.). Až se podniky, tedy i žalovaná strana, takového jednání dopustí, bude jistě lze žalující straně nebo jinému soukromému podnikateli o zdržení se takového, ale jen takového jednání žalovati; do té doby nelze však soukromým instalatérům, a tedy ani žalující straně na to mysliti, že by povšechným použitím ustanovení zákona o nekalé soutěži mohli proraziti proti oprávnění podnikům, tedy i žalované straně živnostenským úřadem danému a jimi v mezích toho oprávnění používanému. Pokud tedy jde o řádné používání, platí i tu všeobecná zásada: »Qui suo jure utitur, neminem laedit« a platí v souzeném případě tím spíše, ana žalující strana netvrdí a nemůže tvrditi, že se žalovaná při provádění instalací mimo okruh rozvodní sítě a u připojení na ni dopustila konkretního, závadného jednání, ba naopak sama musela připustiti, že žalovaná — i kdyby byla mohla proti žalující vystoupiti, jako když zamýšlená přípojka jí nebyla ohlášena dle předpisů předem, nýbrž již hotová — toho nepoužila a důsledky z toho nevyvozovala. Tím méně lze žalované vytýkati, že zneužívala ke škodě soukromých instalatérů, specielně žalobkyně, svého práva kontroly při zamýšleném připojení na rozvodní síť, při přezkoušení soukromé instalace a při výkonu stávající instalaci kdykoliv kontrolovati, a soud prvé stolice nebyl s to, by případ podobného zneužití zjistil. Se všeobecně uplatňovanou devisou strany žalující, že instalační práce mimo obvod rozvodní sítě žalovanou stranou prováděné v domech odběratelů elektrického proudu jsou závadné a tudíž nekalé proto, že je provádí žalovaná ve výkonu svého — jak je žalobkyně terminuje — dvojitého postavení, souhlasiti nelze a nesouhlasí s ní proto ani odvolací soud. Strana žalující, by odvolání ještě blíže podepřela, uvádí, že závadnými jednáními mohou býti buď jednání o sobě závadná, nebo taková, jež se jimi stanou za určitých poměrů. Do oné skupiny řadí jí uvedené jednotlivé případy, jež však nežaluje, a v nichž nad to soud prvé stolice právem nic závadného nezjistil; do druhé skupiny řadí soukromé instalace žalovanou stranou prováděné. O nich uvádí, že jsou o sobě činy nezávadnými, že však pečeť závadnosti jim dává provoz při dvojitém postavení strany žalované, a srovnává to s krádeží absolutně zakázanou a závadnou a přijetím darů úředníkem ve službě relativně zakázaným a tedy nemravným. Ale přirovnání to se tu nehodí, neboť přijetí daru ve věcech úředních je zákonem výslovně zakázáno, soukromé instalování však je žalované úředně koncedováno. Že snad činnost žalované, shledávaná žalobkyní závadnou, jí vzhledem k jejímu mocenskému postavení přináší poměrně větší zisk, a žalobkyni a jí podobným soukromým instalatérům citelnou

ztrátu, může býti snad pravda, ale že a proč činnost tu nelze pokládati proto ještě za závadnou ve smyslu § 1 zákona o nekalé soutěži, soud prvé stolice správně dovodil; vždyť je snad konkurentu možno, neb aspoň pojmově myslitelná možnost, žalovanou stranu v tomto konkurenčním boji dovolenými ještě výhodnějšími prostředky soutěže předčíti a tak odběratele proudu pohnouti, by se od ní odvrátili. Není na místě srovnávati tuto činnost žalované s činností soudce ve věcech jeho příbuzných; platí i tu, co shora bylo řečeno při nevhodném srovnání, ježto činnost soudce ve věcech jeho blízkých příbuzných jest mu jurisdikční normou a trestním řádem zakázána a zmatečná, tu však jest činnost žalované úředně povolena. Pokud žalobkyně uvádí, že napadený rozsudek zjišťuje, že jednání žalované nebylo ve všech případech korektní, netřeba se soudu odvolacímu s tím blíže zabývati, ana žalující strana blíže neuvádí, proč by proto bylo také závadné ve smyslu § 1 citovaného zákona. Vytkl ostatně již napadený rozsudek, že nic v tom směru nevyšlo na jevo. Marně se snaží odvolatelka i dalšími vývody seslabiti názor, že žalobou podle zákona o nekalé soutěži nevolila správnou cestu k odstranění možnosti instalací mimo obvod rozvodní sítě žalovanou stranou v monopolním okresu prováděných dle koncese jí udělené. Poukazuje-li k tomu, že jako soukromý instalatér má žalovaný podnik totéž postavení a měl by míti i zcela stejnou posici soutěžní jako všichni ostatní soukromí instalatéři, sama se poráží, uvádějíc dále, že každý konkurent má míti právo na své postavení v konkurenčním boji právě podle použitého kapitálu a pracovní síly; ničím neprokazuje, že tomu tak v souzeném případě není, zejména, že žalovaná svého mocenského postavení zneužívá, naříkajíc si jen na toto postavení a z něho, či lépe vedle něho povolenou možnost soukromých instalací jako relativně nemravné činnosti. Sama také výslovně připouští, že mimo obvod rozvodní sítě jest žalovaná stejně oprávněným soutěžitelem se soukromými instalatéry a, uvádí-li dále, že se fakticky žalovaná strana těší vzhledem k svému monopolnímu postavení, jež jí neupírá, jistým přednostem a možnosti snažší konkurenční posice, připouští, že jest tato posice oprávněna podle přirozenosti věci (kontrola, přezkoušení) a že postavení toto jest žalované dáno stejně jak se objevuje obsahově v předpisech o připojích všech elektrických podniků a i v normách vydaných elektrotechnickým svazem čsl. ministerstvem schválených a odporučených. Uvádí-li žalobkyně, že se žalovaná těmito připojenými předpisy stala přezkoušecím orgánem a tudíž jistého druhu představeným úřadem, není — jak jest znovu s důrazem opětovati — nikterak s to prokázati, že žalovaná svého postavení skutečně již zneužívala k odpírání dodávek proudu, šikanování co do převzetí přípoje a pod.; pouhá možnost toho nestačí, třeba by bylo lze souhlasiti s žalující firmou, že se zneužití úřední autority k účelům soutěže příčí dobrým mravům. Za takovéto zneužití nelze však pokládati o sobě podání levnějších ofert na zařízení domácí instalace, ana žalobkyně ani netvrdí, že tu byla úmluva určité ceny zachovávati a že šlo v souzeném případě skutečně o podbízení. Lze souhlasiti se žalující stranou, že se ke skutkové povaze činu podle § 1 citovaného zákona nutně nevyhledává přivodění škody, že stačí způsobilost činu škodu přivoditi, ale i tu platí, co již dříve bylo zdůrazněno, že by tu napřed určitý čin musel býti (§ 1

»jednání« § 13 slova »sdělí, učiní přístupným, užije«), a že v tomto směru konkretní činy žalobou stíhány nejsou. Zejména tedy není tvrzeno a prokázáno, že žalovaná na př. žalobkyni jakýmkoli způsobem byla hledě odlákati odběratele. Žalobkyně, nehledíc k tomu, že odnětí soukromého instalatérství nelze dobře žádati cestou soudní a zvláště žalobou podle § 1 zákona o nekalé soutěži, nemůže to činiti zvláště proto, že se nemůže odvolávati na právo priority, a tedy na právo staršího užívání podobně jako je tomu na př. při ochraně podnikových zařízení podle § 11 odst. (3) citovaného zákona; také to nečiní a činiti nemůže, ano teprve zavedení rozvodní sítě poskytlo soukromým podnikatelům možnost k založení jejich soukromo-instalatérské činnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná elektrárna má smlouvu s městskou obcí ch-skou, podle níž jí výhradně dodává elektrický proud. Podmínky připojení, jež vydala, kryjí se v podstatě s obsahem čís. 32 a) předpisů a norem, vydaných československým svazem elektrotechnickým (E. S. Č.) v Praze, jež jsou závaznými pro všechny elektrárny a jež byly vyhlášeny po dorozumění se státními úřady a uvedeny ve známost. Podle těchto podmínek, ve kterých nelze shledati nic závadného, musí býti o připojení na elektrickou rozvodní síť žádáno písemně u elektrárny, a jest tam dále stanoveno, že instalace uvnitř budov smějí býti prováděny kromě elektrárny jen koncesovanými soukromými závody, a musí odpovídati předpisům a normám E. S. Č., při čemž elektrárny mají právo, instalace provedené soukromými instalatéry čas od času přezkoumati a, je-li toho potřeba, požadovati, by instalace byla dána do pořádku, neb, by provedeny byly potřebné změny. Nekalou soutěž po rozumu § 1 zákona ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n., spatřuje žalobkyně v tom, že žalovaná elektrárna přes toto své »mocenské« postavení ve svém obvodu dodání proudu vůbec vstupuje do konkurenčního boje s ostatními instalatery, pokud se týče také sama provádí tak zvané domovní instalace (instalace uvnitř budov), třebas tak činí v rámci instalaterské koncese úřadem jí udělené. Dovolání připouští, že i jednání proti dobrým mravům soutěže vůbec ve smyslu § 1 zák. o nekalé soutěži musí býti jednáním určitým, ale tvrdí, že v rozporu s dobrými mravy soutěže jsou právě veškerá instalační jednání žalovanou elektrárnou v pozastavené konstelaci vykonaná vůbec a tedy každé jednotlivé takové její jednání spadající do souboru této její pozastavené instalační činnosti. Že toto stanovisko jest naprosto pochybené, dolíčil správně již odvolací soud, zdůrazniv vystižně, že o nekalé soutěži bylo by lze mluviti jen, kdyby žalovaná své větší soutěžní kapacity nějak zneužívala, jakž i žalobkyně v prvé stolici tvrdila, ale podle nenapadeného zjištění prvého soudu neprokázala, zdůrazňujíc ostatně i v dovolání, že tyto případy žalobou zasáhnouti vůbec nemínila. Pravdu má dovolání v tom, že určité jednání, které jest o sobě bezvadné, může se státi s hlediska dobrých mravů soutěže závadným tím, že bylo předsevzato za jistých okolností nebo, jak dovolání uvádí, v určité konstelaci, ale tím ještě není dokázáno, že tomu tak jest při

souboru pozastavených instalačních prací, provádí-li je žalovaná elektrárna, a zejména to nelze odvozovati z toho, že si žalovaná elektrárna sjednala na újmu ostatních soutěžitelů mezi nimi jakousi soutěžní výhodu, jíž vzniká jistá porucha ve vzájemných stycích a vztazích soutěžitelů, totiž soutěžní přednost její a soutěžní újma ostatních soutěžitelů, jak bylo vysloveno a blíže odůvodněno v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 9971. Že jednání, jsoucího v rozporu s dobrými mravy soutěže, mohou se dopustiti i úřady, jest pravda, ale o takový případ nejde, a pokud dovolání poukazuje na »pseudoúřední« postavení elektrárny vzhledem k jejím právům kontrolním a dozíracím, stačí podotknouti, že nebylo dokázáno, že žalovaná tohoto svého postavení jako elektrárna zneužívala. Pravdu má dovolání i v tom, že každý soutěžitel má míti právo na své postavení v konkurenčním boji podle použitého kapitálu a pracovní síly, ale přezírá, že to platí stejně i pro elektrárny, jež vynaložily potřebný kapitál i píli při zřízení svého závodu a tím soutěžícím instalatérům teprve umožnily, by svou živnost provozovali. Dovolání má pravdu i v tom, že pro podstatu § 1 zákona o nekalé soutěži stačí, by jednání bylo způsobilé poškoditi soutěžitele, což ostatně plyne ze samého doslova zákona. Ale odvolací soud v té příčině nevyslovil opačný právní názor, a není tím nic získáno pro řešení další otázky zde v úvahu přicházející, zda pozastavené jednání žalované elektrárny jest i v rozporu s dobrými mravy soutěže, což jest další složkou podstaty podle § 1 zákona o nekalé soutěži. Pokud dovolání uvádí, že mezi elektrárnami a osobami je řídícími budou dvě skupiny, takové, které mocenské postavení by zneužívaly, a takové, jež by tak nečinily, lze to připustiti, ale s věcí to nemá co činiti, neboť jde jen o to, zda žalovaná elektrárna své větší soutěžní kapacity vskutku zneužívá, což, jak uvedeno, nebylo prokázáno, a co prokázati žalobkyně podle svého stanoviska a svého výslovného tvrzení ani nemínila. Že konkurenční postavení elektráren v konkurenčním boji, o který jde, jest snad lepší, nečiní, jak výše již bylo dolíčeno, jejich soutěž o sobě nekalou, a není účelem zákona chrániti soutěžitele v ten způsob, že by některého soutěžitele pro svou lepší kapacitu jim nepohodlného mohli z konkurenčního boje prostě vyloučiti, čehož se žalobkyně ohledně tak zv. domovní instalace vpravdě domáhá.

Čís. 11743.

Zaúčtoval-li dlužník na splátku vyrovnací kvoty pohledávku, již si dal za tím účelem postoupiti, jež však, jak se dodatečně ukázalo, v čase postupu již nebyla po právu, jednal na vlastní nebezpečí. Bylo-li tím zaviněno zpoždění v placení vyrovnací kvoty (§ 57 vyr. řádu z roku 1914), nejde o omluvitelné nedopatření.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, Rv I 994/31.)

Ve vyrovnacím řízení o jmění žalovaných zaúčtovali žalovaní na poslední splátku vyrovnací kvoty palmární pohledávku Dr. H-a za žalobcem, již si za tím účelem dali postoupiti, jež však v čase postupu již nebyla po právu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaných zaplacení celé obživlé pohledávky po srážce zaplacené vyrovnací kvoty. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Podle stanoviska i praxe nejvyššího soudu (viz na př. plen. rozh. nejvyššího soudu čís. 7760 sb. n. s. a rozhodnutí čís. 8366 sb. n. s.) nenastává zmatečnost vyrovnání podle § 57 vyr. ř., nebylo-li placeno v čas pro omluvitelné nedopatření. Z podstaty věci plyne, že tato zásada může platiti jen, když placení se děje normálním způsobem vyrovnáváním jednotlivých kvot přímo mezi dlužníkem a věřitelem, a při tom dojde k méně závažným omluvitelným omylům ve vypočtení kvoty co do doby splatnosti a pod. V souzeném případě však zvolili žalovaní při placení dílu poslední kvoty v částce 300 Kč nesporně cestu mimořádnou, totiž tu, že si bez jakéhokoli právního důvodu a hospodářského účelu dali postoupiti domnělou palmární pohledávku JUDr. H-a za žalobcem, a to, jak Dr. H. jako svědek potvrdil, jen proto, by tak on sám došel zaplacení své domnělé palmární pohledávky proti žalobci, a tedy z pouhé ochoty a pak sami tuto jim postoupenou domnělou pohledávku proti žalobci k započtení použili. Při tom musili si býti žalovaní jako obchodníci vědomi toho, že nastupují na místo JUDr. H-a ohledně postoupené domnělé pohledávky (§ 1394 obč. zák.), a že žalobce může proti nim uplatniti své námitky proti pohledávce (§ 1396 obč. zák.), že tedy na ně přechází risiko z uvedeného převodu pohledávky postupem, a bylo v důsledku toho jejich povinností, by se sami o jsoucnosti pohledávky jim JUDr. H-em postoupené přesvědčili. Ani tak neučinili, nýbrž spolehli se na tvrzení JUDr. H-a, nesou sami z toho zodpovědnost proti žalobci, a nemohou se dovolávati omluvitelného omylu, tím méně, že podle svědecké výpovědi JUDr. H-a žalovaní tím, že žalobce hned na to, když byl o postupu zpraven, JUDr. H-ovi sdělil telefonicky, že není nic dlužen, poněvadž pohledávka byla zaplacena, a také žalovaným telefonicky hrozil, že pro nezaplacení kvoty bude uplatňovati celou pohledávku, na nejsoucnost pohledávky jim JUDr. H-em postoupené, kterou pak za sporu sami přiznali, byli marně upozorněni. Na tomto stavu nemohla pak nic změniti skutečnost, že žalovaní dne 18. června 1929 doplatili kvotu, ano se tak stalo po splatnosti kvoty, která nastala koncem března 1929, až po $2^1/_2$ měsících a nikoliv za několik dní, jak tvrdí odvolání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené jen o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., není důvodné. Žalovaní zaúčtovali na poslední vyrovnací kvotu v částce 300 Kč 05 h palmární pohledávku Dr. H-a za žalobcem, již si za tím účelem dali postoupiti, jež však, jak se dodatečně ukázalo, v čase postupu již nebyla po právu. Žalovaní, volice o své újmě tento způsob placení, jednali na vlastní nebezpečí, a jest proto plně souhlasiti s odvolacím soudem, že bylo jejich povinností, by se dříve, než postoupenou pohledávku zaúčtovali na vyrovnací kvotu, přesvědčili o její pravosti, a to nejen u postupitele, nýbrž i u postoupeného dlužníka. Neučinili-li tak a nebyla-li v důsledku toho vyrovnací kvota zaplacena plně a včas, jde to na jejich vrub.

Nejde o nedopatření, které v obyčejném poctivém obchodním styku zůstává pravidelně nepovšimnuto, ano zpožděné placení bylo zaviněno tím, že žalovaní volili způsob placení mimořádný a do jisté míry nejistý.

Čís. 11744.

»Omezení žaloby« o samostatný nárok jest zpětvzetím žaloby co do tohoto nároku, které v odvolacím řízení není již přípustné.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, Rv I 899/32.)

Žalobce se domáhal na žalovaném zaplacení 2.690 Kč 75 h, a to 1.690 Kč 75 h jako polovice kupní ceny za ovoce a kauce, pak 1.000 Kč z titulu náhrady škody. Prvý soud rozsudkem pro zmeškání uznal podle žaloby. Žalovaný se odvolal a žalobce v odvolacím sdělení prohlásil, že obmezuje žalobní prosbu na 1.000 Kč s 5% úroky od 9. června 1931 a útraty, poněvadž prý žalovaný dne 29. srpna 1931, po vydání rozsudku procesního soudu, částku 1.690 Kč 75 h, totiž polovici kupní ceny za ovoce a kauce zaplatil. Odvolací soud změnil rozsudek prvého soudu potud, že zamítl žalobu co do 5% úroků z 1.000 Kč za čas od 9. června 1931 do 29. června 1931, jinak však co do částky 1.000 Kč s 5% úroky od 30. června 1931 s útratami — na niž žaloba byla v odvolacím řízení obmezena jej potvrdil. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Pokud odvolatel napadá rozsudek prvého soudu co do částky 1.690 Kč 75 h s přísl., netřeba se odvolacímu soudu s jeho vývody zabývati, ana byla žalující stranou žaloba co do této částky v odvolacím řízení obmezena z důvodu, že žalovaná strana tento peníz žalující straně zaplatila po vydání napadeného rozsudku, neboť se tím stalo odvolání v tomto rozsahu bezpředmětné.

Nejvyšší soud odmítl dovolání pokud směřovalo proti výroku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvé stolice co do částky 1.000 Kč s 5% úroky od 30. června 1931 a s útratami sporu 235 Kč 60 h; jinak dovolání vyhověl a vrátil věc soudu odvolacímu, by rozhodl o odvolání, pokud jím bylo napadeno rozhodnutí soudu prvé stolice o nároku na zaplacení částky 1.690 Kč 75 h.

Důvody:

Postup odvolacího soudu nebyl správný a zakládá dovolací důvod čís. 3 § 503 c. ř. s., jejž žalovaný také v dovolání uplatňuje. Podle žaloby jde o podstatně různé nároky, opírající se o různé právní důvody (kupní cena, kauce, náhrada škody). Prohlásil-li žalobce v odvolacím sdělení, že »obmezuje« žalobní prosbu na částku 1.000 Kč s 5% úroky od 9. června 1931 a útraty sporu, poněvadž žalovaný dne 29. srpna 1931, tedy po vydání rozsudku prvého soudu, částku 1.690 Kč 75 h, totiž polovici kupní ceny za ovoce a kauce zaplatil, není to jen obmezením žaloby, nýbrž zpětvzetí žaloby co do samostatného nároku na zaplacení polovice kupní ceny za ovoce a kauce, celkem 1.690 Kč 75 h, které v odvolacím řízení není již přípustné (§ 237 c. ř. s.). Není tudíž správný právní názor odvolacího soudu, že se odvolání co do tohoto nároku stalo bezpředmětným. Nezbylo tudíž, než by věc byla vrácena odvolacímu soudu, by rozhodl i o odvolání, pokud se týká onoho nároku, v rozsudku odvolacího soudu pominutého (§ 496 č. 1 a § 513 c. ř. s.).

Čís. 11745.

I veřejnoprávní věřitel se může pokusiti o dobrovolné placení opatrovancova dluhu z peněz v sirotčí pokladně. Příslušné řízení o takové žádosti podané u opatrovnického soudu jest řízením mimosporným. Nebylo-li návrhu vyhověno a pokládá-li se navrhovatel za zkrácena usnesením, nelze mu upříti oprávnění k rekursu.

Odepře-li opatrovník svolení k vydání nějaké částky nebo úroků z jistiny uložené v sirotčí pokladně, nemůže soud (ani první, ani vyšší stolice) nedostatek takového svolení sám nahraditi a nemůže pak věřitel dosíci uspokojení v mimosporné cestě.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, R II 164/32.)

Zemský úřad v Brně (za moravsko-slezský zemský fond) žádal u opatrovnického soudu, by důchody ze jmění choromyslného opatrovance Josefa P-a za rok 1931 byly zaslány zemské pokladně v Brně na částečnou úhradu výloh ošetřování Josefa P-a v zemském ústavu pro choromyslné. Soud prvé stolice návrh zamítl, ježto vklad opatrovance pochází z renty vyplacené Úrazovou pojišťovnou dělnickou v Brně a podle § 43 zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. zák. z roku 1888 jsou jakékoliv disposice s nárokem vyplývajícím z pojištění bezúčinné, dokud renty nebyly oprávněnému vyplaceny, vklad rent u soudu pak se nerovná přímému vyplacení renty oprávněnému. Rekursní soud návrhu vyhověl maje za to, že není zakázáno vésti exekuci nebo nakládati s úroky úrazovného, které bylo uloženo na úroky.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu opatrovníka obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursní soud vyhověl žádosti, ač nebylo vůbec vyšetřeno, kolik činí pohledávka zemského fondu na ošetřovném, ani, jaké jsou důchody z opatrovancova jmění za rok 1931, a ač opatrovník choromyslného Josefa P-a nebyl před rozhodnutím o žádosti vůbec slyšen (§§ 18 odstavec druhý, 23 a 41 g) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.). Že však opatrovník Vilém G. nesouhlasí s tím, by žádosti bylo vyhověno, jest zřejmé již z toho, že podal proti povolujícímu usnesení rekursního soudu dovolací rekurs, v němž navrhuje, by žádost zemského fondu byla zamítnuta. Jde tudíž o věřitelovu žádost o zaplacení pohledávky ze jmění opatrovancova, se kterou opatrovancův zákonný zástupce, povolaný k ochraně jeho zájmů, projevil nesouhlas. Již z tohoto stručně vylíčeného

děje je zjevné, že jest rozhodnutí opatrovnického soudu ve věci správné. Jak bylo podotčeno, jde o to, zda a za jakých předpokladů lze ze vkladu složeného v sirotčí pokladně pro choromyslného opatrovance povoliti — ať z jistiny nebo z úroků, což jest nezávažné, protože při úrocích jde o plody civilní (§ 912 obč. zák.), — vydání peněz na částečnou úhradu dluhu opatrovance (jeho ošetřovacích výloh). Ošetřovací výlohy jsou veřejnoprávními dávkami (sr. judikát čís. 197 dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni, uveřejněný pod číslem 1393 úř. sb.), jichž placení se v souzeném případě požaduje na soudě, jemuž přísluší dohled nad správou opatrovancova majetku a poukaz k vydání ze sirotčí pokladny. Nemůže o tom býti pochybností, že se i veřejnoprávní věřitel může pokusiti o dobrovolné placení dluhu opatrovancova (§ 230 obč. zák.) a že příslušné řízení o takové žádosti podané u opatrovnického soudu jest řízením mimosporným. Přihází se nezřídka, že i soukromoprávní věřitelé soudních chráněnců žádají na soudu zaplacení svých pohledávek ze vkladů v sirotčí pokladně, že zákonní zástupci — chtějíce předejíti útratám sporu a exekuce — k tomu svolují a že soud — pamětliv jsa předpisu § 230 obč. zák., podle něhož jest z hotovosti především uhraditi dluhy a teprve zbytek uložiti na úrok, — to schvaluje. Nelze si domysliti, proč by tomu mělo býti jinak u veřejnoprávního věřitele. Nebylo-li návrhu vyhověno a pokládá-li se navrhovatel usnesením za zkrácena, nelze mu upříti oprávnění k rekursu. Byl tedy navrhovatel i v souzeném případě k rekursu oprávněn (§ 37 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.). Tolik bylo podotknouti po stránce formální.

Po stránce věcné jest uvésti, že opatrovance zastupuje jeho opatrovník, že jen on jest jeho zákonným zástupcem a jen on svou vůlí nahrazuje vůli opatrovancovu, třebaže potřebuje ke všem hospodářským úkonům větší důležitosti soudního schválení (§§ 233, 244 a 282 obč. zák.). Odepře-li tedy opatrovník svolení k vydání nějaké částky nebo úroků z jistiny v sirotčí pokladně uložené, — kteráž výplata by mohla býti realisována jen k poukazu opatrovnického soudu, — nemůže soud ani první, ani vyšší stolice nedostatek takového svolení sám nahradit a nemůže pak v mimosporné cestě věřitel dosíci uspokojení. V souzeném případě opatrovnický soud ani opatrovníka nevyslechl, pokládaje za vyloučeno, by směl dáti svolení k vyplácení úroků ze vkladu, ale opatrovník výslovně odepírá podle dovolacího rekursu svolení, takže jest správný výrok prvního soudu, že se návrh zemského fondu zamítá. Tomuto jest přenechati, jakou cestu zvolí k dosažení náhrady za ošetřovací výlohy choromyslného, a nelze se tu obírati otázkou jejich nuceného vymáhání. Za tohoto stavu věci netřeba se vůbec zabývati předpisem § 43 zákona ze dne 28. prosince 1887 č. 1 ř. z. z roku 1888.

Čís. 11746.

Pro posouzení otázky, kdo jest účastníkem řízení o knihovní žádosti, jest rozhodná doba, kdy žádost došla ke knihovnímu soudu.

(Rozh. ze dne 10. června 1932, R II 210/32.)

Knihovní soud zamítl žádost manželů K-ových, by byl povolen v jich prospěch vklad práva vlastnického k polovici domu, připsané dosud Marii P-ové. Rekursní soud povolil žádaný knihovní vklad.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs Občanské záložny v R.

Důvody:

Jde především o rozřešení otázky, kterou nadhazuje sama stěžovatelka, zda je oprávněna k dovolacímu rekursu. Stěžovatelka nelze oprávnění to přiznati. Podle § 93 knihovního zákona jest pro posouzení knihovní žádosti rozhodná doba, kdy žádost došla ke knihovnímu soudu. Dobu tuto jest pokládati za rozhodnou i pro posouzení otázky, kdo jest účastníkem řízení o knihovní žádosti (§ 6 zákona čís. 100/31 sb. z. a n.) a komu přísluší právo k rekursu (§ 37 uvedeného zákona). Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i ustanovení § 126 druhý odstavec knih. zák., podle něhož nesmějí býti činěny ve stížnosti nové údaje. Stěžovatelka uvedla k odůvodnění svého oprávnění k dovolacímu rekursu, že má za zcizitelem nemovitosti vykonatelnou směnečnou pohledávku, která jí nebyla dosud zaplacena a pro kterou zažádala dne 29. ledna 1932 o vklad práva zástavního na zcizené nemovitosti. K tomuto tvrzení stěžovatelky v dovolacím rekursu nelze přihlížeti, ježto v době rozhodné pro posouzení věci, kdy knihovní žádost došla k soudu, totiž dne 7. ledna 1932, nebyl stav věci tvrzený stěžovatelkou zřejmý ani ze žádosti knihovní, ani z knihy pozemkové. Jde proto o novotu, k níž podle § 126 druhý odstavec knih. zák. nelze přihlížeti. Stěžovatelce bylo tudíž odepříti oprávnění k dovolacímu rekursu a nelze se jí dovolávati ani rozhodnutí čís. 8667 a 10616 sb. n. s., neboť předpoklady jejich tu nedopadají.

Čís. 11747.

Byla-li vnucená správa nemovitosti vedena jen ve prospěch jediného vymáhajícího věřitele, nelze výdaje a zálohy vnuceného správce přikázati z nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost v přednostním pořadí podle § 216 čís. 1 ex. ř.

Vymáhající věřitel musí v tomto případě odměnu a správní výdaje vnuceného správce jím zapravené přihlásiti podle § 210 ex. ř. jako exekuční útraty a dostane se pak na ně z rozdělované podstaty podle § 218, druhý odstavec, ex. ř. v pořadí podle § 104 ex. ř. Nepřihlásil-li vymáhající věřitel tyto útraty ani před, ani při rozvrhovém roku, nelze k nim přihlížeti ani v tomto pořadí.

(Rozh. ze dne 11. června 1932, R I 401/32.)

Na nemovitost, o jejíž exekuční dražbu tu jde, byla vedena ve prospěch jednoho z vymáhajících věřitelů (banky Č.) vnucená správa. Rozvrhuje nejvyšší podání za tuto exekučně prodanou nemovitost přikázal soud prvé stolice v přednostním pořadí vnucenému správci Františku H-ovi hotové výlohy. Rekursní soud napadené usne-

sení potvrdil. D ů v o d y: Úvěrní ústav napadá rozvrhové usnesení v tom směru, že v přednostním pořadí bylo přikázáno vnucenému správci Františku H-ovi 576 Kč 40 h, uváděje, že František H. přihlášku k rozvrhovému roku nepodal. Výtka tato není však opodstatněna. V souzeném případě jde o útraty vnucené správy současně s exekuční dražbou vedené a podle § 216 čís. 1 ex. ř. jest hraditi v přednostním pořadí náklady s vnucenou správou spojené (§ 120 čís. 4 ex. ř.); — a byly proto útraty ty právem prvým soudem v přednostním pořadí přikázány a to bez ohledu na to, že vnucený správce H. pohledávku tu k rozvrhovému roku nepřihlásil, ježto soud na útraty tyto vzíti má zřetel z úřadu podle obsahu exekučních spisů.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení obou nižších soudů v ten rozum, že se vnucenému správci nepřikazuje nic.

D ů v o d y:

Neprávem potvrdil rekursní soud výrok, jímž byly přikázány vnucenému správci Františku H-ovi hotové výlohy 576 Kč 40 h v přednostním pořadí. Neboť výtěžky vnucené správy patří do rozdělovací podstaty z dražebního řízení podle § 215 čís. 2 ex. ř. jen v případě § 159 čís. 4 ex. ř. druhá věta, t. j. byl-li příklep zrušen, nebo pozbyl-li učinnosti povolením opětné dražby, nebo přijetím předražku, čehož v souzeném případě není. Netřeba se zabývati řešením otázky, zda 576 Kč 40 h jsou výdaje a zálohy podle § 120 čís. 4 ex. ř., či odměna správce a jiné náklady zapravené podle § 124 čís. 1 ex. ř. Neboť z rozdělovací podstaty dražebního řízení je podle § 216 čís. 1 ex. ř. zapraviti výdaje a zálohy vnuceného správce (§ 120 čís. 4 ex. ř.), byla-li za dražebního řízení vedena správa pro osoby poukázané na nejvyšší podání. I ministerské nařízení ze dne 3. prosince 1897 čís. 44 Věstníku str. 118 (zodpovědění otázek), vykládá ustanovení § 216 čís. 1 ex. ř. tak, že pokud náklady a zálohy (§ 120 čís. 4 ex. ř.) byly způsobeny vnucenou správou, vedenou ve prospěch vydražitelův nebo ve prospěch jen jednotlivých vymáhajících věřitelů, nemají býti zapraveny z rozdělované podstaty. V souzeném případě byla vnucená správa vedena jen ve prospěch jediného vymáhajícího věřitele — banky Č. — a nelze proto výdaje a zálohy vnuceného správce přikázati z nejvyššího podání v pořadí přednostním. Sestává-li 576 Kč 40 h z odměny a ze správních vydajů jím zapravených ve smyslu § 124 čís. 1 ex. ř., jak myslí stěžovatelka, nepožívají vůbec přednostního práva, nýbrž musila by je vymáhající věřitelka — banka Č. — přihlásiti podle § 210 ex. ř. jako exekuční útraty, jinak k nim nelze přihlédnouti. A na ně by se pak dostalo z rozdělované podstaty podle § 218 druhý odstavec ex ř. v pořadí podle § 104 ex. ř. Banka Č. je však před, ani při rozvrhovém roku nepřihlásila a nelze k nim ani v tomto pořadí přihlížeti, any ze spisů patrny nebyly.

Čís. 11748.

Ten, kdo byl poškozen vyšetřovací vazbou, nemůže se obraceti na civilní soud žalobou o rozhodnutí o důvodu nároku vůbec a o výši pak, není-li tu předpokladů § 4 zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 ř. zák.

(Rozh. ze dne 11. června 1932, Rv I 796/31.)

Žalobci domáhali se na československém státu náhrady za utrpěnou vyšetřovací vazbu. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl. D ů v o d y: Soud má trestními spisy a souhlasným seznáním stran za prokázáno, že usnesením ze dne 2. října 1929 vyslovila radní komora krajského soudu v P., že žalobcům nepřísluší nárok na odškodnění ve smyslu zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 ř. zák. a že stížnost žalobců proti tomuto usnesení byla rozhodnutím vrchního soudu v P. ze dne 25. října 1929 zamítnuta. Toto rozhodnutí jest právoplatné a jest podle § 3 zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 ř. zák. pro další řízení závazné. Podle § 4 cit. zákona lze se žalobou domáhati náhrady za majetko-právní újmu utrpěnou vazbou jen, když trestní soud (radní komora) přiznal nárok na náhradu za vazbu a stát, byv vyzván, by výši požadované škody dobrovolně uznal, ji zcela nebo z části odepřel nebo se o ní ministerstvo spravedlnosti do tří měsíců po vybídnutí k náhradě nevyjádřilo. Nebyl-li tudíž vyšetřovanci přiznán nárok na náhradu za újmu utrpěnou vazbou, jak jest tomu v souzeném případě, nemůže se žalobou proti státu domáhati náhrady. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolání v tom, že soud prvé stolice žalobní nárok zamítl s poukazem na předpisy zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 ř. zák., ježto prý tyto předpisy platí jen, když soud vyřkl povinnost státu k náhradě, kdežto nastane prý normální řízení, zaujme-li soud stanovisko odmítavé, a lze se prý pak pořadem práva domáhati na státu náhrady škody podle všeobecných zásad občanského zákoníka. Názor tento je naprosto mylný, neboť civilně právního ručení státu za škodu způsobenou nezákonným postupem státních orgánů dosud všeobecně není, ježto prováděcí zákon k § 92 ústav. listiny dosud nebyl vydán a nároky na náhradu škody za vyšetřovací vazbu jsou upraveny zákonem ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 ř. zák. pro všecky případy. O tom, přísluší-li takovýto nárok, rozhoduje se podle § 3 cit. zák. výlučně a konečně v trestním řízení, a, byl-li nárok na náhradu zamítnut, nelze jej již znovu uplatňovati pořadem civilního práva.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Nárok na náhradu za utrpěnou vyšetřovací vazbu není nárokem práva soukromého, nýbrž nárokem z důvodu práva veřejného, vzešlým z výkonu státní moci soudcovské. O tom, zda nárok na náhradu za vyšetřovací vazbu přísluší, nerozhodují soudy civilní, nýbrž soud trestní (§ 3 zákona ze dne 18. srpna 1918, č. 318 ř. z.). Civilní soudy rozhodují jen vyjimečně o výši náhrady, a to teprve, když trestní soud uznal nárok na náhradu, strana vybídla stát, aby dobrovolně uznal výši jí požadovanou, do tří měsíců po doručení usnesení nárok odůvodňujícího a ministr spravedlnosti buď do tří měsíců se o výši náhrady neprohlásil nebo ji odepřel zcela nebo z části (§ 4 a 5 cit. zák.). Tento případ nenastal a poškozený nemůže se obcházením předpisů § 3 zákona obraceti o rozhodnutí na civilní soud i co do důvodu nároku vůbec, aniž

o výši, ano tu není předpokladu § 4 zákona. Proto není o žalobě, kterou se domáhá poškozený uznání svého nároku na náhradu za vyšetřovací vazbu, pořad práva přípustný. Přípustným byl by jen, kdyby trestní soud uznal nárok a nastaly by předpoklady § 4 cit. zák., toho však tu není.

Čís. 11749.

Domáhal-li se žalobce žalobou, by mu žalovaný vydal vkladní spořitelní knížku, již mu svémocně odejmul, aneb zaplatil, nač knížka v době odejmutí zněla, jest tento eventuální návrh jen prohlášením podle § 410 c. ř. s. Proti takovému žalobnímu nároku nelze namítati započtením peněžitou pohledávku.

(Rozh. ze dne 11. června 1932, Rv I 773/32.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované, by mu vydala spořitelní vkladní knížku, již mu svémocně odejmula, aneb zaplatila částku, na niž knížka v době odejmutí zněla. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, nevzav zřetel na vzájemnou peněžitou pohledávku, namítanou žalovaným k započtení. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Ve sporu jde o vydání vkladní knížky neb o zaplacení částky, na niž knížka zní, a žalovaná sama uvádí, že vklad na knížku je již skoro vybrán. Tento eventuální návrh žalobní je prohlášením ve smyslu § 410 c. ř. s., že se žalovaná zaplacením částky vkladu může vyhnouti vydání věci. Předmětem sporu jest jen vydání vkladní knížky spořitelní, kterou žalovaná žalobci svémocně odejmula, jak nesporno, a žádáním případného zaplacení peněžité částky má býti žalované jen umožněno, by žalobce uspokojila. O obligaci alternativní podle § 906 obč. zák., při níž dlužník má volbu, který z předmětů má býti plněn, tu nejde, nýbrž o závazek s jediným předmětem plnění, ale s možností výkupu (alternativa facultas). Žalobce tedy nemá pohledávku, tato není předmětem sporu, byť i měl žalovaný možnost vykoupiti se zaplacením náhrady ze závazku k vrácení vkladní knížky spořitelní. Knížka zní na jméno žalobce a má povahu papíru majiteli svědčícího (§ 10 zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 302 sb. z. a n.), žalovaná jest ze svémocného odnětí knížky zavázána, o náhradní nárok peněžitý, jak uvedeno, nejde a proto závazek žalované k vrácení knížky není kompensovatelný a důsledkem toho žalovaná nemůže právem namítati vzájemnou peněžitou pohledávku k započtení na nestejnorodý nárok na vydání knížky (§§ 1438, 1440 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s., avšak neprávem. Žalobce domáhal se žalobou, by mu žalovaná vydala vkladní knížku spořitelní, kterou mu svémocně odejmula, aneb zaplatila částku, na kterou knížka v době odejmutí zněla. Odvolací soud dovodil správně, že tento eventuální návrh žalobní je v pravdě jen prohlášením ve smyslu § 410 c. ř. s., že se žalovaná může vyhnouti vydání spořitelní knížky zaplacením částky, odpovídající vkladu uloženému na knížku v době, kdy ji žalovaná žalobci odejmula. Že žalobní návrh měl tuto povahu, plyne i z prohlášení žalobce při ústním jednání dne 29. října 1931, že se domáhá vydání vkladní knížky a že proti tomuto nároku nelze namítati k započtení vzájemnou pohledávku. Podle toho nejde tedy o obligaci alternativní po rozumu § 906 obč. zák. a žalobce nemá proti žalované pohledávku 8.660 Kč 43 h, nýbrž žalovaná může se zaplacením této částky osvoboditi od závazku k vrácení vkladní knížky, kteryžto závazek je jediným předmětem sporu. Odvolací soud tudíž nepochybil vysloviv, že žalovaná nemůže s právním účinkem namítati vzájemnou peněžitou pohledávku k započtení na žalobní nárok na vydání spořitelní knížky, který není stejnorodý, a to tím méně, ano jde o věc svémocně odejmutou, která vůbec nemůže býti předmětem kompensace (§§ 1438 a 1440 obč. zák.).

Čís. 11750.

Lhůta k rekursu proti rozvrhovému usnesení nemůže pro účastníka začíti dříve, než bylo doručeno rozvrhové usnesení jeho právnímu zástupci, který byl prozatímně připuštěn k jeho zastupování při rozvrhovém roku, aniž mu určena lhůta, a plnou moc předložil teprve s rekursem do rozvrhového usnesení.

(Rozh. ze dne 11. června 1932, R II 171/32.)

Rekursní soud odmítl rekurs knihovního věřitele Vincence K-a do rozvrhového usnesení. Důvody: Rekurs Vincence K-a jest opožděn. Rozvrhové usnesení bylo mu doručeno dne 7. listopadu 1931, stížnost podal Dr. K-em až dne 18. listopadu 1931. Dr. K-ovi bylo sice rozvrhové usnesení doručeno dne 10. listopadu 1931, avšak nikoliv jako právnímu zástupci stěžovatelovu, poněvadž Dr. K. dne 10. listopadu 1931 ještě nevykázal plnou moc Vincence K-a, nýbrž rozvrhové usnesení bylo doručeno Dr. K-ovi jakožto hypotekárnímu věřiteli. Dr. K. předložil plnou moc Vincence K. zároveň se stížností dne 18. listopadu 1931, takže lhůta ke stížnosti počala stěžovateli dříve, než jeho při podání stížnosti vykázanému právnímu zástupci. Nelze vzíti zřetel na to, že Dr. K. zastupoval tohoto stěžovatele bez plné moci již při rozvrhovém roku. Že Dr. K. při rozvrhovém roku nepředložil plnou moc, nevadí sice tomu, že by snad neměl býti vzat zřetel na náhradní nárok uplatněný při rozvrhovém roku Vincencem K-em, protože soud podle § 38 c. ř. s. se tím spokojil a nenařídil, by plná moc Dr. K-a byla dodatečně předložena a své rozhodnutí vydal, nelze však z toho usuzovati, že rozvrhové usnesení mělo býti doručeno nevykázanému právnímu zástupci, nikoliv straně samé.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu, pokud jím byl odmítnut rekurs Vincence K-a, a uložil rekursnímu soudu, by rozhodl o rekursu Vincence K-a bez ohledu na důvod, pro který rekurs odmítl.

Důvody:

Stěžovatel právem vytýká, že jeho rekurs byl neprávem odmítnut jako opožděný. Rekursní soud má za to, že rekursní lhůta počala stěžovateli od doručení rozvrhového usnesení samému stěžovateli, protože jeho právní zástupce, který ho zastupoval při rozvrhovém roku, nepředložil tehdy plnou moc, nýbrž učinil tak teprve s rekursem, takže usnesení rozvrhové mu nebylo doručeno jako zástupci stěžovatelovu, nýbrž jako hypotekárnímu věřiteli. Třebaže bylo rozvrhové usnesení doručeno Dr K. jako hypotekárnímu věřiteli, nemohla stěžovateli začíti běžeti rekursní lhůta dříve, než bylo doručeno rozvrhové usnesení jeho právnímu zástupci (nález čís. 6025 a 4556 sb. n. s.). Podle § 38 c. ř. s., platného i pro řízení exekuční, (§ 78 ex. ř.) může býti prozatím připuštěn jako zmocněnec i ten, kdo chce za stranu zakročiti, by provedl jednotlivé nutné procesní úkony, ale nemůže prokázati zmocnění. Soud může naříditi dodatečné předložení plné moci do určité lhůty nebo schválení strany a do vypršení lhůty nevydati usnesení. Prošla-li lhůta marně, lze teprve pokračovati v řízení bez ohledu na zmocněncovo zakročení. Podle pojetí zákona pokládá se tedy zástupce nevykázavší plné moci, ale skutečně připuštěný k zastupování, za právního zástupce pod podmínkou dodatečného předložení výkazu o plné moci nebo schválení v udělené snad lhůtě. Nebyla-li lhůta dána, lze napraviti nedostatek i později, než soud lhůtu určí a lhůta uplyne. Do té doby pokládá se zatím připuštěný zástupce za právního zástupce a za zmocněnce strany. Zástupce rekurentův předložil dodatečně plnou moc se stížností, čímž jest nedostatek výkazu plné moci zhojen. Doručení usnesení rozvrhového stalo se straně i zástupci a ježto zástupce byl připuštěn a nutno ho za takového pokládati do zmaření podmínky, běžela lhůta rekursní od doručení jemu (nález čís. 6025 a 4556 sb. n. s.). Proto rekursní soud odmítl rekurs Václava K-a neprávem a bylo mu naříditi jeho vyřízení bez ohledu na odmítací důvod. Nelze ovšem souhlasiti s názorem rekurentovým, že jeho zmocnění bylo vykázáno plnou mocí předloženou již ve sporu. Tato plná procesní moc ho neopravňovala podle § 31 čís. 3 c. ř. s. k zastoupení v nynějším exekučním řízení, v němž nebyl vymáhajícím věřitelem, a soud také nebyl povinen ve sporných spisech pátrati po jeho plné moci a zjišťovat její obsah.

Čís. 11751.

I plnění dlužníku lze za předpokladů § 30 (1) konk. ř. odporovati a domáhati se po případě toho, by podle § 42 konk. ř. bylo opětně plněno.

(Rozh. ze dne 16. června 1932, R I 309/32.)

Rozhoduje o návrhu věřitele na vyhlášení úpadku na jmění Ludvíka P-a uložil soud prvé stolice navrhovateli, by složil zálohu na náklady konkursního řízení. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by nehledě k požadavku zálohy soudem vyslovenému, o návrhu na vyhlášení konkursu znovu rozhodl. Důvody: Prvý soud požaduje na navrhovateli zálohu ke krytí útrat konkursního řízení z důvodu, že tu není jmění, které by stačilo k úhradě těchto útrat, a že ani není osvědčen odpůrčí nárok. Avšak, jak spisy o pozůstalosti Alfreda P-a je zjištěno, dlužníku Ludvíku P-ovi, bratru zůstavitele, z pozůstalosti této připadl dědický podíl 1/6 čisté pozůstalosti, odevzdací listina byla vydána dne 31. října 1931 a tento dědický podíl 5.655 Kč byl již dne 14. listopadu 1931 dlužníku Ludvíku P-ovi zástupcem dědiců Dr. Otto P-em, jeho bratrem, vyplacen, jak ve vyjádření dlužníka se uvádí. Tímto jednáním dlužníka za jednání o návrhu věřitelů na uvalení konkursu, tedy před prohlášením konkursu, znemožněno bylo věřitelům z tohoto úpadcova jmění, kterého se jednání týká, dosáhnouti uspokojení pohledávek, a je proto jednání toto odporovatelné a, ježto takto jest osvědčen odpůrčí nárok (§ 30 (1) k. ř.), odpadá potřeba složení zálohy (§ 70 čís. (2) k. ř.). Je proto na prvém soudě, aby nyní, nehledě k požadavku složení zálohy, o návrhu stěžovatele na uvalení konkursu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu dlužníka.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění, neboť jest přisvědčiti názoru rekursního soudu, že navrhovatel osvědčil odpůrčí nárok. I plnění dlužníkovi lze za předpokladu § 30 odst. (1) konk. ř. odporovati a domáhati se po případě toho, by podle § 42 konk. ř. bylo opětně plněno. Vyzvedl-li Dr. Otto P. jako zmocněnec stěžovatelův 5.655 Kč 27 h jako jeho dědický podíl, měl stěžovatel proti němu obligační nárok na vyplacení této částky podle § 1009 obč. zák., a šlo by proto nepochybně o plnění obligačního závazku Dr. Otto P. pokud se týče vyplacení zmíněné částky stěžovatelovi. Otázku, zda předpoklady § 30 odst. (1) konk. ř. jsou splněny, nelze řešiti v tomto řízení.

Čís. 11752.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Nabyvatel směnky blankotradované jest nabyvatelem směnečným, originárním, a je chráněn proti námitkám z osob předchůdců podle zásady § 87 směn zák.

(Rozh. ze dne 16. června 1932, Rv I 1002/32.)

Směnečný platební příkaz procesní soud prvé stolice k námitkám žalovaných zrušil. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud správně vyslovil, že žalovaní v písemných námitkách netvrdili, že směnka nebyla převedena směnečně, nýbrž že šlo o pouhý

postup (cesi), při kterém by arci dlužníci mohli proti nabyvateli uplatniti všecky námitky, které jim příslušely proti původnímu věřiteli (postupiteli). Námitku postupu žalované směnky nelze zejména odvozovati z tvrzení námitek, že žalobkyně firmu M. financovala a všecky její pohledávky převzala k vymáhání. Ze směnky samé nelze usuzovati na převod mimosměnečný, neboť poslední indosament před indosamentem žalobkyně je blankoindosamentem, z něhož není zjevno, na koho jím směnka byla dále převedena. Byla-li tedy žalobkyně při podání žaloby v držení směnky, byla směnečným věřitelem (§ 32 sm. zák.). I když snad firma M. převedla směnku blankoindosovanou na žalobkyni i bez skripturního aktu, pouhou tradicí vlastnickou, tak zv. blankotradicí, mělo by to jen význam v poměru mezi ní a žalobkyní. Firma M. (blankotradent) nevstoupila ve směnečný závazek, nejsouc na směnce podepsána a bylo by její ručení proti nabyvatelce (žalobkyni) za pravost a dobytnost směnky posuzovati s hlediska občanského práva podle zásad o správě. Nabyvatel směnky blankotradované jest však nabyvatelem směnečným, originárním, a je chráněn proti námitkám z osob předchůdců podle zásady § 87 sm. zák. (srov. Hermann—Otavský, Československé právo směnečné z r. 1930 str. 79, Rouček, Československé právo směnečné z r. 1931 bod 123, Staub—Schranz, pozn. 4 při čl. 13). Nelze-li tedy vycházeti z předpokladu, že bylo nabyto směnky postupem, mohli by žalovaní proti žalobkyni uplatniti jen takové námitky, které plynou ze směnečného práva samého, tedy které podle zásad směnečného práva již svou povahou jsou absolutními, totiž působí proti každému, neb takové, které by jim příslušely přímo proti žalobkyni. Námitky onoho druhu žalovaní nevznesli. Omezili se v podstatě jen na tvrzení, že podle ujednání s firmou M. měly býti původní dvě směnky znějící na 2.000 a 3.500 Kč vráceny, stavše se jinakým opatřením bezcennými, že firma M. neprávem jednu z nich vyplnila na 5.400 Kč a zažalovala. To jsou však námitky, týkající se jen poměru mezi žalovanými a firmou M. Žalovaní mohli by ovšem tyto námitky uplatniti i proti žalobkyni jako směnečné věřitelce, kdyby byli prokázali, že při nabytí směnky věděla o ujednáních s firmou M. (exceptio doli). V té příčině bylo však zjištěno, že firma M. při předání směnky žalobkyni nesdělila nic o svém poměru k žalovaným, že žalobkyně byla bezelstná a valutu firmě M. zaúčtovala.

Čís. 11753.

K návrhu na výplatu částek přikázaných v rozvrhovém usnesení jednotlivým oprávněným k hotovému zaplacení jest oprávněn i vydražitel, vystupuje-li jako postupník povinného, oprávněného v tomto případě k návrhu na provedení rozvrhového usnesení a na výplatu částek k výplatě přikázaných.

V otázce, zda klid řízení v odporové rozepři brání provedení rozvrhového usnesení podle § 236 odstavec prvý ex. ř. čili nic, jest třeba zjistiti (§ 55 ex. ř.), za jakých okolností, na jakou dobu a k jakému účelu byl ujednán.

(Rozh. ze dne 17. června 1932, R I 446/32.)

K návrhu vydražitelky exekučně prodané nemovitosti a současně postupnice dlužnice provedl exekuční soud rozvrhové usnesení v ten rozum, že vydal Živnostenské záložně v L. 101.000 Kč a Občanské záložně v L. zbytek 79.373 Kč, jež to žaloba C 482/31-6, kterou Okresní hospodářská záložna v J. prováděla odpor proti přikázání pohledávky Živnostenské záložně v L. byla právoplatně odmítnuta i spor pod č. j. C 481/31 zahájený občanskou záložnou v L. za účelem provádění odporu proti Živnostenské záložně byl ponechán v klidu. Rekursní soud k rekursu Občanské záložny v L. napadené usnesení zrušil. Důvody: Stěžovatelka napadá usnesení prvého soudu proto, že se ve sporu C 481/31 obě strany mimosoudně dohodly o klidu řízení s výslovným ujednáním, že ani ta ani ona strana, jako jediné oprávněné nenavrhnou ve smyslu rozvrhového usnesení jeho realisování a také ani druhá strana provedení rozvrhového usnesení nenavrhla. Podle § 236 ex. ř. jest částky jednotlivým věřitelům přikázané vydati po právní moci rozvrhového usnesení na návrh, pokud není o nich zahájena právní rozepře nebo prošla-li již bez výsledku lhůta k podání žaloby. Jest otázka, jaký vliv má ponechání sporu v klidu na realisaci rozvrhového usnesení. Podle Neumanna (Komentar z. Z. P. O.) zůstává za klidu řízení spor zahájen. Tento právní názor je v rozporu s rozh. nejvyššího soudu v Brně čís. 4180 sb. n. s., že nepokračuje-li se řádně ve sporu, je k věci hleděti tak, jakoby žaloba nebyla vůbec podána. K tomu, by rozvrhové usnesení nebylo provedeno, vyžaduje se nejen zahájení sporu, nýbrž i podání žaloby do lhůty soudem určené. Zákonodárce tím nepochybně sledoval účel, by realisování rozvrhového usnesení nebylo zbytečně oddalováno. Byla-li sice podána do určené lhůty žaloba, ale byl-li spor ponechán v klidu, nesleduje se tím řečený cíl. Že zákon nenechal dobu realisace rozvrhového usnesení jen na vůli oprávněných z rozvrhového usnesení, plyne z toho, že uložil soudu, by určil lhůtu k podání žaloby. Na základě těchto úvah jest na klid řízení hleděti tak, jakoby žaloba nebyla ani podána a spor nebyl zahájen. Při tom naprosto nepadá na váhu, co strany mimosoudně při klidu řízení ujednaly. Rozvrhové usnesení lze však realisovati jen na návrh. V § 236 ex. ř. není sice uvedeno, na návrh kterých osob, ale podle § 231 ex. ř. lze je provésti na návrh každého oprávněného dotčeného odporem. V této exekuční věci návrh na realisaci usnesení podán nebyl. Podle záznamu na rekursu bylo realisační usnesení vydáno k žádosti zástupce Miloslavy P-ové, vydražitelky, podané v konkursní věci K-a. Návrh podaný v konkursní věci proti K-ovi nelze považovati za návrh podaný v této věci. Avšak, nehledíc k tomu, nelze vydati realisační usnesení na návrh Miloslavy P-ové, poněvadž není odporem dotčena. Rozhodnutí prvého soudu není tudíž správné a proto se stížnosti vyhovuje a napadené usnesení se zrušuje, neboť jest vyčkati návrh oprávněné osoby dotčené odporem.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu Miloslavy P-ové potud a) že obnovil co do 79.373 Kč, přikázaných Občanské záložně v L., usnesení prvého soudu, b) usnesení obou nižších soudů co do 101.000 Kč, přikázaných Živnostenské záložně v L., zrušil a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Napadeným usnesením zrušil, správně změnil rekursní soud usnesení prvního soudu, jímž byla k návrhu dovolací rekurentky nařízena podle § 236 ex. ř. výplata ve výroku uvedených pohledávek, pokud se týče částek, přikázaných na ně při rozvrhu nejvyššího podání, a zamítl návrh dovolací rekurenty na výplatu řečených pohledávek, jak patrno z napadeného usnesení, z toho důvodu, že se prý dovolací rekurentce jako vydražitelce nedostává k návrhu oprávnění. Tento důvod napadeného usnesení neobstojí. Dovolací rekurentka neučinila onen návrh jako vydražitelka, nýbrž, jak ze spisů, najmě z konkursního spisu Františka K-a patrno, jako postupnice dlužnice Boženy H-ové. Tato však jako povinná, jak vyplývá z §§ 231,232 a 236 ex. ř., k návrhu na provedení rozvrhového usnesení a na výplatu k výplatě přikázaných částek alespoň v projednávaném případě oprávněna byla, pokud se týče oprávněna jest. Podle ustanovení § 236 ex. ř. jest rozvrhové usnesení po jeho právní moci provésti, t. j. částky z nejvyššího podání k hotovému zaplacení přikázané jednotlivým oprávněným k návrhu na potvrzení vydati, není-li o částkách těch zahájena rozepře nebo lhůta stanovená k podání žaloby (§ 231 ex. ř.) marně prošla. Rozvrhové usnesení nabylo moci práva; co do částky 79.373 Kč 20 h přikázané občanské záložně v L. nebyl podán odpor, a ježto se rozepře zahájená co do pohledávky 101.000 Kč Živnostenské záložny v L. oné částky nedotýká, návrh pak, jak uvedeno, na vydání částky té byl osobou k tomu oprávněnou učiněn, nebylo, pokud se týče není závady, by ona částka nebyla vyplacena. V tom směru je dovolací rekurs plně opodstatněn a bylo mu obnovením usnesení prvního soudu v příslušné části vyhověti.

Jinak jest tomu, pokud jde o vyplacení pohledávky Živnostenské záložně v L. ve výši 101.000 Kč s příslušenstvím. Proti přikázání této pohledávky vznesla Občanská záložna v L. odpor, jenž byl odkázán na pořad práva a k jehož vyřízení byla v určené lhůtě podána žaloba. První soud přes to nařídil výplatu z nejvyššího podání, obmeziv se prostě na důvod, že spor C 481/31 byl dne 12. ledna 1932 ponechán v klidu a že tedy není důvodu, by rozvrhové usnesení nebylo provedeno. Rekursní soud se také touto otázkou obíral a, poukázav k rozhodnutí čís. 4180 sb. n. s., vyslovil názor, že jest na klid řízení hleděti tak, jako by žaloba nebyla podána a spor nebyl zahájen. Nelze výhradně schváliti tyto názory. Podle § 236 odstavec prvý ex. ř. jest k návrhu vydati částky v rozvrhovém usnesení přikázané, pokud není o nich právní rozepře zahájena nebo prošla-li již marně lhůta určená k podání žaloby, t. j. lhůta předepsaná v druhém odstavci § 231 ex. ř. V souzeném případě žaloba byla podána včas a není o tom pochyby, že rozepře jest o ní zahájena (§ 232 odstavec prvý c. ř. s.) přes to, že strany v ní nepokračují, ujednavše klid řízení (§ 168 c. ř. s.). Pouhým výkladem řečeného předpisu § 236 ex. ř., ať již mluvnickým nebo logickým (§ 6 obč. zák.) nelze do zákona zasunouti požadavek, jejž zákon nevyslovil, by totiž strany sporné řízení klidem nezdržovaly. Jiná jest však otázka, zda zákon na takový případ pomýšlel a, kdyby byl pomýšlel, zda by byl neučinil proti

průtahům vhodné opatření. Zásadou exekučního řízení jest (až na některé výjimky) postup z úřadu (§ 16 prvý odstavec ex. ř.) a postup pokud možno urychlený. Platí to i pro řízení rozvrhové, což viděti zejména též ze lhůty druhého odstavce § 231 ex. ř. Tomuto zásadnímu rázu exekučního řízení by však odporovalo, kdyby strany v rozepři k vyřízení odporu zahájené mohly podle své vůle ukončení sporu a tím i provedení pravoplatného rozvrhového usnesení zdržovati. Mohlo by to vésti k nepřijatelnému důsledku, že by se v takovém sporu po léta nepokračovalo (§ 169 c. ř. s.), že by věc byla koncem prvního roku v rejstříku o sporech jako vyřízená vyškrtnuta (§ 1 nař. min. sprav. čís. 31/1898 Věstníku), že by se procesní soud o věc dále nestaral, ale že by následkem toho rozvrhové usnesení nebylo provedeno, a to po případě i na újmu jiných oprávněných, než účastníků rozepře (§ 233 ex. ř.). Také v souzeném případě stěžuje si dovolací rekurentka, jaké újmy jí hrozí z průtahu. Zpravidla bude ovšem záležeti i stranám na tom, by rozepře k vytřízení odporu byla bez zdržování provedena, ale nelze vyloučiti možnost opaku, ať již z jakýchkoli důvodů. Z těchto úvah plyne, že řečené důsledky připustiti nelze, že tedy zákonodárce na takové případy nepomýšlel a že jest mezeru zákona vyplniti obdobou (§ 7 obč. zák.), záležející v tom, že zákon pro podobný případ vydal normu, a že právní zásada ve vydané normě vyjádřená platí i pro případ v zákoně neupravený. Na snadě jest tu předpis § 1497 obč. zák. o přerušení promlčení žalobou, kde zákon stanovil výslovně výhradu, že musí v žalobě náležitě býti pokračováno. Již v rozhodnutí čís. 4180 sb. n. s., k němuž odkázal i rekursní soud, bylo vyloženo, že, nebylo-li ve sporu řádně pokračováno, pokládá se promlčení za nepřerušené a věc se má tak, jako by žaloba nebyla bývala podána. Jde tedy již jen o otázku, co jest rozuměti »náležitým pokračováním«, a zda a za jakých předpokladů lze pokládati klid řízení za překážku takového náležitého pokračování v rozepři. Již v uvedeném rozhodnutí bylo hleděno i k době, po kterou klid trval a bylo tam jen mimochodem podotčeno, že lze ponechati stranou otázku, zda každý klid řízení jest již pokládati za procesní nečinnost. K této otázce bylo však zaujato stanovisko v rozhodnutí čís. 9046 sb. n. s., v němž byla vyslovena zásada, že jest i zjistiti, za jakých okolností, na jakou dobu a k jakému účelu byl klid ujednán, a že teprve podle toho lze posouditi, zda bylo, či nebylo v rozepři řádně pokračováno. Nejvyšší soud trvá při této zásadě a odkazuje k důvodům onoho rozhodnutí. Z toho, co dosud vyloženo, plyne, že úsudek nižších soudů o tom, že klid řízení v odporové rozepři již sám o sobě nebrání provedení rozvrhového usnesení podle § 236 odstavec prvý ex. ř., jest předčasný, pokud nebylo provedeno šetření v naznačených tu směrech (§ 55 ex. ř.). Občanská záložna v L. sice uváděla v rekursu, proč s odpůrkyní klid ujednala a jaký cíl tím sledovaly, ale jde tu jen o jednostranné tvrzení, které nemůže býti podkladem pro konečné rozhodnutí. Bude třeba i zjistiti, jak dalece se účastnice svému cíli přiblížily a co k jeho dosažení podnikly a zda doba trvajícího klidu byla úměrná tomuto účelu a podniknutým krokům.

Čís. 11754.

Simultanní zástavní věřitel jest oprávněn propustiti kteroukoliv zástavu ze závazku, a to i za exekuce, třebas jsou tu zadnější věřitelé a jejich práva, najmě jejich případný náhradní nárok byl by tím ohrožen.

(Rozh. ze dne 17. června 1932, R I 447/32.)

Na nemovitostech zapsaných ve vložce čís. 12 byly zajištěny tyto pohledávky: a) pod běžným číslem C 80 občanské záložny v P. 5000 Kč, b) pod b. č. C 81 občanské záložny v P. 1500 Kč, c) pod b. č. 82 občanské záložny v P. 13.000 Kč, d) pod b. č. 83 občanské záložny v P. 10.000 Kč, e) pod b. č. 89 okresní hospodářské záložny v P. 6500 Kč. Vedlejšími vkladbami byly: 1. vložka č. 926 pro pohledávky uvedené pod a), b), c), d), 2. vložka č. 941 pro pohledávky uvedené pod a), b), c), d), e) a 3. vložka č. 944 pro pohledávky uvedené pod a), b), c), d), e). Vlastnice vedlejší vkladby vložka č. 941 žádala na základě prohlášení občanské záložny v P. ze dne 26. října 1931 a na základě úvěrní listiny ze dne 27. října 1931, by byl vložen ve vložce čís. 12 a) výmaz zástavního práva za pohledávání Občanské záložny v P. 5000 Kč s přísl. (v b. č. C 1) a 10.000 Kč s přísl. (b. č. C 4), ale jen z vložky čís. 941, ve které se poznamená výmaz práva zástavního za pohledávání Občanské záložny v P. 5000 Kč s přísl. (v b. č. C 1) a 10.000 Kč s přísl. (v b. č. C 4) ve vložce čís. 12 jako ve vkladbě hlavní vložený; b) převod práva zástavního za pohledávky Občanské záložny v P. 1500 Kč a 13.000 Kč na úvěrní pohledávku banky M. do výše 14.500 Kč a poznamenán závazek, že s uvolněným právem zástavním za tento úvěr bude disponováno jen s výhradou knihovní přednosti pro zbytek této hypoteky, ale jen s platností co do vložky čís. 941. Knihovní soud žádané zápisy povolil, rekursní soud knihovní žádost zamítl. Důvody: První soud pochybil, povoliv žádané výmazy a převody, aniž vzal zřetel na ustanovení § 222 ex. ř. poslední odstavec, ačkoliv měl při rozhodování o žádosti po ruce lustrum z exekučních spisů E 551/31 a i tyto spisy. Z těchto spisů jest patrno, že knihovní věřitel, občanská záložna v P., podáním ze dne 11. září 1931 žádala zaplacení svých shora pod a), b), c), d) uvedených pohledávek jen z dražebního výtěžku za nemovitosti zapsané ve vložce č. 12 (hlavní vkladba) — spisy E 551/31 týkají se exekučního prodeje jen nemovitosti ve vložce č. 12 — tím, že souhlasila s převzetím pohledávek uvedených pod a), d) a že žádala hotové zaplacení pohledávek uvedených pod b), c). Žádá tedy zaplacení svých pohledávek výhradně jen z výtěžku za nemovitosti zapsané ve hlavní vkladbě bez ohledu na to, že i vložky č. 926, 941 a 944 jsou společně zavázány. Tím by ovšem mohl býti poškozen zadnější věřitel — v souzeném případě stěžovatelka — neboť by se na něho po případě z nejvyššího podání vůbec nic neb méně dostalo, než kdyby byl předchozí věřitel vzhledem k tomu, že nemovitosti jsou spoluzavázány, žádal jen poměrný díl, připadající na prodanou, spoluzavázanou nemovitost. Tak tomu jest i v souzeném případě ohledně vložky čís. 12. Vkladem výmazu a převodu pohledávek uvedených pod a), b), c), d), pokud se týče vložky čís. 941

byl by zmařen účel ustanovení § 222 ex. ř., které dává zadnějšímu věřiteli nárok na náhradu za to, že předchozí věřitel k jeho škodě žádá zaplacení jen z prodané nemovitosti a dle kterého nárok následujícího věřitele na náhradu má býti vložen na spoluzavázaných nemovitostech, které nebyly v dražbě prodány, a to v pořadí pohledávky uspokojeného simultanního věřitele. Dokud tedy není v řízení podle § 222 ex. ř. poslední odstavec zjištěno, zda stěžovatelce přísluší a v jaké výši takový nárok, který podle § 222 ex. ř. má býti vložen v pořadí zaplacené pohledávky i ve vložce čís. 941 — jako v ostatních spoluzavázaných vložkách, — nelze o návrhu vlastnice spoluzavázané nemovitosti vložka čís. 941 o vklad výmazu a převodu rozhodnouti, neboť není zjištěno, zda a do jaké výše zůstane její nemovitost v pořadí zaplacené pohledávky zavázaná pro pohledávku stěžovatelky. Vymazán neb převeden by mohl býti jen případný zbytek. Ježto první soud ve vložce čís. 941, která jest spoluzavázaná s vložkami čís. 12, 926 a 944, povolil vklad výmazu celých pohledávek uvedených pod a) a e) a převod rovněž celých pohledávek uvedených pod b) a c) bez ohledu na eventuelní nárok stěžovatelky, bylo rekursu vyhověno.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Je právem věřitele vzdáti se zástavy, jež mu pro jeho pohledávku byla zřízena, a, jde-li o simultanního zástavního věřitele, je jeho právem propustiti kteroukoli zástavu ze zástavního závazku. Tato zásada došla výrazu v ustanovení § 15 knih. zák., podle něhož simultanní zástavní věřitel může požadovati zaplacení i celé své pohledávky z kterékoli zastavené věci. Toto právo přísluší simultannímu zástavnímu věřiteli podle § 222 ex. ř. i za exekuce, a to, jak z uvedeného paragrafu vychází, i tehdy, jsou-li tu zadnější věřitelé a jejich práva, najmě jejich případný náhradní nárok byl by tím ohrožen (srovnej Gl. U. n. ř. 1029, 2074, sb. n. s. 6625). Neobstojí tudíž důvod, pro který rekursní soud zamítl žádost dovolací rekurentky o výmaz a o převod zástavních práv v napadeném usnesení uvedených na její nemovitosti vl. č. 941 pozemkové knihy pro katastrální území K., že totiž oním výmazem a převodem byli by dotčeni (ohroženi) zadnější věřitelé, zejména co se týče náhradního nároku, příslušejícího jim podle § 222 čtvrtý odstavec ex. ř. Pokud jde zvlášť o převod zástavního práva pro pohledávky 1500 Kč a 13.000 Kč váznoucí v uvedené vložce pro věřitelku Občanskou záložnu v P. na banku M., jehož povolení bylo hlavně v rekursu odporováno, čímž se však rekursní soud, jemuž k zamítnutí stačil onen důvod, nezabýval, není oprávněného důvodu, žádosti o převod nevyhověti a námitky proti povolení převodu nejsou opodstatněné. Jde o převod zástavního práva podle § 469 obč. zák. Podle tohoto paragrafu může vlastník hypotéky na základě kvitance nebo jiné listiny, kterou je zánik zástavního dluhu prokázán, přenésti zástavní právo na novou pohledávku, která zapsanou zástavní pohledávku nepřevyšuje. Podle prohlášení dosavadní zástavní věřitelky Občanské záložny v P. jsou její pohledávky 1.500 Kč a 13.000

Kč uhrazeny a mohou jako zaniklé na zavazených nemovitostech býti vymazány. Tím je splněn předpoklad podle § 469 obč. zák. pro přenesení zástavního práva na stejnou co do výše pohledávku banky M. a, ježto jinak, s hlediska knihovního zákona, najmě jeho § 93 a násl. proti vyhovění žádosti nebylo překážky, pokud se týče jí není, byl prvním soudem žádaný převod právem povolen.

Čís. 11755.

Pokud se postižený domáhá výmazu známky ze známkového rejstříku obchodní a živnostenské komory, opíraje se o předpis § 10 zákona o ochraně známek, může tak učiniti jen žádostí na ministerstvo obchodu, nikoliv žalobou u civilního soudu. Žaloba soukromoprávní není však vyloučena, pokud se soutěžitel domáhá odstraňovací žalobou výmazu známky ze známkového rejstříku na základě předpisů zákona o nekalé soutěži, zejména na základě ustanovení §§ 1 a 11 zák. o nek. soutěži.

Pojem soutěže (§ 46 zákona ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.) není vyloučen tím, že nejde o totéž zboží neb o týž jeho druh, aniž tím, že nejde o zboží podobného druhu, jen když osoby přicházející v úvahu jako soutěžitelé jsou činné ve stejném nebo podobném hospodářském oboru. Podobnost hospodářského oboru má svou hranici v možnosti záměny podniku nebo zboží v očích průměrného zákazníka.

Nejde o podobné, nýbrž o zcela různé obory hospodářského podnikání, vyrábí-li jedna firma mentholovou francovku, druhá firma mléčný margarin a jedlé tuky, třebaže to i ono podnikání spadá v obor průmyslu chemického.

Žalobu podle § 11 odst. 3 zákona o nek. sout. má jen soutěžitel a i ten jen, když se ho čin bezprostředně dotýká (§ 15 odst. 2 zák. o nek. sout.).

(Rozh. ze dne 17. června 1932, Rv I 95/31.)

Žalující firma »Alpa« domáhala se na žalované společnosti »Delta«, by žalovaná byla uznána povinnou zdržeti se používání značky »Alpa« na zboží, v prospektech, reklamách, inserátech, tiskopisech, obchodních papírech všeho druhu a v jiných zevnějších zařízeních svého podniku, odstraniti slovo »Alpa« ze svého zboží, prospektů, reklam, inserátů, tiskopisů, obchodních papírů všeho druhu a jiných zevnějších zařízení svého podniku, a vymazati známku »Alpa« ze známkového rejstříku Obchodní a živnostenské komory v Praze. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobkyně potud, že rozsudky nižších soudů i řízení jim předcházející, pokud šlo o žalobní návrh, by byla žalovaná strana uznána na základě § 10 zák. o ochraně známek povinnou vymazati (toliko) známku »Alpa« ze známkového rejstříku obchodní a živnostenské komory v Praze, zrušil a žalobu v tomto směru odmítl; jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Žalobkyně navrhla v žalobní prosbě pod bodem 3., by žalovaná strana byla uznána na základě § 10 zák. o ochraně známek povinnou vymazati (toliko) známku »Alpa« ze známkového rejstříku obchodní a živnostenské komory v Praze, a opřela tento nárok i o předpis § 10 zák. o ochraně známek ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák. Již v žalobní odpovědi namítla žalovaná strana nepřípustnost pořadu práva, uvedši, že nárok, opřený o § 10 zák. o ochraně známek může býti uplatňován jen pořadem administrativním a že k rozhodování jest příslušné výlučně ministerstvo obchodu. Námitku tuto vznesla žalovaná firma právem, neboť podle § 21 cit. zák. stane se výmaz známky ze známkového rejstříku d), když podle nálezu ministra obchodu známka neměla býti zapsána, a e) následkem nálezu ministra obchodu ve sporu o tom, zda tu jest právo ke známce (§ 30). Podle § 30 cit. zák. rozhoduje ministr obchodu o tom, zda má kdo právo výhradně užívati některé známky, dále o tom, zda kdo třetí může užívati zapsané známky pro jiný druh zboží (§ 7). Podle § 3 odst. 1 a 2 zák. ze dne 30. července 1895, čís. 108 ř. z. rozhodne o žádosti držitele starší známky o výmaz známky na základě § 21 lit. e) zák. o ochraně známek ministr obchodu, byla-li by zapsaná známka tak podobná některé ještě platné známce, zapsané pro stejný druh zboží, že by obyčejný kupec zboží mohl seznati rozdíl jen užívaje zvláštní pozornosti, nebo prokáže-li žadatel, že nezapsané znamení zboží bylo pokládáno v účastných obchodních kruzích za znak zboží z jeho podniku, a to v čase, kdy byla zapsána v odpor vzatá známka, ač jest stejnou nebo zaměnitelnou s jeho nezapsaným znamením zboží (§ 4 zákona ze dne 30. července 1895, čís. 108 ř. zák.). Z předpisů těchto zřejmě vyplývá, že, pokud se postižený domáhá výmazu známky ze známkového rejstříku obchodní a živnostenské komory, opíraje se o předpis § 10 zák. o ochraně známek, může tak učiniti jen žádostí na ministerstvo obchodu, nikoli žalobou u soudu civilního. Tím nemá býti řečeno, že jest soukromoprávní žaloba vyloučena, pokud se soutěžitel domáhá žalobou odstraňovací výmazu známky ze známkového rejstříku na základě předpisů zákona o nekalé soutěži, zejména na základě ustanovení §§ 1 a 11 zák. o nek. soutěži, jak již naznačeno bylo v rozh. čís. 8856 sb. n. s. Bylo proto podle § 42 odst. 1 j. n. a § 477 čís. 6 c. ř. s. prohlásiti i rozsudky nižších soudů, i řízení jim předcházející, pokud měly za předmět žalobu (t. j. čís. 3 žalobní prosby) opřenou o § 10 zák. o ochraně známek, za zmatečné, pořad práva za nepřípustný a bylo žalobu v tomto bodu podle § 478 prvý odstavec c. ř. s. odmítnouti.

Ve věci samé bylo k dovolání žalobkyně uváženo toto: Odvolací soud shodně s prvým soudem má za to, že žalobkyně není soutěžitelkou a není oprávněna k žalobě proto, že zboží, margarin, označované žalovanou stejnou slovní značkou »Alpa«, je zbožím docela jiného druhu, než zboží označované touto značkou žalobkyní, francovka, a má dále za to, že označení »Alpa« není pro zboží žalobkyně příznačným. Jest si však předem ujasniti, kdo jest ve smyslu zákona o nekalé soutěži soutěžitelem. Podle § 46 zákona jest soutěžitelem každý podnikatel, který vyrábí nebo prodává zboží téhož nebo podobného druhu, nebo

vůbec je podnikově činným ve stejném nebo podobném oboru hospodářském. Pojem soutěže není tedy vyloučen tím, že nejde o totéž zboží neb o týž jeho druh. Soutěž není vyloučena ani tím, že nejde o zboží podobného druhu, jen když osoby, přicházející v úvahu jako soutěžitelé, jsou činné ve stejném neb podobném hospodářském oboru. Zákon tak ustanovuje proto, že v podobných oborech může nastati ohrožení zájmu jednoho podnikatele činy podnikatele druhého. Zákon sám pokládá soutěž a poměr soutěžitelský za vyloučeny, je-li jeden podnikatel činný v hospodářském oboru, který se nepodobá podniku podnikatele druhého. Podobnost bude ovšem podle záměru zákona míti svou hranici v možnosti záměny podniku nebo zboží v očích průměrného zákazníka. Podle mínění dovolatelky dopouští se žalovaná firma nekalé soutěže ve smyslu § 11 odst. (1) a (3) a § 1 zák. o nek. soutěži. Jest tedy otázkou, zda jest k žalobě oprávněna. Podle § 15 zák. o nek. soutěži může podati žalobu zdržovací a odstraňovací v případech, o nichž jedná § 1 zák. o nek. soutěži (generální klausule) každý soutěžitel, kdežto v případech § 11 odst. (1) a (3) cit. zák. jen ten soutěžitel, jehož se čin bezprostředně dotýká. Jest tudíž předem zkoumati, zda lze považovati žalující firmu za soutěžitelku po rozumu ustanovení § 46 odst. (1) zák. o nek. sout. Nižší soudy upírají žalobkyni právo žalobní, vylučujíce možnost soutěže mezi stranami spor vedoucími proto, že z b o ž í jedné firmy (mentholová francovka) není ani téhož ani podobného druhu, jež vyrábí druhá firma, totiž mléčný margarin a jedlé tuky, nýbrž výrobkem druhu zcela rozdílného, různorodého, naprosto odlišného, takže nemohou býti výrobky obou firem ani zaměněny, ani podle svého účelu v hospodářském styku navzájem nahraženy a tudíž spolu soutěžiti nemohou. Nejde však ani o stejné nebo podobné druhy podnikání obou firem, nýbrž o dva zcela různé obory hospodářského podnikání, čímž chtěl patrně první soud vyjádřiti nejen nestejnost, nýbrž i nepodobnost oborů obou závodů vedoucích spor. Poukaz žalobkyně, že to i ono podnikání spadá v obor průmyslu chemického, nemůže ještě odůvodniti názor o podobném druhu podnikání; vždyť výroba petroleje, benzinu, parafinu, dehtu, střelného prachu, anilinových barev, drog, umělých hnojiv atd. spadá rovněž v obor průmyslu chemického a přece nebude nikdo tvrditi, že výroba střelného prachu, umělých hnojiv nebo drog jest stejného nebo podobného oboru hospodářského jako výroba margarinu nebo mentholové francovky, že by výrobek jednoho podniku bylo lze nahraditi výrobkem podniku druhého, a to ani, řeší-li se otázka s hlediska zákaznictva jednoho nebo druhého podniku, nebo s hlediska hospodářských kruhů. Jest tudíž vyloučena možnost soutěže mezi podnikem žalobkyně a podnikem žalované. Poněvadž soutěživost jest podmínkou nekalého jednání ve smyslu §§ 1 a 11 odst. (1) a (3) zák. o nek. soutěži, a té tu není, není žalobkyně oprávněnou k žalobě podle žádného z uvedených zákonných předpisů (§ 15 odst. (2) a § 46 z. o. n. s.). Že pojem soutěživosti jest podstatnou známkou skutkové povahy nekalé soutěže podle §§ 1 a 11 odst. (1) z. o. n. s., vyplývá ze zřejmého doslovu zákona. Pochybnost by mohl buditi jen doslov § 11 odst. (3) cit. zák., jenž se nezmiňuje o soutěžiteli, nýbrž připouští žalobu na každého (žalovaného), kdo užije zvláštního zevnějšího zařízení podniku

nebo závodu způsobem, že může z toho vzniknouti v kruzích zákaznických záměna se zvláštním zevnějším zařízením, které platí v kruzích zákaznických za příznačné pro určitý jiný podnik nebo závod. Někteří spisovatelé (jako Skála, str. 147 a násl.) vykládají předpis ten v ten rozum, že se činu může dopustiti kterýkoli jiný podnikatel, i když není v soutěžním poměru k žalobci, poněvadž prý je možnou záměna i u podniků nesoutěžících. Žalovati prý může jen majitel podniku nebo závodu, o jehož zařízení jde, a nemusí prý to býti právě soutěžitel. Tento právní názor nejvyšší soud však nesdílí, neboť jest v příkrém rozporu s předpisem § 15 odst. (2) cit. zák., podle něhož jest oprávněn k žalobě v případech § 11 odst. (1) i (3) cit. zák. jen soutěžitel a to jen ten, jehož se čin bezprostředně dotýká. Toto slovo »soutěžitel« bylo vřaděno v § 15 odst. (2) cit. zák. teprve dodatečně ústavněprávním výborem, což právě nasvědčuje úmyslu zákonodárcovu vyloučiti možný výklad opačný a výslovně omeziti žalobní oprávnění právě jen na soutěžitele, a to jen na onoho, který jest činem dotčen bezprostředně, nikoli jen nepřímo. Poněvadž, jak svrchu dolíčeno, není žalobkyně soutěžitelkou žalované firmy (§ 46 odst. (1) zák. o n. s.), nedostává se jí aktivní legitimace k žalobě a proto právem nižší soudy žalobu zamítly.

Čís. 11756.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).
Do rozporu s dobrými mravy soutěže co do vzhledu výrobku se nedostává ten, kdo se ujme zdomácnělé výroby, aniž se dostává do rozporu s dobrými mravy ten, kdo použije výrobní metody, jež se stala všeobecnou a běžnou.
Používání určitých čísel k označení výrobků spadá pod § 11 (3) zák., propůjčují-li číslice ty výrobkům absolutní příznačnost.

(Rozh. ze dne 17. června 1932, Rv I 582/31.)

P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl žalobu, jíž se domáhal žalobce na žalovaném, by bylo uznáno právem, že žalovaný jest povinen: 1. zdržeti se každé další výroby a prodeje tužkových rákosových držátek s podélnými zářezy opatřených celuloidovými kroužky, jakékoliv barvy, sloužícími k upevnění tužek, pastelových min a gum a dále rákosových držátek na péra dekorovaných kroužkovými ornamenty, pálenými pomocí asbestových kroužků; 2. zdržeti se na kolekci, obalech, cenících, tiskopisech a katalocích při označování tužkových držátek čísel 102, 103, 104, 105, 108, 116, 119, 121, 122, a při označování držátek na péra čísel 106, 501, 939, 914, 100, 101, 394, 155, 918 a 1000; 3. veškeré druhy zboží uvedené v předchozím odstavci, které dosud vyrobil a má na skladě, odstraniti a vyloučiti z prodeje a zničiti a, pokud způsob výroby a úpravy to dovoluje, upraviti tak, aby toto zboží bylo naprosto odlišné a vylučovalo možnost záměny s výrobky žalobcovými, zejména jest žalovaný povinen zničiti kolekce, obaly, ceníky, tiskopisy a katalogy obsahující číselná označení uvedená v předchozím odstavci; 4. nahraditi žalobci škodu 45.000 Kč a přiměřené od-

škodné ve smyslu § 16 zákona o nekalé soutěži. Důvody: Žalobce vyrábí rákosová držátka na péra i tužky pod firmou Penola, žalovaný vyrábí držátka téhož druhu a označuje je slovem »Aristo«. Jsou tedy soutěžiteli. Žalovaný se svou manželkou byl několik roků zaměstnán jako dělník u žalobce. Výrobky žalobce se ničím zvláštním neliší co do formy, úpravy a pálení od výrobků žalovaného a výroba těchto předmětů jest rozšířena. Žalobce si stěžuje, že žalovaný napodobuje jeho výrobky co do formy i úpravy a dekorativní výzdoby pálením a odvolává se na ustanovení § 11 zákona o nekalé soutěži. Zákon pokládá tu za jednání proti dobrým mravům soutěže, užije-li kdo jména, firmy nebo zvláštního označení podniku nebo závodu takovým způsobem, že může z toho vzejíti ve styku zákaznickém záměna se jménem, firmou nebo zvláštním označením podniku užívaným již jiným soutěžitelem. Žalovaný, jak zjištěno, neužívá jména a firmy žalobcovy, nýbrž nabízí a prodává své výrobky pod svým jménem a označením Aristo. Co se týče formy a úpravy držátek, nepokládá je soud za zevnější označení podniku vůbec; mimo to jest zjištěno, že rákosové výrobky, jaké žalobce i žalovaný vyrábí, jsou dávno známé a zavedené, že výrobky žalobcovy neliší se ničím zvláštním co do formy a úpravy od výrobků žalovaného, ale neliší se ani od výrobků jiných firem. Výrobou tou nezabývá se jen výhradně žalobce, nýbrž výroba držátek je běžná nejen na vysočině českomoravské, nýbrž i na Krkonoších, na Šumavě a jinde. Nevyznačují se tudíž žalobcovy výrobky takovou formou a úpravou, která by byla příznačná pro ně a která by byla známá v obchodě tak, že podle ní výrobky žalobcovy by se rozeznávaly od výrobků jiných a tím záměna možna. Dále stěžuje si žalobce, že žalovaný jednotlivé typy držátek označuje týmiž čísly, jimiž jsou označeny jeho výrobky, a že tím nastává možnost záměny a nejistoty v kruzích odběratelstva, o jaký podnik jde. Tu však zjištěno, že v drobném prodeji nikdo nekupuje držátka dle čísel a že ani obchodníci nekupují je dle čísel, nýbrž na základě kolekcí jim od velkoobchodníků zaslaných a teprve, když jsou ve stálém obchodním spojení, objednávají zboží označené určitým číslem. Tu však obchodníci v takovém případě vědí, od koho a jaký výrobek kupují a tudíž nemohou býti v pochybnostech, o kterého dodavatele a o které zboží — jakého původu — jde. Žalovaný nabízí pod svým jménem své zboží označené slovem Aristo, kdežto žalobce pod firmou Penola. Nemůže tudíž nastati nějaký omyl a objektivního nebezpečí záměny tu není. Nemůže se mluviti ani o podnikových značkách, jichž podnik užívá již řadu let a jimiž se jeho výrobek rozeznává od jiných, neboť zevnější značkou rozumí se zevnější označení podniku. Okolnost, že výrobky stran jsou takové, že není značného rozdílu mezi nimi a že jsou tak zaměnitelné, nepadá na váhu, poněvadž, jak výše uvedeno, odběratel v dobrém se neptá po původu zboží a obchodníka nezajímá jméno výrobce, ani číslo držátka, nýbrž předmět sám pokud se týče druh, typ jeho. Není tu tedy předpokladů § 11 zákona o soutěži. Žalovaný může vyráběti násadky, vyhoví-li živnostenskému řádu, a jest jeho věcí, jakou formu pro výrobu zvolí, není-li výroba určitého zboží výhradným oprávněním jiného, najmě žalobce. Podle § 13 zákona o nekalé soutěži může býti žalován, by se zdržel využití obchodního nebo výrobního tajemství. Zjištěno však bylo, že i žalovaný, i jeho manželka celou řadu let byli zaměstnáni v podniku žalobcově, který byl provozován po továrnicku, a že nyní provozují výrobu téhož výrobku ručně. Nabyl-li tudíž žalovaný jistých znalostí s vědomím žalobce v jeho podniku a nyní znalostí těch používá, neprohřešuje se nikterak proti ustanovení § 13 cit. zák., neboť v posledním jeho odstavci se praví, že se předpisy § 13 nevztahují na používání znalostí a zručnosti, kterých zaměstnanec nabyl v pravidelném postupu své činnosti konané s vůlí zaměstnavatele v jeho podniku. O způsobu výroby netřeba se tudíž šířiti. Žalovaný nezneužil výrobního tajemství způsobem v § 13 cit. zák. vytčeným a proto i v tomto směru jest žaloba bezdůvodna. Žalobce vytýká žalovanému, že prodává zboží lacinější než on. V tom však nelze spatřovati jednání příčící se dobrým mravům soutěže. Věcí soutěžitele jest, by vyrobil a dal do prodeje zboží co možno nejlepší a za cenu nejlevnější. Tato cena řídí se výrobním nákladem. Jsou-li tudíž poměry, za nichž pracuje žalovaný, jiné než místní poměry žalobce, jest náklad výrobní u žalovaného jiný a může své zboží levněji prodávati, než žalobce. V konkurování cenou nelze tudíž spatřovati nekalou soutěž. Žalovaný nepoškozuje dobré jméno podniku žalobcova tím, že v držátkách jím vyrobených jsou méně dobré vložky; žalovaný nemůže vkládati tytéž vložky, jako žalobce, zvláště, je-li pravdivým jeho tvrzení, že je vynálezcem těchto vložek, nýbrž jen takové vložky, které se mu podaří koupiti. Žalobce dovolává se posléze ustanovení § 13 písm. a) cit. zák. tvrdě, že mu žalovaný odcizil adresy odběratelů a nákupních pramenů. Tu sluší poukázati na zjištěnou okolnost, že si žalovaný, pokud se týče jeho syn vyhledal adresy papírníků a knihkupců v seznamu poštovního úřadu šekového. Adresy tyto lze si tedy lehko opatřiti a nikomu v tom nemůže býti bráněno. Není tudíž žaloba ani v tomto směru odůvodněnou, a protože není tu předpokladů žaloby zdržovací, ani o náhradu škody, ani podle § 1 zák. o nekalé soutěži, bylo žalobu jako bezdůvodnou zamítnouti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Zjištěno-li prvním soudem vzhledem k běžnosti a všeobecnosti zboží tvořícího předmět tohoto sporu, že tu chybí příznačnost i priorita, právem usoudil soud prvé stolice, že jednání žalovaného není na závadu ani § 11 (3), ani § 1 zákona; toto ustanovení již proto ne, že žalovaný, ujav se výroby zdomácnělé, užil jen svého práva a nemohl se tím dostati v rozpor s dobrými mravy soutěže. Když však tomu tak jest, nelze mluviti o využitkování výsledků cizí práce, any se tyto výsledky staly majetkem všeobecnosti, třebaže jde o předměty co do původu nerozeznatelné. Totéž, co o využitkování vzhledu, platí i o postupu a o methodě výrobní; i tato se stala, jak zjistil a dovodil správně nalézací soud všeobecnou a běžnou, tudíž právě tak přístupnou každému i novému podnikateli — začátečníku, jenž čerpá ze studnice poznatků a zkušeností při výrobě určitého druhu zboží nashromážděných. To platí i o použití pomůcek (používání asbestu, laku atd.), nehledíc k tomu, že soud nalézací mohl ze svědectví S-ova zjistiti, že tento svědek část pomůcek již hotových sám kupoval, a lze tu tím méně mluviti o napodobování. Jest ovšem pravda a zdálo by se stanovisko odvolatele oprávněným, jenž obšírně promlouvá o tom, že v zá-

vodě žalovaného bylo používáno určitých čísel k označování určitých, a to právě takového druhu výrobků jako žalobce používal. Jest pravda, že žalovaný i jeho manželka a syn, za něž podle § 17 cit. zák. ručí, měli tisíce možností, by hovíce snaze pompésnosti, vynašli nové a nové sestavy čísel, a bylo by tu tudíž pokládati skutkovou podstatu § 11 (3) cit. zák. v tomto směru za existentní a žalobnímu nároku vyhověti, kdyby číslice žalobcem užívané propůjčovaly jeho výrobkům absolutní příznačnost. Toho však tu není, an — jak dovodil správně prvý soud — malý konsument vůbec o označování čísly neví, a obchodníci, ať ve velkém, ať detailisté — nakupují podle firmy nebo podle druhu zboží, a teprve pak, na př. při pozdějších objednávkách od téže firmy používají k vůli pohodlí čísla, jež jest tudíž jen mezi oběma smluvníky interním, jinak úplně lhostejným kriteriem zboží. Srovnávání proto i proti kupci-konsumentu na př. čís. 4711 při výrobcích firmy Jan Maria Farina nebo č. 750 při podpatcích Bersonových tu není na místě, ježto tato čísla jsou i externím kriteriem pro výrobky toho druhu, a tedy opravdu pro věc příznačnými. Proto také nelze srovnávati tuto věc s věcí jinou, kde snad určitá řada čísel i proti jednotlivému odběrateli k charakteristice výrobků určitého výrobce proti jinému výrobci užívaných stala se příznačnou. Když však čísla, třeba Josefem Š-em do podniku žalovaného přenesená stala se takto pro externí styk bezvýznamnými, jest lhostejno, bylo-li užito čísel vyřazených nebo nevyřazených druhů. Uvádí-li žalobce komentář Skálův na podporu svého tvrzení, že totiž názor zákaznických kruhů jest směrodatný, mluví to právě pro názor prvého soudu, ano zákazníkům na číslech nezáleží, jak je zjištěno. Pokud jde o výtku nesprávného použití ustanovení § 13 zák. o nek. soutěži, když žalovaný využil jednak tajemství výroby, jednak adres žalobcových odběratelů, stačí rovněž poukázati na správná zjištění prvého soudu a dedukce z toho učiněné. Žalobci na jeho vývody odvolací nutno připomenouti, že prvý soud v oboru tajemství výroby a zejména látek k výrobě použitých správně poukázal na svědectví S-ovo, že tento sám žalovanému dodával materiál, zejména lak; dále nutno na to poukázati v oboru adres, že zaslal-li žalovaný své ceníky právě nejvýznačnějším odběratelům žalobcovým, není nikterak prokázáno, že je nezaslal i jiným. Konečně výklad prvého soudu, že žalovaný toho, čemu se v závodu žalobcově sám naučil, nebo čemu se naučila jeho žena nebo syn, směl použíti ve svém závodě, odpovídá ustanovením § 13 (3) cit. zák. zcela, vždyť si je osvojili jako zaměstnanci v pravidelném postupu své činnosti konané s vůlí žalobce v jeho podniku. Otázka, jak tomu mohl žalobce předejíti, do rámce toho sporu nespadá. Žalobce dále neprávem se obrací proti vývodům napadeného rozsudku, pokud mu nebyla přiznána škoda. Ovšem rozsudek prvé stolice mluvě o tom na prvém místě mluví zbytečně o přemrštěnosti škody; zbytečně proto, že není-li důvodu pro náhradu, není ani nutno obírati se přiměřeností nebo nepřiměřeností požadovaného obnosu. A nároku na náhradu škody tu vůbec nebylo; když tu nebylo ani podmínek pro žalobu zdržovací a odstraňovací ať už podle § 11 (3) nebo § 1 nebo § 13 cit. zák., může se tím méně mluviti o žalobě o náhradu škody, která předpokládá dokonce subjektivní vědomí, že závadným jednáním může býti konkurent poškozen, čehož tu už docela není (§§ 1, 11 (4), 13 (4) cit. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce posoudil odvolací soud věc správně. Dovolatel přehlíží, že jest vycházeti ze skutkového zjištění odvolacího soudu. To však dovolatel nečiní, vycházeje ze skutkových předpokladů nedokázaných a pomíjeje skutečnosti dokázané, takže se ovšem jeho právní závěr nemůže shodovati s právním závěrem odvolacího soudu. Lichá jest výtka, že odvolací soud vůbec neposuzoval věc s hlediska § 1 zákona o nekalé soutěži, neboť jak vyplývá z napadeného rozsudku, zabýval se odvolací soud s věcí i po této stránce. Pokud se týče otázky využívání výrobního tajemství bylo zjištěno, že žalovaný jeho znalosti nabyl jako dovolatelův zaměstnanec v pravidelném postupu své činnosti s vůlí dovolatelovou v jeho podniku konané, a nevztahují se proto na žalovaného předpisy § 13 zákona o nekalé soutěži. Porušení vzorkové ochrany dovolatel neuplatňoval touto žalobou, a jak již bylo podotčeno, nebylo ani zjištěno, že používá takové ochrany, a nelze se proto zabývati řešením otázek dovolatelem v tomto směru nadhozených. Dospěl-li odvolací soud k právnímu úsudku, že dovolateli vůbec nepřísluší nárok na náhradu škody, nebylo ani třeba zabývati se otázkou její výše.

Čís. 11757.

Výraz »znáti musil« v § 1330, druhý odstavec, obč. zák. neznamená jen nedbalost hrubou, nýbrž i pouhou lehkou nedbalost, nedopatření.

(Rozh. ze dne 17. června 1932, Rv I 754/31.)

Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu, by žalovaný byl uznán povinným odvolati skutečnosti rozšiřované v zasedací síni městské rady v F. dne 4. října 1929, že žalobce ohlásil vyrovnávací řízení, nebo že jest ve vyrovnání, nebo že ohlásí vyrovnání, a toto odvolání na své útraty v denních listech uveřejniti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Druhý odstavec § 1330 obč. zák. nepředpokládá příčinnou souvislost mezi zažalovaným výrokem a škodou, ba ani škodu vůbec, nýbrž jen možnost škody, nepravdivost výroku a vědomost o této nepravdivosti. Prvé dva předpoklady jsou podle napadeného rozsudku splněny, nikoli však předpoklad třetí, vědomost o nepravdivosti, a v tom jest se soudem prvé stolice souhlasiti. Zákon vyžaduje, by žalovaný nepravdivost svého tvrzení znal neb znáti musil. Že žalovaný nepravdivost své zprávy znal, nebylo nijak prokázáno a jde tudíž jen o to, zda ji znáti musil, t. j. zda se snad jen nápadnou hrubou jeho nedbalostí stalo, že nepravdivosti své zprávy neznal, neboť pouhé nedopatření vylučují slova »znáti musil«, materialie zákona, zejména zpráva subkomitétu panské sněmovny (viz otisk čís. nař.

ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. zák., o třetí dílčí novele k obč. zák. s materialiemi vyd. dvor. a stát. tiskárna ve Vídni 1916 str. 402 a i rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně čís. 4574 sb. n. s.). Že však tu není takové hrubé nedbalosti, plyne jednak ze skutkového zjištění prvého soudu o kolující již v městě podobné pověsti, jednak ze skutečnosti, že podle výpovědí svědků a vlastní výpovědí žalovaného, jako strany, žalovaný se při svém sdělení výslovně na to odvolal, že zprávu zaslechl v kavárně, a že podle výpovědí svědků a vlastní výpovědi žalovaného sám současně připojil poznámku o nevěrohodnosti zprávy, takže nelze míti důvodně za to, že svou zprávou ve smyslu cit. § 1330 obč. zák. vědomě nepravdivou skutečnost žalobce v jeho úvěru poškozující rozšiřovati a tím téhož poškoditi chtěl. Soud prvé stolice posoudil tudíž sporný případ s právního hlediska správně.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Dovolání, opřenému o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze upříti oprávnění. Nelze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že slova »znáti musil« v § 1330 druhý odstavec obč. zák. ve větě »a jich nepravdivost znal nebo z n á t i m u s i l«, znamenají jen nápadnou, hrubou nedbalost. Opak vyplývá ze zpráv o poradách vídeňské říšské rady o třetí dílčí novele k obč. zák. Panská sněmovna chtěla sice obmeziti ručení za škody způsobené zlou pomluvou na případy v ě d o m ě nepravdivého sdělení, poněvadž spatřovala v pouhém ručení za nedbalost těžké ohrožení obchodního styku, zejména pro provoz informačních kanceláří. (Viz materialie str. 403 a 404.) Avšak ve společné komisi obou sněmoven byl přizpůsoben doslov § 1330 druhý odstavec obč. zák. § 824 něm. obč. zák. a stanovena zodpovědnost za l e h k o m y s l n é projevy pověstí, které jsou způsobilé ohroziti druhého na úvěru, výdělku nebo obchodním úspěchu, a proto přijat nynější doslov § 1330 druhý odstavec obč. zák., v němž výraz »znáti musil« neznamená jen nedbalost hrubou, nýbrž i pouhou lehkou nedbalost, nedopatření. Zahrnujeť slovo nedbalost (Fahrlässigkeit) dva stupně: hrubou nápadnou nedbalost, bezstarostnost, hrubé zavinění, i nedbalost lehkou (lehké zavinění). Že tomu tak, tomu svědčí důvodová zpráva novely str. 47, jež zní: »Kdo chce rozšiřovati sdělení, jež mohou druhého těžce poškoditi, má míti záruku, že nejsou zcela vymyšlená, jinak za ně ručí. Zodpovědnost nemohou vyloučiti ani výhrady, že se opakuje jen sdělení třetí osoby, aniž by se za ně brala odpovědnost, pakli lze připočísti k zavinění, že pravdivost sdělení nebyla šiřitelem přezkoušena.« Slovo zavinění znamená tu nejen hrubou nedbalost, nýbrž i nedopatření. Tomu nasvědčuje i komentář Ehrenzweigův k § 396 str. 659, kdež stojí psáno: »Rozšiřovatel nepravdivých skutečností (zpráv) jest zodpovědněn jen tehdy, stíhá-li ho zavinění. Zavinění může záležeti v tom, že tvrdí vědomě nepravdu, nebo že pravdy nezná (ji »znáti musí«), ale i v tom, že z nedopatření (versehentlich) použije výrazu nesprávného nebo dvojsmysleného.« Nejvyšší soud vyložil již častokráte význam slov »znáti musil« ve smyslu: při náležité opatrnosti (pozornosti), (§ 1297 obč. zák.), seznati mohl, jako nevědomost, spočívající na zanedbání povinné péče po rozumu § 1297 obč. zák. nebo čl. 282 obch. zák. (srov. rozh. 5283, 5732, 9813 a 11261 sb. n. s.). Kdo se tedy následkem opomenutí opatrnosti žádané zákonem (§ 1297), tudíž i z nedopatření nepřesvědčí o tom, že zpráva, dotýkající se úvěru atd. třetí osoby, jest pravdivá, ač by při šetření opatrnosti té mohl zvěděti, že zpráva pravdě neodpovídá, a přes to šíří o ní zprávu, jest zodpověden ze škodlivých následků, které tím vzešly nebo vzniknouti mohly, jsouce s to, by daly k jich vzniku podnět. Tomu neodporují důvody rozh. čís. 4574 sb. n. s., neboť tam se označuje sice nedbalost redaktora, jenž uveřejnil klamnou zprávu úvěr poškozující za nedbalost hrubou, nepraví se však nikde v důvodech, že by byla k odsouzení nestačila již lehká nedbalost, pouhé nedopatření. Doznáním žalovaného stalo se nesporným, že dne 4. října 1929 v sezení městské rady, tedy nikoli přísně důvěrně, prohlásil o žalobci, že žalobce ohlásil vyrovnání. Dále jest nižšími soudy zjištěno, že tomu tak nebylo, že žalobce ve skutečnosti vyrovnání neohlásil a že se žalovaný mohl při náležité dbalosti přesvědčiti o opaku (»znáti musil«). Poněvadž takovouto nepravdivou zprávou mohla býti způsobena žalobci škoda, jest žalovaný podle § 1330 druhý odstavec obč. zák. práv, to i tehdy, dodal-li ke zprávě, že »to slyšel v kavárně a že tomu nevěří, an žalobce ještě nedávno před tím platil jednomu známému věřiteli, což by při vyrovnání činiti nesměl,« neboť takovéto výhrady nemohou šiřitele klamných zpráv vyviniti. Byloť povinností žalovaného, by se dříve, než učinil takovéto sdělení, hluboce se dotýkající obchodní pověsti žalobcovy, v korporaci tak vážné, jako je městská rada, náležitě informoval o její podstatě a pravdivosti. Neučinil-li tak a přes to sdělení učinil, jest z toho práv, poněvadž se dopustil nedbalosti, za niž ručí. Jest odpověden tím spíše, pakli sám pověsti nevěřil; její rozšiřování v souzeném případě by bylo už hrubou nedbalostí, i když své pochybnosti současně v městské radě sdělil, neboť semper aliquid haeret, vždy ze šířené takto zprávy něco zbude, co může druhého poškoditi na úvěru, výdělku nebo obchodním postupu. Podle § 1330 druhý odstavec obč. zák. může každý, komu byla způsobena škoda rozšiřováním skutečností, jež ohrožují jeho úvěr, výdělek nebo obchodní úspěch, žádati na šiřiteli zpráv těch náhradu škody, odvolání zpráv a jeho uveřejnění. Žalobce požaduje na žalovaném odvolání rozšiřované okolnosti a jeho uveřejnění v denících. Jest tedy žalobní nárok po zákonu odůvodněn a bylo mu změnou rozhodnutí nižších soudů vyhověti (§ 503 čís. 4 c. ř. s.).

Čís. 11758.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Sdělení zájemci, že žalobcův patent jest závislým na patentu třetí osoby, od níž nabyl sdělovatel výhradného práva na patentu, spadá pod § 10 (1) zák.

Stalo-li se sdělení k dotazu zájemce, byl sdělovatel zvláštní okolností nucen (§ 10 (2) zák.), by informoval podle pravdy, ježto by se byl vydal zodpovědnosti za případné porušení patentu zájemcem.

(Rozh. ze dne 17. června 1932, Rv I 178/32.)

K. obrátil se na firmu S. o informaci o roentgenové cloně podle M-a (žalobce). Firma S. pověřila vyřízením žalovanou firmu, jež K-ovi sdělila, že clona podle M-a jest chráněna československým patentem Dr. B-a a že tedy bez svolení majitele patentu, od něhož žalovaná získala výhradné právo na patentu, v obvodu platnosti patentu nesmí býti ani vyráběna ani přiváděna do obchodu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Dr. M. proti žalované firmě, by byla uznána povinnou zdržeti se údajů o závislosti žalobcova patentu, týkající se roentgenovy clony na čsl. patentu Dr. B-a a tvrzení, že clony podle M-a bez souhlasu žalovaného nesmějí býti ani vyráběny ani prodávány. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by po dalším jednání znovu rozhodl.

Důvody:

V dopise ze dne 27. března 1928 ing. K-ovi vyslovila žalovaná firma názor, že clona dle M-a (žalobce) jest chráněna československým patentem Dr. B-a čís. 6269 a že tedy bez svolení majitele patentu, od něhož žalovaná získala výhradné právo na patentu, v obvodu platnosti patentu nesmí býti ani vyráběna ani přiváděna do obchodu. Tím učinila žalovaná za účelem soutěže o poměrech žalobcova podniku údaj, způsobilý poškoditi podnik, neboť bylo zjištěno, že se ing. K. obrátil na firmu S. — která pak vyřízením věci pověřila žalovanou — proto, že se ho lékaři dotazovali, proč neprodává clony žalobcovy. Sjednával si tedy ing. K. informaci, by proti svým zákazníkům mohl odůvodniti, proč nevede clony žalobcovy. Vyjádření žalované nebylo tudíž již podle svého určení důvěrné, za to podle obsahu způsobilé, by odvrátilo zájemníky od nákupu žalobcových clon. Je lhostejno, že žalovaná vyslovila jen svůj názor, tedy projevila subjektivní mínění. Nesprávným míněním a úsudkem mohou býti způsobeny právě největší škody, zvláště byl-li projev učiněn odborníkem významu žalované firmy a způsobem tak bezvýhradným. Naplňoval by proto počin žalované v zásadě skutkovou podstatu § 10 první odstavec zákona ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n. Leč žalovaná setrvala i za sporu při tvrzení, že žalobcova clona byla chráněna patentem Dr. B-a potud, že žalobcův patent je závislým na patentu Dr. B-a, a nabídla o pravdivosti svého tvrzení ve smyslu § 10, první odstavec zákona čís. 111/1927 důkaz znalci, po případě rozhodnutím patentového soudu jako poslední správní stolice, a navrhla, by řízení bylo až do vydání tohoto rozhodnutí přerušeno. Důkaz znalci nebyl připuštěn a odvolací soud usnesením ze dne 18. května 1930 zrušil usnesení prvního soudu ze dne 2. dubna 1929, jímž bylo k návrhu žalované řízení přerušeno a nařídil soudu, by o věci dále jednal a rozhodl. Soud první stolice pak vyhověl žalobě, pokud se opírala o § 10 první odstavec zák. čís. 111/1927, v pravdě jen z důvodu, že byla žaloba dr. B-a proti žalobci o prohlášení závislosti patentu čís. 25803 na patentu čís. 6269 zamítnuta. Odvolací soud potvrdil rozsudek ten v podstatě z téhož důvodu, pravě, že nebylo třeba dalšího důkazu, an soud prvé stolice vystačil s obsahem správních spisů, týkajících se sporného patentu. Jest tedy stav ten, že

nižší soudy o tvrzení žalované neprovedly důkazy, spokojivše se prostým poukazem k rozhodnutím patentového úřadu té doby co do konečného výsledku nikoli ještě nezvratitelným, takže nezaujaly vlastně vlastní stanovisko ke sporné otázce. Dovolací soud nemá proto dostatečného skutkového podkladu, by mohl ve věci ihned rozhodnouti, a nezbylo než, by rozsudky nižších soudů byly zrušeny a věc byla vrácena soudu procesnímu, by dále jednal a znova rozhodl (§ 496 čís. 3 a 513 c. ř. s.). Dodati jest ještě, že dovolací soud neshledává, že by proti žalované mohlo býti postupováno podle § 10 druhý odstavec uvedeného zákona. Pozastavený projev byl vyvolán dotazem ing. K-a, jemuž šlo o to, zda může nezávadně bez dalšího přiváděti do oběhu clony žalobcovy. Kdyby tedy bylo pravdou, že tyto clony jsou závislými na patentu Dr. B-a — a z toho třeba při § 10 (2) vycházeti — byla žalovaná vzhledem k dotazu ing. K-a, tudíž zvláštní okolností nucena, by ing. K-a informovala podle pravdy, poněvadž by se jinak byla vydala zodpovědnosti za případné porušení patentu ing. K-em.

Čís. 11759.

Přijetí směnky na dluh není v pochybnosti novací dluhu, nýbrž jeho upevněním. Pokud vzhledem k okolnostem nebyl dlužník přijetím směnky sproštěn svého obecnoprávního dluhu.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, R I 427/32.)

Žalující záložna, postupnice Josefa L-a, domáhala se na žalovaném nedoplatku kupní ceny za automobil. Žalovaný namítl, že byla vydána směnka a že se původní obecnoprávní dluh stal dluhem směnečněprávním a že nemůže býti jako obecnoprávní vymáhán. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci řízení doplnil a znovu rozhodl. Důvody: Prvým soudem bylo zjištěno, že žalovaný podepsal Josefu L-ovi na zbytek kupní ceny 3100 Kč směnku, která byla splatna 22. února 1929, na které však v době podpisu směnky žalovaným doložka splatnosti u žalující strany nebyla, že směnka ta na žalující stranu indosována nebyla, a že pak byla směnka ta prolongována tím způsobem, že prolougační směnka opatřená doložkou splatnosti u žalující strany byla předložena k podpisu žalovanému Václavem Z-ou, jemuž byl Josef L. dlužen 5000 Kč, a že žalovaný tuto směnku podepsal, že směnka zůstala v rukou Václava Z-a a že v době splatnosti nebyla protestována. Odvolací soud ve svém usnesení ze dne 10. října 1930, jímž rozsudek prvého soudu byl zrušen, projevil názor právní, že byla-li směnka dána za účelem placení, nebyl odstraněn původní nárok Josefa L-a, pakliže však byla dána směnka na místo placení, že vznikla podstoupením směnečného závazku privativní novace, takže původní pohledávka zanikla, že však v pochybnosti jest míti za to, že vznikla nová pohledávka za tím účelem, by původní pohledávka trvala vedle ní dále, a že v případě, že privativní novace nenastala a směnka byla domicilována před podpisem, směnění závazek pominul neprovedením protestace a zbyl Josefu L-ovi prvotní nárok, t. j. nárok na zaplacení zbytku kupní ceny. Ze zjištění prvého soudu vyplývá, že

druhou směnku (prolongační) odevzdal Josef L. Václavu Z-ovi, jemuž byl dlužen 5000 Kč, za tím účelem, by ji Václav Z. dal žalovaným podepsati a ponechal si ji za tím účelem, by si mohl u žalující strany vyzvednouti peníze. Šlo tudíž jednak o pohledávku Josefa L-a za žalovaným, jednak o pohledávku Václava Z-a za Josefem L-em, tedy o dva různé právní poměry a směnkou, kterou žalovaný podepsal Václavu Z-ovi, měl tomuto býti zajištěn jeho nárok proti Josefu L-ovi. V tom však nelze spatřovati, že Josef L. žalovaného sprostil z jeho závazku proti sobě, že tudíž obecnoprávní původní dluh žalovaného proti Josefu L-ovi zanikl a že vznikl místo něho dluh směnečnoprávní. Ve sporu nebylo vůbec prokázáno, že k takové úmluvě mezi žalovaným a Josefem L-em došlo, a z okolností zjištěných prvým soudem to vyvozovati nelze. Ježto směnka nebyla protestována, zanikl směnečný nárok Václava Z-a proti žalovanému podle § 39 (2) sm. zák. a zůstal mu jen obecnoprávní nárok proti Josefu L-ovi, nikoliv proti žalovanému, Josefu L-ovi zůstal jeho obecnoprávní nárok proti žalovanému v platnosti a mohl jej proto Josef L. žalující straně postoupiti. Tento postup na žalující stranu se stal dle přednesu strany žalující po uplynutí lhůty k protestu směnky, jak patrno z dopisu Josefa L-a ze dne 10. srpna 1929, jímž důkaz soudcem prvým byl připuštěn a proveden. Není tudíž námitka žalovaného, že žalující strana není k žalobě oprávněna, odůvodněna. Prvý soudce na základě svého právního názoru, že vydáním směnky nastal zánik původního dluhu Josefa L-a, žalobu zamítl, nehledě k novému právnímu stavu, který byl vytvořen tím, že směnka nebyla protestována a že směnečný nárok zanikl a, že Josef L. svou pohledávku až po uplynutí lhůty k protestu žalující straně postoupil. Neposoudil proto věc po právní stránce v tomto směru správně. Ježto však žalovaný ve sporu vznesl ještě námitky proti žalobnímu nároku, jimiž se prvý soudce vzhledem k svému právnímu názoru nezabýval, a nevzal zřetel ani k těmto námitkám a k přednesům stran a k dalším výsledkům řízení průvodního, nemá odvolací soud podklad pro posouzení, zda i ve věci samé věc byla po stránce právní posouzena správně, bylo proto rozsudek prvého soudu zrušiti a nařídíti, by řízení bylo doplněno.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem rekurenta, že se přijetím směnky, pokud se týče prolongační směnky na zbytek kupní ceny za auto 3.100 Kč změnil původní obecnoprávní dluh žalovaného ve směnečněprávní, a že nastala novace privativní. Neboť nutným předpokladem novace jest mimo jiné úmysl stran, by uskutečněním nového závazku starý hlavní závazek zanikl, tedy, by tu byl animus novandi (Stubenrauch Komentář str. 777). Plyne to ze slov § 1375 obč. zák. »věřitel a dlužník mají na vůli změniti«. Není-li takováto vůle výslovně vyjádřena, musí aspoň bezpečně najevo vycházeti z okolností, nelze ji však v pochybnosti předpokládati. Ani přijetím směnky na dluh nenastane v pochybnosti novace dluhu, nýbrž jeho upevnění (Grünhut Wechselrecht II. str. 296). Ze zjištěných okolností nižších soudů vysvítá, že k výslovné úmluvě

mezi Josefem L-em a žalovaným nedošlo v tom směru, by přijetím směnky byl žalovaný vůbec sproštěn obecnoprávního dluhu proti věřiteli Josefu L-ovi, že směnkou měl býti vyrovnán nedoplatek kupní ceny za auto. Ani prvý soud nemohl z okolností zjistiti co do směnky B, že šlo o privativní novaci, nýbrž dochází k závěru, že šlo o novaci kumulativní. Odvolací soud právem dovodil, že ani ze zjištění skutkových o prolongační směnce C. nelze usuzovati na takový úmysl stran, jenž by opodstatňoval privativní novaci, a to se zřetelem na okolnosti, za nichž k jejímu přijetí došlo a jak a proč byla odevzdána Josefem L-em jeho věřiteli Václavu Ž-ovi. Ostatně rekurenti připouštějí, že tato prolongační směnka je pro tento spor nerozhodná. Nepochybil tedy odvolací soud, uznav žalobkyni jakožto postupitelku obecnoprávního nároku Josefem L-em jí postoupeného za aktivně legitimovanou, ježto tento nárok přijetím směnky nezanikl. Protože pak byly proti žalobě uplatňovány žalovaným různé jiné námitky, jež prvým soudem nebyly vyřešeny, právem zrušil odvolací soud rozsudek prvého soudu. Vývody rekursu nejsou s to, by vyvrátily správnost právního posouzení věci odvolacím soudem. Dovolávané rozhodnutí čís. 5938 sb. n. s. na sporný případ nedopadá právě pro nedostatek ujednání stran, by na místě zaplacení kupní ceny byla vydána směnka.

Čís. 11760.

Zřízení pozůstalostního inventáře, předepsané zákonem, musí se státi co nejdříve. Tomu nevadí, že se vedou spory o podstatnou část jmění pozůstalosti a o hodnotné pasivum pozůstalosti.

Souhlasná usnesení nižších soudů, jimiž bylo dědici uloženo, by si sám zřídil inventář, a dána mu k tomu cíli lhůta, jsou v rozporu se zákonem.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, R I 430/32.)

V pozůstalostní věci po Václavu F-ovi pozůstalostní soud 1. zamítl žádost dědičky Marie F-ové, by sepis inventáře byl odložen až do právoplatného vyřízení sporu Ck III a 317/31 o pozemky, připsané knihovně dosud Josefu a Anně F-ovým; 2. k sepisu inventáře, který dědička sama opatří, a k předložení dědických výkazů stanovil lhůtu do konce dubna 1932. Důvody: Ad 1. Není důvodu, aby pozůstalostní řízení bylo protahováno, až bude sporná věc vyřízena, protože spor za nynější přetíženosti soudu může býti nevyřízen ještě po několik let. Strana nebude nijak zkrácena, protože pozemky, o něž se vede spor, bude-li uznáno, že náležely polovicí zůstaviteli, budou pak odevzdány jako dodatně na jevo vyšlé jmění. Ad 2. V důvodech rozhodnutí projevil krajský soud názor, že dědička může sama opatřiti sepis inventáře. Tento soud byl jiného názoru, jest však podle § 44 nesp. říz. názorem opravné stolice vázán, připojuje se proto k němu a určil dědičce lhůtu k sepisu inventáře a k předložení dědických výkazů do konce dubna 1932. Rekursní soud k rekursu Marie F-ové napadené usnesení potvrdil. Důvody: Stěžovatelka brání se proti tomu,

by již nyní byl sepsán pozůstalostní inventář, ježto toho času nelze ho pořídíti úplně pro nevyjasněnost poměru při některých majetnostech a závazcích. To není důvodem k žádanému odkladu sepisu inventáře, ostatně již započatého. Podle § 104 nesp. říz. zřizuje se inventář i tehdy, když poměry ohledně některých předmětů nejsou ještě vyjasněny, a jest tam předpis, jak si tu počínati. Podle § 136 nesp. říz. sporné, přihlášené pohledávky nejsou projednání pozůstalosti na překážku a odkáží se na pořad práva. Podle § 151 nesp. říz. má soud pozůstalostní postupovati bez nepotřebné ztráty času. Podle § 179 nesp. říz. lze odevzdati pozůstalost, i když tu jest možnost, že se vyskytne ještě dodatečné jmění. Napadené usnesení jest tedy správné a stížnost na usnesení to jako nedůvodná zůstala proto bez úspěchu. Dokládá se, že zdejší rekursní usnesení ze dne 26. ledna 1932 neobsahuje a bez předbíhání rozhodnutí prvého soudu obsahovati nemohlo určitý právní názor o tom, zda sepis inventáře může opatřiti dědička, či zda zřízení jeho je vyhraženo soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, pokud směřoval proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení prvého soudu v bodu 1., vyslovujícím, že se zamítá žádost dědičky Marie F-ové, by sepis inventáře byl odložen až do právoplatného vyřízení sporu C III 317/31; — naproti tomu k dovolacímu rekursu zrušil napadené usnesení, pokud jím bylo potvrzeno usnesení prvého soudu v bodu 2., vyslovujícím, že se k sepsání inventáře, který opatří dědička sama, a ku předložení dědických výkazů stanoví lhůta do konce dubna 1932; zároveň zrušil v tomto bodu i usnesení prvého soudu a tomuto soudu uložil, by dále po zákonu jednal.

Důvody:

Pokud jde o otázku, řešenou napadeným usnesením v souhlasu s usnesením prvého soudu pod bodem 1. tohoto usnesení, netrpí, jak zjistil nejvyšší soud, přezkoumav spisy, usnesení rekursního soudu žádnou z vad vytčených v § 46 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. K výtáře, je-li jeho zřízení předepsáno zákonem (§ 92 nesp. pat.), státi co nejdříve, jakž plyne zřejmě z účelu inventáře, vyznačeného v § 97 nesp. pat., neboť, čím delší doba uplyne od smrti zůstavitele, tím obtížnější jest dosažení tohoto účelu. Okolnost, že se vedou, jak tvrdí dovolací rekurs, spory i o podstatnou část stavu jmění, i o hodnotné pasivum pozůstalosti, nepřekáží nikterak zřízení soupisu pozůstalostního jmění, ježto o tom, zda má býti majetkový kus zařazen do soupisu, rozhoduje pozůstalostní soud z úřadu a pro otázku dluhů jest pro soud rozhodným uznání dědicem, jímž jest v tomto případě jen stěžovatelka. Nebylo proto v tomto směru dovolacímu rekursu vyhověno.

Jiná jest však otázka, kdo má zříditi inventář. V této příčině vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 10.417 sb. n. s., že sepsání inventáře nenáleží k oněm úkonům, jež si dědici podle § 29 třetí odstavec nesp. pat. mohou obstarati sami. Potvrdil-li tedy rekursní soud usnesení prvého soudu ve výroku, jímž bylo stěžovatelce jako dědičce uloženo, by s a m a opatřila inventář, a dána jí k tomu cíli lhůta do konce dubna 1932, byly tím porušeny předpisy o zřízení soupisu (§ 802 obč. zák. a §§ 92 až 110 nesp. pat.), jež jsou svou povahou předpisy velícími a jichž zachování nelze se účinně vzdáti (§ 43 odstavec čtvrtý zák. čís. 100/1931 sb. zák. a n.). Bylo se proto v tomto směru k dovolacímu rekursu podle 46 odstavec druhý a třetí a § 43 odstavec třetí zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. usnésti, jak se stalo.

Čís. 11761.

Vyrovnací řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Předložil-li každý ze dvou solidárních dlužníků samostatný vyrovnací návrh a samostatný seznam jmění a navrhl-li každý 45%ní vyrovnací kvotu, lze dodatečné zvýšení kvoty (na 46% a pak na 50%) vykládati jen v souvislosti s původními vyrovnacími návrhy. Jinak by nešlo o zvýšení, nýbrž o snížení nabídnuté kvoty, jež by bylo nepřípustné podle §§ 53 a 45, druhý odstavec, vyr. řádu.

Nejde o závažnou vadu, bránící potvrzení vyrovnání podle § 58, prvý odstavec, čís. 2 vyr. řádu, nýbrž jen o formální vadu, která mohla podle § 84 c. ř. s. býti odstraněna, bylo-li zahájeno vyrovnací řízení na společný návrh dvou solidárních dlužníků.

Jest závažnou vadou ve smyslu § 58, odstavec prvý, čís. 2 vyr. řádu, bylo-li ve vyrovnacím řízení projednaném ohledně obou dlužníků společně (§§ 70 vyr. ř., 188 konk. ř. a 187 c. ř. s.), hlasování o obou vyrovnacích návrzích provedeno společně a nebyla-li vydána dvě samostatná usnesení o potvrzení vyrovnání. Tato vada jest však odstranitelná i bez nového hlasování, bylo-li na základě hlasovacího seznamu rozděliti vyrovnací věřitele na věřitele toho a onoho dlužníka.

Zprávu vyrovnacího správce jest o každém dlužníku podati odděleně, by bylo lze přiměřenost kvoty u každého z dlužníků zvlášť posouditi.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, R I 432/32.)

Vyrovnací soud potvrdil vyrovnání manželů Josefa a Anežky J-ových. Rekursní soud odepřel k rekursu věřitele vyrovnání potvrditi. Důvody: Podle napadeného usnesení má býti zaplacena 50% vyrovnací kvota ze společných dluhů obou vyrovnacích dlužníků jen jednou. Toto usnesení opírající se o vyrovnací návrh obou dlužníků, příčí se však ustanovení § 21 vyr. ř., které je předpisem donucovacím, takže k němu jest přihlížeti i z úřadu. Stěžovatel právem vytýká jako vadu řízení, že jde o dva dlužníky a že proto mělo býti uzavřeno každým z dlužníků s jeho věřiteli vyrovnání zvláště, tudíž také zahájeno zvláště vyrovnací řízení o jmění každého z nich zvláště, tím spíše, ano jmění i dluhy nejsou vesměs stejné, společné. Podle § 21 vyr. ř. může věřitel uplatňovati svou pohledávku proti každému solidárnímu dlužníku, jenž je ve vyrovnání. V tomto případě dluhují oba dlužníci stěžovatelkou a věřitelkou přihlášené pohledávky ze směnky, tedy rukou společnou a nerozdílnou (§ 86 směn. zák.), pročež právem mohli tito věřitelé uplat-

ňovati celé pohledávky ve vyrovnacím řízení obou dlužníků a musí obdržeti aspoň nejmenší zákonnou kvotu 45% od každého z obou dlužníků. Tomu svědčí také zásada § 56 vyr. ř. Není přípustný návrh, podle něhož se má dostati společného jednotného zaplacení této kvoty od dlužníků a neměl vyrovnací soud takovýto návrh ani připustiti. Jest proto již z tohoto důvodu odepříti vyrovnání potvrzení. Vyrovnacím nárhem byla však ohledně věřitelů, kteří se k vyrovnání přihlásili, toliko jako věřitelé Josefa J-a porušena zásada velícího předpisu §§ 54 (2) a 55 vyr. ř. o stejném nakládání se všemi věřiteli a tím je dán důvod odepření potvrzení vyrovnání podle § 58 (3) vyr. ř. Vyrovnací řád nezná ostatně zahájení jednotného společného vyrovnacího řízení o jmění několika dlužníků, a proto jest o návrhu několika dlužníků na zahájení vyrovnacího řízení zahájiti tolik samostatných vyrovnacích řízení, kolik je dlužníků, při čemž ovšem každý z dlužníků má předložiti samostatný vyrovnací návrh i seznam jmění a dluhů podle § 2 vyr. ř. Že tomu tak, plyne nepochybně z ustanovení §§ 1 (1), 2 (1), (2), (3), 3, 4 (2), 57 (2), 58 (2), 59, 60 a j. vyr. ř., jež se zmiňují jen o dlužníku, a i z ustanovení § 70 vyr. ř., § 188 konk. ř. a § 187 c. ř. s., podle něhož sice, je-li u jednoho soudu zahájeno více právních rozepří, které se vedou mezi týmiž osobami nebo ve kterých táž osoba stojí proti různým odpůrcům, mohou tyto rozepře býti spojeny ke společnému projednání, společným rozhodnutím však mohou býti rozsouzeny jen právní rozepře mezi týmiž stranami. Bylo tedy i z tohoto důvodu zahájiti u každého z obou dlužníků samostatné vyrovnací řízení na základě samostatných návrhů a v každém tomto řízení vydati samostatné usnesení o potvrzení vyrovnání. Žádným způsobem nelze však pokládati za správné vydání jednoho usnesení o potvrzení vyrovnání ohledně dvou dlužníků. Vyrovnacími dlužníky byly tu dvě osoby, dva právní podměty, které nejsou spolu sjednoceny v právnické osobě, měli proto oba dlužníci učiniti zadost předpisům zákona. Došlo-li přes to ke sjednání vyrovnání mezi oběma dlužníky a jejich věřiteli, měl prvý soud odepříti potvrzení vyrovnání z důvodu §§ 58 (1) čís. 1 a § 4 čís. 5 vyr. ř., a byl tu i důvod odepření potvrzení vyrovnání dle § 58 (1) čís. 2 vyr. ř. Nešetření těchto předpisů (§§ 2 a 4 čís. 5 vyr. ř.) je vadou podle stavu věci závažnou, neboť je překážkou, by vyrovnání mohlo býti zahájeno, a vadu tuto nelze odstraniti dodatečně, ježto uplynula k tomu v § 65 čís. 1 vyr. ř. stanovená 90denní lhůta a jde o předpis zákona, kterého jest každému dbáti.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu dlužníků zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu k dalšímu jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Vyrovnací věřitel je ovšem oprávněn podle § 21 vyr. ř. přihlásiti celou nezapravenou pohledávku proti každému solidárnímu dlužníku a zaň hlasovati. Avšak nelze souhlasiti s výkladem rekursního soudu, jejž dává původnímu vyrovnávacímu návrhu, maje za to, že obsahuje jen jednotnou 50% kvotu obou dlužníků. Neboť každý z nich předložil

samostatný vyrovnací návrh a samostatný seznam jmění a navrhl každý 45%ní vyrovnací kvotu. Zvýšení kvoty na 46% a pak na 50% nelze vykládati jinak, než v souvislosti s původními vyrovnacími návrhy, jinak by to neznačilo zvýšení, nýbrž snížení nabídnuté kvoty, což by bylo nepřípustné podle §§ 53 a 45 odstavec (2) vyr. ř. Není ani závažnou vadou, která bránila potvrzení vyrovnání podle § 58 odstavec (1) čís. 2 vyr. ř., že bylo zahájeno vyrovnací řízení na společný návrh obou dlužníků, neboť je to jen vada formální, která mohla podle § 84 c. s. ř. býti odstraněna. Závažnou vadou jest však, že třebaže je přípustné, by řízení ohledně obou dlužníků bylo společně projednáno podle ustanovení § 70 vyr. ř. § 188 konk. ř. a § 187 c. s. ř., nebylo hlasování o každém vyrovnacím návrhu provedeno odděleně a nebyla vydána dvě samostatná usnesení o potvrzení vyrovnání; neboť to odporuje nejen ustanovením § 187 druhý odstavec a § 404 druhý odstavec c. ř. s. (§ 70 vyr. ř., § 188 k. ř.), nýbrž nelze podle nynějšího stavu ani bezpečně přezkoumati, zdali došlo k přijetí vyrovnání u každého z dlužníků ve smyslu § 50 vyr. ř. Neboť, jak ze seznamu jmění každého z dlužníků je patrno, mají různé jmění a různé vyrovnací věřitele. Ve společném seznamu o hlasování bylo však vše smíseno a provedeno společné hlasování. Než vada ta je odstranitelná i bez nového hlasování, poněvadž na základě hlasovacího seznamu lze rozděliti vyrovnací věřitele na věřitele tohoto a onoho dlužníka. Mimo to je však dále zapotřebí, by vyrovnací správce podal zprávu o každém z dlužníků odděleně, by bylo lze přiměřenost kvoty u každého z dlužníků zvlášť posouditi.

Čís. 11762.

Do usnesení exekučního soudu, jímž (k návrhu dlužníka) bylo vnucenému správci továrního podniku zakázáno, by nadále neodprodával hotové výrobky, pocházející z doby před zahájením vnucené správy, jest přípustným rekurs vymáhajícího věřitele.

Předmětem vnucené správy továrního podniku jsou i hotové výrobky, pocházející z doby před zahájením vnucené správy. Odprodej těchto výrobků náleží k obvyklým obchodům, k nimž jest vnucený správce oprávněn.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, R I 492/32.)

Exekuční soud k návrhu dlužníka zakázal vnucenému správci, by nadále neodprodával přize jako hotové výrobky, pocházející z doby před zahájením vnucené správy, ježto nejsou jejím předmětem. Rekursní soud k rekursu vymáhajícího věřitele návrh dlužníka zamítl. Důvody: Usnesení prvé stolice vychází z předpokladu, že přize nejsou předmětem exekuce. Tento názor jest nesprávný. Nebyla povolena vnucená správa nemovitosti, nýbrž továrního podniku. Předmětem továrního podniku jest však výroba a prodej vyrobených věcí. Proto spadají všechny zásoby, ať suroviny nebo polotovary nebo tovary do vnucené správy; náleží do okruhu působnosti vnuceného správce, by předsevzal všechny obchody a právní jednání, jež s sebou obyčejně

přináší provozování podniku (§ 343 ex. ř.). Nelze pochybovati o tom, že prodej tovarů, vyrobených v továrním podniku vnuceně spravovaném, náleží k obvyklým obchodům.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu dlužníka.

Důvody:

Usnesením soudu prvé stolice bylo vnucenému správci zakázáno, by nadále neodprodával příze jako hotové výrobky pocházející z doby před zahájením vnucené správy, jelikož nejsou jejím předmětem. Nejde tedy ani o poukaz správci o způsobu vedení správy, ani o nařízení exekučního soudu, jímž závady a nepravidelnosti při správcově hospodaření mají býti odstraněny, nýbrž o rozhodnutí exekučního soudu o předmětu správy. Jest proto mylným právní názor dovolací rekurentky, že rekurs vymáhající věřitelky byl podle § 132 čís. 3 a 4 ex. ř. nepřípustný a měl býti odmítnut. Ve věci se dovolací rekurentka odkazuje na příslušné správné odůvodnění napadeného usnesení s dodatkem, že jest bez významu, proč příze zhotovené před zahájením vnucené správy nebyly již dříve prodány, že výtěžků ze správy lze docíliti i prodejem výrobků zhotovených před jejím zahájením a že, míní-li dovolací rekurentka, že výtěžků ze správy nelze docíliti a že vnucená správa vůbec neměla býti povolena, měla podati rekurs proti usnesení soudu prvé stolice, jímž byl zamítnut její návrh na zrušení vnucené správy, pokud se týče proti usnesení soudu, jímž byla povolena exekuce vnucenou správou.

Čís. 11763.

Žaloba, jíž jest se domáháno vrácení losů uvedených podle serií a čísel, není žalobou vlastnickou podle § 366 obč. zák., nýbrž žalobou o navrácení v předešlý stav, domáhá-li se jí žalobce jen toho, by mu bylo vráceno, co plnil na smlouvu neplatnou.

Nedošlo-li ku platné smlouvě o prodeji losů, nemůže prodatel na kupiteli požadovati náhradu toho, co vyplatil svým agentům na provisích za ujednání neplatného obchodu, aniž náhradu ostatních výloh z toho důvodu vzešlých.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv I 583/31.)

Žalobce koupil od žalované firmy na splátky losy a odevzdal agentu žalované firmy jakožto tři první splátky na kupní cenu losy určené přesně podle serií a čísel. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované vydání losů, jež jí dal jako tři první splátky kupní ceny s tím, že se žalovaná může sprostiti povinnosti vrátiti losy tím, že zaplatí žalobci 3.000 Kč, odůvodňuje žalobu tím, že při smlouvě nebylo šetřeno předpisů zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., důsledkem čehož byla kupní smlouva neplatná. Žalovaná firma namítla započtením vzájemnou pohledávku 3.620 Kč na náhradu výloh, jí ze smlouvy vzešlých. Procesní soud prvé stolice uznal žalovanou povinnou vydati žalobci losy, uvedené v žalobě anebo sprostiti se této povinnosti tím, že zaplatí žalobci 2.098 Kč; námitku započtení neuznal po právu a uvedl v tomto směru v důvodech: Žalovaná strana uplatnila proti žalobnímu nároku započtením 3.620 Kč jakožto výlohy ze smlouvy. Pokud se týče zažalovaného nároku na vrácení losů, jest žalovanou stranu s nárokem peněžním namítaným k započtení odkázati na ustanovení § 1440 obč. zák., podle něhož nestejnorodé nároky nelze navzájem započítati. Žalující strana učinila v žalobě jen eventuálně návrh, že se žalovaná strana povinnosti, vrátiti losy, může sprostiti tím, že zaplatí žalobci 3.600 Kč s úroky. Tedy jen tohoto nároku by se mohla pohledávka k započtení uplatňovaná dotýkati. Ve směru tom však soud má za to, že nárok žalovanou stranou k započtení uplatňovaný není vůbec důvodem po právu. Strana žalovaná ve skutečnosti svým agentům nic nevyplatila. Strana žalovaná nemůže býti pokládána za bezelstného nabyvatele nároku, ježto již v době, než objednávku, pokud se týče smlouvu již nadobro sjednanou potvrdila druhé straně, znala pravý stav věci, přes to však na smlouvě trvala a později se snažila plnění přenésti na osobu třetí. Odvolací soud k odvolání žalované napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jak zjištěno, dal žalobce obchodnímu zástupci žalované zmocněnému k uzavření obchodu splátkou na kupní cenu losy, plnil tedy sám, a to bez důvodu, a je proto oprávněn žádati vrácení svého plnění kondikcí podle § 1431 obč. zák. a i podle § 2 zák. ze dne 7. listopadu 1862, čís. 85 ř. zák., ježto by žalovaná ze žalobcovy škody měla užitek. Nemá-li žalovaná losy, může se sprostiti povinnosti, vrátiti je, tím, že nahradí žalobci částku, jak prvý soud správně určil (§ 410 c. ř. s.). Prvý soud také správně usuzuje a řádně odůvodňuje, proč žalovanou započtením namítaná vzájemná pohledávka není po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vidí dovolatelka v tom, že oba nižší soudy uznaly na povinnost žalované, vydati žalobci losy individuelně určené, a že neuznaly právní důvodnost vzájemné pohledávky 3620 Kč, namítané k započtení. Mylný jest dovolatelčin názor, že žaloba, pokud se v ní žádá vrácení losů uvedených podle serií a čísel, jest žalobou vlastnickou podle § 366 obč. zák. Žalobce se domáhá jen toho, by mu bylo vráceno, co plnil na neplatnou smlouvu, jde tudíž o nárok na navrácení v předešlý stav, protože by jinak žalovaná měla užitek ze žalobcovy škody, nikoliv o žalobu z vlastnického práva (reivindikaci). Již odvolací soud případně uvedl, že žalovaná, nemá-li požadované losy ve své moci, může splniti alternativní závazek v rozsudku prvého soudu jí uložený.

Pokud jde o vzájemnou pohledávku žalované, namítanou k započtení, dovozuje dovolatelka, že jí přísluší odškodnění podle § 2 odst. 2 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. z., dovolávajíc se při tom rozhodnutí čís. 8929 sb. n. s. Ale toto rozhodnutí se nehodí na souzenou věc, neboť pojednává o smlouvě, která byla platně učiněna, byla však

později zrušena, kdežto v souzeném případě ku platné smlouvě vůbec nedošlo a žalobce tedy nebyl povinen, by z ní žalované něco plnil. Z téhož důvodu nelze použíti ustanovení § 2 odst. (2) zákona čís. 70/1896 ř. z. I kdyby byla žalovaná vyplatila svým agentům provisi za ujednání tohoto neplatného obchodu a kdyby jí vzešly výlohy na poštovném a za tiskopisy, nemohla po právu požadovati za to náhradu na žalobci, protože nešlo o náklady, z nichž měl žalobce majetkový prospěch. Zatížila-li dovolatelka, jak tvrdí, účet provise částkou, kterou si ponechali její agenti za to, že ujednali pro ni neplatný obchod se žalobcem, nejde to na vrub žalobcův a žalovaná by mohla požadovati jen na svých agentech, by jí vrátili, co bylo k jejich rukám plněno a co si ponechali. S nižšími soudy jest souhlasiti i v tom, že žalovaná nebyla při ujednání pokud se týče schválení sporného obchodu bezelstnou, což plyne již z toho, že podle zjištěných okolností porušila předpisy zákona o losových obchodech, jež jako odborná firma musila znáti.

Čís. 11764.

Okresním nemocenským pokladnám nebylo ani zákonem ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n., ani oběžníky ministerstva sociální péče ze dne 4. června 1919, čís. 11.466-III a zemské správy politické v Praze ze dne 21. července 1919 čís. 21 A 501/223.543 uloženo přímo za povinnost, by převzaly do svých služeb všechny zaměstnance rozpuštěných nemocenských pokladen, a nelze z nich vyvozovati povinnost okresní nemocenské pokladny převzíti zaměstnance do svých služeb v témže postavení definitivního zaměstnance, jaké měl dříve u zrušené nemocenské pokladny.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv I 746/31.)

Žalobce byl do roku 1919 zaměstnán jako výběrčí a kontrolor u společenstevní nemocenské dělnické a učednické pokladny v S., jež roku 1919 likvidovala. Roku 1923 byl žalobce přijat do služeb okresní nemocenské pojišťovny v L. Roku 1926 dostal ze služby výpověď, onemocněl a pobíral do roku 1927 nemocenskou podporu. Výslužné nebylo žalobci vyměřeno. Žalobu, jíž se domáhal žalobce na okresní nemocenské pojišťovně v L. doživotního výslužného po 700 Kč měsíčně, oba nižší soudy zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Není sporu o tom, že žalobce byl od roku 1901 výpomocným kontrolorem dělnické a učednické pokladny společenstva v S. a že na základě návrhu výboru zrušené pokladny ze dne 12. května 1909 a na základě usnesení valné hromady téže pokladny ze dne 23. května 1909 ustanoven byl definitivním kontrolorem pokladny a že ve funkci té setrval až do zrušení dělnické a učednické pokladny společenstva v S., které se stalo v roce 1919. Není o tom sporu, že žalobce hned po zrušení nemocenské pokladny v S. službu u žalované nenastoupil, nýbrž, že se tak stalo teprve dne 1. října 1923. Žalobce tvrdí, že byl převzat do služeb žalované v bývalé své funkci u zrušené pokladny a že měla žalovaná povinnost v bývalé funkci ho převzíti, k čemuž byla povinna na

základě oběžníku ministerstva sociální péče a k čemuž i politickou správou v L. byla přidržena. Převzetí žalobce do služeb žalované mohlo nastati buď na základě zákonných předpisů, zvláštního jiného nařízení neb na základě smlouvy stran. Ani jedna z těchto možností však nenastala. Zákon ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n., na jehož základě došlo ke zrušení nemocenské pokladny v S., nemá ustanovení o tom, že okresní nemocenské pokladny mají povinnost, zaměstnance zrušených pokladen převzíti. Jen v § 40 stanoví se povinnost k opatřením o dalším pojištění členů. K tomuto ustanovení upíná se čl. XXIV novely z roku 1919, kterýž zní: »Likvidace zrušených pokladen provede se podle obdoby § 40 a) zákona ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. zák. ve znění zákona ze dne 20. listopadu 1917 čís. 457 ř. z.« V tomto ustanovení se upravuje dojednání věcí rozpuštěné pokladny, převzetí jmění a členstva, ale není tam ani zmínky o převzetí zaměstnanců zrušené pokladny. Teprve zákon ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, ustanovuje v § 269, že okresní nemocenská pojišťovna vstupuje do služebních smluv nemocenských pokladen uvedených v § 267 se zaměstnanci, lékaři a porodními asistentkami, jež byly ujednány před 1. lednem 1924, nebo do smlouvy pozdější, je-li pro pojišťovnu příznivější. Ustanovení to však na převzetí žalobce, zaměstnance zrušené pokladny, užíti nelze, poněvadž zákon tento v době zrušení nemocenské pokladny v S. v roce 1919 ještě ani vydán nebyl. Ministerstvo sociální péče, poněvadž zákon ze dne 15. května 1919 čís. 268 sb. z. a n. nemá ustanovení o tom, zda a jakým způsobem mají býti přejímáni zaměstnanci zrušených pokladen, vydalo dne 4. června 1919 pod čís. 11466-III oběžník, v němž upozorňuje, že při projednání zákona byla přijata resoluce, by lékaři nemocenských pokladen, zrušených podle tohoto zákona, byli podle možnosti převzati do služeb pokladen, které převezmou členstvo zrušených pokladen, a že tuto zásadu zachovati jest, i pokud jde o úředníky pokladen zrušených. Okresní správa politická byla poukázána, by působila k tomu, by lékaři a úředníci zrušených pokladen nebyli propouštěni ze služeb okresních nemocenských pokladen, kde toho není nezbytně třeba. Zemská správa politická vydala pak dne 21. července 1919 pod čís. 21 A 501/223.543 z r. 1919 oběžník, v němž pod čís. 7 uvádí, že ministerstvo sociální péče již upozornilo, že klade váhu na to, by lékaři a úředníci rozpuštěných nemocenských pokladen byli přijímáni do služeb okresních nemocenských pokladen, pokud jen to poměry dovolují, a uložila okresní správě politické, by na splnění tohoto požadavku naléhala. Oba tyto oběžníky jsou tedy jen pokyny, jak se lze při přejímání zaměstnanců zrušených pokladen zachovati, nenařizují však, že zaměstnance ty jest nutno převzíti, ani takovou povinnost okresním pokladnám neukládají. Z toho plyne, že žalobce zákonného nároku na převzetí do služeb okresní nemocenské pokladny neměl. Žalobce tvrdí, že povinnost ku převzetí žalobce do služeb žalované byla mezi zrušenou pokladnou a žalovanou sjednána. Než neprávem. Žalobce odvolává se na důkaz toho, že se ono ujednání stalo, na knihu protokolů dělnické nemocenské pokladny v S. a na přípis živnostenského společenstva v S. ze dne 10. května 1928. (H.) Kniha protokolů nemocenské pokladny

v S. však o tom nic neobsahuje, poněvadž zápisy v této knize sahají jen do konce roku 1914, avšak neobsahuje ani kniha protokolů okresní nemocenské pokladny v L. zápis o usnesení, jímž byl žalobce do služeb okresní nemocenské pokladny v L. převzat a není tam vůbec zápisu o převzetí zrušené nemocenské pokladny. Přípis ze dne 10. května 1928 H. jest přípisem jednostranným a nevyplývá z knihy zápisů okresní nemocenské pokladny v L., že přípis ten vzat byl na vědomí, tím méně, že se tato okresní nemocenská pokladna zavázala, dle tohoto přípisu se zachovati. Tento jednostranný přípis nemůže býti základem smlouvy o převzetí žalobce do služeb žalované, neboť tento přípis nebyl žalovanou ani kladně potvrzen, nýbrž vzat na vědomí jen s tím, že kdyby se nějaké místo uprázdnilo, bude žalobci uděleno. Naproti tomu potvrzují svědci, že žalobce do služeb okresní nemocenské pokladny v L. převzat nebyl a přiznává žalobce sám, že od roku 1919 až do roku 1923 službu u okresní nemocenské pokladny v L. nekonal. Byl-li žalobce dne 25. září 1923 ustanoven výpomocným kontrolorem u žalované a službu tuto dne 1. října 1923 nastoupil, byl mezi ním a žalovanou uzavřen nový služební poměr, ano jest prokázáno, že žalobce do služeb žalované převzat nebyl. Žalobce nebyl tedy smlouvou do služeb žalované převzat. Žalobce tvrdí dále, že bylo žalované nadřízeným úřadem, okresní správou politickou v L., nařízeno, aby do služeb žalované byl převzat. Avšak svědek JUDr. M. potvrdil, že mu o takovém nařízení není nic známo, a nevyplývá ani ze spisů okresní správy politické v L., že se takové nařízení stalo. Má-li žalobce na mysli shora uvedené oběžníky ministerstva sociální péče a zemské správy politické, tyto oběžníky převzetí zaměstnanců zrušených pokladen nenařizují, nýbrž uvádějí jen pokyny, které nemají zákonné závaznosti. Z řečeného vyplývá, že žalobce do služeb žalované jako definitivní kontrolor převzat nebyl, že byl ustanoven nově výpomocným kontrolorem u žalované, kterýž služební poměr byl výpovědí žalovanou po tříletém trvání zrušen a nemá proto nárok na placení pense.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce se domáhá na žalované okresní nemocenské pojišťovně placení pense na základě toho, že ho žalovaná převzala do služeb od společenstevní dělnické a učednické nemocenské pokladny v S., která byla v roce 1919 zrušena. Zrušení to se stalo v důsledku zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n., a podle tohoto zákona jest tedy posuzovati i žalobcův nárok. Odvolací soud správně vyložil, že zákon čís. 268/1919 sb. z. a n. neměl ustanovení, že okresní nemocenské pokladny jsou povinny převzíti i zaměstnance zrušených pokladen do služeb, a že oběžníky vydané ministerstvem sociální péče ze dne 4. června 1919, čís. 11466-III a zemskou správou politickou v Praze ze dne 21. července 1919 čís. 21 A 501/223.543, — pokud se v nich doporučuje, by lékaři a úředníci zrušených nemocenských pokladen byli převzati podle možnosti do služeb okresních nemocenských pokladen, přejímajících členstvo zrušených pokladen, — mají povahu pouhých pokynů, že

však se jimi neukládá okresním nemocenským pokladnám přímo za povinnost, by převzaly do svých služeb všechny zaměstnance rozpuštěných nemocenských pokladen. Z uvedeného zákona a ze zmíněných úředních oběžníků nemůže tedy žalobce vyvozovati, že žalovaná byla povinna, převzíti ho do svých služeb v témže postavení definitivního zaměstnance, jaké měl dříve u zrušené nemocenské pokladny v S. Jen mimochodem se připomíná, že ani podle § 72 odst. 5 nyní platného zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928, čís. 184 sb. z. a n. nejsou přejímající okresní nemocenské pojišťovny povinny přiznati převzatým zaměstnancům zrušené pojišťovny totéž služební postavení, které měli ve zrušené nemocenské pojišťovně, a že jest tudíž přejímající nemocenské pojišťovně ponecháno na vůli, jaké služební postavení chce převzatému zaměstnanci přiznati. (Viz o tom rozhodnutí čís. 7581 a 10.549 sb. n. s.) Pokud žalobce opíral své stanovisko, že byl žalovanou převzat ve svém dřívějším postavení jako definitivní kontrolor nemocných, i o ujednání mezi žalovanou a zrušenou nemocenskou pokladnou v S., stačí odkázati na důvody napadeného rozsudku, v nichž bylo podrobně vyloženo, že takové ujednání nebylo prokázáno, že žalovaná nepřevzala žalobce jako definitivního kontrolora, nýbrž že ho přijala teprve od 1. října 1923 do služby jen jako výpomocného kontrolora (za denní mzdu) a že tento nový služební poměr byl v roce 1926 výpovědí zrušen.

Čís. 11765.

Krycí koupě musí býti provedena s péčí řádného obchodníka, takto koupené zboží musí býti týchž vlastností jako zboží objednané, ale nedodané, a za týchž dodacích podmínek.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv I 755/31.)

Podle závěrečného listu měla žalovaná firma dodati žalobci, majiteli pily v severních Čechách, dříví slovenského původu, a to 60% smrků a 40% jedlí. Ježto žalovaná zboží včas nedodala, kryl se žalobce koupí 100% smrků z revíru K. v Prusku. Žalobu, jíž se domáhal žalobce na žalované náhrady škody, procesní soud prvé stolice zamítl v podstatě z těchto důvodů: Žalobce při krycí koupi musil koupiti totéž, co mu žalovaná měla dodati, totiž smrky a jedle slovenského původu. Že takové dříví nebylo k dostání, žalobce ani netvrdil. Koupil-li však dříví jiného původu a k tomu ještě jen smrky na místě smrků a jedlí, nepředsevzal krycí koupi podle zákona a tato koupě nejde tudíž k tíži žalované. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud souhlasí s právním názorem odvolacího soudu, že výkon krycí koupě byl nesprávný. Takováto koupě, má-li jíti na účet obmeškaného prodatele, musí býti provedena s péčí řádného obchod-

níka, takto koupené zboží musí býti týchž vlastností, jako zboží objednané, ale nedodané, a za týchž podmínek dodacích. Leč podle zjištění nižších soudů koupil dovolatel v úhradní koupi zboží lepší jakosti, dříví silnější, a to jen smrkové, nikoliv původu slovenského a nikoliv v poměru jedle se smrkem podle uvážerky. Proto neodpovídá koupě ta oněm požadavkům (rozh. čís. 8603 sb. n. s.). Že slovenské dříví v době krycí koupě nebývalo na trhu, dovolatel netvrdí, vymlouvá se jen, že nebyl povinen celé týdny posílati agenty o informaci o slovenském dříví. Výmluva ta jest nevhodná a nenasvědčuje povinné péči řádného obchodníka, ano jest obecně známo, že obchodem se slovenským dřívím se zabývá celá řada firem v Čechách, že je i bursa toho zboží, a bylo proto zboží dosažitelné po snadno proveditelné informaci.

Čís. 11766.

Byl-li prozatímní zřízenec školní obce propuštěn ze služeb na dodatečné opatření ministerstva školství podle § 14 zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n., nemůže na školní obci požadovati náhradu škody z důvodu, že v podmínkách konkursu nebylo uvedeno, že při obsazení místa přísluší přednost legionářům.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv I 762/31.)

Na základě konkursu propůjčila žalovaná školní obec žalobci místo školníka. Ke stížnosti legionáře P-a ministerstvo školství a národní osvěty prohlásilo podle § 14 zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n., propůjčení místa školníka žalobci za neplatné. Žalobě, jíž se domáhal žalobce na žalované školní obci náhrady škody, procesní soud prvé stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel dovozuje, že žalovaná jest povinna nahraditi mu škodu, která prý mu vznikla tím, že služební smlouva ujednaná mezi ním a žalovanou byla ministerstvem školství zrušena, čímž se stalo, že přišel o požitky s propůjčeným místem spojené o ocitl se bez prostředků, nemaje možnosti, by se postaral včas o jiné místo a o výdělek. Zavinění žalované školní obce spatřuje dovolatel v tom, že při obsazení místa provisorního školníka nedbala předpisů zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n., a stanovila podmínky konkursu neúplně. Pokud lze seznati z jeho vývodů, vidí dovolatel nedbání předpisů zákona čís. 462/1919 sb. z. a n. žalovanou školní obcí v tom, že v podmínkách konkursu nebylo uvedeno, že při obsazení místa školníka přísluší přednost legionářům. Leč v § 9 uvedeného zákona jest úřadům, ústavům nebo závodům, jimž přísluší právo obsazovati místa uvedená v § 4 a) a b) a § 5, uloženo za povinnost jen, by místo veřejně vyhlásily, vyměřily k podání žádosti přiměřenou lhůtu a zpravily o něm ministerstvo národní obrany. Že se žalovaná školní obec podle toho nezachovala, žalobce ani netvrdil. Jinak není obsah veřejného konkursu na místa vyhražená legionářům zákonem předepsán, zejména není stanoveno, že v podmínkách konkursu musí býti také výslovně uvedeno, že legionářům přísluší přednost. Nebylo-li tedy v souzeném případě v konkursní vyhlášce na místo školníka zvláštní upozornění na tuto výhradu, nedopustila se žalovaná školní obec opomenutím onoho upozornění ani bezprávného jednání podle § 1295 obč. zák., ani nedopatření ve smyslu § 1297 obč. zák., jak se domnívá dovolatel, neboť výhody legionářů při propůjčování určitých služebních míst jsou stanoveny řádně vyhlášeným zákonem, jehož neznalostí se podle § 2 obč. zák. nikdo omlouvati nemůže, a není proto třeba, by na ně bylo v konkursní vyhlášce ještě zvlášť upozorňováno. Ustanovení § 878 obč. zák., na něž dovolatel dále poukazuje, se nehodí na souzený případ, neboť služební smlouva nebyla zrušena proto, že jejím předmětem bylo plnění od počátku nemožné, nýbrž jen proto, že na stížnost legionáře P-a, podanou přímo u ministerstva školství, o níž žalovaná nevěděla, bylo tímto ministerstvem dodatečně učiněno opatření podle § 14 zákona čís. 462/1919 sb. z. a n. Odvolací soud, zamítnuv žalobu o náhradu škody pro nedostatek zavinění na straně žalované školní obce, posoudil věc správně po stránce právní.

Čís. 11767.

Smlouva o záruce za škody způsobené řidičem automobilu v době od řidičské zkoušky až do obdržení vůdčího listu, jest nicotnou, odporujíc dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv II 225/31.)

Žalobce přijal syna žalovaného do služeb k autu, při čemž se žalovaný zaručil, že až do doby, než jeho syn obdrží vůdčí list, ručí za veškeré škody, které by za jeho řízení auta vzešly. Žalobní nárok na zaplacení ze záruky uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud neuznal zažalovaný nárok důvodem po právu.

Důvody:

Zjištěno jest, že žalovaný převzal záruku za budoucí škody, které by jeho syn způsobil samostatným řízením silostroje v době od řidičské zkoušky až do obdržení vůdčího listu, a že se záruka stala právě proto, by jeho syn byl co nejdříve pověřen řízením auta. Účelem záruční smlouvy bylo tudíž přiměti žalobce k tomu, by svěřil synu žalovaného samostatné řízení silostroje v mezidobí, než mu bude vydán vůdčí list. To plyne zejména ze slov žalovaného, že vezme syna raději domů, než aby ho nechal dělati u žalobce nádeníka, pronesených proto, že žalobce nepověřil syna žalovaného samostatným řízením auta. Řízení silostroje řidičem byť již zkoušku řidičskou s prospěchem vykonavším, nemajícím však ještě vůdčí list, je jednáním o sobě zakázaným, jakž plyne z ustanovení §§ 22 a 55 ministerského nařízení z 28. května 1910 čís. 81 ř. z. Záruční slib žalovaného, jenž měl býti popudem pro žalobce, by svěřo-

val řízení silostroje řidiči podle předpisů k tomu neoprávněnému, sledoval účel obcházeti tyto předpisy a odporuje proto dobrým mravům podle § 879 prvý odstavec obč. zák., neboť nemravnou není jen taková smlouva, jejíž předmět jest nemravný, nýbrž, i je-li účel, jehož smlouvou má býti dosaženo, v rozporu se zákonným zákazem. Jest proto záruční smlouva podle § 879 prvý odstavec obč. zák. nicotnou a nemůže z ní žalobce odvozovati nároky.

Čís. 11768.

Pokud při smlouvě, jíž byl někdo pověřen generálním rozprodejem zboží vyrobeného v továrně druhé smluvní strany za prodejní provisi a za určité procento z obratu, nešlo o smlouvu služební, nýbrž o smluvní poměr samostatného podnikatele (obchodního agenta), jenž nebyl povinen vydati se na obchodní cesty v době určené druhou smluvní stranou a jehož zdráhání se vyhověti tomuto příkazu vůbec i při vhodných vzorcích i přiměřených cenách neopravňovalo druhou smluvní stranu k jednostrannému zrušení smlouvy.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv II 314/31.)

Žalobce uzavřel dne 16. dubna 1928 se žalovanou firmou smlouvu, podle níž byl pověřen generálním rozprodejem textilního zboží, vyrobeného v nové továrně žalované firmy, a měl za to dostávati prodejní provisi a z obratu určitá procenta, i když se obrat stal bez jeho přičinění a mimo jeho rayon (v zahraničí), jakož i polovičku z docílených vyšších cen, než mu byly limitovány. Mohl i vystoupiti jako samokupitel, t. j. koupiti zboží na vlastní účet za ceny platící pro velkoobchod, naproti tomu měl převzíti ručení del credere; provise se měly platiti vždy až po projití půl roku. O ukončení smluvního poměru bylo řečeno, že má žalovaná firma právo smlouvu pololetně bez odbytného vypověděti, pakli by prodeje žalobcem zprostředkované nedosáhly ročně ani 75% množství zboží odevzdaného k rozprodeji. Byla-li by dána žalovanou stranou výpověď bez důvodů v nejbližších 15 letech, příslušeti má žalobci odbytné 250.000 Kč a má po jeho smrti, kdyby nastala před uplynutím 15 let, příslušeti jeho zákonným dědicům právo vstoupiti do smlouvy; mohou však žádati místo toho odbytné 250.000 Kč. Žalobce nesměl přijmouti zastoupení jiné firmy, aniž se účastniti na cizím podniku. Ježto se žalobce zdráhal konati v prosinci a v lednu sprostředkovatelské služby, zrušila žalovaná firma s ním smlouvu bez výpovědi. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované firmě zaplacení odbytného 250.000 Kč a odškodnění za výpovědní lhůtu. O b a n i ž š i s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti dovolateli, že odvolací soud správně označuje smlouvu, kterou žalobce uzavřel se žalovanou firmou, za smlouvu sui generis, že však z toho nevyvozuje správné důsledky. O smlouvu společenskou (§ 1175 a násl. obč. zák.) nejde, poněvadž žalobce podle smlouvy nebyl účasten na zisku a na ztrátě podniku (§§ 1193 a 1197 obč. zák.). O smlouvu služební může jíti jen, bylo-li účelem smlouvy zjednání služby agenta, jeho podřízenost, jeho nárok na práci bez možnosti použití pomocníků, jde-li o práci za řízení a podle disposic zaměstnavatelových, o závazek ručiti za péči, bez risika za zdar práce; je-li však předmětem smlouvy výsledek práce, ujednána-li odměna za hotové dílo, prováděné podle vlastního plánu s vlastními prostředky, s pomocníky s převzetím nebezpečí zdaru, pak jde o samostatného podnikatele, o obchodního agenta, neb o sprostředkovatele. U agentů na provisi jest pravidelně úmyslem stran, by objednatel již získal hotové zakázky a proto jde zpravidla o jinou smlouvu, než služební (srovnej rozh. 9617, 6093, 5451, 5556 sb. n. s.). Již z obsahu smlouvy ze dne 16. dubna 1928 vyplývá, že žalobce mohl volně nakládati svým časem, nepodléhal disposicím firmy v tom, jak si práci rozdělí, nýbrž jen v tom, zač má prodávati. Měl se jen ve vlastním zájmu, — což bylo ovšem i zájmem firmy, — starati, by rozprodal aspoň 75% zboží mu odevzdaného; kdy, bylo jeho věcí. Nešlo tedy o smlouvu služební, nýbrž o smluvní poměr samostatného podnikatele (obchodního agenta) se žalovanou firmou, což zřejmo i z toho, že se smlouva nevztahovala jen na jeho osobní výkony, nýbrž přecházela i na jeho dědice, že neměl pevný služební plat, nýbrž jen nárok na provisi a na procenta z obratu. Bylo proto žalobcovou věcí, kdy chtěl započíti s vyvinutím sprostředkovatelské činnosti. Že v tom směru podstoupil závazek cestovati se vzorníky v určitou roční dobu, o tom se smlouva nezmiňuje. Zdráhal-li se žalobce konati cesty sprostředkovatelské o vánocích a v lednu proto, že pokládal dobu tu za nevhodnou ke své činnosti, nelze v tomto zdráhání spatřovati oprávněný smluvní důvod k jednostrannému předčasnému zrušení smlouvy bez výpovědi žalovanou firmou, neboť bylo věcí žalobcovou, kdy mezi rokem rozprodá 75% zboží k rozprodeji mu svěřeného, anebo zda je z části nebo zcela koupí na vlastní účet. Žalobce byl samostatným obchodníkem, jeho práva a závazky se řídily jen smlouvou. Proto mohla žalovaná firma jednostranně zrušiti bez odbytného smluvní poměr jen výpovědí z důvodu uvedeného v bodech 8 a 9 smlouvy, totiž, kdyby byl žalobce nedocílil odprodeje 75% zboží ku prodeji mu odevzdaného, pokud se týče zboží to sám neodkoupil, nebo, kdyby byl převzal bez svolení firmy zastoupení jiného podniku, nebo kdyby se zúčastnil kapitálově nebo jiným způsobem bez svolení firmy na jiném podniku podobné branže a tím pozbyl důvěry žalované firmy. Právo k jednostrannému zrušení smlouvy bez výpovědi vůbec a k výpovědi bez odbytného z důvodu neuposlechnutí rozkazu jíti na cesty v určitý čas žalované straně ve smlouvě vyhraženo nebylo. Stalo-li se však přes to, nebylo kryto smlouvou a zavazovalo tudíž žalovanou firmu k zaplacení 250.000 Kč odbytného žalobci. Žalobci nemohlo býti lhostejno, zda roční smluvené množství zboží (75%) prodá, či zda je bude musiti aspoň částečně odkoupiti, by předešel výpovědi žalované firmy, a proto měl vynikající zájem na barvě vzorků a na výši ceny zboží, ana nezpůsobilost barvy vzorků a přemrštěnost cen zmenšovala nebo dokonce ničila možnost jeho úspěchu při sprostředkování prodejů zboží. Z toho vy-

plývá jeho oprávnění brániti se proti vzorkům co do barvy méně způsobilým, nevhodným, a proti vysoké ceně. Vždyť by byla měla žalovaná firma, kdyby jí příslušelo neobmezené právo volby vzorků a určení cen zboží bez spolupůsobení žalobcova, v rukou prostředek, odevzdáním vzorků nevhodných barev a přemrštěnými cenami znemožniti žalobci dosažení rozprodeje 75% zboží a tím i prostředek dosíci záminky, by dala nepohodlnému sprostředkovateli výpověď ze smluvního poměru podle smlouvy. Posoudil proto odvolací soud věc mylně po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), uznav, že žalobce měl podle smlouvy povinnost vydati se na obchodní cesty ať již za účelem informace nebo prodeje v době určené žalovanou firmou a že zdráhání se vyhověti tomuto příkazu vůbec, i při vhodných vzorcích i přiměřených cenách opravňovalo žalovanou firmu k jednostrannému zrušení smlouvy. O takovémto oprávnění k jednostrannému zrušení smlouvy bez výpovědi lze mluviti tím méně, pakli vzorníky byly sestaveny bez žalobcova spolupůsobení a žalobce si vzhledem k barvě vzorků a k výši žádaných cen zboží nesliboval úspěch při sprostředkování prodejů, třebaže nižší soudy na základě posudku znalce zjistily, že jakost i cena vzorků vyhovovala.

Čís. 11769.

S hlediska § 4 zákona ze dne 1. července 1926, čís. 232 sb. z. a n., není závady, by nemohla býti započtena vzájemná pohledávka majitele šekového účtu vídeňské poštovní spořitelny na její pohledávku z lombardní zápůjčky, kterou převzal československý poštovní šekový úřad. Podmínkou započtení jest však, by vzájemná pohledávka byla převedena skutečně na československý poštovní šekový úřad a by byla splatná. Splatnou u tohoto úřadu stala by se teprve, až ministerstvo financí určí, jakým podílem má býti kryta v československých korunách.

Pokud majitel šekového účtu neprohlásil k vídeňské poštovní spořitelně do převodu lombardní pohledávky na československý poštovní šekový úřad (do účinnosti dohod o převodu t. j. do 10. června 1929), že započítává svou pohledávku ze šekového účtu na pohledávku vídeňské poštovní spořitelny z lombardní zápůjčky, nemohly nastati v poměru k československému státu účinky započtení vůbec. Od té doby mohl jeho dluh započtením zaniknouti jen, kdyby byla jeho pohledávka na československý poštovní úřad skutečně převedena a bylo určeno, jakým poměrem bude uhrazena. Prohlášení majitele šekového konta po 10. červnu 1929 o započtení k československému státu nepůsobí ex tunc.

Úroky ze zápůjčky na lombard válečných půjček jest připočísti k jistině pololetně, třebaže v podmínkách o úpisu válečné půjčky a o lombardní zápůjčce na její úpisy není výslovně uvedeno, že se úroky připočtou pololetně k jistině, plyne-li to z úmyslu stran a ze zvyklostí v obchodě.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv II 379/31.)

Žalovaný upsal roku 1917 u bývalého poštovního úřadu rakouského šestou válečnou půjčku, na niž mu poštovní úřad povolil lombardní zápůjčku, jež ke dni 30. června 1920 činila 7.747 K 13 h. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se československý stát (poštovní šekový úřad v Praze) na žalovaném zaplacení 7.747 Kč 13 h s úroky a s úroky z úroků od 1. července 1920. Žalovaný namítl, že žalobce není oprávněn požadovati úroky z úroků, ježto nejde o poměr kontokorentní, a dále namítl započtením vzájemnou pohledávku 9.612 K 07 h, jež mu příslušela jako věřiteli proti vídeňské poštovní spořitelně; svůj úmysl, že chce toto započtení předsevzíti, prohlásil žalovaný poštovnímu šekovému úřadu v Praze dne 13. srpna 1929. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Oprávnění žalující strany není popřeno a jest také prokázáno čís. 230, 231 a 232 sb. z. a n. z roku 1926. Zažalovaná pohledávka číselně není popřena; jde jen o otázku úroků z úroků a o otázku zániku zažalované pohledávky započtením. V onom směru bere soud za prokázáno, že žalovanému byl otevřen u poštovní spořitelny vídeňské po poskytnutí zápůjčky lombardní běžný účet a že na tomto běžném účtu byl připisován pololetně úrok ze zápůjčky, na druhé pak straně kupony lombardovaných válečných půjček. Znalec prohlásil, že pod takovýmto běžným účtem vedly banky a rozuměly jen kontokorent v tomto přesném slova smyslu. V důsledku toho byl právem úrok pololetně připsán k jistině a musí žalovaný platiti další úrok ze zbytku salda. Na takto jednou založeném kontokorentním poměru nezměnilo pak nic, že se v důsledku poválečných poměrů stalo toto konto mrtvým, nevykazovalo obrat, že snad předchůdkyně žalující strany nezasílala výtahy z konta. Kompensando namítaná pohledávka není po právu. Žalovaný nadhodil tuto námitku u stání, neudav blíže, kdy a kde žalující strana (její přechůdkyně) měla válečné půjčky prodati, rovněž neudává nejmenší podklad pro číselný výpočet škody. Než soud provedl o této okolnosti důkaz znalcem z oboru bankovního a vzal na základě seznání znalce za prokázáno, že žalující strana (její předchůdkyně) neměla po převratu možnosti tuto půjčku prodati. Ostatně nebyla k tomuto prodeji předchůdkyně strany žalující podle obchodních podmínek povinna, nýbrž jen oprávněna. Táž nebyla povinna dbáti více zájmu žalovaného, než činil on sám. Nelze tedy mluviti o nějakém zavinění. Pokud se týče námitky započtení, nemá okolnost, že pohledávky jsou vzájemně proti sobě, ještě v zápětí jejich zánik, pokud se kryjí. Vyžaduje se ještě projev vůle dlužníka, že používá práva k započtení. I když se pak účinky započtení vztahují k době, kdy se pohledávky střetly, přece jen se podmínky započtení posuzují podle doby, kdy žalovaný učinil projev vůle. Žalovaný učinil tento projev teprve dne 13. srpna 1929. Až do té doby vedena byla obě konta podle původního jeho projevu odděleně. V srpnu 1929 nebyl však již k tomuto projevu oprávněn, ježto tomu bránil předpis § 4 zák. 232 z roku 1926. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jest sice správné, že započtení nastává podle § 1438 obč. zák. ipso jure ex tunc od doby, kdy se pohledávky navzájem střetly. Avšak přec jen nenastává započtení automaticky, nýbrž jest potřeba výslovného projevu strany, že pohledávky své používá k započtení. Takovýto projev strany musí se tedy státi, a to způsobem platným a

zákonně přípustným. Avšak § 4 zák. čís. 232/1926 ustanovuje, že pohledávky proti poštovní spořitelně mohou býti vymáhány ode dne působnosti tohoto zákona v korunách čsl. až do výše celkové úhrady jen na poštovním šekovém úřadě pražském, a to výhradně v rámci zmíněné úhrady a podle ustanovení tohoto zákona. Od doby platnosti tohoto zákona byla omezena volnost stran i v tom směru, že nemohou od této doby prohlásiti, že svou pohledávku za bývalou poštovní spořitelnou vídeňskou namítají k započtení. Neboť, kdyby se započtení mohlo platně namítnouti, obešly by se tím předpisy zákona čís. 232/1926, kteréžto jako zákon novější a specielní ruší v tomto smyslu ustanovení § 1442 obč. zák., a modifikuje i veškerá ostatní ustanovení o započtení (§ 1438 a násl. obč. zák.) v tom smyslu, že se nesmí započtení státi na obcházení zákona čís. 232/1926 a proti jeho výslovnému ustanovení. Posoudil tedy prvý soud věc s právního hlediska správně, prohlásiv, že započtení, uplatněné až po účinnosti zákona čís. 232/1926, nemůže přijíti v úvahu. I ohledně výše úroků posoudil soud prvé stolice věc náležitě. Přisvědčiti jest ovšem odvolateli, že v souzeném případě nejde o kontokorent ve smyslu čl. 291 obch. zák. Avšak slovo »kontokorent« ve znalcově posudku není zřejmě míněno ve smyslu právnětechnickém a nepřimyká se k doslovu čl. 291 obch. zák., nýbrž značí to ve smyslu bankovně technickém. Znalec chtěl jím vyjádřiti, že jde o spojení, při němž poštovní spořitelna podávala, pokud se týče podávati měla, svému komitentu čas od času zprávy výpisem z jeho účtu. Požadování úroků z úroků jest v tomto případě oprávněno nikoliv podle ustanovení zákonných, nýbrž na základě úmluvy stran, jelikož v prohlášení, jež žalovaný vlastnoručně podepsal a tím jeho obsah na vědomí vzal, jest ustanovení, podle něhož se úrok počítá pololetně ke dni 30. června a 31. prosince dozadu pokud se týče ke dni zaplacení zápůjčky. Tím jest řečeno, že se každého půlroku úrok tímto způsobem přičte k jistině, a plyne z toho, že se nadále zúročí celý dluh takto narostlý. Podle posudku znalce jsou tyto úroky vypočítány správně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvod č. 4 § 503 c. ř. s., není opodstatněno. Není správné, že odvolací soud vzal za prokázáno, že vzájemná pohledávka žalovaného jest po právu, nýbrž projevil právní názor, že není započítatelná, hledíc k ustanovení § 4 zákona čís. 230/1926. Jest správné, že se tento zákon nezabývá otázkou započtení vzájemné pohledávky majitele šekového účtu Vídeňské poštovní spořitelny na její pohledávku z lombardní zápůjčky, kterou převzal čsl. poštovní šekový úřad. Ale, i když se připustí proti názoru odvolacího soudu zásadní započítatelnost, mohl by ji žalovaný namítati jen potud a do výše, pokud a do jaké výše přešla jeho pohledávka ze šekového účtu na čsl. poštovní šekový úřad a pokud by byla splatná. Ale ani převod, ani splatnost nebyly prokázány a ani nejsou opodstatněny přednesem žalovaného. Zákon čís. 232/1926 ustanovil v § 1, že úmluvy o převodu pohledávek u poštovní spořitelny vídeňské ze dne 6. dubna 1922 a ze dne 25. února 1925 mají moc zákona. Ve čl. 5 úmluvy ze dne 6. dubna 1922 bylo sta-

noveno, že smluvním státům, tedy i Československému státu, jest vyhrazeno, by samy určily, jakým způsobem a jakou částkou má přejímací ústav uspokojiti oprávněné osoby. V důsledku toho ustanovil § 4 zák. čís. 232/1926, že pohledávky za poštovní spořitelnou (§ 1 zákona), které budou převedeny na Československý přejímací ústav a jež zněly na rakousko-uherské koruny, jsou splatné v čsl. korunách až do částky celkové úhrady, kterou poštovní šekový úřad obdrží od poštovní spořitelny ve Vídni k uspokojení pohledávek. Podíl na každou rakousko-uherskou korunu vypadající určí závazně ministr financí v dohodě s ministrem pošt a telegrafů podle poměru úhrnných pohledávek v celkové úhradě vyjádřené v čsl. korunách po rozumu § 3 zákona a vyhlásí jej ve sbírce zákonů a nařízení. Majitelé převedených pohledávek mají žádati uspokojení těchto pohledávek na poštovním šekovém úřadě, a to výhradně v rámci oněch výhrad a podle ustanovení tohoto zákona. Zákon pak nabude účinnosti zároveň s účinností úmluv o vídeňské poštovní spořitelně. Podle § 6 zákona nepřevedené pohledávky za vídeňskou poštovní spořitelnou zůstanou u ní. Ku provedení zákona a zejména k výpočtu úhrady, byly vyhláškou ministerstva financí v dohodě s ministerstvem pošt a telegrafů ze dne 6. dubna 1927 čís. 41 sb. z. a n. vyzváni majitelé pohledávek za vídeňskou poštovní spořitelnou k přihláškám do 3. září 1927 a ku předložení dokladů ve smyslu uvedených úmluv (o bydlišti dne 26. března 1919 a šekového sešitu atd.) a stanoveno, že provedení nabude účinnosti až po ratifikaci úmluv mezi smluvními státy (§ 4 a 13). Podle vyhlášky ministerstva zahraničních věcí čís. 106/1929 nabyly ony úmluvy účinnosti dne 10. června 1929, a bylo znova vyhlášeno vyhláškou čís. 107/1929 ze dne 4. července 1929, by majitelé pohledávek za vídeňskou poštovní spořitelnou přihlásili své nároky do 30. září 1929, a to nároky z úsporného řízení a nároky v hotovostech, s tím podotčením, že u vlastníků, kteří v této lhůtě je nepřihlásí nebo nedoloží předepsanými doklady, jejich pohledávky zůstanou u poštovní spořitelny ve Vídni. I pro pohledávky z účtů šekových byli majitelé upozorněni, by je přihlásili za tím účelem, by bylo lze opraviti seznamy, které sestaví o nich sama vídeňská poštovní spořitelna. Podmínkou započtení vzájemné pohledávky žalovaného, kterou měl za vídeňskou poštovní spořitelnou, bylo by tedy jednak, že byla převedena skutečně na poštovní šekový úřad v Praze, a dále, že byla splatná. Splatnou u tohoto úřadu stala by se teprve, až ministerstvo financí určí, jakým podílem má býti kryta v čsl. korunách. Žalovaný neprokázal, ba ani netvrdil, že jeho vzájemná pohledávka byla převedena na čsl. poštovní šekový úřad, že byly splněny podmínky převodu a splatnosti podle uvedených předpisů a proto nemůže namítati svou pohledávku za vídeňskou poštovní spořitelnou k započtení na pohledávku poštovního úřadu šekového, z lombardní zápůjčky, kterou poštovní šekový úřad od oné spořitelny beze sporu převzal. Pokud žalovaný neprohlásil k vídeňské poštovní spořitelně do převodu lombardní pohledávky na čsl. poštovní šekový úřad (do nabytí účinnosti dohod o převodu, t. j. do 10. června 1929), že svou pohledávku ze šekového účtu započítává na pohledávku vídeňské poštovní spořitelny z lombardní zápůjčky, nemohly nastati v poměru k žalujícímu státu účinky započtení vůbec

a nemohl zaniknouti dluh žalovaného z lombardní zápůjčky. Od té doby byl by mohl jeho dluh započtením zaniknouti jen tehdy, kdyby byla jeho pohledávka na čsl. poštovní šekový úřad skutečně převedena a bylo určeno, jakým poměrem bude jím uhrazena, tedy, že se stala splatnou. Ježto se tak nestalo, nemůže žalovaný žádati od poštovního šekového úřadu výplatu své pohledávky, aniž ji započísti. Žalovaný měl tvrditi a prokázati uvedené podmínky započtení, neučiniv tak, nemůže započtení namítati. Proto mylně dovozuje, že jeho prohlášení o započtení nastalé teprve dne 13. srpna 1929 k Československému státu způsobilo zánik jeho dluhu z lombardní zápůjčky. Působnosti tohoto prohlášení ex tunc brání změna právního poměru, přivoděná uvedenými zákonnými předpisy.

Ani dovolatelovy vývody o připočtení úroků k jistině, nejsou správné. Jest sice pravda, že v podmínkách o úpisu válečné půjčky a o lombardní zápůjčce na její úpisy není výslovně uvedeno, že se úroky připočtou půlletně k jistině. Ale při výkladu dohody nelze ulpěti na slově (§ 914 obč. zák., čl. 278 obch. zák.), nýbrž jest přihlédnouti k úmyslu stran a k pravidlům poctivého právního styku a i k zvyklostem v obchodě (čl. 279 obch. zák.). Odvolací soud dovozuje právo vídeňské poštovní spořitelny a poštovního šekového úřadu k započtení úroků k jistině z úmluvy stran a ze zvyklosti bankovní, potvrzené znalcem. Bylo-li bankovní zvyklostí, že se v běžném účtě lombardním připočítávaly úroky k jistině pololetně, pak odvolací soud právem dovozuje z úmluvy o pololetním započítávání úroků také, že se připočítávaly k jistině ve smyslu oné dohody podle zvyklosti.

Čís. 11770.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Obsahuje-li směnka platební slib, může býti jen směnkou vlastní. Obsah směnečného prohlášení lze vykládati jen ze samé skriptury. Označení směnky jako »sola« a valutární doložka nevadí pojetí směnky jako vlastní a její platnosti.

Prohlášení výstavce, že zaplatí na řád remitentův, spojené s příkazem, by byla valuta dána na účet určité osoby podle zprávy, obsahuje vedle platebního slibu tomuto neodporující příkaz remitentův, na čí účet má dáti směnečnou valutu.

Osobu, uvedenou ve směnce, nelze považovati za směnečníka, neobsahuje-li směnka také platební výzvu na ni.

Za výstavce lze považovati jen toho, kdo podepsal směnečné prohlášení, tedy toho, jehož podpis jest pod směnečným prohlášením nebo tak umístěn, že nevzniká pochybnost, že směnečné prohlášení jest od něho jako výstavce. Nestačí podpis po straně, napříč směnky.

(Rozh. ze dne 18. června 1932, Rv II 287/32.)

Směnka, o niž tu jde, zněla doslova takto:

»R. den 20. Februar 1931 Für Kč 3.000
Am 20. Mai 1931 zahle ich gegen diesen Sola Wechsel
Artur an die Ordre Herrn Josef M. die Summe von
K. Dreitausend č. Kronen
m. p. den Wert in Ware erhalten und stellen ihn auf Rechnung laut Bericht für Artur K.
Rep. d. Lloyd Vers. A. G. Anna K. v. r.
in R.«

Na základě této směnky byl vydán k návrhu žalobce směnečný platební příkaz proti Anně K-ové a Arturu K-ovi. V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uplatňovali žalovaní, že ze směnky neručí žalovaní směnečněprávně, ježto směnka, spojujíc v sobě formu směnky vlastní a směnky vydané, jest neplatná. Procesní soud prvé stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud nevyhověl odvolání Artura K-a a napadený rozsudek ohledně něho potvrdil.

Nejvyšší soud směnečný platební příkaz ohledně Artura K-a zrušil.

Důvody:

Dovolatel právem vytýká nesprávnost názoru, že jde o směnku vydanou, a že slovo uvedené ve směnečném prohlášení »zaplatím« (»zahle ich«) spočívá na omylu nebo na přepsání. Obsahuje-li směnka platební slib, může býti jen směnkou vlastní. Obsah prohlášení směnečného při přísně skripturním aktu, jímž jest směnka, může býti vykládán jen ze samé skriptury. Ze směnky samé není nijak jasno, že jde jen o nedopatření nebo o omyl. Kdyby směnečné prohlášení bylo Arturem K-em podepsáno, nevadilo by jeho závaznosti ani označení směnky jako sola směnky ani dodatek valutární doložky. Ani to ani ono pravidelně nepřichází při vlastních směnkách, ale nečiní směnečné prohlášení (platební slib) ani nesrozumitelným, ani sobě vnitřně odporujícím. Proto by označení směnky »sola« a valutární doložka nevadily pojetí směnky jako vlastní a její platnosti. Prohlášení výstavcovo, že zaplatí na řád remitentův, spojené s příkazem, aby valuta byla dána na účet Artura K-a podle zprávy, obsahuje vedle slibu platebního tomuto neodporující poukaz remitentův, na čí účet má dáti směnečnou valutu. Přesto však nelze považovati Artura K-a ani za směnečníka a příjemce ani za výstavce. Onomu pojetí vadí, že směnka neobsahuje platební výzvu pro Artura K-a, by on platil. Že jde jen o omyl neb o nedopatření patrné ze samé směnky, nelze říci již proto, že jméno a bydliště Artura K-a není uvedeno jako adresa směnečníkova, nýbrž spojeno s prohlášením směnečným slovem »für« jako výzva, na čí účet výstavce chce platiti a na čí účet má valuta býti připsána. Ze směnky nelze vysvětliti, že se toto spojení adresy Artura K-a stalo jen omylem nebo nedopatřením. Proto nelze Artura K-a považovat za směnečníka, ježto směnka neobsahuje také vlastní výzvu na něho. Nelze ho však považovati ani za výstavce. Za výstavce lze považovati jen toho, kdo podepsal směnečné prohlášení, tedy toho, jehož podpis je pod směnečným prohlášením nebo tak

umístěn, že nevzniká pochybnost, že směnečné prohlášení je od něho jako od výstavce. Artur K. se však nepodepsal pod kontext směnky, tedy pod směnečné prohlášení, nýbrž po straně napříč směnky, jak se pravidelně podpisuje příjemce, a není tedy patrno, že chtěl podepsati jako výstavce.

Čís. 11771.

Okolnost, že dlužník zažádal o vyrovnání, nestačí k osvědčení nebezpečí, že bude zmařeno nebo značně stíženo dobytí pohledávky (§ 370 ex. ř.), která požívá přednostního práva.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R I 405/32.)

Žádost o povolení zajišťovací exekuce odůvodňoval věřitel tím, že dlužník zažádal o vyrovnání. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Stěžovatel žádal o povolení zajišťovací exekuce, uváděje k osvědčení nebezpečenství zmaření nebo značného stížení dobytí jeho vymáhané peněžité pohledávky jen, že pohledávka jeho je ohrožena, »protože strana povinná zažádala u krajského soudu obchodního o vyrovnání«. Leč nabídnutí jen tohoto osvědčení považuje soud rekursní za nedostatečné, neboť podle § 370 ex. ř. jest třeba, by vymáhající věřitel osvědčil objektivní nebezpečí jeho pohledávce hrozící, k čemuž předluženost dlužníka o sobě nestačí, neboť tím není ještě osvědčena pravděpodobnost, že vydobytí vymáhané pohledávky je ohroženo. Jinak by tomu bylo, kdyby dlužník byl stihán jinými žalobami neb exekucí nebo kdyby hrozilo mu vyhlášení úpadku na jeho jmění (viz rozh. nejv. soudu čís. 4449 sb. n. s. a jud. čís. 158). Neboť není účelem zajišťovací exekuce, zabezpečiti uspokojení vymáhajícího věřitele před jinými věřiteli, nýbrž jen zajistiti budoucí uspokojení pohledávky zajišťovatele, která nemá pro sebe pevný exekuční titul, nýbrž jen titul, který může býti ještě zvrácen anebo nemůže býti ještě vykonán (Hora: Soustava exekučního práva str. 280), a proto neuznává teorie přípustnost zajišťovací exekuce, je-li tu nebezpečí, že by jiní věřitelé, kteří snad mají vykonatelné exekuční tituly pro své pohledávky, mohli zajišťovatele předejíti neb je-li se obávati, že dlužník upadne do konkursu (viz Neumannův komentář k § 370 ex. ř. a Hora l. c. str. 281). Nelze proto ani okolnost vymáhajícím věřitelem v jeho exekučním návrhu uvedenou, že dlužník zažádal o vyrovnání, považovati za osvědčení nebezpečenství, jež má zákon na mysli v § 370 ex. ř. Pohledávku vymáhajícího věřitele lze považovati tím méně za ohroženou, ježto jest podle tvrzení návrhu pohledávkou privilegovanou, patrně podle § 26 čís. 5 vyr. ř., která naopak by došla v řízení vyrovnávacím uspokojení v pořadí přednostním před jinými pohledávkami neprivilegovanými.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 370 ex. ř. jest třeba k povolení zajišťovací exekuce osvědčení, že by jinak dobytí peněžité pohledávky soudně přiřčené bylo zmařeno nebo značně stíženo. Zda jest tomu tak, jest posuzovati podle poměrů případu. Stěžovatel poukazoval ve své žádosti jediné k tomu, že dlužník zažádal u krajského soudu obchodního o vyrovnání. Než z toho ještě neplyne, že by tím bylo zmařeno nebo značně stíženo dobytí pohledávky vymáhajícího věřitele, která podle jeho vlastního tvrzení požívá přednostního práva (§ 26 čís. 5, 12 vyr. ř.). Bude-li vyrovnání přijato, čili nic, nemá pro tuto věc významu.

Čís.11772.

Byl-li rozsudek pro zmeškání, jenž měl podle příkazu o doručení býti doručen na místě žalované, které byl procesním soudem pravoplatně pro choromyslnost zřízen opatrovník k činu, tomuto opatrovníku, doručujícím orgánem, an opatrovník nebyl doma, doručen jeho dorostlé dceři, v bytě se nalézající, ačkoliv ona byla právě choromyslnou žalovanou, — nebylo doručeno řádně a byla žalované tímto nezákonným postupem odňata možnost jednati před soudem.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R I 409/32.)

Žalované Marii K-ové byl pro choromyslnost zřízen opatrovníkem Antonín V. Rozsudek pro zmeškání, jímž bylo uznáno podle žaloby, nebyl doručen Antonínu V-ovi, nýbrž jeho dceři, žalované Marii K-ové, a to dne 4. srpna 1931. Odvolání, podané dne 18. září 1931 odvolací soud odmítl jako opožděné. Důvody: Rozsudek pro zmeškání doručen byl žalované na adresu jejího opatrovníka a přijat byl za něho jeho dcerou dne 4. srpna 1931. Doručení k vlastním rukám předepsáno není, a náhradní doručení bylo správně provedeno (§ 102 c. ř. s.). Odvolání podáno teprve 18. září 1931, tedy opožděně, protože mělo býti hledíc k ustanovení § 226 druhý odstavec c. ř. s., podáno proti rozsudku pro zmeškání do 18. srpna 1931, a kdyby nešlo o takový rozsudek, uplynula by lhůta odvolací dnem 14. září 1931. Nezbylo tudíž než odvolání jako opožděné odmítnouti.

Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a poukázal odvolací soud, by nepřihlížeje nadále k odmítacímu důvodu, odvolání po zákonu vyřídil.

Důvody:

Podle § 102 prvý odstavec c. ř. s. lze provésti náhradné doručení, nebyl-li adresát v bytě zastižen, každé dorostlé osobě domácí, jež patří k rodině, jest doručujícímu orgánu známa a v bytě se nalézá, leda že by osoba ta byla účastna právní rozepře jako odpůrce osoby, které má býti doručeno (§ 103 odst. 3 c. s. ř.). Rozsudek pro zmeškání měl dle příkazu o doručení býti doručen na místě žalované Marie K-ové, které byl soudem procesním pravoplatně pro choromyslnost zřízen opatrovník k činu, tomuto opatrovníku Antonínu V-ovi. Doručující orgán však, nezastihnuv V-a doma, doručil jeho dorostlé dceři, v bytě se nalézající, ačkoliv jest právě choromyslnou žalovanou, které byl zřízen V. opatrovníkem k činu. Podle § 865 obč. zák. jest ten, kdo je zbaven rozumu, po-

staven na roveň dítěti nedosáhnuvšímu 7 let, tedy osobě nedorostlé, a jest neschopen se zavazovati a vůbec ku právním činům. Žalovaná Marie K-ová nebyla sice dosud zbavena svéprávnosti řádným postupem podle řádu o zbavení svéprávnosti (cís. nař. ze dne 28. června 1916 čís. 207 ř. zák.), avšak byl jí pro tento spor podle § 8 c. s. ř. pro duševní chorobu zřízen opatrovník k činu, což bylo rekursním soudem potvrzeno a stalo se tudíž pravoplatným. Platí tedy Marie K-ová pro tento spor za osobu nesvéprávnou a neměl jí býti rozsudek pro zmeškání, adresovaný na jejího opatrovníka, doručen. Stalo-li se tak přes to, byla jí tímto nezákonným postupem odňata možnost jednati před soudem, doručení jí učiněné platí za neprovedené a zakládá zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. Rozsudek, doručený Marii K-ové, nebyl straně žalované platně doručen a proto nepočala lhůta k odvolání běžeti ode dne doručení k jejím rukám, nýbrž ode dne, kdy se dostal skutečně do rukou opatrovníka V-a, dne 4. září 1931. Poněvadž odvolání bylo podáno 18. září 1931, tedy čtrnáctý den po té, bylo podáno včas a proto je odvolací soud neprávem odmítl, jako opožděné. Bylo proto zrušiti odmítací usnesení odvolacího soudu a nařídíti mu, by odvolání po zákonu vyřídil.

Čís. 11773.

Proti vrácení naturálního bytu nemůže jeho užívatel uplatňovati zadržovací právo.

Třebas byl statkový úředník propuštěn ze služby bezdůvodně, má podle § 32 zákona ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák. jen nárok na úplatu a na náhradu škody, nikoliv však na pokračování ve služebním poměru, najmě na další ponechání služebního bytu.

Vyhradil-li si Státní pozemkový úřad vliv na propouštění statkových zaměstnanců, záleží na tom, zda dá Státní pozemkový úřad dodatečně souhlas k propuštění zaměstnance čili nic. Neprojeví-li souhlas s propuštěním, jest na žalobci (zaměstnavateli), by prokázal, že propuštění zaměstnance bylo podle § 29 čís. 1 zák. odůvodněné. Výroku soudu, že tu takový důvod jest, musí se podrobiti i Státní pozemkový úřad a jeho případný nesouhlas nemůže zabrániti, by nebylo vyhověno nároku na vyklizení naturálního bytu.

Neudělí-li Státní pozemkový úřad souhlas ku propuštění zaměstnance, nemůže se žalobce dovolávati toho, že žalovaný vzal propuštění ze služeb na vědomí a zavázal se k vyklizení bytu.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R I 429/32.)

Majitel velkostatku domáhal se na žalovaném, svém bývalém vrchním lesním správci, vyklizení z naturálního bytu, tvrdě, že žalovaný byl ze služeb žalobcových propuštěn. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: První soud zamítl žalobu ze dvou důvodů, jednak proto, že žalobce neměl svolení Státního pozemkového úřadu v Praze ku propuštění žalovaného, jednak proto, že žalovaný měl nárok na náhradu za setbu, obdělání a podle § 471 obč. zák. i nárok na náhradu za náklad, který na věc učinil, takže si může byt zadržeti. První soud přehlíží, že žalobce ve sporu tvrdil, že žalovaný byl povinen naturální byt do 8. května 1931 vykliditi, že žalovanému k tomu byla z ochoty povolena lhůta do konce května 1931 a že žalovaný to vzal na vědomí, že se žalovaný zavázal, že vyklidí pro svého nástupce potřebnou část svého dosavadního bytu i dříve, a byl o této okolnosti nabídnut důkaz protokolem ze dne 22. dubna 1931, jakož i svědectvím inž. N-a. Podle tohoto tvrzení žalobce vzal prý žalovaný své propuštění ze služeb žalobce na vědomí a se zavázal k vyklizení bytu, o jehož vyklizení se nyní žaluje. Tato tvrzená okolnost jest pro řešení sporu rozhodná. Neboť, kdyby se prokázalo, že se strany o vyklizení bytu dohodly, nebylo by pro rozhodnutí sporu vůbec rozhodné, zda Státní pozemkový úřad ku propuštění žalovaného ze služeb žalobce dal souhlas, čili nic, a bylo by i nerozhodné, zda žalovaný učinil snad na byt náklad, pro který by mohl odevzdání bytu snad podle § 471 obč. zák. zadržovati; touto skutečností se soud první stolice vůbec nezabýval, okolnost ta zůstala v první stolici nerozřešena, ač ji odvolací soud považuje za závaznou pro rozhodnutí sporu a trpí proto řízení neúplností podle § 496 čís. 3 c. ř. s. Žalobce dále tvrdil, že podle úmluvy mezi ním a Státním pozemkovým úřadem v Praze nebylo zapotřebí svolení Státního pozemkového úřadu ku propuštění žalovaného z důvodu § 29 čís. 1 zákona o statkových úřednících, a nabízel o tom důkaz úmluvou; soud první stolice nepřipustil tento důkaz, ač i tato okolnost může býti pro rozhodnutí sporu důležitou, to proto, že se Státní pozemkový úřad ve svém sdělení ze dne 26. listopadu 1931 nezmiňuje o tom, zda žalobce mohl propustiti žalovaného ze svých služeb z důvodu § 29 čís. 1 zák. o statkových úřednících, a dovolává se jen zásad zákona náhradového, ač úmluvou stran mohly tyto zásady býti změněny, a měl proto tento důkaz jako důležitý býti připuštěn. Nebyla ve sporu ani řešena otázka, zda propuštění bylo podle § 29 čís. 1 cit. zákona odůvodněno a zda žalovaný byl právem propuštěn, ač podle § 32 cit. zák. jest tato okolnost velice důležitou, neboť pak by žalovaný neměl nárok na hodnotu služebního bytu. Neúplným jest řízení i proto, že nebyl připuštěn důkaz svědkem inž. N-em o tom, že žalovaný byl při konferencích opětovně na to upozorněn, že bez svolení lesního ředitelství nesmí žádné opravy dáti prováděti, a, kdyby přes to tak učinil, že všechny výlohy s tím spojené jdou na jeho účet a že žalovaný, pokud jde o zavedení elektrického osvětlení do myslivny a o vymalování deputátního bytu, výslovně prohlásil, že tyto výlohy, nebudou-li mu nahraženy, hradí ze svého a že účty, které žalovaný ohledně elektrického osvětlení a vymalování deputátního bytu předložil, mu byly zaplaceny, neboť pak by žalovaný neučinil náklad na věci, by mu byl nahražen, nýbrž ve svém zájmu a nemohl by použíti zadržovacího práva podle § 471 obč. zák., jež předpokládá, že jednal bezelstně, což by tu ovšem nebylo. Jelikož spor bez vyšetření těchto okolností nelze rozhodnouti a šetření to jest takové, že je může provésti jen soud první stolice, rozhodl odvolací soud, jak uvedeno.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by nehledě k zrušovacímu důvodu, o žalobcovu odvolání znovu po zákonu jednal.

Důvody:

Rekursu žalobcovu jest přiznati důvodnost. Opodstatněnost žalobního nároku jest závislá na rozřešení tří sporných otázek, a) zda příslušelo žalovanému v souzeném případě právo zadržovací podle § 471 obč. zák. proti odebrání bytu, b) zda bylo k platnému propuštění žalovaného žalobcem ze služby zapotřebí souhlasu Státního pozemkového úřadu, c) zda bylo třeba řešiti ve sporu otázku, zda propuštění žalovaného ze služby bylo podle § 29 čís. 1 zákona ze dne 13. ledna 1914 čís. 9 ř. zák. odůvodněno. K otázce a). Žalovaný nemůže se brániti proti žalobnímu nároku zadržovacím právem podle § 471 obč. zák., neboť není tu předpokladu tohoto práva. Zákon přiznává zadržovací právo jen bezelstnému držiteli (rozhodnutí čís. 9718 sb. n. s.), jímž však žalovaný nebyl, neboť, jak není sporné, věděl, že budova, v níž bydlí, je cizí, že náleží žalobci jako jeho zaměstnavateli. Nemůže-li se ani nájemce podle § 1109 obč. zák. brániti proti vrácení najaté věci právem zadržovacím, tím méně lze toto oprávnění přiznati žalovanému, jenž byl k žalobci jen v poměru služebním (srovn. rozhodnutí čís. 10349 sb. n. s.). Bylo proto zbytečné pro posouzení věci prováděti důkazy o tom, zda a jaké náklady žalovaný na věc vynaložil. Nebylo tudíž ani zapotřebí doplňovati řízení prvního soudu ve směru, stanoveném v napadeném usnesení.

Pokud jde o další dvě otázky jest věc posuzovati takto: Souhlasiti jest s odvolacím soudem, že jest pro posouzení věci zapotřebí zjistiti, jaká byla dohoda mezi žalobcem a Státním pozemkovým úřadem co do propuštění zaměstnanců na p.-ském polesí, zda si totiž Státní pozemkový úřad vyhradil vliv na toto propuštění, či nikoliv. To lze bezpečně usouditi jen z obsahu dohody, které se také obě strany dovolávají, ano se sdělení Státního pozemkového úřadu ze dne 26. listopadu 1931 o tom nezmiňuje a vyslovuje v posledním odstavci vpravdě jen právní názor Státního pozemkového úřadu jako jedné ze smluvních stran. Leč k tomu cíli nebylo třeba zrušovati rozsudek prvního soudu, náleželo naopak odvolacímu soudu, by si důkaz, jím postrádaný, opatřil sám a vyžádal si řečenou dohodu. Ukáže-li se z obsahu dohody, že si Státní pozemkový úřad nevyhradil vliv na propuštění zaměstnanců na p.-ském polesí zaměstnaných, odpadne i nutnost zkoumati, zda se stalo propuštění žalovaného ze služby důvodně či bezdůvodně. Neboť, i kdyby byl žalovaný propuštěn ze služby bezdůvodně, má jako statkový zaměstnanec podle § 32 zákona ze dne 13. ledna 1914 čís. 9 ř. zák. jen nárok na úplatu a na náhradu škody, nikoliv však na pokračování ve služebním poměru, najmě pak na další ponechání služebního bytu (rozh. čís. 3071 sb. n. s. a j.). V tomto případě bude pak věc ihned zralá k rozhodnutí. Ukáže-li se však, že si Státní pozemkový úřad vyhradil vliv na propouštění řečených zaměstnanců, bude na odvolacím soudu, by si vyžádal od Státního pozemkového úřadu vyjádření o tom, zda souhlasí, či nesouhlasí dodatečně s tím, že byl žalovaný propuštěn žalobcem ze služby. Udělí-li Státní pozemkový úřad dodatečně souhlas k propuštění žalovaného ze služby žalobcovy, bude tím založena i oprávněnost žalobního nároku, neboť udělením souhlasu pozbývají významu i další námitky žalovaného, vzhledem k tomu, jak jest podle hořejší úvahy rozuměti ustanovení § 32 zákona čís. 9 z roku 1914 ř. zák. Pakli však Státní pozemkový úřad neudělí souhlas k propuštění žalovaného ze služby, utváří se věc po právní stránce jinak. Předem jest podotknouti, že v případě tom nemůže se žalobce vůbec dovolávati toho, že žalovaný vzal své propuštění ze služeb na vědomí a zavázal se k vyklizení bytu. Okolnost ta, i kdyby byla pravdivá, nemohla by na věci nic změniti, neboť jí nebyl odstraněn vliv a právo Státního pozemkového úřadu nabyté dohodou a šlo by tak jen o obcházení tohoto vlivu, což nelze připustiti. Není proto ani řízení prvního soudu neúplným, jak se mylně domnívá odvolací soud, proto, že nebyla prvním soudem okolnost ta zjišťována, a nebylo ani třeba z důvodu toho zrušiti rozsudek prvního soudu. Nelze tudíž po té stránce souhlasiti s odvolacím soudem. Naproti tomu bude však nutným, neprojeví-li Státní pozemkový úřad souhlas s propuštěním žalovaného ze služby, zabývati se otázkou, zda byl žalovaný propuštěn ze služeb důvodně či bezdůvodně. Výhrada vlivu Státnímu pozemkovému úřadu na propuštění žalovaného ze služby značila odchýlení se od ustanovení § 32 uvedeného zákona potud, že náleží žalobci, nedá-li Státní pozemkový úřad souhlas k propuštění, by prokázal, že propuštění žalovaného ze služeb bylo podle § 29 čís. 1 uvedeného zákona odůvodněným. Jen tehdy byl by pak oprávněným žalobní nárok. Řešiti otázku, zda byl důvod k propuštění žalovaného podle § 29 čís. 1 uvedeného zákona přísluší soudu. Jeho výroku, že důvod ten tu jest, musí se podrobiti i Státní pozemkový úřad a jeho případný nesouhlas nemůže pak ani zabrániti, by bylo vyhověno žalobnímu nároku. Nastane-li však ve sporu případ, že bude nutné, řešiti otázku, zda je tu důležitý důvod k propuštění žalovaného ze služby podle § 29 čís. 1 uvedeného zákona, jak jej žalobce uplatňuje, musí býti ponecháno odvolacímu soudu, by uvážil, jak hodlá v tom směru postupovati podle § 496 poslední odstavec c. ř. s. Za dosavadního stavu věci bylo však zrušení rozsudku prvního soudu předčasné.

Čís. 11774.

Dokud neuplynula lhůta k rekursu, lze námitky proti povolení exekuce uplatniti i rekursem. Volil-li dlužník, ač mohl podati rekurs, cestu sporu, jest k tomu přihlížeti při rozhodování o nákladech sporu.

Rekursu nelze použíti, odvolává-li se postižená strana na nové okolnosti, o nichž první soud nemohl věděti.

Závadu v doručení exekučního titulu zřejmou ze spisů lze uplatniti rekursem, třebaže exekuce nebyla povolena procesním soudem, nýbrž exekučním soudem podle § 4, druhý odstavec, ex. ř.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R I 468/32.)

Na základě směnečných platebních příkazů opatřených doložkou vykonatelnosti navrhl vymáhající věřitel u exekučního soudu povolení exekuce na movitosti proti dlužnici Růženě P-ové. Při exekučním zájmu bylo dlužnici doručeno usnesení exekučního soudu o povolení exekuce. Růžena P-ová namítla v rekursu, že jí směnečné platební příkazy, tvořící exekuční titul, nebyly doručeny. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Směnečné platební příkazy nebyly žalované Rů-

ženě P-ové doručeny do vlastních rukou, nýbrž uloženy u poštovního úřadu, ačkoliv podle zprávy poštovního doručovatele Růžena P-ová v době, kdy se stal pokus o doručení, byla na cestách a nebylo známo, kdy se vrátí. Nemohla proto vyhověti vyzvání zanechanému v jejím bytě, by byla v určitý den ku přijetí písemnosti přítomna. Tento postup doručování neodpovídá předpisu § 106 druhý odstavec c. ř. s., tak že uložení písemnosti na poště podle § 104 c. ř. s. nemělo účinek doručení. Následkem toho není tu ohledně Růženy P-ové exekučního titulu podle § 1 čís. 2 ex. ř., bylo stížnosti vyhověti a změnou napadeného usnesení exekuční návrh ohledně ní zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Exekuce zabavením svršků, povolená exekučním soudem na základě směnečního platebního příkazu, jehož vykonatelnost byla stvrzena procesním soudem, byla vykonána dne 26. září 1931, a bylo při exekučním zájmu rekurentce doručeno usnesení o povolení exekuce. Proti tomuto povolujícímu usnesení příslušel exekutce rekurs v osmidenní lhůtě, počítajíc ode dne doručení usnesení, takže lhůta ta končila dne 5. října 1931 (neboť dne 4. října 1931 byla neděle). Rekurs byl tedy podán včasně. Otázkou jest, byl-li přípustný rekurs vedle žaloby o nepřípustnost exekuce, čili nic. V rozhodnutích čís. 6394, 6725 a 9830 sb. n. s., na něž poukazuje rekurentka, nevylučuje se přípustnost rekursu, není-li titul, na jehož základě bylo o exekuci zakročeno, povinné straně řádně doručen, nýbrž stanoví se jen, že žalobu o nepřípustnost exekuce v takovém případě nelze posuzovati podle §§ 35, 36 a 37 ex. ř., nýbrž podle § 39 čís. 5 ex. ř. Žalobu takovou lze podati ovšem i po projití lhůty k rekursu proti usnesení povolujícímu exekuci. Dokud však lhůta k rekursu neuplynula, lze podle § 36 druhý odstavec ex. ř. námitky proti povolení exekuci provésti i rekursem, ano jest je spíše rekursem uplatniti, poněvadž je to opravný prostředek, který nezpůsobuje takové náklady, jako spor, takže jest v tom případě, že žalobce, ač mohl podati rekurs, volil cestu sporu, při rozhodování o nákladech sporu k tomu přihlédnouti. Rekursu ovšem nelze použíti, odvolává-li se strana postižená na nové okolnosti, o nichž první soud věděti nemohl a jež ve sporu nutno prokázati, neboť uplatnění nových okolností jest v rekursu vyloučeno. V souzeném případě bylo již ze spisů Cs II a 525/31 a Cs II a 527/31 zřejmo, že doručení směnečních žalob a platebních příkazů dlužnici nebylo provedeno způsobem předepsaným §§ 104 a 106 c. ř. s. a bylo tedy věcí právního posouzení, zda lze na základě takto doručených směnečních platebních příkazů exekuci povoliti, čili nic. Exekuci ovšem nepovoloval soud vydavší platební příkazy, nýbrž soud exekuční na základě stvrzení procesního soudu o vykonatelnosti titulu, jenž měl býti základem exekuce (§ 4 druhý odstavec, ex. ř.). Z vyhotovení směnečného platebního příkazu, opatřeného doložkou vykonatelnosti, nemohl ovšem exekuční soud zvěděti o závadě v doručení. To však nikterak nemůže býti na závadu oprávnění k rekursu, neboť rekursní soud byl podle § 526 c. ř. s. oprávněn vyžádati si spisy obsahující exekuční titul a přesvědčiti se o tom, zda jsou splněny předpoklady pravoplatnosti a vykonatelnosti platebního příkazu. Nelze připustiti, by exekut byl při exekuci, povolené exekučním soudem, postaven hůře, než při exekuci povolené procesním soudem. Právnímu názoru tomuto nasvědčuje i úvaha, že jinak by bylo v moci vymáhajícího věřitele zbaviti dlužníka opravného prostředku jednoduše tím, že zažádá o exekuci u soudu exekučního a nikoli procesního. Právem proto rekursní soud rekursu vyhověl a povolující usnesení prvního soudu změnil.

Čís. 11775.

Není v rozporu se zákonem (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931) souhlasný názor nižších soudů, že podíl člena společenstva (podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), není-li ztrát, musí býti vyplacen členu nezkráceně, a že nelze z podílu odpočítávati manipulační poplatek za výkony spojené s vyúčtováním a s výmazem člena.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R I 472/32.)

Rejstříkový soud nevyhověl žádosti družstva o zápis změny § 3 stanov doplněných ustanovením, že představenstvo je oprávněno učiniti usnesení, že se vystouplým neb vyloučeným členům zaúčtuje při vyplácení podílu manipulační poplatek za výkony spojené s vyúčtováním a s výmazem člena až do výše 10 Kč, poněvadž ustanovení to by odporovalo paragrafem 3. stanov a paragrafy 77 až 79 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. zaručenému právu člena bez jakýchkoliv poplatků po řádné výpovědi z družstva vystoupiti, a v tom případě i v případě právoplatného vyloučení člena z družstva požadovati vrácení nezkráceného podílu a jinak z poměru společenstevního mu příslušejícího pohledávání. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ke správným stavu věci i zákonu vyhovujícím důvodům napadeného usnesení dodává se jen ještě toto: Člen družstva může vrácení podílu po uplynutí lhůty § 78 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. žádati, ovšem tak, jak byl podíl ten platil, arciť, pokud nebyl podíl zmenšen neb úplně ztráven ztrátami. Podíl musí býti vyplacen členu nezkráceně a nemůže se tedy s podílu odpočítávati manipulační poplatek za výkony spojené s vyúčtováním a s výmazem člena, neboť to by znamenalo stížení ručební povinnosti členovy. Není proto usnesená změna § 3 stanov, že se vystouplým neb vyloučeným členům zaúčtuje při vyplácení podílu manipulační poplatek za výkony spojené s vyúčtováním a s výmazem člena až do výše 10 Kč přípustná a právem proto odepřel rejstříkový soud zápis této změny do společenstevního rejstříku (§ 11 cit. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o souhlasná usnesení soudů nižších stolic, jež lze napadati jen za předpokladu § 46 odst. (2) zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného čís. 100/31. Nejvyšší soud, přezkoumav spisy,

neshledal, že jsou tu tyto předpoklady, obzvláště nezákonnost, jak stěžovatel vytýká. Zákon počítá ovšem s tím, že podíl může býti členům zkráceně vyplacen při ztrátách, nikoliv však i v případě, kdyby ztrát nebylo, a proto se napadené usnesení nijak nepříčí zákonu. Pro nedostatek předpokladů § 46 odst. (2) uvedeného zákona nebylo lze vyhověti dovolacímu rekursu.

Čís. 11776.

Bylo-li vyřízení odporu poukázáno rozvrhovým usnesením na pořad práva, zůstává soudce rozepře příslušný pro žalobu u něho ve lhůtě podanou, i když napotom bylo rozvrhové usnesení rekursním soudem zrušeno a nařízen nový rozvrhový rok.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R I 475/32.)

Žalobkyně, podavši při rozvrhovém roku odpor, byla rozvrhovým usnesením ze dne 4. srpna 1930 poukázána se svým nárokem na pořad práva. Proti rozvrhovému usnesení podala žalobkyně rekurs a ještě před jeho vyřízením, dne 19. září 1931, podala žalobu se žádostí, by bylo vyhověno odporu a by částky přikázané žalovaným v rozvrhovém usnesení byly přiznány žalobkyni. Rozvrhové usnesení bylo rozhodnutím rekursního soudu ze dne 3. prosince 1931 jako zmatečné pravoplatně zrušeno. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, poněvadž jednak zrušením rozvrhového usnesení odpadl podklad pro žalobu, jednak, poněvadž žaloba je předčasná. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. Důvody: Rozhodnutí prvního soudu jest neudržitelné. Neboť zrušením rozvrhového usnesení bylo odstraněno přikázání pojistné částky 149.775 Kč žalovaným a odkázání žalobkyně na pořad práva, a má nyní exekuční soud znova rozhodnouti, komu pojišťovací částka má připadnouti. Není tedy naprosto jisto, zda nové odkázání žalobkyně na pořad práva bude nutné a zda k němu také skutečně dojde. Byl tedy vzat žalobě podle § 231 ex. ř. jakýkoliv podklad a prvý soud rozhodl o věci, která vůbec nepatří na pořad práva, nýbrž o níž má rozhodnouti exekuční soudce v řízení exekučním. Je tu tudíž zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s. Měsíční lhůta § 231 ex. ř. počíná se, byl-li podán rekurs proti rozhodnutí o poukazu na pořad práva, ode dne doručení vyřízení rekursu nebo dovolacího rekursu, nikoli, jak se domnívá dovolatelka, ode dne doručení rozvrhového usnesení. Nesměla tudíž žalobkyně podati žalobu, dokud poukaz na pořad práva nebyl právoplatně zjištěn, a žalobní důvod následkem toho nebyl dán. Měl tudíž první soud žalobu ihned a limine zamítnouti. Poněvadž rekursním rozhodnutím ze dne 3. prosince 1931 byla vyslovena zmatečnost rozvrhového usnesení a tedy i poukaz žalobkyně na pořad práva, nemohl a nesměl se procesní soud dále zabývati otázkou přikázání pojišťovací částky, celé řízení jest tudíž nicotné, pročež muselo býti zrušeno a žaloba musela býti odmítnuta.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k použitému zrušovacímu důvodu, o odvolání dále po zákonu jednal.

Důvody:

Žalobkyně odporovala při rozvrhovém roku pořadí žádanému žalovanými pro jejich pohledávky. Vyřízení jejího odporu bylo rozvrhovým usnesením dne 4. srpna 1930 E 558/30, odkázáno na právní pořad a žalobkyni podle § 231 druhý odstavec ex. ř. uloženo, by se ve lhůtě tam uvedené vykázala, že již zahájila sporné řízení. Podle toho není pochyby, že tato občanská věc právní spadá pod pravomoc sporného soudce. Podle § 29 j. n. zůstává každý soud v právních věcech, které u něho byly řádně zahájeny, příslušný až do jich ukončení, třebas se i okolnosti, které byly při zavedení řízení rozhodné pro určení příslušnosti, změnily za řízení, vyjmouc takové změny, jimiž se právní věc odnímá tuzemskému soudnictví vůbec neb alespoň působnosti řádných soudů. Dodatečným zrušením rozvrhového usnesení rekursním soudem a nařízením nového rozvrhového roku nenastal žádný z těchto dvou případů, a jest proto mylný právní názor odvolacího soudu, že prvý soud rozhodl o věci, nespadající pod pravomoc sporného soudce. Důvodnému rekursu bylo proto vyhověno a rozhodnuto jak výše uvedeno, při čemž se podotýká, že spor o jsoucnost neb o pořadí může býti zahájen i před rozvrhovým rokem a že v takovém případě jest na exekučním soudu, by poukázal odpor na již zahájený spor (sb. n. s. 8534).

Čís. 11777.

Předpis § 248 obč. zák. nemá na mysli případ, že nezletilý o své zletilosti neučiní projev a o ní prostě pomlčí, nýbrž případ, že se vydává za zletilého, tedy, že positivně tvrdí buď výslovně, že je zletilý, nebo předstírá okolnosti, z nichž musí býti na to usuzováno.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv I 416/31.)

Žalovaný, jenž se narodil dne 1. května 1904 a tudíž teprve dne 1. května 1925 dosáhl fysické zletilosti, ještě v době své nezletilosti se stal veřejným společníkem obchodní společnosti protokolované pod firmou M. od 3. prosince 1923 a jako takový byl také zapsán do obchodního rejstříku obchodního soudu ve Vídni. Stalo se tak proto, že ověřující orgán, notář, neuznal za nutné, by se o zletilosti žalovaného děla bližší pátrání a poněvadž ani soudnímu orgánu nebylo mladistvé vzezření žalovaného nápadné. Jako veřejný společník firmy uzavíral žalovaný obchody, zejména též se žalobcem, jemuž mladistvost žalovaného nebyla nijak nápadná, a vydal dne 12. května 1924 uznávací prohlášení ve formě informace, o dluhu 53,000.000 K rak. ve vlastním jménu i jako veřejný společník firmy. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném zaplacení 5.800 rakouských schilingů, odpovídajících 53,000.000 K rak. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nemůže býti pochybnosti o tom, že právní jednání uzavřené osobou nezletilou bez účastenství jejích zákonných zástupců jest neplatné a dluh z něho plynoucí nežalovatelný a že se žalobce žalobou může domoci úspěchu, jsou-li tu předpoklady ručení podle § 248

obč. zák. I touto otázkou zabýval se soud procesní podrobně a rozřešil ji podle názoru soudu odvolacího správně, dospěv k názoru, že předpoklady § 248 obč. zák. jsou splněny. Ze zjištění plyne, že žalovaný, spolupůsobiv při své protokolaci jako veřejný společník firmy a při jejích obchodech, zvláště se žalobcem, svou nezletilost zamlčel; nevydával se sice výslovně za zletilého, ale neučinil také nic, by nedostatek jeho způsobilosti k právním jednáním vyšel na jevo. Chováním tímto utvrdil a ponechal osoby, se kterými jednal, v omylu o své nezletilosti. Tvrdí-li odvolatel, že žalovaný tak neučinil ve zlém úmyslu, nýbrž z neznalosti zákona, jest odvětiti, že neznalost zákona by žalovaného neomlouvala, ač-li vůbec lze připustiti, že osoba ve stáří, v němž žalovaný v kritické době se již nalézal a s jeho předběžným vzděláním a zkušenostmi, nevěděla, že k obchodům a k obchodování, ke členství v obchodních společnostech jest třeba zletilosti. Ostatně námitka, že žalovaný jednal z neznalosti zákona, nebyla v řízení před první stolicí přednesena, jest proto nedovolenou novotou a nelze k ní proto přihlížeti. Zavinil proto žalovaný tím, že svou nezletilost zamlčel, že došlo k právním jednáním neplatným právě z důvodu zamlčení nezletilosti, aniž druhá strana měla možnost pátrati po tom, zda žalovaný jest zletilý a způsobilý uzavírati platné smlouvy a platně se zavazovati. Úsudek o tom, zda-li osoba mladistvého vzhledu působí dojmem osoby dospělé nebo dokonce plnoleté, může býti více méně subjektivní a jest zajisté podmíněn i chováním a vystupováním dotyčného smluvníka. I když tedy svědci potvrzují, že žalovaný nevzbuzoval dojem osoby nezletilé, mohlo by to býti přičítáno jejich subjektivnímu názoru. Rozhodnou jest však okolnost, že žalovaný byl zapsán v obchodním rejstříku u obchodního soudu ve Vídni jako veřejný společník obchodní společnosti, což bylo žalobci známo, a jako takový se žalobcem obchodoval. Za těchto okolností nelze žalobci činiti výtku z toho, že nepátral po stáří žalovaného, jakož i jeho způsobilost k právním jednáním nezkoumal. Byť oklamán mylným zápisem do veřejných knih a žalovaný by musil prokázati, že žalobce o nezletilosti žalovaného věděl nebo věděti musil, chtěl-li by za daných okolností působnost § 248 obč. zák. vyloučiti. To však žalovaný ani netvrdí, tím méně pak prokazuje. Z celého přednesu stran jde na jevo, že žalobce se žalovaným jednal a obchodoval v domnění, že má co činiti s osobou zletilou, že v domnění tom byl žalovaným ponechán a neměl podnětu ani příčiny, by o správnosti tohoto předpokladu pochyboval, an žalovaný byl zapsán jako veřejný společník veřejné společnosti obchodní v obchodním rejstříku, což předpokládá zletilost a svéprávnost.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel vytýká po právní stránce, že byl uznán povinným nahraditi škodu vzešlou žalobci z ujednání smlouvy s ním, ač byl teprve dvacet let stár, ježto nebylo prokázáno, že tak učinil lstivě, a § 248 obč. zák. předpokládá jednání lstivé. Nižší soudy prý tedy neprávem vykládají § 248 obč. zák., vztahujíce jej i na případy pouhého zamlčení nezletilosti. V tom má dovolatel pravdu. § 248 obč. zák. nemá na mysli případ, že

nezletilý o své zletilosti neučiní projev a o ní prostě mlčí, nýbrž případ, že se vydává za zletilého, tedy že positivně tvrdí buď výslovně, že je zletilý, nebo představí okolnosti, z nichž musí býti na to usuzováno. To plyne z doslovu § 248 obč. zák. Ten ukládá smluvníku, by se přesvědčil o pravdivosti představení (Wahrheit des Vorgebens). Sám zákon tedy předpokládá, že nezletilý učinil nepravdivé údaje o svéprávnosti. Stejné ustanovení má i § 866 obč. zák. Tato místa zákona stanoví závaznost nezletilce nebo nesvéprávné osoby z činu nedovoleného, nikoli závaznost ze smlouvy. Za nedovolený čin pokládá zákon vydávání se za nezletilého, jež předpokládá lstivost a tvrzení vědomé nepravdy. To plyne z materiálií zákona, a ze souvislosti s § 866 obč. zák., který výslovně vyžaduje lstivé představení. Ustanovením § 248 obč. zák. neměla býti podle zákonodárcovy vůle vyslovena odchylná zásada od toho, co bylo řečeno v § 866 obč. zák. Podle protokolů (srov. Ofner Protokoly I. 198, 199, II. 11, 12), byli zákonodárci názoru, že v § 248 je vyslovena táž zásada jako v § 866 obč. zák. a na obou místech vycházeli z názoru, že musí jíti o falešné udávání (Falsches Vorgeben) zletilosti, o čin lstivý a nedovolený, a nechtěli prohlásiti za takový čin pouhé ujednání smlouvy za nezletilosti. Z téhož názoru vycházel i nejvyšší soud v nálezu čís. 7953 sb. n. s. Protože nebylo zjištěno, že žalovaný při ujednání smlouvy představil svéprávnost, ani že při vymožení svého zápisu jako veřejného společníka firmy M. jednal lstivě a vědomě, zamlčev, že pro nezletilost k zápisu oprávněn není, není použití § 248 obč. zák. opodstatněno. Neprávem vytýká dovolatel, že nebyl opakován důkaz výslechem svědků slyšených před dožádaným soudem. Opakování důkazů je věcí jejich hodnocení, jež nelze v dovolací stolici napadati (§ 488 c. ř. s.). Ale přes nesprávné posouzení žalobního nároku podle § 248 obč. zák. nelze dovolání vyhověti. Žalobce neopřel svůj nárok jen o § 248 obč. zák. a o důvod náhrady škody, nýbrž i o bezdůvodné obohacení žalovaného, o uvedení v omyl a o neoprávněné nabytí. Prvý soud neobíraje se žalobním důvodem obohacení, přiznal žalobci nárok i z důvodu § 246 obč. zák., maje za to, že uznání dluhu žalovaným je platné a závazné, protože matka žalovaného trpěla, by vedl obchod jako veřejný společník, zaplatila za něho kupní cenu za kolo koupené od veřejné společnosti, nechala mu je volně používati, že žalovaný platil za zdatného obchodníka a byl s to svou činností vydělávati a tím co vydělal volně podle § 246 obč. zák. nakládati a se zavazovati. Proti odsouzení žalovaného z tohoto důvodu si žalovaný v odvolání nestěžoval a nečiní tak ani v dovolání. Dovolací soud nemá proto možnosti obírati se správností názorů prvého soudu v této příčině a odsouzením žalovaného z tohoto důvodu, a, protože zůstalo v odvolání i v dovolání nenapadeno, musí zůstati nedotčeno. Z toho důvodu nebylo dovolání vyhověno a nebylo ani třeba obírati se důvodností nároku žalobcova pro bezdůvodné obohacení žalovaného, jímž se nižší soudy vůbec nezabývaly.

Čís. 11778.

Jazyková otázka.

Je-li hlavní závod společnosti (banky) zapsán v rejstříku obchodních společností jazykem státním, nelze společnost čítati k příslušníkům ja-

zyka menšiny jazykové. Nezáleží na tom, jakým jazykem jest zapsán odštěpný závod společnosti, jenž vystupuje ve sporu.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv I 809/31.)

Žalobě Anglo-československé a Pražské úvěrní banky, filiálky v Karlových Varech, proti karlovarské firmě L. o zaplacení peněžité pohledávky procesní soud prvé stolice (krajský soud v Chebu) vyhověl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované a odmítl dovolací odpověď žalobkyně. V tomto směru uvedl v

důvodech:

Dovolací odpověď bylo odmítnouti pro závadu jazykovou. Žalující firma má své sídlo v Praze, v Karlových Varech má jen filiálku. Jest obecně známo, že žalující banka jest zapsána v rejstříku obchodních společností u krajského obchodního soudu v Praze jazykem českým, státním, který jest rozhodný, i kdyby jednacích řečí banky bylo více. Na tom, jakým jazykem jest zapsán závod odštěpný (filiálka) v Karlových Varech nezáleží, neboť rozhoduje zápis společnosti (ústavu centrálního) v Praze. Nelze tudíž žalobkyni čítati k příslušníkům jazyka menšiny jazykové a měla proto dovolací odpověď sepsati v jazyku státním (§ 2 zák. z 29. února 1920, čís. 122 sb. z. a n., §§ 14 a 16 vládního nařízení ze dne 3. února 1926 čís. 17 sb. z. a n.). Poněvadž se tak nestalo, ač jest banka zastoupena advokátem, bylo dovolací odpověď odmítnouti podle čl. 4 odst. 3 vlád. nařízení ze dne 3. února 1926 čís. 17 sb. z. a n. a § 2 zák. ze dne 29. února 1920 čís. 122 sb. z. a n.

Čís. 11779.

Prodej losů na splátky.

Prodejní listina podle § 2 b) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., musí býti vystavena a kupiteli předána ihned. Nebyla-li prodejní listina kupiteli předána ihned, není smlouvou vázán, i když svolil k tomu, by mu byla zaslána dodatečně.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv I 705/32.)

Směnka, o niž tu jde, byla vystavena ke krytí zbytku první splátky kupní ceny za prodané losy. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že kupní smlouva byla neplatná, nevyhovujíc § 2 b) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil, odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Jak nesporno jde o živnostensky provozované zcizování státních losů na splátky, jež jest dovoleno jen za podmínek § 2 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák. Stalo-li se zcizení porušením těchto podmínek, je smlouva neplatná (srovnej rozhodnutí sb. n. s. čís. 8252, 9560, 9561, 9798 a 11044). Podle ustanovení § 2 b) uvedeného zákona jest k platnosti smlouvy potřebí, by o ní byla sepsána prodejní listina obsahující data tamtéž uvedená. Jest míti za to, že tato listina musí býti vystavena a kupiteli předána ihned, neboť jinak by prodatel mohl spekulovati na újmu kupitele, a tomu právě má býti zabráněno zákonem. Nebyla-li prodejní listina kupiteli ihned předána, není smlouvou nijak vázán, a to přes to, že snad svolil k tomu, by mu byla listina dodatečně zaslána, neboť jde tu o velící právo (jus cogens) na ochranu kupitele, jež úmluvou stran nelze pozměniti. Takové dodatečné zasílání prodejní listiny mohlo by býti považováno jen za novou nabídku, a vznikla by smlouva kupitele vížící jen tehdy, kdyby ji platně přijal. Podle zjištění odvolacího soudu byla kupní smlouva s dovolatelem uzavřena dne 13. května 1931, což žalobce připouští, a prodejní listina měla býti zaslána dovolateli podle ujednání stran teprve po zapravení první splátky. To se příčí ustanovení § 2 b) uvedeného zákona. Dovolatel nebyl tedy touto smlouvou nijak vázán a právem vznesl mimo jiné i námitku, že smlouva jest neplatná podle řečených zákonných předpisů. Na tom nemohla nic změniti okolnost, že mu prodejní listina byla dodatečně za sporu zaslána dopisem ze dne 3. června 1931, an ji dovolatel vrátil. Že se toto vrácení stalo teprve dne 20. června 1931, nerozhoduje, neboť, an dovolatel již projevil ve sporu své odmítavé stanovisko, nemohl žalobce, prodatel losů, míti za to, že si je chce podržeti a tím platně přijati učiněnou mu nabídku (§ 863 obč. zák.). Že kupní smlouva jest neplatná podle uvedených zákonných ustanovení, stěžovatel v písemných námitkách výslovně namítal a nesejde na tom, že také nenamítal, že prodejní listina mu nebyla zaslána. Není-li dovolatel vázán kupní smlouvou ze dne 13. května 1931, jak bylo dolíčeno, nemůže se žalobce domáhati zaplacení zažalované směnky, jež byla dovolatelem vystavena ke krytí zbytku první splátky na kupní cenu za prodané mu losy.

Čís. 11780.

Úmluva o vzdání se výživného pro rozvedenou manželku po uplynutí určité doby není neplatná. Proti dobrým mravům a od původu nicotná jest však úmluva, že manželův závazek ku placení výživného přestane i před uplynutím ujednané doby, kdyby pro nesouhlas manželky nebyla povolena rozluka. Lhostejno, že se úmluva stala v soudním smíru.

Nicotnost této úmluvy může manželka namítati i proti opoziční žalobě manžela proti exekuci vedené manželkou ku vydobytí výživného na základě smíru.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv I 804/32.)

Soudním smírem ze dne 10. února 1930 při dobrovolném rozvodu manželství stran od stolu a lože zavázal se manžel platiti manželce výživné měsíčních 500 Kč po dobu osmi let, při čemž se manželka vzdala nároku na placení výživného po uplynutí těchto osmi let. Ve smíru tom bylo i ujednáno, že závazek manžela ku placení výživného přestane i před uplynutím shora uvedených osmi let v tom případě, kdyby pro nesouhlas manželky nebyla rozluka povolena. Manželka souhlas k rozluce nedala, následkem čehož nebyla rozluka povolena. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se manžel na manželce, by bylo uznáno právem, že nárok manželky ze smíru ze dne 10. února 1930 na placení výživného zanikl tím, že nebyla povolena rozluka pro nesouhlas žalované, a by byla prohlášena nepřípustnou exekuce vedená žalovanou proti žalobci k vydobytí výživného na základě onoho smíru. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Ze smíru plyne nepochybně, že se žalovaná vzdala proti svému manželu nároku na placení výživného po uplynutí osmi let bezpodmínečně, nároku na placení výživného až do uplynutí zmíněných osmi let pod rozvazovací podmínkou, kdyby svůj souhlas k pozdější žádané rozluce odepřela. Není rovněž pochybnosti, že žalovaná k vzdání se výživného, k němuž bezpodmínečný, jiným závazkem neb ujednáním nepodmíněný souhlas udělila, po právu oprávněna byla, neboť šlo, jak ustálenou judikaturou nejvyššího soudu jest důsledně uznáno, o nárok ryze majetkoprávní, soukromoprávní, jehož se manželka může vzdáti nebo ho podle libosti obmeziti (srov. judikát býv. rak. nejv. soudu čís. 244 a sb. n. s. čís. 2190, 4040, 4470, 7633, 8110 a 9957). Jinak jest však tomu co do výživného před uplynutím zmíněných osmi let, k jehož vzdání se přivolila pod podmínkou, že odepře souhlas k rozluce. Tu šlo o úmluvu majetkového prospěchu za to, že již předem udělí souhlas k budoucně žádané rozluce a nezáleží na tom, že úmluvě té dostalo se v soudním smíru úpravy záporné. Smírem bylo ujednáno: dá-li souhlas k rozluce, má až do uplynutí osmi let nárok na výživné, nedá-li souhlasu, výživné neobdrží. Ujednání takové újmy pro případ nesouhlasu rovná se ujednání prospěchu neb odměny pro případ svolení. Souhlas některého z manželů k rozluce nemůže však býti udělen neb ujednán již předem, najmě již hned při rozvodu. Neníť manželství předmětem obchodu, ježto není majetkovým předmětem, a nelze proto přistoupiti na myšlenku, že souhlas vyžadovaný podle § 16 rozlukového zákona může býti dán již předem hned při rozvodu manželství, nýbrž, že zákon má na mysli jen souhlas projevený teprve v řízení rozlukovém, tedy nikdy ne dříve, než při podání žádosti o rozluku (srov. sb. n. s. čís. 6944, 7438). Souhlas s rozlukou není jen formalitou, a nesmí býti dáván jen na oko. Má býti podle úmyslu rozlukového zákona výrokem pravé vůle a svobodného rozhodnutí a jeho projevem má býti dolíčeno, že jest tu skutečně nepřekonatelný odpor manžela, s rozlukou souhlas projevujícího proti manželu druhému, jejž jako interní postup lze těžko kontrolovati. Nelze proto připustiti, by souhlas ten se stal předmětem obchodování, poněvadž by tím bylo umožněno obcházení zákona a nekalé využitkování snahy manželského soudruha o rozvázání manželského svazku. Proto se ujednání, jímž se jeden z manželů za úplatu napřed zavazuje, že dá souhlas k žalobě nebo k žádosti druhého manžela o rozluku, nesrovnává s úmyslem rozlukového zákona a s obecnými názory o slušnosti a jest proto podle § 879 obč. zák. nicotné (srov. sb. n. s. čís. 10241, 1305 a 1033). Že souhlas k rozluce nemůže býti platně již předem udělen, vyplývá ze zásady officiosnosti ovládající rozlukové řízení, kde skutečnou jsoucnost podmínek zákonem pro rozluku požadovaných jest soudu z úřadu zjistiti a to nejen v době podání žaloby, nýbrž i v době vynesení rozsudku (arg. § 406 c. ř. s.). Byloť výslovně v platnosti ponecháno (§ 10 nař. min. sprav. ze dne 9. prosince 1897 čís. 283 ř. zák.), a nebylo zrušeno ustanovení § 14 dvorního dekretu ze dne 23. srpna 1819 čís. 1595 sb. z. s., podle něhož musí soud vzíti z úřadu v ochranu platný sňatek proti všelikému svévolnému sporu a má vésti jednání tak, by neplatnost sňatku nebo právo žádati jeho rozloučení buď bylo bez ohledu na vlastní doznání nebo srovnalou vůlí manželů jasně dokázáno, nebo nemožnost tohoto důkazu nade vši pochybnost byla postavena na jisto. V důsledku zásady shora uvedené jest i vyloučeno v řízení rozlukovém vydání rozsudku pro zmeškání, pro uznání a vzdání se a není též přípustno nárok rozlukový činiti předmětem jakékoliv dohody neb smíru (viz Hora čsl. civ. právo procesní 1924 díl III. str. 191). Jest proto úmluva o pominutí žalobcova závazku k placení výživného žalované ve smíru a vzdání se nároku žalované na výživné pod rozvazovací podmínkou nedání souhlasu k rozluce tam uvedené, nikoli však vzdání se výživného po uplynutí osmi let (srov. na př. Sb. n. s. čís. 943), nicotným. Nicotnost smlouvy má v zápětí, že činí smlouvu již od původu neplatnou, tak že ze smlouvy takové vůbec ani žádný nárok vzniknouti nemůže a nemůže neplatnost ta podle theorie ani podle ustálené judikatury nejvyššího soudu býti zhojena ani uznáním se strany zavázaného (srov. na př. rozh. ve sb. n. s. čís. 797, 852, 1245, 1305, 1447, 2223, 3367, 3380, 6301, 6590, 7928, 8324, 8553, 8586, 9734, 9771, 10370). Tomu nevadí, že smír byl uzavřen před soudem, neboť okolnost ta nemůže zákonem vyslovenou nicotnost jednání zhojiti a odstraniti. Neposoudil proto prvý soudce věc po právní stránce správně, spatřuje zejména v tom, že ke smíru došlo prý po zralém uvážení věci v přítomnosti obou stran i jejich právních zástupců před soudem, záruku nejen správnosti, nýbrž i platnosti smíru, ježto prý se lze těžko domysleti, že by při vážném soudním jednání byla kýmkoliv podporována dohoda stran, o níž předem jest známo, že jest nemorální a dobrým mravům se příčící.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po stránce právní sdílí dovolací soud plnou měrou názor soudu odvolacího vykládající doslov posledního odstavce smíru ze dne 10. února 1930: »Závazek žalovaného ku placení alimentů přestane i před uplynutím shora uvedených osmi let v tom případě, kdyby pro nesouhlas žalobkyně rozluka povolena nebyla« v ten rozum, že jím bylo žalované zabezpečeno neztenčené pobírání výživného do uplynutí osmi let jen pro ten případ, svolí-li svého času k rozluce rozvedeného již manželství, nesvolila-li by, zanikne vyplácení výživného jako následek tohoto

nesvolení. Jak z rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 2030, 7105, 7633, 8110, 10242 sb. n. s. a z judikátu bývalého nejvyššího soudu ve Vídni čís. 244 úř. sb. 1678 vyplývá, jest manželčin nárok proti manželu na výživu povahy jen soukromoprávní a není závady, by se manželka tohoto nároku nezřekla buď úplně nebo z části, spokojivši se i s příspěvkem na výživu, nedosahujícím výše potřebné k hrazení slušné výživy. S těchto hledisek jest posuzovati onu část smíru, kterou se žalovaná vzdala nároku na výživné po uplynutí osmi let vůbec, a není smír v tomto směru nikterak závadný. V dalším jest sdíleti názor dovolatelův, že vzdání se nároku na výživné manželkou může býti učiněno závislým na průběhu času neb na podmínce ať již odkládací neb i zrušovací, nelze však mu přisvědčiti v tom, že nárok žalované na výživné byl zrušen v souzeném případě, jakmile nadešel okamžik ve smíru manželi ujednaný, totiž nepovolení rozluky pro neudělení souhlasu manželky žalobcovy s rozlukou manželství, ani dále v tom, že podmínka tato proto se po rozumu § 879 obč. zák. nepříčí dobrým mravům, že byla manželi smluvena v mezích celkové úpravy jejich majetkových poměrů před rozlukou manželství. Hlavním účelem ujednání smíru ze dne 10. února 1930 byla, jak z jeho obsahu jasně vyplývá, rozluka manželství, a jeví se býti placení výživného od doby, kdy by manželka ku rozluce manželství své svolení dala, až do uplynutí osmi roků přímo odměnou za tento souhlas. Tento souhlas není jen formalitou a nelze dopustiti, by se stal předmětem obchodování, poněvadž by tím bylo umožněno obcházení zákona, což by se nejen nesrovnávalo s úmyslem rozlukového zákona, nýbrž by se příčilo i obecným názorům na slušnost; jest tudíž v souzeném případě onen obsah části úmluvy i podle názoru dovolacího soudu podle § 879 obč. zák. nicotný (srov. rozhodnutí čís. 1033 sb. n. s.) a činí smlouvu onu již od původu neplatnou, jakž i odvolací soud správně usoudil. Pro názor, že celý smír posuzován býti musil jako jednotný a nedílný celek, není ani skutkového ani právního podkladu. S tvrzením dovolatelovým, že žalovaná v oposičním sporu podle § 35 ex. ř. nebyla oprávněna namítati neplatnost, správně nicotnost smíru, poněvadž se připouští žaloba o neplatnost smíru, nelze rovněž souhlasiti. Žalobou oposiční uplatňuje žalobce skutečnosti, jež nárok, pro který byla exekuce povolena, vůbec ruší nebo mu aspoň vykonatelnost odnímají; byla jen z důvodu, by tohoto prostředku nebylo zneužíváno k průtahům exekuce, pro spory tyto vyslovena výjimečně zásada eventuality, a jest předepsáno, že dlužník musí uplatniti v žalobě všechny námitky, které mohl přednésti v době, kdy žalobu podává pod následky vyloučení. Postavení žalované strany samo sebou nese, že se musí proti tvrzením žaloby brániti všemi jí přístupnými námitkami a není v tomto směru zákonného omezení; nelze tudíž seznati, proč by ona námitka žalované v souzeném případě měla býti nepřípustnou. Jinak se poukazuje dovolatel na správné důvody napadeného rozsudku.

3689
3-Pn-164/14/27/35
pp

Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských.

Ročník čtrnáctý,
⟨od čísla 11781⟩
obsahující rozhodnutí z roku 1932.

Pořádá z příkazu předsednictva nejvyššího soudu II. president tohoto soudu
Dr. FRANTIŠEK VÁŽNÝ
s redakční komisí.

Část II.

Veškerá práva autorská, zejména právo překladu, jsou vyhrazena.

V PRAZE 1932.
Nakladatel: JUDr. V. Tomsa, právnické vydavatelství Praha XII., Kanálská ul. 8 ⟨Mánesova 71⟩.

Čís. 11781.

Ustanovil-li nadřízený soud, shledav oznámení soudců o obavě předpojatosti za oprávněné, k rozhodnutí jiný soud, jde o delegaci nutnou (§ 30 j. n.). Proti povolení nutné delegace není tu opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, R II 224/32.)

Vypovídající stranou byli auskultant krajského soudu v J. a jeho matka, vypovídanou stranou soudní rada krajského soudu v J. a jeho matka. Vrchní soud ustanovil okresní soud v M. (v obnově krajského soudu v Z.), by projednal a rozhodl věc svolení k výpovědi mezi řečenými osobami. Důvody: Jak z oznámení krajského soudu v J., že příslušný soud nemůže vykonávati soudnictví v této věci z důvodu § 19 čís. 2 j. n. vidno, nejen soudcové konající službu u příslušného okresního soudu v J., nýbrž i všichni soudcové nadřízeného mu krajského soudu prohlásili shodně, že ve svých služebních, pokud se týče i soukromých stycích i se soudním radou Drem H-em, i s auskultantem Drem M-em spatřují důvody, jež jsou s to opodstatniti jejich odmítnutí v této právní věci pro obavu předpojatosti (§ 22 org. zák.). Podle § 19 čís. 2 j. n. nemůže tedy příslušný okresní soud v J. vykonávati soudnictví v této věci a stal se i nadřízený mu krajský soud neschopným k usnášení o delegati nutné ve smyslu § 30 j. n., pročež bylo na vrchním soudu, by učinil potřebné opatření (§§ 23, 30 j. n.). Projednání a rozhodnutí věci bylo přeneseno na okresní soud, podřízený jinému krajskému soudu, ježto ani krajský soud v J. nemohl by vykonávati soudnictví v této věci, nastala-li by toho potřeba v důsledcích rekursu proti rozhodnutí prvého soudce. Proti tomuto usnesení je opravný prostředek rekursu podle § 514 c. ř. s. na nejvyšší soud.

Nejvyšší soud odmítl rekurs.

Důvody:

Předeslati jest toto: Vypovídající stranou jsou auskultant krajského soudu a jeho matka, jako spoluvlastníci domu. Vypovídanou stranou jsou soudní rada krajského soudu a jeho matka, jako nájemníci. Nejde tu o žádný z důvodů vyloučení (§ 19 čís. 1 a § 20 j. n.), nýbrž o pochybnost o nepředpojatosti (§ 19 čís. 2 j. n.). Soudcové okresního i krajského soudu, kteří by měli rozhodovati v první, popřípadě v druhé stolici o návrhu na svolení k výpovědi z bytu (§ 4 zák. o ochr. náj.), nebyli sice žádným z účastníků odmítnuti, ale všichni projevili sami pochybnosti o své nepředpojatosti a oznámili to svým představeným. K tomu byli podle § 22 druhý odstavec zákona o organisaci soudní povinni. Protože však jde o všechny soudce, nebylo lze zjednati odpomoc cestou

správní podle § 28 zák. o org. soudů a musil rozhodovati o otázce sborový soud podle pořadí stolic nadřízený, t. j. vrchní soud podle poslední věty § 23 j. n. Tento soud, shledav nepředpojatost pochybnou, delegoval podle § 30 j. n. jiný okresní soud — mimo obvod dotčeného krajského soudu — k provedení řízení a k rozhodnutí. Šlo tedy o delegaci nutnou podle § 30 j. n., která byla jen nezbytným následkem toho, že vrchní soud měl pochybnost o nepředpojatosti soudců, kteří by byli podle zákona povoláni k rozhodnutí. Vypovídaná strana napadá usnesení vrchního soudu o delegaci a odůvodňuje to v podstatě tím, že tu pochybnosti není. Tento rekurs je však nepřípustný, protože nařízení nutné delegace podle § 30 j. n. nepodléhá opravnému prostředku. Není to sice řečeno v zákoně výslovně, ale jde to na jevo z těchto úvah: Stěžovatelé napadají sice výrok o delegaci, ale odůvodňují svůj odpor — jak již řečeno — tím, že tu není obavy předpojatosti, čímž napadají důvody usnesení, v nichž tato obava byla vyslovena. Avšak podle § 24 druhý odstavec j. n. nelze odporovati rozhodnutí, jímž bylo vyhověno odmítnutí, t. j. jímž byla shledána důvodnou pochybnost o nepředpojatosti. Řečený předpis má sice především na mysli případ, že strany — nebo jedna z nich — použily práva odmítnouti soudce pro předpojatost (§ 21 prvý odstavec j. n.), ale musí platiti stejnou měrou i pro případ, že soudce sám podle své povinnosti oznámil obavu předpojatosti (§ 22 z. o org. s.). Uvedenými předpisy chtěl zákon zaručiti naprostou nestrannost soudcovu, první to předpoklad pro řádný výkon spravedlnosti. Uznal-li představený v cestě správní podle § 28 zák. o org. s., nebo uznal-li nadřízený soud podle § 23 j. n., že je tu obava předpojatosti, nelze tomu odporovati, protože to slouží jen zmíněnému zákonnému účelu. Pro soudní rozhodnutí jest to výslovně nařízeno v § 24 druhý odstavec j. n., ale jde to také jasně na jevo z motivů k § 28 zák. o org. s., kde se praví: »Pro strany nemůže tím vzejíti důvod k stížnosti, protože opatření má za účel zajistiti nejúplnější nepředpojatost soudce, cíl to, který odpovídá stejnou měrou zájmům obou stran a protože také proti vyhovění odmítnutí soudem není přípustný opravný prostředek podle § 24 druhý odstavec j. n.«. Jak bylo již svrchu řečeno, jest delegace nutná podle § 30 j. n. jen nezbytným následkem toho, že vrchní soud uznal odmítnutí za oprávněné, čemuž nelze odporovati. A nelze-li odporovati příčině, nelze důsledně odporovati ani jejímu nutnému následku. Nepřípustný rekurs musil býti podle § 526 druhý odstavec c. ř. s. odmítnut.

Čís. 11782.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Ten, jehož jméno jest ve firmě veřejné obchodní společnosti, může býti přímo žalován na základě směnky akceptované společností.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv II 384/32.)

Ve směnečné adrese byla uvedena jako směnečník firma Ing. Viktor V. a spol., jako přijatel byl podepsán Ing. Viktor V. a spol. Směnečný platební příkaz byl vydán proti Ing. Viktoru V-ovi, jenž uvedl v námitkách, že zažalovaná směnka je adresována na firmu Ing. Viktor V. a spol. a byla tak i přijata, t. j. Ing. V. a spol., nedostává se prý proto žalovanému pasivní legitimace, neboť žalovaný není osobně k zaplacení směnečně zavázán. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: Podmínkou vzniku platebního směnečného závazku jest, by tu byly nejen podměty směnečného práva, nýbrž, by i směnečná prohlášení byla nejen formálně, nýbrž i materiálně platná, t. j., by směnečné prohlášení bylo pravé a by dlužník byl pasivně směnečně způsobilý (§ 1 sm. zák.). Z podpisu přijatele Ing. Viktor V. a spol. odpovídajícího údaji směnečného jména, není patrno, o jakou společnost jde, zda podle občanského či podle obchodního zákona, tedy o společnost veřejnou (podle čl. 111 obch. zák.), či komanditní (podle čl. 164 obch. zák.), či společnost s r. o., kteréž jedině mohou býti podměty směnečných práv a závazků, nikoliv jiné společnosti, aniž společnost tichá (čl. 250 obch. zák.) a společnost případná (čl. 266 obch. zák.). Žalující strana ani netvrdí, že šlo o společnost směnečně právně způsobilou, ani, že žalovaný jest veřejným, pokud se týká osobně ručícím společníkem. Poněvadž akcept je podepsán podmětem směnečně-právně nezpůsobilým, pokud se týká, není ani jeho firemního podpisu, nevznikl pro firmu Ing. Viktor V. a spol. platný směnečný závazek (§ 1 sm. ř.). Jelikož akcept jest jen jménem směnečníkovým tedy Ing. Viktor V. a spol. — bez dalšího osobního podpisu žalovaného Ing. Viktora V. s dodatkem zastoupení naznačujícím, nemůže býti žalovaný ani osobně akceptem zavázán jako nepravý zástupce, neb jest tu jen nefiremný podpis zastoupené firmy Ing. Viktor V. a spol., nikoliv též jeho podpis jako zástupce ať již jako funkcionáře uvedené společnosti, či jen jako nepravého jejího zástupce a jest takové směnečné prohlášení neplatné a tedy pro žalovaného nezávazné (§ 102 odst. (2) a § 103 sm. ř.). Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Prvý soudce dovozuje nesprávně, že předmětem směnečněprávního závazku nemůže býti jiná společnost než společnost veřejná, komanditní, nebo společnost s ručením obmezeným. K tomu, by někdo mohl pod firmou platně jednati a závazky platně podstupovati, není potřebí, by firma byla zapsána do obchodního rejstříku; i podpis firmy v obchodním rejstříku nezapsané váže osobu, která obchod za firmu uzavřela. Ostatně v souzeném případě jde jen o to, zda jest žalovaný k této žalobě pasivně oprávněn, čili nic. Jen tento nedostatek pasivního oprávnění jest ve směnečních námitkách uplatňován. Jest zjištěno soudem prvé stolice, že firma Inž. Viktor V. a spol. v obchodním rejstříku zapsána není. Žalovaný, jak již uvedeno, vůbec nenamítal, že podpis na směnce »Inž. Viktor V. a spol.« nebyl jím samým na směnku napsán, a je tedy nesporné, že onen podpis akceptantův byl žalovaným na směnce napsán. I když v adrese jest uvedena jako směnečník firma »Ing. Viktor V. a spol.«, stačí, by tu byla materielní identita akceptanta se směnečníkem. Není pochyby, že žalovaný Inž. V. tím, že směnku spornou jako přijatel podepsal, byť i podpisem »Ing. Viktor V. a spol.«, jest z této směnky osobně jako akceptant zavázán, neboť toto označení, jak směnku podepsal, není ničím jiným, než jeho obchodním jménem, kterého právě při převzetí směnečného závazku žalovaný užil. Vzhledem k tomu, že není

potřebí, by tu také byla formální identita mezi akceptantem a směnečníkem v adrese uvedeným a žalovaný je jistě, pokud se týče v době podpisu směnky byl majitelem neprotokolované firmy »Ing. Viktor V. a spol.«, je tu materielní identita mezi přijatelem a směnečníkem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel napadá rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.), leč neprávem. Dovolatel vznesl proti směnečnému platebnímu příkazu jen námitku, že se mu nedostává pasivní legitimace k žalobě, poněvadž zažalovaná směnka je adresována na firmu ing. Viktor V. a spol. a byla také touto firmou přijata. Dovolatel nenamítl, že tato firma, společnost, vůbec neexistuje, a, podepsal-li tudíž směnku za firmu, což nepopírá, byla by tato firma směnečně zavázána. Že firma není dosud protokolována, nerozhoduje, ať jde o veřejnou obchodní společnost aneb o komanditní společnost (čl. 110 a 163 obch. zák.). Že šlo o jinou společnost, k jejíž existenci jest zapotřebí zápisu do obchodního rejstříku, dovolatel netvrdí. Poněvadž však jméno dovolatelovo jest obsaženo ve firmě, jest ho považovati za osobně ručícího společníka a jako takový může býti na základě sporné směnky akceptované společností přímo žalován (čl. 112 a 163 obch. zák., sr. rozh. A. Cl. 1370, 1633, 1884 a 2311). Námitka nedostatku pasivní legitimace není tudíž opodstatněna a odvolací soud nepochybil po právní stránce, zachovav směnečný platební příkaz v platnosti.

Čís. 11783.

Pouhé skutečné poskytnutí a trpění služebnosti na nemovitosti zapsané do pozemkové knihy bez knihovního vkladu nebo záznamu služebnosti skýtá oprávněnému jen držbu práva služebnosti a proti poskytujícímu obligační nárok na ponechání ve výkonu služebnosti, nepropůjčuje však ještě věcné právo služebnosti.

Byla-li někomu vlastníkem nemovitosti zřízena služebnost jen ústní úmluvou, musí, chce-li dosíci služebnosti zákonem chráněné, žalovati o vydání vkladní listiny a dáti si ji do knih vložiti.

Povinnost uznávati a trpěti služebnost nemá singulární nástupce vlastníka služebného pozemku, nebyla-li služebnost vložena do knih, třebas byla oprávněné osobě propůjčena neknihovně až do smrti.

Nepřevzal-li nástupce ve vlastnictví nemovitosti závazek trpěti služebnost předchůdcem neknihovně zřízenou až do smrti oprávněné osoby, musí tato ustoupiti jeho zápůrčí žalobě, při čemž na tom nezáleží, zda nabyvatel nemovitosti o výkonu služebnosti neknihovním věřitelem věděl, čili nic.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv II 435/32.)

Žalovaná si v roce 1907 vlastním nákladem z původního chlévu upravila kuchyni a přistavila si k ní ještě světničku na dvoře domku

č. 104, patřícího v té době Františce P-ové. Tato prodala pak domek v roce 1925 Janě K-ové a to zase žalobkyni kupní smlouvou ze dne 5. května 1931. Žalovaná obývala tuto kuchyni a světničku od roku 1907 bezplatně. Vlastnictví žalobkyně k domku čís. 104 bylo podle stavu pozemkové knihy prosto služebnosti bytu. Žalobě, jíž se žalobkyně domáhala na žalované vyklizení světnice a kuchyně v domě čp. 104, procesní soud prvé stolice vyhověl. Důvody: Soud zjistil, že žalovaná, než se pustila do stavby, naléhala na Františku P-ovou, by jí domek prodala. Když tato nechtěla, žádala ji žalovaná, by si alespoň mohla postaviti místo starého chlévka kuchyni a přistavěti si k ní světničku. P-ová jí na to řekla: Postav si tedy a bývej. Na to žalovaná postavila si kuchyni a světničku a bydlela v ní od té doby bezplatně. Při tomto stavu věci má soud za to, že nelze žalovanou pokládati za vlastnici pozemku a stavby na něm podle poslední věty § 418 obč. zák. Podle tohoto zákonného ustanovení stává se sice bezelstný stavitel vlastníkem pozemku a stavby, když vlastník půdy věděl, že na jeho pozemku staví, a ihned mu to nezakázal, avšak předpokládá se, že se nestala předběžná smlouva o stavbě na pozemku. V souzeném případě však ke smlouvě mezi žalovanou a Františkou P-ovou došlo. Žalovaná prosila napřed P-ovou, by jí dovolila postaviti si bývání, což jí tato dovolila. Obsahem jejich úmluvy tedy bylo, že si žalovaná postaví svým nákladem na pozemku P-ové kuchyni a světnici, by tam mohla bydleti. Došlo tedy mezi nimi ke zřízení služebnosti bydlení a plyne to také z toho, že P-ová nechtěla od žalované ani přijmouti peníze za pozemek, patrně proto, by se žalovaná nestala jeho vlastnicí. Že šlo jen o služebnost bydlení a že jen tato byla smluvena, plyne z toho, že Františka P-ová v posledním pořízení na žalovanou pamatovala odkazem této služebnosti, jak žalovaná sama tvrdila. Žalovaná nejen nestala se tedy vlastnicí staveniště, nýbrž podle shora uvedené úmluvy neměla ani obligační nárok proti Františce P-ové na jeho postoupení. Avšak, i když žalovaná měla právo bydlení v domě Františky P-ové, musilo býti žalobní žádosti vyhověno, poněvadž služebnost nebyla zapsána do pozemkové knihy. Jen tehdy právo toto proti třetím osobám má účinek, když je zapsáno do pozemkové knihy. Je nerozhodné, zda žalobkyně jako vlastnice služebného pozemku o této služebnosti věděla, čili nic. Soud nevzal za zjištěno, že žalobkyně věděla, jaký právní poměr byl mezi žalovanou a Františkou P-ovou. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Ani odvolací soud není názoru, že odvolatelka nabyla vlastnictví k bytu i ku ploše stavební, poněvadž nejde o případ, jaký má na mysli § 418 obč. zák., neboť tu nejen že vlastnice věděla, že si odvolatelka byt staví, nýbrž k tomu i svolila s dodatkem, by si odvolatelka ve stavbě bývala, aniž projevila vůli přenechati do vlastnictví odvolatelce i plochu, na niž stavba byla provedena. Jde tedy jen o to, zda procesní soud správně posoudil spor po stránce právní, pokud jde o přechod služebnosti odvolatelčiny na nástupce zřizovatelky služebnosti, zejména na žalobkyni. A tu odvolací soud má za to, že názor procesního soudu není správný. Jakmile procesní soud zjistil, že P-ová služebnost bytu zřídila, že její nástupkyně K-ová — třebas nerada — výkon služebnosti trpěla, nelze po rozumu § 523 obč. zák. třetí věty říci, že nebylo toto právo služebnosti odvolatelky věcným právem. Podle

názoru odvolacího soudu stačilo odvolatelce dokázati, že drží služebnost jako věcné právo, že zřízenou služebnost trpěli vlastníci domu čís. 104. Nechce ji sice trpěti žalobkyně, ale její úmysl zbaviti se žalované z domu čís. 104 nemůže nic změniti na povaze práva odvolatelky, třebaže služebnost není vložena do pozemkové knihy, jen když břemeno služebnosti bylo vlastníky domu trpěno. Soud procesní má za to, že je nerozhodné, zda žalobkyně jako vlastnice služebného domu o služebnosti věděla čili nic, a dodává, že nemá za jisto, že žalobkyně věděla, jaký právní poměr byl mezi žalovanou a Františkou P-ovou. Lze přiznati, že si ani P-ová, ani K-ová, ani žalobkyně, ani žalovaná neuvědomily povahu právního poměru, poněvadž nelze míti za to, že prosté venkovské starší ženy mohly míti představu o tom, co je to služebnost, k čemu opravňuje, a k čemu zavazuje, takže nelze ani míti za doslovný zápis výpovědi K-ové, že ke zřízení služebnosti nedošlo. Rovněž výpověď žalobkyně Františky V-ové sotva by mohla se státi, tak jak je zapsána, totiž, že K-ová jí prohlásila, že domek jest prost břemen, zejména i služebnosti bytu. Tu procesní soud neposoudil správně přednes žalobkyně, která prohlásila již v žalobě, že žalovaná užívá bytu, aniž platila předchůdkyni nájemné, a že se nechce vystěhovati a že si bydlení postavila. Právní úsudek z těchto skutečností nebylo lze ponechati stranám, nýbrž bylo na procesním soudu, by vytvořil právnickou konstrukci odpovídající zákonu, jež by se na tuto skutečnost hodila. Přirozeně, že žalobkyně nevěděla, že to, co odvolatelka v domě čís. 104 vykonává, je služebností bytu, ale procesní soud vyšetřil skutečnosti, z nichž měl vyvodit právní úsudek, že odvolatelka své užívání v domě čís. 104 opírala o právo zřízené P-ovou, trpěné K-ovou a že žalobkyně znala skutečnosti, z nichž jest vyvoditi, že žalobkyně mocí své služebnosti v bytě bydlela. Nelze tedy říci, že odvolatelka, nedavši si služebnost bytu v bytě, který si sama zřídila, na služebním domku zajistiti, o své právo přišla, ano jí právo to bylo zřízeno řádně, výkon jeho byl trpěn a žalobkyně věděla, že si odvolatelka byt postavila a z něho nájemné neplatila (Viz poněkud podobný případ čís. 7328 sb. n. s.). Ta okolnost, že snad P-ová, prvotní vlastnice a zřizovatelka služebnosti, slíbila byt odvolatelce do její smrti, by o sobě neměla ten význam, který jí přikládá odvolatelka, že se tím totiž mohla založiti povaha věcnosti práva odvolatelky, kdyby nebylo bezpečně zjištěných skutečností, že nejen zřizovatelka služebnosti, nýbrž i její nástupkyně výkon trpěly a žalovaná věděla, jak byt byl zřízen a že v něm odvolatelka bydlí zadarmo. Kdyby domek čís. 104 koupil nabyvatel věci neznalý, jemuž by tyto skutečnosti byly zamlčeny, pak podle názoru odvolacího soudu by slib P-ové, že odvolatelka může do smrti v domě bydleti, odvolatelce nic neprospěl a musela by uhnouti. Leč v souzeném případě tomu tak není.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest dovolatelce přisvědčiti. Podle § 481 obč. zák. lze nabýti věcného práva služebnosti k nemovitostem zapsaným v pozemkovou knihu, a) jde-li o nabytí odvozené; jen knihovním zápisem (vkladem, záznamem) na základě smlouvy nebo posledního pořízení o zřízení služebnosti; smlouva musí obsahovati důvod zřízení služebnosti a vkladní doložku (§§ 21 a násl., 26, 27, 31 a 34 knih. zák.); b) jde-li o nabytí původní: 30letým neb 40letým vydržením. Knihovního vkladu má vydržitel potřebí jen, aby se ochránil proti účinkům principu publicity (§§ 1498, 1500 obč. zák. o § 71 knih. zák.). Pouhé skutečné poskytnutí a trpění služebnosti na nemovitosti zapsané do pozemkové knihy bez knihovního vkladu nebo záznamu služebnosti, skýtá oprávněnému jen držbu práva služebnosti a proti poskytujícímu obligační nárok na ponechání v požívání služebnosti. Pouhé trpění výkonu služebnosti bez knihovního zápisu nepropůjčuje ještě věcné právo služebnosti, jak odvolací soud neprávem za to má. Byla-li někomu vlastníkem nemovitosti zřízena služebnost jen ústní úmluvou, musí, chce-li dosíci služebnosti zákonem chráněné, žalovati o vydání vkladní listiny a dáti si ji do knih vložiti. Dokud se tak nestalo, není věcně oprávněným ke služebnosti. Služebnost vloženou do pozemkové knihy musí právně uznávati a trpěti každý universální i singulární nástupce ve vlastnictví služebné nemovitosti. Této povinnosti nemá singulární nástupce vlastníka služebného pozemku (domu), nebyla-li služebnost vložena do knih, i když byla oprávněné osobě propůjčena neknihovně až do smrti, neboť služebnost taková vlastně po právu ani nevznikla (srov. rozh. 7757 a 5644 sb. n. s.). Pak-li postupitel nemovitosti zavázal smluvně nástupce ve vlastnictví, by trpěl služebnost jím neknihovně zřízenou až do smrti oprávněné osoby, má tato osoba jen obligační nárok proti singulárnímu nástupci ve vlastnictví nemovitosti na ponechání požívání služebnosti (srov. rozh. 7328 sb. n. s.). Nepřevzal-li nástupce ve vlastnictví nemovitosti takovýto závazek, musí jeho zápůrčí žalobě ustoupiti vykonavatel služebnosti, poněvadž, nejsa právě do pozemkové knihy zapsán, práva služebnosti platně nenabyl, při čemž na tom nic nezáleží, zda nabyvatel nemovitosti o výkonu služebnosti neknihovním jejím držitelem věděl čili nic, neboť zákon v té příčině nerozeznává. (Srovn. rozh. 1574 sb. n. s.) V souzeném případě jde o zřízení služebnosti bytu, které se stalo roku 1907, jak nižší soudy zjistily, slovy původní vlastnice nemovitosti Františky P-ové: »postav si tedy a bývej!«, kterými dovodila žalované, by si ke kuchyňce užívané jí jménem služebnosti přistavěla světnici. Tato služebnost bytu nebyla pro žalovanou vložena do pozemkové knihy a nebyla o ní asi sepsána listina vkladná, ani vůbec písemná smlouva. Poněvadž dům čp. 104 jest, jak nesporno, zapsán v pozemkové knize, byl nutným předpokladem platného zřízení služebnosti bydlení vklad služebnosti do pozemkové knihy. Ten se, jak nesporno, nestal. Od Františky P-ové koupila dům ten roku 1925 Jana K-ová, byla jako vlastnice zapsána do pozemkové knihy a trpěla výkon služebnosti žalovanou. Dne 5. května 1931 přešel dům ten vlastnicky na žalobkyni a ta nyní žaluje žalovanou o vyklizení žalobou zápůrčí podle § 523 obč. zák. tvrdíc, že tam žalovaná bydlí beze všeho právního důvodu, osobujíc si výměnek. Bylo na žalované, by prokázala oprávnění k bydlení. Tvrdí služebnost bydlení, kterou prý jí zřídila Františka P-ová

do její smrti. Průkaz o této služebnosti však nepodala, nemohouc se vykázati knihovním vkladem služebnosti. Poukaz na to, že žalobkyně při koupi domu věděla, že žalovaná obsah služebnosti ke sporné světničce vykonává, nemá právní význam, ana se nemůže jejím knihovním vkladem vykázati. Selhává i poukaz na bezelstnost žalované, když jednou tvrdí oprávnění služebnosti a po druhé opětně právo vlastnické ke světničce, jehož prý nabyla jako bezelstný stavebník podle § 418 obč. zák., neboť platí pravidlo § 472 obč. zák., že vlastní věc nemůže nikomu sloužiti. Žalovaná může držeti věc buď v úmyslu vykonávati právo vlastnické k ní a pak jí nemůže k ní příslušeti služebnost, nebo si osobuje k ní právo služebnosti a pak zase není vlastnicí, neboť jedno právo vylučuje druhé. Z přednesů žalované však vyplývá, že vlastně ani neví, jakým právem sporné světničky užívá. Žalovaná netvrdila však ani držení služebnosti způsobilé k vydržení podle obdoby § 372 obč. zák. a proto netřeba se touto obranou zabývati. Pakli žalované bylo Františkou P-ovou zřízeno užívání, které může tvořiti obsah služebnosti bydlení, bylo to právo osobní, které jí příslušelo jen proti zřizovatelce P-ové, nikoli však proti její nástupkyni ve vlastnictví nemovitosti, nynější žalobkyni. Nárok žalované postrádá proto zákonného podkladu.

Čís. 11784.

K založení sudiště podle § 87 a) j. n. nestačí, že je žalobce protokolovaným kupcem v době podání žaloby, nýbrž se vyžaduje, by byl protokolován již v době poslední objednávky.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 140/32.)

Žalobu o zaplacení kupní ceny za dodané zboží zadal žalobce na sudišti podle § 87 a) j. n. Žalovaný namítl místní nepříslušnost dovolaného soudu, protože nebyl v době objednávky protokolovaným obchodníkem. Procesní soud prvé stolice vyhověl námitce místní nepříslušnosti a odmítl žalobu maje za to, že tu není sudiště podle § 87 a) j. n., ježto žalobce v době objednávky nebyl protokolovaným obchodníkem. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Názoru prvého soudu nelze přisvědčiti, ježto z § 87 a) j. n. nikterak neplyne požadavek, by žalobce byl protokolovaným kupcem již v době objednávky. Z doslovu § 87 a) j. n. a ze smyslu tohoto ustanovení vyplývá, že stačí, byl-li žalobce protokolovaným kupcem v době podání žaloby, ježto § 87 a) j. n. praví, že »protokolovaní kupci mohou žalovati« a ustanovení § 87 a) j. n. jest osobní výhodou protokolovaných kupců, jejíž předpoklad musí býti v době podání žaloby, nikoliv v době objednávky, ježto nemá s objednávkou v tomto směru nic společného.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by znovu rozhodl o rekursu žalovaného.

Důvody:

Pokud jde o příslušnost opřenou o ustanovení § 87 a) j. n., nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, že stačí, je-li žalující strana protokolovaným kupcem v době podání žaloby, nýbrž se vyžaduje k odůvodnění tohoto sudiště, by jeho podmínky tu byly v době poslední objednávky (uzavření kupní smlouvy, srov. rozh. čís. 5223 sb. n. s.), neboť běží-li od této doby lhůta k použití tohoto sudiště, může býti rozhodnou jen tato doba pro jeho založení. V souzeném případě vystupuje jako žalobkyně prot. firma L. Z výpisu z obchodního rejstříku plyne, že firma ta byla zapsána do obchodního rejstříku dne 10. února 1928. Ježto objednávka se stala dne 1. července 1927, nebyla žalobkyně ještě zapsána v době objednávky v obchodním rejstříku a nemůže se proto dovolávati sudiště § 87 a) j. n. Z výpisu z obchodního rejstříku sice plyne, že žalobkyně je odbočkou hlavního závodu, jenž má sídlo v R. v Bavorsku, neplyne však z něho, že hlavní závod byl již protokolován v době objednávky. Pokud to žalobkyně tvrdí v rekursu, jde o nepřípustnou novotu v rekursním řízení. Vzhledem k tomu netřeba řešiti otázku, zda jde o smlouvu kupní uzavřenou vedlejším závodem, stačí, že byl v době objednávky protokolován závod hlavní. Ježto žalobkyně neprokázala v řízení prvé stolice, že byla v době objednávky již protokolována, nemůže se dovolávati sudiště po rozumu § 87 a) j. n. a opačný náhled rekursního soudu je mylný. Přes to však nemůže Nejvyšší soud změnou napadeného usnesení obnoviti usnesení prvého soudu, ježto rekursní soud vzhledem k svému mylnému právnímu hledisku se nezabýval s ostatními vývody rekursu a bude proto na něm, by rozhodl o tom, zda tu není příslušnost po rozumu druhého odstavce § 88 j. n.

Čís. 11785.

Nejde o zmatečnost podle § 41 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., nevyřídil-li rekursní soud všechny rekursní návrhy.

Předpis čl. 133 obch. zák. jest rázu dispositivního a může býti změněn úmluvou stran.

Stala-li se mezi společníky úmluva o převzetí podniku, jsou jí vázáni i dědicové. Úmluvou o převzetí podniku neučinil zesnulý společník opatření o svém pozůstalostním jmění a nebylo třeba, by se stala ve formě posledního pořízení.

Je-li rozhodnutí o návrhu na zahájení likvidace společnosti závislé na zjištění sporné skutečnosti, zda se stala úmluva o převzetí podniku, čili nic, jest toho, kdo se domáhá zápisu likvidace společnosti do obchodního rejstříku, odkázati na pořad práva (§ 25 odst. (2) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 413/32.)

Návrh dědiců po veřejném společníku firmy P., by byla do obchodního rejstříku zapsána likvidace veřejné obchodní společnosti a by byli soudem jmenováni likvidatoři, soud prvé stolice zamítl a poukázal navrhovatele na pořad práva. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelé napadají souhlasná rozhodnutí soudů nižších stolic pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy, a zmatečnost (§ 46 odst. (2) zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného čís. 100/1931), leč neprávem. Zmatečnost spatřují v tom, že rekursní soud nevyřídil všechny rekursní návrhy. I kdyby tato výtka byla správná, nebylo by to zmatečností podle § 41 zákona, neboť nelze ani tvrditi, že napadené rozhodnutí je tak nedostatečné, že je nelze bezpečně přezkoumati. Nevyhověl-li rekursní soud konečným návrhům rekursu, nelze to vytýkati ani jako rozpor se spisy. V rozporu se spisy jest jen tvrzení stěžovatelů, že se domáhali návrhem ze dne 16. ledna 1932 i zápisu, že společnost zanikla. Navrhli jen, by byly vyznačeny v obchodním rejstříku jednak úmrtí společníka Josefa P-a, jednak likvidace a pozdější zrušení firmy. Úmrtí společníka Josefa P-a bylo však vyznačeno v obchodním rejstříku již podle usnesení ze dne 20. prosince 1931. Třebaže první soud zamítl návrh stěžovatelů, by byli likvidátoři jmenováni soudem, správně, by byli zapsáni soudem jmenovaní likvidátoři, ač stěžovatelé takový návrh neučinili, jest toto pochybení bezvýznamné, ana likvidace nebyla do rejstříku zapsána. Usnesl-li se rekursní soud, že se rekursu nevyhovuje, jest tím řečeno, že se žádnému z konečných návrhů rekursu nevyhovuje. Toto rozhodnutí se nepříčí zákonu. Stěžovatelé se domáhají likvidace společnosti, kdežto ostatní účastníci se vyjádřili proti tomu, namítajíce, že došlo ke smlouvě o převzetí celého podniku společníkem J. P-em, což stěžovatelé popřeli. Předpis čl. 133 obch. zák. jest rázu dispositivního a může býti změněn úmluvou stran. Stala-li se mezi společníky tvrzená úmluva o převzetí podniku, jsou jí vázáni i dědicové a nelze proto mluviti o její bezvýznamnosti. Touto úmluvou nebyl by učinil zesnulý společník opatření o svém pozůstalostním jmění a nebylo by proto třeba, by se stalo ve formě posledního pořízení. Rozhodnutí o návrhu na zahájení likvidace společnosti jest tedy závislé na zjištění sporné skutečnosti, zda se stala řečená úmluva čili nic, a poukázaly-li soudy nižších stolic stěžovatele v tomto směru na řízení sporné, opírá se toto rozhodnutí o ustanovení § 25 odst. (2) zákona a nelze proto mluviti o jeho nezákonnosti. Stěžovatelé to jsou, již se domáhají zápisu likvidace společnosti do obchodního rejstříku, a nezbylo proto rejstříkovému soudu než právě stěžovatele odkázati na pořad práva. Pro nedostatek předpokladů § 46 odst. (2) zákona čís. 100/1931, nebylo lze dovolacímu rekursu vyhověti.

Čís. 11786.

Důvody zmatečnosti jsou v § 41 (2) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. uvedeny výčetmo. Není zmatečností, jestliže soud při společnosti, o níž není zřejmo, zda jest vůbec po právu, a kde zákonná domněnka svědčí pro zrušení společnosti, ponechal zřízení prokuristy jedním ze společníků bez ohledu na ohrazení se spoludědiců druhého společníka, a že, ačkoliv šlo o právo osoby zesnulé, nebylo postupováno v dohodě s pozůstalostním soudem a za jeho souhlasu.

Rejstříkovému soudu musí postačiti, opověděl-li udělení prokury jeden společník, oprávněný k zastupování společnosti, aniž jest mu zapotřebí zkoumati, zda tu jest svolení všech společníků podle čl. 104 obch. zák.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 461/32.)

K návrhu veřejného společníka Václava P-a byla do obchodního rejstříku zapsána prokura Ladislava S-a a Josefa P-a. K rekursu dědiců po veřejném společníku Josefu P-ovi rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jest sice pravdou, že podle čl. 104 obch. zák. ke zřízení prokuristy, není-li nebezpečí v prodlení, jest třeba souhlasu všech společníků. Toto ustanovení však upravuje jen vnitřní poměry mezi společníky, proti veřejnosti však platí čl. 118 obch. zák., podle něhož udělení prokury jakož i zrušení prokury nastane s právním účinkem proti třetím osobám, provede-li je i jen jeden ze společníků oprávněných k zastupování společnosti. V souzeném případě podal návrh Václav P., který jest k zastupování firmy oprávněn, a nezaniklo toto jeho zastupitelské právo úmrtím druhého společníka firmy Josefa P-a. An první soud na základě podané opovědi Václavem P-em bez ohledu na úmrtí Josefa P-a prokuru udělenou Ladislavu S-ovi a Josefu P-ovi zapsal, jest to s hlediska čl. 118 obch. zák. správné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelé napadají souhlasná rozhodnutí soudů nižších stolic pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy a zmatečnost (§ 46 odst. (2) zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného čís. 100/1931), leč neprávem. Zmatečnost spatřují v tom, že soud při společnosti, o níž není zřejmo, zda vůbec jest po právu, a kde zákonná domněnka svědčí pro zrušení společnosti, ponechává zřízení prokuristy jedním ze společníků bez ohledu na ohrazení se spoludědiců druhého společníka, a že, ačkoliv šlo o právo osoby zesnulé, nebylo postupováno v dohodě s pozůstalostním soudem a za jeho souhlasu. To však není důvodem zmatečnosti podle § 41 (2) zákona, v němž důvody zmatečnosti jsou uvedeny výčetmo. Zřejmý rozpor se spisy shledávají stěžovatelé v tom, že se rekursní soud nezabýval s tím, že jde o společnost skládající se z dvou osob, z nichž jedna zemřela, a neučinil opatření, by o návrhu na zřízení prokuristy byli vyslechnuti všichni dědici zesnulého společníka. Jak lze seznati z napadeného usnesení, neušla rekursnímu soudu tato okolnost, a, nebyli-li vyslechnuti všichni dědici o návrhu na zřízení prokuristy, bylo by to snad vadou řízení, pro kterou nelze napadati srovnalá usnesení nižších soudů podle § 46 (2) zák. čís. 100/1931, nikoliv však zřejmým rozporem se spisy. Napadené usnesení není ani nezákonné, neboť se opírá o ustanovení čl. 118 obch. zák., podle něhož uděluje prokuru s účinkem proti třetím osobám kterýkoli ze společníků oprávněných k zastupování společnosti. Poněvadž účelem obchodního rejstříku jest jen, by vyznačil poměry společnosti, pokud mohou zají-

mati třetí osoby, jež s ní přicházejí ve styk, musí postačiti rejstříkovému soudu, že udělení prokury opověděl jeden oprávněný společník, aniž bylo zapotřebí zkoumati, zda tu jest svolení všech společníků podle čl. 104 obch. zák. (srov. rozh. A. Cl. 1080, 1509). Rozhodnutí sb. n. s. čís. 3132, jehož se stěžovatelé dovolávají, tu nedopadá, neboť tam šlo o prokuru udělenou správcem pozůstalosti, který nebyl společníkem, oprávněným k zastupování společnosti. V době, kdy bylo opovězeno udělení prokury, nebylo zrušení obchodní společnosti v obchodním rejstříku zapsáno a nebylo proto závady, by prokuristé nebyli zapsáni. Pro nedostatek předpokladů § 46 odst. (2) zákona nebylo lze dovolacímu rekursu vyhověti.

Čís. 11787.

Notářská komora není účastnicí řízení o exekuci na notářskou kauci a není oprávněna k rekursu proti povolení exekuce.

Notářská komora má možnost hájiti své zájmy v mezích vytčených § 307 ex. ř. a bude také její věcí, by, shledá-li to nutným, zahájila po případě řízení podle § 29 not. ř. a by pak učinila k dosažení účelu v § 29 not. ř. vytčeného návrh na odročení roku nařízeného snad exekučním soudem k rozvrhu.

Byly-li způsobeny neoprávněným zasáhnutím notářské komory do exekuce vymáhajícímu věřiteli útraty, jest jí uložiti jejich náhradu podle §§ 41 a 50 c. ř. s. a § 78 ex. ř.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 469/32.)

Soud prvé stolice povolil k vydobytí peněžité pohledávky proti notáři přeměnu exekuce zajišťovací v uhražovací a přikázáním pohledávky notáře pokud se týče jeho pozůstalosti za krajským soudem civilním (presidiem) v Praze z titulu notářské kauce ve výši plus minus 10.000 Kč k vybrání do výše vykonatelného pohledávání bez újmy zákonitých nároků po rozumu § 25 not. řádu dříve nabytých, avšak přede všemi jinými právy dříve nabytými. Rekursní soud k rekursu notářské komory v Praze napadené usnesení částečně změnil.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele zrušil usnesení rekursního soudu a odmítl rekurs notářské komory v Praze do usnesení prvého soudu.

Důvody:

K rekursu notářské komory v Praze změnil rekursní soud částečně usnesení prvního soudu, jímž byla povolena k návrhu vymáhajícího věřitele k vydobytí jeho vykonatelné pohledávky 15.000 Kč přeměna exekuce zajišťovací v uhražovací a přikázáním pohledávky povinného notáře (jeho pozůstalosti) za krajským soudem civilním (presidiem) v Praze z titulu notářské kauce ve výši plus minus 10.000 Kč k vybrání do výše vykonatelného pohledávání. Výtka stěžovatele, že notářská komora není účastníkem exekučního řízení a že proto nebyla oprávněna

k rekursu, jest v právu. V exekučním řízení může podati rekurs jen strana, t. j. v širším smyslu jen účastník dotčený napadeným usnesením (rozh. čís. 8493 sb. n. s.). Jím jest, jde-li o zabavení pohledávky nejen dlužník a vymáhající věřitel, nýbrž i poddlužník (§ 294 ex. ř.). V souzeném případě přiznal rekursní soud notářské komoře vlastnost účastníka a tím oprávnění k rekursu proto, že se vede exekuce na notářskou kauci a soudy jsou podle § 26 odst. 3 not. řádu povinny oznámiti ihned notářské komoře, vedě-li se exekuce na notářskou kauci. Leč z tohoto ustanovení nelze vyvoditi, že jest notářská komora i účastnicí exekučního řízení zahájeného návrhem vymáhajícího věřitele na zabavení notářské kauce. Účastníkem jest kromě dlužníka a vymáhajícího věřitele jen ještě poddlužník, jímž však notářská komora podle obsahu spisu není. Předpisem § 26 not. řádu, podle něhož jsou soudy povinny oznámiti neprodleně notářské komoře, vede-li se exekuce na kauci, nebylo notářské komoře dáno oprávnění zasahovati do práva vymáhajícího věřitele vymáhati na dlužníku vykonatelnou pohledávku. Předpis ten sleduje jen účel, odůvodněný veřejným zájmem, by bylo notářské komoře umožněno splniti řádně povinnost, uloženou jí zákonem v § 26 odst. 1 not. řádu a učiniti k tomu cíli opatření, vytčená v odstavci druhém § 26 not. řádu. Bylo proto zrušiti napadené usnesení, neboť bylo vydáno k rekursu toho, kdo není účastníkem exekučního řízení, a nemá proto ani oprávnění k rekursu. Tím není řečeno, že notářská komora nemá možnost hájiti své zájmy, leč musí se zachovati tak, jak to předpisuje § 307 ex. ř. a bude také její věcí, by, shledá-li to nutným, zahájila po případě řízení podle § 29 not. ř. a aby pak učinila k dosažení účelu v § 29 not. ř. vytčeného návrh na odročení roku nařízeného po případě exekučním soudem k rozvrhu. Ježto dovolací rekurs měl úspěch a vymáhajícímu věřiteli byly způsobeny neoprávněným zasáhnutím notářské komory do exekuce útraty, bylo jí jejich náhradu uložiti podle §§ 41 a 50 c. ř. s. a § 78 ex. ř. (srov. r. čís. 4433 sb. n. s.).

Čís. 11788.

Sudiště podle § 87 a) j. n.

Předpis § 87 a) j. n. předpokládá jen, že žalobce jest protokolovaným kupcem a že se obchod týče závodu v obvodu procesního soudu, není však třeba, by byl tento závod zapsán v obchodním rejstříku procesního soudu. Stačí, bylo-li zboží faktický převzato, není třeba, by bylo převzato i právně.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 484/32.)

Žalobu, zadanou na krajském soudě v Liberci, opřel žalobce co do místní příslušnosti o předpis § 87 a) j. n. Námitce místní nepříslušnosti soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Soud prvé stolice sice zjišťuje, že jsou splněny předpoklady místní příslušnosti podle § 87 a) j. n., vyhovuje však přes to námitce místní nepříslušnosti soudu z důvodu, že žalující strana není v obvodu procesního soudu pro-

tokolována, nýbrž v obvodu krajského soudu v Litoměřicích, jelikož změna sídla závodu, dříve Ústí n. L. nyní Chotyň, posud nebyla provedena. Stěžovatelka právem napadá tento právní názor soudu prvé stolice. Předpis § 87 a) j. n. předpokládá jen, že žalující strana jest protokolovaným kupcem a že se obchod týče závodu v obvodu procesního soudu. Aby tento závod byl v obchodním rejstříku procesního soudu zapsán, není potřebí. Protokolovaný kupec, má-li závod mimo obvod sborového soudu, kde jest zapsán do rejstříku, může podati žalobu i u soudu, v jehož obvodu má závod a odkud obstarává obchody a není třeba, by závod ten byl protokolován (viz rozhodnutí nejv. soudu ze dne 21. března 1916 R II 119 Právník 705/16). Žalující firma jest protokolovaným kupcem, obchod týče se jejího závodu v Chotyni, takže procesní soud, i když závod ten v obchodním rejstříku procesního soudu není zapsán, jest podle § 87 a) j. n. místně příslušným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění a stěžovatel se poukazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení, jež nebylo vyvráceno vývody dovolacího rekursu. Dokud žalující firma jest zapsána v obchodním rejstříku krajského soudu v Litoměřicích, což stěžovatel nepopírá, jest ji považovati za protokolovaného obchodníka, nehledíc k tomu, že přesídlení závodu z Ústí n. Lab. do Chotyně v obchodním rejstříku dosud není provedeno. V souzeném případě jest podle § 87 a) j. n. rozhodné pro příslušnost místo závodu, nikoliv sídlo žalující firmy, a nedopadá proto rozhodnutí R I 833/31 (sb. n. s. čís. 11073). Že žalobkyně nemá v Chotyni provozovnu aneb že změnila předmět podniku, žalovaný nenamítl v první stolici a marně se dovolává rozhodnutí R I 505/31 (sb. n. s. čís. 10949). Soud prvé stolice má za zjištěno, že sporný stroj byl stěžovateli dodán. Podle § 87 a) j. n. stačí, že zboží bylo kupcem fakticky převzato, a netřeba, by bylo převzato také právně (srov. rozh. sb. n. s. čís. 2409). Jest proto nerozhodné, že stěžovatel potom, asi devět měsíců po převzetí stroje, sdělil dopisem ze dne 17. června 1931 žalobkyni, že jí dává stroj k disposici z důvodu, že posud nebyl zmontován.

Čís. 11789.

Rozpor v důvodech rozhodnutí v nesporném řízení jest zmatečností jen, je-li odůvodnění napadeného rozhodnutí tak nedostatečné, že z něho nelze s úplnou jistotou seznati, co bylo rozhodnuto.

Zrušení společnosti úmrtím jednoho ze společníků nelze z úřadu zapsati do obchodního rejstříku. Zápis zrušení společnosti předpokládá opověď buď to společníka pozůstalého anebo všech dědiců zesnulého společníka, jimž byla pozůstalostním soudem ponechána správa a obstarávání pozůstalosti podle § 145 nesp. říz. Nedojde-li mezi nimi ke shodě, rozhodne většina, která se počítá podle podílů.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 500/32.)

Návrh dědiců po Josefu P-ovi, by bylo v obchodním rejstříku poznamenáno při společenské firmě P. a spol., že veřejná obchodní společnost P. a spol. zanikla úmrtím Josefa P-a, rejstříkový soud zamítl. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Návrh rekurentů, by v obchodním rejstříku při společenské firmě Josef P. bylo poznamenáno zrušení společnosti úmrtím společníka Josefa P-a jest ve své podstatě opovědí změn při firmě a taková opověď musí podle § 10 uv. zák. k obch. zák. býti podána ve formě soudně nebo notářsky ověřené. Tomuto požadavku návrh nevyhovuje a právem proto byl v tom směru pozastaven rejstříkovým soudem. Pokud se týče zrušení společnosti jest poukázati k tomu, že ze spisů vyplývá, že proti tvrzení rekurentů, že se dědicové nedohodli, by společnost byla dále vedena a že nastalo zrušení společnosti, jest tvrzení jiných dědiců, že mezi zůstavitelem a Václavem P-em došlo ke smlouvě, že po smrti zůstavitele jeho polovice podniku přejde na Václava P-a. Je-li tomu tak, nešlo by o zrušení společnosti, nýbrž o přeměnu veřejné obchodní společnosti ve firmu kupce jednotlivce. Ale to předpokládá rozřešení uvedené otázky, ve příčině které rekurenti byli odkázáni usnesením (srov. čís. sb. 11785) na pořad práva. Teprve po rozhodnutí této otázky bude lze posouditi, zda nastalo zrušení společnosti. Před tímto rozhodnutím nelze ani zápis zrušení společnosti provésti a jest tudíž zamítnutí návrhu rekurentů napadeným usnesením správné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelé napadají souhlasná rozhodnutí soudů nižších stolic pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy a zmatečnost (§ 46 odst. (2) zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného čís. 100/1931), leč neprávem. Zmatečnost vytýkají stěžovatelé proto, že rozhodnutí rekursního soudu jest samo se sebou v rozporu, avšak výrok rozhodnutí si nijak neodporuje a rozpor v důvodech by mohl býti zmatečností jen, kdyby odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo tak nedostatečné, že by z něho nebylo lze seznati s plnou jistotou, co bylo rozhodnuto. Tomu tak není v tomto případě. Lze přisvědčiti stěžovatelům, že podle čl. 123 čís. 2 obch. zák. byla společnost zrušena úmrtím společníka Josefa P-a, ani účastníci souhlasně udali, že nebylo ustanoveno smlouvou, že společnost má dále trvati s dědici zesnulého. Stěžovatelé jsou však na omylu, domnívajíce se, že toto zrušení společnosti mělo býti z úřadu zapsáno do obchodního rejstříku. Jak vyplývá z ustanovení čl. 129 obch. zák., zejména z jeho čtvrtého odstavce, předpokládá zápis zrušení společnosti opověď účastníků. V tomto případě bylo proto zapotřebí opovědi buď společníka Václava P-a anebo zástupců pozůstalosti po zesnulém společníku Josefu P-ovi, tudíž všech dědiců, jimž byla pozůstalostním soudem ponechána správa a obstarávání pozůstalosti podle § 145 nesp. ř. podle dokladů ve spisech založených. Nedojde-li mezi nimi ke shodě, rozhodne většina, která se počítá podle podílů. Stěžovatelé však nepředstavují tuto většinu, jak připouštějí, a nejsou proto ani oprávnění k návrhu na zápis zrušení společnosti. Již z toho důvodu nelze vyhověti dovolacímu rekursu, aniž bylo zapotřebí se zabývati s ostatními jeho vývody.

Čís. 11790.

Učinil-li žalobce návrh na vydání rozsudku pro zmeškání hned při prvém roku, k němuž se zástupce žalovaného dostavil bez plné moci a při němž soud uložil tomuto zástupci, by předložil plnou moc ve lhůtě pod následky vyloučení, uchoval si žalobce nárok na vydání rozsudku pro zmeškání, nebude-li plná moc ve lhůtě předložena, a mohl se žalovaný vyvarovati těmto následkům tím, že v oné, po případě prodloužené lhůtě předložil plnou moc. Nestačí, že žalovaný předložil plnou moc sice po vypršení lhůty, avšak před vydáním rozsudku pro zmeškání při napotomním roku, k němuž se zástupce žalovaného dostavil.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 508/32.)

K prvému roku dne 12. února 1932 nedostavili se žalovaní osobně, dostavil se však za ně Dr. S., aniž se mohl vykázati plnou mocí. Soudce mu nařídil, by předložil plnou moc do osmi dnů a nařídil rok k ústnímu jednání na 26. února 1932. Při roku dne 12. února 1932 navrhl žalobcův zástupce vydání rozsudku pro zmeškání. Dr. S. předložil plnou moc žalovaných dne 24. února 1932. Při roku dne 26. února 1932, k němuž se Dr. S. za žalované dostavil, vynesl soudce rozsudek pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i ústní jednání ze dne 26. února 1932 jako zmatečné a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, v jednání pokračoval a znovu rozhodl maje za to, že plná moc předložená dne 24. února 1932, byla předložena včas, a že neměl proto při roku dne 26. února 1932 býti vynesen rozsudek pro zmeškání (sr. čís. 7516 sb. n. s.).

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud přehlíží, že zástupce žalující strany učinil návrh na vydání rozsudku pro zmeškání podle §§ 442 a 396 c. s. ř. hned při prvém roku dne 12. února 1932, kdy se zástupce žalovaných dostavil bez plné moci a kdy soudce mu uložil, by do osmi dnů předložil plnou moc pod následky vyloučení. Tímto návrhem uchovala si žalující strana nárok na vydání rozsudku pro zmeškání, nebude-li plná moc ve lhůtě předložena, jakž zřejmo z ustanovení § 38, 145 prvý odstavec c. s. ř. a žalovaní se mohli podle § 145 druhý odstavec a § 38 druhý odstavec c. s. ř. vyvarovat těmto následkům tím, že v oné, po případě prodloužené, lhůtě předloží plnou moc. Tuto vadu a z ní plynoucí následky nenapravili žalovaní tím, že předložili plnou moc sice po vypršení lhůty, 24. února 1932, avšak před vydáním rozsudku pro zmeškání při ústním jednání ze dne 26. února 1932 a že se zástupce žalovaných k roku tomu dostavil. Neboť procesní úkon uložený straně musí vykonati strana neb její procesní zmocněnec (§ 34 c. s. ř.), by odvrátila následky promeškání, nikoliv soud, a nemůže proto promeškání žalované strany býti spraveno tím, že soudce nevynesl rozsudek pro zmeškání hned po

marném vypršení lhůty v mezidobí mezi 20. a 26. únorem 1932 podle § 193 třetí odstavec c. s. ř., nýbrž teprve až při ústním jednání dne 26. února 1932. Je proto předložení plné moci opozděné a dostavení se zástupce žalovaných k roku 26. února 1932 bezvýznamné a nejde o zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. s. ř. Vychází-li odvolací soud z opačného náhledu, odvolávaje se na rozhodnutí čís. 7516 sb. n. s., nevystihuje smysl tohoto rozhodnutí.

Čís. 11791.

S hlediska § 379 ex. ř. nestačí osvědčení, že se odpůrce ohrožené strany vzdal obchodu, aniž bylo osvědčeno, v jakém stavu obchod byl, zda, a jaký výnos měl a z jakého důvodu odpůrce ohrožené strany tak učinil.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R I 517/32.)

Návrh na povolení prozatimního opatření k zajištění peněžité pohledávky odůvodňoval ohrožený tím, že se odpůrce vzdal obchodu. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Právní jednání, opatření nebo nakládání dlužníka s jeho majetkem, uvedená v § 379 ex. ř. jsou jen tehdy způsobilými důvody pro povolení prozatimního opatření, jest-li jimi vydobytí pohledávky ohrožené strany zmařeno aneb značně stíženo. To, že se odpůrce ohrožené strany vzdal svého obchodu s auty a s motorovými koly, a ponechal si jen garáž pro předvádění automobilů, není o sobě ohrožením vydobytí pohledávky ohrožené strany, ano nebylo ani tvrzeno ani osvědčeno, že obchod ten byl jistým zdrojem odpůrcova příjmu, z něhož pohledávky věřitelů by mohly dojíti uspokojení. Neboť obchod může býti i pasivním a další vedení takového obchodu může spíše škoditi než prospěti zájmům věřitelů. Je-li tedy jen osvědčeno, že se odpůrce ohrožené strany vzdal obchodu, aniž bylo osvědčeno, v jakém stavu obchod byl, zda a jaký výnos měl a z jakého důvodu odpůrce ohrožené strany tak učinil, nelze z toho souditi, že odňal ze zásahu ohrožené strany jmění, které by k částečnému neb úplnému uspokojení ohrožené pohledávky bylo stačilo a že by vymáhání pohledávky bylo tím zmařeno nebo podstatně stíženo. Že odpůrce ohrožené strany má platiti vyrovnací kvoty nenasvědčuje tomu, že zrušený obchod s automobily a s motorovými koly byl dostatečným majetkovým zdrojem pro splnění závazků dlužníkových, ježto by se dlužník vzdáním se takového obchodu vydával nebezpečí obživnutí vyrovnacích pohledávek a takto by si sám svou hospodářskou zkázu přivodil.

Čís. 11792.

Bylo-li v pachtovní smlouvě ujednáno, že, skončí-li se pacht před uplynutím ujednané pachtovní doby, najmě vypadnutím pozemků z pachtu následkem provádění pozemkové reformy, nahradí pachtýř propachtovateli osev z pozemků, jež převzal oseté, jest rozuměti »osevem« jen semeno a práce, pokud se týče náklady bezprostředně s osetím související.

Úmluva o náhradě osevu při vypadnutí pozemků z pachtu následkem provádění pozemkové reformy vztahuje se po případě i na osev ze zbytkových statků, třebaže pachtovní smlouva byla při prodeji těchto statků převedena na kupitele.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv I 129/31.)

V pachtovní smlouvě z roku 1923, jíž spachtovala žalovaná společnost do roku 1941 od žalobce, majitele zabraného majetku, pozemky, bylo ujednáno, že, skončí-li se pacht před uplynutím ujednané pachtovní doby, najmě vypadnutím pozemků z pachtu následkem provádění pozemkové reformy, nahradí žalovaná žalobci osev z pozemků, jež převzala oseté. Po skončení pachtu následkem provádění pozemkové reformy domáhal se žalobce na žalované náhrady za osev ze všech pozemků, včetně náhrady za orbu, pohnojení, hnůj a kompost. Procesní soud prvé stolice přisoudil žalobci jen náhradu za semeno a za práce bezprostředně s osetím spojené, a to jen ohledně pozemků, jež byly Státním pozemkovým úřadem převzaty a přiděleny přídělcům, nikoliv i z pozemků, jež náležely ke zbytkovým statkům. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobce potud, že mu přiznal náhradu za semeno a za práce bezprostředně s osetím spojené i z pozemků, náležejících k zbytkovým statkům.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

K dovolání žalobce: Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) žalobcovy výtky neobstojí. Při ujednání pachtovní smlouvy byly strany toho názoru, že u dvorů žalovanou společností pachtovaných nedojde ku provádění pozemkové reformy, takže se pachtovní poměr skončí uplynutím smluvené doby pachtovní. Ustanovení odstavce XVII. pachtovní smlouvy o vrácení pachtovních objektů podle stavu v době jejich převzetí do pachtu, pokud se týče o náhradě toho, co se na onen stav bude při vrácení nedostávati, bylo ujednáno a tudíž mělo platiti při pravidelném, očekávaném skončení pachtovního poměru uplynutím smluvené pachtovní doby. Pro neočekávaný, ale přece možný případ, že se pacht skončí před uplynutím ujednané pachtovní doby, najmě vypadnutím pozemků z pachtu následkem provádění pozemkové reformy, kterýžto případ skutečně nastal, ujednáno zvláštní ustanovení v odstavci VIII. čís. 4, že žalovaná společnost nahradí žalobci osev z pozemků, jež převzala oseté. Žalobce pokládá za »osev« nejen semeno a

práce bezprostředně s osetím spojené, nýbrž i orbu, pohnojení, hnůj a kompost, a domáhá se náhrady i za ně. Nelze mu přisvědčiti. Že osevem není »obdělání« pozemku, tedy i orba, pohnojení, hnůj a kompost, vyplývá vlastně již ze samého slova »osev«; ve smlouvě (odstavec XVII.) se rozeznává mezi »úpravou«, »vzděláním« pozemku a »osevem« a k tomu přistupuje zjištění, že se při jednání o uzavření pachtovní smlouvy mezi stranami, co se týče významu slova »osev«, vyrozumívalo, že jsou jím jen semeno a práce, pokud se týče náklady bezprostředně s osetím související. Právem proto, ježto jde o náhradu podle odstavce VIII. čís. 4 smlouvy, přiznal odvolací soud žalobci jen náhradu za osev v uvedeném rozsahu, nikoliv i náhradu za orbu, pohnojení, hnůj a kompost, protože to k »osevu« ve smyslu smlouvy nepatří. Pokud žalobce žádal náhradu za orbu, pohnojení, hnůj a kompost i z důvodu obohacení, nelze mu nárok na náhradu přiznati a neprávem si stěžuje, že mu z toho důvodu náhrada nebyla přisouzena. Podle smlouvy má (odstavec VIII. čís. 4), žalobce při vypadnutí pozemků z pachtu následkem pozemkové reformy jen nárok na náhradu osevu. Ujednav si tuto náhradu, nemůže žádati náhradu další, a to ani oklikou z důvodu obohacení. Na rozhodnutí ze dne 22. prosince 1927, č. j. Rv I 696/27 (sb. n. s. č. 7646) nemůže se žalobce s úspěchem odvolávati, ježto případ, jehož se toto rozhodnutí týká, byl skutkově odchylný.

K dovolání žalované: Po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nepochybil odvolací soud, přisoudiv žalobci i náhradu za osev ze zbytkových statků. Na vývody dovolání, že u zbytkových statků nenastal případ odstavce VIII. čís. 4 pachtovní smlouvy, ježto prý pachtovní smlouva byla při prodeji těchto statků převedena na kupitele a zbytkové statky tudíž z pachtu nevypadly, jest poukázati k tomu, že podle zjištění nižších soudů, i když nabyvatelé zbytkových statků podle trhových smluv v pachtovní smlouvy vstupovali a se zavázali je dodržeti, šlo při tom stranám jen o to, by žalované společnosti byly zachovány dodávky řepy pro její cukrovary. Zjištěno také, že osev při stanovení ceny za zbytkové statky nebyl vzat v úvahu a že noví nabyvatelé nárok na náhradu osevu nečinili a nečiní. Proto nelze říci, že pachtovní smlouva, jak byla uzavřena, totiž v plném svém rozsahu, zejména s nárokem na náhradu za osev přešla na nové nabyvatele zbytkových statků, je proto nárok žalobcův podle odstavce VIII. čís. 4 pachtovní smlouvy i u zbytkových statků opodstatněn a byl mu právem přiznán.

Čís. 11793.

Pro povinnost soudu zkoumati z úřadu, zda jest tu právní zájem podle § 228 c. ř. s., jest bez významu, že žalobce byl v pozůstalostním řízení poukázán, podati určovací žalobu.

Soud, jenž má věc ve své moci na základě platných zákonných předpisů, není detentorem věci ve smyslu § 309 obč. zák. a lze se domáhati vydání věci na tom, kdo věc skutečně zadržuje.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv I 481/31.)

Žalobu, jíž se domáhala žalobkyně na žalované, by bylo uznáno právem, že pojistka o pojišťovací smlouvě, jíž se Jaroslav J. pojistil u pojišťovny P. na 10.000 Kč, pokud se týče peníz na pojistku tu pojišťovnou vyplacený a v soudním uschování se nacházející, jest vlastnictvím žalobkyně a že pojištěný peníz jen žalobkyni může býti vyplacen a že žalovaná strana jest povinna to uznati — procesní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Žalobní žádost jest určovací žalobou ve smyslu § 228 c. ř. s. a z důvodu procesní hospodárnosti má místo jen, není-li možnou žaloba o plnění. Podle tvrzení žalobkyně má soud za to, že se žalobkyně může přímo na žalované domáhati vydání pojistky, peněz po realisaci pojistky, uložených na knížku spořitelny v N. s vinkulací na okresní soud v N. Žalobkyně uvádí, že pojistka byla jejím vlastnictvím, a nabídla o tom důkazy, zejména i potvrzenkou Jaroslava J-a ze dne 4. dubna, správně 3. dubna 1922 a jest si vědoma, že může po realisaci pojistky vymáhati peníz na pojistku vyplacený. Ana tedy žalobkyně může podati žalobu o plnění, bylo určovací žalobu jakožto nepřípustnou zamítnouti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávné posouzení právní spatřuje odvolatelka v tom, že první soud zamítá určovací žalobu jakožto nepřípustnou proto, že žalobkyně může žalovati o plnění. Odvolatelka dovozuje, že nemohla žalovati o plnění, poněvadž žalovaná není v držbě pojistky ani peněz na pojistku vyplacených; obojí že jest v soudním uschování, takže žaloba o plnění (vindikační) musila by býti zamítnuta pro nedostatek pasivní legitimace. Soud (pozůstalostní) nebo stát, že rovněž nemohla žalovati, a že proto, ana byla pozůstalostním soudem poukázána, by pořadem práva prokázala své vlastnictví k pojistce, nezbývalo jí, než podati žalobu určovací. Naproti tomu jest uvésti, že podle stavu, jak vyplývá z přednesu samé strany žalující, žalobkyně mohla žalovati o plnění, a to buď pozůstalost Jaroslava J-a o vydání pojistky, nebo peněz za ni vyplacených, a k soudu složených, nebo Marii J-ovou o svolení, by pojistka, peníze na ni vyplacené a k soudu složené, byly vydány žalobkyni. I tím byla by žalobkyně vyhověla tvrzenému poukazu pozůstalostního soudu, a při příznivém výsledku sporu byla by si zároveň opatřila exekuční titul k realisaci a k uspokojení tvrzeného nároku. Toho nemohla dosíci žalobou určovací, neboť rozsudek o takové žalobě je sice účasten právní moci, není však exekučním titulem. Mohla-li však žalobkyně žalovati hned o plnění, a tak přímo dosíci uspokojení svého nároku na pojistku, pokud se týče na její hodnotu, je žaloba určovací nepřípustná. Činnosti a pomoci soudu ve věcech sporných lze se dovolávati jen, pokud to vyžaduje praktická potřeba. S hlediska toho stanoví zákon (§ 228 c. ř. s.) jako podmínku žaloby určovací, by žalobce měl právní zájem na tom, by právo nebo právní poměr byly soudním rozhodnutím co nejdříve na jisto postaveny. Tohoto právního zájmu tu zpravidla není, může-li žalobce žalovati přímo o plnění. Má-li žalobce tuto možnost, lze mu přiznati právo na žalobu určovací jen tehdy, může-li prokázati, že má zvláštní, nutkavý zájem na tom, by tvrzené právo nebo právní poměr byly bezodkladně předem určeny a to buď proto, že zájem na plnění ustupuje do pozadí proti zájmu na určení nebo že plnění, jehož by se mohl již nyní domáhati, nevyčerpává nároky, jež mu příslušejí z tvrzeného práva nebo právního poměru, jelikož z poměru

toho mu vzcházejí nebo mohou vzejíti nároky další, dosud nedospělé, takže je třeba, by ono právo nebo právní poměr byly již nyní s mocí práva, tedy jednou pro vždy na jisto postaveny, by žalobce při budoucím uplatňování dalších nároků nemusil ono základní právo nebo právní poměr vždy znovu prokazovati. Předpokladů těch tu není. Uznal-li tedy první soud, že určovací žaloba je nepřípustná, a proto ji zamítl, nelze v tom shledávati nesprávné právní posouzení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nelze přihlížeti k výtce dovolatelky, že právní zájem na zjištění spočívá v tom, že usnesením pozůstalostního soudu byla dovolatelka poukázána podati určovací žalobu, neboť nehledíc k tomu, že to v řízení před první stolicí netvrdila, nebylo to závazným pro procesní soud, jenž z úřadu musí zkoumati, zda žalující strana má právní zájem podle § 228 c. s. ř. na brzském zjištění sporného právního poměru. Než ani s hlediska § 503 č. 4 c. s. ř. nelze dovolatelce přisvědčiti. Neboť nevyvrátila svými vývody názor nižších soudů, že žaloba určovací je nepřípustná, ana měla možnost žalovati přímo o plnění a neprokázala, že přes to má zvláštní právní zájem (§ 228 c. s. ř.) na brzském zjištění sporného právního poměru. Dovolatelka napadá tento názor, vytýkajíc, že nemůže žalovati ani Marii J-ovou, ani pozůstalost po Jaroslavu J-ovi o plnění pro nedostatek pasivní legitimace, poněvadž žádný z nich prý není ani v držbě, ani v detenci pojistky neb pojistné sumy, ježto detentorem je prý pozůstalostní soud a vlastnictví a držbu má prý dovolatelka dosud. Mimo to prý působí žaloba o plnění jen proti straně žalované, kdežto žaloba vlastnická, byť i určovací, působí proti každému. Nelze však dovolatelce přisvědčiti. Detentorem (§ 309 prvá věta obč. zák.) může býti osoba fysická neb právnická, která svémocně (§ 19 obč. zák.) věc má ve své moci. Soud však není takovou osobou, poněvadž je jen orgánem státní moci a má v úschově (§ 43 nespor. řízení) pojistku neb pojistnou jistinu na základě platných zákonných předpisů, tedy nikoliv svémocně, a to z důvodu, že dědici po Jaroslavu J-ovi nebo žalovaná Marie J-ová jako dědička popírají vlastnictví žalobkyně k pojistce neb k pojistné jistině a trvají na tom, že pojistka nebo pojistná jistina patří do pozůstalostního jmění po Jaroslavu J-ovi. Tito dědici tedy zadržují předmět a od jejich vůle závisí vydání pojistky nebo pojištěné jistiny žalobkyni. Nelze proto uznati, že ony fysické osoby postrádají pasivní legitimace při vymáhání nároku na vydání pojistky neb pojistné jistiny a není proto proti nim vyloučena pravá žaloba vlastnická (§ 369 obč. zák.). Došlo-li by k odsouzení žalované na základě pravé žaloby vlastnické ku plnění, bylo by tím prokázáno vlastnictví žalující strany a bylo by tím vyhověno i odkazovacímu usnesení pozůstalostního soudu. Dovolatelka netvrdila, že měla zvláštní právní zájem na pouhém určení vlastnického práva (§ 228 c. s. ř.) přes to, že má možnost žalovati o plnění z titulu vlastnictví, a je proto její určovací žaloba nepřípustná.

Čís. 11794.

Pro spory firmy s jejím zástupcem na provisi, jenž jest samostatným obchodníkem, najmě o pohledávky z neoprávněných inkas a z prodeje zboží zákazníky nepřevzatého, jest příslušný obecný soud, nikoliv živnostenský soud.

Nárok zjednatele na zaplacení peněžité částky vybývající v jeho prospěch ze smlouvy jednatelské, jehož správnost jednatel po provedení vyúčtování výslovně (před sporem a pak i za sporu) uznal a zavázal se pohledávku odpracovati, nepromlčuje se podle § 1486 čís. 1 ani podle § 1486 čís. 5 obč. zák., nýbrž podléhá třicetiletému promlčení podle § 1479 obč. zák.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv I 789/31.)

Žalovaný byl zástupcem na provisi u firmy G. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se na něm žalobce (majitel firmy G.) zaplacení 4.478 Kč, tvrdě, že žalovaný za své činnosti pro firmu G. obdržel stále zálohy na provise, že však mimo to inkasoval od zákazníků různé pohledávky a peníze si ponechal, a že prodal zboží dané zákazníky k disposici a výtěžek si ponechal, takže vybývala ve prospěch žalobce zažalovaná částka. Žalovaný vznesl proti žalobě mimo jiné námitku věcné nepříslušnosti, tvrdě, že věc patřila před živnostenský soud. Procesní soud prvé stolice zamítl námitku věcné nepříslušnosti a uznal podle žaloby. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl co do věcné příslušnosti soudu v důvodech: Odvolatel sice vytýká, že prvý soud neprávem uvedl v napadeném rozsudku jako nesporné, že žalovaný měl s firmou G. ujednánu jen provisi za obchody jim skutečně pro firmu získané, že neměl plat ani diety, a že po celou dobu úmluvy nebyl přihlášen firmou ani k nemocenskému a k pensijnímu pojištění, a dále, že žalovaný v úplně témž poměru současně s vedením firmy G. pracoval ještě pro dvě jiné firmy, ježto okolnosti tyto nebyly žalující ani předneseny ani jako nesporné doznány. Než odvolatel přehlíží, že sám, byv jako strana slyšen, seznal, že byl u firmy G. zaměstnán jako zástupce na provisi, že neměl nárok ani na plat, ani na diety, ani na nemocenské neb pensijní pojištění, a že vedle této firmy měl zastoupení dvou jiných firem, u nichž stejně pracoval. Jest proto výtka v tom směru prvému soudu činěná úplně bezpodstatnou. A je-li tomu tak, je správný závěr prvého soudu, že žalovaný nebyl zaměstnancem firmy G., nýbrž samostatným obchodníkem. Mimo to prvý soud zjistil, že zažalovaná pohledávka vznikla z neoprávněných inkas a z prodeje zboží zákazníky nepřevzatého. Jest tudíž k rozhodnutí rozepře mezi ním a žalující stranou příslušný obecný soud žalovaného, nikoliv soud živnostenský.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel má za to, že je tu zmatečnost podle §§ 477 čís. 3 a 503 čís. 1 c. ř. s., ježto ku projednání a k rozsouzení této rozepře je výlučně

příslušný živnostenský soud po rozumu §§ 1, 3 a 4 d) zákona ze dne 27. listopadu 1896 čís. 218 ř. zák. Než nižší soudy správně dovodily ze zjištěných skutečností, že žalovaný nebyl zaměstnancem žalobcovým, nýbrž samostatným obchodníkem, takže příslušnost živnostenského soudu po rozumu uvedených zákonných ustanovení není dána. Vadnost odvolacího řízení spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud neodstranil vadu sběhlou prý již v řízení před prvou stolicí a záležející v tom, že prvý soud nerozhodl o změně žalobního důvodu, ač žalovaný se proti této změně ohradil. Než o změně žalobního důvodu nemůže býti řeči, neboť již v žalobě domáhal se žalobce zaplacení peněžité částky vybývající v jeho prospěch ze smlouvy jednatelské mezi stranami uzavřené, jejíž správnost žalovaný uznal již před sporem a zavázal se pohledávku tu odpracovati a za sporu žalobce toto své žádání nezměnil, nýbrž jen blíže opodstatnil. Pokud pak žalobce při řízení, jež po nastalém klidu opět bylo zahájeno, uvedl, že žalovaný také za sporu uznal zažalovanou pohledávku, a zavázal se ji odpracovati, tedy tímto uznáním nedošlo a nemohlo ani dojíti ke změně právního důvodu pohledávky již před tím uznané. Jde proto jen o to, zda je opodstatněna s hlediska dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) uplatňovaná námitka promlčení zažalované pohledávky. Žalovaný má zato, že pohledávka ta je promlčena podle § 1486 čís. 1 obč. zák., pokud se týče § 1486 čís. 5 obč. zák., ježto žalobcem nebylo, jak to vyžaduje § 1497 obč. zák. ve sporu náležitě pokračováno, ano řízení bylo ponecháno v klidu dne 15. října 1926 a teprve dne 10. září 1929 byl učiněn žalobcem návrh na pokračování v řízení. Než ani ustanovení § 1486 čís. 1 obč. zák. ani ustanovení § 1486 čís. 5 obč. zák. zde nedopadají, neboť se nežaluje pohledávka za provedené práce po rozumu § 1486 čís. 1 obč. zák. ani úplata ze služební smlouvy osob v § 1486 čís. 5 obč. zák. jmenovaných, nýbrž žalobce se domáhá žalobou na žalovaném zaplacení peněžité částky vybývající v jeho prospěch ze smlouvy jednatelské, kterou se žalovaným byl uzavřel, jejíž správnost, jak zjištěno, žalovaný po provedeném vyúčtování výslovně již před sporem a pak i za sporu uznal a zavázal se pohledávku tu odpracovati. Nárok takový však podléhá promlčení třicetiletému podle § 1479 obč. zák., takže je lhostejno, zda žalobce ve sporu náležitě pokračoval čili nic.

Čís. 11795.

Za objednané přípravné sestavení měr zrcadlových ploten ve vzorkovém pokoji a za rozpočet přísluší odměna, nebyla-li mezi stranami ujednána bezplatnost tohoto díla a není-li obchodní zvyklostí, že se takováto práce provádí bezplatně.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv I 868/31.)

Žalující firma domáhala se na žalované společnosti zaplacení 6000 Kč za to, že k objednávce žalované provedla měření a rozpočet zrcadlového skla pro vzorkový pokoj. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. s. ř.) spatřuje dovolatelka v tom, že odvolací soud právě tak, jako prvý soud, má za to, že je žalovaná povinna zaplatiti žalobkyni za provedené měření a podaný rozpočet podle § 1152 obč. zák. přiměřenou úplatu. Než neprávem. Z dopisů žalované ze dne 28. února 1929 a ze dne 16. března 1929 plyne, že žalovaná vyzvala žalobkyni, by jí zaslala sestavení měr zrcadlových ploten v jejím novém vzorkovém pokoji s udáním jednotlivých cen a celkové ceny, jinými slovy, že objednala dopisy těmi u žalobkyně sestavení měr a rozpočet. Ana žalobkyně tuto objednávku vyřídila, přísluší jí podle ustanovení § 1152 obč. zák. nárok na přiměřenou odměnu, nebyla-li mezi stranami ujednána bezplatnost objednaného díla, nebo není-li obchodní zvyklostí, že se takovéto práce konají bezplatně. A tu dospěly nižší soudy k přesvědčení, že se nepodařilo prokázati žalované, že byla ujednána bezplatnost, a dále vzaly za prokázáno podle znaleckého posudku, že šlo o práci obtížnou, která podle obchodní zvyklosti se odměňuje. Těmito zjištěními je dovolací soud vázán.

Čís. 11796.

Poskytnutí úvěru k provozování živnosti bookmakerské není neplatné (§ 1174 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv I 870/31.)

Žalobě, jíž se domáhali žalobci na žalovaném bookmakerovi zaplacení 140.000 Kč, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobci převzali závazek proti bance, poskytnuvší žalovanému úvěr v zažalované výši, za jehož zaplacení se žalobci zavázali pro případ, že by žalovaný zapůjčené mu peníze nezaplatil. Žalovaný tomuto svému závazku nedostál, takže žalobci byli nuceni debetní saldo žalovaného ve výši 140.000 Kč bance zaplatiti. Tomu-li tak, přísluší jim podle § 1358 obč. zák. proti žalovanému nárok na zaplacení těchto 140.000 Kč. Názor dovolatelův, že se žalobci nemohou domáhati na něm zaplacení vzhledem k ustanovení § 1174 obč. zák., ježto šlo o poskytnutí úvěru k provozování živnosti bookmakerské, tedy o zápůjčku poskytnutou k umožnění hry a sázky, je mylný. Podle § 1 čís. nař. ze dne 29. srpna 1916 čís. 282 ř. z. je živnost bookmakerská dovolenou koncesovanou živností a nešlo proto při zápůjčce žalovanému o umožnění nedovolené hry nebo sázky. Nelze proto shledati v poskytnutí sporné zápůjčky nic nedovoleného po rozumu § 1174 obč. zák. a je žaloba o zaplacení této zápůjčky přípustna.

Čís. 11797.

Trval-li dlužník na tom, by mu byla směnka prolongována, bylo na něm, by přesně splnil podmínky prolongace, by zaplatil 6% eskomptní výlohy a zaslal věřiteli novou prolongovanou směnku. Nestačí, že dlužník projevil ochotu splniti podmínky prolongace, an majitel směnky odmítl prolongovati směnku, nýbrž bylo na něm, by 6% eskomptní výlohy a novou prolongovanou směnku složil podle § 1425 obč. zák. na soudě.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv I 1102/32.)

Směnečný platební příkaz ze dne 18. prosince 1931 procesní soud prvé stolice k námitkám žalovaného zrušil. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Soud prvé stolice zjišťuje a žalující strana toto zjištění v odvolání nenapadá, že strany původně ujednaly, že zažalovaná směnka bude prodloužena do 29. května 1932. Stalo-li se však při vydání směnky takové ujednání o prodloužení s určitým konečným datem, jest ujednání to mezi stranami závazné a nemůže věřitel jednostranně od této úmluvy ustoupiti a před uplynutím smluvené lhůty žádati zaplacení. Stalo-li se tedy ujednání o prodloužení platební lhůty do 29. května 1932, nemůže žalobce žádati zaplacení již dne 29. listopadu 1931, třebas směnka byla toho dne splatna, poněvadž podle ujednání měla býti prolongována na tři měsíce, až do 29. května 1932. Žalující strana odvolává se ovšem na to, že účelem prolongování směnky jest, by jejím diskontem byly opatřeny věřiteli prostředky platební, že však tohoto účelu v souzeném případě dosíci nelze, an se dlužník směnečný stal placení neschopný a svou platební neschopnost veřejně prohlásil. S tímto názorem nelze souhlasiti. Ujednání o prolongování směnky do určité doby jakožto smlouva nezávisí na tom, pokud ovšem podmínka nebyla při ujednání učiněna, zda směnku bude lze dále převésti, zejména diskontem u peněžního ústavu peníze si opatřiti. Jest pravda, že podle § 27 směnečného zákona může směnečný věřitel požadovati jistotu za akceptovanou sumu za podmínek tam stanovených, a žalobce byl by za podmínek tohoto paragrafu oprávněn požadovati zajištění směnečné sumy i podle směnky splatné, avšak prolongované. To však žalobce nežádá, nýbrž žádá zaplacení. Mimo to v tom, že žalovaný dopisem ze dne 13. listopadu 1931 žádal o dostavení se za účelem projednání a stanovení určitého umořovacího plánu, nelze shledávati ještě zastavení platu na straně dlužníkově (srovnej rozhodnutí ze dne 5. září 1900 Cz 810 u § 29 směnečného řádu, Manzovo vydání). Žalobce namítá, že mu žalovaný nezaslal novou prolongační směnku. Avšak žalobce sám přiznává, že dopisem ze dne 21. listopadu 1931 sdělil žalovanému, že směnky již nebudou prolongovány, takže vzhledem k tomuto určitému jeho prohlášení odpadla povinnost žalovaného prolongační směnku mu zasílati; ostatně žalobce sám uvádí, že mu žalovaný dopisem ze dne 25. listopadu 1931 psal, že trvá na tom, že žalobce jest povinen přijati tříměsíční prolongační směnku proti náhradě 6% eskomptních výloh. Názoru žalobkyně, že příslib vyměniti směnku dne 29. listopadu 1931 splatnou za novou směnku pro-

longační na tři měsíce jest úmluvou o uzavření budoucí smlouvy podle § 936 obč. zák., nelze přisvědčiti, poněvadž jde o pevnou úmluvu, nikoli o ujednání, budoucně smlouvu učiniti.

Nejvyšší soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Důvody:

Je zjištěno, že strany sporu ujednaly prolongační smlouvu toho znění, že žalující strana bude prolongovati spornou směnku vždy na tři měsíce až do 29. června 1932, když žalovaný zaplatí eskomptní 6% výlohy a zašle žalující straně novou prolongovanou směnku. Zažalovaná směnka je prolongovanou směnkou s platebním dnem 29. listopadu 1931. Trval-li žalovaný na tom, by mu tato směnka byla prolongována na další tři měsíce, bylo jeho povinností splniti přesně podmínky prolongace (§§ 699 a 897 obč. zák.) t. j. zaplatiti 6% eskomptní výlohy a zaslati žalující straně novou prolongovanou směnku. Neučinil-li tak, zmařil sám splnění podmínek, za kterých měl nárok na prolongování směnky a nemůže trvati na tom, by žalující strana prolongační smlouvu splnila. Nestačí, že žalovaný projevil ochotu splniti podmínky, když žalující strana odmítla dopisem z 21. listopadu 1931 prolongovati směnku. Neboť, chtěl-li žalovaný dosáhnouti toho, by žalující strana z jeho průtahu ve splnění podmínek prolongace nemohla vyvozovati důsledky, bylo jeho povinností, by 6% eskomptní výlohy a novou prolongovanou směnku složil podle § 1425 obč. zák. k soudu, neboť jen v tom případě by byl splnil podmínky prolongace. Nestalo-li se tak, nesplnil podmínky, za kterých je příslib prolongace pro žalující stranu závazným, a pozbyl tím nároku na prolongaci.

Čís. 11798.

Společnosti s r. o. (zákon ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.).

K návrhu na pokračování v likvidaci společnosti s r. o. nestačí tvrzení účastníka, že jest tu ještě další jmění, nýbrž okolnost tato musí býti buď mezi účastníky nesporná, nebo náležitě osvědčena. Jen sporem může býti vyřešeno, zda má navrhovatel nárok na doplatek ze jmění společnosti, podrobeného likvidaci. Návrh na pokračování v likvidaci není ještě opodstatněn skutečností, že snad za sporu společníci přiznali a vyplatili navrhovateli nějaký peníz.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R II 113/32.)

K návrhu Adely G-ové zahájil soud prvé stolice opětnou likvidaci ve smyslu § 93 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., ježto podle tvrzení navrhovatelky jest tu další, dosud likvidaci nepodrobené jmění likvidované společnosti, a to nepoužitá reserva ve výši 350.000 Kč s obchodními úroky. Rekursní soud k rekursu ostatních účastníků návrh Adely G-ové zamítl. Důvody: Předpokladem zahájení opětné likvidace podle § 93 zák. o společnostech s obmezeným ručením jest, že se vyskytne nové jmění, jež má býti rozděleno. Jak ze

spisu C II 51/31 zjevno, jest otázka, zda takové jmění, t. j. daňová dosud mezi společníky nerozdělená reserva existuje, sporná, a má býti v onom sporu vyřešena. Pak prosté tvrzení odvolatelky, že na tuto reservu při likvidaci nebyl vzat zřetel a že tu tedy jest jmění, nestačí, by existence jmění mohla býti pokládána za zjištěnu, a není tu proto té doby důvodu k povolení dodatečné likvidace.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 93 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. zák. má soud k návrhu účastníka svolati dosavadní likvidatory nebo jmenovati jiné, objeví-li se dodatečně ještě další jmění, podléhající rozdělení. Nestačí tedy pouhé tvrzení účastníka, že jest tu ještě další jmění, nýbrž okolnost ta musí býti buď mezi účastníky nesporná, nebo náležitě osvědčena. Navrhovatelka tvrdí, že nebyla dosud mezi společníky rozdělena daňová reserva, a odvolává se na spisy krajského soudu v M. Avšak právě z těchto spisů vysvítá, že otázka likvidace všeho společenského jmění jest sporná, zejména, zda při zjišťování likvidačního výtěžku byla vzata v počet i daňová reserva. Spor vyvolala navrhovatelka, domáhajíc se žalobou na bývalých společnících firmy Jan E., společnost s r. o., pokud se týče na pozůstalosti po Janu E-ovi a veřejné společnosti Jan E. zaplacení částky 1,000.000 Kč a přísl. jako z likvidace. K odůvodnění svého návrhu stěžovatelka mimo jiné též uvedla, že, provede-li nestranný likvidátor nahlédnutí do knih a bude-li přezkoumáním zjištěn bezpečný základ pro spor Ck II 51/31, který prý jinak poctivě zjištěn býti nemůže, dále, zjistí-li likvidátor skutečně při přezkoumání likvidace, že jest správné, že nebylo lze při zákonitě provedené likvidaci utržiti více, než žalovaná tvrdí, nebude míti proti žalovaným nároků a bude nucena obmeziti žalobu na částky zjištěné likvidátorem. Z toho jest patrno, že navrhovatelka vlastně usiluje o to, by sporné okolnosti, které jsou právě předmětem rozepře, byly souběžně probírány i v řízení nesporném. To není však přípustné (srov. § 41 e) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.), a neodpovídá to ani účelu § 93 zák. čís. 58/1906. Jen sporem může býti tedy vyřešeno, zda má navrhovatelka z důvodu jí tvrzeného nárok na doplatek ze jmění společnosti, podrobeného likvidaci. Skutečností, že snad za sporu společníci přiznali a vyplatili navrhovatelce nějakou částku, není ještě opodstatněn návrh na pokračování v likvidaci, poněvadž tím nijak není osvědčeno, že jest tu ještě další jmění, jež by ještě bylo rozděliti a na něž nebylo pamatováno při provedení likvidace. Rekursní soud posoudil v podstatě věc správně po právní stránce.

Čís. 11799.

Byla-li v čase podání žaloby žalovaná veřejná obchodní společnost již z obchodního rejstříku vymazána, jest řízení nezhojitelně zmatečné a nelze nedostatek ten odčiniti opravou žaloby. Doručením žaloby bývalému veřejnému společníku nabyl tento společník právního zájmu, by

byl spor (směnečný platební příkaz) odklizen, a jest proto oprávněn k námitkám. Nestal se však stranou ve sporu a nemohou mu býti přisouzeny útraty, nýbrž musí mu býti zůstaveno, by se jich domáhal přímo na tom, kdo vyvolal zmatečné řízení (§ 1295 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R II 190/32.)

Směnečný platební příkaz ze dne 30. ledna 1932, znějící proti firmě »Bratří S-ové, technické potřeby, stroje a nástroje v O.«, byl doručen Františku S-ovi. V námitkách navrhl František S. především, by směnečný platební příkaz byl zrušen a dosavadní řízení prohlášeno zmatečným pro nedostatek způsobilosti žalované býti stranou ve sporu a s tím spojený nedostatek procesní způsobilosti, poněvadž firma Bratří S., bývalá veřejná obchodní společnost vůbec neexistuje, ježto oba veřejní společníci František a Josef S-ovi firmu i s obchodem prodali Reinhardu H-ovi, obchodníku v O. a sami z firmy vystoupili, takže se stala firmou kupce jednotlivce, kteráž změna byla v obchodním rejstříku provedena již 12. října 1931, dosavadní veřejní společníci a firma sama vymazáni a zapsána nová firma »Bratří S-ové, majitel R. H.«. Tím firma Bratří S-ové přestala existovati a zanikla a mohou býti žalováni jen její dřívější veřejní společníci. Žalující banka pak navrhla změnu žaloby opravou jména žalované na firmu Bratří S-ové, majitel Reinhard H. Soud prvé stolice vyslovil zmatečnost dosavadního řízení, zrušil směnečný platební příkaz ze dne 30. ledna 1932 a zamítl návrh žalobkyně na změnu žaloby opravou jména žalované na firmu Bratří S-ové, majitel Reinhard H. Důvody: Výpisem z obchodního rejstříku ze dne 14. března 1932 soud zjišťuje, že dne 12. října 1931 byla firma »Brüder S.« v rejstříku v rubrice Firma vymazána »následkem prodeje obchodu«, a na jejím místě zapsána nová firma »Brüder S. Inhaber Reinhard H.« a v rubrice: »Majitel firmy« zapsáno: »vymazují se společníci František S. a Josef S. následkem prodeje obchodu. Zapisuje se jako samomajitel firmy Reinhard H., obchodník v O.«, který znamená firmu tím způsobem, že ke znění firmy připojí své rodinné jméno H. Jest přisvědčiti žalované straně, že tímto zápisem zanikla právně bývalá veřejná obchodní společnost zapsaná pod firmou »Brüder S.«, neexistuje již a neexistovala již v den podání žaloby a že nově zapsaná firma: Brüder S. Inhaber R. H. není totožná s dřívější firmou, ani není její universální nástupkyní. Na neznalost této změny v obchodním rejstříku nemůže se žalující po více než třech měsících vymlouvati a zánik dřívější firmy platí proto i proti ní. Jaké podmínky ujednány byly při prodeji obchodu Reinhardu H-ovi, zda převzal tento všechny závazky bývalé firmy »Brüder S.«, či jen některé a za jakých podmínek, není z obchodního rejstříku patrno. Již z toho důvodu nelze tvrditi, že jde o tutéž firmu, jen v názvu změněnou, že lze žalobu prostě opraviti v označení žalované strany, doručiti znovu novému majiteli firmy a pokračovati s ním ve sporu. Právem se proto ohrazuje žalovaná strana proti takové nepřípustné změně žaloby. Neexistuje-li však žalovaná strana ani právně, ani ve skutečnosti, nemůže býti stranou ve sporu, nemá procesní způsobilosti a není k žalobě pasivně oprávněna, a to nezhojitelně. Výrok o zmatečnosti řízení a o zrušení směnečného platebního příkazu jest tím odůvodněn

(§ 7 c. ř. s.). Rekursní soud zamítl návrh Františka S-a na prohlášení dosavadního řízení za zmatečné a připustil změnu, pokud se týče opravu žalované strany na firmu Bratří S-ové, majitel Reinhard H. a nové doručení žaloby pod tímto označením strany. Důvody: V žalobě jest označena strana žalovaná: Bratří S-ové, techn. potřeby, stroje a nástroje v Olomouci. Z tohoto označení žalované strany nelze usuzovati, zda jde o veřejnou obchodní společnost, či o firmu jednotlivce, neboť žalovaná strana není v žalobě označena ani jako veřejná obchodní společnost, ani jako firma jednotlivce. Podle obchodního rejstříku nemůže však býti pochyby, že firma Brüder S. jako obchodní společnost již neexistuje, nýbrž jako firma jednotlivce. Jisto jest však, že existuje firma S., a navrhla-li žalující strana jen bližší označení této žalované firmy s dodatkem: majitel Reinhard H., nemůže jíti o změnu žaloby, zejména ano jest z obsahu jejího zřejmo, kdo jako strana rozepře jest míněn, ježto jde jen o bližší označení strany žalované bez vstupu nového právního podmětu do sporu. František S. nemůže tu vůbec vystupovati jako strana a nebyl vůbec k námitkám, ani ku přijetí žaloby a platebního příkazu oprávněn a bylo jeho povinnosti nanejvýše odepříti přijetí zásilky, která mu podle určení strany žalované vůbec nepatřila. Od žalované firmy samé právní zástupce plné moci ani nevykázal a nebyl tudíž ani oprávněn jejím jménem námitky podati a za ni jednati. Žaloba nesměřuje podle označení žalované strany proti ní jako proti veřejné obchodní společnosti. František S. není tudíž oprávněn k námitkám vůbec, ani k návrhu, by dosavadní řízení bylo prohlášeno za zmatečné a nelze k ní přihlížeti ani z úřadu, když ve skutečnosti neexistuje. Správným doplněním označení strany žalované učiní se přítrž zbytečným pochybnostem, komu se má žaloba vlastně doručiti. Proto po stránce formální jsou bezvýznamné úvahy prvého soudu, zanikla-li čili nic veřejná obchodní společnost pod firmou Brüder S. a je-li žalovaná strana totožná s firmou původní, čili nic. Rovněž nelze v tomto období sporu rozhodovati o tom, zda nynější žalovaná firma ručí za směnečný dluh (viz také nález čís. 2825, 3857, 7781 a 8399).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Žalována byla firma »Bratří S-ové, technické potřeby, stroje a nástroje v O.«. Žaloba byla podána dne 30. ledna 1932 a doručena, jak nesporno, bývalému veřejnému společníku firmy, Františku S-ovi. Veřejná společnost pod firmou Brüder S., obchod s technickými potřebami, stroji a nástroji v O. mezitím prodejem obchodu zanikla a byla její firma, jak z výpisu z obchodního rejstříku zřejmo, dne 12. října 1931 z rejstříku vymazána. V době podání žaloby nebylo tu tedy již společnosti pod firmou Brüder S., natož Bratří S-ové, technické potřeby, stroje a nástroje v O. a nemohla býti tato firma, jako neexistující právní podmět žalována. K výmazu firmy z obchodního rejstříku může dojíti teprve po likvidaci nebo po jinakém vypořádání společníků a po zastavení činnosti podniku této společnosti. Výmazem firmy zaniká pak veřejná společnost konečně, poněvadž se nedostává podmínek čl. 85 a

110 obch. zák. Co do případných. nově se vyskytnuvších pohledávek neb závazků společnosti mělo se státi opatření mezi společníky již při jejich vypořádání. Nestalo-li se tak, mohli by přijíti v úvahu již jen bývalí společníci jako nositelé práv a závazků zaniklé společnosti, po případě jejich právní nástupci. Byla-li tedy v souzeném případě žalována veřejná společnost již neexistující, nebylo tu vůbec žalovaného a nelze uvažovati o vstupu firmy »Bratří S-ové, majitel R. H.«, správně »Brüder S. Inhaber R. H.«, která podle zápisu v obchodním rejstříku jest novou firmou kupce jednotlivce Reinharda H-a, poněvadž spor nemohl býti pro nedostatek jedné ze stran s právní účinnosti ani zahájen, tak že řízení je nezhojitelně zmatečné (§ 6 a 7 c. ř. s.). Nedostatek tento nelze odčiniti opravou žaloby, poněvadž nejde jen o doplnění nesprávného označení téhož právního podmětu, nýbrž o to, by byla nahrazena strana nesprávně žalovaná (neexistující) jiným podmětem ke sporu způsobilým. Otázka, zda snad nabyvatel podniku firmy Bratří S. (Brüder S.), technické potřeby, stroje a nástroje v O. převzal závazky původní majitelky, nebo snad ručí za ně po rozumu § 1409 obč. zák., nespadá v rámec tohoto rozhodnutí. Pokud jde o oprávnění bývalého veřejného společníka žalované firmy Bratří S-ové (Brüder S.), technické potřeby, stroje a nástroje v O., Františka S-a, k podání námitek a k dovolacímu rekursu, nelze mu je upírati, poněvadž doručením žaloby do jeho rukou jako bývalého veřejného společníka žalované firmy nabyl právního zájmu, by byl odklizen směnečný platební příkaz, z něhož mu hrozila majetková újma (čl. 146 obch. zák.). Tím se však nestal ve sporu stranou a nemohou mu býti po rozumu § 41 a násl. c. ř. s. přisouzeny útraty úspěšného dovolacího rekursu, nýbrž musí mu býti zůstaveno, by se jich domáhal přímo na tom, kdo zmatečné řízení vyvolal (§ 1295 obč. zák.).

Čís. 11800.

Byla-li povolena exekuce po zahájení vyrovnacího řízení na dlužníkových věcech nebo právech pro pohledávky, které nemají přednostní právo, jde o případ § 39 čís. 2 ex. ř., k němuž jest přihlížeti z úřadu.

Dozvěděv se z rekursu dlužníka o zahájeném vyrovnacím řízení byl rekursní soud povinen zkoumati, zda jsou tu předpoklady přednostní pohledávky podle § 26 čís. 3 vyr. ř. Toto zkoumání se děje podle návrhu na povolení exekuce. Neobsahuje-li návrh všechny předpoklady pro přípustnost exekuce za dlužníkova vyrovnacího řízení, nelze exekuci povoliti.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, R II 218/32.)

Soud prvé stolice povolil okresní nemocenské pojišťovně exekuci ku vydobytí vykonatelné pohledávky. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jak stížnost právem uvádí, nelze podle § 12 vyr. ř. po zahájení vyrovnacího řízení na dlužníkových věcech nebo právech nabýti soudcovského práva zástavního, nejde-li o pohledávku, která má přednostní právo. Přednostní právo mají podle § 26 vyr. ř. ve vyrovnacím řízení mimo jiné i příspěvky k sociálnímu pojištění, které dospěly za řízení nebo nejdéle tři roky před zahájením a nedojdou zaplacení z věcí za ně ručících. Předpokladem povolení exekuce jest tudíž jednak, že příspěvky dospěly v posledních třech letech před zahájením vyrovnání, jednak že nedojdou zaplacení z věcí za ně ručících. Nejsou to ovšem skutečnosti, které by vymáhající věřitelka musela dokázati veřejnou neb veřejně ověřenou listinou podle § 7 ex. ř., protože tato povinnost stihá oprávněného jen, byla-li v exekučním titulu vykonatelnost učiněna závislou na tom, že jistá skutečnost nastala, oč se tu nejedná. Avšak podle § 54 a 55 ex. ř. jest vymáhající věřitelka povinna tvrditi okolnosti pro povolení exekuce rozhodné, musí tudíž, bylo-li zahájeno vyrovnací řízení, tvrditi jednak, že nejde o příspěvky, dospělé dříve než tři roky před zahájením vyrovnacího řízení, jednak, že tyto příspěvky nedojdou zaplacení z věcí za ně ručících. Onen předpoklad vysvítá z platebního výměru, podle něhož jde o příspěvky za dobu od 29. září do 26. října 1930, kdežto vyrovnací řízení bylo zahájeno usnesením ze dne 1. února 1932, druhý předpoklad, že příspěvky nedojdou zaplacení z věcí, za ně ručících, není však ani tvrzen v exekučním návrhu, ani nevyplývá z exekučního titulu. Ježto tudíž vymáhající věřitelka vůbec netvrdila, že jsou tu veškeré předpoklady povolení exekuce, ač bylo zahájeno vyrovnací řízení, a soud exekuci povolující podle § 55, druhý odstavec, ex. ř. před povolením exekuce šetření provésti nesmí, uplatňuje dlužník právem, že exekuce neměla býti povolena, a bylo tudíž rekursu vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 12 vyr. řádu nelze po zahájení vyrovnacího řízení na dlužníkových věcech nebo právech pro pohledávky, které nemají přednostního práva, nabýti soudcovského práva zástavního neb uspokojovacího. Je to zřejmě případ § 39 čís. 2 ex. ř., k němuž je přihlížeti podle druhého odstavce § 39 ex. ř. z úřadu, poněvadž je to omezení exekuce plynoucí z veřejného zájmu ve prospěch nejen všech vyrovnávacích věřitelů, nýbrž i dlužníka. Není proto správný názor dovolatelův, že dlužník může námitku zahájení vyrovnacího řízení uplatňovati jen žalobou podle §§ 35, 36, 37 ex. ř. Poukazuje-li k rozhodnutí čís. 1521, 4423 a 7144 sb. n. s., nevystihuje jich smysl, poněvadž tam nešlo o nepřípustnost exekuce, k níž je hleděti z úřadu, nýbrž o námitku pravoplatně potvrzeného vyrovnání k němuž nelze přihlížeti z úřadu právě tak, jako k okolnostem rušícím neb odkládajícím nárok. Dověděv se z dlužníkova rekursu o zahájeném vyrovnacím řízení byl rekursní soud povinen zkoumati, zda jsou tu předpoklady přednostní pohledávky podle § 26 č. 3 vyr. ř., jichž vymáhání je i za vyrovnávacího řízení o dlužníkově jmění přípustné. A zkoumání to se děje podle §§ 3, druhý odstavec, 7 a 55 ex. ř., podle návrhu na povolení exekuce. Neobsahuje-li návrh všechny předpoklady pro přípustnost exekuce za dlužníkova vyrovnávacího řízení, nelze exekuci povoliti a je souhlasiti s rekursním soudem, že bylo povinností vymáhající věřitelky, by všechny tyto předpoklady v návrhu podle § 54 čís. 3 ex. ř. doličila, jak bylo vysloveno a odůvodněno v rozhodnutí

nejvyššího soudu čís. 2637 sb. n. s., jež ani novým vyrovnávacím řádem ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n. nedoznalo změny. Poukaz k rozhodnutí čís. 7378 sb. n. s. je nemístným, poněvadž tam byl zamítnut návrh na povolení exekuce pro neurčitost jmění (příjmů) v návrhu označeného, na něž exekuce měla býti vedena. Týkalo se tedy jen prvé části § 54 čís. 3 ex. ř. a výkladem druhé části (od slov »und endlich ....«) se rozhodnutí to nezabývalo. A rozhodnutí čís. 4095 sb. n. s., jímž vysloveno, že není třeba, by v návrhu o povolení exekuce bylo tvrzeno a prokázáno, že předmět, na nějž se vede exekuce, je vlastnictvím dlužníka, neodporuje názoru, že vymáhající věřitel musí v návrhu uvésti okolnosti rozhodující pro přípustnost exekuce za vyrovnávacího řízení, k nimž přihlížeti je z úřadu.

Čís. 11801.

Tříletá promlčecí lhůta podle § 1489 obč. zák. počíná skutečnou znalostí škůdcovy osoby, kterážto znalost musí býti taková, by vystačila k podání žaloby; nestačí možnost vědomosti.

Při promlčení podle § 1489 obč. zák. nelze posuzovati každou jednotlivou měsíční a roční částku ucházejícího důchodu samostatně.

(Rozh. ze dne 24. června 1932, Rv II 126/31.)

Žalobce domáhal se na žalované obci jakožto majitelce plynárny a na zaměstnancích plynárny náhrady škody, ježto roku 1922 byl v plynárně usmrcen syn žalobců. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, maje za to, že žalobní nárok jest vzhledem k § 1489 obč. zák. promlčen. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nebylo třeba zjišťovati, kdy byl žalobci doručen rozsudek odsuzující žalované B-a a Z-a, neboť ustanovení o promlčení žaloby o náhradu škody nečiní začátek promlčení lhůty závislým na doručení odsuzujícího rozsudku, nýbrž na době, kdy poškozený mohl zvěděti o osobě škůdce jakož i o výši škody. V souzeném případě měl žalobce příležitost zvěděti u soudu o osobách, jež smrt jeho syna zavinily a mu škodu způsobily. Opomenul-li to, je to jeho chyba. Pokud se týká škody musil žalobce její výši znáti v krátké době po synově smrti, neboť, je-li pravda, že mu syn posílal týdně 20 Kč na výživu a ročně 450 Kč na ošacení, pak zajisté ihned po synově smrti pozoroval, že mu tyto částky nedocházejí. Žalobce skutečně svou škodu shledává v tom, že smrtí synovou o ony částky přišel a i v žalobní prosbě domáhá se toho, by mu žalovaní částky ty platili od 1. března 1923. Nemůže se tedy žalobce odvolávati na to, že se o výši škody dověděl teprve, když se jeho výdělkové poměry zhoršily následkem jeho stáří. Poněvadž však žalobce, znaje škodu a jsa s to znáti i osoby, jež ho poškodily, přes to žalobu nepodal do tří let, nýbrž až teprve dne 10. července 1929, správně posoudil prý soud věc po stránce právní, zamítnuv žalobu jako promlčenou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nelze sice schváliti názor odvolacího soudu, že začátek promlčecí lhůty podle § 1489 obč. zák. jest závislý na době, kdy se poškozený může dověděti o osobách škůdců. Podle jasného doslovu citovaného zákonného ustanovení počíná tříletá promlčecí lhůta skutečnou znalostí škůdcovy osoby, kterážto znalost musí býti taková, by vystačila k podání žaloby. Možnost vědomosti se nerovná skutečné znalosti (srov. rozh. čís. 6860, 7102 a 9755 sb. n. s., k nimž se k vůli stručnosti poukazuje). Dovolatel nečiní však napadenému rozsudku v otázce znalosti osob škůdců výtky (§ 503 č. 4 a § 506 poslední odstavec c. ř. s.). Jeho vývody s hlediska nesprávného právního posouzení věci týkají se jeho vědomosti o výši škody. Nelze mu však dáti za pravdu. Žalobce tvrdil v žalobě, že mu syn pravidelně posílal 20 Kč týdně na výživu a 450 Kč ročně na ošacení, a odvolací soud správně z toho usoudil, že žalobce musil v krátké době po synově smrti bezpečně znáti výši škody, an tvrzené pravidelné týdenní částky nedostával. Měl tudíž žalobce potřebnou vědomost o škodě, spočívající v tom, že mu ušla výživa, k níž byl syn podle zákona povinen (§§ 154, 1327 obč. zák.), brzy po jeho smrti. Pokud dovolatel poukazuje k tomu, že se jeho poměry zhoršily, že by byl jeho syn nucen, měsíční příspěvek 80 Kč zvýšiti, stačí na to odvětiti, že tvrzené zhoršení by bylo žalobce snad opravňovalo žádati zvýšení renty, na počátek běhu promlčecí lhůty podle § 1489 obč. zák. nemá však okolnost ta vlivu. V souzeném případě jde o žalobu o náhradu škody podle § 1327 obč. zák., jež se promlčuje podle § 1489 obč. zák. ve třech letech, a nelze proto, pokud jde o dobu promlčecí, posuzovati každou jednotlivou měsíční a roční částku samostatně, jak tvrdí dovolání.

Čís. 11802.

Architektura není obchodní živností, nýbrž činností poradní a vědeckou. Nelze ji proto zapsati do obchodního rejstříku.

(Rozh. ze dne 25. června 1932, R I 476/32.)

Rejstříkový soud vrátil opověď zápisu firmy do obchodního rejstříku za tím účelem, by u předmětu podniku vypuštěn byl dodatek »architektura«, ježto podle vyjádření obchodní a živnostenské komory v Praze ze dne 19. listopadu 1931, s nímž rejstříkový soud souhlasí, při architektuře nejde o provozování obchodů ve smyslu obch. zák. a nemůže býti tudíž do obchodního rejstříku zapsána (čl. 4, 271—277 obch. zák.). Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Šetřením bylo zjištěno, že při architektuře nejde o provozování obchodu ve smyslu obch. zák., poněvadž architektura záleží ve zhotovování návrhů plánů, nákresů a rozpočtů a pod., jde tedy při ní o činnost poradní a vědeckou, již nelze považovati za obchodní ve smyslu obchodního zákona. Tomu-li tak, nemůže býti architektura předmětem zápisu do obchodního rejstříku jako předmět podnikání a právem proto žádá rej-

stříkový soud, by u předmětu podniku byl vypuštěn dodatek »architektura«.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekurent napadá usnesení, jež potvrdilo usnesení soudu prvé stolice, z důvodu nezákonnosti podle § 46 (2) zákona čís. 100/31 sb. z. a n., leč neprávem. Nezákonnost spatřuje v tom, že mu nižší soudy nařizují, by při opovědi své firmy vypustil při předmětu podniku slovo »architektura«, že však stěžovatel jako architekt a zároveň stavitel koná různá právní jednání, jež jest podle čl. 273 obch. zák. pokládati za obchody, a že tedy i taková právní jednání, jež jako architekt podniká, nákup materiálu, opatření malířských potřeb a podobná, spadají do této obchodní činnosti, která není jen poradní a vědeckou činností. Nemůže ovšem býti sporu o tom, že právní jednání, která koná stavitel nebo podnikatel staveb při provozování své živnosti, jsou pomocnými obchody podle čl. 273 obch. zák., ježto patří k provozu obchodní živnosti a mají za účel umožniti a podpořiti provozování této živnosti (rozh. čís. 7626, 2374 sb. n. s., Staub—Pisko Komentář II. díl, str. 25). Rekurent však přehlíží, jak dolíčeno bylo nižšími soudy, že »architektura« není obchodní živností, nýbrž činností poradní a vědeckou, záležející hlavně ve zhotovování plánů, nákresů a rozpočtů. Proto veškerá právní jednání, jež v této činnosti jako architekt konal, netvořila by podstatu pomocných obchodů podle čl. 273 obch. zák. Se zřetelem k tomu, že zápisy v obchodním rejstříku mají odpovídati pravdě a skutečnému stavu, právem odepřely nižší soudy zápis slova »architektura« při předmětu podniku, neboť nejde tu o obchodní podnik, Zajisté by nevyhovovalo ani všeobecnému účelu obchodního rejstříku, ani záměru nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 10. prosince 1901 č. 40 věstníku, kdyby směl býti vykonán zápis předmětu podniku podle žádosti rekurenta bez ohledu, zda je pravdivý, čili ne. Vzhledem k tomu neshledal dovolací soud vytýkanou nezákonnost a nebylo proto vyhověno dovolacímu rekursu.

Čís. 11803.

Nájemní smlouva uzavřená na delší dobu o hotelovém pokoji, určeném ku přechovávání cizinců, bez povolení ministerstva průmyslu, obchodu a živností, jest neplatná (nicotná).

Nicotná nájemní smlouva nemůže býti pod záštitou zákona o ochraně nájemníků.

Žalobě o vyklizení místnosti nevadí, že žalovaný v této místnosti již nebydlí, ježto mu byl žalobcem vstup do ní zabráněn. Stačí, že žalovaný si činí nadále nároky na užívání místnosti a dosud má v ní uložen nábytek.

(Rozh. ze dne 25. června 1932, Rv I 1343/31.)

Majitel hotelu domáhal se na žalované vyklizení hotelového pokoje. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Nesporno jest, že žalovaná bydlí v pokoji č. 1 hotelu již od roku 1923, že zprvu platila z něho nájemci 3 Kč denně, 90 Kč měsíčně, že však od roku 1924 vůbec nic na nájemné nezaplatila. Nižší soudy uznaly srovnale, že mezi stranami rozepře nebyl poměr prekaristický, nýbrž pravidelný, na delší dobu uzavřený poměr nájemní. Z tohoto usoudily nižší soudy, že jest žalovaná pod záštitou zákona o ochraně nájemníků, aniž by poměr ten bylo podřaditi pod § 31 čís. 5 cit. zák., a zamítly proto žalobu, majíce za to, že žalobce musí v řízení nesporném žádati o svolení k výpovědi žalované. Tento právní názor dovolací soud nesdílí. Podle § 1 zákona ze dne 23. ledna 1920 čís. 54 sb. z. a n. jest zakázán pronájem hotelů nebo jejich částí k jiným účelům, nežli ku přechovávání cizinců, leda že by k tomu dal ministr průmyslu, obchodu a živností povolení. Smlouvy tomu odporující jsou neplatné. Podle § 879 obč. zák. jest smlouva příčící se zákonnému zákazu nicotná. K nicotnosti jest hleděti z úřadu v každém období sporu, i když námitka ta nebyla učiněna v řízení před prvým soudem. Podle osvědčení obecního úřadu ze dne 27. srpna 1930 jest pokoj číslo 1 v žalobcově hotelu pokojem hotelovým a bylo ho vždy používáno ku přechovávání cizinců. Jest tedy nájemní smlouva, kterou uzavřela o pokoji tom žalovaná se žalobcem na delší dobu, kterou měl pokoj ten býti odňat původnímu účelu, přechovávání cizinců, vzhledem k tomu, že povolení ministerstva průmyslu, obchodu a živností k jejímu uzavření nebylo žalovanou ani tvrzeno, neplatná, nicotná. Nicotná smlouva po právu neexistuje a není pod záštitou zákona o ochraně nájemníků. Jest proto mylný právní názor nižších soudů, že žalobce měl žádati nesporného soudce o svolení k výpovědi. Že bydlila v pokoji tom jako cizinec, používající hotelového pohostinství, žalovaná ani netvrdila a bylo to též nižšími soudy vyvráceno a proto nepřichází ustanovení § 31 čís. 5 zák. o ochr. náj. v úvahu. Žalovaná bydlí tam, pokud se týče užívá pokoje toho, bez zákonem uznaného právního důvodu a dožaduje se tudíž žalobce žalobou touto právem jejího vyklizení. Okolnost, že žalovaná v pokoji tom nyní již nebydlí, ježto jí byl 12. února 1930 žalobcem vstup do pokoje zabráněn, nepadá na váhu, ano jest nesporno, že si nadále činí nároky na jeho užívání a dosud tam svůj nábytek má uložen.

Čís. 11804.

Při posuzování otázky, zda manželské dítě se může samostatně živiti, nerozhoduje o sobě dosažení určitého věku ani abstraktní schopnost výdělečná, nýbrž jest přihlížeti ke skutečné možnosti, najíti přiměřené zaměstnání a v něm se udržeti. V prvé řadě přijde v úvahu předcházející výchova a způsob přípravy pro praktický život.

Pokud trvá studium dítěte, není se zájmem jeho zdraví a studijního postupu slučitelné, by provozovalo výdělečnou činnost.

Zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., nezná rekursní sdělení (rekursní odpověď).

(Rozh. ze dne 25. června 1932, R II 221/32.)

Soud prvé stolice uložil manželskému otci, by platil na výživu dcery, narozené dne 27. října 1911, od 18. prosince 1931 počínajíc 200 Kč měsíčně, až do doby, kdy se bude moci sama živiti. Rekursní soud zamítl žádost o placení výživného.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursní soud vyhověl otcovu rekursu a zamítl žádost o placení výživného proto, že nezletilá Erika P-ová podle jeho názoru jest způsobilá sama se živiti. Toto své mínění — jak lze z odůvodnění seznati — opírá o to, že nezletilá jest tělesně i duševně úplně zdravá a vyvinutá, že překročila 20. rok svého věku, a že jest pro kancelářskou službu prakticky vzdělaná, vychodivši měšťanskou školu a byvši pak přijata do kancelářské služby u firmy S., kteréžto místo prý však později bezdůvodně opustila. Tyto okolnosti však jednak nedostačí k odůvodnění onoho názoru, jednak nejsou v úplném souhlasu se spisy. Při posuzování otázky, zda se nezl. Erika P-ová může samostatně živiti, nerozhoduje o sobě dosažení určitého věku ani abstraktní schopnost výdělečná, nýbrž jest přihlédnouti ke skutečné její možnosti, najíti přiměřené zaměstnání a v něm se udržeti (srov. rozh. čís. 10.340 sb. n. s.). V prvé řadě přijde v úvahu její předcházející výchova a způsob přípravy pro praktický život. Zjištěno jest, že nezletilá Erika P-ová vychodila jen měšťanskou školu. To není pro ni dostatečnou theoretickou přípravou pro kancelářskou službu. Otec sám připouští, že se dcera ve státním jazyce úplně nezdokonalila a že nenavštěvovala žádné školy odborné. Z čí viny se tak stalo, zůstává nerozhodné. Prakticky pro kancelářskou službu není rovněž vyškolena, neboť byla u firmy S. zaměstnána jen několik dnů jako volonterka. Na čí popud se k firmě S. dostala a proč odtud vystoupila, jest věcí zcela vedlejší, ana za to plat nedostávala. Podotýká se však, že z jejího podání neplyne, že vystoupila bezdůvodně, neboť tam udává za důvod domácí různice mezi rodiči a nervovou chorobu. Nebyla tedy nezl. Erika P-ová tak vedena a vychována, aby se nyní samostatně uživila prací kancelářskou. Místo vychovatelky, — o němž se otec ve svém rekursu zmiňoval, — by sice snad mohla zastávati, ale otec ani netvrdí, že se jí takové nějaké místo naskytovalo. Pouhé úvahy o různých možnostech výživy nemohou nic změniti na nynějším skutečném stavu. Naproti tomu plyne ze spisů, že nezl. Erika P-ová byla již od svého mládí po dlouhou řadu let vyučována hudbě na klavír a že tohoto hudebního vyučování se jí dostalo též z vůle otce Adolfa P-a, byť i snad tento nebyl přímo zamýšlel, by se dcera hudbou později živila. V poslední době však — jak vyplývá z písemného sdělení majitele hudební školy Ludvíka G-a, pokračuje její původně na slabých základech budované hudební vzdělání zdárně, takže v červnu 1933 by mohla složiti státní zkoušku z hudby. Za tohoto stavu věci skýtá dokončení hudebních studií, ne sice jedinou, ale přece jen tu nejvýhodnější a nejpřijatelnější možnost dopracovati se co možná brzy postavení, v němž by měla nezl. Erika P-ová možnost trvalé obživy a tím došla zaopatření. Proto jest vhodno a účelno, aby se k vůli své budoucnosti věnovala cele studiu hudby. Pokud pak toto studium bude trvati, není se zájmem jejího zdraví a studijního postupu slučitelné, by provozovala nějakou výdělečnou činnost. Není tedy nezl. Erika P-ová toho času schopna sama se živiti, a proto musilo býti dovolacímu rekursu vyhověno.

K vyjádření na dovolací rekurs, podanému odpůrcem nemohlo býti přihlíženo. Podání jeho není zdůvodněno v § 48 zák. čís. 100/31, jak se odpůrce mylně domnívá. Neboť v §§ 38 a 39 odst. (3) cit. zák. (jenž podle § 46 odst. (3) cit. zák. platí i pro dovolací rekurs) jest přesně vymezen postup soudu prvé stolice při podaném rekursu, a to tak, že se stejnopis rekursu (dovolacího rekursu) nežádá a nezasílá druhé straně k vyjádření, nýbrž nenastane-li případ § 39 odst. (1) nebo odst. (2) cit. zák., spisy se neprodleně předloží vyššímu soudu. Zákon čís. 100/1931 tedy nezná rekursní sdělení, rekursní odpověď.

Čís. 11805.

Vykonatelnost usnesení v exekučním řízení, pokud jím byly určeny útraty tohoto řízení, nelze odvozovati přímo z něho, nýbrž z exekučního titulu, na jehož základě bylo zahájeno exekuční řízení, v němž bylo toto usnesení vydáno. Není-li vykonatelným usnesení, jež bylo původním exekučním titulem, není vykonatelným ani usnesení, určující útraty exekučního návrhu.

(Rozh. ze dne 27. června 1932, R I 224/32.)

Návrhu vymáhajícího věřitele, by mu byla na základě usnesení poručenského soudu ze dne 18. března 1925 a na základě usnesení exekučního soudu ze dne 5. května 1925 povolena k vydobytí peněžitých pohledávek exekuce na svršky dlužníka, soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z poručenských spisů jest patrné, že poručenský soud nařídil dne 10. dubna 1925, by jeho usnesení ze dne 18. března 1925 bylo doručeno Josefu H-ovi (dlužníku) podle § 106 c. ř. s. (tedy k vlastním rukám na modrý lístek) a by doručný orgán byl poučen o možnosti doručení podle druhého odstavce § 106 c. ř. s. Toto opatření poručenského soudu vyhovovalo tehdy platnému předpisu § 6 čís. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., podle něhož nesporný soudce, uzná-li toho potřebu, může nařídit doručení straně samé. Usnesení ze dne 18. března 1925 mohlo by tedy nabýti účinnosti proti povinnému Josefu H-ovi teprve, kdyby mu bylo doručeno způsobem předepsaným v § 106 c. ř. s. (Viz rozhodnutí čís. 3972 sb. n. s.) To se však v tomto případě nestalo,

neboť doručení onoho usnesení k rukám prokuristy firmy W., jež bylo provedeno dne 31. července 1925, nevyhovovalo předpisu § 106 c. ř. s. a nebylo tudíž proti Josefu H-ovi účinné. Ustanovení § 103 c. ř. s. nelze v tomto případě použíti, takže na ně stěžovatel marně poukazuje. Nenabylo-li však usnesení poručenského soudu proti povinnému Josefu H-ovi účinnosti, neměla podle § 7 druhý odstavec ex. ř. na jeho základě býti povolena exekuce k vydobytí pohledávky 13.050 Kč. Pokud jde o útraty exekučního návrhu E 1728/25, jež byly přisouzeny vymáhajícímu věřiteli proti povinnému v usnesení okresního soudu ze dne 5. května 1925 č. j. E 1728/25-1 ve výši 74 Kč, jest uvésti toto: Vykonatelnost usnesení v exekučním řízení, pokud jím byly určeny útraty tohoto řízení, nelze odvozovati přímo z něho, nýbrž z exekučního titulu, na jehož základě bylo zahájeno exekuční řízení, v němž bylo usnesení to vydáno (viz rozhodnutí čís. 3940 sb. n. s.). Nebylo-li — jak dovoděno — vykonatelným usnesení poručenského soudu ze dne 18. března 1925, jež tvořilo původní exekuční titul, není důsledkem toho vykonatelným ani usnesení ze dne 5. května 1925 č. j. E 1728/25-1, určující útraty exekučního návrhu. Na tom nic nemění, že toto exekuční usnesení bylo podle § 102 c. ř. s. a § 78 ex. ř. řádně doručeno matce povinného, u níž tento bydlel, a že proti němu nebyl podán rekurs. Rekursní soud tedy právem zamítl návrh na povolení exekuce a dovolacímu rekursu bylo odepříti úspěch.

Čís. 11806.

Ocenění předmětu rozepře, i pokud jde o obsazení sborového soudu (samosoudcem či senátem) se děje týmž způsobem jako při určení příslušnosti.

Na nárok na zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti nelze použíti zásad o ocenění sporu o plnění nemovité věci, nýbrž rozhoduje tu žalobcovo ocenění.

(Rozh. ze dne 27. června 1932, Rv II 373/32.)

V žalobě o zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti ocenila žalobkyně předmět rozepře na 10.000 Kč. Procesní soud prvé stolice (krajský soud) uznal samosoudcem podle žaloby. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Pro obsazení soudu u sborového soudu ku projednání sporné věci je rozhodnou hodnota předmětu sporu buď v peněžité částce nebo částka, na niž je předmět sporu oceněn. Při částce peněžité neb při ocenění sporu do 20.000 Kč projednává samosoudce (§ 7 a j. n.) a jen, jde-li o hodnoty nad 20.000 Kč, musí se projednávati před tříčlenným senátem. Hodnotu sporu nezáležejícího v penězích má udati žalobce. Žalobkyně ocenila předmět sporu na 10.000 Kč a, ježto nejde o ocenění nepřiměřeně vysoké, je jím soud i žalovaný vázán (§§ 56 a 60 j. n.). Proto námitka žalovaného, že předmět sporu má hodnotu 90.000 Kč, je vůbec nepřípustná a nemá ani významu, že se strany shodly na ceně 90.000 Kč, neboť tím byla shodou stran jen stanovena cena domku, nikoliv však hodnota sporu, majícího za předmět právo žádati rozdělení spoluvlastnictví domku veřejnou dražbou. Předmětem sporu není domek, nýbrž rozdělení spoluvlastnictví veřejnou dražbou, které bylo oceněno na 10.000 Kč. Projednával-li spor při prvém ústním jednání tříčlenný senát, nebylo obsazení soudu řádné, tato závada byla však zhojena tím, že dále projednával a rozhodl spor soud řádně obsazený samosoudcem. Odvolání vytýkající zmatečnost proto, že nerozhodl spor tříčlenný senát, není tudíž odůvodněno a bylo je zamítnouti.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, a to z důvodů, jež tu nepřicházejí v úvahu; v otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmatečnost rozsudku odvolacího soudu (§ 503 čís. 1 c. ř. s.) spatřuje dovolatel v tom, že o odvolání rozhodoval soud druhé stolice ve tříčlenném senátě, ač měl rozhodovati senát pětičlenný, ježto prý šlo o spor, jehož hodnota převyšovala 20.000 Kč. Žalovaný uplatňoval již v odvolání zmatečnost řízení a rozsudku prvého soudu proto, že rozhodující soud nebyl řádně obsazen (§ 477 čís. 2 c. ř. s.), an nerozhodoval tříčlenný senát, nýbrž jen samosoudce. Odvolací soud výtku zmatečnosti správně vyvrátil, pročež se poukazuje především na jeho důvody, k nimž se vzhledem k vývodům dovolání ještě dodává: Jest sice správné, že se ocenění předmětu rozepře, pokud jde o obsazení sborového soudu, děje týmž způsobem jako při určení příslušnosti a že i pro tento účel bude žalobcovo ocenění po případě soudem prozkoumáno. Ovšem prozkoumati žalobcovo ocenění jest soud oprávněn jen v případě § 60 prvý odstavec j. n., jeví-li se ocenění předmětu sporu přílišným. V souzeném případě však podle názoru dovolatelova jest ocenění předmětu sporu příliš nízké a nepřichází proto v úvahu přezkum ocenění soudem. V dalších svých vývodech k tomuto dovolacímu důvodu vychází dovolatel z toho, že předmětem sporu jest dům, že tedy hodnotou sporného předmětu jest obecná hodnota tohoto domu, a poukazuje najmě k § 14, odstavec třetí čís. 4 nařízení ze dne 15. září 1915, čís. 279 ř. zák. o soudních poplatcích. Leč dovolatel přehlíží, že žalobou není uplatňován nárok na plnění nemovité věci, nýbrž nárok na zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti, tedy nárok podstatně jiný, jehož hodnota může býti rozdílná od hodnoty nemovitosti. Na uplatňovaný nárok nelze tedy použíti zásad o ocenění sporu o plnění nemovité věci. Rozsudek odvolacího soudu netrpí tudíž vytýkanou zmatečností.

Čís. 11807.

Nejde-li o zálohu na plat, nýbrž o plat předem vybraný, nemůže vymáhající věřitel po dobu, po kterou bylo dlužníkovi předem placeno, požadovati na dlužníkovu zaměstnavateli jako poddlužníku placení z důvodu zabavení služebních platů.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R I 289/32.)

Žalující firmě byly povoleny exekuce proti Josefu F-ovi zabavením jeho nároků ze služebních platů u žalované firmy pro pohledávku v celku přes 45.000 Kč a přikázány k vybrání. První usnesení o zabavení platů F-ových pro 7.863 Kč 33 h bylo doručeno žalované straně dne 1. prosince 1927. Dne 10. prosince 1927 sdělila žalovaná svým právním zástupcem písemně žalobkyni, že důchody F-ovy jsou vyčerpány zálohami do podzimu 1928. Další usnesení povolující exekuci byla doručena žalované po 1. prosinci 1927 do konce prosince 1928. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalované firmě zaplacení 30.000 Kč, ježto žalovaná jí nesdělila dostatečně, jaké služební požitky F. má, omezivši se jen na zprávu, že má až do podzimu 1928 platy předem vyčerpány; že žalovaná, byvši pak vyzvána soudem k vyjádření podle § 301 ex. ř., vůbec se v dané lhůtě nevyjádřila, že od zabavení a přikázání platů dostával je F. ještě po 21 měsíců dále, čímž způsobila žalovaná žalobkyni škodu 30.000 Kč. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Pro posouzení nároku žalobkyně je rozhodným, zda po 1. prosinci 1927 vznikly F-ovi nároky na služební plat proti žalované tak, by mohly býti pro žalobkyni zabaveny nebo žalovanou kompensovány, a v které době taková kompensace by mohla nastati. Určitost a dospělost vzájemné pohledávky jest posuzovati podle okamžiku, kdy se pohledávky střetly, v kterézto době musí býti splněny podmínky §§ 1438 až 1440 obč. zák. Pokud jde v souzeném případě o zápůjčky F-a, kryté v pokladně bony, nemohla žalovaná strana započítati (kompensovati) tuto svou pohledávku ze zápůjčky všeobecně na nárok F-ův na služné; poněvadž podle § 1439 obč. zák. je možné započtení jen na splatnou vzájemnou pohledávku, mohla žalovaná provésti započtení teprve tehdy, až se ta která měsíční částka jeho platu stala dospělou, což znamená, že každá měsíční splátka by musela býti kompensována zvlášť (sb. n. s. čís. 9171). Podobně má se věc i při zálohách na plat. Ty jsou vlastně platem anticipando, ale mohou se srážeti teprve, když plat dospívá. Že mezi žalovanou a F-em byla v tom směru úmluva, nebylo ani tvrzeno. Ze zjištěných skutečností vyplývá, že F. libovolně převáděl zápůjčky výše dostoupivší na zálohy na plat a zase obráceně. Žalobkyně ovšem mohla zabaviti nárok F-ův na plat dosud nedospělý a teprve v budoucnosti splatný (§ 299 ex. ř.) a doručením zápovědi platební 1. prosince 1927 poddlužníkovi (žalované) nastalo zabavení pohledávky (§ 294 třetí odstavec ex. ř.) s pořadím zástavního práva od tohoto okamžiku ve prospěch žalobkyně a to i ohledně služného, jehož splatnost teprve měla nastati. Mohla by tedy zásadně žalovaná kompensovati své pohledávky, byť již dříve splatné, se služebním platem F-ovým teprve v době jejich splatnosti toho kterého měsíce. Pokud však by se tak stalo v době počínající 1. prosincem 1927, bylo to již vyloučeno, neboť tu byly tyto platy již zabaveny ve prospěch žalobkyně a dokonce přikázány k vybrání. Žalovaná tedy mu neměla platiti a nemohla ani provésti proti němu započtení své pohledávky. Učinila-li tak, stalo se to protiprávně (§ 1295 obč. zák.) na úkor žalobkyně a jest jí proto žalovaná povinna náhradou až do výše zabavených a přikázaných platů. V době od 1. prosince 1927 do konce roku 1929 bylo by F-ovi příslušelo na platech za 2 roky a 1 měsíc celkem 125.000 Kč. Žalobkyně uplatnila jen 30.000 Kč a výši tohoto nároku žalovaná nepopřela. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Věc jest posouditi jen se stanoviska § 308 ex. ř., zejména rozřešiti spornou otázku, zda v souzeném případě šlo o plat předem vybraný, pokud se týče o zálohy na plat, či o zápůjčky F-ovi poskytnuté a jaký vzniká stav při povolení zabavení služebních platů zaměstnance a přikázání jich k vybrání, jemuž již před tím byly poskytnuty zaměstnavatelem zálohy na plat nebo zápůjčky, zejména zda je přípustno započtení poskytnuté zápůjčky na jednotlivé dávky služného později dospělého a splatného. Odvolatelka hájí přípustnost tohoto započtení polemisujíc s rozhodnutím nejvyššího soudu v Brně čís. 9171 sb. n. s., a dovolává se pro správnost svého názoru jednak ustanovení obč. zák. o právu zástavním a o postupu jakož i ustanovení § 392 něm. obč. zák., jednak nauky (Krainz-Ehrenzweig, komentář k obč. zák. vydání z roku 1928 str. 338 a Roberta Mayra Lehrbuch des Bürgerlichen Rechtes) i judikatury (rozh. nejvyššího soudu ve Vídni čís. 4721 a 6713 sb. Gl. U. n. F.). V souzeném případě namítala žalovaná strana, že v době doručení usnesení o zabavení $^1/_3$ služebních platů F-a měl tento na své platy vybranou již předem zálohu 130.000 Kč daleko převyšující, a že proto v době dojití usnesení prvého jakož i v době dojití pozdějších zabavovacích usnesení F. proti žalované straně vůbec pohledávku pokud se týče nárok na vyplácení platu po celou pozdější služební dobu neměl, ježto jeho nárok na vyplácení služného byl předem vybranými částkami již vyrovnán. Tuto námitku rozvedla později žalovaná strana v tom smyslu, že F. měl prvního prosince 1927 vybráno předem na plat jednak 52.743 Kč 31 h, což bylo vykázáno na jeho osobním účtě, jednak další částku 80.000 Kč, za kterou dal do tovární pokladny bon, v důsledku toho neměl prý F. po dobu, po kterou zálohy ty nebyly vyrovnány, dostati vůbec žádný plat, což se podle tvrzení žalované strany také stalo, nýbrž byl mu jen měsíční plat budoucně splatný připisován k dobru. Tyto okolnosti potvrdil svědek J. a prvý soud zjistil na základě výpovědi tohoto svědka, že si F. již od roku 1925 bral zálohy na služné a cestovné, jež pak k jeho příkazu byly účtovány jednak jako zálohy na služné jednak jako hotově vybrané peníze, kryté v pokladně jeho stvrzenkami (bony), které nikdy neklesly pod 80.000 Kč a které, když bony dosáhly značnější částky, byly převedeny z části na osobní účet F-a. Prvý soud rozlišuje jednak mezi zápůjčkami, t. j. částkami F-em z tovární pokladny vybranými a stvrzenkami (bony) krytými, jednak mezi zálohami na plat, jimiž rozumí peníze F-ovi jako plat předem zaplacené na jeho osobním účtě zapsané. Odvolací soud je však názoru, že se prvý soud nezabýval vlastně námitkou strany žalované, pokud tvrdila, že vyplatila F-ovi služné na delší dobu předem. Podle názoru odvolacího soudu je rozdíl mezi zálohami na budoucí plat a mezi platem předem vybraným. Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci zálohu na služné, jest pravidelně mezi nimi úmluva, jak se záloha bude od budoucího služného srážeti, a sráží se pravidelně od budoucího služného při jeho splatnosti vždy jen určitá částka, by tak zaměstnanci alespoň část platu potřebná na nezbytné životní potřeby byla zachována, kdežto při platu předem vybraném nemá zaměstnanec až do vyčerpání částky předem vybrané nárok na vyplacení budoucího

platu. Prvý soud v souhlasu s rozhodnutím nejvyššího soudu čís. 9171 sb. n. s. je názoru, že nejen při zápůjčkách před zabavením služného poskytnutých, ale i při předchozích zálohách na plat započtení na služné později splatné je nepřípustné, pokud služné to ve prospěch osoby třetí bylo zabaveno. Tento právní názor soudu prvého nejeví se soudu odvolacímu potud správným, pokud nejde o vlastní zálohy na plat, nýbrž o služné anticipando placené. Je tu stejný poměr, jako když se koupená věc neb objednané dílo zaplatí předem, před odevzdáním věci koupené nebo díla. Tak, jako v tomto případě odevzdáním věci prodané nebo díla objednaného nevzniká již prodateli nebo zhotoviteli díla pohledávka za prodanou věc nebo zhotovené dílo, ježto již předem byla uspokojena — tak tomu je i tehdy, když zaměstnavatel zaplatí zaměstnanci předem odměnu za práci teprve později konanou. V době vykonání této práce nemá v tom případě zaměstnanec proti zaměstnavateli již nárok na odměnu za konanou práci. Podle § 308 ex. ř. může vymáhající věřitel, jemuž pohledávka byla přikázána k vybrání, žádati na poddlužníkovi, by zaplatil částku v usnesení příkazním naznačenou podle právní moci zabavené pohledávky a podle její dospělosti. Podle § 299 ex. ř. vztahuje se zástavní právo, kterého bylo nabyto zabavením pohledávky na služném, i k důchodům po zabavení dospívajícím. Jestliže však v souzeném případě F. v době doručení usnesení o zabavení jedné třetiny služebních platů měl služné již na řadu měsíců předem vyplaceno, nemohl po dobu, pokud jeho předem vybrané služné nebylo vyčerpáno, od žalované strany nic za konanou práci požadovati, a nemůže proto ani žalobkyně po touž dobu od žalované strany z důvodu zabavení služebních platů F-ových nic požadovati, poněvadž po dobu tu pohledávka Josefa F-a proti žalované straně z titulu placení služného neexistovala. Takové placení mzdy neb odměny předem je bezúčinné jen podle § 2 odst. (4) zák. ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 — nelze však seznati, proč by v souzeném případě nemohla žalovaná strana svému zaměstnanci F-ovi vyplatiti služné na více měsíců předem. Prvý soud nezabýval se námitkou žalované strany, že F. měl plat na více měsíců předem vybraný, a ve směru tom trpí tudíž řízení prvého soudu neúplností po rozumu § 496 c. ř. s. Bude tedy na prvém soudu, by zjistil, zda a v jaké výši měl Josef F. v rozhodné době, t. j. dne 1. prosince 1927, služební plat předem vybraný, či zda šlo u něho jen o zálohy na plat, jež od budoucího měsíčního platu měly mu býti sráženy, v kterémžto případě bude na prvém soudu, by též zjistil, zda a jaká úmluva byla o srážení záloh poskytnutých a vůbec po rozumu § 182 c. ř. s. působiti k tomu, by bylo vysvětleno, jaké postavení zaujímal F. v závodě, byl-li snad členem představenstva, či vedoucím úředníkem splnomocněným k tomu, by zastupoval společnost před soudem (čl. 235 obch. zák.) a vybíral-li si libovolně bez vědomí členů představenstva plat na více měsíců předem pokud se týče bral si zálohy na plat a zápůjčky z pokladny továrny. Kdyby prvý soud zjistil, že šlo též o platy služného předem vybrané, bude na něm, by zjistil, v jaké výši měl Josef F. dne 1. prosince 1927 plat předem vybraný, kdy tento předem vybraný plat byl měsíčním služným vyčerpán, a od kdy se nabyté

zástavní právo strany žalující stalo účinným, čímž teprve bude lze zjistiti, v jaké výši vznikla žalující straně pohledávka proti straně žalované z důvodu § 308 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalobkyně sama v rekursu zdůrazňuje, že se její žaloba zakládá výlučně na ustanovení § 308 ex. ř. a že věc jest posuzovati jen s tohoto hlediska. Jsou proto zbytečné její výklady o významu posledního odstavce § 301 ex. ř. Napadenému usnesení vytýká stěžovatelka nesprávné právní posouzení věci, ale prohlašuje zároveň, že souhlasí s právním názorem odvolacího soudu, že jest činiti rozdíl mezi zálohami na budoucí plat a mezi platem předem vybraným. Odvolací soud správně vyložil, že, bylo-li F-ovi služné vyplaceno na několik měsíců předem, nemohl F. po tu dobu, po kterou mu bylo zaplaceno, na žalované firmě za práci nic požadovati a že tudíž ani žalobkyně nemohla po tuto dobu požadovati na žalované jako poddlužnici placení z důvodu zabavení služebních platů. Tento názor není v rozporu s rozhodnutím čís. 9171 sb. n. s., v němž bylo uvažováno o pohledávce ze záloh na plat, nikoliv o platu předem vybraném.

Čís. 11808.

Nároky na náhradu škody proti obci v Čechách, spočívající na veřejnoprávním podkladě opomenuté povinnosti, uložené obci zákonnou místní policií, nemohou býti uplatňovány pořadem soukromého práva, dokud příslušný politický úřad nerozhodl o právním důvodu náhradní povinnosti. Tím, že obec dobrovolně posypává cesty, není odňat této její činnosti ráz plnění veřejnoprávní povinnosti.

Ustanovení § 190 c. ř. s. lze použíti jen, jde-li již od počátku o řízení zahájené před soudem po zákonu pro jeho vedení řádně příslušným.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R I 418/32.)

Proti žalobě, jíž se domáhal žalobce na obci v Čechách náhrady škody, ježto utrpěl úraz na neposypaném chodníku, vznesla žalovaná obec námitku nepřípustnosti pořadu práva, jíž soud prvé stolice zamítl. Rekursní soud vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva a odmítl žalobu. Důvody: Z obsahu žaloby plyne, že jest žalovaný nárok opírán o to, že žalovaná obec zanedbala svou veřejnoprávní povinnost, pečovati o veřejnou bezpečnost posypáním chodníku, čímž se stalo, že žalobce utrpěl škodu. Jak žalovaná již v prvé stolici právem namítla, jest pro takovýto nárok na náhradu škody pořad práva podle § 37 obecního řádu pro Čechy vyloučen, dokud správní úřady neuznaly na náhradní povinnost žalované obce. Napadené usnesení odůvodňuje nevyhovění námitce nepřípustnosti pořadu práva tím, že žalobce již u okresního úřadu v Ch. zahájil příslušné řízení. Leč tento názor prvého soudu jest pochybený, třebas bylo již správní řízení zahájeno, ježto nález správního úřadu jest předpokladem pro žalobu o ná-

hradu škody co do výše. Byla-li žaloba, jako v souzeném případě, podána dříve, bylo ji podle § 42, prvý odstavec, j. n. a limine odmítnouti. Toho důsledkem jest, že nebylo lze ani řízení přerušiti podle § 190 c. ř. s., ježto tohoto předpisu lze použiti jen, jde-li o soudní řízení řádně podle zákona zahájené, v němž by mohl soud pro svou potřebu řešiti i předurčující otázku, jež má býti vyřešena v zahájeném již řízení správním. V souzeném případě však nešlo o předurčující otázku, již by si soud sám mohl rozřešiti, nýbrž šlo o zákonný předpoklad přípustnosti pořadu práva, o čemž však soud není povolán rozhodovati. Jest tedy nutným předpokladem, by bylo správními úřady rozhodnuto, že žalovaná obec jest povinna náhradou škody, načež teprve by byl přípustným pořad práva, a to jen co do výše náhradního nároku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Vývody dovolacího rekursu nejsou s to, by zvrátily správné odůvodnění napadeného usnesení rekursního soudu. Podle druhého odstavce § 37 zák. ze dne 16. dubna 1864 čís. 7 zem. zák. pro Čechy (obecního zřízení českého) má obec, vykonává-li policii místní, nahraditi škodu, která někomu vzešla z opomenutí povinností, jež ukládá obci výkon místní policie (§ 36); otázku, zda jest povinna obec dáti náhradu, rozhodne politický úřad po slyšení okresního výboru. Nedosáhne-li se dohody o tom, mnoho-li náhrady se má dáti, budiž ji zjednán průchod pořadem práva. Již v plenárním rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ze dne 1. června 1915 Pres. 229-15, judikátu čís. 229, čís. 1652 úř. sb. bylo vyloženo, že nároky na náhradu škody proti obci v Čechách, vyplývající z opomenutí povinností, jež ukládá obci výkon místní policie, ať toto opomenutí záleží v čemkoliv, nemohou dotud býti uplatňovány pořadem práva soukromého, dokud příslušný politický úřad nerozhodl o právním důvodu náhradní povinnosti, při čemž jest zdůrazniti, že se tato právní věta vztahuje jen na nároky na náhradu škody, které spočívají na veřejnoprávním podkladě opomenuté povinnosti obci uložené zákonnou policií místní, takže ji nelze užíti tam, kde se nárok na náhradu škody uplatňuje jen na podkladě soukromoprávním. (Srovnej i rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 262 sb. n. s.). V souzeném případě opírá žalobce svůj nárok proti obci v bodě III. žaloby, dovolávaje se výslovně jeho podkladu veřejnoprávního slovy: »Die Stadtgemeinde K. hat die Verpflichtung, für die öffentliche Sicherheit Sorge zu tragen und ist daher verbunden, den Bürgersteig an dieser Stelle zu bestreuen. Diese Obliegenheit kommt der Stadtgemeinde K. zu, denn an der Unfallstelle ist kein Haus, sondern eine freie Baustelle«. Jest tudíž jeho výrok kryt ustanovením § 37 citovaného zákona a jest uplatňování jeho pořadem práva dotud vůbec vyloučeno, dokud nebylo o povinnosti obce K. k náhradě rozhodnuto v příslušném řízení správním. Jest tudíž rozhodnutí rekursního soudu, jež žalobu pro nepřípustnost pořadu práva odmítá, v zákoně opodstatněno. Na věci nic nemůže měniti, že se žalobce napadaje vznesenou námitku nepřípustnosti pořadu práva snaží dovoditi, že svůj žalobní nárok opírá nejen o povinnost veřejnoprávní, nýbrž také o podklad soukromoprávní spočívající podle jeho názoru v tom, že žalovaná obec všechny spojky, zvláště na tržišti a na silnicích, při náledí posypává, tudíž nejedná jen na základě zákonné povinnosti, nýbrž i dobrovolně. Nehledíc ani k tomu, že toto dělení právního podkladu při činnosti jednotné (posypávání veřejných cest obcí pískem za náledí) není dobře myslitelné, neubírá okolnost dobrovolného posypávání cest obcí této činnosti ráz plnění povinnosti veřejnoprávní a nemůže vyloučiti, by nebylo přihlíženo k ustanovení § 37 obecního zřízení českého. Tvrdí-li rekurent, že rekursní soud nedbal pravoplatnosti usnesení prvého soudu o přerušení řízení, jež podle jeho názoru nastala proto, že tato část usnesení prvého soudu nebyla rekursem žalované obce dotčena, přehlíží těsnou souvislost tohoto opatření s výsledkem stížnosti do usnesení o nepřípustnosti pořadu práva a správně dovozuje rekursní soud, že ustanovení § 190 c. ř. s. lze jen tam správně použíti, kde jde již od počátku o řízení zahájené před soudem po zákonu pro jeho vedení řádně příslušným. Jinak se rekurent poukazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení.

Čís. 11809.

Rozhodčí soudy zřízené podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák., k odklizení sporů ze spolkového poměru, nejsou podrobeny ustanovením §§ 577—599 c. ř. s. a soudům nepřísluší nad nimi kontrola.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R I 426/32.)

Hugo L. navrhl dne 19. prosince 1931, aby okresní soud vyslovil, že rozhodčí smlouva, obsažená v § 12 stanov spolku pro S-ovy zahrádky pro P., pozbývá účinnosti ohledně sporných otázek: a) zda výbor spolku byl oprávněn, zamítnouti jeho žádost o přenechání S-ovy zahrádky do jeho vlastnictví proti splnění přejímacích podmínek valnou hromadou spolku stanovených; a b) zda spolkovým výborem prohlášené jeho vyloučení ze spolku jest po právu, čili nic. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu Hugo L-a zrušil usnesení nižších soudů i řízení jim předcházející, zastavil řízení to pro nepřípustnost pořadu práva a odmítl návrh.

Důvody:

Hugo L. domáhá se výroku soudního o bezúčinnosti smlouvy o rozhodčím výslovně podle § 583 c. ř. s., kterýž platí však jen, byla-li smlouva o rozhodčím zřízena úmluvou stran (§ 577 c. ř. s.), nebo, byl-li rozhodčí soud zřízen způsobem zákonem dovoleným posledním pořízením nebo jinými opatřeními, nezakládajícími se na úmluvě stran, nebo stanovami (§ 599 prvý odstavec c. ř. s.). Avšak rozhodčí soudy, zřízené podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. z. k odklizení sporů z poměru spolkového, nejsou podrobeny ustanovením čtvrtého oddílu šesté části civ. řádu soudního (§ 599 druhý odstavec c. ř. s.). Podle příl. C byl však spolek pro Sch-ovy zahrádky pro P. zřízen podle

spolkového zákona, což zřejmě vysvítá z jeho povolení rozhodnutím zemské politické správy v Praze ze dne 20. listopadu 1924. Podle § 12 spolkových stanov rozhoduje spory členů vespolek nebo s výborem ve věcech spolkových rozhodčí soud s vyloučením dalšího pořadu. Jde tedy v souzeném případě o rozhodčí soud zřízený k odklizení sporů z poměru spolkového podle zákona ze dne 15. listopadu 1867 čís. 134 ř. zák., kterýž nepodléhá ustanovením §§ 577 a 599 c. ř. s. a soudům nepřísluší nad ním kontrola (rozh. 1668 sb. n. s.), aniž oprávnění přezkoumávati, zda tento rozhodčí soud byl řádně zřízen, nebo zda jsou tu podmínky, by úmluva o jeho zřízení pro určité spory byla prohlášena za bezúčinnou pro odmítnutí rozhodce nebo proto, že rozhodce odmítá nebo protahuje konati převzaté závazky (§ 583 c. ř. s.). Bylo proto pro nepřípustnost pořadu práva dosavadní řízení zmatečným podle § 477 č. 6 c. ř. s. a bylo se usnésti, jak se stalo.

Čís. 11810.

Řízení o prozatímním opatření není určeno k tomu, aby v něm odpůrce uplatňoval námitky proti nároku (nedostatek pasivního oprávnění odpůrce a v případě § 10 odst. 1 zákona proti nekalé soutěži důvěrnost sdělení). Rozhodnutí o prozatímním opatření závisí jen na osvědčení ohrožení a po případě na osvědčení nároku, jež má oboji podati strana ohrožená. Ani vyjádření (výslech) odpůrce ohrožené strany neslouží k tomu, by bylo projednáváno o námitkách proti nároku a by provedeno bylo o nich osvědčení.

K osvědčení nároku podle § 10 odst. 1 zákona proti nekalé soutěži stačí osvědčení, že se čin stal za účelem soutěže, a že údaje o poměrech podniku jsou způsobilé podnik poškoditi. Nevyžaduje se osvědčení, že údaje o poměrech podniku jsou nepravdivé.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R I 433/32.)

K zajištění nároků žalobce na zdržení se nekalé soutěže povolil soud prvé stolice prozatímní opatření. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, o návrhu na povolení prozatímního opatření znovu rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by znova rozhodl o rekursu bez ohledu na důvod, pro který zrušil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekursní soud zrušil usnesení prvého soudu jednak proto, že prvý soud neprovedl osvědčení, jež se týkala nároku, a to jednak osvědčení o nepravdivosti tvrzení, že sběrny jsou škodlivé pro prosperitu žalobkyně, jednak o oprávnění žalovaných Dr. N-a a N-a k podpisu za první žalovanou, dále o tom, zda podepsali za sebe, či za první žalovanou, a posléze, o namítané důvěrnosti dopisu ze dne 16. února 1931. Všechny tyto okolnosti jsou předmětem námitek žalovaných. Řízení o prozatímním opatření není určeno k tomu, by v něm odpůrce uplatňoval námitky proti nároku a by se o těchto námitkách prováděla osvědčení. Rozhodnutí o prozatímním opatření závisí jen na osvědčení ohrožení podle § 381 ex. ř. a po případě na osvědčení nároku. To i ono osvědčení má podati strana ohrožená. I když byl odpůrce ohrožené strany vyzván k vyjádření o návrhu na prozatímní opatření, po případě o něm vyslýchán, nebylo v tomto období řízení místa k tomu, by se projednávalo o námitkách proti nároku a prováděla se o nich osvědčení. Osvědčení nároku je věcí ohrožené strany, jen to se provádí za účelem povolení prozatímního opatření, ale nikdy nelze prováděti osvědčení nabízená odpůrcem k důkazu jeho námitek. Proto rekursní soud neprávem nařídil provádění osvědčení o tom, co proti nároku namítali odpůrci. Mýlně nařizuje tedy provádění osvědčení výtahem z rejstříku o namítaném nedostatku pasivní legitimace žalovaných a o namítané důvěrnosti dopisu. Rovněž neprávem zrušil rekursní soud usnesení prvního soudu z důvodu, že nebylo provedeno osvědčení o nepravdivosti tvrzení, že systém sběren je škodlivý. Toto tvrditi má podle § 10 zákona proti nekalé soutěži strana žalovaná, tedy odpůrce strany ohrožené a proto také ani ohrožená strana nemusí nepravdivosti osvědčovat. K osvědčení nároku podle § 10 odst. (1) zákona proti nekalé soutěži stačí osvědčení toho, že se čin stal za účelem soutěže, a že údaje o poměrech podniku jsou způsobilé podnik poškoditi. Aby si soud mohl učiniti úsudek, zda tvrzení ohrožené strany v těchto směrech nárok osvědčují, nebylo třeba zjišťovati okolnosti namítané odpůrci, jichž rozbor jest ponechati sporu, jehož výsledku nemá se prozatímním opatřením předbíhati (srov. nál. čís. 8193, 9221, 9659 a 9665 sb. n. s.). Kdyby soud povolující prozatímní opatření měl prováděti i osvědčení námitek proti ohroženému nároku, pozbylo by prozatímní opatření pravidelně smyslu, protože by řízení bylo zdrženo a zdraženo docela zbytečně a musilo by se minouti s cílem, by rychlým zákrokem zabezpečilo mír mezi stranami ohledně sporného nároku. K povolení prozatímního opatření stačí osvědčení a nežádá se plný důkaz. Dokonce nedostatečné osvědčení lze nahraditi jistotou. Soud nepovolí prozatímní opatření, je-li již podle výsledku řízení a osvědčování zřejmo, že ohrožený nárok není po právu, a že tedy žalobě nemůže býti ani vyhověno. Ale není-li stav takový a je-li jen osvědčení nedostatečné, může povoliti prozatímní opatření proti jistotě, když poměry toho vyžadují, podle § 381 ex. ř.

Čís. 11811.

Zákonem není zakázána společenská smlouva mezi podnikatelem, jenž nemá stavitelskou koncesi a tím, kdo ji má, neobsahuje-li smlouva nic o tom, že jeden společník má kryti neoprávněné provedení staveb druhým společníkem. Pro nárok jednoho společníka na podíl na zisku nesejde na tom, zda tento společník přestupoval živnostensko-policejní předpisy, zda neplnil smlouvu a zda měl onen společník možnost nedovolovati takový postup a odebrati mu firmu.

Žaloba o výplatu zisku ze společného podniku není předčasná proto, že nebyl složen účet, jen když byly pro výpočet pohledávky uvedeny skutkové podklady.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R II 225/32.)

Žalovaný ujednal se zednickým mistrem Pavlem K-em společenskou smlouvu, podle níž měli oba provozovati živnost na jméno Pavla K-a a pod jeho firmou, žalovaný měl nárok na plat 60 Kč denně, pokud sám na stavbě pracoval, a při těch stavbách, které sám dohodil, měl nárok na 30% čistého zisku. Tak zprostředkoval a provedl žalovaný stavby ve 25 případech pod firmou a zodpovědností Pavla K-a. Žalobu, jíž se domáhal žalobce jako postupník Pavla K-a na žalovaném zaplacení čistého zisku po srážce 30% zisku z oněch staveb procesní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Poněvadž žalobce opírá svůj nárok o společenskou smlouvu, jest sporný případ posuzovati s hlediska §§ 1175 a násl. obč. zák., zejména § 1191 obč. zák. Tu však prvním předpokladem úspěšného domáhání se práva bylo, že společenská smlouva, tvořící právní základ nároku, je platná. Soud má však za to, že platná není, a to z důvodu § 879 obč. zák., ježto se příčí dobrým mravům a slouží vlastně k obcházení zákona. Mezi stranami jest nesporno, že žalovaný jest pouhým zedníkem, a že není oprávněn sám prováděti stavby. Kdyby tak činil, jednal by proti ustanovení § 15 čís. 6 a § 23 živn. řádu a proti ustanovení §§ 2, 3, 20 zák. ze dne 26. prosince 1893 čís. 193 ř. zák. o stavebních živnostech. Jest zjištěno, že žalovaný při stavbách používal firmy Pavla K-a a stavbu prováděl samostatně. Jde zřejmě o tak zv. »krytí« neoprávněné osoby firmou osoby oprávněné ve smyslu § 16 zák. o stav. živnostech čís. 193/1893, proti čemuž čelí i výnos ministerstva práce ze dne 26. června 1909, čís. 119.272 a 79 sb. norm., kde je také vymezen pojem »krytí« jako každé spolupůsobení koncesovaného živnostníka stavebního, které směřuje anebo jeví se způsobilým k tomu, přivoditi provedení staveb osobami k tomu neoprávněnými, anebo je podporovati, při čemž jest lhostejno, zda ten, kdo kryje, obdrží odměnu, čili nic. Takové krytí jest tu nesporně, ano jest zjištěno, že Pavel K. propůjčoval žalovanému svou firmu tak, že tento mohl ji použíti i bez jeho vědomí, a že jí používal žalovaný tak, žalobce sám tvrdí v žalobě, a je i zjištěno, že žalovaný sám dodával na stavbu dělníky. Okolnost, že plány vypracoval Pavel K., jak potvrdil, a že se přišel na stavbu jednou nebo dvakrát podívati, jak někteří svědci potvrdili, na věci nic nemění, naopak je tím více prokázáno, že žalobce o tom věděl, že žalovaný stavby provádí a přes to byl s tím srozuměn, že je provádí samostatně, jako oprávněný stavitel nebo zednický mistr, jak ostatně Pavel K. potvrdil. Tím je zjištěno, že společenská smlouva, o niž se žalobce opírá, byla učiněna jen na oko. Ve skutečnosti kryl Pavel K. svojí firmou žalovaného, by docílil ze staveb žalovaným dohozených zisků, kteréžto jednání se příčí zákonu a dobrým mravům. Ale i kdyby toho nebylo, bylo by žalobu zamítnouti i proto, že jest předčasná, neboť jde o společenský poměr podle §§ 1175 a násl. obč. zák. a tu by musel žalobce nebo Pavel K. napřed žalovati o řádné vyúčtování podle §§ 1198, 1199, 1200 obč. zák. V tom směru potvrdil Pavel K., že sice účtoval se žalovaným v roce 1929 nebo v roce 1930, že však toto vyúčtování bylo nesprávné, že mu žalovaný neprokázal ani prvopis výplatní listiny, ani účty za materiál a že udával libovolně číslice, z nichž vyplývalo, že tu není zisku. Když tomu tak, měl Pavel K. postupovati podle posléz citovaných paragrafů občanského zákona. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Přisvědčiti jest odvolateli, pokud vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení. Písemná společenská smlouva ze dne 20. září 1928 nepříčí se dobrým mravům, aniž ustanovení §§ 15 čís. 6 a 23 živn. řádu ani § 16 zák. čís. 193/1893, neboť podle společenské smlouvy měl žalovaný provozovati svou živnost podnikatele staveb ve prospěch Pavla K-a a zprostředkovati smlouvy o stavbách se stavebníky a při stavbách býti spolučinným za určitou mzdu, tedy jako zaměstnanec K-ův, stavby však měl provésti Pavel K., což plyne zejména z ustanovení smlouvy, že žalovaný bude činným jen v mezích zákonů živnostensko-stavebních, a z posledního odstavce smlouvy, podle něhož povoluje Pavel K. žalovanému nahlížeti i do účtů o stavbách společných. Z toho plyne, že Pavel K. měl provésti stavby sám a na vlastní účet, neboť jinak účty ty by se nedostaly do jeho rukou. Že písemní smlouva byla uzavřena jen na oko k zastření toho, že Pavel K. měl jen krýti svým živnostenským oprávněním žalovaného při provádění staveb podnikaných žalovaným vlastním jménem a na vlastní účet, nebylo žádnou ze stran tvrzeno. K tomu, zda smlouva odporuje dobrým mravům, jest ovšem přihlížeti z úřadu, avšak jen za předpokladu, že strany přednesly skutkové okolnosti námitku nicotnosti smlouvy odůvodňující (rozh. nejv. soudu ze dne 31. března 1931 Rv II 85/30). To se však v souzeném případě nestalo, neboť strany netvrdily, že vedle písemné smlouvy ze dne 20. září 1928 byla uzavřena mezi Pavlem K-em a žalovaným úmluva jiná, ústní, písemné smlouvě odporující. Úsudek prvého soudu, že společenská smlouva měla sloužiti k obcházení zákona, nevychází tedy z přednesů stran, i když je snad odůvodněn chováním se žalovaného, jak je zjistil prvý soud na základě výpovědí svědků. Není však tento úsudek oprávněn, pokud není zjištěno, že tento postup žalovaného odpovídal úmyslu obou stran, což právě strana žalující popírá a žalovaný ani netvrdí, neboť namítal jen, že stavby provedené na základě společenské smlouvy končily schodkem. Nesprávný je i právní názor napadeného rozsudku, že žaloba jest předčasná, poněvadž by musel žalobce nebo Pavel K. napřed žalovati o řádné vyúčtování. §§ 1198 a násl. obč. zák. jest sice upraveno právo společníka na složení účtů společníkem vedoucím správu společného podniku, není však zákonného ustanovení, nutícího společníka, by napřed žaloval o složení účtu a pak teprve o vyplacení podílu na zisku, je-li s to, by prokázal i bez složení účtů, že mu určitá částka přísluší ze společenského podnikání. V souzeném případě podal žalovaný vlastně již vyúčtování sporných staveb, byť i nepřesné, v žalobní odpovědi, a jde jen o to, zda toto vyúčtování jest správné, není však nemožné správné zjištění žalobního nároku bez konečného vyúčtování (viz čís. 8367 sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Jádrem rozhodnutí o rekursu jest otázka, zda společenská smlouva stran je neplatna proto, že čelí proti zákonnému zákazu nebo že slouží k obcházení zákona. Odvolací soud nesdílí názor prvého soudu, že to-

mu tak je, protože z přednesu stran nevyplývá, že smlouva tento účel sledovala, třebaže názor ten odůvodňovalo chování se žalovaného, ježto není zjištěno, že tento postup byl úmyslem obou stran a že nic takového žalovaný ani netvrdil. Zákon (§ 879 obč. zák.) prohlašuje za nicotné smlouvy, odporující zákonnému zákazu nebo dobrým mravům. Dobrým mravům odporuje i smlouva, kterou se má obcházeti velící předpis zákona, třeba by se výslovnému zákazu ani nepříčila. Sám zákon nikde nezakazuje společenskou smlouvu mezi podnikatelem, který nemá stavitelskou koncesi a tím, kdo ji má. Zákon zakazuje, by stavby byly prováděny osobami, jež oprávnění stavitelské nemají, a proto by odporovalo zákonu a příčila se dobrým mravům smlouva, čelící k tomu, by se velící předpisy zákona o provádění staveb oprávněným živnostníkem smlouvou tou obcházely. Ale takové ustanovení smlouva sama nemá. Žalobce vzal žalovaného, rovněž podnikatele staveb, do spolku. Tento se zavázal prováděti podnik na prospěch žalobcův v rámci zákonů živnostensko-stavebních a platiti žalobci 60 Kč denně a 6 Kč za hodinu přes čas a měl žalobce za to odváděti žalovanému 30% čistého zisku při budovách, které jeho prostřednictvím budou provedeny, nésti v témže poměru ztrátu a měl žalobce nechati žalovaného nahlížeti do účtů o oněch budovách. Neobsahuje tudíž smlouva nic o tom, že žalobce má krýti neoprávněné provádění staveb žalovaným. Za sporu netvrdila žádná ze stran, že smlouvou měly býti obcházeny předpisy živnostensko-stavební, jen žalovaný tvrdil, že se žalobce nestaral o stavby a neplnil smlouvu. Prvý soud zjistil sice, aniž strany výslovně tvrdily obcházení zákona smlouvou, že žalovaný prováděl stavby samostatně, že žalobce mu půjčoval svou firmu a žalovaný sám určoval, jak se má stavba prováděti a smlouval stavební náklad. Ale tím ještě není splněn předpoklad, že sama smlouva společenská obcházela zákon a byla zamýšlena jako krytí neoprávněného provozování staveb, nýbrž nejvýše jen to, že žalovaný nedbal předpisů živnostensko-stavebních, nenechával provádět stavbu žalovaným a dozírati na ni, jak podle smlouvy měl. To by snad znamenalo neplnění smlouvy, nikoli však, že smlouva sama odporovala zákonu. (Srov. nál. čís. 4928 sb. n. s.). Pro žalobcův nárok na podíl na zisku nesejde na tom, zda žalovaný přestupoval živnostensko-policejní předpisy, zda neplnil smlouvu a zda měl žalobce možnost nedovolovati takový postup a žalovanému firmu odebrati. To by mělo význam pro žalobcův nárok na náhradu škody pro neplnění smlouvy. Proto odvolací soud právem nepokládá smlouvu samu za nicotnou.

Rovněž správný je názor odvolacího soudu, že žaloba o výplatu zisku není předčasná proto, že nebyl složen účet. O rozdělení společného zisku lze žalovati zásadně i před složením účtu (srov. nál. čís. 3370 sb. n. s.). Žalobě ovšem nebylo by lze vyhověti, kdyby žalovaný neuvedl pro výpočet své pohledávky skutkových podkladů a podle okolností jest žalobu zamítnouti pro tentokráte (srov. nál. 8367 sb. n. s.). V souzeném sporu však uvedl žalobce podklady pro výpočet zisku, tvrdě, že činil 10% ze zadávacích cen, jež udal. Je věcí sporu, zda to bude žalobcem prokázáno a zda je žalovaný zodpovědný za to, že takového zisku nedocílil, protože smlouvu neplnil.

Čís. 11812.

Ve sporu, jímž se prodatel domáhá vydání věcí prodaných na splátky (zákon ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák.), není povinností soudu, by se obíral z úřadu vzájemnými nároky stran na vrácení závdavku a zapravených splátek s úroky, na náhradu nákladu na věc, pokud se týče náhradu škody a na přiměřenou náhradu za užívání věci, i tehdy, nebyly-li takové nároky stranami ve sporu vůbec vzneseny a řádně uplatněny.

Byl-li nárok na takovéto vzájemné plnění vznesen teprve v odvolacím řízení, jde o nedovolenou novotu, k níž odvolací soud nesmí přihlížeti.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R II 242/32.)

Žalobce prodal žalované, jež nebyla obchodnicí, nábytek na splátky. Ježto žalovaná neplatila splátky, domáhal se žalobce na ní vrácení nábytku. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. V odvolání uplatňovala žalovaná, že žalobce jest povinen vrátiti jí splátku, již mu zapravila. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ve sporu znovu jednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobce právem vytýká napadenému usnesení, že v něm byla věc nesprávně posouzena po stránce právní. Odvolací soud vyslovil právní názor, že prodávající, jenž použil práva odstoupiti od smlouvy, jest při splátkových obchodech povinen, by již v žalobě o vrácení prodané věci provedl vzájemné vyúčtování podle § 2 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., a, neučinil-li tak prodávající v žalobě, že jest věcí soudu, by se z úřadu obíral vzájemnými nároky obou stran, plynoucími z § 2 zákona, a by při rozhodnutí o žalobním návrhu na vydání věcí současně vyřkl, zda a kolik ze splátek má prodatel vrátiti kupiteli a kolik škody má naproti tomu kupitel nahraditi prodateli. S tímto názorem nelze plně souhlasiti. Ustanovení § 2 zákona čís. 70/1896 ř. z. jest ovšem předpisem velícím v tom směru, že jest jím na prospěch kupujícího obmezena smluvní volnost stran v ten způsob, že ujednání, která se příčí předpisu prvého odstavce § 2, jsou neplatná a že podle druhého odstavce téhož paragrafu nemá platnost ujednání, které by bylo již napřed učiněno o tom, jak velká náhrada má býti dána kupitelem prodateli. Správné jest také, že vrácení věci prodané na splátky může býti požadováno jen proti vzájemnému plnění podle prvního odstavce § 2 splátk. zák. Ale z toho nelze ještě vyvozovati, jak činí odvolací soud, že jest povinností soudu, by se ve sporu, jímž se prodatel domáhá vydání věcí prodaných na splátky, obíral z úřadu vzájemnými nároky stran na vrácení přijatého závdavku a zapravených splátek s úroky, na ná-

hradu nákladu na věc učiněného, pokud se týče na náhradu škody a na přiměřenou náhradu za užívání věci, — i tehdy, když tyto nároky nebyly stranami ve sporu vůbec vzneseny a řádně uplatněny. Vždyť i ve sporu o vrácení věcí prodaných na splátky platí — až na výjimku stanovenou v § 6 splátk. zák. — zásada projednací, podle níž jest zůstaveno stranám, by samy určily rozsah sporu, by zejména uvedly vše, co opodstatňuje nebo podporuje jejich vzájemné nároky nebo námitky proti nárokům, a by takto poskytly soudu skutkový a průvodní materiál jako základ jeho rozsudku. Pro názor odvolacího soudu nelze zejména nic vytěžiti z ustanovení prvého odstavce § 8 zákona čís. 70/1896 ř. zák., neboť tam byla, an v době vydání zákona byl v účinnosti ještě Josefinský soudní řád, upravující zákonná pravidla průvodní, stanovena jen zásada volného hodnocení důkazů soudem, platná nyní vůbec podle § 272 c. ř. s. V souzeném sporu namitala žalovaná v řízení v prvé stolici jen, že žaloba o vydání nábytku jest předčasná proto, že veškeré povinnosti co do splátek byly řádně dodrženy a že nedoplatek zálohy byl zadržen pro vadnost nábytku — nečinila však proti žalobci nároky na vzájemné plnění z ruky do ruky, nežádala na něm, by jí vrátil zaplacené splátky, ani netvrdila, že na koupené věci učinila náklad. Na druhé straně ani žalobce neuplatňoval ve sporu nároky na náhradu škody a na náhradu za užívání věcí žalovanou, nýbrž se domáhal jen vydání věcí na základě svého vlastnického práva, jež si k nim vyhradil. Soud prvé stolice neměl tudíž příčiny, by se sám od sebe obíral vzájemnými nároky, jichž se strany samy nedomáhaly, omezivše se jen na jednání o žalobcově nároku na vydání věci. Není povinností soudu, by se z úřadu staral o zájem žalované na vrácení zapravených splátek, naopak jest ponecháno její úvaze, chce-li takový nárok uplatňovati čili nic. Vždyť příčina, proč by žalovaná strana nechtěla tak učiniti, může býti na příklad i v tom, že by náhrada za užívání nebo za poškození věcí převyšovala zapravené splátky. Uplatňovala-li žalovaná teprve v odvolání, že jest žalobce povinen, by ji vrátil splátku 400 Kč podle § 2 odst. 1 zákona čís. 70/1896 ř. z., ač o to v řízení před procesním soudem vůbec nežádala a nárok na toto vzájemné plnění svým předneseným v prvé stolici neopodstatnila, šlo podle § 482 prvý odstavec c. ř. s. o nedovolenou novotu, proti níž se žalobce v odvolacím sdělení ohradil a k níž odvolací soud neměl přihlížeti. Zrušovací usnesení odvolacího soudu spočívá tedy na nesprávném právním posouzení věci. Pro rozhodnutí sporu není třeba zjišťovati výši a oprávněnost vzájemných nároků v prvé stolici stranami neuplatňovaných, takže ke zrušení rozsudku prvého soudu a k nařízení nového jednání v prvé stolici není důvodu.

Čís. 11813.

Jen rozhodčí mzdový soud podle § 13 zákona ze dne 10. dubna 1930, čís. 45 sb. z. a n., jest oprávněn rozhodovati o tom, zda kolektivní smlouva platí jen pro určitý obvod.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R II 243/32.)

Žalobce, zedník, domáhal se na žalovaném staviteli ve Vítkově zaplacení mzdy. Žalovaný vznesl mezitímní určovací návrh, by bylo uznáno právem, že mzdová smlouva ze dne 15. dubna 1929 s dodatkem ze dne 12. června 1931 neplatí pro strany rozepře a že tudíž nedošlo ke kolektivní smlouvě vížící strany. Procesní soud prvé stolice vyhověl mezitímnímu určovacímu návrhu žalovaného a vyslovil, že po pravomoci výroku o mezitímním určovacím návrhu nabude účinnosti konečný rozsudek v ten rozum, že se žaloba o zaplacení mzdy zamítá. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením, odmítl mezitímní určovací návrh žalovaného a uložil procesnímu soudu, by vyčkaje pravomoci, dále ve věci jednal.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud správně vyslovil, že rozhodovati o předmětu mezitímního určovacího návrhu náleží k výlučné příslušnosti rozhodčího soudu mzdového podle hlavy druhé zákona o stavebním ruchu ze dne 10. dubna 1930 čís. 45 sb. z. a n. Mezitímní určovací návrh, o nějž tu jde, čelí totiž v podstatě k tomu, by byla kolektivní smlouva ze dne 15. dubna 1929 s dodatkem ze dne 12. června 1931 vyložena řádným soudem tak, že platí jen pro soudní okres Opavský, nikoli pro celý politický okres Opavský, a že v důsledku toho neplatí pro strany rozepře, které nejsou v soudním okresu Opavském, nýbrž Vítkovském. Jde tu tedy ve skutečnosti o výklad kolektivní smlouvy pracovní. Podle § 13 odst. 1. zákona ze dne 10. dubna 1930, čís. 45 sb. z. a n. jest však jen rozhodčí soud mzdový povolán k tomu, by vykládal kolektivní smlouvy tohoto druhu, a byla právě sporná otázka tohoto výkladu již rozřešena nálezem rozhodčího soudu mzdového v Brně ze dne 1. října 1931. Tento rozhodčí soud rozhodoval v této otázce v mezích své působnosti, jeho nález jest konečný (§ 23 odst. 2. zákona) a žalovaný není oprávněn domáhati se před řádnými soudy, by o téže otázce rozhodly znova a jinak. Podrobně to bylo vyloženo již v rozhodnutí čís. 5746 sb. n. s., na něž se stěžovatel pro stručnost odkazuje. Ono rozhodnutí má sice na zřeteli ustanovení § 16 dřívějšího zákona ze dne 25. ledna 1923, čís. 35 sb. z. a n., ale jeho důvody se hodí i pro nynější dobu, protože předpisy o příslušnosti rozhodčích soudů mzdových pro úpravu pracovního a služebního poměru v živnostech stavebních byly bez podstatné změny převzaty i do pozdějších zákonů o stavebním ruchu, zejména i do nyní platného zákona ze dne 10. dubna 1930, čís. 45 sb. z. a n. (§ 13 odst. 1), který tu přichází v úvahu. Dodati jest, že v § 24 zákona čís. 45/1930 sb. z. a n. bylo dále stanoveno, že nález rozhodčího soudu mzdového nahrazuje nebo doplňuje kolektivní smlouvu a zavazuje všechny zúčastněné zaměstnavatele a zaměstnance, nebyly-li zvlášť smluveny odlišné podmínky pro ně příznivější. Z toho plyne, že žalovaný není oprávněn, by se mezitímním určovacím návrhem domáhal u řádného soudu určení, že kolektivní smlouva ze dne 15. dubna 1929 s dodatkem ze dne 12. června 1931 nemá platnost pro strany rozepře z důvodu jím uvedeného, neboť jednak rozhodovati o této otázce nespadá do příslušnosti řádných

soudů, jednak bylo o ní již konečně rozhodnuto nálezem povolaného rozhodčího soudu mzdového. Jednání a rozhodnutí prvého soudu o mezitimním návrhu určovacím bylo podle § 477, čís. 3 c. ř. s. zmatečné a odvolací soud tento mezitimní návrh právem odmítl.

Čís. 11814.

Zákaz zcizení a zavazení vymožený jako prozatímní opatření podle § 382 čís. 6 ex. ř. nebrání exekučnímu zatížení nemovitosti ve prospěch třetích osob.

(Rozh. ze dne 30. června 1932, R II 252/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh na povolení vnucené dražby nemovitosti k vydobytí peněžité pohledávky proto, že zástavní práva vymáhajícího věřitele pro vymáhané pohledávky byla na nemovitosti vložena teprve po poznámce zákazu zcizení a zabřemenění, kterou si vymohla Antonie M-ová. Rekursní soud povolil exekuci vnucenou dražbou nemovitosti. Důvody: Soud prvé stolice přehlédl, že poznámka zákazu zcizení a zabřemenění nemovitosti byla žadatelce M-ové, nynější vlastnici nemovitosti, povolena jako prozatímní opatření podle § 381 a násl. ex. ř., kteréž působí proti třetím osobám jen omezeně v hranicích ustanovení § 384 třetí odstavec ex. ř., totiž, že knihovní jednání předsevzatá třetími osobami po takovém zápisu prozatímního opatření nemají účinnosti proti ohrožené straně jen tehdy, byla-li učiněna proti zákazu odpůrcem ohrožené strany dobrovolným jednáním, tedy smlouvou odpůrce s třetí osobou, nikoli však i jednáním, jež provede třetí osoba vnuceným zřízením zástavního práva na základě soudního výroku, jakž jest tomu v projednávaném případě. Povolením prozatímního opatření nenabývá ohrožená strana ani práva vlastnického, ani nároku, že by každé knihovní jednání po zápisu zákazu bylo bezúčinné a podle jasného doslovu § 384 ex. ř. lze nabýti v době mezi zápisem prozatímního opatření a po případě později práva, v jehož prospěch prozatímní opatření bylo povoleno, knihovních práv, zejména tedy zástavní práva, jehož nabyl vymáhající věřitel pro své pohledávky nehledíc k tomu, že se toto jeho nabytí stalo usnesením, jež vešlo v moc práva. Byl proto oprávněn žádati nyní za exekuci vnucenou dražbou pro tyto své pohledávky i proti dřívějšímu vlastníku i proti nynější vlastnici nemovitosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel má mylně za to, že zákaz zcizení a zavazení vymožený jako prozatímní opatření podle § 382 čís. 6 ex. ř. brání i exekuci třetích osob (exekučnímu zatížení). Opak plyne zřejmě z § 384 třetí odstavec ex. ř., kde se mluví o účinnosti knihovních zápisů podle dobrovolného opatření odpůrce. Není správným stěžovatelův názor, že toto ustanovení zákona má jen ten význam, že se uznávají případné další zápisy. Naopak onen předpis má ustanovení o účinnosti takových zápisů podle výsledku sporu, a to výslovně jen zápisů nastalých dobrovolným opatřením odpůrcovým. Mylně se stěžovatel dovolává rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 7617 a 8554 sb. n. s., neboť jednají o smluvním nebo posledním pořízením stanoveném zákazu zcizení a zavazení, ale nikoli o zákazu soudcovském. Materielněprávní účinek soudcovského zákazu zcizení a zavazení podle § 382 čís. 6 ex. ř. jest upraven předpisy exekučního řádu, nikoli § 364 c) obč. zák. Tento upravil jen účinky zákazu smluvního nebo posledním pořízením stanoveného. Otázka zkrácení stěžovatelky vydobytím exekučního zástavního práva vymáhajícím věřitelem nemůže býti řešena v exekučním řízení, nýbrž sporem, pokud tu jsou snad podmínky bezúčinnosti podle odpůrčího řádu nebo nařikatelnost z jiného důvodu.

Čís. 11815.

Ustanovení § 180 nesp. říz., podle něhož, objeví-li se po odevzdání dědictví poslední vůle, nemá se projednávati pozůstalost znovu, nýbrž osobám, které by mohly nabýti práv z této poslední vůle, jest volno sporem se jich domáhati, — má na mysli pravoplatné odevzdání pozůstalosti. Objeví-li se poslední vůle před pravoplatným odevzdáním pozůstalosti, jest pozůstalostní řízení obnoviti a při pokračování v něm přihlížeti k poslední vůli nově objevené.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, R I 448/32.)

Po projednání a odevzdání pozůstalosti Marie V-ové, jež dle úmrtního zápisu zemřela bez zanechání poslední vůle, doručena byla soudu poslední vůle zesnulé Marie V-ové, v níž universálním dědicem jmenován ústav slepých dívek. První soud, prohlásiv poslední vůli, vydal usnesení, jímž oznamuje, že bude nutno projednati pozůstalost znovu, a dal peněžnímu ústavu, v němž jsou uloženy peníze pozůstalosti, příkaz, by nikomu bez svolení soudu vklady nevyplácel. Toto své usnesení první soudce k stížnosti zákonné dědičky Josefy Š-ové odvolal usnesením ze dne 23. února 1932, zrušil zákaz výplaty vkladů, a o nalezené poslední vůli zpravil osoby, kterým by z ní mohla vzejíti práva s tím, že mají na vůli, by svým právům zjednaly platnost pořadem práva. Útulna slepých dívek přihlásila se pak k pozůstalosti z poslední vůle a podala současně stížnost do usnesení prvního soudu, v níž vytýkala, že prý odevzdací listina nenabyla v době, kdy nalezena byla poslední vůle, právní moci a že mělo proto býti pokračováno v projednávání pozůstalosti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Názoru rekurentky nelze přisvědčiti. Podle § 180 nesp. říz. nenastává nové projednání pozůstalosti, když se po odevzdání pozůstalosti najde poslední vůle. Otázka, zda je odevzdací listina v právní moci čili nic, jest lhostejná, neboť soud, projednav pozůstalost a vydav odevzdací listinu, není oprávněn odevzdací listinu zrušovati z úřadu. Z toho je patrno, že nezáleží na tom, zda poslední vůle nalezena byla před právní mocí odevzdací listiny, či až později, a že jest rozhodné, zda v době,

kdy dojde na soud nová přihláška, jest odevzdací listina v právní moci. Odevzdací listina doručena byla dědičce Josefě Š-ové dne 26. ledna 1932. Přihláška Útulny slepých dívek došla na soud dne 11. března 1932, tedy dávno po uplynutí rekursní lhůty. Poněvadž odevzdací listina je v právní moci, nelze podle § 180 nesp. říz. projednávati pozůstalost znovu. Jestliže tedy první soud, jak praví, nemaje po ruce spisy, nejprve z opatrnosti vydal zákaz výplaty vkladů »protože se nalezla poslední vůle a bude nutno projednati pozůstalost znovu« a pak toto opatření zrušil pokud se týče odvolal, je stížnost do tohoto posléz uvedeného rozhodnutí bezdůvodná, poněvadž rozhodnutí odpovídá zákonu (§ 180 nesp. říz.). Není tu místa pro odkázání na pořad práva z důvodů odporujících si přihlášek podle § 126 nesp. říz., neboť takovýchto přihlášek v době, kdy napadené usnesení bylo vydáno, tu nebylo. Jakmile je pozůstalost pravoplatně odevzdána, nelze ani nové dědické přihlášky na soud přijímati. Dědic, dovolávající se nalezené poslední vůle a silnějšího dědického důvodu, nemá k nabytí pozůstalosti jiné cesty, než žalobu podle § 823 obč. zák. (hereditatis petitio) a § 180 nesp. pat.

Nejvyšší soud obnovil projednání pozůstalosti po zesnulé Marii V-ové a uložil prvému soudu, by přihlížeje k nově objevené poslední vůli pokračoval v pozůstalostním řízení.

Důvody:

Objeví-li se po odevzdání dědictví posledni vůle, nemá se podle § 180 nesp. říz. projednávati pozůstalost znovu, nýbrž osobám, které by mohly nabýti práv z této poslední vůle, jest volno sporem se jich domáhati. Toto ustanovení má však na mysli pravoplatné odevzdání pozůstalosti (srv. rozh. čís. 412 sb. n. s.), takže jest z něho opakem souditi, že, objeví-li se poslední vůle před pravoplatným odevzdáním pozůstalosti, jakž se stalo v tomto případě, jest pozůstalostní řízení obnoviti a při pokračování v něm přihlížeti k poslední vůli nově objevené. Prvý soud však svým usnesením prohlásil, že dosavadní pozůstalostní řízení zůstává v platnosti v plném obsahu projednacího protokolu, jakož i vydaných z něho usnesení a odevzdací listiny bez ohledu na nově se objevivší poslední vůli a rekursní soud usnesení to potvrdil. I když nelze přisvědčiti stěžovatelce, že jest tu zmatečnost, stačí, by dovolacímu rekursu do souhlasných usnesení obou nižších soudů bylo vyhověno po rozumu § 46 (2) zák. o nesp. říz. z 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. z důvodu, že usnesení to, jak dolíčeno a jak právem odvolací rekurs vytýká, odporuje zákonu.

Čís. 11816.

Nájem, požívající ochrany nájemníků, není nezpeněžitelný a může býti předmětem exekuce.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, R I 463/32.)

Soud prvé stolice zastavil exekuci vnucenou správou na nájemní práva dlužníkova, požívající ochrany nájemců, ježto při zpeněžení nájemních práv byl by dlužník připraven o svá práva zakládající se v ochraně nájemců a byl by nucen hledati si jiný předmět nájmu, jenž nepožívá ochrany nájemců. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a nařídil prvému soudu zahájení vnucené správy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nájem, jenž požívá ochrany nájemníků, není, jak tvrdí dovolací rekurentka, právem ryze osobním a proto nepřenositelným. To vyplývá mimo jiné zejména z ustanovení § 6 zákona o ochraně nájemníků o přechodu nájmu na příslušníky rodiny v případě smrti nájemníka neb opuštění společné domácnosti. Nájem, požívající ochrany nájemníků není také nezpeněžitelným. Obmezení, která zákon o ochraně nájemníků u takového nájmu stanoví na příklad v § 1 (2) čís. 7 a 8 zpeněžení nájmu nevylučují. Dle toho námitky dovolací rekurentky proti napadenému usnesení, pokud se týče proti povolení vnucené správy nájemního práva oním usnesením (§ 334 ex. ř.) nejsou opodstatněny.

Čís. 11817.

Vyhovění návrhu dlužníka na zrušení exekuce (§ 40 ex. ř.) není na závadu, že dlužník své tvrzení o zaplacení vymáhané pohledávky nedoložil, nevyjádřil-li se vymáhající věřitel o tomto návrhu v dané mu lhůtě.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, R I 467/32.)

Návrh dlužníka, by byla exekuce zrušena, soud prvé stolice zamítl a poukázal navrhovatele na pořad práva. Důvody: Dlužník tvrdí, že zaplatil celou dlužnou pohledávku. Vymáhající věřitel to popírá a žádá o pokračování v exekučním řízení. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o tom, zda dlužník úplně zaplatil, závisí od zjištění sporných okolností (žaloba opoziční), musela býti žádost o zrušení exekuce zamítnuta a dlužník se svým nárokem odkázán na pořad práva. Rekursní soud zrušil exekuci podle § 40 ex. ř. Důvody: K návrhu povinného na zrušení exekuce byla vymáhající strana soudem vyzvána, by se o tomto návrhu do osmi dnů vyjádřila, jinak že soud bude míti za to, že s návrhem tím souhlasí. Toto vyzvání bylo zástupci vymáhající strany doručeno dne 15. prosince 1931, avšak ve stanovené lhůtě vyjádření vymáhající stranou nebylo podáno. Podle § 56 třetí odstavec ex. ř. budiž o osobách, které zameškaly lhůtu ku písemnému prohlášení nebo k vyjádření o návrhu pokládáno, že k návrhu přisvědčují, leč by zákon něco jiného stanovil. Neměl proto první soud k návrhu na pokračování v řízení dražebním, který byl vymáhající stranou po uplynutí osmidenní lhůty, tedy opožděně podán, přihlížeti, nýbrž ve smyslu citovaného ustanovení pokládati za to, že vymáhající strana se zrušením exekuce souhlasí a na základě toho exekuci podle § 40 ex. ř. zrušiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Osmidenní lhůta k vyjádření o návrhu povinného na zrušení exekuce (§ 40 ex. ř.) nebyla příliš krátká a, nestačila-li stěžovateli, ježto prý musil dříve o tvrzeném zaplacení konati šetření, bylo na něm, by zakročil o prodloužení lhůty (§ 78 ex. ř., § 128 c. ř. s.). Vyjádření stěžovatele o nesouhlasu s návrhem teprve po uplynutí lhůty bylo opožděné a rekursní soud právem podle upozornění daného ve výzvě k vyjádření (§ 56 ex. ř.) vyhověl návrhu povinného a exekuci zrušil. Vyhovění návrhu nebylo na závadu, jak míní stěžovatel, že dlužník své tvrzení o zaplacení vymáhané pohledávky nijak nedoložil. Rekursnímu soudu stačilo, že se stěžovatel v dané mu lhůtě nevyjádřil a tudíž podle upozornění ve výzvě s návrhem souhlasil.

Čís. 11818.

Ustanovení § 528 c. ř. s. platí i v řízení o odmítnutí soudce ve sporu.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, R I 499/32.)

Soud prvé stolice nevyhověl návrhu na odmítnutí senátu ve sporu, rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Dovolací rekurs soud prvé stolice odmítl a rekursní soud toto odmítací usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Soud prvé stolice odmítl podle § 528 c. ř. s. dovolací rekurs žalobců proti potvrzujícímu usnesení rekursního soudu. Rekursní soud nevyhověl rekursu žalobců proti tomuto odmítnutí. Jejich dovolací rekurs jest nepřípustný podle téhož § 528 c. ř. s. Nesejde na tom, že jde o odmítnutí soudců ve sporu a že příslušné řízení (§§ 19 až 25 j. n.) není součástí sporu, neboť v souzeném případu dal žalobcům podnět k odmítnutí soudců zahájený spor civilní a předpis § 24 j. n. nemá ustanovení o opravných prostředcích, takže tu platí ustanovení civilního řádu soudního o rekursech (§ 514 a další), tudíž také předpis § 528 c. ř. s., nikoli předpisy o rekursu v řízení mimosporném, jak se stěžovatelé snaží dolíčiti. Doslov § 528 c. ř. s. jest všeobecný a nečiní rozdílu, zda bylo před rozhodnutím projednáváno se stranami a zda jde o řízení, jež má ráz oficiosní (sr. rozhodnutí čís. 11.240 sb. n. s.). Nepřípustný dovolací rekurs musil býti odmítnut podle § 526 druhý odstavec c. ř. s.

Čís. 11819.

Mezitimním určovacím návrhem (§ 236 c. ř. s.), by bylo zjištěno, »že se žalobci vyplácí zvláštní úplata za polní stráž«, jest se domáhano vpravdě jen zjištění určité skutkové okolnosti.

Mezitimní určovací návrh žalobcův, jenž se nedomáhá ani zjištění nějakého práva žalobcova, ani právního poměru a nemá náležitosti určovacího návrhu, jest odmítnouti.

Není věcí soudu, by doslov mezitimního určovacího návrhu sám z úřadu upravil tak, by měl potřebnou zákonnou formu.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, Rv I 1952/30.)

Žalobce, policejní strážník žalované obce, domáhal se na ni, by byla uznána povinnou zaplatiti mu 1.500 Kč, a vznesl mezitimní určovací návrh, by bylo zjištěno: »že se žalobci vyplácí zvláštní úplata ročních 750 Kč za polní stráž«. Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě i mezitimnímu určovacímu návrhu. Odvolací soud vyhověl částečně odvolání žalované obce a zamítl mezitimní žalobcův určovací návrh.

Nejvyšší soud nevyhověl žalobcovu dovolání, ale opravil výrok odvolacího soudu v ten smysl, že se žalobcův mezitimní určovací návrh odmítá.

Důvody:

Žalobce napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu jen, pokud jím byl změněn rozsudek prvého soudu a určovací návrh zamítnut, a výslovně zdůrazňuje, že se ho citelněji dotýká útratový výrok odvolacího soudu, než výrok o určovacím návrhu, že si je však vědom, že rozhodnutí o útratách nelze o sobě napadati, a že proto napadá výroky oba v jejich souvislosti. Než k obšírným dovolacím vývodům, pokud se týkají určovacího návrhu, jest předem připomenouti, že jsou v rozporu s předpisem § 506 c. ř. s., podle něhož jest dovolací důvod právní mylnosti (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), vyložiti bez rozvláčnosti, a jest dále zdůrazniti, že se žalovaná obec ohradila již v řízení v prvé stolici proti připuštění určovacího návrhu, — i když mu právě nevytýkala, že a v čem jest pochybený — o čemž plný důkaz podle § 215 c. ř. s. podává protokol ze dne 31. října 1928, právě tak, jako o formulování určovacího návrhu žalobcem, kterémuž protokolu žalobce neodporoval (§ 212 c. ř. s.), a proto marně vytýká v dovolání soudu prvé stolice, že jeho návrh nebyl zvlášť šťastně stylisován a že není úplný. Dovolání se snaží zkresliti skutečný stav věci, doličujíc, že prý určovací návrh zněl vlastně na zjištění, že žalobci přísluší zvláštní úplata za obstarávání polní stráže ročně 750 Kč — tedy na zjištění žalobcova práva, — ježto podle § 215 c. ř. s. jest protokolem ze dne 31. října 1928 prokázáno, že určovací návrh byl učiněn tak, jak jest ve výroku rozsudku prvého soudu, totiž by se zjistilo, že se žalobci vyplácí zvláštní úplata ročních 750 Kč za polní stráž, a nikoli, že mu přísluší právo (nárok) na tento plat bez časového omezení. Návrh určovací, tak jak byl učiněn, domáhal se vpravdě jen zjištění určité skutkové okolnosti, která ve sporu musela býti stejně zjišťována, jsouc závažná pro rozhodnutí o nároku v prvém odstavci

rozsudku prvého soudu přiřčeném, avšak zjištění této skutečnosti o sobě nebylo způsobilým předmětem pro samostatný návrh určovací. Zamítl-li tedy odvolací soud určovací návrh, jako zákonu neodpovídající, ježto se nedomáhal ani zjištění nějakého práva žalobcova, ani právního poměru (§ 236 c. ř. s.) a ježto neměl náležitostí určovacího návrhu, tedy pro jeho formální nepřípustnost, neposoudil věc s právního hlediska mylně, třebas správně měl určovací návrh usnesením odmítnouti. Než to nemůže dovolateli prospěti, poněvadž i dovolací soud schvaluje názor, že určovací návrh tak, jak byl žalobcem učiněn, nemá povahu mezitimního určovacího návrhu a nemohlo mu v tomto doslovu býti vyhověno, i když nelze souhlasiti s odvolacím soudem, pokud v něm spatřoval návrh na plnění. Dovolací vývody, že napadený rozsudek uznal určovací návrh žalobcův věcně za důvodný a jen jeho formu neschválil, odporují spisům. Podle § 226 c. ř. s. má žaloba obsahovati mimo jiné i určitý žalobní návrh a soudy nesmějí jej měniti a přiřknouti něco jiného, než bylo žádáno (§ 405 cřs.); podobně jest tomu i při mezitimním návrhu určovacím podle § 236 c. ř. s., o němž se také rozhoduje v rozsudkovém nálezu. Dovolání mylně doličuje, že prý bylo věcí nižších soudů, by doslov určovacího návrhu samy z úřadu upravily a, co tam nepatří, vymítily, a marně se dožaduje též na dovolacím soudu, by určovací návrh upravil tak, by měl potřebnou formu zákonnou, totiž »že žalobci přísluší právo«, by mu za obstarávání polní stráže byla žalovanou obcí placena zvláštní odměna 750 Kč ročně. To by již nebyla stylistická úprava, nýbrž věcná změna, k níž soud není oprávněn.

Čís. 11820.

Byla-li povinná strana odsouzena zaplatiti vymáhající straně určitou částku i s útratami sporu proti současnému vrácení určité věci, jest i odsouzení povinné strany k náhradě útrat závislé na vzájemném plnění vymáhající strany.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, R II 151/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci na movitosti k vydobytí kupní ceny a k vydobytí útrat sporu. Rekursní soud vyhověl rekursu dlužníka potud, že povolil exekuci jen proti tomu, že vymáhající věřitel současně vrátí dlužníku motocykl určité značky. Důvody: Podle exekučních titulů byla rekurentka odsouzena k zaplacení 13.260 Kč s přísl. proti současnému vrácení motocyklu. Jde tu tedy o případ § 8 ex. ř., kde plnění se má státi z ruky do ruky. Podle předpisu tohoto paragrafu není sice, jak mylně za to má rekurentka, zapotřebí, by vymáhající věřitel prokázal, že vzájemné plnění již bylo vykonáno nebo alespoň zajištěno a nelze mu ani uložiti složení jistoty. Než podle § 54 čís. 3 ex. ř. bylo povinností vymáhajícího věřitele, by již v exekučním návrhu uvedl, že plnění se má díti z ruky do ruky a že tudíž exekuce provedena býti má podle předpisu § 25, druhý odstavec, poslední věta

ex. ř. Ano se tak nestalo musel k tomu přihlédnouti soud exekuci povolující a musel to vyznačiti v usnesení exekuci povolujícím.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhající strany.

Důvody:

Stěžovatel domáhá se změny napadeného usnesení jen potud, pokud jím byla povolena exekuce pro útraty sporu proti tomu, že současně vrátí povinné straně motocykl, a žádá obnovení usnesení soudu prvé stolice, pokud jím byla povolena exekuce pro útraty sporu bez omezení. Vytýká rekursnímu soudu, že přehlédl, že jde o dva samostatné nároky, o nárok na vrácení kupní ceny a o nárok na zaplacení útrat sporu, z nichž jen první nárok jest prý závislý na vrácení motocyklu, nikoliv však nárok druhý, který jest samostatný a nezávislý na vzájemném plnění. Než stěžovateli nelze dáti za pravdu. Rozhodnutí čís. 4773 sb. n. s. a plenární usnesení ze dne 11. října 1927, pres 1200/25 čís. 7392 sb. n. s., jichž se dovolává, nehodí se na tento případ. Podle exekučního titulu byla povinná strana odsouzena zaplatiti vymáhající straně proti současnému vrácení motocyklu 13.260 Kč s úroky jakož i útraty sporu. Podle jasného doslovu exekučního titulu a i proto, že jde o příslušenství hlavního nároku (§ 912 obč. zák., § 54 druhý odstavec j. n., §§ 216 a 286 poslední odstavec ex. ř.), bylo odsouzení povinné strany k náhradě útrat právě tak, jako její závazek vrátiti kupní cenu, závislé na vzájemném plnění vymáhající strany, spočívající v tom, že tato současně vrátí motocykl, a rozhodl proto rekursní soud správně.

Čís. 11821.

V případě druhého odstavce § 109 c. ř. s. v doslovu čl. II. zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n., je lhostejno, z jakého důvodu adresát odepřel zapraviti poplatek, zda proto, že nechtěl, či, že nemohl.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, R II 233/32.)

Žalovaný odepřel zaplatiti za doručovanou soudní písemnost, načež poštovní orgán uložil písemnost u poštovního úřadu. Ježto se žalovaný k roku nedostavil, byl vynesen k žalobcovu návrhu rozsudek pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud zamítl odvolání, uplatňující zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. Důvody: Odvolací důvod podle § 477 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn. Odepřel-li příjemce zaplatiti poplatek předepsaný za doručení, uloží doručující orgán písemnost u poštovního neb u obecního úřadu v místě doručení s účinky vyznačenými v prvém odstavci § 109 c. ř. s. podle čl. II. zák. ze dne 19.

ledna 1928 čís. 23 sb. z. a n. Odpadá tedy při odepření zaplacení poštovného uvědomění podle §§ 107 a 104 c. ř. s. připevněním písemného oznámení o uložení písemností. Listonoš počínal si totiž úplně správně a bylo věcí žalovaného, by si včas písemnost vyzvedl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Podle druhého odstavce § 109 c. ř. s. v doslovu čl. II. zákona ze dne 19. ledna 1928 čís. 23 sb. z. a n. uloží doručující orgán písemnost u poštovního neb u obecního úřadu v místě doručení s účinky doručení, odepře-li příjemce zaplatiti poplatek předepsaný za doručení. Tento dodatek připojen byl k § 109 c. ř. s. vzhledem k vyskytnuvším se zjevům, že se strany vyhýbaly zaplatiti doručný poplatek tím, že přijetí soudního spisu prostě odepřely (srovnej motivy tisk čís. 123). Zákon nerozeznává, z jakého důvodu adresát odepřel zapraviti poplatek; zda proto, že nechtěl, nebo, že nemohl. Kdyby na tom závisela platnost doručení a kdyby měla býti konána v té příčině šetření, mohlo by to vésti nejen k průtahům, nýbrž i k obcházení předpisu. Nemůže-li si adresát hned opatřiti potřebnou a zpravidla nepatrnou částku, jest jeho věcí, by si zásilku co nejdříve u poštovního úřadu za poplatek vyzdvihl. Neučiní-li tak včas nebo vůbec, jde to na jeho vrub. V souzeném případě vrátil žalovaný písemnost doručujícímu orgánu s tím, že to nechce, že nemá peněz, a, když mu doručující orgán řekl, že přijde odpoledne, prohlásil žalovaný, že odpoledne rovněž nebude míti peníze. Žalovaný odepřel tedy zaplatiti doručný poplatek a doručující orgán právem postupoval podle svrchu citovaného zákonného předpisu, uloživ písemnost u poštovního úřadu, což žalovanému sdělil s tím, že zásilka bude na poště uložena čtrnáct dnů, že si ji tam může proti zaplacení poštovného 60 h vyzvednouti.

Čís. 11822.

Individuelní úmluva okresní nemocenské pojišťovny s jejím zaměstnancem o úpravě jeho služebních poměrů a požitků jest zásadně dovolena, třebas se odchyluje ve prospěch zaměstnavatelky od kolektivní smlouvy.

(Rozh. ze dne 1. července 1932, Rv II 845/30.)

Dne 15. listopadu 1922 vstoupil žalobce do služeb žalované okresní nemocenské pojišťovny, jež s ním ujednala dne 21. března 1926 dohodu, podle níž byl žalobce zařazen do skupiny III/2, a bylo ohledně rodinného přídavku výslovně ujednáno, že se žalobci přiznává jen přídavek jako zaměstnancům svobodným, ač byl žalobce ženat. Na základě výměru platu podle této dohody bylo žalobci napotom vyměřeno i výslužné. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované okresní nemocenské pojišťovně zvýšení výslužného vzhledem ke kolektivní smlouvě. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Ve své podstatné části napadá dovolání právní názor odvolacího soudu, jenž vyslovil, že kolektivní smlouvy podle stavu dosavádního zákonodárství nejsou právními předpisy rázu velícího, od nichž jakákoli změna neb úchylka by byla nepřípustná a neplatná. Než důvody napadeného rozsudku k této otázce jsou správné a souhlasí úplně s judikaturou nejvyššího soudu, zejména s jeho plenárním rozhodnutím ze dne 24. listopadu 1925 čís. pres. 544/25 (ve sb. n. s. 5479), vrcholícím v právní větě, že, pokud není pro ten který případ v zákoně jinak ustanoveno, jest stranám, jsoucím členy organisací, uzavřevších kolektivní smlouvu, volno, by ujednaly služební smlouvu odchylnou od smlouvy kolektivní, ať ve prospěch zaměstnance nebo zaměstnavatele, a doličujícím, že se taková smlouva individuální ujednaná mimo rámec kolektivní smlouvy nepříčí ani dobrým mravům a že její platnosti nemůže býti na úkor ani její výslovný zákaz v kolektivní smlouvě. Těmito zásadami jsou vyvráceny dovolací vývody o nepřípustnosti zvláštní smlouvy mezi žalobcem a žalovanou nemocenskou pojišťovnou a stačí dovolatele odkázati ještě k podrobným důvodům dotčeného plenárního rozhodnutí, které se hodí i na žalobcův služební poměr, upravený zvláštní dohodou ze dne 21. března 1926, o níž bylo prvým soudem zjištěno, že žalobce byl s požitky a s právy v ní upravenými spokojen a že proti ní nevznesl námitky. Dovolává-li se žalobce ve svůj prospěch rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 24. června 1924, Rv I 562/24, jest k tomu podotknouti, že právě toto rozhodnutí, a odporující mu pozdější rozhodnutí ze dne 6. března 1925 Rv II 892/25, byly podnětem k řešení této právní otázky plenárním rozhodnutím sb. n. s. 5479. Byla-li tedy individuelní úmluva žalované se žalobcem o úpravě jeho služebních poměrů a požitků zásadně dovolené i ve prospěch zaměstnavatelky a došlo-li podle zjištění nižších soudů mezi stranami k dohodě, podle níž byl žalobce jako provisorní manipulační úředník bez zřetele na dřívější služební dobu zařazen do skupiny III/2 s platem 1031 Kč a bylo-li — jak nižší soudy zjistily — ohledně rodinného přídavku výslovně ujednáno (nikoli omylem, jak žaloba dovozovala), — že se žalobci přiznává jen přídavek jako »zaměstnancům svobodným« — ač byl již ženat —, stala se tato úprava požitků a nároků žalobcových srovnalou vůlí stran pro obě strany závaznou, i když byla v rozporu s předpisy kolektivní smlouvy, které se žalobce dovolává. Mylný jest názor v dovolání hájený, že prý ustanovení kolektivní smlouvy byla pro obě strany povahy donucovací (velící) a že v ní byla též nezadatelná práva žalobcova. Naopak ze skutkových zjištění nižších soudů plyne závěr, že služební požitky i jiné nároky žalobcovy nebyly ani při vstupu jeho do služeb žalované nemocenské pojišťovny dne 15. listopadu 1922, ani ujednáním ze dne 21. března 1926 upraveny jen podle kolektivní smlouvy, nýbrž podstatně odchylně od ní. Pokud tedy jeho požitky, nároky a práva byly stanoveny individuelní úmluvou, jest tato pro jejich výklad a rozsah rozhodná a nemůže se žalobce dovolávati jinakých ustanovení kolektivní smlouvy. Pro souzenou věc jest závažné, že podle listin ve sporu žalobcem předložených byl žalobce při vstupu do služeb žalované pojišťovny dne 15. listopadu 1922 již stár přes 61 roků (jsa narozen 24.

května 1861) a že mu nebyl přiznán pevný služební plat jako zaměstnanci trvale ustanovenému, nýbrž jen denní mzda 40 Kč a že k trvalé úpravě jeho služebního poměru došlo teprve dne 21. března 1926, kdy byl sice podřaděn předpisům kolektivní smlouvy, avšak zase jen s úchylkami zvláště ujednanými, zejména ve příčině zařadění jako provisorní manipulační úředník do platové skupiny III/2 s platem 1.031 Kč a s účinností od 1. listopadu 1925, při čemž mu byla započtena jen dvě služební léta a výslovně stanoveno, že má nárok jen na t. zv. přídavek »svobodných« — nikoli zaměstnanců ženatých. Skutkový předpoklad žaloby, že žalobci příslušely již od 21. března 1926 požitky »ženatého«, byl vyvrácen zjištěným zvláštním ujednáním, jímž mu byl přiznán jen přídavek svobodných.

Čís. 11823.

Vyrovnací řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Za řízení o vyrovnání veřejné obchodní společnosti jest přípustná exekuce na soukromé jmění společníků pro pohledávky za veřejnou společností, za něž veřejní společníci osobně ručí.

Ustanovení § 13, odstavec druhý, vyr. ř. nelze tu použíti.

(Rozh. ze dne 7. července 1932, R I 425/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci proti veřejné společnici Almě R-ové, ač o jmění veřejné obchodní společnosti Alma R. a spol. bylo zahájeno vyrovnání. Rekursní soud exekuční návrh zamítl, ježto o jmění veřejné obchodní společnosti Alma R. a spol. bylo zahájeno vyrovnací řízení a vzhledem k předpisu § 13 (2) vyrovn. řádu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Jakž vyplývá z § 61 odstavec (2) a (3) platného vyr. ř. nemá zahájení vyrovnacího řízení o jmění veřejné obchodní společnosti v zápětí zahájení vyrovnacího řízení o jmění společníků a zůstává vyrovnacím dlužníkem ve smyslu § 12 vyr. ř. jen veřejná obchodní společnost, nikoliv jednotliví společníci. Je proto za vyrovnacího řízení veřejné obchodní společnosti exekuce na soukromé jmění společníků přípustná. Tak bylo vysloveno v rozhodnutích čís. 2523, 2708, 3183 a 5408 sb. n. s., jež nedoznala změny ani za účinnosti nynějšího vyrovnacího řádu, poněvadž příslušná ustanovení tohoto vyr. ř. se kryjí s §§ 61 druhý odstavec, a 60 druhý odstavec a § 10 bývalého vyr. ř. Zahájení vyrovnacího řízení o jmění veřejné společnosti Alma R. a spol. není proto na závadu, by proti veřejné společnici Almě R-ové nebyly vedeny exekuce pro pohledávky veřejné společnosti, za něž Alma R-ová jako veřejná společnice osobně ručí. Jaký vliv bude míti podle § 61 odstavec (3) vyr. ř. případné potvrzení vyrovnacího řízení veřejné společnosti na závazek Almy R-ové co se týče pohledávky, pro niž se exekuce vede, nelze řešiti v nynějším exekučním řízení. Ustanovení § 13 odstavec (2) vyr. ř., o něž se usnesení rekursního soudu také opírá a podle něhož vyrovnávací komisař odložil exekuci, se na souzený případ nehodí, poněvadž odložiti lze jen vnucený prodej dlužníkových věcí a v souzeném případě nejde ani o vnucený prodej ani o prodej dlužníkových věcí (veřejné obchodní společnosti), nýbrž o zástavní právo a to proti třetí osobě (veřejnému společníku), jež není ve vyrovnacím řízení.

Čís. 11824.

Honební zákon pro Čechy (zákon ze dne 1. června 1866, čís. 49 z. zák. pro Čechy).

Zrušovací stížnost proti výroku smluvčího honebního soudu (§ 46 zák.) jest omezena jen na formální stránku řízení a výroku smluvčího soudu a jest se soudu jen po této stránce zabývati s výrokem smluvčího soudu.

Otázka, zda škoda nastala při výkonu honby, jest otázkou věcné opodstatněnosti nároku souzeného smluvčím soudem.

Smluvčí soud není povolán jen k tomu, by určil výši škody, o které jest mezi stranami nesporno nebo jinak (na příklad sporem) bylo již uznáno, že jde o škodu honbou nebo zvěří způsobenou, nýbrž rozhodne, nedojde-li mezi stranami k narovnání, i o tom, zda se má dáti náhrada a jaká, tedy nejen o výši škody, nýbrž i o tom, zda náhrada přísluší (zda škoda jest škodou způsobenou honbou nebo zvěří).

(Rozh. ze dne 7. července 1932, R I 533/32.)

Soud prvé stolice vyhověl zmateční stížnosti pachtýře honitby v Čechách a zrušil výrok rozhodčího soudu honebního společenstva z důvodu, že nejde o škodu způsobenou honbou. Rekursní soud zamítl zmateční stížnost. Důvody: Napadeným usnesením byl rozhodčí výrok rozhodčího soudu honebního společenstva zrušen z důvodu, že nejde o škodu způsobenou honbou, poněvadž výslech stran vynesl na jevo, že poškození na stromech bylo způsobeno poplašnou střelbou proti škůdcům stromů a že se také rozhodci o tom neshodli, že tedy věc bylo rozhodnouti v řádném řízení soudním. O odškodnění nároků, vzniklých utrpěnými škodami, honbou a zvěří, jest rozhodnouti podle § 45 honebního zákona, nebylo-li určeno nic jiného, dohodou stran, před rozhodčím soudem, zřízeným k tomuto účelu. Řízení jest upraveno v § 46 velice nedostatečně. Rozhodování tohoto rozhodčího soudu jest skoro suverenní, poněvadž není upraveno (Pražák Právník 1900 str. 347). Napadati rozhodčí výrok připouští se jen pro nedodržení předpisů zákona honebního, tedy jen pro vady formelní, nikdy však pro materielní nezákonnost, poněvadž zákon nedal materielně právní předpisy pro vyměřování škody. Povážlivost materielní neodporovatelnosti nálezu smluvčího soudu záleží právě v tom, že procesní předpis § 46 honebního zákona jest velice chudý; stačí, když se škoda vyšetří na místě samém, když se vrchní rozsudí pokusí o smír a když soudci rozhodnou v mezích obapolných návrhů stran, které se nedohodly. Avšak předpisy §§ 45, 46 zákona honebního nebyly zrušeny civilním řádem soudním, pokud jde o zmateční stížnost (Hoetzl Slovník veřejného práva československého I. 734, Gl. U. n. ř. 1847). Rekursní soud dospívá proto k názoru, že zmateční stížnost podle § 46 hon. zák.

může uplatňovati jen porušení formelních předpisů § 46 hon. zák., nikoliv však nesprávnost výroku, jak a kterou náhradu jest poskytovati (čís. 9874 sb. n. s.). Stěžovatel tvrdil sice ve zmateční stížnosti, že se při jednání sběhly hrubé chyby, neuváděl však takovéto chyby, nýbrž napadal jen výrok v tom, že poškození stromů nebylo způsobeno výkonem honby. To není porušením předpisů o řízení podle § 46 hon. zák. Výrok zjišťuje, že dvě jabloně a jedna hruštička byly poškozeny při výkonu honby. Zda skutečně poškození stromů vzniklo výkonem honby, či poplašnými výstřely, nemůže přezkoušeti soud, který rozhoduje o zmateční stížnosti; touto otázkou, která tvoří věcné rozhodnutí záležitosti, zabýval se rozhodčí soud sám a rozhodl o ní konečně. Formelní chyba nebyla tedy vůbec uplatňována a bylo stížnost zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není opodstatněn. Napadené usnesení odpovídá stavu věci i zákonu a je přiléhavě odůvodněno. Odkazuje se proto, by se předešlo opakování, na napadené usnesení a na jeho důvody. K jednotlivým bodům dovolací stížnosti se uvádí toto: Podle § 46 čes. hon. zák. je zrušovací stížnost přípustná pro nezachování toho, co v tomto paragrafu je nařízeno. Protože v § 46 zmíněného honebního zákona dány jsou předpisy upravující postup a rozhodování smluvčího soudu jen po stránce formální, omezuje se zrušovací stížnost jen na tuto stránku řízení a výroku smluvčího soudu a jest se soudu jen po této stránce s výrokem smluvčího soudu při zrušovací stížnosti zabývati. Otázka, zdali ovocné stromy byly poškozeny výstřely při výkonu honby dovolacím rekurentem nebo jeho hosty, po případě podpachtýřem, je otázkou týkající se věcné opodstatněnosti nároku smluvčím soudem souzeného, tedy věci samé a rekursní soud podle toho, co bylo řečeno, právem otázku onu neřešil. Je nesprávný názor dovolacího rekurenta, že smluvčí soud je povolán určiti jen výši škody, o které jest mezi stranami nesporno nebo jinak (na příklad sporem) bylo již uznáno, že jde o škodu honbou nebo zvěří způsobenou. Podle § 46 druhý odstavec čes. hon. zák. rozhodne smluvčí soud, nedojde-li mezi stranami k narovnání, o tom, zda se má dáti náhrada a jaká. Rozhodne tedy nejen o výši škody, nýbrž i o tom, zda náhrada přísluší, tudíž i o tom, zdali škoda je škodou, honbou nebo zvěří způsobenou. Rozhodnuv i tuto otázku, pokud se týče přiznav náhradu za poškozené stromy jako náhradu za škodu honbou způsobenou, smluvčí soud nepřekročil meze své pravomoci a rekursní soud právem nezrušil výrok smluvčího soudu z uvedeného důvodu. Honební zákon ani v § 46 ani jinde nepředpisuje odůvodnění výroku smluvčího soudu a neprávem vytýká dovolací rekurent, že nález smluvčího soudu nebyl zrušen pro nedostatek odůvodnění.

Čís. 11825.

I za platnosti vyrovnacího řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., jest nepřípustná jediná společná kvota dvou vyrovnacích dlužníků, i když mají společné dluhy se solidárním závazkem.

Potvrzení vyrovnání jest tu odepříti, třebaže se usnesení o zahájení vyrovnacího řízení stalo nepodáním rekursu podle § 5, druhý odstavec, vyr. řádu právoplatným.

Lhostejno, že nikdo z věřitelů proti společnému vyrovnání nic nenamítal. Věřitel, jenž hlasoval proti vyrovnání, jest oprávněn k rekursu proti potvrzení vyrovnání, třebaže má pohledávku jen proti jednomu z vyrovnacích dlužníků.

Uplatňoval-li věřitel solidární pohledávku proti oběma dlužníkům, jest soud z úřadu povinen zkoumati při rozhodování o potvrzení přijatého vyrovnání, zda společná vyrovnací kvota byla překážkou povolení vyrovnacího řízení podle § 4 čís. 5 vyr. řádu.

(Rozh. ze dne 7. července 1932, R I 543/32.)

Soud prvé stolice potvrdil vyrovnání o jmění manželů Václava a Marie K-ových, majitelů cihelny, jímž byla stanovena vyrovnací kvota na 45%. Rekursní soud k rekursu věřitelky firmy S. a spol. odepřel vyrovnání potvrditi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Právem odepřel rekursní soud potvrditi vyrovnání s odůvodněním, že vzhledem k §§ 21, 56, 54 druhý odstavec a 55 vyr. ř. je jediná společná kvota dvou vyrovnávacích dlužníků, i když mají společné dluhy se závazkem solidárním, nepřípustná, a že potvrzení vyrovnání jest proto podle § 58 č. 1 a § 4 č. 5 vyr. ř. odepříti. Tak bylo již vysloveno mimo jiné v rozhodnutích čís. 7860 a 8022 sb. n. s. za účinnosti dřívějšího vyrovnacího řádu, který, co se toho týče, nedoznal změny nynějším vyrovnacím řádem, poněvadž příslušná ustanovení nynějšího vyrovnacího ř. se kryjí s §§ 18, 48, 46 třetí odstavec, 47 a 50 čís. 1 a § 3 druhý odstavec dřívějšího vyr. ř. Tomuto názoru nepřekáží, že se usnesení o zahájení vyrovnacího řízení stalo nepodáním rekursu podle § 5 druhý odstavec vyr. ř. pravoplatným, poněvadž podle § 58 čís. 1 vyr. ř. je přes to odepříti potvrzení vyrovnání, jehož zahájení bylo podle § 4 vyr. ř. nepřípustným. Rovněž není směrodatným, že nikdo z věřitelů proti společnému vyrovnání nic nenamítal. Neboť podle § 59 vyr. ř. mohou usnesení o potvrzeném vyrovnání odporovati rekursem účastníci, kteří k vyrovnání výslovně nepřivolili. Firma S. a spol. hlasovala proti vyrovnání a byla proto oprávněna k rekursu proti potvrzení vyrovnání a nezáleží na tom, zda má, což ostatně neodpovídá spisům, pohledávku jen proti jednomu z vyrovnacích dlužníků. Je sice pravda, že podle § 21 vyr. ř. je vyrovnací věřitel, jenž má solidární pohledávku proti oběma dlužníkům, jen oprávněn, nikoliv povinen, uplatňovati ji proti oběma dlužníkům. Ale, učinil-li tak, je z úřadu soud povinen zkoumati při rozhodování a potvrzení přijatého vyrovnání, zda společná vyrovnací kvota tvořila překážku povolení vyrovnacího řízení podle § 4 čís. 5 vyr. ř., což plyne z donucujícího pravidla § 58 vyr. ř. Firma S. a spol. přihlásila svou směnečnou pohledávku proti oběma dlužníkům a proto — nehledíc ani

k tomu, že i jiní věřitelé přihlásili své solidární pohledávky proti oběma dlužníkům — bylo potvrzení vyrovnání podle § 58 čís. 1 vyr. ř. odepříti. (Srovnej i rozhodnutí čís. 3036 sb. n. s.).

Čís. 11826.

Vnucený správce jest ve sporu jím vedeném sám stranou v procesním pojmu strany, není však, an se výsledek sporu nedotýká jeho hmotného práva, stranou v pojmu materielním. Vnucený správce jest orgánem veřejným, jsa k úkonům se správou nemovitostí spojeným oprávněn mocí zákona, jeho objem oprávnění nemůže býti změněn vůlí účastníků.

Podpis vnuceného správce na směnce jako výstavce není jeho podpisem jako zástupce dlužníka, nýbrž podpisem samostatným, vlastním, vyplývajícím z moci jeho úřadu jako vnuceného správce. Nevadí, že vnucený správce při svém podpisu na směnce nepřipojil vlastnoručně slova »vnucený správce«.

(Rozh. ze dne 8. července 1932, Rv II 432/32.)

Na velkostatek Č., náleževší ke svěřenskému jmění, byla roku 1923 zahájená svěřenským soudem vnucená správa, jež dosud nebyla zrušena. Na směnce, o niž tu jde, bylo razítko: »Správa velkostatku v Č.«; jako výstavce byl podepsán Karel B., jenž byl vnuceným správcem velkostatku Č. Ve směnečném sporu, o nějž tu jde, vystupoval jako žalobce Karel B. jako vnucený správce velkostatku Č. Procesní soud prvé stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Neobstojí námitka nedostatku podstatné náležitosti podle § 3 čís. 5 směn. zák. Tento předpis žádá jen jako formální náležitost pro platnost cizí směnky »podpis výstavců jménem nebo firmou«, takže nezáleží na tom, zda podpisy jsou pravé, či falešné, zda osoby ty jsou směnečně způsobilé, či nikoliv, zda vůbec existují. Na směnce, o niž tu jde, jsou pod textem podpisy jmen fysických osob: »František S.« a »Karel B.«. Ovšem razítko natištěné oznámením »Správa velkostatku Č.« nevyhovuje předpisu § 3 čís. 5 směn. zák. Podpisy jmen osob fysických shora zmíněné však zcela stačí a tím jest formálně vyhověno požadavku § 3 čís. 5 směn. zák., při čemž, jakž uvedeno, není třeba zkoumati, zda je dotyčná osoba směnečně způsobilá čili nic. Není ani namítáno, že jména ta nepodepsaly ony osoby vlastnoručně. Udání »vnucený správce« není na závadu, jelikož se tím vyznačuje jen snad zaměstnání dotyčné osoby k vůli individualisaci. Tím však není dán skutkový předpoklad § 102 prvý odstavec směn. zák., který vyžaduje, by zmocněný podepsal jméno jiné osoby. Karel B. nepodepsal jiné jméno, nýbrž své jméno. Nepodepsal jinou osobu, ani se to nenamítá, a proto nemůže žalovaný z ustanovení § 102 směn. zák. nic pro sebe těžiti. Rovněž není rozhodujícím, připojil-li Karel B. podpis svůj dodatečně a připsal-li slova »vnucený správce« někdo jiný a jest také proto pro posouzení platnosti směnky lhostejno, trvá-li ještě vnucená správa velkostatku, čili nic. Co se týče aktivního oprávnění k žalobě jest námitka v tomto směru již vyvrácena tím, že jde o správně vyplněný blancoindosament a že proto každý držitel směnky jest legitimován k žalobě vlastním jménem. Dodatek v rubru žaloby

»jako vnucený správce velkostatku . . .« nevylučuje, že jest žalobu pokládati za žalobu podanou žalobcem vlastním jménem, neboť dodatek ten obsahuje jen, jak již zmíněno, bližší individualisaci, nikoliv však označení zastupitelského poměru, vztahujícího se na předmět směnečné žaloby. Vždyť směnečnoprávně přichází v úvahu i jako žalobce jen Karel B. bez povinnosti někoho zastupovati. Proto jest nepotřebné zmocnění žalobce k této žalobě soudem a jest lhostejno, zda vnucená správa ještě trvá čili nic. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Podle odvolatele jest jádrem věci jeho námitka, že žalobce pro svou osobu nikdy nebyl výstavcem směnky, nýbrž že ji vystavil jako representant velkostatku, jako zástupce a zmocněnec jeho majetníka, a že proto vzhledem k § 102 (1) směn. zák. měl spornou směnku podepsati svým jménem s dodatkem, za koho podepsal. Kromě toho setrvává odvolatel při námitce, že se žalobci nedostává aktivní legitimace ke sporu, ježto prý nikdy nebyl vlastníkem ani držitelem směnky ve svém vlastním jméně; a kdyby prý přece býval ze směnky nabyl jakéhosi práva, měl i směnečnou žalobu podati vlastním jménem, nikoliv s dodatkem poukazujícím na poměr zmocněnecký (zastupitelský). V jiné souvislosti dovozuje odvolatel ještě, že k žalobci samému nikdy v přímém právním poměru nebyl, a opakuje též námitku, že vnucená správa zahájená bývalým svěřenským soudem v roku 1923 zanikla automaticky podle ustanovení § 18 zák. o zrušení svěřenství ze dne 3. července 1924 čís. 179 sb. z. a n. Proti tomu sluší uvážiti zjištěné okolnosti, že žalobce, jenž byl v roce 1923 svěřenským soudem podle § 254 nesp. říz. ustanoven za vnuceného správce tehdejšího svěřenství, je na líci sporné směnky vlastnoručně podepsán, že při jeho podpisu je jednak cizí rukou psaný dodatek »vnucený správce«, jednak razítko »Správce velkostatku Č.« s připojeným vlastnoručním podpisem Františka S-a a že i blankoindosament na rubu směnky je zcela shodně podepsán; posléze, že Karel B. žalobu podal s označením v hlavě rozsudku uvedeným. To, že kromě podpisu Karla B. je na směnce i zbytečný podpis Františka S-a, není ovšem platnosti směnky na úkor a odvolatel sám již netvrdí opak. Není ani sporu o tom, že podstatná náležitost podpisu výstavcova (§ 3 čís. 5 směn. zák.) je formálně dána, ale spor se točí kolem otázky, zda to je, či není podpis zástupce; s tím těsně souvisí relativní (obecnoprávní) námitka žalovaného, že jeho smluvníkem při obchodu tvořícím podklad směnky byl velkostatek v Č., nikoliv přímo žalobce. Obě hlavní námitky odvolatelovy mají však původ v mylném pojímání funkce žalobce jako vnuceného správce. Postavení vnuceného správce (sekvestra), zřízeného podle § 254 nesp. pat., jest posuzovati ve spojení s § 296 obec. soud. řádu (§ 109 ex. ř.). Podle § 296 ob. soud. ř. má býti sekvestr povždy od soudu opatřen ustanovovacím dekretem a v něm býti poukázán, by sekvestrovanou věc neb oprávnění spravoval jako dobrý hospodář a by užitky skládal tam, kam nařídí soudce k zajištění a po slyšení obou stran. Podle § 109 druhý odstavec ex. ř. jest vnucený správce mocí svého zřízení oprávněn, by na místě dlužníka vybíral všechny užitky a příjmy ze spravované nemovitosti a o tom kvitoval a vůbec konal všechna právní jednání a právní činy a vznášel všechny žaloby, kterých je třeba, by vnucená správa byla provedena. Není tudíž pochyby, že vnucený správce, pokud vykonává svůj úřad (§ 106 prvý odstavec ex. ř.)

v mezích správy, jest orgánem veřejným, orgánem soudu, k jehož příkazu a pod jehož dozorem správu dlužníkovy nemovitosti vykonává zcela samostatně, a že zejména není zmocněncem dlužníkovým při vedení správy (Neumannův Komentář k § 109 ex. ř., Horova Soustava exekučního práva str. 121, 122). Podává-li vnucený správce žaloby, podává je vlastním jménem jakožto správce (nikoli jménem dlužníkovým) a jest sám stranou ve sporu, ačkoli spravovaná nemovitost není jeho vlastnictvím (srov. tamtéž). To vše platí obdobně i o postavení žalobce jakožto vnuceného správce dřívějšího svěřenství. Zákonem čís. 179/1924 byla sice zrušena svěřenství a tím byl odňat soudům dotud ve svěřenských věcech příslušným zákonný podklad pro další jejich působnost v oboru péče o svěřenství. Ale není správné, vyvozuje-li z toho odvolatel, že dnem účinnosti zákona zanikla automaticky i vnucená správa podle § 254 nesp. říz. Zákonem o zrušení svěřenství nebyla zrušena a sama sebou tudíž nezanikla i všecka opatření soudů dotud příslušných pro věci svěřenské, naopak opatření taková ve své závaznosti trvají nadále, pokud nebyla soudem právě v důsledku nového zákona skoncována nebo zrušena. V souzeném sporu bylo prokázáno, že vnucená správa bývalého svěřenství, nyní svěřenské substituční podstaty, tedy velkostatku Č. doposud trvá a dokonce, že Karel B. jako vnucený správce byl k vedení tohoto směnečného sporu řečeným soudem zmocněn. Bylo věcí krajského soudu, by s hlediska § 15 zák. čís. 179/1924 uvažoval o skoncování své působnosti ve věcech dříve svěřenských; v této rozepři nelze příslušná jeho opatření přezkoumávati. Že názor tu zastávaný je správný, lze nepřímo vyvoditi i z důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona čís. 179/1924, kde se mimo jiné v posledním odstavci praví: »Vlastní agenda svěřenského soudu však pomíjí, jakmile svěřenství bude zrušeno; veškeré úkony na ně se vztahující, na př. povoliti zadlužení a pod., jež nebudou v den účinnosti zákona provedeny, nemají dalšího významu a lze je zastaviti. Soudům zbude jen provésti důsledky zákona, jako zprostiti opatrovníky, opatřiti výmaz svěřenského svazku v knihách, vydati nabyvateli jmění a listiny, devinkulovati cenné papíry a pod., a upraviti ostatní poměry tím vzniklé«. Trvá-li tedy dosud po právu vnucená správa velkostatku, o nějž jde, je patrno, že žalobce, podepsav v roli výstavce spornou směnku jakožto vnucený správce, učinil tak jménem vlastním, nikoliv jako zástupce držitele velkostatku, stejně jako, podav žalobu ve své vlastnosti jako vnucený správce, podal ji jménem vlastním a samostatně, mocí svého úřadu. Tím padá nejen směnečně právní námitka, že při podpisu výstavcově chybí předepsané náležitosti podpisu zástupcem, nýbrž i obecnoprávní námitka nedostatku žalobcova oprávnění ke sporu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod č. 4 § 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění. Pokud dovolatel, prováděje tento dovolací důvod, trvá na stanovisku, že v důsledku zákona čís. 179/24 sb. z. a n. byla zrušena automaticky vnucená správa, jež byla zavedena usnesením ze dne 14.

prosince 1923 na velkostatek Č., a že tím nastal obecnoprávní poměr zmocnitelský mezi žalobcem a majitelem velkostatku a že žalobce vede správu jen podle plné moci tohoto majitele podle § 1029 obč. zák., přezírá skutková zjištění nižších soudů tomu odporující, neboť podle nich vnucená správa dosud soudem zrušena nebyla a trvá a správně poukázal odvolací soud k tomu, že v tomto sporu nepřísluší přezkoumávati příslušná opatření soudu, učiněná o této vnucené správě, zejména proč s hlediska § 15 cit. zák. nedošlo dosud ke skončení vnucené správy. Důsledkem toho je žalobce — vnucený správce — ve sporu tomto sám stranou a to v procesním pojmu strany (Hora: Československé civilní právo procesní, díl II., stránka 6 a 7), a plní tím jen povinnost uloženou mu zákonem jako úřednímu orgánu; ovšem, že se výsledek sporu nedotýká jeho hmotného práva, a není proto stranou ve smyslu materielním. Je však orgánem veřejným, orgánem soudu, jsa k úkonům se správou nemovitostí spojeným oprávněn mocí zákona, jeho objem oprávnění nemůže býti změněn vůlí účastníků (— rozhodnutí čís. 5173 sb. n. s. — Hora: Soustava exekučního práva, stránka 122). Proto správně dovodil odvolací soud, že žalobcův podpis na směnce jako výstavce nelze pokládati za jeho podpis jako zástupce držitele velkostatku, nýbrž za podpis samostatný, vlastní, vyplývající z moci jeho úřadu jako vnuceného správce; žalobce tu není zmocněncem majitele velkostatku. Posouzení to se shoduje s judikaturou nejvyššího soudu v rozhodnutích čís. 3451, 5173 sb. n. s. Vzhledem k tomu není ani závadou, že žalobce při svém podpisu na směnce nepřipojil vlastnoručně slova »vnucený správce«, ježto tím se nevyznačuje jeho plnomocenství, nýbrž jen blíže se označuje hospodářské, pokud se týče úřední jeho poslání; plná moc vyplývá podle zákona z jeho jmenování vnuceným správcem. Z řečeného vysvítá bezpodstatnost směnečné námitky, že se sporné směnce nedostává náležitosti podle § 3 čís. 5 a § 102 odstavec prvý směn. zák., jakož i že žalobce není k podání žaloby oprávněn, a nebylo ani potřebí obírati se otázkou teprve v dovolání nadhozenou, zda byl krajský soud civilní v Brně po zániku svěřenství podle zákona čís. 179/24 sb. z. a nař. příslušný vydati žalobci zmocnění k tomuto sporu, to tím méně, ana podkladem sporné směnky je nezaplacená kupní cena za kulatinu z kácení z roku 1929/1930, tedy výtěžku souvisejícího s obyčejným hospodářstvím spravovaného velkostatku a není k uplatňování nároků z takovýchto opatření podle § 112 ex. ř. zapotřebí soudního svolení. Posoudily proto nižší soudy věc po stránce právní správně, ponechavše směnečný platební příkaz v účinnosti, a nemohlo se dovolání setkati s úspěchem.

Čís. 11827.

Ustanovení § 145, prvé věty, obč. zák., podle něhož jsou rodiče oprávněni uprchlé děti zpět požadovati a prchnuvší s vrchnostenskou pomocí zpět přivésti, týká se všech dětí podléhajících otcovské moci bez rozdílu, zda jde o dítě nejvýše osmnáctileté, či starší.

Ustanovení § 145, prvé věty, obč. zák. nelze však použíti, kdyby se prospěchu dítěte z jakéhokoliv důvodu příčilo, by bylo drženo v domácnosti rodičů. Otázka prospěchu dítěte jest otázkou právní, po případě

otázkou přiměřenosti nebo vhodnosti učiněného opatření, které nejsou důvodem pro dovolací rekurs proti shodným usnesením prvé a druhé stolice (§ 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 14. července 1932, R II 267/32.)

Soud prvé stolice přikázal dvacetileté manželské dceři, by se navrátila k otci. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Není tu vytýkané nezákonnosti; napadené usnesení založeno jest na ustanovení § 145 prvé věty obč. zák., že rodiče jsou oprávněni uprchlé děti zpět požadovati a prchnuvší s vrchnostenskou pomocí zpět přivésti. Mínění, že toto oprávnění náleží rodičům jen proti dětem nejvýše osmnáctiletým, nikoli starším, nemá opory v zákoně, který co do věku nerozlišuje; proto ustanovení to týká se všech dětí podléhajících moci otcovské, tudíž i stěžovatelky. Citované ustanovení sleduje ovšem prospěch dítěte, a nebylo by lze ho užíti, kdyby se prospěchu tomu z jakéhokoliv důvodu příčilo, by dítě bylo drženo v domácnosti rodičů. To vyplývá z ustanovení § 142, 178 a 21 obč. zák., jichž účelem jest vesměs prospěch dítěte. Otázka prospěchu dítěte jest však otázkou právního posouzení po případě otázkou přiměřenosti nebo vhodnosti učiněného opatření (§ 42 nesp. zák.), kteréž však nejsou důvodem pro dovolací rekurs proti shodným usnesením prvé a druhé stolice (§ 46 odst. (2) čís. 100/1931 sb. z. a n.).

Čís. 11828.

Obec ve Slezsku, vypověděvši služební smlouvu, jest oprávněna k žalobě o zrušení této smlouvy a o vyklizení žalovaného z obecního domu, třebas se obecní zastupitelstvo neusneslo na zrušení smlouvy a na podání žaloby.

(Rozh. ze dne 14. července 1932, Rv II 482/32.)

Obec ve Slezsku uzavřela se žalovaným smlouvu, podle níž byl žalovaný povinen vydávati jízdenky a podle níž mu byl dán k užívání obecní dům. Ježto se žalovaný dopustil při vydávání jízdenek nepřístojností, dala mu žalobkyně výpověď, již žalovaný nepřijal, načež se žalobkyně domáhala na něm zrušení smlouvy a vyklizení z bytu. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné v těchto

důvodů:

Co se týče právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nepochybil především odvolací soud, přiznav žalující obci oprávnění k sporu, pokud se týče k žalobě. Jsouc stranou při smlouvě, je obec k žalobě o zrušení

smlouvy oprávněna. Pro to, že prý se obecní zastupitelstvo na zrušení, pokud se týče na výpovědi smlouvy a na podání žaloby neusneslo, po případě, že usnesení není pravoplatné, ježto byly proti němu podány námitky, nelze upírati obci oprávnění k žalobě. Nehledíc k tomu, že se podle zjištění nižších soudů obecní zastupitelstvo na výpovědi smlouvy usneslo, je okolnost, zda se takové usnesení stalo a zda je pravoplatné, bez významu, neboť obec vypověděvši smlouvu a domáhajíc se žalobou zrušení smlouvy a vyklizení žalovaného, použila jen práva, které jí již ve smlouvě bylo dáno a nejde o žádný z případů uvedených v § 30 slezsk. ob. ř. ze dne 5. listopadu 1863, čís. 17 z. zák., kde je třeba usnesení obecního zastupitelstva, zejména nejde o případ čís. 5, totiž o věc vybočující s obyčejné správy jmění. Podle toho námitka nedostatku oprávnění ke sporu, pokud se týče k žalobě, právem neshledána opodstatněnou.

Čís. 11829.

Opověď, by s protokolace firmy veřejné obchodní společnosti, o jejíž protokolaci bylo již zažádáno a jež dosud nebyla do obchodního rejstříku zapsána, sešlo, ježto žadatel nemíní ve společnosti setrvati, jest opovědí vystoupení žadatele z veřejné obchodní společnosti.

Je-li zrušení společenského poměru mezi dvěma společníky sporné a změnila-li by se po vystoupení opovídatele veřejná obchodní společnost v podnik kupce jednotlivce, jenž by ve znění původní firmy bez výslovného svolení vystoupivšího společníka nemohl býti veden, musí býti opověď podepsána oběma společníky.

Nejde o zmatek podle § 41 g) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., neslyšel-li rejstříkový soud účastníky dříve, než dal doplniti formálně vadnou opověď.

(Rozh. ze dne 16. července 1932, R I 551/32.)

Podáním ze dne 15. prosince 1931 opověděla Anna K-ová společně s Marií C-ovou zápis firmy K. a spol. Podáním ze dne 27. ledna 1932 navrhla Anna K-ová, by zápis firmy K. a spol. nebyl ani povolen, ani vykonán. Rejstříkový soud vrátil Anně K-ové podání ze dne 27. ledna 1932 k doplnění buď soudně neb notářsky ověřeným podpisem druhé společnice, Marie C-ové, nebo dokladem o pravoplatném soudním rozhodnutí o tom, že navrhovatelka, společnice Anna K-ová, i bez souhlasu společnice Marie C-ové, jest oprávněna odvolati žádost o zápis společnosti do obchodního rejstříku. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Podáním ze dne 27. ledna 1932 navrhla Anna K-ová, by zápis firmy K. a spol. nebyl ani povolen, ani vykonán. Tím vzala zpět opověď ze dne 15. prosince 1931, kterou společně s Marií C-ovou byla podepsala. Poněvadž opověď firmy byla učiněna dvěma společníky, musí i zpětvzetí opovědi býti podáno oběma společníky, a to ve formě ověřené. Po případě musela by Anna K-ová prokázati rozsudkem, že jest oprávněna i bez souhlasu druhé společnice žádost protokolační odvolati. Požadavek v těchto směrech napadeným usnesením

vyslovený odpovídá zákonu a nemá důvodu stěžovatelka usnesení tomu odporovati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurentka uplatňuje proti souhlasným usnesením nižších soudů v dovolacím rekursu podle § 46 (2) zák. čís. 100/31 sb. z. a n. zmatečnost, zřejmý rozpor se spisy a nezákonnost, leč vesměs neprávem. Zmatečnost vidí v tom, že nižší soudy k její opovědi, by sešlo s protokolace opovězené firmy K. a spol., nevyšetřily důvody, proč stěžovatelka nemíní ve společnosti setrvati, zejména, že tu není podmínek pro skutečné obchodování, ani formálních podmínek pro protokolaci, a že o rozporech mezi společníky měly býti obě strany slyšeny. Zmatečnosti tu však není. Neboť rekurentka podle obsahu svého podání ze dne 27. ledna 1932 vlastně opovídá své vystoupení z veřejné obchodní společnosti pod firmou K. a spol., o jejíž protokolaci bylo dne 15. prosince 1931 zažádáno, a jež dosud nebyla do obchodního rejstříku zapsána. Opovězená změna týká se podstaty veřejné obchodní společnosti ve smyslu čl. 129, třetí odstavec, obch. zák., jež musí býti do obchodního rejstříku zapsána, a povinnost k opovědi mají účastníci, t. j. zpravidla všichni dosavadní veřejní společníci, po případě i jejich dědici, což platí i o společnostech dosud do obchodního rejstříku nezapsaných. Podle judikatury nejvyššího soudu (rozhodnutí čís. 5265, 7906, 7849, 10.625 a v něm citovaná další — sb. n. s.), není podle čl. 129 čtvrtý odstavec obch. zák. vždy nezbytně zapotřebí opovědi všech účastníků, nýbrž ponecháno jest na uvážení rejstříkovému soudu, rozhodnouti, či opověď mu za daných poměrů stačí, by skutečnost nepochybně nastalá byla učiněna zjevnou a tím vyhověno zásadám, na nichž spočívá obchodní rejstřík. V řešených tu případech bylo nesporné, že společnost byla zrušena. V souzeném případě však opověď o vystoupení Anny K-ové ze společnosti podepsala jen sama žadatelka, nikoli též druhá společnice Marie C-ová. Poněvadž zrušení společenského poměru mezi nimi je sporné a po vystoupení rekurentky změnila by se veřejná obchodní společnost v podnik kupce jednotlivce, který by v doslovu původní firmy bez výslovného svolení vystoupivší společnice nemohl býti veden (čl. 24 druhý odstavec obch. zák.), byla v tomto případě nutnou opověď obou veřejných společnic, pročež právem prvý soud, shledav opověď vadnou, vrátil ji rekurentce k doplnění. Postupem tím, jenž byl schválen i rekursním soudem, nebyla porušena zásada § 41 g) zák. čís. 100/31 sb. z. a n. o nutnosti slyšeti účastníky před rozhodnutím, a není tu vytýkané zmatečnosti, poněvadž jde jen o doplnění formálně vadné opovědi, tedy o řízení přípravné, by pak mohlo býti rozhodnuto ve věci samé. Ani zřejmého rozporu se spisy tu není. V podstatě není vytýkán rozpor skutkového předpokladu se spisy, nýbrž právní mylnost. Okolnost, že zamýšlenou firmu může zastupovati každá ze společnic samostatně, nemění nic na povinnosti zákonem uložené (čl. 88, 129 obch. z.), by opověď změny útvaru (firmy) veřejné společnosti podepsali v tomto případě všichni společníci. Oprávnění k samostatnému zastupování společnosti při právních jednáních společníky (čl. 114 obch. z.) jest rozdílné od povinnosti podepsati opověď změn ve firmě, která v zájmu veřejnosti je rázu právně-policejního (Staub Pisko k čl. 129) a musí býti v tomto případě podepsána všemi veřejnými společníky. Napadenému usnesení nelze vytýkati ani nezákonnost. Vždyť již v původní opovědi je uvedeno, že veřejná obchodní společnost, za jejíž protokolaci bylo žádáno, jest od 15. prosince 1931 v činnosti. Nastaly-li pak rekurentem v rekursu tvrzené rozpory mezi společnicemi takového rázu, že znemožňují zřízení veřejné společnosti, správně trvání skutečně již tu jsoucí společnosti dosud neprotokolované, nelze spatřovati nezákonnost v tom, že nižší soudy poukázaly opovídající stranu, by doplnila vadnou opověď způsobem v napadeném usnesení uvedeným, tím se hmotných práv stěžovatelky nedotkly. Nařízený úkon se stal jen v zájmu spolehlivosti a pravosti budoucího zápisu do obchodního rejstříku. Poukaz stěžovatelky na rozhodnutí čís. 3248 sb. n. s. je nevhodný, ježto případ ten měl zcela jiný skutkový předpoklad, než případ nyní řešený.

Čís. 11830.

Není závady, by soud povolující prozatímní opatření odnětím zástupčího práva a odvoláním likvidatora nemohl nařídíti i zápis těchto skutečností do obchodního rejstříku.

V řízení o povolení prozatímního opatření nezáleží na tom, zda o nároku, jenž má býti zajištěn prozatímním opatřením, jest rozhodnouti v řízení sporném, či nesporném; předpokládá se jen, že rozhodnutí o nároku patří soudům.

(Rozh. ze dne 16. července 1932, R I 579/32.)

K návrhu několika společníků veřejné obchodní společnosti povolil soud prvé stolice prozatímní opatření v tom smyslu, že se Antonín P. odvolává jako likvidator firmy F. a že se mu odnímá oprávnění zastupovati tuto firmu jako likvidator s tím, že jest odvolání Antonína P-a jako likvidatora firmy F. poznamenati v obchodním rejstříku. Rekursní soud vyloučil z usnesení prvého soudu mimo jiné opatření, že jest odvolání Antonína P-a jako likvidatora firmy F. poznamenati v obchodním rejstříku, ježto odvolání likvidatora na základě prozatímního opatření není předmětem zápisu do obchodního rejstříku (Komentář Staub-Pisků k obch. zák. čl. 12 § 4, 1908, Komentář Neumannův k ex. ř. § 381).

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu navrhovatelů a změnil napadené usnesení v ten rozum, že obnovil usnesení prvého soudu potud, pokud jím bylo nařízeno poznamenati v obchodním rejstříku odvolání Antonína P-a jako likvidatora firmy F.; dovolacímu rekursu odpůrců navrhovatelů nevyhověl.

Důvody:

Navrhovatelé odporují napadenému usnesení jen potud, pokud rekursní soud změnil usnesení prvého soudu tím, že neuznal na zápis od-

volání likvidatora Antonína P. do obchodního rejstříku. Otázka, zda lze zápis takový na základě prozatímního opatření v obchodním rejstříku provésti, jest v literatuře sporná. Kdežto Staub—Pisko v komentáři k obchodnímu zákonu (str. 54) a Neumann v komentáři k exekučnímu řádu k § 381 zápis takový nepřipouštějí, soudí opačně Neumann—Lichtblau v komentáři k exekučnímu řádu (str. 1184) i Dr. Rintelen ve spise o prozatímních opatřeních (str. 35). Hledíc k předpisům čl. 133, 134, 135 obch. z., podle nichž změna v osobě likvidatorů, k níž došlo buď z usnesení společníků, buď k návrhu některého společníka soudem, musí býti opovězena k zápisu do obchodního rejstříku, právě tak, jako zánik plné moci likvidatora, a že i podle čl. 135 poslední odstavec obch. zák. má tu význam zásada publicity obchodního rejstříku pro tento zápis (čl. 25, 46 obch. zák.), a v úvaze, že i § 342 ex. ř. nařizuje, by při povolení vnucené správy podniku, který je pod firmou zapsán do obchodního rejstříku, bylo jméno vnuceného správce do obchodního rejstříku zapsáno a vyhlášeno, — není vážného důvodu upírati soudu povolujícímu prozatímní opatření právo, by kromě odnětí práva zástupčího a odvolání likvidatora mohl též nařídíti zápis těchto skutečností do obchodního rejstříku. Neboť tím bude jen vyhověno zásadě o spolehlivosti a pravdivosti zápisů obchodního rejstříku v zájmu veřejném a zamezí se tím případné ztížení při provádění likvidace. Veden těmito úvahami, změnil nejvyšší soud napadené usnesení, jak svrchu uvedeno.

Odpůrci vytýkají napadenému usnesení zmatečnost podle § 477 č. 6 c. ř. s., leč neprávem. Podstata tohoto zmatku záleží v tom, že rozhodnuto bylo o věci k právnímu pořadu nenáležející. Toho však v tomto případě není. Neboť nezáleží v řízení o prozatímním opatření na tom, zda má býti rozhodnuto o nároku v řízení sporném, či nesporném, ale vždy se předpokládá, že rozhodnutí o návrhu patří soudům (Hora: Soustava exekučního práva, str. 290, také Neumann komentář k § 378 ex. ř.). Rekurenti sami připouštějí, že věc tato patří do nesporného řízení, tedy, že o ní náleží rozhodovati soudům. Tím padá námitka zmatečnosti. Posouzení věci stalo se podle předpisů exekučního řádu, které platí podle § 402 ex. ř. i pro řízení o prozatímních opatřeních.

Čís. 11831.

Úmluva s královstvím Rumunským, čís. 171 sb. z. a n. z roku 1926. Pro příslušnost tuzemských soudů k vyřízení návrhu zdejšího příslušníka na legitimaci podle § 162 obč. zák. jest lhostejno, že má býti legitimován rumunský příslušník.

(Rozh. ze dne 6. srpna 1932, R I 566/32.)

Soud prvé stolice zamítl žádost Marie B-ové za legitimaci její dcery Žofie B-ové, ovdovělé J-ové, podle § 162 obč. zák. Rekursní soud žádost Marie B-ové za legitimaci Žofie B-ové odmítl. Důvody: Marie B-ová žádá, by její nemanželské dceři Žofii B-ové, ovdovělé J-ové byl přiznán ve smyslu § 162 obč. zák. manželský původ. Poněvadž však Žofie J-ová, rozená B-ová, podle vlastního prohlášení ze dne 26. dubna 1932 nabyla sňatkem státní příslušnosti v Rumunsku, nejsou soudy republiky Československé povolány spolupůsobiti při její legitimaci jako cizozemky a bylo proto žádost Marie B-ové odmítnouti, a nemůže proto soud, an není spolučinným při legitimaci, předložiti její žádost ministerstvu spravedlnosti podle § 162 obč. zák., § 263 nesp. říz. a výnosu ze dne 12. prosince 1921, čís. 186/21.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by znovu o rekursu rozhodl bez zřetele na odmítací důvody napadeného usnesení.

Důvody:

Mylným jest názor rekursního soudu, že tuzemské soudy nejsou povolány spolupůsobiti při legitimaci Žofie B-ové ovdovělé J-ové, ana jest státní příslušnicí rumunskou. Podle § 22 úmluvy s královstvím Rumunským čís. 171 sb. z. a n. z roku 1926 rozhodnouti o legitimaci nemanželského dítěte přísluší úřadům té smluvní strany, jejímž příslušníkem jest osoba legitimující, při čemž ovšem zachovati jest i zvláštní předpisy státu osoby legitimované co do souhlasu nebo oprávnění. Nezáleží proto pro pravomoc zdejších soudů na tom, že legitimována býti má příslušnice rumunská. Poněvadž se rekursní soud následkem svého právního názoru nezabýval rekursem ve věci samé, bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 11832.

O návrhu toho, kdo jest zapsán v křestní matrice jako manželský otec dítěte, narozeného po uplynutí 300 dnů po rozvodu manželství, by soud dítěti zřídil a vyslechl kolisního opatrovníka a rozhodl a opatřil, že zápis v matrice jest nesprávný a že se opravuje a že dítě jest nemanželské a má obdržeti poručníka s ostatními důsledky zákona — jest jednati v nesporném řízení.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1932, R I 642/32.)

Čeněk K. podáním ze dne 19. listopadu 1931 domáhal se na opatrovnickém soudě, by bylo soudně rozhodnuto o tom, že zápis v knize narozených vedené duchovní správou církve československé u Sv. M., kde nezl. Čeněk Josef K., dne 7. května 1924 narozený, jest zapsán jako jeho manželské dítko, jest nesprávný a opravuje se tak, že Čeněk Josef K. jest dítkem nemanželským a má obdržeti poručníka s ostatními důsledky zákona. Soud prvé stolice návrhu nevyhověl a odkázal s ním navrhovatele na pořad práva. Rekursní soud k rekursu Čeňka K-a napadené usnesení i s předchozím řízením zrušil a návrh Čeňka K-a odmítl. Důvody: Jde o opravu nesprávného zápisu v matrice podle skutečného stavu, poněvadž se dítko narodilo po rozvodu manželství stěžovatele s matkou dítka Annou K-ovou, k němuž došlo usnesením ze dne 24. října 1922, a jež bylo rozloučeno usnesením ze dne 5. prosince 1925. Oprava nesprávného zápisu v matrice spadá do oboru působnosti konsistoře v dohodě s úřady politické správy, avšak zjistiti

pravý stav, zda dítko jest manželského, či nemanželského původu, patří do působnosti řádných soudů. Rozloučená manželka stěžovatele Anna K-ová prohlásila, že s opravou matriky nesouhlasí, ježto před narozením dítka měla po rozvodu pohlavní styky s Čeňkem K-em. Podle dosud platného dvorského dekretu ze dne 15. června 1835 čís. 39 sb. z. s. děti, které porodí manželka od stolu a lože rozvedená po deseti měsících po soudním rozvodu, buďtež jen tehdy pokládány za manželské, bude-li proti manželovi matky proveden důkaz požadovaný v § 163 obč. zák. nebo bude-li jinak dokázáno, že se v době, ve které se mohlo podle § 138 obč. zák. zplození státi, manžel a matka, třebas bez oznámení soudu vrátili do dřívějšího společenství. Platí proto i podle tohoto předpisu tak i podle § 155 obč. zák. právní domněnka, že děti takové jsou původu nemanželského. Ježto matka Anna K-ová tvrdí, že dítě jest původu manželského, jest původ dítka sporný a lze proto otázku tu řešiti jen pořadem práva. V řízení nesporném však k rozhodnutí nikdy dojíti nemůže, neboť, je-li původ nesporný, příslušnou jest k opravě matriky konsistoř a úřady správní, a je-li původ sporný, příslušny jsou sice k jednání soudy, ale v řízení sporném. Nebyl tudíž soud prvý oprávněn vůbec o otázce nemanželského zrození jednati a neměl ani důvodu, by některou ze stran poukázal na pořad práva.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, by o rekursu Čeňka K-a znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze odepříti oprávněnost. Rekursní soud zrušil usnesení prvého soudu i s předchozím řízením a odmítl návrh Čeňka K-a z důvodu, že oprava matriky nespadá do působnosti soudu a že v nesporné cestě nelze zjistiti, zda dítě jest manželské či nemanželské. Avšak o to tu nejde, nýbrž o tvrzení navrhovatele, který v křestní matrice jako manželský otec dítěte jest zapsán, že zápis ten jest podle zákonných ustanovení nesprávný, a o jeho návrh, by soud dítěti zřídil a vyslechl kolisního opatrovníka a rozhodl a opatřil, že zápis v matrice je nesprávný a že se opravuje a že dítě jest nemanželské a má obdržeti poručníka s ostatními důsledky zákona. Nelze pochybovati o tom, že k vyřízení tohoto návrhu jest soud v nesporném řízení povolán; vždyť nejde tu o rozhodnutí, zda dítě jest manželské či nemanželské, nýbrž o to, zda podle ustanovení § 138 obč. zák. a dvorského dekretu ze dne 15. června 1835 čís. 39 sb. z. s. jest tu zákonná domněnka, že dítě zrozené z rozvedené manželky 1 rok a 5 měsíců po rozvodu, jest dítětem nemanželským a zda pro tuto zákonnou domněnku zápis v křestní matrice jest nesprávný a potřebuje opravy. To vyšetřiti a rozhodnouti jest věcí soudce nesporného, jemuž přísluší i povinnost, by zakročil o případnou opravu matriky — kterou ovšem sám ani nařizovati ani prováděti nemůže —, a by učinil potřebná opatření v zájmu nemanželského dítěte, totiž zřídil mu poručníka, zjistil, kdo je otcem dítěte a staral se o to, by otec své otcovské povinnosti plnil. Otázku, zda je otcem dítěte rozvedený manžel jeho matky či jiný muž, bude ovšem nutno vzhledem k obsahu spisů, ani oba v úvahu přicházející muži otcovství popírají, řešiti cestou spornou. Z toho vysvítá, že rekursní soud nerozhodl věc správně,

odmítnuv návrh Čeňka K-a, a proto nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu tohoto žadatele a změnil napadené usnesení jak shora uvedeno. Bude věcí rekursního soudu, by se zabýval věcně návrhem, který prvý soud zamítl a v tomto směru vzhledem k tomu, co shora bylo uvedeno, o rekursu navrhovatelově rozhodl. Není pravda, že návrh jest bezpředmětný, neboť bylo sice soudu učiněno oznámení o narození dítěte jako nemanželského a dítěti byl zřízen poručník, avšak usnesením poručenského soudu ze dne 11. října 1927 bylo rozhodnuto, že se vedení poručenství nad nezl. Josefem K-em jako nemanželským dítětem končí, poněvadž dítě v matrice jest zapsáno jako manželské a na oduznání manželského původu mohl by žalobou vystoupiti jen zapsaný otec dítěte Čeněk K. Toto usnesení nebylo Čeňku K-ovi doručeno a tento učinil teprve 27. října 1931 návrh, o kterém nyní se rozhoduje, tedy v době, kdy poručenství nad dítětem se nevede a dítě poručníka nemá.

Čís. 11833.

Při exekuci k vydobytí výživného převažuje zájem vymáhajícího věřitele zájem dlužníkův na tom, by byla exekuce odložena.

Při exekuci k zajištění nároku na výživné nemůže dlužník složením jistoty docíliti zrušení zajišťovací exekuce.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1932, R I 653/32.)

Podav žalobu o snížení výživného dohodnutého smírem, navrhl dlužník odklad exekuce k vydobytí výživného. Soud prvé stolice odklad povolil, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Jest uvážiti, že jde o výživné, o úhradu životních potřeb vymáhající strany a o možnost její fysické existence a tudíž o více, než jen o zájem majetkový. Jest proto zájem vymáhající strany na vymožení značné části výživného, na provedení exekuce nepoměrně mocnější, než zájem povinného na tom, by exekuce byla odložena. Nárok vymáhající věřitelky není zajištěn tím, že povinný složil jistotu, ježto záleží v plnění značné části výživného, jež musí býti plněno ihned pravidelně, má-li býti dosaženo jeho účele. Jde o náhradu potřeb, jež nesnesou odklad, jež musí býti ihned ukojeny. Odložení tohoto plnění mohlo by býti spojeno s ohrožením fysické existence, čímž je převážen zájem povinného, by nepřišel o některé své věci a část svých příjmů. (Srov. čís. 10073 sb. n. s.)

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud rozhodl správně podle stavu věci i zákona a vývody dovolacího rekursu nejsou s to, by vyvrátily správné důvody napadeného usnesení. Jde o exekuci pro výživné a dlužník, podav žalobu o snížení výživného, navrhl odklad exekuce. Jest však přihlížeti nejen k zájmům dlužníkovým, nýbrž i k zájmu vymáhající věřitelky a rozhodnutí je přizpůsobiti tomu, čí zájem jest silnější a zasluhuje větší ochrany. Správně věc posoudil rekursní soud a stačí odkázati na jeho důvody.

Nerozhodné jsou vývody dovolacího rekursu, pokud se odvolávají na okolnosti, jimiž dlužník odůvodňuje žalobu o snížení výživného, neboť, posouditi pravdivost a závažnost těchto okolností, bude věcí soudu procesního, jehož rozhodnutí nelze předbíhati. Rovněž bezvýznamnými jsou vývody stěžovatelovy, pokud brojí proti právoplatnému usnesení povolujícímu exekuci, neboť není předmětem dovolacího rekursu toto právoplatné usnesení. K námitce stěžovatelově, že neohrožuje existenci strany vymáhající, poněvadž jí poskytuje výživu placením přiměřené částky, jest připomenouti, že podle vlastního udání stěžovatel sice platí vymáhající straně částku, kterou si sám vypočetl a za přiměřenou uznává, totiž 400 pokud se týče 500 Kč měsíčně, že však tato částka nemůže býti uznávána za postačující pro slušnou výživu vymáhající věřitelky. Naproti tomu nárok na slušnou výživu stěžovatelovu není ohrožen, poněvadž z toho, co mu podle jeho vlastního udání zbývá, může s rodinou býti slušně živ, kdežto nárok vymáhající strany na slušnou výživu byl by odkladem exekuce ohrožen. Při exekuci k zajištění nároku na výživné nemůže dlužník složením jistoty docíliti zrušení zajišťovací exekuce (§ 376 č. 2 ex. ř.), poněvadž se podle § 6 (3) zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 sb. z. a n. dospělostí jednotlivých dávek přeměňuje zajišťovací exekuce sama sebou v exekuci uhražovací, kdežto při zrušení zajišťovací exekuce byl by oprávněný při splatnosti každé dávky teprve nucen vésti uhražovací exekuci na složenou jistotu, bylo by mu tedy vymáhání nároku stíženo.

Čís. 11834.

Usnesení, jímž rozhodnuto o povolení exekuce na movitosti i o povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti, lze napadati jednotným rekursem ve lhůtě čtrnáctidenní.

Pro povolení exekuce na základě upomínacího platebního rozkazu jest bez významu, že platební rozkaz nemohl býti doručen solidárnímu spoludlužníku.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1932, R II 321/32.)

Upomínací platební rozkaz byl doručen jen Kláře P-ové, nikoliv i solidárnímu dlužníku Martinu P-ovi. Návrh na povolení exekuce na movitosti a vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti proti Kláře P-ové soud prvé stolice zamítl, maje za to, že platební rozkaz není pravoplatný, ježto nebyl doručen i spoludlužníku Martinu P-ovi. Rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Platební rozkaz ze dne 7. ledna 1931 byl dne 6. února 1931 doručen povinné Kláře P-ové a nabyl právní moci. Okolnost, že platební rozkaz nemohl býti doručen i spolužalovanému solidárnímu dlužníku Martinu P-ovi, nebyla na závadu, by se platební rozkaz nestal pravoplatný proti dlužnici Kláře P-ové. Tato jako solidární dlužnice jest povinna zaplatiti celek a, vedena-li pro tento celek exekuce jen proti ní a jen na její majetek, musí býti povolena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs podaný dne 27. července 1932 proti usnesení rekursního soudu, které bylo stěžovatelce doručeno při výkonu mobilární exekuce dne 15. července 1932, jest pokládati za podaný včas, poněvadž byl podán před uplynutím čtrnáctidenní lhůty, vytčené v § 88 čís. 2 ex. ř. a napadeným usnesením bylo rozhodnuto i o povolení exekuce mobilární i exekuce vnuceným zřízením práva zástavního týmž usnesením a strana povinná má právo brániti se proti tomuto usnesení jednotným rekursem, pro kterýž ji nutně k dobru přichází delší čtrnáctidenní lhůta, která v tomto případě byla dodržena.

Stěžovatelka se odvolává na ustanovení § 9 zákona ze dne 27. dubna 1873 čís. 67 ř. zák. v doslovu článku XXVIII uv. zák. k c. ř. s.; článku III čís. 1 zákona čís. 161/21, článku I odst. 1 zákona čís. 123/23 a § 1 zákona čís. 292/24. Poukaz ten však nedopadá na souzený případ, poněvadž nebyl podán odpor proti platebnímu rozkazu a, jak správně uvedl rekursní soud, okolnost, že platební rozkaz nemohl býti doručen i spolužalovanému solidárnímu dlužníku Martinu P-ovi, nebyla na závadu, by se platební rozkaz nestal právoplatným proti dlužnici Kláře P-ové.

Čís. 11835.

K tomu, by se lucemburská akciová společnost stala společnicí tuzemské veřejné obchodní společnosti, se vyžaduje povolení ve smyslu čís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák.

Dodatek k opovědi, obsahující toto povolení, jest podati v ověřené formě.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 414/32.)

Opověď tuzemské veřejné obchodní společnosti, jejímž veřejným společníkem byla lucemburská akciová společnost, k zápisu do rejstříku, vrátil rejstříkový soud k doplnění v ověřené formě v tom směru, by bylo vykázáno povolení ve smyslu čís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. Důvody: Cizozemská akciová společnost může v tuzemsku provozovati obchody, ať pod vlastní firmou a na vlastní účet, ať jako společník tuzemské společnosti jen za podmínek čís. nař. čís. 127/1865 ř. zák. a sdělení ministerstva vnitra ze dne 4. března 1919 čís. 6618 ve Věstníku min. spravedlnosti 1919 str. 38. Podle těchto předpisů nutné povolení (koncese) ministerstva vnitra není vykázáno. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jedním ze společníků jest »Société anonyme Holding Hermes soc. an. Luxemburg«. Tato akciová společnost nemůže jinak provozovati v tuzemsku obchody, ať pod vlastní firmou, ať jako společnice jiné společnosti, než za podmínek čís. nař. 127/1865, totiž, že musí vykázati, že byla připuštěna v tuzemsku k obchodování. Toto povolení však firma nevyžádala, a právem proto žádá rejstříkový soud výkaz tohoto povolení. Právem také žádá rejstříkový soud, by dodatek opovědi byl podán v ověřené formě, neboť doplnění opovědi v nařízeném směru se týče podstatné

náležitosti opovědi, tudíž dodatek vyhovující tomuto nařízení jest jen pokračováním opovědi a proto musí býti náležitě ověřen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Neodůvodněná jest výtka zmatečnosti podle § 41 písm. c) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., kterou stěžovatelé spatřují v tom, že prý rejstříkový soud překročil hranice své příslušnosti, přikázav, by byl předložen výkaz o povolení ve smyslu čís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. Toto čís. nařízení vyžadovalo sice průkaz připuštění k obchodování od cizozemských společností akciových a komanditních na akcie, jež chtěly v tuzemsku provozovati obchody pod vlastní firmou, a neupravovalo poměr, kde se cizozemská akciová společnost stala jen společnicí nebo členem jiné tuzemské společnosti. Přes to však musí býti státní správě vyhraženo, zda a jaké omezující předpisy pro takový případ uzná za potřebné a v jaké formě je uskuteční. Toto obmezení vyplývá z předpisu čl. 1 a 13 obchodní úmluvy mezi republikou Československou a Hospodářskou Unií Belgo-Lucemburskou ze dne 28. prosince 1925 a vyhlášky ministerstva zahraničních věcí ze dne 22. října 1926, čís. 209 sb. z. a n., podle nichž akciové společnosti lucemburské jsou na roveň postaveny akciovým společnostem tuzemským, ale co do připuštění ku provozu obchodu a živnosti zůstávají podrobeny zákonům a předpisům platným v tuzemsku. Podle výpisu z rejstříku firem krajského soudu v Lucemburku jest předmětem podniku akciové společnosti, o niž tu jde, mimo jiné účast v jakékoli formě ve společnostech lucemburských nebo cizozemských. Utvořila-li tudíž společnost v tuzemsku ku provozu určité obchodní živnosti, provozuje tím v tuzemsku ve skutečnosti svůj podnik (účast na veřejné společnosti) a musí se proto podrobiti zdejším předpisům, tedy i vykázati povolení ve smyslu čís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. To jest tedy podmínkou, by se cizozemská akciová společnost mohla státi společníkem tuzemské veřejné společnosti Hanuš D., pokud se týče, by tato veřejná společnost mohla býti zapsána do obchodního rejstříku. Rejstříkový soud není sice povinen, by z úřadu vyšetřoval, zda byly splněny podmínky vzniku společnosti, o jejíž zápis se žádá, ale nemůže mu býti bráněno, vzejdou-li mu pochybnosti, by si nevyžádal výkaz jich splnění, zvláště když podmínky ty jsou rázu veřejnoprávního, neboť nemůže se propůjčiti k tomu, by uváděl ve veřejnou známost poměry, jichž vzniku zákon neb mezinárodní smlouvy z ohledu veřejných chtějí zabrániti, pokud nebyly splněny stanovené jimi předpoklady. Tím jest vyřízena i věcná stránka věci, pokud jde o nutnost výkazu rejstříkovým soudem požadovaného. Není však nezákonným ani příkaz, aby dodatek k opovědi byl podán v ověřené formě. V té příčině stačí poukázati ke správným důvodům napadeného usnesení, které dovolacím rekursem nebyly vyvráceny.

Čís. 11836.

Předpisem stanov akciové společnosti, že nemůže býti členem správní rady (členem revise) ten, kdo jest do určitého stupně švakřen buď s některým členem správní rady anebo revise, — rozumí se švakrovství ve smyslu právním (§ 40 obč. zák.), nikoliv ve smyslu laickém.

I podle obchodního práva i podle konkursního a vyrovnacího řádu jest švakrovstvím rozuměti švakrovství ve smyslu § 40 obč. zák.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 436/32.)

Podle § 16 stanov akciové společnosti nemohl býti členem správní rady, pokud se týče členem revise ten, kdo byl až do čtvrtého stupně spřízněn nebo sešvakřen s některým členem správní rady nebo revise. Členy správní rady společnosti byli Gustav K. a Antonín N., z nichž onen měl za manželku dceru Antonína K-a, tento pak vnučku téhož Antonína K-a. K návrhu akcionáře Adolfa L-a vyzval rejstříkový soud akciovou společnost, by opověděla k výmazu z obchodního rejstříku ze zapsaných členů správní rady buď Gustava K-a nebo Antonína N-a a by k zápisu do obchodního rejstříku opověděla jiného člena správní rady, vyhovujícího předpisu § 16 stanov, maje za to, že mezi řečenými členy správní rady jest poměr švakrovský ve smyslu § 16 stanov. Rekursní soud zamítl návrh Adolfa L-a. Důvody: Ve věci samé jde jen o otázku, zda Gustav K. a Antonín N. jsou k sobě v poměru švakrovském, čili nic. Podle § 40 obč. zák. vzniká poměr švakrovský mezi jedním manželem a příbuznými druhého manžela. Jest tu tedy švakrovský poměr mezi manželem a dětmi druhého manžela z prvého manželství, mezi manželem a rodiči druhého manžela, jeho sourozenci atd. Nelze však mluviti o švakrovství mezi rodiči mužovými a rodiči ženinými ani mezi sourozenci obou manželů ani mezi manželem a manžely příbuzných druhého, jak tomu bylo v souzeném případě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde jen o právní otázku, zda lze vzhledem ke skutkově nespornému stavu pokládati Antonína N-a a Gustava K-a za sešvakřené ve smyslu § 16, druhý odstavec, stanov. Nebylo proto závady, by ve věci nerozhodl rejstříkový soud v řízení nesporném. Ve věci samé vycházel rekursní soud správně z pojmu švakrovství, jak poměr ten jest upraven v § 40 obč. zák. Lze připustiti, že jde o věc obchodní v nejširším slova smyslu a že by § 16 stanov bylo vykládati předem s hlediska norem práva obchodního, totiž obchodního zákona neb zákonů příbuzných (čl. 1 obch. zák.). Leč žádný z těchto zákonů poměr švakrovství neupravuje, zejména ne odchylně od předpisů obecného zákonníka občanského. Ani obdobné použití §§ 35 konkursního řádu, 51 vyrovnacího řádu neb 5 odpůrčího řádu nevedlo by k jinému výsledku, poněvadž i tyto předpisy vycházejí z téhož pojmu švakrovství, jak jej vytyčuje obecný zákonník občanský. To vyplývá z věty »ve kterém stupni jest někdo spřízněn s jedním manželem, v témže stupni jest sešvakřen s druhým manželem.« Odchylná obchodní zvyklost nebyla ani tvrzena. Z doslovu druhého odstavce § 16 stanov, podle něhož »nemůže býti čle-

nem správní rady, kdo jest buď ve služebném poměru anebo až do čtvrtého stupně spřízněn nebo sešvakřen buď s některým členem správní rady anebo revise, anebo s některým úředníkem společnosti«, nelze dovoditi, že stanovy měly na mysli švakrovství ve smyslu laickém, nikoli právním. Opačnému pojetí nic nenasvědčuje. Správně proto rekursní soud vyslovil, že mezi Antonínem N-em a Gustavem K-em nebylo a není poměru ani příbuzenského ani švakrovského podle § 16 druhý odstavec stanov.

Čís. 11837.

Rozlišující znaky nároku podle § 2 vyživovacího zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931 a nároku podle § 3 téhož zákona.

Závazek podle § 2 vyživ. zák. jest omezen jen na osoby, jež zákon označuje za »blízké«, a výše závazku nerovná se vždy výši výživného, jež zavázaný jest povinen platiti, nýbrž se řídí předpisy o zabavitelnosti zákonem předpokládané mzdy nebo odměny.

Závazek podle § 3 vyživ. zák. není omezen jen na osoby »blízké« a rovná se co do výše výživnému, jež platiti jest povinen zavázaný.

Nároky podle § 2 a podle § 3 vyživ. zák., třebas byly uplatňovány z poměru nemanželského otcovství, nespadají do výlučné příslušnosti okresního soudu podle § 49 čís. 2 j. n.

I hodnota podmíněného peněžitého nároku řídí se jeho číselnou výší a nelze ji stanoviti oceněním.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 526/32.)

Nezletilá žalobkyně domáhala se na žalovaném vyživovacích splátek 2.640 Kč, jež byly splatné až do 1. února 1932, dále vyživovacích splátek 120 Kč měsíčně až do pravomoci rozsudku za předpokladu, že syn žalovaného bude v této době u žalovaného zaměstnán, pokud se týče že bude žalovaným vyživován, a konečně za téhož předpokladu také placení výživného, jež se stane splatným až po pravomoci rozsudku. K odůvodnění žaloby uváděla žalobkyně, že syn žalovaného byl pravoplatně uznán nemanželským otcem žalobkyně a odsouzen platiti žalobkyni výživné měsíčních 120 Kč, že exekuce proti němu zůstala bezvýslednou a že syn žalovaného žije stále v domácnosti žalovaného, jenž o jeho vyživovací povinnosti věděl, a že koná služby v hospodářství, takže přichází v úvahu § 3 zákona čís. 4/1931 sb. z. a n. Proti žalobě, zadané na okresním soudě, vznesl žalovaný námitku místní nepříslušnosti, jíž soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl, ježto hodnota předmětu sporu, spočívajícího v opětujících se dávkách, činí podle § 58 j. n. desateronásobek ročního plnění, jež činí ročně 1320 Kč a dodal, že ocenění sporu žalobkyní na 5000 Kč není směrodatným vzhledem k přesnému předpisu zákona a že ustanovení § 49 čís. 2 j. n. tu nelze použíti. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Rozhodujícím pro posouzení příslušnosti soudu jest v souzeném případě výklad ustanovení § 49 čís. 2 j. n. Toto ustanovení

zákona mluví všeobecně o závazcích nemanželského otce k matce a dítěti. Z toho vyplývá, že veškeré rozepře z povinností z nemanželskeho otcovství náležejí k příslušnosti okresního soudu bez ohledu na hodnotu předmětu sporu a bez rozdílu, zda vznášejí nárok matka nebo dítě či zda jde o náhradu nákladu učiněného matkou nebo třetí osobou na dítě. To platí i v souzeném případě, kde jest žalovaný dohánen za předpokladů § 3 zák. čís. 4/1931 ku plnění povinnosti nemanželského otce. Neboť i tento nárok se opírá o skutečnost nemanželského otcovství a o povinnosti vyplývající z toho pro nemanželského otce. To vyplývá najmě z ustanovení § 3 zákona, podle něhož jest žalovaný zavázán rukou společnou a nerozdílnou s nemanželským otcem žalobkyni za dávky příslušející jí po dobu, po kterou poskytoval nemanželskému otci podporu. Jest proto pro žalobu příslušný okresní soud, třebaže není výslovného zákonného předpisu, jenž by stanovil příslušnost pro žalobu podle § 3 zák.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti odůvodněnost. Otázku příslušnosti jest zkoumati na základě žalobcových údajů (§ 41 j. n.). Podle nich se žalující strana domáhá na žalovaném placení vyživovacích dávek po 120 Kč měsíčně, a to dávky dospělé do 1. února 1932 ve výši 2640 Kč bezpodmínečně, dávky pak od 1. února 1932 do budoucna za předpokladu, že žalovaný bude svého syna u sebe zaměstnávati nebo poskytovati mu výživu, a, ocenivši dávky požadované za dobu po 1. únoru 1932 na 2360 Kč míní, že s připočtením částky 2640 Kč požadované do 1. února 1932 hodnota předmětu sporu činí celkem 5000 Kč. Nárok svůj žalující strana dovozuje z toho, že syn žalovaného, který jako nemanželský otec žalující strany neplatí výživné 120 Kč měsíčně, k němuž počínajíc 1. dubnem 1930 byl odsouzen a proti němuž mobilární exekuce zůstala bez výsledku, což vše žalovanému bylo známo, jest v hospodářství žalovaného zaměstnán jako čeledín beze mzdy, ač přiměřený výdělek podle § 2 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 byl by 4.440 Kč, jakož i, že žalovaný, kdyby i syn jeho nebyl v hospodářství žalovaného zaměstnán, ručí proto, že mu poskytuje výživu. Podle toho jest žalobní nárok v prvé řadě založen na ustanovení § 2 citovaného zákona a v druhé řadě i na ustanovení jeho § 3. Než nároky z každého z těchto zákonných ustanovení jsou různé, a to jak co do svého důvodu, tak i do osob zavázaných i co do svého obsahu. Základem nároku podle § 2 jest mzda nebo odměna, o níž zákon tu stanoví nevyvratnou domněnku, že byla pro zaměstnaného smluvena podle jeho předběžného vzdělání a schopností a splatná jest v obvyklých obdobích; nárok ten jest omezen jen na osoby, jež zákon označuje za »blízké«, a výše nároku nerovná se vždy výši výživného, jež nemanželský otec jest povinen platiti, nýbrž řídí se podle výše předpokládané mzdy a podle předpisů o zabavitelnosti této předpokládané mzdy nebo odměny (zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n.). To jest jasně vysloveno ve zprávě ústavně-právního výboru senátu Národního shromáždění o vlád-

ním návrhu citovaného zákona (tisk 223), kde zdůrazněno, že, pokud jde o vymáhání, nejsou ustanovením § 2 dotčeny zákonné předpisy o existenčním minimu, které jest i v tomto případě v mezích těchto předpisů nezabavitelné. Naproti tomu důvodem nároku podle citovaného § 3 jest, že někdo poskytováním výživy nebo prostředků mimo svou zákonnou povinnost ať vědomě nebo z nevědomosti hrubou nedbalostí přivoděné způsobuje, že si k výživě povinný nehledí výdělečné činnosti, kterou mu zákon v § 1 ukládá; nárok ten není omezen jen na osoby »blízké« a rovná se co do výše výživnému, jež platiti jest zavázán nemanželský otec. Zdali k vymáhání nároku podle § 2 jest potřebí, aby oprávněný před žalobou vedl exekuci na presumovanou mzdu a dal si ji přikázati a nárok pak uplatňoval podle § 308 ex. ř., či zdali bez tohoto přikázání může vystoupiti žalobou, netřeba pro souzený případ řešiti. Rozlišovati různou právní povahu jest důležité pro otázku příslušnosti, jak bude dále uvedeno. Předem však jest uvésti, že bezúspěšný musí zůstati pokus žalující strany, založiti příslušnost okresního soudu pro žalobní nárok jeho oceněním, jak je v žalobě učinila. Žalující domáhá se placení peněžitých dávek i do budoucna na dobu neurčitou; proto hodnotu sporu čítati jest podle ustanovení § 58 j. n. desetinásobkem ročních dávek a ocenění předmětu sporu žalující stranou po rozumu ustanovení § 56 j. n. nemá tu místa. Na tom nic nemění, že žalující strana do žalobního žádání pojala omezení vyjádřené slovy »za předpokladu, že žalovaný bude svého syna u sebe zaměstnávati nebo jemu poskytovati výživu«; v tom jest jen stanovení doby, po kterou placení žádá, odvislé na okolnosti, o niž není jen jisto, kdy nastane. Nárok žalobní není, jak strana žalující ve svém rekursu do usnesení soudu procesního mylně dovozovala, nárokem podmínečným, nýbrž jen časově omezeným, neboť na události budoucí není závislou sama existence nároku, nýbrž jen doba jeho trvání. Ostatně i hodnota podmíněného peněžitého nároku řídí se jeho číselnou výší a nelze ji stanoviti oceněním v žalobě, jakž vyplývá z ustanovení §§ 54 až 60 j. n. Hodnota souzeného sporu vypočtená podle ustanovení § 56 j. n. přesahuje hranici 5.000 Kč rozhodnou pro příslušnost okresního soudu podle prvého odstavce § 49 j. n. Než pro souzený spor není okresní soud příslušný nehledíc k hodnotě sporu ani podle § 49 druhý odstavec čís. 2 j. n. Pod toto zákonné ustanovení spadají, jakž vyplývá z jeho doslovu i z historie jeho vzniku po stránce stylistické, vyličené v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 603 sb. n. s., na něž se odkazuje, spory proti nemanželskému otci samému z poměru nemanželského otcovství, a to nejen nároky matky a dítěte, nýbrž i třetích osob. Z předchozích vývodů o povaze souzeného žalobního nároku však vyplývá, že není nárokem z poměru nemanželského otcovství, ani nesměřuje proti nemanželskému otci; nelze se mýliti tím, že právě v souzeném případě se ho dovolává nemanželské dítě k zabezpečení své výživy; to jest jen nahodilým znakem souzeného sporu, ale nikoli charakteristickým znakem vymáhaného nároku; vždyť nároky podle §§ 2 i 3 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 příslušejí všem osobám, jež jsou po právu, t. j. z jakéhokoli právního titulu i ze smlouvy, nikoli jen z poměru nemanželského otcovství oprávněny požadovati na jiném výživu a směřují proti osobám rozdílným od osob k výživě přímo zavázaných.

Čís. 11838.

Zákon ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931, na ochranu osob oprávněných požadovati výživu, výchovu nebo zaopatření.

»Zavázaným« podle § 5 zákona jest, koho stihá z jakéhokoliv právního důvodu povinnost k výživě, výchově nebo zaopatření jiného, aniž se vyžaduje, by o povinnosti té již bylo i soudem rozhodnuto.

I při prozatímním opatření podle § 5 zákona může soud žádati osvědčení nároku.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 565/32.)

Návrh nemanželského dítěte, by mu bylo proti muži, jehož žalovalo o uznání otcovství a o placení výživného, povoleno prozatímní opatření, byl odůvodňován ustanovením § 1 a 5 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931, ježto žalovaný jest prý podle práva povinen výživné platiti, protože žalující strana žádala proti žalovanému o určení výživného soudem a protože k zajištění výživného na jeden rok lze povoliti prozatímní opatření i bez listinného průkazu anebo bez osvědčení. Soud prvé stolice návrh zamítl. Důvody: Podle § 1 zákona čís. 4/31 sb. z. a n. jsou uloženy povinnosti jen tomu, kdo jest právně zavázán k výživě, výchově, nebo zaopatření jiného. Podle § 5 zákona může navrhnouti proti zavázanému (§ 1 zák.) k zajištění výživného prozatímní opatření ten, kdo se domáhá, by soud stanovil nárok na výživné. Poněvadž žalovaný není ještě dosud právoplatně uznán za otce žalující strany, protože se teprve o to vede spor, zda žalovaný jest otcem, a protože tedy žalovaný dosud není právně k výživě zavázán, musel soud návrh na prozatímní opatření jako neodůvodněný zamítnouti. Rekursní soud prozatímní opatření povolil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Mylný jest názor soudu prvého, že prozatímní opatření nebylo lze povoliti z důvodu, že žalovaný není dosud právoplatně uznán za otce žalující strany, protože se dosud vede spor, zda otcem jest, a protože není dosud právně k výživě dítka toho zavázán. Prvý soud nesprávně si vykládá slova »kdo jest právně zavázán« v § 1 a »zavázaný« v § 5 zák. ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931 míně, že tím jest míněna osoba pravoplatně soudem za povinnou k alimentaci již uznaná. Jak ze smyslu obou citovaných paragrafů vyplývá, míněna jest však jako právně k alimentaci zavázaná osoba, která jest k tomu podle práva, tedy buď podle zákona, buď podle smlouvy zavázána, neboť právní závazek k výživě vzniká nejen ze zákona, nýbrž i z právního jednání (§ 859 obč. zák.), ze smlouvy. Kdyby byl zákonodárce pomýšlel obmeziti dluh zavázaných osob jen na závazky ze zákona, byl by jistě za slovo »právně« položil dodatek co bližší určení »ze zákona« (srov. Růžek: K výkladu zákona alimentačního ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z r. 1931 — Soudcovské Listy 1931, str. 220). Ostatně, i kdyby toto mínění mělo býti správným, neměly se jím rozuměti osoby k tomu právoplatně soudem za povinné uznané, po případě soudně vykonatelný závazek podle smíru na sebe vzavší a pod., nýbrž osoby, kterým zákon sám tento závazek ukládá, tedy osoby podle zákona k tomu povinné, neboť odporovalo by sluš-

nosti i mravnosti, by se zákonodárci přikládal úmysl, že by požadoval od osoby k alimentaci povinné povinnost k vykonávání činnosti v § 1 cit. zák. uvedené teprve od té doby, kdyby osoba ta byla k plnění alimentačnímu právoplatně odsouzena nebo se k alimentaci podle smíru uvolila. Že tomu tak, vyplývá i jasně z obsahu § 4 cit. zák., který mluví o soudním domáhání a stanovení tohoto závazku alimentačního tím, kdo závazek uvedený v § 1 již má. To plyne také zcela nepochybně z doslovu i smyslu § 5 cit. zák., který skýtá právo žádati prozatímní opatření tomu, kdo se domáhá, by soud stanovil nárok na výživu, výchovu nebo zaopatření nebo plnění z něho jdoucí proti zavázanému, při čemž cituje § 1 cit. zák. Tím jest nepochybně vysloveno, že zavázaným po rozumu § 1 i § 5 cit. zák. míněna jest osoba, která jest právně k alimentaci povinnou, a proti níž možno se soudního stanovení této její povinnosti domáhati. Ježto pak dle cit. § 5 jest povoliti zatímní opatření podle § 379 ex. ř. navrhovateli, aniž by musil prokázati listinou svou pohledávku a osvědčiti v paragrafu tom zákonem jinak požadované nebezpečenství zmaření nebo značného ztížení dobývání dávek alimentačních, pochybil prvý soudce, nepovoliv za tohoto stavu věci žalující straně žádané zatímní opatření (§ 292 ex. ř.).

Nejvyšší soud v otázce, o niž tu jde, nevyhověl dovolacímu rekursu a uvedl v tomto směru v

důvodech:

Jest se předem zabývati základní otázkou, totiž výkladem, který rekursní soud dává výrazu »zavázaný« podle zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 a který stěžovatel označuje za nesprávný, ovšem neprávem; označení tím zákon míní prostě osobu, kterou stihá z jakéhokoli právního důvodu povinnost k výživě, výchově nebo zaopatření jiného, nevyžaduje však, by o povinnosti té již bylo i soudem rozhodnuto. V té příčině odkazuje se ke správnému odůvodnění napadeného usnesení, k němuž se ještě dodává: Ustanovení § 5 citovaného zákona má ulehčiti podmínky prozatímního opatření pro nároky na výživu, výchovu a zaopatření proti ustanovením § 379 a dalších ex. ř., jak výslovně zdůrazňuje zpráva ústavněprávního výboru poslanecké sněmovny o usnesení senátu k vládnímu návrhu zmíněného zákona (tisk 764 poslanecké sněmovny Národního shromáždění 1930); při výkladu však, jejž označení »zavázaný« dává rekurent, bylo by dosažení prozatímního opatření ještě stíženo. Že význam »zavázaný« jest týž i v § 1 i v § 5 cit. zák., jest ovšem nepochybné a zdůrazňuje to nad to výslovně odkaz na § 1 připojený k označení tomu v § 5 zák.; z této okolnosti však rekurent pro podporu svého výkladu nemůže nic dovoditi; klade-li důraz na slůvko »právně« v § 1 zákona, jest odkázati na vývody napadeného usnesení, že tím má býti zdůrazněno, že nejde o závazek k výživě jen ze zákona, nýbrž i z jiného právního důvodu. Shora zmíněné ulehčení při povolení prozatímního opatření podle § 379 a dalších ex. ř. záleží podle § 5 zákona č. 4/1931 v tom, že tomu, kdo se domáhá nároku na výživné, netřeba osvědčiti, že by jinak dobytí pohledávek bylo zmařeno nebo stíženo, jak by toho bylo podle § 379 ex. ř. potřebí; další úleva,

kterou § 5 stanoví, že navrhovateli netřeba prokázati listinou pohledávku, netýká se prozatímního opatření podle § 379 ex. ř., nýbrž jen zajištění podle práva platného na Slovensku, kde se jinak podle § 223 ex. zákona zák. čl. LX/1881 v doslovu § 50 zákonného článku LIV/1912 a čl. V. čís. 20 a 21 zákona ze dne 19. ledna 1928, číslo 23 sb. z. a n. vyžaduje, by vznik, objem a splatnost pohledávky byly prokázány některou z listin tam uvedených. Jinak na náležitostech prozatímního opatření podle § 379 ex. ř. nebylo § 5 zákona čís. 4/1931 nic měněno a může soud žádati podle § 389 ex. ř. osvědčení nároku. V souzeném případě soud procesní to sice neučinil, než právem, ježto toho nebylo třeba, ana pravděpodobnost nároku vyplývá z doznání žalovaného, že koncem září 1928 s nemanželskou matkou tělesně obcoval, a z výpovědi nemanželské matky, že žalovaný s ní v kritické době obcoval, naposled v prosinci 1928.

Čís. 11839.

Bylo-li v pozemkové knize původně vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost, nebyla pozůstalost po veřejném společníku oné společnosti ani jeho dědicové zkrácení ve svém knihovním právu (§ 61 knih. zák.) vkladem vlastnického práva pro jiného.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 598/32.)

Na nemovitostech, o něž tu jde, bylo původně vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost Vilém H., jejímž společníkem byl Artur H. Po té bylo vloženo vlastnické právo k nemovitostem pro akciovou společnost Vilém H. Pozůstalost po veřejném společníku Arturu H-ovi žalovala akciovou společnost Vilém H. o neplatnost vkladu vlastnického práva pro tuto společnost na oněch nemovitostech a navrhla povolení knihovní poznámky spornosti. Soud prvé stolice poznámku povolil, rekursní soud zamítl návrh na povolení knihovní poznámky sporu. Důvody: Podle § 61 knih. zák. předpokládá poznámka sporu, že se stal vklad, při kterém je žádána, žalobou sporný. Tato poznámka spornosti se stane jen ve prospěch toho, kdo se cítí vkladem ve svém knihovním právu zkrácen, nikoliv však ve prospěch toho, jehož právo žalobou uplatňované není zapsáno v pozemkové knize. Ve vložce čís. 1644 a 1645 pozemkové knihy bylo vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost Vilém H., nikoliv však zemřelému Arturu H-ovi. Mohla tedy býti na svém knihovním právu zkrácena jen firma Vilém H., nikoliv však Artur H. nebo jeho pozůstalost. Není tu tedy formálních předpokladů pro knihovní poznámku spornosti ve smyslu § 61 knih. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 61 kn. zák. může žádati o poznámku spornosti ten, kdo se má za zkrácena nějakým vkladem na svém knihovním právu

a proto napadá vklad pro neplatnost sporem. Stěžovatelé napadají žalobou vklad vlastnického práva na nemovitosti zapsané ve vložkách č. 1644 a 1645, pro společnost Vil. H. akc. společnost, jednak jako pozůstalost po Arturu H-ovi, jednak jako jeho dědicové. Leč ani pro Artura H-a, ani pro jeho pozůstalost neb dědice po něm není vloženo v uvedených vložkách knihovní právo, ve kterém by sporným vkladem mohli býti zkráceni. Není jím zejména vklad práva vlastnického pro firmu Wilh. H., veřejnou společnost, jejímž společníkem byl zesnulý Artur H. I když veřejná společnost není právnickou osobou, přece jen může samostatně pod svou firmou nabýti práv, zvláště práva vlastnického a jiných věcných práv na nemovitostech (čl. 111 obch. zák.). Jest proto rozeznávati mezi jměním věnovaným účelům společenským, které je odňato soukromé disposici společníků, a je vyhraženo společenským věřitelům (čl. 119 až 122 obch. zák.), a mezi soukromým jměním jednotlivých společníků. Bylo-li tedy v pozemkové knize vloženo právo vlastnické pro veřejnou společnost Wilh. H., nikoli pro jednotlivé společníky, zejména pro Artura H. osobně, nelze tvrditi, že pozůstalost po Arturu H-ovi neb jeho dědicové byli sporným vkladem pro akciovou společnost zkráceni ve svém právu knihovním.

Čís. 11840.

Kratší lhůta § 575, prvý odstavec, c. ř. s. platí pro žalobu nájemce domáhajícího se na pronajímateli z důvodu porušení nájemního práva vydání do užívání strojů, příslušejících do nájemního předmětu, jakož i vydání pozemků, tvořících součást předmětu nájmu.

(Rozh. ze dne 27. srpna 1932, R I 684/32.)

Žalobce najal od žalovaného mlýn s příslušným mlýnským zařízením, budovami a parcelami č. kat. 113/1 a 118. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném, by žalovaný byl uznán povinným vydati žalobci do užívání mlýnské stroje do nájemního objektu (mlýna) příslušející jakož i pozemky č. kat. 113/1 a 118, které jsou součástí nájemního předmětu, tvrdě, že žalovaný odebral ze žalobcova užívání protismluvně stroje a pozemky tvořící součást předmětu nájmu. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud odmítl žalobcovo odvolání, ježto bylo podáno po osmidenní lhůtě podle § 575, prvý odstavec, c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu do odmítacího usnesení rekursního soudu.

Důvody:

Rozhodnutí je závislé na otázce, zda lhůta k odvolání v souzeném sporu jest čtrnáctidenní podle ustanovení § 464 c. ř. s., či osmidenní podle ustanovení § 575 prvý odstavec c. ř. s. Pro posouzení této otázky rozhodným jest obsah žaloby a žalobní prosba (sb. n. s. 4890). Rekurent jako žalobce přednesl, že v roce 1926 najal, správně spachtoval,

od žalované strany mlýn s příslušným zařízením a s pozemky č. kat. 113/1 a 118, že však žalovaná strana na jaře 1930 odebrala z rekurentova užívání protismluvně mlýnské stroje a odňala mu v době podání žaloby i pachtované pozemky a, uváděje výslovně, že žalovaná strana porušuje nájemní smlouvu a že mu vzniká veliká hmotná škoda, navrhl, by žalovaná strana byla uznána povinnou předati mu do užívání mlýnské stroje do nájemního objektu mlýna příslušející jakož i pozemky č. kat. 113/1 a 118, které jsou součástí nájemního předmětu. Domáhá se tudíž rekurent plnění pachtovní smlouvy, odevzdání předmětů do pachtovného užívání na základě pachtovní smlouvy, a to, pokud jde o stroje, jako příslušenství najatého mlýna, nikoli jako samostatných věcí movitých, tedy o žalobu podle ustanovení § 1096 obč. zák. Tím, že žalobci již jednou pachtovaný předmět byl do užívání odevzdán, nepřestává žaloba býti žalobou podle § 1096 obč. zák. a nestala se žalobou o náhradu škody poukazem k tomu, že žalobci odnětím části pachtovaného předmětu vzniká škoda, an nic jiného nežádá, než splnění závazku strany žalované ze smlouvy pachtovní. V řízení o nárocích podle § 1096 obč. zák. však platí ustanovení § 575 prvý odstavec c. ř. s., jak rozhodl a obšírně odůvodnil již nejvyšší soud ve Vídni v rozhodnutí ze dne 9. ledna 1907 čís. 20191 (repertoř nálezů čís. 196), na něž se odkazuje, a jak jest to i ustálenou judikaturou tohoto nejvyššího soudu (čís. 835, 2730, 4890, 5320, 8501 sb. n. s.). Soud odvolací tedy neposoudil věc právně mylně, odmítnuv odvolání podané teprve čtrnáctý den, podle § 474 c. ř. s. jako opožděné. Rekurent neprávem se dovolává rozhodnutí čís. 21 a 6462 sb. n. s.; při onom rozhodnutí žalobní nárok nesměřoval k odevzdání nájemního předmětu, v rozhodnutí druhém pak nejvyšší soud výslovně uvedl, že by co do části nároku na odevzdání pozemku do pachtu platily kratší lhůty odvolací podle § 575 c. ř. s., avšak jen se zřetelem na právní souvislost s nárokem na náhradu škody zároveň uplatňovaným platí delší lhůta odvolací podle § 464 c. ř. s.

Čís. 11841.

Tím, že byla obci zemským úřadem (zemskou politickou správou) udělena licence podle nařízení ze dne 18. září 1912, čís. 191 ř. zák., stala se obec podnikatelkou kinematografu a zůstala jí, i když uzavřela s třetí osobou smlouvu o provozování kinematografu a povolila jí na provozování takový vliv, že pak měla snad jen účast na zisku. Vzal-li zemský úřad smlouvu na vědomí, souhlasil s tím, by třetí osoba byla obchodvedoucím a zástupcem obce při provozování kinematografické licence. V takovém případě ručí obec za úraz zaměstnance v podniku podle § 46 a ona třetí osoba podle § 47 zák. o úraz. poj. děln.

(Rozh. ze dne 27. srpna 1932, R II 88/32, Rv II 177/32.)

Manžel žalobkyně byl kinooperatérem v kinematografu, náležejícím žalované obci a provozovaném Rudolfem G-em a jeho manželkou. Při vznětí se filmu manžel žalobkyně zahynul. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované obci a na Rudolfu G-ovi náhrady škody. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl v podstatě proto,

že oba žalovaní byli podnikateli a že nebylo prokázáno, že úraz manžela žalobkyně přivodili úmyslně anebo hrubou nedbalostí. Odvolací soud nevyhověl dovolání žalobkyně ohledně Rudolfa G-a, vyhověl mu však ohledně žalované obce, napadený rozsudek zrušil a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Poněvadž zesnulý František M. byl zaměstnán jako kinooperatér v podniku podléhajícímu úrazovému pojištění a žalobkyně pobírá z důvodu jeho smrtelného úrazu od Úrazové pojišťovny dělnické roční rentu 2000 Kč, je především důležité rozhodnouti, kdo z obou žalovaných byl podnikatelem ve smyslu § 11 úr. zák. a na koho z nich se tedy vztahuje § 46 cit. zák., podle něhož pojištěnec nebo osoby po něm pozůstalé jsou jen tenkráte oprávněni domáhati se na podnikateli náhrady škody, byl-li podnikový úraz způsoben podnikatelem úmyslně, neboť žalobkyně úmyslnost vůbec ani netvrdí, nýbrž uplatňuje jen zavinění žalovaných. Prvý soud dospěl v té příčině k závěru, že oba žalované jest pokládati za podnikatele. Názor odvolatelky, že jen jeden z nich může býti podnikatelem, není správný, neboť není příčiny, proč by nemohli býti podnikateli oba žalovaní. V té příčině je rozhodující ustanovení § 11 úraz. zák., podle něhož se za podnikatele podniku k pojištění povinného pokládá ten, na jehož účet se provozování děje. Rozhoduje tu jen činitel hospodářský, podnikatelem jest osoba, která nese risiko hospodářské produkce a jíž připadá i podnikatelský zisk a ztráta z této produkce; pouhá účast na podnikatelském zisku nestačí. Nerozhodným jest, kdo jest vlastníkem podnikové licence, i pachtýř a požívatel podniku může býti podnikatelem. Rovněž je zcela nerozhodno, kdo byl povinen, dělníka k úrazovému pojištění přihlásiti pokud se týče, kdo ho přihlásil, kdo za něho platil nebo byl povinen, platiti úrazové příspěvky, kdo mu vyplácel mzdu a ke komu byl zaměstnanec v bezprostředním námezdním poměru (rozh. čís. 2152, 6538 sb. n. s.). V souzeném případě je tedy směrodatná jen smlouva ze dne 30. října 1928, mezi žalovanou obcí J., jako majitelkou kinové licence, a spolužalovaným Rudolfem G-em a jeho manželkou na dobu dvou let s výhradou ujednaného schválení, kterážto smlouva byla vzata tehdejší zemskou správou politickou ve Slezsku dne 6. listopadu 1928 na vědomost. Z obsahu této smlouvy je viděti, že tu jde ve skutečnosti o propachtování kinového podniku manželům G-ovým, i když tento skutečný stav má býti zastřen výrazy »zplnomocnění zástupci« a »jednatelé« vzhledem k § 9 min. nař. čís. 191/1912 ř. zák., podle něhož se provozování kinové licence nesmí pronajmouti. Manželé G-ovi nesou hospodářské risiko podniku, nesou všechen náklad podnikání, odvádějí obci pachtovné ve formě 10% čistého zisku, 5 Kč na každý hrací den a dávky ze zábav a platí toto pachtovné ve dvou lhůtách ročně, kdežto obec J. nemá hospodářské risiko, nemůže ji postihnouti ztráta, nanejvýš jen to, že by neměla percentuální zisk, kdyby nebylo čistého výtěžku, kdežto 5 Kč z každého hracího dne a dávku ze zábav dostane vždy. Jen žákovská a dětská představení nebo přednášky v mimoherní dobu jdou na účet obce, to je však jenom výjimka z celku, tvořící rovněž část pachtovného, a tato představení nelze ani zahrnouti do hospodářského podnikání, poněvadž podle bodu 12 licenčního povolení ze dne 31. prosince 1926 jest podnik povinen předváděti tato představení jen za náhradu

prokázané režie, tedy bez hospodářského zisku. Ostatně se smrtelný úraz Františka M-a nestal při žákovském představení, to nebylo ani tvrzeno, nýbrž se stal v neděli dne 1. září 1929 při představení o 21. hodině, tedy v normální hrací dobu, jak vyplývá zejména z trestního oznámení. To, že se žalovaná obec měla starati o prodloužení licence a že se omezení provozu kina smělo státi jen s jejím souhlasem, že výtěžek byl mezi oba žalované rozdělován, že obec vymohla licenci kina s jistými výlohami a že měla též částečně účast na zařízení kina, není — jak prvý soud míní — důkazem, že i obec byla podnikatelkou ve smyslu § 11, odst. (1) úraz. zákona, neboť každý propachtovatel podniku má podobné pořizovací náklady a přece ho nelze považovati za podnikatele ve smyslu § 11 cit. zákona. Rovněž nestačí k takovému podnikání pouhá účast na podnikatelském zisku, neboť to není podnikatelským risikem. Ani to, že proti třetím osobám je snad odpovědna majitel kinové licence za to, by bylo zařízení udržováno v takovém stavu, by nebyla ohrožována tělesná bezpečnost návštěvníků, a za mimosmluvní zavinění v tomto směru (rozh. čís. 7643 sb. n. s.), ba dokonce že majitel kinové licence je zavázán ze smluv zástupcem (čís. 3590 sb. n. s.), nečiní ze žalované obce podnikatelku ve smyslu § 11 úraz zák., neboť podle smlouvy museli by manželé G-ovi v těchto případech obec plně odškodniti, takže by rovněž neměla majetkovou újmu. Nerozhodné je též, koho v tomto případě považuje Úrazová pojišťovna dělnická za podnikatele a za povinného platiti pojišťovací příspěvky, neboť to jest jen její názor pro soud nezávazný a jí jde jen o to, by dostávala řádně pojišťovací příspěvky. Poněvadž žalovaného Rudolfa G-a jest považovati v souzeném případě za podnikatele ve smyslu § 11 úraz. zák., nemůže se žalobkyně vzhledem k § 46 cit. zák. domáhati na něm náhrady škody za smrtelný úraz manžela, netvrdíc, že podnikový úraz byl způsoben žalovaným Rudolfem G-em úmyslně. V té příčině je tedy napadený rozsudek věcně i právně správný. Jinak se má věc ohledně spolužalované obce J., neboť prvý soud, prohlásiv i obec za podnikatelku ve smyslu § 11 úraz. zák., neposoudil věc po stránce právní správně a jest výtka odvolatelky v té příčině oprávněna. Žalovaná obec J., nejsouc podnikatelkou ve smyslu § 11 úraz. zák., ručí podle § 47 téhož zákona i za úraz, pokud by jej byla zavinila. Žalobkyně takové zavinění tvrdí. V dalším dovodil podrobně odvolací soud, v čem spatřuje vadnost řízení.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobkyně i rekursu žalované obce, zrušil napadený rozsudek i usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud neposoudil správně otázku, kdo z obou žalovaných byl podnikatelem podniku, ve kterém se Františku M-ovi přihodil smrtelný úraz. O manželce žalovaného G-a netřeba uvažovati proto, že není v tomto sporu súčastněna. Podle názoru dovolacího soudu se stala podnikatelkou kinematografu žalovaná obec tím, že jí byla zemskou politickou správou ve Slezsku rozhodnutím z 31. prosince 1927 udělena licence podle nař. min. vnitra ze dne 18. září 1912, čís. 191 ř. zák. a byla

jí, dokud licenci měla. Nepozbyla této vlastnosti tím, že uzavřela s manžely G-ovými smlouvu o provozování kinematografu, ani tím, že jim smlouvou povolila na provozování takový vliv, že pak měla snad jen účast na zisku. Obsahem svým jest smlouva ta zastřenou smlouvou pachtovní, kteráž však jest podle § 9 cit. min. nař. neplatná. Zemský úřad v Opavě vzal smlouvu na vědomí a tím souhlasil, by G. byl obchodvedoucím a zástupcem obce při provozování licence kinematografické. Nesejde na tom, jaké hospodářské výhody mu obec povolila, zůstal i pak jen jejím zástupcem. Podnikatelem kinematografu se nestal. S tohoto právního hlediska bylo vycházeti při posuzování ručení žalovaných. Pak je však nutno uznati, že žalovaná obec ručí žalobkyni za škodu jako podnikatelka podle § 46 a žalovaný G. jako její zmocněnec podle § 47 zák. o úr. poj. Odvolací soud rozřešil tuto otázku opačně, a tudíž nesprávně. Odvolací soud nezkoumal dále skutkové okolnosti, na kterých žalobkyně zakládá svůj nárok proti G-ovi. Rozsudek prvního soudu ohledně žalované obce následkem svého mylného právního názoru zrušil a nařídil nové projednání a rozhodnutí. Proto bylo nutno obě mylná rozhodnutí zrušiti a zjednati tímto rozhodnutím základ pro nové.

Čís. 11842.

K rozhodnutí o návrhu na povolení exekuce na svršky, jsoucí na Slovensku (Podkarpatské Rusi) na základě rozsudku trestního soudu v historických zemích, jest ustanoviti místně příslušný soud podle § 28 j. n. (§ 52 zák. čl. I. z r. 1911).

(Rozh. ze dne 27. srpna 1932, Nd II 102/32.)

Šlo o povolení exekuce podle rozsudku okresního soudu v B. na Moravě, jako soudu trestního zabavením, uschováním a prodejem svršků v obvodu okresního soudu v R. v Podkarpatské Rusi. I okresní soud v B. i okresní soud v R. prohlásily se nepříslušnými k povolení exekuce.

Nejvyšší soud, rozhoduje záporný spor o příslušnost mezi řečenými dvěma soudy, ustanovil podle § 28 j. n. a § 52 zák. čl. I:1911 okresní soud v B. za onen tuzemský soud, jenž bude místně příslušným k povolení exekuce.

Důvody:

I okresní soud v B., i okresní soud v R. odpírají povoliti exekuci. Okresní soud v B. se odvolává na § 4 čís. 6 ex. ř., podle něhož jest pro povolení exekuce příslušným exekuční soud, uvedený v § 18 a 19 ex. ř., neboť není tu žádného z důvodů § 4 čís. 1—5 ex. ř. pro příslušnost soudu v B., by povolil exekuci, a svršky, na které se má vésti exekuce, jsou v obvodu okresního soudu v R. Okresní soud v R. uvádí, že jest žádáno o povolení exekuce podle rozsudku okresního soudu v B. jako soudu trestního, a že podle § 2 ex. zák. v doslovu § 32 zák. čl. LIV:1912 a v doslovu čl. V. čís. 2 ex. nov. (zákon ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n.), povoluje exekuci v případě § 1 čís. 7 f) v doslovu § 31 zák. čl. LIV:1912, o který tu jde, bez výjimky soud, v jehož obvodu má sídlo soud, při kterém byla věc zahájena v první stolici, a tímto soudem jest v souzeném případu okresní soud v B. Jest tu rozpor mezi zákonem platným v zemích historických a zákonem platným na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Poněvadž žádný z obou soudů není k povolení exekuce, o niž jde, podle zákonných předpisů proň platných příslušným a poněvadž jde o občanskou věc právní, spadající v právomoc zdejších soudů, scházejí však podmínky místní příslušnosti tuzemského soudu, ustanovuje nejvyšší soud podle § 28 j. n. a § 52 zák. čl. I:1911 okresní soud v B. za onen soud tuzemský, který bude místně příslušným k povolení exekuce.

Čís. 11843.

Žaloba, v níž jest proti exekuci na základě soudního smíru namítáno, že smír nenabyl vůbec platnosti, poněvadž se podmínka, na níž platnost smíru závisela, nesplnila, není ani žalobou podle § 35 ex. ř., ani žalobou podle § 36 čís. 1 ex. ř.

Jest však na soudu, by uvažoval, zda nejde o žalobu podle některého jiného ustanovení zákona, zejména o žalobu podle § 39 čís. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 1. září 1932, Rv I 665/31.)

Dlužnice podala proti přípustnosti exekuce povolené žalovanému vymáhajícímu věřiteli na základě smíru ze dne 4. října 1919 žalobu s námitkou, že smír nenabyl vůbec platnosti, poněvadž podmínka, na níž platnost smíru závisela, že totiž dovolatelka odevzdá žalované krycí směnku ve smíru popsanou, se nesplnila. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Podle tvrzení žaloby nejde ani o žalobu podle § 35 ex. ř., ani o žalobu podle § 36 čís. 1 ex. ř., jelikož žaloba podle § 35 ex. ř. předpokládá, že po vzniku platného exekučního titulu nastaly skutečnosti nárok zrušující nebo zastavující, žaloba podle § 36 čís. 1 ex. ř. pak, že nenastaly skutečnosti rozhodné pro dospělost nebo vykonatelnost platného nároku, kdežto v souzeném případě žaloba uplatňuje, že exekučně vymáhaný nárok nevzešel, poněvadž smír, z něhož byl nárok ten odvozován, platnosti (účinnosti) vůbec nenabyl. Nižší soudy tedy nepochybily, uznavše, že tu není předpokladů pro žalobu podle § 35 pokud se týče § 36 čís. 1 ex. ř., pochybily však potud, pokud žalobu prostě zamítly, aniž se obíraly otázkou, zda nejde o žalobu podle některého jiného ustanovení zákona, zejména o žalobu podle § 39 čís. 5 ex. ř., ač bylo na nich, by uvažovaly, pod které ustanovení zákona jest podřaditi skutkový přednes žalobkyně, nejsouce vázány tím, jak strana právnicky hodnotila tento přednes. Tím, že se tak nestalo a že se nižší soudy dů-

sledkem toho ani neobíraly otázkou věcné oprávněnosti, či neoprávněnosti uplatňovaných námitek, zůstalo řízení kusým a nezbylo proto, než vyhověti dovolání, zrušiti rozsudky obou nižších soudů a vrátiti věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozsoudil. Nejde-li o žalobu podle § 36 čís. 1 ex. ř., nebylo třeba řešiti otázku, zda dovolatelka pozbyla práva, napadati povolení exekuce žalobou proto, že mohla uplatňovati své námitky rekursem, a že tak neučinila. Tvrzení dovolatelky, že smír byl závislý na podmínce, že ona odevzdá žalované směnku, se ovšem nekryje s doslovem smíru, jenž mluví o tom, že tehdejší žalovaná strana »neodevzdá« zmíněnou směnku. Žalovaná naproti tomu zase tvrdí, že smír vůbec nebyl učiněn závislým na odevzdání směnky, nýbrž že odevzdání směnky bylo jen částí plnění smíru. Bude proto na procesním soudu, aby vyšetřil úmysl stran (§ 914 obč. zák.), by oprávněnost námitek dovolatelky mohla býti posouzena.

Čís. 11844.

Výklad pensijního normálu Harrachovských zřízenců.

Normálem ze dne 7. června 1921 byl změněn a doplněn normál ze dne 1. ledna 1836 tak, že byly zavedeny co se týče výslužného normy zákona ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák., a ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920, platné pro státní úředníky a zřízence.

Státním zaměstnancům (i Harrachovským zřízencům) přísluší nárok na pensi nejen při služební neschopnosti nebo při dosažení šedesáti let, nýbrž i, když zaměstnanec po desetileté nepřetržité službě nikoliv dobrovolně a nikoliv byv disciplinárně propuštěn ze služby vystoupil.

Normál ze dne 7. června 1921 není jednostranným aktem liberality zaměstnavatele, nýbrž jest dvoustrannou smlouvou.

Lhostejno, že k ukončení služebního poměru došlo následkem provádění pozemkové reformy.

Odškodnění dané zaměstnancům, kteří prováděním pozemkové reformy pozbyli svého zaměstnání na velkém pozemkovém majetku, nenahrazuje výslužné, jež podle smlouvy s vlastníkem zabraného a převzatého majetku přísluší zaměstnanci.

Není závady, by zaměstnanec, který si činí nárok na pensi, neměl vedlejší výdělečné zaměstnání.

Pokud nelze v tom, že zaměstnanec nezakročil o pensi hned po svém propuštění, spatřovati vzdání se nároku na pensi.

(Rozh. ze dne 1. září 1932, Rv I 1209/31.)

Žalobě, jíž se domáhal na Ottu Harrachovi bývalý jeho zaměstnanec placení pense, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

V projednávaném sporu jde o to, zda žalobci, jenž nedosáhl ještě šedesáti let věku a není ani invalidní, když následkem provádění pozemkové reformy, tedy nikoli dobrovolně a nikoli následkem disciplinárního nálezu vystoupil ze služeb u žalovaného, náleží pense podle normálu ze dne 7. června 1921, platného na statcích žalovaného. O výši případné pense není sporu. Podle přednesu stran, pokud se týče podle vývodů dovolání závisí rozhodnutí sporu na zodpovědění těchto sporných otázek: 1. Zda normál ze dne 1. ledna 1836, plativší původně na statcích žalovaného, byl v ustanovení, že pense patří zaměstnancům ke službě neschopným a že nenáleží těm, kdož byli ze služby propuštěni nebo z ní vystoupili, změněn a nahražen pensijním normálem ze dne 7. června 1921, a zda podle tohoto normálu patří zaměstnanci na bývalých statcích žalovaného pense i tehdy, když odešel ze služby, nedoslouživ čtyřicet let a nejsa invalidní, nýbrž odešel nedobrovolně, nikoli však následkem disciplinárního propuštění. 2. Zda žalobcův nárok zanikl tím, že jeho služební poměr u žalovaného byl zrušen následkem provádění pozemkové reformy, pokud se týče tím, že žalovaný nemůže v důsledku pozemkové reformy dále u sebe žalobce zaměstnávati, ve služební smlouvě pokračovati. 3. Zda žalobcův nárok na pensi, kdyby mu přišlušel, nezanikl tím, že při vystoupení ze služby obdržel od Státního pozemkového úřadu odbytné podle náhradového zákona. 4. Zda žalobci přísluší nárok na pensi proti žalovanému, an žalobce má vedlejší, jeho dřívějšímu služebnímu postavení u žalovaného skoro rovnocenné výdělečné zaměstnání jinde a 5. zda se žalobce tím, že se, ač již v roce 1925 ze služby u žalovaného vystoupil, teprve nyní, to jest v roce 1930 pense domáhá, nároku na výslužné vzdal.

Co se týče otázky čís. 1., nelze přisvědčiti názoru dovolatele, že řečené ustanovení původního pensijního normálu ze dne 1. ledna 1836, že pense přísluší jen v případě služební neschopnosti a že nepatří, byl-li zaměstnanec propuštěn (vůbec) nebo ze služby vystoupil, platí dosud a že nebylo normálem ze dne 7. června 1921 změněno. Tímto normálem byl normál ze dne 1. ledna 1836 jako poměrům a i z jiných důvodů neodpovídající doplněn a změněn tak, že byly, až na odchylky, jež při řešení dané otázky nepadají na váhu, zavedeny na statcích žalovaného co se týče výslužného normy zákona ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák. a ze dne 17. prosince 1919 čís. 2 sb. z. a n. z roku 1920, platné pro státní úředníky a zřízence. Jak vyplývá ze srovnání §§ 1 až 4 zákona čís. 74/1896 a jak bylo již v rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čís. 9122 sb. n. s., na něž se odkazuje, blíže dovoděno, přísluší státním zaměstnancům nárok na pensi nejen při služební neschopnosti nebo při dosažení šedesáti let, nýbrž i, když zaměstnanec po desetileté nepřetržité službě nikoli dobrovolně a nikoli byv disciplinárně propuštěn ze služby vystoupil. Dokladem správnosti tohoto výkladu zákona čís. 74/1896 je zákon o úsporných opatřeních ve veřejné správě ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n., který v § 13 státnímu zaměstnanci při nuceném odchodu ze služby po deseti letech nárok na výslužné přiznává. Motivy (tisk. poslanecké sněmovny čís. 5.009) mluví tu o »nabytých právech«. An tedy pensijním normálem ze dne 7. června 1921 byl normál ze dne 1. ledna 1836 změněn a zavedeny u žalovaného co se týče výslužného jeho zaměstnanců normy platné pro státní zaměstnance, neplatí, hledíc k zákonu čís. 74/1896 ustanovení normálu ze dne 1. ledna 1836, že nárok na pensi má

jen zaměstnanec ke službě neschopný a že jej nemá zaměstnanec ze služby propuštěný nebo vystouplý. Platí ustanovení zákona čís. 74/1896 a podle něho žalobci, jenž nikoli dobrovolně a též nikoli byv disciplinárně propuštěn, ze služby u žalovaného po více než deseti služebních letech odešel, nárok na pensi přísluší. Při tom jest uvésti, že správné jest stanovisko nižších soudů, že normál ze dne 7. června 1921 není, jak tvrdil a ještě v dovolání tvrdí žalovaný, jednostranným aktem liberality žalovaného, jejž podle § 915 obč. zák. jest vykládati tak, že si jím žalovaný nemínil uložiti těžší břemeno, než mu ukládal normál ze dne 1. ledna 1836. Odůvodnění stanoviska, že normál ze dne 7. června 1921 jest smlouvou dvoustrannou, nikoli jednostrannou v rozsudcích nižších soudů, odpovídá skutkovému stavu věci i zákonu a stačí odkázati v tom směru na důvody oněch rozsudků.

[Procesní soud prvé stolice uvedl v tomto směru v důvodech: Pensijní normál z roku 1921 není jednostranným aktem žalovaného, vždyť, jak z nesporných okolností patrno, žalovaný sám uznává normál ten jako důvod případného žalobcova nároku na pensi. Ostatně, že tu jde o soukromoprávní smlouvu, doznává sám žalovaný v odpovědi na žalobu, a dle povahy poměru služebního může to býti jen smlouva oboustranná a oboustranně, tedy i pro žalovaného závazná a nemůže býti vykládána jako jednostranný liberální akt. Odvolací soud tento právní názor prvého soudu schválil.]

Pokud jde o otázku 2. nemění nic na povinnosti žalovaného, platiti žalobci pensijní požitky, okolnost, že k ukončení služebního poměru žalobce u žalovaného došlo následkem provádění pozemkové reformy. Podle § 9 druhý odstavec a § 17 zákona čís. 215/19 a též podle § 50 zákona čís. 329/20 zůstávají pozemkovou reformou (záborem, převzetím) práva osob ze smluv služebních a zaopatřovacích nedotčena. Neprávem tvrdí dovolatel, že není pensí povinen, ano mu pozemkovou reformou bylo znemožněno, míti žalobce dále ve službách a ve smluvním poměru s ním pokračovati. Není předpokladem placení pense pokračování ve služebním poměru a nejde o placení služného a proto onen důvod odpírání pense neobstojí.

K otázce 3. V rozhodnutích sb. n. s. čís. 6004, 7220, 10.917, na něž se odkazuje, bylo již vyloženo a plyne z § 75 pokud se týče z § 50 zákona čís. 329/20 v doslovu zákona čís. 220/22, že odškodnění dané zaměstnancům, kteří prováděním pozemkové reformy pozbyli svého zaměstnání na velkém pozemkovém majetku, nenahrazuje výslužné, jež podle smlouvy s vlastníkem zabraného a převzatého majetku zaměstnanci přísluší, a nevyšlo nic na jevo, co by odůvodňovalo, že v projednávaném případě mělo tomu býti jinak. Odbytným tudíž nárok žalobcův nezanikl.

K otázce 4. Ani v zákoně čís. 74/1896 ani v normálu ze dne 7. června 1921 není stanoveno, že zaměstnanec, který si činí nebo má nárok na pensi, nesmí míti vedlejší výdělečné zaměstnání, pokud se týče, že, jsa vedle výdělečně činný, nároku na pensi zcela nebo z části pozbývá. (Sb. n. s. čís. 9122.) Pokud se žalovaný dovolává zákona čís. 286/24 (§ 18), jest uvésti, že v normále ze dne 7. června 1921 je výslovně stanoveno, že nové pensijní předpisy pro státní zaměstnance nabudou

platnosti pro zaměstnance žalovaného, dá-li žalovaný k tomu zvláštními výnosy svolení. Výnos zavádějící zákon čís. 286/24 žalovaným vydán nebyl a nemůže se proto žalovaný onoho zákona dovolávati.

Nižší soudy případně — otázka 5. — dovodily, že nelze spatřovati v tom (§ 863 obč. zák.), že žalobce nezakročil o pensi hned po svém propuštění, nýbrž až po několika letech, vzdání se nároku na pensi. Odkazuje se, co se toho týče, na důvody napadeného rozsudku [jenž v tomto směru uvedl toto: Skutečnost, že žalobce teprve po čtyřech letech, co vystoupil ze služby žalovaného, nároky pensijní uplatňoval, není nijakým dokladem, že se snad nároku na pensi vzdal, an nárok takový zaniká teprve uplynutím třiceti let po rozumu § 1480 obč. zák., a jen jednotlivé roční splátky pense (renty) se promlčují již ve třech letech ode dne splatnosti].

Čís. 11845.

Dokud nebyla pravoplatně rozhodnuta otázka, zda námitky proti směnečnému platebnímu příkazu byly podány včas čili nic, nelze na jeho základě povoliti uhražovací exekuci.

(Rozh. ze dne 1. září 1932, R II 280/32.)

Soud prvé stolice povolil uhražovací exekuci na základě směnečného platebního příkazu, ač usnesení, jímž odmítl směnečné námitky jako opožděné, nenabylo dosud právní moci. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 524 c. ř. s. nemá sice rekurs proti usnesení odkládacího účinku, avšak v projednávaném případě jde o směnečný platební příkaz, na jehož základě může býti podle § 1 čís. 2 ex. ř. povolena exekuce jen, nebyly-li proti němu podány včas námitky. Dokud nebyla otázka, zda podané směnečné námitky jsou včasné čili nic, pravoplatně rozhodnuta, neměla býti uhražovací exekuce povolena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, ježto se dovolací rekurent ani nepokusil vyvrátiti správné odůvodnění napadeného usnesení.

Čís. 11846.

Část bývalého Těšínska, zůstavší při Československé republice, nelze považovati za území k republice inkorporované ve smyslu § 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. Rozhodnou dobou pro nabytí majetku státem jest tu den 28. října 1918.

Zákon čís. 354/1921 sb. z. a n. týká se všeho majetku, bez rozdílu, i případného příslušenství nemovitostí, ležící na území jiného státu.

Zákonem čís. 354/1921 sb. z. a n. byl stanoven nový, samostatný originerní způsob nabytí vlastnictví, odlišný od prostředečného nabývání vlastnictví podle páté hlavy obecného občanského zákona. K nabytí vlastnictví podle zákona čís. 354/1921 sb. z. a n. stačí již skutečnosti, na něž tento zákon nabytí váže.

Předpis § 8 zákona čís. 354/1921 sb. z. a n., pokud mluví o poctivém držiteli, lze vztahovati jen na ustanovení § 367 obč. zák., kdy poctivý držitel stává se vlastníkem, třebaže zcizitel neměl vlastnictví.

(Rozh. ze dne 1. září 1932, Rv II 6/31.)

Československý erár (ředitelství státních lesů ve Frýdku) domáhal se na žalovaném nájemci pivovaru ve Frýdku vydání pivních tlakostrojů, přístrojů na stáčení piva a ledniček, jež náležely bývalému arcivévodovi Bedřichovi jako vlastníku těšínského pivovaru a k nimž prý žalující stát nabyl vlastnictví. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, maje za to, že ledničky a přístroje na stáčení piva byly vždy inventářem a příslušenstvím těšínského pivovaru a, ježto se pivovar stal vlastnictvím polského státu, že přešlo s pivovarem i veškeré příslušenství na tohoto nového vlastníka. Odvolací soud uznal podle žaloby, maje za to, že podle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n., a na základě smlouvy Saint-Germainské nabyl československý stát všech věcí, o něž jde v žalobě, poněvadž se věci ty nacházely i dne 28. října 1918, i v den, kdy podle rozhodnutí konference velvyslanců bylo definitivně uznáno, že přísluší frýdecký okres k republice Československé, na území tohoto státu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

K nabytí vlastnického práva žalující stranou k věcem, jichž se žaloba týká, jest potřebí podle zákona ze dne 12. srpna 1921 čís. 354 sb. z. a n., o nějž se žaloba opírá, by předměty ty byly na území Československé republiky v den podle zákona toho rozhodný, a náležely tehdy osobám uvedeným v citovaném zákoně. Není sporu, že věci ty náležely bývalému arcivévodovi Bedřichu jako vlastníku těšínského pivovaru, tedy členu bývalé panovnické rodiny (§ 3 čís. 2 téhož zákona). Poněvadž jde o věci nalézající se na území Těšínska, rozhodným jest podle ustanovení § 1 a podle výslovného ustanovení § 7 citovaného zákona den 28. října 1918, neboť část bývalého Těšínska připadlou republice Československé nelze považovati za území k republice inkorporované, u níž rozhodným dnem by byl den inkorporace. Inkorporovány byly k republice Československé jen kraje hlučínský zákonem ze dne 30. ledna 1920, čís. 76 sb. z. a n. a Valčicko a Vitorazsko opatřením Stálého výboru ze dne 23. července 1920, čís. 450 sb. z. a n., nikoli jiné území; důsledkem toho § 7 zákona ze 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. stanoví jako dobu rozhodnou pro nabytí majetku pro Vitorazsko a Valčicko den 31. července 1920 a pro Hlučínsko den 13. února 1920, pro ostatní území den 28. října 1918. Soud odvolací prohlásil v napadeném rozsudku, že věci v žalobě uvedené byly dne 28. října 1918 na území republiky Československé — rozumí se na části bývalého Těšínska při republice Československé ponechaného, a prohlášení to nebylo dovoláním napadeno, pročež jest z něho vycházeti. Tím byly splněny náležitosti citovaným zákonem požadované. Nerozhodnou otázkou jest

otázka, zda věci, o něž jde, byly příslušenstvím pivovaru těšínského, který jest na území republiky Polské, neboť zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. nerozeznává a týká se všeho majetku bez rozdílu, tedy i případného příslušenství nemovitosti, ležící v republice Polské. Není proto třeba zabývati se výtkou dovolatelovou, že odvolací soud nesprávně věc posoudil uznav, že věci, o něž jde, nejsou příslušenstvím pivovaru. Není odůvodněná ani další výtka nesprávného právního posouzení. K nabytí vlastnictví podle § 1 zákona ze dne 12. srpna 1921 čís. 354 sb. z. a n. není potřebí, jak dovolatel míní, i odevzdání věci podle § 425 obč. zák. Řečeným zákonem stanoven byl nový samostatný originerní způsob nabytí vlastnictví, odlišný od prostředečného nabývání vlastnictví podle hlavy páté obecného občanského zákona a k nabytí vlastnictví stačí jen skutečnosti, na něž řečený zákon nabytí váže. Na tom nemění nic, že zákon v § 4 a 5 má ustanovení o vkladní listině a o vkladu vlastnického práva pro československý stát do pozemkové knihy k nemovitostem. Nabytí vlastnictví tu na vkladu práva vlastnického (§ 431 obč. zák.) nezávisí, nýbrž vklad nařízený § 5 citovaného zákona jest jen důsledkem nabytí práva vlastnického čsl. státem. To vyplývá z ustanovení § 5, že ke knihovnímu vkladu postačí poukaz na zákon, a nebylo proto třeba listiny podle § 26 knihovního zákona; předpisy zákona o vkladu mají za účel uvésti stav knihovní v souhlas se skutečným stavem (viz čís. 4512 sb. n. s.). Soud odvolací rovněž nepochybil, maje za to, že se dovolatel nestal vlastníkem sporných věcí tím, že, jak tvrdí, je koupil 22. června 1920 od pivovaru těšínského, zastoupeného jeho správcem Sch-em, při čemž jest nerozhodná otázka, zda prodej byl schválen vnucenou správou těšínského pivovaru zavedenou Polskou republikou, neboť Sch. a řečená vnucená správa nemohly jednati s právním účinkem za československý stát. Dovolatel z tvrzené koupě nemůže dovozovati proti žalobě obranu podle ustanovení § 8 citovaného zákona, neboť tím se nestal jako bezelstný držitel podle platných předpisů vlastníkem; citovaný paragraf lze vztahovati jen na ustanovení § 367 obč. zák., kde bezelstný držitel stává se vlastníkem, třebaže zcizitel neměl vlastnictví, jak plyne jasně z důvodové zprávy ústavního výboru a právního výboru poslanecké sněmovny o vládním návrhu zákona (tisk poslanecké sněmovny čís. 2816); tvrzená koupě však nespadá pod žádný případ § 367 obč. zák.

Čís. 11847.

Je zmatkem podle § 41 (2) písm. g) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., nevyslechly-li nižší soudy před rozhodnutím podle § 126 nesp. říz. nikoho z účastníků.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, R I 336/32.)

Pozůstalostní soud poukázal dědice přihlásivší se ze závěti, by vystoupili žalobou proti dědicům, přihlásivším se ze zákona. Rekursní soud poukázal dědice ze zákona, by vystoupili žalobou proti jednomu z dědiců, přihlásivších se ze závěti.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Soudy nižších stolic učinily o odporujících si dědických přihláškách jednak z posledního pořízení, jednak ze zákona rozhodnutí podle ustanovení § 126 nesporného patentu a odkázal soud prvé stolice dědice přihlásivší se z posledního pořízení, by vystoupili žalobou proti dědicům přihlásivším se ze zákona, kdežto soud rekursní změnil usnesení to v ten rozum, že odkázal dědice ze zákona, by vystoupili žalobou jen proti jedinému z dědiců z posledního pořízení Dr. Arnoštu S-ovi. Před rozhodnutím však nižší soudy nikoho z účastníků nevyslechly, ač § 126 nesporného patentu výslovně přikazuje slyšení obou stran. V tom, že příkazu toho nebylo dbáno, jest podle ustanovení § 41 odst. (2) písm. g) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., zmatečnost, jíž dbáti jest podle odst. (4) téhož paragrafu z úřadu; tohoto zákona užíti jest na souzený případ, ježto, vyhlášen byv 1. července 1931, vešel v účinnost dne 1. listopadu 1931, totiž před usnesením soudu prvé stolice (§ 61 cit. zák.) a platí i pro pokračování v řízení ve věcech již projednávaných (§ 60 zák.).

Čís. 11848.

Na základě smíru, jenž obsahuje jen dlužníkovo prohlášení, že se zavazuje zaplatiti věřiteli určitou částku a provésti na svých nemovitostech poznámku pořadí, neobsahuje však zřízení zástavního práva pro tuto částku na dlužníkových nemovitostech po rozumu § 449 obč. zák., nemůže býti povolen ani vklad ani knihovní záznam zástavního práva.

K tomu, zda vyhovuje knihovní žádost náležitostem § 94 čís. 1 až 4 knih. zák., jest rekursnímu soudu, došla-li věc k němu přípustným rekursem, přihlížeti z úřadu.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, R I 545/32.)

Na základě soudního smíru ze dne 10. listopadu 1931 povolil soud prvé stolice k žádosti Antonína R-a na nemovitosti náležející Juliu H-ovi, žadateli vklad zástavního práva pro jeho pohledávku v poznamenaném pořadí. Rekursní soud zamítl žádost Antonína R-a. Důvody: Napadeným usnesením byl vklad zástavního práva povolen přes to, že dne 8. března 1932 bylo o jmění Julia H-a zahájeno a též knihovně poznamenáno vyrovnací řízení. Rekurs proti tomu je důvodný a bylo mu proto vyhověno. Rekurent se sice mýlí, tvrdě, že vklad byl povolen cestou exekuční, a maje tedy za to, že byl porušen předpis § 12 vyr. ř., neboť v projednávaném případě jde o podání a o vyřízení žádosti knihovní, ale vklad zástavního práva v poznamenaném pořadí přes to neměl býti povolen, ježto nebyla s výměrem o poznámce pořadí předložena vkladná listina vyhovující § 94 čís. 3 knih. zák., žádaný vklad odůvodňující. Předloženým vyhotovením soudního smíru bylo jen prokázáno, že se Julius H. dne 10. listopadu 1931 zavázal pod exekucí do 1. března 1932 zaplatiti Antonínu R-ovi 18.500 Kč a do čtyř týdnů provésti na svých nemovitostech poznámku pořadí a zaslati k ruce jeho právního zástupce příslušný výměr, listinou tou však nezřídil a nezavázal se zříditi též zástavní právo na nich. Své povinnosti ohledně poznámky pořadí vyhověl, poznámkou tou však nebylo ještě zástavní právo zřízeno, nýbrž zajištěno jen pro ně knihovní pořadí. Zahájení vyrovnacího řízení nebylo by ovšem na závadu dodatečnému zaknihování zástavního práva v poznamenaném pořadí, kdyby příslušná listina před zahájením vyrovnacího řízení byla bývala zřízena (§ 10 vyr. ř.). Ježto tomu však tak není a předložené vyhotovení soudního smíru zejména nemůže býti pokládáno za smluvní zřízení nesoudcovského (§ 12 vyr. ř.) zástavního práva a jako exekuční titul v souzeném případě nepřichází a vzhledem na § 12 vyr. ř. ani nemohlo by přijíti v úvahu, nemůže býti vklad požadovaného zástavního práva povolen a napadené usnesení odporuje proto zákonu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Neobstojí výtka, že rekursní soud posoudil věc nesprávně s hlediska právního, a jest k vyvrácení vývodů dovolacího rekursu uvésti toto: Knihovní poznámky jsou určeny jen k tomu, by zjistily jisté skutečnosti, s kterými jsou spojeny určité právní následky, avšak věcných práv nemůže býti jimi nabyto. Jest proto i správný názor rekursního soudu, že poznámkou pořadí nebylo ještě zřízeno zástavní právo, nýbrž bylo jen zajištěno knihovní pořadí pro ně. Smír, na jehož základě bylo zažádáno o vklad práva zástavního, obsahuje, jak správně vystihl rekursní soud, jen dlužníkovo prohlášení, že se zavazuje zaplatiti žalobci 18.500 Kč a provésti na svých realitách poznámku pořadí, neobsahuje však zřízení práva zástavního pro tuto částku na nemovitostech dlužníkových po rozumu § 449 obč. zák. Je-li tomu tak, nemohl býti na jeho základě povolen ani vklad práva zástavního, a to již pro nedostatek předpokladu § 32 písm. b) knih. zák., ani záznam podle § 8 čís. 2 knih. zák., neboť není tu ani náležitosti požadované zákonem v § 26 odst. 2 knih. zák., totiž platného právního důvodu k nabytí zástavního práva po rozumu § 449 obč. zák. Nemohlo proto ani býti použito ve prospěch stěžovatele ustanovení § 85 odst. 3 knih. zákona. K tomu, zda vyhovuje knihovní žádost náležitostem § 94 čís. 1—4 knih. zákona, zda je tudíž žádost odůvodněna obsahem předložených listin a zda jsou tyto listiny předloženy ve formě, jíž jest třeba k povolení vkladu nebo záznamu, bylo rekursnímu soudu, došla-li věc k němu přípustným rekursem, přihlížeti z úřadu, jakž vyplývá z ustanovení § 94 odst. 1 knih. zák., v němž se ukládá soudu za povinnost, by žádost a její přílohy zevrubně přezkoumal, a podle něhož smí povoliti knihovní zápis jen za předpokladů uvedených pod čís. 1—4 § 94 knih. zák. Tomuto postupu rekursního soudu nebylo na závadu ani to, že v rekursu proti usnesení prvního soudu nebyl nedostatek ten vytýkán. Jest proto bezpodstatnou i výtka, že rekursní soud neměl přihlížeti k tomu, zda vyhovuje listina, na jejímž zá-

kladě bylo zažádáno o knihovní zápis, předpokladům § 32 knih. zákona, ana nebyla v rekursu proti usnesení prvního soudu tato výtka stěžovatelem uplatňována. Rekursní soud postupem tím nepřekročil tudíž meze svého oprávnění.

Čís. 11849.

Jest zmatečností podle § 41 odstavec (2) písm. g) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., nebyla-li dána dědici příležitost, by se vyjádřil o návrhu spoludědiců, by bylo dáno zmocnění k vedení sporu za pozůstalost proti němu.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, R I 591/32.)

Soud prvé stolice vyhověl návrhu dědiců Josefa K-a, Františka K-a a Růženy Č-ové, by jim bylo dáno zmocnění ke sporu za pozůstalost po Boženě K-ové proti spoludědici Václavu K-ovi, neslyšev tohoto spoludědice. Rekursní soud zamítl návrh dědiců.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil soudu prvé stolice, by dále po zákonu jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

O návrhu přihlásivších se dědiců Josefa K-a, Františka K-a a Růženy Č-ové, by jim bylo dáno zmocnění k vedení sporu za pozůstalost po Boženě K-ové proti spoludědici Václavu K-ovi o zaplacení 22.000 Kč rozhodl pozůstalostní soud bez slyšení spoludědice Václava K-a, jehož dědická přihláška byla usnesením pozůstalostního soudu ze dne 14. října 1931 přijata. Václava K-a považovati jest, an jest dědicem, za účastníka pozůstalostního řízení, ježto jako dědic může býti rozhodnutím ve svých právech přímo dotčen; na tom nic nemění, že podle udání ostatních dědiců jest prý i dlužníkem pozůstalosti; ve své vlastnosti jako dědic jest přes to přímo interesován na tom, zda má za pozůstalost býti podána žaloba již se zřetelem na případnou náhradu nákladů sporu, kdyby pozůstalost ve sporu podlehla; proto měla mu podle § 18 odst. (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. býti dána příležitost, by se o návrhu vyjádřil. Ano se tak nestalo, jsou usnesení nižších soudů zmatečná podle ustanovení § 41 odst. (2) písm. g) citovaného zákona, jíž jest podle odstavce (4) citovaného paragrafu dbáti z úřadu.

Čís. 11850.

Výhody § 73, druhý odstavec, c. ř. s. nenastanou, nebylo-li žádáno o právo chudých a o zřízení advokáta ihned po doručení žaloby. Žádost tu nemůže nahraditi předložení dotazníku. I prohlášení strany při prvém roku, že bude žádati o udělení práva chudých, jest opožděné.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, R I 672/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh žalobkyně na vynesení rozsudku pro zmeškání pro nepodání žalobní odpovědi žalovaným v dané mu lhůtě do 26. dubna 1932, poněvadž žalovaný žádal za právo chudých při prvém roku dne 5. dubna 1932 a předložil dne 19. dubna 1932 řádně vyplněný dotazník (§ 73, druhý odstavec, c. ř. s.). Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by o návrhu žalobkyně na vydání rozsudku pro zmeškání znovu rozhodl. Důvody: Stěžovatelka poukazuje k tomu, že tu není podmínek § 73 druhý odstavec c. ř. s., zejména, že žalovaný nepodal bez průtahu žádost a vysvědčení nemajetnosti, nýbrž až na konci lhůty k žalobní odpovědi, ač byl při prvém roku řádně poučen a počínal si tedy liknavě a nedbale, a že za toho stavu věci mělo býti vyhověno návrhu žalobkyně a měl býti vynesen rozsudek pro zmeškání. Stížnost jest oprávněna. Nehledíc k tomu, že žalovaný nepodal žádost za právo chudých a za zřízení advokáta ihned po doručení žaloby, jak § 73 druhý odstavec c. ř. s. předpokládá, nepodal žádost tu vůbec a jen předložil dotazník, což žádost nemůže nahraditi (§ 65 c. ř. s.); dotazník byl předložen až za týden po tom, kdy byl magistrátem podepsán. Je tu tedy zřejmo, že žalovaný se nezachoval tak, by mohl býti účasten výhody podle § 73 druhý odstavec c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs se odkazuje na správné důvody napadeného usnesení a podotýká se k jeho vývodům, že poučení stran o propůjčení práva chudých není předepsáno, že stanoví-li § 73 druhý odstavec c. ř. s., že výhody tam uvedené nastanou jen, bylo-li o udělení práva chudých žádáno bez průtahu po doručení žaloby, plyne z toho logicky, že jinak nenastanou, a že, i kdyby se v prohlášení žalovaného při prvém roku že bude žádati o udělení práva chudých, dala spatřovati již sama žádost o propůjčení tohoto práva, bylo by ji ve smyslu § 73 druhý odstavec c. ř. s. pokládati za opožděnou, jelikož od doručení žaloby žalovanému, t. j. od 23. března 1932, do prvého roku, jenž se konal dne 5. dubna 1932, uplynulo téměř 14 dnů, aniž se žalovaný tento průtah pokusil omluviti.

Čís. 11851.

Za mezipříčiny odpovídá, kdo způsobil, že k nim vůbec došlo, a odpovídá proto i za škodu z toho vzešlou.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv I 1005/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném zaplacení 3000 Kč, ježto prý žalovaný svým chováním přivodil, že se žalobci onen peníz ztratil. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., právem vytýká napadenému rozsudku, že mylně posoudil otázku příčinné souvislosti, pokud je otázkou právní. Odvolací soud převzal zjištění soudu prvé stolice, tudíž zjištění, že peníze, žalobcem postrádané, dne 3. května 1929 ještě byly v prádelníku, že žalovaný téhož dne násilně vnikl do uzamčeného žalobcova bytu, že žalobcovy věci byly jím přemístěny do kuchyně a že žalobce den na to peníze v prádelníku již nenašel. V žalobcově bytu byla spolu se žalovaným jeho dcera. Přes tento zjištěný skutkový děj vyloučil odvolací soud příčinnou souvislost mezi rušebním a tedy bezprávným činem žalovaného a ztrátou peněz, v úvaze, že není vyloučeno, že peníze mohl odstraniti někdo jiný, neb že byly vytrouseny a podobně. Tento právní názor jest zřejmě pochybený, neboť příčinnou souvislost bylo by lze vyloučiti jen, kdyby škoda byla nastala i bez rušebního činu žalovaného, což nebylo ani tvrzeno. Byly-li však peníze odstraněny někým jiným, než samým žalovaným, anebo byly-li snad vytrouseny neb jinak, třebas jen nahodile, pohozeny, nelze usuzovati, že by se tak bylo stalo, i kdyby žalovaný do bytu nebyl vnikl, neboť v tomto případu byla by se s ním do bytu nedostala ani jeho dcera, ani by nebylo došlo k přemístění žalobcových věcí a v důsledku toho k tomu, že peníze, o něž jde, při tom snad byly vytrouseny nebo jinak pohozeny. Jde o mezipříčiny, za které odpovídá žalovaný, jenž způsobil, že k nim vůbec došlo, a odpovídá proto i za škodu takto vzniklou. Domněnka § 1296 obč. zák. platí jen v pochybnostech, o něž tu nejde. Než odvolací soud neprávem vytýká dále prvému soudu, že přezírá ustanovení § 1311 obč. zák., podle něhož arci pouhá náhoda stíhá toho, v jehož jmění a osobě se udála, jenž však také stanoví, že ručí za veškerou újmu, která by se jinak nebyla stala, kdo dal k náhodě svým zaviněním příčinu. Podle toho jest žalovaný povinen, by žalobci nahradil škodu, způsobenou mu svémocným vniknutím do jeho uzamčeného bytu a svémocným přemístěním jeho věcí do kuchyně.

Čís. 11852.

Není závady, by se žalovaný dovoláním nedomáhal změny odvolacího rozsudku v ten rozum, by žaloba byla zamítnuta, třeba že řízení bylo omezeno na důvod žalobního nároku.

Není nepřípustné dovolávati se v dovolání právních vývodů v odvolání.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

S hlediska § 1 odst. (2) čís. 9 zák. jest lhostejno, zda novou stavbu provedl vypovídající vlastník starého domu, či ten, kdo koupil vyklizený starý dům.

Není ani rozhodným, že místo stavby, které se týkalo stavební povolení, byla provedena stavba jiná, odchylná co do technického uspořádání, velikosti a účelu, nýbrž rozhodným jest jen, zda odchylkou od plánů, které byly podkladem stavebního povolení, provedená stavba nepozbyla povahu větší užitečnosti.

Větší užitečnost novostavby jest posuzovati srovnáním se stavbou starou, která byla předmětem nájmu; nezáleží na tom, zda novostavba jest užitečnější než stavba projektovaná, avšak neprovedená.

Svolení k výpovědi podle § 1 odst. (2) čís. 9 zák. není závislé na podmínce, že bude provedena právě stavba projektovaná.

»Užitečnost« novostavby lze posuzovati s dvojího hlediska, buď s hlediska objektivního, že stavbou budou opatřeny místnosti opět takového druhu, jako v budově staré, avšak ve větším počtu, nebo se stanoviska subjektivního, zda nová stavba jest proti staré budově výhodnější s osobního hlediska, při čemž přichází v úvahu jen zřetel na vypovídajícího i v případě, že novou stavbu neprovedl sám, nýbrž osoba třetí. Pro objektivní užitečnost se nevyžaduje užitečnost jen s hlediska bytové nouze; stačí rozmnožení i jen místností obchodních. Povaze užitečnosti nepřekáží ani, že na místo obytného domu byl postaven dům obchodní.

Otázka větší užitečnosti stavby nemůže býti řešena jen v nesporném řízení; vyskytne-li se tato otázka ve sporu jako otázka předurčující, jest soudce sporu nejen oprávněn, nýbrž i povinen v mezích sporu a pro jeho účel si ji zodpověděti.

»Početím stavby« jest rozuměti započetí s bouráním starého domu. Pro »nepřetržité pokračování« ve stavbě přichází v úvahu jen obvyklá stavební sezona, nikoliv období zimní.

Ustanovení § 1 odst. (2) čís. 9 zák. o náhradě škody jest zvláštním provedením předpisu druhého odstavce § 1295 obč. zák. pro případ výpovědi z důvodu užitečnější stavby a lze jen za podmínek tohoto zvláštního zákona uznati na náhradu škody.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv I 17/32.)

Žalovaný vymohl si na základě stavebního povolení městského úřadu svolení soudu k výpovědi žalobce ze svého domu »Venedig« k 1. lednu 1930 z důvodu užitečnější stavby. Po vyklizení žalobce a ostatních nájemníků z domu »Venedig« prodal žalobce dům smlouvou ze dne 20. října 1930 firmě B., jež sice starý dům zbořila, avšak neprovedla stavbu, k níž bylo dáno stavební povolení, nýbrž stavbu úplně jinou. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném náhrady škody podle § 1 odst. (2) čís. 9 zák. čís. 44/1928. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Předem jest se zabývati námitkou žalující strany, že nelze vyhověti dovolání, pokud se domáhá změny napadeného rozsudku v ten rozum, by žaloba byla zamítnuta, z důvodu, že řízení bylo omezeno jen na důvod nároku; námitka tato není odůvodněna. V návrhu na zamítnutí žaloby jest i návrh na uznání, že nárok není po právu a takovýto výrok dovolacího soudu, nepodléhající opravnému prostředku, má nutně vzápětí

ztrátu celé žaloby a jest proto za účelem úplného vyřízení žaloby v takovém případě vyříknouti i zamítnutí žaloby. Rovněž není nepřípustné, jak žalobce v dovolací odpovědi vytýká, dovolávati se v dovolání právních vývodů v odvolání (sb. n. s. č. 841,5559).

Ve věci samé jest se z důvodů účelnosti zabývati předem, jakž činí i dovolání, důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s., ježto tento důvod stačí k rozhodnutí. Žalující domáhá se ve sporu náhrady škody, již dovozuje z nesporného skutkového přednesu, že si žalovaný vymohl na základě stavebního povolení městského úřadu ze dne 27. června 1929 svolení okresního soudu ze dne 30. září 1929 k výpovědi nájemníků, mezi nimi i žalobce, z domu žalovaného »Venedig« k 1. lednu 1930 z důvodu užitečnější stavby, že však po vyklizení domu nájemníky prodal dům smlouvou ze dne 20. října 1930 firmě B., jež dům starý sice zbořila, ale neprovedla stavbu, k níž bylo dáno ono stavební povolení, nýbrž stavbu zcela jinou. Soud odvolací má žalobní nárok za odůvodněný podle ustanovení § 1 odst. (2) čís. 9 zákona o ochraně nájemců, který blíže neoznačuje, o němž však nemůže býti pochybnosti, že má na mysli zákon ze dne 28. března 1928, č. 44 sb. z. a n. proto, že podle právního názoru odvolacího soudu žalovaný měl stavěti jednak novou stavbu sám, jednak stavbu, pro kterou bylo dáno svolení k výpovědi, totiž stavbu, které se týkalo povolení stavebního úřadu ze dne 27. června 1929; odvolací soud míní, že žalovaný proto, že ani sám nestavěl a proto, že byla provedena stavba jiná po rozumu § 1 (2) čís. 9 zák. čís. 44/1928 vůbec se stavbou ani nezačal. Než s tímto míněním nelze souhlasiti. Citované zákonné ustanovení nelze vykládati tak úzce, jak činí odvolací soud. Není předem potřebí, by novou stavbu prováděl jen dosavadní pronajímatel, nikoli někdo jiný, třebaže zákonné ustanovení (§ 1 odst. (2) čís. 9 zákona č. 44/1928), mluví jen o pronajímateli. Zákon tu má na mysli nejčastější případ, že dosavadní pronajímatel novou stavbu též sám provádí, ale nelze dovozovati, že chtěl třetí osoby vyloučiti. Těžisko ustanovení nelze hledati ve stanovení osobní povinnosti dosavadního pronajímatele, nýbrž v zajištění zamýšleného výsledku, totiž skutečného včasného provedení nové stavby. Vyplývá to z účelu zákonného ustanovení, jež se, nehledíc ke změnám stylistickým věcně nezávažným, vyskytlo po prvé v § 1 (2) pod čís. 4 zákona o ochraně nájemců ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. a z něho přecházelo do všech pozdějších zákonů o ochraně nájemců. Účelem bylo poskytnouti podporu soukromému stavebnímu podnikání a úlevu majitelům domů z tíživých ustanovení zákona o ochraně nájemců a tak dociliti i zmírnění bytové nouze. Praví se v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona čís. 275/1920 (tisk Národního shromáždění čís. 2666), že ustanovení dáno »výlučně jen ku prospěchu pronajímatele« a »na podporu soukromého stavebního ruchu«, a v důvodové zprávě sociálně politického výboru tisk Národního shromáždění čís. 2749, »aby uvolnil« — totiž sociálně politický výbor — »všecky překážky ruchu stavebního« a že »za tím účelem doplnil ustanovení § 1 odst. 4« (správně má býti § 1 odst. 2 č. 4) »ustanovením, že v případě úřadem povolené stavby užitečnější nemusí nájemníkovi mimo bytu jiných místností opatřovati« (ve vládním návrhu zákona čís. 275/1920 toto ustanovení ještě nebylo). Jest pak jen na prospěch soukromého stavebního ruchu, čím větší počet osob na něm může bráti účast; účel zákona jest tedy jen podporován, když se ke provádění staveb podle citovaného zákona připustí nejen dosavadní vlastníci a pronajímatelé, nýbrž i osoby třetí. Pro konečný cíl ustanovení jest lhostejno, kdo stavbu provede, hlavní pro dosažení účelu jest, by byla provedena stavba účelnější a včas. Jest proto s hlediska účele nerozhodné, že stavbu neprováděl dovolatel sám, nýbrž firma B., která starý dům koupila, při čemž lze tuto pominouti okolnost, že firma B. postavila budovu jinou, než ke které bylo dáno stavební povolení; kdyby firma B. byla postavila novou stavbu přesně podle tohoto stavebního povolení, byl by věcně splněn předpoklad svolení k výpovědi; trvati v takovém případě na tom, že dovolatel jest povinen nájemníkům náhradou škody podle citovaného zákonného ustanovení, poněvadž sám osobně novou stavbu neprováděl, ač novostavba skutečně podle stavebního povolení by existovala, znamenalo by zneuznávati ducha a účel zákona a lpěti bezduše jen na jeho liteře, což se nesrovnává s výkladem zákona a odporuje potřebám skutečného života. Jaký vliv má okolnost, že firma B. postavila jiný dům, bude uvažováno později. Jest tedy oprávněn závěr, že s hlediska § 1 odst. (2) čís. 9 zákona čís. 44/1928 jest lhostejno, zda novou stavbu provedl vypovídající vlastník starého domu, či ten, kdo koupil vyklizený starý dům.

Než ani v tom nelze souhlasiti s odvolacím soudem, že dovolatel jest povinen náhradou škody již z toho důvodu, že místo stavby, které se týkalo stavební povolení z 27. června 1929, byla provedena stavba jiná, odchylná co do technického uspořádání, velikosti a účele. Již v rozhodnutí čís. 8322 sb. n. s. bylo obšírně vyloženo, že odchylka stavby skutečně provedené od stavby projektované po stránce technické není pro obor zákona o ochraně nájemců podstatná, nýbrž že rozhodno jest jen, zda odchylkou od plánů, které byly podkladem povolení ke stavbě, na jehož základě bylo dáno svolení k výpovědi, provedená stavba pozbyla povahu větší užitečnosti. V témž rozhodnutí bylo rovněž vyloženo, že větší užitečnost novostavby jest posuzovati srovnáním se stavbou starou, která byla předmětem nájmu, a že nezáleží na tom, zda novostavba jest užitečnější než stavba projektovaná, avšak neprovedená, jakož i že svolení k výpovědi soudem podle § 1 odst. (2) čís. 9 zák. čís. 44/1928 není svolením závislým na podmínce, že bude provedena právě stavba projektovaná, nýbrž že svolení to jest nepodmíněné. Nejvyšší soud trvá na právních názorech v rozhodnutí čís. 8322 sb. n. s. a k uvarování opakování na ně odkazuje. K nim buď krátce jen podotčeno, že by účelu, podpoře soukromého stavebního ruchu, úlevě vlastníkům domů a odpomoci bytové nouzi odporovalo, kdyby se vypovídající po výpovědi rozhodl provésti jinou stavbu, než původně projektovanou, a měl, jak míní žalobce, upustiti od výpovědi a žádati znovu o stavební povolení a pak znovu o svolení k výpovědi. Toto mínění by vedlo k důsledku, že by vypovídající, když již dosáhl vyklizení starého domu, byl na projekt vázán a nemohl se rozhodnouti pro jinou stavbu, třeba užitečnější, než projektovaná, leč by vzal na se náhradu škody vypovězeným nájemníkům podle třetí věty § 1 odst. (2) čís. 9 zákona čís. 44/1928, nebo k oddálení nově zamýšlené stavby na dlouhou dobu. Takové důsledky zákonodárce při účelu, který si vytkl, chtíti nemohl.

Any neobstojí důvody, jež odvolací soud považoval za dostatečné k rozhodnutí, jest přihlédnouti i k dalšímu, z čehož žalobce nárok dovozuje, čímž se však odvolací soud následkem svého právního názoru nezabýval. Nejzávažnější jest otázka, zda provedená stavba jest užitečnější po rozumu ustanovení § 1 odst. (2) čís. 9 zákona čís. 44/1928 než bývalý dům dovolatelův »Venedig«. Užitečnost lze posuzovati s dvojího hlediska, buď s hlediska objektivního, že stavbou budou opatřeny místnosti opět takového druhu, jako v budově staré, avšak ve větším počtu, jak ji pojímá i procesní soud, nebo se stanoviska subjektivního, totiž zda se nová stavba jeví proti staré budově výhodnější s hlediska osobního. Výhodnost posuzovati jest ovšem se zřetelem na vypovídajícího, a to i ve případě, že sám novou stavbu neprováděl, nýbrž osoba třetí, tak jakoby se o svolení k výpovědi ucházel již na základě stavebního povolení o provedené stavbě, neboť jest posuzovati užitečnost podle doby a poměrů, kdy bylo dáno svolení k výpovědi, a vycházeti proto z předpokladu, že by se vypovídající sám ucházel o svolení ke stavbě, jak skutečně byla, třebas jeho nástupcem provedena. Vyplývá to i z toho, že, jak shora vyloženo, jest nerozhodné, kdo stavbu provedl, nýbrž že záleží jen na tom, zda dokonaná stavba má povahu stavby užitečnější v porovnání se stavbou starou. Zákonné ustanovení má za účel, jak objektivní zlepšení poměrů na trhu bytů a obchodních místností, t. j. rozmnožení jejich a se zřetelem na nouzi bytovou hlavně bytů, tak i subjektivní užitečnost nové stavby s hlediska vypovídajícího. Nevyžaduje se pro objektivní užitečnost jen užitečnost s hlediska b y t o v é nouze; pro objektivní užitečnost stačí rozmnožení i jen místností obchodních. Úsudek tento vyplývá z citovaných důvodových zpráv, podle nichž citované ustanovení dáno jest ve prospěch majitelů domů, a z toho, že bylo v poradách výboru navrhováno, by subjektivní stanovisko bylo v zákoně výslovně uvedeno, že však návrh ten byl zamítnut jako zbytečný, že však byl též zamítnut návrh opačný, by za užitečnější stavbu byla považována jen stavba, kterou bude opatřeno více obytných místností než ve starém domě (viz Kubišta: Zákon o ochraně nájemníků, vydání z r. 1923 str. 22 poznámka 1). Povaze užitečnosti novostavby tedy nepřekáží, že na místo domu obytného bude postaven dům obchodní. An prvý soud zjistil, že dům »Venedig« měl obytných místností 304.16 m² a obchodních 105 m², celkem 409.16 m², kdežto B-ův dům obchodních místností 618.75 m² a obytných 189.38 m², celkem 808.13 m², tedy skoro jednou tolik, a že B-ova stavba má všecek moderní komfort a vyhovuje všem hygienickým požadavkům, kdežto dům »Venedig« byl bez komfortu a zastaralý, že stavba B-ova domu přispěla velice k oživení stavebního ruchu ve městě, jest nutný úsudek, že dům »Venedig« nahražen byl stavbou užitečnější i po stránce objektivní i po stránce subjektivní a že stavební povolení ohledně něho bylo by nutně stačilo ke svolení k výpovědi, i kdyby se ji byl domáhal žalovaný. K úsudku tomu jest dovolací soud oprávněn, ježto jde o úsudek právní. Není správné mínění, že otázka větší užitečnosti provedené stavby mohla by býti řešena jen v nesporném řízení výpovědním; vyskytne-li se otázka ta ve sporu jako otázka prejudicielní, jest soudce sporu nejen oprávněn, nýbrž i povinen v mezích sporu a pro jeho účel si ji zodpověděti.

Žaloba není odůvodněna ani tvrzením, že se stavbou nebylo započato v čas a v ní nepřetržitě pokračováno. Započíti jest podle zákona do tří měsíců po odevzdání najatého předmětu; početím stavby rozuměti jest započetí s bouráním starého domu, jež jest nutnou přípravnou prací. Žalobce sám uvedl, že najatý krám vyklidil dne 15. září 1930 a že firma B. začala s bouráním koncem listopadu 1930, byla s ním hotova 10. prosince 1930, se stavbou novou začala pak 10. března 1931. Podle těchto vlastních tvrzení žalobcových bylo se stavbou v čas započato; okolnost, že v době po zbourání starého domu nebylo ke stavbě hned přikročeno, nýbrž až 15. března 1931 neodůvodňuje úsudek, že ve stavbě nebylo řádně pokračováno; úsudek ten jest úsudkem právním a soud dovolací jest k němu oprávněn, třebaže se nižší soudy s otázkou tou nezabývaly. V úvahu vzíti lze jen obvyklou stavební sezonu a období zimní, kdy pro klimatické poměry ve zdejší zeměpisné šířce pravidelná činnost stavební ustává a teprv z jara opět začíná. Bylo-li tedy započato se stavbou již 10. března 1931, jest to považovati za nepřetržité pokračování ve stavbě.

Povinnost dovolatelovu k náhradě škody nelze dovoditi, jak žalobce mylně míní, ani podle ustanovení obecného občanského zákona z toho, že prý žalobce povolení ke stavbě ze dne 27. června 1929 vymohl lstivě, nemaje vůbec úmysl stavěti, nýbrž jen proto, by se zbavil nájemníků a pak dům dráže prodal, což prý se příčí dobrým mravům. Žalobce má na mysli ustanovení druhého odstavce § 1295 obč. zák. Než ustanovení § 1 odst. (2) čís. 9 zákona čís. 44/1928 o náhradě škody jest specielním provedením předpisu druhého odstavce § 1295 obč. z. pro případ výpovědi z důvodu užitečnější stavby a proto jest na náhradu škody uznati jen za podmínek specielního zákona. Než, nehledíc k tomu, není tu ani podmínek druhého odstavce § 1295 obč. zák. Z toho, co bylo shora vyloženo, plyne, že dovolatel jednal ve výkonu svého práva; v tom případě by byl povinen náhradou škody jen, kdyby žalobcovo poškození bylo patrně účelem výkonu práva; to říci nelze; poškození žalobcovo je snad provázejícím zjevem výkonu práva, nikoli však jeho účelem, jejž shledávati lze jen ve snaze po výhodnějším zpeněžení majetku dovolatelova; dosažení tohoto účelu prostředky zákonnými nepříčí se ani dobrým mravům.

Čís. 11853.

Pokud není neplatnou smlouva o převzetí koncesovaného podniku.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv I 544/32.)

Dne 1. června 1930 došlo mezi žalobcem a žalovaným ke smlouvě, jíž žalovaný prodal žalobci autobusovou linku spolu s autobusem značky »Škoda« za 70.000 Kč a žalovaný zavázal se obstarati převod koncese na žalujícího na svůj náklad do 1. července 1930. Žalobě, by byl uznán žalovaný povinným vzdáti se koncese autobusové linky ku prospěchu žalobce a v případě, že dopravní koncese na této lince bude udělena

žalobci, jest povinen převod tento provésti na svůj náklad, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Soud odvolací posoudil spor správně i co do vytýkané nemožnosti smluveného plnění. Jest ovšem správné, že živnostenskou koncesi nelze převésti na jiného soukromoprávním jednáním, ježto ji může uděliti jen příslušný správní úřad. Než proto smlouva, o niž ve sporu jde, není ještě neplatná; vykládati jest ji podle úmyslu stran a podle obyčeje poctivého obchodování (§ 914 obč. zák.). Při tomto výkladu rozuměti jest smlouvě i přes její nevhodnou úpravu tak, že se smlouva o převzetí koncesovaného podniku děje pod podmínkou, že žalující straně bude příslušným úřadem udělena koncese ku provozování podniku a že dovolatel učiní vše, čeho z jeho strany jest potřebí, aby žalující straně koncese byla udělena, v prvé řadě ovšem, že se vzdá koncese ve prospěch žalující strany. Předmět smlouvy takového obsahu ovšem není nemožný, převod koncese sám ovšem není závislý na vůli dovolatelově, nýbrž na rozhodnutí příslušných úřadů. Neplatnou není smlouva ani proto, že se žalovaný zavázal koncesi převésti na žalující stranu do měsíce; plnění v této lhůtě není podle úmyslu stran podstatnou náležitostí smlouvy, neboť smluvní strany samy předpokládaly možnost, že převod koncese v této lhůtě nebude proveden, a neučinily na splnění ve lhůtě závislou platnost a trvání smlouvy. Smlouva o převodu koncese však není neplatná ani podle prvého odstavce § 879 obč. zák. Dovolatel dovozuje neplatnost z toho, že pro případ, že ke převodu koncese nedojde do měsíce, žalovaný měl pozbýti nárok na doplatek trhové ceny 40.000 Kč; dovolatel míní, že jest to smlouva proti dobrým mravům. Než se žalobcem nelze souhlasiti, že proto smlouva o převodu koncese jest neplatná. Ujednání o následcích nedodržení smluvené lhůty bylo vedlejší úmluvou, na níž platnost smlouvy o převodu koncese, správně o vzdání se jí nebyla závislá; otázka platnosti této vedlejší úmluvy však není pro spor rozhodná a proto netřeba se s ní zabývati.

Čís. 11854.

Byl-li v době rozsudku prvého soudu již v účinnosti vyživovací zákon ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931, jest použiti jeho ustanovení na posouzení sporu, třebaže žaloba o plnění výživného byla podána před nabytím účinnosti zákona.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv I 757/32).

Žalobě o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného procesní soud prvé stolice rozsudkem ze dne 11. července 1931 vyhověl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Pokud jde o důvod nesprávného právního posouzení věci podle čís. 4 § 503 c. ř. s., je sice pravda, že účinnost alimentačního zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n., který byl vyhlášen dne 26. ledna 1931, počala podle § 4 zák. čís. 139/1919 teprve dnem 25. února 1931, kdežto souzená žaloba byla u soudu podána již 17. prosince 1929 a nemohla tedy býti opřena o zákon, který tehdy ještě v platnosti nebyl. Avšak v době, kdy byl vynesen rozsudek soudu prvé stolice, byl onen zákon již v platnosti a odvolací soud postupoval proto správně, použiv jeho ustanovení na zjištěný stav věci. Zásada, že nemajetnost a nezaměstnanost nezbavují nemanželského otce povinnosti k výživě dítka, je-li schopen ku práci a k výdělku, a že jest v takovém případě na něm, by si podle svých výdělečných schopností jakýmkoli dovoleným způsobem opatřil prostředky, by mohl dostáti zákonem mu uloženému závazku k dítěti, byla ostatně soudní praxí v souladě se zákonem (§ 166 obč. zák.) uznána již před účinností alimentačního zákona, v němž došla jen zvláštního důrazu (§ 1, 8 tohoto zákona) a nižší soudy tedy již z tohoto důvodu nepochybily, uznavše žalovaného přes jeho nemajetnost a dočasnou nezaměstnanost za povinna k výživě dítěte.

Čís. 11855.

Z důvodu vytčeného v druhé větě prvého odstavce čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. může oprávněný vznésti žalobu proti každému, kdo má podle jeho domnění vědomost o zamlčení neb o zatajení jmění. Pokud vzhledem k okolnostem jest míti za to, že žalovaný měl vědomost o tom, co se se jměním stalo.

Žaloba podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. přísluší i tomu, kdo sice ví, že jest tu jmění, ale jest v nejistotě o jeho osudu.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv I 950/32.)

Zákonní dědicové po Janu B-ovi domáhali se na pozůstalé manželce, by byla uznána povinnou udati, co jest jí známo o jmění zůstavitelově, o jeho zamlčení nebo zatajení a vykonati přísahu o tom, že její údaje jsou správné a úplné. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobců potud, že uznal žalovanou povinnou udati, co jest jí známo o jmění zůstavitele, pokud záleželo ve zlatých penězích, o zavlečení nebo zatajení tohoto jmění a vykonati přísahu, že její údaje jsou správné a úplné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované.

Důvody:

Dovolání uplatňuje jen dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., avšak neprovádí jej po zákonu, nevycházejíc ze skutkového zjištění odvolacího soudu. Žalobci domáhají se podle obsahu žaloby na žalované toho, by byla uznána povinnou udati, co jest jí známo o zamlčení neb

zatajení jmění zesnulého Jana B-a, pokud záleželo ve zlatých penězích. Jde tudíž o žalobu podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. opírající se o důvod vytčený v druhé větě prvního odstavce tohoto článku. Z důvodu toho může oprávněný vznésti žalobu proti každému, kdo má podle domnění vědomost o zamlčení neb o zatajení nějakého jmění. (Rozhodnutí čís. 1027 sb. n. s.) Že zůstavitel měl zlaté peníze, měly oba nižší soudy za zjištěno a jest zjištěním tím vázán i dovolací soud. Vytýká-li dovolatelka v odvolání, doličujíc uplatňovaný dovolací důvod, že žalobci neprokázali, že zůstavitel měl před svou smrtí po případě v době úmrtí zlaté peníze ve svém držení, ocitá se v rozporu s tímto zjištěním a přehlíží, že v první stolici sama ani nenamítala, že zůstavitel peníze ty před smrtí po případě v době úmrtí již neměl, nýbrž jen přednesla, že zůstavitel tyto peníze až do roku 1926 skutečně měl a že ona je od té doby neviděla a neví kde jsou. Odvolací soud měl dále za zjištěno, že žalobci jsou v nejistotě ohledně tohoto jmění a že žalovaná sdílela se zůstavitelem společnou domácnost, že bydlela s ním sama v jeho domku a že dala po jeho smrti otevříti zámečníkem zamčenou podkrovní světničku, v níž měl zůstavitel skříň. Z těchto okolností dospěl odvolací soud k závěru, že jest odůvodněna domněnka, že žalovaná má asi vědomost o tom, co se s jměním tím stalo. Že tento závěr odvolacího soudu jest nesprávný, nebylo dovoláním zvlášť ani vytýkáno. Vzhledem k tomu, co měl odvolací soud za zjištěno, jsou splněny i podmínky pro žalobu o přísežné seznání žalované o zamlčení neb o zatajení jmění zemřelého Jana B-a podle článku XLII uv. zák. k c. ř. s. Odvolací soud vyhověl tudíž žalobě po té stránce právem (rozh. čís. 3140 sb. n. s.). Namítá-li dovolání, že byla žaloba zbytečná, ježto prý žalovaná při prvním roku prohlásila, že jest ochotna vše uvésti co ví o jmění, a své udání přísahou stvrditi, nemá pravdu. Žalovaná ovšem prohlásila v žalobní odpovědi, že jest ochotna vykonati přísahu o tom, co jest jí známo o pozůstalostním jmění zemřelého Jana B-a, avšak jinak nárok vznesený proti ní žalobou neuznala (§ 395 c. ř. s.) a navrhla naopak zamítnutí žaloby. Neobstojí ani námitka dovolání, že žalobci, majíce vědomost o tom, že zemřelý Jan B. měl zlaté peníze, mohli podati žalobu o vydání zlatých peněz, ježto žaloba podle uvedeného již článku přísluší, jak to nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí čís. 1027 sb. n. s., i tomu, kdo sice ví, že jest tu jmění, ale jest v nejistotě o jeho osudu.

Čís. 11856.

Jakékoliv přerušení lhůty stanovené v § 55 knih. zák. jest vyloučeno. Přerušení nenastane ani tím, že procesní soud povolil poznámku zahájení rozepře o poznámku pořadí.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, R II 278/32.)

Knihovní poznámka pořadí byla povolena až do 17. března 1932. Návrh, by tato poznámka byla vymazána, soud prvé stolice usnesením ze dne 28. dubna 1932 zamítl, ježto při poznámce pořadí bylo poznamenáno zahájení rozepře. Rekursní soud vyhověl návrhu

na výmaz poznámky pořadí, ježto poznámka byla povolena s platností do 17. března 1932, tímto dnem pozbyla účinnosti, jež nemůže býti prodloužena poznámkou zahájení rozepře.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací stížnost vytýká neprávem, že jest napadené usnesení nesprávné a protizákonné. Podle jasného doslovu ustanovení § 55 knih. zák. pozbývá poznámka pořadí účinnosti, jde-li o zástavní právo, které má býti zřízeno, uplynutím roku od jejího povolení. Že tato poznámka pozbývá uplynutím roční lhůty účinnosti, zdůraznil zákon ještě v § 58 knih. zák., podle něhož, nepodá-li se žádost za zápis práva před koncem stanovené lhůty, stane se poznámka bezúčinnou a jest ji z úřední povinnosti vymazati. Z těchto ustanovení zákona, jakož z ustanovení § 81 třetí odstavec knih. zák., podle něhož nelze lhůtu stanovenou v § 55 knih. zákona prodloužiti, vyplývá zřejmě, že jest vyloučeno jakékoliv přerušení této lhůty, které proto nemohlo nastati ani tím, že procesní soud povolil poznámku zahájení rozepře o poznámce pořadí.

Čís. 11857.

Nelze napadati rekursem každé usnesení odvolacího soudu stížené zmatečnosti, nýbrž rekurs jest přípustný jen v případech § 519 čís. 1 až 3 c. ř. s. Nelze se dovolávati § 519 čís. 2 c. ř. s., nevyslovil-li odvolací soud zmatečnost a neodmítl-li žalobu, nýbrž odkázal-li věc k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, R II 295/32.)

Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud odmítl rekurs žalovaného.

Důvody:

Napadeno jest usnesení odvolacího soudu vydané za odvolacího řízení. Proti takovým usnesením připouští se rekurs jen v případech uvedených v § 519 pod čís. 1. až 3. c. ř. s. Nelze tedy rekursem brátí v odpor každé usnesení odvolacího soudu stížené zmatečností a zejména to nelze vyvozovati z povšechného ustanovení § 514 druhý odstavec c. ř. s., že rekursem mohou býti brána v odpor usnesení zejména také z důvodů uvedených v § 477 c. ř. s., ano právo k rekursu proti usnesením odvolacího soudu výše uvedeným jest v § 519 c. ř. s., upraveno zvlášť. Jinak netvrdí ani sám rekurent, že jde o výjimku § 519 čís. 1 nebo čís. 3 c. ř. s., a neprávem odkazuje na případ § 519 čís. 2 c. ř. s., an odvolací soud napadeným usnesením nevyřkl zmatečnost a neodmítl žalobu, nýbrž odkázal věc k dalšímu jednání a k vynesení rozsudku. Rekurs jest tudíž nepřípustný a byl proto odmítnut.

Čís. 11858.

Otázka, zda auto jelo správnou rychlostí, jest otázkou právní; nestačí, by soud převzal znalcův úsudek o přípustné rychlosti.

Pokud padá na váhu, že auto jelo v prachu zvířeném předejevším autem.

Přípustná jest taková rychlost auta, při které jest možno auto zastaviti na vzdálenost, na kterou jest rozhled.

Postup pohledávky proti státu není neplatným proto, že nebylo dbáno předpisu ministerského nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák.

Bolestné jest děditelné a přenositelné (postupitelné) jen, bylo-li buď smluvně (smírem) uznáno nebo poškozeným samým na soudě v určité číselně stanovené výši uplatňováno.

Shrnul-li žalobce v žalobě bolestné pro sebe i pro svou manželku, nerozlíšiv, kolik číselně žádá za sebe a kolik za manželku, nelze, nedošlo-li dosud k platnému postupu bolestného s manželky na manžela, rozhodnouti o bolestném vůbec.

(Rozh. ze dne 2. září 1932, Rv II 171/32.)

Žalobce, jeda dne 4. srpna 1928 mezi osmou a devátou hodinou večer se svou manželkou autem, najel na hromadu dlažby na rozkopané státní silnici, při čemž se auto poškodilo a žalobce i jeho manželka byli poraněni. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu náhrady škody, mimo jiné i bolestného pro sebe a pro svou manželku úhrnem 2.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce bolestného v d ů v o d e c h: Právem přisoudil prvý soud žalobci jako postupníkovi bolestné i pro jeho manželku. Postup není neplatný ani podle min. nař. čís. 251/97 ř. z., ani podle § 1393 obč. zák. Předpisy min. nař. mají jen ráz ryze manipulační a nemají význam hmotněprávní. Nedbání předpisů těch může míti v zápětí jen, že postupník ručí po případě eráru za útraty sporu, jež by nebyly nastaly, kdyby se byl podle předpisů těch zachoval, nelze však z nich vyvozovati, že postup, jenž se stal, platí proti eráru za nenastavší. Podle § 1393 obč. zák. nelze převésti na jiného práva, jež lpí na osobě, tedy s ní zanikají. Než nárok na bolestné není právem ryze osobním, nýbrž liší se od jiných nároků na náhradu škody jen v tom, že jeho uplatňování jest vázáno tím, že poškozený je sám žádal (srov. slova: »na požádání« v § 1325 obč. zák.). To vykládá prakse v tom smyslu, že se »žádání« musí státi soudně. Proto již rakouský nejvyšší soud ve Vídni vydal plenární usnesení ze dne 17. června 1913 kniha jud. čís. 204 toho znění, že bolestné je zděditelné a převoditelné, pakliže ještě za živa poškozeného bylo smlouvou uznáno nebo soudně uplatňováno. Podle toho tedy stačí, že poškozený sám bolestné požadoval a třebaže nárok ten ještě před žalobou postoupil, přece však na postupu tom ještě po žalobě trval, jak najevo vychází ze svědecké výpovědi manželky žalobcovy, neboť nárok na bolestné stává se postupitelným, jakmile bylo bolestné poškozeným požadováno soudně a nemůže tudíž činiti rozdíl, zda po-

škozený sám bolestné zažaloval a pak nárok ten jinému postoupil, či po postupu s tím souhlasil, že postupník nárok zažaloval.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil spor soudu prvé stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolatel vytýká neúplnost řízení jednak pokud jde o otázku přípustné rychlosti při jízdě žalobcově, jednak o otázku, zdali žalobce použil potřebných opatření, by nehodě zabránil. V tomto posledním bodu není neúplnost v tom, že soud odvolací nezjistil jak dovolatel vytýká, proč auto po nárazu na neosvětlenou hromádku, pokud se týče po náhlém stržení auta v jiný směr dostalo smyk a proč žalobce nepoužil i nožní brzdy, neboť v té příčině souhlasiti jest s názorem odvolacího soudu, že žalobce po nárazu nemohl již učiniti včasné opatření, ježto bylo to dílem okamžiku, že auto vjelo do příkopu. Neúplnost však dovolatel právem vytýká pokud jde o dobu a události před nárazem případně náhlým stržením auta v jiný směr. V tom směru zavinění žalobcovo závisí na tom, zdali žalovaný zvolil při jízdě takovou rychlost, by za daných okolností byl pánem své rychlosti a by bezpečnost osob a majetku nebyla ohrožována. Soud odvolací vychází z předpokladu, že žalobce jel přípustnou rychlostí a že v prachu rozvířeném předejevším jej autem zmírnil rychlost, že však ještě než se dostal ze zvířeného prachu už najel na neosvětlenou překážku. Než toto zjištění nestačí. Otázka přípustné rychlosti jest otázkou právní, jejíž zodpovědění závisí od použití a výkladu ustanovení nařízení ministerského ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. v době nehody platného na souzený konkrétní případ; nestačí jen aby soud převzal úsudek znalců o přípustné rychlosti, který za takovou považuje rychlost kolem 40 km. Sluší vzíti v úvahu, že nehoda stala se za světelných poměrů, jež podle znalce jsou nebezpečnější než úplná tma a že žalobce jel ve prachu zvířeném předejevším jej autem. Za těchto okolností rozhledu na silnici překážejících, přichází v úvahu, zdali žalobce neměl rychlost zmírniti i pod 6 km po případě auto i úplně zastaviti podle § 46 citovaného ministerského nařízení; vycházeti jest z toho, že přípustnou jest taková rychlost, při které jest možno automobil zastaviti na vzdálenost, na jakou jest rozhled; na silnici určené pro provoz všeho druhu jest počítati s různými překážkami i neosvětlenými a nelze se spoléhati, že silnice jest volnou. K posouzení, zdali žalobci nelze přičítati zavinění po této stránce, jest třeba zjistiti, pokud možno přesně, na jak daleko byl rozhled na silnici bez zvířeného prachu a jak ve zvířeném prachu, jakou rychlostí žalobce jel než mu auto jej předejevší zvířilo prach a jak žalobce v prachu snížil rychlost, jak dlouho v prachu jel než dojel ke hromádce a mohl-li při své rychlosti zastaviti na vzdálenost, na kterou účinkovala světla automobilu. Soud odvolací okolnosti tyto, ač jsou pro posouzení případu důležité a ač dovolatel v tom směru přednesl okolnosti skutkové pro posouzení přípustné rychlosti závažné, nezjistil, omeziv se na svědecké výpovědi ve spisech trestních, které o podrobnostech shora zmíněných nic neobsahují. Proto měl soud odvolací provésti o nich důkaz výslechem stran. Nevadí, že žalovaná

strana ve příčině vzdálenosti, v jaké obě auta za sebou jela, učinila dva různé přednesy; soud měl působiti k tomu, by rozpor ten byl odstraněn tím, že by žalovaná se ustálila na jednom z nich nebo, neučinil-li toho, řízením důkazním zjistiti, které tvrzení se shoduje se skutečností.

Právem vytýká dovolatel i nesprávné právní posouzení ve příčině nároku na bolestné manželky žalobcovy, jež prý táž jemu postoupila. Postup by sice nebyl neplatným proto, že nebylo dbáno předpisu ministerského nařízení ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák. o postupu pohledávek za státem; předpis ten jest jen manipulačním předpisem. Platnost postupu samého od jeho zachování však není závislá (čís. 8422 sb. n. s.). Než postup jest neplatný z jiného důvodu, jak dovolatel rovněž právem vytýká. Již plenárním rozhodnutím bývalého rakouského nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 17. června 1913 Pres 169/13 (judikát čís. 204, Nowakova sbírka čís. 1503) byla rozřešena dříve sporná otázka v ten rozum, že bolestné jest děditelné a přenositelné, když již bylo buď smluvně (smírem) uznáno nebo poškozeným samým na soudě a to v určitě ciferně stanovené výši uplatňováno. Od té doby názor tento jest jak judikaturou tak i právní vědou zachováván a uznáván a to i zdejším nejvyšším soudem (čís. 2722 a 2866 sb. n. s.); pro uvarování opakování odkazuje se na odůvodnění citovaného judikátu, jež i zdejší nejvyšší soud sdílí a od něhož neshledává ani v souzeném sporu příčiny se odchýliti. Žalobce ani netvrdil, že jeho manželka o bolestném smír ujednala nebo je soudně uplatňovala; proto nárok na ně není dosud postupitelný a postup jeho nemá platnosti. Žalobce shrnul v žalobě bolestné pro sebe i manželku na 10.000 Kč, omezil pak tuto částku na 2.000 Kč, aniž rozlišil, kolik ciferně žádá za sebe a kolik za manželku. Soud procesní sice dle posudku znalců vypočetl bolestné žalobce samého na 540 Kč a manželky jeho na 1.477 Kč, dohromady na 2.017 Kč. Soudy nižších stolic v důsledku svého právního názoru o postupu bolestného mohly přisouditi celou částku 2.000 Kč; vychází-li se však z nepostupitelnosti bolestného, shora uvedené, nelze v dosavadním období sporu rozhodnouti o bolestném vůbec, a trpí řízení i v tomto směru neúplností, třeba dovolatelem nevytýkanou (§ 496 čís. 3 c. ř. s.); an žalobce sám neocenil oddělene bolestné své a bolestné manželky, jest neznámo, jakou částku z úhrnného bolestného 10.000 Kč (2.000 Kč), účtovaného jím za oba manžele požaduje dovolatel jen za své vlastní bolestné; soud jsa vázán žalobním návrhem nemá jíti nad něj; nezná-li však žádanou výši bolestného žalobcova, nemá pokladu, by o něm rozhodl; bude tedy na žalobci, by v dalším řízení určil jasně co z úhrnného bolestného 2.000 Kč počítá na své vlastní bolestné.

Čís. 11859.

Není nezákonností (§ 46 (2) zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.), nepřijal-li soud dodatečnou dědickou přihlášku dědice, jenž prohlásil, že nečiní nároky na pozůstalost a jenž se vzdal dědických práv ve prospěch jiného bez jakékoliv výhrady.

Okolnost, že se tak stalo na základě mimosoudní dohody s osobou, v jejíž prospěch se stalo zřeknutí dědictví, která dohodu nedodržela a tak na dědici vzdání se dědictví podvodně vylákala, nelze uplatňovati v nesporném řízení. Jest na dědici, by si případným sporem vymáhal nárok z tvrzené úmluvy. Teprve, kdyby sporem bylo odklizeno prohlášení dědice, že se vzdává nároků na pozůstalost, mohl by žádati za nové projednání pozůstalosti.

Dědic, zřeknuv se dědictví, pozbyl práva, by s ním byla pozůstalost projednána, a není dotčen výrokem pozůstalostního soudu, jímž byl jeho návrh na dodatečné projednání pozůstalosti zamítnut.

(Rozh. ze dne 3. září 1932, R I 344/32.)

Podle protokolu ze dne 10. března 1930 prohlásily děti zůstavitelky, že na pozůstalost po své matce nečiní nároky a že se dědických práv vzdávají ve prospěch svého otce. Pozůstalost byla pak projednána s pozůstalým manželem a jemu pravoplatně odevzdána. Když se napotom vyskytlo nové jmění zůstavitelky, přihlásily se její děti k pozůstalosti vyminečně ze zákona a navrhly dodatečné projednání pozůstalosti ohledně jmění nově na jevo vyšlého. Soud prvé stolice nepřijal dědické přihlášky na soud a zamítl návrh na dodatečné projednání pozůstalosti a na oddělení pozůstalostního jmění od jmění dědice (jejich otce). Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Pokud stížnost směřuje proti výroku, jímž nebyly přijaty na soud dědické přihlášky rekurentů, výminečně ze zákona dodatečně učiněné, není stížnost oprávněna. Podle protokolu ze dne 10. března 1930 prohlásili rekurenti, že na pozůstalost po své matce nečiní nároky a dědických práv se vzdávají ve prospěch otce, aniž učinili jakoukoliv výhradu. Vzdali se tedy dědictví bezpodmínečně ve prospěch svého otce, s nímž pak byla pozůstalost projednána a jemu odevzdána. Tím bylo projednání pozůstalosti skončeno a vyskytlo-li se nové jmění, nenastává nové projednání pozůstalosti, nýbrž provedou se jen potřebná úřední jednání ve smyslu § 179 nesp. říz., aniž k tomu třeba nové dědické přihlášky a odevzdání. I kdyby se vyskytlo po odevzdání pozůstalosti nové jmění, není tu již neujaté pozůstalosti, nýbrž patří dědici, kterému byla pozůstalost odevzdána. Vzdání se dědictví ve prospěch otce stalo se na soudě po smrti zůstavitelky svéprávnými dědici bezpodmínečně. Takovéto odmítnutí dědictví jest právě tak, jako dědická přihláška, neodvolatelné (arg. § 806, 1450 obč. zák.). V tom není ani v nauce ani v praxi rozporu. Okolnost tvrzená ve stížnosti, že se zřekli dědictví vzhledem k dohodě s otcem, že se o jmění po matce rozdělí, i když nebude projednávána pozůstalost ohledně zamlčené hotovosti, nemá význam pro pozůstalostní řízení a jest na dědicích, by si případným sporem vymáhali nárok z úmluvy, v pozůstalostním řízení nemohou tak činiti, ježto se dědictví zřekli a pozůstalost byla odevzdána. Právem proto odmítl první soud dědickou přihlášku stěžovatelů, to tím spíše, ano z obsahu stížnosti i protokolu ze dne 14. listopadu 1931 nevyplývá, že jde o jmění, o jehož existenci stěžovatelé v době zřeknutí se dědictví nevěděli. Poněvadž však zřeknutím se dědictví pozbyli stěžovatelé práva, by s nimi byla pozůstalost projednána, nejsou dotčeni výrokem prvního soudu, kterým byl zamítnut návrh, by dodatečně byla projednána pozůstalost o věcech, které nebyly pojaty do jmění pozůstalostního při původním projednání,

aniž mají oprávnění k návrhu na oddělení pozůstalosti od jmění dědicova podle § 812 obč. zák. Ježto dražba a vlastnictví zůstavitelky k věcem, ohledně kterých se stal návrh na dodatečné projednání pozůstalosti, jsou sporné, jakž plyne z obsahu protokolu ze dne 14. listopadu 1931 a ze samé stížnosti, nepochybil první soud, odepřev zahájiti pozůstalostní řízení o těchto věcech a odkázav navrhovatele na spor, a není ani důvodu, by nesporné řízení bylo doplňováno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu první stolice, které podle § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. lze napadati rekursem k nejvyššímu soud jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Stěžovatelé vytýkají, že se napadené usnesení ocitá v rozporu se zákonem, že jest nezákonné, ale tomu tak není. Rekursní soud zcela správně podle stavu věci i podle zákona věc posoudil a rozhodl, dav za pravdu prvému soudu, jenž na soud nepřijal dědické přihlášky stěžovatelů, poněvadž stěžovatelé podle protokolu ze dne 10. března 1930 prohlásili, že na pozůstalost po své matce nároky nečiní a dědických práv se vzdávají ve prospěch otce aniž učinili jakoukoliv výhradu. Bezpodmínečné vzdání se dědictví je neodvolatelné a správně rekursní soud uvádí tu § 806 a 1450 obč. zák. Okolnosti stěžovateli vytýkané, že se tak stalo na základě mimosoudní dohody s otcem, kterou otec nedodržel a tak na nich vzdání se dědictví podvodně vylákal nelze uplatňovati v řízení nesporném a není nezákonností, vyslovil-li rekursní soud, že jest na dědicích, by si případným sporem vymáhali nárok z tvrzené úmluvy, že však v nesporném řízení nemohou tak učiniti, ježto se dědictví zřekli a pozůstalost byla odevzdána. Teprve, kdyby sporem bylo odklizeno prohlášení stěžovatelů, že se vzdávají nároků na pozůstalost, mohli by žádati za nové projednání pozůstalosti. Zákonu odpovídá i další důsledek, že stěžovatelé, zřeknuvše se dědictví, pozbyli práva, by s nimi pozůstalost byla projednána, a nejsou proto ani dotčeni dalším výrokem soudu prvé stolice, kterým jejich návrh na dodatečné projednání pozůstalosti byl zamítnut. Není tu proto vytýkané nezákonnosti.

Čís. 11860.

Patří-li panující pozemek několika osobám, jest k zániku pozemkové služebnosti vzdáním se třeba souhlasného projevu všech spoluvlastníků panujícího pozemku. Vzdal-li se služebnosti jen jeden ze spoluvlastníků, nemůže žaloba o ochranu vlastnictví proti dalšímu výkonu této služebnosti míti úspěch, třebaže nebyla podána proti všem spoluvlastníkům panujícího pozemku, nýbrž jen proti onomu z nich, který se služebnosti vzdal.

K právnímu jednání, jímž se někdo vzdává bezplatně pozemkové služebnosti jménem druhého, jest zapotřebí zvláštní plné moci znějící na toto jednotlivé právní jednání.

Nakládání s právem služebnosti patřícím do majetku manželčina není úkonem správy tohoto jmění ve smyslu §§ 1238, 1239 obč. zák.

Zástupčí moc manželova nevztahuje se na právní jednání, k nimž jest podle § 1008 obč. zák. třeba zvláštní plné moci.

(Rozh. ze dne 3. září 1932, Rv I 397/31.)

Vlastníci pozemku p. č. 2527, manželé H-ovi, vydrželi služebnost jízdy po pozemku žalobců č. p. 204/2. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se vlastníci pozemku č. p. 204/2 na Františku H-ovi, by se zdržel služebnosti jízdy po pozemku žalobců, ježto se práva služebnosti vzdal. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. nelze upříti úspěch. Otázku, zda právní názor nižších soudů, že v dovolování se žalovaného jest spatřovati vzdání se nabytého práva služebnosti, jest správný čili nic, nelze přezkoumávati, an dovolatel v tom směru neprovádí uplatňovaný dovolací důvod. Podle skutkového zjištění nižších soudů vykonávali vlastníci pozemku p. č. 2527 jízdu na tento pozemek a zpět za každým hospodářským účelem přes pozemek p. č. 204/2 jako své právo po dobu zákonnou a nabyli tudíž práva toho vydržením. Z toho vyplývá, že jde o služebnost pozemkovou ve prospěch pozemku p. č. 2527, jenž patří žalovanému a jeho manželce. Podle § 485 obč. zák. jest taková služebnost nedílná. Důsledkem toho nemůže, když panující pozemek patří několika osobám, jedna z nich se vzdáti služebnosti. Bylo tedy v souzeném případě k zániku služebnosti vzdáním se třeba souhlasného projevu žalovaného a jeho manželky. Okolnost, že žaloba byla podána jen proti manželu, na tom nic nemění, poněvadž není třeba, by byla podána proti všem spoluvlastníkům (Srovnej rozhodnutí čís. 8541 sb. n. s.), a nemůže míti úspěch, když právo obmezující vlastnictví žalobců, jež žalovaný vykonával jako spoluvlastník panujícího pozemku, nezaniklo. Podle § 1008 obč. zák. jest k právnímu jednání, kterým se někdo vzdává neúplatně práva jménem druhého, potřebí zvláštní plné moci znějící na toto jednotlivé právní jednání. Žalobci netvrdili, že žalovaný měl takovou plnou moc od své manželky. Zástupčí moc manželova ve smyslu § 1238, 1239 obč. zák. vztahuje se jen na správu volného majetku manželčina. Právo služebnosti jest součástí kmenového jmění, a nemůže tudíž nakládání s ním býti považováno za úkon správy tohoto jmění. Také podle ustáleného názoru i v praxi i v nauce nevztahuje se zástupčí moc manželova na právní jednání, k nimž jest podle § 1008 obč. zák. třeba zvláštní plné moci. (Srovnej rozhodnutí čís. 6780 sb. n. s.). Nemohl proto projev žalovaného míti účinek též proti jeho manželce a nemohl důsledkem toho způsobiti zánik služebnosti, při čemž je bez významu, zda žalovaný předsevzal rušební čin též jménem manželky, a zda manželka jako spoluvlastnice panujícího pozemku vykovávala osobně právo služebnosti. Když tedy právo služebnosti, jehož

nabytí vydržením bylo, jak žalobci sami v dovolací odpovědi připouštějí zjištěno, nezaniklo vzdáním se, nebyla zápůrčí žaloba odůvodněna a bylo ji zamítnouti.

Čís. 11861.

K žalobě o neplatnost vkladu zástavního práva podle § 61 knih. zák. jest po případě oprávněn i vlastník nemovitosti, jenž mezitím již nemovitost dále prodal.

(Rozh. ze dne 3. září 1932, Rv II 222/31.)

Žalobkyně prodala svůj dům čp. 150 manželům D-ovým. Při sepisování kupní smlouvy se zjistilo, že na domě čp. 150 vázne zástavní právo pro pohledávku žalované záložny 7.000 Kč. Manželé D-ovi převzali tuto pohledávku na srážku z kupní ceny a zavázali se doplatiti žalobkyni 7.000 Kč, bude-li zjištěno, že žalobkyně neobdržela zápůjčku 7.000 Kč od záložny, a dojde-li k výmazu zástavního práva pro onu pohledávku na domě čp. 150. Žalobě, by žalovaná záložna byla uznána povinnou, opatřiti na své útraty knihovní výmaz zástavního práva vloženého na domě čp. 150 na základě dlužního úpisu na 7.000 Kč, o b a n i ž š i s o u d y vyhověly. O d v o l a c í s o u d uvedl v otázce, o niž tu jde, v d ů v o d e c h: Nesprávné právní posouzení vidí odvolatelé v tom, že soud první stolice nevyhověl jejich námitce, že žalobkyně není aktivně oprávněna k žalobě podle § 61 knih. zák., poněvadž není ani skutečnou, ani knihovní vlastnicí nemovitosti čp. 150, na které vázne zástavní právo pro pohledávku žalované z dlužního úpisu ze dne 9. listopadu 1924 — 7.000 Kč s přísl., nýbrž skutečnými a knihovními vlastníky této nemovitosti jsou podle kupní smlouvy ze dne 26. února 1927 manželé František a Antonie D-ovi, kteří by se snad mohli cítiti stíženými ve svých knihovních právech, to tím více, že se souhlasem žalobkyně pohledávku žalované 7.000 Kč s přísl. na sebe převzali k zúrokování a k zaplacení na srážku z kupní ceny a ji také v pořádku spláceli a splácejí. Právní názor odvolatelův nepovažuje odvolací soud za správný a přikloňuje se k právnímu názoru prvního soudu, že žalobkyně jest oprávněna domáhati se výmazu vkladu práva zástavního pro pohledávku žalované 7.000 Kč s přísl. podle § 61 knih. zák., poněvadž jako dřívější vlastnice nemovitosti, za kterou při prodeji obdržela kupní cenu sníženou o 7.000 Kč, připadající na pohledávku žalované, byla zkrácena ve svém knihovním právu povolením a výkonem vkladu práva zástavního pro pohledávku žalované 7.000 Kč z dlužního úpisu ze dne 9. listopadu 1926. K žalobě této nebyli by oprávněni kupitelé nemovitosti manželé D-ovi, poněvadž knihovního práva nabyli kupní smlouvou ze dne 16. února 1927 v době, když již vklad práva zástavního pro pohledávku žalované 7.000 Kč byl z knihy pozemkové patrným, a nemohli proto býti zkráceni ve svém knihovním právu knihovním vkladem práva zástavního pro pohledávku žalované 7.000 Kč. Pokud odvolatelé poukazují k odůvodnění svého právního názoru na názor Dr. Ehrenzweiga v systému rakouského všeobecného soukromého práva, stačí poukázati na rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 9. prosince 1926 Rv I 642/26, čís. 6557 sb. n. s. na rozhodnutí nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 10. května 1911 Rv III 166/11 čís. 1429 sb. Now. Oprávnění žalobkyně k žalobě podle § 61 knih. zák. neuhaslo odprodejem nemovitosti, poněvadž žalobkyně zůstala poškozenou ve svém knihovním právu, obdržela od kupitelů následkem neplatného vkladu, o němž se výslovně zmínila při kupu, jak kupitelé sami udali, o 7.000 Kč méně na kupní cenu a má právní zájem na tom, by neplatný vklad byl v pozemkové knize vymazán, by pak mohla uplatňovati proti kupitelům nemovitosti nárok na zaplacení částky kupní ceny 7.000 Kč buď ze smlouvy s nimi učiněné, nebo z obohacení (§ 1435 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Co se týče legitimace žalobkyně k žalobě ve smyslu § 61 knih. zák., nemá dovolací soud příčiny odchýliti se od dosavadní své judikatury, a poukazuje se proto dovolatelka v té příčině na odůvodnění obsažené v rozhodnutí čís. 6557 sb. n. s. Vývody její nemohou zvrátiti ani názor odvolacího soudu, že žalobkyně byla ve svém knihovním právu poškozena i po odprodeji nemovitosti, poněvadž obdržela od kupitelů následkem neplatného vkladu o 7.000 Kč méně na kupní cenu. Jak dovolatelka sama připouští, převzali kupitelé spornou pohledávku na srážku kupní ceny, a potvrdila žalobkyně, že tímto převzetím pohledávky a zaplacením další částky byla vyrovnána. Poněvadž tento předpoklad dostačil pro žalobní žádost ve smyslu § 61 knih. zák., která jest řízena na plnění, nebylo třeba, jak učinil odvolací soud, obírati se ještě tím, zda žalobkyně má právní zájem na tom, aby neplatný vklad byl vymazán, aby mohla uplatňovati svůj nárok proti kupitelům. Jsou proto vývody, ve kterých dovolatelka napadá právní názor, vyslovený odvolacím soudem v tomto směru, bezpředmětné. Nesprávným jest její názor, že kupní smlouvou, ana sporná pohledávka byla převedena na kupitele se všemi dotyčnými poměry, uhasla veškerá práva žalobkyně, a tedy i domnělé zkrácení. Šlo o přenesení povinností, nikoliv práv, která z pohledávky měla jen žalovaná jako věřitelka, ovšem v předpokladu, že pohledávka jest po právu.

Čís. 11862.

Pokud vlastník neučiní h o s p o d á ř s k é opatření, jímž přestává spojení příslušenství s věcí hlavní, zůstává poměr příslušenství zachován.

Pouhé prohlášení dlužníka k výkonnému orgánu, by krávu zabavil, nelze pokládati za hospodářské opatření, jímž bylo přerušeno hospodářské spojení krávy s usedlostí, na níž byla kráva chována. Toto spojení nebylo přerušeno ani zabavením.

(Rozh. ze dne 8. září 1932, R I 599/32.)

Dlužník navrhl, by byla podle § 252 ex. ř. zrušena exekuce na krávu, odůvodniv návrh tím, že zabavená kráva jest příslušenstvím nemovitosti. Soud prvé stolice návrhu vyhověl a exekuci zrušil. Důvody: Podle sdělení obecního úřadu v B. má hospodářská usedlost povinné strany výměru 4 ha 52 a a 75 m², na kteréž chová dlužník 7 kusů dobytka, 3 krávy a 4 telata. Podle posudku znalce při této zjištěné výměře pozemků jest potřebí nejméně 4 až 5 krav k řádnému provozování hospodářství a, kdyby povinná strana měla jen dvě krávy, nedalo by se mluviti vůbec o řádném hospodářství, naopak celkový stav dobytka v hospodářství dlužníkově jest menší, než by měl býti. § 252 ex. ř. ustanovuje, že exekuce na příslušenství nemovitosti jest možná jen s nemovitostí samou. Vzhledem k ustanovení § 296 obč. zák. pokládá se dobytek k nemovitému statku náležející potud za nemovité věci, pokud ho k dalšímu řádnému provozování hospodářství jest potřebí. Jest proto v souzeném případě považovati zabavenou krávu za příslušenství hospodářské usedlosti dlužníkovy a bylo proto exekuci ve smyslu § 252 ex. ř. zrušiti jako nepřípustnou. Rekursní soud zamítl návrh dlužníka na zrušení exekuce. Důvody: Není pochybností, že kráva, o niž jde, vzhledem k všem okolnostem soudcem náležitě vyšetřeným byla by v zásadě příslušenstvím statku povinné strany (§ 296 obč. zák.) a v důsledku toho po rozumu ustanovení § 252 ex. ř. samostatně nezabavitelná. V projednávaném případě však jest tu důležitá okolnost pro posouzení věci, přípustnosti exekuce na krávu, na kterou však první soudce nebral zřetel, pokládaje ji neprávem za nerozhodnou. Podle udání vymáhající strany dlužník sám při výkonu exekuce na dotaz výkonného orgánu prohlásil, aby pro pohledávku vymáhající strany byla zabavena kráva. Jest sice pravda, že při výkonu exekuce musí se k příslušenství přihlížeti z úřadu bez ohledu na návrhy stran, avšak tím není ještě dotčeno právo dlužníka, vlastníka usedlosti, ve smyslu ustanovení § 294 obč. zák., jež tu uplatnil, na což správně vymáhající strana poukazuje. Není pochybnosti o tom, že povinná strana oním prohlášením dala výslovně na jevo, že nechce a nepokládá krávu již za příslušenství svého statku a, že jí používá na částečnou úhradu dlužné pohledávky. Dlužník jako vlastník statku zbavil výslovně a závazně krávu povahy příslušenství a nemůže jednostranně své prohlášení v tom směru měniti. Za tohoto stavu věci jest zřejmo, že byla kráva právem zabavena, že samostatná exekuce na ni je přípustná a že se již nelze povinné straně s úspěchem dovolávati ustanovení § 296 obč. zák. a § 252 ex. ř.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Soud prvé stolice správně uznal na zrušení exekuce, ana podle šetření zabavená kráva jest příslušenstvím nemovitosti. K této okolnosti musí soud přihlížeti z úřadu. Dlužník sice může jako vlastník podle § 294 obč. zák. určiti, by ty které věci byly příslušenstvím nemovitosti a může je tomuto jejich určení zase odejmouti, buď jich prodejem nebo jiným způsobem. To se však musí státi vezdy nějakým opatřením hospodářským, kterým přestává spojení příslušenství s věcí hlavní. Pokud však vlastník takové opatření neučiní, zůstává poměr příslušenství k věci zachován. Pouhé prohlášení povinného k výkonnému orgánu, by krávu zabavil, nelze pokládati za hospodářské opatření, jímž bylo přerušeno hospodářské spojení krávy s usedlostí, na níž byla kráva chována, neboť ani zabavením nebylo toto spojení přerušeno. Právem proto soud prvé stolice pokládal dlužníkovo prohlášení za nerozhodné a exekuci zrušil jako nepřípustnou podle § 252 ex. ř.

Čís. 11863.

Zaměstnanec není oprávněn, by odpíral výkon práce, kterou jest podle pracovní smlouvy povinen konati a která mu byla přidělena, jen proto, že není srozuměn s tím, jak tato práce má býti odměněna.

K neoprávněnému zanechání práce podle § 82 f) živn. řádu stačí, odepřel-li zaměstnanec bezdůvodně třebas i jen jednou vykonati určitou práci.

(Rozh. ze dne 8. září 1932, Rv I 879/31.)

Žalobce byl soustružníkem v závodě žalované firmy, kde byl též předsedou závodního výboru. Ježto žalobce odmítl konati přidělenou mu práci, byl propuštěn. Závodní výbor žalované firmy podal stížnost proti propuštění, rozhodčí komise však vyslovila, že, an žalobce byl propuštěn ze služeb žalované firmy z důvodu § 82 písm. f) živn. řádu, nebylo k jeho propuštění třeba souhlasu rozhodčí komise podle zákona o závodních výborech. Žalobu, jíž se domáhal žalobce na žalované, by bylo uznáno právem, že výpověď jest neplatná a neúčinná a že jest žalovaná firma povinna pokračovati ve služebním poměru se žalobcem a zaplatiti mu mzdu, procesní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Soustružnický mistr František Z., který sám rozhoduje v soustružně závodu žalované firmy o tom, zda se má určitá práce provésti ve mzdě, či jako práce úkolová, přidělil o 10. hodině dopolední žalobci ve mzdě opravu žentouru s tím, aby vzal žalobce opravu hned do práce. O ½12. hod. dop. žalobce ještě na opravě žentouru pracovati nezačal a k otázce mistra Z-a, proč tak dosud neučinil, prohlásil, že chce, by mu napsal na práci tuto úkolku. Mistr Z., prohlásiv, že, ač k tomu není povinen, přece mu na práci tuto úkolku dá, by hned začal, úkolku napsal a ještě před polednem ji žalobci donesl. Žalobce však, který vůbec na opravě žentouru pracovati nezačal, prohlásil, že za stanovenou cenu 15 Kč úkolku dělati nebude. Když na to mistr Z. žádal o vrácení úkolky a provedení opravy žentouru ve mzdě, prohlásil žalobce, že opravu žentouru ve mzdě dělati nebude a také na opravě pracovati nezačal. Z výpovědi svědka Z-a vyplývá, že oprava žentouru patří mezi t. zv. práci produktivní (t. j. práci konanou na zakázku), která se provádí v závodě na úkolku, pokud jest na ni ceník, jinak ve mzdě, že oprava žentouru ve mzdě měla býti vykonána, poněvadž ceník na opravu žentouru (přesně řečeno cena opravy žentouru) stanoven není, a že tudíž svědek neměl ani právo opravu žentouru úkolkou přidělíti a že tak učinil jen k žalobcově žádosti. Týmž svědkem — v souhlasu s ustanovením odst. 10 dodatků ke kolektivní smlouvě ze dne 13. čer-

vence 1929, jejíž oprávněnost byla uznána a která se vedle kolektivní smlouvy ze dne 18. července 1928 — podle nesporného přednesu stran — vztahuje na poměr stran — soud zjistil, že se v závodě žalované strany zaručuje dělníku při normálním výkonu za práci úkolovou výdělek o 10% větší než činí jeho pravidelná mzda. Nevydělal-li dělník na vyzkoušeném úkolu, vyplatí se mu po rozhodnutí cenové komise skutečný výdělek. Pravidelné úkolové práce se zapíší do cenníku na požádání přístupného zúčastněnému dělnictvu. O ceně úkolové práce se dohodne správa závodu s dělníkem; nebude-li docíleno dohody, předloží se případ úkolové komisi. Podle § 82 písm. f) živn. řádu může býti z práce bez výpovědi ihned propuštěn pomocný dělník, když práce neoprávněně zanechal anebo trvale svých povinností zanedbával neb ostatní pomocné pracovníky nebo domácí lidi snažil se vésti k neposlušnosti, ke zprotivení se majiteli živnosti a nepořádnému životu nebo nemravným a nezákonným skutkům. Jde tedy v podstatě o to, zda zjištěné jednání žalobce jest podřaditi pod ustanovení § 82 f) živn. řádu, či zda žalobce postupoval ve smyslu kolektivní smlouvy. Soud jest toho názoru, že žalobcovo jednání nelze ustanoveními kolektivní smlouvy ospravedlniti. Kromě výše citovaného ustanovení kolektivní smlouva, poměr stran upravující, o úkolové práci nemá ustanovení a cit. ustanovení se na souzený případ ani vztahovati nemůže, neboť nejde vůbec o úkolovou práci, jejíž cena stanovena byla cenníkem, jakou má na mysli cit. ustanovení kolektivní smlouvy. Ostatně jest soud vzhledem ke zjištění, že mistr Z. posledním svým nařízením, by žalobce provedl opravu žentouru ve mzdě, zrušil tudíž své předešlé rozhodnutí, by žalobce pracoval opravu žentouru jako úkolku, na niž podle skutkových zjištění shora učiněných ve shodě s kolektivní smlouvou žalobce ani nároku neměl, toho názoru, že žalobci tímto nařízením mistra Z-a byla vůbec odňata možnost ustanovení kolektivní smlouvy o úkolové práci se dovolávati. Z ustanovení kolektivní smlouvy nade vši pochybnost jasně plyne, že úkolová komise rozhoduje teprve při nespokojenosti dělníkově s přidělenou prací úkolovou, nikoliv však o otázce, zda má býti zaměstnanci přidělena určitá práce jako práce úkolová, či jako práce ve mzdě, třebas méně placená. Není pochybnosti o tom, že určité práce v závodě žalované strany podle jejich povahy nelze konati jinak, než jako práce ve mzdě, a nelze přiznati dělníku oprávnění takovou práci ku provedení mu přidělenou odmítnouti. Soud uváživ, že žalobce vůbec na uložené práci pracovati nezačal, ač mu bylo celkem třikráte nařízeno nadřízeným mu mistrem Z-em, by ihned na ní začal pracovati, že vlastně se strany mistra Z-a poskytnutím práce úkolové projevena byla žalobci benevolence, na kterouž ani nárok neměl a že mistr Z. vlastně v tom směru, jen aby tuto benevolenci prokázal, své oprávnění ku přidělování úkolové práce musel překročiti, jest toho názoru, že žalobcovo jednání jest plným právem podřaditi pod ustanovení § 82 f) živn. ř. a, byl-li z tohoto důvodu — což ze souhlasného přednesu stran vyplývá — žalobce bez výpovědi propuštěn, že zaměstnavatel použil jen svého zákonného práva. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalobce dovozuje, že jeho okamžité propuštění z práce podle § 82 lit. f) živn. řádu není opodstatněno proto, že nezanechal práci neoprávněně, nýbrž jen žádal, by výše mzdy za uloženou mu opravu žentouru byla

stanovena podle odstavce X. kolektivní smlouvy, podle něhož se zaručuje dělníku za práci úkolovou při normálním výkonu výdělek o 10% vyšší, než činí jeho pravidelná mzda. V tomto směru zjistil však prvý soud, že žalobci přidělená oprava žentouru není vůbec úkolovou prací a měla proto býti vykonána jen ve mzdě, ježto není zařazena do cenníku, v němž stanovena jest odměna za úkolovou práci, a že mistr František Z. k žádosti žalobce vyhotovil na tuto práci »úkolku«. Když tedy žalobce odepřel vykonati opravu žentouru jako úkolovou práci za odměnu 15 Kč a důsledkem toho mistr František Z., odvolav úkolku, žádal, by práce byla vykonána ve mzdě, jak již původně nařídil, neměl žalobce důvodnou příčinu k odepření výkonu této práce. Ostatně odvolací soud vychází z názoru, že zaměstnanec není vůbec oprávněn odepříti výkon přidělené mu práce pro neshodu o tom, má-li býti odměněna jako práce úkolová, či nikoliv. Takovéto diference ohledně mzdy mohou býti dodatně odklizeny, nemohou však býti uznány za oprávněný důvod k odepření naléhavé práce, ježto by jinak zdárný a nerušený chod závodu mohl býti vážně ohrožen. Poněvadž žalobce přes opětné vyzvání výkon přidělené mu práce bezdůvodně odepřel, a takovéto odepření práce jest na roveň postaviti neoprávněnému opuštění práce, byla žalující strana oprávněna žalobce ihned bez výpovědi propustiti (§ 82 písm. f) živn. řádu).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) byla věc odvolacím soudem posouzena správně. Odepřel-li žalobce výkon nařízené mu práce jen proto, že se mu zdála mzda stanovená mistrem Z-em býti nepřiměřeně nízkou, nelze toto odepření uznati za důvodné. Nejvyšší soud schvaluje názor, že zaměstnanec není oprávněn, by odpíral výkon práce, kterou jest podle pracovní smlouvy povinen konati a která mu byla přidělena, jen proto, že není srozuměn s tím, jak se tato práce odměňuje. Není-li zaměstnanec spokojen s výší odměny, která se mu za určitou práci poskytuje, má na vůli, by se domáhal zákonným způsobem přiměřené úplaty za ni, a to — není-li nic jiného umluveno nebo není-li při službách takového druhu jiného obyčeje — až po jejím výkonu (§§ 1152, 1154 prvý odstavec obč. zák.). Případně k tomu podotknul odvolací soud, že by zdárný a nerušený chod závodu byl vážně ohrožen, kdyby pouhé neshody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem o tom, jak ta která práce má býti odměněna, byly uznány za oprávněný důvod k odepření výkonu prací uložených zaměstnanci v mezích pracovní smlouvy. Podle zjištění nižších soudů žalobce vůbec nezačal s uloženou mu opravou žentouru, ač mu bylo celkem třikráte nařízeno, by na ní začal pracovati ihned. V tom jest spatřovati neoprávněné zanechání práce podle § 82 f) živn. řádu, k němuž stačí, odepřel-li zaměstnanec bezdůvodně třebas jen jednou vykonati určitou práci.

Čís. 11864.

Nároku na náhradu za zohyzdění obličeje ztrátou oka není na závadu, že poškozený odmítá dáti si zasaditi a nositi umělé oko.

(Rozh. ze dne 8. září 1932, Rv I 1112/32.)

Žalovaný udeřil žalobce do tváře, čímž bylo žalobci způsobeno poranění na tváři a vyraženo mu oko. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném náhrady škody, mimo jiné též za zohyzdění ztrátou oka. Procesní soud prvé stolice přisoudil žalobci za zohyzdění 3.000 Kč a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Pokud se týče náhrady za zohyzdění má soud podle posudku znalce za dokázáno, že by žalobce mohl sice nositi protézu, čímž by výraz jeho obličeje nabyl pravidelné tvářnosti a jen zohyzdění v obličeji zůstane, ale to že nemá u něho, staršího člověka, významu. Znalec sice uvedl, že by protéza a její zasazení stálo celkem 60 Kč, avšak soud uvážil, že žalobce není povinen nositi umělé oko, a že žalovaný stav jeho zavinil a v tomto zohyzdění že trpí jeho výdělečná činnost, neboť společensky jest méněcenným a hlavně při poptávce po práci hledí se k tomu, že jest zohaven, takže podle § 1326 obč. zák. zohyzdění jest tu na překážku zaopatření, přisoudil mu soud podle § 273 c. ř. s. za zohyzdění částku 3.000 Kč, při čemž vzal soud i v úvahu, že žalobce mohl by si protézou svůj stav (zohyzdění) nahraditi. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolatel v tom, že procesní soud přiřknul žalujícímu náhradu za zohyzdění po rozumu § 1326 obč. zák., ačkoli si toto zohyzdění způsobil sám žalobce tím, že odmítl nositi umělé oko. Odvolatel při svých vývodech přehlíží, že žalobce kromě vyjmutého oka má od zlého nakládání předmět sporu tvořícího ještě viditelné jizvy na obličeji, a dále, že nemůže býti nucen, by si dal nasaditi a nosil umělé oko. Právem proto prvý soud přisoudil náhradu za zohyzdění, kteréž žalujícímu jest na újmu při jeho zaměstnání a vzbuzuje dojem menší způsobilosti pro nedostatek jednoho oka.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatel v tom, že žalobci byla přiznána náhrada za zohyzdění obličeje, ač oba znalci potvrdili, že si toto zohyzdění obličeje žalobce způsobil sám, odmítnuv nositi umělé oko. Než odvolací soud správně dolíčil, že žalobce nemůže býti nucen k tomu, by si dal nasaditi a nosil umělé oko, neboť na tuto povinnost poškozeného nelze uznati ani z předpisu § 1326 obč. zák. ani ze všeobecných pravidel tohoto zákona o náhradě škody, vyslovených v §§ 1294, 1304 a 1325 obč. zák. Proto mu byla právem náhrada za zohyzdění přiznána. Při tom sice odvolací soud ještě poukázal k tomu, že žalobce kromě vyjmutého oka má od zlého nakládání ještě také viditelné jizvy na obličeji, aniž ovšem při vyměření, při přezkoumávání, přiznané částky kladl zvláštní důraz na tyto jizvy. Za to jest žalovaného poukázati k důvodům rozsudku soudu prvé stolice, podle nichž tento soud již při výměře odškodnění za zohyzdění přihlížel i k tomu, že by si žalobce po případě mohl svůj stav polepšiti umělým okem. Na tom odvolací soud nic nezměnil.

Čís. 11865.

Vydáním a přijetím směnek znějících na československé koruny jen k zajištění úvěru (krycí směnky), nikoliv na místě placení, nebylo nutně změněno původní ujednání stran, že dluh má býti zaplacen v anglických librách šterlinků. V takovém případě byl (směnečný) věřitel oprávněn požadovati na dlužníku jen zapravení zbytku své pohledávky v anglických librách šterlinků podle kursu v den dospělosti, nikoliv zaplacení směnky plnou hodnotou, na niž zněla.

(Rozh. ze dne 8. září 1932, Rv II 591/32.)

Žalovaný koupil od žalobkyně zboží, jež bylo účtováno v anglických librách. K zajištění polovice kupní ceny byly vydány krycí směnky podepsané žalovaným jako příjemcem a spolužalovaným jako rukojmím. Směnečný platební příkaz na 8.220 Kč proti žalovaným ponechal procesní soud prvé stolice co do 3.623 Kč v platnosti, co do zbytku 4.596 Kč jej zrušil. Důvody: Jest rozřešiti jen otázku, zda se původní dluh v librách šterlinků změnil vystavením směnek v Kč na dluh splatný v Kč a zda pokles kursu libry šterlinků jde na úkor žalující, či žalované, ano původně bylo v úmyslu stran a jest nesporné, že dluh byl splatný v librách šterlinků, a že na nedoplatek kupní ceny měly býti vystaveny krycí směnky. Z dopisu žalované strany ze dne 27. března 1931 jest zjištěno, že žalovaná zaslala na nedoplatek 111.2 libry šterlinků krycí směnky, celkem na 18.220 Kč podle kursu 164 Kč = 1 £ a že strana žalující dopisem ze dne 1. dubna 1931 směnky přijala s prohlášením, že částky po jich dojití připíše žalovaným k dobru, aniž by protestovala proti tomu, že směnky mají býti i nadále krycími směnkami. Má proto soud za prokázáno, že se vydáním a přijetím směnek znějících na Kč na původním ujednání, že kupní cena je splatná v librách šterlinků, nic nezměnilo, a že směnky byly jen krycími směnkami. Z toho, že žalovaná strana zaplatila ve sporu Cs 305/32 částku 85.10 Kč ze směnky vystavené na 10.000 Kč, nelze dovozovati, že závazek z liber šterlinků přešel vystavením krycích směnek v Kč na dluh splatný v Kč. Ježto tedy zůstal dluh splatným v librách šterlinků, byla strana žalovaná podle čl. 336 druhý odstavec obch. zák. oprávněna plniti podle denního kursu v den splatnosti. Ježto pak jest nesporné, že dluh žalovaných činí 3.623 Kč 50 h s přísl., musel býti směnečný platební příkaz ponechán v platnosti ohledně této částky, kdežto ohledně zbývající částky 4.596 Kč 50 h byl zrušen s poukazem na ustanovení §§ 555 čís. 1, 558, 553 c. ř. s. K odvolání žalobkyně odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka vytýká rozsudku, že jeho zjištění o povaze sporné směnky a tedy i směnky na 10.000 Kč, že jsou to směnky krycí, odporuje spisům. Odvolací soud shledává však zjištění to správným z důvodů prvým soudem uvedených a ještě k tomu dodává: Platební podmínky, za nichž bylo zboží dodáno, byly žalující stranou nabídnuty straně žalované dopisem ze dne 18. března 1931 a ze dne 20. března 1931 a není sporu o tom, že byly žalovanou stranou přijaty. Podle nich byl žalované straně pro polovici kupní ceny poskytnut úvěr na devítiměsíční akcept. Ač obchod byl uzavřen mezi žalobkyní, sídlící v Rakousku, a žalovanými v Československu, byla kupní cena smluvena, jak nesporno, v anglických librách. To svědčí o zájmu žalující strany, by v této měně platila. První soud se proto právem zabýval otázkou, zda toto původní ujednání měny, v níž mělo býti plněno, bylo později, zejména vystavením směnek na 10.000 Kč a 8.220 Kč změněno. Ani

z řečených dopisů ani z proforma faktury (příl. 4) a z faktury (příl. 8) není zřejmo, na jakou měnu měla býti směnka vystavena. Teprve v dopise ze dne 26. března 1931 žádá žalobkyně o zaslání směnky na 118.12 liber, čímž zase dala najevo, že požaduje placení v této měně. Žalovaný dopisem ze dne 27. března 1931 zaslal směnky znějící na čsl. koruny, při čemž přepočítal libry na Kč při kursu 164. Nevystavil však směnky na celou částku odpovídající 118.12 librám, požadovanou žalobkyní dopisem ze dne 26. března 1931, v níž bylo zahrnuto i příslušenství, nýbrž odpovídající jen 111.02 librám. Ani kurs 1 libra = 164 Kč nebyl stranami dohodnut, nýbrž stanovil si jej žalovaný sám podle denního kursu, jak tvrdí v dopise ze dne 13. dubna 1931, kdežto žalobkyně s tímto přepočtením nesouhlasila, jak projevila ve svých dopisech ze dne 1. dubna 1931 a 15. dubna 1931 a žádala přepočtení podle kursu 1:165 a proto si účtovala k dobru ještě 1.354 Kč 24 h. Z toho plyne, že zbytek kupní ceny nebyl by směnkami plně zaplacen, nýbrž že bylo zapotřebí ještě dalšího vyúčtování. Žalovaný ve svém dopisu ze dne 27. března 1931, odvolávaje se na telefonickou rozmluvu ze dne 24. března 1931, označil tyto směnky jako krycí směnky. Žalobkyně tomu neodporovala, jak první soud zjišťuje, ač v obchodním styku se takový projev nesouhlasu na určité prohlášení druhé strany musí očekávati, nemá-li to býti pokládáno za projev souhlasu. Žalobkyně i v pozdější korespondenci neprojevuje souhlas, že přijímá směnky na zaplacení zbytku kupní ceny, na který by měla býti směnka vystavena, když měla býti vydána a přijata na jeho zaplacení, naopak, jak uvedeno, nesouhlasila s vyznačeným penízem na směnce. Třebaže tedy žalobkyně dalším dopisem ze dne 1. dubna 1931 sděluje žalované straně, že jí připíše směnky k dobru, předpokládajíc, že budou správně vyplaceny, a že si tam účtuje nedoplatek v čsl. korunách, nelze z toho usuzovati, že ujednáno placení v čsl. korunách na místo v anglických librách, neboť i dalšími dopisy žalované strany ze dne 13. ledna 1931 a žalobkyně ze dne 15. dubna 1931 je prokázáno, že se strany o přepočítacím kursu nedohodly a že žalobkyně nepokládala svou pohledávku směnkami za vyrovnánu. I tyto okolnosti podporují zjištění prvého soudu, že směnky nebyly dány na místě zaplacení, nýbrž jen k zajištění úvěru poskytnutého v anglických librách, tedy jako směnky krycí. Žalobkyně také ve svém přípravném spise ze dne 20. února 1932 praví »Vereinbarungsgemäss war dieser Restbetrag in einem 9 Monatsakzept vom Erstbeklagten abzudecken«. Z dopisu žalobkyně ze dne 19. října 1931 lze rovněž seznati, že žalobkyně byla toho názoru, že má za žalovanými pohledávku v librách šterlinků, ježto jinak by dopis tento neměl pro žalovanou stranu smyslu. Správně proto I. soud nepřiznává rozhodující význam tomu, že žalovaní směnku na 10 000 Kč v této měně vyplatili, ježto po zjištění, že šlo o krycí směnku, mohlo býti výtěžku této směnky použito jen k úhradě nedoplatku kupní ceny v librách šterlinků.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn, neboť po právní stránce byla věc odvolacím soudem posouzena správně. Rozhodnou jest pro tento spor otázka, zda původní ujednání stran, že zbytek kupní ceny za zboží má býti zapraven v anglických librách šterlinků, bylo změněno pozdějším vydáním a přijetím směnek, znějících na československé koruny. Oba nižší soudy zodpověděly otázku tak, že směnky byly žalovanými dány žalobkyni jen k zajištění úvěru v anglických librách šterlinků, tedy jako směnky krycí, nikoliv na místě placení dluhu, a že tudíž původní úmluva o zapravení zbytku kupní ceny v anglických librách šterlinků nebyla změněna. K tomuto závěru dospěly nižší soudy jen výkladem korespondence stran, výkladem listin, takže tu jde o právní posouzení věci, nikoliv o zjištění skutečností, jak se nepřesně vyjadřuje ve svém rozsudku odvolací soud. Žalobkyně jest proto formálně oprávněna, by odporovala správnosti onoho závěru odvolacího soudu s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 čís. 4 c. ř. s. Právní vývody dovolání nejsou však s to, by vyvrátily výstižné a se skutečným obsahem předložených listin se shodující důvody napadeného rozsudku, jež dovolací soud schvaluje, takže stačí dovolatelku na ně odkázati. Byla tudíž žalobkyně oprávněna, požadovati na žalovaných jen zapravení zbytku své pohledávky v anglických librách šterlinků podle kursu v den dospělosti, nikoliv zaplacení směnky plnou hodnotou, na kterou zněla. Nižší soudy proto nepochybily po stránce právní, ponechavše směnečný platební příkaz v platnosti jen co do částky 3.623 Kč 50 h, která odpovídá zbytku dluhu žalovaných podle denního kursu anglických liber šterlinků v den splatnosti.

Čís. 11866.

Žalovanou pozůstalost zastupují ve sporu zpravidla všichni přihlášení dědicové. Od této zásady jest úchylka v případech, kde někteří z dědiců žalobní nárok uznali, kdež stačí zastoupení dědici, kteří nárok neuznali. Z toho, že jeden z dědiců vystoupil proti pozůstalosti žalobou, vyplývá, že dluh pozůstalosti uznává a není třeba, by zastupoval pozůstalost ve sporu. Opatrovníka by bylo třeba jen, kdyby tu nebylo vůbec dědiců, kteří by byli zástupci pozůstalosti.

Vydání příkazu podle § 6, druhý odstavec, c. ř. s. není na závadu zákaz novot podle § 482 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R I 536/32.)

K pozůstalosti po Václavu S-ovi se přihlásili Josef S., Anna S-ová a Božena S-ová. Josef S. přihlásil k pozůstalosti pohledávku, jež však nebyla uznána Boženou S-ovou za dluh pozůstalosti. Žalobě Josefa S-a proti pozůstalosti po Václavu S-ovi zastoupené přihlášenou dědičkou Boženou S-ovou procesní soud prvé stolice vyhověl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s celým předchozím řízením jako zmatečný a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Žalobce přihlásil k pozůstalosti jako věřitel zažalovanou pohledávku, pohledávka však nebyla uznána pozůstalou vdovou Boženou S-ovou za dluh pozůstalosti. Podle §§ 547 a 550 obč. zák. dědic, jehož přihláška byla přijata, představuje zůstavitele, a proti třetím osobám považuje se za jedinou osobu. Může

proto pozůstalost ve sporu platně býti zastoupena jen všemi přihlášenými dědici. Od této zásady lze připustiti úchylku jen, je-li proti pozůstalosti uplatňována třetí osobou jako věřitelkou pohledávka, kterou někteří dědicové uznali, jiní neuznali. Tu ovšem stačí, je-li pozůstalost zastoupena ve sporu jen dědici, kteří pohledávku neuznali, neboť není důvodu, by věřitel vystupoval žalobou i proti těm dědicům, kteří v pozůstalostním řízení pohledávku již uznali. V souzeném případě však o tento případ nejde. Žalobce vystupuje v pozůstalosti současně jako dědic (spoludědic) a jako věřitel, a následkem toho v jedné osobě nemůže zastupovati vlastní zájmy jako věřitel a jako dědic pozůstalosti. Nemohl se tudíž žalobce v pozůstalostním řízení jako dědic vyjádřiti o své přihlášené pohledávce, a tím také pohledávka jeho v pozůstalostním řízení nemohla býti uznána. Kromě toho Anna S-ová, přihlášená dědička, pohledávku tu výslovně ani neuznala ani nepopřela. Žalovaná pozůstalost byla ve sporu zastoupena jen dědičkou Boženou S-ovou, a jen jí byla žaloba doručena. Božena S-ová však v souzeném případě není oprávněna samojediná žalovanou pozůstalost platně zastupovati, ježto tu přichází právě v úvahu, že žalobce jest zároveň spoludědicem pozůstalosti, a dále Anna S-ová, která přihlášenou pohledávku výslovně neuznala. Pro střetnutí se zájmů na straně žalobce bude proto třeba, by byl pozůstalosti zřízen podle obdoby §§ 271 a 272 obč. zák. kolisní opatrovník. Žalovaná strana nebyla tudíž ve sporu zastoupena a jest tu důvod zmatečnosti žalovanou stranou uplatňovaný podle § 477 čís. 5 c. ř. s.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Soudu odvolacímu jest přisvědčiti v tom, že žalovanou pozůstalost ve sporu zastupují zpravidla všichni přihlášení dědicové, že však od této zásady jest úchylka v případech, kde někteří z dědiců žalobní nárok uznali, kdež stačí zastoupení dědici, kteří nárok neuznali. V tom stačí odkázati na odůvodnění napadeného usnesení, jež se srovnává se stálou judikaturou nejvyššího soudu. Mylný však jest názor odvolacího soudu, že v souzeném případě bylo třeba žalované pozůstalosti zříditi opatrovníka, poněvadž žalobce jest zároveň dědicem a jest tedy na jeho straně kolise zájmů. V tom, že žalobce vystupuje proti pozůstalosti žalobou, jest zřejmý důkaz toho, že dluh pozůstalosti uznává, a není tedy potřebí, by ve sporu pozůstalost zastupoval, a stačí podle toho, co bylo shora uvedeno, by pozůstalost byla zastoupena dědici žalobní pohledávku neuznavšími; opatrovníka by bylo potřebí jen, kdyby tu nebylo vůbec dědiců, kteří by byli zástupci pozůstalosti. Toho v souzeném případě není; mimo žalobce přihlásily se k pozůstalosti jako dědici vdova zůstavitelova Božena S-ová, která žalobní nárok neuznala a za pozůstalost ve sporu jednala, a matka zůstavitelova Anna S-ová, která však ani v pozůstalosti ani ve sporu neprohlásila, zda nárok uznává, čili nic; za uznání nelze považovati její svědeckou výpověď ve sporu, třebaže potvrdila, že žalobce zapůjčil zůstaviteli 600 Kč ve zlatě, neboť to k uznání ještě nestačí, najmě, ana potvrdila, že úroky nebyly smluveny

a že zůstavitel na dluh uplatil 500 Kč a žalobce se domáhá celé zápůjčky i s úroky za dobu před žalobou. Byly tudíž k zastupování pozůstalosti ve sporu povolány obě dědičky a žaloba měla býti doručena oběma. Ježto Anně S-ové doručena nebyla a tato řízení nebyla účastna, nebyla žalovaná pozůstalost ve sporu řádně zastoupena svými zákonnými zástupci. Přes to však napadené usnesení není toho času odůvodněno. Žalobce již v odvolací odpovědi tvrdil, že Anna S-ová žalobní pohledávku mimosoudně uznala; v tomto případě by ovšem k zastoupení pozůstalosti stačila jen dědička Růžena S-ová. Podle § 6 druhý odstavec c. ř. s., může-li býti nedostatek zákonného zastoupení odstraněn, má soud uděliti příkazy k tomu potřebné a ustanoviti k jich splnění přiměřenou lhůtu. V souzeném případě nedostatek zákonného zastoupení může býti odstraněn důkazem o správnosti tvrzení žalující strany, že dědička Anna S-ová žalobní pohledávku, ovšem s celým příslušenstvím, uznávala; k tomu měl žalobci býti dán příkaz podle § 6 druhý odstavec c. ř. s. a teprve po marném uplynutí lhůty bylo vydati výrok o právních následcích nedostatku zákonného zastoupení. Tomu nevadí zápověď novot § 482 c. ř. s., ježto v případech § 6 c. ř. s. má soud postupovati z úřadu.

Čís. 11867.

Nabyvatel nemovitosti, i když nepřevzal smlouvou povinnost zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty (tím spíše, převzal-li smlouvou tuto povinnost), jest účastníkem odhadního soudního řízení a důsledkem toho oprávněn k rekursu do usnesení v odhadním řízení.

Do usnesení v odhadním (nesporném) řízení, jímž byl nařízen odhad a ustanoveni znalci ku provedení odhadu, jest rekurs přípustný.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R I 558/32.)

K návrhu obce povolil prvý soud soudní odhad za účelem stanovení nabývací a zcizovací hodnoty nemovitosti k vůli vyměření dávky z přírůstku hodnoty a ustanovil znalce. Rekursní soud odmítl rekurs nabyvatelů nemovitosti. Důvody: V odhadním řízení za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty není oprávněn nabyvatel k rekursu do usnesení soudu, jímž byl nařízen odhad, i když převzal v kupní smlouvě placení dávky. Rekurenti nejsou zciziteli nemovitosti, nenáležejí proto k osobám, jež by byly po zákonu povinny k zaplacení dávky z přírůstku hodnoty a nejsou stranami v tomto soudním řízení. Podle § 13 nařízení ze dne 23. září 1920, čís. 545 sb. z. a n. platí dávku z přírůstku hodnoty zcizitel, vyměřovací řízení se provádí výhradně se zcizitelem a jen jemu se dávka předpisuje. Při nedobytnosti dávky u zcizitele ručí sice podle tohoto předpisu za ni nabyvatel. Zjištění nabývací a zcizovací hodnoty soudním odhadem jest částí ukládacího řízení. Účastníky jsou výlučně jen vyměřovací úřad a zcizitel. Hospodářský zájem na správném vyměření dávky, tudíž na správném provedení soudního odhadu, nelze sice nabyvateli upírati, přes to však nemohou rekurenti napadati usnesení v odhadním řízení jako účastníci, nýbrž jen nepřímo prostřednictvím zcizitelů, svých spolusmluvníků. Ježto nepřicházejí v úvahu jako účast-

níci odhadního řízení, nejsou oprávněni k rekursu a bylo proto jejich rekurs odmítnouti, nehledíc ani k tomu, že samostatný rekurs proti nařízení odhadu, k němuž nebyli přibráni znalci podle přání rekurentů, jest v tomto období nepřípustným.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by, nedbaje důvodů, z nichž odmítl rekurs, znovu o něm rozhodl.

Důvody:

Nejvyšší soud v rozhodnutích čís. 7453 a 9891 ovšem vyslovil a odůvodnil, že a proč v řízení o odhadu za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti není nabyvatel oprávněn si stěžovateli (vlastním jménem) do usnesení soudu, třebaže trhovou smlouvou vzal na se placení dávky. Rozhodnutí ta se stala za platnosti § 9 a násl. nesp. říz. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., v nichž nebyl přesně a spolehlivě vymezen okruh osob oprávněných k opravným prostředkům proti soudním opatřením v nesporném řízení. Na místo oněch ustanovení nastoupily však nyní předpisy § 37 a 6 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného. Podle § 37 uvedeného zákona jest k rekursu oprávněn »účastník«, který se pokládá za zkrácena usnesením, a pojem účastníka jest stanoven v § 6, podle něhož účastníkem nesporného řízení jest ten, a) kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen nebo b) kdo uplatňuje právní zájem, by soud učinil nějaké rozhodnutí. Z důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona pak je patrno, že zákonodárce vycházel ze stanoviska, schváleného též nejvyšším soudem, že spolehlivým znakem pojmu účastníka může býti jen hmotněprávní poměr určité osoby k tomu, co jest předmětem nesporného řízení, jehož výsledkem mohou býti její vlastní zájmy dotčeny. Tu pak nelze, provádí-li soud odhad na dožádání úřadu povolaného k vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti, rozumně popírati hmotněprávní poměr nabyvatele nemovitosti, jenž smlouvou převzal povinnost zaplatiti dávku, k prováděnému odhadu, aniž lze důvodně tvrditi, že jeho vlastní zájem není přímo dotčen výsledkem odhadního řízení. Vždyť jemu hlavně záleží na tom, by byly správně stanoveny hodnota nabývací a hodnota zcizovací, podle nichž se vyměřuje dávka, kterou on povinen jest ne sice přímo podle zákona, ale podle smlouvy zaplatiti. Zájem zcizitele bude v takovém případě zpravidla podružný, stávající se aktuálním teprve, kdyby nabyvatel nedostál svému smluvnímu závazku. Nedostatek hmotněprávního zájmu nabyvatele na výsledku soudního odhadního řízení nelze vyvoditi z ustanovení druhého odstavce § 13 dávkového řádu (dodatek III k § 37 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n., obsahující pravidla o obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí v obcích republiky Československé — nařízení vlády ze dne 27. dubna 1922, čís. 143 sb. z. a n.), podle něhož se ukládací řízení provádí výhradně se zcizitelem a jen jemu se dávka předepisuje. Neboť, nehledíc k tomu, že dávkový řád v § 13 má na mysli případ pravidelný, že zcizitel nese dávku, a nepamatoval na případ, že nabyvatel vzal na sebe placení dávky, rozumí se řízením ukládacím řízení, jež provádějí úřady uvedené v § 15 dávkového řádu, nikoli však řízení soudní (odhadní) a z toho, že se předpisuje dávka zciziteli, nelze vyvoditi, že by neměl hmotněprávního zájmu na výsledku soudního (odhadního) řízení, jsoucího podkladem pro předepsání dávky, že by tedy nebyl tímto výsledkem ve svých právech přímo dotčen nabyvatel vzavší smlouvou na sebe povinnost, zaplatiti dávku. Avšak, i když nabyvatel smlouvou nepřevzal povinnost platiti dávku, jest ho pokládati za účastníka ve smyslu § 6 a 37 zákona čís. 100/31 již proto, že podle třetího odstavce § 13 dávkového řádu (č. 143/22) za dávku tu ručí ze zákona, třebas ne přímo, ale přece podpůrně, totiž tenkrát, je-li dávka u zcizitele nedobytná, má tedy přirozeně na správném zjištění podkladů rozhodných pro vyměření dávky přímý zájem a proto rozhodnutím soudu o určení odhadní ceny může býti ve svých právech přímo dotčen. Hledíc k nynějšímu stavu zákonnému nemůže tedy nejvyšší soud setrvati na zásadách vyslovených v rozhodnutích čís. 7453 a 9891 sb. n. s. Neobstojí proto první důvod, z něhož rekursní soud nabyvatelům odepřel oprávnění k rekursu, neboť jsou podle toho, co vyloženo, účastníky soudního odhadního řízení podle § 6 zákona čís. 100/31 sb. z. a n. a jako takoví dle § 37 téhož zákona oprávněni k rekursu. Nelze však za správný uznati ani druhý důvod, z něhož odmítl soud druhé stolice rekurs nabyvatelů, maje za to, že jim žádným způsobem procesuálně nepřísluší právo k rekursu nebo alespoň k samostatného rekursu. I když lze připustiti, že v soudním řízení odhadním, prováděném podle § 268 a násl. nesp. pat. jest podpůrně šetřiti předpisů exekučního řádu a civilního řádu soudního, nelze rekurs nabyvatelů podřaditi pod žádný z případů, ve kterých podle § 366 c. ř. s. jest vyloučen opravný prostředek vůbec neb aspoň samostatný prostředek opravný. Zejména nelze snad tvrditi, že rekurs směřoval pouze a jedině proti rozhodnutí o počtu znalců. Rekursní soud, pokládaje rekurs za nepřípustný, se nezabýval věcnými důvody rekursu. Proto bylo rekursu vyhověti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 11868.

Konkursní řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Opatřeními, jež může konkursní komisař podle § 97 odst. (4) konk. ř. nařídíti, jsou opatření podle § 97 odst. (2) a (3) konk. ř. Konkursní komisař může tato opatření na postižených i vynutiti, ale učiniti i ještě jiná opatření k zabezpečení konkursní podstaty nespadá do jeho pravomoci, nýbrž jest podle § 73 odst. (1) konk. ř. vyhraženo konkursnímu soudu. Konkursní komisař není zejména oprávněn nařídíti osobě, která má v moci věci náležející prý do konkursní podstaty, by nadále s těmito věcmi nijak nenakládala, ani je nezcizila ani nevydávala osobám, jež si činí na ně nárok. Učinil-li tak přece, vykročil konkursní komisař z mezí své pravomoci a jest jeho opatření zrušiti jako zmatečné podle § 477 čís. 2 c. ř. s. a § 188 konk. ř.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R I 567/32.)

V konkursu Jaroslava T-a vyhověl konkursní komisař návrhu správce konkursní podstaty, by firmě bratří F-ové bylo podle § 97 čís. 4 konk. řádu uloženo, by konkursnímu správci předložila klenotnické zboží,

(podle připojeného seznamu), jež jí bylo odevzdáno do komisního prodeje v březnu a v dubnu 1931 Vilémem T-em, tehdejším tichým společníkem této firmy, za účelem odhadu tohoto zboží a jeho pojetí do inventáře konkursního jmění, dále, by zbožím tím nijak nedisponovala ani je nezcizovala ani nevydávala osobám, které by si na zboží to nárok činily, jinak že by ručila za škodu, která by tím vznikla konkursní podstatě Jaroslava T-a. Rekursní soud rekursu firmy F., pokud jím byl napaden příkaz, by předložila klenotnické zboží k soupisu a k odhadu, nevyhověl, jinak rekursu vyhověl a napadené usnesení zrušil. Důvody: Napadeným usnesením, které bylo vydáno k návrhu správce podstaty, uloženo bylo stěžovatelce, by zboží správci k soupisu a odhadu předložila, a jí a dalším osobám, též druhému stěžovateli byla zakázána disposice se zbožím, čímž zřejmě dáno na jevo, že si k věcem těm činí vlastnický nárok podstata Jaroslava T-a. O věcech těch, které má v moci třetí osoba, je pochybné, zda jsou součástí podstaty a zda do ní náleží, vlastnické právo úpadce je pochybno, a správce podstaty takové věci musí do soupisu pojati a udati důvod, proč jsou u třetí osoby, a stěžovatelka, jež věci ty má ve své moci, je povinna správci podstaty dovoliti provedení jich soupisu a odhadu, nárok její se v soupisu poznamená. Aby se tak mohlo státi, konkursní komisař, jenž jest oprávněn a povinen k zabezpečení úpadkové podstaty za úpadkového řízení všechna opatření k tomu nutná činiti, může jen zjištění těchto kusů majetkových nařídit (§§ 73 (1) odst., 97 čís. 1, 2, 4 konk. ř.). Zdráhá-li se třetí osoba, nelze soupis provésti, ale držitel věci od doručení nařízení soupisu je práv ze škody vzešlé podstatě. O právní otázce, zda věci náležejí do podstaty, není konkursní komisař oprávněn rozhodnouti a důsledkem toho také nemůže osobám činícím ku předmětům těm nároky, zakazovati disposici s nimi. Taková nařízení jsou jen proti dlužníku přípustná (§§ 97 (4) odst. a 189 (5) konk. ř.). Věci ty ještě do podstaty nepatří a správce podstaty jest oprávněn pořadem práva vlastnický nárok uplatňovati a k zajištění nároku tohoto navrhovati prozatimní opatření podle zásad exekučního řádu (§ 381 a násl. ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 97 (4) konk. ř. z roku 1931 zde v úvahu přicházejícího může konkursní komisař nařídit, čeho je třeba, by »tato opatření«, t. j. opatření podle § 97 (2) a (3) konk. ř. byla vykonána. Může tedy konkursní komisař tato opatření na postižených i vynutiti, ale učiniti i ještě jiná opatření k zabezpečení konkursní podstaty nespadá do pravomoci jeho, nýbrž jest podle § 73 (1) konk. řádu vyhraženo konkursnímu soudu. Nařídil-li tudíž konkursní komisař firmě Bratří F., by nadále se zbožím, o něž jde, nijak nenakládala, ani je nezcizila, ani nevydávala osobám, jež si činí na ně nárok, vykročil z mezí své pravomoci, a mělo tudíž usnesení soudu prvé stolice co do tohoto opatření býti zrušeno jako zmatečné podle § 477 čís. 2 c. ř. s. a § 188 konk. ř. a není dovolací rekurent postižen tím, že bylo zrušeno z důvodů jiných, jež se mu nezdají býti správnými.

Čís. 11869.

Zákaz zadlužení podle § 364 c) obč. zák. platí za předpokladů tam uvedených proti třetím osobám i při exekučním zatížení, neplatí však, jde-li o exekuční zatížení pro nedoplatky na dani pozemkové a domovní ve smyslu § 265 (1) zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n., aneb pro poplatky z převodu majetku podle § 72 popl. zák.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R I 614/32.)

Československý stát navrhl k vydobytí nedoplatků na dani pozemkové a domovní a poplatků z převodu exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti dlužníků (manželů S-ových), na niž vázl podle notářského spisu ze dne 9. června 1926 zákaz zcizení a zadlužení ve prospěch otce (tchána) dlužníků Jana S-a. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud k rekursu Jana S-a exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 364 písm. c) obč. zák. v doslovu III. dílčí novely působí zákaz zcizení a zadlužení, který byl smluven anebo v posledním pořízení stanoven i proti třetím osobám, byl-li dán mezi manžely, rodiči a dětmi, zvolenci, neb opatrovanci, neb jich manžely, a byl-li ve veřejné knize zapsán. Veškery tyto podmínky jsou tu splněny, takže, an souhlas stěžovatele Jana S-a ke vkladu práva zástavního dán nebyl, neprávem prvý soudce navrhovanou exekuci povolil (čís. 8554 sb. n. s.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Zákaz zadlužení smluvený podle § 364 písm. c) obč. zák. platí ovšem za předpokladů v ustanovení tom blíže uvedených proti třetím osobám i při exekučním zatížení (rozh. čís. 8554 sb. n. s. a j.). V tom jest tudíž rekursnímu soudu přisvědčiti. Jiná jest však otázka, platí-li zákaz ten i v případě, jde-li o exekuční zatížení nemovitosti zavazené oním zákazem pro nedoplatky na dani pozemkové a domovní ve smyslu § 265 odst. (1) zákona čís. 76/1927 sb. z. a n. aneb pro poplatky z převodu majetku podle § 72 zákona poplatkového (patent ze dne 9. prosince 1850, čís. 50 ř. zák.), jak jest tomu v daném případě a jak to povolil první soud. V případě takovém nejde však o »zadlužení«, jehož zákaz byl Janu Š-ovi jako jednomu ze smluvníků vyhrazen notářskou smlouvou ze dne 9. června 1926. Neboť uspokojení dluhů těch nelze učiniti závislým na vůli osoby, pro niž jest vyhraženo právo zákazu zadlužení, zejména, any dluhy ty zatěžují po rozumu zákona (§ 265 odst. (1) uvedeného zákona a § 286 třetí odstavec ex. ř.) nemovitost zákonným právem zástavním i bez knihovního zápisu, majíce přednost přede všemi knihovními pohledávkami (srovnej rozhodnutí čís. 9883 a 11.082 sb. n. s.).

Čís. 11870.

Likvidator veřejné obchodní společnosti, jenž byl navržen sice jen skupinou společníků, ustanoven však všemi společníky, může býti odvolán jen jednomyslným usnesením všech společníků.

Nelze-li docíliti jednomyslného usnesení, jest nárok na odvolání likvidatora prosaditi proti odporujícím společníkům. Je-li o návrhu na odvolání likvidatora rozhodnouti sporem, musí žaloba a důsledkem toho i prozatímní opatření směřovati proti odporujícím společníkům.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R I 639/32.)

Návrhu některých společníků veřejné obchodní společnosti proti jejímu likvidatoru Oskaru R-ovi, by bylo povoleno prozatímní opatření v ten smysl, že se Oskar R. jako likvidator veřejné obchodní společnosti odvolává a zbavuje se oprávnění zastupovati firmu ve své vlastnosti jako likvidátor a že se mu zapovídají všechna jednání, jevící se jako výkon jeho úřadu likvidatora veřejné obchodní společnosti, až do právoplatného rozhodnutí o žalobě, podané na něho navrhovateli o odvolání jeho jako likvidatora veřejné obchodní společnosti, a že se za něho, Oskara R-a, ustanovuje likvidatorem Pavel Sch., — soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle souhlasného názoru soudů nižších stolic, jejž stěžovatelé nenapadají, jest o návrhu na odvolání odpůrce jako likvidatora veřejné obchodní společnosti rozhodnouti sporem. Je-li tomu tak, jest přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že jest podati i žalobu i návrh na prozatímní opatření proti odporujícím společníkům, nikoliv proti likvidatoru. Ač odpůrce za likvidatora byl navržen skupinou navrhovatelů, byl, jak prvý soud uvádí jako nesporné, ustanoven všemi společníky, jest likvidatorem společnosti, nikoliv určité její skupiny a může býti odvolán jen jednomyslným usnesením všech společníků (čl. 134 obch. zák.). Nelze-li docíliti jednomyslného usnesení, třeba prosaditi nárok na odvolání likvidatora proti odporujícím společníkům. Žaloba musí tedy směřovati proti odporujícím společníkům a důsledkem toho i prozatímní opatření, neboť toto se povoluje k zajištění určitých nároků (§ 378, 379, 381 ex. ř.) a musí tudíž směřovati proti týmž osobám, jako nárok sám. Bylo-li však zamítnouti návrh na povolení prozatímního opatření pro nedostatek pasivní legitimace, netřeba se zabývati otázkou, zda jest ve věci opodstatněn, čili nic.

Čís. 11871.

Soud, rozhodující o návrhu na povolení exekuce na dlužníkovu živnostenskou koncesi, není oprávněn zamítnouti exekuční návrh z důvodu, že má zpeněžení podle svého (nepřípustného) šetření za nedovolené.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R I 666/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh na povolení exekuce proti architektu T-ovi zabavením koncese zednické živnosti podle § 15, odstavec šestý, živn. řádu, vyšetřiv, že dlužník má jen jednoho zaměstnance. Rekursní soud povolil exekuci zabavením koncese k provozování zednické živnosti, již žalovaný provozuje. Důvody: Živnost zednická jest podle § 15 čís. 6 živn. ř. nov. živností koncesovanou a platí proto při exekuci na ni předpisy §§ 331, 341 ex. ř. Exekuce ta vykazuje dva stupně, jednak zabavení (§ 331 ex. ř.), jednak zpeněžení (§ 341 ex. ř.). O zabavení rozhoduje soud exekuci povolující, o zpeněžení výhradně soud exekuční (§ 331 druhý odstavec ex. ř.). Exekuci jest povoliti podle § 3 ex. ř. na základě návrhu bez předchozího ústního jednání a bez slyšení odpůrce. Jest proto šetření konané soudem prvým jako soudem exekuci povolujícím nepřípustné a pro povolení exekuce nerozhodné. Poněvadž proti navrhovanému zabavení koncese k provozování živnosti není se stanoviska § 331 ex. ř. překážek, bylo stížnosti vyhověti a rozhodnouti, jak shora jest uvedeno. Zda jsou splněny i podmínky navrhovaného zpeněžení zabavené koncese podle § 341 ex. ř., jest již věcí exekučního soudu, který musí rozhodnouti teprve po konaném šetření.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel sám uznává za správný názor rekursního soudu, že měla exekuce na koncesi ku provozování zednické živnosti býti zahájena zákazem podle § 331 ex. ř. (zabavením podniku), což odpovídá i plenárnímu usnesení vid. nejv. soudu ze dne 25. června 1912 Pres. 432/11 (jud. čís. 198 čís. 1416 sb. úřední a rozh. 5235 sb. n. s.), má však za to, že povolující soud exekuci právem zamítl, seznav, že povinnému nepatří živnost zednická a že tudíž nelze na ni vésti exekuci vnucenou správou. Názor ten sdíleti nelze. Exekuce na koncese a na živnosti se provádí dvěma oddělenými úkony. První jest povahy právně-formální a sleduje účel zjistiti pořadí úkojného práva věřitelova (motivy str. 227, materialie, svazek I. str. 576), úkon druhý slouží hospodářskému účelu, realisaci. Vydati usnesení povolující zabavení koncese a podniku jest úkolem soudu povolujícího (§ 331 ex. ř.), určiti způsob zpeněžení, tedy povoliti vnucenou zprávu, jest věcí soudu exekučního (§ 341 ex. ř.), který má zjistiti, zda jsou tu podmínky vnucené správy, čili nic, a musí před rozhodnutím vyslechnouti dlužníka (§ 331 druhý odstavec ex. ř.). Povolující soud musí podle § 3 druhý odstavec ex. ř. rozhodnouti bez jakéhokoliv jednání a výslechu, a bylo tedy na něm, by rozhodl ihned předem zásadně o povolení exekuce zabavením podle § 331 prvý odstavec ex. ř. vydáním příslušného zákazu beze všeho zkoumání, zda jest vnucená správa podniku přípustná, čili nic. Zkoumal-li přes to přípustnost, nejsa k tomu příslušný, nelze k výsledkům jeho šetření přihlédnouti a nebyl proto povolující soud oprávněn zamítnouti exekuční návrh z důvodu, že zpeněžení navrhované exekuce měl podle svého nepřípustného šetření za nedovolené.

Čís. 11872.

Příkazu podle § 567 c. ř. s. lze se domáhati i tehdy, byla-li pachtovní smlouva, ujednaná na určitou dobu bez výpovědi, mlčky prodloužena (§ 1115 obč. zák.) na dobu jednoho roku.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, Rv I 1008/31.)

Pachtovní smlouva mezi stranami byla prodloužena i na rok 1929, aniž ujednána byla výpověď. Na rok 1930 nebyla pachtovní smlouva prodloužena. Příkaz soudu ze dne 8. září 1930 pachtýři, by spachtované pozemky odevzdal do 8 dnů propachtovateli, procesní soud prvé stolice ponechal v platnosti. Odvolací soud příkaz zrušil. Důvody: Pachtovní smlouva mezi stranami byla smlouvou prodloužena i na rok 1929, aniž byla výpověď ujednána, takže měla strana žalující možnost, pachtovní poměr ukončiti buď příkazem ve smyslu § 567 c. ř. s. nebo žalobou ve smyslu § 569 c. ř. s. do čtrnácti dnů po vypršení pachtovního času. K tomu však nedošlo a prvý soudce zjišťuje, že ku prodloužení pachtovní doby na rok 1930 nedošlo úmluvou stran pro nedostatek zmocnění N-a k sjednání této smlouvy, k čemuž byl zmocněn jen N., z čehož právem vyvozuje, že obnovení pachtu na rok 1930 nastalo mlčky ve smyslu § 1114 obč. zák., poněvadž žalovaný pokračoval v užívání spachtovaných nemovitostí a žalující strana nevznesla do čtrnácti dnů po skončení pachtu žalobu o vrácení pachtovaných nemovitostí. Šlo tedy v posledním roce 1930 o pacht, který byl ve smyslu § 1114 obč. zák. mlčky obnoven, a to o prodloužení pachtovní smlouvy, podle níž výpověď nebyla ujednána. Ve smyslu § 1115 obč. zák. děje se takové prodloužení smlouvy pachtovní mlčky za týchž podmínek, za kterých byla před tím smlouva pachtovní uzavřena — ovšem jen na jeden rok. Takováto mlčky obnovená smlouva pachtovní může však dojíti svého ukončení jen výpovědí ve smyslu § 1116 obč. zák., nikoliv příkazem ve smyslu § 567 c. ř. s., neboť právě proto, že výpověď původně nebyla smluvena, jde vlastně o obnovení smlouvy pachtovní mlčky na dobu neurčitou, k jejímuž zrušení jest zapotřebí výpovědi po rozumu § 1116 obč. zák. (Rozh. čís. 9034 sb. Gl. Ú.) Neposoudil tudíž prvý soudce rozepři po stránce právní správně, ponechav příkaz ve smyslu § 567 c. ř. s., který nebyl s to pachtovní smlouvu mlčky obnovenou rozvázati, v účinnosti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Nižší soudy zjistily, že výpověď nebyla sjednána, a správně usoudily, že nejde o nájem, nýbrž o pacht, a že se tedy žalovaný nemůže dovolávati ochrany nájemníků. Neobstojí však ani třetí námitka žalovaným ve lhůtě podaná, že totiž smlouva byla uzavřena na neurčitou dobu, a jest opodstatněna výtka, že odvolací soud po této stránce neposoudil věc bez právního omylu, jelikož i v případě, že smlouva byla mlčky obnovena, stalo se tak podle § 1115 obč. zák. na jeden rok, tedy na dobu

určitou. Jelikož § 567 c. ř. s. jinak nerozlišuje, zda smlouva byla sjednána (prodloužena) výslovně či mlčky, a ostatně námitka v této příčině ve lhůtě ani nebyla učiněna, bylo vyříknouti, že se příkaz podle § 567 c. ř. s. uznává účinným, a bylo proto dovolání vyhověno a rozhodnuto, jak výše uvedeno.

Čís. 11873.

Výrazem »závazek« v § 97 čís. 3 obec. zříz. pro Čechy jest rozuměti i jiné závazky, než rukojemské, pokud vzešly na půdě ryze hospodářské správy obecní.

Dokud neudělilo okresní zastupitelstvo (okresní správní komise) schválení podle § 97 obec. zříz., zůstala smluvní vůle obce neúčinnou, nezpůsobilou založiti zamýšlený právní účinek.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, Rv I 962/32.)

Žalující obec v Čechách uzavřela roku 1920 se žalovanou firmou smlouvu o dodávání elektrického proudu. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující obec na žalované firmě náhrady škody, ježto žalovaná porušila povinnosti převzaté onou smlouvou. Procesní soud prvé stolice původně žalobu zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a, nevyhradiv pravomoc, vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, načež procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Jest se především zabývati dovoláním žalované firmy, pokud jím vytýká neplatnost smlouvy ze dne 26. srpna 1920, uzavřené žalobkyní se žalovanou firmou o dodávání elektrického proudu obci k osvětlování a k motorickému pohonu. O tuto smlouvu opírá žalující obec náhradní nároky, tvrdíc, že žalovaná byla podle smlouvy povinna po dobu 25 let obci dodávati elektrický proud a že od prosince 1926 smlouvu neplní, proud nedodává, aniž prokázala, že beze svého zavinění tak nemůže činiti. Žalovaná namítla v žalobní odpovědi neplatnost této smlouvy z důvodu, že usnesení obecního zastupitelstva, jímž měla býti smlouva se žalovanou firmou uzavřena, nebylo schváleno nadřízeným úřadem, okresním zastupitelstvím v N., pokud se týče okresní správní komisí, ač ku platnosti usnesení toho bylo potřebí onoho schválení podle ustanovení § 97 českého obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 čís. 7 zem. zák., jež tehdy ještě platilo. První soud uznal důvodnost této námitky a seznav z přípisu okresního úřadu, že smlouva nebyla schválena okresní správní komisí, prohlásil smlouvu za právně bezúčinnou a zamítl následkem toho žalobu. Odvolací soud zrušil však tento rozsudek, vycházeje z právního názoru, že smlouva nepotřebovala ku platnosti schválení nadřízeného úřadu, poněvadž prý obec smlouvou neuzavřela ani zápůjčku ani nepodstoupila závazek rukojemský, o němž prý jediné

mluví ustanovení § 97 čes. obec. zřízení (arg. slovo »Haftung«), kdežto smlouvy se závazky oboustrannými prý schválení okresním zastupitelstvem nevyžadují. Odvolací soud nevyhradil svému zrušovacímu usnesení pravomoc a proto nejvyšší soud teprve nyní přichází k tomu, by se s touto právní otázkou zabýval. Právní názor odvolacího soudu nelze sdíleti. Podle § 97 čes. obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák. jest předložiti usnesení obecního výboru ke schválení okresnímu zastupitelství: 3. má-li se vypůjčiti nějaká suma peněz, nebo má-li se převzíti nějaký závazek, vyjma případnost, že jest zajištěno, že vypůjčená suma se splatí, nebo převzatý závazek splní z řádných příjmů obce nebo ústavů obecních a nepřevyšuje-li vypůjčená suma nebo převzatý závazek s připočtením dluhů, které obec již má, roční příjmy ze jmění obce nebo ze jmění obecních ústavů. 6. zamýšlí-li obec účastniti se na výdělečném, zejména na akciovém podniku, nebo chce-li sama založiti podnik, jenž má na prvním místě za účel rozmnožení obecních příjmů. I když slovo »závazek« v českém textu zákona jest v německém textu, jenž je rovněž autentickým, vyjádřeno výrazem »Haftung«, nelze z toho, jak odvolací soud neprávem činí, dovozovati, že slova: »Übernahme einer Haftung« znamenají jen převzetí závazku rukojemského; vždyť slovo »Haftung« znamená »závazek«, »závaznost«, »býti práv z něčeho«, nikoli jen »ručení«, »rukojemství«, jež by v němčině bylo vystižněji vyjádřeno slovem »Bürgschaft«. Hledí-li se k výrazu »závazek« v českém textu, nutno uznati, že slovem tím jest význam slova »Haftung« správně vystižen jako závazek přímý i nepřímý (srv. Budwinsky 7600 A a 9694 A). Jest tedy výrazem »Haftung« rozuměti i jiné závazky, než rukojemské, pokud vzešly na půdě ryze hospodářské správy obecní (srv. nález čs. nejvyš. správ. soudu čís. 3850). Tomuto právnímu názoru svědčí i úvaha, že při platnosti právního názoru odvolacího soudu by unikalo dozorčí kontrole okresního zastupitelstva převzetí závazku obec bezprostředně zatěžujícího, kdežto ručení obce za závazek cizí, obsahově totožný, byť i byl jen podpůrný a hospodářství obecní zatěžoval jen podmíněně, tedy méně, bylo by oné kontrole podrobeno. Tento důsledek, k němuž by vedl výklad odvolacího soudu, nelze však uznati za srovnalý s úmyslem zákonodárce. Podle smlouvy ze dne 26. srpna 1920 zavázala se žalující obec, že zaplatí žalované firmě 15.000 Kč jako stavební příspěvek, že sama zřídí místní síť a volné vedení, a posléze udělila firmě výhradné právo na provedení elektrického zařízení a na dodávání proudu po dobu 25 let se závazkem, že nezřídí ani sama ani nikomu jinému neudělí právo zříditi po onu dobu jiný závod na osvětlování beze svolení žalované firmy. Podle § 97 čís. 3 zřízení obecního byla obec povinna vyžádati si schválení okresního zastupitelstva k podstoupení těchto závazků, pakli tyto převzaté závazky s připočtením již tu jsoucích obecních dluhů převyšovaly roční příjmy obce z jejího jmění a ze jmění obecních ústavů. V tom směru vyplývá však ze spisů okresního úřadu, že roční příjmy žalující obce tehdy nestačily ke krytí nákladů obce spojených s převzetím zmíněného závazku. Bylo proto zapotřebí ku platnosti usnesení obecního výboru, kterým obec převzala závazky vytčené ve smlouvě ze dne 26. srpna 1920 schválení okresního zastupitelství, pokud se týče okresní správní komise

v N., které však, jakž plyne z přípisu okresního úřadu v K., jenž převzal agendu okresní správní komise v N., ze dne 4. února 1929, nebylo tehdejší správní komisí v N. schváleno. Dozorčím schválením jest podmíněna účinnost právního jednání, jež se obecní výbor usnesl předsevziti, neboť vůle obce nestačí podle zákona o sobě, by přivodila právní účinky zamýšlené obecním výborem. Uděluje-li okresní zastupitelství schválení podle § 97 obecního zřízení, doplňuje tím smluvní vůli obce, jež o sobě nemůže založiti zamýšlený právní účinek. Dokud se nestalo schválení, zůstává smluvní vůle obce neúčinnou, nezpůsobilou založiti zamýšlený právní účinek. Smlouva ze dne 26. srpna 1920 nezaložila dosud právní účinky ani pro obec ani pro žalovanou a nejsou proto žalobní nároky náhradní pro nedodržení smlouvy žalovanou firmou důvodem po právu, ježto se jimi uplatňuje nárok na náhradu škody ze smlouvy dosud neplatné, bezúčinné. Žaloba jest neodůvodněná již z toho důvodu a bylo proto dovolání žalované firmy vyhověti a žalobní nárok jako bezdůvodný zamítnouti.

Čís. 11874.

Správce konkursní podstaty jest oprávněn k rekursu proti usnesení povolujícímu zpeněžení exekučně zabaveného nároku dlužníka.

Podle §§ 325 a 328 ex. ř. jest lhostejno, zda zabavovaný nárok dlužníka záleží jen v právu na vydání nemovité věci, či v právu na převedení vlastnictví k ní. Zpeněžení zabaveného nároku prodejem z volné ruky jest nepřípustné.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R II 187/32.)

K návrhu vymáhajícího věřitele povolil soud prvé stolice k vydobytí pohledávky 8.000 Kč s přísl., proti dlužníkům Tomáši a Hedvice Z-ovým exekuci zabavením nároků dlužníků z kupní smlouvy s obcí L. jako prodatelkou o částicích parc. čís. 3275, 3276 a 3277 kat. území L., na nichž jest postaven dům čís. 309, povolené usnesením obecního zastupitelství obce L. ze dne 16. května 1927. Obci L. byl doručen zákaz, by zabavený nárok povinné straně neplnila. Rekursní soud vyhověl rekursu správce konkursní podstaty dlužníka Tomáše Z-a a zamítl návrh vymáhajícího věřitele. Důvody: Jak stěžovatel právem v rekursu uvádí, neměl prvý soud tuto exekuci vůbec povoliti, a to pro nedostatek předpokladů § 54 čís. 3 ex. ř., protože majetková práva, kterých se exekuce týká, nejsou jasně uvedena a všeobecné tvrzení, že dlužníku příslušejí nároky z kupní smlouvy, k povolení exekuce nestačí. Usnesení to nabylo ovšem pravomoci, avšak prvý soud zamítl usnesením ze dne 1. listopadu 1931 návrh na přikázání zabaveného nároku k vybrání až do výše vykonatelné pohledávky, a to právě s poukazem k § 54 ex. ř., poněvadž není uvedeno, o jaké nároky jde, a dlužníci nemají proti poddlužníku obci L. nárok, který by se hodil k vybrání. I toto usnesení nabylo pravomoci. Nyní činí vymáhající věřitel návrh, jak shora uvedeno, a tomuto návrhu vyhověl prvý soud napadeným usnesením, proti kterému brojí stížnost správce konkursní podstaty dlužníka právem. První soud

řídil se patrně ustanovením §§ 331 a 332 ex. ř. a tu poukazuje rekurs správně na to, že tu jde o případ § 328 ex. ř., který upravuje exekuci na plnění nemovitosti, a to jak na převedení práva vlastnického, tak i na vydání věci. Podle protokolu ze dne 11. září 1931 sepsaného se starostou obce L., přísluší dlužníkům právo na vydání listiny, na jejímž základě by mohli vložiti vlastnické právo k částem uvedených parcel, na nichž stojí jejich domek, exekuci na toto právo lze po zabavení provésti podle § 328 ex. ř. přikázáním nároku, odevzdáním nemovitosti správci a uspokojení je možné jen způsobem, v druhém odstavci § 328 uvedeným. Zabývati se otázkou, pokud tomuto uspokojení nyní brání okolnost, že návrh na přikázání nároku k vybrání jest pravoplatně zamítnut, rekursní soud při rozhodnutí o tomto rekursu nemá příčiny. jako nemá důvod, zaujati stanovisko ke tvrzení stížnosti, že vymáhajícímu věřiteli právo na oddělné uspokojení podle § 12 konk. ř. nepřísluší; rozhoduje jen, že zpeněžení podle § 332 ex. ř. není přípustné. Proto bylo rekursu vyhověno, a to i ohledně Hedviky Z-ové, ač tato nepodala rekursu a naopak vyslovila u soudu dne 21. ledna 1932, že s návrhem na zpeněžení nároku uvedeným způsobem souhlasí, poněvadž při porušení zásadních a vůlí stran nezměnitelných ustanovení exekučního řádu rekurs jednoho zúčastněného působí proti všem ostatním, zejména ano řízení exekuční jest řízením oficiosním.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pokud stěžovatel má zato, že správce konkursní podstaty dlužníka Tomáše Z-a nebyl oprávněn k rekursu do usnesení prvého soudu, stačí k vyvrácení tohoto názoru jako mylného poukaz na ustanovení § 81 konk. ř. z roku 1931.

Ve věci samé není dovolací rekurs opodstatněn. Přihlíží-li se k doslovu exekučního návrhu, v němž je výslovně navrhováno přikázání zabaveného nároku k vybrání, nelze přisvědčiti stěžovateli, že navrhována nebyla exekuce po rozumu § 331 ex. ř., nýbrž že šlo o exekuční návrh podle § 325 ex. ř. Návrh takový byl právem podán, ježto se zabavení nároku na vydání a plnění nemovité věci děje podle § 325 ex. ř. právě tak, jako zabavení nároku na vydání a plnění věci movité. Jakého druhu je nárok povinného, zda záleží jen v právu na vydání věci nemovité, či na převedení vlastnictví, je podle §§ 325 a 328 ex. ř. lhostejno. Po zabavení nároku následuje jeho přikázání k vybrání a postupuje se pak podle § 328 ex. ř. Neodpovídá proto usnesení prvního soudu, jímž bylo povoleno zpeněžení zabaveného nároku prodejem z volné ruky, zákonu, a byl proto takovýto návrh stěžovatelův zamítnut právem napadeným usnesením. Že do usnesení prvého soudu nepodala rekurs spoludlužnice Hedvika Z-ová, nemění nic na věci, ježto byl navržen prodej z volné ruky celé nemovitosti a k tomu, i když Hedvika Z-ová s tím souhlasí, nemůže dojíti pro nesouhlas druhého povinného, pokud se týče konkursního správce. Rovněž je bezvýznamné, že stěžovatelův návrh na přikázání k vybrání zabaveného nároku byl z formálních důvodů pravoplatně zamítnut prvým soudem, ježto to nevadí, by stěžovatel nepodal u exekučního soudu návrh, v němž by přesně udal, které nároky mu mají býti přikázány k vybrání.

Čís. 11875.

Doložkou na objednacím lístku, že trhová cena jest splatna »v místě vystavení účtů«, není založen soud splniště podle § 88, prvý odstavec, j. n.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R II 269/32.)

Žalobu o zaplacení kupní ceny za dodaný stroj zadal žalobce na sudišti podle § 88, prvý odstavec, j. n. (na okresním soudě v Brně), vzhledem k doložce na objednacím lístku, že trhová cena jest splatná »v místě vystavení účtu«. K námitce místní nepříslušnosti soud prvé stolice žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle § 88 prvý odstavec j. n. lze žalovati o splnění smlouvy u soudu místa, v němž smlouva podle úmluvy stran má býti žalovaným splněna. Úmluvu jest prokázati listinou. Podle objednacího lístku podepsaného žalovanou, jest trhová cena splatná »v místě vystavení účtů«. Touto doložkou nemohl býti založen soud splniště podle § 88 prvý odstavec j. n., protože podle zákona jest třeba, by bylo ujednáno určité místo jako splniště. Strana kupující nesmí býti v pochybnosti, kde má plniti a kde může býti žalována. I když objednací lístek obsahuje jméno a bydliště žalobkyně, vytisknuté razítkem, nemůže se na to žalobkyně odvolávati, poněvadž tím jest určena druhá smluvní strana, nikoli však místo plnění; není z toho zřejmo, kde bude vystaven účet na objednané zboží, tím méně, kde budou vystaveny »účty«. Připojení jména obce »Brno« pod adresou, záhadu tu jasně nevysvětluje, neboť není jasno, zda se slovo »Brno« vztahuje právě k místu vystavení účtů, či ke druhé doložce: »provedení objednávky ponechává se vystaviteli«. Z objednávky není tedy zřejmo, kde bude účet vystaven, a nelze ani vyloučiti, že bude i mimo Brno, koupí-li na př. prodatelka, zboží, jež má dodati, u jiného obchodníka v jiném místě, než v Brně, takže faktura může i tam býti vystavena. Nezáleží na tom, že účet byl snad skutečně v Brně vystaven, ano v objednacím lístku není Brno výslovně uvedeno jako splniště smlouvy (srov. rozh. 7374 sb. n. s.).

Čís. 11876.

Ustanovení § 391, druhý odstavec, ex. ř. o zrušení prozatímního opatření z úřadu, netýká se doby, na kterou podle prvého odstavce tohoto ustanovení bylo povoleno prozatímní opatření, nýbrž lhůty ku podání žaloby nebo návrhu na povolení exekuce, nařízené v odstavci druhém.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, R II 292/32.)

Prozatímní opatření bylo povoleno na dobu do 1. března 1932 a byla ohrožené straně udělena lhůta k podání žaloby do 15. dubna 1931. Tato druhá lhůta byla dodržena a vykázala ohrožená strana soudu povolujícímu včas podání žaloby. Usnesením ze dne 2. března 1932 soud prvé stolice prozatímní opatření z úřadu zrušil. Rekursní soud zrušil toto usnesení. Důvody: Uplynutí doby, na kterou bylo prozatímní opatření podle § 391 ex. ř. nařízeno, není důvodem, aby prozatímní opatření bylo zrušeno z úřadu, jak se stalo v projednávaném případě. Podle zákona může prozatímní opatření býti z úřadu zrušeno jen v případech §§ 396 a 386 a 391 druhý odstavec ex. ř., těchto případů tu není. Jinak lze prozatímní opatření zrušiti jen k návrhu podle § 399 ex. ř. Ano není dosud o podané žalobě rozsudkem rozhodnuto, trvá dosud účel, pro který bylo prozatímní opatření povoleno, a nebylo nikým tvrzeno, že poměry se tak změnily, že již není prozatímního opatření třeba k zajištění ohrožené strany. Zrušení prozatímního opatření nemá v zákoně opory, pročež bylo zrušeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel nesprávně uvádí ustanovení § 391 druhý odstavec ex ř., které, jak sám tvrdí, jest jasné. Ustanovení to netýká se doby, na kterou podle prvého odstavce bylo povoleno prozatímní opatření a o kterou v souzeném případě jediné jde, nýbrž lhůty k podání žaloby nebo návrhu na povolení exekuce, nařízené v druhém odstavci. Také spisovatelé, jichž se stěžovatel dovolává, mají na zřeteli jen lhůtu k podání žaloby nebo návrhu na povolení exekuce. Úvaha, kterou stěžovatel činí z rozhodnutí čís. 86 sb. n .s., jest vyvrácena obsahem jeho odůvodnění, podle něhož nastávají následky uplynutí doby, pro kterou prozatímní opatření bylo povoleno, aniž zapotřebí zvláště to vysloviti.

Čís. 11877.

Tvrzení v žalobě podle § 37 ex. ř., že žalobce jest vlastníkem zabavených věcí, jest i přednesem o skutkových okolnostech (§ 396 c. ř. s.). K tomu, by žalobě mohlo býti vyhověno rozsudkem pro zmeškání, nebylo třeba, by žalobce tvrdil i právní důvod nabytí a způsob nabývací.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, Rv II 404/31.)

V žalobě o vyloučení zabavených věcí z exekuce tvrdila žalobkyně, že má na věcech těch právo, činící exekuci nepřípustnou, že jest jejich vlastnicí a že se svého vlastnictví na nich nevzdala. Žalovaná zameškala prvý rok. Procesní soud prvé stolice rozsudkem pro zmeškání uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Tvrzení žalobkyně, že má na zabavených věcech právo, činící exekuci nepřípustnou, že jest jejich vlastnicí a že se svého vlastnictví na nich nevzdala, není tvrzením skutkových okolností, nýbrž tvrzením práva a právních závěrů, jež mohou a nemusí býti správné, o čemž jest

povolán rozhodnouti soud. Žalobkyně neuvedla podle § 226 c. ř. s. v odporu podle § 37 ex. ř., který je žalobou, jednotlivě, stručně a úplně skutkové okolnosti, na které svůj žalobní nárok zakládá, tak že nelze posouditi, zda jest její žalobní návrh odůvodněn.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Jest sice pravda, že podle § 396 c. ř. s. jest v případě tam uvedeném, pokládati za pravdivé jen přednesení dostavivší se strany o »skutkových okolnostech« ku předmětu právní rozepře se vztahujících, nelze však souhlasiti s odvolacím soudem, že přednes v žalobě, že žalobkyně jest vlastnicí zabavených předmětů, nebyl přednesem o skutkových okolnostech, neboť jest tím tvrzena právní skutečnost, že zabavené předměty patří žalobkyni, již bylo proto za ostatních podmínek § 396 c. s. ř. pokládati za pravdivou, aniž bylo třeba, by žalobkyně v žalobě tvrdila také ještě právní důvod nabytí a způsob nabývací. Jelikož vlastnické právo žalobkyně ku předmětům exekucí dotčeným nedopouštělo výkon exekuce, o jejíž nepřípustnost bylo žalováno, právem vyhověl první soud návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání, ana žalovaná strana zmeškala první rok.

Čís. 11878.

Ustanovením § 5 odst. (3) zákona ze dne 7. února 1919, čís. 76 sb. z. a n. nebylo členům obecního zastupitelstva (komise) odňato oprávnění zastupovati obec ve sporech, nýbrž bylo jen vysloveno, že se tak smí státi jen za náhradu hotových výloh.

Posouditi otázku, zda je tu podle návrhu obecní rady »výjimečný případ«, pro který bylo lze podle poslední věty uvedeného zákonného ustanovení povoliti úchylku od oné zásady, přísluší po rozumu zákona jen dozorčímu úřadu v tomto zákoně označenému. Nabylo-li rozhodnutí dozorčího úřadu o této otázce právní moci, stalo se závazným i pro soud.

Dozorčím úřadem podle třetího odstavce § 5 zákona čís. 76/1919 sb. z. a n. jest ve Slezsku úřad podle § 86 obecního zřízení pro Slezsko. Od tohoto úřadu jest rozlišovati dohlédací úřad, uvedený v § 22 zákona čís. 76/1919 sb. z. a n., kterým jest úřad (státní správa) podle § 91 obecního zřízení pro Slezsko, a který dohlíží i k tomu, zda obec, dbajíc předpisu § 5 zákona čís. 76/1919 sb. z. a n. učinila návrh k dozorčímu úřadu, aby povolil výjimečně úchylku od zásad vyslovených v třetím odstavci § 5 tohoto zákona.

Vztahuje-li se úchylka povolená dozorčím úřadem ve smyslu poslední věty třetího odstavce § 5 zákona čís. 76/1919 sb. z. a n. na celý spor, má právní zástupce nárok i na odměnu za právnické práce nikoliv teprve ode dne, kdy se povolení stalo platným, nýbrž již od počátku sporu, pro nějž bylo povolení uděleno.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, Rv II 413/31.)

Žalobce, advokát, byl členem zastupitelstva města B. ve Slezsku. Správní komise tohoto města podala dne 27. března 1926 žádost na zemskou správní komisi v Opavě, by bylo výjimečně povoleno žalobci jako nově zvolenému členu zastupitelstva zastupovati obec ve sporu Ck I 361/25 a to ve smyslu § 5 odst. (3) zákona ze dne 7. února 1919, čís. 76 sb. z. a n. Zemská správní komise pro Slezsko vyřídila tuto žádost výměrem ze dne 12. dubna 1926 v tom smyslu, že ve smyslu § 5 cit. zákona povolila, by žalobce jako člen obecního zastupitelstva v B. obec v jejím sporu Ck I 361/25 zastupoval, předpokládajíc, že budoucí obecní rada s tímto zastupováním bude souhlasiti. Skutečně projevila městská rada B. dne 27. května 1926 s tímto zastupováním souhlas. Spor Ck I 361/25 obec B. prosoudila. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na obci B. zaplacení palmare 47.621 Kč 10 h. Procesní soud prvé stolice uznal žalovanou obec povinnou zaplatiti žalobci 31.844 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalované obce, vyhověl však odvolání žalobce a přisoudil mu celkem 33.323 Kč, a uvedl ke konci důvodů: Nelze ani souhlasiti s názorem odvolatelky, že by žalobci příslušel žalobní nárok teprve od 27. května 1926, ano se udělení povolení stalo teprve tímto dnem platné, poněvadž výměr zemské správní komise ze dne 12. dubna 1926 se vztahoval na celý spor od jeho počátku a jeho schválení městskou radou ze dne 27. května 1926 nepůsobilo ex nunc, nýbrž ex tunc.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované obce.

Důvody:

Především jest se zabývati dovolacím důvodem podle § 503 čís. 4. Žalovaná hájí i v dovolání stanovisko, které uplatňovala za sporu v první i v druhé stolici, že žalobce není oprávněn podle § 5 zákona čís. 76 z roku 1919 sb. z. a n. žádati na žalované zaplacení honoráře za zastupování, nýbrž že má jen nárok na náhradu hotových výloh, a to proto, že prý ve sporu Ck I 361/25 nešlo o případ výjimečný podle § 5 odst. (3) poslední věta řečeného zákona, že žalobcem to nebylo ani tvrzeno, ani dokázáno, a že v povolení, uděleném Zemskou správní komisí pro Slezsko nebylo též vysloveno, že jde o výjimečný případ, ač by se tak muselo státi výslovně, a posléze, že povolení úchylky od zásad, vyslovených v odstavci (3) § 5 uvedeného zákona nebylo uděleno příslušným úřadem politickým, jímž prý byla okresní politická správa v F. nebo zemská správa politická v Opavě, nikoliv zemská správní komise pro Slezsko v Opavě. Leč názor žalované, který uplatňuje takto pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. s. ř., jest mylný. Při rozboru tohoto dovolacího důvodu vycházeti jest ze skutkového zjištění prvého soudu převzatého odvolacím soudem, jímž jest vázán i dovolací soud, ano nebylo dovoláním ani napadeno. Podle zjištění nižších soudů měla se věc takto: Správní komise města B. podala dne 27. března 1926 žádost na zemskou správní komisi v Opavě, by bylo výjimečně povoleno žalobci, nově zvolenému členu zastupitelstva B., zastupovati obec ve sporu Ck I 361/25 a to ve smyslu § 5 odst. (3) zák. čís. 76 z roku 1919 sb. z. a n. Zemská správní komise pro Slezsko vyřídila tuto žádost výměrem ze

dne 12. dubna 1926 tím, že ve smyslu § 5 onoho zákona povolila, by žalobce, člen obecního zastupitelstva B., zastupoval obec v jejím sporu Ck I 361/25 v předpokladu, že budoucí obecní rada bude souhlasiti s tímto zastupováním. Městská rada v B. skutečně souhlasila s tímto zastupováním usnesením ze dne 27. května 1926. Upírajíc za tohoto skutkového stavu věci žalobnímu nároku oprávněnost, hájí žalovaná názor spočívající zřejmě na mylném výkladu ustanovení § 5 odst. (3) řečeného zákona. Tímto ustanovením nebylo členům zastupitelstva (komise) odňato oprávnění zastupovati obec ve sporech, nýbrž bylo jím jen vysloveno, že se tak smí státi jen za náhradu hotových výloh. Má tudíž právní zástupce advokát, který jest členem zastupitelstva nebo komise, zastupuje obec v jejím sporu, jen nárok na náhradu hotových výloh, nemá však nárok na odměnu za právnické práce, konané ve sporu pro zmocnitele, na kterou má jinak nárok podle § 17 advok. řádu a § 1152 obč. zák. Od této zásady, která jest pravidlem, může podle zákona povoliti úchylku dozorčí úřad ve výjimečných případech k návrhu obecní rady. Posouditi otázku, zda je tu podle návrhu obecní rady výjimečný případ, pro který by bylo lze povoliti úchylku od oné zásady, přísluší po rozumu zákona jen dozorčímu úřadu v uvedeném zákonu označenému. Nabylo-li tudíž rozhodnutí dozorčího úřadu o této otázce právní moci, jakž jest tomu v souzeném případě, neboť opak nebyl ani tvrzen, stalo se rozhodnutí závazným i pro soud, který není oprávněn je přezkoumávati. Tím pozbývá všelikého významu i výtka, uplatňovaná dovoláním pod dovolacím důvodem § 503 čís. 2 c. ř. s. z důvodu, že prý jest řízení odvolacího soudu vadným, an nepřezkoumával, zda a proč jest spor Ck I 361/25 výjimečným případem, pro který bylo uděleno povolení podle § 5 odst. (3) uved. zákona. Pokud jde o otázku, který úřad je podle uved. zákona příslušným dozorčím úřadem, souhlasiti jest s odvolacím soudem, že se dozorčím úřadem uvedeným v odst. (3) § 5 zák. čís. 76 z roku 1919 sb. z. a n., míní úřad podle § 86 obecního zřízení pro Slezsko (zákon ze dne 15. února 1863 čís. 17 ř. zák. a čl. VIII. zákona ze dne 5. března 1862, čís. 18 ř. zák.), neboť jemu náleží dohlížeti k tomu, by se kmenové jmění zachovalo obcím neztenčené. Úřadem tím byla v době, kdy bylo uděleno povolení shora zmíněné, zemská správní komise pro Slezsko. Od tohoto úřadu jest ovšem rozlišovati dohlédací úřad uvedený v § 22 zák. čís. 76 z roku 1919 sb. z. a n., kterým se míní úřad (státní správa) podle § 91 zákona o obec. zřízení pro Slezsko. Tomuto úřadu ovšem přísluší vykonávati právo dohlédací k obcím, by nevybočovaly z mezí své působnosti a nečinily nic, co by bylo proti zákonům, což značí také, že státní správa dohlíží i k tomu, dbá-li obec předpisu § 5 uvedeného zákona a učinila-li proto návrh k dozorčímu úřadu, by povolil výjimečně úchylku od zásad vyslovených v odst. (3) § 5 uved. zákona. Bylo-li tudíž povolení uděleno příslušným dozorčím úřadem, jak jest tomu v souzeném případě, byl žalobce oprávněn požadovati na žalované obci náhradu i za práce právnické, konané pro ni ve sporu. I otázku, zda udělené povolení působilo právně ex tunc, posoudil odvolací soud správně a stačí dovolatelku odkázati na jeho důvody.

Čís. 11879.

Nezachování jazykových předpisů soudem, zejména § 2 jaz. zák. a §§ 4 a 36 jaz. nař. není důvodem, z něhož by bylo lze odmítnouti návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání.

(Rozh. ze dne 9. září 1932, Rv II 565/32.)

Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě rozsudkem pro zmeškání žalované. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání vytýká napadenému rozsudku zmatečnost, vadnost řízení jakož i nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 1, 2 a 4 c. ř. s.) a spatřuje všecky tyto závady v tom, že odvolací soud potvrdil rozsudek pro zmeškání vynesený soudem prvé stolice proti žalovaným, bydlícím v obvodu okresního soudu, v němž není německé menšiny, na žalobu sepsanou v jazyku německém. Soud druhé stolice přisvědčil odvolání, že žaloba neměla býti podána v jazyku německém. Leč pro posouzení otázky, zda přes to směl býti vynesen rozsudek pro zmeškání, není tato okolnost rozhodující. V § 402 c. ř. s. jest výčetmo uvedeno, ve kterých případech jest odmítnouti návrh na vydání rozsudku pro zmeškání. Nezachování předpisů jazykového zákona soudem, zejména § 2 zákona čís. 122/1920 sb. z. a n., nelze podřaditi pod žádný z těchto případů. Pokud jde o zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s., předpokládá se, že porušením zákona bylo straně znemožněno, by před soudem projednávala, zejména opomenutím doručení. Dovolatelé nepopírají předpoklad odvolacího soudu, že jim byla doručena žaloba s obsílkou sepsanou také v jazyku státním, jemuž žalovaní podle svého udání rozumějí, a v níž bylo poučení o účincích zameškání nařízeného roku. Žalovaní mohli seznati z českého znění obsílky, oč jde a na kdy jsou předvoláni k soudu. Nelze proto uznati, že jim byla odňata možnost před soudem projednávati, poněvadž přes to, že soud žalobu německy sepsanou neodmítl, nýbrž jim dal doručiti, přes tento zákonu neodpovídající postup soudu bylo jim přece možno, by se jednání před soudem zúčastnili. S tohoto stanoviska vycházel i odvolací soud a proto není tu vytýkané zmatečnosti ani nesprávného právního posouzení věci a nelze také jako vadu řízení odvolacího vytýkati, že věc nebyla vrácena soudu první stolice k novému projednání.

Čís. 11880.

Do usnesení odvolacího soudu v otázce znalečného není přípustný rekurs na dovolací soud.

(Rozh. ze dne 10. září 1932, R I 1026/31.)

Odvolací soud odmítl rekurs do platebního příkazu odvolacího soudu ohledně znalečného.

Nejvyšší soud odmítl rekurs do odmítacího usnesení odvolacího soudu.

Důvody:

Napadené usnesení odvolacího soudu není usnesením podle § 462 c. ř. s., proti němuž je rekurs přípustný za podmínek § 519 c. ř. s., nýbrž rozhodnutím soudu druhé stolice v otázce znalečného, proti němuž není podle § 528 c. ř. s. rekurs přípustný, a bylo jej proto podle § 528 c. ř. s. odmítnouti.

Čís. 11881.

Právoplatný rozsudkový výrok, ukládající žalovanému dodržení kupní smlouvy proti vzájemnému žalobcovu plnění, neodnímá právnímu poměru povahu dvoustranného právního jednání. Žalovaný jest oprávněn použíti ustanovení § 918 obč. zák., najmě, octne-li se žalobce v prodlení s plněním.

(Rozh. ze dne 10. září 1932, Rv I 306/31.)

Rozsudkem ze dne 16. listopadu 1929 byla Emilie Sch-ová právoplatně uznána povinnou, by odevzdala na základě kupní smlouvy dům manželům W-ovým proti zaplacení kupní ceny a zapravení veškerých s kupem spojených výloh, dávek a poplatků, a podepsala listiny potřebné ke knihovnímu vkladu, vše do čtrnácti dnů. Rozsudek byl doručen Emilii Sch-ové dne 30. listopadu 1929. Usnesením ze dne 21. března 1930 byla povolena manželům W-ovým proti Emilii Sch-ové exekuce k vynucení podpisu kupní smlouvy a Emilii Sch-ové bylo přikázáno, by kupní smlouvu nejdéle do 15. dubna 1930 podepsala. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se Emilie Sch-ová proti manželům W-ovým rozsudku, že nárok žalovaných z rozsudku ze dne 16. listopadu 1929 zanikl, ježto žalovaní, ač je žalobkyně vyzvala, by se dostavili ku podpisu smlouvy a zaplatili kupní cenu, ve stanovené lhůtě tak neučinili, takže žalobkyně není již kupní smlouvou vázána. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Rozsudek ze dne 16. listopadu 1929 byl manželům W-ovým a Emilii Sch-ové doručen k rukám jejich zástupců dne 30. listopadu 1929. Činila tudíž lhůta k plnění čtrnáct dnů a končila se dnem 14. prosince 1929. Měla tudíž Emilie Sch-ová povinnost, nemovitost v rozsudku uvedenou odevzdati do 14. prosince 1929 manželům W-ovým do vlastnictví a podepsati listinu potřebnou ke knihovnímu zápisu, kdežto manželé W-ovi měli zároveň zaplatiti kupní cenu 25.000 Kč. Dopisem zástupce žalobkyně ze dne 6. prosince 1929, který dle udání zástupce žalovaných byl mu doručen dne 9. prosince 1929, jest prokázáno, že žalobkyně prohlásila, že jest ochotna převésti dům za cenu 25.000 Kč na žalované a že žalobkyně žádala, že podepsání písemné smlouvy má se státi nejpozději do 14. prosince 1929 dopo-

ledne. Prohlásila tudíž žalobkyně, že jest ochotna splniti smlouvu, jejíž dodržení bylo stanoveno rozsudkem. I lhůta, do které žalobkyně prohlásila ochotu ke splnění, odpovídá lhůtě rozsudkem stanovené. Dopisem zástupce žalobkyně ze dne 16. prosince 1929 jest prokázáno, že žalobkyně oznámila zástupci žalovaných, že se žalovaní ocitli v prodlení, ježto se ku podpisu smlouvy vůbec nedostavili, písemná smlouva vůbec není ještě vyhotovena a žalovaní nebyli vůbec ani s to, by si kupní cenu opatřili, a že žalobkyně stanovila žalovaným k dodržení kupní smlouvy, zvláště k zaplacení kupní ceny dodatečnou lhůtu do soboty dne 21. prosince 10 hodin dopoledne, jinak, že od smlouvy odstoupí. Dopisem zástupce žalovaných ze dne 19. prosince 1929 jest prokázáno, že oznámil zástupci žalobkyně, že jest mu nemožno do 21. prosince 1929 kupní smlouvu vyhotoviti, ježto jest mu jinými pracemi zabráněno tohoto dne v této věci jednati, že mu není do této doby možno, pojednati se žalovanými o modalitách nutných ku provedení, že však žalovaní trvají na provedení rozsudku a že o dodatečné lhůtě při plnění rozsudkem stanoveném nemůže býti řeči. Podle § 918 obč. zák., nesplní-li jedna strana úplatnou smlouvu, buď v náležité době na náležitém místě nebo tak, jak bylo smluveno, může druhá strana žádati buď splnění a náhradu škody pro opoždění, nebo může, stanovíc přiměřenou lhůtu k dodatečnému plnění, prohlásiti, že od smlouvy odstupuje. Není pochybnosti o tom, že v souzeném případě jde o smlouvu úplatnou. Okolnost, že dodržení smlouvy uzavřené mezi stranami dne 24. dubna 1928 uloženo bylo žalobkyni rozsudkem, nemůže odejmouti prodeji domu povahu smlouvy úplatné. Jest tudíž ustanovení § 918 obč. zák. použíti i na tento případ, tím spíše, ano se nelze o žalobkyni domnívati, že bude míti prodaný objekt pro celou dobu promlčecí připravený pro žalované. Ježto se žalovaní až do 14. prosince 1929 k vyhotovení smlouvy nedostavili a ani kupní cenu nesložili, tudíž smlouvu v náležité době nesplnili, byla žalobkyně podle § 918 obč. zák. oprávněna dáti přiměřenou lhůtu k dodatečnému plnění s pohrůžkou ustoupení od smlouvy. I když žalovaní výslovně nenamítají, že daná dodatečná lhůta není přiměřená, odvolává se zástupce žalovaných ve svém dopise ze dne 9. prosince 1929 na to, že jest dne 21. prosince 1929 zaneprázdněn jinými pracemi a že až do této doby nemůže se žalovanými pojednati o nutných modalitách provedení. Přihlíží-li se však k tomu, že lhůta čtrnácti dnů ku plnění byla stanovena k návrhu manželů W-ových, takže měli za sporu dosti času, činiti přípravy pro případ, že zvítězí, že žalovaní již dne 9. prosince byli vyrozuměni, že žalobkyně chce plniti, že tudíž opravný prostředek nepodá, že podle kupní smlouvy jde o kupní smlouvu zcela jednoduchou, pokládal soud dodatečnou lhůtu skoro 5 dnů za přiměřenou. Soud musí však poukázati k tomu, že depurační povinnost žalobkyně rozsudkem stanovena nebyla, takže tu není závazku žalobkyně k výmazu určitých břemen a že takovýto závazek pojat byl teprve do písemného vyhotovení kupní smlouvy. Není tudíž již žalobkyně kupní smlouvou vázána a jsou námitky žalobkyně odůvodněny a nárok žalovaných na odevzdání a na podpis kupní smlouvy zrušen, pročež bylo žalobní prosbě vyhověno. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávné posouzení věci shledávají odvolatelé v tom, že prvý soudce

vyhověl žalobě s poukazem k ustanovení § 918 obč. zák., ačkoliv nárok žalovaných nespočívá na smlouvě, nýbrž na rozsudku, který žalované oprávňuje, by svůj nárok kdykoli exekučně vymohli. Než okolnost, že dodržení smlouvy bylo uloženo rozsudkem, nemůže kupu odníti ráz úplatného, dvojstranného právního jednání. Ač jest tu exekuční titul, jest přece žalobkyně oprávněna použíti ustanovení § 918 obč. zák. a je-li žalovaná strana v prodlení se svými plněními navzájem, zůstává žalobkyni, která plniti jest ochotná, vyhraženo oprávnění buď naléhati na splnění smlouvy a domáhati se náhrady škody pro opoždění plnění, nebo prohlásiti, stanovíc přiměřenou lhůtu k dodatečnému plnění, že od smlouvy ustupuje. Toto právo žalobkyně vykonala, ano bylo prokázáno, že žalovaná strana nedostála svým závazkům z kupní smlouvy, které rovněž byly stanoveny rozsudkem. Závazek i rozsudkem stanovený může pominouti, když po vzniku exekučního titulu nastaly okolnosti, které následkem prodlení jedné strany opravňují druhou stranu od smlouvy ustoupiti. To v souzeném případě nastalo, poněvadž žalovaná strana ocitla se v prodlení, ač jí dodatečná lhůta k plnění byla dána. Okolnost, že poskytnutá dodatečná lhůta byla přiměřená, náležitě prvý soudce odůvodnil a proto poukazuje se na toto jeho odůvodnění a při tom se zdůrazňuje, že žalovaní již při podání žaloby C 111/28 měli dost času, by učinili přípravy ke zřízení písemné smlouvy a potřebné peníze si opatřili, to tím spíše, ana čtrnáctidenní lhůta ku plnění byla stanovena k jich návrhu. Depurační povinnost žalobkyně nepřevzala, nebyla jí ani rozsudkem C 111/28-7 uložena a vyhotovení kupní smlouvy bylo zcela nezávislé na otázce odevzdání bez břemen. Z dopisu zástupce žalobkyně ze dne 16. prosince 1929 zřejmo, že žalobkyně poskytla žalovaným k dodržení kupní smlouvy a zvláště k zaplacení trhové ceny dodatečnou lhůtu do 21. prosince 1929 a jest nesporno, že tato lhůta marně uplynula. Žalovaní smluvený závazek nesplnili a jest zcela nerozhodné, zda jim nebylo lze opatřiti si trhovou cenu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud sdílí po stránce právní zúplna právní názor rozsudků obou nižších stolic, že rozsudkový výrok, ukládající žalované straně dodržení kupní smlouvy proti vzájemnému plnění žalobkyně, neodnímá právnímu poměru povahu dvoustranného právního jednání a že jest žalobkyně proto oprávněna použíti ustanovení § 918 obč. zák. zvláště pro případ, že na straně žalované nastane prodlení v plnění, třebas právní poměr stran byl pravoplatným rozsudkem rozřešen. Pro dovolací soud jsou směrodatná zjištění skutkových okolností učiněná shodně oběma nižšími soudy, v souzeném případě zvláště zjištění učiněná ze spisu C 111/28 o lhůtě pariční, pak z dopisů žalobkyně ze dne 6. prosince 1929, 16. prosince 1929 a z dopisu žalovaných ze dne 19. prosince 1929 o uděleni lhůt žalovaným ku plnění a o marném jich projití, jakož i zjištění, že žalovaní již dne 9. prosince 1929 byli uvědoměni, že žalobkyně chce plniti, že tudíž opravný prostředek nepodá. Z těchto zjištění jsoucích v souladu se zjištěními, že šlo o smlouvu zcela jednoduchou, vyplývá

správnost úsudku napadeného rozsudku, že lhůty žalobkyní žalované straně poskytnuté, zvláště však lhůta poslední, byly dostatečné a přiměřené. Poněvadž podle rozsudkového výroku šlo o vzájemné plnění z ruky do ruky, považuje i dovolací soud zjištěný postup žalobkyně za skutečné plnění po rozumu povinnosti jí rozsudkem uložené, neboť přesahuje, hledíc k jeho přesnosti a obsažnosti, meze pouhého vyjádření ochoty k budoucímu plnění.

Čís. 11882.

Základem nároku na přiměřené snížení ujednané úplaty podle druhé věty § 1167 obč. zák. jest smluvená úplata, nikoliv obecná cena díla. Snížení smluvené úplaty spočívá jen v poměru, jímž poklesla ujednaná úplata k obecné hodnotě dodaného vadného díla proti původnímu poměru smluvené úplaty k obecné hodnotě ujednaného bezvadného díla. Nezměnil-li se tento poměr, nemá objednatel nárok na snížení ujednané úplaty.

(Rozh. ze dne 10. září 1932, Rv I 2139/31.)

Žalovaná ujednala se žalobcem, že jí dodá náhrobek na hřbitov za 25.000 Kč s tím, že náhrobek bude proveden týmž způsobem jako náhrobek dodaný žalobcem rodině Z-ově. Proti žalobě o nedoplatek 3.500 Kč namítla žalovaná, že dodaný jí náhrobní pomník neodpovídá náhrobnímu pomníku dodanému rodině Z-ově a že uvedení do takovéhoto stavu vyžaduje náklad asi 4.000 Kč. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. není opodstatněno. Žalovaná čelí zažalovanému nároku na doplacení zbytku úplaty za zhotovený náhrobní pomník námitkou, že nebyl proveden tak, jak bylo smluveno, a rozhodla se proto žádati snížení úplaty podle § 1167 obč. zák. o částku rovnající se zažalovanému zbytku úplaty, jenž činí podle zjištění odvolacího soudu 3.550 Kč. Odvolací soud sice zjistil, že dodaný náhrobní pomník neodpovídá přesně vzoru žalovanou stranou ujednanému, poněvadž neodpovídá vzoru a rozměrům náhrobního pomníku rodiny Z-ovy, že uvedení zhotoveného pomníku do takového stavu vyžaduje náklad asi 4.000 Kč. Neuznal však na snížení úplaty, poněvadž zjistil, že přes to cena pomníku ani co do materiálu, ani co do rozměrů, ani co do architektonického řešení nebyla změněna. Neprávem napadá dovolatelka tento názor, vytýkajíc, že soud měl vzíti za prokázáno vzhledem k nákladu 4.000 Kč, nutnému k uvedení pomníku do smluveného stavu, že je hodnota pomníku o tuto částku snížena a že může dovolatelka i při nároku na snížení úplaty sama vady dáti odstraniti a žádati náhradu nákladu. Přehlíží, že nevznesla obranu z důvodu náhrady škody podle poslední věty § 1167 obč. zák. a § 932 prvý odstavec poslední

věta obč. zák., nýbrž, že vznesla námitku ze správy podle první věty § 1167 obč. zák., žádajíc jen přiměřené snížení ujednané úplaty. Základem tohoto nároku jest smluvená úplata, nikoliv obecná cena díla (§§ 1332 a 306 obč. zák.). Spočívá tudíž snížení smluvené úplaty jen v poměru, jímž poklesla ujednaná úplata k obecné hodnotě dodaného vadného díla proti původnímu poměru smluvené úplaty k obecné hodnotě ujednaného bezvadného díla. Odvolací soud zjistil na základě posudku soudních znalců, že věcná cena za dodaný pomník odpovídá ceně za pomník, který by byl přesně zhotoven podle vzoru. Z toho plyne, že původní poměr smluvené úplaty k obecné hodnotě bezvadného díla je týž jako poměr smluvené úplaty k obecné hodnotě dodaného vadného díla. Nezměnil-li se tento poměr, nemá žalovaná nárok na snížení ujednané úplaty a náklad na uvedení díla do stavu, jaký byl smluven, jest pro posouzení jejího nároku vůbec bez významu. Je proto i bezpodstatná výtka dovolatelky, že žaloba je předčasná proto, že si ještě nedala jinou osobou uvésti dílo do stavu, jak byl smluven. Nelze ani uznati, že napadený rozsudek je v rozporu s procesní hospodárností, poněvadž prý ji nutí k žalobě o náhradu škody. Neboť, neopřela-li dovolatelka obranu o tento důvod, nelze k němu přihlížeti.

Čís. 11883.

Udělila-li strana v rozvodovém sporu zástupci chudých (neadvokátu) ustanovenému jí pro ústní jednání, procesní plnou moc, nebyl porušen předpis § 93 c. ř. s. tím, že byl doručen rozsudek zástupci chudých, třebaže byl v té době jako zmocněnec strany vykázán i advokát.

Předpis § 29, prvý odstavec, c. ř. s. se nevztahuje na manželské spory. Ustanovení § 6 vlád. nař. ze dne 3. května 1923, čís. 95 sb. z. a n. platí jen pro určení útrat.

(Rozh. ze dne 10. září 1932, R II 322/32.)

V rozvodovém sporu, na jehož základě jest se nyní domáháno rozluky manželství (§ 17 rozl. zák.), byla žalovaná manželka zastoupena advokátem Dr. Č-em a kromě toho udělila dne 2. února 1932 procesní plnou moc auskultantu Dr. F-ovi, jenž jí byl zřízen za zástupce chudých. Rozsudek pro zmeškání ze dne 4. února 1932, jímž bylo manželství rozvedeno od stolu a lože z viny žalované manželky, byl doručen auskultantu Dr. F-ovi, jenž proti němu nepodal odvolání. Návrhu manžela, by byla povolena rozluka manželství (§ 17 rozl. zák.) z viny manželky, soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle § 17 rozl. zák. může, byl-li soudem pravoplatně vysloven rozvod podle §§ 107—109 obč. zák. z některého důvodu uvedeného v § 13 rozl. zák., každý manžel žádati rozluku manželství na podkladě provedeného už sporu o rozvod. Formálně pravoplatný rozvod, ve sporu vyslovený, je tedy prvou, nezbytnou, podmínkou pro povolení rozluky ve smyslu § 17 rozl. zák. Odpůrkyně namítla, že rozsudek v rozvodovém sporu nebyl jí doručen a nenabyl tedy moci práva. Prvý soud však nebyl na pochybách o pravoplatnosti rozsudku, zjevně

proto, že rozsudek pro zmeškání byl doručen zástupci chudých, auskultantu dru F-ovi dne 2. března 1932, odvolání proti němu nebylo podáno a žádost zástupce chudých o navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k odpovědi na žalobu byla podle § 148 třetí odstavec c. ř. s. odmítnuta. Leč podle stavu spisů nenabyl rozsudek pro zmeškání doposud moci práva, nebyv řádně doručen. Šlo o řízení prvé stolice v manželské při, nikoliv o proces advokátský (§ 27 druhý odstavec c. ř. s.). Žalované bylo na její žádost, došlou dne 10. prosince 1931, usnesením krajského soudu ze dne 11. prosince 1931 propůjčeno právo chudých a zástupcem chudých ji ustanoven asukultant Dr. F. Při prvém roku dne 12. prosince 1931 byla však žalovaná zastoupena advokátem Dr. Č-em, jehož plná moc, datovaná týmž dnem, byla soudu předložena a je dosud při spisech, aniž je ze spisu patrno, že byla později odvolána nebo vypovězena. Arci byla s podáním zástupce chudých předložena i plná moc (nedatovaná), kterou žalovaná udělila podle § 31 c. ř. s. svému zástupci chudých, auskultantu Dr. F-ovi. Jest si však ujasniti, že tento zástupce chudých byl žalované zřízen zjevně ve smyslu § 64 čís. 4 c. ř. s., tedy k bezplatnému hájení jejích práv při ústním projednávání, že již tímto zřízením byl oprávněn, předsevzíti za ni všechny procesní úkony, k nimž po zákonu zmocňuje procesní plná moc udělená advokátovi, a že žalovaná neměla tomuto svému úřednímu zástupci vůbec udíleti plnou moc (§ 133 odstavec druhý a třetí jedn. ř.); udělení této plné moci je tedy po právu neúčinné, nehledíc k tomu, že podle § 29 prvý odstavec c. ř. s. mohla žalovaná ustanoviti za svého zmocněnce výhradně advokáta (předpokládaná hodnota sporu činila tu 10.000 Kč — sr. § 6 vl. nař. čís. 95/1923). Po právu dala tedy žalovaná plnou moc procesní v rozvodové při výhradně Dr. Č-ovi, advokátu, takže podle velícího ustanovení § 93 prvý odstavec c. ř. s. měl i rozsudek pro zmeškání býti doručen tomuto zmocněnci, nikoliv zástupci chudých. Doručení vykonané s porušením řečeného zákonného předpisu jest nicotné a rozvodový rozsudek tudíž doposud ani nemohl nabýti právní moci. S tohoto právního hlediska měla žádost o povolení rozluky býti beze všeho zamítnuta, aniž je třeba zkoumati hmotněprávní podmínku § 17 rozl. zák., zda totiž skutečnosti ve sporu o rozvod najevo vyšlé byly by již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby oň bylo bývalo žalováno.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by, nehledě k důvodu, pro který zamítl návrh, znovu rozhodl o rekursu.

Důvody:

Jak ze spisu rozepře rozvodové patrno, byla soudu s podáním, došlým 2. února 1932, předložena procesní plná moc podle § 31 c. ř. s., kterou udělila žalovaná auskultantu dr. F-ovi, který jí byl zřízen za zástupce chudých. Byli tedy 4. února 1932, kdy vydán byl rozsudek pro zmeškání, vykázáni jako zmocněnci žalované advokát dr. Č. a onen auskultant. Nebyl proto porušen předpis § 93 prvý odstavec c. ř. s. tím, že rozsudek byl doručen tomuto. Jest sice správné, že žalovaná nepotřebovala ustanovenému zástupci chudých udíleti plnou moc, poněvadž tento, jsa jí

přidělen k hájení práv u ústního jednání, byl již tím oprávněn pro ni všechny procesní úkony předsevzíti, k nimž podle zákona zmocňuje procesní plná moc, udělená advokátu. To však nebránilo žalované uděliti takovou plnou moc auskultantu jako každé jiné osobě způsobilé k zastupování a tím ustanoviti ho za svého zmocněnce ve smyslu § 26 c. ř. s. Šlo o spor manželský, v němž není předepsáno nucené zastoupení advokátem v prvé stolici (§ 27 druhý odstavec c. ř. s.) a na který se nevztahuje ustanovení § 29 prvý odstavec c. ř. s., poněvadž spor se týkal věci, při níž hodnota předmětu sporu jest pro určení příslušnosti bez významu, takže ustanovení § 56 druhý odstavec j. n. tu neplatilo. Ustanovení § 6 vlád. nař. čís. 95/1923 sb. z. a n., platí jen pro otázku určení útrat. Není tedy správný názor rekursního soudu, že tu není předpokládaného pravomocného rozsudku ve sporu rozvodovém. Poněvadž rekursní soud důsledkem tohoto nesprávného právního názoru nezkoumal hmotněprávní podmínky § 17 rozl. zák. bylo uznati, jak se stalo.

Čís. 11884.

Je-li prokázáno odevzdací listinou, že závazek z exekučního titulu přešel na osobu, proti níž jest navržena exekuce, jest pro vymáhajícího věřitele nerozhodným odchylný obsah dědické dohody, není-li v odevzdací listině vysloveno, že vymáhající věřitel k této dědické dohodě přistoupil, buď výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 10. září 1932, R II 345/32.)

Vymáhající věřitel navrhl proti nezl. Emilii J-ové exekuci k vydobytí pohledávky za zůstavitelkou Marií J-ovou. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Vymáhající věřitel vede exekuci proti povinné tvrdě, že na ni přešel podle odevzdací listiny závazek pozůstalosti z rozsudku. Podle § 9 ex. ř. musí tento přechod závazku býti prokázán. Odevzdací listinou ze dne 5. dubna 1931 jest však prokázáno, že celé pozůstalostní jmění po Marii J-ové převzal Josef J. s povinností, že zaplatí pozůstalostní dluhy. Závazek nepřešel tedy na stěžovatelku, pročež bylo exekuční návrh zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Odevzdací listinou ze dne 5. dubna 1931 byla odevzdána pozůstalost po Marii J-ové podle závěti dceři nezl. Emilii J-ové, která se přihlásila s dobrodiním soupisu. Tím jest prokázáno podle § 9 ex. ř. veřejnou listinou, že závazek z exekučního titulu znějícího proti pozůstalosti po Marii J-ové přešel na nezl. Emilii J-ovou, proti níž jest navržena exekuce. Nerozhodným pro vymáhajícího věřitele jako osobu třetí, jsoucí mimo projednání pozůstalosti, jest obsah dědické dohody, podle níž celé pozůstalostní jmění převzal pozůstalý manžel Josef J. proti zaplacení

pozůstalostních dluhů a vyplacení podílu 16.500 Kč v hotovosti dceři nezl. Emilii J-ové, neboť není v odevzdací listině vysloveno, že vymáhající věřitel přistoupil k této dědické dohodě buď výslovně nebo mlčky, ale způsobem vytčeným v § 863 obč. zák., a proto se tato dědická dohoda vymáhajícího věřitele netýká a proti němu jest dlužnicí nezl. Emilie J-ová jako universální dědička po Marii J-ové, na niž závazek, o který jde, přešel.

Čís. 11885.

Stát neručí za úraz, který se přihodil členu komise provádějící domovní prohlídku podle důchodkového trestního zákona.

Přibráním obecního radního k domovní prohlídce podle důchodkového trestního zákona nebyl založen soukromoprávní zmocněnecký poměr obecního radního k československému státu.

(Rozh. ze dne 10. září 1932, Rv II 481/31.)

Žalobce domáhal se na československém státu nahrady škody, tvrdě, že utrpěl úraz při prohlídce domu, k níž byl důchodkovou kontrolou přibrán jako radní obce. Žaloba byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: První soud zamítl žalobu také z důvodu, že se žalobce nemůže domáhati náhrady škody, an si úraz, pak-li se mu přihodil, sám zavinil, poněvadž žalobce netvrdil, tím méně dokázal, že tvrzený úraz zavinil někdo ze členů komise (§§ 1295, 1297, 1311 obč. zák.). Správně dodal první soud, že, i kdyby tomu tak bylo, nelze najíti v zákoně oporu pro mínění žalobce, že stát jest zodpovědný za zavinění orgánu provádějícího domovní prohlídku. Žalobce uvádí v odvolání, že žalobní nárok zakládá na ustanovení §§ 1014 a 1015 obč. zák. Žalobce především, jak sám uvedl v žalobě, při domovní prohlídce spolupůsobil jako radní obce, nebo-li, jak se na protokolu podepsal, jako asistence, tedy jako orgán místní policie. Než, i kdyby byl orgánem státu, nemůže se dovolávati náhrady za úraz, který si způsobil vlastní neopatrností, jak sám uvedl v žalobě slovy »že se do hlavy udeřil« (§ 1297 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nemá významu, zda se žalobce súčastnil prohlídky jako orgán místní policie, či jako orgán státu nebo jako svědek výkonu nebo důvěrník úřadu. Není předpisu, podle něhož by stát ručil za úraz, který by se dovolateli přihodil jako členu komise provádějící domovní prohlídku podle důchodkového trestního zákona. Dovolatel se neprávem odvolává na ustanovení § 1014 a 1015 obč. zák., ježto nebyl ve smluvním poměru k československému státu jako zmocněnec. Jeho přibrání k domovní prohlídce jako obecního radního takový poměr nezakládá, ježto nejde o soukromoprávní příkaz ku právnímu jednání a o soukromoprávní poměr žalobce k československému státu.

Čís. 11886.

Bylo-li soudcovské zástavní právo, jehož bylo nabyto později než šedesát dnů před zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníka, v době zastavení tohoto vyrovnacího řízení starší šedesáti dnů, obživlo, i když o jmění dlužníka bylo téhož dne a bezprostředně po zastavení zahájeno nové vyrovnací řízení.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, R I 585/32.)

Vymáhající věřitelka firma Jan K. nabyla zástavního práva na movitostech dne 9. února 1931, vyrovnací řízení Kv 58/31 bylo o jmění dlužníka zahájeno dne 25. února 1931, avšak dne 10. června 1931 bylo zastaveno, an vyrovnací návrh byl dlužníkem vzat zpět, načež téhož dne bezprostředním připojením na vyrovnací řízení Kv 58/31 bylo zahájeno nové vyrovnací řízení pod Kv 190/31, jež znovu dne 7. září 1931, ano vyrovnání nebylo přijato, bylo zastaveno, načež dne 22. září 1931 byl na jmění dlužníka uvalen konkurs. Při rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodané movitosti nevzal soud prvé stolice zřetel na pohledávku vymáhajícího věřitele Jana B-a, ježto jeho zástavní právo zaniklo při vyrovnání Kv 58/31 zahájeném dne 25. února 1931. Rekursní soud přikázal firmě Jan K. úhradu její pohledávky. Důvody: Podle § 12 vyr. ř. zanikají sice práva na oddělení, jichž bylo nabyto v posledních šedesáti dnech před zahájením vyrovnacího řízení, obživnou však opět, bylo-li vyrovnací řízení zastaveno. Tento případ tu nastal, ježto vyrovnací řízení Kv 58/31 bylo dne 10. června 1931 zastaveno. Zástavní právo bylo tehdy již starší než šedesát dnů a nemohlo zahájením nového vyrovnacího řízení, i když se připojovalo bezprostředně na dřívější vyrovnací řízení, již platiti za uhaslé. Neboť při druhém vyrovnacím řízení Kv 190/31 nejde o pokračování v předchozím vyrovnacím řízení, nýbrž o úplně nové samostatné řízení vyrovnací.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s vývody dovolacího rekursu, že, ana firma Jan K. neučinila návrh na pokračování v řízení exekučním, nebylo prodejové řízení v její prospěch vedeno a že důsledkem toho se nemělo k jejímu exekučnímu návrhu přihlížeti. Ke správným důvodům napadeného usnesení a na vyvrácení vývodů dovolacího rekursu jest zdůrazniti toto: I když pravoplatným usnesením ze 4. března 1931 E 4308/30 bylo stanoveno, že v exekučním řízení bude pokračováno po zastavení vyrovnacího řízení k návrhu vymáhajícího věřitele, v souzeném případě tohoto návrhu nebylo třeba, poněvadž zástavní právo firmy Jan K. bylo v době zastavení vyrovnacího řízení již starší šedesáti dnů a nemohlo tedy v době zahájeného nového vyrovnacího řízení býti považováno za uhaslé, nýbrž podle ustanovení § 12 vyr. ř. znovu oživlo. Poněvadž firma Jan K., pro jejíž vykonatelnou pohledávku byla povolena exekuce i dražbou, nepřestala býti vymáhající věřitelkou a dražební řízení

se provádělo pro vykonatelné pohledávky jejích vymáhajících věřitelů, bylo ve smyslu ustanovení § 285 třetí odstavec ex. ř. na exekučním soudu, by při rozvrhu nejvyššího podání k pohledávce této věřitelky přihlížel.

Čís. 11887.

Propadná lhůta § 1111 obč. zák. neplatí pro nárok propachtovatele proti pachtýři, ježto pachtýř nesplnil závazek odevzdati při ukončení pachtu spachtované budovy ve stavu, v němž je při nastoupení pachtu převzal, pokud se týče, že nesplnil smluvní závazek, nahraditi výlohy, jež budou spojeny s opravami k uvedení budov do někdejšího stavu.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, Rv I 566/31.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhal se propachtovatel na pachtýři náhrady škody, ježto žalovaný nesplnil závazek převzatý v pachtovní smlouvě proti žalobci jako propachtovateli odevzdati při ukončení pachtu spachtované budovy ve stavu, v němž je při nastoupení pachtu převzal, pokud se týče, že nesplnil smluvní závazek nahraditi výlohy, jež budou spojeny s opravami potřebnými k uvedení budov do dřívějšího stavu. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Propadná lhůta jednoho roku podle § 1111 obč. zák. platí pro nárok na náhradu za poškození nájemního a pachtovního předmětu nebo za jeho opotřebení zneužíváním. V projednávaném sporu nejde však o náhradu z uvedených důvodů, nýbrž vůbec o náhradu, ježto žalovaný nesplnil závazek převzatý v pachtovní smlouvě proti žalobci jako propachtovateli odevzdati při ukončení pachtu spachtované budovy ve stavu, v němž je při nastoupení pachtu převzal, pokud se týče, že nesplnil smluvní závazek nahraditi výlohy, jež budou spojeny s opravami k uvedení budov do někdejšího stavu. Tento závazek je širší než závazek podle § 1111 obč. zák., zažalovaná náhrada není náhradou ve smyslu tohoto místa zákona a proto předpisu tohoto paragrafu, pokud se týče propadné lhůty v něm stanovené na zažalovanou náhradu nelze použíti (sb. n. s. čís. 1444). Obrana žalovaného, že žalobní nárok není po právu, protože zanikl, nebyv uplatněn ve lhůtě § 1111 obč. zák., není opodstatněná.

Čís. 11888.

Byl-li předmětem smlouvy jen pozemek, na němž si nájemce teprve sám zřídil boudu ku prodeji uhlí a napotom dřevěnou boudu pro stáj na koně, šlo o smlouvu nájemní, nikoliv o smlouvu pachtovní.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, Rv I 1478/32.)

Žalobci dali žalovaným čtvrtletní výpověď z pozemku, na němž si žalovaní postavili boudu ku prodeji uhlí a dřevěnou boudu pro stáj na koně. Procesní soud prvé stolice výpověď k námitkám žalovaných zrušil, maje za to, že šlo o smlouvu pachtovní, a, ježto nebyla výpovědní lhůta ujednána, že platí zákonná šestiměsíční výpovědní lhůta (§ 1116 obč. zák., § 560 čís. 3 c. ř. s.). Odvolací soud ponechal výpověď v platnosti. Důvody: Především jest si ujasniti, zda tu jde o smlouvu nájemní, či pachtovní. V tom směru obě strany souhlasně udaly, že pozemku č. kat. 21, patřícího straně žalující užívá strana žalovaná tím způsobem, že na něm postavila v roce 1920 boudu ku prodeji uhlí a v roce 1924 dřevěnou boudu pro stáj na koně. Vzhledem k tomu jest po rozumu ustanovení § 1091 obč. zák. pokládati smlouvu stran za smlouvu nájemní. Rozdíl mezi smlouvou nájemní a pachtovní jest v tom, že se při smlouvě nájemní najatého předmětu jen užívá, kdežto při smlouvě pachtovní jest úmyslem pachtující strany těžiti z pozemku plody. Odpůrci odvolatelů neobdělávají pozemek a z jeho výtěžku svým přičiněním a prací, nejsouce hospodáři, nemají užitku a užívají pozemku jen jako prostory k postavení bud při provozování své živnosti. Stačí proto podle § 1116 obč. zák., není-li nic o výpovědní lhůtě mezi stranami ujednáno, dána-li výpověď čtrnáctidenní. V souzeném případě byla dána výpověď čtvrtletní, tedy ještě delší než je zákonem předepsáno. To, že vypovídající strana sama označovala smlouvu za pachtovní, je nerozhodné, ježto jde o právní otázku, již rozhodnouti náleží soudu. Nesprávně tudíž prvý soud věc posoudil po stránce právní, dospěv k názoru, že tu jde o smlouvu pachtovní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodnou jest pro tento spor otázka, jaké právní povahy je smlouva stran, zda je to smlouva nájemní v užším smyslu, či smlouva pachtovní, neboť podle toho se řídí délka doby výpovědní podle § 1116 obč. zák. Zákon vymezuje v § 1091 obč. zák. rozdíl mezi nájmem a pachtem podle toho, zda lze věci užívati, aniž se dále obdělává, či zda jí může býti používáno jen s vynaložením píle a námahy, tedy podle toho, jde-li jen o užívání věci tak, jak jest, či o vybírání užitků, které věc poskytuje a které ovšem vyžadují pachtýřova přičinění. Mnohdy obtížnou a i v nauce spornou otázku, kdy jde jen o nájem a kdy o pacht, lze řešiti jen podle zvláštních okolností případu. V souzeném případě není sporu o tom, že předmětem smlouvy byl holý pozemek, na němž si žalovaní teprve sami zřídili boudu ku prodeji uhlí a později dřevěnou boudu pro stáj na koně. Pozemek sám neměl tedy býti přímým předmětem hospodářské činnosti žalovaných, nýbrž byl jen prostorem, na němž se měla rozvíjeti jejich hospodářská činnost, která byla podstatně jiného rázu, než obvyklé zemědělské vzdělávání pozemků. Žalovaným šlo jen o prosté užívání pozemkové plochy k účelům jejich živnosti, nikoliv o zemědělské obhospodařování pozemku a braní plodů z něho. Odvolací soud tudíž správně rozpoznal, že sporná smlouva byla smlouvou nájemní, nikoli smlouvou pachtovní. Na tom nic nemění vývody dovolatelů, že pozemku neupo-

třebili bez obdělání a úpravy, ježto si na něm postavili vlastním nákladem dřevěné boudy, jichž používali pro svou živnost, neboť tato jejich námaha a píle nespadá pod pojem obdělávání pozemku k docílení plodů z něho (srovnej rozhodnutí čís. 2087, 4348, 11.102 sb. n. s.). Označení, jež volily strany pro smlouvu, nemá tu význam, záleží jen na obsahu vyhražených oprávnění a na hlavním účelu právního jednání. Protože v souzeném případě doba trvání nájemní smlouvy nebyla určena a o výpovědní lhůtě nebylo mezi stranami nic ujednáno, stačila by podle § 1116 obč. zák. ke zrušení smlouvy výpověď, daná i jen na čtrnáct dní.

Čís. 11889.

Byla-li proti žalobě zadané na krajském soudě vznesena námitka věcné a místní nepříslušnosti, ježto prý jde o spor, pro nějž jest příslušným pracovní soud (pracovní oddělení okresního soudu), dovolaný krajský soud pak žalobu odmítl pro věcnou nepříslušnost v době, kdy příslušné oddělení pro pracovní spory ještě nezahájilo svou činnost, rekursní soud však uznal příslušnost dovolaného krajského soudu, jest dovolací rekurs co do námitky věcné nepříslušnosti nepřípustný (§ 45 j. n.), co do námitky místní nepříslušnosti neodůvodněný, ježto místní příslušnost souvisí tu nerozlučně s věcnou příslušností.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, R II 256/32.)

Proti žalobě, zadané na krajském soudě v U., vznesl žalovaný námitku místní a věcné nepříslušnosti, ježto prý jde o spor, pro nějž jest příslušným soud pracovní, pokud se týče pracovní oddělení okresního soudu v Z. Soud prvé stolice usnesením ze dne 16. dubna 1932 vyhověl námitce věcné a místní nepříslušnosti a odmítl žalobu. Rekursní soud zamítl námitku věcné a místní nepříslušnosti a uložil prvému soudu, by, pomina důvod odmítnutí žaloby, o ní dále jednal.

Nejvyšší soud dovolací rekurs v otázce věcné nepříslušnosti odmítl, v otázce místní nepříslušnosti mu nevyhověl.

Důvody:

V souzené věci byla vznesena námitka místní a věcné nepříslušnosti krajského soudu v U., ježto prý jde o spor, pro nějž jest příslušný soud pracovní, pokud se týče pracovní oddělení okresního soudu v Z. Napadenou částí usnesení rekursního soudu byla tato námitka zamítnuta a krajský soud v U. byl takto uznán věcně příslušným ku projednání sporu. Podle § 45, prvý odstavec, j. n. nelze napadati rozhodnutí sborového soudu prvé stolice o jeho předmětné příslušnosti z důvodu, že pro spor jest odůvodněna příslušnost některého jiného sborového soudu nebo některého okresního soudu. To platí i tehdy, když o příslušnosti sborového soudu rozhodl soud druhé stolice, neboť jeho rozhodnutí nastupuje na místo usnesení sborového soudu prvé stolice, nahražujíc jeho výrok, k němuž by bylo došlo, kdyby byl prvý soud nazíral na věc správně (viz rozhodnutí čís. 282, 3145, 5056, 7006, 11.311 sb. n. s.).

V souzeném případě jest míti na paměti, že usnesení soudu prvé stolice bylo vydáno dne 16. dubna 1932, že však oddělení pro pracovní spory u okresního soudu v Z., mohlo podle vyhlášky ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, čís. 44 sb. z. a n. zahájiti svou činnost teprve od 1. září 1932 a že podle § 42 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. spory uvedené v §§ 1 a 2 téhož zákona, pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení pro spory pracovní, náležejí k věcné příslušnosti okresních soudů. Rozhodnutím rekursního soudu bylo tedy v podstatě uznáno, že pro spor není odůvodněna věcná příslušnost soudu okresního, nýbrž sborového soudu prvé stolice, a jest tu proto použíti předpisu § 45, prvý odstavec, j. n. Z toho plyne, že rozhodnutí rekursního soudu o věcné příslušnosti krajského soudu v U. není odporovatelné a dovolací rekurs bylo v tomto bodě jako nepřípustný odmítnouti. Otázka místní příslušnosti souvisí tu nerozlučně s otázkou příslušnosti věcné, takže, bylo-li rozhodnuto pravoplatně o této, jest tím rozřešena i ona. V tomto směru jest sice dovolací rekurs přípustný, ale nemohlo mu býti vyhověno.

Čís. 11890.

Stala-li se za projednání pozůstalosti mezi dědici spornou otázka vpočtení, není úkolem pozůstalostního soudu řešiti otázku, co a kterému svéprávnému dědici se má vpočítati do jeho dědického podílu, nýbrž jest věcí dědiců, by si sporné vpočítání provedli žalobou.

Tvrdila-li většina dědiců při sepisování inventáře, že věci (vkladní knížky) patří do pozůstalosti, musely býti do inventáře pojaty a jest ponecháno dědicům, kteří si činí nárok na věci, by spornou otázku vlastnických poměrů vyřešili sporem.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, R II 273/32.)

Pozůstalostní soud skončil pozůstalostní řízení a odevzdal pozůstalost. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Pozůstalostní soud nemá povinnost, by za všech okolností prováděl před odevzdáním pozůstalosti započtení darů a by rozhodl o kolaci. Poněvadž šlo o posloupnost podle zákona, mohlo jíti o započtení podle § 788 a 790 obč. zák. Tyto předpisy upravují jen kolační povinnost dědice k dědicům ostatním, avšak neukládají pozůstalostnímu soudu povinnost, by o kolaci, když se jí dědic dovolává, rozhodl. Ani zákonem ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. nebyla nespornému soudci taková povinnost uložena. Podle § 25 tohoto zákona může soudce nesporný, závisí-li rozhodnutí o předurčující otázce na zjištění sporných skutečností, účastníky odkázati na řízení sporné, jen musí až do vyřízení této věci učiniti opatření, jichž jest třeba na ochranu veřejných zájmů nebo k zajištění účastníků neb účelu řízení. Z toho jest zřejmo, že zákon neukládá nespornému soudci povinnost rozhodnouti za všech okolností. Jak z podání ze dne 20. června a 2. září 1931 je zřejmo, jednali dědici mezi sebou o dohodu. Podle protokolu o projednávání pozůstalosti ze dne 27. listopadu 1931 jest zřejmo, že se dědici o kolaci nemohli do-

hodnouti, takže se otázka kolace stala spornou. Soud pozůstalostní nebyl oprávněn pro tyto sporné otázky zdržovati odevzdání pozůstalosti a právem podle § 174 nesp. říz. a § 819 obč. zák. projednání pozůstalosti skončil a pozůstalost odevzdal. Jest věcí dědiců, by si sporné vpočítání mezi sebou provedli po případě sporem. Rovněž nebyl pozůstalostní soud povinen rozhodovati, jak míní stěžovatel, o otázkách vlastnictví ke vkladním knížkám. Dědici, až na stěžovatele, tvrdili, že vkladní knížky jsou vlastnictvím zůstavitelky, tvrzení dědiců nebylo ničím prokázáno, šlo o sporné skutečnosti, které pozůstalostní soud nebyl povinen sám zjišťovati, jak již nahoře uvedeno. Právem tedy pozůstalostní soud učinil jen opatření nutná pro řízení pozůstalostní; není jeho povinností, by účastníky poukazoval na pořad práva, když některá pohledávka do pozůstalosti pojatá je sporná, i tu musí pozůstalostní soud postupovati podle § 174 nesp. říz. a § 819 obč. zák. a jest věcí dědiců, by podle svého uvážení další zařídili, po případě zahájili spor. Předpisů §§ 125 a násl. nesp. říz. tu nelze použíti, poněvadž nejde o odporující si přihlášky dědiců, takže nebylo ani povinností pozůstalostního soudu, by rozhodoval o tom, komu přiděluje úlohu žalobce v otázce vlastnické.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o mimořádný dovolací rekurs do souhlasných usnesení nižších soudů, do kterých si lze stěžovati podle ustanovení § 46 zák. o nespor. řízení čís. 100/31 sb. z. a n. jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy, nebo zmatečnost. Nezákonné jest prý napadené usnesení proto, že rekursní soud nesprávně vyložil a použil ustanovení § 25 cit. zák. na souzený případ a v důsledku toho nesprávně uznal, že pozůstalostní soud nebyl povinen prováděti před odevzdáním pozůstalosti vpočtení darů a rozhodovati o jich vpočtení do dědického podílu. Poněvadž ze spisů jest zřejmo, že se otázka vpočtení stala za projednání pozůstalosti mezi dědici spornou, a není úkolem pozůstalostního soudu řešiti otázku, kolik a kterému svéprávnému dědici se má vpočítati do jeho dědického podílu, nýbrž jest věcí dědiců, by si sporné vpočítání provedli žalobou, nebylo právem o této otázce rozhodnuto v usnesení pozůstalostního soudu vyřizujícím projednání pozůstalosti a není nezákonnosti v tom, že rekursní soud tento postup prvního soudu schválil poukazem k ustanovení § 25 zák. čís. 100/31 sb. z. a n., které neukládá nespornému soudci za povinnost rozhodnouti za všech okolností o sporné otázce vyskytnuvší se za projednání pozůstalosti. Stěžovatel v dovolacím rekursu sám k tomu poukazuje, že rozhodnutí v otázce vpočtení závisí na zjištění sporných skutečností, uváděje, že zůstavitelka postoupila synu Václavu H-ovi rolnickou usedlost s příslušenstvím v roce 1924 v ceně 500.000 Kč a že jí Václav H. na to zaplatil jen 40.000 Kč, takže jest povinen dáti si započísti ve svůj dědický podíl majetkovou hodnotu ve výši 460.000 Kč. Není nezákonnosti ani v tom, že se v napadeném usnesení vyslovuje názor, že pozůstalostní soud nebyl povinen rozhodovati o otázce vlastnictví ke třem vkladním knížkám. Tvrdila-li většina dědiců při sepisování

inventáře, že knížky do pozůstalosti patří, musily podle ustanovení § 97 a 104 nesp. říz. do něho býti pojaty, a jest ponecháno dědicům, jež si nárok na knížky činí, by spornou otázku vlastnických poměrů vyřešili sporem.

Čís. 11891.

Útratám odhadu a dražby nemovitosti nepřísluší přednostní právo.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, R II 338/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost nepřikázal soud prvé stolice v přednostním pořadí náklady odhadu nemovitosti. Důvody: Náklady odhadu nepožívají přednostního práva na uspokojení před knihovními věřiteli, nýbrž mohou býti zapraveny jen v pořadí pohledávky, pro kterou bylo dražební řízení zahájeno. Tak stanovil již § 9 zákona ze dne 10. června 1887, čís. 74 ř. zák. a exekuční řád ze dne 27. května 1896, čís. 79 ř. zák. v § 216 přesně určil výčetmo, které pohledávky a v jakém pořadí mají býti zapraveny z nejvyššího podání, a nelze toto ustanovení doplňovati obdobou předpisu § 286 ex. ř. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Soud prvé stolice zcela správně odůvodnil, že náklady odhadu nemovitosti nemají přednostní právo na uspokojení před knihovními věřiteli. Ze zákona nelze přednostní právo pro ně vyvoditi. Zejména nelze souhlasiti s názorem stěžovatelky, že předpis § 286 ex. ř., který jest pojat do druhého oddílu ex. ř. o exekuci na jmění movité, jest předpisem všeobecným, jehož lze použíti i při ostatních druzích exekuce, právě jeho zařadění svědčí o tom, že platí jen při exekuci na jmění movité. Tím vyloučeno jest i jeho obdobné použití při exekuci reální, to tím více, an § 286 ex. ř. předpisuje, že určitých předpisů o exekuci reální má býti obdobně použito i při exekuci na jmění movité, a pak teprve v druhém odstavci stanoví pro exekuci na jmění movité, že náklady odhadu mají býti napřed z rozdělované podstaty zapraveny. Naprosto nelze souhlasiti s názorem, že by se mohlo použíti obdobně předpisů o vnucené správě. Správně uvedl též první soud, že při reální exekuci nemusí všichni věřitelé míti stejný zájem na dražbě, takže nelze předem tvrditi, že odhad a dražba byly prováděny v zájmu všech.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ve vysvětlivkách k vládní osnově exekučního řádu číslo 79/1896 (materialie I. svazek, str. 546) se k ustanovením o rozvrhu nejvyššího podání za nemovitosti výslovně uvádí, že, co se týče vedlejších nákladů, zůstává při dosavadním platném právu a rovněž, že zůstává při tom, že útratám odhadu a dražby, jak bylo v novele ze dne 10. června 1887, čís. 74 ř. zák. (§ 9) stanoveno, právo přednostní nepřísluší. V § 216 ex. ř., v němž stanoveno je pořadí nároků při rozvrhu dražebního výtěžku za nemovitosti, útraty odhadu a dražby jako přednost požívající uvedeny nejsou. Že nelze, co se týče útrat odhadu a dražby při nemovi-

tostech, použiti ani ustanovení čís. 1 § 206 ex. ř. o nákladech vnucené správy ani ustanovení § 286 ex. ř. o přednosti oněch nákladů při rozvrhu výtěžku za movitosti, dovodily případně soudy nižších stolic. Dovolací rekurs domáhající se toho, by útraty odhadu byly z rozvrhovaného nejvyššího podání za prodanou nemovitost přikázány v přednostním pořadí, není opodstatněn a bylo se o něm usnésti, jak se stalo.

Čís. 11892.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. v doslovu zákona ze dne 12. července 1902, čís. 147 ř. zák.).

Silné trhnutí vozu elektrické dráhy za jízdy, následkem čehož cestující, stojící na zadní otevřené plošině motorového vozu, sklouzl na zem a byl nucen pustiti se obloukové tyče, které se držel, a upadl pod vlečňák, není příhodou v dopravě, nešlo-li o mimořádné zvláštní trhnutí vozu.

(Rozh. ze dne 15. září 1932, Rv II 154/32.)

Za jízdy pouliční dráhou stál žalobce na zadní plošině motorového vozu asi 30—40 cm od stupátka poloobrácen ku stupátku a držel se levou rukou obloukové tyče. Když za jízdy vůz silně trhl, sklouzl žalobce na zem, při čemž se držel ještě chvili obloukové tyče, ale pak byl nucen tyče se pustiti a upadl pod vlečňák, který mu přejel obě nohy. Žalobní nárok proti pouliční dráze na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu, maje za to, že nešlo o příhodu v dopravě. Odvolací soud uznal žalobní nárok polovicí důvodem po právu a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Odvolací soud považuje trhnutí vozu, o něž tu jde, za úchylku od normálního provozu a tudíž za mimořádnou příhodu v dopravě, jak ji má na mysli § 1 zák. ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. a zákon ze dne 12. července 1902, čís. 147 ř. z., najmě, ano toto trhnutí bylo tak silné, že žalobce sklouzl a vypadl z vlečňáku a jest považovati toto trhnutí za mimořádnou příhodu v dopravě, poněvadž vůz, ve kterém jel, na zadní plošině, kde žalobce stál, byl otevřený.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Odvolací soud posoudil spornou věc s hlediska právního nesprávně, uznav, že jde v souzeném případě o příhodu v dopravě. Odvolací soud spatřuje příhodu v dopravě v silném trhnutí vozu elektrické dráhy za jízdy, následkem čehož žalobce sklouzl na zem a byl nucen pustiti se obloukové tyče, které se držel, a upadl pod vlečník, který ho přejel. Avšak asi silné trhnutí vozu elektrické dráhy, i když se béře za prokázáno, není takovou úchylkou od normálních poměrů provozních, s níž by cestující při jízdě elektrickou drahou nemohli počítati. Tím, že pouliční dráha nemá zvláště vyhraženou trať, nýbrž že jezdí tam, kde též jezdí auta a jiné povozy, kde přecházejí chodci a kde se odehrává vůbec celá doprava, nastane často nutnost i prudkého zabrzdění a tím trhnutí

vozu. Takové, i silné, zabrzdění je i při normálním provozu elektrické pouliční dráhy zjevem, s nímž musí každý cestující počítati a proto musí se při jízdě tak zařídit a tak postaviti, by i při silném trhnutí vozu byla jeho bezpečnost zajištěna. V souzeném případu jest dokázáno, že silné trhnutí vozu nastalo, ale nemělo nejmenší vliv na ostatní cestující, kteří neztratili rovnováhu a tím trhnutím vozu nebyli ohroženi na své tělesné bezpečnosti. Nebylo-li prokázáno, že šlo o mimořádné zvláštní trhnutí, následkem kterého by žalobce byl sklouzl a vypadl ze zadní plošiny vozu, nejde o úchylku od normálních provozních poměrů a tedy o příhodu v dopravě ve smyslu § 1 zák. čís. 27/69 ř. z. a § 1 zák. čís. 147/02 ř. z. a neposoudil odvolací soud sporný případ správně, když, uznav, že jde o událost v dopravě, rozsudek prvního soudu změnil. (V témž smyslu rozhodnutí čís. 1652 sb. n. s.)

Čís. 11893.

Soudní smír, jenž stanoví čtrnáctidenní pariční lhůtu i pro jistinu i pro útraty, které soud měl teprve určiti, nezmiňuje se však výslovně o tom, že pro jistinu i útraty platí jednotná lhůta od ujednání smíru, lze vyložiti jen tak, že pariční lhůta ku placení útrat počíná teprve dnem, kdy byl povinný o jejich výši uvědoměn.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, R I 557/32.)

Soudním smírem ze dne 12. prosince 1931 zavázala se žalovaná zaplatiti žalobkyni 326 Kč 95 h a náklady, jak budou soudem určeny, do čtrnácti dnů pod exekucí. Usnesením ze dne 12. ledna 1932 procesní soud tyto náklady určil na 974 Kč 95 h. Toto usnesení bylo žalované doručeno dne 29. ledna 1932. Žalobkyně dne 30. ledna 1932 navrhla povolení exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků žalované k vydobytí této útratové pohledávky. Tento návrh došel k soudu dne 31. ledna 1932, načež soud prvé stolice usnesením ze dne 2. února 1932 exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle názoru rekursního soudu povolení exekuce odporuje ustanovení § 7 druhý odstavec ex. ř. Exekuce může býti povolena jen na základě exekučního titulu a jen, když zákonná lhůta ke splnění již uplynula. Lhůta ke splnění však ohledně usnesení, jímž byly určeny náklady, počíná teprve okamžikem, kdy výška dlužných nákladů jest povinné straně známa. Ohledně důvodu útratové pohledávky bezpochybně jest tu exekuční titul, smír před soudem. Mimo to může usnesení i v případě rekursu býti ihned provedeno (§ 524 c. ř. s.), avšak teprve po uplynutí lhůty ke splnění, která v každém případě teprve počíná dnem doručení nebo vynesení usnesení. Tato lhůta obdobně podle § 409 činí čtrnáct dní. Když však, jako v tomto případě, jest povinné straně smírem povolena lhůta kratší, než lhůta k podání opravného prostředku, může býti exekuce povolena teprve po uplynutí lhůty pro opravný prostředek (§ 7 druhý odstavec ex. ř.). Srov. Gl. U. n. F. 1939 a Neumannův komentář k § 409 c. ř. s. V projednávaném případě vyplývá tento názor již z toho, že při průtahu v určení nákladů přes smluvenou lhůtu pro zaplacení by

mohla pohledávka útratová býti vykonána dříve, než by byla známa výška pohledávky. Že výška nákladů jest známa teprve uplynutím lhůty pro opravný prostředek, jest mimo případ vzdání se opravných prostředků bezpochybné. Opatrné by bylo bývalo, kdyby procesní soudce v usnesení, určujícím náklady, byl zdůraznil čtrnáctidenní lhůtu ke splnění. V každém případě však bylo dbáti lhůty § 409 c. ř. s. podle § 7 druhý odstavec ex. ř., ačkoliv se usnesení, náklady určující, o ní nezmínilo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurentka má neprávem za to, že smírem ze dne 12. prosince 1931 byla stanovena i pro zaplacení útrat, které soud teprve měl určiti, jednotná lhůta čtrnáctidenní od ujednání smíru. Smír se výslovně nezmiňuje o tom, že i pro jistinu i pro útraty platí jednotná lhůta od jeho ujednání, a lze podle zásady § 914 obč. zák. smír vyložiti jen tak, že pariční lhůta ku placení útrat počínala teprve dnem, kdy povinný byl o jejich výši uvědoměn. Jinak, kdyby se měla počítati od ujednání smíru, byla by v něm nedůslednost stranami jistě nezamýšlená, že by povinný musil platiti útraty dříve, než je soud určí a povinný se o jejich výši dozví. Příčilo by se zákonu (§ 7 ex. ř.), by smíru byla i ohledně útrat ještě neurčených propůjčena vykonatelnost, protože předmět exekuce (výše útrat) ze smíru samého neplyne. Podle zásad poctivého styku nelze proto vyložiti smír tak, že povinný musí platiti útraty dříve, než je soud určí, když je do čtrnácti dní soud neurčil a povinnému jejich výši nesdělil, nýbrž jest smír vyložiti tak, že čtrnáctidenní lhůta pro útraty byla míněna od doby jejich ustanovení a oznámení povinnému. Povinnému přece musí býti ponechán čas, by plnil teprve, až zví, co má plniti. O případ § 409 c. ř. s. ovšem při exekuci podle smíru nejde, protože smír není soudním výrokem, jímž se plnění ukládá, nýbrž smlouvou. Ale smírem nebyla uložena náhrada útrat způsobem vykonatelným podle § 7 ex. ř., protože v něm výše útrat nebyla určena, předmět exekuce nebyl určitý. Ten byl určen teprve výrokem soudu a teprve tento výrok ve spojení se smírem tvoří exekuční titul. Kdyby nebyla v exekučním titulu určena lhůta ku plnění, musil by sice povinný platiti hned (bez zbytečného odkladu), jak by mu usnesení o výši útrat bylo doručeno.

Čís. 11894.

I odevzdání vydražené nemovitosti podle § 156, druhý odstavec, ex. ř. může býti odloženo za podmínek § 42 ex. ř. Jest je odložiti zejména i tenkráte, podal-li povinný námitky proti nároku na vyklizení (§ 35 ex. ř.), nebo proti povolení exekuce (§ 36 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 16. září 1932, R I 597/32.)

Žalovaný vydražil žalobcovu nemovitost a vedl proti němu exekuci vyklizením nemovitosti. Žalobce vznesl proti exekuci námitky v tom směru, že žalovaný ihned po příklepu zcizil vydraženou nemovitost a že

tudíž není oprávněn domáhati se vyklizení, a navrhl odklad exekuce až do pravoplatného vyřízení sporu o nepřípustnost exekuce. Soud prvé stolice odklad exekuce povolil. Rekursní soud zamítl návrh na odklad exekuce v podstatě z důvodu, že tu nejde o samostatnou exekuci, nýbrž o vyklizení žalobce jakožto důsledek udělení příklepu žalovanému.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu, avšak učinil odklad exekuce závislým na tom, by povinný (žalobce) zřídil jistotu, jejíž výši ustanoví prvý soud.

Důvody:

Podle § 156 druhý odstavec ex. ř. má býti odevzdání vydražené nemovitosti vykonáno podle § 349 ex. ř., tedy exekucí vyklizením. I tato exekuce může býti odložena za podmínek § 42 ex. ř. a jest ji proto odložiti zejména i tenkráte, podal-li povinný námitky proti nároku na vyklizení (§ 35 ex. ř.), pokud se týče proti povolení exekuce (§ 36 ex. ř.), jakž se stalo v tomto případě, při čemž se podotýká, že otázku, zda jest žaloba opodstatněna, nelze řešiti v exekučním řízení. Bylo proto žádaný odklad povoliti. Jelikož však podle okolností odklad může ohroziti uspokojení žalovaného, pokud se týče vydražitele a v tomto období exekučního řízení vymáhajícího věřitele, bylo podle § 44 druhý odstavec ex. ř. povolení odkladu na tom učiniti závislé, by povinný (žalobce) složil jistotu, jak to vydražitel (žalovaný) ve svém rekursu ostatně i žádal. Bylo proto dovolacímu rekursu částečně vyhověno a rozhodnuto jak výše uvedeno, při čemž Nejvyšší soud, nemaje potřebného skutkového podkladu pro stanovení výše jistoty, ponechal rozhodnutí v této příčině soudu prvé stolice.

Čís. 11895.

Žaloba nájemce proti pronajímateli, by pronajímatel převzal od něho zpět zařízení nájemního předmětu a zaplatil mu za ně, k čemuž se zavázal, dostane-li nájemce od něho do určité doby výpověď — jest rozepří z nájemní smlouvy ve smyslu § 49 čís. 5 j. n.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, R I 604/32.)

Žalobce najal od žalovaných krám a zavázal se převziti zařízení krámu za 25.000 Kč, žalovaní pak se zavázali převziti zařízení krámu za 25.000 Kč po srážce opotřebovací kvoty zpět, dostane-li žalobce do konce roku 1931 od nich výpověď. Dne 15. června 1931 dostal žalobce od žalovaných výpověď. Žalobou, zadanou na okresním soudě, domáhal se žalobce na žalovaných splnění smlouvy v tom směru, by žalovaní převzali od něho zpět inventář za 19.000 Kč. K námitce věcné nepříslušnosti soud prvé stolice žalobu odmítl, maje za to, že žalobní nárok nespočívá na smlouvě nájemní, nýbrž na smlouvě kupní s výhradou zpětného prodeje, která, ač byla uzavřena současně a při ujednání smlouvy nájemní, nečiní s ní jedinou smlouvu a není proto okresní soud

ve smyslu § 49 j. n. ku projednání sporu příslušným, poněvadž nejde o nárok z nájemní smlouvy pokud se týče o právo kotvící v nájemní smlouvě. Rekursní soud zamítl námitku věcné nepříslušnosti. Důvody: Jest sice pravda, že žalobce inventář koupil, stalo se to však jen proto, že najal krám. Koupě inventáře byla tudíž součástí smlouvy nájemní, a bylo jen otázkou doby, kdy nájemní smlouva bude zrušena, zda tento inventář budou musiti žalovaní zase zpět převzíti, či zda zůstane trvale žalobcovým vlastnictvím. Podle toho, co bylo řečeno, domáhá se tudíž ve skutečnosti žalobce toho, by žalovaní převzali při ukončení nájemního poměru zpět inventář a vrátili mu kupní cenu — po srážce náhrady za upotřebení, tedy náhrady za užívání, — kterou při ujednání nájemní smlouvy za inventář jim zaplatil. Jde proto o spor ze smlouvy nájemní, jež jest žalobnímu nároku právním podkladem, nikoli o spor ze smlouvy kupní, neboť jde o to, zda žalovaní jsou podle nájemní smlouvy povinni inventář zpět si převzíti a zaplatiti, vrátiti kupní cenu, čili nic. Takové spory náleží dle § 49 čís. 5 j. n. bez ohledu na hodnotu předmětu sporu před okresní soudy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs napadá v odpor vzaté usnesení vpravdě jen pro nesprávné právní posouzení věci, leč neprávem. Žalobce se domáhá žalobou toho, aby žalovaní převzali od něho krámské zařízení za 19.000 Kč a zaplatili mu 19.000 Kč. K odůvodnění příslušnosti dovolávaného soudu uvedl v žalobě, že se žalovaní podle nájemní smlouvy ze dne 13. září 1927 a podle dodatku k ní ze dne 11. července 1928 zavázali, dostane-li žalobce od nich do konce roku 1931 výpověď z obchodních místností, převzíti od něho obchodní zařízení za 25.000 Kč, což prý nastalo. Z těchto žalobcových údajů, podle nichž jest i soudu zkoumati příslušnost (§ 41 druhý odstavec j. n.) vyplývá, že nárok žalobou uplatňovaný jest nárokem kotvícím ve smlouvě nájemní, jak to má na mysli ustanovení § 49 čís. 5 j. n. Rekursní soud vystihl tudíž správně věc po stránce právní.

Čís. 11896.

(Smluvený) zákaz zcizení a zatížení nemovitosti podle § 364 c) obč. zák. vylučuje sice i exekuci vnuceným zřízením zástavního práva, jakož i vnucenou dražbou, nevylučuje však exekuci vnucenou správou nemovitosti.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, R I 713/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh na povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitosti, ježto byl v pozemkové knize poznamenán zákaz zcizení a zavazení ve prospěch třetí osoby. Rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Zákaz zcizení a zatížení nemovitosti brání opatření o podstatě knihovního tělesa. Vnucená správa má však za účel

uspokojiti vymáhajícího věřitele z výnosu nemovitosti bez vsažení na podstatu a nemůže proto zákaz zcizení a zatížení brániti exekuci vnucenou správou tím méně, ana vnucená správa neznamená ani zcizení, ani knihovní zatížení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o otázku, zda smluvený zákaz zatížení a zcizení nemovitosti podle § 364 písm. c) obč. zák., který podle ustálené judikatury (čís. 7617, 8554 a 9897 sb. n. s.) platí i pro exekuční zatížení a zcizení, týká se i exekuce vnucenou správou podle § 97 ex. ř. na užitky a důchody z dlužníkových nemovitostí. Rekursní soud zodpověděl otázku záporně a jest s ním souhlasiti. Zákaz zcizení a zatížení podle § 364 písm. c) obč. zák. vylučuje sice podle úmyslu zákonodárce i exekuci vnuceným zřízením práva zástavního jakož i vnucenou dražbou, nevylučuje však exekuci vnucenou správou. V tom, že tomu tak jest, shodují se též názory nauky (kom. Neumann str. 377, Walker Jaitner str. 131, Klang, Bemerkungen str. 55 pozn. 101, Ehrenzweig 1/II. § 201 str. 183).

Čís. 11897.

Nepragmatikální zaměstnanec čsl. státních drah nemůže se domáhati nápravy proti dodatečnému přeřazení a snížení služebního platu pořadem práva, dokud tu není konečné rozhodnutí poslední opravné stolice správní. Není-li tu této podmínky, jest jeho žalobu pro nepřípustnost pořadu práva odmítnouti.

Vládní nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n., bylo vydáno v rámci zmocnění, daného vládě v § 210 (1) platového zákona, a upravilo v § 70 služební poměry zaměstnanců čsl. státních drah, pokud jde o opravu nesprávné výměry nebo výplaty služebních požitků přesně podle zásad vytýčených pro pragmatikální zaměstnance státní v § 151 plat. zák. Instanční postup, pokud jde o výměru a výplatu služebních požitků nastupuje na místo § 83 služeb. řádu.

Nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, Rv I 50/31.)

Žalobce, dílenský čsl. státních drah, domáhal se na československém státu, by bylo uznáno právem, že žalovaný stát jest povinen ponechati v platnosti propočítání a zařazení v Úředním listě ze dne 18. prosince 1924 a ze dne 8. února 1926 tak, že žalobce jest od 1. ledna 1926 zařazen do platové stupnice 5.436 Kč, a že jest žalovaný povinen provésti převod platů podle nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. s ohledem na zařazení do platové stupnice 5.436 Kč. Procesní soud prvé stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu.

Důvody:

Dovolání především vytýká napadenému rozsudku, že se neobíral námitkou prekluse žalobního nároku, uplatněnou již v řízení v prvé stolici žalovaným československým státem a opřenou o předpis § 2 zákona ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. Ustanovením § 105 ústavní listiny (zákona ze dne 29. února 1920 čís. 121 sb. z. a n.) bylo stranám přiznáno právo, by v případech, ve kterých správní úřad podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, dovolaly se po vyčerpání opravných prostředků cestou správní nápravy pořadem práva. V § 1 v odst. (2) a (3) zákona čís. 217/1925 sb. z. a n., jímž byl proveden § 105 ústavní listiny — byly vymezeny druhy žalob, kterými se mohou strany, dotčené rozhodnutím správního úřadu, u řádných soudů nápravy domáhati a v § 2 stanoví zákon pro žaloby propadné lhůty jednak 90 dnů ode dne, kdy bylo straně dodáno rozhodnutí správního úřadu, jenž rozhodoval o věci s konečnou platností, jednak třiceti dnů, dovolá-li se strana rozhodnutí nejvyššího správního soudu za podmínek vytčených v odst. (2) § 2. Žalobu takovou jest podle odst. (4) § 2 dotč. zák. podati u soudu věcně a místně příslušného podle obecných ustanovení a jest k ní podle § 3 zák. čís. 217/1925 sb. z. a n. připojiti rozhodnutí správního úřadu a v případě § 2 odst. (2) též rozhodnutí nejvyššího správního soudu v prvopise neb ověřeném opise a udati, kterého dne bylo straně doručeno. Soudům bylo se nejdříve zabývati otázkou, zda vůbec jde o nárok v § 1 zák. čís. 217/1925 sb. z. a n. vytčený, a, pakli ano, zda lze o něm rozhodnouti pořadem práva a po případě, zda byl uplatněn v propadné lhůtě podle § 2 zákona čís. 217/1925 sb. z. a n. (což popřel žalovaný čsl. stát již v řízení v prvé stolici zvláštní námitkou), poněvadž k těmto okolnostem jest soudům hleděti z úřadu. Žalobce domáhá se ve skutečnosti žalobou nápravy proti dodatečnému přeřazení a snížení služebního platu, provedenému výměrem ředitelství státních drah ze dne 4. května 1927 ve smyslu vlád. nařízení ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n. s platností od 1. ledna 1926 a výměrem uveřejněným v úředním listě ze dne 21. května 1927 a dovozuje, že se toto přeřazení stalo neprávem, t. j. nepřípustným způsobem a že též úprava jeho požitků byla provedena nesprávně. Napadá tedy v podstatě novou úpravu služebního platu, provedenou ke dni 1. ledna 1926 ve smyslu § 210 platového zákona čís. 103/1926 sb. z. a n. a jeho prováděcího nařízení ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n., a spatřuje nesprávnost nové úpravy hlavně v tom, že mu nebyla započítána jeho soukromá služba, která mu již dřívějším pravoplatným výměrem ze dne 18. prosince 1924 byla podle zákona čís. 222/1920 sb. z. a n. započítána a že i převod do nových platů byl proveden věcně nesprávně. Konečným cílem žaloby jest ve skutečnosti náprava nesprávné prý nové platové úpravy žalobcovy ve smyslu vl. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. ku 1. lednu 1926, třebaže se žalobní žádání prejudicielně především domáhá nejprve obnovení dřívějšího výměru o propočítání služební doby a podle něho zařazení do platové stupnice 5.436 Kč a podle toho teprve změny úpravy požitků podle vl. nař. čís. 15/1927. Žaloba vychází z předpokladu, že služební poměr žalobce jako zaměstnance čsl. státních drah jest soukromoprávní, což vysloveno bylo zřetelně již v § 19 statutu pro státní správu železniční (vyhl. min. obch. a želez. ze dne 19. ledna 1896, čís. 16 ř. zák.) a znova zdůrazněno v odst. 4 § 1 vlád. nař. ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n. a jest tedy předem řešiti otázku, zda soukromoprávní nárok, o který ve sporu jde, byl dosud platným zákonem přikázán k rozhodování úřadům správním (§ 105 ústavní listiny a § 1 zák. čís. 217/1925 sb. z. a n.). Nejvyšší soud se již v rozhodnutí ve sb. n. s. 9875 s touto otázkou zabýval a dolíčil, že nároky zaměstnanců čsl. státních drah odvozené z nové úpravy platové, provedené podle § 210 plat. zák. a vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n., jsou povahou svou nároky soukromoprávními, že však zákonem, t. j. § 210 plat. zákona a § 70 vlád. n. čís. 15/1927 sb. z. a n. bylo rozhodování o nich přikázáno úřadům správním. Lze proto odkázati k těmto důvodům a jen ještě k nim dodati toto: Vládní nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. bylo vydáno v rámci zmocnění, daného vládě v § 210 odst. (1) plat. zák., neboť v § 70 upravilo služební poměry zaměstnanců čsl. státních drah pokud jde o opravu nesprávné výměry nebo výplaty služebních požitků přesně podle zásad vytýčených pro pragmatikální zaměstnance státní v § 151 plat. zák. a použilo téměř doslovně těchto ustanovení, označivši jen ještě jasněji v odst. (2) § 70 ústřední úřad, k němuž se lze odvolati — t. j. ministerstvo železnic. Toto vládní nařízení vydané v mezích zákona (§ 55 úst. list.) na základě zmocnění § 210 plat. zákona a jsoucí svými předpisy v úplné shodě se zákonem, řádně podepsané (§ 84 úst. list.) a vyhlášené, má moc zákona a soudy jsou jeho předpisy vázány. Z ustanovení § 70 vl. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. však zřetelně vyplývá, že rozhodování (judikování) o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, podle tohoto vládního nařízení upravených, bylo právě tak, jako u státních zaměstnanců, přikázáno úřadům v něm vyjmenovaným jako úřadům správním, neboť tímto ustanovením bylo jim přiznáno právo, by rozhodovaly o námitkách proti prvé úpravě (výměru) služebních příjmů zaměstnance čsl. státních drah, t. j., by pronesly výrok (rozhodnutí) o námitkách a v něm skutkový podklad i své právní posouzení o sporném nároku řádně odůvodnily, tedy zcela obdobně jako při státních zaměstnancích pragmatikálních správní úřady. Proti tomuto rozhodnutí úřadu přiznává dále § 70 vlád. nař. zvláštní opravný prostředek, odvolání k ministerstvu železnic, které má konečným výrokem o sporné úpravě platové rozhodnouti. Nelze proto souhlasiti s názorem žalobce, že prý se výrazu »úřad« v § 70 vlád. nař. užívá jen ve smyslu jako státní orgán a, mluví-li se o rozhodování úřadu, že prý se tím nemyslí judikování (nalézání právem), nýbrž že tato rozhodnutí jsou prý jen projevy strany (zaměstnavatele). Než i stejný doslov § 70 vlád. nař. s § 151 plat. zák. svědčí tomu, že bylo i pro zaměstnance čsl. státních drah použito stejného postupu při rozhodování (judikování) jako u zaměstnanců státních a že takto zákonem, t. j. § 210 plat. zák. a § 70 jeho prováděcího nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. bylo rozhodování (nalézání právem) přeneseno na úřady v § 70 vlád. nař. jmenované, jako na úřady správní, třebaže jde o nároky soukromoprávní u nepragmatikálních zaměstnanců čsl. státních drah. Mylný je též názor žalobcův v dovolací odpovědi, že prý ustanovení § 70 vl. nař. je obdobné předpisu § 83 služ. řádu, neboť

§ 70 vl. nař. má zcela jinou, novou úpravu stížnostního práva a v důvodové zprávě k § 70 vlád. nař. se výslovně zdůrazňuje, že instanční postup, pokud jde o výměru nebo výplatu služebních příjmů, nastupuje na místo předpisu § 83 služeb. řádu. Již v rozhodnutí ve sb. n. s. 9875 bylo vyloženo, že nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny, nesprávného skutkového nebo právního podkladu při nové úpravě příjmů, a právě o takové okolnosti žalobce v podstatě svůj žalobní nárok opírá, i když dovozuje, že mu jde o to, by byl žalovaný stát uznán povinným, ponechati v platnosti původní úřední propočítání služební doby, provedené výměrem ze dne 18. prosince 1924, a podle něho provésti převod do nových služebních požitků ve smyslu platového zákona, neboť tím má býti ve skutečnosti změněn výměr o poslední úpravě jeho požitků podle vl. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. Žalobce mohl by se tedy podle § 105 ústavní listiny a § 1 zákona ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. dovolávati nápravy rozhodnutí úřadu o platové úpravě, provedené podle vládního nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n., pořadem práva, kdyby byl dříve vyčerpal pořad stolic správních, řídě se ustanovením § 70 vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. Měl totiž proti původnímu úřednímu výměru ředitelství státních drah podati včas námitky a vyvolati tím rozhodnutí úřadu (t. j. nález o sporném nároku) a proti tomuto měl se zase pořadem stolic správních v § 70 vytčených brániti odvoláním k ministerstvu železnic a vymoci si konečný výrok (rozhodnutí) tohoto správního úřadu o svém sporném nároku. Než to opominul, podav podle tvrzení v odst. 4 žaloby proti výměru o prvé platové úpravě, t. j. proti přeřazení a snížení služebního platu jen stížnost k ministerstvu železnic, ba nebránil se ani proti výměru, jímž ho ředitelství státních drah vyrozumělo, že jeho stížnost ministerstvu nepředloží, poněvadž ji považuje za neodůvodněnou. Žalobcem dovolávaná ustanovení § 70 odst. (5), (6) a (7) vl. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. nehodí se na souzenou věc, neboť předpis odst. (5) předpokládá, že se stala nesprávná výplata služebních požitků, buď proti obsahu výměru, upravujícího nové služební požitky, nebo že nebylo včas učiněno z úřadu opatření o nové úpravě platové, t. j. podle odstavce (1) § 70 vlád. nař. Odstavec (6) a (7) vl. nař. rovněž mají na mysli jen pozdější změnu nebo zrušení výměrů vydaných podle vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. o nové úpravě platových požitků. Výměr upravující požitky žalobcovy podle vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. nebyl však později ani zrušen ani změněn, ani se mu nedostalo menších požitků, než byly mu tímto výměrem přiznány, a mohl proto jen proti způsobu vyměření služebních příjmů z úřadu použíti opravných prostředků v § 70 odst. (1) a (2) vytčených, t. j. námitek a odvolání. Žalobce, nepouživ opravných prostředků v pořadu správním a nezískav si konečné rozhodnutí ministerstva železnic o nyní zažalovaném nároku, připravil se o zákonný předpoklad, by řádné soudy mohly rozhodovati o této věci, ježto, není-li tu konečného rozhodnutí poslední opravné stolice správní (srov. doslov zákona § 105 úst. 1 a § 1 zák. 217/25 sb. z. a n. »po vyčerpání opravných prostředků«, t. j. v řízení správním), jest o jeho žalobním nároku pořad práva vyloučen. Rozsudky nižších soudů i řízení dosud provedené jsou tudíž zmatečné podle § 477 čís. 6 c. ř. s. a, ježto

k nepřípustnosti pořadu práva jest v každém období řízení hleděti (§ 240 poslední odstavec c. ř. s. a § 42 j. n.), bylo je z úřadu k dovolání žalovaného zrušiti a žalobu odmítnouti. Z té příčiny se dovolací soud již ani neobíral další otázkou prekluse žalobního nároku ve smyslu § 2 zákona čís. 217/1925 sb. z. a n.

Čís. 11898.

Soudním smírem, jímž námitky proti směnečnému platebnímu příkazu byly vzaty zpět, stal se směnečný platební příkaz pravoplatný.

Nebyl-li tímto smírem změněn ani právní důvod ani hlavní předmět směnečného závazku ze směnečného platebního příkazu, nýbrž upraven jen způsob jeho splnění, nešlo o novaci privativní podle § 1376 obč. zák., nýbrž o novaci kumulativní po rozumu § 1379 obč. zák. a nenastal zánik nároku (§ 35 ex. ř.), pro který byla povolena zajišťovací exekuce. Lhostejno, že smírem bylo ujednáno i placení vyšších úroků a že do smíru byla pojata ještě jiná jiným sporem uplatňovaná pohledávka.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, Rv I 896/31.)

Žaloba dlužníků proti vymáhajícímu věřiteli, by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce povolená proti nim na základě směnečného platebního příkazu, byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelé uvádějí v dovolání, že napadají rozsudek odvolacího soudu v celém jeho rozsahu, z vývodů dovolání jest však zřejmo, že je napadají jen potud, pokud nebylo vyhověno jejich žalobě, opírající se o ustanovení § 35 ex. ř. Jest se proto dovolacímu soudu obírati se spornou věcí jen s tohoto právního hlediska. A tu nelze přisvědčiti dovolatelům, že jest opodstatněn dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Podle soudního smíru ze dne 11. října 1929 ve sporu Cs II 53/29 vzali žalobci námitky proti směnečnému platebnímu příkazu dne 14. září 1929 Cs II 53/29-1 výslovně zpět: tím se stal vlastně směnečný platební příkaz pravoplatným, i když nebylo to vysloveno rozsudkem, a smírem byl jen ujednán způsob, jak žalobci mají splniti směnečný závazek ze směnečného platebního příkazu; upraven tudíž smírem tím jen způsob splnění pravoplatného směnečného závazku a nenastala smírem privativní novace podle § 1376 obč. zák. a tedy zánik nároku, pro který zajišťovací exekuce byla povolena, po rozumu § 35 ex. ř., neboť dohodou tou nebyl změněn ani právní důvod ani hlavní předmět pohledávky, jakž předpokládá § 1376 obč. zák., nýbrž šlo o novaci kumulativní po rozumu § 1379 obč. zák. Na věci nic nemění, že smírem ujednáno bylo placení úroků 8%ních místo 6%ních, uvedených ve směnečném platebním rozkaze, ježto toto ujednání vyšších úroků jest vedlejším ustanovením, jež na podstatě věci nic nemění podle § 1379 obč. zák. Rovněž jest bezvýznamné, že do smíru byla pojata ještě jiná

pohledávka sporem Ck IV 225/29 uplatňovaná, neboť tím nepozbyla žádná z obou pohledávek pojatých do smíru samostatnosti. Ze smíru také plyne, že žalovaná byla povinna zrušiti zajišťovací exekuci jen, kdyby byla splněna podmínka, pod níž se zavázala ke zrušení exekuce. Jest zjištěno, že podmínka ta nenastala, takže podle úmyslu stran (§ 914 obč. zák.) nedošlo ke zrušení zajišťovací exekuce. Ježto tudíž v souzeném případě smírem nebyl zrušen směnečný platební příkaz, nýbrž jen upraven způsob placení směnečné pohledávky, peněžitá pohledávka, pro kterou zajišťovací exekuce byla povolena, ani nebyla žalované pravoplatně odepřena, ani nebylo pravoplatně vyřčeno, že zanikla, nemohlo proto dojíti ke zrušení zajišťovací exekuce povolené podle směnečného platebního příkazu po rozumu § 376 čís. 3 ex. ř. a nemůže výsledek býti příznivější pro žalobce, když místo návrhu na zrušení exekuce zajišťovací podali žalobu. Rozhodnutí čís. 8075 sb. n. s. nedopadá na tento případ, ježto v souzeném případě, jak již uvedeno, zpětvzetím námitek stal se vlastně platební příkaz pravoplatným, a kromě toho zrušení zajišťovací exekuce by odporovalo úmyslu stran, který měly při uzavření smíru.

Čís. 11899.

Tvrdí-li žalobce v žalobě, že mu přísluší proti žalovanému pohledávka v určité výši, od níž odpočítává vzájemnou pohledávku žalovaného a žaluje o zaplacení zbytku, jde o případ § 55, třetí věta, j. n.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, R II 136/32.)

Žalobou, zadanou na okresním soudě, domáhal se žalobce zaplacení 4941 Kč 80 h, vzdav se částky 697 Kč 80 h, která mu z celkové pohledávky 5639 Kč 60 h ještě příslušela, a odůvodnil toto vzdání se srážkou vzájemné pohledávky žalovaného. Soud prvé stolice vyhověl námitce věcné nepříslušnosti a odmítl žalobu. Rekursní soud zamítl námitku věcné nepříslušnosti. Důvody: To, že se žalobce zřekl nároku nad 5000 Kč, mělo podle § 237 čtvrtý odstavec c. ř. s. v zápětí, že co do vyšší peněžité částky, kterou žalobce neuplatňuje, žaloba již vůbec nemůže býti podána a že zažalovaný zbytek již není součástí věcné příslušnosti, nýbrž jest přihlížeti jen k uplatňované pohledávce 4941 Kč 80 h (§ 41 j. n.). Bez významu jest i hmotněprávní účinek toho, že se žalobce vzdal části pohledávky, pokud jde o otázku, jaký význam má jednostranné a druhou stranou nepřijaté provedení započtení. Nemůže proto dojíti k novému uplatnění zbytku 697 Kč 80 h, čemuž má právě býti zabráněno předpisem § 55 j. n. (rozh. čís. 6002 sb. n. s.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rozhodnutí čís. 6002 sb. n. s., jehož se rekursní soud dovolává, a v němž byla vyslovena zásada, že, vzdá-li se žalobce v žalobě, zadané na okresním soudě, pohledávky, pokud převyšovala 5.000 Kč, jest pro žalobu věcně příslušným okresní soud, nehodí se na souzený případ.

Skutkový děj onoho rozhodnutí byl ten, že se žalobce již v žalobě zřekl svého nároku nad 5.000 Kč, prohlásiv, že se k vůli příslušnosti okresního soudu vzdává což jest nad 5.000 Kč. V souzeném případě však domáhá se žalující strana zaplacení částky 4.941 Kč 80 h jakožto přebytku, vyplývajícího ze srovnání pohledávek, které přísluší oběma stranám navzájem. Žalující strana tvrdí, že jí přísluší proti žalovanému pohledávka ve výši 5.639 Kč 60 h, od této pohledávky odpočítává vzájemnou pohledávku žalovaného 687 Kč 30 h a žaluje o zaplacení zbytku. Případ jest posouditi podle třetí věty § 55 j. n., podle níž nerozhoduje zažalovaný přebytek, nýbrž celá žalobcova pohledávka 5.639 Kč 60 h, jíž se dovolává k odůvodnění žádaného přebytku. Vzájemná pohledávka žalovaného, kterou žalobce anticipando kompensoval, nepřichází při stanovení hodnoty žalobního nároku vůbec v úvahu. Platí tu totéž, jako kdyby byl žalovaný proti žalobcově pohledávce namítl vzájemnou pohledávku. Ustanovením třetí věty § 55 j. n. má býti věřiteli znemožněno, by si sám podle své vůle určil věcnou příslušnost tím, že by si již v žalobě odpočetl vzájemné pohledávky žalovaného.

Čís. 11900.

Předpokladem zajišťovacího opatření podle § 50 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. jest, by bylo vydáno prvním soudem usnesení a by byl proti němu podán rekurs.

Povolil-li první soud zajišťovací opatření bez tohoto předpokladu, není tu nepřípustnosti rekursu podle § 50 (4) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, R II 311/32.)

Do usnesení opatrovnického soudu, jímž bylo nařízeno matce dítěte, by nevydala dítě otci, jak bylo stanoveno dohodou mezi rodiči, podal otec dítěte rekurs, jejž prvý soud odmítl jako nepřípustný vzhledem k ustanovení § 50 (4) a § 39 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by rekurs byl předložen k rozhodnutí rekursnímu soudu. Důvody: O rekursu může podle § 39 zák. čís. 100/1931 soud prvé stolice rozhodnouti jen, když mu vyhoví, není však oprávněn rekurs zamítnouti. Pokud byl rekurs odmítnut podle § 50 cit. zák., nejde při usnesení ze dne 20. dubna 1932 o zajišťovací opatření na základě usnesení, nýbrž o rozhodnutí ve smyslu § 31 cit. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka i první soud přehlédly, že předpokladem zajišťovacího opatření podle § 50 odst. (2) zák. ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. jest, by bylo vydáno prvním soudem usnesení a by proti němu byl podán rekurs. Za těchto dvou podmínek může soud nařídit zajišťovací opatření (jsou-li ovšem splněny další podmínky, buď nebezpečí v pro-

dlení nebo potřeba ochrániti naléhavý veřejný zájem). Těchto předpokladů tu nebylo, neboť první soud nevydal dosud konečné usnesení, — jak sám uvádí i v zajišťovacím opatření ze dne 20. dubna 1932 i v usnesení odmítajícím rekurs ze dne 2. června 1932, kdež meritorní rozhodnutí teprve slibuje, a nepředcházely tudíž zajišťovacímu opatření ani usnesení ani rekurs proti němu. Není tu tudíž předpokladu nepřípustnosti rekursu podle odst. (4) § 50 cit. zák. První soud použil neprávem odmítacího práva podle odst. (1) § 39 cit. zák., neboť měl podle odst. (3) § 39 rekurs předložiti nadřízenému soudu k rozhodnutí, jak správně uvedl ve svém rozhodnutí rekursní soud.

Čís. 11901.

Podstatnou jest vada (§ 1167 obč. zák.), činící dílo neupotřebitelným. Takovouto vadou jest co do účinku i nedostatek vlastností výslovně smluvených, za podmínku určených, třebas nedostatek tento není i vadou podstatnou.

Nerozhoduje objektivní upotřebitelnost díla, nýbrž jeho upotřebitelnost pro objednatele.

Jest na vůli objednatele, zda chce od smlouvy odstoupiti, či žádati opravu vad nebo zmenšení úplaty.

(Rozh. ze dne 16. září 1932, Rv II 324/31.)

Žalující banka jako postupnice B-a domáhala se na žalované firmě zaplacení za zhotovení zábradlí a výtahových dveří. Žalovaná namítla najmě, že dílo mělo podstatné vady. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Vadnost řízení a nesprávné právní posouzení věci shledává dovolatelka v tom, že nižší soudy neprojevily a neodůvodnily úsudek, zda jde o podstatnou vadu, čili nic. Tu sluší uvážiti toto: Nárok na odstoupení od smlouvy předpokládá podle § 1167 obč. zák., by vada díla byla podstatná. Podstatnou jest vada, činící dílo neupotřebitelným; ji na rovni jest vada, která se, byť i nedůležitá, příčí výslovné podmínce. Nedostatek slíbené vlastnosti jest vždy vadou odůvodňující odstoupení od smlouvy. I kdyby v § 1167 byl zdánlivý rozpor mezi první a druhou větou, jest jej vyložiti tak, by obě věty mohly vedle sebe obstáti. Nelze tudíž uváděti podstatnost vady jako zvláštní nedostatek vedle neupotřebitelnosti díla a vedle nedostatku smluvené vlastnosti. Neprávem proto dovolatelka klade váhu na to, že od smlouvy lze odstoupiti jen, je-li vada vedle neupotřebitelnosti díla nebo vedle scházející smluvené vlastnosti ještě nad to vadou podstatnou. Nesprávnost tohoto názoru vyplývá z druhé věty § 1167 obč. zák., kdež se uvádí protiklad: »nejsou-li vady ani podstatné ani se nepříčí výslovné podmínce«, z čehož zjevno, že zákon uznává za podstatnou onu vadu, která činí dílo neupotřebitelným, a klade této vadě co do účinku na roveň nedostatek vlastností výslovně

smluvených, za podmínku stanovených. Není proto doslovem § 1167 obč. zák. odůvodněn výklad žalobkyně, že nedostatek vlastností smluvených může odůvodniti odstoupení od smlouvy jen, je-li nedostatek ten i vadou podstatnou, nedostatek ten vždy k odstoupení opravňuje, což je přirozeno, neboť by jinak opatření vymíněné určité vlastnosti díla nikdy nebylo lze prosaditi, nebyla-li by tato vlastnost jinak na závadu užívání díla. (Srov. rozh. čís. 1623 a 5270 sb. n. s.). Zjistil-li tedy odvolací soud, že vady díla B-em dodaného činí dílo vzhledem k jeho souvislosti se stavbou nepotřebným, jde o podstatnou vadu, pro kterou jest žalovaná strana oprávněna od smlouvy odstoupiti podle § 1167 obč. zák. Při tom nerozhoduje objektivní upotřebitelnost díla, nýbrž jeho upotřebitelnost pro objednatele (rozh. 5720). Okolnost, že vady lze opravou odstraniti, a že je dodavatel díla chce opraviti, nepadá na váhu, neboť jest na vůli objednatele, zda chce od smlouvy odstoupiti či žádati opravu vad nebo zmenšení úplaty (viz rozh. čís. 3103 a 5270 sb. n. s., dále Gl. U. 4618, 5437 a 6669).

Čís. 11902.

Byla-li povolena exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti nepatřící prý povinnému, nýbrž třetí osobě téhož jména, jest sice tato osoba oprávněna k rekursu, ale její rekurs není opodstatněn, nejsa vhodným prostředkem k obhájení jejích tvrzených práv.

(Rozh. ze dne 17. září 1932, R I 703/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci na polovici nemovitosti náležející Josefu Š-ovi. V rekursu uplatňoval Josef Š. starší, že exekuční titul a povolení exekuce směřují proti Josefu Š-ovi mladšímu, kdežto polovice usedlosti, na kterou byla povolena exekuce vnuceným zřízením zástavního práva, nepatří Josefu Š-ovi mladšímu, nýbrž stěžovateli, Josefu Š-ovi staršímu. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle procesních spisů byla žalovaná strana označena takto: Josef Š., výrobce sklen. zboží v J., čís. 33 a proti této straně byl vynesen rozsudek podle §§ 442, 396 c. ř. s. Že toto označení žalované strany vyhovuje ustanovení § 75 čís. 1 c. ř. s., nelze pochybovati. Totéž označení povinné strany obsahuje podle § 54 ex. ř. exekuční návrh a jest jen otázkou, zda patří majetek, na který má býti vedena exekuce, povinné straně, či stěžovateli. Rekursní soud obstaral si knihovní lustrum o nemovitosti vl. čís. 33 pozemkové knihy katastrálního území J., na kterou jest exekuce vedena, a z tohoto lustra nelze zjistiti, čí majetek tato nemovitost, pokud se týče dotyčná polovice nemovitosti je, neboť vlastnické právo je připsáno Josefu Š-ovi a Žofii Š-ové na polovici. A právě z této okolnosti soudí rekursní soud, že vymáhající strana nedostála povinnostem uloženým jí § 7 prvý odstavec, § 54 čís. 3 ex. ř., poněvadž neprokázala, že polovice domu, na kterou má býti zástavní právo vnuceně vloženo, jest skutečně vlastnictvím povinné strany. Tímto opomenutím nesmí rekurent býti donucen, by snad vedl zdlouhavý spor podle § 37 ex. ř. a prokázal své vlastnictví, poněvadž tento důkaz náleží vy-

máhajícímu věřiteli již v exekučním návrhu. Jest míti na mysli, že vedení exekuce jest velmi vážným zásahem a že právě z § 7 ex. ř. a z judikatury ve vydání Kompas vyplývá, že tu dbáti jest nejvyšší opatrnosti vůbec, najmě pak, jde-li o nemovitosti jako v tomto případě.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Nelze přisvědčiti názoru stěžovatele, že napadené usnesení jest zmatečné z toho důvodu, že prý rekursní soud rozhodl o stížnosti osoby třetí, ani ve sporu ani v exekuci nezúčastněné, totiž Josefa Š-a, domkáře v J. čís. 33, který ve svém rekursu tvrdí, že nemovitost nepatří straně povinné, nýbrž jemu samému. Jde o exekuci na nemovitost podle § 87 ex. ř., o níž platí podle § 88 druhý odstavec ex. ř. ustanovení obecného zákona knihovního. Proto musí exekuční návrh míti i náležitosti vyhovující předpisům §§ 84, 123 čís. 1 knih. zák. a jest o něm vyrozuměti též vlastníka postižené nemovitosti. Tento skutečný vlastník musí býti pak považován za účastníka exekučního řízení (§ 65 ex. ř.) a přísluší mu právo rekursu (srov. též rozh. n. s. sb. 8781). Tvrdí-li Josef Š. starší, že nemovitost, na niž se vede exekuce, jest jeho vlastnictvím, pak mu nelze odepříti právo k rekursu. Ve věci samé jest však dovolací rekurs oprávněn. Exekuční titul zní na Josefa Š-a, výrobce skleněného zboží v J. čp. 33. Určuje zavázanou osobu přesně, a vyhovuje požadavku §§ 7 prvý odstavec a 54 čís. 1 ex. ř. Vymáhající věřiteli vyhověl i předpisu § 54 čís. 3 ex. ř., udav v žádosti, že žádá o exekuci nuceným vkladem práva zástavního na »polovici nemovitosti náležející povinné straně v pozemkové knize obce J. ve vl. č. 33«. Soud exekuci povolující mohl posuzovati celou věc jen na tomto podkladě podle stavu, jenž tu byl v době podání exekuční žádosti, bez dalšího šetření a bez slyšení stran (§§ 3, 55 ex. ř.). Povolil tedy správně exekuci podle žádosti. Vývody napadeného usnesení nejsou případné, ježto soud exekuci povolující nebyl zároveň soudem knihovním a nemohl srovnati zápis v pozemkové knize s označením povinného v exekučním titulu. Rekurs Josefa Š-a staršího nebyl opodstatněn, a nebyl vhodným prostředkem k obhájení jeho tvrzených práv.

Čís. 11903.

Zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. může uplatňovati jen ten, jemuž, nikoliv osobě v žalobě podle zaměstnání označené, byla nezákonným způsobem odňata možnost projednávati na soudě.

(Rozh. ze dne 17. září 1932, R I 710/32.)

Žaloba, o niž tu jde, byla doručena Janu V-ovi, jenž spis vrátil soudu s vyjádřením, že není žalovaným. Ježto se Jan V. k roku nedostavil, byl vynesen rozsudek pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud zamítl odvolání Jana V-a, uplatňující zmatky podle § 477 čís. 4 a 5 c. ř. s., ježto podle zjištění byl žalovaný k roku řádně předvolán. Nedostaviv se, nemůže se odvolávati na to, že mu byla nezákonným postupem odňata možnost na soudě jednati.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Stěžovatel mohl by zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. s úspěchem uplatňovati jen, kdyby jemu, nikoliv osobě v žalobě podle zaměstnání označené, byla bývala nezákonným postupem, zejména opomenutím doručení, odňata možnost na soudě projednávat. An odvolací soud zjistil, že žaloba s obsílkou byla k vlastním rukám stěžovatelovým doručena, což ostatně stěžovatel připouští, jsou vývody, v nichž uplatňuje, že se doručení nestalo osobě v žalobě označené, že není totožný s touto osobou, že v opětovném návrhu na doručení a na obálce obsílky nebylo udáno zaměstnání žalovaného, že žaloba zněla proti jiné osobě a že spis vrátil soudu s vysvětlením, pro otázku zmatečnosti podle § 477 čís. 4 c. ř. s. bez významu, a není třeba se jimi blíže obírati. Stěžovatel měl možnost k soudu se dostaviti a proti žalobě mu doručené se brániti, a nestačilo, že zaslal soudu písemné vyjádření (§ 397, odstavec prvý, c. ř. s.). Zmatečnosti podle § 477 čís. 5 c. ř. s. tu nebylo, ana žaloba byla doručena stěžovateli, o němž nevyšlo na jevo, že jest osobou nesvéprávnou, a nebylo s ním vůbec jednáno, poněvadž se k soudu nedostavil.

Čís. 11904.

Syndikátní nárok.

Byly-li strany, skládající peníze do sirotčí pokladny nebo do soudní schránky veřejnou vyhláškou na soudní desce upozorněny, že se složení peněz nesmí díti k rukám soudního úředníka, nýbrž jen v berním úřadě k rukám berních úředníků ve vyhlášce té jmenovaných, — neporušil soudní kancelářský úředník právo při vykonávání své úřední působnosti, přijav od strany neoprávněně peníze a neodved je určenému účelu, nýbrž si je přivlastniv.

Pokud nelze vyvozovati syndikátní nárok ani z toho, že přednosta soudu poukázal stranu, skládající peníze, na kancelářského úředníka.

(Rozh. ze dne 19. září 1932, Co II 3/31.)

Žalobce domáhal se na československém státu syndikátní žalobou zaplacení 6.200 Kč a odůvodňoval žalobní nárok takto: Roku 1922 dostalo se mu dědického podílu 500 Kč, jež měly býti pro něho uloženy v sirotčí pokladně okresního soudu v C. Avšak soudní oficiál Jan B., jenž byl tehdy vedoucím kanceláře nesporného oddělení, tyto peníze zpronevěřil, začež byl soudně potrestán a také odsouzen nahraditi zpronevěřené peníze žalující straně. Peníze ty byly by při 4% úrokování v sirotčí pokladně vzrostly na 620 Kč. Poněvadž Jan B. následkem svého odsouzení trestního přišel o pensi, nelze na něm nic vydobýti a proto žalobce navrhl, by podle zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř.

zák. byl žalovaný erár odsouzen zaplatiti mu 620 Kč. K tomu žalobce dodal, že ve všech věcech, v nichž měly strany u okresního soudu v C. skládati peníze, byly posílány přednostou okresního soudu, vrchním soudním radou R-em, k vrchnímu oficiálu Janu B-ovi jako vedoucímu kancelářskému úředníku nesporného oddělení a ten prý strany nesprávně poučil. Vrchní soudní rada R. poukázav strany na B-a a opomenuv dozor na něho, porušil prý své úřední povinnosti; je prý tedy žalovaný erár i z tohoto důvodu žalující straně zodpovědným. Procesní soud prvé stolice (vrchní soud v Brně) žalobu zamítl. Důvody: Poruší-li soudcovský úředník u vykonávání svého úřadu přestoupením úřední povinnosti právo a způsobí-li tím straně škodu, může strana o náhradu škody žalovati buď provinivšího se úředníka nebo stát nebo oba (§ 1, 2, 4 cit. zák.). Pokud se týká přednosty soudu, vrchního soudního rady R-a, nelze spatřovati přestoupení úřední povinnosti v tom, že prý posílal strany za soudním oficiálem B-em, by je poučil, jak ukládati peníze, o čemž ostatně poučení bylo u soudu řádně vyvěšeno (§§ 1, 8, 11 min. nař. ze dne 15. března 1898, čís. 55 ř. zák.). Co se týče Jana B-a, nebyl oprávněn přijímati peníze určené k uložení do sirotčí pokladny, o čemž není mezi stranami sporu. Avšak vzhledem k tomu Jan B., nejsa oprávněn přijímati peníze, neporušil u vykonávání svého úřadu přestoupením úřední povinnosti právo, nýbrž, nejsa oprávněn přijímati peněz, je přesto přijal a zpronevěřil. Nejsou tedy splněny podmínky syndikátní žaloby a není tedy za jednání Jana B-a zodpovědným žalovaný erár, nýbrž jen Jan B. sám, který ostatně byl za tento svůj trestný čin odsouzen a jest žalující straně ze škody práv. Přednosta soudu nebyl povinen dohlédati na Jana B-a, pokud se týká jeho mimoúředních zpronevěr, dokud nezjistil okolnosti, které mohly otřásti jeho důvěrou k němu. Mimo to byla by žaloba předčasná, neboť podle tvrzení žalobce samého odevzdala Janu B-ovi peníze matka žalobcova, ač z poučení v soudní budově vyvěšeného při náležité pozornosti mohla seznati, že k přijímání sirotčích peněz jest oprávněn jen berní úřad. Zavinění stihá tedy v prvé řadě matku žalobcovu. Že by nebyla s to, škodu nahraditi, nebylo ani tvrzeno (§ 265 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

Důvody:

Žalující strana opírá nárok na náhradu škody proti eráru o dvojí důvod, jednak, že 500 Kč, které matka žalující strany pro žalující stranu na soudě složila, přijal vrchní soudní oficiál Jan B. z příčiny svého veřejného úřadu státního, je do sirotčí pokladny neodvedl, nýbrž zpronevěřil a byl za to i trestně odsouzen, jednak, že přednosta okresního soudu v C., vrchní soudní rada R. posílal strany, které chtěly peníze k soudu složiti, za vrchním soudním oficiálem Janem B-em, by je poučil o způsobu ukládání peněz do sirotčí pokladny, a že opomenul na jeho činnost dohlédnouti. Žádný z těchto důvodů neobstojí. Podle §§ 1, 2 a 4 syndikátního zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák. může strana, jež utrpí škodu tím, že poruší soudcovský úředník právo přestoupením úřední povinnosti u vykonávání svého úřadu, žalovati o náhradu škody

buď provinivšího se úředníka nebo stát, neb oba. Pokud jde o Jana B-a jest nesporno, že byl vrchním soudním oficiálem u okresního soudu v C. a že vedl v prvním oddělení rejstřík pozůstalostní a poručenský, jakož i sirotčí knihu, že byl tedy zaměstnán u soudu jako u veřejného státního úřadu. Vyhláškami a zprávou okresního soudu v C. ze dne 5. února 1932 jest zjištěno, že byly strany, přicházející k soudu, by složily peníze do sirotčí pokladny nebo do soudní schránky, upozorněny podle §§ 1, 8 a 11 min. nař. ze dne 15. března 1898, čís. 55 ř. zák. veřejnou vyhláškou ze dne 28. července 1915 na soudní desce vyvěšenou, že se složení peněz nesmí díti nikdy k rukám soudního úředníka, nýbrž jen v berním úřadě k rukám berních úředníků ve vyhlášce jmenovaných. Vyhláška ta visela na soudní desce v roce 1921 i v roce 1922, kdy byla nahražena novou vyhláškou ze dne 8. září 1922, mající v podstatě stejný obsah s tou jen změnou, že vplaty se měly díti buď prostřednictvím poštovního úřadu nebo šekovým převodem ze šekového účtu na účet pokladny sirotčí nebo soudního úřadu uschovacího platenkou poštovního úřadu šekového. Tato vyhláška visela na soudní desce roku 1922 i roku 1924. Nesporno jest, že byl Jan B. trestním rozsudkem uznán vinným, že v C. peníze, které mu z důvodu jeho veřejného úřadu jako úředníku soudní kanceláře v C. byly svěřeny za sebou zadržel a si přivlastnil. Tímto odsuzujícím rozsudkem trestním jest i sice podle § 268 c. ř. s. civilní soud vázán co do důkazu a přičitatelnosti trestného činu, než nelze přehlédnouti, že rozsudkem tím nebylo zjištěno, že Jan B. porušil právo u vykonávání své působnosti, t. j. působnosti úřední jemu přidělené, svěřené, kteroužto otázkou se trestní soud nezabýval. Že přijímání peněz určených pro sirotčí pokladnu nepatřilo do úřední působnosti Jana B-a, zjišťuje se z obsahu úředních vyhlášek, jimiž odevzdávání peněz soudnímu úředníku bylo přímo zapovězeno. Ze zjištění toho plyne, že Jan B., nejsa oprávněn přijímati peníze, neporušil právo při vykonávání své úřední působnosti, že tedy nezpůsobil žalující straně škodu u výkonu své úřední působnosti, nýbrž, že jako soudní úředník neoprávněně přijal od strany peníze a je určenému účelu neodvedl, a si je přivlastnil, což však ještě nenaplňuje podstatu syndikátního nároku. Pokud odvolání uplatňuje, že Jan B. porušil právo strany při výkonu své úřední povinnosti tím, že jí udělil radu, by peníze složila k jeho rukám, že již další opatří, neopřela žalující strana syndikátní nárok o tuto okolnost již v první stolici a nelze proto k tomuto přednesu jako k novotě (§ 482 c. ř. s.) v řízení odvolacím přihlédnouti. Avšak nárok ten nelze vyvozovati ani z činnosti, pokud se týče z opomenutí přednosty okresního soudu R-a. Vrchní soudní rada R. neporušil právo žalující strany tím, že prý osobu skládající za ni peníze poukázal na vrchního oficiála B-a, neboť tento měl s ní sepsati protokol o tom, že vkládá peníze pro děti do sirotčí pokladny a měl ji poučiti, že má peníze složiti u berního úřadu. Žalující strana ani netvrdila, tím méně dokázala, že R. věděl o tom, že Jan B. peníze od stran přijímá a že je přijal i od řečené osoby, nebo dokonce, že je zpronevěřuje. Tvrdila-li žalující strana, že R. nedohlížel na činnost Jana B-a, měla tvrditi a prokázati, že R. poukazoval strany na Jana B-a, ač mu bylo známo z jiných určitých případů, že Jan B. peníze neoprávněně od stran přijal a pak zpronevěřil, měla uvésti a prokázati, jakých opomenutí se

R. ve své dohlédací povinnosti dopustil a měla prokázati, že tato opomenutí jsou v příčinné souvislosti se škodou, kterou žalující strana utrpěla. Bylo na ní, by vedla důkaz disciplinárními spisy proti R-ovi. To však neučinila. Výtýká-li řízení před prvním soudem neúplnost v tom směru, že neprovedl důkazů o porušení úřední činnosti B-em při výkonu úředního dohledu, bylo na odvolávající se straně, by přesně uvedla, které důkazy opomenul provésti. To však neučinila a nemohl proto soud přihlédnouti k takto neurčitě provedenému odvolacímu důvodu. Nebylo tedy v tomto sporu prokázáno, že soudní rada R. vědomě porušil právo strany u výkonu svého úřadu přestoupením své úřední povinnosti a nelze tudíž škodu, jež žalující straně povstala, přičítati na jeho vrub.

Čís. 11905.

Vyjevovací řízení (§ 47 ex. ř.) není samostatným exekučním řízením, nýbrž jen dodatkem povolené, avšak bezvýsledné základní exekuce. Soud, povolivší základní exekuci, jest příslušný pro žaloby podané podle § 35 ex. ř. za vyjevovacího řízení.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R I 406/32.)

Exekuce byla povolena okresním soudem v P., vykonána okresním soudem v N. Ana zůstala bezvýslednou, navrhl vymáhající věřitel u okresního soudu v N., by bylo zahájeno vyjevovací řízení, kterémužto návrhu bylo vyhověno. Žalobu podle § 35 ex. ř. podal dlužník u okresního soudu v N. Námitku místní nepříslušnosti soud prvé stolice zamítl, maje za to, že vyjevovací řízení jest samostatným druhem exekučního řízení a že exekuce povolená okresním soudem v P. byla bezvýsledným výkonem skončena. Rekursní soud vyhověl námitce místní nepříslušnosti a odmítl žalobu. Důvody: Právní názor prvého soudu není správný. Vyjevovací řízení jest jen částí již zahájeného exekučního řízení, což vysvítá z toho, že předpokládá bezvýslednost exekuce a že vyjevovací přísahu může povoliti jen soud exekuční (§ 47 třetí odstavec ex. ř.). Kdyby vyjevovací řízení bylo samostatným druhem exekučním, nemohlo by býti závislé na předchozím bezvýsledném exekučním výkonu a mohlo by býti povoleno i soudem exekuci povolujícím. Tato závislost na předchozím povolení a na bezvýsledném výkonu vylučuje samostatnost vyjevovacího řízení, na které jest pohlížeti jako na zvláštní druh exekučního výkonu. Poněvadž námitky podle § 35 ex. ř. lze uplatniti žalobou u soudu, u kterého povolení exekuce v prvé stolici bylo navrženo, jest příslušný jen soud, který exekuci podle exekučního titulu povolil, a nelze jím rozuměti soud, který po povolení exekuce povolil nějaký exekuční výkon. Ježto povolení exekuce bylo navrženo u okresního soudu v P., který též exekuci tu povolil, jest okresní soud v N. nepříslušný k řízení o žalobě podle § 35 ex. ř. a mělo proto býti námitce vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurent napadá názor, z něhož rekursní soud ve svém usnesení vychází, že pro žalobu podle § 35 ex. ř., i když podána byla za vyjevovacího řízení (§ 47 ex. ř.), jest příslušný soud, jenž v první stolici exekuci povolil, nikoli exekuční soud, který vyjevovací řízení nařídil, leč neprávem. V druhém odstavci § 35 ex. ř. se stanoví jako příslušný pro žaloby podle tohoto paragrafu, to jest pro žaloby uplatňující námitky proti nároku, pro který byla povolena exekuce, soud, jenž povolil exekuci v prvé stolici. Vyjevovací řízení není, jak mylně za to má dovolací rekurent, samostatným exekučním řízením, při něm se exekuce nepovoluje, nýbrž řízení to jest jen dodatkem povolené, však bezvýsledně vedené exekuce o vydání věcí nebo marně, po případě bez dostatečného výsledku vedené exekuce na movitosti pro peněžité pohledávky. Vyjevovací řízení je do jisté míry jen pokračováním v povolené exekuci a soud, jenž základní exekuci povolil, je tudíž po rozumu § 35 druhý odstavec ex. ř. příslušný pro žaloby podle § 35 ex. ř., podané za vyjevovacího řízení. To vyhovuje úmyslu zákonodárce, jímž bylo, by o námitkách proti nároku podle § 35 ex. ř. rozhodoval soud, jenž dříve rozhodl o nároku a jest z dřívějšího sporu po případě jednání s věcí obeznámen (motivy str. 157). Tím, že podle novelisovaného doslovu posledního odstavce § 4 ex. ř. může býti exekuční soud v rozsáhlejší míře soudem exekuci povolujícím, se na věci nic nemění, ježto § 35 druhý odstavec ex. ř. nebyl změněn a zůstal v platnosti. Rekursní soud uznav, že exekuční soud, jenž nařídil vyjevovací řízení, je pro opoziční žalobu nepříslušný a odmítnuv následkem toho žalobu, nepochybil.

Čís. 11906.

Návrh povinné okresní nemocenské pojišťovny na zrušení exekuce, an vymáhající věřitel měl podle § 95 odst. I. čís. 2 zákona o sociálním pojištění nárok na vymáhané nemocenské jen do určitého dne a byl s tímto nárokem po vzniku exekučního titulu uspokojen, jest odkázati na pořad práva, nebylo-li v exekučním titulu uvedeno, kterého dne platební povinnost povinné přestává, a popírá-li vymáhající věřitel, že platební povinnost povinné přestala.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R I 611/32.)

Návrhu okresní nemocenské pojišťovny, by byla zrušena a odložena exekuce vedená proti ní k vydobytí pojistného soud prvé stolice vyhověl. Rekursní soud zamítl návrh povinné na zrušení a na odklad exekuce a poukázal dlužnici s jejími nároky na pořad práva. Důvody: Prvý soud usnesením ze dne 12. října 1931 povolil vymáhající straně exekuci na základě právoplatného nálezu rozhodčího soudu žalované strany ze dne 27. srpna 1931, který stanovil, že žalovaná pojišťovna jest povinna zapraviti žalobci nemocenské od 14. dubna 1931 až do nabytí pracovní schopnosti denním penízem 22 Kč, a to lhůty již dospělé do 14 dnů pod exekucí. pro nezaplacené nemocenské za dobu od 2. července do 22. září 1931 1.826 Kč a pro útraty v částce 109 Kč 25 hal. a usnesením ze dne 15. prosince 1931 na základě téhož právoplatného nálezu pro nezaplacené nemocenské za dobu od 22. září 1931 do 3. listopadu 1931 — 902 Kč a útraty 68 Kč 75 h, ano bylo též udáno v posléz uvedeném návrhu, že zákonná jednoroční lhůta podle § 95 zá-

kona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. skončila dnem 3. listopadu 1931. Obojí tato povolující usnesení nabyla moci práva. Následkem toho nelze se podle názoru rekursního soudu domáhati povinné straně zrušení právoplatně povolených exekucí pouhou žádostí o zrušení, proti níž se vymáhající strana vyslovila, z důvodu, že exekuční titul uvedený pozbyl prý v obou exekučních věcech právní účinnosti tím, že rozhodčí soud vydal dodatečně nové usnesení ze dne 3. listopadu 1931, podle něhož byl prvý rozhodčí nález ze dne 27. srpna 1931 opraven a doplněn podle zákonného ustanovení v tom směru, že povinnost žalované pojišťovny ku placení nemocenského, vyslovená až do nabytí pracovní schopnosti trvá nejdéle po dobu zákonnou podle § 95 odst. (1) čís. 2 poj. zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n., a ježto prý podle tohoto usnesení nárok na nemocenské za dobu od 2. července 1931 vymáhající straně již nepříslušel. Povolení exekucí stalo se, jak sám prvý soud v úvodu napadeného usnesení uvádí, zcela správně, ježto čas dlužného plnění byl v nálezu ze dne 27. srpna 1931 po rozumu § 7 ex. ř. dostatečně určen, a nabyla usnesení ta, jak uvedeno, právní moci. Nemůže proto týž soud na základě dodatného usnesení téhož rozhodčího soudu prohlásiti tuto exekuci za nepřípustnou a ji podle § 39 čís. 5 ex. ř. zrušiti z důvodu, že nelze z tohoto exekučního titulu seznati po rozumu § 7 ex. ř. čas dlužného plnění, a že vymáhající věřitel tuto okolnost listinami veřejnými neb veřejně ověřenými neprokázal. Vždyť na základě tohoto exekučního titulu o exekuci ani žádáno nebylo a nebyly exekuce na jeho základě povoleny. Je-li však tomu tak, jak i rekursní soud připouští, neboť žalobou na rozhodčí soud uplatňuje pojištěnec proti pojišťovně nárok na placení nemocenského od doby, kdy výplata nemocenského pojišťovnou byla mu odepřena, počátek jeho pracovní neschopnosti ve smyslu cit. § 95 se ve sporu zpravidla nestanoví a také z usnesení ze dne 3. listopadu 1931 není vůbec tento počátek pracovní neschopnosti vymáhající strany patrný, pak vzhledem k tomu, že počátek platební povinnosti strany povinné určen byl právoplatným nálezem ze dne 27. srpna 1931 od 14. dubna 1932, jde o skutkovou okolnost spornou, jejíž vyšetření a zjištění vymyká se z rámce řízení exekučního, a jež mělo proto býti po rozumu § 40 druhý odstavec ex. ř. odkázáno na pořad práva. Pochybil proto soudce prvý, když na žádost strany povinné a přes ohražení vymáhající strany, jež ve vyjádřeních ze dne 17. listopadu 1931 a ze dne 18. ledna 1932 tvrdila, že nárok na nemocenské příslušel vymáhající straně od 3. listopadu 1931, navrhovala pokračování v exekuci a přisouzení nákladů těchto svých vyjádření, obě exekuce jako nepřípustné podle § 39 čís. 5 ex. ř. zrušil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávněnost. Soud prvé stolice povolil exekuce E XII 6239/31 a E XII 7946/31 na základě nálezu rozhodčího soudu Všeobecné nemocenské pojišťovny v Praze ze dne 27. srpna 1931. Z tohoto exekučního titulu jest zřejmé, že platební povinnost, uložená žalované nemocenské pojišťovně, začíná dnem 14. dubna 1931 a že trvá až do nabytí pracovní schopnosti žalobcovy, nebylo však v něm uvedeno, kterého dne platební povinnost přestává. Usnesení prvého soudu o povolení exekuce nabyla právní moci. Mylně se domníval prvý soud, že dodatečným usnesením rozhodčího soudu ze dne 3. listopadu 1931 byl původní exekuční titul zrušen nebo jinak za neúčinný prohlášen, neboť jím bylo jen vysloveno, že platební povinnost uložená žalované nemocenské pojišťovně trvá nejdéle po dobu zákonnou podle § 95 odst. I. čís. 2 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 8. listopadu 1928, čís. 184 sb. z. a n. (to jest od třetího dne pracovní neschopnosti nejdéle po jeden rok), ale nebylo v něm vyznačeno, kterého dne tato zákonná doba začala a kdy skončí. Dodatečným usnesením nebyl tedy změněn začátek platební povinnosti, určený v exekučním titulu na den 14. dubna 1931, ani nebylo vysloveno, kterého dne platební povinnost přestává. Návrhy dlužnice na zrušení exekucí se opíraly v podstatě o to, že vymáhající věřitel měl nárok na nemocenské jen do dne 1. července 1931 a že s tímto nárokem byl po vzniku exekučního titulu uspokojen. Vymáhající věřitel naproti tomu tvrdil, že mu přísluší nárok na nemocenské až do dne 3. listopadu 1931. Jest tu proto použíti ustanovení § 40 ex. ř. Rozhodnutí o tom, byl-li vymáhající věřitel se svými nároky z exekučního titulu již uspokojen čili nic, jest závislé na tom, by byly vyšetřeny a zjištěny sporné okolnosti, kdy začala a kdy skončila povinnost nemocenské pojišťovny k placení nemocenského podle § 95 odst. I. čís. 2 zákona o sociálním pojištění, a rekursní soud vyslovil proto správně, že se dlužnice odkazuje podle druhého odstavce § 40 ex. ř. se svými námitkami na pořad práva.

Čís. 11907.

Do usnesení prvého soudu, jímž byl zamítnut návrh, by bylo pokračováno v řízení o doplnění pozemkové knihy, poněvadž okresní úřad odepřel souhlas se zrušením veřejnosti části veřejného statku, o jehož zápis do pozemkové knihy bylo žádáno, — jest navrhovatelův rekurs přípustný.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R I 662/32.)

Soud prvé stolice zamítl žádost, by bylo pokračováno v řízení o doplnění pozemkové knihy v Čechách, ježto okresní úřad odepřel souhlas se zrušením veřejnosti části veřejného statku, o jehož zápis do pozemkové knihy bylo žádáno. Rekursní soud odmítl rekurs navrhovatelů. Důvody: V projednávaném případě jde o doplnění pozemkové knihy ve smyslu zákona ze dne 5. prosince 1874, čís. 92 z. zák. Zákon ten nemá ustanovení, že jsou v tomto řízení přípustné stížnosti do usnesení soudce vedoucího řízení o doplnění pozemkové knihy. Naopak § 1 druhý odstavec stanoví, že pozemkové knihy budou založeny z úřadu, jde jen o formální řízení; podle ustanovení § 14 zakládání pozemkové knihy děje se pod přímým dozorem předsedy zemského soudu — nyní krajského civilního soudu — a krajských soudů, neb soudcovských úředníků od nich k tomu ustanovených; a podle ustanovení § 30 mají spisy, když byla skončena jednání vyvolaná námitkami

proti držebnostním listinám, předloženy býti předsedovi sborového soudu první stolice, v jehož obvodu jest katastrální obec, která byla předmětem vyšetření, by prozkoumal, zda bylo při vyšetřování postupováno zákonným způsobem; shledal-li vady, učiní vhodná opatření, by byly odstraněny a, je-li třeba, by bylo zahájeno nové šetření. Z těchto ustanovení plyne, že přezkoumávati usnesení a opatření soudu vedoucího řízení o doplnění pozemkové knihy vyhrazeno jest presidentům sborových soudů prvé stolice, nikoliv rekursním soudům a že tudíž rekursy na rekursní soudy jsou nepřípustné a že tudíž jest nepřípustný i podaný rekurs. Na ustanoveních těch nezměnil nic zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by o rekursu navrhovatelů věcně rozhodl.

Důvody:

Rekursu nelze odepříti oprávnění. Rekursní soud odmítl rekurs navrhovatelů z důvodu, že přezkoumávati usnesení a opatření soudu vedoucího řízení o doplnění pozemkové knihy vyhrazeno jest presidentům sborových soudů prvé stolice, a nikoliv soudům rekursním, a že tudíž rekursy na rekursní soudy jsou nepřípustné. Tu však jde o usnesení prvého soudu navrhovatelům sdělené, jímž se zamítá jejich návrh, by bylo pokračováno v řízení o doplnění pozemkové knihy, poněvadž okresní úřad odepřel souhlas se zrušením veřejnosti části veřejného statku, o jehož zápis do pozemkové knihy bylo žádáno. Byla proto napadeným usnesením vlastně zamítnuta žádost o knihovní zápis, tedy bylo rozhodnuto o soukromoprávním nároku žadatelů, a není proto, přes to, že zakládání pozemkových knih se děje z úřadu pod přímým dozorem předsedy krajského soudu (§ 1 odst. (2), § 14 a 30 zákona o zakládání poz. kn. z 5. prosince 1874 čís. 92 z. z. pro Čechy), důvodu, by bylo odepřeno právo k rekursu účastníku, který se pokládá za zkrácena usnesením jemu doručeným (§ 6 a 37 zákona čís. 100/31). Vždyť nejde tu o nařízení presidia krajského soudu nebo vrchního soudu podle § 30 zák. o zakládání knih pozemkových v jeho dozorčí činnosti po prozkoumání spisů knihovním soudem předložených, dané soudu řízení provádějícímu, nýbrž o usnesení knihovního soudu, které soudu tomu nadřízené presidium nepřezkoumávalo. Není tu tedy případ, o jakém nejvyšší soud rozhodoval v rozhodnutí čís. 6246 sb. n. s. Poněvadž pak rekursní soud odmítl rekurs navrhovatelů, bylo usnesení jeho zrušiti a rozhodnouti, jak uvedeno.

Čís. 11908.

Exekuce na základě cizozemského exekučního titulu může býti povolena jen, vyplývá-li z exekučního návrhu a z příloh k němu připojených, že věc mohla býti zahájena v cizím státě podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R I 668/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci na základě rozsudku úředního soudu v Lipsku. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud exekuční návrh zamítl.

Důvody:

Podle § 54 čís. 3, 55 druhý odstavec a 80 čís. 1 ex. ř. může býti povolena exekuce na základě cizozemského exekučního titulu, vyplývá-li z exekučního návrhu a z příloh k němu připojených, že věc mohla býti zahájena v cizím státě podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti. Tato podmínka však nebyla splněna v tomto případě (viz rozh. čís. 7736, 8058, 9200, 11224, 11229 sb. n. s.). Podle exekučního spisu E V 4392/31 se exekuční návrh vůbec nezmiňuje o příslušnosti soudu. K návrhu byl připojen rozsudek úředního soudu v Lipsku ze dne 4. srpna 1931, listina o doručení a rozsudek o uznání zemského soudu (Landgericht) v Lipsku ze dne 13. listopadu 1931. Ani tyto listiny nemají údaje o příslušnosti soudu. Teprve podáním ze dne 7. dubna 1932 předložila vymáhající věřitelka i opis skutkové podstaty a důvodů rozsudku úředního soudu v Lipsku. Nehledíc k tomu, že tato listina nebyla připojena k exekučnímu návrhu, není nijak ověřena, takže nemůže býti podkladem pro soudní rozhodnutí. Již pro tyto formální nedostatky měl soud první stolice zamítnouti exekuční návrh.

Čís. 11909.

Domáháno-li se žalobou vydání části pozemku do vlastnictví, ježto při rozdělení pozemku nebyla část pozemku na žalobce knihovně převedena, nelze tuto žalobu knihovně poznamenati, třebas byl žalobce v držení oné části pozemku.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R I 719/32.)

Žalobkyně zažádala o poznámku spornosti ohledně stavební parcely čís. kat. 975. Soud prvé stolice poznámku spornosti povolil, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: V souzeném případě jde o poznámku spornosti podle § 61 knih. zák. ohledně stavební parcely čís. k. 975. Řečené ustanovení však předpokládá, že ten, kdo žádá o poznámku spornosti, byl neplatným vkladem zkrácen na svém knihovním právu a že sporem napadá vklad z důvodu neplatnosti a žádá o obnovení předešlého stavu. Těchto předpokladů tu však není, neboť žalující strana vůbec knihovním vlastníkem nebyla, nebyla tudíž v knihovním právu porušena a obnovení předešlého knihovního stavu nežádá.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění a stěžovatelka se poukazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení. V žalobě udala stěžovatelka, že se stalo rozdělení pozemku parc. čís. 820/4 na p. čís. 820/4 zahrada a p. čís. 975 stavební parcela již v prosinci 1926, tedy

před uzavřením kupní smlouvy ze dne 19. ledna 1927, a že právo vlastnické bylo vloženo pro stěžovatelku jen k pozemku p. č. 820/4 zahrada, nikoli však i ke stavební parcele 975. Odporuje tudíž odchylné tvrzení dovolacího rekursu tomuto udání. Jde o obligační nárok stěžovatelky na převod práva vlastnického ke spornému pozemku a na tom nemění nic okolnost, že je stěžovatelka již v držení stavební parcely 975. Knihovní vlastnicí tohoto pozemku se stěžovatelka posud nestala a jest tudíž přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že nebyla porušena v knihovním právu a že proto poznámka spornosti podle § 61 knihovního zákona nemá tu místa (srov. rozhodnutí sb. n. s. čís. 4525, 5262, 7858).

Čís. 11910.

V dovolacím rekursu lze s úspěchem namítati, že rekursní soud vyřídil opožděný rekurs věcně.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R I 728/32.)

Rekursní soud vyhověl rekursu firmy F. proti usnesení o udělení příklepu a zrušil napadené usnesení i s předchozím řízením počínajíc usnesením o dražebním roku.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu vydražitele a změnil napadené usnesení v ten rozum, že odmítl rekurs firmy F.

Důvody:

Podle § 187 ex. ř. první odstavec, poslední věta, je vadu bránící udělení příklepu, uvedenou v § 184 čís. 3 ex. ř. uplatňovati rekursem do 14 dní po dražebním stání. Dražební rok se konal 7. října 1931, firma F. podala však rekurs teprve dne 26. října 1931, tedy nikoli včas, jak se v napadeném usnesení uvádí, nýbrž opožděně. Opožděný rekurs je podle §§ 523, 526 c. ř. s. (§ 78 ex. ř.) odmítnouti a právem si vydražitelka stěžuje, že se tak napadeným usnesením nestalo. Bylo jí vyhověti a se usnésti, jak se stalo. Dalšími vývody dovolacího rekursu, pokud se týče důvody napadeného usnesení týkajícími se věci samé netřeba se zabývati.

Čís. 11911.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Neexistovalo-li vůbec nikdy společenstvo podepsané na směnkách, jsou podpisatelé sami směnečně zavázáni (§ 103 zák.).

(Rozh. ze dne 22. září 1932, Rv I 1489/32.)

Žalovaní podepsali se jako přijatelé směnky pod razítkem společenstva, jež ani v době podpisu ani později nebylo zapsáno do rejstříku. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil, odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Soud prvé stolice jest toho názoru, že souzený případ jest

posuzovati nikoliv s hlediska § 8 společenstevního zákona, nýbrž výhradně s hlediska § 103 zák. směnečného. Ví tom s ním sice odvolací soud souhlasí, ale má za to, že právě s hlediska tohoto paragrafu jest žalobní nárok oprávněn. Soud prvé stolice opírá své rozhodnutí o zjištění, že žalovaní jako platně zvolení členové ředitelstva »Hospodářského, nákupního a stavebního družstva Z.« byli oprávněni toto družstvo zastupovati a jeho firmou sporné směnky podepsati a že tedy ohledně nich neplatí ustanovení § 103 sm. zák. o osobním ručení směnečném, ježto podepsali směnky jako oprávnění zmocněnci družstva. Avšak soud prvé stolice přehlíží, že toto družstvo v době podpisu směnek — jak nesporno — vůbec právně neexistovalo a ani později pod touto firmou zaregistrováno nebylo a tedy právní existence nenabylo. Směnečně způsobilými, t. j. k vystavení pokud se týče k podepsání směnky oprávněnými jsou ovšem kromě osob fysických i obchodní firmy a právnické osoby, ale »Hospodářské, nákupní a stavební družstvo Z.«, nejsouc registrováno podle § 8 společ. zák., právně neexistovalo, nebylo tedy ani firmou ani právnickou osobou, nemohlo se proto vůbec, tudíž ani směnečně zavazovati a nemohlo přirozeně ani směnku podepsati svým jménem, ježto žádného, zejména onoho jména nemělo, jímž jsou směnky podepsány. Družstvo to nemohlo ovšem také nikoho k právním jednáním platně zmocňovati a tedy ani žalované k podpisu směnek splnomocniti. To mohli učiniti jen fysické osoby, které se za účelem založení družstva sešly, ale jen jako tací, nikoli pod nějakým, jim po zákonu nepříslušejícím, kolektivním označením a žalovaní byli by musili pak směnky jako jejich zmocněnci podepsati podle ustanovení § 102 sm. zák. To se však nestalo a žalovaní nemajíce plné moci tímto paragrafem požadované, podepsali jako akceptanti sporné směnky bez takovéto plné moci a bez dodatku vyznačujícího jich zmocnění, podepsali je jako zástupci firmy právně neexistující, tedy jako zástupci k tomuto jednání neoprávnění a ručí proto sami směnečně z těchto směnek podle obou odstavců § 103 sm. zák. a prvý soud se mýlí, zjišťuje, že měli oprávnění za družstvo jednati a za ně znamenati, neboť byli jen usnesením osob družstvo zakládajících zvoleni do přípravného výboru pokud se týče do jeho ředitelstva pro případ jeho protokolace, k němuž však nedošlo, aspoň ne pod ustanovenou firmou, a nemohli proto pod touto firmou přejímati směnečné závazky ani pro neexistující ještě družstvo, ani pro osoby toto družstvo zakládající a jednali tudíž na svůj vrub a nebezpečí a jsou mocí zákonného předpisu § 103 sm. zák. sami ze svých podpisů na směnkách právi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud nepochybil po právní stránce, posoudiv věc podle ustanovení § 103 sm. zák., neboť, ano společenstvo podepsané na sporných směnkách vůbec nikdy neexistovalo, nemohlo udělíti dovolatelům plné moci. Dovolatelé jsou proto sami směnečně zavázáni ze zažalovaných směnek (srov. rozh. sb. čís. 4905 sb. n. s.). Rozhodnutí, na něž dovolatelé poukazují, zde vůbec nedopadají. Rozhodnutí Rv I 1593/31 (sb.

n. s. čís. 11.079) se týká případu, kde jednatel podepsal směnku za existující společnost, rozhodnutí Adler-Clemens čís. 1956 vyslovuje, že se právní poměr členů nezapsaného společenstva posuzuje podle § 1175 obč. zák., v rozhodnutí sb. n. s. čís. 4605 nejde o společenstvo nezapsané do společenstevního rejstříku, rozhodnutí čís. sb. n. s. 2309 předpokládá, že společenstvo do rejstříku zapsané dodatečně schválilo jednání, jež bylo za ně předsevzato dříve, než bylo zapsáno do rejstříku.

Čís. 11912.

Do usnesení vrchního soudu, jímž byla z důvodů vhodnosti (§ 31 j. n.) povolena delegace okresního soudu pozůstalostního i pro sepsání inventáře a odhadu nemovitostí, stížených svěřenskou substitucí a ležících v obvodu jiného okresního soudu — není oprávněn k rekursu notář v sídle tohoto okresního soudu.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, R II 380/32.)

Vrchní soud povolil k návrhu dvou bratří a sestry zůstavitele z důvodů vhodnosti (§ 31 j. n.) delegaci okresního soudu pozůstalostního (§ 105 j. n. v doslovu čl. II. čís. 4 zák. čís. 130/1930 Sb. z. a n.) také pro sepsání inventáře a odhadu nemovitostí, stížených svěřenskou substitucí a ležících v obvodu jiného okresního soudu (§ 117 j. n. v doslovu § 58 (1) zák. čís. 100/1931 Sb. z. a n.). Rekurs notáře v sídle okresního soudu rei sitae Nejvyšší soud odmítl.

Důvody:

Netřeba se obírati otázkou, zda byl rekurs podán včas (§ 36 zák. o nesp. ř.), neboť stěžovatel není vůbec k tomuto rekursu oprávněn, takže rekurs musil býti odmítnut již z tohoto důvodu. Oprávnění k rekursu jest upraveno v § 37 zák. o nesp. ř. Z důvodů tam uvedených může přijíti v úvahu jen první věta, kde se praví, že k rekursu jest oprávněn účastník, který se pokládá za zkrácena usnesením. Kdo jest účastníkem (jenž by také musil býti slyšen pod následky zmatečnosti (§ 41/2 g) zák. o nesp. ř.), ustanovuje § 6 zák. o nesp. ř., který uvádí, že účastníkem je, kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen, nebo kdo uplatňuje právní zájem, by soud učinil nějaké rozhodnutí. Jest tedy zkoumati, zda stěžovatel jest takovou osobou. Na tuto otázku jest dáti — jak již řečeno — odpověď zápornou. Pojem účastníka vyžaduje hmotněprávní poměr určité osoby ku předmětu řízení, jehož výsledkem mohou býti její práva dotčena, a to přímo dotčena (srov. důvodovou zprávu k vládnímu návrhu). Notář nemá soukromoprávní nárok, by mu byly svěřeny úkony projednání pozůstalosti, jako soudnímu komisaři (srov. také rozhodnutí čís. 3881 a 4988 sb. n. s.), nemá právní zájem na projednávané věci a není jako takový účastníkem projednávání pozůstalosti. Jest tedy stěžovatel na omylu, tvrdě v rekursu, že jest účastníkem, že měl býti slyšen a na souhlas s delegací tázán a že je proto řízení zmatečným. Odkazuje-li stěžovatel na předpisy §§ 93 a 94 nesp. říz., tvrdě,

že inventuru a odhad smí provésti jen výlučně příslušný soud, v jehož obvodu nemovitosti leží, a to buď sám, nebo příslušným notářem, a že byly tyto předpisy delegací překročeny, jest mu odvětiti, že notář, jako takový, není zákonem k tomu povolán, by bděl nad zachováváním zákonů při pozůstalostech, jichž projednání nebylo mu svěřeno (srov. také rozhodnutí čís. 2211 sb. n. s.).

Čís. 11913.

Ochrana nájemců.

Práva a povinnosti nájemníka, opustivšího společnou domácnost, kterou sdílel se svou rodinou, a společný byt, nepřecházejí podle druhého odstavce § 6 zákona o ochraně nájemců na příslušníky jeho rodiny tehdy, když nájemník byt opustil a vypověděl.

(Rozh. ze dne 22. září 1932, Rv II 590/32.)

Byt, o jehož vyklizení jde, měla od žalobkyň v nájmu Josefa M-ová, s níž bydlela v bytě společně žalovaná, dcera Josefy M-ové. Josefa M-ová dala žalobkyním z bytu výpověď a byt opustila. Žalobu proti žalované o vyklizení bytu, procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Soud prvé stolice zjistil, že nájemnice bytu Josefa M-ová, matka žalované, dala z bytu, v němž s ní společně bydlila žalovaná, nejsouc v poměru nájemném, výpověď a tím nájemní poměr zrušila a že tento byt i opustila. Byl-li takto nájemnicí Josefou M-ovou nájemní poměr zrušen, nemohla žalovaná, jež v nájemním poměru dosud nebyla, v nájemním poměru ve smyslu § 6 (2) zákona na ochranu nájemníků pokračovati, poněvadž to předpokládá trvání nájemního poměru nájemníka, který společnou domácnost a společný byt opustil. Jestliže však nájemník, jakž bylo zde, sám nájemní poměr výpovědí zrušil, vzdal se tím ochrany, kterou příslušníkům rodiny zákon na ochranu nájemníků poskytuje, a nemohou osoby, které s ním společnou domácnost sdílely, dovolávati se výhody § 6 cit. zák. Názor soudu prvé stolice, že nájemník, opouštějící společnou domácnost, nemohl by byt vypověděti a připraviti osobu dosud ve společné domácnosti bydlící o právo vstupu do poměru nájemního, nemá oporu v zákoně, jímž nikterak není vyloučeno vzdáti se ochrany zákonem tím poskytované. Vzdáním se ochrany té a zrušením poměru nájemního nabývá majitel domu oprávnění, by podle své vůle uzavřel poměr nájemní s nájemníkem, kterého si zvolí, a nelze zákon vykládati tak, že by v takovém případě musil se žalovanou v nájemním poměru pokračovati. Matka žalované nemohla tudíž, jak míní soud prvé stolice, po zrušení nájemného poměru byt žalované přenechati, neboť nebyla již oprávněna s ním nakládati. I kdyby tedy bylo bývalo jejím úmyslem byt žalované ponechati, kterýžto názor prvého soudu však odvolací soud nesdílí, bylo to bezvýznamné a nemohly tím býti založeny nároky žalované na byt.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S hlediska právního posouzení této věci jest řešiti otázku, zda práva a povinnosti nájemníka, opustivšího společnou domácnost, kterou sdílel se svou rodinou, a společný byt, přecházejí podle odst. (2) § 6 zák. o ochr. náj. na příslušníky jeho rodiny i tehdy, když nájemník byt opustil a vypověděl. Při řešení této otázky jest zkoumati pravý smysl tohoto ustanovení zákona, jak vyplývá z vlastního významu slov v jich souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce (§ 6 obč. zák.). Vlastnímu významu slov odst. (2) § 6 zák. o ochr. náj. »opustí-li nájemník« lze rozuměti jen tak, že nájemník odchází ze společné domácnosti a ze společného bytu, nestaraje se o svůj nájemní poměr a neupraviv jej. Zákon předpokládá tedy, že nájemní poměr nájemníka, opustivšího společnou domácnost a byt, trvá (srovnej rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 5332). K témuž cíli se dojde, vykládá-li se odstavec druhý § 6 zák. o ochr. nájem. v souvislosti a v souladu s odstavcem prvním, který vychází též z předpokladu, že po smrti nájemníka nájemní poměr nezanikl, nýbrž trvá (§ 1116 a) obč. zák.) a že dědicové vstupují v nájemní smlouvu, zůstavitelem sjednanou, pokud tato trvá. Podle zjištění soudů nižších stolic dala v případě, o nějž jde, nájemnice bytu Josefa M-ová, matka žalované, z bytu, v němž s ní žalovaná společně bydlela, výpověď k poslednímu srpnu 1931 a byt i opustila. Touto výpovědí byla nájemní smlouva mezi matkou žalované a žalobci zrušena (§ 1116 obč. zák.) a práva a povinnosti z ní vyplývající zanikly uplynutím výpovědní lhůty. Tím byl znemožněn přechod těchto práv a povinností podle odst. (2) § 6 zák. o ochr. náj. na žalovanou, jež nebyla ani nájemnicí, ani spolunájemnicí, takže užívá bytu matkou vypovězeného a opuštěného bez právního důvodu. Účelem § 6 v odst. (2) zák. o ochr. náj. jest ovšem ochrana příslušníků rodiny, by nezůstali odchodem nájemníka bez přístřeší (rozhodnutí čís. 4950 a 10.945). Lze přisvědčiti dovolateli, že vážné ohrožení tohoto zájmu, zákonem chráněného, může nastati tím, že hlava rodiny, společnou domácnost opouštějící, ze zlomyslnosti byt vypoví. Avšak předpis odst. (2) § 6 zák. o ochr. náj. je průlomem do předpisů občanského práva o zrušení nájmu, tedy právem nepravidelným, které nelze vykládati způsobem rozšiřujícím. Názor žalované, že prý tento předpis odst. (2) § 6 dotč. zákona předpokládá zrušení dřívějšího nájemního poměru výpovědí, jest v rozporu s jeho doslovem, který se zmiňuje jen o přechodu nájemních práv a povinností, nikoliv o oživení již zaniklého nájemního poměru.

Čís. 11914.

O povinnosti děda k výživě vnuků rozhoduje opatrovnický soud, nikoliv soud dědova bydliště.

Pro příslušnost opatrovnického soudu v historických zemích jsou tu rozhodnými jen předpisy mající platnost v těchto zemích.

Podle práva platného na Slovensku poskytuje děd vnukům výživu v přírodninách a přijímá je do své domácnosti. Vyměření výživného v penězích jest přípustné jen, nechce-li děd vnuka přijmouti do domácnosti nebo byl-li by vnuk vydán v jeho domácnosti nesnesitelnému nakládání.

Byly-li děti soudním výrokem svěřeny do péče a výchovy matky, nemůže jí býti její nárok, podržeti děti, odňat ochotou děda vzíti děti k sobě do domácnosti.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R I 934/31.)

Okresní soud v Liberci uložil Antonínu S-ovi v Prešově (na Slovensku), by platil na výživu svých vnuků na každého po 50 Kč měsíčně. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Jde o dovolací rekurs proti souhlasným rozhodnutím nižších soudů a lze tedy rekurs podati podle § 46 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. jen pro nezákonnost, rozpor se spisy nebo pro zmatečnost. Z vývodů rekursu vyplývá, že rekurent vytýká nezákonnost napadeného usnesení, třebaže to výslovně neuvedl. Shledává ji v tom, že prý k rozhodnutí povolán jest soud rekurentova bydliště, nikoli opatrovnický soud nezletilých jeho vnuků, a že podle zákonného článku XX. z roku 1877 na Slovensku platného byl by povinen jen k naturální výživě svých vnuků ve své rodině, nikoli ku placení výživného v penězích, že však ani tato povinnost ho nestihá, poněvadž otec Ladislav S. má movitý majetek jak po rekurentu i po své matce. Než vytýkané nezákonnosti tu není. Není pochybnosti, že jest úkonem opatrovnického soudu rozhodnouti o povinnosti k výživě nezletilců, jsoucích podle § 21 obč. zák. pod zvláštní ochranou zákona, plynoucí z rodinného svazku a založené v právu rodinném. Zákon nečiní rozdílu, zda jde o povinnost rodičů, či jiných příbuzných. (Viz i judikát bývalého nejvyššího soudu ve Vídni čís. 237 ze dne 19. října 1915, čís. Pres 365/15). Rozhoduje tedy soud opatrovnický i o povinnosti děda k výživě vnuků a není zákonného ustanovení, že k rozhodnutí o tom jest povolán soud dědova bydliště, a nejvyššímu soudu nelze sdíleti opačný názor, vyslovený bývalým nejvyšším soudem ve Vídni v rozhodnutí ze dne 24. března 1914, č. j. R II 276, jehož se rekurent dovolává. Pro příslušnost opatrovnického soudu v zemích historických jsou rozhodnými jen předpisy, mající platnost v těchto zemích; není pochyby o tom, že okresní soud v Liberci jest příslušným soudem opatrovnickým, ježto opatrovnictví bylo naň přeneseno podle ustanovení § 111 j. n. s okresního soudu ve Frýdlantě, jenž byl k opatrovnictví v prvé řadě povolán podle § 109 a 71 j. n. jako obecný soud nezletilců, ježto otec jejich má v obvodu jeho své stálé bydliště, a tvrzení rekurentovo, že má bydliště v Prešově, odporuje spisům.

Pro věcnou povinnost rekurenta k výživě a pro její způsob přichází v úvahu ustanovení práva platného na Slovensku, jemuž jest rekurent podle svého bydliště podřízen. Této povinnosti vyhovuje děd zpravidla tím, že poskytuje vnukům výživu in natura a přijímá je do své domácnosti (viz Fajnor—Záturecký, Nástin str. 418). Naproti tomu připouští judikatura vyměření výživného v penězích zpravidla jen, nechce-li děd

vnuka do domácnosti přijmouti, nebo byl-li by vnuk v jeho domácnosti vydán nesnesitelnému nakládání. V tomto případě jest však přihlížeti k tomu, že děti byly soudním výrokem svěřeny do péče a výchovy matky, čímž matka nabyla nároku, podržeti děti u sebe, a že tento její nárok nemůže jí býti odňat ochotou děda vzíti děti k sobě do domácnosti. Ostatně nastala dědova povinnost poskytnouti výživu a výchovu v penězích aspoň vnučce Anně již tím, že odepřel přijmouti ji do své domácnosti, neboť, když původně byl odepřel vůbec platiti na výživu svých vnuků, prohlásil dodatečně jen ochotu vzíti vnuka Valtra do své domácnosti a ho vydržovati. Není tedy za tohoto stavu věci nezákonnosti v tom, že vyměřily soudy nižší výživné v penězích.

Čís. 11915.

Návrhem strany na opravu jejího jména ve vyhotovení rozsudku prvého soudu neprodlužuje se jí lhůta k odvolání v ten způsob, že by počínala teprve doručením opraveného rozsudku, nýbrž běží od doručení původního rozsudku.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R I 518/32.)

Odvolací soud odmítl odvolání žalované. Důvody: Napadený rozsudek byl doručen žalované dne 18. prosince 1931. Podáním, dne 28. prosince 1931 k prvému soudu došlým, žádala žalovaná o opravu svého jména v rozsudku z nesprávného »Anna Tileřová« na »Anna Titěrová«, kteroužto opravu prvý soud usnesením ze dne 30. prosince 1931 doručeným i s opraveným rozsudkem žalované dne 4. ledna 1932 provedl. Odvolání podáno bylo zástupcem žalované na poštu dne 18. ledna 1932. Jest rozřešiti otázku, zda v tomto případě běží lhůta k odvolání dnem doručení opraveného rozsudku, či dnem kdy doručen byl původní rozsudek. Oprava byla povolena k návrhu žalované, nikoli z úřadu a týkala se jen opravy jejího jména, nikoli však rozsudečného výroku nebo důvodů rozsudku, proti nimž právě může odvolání brojiti. Nesprávné jméno má sice význam v řízení exekučním, avšak tu oprava ta kdykoli k žádosti stran může býti provedena, aniž by se tím něco změnilo na samém nálezu. Žalovaná navrhnuvší opravu nemohla býti v pochybnostech, v jakém směru bude oprava provedena, takže nemusela vyčkávati doručení opraveného rozsudku, by podle něho teprve upravila odvolání. Jest zjevno, že se ani po opravě na rozsudku, ani ve výroku, ani v důvodech nic nezměnilo a že se změna týkala jen uvedení správného jména žalované, takže jde v tomto období sporu jen o formální opravu, jež nemůže býti důvodem, by tím neprodlužitelná lhůta k odvolání (§ 464 c. ř. s.) byla z důvodů pro spor bezvýznamných uměle prodloužena (srovn. rozh. čís. 8423, 9872 sb. n. s.). Dospěl proto odvolací soud z těchto úvah k právnímu závěru, že v souzeném případě lhůta k odvolání běžela od 18. prosince 1931, nikoli až od 4. ledna 1932, takže odvolání podané na poštu dne 18. ledna 1932, jest již podle § 464 c. ř. s. opožděné a bylo je proto podle §§ 471 čís. 2, 473, 474 čís. 2 c. ř. s. v zasedání neveřejném odmítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud správně dovodil, že šlo jen o formální opravu jména žalované strany, kterou žalovaná kdykoli, tedy i až po podání opravného prostředku mohla zařídit. Učinila-li návrh na opravu rozsudku ve smyslu § 419 c. ř. s. v odvolací lhůtě, nebylo jí tím zabráněno v řádném provedení odvolání, nemusila zatím bez vyzvání soudu své vyhotovení rozsudku ani předkládati, a správně proto uznal odvolací soud, že se lhůta k odvolání počítá od doručení původního, nikoli teprve od doručení opraveného vyhotovení. Zařízení opravy nemělo tu pro odvolání a pro běh lhůty odvolací žádného významu a žádného účinku.

Čís. 11916.

Základem prozatímního opatření může býti jen nárok vybavený právní ochranou, jejž právní řád jako takový uznává.

Nejde o takový nárok, domáháno-li se zákazu budoucích možných projevů ve smyslu § 1330 obč. zák.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R I 528/32.)

Odvolávajíc se na § 1330, druhý odstavec, obč. zák. domáhala se žalující firma žalobou na žalovaném, by byl uznán povinným, zdržeti se jistých tvrzení a tato tvrzení v určitých případech odvolati. Kromě toho navrhla žalobkyně vydání prozatímního opatření, by se žalovaný zdržel za sporu rozšiřování týchž tvrzení. Soud prvé stolice povolil prozatímní opatření, rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobce domáhá se pro dobu procesu prozatímního opatření k zajištění žalobního nároku, by bylo žalovanému uloženo zdržeti se určitých, prý závadných projevů. Rekursní soud správně praví, že základem prozatímního opatření může býti jen takový nárok vybavený právní ochranou, který právní řád, — v souzeném případě § 1330 obč. zák. —, jako takový uznává a tomu, kdo byl na cti napaden, přiznává. Rekursní soud však neřešil otázku, zda tu jde o takový nárok, maje z jiných důvodů návrh na povolení prozatímního opatření za neopodstatněný. Platný právní řád v případech § 1330 obč. zák. takového zdržovacího nároku nezná a nepřipouští. Podle tohoto místa zákona vymezeny jsou nároky osoby na cti dotčené potud, že jí zákon kromě nároku na náhradu škody přiznává ještě nárok na odvolání učiněných projevů s případným uvedením. Další nárok na zákaz budoucích možných projevů však § 1330 obč. zák. v doslovu III. dílčí novely, dosud platném, neobsahuje. Ani z doslovu zákona, ani z důvodových zpráv nelze dovoditi, že měl zákonodárce také ještě zdržovací nárok za potřebný k odčinění učiněných projevů a že jen opomenul to jasně vyjádřiti, nebo že to považoval za

samozřejmé. V těch případech, kde občanský zákon přiznává postiženému možnost žaloby zdržovací, určitě to vyjádřil (viz případy takových žalob vypočtené v § 296 Krainz Ehrenzweig, II. B, I. H. str. 10) a byl by tak zajisté učinil i v případě § 1330 obč. zák. Není ani všeobecné normy, z níž by bylo lze nárok takový dovoditi, nehledíc ani k tomu, že by pak nárok takový bylo přiznávati všeobecně v případech, v nichž se lze důvodně pro budoucnost obávati nového zásahu a porušení práva, a důsledně i u všech druhů poškození, nejen u poškození na cti. Nelze ani uznati, že nárok zdržovací (jako minus) obsažen je v pojmu odvolání urážek; jsou to dva různé pojmy a dva různé nároky, z nichž jeden směřuje proti minulosti a má povahu represe, kdežto druhý zasahuje do budoucna a slouží účelům prevence. Při poslední revisi občanského zákona bylo na to pomýšleno i tento ochranný prostředek postiženému přiznati (viz Návrh subkomitetu Dr. Weiss, str. 185 a Návrh superrevisní komise k § 1150), z čehož však nelze usuzovati, že nárok ten byl obsažen již také v platném nyní právu. Ani předpisu zákona o nekalé soutěži nelze tu obdobně užíti, protože je to zákon speciální, týkající se jen poměrů mezi soutěžiteli v hospodářském styku, který nadto obsahuje velmi mnoho úchylek i v oboru práva hmotného i formálního, jež obdobného použití nepřipouštějí. Z těchto důvodů nelze žalobci přiznati ani nárok na prozatímní opatření.

Čís. 11917.

Kupní smlouva o radiovém zařízení, při níž prodatel neměl předepsané úřední povolení ku prodeji (§ 1 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. na rok 1924), jest nicotná podle § 879 obč. zák. Nezáleží na tom, že prodatel byl bezelstný, že zažádal o povolení ku prodeji a že omylem úřadu se mu dostalo jen povolení k přechovávání, aniž sejde na tom, zda bylo zahájeno trestní řízení a jak se skončilo, aniž na tom, kdy a u koho byl přístroj zabaven a zda šlo o prodej po živnostensku či o prodej soukromníka.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R I 531/32.)

Žalovaný koupil od žalobce radiové zařízení, část kupní ceny zaplatil hotově a na zbytek dal směnky. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný mimo jiné, že kupní smlouva o radiovém zařízení jest neplatná, ježto žalobce neměl k prodeji úřední povolení. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu k novému rozhodnutí.

Důvody:

Pro tento spor jest především rozhodnou otázka, zda byla kupní smlouva, jež byla podkladem směnečného závazku a jejímž předmětem byl radiový přístroj, podle § 879 prvý odstavec obč. zák. nicotná, čili

nic. Zjištěno bylo, že žalobce prodal žalovanému radiový přístroj, ač v době prodeje neměl k tomu zvláštní úřední povolení, na jehož základě jest podle § 1 zákona ze dne 20. prosince 1923 čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924 jediné možno prodávati radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení. Odvolací soud — odchylně od soudu prvé stolice — považuje tuto smlouvu za platnou, protože v zákoně čís. 9/1924 sb. z. a n. není výslovného ustanovení, že smlouvy o nepovoleném prodeji radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení jsou neplatné a nicotné. Prodej takového zařízení bez úředního povolení je prý sice trestný a zařízení propadá ve prospěch státu, avšak právní jednání o sobě není nedovolené, ježto prý zákaz nesměřuje proti právnímu jednání jako takovému. Ostatně prý právní jednání nepozbývá platnosti, obrací-li se zákonný zákaz jen proti jedné smluvní straně. S názorem odvolacího soudu nelze souhlasiti. V zákoně čís. 9/1924 sb. z. a n. není ovšem vyslovena neplatnost právních jednání, porušujících jeho zákazy. Ale ze zákona samého i z jeho důvodových zpráv jde jasně najevo, že zákonodárce přikládal tomuto zákonu a jím provedenému zásahu do volného obchodování s radiovými zařízeními mimořádný význam, a to se zřetelem k povaze věci. Nešlo tu jen o opatření z důvodů živnostenskopolitických nebo fiskálních, nýbrž o vážný veřejný zájem a o bezpečnost státu, vyžadující zvýšené a účinné kontroly státní. Potřeba takové kontroly, zdůrazněná již ve vládním návrhu zákona (tisk 4096 posl. sněm. 1923), byla uznána a znova zdůvodněna ve zprávách příslušných výborů poslanecké sněmovny (tisk 4140 z roku 1923) i senátu (tisk 1749 z roku 1923). Ve výborové zprávě tisk 4140 se praví, že účelem tohoto zákona má býti zavedení kontroly nad výrobou, prodejem a přechováváním, jakož i nad dovozem z ciziny radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, že se tak děje proto, by bylo znemožněno zneužití zařízení těchto na úkor a ke škodě státu, a že tento důvod se uznává za dostatečný, by k těmto opatřením bylo sáhnuto, i když tím výrobě a obchodu dány byly určité meze a když výroba a obchod s těmito předměty nebude míti úplnou volnost a svobodu. Ve výborové zprávě tisk 1749 bylo mezi jiným uvedeno, že přísná ustanovení předloženého zákona byla diktována jedině zájmem státním, který jde nad zájem osobní a obchodní, a že účelem jeho omezujících předpisů jest požadavek, by vládě byla dána vzhledem k tomu, že zákon jest povahy politické, určitá právomoc, by radiotelegrafie a radiotelefonie nebylo proti zdejšímu státu zneužíváno. Dále se v této výborové zprávě poukazuje k mimořádné důležitosti věci, pro kterou bylo povolení k výrobě, prodeji, přechovávání a dovozu radiových zařízení vyhrazeno ministerstvu jako nejvyššímu úřadu, zdůrazňuje se, že při rozhodování o povolení jde vždy též o zájem státu, a že na porušení předpisů tohoto zákona jsou stanoveny tresty poměrně přísné vzhledem k tomu, že kontrola, která jest v zájmu veřejném nutná, jest značně obtížná. Nelze pochybovati o tom, že vylíčeného účelu zákona, to jest zabezpečení účinné státní kontroly výroby a obchodu, jejíž obtížnosti si byl zákonodárce vědom, by nebylo dosaženo, kdyby se kupní smlouva o předmětech, které jest podle § 1 zákona čís. 9/1924 sb. z. a n. možno prodávati jedině na základě zvláštního povolení ministerstva, považovala za platnou pro obor práva soukromého, i když

se prodej stal bez předepsaného povolení, a kdyby se důsledek nedovoleného prodeje projevil jen v potrestání prodatele, který neměl ku prodeji povolení. Podle všeobecného předpisu prvého odstavce § 879 obč. zák. jsou nicotné smlouvy, jež se příčí zvláštní zákonné zápovědi, třebas nebyla jejich neplatnost se stanoviska soukromoprávního v příslušném zákoně zvláště vyslovena, je-li z povahy věci nebo ze zákona zřejmé, že si zákonodárce smlouvu jako nicotnou představuje a jen opomenul tuto sankci výslovně vyjádřiti (viz rozhodnutí čís. 2496, 4536, 5054 sb. n. s.). Z účelu zákona čís. 9/1924 sb. z. a n. a z povahy věci, jak byly vylíčeny, vyplývá, že kupní smlouvu o radiovém zařízení, při níž prodatel neměl předepsané úřední povolení ku prodeji, jest považovati za nicotnou podle všeobecného ustanovení § 879 obč. zák. Na tom nic nemění, že se zákaz prodeje obrací jen proti prodateli, neboť jednotnou smlouvu nelze trhati ve dví a zákazem prodeje jest s hlediska soukromoprávního zakázána koupě, třebas zákon v § 24 ohrožuje trestem jen prodatele. Pro otázku nicotnosti kupní smlouvy jest nerozhodné, zda jednal žalobce bezelstně; stačí, že se prodej příčil zvláštní zákonné zápovědi. Nerozhodné jest i tvrzení žalobce, že zažádal o povolení k prodeji a že omylem úřadu se mu dostalo jen povolení ku přechovávání, v němž povolení ku prodeji není obsaženo. Nesejde ani na tom, zda bylo zahájeno trestní řízení a jak se skončilo, ani na tom, kdy a u koho byl aparát zabaven. Zákon nečiní rozdílu mezi prodejem po živnostensku a prodejem soukromníka (§ 1 odst. (1) zákona čís. 9/1924 sb. z. a n.). Zákaz prodeje znamená tu zákaz kupní smlouvy, jak bylo již vyloženo, — nehledíc ani k tomu, že se tu žalobce domáhá plnění na základě neplatného prodeje a že on jednal proti zákonnému zákazu. Z nicotné a právně bezúčinné smlouvy nemůže však žalobce odvozovati ani právní nárok na zaplacení směnek žalobou vymáhaných, poněvadž závazek z nicotné smlouvy nenabyl platnosti ani tím, že byl mezi smluvníky utvrzen směnkami. Podle tohoto právního posouzení pozbývá zrušovací usnesení odvolacího soudu právního podkladu.

Čís. 11918.

Do usnesení rekursního soudu, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu, odmítající žalobu o zmatečnost, a prvému soudu uloženo, by nařídil o žalobě rok k ústnímu jednání, jest dovolací rekurs nepřípustný.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R I 582/32.)

Žalobkyně se domáhala na žalovaném, by byl prohlášen zmatečným i rozsudek, jímž byla vyslovena rozluka manželství stran, i smíry u soudu o majetkoprávních poměrech. Soud prvé stolice žalobu odmítl podle § 538 c. ř. s., maje ji za nezpůsobilou, by byl ustanoven rok k ústnímu jednání. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ustanovil rok k ústnímu jednání a o žalobě po zákonu dále jednal.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Pokud se žaloba domáhá toho, by byl prohlášen zmatečným rozsudek ze dne 11. dubna 1930, jest žalobou o zmatečnost podle § 529 prvý odstavec c. ř. s. Dojde-li soud, prozkoumav žalobu o zmatečnost podle předpisu § 538 c. ř. s. k úsudku, že jsou tu požadavky prvé věty zmíněného paragrafu a že žaloba není nepřípustná z některého důvodu uvedeného v § 529 druhý odstavec c. ř. s., má podle § 541 c. ř. s. býti jednáno jen o důvodu a o přípustnosti žaloby a jest za tím účelem položiti rok k ústnímu jednání. Takové usnesení, které jest příznivým výsledkem předběžného zkoumání žaloby, nelze podle § 130 druhý odstavec c. ř. s. napadati zvláštním opravným prostředkem, ježto jde o nařízení roku. Věc jest táž, došel-li k příznivému výsledku předběžného zkoumání žaloby pro zmatečnost teprve soud rekursní na žalobcův rekurs. I v tomto případě zahrnuje v sobě rozhodnutí rekursního soudu usnesení, že má býti položen rok k ústnímu jednání. Dovolací rekurent není tím nijak zkrácen, neboť má na vůli, by při ústním jednání přednesl své námitky proti formální přípustnosti žaloby o zmatečnost, by se domáhal odmítnutí žaloby usnesením podle § 543 c. ř. s., a kdyby mu nebylo vyhověno, by podal opravné prostředky podle zákona přípustné. Pokud se žaloba domáhá, by byly prohlášeny neplatnými i smíry ze dne 11. dubna 1930 a 23. června 1930, není žalobou o zmatečnost, nýbrž žalobou určovací. Poněvadž však rekursní soud uložil prvému soudu, by ustanovil rok k ústnímu jednání o celé žalobě, tedy i o žalobním žádání, kterým se žalobkyně domáhá neplatnosti zmíněných smírů, jest rekurs podle § 130 druhý odstavec c. ř. s. nepřípustný proti usnesení rekursního soudu i ve příčině tohoto žalobního žádání. Dovolací rekurs jest tudíž ve všech směrech nepřípustný a bylo jej podle § 526 c. ř. s. odmítnouti.

Čís. 11919.

Neupozornil-li otec, že jest nezletilým dětem ustanoviti opatrovníka, any se střetly jeho zájmy se zájmy dětí, byla oprávněna tak učiniti matka dětí.

Soudu, zřizujícímu opatrovníka podle § 271 obč. zák., jest jen zkoumati, zda jest splněn formální předpoklad pro zřízení opatrovníka k tomu cíli, by opatrovník jménem nezletilců podal návrh, o jehož právní vyřízení nezletilcům jde, není však oprávněn zkoumati také, zda jest návrh, o nějž nezletilcům jde, ve věci opodstatněn.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R I 587/32.)

V řízení o substituční pozůstalosti po Rudolfu D-ovi zamítl pozůstalostní soud návrh na zřízení opatrovníka pro nezl. Vojtěcha a Eugena D-ovy. Důvody: Jde o substituční jmění po Rudolfu D-ovi. Jmění má podle původní závěti připadnouti zákonným dědicům Rudolfa D-a, tedy jeho matce a bratru Vojtěchu D-ovým. Nezl. Vojtěch a Eugen jsou syny bratra Vojtěcha a nepřicházejí nyní v úvahu jako dědici a nejsou proto ani oprávněni ani povinni v dnešním substitučním jednání

vystupovati. Ustanovení matky nezletilců kolisním opatrovníkem v řádném pozůstalostním řízení u pozůstalostního soudu zemřelého Rudolfa D-a nemá účinku pro pozůstalostní řízení substituční, neb tam šlo o pozůstalost Rudolfa, kdežto nyní jde o pozůstalost Vojtěcha uvolněnou úmrtím Rudolfovým. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc prvému soudu s poukazem, by nezl. Vojtěchu a Eugenu D-ovým zřídil kolisního opatrovníka. Důvody: Nezl. Vojtěch a Eugen D-ovi domáhají se pro sebe zřízení opatrovníka, požadujíce, by byli přibráni ku projednání pozůstalosti po Rudolfu D-ovi, poněvadž se svěřenecké náhradnictví vztahuje i na ně, jako děti zákonného dědice Vojtěcha D-a. Každému jest volno, by své skutečné nebo domnělé právo uplatňoval před soudem, po případě před jinými úřady, nikdo nemůže býti z toho vylučován. Nezletilci mohou tak učiniti jen svým zákonným zástupcem a, střetnou-li se jejich zájmy s jeho zájmem, jest jim ustanoviti kolisního opatrovníka, by jejich zájmy zastupoval. Teprve opatrovník bude moci podati věcné návrhy k soudu, a soud po příslušném jednání o nich rozhodne, zda jsou podle zákona oprávněny, čili nic. Mělo se tak státi i v projednávaném případě, neboť, tvrdí-li nezletilci, že jejich zájmy odporují zájmům otce a otec je tedy zastupovati v projednávaném případě nemůže, nezbývá, než zříditi jim kolisního opatrovníka k hájení jejich zájmů. Tím, že jim bude dána možnost, by své zájmy uplatnili, nepřiznává se jim ovšem eo ipso ještě legitimace jiná. To bude věcí dalšího šetření a rozhodování pozůstalostního soudu. Rekursní soud sám nemůže o osobě kolisního opatrovníka rozhodovati. Učiní tak první soud po šetření a po případném slyšení zúčastněných.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Tvrdí-li nezletilé děti Vojtěch a Eugen D-ovi, synové Vojtěcha D-a, že se v pozůstalosti po Rudolfu D-ovi vztahuje svěřenské náhradnictví i na ně jako děti zákonného dědice, jejich otce, a přihlásil-li se i jejich otec jako dědic k substituční podstatě zůstavitele Rudolfa D-a, jest zřejmo, že se střetly v pozůstalostním řízení po Rudolfu D-ovi zájmy nezletilců se zájmy jejich otce. Nastal tudíž případ § 271 obč. zák., kdy musí býti soud dožádán, by byl nezletilcům jmenován zvláštní opatrovník, ježto jim, jak správně podotkl rekursní soud, nelze brániti, by své právo, ať již domnělé nebo skutečné, neuplatňovaly na soudě. Ustanoviti v takovém případě opatrovníka nezletilcům bylo povinností soudu, uloženou jemu již ustanovením § 21 obč. zák. a nadto § 271 obč. zák. Jest ovšem správné, že měl soud na tuto povinnost upozorniti v první řadě otec, jemuž přísluší ze zákona, by zastupoval nezletilé děti (§ 147 obč. zák.). Neučinil-li tak otec, byla podle § 178 obč. zák. oprávněna učiniti tak matka dětí jako nejbližší příbuzná. Nemá proto výtka stěžovatelova — že matka nezletilých dětí nebyla oprávněna k návrhu na zřízení kolisního opatrovníka a k rekursu do usnesení prvního soudu —, opory v zákoně. Nezkoumal-li rekursní soud, — nařídiv prvnímu soudu, by učinil opatření podle § 271 obč. zák., — zda jest i věcně opodstatněn důvod, z něhož jest žádáno zřízení opatrovníka pro nezletilce, nelze mu vytýkati nesprávné nazírání na věc. Rekursnímu soudu bylo jen zkoumati, zda jest dán formální předpoklad pro zřízení opatrovníka s hlediska § 271 obč. zák., k tomu cíli, by opatrovník jménem nezletilců podal návrh, o jehož právní vyřízení nezletilcům jde. Rekursní soud nebyl však oprávněn zkoumati, je-li návrh, o nějž jde nezletilcům, ve věci opodstatněn. Řešiti tento úkol bude na soudě teprve, až, bude-li návrh ten podán osobou k tomu oprávněnou, totiž opatrovníkem k tomu cíli dětem zřízeným.

Čís. 11920.

Nebyla-li pohledávka ve vyrovnacím řízení dlužníkem uznána a vyrovnací komisař vydal proto usnesení podle § 46 (4) vyr. ř. z roku 1914, nemohl věřitel, bylo-li zatím vyrovnání právoplatně potvrzeno, žalovati o plnění, nýbrž měl, chtěl-li ujíti následkům, jež zákon spojuje s nepodáním žaloby ve lhůtě určené vyrovnacím komisařem, podati žalobu určovací po rozumu § 228 c. ř. s. Věřitel měl tu právní zájem na tom, by sporný právní poměr byl co nejdříve určen. Podaná určovací žaloba zůstala přípustná i co do vyrovnacích kvot, jež se staly splatnými za sporu. Věřitel se však mohl domáhati jen určení, že sporná pohledávka je po právu částkou stanovenou vyrovnací kvotou. Žaloval-li o určení, že je po právu celá pohledávka, nemohlo to míti v zápětí zamítnutí žaloby v celém rozsahu, nýbrž bylo ji vyhověti v omezené míře.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, Rv I 2307/31.)

Žalující firma domáhala se na žalovaném společenstvu, by bylo uznáno právem, že pohledávka žalující firmy v žalobě blíže určená jest po právu a že žalované společenstvo jest povinno to uznati. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání žalobkyně po případném ústním jednání znovu rozhodl.

Důvody:

Především jest řešiti otázku, zda jde o žalobu určovací podle § 228 c. ř. s., jak míní nižší soudy, či o žalobní návrh na plnění, s nímž jest spojen návrh na zjištění předurčujícího právního poměru po rozumu § 236 c. ř. s., jak má za to dovolatelka, a dále jde-li o žalobu určovací, zda jsou splněny její předpoklady. Podle doslovu žalobního žádání jest jeho předmětem určení, že pohledávka žalobkyně ze vkladní knížky žalovaného společenstva, činící k 17. únoru 1922 600.000 Kč s 4½% úroky od 17. února 1922 jest po právu. Ovšem žalobkyně se domáhá také toho, by žalované společenstvo bylo povinno to uznati, leč tímto dodatkem nepozbyla žaloba, která jest ve své podstatě žalobou určovací, podle § 228 c. ř. s. této své povahy a nestala se žalobou o plnění. Ježto tudíž jde o žalobu určovací, jest zkoumati, zda jsou splněny její

podmínky. Z přednesu stran v prvé stolici plyne, že žalobkyně pohledávku 600.000 Kč, jejíž určení se ve sporu domáhá, přihlásila k vyrovnání žalovaného družstva, že pohledávka nebyla ve vyrovnání dlužníkem uznána a že vyrovnací komisař vydal proto usnesení po rozumu § 46 (4) vyrovnacího řádu z roku 1914. I když se dovolatelka výslovně tohoto zákonného ustanovení nedovolávala ve svém přednesu v prvé stolici, na věci to nic nemění, ano z jejího přednesu plyne, že se o jiné zákonné ustanovení nemůže opírati její tvrzení, že její pohledávka ve vyrovnacím řízení nebyla uznána a že měla na vůli podati do jednoho měsíce žalobu. Když tomu tak, musila žalobkyně ve lhůtě vyrovnacím komisařem určené podati žalobu vzhledem k následkům, které ustanovení § 46 (4) vyr. ř. spojuje s nepodáním žaloby. Jde jen o to, zda měla žalovati o plnění, jak míní nižší soudy, či zda měla žalovati o určení. Kdyby byla žalobkyně podala žalobu o zaplacení sporných 600.000 Kč nebo o vydání téže částky uložené na spornou vkladní knížku, nemohla vzhledem k tomu, že, jak nesporno, vyrovnání bylo potvrzeno a stalo se právoplatným, a že podle něho bylo žalované společenstvo povinno zaplatiti svým věřitelům ve lhůtách jen 35% jejich pohledávek, dosíci žalobou o plnění úspěchu, poněvadž by žaloba taková musila býti zamítnuta, a to, pokud zažalovaná pohledávka by převyšovala vyrovnací kvotu, vůbec a co do zbytku pro tentokráte (srov. rozh. čís. 8616 a 7546 sb. n. s.). Z toho jest zřejmo, že žalobkyně nemohla podati žalobu o plnění. Ježto však podle § 46 (4) vyr. ř. z roku 1914 musila podati žalobu, chtěla-li ujíti následkům, jež zákon spojuje s nepodáním žaloby ve lhůtě vyrovnacím komisařem určené, nezbývalo jí, ana měla zájem na tom, by co nejdříve byl určen sporný právní poměr, než, by podala žalobu určovací po rozumu § 228 c. ř. s. Jde nyní o to, zda se žalobkyně měla domáhati určovací žalobou, jak za to má žalované společenstvo, jen určení, že sporná pohledávka je po právu částkou vyrovnací kvotou stanovenou, t. j. 35% původní pohledávky, či zda mohla žalovati tak, jak to učinila, že je po právu pohledávka celá, t. j. ve výši 600.000 Kč. V § 46 (4) vyr. ř. z roku 1914 jest ustanoveno, že částku na neuznanou pohledávku připadající jest zabezpečiti v tom rozsahu a za týchž podmínek, jež jsou stanoveny pro zaplacení nepopřených pohledávek, a že se zajištěná částka uvolní, nebude-li popřený nárok uplatněn ve lhůtě určené vyrovnacím komisařem. Nárokem tím však, jde-li o právoplatně potvrzené vyrovnání, nelze za daného stavu věci rozuměti nic jiného, než nárok na zaplacení vyrovnacích kvot, takže jest souhlasiti s názorem žalované strany, že se žalobkyně měla domáhati jen určení, že sporná pohledávka je po právu částkou stanovenou vyrovnací kvotou, t. j. 35% původní pohledávky 600.000 Kč. Než tato okolnost nemůže míti v zápětí zamítnutí žaloby o určení celé sporné pohledávky, nýbrž bylo by žalobě vyhověti v obmezené míře, jak naznačeno, a v ostatním směru ji zamítnouti. Zda-li však žalobní prosba v naznačené obmezené míře je po právu, nelze dovolacímu soudu posouditi, ježto se odvolací soud, vycházeje z mylného hlediska, že v souzeném případě jest žaloba určovací nepřípustná, ano lze žalovati o plnění, nevypořádal s jednotlivými důvody odvolání ve věci samé a zůstalo tedy odvolací řízení v tomto směru kusým. Šlo by ještě o to, zda tu byl právní zájem na požadovaném

bezodkladném určení v příčině těch vyrovnacích kvot, jež se staly splatnými za sporu, a zda neměla žaloba domáhající se určení sporné pohledávky, pokud jde o tyto částky, býti zamítnuta. Než tu jest uvážiti, že by musila žalobkyně pokaždé, jakmile se ta která vyrovnací kvota stala splatnou, změniti žalobu určovací na žalobu o zaplacení této kvoty, tedy změniti v tomto směru žalobu určovací na žalobu o plnění a, kdyby tak byla pokaždé učinila, vydávala se nebezpečí, že se změnou tou nebude žalovaná souhlasiti a že snad soud, ať, prvý, nebo vyšší, změnu tu nepřipustí a že její žaloba o určení té které splatné částky bude zamítnuta a že nová žaloba, která by musila zníti na zaplacení té které již splatné kvoty, by nebyla již podána ve lhůtě § 46 (4) vyr. ř. z roku 1914 Z toho zřejmo, že podaná žaloba určovací sleduje samostatný rozumný účel, že neslouží k rozmnožování sporů, nýbrž k jejich zamezení, jest proto podanou žalobu určovací pokládati za přípustnou, ovšem jen v tom rozsahu, jak shora naznačeno.

Čís. 11921.

Byla-li knihovnímu věřiteli odňata možnost přihlásiti k rozvrhovému roku pohledávku na jistině, úrocích a vedlejších nákladech tím, že o rozvrhovém roku nebyl vyrozuměn hlavní závod knihovního věřitele, pro nějž byla pohledávka knihovně zajištěna, nýbrž jeho filiálka, nebyl rozvrhový rok proveden způsobem předepsaným v §§ 209, 210 a 212 ex. ř. a bylo jej k rekursu knihovního věřitele zrušiti pro vadnost.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R II 230/32.)

Rekursní soud nevyhověl rekursu knihovní věřitelky Záložny D. v Brně proti rozvrhovému usnesení prvého soudu.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu řečené knihovní věřitelky, zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by, nařídě znovu rok k rozvrhu nejvyššího podání, uvědomil o něm stěžovatelku a Úvěrní spolek v P.

Důvody:

Stěžovatelka uplatňovala v rekursu a uplatňuje znova v dovolacím rekursu, že se příkázání jen jistiny stalo proto, že svou pohledávku k rozvrhovému roku nepřihlásila a že ji nemohla přihlásiti, poněvadž o rozvrhovém roku nebyla uvědoměna. Ze spisu vysvítá, že knihovní věřitelkou jest Záložna D. v Brně a že uvědomění o rozvrhovém roku bylo doručeno dne 25. ledna 1932 pražské filiálce této knihovní věřitelky v době, kdy pražský závod byl ještě filiálkou brněnské centrály. Poněvadž o rozvrhovém roku nebyl uvědoměn ten knihovní věřitel, který o něm uvědoměn býti měl, Záložna D. v Brně, a tomuto knihovnímu věřiteli byla takto odejmuta možnost, by přihlásil svou pohledávku na jistině, úrocích a vedlejších nákladech, které jsou kromě jistiny knihovně zajištěny, takže rozvrhový rok nebyl proveden způsobem předepsaným v § 209, 210 a 212 ex. ř., nezbylo, než napadené usnesení, jakož i roz-

vrhové usnesení prvního soudu v dotčených bodech pro vadnost zrušiti. Stěžovatelka sice v rekursu navrhuje, by bylo její podání považováno za přihlášku k rozvrhovému roku, za kterýmžto účelem již v podání účtuje pohledávku na jistině a příslušenství, poněvadž však proti uplatňovanému příslušenství by mohl býti vznesen odpor zadnějším věřitelem Úvěrním spolkem zaps. spol. s r. o. jakožto oprávněným, který se k roku dostavil, a na jehož nároky by se mohlo dostati z dražebního výtěžku, kdyby popírané právo bylo vypuštěno (§ 213 ex. ř.), bylo rozhodnuto tak, jak se stalo.

Čís. 11922.

Neopíral-li žalobce již v žalobě příslušnost dovolaného soudu o předpis § 104 j. n., není přípustné, by se dovolával prorogace teprve za sporu, když nemohl uvésti jiný důvod příslušnosti nebo když s jiným důvodem příslušnosti, jehož se v žalobě dovolával, nepochodil.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R II 238/32.)

Žalobkyně podala proti žalovaným, bydlícím v obvodu krajského soudu v H., žalobu u krajského soudu v B., neudavši, z jakého důvodu se dovolává příslušnosti tohoto soudu. Soud, neodmítnuv žalobu a limine, nařídil prvý rok, při němž žalované vznesly námitku místní a věcné nepříslušnosti, a v žalobních odpovědech navrhly odmítnutí žaloby, ježto žaloba, jež se neopírá o ujednanou příslušnost, měla býti podána u krajského soudu v H., v jehož obvodu je bydliště (sídlo) žalovaných. Žalobkyně teprve v přípravném spisu uplatnila příslušnost krajského soudu v B. podle § 104 j. n., ježto se obě žalované podrobily v dlužním úpisu ze dne 7. a 11. března 1924 příslušnosti soudu v B. Soud prvé stolice vyhověl námitce místní nepříslušnosti a odmítl žalobu. Důvody: Žalobkyně v žalobě neopřela příslušnost soudu o prorogační úmluvu, ani k žalobě nepřipojila listinný průkaz o takové úmluvě, nýbrž teprve po námitce žalovaných uplatnila tuto příslušnost. To se však stalo opozděně, neboť podle § 104 j. n. musí býti úmluva o prorogaci prokázána soudu listinou již v žalobě. Ježto žalobkyně ani v žalobě neučinila zmínku o prorogaci, ani listinu o ní k žalobě nepřipojila, nemůže dodatečně uplatňovati příslušnost podle § 104 j. n. a napraviti tím nedostatek, jenž se sběhl již v žalobě. Kdyby žalobkyně toto právo měla ještě dodatečně, stalo by se ustanovení druhé věty prvého odstavce § 104 j. n. ilusorním. Jest sice správné, že soud. zkoumaje při podání žaloby svou příslušnost podle § 41 j. n., neodmítl ji a limine, nýbrž nařídil prvý rok, tím však jen způsobil, že vzhledem k ustanovení § 43 j. n. nemohl dodatečně prohlásiti se z úřadu za nepříslušný, nezabránil však tím, by žalované namítaly nepříslušnost dovolaného soudu. Žalobkyně se nemůže dovolávati ani rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 3456 sb. n. s., podle něhož jest přípustné, by žalobce dodatečně předložil listinný doklad o prorogaci, an soudce neodmítl žalobu pro nedostatek tohoto předpokladu a limine, ježto toto rozhodnutí předpokládá, že příslušnost podle § 104 j. n. byla uplatněna již v žalobě.

Ostatně nejvyšší soud zaujal k této otázce již přísnější stanovisko svým rozhodnutím čís. 7423 sb. n. s., v němž vyslovil, že v takovém případě soud sice již nemůže odmítnouti žalobu z úřadu, nýbrž může tak učiniti jen, když žalovaný namítne nepříslušnost dovolaného soudu. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Nelze souhlasiti s právním názorem prvého soudu, že se žalující strana nemůže dovolávati příslušnosti soudu podle § 104 j. n., neodvolavši se na úmluvu o příslušnosti soudu v žalobě. První soud žalobu, zkoumav svou příslušnost ve smyslu §§ 41 a 43 c. ř. s., neodmítl, nýbrž nařídil prvý rok. V takovém případě stačí, když se žalobce za ústního jednání odvolá na dohodu o příslušnosti a úmluvu tu písemně předloží. Opačný názor nelze odvoditi ani z rozhodnutí nejvyššího soudu citovaných v napadeném usnesení. Rekursní soud je proto toho přesvědčení, že v souzeném případě stačilo k odůvodnění příslušnosti prvého soudu, když žalující strana předložila dlužní úpis, o který opírá žalobu a ve kterém jest uvedena doložka, že se strany podrobují věcně příslušnému soudu v B., při ústním jednání, které bylo obmezeno na projednání námitky místní nepříslušnosti soudu, vznesené žalovanou stranou a při tom se odvolala na uvedenou prorogační úmluvu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

S důvody rekursního soudu bylo by lze souhlasiti, kdyby byla žalobkyně již v žalobě opírala příslušnost dovolaného soudu o předpis § 104 j. n. a kdyby snad byla jen opomenula připojiti k žalobě listinu o prorogaci. To však, jak k tomu správně poukazuje soud první stolice, neučinila. Není přípustné, by se prorogace bylo dovoláváno za sporu, teprve, když žalobce nemohl uvésti jiný důvod příslušnosti nebo když žalobce s jiným důvodem příslušnosti, jehož se v žalobě dovolával, nepochodil. Zde neplatí zásada § 179 c. ř. s., podle které je stranám dovoleno, aby až do ukončení ústního jednání přednášely nové skutečnosti a průvody. Srov. sb. n. s. 505 a Vážný O ústrojí a příslušnosti soudů 1926 str. 83.

Čís. 11923.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Obchodníku, jenž měl sklad výrobků určité továrny, lze po zrušení tohoto poměru s továrnou po případě uložiti prozatímním opatřením zákaz inserování a vyhlášek, jimiž by se v zákaznictvu proti skutečnému stavu věci mohlo vzbuditi zdání, že sklad továrny zůstává i nadále v obchodních místnostech tohoto obchodníka.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R II 262/32.)

Žalující firma P. navrhla, by žalované firmě K. v Brně bylo přikázáno zdržeti se uveřejňování inserátů nebo veřejného oznámení takového rázu, jakým byl inserát, uveřejněný v Lidových novinách ze dne 25. února 1932, jakož i jakýchkoli inserátů nebo veřejných vyhlášek, ji-

miž by se v zákaznictvu mohlo vzbuditi zdání, že na skladě má a prodává strana žalovaná i nadále obuv žalující firmy, pokud se týče, že i nadále sklad této firmy zůstává v obchodních místnostech žalované strany. Soud prvé stolice původně prozatímní opatření povolil, vzav za osvědčeno, že žalovaná strana, ač zrušila komisionářský poměr se stranou žalující ohledně skladu obuvi této firmy u ní, ještě i nyní uvádí ve svých inserátech, že prodává obuv žalující firmy, a vzbuzuje takto v obecenstvu nutně zdání, že i nadále sklad obuvi žalující firmy zůstává v obchodních místnostech strany žalované, kteréžto počínání žalované strany jest s to, citelně poškoditi v soutěži žalující firmu, která má nyní v B. vlastní sklad obuvi pod vlastní svou firmou. Odporu žalované soud prvé stolice vyhověl a zrušil prozatímní opatření. Důvody: Výpovědí slyšených přezvědných osob jest zjištěno, že žalovaná strana má dosud na skladě ještě asi 1800—1900 párů obuvi, od strany žalující koupených, a že z nich je jen asi 97 párů obuvi levnější, rovněž od žalující firmy pocházející, kdežto ostatní obuv je prima jakosti, je jako taková koupená a se jako taková dá také prodati. Nabízí-li tedy strana žalovaná v napadeném inserátu obuv dobré jakosti, od firmy P. pouze prima provedení, za hluboce snížené ceny a dodává-li v inserátě, že K. zůstane i nadále v B., nelze podle názoru soudu vzhledem ke zjištěným skutečnostem tvrditi, že strana žalovaná rozšiřuje nebo veřejně činí o poměrech vlastního podniku údaje, které jsou způsobilé, oklamati a sjednati jejímu podniku na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži, jak § 2 zákona ze dne 15. července 1927 čís. 111 Sb. z. a n. proti nekalé soutěži předpokládá. Rekursní soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že nevyhověl odporu žalované proti prozatímnímu opatření a ponechal toto prozatímní opatření v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu žalované.

Důvody:

Aby se poznalo, může-li obsah inserátu v Lidových Novinách uveřejněného, který je podkladem žaloby, obsahovati skutkový děj § 1 a 2 zákona o nekalé soutěži ze dne 15. července 1927 čís. 111 sb. z. a n., jest uvážiti nejen jeho obsah, nýbrž i všecky okolnosti, za nichž k uveřejnění inserátu došlo. Je sice pravda, že podle shodného přednesu stran mezi stranami nebylo komisionářského poměru, než z dopisů příl. A), B), jejichž pravost byla uznána, jest patrno, že nešlo jen o objednávky na pevný účet, nýbrž že mezi stranami přece byl jiný ještě právní poměr, který žalovaná v dopise ze dne 19. května 1931 příl. A s okamžitou platností vypovídá, a který žalobkyně v dopise ze dne 22. května 1931 příl. B, berouc výpověď na vědomost, poznačuje jako »Alleinverkaufskontrakt«. Měla tudíž žalovaná vzhledem k žalobkyni na trhu v B. určité privilegované postavení. Když pak po zrušení tohoto poměru, k němuž došlo výpovědi žalované strany, žalobkyně zřizovala v B. vlastní obchodní závod, objevil se v Lidových Novinách onen pozastavený inserát (příl. C). Bylo to 24. (nebo podle usnesení o prozatímním opatření 25.) února 1932, tedy zrovna v té době a nějaký den před tím, než se objevily inseráty žalobkyně, v nichž oznamuje otevření vlastní

prodejny. Posuzuje-li se obsah inserátu (příl. C) v celku a v této skutkové a časové souvislosti, jest připustiti, že inserát mohl v zákaznictvu vzbuditi omyly na úkor žalobkyně jako soutěžitelky. Předně se v inserátu uvádí, že »K. zůstane i nadále Brno, Náměstí Svobody«. Toto oznámení o sobě nebylo nijak motivováno, ano se o nějaké změně nejednalo, naproti tomu mohlo býti vykládáno v souvislosti se zařizováním prodejny žalobkyně, k němuž právě tehdy došlo a mohl mu býti přikládán význam a smysl, že žalobkyně otvírá sice vlastní prodejnu, že však při tom dosavadní místní prodejna jejího zboží zůstává na starém místě nerušena a v nezměněném postavení. Uvádí-li se dále, že u žalované lze i nadále dostati »obuv firmy P.«, bez jakéhokoli časového omezení beze zmínky o zboží jiných firem a o tom, že jde o výprodej staršího zboží, a následuje-li proloženým tiskem »pouze Ia provedení za hluboce snížené ceny«, není vyloučeno, že by to mohlo vzbuditi u zákaznictva dojem, že v Brně zřízena byla sice vlastní prodejna žalobkyně, že se však nic nezměnilo na dosavadním poměru mezi oběma firmami, že firma K. bez jakéhokoli omezení i nadále bude prodávati P-ovu obuv Ia provedení, a to za snížené ceny, a že cokoli lze z tohoto zboží dostati v nové prodejně žalobkyně, lze kdykoli jako dosud a stejně obdržeti i ve staré prodejně tohoto zboží, u žalované; nelze před rozhodnutím sporu vyloučiti ani možnost toho výkladu, že u žalované lze dostati jen obuv Ia provedení, kdežto v prodejně žalobkyně že se prodává obuv jiná. Je jasné, že, hledíc k řečené možnosti výkladu, nelze vyloučiti, že by ona úprava inserátu mohla žalované zjednati v soutěži se žalobkyní přednost na úkor žalobkyně. Podle toho jest tedy uznati za osvědčený nárok na ochranu podle předpisů zákona o nekalé soutěži a jest žalobkyni přiznati i nárok na prozatímní opatření zákazem inserování podobného nejasného doslovu, jak obsahuje inserát příl. C), jakož i zákazem inserování a vyhlášek, jimiž by se v zákaznictvu proti skutečnému stavu věci mohlo vzbuditi zdání, že i nadále sklad žalobkyně zůstává v obchodních místnostech žalované. Tento zákaz není neurčitý ani co do obsahu a formy, ani co do rozsahu; při různosti názoru o tom bude na soudu exekuci povolujícím, by rozhodl, příčí-li se to neb ono jednání žalované tomuto zákazu čili nic. Žalované nelze ovšem podle toho, co jest zjištěno, zakázati, by, držíc se pravdy a skutečností, svému zákaznictvu vhodným způsobem neoznámila, že má dosud na skladě a prodává určitou zásobu obuvi od firmy P., a to ve svém obchodě jako samostatný podnikatel. Musí to však učiniti jasným způsobem, aby byla vyloučena možnost jiného výkladu, který by mohl v soutěži poškoditi žalobkyni, jak je tomu v inserátu příl. C.

Čís. 11924.

Do usnesení soudu, jímž byla žaloba, podaná v menšinovém jazyku, odmítnuta, ježto není podmínek pro použití menšinového jazyka, lze podati rekurs pořadem soudním.

Určuje-li se soudní příslušnost pro žalobu na akciovou společnost podle zvláštního závodu, jest spor zmístněn příslušností podle vedlej-

šího závodu a soud tohoto závodu jest oprávněn za podmínek § 18 jaz. nař. přijímati podání v jazyku národnostní menšiny, k níž strana činící podání náleží.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R II 285/32.)

Soud prvé stolice (krajský soud v Moravské Ostravě) odmítl žalobu proti pražské bance, filiálce v Moravské Ostravě, ježto se nehodí, by o ní bylo po zákonu zahájeno jednání. Důvody: Žalobce podal dne 8. června 1932 u zdejšího soudu žalobu v německém, menšinovém, jazyku, ačkoliv bydlí v soudním okresu Fryštátském, v němž podle posledního soupisu lidu obývá méně než 20% státních občanů německého jazyka. Podle § 1 a 2 jazykového zákona ze dne 29. února 1920 čís. 122 sb. z. a n. a podle vládního nařízení ze dne 3. února 1926 čís. 17 sb. z. a n. § 4 (3) nesmí sborový soud jednati v menšinovém jazyku, nelze-li u podřízeného okresního soudu přijímati podání v jazyku menšinovém. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by o žalobě dále jednal. Důvody: Prvý soud pochybil, maje za to, že pro zkoumání jazykové otázky jest rozhodným bydliště žalobcovo. Podle § 2 jaz. zák. a § 18 odst. (2) a § 36 prováděcího nařízení čís. 17 sb. z. a n. z roku 1926 tomu tak není a jest lhostejno, kde bydlí žalující strana. V úvahu přichází jen otázka, zda jde o žalobu, již vyříditi přísluší krajskému soudu proto, že se jeho působnost vztahuje na okres s jazykovou menšinou, zda okolnost, zakládající příslušnost, založena právě ve vztahu k tomuto okresu. V tom směru se uvádí, že filiálka žalované strany zakládající příslušnost podle § 87 j. n., má své sídlo v Moravské Ostravě. Poněvadž okresní soud v Moravské Ostravě jest soudem s 20% jazykovou německou menšinou, má strana žalující právo činiti podání v tomto případě v jazyku menšinovém.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurent má mylně za to, že o rekursu proti usnesení prvého soudu měl rozhodnouti úřad správní. Usnesení prvého soudu není správním rozhodnutím o jazykovém sporu, nýbrž rozhodnutím procesním, jež spadá do oboru soudní judikatury. Soudy nerozhodují o použití jazyka formálním výrokem omezujícím se na použití jazyka, nýbrž předmětem soudcovského výroku jsou otázky procesního práva, pro něž je otázka použití jazyka jen otázkou předurčující. Proto může proti soudnímu rozhodnutí, jímž byla žaloba odmítnuta, býti podán rekurs pořadem soudním, o němž vyšší soud rozhoduje jako o procesním opatření, řeše při tom jazykovou otázku jen v důvodech jako otázku předurčující. Ovšem tam, kde je opravný prostředek pořadem soudních stolic vyloučen, lze zjednati nápravu při porušení práva jazykového, pokud je ovšem možná (§ 96 (3) jaz. nař.), jen stížností v pořadu správním, ale mají-li býti odstraněny procesní účinky soudního rozhodnutí, jest proti němu podati opravný prostředek přípustný podle předpisů procesního práva, ježto jinak by se soudní rozhodnutí nabytím pravomoci stalo nezměnitelným

právě v rozhodnuté otázce práva procesního (srov. na př. rozhodnutí čís. 9972 sb. n. s.). Žalobce proto podal právem rekurs proti odmítacímu usnesení prvého soudu k rekursnímu soudu. Mohl sice podati také pro porušení jazykového práva i stížnost podle § 7 jaz. zák. a § 96 jaz. nař., by po případě docílil správního rozhodnutí závazného pro soudy v dalším rozhodování případu, ale to neučinil.

Ani ve věci samé není dovolací rekurs opodstatněn. Jest sice správné, že obecným soudem žalované strany, jejímž sídlem je Praha, je pražský soud. Ale určuje-li se soudní příslušnost pro žalobu na akciovou společnost, jíž je žalovaná, podle zvláštního závodu, ježto se právní věc týká tohoto závodu (§ 87 j. n.), náleží spor vyříditi soudu na základě toho, že se jeho působnost vztahuje na okres, v němž jest sídlo onoho závodu (§ 18 (1) b) jaz. nař.). Spor je tu podle § 2 odst. (2) jaz. zák. a § 18 (1) b) jaz. nař. zmístěn příslušností podle vedlejšího závodu a soud tohoto závodu jest oprávněn za podmínek § 18 jaz. nař. přijímati podání v jazyku menšinovém, jemuž strana k menšině patřící náleží (§ 18 (1) c) jaz. nař.). Rekursní soud rozhodl tedy správně, ježto důvodem příslušnosti prvého soudu byl vedlejší závod žalované v Moravské Ostravě (její filiálka) a soud v Moravské Ostravě je soudem, v jehož okresu obývá 20% německá menšina.

Čís. 11925.

Zamítl-li soud prvé stolice žalobu věcně, kdežto odvolací soud k žalobcovu odvolání žalobu pro zmatečnost odmítl, jest i žalovaný oprávněn k rekursu do usnesení odvolacího soudu.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R II 319/32.)

Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu z věcných důvodů. Odvolací soud k žalobcovu odvolání zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by po případném dalším jednání znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Předeslati jest, že žalovaný jest ke stížnosti oprávněn, ač byla žaloba napadeným usnesením odmítnuta, neboť tím bylo jeho procesní postavení zhoršeno, ježto první soud žalobu zamítl věcně a útraty sporu žalovanému přisoudil, kdežto podle výroku odvolacího soudu by mohla býti žaloba znova podána.

Čís. 11926.

Zástavní právo, jehož nabyl vymáhající věřitel podle § 56 třetí odstavec c. ř. s. a § 78 ex. ř. složením jistoty na předmětu složeném pro nárok, k jehož zajištění mu byla povolena exekuce, přeměnilo se tím, že

se zajišťovací exekuce za trvání tohoto zástavního práva přeměnila v exekuci uhrazovací, v zástavní právo vykonatelné. Vymáhající věřitel může žádati o pokračování v exekuci zpeněžením, a, nejde-li o hotové peníze, nýbrž o vkladní knížku, žádati prostě o vydání této vkladní knížky.

(Rozh. ze dne 23. září 1932, R II 324/32.)

Usnesením ze dne 17. ledna 1932 byla na základě usnesení rekursního soudu povolena exekuce k zajištění útrat sporu pro rušenou držbu. Podle § 376 čís. 1 ex. ř. složili dlužníci vkladní knížku znějící na dlužný peníz k soudu a navrhli zrušení exekuce ve smyslu § 376 ex. ř., což soud prvé stolice usnesením ze dne 27. ledna 1932 povolil. Návrh vymáhajícího věřitele, by mu byla vydána vkladní knížka, složená dlužníky k soudu, soud prvé stolice zamítl. Důvody: Vymáhající věřitel může dojíti uspokojení jen tím způsobem, že, jakmile exekuční titul nabude právní moci, peníze složené k soudu zabaví a dá si přikázati k vybrání. Rekursní soud vyhověl návrhu vymáhajícího věřitele a změnil napadené usnesení v ten rozum, že jest vkladní knížku vydati vymáhajícímu věřiteli. Důvody: Exekučním titulem jest rozhodnutí rekursního soudu ve věci rušené držby. Usnesení to nepodléhá opravnému prostředku a ze spisů vysvítá, že pariční lhůta ku placení útrat skončila dne 26. ledna 1932. Pohledávka vymáhajícího věřitele stala se tudíž dne 27. ledna 1932 vykonatelnou a mohl proto vymáhající věřitel dne 27. ledna 1932 bez dalšího navrhnouti, by mu byla vydána vkladní knížka složená k zajištění jeho pohledávky. Dlužníci složili peníze k soudu, by nebyla provedena zajišťovací exekuce na movitosti. To se mohlo státi jen proto, že peníze (vkladní knížka) složené k soudu poskytovaly vymáhajícímu věřiteli potřebnou jistotu. Tomu jest tak jen, má-li vymáhající věřitel po pravomoci exekučního titulu nárok na vydání složených peněz. Názor prvého soudu, že by vymáhající věřitel musel nejdříve nabýti exekučního zástavního práva na složených penězích a teprve pak že by se mohl domáhati jich vydání, není případný, ježto vymáhající věřitel nabyl zástavního práva k složeným penězům již tím, že je dlužník složil k soudu k zajištění vymáhajícího věřitele. Kromě toho bylo by nebezpečí, že by jiný věřitel mohl rekurenta předejíti při nabytí zástavního práva, čímž by byl zcela zmařen účel povolené zajišťovací exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Sám dovolací rekurs uznává, že vymáhající věřitel nabyl podle § 56 třetí odstavec c. ř. s. a § 78 ex. ř. složením jistoty zástavní právo k předmětu složenému pro nárok, k jehož zajištění mu byla povolena exekuce, ale přezírá, že se tato zajišťovací exekuce za trvání tohoto zástavního práva přeměnila v exekuce uhražovací (srovnej sb. n. s. čís. 7127) a že se tím přeměnilo i toto zástavní právo v zástavní právo vykonatelné. Mohl tedy vymáhající věřitel žádati o pokračování v exekuci zpeněžením a jelikož v tomto případě nejde sice o hotové peníze, nýbrž o vkladní knížku, na niž byl uložen peníz rovnající se výši vykonatelné pohledávky, žádati prostě o vydání této vkladní knížky, jakž učinil (tak také Neumann: Exekutionsordnung, II. svazek, 1929, str. 1158).

Čís. 11927.

Není závady, by (rekursní) soud nevyloučil zabavené předměty z exekuce podle § 251 čís. 5 ex. ř., ač povinný navrhoval vyloučení z důvodu § 251 čís. 6 ex. ř. a teprve v rekursu změnil důvod na § 251 čís. 5 ex. ř.

Obchodním podnikem je podnik, u něhož předmětem obchodování jsou věci. Živnost, jejímž předmětem speněžení jsou osobní odborné znalosti a vědomosti majitele živnosti, je povoláním duševním ve smyslu § 251 čís. 5 ex. ř.

Pokud podnik povinného, provozujícího komisionářství se smíšeným zbožím ve velkém, jest duševním zaměstnáním ve smyslu § 251 čís. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 24. září 1932, R I 632/32.)

Návrh dlužníka, komisionáře, by byly z exekuce vyloučeny tři psací stroje a tři bílé skříně a by exekuce ohledně nich byla zrušena, soud prvé stolice zamítl. Důvody: Vyloučení zabavených předmětů z exekuce ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř. mohou se domáhati řemeslníci a maloživnostníci, dále ruční a tovární dělníci a vůbec ti, kdož si opatřují výdělek ruční prací, a to jen potud, pokud předměty ty potřebují k osobnímu dalšímu výkonu výdělečné činnosti. Povinná strana ve vylučovacím návrhu sama uvádí, že má zastoupení a komisionářství cizozemských firem, a z jejího vylíčení obchodní činnosti vyplývá, že skutečně jde o provoz ve velkém. Tomu nasvědčuje i to, že povinná strana používá tří psacích stolů a tří velkých registraturních skříní. Vymáhající strana ve svém vyjádření uvádí, že povinná strana používá ve svém podniku více úřednických pracovních sil a že v přítomné době má jich k pojištění přihlášeno osm. Je tedy zřejmo, že v souzeném případě nejde o osobu, která by se důvodně mohla dovolávati ustanovení § 251 ex. ř. že by provedením exekuce schopnost k výdělku povinné strany nebo existence vůbec byla ohrožena je vyloučeno, jak k tomu poukazuje ve svém vyjádření vymáhající strana. Rekursní soud exekuci zrušil. Důvody: Stěžovatel napadá rozhodnutí prvého soudce jednak proto, že neslyšel před rozhodnutím dlužníka a že neprovedl žádné důkazy o tom, že dnes jest nemyslitelná jakákoli kancelářská práce bez registratury a bez psacích strojů, a tyto věci jsou z exekuce vyňaty jako nutné při povolání koncesovaného realitního agenta a tedy i při komisionářství, které dlužník provozuje. Soud rekursní uznal za nutné řízení doplniti a má za zjištěno, že jde o podnik většího rozsahu, při kterém jest všech vylučovaných věcí, tří psacích strojů a tří skříní (registratury) skutečně nutně zapotřebí. Rozhodnutí prvního soudce bylo by správné, kdyby šlo jen o případ § 251 čís. 6 ex. ř., neboť tu jde skutečně o větší podnik. Ale jest uvážiti, že přichází v úvahu i ustanovení § 251 čís. 5 ř.

ex., neboť komisionářství se zastupováním velkých mlýnů a obchodování se zahraničními firmami jest pokládati za duševní povolání, a tu pak rozsah podniku není rozhodný a nepadá na váhu.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, by o ní znovu rozhodl.

Důvody:

Neobstojí výtka, že rekursní soud vyloučil navrhované předměty z exekuce podle § 251 čís. 5 ex. ř., ač povinný navrhoval vyloučení z důvodu § 251 čís. 6, ex. ř. a teprve v rekursu změnil důvod na § 251 čís. 5 ex. ř. Neboť soud musí z úřadu přihlížeti k tomu, které věci jsou podle zákona z exekuce vyloučeny, exekuce povolená na věci z exekuce vyloučené je zmatečná. Posouzení, pod které ustanovení § 251 ex. ř. zabavené věci spadají, jest otázkou právní, kterou řeší soud, a nezáleží na tom, zda navrhovatel, maje mylný právní názor, podřaďuje je pod jiný důvod § 251 ex. ř. Oba nižší soudy správně sice uznaly, že nejde v souzeném případě o maloživnostníka podle § 251 čís. 6 ex. ř., a rekurentka s tím v dovolacím rekursu i souhlasí, popírá však, že povolání povinné strany jest povoláním duševním podle § 251 čís. 5 ex. ř. Ve výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 2. června 1914, čís. 43 věstníku m. spr. k vysvětlení novely o úlevách soudů, se praví k § 251 ex. ř., že celá řada osob provozuje ryze duševní povolání, aniž má vědeckou průpravu, pokud provozuje podnik jen osobně, t. j. nikoliv jen doslovně v obchodním podniku. To značí, že obchodním podnikem je podnik, jehož předmětem obchodování jsou věci, kdežto živnost, jejíž předmětem speněžení jsou osobní odborné znalosti a vědomosti povinné strany, jest povoláním duševním ve smyslu § 251 čís. 5 ex. ř. Proto uvádějí vysvětlivky ministerstva spravedlnosti příkladmo jako duševní povolání obchodní: realitní, divadelní agenty a pod. Podle sdělení magistrátu provozuje povinný komisionářství se smíšeným zbožím ve velkém pokud se týče nákup zemských plodin, obilí, mlýnských výrobků a obchodování s nimi a povinný sám udává, že jeho závod záleží hlavně v zastupování tuzemských a cizozemských mlýnů a že navštěvuje za tím účelem bursu. Z těchto údajů nelze bezpečně seznati, zda předmětem obchodování povinné strany je jen nákup a prodej zboží, zda podnik je podnikem ryze obchodním, či zda předmětem živnosti jsou hlavně dlužníkovy osobní odborné znalosti a vědomosti. Je proto zapotřebí, by bylo zevrubně vyšetřeno a zjištěno, v čem živnost povinné strany spočívá a v jakém rozsahu se provozuje; dle toho teprve je posouditi, zda jde o duševní zaměstnání povinné strany, čili nic.

Čís. 11928.

Předpis § 12, čtvrtý odstavec, vyhlášky magistrátu hlavního města Prahy ze dne 7. března 1888, čís. 165.538, o zachování čistoty v ulicích, o úplném očištění chodníků při nastalé oblevě má na mysli jen případ, že toto úplné očištění je pro velký mráz nemožné.

Všeobecným příkazem domovnici z jiného domu, by chodník posypávala, nezhostil se majitel domu svého závazku, nýbrž bylo jeho povinností, postarati se o to, by chodník byl čištěn a posypán, kdy toho podle okolností a podle magistrátní vyhlášky bylo zapotřebí.

(Rozh. ze dne 24. září 1932, Rv I 715/32.)

Žalobkyně upadla dne 16. ledna 1929 o 1. hodině odpolední na kluzkém chodníku před domem žalovaného v Praze a poranila se. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Pokud jde o obsah vyhlášky ze dne 28. dubna 1903, již se prvý soud dovolává, jest zjištění prvního soudu opraviti v tom směru, že správně jde o magistrátní vyhlášku ze dne 7. března 1888, čís. 165.538, jak vyplývá z vyhlášky oběma stranami předložené, jíž se obě dovolávají. Pro věc samu je okolnost ta celkem bez významu, ježto obsah vyhlášky ze dne 7. března 1888 je totožný s obsahem vyhlášky prvým soudem citované. Z obsahu vyhlášky nelze však dovoditi, že by majitel domu sproštěn byl povinnosti čistiti a sypati chodník i za vánice, ježto § 12 vyhlášky ukládá majiteli domu čištění i při nepohodě opětovně, tak aby chodník byl vždy udržován ve stavu schůdném bez každého nebezpečí. Že ostatně v den, kdy se úraz stal, nebyly povětrnostní poměry takové, by tuto povinnost k čištění činily nemožnou, plyne ze zjištění učiněného prvým soudem na základě zprávy státního ústavu meteorlogického v Praze, která nepraví, že po celý den byla metelice, nýbrž, že v 10 h 50 m slabě až mírně sněžilo a byla chvílemi sněhová vánice až asi do 15 hod. Není však odůvodněna ani výtka nesprávného právního posouzení v tom směru, že prvý soud nevzal zřetel na to, že žalovaný svěřil čištění a posypávání chodníku domovnici ze sousedního domu Antonii J-ové.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje dovolání především v tom, že odvolací soud vyložil nesprávně ustanovení § 12 vyhlášky magistrátu hlavního města Prahy o zachování čistoty v ulicích. Dovolání poukazuje na odstavec čtvrtý tohoto ustanovení, podle něhož musí se k úplnému vyčistění chodníků a stezek přikročiti ihned, jakmile nastane tání. Z toho pak dovozuje, že žalovaný nebyl v den, kdy se žalobkyni přihodil úraz, povinen vyčistiti úplně chodník, ježto tehdy byl mráz. Dovolání nevšímá si však ostatního obsahu zmíněného ustanovení. Podle § 12 oné vyhlášky jsou majitelé domu nebo jejich zástupci povinni, kdykoli napadne sníh, dáti chodníky co nejdříve očistiti od sněhu a posypati výhradně říčním pískem. Když napadne sníh v noci nebo při náledí musí vyčistění chodníků, urovnání povstalých pahrbků a posypání chodníků pískem býti vykonáno nejdéle do osmé hodiny ranní a při stále trvající takové nepohodě i opětovně mezi dnem, a to takovým způsobem, by byly chodníky udržovány vždy ve stavu schůdném bez každého nebez-

peči. Jestliže by však při velkém mrazu úplné očistění chodníků bylo nemožné, musí přece býti sníh s chodníků odstraněn, povstalé pahrbky urovnány a chodníky třeba i vícekráte posypány říčním pískem. Teprve v souvislosti s tímto posléze uvedeným ustanovením stanoví pak odstavec čtvrtý, že k úplnému vyčistění chodníků musí však býti přikročeno ihned, jakmile nastane tání. Z tohoto doslovu vyhlášky je nadevši pochybnost zřejmo, že tento předpis odstavce čtvrtého o úplném očistění chodníků při nastalé oblevě má na mysli jen případ, že toto úplné očistění je pro velký mráz nemožné. Ale i v tomto případě musí býti podle předcházejícího odstavce třetího, jak již uvedeno, sníh odstraněn, povstalé pahrbky urovnány a chodníky třeba i vícekráte posypány pískem. V souzeném případě je zjištěno, že v den úrazu v 10 hod. 50 min. slabě až mírně sněžilo a byla chvílemi vánice sněhová až asi do 15 hod., při čemž byla nejvyšší teplota — 3.2 stupně C, že chodník před domem žalovaného byl v době, kdy žalobkyně na něm upadla, kluzký a bylo na něm náledí pokryté čerstvě napadlým sněhem, že chodník nebyl zameten, ani posypán a že žalobkyně klouzla a upadla na náledí, které se utvořilo pod balkonem. Nepostarav se o to, by bylo toto náledí odstraněno, chodník řádně očistěn a posypán pískem a udržován ve stavu schůdném, vylučujícím každé nebezpečí, zanedbal žalovaný jako majitel domu povinnost uloženou mu ustanovením § 12 zmíněné magistrátní vyhlášky a dopustil se tak zavinění, jež mělo v zápětí úraz žalobkyně. Ježto je takto prokázána i příčinná souvislost mezi opomenutím žalovaného a úrazem žalobkyně, jest žalovaný podle § 1311 obč. zák. práv ze škody, vzniklé nahodile přestoupením předpisu, jenž hledí zabrániti náhodnému poškození chodců, an podle § 1298 obč. zák. neprokázal, že mu splnění povinnosti uložené mu magistrátní vyhláškou bylo bez jeho viny nemožné.

Dovolání dále vytýká, že odvolací soud nedbal ustanovení § 1315 obč. zák., přehlédnuv, že chodník měla pískem posypati domovnice z jiného domu, Antonie J-ová, která prý vždy chodník čistívala. Žalovaný neuvedl tuto okolnost ve svém přednesu v prvé stolici, nýbrž uvedl ji teprve při svém výslechu jako strana, a odvolací soud ji označil za nepřípustnou novotu po rozumu § 482 odstavec druhý c. ř. s. I když lze přisvědčiti stanovisku dovolatelovu, že odvolací soud nebyl oprávněn opominouti tento přednes žalovaného jen proto, že jej učinil, byv slyšen jako strana, nýbrž, že k němu měl přihlížeti jako k jinému přednesu a jej hodnotiti, nemůže z toho dovolatel těžiti. Nehledíc k tomu, že v pouhém údaji žalovaného, že »chodník měla posypávati pískem domovnice J-ová z jiného domu a posypávala jej podle potřeby« není ještě námitka, že žalovaný za úraz žalobkyně neručí, ježto použil ku splnění svého závazku, uloženého mu magistrátní vyhláškou, třetí osoby, jež nebyla nezdatná (§ 1315 obč. zák.), — nezhostil se žalovaný všeobecným příkazem, který snad dal domovnici z jiného domu, svého řečeného závazku, spočívajícího ve výkonech podle potřeby a podle okolností se opětujících. Žalovaný nesměl přenechati volnému uvážení domovnice aneb jejímu výkladu magistrátní vyhlášky, kdy má býti chodník čistěn a posypán, nýbrž bylo jeho povinností, postarati se o to a dozírati, aby chodník byl čistěn a posypán, kdy toho podle okolností a podle magistrátní vyhlášky bylo zapotřebí (srov. rozh. čís. 934 sb. n. s.). To však v den úrazu neučinil.

Čís. 11929.

Ochrana nájemníků.

Ochrana nájemníků se nevztahuje na domy, které jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce, jen dotud, dokud nepřetržité vlastnictví obce k domu od 1. listopadu 1918 trvá ještě v době, jež vzhledem k danému případu přichází v úvahu. Působnost § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemníků přestává, zcizila-li obec dům a nový vlastník domu nepatří k osobám v tomto ustanovení uvedeným.

»Novým nájemníkem« ve smyslu § 31 čís. 4 zákona o ochraně nájemníků jest, kdo neměl vůbec sporný byt v nájmu. Nejde o »nového nájemníka«, nastala-li změna ve vlastnictví domu, čímž byla zrušena nájemní smlouva a uzavřena nová nájemní smlouva mlčky se starým nájemníkem.

(Rozh. ze dne 24. září 1932, Rv I 1562/32.)

Žalovaní obývali byt v domě, jenž původně náležel obci K., od níž jej v únoru 1932 koupili žalující manželé. Výpověď, již dali žalobci žalovaným z bytu, ponechal procesní soud prvé stolice v platnosti. Důvody: Poněvadž domy, jež od 1. listopadu 1918 jsou vlastnictvím obce, nepodléhají podle § 31 čís. 3 zák. na ochranu nájemníků sankci tohoto zákona, má se věc tak, jako by tohoto zákona vůbec nebylo, to již proto, že v § 31 čís. 3 zák. na ochr. náj. vyjímka není stanovena. Pouhou koupí (prodejem) takového domu nemůže dojíti ku právní jeho změně, vzhledem k zákonu na ochranu nájemníků, ježto zákon nic takového nestanoví. Namítá-li žalovaná strana, že může býti vypovězena jen usnesením obecní rady podle ustanovení § 31 čís. 3 zák. na ochranu nájemníků, je námitka ta neopodstatněná, ježto dům náleží žalující straně a cit. paragraf určuje jen, kdo jest oprávněn k výpovědi, pokud obec je vlastníkem domu v době od 1. listopadu 1918. Odvolací soud výpověď zrušil. Důvody: Žalovaná strana, provádějíc uplatňovaný odvolací důvod, vytýká, že spočívá na nesprávném výkladu zákona stanovisko soudu I. stolice, jímž napadený rozsudek odůvodňuje, že totiž dům; o nějž jde, nepodléhá podle § 31 čís. 3 zákonu o ochr. nájemníků, poněvadž jest od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce a věc se má tak, jako by tohoto zákona nebylo. Soudí totiž odvolatelé, že zákon o ochraně nájemníků podle svého výslovného doslovu ustanovuje, že se nevztahuje na určité domy, jsou-li splněny určité předpoklady, pokud se týče vlastnosti domu, by totiž byly ve vlastnictví obce od 1. listopadu 1918 a výpověď byla dána na základě usnesení obecní rady, nikoliv však na nájemní smlouvy, které prý zůstávají jinak nedotčeny a zákonu podléhají, jakmile ony předpoklady nejsou splněny. V souzeném případě tyto předpoklady splněny nejsou a jest prý tedy zřejmo, že se zákon o ochraně nájemníků na nájemní smlouvu žalovaných vztahuje. Tento výklad ustanovení § 31 čís. 3 zákona o ochr. nájemníků, pokud odvolatelé rozlišují mezi domem a nájemní smlouvou, nelze uznati za správný. Jde o zákon na ochranu nájemníků, z jehož působnosti podle § 31 čís. 3 téhož zákona jsou některé domy, mezi nimi

i ony, jež náležejí obci, vyloučeny a tak již z podstaty věci a ze smyslu zákona jest zřejmé a nemůže býti pochybnosti, že zákon, jednaje o domech, má na mysli určitý nájemní poměr ohledně nich, anebo bytů v nich. Leč přes to odvolací soud přiznává oprávnění výtce nesprávného právního posouzení věci. Soud prvé stolice odůvodnil své rozhodnutí tím, že »pouhou koupí, pokud se týče prodejem předmětného domu nemůže dojíti ohledně něho k právní jeho změně vzhledem k zákonu na ochranu nájemníků, ježto zákon nic takového neustanovuje.« Soud prvé stolice zastává tím, jak se zdá, názor, že se na skutečnosti, že dům byl podle § 31 čís. 3 zákona o ochr. nájemníků vyloučen z působnosti téhož zákona, prodejem domu obcí K. žalobcům nic nezměnilo, a že tedy toto vyloučení domu z působnosti zákona o ochraně nájemníků trvá dále i po prodeji domu obcí K. žalobcům. S tímto stanoviskem soudu prvé stolice nelze však souhlasiti. Doslov § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemníků dává poznati, že toto zákonné ustanovení, vyslovujíc, že se zákon nevztahuje na domy, které jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví (mezi jinými) obce, má na mysli nepřetržité vlastnictví obce k domu od 1. listopadu 1918 až do doby, která vzhledem k danému případu přichází v úvahu, takže prodejem domu novému vlastníku, ohledně něhož neplatí ustanovení § 31 čís. 3 zák. o ochr. náj., přestává účinnost téhož zákonného ustanovení a poměry nájemní ohledně domu jest nadále posuzovati bez zřetele k tomuto ustanovení § 31 čís. 3 zákona o ochr. nájemníků. Podle § 1120 obč. zák., zcizil-li vlastník pronajatou věc někomu jinému a již mu ji odevzdal, musí nájemce novému držiteli ustoupiti, není-li jeho právo do veřejných knih zapsáno, po náležité výpovědi. Mezi stranami jest nesporno, že žalovaná strana obývá dům, o nějž jde, jako nájemník již od doby, na kterou by se vztahoval zákon o ochraně nájemníků, kdyby nebylo ustanovení § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemníků, a ze skutečnosti, že výpověď dávají žalovaným žalobci jako noví vlastníci domu, jest zjevno, že dům byl žalobcům již i odevzdán a jde tu tedy o zrušení nájemní smlouvy po rozumu § 1120 obč. zák. Ježto prodejem a odevzdáním domu obcí K. novým vlastníkům, pro které neplatí ustanovení § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemníků, přestala působnost tohoto zákonného ustanovení co do domu, jak výše dovozeno, jest projednávanou výpověď z domu posuzovati podle platného zákona o ochraně nájemníků bez ohledu k tomu, že za předchozího vlastníka platilo ohledně domu ustanovení § 31 čís. 3 zák. o ochr. nájemníků. V důsledku toho mohli žalobci po rozumu § 1 zákona o ochraně nájemníků smlouvu nájemní vypověděti jen se svolením okresního soudu, v jehož obvodu jest byt, a jest tedy rozhodování o výpovědi v souzeném případě v cestě sporu vyloučeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel napadá názor odvolacího soudu, že se ochrana nájemníků podle doslovu § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemníků nevztahuje na domy, které jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce, jen dotud, dokud nepřetržité vlastnictví obce k domu od 1. listopadu 1918 trvá ještě

v době, jež vzhledem k danému případu přichází v úvahu. Nelze mu však přisvědčiti. Neboť dle důvodové zprávy poslanecké sněmovny k zákonu o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925 čís. 48 sb. z. (tisk. 5091), v němž se po prvé ustanovení § 31 čís. 3 vyskytlo, se praví, že rozsah zákona byl pozměněn tím, že z ochrany nájemníků vyňaty byly domy státu a jiných veřejnoprávních subjektů, jimž se tak umožní provádět rozvážnou bytovou politiku. Z toho je patrno, že vyloučení oněch domů ze zákona o ochraně nájemníků nelpí na domě, nýbrž na vlastnosti osoby vlastníkovy, při němž se, pokud jde o veřejnoprávní korporace, nedá očekávat zneužívání výpovědního práva. Tak se vyslovil nejvyšší soud v důvodech rozhodnutí čís. 5271 a 5431 sb. n. s. Poukaz dovolatelů na rozhodnutí čís. 10.449 a 10.016 sb. n. s. je nemístný, poněvadž ono rozhodnutí se netýká vůbec případu § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemníků, a v druhém rozhodnutí vysloveno, že podle ustanovení § 31 čís. 3 jsou vyloučeny všechny byty a místnosti z ochrany nájemníků, i byty zajištěné podle § 13 zákona ze dne 11. července 1923 čís. 225 v doslovu zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 87 sb. z. a n.; otázka, o kterou jde v souzeném případě, tam není řešena. Dovolatelé uznávají sice správnost názoru odvolacího soudu, že se prodejem a předáním najaté věci zrušuje podle § 1120 obč. zák. nájemní smlouva, napadají však závěr odvolacího soudu, že přestává působnost § 31 čís. 3 zák. o ochraně nájemníků, nepatří-li nový vlastník domu k osobám v ustanovení tom uvedeným, a to z toho důvodu, že prý odvolací soud přehlíží ustanovení § 31 čís. 4 zákona, podle něhož se zákon nevztahuje na byty a místnosti, které se po 31. březnu 1928 pronajímají novému nájemníkovi. Novým nájemníkem jest však podle toho ustanovení ten, kdo neměl vůbec sporný byt v nájmu (srovnej rozhodnutí čís. 9414, 8778 sb. n. s.). Že nastala změna v bytě není tvrzeno a odvozují-li dovolatelé pojem »nového nájemníka« z toho, že koupili dům 12. února 1932, čímž byla zrušena nájemní smlouva a uzavřena nová nájemní smlouva mlčky se starým nájemníkem, směšují pojem »nová nájemní smlouva« s pojmem »nový nájemník«. Odvolávajíce se na rozhodnutí čís. 8734 sb. n. s., činí tak neopodstatněně, poněvadž tam byla řešena otázka, od kdy jest počítati šestiměsíční promlčecí lhůtu nároku na vrácení přeplatků nájemného proti pronajímateli, jenž dům prodal, nikoliv otázka, kdo jest novým nájemníkem. Nemohou proto obstáti vývody dovolatelů, že se na ně nevztahuje zákon o ochraně nájemníků.

Čís. 11930.

Vzhledem k zákonu ze dne 3. dubna 1925, čís. 65 sb. z. a n., neplatí o svatodušním pondělí druhý odstavec § 126 c. ř. s., že se pokládá za poslední den lhůty nejbližší den všední.

(Rozh. ze dne 24. září 1932, R II 304/32.)

Odvolací soud odmítl žalobcovo odvolání jako opožděné, ježto bylo podáno dne 17. května 1932, ač posledním dnem odvolací lhůty byl 16. květen 1932, kdy bylo svatodušní pondělí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekurent sám připouští, že podle § 5 zákona ze dne 3. dubna 1925 čís. 65 sb. z. a n. o svátcích a památných dnech republiky Československé byl zrušen první odstavec § 44 jedn. ř., jenž za svátek ustanovil i svatodušní pondělí a jenž vyhradil presidentům vrchních soudů právo prohlásiti za svátky takové slavnostní dny, v nichž obchodní provoz obvykle je v klidu. An tedy zákon z 3. dubna 1925 čís. 65 sb. z. a n. neuvádí svatodušní pondělí ani mezi svátky (§ 1) ani mezi památnými dny (§ 2), neplatí o něm podle § 4 předpisy o nedělích, pokud jde o počítání lhůt, a neplatí o něm ani druhý odstavec § 126 c. ř. s., že se pokládá za poslední den lhůty nejbližší den všední, připadá-li konec lhůty na neděli neb na svátek. Ustanovení odstavce 2, 3 a 4 § 44 jedn. ř., jež ovšem zrušeny nebyly, na souzený případ nedopadají. Neboť ustanovují jen, ve které dny mimo neděli a zákonné svátky nemají býti konány roky a nemají býti osoby předvolávány k soudu, a ukládají předsedům vrchních soudů, by podle přehledů jim dodaných od ministerstva spravedlnosti sdělili se soudy seznam těchto nejdůležitějších svátků náboženských vyznání. Neplatí proto o těchto dnech ustanovení odstavce (2) § 126 c. ř. s. o prodloužení zákonné lhůty na nejbližší všední den. Ani z motivů zákona ze dne 3. dubna 1925 čís. 65 sb. z. a n. neplyne opak, neboť důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona praví, že otázku svátečních dnů bylo nutno řešiti jednotně zákonem, poněvadž dosavadní předpisy v rozličných normách rozptýlené projevovaly neblahé účinky dosavadního právního stavu. Nelze proto přes jasný doslov zákona z 3. dubna 1925 čís. 65 sb. z. a n., vkládati do něho nejasnosti, jež podle důvodové zprávy jím odstraněny býti měly. Že tomu tak je, vyplývá i z toho, že vláda sama podala 17. července 1928 osnovu zákona (tisk 1754) na změnu dosavadního zákona o svátcích, podle níž měly předpisy o svátcích platiti i pro svatodušní pondělí, což by nebyla učinila, kdyby to plynulo již ze zákonů dosavadních.

Čís. 11931.

Opomenutí procesního zmocněnce jest opomenutím strany.
Není neodvratnou a nepředvídanou překážkou (§ 146 c. ř. s.), jež zabránila včasnému podání odvolání, označil-li si právní zástupce strany nesprávně poslední den k odvolání.

(Rozh. ze dne 24. září 1932, R II 305/32.)

Vrchní soud v Praze (ve sporu, v němž byl soudem prvé stolice) nevyhověl žalobcovu návrhu, by byl obnoven předešlý stav pro zmeškání odvolací lhůty. Důvody: Žalobce zameškal odvolací lhůtu proti rozsudku tohoto soudu ze dne 23. dubna 1932, která končila dne 16. května 1932 a bylo proto jeho odvolání z toho důvodu odmítnuto usnesením ze dne 20. května 1932, které bylo žalobci doručeno dne 24. května 1932. Podáním daným na poštu dne 7. června 1932, tedy včas (§ 148 druhý odstavec c. ř. s.) navrhl žalobce navrácení k předešlému

stavu vzhledem na toto zmeškání odvolací lhůty a odůvodňuje to tím, že si jeho zástupce buď následkem skutkového neb právního omylu nebo přepsání označil jako poslední den lhůty 17. květen 1932 a tak že se stalo, že teprve tohoto dne odvolání podal. Žalující strana podle toho, co uvedla, neuplatňuje určitým tvrzením, jak se to stalo, že si zástupce žalobcův vyznačil v kalendáři jako poslední den odvolací lhůty 17. květen 1932, totiž, zda stalo se tak omylem právním neb skutkovým nebo přepsáním, a jak k omylu došlo. Pak ovšem ani soud nemůže posouditi, zda jest onen omyl uznati za událost nepředvídanou nebo neodvratnou, která mu zabránila odvolání včas podati. Zejména omyl právní nemůže býti považován za neodvratnou překážku po rozumu § 146 prvý odstavec c. ř. s. tím méně za překážku nepředvídanou. Také nemůže žalobce tento omyl uplatňovati z důvodu, že se přihodil jeho zástupci, ježto tento jest zmocněncem a jeho jednání platí za jednání strany samé (§§ 1002 a násl. obč. zák., § 31 c. ř. s.). Kdyby měl býti tento názor žalobcův správný, mohlo by každé opominutí procesního zástupce býti důvodem navrácení v předešlý stav.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Správný je názor prvého soudu, že opomenutí procesního zmocněnce je opomenutím strany, neboť podle § 34 c. ř. s. mají nejen procesní úkony procesního zmocněnce podle § 31 čís. 1 c. s. ř., nýbrž i opomenutí procesních úkonů týž účinek, jako by je strana sama byla předsevzala neb opomenula. Neboť nelze přiznati straně účinek ten jen, je-li k jejímu prospěchu, nýbrž i tehdy, je-li k jejímu neprospěchu. To vyžaduje zásada spravedlnosti, která plyne již ze všeobecných předpisů o zmocněnci (§ 1017 obč. zák.). Ze stěžovatelova přednesu nelze však ani souditi, že překážka, proč odvolání bylo podáno opozdněně, je neodvratnou nebo nepředvídanou událostí, která zabránila včasnému podání odvolání podle § 146 prvý odstavec c. ř. s. Stěžovatel uvedl, že se tak stalo přepsáním nebo skutkovým nebo právním omylem. Byť by to byla událost neodvratná nebo nepředvídaná, nezabraňovala včasnému podání odvolání, neboť stěžovatelův zmocněnec mohl při řádném dozoru podati odvolání dříve, než poslední den nesprávně zapsané lhůty, třebaže je zvykem podávati opravné prostředky až posledního dne. Že to bylo nemožné, stěžovatel v řízení před procesním soudem prvé stolice ani netvrdil a není proto prokázáno, že následky nesprávného zápisu konce lhůty nemohl odvrátiti.

Čís. 11932.

Hypotekární pohledávku lze postoupiti s plným právním účinkem jen knihovním postupem.

(Plenární rozhodnutí ze dne 27. září 1932, Pres. 176/32.)

Důvody:

V rozhodnutích nejvyššího soudu byla odporujícím si způsobem řešena otázka, zda lze hypotekární pohledávku s plným právním účinkem převésti prostou úmluvou stran bez knihovního zápisu převodu, či zda lze ji postoupiti s plným právním účinkem jen knihovním převodem. Otázka jest v nauce sporná. Jednak se hájí názor, že se mimoknihovním postupem převádí pohledávka i zástavní právo, jednak názor, že mimoknihovní postup jest nemožný pro neodlučitelnost pohledávky od zástavního práva, jednak i názor, že mimoknihovní postup zjednává postupníku jen postavení zmocněnce k dobytí pohledávky ve vlastní prospěch. Tato různost v názorech nauky zrcadlí se i v soudních nálezech. Plenární senát vycházel, řeše otázku, z těchto úvah:

Za schůdnou cestu nelze uznati pokus, vytýčiti povšechnou právní zásadu a promítnouti ji na právní účinky, jež přicházejí v úvahu při postupu hypotekární pohledávky. Tato cesta by předpokládala, že zásada, z níž mají býti dovozeny důsledky, jest zásadou buď v zákoně výslovně stanovenou neb alespoň obecně uznávanou a nepopíratelnou. Není-li tomu tak, jest vratkým sám základ dedukce a vratkými se proto stávají i dedukce ze zásady. Přichází tu v úvahu jednak zásada o zvěčnění pohledávky jejím knihovním zajištěním, vedoucí k nauce o neodlučitelnosti knihovního zástavního práva od pohledávky, jednak zásada o akcesorní povaze zástavního práva. Ona zásada není nikde v zákoně vyslovena a není všeobecně uznávaná a nepopíratelná. S druhou zásadou lze sice vystačiti v jistých směrech, nelze s ní však vystačiti ve všem všude. Vhodnějším jest proto a vede bezpečněji k uspokojivému výsledku, uvědomiti si, o jaké právní účinky jde při postupu hypotekární pohledávky, a zda se tyto právní účinky dostavují touže měrou, nechťsi jde o knihovní nebo jen o mimoknihovní převod hypotekární pohledávky. Rozhled po těchto právních účincích vede k poznatku, že sice i mimoknihovní převod hypotekární pohledávky vyvolá některé, že však nevyvolá veškeré právní účinky, jež nastávají při knihovním převodu hypotekární pohledávky. Selhává-li však, byť i jen v některých právních účincích, mimoknihovní převod hypotekární pohledávky v poměru ku právním účinkům knihovního převodu, nelze k otázce odpověděti jinak, než se stalo. Dolíčiti, že tomu tak, lze jen rozborem právního poměru mezi těmi, kdož při převodu hypotekární pohledávky přímo nebo nepřímo, vzdáleněji, přicházejí v úvahu. V prvé řadě jde o právní poměr mezi postupitelem a postupníkem. Mezi nimi uskutečňuje se postup hypotekární pohledávky již smlouvou, konsensuálním kontraktem, v němž postupitel a postupník projevují souhlasnou vůli, že hypotekární pohledávka postupitele jest nadále pohledávkou postupníkovou. Po této smlouvě jest postoupená hypotekární pohledávka v poměru mezi postupitelem a postupníkem majetkem postupníka a tento jest oprávněn, domáhati se na postupiteli i vydání vkladu schopné postupní listiny, by se dostal do pozemkové knihy. V poměru k postoupenému dlužníku nestačí k plné účinnosti postupu již smlouva, nýbrž musí k ní přistoupiti především oznámení podle § 1396 obč. zák. Ale i po tomto oznámení má postupník jen osobní žalobu (actio in personam) z pohledávky proti osobnímu dlužníku, nemá

však ještě věcné žaloby z práva zástavního (actio in rem hypotecaria) proti zástavci (majiteli hypoteky). Tato jest závislá na tom, že žalobce dá žalovanému vkladnou kvitanci (§ 1426 obč. zák.), kterou postupník nemůže vydati, dokud není zapsán v pozemkové knize. Dokud se tak nestalo, jest tedy právní stav tento: zastavená nemovitost ručí i postupníku (poněvadž ručí za pohledávku), ale zástavce není oprávněn a povinen platiti ani postupiteli, ani postupníkovi, nýbrž může se svého závazku zhostiti jen složením dluhu k soudu (§ 1425 obč. zák.). Pokud jde o poměr k třetím osobám, platí především zásada, že mimoknihovní postup neplatí proti knihovnímu postupníkovi. V řízení exekučním jde o otázku, zda může postupník, vede-li věřitel postupitele exekuci na postoupenou pohledávku, této exekuci čeliti žalobou podle § 37 ex. ř. i tehdy, když jde o hypotekární pohledávku a postup se stal jen mimoknihovně. Otázku tu jest zodpověděti kladně. Neboť tím, že postupitel postoupil hypotekární pohledávku, třebas jen mimoknihovně, přestal býti věřitelem pohledávky, pohledávka vystoupila z jeho majetku a stala se majetkem postupníka, jenž tím nabyl práva, činícího exekuci postupitelova věřitele nepřípustnou. V řízení konkursním jest rozhodné, že nárok mimoknihovního postupníka na zástavní právo (§§ 451 a 1368 obč. zák.) jest jen nárokem obligačním proti postupiteli. Mimoknihovní postupník nemá tedy, dokud tento jeho obligační nárok není splněn, nárok na oddělené uspokojení (§§ 12 a 51 konk. ř.), nýbrž má jen postavení obyčejného konkursního věřitele. Z těchto úvah plyne, že se i k mimoknihovnímu postupu pojí některé právní účinky, avšak ne veškeré. Bylo proto otázku, předloženou plenárnímu senátu, zodpověděti, jak se stalo.

Čís. 11933.

Předpis § 54, druhý odstavec, ex. ř. jest právem vížícím.

Má-li býti povolena exekuce na základě výroku trestního soudu o nákladech trestního řízení, musí k exekučnímu návrhu býti připojen nález trestního soudu opatřený potvrzením právní moci, i když trestní soud jest zároveň soudem exekučním.

Potvrzení právní moci trestního nálezu soudní kanceláří nestačí ani, je-li na trestním nálezu, tím méně, je-li jen na exekučním návrhu.

Nebylo-li vyhověno předpisu § 54, druhý odstavec, ex. ř., nejde o formální vadu podání podle §§ 84 a 85 c. ř. s., nýbrž o věcnou vadu exekučního návrhu, jež má v zápětí jeho zamítnutí.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, R I 523/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci na základě výroku trestního soudu o útratách trestního řízení. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Exekučním titulem jest výrok trestního soudu o útratách trestního řízení. K povolení exekuce na základě takovýchto nálezů se vyžaduje, by vymáhající věřitel připojil k exekučnímu návrhu onen nález opatřený doložkou pravomoci, třebas byl trestní soud i exekučním soudem (§ 54 čís. 3 ex. ř., rozh. Gl. U. n. ř. čís. 4173). Ježto vymáhající věřitel tak neučinil, bylo exekuční návrh zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs se odkazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení a podotýká se k jeho vývodům, že nedostatek plné moci právního zástupce povinné strany byl odstraněn tím, že tento dodatečně předložil povšechnou plnou moc, že předpis § 54 druhý odstavec ex. ř. jest právem vížícím, jakž plyne ze slov »musí vymáhající věřitel«, že zákon pro případy vzpomenuté v dovolacím rekursu nečiní výjimky, že potvrzení právní moci trestního nálezu soudní kanceláří by nestačilo ani, kdyby bylo na trestním nálezu, a nestačí tedy tím méně, je-li na exekučním návrhu, a konečně, že, nebylo-li při podání exekučního návrhu vyhověno vížícímu předpisu § 54 druhý odstavec ex. ř., že v případnostech tam uvedených musí vymáhající věřitel předložiti potvrzení příslušného úřadu, že rozhodnutí nebo nařízení není podrobeno opravnému prostředku zastavujícímu jeho vykonatelnost, nejde o formální vadu podání podle §§ 84 a 85 c. ř. s., nýbrž o věcnou vadu exekučního návrhu, jež má v zápětí jeho zamítnutí.

Čís. 11934.

Nezáleží na tom, zda námitka zahájené rozepře byla zprvu skutečně odůvodněna; rozhoduje, zda byla rozepře zahájena ještě v době rozhodnutí o námitce.

Účinky zpětvzetí žaloby nastávají, jakmile žalobce oznámí soudu, že béře žalobu zpět, nikoliv teprve doručením podání žalovanému, předpokládajíc, že zpětvzetí žaloby bylo podle zákona přípustné a tedy i právně účinné.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, R I 578/32.)

Soud prvé stolice žalobu C VIII 175/31 o vyloučení věcí z exekuce odmítl pro zahájenost sporu, ježto žalující strana navrhla žalobou č. j. C VIII 136/31 vyloučení týchž předmětů. Tato žaloba byla vzata zpět dne 30. prosince 1931, kdežto žaloba č. j. C VIII 175/31 byla podána již dne 29. prosince 1931. Rekursní soud zamítl námitku zahájené rozepře. Důvody: Ze spisu C VIII 136/31 vyplývá, že žalující strana žalovala žalovanou stranu pro týž nárok, a že žalující strana vzala žalobu zpět dne 30. prosince 1931. Zahájení sporu přestalo tedy dne 30. prosince 1931. Jest rozhodným, zda zahájení rozepře trvalo v okamžiku rozhodnutí. Zahájení rozepře přišlo v úvahu teprve při jednání dne 2. února 1932 a teprve tohoto dne bylo o něm rozhodnuto. V tomto okamžiku již tu nebylo zahájení rozepře, ježto skončilo již 30. prosince 1931 po zpětvzetí žaloby. Odmítnutí žaloby pro rozepři zahájenou nebylo tedy odůvodněno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud rozhodl a blíže odůvodnil již v rozhodnutích uveřejněných ve sb. n. s. pod čís. 2788 a 3783, že nezáleží na tom, zda námitka zahájené rozepře byla zprvu skutečně odůvodněna, nýbrž rozhoduje, zda byla rozepře zahájena ještě v době rozhodnutí o této námitce. Dovolací rekurs odkazuje se na tato rozhodnutí a jejich odůvodnění a podotýká se k jeho vývodům, že účinky zpětvzetí žaloby podle § 237 c. ř. s. nastávají, jakmile žalobce oznámí soudu, že béře žalobu zpět (sb. n. s. 8629 a tam uvedená nauka), nikoliv teprve doručením podání žalovanému, jak mylně míní dovolací rekurentka, ovšem za předpokladu, že zpětvzetí žaloby bylo podle zákona (§ 237 prvý odstavec c. ř. s.) přípustné a tedy i právně účinné. O tom však v souzeném případě není pochybnosti, jelikož, jakž plyne ze spisu C VIII 136/31, byl ohledně první žalované, o jejíž totožnosti se žalovanou v tomto sporu není sporu, první rok, položený na 10. prosince 1931, odložen na 14. ledna 1932 a žaloba byla vzata zpět podáním, došlým na soud dne 30. prosince 1931, tedy do počátku prvního roku. Z toho plyne, že účinky zpětvzetí žaloby podle § 237 třetí odstavec c. ř. s. nastaly dne 30. prosince 1931, tedy před rozhodnutím o námitce zahájené rozepře, a že jest proto mylným opačný právní názor dovolací rekurentky. K vůli úplnosti se dodává, že okolnost, že procesní soud na podání o zpětvzetí žaloby vyzval žalující stranu, by se do 14 dnů vyjádřila, zda se vzdává žalobního nároku, jest bez významu, jelikož žalobkyně podle toho, co uvedeno, mohla účinně vzíti žalobu zpět bez veškerého omezení.

Čís. 11935.

Otázku, zda zůstavitelovo poslední pořízení jest závětí, či dovětkem, lze rozřešiti v řízení nesporném.

Jde o dovětek, nikoliv o závěť, neurčil-li zůstavitel nikomu ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou její část, nýbrž pořídil-li v pravdě jen o jednotlivých věcech, které nevyčerpávají celé pozůstalé jmění.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, R I 738/32.)

Pozůstalostní soud se usnesl, že poslední pořízení Josefa S-a jest jako závěť vzíti za základ projednání pozůstalosti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud změnil usnesení obou nižších soudů v ten rozum, že poslední pořízení Josefa S-a jest vzíti za základ projednání pozůstalosti jako dovětek.

Důvody:

Dovolací rekurs napadá usnesení rekursního soudu pro zmatečnost a pro nezákonnost (§ 46 odstavec druhý zákona čís. 100/1931 sb. z. a n.). Důvod zmatečnosti § 41 d), který uplatňuje dovolací rekurs proto, že mělo býti podle zákona rozhodnuto řízením sporným, není opodstatněn. Podle § 25 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. může se zjištění práva nebo právního poměru, na němž závisí rozhodnutí nesporného soudce, státi v nesporném řízení, i když toto právo nebo tento právní poměr jsou mezi účastníky sporné, ovšem jen s účinky pro toto řízení. Závisí-li však rozhodnutí o předurčující otázce na zjištění sporné skutečnosti, může

soud na návrh nebo z úřadu účastníky odkázati na řízení sporné. V projednávaném případě jde jen o rozřešení otázky, zda jest zůstavitelovo poslední pořízení ze dne 30. ledna 1928 pokládati podle § 553 obč. zák. za závěť, či za dovětek. Při řešení této otázky vystačí se úplně s prostředky, jež dává nesporné řízení, neboť jde jen o výklad písemného posledního pořízení, jehož obsah jest nesporný, a není tu sporných skutkových okolností, jež by bylo zapotřebí zjišťovati provedením formálního průvodního řízení podle předpisů civilního řádu soudního. Nelze tedy dovolacímu rekursu přisvědčiti, pokud v oněch směrech vytýká napadenému usnesení zmatečnost.

Nelze však dovolacímu rekursu upříti oprávnění, pokud napadá usnesení rekursního soudu pro nezákonnost, spočívající v tom, že rekursní soud porušil a nesprávně vyložil předpisy občanského zákoníka o tom, kdy jest poslední pořízení pokládati za závěť a kdy za dovětek. Zůstavitel v písemné poslední vůli ze dne 30. ledna 1928 nikomu nezůstavil ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou část pozůstalosti, nýbrž pořídil vpravdě jen o jednotlivých věcech, které nevyčerpávají celé pozůstalé jmění. Podle §§ 532, 535, 553 obč. zák. jest toto poslední pořízení pouhým dovětkem, nikoli závětí. Tomu není na závadu doslov odstavce V. posledního pořízení, v němž se praví: »Die für die österreichische Kriegsanleihe eingetauschten Ersatzschuldscheine ..... sowie alle anderen etwa noch vorhandenen, nicht vermachten beweglichen Sachen testiere ich meinem Grossneffen V.....«. Okolnost, že zůstavitel užil jednou výrazu »vermachen« a pak zase výrazu »testieren«, nerozhoduje, rozhoduje úmysl zůstavitele. Kdyby měl V. býti pokládán za dědice ze závěti, musil by ovšem převzíti i veškeré dluhy pozůstalosti (§ 531 obč. zák.). Že to bylo zůstavitelovým úmyslem a že chtěl zůstavitel se svým prasynovcem V-em nakládati hůře než s ostatními povolanými osobami, z posledního pořízení nijak nevysvítá. Poslední pořízení neobsahuje podle svého doslovu a obsahu výrok, jímž se V. ustanovuje dědicem, t. j. nástupcem do všech práv a závazků zůstavitelových, a není tudíž závětí, nýbrž, jak již řečeno, jen dovětkem.

Čís. 11936.

Byl-li smír, jímž se žalovaný zavázal nahraditi žalobci i útraty sporu, dojednán po zahájení vyrovnacího řízení o jmění žalovaného, nebyla útratová pohledávka žalobce vyrovnáním zasažena a nebrání ustanovení § 12 (1) vyr. řádu z roku 1931 povolení exekuce k vydobytí útrat.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, R I 745/32.)

O jmění Josefa B-a bylo zahájeno vyrovnací řízení dne 8. dubna 1932. Soudním smírem ze dne 9. května 1932 zavázal se Josef B. nahraditi firmě R. útraty sporu, jak budou soudem upraveny. Útraty ty byly pak soudem upraveny na 1.768 Kč 10 h, načež firma R. navrhla proti Josefu B-ovi povolení exekuce k vydobytí těchto útrat. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl, maje za to, že ano v době, kdy bylo vydáno napadené usnesení, bylo o jmění dlužníka zahájeno vyrovnací řízení, nesměla býti podle § 12 vyr. řádu exekuce povolena.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu prvé stolice.

Důvody:

Vyrovnací řízení bylo zahájeno dne 8. dubna 1932. Soudním smírem ze dne 9. května 1932 zavázal se žalovaný kromě k zaplacení jistiny 1.000 Kč nahraditi žalobkyni i útraty sporu, jak budou soudem upraveny. Útraty tyto byly pak soudem na 1.768 Kč 10 h upraveny, nikoli však přisouzeny. Ne zcela případně odkazuje proto dovolací rekurs na zdejší plenární rozhodnutí ze dne 11. října 1927 Pres 1.200 z roku 1925 uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 7392, ale v podstatě má pravdu, jelikož zásada tam vyslovená, že pro vznik útratové pohledávky nerozhoduje doba, kdy byl učiněn náklad, platí i v případě, že spor byl ukončen smírem, jenže v tomto případě na místo soudního výroku nastupuje dohoda stran a rozhoduje proto doba, kdy smír byl dojednán, ano tím teprve, právě tak jako jinak soudním výrokem, nastává jistota o tom, která ze stran bude dlužníkem a která věřitelem útratové pohledávky. Vznikla-li však, jak dolíčeno, útratová pohledávka vymáhaná žalující stranou po zahájení vyrovnacího řízení, nebyla jím zasažena, a nebránilo ustanovení § 12 (1) vyr. ř. z roku 1931 zde v úvahu přicházejícího povolení navržené exekuce.

Čís. 11937.

Za přerušeného řízení nebylo za všech okolností řádně ve sporu pokračováno (§ 1497 obč. zák.), nýbrž rozhodují tu okolnosti případu.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, R I 751/32.)

Šlo o žalobu pojištěnce proti pojišťovně o zaplacení pojistného. Požár pojištěných předmětů nastal dne 18. září 1926, žaloba o zaplacení pojistného byla podána na pojišťovací společnost dne 12. listopadu 1926 a sporné řízení bylo přerušeno usnesením ze dne 17. února 1927 do skončení trestního řízení zahájeného proti žalobci pro zločin podvodu spáchaného při příležitosti požáru podle § 197, 200 a 203 tr. z. V této trestní věci byl žalobce Karel H. rozsudkem krajského soudu ze dne 9. září 1927 uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 201 a) a 203 tr. zák. Zmateční stížnost žalobce proti tomuto rozsudku podaná byla rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 21. března 1928, došlým na krajský soud dne 18. května 1928 zamítnuta a žalobce usnesením ze dne 18. května 1928 k rukám svého obhájce o tom vyrozuměn. Návrh žalobce na pokračování v řízení byl u soudu učiněn dne 24. října 1931. Žalobu o zaplacení pojistného procesní soud prvé stolice zamítl, maje za to, že žalobní nárok jest podle § 19 poj. zák. promlčen, ježto žalobce v řízení řádně nepokračoval. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Řízení v souzeném sporu bylo

podle usnesení ze dne 17. února 1927 přerušeno podle § 191 c. ř. s. a stalo se tak usnesením soudu, nikoliv vůlí stran. Řízení bylo ovšem k návrhu strany žalující ze dne 24. října 1931 obnoveno, avšak mohlo býti kdykoliv znovu zahájeno i z úřadu, nezávisle na vůli stran. Ano tedy přerušení řízení jest nezávislé na vůli stran, nelze mu přikládati ten účinek, že přerušení znamená, že není řádně pokračováno ve sporu. Naopak jest i přerušené řízení pokládati za řádné pokračování v rozepři, právě vzhledem k tomu, že kdykoliv lze v přerušeném řízení pokračovati. Když tomu tak, jest za to míti, že bylo v souzeném případě řádně ve sporu pokračováno a že nedošlo k promlčení žalobního nároku.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by doplně řízení o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Podle § 192 prvý odstavec c. ř. s. může senát k návrhu nebo z úřadu opět zrušiti nařízení, která vydal, by jednání nebo řízení bylo odděleno, spojeno nebo přerušeno. Může tedy i strana působiti k tomu, by v řízení bylo pokračováno, a nelze proto souhlasiti s odvolacím soudem, že i za přerušeného řízení se za všech okolností řádně ve sporu pokračuje. V té příčině vyslovil a blíže odůvodnil nejvyšší soud již v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 9046, že v otázce, zda přes klid řízení bylo řádně ve sporu pokračováno po rozumu § 1497 obč. zák. jest třeba zjistiti, za jakých okolností, na jakou dobu a k jakému účelu byl klid ujednán, a dále v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 9396, že otázku, zda bylo ve smyslu § 1497 obč. zák. ve sporu řádně pokračováno, lze řešiti jen případ od případu, hledíc k tomu, zda žalobce jevil trvalý nezájem o náležitý postup sporného řízení, o čemž by v souzeném případě nemohlo býti řeči, kdyby bylo pravdou, co žalobce v té příčině přednesl v prvé stolici, že totiž po skončení trestního řízení bylo napřed pokračováno v souvisejícím sporu s jinou pojišťovnou, by pak podle jeho výsledku bylo pokračováno v tomto sporu, a že návrh na pokračování v tomto sporu byl učiněn po skončení sporu s onou pojišťovnou. Napadené rozhodnutí jest tudíž předčasné.

Čís. 11938.

Vady, jež se objevily teprve po šesti měsících po odevzdání, nemohou býti při koupi podle obchodního zákona vůbec uplatňovány, ani námitkou, a to ani tehdy, nemá-li kupitel vinu na opožděném objevení vad.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, Rv I 1014/31.)

Proti žalobě žalující firmy proti žalované firmě o zaplacení kupní ceny namítla žalovaná, že zboží mělo vady. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Výtka nesprávného právního posouzení věci jest nedůvodna, neboť je nesporno a předpokládá to i dovolání, že se vady objevily teprve po šesti měsících po odevzdání, a takové vady nemohou podle výslovného ustanovení čl. 349 prvý odstavec obch. zák. zde v úvahu přicházejícího (čl. 277 obch. zák.) kupitelem vůbec býti uplatňovány (tak také Staub-Pisko Handelsgesetzbuch, Vídeň 1910, druhý sv., str. 323, § 7), tedy ani námitkou, a to ani v případě, že kupitel na opožděném objevení vady nemá viny.

Čís. 11939.

Zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 Sb. z. a n. na rok 1920, se nevztahuje, vyjmouc předpis § 24 na obce statutární.

Služební řád pro dělníky a zřízence pražské obce ze dne 28. května 1920, čís. 5380 os. nevztahuje se na kostelníka, třebas byl jmenován městskou radou v zastoupení pražské obce jakožto patrona pražských farních kostelů.

(Rozh. ze dne 29. září 1932, Rv I 295/32.)

Podle dekretu rady hlavního města Prahy ze dne 1. září 1909 městská rada v zastoupení Pražské obce jako patrona Pražského městského záduší ustanovila žalobce ve schůzi dne 27. srpna 1909 druhým kostelníkem při farním kostele Nejsvětější Trojice na 14denní obapolnou výpověď a městskému zádušnímu úřadu uložila, by žalobci požitky II. kostelníka úhrnem 27 K 56 h ročně — kromě naturálního bytu v zádušním domě — obvyklým způsobem při pokladně zádušní dal vypláceti, dekretem ze dne 13. září 1912 bylo pak žalobci městskou radou propůjčeno místo I. kostelníka při témže chrámu s ročními požitky mimo naturální byt 537 K 99 h v prošlých lhůtách splatnými, na obapolnou čtrnáctidenní výpověď. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na obci hlavního města Prahy, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna ustanoviti žalobce definitivním svým zaměstnancem s platností od 1. června 1920, upraviti a vypláceti mu podle tohoto ustanovení služební plat, a do služební doby mu započítati dobu od 1. září 1909 až do dne podání žaloby, t. j. do 29. prosince 1930. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce se domáhá touto žalobou soudního výroku, že žalovaná obec jest povinna ustanoviti ho svým definitivním zaměstnancem (správně obecním zřízencem) a vypláceti mu podle toho služební plat. Nejde tedy jen o to, jak míní dovolatel a jak uvedly i oba nižší soudy, zda jest žalobce vůbec ve služebním poměru k žalované obci, nýbrž jádrem sporu

jest otázka, zda žalobci přísluší zákonný nebo smluvní nárok, by ho žalovaná obec ustanovila svým trvalým obecním zřízencem. Žalobce opřel svůj nárok na trvalé ustanovení v obecních službách jednak o zákon ze dne 17. prosince 1919 čís. 16 Sb. z. a n. z roku 1920, jednak o služební řád pro dělníky a zřízence obce pražské, upravený městskou radou dne 28. května 1920, čís. 5380 os. Leč z předpisů zákona čís. 16/1920 Sb. z. a n. nemůže v souzeném případě býti žalobní nárok vyvozován již proto, že žalovaná obec Praha má svůj vlastní statut (obecní řád ze dne 27. dubna 1850 čís. 85 z. zák. s pozdějšími doplňky) a že — jak bylo podrobně odůvodněno již v rozhodnutí čís. 4422 Sb. n. s. — zákon čís. 16/1920 Sb. z. a n. se na statutární obce nevztahuje, vyjmouc ovšem předpis § 24 o příslušnosti soudů (rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 25. května 1925, čís. 338 z roku 1925, uveřejněné ve sb. n. s. z roku 1925, jako dodatek III., str. 1951). Nelze-li v souzené věci použíti ustanovení zákona o obecních zřízencích čís. 16/1920 Sb. z. a n., zbývá ještě uvažovati o tom, zda žalobní nárok má oporu v obsahu jmenovacích dekretů ze dne 1. září 1909 a ze dne 13. září 1912 a ve služebním řádu pro dělníky a zřízence obce pražské ze dne 28. května 1920 čís. 5380 os. Ze jmenovacích dekretů zjistil již prvý soud, že jimi bylo žalobci propůjčeno místo kostelníka na obapolnou čtrnáctidenní výpověď. Nemůže tedy žalobce z těchto dekretů vyvozovati právní nárok proti žalované obci, by ho ustanovila trvalým zřízencem ve svých službách. Pokud se týče služebního řádu ze dne 28. května 1920 čís. 5380 os., uvedl sám žalobce v žalobě, že se tento služební řád vztahuje na dělníky a zřízence zaměstnané při správě obecní a v obecních podnicích. Žalobce však dále přednesl, že byl ustanoven kostelníkem při farním kostele Nejsvětější Trojice v Praze, a tvrdil, že služba kostelnická jest jeho jediným a výhradným zaměstnáním, že jiné zaměstnání nevykonává a že požitky z kostelnictví jsou jediným pramenem jeho příjmů. Tímto svým přednesem odňal žalobce sám všechen podklad žalobnímu nároku, pokud byl opřen o služební řád pro dělníky a zřízence obce pražské. Úkony kostelníků jest totiž považovati, jak bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 8569 sb. n. s., za služby k účelům bohoslužebným, za služby církevní, a služební požitky kostelníků patří k potřebám kostelním. Kostelnická služba jako služba církevní nemá nic společného se správou pražské obce a jejích obecních podniků. Žalobce jako kostelníka nelze tedy považovati za obecního zřízence, třebas byl jmenován městskou radou v zastoupení žalované obce jakožto patrona pražských farních kostelů; služební řád se na něho nevztahuje a žalobní nárok nemůže z něho býti vyvozován.

Čís. 11940.

I když byly peníze uloženy na soudě podle § 7 cís. nař. ze dne 16. října 1914, čís. 284 ř. zák., jde o složení na soudě v nesporném řízení, o němž platí předpisy § 1425 obč. zák. Ustanovení § 6 (2) nař. o vyloučení právního pořadu nevztahuje se na řízení o vydání náhrady složené k soudu.

V nesporném řízení nelze věc složenou na soudě vydati věřiteli, když ukladatel tomu odporuje a nesporný soudce nemůže rozhodovati o oprávněnosti ukladatelova odporu. Lhostejno, že odpor proti vydání podal právní nástupce ukladatele.

(Rozh. ze dne 30. září 1932, R I 325/32.)

Důlní společnost B. složila na soudě odškodné podle § 7 cís. nař. ze dne 16. října 1914, čís. 284 ř. zák. Návrh věřitelů, by jim byly uložené peníze vydány, soud prvé stolice zamítl, ježto se skladatelka (její právní nástupkyně) vyslovila proti vydání. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Složení peněz bylo na soud přijato, takže jde o složení podle § 1425 obč. zák. Soud má k žádosti věřitelů svoliti k vydání v nesporném řízení, neodporuje-li tomu dlužník (Krainz § 347). Odporuje-li však tomu dlužník, jakž jest tomu v souzeném případě, lze o vydání rozhodnouti jen pořadem práva (srov. čís. 4909 sb. n. s.). Jest vzíti zřetel i k tomu, že podle údaje rekurentů byl odškodňovací nález ze dne 23. října 1928 nejvyšším správním soudem zrušen, takže tu toho času vůbec není odškodňovacího nálezu. Z návrhu rekurentů plyne dále, že nejsou spokojeni se složenými penězi, takže jde o složení podle § 1425 obč. zák., ježto dluh nemůže býti zaplacen proto, ani věřitelé s nabízeným placením nejsou spokojeni. Zamítl proto soud prvé stolice právem návrh na vydání složených peněz, ježto dlužník s vydáním nesouhlasil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

I když peníze byly uloženy podle § 7 cís. nař. ze dne 16. října 1914, čís. 284 ř. zák., jest to složení na soudě v nesporném řízení, o němž platí předpisy § 1425 obč. zák. V nesporném řízení nelze však věc na soudě složenou vydati věřiteli, když ukladatel tomu odporuje, a nesporný soudce nemůže rozhodovati o oprávněnosti ukladatelova odporu. To se může státi jen ve sporu. Ustanovení § 6 odst. (2) zmíněného cís. nař. o vyloučení právního pořadu nevztahuje se na řízení o vydání náhrady na soudě složené. Nesejde ani na tom, že peníze uložila firma B, kdežto odpor proti vydání podala firma V., když, jak stěžovatelé sami uvedli, tato firma jest právní nástupkyní oné.

Čís. 11941.

Zvláštního soudního vyrozumění vymáhajícího věřitele o zrušení prodejového řízení movitostí není zapotřebí, byl-li vymáhající věřitel soudem vyzván k pojmenování kupce podle formuláře 276 s následky tam uvedenými a marně uplynula lhůta soudem mu daná.

Pojmenoval-li však vymáhající věřitel ve lhůtě kupce, pojmenovaný kupec se však k stanovenému prodeji z volné ruky nedostavil, měl exekuční soud, zrušivší pak prodejové řízení z úřadu, o zrušení vyrozuměti

i vymáhajícího věřitele. Neučinil-li tak, bylo na něm, by při napotomním rozvrhovém roku z úřadu přihlížel k nároku vymáhajícího věřitele na uspokojení z exekuční podstaty podle pořadí nabytých práv, byť i nárok vymáhajícího věřitele nebyl písemně ohlášen k rozvrhovému roku.

(Rozh. ze dne 30. září 1932, R I 726/32.)

V řízení o exekuci na svršky vymáhající věřitelka, firma U., byvši vyzvána soudem podle formuláře 276, by do čtrnácti dnů oznámila kupce, výzvě vyhověla a jmenovala kupce v osobě T-a. Prodej z volné ruky byl stanoven na den 4. ledna 1932, pojmenovaný kupec se však nedostavil. Exekuční soud zrušil prodejové řízení dne 7. ledna 1932 a dal příkaz kanceláři, by o tom vyrozuměla formulářem 160 vymáhající věřitelku a dlužníka. Toto usnesení bylo doručeno vymáhající věřitelce teprve dne 9. května 1932. Dne 17. března 1932 se konal rozvrhový rok, při němž nebyl vzat zřetel na pohledávku vymáhající věřitelky firmy U. Rekursní soud přikázal firmě U. 907 Kč 79 h podle pořadí zabavení. Důvody: V exekuční věci E 1665/31 firmy U. bylo sice prodejové řízení usnesením ze dne 7. ledna 1932 zrušeno, avšak usnesení to bylo doručeno zástupci této věřitelky až dne 9. května 1932, jak je zřejmo ze zpátečního lístku, tedy až po vydání napadeného rozvrhového usnesení, a proto měl prvý soud k pohledávce této věřitelky hledět podle § 285 ex. ř. z úřadu, byť i pohledávku svou k rozvrhovému jednání nebyla přihlásila.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky firmy S. potud, že přikázal firmě U. jen 497 Kč 58 h.

Důvody:

Bylo by lze souhlasiti s názorem rekurentky, že není zapotřebí zvláštního soudního vyrozumění vymáhajícího věřitele o zrušení prodejového řízení movitostí, byl-li vymáhající věřitel soudem vyzván ku pojmenování kupce podle formuláře 276 s následky tam uvedenými a marně uplynula lhůta soudem mu daná, neboť tu vysloví soud zrušení prodeje podle §§ 200 čís. 3, 282 ex. ř. z úřadu a bylo by zbytečné uvědomiti vymáhajícího věřitele o důsledku předem mu již oznámeném. V souzeném případě byla vymáhající věřitelka firma U. soudem podle formuláře 276 vyzvána, by do čtrnácti dní oznámila kupce, firma výzvě vyhověla a kupce v osobě T-a pojmenovala, a byl prodej z volné ruky stanoven na 4. ledna 1932, pojmenovaný kupec se však nedostavil. Exekuční soud zrušil prodejové řízení dne 7. ledna 1932, dal i příkaz kanceláři, by vyrozuměla o tom formulářem 160 vymáhající věřitelku a dlužníka (§ 282, třetí odstavec ex. ř.), ale doklad o tom, že strany dostaly usnesení, ve spisech schází, a ze zpátečních lístků jest patrno, že jim bylo vyrozumění doručeno teprve dne 9. května 1932, tedy dávno po rozvrhovém roku, který se konal 17. března 1932. Vymáhající věřitelka tudíž před rozvrhovým rokem nevěděla, že prodejové řízení bylo z úřadu zrušeno, zrušení to sama nenavrhla, a mohla proto právem očekávati, byť i písemně neohlásila své nároky k rozvrhovému roku, že

soud z úřadu podle § 285 ex. ř. přihlédne k jejímu nároku na uspokojení z exekuční podstaty podle pořadí nabytých práv. Podle třetího odstavce § 285 ex. ř. a podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 2. června 1914 čís. 43 min. věst. soud má k nárokům vymáhajícího věřitele při rozvrhu přihlížeti, podal-li věřitel, zrušivší prodejové řízení, přihlášku; úsudek z opaku nasvědčuje tomu, že soud musí hledět k nárokům oněch vymáhajících věřitelů, kteří prodejové řízení nezrušili (rozhodnutí čís. 5779 sb. n. s.). Nepřihlížel-li exekuční soud při rozvrhu k nároku věřitelky firmy U., právem si stěžovala, rekursní soud, vyhověv rekursu, správně posoudil věc, a neměl by dovolací rekurs úspěch, kdyby byl rekursní soud při výpočtu pohledávky U. hleděl k tomu, že věřitelka omezila původní pohledávku při výkonu zabavení na 250 Kč 80 h s přísl., ježto dlužník již dne 9. října 1931 zaplatil 400 Kč. Rekurentka bere v odpor napadené usnesení v celém rozsahu a stěžuje si proto, že byla přisouzena celá pohledávka firmě U., což jest vztahovati i na část, o niž věřitelka omezila svou pohledávku. Podle zásady § 233 ex. ř. bylo soudu dovolacímu napraviti přehlédnutí rekursního soudu a přisoudil tudíž firmě U. na místě původních 907 Kč 79 h správně jen 497 Kč 60 h.

Čís. 11942.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Právo k domicilování směnky přísluší zásadně výstavci směnky, avšak s jeho souhlasem může i jiný připojiti doložku domicilu. Použil-li remitent práva k domicilování směnek a vyplnil-li směnky domicilem a domiciliátem, nebyl oprávněn samovolně tuto doložku změniti. Souhlas výstavcův ke změně domicilu mohl se státi i mlčky. Pokud jest míti za to, že výstavce se změnou domicilu mlčky souhlasil.

(Rozh. ze dne 30. září 1932, Rv I 1148/32.)

Proti směnečným platebním příkazům proti výstavci směnek namítl žalovaný mimo jiné, že jeho závazek je neplatný, ježto měl směnky podepsati jako avalista a výstavcem měla býti žalobkyně; žalovaný prý podepsal směnky bez rukojemské doložky a je prý tudíž neplatný jeho závazek, že při podpisu směnek nebyl prý na nich domicil, domicil banky U. byl prý vsunut dodatečně bez srozumění žalovaného. Procesní soud prvé stolice ponechal směnečné platební příkazy v platnosti, mimo jiné z těchto důvodů: Soud zjišťuje, že žalovaný podepsal směnky jako výstavce, převedl je jako remitent indosamentem na žalobkyni, sám to také přiznává a byl k tomu podle zástupčí smlouvy proti žalobkyni povinován. Žalobkyně podle platebních podmínek byla oprávněna směnky podle libosti umístiti. Jak zjištěno, vyrozuměla žalobkyně dlužníka Sch-a o umístění směnek nejprve u banky P. a později o změně domiciliata na banku U., na niž sporné směnky byly přímo indosovány, a také žalovaný byl o tom zpraven, proti čemuž nečinil námitky. Ježto žalobkyně splnila ve smyslu §§ 37 a násl. sm. zák. povin-

nost včasné protestace, jest odůvodněn její směnečný návrh proti žalovanému, závazek jeho jest platný a nebyl zrušen. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pokud se týče právního posouzení věci jde jen o řešení otázky, zda žalobkyně byla oprávněna domicilovati směnku, po případě změniti domicil. Lze přisvědčiti právnímu názoru dovolatele, že právo k domicilování směnky přísluší zásadně výstavci směnky, avšak za jeho souhlasu může i jiný připojiti doložku domicilu. To vyplývá i z rozhodnutí n. s. sb. čís. 4341, jehož se dovolatel sám dovolává. Podle zjištění odvolacího soudu zakládají se zažalované směnky na kupní smlouvě ze dne 16./26. března 1929, podle níž kupitelé byli povinni vydati žalobkyni ke krytí zbytku kupní ceny směnky, jež žalobkyně mohla opatřiti libovolným domicilem. Poněvadž dovolatel jako obchodní zástupce žalobkyně byl povinen podepsati směnky jako výstavce a žirant a musil znáti obsah kupní smlouvy, čemuž ani neodporuje, jest za to míti, že již předem dal souhlas k domicilování směnek. Použila-li však žalobkyně práva k domicilování směnek a vyplnila-li směnky domicilem a domiciliátem, nebyla ovšem oprávněna samovolně tuto doložku změniti. Jest přisvědčiti dovolateli, že z kupní smlouvy nevyplývá, že žalobkyně byla oprávněna i ke změně domicilu. Avšak i tato změna se mohla státi se souhlasem dovolatele, jenž ovšem mohl býti udělen i mlčky (§ 863 obč. zák.). Na základě okolnosti zde vytčených a na základě dalšího zjištění odvolacího soudu, že dovolatel byl žalobkyní vyrozuměn o změně domicilu, vlastně jen o změně domiciliáta, a že proti tomu nic nenamítal, což dovolatel ani nenapadá, jest míti za to, že dovolatel i s touto změnou souhlasil, to tím více, ano šlo o změnu pro dovolatele úplně bezvýznamnou. Nechtěl-li však přes to s ní souhlasiti, bylo vzhledem na jeho smluvní poměr k žalobkyni zajisté jeho povinností, by se proti změně ohradil. Odporovalo by zásadě poctivosti a důvěry v obchodním styku, kdyby dovolatel za daných okolností jen mlčel, a pak vyvozoval ze změny domiciliáta, pro něho úplně bezvýznamné, dalekosáhlé důsledky.

Čís. 11943.

Nestačí, byl-li v písemných námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uveden jen právní pojem námitky, jakési heslo bez skutkových okolností, z nichž se námitka dovozuje, a teprve při ústním jednání uváděny pod rouškou ohlášené již námitky nové okolnosti, z nichž ve skutečnosti vyplývá nová námitka.

(Rozh. ze dne 30. září 1932, Rv II 542/32.)

Směnečný platební příkaz byl ponechán v platnosti soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalovaná v písemných námitkách mezi jiným uvedla, že směnku s datem vydání 18. srpna 1931 a se splatností 31. srpna 1931 by zemřelý František Š. byl nepodepsal, a proto tvrdila, že směnka byla vyplněna protismluvně a protizákonně. Teprve při ústním jednání 14. října 1931 dodal právní zástupce žalované, že směnka byla vyplněna protismluvně a protizákonně také z toho důvodu, že František Š. zemřel 3. srpna 1931. Nižší soudy spatřovaly v posléz uvedené okolnosti novou námitku, nikoli doplněk k písemným námitkám, a proto k ní jako k opožděné nepřihlédly. Tento právní názor nižších soudů jest správný. Neboť při ústním jednání lze nové skutkové okolnosti a nové důkazy nabídnouti jen k odůvodnění námitek již včasně uplatněných (rozhodnutí čís. 2336, 4605, sb. n. s.). Byla by dojista zvrácena zásada přísnosti směnečného řízení, kdyby strana v písemných námitkách uvedla jen právní pojem námitky, jakési heslo bez skutkových okolností, z nichž námitku dovozuje, a teprve při ústním jednání uváděla pod rouškou ohlášené již námitky nové okolnosti, z nichž vyplývá ve skutečnosti nová námitka, jako je v souzeném případě námitka nedostatku podstatné náležitosti směnky podle § 3 č. 8 sm. zák. Jestliže v souzeném případě žalovaná nevystihla v námitkách tvrzenými okolnostmi úplnou a pravou podstatu právního pojmu námitek, jde to na její vrub, a nemůže za sporu pod rouškou doplnění přiváděti k platnosti nové námitky.

Čís. 11944.

Jde o usnesení povolující exekuci ve smyslu § 42 čís. 7 ex. ř., vyhověl-li soud návrhu vymáhajícího věřitele na povolení uhražovací exekuce prodejem svršků zabavených již k zajištění.

(Rozh. ze dne 1. října 1932, R I 663/32.)

Soud prvé stolice povolil dlužníku odklad prodeje automobilu zabaveného pro vymáhající věřitele až do pravoplatného vyřízení rekursu, jejž podal dlužník proti usnesení povolujícímu prodej automobilu zabaveného v exekuci zajišťovací. Rekursní soud zamítl návrh dlužníka na povolení odkladu exekuce. Důvody: Podle § 42 čís. 7 ex. ř. lze odložení exekuce k návrhu nařídit, napadá-li se rekursem soudní usnesení, kterým byla exekuce povolena. Usnesením povinnou stranou napadeným nebyla exekuce povolena, nýbrž jen povolen prodej zabaveného automobilu podle § 264 ex. ř. Povolení prodeje při exekuci na movité hmotné věci není však usnesením exekuci povolujícím a proto, napadá-li se, není to důvodem pro odklad exekuce (viz min. nař. ze dne 3. prosince 1897, čís. 25.801 Věstník čís. 44). Chybí proto předpoklad pro odložení exekuce, ježto tu není usnesení povolujícího exekuci.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Předeslati jest, že nižší soudy chápaly návrh stěžovatelův na odklad exekuce s hlediska ustanovení § 42 čís. 7 ex. ř., nikoliv § 524 druhý odstavec c. ř. s. a § 78 ex. ř.; nejvyšší soud vyřídil proto věc rovněž s tohoto právního hlediska. Dovolací rekurs je opodstatněn. Rekursní

soud zamítl návrh na odklad exekuce proto, že prý nejde při povolení prodeje svršků o povolení exekuce. S tímto názorem nelze souhlasiti. Při povolení vnuceného prodeje svršků nejde o povolení exekuce, byla-li před tím povolena uhražovací exekuce na svršky jich zabavením, po případě uschováním a je-li tedy prodej jen provedením již dříve povolené mobilární exekuce. Tomu však tak není v souzeném případě. Prvý soud povolil sice zabavení a uschování svršků, ale jen k zajištění sporné pohledávky, tedy exekuci zajišťovací, ježto rozsudek, jenž byl exekučním titulem, nenabyl tehdy ještě moci práva. Teprve po právní moci rozsudku učinil vymáhající věřitel návrh na povolení uhražovací exekuce provedením prodeje dříve již k zajištění zabavených svršků. Tu nešlo jen o provedení exekuce dříve povolené k zajištění, nýbrž o nové povolení exekuce, a to uhražovací, při němž ovšem nebylo třeba nového zabavení, protože byla navržena jen exekuce k zpeněžení svršků, které již dříve byly k zajištění zabaveny. Soud musil zkoumati jen, zda jsou podmínky pro povolení uhražovací exekuce, ale tuto exekuci teprve svolením ku prodeji povolil. Nelze tedy říci, že i při povolení exekuce prodejem svršků za účelem uspokojení pohledávky vymáhané nešlo o usnesení exekuci povolující a že tu není podmínek § 42 čís. 7 ex. ř. Podmínky ty tu byly, prvý soud povolil právem odklad exekuce do vyřízení rekursu proti povolení exekuce.

Čís. 11945.

Dozorčím schválením podle § 97 čís. 1 obec. zřízení pro Čechy (zákon ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. pro Čechy) jest podmíněna účinnost právního jednání, jež předsevzíti se obecní výbor usnesl.

(Rozh. ze dne 1. října 1932, Rv I 1083/31.)

Žalovaná, obec v Čechách, prodala roku 1919 žalujícímu družstvu truhlářskou dílnu. V kupní smlouvě, jež byla schválena okresním výborem, byla uvedena jako předmět koupě jen parcela č. kat. 883. Žalobou, o niž tu jde, domáhalo se družstvo na obci, by bylo uznáno právem, že žalovaná obec prodala mu truhlářskou dílnu nejen se stavební parcelou č. kat. 883, nýbrž i pozemek č. kat. 390/29, a aby žalovaná obec byla uznána povinnou podepsati a žalujícímu družstvu odevzdati listinu schopnou knihovního vkladu, kterou se převádí knihovní vlastnictví též k této parcele. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Podle § 97 čís. 1 obec. zřízení pro Čechy ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák. jest potřebí ke zcizení, zastavení nebo trvalému obtížení břemenem věci náležející ke kmenovému jmění nebo ke kmenovému statku obce nebo jejích ústavů, by usnesení obecního výboru bylo schváleno okresním zastupitelstvím. Tímto dozorčím schválením jest podmíněna účinnost právního jednání, jež předsevzíti se obecní výbor usnesl, neboť vůle obce o sobě nestačí v těchto případech podle zákona, by přivodila právní účinky zamýšlené obecním výborem. Uděluje-li okresní zastupitelství schválení podle § 97 obec. zříz., doplňuje tím smluvní vůli obce, jež o sobě nemůže založiti zamýšlený právní účinek. Nestalo-li se schválení, zůstává smluvní vůle obce neúčinnou, nezpůsobilou založiti zamýšlený právní účinek. První soud zjistil z pozemkové knihy, že parcela čk. 390/29, o niž ve sporu jde, jest obecním statkem J.-ským (žalované obce). Jest nesporno, že okresnímu zastupitelstvu v J. byla předložena v roce 1919 ke schválení trhová smlouva mezi obecním výborem v J. a žalujícím družstvem, týkající se jen odprodeje stavební parcely č. k. 883, nikoli však pozemkové parcely č. k. 390/29. Usnesením okresního zastupitelstva v J. ze dne 26. června 1919 byla tedy schválena jen smlouva o prodeji st. parc. č. k. 883 žalujícímu družstvu, nikoli však poz. parc. č. k. 390/29. I kdyby tedy správným bylo zjištění prvního soudu, že se vůle obecního výboru nesla k tomu, prodati družstvu truhlárnu stav. par. č. k. 883 i s poz. parc. č. k. 390/29, nebyla smlouva ohledně prodeje této parcely obcí platně uzavřena a nezaložila žádné právní účinky ani pro obec, ani pro žalující družstvo, ježto nebyla v tom rozsahu schválena okresní správní komisí, a nemůže se proto družstvo domáhati žalobou na obci splnění smlouvy ohledně poz. parc. č. k. 390/29, ani vydání listiny, způsobilé ke vkladu práva vlastnického pro družstvo na parcelu tu.

Čís. 11946.

Prozatímním opatřením podle § 382 čís. 8 ex. ř. se nerozhoduje o manželském právu stran.

Pro otázku příslušnosti soudu k povolení prozatímního opatření nemá významu, zda rozepře má býti zahájena před cizozemským soudem, ledaže by cizozemský rozsudek nemohl býti v tuzemsku vykonán.

Prozatímní opatření zatímní výživy, jehož se manželka domáhá až do rozhodnutí sporu o rozluku, nelze povoliti, uvedla-li navrhovatelka zároveň, že se k vůli dítěti nezamýšlí domáhati proti odpůrci rozvodu nebo rozluky, ježto pořád ještě doufá, že se manžel polepší.

(Rozh. ze dne 1. října 1932, R II 258/32.)

Soud prvé stolice povolil manželce oddělené bydliště a uložil manželi, by jí platil měsíční výživné až do právoplatného rozhodnutí sporu o rozluku manželství, jenž bude zahájen, jinak na dobu jednoho roku. Rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření. Důvody: Ustanovení § 382 čís. 8 ex. ř. je provedením zásady § 107 obč. zák. a předpokládá, že jde o manžele příslušné do Čsl. republiky, nikoliv však o cizozemce, jako v souzeném případě o příslušníky německé říše podléhající německému právu manželskému (vlád. nař. ze dne 25. června 1924 čís. 131 sb. z. a n.). Nemůže proto tuzemský soud rozhodovati o manželském právu cizozemců, takže je správná rekurentova námitka nepříslušnosti. Návrh je však mimo to i bezdůvodný, po-

něvadž při prozatímním opatření jde o prozatímní stav a navrhovatelka v podání uvádí, že není jejím úmyslem podati proti rekurentu žalobu o rozvod neb o rozluku manželství (§ 391 ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud vyhověl odpůrcovu rekursu z dvojího důvodu: předně, že tuzemský soud nemůže rozhodovati o manželském právu cizinců a proto že je odůvodněna námitka nepříslušnosti dovolaného soudu, za druhé že navrhovatelka v podání ze dne 5. listopadu 1931 uvádí, že se k vůli dítěti nezamýšlí domáhati proti odpůrci rozvodu nebo rozluky, jelikož pořád ještě doufá, že se důkladně polepší. K onomu důvodu nelze přisvědčiti, neboť rozhodnutím o nároku na prozatímní opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř. nebude rozhodnuto o manželském právu stran a pro otázku příslušnosti soudu k povolení prozatímního opatření nemá význam, zda rozepře má býti zahájena před cizozemským soudem, vyjímajíc, že by cizozemský rozsudek nemohl býti v tuzemsku vykonán, což tu nedopadá. Není tudíž pochybnosti o tom, že dovolaný soud je příslušný k rozhodnutí o návrhu. Druhý zamítací důvod jest však správně odůvodněn. Navrhovatelka sice uvedla v původním návrhu, že žádá o povolení prozatímního opatření do právoplatného rozhodnutí sporu o rozluku, který bude zahájen, jinak na dobu jednoho roku, ale v podání učinila ono vyjádření. Z toho je patrno, že nepomýšlí zahájiti spor, ve kterém by rozsudek trvale upravil vzájemné poměry stran, nýbrž vykonati nátlak na odpůrce prozatímním opatřením, by se »důkladně polepšil«. Protože prozatímní opatření má sloužiti k tomu, by právo strany bylo zajištěno před zahájením rozepře nebo za ní, nebo za exekučního řízení (§ 378 ex. ř.), není odůvodněn návrh, který tohoto účelu nemá a podle jasného vyjádření navrhovatelky míti nemůže. Navrhované opatření nemůže býti povoleno jako prozatímní opatření.

Čís. 11947.

Pozůstalostní dluh, jenž byl přihlášenými dědici uznán, patří mezi dluhy, jež byly převzaty při odevzdání pozůstalosti iure crediti. Lhostejno, že usnesení o odevzdání pozůstalosti neobsahuje výpočet pohledávek, k jichž zapravení byla pozůstalost na místě zaplacení odevzdána. Usnesením tím jest prokázán (§ 9 ex. ř.) přechod dluhu na přejímatele pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 1. října 1932, R II 375/32.)

Československý stát vedl k vydobytí daní, dlužných zůstavitelkou Kateřinou A-ovou, exekuci proti jejímu synovi Janu A-ovi a opíral exekuční návrh o výkaz nedoplatků daní, vydaný proti Kateřině A-ové, jako exekuční titul, a o usnesení okresního soudu v O. ze dne 22. února 1930, jímž se pozůstalostní jmění po Kateřině A-ové přenechává jure crediti zůstavitelčinu synu Janu A-ovi, proti tomu, že převezme všechny pozůstalostní dluhy. Soud prvé stolice zamítl exekuční návrh podstatně z toho důvodu, že usnesení pozůstalostního soudu není exekučním titulem podle §§ 1, 7 ex. ř. a nemohou proto býti daně přímo proti dědici vymáhány. Rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Jde tu o případ singulární sukcese na dlužníkově straně po rozumu § 9 ex. ř. Exekučním titulem jest výkaz nedoplatků proti zůstavitelce, usnesení, jímž pozůstalost jest odevzdána jure crediti exekutu, jest listinou, zajisté veřejnou, jíž jest dokázán přechod závazku zesnulého dlužníka na dědice. Předpoklady § 9 ex. ř. jsou tedy řádně splněny a nebylo důvodu, by exekuční návrh na základě těchto listinných dokladů byl zamítnut (srovnej Neumann Kom. ex. ř. str. 63, Neumann-Lichtblau str. 75, 76).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Okresní soud v O. zjistil v usnesení ze dne 16. dubna 1932, že berní úřad přihlásil k pozůstalosti po Kateřině A-ové daňový nedoplatek 5585 Kč, který byl přihlášenými dědici uznán. Tomuto zjištění stěžovatel neodporuje. Podle usnesení okresního soudu v O. ze dne 22. února 1930, převzal stěžovatel pozůstalostní jmění a všecky pozůstalostní dluhy ve výši 8137 Kč. Třebaže toto usnesení neodpovídá předpisu § 73 nesp. říz., neobsahujíc výpočet pohledávek, k jichž zapravení byla pozůstalost na místě zaplacení odevzdána, není přece pochybnosti o tom, že daňový nedoplatek byl k pozůstalosti přihlášen a uznán, že mezi dluhy, jež stěžovatel převzal, patřil i on. Usnesením o odevzdání pozůstalosti na místě zaplacení je dokázáno, že na stěžovatele přešla povinnost z výkazu o nedoplatcích daní, které dlužila Kateřina A-ová. Byly tu tedy všecky podmínky pro povolení exekuce proti němu podle §§ 7 a 9 ex. ř. Svolení finančního eráru k převodu dluhu z Kateřiny A-ové na stěžovatele bylo obsaženo v tom, že berní úřad onu pohledávku dobýval na stěžovateli.

Čís. 11948.

Splnil-li rukojmí svůj rukojemský závazek nebo zanikl-li závazek ten jiným způsobem, jest rukojmí oprávněn domáhati se na věřiteli, by mu vydal záruční listinu.

(Rozh. ze dne 1. října 1932, Rv II 442/31.)

Žalující záložna se zaručila žalované firmě za Josefa K-a a vydala žalované záruční listinu ze dne 18. července 1928. Zaplativši žalované zaručený peníz domáhala se žalobkyně na žalované, by bylo uznáno právem, že se záruční listina ze dne 18. července 1928 stala proti žalobkyni neplatnou a právně bezúčinnou a že se za takovou také prohlašuje, že žalovaná jest povinna to uznati a podle toho se zaříditi a že žalovaná jest povinna »vrátiti záruční listinu žalobkyni jako proti žalobkyni neplatnou a právně bezúčinnou na útraty žalobkyně«. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Pokud jde o žalobní nárok na plnění, totiž o dodání záruční

listiny, bylo jej zamítnouti, jelikož jen ohledně dluhopisu předepisuje § 1428 obč. zák., že musí býti vrácen, nikoliv ohledně záruční listiny, která jest sice podle § 1346 obč. zák. nutnou formou pro platnost rukojemského závazku, nemá však jinak cenu, není cenným papírem, a k rukojemství se nevyžaduje ani písemné formy, je-li o sobě obchodem a bylo-li uzavřeno při provozování obchodu, jako v souzeném případě. Rukojemství trvá bez ohledu na to, byla-li záruční listina zřízena, čili nic a existuje-li listina tato ještě čili ne, nemá tudíž význam pro platnost rukojemské smlouvy. Žalující to také uznává, neboť v kontextu žaloby odst. III. sama žádá, že žalovaná firma byla povinna listinu zpět dodati, »resp. prohlásiti proti nám, že listinu tuto považuje za neplatnou a právně bezúčinnou,« tedy vlastně na tomto prohlášení jí záleží, ana jest si toho vědoma, že by také ručila, kdyby jí záruční listina vrácena byla. Takovéto prohlášení však nelze exekucí vydobýti. Záruční listina byla vystavena ve formě dopisu na žalovaného a náleží jako každý jiný závěrečný list adresátovi, takže i proto právní nárok na její vrácení žalující nemá. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil, poukázav v otázce, o niž tu jde, k důvodům rozsudku prvého soudu.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolání žalobkyně a zrušil napadený rozsudek, pokud jím byla zamítnuta žalobní prosba, že jest žalovaná povinna dodati žalobkyni záruční listinu de dto. K. 18. července 1928 jako proti žalobkyni neplatnou a právně bezúčinnou na útraty strany žalující a vrátil věc odvolacímu soudu, by znovu v tomto směru o ní jednal a ji rozhodl; jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Pokud se žalobkyně domáhá žalobou plnění shora uvedeného, byla žaloba zamítnuta nižšími soudy proto, že občanský zákon nemá ustanovení, které by nařizovalo vrácení záruční listiny, že tak stanoví § 1428 obč. zák. jen v příčině dluhopisu. Právem napadá dovolatelka tento názor jako nesprávný s právního hlediska (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Záruční listina právě tak jako dluhopis prokazuje převzatý závazek, jinými slovy uznání dluhu, dluhu rukojemského, takže se svou podstatou rovná dluhopisu a jest proto na záruční listinu použiti obdobně (§ 7 obč. zák.) ustanovení § 1428 obč. zák. Splnil-li tudíž rukojmí svůj rukojemský závazek ať již jde o rukojemství podle § 1346 obč. zák. nebo § 1357 obč. zák., nebo zanikl-li závazek ten jiným způsobem, nelze upírati rukojmímu nárok, by mu věřitel vrátil záruční listinu. Neobstojí proto důvody, jimiž nižší soudy odůvodňují zamítnutí žaloby, pokud se jí žalobkyně domáhá na žalované straně dodání záruční listiny jako neplatné a právně bezúčinné, a bude na odvolacím soudě, by se vypořádal s jednotlivými vývody odvolání v tomto směru uplatňovanými.

Čís. 11949.

Odmítl-li soud prvé stolice žalobu ihned sám od sebe (a limine), ježto se nepovažoval za příslušna, rekursní soud však na žalobcův rekurs zrušil usnesení prvého soudu a nařídil mu, by žalobu na soud přijal a věc projednal, není žalovaný, jemuž žaloba ještě ani nebyla doručena, formálně oprávněn k dovolacímu rekursu.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R I 694/32.)

Soud prvé stolice odmítl žalobu ihned sám od sebe, ježto se nepovažoval za příslušna, rekursní soud na žalobcův rekurs zrušil usnesení prvého soudu a nařídil mu, by žalobu na soud přijal a věc projednal.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs žalovaného.

Důvody:

V souzeném případě soud prvé stolice odmítl žalobu ihned sám od sebe (a limine), ježto se nepovažoval za příslušna, rekursní soud však na rekurs žalobkyně zrušil usnesení prvého soudu a nařídil mu, by žalobu na soud přijal a věc projednal. Toto rozhodnutí rekursního soudu se nedotýkalo procesních zájmů žalované, ježto jí žaloba ještě nebyla ani doručena a před doručením žaloby nebylo lze ji považovati za stranu zúčastněnou na sporu. Žalovaná má podle druhého odstavce § 239 c. ř. s. ohlásiti námitky tam uvedené při prvním roku, nikoli tedy v dovolacím rekursu proti usnesení rekursního soudu. Podle ustanovení druhého odstavce § 427 c. ř. s. nemělo usnesení rekursního soudu býti vůbec doručeno žalované, která do té doby nebyla na sporu zúčastněna, a není proto žalovaná k podání dovolacího rekursu ani formálně oprávněna. Nehledíc k tomu, byl by dovolací rekurs nepřípustný i proto, že příkaz rekursního soudu, aby soud prvé stolice zahájil o žalobě, žalované ještě nedoručené, zákonné řízení, neznamená než příkaz, by byl o žalobě položen rok k ústnímu jednání podle prvého odstavce § 230 c. ř. s. Takový příkaz nemůže podle druhého odstavce § 130 c. ř. s. býti napaden zvláštním opravným prostředkem. (Viz rozhodnutí čís. 423, 2108, 7035 sb. n. s.)

Čís. 11950.

Opatření zůstavitele v poslední vůli, by pro případ, že by universální dědic zemřel neplnoletý a bezdětný, byla zřízena z části jeho jmění nadace a fond, jest svou právní povahou podmíněným odkazem. Odkazovnice jest sice oprávněna domáhati se ohledně odkazu práv, vytčených v § 159 nesp. pat., nepříslušejí jí však práva vyplývající z § 613 obč. zák. pro poddědice. Nebyla proto oprávněna zasahovati do otázky, z jakého jmění jest krýti náklad na výchovu nezletilého dědice a není oprávněna stěžovati si do usnesení soudu, jímž bylo vyhověno návrhu dědice na uvolnění jmění.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R I 721/32.)

Zůstavitel nařídil v poslední vůli, by se pro případ, že by universální dědička, jeho dcera Dolly, měla skonati neplnoletá a bezdětná, zřídila z části jeho jmění nadace a fond. Návrhu nezl. universální dědičky, by jí bylo uvolněno 8000 Kč z pozůstalostního jmění, poručenský soud vyhověl. K rekursu nadace (finanční prokuratury) rekursní soud napadené usnesení zrušil a uložil prvému soudu, by ve věci dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Vzhledem k ustanovení § 613 obč.

zák. jest přisvědčiti názoru stěžovatelky o právním poměru dědičky ke jmění obmezenému fideikomisární substitucí. Měla-li by přece ze zvláštních důvodů a za mimořádných podmínek vyvolaných nezbytnou potřebou pro nezletilou dědičku býti uvolněna část kmenového jmění, mohlo by se tak státi teprve po zjištění, že jinak z výtěžků jmění její potřeby uhraditi nelze. K tomu by bylo nutno nejdříve zjistiti náklady po případě potřebu nákladů na výživu a na výchovu nezl. dědičky, dále výnos veškerého jmění, i nemovitého, i movitého (cenných papírů, vkladních knížek atd.), by mohlo býti posouzeno, zda výnos jmění pro dědičku stačí, čili nic. Poněvadž se tak nestalo, jest oprávněna stížnost na tomto nedostatku založená.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu jest přiznati oprávnění. Opatření zůstavitele, jímž ustanovil v poslední vůli, by se pro případ, že by universální dědička, jeho dcera Dolly L-ová, měla skonati neplnoletá a bezdětná, zřídila z části jeho jmění nadace, jest svou právní povahou podmíněným odkazem (§ 535 obč. zák.). Byla tudíž česká finanční prokuratura jako odkazovnice sice oprávněna domáhati se ohledně odkazu práv, v § 159 nesp. pat. vytčených, nepříslušela jí však práva vyplývající z § 613 obč. zák. pro poddědice. Nebyla proto ani oprávněna zasahovati do otázky, z jakého jmění jest ukrýti náklad spojený s výchovou nezletilé universální dědičky a neměla tudíž ani příčiny stěžovati si rekursem do usnesení prvního soudu. Zrušil-li proto rekursní soud na její rekurs usnesení prvního soudu, učinil tak neprávem. Důsledkem toho bylo k dovolacímu rekursu nezletilé dědičky obnoviti usnesení prvního soudu.

Čís. 11951.

Byl-li návrh na zbavení svéprávnosti zamítnut nebo v řízení zahájeném z úřadu vysloveno, že není příčiny ke zbavení svéprávnosti, nebo zbavení svéprávnosti bylo zrušeno, nelze zásadně přiznati podpůrci (prozatímnímu) právo k rekursu, leč že by dokazoval, že práva a zájmy chráněncovy vyžadují toho, by byl nebo zůstal zbaven svéprávnosti.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R I 766/32.)

Soud prvé stolice zbavil Jana S-a z úřadu částečně svéprávnosti. Soud druhé stolice vyhověl odporu, pokud se týče rekursu Jana S-a a zrušil částečné zbavení svéprávnosti, ježto řízení o zbavení svéprávnosti bylo zahájeno bez souhlasu osoby k tomu oprávněné a ze spisů nevyplývá, že Jan S. jest zřejmě nebezpečný, že jiné osoby ohrožuje nebo že jest dotčen veřejný zájem.

Nejvyšší soud odmítl rekurs prozatímního podpůrce.

Důvody:

Prozatímní podpůrce se zřizuje k ochraně svéprávné osoby (§ 8 (1) řádu o zbav svépr.). Je povolán hájiti její zájmy, jeho zřízení jest myšleno jako ochranné opatření v zájmu osoby, která má býti zbavena svéprávnosti. Podpůrce osoby svéprávnosti již zbavené má podle § 4 (3) práva a povinnosti poručníka a totéž platí o prozatímním podpůrci (§ 9). Již z tohoto postavení podpůrce (prozatímního i konečně ustanoveného), plyne, že nemůže a nesmí podnikati nic, co by se příčilo zájmům chráněncovým. Byl-li tedy návrh na zbavení svéprávnosti zamítnut, nebo v řízení z úřadu vysloveno, že není příčiny ke zbavení svéprávnosti, nebo zbavení svéprávnosti bylo zrušeno, nelze zásadně přiznati podpůrci (prozatímnímu) právo k rekursu, poněvadž by tím jednal proti zájmům chráněncovým, proti povinnosti zákonem mu uložené, leda, že by dokazoval, že práva a zájmy chráněncovy vyžadují toho, by byl nebo zůstal zbaven svéprávnosti. Na tom nic nemění ustanovení §§ 49, 55 ř. o zb. svépr., podle nichž se přiznává právo k rekursu podpůrci bez výhrady, neboť zákonodárce mohl míti na mysli jen případy, v nichž učiněno rozhodnutí nepříznivé osobě zbavené svéprávnosti a nemohl rozumně pomýšleti na případy, ve kterých bylo rozhodnuto ve prospěch této osoby, ježto by se to příčilo všem zásadám právním. Totéž plyne z ustanovení § 37/6 zákona čís. 100/31, vždyť podpůrce není účastníkem řízení, neboť není a nemůže ve svých právech přímo býti dotčen a nemůže uplatňovati právní zájem (vlastní), by soud učinil rozhodnutí v neprospěch chráněncův. Podpůrce nemá ani vlastních práv ani vlastních zájmů, vždy hájí a chrání práva a zájmy odvozené, chráněncovy a bylo by protismyslné a protizákonné, kdyby směl podnikati něco, čím by tato práva a tyto zájmy mohly býti ohroženy nebo porušeny. Tím by bylo opatření míněné jako opatření ochranné ve prospěch osoby, která má býti zbavena svéprávnosti, zvráceno v pravý opak, v opatření na škodu dotčené osoby. Poněvadž v případě, o nějž jde, prozatímní podpůrce nedoličuje, že práva a zájmy Jana S-a vyžadují, by zůstal zbaven svéprávnosti, není tu výjimečného případu, o němž byla řeč, nýbrž domáhá se obnovení usnesení prvého soudu v zájmu okolí a úřadů, kterýchžto zájmů hájiti oprávněn není, bylo odmítnouti jeho rekurs. Ostatně navrhl prozatímní podpůrce při ústním jednání o odporu Jana S-a sám, by usnesení prvého soudu, jímž byl Jan S. částečně zbaven svéprávnosti, bylo zrušeno, poukazuje při tom též k tomu, že není nebezpečí, že by mohl Jan S. ohrožovati jiné osoby, návrhu tomu bylo vyhověno a prozatímní podpůrce také již z toho důvodu není oprávněn si stěžovati do usnesení soudu odporového rozhodnuvšího podle jeho návrhu.

Čís. 11952.

Žalobě o vyúčtování zisku k vůli výpočtu smluvního nároku na podíl na zisku (na tantiemu) ve smyslu § 14 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., nelze vyhověti, je-li nárok na tantiemu již promlčen (§ 1486 čís. 5 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 6. října 1932, Rv I 836/31.)

Žalobce byl ředitelem továrny žalované firmy. Žalobou, zadanou na soudě dne 28. července 1929, domáhal se žalobce na žalované, by byla

uznána povinnou zaplatiti žalobci tantiemu za rok 1924 a udati mu počet všech exportních obchodů uzavřených v roce 1924. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce napadá rozsudek odvolacího soudu jen potud, pokud byla zamítnuta žalobní žádost, by žalovaná strana byla uznána povinnou udati počet všech exportních obchodů uzavřených v roce 1924. Dovolání, opřené jen o dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není oprávněno. Jde o žalobcův nárok na vyúčtování zisku za účelem výpočtu jeho smluvního nároku na podíl na zisku (na tantiemu) ve smyslu § 14 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. Odvolací soud — stejně jako prvý soud — zamítl žalobní žádost o vyúčtování z důvodu, že nárok na vyúčtování jest promlčen podle § 1486 čís. 5 obč. zák. Dovolatel naproti tomu dovozuje, že se ustanovení § 1486 čís. 5 obč. zák. vztahuje jen na pohledávky zaměstnanců, pokud se týče platů a náhrady výloh ze služebních smluv, nikoliv též na nárok na vyúčtování podle § 14 zákona o obchodních pomocnících, kterýžto nárok nelze považovati za pohledávku. V tom jest sice dovolateli přisvědčiti, ale přes to nelze dovolání přiznati úspěch, neboť zamítnutí uvedeného žalobního nároku bylo vysloveno právem, jak vyplyne z těchto úvah: Vyúčtování podle § 14 zákona o obchodních pomocnících jest — jakž plyne nepochybně již z doslovu tohoto zákonného ustanovení — jen pomůckou, kterou má býti zjednán základ pro příští uplatnění zaměstnancova nároku na výplatu ujednaného podílu na zisku. Žalobce též uvedl již v žalobě, že se domáhá vyúčtování exportních obchodů za rok 1924 proto, by mohl zjistiti výši svého nároku na smluvenou 1% tantiemu. Nižší soudy dovodily správně, že žalobcův nárok na 1% tantiemu z obchodů uzavřených v roce 1924 by byl podle § 1486 čís. 5 obč. zák. již promlčen, ježto uplynula tříletá doba promlčecí. Zanikl-li však promlčením nárok na výplatu podílu na zisku, pozbyl tím podkladu i nárok na vyúčtování zisku, neboť jeho uplatňování neslouží již skutečné potřebě, nesleduje se jím samostatný rozumný účel a jde tudíž jen o zbytečné vedení bezúčelného sporu, k čemuž soud nemůže podati pomocnou ruku. Z toho plyne důsledek, že promlčením žalobcova nároku na výplatu podílu na zisku pozbylo hospodářského významu i jeho právo na vyúčtování, které by mu jinak příslušelo podle § 14 zákona o obchodních pomocnících.

Čís. 11953.

Na obci na Moravě nelze se domáhati pořadem práva náhrady škody ze záplavy za lijáku, ježto prý obec měla nedostatečnou obecní kanalisaci, nedávala čistiti stoky a v ulici nebylo vůbec strouhy k odvádění vody.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 333/32.)

Žalobkyně domáhala se na žalované obci na Moravě náhrady škody, ježto pro nedostatečnou obecní kanalisaci vnikla za bouře a lijáku voda do jejího domu, čímž jí byla způsobena škoda na majetku. Námitce nepříslušnosti pořadu práva soud prvé stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Žalobní nárok na náhradu škody jest vyvozován z toho, že podle tvrzení žalobkyně měla žalovaná obec nedostatečnou obecní kanalisaci, že nedávala čistiti stoky, jež se ucpaly, že v ulici, kde má žalobkyně dům, není vůbec strouha (rigol) k odvádění vody, a že následkem toho při bouřce a lijáku vnikla do obydlí žalobkyně voda a způsobila jí škodu na majetku. Žalobkyně tím vytýká žalované obci, že zanedbala zařízení a opatření, jež náleží do oboru místní policie, že se totiž nepostarala o náležité svádění dešťových vod do sítě veřejné uliční kanalisace. Při posuzování povahy žalobního nároku přicházejí v úvahu předpisy § 27 druhý odstavec, čís. 2 a § 34 druhý odstavec obecního zřízení moravského ze dne 15. března 1864, čís. 4 z. zák., jež stanoví, že k samostatné působnosti obce náleží, by přihlížela k bezpečnosti osoby a jmění, a že obecní zastupitelstvo jest povinno povoliti potřebný náklad k ústavům a zařízením, jichž je třeba k vykonávání místní policie, a jest právo ze všelikého opomenutí, jež by se mu v té příčině mohlo klásti za vinu. Tyto úkoly a povinnosti jsou uloženy žalované obci jako svazu veřejnoprávnímu, patří k její veřejnoprávní působnosti, a žalobní nárok jest ve své podstatě založen jen na zanedbání veřejnoprávních povinností, jež má žalovaná obec jako vyšší organický celek ke své poškozené příslušnici. Otázka, zda o nároku proti obci na Moravě na náhradu škody z porušení neb opomenutí veřejnoprávních povinností a úkolů obce jsou povolány rozhodovati řádné soudy, byla rozřešena již v rozhodnutí čís. 7853 sb. n. s. v ten smysl, že takovéhoto nároku nelze se domáhati pořadem práva. Na tomto názoru nejvyšší soud trvá a odkazuje pro stručnost na důvody onoho rozhodnutí, jakož i na důvody rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 5. června 1931, č. j. 734/31, uveřejněného ve sbírce n. s. z roku 1931, dodatek II. na str. 1596 a násl., jehož předmětem byl sice nárok na náhradu škody proti městu s vlastním statutem, ale jehož právnické odůvodnění se v podstatě hodí i na souzený případ, v němž jde o žalobu proti obci na Moravě, kde neplatí podobný zvláštní předpis, jako pro nestatutární obce v Čechách § 37 obecního zřízení českého.

Čís. 11954.

Předkupní právo nelze bez zvláštní úmluvy vykonati i při převodu nemovitosti smlouvou o doživotním důchodu. Přechází tu ovšem jako knihovní břímě na nabyvatele.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 377/32.)

Na nemovitosti, o niž tu jde, bylo vloženo podle trhové smlouvy ze dne 7. března 1923 předkupní právo pro manžele Emila a Annu M-ovy. Notářským spisem ze dne 25. ledna 1932 postoupila vlastnice A-ová nemovitost manželům T-ovým za placení ročního důchodu 6000 Kč po dobu postupitelčina vdovství. Žádosti manželů T-ových, by bylo pro ně vloženo na nemovitosti vlastnické právo, soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud knihovní žádost zamítl. Důvody: Knihovně zapsané předkupní právo jest právem věcným, kterým vlastnice nemovitosti A-ová jest omezena ve volném nakládání s nemovitostí. Pokud navrhovatelé způsobem, předepsaným v knihovním zákoně neprokázali, že tato skutečnost, jež volné nakládání A-ové podle knih omezuje, přestala, nelze jejich žádosti o vklad převodu vlastnického práva k nemovitosti vyhověti (sb. nejv. soudu čís. 9304).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle § 1078 obč. zák. nelze předkupní právo bez zvláštní úmluvy vztahovati na jiné způsoby zcizení, než na koupi. Rekursní soud nepřihlížel k tomuto ustanovení § 1078 obč. zák., neboť v souzeném případu ve smlouvě trhové ze dne 7. března 1923, kterou pro Emila a Annu M-ovy právo předkupní podle §§ 1072 až 1079 obč. zák. k pozemku bylo zřízeno, není zvláštní úmluvy, že se právo předkupní vztahuje na jiné způsoby zcizení, než na koupi, a smlouva, kterou A-ová dne 25. ledna 1932 uzavřela se stěžovateli notářským spisem, jest nejen označena jako smlouva o doživotním důchodu, nýbrž zahrnuje v sobě všechny znaky smlouvy o doživotním důchodu podle § 1284 obč. zák., jak z jejího obsahu je zřejmo. Není tudíž smlouva ta smlouvou kupní a, jelikož není zvláštní úmluvy, podle níž by bylo předkupní právo vztahovati i na jiné způsoby zcizení, než na koupi, nemůže při převodu podle řečené listiny býti předkupní právo vůbec vykonáno. Přechází jako knihovní břímě na nabyvatele, což ve smlouvě ze dne 25. ledna 1932 výslovně stanoveno. Rekursní soud neprávem zamítl knihovní žádost z důvodu, že žadatelka neprokázala způsobem předepsaným v knihovním zákoně, že zaniklo věcné právo omezující A-ovou ve volném nakládání s pozemky. Rozhodnutí čís. 9304 sb. n. s., na které se rekursní soud odvolává, předpokládá, že jde o smlouvu kupní nebo, že jest splněna podmínka vytčená v § 1078 obč. zák. (viz rozhodnutí nejv. s. čís. 6262 a 10.163 sb. n. s.).

Čís. 11955.

Oduznání manželského původu dítěte.

Byl-li manžel matky dítěte duševně chorý, má jen jeho opatrovník popěrné právo se lhůtou úplně samostatnou. Zemřel-li manžel matky dítěte před uplynutím popěrné lhůty opatrovníka pokud se týče dříve, než počala popěrná lhůta pro opatrovníka, přísluší popěrné právo dítěti (§ 159 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 390/32.)

Žalobce narodil se dne 15. dubna 1921 z Terezie R-ové a byl zapsán do matriky jako manželský syn manžela matky Jana R-a, jenž pak roku 1925 zemřel. V žalobě, zadané na soudě roku 1932, tvrdil žalobce, že v době jeho zrození byl Jan R. duševně chorý a že byl již od dřívější doby neschopný k plození. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Nesporné jest mezi stranami, že Jan R. nebyl úředně zbaven svéprávnosti. Podle § 158 obč. zák. může, stal-li se manžel choromyslným před uplynutím lhůty ku popření manželského původu, jeho zákonný zástupce v době tří měsíců po obdržení zprávy o zrození dítěte, pokud se týče věděl-li o něm již, do tří měsíců po svém ustanovení, uplatniti právo na popření manželského původu. Podle § 159 obč. zák. může dítě se souhlasem matky popříti svůj manželský původ jen za předpokladů, že manžel zemřel před uplynutím lhůty ku popření nebo že jest od zrození dítěte trvale neznámého pobytu. Podle názoru soudu není v souzeném případě žalobce oprávněn k podání žaloby. Podle žaloby byl Jan R. již dávno před zrozením dítěte choromyslný. Bylo proto věcí jeho rodiny, by ve smyslu císařského nařízení ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák. učinili patřičné kroky k zahájení řízení o zbavení svéprávnosti a ke zřízení podpůrce pokud se týče opatrovníka, který by byl ve smyslu § 158 obč. zák. oprávněn žalobu podati. Tím, že rodina Jana R-a nedala vůbec jeho duševní stav zjistiti a nezařídila jeho zbavení svéprávnosti, neprodlužuje se lhůta stanovená v § 158 obč. zák., takže podle názoru soudu v době smrti Jana R-a, dne 13. března 1925, ona lhůta již dávno uplynula. Žalující strana sice tvrdí, že prý v kritické době Jan R. neměl tolik smyslu, by byl s to uvažovati a přemýšleti o zrození dítěte, ale že by si vůbec zrození dítěte a jeho existenci nebyl ani uvědomil, žalující strana netvrdí. Nepostarala-li se rodina Jana R-a o ustanovení opatrovníka, lhůta stanovená v § 158 obč. zák. uplynula, takže nelze přiznati dítěti samému ve smyslu § 159 obč. zák. právo podati žalobu, poněvadž schází předpoklad, jaký má toto ustanovení zákona na mysli, totiž, že muž zemřel před uplynutím lhůty k popření manželského původu dítěte. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Odvolání jest přiznati oprávněnost. Podle § 158 obč. zák. může manželskému původu dítěte zrozeného v zákonné lhůtě odpírati muž nejdéle do tří měsíců, co obdržel zprávu o narození dítěte, a, stal-li se muž před uplynutím popěrné lhůty duševně chorým, může vykonati popěrné právo jeho zákonný zástupce do tří měsíců, co obdržel zprávu, nebo, věděl-li o narození dítěte již dříve, do tří měsíců, co byl ustanoven. Z tohoto ustanovení vyplývá, že, stal-li se muž v oné lhůtě nebo již dříve duševně chorým, popěrné právo přísluší jen jeho zákonnému zástupci a že začíná tříměsíční popěrná lhůta pro něho běžeti teprve, co obdržel zprávu o narození dítěte pokud se týče nejdříve po jeho ustanovení, když zástupce již dříve o narození dítěte věděl. Tvrdí-li se v žalobě, že Jan R. již od roku 1915 anebo od roku 1916 až do smrti byl úplně nepříčetný, pak on sám za předpokladu správnosti onoho tvrzení vůbec nepřicházel v úvahu jako osoba, která mohla vykonati popěrné právo, takže pro něho by popěrná lhůta podle zákona vůbec nebyla existovala. Jest proto názor prvého soudu nesprávný, že tato lhůta káž-

dým způsobem již dávno uplynula, poněvadž Jan R. několik roků s dítětem žil. Šlo by tedy za předpokladu správnosti tvrzení žalující strany jen o to, zda započala, pokud se týče již uplynula popěrná lhůta, příslušející zákonnému zástupci duševně chorého Jana R-a. K této otázce jest odpověděti záporně, poněvadž zákonný zástupce nebyl vůbec ustanoven. Tu ovšem míní prvý soud, že rodina Jana R-a zavinila tuto situaci, neučinivši patřičné kroky ke zbavení svéprávnosti a že tímto jejím pasivním chováním nemohla býti prodloužena popěrná lhůta. Toto stanovisko však neobstojí. Předně není předpisu, že by rodina duševně chorého musila zařídíti zbavení svéprávnosti. Dále nelze vůbec mluviti o prodloužení lhůty, poněvadž při duševně chorém manželu má jen opatrovník popěrné právo s lhůtou úplně samostatnou, která nijak nesouvisí s event. lhůtou manžela samého, jak ze shora citovaného předpisu jest patrno. Nebyl-li tedy Jan R. zbaven svéprávnosti a nebyl-li proto pro něho ustanoven opatrovník, pak pro tohoto ani nezačala běžeti popěrná lhůta. Zemřel-li za takových poměrů Jan R., zemřel samozřejmě před uplynutím popěrné lhůty podle § 159 obč. zák. a nelze proto a priori říci, že dítě nemělo popěrného práva. Podle § 159 obč. zák. může nezletilé dítě odpírati svému manželskému původu, zemřel-li muž »před uplynutím lhůty popěrné«. Ježto zákon ohledně této lhůty nečiní rozdílu, vztahuje se toto ustanovení i na popěrnou lhůtu manžela samého, i na lhůtu příslušející zákonnému zástupci duševně chorého manžela, a názor, že se toto ustanovení vztahuje jen na případ, kde manžel v popěrné lhůtě již běžící zemřel, nemá v zákoně opory. Z těchto vývodů vyplývá, že zásadně není tu s ohledem na trvání žaloby vyloučeno oprávnění dítěte k žalobě. Jest správné, že zákon chrání rozličnými předpisy manželský původ dítěte; tím však není řečeno, že předpisy §§ 158, 159 obč. zák. jest vyložiti obmezovacím způsobem, neboť i fikce manželského původu může býti na úkor dítěte. Prvý soud proto neprávem bez provedení navržených důkazů nepřiznal žalujícímu dítěti oprávnění k žalobě a jest proto odvolání pro nesprávné právní posouzení věci opodstatněno.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekurs se odkazuje na správné a věc po právní stránce úplně vyčerpávající odůvodnění napadeného rozhodnutí, a podotýká se k jeho vývodům, že jest sice pravda, že § 158 obč. zák. upravuje případ, kdo může vykonati popěrné právo, stal-li se muž před uplynutím popěrné lhůty duševně chorým, ale přezírá, že v souzeném případě muž před uplynutím popěrné lhůty zemřel, a že proto jest případ posouditi podle ustanovení § 159 obč. zák., jak správně vyložil již odvolací soud.

Čís. 11956.

Nejde o starou (odvozenou) firmu, byla-li původní firma pozměněna dodatkem, třebaže se souhlasem vystoupivšího společníka. Lhostejno, že pozměněná firma byla zapsána do rejstříku a že dodatek k firmě byl kryt zapsanou ochrannou známkou.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 394/32.)

Rejstříkový soud nevyhověl žádosti firmy M. Borger, oděvní dům u námořníka v M., by usnesení rejstříkového soudu, jímž zápis firmy — Starý Borger — I. Borger byl povolen a dne 15. prosince 1931 v rejstříku proveden, bylo zase odvoláno a majitelům této firmy manželům Maxu a Resi L-ovým v M. nařízeno, by o výmaz dodatku — Starý Borger — zažádali, jinak, že dodatek bude vymazán z moci úřední. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu a změnil napadené usnesení v ten rozum, že se ukládá soudu prvé stolice, by zakročil podle čl. 26 obch. zák. proti majitelům firmy Starý Borger — I. Borger za účelem výmazu dodatku Starý Borger z obchodního rejstříku při zápisu této firmy; jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti částečné oprávnění, neboť jest přisvědčiti názoru stěžovatelky, že se napadené usnesení příčí zákonu. Podle obchodního rejstříku krajského soudu v M. vystoupil dne 14. května 1921 veřejný společník Izák Borger ze společnosti I. Borger, skládající se z něho a Maxe L-a a přistoupila k ní Resi L-ová jako nová společnice. Se souhlasem Izáka Borgera, jehož jméno jest ve firmě, byla společnost ovšem oprávněna vésti dále firmu I. Borger, nebyla však oprávněna tuto firmu pozměniti, najmě dodatkem »Starý Borger«, a to ani se souhlasem vystoupivšího společníka Izáka Borgera. To vyplývá jasně z ustanovení čl. 24 obch. zák., jenž povoluje použití jen původní firmy. Oním dodatkem se však pozměnila původní firma v jinou, nešlo by již o firmu odvozenou, nýbrž o firmu novou, jež by musila míti náležitosti čl. 16 obch. zákona. Zápis přídavku »Starý Borger« příčí se proto zákonu a náleží tudíž podle čl. 26 obch. zák. rejstříkovému soudu, by zakročil proti majitelům firmy, užívajícím firmy, jež jim podle zákonných předpisů nepřísluší. Při tom jest nerozhodno, že firma byla rejstříkovým soudem z právního omylu zapsána, neboť nikdo nemůže proti zákonu nabýti práv (sr. rozh. sb. n. s. čís. 5827). Rovněž jest nerozhodno, že firma I. Borger má pro svůj podnik zapsánu chráněnou známku »Starý — Borger«, poněvadž se tím nic nemění na předpisu čl. 24 obch. zák. Názor obchodní a živnostenské komory, že řečené firmě nelze brániti v používání ochranné známky »Starý Borger« ve znění (staré) firmy, není pro soud závazný. Pokud se tudíž týče výmazu dodatku »Starý Borger« z obchodního rejstříku, bylo dovolacímu rekursu vyhověti pro nezákonnost srovnalých usnesení nižších soudů (§ 46 (2) zákona čís. 100/31 sb. z. a n.). Pokud se však stěžovatelka domáhá i toho, by celá firma Starý Borger — I. Borger byla vymazána z obchodního rejstříku, postrádá její návrh právního podkladu, neboť, jak již bylo dolíčeno, jsou společníci této firmy oprávněni používati i nadále původní firmy.

Čís. 11957.

K žalobě, jíž se domáhá dědic vyplacení částky rovnající se podílu zůstavitele na jmění veřejné obchodní společnosti ke dni jeho úmrtí následkem zrušení společenské smlouvy se zůstavitelem, jest pasivně legitimován jeden každý veřejný společník.

I odbytí společníka veřejné obchodní společnosti penězi podle čl. 131 obch. zák. jest rozdělením společného statku.

Promlčecí lhůta § 1487 obč. zák. neplatí, neodpíráno-li v žalobě provedení rozdělení společného statku jako takovému, nýbrž napadána platnost disoluční smlouvy z důvodu nezpůsobilosti smluvníka k právnímu jednání.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, Rv II 323/31.)

Členem veřejné obchodní společnosti Norbert L. synové byl otec žalobkyně Otto L., dalšími veřejnými společníky byli roku 1920 Jan L. a Adolf L. Podle disoluční smlouvy ze dne 18. května 1920 mezi řečenými veřejnými společníky měl obdržeti Otto L. 1,800.000 Krak. Otto L. byl dne 10. července 1920 ze společnosti vymazán a dne 8. února 1921 zemřel. Jan L. byl vymazán následkem úmrtí dne 7. června 1921. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se dcera Otty L-a na žalovaném Adolfu L-ovi, by disoluční smlouva ze dne 18. května 1920 byla prohlášena zmatečnou a by žalovaný byl uznán povinným zaplatiti jí 3,512.319 Kč. V onom směru tvrdila žalobkyně, že Otto L. byl při uzavření disoluční smlouvy nepříčetný, jsa stižen paralysou, co do požadovaného peníze pak tvrdila, že podíl Otty L-a na společnosti činil v době jeho úmrtí 16,249.275 Kč, z čehož jí přísluší čtvrtina, ježto jest dědičkou jedné čtvrtiny jeho pozůstalosti. Žalovaný vznesl námitku nedostatku pasivního oprávnění ke sporu a námitku promlčení. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Co se týče otázky pasivní legitimace lze ji rozhodnouti jen dle práva hmotného. Jde především o to, zda nárok proti žalovanému byl podán neprávem. Žalovaný, který již celou řadu let, a to již před smlouvou ze dne 18. května 1920, byl veřejným společníkem firmy Norbert L. a synové, tvrdí, že v době uzavření této smlouvy společnost pozůstávala z veřejných společníků Otty L-a, otce žalobkyně, Jana L-a a jeho. Otto L. byl dne 10. července 1920 vymazán a zemřel dne 8. února 1921. Jan L. byl následkem úmrtí dne 7. června 1921 vymazán. Toho času jsou veřejnými společníky: žalovaný, Heřman L. a Hermina L-ová, manželka žalovaného. Okolnosti tyto jsou zjištěny jednak výpisem z rejstříku, jednak vzájemným přednesem stran. Jest tedy jasno, že při disoluční smlouvě byli smluvníky na jedné straně Otto L., na druhé straně Jan a Adolf L-ovi. Žalován jest jen Adolf L., veřejný společník firmy, jednak o zmatečnost smlouvy, jednak o zaplacení odbytného. Žalobce ani netvrdil, že se žalovaný ve smlouvě zavázal solidárně s Janem L-em plniti (§ 891 obč. zák.), netvrdil ani, že Jan L., který byl smluvníkem, ze závazku byl propuštěn, anebo, že nastaly další skutkové okolnosti, které v sobě obsahují zavazovací důvod pro žalovaného a že by tedy žalovaný sám musel plniti. Čl. 280 obch. zák. sice ustanovuje, že, když se dvě nebo více osob společně zavázaly jiné osobě jednáním, které jest na jejich straně obchodem, jest je pokládati za solidární dlužníky, pokud nevyplývá opak toho z ujednání s věřitelem. Platí proto v tomto směru zákonná domněnka solidárního ručení, kterou lze vyvrátili protidůkazem. Ustanovení to však mohlo by se ovšem týkati jen odstavce 2. žalobního návrhu na placení, nikoliv však i odstavce 1. žalobního návrhu,

podle kterého má býti vyříknuto, že smlouva ze dne 18. května 1920 má býti prohlášena za zmatečnou, neboť je nepopřeno, že v tomto směru spolupůsobil při smlouvě také Jan L., jenž by musel býti rovněž žalován, pokud se týče, jelikož zemřel, museli by býti žalováni jeho dědici. Ve směru tomto je tedy nedostatek pasivní legitimace opodstatněn. Vzhledem k tomu neměl by ovšem soud zapotřebí ještě se zabývati otázkou promlčení, k vůli úplnosti však to také činí. Podle čl. 146 obch. zák. promlčují se žaloby proti společníku z nároku proti společnosti v pěti letech po vypadnutí společníka ze společnosti, pokud neplatí po zákonu kratší lhůta, při čemž se promlčení počíná dnem, kdy vypadnutí společníka ze společnosti bylo zapsáno do obchodního rejstříku. V souzeném případě je zjištěno, že žaloba směřuje proti společníku, nikoliv proti společnosti. Je dále zjištěno, že jest otce žalobkyně od doby jeho výmazu pokládati za třetí osobu, která uplatňuje nárok proti žalovanému společníku z důvodu nároku proti společnosti. Více k žalobě podle § 146 obch. zák. není zapotřebí. Vypadlý společník, který proti déletrvající společnosti uplatňuje odbytné, jest v poměru ke společnosti osobou třetí. Žalobkyně hledá proto jako právní nástupkyně uspokojení ze soukromého majetku žalovaného, který jest žalován jen jako veřejný společník, nikoliv z majetku společnosti, pročež čl. 147 obch. zák. názoru tomu nepřekáží. Žaloba byla podána dne 28. února 1930, tedy dávno po uplynutí pětileté lhůty, na čemž nemůže nic měniti okolnost, že byla již dříve u obchodního soudu ve Vídni podána žaloba dne 15. července 1925, která pro místní nepříslušnost byla odmítnuta. Jde tu však i o promlčení podle § 1487 obč. zák., jelikož jde o rozdělení společného statku. Účelem disoluce bylo zjistiti podíl Otty L-a na celém majetku firmy a dáti vyplatiti podíl ten Ottu L-ovi, mezitím zemřelému. V podstatě to není než rozdělením společného statku, kterému nyní žalobkyně jako dědička Otty L-a odporuje, jelikož s rozdělením nesouhlasí. Podle § 1487 obč. zák. jest však žalobu, jíž se odpírá provedenému rozdělení společného statku, podati do tří let. Po uplynutí této lhůty jest nárok promlčen. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Poněvadž žalobkyně neuvádí okolnosti, které by byly podle § 228 c. ř. s. předpokladem žaloby o zjištění, byla by tato žaloba o sobě nepřípustnou. Avšak z celého přednesu žalující strany jest patrno, že zjištění jest podkladem pro další žádost o plnění, takže její přípustnost závisí na tom, zda tato druhá žádost jest odůvodněna. Již z toho vyplývá, že, poněvadž se podle správného názoru prvního soudu ustanovení čl. 280 obch. zák. týkalo nároku, jehož plnění se žádá v odstavci druhém, a že ohledně tohoto žádání jest žalovaný pasivně oprávněn, jest tomu tak i ohledně zjištění žádaného v odstavci prvém. Nesejde na tom, s kým byla disoluční smlouva učiněna, ana podle tvrzení žalobkyně jest neplatná, takže nemůže o ni opírati nijaký nárok, nýbrž rozhodným jest, čeho se žalobkyně žalobou domáhá. V té příčině uvádí se v žalobě, že částku 1,624.927 švýc. frantů, t. j. 16,249.275 Kč považuje žalobkyně za podíl svého otce na jmění firmy ke dni jeho úmrtí, a jelikož jest dědičkou jeho pozůstalosti k 1/4, že jí přísluší 1/4 této pohledávky. Z toho jest patrno, že uplatňuje nárok příslušející jí proti společnosti, který měl její zemřelý otec následkem zrušení společenské smlouvy ve smyslu čl. 123 čís. 2 obch. zák. Přisvědčiti jest však odvo-

latelce, že promlčení ještě nezačalo. Neboť společnost jako taková nebyla zrušena a nebyla z rejstříku vymazána, nýbrž trvá. Teprve dnem výmazu počíná promlčení. Doba vystoupení otce žalobkyně jest bez významu, poněvadž čl. 146 obch. zák. ustanovuje jako začátek promlčení jen vystoupení nebo vyloučení onoho společníka, proti němuž se nárok uplatňuje. Nejde ani o případ § 1487 obč. zák., t. j. odpírání provedenému rozdělení společného statku. Neboť z přednesu žalující strany plyne jasně, že uplatňuje odvozený nárok příslušející jejímu otci jako vystouplému společníku ve smyslu čl. 131 obch. zák. Podle něho nemá vystouplý společník podíl na jednotlivých částech majetku, nýbrž má jen nárok na vyplacení peněžité částky podle hodnoty svého účastenství na společnosti. Byl by tedy uplatňovaný důvod nesprávného právního posouzení opodstatněn. Avšak bylo věcí žalující strany, by přednesla veškeré skutečnosti, které uplatňovaný nárok odůvodňují. Poněvadž jde o nárok, který příslušel jejímu zemřelému otci, bylo nutno, aby tvrdila a prokázala skutečnosti, na jichž základě nárok nebo jeho část přešla na ni, že jí pozůstalost, po případě její část byla odevzdána (§ 797 obč. zák.). V té příčině odůvodňovala žalobkyně svou aktivní legitimaci tím, že poručenství podalo za ni dědickou přihlášku, a že jest tedy dědičkou po svém, dne 8. února 1921 zemřelém otci k jedné čtvrtině. Netvrdila, tím méně prokázala onu rozhodnou skutečnost odůvodňující její nárok. Pouhá přihláška k dědictví nemá toho účinku a jest až do odevzdání pozůstalosti osobou oprávněnou tato a nikoliv dědic. Byl proto žalobní nárok, který žalobkyně ve vlastním jménu uplatňovala jako jí příslušející, neodůvodněný a bylo z toho důvodu žalobní prosbu zamítnouti.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu k novému jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Procesní soud prvé stolice omezil jednání na námitku nedostatku pasivní legitimace a na námitku promlčení žalobního nároku, a, dospěv k přesvědčení, že obě námitky jsou opodstatněny, zamítl žalobu. Odvolací soud, jsa opačného názoru pokud se týče oprávněnosti řečených námitek, potvrdil nicméně rozsudek soudu prvé stolice proto, že se prý nedostává žalobkyni aktivní legitimace ke sporu. Tu však odvolací soud přehlédl, že nebyla žalovaným vznesena námitka nedostatku aktivní legitimace, z úřední moci však nemohl se obírati onou okolností, poněvadž jde o otázku hmotného práva. V tomto směru jest tudíž přisvědčiti právnímu názoru dovolatelky. Pokud však jde o otázku pasivní legitimace ke sporu, sdílí dovolací soud právní názor odvolacího soudu, a žalovaný se poukazuje na příslušné odůvodnění napadeného rozsudku. Zbývá tedy jen otázka promlčení. I tu jest souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu, že nedopadá ustanovení čl. 146 obch. zák., nelze však s ním souhlasiti potud, pokud vysloviuje, že nejde o odpor proti rozdělení společného statku, nýbrž o peněžitý nárok podle čl. 131 obch. zák. I v odbytí společníka veřejné obchodní společnosti penězi podle uvedeného místa zákona jest spatřovati rozdělení společného statku (sr. Krainz-Ehrenzweig: Recht der Schuldverhältnisse 1928, str. 753). Přes to

však nemá tu místa promlčecí lhůta podle § 1487 obč. zák., neboť dovolatelka neodporuje provedenému rozdělení společného statku jako takovému, nýbrž napadá platnost disoluční smlouvy ze dne 18. května 1920 z důvodu nezpůsobilosti smluvníka Otty L-a k právnímu jednání. Promlčení tohoto práva nelze však posuzovati podle ustanovení § 1487 obč. zák. (srov. Krainz-Ehrenzweig: Recht der Schuldverhältnisse 1928, str. 758). Při výkladu tohoto ustanovení jest vycházeti z doslovu zákona a slovům »die vorgenommene Teilung« nelze rozuměti jinak, než, že zákon měl na mysli v ý s l e d e k rozdělení. Nelze toto ustanovení vztahovati i na případy, kde se vznáší odpor proti smlouvě, jež jest podkladem tohoto rozdělení, ze všeobecných důvodů, na př. pro nezpůsobilost k právnímu jednání, jako v souzeném případě. To by bylo nepřípustné rozšiřování řečeného zákonného ustanovení, které by mnohdy mohlo míti za následek krajní nespravedlnost, obzvláště při odporování z důvodu duševní choroby, poněvadž se její zhoubný vliv na způsobilost k právnímu jednání často vyskytuje teprve po uplynutí lhůty tří roků. Z pouhé okolnosti, že ustanovení o odporu proti provedenému rozdělení společného statku bylo pojato do § 1487 obč. zák. teprve dodatečně, jak k tomu poukazuje žalovaný, nelze vyvozovati opak, neboť, kdyby to bylo bývalo úmyslem zákonodárce, nebyl by příslušnou větu upravil tak, jak se stalo, nýbrž byl by to vhodným způsobem vyslovil. Nelze také přehlížeti, že jde o vyjímečné ustanovení, jež zajisté nelze vykládati bez nutkavého důvodu extensivně. Námitka promlčení není tudíž opodstatněna. Poněvadž se soudy nižších stolic omezily na řešení uvedených námitek, tyto však nejsou opodstatněny, nezbylo než se usnésti, jak se stalo.

Čís. 11958.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu zisku, jenž ušel žalujícímu majiteli koncese k dopravě osob autobusem tím, že žalovaný majitel koncese k dopravě osob autodrožkou vykonává dopravu osob z jiného stanoviště, než mu bylo v koncesi vykázáno, a jiným dopravním prostředkem, než pro který mu byla koncese udělena.

Ten, komu byla udělena koncese (k dopravě osob autobusem) nabývá jen právního nároku proti moci veřejné, by ho neomezovala ve výkonu činnosti jemu dovolené, nenabývá tím však soukromoprávního nároku proti jiné osobě, by nevykonávala touž činnost, leč že by šlo o propůjčení v ý h r a d n é h o (monopolního) práva.

Majitel koncese k dopravě osob autobusem není oprávněn domáhati se na majiteli koncese k dopravě osob autodrožkou náhrady škody (zisku) proto, že se žalovaný nabízí k dopravě osob též z jiného stanoviště, než jest mu vykázáno, leč že by bylo žalobci uděleno v ý h r a d n é oprávnění nabízeti se k dopravě osob na tomto stanovišti.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 568/32.)

Žalobce, tvrdě, že jest majitelem koncese k provozu autobusové linky T.—P., domáhal se na žalovaném náhrady škody, ježto prý žalovaný, nemaje takové koncese, autobusem na této lince jezdí a tím žalobce po-

škozuje. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, maje za to, že jde v souzeném případě o poměr veřejnoprávní a že nemůže žalobce, který nemá právní nárok na dopravu cestujících, uplatňovati nárok na náhradu škody a že žaloba jest i předčasnou a žalobce mohl by se teprve po právoplatném odsouzení žalovaného úřady administrativními domáhati náhrady škody na žalovaném. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a znovu rozhodl: Důvody: Jest sice pravda, že předpisy o koncesovaných živnostech mají především za účel ochranu veřejného zájmu, avšak to nijak nevylučuje, že by neoprávněným provozováním koncese nemohla býti způsobena jinému škoda, jejíž náhrady může se poškozený domáhati na tom, kdo jedná proti předpisům živnostenského řádu, je-li mezi škodou a protiprávním jednáním škůdcovým příčinná souvislost. Bylo tedy v prvé řadě zjistiti, na základě jakého oprávnění žalobce a žalovaný jízdu provozují. V tom směru zjistil prvý soud, že žalobce není majitelem koncese k provozu periodické dopravy osob podle § 15 čís. 3 živn. řádu, nýbrž, že má jen koncesi k provozu autodopravy, podle níž jest oprávněn na stanovištích na náměstí v T. a V. míti ku potřebě každého osobní autobus s 18 sedadly (§ 15 odst. (4) živn. řádu). Pokud jde o žalovaného, jest nesporno, že má koncesi k dopravě nájemním autem se stanovištěm v P., S. a na náměstí v J. Dokázal-li by žalobce, že ho neoprávněným provozováním jízdy autobusem žalovaný poškodil, byla by žaloba odůvodněna. Vyčkávati rozhodnutí správních úřadů není třeba, neboť soud sám může na základě koncesních listin posouditi, zda měl žalovaný právo k jízdám, jež podnikl, a zda neměl-li takové právo, byl tím žalobce poškozen. Prvý soud poukazuje i k tomu, že se žalobce nemůže domáhati náhrady škody proti žalovanému, poněvadž není zde on sám, který má koncesovanou autodopravu se stanovištěm v T. a není tudíž vzhledem k veliké konkurenci jisto, že by byl vezl on cestující z T. do P., i kdyby žalovaný nejezdil. Odvolací soud má za to, že prvému soudu scházel skutkový podklad pro tento úsudek, poněvadž nebylo zjištěno, že jest více koncesionářů pro dopravu osob autobusy z T. do P.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nepřihlížeje ke svému zrušovacímu důvodu, o odvolání dále jednal a o něm znovu rozhodl.

Důvody:

První soud uvádí v důvodech rozsudku, že jest pořad práva vyloučen a že bylo proto žalobu zamítnouti jako nepřípustnou. Třebaže tuto větu nezařadil první soud do výroku, jest ji nicméně pokládati za usnesení, kterým byla žaloba zamítnuta, správně odmítnuta, pro nepřípustnost pořadu práva (§ 261 odstavec prvý a pátý a § 240 odstavec třetí c. ř. s.). Byl-li první soud tohoto názoru, neměl vydávati rozsudek, nýbrž jen usnesením žalobu odmítnouti (§ 261 odstavec prvý a pátý c. ř. s.) a neměl se věcně sporem vůbec zabývati a odvolací soud měl se, třebaže usnesení to nebylo odvoláním napadeno, s tímto právním názorem vypořádati dříve, než přezkoumal rozhodnutí ve věci samé. An tak neučinil, musí tak

učiniti nejvyšší soud. Řečený právní názor prvního soudu neobstojí. Žaloby o náhradu škody nenáležejí vesměs před soud, nýbrž jest pokaždé přihlédnouti k poměru, z něhož se nárok odvozuje. Náhrada škody jest jen prostředkem, kterým se může někdy vyrovnati porušení práva, pohledávka sama nemůže však míti povahu jinou, než jest povaha porušení, z něhož vznikla. Žalobce domáhá se na žalovaném náhrady zisku, jenž mu ušel tím, že žalovaný vykonává dopravu osob (ke které sice je oprávněn, maje též k ní koncesi), z jiného stanoviště, než mu bylo v koncesi vykázáno, a jiným dopravním prostředkem, než pro který mu koncese udělena. Žalobce opírá tedy nárok na náhradu škody o porušení svého práva, propůjčeného mu koncesí úřadu správního, úkonem žalovaného, neoprávněnou prý dopravou osob žalovaným. Porušení práva žalobcova, o něž jde, nestalo se tedy úkonem správy veřejné, v kterémž případě by žaloba o náhradu škody patřila do příslušnosti úřadu správního, nýbrž úkonem jednotlivce, žalovaného, jeho prý bezprávným činem, jenž prý se příčí žalobcovu oprávnění, tkvícímu v koncesi. Poněvadž se tedy porušení žalobcova práva nestalo úkonem veřejné správy, nýbrž tvrzeným činem jednotlivce, jde o pohledávku soukromoprávní, o které rozhodovati jest povolán soud. Pořad práva jest tudíž přípustný a odchylný názor prvního soudu neobstojí.

Ve věci samé jest právní názor prvého soudu správný. Zjištěno jest, že obě strany mají koncesi k dopravě osob, žalobce autobusem, žalovaný autodrožkou. Každý má však vykázáno jiné stanoviště, na němž smí obecenstvu nabízeti své služby k přepravě. Žalobci přikázáno jako stanoviště pro jeho autobus T. náměstí a P., žalovanému pro jeho autodrožku obce S., J. a P. Žalovaný doznal, že i v T. na náměstí nabízel obecenstvu své služby k dopravě do P. a zpět, popřel však žalobcův náhradní nárok. Žalobce opírá tento nárok jen o svou koncesi, maje za to, že mu přísluší na jejím základě výhradný nárok k dopravě osob autobusem z T. do P. a zpět a že má nárok žádati na žalovaném, by na této trati nevykonával dopravu osob, pokud se týče, že mu přísluší nárok na náhradu ušlého výdělku proti žalovanému, jenž přes to ze žalobcova stanoviště v T. provádí dopravu osob do P. a zpět. Tento právní názor žalobce jest však mylný. Koncese veřejné správy, udělená žalobci k dopravě osob autobusem ze stanoviště T. náměstí a ze stanoviště P., jest jen policejním a živnostenskoprávním opatřením veřejné správy, jímž byl žalobce jednak pro svou osobu uznán za způsobilého a spolehlivého ku provozu dopravy osob silostrojem, jednak po stránce věcné autorisován k výkonu práva přepravy osob určitým dopravním prostředkem (autobusem), k čemuž připojeno s ohledem na místní potřebu vedlejší ustanovení, omezení, že tak smí činiti jen z určitých stanovišť. Koncese byla udělena k ochraně obecenstva, nikoli však na ochranu soukromých zájmů koncesionáře. Předsevezme-li kdo činnost, vázanou na koncesi, bez jejího udělení, má to v zápětí jen trest. Bylo-li však dovolení uděleno, nabývá tím uchazeč právního nároku proti veřejné moci, by ho neomezovala ve výkonu činnosti jemu dovolené, nenabývá tím však soukromoprávního nároku proti jiné osobě, by nevykonávala touž činnost, čímž se právě liší koncese od oprávnění monopolního. Monopolní oprávnění poskytuje výhradné právo v určité oblasti samojediné buď

prodávati určité předměty, nebo je vyráběti, nebo služby nabízeti. Bylo-li toto oprávnění propůjčeno státem, jmenuje se monopolem veřejnoprávním. Účelem může býti vyloučení volné soutěže, docílení vyššího zisku, neb úprava hospodářství a provozu sloužící zájmům veškerenstva (sem patří ochrana patentů, známek, práva původcovského atd.). Žalobce ani netvrdí, že mu bylo propůjčeno výhradné, každého jiného vylučující právo ku provozu autobusové dopravy mezi T. a P. Žalovaný, jak prvním soudem zjištěno, má rovněž koncesi k dopravě osob silostrojem (autodrožkou) ovšem ze stanovišť P., S. a J., a může proto na základě své koncese dopravovati osoby též z P. do T. a zpět. Nabízí-li se k dopravě osob i z jiného stanoviště (T. náměstí), než mu jest vykázáno, může to snad míti v zápětí trest se strany úřadu správního (živnostenského, policejního) v mezích zákonných předpisů, poněvadž jedná nedovoleně; neporušuje však tím soukromé právo žalobcovo, neporušuje normu, která by byla určena chrániti žalobcův zájem, poněvadž výhradné oprávnění nabízeti se k dopravě na stanovišti T-ském žalobci uděleno nebylo. Z koncese vznikl mu jen nárok proti státu, by nebyl v provozu veřejnou mocí omezován, nevznikl mu však soukromoprávní nárok vylučující jiného z provozu téže dopravy. Nepřísluší mu proto proti žalovanému nárok na náhradu výdělku, jenž mu ušel činností žalovaného, nesoucí se k dopravě osob z téhož stanoviště T-ského. Nelze proto sdíleti právní názor odvolacího soudu, že je žaloba odůvodněna, jakmile žalobce prokáže, že mu vzešla škoda (vlastně ušel zisk) pouhým neoprávněným provozováním jízdy autobusem se strany žalovaného, vždyť tu není porušení právní normy, která by byla určena k tomu, by chránila zájmy žalobcovy, jeho subjektivní práva, neboť závazek k náhradě škody zakládá jen porušení takovéto normy a jen tehdy tu je delikt, jde-li o porušení takto vymezené normy (Ehrenzweig, System str. 48 a 72). Žalovaný jest též oprávněn provozovati jízdu silostrojem a pouhé omezení na jiné stanoviště ještě neposkytuje žalobci právo upírati mu oprávnění k přepravě osob ze svého stanoviště (T-ského), vždyť tu jde právě o omezení oprávnění ku přepravě osob a nikoli o udělení výhradného oprávnění žalobcova. Vzhledem k tomuto právnímu stavu věci není třeba prováděti důkazy odvolacím soudem postrádané o tom, zda i jiní povozníci měli koncesi na dopravu autobusu ze stanoviště T-ského, čili nic a jakékoli důkazy vůbec, neboť stačí k rozhodnutí sporu skutkový stav podle žaloby a podle nesporného přednesu stran. Žalobce nemůže se k obhájení svého právního stanoviska odvolávati na rozh. čís. 8006 sb. n. s., neboť tomuto rozhodnutí byl základem jiný právní poměr a sice výhradné oprávnění podnikatele poštovních jízd k dopravě osob a slib smlouvou škodu nahraditi. V souzeném případě nelze mluviti o bezprávném porušení živnostenského práva žalobcova žalovaným (viz rozh. čís. 798 Gl. U. z r. 1859). Jest podotknouti, že dovolací soud neřešil případ tento s hlediska zákona o nekalé soutěži, poněvadž není žaloba opřena o ustanovení tohoto zákona.

Čís. 11959.

Osoba, v jejíž prospěch je poznamenán zákaz zcizení nemovitostí, jest oprávněna k rekursu do usnesení, jímž byla povolena vnucená dražba těchto nemovitostí.

Zákaz zcizení založený mezi osobami uvedenými v druhé větě § 364 c) obč. zák. a zapsaný do pozemkové knihy brání nejen dobrovolnému, nýbrž i exekučnímu zcizení (kromě věřitelů, kteří tomuto zápisu předcházejí).

Podmínkou zcizení nemovitostí zatížených zákazem zcizení a zatížení ve prospěch určitých osob, je souhlas všech oprávněných, nikoliv jen většiny.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 667/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuční dražbu nemovitostí. Rekursní soud k rekursu Emmy K-ové, v jejíž prospěch byl na nemovitostech poznamenán zákaz zcizení a zavazení, exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Každý účastník exekučního řízení jest podle § 65 ex. ř. oprávněn k rekursu do usnesení v exekučním řízení, bylo-li jím dotčeno jeho právo, pokud zákon výslovně neustanovuje, že musí své právo uplatňovat pořadem práva. Emma K-ová patří mezi osoby, v jichž prospěch je poznamenán zákaz zcizení nemovitostí, o něž jde, a byla proto oprávněna k rekursu do usnesení, jímž vnucená dražba oněch nemovitostí byla povolena. Že zákaz zcizení založený mezi osobami uvedenými v druhé větě § 364 c) obč. zák. a zapsaný do pozemkové knihy brání nejen dobrovolnému, nýbrž i exekučnímu zcizení (kromě věřitelů, kteří zápisu tomu předcházejí), bylo vysloveno v rozhodnutích čís. 7617, 8554, 9897 sb. n. s. a stačí k nim poukázati. Podmínky § 364 c) druhé věty obč. zák. jsou v souzeném případě splněny, neboť poznámka zákazu zcizení se stala na základě odevzdací listiny ze 6. dubna 1927, jejímž podkladem byla dědická dohoda mezi povinnou stranou a jejími dětmi, mezi něž patří i Emma K-ová, a není proto správné ani tvrzení stěžovatelovo, že jde jen o obligační, nikoliv o věcné právo. Poukazuje-li na komentář Ehrenzweigův, podle něhož prý zákaz zcizení nebrání vnucenému prodeji, necituje ho správně, poněvadž týž spisovatel (System z r. 1923 I. svazek, II. polovice, str. 183) vyslovuje názor nejvyšším soudem zastávaný právě tak, jako komentář Klangův str. 47 při § 364 c). Bezvýznamné jsou okolnosti, na něž stěžovatel poukazuje a jež jsou ostatně nepřípustnými novotami, že totiž Emma K-ová jako nepatrná menšina z oprávněných osob zcizení oněch nemovitostí se brání, že tak činí jen ze mstivého popudu svého manžela, že vůbec žádnou pohledávku nemá na nemovitostech, že povinná strana jest úplně zadlužena a nemovitost že jest jí břemenem a že i ostatním zákazu následujícím knihovním věřitelům by bylo rovněž znemožněno vésti exekuci vnucenou dražbou oněch nemovitostí. Neboť podmínkou zcizení nemovitostí je souhlas všech oprávněných, nikoliv jen většiny, a dokud tato podmínka není splněna, nelze vnucený prodej nemovitostí povoliti.

Čís. 11960.

V řízení konkursním a vyrovnacím (podle zákona ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.) jest nepřípustný dovolací rekurs proti souhlasným usnesením nižších soudů.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 669/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh na zahájení vyrovnacího řízení. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Podle § 188 k. ř. jest v konkursním řízení obdobně šetřiti předpisů o řízení ve věcech sporných, pokud v konkursním řádě není ustanoveno jinak. Odchylky jsou stanoveny v § 192 k. ř. V odstavci druhém tohoto ustanovení se sice praví, že, pokud není ustanoveno jinak, lze rozhodnutím vrchních soudů jako rekursních soudů odporovati dovolacím rekursem k nejvyššímu soudu. Z toho však nelze odvozovati, že je přípustný i mimořádný revisní rekurs. Neboť o tom se ustanovení to vůbec nezmiňuje a platí proto i tu ustanovení § 528 c. ř. s., jež mimořádný revisní rekurs vylučuje. Starý konkursní řád čís. 337/1914 ř. z. citoval sice v § 176, jenž odpovídá § 192 nového konk. řádu v odstavci druhém výslovně § 528 c. ř. s. neuváděje § 527 c. ř. s., což vyvolávalo pochybnosti o tom, zda i § 527 c. ř. s. pro konkursní řízení platí. Tato pochybnost byla odstraněna tím, že v druhém odstavci § 192 nového konkursního řádu, byl vynechán i § 528 c. ř. s., a tím byl text, jak zpráva ústavně právního výboru senátu uvádí, pro jasnost nově upraven. Vzhledem k tomu, jakož i vzhledem ke slovům »pokud není ustanoveno jinak«, nelze dospěti k úsudku, že § 528 c. ř. s. nemá v konkursním řízení účinnosti, a, poněvadž § 70 vyr. ř. se odvolává na obdobné předpisy konkursního řádu »neustanovuje-li tento zákon jinak« a nemá zvláštního předpisu o mimořádném revisním rekursu zejména ani v § 5 vyr. ř., platí i ve vyrovnacím řízení ustanovení § 528 c. ř. s.

Čís. 11961.

Ustanovení § 42 čís. 7 ex. ř. nelze použíti, bylo-li napadeno rekursem usnesení povolující uvalení vazby k vynucení vyjevovací přísahy.

Výkon vyjevovací přísahy a vazba k jejímu vynucení nemůže způsobiti dlužníku nebezpečí nenahraditelné nebo těžce nahraditelné majetkové újmy (§ 44 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 682/32.)

Do usnesení soudu prvé stolice ze dne 11. února 1932, jímž soud nařídil k návrhu vymáhající strany uvalení vazby na dlužníka, by na něm byla vynucena přísežná výpověď o tom, kde jsou některé ze

svršků, uvedených povinnou stranou v seznamu jmění, předloženém jí k vyjevovací přísaze dne 18. září 1930 vykonané, podal dlužník stížnost a současně navrhl, by až do právoplatného rozhodnutí o této stížnosti byly všechny exekuční kroky proti němu zastaveny a odloženy. Soud prvé stolice návrh na odklad exekuce usnesením ze dne 4. března 1932 zamítl. Důvody: Důvody, pro něž může býti exekuce odložena, jsou výčetmo uvedeny v § 42 čís. 1 až 8 ex. ř. Mezi ně nenáleží však usnesení, kterým se na dlužníka uvaluje vazba k vynucení vyjevovací přísahy. Rekursní soud změnil napadené usnesení ze dne 4. března 1932 v ten rozum, že povolil odklad výkonu uvalení vazby na povinnou stranu ve smyslu § 48 ex. ř. povolené usnesením soudu prvé stolice ze dne 11. února 1932, až do právoplatného rozhodnutí o stížnosti povinné strany do téhož usnesení. Důvody: S názorem soudu prvé stolice nelze souhlasiti. Podle § 65 ex. ř. jest proti soudním usnesením v exekučním řízení opravným prostředkem rekurs, pokud je exekuční řád ani za neodporovatelná neprohlašuje, ani samostatný opravný prostředek proti nim neodpírá. Proti usnesení o povolení uvalení vazby ve smyslu § 48 ex. ř. k návrhu vymáhající strany, právě tak jako proti zamítnutí tohoto návrhu není stížnost vyloučena a jest tudíž přípustná. Podle ustanovení § 67 ex. ř. soudní usnesení v exekučním řízení mohou býti vykonána dříve, než prošla rekursní lhůta, leč by exekuční řád nařízoval něco jiného. V § 47 pátý odstavec ex. ř. jest ustanoveno, že přísaha smí býti vykonána teprve, až nabude právní moci usnesení, jímž se nařizuje, by byla vykonána. Toto ustanovení nevztahuje se však na usnesení o povolení uvalení vazby na dlužníka podle § 48 ex. ř. a, poněvadž usnesení to následkem stížnosti stranou povinnou proti němu včas podané, ana rekursní lhůta ještě ani nepočala běžeti, ježto usnesení to stěžovateli nebylo ještě ani doručeno, nenabylo právní moci, a jde o exekuční úkon, právem se domáhá stěžovatel odložení výkonu povoleného uvalení vazby podle § 42 čís. 7 ex. ř.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Návrh dlužníka spojený s rekursem proti usnesení, jímž bylo povoleno uvalení vazby k vynucení vyjevovací přísahy, zavdává svým doslovem, »by až do právoplatného rozhodnutí o této stížnosti byly všechny exekuční kroky zastaveny a odloženy« podnět k pochybnostem, zda jde o nárok na odklad exekuce podle § 42 čís. 7 ex. řádu, či o návrh na přiznání odkládacího účinku rekursu po rozumu § 524 c. ř. s., 78 ex. ř. (na př. rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 4457 a 5961 sb. n. s.). Soudy nižších stolic shledaly v návrhu návrh na odklad exekuce podle § 42 čís. 7 ex. ř., dlužník v rekursu proti usnesení prvního soudu zastával totéž a i nejvyšší soud schvaluje tento názor v podstatě proto, že ve slovech »všechny exekuční kroky proti mně zastaveny a odloženy« tkví žádost širšího rozsahu, než vyžaduje § 524 c. ř. s.; jest se tedy dovolacím rekursem obírati na podkladě ustanovení § 42 čís. 7 ex. ř. Při rekursu může býti povolen odklad exekuce, byl-li učiněn návrh na jeho povolení, je-li s početím nebo s dalším vedením exekuce spojeno nebezpečí

nenahraditelné nebo těžce nahraditelné majetkové újmy pro toho, kdo za odklad žádá (§ 44 ex. ř.) a, je-li rekursem napadeno soudní usnesení, kterým exekuce byla povolena. V souzeném případě bylo dlužníkovým rekursem napadeno usnesení povolující uvalení vazby k vynucení vyjevovací přísahy, tudíž usnesení po povolení exekuce již následující, a nelze na ně použíti ustanovení § 42 čís. 7 ex. řádu, jelikož není usnesením exekuci povolujícím. Plyne to i z ustanovení čtvrtého odstavce § 162 jedn. ř., podle něhož, byl-li vznesen rekurs, může býti povolen odklad exekuce jen, je-li napadeno usnesení exekuci povolující. V každém exekučním řízení jest jen jediné usnesení, povolující exekuci, totiž ono, o němž jedná § 63 ex. ř. Pozdější povolení jednotlivých úkonů exekučního řízení není povolením exekuce, nýbrž děje se na základě exekuce již povolené (srov. Vysvětlivky min. sprav. k § 42 čís. 7 ex. řádu). To rekursní soud přehlédl. Mimo to nemůže ani výkon vyjevovací přísahy ani vazba k jejímu vynucení způsobiti dlužníku nebezpečí nenahraditelné nebo těžce nahraditelné majetkové újmy, neboť těmito výkony nenastane v dlužníkově majetku žádná změna, tedy ani změna škodlivá. (Rozhodnutí 6254 sb. n. s. a 1831 sb. Nowak.) Nelze tudíž ani s hlediska § 44 ex. ř. dlužníkově žádosti o odklad exekuce vyhověti. Usnesení soudu prvého bylo proto obnoveno, ale ovšem z jiných důvodů. Odůvodnění usnesení prvého soudu nedopadá již proto, že přehlíží, že usnesení o povolení vazby bylo sice podnětem, ale nebylo podkladem dlužníkovy žádosti o odklad exekuce, podkladem byl právě jeho rekurs proti tomuto usnesení.

Čís. 11962.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

S hlediska sudiště, v jehož obvodu nastala škodná událost provozem automobilu (§ 9 zák.), záleží jen na tom, zda žalobce opírá žalobní nárok o zákon o provozu silostrojů. Otázka, zda žalobní nárok jest tímto zákonem odůvodněn, nepřichází s hlediska onoho sudiště vůbec v úvahu.

Řečené sudiště platí i pro žalobu opírající nárok na náhradu škody z provozu silostroje o všeobecné předpisy občanského zákona.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 712/32.)

Žalobce byl zachycen v Teplicích-Šanově autem žalovaného a poraněn. Žalovaný bydlí v Záhřebu v Jugoslavii. Žalobu o náhradu škody soud prvé stolice (krajský soud v Litoměřicích) odmítl, vyhověv námitce místní nepříslušnosti. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Prvý soud vyhověl námitce místní nepříslušnosti soudu, zjistiv, že žalovaný má své bydliště v Záhřebu. Prvý soud vycházel z názoru, že pro spor jest příslušný výhradně soud, u něhož má žalovaný svůj obecný soud, avšak přehlédl, že § 65 j. n. stanoví místní příslušnost pro případy, pro které není odůvodněna zvláštní příslušnost u některého jiného soudu. V souzeném případě domáhá se žalobce náhrady škody, způsobené mu provozem silostroje, a ohledně takových žalob stanoví § 9 automobilového zákona, že mohou býti podány u soudu věcně příslušného, v jehož obvodu se stala událost způsobivší škodu. Ježto se žalobcův úraz stal v obvodu krajského soudu v Litoměřicích, jest tento soud pro spor místně příslušným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobu o náhradu škody z provozu silostrojů lze podle § 9 zákona o provozu silostrojů podati i na věcně příslušném soudu, v jehož obvodu nastala škodná událost. S hlediska tohoto sudiště záleží jen na tom, zda žalobce opírá žalobní nárok o zákon o provozu silostrojů (§ 41 (2) j. n.). Otázka, zda žalobní nárok jest oním zákonem odůvodněn, jest právě tak, jako otázka zániku nebo promlčení žalobního nároku, najmě jeho promlčením, otázkou věcného posouzení žalobního nároku, jež s hlediska onoho sudiště nepřichází vůbec v úvahu. Než nehledíc k tomu, platí řečené sudiště i pro žalobu opírající nárok na náhradu škody z provozu silostroje o všeobecné předpisy obč. zákona, neboť z ustanovení § 9 zákona o provozu silostroji opak neplyne a důvodem sudiště jest, by nebyl žalobce nucen hledati soudní pomoc u soudů od jeho bydliště velmi vzdálených neb dokonce cizozemských. Volnost pohybu silostrojů a možnost projeti velké dráhy v poměrně krátkém čase by značila pro žalobce ohrožení vedení sporu u tak vzdálených soudů, čemuž chce ustanovení § 9 zmíněného zákona zabrániti. Je proto dovolaný soud, v jehož obvodu škodná událost nastala, místně příslušným.

Čís. 11963.

K překážce povolení exekuce, záležející v tom, že vyrovnací řízení o jmění povinného ještě trvá, jest přihlížeti z úřadu, a to i v rekursním řízení, byť by to byl i nový přednes.

K okolnosti, že vymáhaná pohledávka je zasažena pravoplatně potvrzeným vyrovnáním, lze přihlížeti jen na včasnou námitku, nikoliv na námitku přednesenou teprve v rekursním řízení.

Zkoumání, zda jde o pohledávku s přednostním právem (§ 12 vyr. ř. z r. 1931), se děje na základě návrhu na povolení exekuce. Neuvedl-li vymáhající věřitel tento předpoklad pro přípustnost exekuce v návrhu na povolení exekuce, schází návrhu věcná náležitost a nelze tento nedostatek dohánětí v opravném řízení.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 720/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci k vydobytí útrat. V rekursu uplatňoval dlužník, že vymáhané útraty byly soudem pravoplatně přiznány vymáhajícímu věřiteli již před zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníka. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Napadeným usnesením povolil prvý soud vymáhající straně exekuci k vydobytí útrat vymáhání pohledávek, ačkoliv tyto útraty byly soudem přiznány právoplatně již před zahájením vyrovnacího řízení.

Neprávem. Stěžovatel správně poukazuje k tomu, že útraty byly přisouzeny již před zahájením vyrovnacího řízení, poslední částka přiznána dne 27. srpna 1931, kdežto vyrovnací řízení bylo zahájeno dne 30. září 1931 a posud ani prvá splátka není splatnou. Jde proto o pohledávku, která jest zasažena vyrovnáním a neměl prvý soud exekuci povoliti.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, by o ní znovu rozhodl.

Důvody:

Jest rozeznávati, zda překážka proti povolení exekuce je v tom, že vyrovnací řízení o jmění povinné strany ještě trvá, či záleží-li v námitce, že vymáhaná pohledávka je zasažena pravoplatně potvrzeným vyrovnáním povinné strany. K oné překážce jest přihlížeti z úřadu, poněvadž zákaz vedení exekuce k vydobytí pohledávek, jež nejsou ani přednostní (§ 12 vyr. ř.) ani oddělné (§§ 13, 14 vyr. ř.) je omezením exekuce z veřejného zájmu i ve prospěch vyrovnacího dlužníka i ve prospěch vyrovnacích věřitelů a jde zřejmě o případ § 39 čís. 2 ex. ř., k němuž podle druhého odstavce § 39 ex. ř. jest přihlížeti z úřadu. Je proto i v rekursním řízení, byť by to byl i nový přednes, k okolnosti té přihlížeti. Jinak je tomu s námitkou, že vymáhaná pohledávka je zasažena pravoplatné potvrzeným vyrovnáním. Ta se již netýká veřejného zájmu, poněvadž jde o částečný zánik vymáhané pohledávky (§ 60 vyr. ř.), a je právě tak soukromoprávní věcí dlužníka a vymáhajícího věřitele, jako každá jiná okolnost rušící neb odkládající nárok, k níž jest přihlížeti jen na zavčas učiněnou námitku, nikoliv na námitku přednesenou teprve v rekursním řízení, kde novoty jsou vyloučeny. Nelze ji proto rekursem uplatňovati a nelze k ní v rekursním řízení po věcné stránce přihlížeti. Zda v souzeném případě jde o případ prvý, či druhý, nelze seznati, poněvadž povinná strana v rekursu jen uvedla, že vyrovnání nebylo přijato, z čehož nevysvítá, zda je vyrovnací řízení již skončeno, či zdali ještě trvá. Je proto z úřadu tuto okolnost zjistiti a podle výsledku zjištění o přípustnosti exekuce podle shora uvedených zásad rozhodnouti. Při tom ovšem je bezvýznamná výtka dovolacího rekursu, že jde o pohledávku s přednostním právem. Neboť zkoumání, zda jde o takovou pohledávku, se děje podle §§ 3 druhý odstavec, 7 a 55 ex. ř. na základě návrhu na povolení exekuce. Vymáhající strana je proto povinna podle § 54 čís. 3 ex. ř. uvésti všechny předpoklady pro přípustnost exekuce v návrhu na povolení exekuce; neuvedla-li tyto předpoklady, schází návrhu věcná náležitost návrhu a nelze tento nedostatek dohánětí v opravném řízení.

Čís. 11964.

Strana navrhující povolení zajišťovací exekuce nemusí nabízeti osvědčení skutečností, které jsou u soudu známé.

Nebezpečí, uvedené v § 370 ex. ř., jest spatřovati v tom, že povinný, který podle tvrzení navrhovatele kromě majetku, na který se vede zajišťovací exekuce, nemá majetku, byl stihán za pět týdnů šesti exekucemi i pro značnější pohledávky.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R I 744/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci k zajištění peněžité pohledávky. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 370 ex. ř. může býti povolena pro pohledávky peněžité exekuce k zajištění na základě rozsudku, osvědčí-li se soudu, že by jinak budoucí exekuce byla zmařena, značně stížena nebo musela býti vykonána v cizině. Vymáhající strana sice v návrhu tvrdí, že tu takové nebezpečenství jest, poněvadž povinná strana nemá jiného majetku kromě »pohledávky nalézající se v depositu« okresního soudu v P., ale nenabízí o tom osvědčení, tvrdíc jen, že »mimo to, jak soudu známo, jsou na povinnou stranu vedeny exekuce«, o čemž rovněž nenabízí osvědčení. Předepsané osvědčení v § 370 ex. ř. nemůže však býti nahrazeno poukazem k tomu, že dlužníkovy poměry, známé soudu odůvodňují návrh (rozh. ze dne 25. července 1900 čís. 10380 Gl. U. a Komentář Neumannův k exekučnímu řádu k § 370 ex. ř.). Jelikož nebyly ani bližší skutkové okolnosti v návrhu na exekuci k zajištění uvedeny, tím méně osvědčeny ve smyslu § 370 ex. ř., a pouhá notorieta nepostačuje, jest návrh na povolení exekuce k zajištění podle tohoto ustanovení zákonného neodůvodněný.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle § 269 c. s. ř., který podle § 78 ex. ř. platí i v řízení exekučním, nepotřebují skutečnosti, které jsou u soudu známé, důkazu. Není tedy třeba o nich použíti důkazních prostředků, kterých může užíti podle § 274 c. s. ř. i strana, která má skutkové tvrzení osvědčiti. An stěžovatel v návrhu tvrdil, že je soudu známo, že na povinného jsou vedeny exekuce, a podle zprávy tohoto soudu tomu skutečně tak bylo, nepotřeboval nabízeti na osvědčení důkazní prostředek, poněvadž jeho provedení podle hořejších vývodů bylo by zbytečné. Stěžovatel tvrdil v návrhu, že povinný kromě pohledávky, na kterou se navrhuje exekuce zajišťovací, nemá majetku. Jest tedy v tom, že povinný v době návrhu byl stíhán během asi 5 týdnů šesti exekucemi, a to i pro značnější pohledávky, spatřovati nebezpečí, uvedené v § 370 ex. ř., zejména, uváží-li se ještě, že útraty opětných exekucí ztenčují jen ještě více platební způsobilost dlužníkovu. Právem proto první soud navrženou exekuci povolil.

Čís. 11965.

Zavázal-li se pachtýř, prohlédnuv si dříve předmět pachtu, že všechny opravy na zařízení předmětu pachtu, i přítomné i budoucí, provede sám bez nároku na náhradu, sprostil propachtovatele povinnosti, by mu věc odevzdal ve stavu upotřebitelném, a nemůže se na něm domáhati náhrady. Ujednání takové není neplatné.

Ustanovení § 1096 obč. zák., že se nájemce nemovité věci nemůže předem vzdáti práva na osvobození od placení nájemného pro neupotřebitelnost věci k vymíněnému užívání, týká se jen nájmu v užším slova smyslu, nikoliv i pachtu.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, Rv I 402/31.)

Pachtýř mlýna domáhal se na propachtovateli náhrady škody, ježto mu mlýn byl odevzdán ve špatném stavu, takže jej nemohl provozovati. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nižší soudy, zjistivše, že se dovolatel, prohlédnuv si dříve mlýn, smlouvou pachtovní zavázal, že všecky opravy na mlýnském zařízení, i přítomné i budoucí provede sám bez nároku na náhradu, právem zamítly žalobu o náhradu škody, dovozované z toho, že žalovaná strana neodevzdala dovolateli mlýn v užívatelném stavu. V převzatém závazku jest vzdání se nároku, jinak podle zákona odůvodněného, by pachtovní předmět byl propachtovatelem odevzdán pachtýři ve stavu k užívání způsobilém a v něm udržován; jest to logicky nutným důsledkem toho, že smlouvou dovolatel převzal na sebe potřebné opravy, a to nejen budoucí, nýbrž i přítomné; převzav povinnost tu dovolatel smlouvou sprostil žalovanou stranu povinnosti, která by ji jinak stihala podle zákona. Že se dovolatel nároku zákonného nezřekl ve smlouvě výslovně, nevadí; stačí, že zřeknutí se jest ze smlouvy neklamně patrné. Není neplatným ujednání smluvních stran, podle něhož se pachtýř vzdává nároku, by mu věc byla odevzdána ve stavu upotřebitelném a sám na sebe bere povinnost, věc k smluvenému užívání zříditi. Není zákonného předpisu, který by ujednání takové prohlašoval za neplatné, a nelze to dovoditi ani z ustanovení § 1096 obč. zák., že se nájemce nemovité věci nemůže vzdáti předem práva na osvobození od placení nájemného pro neupotřebitelnost věci k vymíněnému užívání. Ostatně toto ustanovení týká se jen nájmu nemovitých věcí v užším smyslu, nikoliv pachtu, o nějž jde v souzeném případě; vyplývá to z doslovu poslední věty prvého odstavce § 1096 obč. zák. (slovo »Miete«) i ze zprávy justiční komise panské sněmovny v III. dílčí novele, kde (str. 191) se platnost řečeného ustanovení výslovně omezuje jen na nájem v užším smyslu. Ostatně ve sporu nejde o nárok na osvobození od placení nájemného, nýbrž o nárok na náhradu škody. Když však se strany umluvily, že dovolatel provede potřebné opravy věcí svým nákladem, jest pro spor nerozhodné, zda propachtovaný mlýn byl při odevzdání upotřebitelný čili nic, a z jakého důvodu žalovaná strana, nejsouc k tomu podle smlouvy povinna, přece některé opravy ve mlýně provedla, a nebylo tedy třeba prováděti o tom důkazy.

Čís. 11966.

Byla-li prodaná věc kupiteli odevzdána s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny a kupiteli před úplným zaplacením kupní ceny exekučně zabavena a prodána, nemůže se kupitel domáhati zrušení kupní smlouvy ani z důvodu správy ani z důvodu zkrácení nad polovici ceny, zavinil-li sám, že k exekuční dražbě došlo tím, že nevyrozuměl prodatele o zabavení prodané věci, by prodatel své vlastnické nároky k ní mohl uplatniti.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, Rv I 299/32.)

Žaloba kupitele na prodatele auta o zrušení kupní smlouvy byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce se domáhá žalobou zrušení kupní smlouvy jednak pro zkrácení nad polovici ceny, jednak z důvodu správy pro neodstranitelné vady auta. Prvý soud zjistil, že auto po uzavření koupě bylo žalobci odevzdáno, že si žalovaný vyhradil k autu vlastnictví až do jeho úplného zaplacení, že auto, jehož kupní cena dosud není úplně zaplacena, bylo pak soudně zabaveno vymáhajícím věřitelem Františkem M-em, že žalobce byl při zabavení přítomen, a že se při něm nezmínil o vlastnických nárocích žalovaného, kdežto jako vlastníka druhého zabaveného auta uvedl Ondřeje B-a, že žalovanému neoznámil zabavení sporného auta, takže žalovaný nemohl uplatniti své vlastnické nároky k autu a že auto bylo pak dne 28. března 1930 exekučně prodáno. Tato zjištění prvého soudu nebyla dovolatelem v jeho odvolání napadena a jest proto z nich vycházeti. Zrušení kupní smlouvy i z důvodu správy pro neodstranitelné podstatné vady po rozumu § 932 obč. zák., i z důvodu pro zkrácení nad polovici ceny podle § 934 obč. zák., kterézto zákonné ustanovení však nemůže tu přijíti k platnosti vzhledem k ustanovení čl. 286 obch. zák., má v zápětí obnovení dřívějšího stavu. Jde-li tedy o koupi auta, mělo by zrušení kupní smlouvy v zápětí, že by žalobce byl povinen vrátiti žalovanému koupené auto. Ježto však sporné auto bylo prodáno v exekuční dražbě, zanikla tím pro žalobce možnost, by žalovanému vrátil prodané auto. Že by mu bylo možno auto si snad zaopatřiti a tak dostáti závazku, který by mělo zrušení smlouvy v zápětí, žalobce ani netvrdil, tím méně prokázal. Náhodu, která by sprošťovala žalobce z povinnosti ke vrácení auta v případě zrušení smlouvy, nelze v exekuční dražbě spatřovati, ježto žalobce sám svým chováním zavinil, že k exekuční dražbě došlo, tím, že nevyrozuměl žalovaného o zabavení auta, by žalovaný své vlastnické nároky k autu mohl uplatniti (§ 1311 obč. zák.). Ježto se tudíž žalobce vlastním zaviněním zbavil možnosti vrátiti žalovanému sporné auto, pozbyl i oprávnění k uplatňování nároku na zrušení smlouvy ze správy podle § 932 obč. zák. a nepříslušel by mu nárok ten ani z důvodu § 934 obč. zák. ani, kdyby ustanovení čl. 286 obch. zák. nepřicházelo k platnosti. Byla proto právem zamítnuta žaloba již z tohoto důvodu.

Čís. 11967.

Vystupovala-li jako žalobce výslovně pozůstalost, nikoliv dědic svým jménem, bylo jí, nebylo-li tu dědické přihlášky, ustanoviti opatrovníka. Tuto vadu nedostatku zastoupení lze odstraniti (§ 6 c. ř. s.), třebas byl žalobní nárok již přenechán věřiteli pozůstalosti na místě placení.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, R II 371/32.)

Žalobu pozůstalosti po Františce V-ové, zastoupené Jindřichem V-em, proti Antonínu V-ovi o vrácení splátek 1200 Kč na kupní cenu za šicí stroj procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. Důvody: Přezkoumav spisy seznal odvolací soud, že napadený rozsudek i s předchozím řízením jsou zmatečné, poněvadž žalující pozůstalost, jež není procesně způsobilá, nebyla v řízení na soudu prvé stolice zastoupena (§§ 471 čís. 7 a 477 čís. 5 c. ř. s.). Pozůstalost po Františce V-ové byla projednávána u okresního soudu v B. pod D 158/31, zůstavitelka poslední pořízení neučinila a jediným dědicem ze zákona byl zůstavitelčin manžel Jindřich V. Podle jeho mimopříseženého seznání zůstal po manželce jen nárok na vrácení splátek 1.200 Kč za šicí stroj proti Antonínu V-ovi, kdežto dluhy, pohřební útraty, jež pozůstalý manžel zaplatil, činily 1.552 Kč, takže pozůstalost byla předlužena a byla odevzdána pozůstalému manželu Jindřichu V-ovi, jenž dne 7. srpna 1931 prohlásil, že se k dědictví nepřihlašuje, na místo placení usnesením ze dne 18. srpna 1931. Podle § 547 obč. zák. představuje pozůstalost dědic, který dědictví přijal, k dědictví se přihlásil. Dokud se dědic k pozůstalosti nepřihlásil, mohla by býti zastupována jen opatrovníkem, jsouc sama procesně nezpůsobilá. V souzeném případě jediný dědic ze zákona, pozůstalý manžel Jindřich V. prohlásil, že se k dědictví nepřihlašuje, a přes to žalující pozůstalost ve sporu jako dědic zastupoval. Jako věřitel pozůstalosti, jemuž byla pohledávka pozůstalosti 1.200 Kč proti žalovanému ponechána na místo placení, není zákonným zástupcem ani representantem pozůstalosti. Nebyla tedy procesně nezpůsobilá pozůstalost v řízení vůbec zastoupena, čehož musí soud dbáti z úřadu v každém období sporu, a byly proto napadený rozsudek i s předchozím řízením zrušeny pro zmatečnost ve smyslu § 477 čís. 5 c. ř. s. podle §§ 471 čís. 7, 473 odst. 1 a 477 čís. 5 c. ř. s. v předběžném řízení v neveřejném zasedání usnesením, a ježto uplatňovaný nárok byl již přenechán věřiteli pozůstalosti na místo placení a vadu nedostatku zastoupení nelze tedy již odstraniti podle § 6 c. ř. s., byla žaloba odmítnuta.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, doplně řízení, znova rozhodl.

Důvody:

Není sice správný názor stěžovatelův, že šlo o formální vadu. Neboť jako žalující strana vystupovala výslovně pozůstalost, nikoliv dědic svým jménem. Proto právem uznal odvolací soud, že pozůstalost jako osoba procesně nezpůsobilá měla býti zastoupena a to, poněvadž nebylo tu dědické přihlášky, zřízeným opatrovníkem. Přisvědčiti jest však stěžovateli, že odvolací soud neměl prohlásiti již řízení a rozsudek za zmatečný. Názor odvolacího soudu, že vada nedostatku zastoupení nemohla býti odstraněna podle § 6 c. s. ř., poněvadž uplatňovaný nárok byl již přenechán věřiteli pozůstalosti na místě placení, nelze sdíleti. Neboť to přicházelo by snad v úvahu pro posouzení věci samé, nevadilo však tomu, by pozůstalost nezahájila spor a nebyla v něm podle zákona řádně zastoupena. Podle § 477 čís. 5 c. s. ř. jest rozsudek a řízení, stížené zmatečnosti, zrušiti, pokud vedení sporu nebylo dodatečně řádně schváleno. Měl tedy odvolací soud nařídit prvnímu soudu, by postupoval podle § 6 druhý odstavec c. s. ř. a vyslechl opatrovníka, po případě ustanoveného, o tom, zda dosavadní řízení schvaluje čili nic. Teprve podle výsledku tohoto opatření měl učiniti rozhodnutí. Poněvadž se tak nestalo, bylo uznati, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 11968.

Novou úpravou (vzhledem k platovému zákonu ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n.) služebního platu sekundárních lékařů země moravské byly odměněny jednotně, úhrnkově veškeré jejich služební úkony, počínajíc od 1. ledna 1926, tedy i práce přes osmihodinovou služební dobu ve smyslu zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. a byla proto při stanovení nových služebních požitků právem odpočítána naturální odměna za tyto práce.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, Rv II 35/31.)

Žalobce byl k své žádosti jmenován dekretem moravského zemského výboru ze dne 5. prosince 1925 sekundárním lékařem Moravské zemské nemocnice s renumerací odpovídající platu I. stupně X. hodnostní třídy svobodných státních úředníků s nárokem na ubytování a stravu za vícepráce. Žalobu, jíž se domáhal na žalované zemi Moravské zaplacení 6.480 Kč, odůvodňoval žalobce takto: Na základě dekretu ze dne 5. prosince 1925 nastoupil místo sekundárního lékaře v nemocnici a v ústavech žalované země, setrval v tomto služebním poměru až do 31. prosince 1927 a konal po celou dobu 2 let kromě řádné osmihodinové služby i vícepráce nad osmihodinovou dobu stanovenou zákonem čís. 91/1918 a prov. nařízením čís. 11/1919. Za tyto vícepráce patřila mu zvláštní odměna ubytování a stravy. Služební poměr žalobcův byl soukromoprávní. Moravský zemský výbor ve schůzi ze dne 2. prosince 1927 usnesl se podle §§ 210 a 212 zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n. a podle vládního nařízení ze dne 7. března 1927, čís. 21 sb. z. a n. na úpravě služebních a platových poměrů sekundárních lékařů v ústavech žalované země se zpětnou platností ode dne 1. ledna 1926, takže žalobce měl dostati doplaceny služební požitky za dobu dvou let, t. j. od 1. ledna 1926 až do 31. prosince 1927. Podle § 15 úpravy příslušela mu se zpětnou platností od 1. ledna 1926 až do 31. prosince 1927 jako služební odměna o 8.632 Kč 80 h vyšší než byla ujednána při nastoupení místa podle dekretu ze dne 5. prosince 1925, nečítajíc v to zvláštní ujednanou odměnu za vícepráce, pozůstávající v ubytování a ve stravě. Tato úprava neobsahuje ani v § 15, ani jinde, že v nových platech jest obsažena též zvláštní odměna za konané nebo již vykonané vícepráce nad osmihodinovou pracovní dobu. Podle § 36 nastupuje nově upravený plat na místo všech odměn a dosud poskytované stravy, neustanovuje se však, že nastupuje také za práci přes čas za dosud poskytovanou stravu; podle § 15 pravidel jest nově upravený plat skutečnou odměnou za řádnou službu, nikoli za mimořádnou službu přes čas.

Sekundární lékaři nemají podle § 21 právního nároku na bezplatnou stravu, mají však nárok na odměnu za práce přes čas, neboť původně jim byla zaručena smluvně jako odměna za práci přes čas a také jim přísluší podle zákona čís. 91/1918. Srážka stravy zpětně podle § 36 by se mohla týkati nejvýše těch sekundárních lékařů, kterým byla v dekretu přiznána (jako odměna) také strava, nikoli za práce přes čas. Moravský zemský výbor ustanovoval též takové sekundární lékaře, dav jim k požitkům bezplatnou stravu, bez určení, že jest to honorování práce přes čas. Moravský zemský výbor při provádění usnesení o úpravě platů ustanovil, že žalobci přísluší za uvedená dvě léta služby podle této úpravy doplatek požitků 8.632 Kč 80 h, strazil mu však při výplatě proti zákonu a úmluvě náhradu za stravu měsíčně 270 Kč, celkem 6.480 Kč. Proti srážce podal žalobce stížnost, která byla vyřízena nálezem zemského úřadu ze dne 13. dubna 1929 doručeným mu 25. dubna 1929. Ježto ustanovení o srážce jsou nicotná, odporují zákonu čís. 91/1918, žádá žalobce, aby žalovaná země byla uznána povinnou zaplatiti mu 6.480 Kč. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Jest rozřešiti předem otázku osmihodinné práce. Jest zjištěno, že sekundáři zemské nemocnice konají vesměs práci přes čas. Nelze však sdíleti názoru žalované, že se zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. nevztahuje na nemocniční lékaře. Platnost jeho lze dovoditi z § 1 čís. 1, jenž předpisu o osmihodinné pracovní době podrobuje podniky živnostenskému řádu podléhající nebo po živnostensku provozované, třeba že živnostenskému řádu nepodléhaly, čímž patrně jsou míněny podniky čl. V. vyhl. patentu k živn. řádu, mezi nimiž se pod písmenem g) uvádějí i podniky léčeben všeho druhu, tedy nemocnice, ozdravovny a pod. Zákonný předpis vztahuje se nejen na práce rukou, nýbrž i na ještě obtížnější duševní práci, i na intelektuály, třebas graduované, což dokazuje, že dán jest podle § 1 čís. 1 pro zaměstnance vůbec, nikoli jen pro dělníky. V témž smyslu vykládá výraz ten důvodová zpráva, řkouc, že vyjadřuje všeobecnost zákona, ježto jím jsou zahrnuty všechny osoby za plat najímané, ať jsou dělníci, úředníci techničtí neb obchodní, veřejní nebo soukromí. Zákon nevylučuje žádný druh duševních pracovníků ze svého dobrodiní, nýbrž klade důraz jen na živnostenskou povahu podniku. Aby nebylo pochybností, které by při předpisu čís. 1 o sobě byly možné, zákon dodává v témž § čís. 2, že předpis ten (čís. 1) platí i pro podniky, závody a ústavy provozované státem, veřejnými, nebo soukromými svazky, fondy, spolky, ať jsou rázu výdělečného, všeužitečného, nebo dobročinného. Nevadí, že nejsou tu pohnutky zištné a spekulační; i humanitní ústavy jsou podrobeny příkazu zákona. Nemohou tedy ani sekundární lékaři býti vyloučeni ze zákona o osmihodinné práci. Opačné ustanovení jest nicotné a neplatí (§ 879 obč. zák.). I pouhou pohotovost upravuje v poměru ke skutečné práci (§ 7 čís. 3 a 4) a předpisuje honorování. Pohotovost má jen ten význam, že pravidelná pracovní doba (8 hod.) může, jsou-li tu podmínky, býti prodloužena, ale čas k ní ustanovený musí býti honorován stejně jako práce přes čas. Zástupcové země byli sice názoru, že zákon o osmihodinné práci neplatí pro zemské nemocnice, avšak snaha i výsledek porad nesl se k tomu, že strava měla sekundárním lékařům býti poskytována za vícepráce, to jest práci mimo úřední hodiny, neboť

jimi v nemocnici nelze pro službu chorým práci obmeziti. Jest zcela lhostejné, pod jakým názvem byla honorována tato větší výkonnost, hlavní jest skutečné placení této větší práce. Ani ustanovením § 36 předpisů ze dne 2. prosince 1927 vydaných ve smyslu §§ 210 a 212 zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n. nebyl zrušen zákon čís. 91/1918. V § 36 se uvádí, že nově stanovený plat nastupuje místo všech dosavadních stálých služebních požitků včetně mimořádných odměn a dosud poskytované stravy. Strava poskytovaná podle dekretu ze dne 5. prosince 1925 za vícepráce měla býti hrazena. Mohlo by se tedy mluviti o poškození žalobce, kdyby celkový součet nového platu byl nižší než dosavadní. Avšak dle výnosu žalované země ze dne 13. dubna 1929, pres 15—1417 obdržel žalobce místo 11.767 Kč 20 h nově 16.308 Kč po srážce náhrady za stravu 3.240 Kč, skutečně 13.068 Kč, resp. od 1. ledna 1927 skutečně 13.260 Kč. Bezplatná strava representující práci přes čas nebyla žalobci skutečně odečítána účetnicky, neboť pak by efektivně musely býti jeho příjmy nižší, nikoli vyšší, jak svrchu uvedeno. Byla tudíž práce vyšší výkonnosti nad osmihodinovou práci honorována při úhrnném stanovení platu podle § 36 respektováním všech dosavadních požitků, což patrno z číselného zvýšení příjmů, a nelze tedy spatřovati v úhradě za stravu porušení zákona, an součet příjmů podle § 36 př. jest vyšší než dosavadní plat, neboť úhrada stravy byla vyvážena vyššími příjmy. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalobce konal služby sekundárního lékaře v nemocnici žalované strany na základě dekretu mor. zemského výboru ze dne 5. prosince 1925. Moravský zemský výbor však upravil služební poměr ve schůzi ze dne 7. prosince 1927 se zpětnou platností od 1. ledna 1926. Žalobce konal služby sekundárního lékaře od 1. ledna 1926 do 31. prosince 1927, tedy po dvě léta. Za tato dvě léta mu tedy patřily zvýšené požitky podle nové úpravy. Právem uvádí žalovaná, že žalobci bylo volno buď žádati požitky podle dřívějšího stavu nebo žádati požitky podle nové úpravy. Avšak když se rozhodl žádati požitky podle nové úpravy, mohl žádati tyto požitky v takové míře a v takovém způsobu, jak je nová úprava určila. Nemohl přijmouti jen ustanovení pro sebe výhodná, kdežto ustanovení pro sebe nevýhodná odmítnouti. V § 10 řečených pravidel jest výslovně uvedeno, jak odvolací soud zjišťuje, že se pracovní doba sekundárních lékařů určuje podle potřeby služby. V § 15 jednajícím o služebním platu se praví, že sekundárním lékařům náleží odměna jako služební plat. Tento plat se podle tohoto paragrafu ustanovuje určitými částkami. V § 36 téže úpravy se praví, že služební plat těmito předpisy nově ustanovený nastupuje na místo všech dosavadních stálých služebních požitků včetně mimořádných odměn a dosud poskytované stravy. Správně-li se tato ustanovení vykládají, byla odměna stanovená v § 15 úpravy jako plat odměnou nejen za práci řádnou, nýbrž i za vícepráce, tedy za veškeré práce, které žalobce jako sekundární lékař konal a které byly s povahou jeho služby spojeny. Tato odměna by mu tedy příslušela, ať již konal práci po osm hodin denně neb i více, třebas i 93 hodin týdně. Žalobce tudíž dle této úpravy může žádati jako odměnu za své služby a práce jen plat stanovený v § 15 nové úpravy, který mu tak, jak jest nesporno, byl vypočítán a vyplacen jen ovšem po srážce za poskytova-

nou stravu. Tato srážka se stala podle ustanovení §§ 10, 15 a 36 pravidel právem, poněvadž zvláštní odměna za vícepráce dle nové úpravy mu nepříslušela. Podle staré úpravy příslušel mu plat a odměna za vícepráce, kterážto odměna záležela právě v poskytování stravy. Při převedení do nové úpravy bylo tedy potřebí odpočítati od platu nově upraveného starý plat a mimo to odměnu za vícepráce, tedy náhradu za stravu, která byla vypočtena na 270 Kč za měsíc. Výše této náhrady nebyla nepřiměřená, aspoň to žalovaný nevytýká. Vzhledem k tomu nestala se žalobci křivda, když nový plat byl mu vyplacen po srážce nejen dřívějšího platu, nýbrž i po srážce náhrady za poskytovanou stravu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podnětem k nově úpravě žalobcových požitků byl nesporně platový zákon ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n., zejména předpis § 212 zákona, vyslovující zásadu, že služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací a ústavů, na které se již vztahoval předpis § 19 zákona čís. 394/1922 sb. z. a n. — nesmějí přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních jakož i rodinných poměrů. V poměru k žalobci jest pokládati za stejnou, pokud se týče, rovnocennou kategorii, sekundárního lékaře v civilních státních ústavech léčebných a humanitních, jichž služební platové poměry byly upraveny podle zákonného příkazu, vysloveného v § 210 plat. zákona čís. 103/1926 sb. z. a n., vládním nařízením ze dne 17. března 1927, čís. 21 sb. z. a n., a s ustanoveními tohoto vládního nařízení shodují se doslovně i předpisy moravského zemského výboru ze dne 2. prosince 1927, pokud pro řešení tohoto sporu přicházejí v úvahu. Zejména vyslovuje se v § 10 předpisů zemského výboru stejné pravidlo jako v odst. 2 § 11 vlád. nař. čís. 21/1927 sb. z. a n., že se pracovní doba sekundárních lékařů určuje podle potřeby služby, a v § 15 předpisů zemského výboru jest doslovně jako v § 16 vlád. nař. čís. 21/1927 upravena jednotná odměna — služební plat — za konané služby a § 36 předpisů má obdobné ustanovení s § 50 vlád. nař., že služební plat nově stanovený nastupuje na místo všech dosavádních stálých služebních požitků, včetně mimořádných odměn a dosud poskytované stravy. § 36 v odstavci druhém předpisů zemského výboru přiznává dále v úplném souhlase s § 50 třetí odstavec vlád. nař. sekundárním lékařům t. zv. vyrovnávací přídavek, pokud by služební plat podle nové úpravy byl menší, než úhrn služebních požitků právě zmíněných (v odst. 1 § 36) ke dni 1. ledna 1926, a výslovně zdůrazňuje, že se při stanovení úhrnu dosavadních požitků hodnotí strava, která dosud lékaři příslušela, 270 Kč měsíčně. Podle výslovného ustanovení § 7 předpisů moravského zemského výboru jest služební poměr žalobcův soukromoprávní. Kdyby se v tomto případě vzhledem k povaze jeho služebního poměru přihlíželo i k ustanovením zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. byly — jak plyne ze shora již vzpomenutých předpisů, zejména § 36 — novou úpravou služebního platu sekundárních lékařů, nastoupivšího na místo všech dosavadních stálých služebních požitků, včetně mimořádných odměn a dosud poskytované stravy odměněny jednotně, úhrnkově veškeré jejich služební úkony, počínajíc od 1. ledna 1926, tedy i práce přesahující osmihodinovou služební dobu ve smyslu zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 sb. z. a n., jichž přípustnost byla odůvodněna již povahou lékařské služby a nutnou potřebou lékařské pomoci i mimo osmihodinovou pracovní dobu (§ 11 odst. (2) vlád. nař. a § 10 předpisů zemského výboru). Dostalo se tedy žalobci v nově upravených vyšších požitcích od 1. ledna 1926 již i odměny za práce přes osmihodinovou dobu. Byla mu proto při stanovení nových služebních požitků právem odpočítána naturální odměna za tyto práce, zhodnocená peněžní částkou 270 Kč měsíčně (stejně jako u sekundárních lékařů státních civilních ústavů léčebných), neboť byla žalobci skutečně v době od 1. ledna 1926 ve stravě již plněna kromě služebního platu, a nové požitky nastoupily na místo všech dosavadních požitků, mimořádných odměn i dosud poskytované stravy. V souzené věci nelze řešiti právní otázky, týkající se jiných sekundárních lékařů, nýbrž bylo se omeziti jen na případ, o nějž jde. Žalobce, který novou úpravou získal na výši služebních požitků proti dřívějšímu stavu, nemá právní nárok, by mu při nové platové úpravě nebyla sražena odměna za práce přes čas, ježto by mu jinak tyto práce byly odměněny dvakrát (v obdržené již stravě a v penězích) a byla by tím porušena i zásada § 212 zákona čís. 103/1926 sb. z. a n., neboť by se mu dostalo úhrnné odměny vyšší, než sekundárním lékařům v civilních státních ústavech podle § 50 vl. nař. čís. 21/1927 sb. z. a n.

Čís. 11969.

Pro obchodníka, podepsavšího objednávku, jest závazným i ustanovení objednávky, že ústní nebo písemná ujednání v objednávce neuvedená nemají platnost.

Obchodní cestující není již sám sebou obchodním zmocněncem firmy, nýbrž jen, byl-li za obchodního zmocněnce ustanoven. Byl-li obchodní cestující oprávněn přijímati nabídky s platností pro firmu jen v určité formě, nemají ujednání nepojatá do objednacího lístku pro firmu platnost, pokud před přijetím nabídky uvedené v objednávce aneb současně s ní nedošla druhé strany.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, Rv II 285/31.)

Žalující firma prodala žalovanému obchodníku váhu. Podle podmínek, jimž se žalovaný podpisem na objednávce podrobil, neměla zvláštní ujednání se zástupci a vůbec jakákoliv ústní nebo písemní ujednání, v objednacím listě neuvedená, platnosti. Proti žalobě o zaplacení kupní ceny za váhu namítl žalovaný mimo jiné, že ujednal se zástupcem žalující firmy, že koupí váhu pod podmínkou, dá-li k tomu souhlas společník firmy M., jenž však prý ku koupi nesvolil. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel poukazuje k tomu, že svědek

P. sám udal, že jest oprávněn ujednati i jiné podmínky, než jsou uvedeny v objednacím listě; při tom však nechává nepovšimnuto, že svědek k tomu dodal, že v takovém případě byly by tyto podmínky musely býti zapsány do objednacího listu. Právě vzhledem k této okolnosti, která vysvítá ostatně z doslovu objednacího lístku, jest bezvýznamné, zda podmínka dodatečného schválení kupu M-em byla ujednána ihned při objednávce, jak žalovaný tvrdí, či teprve dodatečně, jak má za prokázáno odvolací soud v souhlasu s prvým soudem. Neboť v objednacím listě jest výslovně uvedeno, a to na jeho první stránce, žalovaným podepsané, že zvláštní ujednání se zástupci nemají platnosti, též i jiná ústní nebo písemná ujednání v tomto listě neuvedená. Zda žalovaný před podpisem četl celý obsah objednacího listu čili nic, jest bezvýznamné. Neboť objednávati na základě objednacích listů jest všeobecným zvykem v obchodním životě a jest povinností řádného obchodníka, by se před podpisem objednacího listu seznámil s jeho obsahem, který se podle obchodního zvyku ústně všechen nevysvětluje. Objednatel, který takový list podepíše, aniž jej pozorně přečte, dává najevo, že s jeho obsahem jest srozuměn, ač ho nečetl. Podpis jeho znamená podle pravidel slušného obchodního styku, že projevuje souhlas s celým obsahem objednacího listu (§ 863 druhá věta obč. zák.). Při náležité pozornosti mohl proto žalovaný nabýti vědomosti o tom, že úmluva o podmínce v objednacím listě neobsažené, uzavřená se zástupcem žalující firmy, zavazuje ji jen, byla-li zapsána do objednacího listu. Objednatel, který se o to nestará, by tomuto formálnímu požadavku bylo vyhověno, nemůže proto vytýkati obchodnímu zástupci jednání proti dobrým mravům, když umluvenou podmínku do objednacího listu nepojal. Rozhodně nemohl by činiti zodpovědnou firmu za takové jednání jejího zástupce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy správně dolíčily, že obsah písemné objednávky z 25. dubna 1929 podepsané žalovaným ho zavazuje, zejména, an prvý soud nevzal za prokázáno, že žalovaný podepsal objednávku bez přečtení, a odvolací soud na tom nic nezměnil. Je proto pro žalovaného závazným i ustanovení objednávky, že ústní nebo písemná ujednání v objednávce neuvedená nemají platnosti. Nepříčí se dobrým mravům, že žalující firma vedlejší do písemné objednávky nepojatá ujednání neuznala za platná. Neboť obchodní cestující není již sám sebou obchodním zmocněncem firmy, nýbrž jen, jakž z čl. 49 obch. zák. je patrno, byl-li za obchodního zmocněnce ustanoven. Pak se teprve na něho vztahují články 47 a 48 obch. zák. o obchodních zmocněncích, podle nichž se pokládá za oprávněna ujednávati jménem principála obchody do oboru přikázané mu působnosti obyčejně spadající. Jinak se řídí jeho oprávnění podle obsahu udělené mu plné moci a zavazují principála jen taková jednání obchodního cestujícího, jež byla učiněna v rámci udělené mu plné moci. Že obchodní cestující firmy je jejím obchodním zmocněncem, nebylo ani tvrzeno. Byl-li tedy obchodní cestující oprávněn přijímati nabídky s platností pro firmu jen v určité formě (t. j. ve formě objednacího lístku), nemají ujednání do objednacího lístku nepojatá pro žalující firmu platnost, pokud před přijetím nabídky v objednávce uvedené aneb současně s ní druhé straně nedošla (čl. 320 odstavec 1 obch. zák.). To se však nestalo. Neboť není dokázáno, že žalovaný neb obchodní cestující toto doplnění objednávky druhé straně zavčas sdělil. Pouze M., jako třetí nesúčastněná osoba, sdělil dopisem ze 27. dubna 1929 druhé straně, že stornuje objednávku. Trvala-li firma na tom, že je pro ni směrodatný jen obsah písemné objednávky, jednala v mezích svého práva a nelze jí proto vytýkati, že jednala proti dobrým mravům.

Čís. 11970.

Úmluva, že zboží jest koupeno za určitou cenu »loco továrna«, platí jen pro případ, že zboží jest skutečně dodáno z továrny. Bylo-li dodáno ze skladiště továrny bližšího kupiteli, nemůže se prodatel na kupiteli domáhati zaplacení dovozného z továrny do skladiště.

(Rozh. ze dne 7. října 1932, Rv II 455/31.)

Žalující firma, továrna na stroje v Přerově, prodala žalovaným v J. na Slovensku motor, mlátičku a brzdu za 15.120 Kč loco továrna. Koupené předměty byly žalovaným dodány ze skladiště žalobkyně v Humenném na Slovensku. Dovozné z Humenného do stanice dodací žalovaní zaplatili. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných též zaplacení dovozného z Přerova do Humenného. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pokud jde o právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest rozhodnou jen otázka, zda mezi stranami došlo k ujednání, podle něhož se žalovaní zavázali zaplatiti sporné dovozné. Názor dovolatelky, že prvý soud zjistil, že se žalovaní zavázali zaplatiti toto dovozné a že zjištěním tím byl vázán odvolací soud, ježto prý žalovaní nenapadli zjištění to odvoláním, že tudíž, pokud se napadený rozsudek odchyluje od zjištění toho, je v rozporu se spisy, je mylný. Nejde o zjištění, nýbrž o výklad nabídky žalovaných, o výklad listiny, tudíž o právní posouzení věci, jež jako nesprávné bylo napadeno žalovanými v odvolání. Žalovaní učinili žalobkyni písemnou nabídku na tištěném formuláři žalobkyně. Podle formuláře toho žalovanými podepsaného koupili od žalobkyně motor, mlátičku a brzdu za 15.120 Kč loco továrna. Je zjištěno, že tyto zakoupené stroje nebyly v továrně žalobkyně v Přerově, nýbrž v jejím skladišti v Humenném a že dovoz z Humenného do stanice dodací žalovaní zaplatili. Přihlíží-li se k doslovu kupních podmínek vytištěných na formuláři žalobkyně žalovanými podepsaném, nelze podle doslovu těchto podmínek, zejména jejich odstavce 5. vykládati podle § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. slova »loco továrna« jinak, než tak, že ustanovení to přichází

k platnosti jen v případě, že se stroje dodávají z továrny žalobkyně v Přerově přímo, a nemohli proto ani žalovaní ani žalobkyně pojímati toto ustanovení kupních podmínek jinak. Je proto bez významu, že v nabídce žalovaných přichází »loco továrna«, ježto si žalobkyně musila býti vědoma toho, že ustanovení to nemůže přijíti k platnosti v případě, kde nejde o stroje, jež se mají dodati z její továrny v Přerově, nýbrž o stroje, jež jsou v jejím skladišti v Humenném. I když tudíž žalobkyně přijala nabídku žalovaných, nedošlo tím k ujednání, že žalovaní převzali závazek zaplatiti dovozné z Přerova do Humenného; to by bylo musilo býti ujednáno zvlášť. Jiný výklad nabídky žalovaných by odporoval zásadě poctivého styku v obchodě. Pokud žalobkyně má za to, že žalovaní převzali závazek zaplatiti dovozné aspoň mlčky tím, že se neohradili proti účtu žalobkyně, v němž účtovala dovozné, ani proti tomu, že byli upomínáni žalobkyní o zaplacení dovozného, přehlíží, že původní ujednání mohlo býti změněno jen novým ujednáním, že jednostranný její projev k takovéto změně nestačí a že pasivní chování se a pouhé mlčení nemůže býti zpravidla vykládáno jako projev positivní. Výklad takový byl by přípustný jen tam, kde by nutkavě bylo tak usuzovati, čemuž zde však nebylo, neboť žalobkyně musila z mlčení žalovaných usuzovati, že na původním ujednání trvají.

Čís. 11971.

Exekuce na základě říšskoněmeckých exekučních titulů.

Potvrzení říšskoněmeckého soudu o doručení žaloby s obsílkou je veřejnou listinou ve smyslu § 293 druhý odstavec c. ř. s. Bylo-li toto potvrzení ve smyslu smlouvy o legalisaci ze dne 25. února 1880 čís. 85 ř. zák., obnovené podle čl. I. vyhlášky ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. října 1921 čís. 387 sb. z. a n., opatřeno aspoň úřední pečetí, je prokázáno doručení žaloby s obsílkou, třebaže schází legalisace potvrzení, a není třeba, by soud zkoumal i doručenku o žalobě a podpis žalovaného na ní. Povinný může vésti důkaz o opaku jen odporem proti exekuci podle § 83 ex. ř., nikoli rekursem proti povolení exekuce.

Požadavku, že vymáhající věřitel musí v návrhu na povolení exekuce prokázati, že říšskoněmecký rozsudek, na jehož základě vede exekuci, nabyl moci práva, jest vyhověno, předložil-li potvrzení říšskoněmeckého soudu na rozsudku (na usnesení), že nabyl moci práva. Není třeba, by s návrhem na povolení exekuce byl podán i výkaz o doručení rozsudku povinnému. Popření a důkaz o tom, že rozsudek nenabyl právní moci, musí býti ponechán odporu proti exekuci (§ 83 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 8. října 1932, R I 691/32.)

Na základě rozsudku pro zmeškání zemského soudu v Berlíně a útratového usnesení téhož soudu navrhl vymáhající věřitel u krajského soudu civilního v Praze povolení exekuce. Soud prvé stolice exekuční návrh zamítl, ježto právní věc podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti nemohla bez zvláštního ujednání býti zahájena ve státě cizím (§ 80 čís. 1 ex. ř.) a není vykázáno ani, že se doručení žaloby

a obeslání k roku, při němž byl vynesen rozsudek pro zmeškání, stalo do vlastní ruky žalovaného (§ 80 čís. 2 ex. ř.). Rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Napadeným usnesením zamítl prvý soud exekuční návrh, ježto prý nebyly splněny náležitosti § 80 čís. 1 a 2 ex. ř. Stížnost, kterou stěžovatel napadá toto usnesení prvého soudu v celém rozsahu, je odůvodněna. Podle § 94 druhý odstavec, j. n. lze žaloby procesních zmocněnců o odměny a výlohy podati u soudu hlavní rozepře. Potvrzením zemského soudu I. v Berlíně ze dne 16. února 1932 je osvědčeno, že žalobce opřel příslušnost zemského soudu v Berlíně pro žalobu, podle níž byl vynesen rozsudek pro zmeškání, tvořící exekuční titul pro exekuci, o niž tu jde, o tvrzení, že byl zástupcem žalovaného, povinného, vedl pro něho u zemského soudu I. spor a že tím vzniklé poplatky a výlohy nebyly dosud žalovaným zcela zapraveny. Z toho vyplývá, že právní věc mohla býti podle tuzemských předpisů o příslušnosti soudů zahájena před zemským soudem I. v Berlíně, tudíž v cizím státě. Ale i požadavku § 80 čís. 2 ex. ř. bylo v projednávaném případě vyhověno. Potvrzením zemského soudu I. v Berlíně ze dne 2. února 1932 bylo osvědčeno, že žaloba s obsílkou k 17. říjnu 1931 byla žalovanému doručena okresním soudem civilním pro vnitřní Prahu v Praze a že podepsaný zpáteční list je ve spise procesního soudu. Jest tudíž osvědčeno, že žaloba byla doručena žalovanému v tuzemsku tuzemským soudem jako soudem dožádaným, a tento byl povinen, zachovati při tom postup předepsaný tuzemskými zákony o doručení žalob a byl tudíž povinen, doručiti žalobu žalovanému do vlastních rukou. Ježto z potvrzení není vidno, že tento postup nebyl zachován, byl splněn i požadavek § 80 čís. 2 ex. ř. a nebylo proto závady, proč by navržená exekuce neměla býti povolena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurent neprávem napadá usnesení rekursního soudu, které povolilo exekuci na základě německých exekučních titulů (rozsudku a útratového usnesení), protože prý nebylo vykázáno doručení žaloby s obsílkou a rekursní soud se nezabýval zkoumáním doručení a podpisem žalovaného na doručence, a povinnému nebyl doručen rozsudek pro zmeškání, který nedostal. Doručení žaloby s obsílkou je prokázáno potvrzením německého soudu o tom. Toto potvrzení je veřejnou listinou ve smyslu § 293 odst. 2 c. ř. s. a podle smlouvy o legalisaci ze dne 25. února 1880 čís. 85 ř. z. obnovené podle vyhlášky ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. října 1921 čís. 387 sb. z. a n. čl. 1, pokládá se za veřejnou listinu rovnocennou tuzemským listinám veřejným, je-li opatřena aspoň úřední pečetí, i bez legalisace. Úřední pečetí potvrzení je opatřeno. Není proto důvodu k pochybnosti o tom, co listina dosvědčuje, a nebylo třeba, by soud zkoumal i doručenku o žalobě a podpis žalovaného na ní. Doručení žaloby s obsílkou je prokázáno a, popírá-li je povinný, může důkaz o opaku vésti jen odporem proti exekuci podle § 83 ex. ř., protože při rekursu jsou ve vyšších stolicích novoty vyloučeny. Podle vládní vyhlášky ze dne 25. července 1924 čís. 131 sb. z. a

n. a podle § 723 něm. civ. ř. s. je přípustná exekuce, když rozsudek německého soudu nabyl moci práva. Vymáhající věřitel musí to ovšem prokázati při návrhu, ale tomu vyhověl, předloživ potvrzení německého soudu na rozsudku i na útratovém usnesení, že nabyly moci práva. Ani podle § 723 něm. c. ř. s., ani podle § 328 něm. c. ř. s. se nevyžaduje, by s návrhem na exekuci byl podán výkaz o doručení rozsudku povinnému. Předpokladem povolení exekuce podle rozsudku německého soudu není proto výkaz, že se doručení rozsudku stalo do ruky povinného. Popření a důkaz o tom, že rozsudek pravoplatnosti nenabyl, musí býti z důvodu již shora naznačeného ponechán odporu proti exekuci.

Čís. 11972.

Předpisu druhého odstavce § 291 ex. ř. nelze použíti, nemá-li povinný (úpadce) z pojišťovací smlouvy nárok na vyplácení důchodu, nýbrž nárok na vyplacení jistiny.

(Rozh. ze dne 8. října 1932, R II 374/32.)

Úpadce František N. byl pojištěn na úraz u pojišťovny D. a utrpěl na podzim 1930 při svém povolání jako zubní technik úraz tím způsobem, že mu při vytahování zubu pacientova vletěla tříska ze zubu do pravého oka a způsobila mu v něm hnisavé zranění spojené s luetickou nákazou. Pojišťovna složila k soudu pro úpadce odškodné 14.700 Kč jako 75% hodnoty oka. Konkursní komisař zamítl úpadcův návrh na vyloučení této hotovosti z konkursní podstaty s odůvodněním, že tu nejde o kapitalisovanou rentu, která by podle § 291 čís. 2 ex. ř. exekuci nepodléhala a tudíž do konkursní podstaty nenáležela, poněvadž úpadce podle všeobecných pojišťovacích podmínek neměl vůbec proti pojišťovně nároku na rentu, nýbrž jen nárok na jednorázové vyplacení pojistné sumy, s níž by mohl podle libosti naložiti a jež by tudíž podléhala exekučním zásahům jeho věřitelů. Rekursní soud vyloučil složenou částku z konkursní podstaty. Důvody: Rekursní soud s názorem konkursního komisaře nesouhlasí, poněvadž není ve skutečnosti rozdílu, byla-li pojištěna úrazová renta a místo ní bylo potom dodatečnou dohodou vyplaceno jednorázové odškodné, tak zvaná kapitalisovaná renta, nebo bylo-li hned od původu zjištěno jednorázové odškodné. Nemůže rozhodovati název, nýbrž účel, pro který byla pojistná suma poškozenému vyplacena. V obou případech jde o ekvivalent za úbytek výdělkové schopnosti způsobený úrazem. Věřitelé úpadcovi nemají nárok na úpadcovo oko a nemohou míti tudíž ani nárok na to, co mu má — zajisté že jen v míře velmi nedostatečné — ztracené oko vyvážiti. Z protokolu věřitelského výboru ze dne 8. prosince 1931 vyplývá, že pojišťovna chtěla po tři roky platit 6% úroky z odškodné sumy, což však věřitelský výbor z příčin velmi průhledných zamítl, hroze jí žalobou o zaplacení 20.000 Kč jakožto plné hodnoty oka, zdůrazňuje, že se stav poraněného oka již nikdy nezmění. Výbor věřitelský naléhal tedy na pojišťovnu, by zaplatila raději méně, ale hned. Že i se na odbytnou alimentační sumu vztahuje ustanovení § 291/2 ex. ř., rozhodl již bývalý

nejvyšší soud ve Vídni (rozh. ze dne 9. června 1912 R VII 105/12 v Z. Bl. 324/13) a i československý nejvyšší soud rozhodl, že za podmínek §§ 291 a 251 čís. 7 ex. ř. nelze vésti exekuci ani na odbytné výživného (rozh. čís. 8278 sb. n. s.). Podmínky § 291 čís. 2 ex. ř. jsou splněny, neboť složených 14.700 Kč představuje daleko menší důchod než 1800 Kč ročně a úpadce je k výdělku neschopný tak, že bude nucen žíti z tohoto odbytného; ostatně jde o odbytné pro tělesné poranění, tedy o případ § 291 čís. 3 ex. ř. Že tato odbytná suma, přešedší do volné disposice úpadcovy, podléhá zásahům jeho věřitelů, nelze říci. Pokud bude uložena kdekoliv jako taková, nebude moci na ni žádný věřitel sáhnouti z důvodů nahoře uvedených. Úpadce může s pojišťovnou i ujednati, by mu místo ní vyplácela rentu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení konkursního komisaře.

Důvody:

V souzeném případě neměl úpadce z pojišťovací smlouvy nárok na vyplácení renty, nýbrž nárok na vyplacení kapitálu. Pojišťovnou složenou částku nelze považovati za kapitalisovaný důchod, neboť podle pojišťovací smlouvy neměl úpadce pojištěn důchod, nýbrž jistinu. Předpis druhého odstavce § 291 ex. ř. jest předpisem omezujícím zásah věřitelů na jmění dlužníkovo, vydaný v zájmu soukromém i veřejném a nemůže se obdobou rozšiřovati nad zákonnou hranici (srovnej rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu Gl. U. nová řada čís. 2139). Rozhodnutí čís. 8278 sb. n. s., jehož se rekursní soud dovolává, má jiný právní a skutkový základ. V něm šlo o případ, že výživné, k němuž byl nemanželský otec odsouzen, bylo složeno najednou předem u poručenského soudu způsobem zajišťujícím, že nebude odňato svému účelu.

Čís. 11973.

Úředníka banky činného v jejím směnečném oddělení a přijavšího směnky k eskontu jménem banky, jest pokládati za zmocněna ke všem úkonům a právním jednáním, jež sebou pravidelně přináší provádění takových obchodů a jest z nich pak banka bezprostředně oprávněna a zavázána.

Předpis § 6 (2) směn. zák. poskytuje zásadně ochranu dobré víry bezelstnému směnečnému věřiteli, jenž směnky nabyl, důvěřuje jejímu vyplněnému obsahu, třebas byl vyplněn bezprávně nebo proti úmluvě.

Obsahuje-li směnečný blanket jen podpisy a scházejí-li ostatní podstatné náležitosti směnky, najmě směnečná suma, není ještě určen směnečný závazek, který vzniká teprve vyplněním směnky, a nelze takovému směnečnému blanketu nevymezujícímu dosud směnečný závazek, přiznati ani ochranu důvěry, jež se týká právě tohoto směnečného závazku, t. j. závazku určeného obsahem směnky.

(Rozh. ze dne 11. října 1932, Rv II 471/32.)

Proti směnečným platebním příkazům na 10.000 Kč, 6191 Kč a 10.000 Kč, vydaným proti žalovaným jako přijatelům, namítli žalovaní, že směnky byly žalující bankou vyplněny nesprávně a proti úmluvě se žalovanými, kteří prý se chtěli zavázati jen jako rukojmí, směnky prý měly býti vyplněny jen na 800 Kč. Oba nižší soudy ponechaly směnečné platební rozkazy v platnosti, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolací soud zjišťuje v souhlase s prvým soudem, že žalovaní podepsali směnky, odevzdali je Antonínu R-ovi, který je zase odevzdal Čeňku V-ovi. Čeněk V. a Antonín R. zašli pak do banky, kde odevzdali směnky Antonínu K-ovi, který je vyplnil podle rozkazu Čeňka V-a. Jde především o otázku, zda žalobkyně byla účastna na vyplnění těchto směnek a zda věděla, že se vyplnění stalo bezprávně a proti úmluvě se žalovanými. Je ovšem pravda, že směnku vyplnil úředník banky, ale vyplnil ji jako zmocněnec Čeňka V-a a Antonína R-a, podle jejich rozkazu a příkazu. Jednal tedy především v jich zastoupení a nelze říci, že žalobkyně byla účastná na vyplnění směnek. Jde dále o to, zda se vyplnění směnek Antonínem K-em stalo proti úmluvě se žalovanými, a, zda se stalo bezprávně a zda žalobkyně při přijetí směnek věděla o tom, že se vyplnění stalo proti úmluvě se žalovanými a bezprávně. Svědek Antonín R. sice potvrdil, že ujistil žalované, když směnky podpisovali, že budou vyplněny jen na 800 Kč. Avšak již prvý soudce správně zjistil na základě svědecké výpovědi Antonína K-a a Čeňka V-a, že žalobkyni nebylo nic o této úmluvě žalovaných s Antonínem R-em známo; ba že jí nebylo nic známo o tom, že byly směnky zaplaceny. O tom, že se vyplnění stalo bezprávně, nelze mluviti, ano Antonínem R-em bylo žalovaným řečeno, že jde o směnky a že každá z nich bude vyplněna na 800 Kč. Svědky Čeňkem V-em a Antonínem K-em jest dále zjištěno, že v bance při eskomptu směnek nebylo známo, že žalovaní podepsali jen jako ručitelé. Vzhledem k tomu není opodstatněna námitka žalovaných, že žalobkyně byla účastna při vyplňování směnek, že se vyplnění stalo bezprávně a proti úmluvě se žalovanými a že banka o tom věděla.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud zjistil v souhlasu s prvním soudem, že žalovaní podepsali jen nevyplněné směnečné blankety (nižší soudy je označují jako »směnky«), že je odevzdali Antonínu R-ovi, který je zase odevzdal Čeňku V-ovi, načež oba dva zašli do žalující banky, kde odevzdali podepsané, ale dosud nevyplněné blankety bankovnímu úředníku Antonínu K-ovi k eskomptu, který je vyplnil podle příkazu V-ova a přijal k eskomptu, načež banka, jak již prvý soud zjistil, připsala valutu V-ovi k dobru na jeho účtu. Nižší soudy, zjistivše, že bance při eskomptu směnek nic nebylo známo o zvláštní úmluvě žalovaných s Antonínem R-em o vyplnění blanketů, ani o tom, že žalovaní chtěli podepsati jen jako ručitelé, ponechaly směnečné platební příkazy v platnosti. Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že úředník banky K. vyplňoval směnky jen jako zmocněnec V-a a R-a, že jednal jen v jejich zastoupení a že se jeho

jednání banky netýkalo. Právem vytýkají dovolatelé v tom směru nesprávné právní posouzení věci. Úředníka banky činného v jejím směnečném oddělení a přijavšího směnky k eskomptu jménem banky, jest pokládati podle čl. 47 obch. zák. za zmocněnce ke všem úkonům a právním jednáním, které sebou pravidelně přináší provádění takových obchodů a jest z nich pak bezprostředně banka oprávněna a zavázána (čl. 52 obch. zák.). Předpis § 6 (2) směn. zákona poskytuje zásadně ochranu dobré víry bezelstnému směnečnému věřiteli, který směnky nabyl, důvěřuje jejímu vyplněnému obsahu, třebas byl vyplněn bezprávně nebo proti úmluvě. Obsahuje-li směnečný blanket toliko podpisy a scházejí-li papíru ostatní podstatné náležitosti směnky (§ 3 směn. zák. zejména směnečná suma), není ještě určen směnečný závazek, který vzniká teprve vyplněním směnky (srovnej sb. n. s. čís. 11.216) a nelze takovému směnečnému blanketu nevymezujícímu dosud směnečný závazek přiznati ani ochranu důvěry, jež se týká právě tohoto směnečného závazku, t. j. závazku určeného obsahem směnky. (Srovnej k tomu také Herrmann-Otavský »Československ. právo směnečné« str. 38/1930). Když tedy na žalobkyni byly převedeny směnky nevyplněné, ježto teprve u ní jejím úředníkem byly vyplňovány a zejména směnečná suma byla uvedena, třeba že podle příkazu výstavce V-a, nemůže se žalobkyně dovolávati důvěry v obsah směnky podle § 6 (2) směn. zák. a musí si dáti líbiti námitky žalovaných, že se vyplnění stalo proti dohodě, a mohou žalovaní i proti ní tyto námitky uplatniti. Odvolací soud nesprávně posoudil věc po stránce právní, přiznav jí ochranu dobré víry a nepřipustiv proti ní námitky protismluvního vyplnění směnek. V napadeném rozsudku se praví, že svědek R. sice potvrdil, že ujistil žalované, když směnky podpisovali, že budou vyplněny jen na 800 Kč, a praví se tam dále, že nelze říci, že se vyplnění stalo bezprávně, ano bylo R-em žalovaným řečeno, že jde o směnky a že každá z nich bude vyplněna na 800 Kč — ale zůstává pochybné, zda tu jde o skutkové zjištění vědomě učiněné, neboť odvolací soud jasně neuvádí, zda výpovědi R-ově věří a zda její obsah přijímá za pravdivý. Při této nejistotě nelze dovolacímu soudu rozhodnouti věcně, ježto ani rozsudek prvního soudu neuvádí, že ujištění R-ovo zjišťuje. Proto bylo rozsudky obou nižších soudů zrušiti, by bylo zjištěno, co při podpisu směnečných blanketů žalovanými bylo mezi nimi a R-em o jejich obsahu ujednáno.

Čís. 11974.

Při nezákonnosti (§ 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n.) jest lhostejno, zda jde o porušení práva hmotného, či formálního.

Rekursní soud může v nesporném řízení přezkoumati výsledky provedeného řízení a není nucen převzíti nedotčena zjištění prvého soudu. Jest nezákonností (§ 46 (2) zák.), zaujal-li rekursní soud stanovisko, že nemá možnost učiniti jiná zjištění než prvý soud a že výslech stran (účastníků) nesporné řízení nezná.

(Rozh. ze dne 13. října 1932, R I 804/32.)

Návrhu dcery, by bylo otci uloženo poskytnouti jí věno, bylo obě-ma nižšími soudy vyhověno.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by o rekursu otce znovu rozhodl.

Důvody:

Proti usnesení, jímž bylo usnesení soudu prvé stolice vyšším soudem potvrzeno, lze podati rekurs k nejvyššímu soudu jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost (§ 46 (2) zák. čís. 100/31). Stěžovatel uplatňuje jako důvody dovolacího rekursu jednak zmatečnost, jednak nezákonnost. Pod důvodem zmatečnosti (patrně podle § 41 (2) k) zák. čís. 100/31) vytýká stěžovatel, že v rekursu uplatňoval jako nesprávné právní posouzení, že prvý soud v rozhovoru navrhovatelky s ním, i kdyby se byl stal tak, jak navrhovatelka tvrdila, spatřoval vyrozumění o zamýšleném sňatku podle § 1222 obč. zák., ačkoliv navrhovatelka podle vlastního udání nejmenovala jméno svého ženicha, a že rekursní soud tento důvod rekursní přešel a k němu stanovisko nezaujal, takže rozhodnutí rekursního soudu v tomto směru nelze ani přezkoumati. V tom však není zmatečnosti, nýbrž jen po případě vadnost a neúplnost řízení a rozhodnutí, nebo nesprávné právní posouzení, kteréžto důvody však ve smyslu § 46 (2) zák. čís. 100/31 nemohou v tomto případě býti uplatňovány. Jako nezákonnost vytýká stěžovatel, že rekursní soud k jeho výtce nesprávného ocenění výsledků řízení, pokud šlo o jeho vyrozumění jako otce navrhovatelkou o zamýšleném sňatku, uvedl, že rekursní soud nemá možnost učiniti jiná zjištění, než prvý soudce, poněvadž osoby přezvědné sám nemůže vyslýchati, a že proto jest nucen zjištění, že navrhovatelka svého otce dva dny před svou svatbou o svém sňatku vyrozuměla, nedotčené převzíti a že nemůže ani provésti ani dáti provésti důkaz výslechem stran, jejž žádá odpůrce, jejž však nesporné řízení nezná. V tomto směru jest dáti stěžovateli za pravdu. Při nezákonnosti podle § 46 (2) zákona čís. 100/31 sb. z. a n. je lhostejno, zda jde o porušení práva hmotného, či formálního. Tento zákon o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ustanovuje v § 28 (5), že důkaz výslechem účastníků je přípustný, nemůže-li si soud jinými průvodními prostředky zjednati spolehlivý základ pro rozhodnutí. Podle odstavce (1) téhož paragrafu, k němuž poukazuje odstavec (5), lze účastníky i přísežně slyšeti. V řízení nesporném není sice stran rozepře, ale připuštěn jest, jak uvedeno, (po případě i přísežný) výslech účastníků. Ježto pak § 42 uv. zák. uvádí jako důvody rekursu i vadnost ocenění výsledků řízení, jest patrno, že rekursní soud může v nesporném řízení přezkoumati výsledky řízení a není nucen převzíti nedotčená zjištění prvého soudu. Proto jest nezákonností, když rekursní soud tvrdí, že nemá možnost učiniti jiná zjištění než prvý soud, že musí zjištění prvého soudu nedotčena převzíti, a že výslech stran, jak žádá odpůrce, nesporné řízení nezná. Rozhovoru navrhovatelky s otcem, v němž se prý stalo vyrozumění otce o zamýšleném sňatku podle § 1222 obč. zák., nebyl podle spisů nikdo jiný přítomen a prvý soud učinil své zjištění na základě výpovědí osob, jež z vlastního pozorování nic nemohly uvésti.

Proto bylo dovolacímu rekursu pro nezákonnost vyhověno a rozhodnuto, jak uvedeno, neboť okolnost, zda se navrhovatelka provdala bez vědomí svého otce, od něhož žádá věno, jest rozhodná podle § 1222 obč. zák. pro povinnost otcovu a proto jest především tuto okolnost řádně vyšetřiti a podle výsledků šetření teprve o důvodnosti nároku navrhovatelky uvažovati. Rekursní soud mohl též podle zákona (§ 43) doplniti řízení, pokládal-li to za potřebné, maje zejména i možnost o uvedené skutečnosti slyšeti (i přísežně) účastníky, totiž navrhovatelku a jejího otce (§ 28 (5) zák.) a pak posouditi, zda zjištění prvého soudu je správné a zda jest tu vyrozumění o sňatku, jaké žádá § 1222 obč. zák.

Čís. 11975.

Pokud dozorčí rada výrobního a hospodářského společenstva, zprostivši členy představenstva společenstva prozatím jejich oprávnění, nebyla oprávněna rozhodnouti místo představenstva o žádostech o přijetí nových uchazečů do společenstva.

Sesadila-li dozorčí rada výrobního a hospodářského společenstva prozatímné představenstvo a svolala-li valnou hromadu, by rozhodla, zda dozorčí rada jednala správně, či nikoli, nestačilo uvésti v pozvánce k valné hromadě, že zprávu o činnosti společenstva podá dozorčí rada a že budou provedeny volby představenstva, nýbrž bylo v ní uvésti, že předmětem jednání jest sesazení představenstva. Valná hromada měla pak rozhodnouti o sesazení představenstva. Dokud se rozhodnutí valné hromady v tomto směru nestalo, nebyli členové představenstva, již byli dozorčí radou prozatím zbaveni funkcí, s konečnou platností odvoláni a nemělo býti voleno představenstvo nové.

Nejde-li o rozpory mezi představenstvem a členy, nýbrž o rozpory mezi představenstvem a dozorčí radou družstva, jest povolán rejstříkový soud k tomu, by rozhodl o správnosti voleb na valné hromadě.

(Rozh. ze dne 13. října 1932, R I 810/32.)

Představenstvo družstva P. bylo dne 30. dubna 1932 sesazeno dozorčí radou, jež, přijavši dne 10. května 1932 řadu nových členů, svolala na 12. května 1932 valnou hromadu, na níž bylo zvoleno nové představenstvo. Stížnosti členů starého představenstva vyhověl soud prvé stolice jen ohledně člena nového představenstva Arnošta Š-a, jehož opověď zamítl, ježto byl v čase valné hromady nezletilý, a uložil představenstvu družstva, by svolalo novou valnou hromadu, na níž by byla provedena volba nového člena představenstva; jinak stížnost zamítl, pokud se týče poukázal stěžovatele na pořad práva. Důvody: Stížnost vytýká, že valná hromada byla svolána dozorčí radou bez vědomí představenstva. K tomu však jest podotknouti, že podle § 24 zák. o společenstvech dozorčí rada jest k takovému kroku oprávněna. Dále stížnost vytýká, že představensto bylo dozorčí radou neprávem sesazeno. Podle § 15 zák. o spol. může však býti představenstvo kdykoli odvoláno, bez újmy nároků na náhradu škody, vyplývající ze smluv. Podle § 24 zák. o spol. dozorčí rada může prozatímně sprostiti členy představenstva je-

jich oprávnění až do rozhodnutí valné hromady, kterou jest co nejdříve svolati. Z toho patrno, že, když dozorčí rada toho práva použije a valná hromada nové představenstvo zvolí, členové dosavadního představenstva mohou, byli-li suspendováni neprávem, jen pořadem práva domáhati se proti družstvu, pokud se týče proti členům dozorčí rady náhrady škody. Zvolení nového představenstva však nemohou napadati, ani pořadem práva, tím méně stížností k rejstříkovému soudu. Rejstříkový soud tudíž, ano je prokázáno, že valná hromada byla řádně svolána a nové představenstvo zvoleno příslušnou většinou hlasů, nemůže protokolaci nového představenstva zamítnouti. Zda byla suspense představenstva důvodná, či bezdůvodná, netřeba nyní uvažovati. Tou otázkou se bude zabývati procesní soud, podají-li členové dosavadního představenstva žalobu o náhradu škody, že byli bezdůvodně suspendováni. Stěžovatelé tvrdí dále, že valná hromada nebyla řádně svolána, poněvadž mezi dobou svolání neuplynulo plných sedm dní. Podle § 13 stanov svolává se valná hromada tím, že se pozvou členové družstva dopisy, doručenými poslem, neb danými na poštu aspoň sedm dní před konáním valné hromady. V protokole o valné hromadě místopředseda dozorčí rady konstatoval, že valná hromada byla svolána sedm dní předem a že pozvání byla členům doručena poštou. K opovědi byl také připojen doklad, z něhož patrno, že pozvání k valné hromadě dle poštovního razítka byla dána na poštu 4. května 1932, mimo to bylo také pozvání k valné hromadě uveřejněno v novinách, což nebylo ani nutné. Protokolem o valné hromadě je dále zjištěno, že ze 158 členů se dostavilo 124 členů a že zvolení členové představenstva dostali 69 hlasů, protikandidátka 47 hlasů a jeden hlas neplatný. Tudíž valná hromada byla dle stanov svolána, byla způsobilá usnášeti se a nové představenstvo dostalo potřebnou většinu, tudíž nebylo důvodu, by rejstříkový soudce odepřel zápis nových členů představenstva. Stěžovatelé dále tvrdí, že účastníci nebyli řádnými členy, poněvadž byli přijati dva až tři dny před dnem valné hromady a byli přijati dozorčí radou, nikoli představenstvem a nedbalo se ustanovení, že se členové družstva musí písemně přihlásiti. To jsou však skutkové sporné okolnosti, které mohou býti zjištěny jen důkazním řízením ve sporu, nikoli řízením nesporným. Kdyby tudíž stěžovatelům z těchto okolností mohl vzniknouti nějaký nárok, mohl by býti uplatňován jen pořadem práva. Ostatně podle zákona každý člen družstva nabývá práva vyplývající ze členství, jakmile byl přijat, a již tím okamžikem se může zúčastniti valné hromady. Podle § 17 stanov mohou se členy státi všechny osoby, jež jsou způsobilé zavazovati se smlouvami. Ani se před valnou hromadou přihlásili noví členové do družstva, kteří vyhovují podmínce § 17 stanov, nebylo příčiny, by byli odmítnuti, naopak prospěch družstva toho vyžadoval, by byli přijati, neboť tím vzrostou peněžní prostředky družstva i jistota družstevních věřitelů pro jejich pohledávky. Jen u člena Arnošta Š-a bylo přijetí neplatné, poněvadž byl v té době nezletilý. Jeho hlas na valné hromadě však nepadá na váhu, poněvadž, i kdyby jeho hlas odpadl, výsledek hlasování byl by stejný. Stěžovatelé tvrdí dále, že na pořadu schůze nebyla suspense členů. Předloženým písemným pozváním i předložením časopisu O. jest však zjištěno, že jako bod 5 programu byly uvedeny volby představenstva a svolávací

vyhláška byla podepsána dozorčí radou. Tím bylo vyhověno § 30 zák. o spol., neboť z toho každý člen družstva mohl seznati, že následkem opatření dozorčí rady se má zvoliti nové představenstvo. Nebylo ani v zájmu družstva, ani bývalých členů představenstva, by se širší veřejnost z novin nápadným způsobem dověděla, že dozorčí rada suspendovala představenstvo. Stěžovatelé tvrdí dále, že předseda dozorčí rady jmenoval skrutátory pro sbírání hlasů, avšak ani ze zákona, ani ze stanov nelze dovoditi, že toto jednání mělo v zápětí neplatnost usnesení valné hromady. Stěžovatelé dále tvrdí, že 1/3 dozorčí rady měla vystoupiti. I kdyby to byla pravda, nic z toho nelze dovoditi. Když členové představenstva nebo dozorčí rady nevystoupí ve lhůtě, v které měli podle stanov vystoupiti, úřadují dále, pokud valná hromada neprovede doplňovací volby. Pakliže tudíž část členů představenstva nebo část členů dozorčí rady nevystoupí v době, ve které měli dle stanov vystoupiti, jsou členové družstva oprávněni žádati, by byla svolána valná hromada, by provedla doplňovací volby; do té doby jsou však dotyční členové oprávněni vykonávati své funkce. Ohledně dalšího tvrzení stížnosti, že byly zvoleny za členy představenstva osoby dosud platně nepřijaté, a že tyto osoby se zúčastnily hlasování, se poukazuje k tomu, co bylo řečeno. Pokud se týče dalšího tvrzení, že člen dozorčí rady Rudolf H. nebyl pozván do schůze dozorčí rady, v které byli noví členové přijímáni, poukazuje se k tomu, že otázka, zda byli noví členové družstva přijati platně, či neplatně, může býti rozhodnuta jen pořadem práva, nikoli řízením nesporným. Posléze stěžovatelé tvrdí, že se suspendovaní členové představenstva nemohli na valné hromadě hájiti. Z opisu protokolu o valné hromadě jest však patrno, že členové dosavadního představenstva dostali slovo; ostatně stěžovatelé ani netvrdí, že na členy družstva na valné hromadě bylo nějak působeno nezákonným způsobem pokud se týče hlasování, nebo že byli nějak obmezeni ve svém právu vykonávati svobodné hlasování. Proto jest stížnost, až na to, že zvolení nového člena představenstva Arnošta Š-a jest neplatné, bezdůvodna a bylo ji zamítnouti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Rekursu nelze přiznati oprávnění. Vývody rekurentů nejsou s to, by vyvrátily správné stavu věci, zákonu a stanovám odpovídající usnesení prvého soudu. K vyvrácení rekursních námitek odkazuje se proto především na odůvodnění napadeného usnesení, k němuž stačí dodati toto: Členové představenstva jsou kdykoliv odvolatelni (§ 15 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), aniž mají jinou obranu než žalobu o náhradu případné škody. Z toho plyne, že funkce představenstva a jeho členů skončí se odvoláním bez ohledu, zda se odvolání to stalo právem, čili nic, ovšem bez újmy jejich práva domáhati se náhrady škody pořadem práva. V projednávaném případě byli stěžovatelé zbaveni svých funkcí usnesením dozorčí rady, která i podle stanov, i podle zákona (§ 24 cit. zák.) byla formálně oprávněna tak učiniti. Důsledek toho arciť byl, že ihned se ujala zatímního vedení věci družstva a svolala na den 12. května 1932 valnou hromadu. Dozorčí rada zachovala se tudíž podle platného předpisu odst. (2) § 24 cit. zák., kde svolání valné hromady jest obligatorní, a contrario případu odst. (4) § 24, podle něhož se svolává valná hromada, vyžaduje-li toho zájem družstva. V případě sou-

zeném bylo svolání valné hromady nutné, stalo se bez průtahu a podle stanov. Členem družstva se stává každá fysická osoba (právnická i fysická) způsobilá se zavazovati smlouvou, jakmile představenstvo přijme písemné prohlášení o přístupu (§ 17 stanov). Nabytím členství se dostává členu i oprávnění, by se zúčastnil valné hromady a tam hlasoval, aniž třeba, by od přijetí za člena uplynula teprve nějaká doba. Poněvadž po suspensi představenstva se ujala dozorčí rada správy družstva, a vykonávala tudíž funkci představenstva, jest přijetí nových členů dozorčí radou bezvadné a platné. Závěr rekurentů, že o volbě představenstva rozhodovali nečlenové, jest proto neudržitelný. Není správné, že jen valná hromada jest oprávněna sesaditi představenstvo. Bylo již poukázáno na ustanovení § 24 zák. čís. 70/1873 ř. z., které právo k suspensi dává i dozorčí radě. Ana valná hromada ze dne 12. května 1932 právoplatně zvolila představenstvo nové, stalo se zbavení funkcí u stěžovatelů, vyslovené dozorčí radou, konečným. Pořad valné hromady ze dne 12. května 1932 byl členům sdělen v pozvání, které dle neodporovaného zjištění prvého soudu bylo dáno na poštu dne 4. května 1932. Byl i nadbytečně vyhlášen v časopisu O. Podle protokolu o valné hromadě byli verifikátoři M. a V. řádně zvoleni a nezáleží na tom, že tento byl za člena přijat dozorčí radou, právě tak, jako, že se hlasování zúčastnilo 45 nově před valnou hromadou dozorčí radou přijatých členů. Členové představenstva, kteří usnesením dozorčí rady byli zbaveni svých funkcí, mohou jen pořadem práva uplatňovati své nároky na náhradu škody, z čehož plyne, že jen pořadem práva mohou své námitky přednésti. Bylo proto správné, že prvý soud odkázal stěžovatele na pořad práva s námitkou, že do schůze dozorčí rady ze dne 9. května 1932, na níž bylo přijato 45 žadatelů za členy družstva, nebyl pozván člen dozorčí rady H.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu a napadené usnesení jakož i usnesení prvého soudu změnil v ten způsob, že se zamítá opověď všech členů představenstva nově zvolených na valné hromadě dne 12. května 1932, a uložil rejstříkovému soudu, by, obnově zápis bývalého představenstva, dále zařídil, čeho třeba.

Důvody:

Jde o souhlasná usnesení nižších soudů a dovolací rekurs jest přípustný, je-li napadené usnesení nezákonné nebo ve zřejmém rozporu se spisy, nebo je-li tu zmatečnost (§ 46 odst. (2) zák. čís. 100/31 sb. z. a n.). Dovolacímu rekursu, pokud uplatňuje nezákonnost napadeného usnesení, nelze odepříti oprávnění. Právem vytýkají rekurenti dozorčí radě, že nepostupovala správně, přijavši v mezidobí od prozatímního sesazení představenstva, 30. dubna 1932, do valné hromady, dne 12. května 1932, nové členy počtem 45 na schůzi dozorčí rady ze dne 10. května 1932, tedy bezprostředně před valnou hromadou, na níž noví členové již hlasovali. Dozorčí rada jako dozorčí a kontrolní orgán družstva může sice podle druhého odstavce § 24 zák. čís. 70/73 ř. zák., jakmile se jí to zdá nutným, zprostiti členy představenstva a úředníky prozatím jejich oprávnění až do rozhodnutí příští valné hromady, a učiniti opatření nutná za účelem prozatímního dalšího vedení podniku. Podle § 17 stanov družstva rozhoduje představenstvo o přijímání nových členů. Neshledává dovolací soud odůvodněným, že za daných okolností přijímání nových členů dozorčí radou bylo naléhavě nutným opatřením, jež nestrpělo odkladu do doby, kdy o žádostech za přijetí uchazečů mohl rozhodovati orgán podle stanov k tomu povolaný, to tím méně, ano na valné hromadě již třetí den na to konané mělo dojíti ke zvolení představenstva. Již v tom jest spatřovati nezákonný postup dozorčí rady.

Právem dále vytýkají rekurenti, že na pořadu valné hromady ohlášené na 12. květen 1932, nebylo výslovně uvedeno, že valná hromada rozhodne o »sesazení představenstva«. Dozorčí rada mohla jen prozatímně sesaditi představenstvo a jen valná hromada mohla rozhodnouti, zda dozorčí rada jednala správně, či nikoliv. Zájem všeho členstva vyžadoval, by každý věděl o tomto důležitém opatření a proto aby již v pozvánce k valné hromadě bylo rozhodování o tom uvedeno jako předmět jednání, by mohl každý člen již předem k němu zaujmouti stanovisko a věnovati věci zvýšenou pozornost. Nikterak není vyloučeno, že by z členů nedostavivších se k valné hromadě, mnozí byli přišli, kdyby byli z pořadu jednání seznali, oč vlastně půjde. Nestačilo uvésti v pořadu, že zprávu o činnosti družstva podá dozorčí rada a že budou provedeny volby představenstva, neboť z toho nebylo ještě bezpečně lze dovozovati, že představenstvo bylo sesazeno a že valná hromada bude konečně rozhodovati o tomto opatření. Tento způsob nevyhovoval předpisu druhého odstavce § 30 zák. družstevního a nebylo lze jej ani omluviti ohledy na ministerstvo sociální péče a na zájem družstva, by širší veřejnost se snad nedověděla o vnitřních jeho poměrech, neboť ohledy ty musily ustoupiti doslovu a úmyslu zákona. Z protokolu o valné hromadě ze dne 12. května 1932 nevysvítá dále jasně, že bylo o sesazení představenstva valnou hromadou vůbec rozhodnuto, zejména že toto opatření dozorčí rady bylo hlasováním schváleno. Dokud se rozhodnutí valné hromady v tomto směru nestalo, nebyli rekurenti z funkce členů představenstva, jimiž byli valnou hromadou zvoleni, s konečnou platností odvoláni a nemělo býti voleno představenstvo nové. I to právem rekurenti vytýkají. Neprávem také rejstříkový soud odkázal rekurenty na pořad práva, což i rekursní soud schválil. Toto odkázání bylo by na místě jen pro rozpory mezi představenstvem a členy družstva. V tomto případě však jde o rozpor mezi dozorčí radou a představenstvem, kterým mohou býti zájmy družstva poškozeny, a je proto povolán rejstříkový soud k tomu, by rozhodl o správnosti voleb na valné hromadě dne 12. května 1932. Již tyto nezákonnosti stačily k tomu, by opověď zápisu členů představenstva zvolených dne 12. května 1932 byla zamítnuta. Bylo proto vyhověno dovolacímu rekursu způsobem ve výroku uvedeným a na rejstříkovém soudu bude, by učinil další potřebná opatření.

Čís. 11976.

Předpisů zákona ze dne 1. července 1932, čís. 116 sb. z. a n., o exekuci na podpory v nezaměstnanosti jest použíti, třebaže exekuční návrh byl podán před vydáním tohoto zákona.

(Rozh. ze dne 13. října 1932, R II 346/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci zabavením a přikázáním k vybrání dvou třetin podpory v nezaměstnanosti, příslušející dlužníku. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu s dodatkem, že dlužníku musí zůstati volných 3.000 Kč ročně.

Důvody:

Otázka, zda a pokud jsou podpory v nezaměstnanosti podrobeny exekuci, byla rozřešena zákonem ze dne 1. července 1932 čís. 116 sb. z. a n. Podle něho jsou tyto podpory vyloučeny z exekuce, pokud nepřesahují částku, která jest podle všeobecných ustanovení vyloučena z exekuce na platy osob zaměstnaných. O exekuci na tyto platy jedná zákon ze dne 15. dubna 1920 čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona z 2. července 1924 čís. 177 sb. z. a n. Těchto předpisů jest použiti při rozhodování o rekursu proti usnesení prvního soudu, třebas byl exekuční návrh podán před vydáním nahoře uvedeného zákona o exekuci na podpory v nezaměstnanosti. Podle § 1 odst. (2) tohoto zákona může býti vedena exekuce pro pohledávky výživného, na které věřitel má podle zákona právo, až do dvou třetin platu (mzdy) zaměstnancova a volných zůstati musí ročně jen 3.000 Kč. Podle exekučního titulu, který je základem této exekuce, jde o pohledávku výživného. Proto bylo onoho předpisu použito a dovolacímu rekursu bylo vyhověno tak, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 11977.

Pro žalobu, jíž se zaměstnanec domáhá na zaměstnavateli náhrady škody, již prý utrpěl tím, že ho zaměstnavatel nepřihlásil jako svého zaměstnance k nemocenskému pojištění, jest příslušným pracovní soud (oddělení okresního soudu pro pracovní spory), v případě pak, že jich není, okresní soud.

(Rozh. ze dne 13. října 1932, R II 398/32.)

Žalobou, zadanou na okresním soudě v P., domáhala se žalobkyně na žalovaném jako bývalém svém zaměstnavateli zaplacení 550 Kč, jako náhrady škody za to, že ji žalovaný neohlásil k nemocenskému pojištění, a, když onemocněla v jeho službách, poukázal ji, by se obrátila sama svým jménem na lékaře, že její dodatečné zakročení u nemocenské pojišťovny zůstalo bezvýsledným, jelikož ji pojišťovna odmítla. K námitce nepřípustnosti pořadu práva soud prvé stolice žalobu odmítl, rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Soud prvé stolice, vyhověv námitce nepřípustnosti pořadu práva, odmítl žalobu, s poukazem na předpisy zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. Právem si žalobkyně proti tomu stěžuje. Řečený zákon určuje jen právní poměry mezi zaměstnancem, pojištěncem, a pojišťovnou. Pro právní poměr mezi zaměstnancem, pojištěncem, a zaměstnavatelem nemá však platnosti. Žalobní nárok nelze posuzovati s tohoto hlediska. Žalobkyně uplatňuje jako žalobní důvod poměr soukromoprávní, nárok na náhradu škody, a o tom rozhodnouti jest povolán řádný soud. Arciť při posouzení, zda žalobní nárok jest odůvodněn, čili nic, bude přihlížeti i k předpisům shora řečeného zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel ve svých vývodech přehlíží, že v tomto sporu nejde vůbec o náhradní nárok nemocenské pojišťovny proti zaměstnavateli ve smyslu § 20 zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. (v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 sb. z. a n.), nýbrž že se žalobkyně domáhá na žalovaném náhrady škody, kterou prý utrpěla tím, že ji žalovaný nepřihlásil jako svou zaměstnankyni k nemocenskému pojištění a že ji žádal, by věc neoznamovala, čímž prý zavinil, že žalobkyně z nemocenské pojišťovny nic neobdržela a musila si sama platiti lékaře a léky. Jde tudíž o spor z pracovního poměru, založeného soukromoprávní smlouvou, mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, a to o nárok soukromoprávní, který sice vznikl z příslušnosti k sociálněpojišťovacímu ústavu, o němž však nenáleží rozhodovati ani obligatorním rozhodčím soudům sociálněpojišťovacích ústavů ani soudům pojišťovacím (§§ 1 a 2 e) zákona ze dne 4. července 1931 čís. 131 sb. z. a n.). Protože byl tento spor zahájen po 1. lednu 1932, tedy již za účinnosti zákona čís. 131 z roku 1931 sb. z. a n., jest tu použiti předpisu § 42 téhož zákona, v němž jest ustanoveno, že spory uvedené v §§ 1 a 2, pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro pracovní spory, náležejí k věcné příslušnosti okresních soudů, ať byla žaloba podána za trvání pracovního, služebního neb učebního poměru či po jeho skončení a ať jest hodnota předmětu sporu jakákoliv. Pro obvod okresního soudu v P. nebyl zřízen ani pracovní soud ani oddělení okresního soudu pro spory pracovní, takže okresní soud v P. jako řádný soud jest povolán, by o tomto sporu jednal a rozhodoval. Z toho plyne, že námitka nepřípustnosti pořadu práva byla rekursním soudem právem zamítnuta, třebaže nelze bez výhrady souhlasiti s názorem, že k rozhodování o sporech tohoto druhu jsou za všech okolností povolány jen řádné soudy, jak bylo shora dolíčeno.

Čís. 11978.

Vykonatelnosti usnesení v exekučním řízení nebrání, že nenabylo ještě právní moci.

V exekuci lze pokračovati k vydobytí exekučních útrat, třebaže usnesení určující útraty nebylo povinnému doručeno.

Nejde o samostatnou novou exekuci, nýbrž o pokračování v původní exekuci, učinil-li vymáhající věřitel po vyšetření bydliště povinného proti němu nový návrh na povolení mobilární exekuce.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R I 554/32.)

Na základě usnesení okresního soudu ze dne 8. září 1931 a na základě platebního rozkazu téhož soudu ze dne 24. září 1931 povolil soud prvé stolice exekuci na movitosti k vydobytí exekučních útrat. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Soudní platební rozkaz ze dne 24. září 1931 není exekučním titulem podle § 1 ex. ř. proti povinnému, poněvadž platebním rozkazem tím mu nebylo nic uloženo k plnění, nýbrž straně vymáhající. Usnesení ze dne 8. září 1931 nestalo se exekučním titulem proti povinné straně, protože jí nebylo vůbec doručeno, tedy právní pořad, který by proti němu příslušel straně povinné podle § 65 ex. ř., dosud není proti němu vyloučen, ježto ani lhůta k němu nepočala běžeti. Není tedy řečené soudní usnesení dosud exekučním titulem proti povinné straně, neboť podle § 1 čís. 1 ex. ř. exekučním titulem jsou usnesení civilního soudu jen, když další právní pořad jest vyloučen.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Povinný má mylně za to, že se usnesení ze dne 8. září 1931 nestalo exekučním titulem proto, že není vyloučen právní pořad podle § 65 ex. ř., t. j. rekurs proti onomu usnesení. Exekučními tituly jsou podle § 1 čís. 1 ex. ř. usnesení a výměry civilních soudů, je-li další opravný prostředek vyloučen, nebo není-li aspoň propůjčen opravný prostředek, který by exekuci zastavoval. Opravný prostředek rekursu nemá odkládací účinek, pokud jde o provedení usnesení a nastoupení jeho vykonatelnosti (§ 524 c. ř. s.). To platí podle § 78 ex. ř. i pro usnesení v řízení exekučním a jest tak výslovně ustanoveno i v § 67 ex. ř. Proto nebránilo vykonatelnosti, že usnesení nenabylo ještě právní moci, protože rekurs by po zákonu nestavil jeho vykonatelnost. Ani nedostatek doručení usnesení nevadil jeho vykonatelnosti. První soud povolil exekuci i pro útraty exekučního návrhu na mobilární exekuci a tím propůjčil svému výroku vykonatelnost i ohledně oněch útrat. To plyne ze zásad §§ 67 a 78 ex. ř., § 524 c. ř. s. Z nich vyplývá, že v exekuci již povolené i pro útraty lze pokračovati, byť nebylo usnesení o povolení exekuce povinnému doručeno. Nový návrh vymáhajícího věřitele, by mobilární exekuce byla povolena proti povinnému, když jeho bydliště bylo vyšetřeno, je pokračováním v původní exekuci. Útraty výkonného orgánu jsou jen příslušenstvím vymáhaného nároku. Prvý soud byl i příslušný povoliti pokračování v exekuci, ježto usnesení, jímž útraty byly stanoveny, bylo jím vydáno (§ 4 čís. 1 ex. ř.).

Čís. 11979.

Tvrdí-li dědici (přihlásivší se k dědictví ze závěti), že odkaz jest vůbec neplatný, a odmítají-li jej uznati a zaplatiti, nezbývá odkazovníku než, by své nároky uplatnil pořadem práva.

Popřením platnosti odkazu nemohou se dědici zbaviti povinnosti uložené jim v § 159 nesp. říz.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R I 571/32.)

V posledním pořízení ze dne 22. ledna 1929 učinil zůstavitel odkaz těmito slovy: Zu wohltätigen Zwecken vermache ich den Betrag von 200.000 Kč. Ustanovení to bylo finanční prokuratuře nejasné a učinila proto návrh, by přihlášení dědicové slyšeni byli o tom, jaký účel měl zůstavitel na mysli, pokud se týče jakým účelům, není-li přesná vůle zůstavitelova jim známa, má odkaz ten podle jejich návrhu býti věnován. Dědicové vyjádřili se v tom smyslu, že odkaz ten jest neplatný, poněvadž ani právní osoba ani účel odkazu nejsou dostatečně určeny, a navrhli, by finanční prokuratura byla odkázána na pořad práva. Pozůstalostní soud odkázal pak finanční prokuraturu na pořad práva. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Zbožné odkazy zastupuje finanční prokuratura podle § 2 čís. 11 služební instrukce ze dne 9. března 1898 čís. 41 ř. zák. Tvrdí, že odkázání na pořad práva v tomto případě není v zákoně opodstatněno. Ze slov odkazatele jest podle názoru soudu rekursního nepochybno, že jde o odkaz zbožný ve smyslu § 685 obč. zák. Ze slov těch není ovšem jasno, jakému konkretnímu účelu 200.000 Kč má býti věnováno, a závisí rozhodnutí o tom od vyřešení sporných okolností, ježto dědicové tvrdí, že odkaz ten jest vůbec neplatný, a odmítají tudíž jej uznati a vyplatiti, takže ve smyslu § 2 čís. 7 nesporného patentu jest otázku tu řešiti pořadem práva. [Rozhodnutí ze dne 18. června 1912 R III 227/12 Gl. U. čís. 5977 (viz též rozhodnutí v téže sbírce čís. 5827).] Při tom však třeba řešiti otázku další, kdo má býti odkázán na pořad práva. Tuto otazku jest řešiti podle obdoby § 125 a následujících nesp. říz. (srovnej Rintelen: Grundriss des Verfahrens ausser Streitsachen). Byl-li odkaz učiněn v pořízení formálně bezvadném, není třeba pořadu práva. Pakliže však poslední pořízení podle svého obsahu nebo formy dává příčinu k pochybnostem, jest dáti odkazovníku lhůtu k podání žaloby, po jejímž bezvýsledném projití může býti pozůstalost odevzdána. Ohledně odkazu, který beze vší pochyby jest neplatný, nemůže býti odevzdání pozůstalosti zdrženo. V souzeném případě bylo proto odkázání finanční prokuratury na pořad práva odůvodněno. Při tom ovšem jest souhlasiti s finanční prokuraturou, že podle § 159 nesp. říz. má se pozůstalostní soud starati o zajištění zbožného odkazu, třeba byla popřena jeho platnost, dokud nebylo ovšem sporem zjištěno, že jest odkaz bezúčinný (rozhodnutí ze dne 15. června 1906 čís. 9931 ve sb. Gl. U.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadeným usnesením bylo potvrzeno usnesení prvního soudu, jímž byla stěžovatelka poukázána s odkazovnickým nárokem na pořad práva. Jest proto dovolací rekurs, pokud se jím stěžovatelka domáhá zrušení usnesení rekursního soudu jako nezákonného, posuzovati s hlediska § 46 odst. (2) zák. čís. 100/31 sb. z. a n. Nejvyšší soud přezkoumav spisy neshledal, že by napadené usnesení bylo stiženo některou z vad, v ustanovení tom uvedených, třebas jest jinak správné, že měl rekursní soud posuzovati věc správně podle předpisů zákona čís. 100/31 sb. z. a n., nikoli, jak učinil, podle předpisů § 2 čís. 7 nesporného patentu. Jak re-

kursní soud zjistil, tvrdí dědici přihlásivší se k dědictví ze závěti, že odkaz je vůbec neplatný a odmítají jeho uznání a zaplacení. Je-li tomu tak, nezbývá odkazovnici, než by své nároky uplatnila pořadem práva (srovnej rozh. čís. 1161, 9468 sb. n. s.). Pokud se však stěžovatelka domáhá dovolacím rekursem toho, by bylo první stolici uloženo, by vyhověla ustanovení § 159 nespor. říz. o zaplacení nebo zajištění zbožného odkazu, jest jí ovšem přisvědčiti, že se dědici popřením platnosti odkazu nemohou zbaviti povinnosti uložené v § 159 nespor. patentu. Leč po té stránce poukázati jest na opatření, které první soud učinil usnesením ze dne 5. dubna 1932, jež bylo doručeno také stěžovatelce a která je podle obsahu spisu nenapadla jako nedostatečné podle § 159 nesp. patentu.

Čís. 11980.

Nebylo-li převodnímu poplatku, jenž byl přihlášen podle platebních rozkazů berní správy z vydražených pozemků, odporováno z důvodu, že se přihlášený poplatek ve své celistvosti netýká jen vydražených nemovitostí, neměl první soud příčinu, by přezkoumal rozsah zavazenosti vydražených pozemků za přihlášený poplatek převodní a nelze přihlédnouti k výtce, která byla v tomto směru učiněna teprve v rekursu.

Pojistnému podle zákona o pensijním pojištění zaměstnanců ve vyšších službách (zákon ze dne 21. února 1929 čís. 26 sb. z. a n.) přísluší přednostní právo v řízení exekučním, konkursním a vyrovnacím za týchž předpokladů jako výdělkové dani (§ 265 odst. 2 písm. a) zák. čís. 76/1927 sb. z. a n.).

Nedoplatkům výdělkové daně, nemocenského, starobního a invalidního pojistného a nedoplatkům úrazových příspěvků nelze přiznati výsadní pořadí, nebylo-li prokázáno předloženými doklady a nebylo-li zjevno ani z pozemkové knihy, po případě ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů, že vydražené nemovitosti sloužily výlučně nebo převážně ku provozování výdělkového podniku dlužníkova, jenž byl podroben dani výdělkové, nemocenskému, starobnímu a invalidnímu, pokud se týče úrazovému pojištění.

Předpis posledního odstavce § 211 ex. ř. má místo jen, chce-li věřitel svou pohledávku rozšířiti, změniti, nebo za jinou zaměniti, nebrání však tomu, by věřitel od některé účtované pohledávky i po rozvrhovém roku, a to i v řízení opravném neupustil.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R I 742/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně vydražené nemovitosti úpadce Julia P-a, přikázal soud prvé stolice v přednostním pořadí československému eráru: daň výdělkovou 1557 Kč 60 h, poplatek z převodu podle platebních rozkazů čís. 1084/29 a čís. 2118/31 celkem 18.221 Kč 40 h, okresní nemocenské pojišťovně nemocenské, starobní a invalidní příspěvky celkem 68.132 Kč 25 h, pensijnímu ústavu v Praze celkem 6347 Kč 10 h, úrazové pojišťovně dělnické v Praze celkem 17.966 Kč 60 h. Odpory knihovní věřitelky (spořitelny města M.) poukázal soud prvé stolice na pořad práva. Rekursní soud

nevyhověl rekursu spořitelny města M. Důvody: Stěžovatelka napadá rozvrhové usnesení předně proto, že byly přikázány v přednostním pořadí výdělkové daně s úrokem z prodlení, převodní poplatek, příspěvky nemocenské a starobní a invalidní s úroky z prodlení, pak pohledávky všeobecného pensijního ústavu v Praze, pojistné úroky a útraty úrazové pojišťovny dělnické, a že ohledně všech těchto pohledávek byla s odporem odkázána na pořad práva. Stěžovatelka poukazuje k tomu, že výdělková daň a příspěvky nemocenského, invalidního a starobního pojištění a příspěvky pensijní a úrazové nemají v tomto případě zákonné předpoklady, které podle § 265 druhý odstavec zákona o přímých daních čís. 76 z r. 1927 spočívají v tom, že prodané nemovitosti musí výlučně nebo převážně sloužiti i ke provozování výdělečného podniku, podrobeného výdělkové dani, nemocenskému, úrazovému neb pensijnímu pojištění a že podnik ten musí patřiti majiteli těchto nemovitostí a, poněvadž prý berní úřad pokud se týče osoby označené v § 210 ex. ř. neprokázaly listinami, které jsou dokladem jejich nároku, že nemovitosti výlučně neb převážně sloužily ku provozování výdělečného podniku a že podnik ten patří majiteli nemovitostí, neměly býti daně a poplatky přikázány v přednostním pořadí. Než stížnost nemá pravdu, neboť Julius P., dlužník, byl podnikatelem staveb, což i stěžovatelka ve stížnosti přiznává, a nemůže býti pochybnosti o tom, že jako takový měl platiti daň výdělkovou a poplatky svrchu uvedené a, ano bylo vysvětleno při rozvrhovém roku, že dlužník jako stavitel kupoval pozemky, na nich stavěl a pak pozemek se stavbou prodával, pokud se týče pozemky za účelem stavby a prodeje parceloval, nemůže býti pochybnosti o tom, že pozemky dané do dražby sloužily převážně k provozování výdělečného podniku, a, má-li stěžovatelka ještě o tom pochybnosti, správně prvý soud podle § 231 ex. ř. poukázal stěžovatelku s odporem na pořad práva. Není odůvodněna ani stížnost, že převodní poplatek neměl býti přikázán celý, nýbrž jen jeho část, jak vypočítává stěžovatelka, ježto převodní poplatek podle zákonného ustanovení § 72 zák. popl. vázne na celé nemovitosti a správně tudíž byl takto přikázán. Nemůže obstáti ani stížnost, že úrazové pojišťovně dělnické v Praze neměly býti přisouzeny pojistné příspěvky za druhé pololetí 1929, ježto nebyla vedena exekuce nemovitostí. Než ty poplatky bylo přikázati v přednostním pořadí, poněvadž šlo o podnik výdělečný, jak shora bylo již na to poukázáno. Nelze ani opravovati napadené usnesení tím způsobem, že neměla býti přikázána k hotovému placení položka na běžný účet na jméno B. a P. 67.243 Kč. Spořitelna tento požadavek uvedla v přihlášce v rámci kauční pohledávky a, žádá-li nyní, by byl přikázán jinak, opravuje vlastně svou přihlášku, což podle § 211 ex. ř. není přípustné.

Nejvyšší soud vyhověl rekursu spořitelny města M. potud, že přikázal v přednostním pořadí jen československému eráru převodní poplatky celkem 18.221 Kč 40 h, ostatní pohledávky, přikázané nižšími soudy v přednostním pořadí, v tomto pořadí nepřikázal; dále vyhověl dovolacímu rekursu téže knihovní věřitelky potud, že vyloučil z běžného účtu P-ova 67.243 Kč.

Důvody:

Stěžovatelka neprávem napadá přikázání celého poplatku převodního a celých úroků z něho z vydražených nemovitostí. Poplatek převodní byl přihlášen podle platebních rozkazů berní správy čís. 1084/29 a čís. 2118/31 z pozemků, které byly touto dražbou vydraženy, totiž čís. kat. 626/1, 626/12, 626/14, 626/16 a 626/17, a to výkazem nedoplatků ze dne 24. srpna 1931, jenž byl berním úřadem stvrzen jako vykonatelný. Zástupce spořitelny města M. sice vzal v odpor přihlášku tu při rozvrhovém roku, ale jen z důvodu, že prý není vykázáno, že poplatky ty se týkají pozemků prodaných v dražbě. Zástupce spořitelny však neodporoval přihlášce z důvodu, že se přihlášený poplatek ve své celistvosti netýká dražených nemovitostí, nýbrž neděleného pozemku čís. kat. 626, a neměl tudíž první soud podnětu, by přezkoumával rozsah zavazenosti dražených pozemků za přihlášený převodní poplatek (rozh. 6849 sb. n. s.). Podle § 234 prvý odstavec ex. ř. nelze přihlédnouti k důvodům odporovatelnosti, kteréž sice mohly býti odporem uplatněny, avšak nebyly v rozvrhovém roku předneseny. Nelze proto přihlédnouti k rekursním výtkám, pokud se týkají poplatku z převodu, any v rozvrhovém roku předneseny nebyly.

Pokud jde o daň důchodovou jest uvésti toto: Podle § 265 zákona ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních zatěžují nedoplatky na dani pozemkové a domovní s přirážkami a s příslušenstvím, jež se staly splatnými v posledních dvou letech, počítajíc nazpět ode dne exekučního prodeje (od udělení příklepu) zavazeného objektu nebo ode dne povolení vnucené správy i bez knihovního zápisu nemovitost zákonným právem zástavním, majíce přednost přede všemi knihovními pohledávkami. Téže výhody požívají na nemovitostech sloužících výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku dani podrobeného a patřícího majiteli těchto nemovitostí dvouleté nedoplatky daní výdělkových s přirážkami a s příslušenstvím. Podle § 173 zák. o nemocenském, invalidním a starobním pojištění zaměstnanců ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. požívá nemocenské pojistné i s příslušenstvím přednostního práva nedoplatků daní a veřejných dávek v řízení exekučním, konkursním a vyrovnacím. V úvahu přicházejí předpisy o dani výdělkové (viz judikát čís. 150 Gl. U. 1197 a úř. sb. 265, pak rozh. čís. 7571, 8653 a 11403 sb. n. s.). Podle § 72 zák. o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách ze dne 21. února 1929 čís. 26 sb. z. a n. může pojistné i s úroky býti vymáháno soudní exekucí na základě vykonatelného výkazu nedoplatků a požívá v exekučním řízení přednostního práva nedoplatků daňových, v řízení konkursním a vyrovnacím přednostního práva tam stanoveného. Ano jest v zákoně tom stanoveno jen všeobecně, že pojistné požívá v řízení exekučním, konkursním a vyrovnacím přednostního práva nedoplatků daní a veřejných dávek, a neuvádí se daň výdělková jako směrodatná, jest použíti a platí v uvedených řízeních ustanovení o dani výdělkové, nyní § 265 odst. (2) písm. a) zák. čís. 76/1927, a to proto, že nemocenskému a pensijnímu pojistnému jest výdělková daň svou strukturou a povahou nejbližší z daní a dávek veřejných (rozh. 5346 a 10586 sb. n. s.). Podle § 210 ex. ř. mají

věřitelé odkázaní na nejvyšší podání před rozvrhovým rokem nebo při něm ohlásiti své nároky na jistině, úrocích, útratách a vedlejších pohledávkách a při roku předložiti listiny, sloužící k průkazu jich nároků, nejsou-li již u soudu, jinak bude k jejich nárokům přihlíženo jen potud, pokud bude zřejmo z veřejné knihy, ze spisů zájemních a exekučních, že jsou po právu a se hodí k uspokojení. Lze tedy přiznati nedoplatkům výdělkové daně, nemocenského, starobního a invalidního pojistného a nedoplatkům úrazových příspěvků výsadní pořadí jen, bylo-li prokázáno předloženými doklady, nebo bylo z pozemkové knihy, po případě ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů zjevno, že prodané nemovitosti sloužily výlučně nebo převážně provozování výdělkového podniku dlužníkova, jenž byl podroben dani výdělkové, nemocenskému, starobnímu a pokud se týče úrazovému pojištění. Nebyly-li přihlášky náležitě doloženy a nebyla-li okolnost, že prodané nemovitosti sloužily výlučně nebo převážně ku provozování podniku, zjevna ani z pozemkové knihy ani z exekučních spisů, nemá exekuční soud nedoplatkům těm přiznati výsadní zákonné zástavní právo. V případě, o nějž jde, nepředložil ani erár ani okresní nemocenská pokladna v M. ani všeobecný pensijní ústav v Praze ani úrazová pojišťovna dělnická v Praze, doklad o tom, že vydražené nemovitosti sloužily výlučně nebo z převážné části provozování exekutova podniku, okolnost ta nevysvítá ani z pozemkové knihy, ani z exekučních spisů (z odhadního protokolu). Nižší soudy spokojily se v tom směru neprávem s pouhým všeobecným prohlášením zástupce eráru a nemocenské pokladny, že exekut jako stavitel kupoval pozemky, na nich stavěl a pak pozemky se stavbou prodával, pokud se týče pozemky za účelem stavby a prodeje parceloval, ačkoliv zástupci těchto věřitelů doklady o tomto tvrzení nepředložili a vůbec neprokázali, že exekut koupil právě pozemky vydražené, aby je parceloval, na nich stavěl a pak je prodal, nepředložili vůbec průkaz, že a proč se daně a dávky, o něž jde, vztahují na vydražené nemovitosti a na které z nich. Nebyl tedy dán předpoklad pro přiznání přednostního pořadí a bylo tudíž výsadní pořadí přiznáno řečeným nedoplatkům neprávem. Bylo proto vyhověti dovolacímu rekursu a odepříti nedoplatkům těm výsadní pořadí a v důsledku toho i uspokojení z nejvyššího podání. Uvolněnou takto částku bylo přikázati na pohledávky podle knihovního pořadí. Podala-li městská spořitelna v M. odpor proti přikázání oněch nedoplatků ve výsadním pořadí z důvodu, že nemovitosti ty nesloužily výlučně nebo převážně provozování exekutova podniku, pokud se týče proti přikázání celého poplatku převodního, nebylo, poněvadž šlo o otázku právního posouzení, na místě, by ji soud s odporem odkázal na pořad práva, neboť stačilo, že zde nebylo předpokladů pro přednostní přikázání nedoplatků, o něž jde (viz rozh. 10.290, 10.586 a 5346 sb. n. s.).

Pokud se stížnost a dovolací stížnost domáhají toho, by pohledávka Spořitelny z běžného účtu P. v částce 67.243 Kč nebyla přikázána k hotovému zaplacení, zamítl rekursní soud návrh ten, dovolávaje se předpisu § 211, poslední odstavec, ex. ř., podle něhož nelze věřiteli po ukončení rozvrhového roku doplňovati přihlášku. Předpis posledního odstavce § 211 ex. ř. má však místo jen, kdyby věřitel chtěl svou pohledávku rozšířiti, změniti, nebo za jinou zaměniti, takže by tím mohli býti

zadnější hypotekární věřitelé zkrácení; upouští-li však věřitel od účtování některé pohledávky, vzdává se tím nároku na její přikázání z nejvyššího podání, což jest jen v zájmu zadnějších hypotekárních věřitelů a může proto takové prohlášení vždy, i po rozvrhovém roku, a to i v řízení opravném učiniti. Nemohlo přece býti úmyslem zákonodárce, by zamezil uspokojení oprávněných nároků zadnějších věřitelů ve prospěch pohledávky buď neexistující nebo úvěrní pohledávky nekryté zástavním právem, když sám věřitel si toho uspokojení nepřeje, jako v tomto případě. Rekursní soud mohl a měl vyhověti návrhu rekurentovu na vyloučení pohledávky z běžného účtu na jméno P. v částce 67.243 Kč. Bylo proto vyhověti dovolacímu rekursu v těchto směrech.

Čís. 11981.

Předměty, jež slouží k tomu, by mohl dlužník svůj byt se zařízením pronajati, nelze vyloučiti z exekuce (§ 251 čís. 6 ex. ř.), třebaže se dlužník zavázal obstarávati osobně úklid pronajatých místností.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R I 763/32.)

Dlužnice navrhla, by byla zrušena exekuce na části nábytku, tvořící zařízení pokojů, jež dlužnice pronajímala podnájemníkům. Soud prvé stolice návrh zamítl, rekursní soud návrhu vyhověl a exekuci zrušil. Důvody: Prvý soud zamítl návrh, domáhající se zrušení exekuce maje za to, že nejde o věci, jichž jest třeba k osobnímu dalšímu výkonu výdělečné činnosti dlužnice, ježto pronajímání bytu podnájemníkům nelze pokládati za živnost. Leč prvý soud přehlíží, že ochrany podle § 251 čís. 6 ex. ř. má se dostati nejen řemeslníkům a maloživnostníkům, nýbrž i ručním a továrním dělníkům a jiným osobám, které si ručními pracemi opatřují výdělek a že proto dlužnici, která, jak zjištěno, se živí jen pronajímáním dvou pokojů podnájemníkům a při tom ruční práce uklízení jim koná, jest podřaditi pod řečenou ochranu zákona a zabavený nábytek, jakožto předměty, jichž potřebuje k osobnímu dalšímu výkonu své výdělečné činnosti, vyloučiti podle § 251 čís. 6 a § 39 čís. 2 ex. ř. z exekuce. Jest poukázati na důvody rozhodnutí nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 10.392, podle nichž i majitelce dívčího pensionátu, pokud jde o drobnou živnost, t. j. živnost v menším rozsahu provozovanou, přiznati jest co do zařízení jejího podniku ochranu zákona ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Povinná potřebuje předmětů bytového zařízení, jichž vyloučení z exekuce se domáhá, podle svých vlastních údajů k tomu, by mohla svůj byt se zařízením pronajati. Nejde tudíž o předměty v § 251 ex. ř. pod čís. 1 uvedené a tudíž z exekuce vyloučené (rozh. nejv. soudu čís. 8836). Tyto předměty nelze však, jak činí rekursní soud, vyloučiti z exekuce ani podle § 251 čís. 6 ex. ř. Účelem ustanovení § 251 čís. 6 ex. ř. bylo odstraniti pochybnosti, že mohou činiti nárok na vybavení z exekuce i osoby, jichž povolání nepozůstává právě v ručních pracích v užším smyslu, nýbrž v pracovních výkonech jiného druhu, na příklad malí povozníci, malí zasílatelé, veslaři, artisté a j. (výn. min. sprav. ze dne 2. června 1914 v. m. čís. 43). Vždy se však předpokládá, že výdělečná činnost pozůstává převážně právě v oněch pracovních výkonech. I když se pronajímatel zařízených pokojů zavázal, obstarávati osobně úklid pronajatých místností, nestává se tím osobou, která si ručními pracemi opatřuje výdělek ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř. Neboť při podnájmu zařízených pokojů jde hlavně o úplatu za přenechání pronajatých místností k užívání, kdežto obstarávání, uklízení těchto místností, i když jest při pronájmu ujednáno, jest pracovním výkonem vedlejšího a podřadného významu, čemuž nasvědčuje i nepatrnost odměny za úklid v poměru k nájemnému. Nehledíc k tomu, nejsou zabavené předměty, jichž vyloučení se povinná domáhá, v souvislosti s pracovním výkonem uklízení, nýbrž slouží výhradně účelům pronájmu. Zabavené předměty bytového zařízení nejsou proto vyloučeny z exekuce ani podle § 251 čís. 6 ex. ř. Poukaz rekursního soudu na rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 10.392 sb. není případný, poněvadž šlo o úplně jiný skutkový a právní základ, o zabavení zařízení živnostenského podniku (dívčího pensionátu).

Čís. 11982.

Zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

Výtka, že na souzený případ nelze použíti určitého ustanovení zákona, jest výtkou nezákonnosti (§ 46 (2) zák.). Otázka však, zda nižší soudy souzený případ v mezích správně použitého ustanovení zákona posoudily správně, jest otázkou právního posouzení.

Předpisu § 142 obč. zák. jest použíti obdobně i v případech, kde se manželé rozejdou bez rozvodu nebo rozluky.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R I 787/32.)

Oba nižší soudy rozhodly souhlasně otázku, komu z obou fakticky odloučeně žijících manželů mají býti nezletilé děti ponechány ve výchově a výživě, v ten rozum, že zamítly návrh otce, by mu byly dítky odevzdány do výchovy a výživy, a uložily otci, by na dítky platil výživné. První soud stanovil výživné na 300 Kč měsíčně (po 150 Kč), rekursní soud snížil výživné na 240 Kč měsíčně (po 120 Kč). V dovolacím rekursu napadl otec usnesení rekursního soudu jen potud, pokud byly dítky odevzdány do výchovy a výživy matce, a pokud mu bylo vůbec uloženo platiti výživné v penězích; proti výši výživného nebrojil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, pokud napadal usnesení rekursního soudu; v nenapadené části co do výše výživného ponechal usnesení rekursního soudu nedotčeným.

Důvody:

Dovolací rekurs není opodstatněn. Není v rozporu se spisy předpoklad rekursního soudu, že otázka manželského společenství manželů není ještě konečně rozhodnuta, neboť jest nesporné, že společenství to

jest fakticky zrušeno, a nebylo tvrzeno, že v té příčině bylo soudem rozhodnuto; tímto faktickým stavem jest předpoklad rekursního soudu odůvodněn; nerozhodným jest, zda manželka rekurentova má úmysl dáti se rozvésti nebo rozloučiti nebo domáhati se odděleného bydliště; ostatně rekurent sám udával v prvé stolici, že jest zamýšlen rozvod. Dovolací rekurs nemohou odůvodniti ani další vývody rekurentovy, že nelze souzený případ upraviti podle § 142 obč. zák. a rekurentu odňati nezletilé děti z výchovy a výživy in natura, že proto má právo žádati, by mu děti byly matkou do výchovy a výživy vydány a že není ani důvodu k prozatímnímu opatření soudnímu. Vývody ty označuje rekurent sám za výtku nesprávného právního posouzení, ač výtka, že nelze na souzený případ použíti ustanovení § 142 obč. zák. jest v pravdě výtkou nezákonnosti, pro niž dovolací rekurs proti souhlasným usnesením prvé a druhé stolice podle ustanovení § 46 odst. (2) zákona ze dne 13. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. může býti podán. Než výtka ta jest neodůvodněna. § 142 obč. zák. má sice ustanovení o tom, komu z manželů jest ponechati výchovu dítek, jen pro případ rozvodu nebo rozluky manželství; ustanovení toho však jest použíti obdobně (§ 7 obč. zák.) i ve případech kde se manželé rozejdou bez rozvodu a rozluky, pro kterýžto případ zákon nemá výslovného ustanovení o výchově dítek. Otázka však, zdali nižší soudy souzený případ v mezích správně použitého zákonného ustanovení § 142 obč. zák. též správně posoudily, ponechavše dítky matce a uloživše otci platiti na ně výživné, jest jen otázkou právního posouzení; pro nesprávné právní posouzení však podle § 46 odst. (2) zákona ze dne 13. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. dovolací rekurs proti souhlasným rozhodnutím prvé a druhé stolice podán býti nemůže.

Čís. 11983.

Věnem může býti i hypotekární súročitelná pohledávka, jejíž splatnost nastane teprve úmrtím osoby povinné ke zřízení věna.

O určení věna lze sice zakročiti již před sňatkem, povinnost dotační však nezaniká, nebylo-li před sňatkem žádáno o věno.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R I 818/32.)

Návrh provdané již dcery, by bylo jejímu manželskému otci uloženo, by jí zřídil věno výplatou hotových 12.000 Kč nebo jich zajištěním na své nemovitosti, soud prvé stolice zamítl. Rekursní soud uložil otci, by své dceři věno 6.000 Kč splatné v den jeho úmrtí zajistil knihovně na své nemovitosti s 5 % úroky. Dospěv k názoru, že přiměřeným jest věno 6.000 Kč, uvedl rekursní soud ke konci důvodů: Ježto navrhovatelka prohlásila, že se spokojí s vyplacením věna teprve v době úmrtí otce, bylo uznáno opodstatněným zajištění pohledávky vzhledem k odsunutí splatnosti a bylo toto zajištění k návrhu navrhovatelky povoleno.

Nejvyšší soud nevyhověl otcovu dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nelze přisvědčiti rekurentu, že věnem nemůže býti hypotekární zúročitelná pohledávka, jejíž splatnost nastane teprve úmrtím osoby ke zřízení věna povinné. Věnem může býti podle § 1227 obč. zák. vše, co lze zciziti nebo užívati. Pohledávku způsobu shora zmíněného lze i zciziti i užívati; užívání záleží ve braní úroků; zda je zcizení hospodářsky snadné, či méně snadné, nerozhoduje; stačí jeho právní a hospodářská možnost. Že hypotekární pohledávka způsobu shora uvedeného může býti věnem, vyplývá i z ustanovení § 1218 obč. zák., že se věnem rozumí jmění mužovi nejen odevzdané, nýbrž i zajištěné. Mylný jest názor rekurentův, že věno musí býti požadováno před sňatkem, nikoliv i po sňatku; ustanovení takového není a nelze je dovozovati z toho, že zákon v §§ 1220 a 1221 obč. zák. jednající o povinnosti ke zřízení věna mluví o nevěstě a o snoubencích; z toho lze dovoditi jen, že lze o určení věna, jež jest závislým na sňatku (§ 1220 obč. zák.), zakročiti již před sňatkem, nelze však z toho dedukovati, že povinnost dotační zanikla, nebylo-li před sňatkem o věno žádáno.

Čís 11984.

Nekalá soutěž.

Zákonem ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n., jest zásadně přiznáno žalobní právo všem soutěžitelům bez ohledu na místní usazení, tedy i cizozemcům.

Okolnost, že byla zapsána určitá ochranná známka, nestačí ke skutkové podstatě § 1 zák. čís. 111/1927, nebylo-li této ochranné známky dosud vůbec použito.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv I 469/31.)

Žalující tuzemská akciová společnost Ch. a akciová společnost Paratect ve Vratislavi v Prusku domáhaly se na žalované tuzemské firmě, by byla uznána povinnou, vzdáti se svého práva slovní značky Paratect, toto vzdání se značky Paratect, zapsané pod čís. 4831, sděliti obchodní a živnostenské komoře v Chebu a obstarati výmaz této značky. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Pokud jde především o námitku nedostatku aktivní legitimace k žalobě společnosti Paratect, akc. spol. ve Vratislavi, s níž se odvolací soud zplna nevypořádal, ač ji žalovaná vznesla již v prvé stolici a při ní setrvala i v řízení odvolacím, vychází žalovaná z právního názoru, že soutěžitelem ve smyslu § 46 zák. ze dne 15. července 1927 čís. 111 sb. z. a n. vzhledem k žalované jako k tuzemskému podnikateli mohl býti zase jen podnikatel tuzemský, poněvadž prý nebylo ani tvrzeno, ani prokázáno, že žalovaná své výrobky s označením Paratect prodává a dodává

také do Německa, takže je vyloučeno, by žalovaná mohla zasáhnouti do práv žalující akciové společnosti. Leč zákon v § 46 nerozeznává a vzhledem k tomu, že za určitých podmínek může se ochrany zákona dovolávati i cizozemský soutěžitel (§ 52), lze míti za to, že místní vzdálenost není tu rozhodující. Není třeba a není podmínkou ochrany, by měly podniky, o něž jde, alespoň z části společné odbytiště. Přiznává tedy zákon zásadně žalobní právo všem soutěžitelům bez ohledu na místní usazení (srov. motivy k § 46 uved. zák., Skála: Nekalá soutěž str. 35). Že akciová společnost Paratect vyrábí v Německu zboží téhož nebo podobného druhu, dovolací odpověď nepřímo přiznává. Jest tudíž i žalující akciová společnost soutěžitelem ve smyslu § 46 zák. čís. 111/1927 sb. z. a n., což k oprávnění k žalobě postačí.

Dovolání žalobkyň není však odůvodněné. Dovolatelky napadají právní názor nižších soudů, že se v souzeném případě nedostává vůbec soutěžného jednání žalované, které by bylo způsobilé poškoditi žalobkyně jako soutěžitele. Závadné jednání žalované spatřují v tom, že si žalovaná dala u obchodní a živnostenské komory v Chebu dne 5. listopadu 1926 zapsati k označení svého zboží slovní známku »Paratect«, ač jí bylo známo, že žalující akciová společnost má tutéž známku chráněnu v Německu již od 12. března 1926, že zakázala žalobkyním odbyt zboží pod touto známkou a že žádala za upuštění od dalšího vedení této známky výkupné 80.000 Kč. Prvá skutečnost nestačí ke skutkové podstatě § 1 zák. o nekalé soutěži proto, že žalovaná své ochranné známky dosud vůbec nepoužila, jak žalobkyně samy přiznávají. Z pouhého zápisu známky nevzešla a nemohla vzejíti žalobkyním ještě škoda. Pokud jde o zákaz odbytu zboží pod známkou »Paratect« a o požadavek výkupného, bylo zjištěno, že Kurtu G-ovi, když byl ještě zástupcem akciové společnosti v Ústí n. L., bylo žalovanou sice sděleno, že nesmí vésti zboží pod jménem Paratect, že pak bylo bezvýsledně vyjednáváno, že však žalovaná nečinila nátlak na nějaké plnění a že odbyt výrobků Paratect nebyl nikterak rušen tím, že známka Paratect byla v Československé republice chráněna pro žalovanou. Požadavek výkupného stal se podle zjištění odvolacího soudu při smírném jednání před ministerstvem obchodu, kde akciová společnost podala na žalovanou žalobu o výmaz ochranné známky, tedy za známkového sporu a nelze nezávazného stanoviska stran při smírném jednání v onom sporu využíti k odůvodnění nároku vymáhaného žalobou pro nekalou soutěž. Nestačí tedy ony počiny žalované ani o sobě, ani v souvislosti, by byly splněny předpoklady nekalé soutěže podle § 1 uved. zákona, i když zaráží a jest nápadné, že si žalovaná dala zapsati právě známku »Paratect«, ač podle zjištění odvolacího soudu věděla, že téže známky používala předchůdkyně žalující akciové společnosti firma Paratect. Leč nebyly zjištěny skutečnosti, z nichž by zcela nepochybně vyplývalo, že úmysl žalované směřoval k tomu, by zápisem známky »Paratect« zabránila odbytu zboží žalobkyň pod touto známkou v Československé republice. Odporují tomu zjištění, že odbyt žalobkyniných výrobků Paratectu nebyl nikterak rušen tím, že známka byla chráněna pro žalovanou, a že tato známky neužívala.

Čís. 11985.

V Čechách nejsou přímo předepsána ochranná opatření ohledně kruhových pil, používaných pro soukromou potřebu hospodářství.

Přes to, že kruhová pila nebyla opatřena ochranným opatřením, není zaměstnavatel povinen k náhradě škody, byl-li zaměstnanec poraněn tím, že se při řezání smeklo dřevo, patrně když přišla pila na suk. Šlo o náhodu a zaměstnavatel by ručil podle § 1311 obč. zák. za újmu, která by nebyla nastala, kdyby byla kruhová pila dostatečně opatřena. Důkaz o tom přísluší poškozenému.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv I 636/31.)

Žalobce byl zaměstnán u žalovaných v P. v Čechách jako kočí. Z příkazu žalovaného měl žalobce na cirkulárce, poháněné elektrickým motorem, seříznouti a upraviti pracny k vozu. Při tom byl žalobci uříznut palec u levé ruky a naříznut ukazováček. Žaloba o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Žalobní nárok jest opřen o to, že žalovaní zavinili úraz, opatřivše nedostatečně cirkulárku. Není sporu o tom, že v souzeném případě bylo kruhové pily používáno pro soukromou potřebu hospodářství. Pro Čechy nejsou přímo předepsána ochranná opatření takových pil. Předpis § 68 nařízení ministerstva obchodu ze dne 23. listopadu 1905 čís. 176 ř. z., v němž jest řeč o kruhových pilách, jest předpisem pro živnostenské podniky. Nařízení místodržitele pro Čechy ze dne 12. března 1907 čís. 33 z. zák. o opatřeních k zabránění úrazům při hospodářských strojích nemá ustanovení o pilách. Předpis takový obsahuje § 8 nařízení místodržitele pro Moravu ze dne 28. prosince 1910, čís. 2 z. zák. na rok 1911 a II. oddíl písm. F nařízení zemského presidenta pro Slezsko ze dne 2. března 1911 čís. 13 z. zák. Jest tedy pravda, že pro Čechy není předpisů o ochranných opatřeních kruhových pil, používaných pro soukromou potřebu hospodářství, avšak jest tu přihlížeti k ustanovení § 1157 obč. zák., jež zaměstnavatelům ukládá zvláště povinnost pečovati o to, by při úpravě práce a udržování pracoven a nářadí, jež mají opatřiti aneb již opatřili, byly chráněny život a zdraví zaměstnanců. Z toho vyplývá pro oba žalované jako zaměstnavatele zákonná povinnost, by udržovali kruhovou pilu, které používali jejich zaměstnanci při výkonu prací v jejich hospodářství, v takovém stavu, by bezpečnost života nebo zdraví zaměstnancova nebyly ohroženy. Přes to, že soud prvé stolice zjistil z výpovědi svědka Antonína K-a, že cirkulárka nebyla opatřena žádným ochranným opatřením, nelze dovolání přiznati úspěch. Žalobce vylíčil případ tak, že se při řezání smeklo dřevo, patrně když pila přišla na suk, a že mu byl uříznut palec u levé ruky a poraněn ukazováček na téže ruce. Podle toho šlo o náhodu a zaměstnavatelé ručili by podle § 1311 obč. zák. za újmu, která by jinak nebyla nastala, totiž která by nebyla nastala,

kdyby byla cirkulárka dostatečně opatřena. Důkaz o tom příslušel, hledíc k ustanovení § 1296 obč. zák. poškozenému, tento však ani netvrdil — činí to opožděně teprve v dovolání —, že, kdyby byla pila řádně opatřena, bylo by vyloučeno, by jeho ruka přišla ve styk s ozubím pily. Dovolatel v řízení před soudem prvé stolice tvrdil, že cirkulárka nebyla opatřena obvyklými chránidly, jež teprve v dovolání jmenuje (druhý odstavec § 482 a druhý odstavec § 504 c. ř. s.).

Čís. 11986.

Řádný soud jest vázán rozhodnutím rozhodčího soudu v otázce, zda jde o úraz v podniku. Tím, že rozhodčí soud zřízený podle čl. IX. výnosu ministerstva železnic ze dne 6. června 1919, čís. 18.430 čís. 72 věstníku min. žel. zamítl žalobu pro nedostatek příčinné souvislosti mezi chorobou žalobce a úrazem, uznal, že jde o úraz v podniku.

Úraz, uznaný rozhodčím soudem za úraz v podniku, nepřihodil se z příčin vnějších mimo podnik ležících, stal-li se dělníku železniční vrchní stavby při jeho železniční dopravě na cestě z práce do bytu.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv I 758/31.)

Žalobce byl zaměstnán jako dělník na vrchní stavbě dráhy v Ch., odkudž denně dojížděl po ukončení práce do svého bydliště v Š. Dne 14. listopadu 1927 za žalobcovy jízdy vlakem do Š. srazily se vlaky a žalobce byl poraněn. Pro toto poranění byl žalobce až do konce března 1928 nezpůsobilý k práci a dostával až do 24. března 1928 od ředitelství státních drah léčební rentu, načež byl ze služby železniční správy propuštěn. Ježto se pak u žalobce znovu objevily poruchy zdraví, domáhal se na dráze náhrady škody, tvrdě, že jeho tělesné i duševní onemocnění bylo způsobeno železničním úrazem ze dne 14. listopadu 1927 a že jest v příčinné spojitosti s tímto úrazem, kteryžto úraz není však úrazem podnikovým, že jde při úrazu tom o příhodu v dopravě železnice a že jest žalovaná strana povinna nahraditi žalobci škodu podle zákona ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. zák. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Jest nesporno, že má žalobce jako dělník vrchní stavby železnice, náležející žalované straně, podle zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 Sb. z. a n. nárok na úrazové zaopatření proti dráze, byl-li žalobcův úraz úrazem podnikovým, a žalobce to připouští tvrdě, že mu byla ředitelstvím státních drah po určitý čas vyplácena léčební renta a že uplatňoval žalobou u rozhodčího soudu pro úrazové zaopatření železničních zřízenců svůj nárok na odškodné a že rozhodčí soud jeho žalobu zamítl. Jde o to, zda jest žalobcův úraz na dráze ze dne 14. listopadu 1927 pokládati za úraz podnikový. Žalobce tvrdí, že jel tehdy jako každodenně jako dělník vrchní stavby z práce do svého bydliště po ukončení denní práce. Podle čl. I. zákona ze dne 21. srpna 1917 čís. 363 ř. zák. jest úrazům, které se udály v provozu klásti na roveň i ony úrazy, které se udály na cestě z bytu do práce nebo z práce do bytu a jest tedy železniční úraz žalobce ze dne 14. listopadu 1927 pokládati za úraz v provozu (podnikový), poněvadž se stal žalobci na cestě z práce do bytu. Ježto žalobce, který jest podle čl. III. zák. ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 sb. z. a n. a §§ 1 a 2 vládního nařízení ze dne 19. května 1919 čís. 272 sb. z. a n. pojištěn jako dělník na dráze a má proti podniku nárok na úrazové zaopatření, utrpěl úraz, který jest pokládati podle čl. I. zákona ze dne 21. srpna 1917 čís. 363 ř. zák. za úraz v provozu (podnikový), nepřísluší mu podle čl. XVII zák. ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 sb. z. a n. nárok na odškodné podle zákona ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. zák. proti žalované straně (správě podniku), neboť žalobce neopírá žalobu o ustanovení §§ 46 a 47 dělnického úrazového pojišťovacího zákona. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolatel v tom, že jest kvalifikace úrazu, který žalobce utrpěl, jako úrazu v provozu, mylná, že dne 14. listopadu 1927 jel vlakem čís. 4743 jako jiní cestující z Ch. do Š., že nejde o dělnický vlak, nýbrž o normální pravidelně jedoucí vlak osobní a že se tedy žalobce právem odvolává, uplatňuje nárok na náhradu škody, na zákon o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. Jde o to, zda úraz, který žalobce utrpěl, jest či není úrazem podnikovým. Rozhodnutí o tom přísluší podle úrazového řádu zaopatření zaměstnanců čsl. státních drah (výnos min. železnic ze dne 6. června 1919 čís. 18430) vydaného na základě zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. zák. na rok 1888, zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 sb. z. a n. a vlád. nařízení ze dne 19. května 1919 čís. 272 sb. z. a n. ředitelství státních drah, jemuž zaměstnanec, když utrpěl úraz, služebně podléhal, nálezem důchodového výboru. Jak spisy ředitelství státních drah, jemuž žalobce podléhal, jest prokázáno, uznal důchodový výbor tohoto ředitelství žalobcův úraz ze dne 14. listopadu 1927 za úraz dopravní a vyměřil mu léčební důchod. Když byl žalobce s dalšími nároky odmítnut, podal ve smyslu citovaných zákonů a nařízení u rozhodčího soudu pro úrazové zaopatření železničních zřízenců v Praze žalobu o přiznání úrazové renty, kteráž žaloba byla nálezem rozhodčího soudu ze dne 9. listopadu 1929 zamítnuta z důvodu, že nebylo příčinné souvislosti mezi úrazem a zjištěnou chorobou žalobce. Tím byla otázka, zda jde o úraz podnikový, rozřešena a není soud k řešení této otázky již povolán. Pak ale, jak ve čl. I. řádu úrazového zaopatření jest uvedeno, nemá žalobce, an mu příslušel nárok na zaopatření podle svrchu uvedených zákonů, a to zde bylo, nárok na zaopatření proti státní železniční správě ze zákona ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. zák. a ze dne 13. července 1902 čís. 147 ř. zák., ano nebylo ani tvrzeno, že šlo o případy §§ 46, 47 zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. zák. na r. 1888. Není proto žalobní nárok opírající se o zákon o ručení železnic odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nelze přisvědčiti výtce dovolatelově činěné pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s., že nejde o úraz v podniku, poněvadž se mu prý přihodil úraz, když použil jako každý jiný cestující osobního vlaku čís. 4743, nikoliv vlaku dělnického ke zpáteční jízdě z práce domů. Neboť řádný soud jest vázán rozhodnutím rozhodčího soudu v otázce, zda jde o úraz v podniku (srovnej rozhodnutí čís. 976, 3323, 4627, 7102 sb. n.

s.). V souzeném případě rozhodl otázku tu nejen důchodový výbor zřízený podle čl. II. a III. výnosu ministerstva železnic ze dne 6. června 1919 čís. 18.430 čís. 72 věstníku min. žel., nýbrž i rozhodčí soud (čl. IX. výnosu), třebaže se otázkou tou výslovně nezabýval. Neboť tím, že, zamítnuv žalobu pro nedostatek příčinné souvislosti mezi chorobou žalobce a úrazem, rozhodl ve věci samé, uznal, že jde o úraz v podniku, jinak by byl musil žalobu pro nepříslušnost rozhodčího soudu odmítnouti. Je-li tomu tak, není třeba se ani zabývati otázkou, zda úraz při této dopravě jest v příčinné souvislosti s provozem železničního podniku. Není proto neúplností řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), že nebyly připuštěny důkazy o druhu vlaku, v němž dovolatel zpáteční jízdu z práce konal. Neprávem tvrdí dovolatel, prováděje dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., že nárok ten mu přísluší, i když jde o úraz v podniku, a odvolává se na rozhodnutí čís. 3323 sb. n. s. Neboť tam bylo vysloveno, že § 46 úrazového zákona neplatí v případě úrazu uznaného rozhodčím soudem za úraz v podniku, přihodil-li se z příčin vnějších mimo podnik ležících, kde tedy podnikatel neručí za něj z toho důvodu, že je majitelem podniku, nýbrž z příčin jiných, které s provozem podniku nemají nic společného. V souzeném případě však neutrpěl žalobce úraz z příčin vnějších, mimo podnik ležících, neboť ku provozování železničního podniku patří doprava osob po železnici a úraz žalobcův se stal právě při jeho železniční dopravě na cestě z práce do bytu.

Čís. 11987.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).
Označení závodu jako »první« jest nekalou reklamou jen, je-li způsobilé oklamati a zjednati tím podniku na úkor soutěžitele přednost při soutěži.
Slovu »první« jest přikládati význam jen časový, jde-li o pohřební ústav a přicházejí-li v úvahu jen dva pohřební ústavy v určitém místě.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv I 954/31.)

Ve městě L. byly dva pohřební ústavy: žalobcův (firmy K.) a žalovaného Jana V-a, jenž užíval ve své firmě na návěstní tabuli, na úmrtních oznámeních, plakátech a letácích označení »první l-ský pohřební ústav Jana V-a v L.« Žalobou, o niž tu jde, domáhala se firma K. na Janu V-ovi, by byl uznán povinným, zdržeti se ve své firmě označování svého závodu jako »první«, tvrdíc, že užívání tohoto označení jest neoprávněné a neodpovídá pravdě, ježto žalovaný jest vlastníkem pohřebního ústavu teprve asi 12 let, kdy ho koupil od Václava O-a, kdežto žalobkyně jest majitelkou pohřebního ústavu již od roku 1893, že označení, jehož užívá žalovaný, nejen že neodpovídá pravdě, ježto pohřební ústav žalobkyně trvá o 25 let déle, nýbrž uvádí i obecenstvo v omyl, ježto u obecenstva připouští dvojí výklad, ve směru časovém a v kvalitním; ve směru časovém že se míní dodatkem »první« stáří firmy, s hlediska kvalitního uvádí v omyl, jako by šlo o podnik vynikající nad ostatní, že označení to jest tudíž podle čl. 26 obch. zák. nepřípustné a jeho užíváním že

se žalovaný dopouští nekalé soutěže ve smyslu § 2 zák. o nekalé soutěži. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Předpis § 2 zákona proti nekalé soutěži uvádí ovšem v druhém odstavci příkladmo i údaje o trvání podniku, ale tím nenařizuje, že každý takový údaj o sobě jest již pokládati za nekalou reklamu, neboť závisí na různých dalších okolnostech, zda údaj ten jest »klamavý«, t. j. způsobilý ve smyslu prvého odstavce na úkor jiných soutěžitelů průměrné obecenstvo oklamati a tím teprve přijíti v úvahu jako prostředek nekalé soutěže. V souzeném případě zjistil soud prvé stolice, a odvolací soud si toto, ostatně vůbec nenapadené zjištění podle § 498 c. ř. s. osvojuje, že podnik žalované strany trvá již od roku 1888 a že osobní koncese udělená žalovanému v roce 1921 jest vlastně jen pokračováním původní koncese a že tedy podnik žalované strany i podle žaloby, i podle doslovu zákona jest skutečně v L. časově prvním, že toto označení jest časově správné a pravdivé. Je ovšem pravda, že slovo »první« připouští po případě i výklad ve smyslu kvalitním a že nejvyšší soud v jednom svém rozhodnutí, kde šlo o firmu vyrábějící určité produkty, z toho důvodu tento přídavek k firmě nepřipustil, avšak v souzeném případě jest uvážiti, že nejde tu o znění firmy, nýbrž o otázku nekalé soutěže, že nejde o výrobu, nýbrž o pohřební ústav, při němž o kvalitě pohřbu sotva lze mluviti v témž smyslu a že jde o podnik provozovaný v malém městě a svou činností na toto město a na jeho nejbližší okolí obmezený, kde i obchodní provoz obou konkurenčních podniků i jejich genese a stáří jsou většině obyvatelstva známé, takže v tom směru není důvodné obavy, že označení »první« bylo by snad chápáno na úkor soutěžitelského podniku žalobního kvalitativně. Z těchto důvodů má i odvolací soud za to, že v souzeném případě vzhledem na určité a zvláštní, zde specielně v úvahu přicházející okolnosti pravdivé označení »první« není způsobilé zákaznictvo klamati a tím žalobkyni v její soutěži se žalovaným poškozovati a že tudíž případu § 2 zák. proti nek. sout. tu není.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V prvém odstavci § 2 zák. z 15. července 1927 čís. 111 Sb. z. a n. jest obecně vymezena skutková podstata nekalé reklamy. Vyžaduje se, by kdo veřejně učinil nebo rozšiřoval o poměrech vlastního nebo cizího podniku údaje, které jsou způsobilé oklamati a zjednati tím podniku tomu na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži. V odstavci druhém téhož paragrafu vytyčuje zákon určité případy takových údajů a zmiňuje se zejména i o údajích o trvání neb o rozsahu podniku. Avšak i tyto údaje mohou býti nekalou reklamou jen, byly-li učiněny způsobem a jsou-li takové povahy, jak předpokládá odstavec první (slova »Náležejí sem zejména údaje . . .«). Označil-li tedy žalovaný svůj závod jako »první l-ský pohřební ústav«, bylo by označení »první« nekalou reklamou, kdyby bylo způsobilé oklamati a zjednati tím podniku žalovaného na úkor žalobkyně přednost při soutěži. Odvolací soud správně uznal, že těchto podmínek tu není. Bylo zjištěno, že podnik žalovaného byl zří-

zen již v roce 1888, kdy náležel jeho předchůdci Václavu O-ovi, který tehdy dostal koncesi, že žalovaný od roku 1917 provozoval závod jako zástupce Václava O-a a že v roce 1921 byla mu udělena koncese, když Václav O. prohlásil, že se své koncese vzdává, bude-li udělena žalovanému, což se i stalo. Z toho je patrno, že změnou koncese nebyla přerušena kontinuita podniku, jehož počátek jest tedy položiti do roku 1888. Poněvadž žalobce sám přiznává, že jeho podnik trvá teprve od roku 1893, a nebylo tvrzeno, že v L. jest ještě třetí pohřební ústav, jest označení žalobcova podniku jako prvního v L. pravdivé a nelze je proto pokládati ani za klamavé, pokud se slovu »první« přikládá význam v ohledu časovém. A jen tak může býti chápán, uváží-li se, že jde o pohřební ústav, jehož výprava a obsluha jest poměrně úzkému kruhu zájemců na něj odkázaných známa, nikoli o podnik výrobní, a že přicházejí v úvahu jen dva ústavy tohoto druhu v určitém místě, takže výrok »první« v přeneseném smyslu, jako »zvláště kvalitní« by ani pojmově nedopadal. V souzeném případě vzhledem ke zjištěným okolnostem bylo by slovo »první« vhodným dodatkem k bližšímu označení závodu ve smyslu čl. 16 obch. zák., i kdyby šlo o firmu, neboť by se jím rozlišovaly od sebe dva podniky stejného druhu v témže místě podle doby vzniku. Tomu není na odpor ani rozhodnutí čís. 1514 sb. n. s., k němuž žalobkyně poukazuje, poněvadž jeho skutková podstata ve všech složkách jest naprosto různá.

Čís. 11988.

Probourání požární zdi v Praze, jakož i stav tím přivoděný jest zakázané a nelze se domáhati splnění závazku ze smlouvy, že se žalovaný zavazuje podepsati po případě podání k stavebnímu úřadu o schválení stavební změny probouráním dveří v požární zdi.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv I 1027/31.)

Žalující firma uzavřela s předchůdci žalované ve vlastnictví domu čp. 257 na Smíchově dne 30. září 1922 nájemní smlouvu o pronájmu obchodních místností na dobu od 1. listopadu 1922 do uplynutí 5 let po zrušení zákona o ochraně nájemníků. Tato nájemní smlouva byla knihovně vtělena. Dům čp. 257 na Smíchově koupila žalovaná a převzala též nájemní smlouvu uzavřenou se žalobkyní. Odstavec VI. nájemní smlouvy stanovil: »Pronajímatelé souhlasí se stávajícím probouráním dveří v přízemí domu čp. 257 na Smíchově do sousedního domu čp. 258 a zavazují se podepsati po případě podání k stavebnímu úřadu o schválení stavební změny probouráním těchto dveří nastalé. Naproti tomu se majitel zavazuje probourané dveře po ukončení nájmu zazdíti a probouranou zeď na svůj vlastní náklad do dřívějšího stavu uvésti.« Výměrem magistrátu hlav. města Prahy ze dne 6. května 1930 bylo oběma stranám nařízeno, by otvor v požární zdi byl co nejdřív zazděn, a to do týdne. Výměr se stal právoplatným, avšak lhůta k zazdění otvoru byla prodloužena do konce července 1931. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalované, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna podepsati a žalující straně vydati listinu tohoto znění: »Magistrát hlav. města Prahy. V úctě podepsaný majitel domu čp. 258 na

Smíchově, dal probourati dveřní otvor ze svého přízemního krámu v domě se nalézajícího do svého krámu v sousedním domě čp. 257, který náleží Marii Š-ové (žalované) na Smíchově a prosí o dodatečné schválení této změny. Při té příležitosti předkládá dvojmo plánek, v němž změna vyznačena« a dále podepsati plán stavebních změn v domě čp. 257 na Smíchově dvojmo jako přílohu této listiny. Žalovaná namítla, že podle § 49 stav. řádu pro Prahu nesmějí býti probourány otvory do požární zdi a že proto jest smlouva o povinnosti probourání požární zdi neplatná a závazek nežalovatelný. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Podle § 49 zákona ze dne 10. dubna 1886 čís. 40 z. zák., jímž se vydává stavební řád pro král. hlavní město Prahu a pro město Smíchov atd. »budiž každý dům na straně obrácené k sousedním pozemkům oddělen zvláštní ochrannou zdí proti ohni, která má jíti všemi patry, čítajíc v to i podkroví. Tyto ochranné zdi nesmí míti otvorů na straně k sousedu obrácené a dřevěné části střechy dovoleno do nich zapouštěti jen tou měrou, by ve zdi zůstal ještě vyzděný dílec v šíři cihly.« Že jde v souzeném případě o požární zeď, lze bezpochybně zjistiti z doslovu odstavce VI. nájemní smlouvy, ze žalobní prosby a z výměru magistrátu. Nájemní smlouva ukládá tudíž majiteli domu čp. 257 na Smíchově závazek, by si vymáhal schválení zákonem zakázaného jednání. Závazek, jednání, příčící se zákonnému zákazu, jest ničí podle § 879 obč. zák. Neplatnost se rozumí samo sebou vzhledem k jasnému a přesnému doslovu § 879 obč. zák. a také vzhledem k výslovnému nařízení magistrátu o zazdění otvoru (viz též rozhodnutí čís. 4712, čís. 4536 sb. n. s.). Ježto z nicotného obchodu nemohou strany odvoditi žádných právních důsledků, soud proto právem žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Strana žalující spatřuje nesprávnost právního posouzení v tom, že předmětem žaloby není, jak prvý soud prý mylně za to má, to, by žalovaná strana probourala otvor v požární zdi, nýbrž jen podpis plánů stavebních změn a podání k stavebnímu úřadu o schválení k probourání dveří, a že ve stavebním řádě ani v jiném zákonném předpisu není takovýto projev souhlasu zakázán a není ani zakázáno žádati o stavební schválení otvoru v požární zdi probouraného, aniž žádost takovou podepsati. Názor tento právem prvý soud nepokládá za správný, neboť, je-li mezi stranami nesporno, že trvá zákonný zákaz probourání požární zdi a zároveň pravoplatné nařízení oběma stranám, že jsou povinny otvor zazdíti, jeví se probourání požární zdi, jakož i stav tím přivoděný zakázaným, nezákoným, a nelze nutiti žalovanou stranu, by o zavedení neb zachování zakázaného stavu jakýmkoliv způsobem zakročovala, po případě k němu dávala souhlas. Žalující strana nemůže se proto domáhati na žalované splnění závazku z nájemní smlouvy v ten smysl, že se žalovaná zavazuje podepsati po případě podání k stavebnímu úřadu o schválení stavební změny probouráním dveří. Smlouva ta, odporujíc § 49 stavebního řádu hlavního města Prahy byla již v čase uzavření, jak správně prvý soud dovozuje, nicotná podle § 879 obč. zák. a nemohl z ní proto pro žádnou ze stran vzejíti platný závazek a nemůže z ní žalující strana vyvozovati právo k podpisu žádosti neb stavebních plánů.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání se odkazuje v této příčině na příslušné správné důvody napadeného rozsudku a podotýká se k jeho vývodům, že, je-li zakázáno zříditi, nebo míti otvor v požární zdi, jsou samozřejmě nicotné i smlouvy, jichž třebas jen nepřímým účelem jest dosažení tohoto zakázaného stavu.

Čís. 11989.

Proti usnesení, jímž byl zamítnut návrh na přerušení sporu podle § 8 konk. ř., jest rekurs přípustný.

Oprávnění vnuceného správce nemovitosti vésti i na dále spor o výpovědi dané jím ze spravované nemovitosti zůstává nedotčeno uvalením konkursu na jmění majitele nemovitosti. Spor ten nelze přerušiti podle § 8 konk. ř.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv I 1595/32.)

František K., vnucený správce domu pronajímatelky, dal žalovanému soudní výpověď z bytu. Námitkám žalovaného procesní soud prvé stolice nevyhověl a ponechal soudní výpověď v platnosti. Odvolací soud nevyhověl návrhu žalovaného, by bylo řízení přerušeno; ve věci samé napadený rozsudek potvrdil. V onom směru uvedl v důvodech: Pokud se týče usnesení, jímž byl zamítnut návrh žalované strany, by řízení bylo přerušeno, ježto na jmění pronajímatelky uvalen byl po zahájení vnucené správy konkurs, vychází odvolací soud z názoru, že při této vnucené správě jde o oddělné právo, které podle § 12 konk. ř. konkursním řízením není dotčeno. Prohlášením konkursu, k němuž došlo v měsíci červenci 1931, kdežto vnucená správa byla povolena již v únoru 1931, není tedy v souzeném případu dotčen rozsah práva vnuceného správce, a dání výpovědi odpovídá působnosti vnuceného správce podle § 109 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud zamítl návrh na přerušení řízení podle § 8 konk. ř. V té příčině jest dovolání vlastně rekursem, jenž jest sice přípustný, avšak není oprávněný. Především bylo se zabývati otázkou, zda předpis § 192 druhý odstavec cřs. nečiní opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí nepřípustným, an odvolací soud vyřkl, že se řízení nepřerušuje. Avšak již z doslovu § 192 druhý odstavec c. ř. s. plyne, že se tento předpis nevztahuje na přerušení upravené velícím předpisem § 8 konk. ř. Podle tohoto zákonného ustanovení musí nastati v každém období sporu přerušení, jakmile jsou k tomu předpoklady v tomto paragrafu uvedené. Proto bylo lze usnesení odvolacího soudu napadnouti. Leč usnesení to jest věcně správné, poněvadž v souzeném případě není předpokladů § 8 konk. ř. Žalobu nepodala úpadkyně, nýbrž František K. jako vnucený správce jejího domu. Ač tento dům náleží úpadkyni, nepodal František K. výpověď jako její zmocněnec, nýbrž jest sám stranou v procesním smyslu (§ 571 druhý odstavec cřs.), a to mocí svého úřadu, jemu jako vnucenému správci exekučním soudem uděleného (§§ 109, 111 ex. ř.). I když výsledek žaloby materielně bude míti vliv na obsazení jednoho bytu v domě, tvořícím až dosud část majetku úpadkyně, jest přece vnucený správce formálně úplně samostatnou procesní stranou. Tato okolnost jest pro otázku přerušení sporu jedině rozhodna. Není-li úpadkyně procesní stranou, nelze tento spor podle § 8 konk. ř. přerušiti. Správce konkursní podstaty, jsa jen oprávněn za úpadkyni vstoupiti do sporu, nemohl by tak učiniti za Františka K-a, jehož oprávnění k podání a k dalšímu vedení tohoto sporu nebylo prohlášením konkursu na jmění majitelky domu dotčeno.

Čís. 11990.

Jde o obchody podle čl. 271 čís. 1 obch. zák., činí-li stavitel při provozu stavitelské živnosti nákupy stavebních hmot, jichž používá při stavbách pro své zákazníky.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, R II 395/32.)

Rejstříkový soud vyzval stavitele S-a, by opověděl firmu k zápisu do obchodního rejstříku. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Podle § 1 zákona ze dne 13. října 1928, čís. 183 Sb. z. a n. jest pro zápis firmy rozhodným ryzí výtěžek nejméně 50.000 Kč, jehož obchodník v roce dosáhl. Nemůže býti pochyby o tom, že stavitele jest považovati za obchodníka a provozuje-li nákup stavebních hmot, jichž pak používá při stavbách pro své zákazníky, jde o obchody podle čl. 271 čís. 1 obch. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs čelí proti usnesení, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvé stolice, tedy proti souhlasným usnesením nižších soudů. Rekurent odůvodňuje jej ve smyslu § 46 (2) zákona z 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. nezákonností napadeného usnesení, leč neprávem. Provozuje-li rekurent živnost stavitelskou a činí-li při jejím provozu nákupy stavebních hmot, kterých používá při stavbách pro své zákazníky, což rekurs přiznává, zahrnuje tato jeho činnost podstatu obchodů podle čl. 271 čís. 1 obch. z. Proto právem nižšími soudy bylo rekurentu uloženo opověděti firmu do obchodního rejstříku, ana jest splněna i další podmínka pro zápis, totiž, že ryzí výtěžek z jeho živnosti přesahuje 50.000 Kč ve smyslu § 7 uvoz. zák. k obch. z. a § 1 zákona ze dne 13. října 1928, č. 183 sb. z. a n.; že je splněna tato podmínka, rekurent ani nenapadá. S vývody dovolacího rekursu a s poukazem na rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího soudu o této otázce odkazuje se rekurent na odůvodnění téhož soudu v rozhodnutí ze dne 27. dubna 1915, č. 151 Pres (judikát čís. 223), na jehož zásadách trvá i tento nejvyšší soud, jak patrno z rozhodnutí čís. 144, 2374 sb. n. s.

Čís. 11991.

Předpisu § 406 c. ř. s. jest použíti i na bolestné za bolesti, jež se dostavily od podání žaloby až do vynesení rozsudku prvého soudu.

(Rozh. ze dne 14. října 1932, Rv II 322/31.)

Žalobkyně byla dne 9. května 1930 zasažena a poraněna automobilem žalovaného. Žalobou, zadanou na soudě dne 10. května 1930, domáhala se žalobkyně na žalovaném bolestného 50.000 Kč. Procesní soud prvé stolice přisoudil rozsudkem ze dne 15. prosince 1931 žalobkyni bolestné 24.700 Kč vzhledem k bolestem, jež žalobkyně vytrpěla prvých 49 dnů po úrazu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Nehledíc k tomu, že pro splatnost nároku není rozhodná podle § 406 c. ř. s. doba podání žaloby, nýbrž doba rozsudku, nemá odvolatelův názor o předčasnosti žaloby v zákoně vůbec opory.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud právem vyvrátil dovolatelovu výtku předčasnosti žaloby poukazem k ustanovení § 406 c. ř. s. Dovolatel sám přiznává, že nárok žalobkyně na bolestné v době podání žaloby byl existentním, ovšem podle jeho vývodů jen za jeden den, takže nemohlo býti přisouzeno žalobkyni nic více než přiměřené bolestné za jeden den. Ustanovení § 406 c. ř. s. jest všeobecným předpisem a vyslovuje, že, co do splatnosti plnění, musí rozsudek zníti podle stavu věci v době, kdy byl vydán. Vyšlo-li v souzeném případě za řízení na jevo, že nárok žalobkyně jest oprávněn, jest tím zároveň dovoděno, že nabyl dodatečně včasné i formální oprávněnosti, byť i v době podání žaloby nebyl ještě oprávněn nebo nebyl oprávněn v tom rozsahu, jak byl přiznán. Ostatně žalobkyně již v žalobě poukázala na prozatímnost žalobního žádání a v protokolu ze dne 12. prosince 1930 svůj nárok žalobní v podrobnostech jí již známý uplatnila. Příčilo by se zajisté zásadě procesní hospodárnosti, v níž má původ předpis § 406 c. ř. s., vylučovati použití tohoto zákonného ustanovení v rozepřích o bolestné a odmítati konečné vyřízení věci k rozhodnutí zralé bez nutkavého důvodu (srovnej v tom smyslu rozh. č. 285 sb. n. s.).

Čís. 11992.

Pro určení příslušnosti říšsko-německého soudu podle tuzemských zákonů ve smyslu vládní vyhlášky čís. 131/1924 sb. z. a n. a § 328 čís. 1 něm. c. ř. s. je rozhodné, zda měl povinný nárok v Německu, aniž záleží na tom, zda povinný podal žalobu k uskutečnění tohoto nároku.

Otázku příslušnosti říšsko-německého soudu podle tuzemských zákonů zkoumá soud povolující exekuci v tuzemsku samostatně, nejsa vázán názorem říšsko-německého soudu.

Zameškání roku před říšsko-německým soudem neznamená pro tuzemský soud povolující exekuci doznání příslušnosti říšsko-německého soudu podle tuzemských zákonů povinným. Za průkaz této příslušnosti nelze považovati pouhé vlastní všeobecné, skutkově a právnicky nedoložené tvrzení vymáhajícího věřitele v žalobě u říšskoněmeckého soudu, třebaže zůstalo následkem zameškání povinného nepopřené.

Zda povinný má v Německu nárok, který je jměním ve smyslu § 99 j. n., jest posouditi podle říšsko-německého práva potud, pokud tímto právem jest nárok určen. K průkazu nároku však nestačí jen tvrzení vymáhajícího věřitele, nýbrž jest na něm, by prokázal skutkové předpoklady nároku. K tomuto průkazu nestačí potvrzení říšsko-německého soudu, že nárok povinného plynul ze žalobního přednesu, jenž platí za doznaný následkem jeho zameškání.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, R I 660/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh na povolení exekuce na základě rozsudku obvodového soudu v Drážďanech. Důvody: Rozsudek říšsko-německý, podle něhož se žádá o exekuci, nelze podle § 328 něm. soud. řádu uznati za vynesený soudem podle zdejších zákonů příslušným, zejména nebylo soudu, který exekuci má povoliti, vykázáno písemně, že mezi stranami bylo ujednáno, že smlouva má býti splněna v Drážďanech (§ 88 I. j. n.). Okolnost, že Dr. S., proti němuž se exekuce navrhuje, měl v době podání žaloby v Drážďanech majetek, se ani netvrdí, tím méně osvědčuje, nebo prokazuje (§ 99 j. n.) a soud věci obtížené podle § 91 zdejší jurisdikční normy tu vůbec nepřichází v úvahu vzhledem ku předmětu sporu. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil, poukázav ke správným důvodům prvého soudu, k nimž dodal: Pokud se stěžovatel odvolává na to, že obvodový soud v Drážďanech byl příslušným, ježto splništěm původní obligace byl podle § 269 něm. obč. zák. Langebrück jakožto bydliště tehdejšího zavázaného dlužníka R-a v době vzniku obligace, a že toto splniště platí i pro nynějšího povinného, jenž převzal jako osobní dlužník závazek R-ův, jest poukázati k tomu, že místo splnění obligace určené zákonem — § 269 něm. obč. zák. má podobné ustanovení jako § 905 obč. zák. — nestačí k odůvodnění příslušnosti soudu, v jehož obvodu jest zákonné splniště, ježto § 88 prvý odstavec j. n. má na mysli výslovnou dohodu o splništi, při čemž musí tato úmluva býti prokázána listinou. Mimo to nesměl se soud exekuci povolující spokojiti s tvrzením vymáhající strany, že obvodový soud v Drážďanech byl příslušným jako soud splniště, nýbrž musil míti po ruce listinný průkaz ve smyslu § 88 prvý odstavec j. n., ana tato listina nebyla již ve sporu předložena (čís. 7736 sb. n. s.). Ježto tato listina nebyla k exekuční žádosti připojena, nebylo k tvrzenému důvodu příslušnosti přihlížeti. Ani důvodu příslušnosti podle § 91 j. n. tu není, poněvadž se žalobou nebylo domáháno současně ani zástavního práva ani výmazu zástavního práva a vůbec nejde o žádnou ze žalob uvedených v tomto paragrafu. Co se týče důvodu příslušnosti obvodového soudu v Drážďanech podle § 99 j. n., jest poukázati k tomu, že by byla musila vymáhající strana prokázati, že žalovaný, nynější povinný,

měl v době podání žaloby u cizozemského soudu v Německu jmění. V tom ohledu nestačí tvrzení, že žalovaný má proti nynějšímu vlastníku označeného pozemku nárok na sproštění ze závazku z důvodu zhodnocení pohledávky vymáhající strany, po případě na placení příspěvku, neboť tento nárok nebyl v době podání žaloby na zjištění povinnosti žalovaného ke zhodnocení pohledávky vymáhající strany ještě existentní, ježto v této době nebylo ještě jisto, zda bude žalovaný uznán povinným k zhodnocení a bude-li míti nárok postižní proti nynějšímu vlastníku nemovitosti. Nelze proto říci, že žalovaný měl v době podání žaloby v Německu jmění, an nárok, jeho udánlivé jmění v Německu tvořící, byl co do vzniku závislým na výsledku sporu o této žalobě. Názor stěžovatelův, že se obvodový soud v Drážďanech stal příslušným tím, že žalovaný nepříslušnost tohoto soudu ve sporu nenamítl, byl by správný jen, kdyby se žalovaný byl pustil do jednání o věci hlavní, aniž namítl nepříslušnost (§ 104 třetí odstavec, j. n.), není ale správným v tomto případě, kde se žalovaný do jednání o hlavní věci nepustil a byl odsouzen rozsudkem pro zmeškání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nezáleží na tom, zda nárok žalobkyně nebyl závislý na podání žaloby. Pro určení příslušnosti německého soudu podle tuzemských zákonů ve smyslu vládní vyhlášky čís. 131/24 a § 328 čís. 1 něm. c. ř. s. je rozhodné, zda měl povinný nárok v Německu, jímž bylo založeno sudiště majetku podle tuzemského práva, t. j. podle § 99 j. n. Při tom by nezáleželo na tom, zda povinný podal žalobu k uskutečnění tohoto nároku. Ale mylný je názor stěžovatelky, že nárok zakládající podle jejího názoru sudiště majetku platí za doznaný i pro posouzení otázky příslušnosti zdejším soudem podle tuzemského práva proto, že povinný nepopřel tvrzení vymáhající věřitelky (žalobkyně) v její žalobě o zhodnocení hypoteky u německého soudu, jímž odůvodňovala příslušnost německého soudu sudištěm majetku. Otázku příslušnosti německého soudu podle tuzemských zákonů zkoumá soud povolující exekuci v tuzemsku samostatně a není vázán názorem německého soudu. Zameškání roku před německým soudem neznamená pro tuzemský soud exekuci povolující doznání příslušnosti německého soudu podle tuzemských zákonů povinným. Vymáhající věřitel jest podle §§ 55 a 82 třetí odstavec ex. ř. povinen prokázati podmínky pro povolení exekuce na základě cizozemského exekučního titulu, tedy i příslušnost cizozemského soudu podle tuzemských zákonů. Za průkaz této příslušnosti nelze však považovati pouhé vlastní všeobecné, skutkově a právnicky nedoložené tvrzení vymáhajícího věřitele v žalobě u cizozemského soudu, třeba zůstalo ve sporu v Německu následkem zameškání povinného nepopřeno. Domněnka, že tvrzení žaloby při zameškání žalovaného platí za pravdivé, účinkuje jen pro spor před německým soudem, ale neváže soud exekuci povolující v tuzemsku. Proto bylo na vymáhající věřitelce, by jinak prokázala, že jsou tu podmínky příslušnosti německého soudu. Zda povinný má nárok na náhradu, který je jměním ve smyslu § 99 j. n., jest posouditi podle německého práva potud, pokud tímto právem jest nárok určen, ale k průkazu nároku toho nestačí pouhé tvrzení vymáhajícího věřitele, nýbrž jest na něm, by prokázal skutkové předpoklady nároku, tedy zejména, že nemovitosti nabyla třetí osoba, a, proč je postihem zavázána povinnému k náhradě podle německého práva. Vymáhající věřitelka neprokázala však příslušnost německých soudů podle tuzemských zákonů takovým výkazem. Potvrzení německého soudu, že nárok povinného plynul ze žalobního přednesu, jenž platí za doznaný následkem jeho zameškání, nemůže ještě nahraditi pro zdejší soud, jenž existenci nároku zkoumá samostatně, průkaz skutečností onen nárok odůvodňujících, totiž, že podle německého práva nabytí nemovitosti od povinného stalo se za takových podmínek, že onen nabyvatel povinnému ručí postihem pro jeho závazek na zhodnocení hypoteky.

Čís. 11993.

Povinnému nelze uložiti vyjevovací přísahu (§ 47 ex. ř.), má-li movité věci exekucí dosud nepostižené, jež jsou vymáhajícímu věřiteli známé a o nichž není zcela jasno, zda nedostačují k uspokojení vymáhané pohledávky, ať pro nepatrnost ceny nebo pro předchozí zástavní práva jiných věřitelů nebo pro nároky třetími osobami na ně činěné.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, R I 769/32.)

Vymáhající věřitel podal proti povinnému návrh na ustanovení roku podle § 47 ex. ř. odůvodňuje ho tím, že soudní mobilární exekuce proti povinnému zůstala bezvýslednou, poněvadž třetí osoba uplatnila vlastnický nárok na zabavené věci. Při roku k výslechu o tomto návrhu vznesl právní zástupce povinného proti navrhovanému vyjevovacímu řízení námitky z důvodu, že dlužník jest majetný, jsa vlastníkem kamenického závodu. Prvý soud námitky ty neuznal, uváděje, že bezvýslednost exekuce, která jest podmínkou § 47 ex. ř., jest prokázána, a to, že dlužník snad je majetný, jest nerozhodné, neboť za tím účelem byla vyjevovací přísaha navržena, by vymáhající věřitel zvěděl o pramenu úkoje. Rekursní soud zamítl návrh vymáhajícího věřitele na ustanovení roku podle § 47 ex. ř. Důvody: Ze zvláštní povahy vyjevovací přísahy jako podpůrného prostředku donucovacího (viz Neumannův komentář k § 47 ex. ř.), »jako nejzazšího a nejkrajnějšího exekučního prostředku, jenž se těžce dotýká dlužníka« (sb. n. s. čís. 10827), — který má býti jedním z posledních exekučních zákroků proti povinnému, když se úplné uspokojení vymáhané pohledávky z přístupného jmění (movitého) dlužníkova nezdařilo (sb. n. s. čís. 3583), vyplývá, že vyjevovací řízení může býti zahájeno jen, zůstal-li výkon exekuce pro peněžité pohledávky bezvýsledný proto, že u dlužníka nebyly nalezeny věci movité, exekuci podrobené (sb. n. s. čís. 3167, judikát čís. 227 a j.) nebo byly nalezeny jen věci, nedostačující k uspokojení vymáhajícího věřitele, ať pro nepatrnou hodnotu nebo pro předchozí zástavní práva jiných věřitelů. Výpočet tento jest výčetmý (taxativní) (sb. n. s. čís. 6243, 10827). Předpokladem vyjevovací přísahy jest tudíž nezbytně skutečná marnost

mobilární exekuce, kterážto marnost, jak v § 47 druhý odstavec ex. ř. výslovně jest uvedeno, musí jasně na jevo vycházeti, býti buď ze spisů patrna neb navrhovatelem náležitě osvědčena (§ 55 druhý odstavec ex. ř.). (Viz sb. n. s. čís. 6243 a Hora: Soustava exekučního práva str. 94.) Aby tudíž uložení vyjevovací přísahy mohlo býti navrženo, musí předcházeti provedení exekuce na movité jmění dlužníkovo, učiněn býti pokus soudcovským právem zástavním zajistiti všechno tu jsoucí a soudu známé dlužníkovo jmění movité, a teprve, kdyby po úplném provedení mobilární exekuce vyšla na jevo nepostačitelnost zabavených svršků pro úplné uspokojení vymáhajícího věřitele, mohlo by býti uloženo soudem vykonání přísahy vyjevovací dlužníku. K vůli zjištění těchto předpokladů, jakož i předpokladů § 49 ex. ř., jest právě zákonem nařízen předchozí výslech dlužníkův (§ 47 pátý odstavec ex. ř.). V projednávaném případě však oněch předpokladů pro uložení vyjevovací přísahy dlužníku není. Neboť ze zájemního protokolu vysvítá, že u dlužníka byly zabaveny jen dvě knihovny a 2 originály obrazů, obojí v přibližné ceně po 10.000 Kč (čl. 69 návodu pro výkonné orgány). Již z povahy a z ceny těchto zabavených předmětů vyplývá, že u dlužníka jsou zajisté i jiné další asi cenné svršky, zejména nábytek a pod., čemuž nasvědčuje i poznámka výkonného orgánu v zájemním protokole, že pohledávka jest kryta, čímž má býti naznačeno, že zabavení nebylo provedeno ve větším rozsahu, než bylo třeba k uspokojení vymáhajícího věřitele (§ 41 druhý odstavec, § 7, § 279 ex. ř.). Z výslechu výkonného orgánu rekursním soudem nařízeného také skutečně vysvítá, že dlužník obývá tři pokoje, ve kterých má přepychové zařízení, tak že by jistě bylo lze kromě uvedených předmětů zabaviti i jiné. Pakliže tedy za tohoto stavu věci při roku ku předchozímu výslechu dlužníka jeho právní zástupce vznesl proti připuštění vyjevovací přísahy námitky, uváděje, že dlužník jest majetným (majitelem kamenického závodu), neprávem prvý soud dal napadeným usnesením dlužníku příkaz, by přísežně udal své jmění, uznav, že bezvýslednost exekuce u dlužníka jest prokázána, a jest úsudek ten v příkrém rozporu s dalším výrokem napadeného usnesení, že to, že dlužník snad jest majetný, jest nerozhodné, ježto prý za účelem seznání pramene úkoje byla vyjevovací přísaha navržena. Názor ten odporuje shora dolíčené výjimečné povaze vyjevovacího řízení jakožto podpůrného a nejzazšího donucovacího prostředku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nesprávný je názor rekurentky, že vyjevovací přísaha podle § 47 ex. ř. je přípustná již, je-li exekuce, vedená jen na některé z movitých věcí povinné strany, bezvýsledná. Neboť účelem vyjevovací přísahy je, by po bezvýsledně vedené exekuci na věci movité, byl povinný donucen vyjeviti jmění, na něž vymáhající strana nemohla vésti exekuci, protože jí nebylo známé. Nelze proto uložiti povinné straně vyjevovací přísahu, má-li movité věci exekucí dosud nepostižené, jež jsou vymáhající věřitelce známé a o nichž není zcela jasno, zda nedostačují k uspokojení vymáhané pohledávky, ať pro nepatrnost ceny nebo pro předchozí zástavní práva jiných věřitelů nebo pro nároky třetími osobami na ně činěné. Vymáhající věřitelce musilo býti známo, že povinný má v bytě ještě jiné movité věci, než zabavené 2 knihovny a 2 obrazy originály, an podle zájemního protokolu výkonný orgán ustal v dalším zabavení proto, že přibližná cena zabavených věcí stačila podle jeho odhadu ke krytí vymáhané pohledávky a vymáhající věřitelka mohla se dotazem u výkonného orgánu dověděti, že povinný obývá byt o třech pokojích luxusně zařízených. A poněvadž není zcela jasno, že by ostatní dosud nezabavené movité věci povinného nestačily ke krytí vymáhané pohledávky, není podmínek pro uložení vyjevovací přísahy povinnému podle § 47 druhý odstavec ex. ř. Podmínkou vyjevovací přísahy není ovšem, by vymáhající strana vedla bezvýsledně exekuci několikráte. To však platí jen, nelze-li uspokojení dosáhnouti ani exekucí na movité věci dosud exekucí nezasažené, o což se vymáhající strana dosud ani nepokusila.

Čís. 11994.

Rozhodnutí o útratách v rozsudku procesního soudu prvé stolice jest pokládati za usnesení, byl-li rozsudek napaden jen ve výroku o útratách. Lhůta ku placení útrat nepočíná tu teprve pravomocí rozsudku, nýbrž dnem doručení usnesení povinné straně, nebyl-li přiznán rekursu odkládací účinek podle § 524, prvý odstavec, c. ř. s.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, R I 801/32.)

Rozsudek prvého soudu ze dne 12. března 1932 byl doručen dlužníku dne 28. dubna 1932. Dlužník podal proti rozsudku včas rekurs co do výroku o útratách, jemuž rekursní soud usnesením ze dne 24. května 1932 nevyhověl. Toto usnesení bylo doručeno dlužníku dne 6. června 1932. Návrhu vymáhajícího věřitele ze dne 11. června 1932 na povolení exekuce k vydobytí útrat soud prvé stolice usnesením ze dne 13. června 1932 vyhověl. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Napadeným usnesením byla povolena mobilární exekuce podle rozsudku ze dne 12. března 1932. Proti tomuto rozhodnutí byla však co do výroku o útratách podána včas stížnost, jež byla vyřízena usnesením rekursního soudu ze dne 24. května 1932. Toto usnesení bylo doručeno stěžovatelce teprve dne 6. června 1932. Podle toho minula čtrnáctidenní lhůta k zaplacení teprve dnem 20. června 1932, nikoliv dnem 11. června 1932. Jeví se tudíž exekuční žádost v tento den podaná předčasnou, pokud se týče útrat 838 Kč, bylo ji odmítnouti pro předčasnost.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rozhodnutí o útratách v rozsudku procesního soudu prvé stolice jest pokládati za usnesení byl-li rozsudek napaden jen ve výroku o útratách a platí o něm proto ustanovení § 524 prvý odstavec c. ř. s. až na některé výjimky, o něž tu nejde, jak vysloveno bylo v rozhodnutí čís.

4743 sb. n. s. O usneseních však neplatí § 409 třetí odstavec c. ř. s., podle něhož počíná lhůta ku plnění pravomocí rozsudku (srovnej rozhodnutí čís. 2128, 3302 sb. n. s.), nýbrž počíná dnem doručení usnesení povinné straně, nebyl-li přiznán rekursu odkládací účinek podle § 524 prvý odstavec c. ř. s. Rozsudek prvé stolice obsahující usnesení o útratách byl doručen povinné straně dne 28. dubna 1932, tímto dnem počínala čtrnáctidenní lhůta k plnění a končila tudíž dne 12. května 1932. An byl podán exekuční návrh k vydobytí útrat 11. června 1932, prošla již lhůta k plnění (§ 7 ex. ř.) a, jelikož ze spisu neplyne, že podle § 524 druhý odstavec c. ř. s. bylo nařízeno prozatímní stavení výkonu, byla navržená exekuce prvým soudem povolena právem.

Čís. 11995.

Exekuce na základě říšskoněmeckého exekučního titulu.

Příslušnost říšskoněmeckého soudu podle tuzemských zákonů (§ 80 čís. 1 ex. ř.) má vymáhající věřitel soudu povolujícímu exekuci prokázati v návrhu na povolení exekuce.

Soud povolující exekuci zkoumá příslušnost cizozemského soudu podle tuzemského práva samostatně, nejsa vázán názorem cizozemského soudu o jeho příslušnosti.

O předpis § 101 j. n. nelze opříti příslušnost cizozemského soudu k vydání exekučního titulu závazného pro zdejší soudy.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, Rv I 1405/31.)

Usnesením tuzemského krajského soudu byla povolena exekuce na základě vykonatelného rozsudku zemského soudu v Drážďanech k vydobytí hypotekární zápůjčky proti dlužníku jako přejímateli nemovitosti. Žalobou (odporem proti exekuci), o niž tu jde, domáhal se dlužník na vymáhajícím věřiteli, by bylo uznáno právem, že usnesení povolující exekuci jest neplatné a že exekuční úkony na jeho základě provedené pozbývají působnosti. Dlužník v žalobě tvrdil, že příslušnost zemského soudu v Drážďanech jako soudu splniště, uplatňovaná vymáhajícím věřitelem není prý dána, poněvadž povinná strana, která sice ručí za zažalovaný dluh následkem zákonných ustanovení současně se získáním nemovitostí, tento dluh nikdy výslovně nepřevzala jako osobní dlužník, nepřevzala tudíž místo splniště pro původní dluh platící, ježto ručí za tento dluh jen věcně, nikoliv však osobně. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Nižší soudy nesprávně pokládají příslušnost německého soudu (zemského soudu v Drážďanech) za opodstatněnou podle tuzemských zákonů. Dovolatel to právem vytýká. Podle vládní vyhlášky čís. 131/1924 a § 328 něm. c. ř. s. nelze uznati německý exekuční titul (rozsudek a útratové usnesení), nebyl-li podle tuzemských zákonů německý soud příslušný. Tuto příslušnost má vymáhající věřitel soudu povolujícímu exekuci prokázati v návrhu, ježto je to podmínkou povolení exekuce (§ 55 druhý odstavec ex. ř.). Soud povolující exekuci zkoumá příslušnost cizozemského soudu podle tuzemského práva samostatně, nejsa vázán názorem cizozemského soudu o jeho příslušnosti. Vymáhající věřitel v návrhu na exekuci neprokázal příslušnost německého soudu podle § 88 prvý odstavec j. n. a podle § 101 j. n., na které se odvolával. Onen předpis stanoví příslušnost podle smluveného splniště, kterážto smlouva musí býti prokázána listinou. Z rozsudku německého soudu však neplyne, že splniště bylo ujednáno buď při smlouvě o zápůjčku a zřízení hypoteky nebo při jejím převzetí povinným a že to bylo listinou prokázáno. Zákonné splniště, o které opřel příslušnost německý soud, nemůže opodstatniti příslušnost podle tuzemského práva, najmě příslušnost podle § 88, prvý odstavec, j. n. Nezáleží proto na tom, zda povinný převzal s dluhem a s hypotekou i závazek plniti tam, kde byl povinen plniti původní dlužník jako v zákonném splništi, aniž na tom nezáleží, zda podle §§ 905 a 1420 obč. zák. měl býti podle zákona dluh splacen v Drážďanech. Ani na tom nesejde, zda se odvolací soud ocitl v rozporu se spisy, převzav zjištění prvého soudu, že povinný převzal dluh i jako osobní dlužník, a při tom nevyvrací odvolací vývody v tom směru uplatněné. Není ani třeba se zabývati tím, zda určovací žaloba o zhodnocení pohledávky nebo hypoteky podle německého práva je žalobou ze smlouvy o určení, splnění, zrušení nebo náhradu pro nesplnění ve smyslu § 88 prvý odstavec j. n., či zda jde o zákonný nárok na zhodnocení (obligatio ex lege), který o sobě ze smlouvy samé ještě neplyne. Rovněž není vůbec opodstatněna příslušnost německého soudu podle § 101 j. n. Tam jest stanoveno sudiště vzájemnosti. To podle tuzemského práva jest dáno tehdy, když v jiném státním území jsou pro tuzemce připuštěny civilní žaloby před soudy, kterým by podle jurisdikční normy pro ně nenáležela žádná nebo jen omezená příslušnost. Sudiště to, jak plyne z uvedeného předpisu i z povahy věci, jest omezeno na příslušníky cizího státu, jenž stejně postupuje proti příslušníkům československého státu, z čehož nelze dovoditi uznání příslušnosti cizozemského soudu, pokud jde o zdejší příslušníky. Nelze proto vůbec o § 101 j. n. opříti příslušnost cizozemského soudu k vydání exekučního titulu závazného pro zdejší soudy.

Čís. 11996.

O nároku podle § 2 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931 nelze rozhodovati v řízení nesporném, nýbrž jen pořadem práva.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, R II 216/32.)

Soud prvé stolice vyhověl návrhu nemanželského dítěte, by manželce nemanželského otce bylo uloženo platiti navrhovateli výživné. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil a vyvrátil výtku zma-

tečnosti podle § 41 d) zák. čís. 100/1931 tím, že podle obdoby § 166 obč. zák. jest o návrhu jednati v řízení nesporném, ježto nemanželské otcovství bylo uznáno.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů i s předchozím řízením a odkázal navrhovatele na pořad práva.

Důvody:

Podle § 1 zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. jest ustanovení tohoto zákona užíti jen, má-li podle zákonných předpisů býti postupováno v soudním řízení nesporném. Tím je řečeno, že soudce má zahájiti nesporné řízení jen v případech, jež zákonný předpis buď výslovně buď nepřímo slovy, že soud má postupovati »z úřadu« a pod. odkazuje do nesporného řízení. Jde o případ § 2 zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 z roku 1931 sb. z. a n., jak rekursní soud výslovně uvádí a jak z poručníkova návrhu a z celého řízení plyne, o němž ani tento zákon ani jiné zákonné předpisy neustanovují, že je ho řešiti v řízení nesporném. Naopak z ustanovení § 16 I. dílčí novely k obč. zák., podle něhož o nároku nemanželského dítěte proti otci na výživné jest rozhodnouti v řízení nesporném jen, když otcovství bylo uznáno, kdežto jinak je rozhodovati v řízení sporném, plyne, že o takovémto nároku, který si činí nemanželské dítě proti třetí osobě, může býti rozhodováno jen pořadem práva. Ano bylo v souzeném případě rozhodnuto o takovémto nároku v řízení nesporném, je celé řízení i usnesení obou soudů zmatečné podle § 41 d) zákona z 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. a právem to rekurentka podle § 46 odstavec (2) zákona vytýká.

Čís. 11997.

Jde o zahájenou rozepři, třebas byly v pozdější žalobě o rozvod manželství od stolu a lože uplatňovány jako důvod rozvodu časově a věcně jiné skutkové okolnosti, než v dřívější žalobě.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, R II 382/32.)

Žalobu manželky na manžela o rozvod manželství od stolu a lože, zadanou na soudě dne 26. června 1931, soud prvé stolice odmítl pro překážku zahájeného sporu, ježto za ústního jednání vyšlo na jevo, že žalobkyně podala dne 15. dubna 1925 na žalovaného žalobu o rozvod manželství a o výživné Ck VIII 152/25, žaloba byla žalovanému doručena a že takto zahájený spor dosud ukončen není, ježto žalovaný nepodal dosud žalobní odpověď a žalobkyně ani žalobu zpět nevzala, ani nenavrhla rozsudek pro zmeškání. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by jednal ve věci samé. Důvody: Překážka pře zahájené je odůvodněna, je-li tu totožnost stran a totožnost nároku podle žalobního návrhu a podle právního důvodu žaloby. I kdyby tu byl týž právní důvod co do právnické konstrukce, o který se opírá nová žaloba, nelze mluviti o totožnosti nároku, jsou-li tvrzeny jiné skutečnosti, z nichž se nárok dovozuje. Právě o to

však jde v souzeném případě. Žalobou Ck VIII 152/25 domáhala se žalobkyně rozvodu manželství pro ublížení na cti a pro pohrůžky zlým nakládáním, které se staly roku 1925 a pro hluboký rozvrat manželství a nepřekonatelný odpor z uvedených příčin. Po té době, jak vyplývá ze spisů, se manželé zase usmířili a žili společně až do roku 1931. V žalobě o rozvod podané žalobkyní dne 26. června 1931 zn. sp. Ck II a 974/31 žádá žalobkyně o rozvod manželství pro vyhrůžky a urážky provedené v roce 1930 a pro hluboký rozvrat vyvolaný těmito výstupy. Skutkový základ nové žaloby jest tedy docela jiný, než skutečnosti, o něž se opřela žaloba v roce 1925 a proto není tu totožnosti nároku, i když se žalobní prosba co do žádosti o rozvod v obou sporech kryje. Správnost tohoto názoru bije do očí, uváží-li se, že by jistě nevadila nové žalobě námitka pře rozsouzené, kdyby žaloba Ck VIII 152/25 byla bývala zamítnuta rozsudkem. Mimo to ve sporu Ck VIII 152/25 nebyla podána žalobní odpověď ve lhůtě žalovanému udělené, takže v tomto sporu mohlo by býti pokračováno jen tím způsobem, že by žalobkyně navrhla vydání rozsudku pro zmeškání. To však tou dobou činiti nemůže, ana se po podání oné žaloby zase s manželem smířila a manželské soužití obnovila, ježto by se takový návrh příčil dobrým mravům. Mohla by tedy žalobkyně onu starou žalobu jen vziti zpět. Neučinila-li tak dosud, nelze pokládati za odůvodněnou překážku rozepře zahájené, jelikož spor Ck VIII 152/25 nemůže již vésti k soudnímu rozhodnutí ve věci samé a nemůže míti v zápětí kolisi, které mají zabrániti předpisy §§ 233, 240 c. ř. s.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Zahájení sporu má podle § 233 prvý odstavec c. ř. s. v zápětí, že, pokud trvá, nesmí býti o nároku ani u téhož ani u jiného soudu nová rozepře zahájena; nová žaloba o týž nárok musí býti odmítnuta. Účelem toho jest, by táž rozepře nebyla projednávána a rozhodována několikráte, po případě různým způsobem (viz materiálie svazek II. strana 322). Tomu chce předpis § 233 prvý odstavec c. ř. s. zabrániti v zájmu řádného výkonu spravedlnosti a právní bezpečnosti, a tento účel jest vždy míti na očích při výkladu a použití onoho předpisu. V souzeném případě se žalobkyně domáhá proti žalovanému rozvodu manželství od stolu a lože, kterýžto nárok vznesla již v žalobě Ck VIII 152/25. V nynější žalobě ovšem uplatňuje jako důvod rozvodu skutkové okolnosti jiné, než byly uvedeny v žalobě č. j. Ck VIII 152/25; jest tu tedy časově i věcně jiný děj. Pro souzený případ však jest to nerozhodné. Ve sporu Ck VIII 152/25 nebyla podána žalobní odpověď a žalobkyně v něm neučinila dosud další návrh; spor tedy posud trvá, může v něm býti pokračováno a rozsudek v něm mohl by přivoditi následky, k jichž vyvarování čelí předpis § 233 prvý odstavec c. ř. s. Nelze se pouštěti do otázky, zda snad mimosoudní smír brání žalobkyni, by navrhla vydání rozsudku ve sporu Ck VIII 152/25, poněvadž žalobkyně v řízení před soudem prvé stolice tuto obranu neuplatnila, ač bylo podle protokolu ze dne 30. května 1932 odděleně jednáno o otázce zahájené rozepře,

pročež jde o nepřípustnou novotu (§§ 482, 513 c. ř. s.). Dokud spor Ck VIII 152/25 není odklizen, trvá nebezpečí dvojího rozhodování o téže věci, neboť není vyloučeno, že bude žalobě ve sporu Ck VIII 152/25 vyhověno, čímž bude docíleno rozvodu, jehož chce žalobkyně dosíci i nynější žalobou.

Čís. 11998.

Jde-li o rozvrh zvláštní konkursní podstaty jednak ze správy domu, jednak ze zbytku kupní ceny za nemovitosti prodané z volné ruky, a byla-li vyloučena z rozvrhu pohledávka přihlášená za podstatou, ježto jest konkursní pohledávkou odkázanou na všeobecnou konkursní podstatu, jest mimořádný dovolací rekurs nepřípustný.

(Rozh. ze dne 15. října 1932, R II 402/32.)

Konkursní komisař rozvrhl zvláštní konkursní podstatu, rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Konkurs byl vyhlášen dne 26. května 1931, platí proto o něm podle čl. X prvý odstavec a čl. XIV prvý odstavec uvozovacího zákona ke konk. řádu ze 27. března 1931 čís. 64 sb. z. a n. předpisy konkursního řádu čís. 337/1914 ř. z. Usnesením ze dne 13. července 1932 rozvrhl konkursní komisař zvláštní konkursní podstatu jednak ze správy domu, jednak ze zbytku kupní ceny za nemovitosti prodané z volné ruky a vyloučil z rozvrhu pohledávky za podstatou přihlášené notářem Jaroslavem P-em částku 2.000 Kč, poněvadž prý je to konkursní pohledávka, jež je odkázána na všeobecnou konkursní podstatu. Toto usnesení bylo rekursním soudem potvrzeno napadeným usnesením ze 6. září 1932. Poněvadž nešlo o rozvrh výtěžku ze soudní dražby podle § 119 konk. ř. čís. 337/1914 ř. zák., bylo řízení provedeno podle konkursního řádu, nikoliv podle exekučního řádu. O tom, zda neuznaná částka 2.000 Kč je pohledávkou za zvláštní podstatou, čili nic, rozhodl konkursní komisař podle § 50 odstavec (3) nového konk. řádu rovněž v řízení konkursním, jež by jím bylo zůstalo i podle § 47 odstavec (3) starého konk. řádu. Platí proto o opravných prostředcích předpisy řádu konkursního, nikoliv exekučního řádu. Podle § 176 odstavec (2) starého konk. řádu jest v konkursním řízení dovolací rekurs proti potvrzujícímu rozhodnutí rekursního soudu nepřípustný, poněvadž v něm jest výslovně citován § 528 c. ř. s. Na tom nemění nic ustanovení § 49 odstavec (2) starého konk. ř., neboť praví, že jen o pořadí nároků, které mají býti uspokojeny ze zvláštní podstaty, platí ustanovení exekučního řádu, netýká se proto ani způsobu řízení ani opravných prostředků. Nelze proto na souzený případ použíti § 239 poslední odstavec ex. ř. o přípustnosti mimořádného opravného prostředku.

Čís. 11999.

Pro spor o neplatnost posledního pořízení, na jehož základě byla žalovanému pozůstalost odevzdána, a o vydání pozůstalostního jmění jest toto jmění majetkem ve smyslu § 99 j. n.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R I 530/32.)

Žalovanému, cizozemci, byla na základě posloupnosti ze závěti odevzdána pozůstalost. Pozůstalostní nemovitosti i movitosti byly v obvodu krajského soudu v Chebu. Žalobou, zadanou na krajském soudě v Chebu, domáhaly se žalobkyně na žalovaném, by poslední pořízení bylo prohlášeno neplatným a by byl žalovaný uznán povinným vydati jim pozůstalost. Soud prvé stolice vyhověl námitce místní nepříslušnosti a odmítl žalobu. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Jest nesporno, že do pozůstalosti po Antonínu L-ovi patřící movité i nemovité jmění bylo žalovanému odevzdací listinou okresního soudu v K. ze dne 4. prosince 1930 právoplatně odevzdáno. Žalovaný má tudíž v tuzemsku jmění, jež podle názoru soudu rekursního stačí k opodstatnění sudiště podle § 99 j. n. Na tom nemění nic, že žalobkyně žádají i vydání tohoto jmění na žalovaném z důvodu, že ústní poslední pořízení, na jehož základě bylo mu pozůstalostní jmění odevzdáno, jest neplatné. Neboť, jak ze spisů jmenovitě ze žalobní odpovědi vyplývá, vede se spor jen o to, zda ústní poslední pořízení jest platné, čili nic, když odevzdání pozůstalostního jmění, jehož vydání se žádá, jest nesporné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalovanému byla odevzdána pozůstalost po Antonínu L-ovi; není sporu, že pozůstalostní jmění jest v tuzemsku. Odevzdáním nastoupil žalovaný ve veškerá práva zůstavitelova (§ 532 a § 797 obč. zák.) a stal se tím již před vkladem práva vlastnického do pozemkové knihy naturálním vlastníkem i věcí nemovitých. I takovéto právo jest jměním. O tomto právu žalované strany jest již rozhodnuto, právo to již vzniklo a není vznik jeho závislý teprve na výsledku souzeného sporu, na němž závisí jen případný jeho zánik. Tato okolnost však nepřekáží, neboť podle § 99 j. n. stačí k založení sudiště i majetek nebo předmět žalobou žádaný. Nárok sporem uplatňovaný na prohlášení posledního pořízení Antonína L-a neplatným a vydání pozůstalostního jmění jest nárokem majetkovým, jaký § 99 j. n. předpokládá. Tím splněny jsou všecky náležitosti pro příslušnost podle § 99 j. n.

Čís. 12000.

Za náležitý doklad veřejných dávek (nedoplatků pojistného podle zákona o sociálním pojištění ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.) přihlášených k rozvrhu nejvyššího podání lze považovati jen listinu, zřízenou v předepsané formě osobami k tomu oprávněnými.

Vedoucí úředník nemocenské pojišťovny není jejím zákonným zástupcem a není oprávněn za ni jednati.

Listinu o vyměření pojistného opatřenou jen podpisem vedoucího úředníka nemocenské pojišťovny nelze uznati za listinu vydanou od nemocenské pojišťovny platným způsobem a podávající náležitý doklad o jejích veřejnoprávních nárocích. Takovou vadnou listinu nelze považovati ani za správní akt osvědčovací, aniž ji lze klásti na roveň ověřenému opisu řádného platebního výměru nebo výkazům berních úřadů.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R I 602/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodané nemovitosti vyhověl soud prvé stolice odporu proti přikázání pohledávky zemědělské nemocenské pojišťovny pro politický okres S. přihlášené dle platebního výměru podle § 175 zák. ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. v doslovu zákona čís. 184/1928 z důvodu, že platební výměr jest podepsán jen vedoucím úředníkem, nikoliv však zákonným representantem, a že ani z předchoziho platebního výměru není zřejmo, z jakého podnikání a na kterých pozemcích příspěvky jsou účtovány. Rekursní soud nevyhověl rekursu zemědělské nemocenské pojišťovny pro politický okres S. Důvody: Podle § 63 čís. 2 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. jest povoláno představenstvo, by na venek zastupovalo nemocenskou pojišťovnu ve všech věcech, které nejsou zákonem neb stanovami vyhrazeny usnesení valné hromady nebo jiných orgánů pojišťovny. Jest tedy k podpisování listin pro veřejnost určených a tedy i platebních výměrů povolán především starosta jako člen představenstva. Podle § 70 téhož zákona vedoucí úředník nemocenské pojišťovny má působnost jen vnitřní, nikoliv na venek. K tomu by bylo potřebí zvláštního ustanovení stanov. Podle věstníku Ústřední sociální pojišťovny, ročník I., čís. 8 dato Praha 9. 5. 1927, č. j. 5526/N-27, oběžníku o podpisování spisů nemocenských pojišťoven, — jejž rekursní soud má po ruce, — vydaného všem nemocenským pojišťovnám a jejím svazům, byly nemocenské pojišťovny upozorněny na ustanovení 2. odst. § 101 dosud platných vzorných stanov, podle nichž všechny spisy a listiny, obsahující usnesení představenstva, podepisuje starosta a jeho náměstek a vedoucí úředník. Jen běžnou korespondenci může podpisovati úředník k tomu určený, nikoliv však výměry, ukládající platební povinnost, jak jest v témže oběžníku uvedeno. Nelze tedy pokládati sporný platební výměr bez podpisu starosty, opatřený jen podpisem vedoucího úředníka, za listinu veřejnou v předepsané formě zřízenou, jež by podávala úplný důkaz toho, co v ní jest úřadem úředně prohlášeno, nebo dosvědčeno (§ 292 c. ř. s.). Již z tohoto důvodu vyplývá, že soud první stolice nebyl oprávněn k této vadné listině hleděti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V § 210 ex. ř. jest uloženo osobám, jež jsou se svými nároky poukázány na nejvyšší podání, by své nároky ohlásily před rozvrhovým rokem anebo při něm a by nejpozději při rozvrhovém roku předložily v prvopise nebo v ověřeném opise listiny, které jsou dokladem jejich nároků, nejsou-li již u soudu, jinak by se přihlíželo při rozvrhu k jejich nárokům jen potud, pokud z veřejné knihy, ze zájemních a jiných exekučních spisů najevo jde, že jsou podle práva platně a k uspokojení způsobilé. Stěžovatelka podala k rozvrhovému roku písemnou přihlášku a jako doklad přihlášených nároků předložila zároveň listinu ze dne 30. září 1931, nadepsanou »Platební výměr podle § 175 ze dne 9. října 1924, č. 221 sb. z. a n. ve znění zák. čís. 184 — 1928«, opatřenou razítkem Zemědělské nemocenské pojišťovny a podpisem vedoucího úředníka. Jde především o to, zdali tuto listinu lze považovati za náležitý doklad přihlášených nároků ve smyslu § 210 ex. ř. Rekursní soud vyslovil názor, že tato listina je vadná a že prvý soud nebyl ani oprávněn k ni přihlížeti, ježto není podepsána starostou nemocenské pojišťovny nebo jeho náměstkem, nýbrž jen vedoucím úředníkem, a není tedy zřízena v předepsané formě (§ 292 c. ř. s.). Naproti tomu se stěžovatelka snaží dovoditi, že předložený platební výměr vyhovuje předpisu § 210 ex. ř., že jest to listina formálně bezvadná ve smyslu § 292 c. ř. s., po případě, že jest ji považovati za správní akt osvědčovací, který prý se rovná ověřenému opisu. S těmito názory stěžovatelky však nelze souhlasiti. Spornou listinu by bylo považovati za náležitý doklad přihlášených veřejnoprávních dávek (nedoplatků pojistného podle zákona o sociálním pojištění) jen tehdy, kdyby byla zřízena v předepsané formě osobami k tomu oprávněnými. Jest sice pravda, že zákon ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928, č. 184 sb. z. a n. neobsahuje výslovného předpisu o formě, v jaké mají býti zřízeny platební výměry a listiny prokazující na venek pohledávky nemocenských pojišťoven, avšak výslovného předpisu o této formě není ani třeba, ježto z ustanovení zákona o orgánech nemocenských pojišťoven a o jejich působnosti lze jasně seznati, kdo jest povolán nemocenskou pojišťovnu na venek zastupovati a tudíž i za ni platně podpisovati listiny uvedeného druhu. Správa a zastupování nemocenské pojišťovny ve všech věcech, jež nejsou zákonem nebo stanovami vyhraženy usnesení společné schůze představenstva a dozorčího výboru nebo sboru delegátů nebo jiným orgánům pojišťovny, přísluší podle § 63 zákona o soc. poj. představenstvu nemocenské pojišťovny. Představenstvo volí ze sebe podle § 62 starostu a jeho náměstka. Působnost vedoucího úředníka nemocenské pojišťovny jest vymezena v § 70 zákona o soc. poj. Podle tohoto ustanovení přísluší vedoucímu úředníku říditi práci pojišťovny, to jest denní, běžnou agendu (viz Výklad Dr. Gallasa a Dr. Janoštíka, IV. vydání, str. 147), ale jinak mu nepřísluší jinaké rozhodování, nýbrž jen oprávnění činiti návrhy představenstvu, účastniti se s hlasem poradním schůzí orgánů uvedených v druhém odstavci § 70, předložiti po případě jejich usnesení Ústřední sociální pojišťovně k rozhodnutí a zadržeti výkon až do tohoto rozhodnutí. Z toho plyne, že zákonným zástupcem nemocenské pojišťovny není její vedoucí úředník sám o sobě a že není oprávněn za ni jednati. (Srovnej rozhodnutí čís. 8095 sb. n. s.) Nelze proto listinu o vyměření pojistného, opatřenou jen podpisem vedoucího úředníka uznati za listinu vydanou od nemocenské pojišťovny platným způsobem a podávající náležitý doklad o jejích veřejnoprávních nárocích. Takovou

vadnou listinu nelze považovati ani za správní akt osvědčovací, ani ji nelze klásti na roveň ověřenému opisu řádného platebního výměru nebo výkazům berních úřadů, jak se marně snaží stěžovatelka dovoditi.

Čís. 12001.

Odvozován-li nárok na náhradu škody proti obci v Čechách z toho, že žalovaná obec, dodávajíc na týdenní trh potřebnou váhu, nezajistila tuto váhu a vozík, na němž byla upevněna, takovým způsobem, by se vozík nemohl zvrátiti a váha nemohla spadnouti, jde o nárok ryze soukromoprávní, nikoliv o nárok podle § 37 obecního zřízení pro Čechy.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R I 815/32.)

Žalobkyně domáhala se na žalované obci v Čechách náhrady škody, čerpajíc svůj nárok ze skutečnosti, že byla na trhu zraněna váhou, kterou žalovaná obec pro tržní účely za úplatu propůjčuje a která, ježto nebyla řádně na dvoukolovém vozíku opatřena, se s vozíku smekla právě, když se na ní vážilo a spadla jí na nohu. Námitku nepřípustnosti pořadu práva soud prvé stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl, zrušil celé zřízení pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Podle obecního zřízení pro Čechy (zákon ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák.) patří k samostatné působnosti obcí i výkon místní policie, která v sobě zahrnuje mimo jiné i dohled na míry a váhy [§ 28 (4)]. Aby mohly obce tuto tržní policii s úspěchem vykonávati, jest jim přiznati právo k opatřením, která jim splnění tohoto úkolu umožňují. K těmto opatřením patří i pořízení vlastní váhy, jakž stanoví zákon ze dne 19. června 1866, čís. 85 ř. zák. Žalobkyně odvozuje tudíž náhradní nárok ze zanedbání místní policie. Nárok takový, pokud jde o jeho důvod, patří však podle ustanovení § 37 ob. zřízení před úřady správní a soudy rozhodují jen o jeho výši, když bylo právoplatně správní cestou rozhodnuto, že nárok takový jest důvodem po právu. Že zřízení obecní váhy a její propůjčení pro účely tržní má povahu veřejnoprávní, uznává i soud procesní, míní však, že vážení samo se zakládá na smlouvě o dílo, a je proto názoru, že žalobnímu nároku pořad práva není zatarasen. V tom s ním však nelze souhlasiti. Opatření váhy nelze od vážení samého, jak činí napadené usnesení, oddělovati, poněvadž obé tvoří jeden celek a nárok na odměnu za vážení se nezakládá na smlouvě soukromoprávní (na smlouvě o dílo), nýbrž je to poplatek veřejnoprávní, prýštící ze zákona ze dne 19. června 1866, čís. 85 ř. zák. (§ 6).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Pro rozhodnutí otázky přípustnosti pořadu práva pro žalobní nárok záleží na tom, zda žalující vytýká žalované obci zanedbání povinnosti veřejnoprávní, či soukromoprávní (čís. 7059 a 8496 sb. n. s.). V souzeném případě žalující strana neodvozuje náhradní nárok z toho, že žalovaná obec zanedbala některou z povinností místní policie, uloženou jí

podle § 28 čís. 4 obecního zřízení pro Čechy, nýbrž z toho, že žalovaná obec, plníc tuto povinnost a dodávajíc na týdenní trh potřebnou váhu, nezajistila tuto váhu a vozík, na němž byla upevněna, takovým způsobem, by se vozík nemohl zvrátiti a váha nemohla spadnouti. Žalující dovozuje tedy náhradní nárok ze zanedbané povinné opatrnosti, kterou jest každý povinen se zřetelem na tělesnou bezpečnost třetích osob. Důvod ten jest důvodem ryze soukromoprávním, založeným na ustanovení třicáté hlavy obecného občanského zákona, a nárok jest tedy nárokem ryze soukromoprávním, nikoli nárokem podle § 37 obecního zřízení pro Čechy. Okolnost, že se orgánové žalované obce dopustili tvrzené neopatrnosti při výkonu veřejnoprávním, za nějž v souhlasu s rekursním soudem jest považovati vážení na váze přistavené obcí na trh k veřejnému používání a tedy ke kontrole správnosti váhy na trhu prodávaného zboží, nečiní žalobní nárok nárokem veřejnoprávním. K rozhodování souzeného sporu jsou tedy povolány řádné soudy podle § 1 j. n.

Čís. 12002.

Cestovní kancelář jest práva z náhrady škody, jež vznikla zákazníku tím, že následkem nesprávného údaje o době odjezdu vlaku na poukázce na místo v lůžkovém voze zmeškal vlak. Zákazníka nestihá zavinění, nepřezkoumal-li sám údaje cestovní kanceláře.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, Rv I 640/31.)

Žalující dopravní společnost objednala u žalované cestovní a dopravní kanceláře dvě jízdenky a dvě lůžka II. třídy z Rotterdamu do Brem na noc z 21. na 22. ledna 1930. Žalovaná strana jí vydala poukázku označenou jako Einzahlungsbescheinigung. Na pravé části této poukázky byla označena hodina odjezdu ze stanice Rotterdamu 19.39 hod. Vlak byl označen i na straně levé, i na pravé straně číslem 173/99. Kromě toho bylo na obou částech poukázky vyznačeno, že poukázka platí pro noc ze dne 21. ledna na 22. ledna 1930. Žalující společnost potřebovala jízdenky a lůžka pro své ředitele. Když se tito dostavili dne 21. ledna 1930 na nádraží v Rotterdamu půl hodiny před odjezdem vlaku uvedeným na potvrzence, zjistili, že vlak odejel již v 18.30 hod., takže museli zůstati v Rotterdamu přes noc. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující společnost na žalované cestovní a dopravní kanceláři náhrady škody, jež jí tím vznikla. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud vyhověl dovolání žalované potud, že uznal žalobní nárok důvodem po právu jen polovicí.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Ve sporu o náhradu škody omezeném na důvod žalobního nároku uznal odvolací soud na zavinění obou stran a důsledkem toho rozhodl, že žalobní nárok je odůvodněn proti žalované straně jen polovicí. Z roz-

sudku toho odvolává se jen strana žalující v tom směru, že bylo uznáno na její spoluzavinění, strana žalovaná opravný prostředek nepodala: tím jest otázka zavinění strany žalované právoplatně rozhodnuta a soudu dovolacímu jest se zabývati jen otázkou spoluzavinění strany žalující neb osoby, za kterou strana žalující odpovídá. Soud odvolací shledává je v tom, že ani žalující firma jízdenky a poukázky na lůžka na trati z Rotterdamu do Brém na noc z 21. na 22. leden 1930, u žalované firmy koupené, ani její úředníci, kteří cestu pro žalující stranu konali, nepřezkoumali v tom směru, zda doba odjezdu vlaku na poukázkách na objednaná lůžka souhlasí s jízdním řádem, jakž prý bylo povinností žalující strany, která jako světová firma dopravní měla prý k tomu možnost, poněvadž musí míti jízdní řády i drah cizozemských, a i její úředníci na nádraží v Rotterdamu se mohli a měli z jízdních řádů tam vyvěšených informovati o správném odjezdu vlaku, k čemuž měli i příležitost i čas. Nehledíc k výtce žalující strany, že ve spisech není opory pro předpoklad odvolacího soudu, že žalující měla možnost přezkoumati dobu odjezdu podle jízdních řádů, které prý musí míti, a že její úředníci v Rotterdamu měli příležitost i čas se informovati o správné době odjezdu z vyvěšených jízdních řádů, nelze s odvolacím soudem souhlasiti, že k tomu žalující firma nebo její úředníci měli povinnost, a nelze to, že správnost údaje o odjezdu vlaku nepřezkoumali, přičítati jim za zavinění. Jest ovšem samozřejmé, že dobu odjezdu vlaku cestující před nastoupením jízdy si musí zjistiti; k tomu však může použíti různých prostředků, nikoli jen prostudování jízdních řádů; postačí zajisté i informace železničních úřadů neb u odborných dopravních kanceláří, které se zabývají prodejem železničních jízdenek nebo prodejem poukázek na místa v lůžkových železničních vozech. Kanceláře takové, provozujíce prodej lístků po živnostensku dávají tím na jevo, že mají dostatečné k tomu znalosti, a musí ručiti za jejich nedostatek (§ 1299 obč. zák.). Kanceláře takové činí již svým provozováním nárok na důvěru veřejnosti a také jí všeobecně požívají; to tím více platiti musí o velkých mezinárodních dopravních kancelářích, jakou jest také notoricky žalovaná strana. Nelze tedy přičítati nikomu za nedostatek opatrnosti, spolehne-li se na správnost doby odjezdu vlaku, která mu byla žalovanou stranou sdělena, zvláště, stalo-li se to přesným písemným udáním na poukázce na místo v lůžkovém voze, kdy zmeškání odjezdu dotyčného vlaku může míti v zápětí i ztrátu poplatku za lůžko, a nelze důvodně požadovati, by si cestující údaje odborné dopravní kanceláře sami a často obtížně přezkoumávali, třeba by i měli po ruce příslušné jízdní řády. Mnozí cestující obracejí se na kanceláře takové i z důvodu, že nebývají mocni jazyka cizí země, ve které nebo do které cestují, a nerozumí často řeči jízdních řádů, kde vedle doby odjezdu vlaku jest třeba zkoumati a znáti i různé poznámky a vysvětlivky. K potřebné opatrnosti postačí informace jediná na vhodném místě; další přezkoumávání a ověřování informace takto získané není již aktem obyčejné opatrnosti, nýbrž aktem úzkostlivosti. Na tom nemění nic, že i žalující strana jest dopravním podnikem a že snad měla možnost sama dobu odjezdu podle jízdních řádů přezkoumati; obrátivši na žalovanou stranu mohla se i žalující strana spolehnouti jako každý jiný cestující na správnost údajů žalované strany. Poněvadž žalující stranu nestihá zavinění, posoudil odvolací soud věc nesprávně, uznav, že nárok žalobní je po právu jen polovinou.

Čís. 12003.

Nárok dráhy proti majiteli automobilu na náhradu škody ze srážky automobilu s vlakem.

Dráha, jež nepostavila na přejezdu místní dráhy zábrany, nýbrž postavila tam jen výstražní tabulku s nápisem »pozor na vlak«, vyhověla plně zákonné povinnosti co do bezpečnostních opatření.

Lhostejno, že vlak byl v den nehody nepatrně opožděn. Každý, kdo používá přejezdu, musí s tím počítati, že může přijeti vlak kdykoliv, i mimo stanovenou dobu, a musí vždy zachovati patřičnou pozornost.

Jest povinností řidiče, by, jakmile se blíží k přejezdu dráhy, jel s největší opatrností, krok za krokem, tak aby před přejezdem mohl zastaviti, vystoupiti a se rozhlédnouti nebo vůbec jiným vhodným způsobem se přesvědčiti, zda se vlak blíží, či zda jízda jest volná.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, Rv I 720/31.)

Na přejezdu místní dráhy, nechráněném závorami, srazil se vlak s nákladním automobilem žalovaného, při čemž byla poškozena lokomotiva. Žalobě dráhy proti majiteli automobilu o náhradu škody vyhověl procesní soud prvé stolice jen z polovice, uznav z polovice na zavinění dráhy. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného, odvolání žalující dráhy vyhověl a uznal žalovaného povinným nahraditi dráze celou škodu. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Co se týče spoluzavinění žalující strany vycházel odvolací soud s hlediska, že státní dráhy jsou dopravními prostředky v zájmu všech občanů i státu a jezdí podle vydaných dopravních řádů a staví jen v předepsaných stanicích. Vzhledem k veřejné povaze a všeužitečnosti i dráhy lokální, není stát jakožto provozovatel vozby povinen, by na přejezdech (dráhy s cestou) v případě ohrožení jízdy za všech okolností zastavil, neboť by vůbec pravidelná vozba nebyla možná a každý by toho zneužíval, nýbrž jest patrně jen povinností státu, by použil při dopravě takových prostředků, aby »se vyvarovalo neštěstí« (železniční řád ze dne 16. října 1851 § 17) a aby trati byla věnována zvláštní pozornost (instrukce č. XXII). Již ustanovení ministerského nařízení ze dne 30. srpna 1890, čís. 169 ř. zák., zakazující pod pohrůžkou trestu přecházeti lokální dráhu označenou tabulkou »pozor na vlak«, když vlak se blíží, poukazuje k tomu, že není věcí dráhy, by na přejezdech zůstávala při každém ohrožení státi, nýbrž, že má býti provoz zachován neporušen, a jest věcí každého, by sečkal, až vlak přejede. Poněvadž dále při místních drahách jsou podle zákona ze dne 31. prosince 1894, čís. 2 ř. z. 1895, co se týče bezpečnostních opatření možná ulehčení, má odvolací soud za to, že stát (žalující strana) ať již z jakéhokoliv důvodu nepostavil na přejezdu, o nějž jde, zábrany a postavil tam výstražní tabulku s nápisem »pozor na vlak«, plně vyhověl zákonné povinnosti ohledně bezpečnost-

ních opatření, neboť postavení výstražné tabulky a možnost přehledu povozu (automobilu) na koleje a po případě na jedoucí vlak z obou stran jsou dostatečným upozorněním na nebezpečí vlaku i zajištěním před úrazem, bez ohledu na to, že v souzeném případě neslyšel řidič automobilu pro silný vítr výstražné znamení, dané předepsaným způsobem parní píšťalou. Možnost náležitého zastavení vozidla v místech těchto jest zjištěna a každý, tím více řidič, má v blízkosti dráhy podle §§ 1297, 1299 obč. zák. nejen vyvinouti náležitou pili a pozornost, nýbrž ji ještě zvýšiti. Žalovaný nemůže se dovolávati viny zřízenců dráhy, neboť, jak zjištěno prvým soudem, dali předepsané výstražné znamení parní píšťalou a i trať pozorovali, a to i topič, neboť vyrozuměl na vzdálenost asi 25 až 30 m strojvůdce o blížícím se autu, trať byla v přecestí zřízenci žalobkyně pozorována, a to již v té době, kdy byl šofér žalované strany asi 15 m vzdálen od přejezdu, takže byl automobil pozorován na vzdálenosti, které dle výsledku místního ohledání odpovídají dané situaci, kdy mohl býti nejdříve automobil shlédnut, takže jen scházelo, by i šofér žalované strany tutéž pozornost trati věnoval. Na základě posudku soudních znalců má odvolací soud za zjištěno, že vlak jel na vzdálenost 190 m od přejezdu podle rychloměrné pásky rychlostí 25 km, tedy rychlostí předepsanou pro ohrožené místo, a nelze se odvolávati žalovanému na to, že snad dříve jel žalobce větší rychlostí, neboť okolnost ta jest bezvýznamná, a, poněvadž ihned, jakmile byla zpozorována překážka na přejezdu, bylo učiněno bezpečnostní opatření k zabránění nehody a brzděno a vlak na nejkratší možnou vzdálenost, na 63 m zastaven, učinili zřízenci žalující strany vše, co podle předpisů měli a mohli učiniti. Jest ovšem zjištěno, že vlak byl kritického dne opozděn o tři minuty, leč okolnost ta jest pro srážku bezvýznamnou, neboť, jak z posudku soudního znalce na jevo vychází, jest přípustna možnost zpoždění, ale okolnost ta je i bezvýznamnou, poněvadž vůbec není ve příčinné souvislosti se srážkou. Šofér totiž byl v těchto místech zcela neznám, byl tam ponejprv, nevěděl, že tudy jezdí vlak, takže nepočítal s tím, že již vlak jel, a nechtěl přejeti snad proto, že již myslel, že vlak již odjel; šofér jel, nevšiml si viditelných kolejí dráhy, výstražné tabulky a neučinil včas možná opatření pro případ příjezdu vlaku, nýbrž bezstarostně jel až bezprostředně ke kolejím a až na 6 kroků od kolejí pojednou spatřil koleje a přijíždějící vlak, tedy v bezprostřední blízkosti, když již se následky jeho bezstarostnosti musely objeviti. Toto nedbalé pozorování okolí odporující nejen předpisům §§ 1297 a 1299 obč. zák., nýbrž i §§ 45 a 46 zák. z r. 1910, čís. 81 ř. zák. zavinilo srážku, nikoliv zpoždění vlaku, neboť, i kdyby byl vlak včas přijel, musil by za těchto okolností automobil žalovaného rovněž naraziti na přijíždějící vlak. Nesprávně tedy první soudce posoudil věc, uznav ve smyslu § 2 zák. ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. i na spoluvinu strany žalující.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro rozhodnutí sporného případu stačí zjištění odvolacího soudu, která nejsou dovoláním napadena, že ze silnice, kudy jelo auto žalované strany, jest na vzdálenost 81 m od přecestí viděti koleje dráhy, přetínající silnici, a že jest viděti i výstražnou tabulku na levé straně silnice s nápisem »pozor na vlak«, který jest na 23½ m čitelný. Podle tohoto zjištění byl by řidič, kdyby byl, jak mu náleželo, dával pozor na cestu, již na tuto vzdálenost musel poznati, že se blíží k železničnímu přejezdu, že mohl včas učiniti všechna opatření, kterých bylo třeba, by se vyhnul nebezpečí. Bylo jeho povinností, by, jakmile se blížil k přejezdu, jel s největší opatrností, krok za krokem, tak, aby před přejezdem mohl zastaviti, měl vystoupiti, a se rozhlédnouti, nebo vůbec jiným vhodným způsobem se přesvědčiti, zda se vlak blíží, či zda jest jízda volná. Když si však řidič žalované strany všiml kolejí dráhy teprve na vzdálenost asi 6 kroků a přijíždějícího vlaku ještě později a když následkem toho již nemohl včas zastaviti, jest tím jeho zavinění na srážce prokázáno a jest nerozhodno, jakou rychlostí k přejezdu jel. Při tomto právním názoru jsou bezpodstatné výtky s hlediska dovolacího důvodu čís. 2 a 3 § 503 c. ř. s. Pokud se vývody dovolání zabývají otázkou zavinění strany žalující a snaží se dovoditi, že bezpečnostní opatření na kritickém přejezdu nestačila a že dráha byla povinna učiniti jiná dostatečná opatření, aniž však uvedlo, jaká, stačí odkázati na správné důvody napadeného rozsudku, které dovolací soud schvaluje a které vývody dovolání vyvráceny nebyly. Že vlak na některém úseku vzdáleném přes 190 m před přejezdem překročil přípustnou rychlost, není vůbec v příčinné souvislosti s úrazem, a okolnost, že vlak byl kritického dne opožděn o 3 minuty, jest pro posouzení otázky viny na srážce bezvýznamná, neboť každý, kdo přejezdu používá, musí s tím počítati, že může přijeti vlak kdykoliv, i mimo dobu stanovenou, a musí vždy zachovati patřičnou opatrnost.

Čís. 12004.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Na prejudikovanou směnku, jež byla po prejudici indosována, jest hleděti jako na vistasměnku, o níž platí obdobně předpis § 29 směn. zák. Dvouletou lhůtu § 29 směn. zák., jež jest lhůtou propadnou, nelze tu počítati již ode dne vystavení směnky.

Podmínkou postihu podindosatáře proti podindosantům jest, by směnka byla včas, t. j. ve dvouleté lhůtě předložena přijateli ku placení a by neplacení bylo zjištěno protestem. Náležitost včasné presentace nebyla dotčena tím, že byl protest prominut. Podání žaloby proti podindosantovi nenahrazuje presentaci směnky přímému dlužníku.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, Rv I 1536/32).

Směnka, o niž tu jde, byla indosována teprve po splatnosti a po uplynutí lhůty k protestu. Směnečný platební příkaz proti výstavci a zároveň remitentovi směnky ponechal procesní soud prvé stolice v platnosti. Důvody: Jest rozhodnouti otázku, zda směnečné a postihové nároky žalobkyně proti žalovanému jako výstavci a indosantu jsou, jak tvrdí žalovaný, promlčeny čili nic. Výpovědí svědka

JUDr. Miroslava V-a je prokázáno, že žalovaný indosoval směnku dne 31. prosince 1930. Stalo se tak tudíž po splatnosti směnky, t. j. po dnu 1. června 1930. Poněvadž směnka byla girována po splatnosti bez protestu, přešla práva ze směnky směnečně na žalobkyni se směnečnými účinky. Byla-li směnka indosována po uplynutí protestní lhůty, stává se směnkou na viděnou, takže, nebyla-li do dvou let presentována, pozbude oprávněný směnečného nároku proti podindosantu a regresní právo na podindosanta pomíjí tu prejudicem, t. j. obmeškáním. Podle směnky je žalovaný nejen výstavcem, nýbrž i podindosantem. Dvouletá promlčecí lhůta počítá se v případě podindosamentu od uplynutí lhůty protestní. Směnka byla dospělá dne 1. června 1930, protest se měl státi podle § 37 směn. zák. nejpozději dne 3. června 1930 a proto od této doby počíná promlčecí lhůta. Podle § 29 směn. zák. směnka na viděnou dospívá, jakmile byla předložena ku placení. Musí se tudíž státi presentace ku placení. V doručení žaloby jest i presentace k placení a nebylo již třeba protestu. Poněvadž směnka byla zažalována žalobou podanou 20. dubna 1932 v rámci dvouleté lhůty, promlčení směnečních práv majitele směnky nenastalo a žalovaný jest proto směnečně zavázán. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Je-li prokázáno, že směnka byla teprve po splatnosti a po uplynutí lhůty k protestu indosována, platí zásada, že se směnka přeměnila na vista směnku, směnku na viděnou. Směnka opatřena jest dále doložkou »bez protestu«, kterou, jak doznáno a zjištěno připojil Dr. V. Byl-li protest prominut, znamená to též, že prominuta byla i presentace směnky, které třeba nebylo i proto, že byla nahrazena podáním žaloby. Zbývá pojednati o námitce týkající se promlčení směnečných práv. Avšak i tu posoudil prvý soud věc po stránce právní správně, uznav, že dvouletou lhůtu § 29 směn. zák. počítati jest ode dne splatnosti, pokud se týče od uplynutí lhůty k protestu, takže žaloba byla podána ještě v rámci dvouleté lhůty, tudíž včas. Ode dne vystavení směnky, jak odvolatel za to má, lhůtu tuto počítati nelze, poněvadž teprve uplynutím dne splatnosti a lhůty protestní nastala možnost podindosamentem zachovati směnce ráz směnky na viděnou.

Nejvyšší soud směnečný platební příkaz zrušil.

Důvody:

Není sporno, že jde o podindosament ve smyslu zákona. Záleží především na tom, zda jej sluší pokládati za podindosament poprejudiční (§ 14 první odstavec směn. zák.), či poprotestní (§ 14 druhý odstavec směn. zák.). Bylo zjištěno, že žalovaný jako výstavce a zároveň remitent zažalované cizí směnky (směnky na vlastní řád), převedl směnku blankoindosací na Dr. Miroslava V. dne 31. prosince 1930, tedy po dnu dospělosti, po 1. červnu 1930, a z přednesu žalobcova vyplývá, že směnka nebyla ani ku placení předložena, ani, že nebyl ve lhůtě § 37 směn. zák. vznesen protest pro neplacení. Indosament žalovaného jest tedy indosamentem poprejudičním po rozumu § 14 první odstavec směn. zák. a byli by jím nabyli indosatář Dr. V., jakož i další indosatářka, žalobkyně, na niž přešla směnka blankožírem Dr. V-a, práv z přijetí, jakož i postihových práv proti žalovanému i Dr. V-ovi, kteří, jak již uvedeno, indosovali neprotestovanou směnku po uplynutí protestní lhůty. Správně seznává odvolací soud, že na prejudikovanou směnku, která byla po prejudici indosována, jest hleděti jako na vistasměnku (§ 3 čís. 4 směn. zák.), o níž platí obdobně § 29 směn. zák., podle něhož směnka na viděnou dospívá, jakmile byla předložena ku placení, což se musí státi, nebylo-li nic jiného určeno, ve dvou letech. Od kterého dne jest tuto lhůtu počítati, jest sporné. Někteří ji počítají ode dne, data prvního podindosamentu, jiní ode dne, data jednotlivých podindosamentů, pokud jde o závazek těch kterých indosantů, jiní zase od splatnosti směnky neb od uplynutí lhůty protestní. Názoru dovolatelovu, že lhůtu jest čítati ode dne vystavení směnky, jak je tomu při pravé směnce na viděnou (§ 29 (2) směn. zák.), nelze přisvědčiti, neboť směnka splatná původně v určitý den, nabývá povahy směnky na viděnou teprve poprejudičním indosamentem, jehož možnost nastává až uplynutím protestní lhůty. Mohlo by tedy býti uvažováno jen o tom, zda jest počítati dvouletou presentační lhůtu ode dne uplynutí lhůty protestní, tedy od 3. června 1930, či ode dne neb data prvého podindosamentu, t. j. od 31. prosince 1930. Leč s touto otázkou netřeba se zabývati, poněvadž v době podání žaloby, — 20. dubna 1932 —, kdyby tato žaloba měla vůbec rozhodující význam, by v obojím případě lhůta ona nebyla ještě prošla. Dovolatelův názor, že se poprejudičním podindosamentem pouze konstatuje, že jde vlastně o směnku, již jest považovati hned ode dne vystavení za směnku na viděnou, nemá opory v zákoně ani v povaze věci. Zákonná lhůta dvou let jest lhůtou propadnou, k jejímuž zachování jest přihlížeti z úřadu. Leč podmínkou postihu podindosatáře proti podindosantům jest, by směnka byla včas, t. j. ve dvouleté lhůtě právě dotčené, předložena přijateli ku placení a by neplacení bylo zjištěno řádným protestem, neboť to jsou předpoklady jakéhokoli postižního nároku (§ 37 směn. zák., srovnej Grünhut II, str. 178, Czelechowsky čís. 101). Že byla žalobní směnka předložena ku placení přijatelům neb proti nim v uvedené lhůtě zažalována, nebylo ani tvrzeno. Směnka nebyla však ani, jak nesporno, protestována. Jest sice pravda, že by protestu nebylo třeba, kdyby byl býval žalovaným prominut — doložku »bez protestu« připojil podle rozsudkového zjištění Dr. V., nikoli žalovaný a žalovaný teprve v dovolání, tedy opožděně uvádí, že tak učinil jako jeho zmocněnec — náležitost včasné presentace by tím však nebyla nijak dotčena (§ 38 směn. zák.). Podání žaloby proti podindosantovi nenahrazuje presentaci směnky přímým dlužníkům, i kdyby se za to mělo, že žaloba zásadně zastupuje funkci presentace. Opomenutí podstatné náležitosti, potřebné k zachování postihu, maří však postih, žaloba není proto odůvodněna.

Čís. 12005.

K účinnosti výpovědi (ordinujícího odborného lékaře v městské nemocnici na Moravě) není třeba, by byly zaměstnanci zároveň oznámeny všechny její důvody, nezavázal-li se zaměstnavatel k tomu, že při výpovědi oznámí zaměstnanci, proč mu ji dává. Z toho, že se zaměstna-

vatel zavázal, že zaměstnance nevypoví bez zvláště důležitých důvodů, neplyne jeho povinnost, aby tyto důvody hned při výpovědi zaměstnanci oznamoval. Stačí, prokáže-li se teprve ve sporu, že tu v době výpovědi zvlášť důležité důvody skutečně byly.

Okolnost, že zaměstnavatel, davší výpověď, nevyčkal uplynutí zákonné výpovědní lhůty a propustil zaměstnance ihned, nemá o sobě v zápětí bezúčinnost výpovědi. Výpovědí se zrušuje služební poměr a propuštění před uplynutím výpovědní lhůty opravňuje zaměstnance jen k tomu, by požadoval na zaměstnavateli plat, který mu přísluší za celou výpovědní lhůtu.

Výklad usnesení obecního zastupitelstva, že nedá zaměstnanci výpověď z jeho služebního poměru bez zvláště důležitých důvodů.

Pokud ku platnosti takového obmezení výpovědní volnosti nebylo podle obecního zřízení moravského zapotřebí schválení zemským výborem.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R II 2818/32.)

Žalobce byl roku 1902 pověřen městem M. na Moravě pravidelným ošetřováním osob, trpících očním neduhem a byla mu za to stanovena roční remunerace posléze roku 1922 ve výši 6.000 Kč ročně. Výměrem presidia městské rady ze dne 4. prosince 1929 byl žalobce uvědoměn, že se městská rada ve svém sezení ze dne 2. prosince 1929 usnesla, zprostiti dnem 31. prosince 1929 žalobce místa a vysloviti mu dík za jeho činnost. Městské zastupitelstvo schválilo toto usnesení městské rady v zasedání dne 23. prosince 1929 a žalobce byl o tomto schválení vyrozuměn výměrem ze dne 27. prosince 1929. Žalobou o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované obci, by byla uznána povinnou platiti mu každoročně 6.000 Kč. Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě potud, že uznal žalovanou obec povinnou zaplatiti žalobci 12.000 Kč, další žalobní žádost o placení každoročních 6.000 Kč zamítl jako předčasnou. Odvolací soud k odvolání žalované obce zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, znovu o ní jednal a rozhodl. Důvody: Oprávněno jest odvolání, pokud napadá z důvodu nesprávného právního posouzení názor prvého soudu, že žalobci nebyla dána žalovanou obcí řádná výpověď. K výpovědi ovšem nebyla podle § 50 obecního zřízení ze dne 15. března 1864, čís. 4 zák. mor. příslušnou městská rada, nýbrž bylo k výpovědi oprávněno jen městské zastupitelství. Tímto byla však jasně žalobci dána výpověď dopisem ze dne 27. prosince 1929, neboť obsahu tohoto dopisu zejména slova »městské zastupitelstvo schválilo... usnesení městské rady..., kterým Vám byla dána výpověď, takže se propouštíte dnem 31. prosince 1929 ze služeb veřejné nemocnice«, nelze přikládati jiný smysl. Tento dopis byl ovšem doručen žalobci teprve dne 27. prosince 1929, nebyla tedy dodržena čtyřnedělní výpovědní lhůta podle § 1159 a) odst. (2) obč. zák., ježto žalobcova odměna určena byla podle roků. Nedodržení výpovědní lhůty nemá však vliv na platnost výpovědi jako takové, je-li zaměstnavatel oprávněn jednostranně výpovědí rozvázati služební poměr, a zaměstnanec v případě takovém se může domáhati jen služebních požitků za řádnou výpovědní dobu (srov. rozhodnutí nejvyššího soudu

sb. n. s. čís. 3287). Výpovědí byl tedy rozvázán služební poměr ke dni 24. ledna 1930, byla-li strana žalovaná oprávněna výpovědí zrušiti smluvní poměr k žalobci. Podle zjištění prvého soudu a podle nesporného přednesu stran usnesl se však obecní výbor žalovaného města dne 8. ledna 1907, že se dává žalobci ujištění, že za dosavadních podmínek i nadále trvale bude zaměstnán v městské nemocnici jako ordinující oborný lékař pro nemoce oční a že změna v tomto jeho působení nastane bez zvlášť důležitých důvodů. Toto usnesení obecního výboru nebylo ovšem schváleno zemským výborem a tvrdí odvolatelka, že bez tohoto schválení nemá právní účinek. Tomu však tak není. Podle §§ 2, 4, 78, 93 a 97 obecního zřízení jest ku platnosti usnesení obecního zastupitelstva třeba schválení zemského výboru (místo okresního výboru na Moravě neexistujícího) jen v případech tam výslovně uvedených. Ustanovení pomocného lékaře v obecní nemocnici a jeho postavení služebního se tyto předpisy netýkají, obzvláště, ano nejde o závazek, jenž by zatěžoval kmenové jmění obecní, nýbrž nanejvýše obecní rozpočet, jdoucí na úkor ročních příjmů obecních. Mohla se tedy žalovaná strana platně zavázati, že nedá žalobci výpověď bez zvláště závažných důvodů. Strana žalovaná ovšem tvrdila, že takové důvody tu byly, zejména žalobcovo stáří, nutnost reorganisace a rozšíření očního oddělení, zaneprázdnění žalobcovo hlavním povoláním, jež prý nepřipouští, by se dostatečnou měrou věnoval očnímu oddělení rozšířenému, a posléze, že žalobce oční oddělení zanedbával. Tyto důvody, ano není zvláštního ujednání ve služební smlouvě, nemusely býti žalobci ve výpovědi neb při výpovědi oznámeny, Stačilo, že tu byly v čase výpovědi. První soud, posuzuje věc s odchylného hlediska právního, nezabýval se s tímto tvrzením odvolatelky, neučinil o něm zjištění a neprovedl důkazy oběma stranami v těchto směrech nabízené, pročež řízení zůstalo kusým, neboť jistě fysické stáří žalobcovo o sobě nelze pokládati za důvod zvlášť důležitý k rozvázání služebního poměru, poněvadž obdoba předpisů služební pragmatiky veřejných zaměstnanců tu, kde jde o služební poměr ryze soukromoprávní, nemá místa a nelze tvrditi, že by stáří přes 60 let již samo sebou činilo žalobce nezpůsobilým k vykonávání dosavadní jeho funkce. Bylo tedy podle § 496 čís. 2 c. ř. s. napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti prvému soudu, aby po právomoci tohoto usnesení řízení doplnil provedením nabízených důkazů o tom, zda-li v době výpovědi (27. prosince 1929) tu byly důvody zvlášť důležité, z nichž služební poměr mezi stranami smlouvou založený mohl by býti jednostrannou výpovědí rozvázán.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalobce.

Důvody:

Jest předeslati, že zamítavá část rozsudkového výroku prvního soudu nebyla žalobcem vůbec napadena, takže se zrušení prvého rozsudku vztahuje jen na jeho výrok, jímž byla žalovaná obec uznána povinnou zaplatiti žalobci částku 12.000 Kč, a na výrok o útratách. Žalobcovu rekursu nelze přiznati oprávněnost. Žalobce v něm marně brojí proti názoru odvolacího soudu, že žalovanou obcí byla žalobci dána řádná

výpověď. Z obsahu usnesení obecního zastupitelstva žalované obce, oznámeného žalobci dopisem ze dne 27. prosince 1929, vyvodil odvolací soud správně, že obecní zastupitelstvo dalo jím žalobci jasným a srozumitelným způsobem najevo, že mu dává výpověď ze služebního poměru a že ho zároveň propouští dnem 31. prosince 1929 ze služeb obce. Stěžovatelův poukaz k rozhodnutí čís. 5821 sb. n. s. není případný, neboť předmětem tohoto rozhodnutí byl případ zcela odlišný, kde byl ze služeb náboženské obce propuštěn její trvale ustanovený úředník bez kárného nálezu, ač to stanovy náboženské společnosti vyžadovaly. — Žalobce sám přiznal, že mu řečené usnesení obecního zastupitelstva bylo doručeno dne 27. prosince 1929, a od tohoto dne jest počítati běh zákonné výpovědní lhůty. Zákonná výpovědní lhůta jest v souzeném případě čtyřnedělní, protože jest nesporné, že žalobci byl plat vyměřen p o d l e l e t, takže tu platí ustanovení d r u h é h o odstavce § 1159 a) obč. zák. Odvolací soud vypočetl tedy správně, že zákonná výpovědní lhůta končila dnem 24. ledna 1930. K účinnosti výpovědi nebylo třeba, by byly žalobci zároveň oznámeny všechny její důvody, neboť nebylo nijak prokázáno, že se žalovaná obec smluvně zavázala k tomu, že při výpovědi oznámí žalobci, proč mu ji dává. Jak bude dále vyloženo, zavázala se sice žalovaná obec, že žalobce nevypoví bez zvláště důležitých důvodů, ale z toho ještě neplyne její povinnost, by tyto důvody hned při výpovědi také žalobci oznamovala. Stačí, prokáže-li se teprve ve sporu, že tu v době výpovědi zvláště důležité důvody skutečně byly. Vždyť ani v případě předčasného propuštění není zaměstnavatel povinen, by zaměstnanci udával důvod propuštění vůbec, a, uvedl-li nějaký důvod, nepozbývá tím ještě oprávnění, uplatňovati jiné důvody, jestliže tu byly. (Viz rozhodnutí čís. 7259, 7384 sb. n. s.). Okolnost, že žalovaná obec nevyčkala uplynutí zákonné výpovědní lhůty a propustila žalobce již dnem 31. prosince 1929, nemá o sobě v zápětí, že výpověď pozbyla účinnosti. Výpovědí se zrušuje služební poměr a propuštění před uplynutím výpovědní lhůty opravňuje zaměstnance k tomu, by požadoval na zaměstnavateli plat, který mu přísluší za celou výpovědní lhůtu. (Viz rozhodnutí čís. 3287 sb. n. s.) V souzeném případě bylo však dále zjištěno nižšími soudy, že usnesením obecního zastupitelstva žalované obce ze dne 8. ledna 1907 bylo žalobci dáno ujištění, že má v městské nemocnici i nadále trvale působiti (»dauernd Verwendung finden«) jako ordinující odborný lékař pro oční choroby za dosavadních podmínek a že v tomto jeho působení nenastane změna bez zvláště důležitých důvodů. Odvolací soud vyložil toto usnesení v ten smysl, že se jím žalovaná obec zavázala, že nedá žalobci výpověď z jeho služebního poměru jako ordinujícího lékaře-odborníka pro choroby oční v městské nemocnici bez zvláště důležitých důvodů. Tento výklad vyhovuje obyčejům poctivého styku, uváží-li se, že mezi stranami není sporu o tom, že k řečenému ujištění došlo z podnětu žalobcovy žádosti o trvalé ustanovení. Uvedeným usnesením obmezila tedy žalovaná obec svou zákonnou smluvní volnost závazkem, že žalobce nevypoví z dosavadních služeb, nenastanou-li pro to zvláště důležité důvody. Ku platnosti takového obmezení výpovědní volnosti nebylo podle obecního zřízení moravského — a to podle jeho doslovu, platného v době, kdy se ono usnesení stalo, — zapotřebí schválení zemským výborem, jak to správně odůvodnil již odvolací soud. Jest proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že k rozhodnutí o žalobním nároku, pokud ovšem byl předmětem odvolání, bude především zjistiti, zda v době výpovědi tu byly pro zrušení žalobcova služebního poměru důvody žalovanou obcí tvrzené, a, pakli ano, uvážiti, zda zjištěné důvody jsou podle povahy věci z v l á š t ě d ů l e ž i t é. Žalobce se sice snaží v rekursu dovoditi, že není vůbec třeba prováděti důkazy o okolnostech žalovanou obcí tvrzených, ježto prý lze již podle stavu spisů rozhodnouti, že tu nebylo důležitých důvodů pro zrušení služebního poměru. Ale tyto jeho vývody neobstojí, protože nejsou budovány na předpokladech, nižšími soudy zjištěných, nýbrž jen na vlastních žalobcových úvahách o okolnostech ve sporu dosud neprobraných. Bude-li prokázán nějaký zvláště důležitý důvod k výpovědi, jest považovati výpověď za účinnou a služební poměr za zrušený, ale teprve od uplynutí zákonné lhůty výpovědní, po kterou žalobci přísluší ještě nárok na plat. Kdyby však takové důvody nebyly prokázány, neměla by výpověď účinnosti, služební poměr by trval dále a bylo by podle toho znova rozhodnouti o žalobním nároku, pokud byl předmětem odvolání.

Čís. 12006.

Byla-li žaloba o rozvod manželství podána před 1. listopadem 1930, nelze použíti prvého odstavce § 100 j. n. v doslovu zákona ze dne 1. července 1930, čís. 130 sb. z. a n., nelze-li z přednesu žalobce po 1. listopadu 1930 vyvoditi, že odůvodnil místní příslušnost dovolaného soudu poukazem na nový doslov § 100 j. n. se zřetelem na své domovské právo v obvodu dovolaného soudu.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R II 339/32.)

Žalobkyně odůvodňovala příslušnost krajského soudu v Olomouci pro žalobu o rozvod manželství od stolu a lože předpisem § 100 j. n., poukazujíc k tomu, že ona i její žalovaný manžel jsou čsl. státními občany a že žalovaný bydlí v Německu, kdežto ona sama má prý stálé bydliště v Mohelnici. Námitce místní nepříslušnosti s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl a žalobu odmítl, ježto žalobkyně měla v době podání žaloby obecnou soudní příslušnost v cizině (v Norimberku), kde měl žalovaný řádné bydliště. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepříslušnosti.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvého soudu.

D ů v o d y:

Oběma nižšími soudy bylo souhlasně uznáno, že místní příslušnost krajského soudu v Olomouci pro tento spor nelze opírati o předpis § 100 j. n. v doslovu zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n., takže tato otázka byla již rozřešena konečně. Rekursní soud však přes to za-

mítl námitku místní nepříslušnosti soudu a své rozhodnutí odůvodnil v podstatě tím, že dnem 1. listopadu 1930 nabyl účinnosti nový zákon ze dne 8. července 1930, čís. 130 sb. z. a n., jenž ve čl. II. čís. 2. stanovil, že žaloby proti příslušníkům československého státu o rozvod manželství lze v tuzemsku podati za podmínek tam uvedených u soudu, v jehož obvodu jest obec, ve které mají obě strany nebo některá z nich právo domovské, že žalobkyně, která měla ještě v době, kdy tento nový zákon nabyl účinnosti, domovské právo v obci K. v obvodu krajského soudu v Olomouci, m o h l a odůvodniti místní příslušnost soudu poukazem i na jiný důvod příslušnosti, než uvedla v žalobě, tudíž i na nový doslov prvního odstavce § 100 j. n., a že to i učinila tím, že opírala místní příslušnost soudu o ustanovení § 100 j. n. i potom, když nabyl účinnosti zákon čís. 130/1930 sb. z. a n. Stěžovatel právem napadá předpoklad rekursního soudu, že žalobkyně za účinnosti zákona čís. 130/1930 sb. z. a n. odůvodnila místní příslušnost krajského soudu v Olomouci poukazem na nový doslov prvního odstavce § 100 j. n., vytýkaje mu rozpor se spisy. V žalobě, podané dne 18. prosince 1929 a pak i ve sporu odůvodnila žalobkyně místní příslušnost krajského soudu v Olomouci poukazem na § 100 j. n. a tvrzením, že žalovaný bydlí v Německu a žalobkyně v Mohelnici a že jsou oba československými státními občany. Jak plyne ze spisů, bylo po dnu 1. listopadu 1930, kdy nabyl účinnosti zákon čís. 130/1930 sb. z. a n., konáno v tomto sporu jen jediné ústní jednání dne 17. září 1931. Při tomto ústním jednání přednesl zástupce žalovaného, že se strany staly mezitím státními občany v Německu, a prohlásil, že trvá na námitce nepříslušnosti soudu. Žalobkyně na to svým zástupcem odpověděla, že ještě neobdržela úřední uvědomění o tom, že jí bylo uděleno státní občanství v Bavorsku a že ztratila domovské právo v obci K., ale z jejího tehdejšího přednesu nelze nijak vyčísti, že odůvodnila místní příslušnost krajského soudu v Olomouci poukazem na nový doslov § 100 j. n. se zřetelem na své domovské právo v obci K. Ostatně by se byla žalobkyně ani nemohla při ústním jednání, konaném dne 17. září 1931, důvodně dovolávati svého domovského práva v obci K., ježto podle úředního sdělení okresního úřadu v Z. ze dne 29. října 1931 jsou obě strany již o d 10. s r p n a 1 9 3 1 německými státními příslušníky. Ale žalobkyně sama zastávala ještě ve svém rekursu podaném dne 4. června 1932 stanovisko, že příslušnost soudu jest posuzovati podle s t a r é h o doslovu prvního odstavce § 100 j. n. a odůvodňovala to výslovně tím, že měla obecný soud v Mohelnici, kde prý měla stálý pobyt. V důsledku tohoto svého stanoviska se také domáhala v podáních na č. l. 118 a 122 (ovšem opožděně až po skončeném jednání v prvé stolici), by byla žaloba postoupena krajskému soudu civilnímu v Praze podle § 261 šestý odstavec c. ř. s. Z toho jest tedy zřejmé, že se žalobkyně v řízení v prvé stolici nejen nedovolávala nového doslovu prvního odstavce § 100 j. n. k odůvodnění místní příslušnosti soudu, nýbrž, že ani nenaznačila, že by se místní příslušnost soudu měla posuzovati podle jejího domovského práva v obci K. Rozhodnutí rekursního soudu tudíž neobstojí již z uvedeného důvodu a není ani třeba obírati se otázkou, zda předpisy o soudní příslušnosti mají zpětný účinek, čili nic.

Čís. 12007.

U soudu faktury podle § 88, druhý odstavec, j. n. mohou býti podány nejen žaloby uvedené v prvém odstavci tohoto paragrafu, nýbrž v e š k e r é žaloby vyplývající z obchodů, o něž jde. Spadá sem najmě i nárok prodatele proti kupiteli na vrácení zboží jako důsledek odstoupení od smlouvy, jež bylo ujednáno tím, že si prodatel vyhradil vlastnické právo ku prodanému zboží až do jeho zaplacení.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R II 404/32.)

Žalobou, zadanou na fakturovém sudišti, domáhal se prodatel na kupiteli vrácení zaslaného zboží, uváděje jako důvod, že byla umluvena výhrada vlastnického práva až do úplného zaplacení kupní ceny. K námitce místní nepříslušnosti s o u d p r v é s t o l i c e žalobu odmítl. D ů v o d y: Žalobkyně opírá příslušnost tohoto soudu o sudiště faktury podle § 88 druhý odstavec j. n. Soud faktury jest ve své podstatě soudem splniště, který jest podle zákona založen zvláštním způsobem, totiž zasláním faktury, opatřené doložkou splatno a žalovatelno, nejpozději současně se zbožím a jejím přijetím bez námitek. Pokud může býti soud splniště ujednán, pro která právní jednání lze tento soud ujednati, určuje § 88 prvý odstavec j. n. Podle tohoto ustanovení lze soud splniště sjednati pro tato právní jednání: pro žaloby o určeni, zda tu je smlouva, čili nic, na její splnění nebo zrušení, na náhradu pro nesplnění nebo pro nenáležité splnění. Vypočítává tedy zákon přesně právní jednání, pro která tento soud může býti sjednán. V souzeném případě nejde však o žádné z právních jednání, jež uvádí zákon. Žalobkyně domáhá se vrácení zaslaného zboží a jako důvod pro to uvádí, že platně smluvila výhradu práva vlastnického až do úplného zaplacení. Jest tedy právním důvodem této žaloby vlastnictví žalobkyně, jde tedy o žalobu vlastnickou a nejde o žádný z právních důvodů, jež uvádí § 88, prvý odstavec, j. n. Poněvadž jde o žalobu vlastnickou, nemá soud splniště v tomto případě místa. Také nelze říci, že soud splniště jest tu proto, že žalobkyně své právo vlastnické mezi jiným vyvozuje z doložky na faktuře. Soud faktury platí sice zásadně i pro všechna vedlejší ustanovení dodací smlouvy, jestliže byla faktura bez námitek přijata. V tomto případě však nejde o vedlejší ustanovení dodací smlouvy, v tomto případě se domáhá žalobkyně vrácení zboží na základě svého vlastnictví, tedy něčeho, co s dodací smlouvou samou nesouvisí. To vysvítá také z rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 31 sb. n. s., v němž nejvyšší soud uvádí, že soud faktury platí i pro ta vedlejší ustanovení dodací smlouvy, jichž smluvení bylo prostředkem k uzavření nebo plnění smluvené kupní smlouvy. Tvrzená výhrada není však prostředkem k uzavření, ani k plnění smlouvy. Nebyl tedy v tomto případě soud splniště platně založen, dovolaný soud není podle § 88 druhý odstavec j. n. příslušný. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepříslušnosti. D ů v o d y: Příslušnost faktury podle § 88 j. n. jest zvláštním zařízením kupeckého práva a pozbylo by ceny pro potřeby obchodu, kdyby uzavřený obchod, jenž mnohdy zahrnuje v sobě několik podle právnických pojmů od sebe od-

lišných smluv, musil býti rozkládán na tyto své právnické prvky a kdyby pro každý z nich měla platiti odlišná soudní příslušnost. Podle § 88 druhý odstavec j. n. mohou v místě platebním býti podány všechny žaloby z dotyčného obchodu, nejen tedy o kupní cenu, nýbrž i o vedlejší nároky, jež souvisí hospodářsky s obchodem, pro nějž bylo založeno fakturové sudiště. V souzeném případě jest tu fakturové sudiště.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Jest přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že u soudu faktury podle § 88, druhý odstavec, j. n. mohou býti podány na rozdíl od prvního odstavce téhož paragrafu nejen žaloby uvedené v tomto prvním odstavci, nýbrž veškeré žaloby z obchodů, o něž jde (srovnej Hora, Československé civilní právo procesní, 3. vydání I, str. 192 a Neumann, komentář k § 88 j. n.). To platí i pro žalobu, jíž se žalobkyně domáhá vrácení prodaného zboží, uplatňujíc právo k odstoupení od smlouvy, jež bylo ujednáno tím, že si žalobkyně vyhradila právo vlastnické k prodanému zboží až do jeho zaplacení (srovnej rozhodnutí čís. 7704 sb. n. s.). Prozatím jde jen o řešení otázky, zda žalobkyně může u soudu faktury uplatňovati také právo na vrácení zboží. Zda jí toto právo vůbec přísluší, či nepřísluší, poněvadž prý si vůbec nevyhradila platným způsobem právo vlastnické, musí zůstati vyhrazeno sporu ve věci hlavní.

Čís. 12008.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Vyloučení člena ze společenstva lze s jeho souhlasem odvolati.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, Rv II 388/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném společenstvu výplaty vkladu, tvrdě, že byl usnesením představenstva a dozorčí rady žalovaného společenstva ze dne 30. listopadu 1927 ze společenstva vyloučen. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel napadá rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.), leč neprávem. Dopisem ze dne 30. listopadu 1927 bylo dovolateli ovšem oznámeno, že byl usnesením představenstva a dozorčí rady žalovaného společenstva z téhož dne vyloučen ze společenstva na základě § 5 čís. 3 stanov. Avšak podle zjištění odvolacího soudu, jež dovolatel nenapadá, prohlásil dovolatel začátkem prosince 1927 k přednostovi společenstva, že by zůstal nadále členem, že již nebude pracovati u nečlenů, načež mu přednosta odvětil, že tudíž

věc je tím vyřízena, že zůstane vše při starém. Tento postup přednostův byl schválen představenstvem a dozorčí radou žalovaného společenstva a dovolatel byl nadále považován za člena společenstva a připustil, že se i sám považoval nadále za člena společenstva. Je-li tomu tak, nelze o tom pochybovati, že vyloučení dovolatele ze žalovaného společenstva bylo odvoláno, což se zákonu nijak nepříčí, poněvadž se to stalo za souhlasu dovolatelova. Dovolatel tudíž v pravdě vůbec nepřestal býti členem žalovaného společenstva a nebylo proto zapotřebí nového jeho přijetí na základě písemného prohlášení. Žalobní nárok, jenž se základá na usnesení představenstva a dozorčí rady žalovaného společenstva ze dne 30. listopadu 1927 o vyloučení dovolatele ze společenstva, postrádá proto právního podkladu a odvolací soud nepochybil po právní stránce, když jej zamítl.

Čís. 12009.

Právní poměr poštmistra ke státu jest posuzovati jen podle příslušných předpisů správních. Jde-li o nárok státu proti poštmistru o náhradu škody nelze použíti ustanovení § 1042 a § 1317 obč. zák.

Podle správních předpisů (nař. min. obch. ze dne 21. června 1910, čís. 118 ř. zák.) ručí poštmistr státu za zavinění vlastní i za zavinění pomocných orgánů, jež sám přijal. Toto ručení poštmistrovo za přijaté jím orgány nemění se nijak za poštmistrovy dovolené.

Žalobní žádání, že nález o náhradě není po právu a že žalobce není náhradou povinen, odpovídá § 89, druhý odstavec, zák. čís. 15/1914.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 373/32.)

Žalobci, poštmistru, byla výnosem ředitelství pošt a telegrafů předepsána náhrada škody, jež vzešla poštovní správě tím, že musela hraditi výlohy ve výši 10.745 Kč, jakož i náhrada škody, jíž by musela poškozeným stranám ještě hraditi. K odůvodnění této ručební povinnosti žalobcovy bylo ve výnosu uvedeno, že žalobce jako poštmistr poštovního úřadu v B. přijal Richarda K-a a jako poštovního posla ho zaměstnával, který pak jako venkovský listonoš zpronevěřil 13.082 Kč 30 h, dále, že žalobce jako přednosta úřadu nedal na to pozor, aby byla ve službě venkovských listonošů vedena příjemní kniha podle § 39 pošt. řádu ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. na rok 1916. Výnosem ministerstva pošt a telegrafů bylo odvolání žalobcovo zamítnuto. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu (poštovní správě), by bylo uznáno právem, že nález ředitelství pošt a telegrafů o povinném ručení není po právu a že žalobce není zavázán k náhradě zpronevěřených peněz. Procesní soud prvé stolice uznal právem, že náhradní nárok přiznaný nálezem ředitelství pošt a telegrafů není z polovice co do důvodu po právu, co do polovice však že po právu jest. Odvolání podal jen žalobce. Odvolací soud ponechal nedotčeným rozsudek prvého soudu, pokud uznal, že nárok přiznaný rozhodnutím ředitelství pošt a telegrafů žalovanému proti žalobci není důvodem polovicí po právu; napadený rozsudek však ve výroku, že řečený nárok

jest polovicí po právu, zrušil a vrátil věc v rozsahu zrušení prvému soudu, by, ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. V tomto směru uvedl v důvodech: Podle nařízení ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák. o obstarávání sluhovských výkonů osobami, přijatými poštmistry (§§ 55—66) zrušeného teprve vládním nařízením ze dne 15. března 1927, čís. 17 sb. z. a n., byli poštmistři zavázáni, by k obstarávání sluhovských úkonů, nutných u poštovního úřadu, pro které ani místa venkovských poštovních sluhů nejsou systemisována, ani nejsou přespolní listonoši zřízeni, jakož i k zastupování přespolních listonošů, kteří nemohou službu konati, užívali způsobilých a hodnověrných osob, v potřebném počtu za svého řízení, ručení a za své odpovědnosti. Tyto osoby byly v soukromém služebním poměru k poštmistrům. Jakožto odměnu za zaměstnání těchto osob dostávali poštmistři sluhovské paušály, substituční paušály a doručovací poplatky. Tyto platy sloužily také jako náhrada za ručení poštmistrů a za příspěvky k zákonnému nemocenskému a úrazovému pojištění. Sluhovské paušály byly povolovány podle určitého schematu. Substituční paušály byly povolovány, by byl uhražen náklad, který vznikne poštmistru opatřením náhradných sil za venkovské poštovní sluhy na systemisovaných místech. Podle těchto ustanovení byl zaměstnán žalobcem jako poštmistrem u poštovního úřadu v B. Richard K., syn poštovního posla Josefa K-a, který u tohoto poštovního úřadu byl až do 1. května 1925 trvale zaměstnán, v době od 16. října 1921 do 30. září 1925. Richard K. byl proto vzhledem k tomuto používání v soukromém služebním poměru k žalobci. Žalobce ručil za škodu, kterou způsobil Richard K. následkem nebo z důvodu tohoto používání. Tento právní poměr žalobce k Richardu K-ovi nedoznal podle názoru odvolacího soudu o sobě změny zákonem ze dne 11. července 1919, čís. 390 sb. z. a n. a nařízením ministerstva pošt a telegrafů ze dne 31. července 1919, čís. 34 věstníku tohoto ministerstva. Vždyť tento zákon nařizuje jen převzetí venkovských poštovních sluhů, zaměstnaných u třídních poštovních úřadů do stavu výpomocných sluhů poštovních a telegrafních úřadů a do stavu sluhů. Toto nařízení ustanovuje k provedení § 1 onoho zákona, že jako náhrada za výpomocné sluhy, sluhy poštovního úřadu a poštovní podúředníky zaměstnané u třídních poštovních úřadů bude nyní používáno provisorních (dočasně přijatých) výpomocných sluhů. Používání Richarda K-a jako náhradní síly za pensionovaného Josefa K-a v době od 1. května do 30. září 1925 odporovalo ovšem onomu nařízení. Tato okolnost nemohla však změniti právní postavení Richarda K-a po dobu od 1. května do 30. září 1925. Používání jeho jako náhradní síly za poštovního zaměstnance Josefa K-a nečinilo ho o sobě provisorním (dočasným) pomocným dozorcem, nerušilo jeho soukromý služební poměr k žalovanému a nezměnilo jeho nároky na odměnu. Totéž platí i o skutečnosti, že poštovní a telegrafní ředitelství v Praze výnosem ze dne 16. září 1925, čís. 197.427-IV-1925 zmocnilo poštovní úřad v B., by od 1. května 1925 za službu, která musí býti vykonána náhradně za pensionovaného poštovního zaměstnance Josefa K-a, vyplácel mzdu za práce přes čas 96 Kč týdně. Tím a také nařízením obsaženým v témže výnosu, by za tohoto poštovního zaměstnance byla přijata jako poštovní

posel důvěryhodná osoba, ovládající státní jazyk, projevila poštovní správa dosti jasně, že souhlasí s používáním osoby, kterou má žalobce najmouti jako výměrkovou sílu sluhovskou, jako náhradu za pensionovaného poštovního zřízence. Uvedené nařízení ministerstva pošt a telegrafů ustanovilo ku provedení § 4 cit. zákona výslovně, že ustanovení nařízení bývalého ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák., pokud se vztahují na výměrkové sluhovské síly, nepozbývají platnosti. Rozsudek prvého soudu správně zjišťuje, že si Richard K. přisvojil, pokud byl zaměstnán jako výměrková sluhovská síla, částky na hotovosti, které mu byly svěřeny v tomto zaměstnání a že šlo o přisvojení si jednak částek, které byly u něho podány stranami při jeho služebních pochůzkách (§ 39 nař. ministerstva obchodu ze dne 22. září 1916, čís. 316 ř. zák.), jednak o peníze, které mu byly předány u poštovního úřadu v B. k doručení stranám. Podle § 1317 obč. zák., čl. 421 obch. zák. a § 213 a násl. nař. ministerstva obchodu ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. poskytla poštovní správa stranám, poškozeným zpronevěrami spáchanými Richardem K-em a uvedeným v rozhodnutí ředitelství pošt a telegrafů náhradu škody v částkách tam uvedených. Její nárok proti žalobci na náhradu lze posouditi jen podle § 1042 obč. zák. Proto jest pro posouzení oprávněnosti tohoto nároku směrodatné především řešení předběžné otázky, zda žalobce má povinnost k náhradě škody uvedeným osobám, poškozeným zpronevěrami Richarda K-a. Tuto otázku posuzuje prvý soud neprávem s hlediska § 1313 a) obč. zák. Vždyť ručení podle tohoto zákonného místa předpokládá povinnost ku plnění. Žalobce nebyl k poškozeným stranám v žádném smluvním poměru, následkem kterého by byl zavázán jim něco plniti. Nesprávným jest i úsudek prvého soudu, že žalobce ručí žalované poštovní správě podle § 1313 a) obč. zák. Vždyť zaměstnával Richarda K-a se souhlasem poštovní správy a nikterak ne ke splnění nějaké smluvní povinnosti proti poštovní správě. Povinnost žalobce k náhradě škody osobám odškodněným žalovanou stranou nelze beze všeho opírati ani o ustanovení § 55 nař. ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák. Jím nebylo stanoveno ručení za výsledek, nýbrž jen ručení podle zásad všeobecného zákonníka občanského o povinnosti k náhradě škody. Jest proto odůvodněna povinnost žalobce k náhradě škody jen, lze-li mu přičítati zavinění (§§ 1297, 1299 obč. zák.), v souzeném případě obzvlášť zavinění při výběru osoby (§ 1315). Skutkové okolnosti směrodatné pro posouzení otázky viny nebyly v řízení před prvou stolicí dostatečně probrány (§ 496 odst. 1 čís. 3 c. ř. s.). Skutečnost, že Richard K. byl uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě, nemůže ospravedlniti úsudek, že žalobce použil osoby nezdatné k obstarávání svých záležitostí, poněvadž se Richard K. dopustil zpronevěr teprve v letech 1924 a 1925, tedy když skoro po 3 roky bezvadně vykonával službu. Jde v prvé řadě o to, zda žalobce měl dostatečnou příčinu, by pokládal Richarda K-a za osobu důvěryhodnou. Pokud se týče vedení t. zv. knihy přejímací, bude nutno vyšetřiti, zda a kterými nařízeními byla zavedena a zda řádné vedení této knihy bylo vůbec způsobilé zabrániti trestným jednáním. Posléze jest zjistiti, ve kterých dnech přijímal Richard K. částky, které převzal od stran k podání nebo od poštovního úřadu k doručování a které si při-

vlastnil a jejichž náhrada byla mu uložena rozhodnutím ředitelství pošt a telegrafů a zda v době zpronevěr byl žalobce vůbec s to, by vykonal dozor nad Richardem K-em. V tomto směru poukazuje se obzvláště na zjištění, že žalobce byl v době od 14. srpna do 10. září 1925 na dovolené. Poněvadž nárok strany žalované lze opříti jen o § 1042 obč. zák., může obsahovati jen skutečně poskytnuté náhrady, nikterak i případné budoucí náhrady.

Nejvyšší soud vyhověl rekursu žalovaného, zrušil usnesení rekursního soudu a uložil tomuto soudu, by znovu rozhodl bez ohledu na důvod, pro který zrušil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Odvolací soud má neprávem za to, že sporný právní poměr žalobcův k žalovanému státu jest posuzovati podle § 1317 obč. zák., že nárok státu proti žalobci na náhradu lze posuzovati jen podle § 1042 obč. zák. a že § 55 nařízení ministerstva obchodu čís. 119 z r. 1910 bylo stanoveno jen ručení podle zásad všeobecného občanského zákoníka a, ježto prý není podmínek § 1313 a) obč. zák., je žalobce povinen státu náhradou jen, lze-li mu přičísti zavinění, zejména při výběru osoby podle § 1315 obč. zák. Věc bylo posouditi nikoliv podle uvedených předpisů občanského zákona, nýbrž podle příslušných předpisů správních. Služební poměry poštmistrů byly upraveny nařízením ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 118 ř. zák., jímž byla vydána normální ustanovení o služebních a platebních poměrech poštmistrů. Podle § 1 těchto ustanovení jsou poštmistři samostatnými a zodpovědnými přednosty úřadu. Podle § 20 jsou zodpovědni a ručí za přesné dodržení služebních předpisů. Jsou povinni k osobnímu výkonu úřední služby, k řízení a dozoru nad službou, pokud je obstarávána pomocnými orgány podle služebních předpisů. Jim náleží v prvé řadě osobní vedení pokladních věcí. Podle § 42 ručí za všecku škodu státu způsobenou v jejich úřadě jejich zaviněním nebo zaviněním od nich přijatých pomocných orgánů, zejména přestoupením a zanedbáním služebních předpisů a instrukcí. Toto ručení se vztahuje zejména na správné vybírání, súčtování, úschovu a odvádění erárních peněz, na spolehlivé uschování, přísné odbírání a správné vyřízení zásilek a na všecky nepoctivým nebo službě se příčícím postupem způsobené ztráty a škody na zásilkách. Jen v důsledku těchto předpisů ustanovil pak § 55 normálních ustanovení o obstarávání sluhovských úkonů u poštovních úřadů a o služebních poměrech orgánů k tomu používaných, jež byly stanoveny nařízením ministerstva obchodu ze dne 21. června 1910, čís. 119 ř. zák., že se obstarávání úkonů orgány přijatými poštmistrem děje za jeho vedení a ručení. Podle posléz zmíněných normálních ustanovení ustanovuje poštovní správa sluhy venkovské pošty (Landpostdiener § 4) a přespolní listonoše (§ 39). Od těchto orgánů rozeznávají normální předpisy osoby, které poštmistři sami k obstarávání služby přijímají (§ 55 a násl.). Pro tyto osoby ustanovuje § 55, že poštmistr jest povinen k obstarávání oněch sluhovských úkonů při dotyčném poštovním úřadě, pro něž nejsou systemisována ani místa sluhů venkovské pošty, ani místa

venkovských listonošů, jakož i k zastupování sluhů venkovské pošty, jimž se naskytla překážka ve výkonu venkovské služby, užíti vhodných důvěryhodných osob pod jeho vedením, ručením a zodpovědností. Tyto osoby jsou v soukromém služebním poměru k němu jako k zaměstnavateli (§ 55 odst. 2) a jako úplatu za použití takových sil dostával poštmistr paušál sluhovský, substituční a doručovací poplatky. Tyto jeho důchody slouží jako náhrada za ručení, které poštmistr nese, a jako náhrada za příspěvky zákonného pojištění pro případ nemoci a úrazu. § 55 normálních ustanovení pro sluhy jest jen rubem § 42 normálních ustanovení pro službu poštmistrovskou. Tento předpis stanoví docela jasně ručení poštmistrů za zavinění vlastní i za zavinění pomocných orgánů, které poštmistr sám přijal. Odvolací soud má tedy neprávem za to, že jde o ručení pošty podle § 1317 obč. zák. a čl. 421 obch. zák., po případě nařízení ministerstva obchodu čís. 317/1916. Tyto předpisy stanoví ručení pošty (státu) stranám, jež pošty užívají, ale nikoliv předpisy o ručení poštovních zřízenců státu. Rovněž mylně má odvolací soud za to, že nárok státu proti žalobci lze posuzovat jen podle § 1042 obč. zák. Při ručení poštmistrů podle § 42 normálních ustanovení pro ně platných nejde o náklad za poštmistra vynaložený, když stát jako majitel poštovního podniku vyplatí náhradu za zpronevěřené nebo ztracené zásilky. Stát plní tu jenom závazek vlastní z důvodu vlastního ručení, ježto straně ručí za zásilku i bez ohledu na zavinění poštmistrovo. Stejně mylně má odvolací soud za to, že poštmistr ručí státu jen za zavinění vlastní. Citovaným § 42 (nař. 118/10) je jasně stanoveno jeho ručení i za zavinění orgánů od něho přijatých. Tento § 42 neodvolává se tu na občanský zákoník a na §§ 1313 a) a 1315 obč. zák. Jde tu o zvláštní ručení poštmistrovo upravené služebními předpisy. Pro spor jest tedy rozhodné jenom, zda zřízenec Richard K. byl silou přijatou žalujícím poštmistrem a zda způsobil státu škodu svým zaviněním. Zavinění zřízencovo jest prokázáno trestním rozsudkem, jímž jest soud v otázce viny podle § 268 c. ř. s. vázán. Nezáleží tedy na tom, zda a kterými nařízeními byla zavedena přejímací kniha, zda řádné její vedení bylo způsobilé zabrániti trestným jednáním, a není potřebí doplnění zjištění v těchto směrech, jak je nařídil odvolací soud. Pro nedostatek takových zjištění není řízení vadné. Rovněž neprávem pokládá odvolací soud řízení za vadné, protože nebylo zjištěno, ve kterých dnech Richard K. přijímal zpronevěřené jím částky peněz a zda žalobce byl s to, by vykonal dozor nad ním, zejména, když byl na dovolené. Podle § 43 normálních ustanovení pro službu poštmistrovskou nemění se nijak ručení poštmistrovo za přijaté jím orgány v případě správy pošty podle § 31 čís. 1—4, tedy zejména ani za dovolené poštmistrovy podle § 31 čís. 3. Podle § 29 oněch normálních ustanovení nastává správa (administrace) poštovního úřadu také, když poštmistr z důvodu dovolené nemůže vykonávati své služební povinnosti. Z těchto ustanovení jest patrno, že zákon vychází s hlediska, že se ručení poštmistrovo zakládá na tom, že on zřízence přijal. Ve sporu nejde o to, pokud správce pošty ručí poštmistru za zavinění při dozoru na přijaté orgány, a netřeba se s tím zabývati. Poněvadž doplnění zjištění, jež odvolací soud postrádá, není potřeba, není třeba zrušiti rozsudek prvého soudu. Pokud rekurent vytýká zmatečnost

rozsudku odvolacího, protože odvolací soud má za to, že jde o určovací žalobu podle § 1 zákona čís. 217 z r. 1925, že prosba žalobní měla zníti na to, zda a pokud náhradní nález pozbývá účinnosti, a že tomuto předpisu nevyhověla, nemá pravdu. Znění rozsudku není proto tak nedostatečné, aby je nebylo lze přezkoumati. Ani rozsudek není zmatečný proto, že přezkoušení nálezu správního úřadu se nedálo podle předpisů, o něž se opírá nález, nýbrž podle předpisů práva soukromého. Podle § 89, druhý odstavec, zákona čís. 15/1914 může úředník odsouzený správním nálezem k náhradě škody na základě služebního poměru ve třiceti dnech od pravomoci nálezu nárok státu určovací žalobou proti státu popříti. O této žalobě platí předpisy článku XXXVIII uvoz. zák. k c. ř. s. Pokud se žalobě vyhoví, pozbývá nález účinnosti. Žalobní žádání, že nález o náhradě není po právu a žalobce není povinen náhradou, odpovídá tomuto předpisu zákona. Není třeba, by v žalobním žádání bylo obsaženo, že nález pozbývá účinnosti. Ostatně i to žalobní žádání obsahuje. Zmatečnosti nezakládá, používá-li odvolací soud nesprávného právního předpisu. To lze napadati jen dovolacím důvodem čís. 4 § 503 c. ř. s. Uvádí-li odvolací rozsudek, že rozsudek prvni stolice nebyl napaden, pokud uznal, že nárok není polovicí po právu, je to správné. Žalovaný nenapadl rozsudek prvého soudu a žalobce jej napadl podle vývodů odvolacích jen, pokud nebylo žalobě vyhověno. Proto odvolací soud zrušil rozsudek prvého soudu jen potud, pokud jím žalovaný stát byl odsouzen.

Čís. 12010.

Potvrzení berního úřadu o pravoplatnosti, o vykonatelnosti a o doručení platebního rozkazu spadá do příslušnosti berního úřadu.

Potvrzení berního úřadu o pravoplatnosti a vykonatelnosti platebního rozkazu o poplatku jest veřejnou listinou, jež jest pro soud plným důkazem podle § 292 c. ř. s.

Poplatky lze dobývati i na základě výkazu nedoplatků, pokud jsou vykonatelné. Je-li vykonatelnost potvrzena příslušným úřadem, jest i výkaz nedoplatků exekučním titulem (§ 1 čís. 13 ex. ř.), třebas by z jeho obsahu neplynulo, zda jsou splněny podmínky vykonatelnosti předepsané zvláštními zákony.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 544/32.)

Soud prvé stolice povolil k vydobytí poplatků z převodu vlastnického práva na základě výkazu nedoplatků berního úřadu exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Stěžovatel napadá usnesení prvého soudu z důvodu, že výkaz nedoplatků berního úřadu, ježto jde o poplatky z převodu práva vlastnického, nebyl způsobilým exekučním titulem podle § 1 čís. 13 ex. ř., ježto k exekuční žádosti nebyl připojen výkaz o doručení platebního rozkazu k vlastním rukám povinné strany, a že proto prvý soud neměl exekuci povoliti. Rekurs jest odůvodněn. Pravda jest, že soud má exekuční tituly vydané finančními úřady přezkoumati jen po stránce formální, nikoliv po stránce věcné. K tomuto přezkoumání formální stránky exekučního titulu patří i zkoumání, zda listina, o níž se exekuční návrh opírá, je formálně způsobilým exekučním titulem podle § 1 ex. ř., který pod čís. 13 ustanovuje, že exekučními tituly jsou platební příkazy a výkazy nedoplatků o přímých daních a poplatcích, podle předpisů o tom platných vykonatelné. Podle nařízení ministerstva spravedlnosti a financí ze dne 13. prosince 1852, čís. 256 ř. zák., jímž byl vysvětlen předpis § 14 nařízení ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. zák. a jímž bylo opraveno řízení za účelem knihovního vyznačení zůstatků převodních poplatků, jest k žádosti finančního úřadu o bezvýhradné nabytí exekučního zástavního práva na nemovitosti připojiti duplikát platebního příkazu povinné straně doručeného s výkazem o doručení a s úředním potvrzením, že platební příkaz nabyl právní moci a že poplatek je skutečně v uvedené výši nedoplatkem. Tento předpis, kterým byly provedeny předpisy §§ 7, 60, poslední odstavec a 72 poplat. zák. ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. zák. o vymáhání nedoplatků, byl čl. III. uvoz. zák. k ex. ř. ponechán v platnosti. Zákonný požadavek, by byl soudu předložen výkaz o doručení, nemůže býti nahražen potvrzením finančního úřadu na duplikátu platebního příkazu, že byl povinné straně doručen. Ježto tento výkaz o doručení platebního příkazu povinné straně nebyl k exekučnímu návrhu připojen a platební příkaz bez tohoto výkazu »podle předpisů o tom platných« není vykonatelným a způsobilým exekučním titulem ve smyslu § 1 čís. 13 ex. ř., neměl prvý soud exekuci povoliti (viz rozhodnutí čís. 8487 sb. n. s.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Právem vytýká dovolací rekurent, že rekursní soud překročil meze své působnosti, přezkoumav věcně potvrzení o vykonatelnosti platebního rozkazu na poplatek. Soudu přísluší přezkoumati výrok správního úřadu jen v tom směru, zda je vydán příslušným úřadem a zda je formálně bezvadný. Potvrzení berního úřadu o pravoplatnosti, o vykonatelnosti a o doručení platebního rozkazu o poplatku spadá do příslušnosti berních úřadů, jež byly zmocněny, dobývati daně, poplatky a jiné veřejné dávky, nařízeními ministerstva spravedlnosti a financí ze dne 24. dubna 1871, čís. 50 ř. zák., ze dne 24. května 1879, čís. 76 ř. zák., ze dne 17. listopadu 1892, čís. 215 ř. zák. a ze dne 18. ledna 1898, čís. 28 ř. zák. Potvrzení berního úřadu o právoplatnosti a o vykonatelnosti je veřejnou listinou, jež jest pro soud plným důkazem podle § 292 c. ř. s. Proto stačí k průkazu pravoplatnosti a vykonatelnosti. Jest výrokem správního úřadu vydaným v mezích jeho příslušnosti a přezkoumávati je ve věcném směru soudu nepřísluší. Ostatně soud ani nemá po ruce podklad, by mohl věcnou správnost přezkoumati. Předpis nařízení ministerstva financí a spravedlnosti ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. zák. a ze dne 13. prosince 1852, čís. 256 ř. zák. o tom, jak je zajišťovati (dobývati) poplatky, byl doplněn § 1 čís. 13 ex. ř., jímž byly i pro dobývání poplatků na roveň postaveny výkazy nedoplatků platebním příkazům. Také § 345 prováděcího nařízení k zákonu o přímých daních bylo předepsáno,

by se daně dobývaly na základě výkazu nedoplatků. Podle § 7 poplat. zák. má se díti dobývání poplatků stejným způsobem jako dobývání daní. Z toho plyne, že poplatky lze dobývati i na základě výkazů nedoplatků, pokud ovšem jsou vykonatelné. Je-li jich vykonatelnost potvrzena příslušným úřadem, je i výkaz nedoplatků exekučním titulem, třebas z jeho obsahu neplynulo, zda jsou splněny podmínky vykonatelnosti předepsané zvláštními zákony. Ano bylo na platebním rozkazu potvrzeno, že poplatek je nedoplatkem, obsahuje toto potvrzení i výkaz nedoplatků a, ano z potvrzení jest i zřejmo, že nedoplatek je vykonatelný, je výkaz ten vykonatelný právě jako platební rozkaz, na němž je vykonatelnost potvrzena, ježto správnost tohoto potvrzení nepřísluší soudu zkoumati.

Čís. 12011.

Není zapotřebí zvlášť přihlašovati k rozvrhu nejvyššího podání nárok na poměrnou část fruktifikátních úroků.

Nárok na poměrnou část fruktifikátních úroků nezávisí na tom, zda pohledávka odkázaná na nejvyšší podání byla zúročitelná, čili nic.

I přednostním pohledávkám knihovně nezajištěným přísluší poměrná část fruktifikátních úroků.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 596/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost nepřikázal soud prvé stolice ani přednostním, ani knihovním věřitelům fruktifikátní úroky. Rekursní soud k rekursu vymáhajícího věřitele napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud přikázal fruktifikátní úroky i přednostním pohledávkám knihovně nezajištěným i knihovním věřitelům.

Důvody:

Nesprávný je názor rekursního soudu, že správci konkursní podstaty v úloze vymáhajícího věřitele podle § 119 odstavec (2) čís. 1 konk. ř. nepřísluší poměrná část z fruktifikátních úroků, na přednostní jeho pohledávku útratovou (§ 49 čís. 1 k. ř.) proto, že v přihlášce (§ 210 ex. ř.) nežádal úroky z likvidovaných útrat exekučního řízení. Neboť toto ustanovení se týká jen smluvních úroků, které příslušejí věřiteli odkázanému na nejvyšší podání proti povinné straně, a nepřihlásil-li je věřitel, nepřikážou se mu jen proto, že soud nemůže seznati ze spisů a listin u soudu se nalézajících, zda nejsou již zaplaceny. Jinak však je tomu při úrocích, jež mají býti poměrně hrazeny z fruktifikátních úroků. Neboť podle ustálené judikatury v souhlasu se zodpovědněním otázek ministerstva spravedlnosti k § 216 ex. ř. (výnos min. sprav. čís. 44 a 45 Věstník z r. 1897), slouží fruktifikátní úroky k tomu, by nahradily věřitelům a účastníkům na rozvrhovou podstatu odkázaným újmu, která jim vzchází z toho, že dnem příklepu, kdy nastává splatnost všech přikázaných pohledávek, pohledávky přikázané jim zaplaceny nebyly a tvoří

zvláštní společný fond pro věřitele hypotekární. Tu již nejde o pohledávky za povinnou stranou, nýbrž o nároky z nejvyššího podání a zanikají proto veškeré úrokové smluvní závazky povinné strany, a nároky na poměrnou část z fruktifikátních úroků nezávisí proto na tom, zda pohledávky na nejvyšší podání odkázané byly zúročitelné, čili nic. Proto není zapotřebí zvláště přihlašovati nárok na poměrnou část fruktifikátních úroků. Zbyla by jen otázka, zda i přednostním knihovně nezajištěným pohledávkám přísluší poměrná část fruktifikátních úroků, jež jsou zvláštním fondem pro hypotekární věřitele. Není však důvodu, proč by měla otázka ta býti řešena různě, an důvod, proč se fruktifikátní úroky přikazují všem na nejvyšší podání odkázaným věřitelům, je stejný i u hypotekárních i u přednostních knihovně nezajištěných pohledávek, a ana se poměrná část fruktifikátních úroků přikazuje podle celé přikázané pohledávky počítajic v to i útraty.

Čís. 12012.

Zákon ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, jímž se zavádějí zvláštní předpisy o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti.

Předpisů zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, jest použíti nejen, byli-li manželé knihovními spoluvlastníky nemovitosti, nýbrž i tehdy, kde buď oba manželé, nejsouce ještě jako spoluvlastníci statku knihovně zapsáni, vykonávali již před smrtí jednoho z nich na základě platného důvodu k nabytí vlastnictví skutečnou společnou držbu statku, nebo kde jen zemřelý manžel byl knihovním spoluvlastníkem všech nemovitostí patřících k usedlosti, kde však pozůstalý manžel se ujal již před úmrtím druhého manžela na základě platného titulu skutečné držby koupené a převzaté polovice statku, třebas v této době nebyl v pozemkové knize ještě zapsán jako spoluvlastník této polovice.

Z předpisu druhého odstavce § 14 zák., podle něhož jest za předpokladů uvedených v prvém odstavci téhož paragrafu pozůstalý manžel oprávněn převzíti uprázdněnou polovici statku, neplyne, že zákon má na mysli právě jen případy, kde každému manželu patří ideální polovice statku, nýbrž vztahuje se i na případy, kde manželé jsou spoluvlastníky v jiném poměru.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 822/32.)

Pozůstalostní soud se k návrhu pozůstalé vdovy usnesl, že pozůstalost bude projednána podle zákona o rolnických usedlostech střední velikosti. Rekursní soud zamítl návrh pozůstalé vdovy, by byla pozůstalost projednána podle ustanovení zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávnění, neboť rekursní soud neposoudil věc po právní stránce správně, zamítnuv návrh zůstavitelovy vdovy, by pozůstalost byla projednána a rozdělena podle ustanovení zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z. pro Čechy. Podle pravoplatného usnesení pozůstalostního soudu jest rolnická usedlost, o kterou jde, statkem střední velikosti ve smyslu § 1 dotčeného zákona. Podle zápisu v protokole sestává tato usedlost z nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 8, 79, 157, 167, 191, 224, 248 a 254 pozemkové knihy kat. území M. Z těchto nemovitostí byly podle výpisu z pozemkové knihy a podle trhové smlouvy ze dne 11. září 1931 nemovitosti zapsané ve vložkách čís. 79, 157, 167, 224, 248 a 254 v den zůstavitelova úmrtí, dne 12. září 1931, ve spoluvlastnictví zůstavitele a Boženy N-ové, a to tak, že každému náležela jedna ideální polovice. Nemovitosti zapsané ve vložkách čís. 8 a 191, byly v tento den ve spoluvlastnictví jednak Boženy N-ové, které náležela rovněž jedna ideální polovice, — jednak zůstavitele a jeho manželky Marie T-ové, jimž každému náležela jedna čtvrtina. Od tohoto knihovního stavu se však lišil stav skutečný potud, že Božena N-ová prodala a odevzdala svou polovici všech těchto nemovitostí trhovou smlouvou ze dne 11. září 1931, před úmrtím zůstavitele, jeho manželce Marii T-ové, jež se takto stala držitelkou jedné polovice nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 79, 157, 167, 224, 248 a 254 a tří čtvrtin nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 8 a 191. Pozůstalostní soud má za to, že podle tohoto stavu byla celá usedlost ke dni zůstavitelova úmrtí ve skutečném spoluvlastnictví zůstavitele a jeho manželky, jež sice nebyla v tento den co do oné polovice ještě vlastnicí knihovní, ale byla již její vlastnicí faktickou, což podle názoru pozůstalostního soudu úplně stačí ke splnění náležitostí odstavců prvého a druhého § 14 zákona čís. 68/1908 z. zák. pro Čechy, v nichž se stanoví, že se na statek, jsoucí ve vlastnictví několika osob a spadající pod ustanovení tohoto zákona, vztahují předpisy tohoto zákona jen tehdy, jsou-li spoluvlastníky manželé a zemře-li jeden z nich bez potomstva, a že v tomto případě jest pozůstalý manžel oprávněn převzíti uprázdněnou polovici statku podle ustanovení §§ 8 a 10. Rekursní soud s tímto názorem nesouhlasí, maje za to, že zákon, mluvě v prvním odstavci § 14 o »spoluvlastnictví« má tím zřejmě na mysli spoluvlastnictví knihovní; mimo to poukazuje rekursní soud k tomu, že § 14 dává v odstavci druhém pozůstalému spoluvlastníku právo, převzíti uprázdněnou polovici statku, z čehož prý plyne, že zákon tu má na mysli jen případy, kde selský statek jest ve spoluvlastnictví manželů tak, že každému z nich patří ideální polovice, kdežto v souzeném případě byl prý zůstavitel spoluvlastníkem usedlosti jen co do jedné čtvrtiny (správně spoluvlastníkem co do jedné poloviny nemovitostí zapsaných ve vl. čís. 79, 157, 167, 224, 248 a 254 a co do jedné čtvrtiny nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 8 a 191), a jeho manželka měla v době jeho smrti připsanou knihovně rovněž jen jednu čtvrtinu (správně jen jednu čtvrtinu nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 8 a 191), kdežto co do zbývající polovice (kterou koupila od Boženy N-ové) měla jen držbu.

S těmito názory rekursního soudu nelze souhlasiti. Ustanovení § 14 zákona čís. 68/1908 z. z. pro Čechy, jest arci ustanovením výjimečným, jež nelze vykládati způsobem rozšiřujícím. Hledíc však k předpisu § 6 obč. zák. jest i při výkladu tohoto zákonného ustanovení dbáti nejen jeho doslovu, nýbrž i úmyslu zákonodárcova. Účel a tendence zemského zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z. pro Čechy, vydaného v rámci říšského zákona ze dne 1. dubna 1889, čís. 52 ř. z., jímž byly zavedeny zvláštní předpisy o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti, směřovaly k tomu, by byla zachována hospodářská síla rolnického stavu tím, že po úmrtí vlastníka statku nemá býti statek s hospodářským příslušenstvím rozdělen mezi oprávněné dědice, nýbrž, že má býti jako celek přikázán jen jednomu přejímateli (nápadníku) za mírnou cenu přejímací a že ostatní osoby povolané k dědictví mají býti odškodněny jinak. S toho hlediska nelze důvodně míti za to, že slova v prvém odstavci § 14 »jsou-li spoluvlastníky manželé«, dopouštějí jen ten výklad, že jest tím míněno jen knihovní spoluvlastnictví a že zákonodárce chtěl použití předpisů dotčeného zákona vyloučiti v případech, kde buď oba manželé, nejsouce ještě jako spoluvlastníci statku zapsáni v pozemkové knize, vykonávali již před smrtí jednoho z nich na základě platného důvodu k nabytí vlastnictví skutečnou společnou držbu statku (§§ 316 a 317 obč. zák.), nebo kde, jak tomu bylo v souzeném případě, jen zemřelý manžel byl knihovním spoluvlastníkem všech nemovitostí patřících k usedlosti (co do jedné poloviny, pokud se týče jedné čtvrtiny), kde však pozůstalý manžel, jsa arci knihovním spoluvlastníkem jen některých nemovitostí (co do jedné čtvrtiny), se ujal již před úmrtím druhého manžela na základě platného titulu skutečné držby koupené a převzaté polovice statku, třebaže v této době nebyl ještě zapsán v pozemkové knize jako spoluvlastník této polovice. Posoudil tudíž soud prvé stolice věc správně, uznav, že jsou splněny předpoklady § 14 odstavce prvého a druhého, zákona čís. 68/1908 z. zák. pro Čechy, ana v den zůstavitelova úmrtí byla celá usedlost ve skutečném (fysickém) spoluvlastnictví obou manželů.

Správnosti rozhodnutí prvého soudu nevadí ani to, že podle ustanovení druhého odstavce § 14 jest pozůstalý manžel za předpokladů vytčených v prvém odstavci oprávněn převzíti uprázdněnou polovici statku. Z tohoto předpisu nikterak neplyne, že zákon má na mysli právě jen případy, kde každému manželu patří ideální polovice statku. Hledíc k ustanovení prvého odstavce § 14, kde se mluví jen o spoluvlastnictví manželů bez označení poměru spoluvlastnických podílů a hledíc k vytčené tendenci zákona, by bylo zabráněno tříštění rolnických usedlostí, není rozumného důvodu pochybovati o tom, že předpis druhého odstavce § 14, třebaže pomýšlí podle svého doslovu jen na pravidelný a obvyklý případ, že manželé jsou spoluvlastníky usedlosti každý co do jedné polovice, nechtěl vyloučiti případy, kde jsou manželé spoluvlastníky v jiném poměru, zejména však případ, jako souzený, kde pozůstalý manžel měl v době zůstavitelova úmrtí ve skutečném vlastnictví jednak polovici statku (t. j. pozemků zapsaných ve vložkách čís. 79, 157, 167, 224, 248 a 254), jednak tři čtvrtiny, (t. j. pozemků, zapsaných ve vložkách 8 a 191). Že zákon sám, mluvě v druhém odstavci § 14 o »uprázdněné polo-

vici statku«, nekladl zvláštní váhu právě na spoluvlastnictví manželů k polovinám statku, tomu nasvědčuje i to, že hned v následujícím odstavci třetím, podle něhož může za určitých předpokladů pozůstalý manžel převzíti statek, i když tu jsou z manželství děti, nemluví ve svém německém znění, — jež je stejně autentické jako znění české, — o polovici, nýbrž o podílu (»den in den Nachlass fallenden Anteil des Hofes«). České znění mluví arci i tu o »dědické polovici«.

Čís. 12013.

Předpis § 66 ex. ř. má na mysli zvláštní poukazy, jak jest provésti jednotlivé exekuční úkony, nevztahuje se však na usnesení exekučního soudu, vydané v jeho vlastní pravomoci, jímž se zahajuje výkon povolené exekuce a jímž jest zároveň rozhodováno i o přípustnosti neb o nepřípustnosti výkonu samého.

Proti usnesení exekučního soudu, jímž byl nařízen výkon exekuce povolené usnesením soudu exekuci povolujícího, byl samostatný rekurs přípustný. Odmítl-li rekursní soud výkon exekuce, nezáleží pro rozhodnutí o dovolacím rekursu na tom, zda usnesení povolující exekuci nabylo již právní moci, čili nic, nýbrž jest se dovolacímu soudu omeziti na přezkum usnesení rekursního soudu ve věci samé.

Na spořitelní vkladní knížku, jsoucí v soudní úschově, nelze vésti exekuci podle §§ 253, 259 a 262 ex. ř. ani podle § 296, prvý odstavec, ex. ř., nýbrž jen podle §§ 325 a násl. ex. ř.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 830/32.)

Okresní soud v P. usnesením ze dne 28. dubna 1931 nařídil výkon exekuce zabavením a uschováním spořitelní vkladní knížky, jsoucí v uschování krajského soudu v P., kterážto exekuce byla povolena usnesením krajského soudu v P. ze dne 26. dubna 1931. Rekursu dlužníka rekursní soud vyhověl, zrušil napadené usnesení a odmítl dožádání o výkon exekuce; zabavení vkladní knížky vykonané dne 29. dubna zrušil. Důvody: Exekuce zabavením a uschováním byla povolena a výkon této povolené exekuce byl napadeným usnesením prvého soudu nařízen o vkladní knížce, která podle usnesení exekuci povolivšího, byla dlužníkem složena u téhož sborového soudu pod č. j. Ck I 146/31-2 a uložena pod č. soudních deposit téhož soudu C 2/31. Nešlo proto o výkon exekuce zabavením a uschováním vkladní knížky dlužníkovy, kterou měl vymáhající věřitel nebo některá jiná osoba, ochotná ji vydati, jak to žádá předpis §§ 262 a 296, prvý odstavec, ex. ř., nýbrž o výkon exekuce zabavením pohledávky z dlužníkovy spořitelní vkladní knížky, která byla v úředním uschování soudu, upraveném ustanoveními ministerského nařízení ze dne 16. listopadu 1850, čís. 448 ř. zák. a doplňujícími je pozdějšími nařízeními, kterými upraveno bylo veřejnoprávní uschování deposit. Za trvání tohoto poměru státní moci k depositu jest vyloučen výkon exekuce zabavením a uschováním deposita podle § 254, třetí odstavec, § 259 a § 262 ex. ř., pokud se týče výkon zabavení pohledávky z něho podle § 296, prvý odstavec, ex. ř. a poněvadž exekuční soud jest podle § 16, prvý odstavec a 69 ex. ř. oprávněn vykonati jen zákonem přípustný exekuční prostředek, v § 63 čís. 3 ex. ř. naznačený, náleželo prvému soudu dožádání o výkon exekuce odmítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Především nelze souhlasiti s názorem rekurentovým, že v souzeném případě, hledíc k ustanovení § 66 ex. ř. nebyl proti usnesení exekučního soudu, jímž byl nařízen výkon exekuce povolené usnesením krajského soudu v P. ze dne 26. dubna 1931, samostatný rekurs přípustný, poněvadž prý šlo jen o příkaz výkonnému orgánu, by byl jednotlivý exekuční výkon proveden. Že tu o takový příkaz nejde, vyplývá z ustanovení §§ 25, 61 a 68 ex. ř., § 86, prvý odstavec, 87, prvý odstavec, 160 a 379 odstavec prvý až čtvrtý jedn. řádu, § 78, poslední odstavec zákona o soudní organisaci a z nařízení min. sprav. ze dne 3. prosince 1897, čís. 44 Věstníku min. sprav. k § 68 ex. ř., jakož i z bodu 6 instrukce pro výkonné orgány ze dne 10. května 1910, čís. 9 ř. zák., z nichž patrno, že zákon má v § 66 ex. ř. na mysli zvláštní poukazy, jak jest provésti jednotlivé exekuční úkony, poukazy ty tkví svou podstatou v povinném dozoru soudu nad správným způsobem výkonu jednotlivých exekučních opatření výkonným orgánem. Nemůže tudíž ustanovení § 66 ex. ř. býti vztahováno na usnesení exekučního soudu, vydané v jeho vlastní pravomoci, jímž se zahajuje výkon povolené exekuce a jímž jest zároveň rozhodováno i o přípustnosti neb nepřípustnosti výkonu samého. Poněvadž dovolací rekurs čelí právě proti odmítnutí výkonu exekuce soudem rekursním, nezáleží na tom, zda nabylo usnesení exekuci povolující již moci práva čili nic, a jest se omeziti na přezkum usnesení rekursního soudu ve věci samé. Rekursní soud správně zdůraznil, že jest exekuční soud, hledíc k ustanovením § 16, prvý odstavec a 69 ex. řádu, oprávněn nařídit výkon jen zákonem přípustného exekučního prostředku (§ 63 čís. 3 ex. řádu) a že, dokud jest vkladní knížka městské spořitelny v P., znějící na 24.000 Kč v soudním depositu, nelze zabavení a uschování její podle §§ 253, 259 a 262 ex. ř., nebo zabavení pohledávky z ní podle § 296, prvý odstavec, ex. ř. považovati za přípustný exekuční prostředek, poněvadž jest dbáti ministerského nařízení ze dne 16. listopadu 1850, čís. 448 ř. z. a jeho doplňků, jimiž jest upravena úschova soudních deposit a jež použití těchto exekučních prostředků brání. Názor tento odpovídá také ustálené praxi, podle níž jest exekuci na soudní deposita vésti podle ustanovení § 325 a násl. ex., poněvadž dvorní dekret ze dne 22. března 1784, čís. 266 sb. z. s. dosud platí. (Odpovědi min. k § 325 ex. ř.) Uvažovati o tom, zda a pokud by bylo lze považovati exekuci na zmíněnou knížku jsoucí v soudní úschově za platně provedenou po rozumu § 253 ex. řádu, není v souzeném případě již proto potřebí, že jest zjištěno nejen, že správce soudních deposit nebyl ochoten knížku vydati (§ 262 ex. ř.), nýbrž, že se výkonný orgán s ní do hmotného styku vůbec nedostal, takže její zabavení nebylo vůbec provedeno. Poukaz rekurentův k rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 3338 sb. n. s. není případný, neboť jím bylo jen vysloveno, že knížka spořitelní nepřestává býti ma-

jetkem povinné strany již složením na soudě podle § 1425 obč. zák., nýbrž teprve, až bude vydána některé z osob, která si na peníze v ní uložené činí nároky, a že není závady, by nebyla předmětem zajišťovací exekuce, při čemž však ani nevysvítá, o který z prostředků exekučních, vytčených v § 374 ex. ř., tu šlo.

Čís. 12014.

Udržuje-li žalobce původní právní důvod žalobního nároku, opírá-li však žalobní nárok i ještě o další právní důvod, jest pro otázku, zda jde o změnu žaloby, rozhodné, zda žalobce dosavadní skutkový přednes jen po právní stránce kvalifikuje jiným právním důvodem, či zda míní tento důvod opříti ještě o jiný, z náznaků snad vyvozovatelný, avšak dosud neučiněný přednes. V onom případě by nešlo o změnu žaloby, v tomto případě by šlo o změnu žaloby ve smyslu § 235 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R I 835/32.)

Žalobní nárok na zaplacení peněžité pohledávky byl původně opřen o smlouvu, při ústním jednání dne 4. června 1932 přednesl žalobce, že žalobní nárok jest odůvodněn též z důvodu náhrady škody. Soud prvé stolice tuto změnu žaloby nepřipustil, rekursní soud změnu žaloby připustil. Důvody: O změně žaloby po rozumu ustanovení § 235 c. ř. s. lze mluviti jen tehdy, když na místo původního právního důvodu nastupuje důvod jiný, nikoli však i tehdy, když k původnímu žalobnímu důvodu přistoupí ještě důvod další. V souzeném případě je důvodem žaloby smlouva o půjčku. Od tohoto prvního důvodu stěžovatel ve sporu neustoupil, nýbrž založil při líčení dne 4. června 1932 žalobu též na právním důvodu náhrady škody, při čemž skutkový základ žaloby změny nedoznal. V tom však změnu žaloby spatřovati nelze, nýbrž jen její doplnění, které je dovoleno i bez souhlasu strany žalované a na které se ustanovení § 235 c. ř. s. nevztahuje.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobní nárok byl původně opřen o smlouvu, jejímž předmětem bylo úplatné přenechání lešení k použití. Při ústním jednání dne 4. června 1932 pak přednesl žalobce, že žalobní nárok jest odůvodněn též z důvodu náhrady škody. Tento nový přednes jest však nejasný. Jest sice z něho patrno, že žalobce původní právní důvod žalobního nároku i nadále udržuje, že však opírá žalobní nárok ještě také o právní důvod náhrady škody. V tom směru však jest nejasné, zda žalobce dosavadní skutkový přednes jen po právní stránce kvalifikuje in eventum jako náhradu škody, či zda míní tento důvod opříti ještě o jiný, z náznaku snad vyvozovatelný, avšak dosud neučiněný přednes jak co do důvodu, tak co do výše náhradního nároku. V onom případě by nešlo o změnu žaloby podle § 235 c. ř. s., protože právní posouzení náleží soudu, a jest v té

příčině právní posouzení strany nerozhodné. V druhém případě však by šlo o změnu žaloby, protože by nešlo již jen o právní posouzení, nýbrž o zcela odlišný skutkový podklad pro nárok nově — třebas jen in eventum — uplatněný. Za tohoto stavu věci jest nutno, aby použitím ustanovení § 182 c. ř. s. tato nejasnost byla odstraněna. Teprve pak bude lze posouditi, zda jde o změnu žaloby, a, pakli ano, zda by připuštění změny přivodilo značné stížení nebo průtah jednání, kteroužto otázku bude — nastane-li toho potřeba — po doplnění na novém podkladu znovu prozkoumati.

Čís. 12015.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Bylo-li v prospektu upozorňujícím na příležitost inserovati v časopise A. uvedeno, že časopis ten v době, kdy časopis B. byl úředně zastaven, byl dodáván odběratelům zastaveného časopisu a že od té doby jest silně rozšířen a zejména v určitých kruzích oblíben, — jde jen o údaj, od kdy jest časopis rozšířen a oblíben, neměla tím však býti naznačena jakákoliv jiná spojitost nynějšího časopisu A. s časopisem B., jež by mohla býti tomuto na úkor nebo na újmu, nýbrž jde jen o dovolenou reklamu.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, Rv I 584/31.)

Nakladatelství novinářské Wolf v Žatci rozesílalo prospekty, ve kterých byla tato věta: »Deutsche Morgenzeitung, ein Überlandblatt, das 1919, als die Bohemia behördlich eingestellt war, 4 Monate lang als Ersatzblatt an die Bohemiaabonnenten geliefert wurde und seit jener Zeit im deutschen Gebiete der Republik stark verbreitet und namentlich in Handel- und Gewerbekreisen stark beliebt ist«. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se »Rota« akc. spol. pro novinářství a knihtiskařství, dříve »Deutsche Zeitungsaktiengesellschaft« v Praze na Ludvíku Wolfovi, majiteli novinářského nakladatelství Wolf v Žatci, by bylo uznáno právem, že žalovaný jako vlastník novinářského nakladatelství »Wolf« jest povinen, v prospektech vedlejší větu »... das 1919, als die Bohemia behördlich eingestellt war, 4 Monate lang als Ersatzblatt an die Bohemiaabonnenten geliefert wurde und seit jener Zeit im deutschen Gebiete der Republik stark verbreitet und namentlich in Handel- und Gewerbekreisen beliebt ist ...« vynechati a rozšiřování tohoto prospektu, ve kterém tato věta jest obsažena, zanechati. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V jednání žalované strany nelze shledati skutkovou povahu nekalé soutěže, a to ani podle § 1, ani podle § 2 zákona o nek. sout. Zákon má v těchto předpisech na mysli jen jednání způsobilé poškoditi soutěžitele neb údaje způsobilé zjednati podniku přednost na úkor jiných soutě-

žitelů. Prospekt k žalobě přiložený upozorňuje na příležitost inserovati v deseti časopisech tam jmenovaných. Ke jménu každého časopisu připojeno jest vylíčení jevící se jako reklama a poukazující především na jeho oblíbenost nebo rozšíření. K jménu prvého časopisu tam jmenovaného (Deutsche Morgenzeitung) přidána jest pozastavená věta. V prospektu praví se dále, že tyto listy (t. j. oněch deset časopisů) mají úhrnný náklad před 60.000 výtisků zaručený státní tiskárnou v Žatci každému inserentu, slibují se předplatitelům výhody a vyzývá se k inserování. Podle skutkového přednesu žalující strany poslán byl tento prospekt jakési paní, jejíž jméno bylo uvedeno v insertu uveřejněném v časopise Bohemia. Že tato paní byla předplatitelkou tohoto časopisu, anebo že prospekt ten byl zaslán, anebo se zasílá skutečně předplatitelům časopisu Bohemia, nebylo tvrzeno. Mohlo tedy jíti jen o upozornění inserenta časopisu Bohemia na příležitost k inserci v dalších deseti listech. Žalobní nárok uplatněn jest z důvodu vytčeného v žalobě: Žalovaný rozesílá prospekty, v nichž jest pozastavená věta, tím vzbuzuje u adresátů dojem, že časopis vydávaný žalovaným je v jakési spojitosti s časopisem Bohemia, jako kdyby směr (tendence) obou byl týž. Že si žalovaný jako vydavatel oněch časopisů chtěl touto větou, a vychvalováním připojeným ke jménům všech ostatních časopisů uvedených v prospektu, a rozesíláním prospektů zjednati přednost při soutěži, o tom není pochybnosti, neboť to jest účelem každé reklamy. Šlo mu zajisté o získání předplatitelů (slova: bieten wir unseren Abonnenten), ne jen inserentů. O to jde však zajisté vydavateli každého časopisu. Denní zkušenost učí, že se rozesílají nejen prospekty, nýbrž i ukázková čísla časopisů a že se v nich poukazuje hlavně k výhodám inserce. Ovšem nesmí se tak díti na úkor jiných soutěžitelů, aniž smí jíti o rozpor s dobrými mravy soutěže. V pozastavené větě upozorňuje se na to, že jeden z deseti listů jmenovaných v prospektu, t. j. list Deutsche Morgenzeitung byl v roce 1919 po čtyři měsíce dodáván jako náhradní list předplatitelům Bohemie a že jest od toho času v německém území republiky rozšířen a v určitých kruzích oblíben. I u ostatních časopisů upozorňuje se hlavně na jich veliké rozšíření a na jejich oblibu v určitých kruzích, zajisté jako na skutečnosti nejdůležitější pro inserci. Jest proto i v pozastavené větě klásti důraz jen na druhou větu, v níž se inserenti upozorňují na rozšíření a na oblibu jmenovaného listu, kdežto v první větě se jen praví, od kdy jest list ten tak rozšířen a oblíben. Jiné zmínky, než jak byla shora uvedena, v ní není o časopise Bohemia. Srovná-li se s tím přednes žalobkyně v žalobě, jakož i skutečnost doznaná v dovolání, že onen náhradní list vycházel skutečně pod jménem Deutsche Morgenzeitung und Handelsblatt (jak zní plné jméno listu jmenovaného v prospektu pod 1), že list ten vycházel v Žatci krátký čas ještě po zrušení zákazu Bohemie nákladem vydavatelství tohoto časopisu, lze uznati pozastavenou větu jen jako údaj, že list téhož jména vycházející v podniku žalovaného byl předplatitelům Bohemie dodáván po čtyři měsíce v roce 1919 jako náhradní list předplatitelům zastaveného časopisu Bohemia, a to údaj učiněný jako sdělení, od kdy jest onen list rozšířen a oblíben. Není nejmenšího důvodu pro názor, že údajem tím byla naznačena jakákoliv jiná spojitost nynějšího časopisu Deutsche Morgenzeitung s časopisem Bohemia, jež

by mohla býti tomuto na úkor nebo na újmu, že by šlo o list téže tendence, t. j. politické, tím méně, že by žalovaný chtěl odloudit předplatitele časopisu Bohemia, rozesílaje prospekt s onou zmínkou osobám inserujícím v Bohemii. Žalovaný sám nezamlčuje v prospektu skutečnost, že náklad 60.000 výtisků zaručen jest státní tiskárnou, netají se tudíž skutečností rozhodnou zajisté i pro politický směr listů jmenovaných v prospektu. Nemá již proto význam zmínka o časopise Bohemia, vytýkající jen skutečnost omezenou na čtyři měsíce uplynulé před více než deseti lety, i když jde o podnik soutěžitelský, takže není třeba hleděti ani k tomu, že zmínka je v prospektu, jenž má sloužiti celkem deseti časopisům. Snaží-li se žalovaný rozesíláním prospektů získati si inserenty pro oněch deset časopisů a předplatitele pro některý z nich, tudíž i pro Deutsche Morgenzeitung, neděje se tak na újmu nebo na úkor žalující strany jako soutěžitele, aniž jest jednání žalovaného způsobilé poškoditi podnik žalující strany. I když v prospektu jest jmenován podnik ten, jde vždy jen o dovolenou reklamu, nelze však z toho dovoditi, co předpokládá žaloba, tak že není tu nekalé soutěže, pro kterou bylo žalováno.

Čís. 12016.

Advokátovi nelze vytýkati nedostatek zvláštní píle a pozornosti, podal-li podle výslovného příkazu strany exekuční návrh na vyklizení na základě mimosoudní výpovědi, nikoliv žalobu o vyklizení, obzvláště, když i soudy posuzovaly věc právně různě.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, Rv I 1030/31.)

Žalovaná dala žalujícímu advokátu příkaz, by podal podle mimosoudní výpovědi u soudu návrh na povolení exekuce vyklizením prodejny firmy B. v domě žalované. Exekuce byla soudem prvé stolice povolena, rekursní soud exekuční návrh zamítl a nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu žalované. Proti žalobě advokáta na žalovanou o zaplacení palmáre namítla žalovaná, že žalobce měl podati žalobu na vrácení najatého předmětu, nikoliv návrh na povolení exekuce, jehož zamítnutím vzešla prý žalované nedozírná škoda. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná odpírá zaplatiti zažalovanou pohledávku, jež je náhradou hotových výloh a odměnou za právní zastupování v různých právních věcech žalované s firmou B. z důvodu, že prý žalobce udělal chybu, že podav návrh na povolení exekuce místo žalobu, doznal prý svou chybu a výlohy za to neúčtoval. Později svou námitku konkretněji formulovala tak, že proti žalobnímu nároku namítá započtením svou pohledávku za žalobcem z důvodu náhrady škody, jež jí prohranou věcí byla způsobena jednak v útratách, jež byla nucena B. zaplatiti, jednak v tom, že firma B. nadále mohla zůstati nájemnicí v jejím domě, čímž žalované bylo znemožněno, by krámu použila sama pro sebe pokud se týče pronajala jej výhodněji. Podle názoru odvolacího soudu nelze sice poměr mezi žalobcem a žalovanou podřaditi právně ustanovením občanského zákonníka o smlouvě o dílo, jak činí první soud, nýbrž ustanovením o smlouvě zmocňovací a

námezdní, leč toto nazírání na věc nebude míti na výsledek sporu vlivu. Žalobce jako zmocněnec žalované měl podle § 1009 obč. zák., a podle předpisů advokátního řádu provésti svěřený mu úkol pečlivě a poctivě, a podle § 1012 obč. zák. jest zmocněnec povinen nahraditi zmocniteli veškerou škodu, kterou mu svým zaviněním způsobil. Ve spojení s ustanovením § 1299 a 1300 obč. zák. jest povinnost advokáta jako zmocněnce k obstarávání převzatých věcí taková, že odpovídá i za nedopatření, kvalifikovaná v § 1299 obč. zák. Takovým nedopatřením je i nedostatek zvláštní píle a nedostatek odborných vědomostí. Zjistil-li první soud, že žalobce k příkazu žalované podal exekuční návrh, a není-li při tom ani sporné, že dříve, než tento návrh podal, ujistil se názorem soudce na věc, nelze mu vytýkati nedostatek zvláštním povoláním advokáta diktované péče. Vésti exekuci podle mimosoudní výpovědi jest možné, neboť mimosoudní výpověď — lze-li ji podle § 565, třetí odstavec, prokázati — rovná se svým účinkem výpovědi soudní a jest exekučním titulem (§ 1 čís. 18 ex. ř.). První soud výpověď považoval za titul exekuční, t. j. za řádnou výpověď mimosoudní, rekursní soud nepokládal projev žalované za zřetelnou výpověď a odepřel mu účinek výpovědi podle § 565 třetí odstavec c. ř. s., nejvyšší soud neobíral se otázkou, zda prohlášení žalované učiněné firmě B. lze míti za výpověď vůbec a nevykonatelnou zvláště, nýbrž potvrdil zamítnutí návrhu na povolení exekuce proto, že v návrhu nebylo způsobem v § 7 ex. ř. uvedeným prokázáno, že firma B. nevyhověla požadavkům v onom dopise (nevyhovění tomuto požadavku považuje za okamžité zrušení smlouvy . .) a že tím skutečně nastalo zrušení nájemní smlouvy. Tento nedostatek ušel tedy pozornosti nejen žalobce, nýbrž i prvého soudu, právnímu zástupci odpůrcovu, (který to nevytkl ve své stížnosti) i soudu rekursnímu. Nelze proto míti za to, že žalobce nevynaložil zvláštní, nikoli obyčejnou píli a pozornost, kterou mu ukládal poměr právního zástupce ke zmocnitelce. V této zjištěné skutečnosti nelze tudíž spatřovati zavinění, z kterého by byla žalovaná oprávněna požadovati náhradu škody, a odpírati z toho důvodu zaplacení útrat svého právního zastoupení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Soudy nižších stolic zjistily — a dovolací soud jest zjištěním tím vázán při právním posouzení věci — že žalobce podal exekuční návrh na vyklizení místností v domě žalované pronajatých firmě B. na výslovný příkaz žalované, pokud se týče jejího zmocněnce, že tento dostavil se do advokátní kanceláře žalobcovy a předložil tomuto připravený již exekuční návrh na vyklizení s příkazem, by návrh byl přepsán a okamžitě podán k soudu. Žalobci nelze, jak správně dovodil odvolací soud, vytýkati nedostatek zvláštní píle a pozornosti, když podle výslovného příkazu strany podal exekuční návrh na vyklizení a nikoliv žalobu na vyklizení. I soud první stolice, který rozhodoval o exekučním návrhu, považoval mimosoudní výpověď za platný exekuční titul, rekursní soud nepokládal projev žalované v dopise ze dne 26. prosince 1926 za zřetelnou výpověď, a nejvyšší soud zaujal v té věci právní hledisko, že

otázku, zda-li prohlášení žalované v uvedeném dopise lze pokládati za výpověď vůbec a za výpověď vykonatelnou zvláště, netřeba řešiti, neboť podle jeho názoru, i kdyby byla vykonatelnou výpovědí podle § 1 čís. 18 ex. ř., nebylo by zase ještě lze na jejím základě povoliti vnucené vyklizení najatých místností, poněvadž její závaznost byla závislá na tom, že vypovídaná strana neodstraní kamna, nezazdí díru do komína a nenahradí žalované 5.000 Kč, a poněvadž žalovaná nepodala důkazu o tom listinami podle § 7 ex. ř. Z toho plyne, že i soudy posuzovaly věc právně různě — soud prvé stolice dokonce povolil exekuci vyklizením najatých místností, a nelze proto žalobci vytýkati, že jako právní zástupce žalované jí neodradil, by nepodávala exekučního návrhu na vyklizení a že nepodal žalobu na vyklizení.

Čís. 12017.

Rozhodnutí nelze učiniti základem shodný údaj stran, že žalující dítě bylo v době úrazu, jejž prý spoluzavinilo, již sedm let staré, když údaj ten nebyl správný, nesprávnost jeho byla soudu známa, zákonný zástupce dítěte svůj údaj podle druhého odstavce § 266 c. ř. s. odvolal, a soud prvé stolice zjistil na základě křestního listu, že dítě v době úrazu nebylo ještě sedm let staré.

Postup prvého soudu, jenž si vyžádal křestní list po skončeném jednání podle § 193 c. ř. s., aniž znovu zahájil řízení podle § 194 c. ř. s., nebyl sice správný, neměl však býti důvodem odvolacímu soudu, by okolnost oním vadným postupem zjištěnou pominul a vycházel co do věku poškozeného z předpokladu, který se ukázal a je nesprávným.

Spoluvina rodičů dítěte, žalujícího o náhradu škody z úrazu, ježto prý opomenuli dozor nad ním, jest snad závažnou pro poměr žalovaného škůdce k rodičům žalobcovým s hlediska ustanovení §§ 1301 a 1302 obč. zák., nemá však význam pro poměr žalovaného k žalujícímu dítěti, nelze-li podíl rodičů na poškození zjistiti, takže žalovaný ručí žalujícímu dítěti za škodu solidárně.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, Rv I 1060/31.)

Nezletilý žalobce se poranil uchopiv rukou provaz na provaznickém stroji postaveném na dvoře žalovaného a sahajícím až na chodník před domem. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu třemi čtvrtinami. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. Důvody: Odvolání strany žalující. Žalovaný byl právoplatným trestním rozsudkem uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 335 tr. zák., který spáchal tím, že postavil při výrobě provazů stroj na chodníku bez ochranného opatření, kterým byl žalobce těžce raněn. Tímto rozsudkem jest procesní soud vázán (§ 268 c. ř. s.) a nebylo proto řešiti otázku, zda úraz ten žalovaný zavinil, takže zbývalo jen zodpověděti otázku, zda nezletilý žalobce neb osoby, jimž jest vykonávati nad ním dozor, poranění žalobcovo spoluzavinily. Soud prvé stolice vycházel z nesprávného předpokladu, že žalobce nebyl v čase úrazu ještě sedm let stár a že mu proto nelze spoluzavinění přičítati, že však spoluzavinila úraz ten žalobcova matka, poslavši hocha bez dohledu s lístkem na poštu.

ač mohla prý úraz předvídati, vědouc, že žalovaný provozuje výrobu provazů způsobem v žalobě tvrzeným a že z toho hrozí žalobci nebezpečí zranění. S tímto právním názorem nelze souhlasiti. Strany přednesly při jednání dne 10. října 1929 shodně, že se nezletilý žalobce narodil dne 20. listopadu 1920, a jest nesporno, že se žalobcův úraz udál dne 23. února 1928. Soud prvé stolice, maje pochybnosti o žalobcově stáří, vyžádal si, skončiv dne 10. října 1929 řízení podle § 193 c. ř. s., z úřadu, aniž strany o tom věděly, křestní list žalobcův a zjistiv na základě něho, že se žalobce narodil dne 25. května 1921 a že nebyl v den úrazu dne 23. února 1928 plných sedm let stár, dovodil z § 21 obč. zák., že není zodpovědným za utrpěný úraz, za to však žalobcova matka, která nechala dítě na ulici bez dohledu a poslala je s lístkem na poštu. Zásada materielní pravdy jest omezena zásadou projednávání. Soud jest oprávněn zjišťovati pravdivost tvrzených skutečností jen v mezích procesních předpisů. Podle § 266 c. ř. s. jest skutečnosti, které strany tvrdily jako pravdivé, vziti za základ právního posouzení. Měl tedy procesní soud vycházeti z toho, že žalobce byl v den úrazu stár přes sedm let a že mu lze podle §§ 21, 248 druhý odstavec, 1308, 1310 obč. zák. přičísti zodpovědnost za jeho jednání neb opomenutí. Soud prvý bezvadně zjistil, že žalobce v den úrazu krátce před úrazem byl opětně žalovaným a jeho synem od stroje odehnán pokud se týče upozorněn, by na stroj nesahal, že však neuposlechl a přišel ke stroji znovu. Jest proto zodpovědným za svůj úraz též sám, ovšem v míře daleko menší, než žalovaný, který byl pro svou neopatrnost rozsudkem trestního soudu uznán vinným přestupkem podle § 335 tr. zák. Soud odvolací jest právního názoru, že poměr zavinění žalobce a žalovaného jest vzhledem k 1304 obč. zák. vyjádřiti poměrem 1/4 ke 3/4. Nelze však souhlasiti s míněním prvého soudu, že matka dítěte, za otcovy nepřítomnosti, zanedbala nad ním povinný dohled. O žalobci není tvrzeno, že jest dítětem duševně zaostalým. Matka jeho mohla o něm předpokládati, že může bez doprovodu jiné osoby jíti v místě, kde není pouliční ruch nebezpečný, což soud prvý též zjistil, do školy a ze školy a že může býti poslán na menší pochůzky. Vždyť nelze děti takové voditi stále za ruku. Dovedou-li děti velkoměstské při uličním ruchu choditi bez dozoru samy do školy a ze školy a samostatně po ulici, lze totéž žádati na dítěti v malém místě, kde obyčejně nehrozí nebezpečí. Bylo proto v tomto směru odůvodnění rozsudku soudu prvé stolice změniti. Jinak bylo odvolání žalující strany zamítnouti jako neodůvodněné. II. Odvolání strany žalované. K výtce vadnosti řízení, záležející v tom, že soud prvé stolice způsobem shora vylíčeným bez vědomí stran zjistil žalobcovo stáří, jest uvésti, že prvý soud odňal stranám možnost, by intervenovaly při provádění důkazu, a, měl-li pochybnosti o žalobcově stáří, měl jednání po rozumu § 194 c. ř. s. znovu zahájiti. Neprávem tudíž vycházel prvý soud z předpokladu, že lze pokládati žalobce za dítko, které v den úrazu nepřekročilo stáří sedm let a že podle § 21 obč. zák. nemůže býti uznáno na jeho spoluvinu na úrazu, který utrpělo.

Nejvyšší soud vyhověl žalobcovu dovolání a změnil napadený rozsudek v ten rozum, že žalobní nárok jest důvodem zcela po právu; dovolání žalovaného nevyhověl.

Důvody:

K dovolání žalobcovu. Dovolání, opřenému o dovolací důvody podle čís. 3 a 4 § 503 c. ř. s., nelze upříti oprávnění. Odvolací soud jest toho názoru, že, hledíc k souhlasnému přednesu stran při ústním jednání ze dne 10. října 1929, jest vycházeti z toho, že žalobce byl v den úrazu stár přes sedm roků, a že mu lze proto přičísti zodpovědnost za jeho jednání neb opomenutí. Jest pravda, že strany při onom ústním jednání přednesly shodně, že se žalobce narodil dne 20. listopadu 1920. Kdyby tento přednes byl vzat za základ rozhodnutí, byl by ovšem, hledíc k nesporné skutečnosti, že se žalobcův úraz stal dne 23. února 1928, správným názor odvolacího soudu, že žalobce, překročivší v den úrazu sedmý rok svého věku, jest spoluzodpověden za úraz z důvodu, že škodnou událost spoluzavinil. Než jest uvážiti toto: Při ústním jednání dne 10. října 1929 byl podle zápisu o protokolu sděl obsah trestních spisů, v nichž byl slyšen jako svědek žalobce, který udal, že jest šest let stár. Matka žalobcova, slyšena před dožádaným soudcem, udala jako svědkyně, že v době úrazu byl žalobce šest let stár a že navštěvoval první třídu obecné školy. Soudu bylo proto známo, že údaj stran o věku dítěte, jsoucího podle § 21 obč. zák. pod zvláštní ochranou zákonů, nemůže býti správný. Zákonný zástupce dítěte sdělil soudu na dotaz, kde se dítě narodilo a jakého jest náboženství, místo narození dítěte, jeho náboženství a zároveň i datum narození, dne 25. května 1921. Sdělení to jest podle druhého odstavce § 266 c. ř. s. posuzovati jako odvolání mylného jeho údaje při ústním jednání dne 10. října 1929. Soud prvé stolice, by přezkoumal správnost tohoto odvolání zákonného zástupce dítěte, vyžádal si křestní list a zjistil z něho, že se dítě skutečně narodilo dne 25. května 1921, a že žalobce, hledíc k nesporné skutečnosti, že se úraz stal dne 23. února 1928, nepřekročil v den úrazu ještě sedmý rok svého věku. Odvolací soud pochybil, vysloviv v souzeném případě, že jest rozhodnutí vziti za základ shodný údaj stran o věku dítěte, údaj ten nebyl správný, nesprávnost jeho byla soudu známa, zákonný zástupce údaj svůj podle druhého odstavce § 266 c. ř. s. odvolal, a soud prvé stolice zjistil z křestního listu, že se dítě narodilo dne 25. května 1921. Měl proto odvolací soud svému rozhodnutí učiniti základem soudem prvé stolice zjištěný věk žalobcův, an žalovaný v odvolání ani netvrdil, že se v křestním listu stal omyl, a jen nadhodil, že omyl není vyloučen proto, že prý matka dítěte jako svědkyně udala, že žalobce byl v den úrazu již sedm let stár. Z jiného důvodu správnost údaje křestního listu nebyla vzata v pochybnost. Tvrzení, že matka udala věk dítěte v den úrazu přes sedm roků, jest však v rozporu s protokolem čís. l. 24 p. v., v němž jest její výpověď zaznamenána. Postup prvého soudu nebyl sice správný, když si po skončení jednání podle § 193 c. ř. s. vyžádal křestní list, aniž znovu zahájil řízení podle § 194 c. ř. s. Ale postup ten, pokud se týče jeho vadnost, neměla býti důvodem odvolacímu soudu, by okolnost oním vadným postupem zjištěnou pominul a vycházel co se týče věku žalobcova z předpokladu, který se ukázal a je nesprávným. Žalobce nebyl v době úrazu nedospělcem, t. j. ve věku mezi 7 a 14 rokem života, jenž

ovšem může míti spoluvinu na poškození po rozumu § 1304 obč. zák., nýbrž dítětem, nedokončivším ještě sedmý rok věku (§ 21 obč. zák.). Dětem ve věku do sedmi let nelze však pro jejich věk, v němž se jejich duševní schopnosti nemohly ještě vyvinouti tak, aby si byly vědomy své vůle a následků svého jednání neb opomenutí, přičítati spoluzavinění na úraze, který utrpěly. Odvolací soud pochybil proto po právní stránce, uznav na spoluzavinění žalobcovo.

K dovolání žalovaného. Dovolatel jest toho názoru, že rodiče žalobcovi spoluzavinili škodnou událost tím, že nevykonávali povinný dozor nad žalobcem. Poukazuje-li však dovolatel na spoluvinu rodičů žalobcových, kteří prý opomenuli dozor nad ním, mohla by snad tato spoluvina býti závažnou pro poměr žalovaného k žalobcovým rodičům s hlediska ustanovení §§ 1301 a 1302 obč. zák., nemá však význam pro poměr žalovaného k žalobci v souzeném sporu, an podíl rodičů na poškození nelze určiti a žalovaný ručí žalobci za škodu solidárně (§ 1302 obč. zák.). Žalobci přísluší proti žalovanému náhrada celé škody, a není proto, posuzuje-li se věc s tohoto správného právního hlediska, dovolání žalovaného, pokud vytýká, že mělo býti uznáno na spoluzavinění rodičů na žalobcově úraze, oprávněno, a nebylo třeba vejíti na ostatní žalovaným uplatněné dovolací důvody podle čís. 2 a 3 § 503 c. ř. s.

Čís. 12018.

Nabytím knihovního vlastnictví (třebas na základě rozsudku cestou exekuční) přejímá nabyvatel břemena, váznoucí na nemovitosti.

Pro hypotekární žalobu jest lhostejno, zda žalovaný majitel zavazené nemovitosti jest osobním dlužníkem a zda a jaký postižní nárok by snad měl majitel nemovitosti proti předchozím majitelům téže nemovitosti, kteří jsou osobními dlužníky zažalované pohledávky.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, Rv I 1333/31.)

Žalobkyně domáhala se na žalované zaplacení pohledávky ze zápůjčky, jež byla na domě žalované knihovně zajištěna. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Neúplnost řízení spatřuje odvolatelka v tom, že nebyl konstatován obsah exekučních spisů okresního soudu v S., E 679/29, jimiž mělo býti prokázáno, že nenabyla vlastnického práva k domu ve smyslu § 431 obč. zák. cestou smírnou, ve formě smlouvy nebo podobně, nýbrž cestou exekuční. Výtka tato není opodstatněna, ježto okolnost, že žalovaná nenabyla vlastnického práva k zavazené nemovitosti cestou smírnou (smluvní), nýbrž cestou exekuční na základě rozsudku pro uznání ze dne 19. listopadu 1929, nebyla sporná a nebylo tudíž zapotřebí ke zjištění této skutečnosti vyžádati si ještě exekuční spisy. Vzhledem k ustanovení §§ 431, 441 a 443 obč. zák. jest nerozhodno, jakým způsobem nabude se knihovního vlastnictví, zda na základě smlouvy trhové nebo postupní či na základě rozsudku, nýbrž rozhodujícím jest, že žalovaná jest knihovní vlastnicí domu, na němž zažalovaná pohledávka jest hypotekárně zjištěna, což bylo knihovním výtahem o tomto domu řádně zjištěno. Nabytím knihovního vlastnictví k domu vstoupila odvolatelka podle ustanovení § 441 obč. zák. v pořádné držení domu a tím okamžikem převzala i podle ustanovení § 443 obč. zák. břemena, na něm váznoucí, zejména zažalovanou pohledávku, v době nabytí domu toho tam již váznoucí v základě dlužního úpisu ze dne 3. května 1929, dne 4. května 1929 vtělenou. Zjištěním této skutečnosti byl prokázán pro uznání č. j. Ck I 86/29-6, jímž smlouva postupní mezi ní a manžely Janem a Kateřinou R-ovými byla prohlášena za neplatnou, působí ex tunc, nikoli ex nunc. Názor ten je lichý, neboť v době podání žaloby o neplatnost postupní smlouvy ze dne 16. dubna 1929, což bylo 16. července 1929, byl dům pohledávkou žalující záložny 60.000 Kč již zatížen. Bylo povinností odvolatelky, by se, než přijala nabídku manželů R-ových, že jí rozsudkem pro uznání dům zpět postoupí, nahlédnutím do pozemkové knihy přesvědčila, jaké dluhy na domě tom váznou, které podle § 443 obč. zák. bude jí převzíti. Když tak neučinila, musela dům převzíti s těmi břemeny, která na něm v době realisace rozsudku pro uznání již vázla. Má-li odvolatelka za to, že postupem manželů R-ových, neoprávněným zatížením domu zápůjčkou, o niž tu jde, byla poškozena, přísluší jí snad nárok proti jmenovaným mantelům. Rovněž lichý jest názor odvolatelčin, že intabulace na základě rozsudku cestou exekuční provedená má jiný právní význam než intabulace, provedená na základě řádné smlouvy postupní nebo trhové, neboť zákon v té příčině nečiní rozdílu. Případ, uvedený ve sbírce n. s. pod čís. 4193, na nějž se žalovaná odvolává, se na souzený spor nehodí, poněvadž stav skutkový, tam řešený, jest podstatně jiný. Soud prvé stolice tudíž zcela správně použil ustanovení §§ 443 a 447 obč. zák. a důsledkem toho zcela právem odsoudil žalovanou k zaplacení hypotekárně zjištěné pohledávky 60.000 Kč s přísl. pod exekucí na dům.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřenému jen o dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávněnost. Odvolací soud posoudil věc po stránce právní zcela správně a stačí poukázati na jeho výstižné důvody. Jde o žalobu hypotekární věřitelky o zaplacení pohledávky knihovně vložené pod exekucí na nemovitost, na které zástavní právo pro tuto pohledávku je vloženo. Jest nerozhodno, že žalovaná majitelka zavazené nemovitosti není osobní dlužnicí a pro tento spor knihovní věřitelky jest nerozhodno, zda a jaký postižní nárok by snad měla žalovaná majitelka nemovitosti proti předchozím vlastníkům nemovitosti, kteří jsou osobními dlužníky zažalované pohledávky. Rozhodnutí čís. 4193 sb. n. s. jedná o poměru nynějších vlastníků nemovitosti právem zástavním stížené proti předchozím jejím vlastníkům.

Čís. 12019.

Ustanovení § 1264 obč. zák. přiznává nárok na přiměřenou výživu jen nevinné manželce, nikoliv i manželi.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, Rv I 1284/32.)

Manželství stran bylo rozsudkem ze dne 23. června 1930 rozvedeno od stolu a lože z viny žalované manželky. Rozsudkem ze dne 30. října 1931 bylo manželství stran pravoplatně rozloučeno z výhradné viny manželovy. Žalobu (bývalého) manžela proti manželce o placení výživného oba nižší soudy zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Nehledíc k tomu, že manželství stran bylo rozsudkem ze dne 30. října 1931 právoplatně rozloučeno z výhradné viny žalobcovy a že proto nárok žalobce o ustanovení § 1266 obč. zák. opříti nelze, nemá manžel ze zákona proti manželce nárok na výživné a opačný názor nemá opory ani v § 44 ani v § 92 obč. zák. Totéž platí i o nuzném manželu. Povinnosti manželů jsou blíže určeny v §§ 89—92 obč. zák. a povinnost poskytovati výživu ukládá se v § 91 jen manželi proti manželce, kdežto v § 92 obč. zák. povinnost manželky poskytovati výživu manželi není vyslovena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel nenapadá právní názor odvolacího soudu, že manželi, z jehož výhradné viny bylo manželství rozloučeno, nepřísluší podle § 1266 obč. zák. proti manželce nárok na výživu, namítá však, že neopřel žalobu o rozsudek krajského soudu ze dne 30. října 1931, jímž teprve po podání žaloby bylo manželství stran z viny žalobce rozloučeno, nýbrž o rozsudek krajského soudu ze dne 23. června 1930, jímž manželství bylo rozvedeno z viny žalované, a že proto bylo v souzeném případě použiti § 1264 obč. zák., nikoliv § 1266 obč. zák. Avšak, nehledíc k tomu, že rozlukový rozsudek byl vynesen a vešel v moc práva ještě před tím, než byl v souzeném případě vydán rozsudek soudu prvé stolice, že se žalovaná tohoto rozlukového rozsudku za sporu dovolávala a že tedy nižší soudy právem k němu přihlížely, neobstojí žaloba ani s hlediska § 1264 obč. zák., podle něhož jest arci posuzovati oprávněnost zažalovaného nároku, pokud jde o výživné požadované za dobu od podání žaloby do dne, kdy rozlukový rozsudek vešel v moc práva. Ustanovení § 1264 obč. zák. praví ovšem jen povšechně, že, je-li jedna strana bez viny, může žádati podle okolností přiměřenou výživu. Než, jak již odvolací soud v souladě s ustálenou judikaturou nejvyššího soudu správně vyložil, nemá manžel, a to ani nuzný manžel, za trvání manželství nárok na výživu proti manželce (viz rozhodnutí čís. 2635, 8298, 9532) a nelze seznati, proč rozvedený, byť i na rozvodu nevinný manžel má býti na tom lépe než za trvání manželství. Správný výklad § 1264 obč. zák. nepřipouští tedy přes jeho doslov pochybnosti o tom, že ustanovení to přiznává nárok na přiměřenou výživu jen nevinné manželce, které právo to příslušelo již za trvání manželství, nikoliv též manželi. Nižší soudy proto nepochybily, uznavše zažalovaný nárok za neoprávněný.

Čís. 12020.

Nastalo-li prohloubením pozemku ohrožení sousedova pozemku tím, že ztrácí potřebnou oporu, nelze ohroženému upírati právo, domáhati se žalobou (§ 364 písm. b) obč. zák.) nejen zákazu dalšího prohlubování odpůrcova pozemku působícího ohrožení, nýbrž i obnovení předešlého stavu neb upevnění pozemku, po případě i náhrady škody, nastalo-li již sesutí půdy na ohroženém pozemku. Ovšem nelze povinnému uložiti, by podnikl zabezpečovací práce na pozemku cizím.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R II 212/32.)

Žalující společnost domáhala se na svém sousedu, žalovaném majiteli cihelny, by žalovaný byl uznán povinným zastaviti a v budoucnu upustiti od veškerých odkopávek v pruhu půdy nahoře v rovině pozemku žalobkyně nejméně 2 m širokém a pozemek žalobkyně proti zřícení tak zajistiti, že zřídí podél místa sesutí násep (svah) sahající až k rovině pozemku žalobkyně. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek, pokud jím byla žalovaná uznána povinnou pozemek žalobkyně proti zřícení tak zajistiti, že zřídí podél místa sesutí násep, a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. V otázce, o niž to jde, uvedl v důvodech: Pokud se žalobkyně dovolává ustanovení § 364 b) obč. zák. a pokud téhož ustanovení zákonného se dovolává prvý soud v odůvodnění svého rozsudku, nelze s jejich právním názorem souhlasiti. Je ovšem pravda, že podle § 364 b) obč. zák. nesmí vlastník pozemku prohloubiti svůj pozemek tak, by sousedův pozemek pozbyl opory. Ovšem může tak učiniti, když pozemek sousedův zajistí tak, by se nesesul. Je otázkou, čeho se může domáhati soused vlastníka pozemku, který byl prohlouben. Tato otázka nebyla ještě ani v nauce ani praxi dostatečně řešena. Avšak celkem i nauka (Ehrenzweig System des allgemeinen Privatrechtes) i praxe (rozhodnutí nejv. soudu čís. 8848 sb.) přikloňuje se k tomu, že vlastník sousedního pozemku může na základě sousedského práva stanoveného v § 364 b) obč. zák. žádati na vlastníku sousedního pozemku jen negativní plnění. Může žádati, by vlastník sousedního pozemku ustal v prohlubování svého pozemku, nabývá-li takových rozměrů, že jeho pozemek pozbývá opory. To ovšem jen, neučiní-li vlastník pozemku dostatečné opatření, by žalobcův pozemek nepozbyl potřebné opory. Může také žádati, by vlastník prohlubovaného pozemku porušení sousedova pozemku napravil. Nemůže však žádati, by vlastník pozemku byl povinen k positivnímu konání na svém pozemku. Nemůže tedy žádati, by žalovaný v souzeném případě provedl ve své cihelně zabezpečovací práce, zejména násyp. Vzhledem k tomu, podle právního názoru

odvolacího soudu, nemůže se žalobkyně dovolávati ustanovení § 364 b) obč. zák., domáhajíc se, by žalovaná byla donucena ke zřízení násypu ve své cihelně.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalobkyně opřela žalobní nárok nejen o ustanovení § 364 písm. b) obč. zák., nýbrž i o ústní smlouvu, kterou se prý žalované závody zavázaly v roce 1929 provésti nejpozději do 31. prosince 1929 nutná zabezpečovací a opevňovací opatření násypem na svém pozemku o rovnoměrném svahu 45° sahajícím až k vrcholku kolmé stěny, při čemž měl býti na vrcholu dodržen jednometrový okraj podél hranice pozemku žalobkyně. Jest se tudíž především obírati tímto podkladem žalobní prosby, poněvadž pak by nebylo potřebí sahati k ustanovením zákonným (§ 364 písm. b) obč. zák.), byl-li by smluvní závazek žalované strany na podkladě provedení nabídnutých průvodních prostředků prokázán. Výsledek průvodního řízení rozhodne pak i do podrobna o rozsahu tvrzeného smluvního závazku žalované strany, při čemž by ovšem již nepadala na váhu vůbec otázka, hraničí-li pozemky žalované strany přímo na pozemek žalobkyně, či je-li mezi nimi pozemek připsaný knihovně manželům Františku a Barboře T-ovým, poněvadž by bylo věcí jen žalované strany, by se při plnění smluvního závazku k žalobkyni vypořádala s případnými nároky nebo námitkami manželů T-ových. V tomto směru schvaluje tudíž nejvyšší soud názor projevený soudem druhé stolice v napadeném usnesení, podle něhož jest řízení před soudem prvé stolice v této otázce neúplné. Teprve v druhé řadě, kdyby po provedeném řízení nemohlo býti vzato za prokázáno, že a v jakém rozsahu jest žalovaná strana povinna k plnění požadovanému žalobkyní na základě smluvním, bude se soudu obírati řešením otázky, zda má žalovaná strana povinnost v žalobě uplatňovanou na podkladě zákonném, to jest podle § 364 písm. b) obč. zák. Tu ovšem nejvyšší soud nesouhlasí s právními názory soudu druhé stolice. Odvolací soud dospívá k názoru, že v případě § 364 písm. b) obč. zák. může soused od vlastníka prohlubovaného pozemku žádati jen »negativní plnění«, to jest: aby v prohlubování svého pozemku ustal, nabývá-li takového rozsahu, že sousedův pozemek pozbývá opory, ale ovšem jen tehdy, neučinil-li vlastník prohlubovaného pozemku proti tomu dostatečné opatření. Tento svůj názor rozvádí odvolací soud v ten rozum, že přiznává sousedu právo k žádosti, by vlastník prohlubovaného pozemku porušení sousedova pozemku napravil, ale odpírá oprávnění žádati, by byl vlastník pozemku prohlubovaného přidržen k positivnímu konání na svém pozemku, z čehož dovozuje pro souzený případ, že není žalobkyně oprávněna požadovati, by žalované závody provedly ve své cihelně zabezpečovací práce, zvláště násyp. Otázka tato není řešena jednotně ani v nauce ani v praxi. § 364 písm. b) obč. zák. má svůj vzor v ustanoveních § 909 německého občanského zákona (viz také motivy k § 364 písm. b) obč. zák. strana 164) a zásada jím vytýčená byla již před platností dílčí novely z roku 1916 uznávána i literaturou i praxí.

Podstatou zásahu do sousedova vlastnického práva jest, že se sousedově půdě odnímá náležitá opora; prohloubení vlastního pozemku o sobě může, ale nemusí býti ještě na újmu sousedovu právu, rozhoduje tedy, zda nastalo prohloubením na vlastníkově pozemku ohrožení sousedova pozemku tím, že ztrácí náležitou oporu. Nastalo-li takové ohrožení sousedova pozemku, nelze ohroženému upírati právo, domáhati se žalobou nejen zákazu dalšího prohlubování odpůrcova pozemku působícího ohrožení, nýbrž i obnovení předešlého stavu neb upevnění pozemku a po případě i náhrady škody, nastalo-li již sesutí půdy na ohroženém pozemku. Že uvedení do předešlého stavu může nastati jen činností positivní, jest na bíle dni. Povinnost k positivnímu jednání lze však vyvoditi již z doslovu § 364 písm. b) obč. zák., neboť, prohluboval-li držitel svůj pozemek na úkor souseda, nepostarav se o dostatečné jinaké zapevnění, jest povinen to učiniti aspoň dodatečně, nemá-li se dosavadní protiprávní stav státi stavem trvalým. K názorům tu projeveným kloní se i literatura (srov. Randa: Schadenersatz 1913 strana 45 a 46, Randa: Vlastnictví 1917 str. 61, Ehrenzweig: System 1923 I § 188 III a Klang 1930 str. 41). Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 8848 sb. n. s., k němuž žalobkyně odkazuje, tu nedopadá, poněvadž jím bylo vysloveno, že vlastník pozemku není povinen (§ 364 písm. b) obč. zák.), by udržoval stavení na svém pozemku v takovém stavu, by mohl soused o ně opírati své budovy, že naopak vlastník může stavení na svém pozemku zbourati, a, není-li zvláštní služebnosti, musí soused sám chrániti své budovy před pohromou; jde tam o jiný skutkový podklad a nelze z rozhodnutí tohoto odvozovati důsledky uplatňované žalobkyní. Dovolací soud dochází tudíž odchylně od názoru odvolacího soudu k právnímu závěru, že nárok vlastníka ohroženého pozemku na zabezpečení jeho pozemku zřízením dostatečného upevnění vyplývá zásadně již přímo ze zákonných ustanovení. Splnění této povinnosti, nehledě k možným snad technickým obtížím, nenaráží s hlediska právního na závadu, pokud by provádění upevňovacího opatření zasahovalo jen pozemek jsoucí ve vlastnictví strany k tomu povinné. Jinak by tomu bylo, mělo-li by prováděním jeho býti zasaženo do právní sféry osob, které nejsou stranami sporu, na příklad vlastníků pozemků mezi pozemkem ohrožovaným a prohlubovaným. V tomto směru tvrdí žalovaná strana, že mezi pozemky stran jest vklíněn pozemek manželů Františka a Barbory T-ových, kteréžto námitce čelí žalobkyně tvrzením, že manželé T-ovi jsou jen knihovními vlastníky onoho pozemku, skutečným vlastníkem že jest strana žalovaná. Odvolací soud v tomto směru správně podotkl, že, hledíc k ustanovením § 364 písm. b) obč. zák., nelze bez dalšího uložiti straně žalované, by podnikla zabezpečovací práce na pozemku cizím, a třeba tudíž v souzeném případě, bude-li rozhodováno jen na podkladě § 364 lit. b) obč. zák., přesně zjistiti právní poměry pozemku knihovně dosud manželům T-ovým připsaného.

Čís. 12021.

I výkazy nedoplatků jsou exekučním titulem pro dobývání poplatků, pokud jest jejich vykonatelnost potvrzena nebo jinak nepochybná.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, R II 237/32.)

Soud prvé stolice povolil na základě výkazu o nedoplatku vydaného berním úřadem exekuci vnuceným vkladem zástavního práva na nemovitosti k vydobytí nemovitostních převodních poplatků. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jde o exekuci k vydobytí nemovitostních převodních poplatků vnuceným zřízením práva zástavního na nemovitosti. Podle § 1 čís. 13 ex. ř. jsou exekučním titulem platební příkazy a výkazy nedoplatků o přímých daních a poplatcích podle předpisů o tom platných vykonatelné. Podle § 72 popl. zák. ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. zák., § 14 nařízení min. fin. ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. zák. a nařízení min. sprav. a financí ze dne 13. prosince 1852, čís. 256 ř. zák. musí býti k žádosti o vklad práva zástavního pro nemovitostní převodní poplatky připojen duplikát platebního příkazu povinné straně doručeného, s výkazem o doručení a úředním potvrzením, že příkaz nabyl moci práva a že poplatek v udané výši skutečně jest nedoplatkem. Tyto předpisy byly zachovány v platnosti článkem III. uvoz. zák. k ex. ř. Není tedy pro tento případ postačitelným exekučním titulem pouhý výkaz berního úřadu o nedoplatcích, protože dosud platné předpisy nařizují jiný exekuční titul, totiž platební příkaz, k němuž musí býti připojen výkaz o doručení a úřední potvrzení, že příkaz nabyl moci práva a že poplatek v udané výši skutečně jest nedoplatkem (rozh. čís. 8487 sb. n. s.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, že při exekuci pro poplatek na nemovitost není výkaz nedoplatků exekučním titulem, nýbrž výhradně jen platební rozkaz s výkazem o doručení a potvrzením pravomoci podle nařízení ministerstva financí a spravedlnosti ze dne 13. prosince 1852, čís. 256 ř. zák., který názor zastává i nejvyšší soud ještě v rozhodnutí uveřejněném pod čís. 8487 sb. n. s. Podle § 7 poplat. zák. jest vymáhati poplatek způsobem předepsaným pro daně. § 33 knih. zák. prohlašuje za vkladné listiny platební rozkazy o zákonných poplacích a příspěvcích, výkazy o zadržených daních a veřejných dávkách, pokud jsou podle platných předpisů vykonatelny. I § 1 čís. 13 ex. ř. uznává za exekuční tituly platební rozkazy i výkazy nedoplatků o přímých daních a poplatcích podle předpisů o tom vykonatelné. Těmito předpisy byly postaveny na roveň pro vedení exekuce i na nemovitosti jak výkazy nedoplatků, tak i platební rozkazy. I výkazy nedoplatků jest pokládati za listiny veřejné požívající plnou moc průvodní a také za výroky správního úřadu o tom, že veřejná dávka (poplatek) je nedoplacena. Má-li výkaz nedoplatků doložku vykonatelnosti, je tato doložka výkazem o tom, že jsou splněny podmínky, za nichž zákon připouští pro onu dávku exekuci. To odpovídá také staršímu zákonnému vývoji. Podle dvorního dekretu ze dne 19. ledna 1784, čís. 228 sb. z. s. měla býti exekuce nedoplatků zemských důchodků poskytnuta bez zahájení sporu na požádání úředníků. Podle dvorního dekretu ze dne 20. února 1789, čís. 977 sb. z. s. nenáleží soudu exekuci povolujícímu, by zkoumal, zda jest po právu pohledávka prokázaná nálezem politického úřadu, nýbrž má postupovati tak, jakoby žádost spočívala na soudním nálezu. Podle dekretu dvorské komory ze dne 27. října 1831 vyhlášeného dvorským dekretem ze dne 10. února 1832, čís. 2548 sb. z. s., jímž upraven způsob politické exekuce pro celní a potravní poplatky, bylo nařízeno, nestačí-li exekuce politická, by finanční úřad zaslal prokuratuře ověřený opis nálezu nebo platebního příkazu s výkazem, že nabyl právní moci, a prokuratuře náleží zažádati o exekuci. Podobné ustanovení má nařízení ministerstva financí a spravedlnosti ze dne 13. prosince 1852, čís. 256 ř. zák. Nenařizuje, že se exekuce může vésti jen na základě platebního příkazu o poplatku. Ale, i kdyby to nařizovalo, bylo toto nařízení doplněno § 1 čís. 13 ex. ř. O tom, pokud výkaz nedoplatků nebo platební příkaz jest vykonatelný, tedy pokud vykázaný jimi dluh veřejného práva lze dobývati exekucí, o tom jsou předpisy zvláštní. Císařským nařízením ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. z. bylo ustanoveno, by administrativní nálezy vykonávaly samy politické úřady a vedly exekuci tak, jako pro daně. Podle dvorního dekretu ze dne 20. února 1789, čís. 977 sb. z. s. měly se vykonávati politickými úřady politické nálezy a soudní exekucí jen, když politická exekuce nestačí nebo jí nelze použíti pro závady v onom dekretu uvedené. Byla tudíž přípustná exekuce nálezů správních, tedy i pro daně a poplatky, v prvé řadě úřady politickými a jen podpůrně soudem. Poplatek bylo lze vymáhati podle § 60 popl. zák. teprve, když uplynulo třicet dnů od uvědomění o vyměření. Podmínkou vykonatelnosti při poplatku bylo tedy uplynutí třiceti dnů a nepostačitelnost exekuce politické. Tento stav byl změněn zákonem o přímých daních. Tím bylo v § 343 předepsáno, že daně lze vymáhati buď exekucí soudní nebo exekucí politickou. Přestalo tedy býti podmínkou vykonatelnosti, že politická exekuce nepostačí. § 345 prováděcího nařízení k zákonu o přímých daních bylo pak nařízeno, že daně se vymáhají na základě výkazu nedoplatků. Má-li se poplatek podle § 7 poplatk. zákona vymáhati stejně jako daň, plyne z toho, že jej lze vymáhati i na základě výkazu nedoplatků. Paragrafem 1 čís. 13 ex. ř. a zmíněným ustanovením prováděcího nařízení byl tedy doplněn starý předpis ministerského nařízení čís. 256 z r. 1852 a dvorního dekretu čís. 2548 z r. 1832 tím způsobem, že jako exekuční tituly pro dobývání poplatků byly připuštěny i výkazy nedoplatků vydané příslušným úřadem v předepsané formě. Soudu exekuci povolujícímu náleží zkoumati, zda je výkaz vykonatelný. Je-li z výkazu zřejmo, že je vykonatelný, protože je mu připojena doložka vykonatelnosti, spokojí se soud s touto doložkou. Potvrzení vykonatelnosti jest veřejnou listinou, tvořící plný důkaz o skutečnosti doložkou osvědčované (§ 292 c. ř. s.). Soudu nepřísluší přezkoumávati správnost doložky vykonatelnosti, která je potvrzením správního úřadu, pokud je vydána v mezích příslušnosti úřadu a je formálně bezvadná. Správnímu úřadu přísluší potvrzení vykonatelnosti, poněvadž má po ruce podklad pro její posouzení a otázka vykonatelnosti je řešena předpisy správními a je po výtce otázkou práva veřejného. Proto soudu nepřísluší přezkum její správnosti, nýbrž soud zkoumá kromě formální nezávadnosti titulu jen, zda vykonatelnost poplatku jest prokázána ve smyslu § 1 čís. 13 ex. ř. doložkou vykonatelnosti nebo způsobem stejně účinným. Jsou tedy i výkazy nedoplatků exekučním titulem pro dobývání poplatků, pokud je jejich vykonatelnost po-

tvrzena nebo jinak nepochybná. V posuzovaném případě jde podle přednesu samé povinné strany v jejím rekursu o uskutečnění věcného ručení nynější vlastnice za poplatek. Soudu nenáleží ani v takovém případě zkoumati správnost předpisu poplatkového na základě takového ručení (srov. nál. 4632, 8452, 2487 sb. n. s.) a stačí, že nemovitost je připsána tomu, komu z důvodu věcného ručení byl poplatek předepsán a výkaz nedoplatků zní na něho a jeho vykonatelnost je potvrzena. Tím je prokázána splatnost i možnost vedení exekuce pro poplatek podle § 60 popl. zákona (vykonatelnost).

Čís. 12022.

Chovatel psa, který při náležité bedlivosti a opatrnosti musel pojati podezření, že se se psem děje něco neobvyklého a že u psa není vyloučena možnost vypuknutí vztekliny, a neučinil opatření dostatečná pro bezpečné opatření vzteklého psa, ručí, vypukla-li u psa vzteklina a byl-li vzteklým psem někdo pokousán, nejen za útraty léčebné (dekrety dvorské kanceláře ze dne 11. ledna 1816, sv. 44 str. 2 sb. pol. zák. a ze dne 16. března 1837 sv. 65 str. 94 sb. pol. zák.), nýbrž podle § 1320 obč. zák. za všechnu škodu.

(Rozh. ze dne 21. října 1932, Rv II 392/31.)

Žalobkyně byla pokousána v S. vzteklým psem žalovaného, kterého si žalovaný krátce před tím přivedl z obce H. Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice, vyjímajíc léčebné útraty, důvodem po právu, odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud dospěl ze zjištěných okolností k závěru, že žalovaný musel míti při nejmenším podezření, že se může se psem něco přihoditi, že měl proto učiniti zvýšená bezpečnostní opatření a zabezpečiti se i pro případ, že by u psa vypukla vzteklina. Nejde tu o skutkový předpoklad, nýbrž o logicky správný úsudek ze zjištěných okolností. Zjištěno bylo, že se prvý případ vztekliny v obci H. vyskytl již dne 8. října 1929, že téhož dne bylo ve zmíněné obci na rozkaz státního zvěrolékaře utraceno asi 28 psů, a že byl proto rozruch v obci. Žalovaný přivedl psa z obce, kde se krátce před tím vyskytl případ vztekliny a kde byla učiněna dalekosáhlá veterinární opatření k tlumení vztekliny. Dovolatel při náležité bedlivosti a opatrnosti, která se předpokládá u každého rozumného člověka, musel, jak správně usoudil odvolací soud, pojati podezření, že se se psem, který u něho málo žral a kousal boudu, děje něco neobvyklého, a že u psa není vyloučena možnost vypuknutí vztekliny, a neměl se proto uspokojiti s opatřením psa, jež učinil, a jež podle znaleckého posudku nestačilo pro bezpečné opatření vzteklého psa. Dovolací soud souhlasí s právním názorem odvolacího soudu, že opatření psa žalovaným bylo

nedostatečné. Okolnost, zda žalovaný věděl o vyhlášení kontumace psů v obcích H. a S., jež se stalo podle zjištění soudu prvé stolice dne 15. října 1929, tedy téhož dne, kdy byla žalobkyně psem pokousána, není rozhodná, neboť žalovaný, jak dovoděno, již z chování psa musel pojati podezření, že u psa není vyloučena možnost vypuknutí vztekliny, neboť sám udal — jak zjistil odvolací soud — že pozoroval, že pes u něho málo žral a kousal boudu (o příznacích této choroby viz poučení v příloze III., odst. 8 k § 17 zákona ze dne 6. srpna 1905, čís. 177 ř. zák. a prováděcího nařízení čís. 178/1909 ř. z.). Předpis § 1320 obč. zák. nestanoví ručení za výsledek, nýbrž ručení za zavinění, ale s přesunutým břemenem průvodním v ten rozum, že chovatel zvířete musí dokázati, že pečoval o potřebné opatření neb o potřebný dozor. Žalovaný důkaz ten nepodal a proto uznaly nižší soudy právem, že důvod žalobního nároku jest po právu. Dekrety dvorské kanceláře ze dne 11. ledna 1816, sv. 44, str. 2. sb. pol. zák. a ze dne 16. března 1837, sv. 65, str. 94 sb. pol. zák. ustanovují povinnost majetného vlastníka vzteklého psa k náhradě útrat léčebných bez ohledu na zavinění. Předpisy ty, jak bylo dovoděno již v rozhodnutí čís. 5603, 10.178 sb. n. s., sledovaly jen účel stanoviti pro případ škody způsobené vzteklým psem výjimku ze zásady § 1320 obč. zák. v původním doslovu, že totiž v tomto zvláštním případě měl ručiti majetný vlastník psa za výsledek bez ohledu na vinu, a právem proto posoudil odvolací soud souzený případ podle § 1320 obč. zák., na němž jest žaloba založena.

Čís. 12023.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Předpokladem povolení prozatímního opatření k zajištění zdržovacího nároku jest, by osvědčeny byly právní skutečnosti, připouštějící možnost, že nárok ohrožené straně přísluší.

Jde o takovou skutečnost, pohrozil-li dodavatel nití některým svým odběratelům, že zastaví dodávky nití, nepodepíší-li revers, že nebudou ruské nitě kupovati a ve svých obchodech prodávati.

K námitce dodavatele, že šlo na jeho straně o nutnou a spravedlivou a proto také o přípustnou obranu, nelze přihlížeti, ježto by se tím předbíhalo rozhodnutí sporu.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, R I 790/32.)

Podavši žalobu podle zákona proti nekalé soutěži navrhla žalobkyně, by jí bylo povoleno k zajištění jejího nároku ze žaloby pro nekalou soutěž proti žalovaným prozatímní opatření toho obsahu, že žalovaní jsou povinni rukou společnou a nerozdílnou zdržeti se jakýchkoliv činů a projevů, jimiž zakazují svým odběratelům odběr ruských nití, jakož i veškerých činů a projevů, směřujících ku provádění bojkotu proti odběratelům ruských nití, a žalovaní nechť vyhoví ihned shora uvedenému příkazu, jinak jim soud uloží k návrhu strany žalující peněžitou pokutu a nařídí jim, by dali jistotu za škodu způsobenou dalším jednáním proti příkazu. Soud prvé stolice zamítl návrh žalobkyně na povolení

prozatímního opatření, rekursní soud prozatímní opatření povolil. Důvody: Prvý soud, zamítnuv návrh žalobkyně na vydání zatímního opatření, vycházel z toho názoru, že postup žalovaných, v němž žalobkyně spatřuje nekalá jednání podle § 1 zák. o nekalé soutěži, nepřekročuje meze nutné obrany vzhledem k zhoubnému vlivu dovozu a prodeji ruských výrobků za ceny dumpingové a vzhledem k nedostatku ochrany tuzemského průmyslu a obchodu státem. Následkem toho nepokládal prvý soud nárok na zdržení se nekalého jednání za dostatečně osvědčený a zatímní opatření následkem nedostatku jeho předpokladů nepovolil. Tím však prvý soud rozhodl již ve věci samé. Prvý soud měl, rozhoduje o návrhu na vydání zatímního opatření, jen uvažovati o návrhu žalobkyně a o výsledcích osvědčovacího řízení, nesměl však hleděti k obranám a námitkám žalovaných, jež směřovaly proti žalobnímu nároku a dotýkaly se věci hlavní. Bylo tudíž, přihlížejíc k návrhu žalobkyně a k zjištěnému postupu žalovaných uvažovati o tom, zda jsou splněny předpoklady zatímního opatření podle § 381 ex. ř., aniž se smělo předbíhati rozhodnutí věci hlavní. K zamítnutí návrhu mohl podle právě řečeného přijíti prvý soud, kdyby byl na základě právě uvedených úvah pokládal za vyloučeno, že by mohlo býti vyhověno žalobě, pokud se týče kdyby byl pokládal zamítnutí žaloby zdržovací na základě hořejších úvah jediné za možné. Této jistoty však, jak ještě bude prokázáno, tu není, neboť soudíc podle zjištěného postupu žalovaných a obsahu dopisů, jimi zaslaných, jak se jeví soudu na první pohled, bez projednání hlavní věci, není již předem vyloučeno, že soud, rozhoduje o žalobě, nedojde-li ještě k dalšímu přednesu a k dalším zjištěním, neuzná, že postup žalovaných spadá pod jednání proti dobrým mravům soutěže podle § 1 zák. o nekalé soutěži (čís. 8193, 9665 sb. n. s.). Podle návrhu žalobkyně jest nekalé jednání a postup žalovaných spatřovati v tom, že žalovaní ústně i písemně pohrozili některým odběratelům nití žalobkyně, že zastaví veškeré dodávky svých nití (žalovaných), nepodepíší-li písemný revers, že nebudou ruské nitě kupovati a ve svých obchodech prodávati, čímž žalobkyně, která obchoduje s ruskými nitěmi, jest ve své existenci těžce ohrožena, ježto její zákazníci upustí od dalšího odběru jejích ruských nití. Toto jednání, pokud se týče tento postup osvědčila žalobkyně korespondencí, z níž vysvítá, že žalovaní pohrozili odběratelům svých i ruských nití, že zastaví veškeré další dodávky, nepotvrdí-li tito odběratelé, že nepovedou již dále ruské nitě. Směřovalo tudíž jednání žalovaných očividně k odstranění nepohodlné soutěže pohrůžkou boykotu. Jest sice správné, že pohrůžka boykotem není o sobě a za všech okolností nekalým jednáním, ale v souzeném případě bylo používáno této pohrůžky k tomu, by odběratelé výrobků žalobkyně a žalovaných byli tímto způsobem donuceni k tomu, by výrobky, se kterými obchodovala žalobkyně, již nekupovali a byli získáni jen pro odběr výrobků žalovaných. Nemůže býti pochybnosti, že se zjištěným postupem žalovaní, nepřihlíží-li se k jejich obranám a námitkám, jež se týkají věci hlavní a ke kterýmž při rozhodování o zatímním opatření nelze bráti zřetel, dostali v rozpor s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým poškoditi soutěžitele, t. j. obchodníky s ruskými nitěmi, k nimž patří žalobkyně jako majitelka generálního zastoupení ruských nití (§ 1 zák. o nekal. soutěži). Je tudíž nepochybné, že soud na základě těchto skutečností nemohl míti za vyloučeno, že by mohlo býti žalobě zdržovací vyhověno. Z toho důvodu nemohl soud dojíti k zamítnutí návrhu na vydání zatímního opatření, nemaje nárok žalobní za dostatečně osvědčený. Jest dále zkoumati otázku, zda žalobkyně osvědčila mimo nárok i ohrožení ve smyslu § 381 ex. ř.; i na tuto otázku jest odpověděti kladně. Je samozřejmé, že by dalším pokračováním v postupu žalovaných, jak byl shora osvědčen, mohlo vždy více odběratelů ruských nití boykotem žalovaných býti donuceno k tomu, by již ruské nitě od žalobkyně nekupovali, čímž by žalobkyně byla velmi těžce ve své existenci poškozena i ohrožena. Jest tudíž navrženého zatímního opatření třeba, by byla odvrácena hrozící nenahraditelná škoda (§ 381 čís. 2 ex. ř.).

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu firmy Sch. a zamítl co do této žalované návrh na vydání prozatímního opatření; dovolacímu rekursu ostatních žalovaných vyhověl částečně a změnil napadené usnesení v ten způsob, že tito žalovaní jsou povinni rukou společnou a nerozdílnou zdržeti se jakýchkoliv činů a projevů, jimiž zakazují svým odběratelům odběr ruských nití, pod podmínkou, že žalobkyně dá za všechny újmy žalovaným tím působené jistotu, složíc 30.000 Kč u soudu šekovým výplatním lístkem; než bude vykázáno, že jistota byla dána, nepočne se s výkonem opatření; jinak zůstává usnesení rekursního soudu, z něhož se vypouští věta »jakož i veškerých činů a projevů směřujících ku provádění boykotu proti odběratelům ruských nití«, nezměněno.

Důvody:

V zásadě posoudil rekursní soud věc správně. Jde zatím jenom o prozatímní opatření, k němuž dostačí, by uplatněný a ohrožený nárok byl osvědčen, to jest, by osvědčeny byly právní skutečnosti, připouštějící možnost, že nárok ohrožené straně přísluší. Takovou skutečností je v souzeném případě, že žalované firmy ústně i písemně pohrozily některým odběratelům nití žalobkyně, že zastaví dodávky svých nití, nepodepíší-li revers, že nebudou ruské nitě kupovati a ve svých obchodech prodávati. I kdyby šlo jen o obranu na straně žalovaných, lze přece jen míti za to, že jednání žalovaných směřovalo k odstranění nepohodlné soutěže nátlakem na odběratele a že si tím žalované firmy v hospodářském styku chtějí zjednati přednost na úkor žalobkyně, že tedy jde o jednání, které by mohlo býti v rozporu s dobrými mravy soutěže. To stačí k opodstatnění návrhu na prozatímní opatření a k tomu, aby mu bylo vyhověno, pokud ovšem jednání takové u té které žalované je osvědčeno. V této příčině jest dáti za pravdu žalované firmě Sch., že z korespondence, které se dovolává napadené usnesení, není patrno, že se i tato žalovaná takového jednání dopustila. Proti ní není nárok zdržovací osvědčen, pročež bylo dovolacímu rekursu vyhověti. K námitkám ostatních žalovaných, že šlo na jejich straně o nutnou a spravedlivou, proto také přípustnou obranu, a že proto jejich jednáním dobré mravy soutěže nebyly porušeny, nelze přihlížeti, protože by se předbíhalo rozhodnutí sporu. Jenom, kdyby věc od samého počátku byla tak jasná, že

by již nyní bylo patrno, že již podle skutkového děje žaloby uplatňovaný nárok zdržovací žalobkyni nepřísluší a že tudíž spor nemůže dopadnouti jinak než zamítnutím žaloby, bylo by návrh na prozatímní opatření zamítnouti. Tomu však v souzeném případě tak není. Dovolacímu rekursu těchto žalovaných bylo však vyhověti, pokud jde o příkaz, by se žalovaní zdrželi také »veškerých činů a projevů směřujících k provádění boykotu ruských nití proti odběratelům ruských nití«, jednak proto, že k účinné ochraně žalobkyně stačí zatím již to, co bylo žalovaným uloženo v první větě, jednak i proto, že zákaz obsažený v druhé větě o provádění boykotu je ve svém významu i rozsahu široký a neurčitý, a bylo tedy tuto větu vyloučiti. Se zřetelem k povaze případu bylo podle § 390 ex. ř. k ochraně zájmů žalovaných uloženo žalobkyni složiti přiměřenou jistotu, ač zdržovací nárok byl osvědčen.

Čís. 12024.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Zákonem proti nekalé soutěži mělo dojíti ochrany co do zevních zařízení podniku nebo závodu jakékoliv, třebas jako známka nezapsané faktické starší užívání proti třebas zapsanému mladšímu označení podobného neb i stejného obsahu.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, Rv I 734/31).

Firma »Bohemia«, Keramische Werke A. G. v Nové Roli, domáhala se na firmě P., továrně na porculán v Ostrově, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna zanechati užívání slova Bohemia na svých výrobcích a nedávati do prodeje výrobky tímto jménem neoprávněně označené, označení na hotovém zboží odstraniti nebo, není-li to možné, zboží neprávem značkou Bohemia označené zničiti in eventum, by bylo nařízeno žalované připojiti k označení Bohemia stejným písmem dodatek Made in. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně vytýká neprávem neúplnost řízení, ježto nebyl připuštěn důkaz znalcem z oboru obchodu s porculánem. Odvolatelka to, i nutnost dalších neprovedených důkazů dopisy, znaleckých svědků a jejich výslechem, dále výslechem svědků a předloženými listinami o tom, že se firemní jméno žalobkyně »Bohemia« u odběratelů vžilo a že došlo skutečně k záměnám, odůvodňuje poukazem k tomu, že slyšený znalec Dr. W. nic neudává o skutečných poměrech, ba že na otázku zástupce žalující strany, zda se žalobkynina značka »Bohemia« u odběratelů vžila, prohlásil, že o tom nemůže dáti odpověď. Přes to, že sama žalující strana dala znalci takovouto otázku, vytýká dále odvolání znaleckému posudku, že se zabývá zaměnitelností značek, ač tato zaměnitelnost nemá s předmětem sporu nic společného. V tom lze odvolání dáti za pravdu, že tyto věci nemají nic společného, neb aspoň věc nerozhodují, neboť § 11 zák. o nek. soutěži chrání se za příznačné platící zevní označení, stejně jako jméno nebo firma závodu nebo podniku, a podle motivů zákona mezi zevnější označení patří právě i ochranné známky. Věc tato však nerozhoduje spor, poněvadž se tu ne-

žaluje použití celé firmy nebo celé ochranné známky žalobkyně, nýbrž použití slova »Bohemia« nacházejícího se v ochranné známce žalobkyně jako její částka. Nebylo proto sice zajisté třeba úvah o podobnosti známek strany žalující a žalované a za tímto účelem zjištění této podobnosti, ale správně učinil znalec, když k nim přihlížel, a to proto, že ze vzhledu jejich usuzoval na celkovou zaměnitelnost nebo nezaměnitelnost a že v rámci těchto úvah dospěl k úsudku, že tu zaměnitelnosti není, což také případně odůvodnil. Než znalec posuzoval věc a na základě jeho učinil i zjištění soud prvé stolice i s toho hlediska, že slovo »Bohemia« ve známce žalované pokládáno býti musí za označení původu, tedy za geografické označení vlastnosti značkovaného takto zboží, za označení, na něž si nelze činiti nároky, protože se stalo všeobecným majetkem. Je pravda, že se žalující strana odvolávala k vyvrácení pojetí věci v tomto smyslu na některé důkazy, a ty že připuštěny nebyly. Ale to se stalo právem, neboť je celkem lhostejno, zda a v jakém rozsahu cizina, najmě Anglie a Amerika, toho času připouští nebo nepřipouští porculánové výrobky československé, označené slovem »Bohemia«, či zda a pokud žádá nebo žádala označení slovem »Czechoslovakia«, event. v tom i v onom případě s dodatkem označujícím stát neb zemi výroby, tedy »Made in .....«, nebo podobně. Je to nerozhodné, protože z celé povahy věci a i ze znaleckého posudku vyplývá, že slovem »Bohemia«, při nejmenším na straně žalované, označena býti měla provenience jako vlastnost a specielně jako obchodní vlastnost zboží žalovanou vyráběného a do obchodu přiváděného asi tak, jako to platí u pražské šunky, u uherského salámu, u szegedinských nebo frankfurtských parků, u hořických trubiček, u lomnických sucharů a pod., což ovšem patří již spíše do rámce posouzení právního. Ale znalec vzal na to ve svém posudku poukazem na jiný, z německé říše pocházející porculán provenience bavorské, slezské, duryňské atd. s dostatek ohled, a posoudil tedy věc i v tom ohledu soud správně, když si tyto vývody znalcovy osvojil a učinil z nich plynoucí zjištění. Ale nejdůležitější jest, že zákonem proti nekalé soutěži, širším, než jest nebo byly doposud platné zákony speciální, najmě i známkový, mělo dojíti ochrany co do zevních zařízení podniku nebo závodu, jakékoli třeba jako známka neregistrované faktické užívání starší proti i registrovanému mladšímu užívání podobného nebo i stejného obsahu. Podle toho skutečnému staršímu užívání přiznal nový zákon postavení silnějšího, jemuž i registrované, tedy zdánlivé formálně silnější, ve skutečnosti však slabší, protože mladší užívání určitého označení musí ustoupiti (arg. slova: »užívaným po právu již jiným soutěžitelem« v § 11 odst. (1), na nějž se odst. (3) odvolává), motivy k § 11 zákona o nekalé soutěži v bodu 9 uvádějí výslovně, že ochrana podle § 11 odst. (3) zákona není vázána formálnostmi, jež předpisuje zákon o ochraně známek na př. zápisem do rejstříku. V tomto směru ovšem zakládá žaloba zažalovaný nárok na skutečnost zápisu obou svých známek (dne 24. ledna 1922, pod čís. 3571 a dne 5. ledna 1928, pod čís. 5058) a tvrdí dále, že žalovaná své výrobky až včetně do konce 1927 do obchodu přiváděla bez označení »Bohemia« a teprve potom, a to i v tuzemsku, si je opatřila touto známkou. Ale proti tomu žalovaná strana tvrdí, že slova »Bohemia« jako označení svého již od

mnoha let vyráběného zboží používala rovněž již od mnoha let a hlavně vůbec i před registrací žalující firmy roku 1921, a to i pro zboží exportní i pro zboží v tuzemsku prodávané a skutečně, i když jí v tom směru Wirtschaftsverband der Prozellanindustriellen und Geschäftsaufzeichnungen nemohl nic určitého potvrditi, může soud odvolací dodatkem ke správným jinak zjištěním prvého soudu ještě dále na základě svědecké výpovědi Alfréda B-a a znalce Dr. W-a (č. l. 57) zjistiti, že žalovaná strana tohoto typického označení původu, t. j. slova »Bohemia« užívala pro své zboží již před založením firmy žalující, tedy před rokem 1922, kdy slovo to do své známky poprve pojala žalující, založená roku 1921. Poněvadž je takto užívání slova »Bohemia« na straně žalované kryto právem starším, je zbytečné zjišťovati skutečně snad se přihodivší ojedinělé případy záměny, stejně jako by bylo zbytečným a pro posouzení věci nerozhodným zjišťovati znaleckými svědky a listinami okolnost, že se snad známka žalobkyně u odběratelů vžila.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., leč neprávem. Odvolací soud zjistil, že žalovaná užívala slova »Bohemia« k označení svého zboží již před založením žalující firmy, a dospěl proto právem k úsudku, že na straně žalované jest starší právo a že již z tohoto důvodu postrádá žalobní nárok veškerého právního podkladu. V tomto směru se poukazuje dovolatelka na příslušné odůvodnění napadeného rozsudku, jež se ani nepokusila vyvrátiti. Dovolatelka ovšem napadá ono skutkové zjištění odvolacího soudu dovolacím důvodem čís. 3 § 503 c. ř. s., avšak neprávem, neboť toto zjištění se zakládá na výpovědi svědka Alfreda B-a a na znaleckém posudku. Co dovolatelka uvádí v tomto směru pod heslem rozporu se spisy, není než nepřípustným brojením proti hodnocení důkazů odvolacím soudem, neboť ocenění důkazů nelze napadati žádným z dovolacích důvodů výčetmo uvedených v § 503 c. ř. s. Netřeba proto zjistiti, zda-li použitím slova »Bohemia« stranou žalovanou mohla povstati záměna s výrobky žalující strany nebo zda-li taková záměna skutečně již nastala, a nejsou proto dovolací důvody čís. 2 a 3 § 503 c. ř. s. v tomto směru uplatňované opodstatněny.

Čís. 12025.

Přijetím nabídky sprostředkovatele s doložkou: »v případě koupě se zavazujete zaplatiti nám příslušnou zákonnitou provisi z nezkrácené trhové ceny, což sám již přijetím a použitím této nabídky stvrzujete«, nebylo ujednáno, že provise jest splatná v případě koupě, ať dojde k ní přičiněním sprostředkovatele nebo bez něho.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, Rv I 940/31.)

Žalující firma, realitní jednatelství, nabídla se žalovaným sprostředkovati koupi velkostatku L. Poslední odstavec písemné nabídky ze dne 4. března 1930 zněl: »v případě koupě se zavazujete zaplatiti nám příslušnou zákonitou provisi 2% z nezkrácené ceny trhové, což nám již přijetím a použitím této nabídky stvrzujete«. Žalovaní koupili pak velkostatek L. sprostředkováním jiné osoby. Žaloba o zaplacení sprostředkovatelské provise byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatelka, provádějíc dovolací důvody podle § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s. společně, praví, že mají podklad v tom, že odvolací soud nepřikládá pro závazek žalovaných ku placení provise závazného významu ujednání ze dne 4. března 1930, zejména předání nabídky a dopisu. Tím však neprovádí první, nýbrž jakž i ostatními vývody druhý dovolací důvod. Názor její, že požadavek příčinné souvislosti mezi sprostředkovatelovou činností a uskutečněním zamýšleného výsledku platí jen, když nebylo v té příčině nic jiného ujednáno, jest sice správný (srovnej rozhodnutí čís. 8099 sb. n. s.), avšak výkladu, který dovolatelka činí z posledního odstavce písemné nabídky ze 4. března 1930, nelze přisvědčiti. Dovolatelka vyvozuje z něho, že bylo ujednáno, že provise jest splatná v případě koupě, ať k ní dojde jejím přičiněním nebo bez něho. Nehledíc k tomu, že by výklad takový odporoval zásadě poctivosti a věrnosti v právním jednání (§ 914 obč. zák.), an požadavek ten plyne z právní povahy sprostředkovatelské smlouvy a dovolatelka ani netvrdí, že byl při ústním jednání mezi stranami tento podstatný zákonný předpoklad pro nárok na odměnu vyloučen, svědčí proti němu další údaj v onom odstavci »což nám již přijetím a použitím této nabídky stvrzujete«. To zdá se vyciťovati i dovolatelka sama, vynechávajíc ve svých vývodech slova »a použitím«, na něž poukázali žalovaní již v odvolacím sdělení. Že žalovaní přijali nabídku jsouce si vědomi povinnosti, pro ně z ní vyplývající, výslovně nebo mlčky, jest pro výklad smlouvy nerozhodným. Názor dovolatelky, že přivedla možnost koupě první k platnosti, je bez významu, poněvadž rozhodným bylo uskutečnění zamýšlené smlouvy. Ježto se to podle skutkového zjištění nižších soudů nestalo na základě nabídky žalující firmy, právem nižší soudy nárok na odměnu jí odepřely.

Čís. 12026.

Předpis § 185 c. ř. s. nebyl porušen tím, že soud, ač zjistil, že žalovaný jest úplně hluchý, těžko chápavý, a že soudce sám se s ním nemohl domluviti, ústní jednání neodročil a žalovaného nevyzval, by si opatřil zmocněnce, po případě advokáta, dostavil-li se žalovaný se svým zástupcem, jenž také podepsal protokol o ústním jednání.

Povinnost soudu, starati se o úplné probrání věci, nesahá tak daleko, by musil upozorňovati strany, co by mohly a měly přednésti k odůvodnění svých nároků nebo námitek, naopak jest povinností strany, by uvedla vše, co její nároky nebo námitky opodstatňuje nebo podporuje.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, Rv I 1115/32.)

Žalobě o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného bylo vyhověno soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Zmatečnost podle § 477 čís. 5, pokud se týče čís. 4 c. ř. s., opodstatňující prvý dovolací důvod § 503 čís. 1 c. ř. s., spatřuje dovolání v tom, že soud prvé stolice porušil předpis § 185 c. ř. s. tím, že ač zjistil, že žalovaný jest úplně hluchý, těžko chápavý a že soudce sám nemohl se s ním domluviti, ústní jednání neodročil a žalovaného nevyzval, aby si opatřil zmocněnce, po případě advokáta. Tohoto opatření nebylo však v souzeném případě zapotřebí, neboť žalovaný dostavil se podle zápisu protokolu k ústnímu jednání s Čeňkem Š-em, jako se svým zástupcem, poněvadž, jak jest v protokole dále uvedeno, »žalovaný je hluchý a není možno se s ním srozuměti«. Čeněk Š. podepsal také protokol o ústním jednání. Nebylo tu tedy vůbec předpokladů § 185 c. ř. s. pro odročení ústního jednání, a nemůže proti býti řeč ani o zmatečnosti podle § 477 čís. 4 nebo 5 c. ř. s., ani o vadnosti řízení, již dovolání z této příčiny rovněž uplatňuje.

Pokud dovolání spatřuje vadnost odvolacího řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) v tom, že odvolací soud prostě převzal skutková zjištění prvého soudu, nepostarav se podle § 182 c. ř. s. o vysvětlení žalovaného k jeho dopisu ze dne 4. prosince 1931 a k jeho ostatním námitkám, přezírá jednak, že žalovaný v odvolání to vůbec nevytýkal jako vadu řízení prvé stolice, jednak, že povinnost soudu, starati se o úplné probrání věci (§§ 180, 182 c. ř. s.) nesahá tak daleko, by musil upozorňovati strany, co by mohly a měly přednésti k odůvodnění svých nároků nebo námitek, a že jest naopak povinností strany, by uvedla vše, co její nároky nebo námitky opodstatňuje nebo podporuje.

Čís. 12027.

Projev státu zastoupeného státním úřadem statistickým, jímž má býti uzavřena sprostředkovatelská smlouva k obstarání místností pro státní úřad statistický, může se státi jen písemně.

Zmocnění uzavříti smlouvu nájemní neobsahuje v sobě i zmocnění uzavříti smlouvu sprostředkovatelskou s ní související. Lhostejno, zda se zmocnění týkalo nájmu určitých místností, či jen místností vhodných.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, Rv I 1348/32.)

Žalobce sprostředkoval pro Státní statistický úřad pronájem místností za ročních 1,115.000 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se jako koncesovaný sprostředkovatel na československém státu zaplacení provise 309.825 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud zamítl žalobní nárok, poněvadž nedošlo mezi žalobcem a žalovaným státem k platné smlouvě sprostředkovatelské, ano nebylo tu projevu souhlasné vůle obou stran, poněvadž jednak projev státu, zastoupeného státním úřadem statistickým, podle povahy věci, zvláště též vzhledem k potřebě úřední evidence, se může státi jen písemně, jednak, poněvadž jednající úředníci nebyli zmocněni ministerstvem veřejných prací, jež jest kompetentním k obstarávání místností pro státní úřady, uzavříti smlouvu sprostředkovatelskou. Onen právní názor byl vysloven již tímto nejvyšším soudem v rozhodnutí čís. 4853 sb. n. s., na které se poukazuje. Dovolatel sám praví, že jest zcela správné, když se při záležitostech správních, to jest veřejnoprávních, vyžaduje písemný projev úřadu k dotyčnému úkonu správnímu, že však pro obor práva soukromého je toto stanovisko zákonem neodůvodněné. Přehlíží však, že i při smlouvách, které spadají do oboru práva soukromého, vystupuje stát jako smluvník buď jako orgán veřejné správy, buď jako majitel nemovitosti nebo provozovatel obchodního nebo průmyslového podniku. Jen v tomto případě je na rovni jiným osobám, kdežto v onom vystupuje jako nositel imperia (srovnej rozhodnutí čís. 7247 sb. n. s.). Nemůže býti o tom pochyby, že služba státní statistiky, k níž podle zákona ze dne 28. ledna 1919, čís. 49 sb. z. a n. jako výkonný orgán povolán jest státní úřad statistický, spadá do oboru veřejné správy. Když úřad ten předsevezme úkon, sloužící k provedení úkolu jemu svěřeného, jako opatření úředních místností, vystupuje jako orgán veřejné správy, a jest proto jeho způsobilost býti smluvníkem posuzovati podle této jeho povahy. Nebylo proto třeba, by to vyslovil zvláštní zákon. Jest ovšem bez významu, zda v jiných případech státní úřady uznávaly závaznost smluv, jinak uzavřených. Okolnost, že smlouva, o kterou žalobní nárok jest opřen, není zvlášť zákonem upravena, jest nerozhodná, poněvadž i pro takovou smlouvu platí všeobecné předpisy o smlouvách, tedy i požadavek projevu souhlasné vůle stran. Není tedy třeba s ostatními vývody, které dovolatel v té příčině uplatňuje, se zabývati. Z hořejší úvahy plyne také, že ke smlouvě se státem nemohlo dojíti ani konkludentními činy státního úřadu statistického nebo jeho úředníků. (Srovnej rozhodnutí 7247 sb. n. s.) Pokud se týče druhého právního názoru, jest jen podotknouti, že dovolatelovo tvrzení, že zmocnění uzavříti smlouvu nájemní obsahuje v sobě i zmocnění uzavříti smlouvu sprostředkovatelskou, s ní související, poněvadž bez ní nemůže dojíti ani k oné smlouvě, jest očividně bezpodstatné. Je též bez významu, zda se zmocnění týkalo najmutí již určitých místností, či jen vhodných. Neboť plná moc platí jen pro právní jednání, v ní uvedené, a pro jednání, kterého k tomuto právnímu jednání jest nutně zapotřebí, což o použití sprostředkovatele nelze říci. Marně odvolává se dovolatel na zásadu poctivosti a víry v právním jednání. Neboť ta by přicházela v úvahu při výkladu smlouvy. Když však ke smlouvě nedošlo, nemůže o ní býti řeči. Ani z ustanovení § 879 prvý odstavec obč. zák. nemůže dovolatel nic s úspěchem vyvozovati, poněvadž, kdyby smlouva byla nicotná, padal by tím právní důvod, o který svůj nárok opírá.

Čís. 12028.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Otázka stejnosti nebo podobnosti zboží není pro pojem soutěživosti a soutěžitele jediné rozhodující. Nesejde na stejnosti nebo podobnosti celé podnikatelské činnosti; soutěžiti může i továrník s drobným obchodníkem a naopak.

Zákonodárce chtěl zavésti účinnou ochranu dobrých mravů v soutěži a chtěl ochranu tu poskytnouti tak širokému okruhu účastníků, jak toho vyžaduje hospodářský zájem.

Výrobu jízdních kol jest pokládati za podobnou s výrobou silostrojů (automobilů, motocyklů) pohybovaných živelní silou.

Zákon proti nekalé soutěži nemá sloužiti v prvé řadě zájmu zákazníků, nýbrž zájmů soutěžitelů.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, R II 399/32.)

Ettore Bugatti v Molsheimu domáhal se na Františku B-ovi, obchodníku s jízdními koly v M., by bylo uznáno právem, že žalovaný jest povinen zdržeti se užívání označení svých výrobků slovem Bugatti, odstraniti se všech svých výrobků toto označení a odstraniti rovněž veškeré mechanické zařízení sloužící k označování jeho výrobků touto značkou, a dále by bylo uznáno právem, že žalovaný jest povinen, zaplatiti žalobci 50.000 Kč s vedlejšími poplatky, a posléze, by bylo uznáno právem, že žalobce jest oprávněn, uveřejniti pravoplatný rozsudek do 14 dnů po nabytí právní moci na útraty žalovaného. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Jest všeobecně známo, že firma Bugatti vyrábí prvotřídní auta, vyznamenávající se zvláštní rychlostí, což jistě i žalovanému, který jest obchodníkem s jízdními koly, bylo známo. Označiv prodávaná kola slovem Bugatti, dělal to jistě proto, by u svých zákazníků vzbudil domněnku, že má na prodej kola, která jsou od Bugattiho vyrobena a která proto jsou zvlášť dobré jakosti. Žalovaný musel tedy věděti, že poznačení kol slovem Bugatti umožňuje záměnu s podnikem žalobcovým. Nicméně nemohl soud žalobě vyhověti, poněvadž strany nejsou soutěžitely. Z přednesu žalovaného, jakož i ze svědecké výpovědi Brunona K-a vyplývá, že žalovaný obchoduje jen s jízdními koly a se součástkami pro jízdní kola. Žalobkyně ovšem tvrdí, že žalovaný jízdní kola i vyrábí. Žalobkyně udává ohledně svého podniku, že auta a jiná samohybná vozidla vyrábí a s nimi obchoduje. Jde tedy s jedné strany o výrobu aut a motorových kol (jiná samohybná vozidla tu nepřicházejí v úvahu) a o obchod s takovými vozidly, s druhé strany o obchod s jízdními koly, po případě i o jejich výrobu. Soud jest toho mínění, že auta pokud se týče motorová kola s jedné strany a jízdní kola s druhé strany nemohou býti považována za zboží podobného druhu (§ 46 zák. o nekalé soutěži). Oba druhy vozidel mají za účel osoby i na delší vzdálenosti rychle dopravovati. Úkonnost obou skupin vozidel jest však velice rozličná, u jízdních kol daleko menší. Pohybující silou u jedněch jest benzín nebo jiná výbušná látka po případě elektřina, u druhých lidská síla. K tomu přijde ještě značný rozdíl nabývací ceny.

Ten, který koupí motorové kolo nebo auto, poněvadž je potřebuje nebo má zájem pro ně, jistě nekoupí jízdní kolo, i když jest cenné a prvotřídním výrobkem, ani kdyby bylo vyrobeno od žalující firmy. Předmět podniku obou stran jest tedy úplně rozličný, takže podnikatelé tito nemohou býti považováni za soutěžitele. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Prvý soud zamítl žalobu výhradně z důvodu, že strany nejsou soutěžitelkami ve smyslu § 46 zák. čís. 111/1927. Zjistil, že žalovaný obchoduje jen s jízdními koly a se součástkami pro jízdní kola, kdežto žalobkyně auta a jiná samohybná kola vyrábí, pokud se týče s nimi obchoduje. Podle § 46 cit. zák. jest soutěžitelem každý podnikatel, jenž vyrábí neb prodává zboží téhož neb podobného druhu neb vůbec je podnikově činným ve stejném nebo v podobném oboru hospodářském. Z toho vyplývá, že co do pojmu stejnosti neb podobnosti zboží (výkonů) nerozhodují ani tak jakost, látka, technická neb chemická příbuznost, methoda pracovní, jako spíše to, zda druhé zboží a druhý výkon podle svého účelu může soutěžiti s prvým a jej nahraditi v hospodářských stycích, a nezáleží ani na označení zboží (výkonu), ježto rozhodujícím je jen soutěživost jakožto objektivní způsobilost soutěžní. Obzvlášť nesejde ani na stejnosti nebo podobnosti celé podnikatelské činnosti; soutěžiti mohou i továrník s továrníkem, maloživnostník s maloživnostníkem, obchodník s obchodníkem, i, továrník s řemeslníkem nebo s obchodníkem, obchodník se řemeslníkem a pod. Z toho, co dosud uvedeno, plyne, že zákonodárce okruh chráněného zájmu nechtěl obmeziti na úzký počet zájemníků, nýbrž chtěl naopak právo k zákroku tak rozšířiti, pokud to jest ještě hospodářsky odůvodněno. Okruh je zřejmě širším než v jiných zákonech (na př. zák. čís. 19/1890 o ochraně známek, § 1 »výrobky a zboží stejného druhu«) a odpovídá spíše mluvě jiných zákonodárství (na př. německého zákona o nekalé soutěži § 13 a rakouského § 14) mluvících o zboží stejného neb příbuzenského druhu. Může býti pochybno, zda podobnost (příbuznost) lze uznati co do aut a jízdních kol, třebaže oba druhy slouží k dopravním účelům v širším slova smyslu, neboť úkonnost obou druhů jest nepoměrně rozličná, a ona slouží dopravě zboží nebo lidské dopravě na větší vzdálenosti a dopravě urychlené, tato spíše místní dopravě na území poněkud obmezenějšími, a to jen dopravě jednoho člověka; nabývací a udržovací náklady obou skupin vozidel nelze ani porovnati a okruh osob, jež na auto reflektují, pokud se týče se spokojují s jízdním kolem, jest vzhledem na tento účel a na náklady zcela rozličný. Totéž neplatí však co do motocyklů, u nichž podle jejich konstrukce a zařízení, způsobu obsluhy a pod. doprava na tak vzdálená místa, cesty stejně nepřetržité, stejnou rychlostí podniknuté aspoň zpravidla v úvahu nepřicházejí, a které se proto co do účelu a rozsahu dopravy spíše blíží jízdním kolům. I v jiných směrech jest příbuznost obou těchto vozidel zřejmá. Tak slouží motocykly — aspoň zpravidla — nejsou-li k nim připojeny přívozky, druhé sedadlo a pod. — dopravě jen jednoho člověka, slouží již z toho důvodu spíše účelům dopravy obmezenější, nabývací a udržovací náklad není tu tak patrný jak u aut; velocipedy mohou býti a bývají připojením motoru snadno přeměněny v samohybná

kola. Z toho vyplývá, že okruh uchazečů u obou těchto skupin není příliš rozličný, že mohou náležeti k týmž sociálním a hospodářským vrstvám, že jeden výrobek může nahraditi druhý a odbyt jednoho zboží může tu býti na újmu zboží druhému. Jsou tedy co do motocyklů a jízdních kol podle názoru odvolacího soudu veškeré předpoklady § 46 zák. o nekalé soutěži splněny. V odvolání uplatňuje ovšem žalující strana, že firma Bugatti vyrábí automobily, motocykly, vozíky, kola a pod. V žalobě a v řízení u prvé stolice přednesla však jen, že se zabývá výrobou automobilů a samohybných vozidel, pročež, pokud se týče jiných vozíků a kol, jde o nedovolené novoty, k nimž odvolací soud nemohl a nesměl přihlížeti. Avšak ani co do rozsahu v žalobě uvedeného nespočívá zjištění prvého soudu na bezvadném zjištění, neboť okolnost, že žalující strana též motocykly vyrábí, byla zjištěna jen na podkladě tvrzení žalobkyně, jež nikterak nezůstalo nepopřeno, neboť žalovaná strana jen připouští, že žalující strana vyrábí auta (nikoli též motocykly), a bude proto třeba v tomto ohledu provésti žalující stranou nabídnuté důkazy (§ 496 čís. 2 c. ř. s.). Žaloba se opírá o § 11 zák. o nekalé soutěži. Zákon rozeznává tu mezi podnikovými značkami (mezi něž řadí jméno, firmu neb zvláštní označení podniku) a zevními zařízeními podniku neb závodu (mezi něž počítá zákon zejména: úpravu zboží neb jeho označení, obalů, tiskopisů, katalogů a reklamních prostředků). Co do druhé skupiny (zevního zařízení) je ochrana proti skupině první potud širší, že se chrání nejen zařízení soutěžících podniků, nýbrž zařízení podniků vůbec. V souzeném případě jde však zřejmě o případ § 11 čís. 1 zák. o nekalé soutěži, jelikož jde o užívání cizího jména ochrannou známkou nikterak nechráněného, a nikoli o jiné zevnější zařízení. Žalovati jest tedy oprávněn jen soutěžitel, jehož jména bylo zneužito. Prvý soudce, vycházeje z mylného právního názoru nezabýval se věcnou stránkou případu a neučinil nutná skutková zjištění, tak že přezkoumání napadeného rozsudku není možné. Podotýká se, že úvod odůvodnění obsahuje jen všeobecné nazírání, nikterak však zjištění určitých skutečností, a označení pramenů, o které se takové zjištění opírá. V souzeném případě byla spojena žaloba zdržovací se žalobou o náhradu škody. Jen v onom ohledu abstrahuje zákon od otázky subjektivního zavinění a stačí tu objektivnost; u žaloby na náhradu škody vyhledává se však, by šlo o nekalé jednání subjektivně zaviněné. K posouzení subjektivní stránky činnosti, vnitřního příběhu, nebude lze se obejíti bez provedení důkazu výslechem stran, v souzeném případě tím spíše, an se žalovaný k užívání jména žalující strany mohl mníti oprávněna vzhledem na povolenou mu registraci ochranné známky. Dále bude třeba, by žalující případnou škodu blíže individualisoval (§ 182 c. ř. s.) a vysvětlil, kolik žádá na odškodném za osobní příkoří a jiné osobní újmy a kolik za hmotnou škodu, a uvedl veškeré skutkové okolnosti tvořící podklad pro posouzení těchto otázek, by soud mohl nabýti přesvědčení o povšechné existenci škody a pak, po případě po výslechu znalců neb výslechu stran, mohl stanoviti výši škody.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Soud první stolice zamítl žalobu proto, že podle jeho mínění auta, motorová kola na jedné straně a jízdní kola na straně druhé nemohou býti považována za zboží stejného nebo podobného druhu a že tedy předmět podniků obou stran je zcela rozličný, takže tito podnikatelé nemohou býti považováni za soutěžitele. Soud druhé stolice kladl hlavně důraz na to, že žalující firma podle svého tvrzení vyrábí i motorová kola; u těchto pak na jedné straně a u jízdních kol na straně druhé shledal podobnost (nebo příbuznost) zboží, protože prý jeden druh zboží může nahraditi druhý a může odbyt jednoho býti na újmu zboží druhému. Otázka stejnosti nebo podobnosti zboží není pro pojem soutěživosti a soutěžitele jediné rozhodující. I tam, kde takové podobnosti zboží není, jest podle § 46 zákona o nekalé soutěži soutěž možná, jsou-li jen obě strany »vůbec podnikově činny ve stejném nebo podobném oboru hospodářském«. Odvolací soud si správně uvědomil, že nesejde na stejnosti nebo podobnosti celé podnikatelské činnosti a že tedy může soutěžiti i továrník jako výrobce s drobným obchodníkem a naopak. Správně také vyložil, že zákonodárce chtěl zavésti účinnou ochranu dobrých mravů v soutěži a že ochranu tu chtěl poskytnouti tak širokému okruhu účastníků, jak toho hospodářský zájem vyžaduje. To platí především i při výkladu, zda jde o podnikovou činnost v podobném oboru hospodářském, bez zřetele k podobě zboží. V souzeném případě žalovaný sám připouští, že zakročil o zápis jména »Bugatti« jako slovní značky pro jízdní kola, vozidla všeho druhu, součástky jízdních kol, gumová a celuloidová držadla a pro osvětlovací zařízení elektrická. Je obecně známo, že se i výroba jízdních kol děje dnes, jistě z převážné části, po továrnicku a že mnohé továrny na silostroje pohybované elementární silou spojují jejich výrobu s výrobou jízdních kol, protože tovární zařízení, technickou činnost, pokrok a vynálezy lze výhodně spojiti a využitkovati pro oba obory, neboť jde o obory technicky i obchodně podobné. Podobnost obou oborů plyne však i z jednání žalovaného. Tento připouští nepřímo, že znal význam značky »Bugatti« pro obor silostrojů, popírajíc jen, že věděl, že jde o jméno nebo firmu; je příznačné, že si dal právě tuto značku registrovati pro obor jízdních kol a že chtěl dosáhnouti jejího registrování pro všecky druhy vozidel a jejich příslušenství, že však v žádosti o zápis nekladl důraz na to, že provádí také šicí stroje, protože pro tento obor značka neměla stejný význam. Stěžovatel míní, že nemůže býti řeči o soutěživosti, kde podle povahy zboží jde na obou stranách o různé reflektanty a zákazníky, na jichž úsudku a chování prý právě nejvíce záleží. Než okruh zákazníků nepovažuje zákonodárce ve všech případech nekalé soutěže za nezbytného a rozhodujícího součinitele ve skutkovém ději jednotlivých ustanovení zákona. Není to v první řadě zájem zákazníků, jehož ochraně má zákon sloužiti, nýbrž zájem soutěžitelů, v mnohých případech i tam, kde o zájmy a o úsudek zákazníků vůbec nejde; zákon chrání na př. cizozemské soutěžitele, třebaže se jejich činnost v tuzemsku ani neprojevuje. V souzeném případě nelze však ani takový neblahý účinek na soutěžitele vyloučiti. Není zajisté vyloučeno, že zdejší zákazníci žalující firmy, kteří si koupili silostroj její značky a jsou s ním spokojeni, právě

proto při koupi kola dají přednost výrobku téže značky, předpokládajíce stejný původ výroby i stejnou jakost. Budou-li zklamáni, může to míti nepříznivé důsledky u nich i v kruhu jejich známých také co do mínění o jakosti žalující firmy, pokud by šlo o silostroje, a může to poškoditi její pověst. Podle toho není tedy možnost záměny ve styku zákaznickém, jak ji má na mysli § 11 v odst. (1) a (3) cit. zák. vyloučena. Než případ lze posuzovati i s hlediska § 1 zák. o nek. soutěži, jemuž se příčí využitkování cizích myšlenek a cizí práce, která je v zavedené značce zosobněna, k účelům nekalé soutěže, při čemž mínění zákaznických kruhů nerozhoduje. Odvolací soud tedy nepochybil, zrušiv zamítavý rozsudek soudu první stolice a vrátiv věc k doplnění jednání.

Čís. 12029.

Nárok na náhradu škody proti bance, ježto vyplatila peníze, ač nebyly přesně splněny podmínky akreditivu.

Akreditiv je svou právní podstatou asignací podle § 1400 a násl. obč. zák. a čl. 300 obch. zák., podmínky jeho jest přesně dodržeti a poukázaný nesmí bez souhlasu poukazatele je měniti, volně si je vykládati a plniti akreditiv s odchylkami.

Banka, potvrdivši přijetí akreditivu, převzala na sebe smluvní povinnost postupovati při jeho výplatě přesně podle příkazu, a za tím účelem zejména bedlivě zkoumati předložené jí doklady, pokud se shodují s podmínkami akreditivními, a, seznavši, že se s nimi nekryjí, měla odepříti výplatu nebo se dotázati o další pokyny poukazatele a podle nich se pak zaříditi.

Banka, provádějíc svými zřízenci akreditivní obchody, které vyžadují zvláštních odborných znalostí, zejména i znalostí předpisů železničního dopravního řádu o duplikátech nákladních listů, musí tyto odborné znalosti míti a jest práva z toho, že její zřízenci těchto znalostí nemají a při zkoumání dokladů nepostupují s patřičnou péčí.

Banka porušila akreditivní smlouvu, vyplatila-li peníze na základě duplikátu nákladního listu, jehož adresa se neshodovala se zněním akreditivních podmínek. Pokud nelze tu přičítati (spolu)zavinění poškozenému komitentu.

(Rozh. ze dne 22. října 1932, Rv II 370/31).

Žalující firma domáhala se na žalované bance náhrady škody, ježto žalovaná vyplatila Mořici S-ovi peníze, ač nebyly přesně splněny podmínky akreditivu, jejž k příkazu žalobkyně zřídil peněžní ústav C. u žalované a jejž tato potvrdila. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek jakož i rozsudek prvého soudu a vrátil věc soudu prvé stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Pokud dovolání uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle čís. 4 § 503 c. ř. s., nelze mu odepříti oprávnění. Důvodem žaloby je náhrada škody, kterou žalobkyně utrpěla tím, že žalovaná vyplatila dne 18. prosince 1928 Mořici S-ovi 19.973 Kč (k nimž přistupují náklady bankovní), ačkoli nebyly splněny přesné podmínky

akreditivu, jejž k jejímu — žalobkyně — příkazu dne 27. listopadu 1928 zřídil peněžní ústav C. u žalované a jejž tato potvrdila. Podle doslovu tohoto akreditivu nižšími soudy zjištěného měla žalovaná vyplatiti pověřenou částku Mořici S-ovi v T. jen na předložení drahou potvrzeného duplikátu nákladního listu a faktur o asi 30 m³ olšového a asi 30 m³ sosnového dříví naloženého pro firmu Alois B. v R., a to 80% fakturované ceny. Akreditiv byl neodvolatelný s účinnosti do dne 31. prosince 1928. Žalovaná podle zjištění nižších soudů podle tohoto akreditivu vyplatila Mořici S-ovi v žalobě uvedenou částku 19.973 Kč 20 h — t. j. 80% fakturované ceny, když jí byl S. předložil prvopis faktury ze dne 17. prosince 1928, znějící na žalobkyni a na 24.966 Kč 50 h za sosnové dříví, dále konsignaci čís. 87 z téhož dne s udáním vagonu čís. 628.010 jakož i duplikát nákladního listu, který vykazoval zfalšovanou, jak zjištěno, adresu: »Oskar T., Holzhandlung in T., transit ohne Umladung für Alois B., Holzhandlung u. Möbelfabrik St. R. Č. S. R.«. Duplikát byl potvrzen dne 10. prosince 1928 staničním úřadem S. — Polsko. Akreditiv jest svou právní podstatou asignací podle § 1400 a násl. obč. zák. a čl. 300 obch. zák., podmínky jeho jest přesně dodržeti a poukázaný nesmí bez souhlasu poukazatele je měniti, volně si je vykládati a plniti akreditiv s odchylkami. Žalovaná, potvrdivši přijetí akreditivu, převzala na se smluvní povinnost postupovati při jeho výplatě přesně podle příkazu a za tím účelem zejména bedlivě zkoumati doklady předložené jí Mořicem S-em potud, zda se shodují s podmínkami akreditivními, a jakmile seznala, že se s nimi nekryjí, měla odepříti výplatu nebo se dotázati o další pokyny poukazatele a podle nich se dále zaříditi. Žalovaná, provádějíc svými zřízenci akreditivní obchody, které vyžadují zvláštních odborných znalostí, zejména také znalostí předpisů železničního přepravního řádu o duplikátech nákladních listů jakožto listinách legitimačních a průkazních, osvědčujících, že, kdy, pro koho a za jakých podmínek zboží bylo naloženo, musí tyto odborné znalosti míti, a je práva z toho, jestliže její zřízenci těchto znalostí nemají a při zkoumání dokladů nepostupují s patřičnou péčí (§§ 1299, 1295, 1297 obč. zák.). Povinností uložených takto žalované a jejím zřízencům však žalovaná nedbala, ba hrubě je porušila tím, že dne 18. prosince 1928 vyplatila Mořici S-ovi na předložení duplikátu ve znění již uvedeném částku 19.973 Kč 20 h, ač při pozorném zkoumání duplikátu musila seznati, že nezní na firmu Alois B. v R., jak akreditiv přesně předpisoval, nýbrž na Oskara T-a v T. s dodatkem podle znaleckého posudku nepřípustným. Vadnost tohoto duplikátu zjistily i nižší soudy a právem též dovodily, že sotva by bylo zboží dodáno bývalo žalobkyni, kdyby byl prvopis nákladního listu zněl tak jako předložený duplikát, a zjistily též, že žalovaná se nedržela akreditivních podmínek. Z postupu žalované při vyřizování věci jest dále usuzovati, že pozornosti její, pokud se týče jejího zřízence unikly předpisy čl. 48 § 1 a), 3 a 9, čl. 63, §§ 1 a 3 čl. 71, § 5 žel. přepr. ř. a čl. 21 mez. ú., neboť jinak by byl musil její zřízenec z duplikátu seznati, že zboží přichází z ciziny bez překládky a musilo by v tuzemsku na nový nákladní list býti podáno; že změny přepravní smlouvy mohou se státi jen písemným

prohlášením, podepsaným odesílatelem na předepsaném tiskopisu, opakovaným též na duplikátu nákladního listu, jenž zároveň dráze byl předložen a rovněž odesílatelem podepsán, když dráze dojde prostřednictvím odesílací stanice. Při povinné znalosti těchto předpisů a dbajíc jich byla by žalovaná musila seznati z duplikátu nákladního listu ji předloženého, že provedení přepravy zboží na žalobkyni podle něho, pokud se týče podle prvopisu stejného znění není možné, jak znalcem dopravnictví podrobně bylo vyloženo, a měla proto odepříti výplatu Mořici S-ovi. Tím, že mu přes to beze všeho vyplatila peníze, porušila akreditivní smlouvu, dopustila se tím hrubého zavinění u plnění smluvní povinnosti, a tím již vznikla škoda žalobkyni, která nedostala zboží zaslané pod cizí adresou, ač zaplatila prostřednictvím žalované fakturovanou kupní cenu. Žalovaná nemůže toto porušení smlouvy ospravedlniti poukazem na obchodní usance československých svazových bank při akreditivech dokumentárních, zejména na jejich bod 13. Mohla by podle nich snad odmítnouti ručení za pravost a platnost dokladů a za splnění podmínek odesílatelem, kdyby byla přesně dbala příkazů poukazovatelových, ale nemůže tak učiniti, když se takto nezachovala, vyplativši peníze na základě duplikátu nákladního listu, jehož adresa se neshodovala se zněním akreditivních podmínek, od nichž se nesměla odchýliti bez svolení poukazatele, jímž byla žalobkyně, ježto peněžní ústav C. byl jen prostředníkem mezi spornými stranami. Nižší soudy sice po stránce objektivní také zjistily porušení smlouvy akreditivní, ale vyvinily žalovanou po stránce subjektivní. S příslušnými vývody nižších soudů nelze souhlasiti. Nemají pro akreditiv, o který tu šlo, významu okolnosti, že v adrese duplikátu nákladního listu uváděný Oskar T. financoval obchody S-ovy, a že předchozí tři akreditivy byly bezvadně provedeny, neboť nelze z nich důvodně usuzovati, že žalovaná mohla předpokládati, že v souzeném případě i na vadný duplikát nákladního listu dojde zboží žalobkyně. Šlo o novou samostatnou smlouvu akreditivní s přesnými podmínkami, a bylo proto povinností žalované dbáti přesně jejích podmínek. Nerozhodné jest též, že peněžní ústav C. a žalobkyně, dostavše od žalované zaslány doklady, je neprozkoumaly a vadnost jich žalované včas neoznámily. Mohly předpokládati a právem na to spoléhati, že žalovaná vykonala před výplatou akreditivu svou smluvní povinnost, řádně a pečlivě prozkoumavši doklady, jak i v předchozích případech se stalo, a nelze mluviti tu o spoluzavinění žalobkyně. Žalobkyni vzešla škoda nesprávnou výplatou akreditivu na základě vadného duplikátu nákladního listu, když nedostala zboží, ač zaplatila prostřednictvím žalované kupní cenu. Případné zákroky žalobkyně byly by snad od žalované odvrátily škodné následky vzešlé jí z jejího postupu tak, že by si byla po případě mohla vyrovnati svou vlastní škodu započtením z aktivního konta Mořice S-a vedeného u ní, ale žalobkyně k tomu neměla smluvní povinnosti ani jinakého právního závazku. Když tedy zákroků takových neučinila, není to na závadu tomu, by žalovaná jí neručela za škodu jediné jejím zaviněním způsobenou. Ani dohoda žalobkyně s Mořicem S-em ze dne 24. ledna 1929 není překážkou, by se žalobkyně nedomáhala náhrady na žalované. Dohoda se stala mezi žalobkyní a osobou různou od škůdkyně (žalované) a to ještě podmínečně, totiž s tím, že Mořic S. odevzdal žalobkyni bankovní záruku 100.000 Kč. Z dohody té nelze usuzovati, že žalobkyně snad schválila postup žalované při výplatě akreditivu, tím méně pak, že by se byla vzdala nároků proti žalované z porušení smlouvy akreditivní. Informace o dohodě té nic takového nepraví a zjištěné okolnosti tomu nikterak nenasvědčují. Neposoudily proto nižší soudy věc po právní stránce správně, zamítnuvše žalobu proto, že nelze žalované přičítati zavinění ve smyslu § 1297 obč. zák. a že vina spočívá jediné na žalobkyni.

Čís. 12030.

Pro dávku z majetku a z přírůstku na majetku (zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.), třebaže byla uložena dočasnému držiteli fideikomisárního jmění, lze zatížiti i jmění fideikomisární tak, by jmění to neslo poměrnou část dávky. Navržena-li k vydobytí této dávky exekuce vnuceným vkladem zástavního práva na fideikomisárních nemovitostech, aniž z návrhu plyne, že jde o dávku vypadající na fideikomisární jmění, lze vnucený vklad zástavního práva povoliti jen bez újmy práv substitučních čekatelů.

K vydobytí daně pozemkové uložené držiteli fideikomisárního jmění lze povoliti vnucený vklad zástavního práva na fideikomisárních nemovitostech jen bez újmy práv substitučních čekatelů.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, R I 791/32.)

Soud prvé stolice povolil státu k vydobytí dávky z majetku a z přírůstku na majetku a daně pozemkové, exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na velkostatku O., na němž byla poznamenána svěřenská substituce. Rekursní soud vyhověl rekursu dlužníka a opatrovníka substituce, a nenarozeného potomstva potud, že povolil exekuci vnuceným zřízením zástavního práva bez újmy váznoucích práv substitučních čekatelů. Důvody: Na velkostatku O. jest poznamenána svěřenská substituce. Jest tudíž vlastnické právo nynějšího vlastníka, povinného, časově omezeno, takže má jen právní postavení požívatele (§ 613 obč. zák.). Ježto exekucí má vymáhající strana dosíci uspokojení své pohledávky jen ze jmění dlužníka a exekuce vnuceným vkladem zástavního práva bez dalšího omezení zasáhla i práva svěřenských substitutů, bylo lze povoliti navrženou exekuci jen s dodatkem »bez újmy práv substitučních čekatelů«. Názor stížnosti, že na statek zatížený substitučním svazkem lze vésti exekuci jen vnucenou správou nebo vnuceným zřízením práva zástavního, souhlasí-li substituti, není správný, a není správný ani názor stěžovatelův, že exekuce měla býti vůbec zamítnuta (Neumannův komentář k §§ 88, 89 ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Dovolací rekurent se brání proti doložce »bez újmy práv substitučních čekatelů«, kterou rekursní soud, omezuje tak exekuci, připojil k povolení exekuce vnuceným zřízením práva zástavního pro dávku

z majetku a z přírůstku na majetku a pro pozemkovou daň na velkostatku O., zatíženém fideikomisární substitucí. Leč brání se neprávem. Pokud dovolací rekurent proti doložce uvádí, že výhrada doložkou stanovená a o ustanovení § 613 obč. zák. o právech předního dědice se opírající vůbec neplatí, pokud se týče že jí použiti nelze, jde-li, jak tomu je v projednávaném případě o závazky veřejnoprávní, nelze s názorem tím v jeho všeobecnosti souhlasiti, neboť není proň v zákoně opory. Záleží na povaze veřejnoprávního závazku, pokud se týče na předpisech závazku toho se týkajících. Ohledně dávky z majetku a z přírůstku na majetku, i když se ukládá dočasnému držiteli majetku (§§ 2, 7, 54 zákona čís. 309/1920) jako jeho osobní povinnost, dopouští zákon (§ 55 odstavec osmý), protože jde o dávku v podstatě kmen majetku postihující, že lze pro dávku použiti a zatížiti i jmění fideikomisní, a to tak, by jmění to neslo poměrnou část dávky. Nebylo tudíž překážky, by nebyla povolena exekuce pro dávku bez výhrady, avšak bez výhrady jen potud, pokud se dávka týkala jmění fideikomisární substitucí stíženého a na jmění to vypadala. Že jde o takovou dávku, pokud se týče o její část na fideikomisární jmění vypadající, musilo býti soudu exekuci povolujícímu vzhledem k poznámce substituce doloženo, což se však nestalo, z výkazu nedoplatku to bezpečně nevyplývá, takže rekursní soud nepochybil, když onu doložku odpovídající ustanovení § 613 obč. zák. (sb. n. s. 4500, 5052, 6412) k povolení exekuce připojil a tak exekuci omezil. Co se týče nedoplatků pozemkové daně, není ustanovení (zákon čís. 76/1927), že nemovitost, jíž se daň týče, všeobecně za tuto daň ručí. Zákon stanoví jen pro případ vnucené správy nebo exekučního prodeje přednostní zástavní právo na zavazené nemovitosti pro dvouleté (tříleté) nedoplatky pozemkové daně. Jinak lze dobýti zástavního práva pro daň pozemkovou proti držiteli nemovitosti daní povinnému (§ 95 zákona čís. 76/1927), pokud mu nemovitost patří. Protože daní povinnému patří velkostatek O. jen v rozsahu obmezeném podle § 613 obč. zák., bylo lze povoliti navrženou exekuci s omezením tomu odpovídajícím. Doložka, pokud se týče výhrada rekursním soudem připojená je tedy i co se týče pozemkové daně odůvodněna.

Čís. 12031.

Otázku, zda jde o zbytečné hromadění exekučních návrhů ve smyslu §§ 14, 27 a 41 ex. ř., jest vždy posuzovati podle okolností případu a míti na zřeteli, že vymáhající věřitel má právo, by jeho pohledávka byla uspokojena ze jmění povinného co nejdříve.

Vymáhajícímu věřiteli nelze upříti právo, by za exekuce na movitosti, z jichž prodeje nemohl za daných okolností očekávati brzké uspokojení své pohledávky, podal nový exekuční návrh na zabavení a přikázání k vybrání pohledávky povinného.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, R I 848/32.)

Usnesením ze dne 18. dubna 1932 byla vymáhající věřitelce (Úřadovně B. všeobecného pensijního ústavu v Praze) k vydobytí pohledávky 3.316 Kč povolena exekuce na movitosti, při jejímž výkonu bylo zabaveno 40.000 kusů cihel v hodnotě 10.000 Kč. Dne 22. června 1932 navrhla vymáhající věřitelka, by jí k vydobytí téže pohledávky byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky dlužníka za poštovním šekovým úřadem. Soud prvé stolice tuto exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Soud měl ve smyslu § 14 ex. ř. přezkoumati předpoklady povolení exekuce a obzvláště mohl další exekuci povoliti jen potud, pokud dříve povolená exekuce neměla žádný úspěch nebo jen částečný. Že tomu tak bylo, vymáhající strana ani netvrdí a v novém exekučním návrhu na zabavení pohledávky vůbec neuvedla okolnosti, které by ospravedlnily povolení nové exekuce. Poněvadž jest míti za to, že pohledávka vymáhající strany s příslušenstvím jest již dostatečně kryta dosavadním mobilárním zabavením, bylo podle § 14 ex. ř. tento nový exekuční návrh zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Rekurentka se cítí stíženou napadeným usnesením, kterým byl zamítnut její exekuční návrh ze dne 22. června 1932 na zabavení a přikázání k vybrání pohledávky příslušející povinné straně proti Poštovní spořitelně na kontě číslo 55.652, a tvrdí, že tohoto návrhu bylo třeba k uspokojení vymáhané pohledávky a že byl podán teprve, až bylo jisto, že nedosáhne v mobilární exekuci uspokojení své pohledávky z výtěžku zabavených 40.000 kusů cihel pro nedostatek koupěchtivých při veřejné dražbě, jež se měla konati dne 4. června 1932. Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávnění. Otázku, zda jde o zbytečné hromadění exekučních návrhů ve smyslu §§ 14, 27 a 41 ex. ř., jest vždy posuzovati podle okolností případu a míti na zřeteli, že vymáhající věřitel má právo, by jeho pohledávka byla uspokojena ze jmění povinného co nejdříve. V souzeném případě nebyl exekuční prodej movitostí proveden proto, že se k dražbě nedostavili koupěchtiví, načež vymáhající věřitelka byla vyzvána usnesením z 18. června 1932 vzorcem 276 ex., by do 14 dnů pojmenovala kupce, jinak že bude prodejové řízení zrušeno. Nebylo lze bezpodmínečně požadovati na vymáhající věřitelce, která má sídlo v Praze, by se starala o to, najíti osobu mající zájem o cihly v okrese, která by byla ochotna cihly koupiti za částku, z níž by její pohledávka byla uspokojena. Pouhým zabavením cihel nebyla pohledávka vymáhající věřitelky uspokojena a její oprávněný zájem na rychlém uspokojení trval, to tím spíše, ano jde o veřejný ústav, jenž, má-li dostáti povinnostem, které jsou mu uloženy v zájmu veřejném, musí se také o to starati, by měl včas hotovosti, zejména i od dlužníků liknavých. Z tohoto důvodu nelze upříti vymáhající věřitelce právo, by za trvání exekuce na movitosti, z jichž prodeje nemohla za daných okolností očekávati brzké uspokojení své pohledávky, podala nový exekuční návrh na zabavení a přikázání k vybrání pohledávky, tedy exekuční způsob, jenž mohl vésti k rychlému uspokojení její pohledávky. Tento nový exekuční

návrh nebyl proto za daných okolností zbytečný ve smyslu § 14 ex. ř., jak za to má rekursní soud, a bylo proto dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky vyhověti a obnoviti usnesení soudu první stolice.

Čís. 12032.

V žalobním žádání odpůrčí žaloby musí býti přesně co do jistiny, úroků a útrat udána věřitelova ohrožená pohledávka. Opomenul-li tak žalobce učiniti, není soud oprávněn žalobní žádání v tomto směru doplniti.

K tomu, by žalobní žádání vyhovovalo požadavku určitosti, musí soud přihlížeti i bez námitky žalovaného.

Jest věcí strany a jejího právního zástupce, by uvedli vše, co nárok opodstatňuje a podporuje, zejména, by upravili žalobní prosbu tak, by byla určitá a exekucí vykonatelná. Soud není povinen, by učinil opatření podle § 84 c. ř. s., je-li žalobní žádání neurčité.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, Rv I 1361/31.)

Žalující společnost, věřitelka Anny K-ové, domáhala se na žalovaném Josefu K-ovi, by bylo uznáno právem, že právní jednání mezi žalovaným a Annou K-ovou, kterým žalovanému postoupila svou polovinu nemovitostí, zapsaných ve vložce číslo 915 a 1051, jest proti žalující straně bezúčinné a žalující strana se může uspokojiti z tohoto majetku, tak jako kdyby náležel Anně K-ové. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Podle názoru odvolatele měla býti žaloba bez dalšího jako neurčitá a neodůvodněná zamítnuta proto, že proti předpisům § 12 odpůrčího řádu není předem udáno, v jakém rozsahu a jakým způsobem má žalovaný k uspokojení věřitele něco plniti nebo trpěti, a dále, že žalobce netvrdí ani, že má zájem na okamžitém určení právního poměru, a zájmu takového ani nemá, ježto může a má se domáhati ihned plnění. Pokud jde o vytýkaný nedostatek tvrzeného právního zájmu na okamžitém určení stačilo by tvrzení žaloby, že žalující strana vedla marně exekuci na dlužnici a že jest právním jednáním, jemuž odporuje, zkrácena. Avšak tato okolnost nepřichází vůbec v úvahu, poněvadž v žalobách k uplatnění odpůrčích nároků jest vždy udati, v jakém rozsahu a jakým způsobem má žalovaný k uspokojení věřitele něco plniti nebo trpěti (§ 12 odp. ř.). Z toho plyne, že při uplatnění odpůrčích nároků jsou určovací žaloby vůbec vyloučeny, neboť jest vždy žalovati o plnění, a to o plnění určité, tak aby bylo jasno, čeho se žalující věřitel domáhá. Náležitostí těchto však žaloba, o niž tu jde, nemá, poněvadž v ní není ani uvedena pohledávka žalujícího věřitele, pro kterou se odpůrčí nárok uplatňuje. Nestačí totiž, by uvedena byla v kontextu žaloby, nýbrž nutno, by byla uvedena i v návrhu na vydání rozsudku, což se nestalo. Žalobní žádost v navrženém znění nehodí se tudíž za podklad jednání, tím méně exekuce, a měla býti zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žaloba odpůrčí, o niž ve sporu jde, jest po rozumu § 12 odpůrčího řádu žalobou o plnění, při čemž netřeba zvláštního návrhu, by bylo právní jednání prohlášeno odporovatelným. Podle § 12 uvedeného zákona musí býti v žalobním žádání přesně udáno, v jakém rozsahu a jakým způsobem má žalovaný něco plniti nebo trpěti k uspokojení věřitele. Ježto rozsah plnění závisí na výši věřitelovy pohledávky, která nebyla uspokojena, musí býti udána v žalobní žádosti přesně co do jistiny, úroků a útrat, poněvadž jest věřitel podle § 13 odp. ř. oprávněn žádati plnění jen potud, pokud je toho třeba k jeho uspokojení. Nepřihlíží-li se k žalobnímu návrhu, pokud se jím žalobkyně domáhá toho, by právní jednání bylo prohlášeno bezúčinným, zůstává jako žalobní návrh na plnění jen návrh »že se může žalobkyně uspokojiti na majetku uvedeném v žalobním návrhu na určení jako kdyby náležel Anně K-ové.« Vyslovil-li odvolací soud, že návrh ten jest neurčitý a že nevyhovuje ani ustanovení § 226 c. ř. s., ani neodpovídá návrhu na plnění, jak má zníti po rozumu zákona (§ 12 uvedeného zákona), jest s ním souhlasiti. Není v něm podle jeho doslovu vůbec udáno, v jakém rozsahu má žalovaný něco plniti nebo trpěti k uspokojení věřitele, neboť není v něm udána přesně výše věřitelovy pohledávky co do jistiny, úroků a útrat, která nebyla uspokojena. Namítá-li žalobkyně v dovolání, že jest ze žaloby zřejmo, že žádá uspokojení jen pro své vykonatelné pohledávky 3.471 Kč 70 h. s přísl. a 3.580 Kč 60 h s přísl. a že to stačí, přehlíží, že exekučním titulem jest jen rozsudkový výrok, že jen tento nabývá právní moci a že to, co není v něm uvedeno, netvoří exekuční titul. Namítá-li žalobkyně dále, že měl odvolací soud vyhověti žalobnímu žádání s omezením, že se může žalobkyně hojiti jen pro své shora uvedené pohledávky, přehlíží, že v žalobním žádání neuvedla vůbec, v jakém rozsahu má žalovaný něco trpěti nebo plniti, a že odvolací soud nebyl proto ani oprávněn (§ 405 c. ř. s.) žalobní žádání v tom směru doplniti. Neobstojí ani výtka, že odvolací soud svým rozhodnutím překročil, prý v rozporu se spisy, rozsah své přezkoumací činnosti, ježto odvolatel uplatňoval v odvolání jen námitku, že jest žaloba žalobou určovací, nikoliv žalobou o plnění a směl proto odvolací soud rozhodovati jen o této námitce. Zákon v § 226 c. ř. s. žádá, by žalobní žádání bylo určité. K tomu, by žalobní žádání vyhovovalo tomuto požadavku, musí soud přihlížeti i bez námitky žalovaného a nemůže proto z procesuálních důvodů vyhověti žalobnímu žádání stíženému tímto nedostatkem. Zamítl-li tudíž odvolací soud i bez námitky žalovaného žalobu z důvodu, že je žalobní žádání neurčité, ježto není v něm uvedena pohledávka žalobkyně, pro kterou se uplatňuje odpůrčí nárok, nelze mu to vytýkati, ukázalo-li se, že jest jeho názor správný. Neodůvodněná jest i výtka uplatňovaná s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s., že bylo povinností odvolacího soudu, by, shledav, že jest žalobní žádání neurčité, učinil opatření podle § 84 c. ř. s., by byla formální vada podání, o niž prý šlo, odstraněna. Podle § 182 c. ř. s. má ovšem soud při líčení působiti k tomu, by důležité skutečnosti a průvody byly uvedeny a doplněny a byla dána všechna vysvětlení, avšak z tohoto předpisu nelze dovozovati

soudcovu povinnost, by nahrazoval stranám právního zástupce, to tím méně, jde-li o advokátský proces, jako v souzeném případě. Bylo věcí strany a jejího právního zástupce, by uvedli vše, co nárok opodstatňuje a podporuje, a zejména, by upravili žalobní prosbu tak, by byla určitá a exekucí vykonatelná. Zanedbala-li strana tuto povinnost, jde to na její vrub.

Čís. 12033.

Proti nároku na výživné manželky, jež žije od manžela odděleně jen fakticky, bez soudního svolení, lze uplatniti okolnosti, jež by tvořily důvod rozvodu nebo rozluky manželství z viny manželčiny a jež znemožňují manželi obnoviti s manželkou manželské společenství.

Nárok na výživné nemá nehodná manželka, jež žije způsobem příčícím se podstatě manželství a svým chováním způsobila nebo aspoň spoluzpůsobila rozvrat manželství.

Ve sporu o výživné, není-li zároveň žalováno o rozvod neb o rozluku, jest samostatně řešiti otázku viny na důvodu rozvodu nebo rozluky.

Byla-li zamítnuta manželova žaloba o rozluku z viny manželčiny, ježto nedokázal rozlukový důvod jí zaviněný, není mu zabráněno, by neuplatnil za změněných poměrů skutkové okolnosti, jimiž může prokázati důvod rozvodu nebo rozluky z viny manželky, jež vznikly teprve později nebo tu sice již dříve byly, ale nebyly uplatněny.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, Rv I 1720/32.)

Žaloba odděleně žijící manželky na manžela o placení výživného byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatelka napadá rozsudek odvolacího soudu jen pro nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jež spatřuje v tom, že odvolací soud uznal nepořádný její život za důvod odepření výživného, ač bylo zjištěno rozsudkem ve sporu o rozluku manželství, že žalovaný jí znemožnil návrat do společné domácnosti cizoložným poměrem a že zavinil rozvrat manželství. Oprávněnost nároku žalobkyně na výživné závisí na rozřešení otázky, zda žalovaný může proti nároku na výživné manželky, která žije od něho odděleně jen fakticky bez soudního svolení, uplatniti s úspěchem okolnosti, které by tvořily důvod rozvodu nebo rozluky manželství z viny manželčiny a které mu znemožňují obnoviti s ní společnou domácnost. K otázce této jest odpověděti pro souzený případ kladně. Nárok manželky na slušnou výživu (§ 91 obč. zák.) odpovídá její povinnosti sdíleti s manželem společnou domácnost a v ní, seč jest, mu pomáhati (§ 92 obč. zák.). Proto pravidelně muž poskytuje manželce výživu naturální ve společné domácnosti. Výživné v penězích jest povinen poskytovati jí tehdy, když svémocně zrušil společnou domácnost nebo svým chováním znemožnil manželce bydlení a přijímání

výživy ve společné domácnosti; není však povinen jí poskytovati výživné, když manželka znemožnila manželské soužití nepřístojným chováním. Manželka ztrácí nárok na výživu, je-li manželství rozloučeno z viny její nebo z viny obou manželů, a stejně tomu tak jest při rozvodu, při němž však soud může podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. výjimečně manželu uložiti, by po rozvodu z oboustranné viny poskytoval rozvedené manželce slušnou výživu. Z toho, co uvedeno, vysvítá, že nárok na výživné nemá manželka nehodná, která žije způsobem příčícím se podstatě manželství (§§ 40, 90, 92, 93 obč. zák.) a svým chováním způsobila neb aspoň spoluzpůsobila rozvrat manželství. Proto ve sporu o výživné, není-li zároveň žalováno o rozvod nebo rozluku, jest samostatně řešiti otázku viny na důvodu rozvodu nebo rozluky. Manželství stran dosud trvá. Žalovaný se ve sporu sice pokusil o jeho rozloučení z viny manželčiny, avšak žaloba jeho byla zamítnuta, poněvadž nedokázal rozlukový důvod jí zaviněný. Leč správně uvádí napadený rozsudek, že to nevadí, poněvadž tím není vyloučeno, by v pozdějším sporu o výživné neuplatnil za změněných poměrů skutkové okolnosti, jimiž může prokázati důvod rozvodu nebo rozluky z viny žalobkyně, které vznikly teprve později nebo tu sice již dříve byly, ale nebyly uplatněny. Za trvání manželství jest žalobkyně povinna zejména, by zachovávala manželskou věrnost a chovala se tak, jak se na vdanou ženu sluší a patří. O žalobkyni jest však zjištěno, že v době podání žaloby a za jejího projednávání žila v konkubinátě s P-em a K-em, že vede zhýralý život a že se oddává prostituci. Okolnosti tyto jsou zajisté takového rázu, že znemožňují žalovanému, byť i ne fakticky, tedy přece s mravního hlediska, by obnovil se žalobkyní manželské společenství a společnou domácnost, a zbavují ho povinnosti, by ze svých prostředků přispíval jí na výživu a tím i na její společnou domácnost s cizími muži.

Čís. 12034.

Pokud jest v prohlášení žalobce spatřovati změnu žaloby v tom smyslu, že spor vedený dosud proti pozůstalosti zastoupené dědici bude nadále veden proti dědicům osobně.

Výši výživného, které zemřelý nemanželský otec má platiti na děti, jest ustanoviti podle dne jeho úmrtí. Dědicové jsou pak povinni k placení výživného jen potud, pokud se ho může nemanželskému dítěti dostati z pozůstalostního jmění, při čemž jest vzíti za základ skutečnou cenu pozůstalosti v době jejího odevzdání, nikoliv hodnotu udanou v pozůstalostním řízení. Jest přihlédnouti i k tomu, zda jest zaopatřeno manželské dítě zůstavitelovo.

Má-li jmění složené otcem sloužiti k výživě a výchově nemanželského dítěte, jest žalobu dítěte o placení výživného proti dědicům zůstavitele, není-li složené jmění dosud vyčerpáno, pro tentokráte zamítnouti.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, Rv I 1727/32.)

Nemanželský otec Josef S. složil pro nemanželské dítě Oskara B-a k poručenskému soudu 124.000 Kč, z nichž bylo vypláceno počínajíc 1. červnem 1930 měsíčně 1.000 Kč k rukám nemanželské matky. Žalobou, o niž tu jde, domáhaly se nemanželské děti Oskar a Daniela B-ovy na pozůstalosti po Josefu S-ovi placení výživného. Za řízení v prvé stolici byla pozůstalost po Josefu S-ovi odevzdána vdově Marii S-ové starší, jednou čtvrtinou, a dceři Marii S-ové mladší, třemi čtvrtinami, načež žalobci navrhli, by bylo ve vyhotovení rozsudku uvedeno, že tyto dědičky jsou v poměru svých dědických podílů povinny platiti zažalované částky. Procesní soud prvé stolice uznal žalovanou pozůstalost povinnou platiti na výchovu a výživu nemanželského syna Oskara B-a výživné měsíčně 500 Kč počínajíc dnem 15. dubna 1930 až do doby, kdy se bude žalobce moci sám živiti, na výchovu a výživu nemanželské dcery Daniely B-ové měsíčně 1.000 Kč od 15. dubna 1930 až do desátého roku žalobkyně, odtud pak až do doby, kdy se bude moci žalobkyně sama uživiti, měsíčně 1.200 Kč, a dodal, že k platům jsou povinny dědičky v poměru ke svým dědickým podílům. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované a změnil napadený rozsudek ohledně živného 500 Kč, počínajíc dnem 15. dubna 1930 až do doby, kdy se bude moci Oskar B. sám živiti, odvolání ohledně žalobkyně Daniely B-ové nevyhověl. Důvody: Po formální stránce vytýká žalovaná strana napadenému rozsudku, že soud prvé stolice uznal žalovanou pozůstalost povinnou platiti výživné žalující straně, ale současně vyslovil, že k platu tomu povinny jsou obě dědičky Marie S-ová st. a Marie S-ová ml. v poměru k dědickým svým podílům a pod exekucí, ačkoliv žalující strana uplatňovala své nároky proti pozůstalosti, označivši ji jako stranu žalovanou a za sporu po odevzdání pozůstalosti ani nenavrhla a první soud také ani nerozhodl, že na místě žalované pozůstalosti do sporu vstoupila osoba třetí, obě dědičky. Marie S-ová st. a Marie S-ová ml. účastnily se sporu jen jako representantky pozůstalosti, nikoliv však vlastním jménem, a kdyby se mělo za to, že jsou stranou ve sporu, šlo by prý dokonce o zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s., poněvadž braly účast na sporu jen jako přihlášené dědičky žalované pozůstalosti a tím byla jim odňata možnost, by své vlastní procesní a hmotné námitky ve sporu uplatnily. Avšak strana žalovaná přehlíží, že žalovaná pozůstalost přestala pravoplatným odevzdáním vůbec existovati a že práva a povinnosti její přešly na dědičky, takže právem byly prvním soudem odsouzeny, jak jest zřejmo z rozsudkového výroku. Nejde tu tedy o žádnou formální vadu, tím méně o zmatečnost.

Pokud se týče věci samé, není podle ustáleného dosavadního rozhodování zaopatřením, kterým nemanželský otec je podle svého jmění po rozumu § 166 obč. zák. nemanželskému dítěti povinen, ani vydání přiměřené části majetku, ani opatření takového živobytí, které by zaručovalo dítěti stejnou životní míru, v níž žije otec, nýbrž uvedení dítěte na cestu, na které je potom s to, by si samo chléb vydělávalo, nebo umožnění, by se dítě samo počestným způsobem trvale živilo (sb. n. s. čís. 8475). Stejně jako povinnost otce nésti náklady výživy a vychování nemanželského dítěte je i povinnost zaopatřiti je jen podpůrnou, potud, že

nenastává, došlo-li dítě zaopatření z vlastního majetku. V souzeném případě je mezi stranami nesporno, a tím i prokázáno, že nemanželský otec nezl. Oskara B-a, zemřelý Josef S., složil pro žalujícího nezl. Oskara B-a k poručenskému soudu 124.000 Kč, z nichž podle usnesení poručenského soudu počínajíc 1. červnem 1930 vypláceny jsou na výživu a na vychování dotyčného nezletilého měsíčně částky po 1.000 Kč k rukám nemanželské matky Anny B-ové. Následkem toho vyčerpá se jmění Oskara B-a teprve za další řadu let. Uváží-li se dále, že nezl. Oskar B. je, jak z poručenských spisů zřejmo, v roce 1912 19. prosince narozen, tedy takřka 19 let, není pochybnosti, že v té době bude již nezl. Oskar B. schopen sám se živiti. Nemůže tedy býti sporu o tom, že nemanželský otec, zemřelý Josef S., své vyživovací a zaopatřovací povinnosti k žalujícímu nezl. Oskaru B-ovi plně zadost učinil, takže povinnost taková nemohla vůbec podle § 171 obč. zák. přejíti na jeho dědice, t. j. na obě žalované. Jest tudíž žaloba nezl. Oskara B-a, který má vlastní dostatečné jmění plně postačující k jeho výživě a výchově, bezdůvodná. Bylo proto v tom směru odůvodněnému odvolání strany žalované vyhověno a napadený rozsudek změněn v ten smysl, že žaloba nezl. Oskara B-a byla úplně zamítnuta, při čemž se podotýká, že je pro spor zcela nerozhodno, že by se snad byl Josef S., kdyby žil, postaral nad to ještě o další a pozdější výborné vybavení svého nemanželského syna, poněvadž možnost ta úmrtím Josefa S-a naprosto pominula. Naproti tomu jest však odvolání strany žalované do odsuzující části napadeného rozsudku ohledně nezl. Daniely B-ové neodůvodněno. Podle § 171 prvý odstavec obč. zák. přechází povinnost vyživovati a zaopatřiti nemanželské děti jako jiný dluh na otcovy dědice, čímž má v prvé řadě býti řečeno, že tu platí výjimka z pravidla, podle něhož práva a závazky ryze osobní a rodinné, tedy zejména též závazky vyživovací nepřecházejí na dědice (§ 531 a 1448 obč. zák.). Ustanovením prvního odstavce § 171 obč. zák. jest tedy vyživovací povinnost nemanželského otce co do děditelnosti výslovně na roveň postavena jiným, t. j. majetkoprávním závazkům, které pravidelně přecházejí na dědice. Tím se však nic nemění na povaze tohoto závazku a zejména platí i pro tento případ předpis § 166 obč. zák., jenže úmrtím zavázaného odpadly ostatní okolnosti, jež jinak jsou spolurozhodujícími pro určení rozsahu vyživovací povinnosti, zejména výdělková schopnost nemanželského otce, takže v tomto případě, kde otcovství jest zjištěno a výživné jest vyměřiti až po smrti otcově, jediným podkladem pro určení výživného může býti pozůstalé jmění. Vyživovací povinnost přechází na dědice nemanželského otce jen potud, pokud by byl nárok odůvodněn proti otci. Z toho plyne, že, aby vyživovací nárok nemanželského dítěte podle § 171 prvý odstavec občanského zákona proti dědicům s úspěchem mohl býti uplatňován, musí tu především býti aktivní pozůstalost a že majetkové a jiné poměry dědiců samých nepřicházejí v úvahu. Rozhodnou je tu hodnota pozůstalosti v době jejího odevzdání (čís. 6152 sb. n. s.). Tuto hodnotu ovšem jest spolehlivě zjistiti, by o žalobním nároku mohlo býti bezpečně rozhodnuto. Žalovaná strana sama ve svém podání ze dne 21. června 1930 doznává, že se čisté pozůstalostní jmění, jež činilo ke dni úmrtí Josefa S-a

952.516 Kč 49 h, zmenšilo do odevzdání zaplacením dědického poplatku 64.181 Kč 10 h, takže činilo v čase odevzdání pozůstalosti 888.335 Kč 39 h. Vzhledem k tomuto značnému čistému pozůstalostnímu jmění v rozhodnou dobu, t. j. v čase odevzdání pozůstalosti, považuje i odvolací soud výživné nezl. Daniely B-ové, jak je první soud vyměřil, za přiměřené, i pozůstalostnímu jmění, i potřebám nezl. Daniely B-ové, byť i zatím žila ve společné domácnosti s nemanželskou matkou, což jest ostatně nerozhodno. Výživné toto předchází, poněvadž jako jiný dluh přechází na otcovy dědice, vyživovacímu podílu pozůstalé vdovy, dědickému podílu manželské dcery, povinnému jejímu dílu a tvrzenému jejímu nároku na výživné, poněvadž pro tyto nároky rozhodným je teprve čisté jmění pozůstalosti, zbývající po odpočtení dluhů pozůstalostních, tedy i výživného nezl. Daniely B-ové.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované do rozsudku odvolacího soudu, pokud jím byl potvrzen rozsudek prvého soudu ve výroku, jímž byla žalovaná odsouzena platiti výživné Daniele B-ové, rozsudky obou nižších soudů zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl; dovolání žalobce Oskara B-a částečně vyhověl a změnil napadený rozsudek tak, že jeho žalobu zamítl jen pro tentokráte; jinak ani jeho dovolání nevyhověl.

Důvody:

K dovolání žalované strany: Zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. spatřuje žalovaná strana v tom, že prý rozsudkem prvého soudu, potvrzeným v této části odvolacím soudem, byla odsouzena z části odevzdaná pozůstalost, z části jen podpůrně dědicové. Není však žádné zmatečnosti, zejména nikoliv podle § 477 čís. 4 c. ř. s., neboť žalované straně nebyla nezákonným způsobem odňata možnost, by před soudem projednávala. Žaloba zněla původně proti pozůstalosti zemřelého Josefa S-a, zastoupené přihlášenými dědičkami Marií S-ovou st. a Marií S-ovou ml. Při roku dne 3. června 1931 pak žalobci navrhli, by vzhledem k tomu, že v mezičasí po podání žaloby nabyla právní moci odevzdací listina, kterouž pozůstalost odevzdána byla vdově Marii S-ové st. jednou čtvrtinou a dceři Marii S-ové ml. třemi čtvrtinami, bylo ve vyhotovení rozsudku vyznačeno, že tyto dědičky jsou v poměru svých dědických podílů povinny k placení zažalovaných částek. V tomto prohlášení žalující strany sluší spatřovati změnu žaloby v tom smyslu, že spor dříve vedený proti pozůstalosti, zastoupené Marií S-ovou st. a Marií S-ovou ml. jako přihlášenými dědičkami, se dále povede proti nim osobně a v důsledku toho žalobní žádání směřuje k určení povinnosti žalovaných Marie S-ové st. a Marie S-ové ml. Ježto obě dědičky projednávaly o změněné žalobě, aniž podle protokolu o ústním jednání při roku 3. června 1931 něco proti změně žaloby namítaly, pokládá se jejich svolení ke změně žaloby za dané (§ 235 druhý odstavec c. ř. s.). Nemohou tudíž nyní vytýkati, že jim byla odňata možnost ve sporu projednávati, any celý spor na straně žalované vedly, a to zprvu jako zástupkyně pozůstalosti a po provedené změně žaloby vlastním jménem. Také ve výroku rozsudku bylo vysloveno, že k platům jsou povinny dědičky v poměru svých dědických podílů. Tvrzení dovolání žalovaných, že byly odsouzeny jen podpůrně, je v rozporu se zněním výroku rozsudku.

Vadu řízení spatřuje dovolání v tom, že nebyly provedeny již v prvé stolici nabídnuté důkazy o skutečné hodnotě pozůstalosti ke dni úmrtí. Výtka tato jest správná, neboť nižší soudy měly zjistiti hodnotu pozůstalosti jednak ke dni úmrtí zůstavitele, jednak ke dne odevzdání pozůstalosti. To proto, že podle dne úmrtí jest ustanoviti výši výživného, které zemřelý nemanželský otec má na děti platiti, neboť vyživovací povinnost přechází na dědice jen potud, pokud by byl nárok odůvodněn proti zůstaviteli (srovnej rozhodnutí 6152 sb. n. s.). Hodnotu pozůstalosti v době jejího odevzdání jest zjistiti proto, že dědicové jsou povinni k placení výživného jen potud, pokud se ho může nemanželskému dítěti dostati ze jmění pozůstalostního. Při tom ovšem jest vzíti za základ skutečnou cenu pozůstalosti, nikoliv hodnotu udanou v řízení pozůstalostním. Zůstalo proto řízení kusým, když nižší soudy neprovedly důkazy stranami nabídnuté o tom, že aktiva pozůstalosti mají cenu menší, než byla udána v místopřísežném udání jmění, a, že k pasivům pozůstalosti náleží i pohledávka 400.000 Kč. Pokud jde o tuto pohledávku, měly nižší soudy buď podle § 190 c. ř. s. řízení přerušiti až do pravoplatného rozhodnutí sporu o tuto pohledávku, nebo měly, ovšem jen s účinkem pro tento spor, samy rozhodnouti o tom, zda a pokud je po právu. Konečně jest hleděti i k tomu, zda jest manželská dcera zůstavitelova Marie S-ová již zaopatřena, může-li se sama uživiti, či je-li se svou výživou odkázána na své dědictví. V tomto případě musel by nárok nezl. žalobkyně býti snížen tak, by pozůstalost stačila na výživu i manželské dcery tak, aby nemanželské dceři nebyla dána přednost před manželskou. Neboť, kdyby nemanželský otec byl na živu, muselo by se při určení výživného pro nemanželské dítě rovněž hleděti na jeho povinnost, vyživovati též své manželské dítě, kdyby se ještě nemohlo samo uživiti. Ježto se tak nestalo, jsou rozsudky nižších stolic i po této stránce vadné s hlediska § 503 čís. 2 c. ř. s. Bylo proto rozhodnouti o dovolání žalované strany, jak shora uvedeno.

K dovolání žalobce. Žalobce spatřuje nesprávné posouzení věci po právní stránce, rozpor rozsudku se spisy a vadu řízení v tom, že mu nebylo odvolacím soudem přiřknuto žádné výživné. Částka pro něho nemanželským otcem složená prý neměla sloužiti k zabezpečení jeho výživy a výchovy, nýbrž na zaopatření po nabytí zletilosti. Než tato okolnost nebyla v první stolici tvrzena a nelze k ní jako k nedovolené novotě přihlížeti. Z poručenského spisu není také patrno, že peníze a cenné papíry byly tehdy neznámou osobou dávány na jiný účel, než na zajištění výživy a výchovy. Nelze předpokládati, že byly dávány na zaopatření, neboť toho je dosáhnuto, když je nemanželské dítě přivedeno tak daleko, že si může vlastní prací opatřiti prostředky k výživě. Není tedy mylný názor odvolacího soudu, že složené jmění mělo a má sloužiti k výživě a výchově tohoto dítěte, ani jeho názor, že stačí k tomuto účelu na řadu let. Ale není odůvodněn jeho názor, že do vyčerpání toho jmění bude nezletilý žalobce schopen sám se živiti. I kdyby se to stalo a později přece upadl v takový stav, že by té způsobilosti

pozbyl, obživly by jeho nároky proti nemanželskému otci a tím i proti pozůstalosti. Není tudíž správným uzavírati mu cestu, aby se jich někdy mohl domáhati. Proto neměl odvolací soud jeho žalobu zamítnouti definitivně, nýbrž jen pro tentokráte. Zamítnutí pro tentokrát je odůvoděno, neboť je jisto, že nyní je o jeho výživu a výchovu dostatečně postaráno z majetku, který mu nemanželský otec dal. Proto bylo jeho dovolání z dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. částečně vyhověno a uznáno, jak je ve výroku uvedeno.

Čís. 12035.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Při domicilovaných směnkách s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace pro neplacení u domiciliáta, je-li v době splatnosti směnky domiciliát majitelem směnky podle obsahu směnky, tedy věřitelem směnečným; pouhá držba směnky nestačí.

Následky opomenuté protestace nebyly odčiněny tím, že směnečná suma byla zaplacena v den splatnosti výstavcem, remitentem, a pak byla směnka dále směnečně převedena blankopodindosamentem.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, Rv II 620/32.)

Žalovaný podepsal jako příjemce směnku, vystavenou firmou K. v Přerově a splatnou dne 1. října 1931 u filiálky banky Ž. v Olomouci. Firma K. převedla směnku indosamentem na filiálku banky Ž. v Olomouci. Tato ji žírovala dále na řad centrály banky Ž. v Praze, jež dne 21. září 1931 vrátila směnku filiálce v Olomouci bez žíra. Protest v den splatnosti nebyl u domiciliáta vznesen. Ježto přijatel v den splatnosti směnku nezaplatil, obrátila se filiálka banky Ž. v Olomouci na vydatelku směnky firmu K. v Přerově. Tato směnku řečené filiálce zaplatila a filiálka ji směnku vrátila. Firma K. převedla pak směnku směnečně na Okresní záložnu v P., jež směnku proti žalovanému zažalovala. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že nebyl proti domiciliátce učiněn protest, neboť žalující strana připouští, že domiciliátka v čase splatnosti byla jen v držení této směnky, což však nestačí, jelikož domiciliátka nebyla majitelkou směnky, totiž směnečnou věřitelkou. Procesní soud prvé stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Soud vzal za prokázáno, že směnka byla vystavitelkou firmou K. filiálce banky Ž. v Olomouci k eskontu předána. Filiálka zaslala směnku centrále do Prahy, která směnku reeskontovala. Směnka zůstala prozatím v uschování centrály až do 21. září 1931, načež byla filiálce vrácena, když ještě před tím byla likvidatura centrály na směnce potvrdila, že jest zaplacena. Současně byla filiálka touto částkou zatížena. Směnka byla asi druhý nebo třetí den po splatnosti bankou Ž. fil. v Olomouci firmě K. vrácena, poněvadž nebyla honorována akceptantem, nýbrž vydatelem, firmou K. Směnka byla honorována firmou K. buď koncem září neb dne 1. října. Z toho vyplývá, že filiálka banky Ž. začátkem července 1931 směnku žírem dostala a dále žírovala na centrálu a že v den splatnosti a ostatně již koncem září 1931 byla majitelkou směnky a směneční věřitelkou, jelikož ji směnka byla centrálou vrácena a že proto protestu nebylo třeba. Ovšem nestalo se to žírem. Svědek Oldřich A. však potvrdil, že centrála vzhledem na doložku »zaplaceno« nebyla ani oprávněna směnku dále žírovati. Ostatně tvoří, jak také svědek potvrdil, centrála a filiálka jednotku. Je tedy tvrzení žalovaného, že měla centrála směnku indosovati dále, nesprávné. Je úplně přirozeno, že se filiálka banky Ž., když směnku zaplacenu nedostala a když valutou byla zatížena, musela postarati o úhradu u firmy K. To se i stalo, neboť zaplatila vystavitelka celou částku, načež ji směnka ještě 1. října 1931 jako zaplacená byla vrácena. Tím byla i činnost filiálky skončena. Pakli později firma K. tuto směnku opětně dala do oběhu v ten způsob, že ji indosovala po projití lhůty, ustanovené ku protestaci pro neplacení, dále na řad žalobkyně Okresní záložny v P., byla k tomu úplně oprávněna, neboť jde ve smyslu § 14, odst. (1) směn. zák. o úplně novou indosaci firmou K., tedy o nový scripturní akt. Že tomu tak, vyplývá nejlépe ze zákona samého, neboť v souzeném případě nabývá indosatář, tedy žalující záložna práv z přijetí proti příjemci, však práv postihových jen proti těm, kdož po uplynutí této lhůty směnku indosovali. Již z toho je vidno, že jde o úplně nový směnečný akt. Není proto správné, tvrdí-li žalovaný, že se stal jen obecno-právní postup centrálou na firmu K. a že k tomu bylo zapotřebí veřejných listin neb aspoň soukromých ověřených listin. Naopak má soud za to, že jde o nové dání směnky do oběhu na základě indosace po projití protestní lhůty. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jde o to, zda domiciliátka v čase splatnosti byla se stanoviska právního majitelkou směnky, takže v kladném případě podle § 39 sm. zák. proti žalovanému jako akceptantu směnky každým způsobem byl zachován směnečný nárok z akceptu, i když protest pro nezaplacení nebyl učiněn, a on tuto směnečnou povinnost musí zastávati i oproti podindosatářům podle § 14 směn. zák., a, zdali žalobkyně na základě blankoindosamentu remitentem směnky po prejudici směnky vystaveného k žalobě jest oprávněna. Ve všech těchto směrech posoudil prvý soud věc správně. Předně jest opětně zdůrazniti, že odvolatel názor prvého soudu, že domiciliátka směnky v čase její splatnosti byla majitelkou směnky, dostatečným způsobem ani nenapadá. Názor prvého soudu jest však po právní stránce správný. Jest prokázáno, že směnka byla firmou K. k eskomptu indosována na domiciliátku, že tato směnku jen k reeskomptu zaslala centrále v Praze, že směnka již 21. září 1931 byla vrácena filiálce, domiciliátce a že směnka teprve po splatnosti byla vrácena remitentu, když tento směnečnou hodnotu domiciliátce byl zaplatil. I když snad není správným stanovisko prvého soudu, že filiálka banky Ž. v Olomouci a centrála v Praze tvoří právní jednotku, jest přece jisto, že se vyúčtování mezi filiálkou a centrálou ohledně reeskomptu stalo jen účetnicky a tím nebyl změněn právní stav, že filiálka banky Ž. v Olomouci zůstala právnicky i nadále majitelkou směnky, i když centrála v Praze opomenula filiálce směnku vrátiti s formálním indosamentem na filiálku. Podle § 39, odst. (2) směn. zák. jest předepsán protest

pro neplacení k zachování směnečného nároku proti akceptantu, když v době splatnosti směnky domiciliát není majitelem směnky. Není předpisu, že by domiciliát musil býti legitimován jako majitel směnky podle § 32 směn. zák.; jest jen zapotřebí, aby tu byl důkaz, že domiciliát byl majitelem směnky, a tento důkaz se žalující straně podařil. Tím novým předpisem proti dřívějšímu směnečnému řádu měl býti chráněn akceptant za předpokladu, že sám u domiciliáta za účelem zapravení směnečného dluhu učinil nějaká opatření, když však směnka se v čase splatnosti nachází v majetku domiciliáta, který má platiti, pak této ochrany není třeba, poněvadž domiciliátu, jenž současně přichází v úvahu jako oprávněný, celá situace mezi ním a akceptantem jest úplně jasná. Když centrála banky Ž. v Praze dne 21. září 1931 směnku zaslala filiálce zpět s tím, že ji zatížila směnečným penízem, že tedy účetnicky filiálka směnku zaplatila, jest již tím řečeno, že nyní filiálka banky v Olomouci byla zase majitelkou směnky. Ta okolnost, že žalobkyně sama v žalobě uvádí, že filiálka banky Ž. v Olomouci byla v čase splatnosti směnky v držení směnky, na tom nic nemění, neboť není nejmenší pochybnosti, že výrazem tím mínila žalobkyně právní poměr domiciliátky ke směnce podle § 39 sm. zák., když sama na toto ustanovení poukazuje a když v průvodním řízení právní poměr také v tomto smyslu byl vyjasněn .... Ale také legitimace žalobkyně k směnečné žalobě jest dána. Není sporu, že remitent firma K. po prejudici směnky na rubu blankoindosamentem převedla směnku na žalující stranu a, any všechny ostatní indosamenty z doby před prejudicí směnky jsou přeškrtnuty, jest její legitimace k žalobě podle § 32 sm. zák. dána, poněvadž přeškrtnuté indosamenty platí při zkoumání legitimace za nenapsané.

Nejvyšší soud směnečný platební příkaz zrušil.

Důvody:

Dovolatel vznesl především námitku, že proti němu jako přijateli zanikl směnečný nárok z důvodu § 39 (2) sm. zák. pro opomenutí protestu u domiciliáta. Nižší soudy námitce této nevyhověly proto, že prý domiciliát byl v době splatnosti směnky jejím majitelem a že z toho důvodu nebylo protestu potřebí. S právním názorem nižších soudů v tomto směru nelze souhlasiti. Podle § 39 (2) směnečného zákona má, je-li na domicilované cizí směnce jako domiciliát udána osoba jiná než majitel směnky, opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci. Obdobné ustanovení pro vlastní směnky obsahuje § 106 (2) směn. zák. Důsledkem této zásady je, že při domicilovaných směnkách s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace pro neplacení u domiciliáta, je-li v době splatnosti směnky domiciliát majitelem směnky. Kdo je míněn »majitelem směnky«, zákon nepraví, ale jde to na jevo z dějin vzniku příslušných ustanovení zákonných. Podle důvodové zprávy byl odstavec (2) § 39 směn. zák. převzat z druhého odstavce § 44 bývalého uherského směnečného zákona (zákonný čl. XXVII z 1876), ježto v něm byla důležitá ustanovení o umístěné směnce, kterými byly odklizeny pochybnosti pojící se k čl. 43 býv. rak. směn. řádu, jenž neměl stejného předpisu, a kterými bylo zřejmě vysloveno to, čeho bylo docilováno teprve obtížným výkladem čl. 43 býv. rak. zák. a co se pro obor tohoto zákona stalo pravidlem teprve soudní praksí. (Rouček: Československý zákon směnečný, druhé vydání, str. 214). Prakse ta se zakládala na judikátech bývalého vídeňského nejvyššího soudu čís. 12, 13, 75 — usnesení ze dne 13. června 1851, čís. 4549, ze dne 21. července 1853, čís. 7187 a plenissimární usnesení ze dne 8. července 1872, čís. 7201 — a československého nejvyššího soudu rozhodnutí čís. 4550 sb. n. s. Stálá judikatura pojící se k převzatému druhému odstavci § 44 uher. sm. zák. — viz rozhodnutí ze dne 16. března 1929, Rv III 1250/28, čís. 105 uradnej Sbierky ročník I., str. 178, — jakož i odůvodnění řečených vídeňských judikátů nedopouštějí pak jiného závěru, než, že při domicilu s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace u domiciliáta jen tehdy, je-li domiciliát v době splatnosti směnky podle obsahu směnky jejím vlastníkem, tedy věřitelem směnečným, a že pouhá držba směnky nestačí. Opačný názor odvolacího soudu tedy neobstojí. V souzeném případě je zjištěno, že v době splatnosti směnky dne 1. října 1931 filiálka banky Ž. v Olomouci nebyla podle obsahu směnky jejím vlastníkem, nebyla směnečným věřitelem, nýbrž že byla směnka jen v držení filiálky banky Ž. v Olomouci uvedené na směnce jako domiciliát. Bylať na ni sice původně směnka indosamentem převedena od výstavce a zároveň remitenta, ale ona ji dále žírovala na řád banky Ž. v Praze, tato pak ji vrátila směnku dne 21. září 1931 — bez žíra. Předpoklad odvolacího soudu, že olomoucká filiálka banky Ž. a pražská centrála nejsou jediným právním podmětem, není v dovolacím řízení napadán a nelze se proto otázkou touto zabývati. Je-li tomu tak, bylo, když směnka později byla blankoindosamentem převedena na žalobkyni i s doložkou domicilu a domiciliáta a tedy zůstala směnkou domicilovanou u filiálky banky Ž. v Olomouci, k zachování směnečných práv žalobkyně proti příjemci třeba protestace u domiciliáta a, poněvadž se tak nestalo, zanikl směnečný nárok žalobkyně proti příjemci, žalovanému. Na tom nic nemění, že směnečná suma byla v den splatnosti zaplacena výstavcem, remitentem, a pak směnka převedena směnečně blankopodindosamentem na Okresní záložnu v P., žalobkyni, neboť to mělo jen v zápětí, že se neprotestovaná směnka stala směnkou na viděnou (Rouček: Českosl. zákon směn., 2. vydání, str. 101) s omezením § 14 (1) sm. zák., nemohlo však odčiniti následky opomenuté protestace. Poněvač podle toho, co uvedeno, směnečný nárok proti žalovanému jako příjemci zanikl, žalovaný námitku tuto, jež podle § 87 sm. z. působí i proti žalobkyni, včas uplatnil, při ní i v dovolání setrval, bylo již z toho důvodu vyhověti dovolání a změnou rozsudků nižších soudů zrušiti směnečný příkaz platební, aniž bylo třeba se obírati s ostatními vývody dovolání.

Čís. 12036.

V přihlášce dávky z majetku v přednostním pořadí má berní úřad, není-li to zřejmo již z pozemkové knihy ani ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů, též doložiti, kdy byl doručen platební rozkaz a kdy

se tudíž dávka (její poslední splátka) stala dospělou, by exekuční soud mohl posouditi, zda přednostní právo pro dávku z majetku ještě trvá.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, R I 529/32.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal soud prvé stolice bernímu úřadu v přednostním pořadí dávku z majetku. Rekursní soud nepřikázal dávku z majetku v přednostním pořadí. Důvody: Berní úřad byl povinen, by aspoň při rozvrhovém roku prokázal, že tříleté přednostní právo uspokojovací jest ještě po právu anebo, že pro dávku z majetku byla vedena exekuce (§ 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.). Nestalo-li se tak, jest přihláška neúplná a nemůže býti základem přikázání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Názor rekursního soudu, že pohledávka berního úřadu na zaplacení dávky z majetku 700 Kč nebyla přihlášena, jak vyžaduje § 210 ex. ř., a že proto nemůže býti přikázána v přednostním pořadí, jest správný. Podle § 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. promlčuje se zákonné právo zástavní, jež požívá podle téhož zákonného ustanovení dávka z majetku na nemovitosti nejvýše v částce 30% přede všemi právy, váznoucími na nemovitosti ať z veřejnoprávního, ať soukromoprávního titulu, ve třech letech ode dne, kdy se poslední lhůta dávky stala splatnou, a lhůta ta přetrhuje se jen soudním vymáháním dávky. Poněvadž soud, rozvrhuje nejvyšší podání, musí rozhodnouti, zda přihlášeným daním a dávkám přísluší přednostní zákonné zástavní právo, čili nic, bylo nezbytno, by podle § 210 ex. ř., ano z pozemkové knihy ani ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů to zřejmo nebylo, včas bylo též hledíc k ustanovení § 55 zákona čís. 309 z roku 1920 a § 11 zákona čís. 6 z roku 1924 o splatnosti dávky doloženo, kdy byl doručen platební rozkaz a kdy se tudíž dávka, pokud se týče její poslední splátka stala splatnou. Ježto se tak nestalo a podle přihlášky trvání přednostního práva zákonného pro přihlášenou dávku z majetku nebylo nijak osvědčeno a soud není povolán ani oprávněn, by nedostatečnou přihlášku z úřední moci doplňoval, neprávem první soud přiznal dávce z majetku přednostní pořadí a rekursní soud nepochybil, když na stížnost v tom směru přednostní uspokojení dávce z majetku odepřel.

Čís. 12037.

I v případě § 178 obč. zák. může soud zbaviti otce otcovské moci, zneužíval-li ji otec, neplnil-li povinnosti z ní vyplývající nebo nasvědčují-li veškeré skutečnosti spolehlivě tomu, že se otec chová tak, že by ponechání dítěte pod mocí otcovskou se zřetelem ke všem právům prýštícím z moci otcovské bylo dítěti jen ke zhoubě a ohrožovalo jeho blaho tělesné i duševní.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, R I 743/32.)

Soud prvé stolice zbavil otce moci otcovské nad nezletilou manželskou dcerou. Rekursní soud zamítl návrh na zbavení otcovské moci. Důvody: Prvý soudce založil své rozhodnutí o zbavení moci otcovské zanedbáváním povinné péče v podstatě na třech okolnostech totiž, že otec ku placení výživného musel býti dohánět exekucemi, že se této povinnosti všemožným způsobem hleděl zbaviti, že podnikal proti dceři i bezdůvodné trestní zákroky, a že popírá bezdůvodně její manželský původ. Pokud jde o prvou okolnost, nemůže v souzeném případě již vůbec přicházeti v úvahu, neboť otec byl usnesením ze dne 29. srpna 1930 sproštěn povinnosti vyživovati svou nezletilou dceru od 1. února 1930, tak že pro dobu přítomnou od podání návrhu na zbavení moci otcovské učiněném dne 2. února 1932, nemůže tato otázka výživného vůbec přicházeti k platnosti, pokud z ní má býti dovozováno zanedbání výživy podle § 177 obč. zák. Pokud jde o další okolnost, že otec podnikal proti dceři bezdůvodné trestní zákroky, tu, jak ze spisů okresního soudu trestního vyplývá, učinil otec na svoji dceru trestní oznámení z důvodu, že na něm vymáhala exekučně alimenty v době, kdy již byla samostatně výdělečně činnou a kdy jí nárok ten nepříslušel, jež vedlo pak ku zahájení trestního řízení proti této nezletilé pro přestupek podle §§ 197, 461 tr. zák. a skončilo osvobozujícím rozsudkem z důvodu, že soud nevzal za zjištěno, že v jednáních žalované byla skutková povaha podvodu po stránce subjektivní. Tento zákrok otcův, jakož i okolnost, že se otec v řízení tom nevzdal svědectví proti své dceři, svědčí sice o nedostatku otcovského ohledu k dítěti, nelze jej však považovati ani za zneužití otcovské moci ani za takový závažný důvod, jaký má na mysli ustanovení § 177 pokud se týče i § 178 obč. zák., aby jím mohlo býti odůvodněno zbavení otcovské moci. Pokud jde o okolnost, že otec při svém výslechu o návrhu na zbavení moci otcovské prohlásil, že není otcem nezletilé, ani tato okolnost nemůže býti důvodem pro zbavení otcovské moci, ano jde o pouhé právně bezúčinné tvrzení, ježto otcovství nebylo odpíráno včasně podle § 158 obč. zák. Pokud matka dítka jen všeobecně uváděla, že se otec o dceru nestaral a nestará, ani tato okolnost nemůže za daných poměrů býti důvodem pro zbavení moci otcovské, ano po rozluce manželství mezi rodiči dítka dítko zůstalo ve výchově a výživě matčině. Neboť, pokud tato matčina péče trvá a výchova dítka matkou jest obstarávána, nelze mluviti o tom, že výchova dítka jest zanedbávána, jak by tomu bylo, kdyby otec při nedostatku této péče mateřské o dítko vůbec se nestaral a o ně nepečoval. Za těchto okolností, za nichž nejsou splněny předpoklady ku zbavení moci otcovské podle ustanovení §§ 177, 178 obč. zák., bylo stížnosti jako důvodné vyhověti a rozhodnouti, jak shora uvedeno.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Nejvyšší soud dovodil již ve svém rozhodnutí čís. 6737 sb. n. s., že podle § 178 obč. zák. může býti uznáno na opatření méně pronikavé, než je odejmutí otcovské moci, ale že může býti na jeho základě i otcov-

ská moc odejmuta, vyžaduje-li toho zájem a ochrana dítěte. Týž názor projevilo také ministerstvo spravedlnosti ve výnosu ze dne 10. dubna 1902, Věstník m. spr., strana 98/02. Tomu jest rozuměti tak, že i v případě § 178 obč. zák. může soud zbaviti otce moci otcovské, zneužíval-li jí otec, neplnil-li povinnosti z ní mu vyplývající, nebo nasvědčují-li veškeré skutečnosti spolehlivě tomu, že se otec chová tak, že by ponechání dítěte pod mocí otcovskou se zřetelem ke všem právům prýštícím z moci otcovské bylo dítěti jen ke zhoubě a ohrožovalo jeho blaho tělesné i duševní. Nejvyšší soud považuje však zbavení moci otcovské za prostředek mimořádný a dosahu velmi závažného a proto jest v každém jednotlivém případě s největší bedlivostí zkoumati, zda jsou splněny jeho podmínky (rozhodnutí čís. 1573 sb. n. s.). Dovolací soud neschvaluje názor napadeného usnesení, že zjištěný postup otce proti jeho nezletilé dceři svědčí sice o nedostatku otcovského ohledu k dítěti, že jej však nelze považovati za tak závažný důvod, jaký má na mysli ustanovení § 177 neb 178 obč. zák., by jím zbavení otcovské moci mohlo býti odůvodněno. Otec, jenž, nedbaje zákonného poučení jemu uděleného, prohlašuje, že není otcem své nemanželské dcery a před soudem výslovně odepírá jakékoliv vyjádření o návrhu na prohlášení dcery za zletilou, uváděje, že není jejím otcem, jenž svým udáním dal podnět k trestnímu řízení proti dceři, v němž i proti ní svědčil, nepouživ dobrodiní § 152 tr. ř., a který i v exekučním řízení proti ní postupoval a nejdůtklivějších právních prostředků používal, dává podle názoru nejvyššího soudu na jevo trvalé a hluboké nepřátelství proti dceři. Od takového otce se nelze nadíti, že by plnil své povinnosti jemu z moci otcovské plynoucí jen ke blahu své dcery, jak to má zákon na mysli v §§ 139 až 141 a 144 až 147 obč. zák. V tomto jednání jest důvodně spatřovati nectné chování otcovo, dosahující až ke zneužívání otcovské moci a úplné zanedbávání výchovy dítěte (§§ 177 a 178 obč. zák.).

Čís. 12038.

Vymáhající věřitel, navrhující povolení exekuce na základě cizozemského exekučního titulu, musí již v exekučním návrhu prokázati, že cizozemský soud byl podle tuzemských zákonů příslušný.

Tuzemský soud, zkoumaje otázku příslušnosti cizozemského soudu podle tuzemských zákonů, není vázán rozhodnutím cizozemského soudu o jeho příslušnosti.

Není vyloučeno, že i obsahem cizozemského rozsudku může býti prokázána příslušnost cizozemského soudu podle tuzemských zákonů.

Říšskoněmeckým rozsudkem, v němž jest příslušnost říšskoněmeckého soudu pro určovací žalobu, že povinný jest zavázán zhodnotiti pohledávku vymáhajícího věřitele, opřena o to, že nárok na zhodnocení má býti uplatněn v místě obtížené věci, není prokázáno sudiště majetku podle § 99 j. n., a neplyne z něho ani, že říšskoněmecký soud byl příslušný podle §§ 81 a 91 j. n.

Otázka příslušnosti cizozemského soudu podle tuzemských zákonů může býti přezkoumána rekursním soudem jen na základě skutkového stavu vzatého za základ prvým soudem. Rekursní soud není povinen, by z úřadu zkoumal, zda tu není jiný než uplatněný důvod příslušnosti.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, R I 779/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci k vydobytí zhodnocovací pohledávky přisouzené rozsudkem zemského soudu v Drážďanech. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Strana povinná napadá usnesení prvého soudu proto, že exekuce, která se opírá o exekuční titul cizozemského soudu, neměla býti povolena proto, že nebylo pro povolení exekuce podmínky § 80 čís. 1 ex. ř. Předpis tento stanoví, že návrhu na povolení exekuce takové lze mimo jiné jen tehdy vyhověti, mohla-li věc podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti býti zahájena ve státě cizím. Vymáhající strana uvedla v exekučním návrhu k odůvodnění příslušnosti zemského soudu v Drážďanech, že se povinná strana stala dne 20. září 1922 knihovní vlastnicí domu v Drážďanech. Jak z rozsudku zemského soudu v Drážďanech vidno, popřela ve sporu povinná strana místní příslušnost, Drážďanský zemský soud námitku tu zamítl a opřel místní příslušnost soudu o to, že zhodnocovací nárok má býti uplatňován v místě věci, na niž se vztahuje, a dodal, že nemovitost, jíž se nárok ten týká, jest v obvodu zemského soudu Drážďanského. Vzhledem k tomu, že z rozsudků nevysvítá, že v době zahájení sporu u zemského soudu v Drážďanech byla povinná strana knihovní vlastnicí nemovitosti, zvláště, když zhodnocovací nárok stranou vymáhající podle rozsudku zemského soudu v Drážďanech teprve dopisem ze dne 8. října 1925 byl ohlášen, nebyl předloženými listinami podán průkaz o tom, že zemský soud v Drážďanech k projednávání sporu byl místně příslušným jakožto soud majetku ve smyslu § 99 j. n. Důvody soudu Drážďanského k založení místní příslušnosti tamního soudu jako soudu majetku s hlediska zdejší jurisdikční normy nestačí. Bylo proto povinností strany vymáhající, by zároveň s exekučním návrhem předložila i řádný průkaz o tom, že strana povinná v době zahájení sporu v Drážďanech byla knihovní vlastnicí nemovitosti. Bez tohoto průkazu není dán předpoklad žádaný pro povolení exekuce v § 80 čl. 1 ex. ř. a exekuce neměla býti povolena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle vládní vyhlášky čís. 131/24, již byl uveden ve známost rozsah vzájemnosti zaručené předpisy německého civilního řádu soudního o exekuci podle cizozemských exekučních titulů v Německu, nelze uznati podle § 328 něm. civ. ř. s. rozsudek zdejšího soudu a vykonati jej, není-li soud státu, jemuž náleží cizozemský soud, podle německého práva příslušný. Vzájemně tedy platí to i pro rozsudky (exekuční tituly) vydané německými soudy, nejsou-li tyto soudy příslušné podle práva československého. Navrhuje-li vymáhající věřitel exekuci podle německého exekučního titulu, musí prokázati, že německý soud byl podle tuzemských zákonů příslušný, neboť podle §§ 55 a 54 ex. ř. jest na něm, by uvedl v návrhu a prokázal podmínky vykonatelnosti cizozemského titulu, jež

přísluší zkoumati soudu povolujícímu exekuci. Tuzemský soud není vázán rozhodnutím cizozemského soudu o jeho příslušnosti, zkoumaje otázku jeho příslušnosti podle tuzemských zákonů. Vždyť cizozemský soud rozhoduje o své příslušnosti podle zákonů cizozemských, kdežto tuzemský soud zkoumá jeho příslušnost podle zákonů tuzemských. Jest sice správné, že tuzemský soud nezkoumá materielní správnost rozhodnutí cizozemského soudu, a to ani v otázce příslušnosti, ovšem, pokud jde o cizozemský zákon, a že vymáhající věřitel nemusí předložiti průkaz o správnosti rozhodnutí cizozemského soudu. Ale o to vůbec nejde při povolení exekuce podle cizozemského exekučního titulu a při zkoumání příslušnosti cizozemského soudu podle tuzemských zákonů není ovšem vyloučeno, že i obsahem cizozemského rozsudku může býti prokázána příslušnost cizozemského soudu podle tuzemských zákonů. Ale k posuzovaném případě tomu tak nebylo. Německý soud opřel podle rozsudečných důvodů svou příslušnost pro určovací žalobu, že povinný jest zavázán zhodnotiti pohledávku vymáhající věřitelky, o to, že se nárok na zhodnocení má uplatniti v místě obtížené věci. Neopřel tedy svou příslušnost o to, že povinný má v Německu majetek. Proto není onim rozsudkem prokázáno sudiště majetku podle § 99 j. n. Ale z onoho rozsudku neplyne ani, že německý soud byl příslušný podle §§ 81 a 91 j. n., že bylo jím prokázáno sudiště věci obtížené podle tuzemského práva. U soudu věci obtížené lze podle § 81 j. n. podati žaloby, jimiž se žalobce domáhá věcného práva k nemovitému statku nebo toho, že je prost takového práva nebo že právo to jest zrušeno. Žaloba o určení, že povinný je zavázán zhodnotiti pohledávku, není takovou žalobou. Nečelí ani k uplatnění věcného práva z hypoteky ani k sproštění od něho nebo k jeho zrušení. O příslušnosti podle § 91 j. n. nejde pak už proto, že nejde o spojení žaloby ze závazku osobního se žalobou z práva věcného. Proto onim rozsudkem není prokázána příslušnost podle §§ 81 a 91 j. n. a vůbec příslušnost podle tuzemských zákonů. Otázka příslušnosti podle tuzemských zákonů může býti přezkoumána rekursním soudem, pokud se zkoumání děje na základě skutkového stavu vzatého za základ prvým soudem, tedy bez ohledu na nové okolnosti, v rekursu nepřípustné. Není správný názor dovolací rekurentky, že rekursní soud měl z úřadu zkoumati, zda tu není jiný než uplatněný důvod příslušnosti. Podle §§ 54 a 55 ex. ř. jest na vymáhajícím věřiteli, by uvedl a prokázal podmínky pro povolení exekuce, tedy i příslušnost cizozemského soudu podle tuzemských zákonů. Soud zkoumá, zda jest tento průkaz podán, ale není povinen pátrati, zda není dána příslušnost cizozemského soudu podle tuzemského práva z důvodu, který nebyl ani uplatněn. Ostatně z předložených dokladů příslušnost cizozemského soudu podle tuzemských zákonů z jiného důvodu ani zřejma nebyla.

Čís. 12039.

Jest nezákonností (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931), byl-li k přezkoumání opatrovnického účtu ustanoven cizí znalec, aniž soud vůbec uvažoval o tom, zda jsou tu blízcí příbuzní, kteří bydlí v místě soudu a jsou ochotni a způsobilí účty přezkoumati.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, R I 826/32.)

Opatrovnický soud nevyhověl návrhu opatrovníka, by přezkoumání opatrovnického účtu nebylo svěřeno znalci, nýbrž by bylo provedeno soudem. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud změnil usnesení rekursního soudu v ten rozum, že zrušil usnesení prvého soudu a tomuto uložil, by o věci znovu jednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Dovolací rekurs jest oprávněn, pokud stěžovatel vytýká napadenému usnesení s hlediska § 46 (2) nesp. říz. nezákonnost, shledávaje ji v tom, že, aniž bylo nižšími soudy zjištěno, zda tu nejsou především blízcí příbuzní opatrovanky, ku přezkoumání účtu opatrovnického způsobilí (§ 209 nesp. pat.), byl k jeho přezkoumání ustanoven znalec. Ustanovení jiné osoby před blízkými příbuznými opatrovanky ku prozkoumání účtu nebylo by ovšem o sobě ještě nezákonností, poněvadž, jak vyplývá ze shora uvedeného zákonného ustanovení, jest věcí volného uvážení soudu, zda vůbec k prozkoumání účtů znalce jmenovati chce a zda tu jsou podmínky, by znalcem jmenoval jinou osobu než blízké příbuzné opatrovance, a pochybení v okruhu volného uvážení soudcovského nezákonnost ještě založiti nemůže. Jest tu však, jakmile soud proti ustanovení § 209 třetí věta nesp. říz. vůbec neuvažuje o tom, zda jsou tu blízcí příbuzní, kteří bydlí v místě soudu a jsou ochotní a způsobilí účty přezkoumati a bez toho vyšetření jmenuje ihned znalce cizí. To se v projednávaném případě stalo, dovolací rekurs z toho důvodu podaný je oprávněný a bylo se o něm usnésti jak shora uvedeno. Ježto nezákonností trpí i usnesení prvního soudu, bylo zrušiti i toto usnesení.

Čís. 12040.

Jde o zmatek podle § 477 čís. 4 c. ř. s., byl-li žalovanému doručen opis žaloby s jiným jménem žalobce, než stejnopis určený pro soud, a bez jména žalovaného.

Žalobci, který chybným a nedostatečným vyplněním stejnopisu žaloby způsobil, že se řízení, rozsudku předcházející, stalo od nařízení roku o žalobě zmatečným a musilo proto býti i s rozsudkem zrušeno, jest podle § 51 c. ř. s. uložiti, by nahradil odpůrci náklady opravného řízení.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, R I 849/32.)

Ve sporu firmy E. proti H-ovi byl žalovanému doručen stejnopis žaloby, v němž jako žalobkyně byla uvedena firma Š.; jméno žalovaného v tomto stejnopisu nebylo vůbec uvedeno. Do rozsudku prvého soudu, jímž bylo uznáno podle žaloby, podal žalovaný odvolání pro zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. Odvolací soud odvolání usnesením zamítl. Důvody: Zmatečnost shledává odvolatel v tom, že v žalobě jemu doručené označena byla jako žalující strana společnost Š., ovšem podepsána byla žalobkyně, a jako žalovaná strana nebyl značen nikdo a že v obsílce nebyla vyznačena žádná strana. Odvolatel prokázal sice

toto své tvrzení stejnopisem žaloby a obsílkou, ale přes to jest odvolání bezdůvodné. V žalobě i v obsílce měly sice býti obě strany správně vyznačeny a, když nebyly, měl se prvý soud postarati o odstranění této formální vady. Ale, i když se tak nestalo, nebyla tímto nezákonným postupem odňata žalovanému možnost před soudem jednati, neboť, dostav i takovouto žalobu a obsílku, mohl a měl se k prvému roku dostaviti a jednati, neboť z toho, že doručena byla žaloba a obsílka k prvému roku a že obojí bylo doručeno jemu, mohlo a mělo mu býti zřejmo, oč vlastně jde, přes jejich zmíněné nedostatky.

Nejvyšší soud změnil usnesení odvolacího soudu v ten rozum, že se rozsudek prvého soudu s předchozím řízením, počínajíc nařízením prvého roku, zrušuje a prvnímu soudu se ukládá, by v řízení pokračoval a znovu rozhodl, a uložil žalující firmě, by nahradila žalovanému útraty dovolacího rekursu.

Důvody:

Odvolací soud považoval za pravdivé tvrzení žalovaného (odvolatele), že mu nebyl doručen správný stejnopis žaloby, neboť ve stejnopisu jemu doručeném byla uvedena jiná žalující strana, než ve stejnopisu určeném pro soud a nebyl v něm uveden žalovaný a byl podepsán jiným jménem, než bylo uvedeno v hlavě žaloby. Neshledal v tom vytýkaný zmatek ve smyslu § 477 čís. 4 c. ř. s., jsa názoru, že se žalovaný přece mohl a měl dostaviti k nařízenému roku. S tímto názorem nelze souhlasiti. Zákon spojuje s doručením dalekosáhlé následky a proto musí býti předpisy o něm přesně zachovávány. A § 80 c. ř. s. nařizuje, že, činí-li se návrh podáním, musí býti dodáno soudu tolik stejnopisů, by každému odpůrci mohl býti doručen jeden stejnopis, a § 438 c. ř. s., že obsílka žalovaného k ústnímu jednání se děje tím, že se mu s obsílkou dodá stejnopis písemné žaloby, neb opis protokolu o žalobě. Byl-li v souzeném případě žalovanému doručen opis žaloby, který obsahoval jiné jméno žalobce, než stejnopis určený pro soud, a žádné jméno žalovaného, nebylo těmto předpisům vyhověno a nemělo doručení právní účinky. Žalovaný se nemusil podle obsílky zachovati. Ve vadném doručení spočívá zmatek podle § 477 čís. 4 c. ř. s. Proto byl shledán dovolací rekurs odůvodněným a bylo mu vyhověno (§ 477 prvý odstavec c. ř. s.). První soud se musí postarati o opravu žaloby a o řádné doručení žaloby a v jednání pokračovati a znova rozhodnouti. Poněvadž žalující firma chybným a nedostatečným vyplněním stejnopisu žaloby způsobila, že se řízení, rozsudku předcházející, stalo od nařízení roku o žalobě zmatečným a musilo proto býti i s rozsudkem zrušeno, bylo jí podle § 51 c. ř. s. uložiti, by nahradila stěžovateli náklady opravného řízení a to, poněvadž stěžovatel náklady na odvolací řízení neúčtoval, jen náklady dovolacího rekursu.

Čís. 12041.

Zavázal-li se dodatel elektromotoru, že stroj dodá »s uvedením v chod«, byl povinen sám po případě svým zástupcem uvésti stroj v chod, by takto jeho způsobilost mohla ihned býti vyzkoušena, nebyl

však povinen také ještě instalovati elektrické vedení. Nemohla-li se zkouška provésti, ježto nebylo instalováno elektrické vedení, zavinil kupitel nemožnost provedení zkoušky.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, Rv I 257/31.)

Žalobce měl dodati žalovanému kompletní elektromotor s veškerým příslušenstvím, uvésti jej v chod, po případě ho do tří měsíců, kdyby správně nefungoval, vzíti zpět, proti čemuž byl žalovaný povinen při obdržení motoru zaplatiti třetinu kupní ceny. Procesní soud prvé stolice zamítl pro tentokráte žalobu o zaplacení jedné třetiny kupní ceny, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný podle skutkového děje rozsudku první stolice považuje žalobu za předčasnou proto, že zkouška dosud nebyla provedena a že ke zkoušce nedošlo proto, že žalobce odmítl zříditi od hlavního vedení přípojku ke stodole, ač to podle názoru žalovaného bylo jeho povinností. Měl prý dodati motor se vším příslušenstvím a uvésti jej v chod, v čemž je podle názoru žalovaného obsažena i povinnost provésti instalaci. Jde tu tedy o výklad, zda měl žalobce podle smlouvy tuto povinnost, čili nic. Nebylo odporováno tomu, že mezi stranami nic zvlášť ujednáno nebylo o tom, že žalující strana zřídí přípojku do stodoly pro elektromotor. Protože tato povinnost ze smlouvy neplyne a nebylo ani tvrzeno, že by se dala vyvoditi z jiných projevů smluvních stran, které snad při uzavírání smlouvy učinily a ze kterých by se tento závazek jako pravá vůle stran mohl vyvozovati podle § 863 obč. zák., nezbývá než slovné znění dopisu ze dne 6. září 1927, ze kterého žalovaný při svém výkladu vychází. Tento doslov nelze však považovati za nejasný ve smyslu § 914 nebo 915 obč. z., pokud jde o výraz »s uvedením v chod«, protože tím se žalobkyni ukládá jen závazek, že má zkoušku provésti na místě tím způsobem, že sama, po případě svým zástupcem stroj uvede v chod, aby takto jeho způsobilost mohla býti ihned vyzkoušena; že by měla také ještě instalovati elektrické vedení až do stodoly, nelze z tohoto rčení nijak dovoditi, naopak jest míti za to, že bylo povinností žalovaného, by zkoušku umožnil, měla-li býti provedena u něho a na místě, kde měl motor býti k trvalému používání namontován. Ana se žalobkyně zachovala podle své povinnosti, že motor dodala, nelze jí přičítati za vinu, že neprovedla připojení, k němuž smluvně zavázána nebyla; nemožnost provésti zkoušku na místě zavinil žalovaný a nemůže tedy namítati předčasnost žaloby co do třetiny kupní ceny, jež byla splatná po obdržení motoru, ani, kdyby provedení zkoušky skutečně bylo spolu podmínkou splatnosti. Protože podle toho je příčina, proč zkouška provedena nebyla, na straně žalovaného, není potřeba zjišťovati, zda žalobkyně projevila ochotu uvésti stroj v chod, čili nic, a není vytýkané neúplnosti.

Čís. 12042.

Strana nemůže s úspěchem uplatňovati jako vadu řízení, že nebyl připuštěn a proveden důkaz, jenž nebyl navržen jí, nýbrž odpůrcem.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, Rv I 560/31.)

Žaloba zasílatelské firmy o zaplacení byla zamítnuta soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Výtka vadnosti řízení, činěná již v odvolání a spatřovaná v tom, že nebyl proveden důkaz výslechem svědka B-a o tom, kdo byl objednavatelem dopravy a na čí účet se doprava dála, jest bezpodstatná proto, že podle vyžádané zprávy okresního soudu dovolatelka návrh na výslech tohoto svědka nečinila, nýbrž činila tak strana žalovaná. Nemůže proto dovolatelka v nepřipuštění a neprovedení tohoto důkazu spatřovati vadu řízení a ji s úspěchem uplatňovati. Tím jest i vyřízena výtka rozporu se spisy; o případ § 345 c. ř. s. tu nejde.

Čís. 12043.

Provoz silostroje jest přenechán na vlastní účet a nebezpečenství (§ 1, třetí odstavec, automob. zák.), odevzdal-li vlastník silostroj smlouvou jinému na určitou nebo na neurčitou dobu k disposici tak, že po tuto dobu přestal vlastník býti pánem vozby, pozbyv možnosti nakládati se silostrojem.

Dal-li vlastník auto firmě do správy a firma mu na dobu, co jeho vůz bude u ní ve správě, půjčila svůj vůz a dala mu ho k použití, přestala býti firma pánem vozby ohledně tohoto vozu a vypůjčitel jeho činil vše, co s tímto vozem ve svém zájmu podnikal, na vlastní účet a nebezpečí.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, Rv I 792/31.)

Manžel žalobkyně byl usmrcen autem náležejícím firmě K. a řízeném Jindřichem G-em. Žaloba o náhradu škody proti Emilu K-ovi, veřejnému společníku firmy K., byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jak již v rozhodnutích čís. 2246, 8509 a 9702 sb. n. s., na něž se odkazuje, bylo blíže vyloženo, nestačí k osvobození majitele silostroje od povinnosti k náhradě škody z provozu silostroje, že byl silostroj jinému jen půjčen nebo výprosou přenechán, nýbrž vyžaduje se podle ustanovení třetího odstavce § 1 aut. zák. pevný smluvní poměr, podle něhož jiná osoba, než majitel silostroje, přejímá i užitky i nebezpečí provozu. Z toho

plyne, že provoz silostroje na vlastní účet a nebezpečí jest přenechán, když vlastník odevzdal silostroj smlouvou jinému na určitou nebo neurčitou dobu k disposici tak, že po tuto dobu vlastník přestává býti pánem vozby, pozbývaje možnosti s ním nakládati. V souzeném případě jest zjištěno, že Jindřich G. dal své auto firmě K. do správy a že mu firma na dobu, co jeho vůz bude u ní ve správě, půjčila svůj vůz a dala mu ho k použití. Správa měla trvati asi dvanáct dnů a právě v té době se stala nehoda G-ovi s vypůjčeným vozem. Z toho jest zřejmo, že podle souhlasné vůle stran přenechala firma K. G-ovi svůj silostroj na určitou dobu, totiž na dobu, než bude spraven jeho silostroj, k disposici tak, že po tu dobu přestala býti pánem vozby, pozbyla možnosti s ním nakládati a že G. činil vše, co se silostrojem ve svém zájmu podnikal, na vlastní účet a nebezpečí. Dovozuje-li se v dovolání, že tu pevného smluvního poměru nebylo, že takový poměr by vyžadoval určité prohlášení vůle o převzetí nebezpečí a to že se nestalo, správně k tomu poukázal již odvolací soud, že nezáleží na tom, zda při přenechání silostroje G-ovi bylo použito slov »na vlastní nebezpečí«, nýbrž, že záleží na okolnostech případu. Z těch jest jasno, že silostroj firmy K. byl přenechán G-ovi na základě obapolné dohody, tedy pevného smluvního poměru, za tím účelem, by ho používal po dobu, než bude opraven jeho silostroj a by jeho provoz silostrojem nebyl podvázán. Neposoudil tudíž odvolací soud sporný případ nesprávně, když, použiv na souzený případ ustanovení třetího odstavce § 1 aut. zák. uznal, že žalovaný podnikatelem vozby nebyl.

Čís. 12044.

Vlastnictví lze převáděti i k movitým věcem stiženým exekučním zástavním právem.

Nejde o maření exekuce, prodal-li povinný zabavené věci s příkazem, že kupitel zaplatí dluhy, pro něž bylo vykonáno exekuční zabavení svršků a jež napotom též byly zaplaceny. Úmluva taková nepříčí se ani dobrým mravům, aniž lze v ní spatřovati jednání na oko.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, Rv I 1501/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaných nepřípustnosti exekuce na movitosti, k nimž nabyl vlastnického práva, když již byly žalovanými exekučně zabaveny. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Jest zjištěno, že mezi žalujícím Aloisem P-em a Josefem K-em s jedné strany a Karlem E-em jako majitelem firmy E. a spol. došlo ke smlouvě, dle níž oni koupili a převzali od firmy E. a spol., pokud se týče od jejího majitele Karla E-a v době 23. a 25. ledna 1930 obuv, jež byla pod položkou 1 až 35 zájemních protokolů dne 31. března 1930 exekučně zabavena pro žalovaného Josefa B-a a dne 1. července 1930 pro žalovanou firmu Ch. Otázku, zda mohl žalobce za těchto okolností právoplatně nabýti práva vlastnického, jest podle názoru odvolacího soudu zodpověděti kladně. V právním jednání, na jehož základě žalobce Alois P. a Josef K., pokud se týče po převodu

práv vlastnických s Josefa K-a na žalobce, což nebylo napadeno, žalobce sám stal se kupitelem a dal na sebe převésti obuv, třebaže exekučními zástavními právy zatíženou, nelze spatřovati ani protizákonné maření exekuce, ani jednání, příčící se dobrým mravům, jak v odvolání uplatňují odvolatelé, zejména jednání na oko, jež je činí neplatným proti věřitelům, kteří prý jím měli býti zkráceni. Žádný z těchto protizákonných cílů kupní smlouva nesledovala, ano jest zjištěno, že kupitelé se smluvně zavázali exekuční zástavní práva převzíti a uspokojiti, což se i stalo, pokud se týkalo práv těch v době smlouvy na prodaných předmětech váznoucích. Z toho, že v době, kdy věci byly zabavovány pro pohledávky žalovaných převzatá zástavní práva exekuční snad ještě úplně uspokojena nebyla, nemohou žalovaní pro sebe nic vyvozovati, poněvadž poměr nových nabyvatelů k osobám třetím založený před tím, než zabavení bylo pro žalované provedeno, se žalovaných netýká. Žalovaní nemohou se ani dovolávati důvěry ve spisy exekuční neb dokonce v soud podle obdoby důvěry v knihy veřejné. Nehledíc k tomu, že zákon takovéto důvěry nezná, není spojitosti mezi zástavními právy žalovaných a ostatních věřitelů kromě spojitosti formelní, jevící se v tom, že ohledně nich byl povolen přístup k existujícím již právům zástavním jiných vymáhajících věřitelů. Zástavní právo exekuční žalovaných vzniklo každé samostatně a tak sluší je i posuzovati. Poněvadž ze zjištěné skutkové podstaty plyne, že se zabavení obuvi pro žalované strany za jich pohledávku stalo v době, kdy vlastnictví obuvi bylo již právoplatně převedeno na žalobce, nelze než souhlasiti s právním názorem prvé stolice, že se žalobci podařilo ve smyslu § 37 ex. ř. prokázati právo, vlastnictví k zabaveným věcem, jež nedopouští výkon exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy právem usoudily, že lze převáděti vlastnictví i k movitým věcem stíženým exekučním právem zástavním, neboť zakázáno jest § 1 zák. ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. jen zcizování zabavených věcí, pokud se děje v úmyslu překaziti uspokojení věřitelů, nebo pokud se tím věci zabavené odnímají soudní disposici (§ 3 cit. zák.). Zjistily-li však nižší soudy, že věci zabavené fě E., byly prodány P-ovi a K-ovi s příkazem, že zaplatí dluhy, pro kteréž exekuční zabavení svršků bylo vykonáno, a že dluhy ty napotom též zaplaceny byly, nelze o maření exekuce mluviti. Úmluva taková nepříčí se ani, jak správně rozpoznaly nižší soudy, dobrým mravům (§ 879 obč. zák.), aniž lze v ní spatřovati známky jednání na oko (§ 916 obč. zák.). Dovolatelé uvádějí správně, že podle §§ 256 a 257 ex. ř. nabývá vymáhající věřitel i zabavením svršků, i přístupem poznamenaným v zájemním protokolu exekučního zástavního práva pro svou vykonatelnou pohledávku, přehlíží však, že předpokladem nabytí tohoto soudcovského práva jest, by v době přístupu byl dlužník ještě vlastníkem zabavených svršků, čehož tu nebylo.

Čís. 12045.

Co má býti závdavkem musí býti dáno v takové časové souvislosti s ujednáním smlouvy, by obé spadalo téměř v jedno. Nebyla-li částka dána v souvislosti s ujednáním smlouvy, šlo jen o zálohu, o splátku na kupní cenu, již může ten, kdo ji dal, žádati od příjemce zpět (§ 1435 obč. zák.), nedošlo-li ke splnění smlouvy, třebas zaviněním toho, kdo částečně plnil. Lhostejno, jak strany to, co dáno, nazvaly.

V žádosti o vrácení dvojnásobného závdavku jest i žádost o vrácení toho, co bylo skutečně zapraveno jako splátka na kupní cenu.

Dal-li prodatel kupiteli dodatečnou lhůtu ke splnění smlouvy s tím, že, kdyby tuto lhůtu nemohl dodržeti, by mu to před uplynutím lhůty oznámil, že se budou moci dohodnouti, kupitel však tak neučinil a nedodržel danou mu lhůtu, ustoupil prodatel právem od smlouvy, aniž bylo třeba předchozí pohrůžky, že od smlouvy ustoupí, a nemůže se kupitel na něm domáhati náhrady škody.

(Rozh. ze dne 29. října 1932, Rv II 411/32.)

Žalobkyně ujednala dne 19. ledna 1930 se žalovaným písemnou dohodu o koupi jeho domku za 13.000 Kč a vyplatila mu dne 19. června 1930 1.000 Kč. Žalobkyně, tvrdíc, že se žalovaný bezdůvodně zdráhá splniti dohodu, domáhala se na žalovaném zaplacení dvojnásobného »závdavku« a náhrady další škody. Oba nižší soudy žalobu zamítly, ježto žalovaný, ana v poskytnuté jí lhůtě žalobkyně smlouvu nesplnila, byl oprávněn ustoupiti od smlouvy a ponechati si to, co mu bylo žalobkyní zaplaceno.

Nejvyšší soud změnil rozsudky obou nižších soudů v ten rozum, že uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobkyni 1.000 Kč.

Důvody:

Jest zjištěno, pokud se týče nesporno, že žalobkyně ujednala dne 19. ledna 1930 se žalovaným písemnou dohodu o koupi jeho domku za kupní cenu 13.000 Kč, a že mu vyplatila dne 19. června 1930 zálohu, t. zv. závdavek 1.000 Kč. Odvolací soud má za to, že podle tohoto nesporného přednesu stran bylo 1.000 Kč závdavkem po rozumu § 908 obč. zák. a že i celý obsah žaloby směřuje k uplatnění nároku na vrácení dvojnásobného závdavku. Tvrzení žalobkyně v odvolání, že nešlo o závdavek, nýbrž že šlo jen o zálohu na kupní cenu, označil soud za novotu, poukázav i k tomu, že by žalobkyně nemohla požadovati vrácení dvojnásobné částky, kterou by byla zaplatila předem na kupní cenu. Dovolání právem vytýká, že odvolací soud neposoudil v této příčině věc správně po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Podle § 908 obč. zák. jest závdavkem jen to, co se dává při uzavření smlouvy na znamení, že jest smlouva uzavřena, a i v úmyslu, by bylo zajištěno smluvní plnění. Částka, jež má býti závdavkem, musí tedy býti dána vždy v takové časové souvislosti s ujednáním smlouvy, by obé spadalo téměř v jedno. Tomu však v souzeném případě tak nebylo, neboť, jak uvedeno, smlouva o koupi domu byla sjednána dne 19. ledna 1930 a žalobkyně vyplatila

žalovanému částku 1.000 Kč, kterou oba nižší soudy pokládají za závdavek ve smyslu § 908 obč. zák., teprve dne 19. června 1930. Již z tohoto časového rozpětí mezi sjednáním smlouvy a vyplacením 1.000 Kč plyne, že tato částka nebyla závdavkem podle § 908 obč. zák., nýbrž, že byla vpravdě jen zálohou neboli splátkou na kupní cenu (srovnej rozhodnutí čís. 4362 sb. n. s.). Ani v písemné dohodě ze dne 19. ledna 1930 není zmínky o závdavku, jenž by byl žalobkyní žalovanému dán na znamení uzavření smlouvy a jako jistota za její splnění, nýbrž v dohodě jest jen dodatečné potvrzení žalovaného ze dne 19. června 1930, že přijal jako zálohu 1.000 Kč. Klade-li napadený rozsudek váhu na to, že podle nesporného přednesu stran šlo o závdavek, přehlíží jednak, že podle tohoto přednesu vyplatila žalobkyně žalovanému dne 19. června 1930 zálohu, t. zv. závdavek 1.000 Kč, jednak, že jest nerozhodné, jak onu částku nazvaly strany, neboť jest věcí soudu, by podle zjištěných skutečností sám posoudil právní povahu zaplacené částky. Proto odvolací soud také pochybil, označiv za novotu tvrzení žalobkyně, že nejde o závdavek, neboť toto tvrzení nebylo novým skutkovým přednesem, jímž měl býti rozšířen skutkový podklad prvé stolice (§ 482 druhý odstavec c. ř. s.), nýbrž šlo o vývody právní, jimiž prováděla žalobkyně odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci. Nebylo-li však, jak dolíčeno, 1.000 Kč závdavkem podle § 908 obč. zák., nemohly v souzeném případě nastati ani účinky, jež spojuje zákon v tomto ustanovení s tím, že smlouva nebyla z viny jedné ze smluvních stran splněna. Neplatí tudíž pro tento případ zejména předpis § 908 obč. zák., který dává straně, jež neměla viny na nesplnění smlouvy, právo podržeti si přijatý závdavek, nýbrž platí tu ustanovení § 1435 obč. zák., že i věci, jež byly dány jako opravdový dluh, může ten, kdo je dal, žádati nazpět od příjemce, když odpadl právní důvod, je podržeti. Poněvadž v souzeném případě nedošlo ke splnění ujednané kupní smlouvy a nebylo zvláštní úmluvy, co se má státi se zálohou pro případ, že nedojde ke splnění smlouvy, drží žalovaný částku 1.000 Kč, kterou mu žalobkyně zaplatila předem jako část kupní ceny, bezdůvodně a není oprávněn si ji ponechati, třebaže žalobkyně zavinila, že smlouva nebyla splněna, a žalobkyně jest oprávněna požadovati na žalovaném podle § 1435 obč. zák. vrácení oné částky (srovnej rozhodnutí čís. 5947 a 6756 sb. n. s.). Žádajíc vrácení dvojnásobného »závdavku«, žádala žalobkyně i vrácení toho, co žalovanému skutečně zapravila jako splátku na kupní cenu, a měly proto nižší soudy při správném právním nazírání na věc v tomto rozsahu žalobě vyhověti. Ježto tak neučinily, bylo dovolání v tomto směru vyhověno a uznáno právem, jak se stalo, aniž bylo zapotřebí obírati se ještě zvlášť dovolacím důvodem rozporu se spisy.

Pokud se však dovolání domáhá odsouzení žalovaného k zaplacení další částky 1.245 Kč, není odůvodněno. Že žalobkyně není oprávněna, požadovati na žalovaném zaplacení dalších 1.000 Kč podle ustanovení § 908 obč. zák., plyne z toho, co bylo řečeno shora. Nemá však na zaplacení této částky aniž dalších požadovaných 245 Kč nárok ani z důvodu náhrady škody. Nehledíc k tomu, že žalobkyně ve svém přednesu v první stolici co do požadované částky 1.000 Kč tvrzenou škodu vůbec ničím neopodstatnila a že to, co o této škodě uvedla teprve v odvolání,

bylo nepřípustnou novotou podle § 482 druhý odstavec c. ř. s., nebylo prokázáno, že škoda, vzniklá žalobkyni podle jejího tvrzení nesplněním smlouvy, byla zaviněna žalovaným. Nižší soudy zjistily, že žalovaný dal žalobkyni dodatečnou lhůtu ke splnění smlouvy do 28. září 1930 a že jí řekl, že, kdyby tuto lhůtu nemohla dodržeti, by mu to před uplynutím lhůty oznámila rekomandovaným dopisem, že se budou moci dohodnouti. Ježto tak žalobkyně neučinila a nedodržela danou jí lhůtu, ustoupil žalovaný právem podle § 918 obč. zák. od smlouvy, aniž bylo zapotřebí předchozí pohrůžky, že od smlouvy ustoupí. Ježto tudíž žalobkyně svou liknavostí sama zavinila, že žalovaný odstoupil od kupní smlouvy, nemá proti němu nárok na náhradu škody z důvodu nesplnění této smlouvy a nebylo proto dovolání po této stránce vyhověno.

Čís. 12046.

Usnesení, jímž jest na otci vynucováno odevzdání nezletilého syna do výchovy a výživy jeho matce, jest nezákonné, činí-li chování se dítěte, jež jeví živelný odpor proti tomu, by bylo odvedeno k matce, otci nemožným provésti toto soudní nařízení.

Sezná-li opatrovnický soud, že odpor dítěte proti matce jest živen otcem, jest na něm, by uvažoval o vhodných opatřeních, by dítě bylo z vlivu toho vymaněno, a nelze-li za nynějších poměrů prozatím provésti rozhodnutí, by dítě bylo vydáno do výchovy a výživy matky, by se výchova jeho dála v prostředí, které by zaručovalo, že dítě bude vedeno k lásce a povinné úctě k oběma rodičům.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R I 607, 608/32.)

Rekursní soud nevyhověl rekursům manželského otce do usnesení prvého soudu, jímiž byla uložena manželskému otci pokuta, ježto nevyhověl příkazu soudu, by odevzdal dítě nezl. Alexandra R-a do výchovy a výživy matky.

Nejvyšší soud změnou usnesení rekursního soudu zrušil usnesení prvého soudu, ukládající manželskému otci pokutu.

Důvody:

Rekurent právem vytýká napadeným usnesením nezákonnost v tom směru, že nemůže býti na něm vynucován čin pro něho nemožný. Takovým činem jest pro něho odevzdání nezletilého jeho syna Alexandra R-a do výchovy a výživy jeho matce Marii R-ové, ač povinnost k tomu měl podle pravoplatných rozhodnutí soudních. Výkon rozhodnutí těch nezávisí výhradně na vůli rekurentově; jde o vydání syna, a tu nutno vzíti zřetel i na něho a uvážiti, zda důvody v jeho osobě a chování nečiní otci nemožným provésti nařízení soudní. Ze spisů opatrovnických a ze spisů okresního soudu trestního v Praze jde na jevo, že nezletilý Alexandr R. jeví živelný odpor proti tomu, by byl odveden k matce Marii R-ové. Byv jí odevzdán soudním vykonavatelem dne 6. června 1931 utekl od ní, když se s ním vrátila z pobytu na venkově do Prahy dne 19. července

1931 k otci. Když si matka pro něho k otci přišla za intervence Antonína T-a a Jiřiny Z-ové, uzamkl se před matkou v koupelně a křičel o pomoc a odvésti se jej matce nepodařilo; pro odpor jeho zůstal bezvýsledným i pokus odvésti jej z otcova domu k matce soudním vykonavatelem, ač vykonavatel se o to úsilně a dlouhou dobu pokoušel; hoch uzamkl se v pokoji, křičel a, když přivolaný zámečník pokoj odemkl, kladl vykonavateli činný odpor, při čemž jej poškrábal. Jest důvodná obava, by použitím důraznějších prostředků proti hochovi neutrpěl na zdraví; na otci nelze žádati, by jich proti dítěti použil a jest míti za těchto okolností za to, že mu nelze odevzdání dítěte matce provésti, a jeví se tedy nezákonným k tomu pokutami ho dohánětí. Ze spisů ovšem rovněž vzniká důvodná domněnka, že odpor proti matce jest živen otcem. Dbá sice snad o dítě po tělesné stránce i, pokud jde o prospěch v učení, avšak výchovou k zaujatosti, ba i nepřátelství k matce byla by ohrožována mravní výchova hochova. Tomu zdá se nasvědčovati jasně i hochův dopis, který rekurent poslal soudu, z něhož se neklamně podává, že hoch jest pod vlivem otcovým pro mravní výchovu hochovu úplně neblahým. Jest na snadě úsudek, že dopis nevyšel z vlastního popudu hochova, a, kdyby i tomu tak bylo, příčí se dobré výchově i skutečnost, že rekurent dopis zaslal soudu, místo, by jej zadržel a hocha o jeho nevhodnosti poučil. Jest nejvýš třeba, by soud opatrovnický zavedl šetření, zdali domněnka o vadnosti mravní výchovy hochovy jest správná, a, sezná-li to, bude soudu uvažovati o vhodných opatřeních, by hoch byl ze vlivu toho vymaněn, a, nelze-li za nynějších poměrů prozatím provésti rozhodnutí, by hoch byl odevzdán do výchovy a výživy matky, by se jeho výchova dála v prostředí, které by zaručovalo, že hoch bude veden k lásce a povinné úctě k oběma rodičům stejně. Než to, že otec patrně na odporu dítěte proti matce nese vinu, nemění nic na tom, že nyní odevzdání dítěte matce bez obavy pro zdraví dítěte provésti a na otci vymáhati nelze.

Čís. 12047.

Pro posouzení přípustnosti exekuce proti vystoupivšímu společníku protokolované veřejné obchodní společnosti, proti níž zní exekuční titul, přichází v úvahu jen doba, kdy vystoupení společníka ze společnosti bylo zapsáno v obchodním rejstříku a uveřejněno, nikoliv doba, kdy společník skutečně vystoupil ze společnosti. Skutečné vystoupení přichází v úvahu jen, bylo-li vymáhajícímu věřiteli známo. Okolnost, že zápis vystoupení byl povolen již před vznikem exekučního titulu, avšak nedopatřením soudu proveden teprve po něm, jest nerozhodná.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R I 864/32.)

Exekuční titul proti veřejné obchodní společnosti vznikl dne 20. listopadu 1929. Dne 20. prosince 1931 navrhl vymáhající věřitel povolení exekuce proti veřejnému společníku, jehož vystoupení ze společnosti bylo zapsáno do obchodního rejstříku dne 18. prosince 1930. Soud prvé stolice exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: V době podání exekučního návrhu (dne 20. prosince

1931) nebyl již dlužník veřejným společníkem veřejné obchodní společnosti, proti níž zní exekuční titul. Bylo tedy třeba řešiti otázku ručení společníka podle § 11, druhý odstavec ex. ř. Soud prvé stolice zodpověděl otázku ručení společníka kladně a povolil exekuci z důvodu, že v době vzniku exekučního titulu byl dlužník ještě zapsán v rejstříku jako veřejný společník společnosti a v době vedení exekuce ještě jeho ručení podle čl. 146 obch. zák. nepřestalo. Jest však zjištěno, že zápis výmazu dlužníka z veřejné obchodní společnosti byl povolen již dne 23. června 1929. Ručí tedy dlužník jen za dluhy společnosti, jež vznikly do 23. června 1929. Lhostejno, že povolený výmaz dlužníkův byl v obchodním rejstříku proveden teprve dne 18. prosince 1930. Z čl. 146, druhý odstavec, obch. zák. nijak nevyplývá, že výmaz jest účinným teprve provedením v rejstříku. Vždyť toto ustanovení zákona upravuje jen promlčení ručení, a nelze je vůbec použíti na souzený případ, ježto v něm nejde o promlčení pohledávky vymáhajícího věřitele. Že vymáhaná pohledávka proti společnosti vznikla před 23. červnem 1929, vymáhající věřitel ani netvrdil.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upříti oprávnění, neboť pro posouzení přípustnosti exekuce proti povinnému jako vystoupivšímu společníku firmy, proti níž zní exekuční titul, přichází zde v úvahu jen doba, kdy vystoupení povinného ze společnosti bylo zapsáno v obchodním rejstříku a uveřejněno, nikoliv doba, kdy prý povinný skutečně vystoupil ze společnosti. Podle zásady čl. 25 obch. zák. přicházelo by skutečné vystoupení jen tehdy v úvahu, kdyby bylo dokázáno, že vymáhající věřitelce bylo známo, že povinný již dne 23. června 1929 ze společnosti vystoupil. To však povinný ani netvrdil. Poněvadž vystoupení povinného ze společnosti bylo zapsáno do obchodního rejstříku, jak nesporno, teprve dne 18. prosince 1930 a exekuční titul vznikl již dne 20. listopadu 1929, jest přisvědčiti právnímu názoru soudu prvé stolice, že povinný ručí za závazek společnosti vyplývající z exekučního titulu a že tedy podle § 11 ex. ř. jest povoliti navrženou exekuci proti němu. Okolnost, že zápis vystoupení byl povolen již dne 23. června 1929 a byl proveden teprve dne 18. prosince 1930 jen nedopatřením soudu, jest nerozhodná, neboť tímto nedopatřením nebyla nijak dotčena zásada čl. 25 obch. zák. K dovolacímu rekursu bylo proto obnoviti usnesení soudu prvé stolice.

Čís. 12048.

Zásady sporného řízení o věci rozsouzené platí i v řízení nesporném. Byl-li návrh na povolení rozluky na podkladě právoplatného rozsudku, jímž bylo manželství rozvedeno (§ 17 rozl. zák.) právoplatně zamítnut, jest opětný návrh na povolení rozluky na podkladě téhož rozvodového rozsudku odmítnouti (§ 41 odst. (2) písm. e) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R I 889/32.)

Soud prvé stolice povolil usnesením ze dne 18. března 1932 rozluku manželství podle § 17 rozl. zák. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl návrh na povolení rozluky.

Důvody:

Napadeným usnesením rozhodl soud o rekurentově návrhu, by byla podle § 17 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a n. vyslovena rozluka jeho manželství na podkladě pravoplatného rozsudku krajského soudu ze dne 9. července 1924, jímž bylo manželství to k žalobě jeho manželky rozvedeno. Týž návrh učinil však rekurent již svým podáním ze dne 3. července 1927 u krajského soudu v L. a byl pravoplatně zamítnut usnesením tohoto soudu ze dne 27. ledna 1928. Napadené usnesení i usnesení soudu prvé stolice jest zmatečným a bylo ke zmatečnosti přihlédnouti z úřadu (§ 41 odst. (2) písm. e) a odst. (4) a § 46 odst. (3) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n.). Mínění rekurentovo, vyslovené již v návrhu, že v řízení nesporném neplatí zásady řízení sporného o věci rozsouzené, není správné. Vyplývá to jednak z ustanovení již citovaných, jednak z dalšího ustanovení § 33 téhož zákona čís. 100/1931 sb. z. a n., že rozhodnutí, jemuž nelze odporovati opravným prostředkem, má proti účastníkům účinek právní moci. (Viz i čís. 3730 sb. n. s.).

Čís. 12049.

Důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. není, že žalobce jest nemajetný a že by nemohl hraditi náklady cesty k ústnímu jednání u soudu, u něhož má žalovaný obecné soudiště.

Pokud důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. není ani to, že by se žalobce pro neznalost státního jazyka nemohl u příslušného soudu náležitě súčastniti ústního jednání, aniž, že by bylo nutno obšírnou korespondenci překládati do češtiny.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R I 920/32.)

Vrchní soud v Praze zamítl návrh žalobkyně, by na místo příslušného krajského soudu civilního v Praze byl k projednání sporu delegován z důvodu vhodnosti jiný krajský soud. Důvody: Žalující strana navrhuje delegaci jiného soudu k projednání této věci z důvodu, že nemá prostředků ke krytí výloh spojených s jízdou do Prahy k procesnímu soudu, že není českého jazyka mocna a že se budou prováděti důkazy listinami v jazyku německém sepsanými, jichž ověřený překlad bude nutno opatřiti; proti předsedovi senátu a členům procesního soudu si nestěžuje. Žalující strana soudce neodmítá, nýbrž navrhuje, by z důvodu vhodnosti na místě příslušného soudu jiný soud stejného druhu byl ustanoven, po případě krajský soud v České Lípě. Prvý soud ve zprávě uvádí, že žalující strana není mocná řeči české a obsah jednání musí jí

býti překládán do jazyka německého, že přes všechno vysvětlování nelze ji zbaviti přesvědčení o zaujatosti procesního soudu a v zájmu jejího uklidnění pokud se týče jejího manžela bude, když návrhu jejímu se vyhoví. Avšak takové subjektivní, ničím nedoložené podezření zaujatosti soudu, které žalující strana ani neprojevuje, uvádějíc v návrhu, že její zástupce důvěřuje v nestrannost a naprostou objektivnost předsedy senátu, o členech se ani nezmiňuje — nemůže býti důvodem, by tato věc příslušnému řádnému soudu byla odňata a na jiný soud přenesena. Ustanovení § 31 j. n. o delegaci jiného soudu z důvodu vhodnosti má na mysli soustředění, zjednodušení a urychlení řízení a tím jeho zlevnění. Důvodů těch tu však není a pro žalovanou stranu by vedení sporu bylo spojeno s výlohami, když by musila ona a i svědek jí vedený k jinému vzdálenému soudu se dostaviti, a proto se žalovaná také proti tomu ohradila. Každý soud má vykonávati úřední úkon k jeho působnosti příslušející v obvodu sobě přiděleném (§ 32 prvý odstavec j. n.). Podle zprávy procesního soudu a obsahu spisů žalující strana a spíše její manžel jsou zaujati proti procesnímu soudu, leč okolnosti, která by podezření to odůvodňovala, neuvedla. Otázka zaujatosti soudu nemůže však spadati pod předpis § 31 j. n. o delegaci soudu, ježto je samostatně řešena v §§ 19 až 25 j. n., jinak než delegace.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Pokud žalobkyně vytýká napadenému usnesení vadnost, po případě zmatečnost, protože nebylo vyžádáno její vyjádření podle posledního odstavce § 31 j. n., není v právu. Její vyjádření nebylo »k vysvětlení potřebné«, protože návrh na delegaci sama svým právním zástupcem podala (§§ 34 a 39 c. ř. s.) a v něm důvody, které uplatniti chtěla, také uvedla. Správně uvádí vrchní soud, že nebyl uplatněn důvod zaujatosti soudců nalézacího senátu, a že nebyli odmítnuti pro pochybnost o jejich nepředpojatosti (§ 19 čís. 2 j. n.). Nejde tu vůbec o delegaci z důvodů nutnosti podle § 30 j. n., nýbrž o delegaci z důvodů vhodnosti podle § 31 j. n. Nějaká nedůvěra manžela žalobkyně v tom směru jest bez významu, protože manžel žalobkyně není stranou v rozepři. Jest tedy zkoumati jen, zda jsou tu dostatečné důvody vhodnosti, které zákon nevypočítává, nýbrž přenechává je volné soudcovské úvaze podle jednotlivostí případu. Takovým důvodem není, že jest žalobkyně nemajetná a že by nemohla nésti náklady spojené s cestou do Prahy k ústnímu jednání. Jest přihlížeti i k zájmům strany žalované, na kterou byla žaloba podána u jejího obecného soudu (§§ 65, 66 a 75 j. n.) a která se proti delegaci vyslovila, majíc opačný zájem. Onen důvod by vedl důsledně k tomu, že by se zákonné pravidlo, by žalobce sledoval co do sudiště žalovaného, změnilo u stran chudých v opak. Nelze dále uznati za dostatečný důvod vhodnosti ani okolnost, že by se žalobkyně pro neznalost státního jazyka nemohla náležitě zúčastniti ústního jednání (§§ 26 druhý odstavec, 34, 182 a 184 c. ř. s.), ani okolnost, že by bylo nutno obšírnou korespondenci překládati do češtiny. Co se týče první okolnosti, stačí poukázati na předpisy čl. 8 a 10. odst. 3 jazyk. nař. čís. 17/1926 sb. z. a n. a na to, že ža-

lobkyně jest zastoupena advokátem. Ostatně jest i tu přihlížeti stejnou měrou k zájmům obou stran, neboť, byť i bylo z jazykových důvodů vhodné pro žalobkyni, by spor byl projednáván u soudu, u něhož by bylo lze jednati v jazyku německém, bylo by zároveň nevhodné pro žalovaného, kdyby musil jednati u jiného soudu, než procesního soudu jeho sídla (§ 75 j. n.). Pokud jde o otázku nákladů na případné překlady, nelze přehlédnouti, že nemohou býti žalobkyni k tíži, neboť, zvítězí-li žalobkyně ve sporu, nahradí je žalovaný a, podlehne-li, budou hrazeny ze státní pokladny (§ 64 čís. 5 c. ř. s.). Totéž platí obdobně o nákladech vzniklých výslechem svědků z obvodu krajského soudu v Čes. Lípě před krajským soudem civilním v Praze, nebudou-li důkazy ty provedeny dožádaným soudem. Navrženou delegaci neodůvodňuje posléze ani neosvědčené tvrzení rekursu, že prý bude třeba nahlédnouti do četných procesních spisů tento spor vyvolavších, jež prý jsou vesměs u krajského soudu v České Lípě, neboť spisy ty si může i nalézací soud, — bude-li jich potřebí — opatřiti bez valných obtíží a bez nákladů pro žalobkyni.

Čís. 12050.

Odpůrčí nárok.

Odporováno-li postupu námitkou proti žalobě o zaplacení postoupené pohledávky, nevyžaduje se, by odporovatelova pohledávka byla vykonatelná, aniž, by byla aspoň rozsudkem zjištěna.

Je-li postup proti dlužníku neúčinný, může proti žalobní pohledávce namítati započtením své pohledávky za postupitelem.

Lze odporovati i postupu hypotekární pohledávky.

Odporovatelné jednání jest proti zkrácenému věřiteli neúčinné, nikoliv však neplatné, neúčinné potud, by bylo odčiněno zkrácení věřitelovo.

Započtení.

Podle § 1443 obč. zák. jest započtení vyloučeno jen proti bezelstnému postupníku hypotekární pohledávky; jeho vědomost o vzájemné pohledávce v době postupu vylučuje bezelstnost, třebas postupník nabyl vědomosti jinak, než ze zápisu v pozemkové knize nebo z oznámení při postupu.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, Rv I 609/31.)

Na domě žalovaných bylo vloženo zástavní právo za pohledávání Otty Ch-a v částce 27.000 Kč proti pololetní výpovědi. Otto Ch. postoupil tuto pohledávku postupní listinou ze dne 2. listopadu 1918 své sestře Emilii V-ové. Tento převod byl knihovně vložen. Emilie V-ová vypověděla dne 1. června 1929 pohledávku k 1. prosinci 1929 a, ježto ji žalovaní nezaplatili, navrhla vydání platebního příkazu. Proti platebnímu příkazu namítli žalovaní mimo jiné, že mají proti Ottu Ch-ovi nárok na náhradu škody ve výši nejméně 27.000 Kč, jejž uplatnili započtením, a že postup pohledávky Ottou Ch-em žalobkyni jest odporovatelný podle ustanovení odpůrčího řádu, ježto uskutečněním převodu bylo by zmařeno právo žalovaných uspokojiti se ze jmění Otty Ch-a. Procesní soud prvé stolice ponechal platební příkaz v platnosti. Odvolací soud

napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Prvý soud má pravdu, že žalovaní nemohou pohledávky jim proti Ottovi Ch-ovi náležející, i kdyby je prokázali, uplatňovati námitkou započtení, poněvadž tomu odporuje ustanovení § 1443 obč. zák. O tom, zda pohledávku lze započítati, rozhoduje soud podle volného uvážení a, i když žalobkyně výslovně nenamítala, že se z důvodu § 1443 obč. zák. tvrzené pohledávky žalovaných k započtení nehodí, může tak rozhodnouti soud sám, je-li započtení na závadu předpis § 1443 obč. zák. Odvolatelé mají za to, že prvý soud nesprávně ocenil výsledky průvodního řízení, hlavně v tom směru, že nepřiznal žalovaným právo odporovati postupu pohledávky Otty Ch-a na žalobkyni, poněvadž uskutečněním převodu bylo zmařeno právo žalovaných uspokojiti ze jmění Otty Ch. své pohledávky ze společenství s Josefem K-em, z náhrady škody a z vyživovacích nároků jejich dcery. V tom směru má odvolání pravdu, že se prvý soud, pokud se týče odporovatelnosti převodu pohledávky, nezabýval všemi pohledávkami uplatňovanými žalovanými, které podle jejich názoru opravňují ji k odporovatelnosti převodu pohledávky na žalobkyni. Prvý soud správně uznal, že žalovaní nejsou oprávněni, by mohli odporovati postupu pohledávání na základě vyživovacích nároků své dcery Anny Ch-ové a jejího dítěte, neboť není to pohledávka jejich, nýbrž jejich dcery Anny Ch-ové pokud se týče jejího dítěte. Třeba že první soud výslovně neuznal, že i na základě tvrzených pohledávek ze společenství s Josefem K-em a z náhrady škody nemohou žalovaní převodu pohledávky odporovati, jest rozhodnutí toto podřaděno pod rozhodnutí co do započtení těchto pohledávek a může se proto odvolací soud s otázkou přípustnosti odporovatelnosti zabývati, poněvadž jde o to, zda zjištěný skutkový stav lze pod ustanovení zákona podřaditi. Podle § 8 odp. zákona jest každý věřitel, jehož pohledávka jest vykonatelná, oprávněn odporovati jednání dlužníkovu, pokud exekuce na jmění dlužníka k úplnému uspokojení věřitele nevedla, nebo je-li předpokládati, že k takovému uspokojení nepovede. Žalovaní však vůbec netvrdí, že jejich pohledávky jsou vykonatelné, a nevyplývá to ani z výpovědi Otty Ch-a, ani Anny Ch-ové. Žalovaní ani netvrdí, že pro své pohledávky vedli na jmění Otty Ch-a exekuci, a nemohli ani tak učiniti, any jejich pohledávky nejsou vykonatelné. Schází zde tedy podmínky pro přípustnost odporu proti postupu pohledávky na žalobkyni, i kdyby byly všecky pohledávky, žalovanými proti Ottovi Ch-ovi tvrzené, prokázány a byly prokázány i všecky ostatní okolnosti podmiňující přípustnost odporu.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolání, uplatňující číselně dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. a podle obsahu vývodů dovolání i důvod § 503 čís. 2 c. ř. s., číselně však neoznačený, jest opodstatněno. Dovolatelé vytýkají napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení jednak v tom, že má započtení namítané dovolatelem proti žalobní pohledávce za nepřípustné podle § 1443 obč. zák., jednak, že míní, že dovolatelé nemohou odporovati

postupu zažalované hypotekární pohledávky s Otty Ch. na žalující jeho sestru z důvodu, že pohledávka, kterou prý mají proti Ottovi Ch-ovi, není vykonatelná. Dovolatelům jest v obou směrech přisvědčiti. Pokud jde o odporovatelnost postupu odvolací soud neprávem se dovolává pro svůj názor ustanovení § 8 odpůrčího řádu podle císařského nařízení ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák., platného v době, kdy nižší soudy rozhodovaly. Žalovaní odporují postupu námitkou proti žalobě podané proti nim o zaplacení postoupené pohledávky a v takovém případě se podle § 10 odpůrčího řádu k odporu nevyžaduje, by pohledávka odporující strany byla vykonatelná a ovšem ani, jak mylně míní žalující strana v dovolací odpovědi, by byla aspoň rozsudkem zjištěna; ze slov § 10 odp. ř. »dříve, než se pohledávka věřitelova stala vykonatelnou« to dovozovati nelze a zahrnují tato slova pohledávky vůbec. V úvahu ovšem tu přichází jen pohledávka příslušející dovolatelům samým, totiž pohledávka, kterou dovozují ze svého poměru společenského s Ottou Ch-em, nikoli pohledávka jejich dcery Anny Ch-ové a jejího dítěte na výživné, ve příčině nichž dovolatelům schází oprávnění k jakýmkoli námitkám; dovolatelé se ostatně v dovolání o těchto pohledávkách již nezmiňují. Rovněž jest přisvědčiti dovolatelům, že, je-li postup proti nim bezúčinný, mohou přes ustanovení § 1443 obč. zák. proti žalobní pohledávce namítati započtením své pohledávky za postupitelem. Odporovati lze i postupu pohledávky hypotekární. Jednání odporovatelné jest proti zkráceném věřiteli neúčinné (§ 1 odp. ř.), nikoli však neplatné, neučinné potud, pokud jest toho potřebí, by odčiněno bylo věřitelovo zkrácení. Vyplývá to z ustanovení § 13 citovaného odpůrčího řádu, podle něhož věřitel může pro sebe žádati, co odporovatelným jednáním z majetku dlužníka ušlo, pokud jest toho třeba k jeho uspokojení. V souzeném sporu žalovaní postupem pohledávky v případě, že by bylo odůvodněno použití naň ustanovení § 1443 obč. zák., pozbyli by možnosti započísti na postoupenou pohledávku svou vzájemnou pohledávku, kterou si čítají proti postupiteli. K uspokojení jejich tedy není třeba, by žalobci něco vraceli, nýbrž stačí, musí-li žalobci snášeti započtení tak, jak by je dovolatelé mohli namítati postupiteli. Než ustanovení § 1443 obč. zák. nevylučuje započtení bezpodmínečně ani, kdyby tu ani odporovatelnosti nebylo. Dovolatelé sice výtku nesprávného právního posouzení v tomto směru neodůvodňují, což však dovolacímu soudu nepřekáží, by nepřihlédl i k jiným právním hlediskům, z nichž se dovolání co do přípustnosti započtení jeví odůvodněným. K vyloučení započtení podle § 1443 obč. zák. nestačí jen, že vzájemná pohledávka není v pozemkové knize při postoupené pohledávce zapsána nebo, že nebyla postupníku při postupu oznámena. Toto ustanovení jest vyložiti podle jeho účelu, kterým jest ochrana důvěru ve veřejné knihy, v ten rozum, že započtení jest vyloučeno jen proti bezelstnému postupníku pohledávky hypotekární, že však jeho vědomost o vzájemné pohledávce v době postupu bezelstnost vylučuje, třeba by postupník vědomosti nabyl jinak než ze zápisu v knize pozemkové nebo z oznámení při postupu (čís. 3367 a 4621 sb. n. s.). Pokud postupník není chráněn důvěrou v knihy veřejné podržuje postoupený dlužník všecky námitky, jež mu příslušely proti postupiteli, tedy i námitku započtení. Žalovaní tvrdili okolnosti závažné jak pro odporovatelnost postupu, tak pro otázku bezelstnosti žalující strany při postupu, totiž, že žalující jako sestra znala dobře osobní i finanční poměry Otty Ch-a, že se postup stal, když na něho bylo naléháno, by splnil své závazky proti dovolatelům a jejich dceři a že se převodem žalobní pohledávky zbavil jediného jmění a zmařil uspokojení pohledávky dovolatelů. Soudy nižších stolic se v důsledku svého právního názoru s těmito skutečnostmi nezabývaly a proto se soudu dovolacímu nedostává potřebného skutkového podkladu pro rozhodnutí ve věci samé.

Čís. 12051.

Ustanovení čl. 347 obch. zák. platí i při prodeji podle vzorku.

Jest na kupiteli, by zboží bez odkladu po dodání ohledal, a, objeví-li se, že nevyhovuje smlouvě, ihned o tom učinil oznámení prodateli. Kupitel není oprávněn oddalovati ohledání zboží a oznámení vad až po dojití faktury. Lhostejno, že prodatel nevytýkal v první stolici, že se pozastavení zboží stalo opožděně. Jest na kupiteli, by tvrdil a dokázal, že vytýkal vady včas.

O zboží jiném (aliud) lze mluviti jen, je-li rozdíl mezi objednaným a dodaným zbožím tak podstatný, že by se při rozumném pojímání stavu věci obchodník ani nepokusil, takovým zbožím plniti smlouvu a také by ani nemohl očekávati, že je odběratel jako plnění smlouvy přijme.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, Rv I 1293/31.)

Žalovaný objednal u žalující firmy poznámkové bloky podle vzorku. Proti žalobě o zaplacení kupní ceny namítl žalovaný, že dodané poznámkové bloky neodpovídaly vzorku, ježto neměly t. zv. reklamní okénko. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Po stránce právní nejde o případ čl. 347 obch. zák., poněvadž sporné zboží bylo objednáno podle vzorku, tomuto vzorku však zřejmě neodpovídalo, takže nejde o vadu v jakosti, nýbrž o dodávku jiného zboží, než bylo objednáno. To vyplývá i z dopisu žalující firmy ze dne 6. ledna 1930 a žalobkyní není ani popřeno, že tehdy měla různé druhy bloků, a to bloky s okénkem určeným pro reklamu a bloky bez takovéhoto okénka. V posledním odstavci čl. 347 obch. zák. jest řeč jen o prodeji na zkoušku neb po zkoušce, takže se tento článek nevztahuje na prodej podle vzorku. Vzhledem k tomu okolnost, že žalovaný zboží nepozastavil ihned, jak je obdržel, nýbrž teprve po dojití účtu, nemá za následek, že se zboží pokládá za schválené. Žalovaný se nezdráhá vydati sporné zboží žalobkyni a nebylo třeba, by je dříve vrátil, nebo je výslovně dal k disposici. Žalobkyně nesplnila kupní smlouvu, následkem čehož není oprávněna žádati zaplacení (§§ 1052, 1066 obč. zák.), zejména když úpravu sporného zboží podle vzorku odmítá, ježto by to bylo spojeno se značnými náklady.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Dovolání, jež napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., nelze upříti oprávnění, neboť odvolací soud neposoudil věc po právní stránce správně. Zjištěno bylo, že zboží

bylo objednáno podle vzorku a že dodané zboží neodpovídalo vzorku, poněvadž poznámkové bloky dodané dovolatelkou neměly reklamní okénko, a že žalovaný pozastavil zboží pro tuto vadu dopisem ze dne 3. ledna 1930, asi měsíc po dodání zboží, poněvadž vyčkával, až dojde faktura. Toto pozastavení jest však opožděné, neboť podle čl. 347 obch. zák., jenž platí i při prodeji podle vzorku (čl. 340 obch. zák.), jest na kupiteli, by zboží bez odkladu po dodání ohledal, a, když se objeví, že nevyhovuje smlouvě, ihned o tom učinil oznámení prodateli. Opomine-li to, platí zboží za schválené. Nebyl tudíž žalovaný oprávněn oddalovati ohledání zboží a oznámení vad až po dojití faktury. Dovolatelka ovšem nevytýkala v první stolici, že se pozastavení zboží stalo opožděně, avšak podle čl. 347 obch. zák. jest řádné a včasné oznámení vad předpokladem práv vyplývajících pro kupitele z dodání vadného zboží. Bylo proto na žalovaném jako kupiteli, by tvrdil a dokázal, že včas vytýkal vady, neboť důkazní břemeno včasného oznámení vad a tím i včasného zkoumání zboží stihá kupitele (sb. n. s. čís. 4035). Žalovaný však ani netvrdil, že vytýkal vady dodaného zboží včas, naopak vyplývá z jeho vlastního přednesu, že se tak stalo teprve měsíc po dodání zboží, tedy zřejmě opožděně. Pro nedostatek řečeného zákonného předpokladu jest proto považovati sporné zboží za schválené. Nelze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že tu nejde o případ čl. 347 obch. zák. i proto, že bylo dodáno zboží jiné (aliud). O zboží jiném (aliud) lze mluviti jen, je-li rozdíl mezi objednaným a dodaným zbožím tak podstatný, že by se při rozumném pojímání stavu věci obchodník ani nepokusil, takovým zbožím plniti smlouvu a také by ani nemohl očekávati, že je odběratel jako plnění smlouvy přijme (srovnej rozh. sb. n. s. čís. 3679). Že tu byly tyto předpoklady, žalovaný ani netvrdil. Nutno-li tedy pokládati zboží dodané dovolatelkou žalovanému za schválené, jest žalovaný povinen zaplatiti za ně zažalovanou kupní cenu.

Čís. 12052.

Spor o vyklizení služebního, deputátního bytu z důvodu zrušení služebního poměru jest věcí prázdninovou podle § 224 čís. 7, nový doslov, c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, Rv I 1838/32.)

Žalobě zaměstnavatele proti zaměstnancům o vyklizení služebního bytu procesní soud prvé stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

V projednávaném sporu domáhá se žalobkyně na žalovaných z důvodu zrušení služebního poměru vyklizení služebního, deputátního bytu. Jde o spor podle § 224 čís. 7 c. ř. s., to jest o spor mezi zaměstnavatelem a jeho zaměstnanci ze služební smlouvy. Takové spory jsou podle

uvedeného paragrafu spory prázdninovými, při kterých soudní prázdniny nemají (§ 225 odstavec druhý c. ř. s.) na počátek a uplynutí lhůt v opravném řízení vlivu. Bylo tedy dovolání podati bez ohledu na soudní prázdniny, to jest, an rozsudek odvolacího soudu byl doručen dne 11. července 1932, nejdéle dne 25. července 1932. Dovolání podáno však bylo teprve dne 7. září 1932 a je proto opožděné. Po rozumu §§ 471 čís. 2, 474 druhý odstavec a 513 c. ř. s. bylo dovolání odmítnouti.

Čís. 12053.

Přikázání zabavené pohledávky jest samostatným usnesením; soudci jest zkoumati, zda jsou pro ně zákonné podmínky, bez ohledu na pravoplatnost usnesení povolujícího exekuci a zcela nezávisle na něm.

Předpisy §§ 303 a násl. ex. řádu nebrání, by »pohledávky ze vkladů« u peněžních ústavů nebyly přikázány k vybrání, nejde-li o pohledávky ze vkladních knížek.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R II 351/32.)

Soud prvé stolice přikázal vymáhajícímu věřiteli k vybrání zabavené pohledávání dlužníka ze vkladů u peněžních ústavů. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Vymáhající věřitel učinil návrh na zabavení vkladů u peněžních ústavů v návrhu jmenovaných. Vkladem u peněžního ústavu jest rozuměti uloženi peněz na vkladní knížku u peněžních ústavů. Vymáhající věřitel neuvedl v návrhu, že jde o jiné peněžité pohledávky. V takovém případě lze však vésti exekuci na vklady jen ve smyslu § 296 ex. ř. odebráním vkladní knížky výkonným orgánem a sepsáním zájemního protokolu uloženého pak v soudní kanceláři. Vymáhající věřitel vedl však exekuci na řečené vklady jako na prostou peněžitou pohledávku platební zápovědí dlužníku, což zřejmě odporuje zákonu. Přehlédl-li to soud exekuci povolující, měl alespoň soud exekuční zamítnouti návrh na přikázání pohledávek k vybrání, třebaže usnesení o zabavení pohledávek nabyla již právní moci, neboť usnesení o přikázání jest usnesením samostatným, o němž rozhoduje exekuční soud bez ohledu na povolenou již exekuci zabavením.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem dovolacího rekursu, že po pravomoci usnesení povolujícího exekuci nelze přikázání zvlášť napadati z důvodů, jež směřují proti povolení zabavení. Přikázání zabavené pohledávky jest samostatným usnesením a při něm jest soudci zkoumati, zda jsou pro ně zákonné podmínky. Toto zkoumání se děje bez ohledu na pravoplatnost usnesení exekuci povolujícího a zcela nezávisle na něm.

Dovolací rekurs jest však opodstatněn, uváděje, že v exekučním návrhu není uvedeno, že se navrhuje exekuce na vkladní knížky, nýbrž že se v něm žádá jen zcela všeobecně zabavení »pohledávek ze vkladů«. Činí se v něm také návrh na zápovědi, stanovené v § 294 ex. ř. při exe-

kuci na peněžité pohledávky. Tak skutečně návrh zněl a podle tohoto exekučního návrhu a údajů v něm obsažených byla exekuce povolena. Předpisy §§ 303 a násl. exekučního řádu nebrání, by pohledávky ze vkladů u peněžních ústavů (jež mohou býti také pohledávkami jen z běžných účtů) nebyly přikázány k vybrání, nejde-li o pohledávky ze vkladních knížek (§ 296 a 305 ex. ř.). Názor rekursního soudu, že prý soud prvé stolice měl zamítnouti návrh na přikázání pohledávek k vybrání, není správný, pročež bylo dovolacímu rekursu vyhověno a uznáno, jak se stalo.

Čís. 12054.

Obytné domy, jež postavil zednický mistr na prodej a jež zatím pronajal, neslouží provozu jeho podniku (§ 265 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n.).

Nemovitost, sloužící jinak převážně k provozu kamenolomu a štěrkoviště, neslouží ani výlučně ani převážně cementářskému podniku dlužníkovu tím, že z ní bere písek k výrobě cementového zboží.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R II 379/32.)

Dlužník byl zednickým mistrem, měl kamenolom a štěrkovník a vyráběl cementové zboží. Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodané domy dlužníka a za jeho kamenolom, nepřikázal soud prvé stolice Úrazové pojišťovně dělnické dlužné příspěvky v přednostním pořadí. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Vymáhající strana (Úrazová pojišťovna dělnická) žádala, by její pohledávka na příspěvcích 15.792 Kč byla jí přikázána v přednostním pořadí a nárok ten odůvodnila tím, že nemovitosti vl. čís. 1242, 1243 a 1197 sloužily převážně podle dražebního ediktu a odhadního protokolu jakož i podle vyšetření účelu podniku podrobeného pojištění. Napadené usnesení nepřiznalo vymáhající straně nic s odůvodněním, že pohledávka vázne simultanně na všech třech nemovitostech, že se nemůže vztahovati na oba obytné domy, nejvýše částečně na kamenolom, z největší části na výrobu cementového zboží a na stavební živnost dlužníkovu, nebylo ale zevrubně uvedeno, kolik na vydražené nemovitosti připadá, z výkazu nedoplatků jde na jevo, že se částky vztahují na všechny podniky dlužníkovy a rozdělení na jednotlivé části nebylo provedeno. Ve stížnosti uvádí vymáhající strana, že ve smyslu judikátu čís. 150 býv. nejvyššího soudu ve Vídni a § 265 zákona ze dne 15. června 1927 čís. 76 Sb. z. a n. bylo jí účtovaný peníz 15.792 Kč přikázati, ježto za výdělečný podnik jest považovati všechna odvětví provozovaná dlužníkem a jest je bráti jako celek, jako jeden výdělečný podnik. Nemovitost vl. čís. 1197 je označena v pozemkové knize jako kamenolom a skladiště, z vyšetření pak jde na jevo, že vložka čís. 1242 a 1243 jsou obytné domky, které dlužník vystavěl na prodej a takové obytné domy jest prý považovati za nemovitosti sloužící převážně podniku. Leč stížnosti nelze přiznati oprávnění. Zadrženým příspěvkům Úrazové dělnické pojišťovny přísluší přednostní zástavní právo přede všemi soukromými zástavními právy na nemovitostech patřících povinnému, ale jen za podmínek a omezení, za kterých jest stanoveno pro výdělkovou daň přednostní právo na nemovitostech povinného. Podle § 265 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních požívají přednostního pořadí přede všemi knihovními pohledávkami výdělkové daně na nemovitostech, sloužících výlučně nebo převážně ku provozování výdělečného podniku dani podrobeného, patřícího majiteli těchto nemovitostí. Aby tedy bylo lze nedoplatkům Úrazové pojišťovny přiznati výsadní pořadí, muselo by předloženými doklady býti prokázáno nebo z pozemkové knihy, po případě ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů býti zjevno (§ 210 ex. ř.), že jest u těchto pohledávek splněn i předpoklad nutný pro přiznání přednostního pořadí, že prodané nemovitosti výlučně nebo převážně slouží ku provozování výdělečného podniku, který byl podroben úrazovému pojištění. Z pozemkové knihy okolnost ta zřejmou není. V dražebním ediktu a v odhadním protokolu je vložka čís. 1242 a 1243 označena jako dvojitý obytný dům se zahradou a jen u vložky čís. 1197 je poznačeno, že jde o kamenolom a skladiště. Dle vyšetření četnictva nemovitosti vl. čís. 1242 a 1243 jsou obytné domky, které nikdy nesloužily žádným způsobem účelu podniku dlužníka, nemovitost vl. čís. 1197 je kamenolom se štěrkovníkem, který slouží povinnému k výrobě stavebního kamene, štěrku, jakož i písku k výrobě cementových výrobků. Byly-li oba domy dlužníkem vystaveny na prodej, jest je považovati za uložení dlužníkova kapitálu a tudíž nikoliv za objekty, sloužící ku provozování živnosti samé, pokud stěžovatelka neprokázala opak.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu Úrazové pojišťovny dělnické potud, že jí přikázal v přednostním pořadí dlužné příspěvky z kamenolomu; jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Podle § 265 zákona čís. 76/1927, který obdobně platí o dlužných příspěvcích úrazových (jud. 150 uveřejněný v Gl. U. n. ř. 1197, sb. n. s. čís. 4226, 7923), přísluší úrazovému pojistnému přednostní právo zástavní na nemovitostech, jež výlučně nebo převážně slouží provozování výdělečného podniku dlužníkova, úrazovému pojištění podrobenému. Prodané domy vl. čís. 1242 a 1243 jsou domy obytné, jsou pronajaty a podle úředního sdělení nesloužily a neslouží žádnému živnostenskému podniku dlužníka. Neslouží ani dlužníkově živnosti jako zednického mistra, ani jeho kamenolomu a štěrkovníku, aniž výrobě cementového zboží. Právem tudíž bylo nedoplatkům pojistného, účtovaným z uvedených podniků dlužníkových, přednostní uspokojení z domů vl. čís. 1242 a 1243 při rozvrhu nejvyššího podání odepřeno. Nelze přisvědčiti dovolací rekurentce, jež poukazujíc na okolnost v úředním sdělení potvrzenou, že dlužník postavil řečené domy za účelem jejich prodeje, dovozuje, že domy sloužily podniku dlužníka, najmě jeho živnosti zednického mistra a že proto účtovaným nedoplatkům na příspěvcích, pokud se týče alespoň dlužným příspěvkům na zednickou živnost připadajícím přednostní uspokojení z dražebních výtěžků za domy přísluší.

I když domy byly k onomu účelu postaveny, ježto se v nich žádný z dlužníkových podniků neprovozuje, neslouží provozu dlužníkových podniků a činí si dovolací rekurentka nárok na přednostní pořadí u domů (§ 265 zák. čís. 76/1927) neprávem. Co se týče nemovitosti vl. čís. 1197, sloužila tato nemovitost podle odhadního protokolu a podle úředního sdělení dlužníkovi k dobývání kamene jako kamenolom a jako štěrkoviště k dobývání štěrku. Mimo to bral odtud dlužník písek na výrobu cementového zboží. Řečená nemovitost sloužila, ne-li výlučně, tedy převážně k provozování kamenolomu a štěrkovníku. Pouhé braní písku vedle kamenolomu a štěrkoviště netvořilo však ještě z řečené nemovitosti nemovitost výlučně nebo převážně sloužící cementářskému podniku dlužníkovu. Ručí tedy (§ 265 zákona čís. 76/1917) nemovitost vl. čís. 1197 v přednostním pořadí za úrazové pojistné připadající na kamenolom a štěrkoviště, nikoli za pojistné připadající na výrobu cementového zboží. Bylo tudíž, pokud se týče jest přiznati přednostní pořadí z výtěžku docíleného za nemovitost vl. čís. 1197 nedoplatkům úrazového pojistného z kamenolomu a štěrkoviště, a to vzhledem ke knihovnímu zajištění, po dobu tří let.

Čís. 12055.

Dvorní dekret ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. se vztahuje i na pohledávky za podniky provozovanými erárem, jež jsou podniky obchodními, najmě na náhradní nároky proti eráru pro železniční úraz.

Ustanovení dvorního dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. platí dosud a nepozbyla účinnosti ani novým doslovem § 295 ex. ř. (čl. VIII nařízení ze dne 1. června 1914, čís. 118 ř. zák.).

Exekuce zabavením a příkázáním k vybrání dlužníkovy pohledávky za československým státem (erárem) jako poddlužníkem jest přípustná jen, je-li pohledávka za státem již likvidní a k výplatě poukázána. Na vymáhajícím věřiteli jest, by tyto okolnosti uvedl podle § 54 čís. 3 ex. ř. již v exekučním návrhu.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R II 432/32.)

K vydobytí peněžité pohledávky navrhl vymáhající věřitel povolení exekuce zabavením a příkázáním k vybrání pohledávky příslušející dlužníku proti československému státu z důvodu náhrady škody ze železničního úrazu ve výši plus minus 4.000 Kč. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud k rekursu poddlužníka exekuční návrh zamítl. Důvody: V návrhu na povolení exekuce má podle § 54 ex. ř. býti udáno vše, co podle povahy případu jest důležité pro nařízení, jež soud povolující nebo soud exekuční má vydati pro vedení exekuce, a tudíž, vede-li se exekuce na pohledávky za erárem, má býti udáno, že jde o pohledávku likvidní a u určité veřejné pokladny již poukázanou, neboť podle dvorského dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. soudní zabavení jiných než takto specifikovaných pohledávek není přípustné. To vymáhající věřitel neučinil a proto exekuce zabavením této pohledávky byla povolena neprávem, takže bylo vyhověti stížnosti, kterou erár podal podle § 295 (2) ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávněnost. Stěžovatel v něm dovozuje, že se dvorní dekret ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. nevztahuje na pohledávky proti podnikům erárem provozovaným, jež jsou podniky obchodními, že se dvorní dekret stal bezpředmětným, pokud jde o požadavek likvidnosti, ježto prý likvidita má nyní jen procesuální význam podle § 391 c. ř. s., a že i jeho další požadavek, by zabavená pohledávka byla poukázána u nějaké veřejné pokladny, byl odstraněn novým doslovem § 295 ex. ř. S těmito názory nelze souhlasiti. Že dvorní dekret čís. 291/1838 sb. z. s. platí i o náhradních nárocích proti eráru pro železniční úraz, bylo vysloveno již nálezem býv. nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 12. prosince 1905, čís. 18.582 (repertorium nálezů čís. 188, úřední sbírka čís. 850). Tento názor sdílí i nejvyšší soud, neboť rozhodné jest, že jde o pohledávku za státem jako poddlužníkem, nezáleží však na tom, z jakého právního důvodu pohledávka za státem přísluší, neboť v té příčině nečiní dvorní dekret rozdílu. Nepadá ani na váhu okolnost stěžovatelem zdůrazněná, že v roce 1838, když byl dvorní dekret vydán, nebyl ještě znám pojem obchodních podniků státem provozovaných, neboť jest tu přihlížeti nejen k doslovu dvorního dekretu, nýbrž i k doslovu čl. IX. čís. 5 uvoz. zák. k ex. ř., kterýžto předpis byl vydán v době, kdy železnice byly již státem provozovány. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu (viz rozhodnutí čís. 6356, 7104, 7277, 7478, 10.140, 10.608 sb. n. s.), jest exekuce zabavením a příkázáním k vybrání pohledávky dlužníkovy za československým státem (erárem) jako poddlužníkem přípustná jen, je-li pohledávka za erárem již likvidní a k výplatě poukázána. Na vymáhajícím věřiteli jest, by tyto okolnosti uvedl podle § 54 čís. 3 ex. ř. již v exekučním návrhu. Ustanovení dvorního dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s., jenž podle čl. IX čís. 5 uvoz. zák. k ex. ř. zůstal nedotčen, platí dosud a nepozbyla účinnosti ani novým doslovem § 295 ex. ř. (čl. VIII. nařízení ze dne 1. června 1914, čís. 118 ř. zák.), jenž se vůbec nedotýká přípustnosti obstávky nebo soudního zabavení pohledávky za státem, nýbrž nově upravuje jen způsob zabavení, pokud se týče doručení platební zápovědi. Nejvyšší soud nemá příčiny, by se v tomto případě odchýlil od svého ustáleného rozhodování. Stěžovatel se nemůže na svůj prospěch dovolávati rozhodnutí čís. 6327 sb. n. s., ano tu nedopadá, neboť mělo na zřeteli případ, kde vymáhající věřitel již v návrhu na povolení exekuce tvrdil, že pohledávka, jejíž zabavení bylo navrženo, jest již likvidní, kdežto v souzené věci se vymáhající věřitel vůbec nezmínil v návrhu na povolení exekuce o tom, že pohledávka povinného za československým erárem na náhradu škody ze železničního úrazu jest již likvidní, ani o tom, že tato pohledávka byla poukázána k výplatě. Tvrdí-li vymáhající věřitel teprve v dovolacím rekursu, že zabavená pohledávka jest likvidní, jde o nedovolenou novotu, k níž nejvyšší soud nemůže přihlížeti.

Čís. 12056.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.). Spory podle §§ 1 a 2 zákona náležejí k věcné příslušnosti okresních soudů, o jichž místní příslušnosti platí § 3, i tehdy, jde-li o okresní

soudy, v nichž pracovní soudy neb oddělení okresních soudů pro pracovní spory sice zřízeny býti mají, ale dosud svou činnost zahájiti nemohly.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1932, R II 435/32.)

Žalobou, zadanou dne 18. března 1932 na okresním soudě v Z., domáhal se zaměstnanec na zaměstnavateli platu za výpovědní lhůtu. Procesní soud prvé stolice uznal rozsudkem ze dne 13. července 1932 podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě ke zrušovacímu důvodu, jehož použil, o odvolání dále po zákonu jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud zrušil rozsudek prvého soudu i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva, vycházeje z názoru, že soud prvé stolice nesměl jednati o žalobě, která byla podána za platnosti zákona o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n., ano jde o pracovní spor ve smyslu tohoto zákona, — nýbrž, že měl buď žalobu odmítnouti nebo ji postoupiti příslušnému oddělení pro pracovní spory, jež sice nebylo v době podání žaloby ještě ustaveno, což prý však nevadilo, by žaloba nezůstala nevyřízena, až bude příslušné oddělení zřízeno. Nejvyšší soud s tímto názorem nesouhlasí. Jde ovšem o spor ze služebního poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem podle § 1 odst. (1) a § 2 a) zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. a jest správné, že tento zákon nabyl podle § 43 odst. (1) účinnosti již dnem 1. ledna 1932 a že v § 3 odst. (1) b) vládního nařízení ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 sb. z. a n. bylo ustanoveno, že oddělení pro pracovní spory se zřizuje též u okresního soudu v Z. Ale jest dále uvážiti, že v § 4 odst. 2 vládního nařízení čís. 180/1931 sb. z. a n. byl zároveň pověřen ministr spravedlnosti, by teprve vyhláškou uveřejněnou ve sbírce zákonů a nařízení určil den zahájení činnosti pracovních soudů a oddělení okresních soudů pro pracovní spory, uvedených v §§ 2 a 3. Tak se stalo vyhláškou ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, čís. 44 sb. z. a n., v níž bylo určeno mezi jiným, že oddělení okresního soudu v Z. pro pracovní spory započne svou činnost až od 1. září 1932. O skutečném zřízení tohoto oddělení lze mluviti teprve od doby, kdy může započíti svou činnost; do té doby ho nebylo a do té doby nemohly u něho býti zahájeny a projednávány pracovní spory. Zákonodárce však pamatoval i na to, by spory uvedené v §§ 1 a 2 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. mohly býti zahajovány a projednávány i v přechodné době od 1. ledna 1932 až do skutečného zřízení pracovních soudů a oddělení okresních soudů pro pracovní spory, a stalo se opatření pro tuto přechodnou dobu tím, že se v § 42 všeobecně stanoví, že tyto spory, pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud, aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náležejí k věcné příslušnosti okresních soudů

a že o místní příslušnosti okresních soudů platí v těchto případech ustanovení § 3. Všeobecný doslov § 42 a zejména slova »pokud není zřízen«, svědčí o tom, že v něm jest stanoven předpis o věcné příslušnosti okresních soudů nejen pro soudní okresy, ve kterých nebudou vůbec zřízeny pracovní soudy, ani oddělení pro spory pracovní, nýbrž — pro uvedenou již přechodnou dobu — také pro ony soudní okresy, v nichž pracovní soudy neb oddělení okresních soudů pro pracovní spory sice zřízeny býti mají, ale dosud svou činnost zahájiti nemohly. Nelze se přece důvodně domnívati, že by zákonodárce zamýšlel v poměrně dlouhé přechodné době od 1. ledna 1932 až do skutečného zřízení pracovních soudů a oddělení okresních soudů pro pracovní spory ponechati zaměstnance s jejich nároky z poměru pracovního, služebního a učebního bez potřebné ochrany soudní, an jinak poskytuje takovým sporům pro jejich povahu výhodu urychleného řízení (viz na př. § 224 čís. 7 c. ř. s. v doslovu zákona čís. 23/1928 sb. z. a n.). Není proto správný názor odvolacího soudu, že soud prvé stolice měl buď žalobu odmítnouti nebo ji postoupiti oddělení pro pracovní spory a ponechati ji nevyřízenou tak dlouho, až toto oddělení bude zřízeno. Ježto žaloba byla podána dne 18. března 1932, tedy v mezidobí mezi 1. lednem a 1. zářím 1932, byl podle § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. pro tento spor věcně i místně příslušným dovolaný okresní soud v Z., jehož příslušnost nebyla žalovanou firmou napadena a který také rozhodl o žalobě věcně rozsudkem ze dne 13. července 1932, vydaným dříve, než u něho bylo skutečně zřízeno oddělení pro pracovní spory.

Čís. 12057.

K odůvodnění prozatímního opatření proti pozůstalosti (zastoupené opatrovníkem) jest třeba subjektivního chování (§ 379 ex. ř.), jehož se dopustil tento odpůrce; nestačí chování se zůstavitele.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R I 884/32.)

Soud prvé stolice povolil k zajištění peněžité pohledávky prozatímní opatření proti pozůstalosti po Jiřím W-ovi, zastoupené opatrovníkem Dr. S-em. Rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

K povolení prozatímního opatření podle § 379 ex. ř. jest mimo jiné třeba, by vydobytí navrhovatelova nároku bylo ohroženo subjektivním chováním odpůrce, činícím jeho majetek pro navrhovatele nepřístupnějším. Takovéto subjektivní chování odpůrce nelze v souzeném případě spatřovati v tom, že inž. Jiří W., jak tvrdila stěžovatelka v návrhu, prohlásil ještě za svého života, že navrhovatelce nic nedá a že si na něm nic nevezme, a to prostě z důvodu, že odpůrcem jest tu pozůstalost po Jiřím W-ovi zastoupená opatrovníkem k činu a navrhovatelka ani netvrdila, že subjektivní chování, naznačené v § 379 ex. ř., tohoto odpůrce ohrožuje vydobytí jejího nároku.

Čís. 12058.

Knihovní poznámka žaloby, kterou jest se domáháno rozsudku, že žalovaný jest povinen trpěti, by si žalobce mohl vložiti zástavní právo pro svou pohledávku v poznamenaném pořadí, jest nepřípustná.

Není-li knihovní poznámka přípustná s hlediska předpisu knihovního zákona, nelze ji povoliti ani podle předpisu § 382 ex. ř.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R I 887/32.)

Žalobkyně navrhla, aby žaloba, kterou se domáhá rozsudku, že žalovaná je povinna trpěti, aby si žalobkyně mohla vložiti zástavní právo pro svou pohledávku v poznamenaném pořadí, byla prozatimním opatřením knihovně poznamenána. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Žalobkyně navrhla poznámku žaloby jako prozatimní opatření. Stěžovatel právem poukazuje k tomu, že tu není podmínek § 381 ex. ř. Žalobkyně uvádí jako důvod své žádosti, že účinnost poznámky knihovního pořadí, u které se má státi poznámka podané žaloby, končí dnem 13. února 1933 a průtahem sporu by se mohla státi bezúčinnou. To jest sice možné, ale není to jisté; naopak spor může býti i dříve ukončen. Nelze proto již dnes shledati nebezpečí, že by jinak soudní vymáhání nároku bylo zmařeno neb značně stíženo. Jest proto ku prozatimnímu opatření ještě dosti času a žádost žalující strany jest na nejméně předčasnou. Poznámka, jak ji žalující strana upravila, není však ani přípustna podle ustanovení knihovního zákona. Poznámka takového obsahu není uvedena ani v knihovním zákoně, ani v jiných platných zákonech. Podle § 20 knih. zák. mohou býti povoleny poznámky a) k vyznačení osobních poměrů, b) ke zřízení právních účinků, spojených s poznámkou podle předpisů civilního řádu soudního nebo knihovního zákona. Do prvé skupiny žádaná poznámka zřejmě nepatří. Ani do druhé skupiny nelze ji zařaditi, neboť není předpisu ani civilního řádu soudního, ani knihovního zákona, který by s takovou poznámkou spojoval právní účinky. O poznámce spornosti má knihovní zákon přesná ustanovení v §§ 61—73; podle nich však poznámku, jak ji žádá žalobce, nelze povoliti. Žalující strana uplatňuje žalobou nárok, by strana žalovaná trpěla vklad práva zástavního. Naproti tomu stanoví § 61 kn. zák., že poznámku spornosti může žádati ten, kdo se cítí zkrácen nějakým vkladem ve svém knihovním právu. Nejsou zde tudíž náležitosti § 61 kn. zák. ani § 20 kn. zák., a není poznámka přípustná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Zajištění žalobního nároku knihovní poznámkou, jak se toho domáhá žalobkyně, nelze posuzovati jen s hlediska § 382 ex. ř., nýbrž s hlediska příslušných předpisů knihovního zákona (rozh. 5448 sb. n. s.). Že knihovní poznámka žaloby, o niž jde, není přípustná s hlediska § 59 knih. zák. vyslovil nejvyšší soud již v rozh. čís. 7116 sb. n. s., řešícím

obdobný případ. Že knihovní poznámka není přípustná ani s hlediska § 61 knih. zák., odůvodnil správně již rekursní soud a stačí po té stránce odkázati stěžovatelku na jeho důvody. Stěžovatelka nemůže dosíci úspěchu ani námitkou, že poznámkou má býti založen právní účinek ve smyslu § 55 knih. zák. ve směru negativním, t. j. účinek, aby platnost poznámky pořadí ve smyslu § 55 knih. zák. nepominula. Z doslovu ustanovení §§ 55 a 58 knih. zák., jakož i z odst. (3) § 81 knih. zák. vyplývá, že lhůtu stanovenou v § 55 knih. zák. nelze vůbec prodloužiti a nemohlo by se tak státi ani povolením žádané poznámky a tato byla by vůbec bezvýznamnou pro otázku, týkající se zániku účinnosti poznámky pořadí. Není-li tudíž stěžovatelkou žádaná poznámka přípustna s hlediska předpisu knihovního zákona, nelze jí vyhověti ani podle předpisu § 382 ex. ř.

Čís. 12059.

Tím, že jeden ze spoluvlastníků vinkuloval vkladní knížku, maje ji právě v držbě, nestala se ani knížka, tím méně vklad výhradným vlastnictvím toho, kdo knížku vinkuloval, a jest spoluvlastník oprávněn, domáhati se na něm devinkulace té části vkladu, která mu nepatří. Tento spoluvlastník jest oprávněn, vkladní knížku zadržovati jako své spoluvlastnictví a zabrániti tak libovolnému a výhradnému nakládání s vkladem spoluvlastníku, jenž zařídil vinkulaci.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R I 898/32.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném (z důvodu vlastnictví) vydání vkladní knížky záložny, jež byla vinkulována matkou žalobkyně se svolením a vědomím žalobkyně. Žalovaný namítl, že jest spoluvlastníkem knížky a že vinkulace byla provedena bezdůvodně. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Především jest řešiti otázku, zda při vinkulované vkladní knížce může žalovaný platně namítati spoluvlastnictví k penězům a platně namítati, že se vinkulace stala bezdůvodně. Žalovaný přiznává, že žalobkyně dala jednostranně vkladní knížku vinkulovati. I kdyby bylo správné, že k penězům na vkladní knížce uloženým a i ke vkladní knížce samé přísluší žalovanému spoluvlastnické právo, je tato obrana proti žalobnímu žádání právně bezpodstatná. Vkladní knížka má povahu papíru majiteli svědčícího. Majitelem vkladu jest jen ten, kdo s ním může volně nakládati, tedy, pokud není nic jiného smluveno, ten, kdo se může prokázati knížkou. Vinkulací přestává býti majitelem vkladu a pozbývá disposice s vkladem a je lhostejno, na koho knížka zní. V souzeném případě žalobkyně vinkulací zbavila vkladní knížku povahy papíru majiteli svědčícího a z vkladní knížky její vinkulací se stala movitá věc mající majetkovou hodnotu. Proto nemůže žalovaný uplatňovati k vinkulované vkladní knížce právo spoluvlastnické námitkou, ano by mu nebylo ani nic platno pro vinkulaci, bylo by bez praktické ceny a náleží mu proto jen obligační nárok proti žalobkyni, poněvadž ani netvrdil, že vinkulace byla zařízena protismluvně. Z důvodů těch je žalovaný povinen žalobkyni knížku vydati. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil

věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Okolnost, zda knížka jest vinkulována či-li nic a kdo ji vinkuloval, jest pro posouzení sporu podle názoru odvolacího soudu lhostejná, rozhodným jest, zda knížka jest vlastnictvím žalobkyně, t. j. zda vklad na ní náleží jí, či zda jest správná obrana žalovaného, že vklad, který knížka osvědčuje, jest jeho spoluvlastnictvím. Jest správné, že vkladní knížka jest papírem majiteli svědčícím a že každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán za řádného držitele i bez průkazu a že mu požadovaná částka z vkladu má býti vyplacena, pokud tomu neodporuje umořovací řízení, soudní zákaz aneb zákaz přípustný podle stanov (heslo, vinkulace). Jest také správné, že vinkulací přestává u vkladní knížky právní povaha papíru majiteli svědčícího (§ 10 zákona čís. 302/20 a § 1 a 2 zák. čís. 239/24 sb. z. a n.). Tím se však nezmění nic na vzájemném právním poměru ukladatelů. Vklad, který jest vkladní knížkou representován a potvrzen (§ 1 zákona čís. 239/24 sb. z. a n.) nemusí náležeti osobě jediné a není proto vyloučeno, by vkladní knížka nemohla býti ve spoluvlastnictví několika osob. V poměru k peněžnímu ústavu jest ovšem pokládati za držitele toho, kdo knížku předloží, po případě kdo nejen knížku předloží, nýbrž je i s to, vyhověti podmínkám vinkulačním. I když některý ze spoluvlastníků knížku, maje ji právě v držbě, vinkuluje, nestala se tak ani knížka, tím méně vklad výhradným vlastnictvím toho, kdo knížku vinkuloval, a spoluvlastník jest oprávněn, domáhati se na něm devinkulace té částky vkladu, která mu nepatří. Má-li však, jak první soud také přiznává, spoluvlastník obligační nárok proti druhému spoluvlastníku (jaký nárok první soud nepraví) na devinkulaci příslušné části vkladu, nemůže mu býti upíráno právo, knížku zadržovati jako své spoluvlastnictví a zabrániti tak libovolnému a výhradnému nakládání s vkladem spoluvlastníku, jenž zařídil vinkulaci. Není tudíž správný názor prvního soudu, že žalovaný nemůže své právo spoluvlastnické uplatňovati námitkou, protože prý by mu nebylo nic platno následkem vinkulace a bylo by jeho zjištění bez praktické ceny. Naopak, právě držba vkladní knížky a rozhodnutí, zda zadržování jest oprávněno, jest prakticky velmi cenné. Pokud totiž žalovaný knížku má ve svém držení, jest vyloučena samostatná disposice s vkladem u žalobkyně. Naopak zase, pokud jest tu vinkulace, jest takováto samostatná disposice vyloučena u žalovaného. Tím však, že zamítnuta byla jeho námitka, že knížku zadržuje z důvodu práva spoluvlastnického a že žalobkyni nenáleží vklad celý, a že se uznává povinným knížku vydati, ocitá se žalovaný v té nepříznivé posici, že sám se svou částí vkladu vůbec disponovati nemůže, za to však že žalobkyně mohla by celý vklad proti jeho vůli vybrati. Žalobkyně se domáhá vydání vkladní knížky jako svého vlastnictví a tento právní důvod jejího žalobního nároku zůstal beze změny přes to, že příslušnou část určovacího rázu ze žalobní prosby vypustila. Jednostranná vinkulace vkladní knížky žalobní nárok ještě právně neodůvodňuje. Nelze se proto při rozhodování tohoto sporu obejíti bez zjištění, potřebného k průkazu vlastnického práva žalobkyně, nelze však se obejíti ani bez zjištění, potřebného k průkazu pravdivosti obrany žalovaného, že mu náleží ke knížce právo spoluvlastnické.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekursu nelze přiznati oprávnění a stěžovatelka se odkazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení, jež nebylo vyvráceno vývody rekursu. Lze přisvědčiti názoru stěžovatelky, že jest v tomto sporu rozhodujícím, kdo nabyl vlastnictví ke vkladní knížce, jíž vklad je representován, avšak právě tato okolnost má býti podle napadeného usnesení zjištěna. Žalovaný výslovně tvrdil, že sporná vkladní knížka jest ve společném vlastnictví obou manželů, a odporuje proto opačné tvrzení stěžovatelky spisům. Je-li žalovaný skutečně spoluvlastníkem sporné knížky, nemohl tohoto svého práva pozbýti tím, že stěžovatelka ji dala vinkulovati na heslo, jak již odvolací soud správně vystihl. Rozsudek soudu prvé stolice byl právě zrušen za tím účelem, by byla zjištěna rozhodující okolnost, zda stěžovatelce přísluší výhradné vlastnictví ke sporné vkladní knížce, či zda žalovanému přísluší spoluvlastnictví jím tvrzené. Touto otázkou se procesní soud prvé stolice posud vůbec nezabýval a bude také jeho věcí, by působil k tomu, by byly doplněny údaje o způsobu převodu spoluvlastnictví ke vkladní knížce na žalovaného (§ 182 c. ř. s.).

Čís. 12060.

Ručení dráhy.

Držel-li se cestující za jízdy rukou dveřního rámu u závěsů dveří a byl-li samočinným se přiražením dveří na ruce zraněn, dopustil se neopatrnosti a zavinil výhradně sám nejen úraz, nýbrž i škodnou událost.

Zavinění dráhy nelze spatřovati v tom, že nedala opatřiti dveře ve smyslu § 17 provoz. řádu ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. na rok 1852 tak, by se nemohly samočinně uzavříti. Vinu dráhy neodůvodňuje ani nevydání předpisů o zacházení s arretačním zařízením.

Není předpisu o uzavírání dveří vedoucích na plošinu.

V tom, že průvodčí neuzavřel dveře na plošinu, nelze spatřovati neopatrnost.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 825/31.)

Žalobce držel se za jízdy rukou dveřního rámu u závěsu dveří, vedoucích na plošinu vagonu. Při vjezdu vlaku do zatáčky dveře se samočinně zavřely a přiskříply žalobcovy prsty. Žalobní nárok proti dráze na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice co do důvodu po právu, odvolací soud uznal žalobní nárok po právu co do důvodu jednou třetinou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobce; k dovolání žalované dráhy obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

K dovolacímu důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. oboustran. Každý dospělý člověk průměrných schopností (§ 1297 obč. zák.) může předvídati, že otevřené dvéře na plošinu vagonu, i když jsou opatřeny

arretačním zařízením (pérovým hákem k zaklínění) mohou se, jak zkušenost učí, za jízdy otřesem, průvanem a podobně samočinně zavříti a cestujícího, jenž se opírá rukou o rám dveří v místech, kde jsou závěsy, na opírající se ruce zraniti. O této samozřejmosti není zapotřebí se šířiti. Jest sice pravda, že provozovací řád železniční čís. 1/1852 ř. z. nezakazuje státi u dveří ve vagonu. Avšak to nebylo příčinou zranění žalobce a netřeba se s touto okolností zabývati. Příčinou bylo, že se žalobce držel, jak odvolací soud zjistil, rukou dveřního rámu u závěsů dveří, tedy v nebezpečném místě, a to již dříve, než vlak vjel do zatáčky, v níž samočinným přiražením se dveří byl na ruce zraněn. Tím se dopustil neopatrnosti příčící se zásadám § 1297 obč. zák. a nelze proto uznati na jeho bezvinnost, ježto předpokladem zavinění neb spoluzavinění není jen přestoupení positivního předpisu, nýbrž stačí porušení zásad o průměrné opatrnosti. Z toho vylíčení plyne, že žalobce zavinil výhradně sám nejen úraz, nýbrž i škodnou událost, i kdyby byla příhodou v dopravě, a je proto dráha podle § 2 zákona o povinném ručení železnic vyviněna. Nelze její zavinění shledati, jak to činí odvolací soud, v tom, že jednak nebyly dveře opatřeny tak, aby se samy při naklonění vozu nezavíraly, jednak v tom, že dráha nevydala předpisy o používání arretačního zařízení při dveřích zařízením tím opatřených. Není sice výslovně zjištěno, zda dvéře vedoucí na plošinu byly opatřeny arretačním zařízením, avšak žalobce sám to připouští v odvolacím spisu pravě, že dvéře nebyly arretačním zařízením zaklíněny, a musí proto tuto skutečnost proti sobě nechati platiti. Nelze proto zavinění dráhy spatřovati v tom, že nedala opatřiti dvéře ve smyslu § 17 provozovacího řádu železničního čís. 1/1852 ř. z. tak, by se nemohly samočinně uzavříti. Nevydání předpisů o zacházení s arretačním zařízením neodůvodňuje vinu dráhy, neboť nejde o složitý způsob zajišťování otevřených dveří arretačním zařízením, ježto podle všeobecné zkušenosti musí každá průměrně nadaná dospělá osoba účel arretačního zařízení a zacházení s ním lehce seznati. Není proto třeba, by podle § 3 odstavec (3) provozovacího řádu železničního čís. 1/1852 ř. z., byly předpisy takové zvlášť vydány, neboť to, co je přístupné posouzení průměrnému lidskému rozumu, nemusí býti ve zvláštních předpisech ještě vysvětlováno. Žalobce odvozuje ručení dráhy i ze zavinění průvodčího, jež spatřuje v tom, že průvodčí dvéře na plošinu vozu nezavřel ani, když po revisi jízdních lístků vagonem procházel, ač podle § 55 odstavec 3 provozovacího řádu železničního čís. 1/1852 ř. zák. byl povinen veškerou opatrnost a pozornost vynaložiti, by zabránil nehodám, byť případy, o něž jde, nebyly jednotlivě ve služebních předpisech upraveny. Zjištěno však bylo na základě výslechu znalce z oboru železnictví, že není předpisu o uzavírání dveří na plošinu. A že neuzavření dveří průvodčím bylo neopatrností (§§ 1297, 1299 obč. zák.) vyvrátil po právu již první soud poukazem k tomu, že neuzavření dveří na plošinu nevyvolává žádné nebezpečí pro cestující, najmě, ano je všeobecně známo, že tyto dvéře bývají cestujícími otevírány v létě, by ve voze byl větší chlad. Nedopustil-li se průvodčí zavinění, není ani ručebního důvodu dráhy podle § 19 provozovacího řádu železničního čís. 1/1852 ř. zák. Je proto souhlasiti s názorem prvého soudu, že škodnou událost i úraz zavinil žalobce výlučně

sám svou neopatrností, a že ani dráhu ani její zřízence nestihá zavinění a neručí proto dráha, ani jde-li o příhodu v dopravě podle § 1 zákona o povinném ručení železnic, a netřeba se proto s otázkou příhody v dopravě zabývati.

Čís. 12061.

Smlouva, jíž si dal advokát k úhradě palmární pohledávky postoupiti pohledávku, jejíž vydobytí mu bylo klientem svěřeno, i co do jistiny, i co do úroků a útrat všech tří stolic v době, kdy rozsudek prvého soudu nebyl ještě pravoplatný, jest, pokud jde o postup pohledávky a úroků z ní, nicotná podle § 879 čís. 2 obč. zák.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 1366/31.)

V právní věci Ck II a 657/27 Arnošta D-a proti manželům S-ovým byl právním zástupcem D-ovým žalobce, advokát Dr. E. V prosinci 1927 složili manželé S-ovi na soudě jako jistotu za nárok uplatňovaný Arnoštem D-em 11.576 Kč 36 h. Dne 8. srpna 1928 postoupil Arnošt D. veškeré jím ve sporu Ck II a 657/27 očekávané nároky žalobci, svému právnímu zástupci. Usnesením ze dne 20. února 1929 byla povolena žalovanému státu exekuce proti Arnoštu D-ovi zabavením a přikázáním k vybrání nároku na vydání peněz složených manželi C-ovými na soudě. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu nepřípustnosti exekuce na zabavený nárok. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Jest zjištěno, že právní věc Ck II a 657/27 byla rozhodnuta v prvé stolici ve prospěch Arnošta D. dne 9. května 1928, právoplatně však teprve rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 1929. Nebyl proto spor Ck II a 657/27 v době postupu, který se stal dne 8. srpna 1928, právoplatně rozhodnut. Žalobce byl v této době jen oprávněn dáti si postoupiti útraty tohoto sporu vzešlé do této doby, které byly rozsudkem prvé stolice určeny na Kč 3912.11 výlučně svědečného, znalečného a poplatku z komise. Ježto žalobci v době projednávání ve věci Nc III 173/27 bylo přiřknuto Kč 8405.80, byl jeho k postupu způsobilý nárok z jeho palmáre kryt a jest postoupení vyšší části Arnoštem D-em žalobci podle názoru soudu neplatné podle § 879 obč. zák. Ale i podle § 2 odpůrčího řádu byl postup nepřípustný, ježto soud jest toho názoru, že žalobci musila býti následkem dlouholetého právního zastupování známa prekerní finanční situace Arnošta D-a. Arnošt D jako svědek slyšen uvedl, že žalobce o jeho špatných finančních poměrech byl informován a věděl, že v září roku 1928 složil vyjevovací přísahu. I když se postup stal měsíc před složením vyjevovací přísahy, musil žalobce podle názoru soudu, jíž v době postupu věděti, že tímto postupem budou poškozeni všichni ostatní oprávnění. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Hledě k rozsahu skutkového podkladu, jenž se v prvé stolici stal nesporným, má odvolací soud přezkoumati, zda se postup nároku žalobci stal po právu a zda postup tento, jak žalovaná strana namítá, není podle § 2 čís. 1 a 2 odp. zák. odporovatelný. Co se odporovatelnosti týče žalovaná strana nic ne-

přednesla, ač byla důkazem povinna, z čeho bylo by lze souditi na úmysl dlužníka Arnošta D-a, i žalobci známý, zkrátiti věřitele. Proto důvod odporovatelnosti podle § 3 čís. 1 odp. zák. není dán. Nejinak tomu jest i s důvodem odporovatelnosti podle § 2 čís. 2 odp. zák., poněvadž žalovaná strana nemůže jej uplatňovati, ježto se stal postup, jak prokázáno, 8. srpna 1928 a dvouletá lhůta již uplynula, byť by i snad byly splněny další předpoklady odporovatelnosti z tohoto důvodu. Soud odvolací nesdílí právní názor prvého soudu, že se postup pohledávky, o který jde, nesrovnává s ustanoveními § 879 čís. 2 obč. zák., poněvadž jest prokázáno, že žalující strana jest postupnicí pohledávky (nároku), který příslušel Arnoštu D-ovi jako postupiteli proti manželům S-ovým, že dále Arnošt D. tento svůj nárok postoupil žalobci zálohou, pokud se týče k zaplacení útrat zastupování žalobcem, ohledně nichž tento s D-em již vyúčtoval nebo vyúčtovati má, takže žalobce obdržel jen náhradu útrat, která mu přísluší, a nemůže tudíž jeho klient Arnošt D. býti poškozen, což jest účelem zákazu vysloveného v § 879 čís. 2 obč. zák., jenž poškození takovému má brániti. Že takové právní jednání mezi advokátem a jeho klientem nelze stotožňovati s tím, když advokát převede spornou věc na sebe, vyslovil již nejvyšší soud ve svém rozhodnutí čís. 3694 sb. n. s.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Podle § 879 čís. 2 obč. zák. jest nicotnou smlouva, kterou převede na se advokát zcela nebo z části věc, jsoucí předmětem rozepře, svěřené mu k zastupování, nebo si dá slíbiti určitý díl toho, co bude straně přisouzeno. Z tohoto zákonného zákazu vyjímá věda i judikatura (viz rozhodnutí 8179 a 11562 sb. n. s.) jen postup klientova nároku proti odpůrci ve sporu na náhradu soudních útrat; nepřipouští však postup sama nároku klientova sporem vymáhaného, jehož vysouzení jest advokátovi svěřeno, a to z důvodů uvedených ve zmíněných rozhodnutích. Informací ze dne 8. srpna 1928 dal si nynější žalobce postoupiti od Arnošta D-a, jehož tehdy zastupoval ve sporu proti Alfredu a Anně S-ovým o 9.095 Kč, všecky nároky, příslušející mu jak z tohoto sporu, tak i ze sporu proti Adolfu M-ovi (Ck IIa 727/27) a to jak na kapitále a úrocích, tak i na útratách všech tří stolic. V době postupu byl sice první spor již rozhodnut v první stolici rozsudkem ze dne 9. května 1928 ve prospěch žalobce Arnošta D-a a přisouzeny — vyjmouc svědečné, znalečné a poplatek za soudní komisi — útraty ve výši 3.912 Kč 11 h. Rozsudek nebyl však tehdy ještě pravoplatný. Rozsudek soudu druhé stolice byl však vynesen teprve 2. listopadu 1928 a rozsudek Nejvyššího soudu teprve 12. prosince 1929, a byli jím žalovaní S-ovi odsouzeni zaplatiti solidárně mimo zažalovanou pohledávku 9.095 Kč 80 h se 6% úroky od 8. listopadu 1927, 527 Kč 80 h útrat řízení odvolacího a 424 Kč 85 h útrat odvolací odpovědi. Žalobce dal si tedy dne 8. srpna 1928, kdy nebyl ještě pravoplatným rozsudek prvního soudu, postoupiti spornou pohledávku výše uvedeného sporu, jak co do kapitálu, tak i co do úroků a i útraty všech tří stolic, ač nemohl ještě znáti výsledek

prvního sporu a nemohl věděti číselnou výši útrat řízení odvolacího a dovolacího, a postup se stal, jak nesporno, k úhradě jeho palmární pohledávky za Arnoštem D-em. Tuto postupní smlouvu jest prohlásiti, pokud jde o pohledávku Arnošta D-a a úroky z ní, za nicotnou podle § 879 čís. 2 obč. zák., neboť jest podle tohoto zákonného předpisu nepřípustno, by si dal advokát postoupiti za sporu klientovu pohledávku, o níž dosud pravoplatně nebylo rozhodnuto. Kdyby měla takováto postupní smlouva býti platná, byl by veden spor ve druhé a třetí stolici jen pro útraty advokáta, nikoli v zájmu klienta, který nemohl již míti zájem na výsledku sporu, nemaje již postoupené pohledávky. To však odporuje právě úmyslu zákonodárcovu, jenž proto postup ten prohlašuje za nicotný. Nerozhodno jest, že spor byl veden i na dále jménem Arnošta D-a, ve skutečnosti byl ve druhé a třetí stolici sporem advokáta Dr. E-a (žalobce). Lhostejno též, jak veliký byl palmární a expensní účet advokátův, neboť to v době postupu, jež jest směrodatnou, nebylo známo a ostatně zákon v té příčině nerozeznává a zakazuje naprosto každé postoupení věci, které je předmětem rozepře, advokátovi, jemuž její vedení bylo svěřeno. Pod zákaz § 879 čís. 2 obč. zák. nespadá jen ona část postupní smlouvy, kterou si dal advokát Dr. E. postoupiti nárok Arnošta D-a proti manželům S-ovým na náhradu nákladů se sporem spojených, neboť nárok ten není spornou věcí advokátu svěřenou, nýbrž jest jen příslušenstvím hlavní pohledávky, o niž byly vedeny spory. Tím není však pro žalobce Dra E-a nic získáno. První soud totiž zamítl žalobní nárok též podle § 2 čís. 2 zák. ze dne 10. prosince 1914 čís. 337 ř. zák., uznav, že postup pohledávky (se vším příslušenstvím) jest proti pohledávce státu na znalečném 1.634 Kč 70 h následkem odporovatelnosti postupní smlouvy bezúčinným (nikoli neplatným, jak první rozsudek nesprávně se vyjadřuje). Tomuto právnímu názoru prvního soudu nebylo odvoláním vůbec odporováno, neboť první rozsudek nebyl v tomto směru napaden, pokud se týče nebyly uvedeny v odvolacím spise odvolací důvody, kteréž by vyvracely právní názor prvního soudu v tomto bodě. Neměl se tedy odvolací soud vůbec zabývati s otázkou, zda bylo zamítnutí žalobního nároku z důvodu odporovatelnosti po právu, nýbrž měl odvolání v tom směru odmítnouti podle §§ 506 čís. 2, 471 čís. 3 a 474 druhý odstavec c. ř. s. (srv. rozh. 11478 sb. n. s.), nehledíc ani k tomu, že jest lichým názor odvolacího soudu o uplynutí dvouleté propadné lhůty, ano ze spisů vidno, že stát uplatnil svůj odpůrčí nárok již 4. července 1930, tedy před projitím lhůty té. Lhůta začala běžeti 8. srpna 1928).

Čís. 12062.

V odevzdání směnky jako garancie (záruky) a v jejím přijetí nelze spatřovati dohodu, že podpisatel chce býti zavázán jen jako směnečný rukojmí, zejména, nepřipojil-li rukojemskou doložku.

Odevzdání směnky jako garancie (záruky) zahrnuje v sobě i zmocnění k vyplnění adresy jménem odevzdatelovým.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 1731/32.)

Směnečný platební příkaz byl vydán proti Pavlu E-ovi a proti Bélu K-ovi jako přijatelům směnky. Námitky proti směnečnému platebnímu příkazu podal jen Béla K. a uvedl v nich mimo jiné, že směnku nepodepsal jako přijatel, nýbrž jako vystavitel a že jediným směnečníkem měl býti spolužalovaný Pavel E. Procesní soud prvé stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest zjištěno, že dovolatel prohlásil, že dá žalobkyni krycí směnku, vytáhl z kapsy směnečný blanket, na němž byla vyplněna jen směnečná valuta 30.000 Kč a jenž byl jinak prázdný. Nato dovolatel a E. směnku podepsali, aniž se mluvilo o tom, v jaké funkci kdo podpisuje. Zástupce žalobkyně O. řekl žalovanému, že žalobkyně potřebuje garancie za běžný účet E-ův a žalovaný s tím souhlasil. Slova, dáti garancii nebo záruku, nepoužívá se v obecné mluvě a v obchodním světě jen k označení právního poměru rukojemství, nýbrž i pro jiné způsoby upevnění pohledávky. Užívá se tedy slova garancie běžně v tom smyslu, jak ho používá § 1343 obč. zák. Chce-li někdo poskytnouti zajištění pohledávky směnečným závazkem (směnkou), nelze ještě spatřovati v jeho prohlášení, že směnkou dá garancii, že chce býti zavázán jen podpůrně jako obecnoprávní rukojmí, ani, že chce být zavázán jako směnečný rukojmí, pokud to není jinak z okolností zřejmo. Proto nelze v odevzdání směnky jako garancie a jejím přijetí spatřovati dohodu, že podpisatel chce býti zavázán jen jako směnečný rukojmí, zejména, když nepřipojil rukojemské doložky. To by se příčilo pravidlům poctivého právního styku (§ 914 obč. zák.). Odevzdal-li pak žalovaný zástupci žalobkyně spornou směnku nevyplněnou v adrese, ponechal jí, by směnku vyplnila. Žalobkyně pokládá se za zmocněnu k vyplnění, ovšem nesmí směnku vyplniti proti úmluvě. Ale za zjištěných okolností nestalo se vyplnění proti úmluvě tím, že do adresy jako směnečník byl vepsán odvolatel, protože odevzdání směnky jako garancie zahrnovalo i zmocnění k vyplnění adresy jménem dovolatelovým.

Čís. 12063.

Dáti soudní výpověď nájemníku porušujícímu nájemní smlouvu náleží zpravidla k řádným úkonům, jimiž má býti zabezpečeno provedení vnucené správy domu.

Předpis § 1052 obč. zák. platí pro všecky vzájemné smlouvy úplatné, i pro dohodu v nájemní smlouvě, že nájemce musí nechati platiti proti sobě určité okolnosti jako výpovědní důvody, že však pronajímatel jest, použije-li tohoto výpovědního práva, povinen vrátiti nájemci nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže.

I okolnosti soudu známé (zahájení konkursního řízení), o něž strana své nároky neb obrany opírá, musí býti ve sporu tvrzeny a není přípustné bez přednesu stran je učiniti podkladem rozhodnutí.

Zahájení konkursního řízení na jmění povinného nemá vliv na postavení vnuceného správce.

Vnucený správce, vstupuje podle § 111 ex. ř. do nájemní smlouvy, vstupuje do ní jako do celku ve všech bodech, přejímaje z ní nejen veškerá práva, nýbrž i všechny povinnosti. Dal-li na základě této smlouvy výpověď a vystupuje jako samostatná procesní strana, musí proti sobě dáti platiti všechny námitky, jež by mohly býti z oné smlouvy uplatňovány proti pronajímateli, i námitku, že vypovídající musí býti pohotov vrátiti vypovídanému nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže. Jde tu o výdaj, spojený s vnucenou správou a s úkonem vnuceného správce vypovídajícího nájemníka z bytu a vnucený správce má možnost si opatřiti náhradu za tento výdaj (§ 120 čís. 4 ex. ř. a čl. 26, 73, 74 návodu pro vnucené správce).

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 1779/32.)

Žalobce, vnucený správce domu pronajímatelky Růženy H-ové, dal žalovanému výpověď z nájmu. Žalovaný namítl najmě nedostatek žalobcovy aktivní legitimace k žalobě a mimo to uplatňoval, že žalobce, po případě vlastnice domu, musili by podle nájemní smlouvy vrátiti nevyčerpanou část předem zaplaceného nájemného, kterou žalovanému nenabídli. Procesní soud prvé stolice ponechal výpověď v platnosti, odvolací soud prohlásil výpověď za bezúčinnou. Důvody: Bezpodstatnou jest výtka odvolatele, že se žalobci jako vnucenému správci nedostává potřebného oprávnění k výpovědi, a že nemůže tak učiniti vlastním jménem, nýbrž jen jako zástupce, pokud se týče že by k výpovědi potřeboval zvláštního zmocnění soudu podle § 112 ex. ř. Oprávnění vnuceného správce k výpovědi a k vedení sporu vyplývá z ustanovení § 109 ex. ř. a jest výronem jeho působnosti a vlastnosti jako vnuceného správce. A ježto jde při výpovědi o opatření, které náleží k obyčejnému hospodaření, není ani potřebí zmocnění podle § 112 ex. ř. Ano je soudu notoricky známo, že žalobce jest vnuceným správcem domu, jde o skutečnost, která podle ustanovení § 269 c. ř. s. nepotřebuje důkazu a nebylo proto třeba ani důkaz o tom nabízeti nebo prováděti. Výtka kusosti a neúplnosti řízení v tom směru jest tedy bezpodstatná. Důvodnou však shledává odvolací soud výtku, že prvý soud nesprávně posoudil věc po stránce právní, pokud jde o smluvní ustanovení o vrácení přeplatku. Smluvní ustanovení v tom směru zní: »V případě hrubého porušení domovního řádu nebo nesplnění závazků touto smlouvou převzatých má majitelka domu právo, dáti obvyklou čtvrtletní výpověď a vrátiti v tomto případě nájemci nevyčerpanou část eventuelně předem zapravené činže při vystěhování.« Soud odvolací jest toho názoru, že mezi právem k výpovědi a vrácením nevyčerpané činže při vystěhování jest nerozlučná souvislost, takže při výpovědi nebo za sporu měla žalující strana povinnost, by vyslovila alespoň ochotu k vrácení přeplatku při vystěhování. Ana toho neučinila, není podle ustanovení § 1052 ob. zák. obč. splněna podmínka, již pro případ předčasné výpovědi žalující strana na sebe převzala, a kterou podle nájemní smlouvy jest při výpovědi při vystěhování se splniti. Po-

kud jde o názor prvého soudu, že pohledávka na vrácení napřed zaplaceného nájemného jest nárokem konkursním, jímž vnucený správce nemůže disponovati, jest uvésti, že výpověď vnuceným správcem byla dána bez ohledu na konkurs, a bylo tedy povinností vnuceného správce, který výpovědní důvod zakládá na smlouvě, by podle smlouvy projevil ochotu ke smluvnímu plnění. Neodpovídá tedy za těchto okolností výpověď smlouvě, pokud se týče povinnosti k vystěhování se.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřenému o důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze vyhověti. Výpověď z bytu podal žalobce jako vnucený správce domu z důvodu, že žalovaný nesplnil závazky smlouvou převzaté (neplativ činži včas), a že hrubě porušoval domácí řády, takže jest dán důvod k výpovědi podle odst. II nájemní smlouvy. Žalovaný, popřev, že tu jsou tvrzené výpovědní důvody, namítl též nedostatek žalobcovy aktivní legitimace a mimo to výslovně uplatňoval, že žalobce, po případě vlastnice domu, by musili podle nájemní smlouvy vrátiti nevyčerpanou část předem zaplaceného nájemného 10.000 Kč, kterou žalovanému nenabídli. Jest se nejprve obírati s těmito dvěma námitkami. K výpovědi byl žalobce oprávněn, neboť jako vnucený správce může podle § 109 ex. ř. mocí svého úřadu vykonávati to, co mu podle zákona přísluší a k čemu jest oprávněn, a § 111 ex. ř. výslovně uvádí, že správce může vypověděti smlouvy nájemní a vznésti žaloby o vyklizení. Dáti soudní výpověď nájemníku porušujícímu nájemní smlouvu náleží v obyčejném případě k řádným úkonům, jimiž má býti zabezpečeno provedení vnucené správy. Nelze tvrditi, že žalobce nebyl oprávněn k výpovědi a k nájemnímu sporu, neboť nemohl předvídati, jakých obran použije žalovaný, a jak se spor rozvine. V souzeném případě žalovaný požadoval zabezpečení svého nároku na vrácení nevyčerpané části předem zaplacené činže. Tím uplatnil nárok podle § 1052 obč. zák. a jest jeho oprávněnost zkoumati. V té příčině posoudil odvolací soud věc rovněž správně po právní stránce. Že předpis § 1052 obč. zák. platí pro všecky vzájemné smlouvy úplatné, uznává se povšechně v nauce i v praxi (srov. rozhod. sb. n. s. 9861). Platí tudíž i o dohodě, k níž došlo podle odst. II. nájemní smlouvy. Nájímatel převzal závazek, že určité okolnosti nechá platiti proti sobě jako výpovědní důvod, čímž doba trvání smlouvy pozbyla částečně své pevnosti, avšak toto předčasné vrácení najatého předmětu mělo býti doprovázeno na straně pronajímatelově závazkem ke vrácení nevyčerpaného zbytku činže. Dožaduje se tedy žalovaný právem, aby v případě zrušení nájemní smlouvy a jeho vystěhování byla druhá strana alespoň pohotova splniti svůj závazek k vrácení zbytku peněz. Žalobce však v první stolici uvedl jen, že ani vlastník domu není povinen něco vrátiti, neboť prý je to ve smlouvě výslovně uvedeno. V dovolacím spisu odůvodňuje svůj odpor proti povinnosti vrátiti nevyčerpanou část činže jednak poukazem na své postavení jako vnuceného správce, jednak na to, že o jmění majitelky domu bylo zahájeno řízení úpadkové, a že nárok na vrácení předem zaplacené činže musí býti ohlášen v III. třídě

úpadcových věřitelů. V řízení před prvým soudem však nebylo nic předneseno o zahájení úpadkového řízení na jmění Růženy H-ové a o jeho vlivu na onu povinnost, ač i okolnosti soudu známé, o něž strana své nároky neb obrany opírá, musí býti ve sporu tvrzeny, a není přípustné bez přednesu stran je učiniti podkladem rozhodnutí (srov. rozh. sb. n. s. čís. 2761, 5464). Jde tedy o nepřípustnou novotu, jež ostatně jest vzhledem k § 12 úpadkového řádu bezvýznamná, neboť zahájení úpadkového řízení nemá vliv na postavení vnuceného správce (srov. též rozhodnutí nejv. s. sb. čís. 3595). Jest tedy posuzovati věc jen se stanoviska vnucené správy. Žalobce jako vnucený správce vstoupil podle ustanovení § 111 ex. ř. do nájemní smlouvy se žalovaným. Do této smlouvy, kterou sám uvádí jako podklad práva k výpovědi a na niž se odvolává, vstupuje jako do celku ve všech bodech, přejímaje z ní nejen veškerá práva, nýbrž i všechny povinnosti (srov. též návod pro vnucené správce čl. 36—39 a rozhodnutí n. s. sb. čís. 3451, 5173). Dal-li žalobce na základě této smlouvy výpověď a vystupuje-li jako samostatná procesní strana, musí proti sobě dáti platiti všechny námitky, jež by mohly býti z oné smlouvy uplatňovány proti pronajímatelovi (srov. rozh. sb. n. s. čís. 4190), tedy i námitku podle § 1052 obč. zák., a, byla-li námitka ta uznána oprávněnou, jest povinen splniti povinnosti tímto zákonným předpisem spolusmluvníku uložené. Nelze přisvědčiti tvrzení dovolání, že žalobce nemůže za majitelku domu nic platiti a tudíž ani tento závazek splniti. Závazek tento, jenž by se stal účinným výpovědí a dnem vystěhování, stal by se výdajem vnucené správy, jak bylo šíře odůvodněno v rozhodnutí n. s. sb. čís. 9339. Běží tu o výdaje spojené s vnucenou správou a s úkonem vnuceného správce, který vypovídá nájemníka z bytu; vnucený správce má možnost náhradu za tyto výdaje si opatřiti (§ 120 čís. 4 ex. ř. a čl. 26, 73, 74 návodu pro vnucené správce). Žalobce však na svém stanovisku setrvává a vzájemné plnění nejen nenabízí, nýbrž ještě v dovolání odpírá, pročež se nemůže s úspěchem dovolávati odst. II. nájemní smlouvy (§ 1052 obč. zák.). Toto právní hledisko platí o obou výpovědních důvodech, neboť oba dva jsou uplatňovány jen ze smlouvy.

Čís. 12064.

Výpověď daná družstvem čekatelům pro nezaplacení dlužného nájemného jest předčasná, nebylo-li v době, kdy výpověď byla dána, nájemné ještě určeno (schváleno ministerstvem sociální péče). Ustanovení § 406 c. ř. s. a §§ 903 a 904 obč. zák. nelze tu použíti. Teprve, když bylo stanovené nájemné podle stanov schváleno ministerstvem sociální péče a čekatelé o tomto schválení byli vyrozuměni, lze mluviti o povinnosti plniti smlouvu nájemní placením nájemného a o porušení této povinnosti ve smyslu stanov, pro které smí býti dána držiteli bytu výpověď.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 1878/32.)

Žalující stavební družstvo dalo žalovaným čekatelům výpověď z bytu. Procesní soud prvé stolice ponechal výpověď v platnosti, odvolací soud výpověď zrušil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o výpověď z bytu danou žalovaným dne 8. října 1930 ke dni 1. ledna 1931 z důvodu nezaplacení dlužného nájemného, tedy z důvodu neplnění čekatelské smlouvy, jež jest, pokud jde o užívání bytu, ve své podstatě smlouvou nájemní. Odvolací soud zjistil podle § 21 stanov žalujícího družstva, že »nájemné se stanoví tak, aby zachována byla jednak výnosnost, jednak obecně prospěšný ráz pronajatého domu a jest podrobeno, jakož i každá jeho změna schválení ministerstva sociální péče.« Správně proto uznal odvolací soud, že, pokud nájemné takto určeno nebylo, totiž, pokud stanovené nájemné nebylo schváleno ministerstvem sociální péče, nemohli ani žalovaní věděti o jeho výši a nebyli ovšem povinni ani nájemné dosud neschválené, tedy neurčité výše platiti. Poněvadž teprve při ústním jednání dne 23. února 1932 žalující družstvo vzneslo námitku, že žalovaní nájemné nezaplatili a teprve při tomto roku předložilo potvrzení ministerstva sociální péče z 22. února 1932 o schválení nájemného na 15.818 Kč 18 h určeného, a žalovaní teprve při této příležitosti se dověděli o právoplatném stanovení nájemného, nebyla výpověď daná žalovaným v říjnu 1930, tedy v době, kdy ještě nájemné podle § 21 stanov nebylo schváleno, z důvodu nezaplacení nájemného odůvodněna. Rozhoduje tu čas, kdy výpověď byla dána, by mohlo býti posouzeno, zda výpověď jest účinnou, proto nemá tu význam ustanovení § 406 c. ř. s., ani ustanovení §§ 903 a 904 obč. zák., na které se žalující družstvo odvolává. Teprve, když bylo stanovené nájemné podle § 21 stanov schváleno ministerstvem sociální péče a čekatelé o tomto schválení bylo vyrozuměni, lze mluviti o povinnosti plniti smlouvu nájemní placením nájemného a o porušení této povinnosti ve smyslu § 21 stanov, pro které držiteli bytu smí býti dána výpověď. Výpověď před touto dobou byla proto správně uznána za bezúčinnou.

Čís. 12065.

Nebylo-li přenesení poručenství rakouským soudem na soud tuzemský schváleno nejvyšším soudním dvorem ve Vídni, nenabylo účinnosti a jest usnesení tuzemského soudu, jímž bylo dáno svolení k osvojení rakouského nezletilce, i s předchozím řízením zmatečné.

Je-li osvojenec příslušníkem rakouským, jest otázku, zda jest nutným přivolení dítěte, jeho příbuzných a zástupců nebo jiného úřadu, rozhodnouti podle právního řádu rakouského.

Jde-li jen o to, zda má býti nahraženo odpírané svolení oprávněné osoby svolením příslušného opatrovnického soudu, nelze do výroku pojati již ustanovení o tom, jakého příjmění bude dítě užívati.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R II 391/32.)

Okresní soud Brno-město svolil k tomu, by nezletilá Augusta M-ová byla osvojena manželi B-ovými, a dodal, že osvojené dítě bude užívati příjmění osvojitelů »B-ová«. Rekursní soud k rekursu matky dítěte napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu zrušil usnesení obou nižších soudů a řízení jim předcházející jako zmatečné a nařídil soudu prvé stolice, by spisy postoupil příslušnému okresnímu soudu ve Favoritech jako soudu poručenskému k příslušnému jednání.

Důvody.

Poručenka jest podle domovského listu ze dne 11. května 1929 vídeňskou příslušnicí a tedy rakouskou státní občankou. Příslušným soudem poručenským byl okresní soud ve Favoritech, který usnesením ze dne 9. ledna 1931 přenesl svou příslušnost podle § 111 třetí odstavec j. n. na okresní soud Brno město. Toto přenesení však nenabylo právní účinnosti a není proto okresní soud Brno město příslušným soudem poručenským, protože ono usnesení nebylo podle § 111 třetí odstavec j. n. schváleno nejvyšším soudním dvorem ve Vídni, což jest obligatorně předepsáno (bedarf stets der Genehmigung). Následkem toho rozhodl první soud v právní věci, jež jest odňata tuzemskému soudnictví (§ 42 prvý odstavec j. n.) a jest jak jeho usnesení, tak i usnesení rekursního soudu i řízení jim předcházející zmatečné podle § 41 třetí odstavec zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., k čemuž jest podle § 41 čtvrtý odstavec téhož zákona přihlížeti z úřadu. Pro případ, že by nedostatek podle § 111 třetí odstavec j. n. byl dodatečně napraven, jest na to upozorniti, že nižší soudy přehlédly předpis § 12 druhé věty zákona o osvojení ze dne 28. března 1928, čís. 56 sb. z. a n., podle něhož jest otázku, zda je nutným přivolení dítěte, jeho příbuzných a zástupců nebo jiného úřadu, rozhodnouti podle právního řádu státu, jehož příslušníkem jest osvojenec. Nesměly by tudíž nižší soudy rozhodovati podle § 2 odstavec 3. uvedeného zákona, nýbrž podle právního řádu platného v otázce, o niž jde, pro republiku Rakouskou a bylo by na nich, aby příslušné právní normy, pokud je snad neznají, zjistily (§ 271 c. ř. s., § 34 zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.). K vůli úplnosti se posléze podotýká, že dosud jde jen o to, zda má býti nahraženo odpírané svolení nemanželské matky k adopci svolením příslušného poručenského soudu; neměl tedy prvý soud do výroku pojati již i ustanovení o tom, jakého příjmění bude dítě dále užívati, neboť to jest součástí adopční smlouvy (§ 3 zákona ze dne 28. března 1928, čís. 56 sb. z. a n.), a o schválení smlouvy bylo by vydati usnesení zvláštní.

Čís. 12066.

Smlouva, jíž byl ujednán stavební příspěvek, jest po případě součástí nájemní smlouvy a jest stavební příspěvek považovati za část nájemného. Nejde však o zaplacení činže (§ 49 čís. 5 j. n.), není-li se žalobou domáháno zaplacení stavebního příspěvku, nýbrž devinkulace vkladní knížky, na níž jest stavební příspěvek uložen.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R II 412/32.)

Smlouvou ze dne 11. února 1932 najal žalovaný v žalobcově domě obchodní místnost. Smlouvou z téhož dne zavázal se žalovaný zaplatiti žalobci za stavební náklady v najaté místnosti 35.000 Kč a zavázal se dáti žalobci k zajištění tohoto nároku vinkulovanou vkladní knížku bankovního domu O. v K. Po dohotovení a předání místnosti měl žalovaný zaplatiti 35.000 Kč a devinkulovati vkladní knížku. Po dohotovení a předání místnosti domáhal se žalobce na žalovaném, by žalovaný byl uznán povinným vymoci, by knížka znějící na 35.000 Kč byla hotově vyplacena doručiteli. Tuto žalobu zadal žalobce na okresním soudě, v jehož obvodu byl předmět nájmu. Námitku místní a věcné nepříslušnosti soud prvé stolice zamítl. Rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Prosba žalobní zní, že žalovaný je povinen vymoci, by kontokorentní knížka znějící na jméno Josef K. a na vklad 35.000 Kč byla hotově doručiteli vyplacena proti předložení kontokorentní knížky u firmy O., bankovního a směnárenského závodu v K. Žalobce tudíž žádá vyplacení 35.000 Kč, jež jsou podle smlouvy ze dne 11. února 1932 stavebním příspěvkem. Podle názoru prvého soudu není tento stavební příspěvek činží, ani částí činže, protože nebyl žádán za užívání nájemného předmětu, nýbrž jde o náhradu stavebních nákladů, které vznikly ještě před tím, než nájemní předmět byl dohotoven. Tento názor jest však nesprávný. Stavební příspěvek jest částí nájemného (viz čís. 9440, 9916, 9787, 11.204 sb. n. s.). Stavební příspěvek jest další na několik let dopředu placenou činží. V souzeném případě jde o dvojí závazek, který měl podle obou ujednání žalovaný splniti. Měl jednak platiti měsíční činži 1.500 Kč počínajíc 1. únorem 1932 vždy na prvního každého čtvrtletí, jednak zaplatiti na stavební náklad obchodní místnosti, která se měla zříditi, 35.000 Kč a příspěvek k honoráři architekta Jana S-a 1.400 Kč. Ježto podle § 49 čís. 5 j. n. žaloby o placení nájemného, a tomu tak v tomto případě jest — a hodnota sporného předmětu převyšuje hodnotu 5.000 Kč, mohou býti podány jen u soudu sborového, není napadené usnesení v zákoně odůvodněno.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Lze přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že druhou smlouvu ze dne 11. ledna 1932, jíž byl ujednán stavební příspěvek, jest považovati za součást nájemní smlouvy z téhož dne, a že stavební příspěvek jest považovati v souzeném případě za část nájemného. Domáhá-li se žalobce touto žalobou plnění, ujednaného nájemní smlouvou, pokud se týče doplňkem, jde o rozepři ze smlouvy nájemní podle § 49 čís. 5 j. n. Rekursní soud jest na omylu, domnívaje se, že tu jde o žalobu o zaplacení činže, neboť žalobce se nedomáhá na žalovaném zaplacení činže, pokud se týče stavebního příspěvku, nýbrž se domáhá devinkulace předané mu vkladní knížky. Příslušná výjimka § 49 čís. 5. j. n. tedy zde nedopadá, a věcná příslušnost okresního soudu jest proto opodstatněna. Poněvadž však jde o rozepři z nájmu budovy v O., jest podle § 83 j. n. odůvodněna i místní příslušnost dovolaného okresního soudu v O.

Čís. 12067.

Jde o zmatek podle § 477 čís. 4 c. ř. s., nebylo-li v případě, že adresát odcestoval, při doručování žaloby postupováno přesně podle § 14 nařízení min. pošt a telegrafů, vydaného v dohodě s ministerstvem spravedlnosti na základě vládního nařízení ze dne 17. ledna 1927, čís. 2 sb. z. a n. o doručování soudních vyřízení poštou a adresát byl tak dlouho nepřítomen, že si nemohl zásilku na poště včas vyzvednouti.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R II 416/32.)

Soud prvé stolice vyhověl žalobě rozsudkem pro zmeškání žalovaného. Odvolací soud nevyhověl odvolání uplatňujícímu zmatečnost.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu s poukazem, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud nevyhověl odvolání proto, že podle jeho názoru není tu zmatečnosti podle § 477 čís. 4 c. ř. s., poněvadž prý výslechem doručovacího orgánu byl zjištěn řádný postup při doručování a žalovaný nenabídl důkaz o opaku. S tímto odůvodněním nelze souhlasiti a jest rekurs žalovaného oprávněn. V odvolání bylo tvrzeno, že v době od 19. června 1932 do 4. července 1932 dlel žalovaný s rodinou mimo B., maje byl trvale uzamčený. Toto tvrzení jest pro otázku, zda byla žaloba řádně doručena, podstatné. Mělo býti zjištěno, zda žalovaný v době doručování dlel mimo B. a kdy se vrátil. Teprve pak bude lze bezpečně posouditi, zda byly zachovány předpisy § 14 nařízení min. pošt a telegrafů, vydaného v dohodě s ministerstvem spravedlnosti na základě vládního nařízení ze dne 17. ledna 1927, čís. 2 sb. z. a n. o doručování soudních vyřízení poštou (uveřejněného ve věstníku ministr. pošt a telegrafů ze dne 19. února 1927, čís. 8 a ve věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1928 ve sdělení čís. 84), kdež v oddílu III. jsou přesná ustanovení o tom, jak jest postupovati, nezastihne-li se adresát soudního vyřízení s modrým nebo žlutým zpátečním lístkem, proto, že odcestoval, nezměniv byt nebo bydliště. Nebylo-li postupováno přesně podle těchto předpisů a byl-li žalovaný tak dlouho nepřítomen, že si nemohl zásilku na poště včas vyzvednouti, byla by mu nezákonným postupem úplně odňata možnost před soudem projednávati, a byla by tu zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s. Poněvadž odvolací soud se s těmito pro rozhodnutí podstatnými okolnostmi vůbec nezabýval, ač o nich měl konati šetření podle § 473 druhý odstavec c. ř. s., a poněvadž bez jejich zjištění nelze rozhodnouti ve věci samé, bylo napadené usnesení zrušiti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 12068.

Žaloba o oduznání manželského původu dítěte.

Stačí, prokáže-li manžel matky dítěte, že nedošlo v kritické době k pohlavním stykům mezi ním a manželkou. Je-li zjištěno, že matka dítěte neměla v kritické době pohlavní styky se svým manželem, je-li však

i zjištěno, že matka dítěte neměla do narození dítěte pohlavní styk kromě se svým manželem i s jiným mužem, jest vyslechnouti svědka-lékaře a znalce o tom, zda, hledíc k organickému vývinu a k tělesnému založení matky dítěte, může dítě pocházeti ze soulože matky dítěte s jejím manželem několik dní před nejzazší hranicí kritické doby.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv II 517/31.)

Žalobě manžela matky dítěte o oduznání manželského původu dítěte procesní soud prvé stolice vyhověl. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o ní dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žaloba o oduznání manželského původu dítěte podle § 158 obč. zák., o niž jde v souzeném případě, může míti úspěch jen, prokáže-li manžel, že dítě nemohlo jím býti zplozeno. Tento důkaz může manžel vésti různým způsobem. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (srovnej rozhodnutí čís. 1452 a 4391 sb. n.) stačí po té stránce i důkaz, že nedošlo v kritické době (§ 163 obč. zák.) k pohlavnímu styku mezi manželem a manželkou. Podle zjištění prvního soudu, jež v odvolacím řízení nedoznalo změny, narodilo se dítě, o něž jde, dne 5. června 1930; žalobce opustil společnou domácnost v měsíci červenci 1929, k poslední souloži mezi ním a jeho manželkou došlo některý den před jeho odchodem ze společné domácnosti a po tomto odchodu již se svou manželkou nesouložil. Z tohoto zjištění plyne, že mezi odchodem žalobcovým ze společné domácnosti a narozením dítka jest doba nejméně 309 dní. Neobcoval-li žalobce, jak jest zjištěno, v této době vůbec se svou manželkou — došlo-li naopak k poslední souloži mezi manžely před počátkem této doby 309 dní, jest tím podán i důkaz, že žalobce nesouložil s matkou dítěte, narozeného dne 5. června 1930 v kritické době § 163 obč. zák. a za normálních okolností byl by tím podle toho, co řečeno shora, podán i důkaz, že dítě nemohlo býti zplozeno žalobcem. Leč tomu vadí v souzeném případě výslovné zjištění odvolacího soudu, že matka dítěte od poslední soulože se žalobcem neměla se žádným jiným mužem pohlavní styky. Je-li však na jedné straně zjištěno, že žalobce souložil se svou manželkou naposledy v době, od které do narození dítěte uplynulo nejméně 309 dní, tedy více než činí nejzazší hranice kritické doby, a je-li na druhé straně zjištěno, že žalobcova manželka neměla do narození dítěte kromě se svým manželem pohlavní styky s jiným mužem, jde o zjev zajisté velice nápadný, který měl býti v zájmu důkladného probrání a správného posouzení rozepře blíže vysvětlen. Podnětem k tomu mohl býti odvolacímu soudu jednak již svědecký údaj žalobcovy manželky, že již před tím v roce 1929 měla nemanželské dítě, které se narodilo o 14 dní později než mělo, — jednak výtka žalované strany v odvolání, že měli býti slyšeni znalci lékaři o tom, zda nejde u matky dítěte o vnitřní organickou vadu, pro kterou se vývoj plodu

pozdržel. Probrání a vysvětlení těchto okolností jest v souzeném případě vzhledem ke shora uvedené nesrovnalosti velice důležité pro řešení otázky, zda se žalobci podařil důkaz, že dítě nemohlo jím býti zplozeno, a měl proto odvolací soud, dříve než rozhodl o odvolání žalované strany, vyslechnouti jednak jako svědka lékaře Dr. T-a, o němž se zmínila žalobcova manželka ve své svědecké výpovědi, jednak znalce lékaře o tom, zda, hledíc k organickému vývinu a k tělesnému založení žalobcovy manželky může dítě, o něž jde, pocházeti ze soulože, provedené mezi žalobcem a jeho manželkou nejméně 309 dní před narozením dítěte, tedy několik dní před nejzazší hranicí kritické doby, či zda jest podle zásad a zkušeností lékařské vědy vyloučeno, že dítě pochází z této soulože. Ježto odvolací soud tyto důkazy neprovedl, rozhodl na neúplném skutkovém podkladě, pročež bylo dovolání již z tohoto důvodu vyhověti a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 12069.

Lze žádati vrácení toho, co bylo plněno od prvopočátku bez důvodu, neb, co někdo chce nadále podržeti bez důvodu. Plnění dobrovolnému rovná se plnění nucené následkem exekuce, nastalo-li uspokojení věřitele plněním ze jmění toho, kdo plniti neměl. Zkrácený může žádati vrácení, když se věřitel uspokojil bezdůvodně. Žaloba o vrácení toho, co bylo plněno v exekuci, jde-li o neoprávněné uspokojení ze jmění cizího následkem exekuce vykonané na jmění nedlužníkovo, nepředpokládá obohacení věřitelovo.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv II 590/31.)

Československý stát vedl k vydobytí dlužných daní exekuci proti manželu žalobkyně a zabavil mu při kapesním zájmu 3.140 Kč. Žalobkyně podala ihned na stát excindační žalobu, tvrdíc vlastnictví k zabaveným penězům. Tato žaloba byla však právoplatně zamítnuta, ježto v době podání žaloby byly peníze již smíseny s jinými penězi a exekuce byla skončena. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na československém státu zaplacení 3.140 Kč z důvodu obohacení. Žalobě bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Jest vzíti za základ rozhodnutí zjištění, že v době, kdy peníze byly odebrány manželi žalobkyně, byly vlastnictvím žalobkyně, která mu je svěřila, a to, jak odvolání připouští, za tím účelem, by pro ni nakoupil zboží pro její obchod. Za tohoto stavu věci závisí rozhodnutí sporu výhradně na tom, může-li se žalobkyně vzhledem k tomu, že ve prospěch eráru byly zabaveny peníze jí patřící a že bylo těchto peněz použito k zaplacení dluhů jejího manžela, domáhati žalobou zaplacení peníze, jejímu manželu odebraného. Odvolatelka to popírá, tvrdíc, že žalobkyně má jen obligační nárok proti manželu, protože mezi manžely jde o mandát podle § 1002 obč. zák., po případě o služební smlouvu podle § 1151 obč. zák., takže žalobkyně může jen žádati po svém manželu vyúčtování, pokud se týče vydání peněz mu odevzdaných, a že neměla po odevzdání peněz ani proti manželu nárok věcný.

Z toho odvolatelka vyvozuje, že se peníze staly vlastnictvím G-a (jejího manžela) a že erár není obohacen, an byl dluh G-a zaplacen z jeho vlastnictví. Avšak odvolatelka nevykládá podle zákona povahu plnomocenské smlouvy, uzavřené mezi manžely G-ovými. Tím, že žalobkyně odevzdala manželovi peníze za tím účelem, by z nich pro ni nakoupil zboží, povstaly pro G-a povinnosti podle §§ 1009 až 1013 obč. zák., manžel žalobkyně měl tudíž povinnost vydati to, co od manželky dostal a neupotřebil podle jejího příkazu, nestal se však vlastníkem peněz, které se svými nesmísil, a žalobkyně bývala by oprávněna, domáhati se vydání těchto peněz na G-ovi i vlastnickou žalobou až do doby, kdy mu byly odebrány výkonným orgánem. Odvolatelka uplatňuje tudíž neprávem, že prvý soud v tomto směru věc po stránce právní nesprávně posoudil. Avšak odvolatelka tvrdí také, že stát vůbec není obohacen, protože dostal jen to, co mu patřilo, že obohacen může býti jen G., jehož dluh byl zaplacen, uplatňuje dále, že tu vůbec není na místě žaloba z obohacení, poněvadž zákon nezná všeobecnou žalobu z obohacení a žádný z případů §§ 1431 až 1435 obč. zák. tu nedopadá. Prvý soudce však podle vývodů odvolacího spisu vůbec neuvádí, o který případ obohacení tu jde. Toto tvrzení odvolacího spisu odporuje rozsudku, jenž se výslovně dovolává §§ 1041 a 1431 obč. zák. Vývodům odvolacího spisu nelze však přisvědčiti ani v této části. Do pojmu neoprávněného obohacení spadají i případy bezdůvodného plnění, a zejména i případ, byl-li zaplacen dluh cizí osobou, která není povinna a plnila z omylu, že jde o její vlastní dluh (§ 1431 obč. zák.). Tak by žalobkyně dozajista bývala oprávněna, podle § 1431 obč. zák. žádati zpět zažalovaný peníz, kdyby byla sama zaplatila z mylného předpokladu, že jde o její vlastní dluh, dobrovolné mylné a bezdůvodné plnění se strany, která nedluhuje, nahrazuje však bezprávné úřední jednání, zejména exekuce, takže žalobkyně beze všeho by se mohla dovolati s úspěchem § 1431 obč. zák., kdyby exekuční cestou peníze, jí patřící, jí byly odebrány a těchto peněz bylo použito k zaplacení dluhu exekuta, to jest G-a. To, že peníze nebyly odebrány přímo žalobkyni, nýbrž dlužníku G-ovi, kterému je žalobkyně svěřila, nemění nic na právním stavu věci, protože pro právní posouzení případu jest úplně lhostejno, zda byla žalobkyně sama v detenci odebraných peněz jí patřících, či zda byla detentorem osoba jiná, byť i tato osoba byla dlužníkem; v každém případě byl zaplacen dluh cizí osoby z majetku žalobkyně. Namítá-li odvolatelka, že stát vůbec není obohacen, vyvrátil tuto námitku již správně soud prvé stolice. Neboť erár neměl právo, by byl uspokojen z majetku žalobkyně, a tím, že se tak stalo, byl obohacen v neprospěch a na úkor žalující strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Bylo zjištěno, že zažalovaná částka byla zabavena pro pohledávku žalovaného státu u manžela žalované (v exekučním řízení proti němu), že peníze ty patřily žalobkyni. Žalobkyně domáhá se žalobou vrácení peněz, protože její manžel byl jen jejím plnomocníkem a stát zabaviv u něho a přijav její peníze, se na její úkor obohatil. Žalovaný stát hájí

neprávem názor, že zabavenými penězi mohl zaplatiti svou pohledávku za manželem žalobkyně na dlužných daních proto, že se zabavené peníze staly vlastnictvím manželovým. Není tomu tak, jak bude dolíčeno dále. Právem ovšem dovolatel vytýká, že odvolací soud mylně používá předpisu § 1431 obč. zák. a § 1041 obč. zák. Onen předpis jedná o placení nedluhu omylem. O takový případ nejde již proto, že nešlo o dobrovolné placení ani o nedluh ani o omyl platícího. Nejde ani o případ § 1041 obč. zák., podle něhož se může domáhati vlastník vrácení věci nebo hodnoty, byla-li věc bez jednatelství upotřebena v cizí prospěch. Byly-li upotřebeny peníze ve prospěch manžela žalobkyně, mohla by žaloba o vrácení podle § 1041 obč. zák. býti vznesena jen na něho, i kdyby tento předpis měl na mysli vynaložení peněz. Rovněž jest správné, že žaloba je opřena o obohacení, ale není správné, že se nepírá o vlastnické právo žalobkyně k penězům a o to, že žalobkyně utrpěla škodu. Vždyť se žalobkyně k dolíčení bezdůvodnosti zabavení opírala o to, že peníze zůstaly jejím vlastnictvím, a i o to, že stát je obohacen na její úkor. Podle zásad vyplývajících z četných ustanovení zákona o závazku k vydání toho, co někdo přijal a má bez důvodu, je žalobní nárok opodstatněn. Jak bylo již blíže dovozeno v nálezu čís. 4859 sb. n. s., plyne z různých ustanovení zákona, jež upravují vrácení plnění, pro něž není důvodu, zásada, že ten, kdo plnění přijal nebo má bez důvodu, musí je vrátiti. Zákon neupravuje všecky důvody, pro které poskytována byla podle zásad římského práva kondikce, v jedné kapitole, upravuje zvlášť případ placení nedluhu (§ 1431 obč. zák.), zvlášť případ, že důvod odpadl (§ 1435 obč. zák.), upravuje kasuisticky i případ, že plněno bylo za účelem, jehož nebylo dosaženo (§ 1247 obč. zák.), případ neplatnosti důvodu pro plnění § 877 obč. zák., případ nemravnosti důvodu v § 1174 obč. zák. Ze všech těchto ustanovení (i z jiných kromě § 1447, 921 obč. zák.) vyplývá všeobecná zásada právní, že lze žádati vrácení toho, co bylo plněno od prvopočátku bez důvodu, neb, co někdo chce podržeti nadále bez důvodu. Plnění dobrovolnému rovná se i plnění nucené následkem exekuce, nastalo-li uspokojení věřitele plněním ze jmění toho, kdo plniti neměl. Zkrácený může žádati vrácení, když se na jeho újmu věřitel uspokojil bezdůvodně. Žalující stát neměl důvodu, by došel uspokojení své daňové pohledávky za manželem žalobkyně z jejího jmění. Žaloba o vrácení toho, co bylo plněno bezdůvodně, nepředpokládá vždy příjemcova obohacení. Zákon to nestanoví a na př. i placení nedluhu osobou, jež omylem pokládala dluh za svůj vlastní, ač byl dluhem cizím, opodstatňuje žalobu o vrácení, třebaže přijetím peněz k úhradě vlastní pohledávky věřitel vlastně ani obohacen nebyl. Zejména nepředpokládá obohacení žaloba o vrácení toho, co bylo plněno v exekuci, jde-li o neoprávněné uspokojení ze jmění cizího následkem exekuce vykonané na jmění nedlužníkovo, třeba vymáhající věřitel jen uspokojil svou pohledávku a tedy ani obohacen býti nemusel. V takovém případě nelze vyloučiti žalobu o vrácení, ježto těžiště a základ nároku na vrácení je v tom, že věřitel má něco bez důvodu. Nelze souhlasiti ani s názorem dovolatelky, že se žalobkyni nestala újma. Ta spočívá právě v tom, že pozbyla peněz manželu svěřených, které zůstaly jejím majetkem, a že z nich byla uspokojena pohledávka cizí (man-

želova). Nezáleží na tom, zda žalobkyně může vymáhati náhradu od svého manžela podle § 1039 obč. zák. Tento její nárok proti jejímu manželu, ostatně při jeho nemajetnosti sotva dobytný, konkuroval by jen s jejím nárokem proti věřiteli, který dosáhl bezdůvodně uspokojení z jejího majetku. Dovolatel se neprávem domnívá, že peníze odevzdané manželu přestaly býti vlastnictvím žalobkyně a jejím majetkem. Převod vlastnictví na manžela se nestal jejich svěřením, ježto pro nabytí vlastnictví manželem schází důvod podle § 425 obč. zák., totiž vůle přenést vlastnictví. Svěřením věci k provedení příkazu nenastává převedení vlastnictví, když strany je převésti nechtějí. Že takový úmysl tu byl, nebylo ani tvrzeno. Proto na tom nezáleží, zda pro neprovedení příkazu by žalobkyně byla oprávněna od svého manžela žádati vyúčtování a vrácení peněz, ježto účele, ke kterému byly dány, nebylo dosaženo (causa data causa non secuta), zda vyúčtování lze žádati jen při provedení příkazu, a ani na tom nezáleží, zda žalobkyně mohla žádati vrácení od manžela žalobou vlastnickou. Proto dovolatel mylně vytýká, že se odvolací soud nezabýval tím, zda žalobkyni přísluší nárok proti manželu. Je to nerozhodné. Žalobkyně také nepotřebovala dokazovat, jak se peníze svěřené manželu staly jejím vlastnictvím (t. j. jak nabyla vlastnictví), když žalovaný stát připustil, že zabavené peníze byly peníze jí patřící. Dovozuje-li konečně dovolatel, že se majetkový stav žalobkyně nezhoršil, i když byly upotřebeny její peníze na zaplacení dluhu manželova, bylo to vyvráceno už shora a je tento úsudek zřejmě nesprávný.

Čís. 12070.

Na stavby na cizím pozemku, nezapsané do pozemkové knihy, lze vésti exekuci podle předpisů o exekuci na nemovitosti v pozemkové knize nezapsané, nikoliv podle předpisů o exekuci na věci movité.

Není-li řemeslo nebo maloživnost výhradným zdrojem výdělku povinného proto, že provozuje jiný podnik ve velkém, jenž není chráněn ustanovením § 251 ex. ř., není povinný řemeslníkem ani maloživnostníkem ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, R I 855/32.)

Dlužník provozoval jednak obchod s uhlím jako velkopodnik, jednak celní a spediční závod. Návrhu dlužníka, by z exekuce na movitosti byly vyloučeny: kůlna na uhlí, dále kancelářské zařízení, vozy, koně atd. vyhověl soud prvé stolice potud, že vyloučil z exekuce kůlnu na uhlí, dále jiné svršky, pokud jich bylo třeba k dalšímu provozu celního a spedičního závodu, nikoliv však svršky, jichž bylo třeba k provozu obchodu s uhlím. Rekursní soud zamítl návrh dlužníka na vyloučení věcí z exekuce.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu dlužníka jen potud, že vyloučil z exekuce kůlnu na uhlí.

Důvody:

Prvý soud obmezil podle § 41 prvý odstavec a 39 čís. 2 ex. ř. mobilární exekuci o kůlnu na uhlí vystavenou na cizím pozemku, maje za to, že na stavby na cizím pozemku (§ 435 obč. zák. v doslovu III. dílčí

novely), nezapsané do pozemkové knihy, lze vésti vzhledem k § 451 druhý odstavec obč. zák. exekuci podle předpisů o exekuci na nemovitosti v knize nezapsané podle §§ 90 až 95 ex. ř. a § 134 ex. ř. Naproti tomu je rekursní soud toho názoru, že na stavby takové lze vésti exekuci podle předpisů o exekuci na věci movité. Souhlasiti jest však s názorem prvého soudu z důvodů vyslovených v rozhodnutí čís. 3397 sb. n. s., na něž se odkazuje. Bylo proto v tom směru dovolacímu rekursu povinného vyhověti.

Neodůvodněnou je však jeho stížnost do výroku rekursního soudu, jímž, změniv usnesení prvého soudu, zamítl návrh povinného na vyloučení z exekuce dalších předmětů. Neboť ustanovení § 251 čís. 6 ex. ř. nechrání řemeslnou nebo malou živnost jako takovou a nevylučuje z exekuce věci nezbytné k provozování řemesla a maloživnosti jako takové, nýbrž činí tak jen tehdy, když řemeslo a maloživnost, jakož i ony věci jsou v určitém zákonem přesně stanoveném vztahu k povinné straně. To značí, že řemeslná a malá živnost je chráněna ustanovením § 251 čís. 6 ex. ř. a věci ty lze vyloučiti jen, má-li povinný jediný zdroj výdělku a výživy v živnosti řemeslné aneb v maloživnosti, by byl tím uchráněn před hospodářskou zkázou. To je účelem § 251 čís. 6 ex. ř. a tak vykládá ustanovení § 251 čís. 6 ex. ř. i výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 2. června 1914 čís. 43 věstníku z r. 1914, pravě, že z exekuce musí býti vyloučeny předměty potřebné k výhodnému provozování živnosti, odpovídajícímu osobním (rodinným) poměrům živnostníkovým, tak, by byl schopen soutěže. Není-li řemeslo neb maloživnost výhradným zdrojem výdělku povinného proto, že provozuje jiný obchod ve velkém, jenž není chráněn ustanovením § 251 ex. ř., není řemeslníkem ani maloživnostníkem ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř. a nehrozí mu hospodářská zkáza odnětím věcí potřebných ku provozování jiné jeho řemeslné neb malé živnosti. Schází tu zákonný vztah i řemesla a maloživnosti i oněch věcí k povinnému, bez ohledu na to, zda je řemeslo nebo maloživnost v hospodářské spojitosti s velkým obchodním podnikem. Jinak by se dospělo k závěru odporujícímu účelu § 251 čís. 6 ex. ř., že velkoobchodník i s milionovým obratem jest chráněn podle § 251 čís. 6 ex. ř. ve svém jiném řemesle neb maloživnosti, kterou provozuje třeba jen z pouhé záliby.

Čís. 12071.

Opravné stolice mohou k procesní nezpůsobilosti přihlížeti jen, bylo-li rozhodnutí nižšího soudu napadeno přípustným opravným prostředkem (osobou k němu oprávněnou).

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, R I 860/32.)

Žaloba, o niž tu jde, byla podána proti firmě Motor, akciová společnost, filiálka v L. Rozsudkem pro zmeškání žalované uznal procesní soud prvé stolice podle žaloby. Odvolací soud odmítl odvolání Akciové společnosti pro automobilový průmysl v Praze. Důvody: Odvolatelka vytýká především, že žalovaná firma »Motor«

akciová společnost, filiálka v L. vůbec neexistuje, nemá proto procesní způsobilost, a že řízení a rozsudek prvého soudu jsou zmatečné i podle § 477 čís. 4 a 5 c. ř. s. Navrhuje v prvé řadě zrušení rozsudku pro zmatečnost. Jest pravda, že podle § 6 c. ř. s. jest k nedostatku procesní způsobilosti hleděti z úřadu v každém období rozepře. Také k jiným důvodům zmatečnosti je v odvolacím řízení přihlížeti z úřadu. Otázkami těmi může se však odvolací soud zabývati jen, bylo-li odvolání platně vzneseno. Jeví-li se odvolání podle zákona nepřípustným, jest je odmítnouti (§§ 471 čís. 2, 474 druhý odstavec c. ř. s.) a soud odvolací mohl by hleděti nejvýše jen k vadě vytčené v § 42 j. n. Odvolání je nepřípustné jmenovitě i tehdy, bylo-li podáno někým, komu podle zákona opravný prostředek ten nepřísluší. Je proto předem řešiti otázku, zda odvolatelka jest oprávněna podati odvolání. Žaloba podána byla proti firmě »Motor«, akciová společnost, filiálka v L. Doruční lístek opatřen je razítkem »Motor«, akciová společnost pro výrobu a prodej automobilů, prodejna v L. a nečitelným podpisem. Také rozsudek doručen byl pod adresou »Motor«, akciová společnost, filiálka v L. Ze spisů je patrno, že odvolatelka není ani stranou rozepře, ani vedlejší intervenientkou, ani právním nástupcem žalované firmy. Odvolatelka odůvodňuje svou legitimaci k odvolání tím, že žalovaná firma vůbec neexistuje po právu, že žaloba byla doručena v obchodních místnostech firmy Akciová společnost pro automobilový průmysl v Praze, filiálka v L., úředníku této firmy. Tím prý byla odvolatelka vtažena do sporu a nabyla tak právního zájmu na tom, by zmatečný rozsudek, z něhož jí hrozí majetková újma, byl odstraněn, jelikož jest se obávati, že žalobce podle rozsudku uplatní nárok i proti ní. Akciová společnost pro automobilový průmysl v Praze prý se sice v mimořádné valné hromadě dne 14. listopadu 1931 usnesla zvýšiti akciový kapitál a změniti stanovy kromě v jiných bodech i v tom, že firma má zníti »Motor«, akciová společnost pro výrobu a prodej automobilů v Praze, avšak k tomu prý nedošlo a proto prý firma »Motor«, akciová společnost, filiálka v L. nemůže býti stranou rozepře. Proti těmto vývodům jest uvésti: Napadený rozsudek byl vydán proti firmě »Motor«, akciová společnost, filiálka v L. Podle § 9 ex. ř. mohl by žalobce na základě rozsudku toho vésti exekuci proti odvolatelce jen, kdyby listinou veřejnou nebo veřejně ověřenou prokázal, že závazek v rozsudku určený přešel z firmy »Motor«, akciová společnost, filiálka v L. na odvolatelku. Odvolatelka sama tvrdí, že žalovaná firma »Motor« neexistovala a neexistuje. Pak nemůže však žalobce zmíněný přechod závazku na odvolatelku vůbec prokázati a nemůže nárok rozsudkem mu přiznaný uplatňovati proti odvolatelce. Z toho vyplývá, že odvolatelka nemá tvrzený právní zájem na tom, by rozsudek prvního soudu byl zrušen. Pak ale není odvolatelka, jež, jak uvedeno, není ani stranou rozepře, ani vedlejší intervenientkou, ani právním nástupcem žalované firmy »Motor«, oprávněna podávati odvolání; odvolání je nepřípustné a bylo je proto podle §§ 471 čís. 2, 474 druhý odstavec c. ř. s. odmítnouti usnesením již v zasedání neveřejném. Podotknouti jest, že odvolatelka dostává se do rozporu se svými vlastními vývody, ana na jedné straně opírá své oprávnění k odvolání o to, že žaloba byla doručena jejímu

úředníkovi, na druhé straně však dovozuje, že doručení to jest právně bezúčinné. Rozhodnutí čís. 4379 sb. n. s., jehož se odvolatelka dovolává, má skutkový podklad podstatně jiný.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu akciové společnosti pro automobilový průmysl.

Důvody:

Právem odmítl odvolací soud odvolání akciové společnosti pro automobilový průmysl v Praze z rozsudku pro zmeškání krajského soudu v Č. ze dne 7. března 1932, neboť akciová společnost pro automobilový průmysl v Praze není ani stranou, ani nebyla do sporu vtažena, ana žalovanou stranou je firma »Motor«, akciová společnost, filiálka v L., a jí, nikoliv rekurentce byla doručena i žaloba, i rozsudek. Nemá proto akciová společnost pro automobilový průmysl v Praze ani právní zájem, by rozsudek prý zmatečný byl odstraněn, ana jí, jak správně odůvodnil odvolací soud, z něho ani majetková újma nehrozí, a rozhodnutí čís. 4379 sb. n. s., na něž rekurentka poukazuje, má jiný skutkový podklad. Je-li tomu tak, není rekurentka ani oprávněna vytýkati procesní nezpůsobilost firmy »Motor«, akciová společnost, filiálka v L. K procesní nezpůsobilosti jest ovšem přihlížeti z úřadu podle § 6 c. s. ř. v každém období sporu, avšak opravné stolice mohou k tomu přihlížeti jen potud, pokud bylo rozhodnutí nižšího soudu napadeno přípustným opravným prostředkem. Nepřípustný opravný prostředek jest, jako kdyby podán vůbec nebyl a napadené jím rozhodnutí nabývá právní moci (§ 411 c. ř. s.). Bylo-li tedy odvolání akciové společnosti pro automobilový průmysl v Praze z rozsudku pro zmeškání podle § 472 odstavec 1. c. ř. s. nepřípustné, nemohl se odvolací soud zabývati ani výtkou procesní nezpůsobilosti žalované strany.

Čís. 12072.

Dovolací rekurs jest nepřípustným (§ 46 (1) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n.), nechťsi čelí proti výši odměny přisouzené notáři jako soudnímu komisaři, nebo proti tomu, že byla vůbec notáři přiznána odměna.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, R I 893/32.)

V odhadním řízení za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti přiznaly oba nižší soudy odměnu notáři jako soudnímu komisaři.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs odpůrců.

Důvody:

Dovolací rekurs napadá usnesení rekursního soudu proto, že notáři, jako soudnímu komisaři byla přiznána odměna. Jest tedy rekursem proti rozhodnutí soudu druhé stolice v otázce nákladů řízení, nepřípustný podle § 46 (1) zákona čís. 100/1931, neboť jest nerozhodno, zda dovolací rekurs čelí proti výši odměny notáři jako soudnímu komisaři přiznané, či proti tomu, že vůbec notáři odměna byla přiznána.

Čís. 12073.

Byly-li služební příjmy úředníka ministerstva zahraničí v Americe pevně stanoveny ve měně československé a, ježto mu měly býti vypláceny v Americe, bylo jen pro přepočet požitků sjednaných v čsl. korunách na dolarovou měnu použito určité relace, nebyla tato relační jednotka smluveným nezměnitelným koeficientem pro veškeru budoucnost, při všech pozdějších propočtech jeho služebních požitků, nehledíc ke kursovým změnám v poměru československých korun k dolarům.

Třeba se služební smlouva měla podle svého doslovu původně prodloužiti jen na jeden rok, prodloužila se za týchž podmínek i na další léta, bylo-li ve služebním poměru oběma stranami pokračováno v témž rozsahu a způsobu, jako za platnosti původní smlouvy.

Nárok na diety není nárokem na odškodnění.

Erárními účty ve smyslu patentu ze dne 16. ledna 1786, čís. 516 sb. z. s. jsou jen účty, jež nemají původ v soukromém právním poměru.

Tím, že se zaměstnanec, uzavíraje soukromoprávní služební smlouvu se státem, podrobil ustanovením služební pragmatiky, pokud tímto zákonem byly určeny závazky (povinnosti) státním zaměstnancům, nebyla nikterak dotčena povaha jeho služebního poměru, jenž zůstal poměrem soukromoprávním, a jest zaměstnanec oprávněn domáhati se přímo u řádného soudu svých nároků ze služebního poměru.

Nárok na placení diet jen v dolarech.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, Rv I 59/31.)

Dekretem ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. července 1920 byl žalobce jmenován dnem 1. srpna 1920 smluvním úředníkem s požitky VII. hodnostní třídy 1. platového stupně platu s titulem konsula a byl pověřen správou konsulátu v Clevelandu. Ministerstvo zahraničních věcí dne 12. srpna 1920 uzavřelo s ním smlouvu na dobu jednoho roku s tím, že, nebude-li smlouva vypovězena tři měsíce před uplynutím prvního roku služby, prodlužuje se mlčky na další jeden rok. Smlouvou tou bylo dále ujednáno, že kromě onoho platu má žalobce po dobu služby nárok i na preliminovaný zahraniční přídavek, a že požitky tyto ročně činí: služné 7.208 Kč, místní přídavek 3.660 Kč a zahraniční přídavek 24.672 Kč, celkem 35.640 Kč jež mu budou vypláceny v amerických dolarech podle relace 1 dolar rovná se 4.95 Kč pokladnou konsulátu Československé republiky v Clevelandu v měsíčních předem splatných částkách, že služné a místní přídavek budou mu vypláceny počínajíc dnem 1. srpna 1920, přídavek zahraniční dnem nastoupení služby u generálního konsulátu československého v Novém Yorku, že po dobu svého úřadování v Clevelandu má nárok na přiměřený byt při konsulátu a že při konání služby mimo služební místo mu určené má nárok na diety a na náhradu cestovních výloh podle norem platných pro zahraniční služby. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu zaplacení 6.631·89 amerických dolarů. K odůvodnění žalobní prosby uvedl žalobce, že k příkazu ministerstva zahraničních věcí nastoupil službu nejprve u generálního konsulátu v Novém Yorku, pak jako konsul konal službu v Clevelandu, od 30 května 1922 do 31. července 1923 jako první sekretář vyslanectví ve Washingtoně, od 1. srpna 1923 do 17. září 1923 zase jako konsul v Clevelandě, od 18. září 1923 do 15. prosince 1923 byl správcem vyslanectví ve Washingtoně, od 15. prosince 1923 do 31. prosince 1926 konal služby v Clevelandě. Služné dekretem a smlouvou zaměněné v amerických dolarech při smluvené relaci jednoho dolaru 4 Kč 95 h činilo měsíčně 600 dolarů, diety činily denně 9 dolarů. Smlouva byla v platnosti mlčky jsouc prodloužena tím, že nebyla vypovězena, až do smlouvy nové, již ministerstvo zahraničních věcí se žalobcem sjednalo dne 4. dubna 1925. I měl žalobce obdržeti za dobu od 1. srpna 1923, do kteréžto doby smlouva co do požitků byla ministerstvem zahraničních věcí plněna, do 31. prosince 1924 služné za 17 měsíců 17 × 600 dolarů = 10.200 dolarů a za dobu od 1. ledna 1925 do 31. března 1925 měl obdržeti služné za 3 měsíce (3 × 600 dolarů) = 1.800 dolarů, obdržel však v prvním období jen (17 × 466.83 dolarů) na služném = 7.736·11 dolarů a v druhém období jen (3 × 425 dolarů) = 1.275 dolarů, jest tudíž zkrácen za první období o 2.263·89 dolarů a za druhé období jest zkrácen o 525 dolarů; na dietách za dobu jeho činnosti ve Washingtoně ztrávenou od 30. května 1922 do 31. července 1923, tedy za 427 dnů přísluší mu nárok na 9 dolarů denně, tudíž na 3.843 dolarů. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Soudu bylo rozhodnouti dvě sporné otázky: zda příslušely žalobci tytéž požitky, jež měl zaručené smlouvou ze dne 12. srpna 1920, i v době od 1. srpna 1923 do 31. března 1925, a zda měl nárok na diety za 427 dnů od 30. května 1922 do 31. července 1923. Kromě toho bylo řešiti námitku promlčení a prekluse. V onom směru má soud dekretem ze dne 27. července 1920 za prokázáno, že žalobce byl jmenován dnem 1. srpna 1920 smluvním úředníkem ministerstva zahraničních věcí s požitky VII. třídy hodnostní 1. stupně platového, že mu udělen titul konsula a že služební požitky, povinnosti a práva byly stanoveny zvláštní smlouvou ze dne 12. srpna 1920 a že tato smlouva byla uzavřena na rok a že se mlčky prodloužila na další jeden rok. O tom, co po uplynutí této doby, 1. srpna 1922, má platiti o požitcích, nebylo nic stanoveno a soud má za to, že zajištění požitků těch podle původní smlouvy nenastalo. Ustanovení žalobce smluvním úředníkem s titulem konsula platilo nadále, dekret ze dne 27. července 1920 nebyl odvolán a z toho, že vedle dekretu zvláštní smlouva o požitcích byla sdělána, nemůže žalobce vyvozovati, že i ustanovení smlouvy o požitcích zůstávají nedotčena. Z tohoto dělení: dekretu a smlouvy lze vyvozovati, že smlouva mohla býti změnitelná a žalobce, zůstávaje nadále konsulem, obdržel novou smlouvu požitkovou, což prokázáno jest výměrem ministerstva zahraničních věcí ze dne 18. dubna 1925. Z doslovu této druhé smlouvy ze dne 29. května 1925 vyvozoval žalobce oprávněnost svého tvrzení, že mu tytéž požitky přísluší, jež mu byly prve přiznány, uváděje, že výslovně jest v úvodě uvedeno, že trvající služební poměr ministerstvo nově upravuje. Názor žalobcův jest však mylný, neboť výměrem tím a smlouvou byl ponechán žalobce ve služebním poměru, který trval, tedy v osobním jeho postavení úřednické VII. třídy hodnostní s titulem konsula, ale smlouva požitková,

uzavřena byvši na určitou dobu, nemohla býti prohlášena za trvající, ježto již pominula. Žalobce uváděl dále, že se mlčky prodloužila, ale soudu nelze tomuto náhledu přisvědčiti, ježto se § 1115 obč. zák., z něhož hleděl žalobce tvrzení své odůvodniti, nehodí na tento případ, ježto řečené zákonné místo platí o smlouvě nájemní. Od 1. srpna 1923 do 31. března 1925, za kterouž dobu se žalobce domáhá žalobou rozdílu vyplacených mu požitků, smlouva neplatila. Žalobce po tu dobu byl sice smluvním úředníkem, konsulem, ale požitky po tu dobu neměl sjednány smluvně a bylo jednak povinností ministerstva zahraničí, když žalobcových služeb používalo, by platilo, což že se dálo, i sám žalobce přiznává, jednak bylo povinností ministerstva platiti žalobce tak, jak v ustanovení dekretu stojí: poskytnouti mu požitky VII. hodnostní třídy prvního stupně. Podstatou obou sporných stanovisek jest, že žalobce se domáhá placení 600 dolarů měsíčně, kterážto suma mu po dobu smluvní zaručena, i po dobu další. Žalovaná strana uváděla, že, ježto ve smlouvě bylo, že se žalobci má dostati kromě služného a místního přídavku i preliminovaného zahraničního přídavku, a že tento jako nestálá veličina byl pohyblivým, což i svědky bylo prokázáno, že i v době dvouleté služby nemohlo býti konstatně 600 dolarů měsíčně, 7.200 dolarů ročně vypláceno, avšak ježto jest žalována jen o rozdíl od 1. srpna 1923, pro uplynulou dobu nemá to významu. Jde o to, kolik mělo žalobci býti vypláceno v kritické době. Soud jest toho názoru, že smluvní úředník, jímž i nadále žalobce byl, podléhá v prvé řadě smlouvě a, není-li smlouvy, že určiti může zaměstnavatel zaměstnanci honorář, jaký v té době pragmatikální úředník VII. hodnostní třídy měl v cizině, aby se nemohlo vytýkati, že se se žalobcem nakládá hůře. Místo 7.200 dolarů bylo žalobci na základě výnosu ministerstva zahraničních věcí ze dne 26. července 1923 stanoveno služné od 1. srpna 1923 — 174.222 Kč 20 h a bylo zjištěno listinou tou, že toto služné bylo vypláceno podle rozpočtového kursu 1 $ = 31 Kč 10 h, tento výměr požitků v korunách byl ve shodě se zákonem ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n. Žalobce uvedl proti tvrzení žalované, že neprotestoval proti této výměře, že tomu tak není, že to z výměru ministerstva zahraničních věcí ze dne 16. prosince 1925 vychází, kde jest řeč o ohlášeném rozkladu, avšak soud má za to, že, i kdyby se ohlášený rozklad za existentní vzal, že pro sebe nemůže si žalobce vyvozovati práva na vyšší požitky, ježto jako správce konsulátu v Clevelandu sám na svůj poukaz, což prokázáno jest zprávou ze dne 12. prosince 1923, dával si vypláceti své služební požitky, z čehož soud usuzuje, že, kdyby byl nebýval spokojen s výměrem ze dne 26. července 1923, byl by si dával vypláceti vše to, čeho se nyní domáhá, a tím se podrobil výnosu a výměře svých požitků. Druhý případ týká se diet, jež žalobce požaduje za 427 dnů po 9 dolarech denně, a to za dobu od 30. května 1922 do 31. července 1922, kdy původní smlouva byla v platnosti, a za dobu od 1. srpna 1922 do 31. července 1923, kdy již smlouva ta neplatila. Co se týče druhého období má soud za to, že nelze přiznati diety, ježto není proto, nebyly-li smluveny, což zde nebylo, opory; usnesení ministerské rady ze dne 4. června 1920, čís. 19.668 mluví o cestovních požitcích (dietách) a tedy ne o vykonávání služby na jiném místě (zde ve Washingtoně místo v Clevelandu), poukáže-li se pro takový pobyt

úředníku zvláštní plat, činil by to stát ze svého vrchnostenského práva, na základě liberality, na kterýžto akt, není-li smluven, není nároku. Zbývala by tedy doba, kdy ve smlouvě skutečně diety zaručeny žalobci byly. Podle odst. VI. služební smlouvy měl nárok žalobce na diety při konání služby mimo služební místo. Domáhá jich na soudě žalobou podanou dne 30. března 1928. Podle § 1489 obč. zák. nastalo promlčení, ježto tříletá doba od vzniku nároku a od doby, kdy ji měl žalobce uplatňovati, uplynula. Za to však nárok na služné podle § 1486 obč. zák. nebyl promlčen, ježto do tří let byla podána žaloba a proto soud se věcí zabýval. Prekluse podle dvorního dekretu ze dne 16. ledna 1786, čís. 516 ani podle odst. (6) § 151 ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n. o dietách nemůže platiti, ježto nebyl žalobce státním pragmatikálním úředníkem, a proto se soud nároky těmito zabýval. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobcovu potud, že uznal žalovaný stát povinným zaplatiti žalobci 36.722 Kč. Důvody: Žalující straně jest přisvědčiti, že není správným názor soudu prvé stolice, že služební smlouva žalující strany ze dne 12. srpna 1920 zanikla uplynutím prvých dvou let a že nebyla obnovena na další dobu tím, že obě strany v ní pokračovaly, jakož i, že nárok na diety žalující stranou uplatňovaný zanikl podle § 1489 obč. zák. uplynutím tří let od vzniku. Žalující právem dovozuje, že služební smlouva, ač byla uzavřena výslovně na dobu jednoho roku a ustanoveno výslovně jen její prodloužení na další druhý rok, nebude-li tři měsíce před uplynutím prvého roku vypovězena, přece trvala dále v plném svém obsahu, any strany i po uplynuti druhého roku ve služebním poměru pokračovaly; změnou, která nastala ve smlouvě jen co do výpovědní lhůty, není třeba se zabývati, poněvadž k výpovědi až do 31. března 1925, kdy nahražena byla smlouvou jinou, nedošlo a žalobní nárok se uplatňuje jen za období do 31. března 1925. Že služební poměr ujednaný na určitý čas po projití času trvá dále, když strany v něm pokračují, jest zřejmo z ustanovení § 1158 obč. zák., že služební poměr, který byl sjednán nebo v němž se pokračuje tak, že doba není určena, lze zrušiti výpovědí. Ostatně, ani kdyby tohoto výslovného ustanovení nebylo, došlo by se nutně k témuž úsudku, že služební poměr ustanovený na čas jest považovati za prodloužený za dosavadních podmínek smluvních, když zaměstnanec dále koná smluvené služby a zaměstnavatel je přejímá, výkladem podle § 863 obč. zák., že vůli lze projeviti mlčky, takovými činy, které, uváží-li se všecky okolnosti, nedávají rozumné příčiny, o ní pochybovati, a že co do významu a účinků činů a opominutí hleděti jest k obyčejům a zvyklostem, které platí v poctivém obchodě. A tu nemůže býti při poctivém výkladu pochybnosti o tom, že účastníci služebního smluvního poměru, konajíce a přijímajíce po uplynutí smluvené služební doby služby v dosavadním rozsahu a dosavadního druhu, měli vůli, pokud jde o odměnu za ně, a nic jiného pro spor není závažné, platiti a přijímati odměnu dosavadní. A ani obdobu ustanovení §§ 1114 a 1115 obč. zák., podle něhož obnovení pachtovní smlouvy, k němuž došlo mlčky opominutím výpovědi nebo pokračováním v užívání najaté věci, nastává za týchž podmínek, za nichž byla před tím sjednána, nebylo by lze, kdyby nebylo ani ustanovení § 1158 obč. zák. odmítnouti jak to činí prvý soudce, proto, že tato zákonná ustanovení

upravují poměr pachtovní, ježto poměr služební i poměr pachtovní jsou si podobny; při onom jde o úplatné užívání služeb, při tomto o úplatné užívání věci a obdoby jest podle § 7 obč. zák. v podobných případech použíti. Mínění prvého soudu, že po uplynutí dvou let, na něž trvání smlouvy bylo původně omezeno, byl žalobce nadále smluvním úředníkem, smlouva však že zanikla a když smlouvy tu není, že zaměstnavatel může zaměstnanci určiti honorář, chová v sobě neodstranitelný odpor a jest pochybené. Jednak, není-li smlouvy, nemůže žalobce býti smluvním úředníkem, jednak, byl-li žalobce smluvním úředníkem, nemohl zaměstnavatel jednostranně určiti mu jeho požitky, poněvadž smluvní poměr vylučuje jednostrannou jeho úpravu jednou ze smluvních stran. A mohl-li zaměstnavatel určiti požitky, jak prvý soud míní, tedy, měl-li volnost je určiti, odporuje jeho volnosti, míní-li soud prvý dále, že to měly býti požitky pragmatického úředníka VII. hodnostní třídy v cizině; obava před výtkou, že nakládal by jinak se žalobcem hůře, jíž se prvý soud dovolává, není okolností právotvornou a nelze z ní dovoditi nic o tom, jaké požitky žalobci příslušely. Pro stanovení žalobcových požitků není směrodatným jmenovací dekret ze dne 27. července 1920, nýbrž jen smlouva, na kterou se i dekret výslovně v té příčině odvolává. Ostatně správně poukazuje odvolatel k tomu, že žalovaná strana i po uplynutí dvou let považovala smlouvu ze dne 12. srpna 1920 za dále trvající, neboť v dekretu ze dne 8. srpna 1925 účtujícím žalobcovo příbytečné za dobu do konce roku 1924 se služební smlouvy ze dne 12. srpna 1920 dovolává jako právního základu. Nesprávným jest i názor prvého soudu, že žalobou uplatňovaný nárok na diety jest promlčen podle § 1489 obč. zák. uplynutím tří let. Citovaný § 1489 obč. zák. jedná o promlčení žalob, o odškodnění, tedy nároků podle XXX. hlavy obecného občanského zákona. Nárokem takovým není nárok na diety, totiž nárok za to, že zaměstnanec konal službu mimo ustanovené místo úřední; nárok podle hlavy XXX. obč. zák. předpokládá mimo jiné zavinění osoby odškodněním povinné; že se žalovaná strana dopustila zavinění, žalující strana vůbec ani netvrdila; žalovaná strana byla podle vlastního žalobcova tvrzení oprávněna použíti ho ke službám kdekoli v republice i mimo její obvod a dovozuje nárok na diety jen ze služební smlouvy. Diety jsou smluvenou náhradou výloh spojených s výkonem služby mimo sídlo úřadu a podléhají promlčení podle § 1486 čís. 5 obč. zák. sice rovněž tříletému, jež však zákonem čís. 47/1925 prodlouženo bylo do 1. dubna 1928, takže žaloba, podaná 30. března 1928, byla podána včas. Jest tedy při posuzování žalobního nároku vycházeti správně ze služební smlouvy ze dne 12. srpna 1920 a z toho, že nárok na diety není promlčen.

a) Doplatek služného: Přes to, co bylo shora uvedeno, není nárok žalobní na doplatek služného odůvodněn. Nelze přisvědčiti žalobci, že měl dle smlouvy nárok na stálé služební platy 600 dolarů měsíčně. Smlouvu jest vykládati dle zvyklostí poctivého obchodu (§ 863 obč. zák.). Z doslovu smlouvy při pozorném jejím zkoumání a při poctivém výkladu dochází se k výkladu, že žalobci příslušely požitky VII. hodnostní třídy 1. stupně, jakž uvedeno hned v I. odstavci smlouvy, aniž tam vůbec požitky byly číselně vyjádřeny; toto ustanovení, že žalobce má nárok na plat podle VII. hodnostní třídy státních úředníků

1. stupně, jakož i na preliminovaný zahraniční přídavek, o němž se v odstavci I. smlouvy neděje vůbec zmínka, opakuje se v odstavci VI. smlouvy, v němž pak se již vypočítává číselně, kolik tyto požitky ročně činí, a to v korunách čsl. a připojuje se ustanovení, že požitky ty budou mu vypláceny podle relace 1 dolar : 4.95 Kč pokladnou konsulátu republiky Československé v Clevelandu. Z těchto ustanovení vyplývá, že smluveným platem jest plat podle VII. hodnostní třídy 1. stupně státních úředníků, a ovšem i preliminovaný zahraniční přídavek a že číselný výpočet jest jen konstatováním, kolik smluvené platy v době smlouvy činí; to vyplývá zvláště z ustanovení odstavce I. smlouvy, kde o číselné výši není vůbec řeči. Tím, že se v odst. VI. smlouvy uvádí číselná výše, nemělo býti nijak dotčeno ani změněno ustanovení odstavce I. i odstavce VI. prvé věty. Že smlouvou byl plat, rovnající se požitkům VII. hodnostní třídy 1. stupně a v tomto ustanovení smlouvy že jest spatřovati vůli stran, nikoli v číselném výpočtu, jasně vynikne, uváží-li se, jak by smlouvu bylo vykládati, kdyby se v číselném výpočtu platů v odstavci VI. byla stala chyba a plat udán menší, než skutečně tehdy činil plat řečené hodnostní třídy a stupně. Tu by smlouva zajisté nebyla vykládána tak, že rozhodujícím jest číselný výpočet, nýbrž že se žalobci má dostati plat v té výši, jak byl stanoven pro VII. třídu 1. stupeň státních úředníků. To však platí i pro případ změn, které ve výši platů státních úředníků pragmatikálních nastanou; vždy mělo se žalobci dostati platu odpovídajícího řečené třídě a stupni, ať se platy ty zvýší nebo sníží. Nastala-li tedy ve platech státních úředníků zákonem ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n. změna, byla žalovaná strana oprávněna a povinna podle smlouvy vyplácetí žalobci plat v té výši, jež se rovná VII. hodnostní třídě 1. stupně podle onoho zákona. Žalobce netvrdil, že se platy mu poukazované s tímto zákonem nesrovnávaly a jest tedy za to míti, že platy vyplácené zákonu tomu odpovídaly. To platí zvláště i o preliminovaném zahraničním přídavku. Přídavek ten není v zákoně ustanoven, nýbrž, jak soud prvé stolice zjistil, byl ministerstvem vždy na rok předem stanoven a percipientům i vyplácejícím orgánům sdělován. I tu hlavní těžisko smlouvy záleží v tom, že žalobci přísluší preliminovaný zahraniční přídavek a nikoli v číselné jeho výši ve smlouvě uvedené. Slovo preliminovaný ukazuje již na jeho proměnlivost, ostatně zcela odůvodněnou neurovnanými drahotními poměry, měnícími se časem i místem; číselná výše přídavku jest ve smlouvě uvedena jen na vysvětlenou tehdejší dočasné jeho výše. Z toho plyne, že číslice v odstavci VI. uvedené nepřekážejí nijak změně v číselné výši platu v budoucnosti. Měnou, ve které výše platů byla určena, jest korunová měna československá, poněvadž v ní jsou stanoveny a vyplácejí se platy pragmatikálních státních úředníků; měna amerického dolaru ve smlouvě uvedená slouží jen za pomůcku ke přepočítání korun čsl. na dolary, v nichž platy v Americe jako ve měně této země byly vypláceny. I o kursu ke přepočítání ve smlouvě stanoveném při poctivém výkladu smlouvy jest míti za to, že jím jest stanoven tehdejší, dočasně platný kurs, srovnalý s tehdejšími valutovými poměry. Bylo zajisté vůlí stran, by se žalobci v dolarech dostalo tolik, kolik v době výplaty odpovídá platu smluvenému v korunách čsl. Že plat nebyl smluven tak, že měl býti po celou

smluvní dobu vyplácen v amerických dolarech a v uvedeném kursu 4.95 Kč za dolar, plyne z úvahy, že, kdyby byl žalobce ponechán nebo zpět povolán do republiky, jakž se dle smlouvy mohlo státi, není pochyby, že by měl nárok na výplatu jen v korunách čsl. bez zřetele na její kurs k dolaru. Ve smlouvě není nic, z čeho by se mohlo dovozovati, že přepočítací kurs 4.95 jest veličinou stálou, nechť se vzájemná valutární hodnota změnila jakkoli, naopak, že přepočítací kurs byl uveden jen jako kurs odpovídající tehdejším valutárním poměrům. Kdyby strany byly zamýšlely, by plat byl vyplácen vždy a všude nezměněně jen v dolarech a při uvedeném a nezměněném kursu a při nezměněné výši, bylo by bývalo přirozenější, by výše jeho se stanovila hned přímo v dolarech jako odměna na celou služební dobu stálá. Ana se valutová relace podstatně změnila, byla žalovaná strana oprávněna změně té přizpůsobiti i přepočítací kurs; že zvolila kurs, který v žalobcův neprospěch nevystihoval skutečné měnové poměry, žalobce netvrdil. Podle toho žalobcův nárok co do služebních platů není odůvodněn a právem soud prvé stolice žalobu v tom směru zamítl, třebaže při tom vycházel, jako bylo ukázáno, z nesprávného právního názoru. b) D o p l a t e k d i e t. Z toho, co uvedeno shora o tom, že smlouva ze dne 12. srpna 1920 mlčky byla prodloužena, vyplývá, že nelze činiti rozdíl mezi dietami za dobu do 31. července 1923 a pozdější, jak činí napadený rozsudek. Ana žalující strana nebrojí v odvolání proto zjištění prvého soudu, že při přidělení k jinému úřadu přichází v úvahu jejich denní výše 86 Kč, jest se odvolacímu soudu zabývati jen námitkami jednak předčasností žaloby, jednak prekluse nároku na diety; co do výše byl by vázán zjištěním prvého soudu. Žalovaná strana námitku předčasnosti žaloby odůvodňovala tím, že žalobce o přiznání diet dosud nežádal, a námitku prekluse tím, že žalobce nepodal žalobu do lhůty 12 neděl stanovené patentem ze dne 16. ledna 1786, čís. 516 sb. z. s. ode dne doručení vyřízení účtárny o nároku na diety. Tyto námitky vedle sebe obstáti nemohou, neboť prekluse předpokládá súčtování, jež již samo jest žádostí o zaplacení. Námitku předčasnosti soud odvolaci považuje za bezdůvodnou, neboť žalobcův nárok jako nárok ze smlouvy jest nárokem soukromoprávním a není zákonného ustanovení, by před žalobou bylo o zaplacení žádáno; takový postup by měl snad jen vliv na výrok o nákladech sporu (§ 41 c. ř. s.). Soud odvolací však má i námitku prekluse za neodůvodněnou; patent ze dne 16. ledna 1786, čís. 516 sb. z. s. vztahuje se, jak se v jeho úvodu praví, jen na erární účty; jde o to, co rozuměti jest výrazem erární účty. Že tím nejsou účty o nárocích ze soukromoprávních smluv se státem jest patrno, poněvadž v soukromoprávních poměrech stát jako právnická osoba jest na roveň postaven osobám fysickým (§ 7 obč. zák.) a poměry ty se řídí ustanoveními práva soukromého. Z toho plyne, že erárními účty v citovaném patentu lze rozuměti jen účty, které nemají původ svůj v soukromém právním poměru. Proto nárok žalující strany na diety za 427 dnů, ztrávených podle nesporného přednesu ve Washingtoně, mimo úřední sídlo Cleveland, po 86 Kč, jest odůvodněn a bylo odvolání co do 36.722 Kč vyhověno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalobce, pokud napadal rozsudek odvolacího soudu v části potvrzující rozsudek prvého soudu, — jímž byl zamítnut žalobní nárok na zaplacení služebních požitků

2.788·89 amerických dolarů s přísl.; vyhověl však dovolání obou stran do napadeného rozsudku, pokud jím bylo žalobci přiřčeno na dietách 36.722 Kč s přísl., rozsudky obou nižších soudů v tomto rozsahu zrušil a prvému soudu uložil, by v rozsahu zrušení ve věci dále jednal a znova rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek odvolacího soudu napadají obě strany dovolacími důvody podle čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., žalobce, pokud mu nebyl přiznán doplatek služného 2.263 $ 89 a pokud mu na dietách bylo přiřčeno 36.722 Kč místo zažalovaných 3.843 $, a žalovaný československý stát, pokud byl napadeným rozsudkem odsouzen, aby zaplatil žalobci 36.722 Kč s přísl. Než dovolání jsou jen částečně opodstatněna.

A) K d o v o l á n í ž a l o b c e v o t á z c e s l u ž n é h o: Jest nesporné, že žalobce byl dekretem ministerstva věcí zahraničních ze dne 27. července 1920 jmenován dnem 1. srpna 1920 smluvním úředníkem ministerstva zahraničních věcí s titulem konsula a že jeho požitky byly ustanoveny srovnale s požitky VII. třídy hodnostní 1. stupně platového, jichž výpočet, jakož i vymezení povinností a práv bylo v jmenovacím dekretu vyhraženo z v l á š t n í s m l o u v ě. Bylo tedy již v dekretu vysloveno, že služební příjmy žalobcovy mají se rovnati zásadně požitkům státního úředníka VII. hodnostní třídy prvého stupně, kteráž zásada byla přijata též za základ služební smlouvy ze dne 12. srpna 1920 (vedle zvláštního preliminovaného přídavku pro službu zahraniční). Podle doslovu odstavce VI. smlouvy byly služební příjmy žalobcovy pevně stanoveny v měně československé a, ježto mu měly býti vyplaceny v Amerrice, bylo jen pro přepočet požitků sjednaných v československých korunách na měnu dolarovou použito relace, že se 1 americký dolar rovná 4 Kč 95 h. Doslovu smlouvy, vykládá-li se podle zásad poctivého styku (§ 914 obč. z.) lze rozuměti jen tak, že tato relační jednotka nebyla smluveným nezměnitelným koeficientem p r o v e š k e r u b u d o u c n o s t, nýbrž, že jí bylo použito jen v době, kdy žalobcovy příjmy, stanovené v měně československé, byly ve smlouvě přepočítávány na dolary, jak již dolíčil napadený rozsudek, a proto nemá pro spor rozhodující význam ani to, zda se relační jednotka ve smlouvě zvolená shodovala s tehdejšími valutárními poměry, a žalobcova výtka podle čís. 3 § 503 c. ř. s. není v tomto směru opodstatněna. Nesejde ani na tom, že požitky vypočtené ve smlouvě nebyly výslovně omezeny jen na dobu »nynější«, nýbrž označeny jako příjmy roční, ježto základna požitků, služné státního úředníka VII. hodnostní třídy 1. stupně byla pevná i pro další služební léta, na něž se smlouva prodloužila. Nemá proto žalobce právní nárok, by relace 1 dolar — 4.95 Kč bylo používáno při všech pozdějších propočtech jeho služebních požitků, nehledíc ke změnám kursovým v poměru československých korun k dolarům. Pokud žalobce založil žalobní nárok na skutkovém tvrzení, že prý měl smluvně zaručené služné v amerických dolarech měsíčně 600 dolarů, jest toto tvrzení vyvráceno i doslovem jmenovacího dekretu, i služební smlouvy, v nichž jeho služební požitky pevně upraveny — jak již bylo vyloženo — podle 1. stupně

VII. hodnostní třídy státních úředníků výslovně v československých korunách, což by bylo zcela zbytečné, kdyby byla smluvena základna služného v dolarech. Neměl-li však žalobce služební plat smluvený v amerických dolarech, nýbrž v československých korunách a nebyla-li přepočítací jednotka — 1 $ se rovná 4 Kč 95 h — s m l u v n ě ustanovena i p r o b u d o u c í převody Kč na dolary, není ani důvodnou výtka dovolatele, že prý žalovaný československý stát protismluvně použil později relace 31 Kč 10 h za 1 $, ani, že ji u ž i l l i b o v o l n ě, ježto již v žalobní odpovědi bylo tvrzeno a v rozsudku prvého soudu zjištěno, že ji určil podle rozpočtového kursu, a žalobce nevytýkal za sporu, že tomu tak nebylo. Dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu, že, i když se služební smlouva měla podle doslovu původně prodloužiti jen na jeden rok, prodloužila se za týchž podmínek i na další léta, ano bylo ve služebním poměru oběma stranami pokračováno v témž rozsahu a způsobu, jako za platnosti původní smlouvy, a že československý stát, přijímaje žalobcovy služby, dal tím zřetelně na jevo, že na dosavadním stavu nechce nic měniti (§ 863 obč. zák.) a že další žalobcovy služby přijímá za dříve ujednanou odměnu, dokud nedošlo ke smlouvě nové (ze dne 23. května 1925), a lze i v tomto směru odkázati ke správným důvodům napadeného rozsudku. Neměl-li žalobce — jak svrchu dolíčeno — právní nárok smlouvou zaručený na služné 600 amer. dolarů měsíčně, nemá pro spor podstatný význam okolnost, zda proti specifikaci přeplatků služného provede rozklad dotčený v přípise ministerstva zahraničních věcí Čsl. republiky ze dne 16. prosince 1926. Odvolací soud posoudil věc i s právního hlediska bezvadně, pokud žalobcův nárok na doplatek služebních požitků v úhrnné částce 2.788·89 amer. dolarů srovnale s prvým soudem zamítl a proto dovolání žalobcovo v této části nemohlo býti vyhověno.

B) K d o v o l á n í m s t r a n c o d o n á r o k u n a d i e t y. I. K d o v o l á n í ž a l o v a n é h o č e s k o s l o v e n s k é h o s t á t u. Mylný jest především právní názor dovolání, že prý nárok na diety jest nárokem na odškodnění, o němž platí tříletá promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. Nejdeť tu o náhradu škody, nýbrž o zvláštní úplatu za určité služební výkony, jehož promlčecí dobu jako nároku ze služební smlouvy (§ 1486 čís. 5 obč. zák.) správně napadený rozsudek dolíčil. Pokud dovolání dovozuje preklusi žalobcova nároku na diety z ustanovení odst. 6 § 151 plat. zákona čís. 103/1926 sb. z. a n. a z patentu ze dne 16. ledna 1786, čís. 516 sb. z. soud. stačí i tu odkázati ke správným důvodům nižších soudů o této právní otázce. Dovolání mylně dovozuje ze článku V. služební smlouvy žalobce, že prý se jím podrobil účinnosti onoho patentu i na svůj služební poměr, neboť ze článku V. smlouvy jasně plyne, že se v něm žalobce podrobil jen ustanovením služební pragmatiky, pokud tímto zákonem byly závazky (povinnosti) státním zaměstnancům určeny, tím však nebyla nikterak dotčena povaha jeho poměru služebního, který zůstal ryze soukromoprávním, výpovědí obou stran zrušitelným, a právě tento soukromoprávní poměr opravňoval žalobce, by se u řádného soudu domáhal přímo svých nároků ze služebního poměru. Proto není žaloba předčasnou, an se dříve nedomáhal přiznání zažalovaných diet správní cestou.

II. K d o v o l á n í m o b o u s t r a n. Obě strany však důvodně vytýkají napadenému rozsudku, že pro výrok o žalobcovu nároku na diety 86 Kč denně neměl dostatečný skutkový podklad. Prvý soud po skutkové stránce tento nárok žalobcův náležitě neprobral a nevysvětlil, vycházeje z mylného právního názoru, že jest jednak promlčen podle § 1489 obč. zák., pokud byl služební smlouvou odůvodněn, jednak, že za dobu od 1. srpna 1922 do 31. července 1923 není vůbec smluvně odůvodněn, poněvadž nebyla již v té době smlouva účinnou. Důkazy, které prvý soud o sporném žalobcovu nároku na diety provedl a jeho zjištění nestačí však k úplnému vysvětlení a k důkladnému posouzení rozepře (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), neboť jeho zjištění z výpovědi svědka Antonína H-a jest nejasné a nelze z něho bezpečně seznati, zda rozhodným pro určení diet bylo jen usnesení ministerské rady ze dne 4. června 1920, zejména není z něho jasno, zda za celou dobu přidělení k jinému úřadu, či jen za určitou dobu přichází v úvahu základní předpis o dietách, a nebyl ani tento předpis určitě zjištěn, ani nebylo vysvětleno, jak dospěl prvý soud k závěru, že onen předpis přichází v úvahu, an svědek Antonín H. jen seznal, že by v úvahu mohl přijíti jen základní předpis o dietách, jak shora uvedl, a před tím se zmínil o bodu I. čís. 5 a bodech I. ad 2 a III., ale použitelnost těchto předpisů na žalobce nijak nevysvětlil, nehledíc ani k tomu, ž e b o d III. ve výpovědi svědkově dotčený o c e s t o v n í c h p a u š á l e c h nedopadá na případ žalobcův a vyžaduje vysvětlení, po případě opravy. Naproti tomu namítl žalobce již za sporu v prvé stolici, že normy v příloze čís. 11 platí jen o cestách v území Československé republiky, nikoli pro úředníky služby zahraniční v cizině, jichž diety se určovaly individuálně. Zůstalo tedy řízení nižších soudů v otázce, jakým způsobem bylo určiti diety pro žalobce, kusým a jest nezbytné, aby tento jeho nárok byl znova na přetřes vzat soudem prvé stolice a aby jeho skutkový základ byl přednesem stran náležitě vysvětlen a aby bylo zejména nabídnutými důkazy zjištěno, zda vůbec a která z ustanovení t. zv. »ú p r a v y cestovních požitků«, vydané ve smyslu usnesení ministerské rady ze dne 4. června 1920, byla na žalobce, působícího v Americe, použitelna, any smlouvou služební ze dne 12. srpna 1920 mu byly podle poslední věty odstavce VI. přiznány diety podle norem platných p r o z a h r a n i č n í službu. Nelze ani přehlédnouti předpis § 405 c. ř. s., ježto se žalobce domáhá placení diet j e n v d o l a r e c h a to za 427 dní po 9 amerických dolarech denně a i v konečném návrhu dovolacím požaduje v úhrnné částce 6.631·89 amer. dolarů — znova zaplacení částky 3.843 amer. dolarů na dietách, stejně jako v žalobě a tedy dosud nárok na plnění v dolarech nezměnil (srov. sb. n. s. 5898), setrvav při svém původním tvrzení, že mu přísluší smluvené denní diety po 9 amer. dolarech a jen podmínečně dovozoval pro případ, že by byl správným názor prvého soudu, jenž uvedl, že žalobce nemá nárok na denní diety 9 $ za dobu od 1. srpna 1922 do 31. července 1923, že by mu aspoň podle mínění svědka Antonína H-a za tuto dobu příslušel nárok na diety denních 86 Kč. Napadený rozsudek z dotčených odvolacích vývodů mylně usuzoval, že žalobce nebrojil proti zjištění prvého soudu, že při jeho nároku na diety přichází v úvahu jen odměna 86 Kč denně. Pro řešení sporných otázek, zda žalobce měl ujednány indivi-

duální denní diety 9 $, zda měly se platiti jen při cestování, či i při konání služby v jiném místě než Clevelandu (t. j. ve Washingtonu), či zda příslušel mu jen nárok na diety 86 Kč, anebo v jiné částce, nebyl dosud probrán ani nebyl zjištěn skutkový základ nároku, ježto ani stranami dovolané listiny, ani dosavadní neúplné a nejasné zjištění prvého soudu nestačí k důkladnému posouzení a rozhodnutí věci. Bylo proto dovoláním obou stran, pokud se týkalo žalobního nároku žalobcova na zaplacení diet 3.843 amer. dolarů, vyhověti, rozsudky obou nižších soudů podle § 510 c. ř. s. zrušiti a prvému soudu uložiti, by v rozsahu zrušení dále jednal a znova rozhodl.

Čís. 12074.

Návrh ve smyslu § 308 c. ř. s. jest průvodním návrhem, pro nějž platí ustanovení § 179 c. ř. s. Uznaly-li oba nižší soudy souhlasně, že návrh byl učiněn patrně v úmyslu protáhnouti rozepři, nelze v tom spatřovati vadnost řízení a jde o souhlasná usnesení, takže další opravný prostředek není ani přípustný.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, Rv I 269/31.)

Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu o nepřípustnost exekuce. V odvolání uplatňoval žalobce neúplnost řízení, ježto byl zamítnut jeho návrh podle § 308 c. ř. s. a nebylo uloženo firmě V., by předložila účty. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Návrh ve smyslu § 308 c. ř. s. slouží k provedení důkazu listinami, je tedy také průvodním návrhem, pro který platí ustanovení § 179 c. ř. s. Jestliže tedy oba nižší soudy souhlasně uznaly, že návrh ten je učiněn patrně v úmyslu rozepři protáhnouti a proto jej prohlásily za nemístný, nelze v tom spatřovati vadnost řízení, nehledíc ani k tomu, že jde o dvě souhlasná usnesení i co do použití § 179 c. ř. s. i co do zamítnutí návrhu podle § 308 c. ř. s., takže další opravný prostředek není ani přípustný.

Čís. 12075.

Sjednáním zápůjčky zmocněncem jménem zmocnitele v mezích zjevné plné moci vznikla proti zapůjčiteli práva ze smlouvy, zejména nárok na odevzdání vypůjčených peněz, zmocniteli, nikoliv zmocněnci. Provedl-li zapůjčitel (spořitelna) výplatu zápůjčkové valuty tak, že ji uložil pro zmocnitele na vkladní list, nabyl zmocnitel vlastnického nároku na vydání zápůjčkové valuty mu vyhražené. Tento nárok zmocnitele nebyl dotčen tím, že zapůjčitel uložil napotom zápůjčkovou valutu na vkladní list, znějící na jméno zmocněnce a odevzdal jej do soudní úschovy, když mu bylo doručeno soudní usnesení, jímž byla povolena exekuce zabavením domnělé pohledávky na výplatu zápůjčkové valuty.

Pokud ke skutečnému odevzdání darované pohledávky ze zápůjčky, která měla býti teprve ujednána, nestačilo, že dárce vydal obdařenému plnou moc k sjednání této zápůjčky a ku přijetí valuty.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, Rv I 703/31.)

Josef B. sjednal jménem žalobců jako jejich plnomocník dne 13. května 1927 u Městské spořitelny v P. zápůjčku 35.000 Kč. Po zaplacení různých dluhů zůstal ze zápůjčky zbytek 10.070 Kč 15 h, jejž pak spořitelna uložila na vkladní list, znějící na jméno Josef B., který odevzdala do soudní úschovy. K vydobytí peněžité pohledávky za Josefem B-em vedl žalovaný exekuci zabavením pohledávky Josefa B-a na zbytek oné zápůjčky. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaném, by bylo uznáno právem, že žalobcům přísluší vlastnický nárok na vydání 10.700 Kč zabavených u Městské spořitelny v P. a by proto exekuce vedená žalovaným proti Josefu B-ovi na oněch 10.700 Kč byla prohlášena nepřípustnou. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal právem, že žalobcům přísluší vlastnický nárok na vydání peněz 10.070 Kč 15 h zabavených u Městské spořitelny v B. usnesením ze dne 14. listopadu 1928, pročež se prohlašuje exekuce vedená žalovaným na tuto pohledávku žalobců jejím zabavením a příkázáním k vydobytí pohledávání žalovaného za Josefem B-em za nepřípustnou.

Důvody:

Mezi stranami jest nesporno, že Josef B. jménem žalobců jako jejich plnomocník sjednal dne 13. května 1927 u Městské spořitelny v P. zápůjčku 35.000 Kč, že podepsal na tuto částku dluhopis a že po zaplacení různých dluhů zůstal ještě ze zápůjčky zbytek 10.070 Kč 15 h. Poněvadž Josef B. sjednal tuto zápůjčku jménem žalobců v mezích své zjevné plné moci, vznikla podle § 1017 obč. zák. práva touto smlouvou založená, zejména nárok na odevzdání vypůjčených peněz (§ 983 obč. zák.), proti spořitelně žalobcům jako zmocnitelům, nikoliv Josefu B-ovi jako zmocněnci. Městská spořitelna v P. sdělila, jak vysvítá z jejího dopisu ze dne 14. listopadu 1928, Dr. Josefu D-ovi, že »dnešním dnem přikročila k výplatě hypotekární zápůjčky manželů K-ových, zast. p. Josefem B-em tamtéž« a podala vyúčtovací zprávu o tom, jak zápůjčku 35.000 Kč realisovala, s doložením, že zbytek zápůjčky 10.445 Kč 25 h uložila na vkladní list. Tím splnila svůj smluvní závazek, vyplatiti žalobcům zapůjčené peníze v hotovosti (§ 983 obč. zák.). Takto provedla Městská spořitelna v P. výplatu zápůjčkové valuty a realisovala zápůjčku i pokud se týkala zbytku 10.070 Kč a žalobci nabyli podle §§ 428, 983 obč. zák. vlastnického nároku na vydání tohoto zbytku jim vyhraženého. Tento nárok žalobců nebyl dotčen ani tím, že pak spořitelna zbytek zápůjčky uložila na vkladní list, znějící na jméno Josef B., který odevzdala do soudní úschovy, použivši práva, jež poskytuje dlužníkům ustanovení § 1425 obč. zák., když jí bylo, jak vysvítá ze spisů, dne 14. listopadu 1928 doručeno usnesení okresního soudu v P. z téhož dne, kterým byla

povolena žalovanému exekuce zabavením domnělé pohledávky Josefa B-a na zbytek oné zápůjčky. Žalovaný tvrdil již v exekučním návrhu a namítal i v této rozepři, že prý pohledávka ze zápůjčky u Městské spořitelny v P. byla žalobci darována Josefu B-ovi skutečným odevzdáním. Leč tuto námitku neprokázal. Skutečné odevzdání, vyžadované ku platnosti smlouvy darovací (§ 943 obč. zák., § 1 zák. ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. z.; viz též rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 6980) spatřuje žalovaný v tom, že žalobci vydali Josefu B-ovi plnou moc k sjednání zápůjčky a ku přijetí valuty. Než tuto plnou moc nelze uznati za listinu zakládající při darovací smlouvě odevzdání podle § 427 obč. zák., neboť tato plná moc oprávňovala Josefa B-a jen k tomu, by opatřoval jako plnomocník žalobců v mezích plné moci jejich záležitosti. Znění této plné moci jest tak všeobecné a doslov její tak dalekosáhlý a při tom nepřesně vymezený, že bylo třeba v jednotlivém případě určitého projevu zmocněnce, zda a k jakému právnímu jednání této plné moci chce použíti. Udělení plné moci Josefu B-ovi samo o sobě nedostačovalo proto k darování pohledávky ze zápůjčky, která teprve na základě této plné moci byla Josefem B-em u Městské spořitelny v P. pro žalobce sjednána. Není proto ani správným názor soudu odvolacího, pokud spatřuje »v udělení volné disposice Josefu B-ovi« v plné moci již odevzdání podle § 427 obč. zák., kterou prý měly býti nynějšími žalobci peníze odevzdány Josefu B-ovi jako zápůjčka. Žalobci prokázali tudíž, že ku předmětu exekucí dotknutému, totiž ke zbytku zápůjčky u Městské spořitelny v P., mají právo, nedopouštějící výkon žalobou napadené exekuce (§ 37 ex. ř.), kdežto žalovaný neprokázal svou námitku, že pohledávka žalobců ze zápůjčky u Městské spořitelny v P. přešla darováním a skutečným odevzdáním na Josefa B-a. Je tedy žalobní žádost odůvodněna.

Čís. 12076.

Sčelení stran jest přípustné. Zda-li je však nutné, jest věcí volné úvahy soudu, spadající do oceňování důkazů.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, Rv I 1112/31.)

Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Pokud jde o sčelení stran, jest ovšem přípustné, jakž plyne z ustanovení prvního odstavce § 380 c. ř. s., podle něhož se ustanovení o důkazu svědky vztahují i ku průvodnímu výslechu stran, pokud nebyla stanovena nařízení odchylná, a z ustanovení čtvrtého odstavce § 339 c. ř. s., podle něhož si mohou svědkové, jichž výpovědi od sebe se uchylují, býti postaveni tváří v tvář. Zdali však sčelení stran jest nutné, jest

věcí volné úvahy soudu, spadající do oceňování důkazů. Uvěřily-li proto soudy nižších stolic žalovaným bez sčelení, nemůže dovolací soud uvažovati o jeho potřebě a jsou vývody dovolání v tomto směru vpravdě výtkou nesprávného ocenění důkazů, jež není žádným z dovolacích důvodů v § 503 c. ř. s. výčetmo uvedených.

Čís. 12077.

Předpisu, podle něhož mříže, uzavírající světelné šachty sklepních oken, musí býti udržovány v dobrém stavu, by bylo lze vždy a bez veškerého nebezpečenství na ně vstoupiti, nebylo vyhověno, byla-li vadná mříž, zasazená do veřejného chodníku na frekventovaném místě, zajištěna prknem přečnívajícím úroveň chodníku.

Za úraz, k němuž došlo tím, že chodec narazil na prkno a upadl, ručí pachtýř a správce domu, k němuž vadná mříž patří, nikoliv i majitel domu podle § 1319 obč. zák.

Poškozený svůj úraz spoluzavinil, šel-li rychle a díval-li se ve svém směru přímo před sebe.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, Rv I 1794/31.)

Žalobce narazil jda po chodníku v Mariánských Láznich na prkno, jímž byla přikryta vadná mříž, upadl a poranil se. Dům, před nímž se úraz stal, náležel tepelskému klášteru, pachtýřem a zároveň správcem domu byl Jan H. Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobcovu potud, že uznal žalobní nárok co do důvodu z polovice po právu proti Janu H-ovi.

Nejvyšší soud nevyhověl ani dovolání žalovaného Jana H-a, ani dovolání žalobce.

Důvody:

K dovolání žalovaného Jana H-a. Podle zjištění soudu prvé stolice, jež odvolací soud převzal, stal se úraz tím, že žalobce narazil při chůzi na prkno, kterým byla vadná mříž přikryta, při tom upadl a zranil se. Podle dalších zjištění bylo prkno nahnilé, dalo se snadno posunouti a přečnívalo přes úroveň chodníku. Dovolatel snaží se dovoditi, že jiné zajištění nebylo možné, poněvadž by bylo bývalo ještě nebezpečnějším vložiti do orámování prkno tloušťky mříže, které by sice přes úroveň chodníku nepřečnívalo, které by však bylo zase tak slabé, že by hrozilo nebezpečí, že se pod tíhou chodce proboří. Dovolateli nelze dáti za pravdu. Jest uvážiti, že mříž byla zasazena do veřejného chodníku před hotelem na místě frekventovaném v Mar. Láznich a že kryla světelnou šachtu. Dovolatel ani neodporuje názoru odvolacího soudu, že povinnost vyslovená v § 52 policejního řádu pro Mar. Lázně, podle něhož mříže, uzavírající světelné šachty sklepních oken, musí býti udrženy vždy v dobrém stavu, by bylo lze vždy a bez veškerého nebezpečenství na ně vstoupiti, stihala jeho jako pachtýře hostince

a správce domu. Zajištění vadné mříže prknem přečnívajícím úroveň chodníku nelze, hledíc k místním poměrům, považovati za dostatečné a bezpečné. Na žalovaném bylo, by volil jiný zajišťovací způsob a postaral se o náhradní zakrytí, a to takové, by nehrozilo z něho nebezpečí. Neprávem proto postrádá dovolatel příčinnou souvislost mezi svým jednáním, pokud se týče opomenutím a škodnou událostí. Žalovaný neměl přenechati volbu krytu volnému uvážení číšníka, nýbrž měl se přesvědčiti, zda kryt jest takový, by zabránil možnému poškození, a ručí proto, neučiniv tak, za úraz, neboť ke škodné události dal svým zaviněním podnět (§ 1297 obč. zák.). Za tohoto stavu věci netřeba se ani zabývati s dalším důvodem ručení, jejž spatřuje odvolací soud v tom, že se žalovaný nepostaral o to, by doba provisorního zajištění byla zkrácena, a že, kdyby byl včas dopravil mříž k zámečníkovi k opravě, byla by mříž v den úrazu již opravena a nebylo by ke škodné události vůbec došlo.

K žalobcovu dovolání: Tomuto dovolání, opřenému o dovolací důvod podle čís. 4 § 503 c. ř. s., nelze rovněž přiznati úspěch. Odvolací soud právem použil na souzený případ ustanovení § 1304 obč. zák. o dělené vině, neboť v předpisu tomto došel rozřešení případ, kde je zároveň škodou vinen i poškozený, jenž ponese škodu se škůdcem podle míry viny, a nebylo-li by lze míry určiti, rovným dílem. Zbývá jen řešiti otázku, zda a do jaké míry žalobce škodnou událost spoluzavinil. Tu pak jest vycházeti ze zjištění soudů nižších stolic. Zjištěno bylo, že žalobce šel tehdy rychle a díval se ve svém směru přímo před sebe, a nepochybil proto odvolací soud, vysloviv, že žalobce při chůzi nedbal nutné opatrnosti, která se od každého rozumného člověka může požadovati (§ 1297 obč. zák.), neboť při náležité opatrnosti a pozornosti nemusil na prkno naraziti a mohl se onomu místu vyhnouti. Poměr zavinění určil odvolací soud správně a dovolací soud s rozdělením viny na polovici souhlasí. Pokud jde o druhého žalovaného, klášter premonstrátů v Teplé, neposoudil odvolací soud, zamítnuv žalobu, věc po právní stránce nesprávně. Nejvyšší soud vyslovil sice v rozhodnutí čís. 694 sb. n. s., že poklop uzavírající sklepní otvor do ulice, jest dílem na pozemku zřízeným po rozumu § 1319 obč. zák. Tam však šlo o případ, že žalobce, kráčeje po chodníku podél domu žalované, vstoupil na poklop, uzavírající otvor do sklepa, deska poklopu povolila, a žalobce, střítiv se do hlubiny, utrpěl úraz. V případě tom byly dány všechny podmínky pro použití § 1319 obč. zák., i ta podmínka, že žalobce utrpěl úraz sřícením se části díla. Tomu však není tak v souzeném případě, kde podle zjištění žalobce narazil na prkno, jímž byla vadná mříž přikryta, při tom upadl a se zranil. Nepřichází tu proto v úvahu ručení žalovaného kláštera podle § 1319 obč. zák., a nedopadají proto na souzený případ rozhodnutí čís. 3315 a 5101 sb. n. s., jichž se dovolatel dovolává a které jednají o ručení podle § 1319 obč. zák. Není sporu o tom, že žalovaný klášter přenesl správu domu na pachtýře hostince v témže domě, na žalovaného Jana H-a. Žalovaný klášter jako právnická osoba ručil by za zavinění pachtýře hostince a správce domu jen, kdyby bylo prokázáno, že H. byl osobou nezdatnou. Odvolací soud však to vyloučil a dovolatel v dovolání tomu neodporuje.

Čís. 12078.

K výměnku ve smyslu § 226 ex. ř. patří i náklad na pohřeb v místě obvyklý a na pomník, je-li v předávací smlouvě uveden mezi dávkami, z nichž výměnek pozůstává. Nezáleží na tom, že tento nárok nebyl zvlášť vložen do pozemkové knihy, stačí, že do knihy bylo vloženo reální břemeno výměnku.

Pokud neměla býti zřízena služebnost bytu vedle výměnku, nýbrž jen výměnek pozůstávající i z volného bytu, třebaže byla do pozemkové knihy kromě reálního břemene výměnku vložena i služebnost bytu.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, R I 863/32.)

Na vydražené nemovitosti vázlo pro Annu W-ovou právo výměny a služebnost bytu. Rozvrhuje nejvyšší podání za tuto exekučně prodanou nemovitost stanovil soud prvé stolice uhražovací jistinu za právo výměny a bytu, již zvýšil o 2.000 Kč vzhledem k nákladu na pomník. Rekursní soud k rekursu knihovní věřitelky napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Že k výměnku, který si podle notářského spisu ze dne 4. června 1925 č. j. 13316 vyhradila odstupující Anna W-ová, patří i náklad na pohřeb v místě obvyklý a na pomník, o tom podle čtvrtého odstavce tohoto notářského spisu nelze pochybovati, neboť se tam mezi dávkami, z nichž výměnek (Auszug) pozůstává, výslovně uvádí také náklad právě uvedený. Nezáleží na tom, že tento nárok nebyl zvlášť vložen do pozemkové knihy; stačí, že do knihy bylo vloženo reální břemeno výměnku, k němuž podle smlouvy náleží i nárok na pohřeb a na pomník. Ale dovolací rekurs ani jinak není v právu, neboť jest sice pravda, že o bytě se mluví ve třetím odstavci notářského spisu a že na základě tohoto notářského spisu byla do pozemkové knihy kromě reálního břemene výměnku vložena také služebnost bytu, než nelze přehlédnouti, že i výhrada volného bytu se stala ve smlouvě předávací a že i podle třetího bodu této smlouvy jsou nastupující povinni k určitým plněním, z čeho patrno, že předávací smlouvou neměla býti zřízena služebnost bytu vedle výměnku, nýbrž jen výměnek pozůstávající také z volného bytu a z ostatních oprávnění a nároků uvedených v třetím bodu smlouvy. Z toho patrno, že také volný byt, který si vyhradila odstupující Anna W-ová podle třetího bodu notářského spisu ze dne 4. června 1925, má ráz výměnku pokud se týče jest jeho součástí právě tak, jak zmíněný již nárok na pohřeb a pomník, a že tudíž na tento případ nelze použíti ustanovení § 227 ex. ř., který se na výměnky nevztahuje.

Čís. 12079.

Nápisem na náhrobku: »tragickým způsobem stal se obětí sanitního auta«, nebyl po případě ohrožen úvěr, výdělek ani budoucnost záchranné společnosti, majitelky auta (§ 1330, druhý odstavec, obč. zák.).

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Rv I 669/31.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 10.124. Procesní soud prvé stolice uznal pak podle žaloby, jíž se domáhala Dobrovolná záchranná společnost v L. na žalovaném, by byl uznán povinným, odstraniti nebo dáti odstraniti z náhrobku svého synka nápis: »stal se obětí sanitního auta«. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o žalobu podle § 1330 druhý odstavec obč. zák. K nároku podle tohoto zákonného ustanovení vyžaduje se rozšiřování nepravdivých skutečností, jichž nepravdivost rozšiřovatel znal nebo znáti musil a jež ohrožují úvěr, výdělek nebo budoucnost žalujícího. Dovolatelka vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení v tom, že nesprávně vykládá význam nápisu, o který v souzeném sporu jde, zvláště význam výrazu »tragischerweise dem Sanitätsauto zum Opfer gefallen« v nápisu, upírá-li mu i moment zavinění, dovozujíc, že ve výrazu »zum Opfer gefallen« jest podle veřejného mínění i výtka zavinění, že výtka, že někomu padl lidský život za oběť, je vždy difamujícího významu, že nesprávně má soud odvolací za to, že se ke skutkové podstatě § 1330 druhý odstavec obč. zák. vyžaduje též poškození na cti, a posléze, že soud odvolací neprávem má za pravdivou výtku, že syn žalovaného padl za oběť sanitnímu autu, poněvadž je sice skutečností usmrcení hochovo, že však nápis není pravdivý potud, že usmrcení to bylo řidičem auta zaviněno. Tyto výtky nemohou však přivoditi úspěch dovolání, i kdyby byly považovány za odůvodněné. By žalobní nárok byl odůvodněn, vyžadovalo by se mimo jiné též, jak již shora uvedeno, by ohrožen byl úvěr, výdělek nebo budoucnost dovolatelky. To však soud odvolací v napadeném rozsudku vyloučil, uváděje, že nápisy takového druhu jako nápis žalobní nemají oněch účinků, nýbrž že mají jediný účinek, totiž, že vzbuzují soustrast soucitných čtenářů, jiný druh lidí však že pro žalující stranu nepřichází v úvahu, ježto se od nich nemá právě ona čeho nadíti a altruisté zůstanou jakými jsou. Tento předpoklad a úsudek dovolatelka vůbec nenapadla a dovolací soud proto musí při svém rozhodnutí z něho vycházeti. Vychází-li se však z něho, jeví se zamítnutí žaloby odůvodněným, poněvadž není splněna náležitost ohrožení úvěru, výdělku a budoucnosti dovolatelky podle § 1330 druhý odstavec obč. zák., kterou dovolatelka shledávala v tom, že nápis může přivoditi zmenšení veřejné obětavosti ve prospěch dovolatelky, odkázané jako humánní instituce na příspěvky.

Čís. 12080.

Úmluva, již se dostalo vyrovnacímu věřiteli směnkou porušením zásady stejného nakládání se všemi věřiteli nedovolené výhody ve smyslu § 55 vyr. ř., jest nicotná. K nicotnosti jest hleděti z úřadu, třebaže byla namítána po uplynutí lhůty ke směnečným námitkám. Nicotnost není zhojena tím, že napotom k přijetí vyrovnání nedošlo.

Byl-li jednotný dluh rozdělen (směnkami) ve dvě stejné části a jen za jednu část ručí rukojmí, jest rukojmí, zjištěna-li neplatnost smlouvy o dluhu co do určité částky z tohoto jednotného dluhu, jen polovicí účasten k svému prospěchu z této částky, kdežto druhá polovice připadne ve prospěch druhé části.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Rv I 1580/32.)

Antonín G. dluhoval žalující společnosti za září 1931 16.866 Kč 30 h, jež jí neodvedl jako správce její benzinové stanice. Dne 12. září 1931 bylo o jmění Antonína G-a zahájeno vyrovnací řízení. Za dobu před zahájením vyrovnacího řízení připadlo na onen dluh 2090 Kč 30 h. Za vyrovnacího řízení dostala žalobkyně ke krytí dluhu Antonína G-a dvě směnky po 6.683 Kč 30 h, podepsané Janem G-em (otcem Antonína G-a) jako přijatelem. Na jedné ze směnek byl podepsán též František S. (tchán Antonína G-a) jako rukojmí. Směnečný platební příkaz ohledně této směnky proti Janu G-ovi jako příjemci a Františku S-ovi jako ručiteli ponechal procesní soud prvé stolice v platnosti. Odvolal se jen František S. Odvolací soud k jeho odvolání směnečný platební příkaz co do 1045 Kč 15 h ohledně něho zrušil, jinak jeho odvolání nevyhověl. Důvody: Pokud jde o otázku, zda směnečný dluh podle § 55 vyr. ř. spočívá na neplatném ujednání, popírá odvolatel především, že poskytnutí zvláštní výhody nebylo včas namítáno. Učinil prý tak naopak již ve svých písemných námitkách, an v nich výslovně uvedl, že nechtěl směnku podepsati, poněvadž jeho zeť Antonín G. jest ve vyrovnání. To prý muselo stačiti k tomu, aby byl prvému soudu dán podnět ke zkoumání otázky platnosti ujednání, které předcházelo podpisu směnky. S tímto vývodem jest souhlasiti. Tím že se druhý žalovaný zmínil v písemných námitkách o vyrovnacím řízení, stala se tato okolnost předmětem námitek a bylo věcí prvého soudce, by se jí zabýval a vyvodil z ní právní důsledky, bez ohledu na to, zda na neplatnost směnečného závazku podle § 55 v. ř. jest vzíti zřetel i z úřadu. Co druhý žalovaný v tomto směru při ústním jednání ještě dále uvedl, slouží jen k bližšímu odůvodnění námitky poukazem na § 55 v. ř. Jest skutečně splněn předpoklad § 55 v. ř., neboť vyrovnacími spisy, jichž bylo v řízení použito, jest prokázáno, že proti Antonínu G-ovi, na jehož dluh byla směnka vystavena a pak druhým žalovaným jako ručitelem podepsána, bylo dne 12. září 1930 zahájeno vyrovnací řízení a že směnka vznikla v době, kdy vyrovnací řízení trvalo. Zřízením směnečného dluhu nabyla žalobkyně proti ostatním věřitelům výhody, která jest podle § 55 vyr. ř. neplatná. Jest proti i směnečné rukojemství, poskytnuté druhým žalovaným, neplatné. Při tom jest zcela lhostejno, zda věřitel věděl o vyrovnání, čili nic a jaký mělo ujednání účel. Osobní okolnosti a pohnutky jsou při tom bezvýznamné. Odvolatel právem brojí proti názoru napadeného rozsudku, že předpokladem neplatnosti poskytnutí zvláštní výhody jest potvrzení vyrovnání, neboť § 55 vyr. ř. označuje za neplatné každé ujednání dlužníka nebo jiných osob s věřitelem, kterým se z podnětu vyrovnacího řízení poskytují zvláštní výhody proti ostatním věřitelům stejného druhu. Nelze tedy souhlasiti s ná-

zorem prvého soudce, jenž míní, že se nepřijetím vyrovnání snad věc vytvoří tak, jako kdyby tu nebylo vůbec bývalo vyrovnacího řízení, že nepřijetím vyrovnání byla neplatnost zhojena. Neplatná úmluva se nestane beze všeho platnou, když odpadne důvod neplatnosti. Odvolatel posléze brojí proti výpočtům napadeného rozsudku, podle něhož z celkového dluhu Antonína G-a 16.866 Kč 30 h spadá jen 2090 Kč do vyrovnání, kdežto zbytek 11.276 Kč se vyrovnání netýká, poněvadž bylo zahájeno dne 12. září 1931, tento zbytek dluhu však spadá do doby po zahájení vyrovnacího řízení. Takovýto výpočet nebyl žalobkyní vůbec tvrzen a soud ho proto nesměl provésti. Jest vycházeti z toho, že jen ony částky přicházejí v úvahu pro neplatnost, které spadají do vyrovnání. To jest, jak prvý soudce vypočítal, aniž bylo něco proti správnosti tohoto výpočtu namítáno, částka, připadající na zažalovanou směnku 1045 Kč 15 h, kdežto zbytek s příslušenstvím musí býti žalovanou stranou bezpodmínečně zaplacen, ježto není vyrovnáním dotčen.

Nejvyšší soud nevyhověl ani dovolání žalobkyně ani dovolání žalovaného Františka S-a.

Důvody:

Žalobkyně, provádějíc dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., má za to, že odvolací soud neprávem zrušil směnečný platební příkaz co do částky 1045 Kč 15 h s příslušenstvím, poněvadž prý žalovaný včas vůbec neplatnost směnečného závazku nenamítal, nýbrž v námitkách jen uvedl, že nechtěl směnku podepsati, poněvadž jeho zeť Antonín G. je ve vyrovnání. Tento dovolací důvod není však opodstatněn. Podle zjištění nižších soudů bylo o jmění Antonína G-a dne 12. září 1931 zahájeno vyrovnací řízení; dovolatelka měla proti vyrovnacímu dlužníku za září 1931 pohledávku 16.866 Kč 30 h, které jí jako správce benzinové stanice neodvedl, a z této částky připadá na dobu do zahájení vyrovnacího řízení nezaplacených 2090 Kč 30 h. Dále plyne z rozsudkových zjištění, že žalobkyně za tohoto vyrovnacího řízení dostala ke krytí celkového dluhu dvě směnky po 6.683 Kč 15 h, a že na jedné z nich je jako rukojmí podepsán žalovaný. Podle tohoto stavu má i soud dovolací za to, že se žalobkyni dostalo spornou směnkou porušením zásady stejného nakládání se všemi věřiteli nedovolené výhody ve smyslu § 55 vyrovnacího řádu, že úmluva ta je nicotná a jest k ní hleděti z úřadu, i kdyby byla namítána po uplynutí lhůty k směnečným námitkám (rozhodnutí čís. 7341, 8921, 3358 sb. n. s.). To tím více padá na váhu v tomto případě, poněvadž se žalovaný již v námitkách zmínil o vyrovnacím řízení svého zetě, a i za sporu vyšla tato okolnost na jevo, zejména i spisy vyrovnacími (rozhodnutí čís. 6864, 4805 Sb. n. s.). Musil se proto soud skutečností tou obírati. Na věci nemůže nic změniti, že k přijetí vyrovnání nedošlo, neboť tím nebyla a nemohla býti odčiněna nastavší již nicotnost úmluvy o poskytnuté výhodě. Není správný názor dovolatelky, že se jí vyrovnací řízení Antonína G-a nedotýká, ježto vyrovnací dlužník byl jejím správcem a vybrané jím peníze byly jejím vlastnictvím, neboť přehlíží ustanovení § 371 obč. zák. a, že jí neodvedením peněz vznikl jen obligační nárok proti zřízenci, a mohla proto jen tuto peněžní pohledávku proti vyrovnacímu dlužníku uplatňovati. Posoudil proto odvolací soud věc správně, zrušiv směnečný platební příkaz co do částky 1045 Kč 15 h, na kterou jediné se mohla vztahovati neplatnost rukojemského závazku žalovaného.

Pokud žalovaný má za to, že celý jeho rukojemský závazek byl z důvodu § 55 vyrovnacího řádu neplatný, a že měl směnečný platební příkaz býti zrušen i co do částky 5638 Kč, přehlíží skutková zjištění nižších soudů, z nichž jest při právním posuzování věci vycházeti. Podle nich se neplatnost úmluvy se žalobkyní nevztahovala na její pohledávku za Antonínem G-em vzniklou po 12. září 1931, to jest, po zahájeném vyrovnacím řízení. Vychází-li dovolatel z jiných skutkových předpokladů, neprovádí tento dovolací důvod podle zákona. Mínění dovolatele, že měl býti zrušen směnečný platební příkaz i co do druhé polovice 1045 Kč spadající před dobu zahájeného vyrovnacího řízení a že odvolací soud neměl důvodu celkovou částku 2090 Kč 30 h děliti ve dvě polovice — není správné. Dovolatel zapomíná, že na celkový dluh Antonína G-a byly vystaveny dvě směnky na stejnou sumu 6.683 Kč 15 h znějící, obě Janem G-em jako přijatelem podepsané, a že jen na jedné, sporné směnce byl dovolatel ručitelem. Byl tedy jednotný dluh rozdělen ve dvě stejné části a jen za jednu část ručil dovolatel. Je proto jen důslednost v tom, by dovolatel, ana zjištěna neplatnost úmluvy co do částky 2090 Kč 30 h tohoto jednotného dluhu, byl také jen polovicí účasten k svému prospěchu z této částky, kdežto druhá polovice by připadla ve prospěch druhé směnky.

Čís. 12081.

Byla-li hypotekární pohledávka i jen mimoknihovně postoupena a postoupený dlužník byl o postupu vyrozuměn, není postupitel oprávněn k žalobě o zaplacení postoupené pohledávky.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Rv II 283/31.)

Žalobě o zaplacení peněžité pohledávky, knihovně zajištěné, bylo oběma nižšími soudy vyhověno.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žalovaní namítli proti žalobě nedostatek aktivní legitimace žalobkyně, tvrdíce, že zažalovaná pohledávka byla žalobkyní postoupena spořitelně v N. a žalovaní o postupu tom byli vyrozuměni. Nižší soudy se nezabývaly otázkou, zda se tvrzený postup stal, považujíce otázku tu za nerozhodnou, ježto platnost a účinnost postupu pohledávky knihovně zajištěné nastává teprve jejím knihovním převodem. Tento právní názor není však správný. Pokud jde o právní poměr mezi postupitelem a postupníkem, uskutečňuje se postup hypotekární pohledávky již smlouvou, konsensuálním kontraktem, v němž postupitel a postupník projevují sou-

hlasnou vůli, že hypotekární pohledávka postupitele jest nadále pohledávkou postupníkovou. Po této smlouvě jest postoupená hypotekární pohledávka v poměru mezi postupitelem a postupníkem majetkem postupníka a tento jest oprávněn domáhati se na postupiteli i vydání vkladu schopné postupní listiny, by se dostal do pozemkové knihy. V poměru k postoupenému dlužníku nestačí k plné účinnosti postupu již smlouva, nýbrž musí k ní přistoupiti především oznámení podle § 1396 obč. zák. Ale i po tomto oznámení má postupník jen osobní žalobu z pohledávky proti osobnímu dlužníku, nemá však ještě věcnou žalobu ze zástavního práva. Tato jest závislá na tom, že žalobce dá žalovanému vkladnou kvitanci (§ 1426 obč. zák.), kterou postupník nemůže vydati, pokud není zapsán v pozemkové knize. Dokud se tak nestalo, jest právní stav ten, že zastavená nemovitost ručí i postupníku, ale zástavce není oprávněn a povinen platiti ani postupiteli, ani postupníkovi, nýbrž může se svého závazku zhostiti jen složením dluhu k soudu (§ 1425 obč. zák.), (plenární rozhodnutí ze dne 27. září 1932, Pres 176/32, čís. 11.932 sb. n. s.). Jest proto otázka, zda se tvrzený postup zažalované pohledávky spořitelně v N. stal a žalovaným byl oznámen, rozhodná pro řešení tohoto sporu, neboť, je-li tomu tak, nejsou žalovaní povinni, ba ani oprávněni, plniti postupitelce (žalobkyni), které by se skutečně nedostávala aktivní legitimace žalobní. Proto řízení trpí vadou, která byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, an se odvolací soud důsledkem odchylného právního názoru s otázkou tou nezabýval.

Čís. 12082.

Kartely.

Nevyžaduje-li se, by zakázaný účel byl výslovně ve smlouvě (ve stanovách) vytčen, stačí, plyne-li z okolností nebo lze-li naň souditi z jiných smluvních ustanovení.

Jsou-li ustanovení stanov o určování cen a o následcích jejich nedodržení tak podstatnou částí smlouvy, že by bez nich smlouva neměla smyslu, a jsou-li proto od ostatních ustanovení stanov neoddělitelná tak, že by se bez nich nedosáhlo účele zamýšleného společenstvem, může míti nedovolený účel v zápětí neplatnost celé společenské smlouvy.

Kartely, směřující ke společné úpravě cen, spadají pod ustanovení koaličního zákona, pokud mají umožniti stanovení vyšších cen na úkor odběratelů, a pokud účel ten sledují. Směřuje-li smlouva ke zvýšení cen nebo k udržení nepřiměřené ceny odstraněním konkurence a volného tvoření cen, spadá pod zákaz, třebas to výslovně nevyslovovala, jen když sledují její jinaká ustanovení účel zakázaný a když je tento jinak zřejmý. Pod zákaz nespadá cenový kartel, je-li již ze smlouvy zřejmo, že ceny nemají býti zvyšovány na úkor obecenstva, nýbrž mají býti určovány poměry trhu, po případě výrobním nákladem. Mohou však spadati pod zákaz, když bez ohledu na poměry trhu a výrobní náklad cena má býti stanovena kartelním orgánem závazně. Při tom nezáleží na tom, zda bylo skutečně dosaženo nedovoleného účele, nýbrž jen na tom, zda tento účel byl sledován.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, R I 737/32.)

Několik firem, mezi nimi firma K., dohodlo se dne 21. listopadu 1929 na tom, že založí pro své výrobky zcela nebo z části perleťové společnou prodejní kancelář, by v budoucnu postupovaly proti kupitelům jednotně a by zabránily dalšímu podbízení v cenách ve vzájemném konkurenčním boji. Tato úmluva platila na dobu pěti let a bylo vymíněno, že se může změniti jen jednomyslným souhlasem. Při zániku některé ze zúčastněných firem v tomto období bylo sjednáno, že se má kontingent rozděliti na ostatní firmy. Byla vymíněna i konvenční pokuta 30.000 Kč, zadržovací právo za to na platy, vzniklé z dodávek. Tato úmluva se uskutečnila ve formě společenstva a byla dne 21. prosince 1929 založena firma »Perlex« Vereinigung der Perlmutterindustrie, zaps. společenstvo s ručením omezeným, nazývaná dále jen »Perlex«. Podle § 29 stanov byli členové společenstva zavázáni, zachovávati stanovy a jednací řád, na němž se usnesla ustavující valná hromada, jakož i všechna usnesení představenstva a valné hromady. Zejména měli zastaviti přímý styk se zákaznictvem bez výslovného svolení představenstva, všecky závazky a poptávky do 12 hodin po tom, kdy je osobně obdrží, předati v originálu prodejní kanceláři a zakázky, které jim prodejní kancelář přikáže, provésti za podmínek naznačených v obchodním řádě. Podle § 30 stanov mělo se fakturování veškerých dodávek díti výlučně prodejní kanceláří, za podmínek a cen, sjednaných se zákazníky, kteréžto podmínky a ceny musí souhlasiti s těmi, které jsou stanoveny představenstvem, a naproti tomu třeba zachovávati ustanovení o slevách na obecných cenách, o slevách stanovených zvláštním usnesením představenstva. Jednání proti stanovám zavazovala člena společenstva k zaplacení smluvní pokuty, nepodléhající soudcovskému zmírnění, 30.000 Kč za každou kontravenci. V případě kontravence mělo společenstvo retenční právo na došlých platech. Po dobu členství bylo bez svolení představenstva členům zakázáno, by se zakládaly nové podniky pro zboží, pro něž byl vyhražen společný prodej, a by se nesúčastnili na takových podnicích. Firma K. dodala prodejní kanceláři družstva »Perlex« perleťové zboží celkem za 30.000 Kč. Proti žalobě, jíž se firma K. domáhala na družstvu »Perlex« zaplacení, namítlo žalované družstvo, že firma K. porušila stanovy, začež jí byla družstvem uložena smluvní pokuta 30.000 Kč. Družstvo »Perlex« domáhalo se pak žalobou navzájem na firmě K. zaplacení smluvní pokuty 8.000 Kč pro nesplnění příkazu. Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě firmy K. na družstvo »Perlex« o zaplacení 30.000 Kč, zamítl však vzájemnou žalobu družstva »Perlex« na firmu K. o zaplacení 8.000 Kč. Odvolací soud k odvolání družstva »Perlex« zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a znovu rozhodl. Důvody: Firma K. žaluje firmu »Perlex« o zaplacení 30.000 Kč s příslušenstvím z důvodu, že jí žalovaná strana uložila smluvní pokutu v této výši pro nesplnění příkazů čís. 801—805, a to ve smyslu § 29 stanov, firma »Perlex« pak ve své žalobě z téhož důvodu žaluje firmu K. pro nesplnění příkazu čís. 807 o zaplacení smluvní pokuty ve výši 8.000 Kč. Soud prvé stolice zamítl žalobu firmy »Perlex« o zaplacení 8.000 Kč a vyhověl žalobě firmy K. o 30.000 Kč z důvodu, že ustanovení § 29 stanov jest neplatné, odporujíc koaličnímu zákonu a dobrým mravům proto, že sdružení výrobců

perleťového zboží pod jménem »Perlex« má za účel vystupovati proti kupitelům jednotným způsobem a zameziti, by firmy v »Perlexu« sdružené nenabízely zboží za ceny nižší. Že účel ten jest vyřčen ve stanovách družstva »Perlex«, netvrdí rozsudek prvého soudu a ani žalující firma K. v odvolacím sdělení nic takového neuvádí, nýbrž dovozuje to soud prvé stolice z předběžné úmluvy firem, a to ze slov této úmluvy »um in Zukunft den Käufern gegenüber in einheitlicher Weise aufzutreten und zu verhindern, dass sie sich gegenseitig im Konkurenzkampf in den Preisen weiter unterbieten«. Avšak nehledíc k tomu, že ve stanovách, které jsou podkladem žaloby, nic takového není, neměla by okolnost ta i kdyby byla účelem zřízení družstva »Perlex«, v zápětí neplatnost celé smlouvy, t. j. všech ustanovení stanov, nýbrž měla by jen ten význam, že členové »Perlexu« nejsou vázáni ohledně cen zboží. § 4 zákona z r. 1870, čís. 43 říš. zák. ustanovuje, že nemají právní moci ujednání živnostníků (a dojista i výrobců obchodníků), k tomu se nesoucí, by cena zboží byla zvyšována ke škodě obecenstva. Soud prvé stolice sám uvádí, že nejsou neplatné stanovy »Perlexu« ve svém celku, že jest jen rozhodným, zda některá ustanovení stanov jsou neplatná, zejména, zda členové sdružení mohou býti nuceni smluvními pokutami k tomu, by prováděli příkazy (objednávky) jim přidělené, a zda firma »Perlex« má zadržovací právo z tohoto důvodu k pohledávkám svých členů. Že ustanovení § 29 stanov, zejména ustanovení o konvenční pokutě, jíž podléhá jednání členů proti předpisu § 29 stanov, jest nemravné nebo protizákonné, nelze tvrditi, pojmou-li strany, ujednávajíce smlouvu, do ní ustanovení, která směřují k zabezpečení smlouvy právě pomocí těchto zákonných možností. Firmy v »Perlexu« sdružené se zavázaly, že nebudou samy přímo jednati se svými odběrateli, že všechny příkazy (objednávky) dodají prodejní kanceláři a objednávky prodejní kanceláří jim přidělené provedou podle podmínek jim jednacím řádem naznačených. Žalující firma K. neprovedla přidělené jí objednávky 801—805 a byla jí proto »Perlexem« uložena smluvní pokuta 30.000 Kč a pro nesplnění příkazu čís. 807 pokuta 8.000 Kč a nelze tudíž říci, že tyto smluvní pokuty nejsou platné podle koaličního zákona, nebo, že jsou proti dobrým mravům. Zamítl-li tedy soud prvé stolice žalobu firmy »Perlex« o 8.000 Kč a odsoudil firmu »Perlex« k zaplacení 30.000 Kč firmě K. s odvoláním se na zákon koaliční a na dobré mravy, neposoudil věc správně.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Není správný názor odvolacího soudu, že ustanovení stanov o určování cen a o smluvní pokutě nejsou neplatná již proto, že stanovy neobsahují to, co stanovila předběžná smlouva o zákazu podbízení cen. Zkušenost učí, že zakázaný účel nevyjadřují strany přímo ve smlouvě. Zákon nežádá, by zakázaný účel byl výslovně ve smlouvě vytčen, stačí, že tu byl, ať byl vyjádřen ve smlouvě hlavní nebo v předběžné, nebo ať třeba ani výslovně vyjádřen nebyl, jen když plyne z okolností nebo lze naň souditi z jiných ustanovení smluvních. Nezáleží ani na tom, jakého druhu jest smlouva sledující zakázaný účel. Sleduje-li zakázaný účel,

je neplatná, ať je obyčejnou smlouvou přímo určující ceny nebo vázanost na ně, ať je jinou smlouvou na př. společenskou nebo ji nahrazujícími stanovami společenstva. Rovněž není správným názor odvolacího soudu, že z protizákonného ustanovení předběžné smlouvy neplyne neplatnost celé smlouvy (celých stanov). Jsou-li ustanovení stanov o určování cen a o následcích jejich nedodržení tak podstatnou částí smlouvy, že by bez nich smlouva neměla smyslu a jsou-li proto od ostatních ustanovení stanov neoddělitelna tak, že by bez nich nebylo dosaženo účele společenstvem zamýšleného, může nedovolený účel míti v zápětí neplatnost celé společenstevní smlouvy. Prvý soud neuznal neplatnost stanov v celku, nýbrž jen na neplatnost jejich ustanovení o povinnosti prodejního závazku prostřednictvím žalované a s ním související neplatnost § 29 stanov, protože tato ustanovení porušují koaliční zákon a jsou proti dobrým mravům. Zjištění skutečností, z nichž jest dovoditi účel smlouvy (kartelní, společenstevní), jest zjištěním skutkovým. Tímto zjištěním byl odvolací soud vázán, neopakovav, ani nedoplniv důkazy. Praví-li tedy prvý soud, že předběžná smlouva přešla ve formu společenstva, naznačuje tím převzetí účele společenstvem, neměl se odvolací soud od tohoto zjištění uchýliti bez opakování nebo doplnění důkazů. Ale zjištění účele společenstva bylo v odvolání napadeno. Firma Perlex vytýkala v odvolání v tom směru neúplnost řízení, protože nebyl proveden důkaz svědkem P-em a jednacím řádem o tom, že ceny nebyly určeny pro vždy, nýbrž že měly býti stanoveny podle poměru trhu, a že si firma K. a synové naopak stěžovala, že ceny byly určovány příliš nízko. Touto výtkou se odvolací soud nezabýval a nepřihlížel ani k tomu, že firma K. nabídla již v prvé stolici důkaz o tom, že společenstvo bylo založeno jen proto, by se ceny držely na větší výši a by soutěž, která by je byla snižovala, byla vyloučena, a že proto byl prodej soustředěn u firmy Perlex, že byla vyloučena výpověď smlouvy do konce roku 1933, stanoveno usnášení o cenách hlasováním v představenstvu podle podílů atd., kromě důkazu předběžnou smlouvou i důkaz svědectvím Pavla K-a a výslechem stran. Odvolací soud se o potřebě těchto dalších důkazů nevyjádřil. Potřeba doplniti řízení ve směrech naznačených v usnesení odvolacího soudu byla závislá na vyřízení výtky neúplnosti řízení v otázce neplatnosti smlouvy, protože prý čelí proti koaličnímu zákonu. Ale, ježto i řízení před prvým soudem je neúplné proto, že nebyly o účelu sdružení provedeny důkazy nabízené stranou žalující, je i řízení prvé stolice vadné a proto nebylo rekursu vyhověno, ano bylo již z tohoto důvodu zrušiti rozsudek prvého soudu, jenž při dalším jednání nechť přihlédne k otázkám dále uvedeným.

K právnímu posouzení budiž podotčeno toto: Kartely, směřující ke společné úpravě cen, spadají pod ustanovení koaličního zákona, pokud mají umožniti stanovení vyšších cen bez ohledu na zájmy obecenstva, tedy na jeho úkor, a pokud ovšem tento účel sledují. Je známou zkušeností, že se do kartelní smlouvy nepojímá zakázaný účel, zvyšovati ceny, a že je nutno jej pravidelně dokazovati jinak, nebo souditi naň z okolností, třebaže ani ve smlouvě nebyl vyjádřen. Směřuje-li smlouva ke zvýšení cen nebo k udržení nepřiměřené ceny odstraněním konkurence a volného tvoření cen, spadá pod zákaz, třebaže to výslovně ne-

pravila, jen, sledují-li její jinaká ustanovení zakázaný účel a je-li tento účel jinak zřejmý. Pod zákaz ovšem nebude spadati cenový kartel, je-li ze smlouvy zřejmo, že ceny nemají býti zvyšovány na úkor obecenstva, nýbrž že mají býti určovány poměry trhu, po případě výrobním nákladem. Mohou však spadati pod zákaz, když bez ohledu na poměry trhu a na výrobní náklad cena má nebo může býti stanovena kartelním orgánem závazně. Při tom nezáleží na tom, zda skutečně bylo dosaženo nedovoleného účele, zda ceny byly zvýšeny na úkor odběratelstva nebo drženy na nepřiměřené výši, nýbrž jen na tom, zda tento účel byl sledován.

Čís. 12083.

Touž exekuci pro touž pohledávku nelze povoliti po druhé ani ve prospěch postupníka, jenž nabyl vymáhané pohledávky po povolení exekuce k jejímu vydobytí.

Podle § 14 ex. ř. jest dovoleno použití několika exekučních prostředků, hromadění různých způsobů exekuce, nikoliv však opětovné povolení téhož způsobu exekuce. Není-li rozsah exekuce již povolené dostatečný pro uspokojení vymáhané pohledávky, jest vymáhající věřitel oprávněn navrhnouti jiný způsob exekuce než dosud povolené a, pokud mu jde o nabytí zástavního práva na dalších svrškách, jen další výkon zájmu již povoleného.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, R I 829/32.)

K vydobytí pohledávky Františka B-a proti povinným na základě soudního smíru ze dne 30. dubna 1931 byla na návrh Františka B-a povolena exekuce zabavením movitých věcí obou povinných a zabavením $^1/_3$ důchodů Rudolfa G-a jako vojenského pensisty. Dne 12. prosince 1931 navrhl nynější vymáhající věřitel Dr. Kamil R. povolení téže exekuce, uváděje, že nabyl pohledávky Františka B-a postupem podle postupních listin ze dne 30. listopadu a 9. prosince 1931, a navrhl povolení exekuce též k vydobytí nákladů povolení exekuce podle usnesení krajského soudu civilního v Praze ze dne 6. června 1931 a nákladů výkonu exekuce podle usnesení okresního soudu exekučního v Praze ze dne 22. září 1931. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Prvý soud musel při rozhodování o tomto exekučním návrhu přihlížeti k obsahu dřívějších usnesení, obzvláště usnesení ze dne 6. června 1931, z kterého je vidno, že byla k vydobytí téže pohledávky již povolena táž exekuce, kterou nyní navrhuje Dr. Kamil R. jako postupník dřívějšího vymáhajícího věřitele Františka B-a. Neměl proto prvý soud tuto exekuci povoliti, neboť postupník může, vykáže-li listinou podle § 9 ex. ř. nabytí vykonatelné pohledávky, v exekučním řízení, zahájeném k návrhu postupitelovu pokračovati a nemusí navrhnouti zavedení nové exekuce. Taková exekuce nejeví se nutnou k uskutečnění nároku postupníkova a měla proto býti zamítnuta.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele a změnil napadené usnesení v ten rozum, že se obnovuje usnesení soudu prvé stolice, avšak jen k vydobytí 2057 Kč s 6%-ními úroky ode dne 8. května 1931 a nákladů exekučního návrhu 111 Kč 58 h; jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Rekursní soud vychází ze správného právního názoru, že touž exekuci pro touž pohledávku nelze povoliti opětovně a že rekurent jako postupník měl prostě pokračovati v exekuci pro postoupenou pohledávku již povolené, a rovněž správně odůvodnil, že soud exekuci povolující musil přihlédnouti i k obsahu usnesení krajského soudu civilního v Praze ze dne 6. června 1931 a ze dne 17. nikoli 22. září 1931, a rekurent se odkazuje v této příčině na odůvodnění napadeného usnesení. Rekurent nemůže se pro své mínění, že bylo povoliti navrhovanou exekuci v celém žádaném rozsahu dovolávati toho, že podle § 14 ex. ř. jest dovoleno užíti několika exekučních prostředků; tento předpis dovoluje hromadění různých způsobů exekuce, nikoliv však opětovné povolení téhož způsobu exekuce, jakž tomu v souzeném případě. Rekursní soud však nesprávně míní, že usnesením ze dne 6. června 1931 byla povolena exekuce pro pohledávku téhož rozsahu, pro jakou navrhl exekuci rekurent; tento navrhl exekuci pro kapitál větší o 2057 Kč 50 h s 6%-ními úroky od 8. května 1931, než pro jakou byla povolena exekuce. Tento rozdíl obou kapitálových pohledávek, t. j. 2057 Kč 50 h jsou útraty sporu, které se povinná strana smírem ze dne 30. dubna 1931 zavázala zaplatiti ve výši soudem upravené a 6% úrokovati. Ve příčině kapitálové částky 2057 Kč 50 h rekurent tedy v exekuci povolené již usnesením ze dne 6. června 1931 pokračovati nemohl a právem navrhl pro ni exekuci novou. Ve příčině 3500 Kč s 6% úroky od 8. května 1931 a nákladů exekučních 126 Kč 58 h a 93 Kč 10 h však jde o exekuci povolenou již usnesením ze dne 6. června 1931 a rekurent měl v ní ohledně této pohledávky pokračovati. Rekurentu ovšem jest přisvědčiti, že nemůže býti nucen spokojiti se s exekucí, jejíž rozsah není snad dostatečný pro jeho uspokojení, než z tohoto důvodu by byl oprávněn navrhnouti jiný způsob exekuce, než dosud povolené, a, pokud by mu šlo o to, nabýti zástavního práva na další svršky, pouze další výkon zájmu již povoleného. Okolnost, namítaná povinnou stranou v jejím rekursu proti povolení exekuce, že původní věřitel František B. pozbyl disposičního práva nad vymáhanou pohledávkou tím, že mu byla usneseními v rekursu citovanými exekučně zabavena, nečiní povolení exekuce nesprávným. O exekučním návrhu, o nějž jde, rozhoduje soud bez předcházejícího ústního jednání a slyšení na základě stavu, jak jest patrný z návrhu a z exekučního titulu; z těch zabavení vymáhané pohledávky nebylo patrno a proto soud k nim nemohl přihlédnouti. Rekursní soud přezkoumává usnesení podle stavu, jaký měl soud prvé stolice za podklad svého usnesení; k nově na jevo vyšlým okolnostem přihlédnouti nelze (§§ 482 druhý odstavec a 504 druhý odstavec c. ř. s. obdobou a § 78 ex. ř.).

Čís. 12084.

Tím, že rejstříkový soud vyzval obchodníka k opovědi firmy, maje pro to podklad ve sdělení berní správy o ryzím výtěžku z jeho živnosti, a že nevyhověl jeho žádosti o prodloužení lhůty k opovědi až do právo-

platnosti platebního rozkazu o výdělkové dani, jednal v mezích zákona a nelze mluviti o porušení zásady zjišťování materielní pravdy, ježto jde jen o řízení předběžné.

V zákoně (ze dne 13. října 1928, čís. 183 sb. z. a n.) nemá opory názor, že základem pro protokolaci má býti tříletý průměr ryzího výtěžku 50.000 Kč, ani že má soud vyčkati pravoplatnost vyměření výdělkové daně za pozdější rok, ač pravoplatnost vyměřené výdělkové daně z ryzího výtěžku za předešlý rok 50.000 Kč byla obchodníkem přiznána.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, R I 861/32.)

Rejstříkový soud vyzval usnesením ze dne 4. května 1932 řezníka Viléma H-a, by opověděl svou firmu k rejstříku. Usnesením ze dne 15. června 1932 zamítl rejstříkový soud žádost Viléma H-a o udělení lhůty k podání žádosti o zápis firmy až do právoplatnosti platebního příkazu o dani výdělkové za rok 1931. Rekursní soud nevyhověl rekursu Viléma H-a.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekurent vytýká souhlasným usneseními nižších soudů zmatečnost a nezákonnost podle § 46 (2) zákona čís. 100/31, leč neprávem. Podle vývodů dovolacího rekursu jest zmatečnost v tom, že prý rozhodnutím nižších soudů byla porušena zásada materielní pravdy v řízení nesporném, a dále, že rekurent nebyl před rozhodnutím o svém ospravedlnění slyšen; rekurent tedy opírá ji v tomto případě o důvod § 41 (2) g) zák. čís. 100/31, kdežto prvý případ zmatečnosti nelze podřaditi pod všeobecné důvody zmatečnosti podle § 41 (2) téhož zákona, a mohly by tedy přijíti v úvahu zvláštní důvody zmatečnosti, jež pocházejí z porušení oněch ustanovení zvláštních zákonů, jež zachovati jest pod zmatečností (§ 41 (3) téhož zákona). Výtka zmatečnosti není opodstatněna. Rejstříkový soud, vyzvav rekurenta k opovědi firmy, na podkladě sdělení berní správy o ryzím výtěžku ročně 50.000 Kč z jeho živnosti řeznické a nevyhověv jeho žádosti o prodloužení lhůty k opovědi až do pravoplatnosti platebního rozkazu o dani výdělkové za rok 1931, jednal v mezích § 1 zákona čís. 183/28 sb. z. a n., §§ 12, 15 uvoz. zák. k obch. zák., čl. 4, 19, 26, 271 čís. 1 obch. z. O porušení zásady zjišťovati materielní pravdu nemůže tu býti řeči, ježto jde o řízení předběžné, prve než dojíti může k zápisu, kdy teprve nastane podle § 22 nařízení ministerstev spravedlnosti a obchodu ve shodě s ministerstvem financí ze dne 9. března 1863 čís. 27 ř. zák. povinnost soudu zkoumati přihlášku a doklady a zjišťovati oprávnění žadatele k zápisu. K zahájení předběžného řízení byl dostatečný podklad ve sdělení berní správy o daňové poplatnosti rekurenta a výslechu jeho jako účastníka o jeho vlastním návrhu nebylo potřebí, poněvadž přiznal, že se platební rozkaz o výdělkové dani za rok 1930 na podkladě ryzího výtěžku 50.000 Kč stal pravoplatným tím, že zmeškáno odvolání. Tím byl dán bezpečný podklad pro zahájení předběžného řízení pro rejstříkový soud. Není proto vytýkaný důvod zmatečnosti opodstatněn.

Než ani nezákonnost nelze napadenému usnesení vytýkati. Zákonem ze dne 13. října 1928 čís. 183 sb. z. a n., byl určen nový daňový základ pro zápis obchodníků do obchodního rejstříku, a bylo zrušeno ustanovení § 7 uvoz. zák. k obch. zák. tím, že novým zákonem byl zrušen zákon čís. 260/21 sb. z. a n., kterým se dostalo § 7 nového doslovu (§ 5 zák. čís. 183/28 sb. z. a n.). Podle § 1 zákona čís. 183/28 sb. z. a n. může býti ustanovení obchodního zákona o firmách, obchodních knihách, o prokuře užito jen na obchodníky, u nichž jest anebo by byl, kdyby nebyli od daně osvobozeni, základem výměry všeobecné daně výdělkové nebo zvláštní daně výdělkové podle §§ 55, 56, nebo 76 až 82 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních, ryzí výtěžek ve výši nejméně 50.000 Kč. Že tento skutkový předpoklad v souzeném případě jest, bylo nižšími soudy dolíčeno, pročež trvá pro rekurenta zákonná povinnost ku protokolaci firmy, a nemá na ni vlivu úvaha jím uváděná, jež však v zákoně nemá opory, že základem by měl býti tříletý průměr ryzího výtěžku 50.000 Kč, a rovněž není odůvodněna žádost rekurenta, by soud vyčkal pravoplatnosti vyměření daně výdělkové za rok 1931, ana pravoplatnost vyměřené daně výdělkové z ryzího výtěžku 50.000 Kč za rok 1930 byla rekurentem přiznána.

Čís. 12085.

Do usnesení rekursního soudu, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu, odmítající směnečnou žalobu, a prvému soudu bylo uloženo, by vyřídil žalobu nehledě k důvodu, pro který žalobu odmítl, jest dovolací rekurs nepřípustný.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, R I 922/32.)

Soud prvé stolice odmítl směnečnou žalobu. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by žalobu po zákonu vyřídil nehledě k důvodu, z něhož žalobu odmítl.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs žalovaného.

Důvody:

Napadeným usnesením zrušil rekursní soud usnesení soudu prvé stolice, kterým byla odmítnuta směnečná žaloba, a uložil prvému soudu, by žalobu po zákonu vyřídil nehledě k důvodu, pro který žalobu odmítl. Podle tohoto příkazu měl prvý soud jen dvě možnosti, buď vydati směnečný platební příkaz podle §§ 557 c. ř. s., nebo stanoviti první rok podle §§ 230, 239 c. ř. s. Usnesení rekursního soudu zahrnovalo tedy v sobě zároveň jedno z těchto dvou opatření. Žádné z nich nebylo lze napadati zvláštním opravným prostředkem. V prvém případě mohl žalovaný vznésti jen směnečné námitky v neprodlužitelné lhůtě třídenní a jen rozhodnutí o útratách v platebním příkazu mohl odporovati rekursem (§§ 552, 557, 559 c. ř. s.), v druhém případě stanovení roku nemohlo

vůbec býti napadáno zvláštním opravným prostředkem podle druhého odstavce § 130 c. ř. s. Dovolací rekurs jest tedy nepřípustný a musil býti podle § 526 c. ř. s. odmítnut nejvyšším soudem, když se tak již nestalo soudem prvé stolice.

Čís. 12086.

Stát neručí za škodu z nezákonného jednání úředníků na Slovensku a Podkarpatské Rusi, nebyly-li v době jednání normální poměry (na maďarské hranici naprostá nejistota, hrozila válka mezi rudými tlupami a československými oddíly, vlaky pravidelně nejezdily).

Pravoplatným výrokem o propadnutí peněz stal se stát (finanční správa) jejich vlastníkem. Byl-li ten, komu byly peníze zabaveny, osvobozen po obnově trestního řízení, může se domáhati na státu vrácení toho, co stát ještě v rukou má. Za to, co stát již v rukou nemá, jest zodpověden podle pravidel, podle nichž ručí jako bezelstný neb obmyslný držitel. Za bezelstného držitele jest pokládati stát do doby, dokud podle okolností nemusil počítati s tím, že bude nucen vraceti, tedy do doby, než musel počítati s osvobozením toho, jemuž byly peníze zabaveny. Za obmyslného držitele pak, když žalovaný stát zvěděl, že byl ten, komu byly peníze zabaveny, osvobozen, nebo s tím musel počítati.

Vyměnil-li stát zabavené peníze, jsa bezelstným držitelem, musí vydati jen to, co výměnou peněz získal, nemusí však vraceti ani užitky ze získaných peněz (úroky) ani nahraditi to, co by žalobce byl měl, kdyby býval v době zabavení mohl vyměniti peníze za československé koruny a skutečně tak učinil. Jako bezelstný držitel není stát zodpověden ani za výplatu postižného.

Obmyslným držitelem stává se příjemce od doby, kdy musí již počítati s tím, že bude muset vraceti. To stalo se tím okamžikem, kdy byl vynesen osvobozující nález ministerstva vnitra.

Nárok z bezdůvodného obohacení nepředpokládá vždy smluvní plnění, nýbrž i přijetí z jiného důvodu, jehož tu nebylo, nebo který přestal.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 713/31.)

Žalobci byly v roce 1920 zabaveny v Mukačevě státními orgány cizí valuty a byly pak valuty ty právoplatně prohlášeny propadlými. Následkem obnovy řízení a osvobození žalobce nařízeno bylo uvolnění a vrácení valut, a valuty ty byly mu roku 1929 vráceny. Mezi cenou valut, o něž jde, v době zabavení roku 1920 a v době jejich vrácení žalobci v roce 1929, byl značný kursovní rozdíl v neprospěch žalobce. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném čsl. státu zaplacení rozdílu v kursu a ušlých úroků tvrdě, že se žalovaný stát o tyto částky na jeho úkor obohatil, an zabavené cizí valuty ve vysokém kursu zpeněžil a stejné valuty za nízký kurs nakoupené žalobci vydal. Procesní soud prvé stolice uznal částečně podle žaloby, přisoudiv žalobci ze zažalovaných 1,103.970 Kč jen 198.656 Kč 07 h. Odvolací soud nevyhověl ani odvolání žalobce ani odvolání žalovaného eráru.

Nejvyšší soud vyhověl částečně odvolání žalobce, a změnil napadený rozsudek v ten rozum, že uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobci i 5% úrok z částky 198.656 Kč 07 h od 1. ledna 1930 do zaplacení; dovolání žalovaného státu nevyhověl.

Důvody:

K dovolání žalobce: Po právní stránce napadá žalobce, že odvolací soud neprávem sráží z toho, co měl mu stát vrátiti, přístižné podle názoru dovolatele neprávem vyplacené kapitánu D-ovi, a že dále odvolací soud neuznává žalobcův nárok na úroky a posléze, že nepřiznává žalobci náhradu škody z poklesu hodnoty zabavených rumunských leí a dolarů. Nezáleží na tom, kdy vstoupil na Podkarpatské Rusi v platnost zákon čís. 644/1919. Není správným žalobcův názor, že stát ručí za nezákonná jednání vedoucích úředníků za všech okolností. Stát ručí za škodu z nezákonného jednání úředníků na Slovensku a Podk. Rusi jen, když se nezákonné jednání stalo za poměrů normálních a lze je přičísti úředníku za vinu (srov. nál. 4531, 4260 a 4165 sb. n. s.). Taková vina nebyla žalobcem tvrzena a žalobce sám tvrdil v žalobě, že tehdy, v době zabavení peněz, byly dopravní poměry rozrušené, na maďarské hranici dokonalá nejistota, že byla takměř válka mezi rudými tlupami a československými oddíly, vlaky pravidelně nejezdily, tedy sám přiznává, že nebyly normální poměry. Opírá-li se dovolatel dále o to, že utrpěl škodu z neoprávněného postupu finanční vrchnosti při výměně peněz, nedoličoval blíže nesprávnost postupu finanční správy. Následkem pravoplatného odsouzení dovolatele byla finanční správa oprávněna k výměně, protože se právoplatným výrokem o propadnutí peněz stala jejich vlastnicí. Že dovolatel utrpěl škodu tím, že valuty byly vyměněny ještě před pravomocí trestního nálezu, t. j. po rozhodnutí druhé stolice a před rozhodnutím třetí stolice, a že v této době byla finanční správa držitelkou obmyslnou, dovolatel nijak nedoličil a ani nyní nedoličuje, o to svůj nárok na náhradu neopíral v prvé stolici, naopak opíral svůj nárok hlavně o to, že byl osvobozen po obnově trestního řízení a že pro stát pominul důvod podržeti zabavené peníze. Z toho důvodu může se domáhati vrácení toho, co stát ještě má v ruce. Za to, co v ruce již nemá, jest stát zodpovědeň jako držitel podle pravidel, podle nichž ručí jako bezelstný nebo obmyslný držitel (srov. nález 4108, 5039, 6082, 10215 sb. n. s.). Za bezelstného držitele jest pokládati stát do té doby, dokud podle okolností nemusil počítati s tím, že bude muset vraceti, tedy do té doby, než musel počítati s osvobozením žalobcovým. Za držitele obmyslného pak, když žalovaný stát zvěděl, že žalobce byl osvobozen, nebo s tím musel počítati. Bezelstný držitel nezodpovídá, spotřebiv nebo zciziv věc, za škodu, nýbrž je povinen vydati jen obohacení, pro jehož podržení nemá důvodu. Tedy je stát povinen vydati jen to, co výměnou peněz získal. Stát zcizil zabavené valuty sice před právoplatností žalobcova odsouzení, ale v době, kdy byl již dvěma stolicemi odsouzen a zabavené peníze jimi prohlášeny za propadlé. Dovolatel státu nevytýká, že jednal obmyslně, nedoličuje, že byl obmyslným držitelem, stát také tehdy nevěděl, že bude muset vraceti a nemusil s tím počítati, an byl žalobce již dvěma stolicemi odsouzen. Žalobce ani netvrdil, že stát v této době byl držitelem obmyslným. Proto stát je povinen vrátiti jen získaný

prospěch, jak správně usoudily nižší soudy. Proto, že stát byl do zcizení držitelem bezelstným, nemusí vraceti ani užitky ze získaných peněz, t. j. úroky, ani nemusí nahraditi škodu, totiž to, co by žalobce měl, kdyby býval v době zabavení mohl peníze za čsl. koruny vyměniti a skutečně tak učinil, tedy kursovní rozdíl ceny amerického dolaru neb rumunských lei v době zabavení a v době vydání. Přístižné vyplacené kapitánu D-ovi stát v ruce nemá. Není jím obohacen a, upotřebiv peněz na výplatu postižného, nic nezískal a proto není za výplatu postižného zodpovědě jako bezelstný držitel. Úrok musil by stát žalobci hraditi, kdyby žalobce prokázal obmyslnost držby. Obmyslným držitelem stává se však příjemce od doby, kdy musí již počítati s tím, že bude muset vraceti. To se stalo okamžikem, kdy byl vynesen osvobozující nález ministerstvem vnitra, tedy dnem 1. srpna 1929. Od té doby bylo by žalobci přiznati úrok z částky 198.656 Kč 08 h, k jejímuž vrácení byl stát odsouzen, ježto od té doby jest stát považovati za držitele obmyslného a škoda žalobce z neoprávněného zadržování peněz i po této době spočívá ve ztrátě zákonného úroku. Žalobce se však domáhá v žalobě úroku a jistiny teprve ode dne 1. ledna 1930 a bylo proto vyhověno žalobě co do úroků v tomto rozsahu.

K d o v o l á n í ž a l o v a n é h o s t á t u. Tím, co řečeno, jest zodpovězeno i dovolání žalovaného. K jeho dovolacím vývodům se podotýká jen toto: Nezáleží na tom, zda podezření, že žalobce obchoduje s valutami, bylo objektivně mylné a zda stát od prvopočátku měl valuty bez důvodu, nýbrž na tom, zda důvod pro to, by je podržel, trvá, a zda a od které doby se stal držitelem obmyslným. Z důvodu zcizení valuty nenabyl stát ještě důvodu k podržení zisku zcizením docíleného. Nárok z bezdůvodného obohacení nepředpokládá vždy smluvní plnění, také přijetí z jiného důvodu, jehož tu nebylo, nebo který přestal, na př. z důvodu exekuce, zavazuje k vrácení.

Čís. 12087.

Podání žádosti o udělení práva chudých neprodlužuje ani nezachovává lhůtu k žalobě o obnovu (§ 534 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 830/31.)

Žalobu, jíž se žalobci domáhali obnovy sporu z důvodu § 530 čís. 7 c. ř. s., o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Z podání, jehož se dovolávaly obě strany, plyne, že žalobci věděli o rozmluvě, o niž jde, nejpozději dne 10. dubna 1929. Žaloba o obnovu byla však podána teprve dne 29. května 1929, tedy po uplynutí měsíční lhůty § 534 čís. 4 c. ř. s. Lhůta ta je neprodlužitelná, propadná, a nebyla zejména prodloužena tím, že žalobci podnikli zatím kroky k dosažení práva chudých. Z řečeného podání také vyplývá, že i veškeré ostatní okolnosti, o něž se žaloba o obnovu opírá, byly žalobcům známy nejpozději 10. dubna 1929. Je tedy uplatňování jich žalobou

podanou teprve dne 29. května 1929 opožděné, a měla proto žaloba již z toho důvodu býti odmítnuta (§ 543 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Soud odvolací správně uznal, že podání žádosti o udělení práva chudých neprodlužuje ani nezachovává lhůtu k žalobě o obnovu stanovenou v § 534 c. ř. s.; § 534 c. ř. s. stanoví výslovně, že do měsíce podati jest ž a l o b u a že lhůta ta jest k o n e č n á; jest tedy její prodloužení vyloučeno (§ 128 c. ř. s.).

Čís. 12088.

Nařízení § 2 silničního řádu pro Čechy ze dne 21. června 1886, čís. 54 z. zák., že povozy pohybující se na silnici jsou povinny bez zdráhání vyhnouti se povozům předjíždějícím nebo s nimi se potkávajícím, jest rozuměti tak, že vozidlo jest povinno udělati druhému vozidlu místo na té straně, na které druhé vozidlo je podle silničního řádu oprávněno a povinno předjeti nebo vyhnouti.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 952/31.)

Žalobce, jeda na kole po státní silnici v Čechách, byl zachycen autem žalovaného, předjíždějícím ho po levé straně, a poraněn. Žalobě o náhradu škody p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl, o d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalovaného potud, že uznal na spoluzavinění žalobcovo a uznal žalovaného povinným nahraditi žalobci tři čtvrtiny prokázané škody.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvého soudu.

D ů v o d y:

Žalobci je přisvědčiti, pokud dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. napadá právní názor odvolacího soudu, že je spoluvinen na svém úraze proto, že, jeda na levé polovici silnice blíže ke středu, zahnul více doleva teprve, když auto žalovaného, za ním jedoucí a dávající výstražná znamení na 150 a na 50 m bylo za ním vzdáleno asi 20 m. Neboť byť § 2 silničního řádu pro Čechy ze dne 21. června 1886, čís. 54 z. zák. nařizuje, že povozy na silnici se pohybující jsou povinny bez zdráhání se vyhnouti povozům předjíždějícím nebo s nimi se potkávajícím, jest tomu rozuměti tak, že vozidlo je povinno udělati druhému vozidlu místo na té straně, na které druhé vozidlo je podle silničního řádu oprávněno a povinno předjeti nebo vyhnouti. Je zjištěno, že žalobce jel po levé polovici silnice ve směru své jízdy a že auto žalovaného mělo dostatek místa ku předjetí po pravé polovici silnice, kde také jen předjížděti smělo. Jel-li tedy žalobce v levé polovici silnice, nezamezoval autu vyhražené místo ku předjetí a nelze žalobcovo zavinění spatřovati ani v tom, ve které části levé silnice se pohyboval, ani v tom, že zahnul ještě více doleva teprve

ve vzdálenosti 20 m od auta, neboť tím neporušil ani ustanovení § 2 silničního řádu, ani nezanedbal opatrnost uloženou mu ustanovením § 1297 obč. zák. Zavinil proto škodnou událost výhradně žalovaný sám

Čís. 12089.

Byla-li mezi stranami ujednána smluvní pokuta a podnikatel plnil smlouvu o dílo opožděně, nelze spatřovati v uplatnění nároku objednatele na zaplacení pokuty nic, co by se příčilo dobrým mravům, a nelze bez dalšího tvrditi, že jediným a výhradným účelem výkonu práva bylo poškození podnikatele (§ 1295, druhý odstavec, obč. zák.).

Uplatňování nároku na zaplacení smluvní pokuty nepředpokládá provedení důkazu, že žalobci skutečně škoda vzešla.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 1404/31.)

Žalobě objednatele proti podnikateli o zaplacení smluvní pokuty pro opožděné plnění díla bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

důvodů:

Projevuje-li žalovaná firma v dovolání právní názor (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že, i když se ujednání smluvní pokuty pro opožděné plnění nepříčí dobrým mravům (§ 879 obč. zák.), příčí se dobrým mravům způsob, jímž žalobce uplatňuje nárok z tohoto ujednání, poněvadž jediným účelem výkonu tohoto práva jest poškoditi žalovanou (§ 1295 druhý odstavec obč. zák.) a že jest žalobce z toho odpověden, nemá dovolací soud za to, že šlo u žalobce o šikanosní výkon práva a že jest práv podle § 1295 druhý odstavec obč. zák. Poněvadž jest nesporno, že úmluva o smluvní pokutě mezi stranami rozepře byla uzavřena, a jest nesporno, že žalovaná strana smlouvu o dílo plnila opožděně, takže podmínka pro uložení konvenční pokuty nastala, nelze spatřovati v uplatňování žalobcova nároku na zaplacení pokuty té nic, co by se příčilo dobrým mravům, a nelze bez dalšího tvrditi, že jediným účelem výkonu práva bylo poškození žalované firmy (neminem laedit, qui suo jure utitur). Že uplatňování nároku na zaplacení smluvní pokuty nepředpokládá provedení důkazu, že žalobci skutečně škoda vznikla, uvedly již správně nižší soudy a stanovisko to sdílí i nejvyšší soud, jak rozhodl již v nálezech čís. 1606 a 9797 sb. n. s. (srovnale i bývalý vídeňský Nejvyšší soud v rep. nál. čís. 145, Gl. U. čís. 12.690). Míní-li dovolatelka, že zjištění, zda žalobce opožděným plněním smlouvy o dílo utrpěl škodu, jest nezbytně potřebí k úsudku, zda se domáhá konvenční pokuty jako náhrady za škodu utrpěnou, či zda se chce jen konvenční pokutou bezdůvodně obohatiti, což prý jest jeho jediným účelem, jest odkázati na předchozí důvody, podle nichž nelze vymáhání oprávněného, smluveného nároku pokládati za šikánu, i když se právě neděje za účelem, by ziskanými penězy byla nahrazena utrpěná škoda; stačí, že žaloba nemá za výhradný a jediný účel, žalovanou poškoditi.

Čís. 12090.

Zákonem není stanovena právní domněnka veřejnoprávnosti poměru užívacího práva obecního majetku (v Čechách). Ten, kdo tvrdí, že má užívací právo k obecnímu nemovitému majetku, musí prokázati důvod a po případě i způsob nabývací. Opírá-li se o vydržení, musí prokázati držbu práva.

Při vydržení služebnosti jest prokázati držbu práva jako služebnosti, t. j. jako oprávnění soukromoprávního, nestačí průkaz užívání po dobu vydržecí tam, kde může jíti i o užívání z důvodu veřejnoprávního (při právech starousedlických). Zda může jíti o starousedlické právo, jest věcí případu. Vzniká-li v tom směru pochybnost, jest věcí toho, kde se domáhá uznání užívacího práva z důvodu služebnosti, by prokázal nejen užívání po vydržecí dobu, nýbrž i, že tak činil z důvodu soukromoprávního,

Dál-li se výkon užívacího práva zjevně v úmyslu, vykonávati služebnost, bez ohledu k členství k obci a k starousedlictví, není třeba dalšího zvláštního nabývacího důvodu podle soukromého práva.

Pro pouhé ohrožení práva nelze žalovati o zdržení se rušebních činů a žalobce má zjevně zájem na bezodkladném určení svého práva (§ 228 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 1453/31.)

Žalobci domáhali se na žalované obci N. v Čechách, by bylo zjištěno, že žalobcům přísluší právo služebnosti chovat ryby a vybírat bláto z rybníčku na obecní parcele v N., zapsané ve vložce čís. 34 v N. a, za účelem vybírání bláta, právo vypouštěti a napouštěti jej podle potřeby a že žalovaná je povinna toto právo uznati. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Jádrem sporu je, zda žalobci prokázali držbu práva užívati obecního rybníčku k chovu ryb a k vyvážení bláta jako svého soukromého práva (služebnosti), t. j. práva bez ohledu ke členství v obci a ku případnému starousedlictví a zda tento ráz jejich držby práva není prokázán proto, že žalobci mohli užívati rybníčku i jako občané, t. j. členové obce z důvodu tohoto členství po případě starousedlictví. Prvý soud vyslovil zásadu, že o právním poměru k obecnímu majetku platí právní domněnka, že je poměrem veřejnoprávním a že jej lze vyvrátiti jen důkazem soukromoprávního důvodu a způsobu nabývacího. Tento právní názor sdílí i odvolací soud. Ale v této všeobecnosti není správný. Právní domněnku veřejnoprávnosti poměru užívacího práva obecního majetku zákon nikde nestanoví. Správné je však, že ten, kdo tvrdí, že má užívací právo k obecnímu nemovitému majetku, musí prokázati důvod a po případě způsob nabývací. Tudíž, opírá-li se o nabytí odvozené, důvod spočívající na příklad na smlouvě, a způsob zřizovací, tedy vklad. Opírá-li

se o původní způsob nabývací, vydržení, musí prokázati držbu práva jako soukromého práva (služebnosti) po dobu vydržecí (§§ 480, 481 obč. zák.). Při vydržení jest ovšem prokázati držbu práva jako služebnosti, t. j. jako oprávnění soukromoprávního, a nestačí průkaz užívání po dobu vydržecí tam, kde může jíti i o užívání z důvodu veřejnoprávního, tudíž z důvodu členství v obci, jakž je tomu při právech starousedlických, který má na mysli § 70 obecního zřízení. Tímto paragrafem upravena jsou užívací práva k obecnímu majetku, jichž základ je veřejnoprávní, členství v obci, a jež se vyvinula historicky na tom základě, že někteří občané užívali obecního majetku jako členové obce podle starších názorů, tedy nikoli užívání obecního majetku z důvodu soukromoprávního (služebnosti). Zda o takové starousedlické právo může jíti, jest věcí případu. Vzniká-li v tom směru pochybnost, je věcí toho, kdo se domáhá uznání užívacího práva z důvodu služebnosti, by prokázal nejen užívání po dobu vydržecí, nýbrž i, že tak činil z důvodu soukromoprávního, že jeho úmyslem bylo držeti právo jako služebnost a nikoli jako právo z důvodu veřejnoprávního jako člena obce (starousedlíka). Proto praví se v nálezu čís. 7456 sb. n. s., kde šlo o občany, kteří užívali obecních dílců, že tam, kde určitých pozemků obci patřících a jí připsaných užívají jen vlastníci určitých statků v obci, nelze míti beze všeho za to, že jde o užívání z důvodu práva soukromého (služebnost). Podobně v nálezu čís. 2661 sb. n. s., kde šlo o užívání obecního lesa 151 občany, se zdůrazňuje, že, má-li poměr občanů k obecnímu majetku býti považován jako soukromoprávní, musí soukromoprávnost poměru býti zjevna, dokázána, a, nelze-li ji seznati, zejména, nelze-li seznati důvod a způsob nabývací, nestačí tvrzení strany ani o době skutečné držby, by se mohl poměr považovat za soukromoprávní. V případech posuzovaných v těchto rozhodnutích nebylo nijak zjevno, že držitelé neužívali z důvodu svého členství v obci a starousedlictví, a bylo to tedy pochybné. Třebaže tedy nebyla zákonem stanovena domněnka veřejnoprávního poměru, bylo věcí těch, kteří se domáhali uznání užívacího práva jako služebnosti, by dokázali držební úmysl, že neužívali jako starousedlíci a členové obce, nýbrž bez ohledu na členství jako služebnosti. Ale v případě souzeném nemůže býti o tom pochybnosti, že žalobci a jejich předchůdci nevykonávali užívací právo jako členové obče z důvodu tohoto členství a starousedlictví. Tam, kde držba práva k obecnímu nemovitému majetku zjevně nemá vztah ke členství v obci a kde někdo, třeba byl občanem určité obce, užívá jejího majetku beze všeho ohledu k tomu, zda jest členem obce nebo starousedlíkem a kde nevzniká pochybnost o tom, že se užívání děje z důvodu soukromoprávního, a je zjevné, že jde o držbu práva soukromého jako služebnosti, není potřeba dalšího průkazu zvláštního nabývacího důvodu podle soukromého práva. Sama držba práva, které se zjevně vykonává jako právo soukromé, může vésti k vydržení služebnosti, i když se neprokáže jiný soukromoprávní důvod nabývací. Důvodem nabývacím je tu držba soukromého práva po dobu vydržecí (§ 480 obč. zák.). Jde tedy o to, zda se výkon užívacího práva žalobci a jejich předchůdci dál zjevně v úmyslu vykonávati služebnost, tedy bez všeho ohledu k členství v obci a k starousedlictví. Prvním soudem bylo zjištěno, že žalobci a jejich předchůdci déle než čtyřicet let chovali v rybníčku ryby, lovili v něm o vánocích, vyváželi z něho bláto pro sebe na svá pole, nikdo jiný v rybníčku ryby nechoval a bláto z něho nevyvážel a jen někteří občané se svolením žalobců a jejich předchůdců si ryby v rybníčku do vánoc uschovávali, že se rybníčku užívalo jen k usedlosti žalobců a rybníčku se říkalo Kohoutův rybníček podle jména usedlosti. Z tohoto zjištění vyplývá, že žalobci a jejich předchůdci užívali rybníčku zjevně při výkonu soukromého práva bez všech ohledů na své členství v obci a své starousedlictví, v úmyslu vykonávati právo to ne jako členové obce a starousedlíci, nýbrž jako majitelé reality čís. 17, ale bez ohledu k tomu, zda z toho důvodu byli členy obce a starousedlíky, a také bez ohledu na potřeby domu a stavby. Opaku nic nesvědčí a není ani pochybnosti, že by se snad užívání mohlo díti z důvodu členství v obci podle § 70 obec. zříz. Nejde o to, zda se užívání dálo určitou třídou občanstva, ani o to, zda žalobci jsou usedlíky v obci, nýbrž o to, v jakém úmyslu vykonávali právo a zda mohli je vykonávati z důvodu svého členství v obci jako starousedlíci. Nižší soudy mají tedy neprávem za to, že šlo o užívací právo podle § 70 obec. zříz., které zaniklo podle § 2 zákona ze dne 17. července 1919, čís. 421 sb. z. a n. Nezaniklo-li však právo nabyté vydržením podle tohoto zákona, přísluší žalobcům.

Žalobě směřující k určení a uznání práva bylo by vyhověti, ovšem jen, pokud jsou tu podmínky žaloby určovací podle § 228 c. ř. s. Nižší soudy se s touto otázkou nezabývaly. Není v tom směru odpůrci vznesena výtka v dovolací odpovědi. Ale k tomu, zda jsou tu tyto podmínky, musí i dovolací soud přihlédnouti z úřadu, ježto žalobní nárok na určení je teprve tehdy odůvodněn, jsou-li ony podmínky splněny. V tom směru uvedli nesporně žalobci, že obec jim sdělila, že žádá z rybníčku poplatek (nájem), netvrdili tedy, že obec do jejich práva již zasáhla a je porušila. Proto neměli důvodu k tomu, by podali žalobu o plnění zákazem dalšího rušení, a při pouhém ohrožení jejich práva a neuznávání ho byla na místě žaloba určovací. Z důvodu pouhého ohrožení práva nemohli žalovati o zdržení se rušebních činů a žalobci mají proto zjevně zájem na bezodkladném určení práva.

Čís. 12091.

Účinek zrušení smíru (o výživném manželky) soudcovským výrokem pro napotomní skutečnosti nepůsobí od doby, kdy ony skutečnosti vznikly, nýbrž teprve od doby, kdy se bylo příslušného soudního výroku domáháno.

Originální snímek notářského spisu podle §§ 92 a násl. notářského řádu (ze dne 25. července 1871, čís. 75 ř. zák.), jest prvopisem veřejné listiny podle § 548 čís. 1 c. ř. s.

Smlouva o úpravě majetkových poměrů manželů při jejich zamýšleném rozvodu jest přípustná.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 967/32.)

Na základě snímku notářského spisu ze dne 15. října 1927, podle jehož obsahu se žalovaný zavázal platiti žalobkyni, své bývalé manželce, počínajíc dnem, kdy mu bude doručen soudní nález povolující rozvod, bez ohledu na dočasné majetkové poměry 6000 Kč měsíčně, byly vydány proti žalovanému platební příkazy znějící na částky po 4000 Kč s přísl., ježto žalující strana tvrdila, že žalovaný měsíčně platil jen po 2000 Kč. Procesní soud prvé stolice ponechal platební příkazy v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalovaný proti platebním příkazům uplatňuje námitkou nárok na snížení výživného. Snížení výživného lze se však domáhati jen pro dobu budoucí, pro výživné v budoucnosti k placení dospívající. V souzeném případě jde však o výživné za dobu minulou a snížení tohoto již splatného výživného nelze se domáhati ani žalobou ani námitkou proti platebním příkazům. Právem proto nezjišťoval prvý soud nynější majetkové poměry žalovaného, ježto okolnost ta jest pro tento spor nerozhodná. Tím padá další výtka žalovaného, že prvým soudem nebylo přihlíženo k tomu, že požadavek žalující strany odporuje ustanovení § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. — ježto snížení výživného v tomto sporu uplatňovati nelze. Jako důvod nesprávného právního posouzení žalovaný uplatňuje: a) že platební příkazy neměly býti vydány, ježto mohou býti vydány jen na základě prvopisu kvalifikovaných listin (§ 548 c. ř. s.), b) že žalovaný slíbil placení výživného po 6.000 Kč měsíčně jen proto, že se chtěl zbaviti trapného stavu, v němž byl vinou poměrů v manželství a žalobkyni to bylo známo, prvý soud však dochází k úsudku, že žalovaný v tomto stavu nebyl a že tvrzení žalovaného mohlo by býti jen pohnutkou, která nemá vliv na platnost smlouvy; c) závazek z notářského spisu příčí se dobrým mravům, ježto byl podstoupen za tím účelem, by se žalovaný domohl rozvodu svého manželství; d) nesprávný jest názor prvého soudu, že se v tomto sporu nelze domáhati snížení výživného, a že je potřebí samostatné žaloby. Výtky tyto jsou vesměs neopodstatněny. Ad a) Platební příkazy byly vydány na základě snímku notářského spisu, nikoliv jen opisu, a snímky notářského spisu jest podle § 548 čís. 1 c. ř. s. a čl. VII uv. zák. k c. ř. s. pokládati za listiny veřejné, a nejsou jen opisy notářského spisu. Ad b) Prvý soud zjistil, že se žalovanému nepodařilo prokázati, že v čase uzavření notářské smlouvy byl ve stavu, který by vylučoval jeho volnou vůli ve smyslu § 869 obč. zák. nebo činil smlouvu neplatnou podle § 879 čís. 4 obč. zák. z toho důvodu, že druhá strana využila jeho vzrušení neb jeho stavu k donucení. Toto zjištění prvého soudu žalovaný nenapadá a soud odvolací jest tudíž tímto zjištěním vázán. Další vývody odvolatele jsou tudíž v tomto směru bezpředmětné. Ad c) Podle znění notářského spisu zavázal se žalovaný pro případ, že manželství dobrovolně nebo rozsudkem bude rozvedeno nebo rozloučeno co do urovnání majetkových poměrů a výživy žalobkyně platiti jí na výživu měsíčně 6000 Kč. Žalovaný převzal závazek ten pro případ rozvodu nebo rozluky, a to jen k vůli urovnání vyživovací povinnosti. Při dobrovolném rozvodu jest nutno, by strany byly dohodnuty o majetkových poměrech a o výživném před povolením rozvodu. Podle toho notářskou smlouvou upravena byla jen zákonná výživovací povinnost žalovaného. Tím však

závazek ten měl platiti i pro případ rozluky a nepříčil se nijak dobrým mravům. Co bylo pohnutkou pro rozvod pokud se týče pro rozluku jest pro platnost smlouvy nerozhodné (§ 901 obč. zák.). Ad d) Že nárok na snížení výživného nemůže býti uplatněn námitkami ve sporu o zaplacení již dospělých vyživovacích částek bylo již vyloženo shora. Ad e) Žalovaný jako smluvní strana nemůže se domáhati bezúčinnosti žalobního nároku podle odpůrčího zákona — právo to vyhrazeno jest jen osobám třetím (věřitelům), které jsou jednáním smluvních stran zkráceny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel vytýká s hlediska § 503 čís. 2, 3, 4 c. ř. s., že nebylo zjišťováno zhoršení jeho finančního stavu, a že odvolací soud považoval tvrzené zhoršení majetkových poměrů žalovaného za nerozhodné, jsa toho názoru, že by snad mohlo odůvodniti žalobu o snížení výživného, že však nemá vlivu na částky výživného, jichž splatnost již nastala. V tom směru jest však odvolacímu soudu dáti za pravdu. Žaloba se neopírá o zákonný předpis § 91 obč. zák., nýbrž o smír mezi manželi při rozvodu. Jde tedy o smlouvu vížící obě strany, podle níž musí žalovaný tak dlouho plniti, dokud smlouva nebyla buď srovnalou vůlí stran nebo soudcovským výrokem zrušena (srov. na př. rozhod. sb. n. s. 6695). Účinek zrušení smíru soudcovským výrokem pro napotomní skutečnosti nepůsobí však od doby, kdy ony skutečnosti vznikly, nýbrž teprve od doby, kdy se bylo příslušného soudního výroku domáháno. Tato zásada jest zevrubněji odůvodněna v rozhodnutí nejv. soudu sb. n. s. čís. 7098, na něž se pro stručnost poukazuje. Z toho vyplývá, že námitka napotomního zhoršení finančních poměrů žalovaného, nevztahujíc se na dobu minulou, nemůže přivoditi zamítnutí žaloby, domáhající se splatných částek výživného. Účinek její by se mohl projeviti nejvýše jen ohledně těch částek výživného, jichž se žaloba nedomáhá. Jelikož tudíž zhoršení finančního stavu žalovaného nemůže přijíti v úvahu při řešení tohoto sporu, netřeba se ani zabývati s otázkou, zda doslov smíru, tvořícího podklad žaloby, má vzhledem k zákonným předpisům (§ 91 obč. zák., § 19 zák. rozlukového) význam pro posouzení otázky, zda lze vůbec výživné snížiti, a zda se snížení lze domoci nejen zvláštní žalobou, nýbrž i námitkou ve sporu druhou stranou zahájeném. Tyto otázky jsou pro souzený spor bezvýznamné, a netřeba se proto zabývati ani s obšírnými vývody dovolání o nepředvídaném podstatném zmenšení majetku žalovaného, o nemožnosti platiti tak značné výživné bez zkrácení jeho nynější rodiny, ani o možnosti žalobkyně, by si sama něco přivydělala. Námitka, že platební příkaz neměl býti vydán na základě snímku notářského spisu, není odůvodněna. Podle výslovného ustanovení § 2 zákona ze dne 25. července 1871 čís. 75 ř. zák. jsou veřejnými listiny i vyhotovení notářských listin podle tohoto zákona stranám vydaná. K nim patří snímek notářského spisu podle §§ 92 a násl. cit. zák., jenž jest podroben zvláštním zárukám a jest odlišný od pouhého opisu (§ 95 cit. zák.), pročež prvopis snímku notářského spisu jest považovati za prvopis veřejné listiny podle § 548 prvý odstavec c. ř. s. Námitka neplatnosti

smlouvy z důvodu § 879 čís. 4 obč. zák., poněvadž prý byl žalovaný při uzavírání smlouvy ve stavu vylučujícím jeho svobodnou vůli, byla případně vyvrácena již odvolacím soudem. Snaha po umožnění rozvodu, pokud se týče rozluky jest za tohoto stavu věci jen pohnutkou, která podle § 901 obč. zák. nemá vliv na platnost smíru. Není ani podkladu pro názor, že by se smír příčil dobrým mravům, neboť při zamýšleném rozchodu manželů jest smlouva o úpravě majetkových poměrů, po případě o výživném manželky přípustná, ba při dobrovolném rozvodu dokonce nutná.

Čís. 12092.

»Nouzí« podle § 154 obč. zák. jest rozuměti stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy. Chudinská podpora nezabezpečuje ještě slušnou výživu ve smyslu § 154 obč. zák.

Pod pojmem »jmění« nerozumí se jen majetek v užším slova smyslu, nýbrž hospodářská mohoucnost dítěte. Povinnost vyživovati rodiče stihá děti jen potud, pokud by samy neupadly v nouzi. Vyživovací povinnost dětí, je-li jich několik.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, Rv I 1579/32.)

Žalobu otce, jedenadevadesátiletého starce, požívajícího obecní chudinské podpory, na slabomyslnou dceru, o poskytování přiměřené výživy 120 Kč měsíčně, oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Právní pojem »nouze« podle § 154 obč. zák. vymezil nejvyšší soud ve svých rozhodnutích čís. 4705 a 7635 sb. n. s. tak, že jest jí rozuměti stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy; při tom se ovšem nevyžaduje, by rodiče neměli vůbec nic, neboť i tehdy jde o nouzi, když mají tak málo, že to nestačí na slušnou výživu a nejsou s to bez podpory svých dítek ukojiti své životní potřeby. S tohoto hlediska nelze souhlasiti s úsudkem napadeného rozsudku, že žalobce nebyl v nouzi proto, že mu obec poskytovala dříve celé zaopatření, byt a stravu v chudobinci a přispívá mu, an chudobinec z vlastní vůle opustil, měsíčně 90 Kč na byt a denní výživu. Právě to, že jest žalobci poskytována podpora podle zákona ze dne 3. prosince 1863 čís. 105 ř. zák., nasvědčuje tomu, že žalobce skutečně jest v nouzi, a nelze o tom pochybovati, že mu měsíčních 90 Kč, třebaže jest již jedenadevadesátiletým a nenáročným starcem, nezabezpečuje slušnou výživu, k níž náleží nejen byt a strava, nýbrž i šatstvo, obuv a lékařské ošetření (§ 672 a 673 obč. zák. a rozhodnutí čís. 5865 sb. n. s.). Nelze tudíž schváliti názor napadeného rozsudku, že by v souzeném případě povinnost, uložená dětem ustanovením § 154 obč. zák., postihla je teprve tehdy, až by žalobci chudinská podpora byla odebrána, a jeví se v tomto směru dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci

podle § 503 čís. 4 c. ř. s. opodstatněným. Poněvadž tu tedy jest první zákonná podmínka pro vyživovací povinnost dětí podle § 154 obč. zák., otcova nuznost, jest zkoumati, zda vyhověno i druhé zákonné podmínce, totiž, zda a pokud žalovaná dcera jest podle svých majetkových a výdělkových poměrů a vůbec podle své mohoucnosti s to, by přispívala na otcovo vydržování.

V souzeném případě bylo nižšími soudy zjištěno, že jest žalovaná od nejútlejšího mládí slabomyslná a není s to, by samostatně své věci obstarávala; že sama se trvale živiti nedovede, poněvadž své zaměstnání neustále opouští a jest částečně zbavena svéprávnosti; a posléz, že se žalovaná provdala za nemajetného nádeníka, že si při občasném zaměstnání kromě zaopatření vydělá asi 130 Kč měsíčně a že má po matce zděděný podíl asi 30.000 Kč. Hledě k těmto zjištěným skutkovým okolnostem a hledě zvláště k majetku 30.000 Kč, neschvaluje dovolací soud názor napadeného rozsudku, že jest tu nebezpečí nouze pro slabomyslnou žalovanou větší, než pro otce požívajícího chudinského zaopatření od obce; naopak dochází k závěru, že jest žalovaná podle zásad dále ještě uvedených s to a povinna starati se s ostatními sourozenci v poměru, jak bude určen, buď o slušné neb aspoň o nuzné zaopatření otce podle § 154 obč. zák. Jest tudíž dovolání žalobce i v tomto směru opodstatněno.

Ve věci nelze však ještě rozhodnouti, protože nižší soudy, vycházejíce z odlišného právního posouzení, neobíraly se blíže skutkovými a průvodními přednesy stran co do majetkových poměrů ostatních dětí žalobcových a nezjistily skutečnosti podstatné pro rozhodnutí tohoto sporu. Žalovaná totiž namítala, že žalobce má více dětí, které jsou v lepších majetkových poměrech než ona, a že by i ostatní děti byly povinny přispívati k výživě otce. Žalobce naproti tomu tvrdil, že ostatní děti žijí v poměrech nuzných a nejsou s to, by mu k výživě přispěly. Nejvyšší soud dovodil v rozhodnutích čís. 5865 a 7190, 7635 sb. n. s., že jsou-li děti, je-li jich několik, podle svých majetkových a výdělkových poměrů a vůbec podle své mohoucnosti povinny na vydržování rodičů přispívati, ne sice rukou společnou a nedílnou, ale každé dítě poměrně. Povinny jsou k tomu všechny děti tím způsobem, že jest hleděti i k těm, na nichž není se výživného domáháno; pokud některé dítě není s to zcela neb z části plniti svůj závazek, musí ostatní schopné děti doplniti to, čeho by se nedostávalo. Nemá-li některé dítě prostředky, spadá povinnost na děti ostatní, po případě na ono z nich, které má jmění. Pod pojmem »jmění« nerozumí se jen majetek v užším slova smyslu, nýbrž hospodářská mohoucnost dítěte. Nemohou-li děti podle svých poměrů opatřiti rodičům výživu slušnou, musí se rodiče spokojiti s výživou nuznou. Za všech okolností však tato povinnost, tkvící již v příbuzenském poměru dítěte k rodičům (Judikát čís. 236 čís. 1663 sb. Nowakovy a rozh. čís. 5865 sb. n. s.) stíhá děti jen potud, pokud by samy neupadly v nouzi. Řízení zůstalo tudíž kusým, pokud nebylo vůbec zjištěno, kolik dítek má žalobce ze svých dvou manželství, jaké jsou jejich majetkové a výdělkové poměry, zvláště dcery Hermíny, jež jest manželkou úředníka a obdržela týž podíl dědický po matce jako žalovaná, a syna Františka, kavárníka ve Vídni. Tyto vady řízení jsou tak podstatné, že zabránily důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře.

Čís. 12093.

Tím, že hypotekární věřitel účtoval celou svou pohledávku k rozvrhu jedné ze spoluzavázaných nemovitostí, nevzdal se o sobě oprávnění požadovati uspokojení z ostatních pro jeho pohledávku simultanně zatížených nemovitostí.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, R II 356/32.)

Městská spořitelna v H. účtovala svou pohledávku původně k rozvrhu spoluzavázané nemovitosti, při čemž vyšla co do jistoty z části na prázdno. Zbytek své pohledávky, s níž v oné exekuci vyšla na prázdno, účtovala Městská spořitelna v H. k rozvrhu nejvyššího podání za nemovitost, o niž tu jde. Soud prvé stolice tento zbytek knihovní věřitelce přikázal, rekursní soud zamítl návrh na přikázání zbytku.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, že se městská spořitelna v H. tím, že účtovala celou svou pohledávku k rozvrhu jedné ze spoluzavázaných nemovitostí, vzdala oprávnění požadovati uspokojení z druhých simultánně pro její pohledávku zatížených nemovitostí. Požadování uspokojení z jedné simultánní hypotéky neznamená zřeknutí se uspokojení z druhých spoluzavázaných nemovitostí, zejména, když se z oné nemovitosti, u níž byla pohledávka účtována, nedostalo pohledávce úplného zaplacení. Právo volby simultánního věřitele podle § 15 knih. zak., že smí požadovati zaplacení své pohledávky z kterékoli spoluzavázané nemovitosti, nelze vykládati pokud se týče omezovati, jak činí rekursní soud, že totiž simultánní věřitel, požádav zaplacení z jedné nemovitosti, nemůže požadovati zbytek své pohledávky z oné nemovitosti nezaplacený z ostatních spoluzavázaných nemovitostí. Není správné, uvádí-li rekursní soud v napadeném usnesení, že městská spořitelna v H. žádala zaplacení celé své pohledávky »pouze« z dříve prodané nemovitosti vl. čís. 2302. Účtovala prostě k rozvrhu na nemovitost vl. čís. 2302 celou svou pohledávku, nedavši ani slovem na jevo, že se chce se svou pohledávkou držeti jen nemovitosti vl. čís. 2302. Pro stanovisko rekursního soudu, že se městská spořitelna v H. zřekla uspokojení z druhých jí spoluzavázaných nemovitostí, není v přihlášce k rozvrhu za nemovitost vl. čís. 2302 opory a z toho, že celou pohledávku k onomu rozvrhu účtovala, zřeknutí se nároku na uspokojení, zejména co do části z nemovitosti vl. čís. 2302 nekryté, vyvozovati nelze. První soud právem přiznal městské spořitelně v H. část její pohledávky, s níž při rozvrhu za nemovitost vl. čís. 2302 vyšla na prázdno.

Čís. 12094.

Práva věřitelů proti ručitelům a spoludlužníkům dlužníka, který se vyrovnává, jakož i proti osobám, proti nimž přísluší věřitelům právo postihu, jsou vyrovnáním nedotčena, pokud se oprávněný výslovně neprohlásí jinak.

Platem, který vykonal jeden ze solidárních dlužníků do zahájení vyrovnacího řízení proti druhému solidárně zavázanému dlužníku, jest i tento osvobozen od placení. Platy vykonané po zahájení vyrovnacího řízení jiným solidárně zavázaným dlužníkem zůstávají pro výpočet vyrovnací kvoty nepovšimnuty.

Platbou vykonanou ručitelem věřiteli za vyrovnacího řízení nedostalo se tomuto výhody na úkor druhých věřitelů ve smyslu § 47 vyr. ř., bylo-li placeno v důsledku závazku podstoupeného před vyrovnáním.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1932, R II 424/32.)

Usnesením ze dne 1. ledna 1931 bylo zahájeno vyrovnání o jmění žalované firmy. V tomto řízení přihlásila žalující strana svou pohledávku 40.470 Kč 50 h, která byla uznána při vyrovnacím stání vyrovnacím správcem ve výši 39.515 Kč. Podle vyrovnacího návrhu, který byl věřiteli přijat dne 20. března 1931, zavázala se žalovaná zaplatiti z dlužných pohledávek 48% kvotu v šesti splátkách, a to ve lhůtách tříměsíčních, z nichž první byla splatna dne 31. května 1931, při čemž byla povolena 14denní lhůta k plnění. Za pohledávku žalované firmy se žalobci zaručila Irena H-ová do výše 10.000 Kč a byla k zaplacení této části odsouzena rozsudkem ze dne 5. března 1931 a tuto částku také zaplatila, poslední splátku dne 14. května 1931. Žalovaná platila včas splátky podle obsahu vyrovnání; platila na těchto splátkách vždy 2361 Kč 20 h, při čemž vycházela z celkové pohledávky 29.515 Kč, majíc za to, že splátky jest počítati z 29.515 Kč proto, že uznává svůj dluh jen ve výši 39.515 Kč, od něhož však jest odečísti 10.000 Kč, zaplacených Irenou H-ovou. Naproti tomu zastával žalobce názor, že splátky jest počítati aspoň z celých 39.515 Kč, poněvadž je v době vyhlášení vyrovnacího řízení dlužila žalobci žalovaná a že zaplacení 10.000 Kč pro výši splátek nemá významu. Vzhledem k tomu domáhal se žalobce na žalované firmě zaplacení celé pohledávky po odečtení již zaplacených splátek, ježto potvrzené vyrovnání nebylo včas a plně splněno. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Irena H-ová se zaručila za pohledávky žalující strany za žalovanou za dodané zboží až do výše 10.000 Kč jako ručitelka a plátkyně a byla rozsudkem ze dne 5. března 1931 uznána povinnou zaplatiti žalobci částku 10.000 Kč s příslušnými úroky a útratami sporu. Tuto pohledávku z rozsudku také straně žalující zaplatila; poslední plat učinila dne 14. května 1931. Vyrovnání bylo potvrzeno usnesením ze dne 8. května 1931, takže se zaplacení 10.000 Kč na pohledávku žalobcovu přihlášenou ve vyrovnání stalo dříve, než ono usnesení nabylo právní moci a před právoplatným ukončením vyrovnacího řízení, které bylo skončeno dne 12. června 1931. Činila tedy žalobcova pohledávka v době skončení vyrovnacího řízení 29.515 Kč a splátky žalovanou stranou žalobci placené odpovídají 8% pohledávky, jak existovala v době skončení vyrovnacího řízení. Pohledávka žalující strany snížila se zaplacením 10.000 Kč před uzavřením soudního vyrovnání a nemohlo se toto vyrovnání vztahovati na celou původní pohledávku, nýbrž jen na zbytek po odečtení oněch 10.000 Kč. Tomu nevadí ustanovení § 11 vyr. ř., podle něhož práva na oddělené uspokojení nejsou zahájeným vyrovnáním dotčena, ani ustanovení § 46 vyr. ř., je-

likož vyslovují též zásadu hmotněprávní, že oddělný věřitel může z věci, která je předmětem oddělného práva dosíci zaplacení i celé své pohledávky, nejen vyrovnací kvoty. Když tedy žalobce docílil částečného zaplacení své pohledávky ohlášené ve vyrovnacím řízení před skončením vyrovnacího řízení tím, že si vymohl od Ireny H-ové zaplacení onoho peníze, za nějž se tato zaručila, je ovšem hůře na tom, než, kdyby si teprve po skončení vyrovnacího řízení vymohl toto zaplacení, avšak to jest jen důsledek, se kterým žalobce měl počítati, a nic nemění na tom, že pohledávka ve vyrovnání ohlášená byla tímto způsobem před skončením vyrovnání snížena. Pokud se žalobce odvolává na ustanovení § 18 vyr. ř., nemá toto ustanovení v souzeném případě významu, neboť jest jím jen řečeno, že žalobce mohl proti žalované firmě uplatňovati celou v době zahájení vyrovnání dosud nezaplacenou pohledávku, i když se Irena H-ová za pohledávku tu do výše 10.000 Kč jako ručitelka a plátkyně rukou společnou a nedílnou se žalovanou firmou zaručila. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Prvý soudce se neprávem přikloňuje k názoru žalované. Na souzený případ se vztahuje § 18 starého vyrovnacího řádu, poněvadž se v čl. X. zákona ze dne 27. března 1931 čís. 64 sb. z. a n. výslovně praví, že vyrovnací řízení zahájená před účinností nového vyrovnacího řádu mají býti skončena podle dosavadních předpisů, bylo-li vyrovnání věřiteli přijato přede dnem, jímž nový vyrovnací řád nabude účinnosti. Nový vyrovnací řád nabyl však účinnosti teprve dne 1. srpna 1931, kdežto vyrovnací návrh byl v souzeném případě přijat již 20. března 1931 věřiteli. Ostatně v tomto směru ustanovení starého vyrovnacího řádu v § 18 jest shodné s ustanovením § 21 nového vyrovnacího řádu. Podle tohoto ustanovení může věřitel, je-li za tutéž pohledávku zavázáno několik osob rukou společnou a nerozdílnou, uplatňovati celý zbytek pohledávky v době zahájení vyrovnacího řízení ještě nezaplacený až do úplného uspokojení proti každému spoludlužníku, který se vyrovnává. Podle toho žalobce byl oprávněn uplatňovati celý zbytek své pohledávky, která, jak žalovaná strana uznává, činil v době zahájení vyrovnacího řízení nejméně 39.515 Kč. Z tohoto peníze jest vypočísti 8% kvoty podle přijatého vyrovnání, které činí 3161 Kč 20 h, nikoliv 2361 Kč 20 h, a proto žalovaná strana, platíc jen 2361 Kč 20 h na splátky, nesplnila vyrovnání; proto celá původní pohledávka obživla. Námitka žalované, že jí nebyla dána osmidenní lhůta ve smyslu § 67 nového vyrovnacího řádu ke splnění přijatého vyrovnání, není odůvodněna, poněvadž, jak již uvedeno, nový vyrovnací řád se na toto vyrovnací řízení nevztahuje. Ostatně při nejmenším žalobu samu jest považovati za uložení takové osmidenní lhůty ve smyslu § 67 nového vyrovnacího řádu a poněvadž ani žalovaná po podání žaloby splátky na 3161 Kč 20 h nedoplatila, je její námitka bezdůvodná.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekurentka vytýká napadenému usnesení nesprávné právní posouzení v tom, že odvolací soud počítal vyrovnací kvotu podle výše žalobcovy pohledávky v době zahájení vyrovnacího řízení o jmění, nikoli podle zbytku pohledávky po srážce 10.000 Kč, jež ručitelka Irena H-ová žalobci ještě před ukončením vyrovnacího řízení zaplatila, a že se neprávem odvolací soud dovolával § 18 bývalého vyrovnacího řádu. Rekurs není v žádném směru opodstatněn. Právní názor vyslovený odvolacím soudem o výpočtu pohledávky pro vyrovnací kvotu odpovídá zákonu i judikatuře nejvyššího soudu. Již z předpisu § 48 býv. vyr. ř. plyne, že práva věřitelů proti ručitelům a spoludlužníkům dlužníka, který se vyrovnává, jakož i proti osobám, proti nimž přísluší věřitelům právo postihu, jsou vyrovnáním nedotčena, pokud se oprávněný výslovně neprohlásí jinak. Potvrzeným vyrovnáním zprošťuje se jen vyrovnací dlužník povinnosti zaplatiti věřitelům schodky, které utrpěli vyrovnáním, a věřiteli zůstávají zachována veškerá práva proti spoludlužníkům a ručitelům. Již z tohoto předpisu lze právem usuzovati, že platby vykonané ručitelem nebo (solidárním) spoludlužníkem na pohledávku věřitele po zahájeném vyrovnacím řízení nemají vliv na výpočet vyrovnací kvoty, zejména se nezmenšuje jimi výše pohledávky věřitelem přihlášené k vyrovnání pro výpočet vyrovnací kvoty. Právem použil odvolací soud k odůvodnění svého názoru předpisu § 18 býv. vyr. ř., poněvadž i z něho plyne, že platem, který vykonal jeden ze solidárních dlužníků do zahájení vyrovnacího řízení proti druhému solidárně zavázanému dlužníku, osvobodil se i tento od placení, ale že platy po zahájení vyrovnacího řízení jiným solidárně zavázaným dlužníkem vykonané zůstávají pro výpočet vyrovnací kvoty nepovšimnuty, jak vyložil nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 3999 sb. n. s. Vycházel-li odvolací soud ze skutkových zjištění, že ve vyrovnacím řízení dovolatelky byla pohledávka věřitelem, žalobcem, přihlášená uznána ve výši 39.515 Kč, že se za pohledávku zaručila ještě před vyrovnáním Irena H-ová, do výše 10.000 Kč a k zaplacení této částky byla odsouzena rozsudkem ze dne 5. března 1931, ji také zaplatila do 14. května 1931, a že vyrovnací řízení bylo skončeno dne 12. června 1931, právem usoudil, že přijatou a potvrzenou vyrovnací kvotu 48% u žalobce jest počítati z částky přihlášené, pokud se týče uznané ve výši 39.515 Kč, a nikoli, jak rekurent při splátkách kvoty mylně činil, z částky 29.515 Kč. Platbou 10.000 Kč věřiteli za vyrovnacího řízení nedostalo se mu výhody na úkor druhých věřitelů ve smyslu § 47 býv. vyr. řádu, jak mylně za to má rekurentka; neboť placení Irenou H-ovou se stalo v důsledku jejího závazku učiněného před vyrovnáním rekurentky, a právě účelem § 18 býv. vyr. ř. jest, by věřitel, aspoň v takovýchto případech mohl dosíci vyššího, po případě i 100% uspokojení, jehož by jinak nemohl dosíci.

Čís. 12095.

O tom, zda nezletilec má opustiti své prostředí, v němž byl dosud vychováván, a zda má býti odevzdán do výchovy a výživy adoptivního otce a jeho manželky, jest rozhodnouti v řízení nesporném.

Zákon o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.

Vada, že účastník nebyl slyšen o návrhu v nesporném řízení, byla napravena tím, že se účastník obíral v rekursu s návrhem a uvedl proti

němu námitky, vzhledem k nimž pak rekursní soud usnesení prvého soudu zrušil, načež prvý soud předsevzal o námitkách účastníka příslušné šetření a pak znovu o návrhu rozhodl.

Jde o zmatek podle § 41 (2) f. zák., nebyl-li nezletilci zřízen opatrovník k činu ve věci mezi nezletilcem a jeho adoptivními rodiči.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1932, R I 731/32.)

Nezl. Libuše Ch-ová, nemanželská dcera svého adoptivního otce Karla Ch-a, byla po smrti nemanželské matky ve výchově a výživě své babičky Anny H-ové, matky nemanželské matky. Soud prvé stolice vyhověl návrhu Karla H-a, by bylo uloženo Anně H-ové vydati mu nezl. Libuši Ch-ovou. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu Anny H-ové zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by o návrhu adoptivního otce Karla Ch-a na vydání nezl. Libuše Ch-ové do jeho výživy a výchovy ustanově opatrovníka k činu pro tuto nezletilou znovu rozhodl.

Důvody:

Nelze přisvědčiti stěžovatelce, že jde o věc patřící na pořad práva. Jde o to, zda nezletilá Libuše Ch-ová má opustiti své prostředí, v němž byla dosud vychovávána, a má býti odevzdána do výchovy a výživy svého adoptivního otce Karla Ch-a a jeho manželky, jež dosud blíže nezná, kteří jsou jí cizí. Jde proto o otázku, kterou jest zásadně rozhodnouti v řízení nesporném, any ditky jsou podle § 21 obč. zák. pod zvláštní ochranou zákona a jí se jim musí dostati při rozhodování o tom, kdo je má vychovávati v takovém případě, o jaký tu jde. Tuto ochranu by jim však nemohl poskytnouti soud procesní, který je vázán přednesem stran a zásadou projednací, takže pro pořad nesporný mluví i ohledy účelnosti. Není tu proto uplatňované zmatečnosti podle § 41 (2) d) nespor. říz. sb. z. a n. čís. 100/1931.

Rovněž tu není další uplatňované zmatečnosti podle § 41 (2) g) tohoto zákona. Stěžovatelka nebyla sice slyšena o návrhu adoptivního otce Karla Ch-a, by mu nezl. Libuše Ch-ová byla vydána do výchovy a výživy, vada ta však byla napravena tím, že se stěžovatelka v prvém svém rekursu obírala zevrubně s návrhem, uvedla proti němu námitky, a rekursní soud vzhledem k nim rozhodnutí prvého soudu zrušil, načež prvý soud předsevzal o námitkách stěžovatelky šetření a pak rozhodl znovu o návrhu adoptivního otce. Netrpí proto rozhodnutí nižších soudů vytýkanou zmatečností.

Naproti tomu trpí dosavadní řízení zmatečností podle § 41 (2) f) nesporného řízení z r. 1931, která sice není stěžovatelem vytýkána, k níž však jest hleděti z úřadu podle § 41 (4) tohoto zákona. Podle § 271 obč. zák. má býti nezletilcům zřízen opatrovník k činu ve věcech mezi nezletilým dítětem a rodiči, k nimž počítati jest podle § 183 obč. zák. i adoptivní rodiče. O takový případ tu jde, neboť jest řešiti otázku, zda je na prospěch nezletilé Libuše Ch-ové, by zůstala nadále v dosavadní

péči u babičky Anny H-ové, kde byla vychována či zda má býti vydána do výchovy a výživy svého adoptivního otce Karla Ch-a a jeho manželky, které dosud blíže nezná, kteří jsou jí naprosto cizí. Měl proto opatrovnickým soudem býti zřízen pro nezletilou Libuši Ch-ovou podle § 271 obč. zák. opatrovník k činu, neboť adoptivní otec Karel Ch. nemůže zastupovati nezletilou v tomto případě. Ježto tudíž nezletilá Libuše Ch-ová nebyla v dosavadním řízení vůbec zastoupena zákonným zástupcem, ač ho nezbytně potřebuje, ježto jde výlučně o její zájmy, jest i napadené usnesení i usnesení prvého soudu zmatečné podle § 41 (2) f) nesporného řízení z r. 1931 a bylo je proto zrušiti podle § 41 (4) tohoto zákona z úřadu.

Čís. 12096.

Prohlásil-li odvolací soud, vyhlásiv průvodní usnesení o připuštění důkazu místním ohledáním s přibráním znalce, o jehož provedení byl dožádán jiný soud, jednání za skončené podle třetího odstavce § 193 c. ř. s., nemůže strana, která se proti tomu neohradila, tento postup napadati jako vadný. Vada řízení, nikoliv zmatečnost (čís. 4 § 477 c. ř. s.) jest teprve v tom, bylo-li odvolacím soudem nařízeno doplnění znaleckého posudku, které se stalo bez účasti stran, jež nebyly ani uvědoměny ani slyšeny. Pokud tato vada nebyla způsobilá zameziti úplné a důkladné posouzení rozepře (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Majitel kavárny ručí za škodu z výbuchu na záchodě kavárny, k němuž došlo tím, že na záchodě byl delší dobu před příchodem hosta nechán plynový kohoutek otevřený, takže se zapálením sirky vznítila třaskavá směs, jež se za tu dobu na záchodě nashromáždila.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1932, R II 152/32.)

Žalobce, jsa hostem v kavárně žalované, zašel na neosvětlený záchod, kde si rozsvítil sirkou, při čemž nastal výbuch svítiplynu a žalobce byl těžce popálen. Žalobní nárok na náhradu škody proti majitelce kavárny neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalované.

Důvody:

Zmatečnost podle čís. 4 § 477 c. ř. s., pokud se týče vadu odvolacího řízení, zamezující úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, spatřuje stěžovatelka v tom, že odvolací soud proti zásadě bezprostřednosti a veřejnosti provedl důkaz místním ohledáním, znalcem a výslechem stran dožádaným soudcem, aniž strany měly možnost výsledky těchto důkazů ještě u odvolacího soudu podrobiti kritice a rozboru, a že se doplnění znaleckého posudku stalo bez součinnosti stran. Rekursu však nelze přiznati oprávnění. Podle protokolu o odvolacím líčení připustil odvolací soud důkaz místním ohledáním s přibráním znalce z oboru

plynové techniky a výslechem stran. Po vyhlášení tohoto průvodního usnesení, podle něhož za jeho provedení byl, což bylo podle prvého odstavce § 488 c. ř. s. přípustné, dožádán okresní soud v M., prohlásil odvolací soud jednání za skončené podle třetího odstavce § 193 c. ř. s. Nehledíc k tomu, že tento předpis opravňoval odvolací soud k tomuto postupu, přehlíží stěžovatelka, že se proti tomu neohradila, tudíž s postupem tím souhlasila, a nemůže proto postup ten napadati jako vadný, zvláště ano vůbec nešlo o porušení nějakého předpisu, obzvláště však ne takového, jehož zachování se strana nemůže platně vzdáti. Stěžovatelka byla se svým právním zástupcem přítomna při provádění důkazu místním ohledáním a znalcem a mohla použíti práva dotázek podle § 289 c. ř. s. Až potud je postup soudu bezvadný. Po vrácení spisu dožádaným soudcem bylo odvolacím soudem nařízeno doplnění znaleckého posudku. Znalec podal písemný doplněk svého posudku. Doplnění to se stalo bez účasti stran, neboť strany nebyly ani uvědoměny, ani slyšeny. Tento postup jest proto označiti jako vadný. Nejde tu však ani o zmatečnost podle čís. 4 § 477 c. ř. s., ani o podstatnou vadu řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), která by byla způsobilá zameziti úplné a důkladné posouzení rozepře, poněvadž znalec již ve svém ústním posudku, podaném za přítomnosti stran a jejich právních zástupců při místním ohledání před dožádaným soudcem dne 8. ledna 1932 se vyslovil, že plyn při nejintensivnějším unikání musel na záchodě úplně otevřeným kohoutem a maximálně netěsným hořákem ucházeti aspoň hodinu, by mohlo dojíti k explosi a popálení žalobce a že je vyloučeno, že k explosi došlo při hoření zapáleného plamenu, jak to udala svědkyně T-ová. Znalec vyslovil se tudíž již ve svém ústním posudku o okolnostech závažných pro rozhodnutí sporu, jeho ústní posudek je základem napadeného rozsudku, kdežto písemný posudek jeho jest jen bližším vysvětlením jeho dřívějšího posudku, podaného za přítomnosti stran a tento písemný posudek nepadal při rozhodnutí na váhu.

Ale ani ve věci samé nelze rekursu přiznati oprávnění. Předpoklad, položený za základ napadenému usnesení, že plynový kohoutek byl otevřený a plyn nerozsvícený nejméně přes hodinu, a že plyn unikal na záchodě nejméně po tuto dobu před tím, než žalobce tam přišel, jest ve shodě se znaleckým posudkem. Podle zjištění odvolacího soudu nastala explose proto, že nejméně hodinu před příchodem žalobcovým byl plynový kohoutek nechán otevřený, tak že zapálením sirky explodovala třaskavá směs, jež se za tu dobu na záchodě nashromáždila. Odvolací soud neuvěřil svědkyni T-ové, že viděla na záchodě hořeti plynové světlo, zjistil na základě znaleckého posudku opak; rozpor se spisy stěžovatelkou uplatněný není proveden po zákonu, neboť stěžovatelka nemůže s úspěchem tvrditi, že dotyčný předpoklad odvolacího soudu odporuje znaleckému posudku, jenž jest mu základem. Že tehdy na záchodě hořelo elektrické světlo, jest v rozporu se spisy, žalovaná sama v žalobní odpovědi připustila, že tehdy záchod nebyl osvětlen elektrickým světlem. Je nerozhodné, že elektrické světlo na záchodě fungovalo, ana podle rozsudkového zjištění elektrická žárovka nebyla rozsvícena a osvětlení v chodbě nestačilo k osvětlení záchodu samého. Zavinění žalované provozovatelky kavárny spatřuje odvolací soud právem v tom,

že sama nebo svými zaměstnanci neodstranila unikání plynu po tak dlouhou dobu a že se nepostarala o to, by záchod hosty používaný byl řádně osvětlen. Příčinná souvislost mezi zaviněním žalované, pokud se týče jejím opomenutím jest ze zjištěných okolností patrna, neboť, kdyby byl záchod osvětlen, nebyl by si musel žalobce posvítiti sirkou, a kdyby byla při náležitém dozoru nad provozními místnostmi závada unikání plynu odstraněna, nebylo by ke škodné události došlo. Odvolací soud právem neuznal na vlastní neopatrnost žalobcovu, vyloučiv, že výbuch nastal proto, že žalobce sám na plynovém zařízení neopatrně manipuloval. Jeho spoluzavinění na škodné události nelze spatřovati v tom, že si na záchodě posvítil sirkou, ano tam světlo nehořelo.

Čís. 12097.

Dědic přihlásivší se s dobrodiním inventáře ručí za pozůstalostní dluhy do výše pozůstalostního jmění podle hodnoty, jíž má podstata v době odevzdání. Ve sporu proti dědici o zaplacení pozůstalostního dluhu nelze přezkoumati správnost ani inventury, ani odevzdací listiny. Dědic by mohl uplatňovati na svou obranu jen takové změny pozůstalostního jmění, jež nastaly v době od inventury do odevzdání pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1932, Rv II 86/31.)

Žalující spořitelna poskytla Josefu S-ovi zápůjčku. Po smrti Josefa S-a domáhala se žalobkyně zaplacení zápůjčky na universální dědičce Josefa S-a. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Vadnost řízení a nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatelka v tom, že nebyl připuštěn důkaz pozůstalostními spisy o tom, že pozůstalost po zesnulém Josefu S-ovi byla pasivní. V pozůstalostním řízení byla pořízena inventura za účasti soudních znalců. Účelem inventury je, aby byl pořízen přesný seznam všeho jmění, jež náleželo zůstavitelovi v době úmrtí, ale mimo to, by byla ustanovena cena, jakou v den úmrtí zůstavitelova pozůstalost měla (§ 97 nesp. pat.). Zjišťuje se tu tedy autoritativním způsobem pro dědice, přihlásivšího se s výhradou inventáře, rozsah jeho ručení za pozůstalostní dluhy. Bylo proto povinností dědice, který se pozůstalostního řízení účastnil, by již v pozůstalostním řízení dbal svých zájmů a hleděl k tomu, by se toto zjišťování provedlo správně a by se případně bránil opravnými prostředky, jinak nabude usnesení vyřizující provedenou inventuru proti němu právní moci. Dědic přihlásivší se s dobrodiním inventáře ručí ovšem za pozůstalostní dluhy do výše pozůstalostního jmění (nikoli jen tímto jměním), a to podle hodnoty, kterou má podstata v době odevzdání. Mohl by tedy na svou obranu uplatňovati jen takové změny, k nimž došlo od inventury do odevzdání.

O to se však dovolatelka ani nepokouší, nýbrž chce zvrátiti celou inventuru i odevzdací listinu ji vyřídivší na základě pozůstalostních spisů, chce tedy, by byla přezkoumána v procesu správnost i inventury, i odevzdací listiny, čemuž však — jak správně uvedly nižší soudy — brání předpis § 18 nesp. pat. o právní moci.

Čís. 12098.

Proti usnesení rekursního soudu o složení zálohy na úřední výkon a kolku na osvědčení, jest dovolací rekurs nepřípustný (§ 46 (1) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.).

Rejstříkový soud jest oprávněn zkoumati správnost oznámení jednatelů společnosti s r. o. o změnách v knize podílů.

Osobní způsobilost cizozemské společnosti k právnímu jednání pokud se týče oprávněnost jejích zástupců k jejímu zastupování jest posuzovati podle cizozemského práva.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, R I 923, 924/32.)

Usnesením ze dne 10. února 1932 nevzal rejstříkový soud na vědomí předloženou novou listinu společníků s r. o. s tím, že pro zjištění platnosti převodu závodního podílu holandského společníka (společnosti) především podává k ministerstvu spravedlnosti podle § 271 c. ř. s. žádost o poučení o holandském právu. Usnesením ze dne 8. července 1932 vybídl rejstříkový soud společnost s r. o., by složila k soudu 500 Kč na dávku za úřední úkon požadovaný ministerstvem spravedlnosti, jakož i kolek 8 Kč na osvědčení. Společnost s r. o. podala proti obojímu usnesení rejstříkového soudu rekurs, jemuž rekursní soud nevyhověl. Důvody: Rejstříkovému soudu náleží zkoumati správnost ohlášky jednateli podle § 26 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. zák. soudu podané, při čemž má soud nejen právo, nýbrž i povinnost zkoumati též správnost a zákonitost předložených příloh. To zcela zřejmě vyplývá z ustanovení § 11 cit. zák. Proto také jest oprávněn soud, když při zkoumání příloh přijde v úvahu cizozemské právo a když o tomto právu sám nemá vědomosti, vyžádati si, jakž se i v souzeném případě stalo, poučení od ministerstva spravedlnosti. Usnesení ze dne 10. února 1932 není tedy nikterak v rozporu se zákonem a nelze proto rekursu přiznati oprávněnosti.

Požadavek rejstříkového soudu v usnesení ze dne 8. července 1932 jest jen důsledkem usnesení z předu uvedeného a musí tedy rekurentka požadovanou zálohu složiti, poněvadž se šetření oním usnesením nařízené stalo v jejím zájmu.

Nejvyšší soud dovolací rekurs, pokud směřoval proti usnesení rejstříkového soudu ze dne 8. července 1932, odmítl, jinak mu nevyhověl.

Důvody:

Pokud stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu o složení zálohy 500 Kč na dávku za úřední výkon a kolku za 8 Kč na osvědčení, jde o dovolací rekurs proti rozhodnutí soudu druhé stolice v otázce nákladů řízení, který jest podle prvního odstavce § 46 zákona čís. 100/1931 nepřípustný a bylo jej proto odmítnouti.

Jinak jest dovolací rekurs bezdůvodný. Stěžovatelka napadá tu souhlasná usnesení soudů nižších stolic pro nezákonnost a zřejmý rozpor se spisy, leč neprávem. Jest přisvědčiti právnímu názoru soudů nižších stolic, že rejstříkový soud jest oprávněn zkoumati správnost oznámení jednatelů podle § 26 zákona o společnostech s r. o., o změnách v knize podílů, a to již z toho důvodu, že oznámení tvoří podklad pro zkoumání různých usnesení valných hromad, jež podle zákona jest opověděti k zápisu do obchodního rejstříku (§ 15, 17, 49 a jiné zák.). Poněvadž obchodní soud má podle § 11 zák. zkoumati úplnost a zákonnost těchto ohlášek a jejich příloh, jest zajisté ve smyslu tohoto zákonného ustanovení oprávněn zkoumati i zákonnost oznámení podle § 26 zák. tvořícího podklad pro zkoumání zákonnosti oněch ohlášek. Z ustanovení § 26 zákona nijak nevyplývá, že takové přezkoumání jest nezákonné. Soudy nižších stolic nevycházejí z předpokladů, že jest posuzovati postupní smlouvu podle cizozemského práva. Znalost tohoto práva chce si zjednati soud první stolice jen za tím účelem, by mohl posuzovati osobní způsobilost cizozemské společnosti zde v úvahu přicházející ku příslušnému právnímu jednání, pokud se týče oprávněnost jejích zástupců k jejímu zastupování, kteréžto otázky jest posuzovati podle § 34 obč. zák. podle cizozemského práva. Pro nedostatek předpokladů § 46 odst. (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. nebylo dovolacímu rekursu v tom směru vyhověti.

Čís. 12099.

Není důvodem zmatečnosti podle § 41 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n., že nebyly účastníku před rozhodnutím oznámeny výsledky šetření.

Předpis § 142 obč. zák. nevylučuje, by soud neučinil v zájmu dětí výjimečně opatření, že nemají býti ve výchově ani u otce, ani u matky, nýbrž že mají býti vychovávány jinde, když to podle zvláštních poměrů případu nutně vyžaduje zájem a prospěch dětí.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, R I 950/32.)

Opatrovnický soud se usnesl k návrhu otce, by dítě rozloučených manželů bylo dáno do výchovy otcovým rodičům. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvé stolice, pro zmatečnost a pro zřejmý rozpor se zákonem, čímž patrně míní nezákonnost ve smyslu § 46 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. Pokud lze z jejích vývodů seznati, spatřuje zmatečnost v tom, že prý nebyla vyslechnuta o návrhu Václava H-a, by nezletilý Oldřich H. byl svěřen do výchovy Ferdinandu a Františce H-ovým, že ji

nebyly oznámeny výsledky konaného šetření, totiž zprávy obecního úřadu v N. ze dne 2. května 1932 a magistrátu hlavního města Prahy ze dne 19. května 1932, a konečně, že nebyla vyslechnuta i o tom, proč souhlasila s dohodou, podle níž měl nezletilý Oldřich H. zůstati prozatím ve výchově u svého otce Václava H-a. Leč výtka zmatečnosti není v žádném směru opodstatněna. Podle § 41 odst. (2) g) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. jest sice důvodem zmatečnosti, byla-li porušena zásada o nutnosti slyšeti účastníky před rozhodnutím (§ 23 téhož zákona), ale v souzené věci byla stěžovatelka prvým soudem vyslechnuta dne 8. dubna 1932, tedy před rozhodnutím ze dne 3. června 1932, a výslovně tehdy prohlásila, že bere na vědomí, že Václav H. svěřil dítě do výchovy svým rodičům Ferdinandu a Františce H-ovým v N., kde dítě chodí též do školy. Byla tedy stěžovatelce dána příležitost, by se o věci vyjádřila (§ 18 odst. (2) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n.) a nelze spatřovati vytýkanou zmatečnost v tom, že prý se jí soud nedotazoval, zdali s tímto opatřením souhlasí, či zda mu odporuje. Není důvodem zmatečnosti podle § 41 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n., že nebyly stěžovatelce před rozhodnutím oznámeny výsledky šetření provedeného dotazem u obecního úřadu v N. a u magistrátu hlavního města Prahy, neboť není zákonného předpisu, jenž by takové oznámení nařizoval a jeho opomenutí prohlašoval za zmatečnost. Otázka, proč stěžovatelka souhlasila s původní dohodou, kterou učinila s otcem dítěte a podle níž mělo dítě zůstati prozatím ve výchově u otce, nemá vůbec významu pro rozhodování soudu o tom, jaké opatření má býti učiněno podle § 142 obč. zák., a nejde tudíž o zmatečnost podle § 41 odst. 2 g) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n., nebyla-li stěžovatelka vyslechnuta o důvodu, z něhož s onou dohodou souhlasila.

Ani výtka nezákonnosti není opodstatněna. Jde tu o opatření soudu podle § 142 obč. zák., pro něž jest vůdčí zásadou jen zájem a prospěch dítěte (viz rozh. čís. 11455 sb. n. s.). Na soudě jest, by uvážil, jaké opatření — hledíc k poměrům — jest účelné k tomu, by prospěch a blaho dítěte neutrpěly újmy. Při této úvaze není soud vázán dohodou manželů, rodičů dítěte, což plyne zejména z druhého odstavce § 142 obč. zák. Není tedy nezákonností, učinil-li soud prvé stolice opatření podle § 142 obč. zák., ač před tím nerozhodl, zdali schvaluje, či neschvaluje dohodu mezi manžely, která mu ostatně v tomto případě ani nebyla známa a k níž souhlas nedal. Stěžovatelka dále dovozuje, že soud může podle § 142 obč. zák. ponechati děti jen buď otci nebo matce a že není oprávněn učiniti jiné opatření o výchově dětí. Avšak v rozhodnutí nižších soudů, že se nezletilý Oldřich H. svěřuje do výchovy rodičům jeho otce, na jeho návrh, nikoliv tedy otci ani matce, nelze spatřovati porušení předpisu § 142 obč. zák. a tudíž nezákonnost. Praví-li se v prvém odstavci § 142 obč. zák., že soud rozhodne, zda mají všechny nebo které děti býti ponechány otci nebo matce, má tu zákon na mysli pravidelné případy, v nichž zájem dětí připouští, by byly vychovávány buď u svého otce neb u své matky. Ale tím zákon nevylučuje a nebrání soudu, by v zájmu dětí neučinil vyjímečné opatření, že nemají býti ve výchově ani u otce, ani u matky, nýbrž že mají býti vychovávány tam, kde toho podle zvláštních poměrů případu nutně vyžaduje zájem a prospěch dětí, který tu jest, jak bylo již vyloženo, jediné rozhodujícím.

Čís. 12100.

Není opodstatněn bezodkladný právní zájem na určení právního poměru (§ 228 c. ř. s.), domáhá-li se žalobce určení, že jeho prohlášení o vzdání se nároků jest neplatné. Téhož výsledku může žalobce dosíci i tím, že podá hned některou ze svých zamýšlených žalob a ve sporu tom vyčká, až žalovaný namítne, že se žalobce oním prohlášením vzdal všech dalších nároků.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, Rv I 780/31.)

Žalobkyně domáhala se na žalované záložně, by bylo uznáno právem, že prohlášení žalující strany ze dne 12. března 1929, že po realisaci deposit u žalované strany nemá proti ní žádných požadavků a jiných peněžních nároků a že se dalších svých nároků, pokud by jí snad později z nějakého titulu příslušely, právoplatně vzdává, jest neplatné. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o zápornou žalobu určovací podle § 228 c. ř. s., kterou se žalobkyně domáhá určení neplatnosti svého prohlášení ze dne 12. března 1929, že po realisaci deposit u žalované záložny nemá proti ní žádných požadavků a jiných peněžních nároků a že se dalších svých nároků, pokud by jí snad později z nějakého titulu příslušely, právoplatně vzdává. Záporná žaloba určovací slouží k ochraně proti právu, jež odpůrce uplatňuje nebo jež si, ať výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.), osobuje a tím současně ohrožuje soukromé právo žalobcovo. (Viz rozhodnutí čís. 9593 sb. n. s.) Nezbytnou náležitostí určovací žaloby jest žalobcův právní zájem, by právní poměr nebo právo nebo pravost listiny byly soudním rozhodnutím najisto postaveny co nejdříve. Otázka tohoto právního zájmu jest otázkou právního posouzení a jest ji zkoumati z úřadu i soudu vyšší stolice. Při tom jest míti na paměti, že ani právní zájem o sobě neodůvodňuje ještě žalobu určovací, ježto zákon žádá nutkavý právní zájem, jakž plyne ze slov »co nejdříve«, takže právní postavení žalobce musí býti takové, by brzké, rychlé určení sporného právního poměru nebo práva bylo jediným žádoucím východiskem. (Rozhodnutí čís. 11630 sb. n. s.) Proto možnost žaloby o plnění vylučuje pravidelně žalobu určovací, což však podle stálé judikatury nejvyššího soudu neplatí bez výhrad. Jak bylo podrobně vyloženo zejména v rozhodnutích čís. 4498, 6015, 10.155, 10.233, 10.531, 10.942 a 11.150 sb. n. s., jest totiž určovací žaloba přípustná, ač by bylo lze žalovati i přímo o plnění, zjednává-li se jí pevný právní základ pro právní vztahy stran, předejde-li se jí zbytečnému rozmnožování sporů o plnění a sleduje-li tedy svůj samostatný a rozumný účel. V souzeném případě však dovolací soud seznal, že právě tyto předpoklady pro samostatnou žalobu určovací nejsou splněny. Žalobkyně uvedla, že má právní zájem na neprodleném určení neplatnosti svého prohlášení ze dne 12. března 1929

proto, že bude nucena domáhati se na žalované řádného vyúčtování svěřeného majetku a konaných platů, že jí žalovaná poslala nesprávný kontokorent, jehož nesprávnosti musí nyní značným nákladem zjišťovati, že má dále nárok, aby při případném prodeji pozemků, o nějž prý se jedná, obdržela od žalované polovinu zisku, a že, předpokládajíc správnost narovnání ze dne 12. března 1929, ústně ujednala, že se vystěhuje z vily. Dále dovozovala, že k uplatnění svých jednotlivých nároků proti žalované bude moci přistoupiti teprve po určení, že její prohlášení ze dne 12. března 1929 není platné, protože jinak by jí žalovaná mohla namítati, že se tímto prohlášením vzdala všech nároků proti ní. Leč, i kdyby bylo žalobní žádosti vyhověno a rozsudkem uznáno, že prohlášení žalobkyně ze dne 12. března 1929 jest neplatné, nebyl by tím ještě zjednán pevný právní základ pro právní vztahy mezi žalobkyní a žalovanou pokud se týče nároků, jichž se chce žalobkyně budoucně domáhati na žalované, nýbrž byla by tím nanejvýše vyřízena jen jedna z možných námitek, které se žalobkyně obává ve svých budoucích zamýšlených sporech, ale tyto spory samy by tím nebyly nijak zamezeny ani odklizeny. Téhož výsledku, jako touto zápornou žalobou určovací, může žalobkyně dosíci i tím, že podá hned některou ze zamýšlených žalob o plnění — na příklad o vyúčtování svěřeného majetku a konaných platů — a ve sporu tom vyčká, zdali jí žalovaná namítne, že se prohlášením ze dne 12. března 1929 vzdala všech dalších nároků. Jestliže žalovaná tak neučiní, nedojde ani na rozhodování o platnosti či neplatnosti onoho prohlášení. Teprve, kdyby v zamýšleném budoucím sporu žalovaná vznesla námitku právě naznačenou, měla by žalobkyně i možnost, by po případě určovacím návrhem podle §§ 236, 259 c. ř. s. docílila soudního výroku o neplatnosti svého prohlášení, účastného právní moci, tedy téhož výroku, jehož se domáhá touto žalobou. Žalobkyně v tomto sporu ani netvrdila, že žalovaná záložna z prohlášení proti ní uplatňuje nebo si osobuje nějaké právo, jímž jest ohroženo soukromé právo žalobkyně, a že proto má nutkavý právní zájem na požadovaném určení. K tomu jest připomenouti, že vyklizení vily, jež bylo předmětem zvláštního sporu, nemá nic společného s určením neplatnosti prohlášení ze dne 12. března 1929. Z toho všeho plyne, že touto zápornou žalobou určovací není sledován účel obrany proti hrozícímu útoku se strany žalované, nýbrž že žalobkyni jde jen o přípravu k vlastnímu útočnému postupu proti žalované, pro nějž si chce určovací žalobou připraviti půdu. Takovou žalobou by se tedy nepředešlo dalším sporům a nelze ani říci, že jest jí sledován samostatný a rozumný účel, takže nižší soudy, zamítnuvše ji, posoudily věc po právní stránce správně a dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn.

Čís. 12101.

Nebylo-li ujednáno, v jaké ceně se dává věc na místě placení, není tu právního titulu k nabytí vlastnictví k oné věci věřitelem.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, Rv I 819/31.)

Žalovaný zabavil k vydobytí pohledávky za Čeňkem P-em různé věci. Tvrdě vlastnické právo k zabaveným věcem domáhal se žalobce na žalovaném uznání nepřípustnosti exekuce. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Vývody dovolání buduje dovolatel na nesprávném právním názoru, o nějž opírají i nižší soudy svá rozhodnutí, že smlouva, již zjednal žalobce s manžely P-ovými, jest smlouvou trhovou ve smyslu § 1053 obč. zák. Obsah písemné smlouvy ze dne 2. ledna 1928 vzbuzuje sice dojem, že jde o smlouvu trhovou. Leč nesejde na tom, jak smluvní strany smlouvu po právní stránce posuzují a označují, nýbrž pro posouzení její právní povahy jsou rozhodnými projevy vůle stran, umožňující úsudek o pravém jejich úmyslu (§ 914 obč. zák.). Podle zjištění nižších soudů postoupil Čeněk P. vylučované věci, které byly jeho vlastnictvím, žalobci na úhradu svého dluhu u žalobce přesahujícího 50.000 Kč. Z toho patrno, že stranám šlo o plnění na místě placení podle § 1414 obč. zák. a toto bylo právním titulem k nabytí vlastnictví žalobcem, jež jest podkladem jeho žaloby podle § 37 ex. ř. Prohlašuje-li však zákon (§ 1414 obč. zák.) plnění na místě placení výslovně za právní jednání úplatné, o němž platí zejména též zásada o zkrácení pod polovinu ceny (§ 934 obč. zák.), vyžaduje právní jednání podle § 1414 obč. zák. smluvní určení, jednak v jaké ceně se dává na místě placení plněná věc, jednak přesné určení výše pohledávky, která měla býti tímto způsobem na místě placení vyrovnána. Podle zjištění nižších soudů nebylo ujednáno stranami, v jaké ceně se věci dávají žalobci na místě placení. Žalobce neprokázal tedy ani platný právní titul tvrzeného vlastnictví k vylučovaným věcem, pročež není třeba, obírati se ještě dovolacími vývody, zda jest tu druhá podmínka nabytí vlastnictví k movitým věcem, totiž platné odevzdání (tradice).

Čís. 12102.

Vznesl-li žalovaný proti žalobnímu nároku námitku nedostatku aktivní legitimace i námitky ve věci samé, procesní soud prvé stolice pak žalobu zamítl, vyhověv námitce nedostatku aktivní legitimace, žalobce omezil odvolání jen na otázku aktivní legitimace a žalovaný v odvolacím sdělení zabýval se jen obsahem odvolání obmezeného na otázku aktivní legitimace, měl se odvolací soud, přiznav žalobci aktivní legitimaci, zabývati i námitkami žalovaného ve věci samé. Neučinil-li tak odvolací soud, jde o vadu řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, Rv I 833/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném náhrady nákladu, jejž vynaložil na výživu manželky žalovaného, své to dcery. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl pro nedostatek oprávnění žalobce k žalobě. V odvolání vytýkal žalobce rozsudku prvého soudu jen nesprávné

posouzení v otázce aktivního oprávnění ke sporu. Odvolací soud uznal podle žaloby, maje za to, že jest žalobce oprávněn k žalobě, a uvedl dále v důvodech: Poněvadž dohoda, namítaná žalovaným podle níž se prý žalobce vzdal nároku na náhradu jím poskytovaného výživného, souhlase, by dítě i po dosaženém šestém roku svého věku zůstalo u matky, žalobcovy dcery, pod podmínkou činěnou žalovaným, že se tak díti bude na žalobcovy útraty, nebyla soudem prvé stolice zjištěna a v tomto bodu rozsudek prvé stolice není napaden, takže je i pro odvolací soud podle § 498 c. ř. s. závazným, platí pro posouzení sporného případu předpisy zákonné.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by ve věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žalovaný napadá rozsudek odvolacího soudu dovolacími důvody čís. 2 a 4 § 503 c. ř. s. Vadnost řízení, zahrnující v sobě i nesprávné právní posouzení věci, spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud, dospěv k právnímu názoru, odchylnému od názoru prvého soudu, nepřezkoumal námitku žalovaného, že se žalobcem ujednal, že se žalobce vzdává náhrady výživného. Pokud jde o tuto námitku, doličuje odvolací soud, že dohoda, kterou prý se žalobce vzdal nároku na náhradu jím poskytovaných alimentů, soudem první stolice zjištěna nebyla a že tím jest soud odvolací podle § 498 c. ř. s. vázán, poněvadž rozsudek v tomto bodu nebyl napaden. Než odvolací soud přehlíží, že prvý soud zamítl žalobu jen pro nedostatek žalobcovy aktivní legitimace, takže neměl příčiny, by se zabýval žalobním nárokem po stránce věcné a námitkami, které žalovaný proti žalobnímu nároku uplatňoval. Žalobce omezil i odvolání jen na otázku aktivní legitimace, vytýkaje prvému soudu nesprávné její řešení. Žalovaný nenapadal sice v odvolacím sdělení onu část rozsudku prvého soudu, v němž dovozuje, že není s to, by vzal za prokázáno, že se žalobce vzdal nároku na náhradu výživného, nýbrž zabýval se jen obsahem odvolání omezeného na otázku aktivní legitimace. To nemůže žalovanému brániti, by nenapadal dovoláním rozsudek odvolacího soudu, pokud dovozuje, že jest vázán negativním zjištěním namítané dohody prvým soudem, neboť i odvolacímu soudu bylo především vyříditi odvolání a přezkoumati rozhodnutí prvého soudu jen v mezích odvolacího návrhu (§§ 462 prvý odstavec, 497 druhý odstavec c. ř. s. Přiznal-li však odvolací soud žalobci aktivní legitimaci, kterou mu prvý soud odepřel, nabyla tím nyní důležitosti žalovaným namítaná dohoda, která při řešení otázky aktivní legitimace byla bezvýznamna, a měl odvolací soud teprve nyní důvod, by se onou námitkou žalovaného zabýval, ji po skutkové stránce samostatně přezkoumal a hodnotil, a vyslovil se o tom, zda přejímá dotčené zjištění prvého soudu bez provedení dalších důkazů, po případě, by provedl jejich opakování nebo doplnění (§ 488 c. ř. s.). Ježto odvolací soud tak neučinil, vycházeje z mylného právního předpokladu, že mu to nedovoluje předpis § 498 c. ř. s., zůstalo odvolací řízení vadné a ukázalo se v tomto směru dovolání opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s. opodstatněným. Dovolací soud, který není oprávněn přezkoumávati skutková zjištění, nemohl tuto vadu řízení sám napraviti a proto dovolání vyhověl a rozhodl, jak se stalo.

Čís. 12103.

Zaměstnanec (poštovní) nemůže se domáhati na zaměstnavateli (státu) náhrady škody proto, že prý byl za své služby nedostatečně placen, takže trpěl podvýživou, a že se ve službě přepracoval, nebyly-li na něm žádány pracovní úkony nad míru stanovenou předpisy pro (poštovní) službu.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, Rv I 1073/31.)

Žalobkyně, bývalá poštovní pomocnice, domáhala se na československém státu náhrady škody, spatřujíc zavinění žalovaného státu v tom, že byla za své služby nedostatečně placena, takže trpěla podvýživou, že se ve službě přepracovala a že byla po jednoměsíční výpovědi bezdůvodně propuštěna ze služeb poštovní správy. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Řízení nezůstalo neúplným proto, že soud prvé stolice neprovedl důkaz znaleckým svědkem MUDr. P-em, znalci lékaři a výslechem stran, jež žalující nabídla o tom, že výpovědí žalované strany byla žalující strana úplně zničena, že onemocněla ve službách žalované strany, jsouc naprosto nedostatečně placena, podvýživou a přepracováním a že nemůže od svého propuštění nalézti zaměstnání. Soud prvé stolice se s těmito důvody žalobního nároku nezabýval, omeziv se jen na to, že strana žalovaná byla podle ustanovení § 69 vládního nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 17 sb. z. a n. k výpovědi žalující strany oprávněna. Avšak okolnosti shora uvedené nejsou pro rozhodnutí sporu závažny. Žalující dovozuje svůj nárok ze shora tvrzených okolností, z důvodu náhrady škody. K nároku takovému jest potřebí podle § 1295 obč. zák. nejen škody, nýbrž i zavinění na straně dlužníka a příčinné souvislosti mezi škodou a zaviněním. Než z okolností shora uvedených nelze zavinění žalované strany dovoditi. Není zaviněním, že plat žalující strany byl podlé jejího mínění nedostatečný. Strana žalující netvrdí, že by její plat nebyl stanoven podle předpisu. Není tedy na straně žalované ani zavinění v tom směru, že nedostála svým povinnostem, jež měla jako zaměstnavatelka co do placení stanovené odměny. Nemůže býti rovněž ani řeči o tom, že strana žalovaná tím zanedbala jiné zákonné předpisy nebo nedostála jiné své zákonné povinnosti. Že straně žalované lze přičítati zavinění na onemocnění z přepracování, rovněž nelze dovoditi. Strana žalující ani netvrdila, že strana žalovaná na ní žádala pracovní úkony nad míru stanovenou předpisy pro poštovní službu. Nestačila-li strana žalující svými silami na předepsané pracovní úkony, jest příčina toho v jejích osobních vlastnostech, což nelze straně žalované přičítati za vinu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobkyně se domáhá na žalovaném státu náhrady škody. Nárok na náhradu škody předpokládá podle § 1295 obč. zák. především zavinění škůdcovo. Žalobkyně spatřovala zavinění žalovaného státu původně

v tom, že prý byla za své služby nedostatečně placena, takže trpěla podvýživou, že se ve službě přepracovala a že byla po jednoměsíční výpovědi bezdůvodně propuštěna ze služeb poštovní správy. V dovolání již neuplatňuje, že její propuštění ze služby bylo bezdůvodné, nýbrž sama prohlašuje za nerozhodné, zda-li byl žalovaný stát oprávněn dáti jí výpověď čili nic. Že však ani z ostatních žalobkyní tvrzených okolností nelze vyvoditi zavinění žalovaného státu, které ho zavazovalo k náhradě škody podle § 1295 obč. zák., bylo výstižně vyloženo již v důvodech napadeného rozsudku, jež vyhovují stavu věci a zákonu a na něž se dovolatelka odkazuje.

Čís. 12104.

Otázku, zda bylo ve sporném řízení náležitě pokračováno (§ 1497 obč. zák.), jest řešiti případ k případu, hledíc k tomu, zda žalobce projevil trvalý nezájem na náležitém postupu sporného řízení. Pokud neprojevil žalobce náležitý zájem na postupu sporného řízení, nemohla-li býti žaloba žalovanému doručena.

Nebylo-li řádně pokračováno v řízení, nebyla původní promlčecí lhůta vůbec přetržena, nýbrž běžela dále.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, Rv I 1500/31.)

Žalující advokát vykonal roku 1923 pro žalovaného právnické práce. Žalobou, podanou na soudě vzhledem k příročí teprve dne 28. března 1928, domáhal se žalobce na žalovaném zaplacení palmáre. Žaloba nemohla býti žalovanému doručena, ježto jeho pobyt byl neznámý, o čemž se žalobce dozvěděl při prvém roku dne 16. dubna 1928. Žalobce pátral po pobytu žalovaného v únoru 1930 a, ano pátrání nemělo výsledku, navrhl dne 13. března 1930, by byla žaloba znovu doručena k rukám opatrovníka zřízeného žalovanému. Žaloba byla pak doručena opatrovníku žalovaného, jenž vznesl proti žalobě námitku promlčení vzhledem k tomu, že přetržení promlčení nenastalo, ježto nebylo ve sporu řádně pokračováno. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, maje za to, že bylo ve sporu řádně pokračováno, odvolací soud žalobu zamítl, ježto žalobce nepokračoval řádně ve sporu, opomenuv po drahnou dobu pátrati po pobytu žalovaného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel uplatňuje jen dovolací důvod nesprávného posouzení věci po stránce právní (§ 503 čís. 4 crs.), napadaje právní názor odvolacího soudu, že žalobce nepokračoval řádně v řízení o žalobě, takže nelze považovati promlčení zažalované pohledávky za přerušené. Dovolání nelze však přiznati oprávněnost. Nejvyšší soud vyslovil zejména v rozhodnutí čís. 9396 sb. n. s. zásadu, že otázku, zda bylo o žalobě podle § 1497 obč. zák. náležitě pokračováno, lze řešiti jen případ k případu, a že jest přihlížeti k tomu, zda žalobce projevil trvalý nezájem na náležitém postupu sporného řízení. Dovolací soud nemá důvodu, by se od tohoto stanoviska v souzeném případě odchýlil, a jest proto jen zkoumati, zda z okolností souzeného případu vyplývá, že žalobce dal najevo trvalý nezájem na náležitém postupu sporného řízení. K této otázce nelze než přisvědčiti, neboť bylo zjištěno, že se žalobce o tom, že žaloba nemohla býti doručena žalovanému, ježto jest neznámého pobytu, dověděl již při prvém roku dne 16. dubna 1928, že však podnikl další kroky k vypátrání pobytu žalovaného teprve v únoru 1930, tudíž téměř po uplynutí dvou let. Jest proto souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu, že žalobce nepokračoval řádně ve sporném řízení a že tudíž nebylo přetrženo promlčení zažalovaného nároku. Ani právní názor dovolatelův, že prý počíná nová promlčecí lhůta ode dne, kdy nebylo v řízení řádně pokračováno, tudíž v tomto případě od prvého roku dne 16. dubna 1928, nemůže obstáti. Z § 1497 obč. zák. plyne jasně (arg. slůvko »und«), že řádné pokračování ve sporném řízení jest předpokladem přetržení promlčení. Nebylo-li řádně pokračováno v řízení, nebyla původní promlčecí lhůta vůbec přetržena, nýbrž běžela dále (srovnej rozhodnutí čís. 4180 sb. n. s.). Byla tudíž žaloba odvolacím soudem právem zamítnuta z důvodu promlčení zažalované pohledávky (§ 1486 čís. 5 obč. zák. a § 1 zákona ze dne 26. března 1925, čís. 47 sb. z. a n.).

Čís. 12105.

Trestní soudnictví nad mládeží (zákon ze dne 11. března 1931, čís. 48 sb. z. a n.).

V případě § 36 zákona jde o přenesení poručenské (opatrovnické) pravomoci, ovšem jen co do péče o osobu nezletilého provinilce a jeho sourozenců mravně ohrožených a co do dozoru nad nimi, od soudu poručenského na okresní soud, vykonávající trestní soudnictví nad mládeží. O provedení tohoto přenesení platí druhý odstavec § 111 j. n.

K tomu, by příslušný poručenský (opatrovnický) soud požádal o výkon ochranného dozoru poručenský (opatrovnický) soud, v jehož obvodě se mladistvý zdržuje, není třeba schválení nadřízeného soudu.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1932, Nd II 132/32.)

Okresní soud ve Frýdku jako příslušný soud opatrovnický (§ 109 j. n. a § 63 zák. čís. 48/1931) žádal, by nejvyšší soud přenesl podle § 36 zák. čís. 48/1931 ochranný dozor nad nezletilým Rudolfem M-em, pod který byl dán soudem mládeže v Praze, na okresní soud v Praze v obvodu soudu mládeže v Praze.

Nejvyšší soud vrátil spisy okresního soudu ve Frýdku s tímto vyřízením.

Důvody:

Okresní soud — jak se zdá — směšuje dvojí předpis zákona o trestním soudnictví nad mládeží různého významu a dosahu. Podle § 36 může na okresní soud, uvedený v § 35 odst. (1) a (2), býti přenesena péče o osobu nezletilého, který byl odsouzen pro provinění, a o osobu jeho

sourozenců, kterým hrozí nebezpečí mravní zkázy, jakož i dozor nad nimi. Tento soud vykoná dozor a péči na něho přenesenou podle ustanovení o řízení ve věcech poručenských a opatrovnických. Jde tu, podle vzoru § 111 j. n., jakž patrno z vysvětlivek k vládnímu návrhu při § 36, o přenesení poručenské (opatrovnické) pravomoci, ovšem jen co do péče o osobu nezletilého provinilce a jeho sourozenců mravně ohrožených, co do dozoru nad nimi, od soudu poručenského na okresní soud, vykonávající podle § 35 odstavec (1) a (2) trestní soudnictví nad mládeží. Poněvadž přenesení podle § 36 se též má státi podle ustanovení o řízení ve věcech poručenských a opatrovnických, platí o jeho provedení druhý odstavec § 111 j. n., podle něhož je přenesení účinné, když druhý soud převezme příslušnost naň vznesenou, a schválení vrchním soudem, pokud se týče nejvyšším soudem je k účinnosti přenesení třeba teprve, když se druhý soud zdráhá tak učiniti. Ze spisů není patrno, že by se druhý soud převzetí vzpíral. Ochranný dozor (§ 11) jest zvláštním ochranným opatřením podle zákona o trestním soudnictví nad mládeží. Podle § 63 vykonává ochranný dozor příslušný soud poručenský nebo n a j e h o p o ž á d á n í poručenský soud, v jehož obvodu se mladistvý trvale zdržuje. Tu stačí, by příslušný soud poručenský (opatrovnický) požádal o výkon ochranného dozoru poručenský (opatrovnický) soud, v jehož obvodu se mladistvý trvale zdržuje. Dožádání vydá příslušný soud podle § 37 j. n. ve vlastní pravomoci; schválení nadřízeného soudu není třeba. Za tohoto stavu věci není nejvyšší soud dosud povolán, by v této věci učinil nějaké opatření.

Čís. 12106.

Ve sporu o vylučovací žalobě podle § 47 (1) konk. ř. jest stranou ve sporu správce úpadkové podstaty, nikoliv úpadce, který tu nemá vůbec způsobilosti, býti stranou ve sporu.

Byly-li dodané stroje, k nimž si dodavatel vyhradil vlastnictví, spojeny s nemovitostí objednatele způsobem uvedeným v § 294 obč. zák., aniž si dodavatel vymohl knihovní poznámku podle § 297 a) obč. zák., staly se příslušenstvím nemovitosti, přestaly býti vlastnictvím dodavatele a staly se vlastnictvím objednatele. Napotomní vlastnickou žalobu dodavatele jest zamítnouti, ať byla podána přímo na objednatele, nebo jako vylučovací žaloba v řízení konkursním na správce objednatelovy úpadkové podstaty.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, R I 814/32.)

Žalobě, již se domáhala žalující firma na správci konkursní podstaty žalované firmy, by bylo zjištěno, že žalobkyni přísluší vlastnické právo ke strojům a že žalovaný jest povinen stroje vrátiti, p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl, v podstatě proto, by bylo zjištěno, zda a které stroje a jak byly spojeny s tovární nemovitostí, by bylo lze posouditi, zda se staly jejím příslušenstvím.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalobou domáhá se žalující firma určení svého práva vlastnického a vrácení věcí. Jde o žalobu podle § 47 (1) konk. ř. o vyloučení věci z konkursní podstaty, ježto prý úpadci nenáležejí a tudíž do konkursní podstaty nepatří (§ 3 (1) a § 12 (1) konk. řádu). Právo na vyloučení nebylo prohlášením konkursu dotčeno (§ 12 (1) konk. ř.). Oprávněnost nároku jest posuzovati podle obecných právních pravidel (§ 47 (1) konk. ř.), ale žalobu bylo podati proti správci konkursní podstaty, jakž se i stalo (§ 7 (2) konk. ř.). Nezávislost onoho práva na konkursu znamená, že je lze uplatniti nehledíc ke konkursnímu řízení a rozdíl je jen ten, že stranou ve sporu je správce, nikoliv úpadce, který tu nemá vůbec způsobilost býti stranou ve sporu (§ 7 (2) konk. ř.). Rekurs se snaží vyvrátiti onu část odůvodnění napadeného usnesení, v níž bylo vysloveno, že správce úpadkové podstaty nezastupuje úpadce, nýbrž věřitelstvo, a rekurent se domnívá, že, padne-li tento názor, objeví se i zbytečným doplniti řízení. Proto zabývá se jen s touto otázkou a dovozuje, že správce úpadkové podstaty musí býti považován za »náměstka úpadcova«. Touto otázkou však netřeba se zabývati, poněvadž jádro věci jest jinde, totiž ve výkladu § 297 a) obč. zák.

Jak bylo již svrchu podotčeno jest odůvodněnost práva na vyloučení posuzovati podle všeobecných právních zásad (§ 47 odst. (1) úpadk. řádu). V souzeném případě bylo namítnuto, že se dodané stroje staly továrním příslušenstvím, poněvadž byly s nemovitostí pevně spojeny a nebyla provedena knihovní poznámka podle § 297 a) obč. zák. Soud prvé stolice byl toho názoru, že, ač opomenuta knihovní poznámka, nemohly se stroje ani po spojení státi příslušenstvím nemovitosti, ježto tomu vadila výhrada vlastnického práva prodatelova (§ 294 obč. zák.) a ježto námitka nedostávající se poznámky nemůže býti vznesena v poměru mezi smluvními stranami. Odvolací soud však má za to, že, ano vyhrazené vlastnictví knihovně nebylo poznamenáno, musila by býti žaloba zamítnuta, kdyby bylo zjištěno, že stroje skutečně byly spojeny s nemovitostí a staly se tak jejím příslušenstvím. Oba nižší soudy odvolávají se na podporu svých názorů na rozhodnutí nejvyššího soudu. Tato sporná otázka byla skutečně řešena dříve v praxi nejednotně. Avšak názor hájený v napadeném usnesení odpovídá nejen doslovu předpisu § 297 a) obč. zák., nýbrž i jeho duchu a účelu. Tento zákonný předpis byl vyvolán právě tím, že výhrada vlastnictví podrývala podklad bezpečnosti hypotekárního úvěru; zákon chtěl zabrániti tomu, by z nemovitostí nebyly ku překvapení a ke škodě věřitelstva vytrhovány důležité a mnohdy právě nejcennější součástky. Tento účel by byl zmařen, a onen předpis by byl vyřaděn z účinnosti, kdyby se nevykládal přísně a důsledně. Zákon skýtá dodavateli stroje možnost, by si knihovní poznámkou zabezpečil své vlastnické právo; neučinil-li tak, nese sám následky vlastní neopatrnosti. Nastává pak zákonný důsledek: stroj stal se příslušenstvím nemovitosti a sdílí její osud. Následkem toho jest, že stroj přestal býti vlastnictvím toho, kdo si vyhradil k němu vlastnické právo, a stal se vlastnictvím majitele nemovitosti, s níž byl spojen. Věcná, vlastnická žaloba bývalého vlastníka, ztrativši potřebný podklad vlastnictví, musí býti zamítnuta, ať byla podána pří-

mo na majitele nemovitosti, nebo jako vylučovací žaloba v řízení úpadkovém na správce konkursní podstaty. Nejvyšší soud v rozhodnutí sb. čís. 11200 osvojil si tento právní názor a zejména zdůraznil, že, opomenuta-li knihovní poznámka podle § 297 a) obč. zák., platí stroje za příslušenství nejen ve prospěch hypotekárních věřitelů, nýbrž vůbec v poměru k třetím osobám, i v poměru ke konkursním věřitelům, třebaže by nebyli oddělnými věřiteli (§ 51 konk. ř.). Veřejná víra, o kterou tu jde, má chrániti nejen reální úvěr, nýbrž vůbec bezpečnost obchodu a tuto veřejnou víru ve vlastnost příslušenství, jak je zevně patrna, lze vyloučiti jen poznámkou ve veřejné knize. Dovolací soud nemá příčiny odchýliti se od těchto zásad, zastávaných převážně i v literatuře (srov. Ehrenzweig 1923 str. 40—42, zejména pod čís. 5, Klang 1932 str. 1176 ad § 297 a) obč. zák.). Jest tedy pro rozhodnutí tohoto sporu důležité, zjistiti, zda a které stroje a jak byly spojeny s tovární budovou, by mohlo býti posouzeno, zda se staly jejím příslušenstvím.

Čís. 12107.

Sirotčí pokladny jsou zvláštním účelovým jměním, jež jest podmětem práv a závazků. Správou jejich jsou pověřeny poručenské soudy, jež jediné rozhodují o zápůjčce (o jejích podmínkách). Ani uchazečům o zápůjčky ani dlužníkům nepřísluší proti těmto rozhodnutím poručenských soudů právo ke stížnosti pořadem soudních stolic.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, R I 931/32.)

Na nemovitostech manželů H-ových, vložky čís. 70 a čís. 407, vázlo zástavní právo za pohledávku hromadné sirotčí pokladny okresního soudu v T. Manželé H-ovi prodali některé pozemky ze vložky čís. 70 a žádali na okresním soudě v T., by pozemky ty z hypoteky propustil, což tento soud zamítl s odůvodněním, že by pohledávka sirotčí pokladny pozbyla sirotčí jistoty. Rekursní soud nevyhověl rekursu manželů H-ových. Důvody: Jde o smlouvu o zápůjčku ze sirotčí pokladny, k níž došlo vzájemnou dohodou, a o smluvní zástavní právo za poskytnutou zápůjčku, které lze opětně změniti jen vzájemnou dohodou. Tím však stěžovatelům nevzešel právní nárok proti druhé straně na propuštění z hypoteky pozemků do zástavy daných, neboť není pro názor ten zákonného ustanovení a, an okresní soud v T. jako soud spravující sirotčí pokladnu návrh na propuštění pozemků z hypoteky zamítl, nelze ho na stížnost ke změně zamítacího usnesení pro nedostatek zákonných předpokladů pro podobný závazek nutiti, tím méně ke stížnosti jeho rozhodnutí změniti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Hromadné sirotčí pokladny zřízené podle císařského nařízení ze dne 9. listopadu 1858 čís. 205 ř. zák. a instrukce ministerstev vnitra, spravedlnosti a financí ze dne 24. června 1859 čís. 123 ř. zák. jsou zvláštním účelovým jměním, jež jest podmětem práv a závazků, tedy

právnickými osobami (judikát vídeňského nejvyššího soudu čís. 165). Správou jejich pověřeny jsou podle ustanovení § 1 císařského nařízení ze dne 9. listopadu 1858 čís. 205 ř. zák. a § 1 návodu o nakládání s hromadným sirotčím jměním vydaného k ministerskému nařízení ze dne 24. června 1859 čís. 123 ř. zák. a podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 5. ledna 1866 čís. 51 poručenské soudy. Podle § 26 citovaného návodu rozhodují o úročném uložení hotovostí hromadné sirotčí pokladny poručenské soudy podle zákonných ustanovení pro to platných. Žadatelé o zápůjčky mají se na ně přímo obrátiti (§ 28 téhož návodu). Poručenské soudy jako orgány vedoucí správu hromadných sirotčích pokladen ručí za rychlé a zákonným ustanovením vyhovující úročné uložení hotovostí do nich plynoucích a jsou povinny nahraditi zaviněnou škodu. Z těchto předpisů vyplývá, že o zápůjčce a tedy i o jejích podmínkách, zvláště i ve příčině jejího zajištění hypotekárního, rozhodují jen poručenské soudy a že uchazečům o zápůjčky i dlužníkům proti rozhodnutím poručenských soudů právo ke stížnosti pořadem soudních stolic nepřísluší. Stížnosti takové proto mají býti rekursním soudem odmítnuty; to rekursní soud, jakž z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, vskutku učinil, třebaže pochybil ve formě výroku, vyřknuv, že stížnosti nevyhovuje.

Čís. 12108.

Má-li dlužník kromě nynějšího služebního platu ještě roční důchod nezabavitelný podle § 46 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., jest tento roční důchod čítati do existenčního minima, jež musí povinnému podle § 1 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n., zůstati za všech okolností volným.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, R I 934/32.)

K vydobytí vykonatelné pohledávky 1.400 Kč povolil soud prvé stolice exekuci zabavením důchodů, jež prý má dlužník jako hajný u zaměstnavatele, Emila K-a, záležejících jednak z naturalií, jednak z hotových peněz ročně 3000 Kč, a přikázáním zabavených důchodů k vybrání až do výše vykonatelného pohledávání. Rekursní soud změnil napadené usnesení v ten způsob, že se zabavení a přikázání k vybrání důchodů, které má povinná strana jako hajný zaměstnavatele Emila K-a, vztahuje jen na jednu třetinu těchto důchodů a že povinné straně přes zabavení musí zůstati z úhrnu těchto platů volným roční příjem 6000 Kč. Důvody: Rekurs jest opodstatněn, neboť soud prvé stolice, povoliv exekuci v plném rozsahu, neposoudil věc s právní stránky správně. Podle ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. a zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n. jsou vyňaty ze služebních platů osob zaměstnaných ve službách veřejných i soukromých jakéhokoliv druhu pro pohledávky nemající výsady, dvě třetiny těchto platů s tím dalším obmezením, že straně povinné musí z úhrnu platů těch zůstati volným roční příjem 6000 Kč. Zákon nerozeznává, zda povinná strana má snad ještě jiný příjem, na př. výslužné

neb pod. a dovoluje zabavení služebních platů bezvýhradně jen za podmínek v zákoně shora citovaném uvedených. I když tedy strana povinná má snad ještě výslužné placené jí Úřadovnou A Všeobecného pensijního ústavu v Praze, nemůže okolnost ta ospravedlniti návrh vymáhající strany na povolení exekuce na jeho služební platy jako hajného bez obmezení v hořejším zákoně uvedeného.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že z něho vynechal slova: a že povinné straně přes zabavení musí zůstati z úhrnu těchto platů volným roční příjem 6.000 Kč; po této stránce obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle § 1 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n. lze ze služebních platů osob zaměstnaných ve službách veřejných i soukromých exekucí zabaviti jen třetinu, vždy však tak, že musí dlužníku zůstati volným roční příjem 6.000 Kč, a podle § 2 těchže zákonů platí totéž o výslužném s tím jen rozdílem, že volných musí zůstati dlužníku ročně 4.000 Kč. Podle § 46 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, mezi něž podle § 1 odst. (1) čís. 6 a) jest čítati i hajné, jest přípustné zabavení nároků pojištěnců jen potud, pokud stalo se k úhradě zákonného výživného, nebo k úhradě záloh jmenovaných pod čís. 2 uvedeného paragrafu, o něž v souzeném případě nejde. Podle exekučního návrhu a podle exekučních spisů přísluší povinnému od Všeobecného pensijního ústavu v Praze, jako bývalému lesnímu hajnému panství v L., roční důchod 6.786 Kč, který jest pro vymáhanou pohledávku nezabavitelný, takže dlužníku zůstává volným více, než činí existenční minimum 6.000 Kč. Dlužník je nyní zase ve službách nynějšího majitele velkostatku v L., E. K-a jako hajný a pobírá plat v naturaliích a v hotových penězích v hodnotě ročních 3.000 Kč. Pro posouzení přípustnosti objemu exekuce na nynější služebný plat povinného jest přihlédnouti k tomu, že invalidní důchod 6.786 Kč, jenž dlužníku přísluší, jest vlastně jakousi náhradou výslužného, jest důchodem zajišťujícím dlužníku nezpůsobilému k povolání existenční minimum právě tak jako výslužné, odbytné atd., a proto jest sčítati oba druhy platů, takže dlužník pobírá podle toho ročně 9.786 Kč, z nichž jest podle § 46 zák. čís. 26/1929 nezabavitelných 6.786 Kč. Podle doslovu a ducha zákonů svrchu zmíněných jest částku 6.786 Kč čítati do existenčního minima, jenž musí zůstati dlužníku za všech okolností volné; nelze proto, jak míní rekursní soud, z nynějšího služebního platu dlužníkova vypočítati existenční minimum zvláště, tak, že by tu byla dvě existenční minima 6.786 Kč a 6.000 Kč, úhrnem 12.786 Kč, (srov. nález 5299 sb. n. s.). To by neodpovídalo duchu zákona. Jest přisvědčiti stěžovateli, že nebylo úmyslem zákonodárcovým, by dlužník požíval současně výhody obou zákonů, i zákona čís. 314/1920, pokud se týče zákona čís. 177/1924, i zákona čís. 26/1929 v míře neztenčené, by měl takto dvě existenční minima, by u něho byly z exekuce vyjmuty platy 9.786 Kč, po případě, kdyby jeho plat od

Emila K-a činil více než 6.000 Kč, aby z exekuce bylo vyjmuto 12.786 Kč. Nebylo by tedy spravedlivým uznati, že z nynějšího platu u Emila K-a lze mu zabaviti jen třetinu platu tak, že 6.000 Kč mu musí zůstati volným, a mimo to, že má pobírati nezkrácený důvod 6.786 Kč jako rentu invalidní a starobní.

Čís. 12109.

Postup vymáhané pohledávky jest skutečností, zrušující pro posavadního věřitele nárok podle § 35 ex. ř. Lhostejno, že jde o postup knihovně zajištěné pohledávky bez knihovního převodu.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1453/30.)

Dlužník, proti němuž vedla žalovaná exekuci k vydobytí knihovně zajištěné pohledávky, domáhal se žalobou, o niž tu jde, nepřípustnosti exekuce, tvrdě, že žalovaná postoupila vymáhanou pohledávku Dr. Š-ovi. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, zjistiv, že žalovaná postoupila vymáhanou pohledávku Dr. Š-ovi. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jest sice pravda, že i postup vymáhané pohledávky je skutečností, zrušující pro dosavadního vymáhajícího věřitele nárok podle § 35 ex. ř., jak vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 8128 sb. n. s. Soud procesní nepřihlížel však k tomu, že vymáhaná pohledávka jest hypotekárně zjištěna na nemovitostech žalobce, na něž se vede nucená dražba. Ku převodu pohledávky hypotekárně zjištěné nestačí však pouhé postupitelovo prohlášení, že pohledávku převádí na postupníka, a prohlášení tohoto, že pohledávku postoupenou přejímá (§ 1392 obč. zák.), nýbrž k hotovosti postupu hypotekární pohledávky vyhledává se ještě knihovní převod pohledávky, ježto pro zánik a převod hypotekární pohledávky platí předpisy zvláštní, vyplývající z principu publicity. Ustanovuje totiž § 469 obč. zák., že pohledávka knihovně zjištěná nezaniká a nepřechází na jiného již zaplacením nebo převodem, nýbrž teprve knihovním vkladem výmazu nebo převodu. V § 4 knih. zák. se stanoví, že se nabytí a převody knihovních práv uskutečňují jen jich zápisem do veřejné knihy. Postup pohledávky hypotekárně zjištěné tvoří tudíž jen titul k převodu pohledávky, k hotovosti postupu takové pohledávky jest však zapotřebí knihovního převodu, neboť teprve tímto knihovním převodem stává se postupník skutečným vlastníkem pohledávky a oprávněným věřitelem proti postoupenému dlužníku. Tomuto názoru nasvědčuje i ustanovení §§ 320 a 324 ex. ř., podle nichž se i nucený postup knihovně zjištěných pohledávek děje na základě právoplatného příkazního usnesení knihovním převodem, jakož i rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. července 1885, čís. 8828 sb. čís. 10.651, ze dne 29. září 1886, čís. 11.489, sb. čís. 11.189, ze dne 1. června 1892, čís. 6556 sb. čís. 14.285 a ze dne 11. října 1892, čís. 12.045 sb. čís. 14.420, v nichž vesměs zastáván jest názor, že k hotovosti postupu hypotekární pohledávky jest zapotřebí knihovního převodu. Tento knihovní převod pohledávky žalované na Dr. Š-a se však posud, jak z exekučních spisů patrno, nestal a jest proto vymáhající

věřitelku podle § 469 obč. zák. pokládati stále ještě za knihovní věřitelku a tudíž za oprávněnou k jejímu vydobývání knihovní pohledávky z nemovitostí, na nichž posud právo zástavní pro ni vázne.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 3 a 4 c. ř. s., právem vytýká napadenému rozsudku, že mylně posoudil věc po stránce právní. Nejvyšší soud rozhodl a blíže odůvodnil již v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 8128 (stejně sb. n. s. čís. 9541), že postup vymáhané pohledávky jest skutečností, zrušující pro posavadního věřitele nárok podle § 35 ex. ř., a nemá příčiny, by se odchýlil od právního stanoviska tam hájeného. V onom rozhodnutí bylo i vysloveno, že platnost postupu není závislá na listinné formě podle § 9 ex. ř., a nic na věci nemění ani to, že byla postoupena pohledávka knihovně zajištěná bez současného knihovního převodu, jelikož i v tomto případě postupitel již tím, že postoupil svou pohledávku, přestal býti jejím věřitelem, a pohledávka již postupem vystoupila z jeho majetku a stala se majetkem postupníka, jak ostatně ohledně odporu podle § 37 ex. ř. bylo uznáno i v důvodech plenárního rozhodnutí ze dne 27. září 1932, Pres 176/32, čís. 11.932 sb. n. s. Postoupenému dlužníku i v tomto případě jest přiznati obranu proti tomu, by nebyl nucen, platiti dluh osobě, která již není jeho věřitelem a právě proto již nemá na to právo, a to i v úvaze, že postoupený dlužník nemá vlivu na knihovní provedení postupu.

Čís. 12110.

Prodatel, jenž od vyrovnacího dlužníka nežádá vrácení věci, dodané mu s výhradou vlastnictví, nýbrž zaplacení kupní ceny, má jen právo na zaplacení v mezích a podle vyrovnání.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 950/31.)

Žalující firma dodala žalovanému stroj s výhradou vlastnictví až do zaplacení kupní ceny. Po dodání stroje bylo o jmění žalovaného zahájeno vyrovnací řízení. Pohledávce žalobkyně na nedoplatek kupní ceny za stroj nebylo přiznáno hlasovací právo. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném zapravení celého nedoplatku kupní ceny.

Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by o ní dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

S hlediska dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci čís. 4 § 503 c. ř. s. nelze upříti dovolání opodstatněnost. Podle nesporných okolností dodala žalobkyně dovolateli žací stroj podle účtu ze dne 24. července 1928, na který dovolatel zůstal dlužen 2.584 Kč, pokud se

týče 2.384 Kč, a bylo o jmění dovolatelově usnesením krajského soudu ze dne 8. března 1929 zahájeno vyrovnací řízení. Nižšími soudy bylo zjištěno, že nebylo pohledávce žalobkyně za tento stroj, kryté výhradou práva vlastnického do zaplacení kupní ceny, přiznáno právo hlasovací ve vyrovnacím řízení. Odvolací soud se mýlí, tvrdě, že, byla-li věc, prodaná s výhradou vlastnictví, odevzdána kupiteli, je převod vlastnictví proveden a kupitel se stal vlastníkem věci, neboť odevzdání věci kupiteli v takovém případě nemá v zápětí převod vlastnictví, poněvadž převod ten jest závislý podle vůle stran na zaplacení kupní ceny a jest odložen podmínkou jejího zaplacení (§§ 897, 696 obč. zák.). Správně ovšem usuzuje odvolací soud, že v takovém případě prodateli přisluší proti liknavému kupiteli dvojí oprávnění, buďto žádati vrácení prodané věci — po předchozím odstoupení od smlouvy, — nebo domáhati se zaplacení kupní ceny, a že volba tato nespadá pod ustanovení § 906 obč. zák., jakož i že výkon výhrady vlastnického práva není dotčen zahájením vyrovnacího řízení o kupitelově jmění (rozhodnutí 8669, 10.005 sb. n. s.). Ustanovuje totiž § 46 býv. vyr. řádu, jehož jest tu užíti, že nároky osob, které jsou oprávněny požadovati vyloučení věcí, nároky věřitelů oddělných a věřitelů, jichž pohledávky mají přednostní právo (§ 23 téhož ř.), nejsou vyrovnáním dotčeny. Nelze však souhlasiti s dalším právním závěrem odvolacího soudu, že se vyrovnací řízení netýká nároku takovéhoto věřitele, pokud se domáhá zaplacení trhové ceny na vyrovnávacím dlužníku, a že v tom směru má věřitel nárok na zvláštní uspokojení bez ohledu na vyrovnání. Předpisu § 46 (1) vyr. ř. jest rozuměti tak, že zákon poskytuje prodateli jen právo, že může uspokojení své pohledávky hledati bez ohledu na vyrovnání, zejména bez ohledu na ujednanou kvotu a na sjednané lhůty, z prodaného předmětu tím, že odstoupí od kupní smlouvy a požaduje vrácení předmětu, ale jinak sama pohledávka, není-li pohledávkou přednostní (§ 23, 46 vyrovn. ř.), podléhá vyrovnání. Může proto takovému věřiteli, žádá-li zaplacení kupní ceny, býti přiznáno jen právo na zaplacení v mezích a podle vyrovnání, pokud se nestalo zmatečným podle § 57 vyr. ř., nový doslov. Pohledávka z kupní ceny jest a zůstává pohledávkou obyčejnou a nárok na uspokojení věřitele doznal by změny předpisem § 46 vyrovn. ř. jen tehdy, kdyby věřitel žádal vrácení věcí, k níž měl vyhrazeno vlastnické právo; žádá-li však zaplacení kupní ceny, podléhá jeho pohledávka vyrovnacímu řízení. V souzeném případě žalobkyně od smlouvy trhové neodstoupila, nechtěla dojíti uspokojení z vrácení žacího stroje, nýbrž dala přednost druhému svému oprávnění tím, že se domáhá zaplacení kupní ceny za stroj, tedy při trhové smlouvě trvá. Tu se však na tento její nárok vztahují právní účinky potvrzeného vyrovnání podle § 53 vyr. ř., v tom směru nelze mluviti o zvláštní pohledávce, jak mylně za to má odvolací soud. Mohla by tedy žalobkyně žádati zaplacení, pokud se týče, mohlo by jí býti přiznáno právo na zaplacení jen v mezích a podle uzavřeného vyrovnání, ovšem pokud se snad nestalo zmatečným podle § 57 vyr. ř. v novém doslovu, a pohledávka neobživla. Podle toho zažalovaná pohledávka zanikla co do částky přesahující kvotu přijatou potvrzeným vyrovnáním (§ 53 býv. vyr. ř.) a trvá jen co do zbytku po právu, pokud nebylo na tento zbytek vyrovnacím dlužníkem plněno splátkami ve smyslu přijatého vyrovnání,

leda že by byla pohledávka obživla neplněním vyrovnání. Žalovaný za sporu namítal, že řádně plnil splátky na kvotu, zejména, že zaplatil dne 13. listopadu 1929 splátky 300 Kč a dne 14. února 1930 splátku 200 Kč. Žalobkyně odpočítala jen částku 200 Kč od zažalované pohledávky. Nižší soudy, vycházejíce z mylného právního názoru na věc, nezjistily, zda žalovaný řádně a do jaké míry splnil splátky podle přijatého vyrovnání, takže dovolací soud nemá dostatečný a bezpečný skutkový předpoklad pro právní úsudek, zda a pokud vyrovnáním nezaniklý zbytek pohledávky je dosud po právu, a zda nastala jeho splatnost.

Čís. 12111.

Z ustanovení závěti o pronájmu místnosti v nadačním domě určité osobě, jež ukládají nadaci nad meze povinností, jež pronajímateli ukládá sám zákon, další povinnost nezvýšiti nájemci nájemné a nevypověděti nájem, neplyne, že nadace jest povinna znovu zříditi místnosti, které požárem byly poškozeny a staly se částečně nezpůsobilými k užívání.

Tato povinnost nadace neplyne ani z ustanovení závěti o zřízení fondu, z něhož měly býti hrazeny náklady udržování a zachovávání nadačního domu, nezamýšlel-li zakladatel nadace tímto ustanovením založiti pro nájemce nárok a pro nadaci povinnost znovuzříditi předmět nájmu i v těch případech, kde tato povinnost nevyplývá ze zákona.

Lhostejno, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1190/31.)

V závěti ze dne 27. června 1895 zřídil Josef S. Nadaci S., do níž patřily i dva domy, a uvedl doslovně: »Zároveň nařizuji, aby mým nástupcům v obchodě, pokud firmu Josef S. a synovci užívati budou, obchodní místnosti, totiž kancelář, magaziny, konírny, používání dvorův v těchto domech, ponechány byly za nájemné dosud placené«. V důsledku tohoto ustanovení poslední vůle bylo podle odevzdací listiny na ony domy vloženo pro firmu Josef S. a synovci nájemní právo. V téže závěti bylo ustanovení o utvoření fondu 5.000 zl. r. č. pro správy a stavby v oněch domech. V dodatku k poslední vůli zrušil Josef S. ustanovení o utvoření fondu 5.000 zl. r. č. pro správy a stavby v domech a nařídil, by z čistého užitku těchto domů vyhraženo bylo na eventuální správy domů ročně 240 zl. r. č. Pro případ však, že by správy domů těch nevyžadovaly ročně na ně ustanovený náklad 240 zl. r. č. a znalci stavební by uznali, že oprav v té míře zapotřebí není, mělo to, co tím ušetřeno bylo, tak dlouho býti ukládáno, až vzroste stavební fond na 5.000 zl. r. č. Současně uloženo bylo odkazovníkům spokojiti se s menším příjmem dle poměrů jejich nároků v tom případě, kdyby činže z těchto domů tou měrou klesly, že by platy předem zmíněné z nich vybývány býti nemohly, anebo kdyby pro nepředvídané události udržování domů tolik vyžadovalo, že by výnos domů těch oné výše nedosáhl. Roku 1924 vyhořelo skladiště v nadačním domě. Roku 1926 domáhala se zasílatelská firma S. a synovci na Nadaci S., by žalovaná byla uznána povinnou

znovuzříditi skladiště tak, aby je žalobkyně mohla řádně používati. Tato žaloba, již žalobkyně opírala jen o § 1096 obč. zák., byla právoplatně zamítnuta. Roku 1929 podala firma S. a synovci na Nadaci S. novou žalobu, by žalovaná byla uznána povinnou skladiště na dvoře domů žalující firmě do nájmu dané znovuzříditi tak, by je mohla žalobkyně řádně používati ke skladištním účelům spediterským. Tuto žalobu opírala žalobkyně o předpisy §§ 647, 684 a 859 obč. zák. a dále o §§ 504, 508 a pak 1090 obč. zák., uplatňujíc právní názor, že zesnulý zůstavitel, speditér Josef S., nařídiv ve své poslední vůli, aby »jeho nástupcům v obchodu, pokud firmy Josef S. a synovci užívati budou obchodní místnosti, totiž: kancelář, magaziny, konírny, používání dvorů v těchto domech, ponechány byly za nájemné až dosud placené, to jest ke dni zřízení závěti 27. června 1895, a učiniv kromě toho opatření, by podstata domů zůstala co možná zabezpečená a neztenčená, poskytl svým nástupcům v obchodu sice právo nájemní k oněm místnostem obchodním, ale v rozsahu větším, než jak stanoví zákon v §§ 1104 a 1105 obč. zák. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: V dřívějším sporu nešlo při zodpovědění otázky, zda je žalovaná strana povinna vyhořelé skladiště znovuzříditi, o výklad ustanovení § 1112 obč. zák., nýbrž o výklad ustanovení § 1104 ve spojení s § 1096 obč. zák. Soud souhlasí s právním názorem tehdejšího odvolacího soudu, že podle §§ 1104 a násl. obč. zák. stihá nebezpečí z »mimořádných« náhod, mezi něž patří i požár, i pronajímatele, ale jen potud, že ztrácí nárok na činži, není však povinen, by pronajatý předmět znovuzřídil. Ze souvislosti §§ 1104 a násl. obč. zák. skutečně plyne, že se ustanovení § 1104 obč. zák., podle něhož pronajímatel není povinen, by pronajatý předmět znovuzřídil, vztahuje nejen na případ, kde nelze věci následkem neobyčejné náhody vůbec upotřebiti neb užívati, nýbrž i na případ § 1105 obč. zák., kde nájemce přes takovou náhodu může jí obmezeně užívati. Celý nyní projednávaný spor omezuje se tedy jen na to, by byla zodpovězena právní otázka, zda z ustanovení závěti zůstavitele Josefa S-a, jimiž tento se snažil zabezpečiti a v neztenčené míře udržeti podstatu obou nadačních domů, lze pro žalující stranu v projednávaném sporu odvoditi její subjektivní právo věcné proti straně žalované na znovuzřízení skladiště, ohněm z valné části ztráveného, a to nad rozsah §§ 1104 a násl. obč. zák., mající po případě své meze teprve až ve všeobecném ustanovení § 1447 obč. zák. Soud není toho mínění, že ze zjištěných okolností ve prospěch žalující strany něco takového vyplývá, neboť jest přesvědčen, že ve smyslu předpisů §§ 914, 915 první věta a § 547 první věta obč. zák. z opatření, jež učinil zůstavitel za účelem právě vzpomenutým, nelze bez zřetelnějšího projevu vůle zesnulého speditéra Josefa S-a vyvozovati pro žalující stranu jako odkazovníka, majícího v domech právo nájemní, že může žalobou přes jasný doslov §§ 1104 a 1105 obč. zák. proti žalované Nadaci uplatniti její povinnost k znovuzřízení vyhořelého skladiště. Vždyť z veškerých opatření zůstavitele jest patrno, že mu šlo hlavně a především o to, by podstata nadačního vlastnictví zůstala co možná pro Nadaci jako obmyšleného jím dědice nedotčená, při čemž však odkazovník v takovém případě zajisté není povolán k tomu, by dědice ve svém zájmu dohánět ke znovuzřizování části jeho vlastnictví,

an vlastník podle § 362 obč. zák. může své věci podle libovůle užívati, nebo bez užitku nechati, po případě i zničiti, zcela nebo z části na jiné osoby přenésti, bezpodmínečně se jí vzdáti a i je opustiti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Výtka nesprávného právního posouzení není odůvodněna. Soud dovolací shledává správným úsudek nižších soudů, že z ustanovení závěti o nájemním právu a o fondu na opravy a o fondu stavebním nelze dovoditi žalobní nárok. Ustanovení závěti o nájmu místnosti ukládá žalované straně nad meze povinností, jež pronajímateli ukládá sám zákon, povinnost další jen ve dvou směrech: nezvýšiti dovolatelce nájemné a nevypověděti nájem; z ustanovení toho nelze nijak dovozovati, že jest žalovaná strana povinna znovu zříditi nájemní předmět nad meze § 1104 a 1105 obč. zák. Povinnost tu nelze dovoditi ani z ustanovení o fondu na opravy a o fondu stavebním. Nelze ovšem pochybovati o tom, že ustanovením tím sledoval zakladatel nadace účel, by nadační domy byly udržovány a zachovávány, a proto ustanovením tím snažil se pořídíti fond, z něhož by se náklady hradily. Leč nic z ustanovení toho neukazuje na to, že udržování a znovuzřízení mělo se díti ke prospěchu a v zájmu dovolatelky a že zakladatel nadace zamýšlel ustanovením tím založiti pro dovolatelku nárok a pro stranu žalovanou povinnost znovuzříditi předmět nájmu dovolatelky i v těch případech, kde povinnost ta nevyplývá ze zákona. Nenasvědčuje tomu ani doslov ustanovení toho, aniž to vyplývá ze souvislosti obojího ustanovení, o nájmu a o fondu. Z ustanovení článků IV. a V. závěti o tom, že odkazovníci Josef S. a Aloisie S-ová mají odkázaný pavilon zdarma propůjčovati a pozemek pronajmouti žalující firmě pro účely obchodní, nelze ani v souvislosti s ostatními ustanoveními závěti ve prospěch žalující strany dovozovati nic pro sporný nárok. Pro výklad závěti po rozumu dovolatelkou zastávaném, nelze nic získati z okolnosti, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní. Otázka, zdali žalovaná strana zachovala ustanovení závěti o zřízení fondu, čili nic, jest odchylná od otázky, zdali dovolatelka má právo na to, by ustanovení o fondu bylo zachováno, a nelze je směšovati; nemá-li dovolatelka nárok na zachování, nemůže z nezachování jeho nic dovozovati a neposoudil proto soud odvolací spor nesprávně ani v tom, že má za to, že otázka uskutečnění fondu jest pro souzený spor nerozhodnou.

Čís. 12112.

Nejde o porušení mravních zásad, aniž o využití tísně druhé strany (§ 879 čís. 4 obč. zák.), dalo-li si družstvo, zjistivši, že ve skladu jest schodek, a pohrozivši skladníku trestním oznámením, od něho slíbiti a vyplatiti úhradu schodku. Lhostejno, zda skladník za schodek ručil, zda jej zavinil trestným činem nebo hrubou nedbalostí a zda výsledek revise byl správný.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1373/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném družstvu zaplacení 50.200 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Předně jest zkoumati, o který právní důvod opíral dovolatel žalobní nárok. V žalobě tvrdil, že dal žalovanému družstvu celkem 50.200 Kč, na něž nemělo vůbec nárok, poněvadž si dalo slíbiti a splniti tuto částku proti dobrým mravům od něho z nezkušenosti a v době jeho tísně, vyvolané pohrůžkou trestního stíhání. Žádal tedy navrácení toho, co plnil žalovanému družstvu na základě nicotné smlouvy (§ 879 odstavec prvý a odstavec druhý čís. 4 obč. zák.). Bylo proto jen rozhodným, zda jsou tu předpoklady uvedené v tomto zákonném ustanovení. Podle skutkového zjištění nižších soudů bylo žalobci žalovanou stranou i revidentem K-ou pohrožení trestním stíháním. Údaj dovolatelův, že byl upozorněn, že bude okamžitě zatčen, nemá ve zjištění tom opory a nelze k němu přihlížeti. Dovolatel považuje smlouvu za příčící se dobrým mravům, poněvadž, když z revise vyplývalo, že nejde o trestný čin, nemělo žalované družstvo právo, vynutiti na něm plnění v době jeho tísně, vyvolané pohrůžkou trestního stíhání. Vývodům těm nelze přisvědčiti. Neboť když, jak bylo zjištěno, žalované družstvo se dovědělo na základě revise provedené odborníkem, že ve skladě, který vedl žalobce, jest schodek, správně uznal odvolací soud, že bylo jeho povinností, by od žalobce jako skladníka žádalo vysvětlení, a, když vysvětlení nedal, mělo právo se zmíniti o trestním oznámení, a bylo jen na žalobci, byl-li si vědom, že se ničeho nesprávného nedopustil, by podal řádné vysvětlení nebo ponechal věc soudnímu vyšetření v řízení trestním. Neporušilo proto žalované družstvo mravní zásadu, přijavši na úhradu tohoto schodku od žalobce plnění, při čemž je bez významu, zda by jinak žalobce za schodek ručil, zda jej zavinil trestným činem nebo hrubou nedbalostí, a zda výsledek revise byl správný. Ke tvrzení dovolatele, že žalované družstvo vynutilo na něm plnění, se podotýká, že odvolací soud dospěl jako soud první stolice podle provedených zjištění ke skutkovému závěru, že žalobce nahradil škodu jednak sám dobrovolně, jednak jeho příbuzní beze všeho donucení. Z toho, co bylo uvedeno, správně usoudil též odvolací soud, že nebylo využito žalobcovy tísně a že, bylo-li mluveno o jeho trestním stíhání, nelze mluviti o tísni tím u něho vyvolané. K tomu jest dodati, že, i kdyby žalobce byl jednal pod vlivem nebezpečí trestního stíhání, nelze stav ten uznati za tíseň ve smyslu § 879 čís. 4 obč. zák., poněvadž stav ten nebyl takový, by mu bránil, by plně nehájil své zájmy. (Srovnej rozhodnutí čís. 8061 sb. n. s.) Nešlo o to, že škoda vznikla z toho, že žalované družstvo svěřilo vedení skladu žalobci, který neměl k tomu potřebné schopnosti a zkušenosti, nýbrž o to, zda žalobce byl v době, kdy žalovanému družstvu dal ony hodnoty jako náhradu škody, tak nezkušený, že nemohl posouditi význam a dosah tohoto svého jednání. Takovou nezkušenost žalobce netvrdil, tím méně pak, že o ní žalované družstvo vědělo. Ani v dovolání to neuplatňuje, nýbrž jen uvádí, že žalované družstvo vědělo a věděti musilo, že k zastávání takové služby

není schopen. Ano není tu předpokladů tísně nebo nezkušenosti, není třeba zkoumati, zda tu jest další předpoklad, že totiž hodnota žalobcem poskytnutého vzájemného plnění nebyla úměrná hodnotě plnění, které od něho požadovalo nebo mělo právo požadovati žalované družstvo. Nebylo proto třeba zjišťovati, zda žalobce ručil za schodek a zda jej zavinil.

Čís. 12113.

Nejde o fideikomisární substituci, nýbrž o nezávazné přání, uvedl-li zůstavitel v závěti, že prosí, by dědic ve své závěti odkázal »veškeré své jmění« stejným dílem svým a jeho (zůstavitele) dědicům.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1461/31.)

Zůstavitelka Albína F-ová uvedla doslovně v poslední vůli toto: »... odkazuji veškeré své jmění svému manželi Josefu F-ovi. Prosím jej však, aby ve své závěti odkázal veškeré své jmění stejným dílem svým a mým příbuzným a to ..... a to jednu šestinu dětem mého bratra Rudolfa C-a Rudolfu C-ovi a Gerhartu C-ovi, takže každé z těchto dětí obdrží jednu dvanáctinu.« Žalobou, o niž tu jde, domáhali se Rudolf C. a Gerhart C. na Josefu F-ovi, by bylo uznáno právem: I. Určuje se, že žalobci jsou fideikomisárními dědici po zemřelé Albíně F-ové v ten způsob, že žalovaný jest povinen odkázati každému z nich $^1/_{12}$ pozůstalosti po zemřelé Albíně F-ové a že žalovaný není oprávněn ohledně těchto $^2/_{12}$ disponovati kmenovým jměním. II. Žalovaný jest povinen zříditi notářský soupis pozůstalosti na svůj náklad a dáti přesné vyúčtování do 14 dnů pod exekucí anebo v téže lhůtě pod exekucí zaplatiti žalobcům Kč 50.000. III. Žalovaný jest povinen složiti jako jistotu pro žalobce do 14 dnů pod exekucí u soudu 50.000 Kč v hotovosti nebo v pupilárních cenných papírech nebo v téže lhůtě pod exekucí zaplatiti žalobcům Kč 50.000. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Soud, použiv §§ 608 a násl. zejména § 614 obč. zák. a § 6 obč. zák., dospěl na základě skutkových okolností pozůstalostními spisy zjištěných ku přesvědčení, že tu není fideikomisární substituce. Není správný názor žalovaného, že fideikomisární substituce tu není, jelikož zemřelá manželka vyslovila jen »prosbu«, by ve své poslední vůli vzal zřetel na její příbuzné, a že by ho musela výslovně zavázati, by po své smrti zanechal pozůstalost osobám zemřelou manželkou určeným, neboť fideikomisární substituce je po právu zřízena, i když se nestala způsobem přikazovacím, nýbrž jen formou vysloveného přání. Zůstavitelkou použité slovo »prosím« by tudíž nevadilo zřízení fideikomisární substituce, neboť je to zajisté více než vážné přání, adresované obmyšlenému dědici. Jiná je však věc, vyloží-li se závěť podle § 6 obč. zák. se zřetelem na §§ 608 a násl. obč. zák. Zůstavitelka totiž, což je předpokladem pro zřízení fideikomisární substituce, prosbu svou neomezila na to, co jako své jmění zanechává, nýbrž vyslovila přání (»prosbu«), by dědic ve své závěti odkázal »veškeré své jmění« stejným dílem svým a jejím příbuzným a to ..... Již z toho doslovu závěti je vidno, že zůstavitelka

projevila ke svému muži přání (»prosbu«), by kdysi ve své závěti pamatoval na své a na její příbuzné, a to se svým celým jměním a zároveň stanovila díly, jak celé své jmění má rozděliti. Takovéto přání není ovšem přáním, které by mohlo býti se stanoviska § 608 obč. zák. posuzováno jako povinnost dědice, přenechati to, co zdědil od zůstavitele, v případě své smrti aneb v jiném určitém případě druhému jmenovanému dědici. Prosba zůstavitelky v souzeném případě je jen jakousi morální povinností obmyšleného dědice, by se kdysi dle přání zůstavitelky zachoval a o svém celém jmění testamentárně ustanovil tak, jak to zůstavitelka svou poslední vůlí vyslovila, nijak však to není závazkem právním, nějakým právem pro osobu v závěti jmenovanou, zejména ne substitucí, byť i jen obecnou (§ 604 obč. zák.), tím méně fideikomisární (§ 608 obč. zák.). Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Co se týče právního posouzení věci, není příčiny pochybovati o správnosti stanoviska prvého soudu, a odkazuje se na důvody napadeného rozsudku, k nimž se ještě dodává vzhledem k vývodům odvolání toto: Žalobci tvrdí, že poslední vůlí Albiny F-ové byla založena v jejich prospěch fideikomisární substituce (§ 608 obč. zák.). Takováto substituce vznikne, uloží-li zůstavitel svému dědici za povinnost, by dědictví, které přijal, přenechal po své smrti nebo v jiných určitých případech druhému ustanovenému dědici. V souzeném případě však zůstavitelka prosí dědice jí ustanoveného (žalovaného Josefa F-a), by ve své závěti odkázal veškeré své jmění příbuzným obou manželů, mezi nimiž uvádí i žalobce, s tím, že mají obdržeti každý jednu dvanáctinu jmění Josefa F-a. Tato ustanovení neodpovídají § 608 obč. zák. Třebaže není na závadu forma projevu, že prosí žalovaného, by řečeným způsobem postupoval, odporuje ustanovení § 608 obč. zák., že zůstavitelka neustanovuje poddědice sama, nýbrž ponechává to muži jako jejímu dědici, by on sám ve své závěti odkázal jmění osobám zůstavitelkou označeným, a dále, že žalovaný má takto odkázati veškeré své jmění. Tento obsah poslední vůle nelze považovati za zřízení svěřenského náhradnictví, protože nevyhovuje zákonným předpisům, a platí tu vykládací pravidlo § 614 obč. zák., že při neurčitě vyslovené substituci jest vykládati zůstavitelův projev tak, by dědicova svoboda nakládati vlastnictvím byla co nejméně obmezena. Z obsahu poslední vůle lze tedy usouditi, že žalovaný ohledně přijatého dědictví není nijak obmezen v disposici s ním, a že mu nebyli ustanoveni žalobci za fideikomisární substituty. Projev zůstavitelky je takový, o jakém mluví § 711 obč. zák., projev ten by nebyl závazný vzhledem k tomu, že teprve dědic má ve své závěti určitým způsobem o jmění pořídit, ani tehdy, kdyby zůstavitelka byla žádala žalovaného, by o jmění mu zůstaveném takovým způsobem naložil, tím méně může obmezovati žalovaného ohledně všeho jeho majetku. Na tom nic nemění okolnost, že se žalobní nárok týká pozůstalého jmění po Albíně F-ové, neboť jde o to, zda byla substituce platně zřízena, což, jak vyloženo, se nestalo. Projev zůstavitelky je pouhým přáním, pro žalovaného nezávazným (viz též Stubenrauch: Kommentar zum bürgerlichen Gesetzbuche k § 614 obč. zák.). Vývody odvolání o tom, že pravý smysl slov ve spojení s úmyslem zůstavitelky nebyl zjištěn, jsou vyvráceny tím, co v posledním pořízení je vysloveno. Že by pořízení mělo platiti aspoň

o pozůstalostním jmění, nelze uznati, jak již bylo shora podotčeno; dovolávati se pak ustanovení § 878 obč. zák., který platí o smlouvách, je vyloučeno, ano jde o poslední pořízení, tedy o jednostranný projev vůle.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem, že odvolací soud posoudil věc nesprávně s hlediska právního. Žalobci opřeli žalobní nárok o tvrzení, že byla poslední vůlí zůstavitelky zřízena fideikomisární substituce ve prospěch žalobců. Bylo tudíž na nich, aby dokázali, že jest tomu tak. Leč nižší soudy dospěly, uváživše nesporný obsah posledního pořízení, k názoru, že nebylo vůlí zůstavitelky zříditi fideikomisární substituci. S názorem jejich jest souhlasiti. Žalobci praví sami v dovolání, že jest poslední pořízení nejasné. Je-li tomu tak, bylo se při výkladu opatření zůstavitelky, o něž jde, říditi zásadou § 614 obč. zák. Smyslem tohoto ustanovení jest, že se substituce jakožto opatření, značící omezení práva dědiců, nepředpokládá, nýbrž že lze o vzniku fideikomisární substituce mluviti jen, má-li základ v jasném opatření zůstavitele. Ze zjištěného doslovu posledního pořízení zůstavitelky nevyplývá, že bylo její vůlí omeziti dědice ve volném nakládání s dědickým jměním, což je právě podstatou fideikomisární substituce (§ 613 obč. zák.), a jest se naopak přikloniti k názoru, že zůstavitelka vyslovila v posledním pořízení jen přání, podle § 711 obč. zák. nezávazné, by žalovaný pořídil o svém jmění, tedy nikoliv o jmění zděděném, způsobem v posledním pořízení blíže uvedeném. Nelze-li mluviti v souzeném případě o fideikomisární substituci, bylo z důvodu toho odepříti oprávnění žalobnímu nároku.

Čís. 12114.

Spoluvlastník nemovitosti jest oprávněn domáhati se na druhém spoluvlastníku náhrady za to, že mu dovoluje, by užíval společné věci způsobem zasahujícím do spoluvlastnictví žalobce.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1540/31.)

Žalobě spoluvlastnice na druhou spoluvlastnici o úplatu za krám a za používání zahrady ve společné nemovitosti, bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Odvolatelka spatřuje nesprávné právní posouzení věci prvým soudem v tom, že považuje žalující stranu za oprávněnu, by přímo požadovala na žalované straně náhradu za užívání části společné věci, kdežto prý bylo na žalující straně, by se nejprve dožadovala úpravy výše úplaty za užívání a pak teprve vyúčtování a rozdělení výnosu. Odvolatelka opírá svůj názor o ustanovení § 830 obč. zák., avšak přehlíží, že v souzeném případě nejde žalobkyni o vyúčtování a o rozdělení užitku, který společná věc vynáší, nýbrž o stanovení náhrady, kterou má žalovaná platiti žalobkyni za to, že jí dovoluje, by užívala společné věci způsobem, který zasahuje do spoluvlastnictví žalobkyně, kteryžto způsob užívání sice žalobkyně chce snášeti, nikoli však bezplatně. Tím, že žalovaná sama části společné věci užívá, zabraňuje nejen žalobkyni, by této části týmž způsobem neužívala, nýbrž i tomu, by oné části nebylo použito ke společnému prospěchu obou stran způsobem přinášejícím užitky, na př. pronájmem. Následkem toho není z této části věci užitků, jež by bylo lze podle ustanovení § 830 obč. zák. vyúčtovati a rozděliti. Jest proto na bíledni, že žalobkyni, nechce-li vyloučiti žalovanou z fysického užívání části společné věci, která z toho důvodu nenese společné užitky po rozumu § 839 obč. zák., nezbývá než domáhati se na žalované náhrady za užívání části společné věci. V povaze věci jest a opírá se i o obdobu § 1100 obč. zák., že tato náhrada může býti požadována po zadu, neboť nejde o smluvní poměr, podle něhož by byla žalovaná oprávněna po určitou dobu společné věci užívati. Není však zákonného závazku žalobkyně, by se oné náhrady domáhala teprve najednou po skončeném užívání, pročež není závady, by se žalobkyně různými žalobami nedomáhala zaplacení náhrady za užívání společné věci žalovanou za různá časová období, jakž se již stalo v souzeném případě žalobou mezi týmiž stranami. Ježto jde o náhradu za různá časová období, nemůže nastati ani překážka litispendence.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce posoudil odvolací soud spor správně a odkazuje se proto na vystižné důvody napadeného rozsudku, které se nepodařilo vývodům dovolání vyvrátiti. Názor odvolacího soudu neodporuje ustanovení prvé věty § 830 obč. zák., podle níž každý spoluvlastník jest oprávněn (nikoli povinen) naléhati na vyúčtování a na rozdělení výnosu. Žalovaná užívá výlučně části společného domu, jest proto žalobkyně jako spoluvlastnice, neodporujíc tomuto užívání, které ji vylučuje, by oné části společného domu stejným způsobem neužívala, oprávněna žádati na žalované náhradu za svůj podíl na užitku domu, jenž jí tímto způsobem uchází (§§ 839 a 840 obč. zák.). Žalovaná před procesním soudem nenamítala, že má nárok na zvláštní náklady na společný dům vynaložené a nejmenovala položky, jež by bylo proti nároku žalobkyně vyúčtovati; proto není třeba předchozího zvláštního vyúčtování a není vyloučen nárok žalobkyně na polovici výnosu společného domu. Že jest povinna platiti náhradu za užívání bytu, dovolatelka přiznává. Jde tedy jen o spornou výši náhrady a výše ta byla nižšími soudy stanovena na základě zjištění provedeného znaleckým důkazem.

Čís. 12115.

Byla-li při prvém roku, při němž žalovaný ohlásil námitku věcné nepříslušnosti, dána žalovanému lhůta k žalobní odpovědi a nepodal-li žalovaný ve lhůtě žalobní odpověď, nastaly již následky zmeškání. Bylo-li pak k návrhu žalobce ustanoveno ústní jednání o námitce nepříslušnosti, k němuž se žalovaný nedostavil a při němž bylo vydáno k návrhu žalobce

usnesení podle § 261, šestý odstavec, c. ř. s. o postoupení spisů příslušnému soudu, byl tento soud oprávněn rozhodnouti o napotomním návrhu žalobce na vydání rozsudku pro zmeškání.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1546/31.)

O žalobě, zadané na krajském obchodním soudě v Praze, byl ustanoven prvý rok, k němuž se žalovaný dostavil a vznesl námitku věcné nepříslušnosti, načež mu byla udělena lhůta k žalobní odpovědi. Žalovaný ve lhůtě žalobní odpověď nepodal. K jednání o námitce věcné nepříslušnosti byl nařízen rok, k němuž se žalovaný nedostavil a při němž bylo námitce vyhověno a žalobce navrhl, by byly spisy postoupeny krajskému civilnímu soudu v Praze ve smyslu § 261, poslední odstavec, c. ř. s., kterémužto návrhu soud vyhověl. Krajský civilní soud v Praze vydal pak k návrhu žalobce rozsudek pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud zamítl odvolání, pokud uplatňovalo zmatečnost, a ani jinak nevyhověl odvolání. V onom směru uvedl v důvodech: Odvolatel uplatňuje zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s., poněvadž prvý soud vynesl rozsudek pro zmeškání, ač odvolatel měl býti dříve k soudu obeslán a vyzván k podání příslušných námitek, a, poněvadž tak se nestalo, byla mu nezákonným způsobem odňata možnost před soudem projednávati. Tomu tak není. O žalobě byl ustanoven prvý rok, k němu se odvolatel osobně dostavil, učinil námitku věcné nepříslušnosti a byla mu udělena lhůta k žalobní odpovědi do 8. září 1930. V protokolu o tomto roku je uvedeno, že k odpovědi po uplynutí této lhůty podané by jako k opožděné nebylo lze přihlédati, a tento protokol žalovaný podepsal. Soud nemá jiné povinnosti, než aby jej upozornil na následky opožděné odpovědi. Žalovaný však žalobní odpověď nepodal a tím byl prekludován a nastaly již následky zameškání. Žalobce nemohl ihned žádati o vydání rozsudku pro zmeškání, nýbrž musil v prvé řadě žádati, by bylo nařízeno ústní jednání o námitce věcné nepříslušnosti. Námitce bylo vyhověno a proto učinil žalobce návrh, aby byly spisy postoupeny krajskému civilnímu soudu v Praze ve smyslu § 261 c. ř. s., kterémuž návrhu bylo vyhověno. Tím se stal příslušným krajský soud civilní v Praze, jenž přijal věc ve stavu, v němž byla u obchodního soudu. Krajský soud civilní neměl povinnost předvolávati žalovaného k soudu a ho poučovati ani mu uděliti novou lhůtu, an ji již obchodní soud udělil a tato lhůta prošla, nýbrž povinností jeho bylo, by na základě spisů jednal (§ 138 c. ř. s.). To také učinil a vyčkav návrh na vydání rozsudku pro zmeškání, tento rozsudek vydal. Z toho plyne, že prvý soud jednal zcela správně podle zákonných předpisů a že žalovanému nebyla odňata nezákonným způsobem možnost před soudem projednávati. Je proto odvolání z důvodu zmatečnosti neodůvodněné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod č. 4 § 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění, neboť odvolací soud správně posoudil věc po stránce právní. K vývodům dovolání se připomíná, že při prvém roku, při němž žalovaný

ohlásil námitku věcné nepříslušnosti, dána byla žalovanému lhůta k žalobní odpovědi s poučením obsaženým v protokole o prvém roku, který žalovaný podepsal, a proto protokol ten podle § 212 a 215 c. ř. s. činí plný důkaz o průběhu a o obsahu jednání. Následky opožděného podání žalobní odpovědi jsou v protokole o prvém roku výslovně uvedeny, protokol ten žalovaný podepsal a proto jest bezvýznamná jeho výtka, že nebyl upozorněn na následky nepodání žalobní odpovědi. An žalovaný nepodal v dané mu lhůtě žalobní odpověď, ve které podle § 243 druhý odstavec c. ř. s. měl udati zejména i okolnosti k odůvodnění námitky nepříslušnosti soudu a označiti důkazy pro dolíčení její pravdivosti, byl tím již prekludován a nastaly již následky zameškání. K návrhu žalobkyně bylo ustanoveno ústní jednání o námitce nepříslušnosti, k němuž se žalovaný nedostavil a při němž bylo vydáno k návrhu žalobkyně usnesení podle § 261 šestý odstavec c. ř. s. o postoupení spisu příslušnému krajskému soudu civilnímu v Praze. Tento příslušný soud přijal věc v tom stavu, v němž byla u krajského soudu obchodního v Praze, a měl provésti jednání s použitím jednacího protokolu o prvním jednání sepsaného a všech ostatních spisů sporu se týkajících a zahájiti je podle § 138 c. ř. s. Když pak žalobkyně učinila návrh na vydání rozsudku pro zmeškání pro nepodání žalobní odpovědi (§ 298 a 396 c. ř. s.), bylo správně tomuto návrhu vyhověno, poněvadž odpověď na žalobu včas nebyla podána. Pokud se dovolatel odvolává na ustanovení § 398 c. ř. s. druhý odstavec poslední věta, jest k tomu odpověděti, že tu jde o soud, u něhož žaloba byla podána a jenž o námitkách jednal a tedy mohl rozsudek pro zmeškání vydati jen, když námitky zamítl. Bylo-li námitce nepříslušnosti vyhověno a byl-li spor podle § 261 šestý odstavec c. ř. s. k návrhu žalobce postoupen příslušnému soudu, pak tento soud, jemuž spisy byly postoupeny podle § 138 c. ř. s., rozhoduje o návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání ve smyslu § 398 c. ř. s., když lhůta k podání odpovědi na žalobu správně daná při prvém roku, byla promeškána. Nebylo tedy třeba zvláštního zákonného ustanovení pro případ, že žalobní odpověď uložená nepříslušným soudem nebude podána a námitce nepříslušnosti bude vyhověno, poněvadž pro ten případ stačí ostatní zákonná ustanovení (§§ 239, 243, 261, 138, 398 c. ř. s.).

Čís. 12116.

Z rozhodování ve sporu (v prvé stolici) není vyloučen soudce, jenž spolupůsobil jako soudce v trestním řízení, třebaže rozsudek trestního soudu byl závazným (§ 268 c. ř. s.) pro civilní soud.

Příkazu říšského silničního řádu o osvětlení povozu nelze použíti na jízdní kolo, vedené jezdcem, ani obdobně.

Na říšských silnicích není povinností vozidla, tím méně chodce, by používal jen levé strany silnice ve směru jízdy nebo chůze, nýbrž jen vyhýbání protijedoucím vozidlům je nařízeno po levé straně.

Neslyšel-li ten, kdo vedl jízdní kolo, hukot motoru a nebyl-li motor osvětlen, nelze spatřovati jeho neopatrnost ani v tom, že šel podél pravé strany silnice ve vzdálenosti asi 180 cm, aniž, že šel takovým způsobem po silnici v zatáčce a že vedl kolo po své levé straně ke středu silnice.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 814/32.)

Žalobce, veda za tmy kolo po říšské silnici, byl zachycen neosvětleným motocyklem žalovaného a těžce poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. V odvolání uplatňoval žalovaný mimo jiné zmatek podle § 477 čís. 1 c. ř. s., jejž spatřoval v tom, že rozsudek prvého soudu byl vydán za předsednictví téhož soudce, jenž byl členem odvolacího senátu v trestní věci proti žalovanému, v níž byl žalovaný odsouzen pro přestupek podle § 335 tr. zák., spáchaný tím, že najel na žalobce. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a vyvrátil výtku zmatečnosti takto: Skutečnost, že mezitímní rozsudek byl vydán senátem, jemuž předsedal týž soudce, který spolupůsobil při rozsudku ze dne 2. června 1930 jako člen odvolacího senátu ve věcech trestních, nemůže odůvodniti zmatečnost napadeného rozrudku. Z výkonu soudcovského úřadu v civilních sporech jsou v řízení opravném vyloučeni jen ti soudcové, kteří spolupůsobili při napadeném rozhodnutí nižší stolice (§ 20 čís. 5 j. n.). Napadený rozsudek byl vydán v prvé stolici. Nelze proto pohlížeti na předsedu soudu jako na soudce vyloučeného z důvodu, že spolupůsobil v trestním řízení jako soudce, i když toto rozhodnutí v tomto případě jest závazné pro soud civilní (§ 268 c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Dovolatel provádí dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s., nikoliv § 503 č. 1 c. ř. s., vytýkaje odvolacímu soudu, že nesprávným výkladem ustanovení § 20 č. 5 j. n. odůvodnil neopodstatněnost výtky zmatečnosti činěné prvému soudu. S hlediska § 503 č. 4 c. ř. s. jest ho odkázati na odůvodnění odvolacího soudu.

Ani po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nelze dovolateli přisvědčiti. Jízdní kolo není povozem, nýbrž vozidlem a nelze proto předpisů silničního řádu pro Čechy pro říšské silnice (o kterou jde) z 21. června 1886 č. 54 z. z. o povozech použíti na jízdní kola doslovně, nýbrž obdobně a v souladu s vyhláškou českého místodržitelství ze dne 27. ledna 1892 č. 7 z. z. doplňující policejní řád pro říšské silnice ohledně velocipedů. Výslovně není tam nikde stanoveno, že jízdní kolo vedené jezdcem musí býti v noci osvětleno. Příkazu k osvětlení povozu nelze použíti na jízdní kolo jezdcem vedené, ani obdobně. Neboť policejní silniční řády jsou předpisy bezpečnostními sloužícími k zamezení nebezpečí hrozícího z jízdy vozidel po silnici se pohybujících. Jízdní kolo vedené jezdcem nevyvolává nebezpečí ani pro jiné chodce ani pro jiná vozidla, poněvadž není větší překážkou v cestě, než obyčejný chodec, a nepohybuje se větší rychlostí než chodec. Nelze je proto srovnávati s povozem a s jinými vozidly, nýbrž s chodcem nesoucím nebo vlekoucím břemeno, jenž ani v noci světlem opatřen býti nemusí. Dle těchto předpisů není však ani povinností vozidla, tím méně chodce, by používal jen levé strany silnice ve směru jízdy nebo chůze, nýbrž jen vyhýbání protijedoucím vozidlům je nařízeno po levé straně. Neslyšel-li žalobce hukot motoru a nebyl-li motor osvětlen, nelze spatřovat neopatrnost (§ 1297 obč. zák.) ani v tom, že žalobce šel, veda jízdní kolo, podél pravé strany silnice ve vzdálenosti 1 m 80 cm, poněvadž nemohl tušiti, že se proti němu blíží neosvětlené motorové kolo, a že si jezdec tak neopatrným a nebezpečným způsobem bude počínati. Nelze proto žalobcovu neopatrnost odvozovati ani z toho, že takovým způsobem šel po silnici v zatáčce a že vedl kolo po své levé straně ke středu silnice.

Čís. 12177.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Legitimace majitele cizí směnky na vlastní řad jako indosatáře jest přerušena podpisem směnečníka jako prvního indosanta na rubu směnky, jehož podpis majitel směnky neškrtl.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1994/32.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, přijatel směnky na vlastní řad, že na rubu směnky jest na prvém místě směnečník a přijatel, nikoliv remitent. Procesní soud prvé stolice směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: Z prvopisu směnky, jejíž pravost jest uznána, bylo zjištěno, že směnku podepsal K. jako přijatel a V. jako výstavce. Na rubu směnky jest na prvém místě podpis K-a a pod ním podpis V-a. Žalobce musí však podle § 32 směn. zák. jako vlastník směnky býti legitimován nepřetržitou a až k němu jdoucí řadou indosamentů. První indosament musí býti opatřen jménem remitenta. Tomu však v souzeném případě tak není a není tudíž žalobce podle § 32 směn. zák. legitimován. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Z předložené směnky lze vyčísti, že žalovaný K. jest příjemcem směnky a že jejím remitentem jest V. Podepsal-li akceptant směnku nejen na líci, nýbrž zcela zbytečně i na rubu, nemůže jeho podpis na rubu míti právní význam. Prvním indosantem podle obsahu směnky jest tu remitent V., a nikoliv K., kterýž jako akceptant směnku nemohl na jiné osoby převáděti, právo to příslušelo jen remitentovi a dalším indosantům — § 8 směn. zákona čís. 1/1928. Zbytečný podpis akceptanta musí býti pokládán za nenapsaný a mohl účastníky býti škrtnut. Soud odvolací vychází z úvahy, že zbytečný a bezvýznamný podpis K-a na rubu směnky nebyl a nemůže býti prvým indosamentem, a že řada blankoindosamentů zahájena jest teprve podpisem remitenta, takže žalobkyně nepřetržitou řadou blankoindosamentů až k ní jdoucích jest legitimována jakožto vlastník směnky — § 32 směn.z ák. čís. 1/1928.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Napadající rozsudek odvolacího soudu z dovolancího důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.), má dovolání pravdu. Žalobkyně není formálně legitimována jako indosatářka k žalobě nepřetržitou řadou rubopisů. Podle § 32 sm. zák. bylo zapotřebí, poněvadž jde o směnku na vlastní řad, by směnku podepsal jako první indosant remitent, tedy V. Ve skutečnosti přičinil však první rubopis směnečník (akceptant), jenž k tomu vůbec nebyl oprávněn. Jeho podpis na rubu směnky zůstal, nebyl přeškrtnut a jest tudíž k němu po formální stránce přihlížeti. Podpis tento není bez právního významu, jak usuzuje odvolací soud, nýbrž byl by bez významu jen, kdyby byl oprávněným majitelem směnky přeškrtnut. Nelze jej tudíž pokládati za nenapsaný. Neškrtla-li jej žalobkyně, ač k tomu byla oprávněna, jest k němu při zkoumání její aktivní legitimace míti zřeni a uznati, že její legitimace jako indosatářky jest přerušena podpisem směnečníka jako prvního indosanta na rubu směnky, a není proto legitimována nepřetržitou řadou indosací, jak žádá předpis § 32 sm. zák. (srov. rozh. 11.168 a 9736 sb. n. s.).

Čís. 12118.

Nevybočuje-li výdělečná činnost dlužníka, zahrnujíc v sobě stavební zámečnictví, vodovodní instalaterství a správkárnu aut, ve svém celku z rozsahu drobné živnosti (§ 251 čís. 6 ex ř.), nebrání právoplatné vyloučení strojního zařízení potřebného pro stavební zámečnictví a vodovodní instalaterství, by z exekuce nebyl vyloučen i stroj, jehož jest třeba pro správkárnu aut.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, R I 677/32.)

Dlužník navrhl, by z exekuce bylo vyloučeno strojní zařízení pro stavební zámečnictví a vodovodní instalaterství a železný soustruh, jehož prý potřebuje pro správkárnu aut. Soud prvé stolice vyloučil z exekuce navrhované předměty až na železný soustruh. Rekursní soud vyloučil z exekuce i železný soustruh.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Stěžovatelka vytýká napadenému usnesení nesprávné hodnocení výsledků provedených šetření a nesprávné právní posouzení věci v podstatě proto, že prý rekursní soud neprávem zrušil podle § 39 čís. 2 ex. ř. exekuci též ohledně úplného železného soustruhu s vyměňovacími kolečky, jenž slouží k provozování správkárny aut, ač byly již z exekuce vyloučeny předměty potřebné ku provozování dlužníkovy živnosti zámečnické a instalační, a háji názor, že nelze vylučovati předměty potřebné ku provozování několika živností dlužníkových. Tento názor nelze schváliti. Ustanovení § 251 čís. 6 ex ř. mluví výslovně o předmětech, kterých osoby tam zmíněné »potřebují k osobnímu dalšímu výkonu výdělečné činnosti«. Nejvyšší soud dovodil již v rozhodnutích čís. 2860 a 5665 sb. n. s., že bylo právě sociálně politickým účelem rozšíření, kterého se dostalo předpisu § 251 č. 6 ex. ř. novelou ze dne 1. června 1914 čís. 118 ř. zák., by řemeslníkům a drobným živnostníkům i po exekuci zůstalo možným, provozovati zavedenou již živnost jako zdroj výživy ve dřívějším objemu s týmiž prostředky umožňujícími soutěž a že jsou u osob těchto z exekuce vyloučeny předměty, jichž potřebují k osobnímu dalšímu výkonu dosavadní výdělečné činnosti, čímž mělo býti podle motivů ve shodě s dřívější judikaturou vyjádřeno, že jsou z exekuce vyjmuty nejen předměty nezbytné, nýbrž i ty, jichž jest zapotřebí k výhodnému provozování výdělečné činnosti odpovídajícímu osobním poměrům dlužníkovým. Tato »výdělečná činnost« zaujímá však podle výsledků konaných šetření u dlužníka v souzeném případě stavební zámečnictví, vodovodní instalatérství a správkárnu aut a nelze ji s hledisek §§ 251 čís. 6 a 39 čís. 2 ex. ř. tříštiti na jednotlivé její složky, čemuž nasvědčuje i to, že ustanoveními právě zmíněnými jest chráněno další provozování její v dosavadním rozsahu. Poněvadž dlužník celou tuto živnost včetně správkárny aut provozuje jen ve své zámečnické dílně, jest při tom osobně činný a vypomáhají mu jen dva učni, nevybočuje jeho výdělečná činnost z rozsahu drobných živností, jak to má na mysli § 251 čís. 6 ex. ř. Z toho, co uvedeno, plyne, že, bylo-li již pravoplatně vyloučeno strojní zařízení pro stavební zámečnictví a vodovodní instalaterství, nebrání to vyloučení také ještě železného soustruhu, je-li ho třeba pro správkárnu aut.

Čís. 12119.

Ten, komu byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávek pozůstalosti za peněžními ústavy ze vkladů, zabavení vkladních knížek (vkladních listů) se však nestalo podle § 296 ex. ř., nenabyl ke vkladům zástavního práva a nestal se účastníkem pozůstalostního řízení. Není proto oprávněn k rekursu proti usnesení v pozůstalostním řízení, že ze zabavených vkladů mají býti vyplaceny náklady na správu pozůstalosti a že zabavení pohledávek ze vkladů jest pokládati za nevykonané.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, R I 899/32.)

Úrazové pojišťovně dělnické byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávání pozůstalosti po Hugonu K-ovi za spořitelnou města L. a za záložnou v L. a bylo těmto poddlužníkům zapovězeno, by pozůstalosti na tyto pohledávky nic neplatily. V pozůstalostním řízení po Hugonu K-ovi byl vyřízen účet správce pozůstalosti a rozhodnuto, že z řečených vkladů mají býti vyplaceny náklady na správu pozůstalosti, a vysloveno, že zabavení pohledávek ze vkladů povolené Úrazové pojišťovně dělnické jest považovati za nevykonané,

poněvadž usnesení povolující exekuci nebylo doručeno pozůstalostnímu soudu. K rekursu Úrazové pojišťovny dělnické rekursní soud usnesení pozůstalostního soudu potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs Úrazové pojišťovny dělnické.

Důvody:

Předem jest se zabývati otázkou, zdali jest rekurentku považovati za účastnici pozůstalostního řízení po Hugonu K-ovi, v němž bylo napadené usnesení vydáno, poněvadž § 37 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., oprávnění k rekursu přiznává jen účastníkům. Účastníkem jest podle § 6 tohoto zákona ten, kdo rozhodnutím soudu může býti ve svých právech přímo dotčen, nebo, kdo uplatňuje právní zájem, by soud učinil nějaké rozhodnutí. V souzeném případě přichází v úvahu jen případ prvý a jest tedy zkoumati, zdali napadeným rozhodnutím může býti rekurentka dotčena. Rekurentce byla usnesením okresního soudu v L. ze dne 5. března 1931 k vydobytí její pohledávky 26.394 Kč 30 h povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávání pozůstalosti po Hugonu K-ovi za Spořitelnou města L. ze vkladu na listu 15.749 a za občanskou záložnu v L. ze vkladu na listu 7385 a bylo těmto ústavům jako poddlužníkům zapovězeno, by pozůstalosti nic na pohledávky ty neplatily. Napadeným usnesením potvrzeno bylo usnesení soudu prvé stolice, kterým byl vyřízen účet Dr. W-a jako správce pozůstalosti a rozhodnuto, že z oněch vkladů mají býti vyplaceny po právní moci usnesení náklady na správu pozůstalosti úhrnem 927 Kč 28 h a vysloveno, že zabavení pohledávek ze vkladů rekurentce povolené jest považovati za nevykonané, poněvadž usnesení exekuci povolující nebylo podle § 295 ex. ř. pozůstalostnímu soudu doručeno. Jest zřejmo, že výplatou nákladů na správu ze vkladů bylo by dotčeno právo rekurentky na její uspokojení ze vkladů, nabyla-li je, poněvadž ani oba vklady k úplnému zaplacení její pohledávky by nestačily. Záleží tedy na tom, zda rekurentka z exekučního usnesení nabyla práva na uspokojení z řečených vkladů. Nižší soudy, prohlašujíce, že zabavení nebylo vykonáno, vycházejí očividně z názoru, že exekuce nebrání výplatě nákladů správních. Soudům nižším jest přisvědčiti, že zabavení pohledávek ze vkladů není dosud vykonáno, ovšem z jiného důvodu, než míní nižší soudy. Nejde totiž o soudní depositum, neboť vkladní list a knížku má v rukou správce pozůstalosti Dr. W., advokát v L. Zabavení pohledávek ze vkladních knížek — vkladní list jest totéž jako vkladní knížka — bank, spořitelen a záložen vykonává se podle § 296 ex. ř. tím, že je výkonný orgán vezme podle příkazu exekučního soudu k sobě, sepíše o tom zájemní protokol a uloží u soudu. To se však nestalo, vklady nejsou dosud zabaveny a proto není ani přikázání k jejich vybrání účinné, poněvadž zástavního práva jiným způsobem než způsobem § 296 ex. ř. nelze nabýti. Stěžovatelka tedy přes to, že exekuční usnesení vešlo v moc práva, nenabyla na vklady u spořitelny a záložny v L. práv zástavních, proto se usnesení nižších soudů nedotýkají takových práv rekurentky, a rekurentku nelze považovati za účastnici pozůstalostního řízení a proto ani za oprávněnou k rekursu.

Čís. 12120.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Tvrdí-li se v inserátu o obleku pracovaném na umělém hedvábí, že jest pracován »na hedvábí«, je tu možnost, že tento údaj jest způsobilý oklamati a zjednati inserujícímu na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži, postačující k osvědčení zdržovacího nároku a k povolení prozatímního opatření.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, R I 954/32.)

Firma R. navrhla, by proti firmě Z. bylo vydáno toto prozatimní opatření: K zajištění nároku ohrožené strany firmy R. proti straně žalované, firmě S., ve sporu pro nekalou soutěž, zapovídá soud straně žalované, by užívala výrazu »na hedvábí« pro zboží, které není pracováno na přirozeném hedvábí, a to v oznámeních, reklamách, insercích a v obchodním styku vůbec. Odpůrce nechť ihned vyhoví této zápovědi, jakmile mu bude doručena, jinak uloží soud na návrh ohrožené strany peněžitou pokutu a dále nařídí soud, by strana žalovaná dala jistotu za škodu, která by jejím dalším zapovězeným jednáním vzešla. Soud prvé stolice zamítl návrh na povolení prozatimního opatření, rekursní soud prozatimní opatření povolil. Důvody: Nesporno jest, že žalovaná firma nabízela v časopisech a ve své výkladní skříni obleky pracované »na hedvábí«. Osvědčeno jest přípisem znalce, že nabízený oblek jest pracován vnitřní podšívka kabátu a zevní podšívka vesty z umělého hedvábí, další podšívky, rukávy a vnitřní podšívka vesty, jsou z bavlny, v kalhotech podšívka bavlněná a díl železité příze. Jest tedy oblek jen částečně na umělém hedvábí pracován. Označení »na hedvábí« jest za těchto okolností zřejmě nesprávné a způsobilé oklamati osoby koupěchtivé, takže by daly při soutěži onomu zboží přednost. Nepravdivé jest označení, nečiníc rozdíl mezi hedvábím umělým a přirozeným, nepravdivé jest dále i potud, že nepřihlíží k tomu, že jen částečně pracováno jest na umělém hedvábí a jinak na přípravách méně cenných. Způsob takového jednání, totiž nepravdivého označování odporuje svou nepravdivosti dobrým mravům soutěže po rozumu § 1 zákona ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.

Nejvyšší soud vyhověl částečně rekursu a změnil napadené usnesení v ten rozum, že vyloučil z výroku slova: »a v obchodním styku vůbec«, jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Žalovaná připouští, že oblek, o kterém se v inserátu praví, že je pracován »na hedvábí«, ve skutečnosti je pracován na umělém hedvábí. Objektivně neodpovídá tedy tento údaj o jakosti zboží skutečnosti a již proto jest připustiti možnost, že je také způsobilý oklamati a zjednati žalované na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži. To však stačí i k osvědčení zdržovacího nároku, i k povolení prozatimního opatření, jak vyloženo bylo v rozhodnutí čís. 9663 sb. n. s., k němuž se poukazuje.

Dalšího šetření ve smyslu námitek žalované nebylo potřeba k rozhodnutí o návrhu na prozatimní opatření a předbíhalo by se jím rozhodnutí ve věci. Zda si žalovaná byla vědoma toho, že se její jednání příčí dobrým mravům soutěže, je pro zdržovací nárok nerozhodné. Z prozatimního opatření opatření bylo vyloučiti slova »a v obchodním styku vůbec« jednak pro neurčitost tohoto výrazu, jednak i proto, že by prozatimní opatření mohlo výkladem tohoto obratu překročiti meze ochrany v § 2 o nekalé soutěži vytýčené.

Čís. 12121.

Svěření zástavních lístků, jimiž byla umožněna disposice s věcmi, rovná se svěření věcí samých.

Bezelstným jest zástavní věřitel, jenž, nabývaje zástavy, neví, že se dopouští bezpráví, jemuž při náležité pozornosti nejsou známy skutečnosti, z nichž vyplývá přesvědčení o bezpráví.

I obmyslný držitel stává se bezelstným, nastanou-li okolnosti, následkem nichž pomine jeho vědomí o bezprávnosti jeho držby a nastoupí u něho přesvědčení, že jeho jednání jest oprávněné.

Odporovatelnost právního jednání o sobě neopravňuje k zadržení věcí, jež byly předmětem odporovatelného jednání.

Kdo učinil náklad na věc v době, kdy byl jejím nepravým a obmyslným držitelem, nemá zadržovací právo, třebaže se stal napotom držitelem bezelstným.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv I 1121/31.)

Věci, o něž tu jde, zastavila žalobkyně v zastavárně a odevzdala zástavní lístky Marii Sch-ové, aby je vyplatila. Marie Sch-ová však odevzdala zástavní lístky žalovanému, jenž zastavené věci vyplatil a si ponechal. Proti žalobě o vydání věcí namítl žalovaný najmě, že si podle úmluvy se sestrou žalobkyně Emou S-ovou vyplacené věci ponechal jako zástavu za svou pohledávku proti Emě S-ové. Ema S-ová tvrdila prý žalovanému, že ony věci jsou jejím vlastnictvím. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žaloba, o niž tu jde, jest svou právní povahou žalobou vlastnickou. Ze zjištění procesního soudu vyplývá, že vlastnicí věcí, o něž ve sporu jde, jest žalobkyně. Je-li však žalobkyně vlastnicí věcí, je žalovaný povinen jí věci vydati, ježto je má v moci (§ 366, 369 obč. zák.). Žalovaný se sice brání proti vydání věcí z několika důvodů, činí však tak neprávem. Tak především nemůže odvolatel s úspěchem odpírati vydání věcí z důvodu, že právní jednání mezi Emou S-ovou a žalobkyní jest odporovatelné, poněvadž bylo uzavřeno na zkrácení věřitelů. Na rozdíl od soudu procesního jest dáti arci žalovanému za pravdu, že odpůrčí nárok může býti uplatněn nejen žalobou, nýbrž i námitkou. To vyplývá zcela jasně z ustanovení § 8 odp. ř. Z toho však nic neplyne pro žalovaného, neboť, by mohl právnímu jednání mezi Emou S-ovou a žalobkyní odporovati, musil by míti především proti své dlužnici Emě S-ové vykonatelné pohledávání (§ 8 odp. ř.), což žalovaný ve sporu netvrdil a netvrdí ani

v odvolání. Nebylo proto třeba zjišťovati ani výši pohledávky žalovaného za Emou S-ovou, ani okolnosti, týkající se zkracovacího úmyslu Emy S-ové. Neprávem dovolává se žalovaný dále na svou obranu ustanovení § 456 obč. zák., které nemůže přijíti v úvahu již proto, že podle zjištění napadeného rozsudku Marie Sch-ová žalovanému zástavní lístky do zástavy vůbec nedala, jmenovitě ne za dluh Emy S-ové a tato právo zástavní na věcech žalobkyně pro žalovaného platně zříditi nemohla. Odvolatel se brání proti žalobnímu nároku i námitkou, že mu přísluší k věcem zadržovací právo podle § 471 obč. zák. Nelze ovšem upříti, že tu podmínky zadržovacího práva byly splněny, poněvadž odvolatel zastavené věci svými penězi vyplatil a zadržovací právo jest po zákonu přípustné i pro výlohy, jež byly učiněny na získání věci. Žalovaný však toto zadržovací právo vykonávati nemůže, poněvadž, jak ze zjištění napadeného rozsudku vyplývá, zástavních lístků, jež mu Marie Sch-ová odevzdala a jež se týkají sporných věcí, zneužil a se věcí těch, ne-li lstivě, tedy aspoň svémocně zmocnil a v takovém případě je výkon práva zadržovacího podle jasného ustanovení § 1440 obč. zák. nepřípustný. To žalovaný přehlíží. Nemá-li však žalovaný proti žalobnímu nároku zadržovací právo, nelze mu v tomto sporu přiznati ani nárok na náhradu nákladu, který učinil, by zastavené věci vyplatil, a nelze v důsledku toho v rozsudku vysloviti, že je povinen vydati věci jen proti tomu, že mu bude tento náklad nahražen. Z důvodu toho nebylo třeba zjišťovati, co žalovaný na vyplacení zástavy vynaložil. Má-li posléze žalovaný za to, že mu přísluší proti žalobkyni nárok na náhradu nákladu na věc učiněného na základě ustanovení § 403 obč. zák., nebo na základě ustanovení §§ 1037 a 1041 obč. zák., nezbývá, než nárok ten uplatniti zvláštní žalobou, poněvadž všechny tyto nároky jsou povahy osobní a neopravňují žalovaného, by si pro ně zadržoval cizí věc.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolateli jest přisvědčiti, že řízení zůstalo neúplným, any soudy nižší neučinily zjištění o tvrzení dovolatelově, že Emma S-ová prohlásila, že věci jsou její vlastnictví, že je zastavila na jméno žalobkyně, by na ně její (S-ové) věřitelé nemohli sáhnouti, a že souhlasila, by věci zůstaly v zástavě dovolatelově, až mu bude moci dluh zaplatiti. Zjištění této okolnosti jest třeba k rozhodnutí otázky, zda dovolateli přísluší ke sporným věcem právo zástavní přes to, že žalující jest jejich vlastnicí. Podle § 456 obč. zák. může poctivý nabyvatel nabýti práva zástavního od nevlastníka věci za okolností, za kterých jest podle § 367 obč. zák. vyloučena žaloba vlastnická proti poctivému držiteli, totiž, dokáže-li mezi jiným, že je nabyl od někoho, komu je vlastník k jakémukoli účelu svěřil. Dovolatel tvrdil ve sporu, že žalující strana zástavní lístky svěřila Emmě S-ové, která pak k dovolateli učinila ono prohlášení, a dovozuje z toho vznik zástavního práva. Tuto obranu nelze zhola odmítnouti. Byly-li sporné věci Emmě S-ové vskutku svěřeny a učinila-li tato prohlášení dovolatelem tvrzené a byl-li dovolatel bezelstným nabyvatelem, vzniklo

by z prohlášení S-ové vskutku právo zástavní pro dovolatele pro pohledávku, které se prohlášení týkalo. Tomu by nevadilo, jak míní odvolací soud, že Emma S-ová sama dovolateli sporné věci neodevzdala. Svěření zástavních lístků, jimiž byla umožněna disposice věcmi samými, rovná se svěření věcí samých; povahy věcí svěřených zástavní lístky nepozbyly tím, zaslala-li je ona nebo její manžel za ni Marii Sch-ové. An dovolatel v čase prohlášení sporné věci již měl ve svém držení, nebylo dalšího jejich odevzdání k založení práva zástavního potřebí, neboť k odevzdání stačilo tu podle ustanovení § 428 druhá věta obč. zák. prohlášení samo. Bezelstnost dovolatelovu nevylučuje ještě sama sebou okolnost soudy nižšími zjištěná, že dovolatel vylákal zástavní lístky na svědkyni Marii Sch-ové předstíráním, že místo ní »věc obstará«, totiž zástavní lístky na sporné věci prodlouží nebo vyplatí, jak o to Marii Sch-ovou žádala Emma S-ová. Dovolatel, vylákav takto zástavní lístky, by sporné věci v zastavárně vyplatil a zadržel pak pro sebe, stal se ovšem nejen nepravým, nýbrž i obmyslným jejich držitelem. To však nepřekáží tomu, by obmyslnost ta neodpadla následkem tvrzeného p o z d ě j š í h o prohlášení Emmy S-ové. Bezelstným jest zástavní věřitel, jenž neví, nabývaje zástavy, že se dopouští bezpráví, jemuž při náležité pozornosti nejsou známy skutečnosti, z nichž vyplývá přesvědčení o bezpráví. I obmyslný držitel stává se bezelstným, nastanou-li okolnosti, následkem nichž pomine jeho vědomí o bezprávnosti jeho držby a nastoupí u něho přesvědčení, že jednání jeho jest oprávněným. Tvrzené prohlášení Emmy S-ové, neměl-li dovolatel důvodu pochybovati o tom, že Emma S-ová jest vlastnicí věcí, bylo by takovou skutečností a bylo by od té doby míti dovolatele za bezelstného držitele zástavy, neboť v tomto případě, podržuje sporné věci nadále jako zástavu, nemohl nahlédnouti, že se dopouští bezpráví. K rozhodnutí o zástavním právu dovolatelovu třeba tedy zjistiti nejen, jak dovolatel vytýká, zda-li Emma S-ová učinila tvrzené prohlášení, ale mimo to i zda-li žalující zástavní lístky Emmě S-ové svěřila; mínění dovolatelovo, že zůstalo nepopřeno, že zástavní lístky se dostaly Emmě S-ové aspoň s vědomím a vůlí žalující, není spisy odůvodněno a proto jest potřebí i zjistiti tvrzené svěření. Zjistí-li pak soud náležitosti § 456 obč. zák. shora zmíněné, bude třeba zjistiti za které pohledávky dovolatelovy Emma S-ová právo zástavní svým prohlášením zřídila i výši jejich. Mylným jest též názor odvolacího soudu, že dovolatel mohl by odporovati právnímu jednání mezi žalující stranou a Emmou S-ovou jen, kdyby měl proti této v y k o n a t e l n o u pohledávku, neboť k uplatňování odporovatelnosti námitkou se vykonatelnosti pohledávky podle ustanovení § 10 odpůrčího řádu císařského nařízení ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. z., platného v době vydání rozsudku soudu prvé stolice, nevyžaduje. Než jedině odporovatelnost právního jednání samotná by dovolatele neopravňovala k zadržování sporných věcí, kdyby k tomu neměl jiného právního důvodu.

Jinak dovolání není odůvodněno. Odvolací soud mohl doplniti zjištění prvého soudu v tom, jakým způsobem žalobkyně se stala vlastnicí jednotlivých sporných věcí, když měl pro to podklad ve výpovědi žalobkyně jako strany, z níž mohl vycházeti, ježto ocenění její nebylo v odvolání napadeno.

Ani s hlediska zadržovacího práva za náklad spojený s vyplacením sporných věcí odvolací soud neposoudil spor nesprávně. V době, kdy dovolatel náklad ten učinil, byl držitelem i nepravým i obmyslným, ježto zástavní lístky podle zjištění nižších soudů na Marii Sch-ové lstivě, klamným předstíráním, vylákal. Právo zadržovací pro náklad za takových okolností jest podle § 1440 obč. zák. vyloučeno. Pozdější prohlášení Emmy S-ové jest pro osud práva zadržovacího bez významu; stal-li se po něm dovolatel držitelem bezelstným jest oprávněn zadržovati sporné věci právem zástavním; nestal-li se bezelstným, nenastala změna ve stavu, který právo zadržovací vylučoval.

Čís. 12122.

Manželka nevinná na rozluce má nárok, by jí byla škoda, již utrpěla rozlukou, nahrazena placením výživného. Lhostejno, zda rozluka byla vyslovena rozsudkem, či usnesením. Bylo-li manželství rozloučeno z viny manžela, jest otázka viny manželovy právoplatně rozřešena i pro spor o odškodnění podle § 1266 obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv I 1384/32.)

Manželství stran bylo rozloučeno z viny manžela. Žalobě, jíž se domáhala rozloučená manželka na manželi placení výživného, bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř i s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Podle § 1266 obč. zák. má nevinná manželka, bylo-li uznáno na rozluku manželství, nárok na plné dostiučinění, t. j. nárok na náhradu škody, kterou utrpěla tím, že jí následkem rozluky ušla výživa a že nemá za ni náhradu. Má tedy podle tohoto ustanovení jakož i podle § 1323 obč. zák. právo, by jí tato škoda byla nahražena po případě tím způsobem, že se zřídí předešlý stav, tedy že se jí dostane výživného, pokud se týče, že se jí nahradí ušlá výživa. Toho se právě domáhá žalobkyně na žalovaném (viz odst. III. žaloby). Uznal-li odvolací soud, že jest žalovaný povinen platiti žalobkyni 400 Kč měsíčně »na výživném«, neodporuje tento výrok zákonu, jak tvrdí dovolání, neboť nárok na náhradu škody, uplatňovaný podle § 1266 obč. zák., jest v souzeném případě v podstatě nárokem vyživovacím, třebaže nesmí býti zcela ztotožňován s manželčiným nárokem podle § 91 obč. zák. Pokud dovolatel spatřuje nesprávné právní posouzení věci v tom, že odvolací soud, právě tak jako soud prvé stolice, nesprávně vyložil ustanovení § 1266 obč. zák., v němž se uvádí, že nevinnému manželu přísluší plné dostiučinění jen, bylo-li uznáno na rozluku r o z s u d k e m, kdežto v souzeném případě bylo manželství rozloučeno u s n e s e n í m, stačí ho odkázati na rozhodnutí čís. 7758 sb. n. s., v němž nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil, že pro nárok rozloučeného manžela, jenž nemá viny na rozluce, podle druhé věty § 1266 obč. zák., jest lhostejno, zda rozluka byla vyslovena rozsudkem, či usne-

sením. Vytýká-li dovolatel, že žalobkyně měla dokázati skutkové okolnosti, svědčící o jeho vině na rozluce a mající příčinnou souvislost s požadovanou náhradou škody a že se odvolací soud nezabýval s touto otázkou viny, přehlíží, že podle nesporného přednesu stran bylo manželství mezi stranami na podkladě provedeného už sporu o rozvod rozloučeno z viny žalovaného. Tím byla otázka viny žalovaného na rozluce pravoplatně rozřešena a to i s předurčujícím významem pro tento spor. Tím padá i výtka vadnosti odvolacího řízení, kterou spatřuje dovolatel v tom, že nebyly provedeny důkazy o jeho tvrzení, že vinu na rozluce má žalobkyně.

Čís. 12123.

Tím, že pronajímatel, byť i po delší dobu, trpěl, by nájemce měl podnájemníky bez výslovného svolení pronajímatele, neustoupil mlčky od ustanovení nájemní smlouvy (domovního řádu), že se podnájem může státi jen se svolením pronajímatele neb jeho zástupce.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv I 2027/32.)

Podle domovního řádu ze dne 12. října 1925 mohl se podnájem státi jen se svolením vlastníka domu nebo jeho zástupce. Ježto žalovaná nájemnice měla napotom podnájemníky bez svolení pronajímatele a jeho zástupce, domáhal se na ní pronajímatel žalobou, o niž tu jde, by byla uznána povinnou, do 14 dnů pod exekucí smlouvy s podnájemníky (podnájemnicemi) pokud je ještě má, rozvázati a podnájemníky a podnájemnice z bytu odstraniti. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Nejvyšší soud schvaluje názor napadeného rozsudku, že podpisem žalované na domovním řádu ze dne 12. října 1925 nastala změna v obsahu nájemní smlouvy stran, zvláště v tom směru, že napříště mohl se státi podnájem v bytě žalované jen se svolením vlastníka domu neb jeho zástupce. Tímto podpisem vzala žalovaná na vědomí a projevila svůj souhlas s tím, že bez předchozího svolení vlastníka domu nebo jeho zástupce nedá byt do podnájmu, a bylo tudíž její smluvní povinností, by si před zadáváním bytu do podnájmu vyžádala po každé svolení žalobců. Že žalobci dali žalované výslovně svolení k zadání bytu podnájemníkům, nebylo stranami ani tvrzeno. Jde tedy jen o to, zda žalobci aspoň mlčky ustoupili od onoho smluvního ustanovení. Odvolací soud dává odpověď kladnou a odůvodňuje ji tím, že žalovaná měla od roku 1925 do roku 1929 podnájemníky a že žalující strana to mlčky trpěla, že tedy, davši již jednou k tomu mlčky svolení, nemůže se již domáhati toho, by žalovaná podnájemníky odstranila a smlouvu s nimi rozvázala. S odvolacím soudem nelze souhlasiti. Podle § 863 obč. zák. lze projeviti vůli nejen výslovně, nýbrž i konkludentními činy, ale projev vůle »mlčky«

musí býti právě tak bezpečný, jako projev výslovný. Jakmile lze chování se smluvní strany vyložiti i jinak, než jako projev vůle určitého obsahu, nelze již použíti § 863 obč. zák. Mlčení není o sobě ani souhlasem ani odporem, ale nabývá významu projevu vůle, když z provázejících okolností a z výkladu podle zásad poctivosti a víry nelze o tom pochybovati, že smluvník dává najevo souhlas určitého obsahu. V souzeném případě bylo lze z pasivního chování se pronajímatelů v létech 1925 až 1929 vyvoditi projev vůle jen potud, že netrvali v té době na smluvním ustanovení a že souhlasili, pokud neodporovali, ale nelze z toho vyvoditi projev vůle i do budoucnosti, projev vůle ustoupiti vůbec od smluvního ustanovení. Z toho, že žalobcové v době od roku 1925 do 1929 věděli, že má žalovaná podnájemníky a že jí to mlčky trpěli, nelze tudíž usuzovati na to, že se tím vzdali svých práv pro ně z oběžníku z 12. října 1925 smluvně vyplývajících. Také další prokázané jednání žalobců v roce 1929, kdy žalovanou v květnu aneb červnu výslovně na to upozornili, že nemá dovolení k tomu, aby měla podnájemníky, což bylo i v dopise Dr. F-a zaslaném žalované před 24. červencem 1929 zdůrazněno, nasvědčuje zřejmě tomu, že potřebné svolení k zadání bytu žalovanou do podnájmu nebylo též pro budoucnost nahraženo svolením uděleným činy konkludentními na straně žalobců, tudíž mlčky. Nevykoná-li majitel domu právo smluvně mu patřící ihned, jakmile se o protismluvním dání bytu do podnájmu dozví, nelze v tom spatřovati již změnu platného smluvního ujednání. Tím, že žalovaná přijala bez předchozího svolení nové podnájemníky, bydlící u ní v době vydání rozsudku soudu prvé stolice jen rok, porušila platnou úmluvu a jest povinna uvésti vše do stavu vyhovujícího smlouvě. Jest tudíž žalobní nárok opodstatněn.

Čís. 12124.

»Nouzí« podle § 154 obč. zák. jest stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy. Při zkoumání otázky, zda jsou tu předpoklady § 154 obč. zák., není zapotřebí zevrubně a do nejmenších podrobností zjišťovati výdělkové, majetkové a osobní poměry rodičů.

Ustanovením § 1327 obč. zák. nebyla odstraněna všeobecná zásada § 1295 obč. zák. Záleží na tom, jakou náhradu poškozený žádá, zda žádá náhradu výdajů, či náhradu toho, co mu smrtí jiné osoby ušlo. V tomto případě platí předpis § 1327 obč. zák., jenž ustanovuje, co jest nahraditi pozůstalým. Podle § 1327 obč. zák. jest vyloučen nárok na náhradu za újmu, jež nastala pozůstalým osobám odpadnutím neplacené pracovní síly v domácnosti, ať již práce byly konány na podkladě smluvním, či dobrovolně z morálních podnětů.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv II 180/31.)

Žalobcův syn byl usmrcen při práci na úpravě cesty žalované obce. Žalobu o náhradu škody opíral žalobce o to, že mu syn odevzdával celý svůj výdělek a mimo to, že mu konal nutné práce v hospodářství. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Vadnost řízení vytýká dovolatel odvolacímu soudu proto, že nebyl proveden důkaz znalci z oboru hospodářství o tom, že nepatrný majetek jeho manželky, jehož hodnota jest vyčerpána dluhy na něm váznoucími, nestačí na výživu žalobcovy desetičlenné rodiny a že byl tudíž nucen i on i usmrcený jeho syn vypomáhati nádenickou prací, a dále proto, že úmrtím syna pozbyl bezplatné pracovní síly, jež mu pomáhala živiti rodinu, čímž prý utrpěl ztrátu nejméně 200 Kč měsíčně. Odvolací soud převzal zjištění prvého soudu, že žalobcova manželka jest majitelkou domkařské usedlosti s pozemky ve výměře 32 měřic, zatížené knihovními dluhy jen do výše 3.800 Kč a výměnkem rodičů; že má žalobce pro sebe podle notářského spisu ze dne 31. ledna 1922 na nemovitosti své manželky zajištěnu doživotní bezplatnou výměnu pozůstávající v právu bydlení a stravování společně s nastupitelkou v domě s povinností nastupitelčinou žalobce podle potřeby též šatiti a ošetřovati a přiměřený pohřeb mu vystrojiti; že tato výměna přechází v případě, že by žalobce s nastupitelkou nebo s jejími právními nástupci společně bydleti a se stravovati nechtěl anebo nemohl, nejdříve však teprve po smrti nastupitelčině, ve výměnu pozůstávající v užívání zadní světnice a výměnu sypanou; že však jest proti tomu žalobce povinen podle svých sil při domácích hospodářských pracech hospodyni býti nápomocen. Soudu šlo především o posouzení otázky, zda byl žalobce v době synova úmrtí ve stavu nouze, takže nastala pro zemřelého syna zákonná povinnost alimentační podle § 154 obč. zák. Právní pojem »nouze« podle § 154 obč. zák. vymezil nejvyšší soud ve svých rozhodnutích čís. 4705 a 7635 sb. n. s. tak, že jest jí rozuměti stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy; při tom se ovšem nevyžaduje, by rodiče neměli vůbec nic, neboť i tehdy jsou v nouzi, mají-li tak málo, že to nestačí na slušnou výživu, a nejsou s to bez podpory svých dítek ukojiti své životní potřeby. Aby řešení těchto otázek dostatečnou měrou bylo připraveno, nebylo potřebí zevrubně a do nejmenších podrobností zjišťovati výdělkové, majetkové a osobní poměry žalobce a jeho manželky, stačilo, byly-li poměry ty do té míry zjištěny, jak učinil prvý soud a jak jeho zjištění soudem druhé stolice byla převzata. Došel-li pak odvolací soud na podkladě těchto zjištění k úsudku, že žalobce měl v době synova úmrtí (rozhodnutí čís. 7635 sb. n. s.) vlastní prostředky k slušné výživě, posoudil rozhodné poměry žalobcovy správně a nepochybil, nepřipustiv žalobcem nabízený důkaz znalci z oboru hospodářského. Toho nebylo již proto zapotřebí, že žalobcova povinnost vypomáhati manželce v hospodářství tkvěla již v jeho závazku smluvním podle notářského spisu ze dne 31. ledna 1922. Znalce nebylo třeba slyšeti ani o další dovolatelem tvrzené okolnosti, že úmrtím syna pozbyl bezplatné pracovní síly a že tím utrpěl ztrátu nejméně 200 Kč měsíčně. Jest sice zjištěno, že žalobcův syn chodil na výdělek a odevzdával celý výdělek, v poslední době přes 5.000 Kč ročně, rodičům, tedy asi 410—430 Kč měsíčně, jest však také zjištěno, že žil a se stravoval u rodičů; byl tudíž jeho příspěvek na domácnost vlastně příspěvkem na vlastní výživu a nikoliv na výživu rodičů, a nemůže se žalobce domáhati náhrady škody úbytkem měsíčních 200 Kč již z tohoto důvodu (srovn. také rozhodnutí čís. 7635 sb. n. s.). Odvolací soud posoudil však věc i po stránce právní správně a není ani dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. opodstatněn. Nejvyšší soud obíral se poměrem § 1327 obč. zák. a § 1295 obč. zák. zevrubně v rozhodnutí čís. 9937 sb. n. s. a dospěl, přihlížeje i k obsahu judikatu bývalého vídeňského nejvyššího soudu čís. 189 (čís. 1162 sb. Nowakovy), k názoru, že ustanovením § 1327 obč. zák. neměla býti odstraněna všeobecná zásada § 1295 obč. zák. v případě, nastane-li z poškození na těle smrt. Záleží na tom, jakou náhradu poškozený žádá, totiž zda žádá náhradu výdajů, či zda žádá náhradu toho, co mu smrtí jiné osoby ušlo. V souzeném případě žádá žalobce náhradu toho, co mu synovou smrtí ušlo. Jen tento případ jest řešiti a v tom směru platí předpis § 1327 obč. zák., jenž ustanovuje, co jest nahraditi pozůstalým. Tímto předpisem měl býti omezen okruh osob oprávněných požadovati náhradu škody, a to tak, že mohou náhradu požadovati jenom ti, o jichž výživu měl usmrcený pečovati podle zákona a že tím byly vyloučeny z tohoto okruhu jednak osoby, které neměly vůbec nárok na výživu proti zemřelému, třebaže jim tento skutečně příspěvky k výživě poskytoval; jednak také osoby, které měly proti usmrcenému nárok na výživu, ale jiný než ze zákona, tedy buď ze smlouvy neb z poslední vůle neb z jednatelství bez příkazu (Materialie strana 398). Jak právě řečeno, mají pozůstalí jen nárok na náhradu toho, co jim na výživě ze zákona ušlo; jest tedy podle § 1327 obč. zák. vyloučen nárok na náhradu za újmu, jež nastala pozůstalým osobám odpadnutím neplacené pracovní síly v domácnosti, ať již práce byly konány na podkladě smluvním, nebo dobrovolně z morálních podnětů (rozhodnutí čís. 970 sb. n. s.). Otec má proti synovi nárok na výživu ze zákona jen za předpokladu § 154 obč. zák., že se ocitl v nouzi. Ježto však žalobce — jak již vyloženo — v době synova úmrtí nebyl v nouzi podle § 154 obč. zák., neměl zemřelý syn zákonné povinnosti žalobce vydržovati. Jest tedy v tomto směru právní posouzení věci odvolacím soudem správné. Pokud dovolatel rozvádí tento dovolací důvod poukazem k tomu, že žalobní nárok neopírá jen o předpisy § 1327 obč. zák., nýbrž i o ustanovení §§ 1295, 1311 a 1319 obč. zák., přezírá, že se žalobou domáhá náhrady toho, co mu smrtí synovou ušlo, v kterémžto směru plnou měrou platí právě zmíněné omezení § 1327 obč. zák. co do obsahu a rozsahu nároku osobám pozůstalým příslušejícího. Není tudíž dovolání se těchto zákonných ustanovení v souzeném sporu případné.

Čís. 12125.

Vadnost řízení rozhodčího soudu bursovního, spočívající v tom, že rozhodčí soud bursovní použil dodatečného přednesu strany, nevyhověv návrhu druhé strany na opětné zahájení ústního jednání, lze uplatniti zmateční stížností podle čís. 4 čl. XXIII. uvoz. zák. k c. ř. s., nikoliv žalobou podle čl. XXV. uvoz. zák. k c. ř. s.

Při žalobě podle čl. XXV. uvoz. zák. k c. ř. s. není předmětem přezkumu řízení, nýbrž nález sám ve svém výroku a jest řešiti otázku, zda rozhodčí výrok sám se nepříčí donucujícím předpisům právním.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv II 347/31.)

Žalobu, by rozhodčí nález dřevařské bursy v Olomouci byl prohlášen bezúčinným, procesní soud prvé stolice zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Odvolací soud vyhověl žalobě proto, že bursovní soud rozhodčí porušil zásadu rovného slyšení stran, kterou jest pokládati za donucující pravidlo formálního práva, a to tím, že použil dodatečného přednesu tehdejšího žalobce, nevyhověv návrhu tehdejší žalované na opětné zahájení ústního jednání. Než takováto vadnost řízení musila by býti uplatňována zmateční stížností podle čl. XXIII. uv. z. k c. ř. s., a to ve smyslu čís. 4, které v podstatě odpovídá ustanovení o zmatečnosti podle § 477 čís. 4 c. ř. s. Nemůže však býti podkladem žaloby ve smyslu čl. XXV., ve kterémž případě není předmětem přezkoumávání řízení, nýbrž nález sám ve svém výroku a v němž řešiti jest otázku, zda se rozhodčí výrok sám nepříčí donucujícím předpisům právním, jakž je obdobně pro řízení před rozhodci stanoveno v § 595 čís. 6 c. ř. s. V této příčině pak lze najíti obdobu v § 81 čís. 2 až 4 ex. ř., o jakéž námitky však v souzeném případě nešlo.

Čís. 12126.

Jazyková otázka.
Cizozemcům nepříslušejí výsady jazykových menšin.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1932, Rv I 786/31.)

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobce.

Důvody:

Dovolatel jest dle svého prohlášení do protokolu okresního soudu v L. ze dne 10. ledna 1931 cizozemcem. Přes to podal dovolací spis svým právním zástupcem v jazyku německém. Jde o otázku, zda mu přísluší menšinové právo jazykové po rozumu § 2 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 122 sb. z. a n. a čl. 14 až 17, po případě čl. 36 vládního nařízení ze dne 3. února 1926, čís. 17 sb. z. a n. Na tuto otázku jest odpověděti záporně. Pokud jde o zásadní otázku, zda příslušejí menšinová práva jazyková cizozemcům ve stejné míře jako tuzemcům, nejvyšší soud dospěl výkladem jazykového zákona, jeho genese i cíle k přesvědčení, že cizozemcům nepříslušejí výsady jazykových menšin, a vyslovil v plenárním (správně v plenisimárním) usnesení ze dne 20. května 1920, čís. pres. 465/20 zásadu, že jazykem, v němž nejvyšší soud úřaduje, jest zásadně jazyk československý jakožto jazyk státní a že se jen vyjímečně připouští vedle státního jazyka také jazyk jiný, jestliže a) pro věc o niž jde, vzešel (jest zmístněn) důvod místní příslušnosti prvé stolice v soudním okresu Československé republiky, v němž podle posledního soupisu

lidu obývá aspoň dvacet procent československých státních občanů téhož jiného jazyka; b) súčastněná strana jest československým státním občanem; c) jest národnosti onoho jiného jazyka; d) tohoto jazyka ve věci skutečně používá. Tímto plenárním usnesením řídí se nejvyšší soud bez jakékoliv úchylky až dosud a řídí se jím i v souzeném případě. Bylo tedy nutno odmítnouti podání již z tohoto důvodu podle čl. 4 (3) jaz. nař., ježto se nehodí, by o něm bylo po zákonu zahájeno jednání.

Čís. 12127.

Jde-li o nárok na uznání nemanželského otcovství a na placení výživného vznesený proti tuzemci dítětem zrozeným v Německu z matky, jež jest německou státní příslušnicí a bydlí v Německu, jest nárok posuzovati podle práva platného v Německu, při čemž však nemohou býti otci uloženy větší povinnosti, než je připouštějí československé zákony. Podle československého práva nelze požadovati výživné za dobu minulou, kdežto podle německého práva (§ 1711 něm. obč. zák.) ano. V tom směru jest proto použiti práva československého. V otázce však, do které doby jest platiti výživné, jest pro žalovaného příznivější právo platné v Německu (§ 1708 něm. obč. zák.).
Přiměřenost výživného podle §§ 1603, 1708 něm. obč. zák.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1932, Rv II 607/31.)

Žalobou, zadanou na soudě dne 8. ledna 1931, domáhalo se dítě zrozené v Německu z německé státní příslušnice na žalovaném tuzemci uznání nemanželského otcovství a placení výživného počínajíc 8. dubnem 1928. Procesní soud prvé stolice uznal právem, že žalovaný jest nemanželským otcem žalobkyně, a že jest povinen platiti na výživu žalobkyně počínajíc 8. dubnem 1928 měsíčně 60 říšských marek až do šestnáctého roku žalobkyně. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že ho uznal povinným platiti žalobkyni výživné dotud, dokud se nebude moci sama vyživovati.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolání žalovaného a změnil rozsudky obou nižších soudů v ten způsob, že se zamítá i žalobní žádost, že jest žalovaný povinen platiti žalobkyni výživné za dobu od 8. dubna 1928 do podání žaloby, t. j. včetně do 8. ledna 1931 a že se vyslovuje, že má žalovaný platiti výživné ode dne 9. ledna 1931 až do doby, dokud se dítě nebude moci samo vyživovati, nejdéle však do dokonaného 16. roku dítěte po srážce na tuto dobu připadajících a již splacených částek.

Důvody:

Ve sporu jde o nárok na uznání nemanželského otcovství a na placení výživného vznesený proti tuzemci dítětem zrozeným v Německu z matky, která jest německou státní příslušnicí a bydlí v Německu. Jak vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 7601 sb. n. s. jest nárok takový posuzovati podle práva platného v Německu, při čemž však nemohou

býti otci uloženy větší povinnosti, než je připouštějí zákony československé. To uznávají v podstatě obě strany, jakož i nižší soudy a jest jen sporným, zda je žalobkyně oprávněna požadovati na žalovaném jako nemanželském otci výživné za dobu minulou, za dobu od svého narození až do podání žaloby. Odvolací soud vyřešil otázku ve prospěch žalobkyně, leč nelze s ním souhlasiti. Zdejší zákon otázku tu sice výslovně neřeší, leč praxe (rozhodnutí čís. 6043 sb. n. s. a judikát býv. nejv. soudu vid. čís. 40) odepírá, řídíc se zásadou mající oporu v § 1418 obč. zák. »nemo pro praeterito alitur«, dítěti právo, by dodatečně uplatňovalo nárok na výživné za dobu minulou. Nárok zajištěný zákonem v § 1042 obč. zák. osobě třetí jest nárokem na náhradu výživného poskytnutého pro dítě, který však není totožný s nárokem na výživné příslušejícím dítěti proti otci. Podle práva platného v Německu (§ 1711 něm. obč. zák.) může však býti výživné žádáno i za minulou dobu. Jest proto právo československé v řečené otázce výhodnější pro žalovaného jako nemanželského otce než právo platné v Německu. Nemohou-li podle zásady, vyslovené v rozhodnutí čís. 7601 sb. n. s., býti uloženy nemanželskému otci v souzeném případě větší povinnosti, než je připouštějí zákony československé, nemůže žalobkyně na něm požadovati výživné za dobu minulou, od narození dítka do podání žaloby. Bylo tudíž v tom směru vyhověti dovolání žalovaného. Výtka nesprávného právního posouzení věci jest opodstatněna, i pokud jde o otázku, do které doby náleží žalovanému platiti výživné. Lze-li připustiti, že se u žalobkyně jako děvčete může dostaviti způsobilost se vyživovati i před dokončením 16. roku života, nelze přehlédnouti, že se tak podle přirozeného běhu života děje zřídka a že se většinou dostaví úplná způsobilost se vyživovati, zejména u děvčete, až ve věku pozdějším, tedy po 16. roku života. V tom případě jest pak pro žalovaného výhodnější právo platné v Německu, a to § 1708 něm. obč. zák. Ježto nelze vůbec předvídati, kdy se u žalobkyně dostaví tato způsobilost, vyhoví se zákonu nejlépe výrokem, že jest žalovaný povinen platiti výživné až do doby, kdy se dítě bude moci samo vyživovati, nejdéle však do dokonaného 16. roku života, kteroužto nejzazší hranici žádá ostatně i žalobkyně v žalobní prosbě. Pokud jde o otázku v ý š e výživného, nižšími soudy žalobkyni přiznaného, není výtka nesprávného právního posouzení věci oprávněna a jest na vývody dovolání říci toto: Odvolací soud správně dovodil v souhlasu s prvním soudem, že jest otázku tu posuzovati s hlediska § 1708 něm. obč. zák., podle něhož jest žalovaný jako nemanželský otec povinen poskytovati dítěti výživu odpovídající životnímu postavení matky, že však jest dbáti i toho, že mu nesmějí býti uloženy větší závazky, než které jsou odůvodněny československým právem. Též jest úplně souhlasiti s odvolacím soudem, že výživné 20 ř. M. aneb 160 Kč měsíčně odpovídá postavení matky, ať již se má za to, že jest pomocnicí v domácnosti, jak tvrdí žalobkyně, nebo nemajetnou prodavačkou chleba ve Vratislavi, jak tvrdí žalovaný. Vzhledem k tomu nebylo ani třeba (§ 275 c. ř. s.) prováděti důkazy o tom, jaké bylo životní postavení matky dítěte a o jejích majetkových poměrech, nehledíc k tomu, že dovolání ani neuvedlo jednotlivě, které důkazy byly o tom nabídnuty, a že důkaz korespondencí matky dítěte byl vůbec novotou (§ 504 c. ř. s.). Nedopadají

proto ani předpoklady rozhodnutí čís. 8492 sb. n. s. Zjistil-li pak odvolací soud na základě výpovědi svědkyně Růženy M-ové, že žalovaný jest zaměstnán v obchodě svých rodičů a dostává mimo byt, šatstvo a celou stravu ještě kapesné 250 Kč měsíčně, kterýmžto zjištěním, dovoláním ani nenapadeným, jest vázán dovolací soud, nelze tvrditi s úspěchem, že žalovaný nemůže vzhledem k ustanovení § 1603 něm. obč. zák. platiti výživné určené nižšími soudy. Okolnost, že má žalovaný mimo veškeré zaopatření a ošacení na kapesném 250 Kč měsíčně, vyvrací úplně opačný názor dovolatelův z § 1603 něm. obč. zák. čerpaný a zprošťuje soudy i povinnosti řešiti otázku, kolik činí celkový příjem žalovaného za měsíc. Tím se staly bezpředmětnými obě výtky neúplnosti řízení a odporu se spisy. Nelze proto ani tvrditi, že žalovanému byly uloženy větší závazky, než které jsou odůvodněny československým právem.

Čís. 12128.

Nejde o zrušující usnesení rekursního soudu podle § 527, druhý odstavec, c. ř. s., změnil-li rekursní soud ve skutečnosti usnesení prvního soudu, přijav k soudu zpětvzetí nabídky a návrhu na prodej zabavených věcí z volné ruky, jež první soud nepřijal a zamítl.

Návrh na jinaké zpeněžení zabavených věcí (§ 280 ex. ř.) lze vzíti zpět jen, dokud nebyl soudem vyřízen. I ten, kdo, připojiv se k návrhu na jinaké zpeněžení, učinil nabídku na koupi věcí určených k dražbě, nemůže, a to ani před vyřízením návrhu (nabídky), od nabídky ustoupiti, jsa jí vázán až do rozhodnutí o návrhu, po případě, bylo-li navrhované zpeněžení povoleno, až do vyššího podání, předpokládajíc ovšem, že v řízení o návrhu na zpeněžení a v povoleném zpeněžovací řízení bude řádně pokračováno.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1932, R I 838/32.)

P r v ý s o u d povolil původně navrhovaný prodej zabavených předmětů z ruky po rozumu § 280 ex. ř., ač přejímatel svůj návrh před soudním rozhodnutím vzal zpět, udávaje bez důvodů, že přejímatel k tomuto kroku nebyl oprávněn. R e k u r s n í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by ve věci dále jednal a znovu rozhodl. D ů v o d y: Mínění prvého soudu nelze podle názoru soudu rekursního přisvědčiti. Názor ten byl by správný jen, kdyby šlo o návrh na převzetí svršků po rozumu § 271 ex. ř., a nikoliv, jako v souzeném případě, o návrh podle § 280 ex. ř. Jen v onom případě má návrh povahu úmluvy se všemi účastníky exekučního řízení, jichž svolení zákon požaduje, pročež jest přejímatel na svůj návrh vázán, nikoliv však v případě § 280 ex. ř., kde přejímatel nenabyl podáním návrhu nároku, by výhradně jen jemu zabavené svršky a jen za nabídnutou jím cenu byly prodány. Přejímatel vystupuje tu jen jako spolupodatel (spoludražitel), nikoliv jako spoluúčastník dražby a nenabývá svým návrhem více práv, než každý jiný spoludražitel. Nemá proto ani spolu s návrhem poskytnutá záloha, která jest jen praxí zavedena, by se jí vážnost návrhu přejímatelova zaručila, v zápětí hotovost smlouvy kupní s presumptivním kupitelem (Viz

Neumannův Komentář k § 280 ex. ř.). Jest proto za to míti, že přejímatel podle § 280 ex. ř. může až do soudního rozhodnutí o návrhu návrh ten vzíti zpět. Pochybil proto prvý soud, když zpětvzetí přejímatelovo na soud nepřijal a přes to prodej z volné ruky pronajímateli povolil.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu, pokud nařizovalo prodej zabavených předmětů z volné ruky za odhadní cenu.

Důvody:

Dovolací soud dal si především otázku přípustnosti dovolacího rekursu. Otázku tu zodpověděl kladně. Napadeným usnesením bylo sice vysloveno, že se usnesení prvního soudu zrušuje a že se prvnímu soudu ukládá, by ve věci dále jednal a znovu rozhodl, ale ve skutečnosti bylo usnesení prvního soudu vlastně změněno a, kdežto první soud zpětvzetí nabídky, pokud se týče návrhu na koupi po případě na prodej zabavených věcí z volné ruky k soudu nepřijal a je zamítl, rekursní soud napadeným usnesením ono zpětvzetí nabídky a návrhu k soudu přijal. Nejde tudíž o případ § 527 druhý odstavec c. ř. s. (§ 78 ex. ř.) a dovolací rekurs není vyloučen. Ve věci samé nelze s rekursním soudem souhlasiti.

Návrh na jinaké zpeněžení zabavených věcí (§ 280 ex. ř.) lze vzíti zpět jen, než byl návrh soudem vyřízen (§ 416 c. ř. s., § 78 ex. ř.). Povinná vzala zpět svůj návrh teprve po jeho vyřízení a přijetí zpětvzetí není tudíž po právu. Ten, kdo, připojiv se k návrhu na jinaké zpeněžení, učinil nabídku na koupi k dražbě určených předmětů, nemůže, a to ani před vyřízením návrhu, pokud se týče nabídky, od nabídky ustoupiti. Jsa, jak správně uvedl rekursní soud, spolupodávajícím, je ten, kdo nabídku učinil, vázán nabídkou až do rozhodnutí o návrhu, po případě, bylo-li navrhované zpeněžení povoleno, až do vyššího podání. Předpokladem této vázanosti ovšem jest, že v řízení o návrhu na zpeněžení a v povoleném zpeněžovacím řízení bude řádně pokračováno. To vyplývá z ustanovení § 278 odstavec prvý a § 180 odstavec pátý ex. ř., jichž obdobně jest použiti. Opačné stanovisko rekursního soudu vedlo by, pokud se týče mohlo by vésti k nabídkám vážně neníněným, ku protahování řízení na škodu vymáhajícího věřitele, což by účelu exekučního řízení, najmě opatření podle § 280 ex. ř. neodpovídalo. Pochybil proto rekursní soud, když zpětvzetí nabídky přejímatelem a v souvislosti s tím zpětvzetí návrhu dlužnice na soud přijal a bylo se tudíž o dovolacím rekursu usnésti, jak se stalo.

Čís. 12129.

Není přípustným ustanovení stanov společenstva (podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), že se valná hromada může usnésti beze změny stanov na rozmnožení představenstva.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1932, R I 959/32.)

Rejstříkový soud nevyhověl opovědi k zápisu druhého odstavce § 15 stanov společenstva o rozmnoženi počtu představenstva beze změny stanov. Důvody: Odstavec ten odporuje předpisu § 5 čís. 7 zák. čís. 70/1873 ř. zák., podle něhož se zřetelem k § 15 téhož zákona stanovy musí obsahovati i ustanovení o složení představenstva, t. j. o počtu členů představenstva a jejich vlastností (funkcí). Změna počtu členů představenstva beze změny stanov není tedy přípustná. Ani zákon, ani stanovy nemají předpis o tom, že stanovy tvoří nedílný celek, který by bylo povoliti k zápisu do rejstříku úplně bez výluky určitých ustanovení. Zákonům odporujícím, tedy nepřípustným předpisům stanov jest odepříti zápis do rejstříku zejména, když vyloučení takového předpisu smysl ostatních předpisů stanov neruší (§ 11, § 5 čís. 7 cit. zák.). Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ku správným důvodům napadeného usnesení dodává se jen ještě toto: Podle § 15 zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. z. má každé družstvo své představenstvo, skládající se z jednoho nebo z více členů. Z toho jest zřejmo, že počet členů představenstva musí býti uveden ve stanovách, a není přípustné, by se valná hromada usnesla bez změny stanov na rozmnožení představenstva, jak to ustanovuje odst. (2) § 15 stanov.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka napadá souhlasná rozhodnutí soudů nižších stolic pro nezákonnost, leč neprávem. Obsahujíť stanovy stěžujícího si družstva v § 15 odst. 1 ustanovení, že se představenstvo skládá z 5 až 9 členů. Má-li počet členů představenstva býti rozmnožen, jde o změnu společenstevní smlouvy, již lze provésti jen způsobem vytčeným v § 9 zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., o společenstvech výdělkových a hospodářských. Ustanovení § 15 odst. 2 stanov se tudíž příčí velícímu předpisu § 9 uv. zák. a jest přisvědčiti právnímu názoru soudů nižších stolic, že toto ustanovení není přípustné. S druhou otázkou nadhozenou v dovolacím rekursu, zda bylo přípustno při povolení zápisu družstva vyňati ze stanov pozastavené ustanovení nelze se zabývati, poněvadž příslušné vývody dovolacího rekursu nejsou kryty jeho návrhem, jenž se omezuje na změnu napadeného usnesení v ten smysl, by i ustanovení § 15 odst. 2 stanov bylo zapsáno do obchodního rejstříku.

Čís. 12130.

Přejímatel usedlosti zatížené výměnkem, jenž jej nepřevzal, nastupuje v povinnost zavázaného platiti výměnkové dávky jako dlužník hypotekární, nikoliv jako dlužník osobní, a lze ho uznati povinným platiti dospělé výměnkové dávky jen pod exekucí na nemovitosti, na nichž výměnek váze.

Oprávněný může požadovati od kteréhokoliv z vlastníků zavazených nemovitostí celé výměnkové dávky. Jde tu o reální břemeno simultanní a vlastníci zavazených nemovitostí jsou zavázáni rukou společnou a nerozdílnou.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1932, Rv I 948/31.)

Na usedlosti čp. 8 vázl výměnek ve prospěch žalobců. Usedlost čp. 8 byla rozprodána různým kupitelům, kteří nepřevzali výměnek. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na kupitelích částí usedlosti čp. 8, by byli uznáni povinnými zaplatiti žalobcům rukou společnou a nerozdílnou dlužné výměnkové dávky. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalovaných potud, že je uznal povinnými rukou společnou a nerozdílnou zaplatiti žalobcům pod exekucí na nemovitosti, na nichž výměnek pro žalobce jest vložen, a že zamítl žalobu o zaplacení téže částky pod exekucí na jiné jmění žalovaných.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. lze přiznati jen částečně oprávněnost. Nesprávné právní posouzení vytýkají dovolatelé napadenému rozsudku ve dvou směrech, jednak, že neměli býti uznáni povinnými platiti zažalovanou částku rukou společnou a nerozdílnou, jednak, že, nejsouce osobními dlužníky, měli býti uznáni povinnými zaplatiti jen pod exekucí na jednotlivé nemovitosti, které od původní usedlosti čp. 8 odkoupili a ke kterým nabyli vlastnického práva. Jde o zaplacení výměnkových dávek dospělých v čase, když žalovaní již byli knihovními vlastníky jednotlivých částí rozprodané usedlosti čp. 8, na niž vázl výměnek pro žalobce, a výměnek ten vázne nyní na všech nemovitostech žalovanými od usedlosti odkoupených. Žalovaní při koupi nemovitostí nepřevzali výměnek, nelze tu proto obdobně použíti ustanovení § 1408 obč. zák. a pro nedostatek jinakého podkladu zákonného žalovaní nejsou osobními dlužníky za nepřevzatý výměnek (čís. 391 sb. n. s.). Právní svou povahou jest výměnek reálním břemenem opravňujícím žádati od vlastníka selské nemovitosti určité dávky na výživu. Přejímatel usedlosti výměnkem zatížené nastupuje v povinnost zavázaného, výměnkové dávky platiti, přejímaje podle § 443 obč. z. břemena na nemovitosti váznoucí, nikoliv jako osobní dlužník, nýbrž jako dlužník hypotekární, jemuž vlastnictví nemovitosti ukládá povinnost plniti dávky, které se staly splatnými za jeho vlastnictví, a ručí za ně oprávněnému nemovitostí, na níž výměnek vázne, i když výměnek k placení jako osobní dlužník nepřevzal (rozh. Glaser-Unger N. F. — čís. 6840). Proto lze žalované uznati povinnými platiti zažalované splatné výměnkové dávky jen pod exekucí na nemovitosti, na nichž výměnek vázne. Jako reální břemeno vázne výměnek, o který jde, na každém z odprodaných pozemků jednotlivým žalovaným patřícím, celý, tedy nikoliv jen poměrná jeho část, jež by podle ceny onoho pozemku snad naň vypadala. Poněvadž reální břemeno zatěžuje několik nemovitostí, a to každou z nich celé, takže může oprávněný od každého, a to od kteréhokoliv, z vlastníků těchto nemovitostí požadovati celé dávky výměnkové, jde o reální břemeno simultánní obdobné simultannímu právu zástavnímu, a správně odvolací soud v tomto směru usoudil, uznav na závazek žalovaných rukou společnou a nerozdílnou (viz též rozhodnutí Glaser-Unger N. F. 3223). Ustanovení § 848 a) obč. zák. pro tento spor nemá významu, neboť dává oprávněným neb obtíženým jen právo žádati o soudní úpravu výkonu

nároku na užitky, jež poskytuje věcné břemeno, ve sporu však nebylo tvrzeno, že taková úprava soudem byla v řízení nesporném o zažalované částce navrhována a provedena.

Čís. 12131.

Výši odškodnění za zmenšení naděje na sňatek (§ 1328 obč. zák.) jest posuzovati podle poměrů svedené ženy.

I ušlý výdělek jest škodou. Vystoupila-li svedená ze zaměstnání se zřetelem na své zasnoubení a na slibovaný jí sňatek, jest posuzovati její nárok na náhradu ušlého jí příjmu za tuto dobu podle § 46 obč. zák., nikoliv podle § 1328 obč. zák.

Svůdce ručí svedené ženě za ušlý výdělek v době těhotenství až do ukončení šestinedělí. Za ušlý výdělek za další dobu ručil by svůdce jen, kdyby se svedená následkem svedení hledíc ke zvláštním okolnostem případu nemohla vůbec věnovati zaměstnání v této další době. Pouhé opatrování děcka a starání se o ně nevylučuje ještě možnost výdělečného zaměstnání. Po případě přicházela by tu v úvahu nemoc dítěte.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1932, Rv I 1206/31.)

Žalovaný měl se žalobkyní, komptoiristkou, důvěrný poměr, z něhož žalobkyně obtěžkala. Dítě, narozené dne 7. července 1926, dne 30. října 1929 zemřelo. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném náhrady ušlého výdělku a odškodnění za zmenšenou naději na sňatek. Procesní soud prvé stolice přiznal žalobkyni na ušlém výdělku plat, jejž měla jako komptoiristka, 480 Kč měsíčně, za dobu od 1. července 1925 do 31. prosince 1928, celkem 20.160 Kč; za zmenšení naděje na sňatek pak 20.000 Kč. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že přiznal žalobkyni za zmenšení naděje na sňatek jen 5.000 Kč, jinak odvolání žalovaného nevyhověl. Důvody: V projednávaném sporu jde odpůrkyni celkem o dva nároky: a) o náhradu ušlého platu a b) o náhradu škody za zmaření naděje na sňatek. ad a). Pokud jde o onen nárok, přiznal procesní soud odpůrkyni plat po 480 Kč měsíčně za dobu od 1. července 1925 do 31. prosince 1928, úhrnem 20.160 Kč. V tomto směru nelze napadenému rozsudku nic vytknouti. Odvolatel, přiměv odpůrkyni k mimomanželské souloži, jest podle § 1328 obč. zák. povinen, nahraditi jí nejen skutečnou škodu, nýbrž i ušlý zisk. K ušlému zisku patří však i plat, o který odpůrkyně přišla od doby slehnutí až do konce roku 1928, neboť, majíc po celou tuto dobu na starosti malé dítě, nemohla se přirozeně věnovati zaměstnání, které měla dříve. Odvolatel je však povinen, nahraditi odpůrkyni i plat za čas od 1. července 1925 do slehnutí, poněvadž, jak zjištěno, on to byl, jenž odpůrkyni přiměl k tomu, by placené služební místo opustila. Odvolatel, vycházeje se stanoviska, že odchod odpůrkyně ze služby neměl příčinu v mimomanželské souloži a že v době těhotenství odpůrkyně v místě již nebyla, upírá jí právo na plat vůbec. Neprávem. Odvolatel, jak sám doznává, začal s odpůrkyní souložiti již v roce 1924 a, poněvadž se prvá soulož, jak zjištěno, stala pod slibem manželstvi, jenž však

splněn nebyl, jde odchod odpůrkyně z místa se všemi svými následky na účet trestného činu odvolatelova. Že v době svého těhotenství odpůrkyně v místě již nebyla, je sice pravda, nic však z toho pro odvolatele nevyplývá, poněvadž místo neopustila z vlastního popudu, nýbrž na odvolatelovo naléhání. Pro názor, že procesní soud, přiznávaje odpůrkyni ušlý plat, vycházel se stanoviska, že ji plat ten přísluší bez časového omezení, není v napadeném rozsudku opory. Přiznání platu do 31. prosince 1928 jest odůvodněno tím, že dítě odpůrkyně bylo v této době ještě na živu. Rovněž nesprávné je stanovisko, že by odpůrkyni mohl býti přiznán plat nejvýše do konce května 1926, kdy již věděla, že ke sňatku s odvolatelem nedojde. Odvolatel přehlíží, že v této době byla odpůrkyně již ve vysokém stupni těhotenství a že by místo na dobu jen do slehnutí sotva byla dostala.

ad b). Za zmenšení naděje na sňatek přiznal soud procesní odpůrkyni 20.000 Kč. Odvolateli, jenž i tento nárok popírá, je to mnoho a má v tom pravdu. I v tomto případě jde o náhradu škody, kterou jest posuzovati podle poměrů odpůrkyně, nikoli s hledisek jiných, jmenovitě podle majetkových poměrů odvolatele nebo jeho rodiny. Soud odvolací souhlasí se soudem procesním, že se naděje na sňatek u odpůrkyně v důsledku mimomanželské soulože s odvolatelem a jejích následků snížila, nikoli však zmařila, neboť odpůrkyně při svých 26 letech má přece ještě možnost, by se vdala. Po tom, co se mezi ní a odvolatelem přihodilo, nebude to ovšem tak snadné, možnost toho však není vyloučena. A tu odvolací soud, hledě k tomu, že odpůrkyně, jak nesporno, pochází z rodiny malo-občanské a že pomáhá matce, jež má drobný obchod, v krámě i mimo krám a přihlížeje dále k věnu, které dívky z takovýchto rodin z domu dostávají, má za to, že přiměřeným odškodněním za zmenšenou naději na sňatek jest u odpůrkyně částka 5.000 Kč, a proto přisouzené odškodné na tuto částku snížil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, vyhověl však dovolání žalovaného, napadený rozsudek, pokud mu bylo odporováno, t. j. co do částky 20.160 Kč, a důsledkem toho i rozsudek prvého soudu zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

K dovolání žalobkyně: Dovolací soud souhlasí s názorem odvolacího soudu, že náhrada za zmenšenou vyhlídku na manželský sňatek žalobkyně v částce 5.000 Kč je přiměřená jejímu hospodářskému a sociálnímu postavení a odkazuje v tomto směru na důvody napadeného rozsudku.

K dovolání žalovaného: Dovolání žalovaného, jímž, jak z jeho vývodů i z jeho konečného návrhu jest patrno, odporuje rozsudku odvolacího soudu z důvodů § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. jen potud, pokud byl žalovaný uznán povinným zaplatiti žalobkyni z titulu náhrady škody na ušlém jí výdělku 20.160 Kč s příslušenstvím, jest již s hlediska uplatňovaného dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení částečně odůvodněno. Nižší soudy přiznaly žalobkyni tuto částku z důvodu § 1328

obč. zák. jako náhradu škody za ušlý jí výdělek za dobu od 1. července 1925 do konce roku 1928, vzavše za prokázáno, že žalobkyně, která byla dovolatelem způsobem skutkovou podstatu přestupku § 506 tr. z. zakládajícím pod příslibem manželství svedena, vzdala se též na jeho naléhání ke dni 1. července 1925 svého zaměstnání s měsíčním platem 480 Kč. Dovolatel, který byl právoplatně odsouzen pro přestupek § 506 tr. zák., jest ovšem povinen podle § 1328 obč. zák. nahraditi žalobkyni způsobenou jí tím skutečnou škodu i ušlý zisk; za škodu, nikoliv za ušlý zisk, jak nižší soudy mylně mají za to, jest považovati i ušlý výdělek, ale žalobkyně má nárok na jeho náhradu jen potud, pokud způsobená škoda jest s trestným činem dovolatelovým v příčinné souvislosti. Dovolatel, vytýkaje napadenému rozsudku v tomto směru právní mylnost, popírá vůbec svou povinnost žalobkyni škodu na ušlém výdělku nahraditi. Dovolateli jest potud přisvědčiti, že rozsudek, přiznávající žalobkyni nárok na náhradu veškeré přisouzené škody za ušlý výdělek z důvodů § 1328 obč. zák. jest částečně právně mylný. Přednesla-li žalobkyně a zjistily-li nižší soudy souhlasně s tímto přednesem, že vystoupila ke dni 1. července 1925 ze zaměstnání se zřetelem na své zasnoubení a svůj jí slibovaný sňatek s dovolatelem a že dovolatel dne 24. května 1926 od zasnoubení bezdůvodně odstoupil, jest posuzovati její nárok na náhradu ušlého jí příjmu za tuto dobu podle § 46 obč. zák., nikoliv podle § 1328 obč. zák., jak učinily nižší soudy. Potud jest souhlasiti s vývody dovolatelovými, že tu není příčinné souvislosti mezi svedením žalobkyně a jejím vystoupením ze zaměstnání. Než žalobkyni patří právem náhrada škody též za tuto dobu, ovšem z důvodů § 46 obč. zák., a jest jí ji přisouditi, neboť předpoklady uvedeného zákonného ustanovení, za nichž nárok ten vzniká, jsou podle toho, co uvedeno a zjištěno, splněny. Pokud jde o další náhradu, jest zjištěno, že žalobkyně v době, kdy dovolatel zrušil své zásnuby s ní, byla již následkem svedení ve vysokém stupni těhotenství, neboť asi za šest týdnů na to slehla. Úsudek odvolacího soudu, že žalobkyně v této době vzhledem k tomuto svému stavu nemohla si najíti jiné zaměstnání ani by je nebyla mohla vykonávati, jest správný. Dovolatel ručí proto za tuto jí způsobenou újmu, tedy i za ušlý výdělek v uvedené době, jak správně dovodil odvolací soud, podle § 1328 obč. zák. Nemožnost vykonávati povolání tím způsobená trvá podle přirozené povahy věci zpravidla až do uplynutí šestinedělí a do té doby způsobená škoda jest ustanovením § 1328 obč. zák. kryta. Stěžovatel se proto, co se týče doby od 24. května 1926 do ukončení šestinedělí, poukazuje na správné důvody napadeného rozsudku. Jinak se však má věc, pokud jde o náhradu za ušlý výdělek za pozdější dobu další. Právní názor nižších soudů, že dovolatel jest žalobkyni povinen nahraditi ušlý výdělek i za další dobu, a to až do konce roku 1928, z důvodu, že se musila po tuto dobu starati o své děcko a se proto »přirozeně« nemohla věnovati zaměstnání, které dříve měla, nelze schváliti. Tak daleko ručení dovolatelovo za škodu podle § 1328 obč. zák. beze všeho nesahá; žalovaný ručil by za uvedenou dobu jen tehdy, kdyby se žalobkyně nemohla následkem svedení, hledíc k zvláštním okolnostem případu, věnovati vůbec zaměstnání, ani v této další době. Okolnost, že žalobkyně měla děcko, o něž se musila starati, v této všeobecnosti k ručení za ušlý vý-

dělek za uvedenou dobu nestačí. Pouhé starání se o děcko a opatrování děcka nevylučuje ještě možnost výdělečného zaměstnání. Musily by přistoupiti okolnosti další, které žalobkyni takové zaměstnání znemožňovaly. Žalobkyně uvádí, že dítě bylo nemocné. To by po případě mohla býti okolnost, pro kterou nemohla žalobkyně jíti za výdělečným zaměstnáním, bylo-li onemocnění takové, že se musila dítěti věnovati. Nižší soudy se s touto tvrzenou okolností nezabývaly, nezjistily, zda dítě bylo nemocné, jak dlouho, a zda jeho ošetření vyžadovalo takové péče, že žalobkyně, která nebyla podle § 169 obč. zák. povinna je vydati třetím osobám, nemohla se vůbec žádnému zaměstnání věnovati. Poněvadž oba rozsudky jsou v tom směru neúplné, dovolacímu soudu nelze proto rozhodnouti ve věci samé, a bylo dovolání žalovaného částečně vyhověti a podle § 510, 496 čís. 2 c. ř. s. rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 12132.

Prodatel motorového kola jest povinen, nevzdal-li se kupitel nároku na vydání papírů, odevzdati mu papíry (najmě certifikát) pokud se týče je opatřiti. Neučinil-li tak, nesplnil řádně smlouvu a jest kupitel oprávněn domáhati se zrušení kupní smlouvy a náhrady nákladů na motorové kolo.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1932, Rv I 1413/31.)

Kupitel motorového kola domáhal se na prodateli zrušení kupní smlouvy, vrácení kupní ceny a náhrady nákladů na motorové kolo, ježto mu žalovaný nevydal papíry, najmě certifikát. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Jest zjištěno, že žalobce koupil od žalovaného motorové kolo a že žalovaný prohlásil, že listiny potřebné k motorovému kolu žalobci opatří do osmi dnů. Vzešla tudíž žalovanému povinnost, opatřiti žalobci listiny nutné k motorovému kolu. Tohoto závazku však nebylo vůbec ani třeba. Jest přisvědčiti stěžovateli, že odevzdání listin náležejících k motorovému kolu prodatelem nemusilo býti výslovně ujednáno. Podle § 14 aut. pol. nařízení ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. smí býti při jízdě po veřejných silnicích užíváno jen takových motorových kol, jež byla úředně vyzkoušena a schválena a že o schválení typu může žádati výrobce nebo jeho zástupce. Že žalobce koupil motorové kolo k jízdám po veřejných silnicích, není žalovaným popřeno a nemůže býti o tom pochybnosti. Podle § 18 cit. nař. má prodávající kupiteli motorového kola papíry k němu náležející podle § 19 cit. nař., totiž opis úředního potvrzení s předepsanými přílohami, při prodeji předati. Tyto papíry tvoří tudíž podstatnou součástku smlouvy, pokud se týče předmětu koupě. Není tudíž nutné, by předání papírů mezi stranami bylo výslovně ujednáno. Poněvadž papíry kupiteli, žalobci, prodávajícím, žalovaným, nebyly předány, jest míti za to, že smlouva nebyla řádně splněna. Žalovaný byl si této své povinnosti také jistě vědom, poněvadž z důkazů jest patrno, že opětovně slíbil žalobci opatření papírů, je však nikdy neopatřil. Měl-li však úřední certifikát

s kolem jako jeho příslušenství býti předán, což jest patrno se zřetelem na § 863 zák. obč., jest jeho nedodání posuzovati nikoliv jako nedostatek umluvené vlastnosti, nýbrž jest z toho vyvozovati, že vůbec nebylo dodáno, poněvadž podstatná součást věci kupní nebyla dodána (čís. 7441 sb. n. s.). Následkem toho byl žalobce podle § 918 obč. zák. oprávněn, by, stanově přiměřenou dodatečnou lhůtu, od smlouvy ustoupil. Jest zjištěno, že žalobce povolil přiměřenou dodatečnou lhůtu do 4. listopadu 1930, avšak i další až do podání žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud správně věc posoudil po stránce právní, uznav, že žalovaný, prodav kolo, byl povinen, ježto papíry, najmě certifikát k motorovému vozidlu nevyhnutelně náleží, neboť bez nich používati ho k jízdě nelze (§§ 18, 52 nařízení ze dne 28. dubna 1910 čís. 81 ř. zák.) a žalobce se vydání papírů nevzdal, papíry žalobci odevzdati, pokud se týče opatřiti a že, neučiniv tak, smlouvu řádně nesplnil. Ježto žalovaný neučinil tak ani v dodatečné přiměřené lhůtě, již mu žalobce podle zjištění odvolacího soudu povolil, nepochybil odvolací soud, vysloviv, že žalobní nárok na zrušení kupní smlouvy, pokud se týče na vrácení kupní ceny a náhradu nákladů na motorové kolo žalobcem vynaložených jest důvodem (§§ 918, 921, 1041 obč. z.) po právu (srovnej sb. n. s. čís. 7441). Je pravda, že se žalobce pro svůj nárok na zrušení smlouvy výslovně ustanovení § 918 a násl. obč. zák. nedovolal, ale to nebylo na překážku, jak za to má dovolatel, by onoho ustanovení nebylo použito, any skutkové předpoklady ustanovení toho byly předneseny a dány. Podřaditi spornou věc pod příslušné ustanovení zákona náleží soudu.

Čís. 12133.

Dal-li si manžel, jenž spravoval dům společný oběma manželům, při sjednání nájemní smlouvy poskytnouti zvláštní úplatu za to, že pronajal byt, učinil tak i v zastoupení své manželky a vznikl nárok na vrácení zakázané úplaty i proti ní. Nezáleží na tom, zda manžel odvedl manželce podíl na zakázané úplatě, aniž na tom, že pro přečin podle § 8 b) zákona ze dne 25. dubna 1924 čís. 80 sb. z. a n., byl odsouzen jen manžel, nikoliv i manželka.

K započtení nestačí střetnutí se vzájemných pohledávek, nýbrž jest třeba, by se ta neb ona strana započtení dovolala. Bylo-li započtení uplatněno, zruší se vzájemné pohledávky již o sobě bez soudcovského výroku a s účinky pro dobu, kdy se pohledávky střetly.

Započítací projev může se státi buď výslovně, nebo konkludentními činy.

K uplatnění započtení nároku na vrácení zakázané úplaty na nárok na zaplacení dlužné činže stačí po případě, že nájemce, požádav pronajímatele o vrácení zakázané úplaty, přestal platiti činži.

Byl-li nárok na vrácení zakázané úplaty započten na nárok na zaplacení činže již za trvání nájemní smlouvy, nemohl promlčeti podle § 20 (3) zákona o ochraně nájemců.

Neuplatnil-li žalovaný započtení vzájemné pohledávky teprve za sporu, nýbrž namítal-li, že žalobní pohledávka již před sporem započtením zanikla, není místa pro řízení a rozhodování o vzájemné pohledávce uplatněné teprve za sporu k započtení (§§ 391 třetí odstavec a 411 c. ř. s.), nýbrž má řečená námitka po případě v zápětí prosté zamítnutí žaloby.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1932, Rv II 374/31.)

Pronajímatelé (manželé Š-ovi) domáhali se na nájemcích (manželích R-ových) nedoplatku činže 13.500 Kč. Žalovaní namítli započtením vzájemnou pohledávku na vrácení odstupného 15.000 Kč. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl vzhledem ke vzájemné pohledávce žalovaných. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce jest jádrem sporu odpověď na otázku, zda byla druhá žalovaná oprávněna započítati svou pohledávku na vrácení zakázané úplaty (§ 20 (3) zák. o ochr. náj.) na žalobní pohledávku ze zadržené činže. Jde především o to, zda byla druhá žalovaná oprávněna započítati svůj nárok na vrácení »odstupného« 15.000 Kč i na dílčí činžovní pohledávku spolužalobkyně, ano bylo zjištěno, že si jen její manžel a první žalobce »odstupné« dal vyplatiti a an jen on byl proto trestně odsouzen. K této otázce jest však odpověděti kladně. Nižšími soudy bylo zjištěno, že nájemní smlouvu sjednával a odstupné si dal vyplatiti jen první žalobce, ačkoliv i jeho manželka jest spoluvlastnicí domu a byla tedy spolupronajímatelkou, což viděti nejlépe z toho, že uznávala smlouvu nájemní za závaznou i pro sebe a že se také domáhá doplatku činže. Uvedla sama v odvolacím spisu — a musí to dáti proti sobě platiti — že správu domu vedl jediné a výlučně první žalobce, její manžel. Tím se i vysvětluje, že jen manžel nájemní smlouvu a její podmínky sjednával. Netřeba vůbec rozebírati otázku v dovolání přetřásanou, zda manžel jako zákonný správce manželčina majetku byl podle §§ 1238 a 1008 obč. zák. oprávněn přijati peníze (odstupné) i za manželku, neboť manžel — jako jeden z podílníků — spravoval společný dům a pokládá se podle § 837 obč. zák. za zmocněnce se všemi právy i povinnostmi zmocněncovými. Dal-li si manžel, sjednávaje nájemní smlouvu, poskytnouti zvláštní úplatu za to, že pronajal byt, činil-li tedy podmínkou pronájmu zaplacení »odstupného«, učinil tak jménem obou pronajímatelů, tedy i v zastoupení své manželky, takže i jí vzešly ze smlouvy i nároky i závazky. Nelze přejímati jen práva, ale nikoli závazky. Jinak by byly otevřeny dvéře k obcházení zápovědi § 20 (2) zák. o ochr. náj., kdyby civilněprávní následky této zápovědi stihaly jen toho z manželů, který právě za oba vyjednával. Platí to tím spíše pro manžely, u nichž jest pak těžko dokazovati, zda u nich šlo při vyjednávání o podmínkách pronájmu o společné srozumění a zda zaplacené odstupné vplynulo skutečně do společného majetku. Manžel přijal odstupné jako společný správce domu i pro manželku jako spolupronájemkyni bytu, takže na tom nesejde, zda jí příslušný podíl odvedl, čili nic. Nezáleží ani na tom, nač dovolání stále klade důraz, že manželka nebyla trestně odsouzena pro přečin podle § 8 b) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., neboť stačí, působí-li úmluva civilněprávně také proto ní.

Další otázkou jest, zda se stal započítací projev druhé žalované ještě v době, kdy její nárok na vrácení odstupného nebyl promlčen. Jest souhlasiti s dovoláním, že k započtení nestačí střetnutí se vzájemných vyrovnatelných pohledávek, nýbrž že jest třeba, by se ta neb ona strana započtení dovolala. Vyplývá to z §§ 1441 a 1443 obč. zák., jež vycházejí z předpokladu, že dlužník má jen právo k započtení, jež třeba uplatniti, má-li vzájemné vyrovnání skutečně nastati. Bylo-li však toto právo uplatněno, zruší se vzájemné pohledávky již o sobě, t. j. bez soudcovského výroku a s účinky pro dobu, kdy se pohledávky střetly. Toto dokonané započtení má na mysli § 1438 obč. zák. Názoru odvolacího soudu, který praví, že by stačilo, »že se nedoplatek činže střetl s výplatou žalovaných, že se tedy střetly dvě vzájemné pohledávky«, nelze přisvědčiti. Započítací projev může se státi, jako vůbec projevy vůle, buď výslovně nebo konkludentními činy, které v uvážení všech jednotlivostí případu a jsouce vyloženy podle pravidel poctivého styku nezůstavují pochybnosti o tom, že se dává najevo vůle určitého obsahu. Podle zjištění odvolacího soudu a podle dopisu žalované ze dne 10. března 1927 žádala druhá žalovaná svým právním zástupcem prvního žalobce o vrácení odstupného 15.000 Kč. Že o tom i druhá žalobkyně věděla, uvádí sama, pravíc, že zvěděla o odstupném, když přišla upomínka o vrácení 15.000 Kč. Podle zjištění nižších soudů přestala nájemkyně platiti činži od 1. června 1927 a neplatila ji až do skončení nájemního poměru, do 1. prosince 1928. Teprve dopisem ze 27. října 1928, tedy déle než po roce, byli žalovaní o dlužnou činži upomínáni. Žaloba o zaplacení zadržené činže rukou společnou a nerozdílnou byla podána teprve 30. listopadu 1929, tedy zase později než za rok po upomínce a později než za dvě léta po zastavení platu, když byl mezitím dne 22. listopadu 1929 první žalobce trestně odsouzen. Uváží-li se tyto skutečnosti v souhrnu, jde z nich zřejmě najevo, že si nájemnice po marné upomínce z března 1927 o vrácení odstupného započítala svou pohledávku z odstupného na dlužnou činži, dospívající od 1. června 1927, a že si toho žalobci při poctivém výkladu tohoto jednání musili býti vědomi. Netřeba se tedy vůbec obírati dopisem ze dne 30. října 1928, v němž žalovaní, poukazujíce k odstupnému 15.000 Kč, uvádějí, že mají k dobru ještě 2.250 Kč a že mají činži zaplacenou, a o němž nebylo zjištěno, zda se dostal žalobcům na vědomí. Z toho, co uvedeno, vyplývá také, že tu nelze mluviti o promlčení nároku na vrácení úplaty podle § 20 (3) zák. o ochr. náj. (do šesti měsíců po zrušení nájemní smlouvy), protože si žalovaná započítala svou vzájemnou pohledávku již za trvání nájemní smlouvy, která podle žaloby trvala do 1. prosince 1928. Jen pro úplnost se dokládá, že podle zjištění prvního soudu činilo nájemné za červen 1927 částku 1300 Kč a od 1. července 1927 částku 750 Kč měsíčně, takže celkové nájemné za dobu od 1. června 1927 do 30. listopadu 1928 by činilo 14.050 Kč, což však nemá pro souzený spor význam, ježto vzájemná pohledávka druhé žalované činila 15.000 Kč.

Konečně jest vyříditi výtku dovolání, že první soud nepojal rozhodnutí o započítávané pohledávce do výroku rozsudkového, zamítnuv prostě žalobu, takže prý již z toho důvodu měl býti rozsudek procesního soudu zrušen. Dovolání jest na omylu. Započtení podle §§ 1438 až 1443 obč. zák. jest jedním ze způsobů zrušení obligačních závazků, jako na př. placení. Druhá žalovaná neuplatnila teprve za sporu vzájemnou pohledávku k započtení, nýbrž namítala, že žalobní pohledávka již před sporem započtením zanikla. Bránila se tedy námitkou již provedeného započtení. Taková námitka nemá jiný účel a jiný účinek, než odraziti žalobní útok. Je tomu právě tak, jako kdyby byla žalovaná strana namítala zaplacení. V takovém případě není místa pro řízení a rozhodování o vzájemné pohledávce uplatněné teprve za sporu započtením (§§ 391 třetí odstavec a 411 c. ř. s.). Prokáže-li žalovaná strana, že měla pravou, stejnorodou a dospělou vzájemnou pohledávku a že se započtení dovolala a byla-li vzájemná pohledávka aspoň takové výše jako žalobní pohledávka, má to v zápětí jen prosté zamítnutí žaloby, protože žalobní pohledávka již před sporem zanikla a zjištění i úsudky soudu o podstatných předpokladech svrchu uvedených vyloží se jen v rozsudkových důvodech.

Čís. 12134.

Pokud z exekuce proti architektu nejsou vyloučeny fotografie architektonických děl jím provedených.

Pokud podle dvorského dekretu ze dne 13. května 1814, čís. 1086 sb. z. s. jest z exekuce vyloučen automobil, jehož povinný potřebuje ke splnění smlouvy s vojenskou správou o stavbě kasáren.

Podle § 251 čís. 5 ex. ř. jsou vyloučeny z exekuce jen předměty, jichž povinný potřebuje pro sebe, nikoliv předměty, jichž potřebuje pro své případné pomocníky.

Předměty potřebné k výkonu povolání architekta, který se zaměstnává hlavně vypracováním projektů pozemních staveb.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, R I 823/32.)

Rekursní soud vyloučil z exekuce proti architektu fotografie architektonických děl dlužníkem provedených, model jeho návrhu na postavení pomníku, automobil a různé předměty kancelářského zařízení.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolacímu rekursu vymáhajících věřitelek a zamítl návrh na vyloučení z exekuce ohledně některých předmětů, jež byly rekursním soudem vyloučeny z exekuce.

Důvody:

K dovolacímu rekursu Úrazové pojišťovny dělnické. Tato dovolací rekurentka právem vytýká, že rekursní soud vyloučil z exekuce osm různých obrázků zabavených pod pol. 17 a předměty zabavené pod pol. 20 a 21 z důvodu, že jsou to originály děl původským právem chráněných. Podle § 14 původského zákona nemůže býti stiženo exekucí právo

původské. Naproti tomu je exekuce přípustná i proti původci a jeho dědicům na vyhrazené rozmnoženiny a napodobeniny díla již uveřejněného, na díla výtvarného umění zhotovená na prodej a na všecka majetková práva nabytá mocí práva původského. Podle § 4 téhož zákona pokládá se za dílo umělecké: díla výtvarného umění, jako malby, kresby, plány a návrhy pro architektonické práce, rytiny, dřevoryty a ostatní výrobky grafického umění, díla sochařská, díla umění ryteckého a medailerského a jiná umělecká díla plastická. Díla umění stavitelského jsou vyňata. Zákon tedy nepřipouští exekuci na samo právo původské, t. j. na imaterielní právo původce, by využil vlastní duševní práce a myšlenky, ale nevylučuje z ní zásadně umělecký výtvor, zhotovený za účelem zcizení, zejména nevylučuje ze zabavení knihu, obraz uměleckého díla, napodobeninu nebo rozmnoženinu sochy a zejména zvlášť vyjímá díla umění stavitelského. Třeba tedy zákon chránil duševní majetek původce před napodobením a rozmnožováním a jinými zásahy disposicí o díle takovém, nechrání původce před exekucí na dílo vůbec a za všech okolností. Povinný uvedl v návrhu na vyloučení předmětů zabavených pod pol. 17, že to jsou fotografie architektonických děl jím provedených, a o předmětech zabavených pod pol. 20 a 21, že je to model návrhu na podstavec pro sochu. Teprve v rekursu uvedl, že movitosti pod pol. 17, 20 a 21 jsou originály děl výtvarného umění původským právem chráněné, zřejmě nezhotovené na prodej. V návrhu na vyloučení a v prvé stolici tedy netvrdil, že je exekuce vedena na jeho původské právo, že mu patří k těmto věcem autorské právo. Naopak vylučoval tyto předměty z důvodu čís. 6 § 251 ex. ř. Proto rekursní soud ani neměl hleděti k novému přednesu v rekursu, že ony věci jsou originály děl výtvarného umění, chráněné právem původským, nezhotovené na prodej. Ostatně povinný netvrdil o předmětech zabavených pod pol. 17 ani v rekursu, že to jsou originály díla, nýbrž že jsou obrazy jeho architektonických prací a takové jako napodobeniny uměleckého díla nejsou vyloučeny z exekuce. Automobil pod pol. 25. zájemního protokolu zabavený, nevylučuje rekursní soud z důvodu čís. 5 a 6 § 251 ex. ř., nýbrž z důvodu uvedeného ve dvorním dekretu ze dne 13. května 1814 čís. 1086 sb. z. s., protože povinný ho potřebuje ke splnění smlouvy s vojenskou správou o stavbě kasáren v J. Proto není třeba se obírati vývody dovolacího rekursu, jimiž se rekurentka snaží vyvraceti správnost vyloučení auta z exekuce podle čís. 6 § 251 ex. ř. Pro vyloučení auta z exekuce podle zmíněného dvorského dekretu nezáleží na tom, zda povinný přechodně auta nepotřebuje. Rozhodným by bylo, zda nepotřebuje auta k plnění smlouvy prováděním stavby nebo dozorem na ni, protože může cestu do J. obstarati železnicí neb autobusem bez újmy pro provádění stavby nebo pro dozor nad ní. Auto bylo by tedy zabavitelné, kdyby jiného dopravního prostředku mohlo býti použito stejně výhodně. Účelem zákona je, by při smlouvách s vojenskou správou, jejichž splnění pokládá zákon za zvlášť důležité, nebylo zabavením předmětů potřebných ke splnění smlouvy a k jejímu provádění překáženo splnění samé smlouvy. Bylo-li by pro povinného překážkou ve vedení stavby nebo v dozoru, by používal jiného dopravního prostředku, pak by ovšem auta potřeboval ke splnění. Nerozhoduje, že doprava může býti dobře a spolehlivě obsta-

rána jinak, ani, kolik stojí vydržování auta, zda jiný dopravní prostředek by byl lacinější. Protože však rekurentka ani netvrdí, že by odnětí auta exekucí nebylo překážkou při provádění stavby a dozoru na ni pro povinného, není její rekurs proti vyloučení auta z exekuce opodstatněn.

K dovolacímu rekursu banky U. Tato rekurentka si nestěžuje do vyloučení předmětů pod pol. 17, 20 a 21 zájemního protokolu. Pokud si stěžuje do vyloučení automobilu zabaveného pod pol. 25 poukazuje se na hořejší důvody. Tyto důvody platí i o vyloučení počítacího stroje zabaveného pod pol. 2 zájemního protokolu, jenž byl vyloučen proto, že jej povinný potřebuje k provádění stavebních prací ve vojenském táboře v J. Ke stížnosti do vyloučení předmětů zabavených pod pol. 3, kožené pohovky, pol. 4, dvou kožených fotelů, pod pol. 5, kulatého stolu, pod pol. 6, knihovny, pol. 8, psacího stroje se stolkem, pod pol. 13, tří svazků knih Dějiny uměleckého průmyslu, pod pol. 14, obyčejného stolu, pod pol. 15, zvětšovacího aparátu na fotografie a pod pol. 19, ohnivzdorné pokladny, pod pol. 22, psacího stroje amerického, pod pol. 23, psacího stroje s křeslem, pod pol. 24, kamna značky Radio a pod pol. 1 a 2, 2 počítacích strojů, budiž uvedeno toto: Podle § 251 čís. 5 ex. ř. jest vyloučena exekuce na věci duševních pracovníků provozujících osobně duševní povolání, jichž je třeba ke správě služby nebo k výkonu povolání. Zákon předpokládá tedy, že duševní pracovník určitého předmětu potřebuje k osobnímu výkonu povolání, omezuje výsady na ty, kteří osobně ono povolání provozují. Má tedy zřejmě na mysli jen takové předměty, kterých duševní pracovník potřebuje pro sebe, nikoliv i takové, jichž potřebuje pro své případné pomocníky. Podle zájemního protokolu byly již od počátku z věcí u povinného nalezených ponechány povinnému jako nezbytné: tři psací stoly, čtyry židle, jeden psací stroj, registratura se spisy, registratura s plány, regály na tiskopisy, knihy v knihovně, různé pomůcky atd., později byl psací stroj zabaven pod pol. 8 a zabaveny shora zmíněné tři knihy. Za těchto okolností má dovolací rekurentka pravdu, že povinný podle zásady shora vyslovené nepotřebuje přepychového zařízení své kanceláře k osobnímu výkonu povolání a nepotřebuje také dvou psacích strojů. Pro výkon povolání architekta, který se zaměstnává hlavně vypracováním projektů pozemních staveb a musí za tím účelem prováděti obtížné statické výpočty, lze považovati za potřebné k osobnímu výkonu povolání i psací stroj zabavený pod pol. 8, i počítací stroj zabavený pod pol. 2, knihovnu zabavenou pod pol. 6 k uložení knih potřebných ke studiu. Rovněž i knihu uměleckého průmyslu zabavenou pod pol. 13, rozmnožovací aparát pod pol. 15, americký psací stůl pod pol. 22 a kamna pod pol. 24. Ale nelze považovati za potřebné k osobnímu provozu povolání architekta (projektanta) přepychových a proto přebytečných předmětů jako jsou: kožená pohovka, dva kožené fotely a kulatý stůl pol. 3—5. Bez nich se povinný jako architekt projektant obejíti může. Ani ohnivzdorné pokladny zabavené pod pol. 19 v tomto povolání nepotřebuje, stejně jako obyčejný stůl zabavený pod pol. 14 a druhý psací stůl s křeslem pod pol. 23. Postačí mu zajisté stůl americký a jiné stoly a židle, které zůstaly nezabaveny. Také nelze uznati, že povinný potřebuje těchto předmětů ke splnění smlouvy se státem při stavbě vojenského tábora v J.

Pro to nevyšly za řízení najevo žádné podklady. Posudek znalce soud neváže, ježto jde o otázky právní, k jichž řešení je povolán soud a ne znalec. Tento může zjednati jen pro úsudek soudu skutkový podklad na př. o tom, jaké práce a jakého nářadí je potřebí ke konání projektantských a jiných architektonických prací, při čemž potřebu právě zabavených předmětů posuzuje soud.

Čís. 12135.

Rejstříkový soud jest oprávněn uložiti opovídateli, by předložil nutný doklad o tom, zda jest oprávněn provozovati předmět podniku ohlášený k zápisu do obchodního rejstříku.

Nepřípustným jest dodatek k firmě »autorisovaný civilní inženýr« a »pro architekturu«.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, R I 939/32.)

Dr. Ing. Rudolf S. opověděl k rejstříku firmu: »Dr. Ing. Rudolf S., autorisovaný civilní inženýr pro architekturu a pozemní stavby«. Rejstříkový soud vyžádal si nejprve posudek obchodní a živnostenské komory v Praze, jež se vyjádřila takto: Instituce civ. inženýrů zakládá se na ministerských nařízeních ze dne 11. prosince 1860 čís. 36413, ze dne 8. listopadu 1886 čís. 8162 a ze dne 7. května 1913 čís. 77 ř. zák. Podle těchto předpisů a zejména podle § 2 posléze uvedeného min. nařízení má v činnosti civilních techniků převahu duševní tvorba. Již z této podstaty jejich oprávnění jest patrno, že jejich činností nemohou býti dotčeny jednotlivé živnosti. Přejímají-li však provádění technických prací, naskytá se otázka, pokud při tom podléhají předpisům živnostenského řádu. O tom jediné § 22 zák. ze dne 26. prosince 1893 čís. 193 ř. zák. má v odst. (1) ustanovení, že oprávnění úř. aut. soukromých techniků není dotčeno tímto zákonem, v odst. (2) téhož paragrafu pak stojí, že, pokud provádějí pozemní stavby a jiné příbuzné stavby svým vlastním živnostenským personálem, podrobeni jsou ustanovení šesté a sedmé hlavy živnostenského řádu. Vzhledem k uvedenému zastává komora ve své praxi názor, že činnost civilních inženýrů, pokud ji provádějí po živnostensku, jest vázána předpisy živnostenského řádu, v čemž je zahrnuta i povinnost, míti příslušný živnostenský list. Při posuzování, zda určitá činnost jest živnostenskou, čili nic, rozhoduje vždy jen skutečná povaha této činnosti, nikoliv osoba, která ji provozuje. Vzhledem k tomu, že činnost civilních inženýrů byla jen pro svou zvláštní povahu, t. j., že jsou »úřadem pro určitá jednání zvláště ustanoveni a v povinnost vzati« (lit. F čl. V. uvoz. pat. k ž. ř.) vyňata z platnosti živnostenského řádu a nelze autorisačnímu oprávnění jejich přiznati povahu oprávnění živnostenského, nemohou provozovati živnostenské zaměstnání, aniž by vyhověli předpisům živnostenského řádu. Kdyby tento názor nebyl uznáván, mohli by civilní inženýři prováděti nejen práce stavebních živnostníků, nýbrž i všech ostatních řemeslných a koncesovaných živností, což by ovšem vedlo k úplné negaci živnostenského řádu. Má tedy komora za to, že oprávnění civilního inženýra nedává právo

k živnostenskému provozování určité činnosti, ježto toto autorisační oprávnění nemůže býti podkladem provozování živnosti. V souzeném případě arch. Dr. Rudolf S. opověděl k zápisu do obchodního rejstříku »provádění pozemních staveb«, kteryžto předmět podniku odpovídá skutečnému provozování živnosti. Ježto tuto činnost provozuje po živnostensku, má komora v důsledku výše řečeného za to, že jest povinen opatřiti si příslušné živnostenské oprávnění, v tomto případě koncesi stavitelskou. Rejstříkový soud projevil souhlas s názorem obchodní a živnostenské komory, uložil opovídateli, by předložil do šesti týdnů koncesní listinu na stavitelskou živnost a uvedl dále v důvodech: Pokud se týče zvoleného znění firmy nemůže rejstříkový soud souhlasiti s označením »autorisovaný civilní inženýr« v jejím znění, ježto činnost autorisovaného civilního inženýra není činností obchodní ve smyslu obchodního zákona a nemůže býti proto předmětem zápisu do obchodního rejstříku. Ani další označení »pro architekturu« není činností obchodní a nemůže býti předmětem zápisu do rejstříku a jest podle toho znění firmy nově upraviti. Co do titulu autorisovaný civilní inženýr podotýká soud, že podle § 1 nař. min. veř. prací v dohodě s min. vnitra, věcí duchov. a vyučování, pak s min. práv., financí, obchodu, železnic a orby ze dne 7. května 1913 čís. 77 ř. zák. o civilních technicích, jest pro civilní techniky pro stavby silniční, vodní, mostní, železniční a příbuzné stavby stanoven titul »civilní inženýr stavební«. Se zápisem tohoto titulu nemůže rejstříkový soud souhlasiti z důvodu, že titul ten je titulem úředním, který se vztahuje jen na určitý stav osob, které ho mohou používati jen při vykonávání určitého úředního povolání a které jsou také podle předpisu cit. odst. V. lit. f) uvozovacího patentu k živn. ř. vyňaty z platnosti živnostenského řádu a které lze považovati za t. zv. technické notáře. Nemůže proto rejstříkový soud tento úřední titul považovati ani za dodatek osobní, ani za dodatek věcný ve smyslu čl. 16/2 obch. zák. a nemůže ho zapsati do obchodního rejstříku. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Rekursní soud, přezkoumav spisy a napadené usnesení, poukazuje na jeho odůvodnění, jehož správnost vývody stížnosti není vyvrácena. K nim se jen dodává: Podle čl. 19 obch. zák. každý kupec jest povinen přihlásiti svou firmu k zápisu do obchodního rejstříku u obchodního soudu, v jehož obvodu jest jeho obchodní závod. Ke splnění této povinnosti ovšem jest povinen podati přihlášku k zápisu do obchodního rejstříku a předložiti příslušné doklady, také průkaz oprávnění ku provozování obchodu, který jest předmětem zápisu do rejstříku; nemá-li doklady, musí si je ovšem opatřiti. Podle § 22, druhý odstavec, zákona ze dne 26. prosince 1893, čís. 193 ř. zák. úředně autorisovaní soukromí technikové, pokud provádějí pozemní stavby a jiné příbuzné stavby svým vlastním živnostenským personálem pomocným, podrobeni jsou ustanovení 6. a 7. hlavy živn. řádu. Provádějí-li tedy civ. technikové svou činnost po živnostensku, jsou vázáni předpisy živnostenského řádu a musí míti jako každý, kdo provozuje určitou činnost, živnostenské oprávnění, tedy i koncesní listinu pro živnost stavitelskou. Proto je povinen stěžovatel k opovědi zápisu do obchodního rejstříku provádění staveb pozemních jako předmětu podniku, který provozuje po živnostensku, opatřiti si živnostenské

oprávnění. Prvý soud, požaduje doklad o tom, nijak o tom nerozhoduje, zda stěžovateli má býti listina ta pro provozování živnosti stavitelské vydána, čili nic, a proto nijak nezasahuje do práva veřejného a tím meze své úřední působnosti nepřekročuje. Činnost autorisovaného civilního inženýra není obchodní, proto nemůže býti předmětem zápisu a označení to ve firmě není přípustné. Jinak je tomu s titulem dr. inženýra, kterého stěžovatel nabyl na tuzemské vysoké škole; tento osobní dodatek firemní jest přípustný. Proto požadavek nové úpravy znění firmy stěžovatele prvým soudem vyslovený, jest odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V dovolacím rekursu, čelícím proti souhlasným usneseními obou nižších soudů, uplatňuje rekurent podle § 46 (2) zák. čís. 100/31 zmatečnost a nezákonnost napadeného usnesení, leč neprávem. Zmatečnost shledává v tom, že mu bylo uloženo předložiti ve stanovené lhůtě koncesní listinu pro stavitelskou živnost, čímž prý soud překročil meze své úřední působnosti, vydav usnesení, jež obsahově spadá do veřejného práva. Patrně má rekurent na mysli důvod zmatečnosti vytčený v § 41 (2) c) zákona čís. 100/31 sb. z. a n., podle něhož jest zmatečné soudní rozhodnutí o věci, o níž náleží rozhodnouti úřadům správním. O takový případ však nejde, poněvadž nižší soudy nerozhodly o věci náležející do působnosti správních úřadů, nýbrž uložily rekurentu, by předložil nutný doklad o tom, zda předmět podniku ohlášený k zápisu do obchodního rejstříku stěžovatel je oprávněn provozovati. K tomu soud je oprávněn a nepřekročil tím meze své úřední působnosti, naopak dbal předpisů čl. 12, 15 obch. zák. a § 22 nařízení ministerstva spravedlnosti a obchodu ve shodě s ministerstvem financí ze dne 9. března 1863, čís. 27 ř. zák., by získal potřebný podklad pro přezkoumání rekurentovy opovědi, zda obsah její hoví zásadě pravdivosti, vyslovené v čl. 16. obch. zák. a zda jsou splněny podmínky žádaného zápisu do obchodního rejstříku. Jest věcí rekurenta, by si potřebné doklady opatřil tak, by mohl býti uskutečněn zápis firmy do obchodního rejstříku, a soud může podle § 12 uv. zák. k obch. zák. a čl. 19, 26 liknavého účastníka přidržovati pořádkovými tresty k splnění povinnosti soudem mu uložené.

Napadené usnesení není však stíženo ani nezákonností, jak marně se snaží rekurent dovoditi. Prvý soud uložil rekurentu, by z navrženého znění firmy vypustil slova »autorisovaný civilní inženýr« a »pro architekturu« a nově její znění upravil, odůvodniv své rozhodnutí tím, že činnost autorisovaného civilního inženýra není činností ve smyslu obchodního zákona, a ani označení »pro architekturu« neznamená činnost obchodní a nemůže tudíž býti předmětem zápisu, s kterýmžto názorem souhlasil i rekursní soud. Pro toto rozhodnutí měly soudy oporu v posudku obchodní a živnostenské komory, na niž se soud prvé stolice, dbaje výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 20. listopadu 1922, čís. 45.193 — věstník čís. 36 právem obrátil, a jež náležitě věc vysvětlila. Hledě k okolnostem dolíčeným takto nižšími soudy má i dovolací soud za to, že dodatek k znění firmy slovy, jež mají býti vypuštěna, nebyl

by přípustný podle čl. 16 odstavce druhého obch. zák., nevystihoval by obchodní činnost rekurentovu a nehověl by zásadě pravdivosti znění firmy, neboť i věcný dodatek k firmě musí býti vždy pravdivý. Posoudily proto nižší soudy věc po právní stránce správně, a důvody napadeného usnesení nebyly vyvráceny vývody dovolacího rekursu. Jest nerozhodno, jaké stanovisko zaujímá rekurent v otázce své osobní způsobilosti provozovati pozemní stavby podle svého oprávnění jako úředně autorisovaný civilní inženýr pro architekturu a pozemní stavby po živnostensku bez zvláštní koncese stavitelské, neboť vyřízení této otázky jest věcí úřadů živnostenských, a netřeba se obírati v tom směru s vývody rekursu.

Čís. 12136.

Společenstva (družstva) podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Představenstvo družstva není oprávněno k rekursu, jakmile družstvo vstoupilo do likvidace.

Soud nemůže z úřadu zasahovati do likvidace. Správa likvidujícího družstva náleží jen likvidatorům, kteří jsou zodpovědni za výsledek likvidace, musí dbáti usnesení valné hromady i zákonných předpisů a ručí osobně a solidárně za škodu.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, R I 963/32.)

Členové družstva D. v likvidaci stěžovali si u rejstříkového soudu na nepřístojnosti při provádění likvidace a navrhli, by představenstvu družstva D. bylo nařízeno, by se neprodleně ujalo obchodního, hospodářského a administrativního vedení a představenstvu družstva V. bylo znemožněno provozování obchodního podnikání prodávati nečlenům družstva V. prostřednictvím prodejny likvidujícího družstva a porušovati tak platné zákony družstevní. Rejstříkový soud nevyhověl těmto návrhům v podstatě proto, že správa družstva, jež jest v likvidaci, náleží likvidatorům, valnou hromadou zvoleným, jimž náleží provésti likvidaci družstva. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by znovu rozhodl. Důvody: S názorem prvého soudu nelze souhlasiti, neboť zřízení likvidátorů neznamená, že jsou postaveni na místo představenstva. Zřízení likvidatorů ohlašuje do společenstevního rejstříku představenstvo, jež i nadále zůstává odpovědným orgánem společenstva. Jest to patrno již z toho, že likvidatory lze odvolati a musí tu býti stále představenstvo jako zákonem předepsaný orgán, odpovědný i nadále pro případ konkursu. Likvidatoři jsou jen zvláštní zmocněnci ku provedení likvidace. Z toho vyplývá, že představenstvo musí dozírati na likvidatory, zda své povinnosti po zákonu konají a zda jmenovitě nedovolují, by administrativa družstva v období likvidace byla prováděna družstvem cizím, by v tomto období toto cizí družstvo v místnostech družstva s jeho zařízením a s jeho zbožím provozovalo další obchody, ba dokonce, by mělo toto cizí družstvo svou firmu na prodejně družstva. Soudu náleží, by po rozumu § 9 zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák. a § 24 nařízení ze dne 24. června 1903, čís. 134 ř. zák. dohlížel k tomu, zda představenstvo i za likvidace plní zákonné povinnosti. Není proto napadené usnesení odůvodněno.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs představenstva družstva D., vyhověl však dovolacímu rekursu likvidatorů tohoto družstva a změnil napadené usnesení v ten rozum, že obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Představenstvo jako takové není k dovolacímu rekursu oprávněno, poněvadž vstupem společenstva do likvidace přestalo jeho bytí a na jeho místo nastoupili likvidatoři valnou hromadou zvolení (§§ 41, 44, 71 zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., § 63 stanov. Stross: Genossenschaftsrecht, strana 210, 248). Bylo proto odmítnouti dovolací rekurs, pokud byl podán představenstvem.

Dovolacímu rekursu likvidatorů nelze upříti oprávnění. Likvidatoři družstva jsou jeho zmocněnci ustanovení valnou hromadou ku provedení likvidace, tedy orgánem, vedoucím závod družstevní a zastupujícím družstvo před soudem i mimo soud; objem jejich plné moci s účinkem proti třetím osobám nemůže býti obmezen (§ 45 druž. zák.), a mají se jen v poměru vnitřním při správě říditi usnesením valné hromady (§ 47 druž. zák.). Jejich působnost jest vytčena předpisy §§ 44, 48, 49 druž. zák., a soud nemůže z úřadu zasahovati do provádění likvidace; vliv jeho záležel by po případě na vynucení likvidace, odvolání likvidatorů, provedení trestních ustanovení podle § 87 druž. zák. (Wenig: Příručka obchodního práva, str. 51, Stross, str. 245), ale o takové případy tu nešlo. Členové družstva si stěžovali na nepřístojnosti při prováděné likvidace a navrhli, by představenstvu tohoto družstva bylo nařízeno, by se neprodleně ujalo obchodního, hospodářského a administrativního vedení, a by představenstvu družstva V. bylo znemožněno provozování obchodního podnikání prodávati nečlenům družstva V. prostřednictvím prodejny likvidujícího družstva a porušovati tak platné zákony družstevní. Soud prvé stolice právem nevyhověl těmto návrhům, poněvadž správa likvidujícího družstva náleží jen likvidatorům, kteří jsou odpovědni za výsledek likvidace, musí dbáti usnesení valné hromady i zákonných předpisů, a ručí osobně a solidárně podle § 47 druž. zák. za škodu; co do způsobu prováděné likvidace nemá soud příčiny zasahovati v postup likvidatorů. Pokud rekursní soud, vyhověv rekursu členů družstva, zrušil usnesení prvého soudu a nařídil doplnění a vydání nového usnesení, neposoudil věc správně, zejména co do otázky dalšího bytí členů představenstva a z toho dovozovaných závěrů, jak bylo již dolíčeno. Nedopadá tu ani předpis § 9 zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák. a nař. čís. 134/1903 ř. zák. Likvidatoři právem odporují tomuto usnesení, jež není ve shodě s předpisy upravujícími jejich působnost (§§ 44, 47, 49 druž. zák.), pročež bylo dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 12137.

Manželka, jež jest spoluvlastnicí statku a na něm spoluhospodaří, jest spoluchovatelkou koně (§ 1320 obč. zák.), chovaného na statku. Okolnost, že správu hospodářství měl manžel, nezbavovala manželku povinností podle § 1320 obč. zák.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, Rv I 1316/31.)

Kůň, chovaný na statku, jsoucím ve spoluvlastnictví manželů B-ových, se splašil a způsobil žalobci škodu 3.300 Kč. Žalobě o náhradu škody 1.650 Kč proti spoluvlastnici usedlosti Marii B-ové procesní soud prvé stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Především jest řešiti otázku, zda žalovaná byla ve smyslu § 1320 obč. zák. spoluchovatelkou koně, který škodu, o niž ve sporu jde, způsobil. Tuto otázku zodpověděl odvolací soud záporně, leč neprávem. Nehledíc ani k tomu, že žalovaná sama při ústním jednání dne 26. února 1931 přiznala, že je spoluchovatelkou koně, jest žalovanou pokládati za spoluchovatelku koně proto, že je spoluvlastnicí statku, na němž je kůň chován, a že na statku tom spoluhospodaří. Na tom nemění nic okolnost, že manžel žalované statek spravuje (§ 1238 obč. zák.), neboť tím možnost žalované s koněm disponovati, pokud se týče potřebná opatření ohledně něho činiti, není odňata. Jsouc spoluchovatelkou koně, je žalovaná podle § 1320 obč. zák. spoluzodpovědna za škodu, kterou kůň žalobci, splašiv se, způsobil, leč by dokázala, že se postarala, by kůň byl, jak toho bylo zapotřebí, opatřen, pokud se týče při jízdě řízen. Tento důkaz podán nebyl. Je zjištěno, že kůň je krajně nespolehlivý, velmi lekavý a že v den nehody byl jeho řízením pověřen kočí, který byl tehdy 17letý, nespolehlivý, jenž u koní ještě nesloužil a se jich bál. Žalovaná se nemůže vymlouvati na to, že správu hospodářství měl manžel. To ji nezbavovalo povinnosti, kterou měla jako spolumajitelka podle § 1320 obč. zák., a tím, že správu ponechala muži, který, čeho bylo u koně třeba, nezařídil, oné jí v § 1320 obč. zák. uložené povinnosti zadost neučinila. Žalovaná ručí podle toho také ze škodu koněm způsobenou. Výše škody není sporná.

Čís. 12138.

Certifikát automobilu není listinou prokazující zastavení automobilu způsobem pro každého poznatelným (§ 452 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, Rv I 1368/31.)

Zbytek kupní ceny za exekučně prodaný automobil byl přikázán žalované na úhradu její peněžité pohledávky. Žalobce tvrdil zástavní právo k automobilu, předcházející soudcovskému zástavnímu právu žalované,

ježto mu byl vydán před vznikem tohoto zástavního práva certifikát automobilu. Byv poukázán na pořad práva, domáhal se žalobce na žalované, by bylo uznáno právem, že žalobci přísluší, pokud se týče příslušelo, přednostní zástavní právo k automobilu již ode dne 20. ledna 1929, kdy mu byl vydán certifikát, tudíž i přednější právo na vydání dražebního výtěžku, a že žalovaná jest povinna to uznati a strpěti, by zbytek dražebního výtěžku byl vydán žalobci. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Zřízení zástavního práva podle § 452 obč. zák. jest nepřípustné u předmětů, které lze skutečně odevzdati z ruky do ruky. Zákon totiž v § 452 obč. zák. dovoluje zřízení zástavního práva jen u těch předmětů, které symbolické odevzdání nepřipouštějí. Jako takové uvádí v § 427 obč. zák. mimo pohledávky ještě nákladní zboží, sklad zboží a jiné věci hromadné. Ačkoli i u těchto věcí je fysické odevzdání znameními možné, přece jen by bylo příliš obtížné. Automobil nelze však zařaditi do žádného z druhu věcí uvedených v § 427 obč. zák. Automobil jest věcí jednotlivou, jejíž hmotné odevzdání jest beze všech obtíží možné, takže zástavního práva k němu nabýti lze jen jeho hmotným odevzdáním. Kdyby však i symbolické odevzdání bylo možné, nebylo použito k vyznačení zástavního práva takových známek, z nichž by každý mohl lehce poznati zastavení. Žalující strana ani netvrdila, že na viditelném místě automobilu takové znamení někde bylo připevněno. Nemohlo proto zástavní právo žalobci odevzdáním certifikátu bez fysického odevzdání auta vůbec vzniknouti, tím méně ještě dříve, než soudcovské zástavní právo strany žalované.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest řešiti jen otázku, zda žalobce tím, že mu byl odevzdán certifikát, nabyl zástavního práva ke spornému automobilu po rozumu § 452 obč. zák. Nehledíc k tomu, zda lze vůbec nabýti zástavního práva k automobilu symbolickým odevzdáním podle § 427 obč. zák., nelze považovati certifikát za listinu, jíž se prokazuje zastavení věci způsobem pro každého seznatelným, jak to toto zákonné ustanovení vyžaduje, neboť pouhé odevzdání certifikátu mohlo se státi i z jiného důvodu, než za účelem zřízení zástavního práva k automobilu. Nepochybil proto odvolací soud, zamítnuv žalobu.

Čís. 12139.

Pohledávka, postoupená již před zahájením vyrovnacího řízení o jmění postupitele, nepodléhá předpisům vyrovnacího řádu o vlivu zahájeného vyrovnacího řízení na jmění dlužníkovo.

Vyzval-li vyrovnací správce postoupeného dlužníka, byť i neprávem, by na postoupenou pohledávku konal platy jemu, byl postoupený dlužník po případě oprávněn složiti dluh na soudě (§ 1425 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, Rv I 1451/31.)

Žalující firma zažalovala proti žalovanému dvě pohledávky. Obě zažalované pohledávky firmy Max K. za žalovaným z účtů za dodané zboží ze dne 10., 21. a 25. února a 4. března 1930 a ze dne 22. března a 7. a 11. dubna 1930 byly firmou Max K. dnem vystavení účtů postoupeny žalující firmě a o tomto postupu byl žalovaný vyrozuměn dopisem žalující strany ze dne 15. května 1930. Cirkulářem Dr. F-a ze dne 22. května 1930 byl žalovaný vyrozuměn, že byl ustanoven vyrovnacím správcem firmy Max K., o jejímž jmění bylo usnesením ze dne 17. května 1930 zahájeno vyrovnací řízení, a požádán, by veškeré platy na pohledávky firmy Max K. konal výhradně k rukám Dr. F-a. Žalovaný na to složil 20. května 1930 u okresního soudu na zažalované pohledávky 8.377 Kč 55 h. Proti žalobnímu nároku namítl žalovaný, že tímto uložením peněz u soudu podle § 1425 obč. zák. jest sproštěn svého závazku, ježto zákaz vyrovnacího správce jest důležitým důvodem ve smyslu zákona pro složení dluhu na soudě. Procesní soud prvé stolice připojil se k tomuto názoru a zamítl žalobu, maje za to, že složením peněz na soudě byl žalovaný osvobozen od svého závazku. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle § 1425 obč. zák. může dlužník, co dluhuje, složiti na soudě s účinkem, že se stalo po právu a osvobozuje dlužníka od jeho závazku, nelze-li dluh zaplatiti proto, že věřitel jest neznámý, nepřítomen nebo s tím, co mu nabízeno, nespokojen, nebo z jinakých důležitých důvodů. Žalovaný odůvodňuje složení částek zažalovaných pohledávek na soudě výzvou vyrovnacího správce Dr. F-a. Odvolání však naproti tomu důvodně uplatňuje, že skutečnost ta neopodstatňuje ani důvod ke složení dluhu podle § 1425 obč. zák., že snad nemohl žalovaný zjistiti, kdo jest věřitelem, ani jiný důležitý důvod ve smyslu § 1425 obč. zák. Žalovaný věděl a přiznal, že zažalované pohledávky byly firmou Max K. již před zahájením vyrovnacího řízení, tedy v době, kdy nebyla v disposici svým majetkem nijak obmezena, postoupeny žalující straně a že o tomto postupu byl ještě před tím, než obdržel oběžník vyrovnacího správce Dr. F-a včas vyrozuměn. Věděl tedy žalovaný, a nemohl býti podle svých nutných znalostí jako obchodník v pochybnosti o tom, že jeho věřitelem následkem postupu jest žalující strana. A na tom nemohla změniti nic skutečnost, že byl pak žalovanému doručen oběžník Dr. F-a, ježto jest z něho zřejmo, že šlo jen o to, že se platy, které mají býti konány firmě Max. K. na její pohledávky mají díti pro tuto firmu k rukám vyrovnacího správce, a nelze z něho nijak vyvozovati, že tím měla býti nějak vzata v pochybnost správnost aneb platnost postupu pohledávek žalující straně, a, měl-li pochybnosti, mohl si snadno zjednati informace. Že jinak žalovaný měl pochybnosti o platnosti postupu, sám ani netvrdí, nýbrž naopak postup v tomto sporu uznává. Soud odvolací následkem toho dospívá k závěru, že tu nebylo důvodu pro to, by žalovaný pohledávky kdysi firmy Max K., nyní však po postupu žalující firmy skládal na soudě podle § 1425 obč. zák. a nestalo se tudíž složení to po právu. A ježto výše zažalovaných pohledávek s požadovanými úroky jest nesporná, jsou obě žaloby a jejich žádání odůvodněnými.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest přisvědčiti dovolateli, že odvolací soud posoudil věc nesprávně s právního hlediska, vyhověv žalobě. Sporné pohledávky byly postoupeny žalobkyni jejím dlužníkem firmou Max K. a žalovaný byl o postupu vyrozuměn před tím, než o jmění této firmy bylo zahájeno vyrovnací řízení. Tím přešly pohledávky ty již před zahájením vyrovnacího řízení ze jmění firmy K. v majetek žalobkyně, nebyly v době zahájení vyrovnacího řízení již částí jmění firmy K. a nepodléhaly proto předpisům vyrovnacího řádu o vlivu zahájeného vyrovnacího řízení na jmění dlužníkovo (§ 7 vyr. ř. z roku 1914, který přichází tu k platnosti). Byla proto žalobkyně oprávněna požadovati na žalovaném zaplacení postoupené jí pohledávky. Žalovaný však pohledávky ty jí nezaplatil, nýbrž složil dlužnou částku na soudě proto, že byl vyrovnacím správcem Dr. F-em vyzván, aby veškeré platy na pohledávání firmy K. konal výhradně k jeho rukám, a, když soudní složení se již stalo, nedal Dr. F. jako vyrovnací správce souhlas k tomu, by složené peníze byly vydány žalobkyni, proto, že někteří věřitelé ve vyrovnacím řízení neuznávali postup z důvodu odporovatelnosti. Z řečeného plyne, že Dr. F., poslav žalovanému výzvu, by na pohledávání firmy K. konal platy jemu, nemohl míti na mysli jiné pohledávky, než právě pohledávky sporné, žalobkyni postoupené, neboť nebylo tvrzeno, že ještě jiné částky, než zažalované byl žalovaný firmě K. dlužen, a že se pokládal mocí svého úřadu jako vyrovnací správce za oprávněna v zájmu vyrovnacích věřitelů požadovati zaplacení těchto pohledávek k svým rukám a tak zameziti, by žalobkyni nebyly postoupené pohledávky žalovaným zaplaceny pro předpokládanou jich odporovatelnost. I když vyrovnací správce jest jen osobou přezvědnou a kontrolní, jehož povinnost a zodpovědnost jsou vymezeny §§ 31 a 32 vyr. ř. a nemůže proto zasáhnouti do toho, co jest jen věcí vyrovnacího dlužníka a jeho věřitelů, jest v souzeném případě uvážiti, že se vyrovnací správce Dr. F. jako právník pokládal za oprávněna zameziti výplatu zažalovaných pohledávek žalobkyni a požadovati jejich výplatu k svým rukám. Když tomu tak, nelze žádati na žalovaném jako laikovi, by byl s to posouditi, která z osob byla oprávněným věřitelem. Byl proto žalovaný za tohoto stavu věci oprávněn složiti dluh podle § 1425 obč. zák. na soudě a složením tím byl zproštěn podle tohoto zákonného ustanovení svého závazku proti žalobkyni.

Čís. 12140.

Dlužník nemůže žádati, by mu zůstala volnou určitá část výtěžku vnucené správy nemovitosti nutná k jeho výživě.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, R II 359/32.)

Za exekuce vnucenou správou dlužníkovy nemovitosti vyhověl soud prvé stolice návrhu dlužníka, by mu z výtěžků vnucené správy byl přikázán měsíční peníz, pokud se týče, že mu musí zůstati volných

2.000 Kč ročně. Rekursní soud zamítl dlužníkův návrh. Důvody: Právem stěžuje si vymáhající věřitelka na to, že první soud s poukazem k § 330 druhý odstavec ex. ř. rozhodl, že dlužníku musí zůstati volným roční důchod 2.000 Kč. Neboť exekuční řád neustanovuje při vnucené správě nemovitosti a práv všeobecně, že dlužníku musí zůstati volným určitý peníz, řečené ustanovení vztahuje se jen na výměny a dlužník ani netvrdí, že zabavené právo jest výměnou, nýbrž žádá přiznání výživného jen proto, že exekucí ztratí jediný pramen své výživy. To však není zákonným důvodem k obmezení exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Exekuční řád ve svém oddílu, jednajícím o vnucené správě (§§ 97 až 132 ex. ř.) neustanovuje nikde, že by dlužníku musila zůstati volnou určitá částka z výtěžku vnucené správy nutná k jeho výživě, a nepochybil proto rekursní soud, když zamítl návrh stěžovatelův v tomto směru.

Čís. 12141.

Povinný a jiní účastníci mohou si stěžovati (§ 68 ex. ř.) na nezákonné provedení dražby svršků výkonným orgánem, třebaže byli při dražbě a neučinili proti ní námitek.

Právo uplatniti vadnost dražební vyhlášky stížností podle § 68 ex. ř. proti dražbě nelze povinnému upříti z důvodu, že se měl na dražbu připraviti a vadnost vyhlášky ohlásiti výkonnému orgánu.

Exekuční soud, shledav závadu při výkonu dražby svršků a zjednávaje nápravu podle § 68 ex. ř., může zrušiti dražbu a příklep a jest po případě i oprávněn zakázati vydražiteli zcizení, zatížení a nakládání s vydraženými svršky. K vůli nápravě jest exekuční soud oprávněn nařídit i vrácení vydražených svršků vydražitelem, předpokládajíc, že se vrácení může státi bez porušení práv, jichž jinak vydražitel nabyl, na příklad tím, že jsa držitelem bezelstným, učinil na vydražené svršky náklad, pro nějž mu náleží zadržovací právo podle §§ 471, 331 obč. zák., nebo že svršky ty bezelstně zcizil (§ 329 obč. zák.). O těchto nárocích nepřísluší rozhodovati exekučnímu soudu v exekučním řízení, nýbrž lze o nich rozhodovati jen ve sporu.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, R II 414/32.)

Při vnucené dražbě svršků byl prodán také autobus, jenž nebyl uveden v dražební vyhlášce na soudní desce ani na obecní desce, byl však uveden ve vyhláškách, jež dostali od soudu dlužník a vymáhající věřitelé. Stížnosti dlužníka podle § 68 ex. ř., v níž navrhoval, by dražba a udělení příklepu ohledně autobusu byly zrušeny jako zmatečné a by vydražiteli bylo uloženo po pravomoci usnesení vrátiti autobus soudu a by mu bylo zakázáno, do té doby autobus zciziti, zatížiti, zavaditi a jakkoliv s ním nakládati soud prvé stolice v celém rozsahu vyhověl s tím, že po pravomoci usnesení bude nařízena dražba autobusu.

Rekursní soud vyhověl rekursům vydražitele a jednoho z vymáhajících věřitelů a změnil napadené usnesení v ten rozum, že se stížnost dlužníka odmítá. Důvody: Rekursní soud má stížnosti za odůvodněné potud, že povinná strana nebyla k rekursu oprávněna, pokud se týče oprávnění preklusí pozbyla. Dlužník byl při dražbě, měl se na dražbu připraviti a vadu vyhlášky oznámiti hned výkonnému orgánu, který by buď vyžádal rozhodnutí exekučního soudu a do té doby od dražby upustil, nebo dražbu provedl, v tom případě ovšem nicotně. Nevytkl-li dlužník vadu při dražbě, jest vyloučen podle názoru rekursního soudu ze stížnosti proti dražbě a proti příklepu podle obdoby § 187 ex. ř. Rekursní soud je si vědom, že předpisy o odporu proti příklepu nemovitosti neplatí v dražebním řízení na movitosti, a shodně s praksí přiznává exekučnímu soudu právo zrušiti dražbu a příklep pro formální vady, ale má za to, že neubližíí právům účastníků na stížnost, když prohlásí, že si na dražbu pro vadnost vyhlášky nemohou stěžovati osoby, které se dražby zúčastnily, ať již je to dlužník nebo některý věřitel nebo vydražitel. Právě tak jako výkonný orgán se má přesvědčiti, zda dražba je řádně připravena, i ostatní účastníci musí věnovati své věci tolik pozornosti, by včas mohli upozorniti na závady a v souzeném případě tedy podle obdoby dražeb na nemovitosti nejpozději při dražebním roku, jinak by se vnesly do dražebního řízení průtahy a nejistota, jež by neposlužily zejména věřitelům.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v části, jíž bylo změněno usnesení prvého soudu ve výroku o zrušení dražby a příklepu a ve výroku o zákazu vydražitelce zciziti, zatížiti, zavaditi a jakkoli s vydraženým autobusem naložiti v ten rozum, že obnovil usnesení prvého soudu; jinak změnil napadené usnesení tak, že zrušil usnesení prvého soudu, pokud jím bylo vydražitelce nařízeno vrátiti vydražený autobus, a prvnímu soudu nařídil, by doplně řízení, o návrhu stížnosti povinné strany podle § 68 ex. ř. na vrácení autobusu do držení povinné strany pod exekucí, znova rozhodl.

Důvody:

Rekursní soud vyhověl stížnostem vydražitelky a vymáhající věřitelky tím způsobem, že odmítl stížnost povinného, protože prý k ní není oprávněn, ježto byl při dražbě přítomen a nic nevytýkal. S tímto názorem rekursního soudu nelze souhlasiti. Nehledíc ani k tomu, že stěžovatelé neuplatnili v rekursech, že povinný nemá oprávnění k rekursu podle § 65 ex. ř., nýbrž vydražitelka uplatňovala jen, že v přítomnosti povinného při dražbě a v neuplatňování námitek jest spatřovati schválení, nelze povinnému upříti právo ke stížnosti podle § 68 ex. ř. z důvodu, že byl dražbě přítomen a nečinil námitek. To zákon nikde nestanoví. Nelze to dovozovati ani z obdoby § 187 ex. ř. Při dražbě nemovitých věcí jest právo odporovati provedené dražbě a příklepu upraveno zvláštním opravným prostředkem odporu proti příklepu. Ale z toho, že při dražbě movitých věcí zákon tento zvláštní opravný prostředek nepřijal, nelze usuzovati, že si povinný a jiné súčastněné strany nemohou proti nezákonnému provedení dražby stěžovati, když byly při dražbě a neučinily proti ní námitek. Právě i pro tyto případy platí ustanovení § 68 ex. ř.,

uplatňuje-li se nezákonnost při výkonu dražby, nebo všeobecné právo k rekursu podle § 65 ex. ř. pro jiné závady při povolení. Ježto vyhlášení dražby a její provedení není úkonem soudcovským, nýbrž při dražbě movitostí je ponecháno výkonným orgánům, není přípustný proti vadě vyhlášky a proti vadnému provedení dražby rekurs podle § 65 ex. ř., nýbrž stížnost podle § 68 ex. ř. Rekursní soud neprávem uznává stížnost podle § 68 ex. ř. za nepřípustnou, protože se povinný měl na dražbu připraviti a vadnost vyhlášky ohlásiti výkonnému orgánu. Péči o řádné vyhlášení dražby neukládá zákon povinnému, nýbrž výkonnému orgánu. Tento se má podle § 273 druhý odstavec ex. ř. včas před dražebním rokem přesvědčiti, zda povolení dražby bylo doručeno účastníkům a také, zda vyhláška byla řádně uveřejněna, a shledá-li závadu, má to oznámiti exekučnímu soudu. Jest tedy vadou provedené dražby, když se výkonný orgán o vadnosti vyhlášky nepřesvědčí, a nepodá o něm povinnou zprávu exekučnímu soudu. K řádnosti vyhlášky náleží, by v ní byly uvedeny mimo čas a místo dražby i věci do dražby dané podle svého druhu. Tomuto požadavku nebylo vyhověno, any ve vyhlášce byly uvedeny jako předmět dražby jen odstředivka a benzinový motor, ale nikoliv autobus. Jak zjednati nápravu, bylo věcí posouzení exekučního soudu, do jehož rozhodnutí příslušela stranám i po případě vydražiteli stížnost. Proto bylo správné rozhodnutí prvého soudu, jenž pro závadu při výkonu dražby zrušil dražbu a příklep. Rovněž právem zakázal exekuční soud vydražiteli zcizení, zatížení a nakládání s autobusem. Zákon ponechává exekučnímu soudu, by zjednal nápravu, neurčiv blíže, jakým způsobem se tak státi může nebo má. Je-li k nápravě třeba zákazu, jak jej vydal exekuční soud, může jej vydati a exekuční soud vydal jej právem, protože k nápravě bylo třeba zajištění, by vydražitel s autem na úkor věřitelů vymáhajících a povinného nenaložil zcizením nebo jinak. K sjednání nápravy byl by exekuční soud oprávněn nařídit i vrácení vydraženého předmětu vydražitelem, ale to jen v případě, že se vrácení mohlo státi bez porušení práv, jichž jinak vydražitel nabyl, na př. tím, že, jsa držitelem poctivým, učinil na vydražený předmět náklad, pro nějž mu náleží zadržovací právo podle §§ 471, 331 obč. zák., nebo že předmět ten bezelstně zcizil (§ 329 obč. zák.). O nárocích těch nepřísluší rozhodovati exekučnímu soudci v exekučním řízení, nýbrž lze o nich rozhodnouti jen ve sporu. Proto může exekuční soudce nařídit vydražiteli vrácení vydraženého předmětu jen, když vydražitel nemá nárok neb obrany, o nichž jest sporem rozhodnouti a když to v exekučním řízení bylo zjištěno jako nesporná okolnost výslechem účastníků, zejména vydražitele. Vznese-li vydražitel v exekučním řízení nároky nebo obrany, o nichž lze rozhodnouti jen sporem, musí se exekuční soud omeziti na prohlášení dražby za neplatnou a vyřízení nároku na vrácení vydraženého předmětu ponechati sporu mezi povinným nebo vymáhajícím věřitelem a vydražitelem. Ježto prvý soudce nezjistil podmínky, za nichž mohl nařídit vrácení vydraženého autobusu a strany a vydražitele o nich nevyslechl, je řízení v tom směru vadné a proto bylo usnesení prvého soudu, pokud nařízeno jím vrácení autobusu, změnou usnesení rekursního soudu zrušiti a nařídit doplnění výslechem stran a vydražitele, jinak však usnesení prvého soudu obnoviti.

Čís. 12142.

»Veřejným soudním vyzváním« ve smyslu § 57 čís. 4 c. ř. s. rozumí se soudní výzva k žalobě, uskutečněná veřejnou vyhláškou; nestačí soudní poukaz k žalobě ve smyslu § 125 nesp. říz.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, R II 449/32.)

Ve sporu o neplatnost poslední vůle zamítl soud prvé stolice návrh žalované, by byla žalobcům, kteří neprokázali, že jsou československými státními příslušníky, uložena žalobní jistota, poněvadž již v žalobě tvrdili a u prvního roku prokázali, že se přihlásili k dědictví ze zákona, byli však usnesením soudu ze dne 29. listopadu 1931 odkázáni na pořad práva a jim uloženo, by do 1. března 1932 podali ve smyslu § 125 nesp. říz. žalobu na žalovanou, která se přihlásila z poslední vůli k dědictví, ježto by jinak byla pozůstalost projednána bez ohledu na dědické nároky; poněvadž žalobci byli k podání žaloby soudem vyzváni, jsou podle § 57 c. ř. s. osvobozeni od složení jistoty pro náklady na rozepři. Rekursní soud uložil žalobcům, by složili žalobní jistotu. Důvody: Právem napadá žalovaná stanovisko prvého soudu, že žalobci podle ustanovení § 57 čís. 4 c. ř. s. jsou zbaveni povinnosti dáti žalobní jistotu. Toto ustanovení se vztahuje jen na případy, ve kterých byla žaloba podána na základě veřejného soudního vyzvání a ve kterých opomenutí má po případě hmotněprávní následky pro dotyčné osoby. O takový případ tu však nejde. Ve sporném případě bylo soudem jen řečeno, že pozůstalost bude prozatím projednána na základě poslední vůle, nebude-li soudu do určité lhůty prokázáno podání žaloby. Jinak však jde o úplně soukromoprávní poměr, otázka oprávněnosti dědického nároku žalobců nepodáním žaloby není nikterak dotčena, takže prvý soud neprávem s ohledem na citovaný předpis žádost žalované zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Neobstojí výtka, že rekursní soud posoudil věc nesprávně s hlediska právního, nezprostiv žalobce, cizozemce, ze závazku zříditi jistotu podle § 57 c. ř. s. Žalobci míní, že nejsou podle § 57 čís. 4 c. ř. s. povinni dáti jistotu, ježto podali žalobu následkem usnesení pozůstalostního soudu ze dne 29. listopadu 1931, jímž byli vyzváni, by do tří neděl podali na žalovanou žalobu ve smyslu § 125 nesp. říz. Leč jejich názor je mylný. Podle § 57 čís. 4 c. ř. s. nemá závazek zříditi jistotu místo při žalobách, které jsou podány následkem veřejného soudního vyzvání. Zákon požaduje, by šlo o veřejnou soudní výzvu k žalobě, má tedy na mysli výzvu uskutečněnou veřejnou vyhláškou. V souzeném případě jde sice o soudní poukaz žalobců k žalobě, ale nejde o veřejnou soudní výzvu k žalobě ve smyslu shora uvedeném. Nedopadá tu proto předpoklad § 57 čís. 4 c. ř. s. a bylo tudíž žalobcům právem uloženo napadeným usnesením, aby dali jistotu za náklady na rozepři.

Čís. 12143.

Postup jest právem, nedopouštějícím výkon exekuce postupitelovým věřitelem. Žaloba postupníka podle § 37 ex. ř. jest přípustná, dokud trvá právoplatně povolené zabavení postoupené pohledávky, třebaže byl zamítnut návrh na přikázání zabavené pohledávky.

Stavební ruch.

Právo vyhrazené ministerstvu sociální péče, aby »pokud s převodem (čekatelského vkladu) byla spojena změna v osobě čekatele rodinného domku, dalo neb odepřelo souhlas s touto změnou čekatele«, nebrání, by čekatelský podíl nemohl býti platně postoupen bez svolení ministerstva sociální péče.

Postupu čekatelského vkladu a družstevních podílů nevadí ani zákaz zcizení a zatížení nemovitosti ve smyslu § 60 nařízení ze dne 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1932, Rv II 539/31.)

Žalované spořitelní družstvo vedlo proti Janu M-ovi exekuci zabavením pohledávky čekatelského vkladu, jejž má dlužník proti stavebnímu družstvu, zabavením družstevních podílů stavebního družstva a přikázáním těchto zabavených pohledávek k vybrání. Žalobce domáhal se na žalovaném družstvu nepřípustnosti exekuce, tvrdě, že mu Jan M. postoupil svou pohledávku za družstvem. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Názor dovolatelky, že, ana se pohledávka povinného stala postupem pohledávkou žalobkyně a nemohla proto býti zabavena ve prospěch pohledávky žalovaným družstvem vymáhané, byla žaloba ve smyslu § 37 ex. ř. nepřípustná, není správný. Právě proto, že povolení exekuce ve svých účincích směřovalo k tomu, by bylo dotčeno vlastnictví žalobkyně k pohledávce, na kterou byla vedena exekuce, a toto právo žalobkyně jako třetí osoby, jak dovolatelka uznává, činilo by výkon exekuce nepřípustným, byla žalobkyně oprávněna brániti se proti této exekuci námitkami ve smyslu § 37 ex. ř., poněvadž vedením exekuce neoprávněně bylo vsaženo do jejího práva. Mohla tak učiniti, dokud exekuce na tento její majetkový předmět nebyla zrušena. Výkon exekuce na pohledávky sestává ze zabavení a z přikázání. Bylo proto bez významu, že přikázání pohledávky nebylo povoleno, ano povolené zabavení je dosud v platnosti. Pro odůvodněnost žaloby ve smyslu § 37 ex. ř. stačilo ohrožení práva žalobkyně jako třetí osoby exekucí již povolenou (srovnej rozhodnutí čís. 7561 sb. n. s.). Okolnost, že rozsudek soudu prvé stolice uznal na nepřípustnost exekuce zabavením a přikázáním, jest bez významu, poněvadž předpis § 37 ex. ř. nemá vůbec na mysli určitý výkon exekuční, nýbrž připouští odpor povšechně proti exekuci (srovn. rozhodnutí čís. 6486 sb. n. s.). Z těchto důvodů bylo bez významu, zda zabavení bylo přípustné, poněvadž usnesení povolující zabavení trvá právoplatně, a

názor vyslovený exekučním a rekursním soudem v důvodech rozhodnutí o přikázání nemůže na tom nic měniti. Nesprávný jest proto názor dovolatelky, že byla otázka zabavení právoplatně vyřešena. Vývody, že bylo zabaveno něco, co přestalo býti vlastnictvím žalobkyně a stalo se vlastnictvím stavebního družstva, nemají opory ve skutkovém zjištění nižších soudů. Podle dopisu ministerstva sociální péče není třeba jeho svolení ku převodu čekatelského podílu, poněvadž jest vnitřní věcí družstva, zda a za jakých podmínek může převésti čekatelský vklad na osobu jinou. Je tedy postup, zjištěný nižšími soudy, platný. Tomu nepřekáží prohlášení téhož ministerstva, že »pokud s převodem byla spojena změna v osobě čekatele, jest ministerstvu vyhrazeno, by dalo neb odepřelo souhlas s touto změnou čekatele«. To plyne z toho, že podle svého dopisu vzhledem na ustanovení § 60 nařízení čís. 191/21 Sb. z. a n. zkoumá ministerstvo, zda čekatel je způsobilý, by mohl dostati souhlas k převedení domku do vlastnictví. Jest tedy postup o sobě platný bez svolení ministerstva, a jest mu jen vyhrazen souhlas se změnou čekatele při posuzování otázky způsobilosti čekatele k převedení domku do jeho vlastnictví, takže, i když se postup stal platně, může souhlas se změnou osoby čekatele v tom směru odepříti. Toto vyhrazené právo ministerstva může míti po případě jen v zápětí, že osoba, v jejíž prospěch se postup stal, nemůže dosíci převod domku do vlastnictví. Zákaz zatížení nemovitosti ve smyslu § 60 uv. nař. nemůže se, jak dovolatel míní, obdobně týkati i čekatelského vkladu a družstevních podílů, poněvadž nemají s vlastnictvím nemovitosti nic společného. Názor, že převod čekatelského podílu má v zápětí zcizení nemovitosti čekatelovy, jest zřejmě nesprávný.

Čís. 12144.

Udělil-li klient v plné moci advokátu právo, ustanoviti si zmocněnce se stejnou plnou mocí, jest ten, na něhož advokát přenesl plnou moc a klienta o tom uvědomil, oprávněn domáhati se na klientu zapravení odměny za zastupování.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1932, Rv I 924/31.)

Žalobě substituta proti klientovi o zaplacení palmare procesní soud prvé stolice vyhověl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Pokud odvolání předem teoreticky rozebírá otázku, zda substitut advokáta substituenta substitucí vstupuje ve přímý poměr se stranou svého substituenta a zda mu z toho proti procesní straně vzchází přímý nárok na odměnu za práci a na náhradu výloh, a pokud dovozuje, že tomu tak není a že substituovanému advokátu přísluší nárok ten jen naproti substituentovi, má pravdu. Zmocněncem a tedy přímým smluvním zmocněncem je podle § 1002 a násl. obč. zák. a § 31 c. ř. s. jen substitut, jenž je také jediné zavázaným svému mandantu, ovšem podle poměrů a okolností případu (§ 1010 obč. zák.) buď úplně, když substituoval bez potřeby, nebo jen ručí za výběr, když mu byla substituce dovolena nebo byl k ní donucen nouzí. Z tohoto závazku

a z povinnosti k případné náhradě škody však vyplývá také přímost zmocnitelského poměru jen mezi stranou a zmocněncem, nikoliv i mezi stranou a substitutem, jenž tedy při pravidelném stavu věcí může se držeti jen substituenta jako svého smluvníka (arg. také § 1022 obč. zák. a § 160 prvý odstavec, jakož i opakem § 35 prvý odstavec c. ř. s., podle nichž se poměr zmocnitelský, a to původní, základní poměr zástupčí, neruší smrtí strany, nýbrž smrtí zmocněnce). Ale v souzeném případě má se věc proto jinak, že se v žalobě dodatně tvrdí a na tom se i zakládá nárok žalobní, že žalovaná strana o zřízení substituce žalobcem byla substituentem Dr. K-em vyrozuměna o tom, že žalobce bude nárok za práce ve sporu a za výlohy požadovati přímo na žalované, a že žalovaná strana svůj závazek uznala. I když tu tedy nebylo výslovného postupu, stal se mlčky tím, že žalovaná strana svými orgány svou platební povinnost přímo žalobci proti zaň jednajícímu Dr. K-ovi uznala (§ 863 a 1396 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ve věci není dovolání opodstatněno. Bylo zjištěno, že žalovaná ve sporu Ck IIIa 544/25 udělila dr. Josefu K-ovi procesní plnou moc, v níž mu vyhradila právo ustanoviti si zmocněnce se stejnou plnou mocí, že dr. K. přenesl tuto plnou moc ve stejném rozsahu na žalobce a o tom žalovanou uvědomil. Za těchto okolností vznikl mezi stranami přímý mandátní poměr a důsledkem toho přímé žalobní právo jednoho proti druhému, jak bylo vyloženo v rozhodnutích čís. 482 a 4766 sb. nejv. soudu, k nimž se poukazuje. Tím je otázka aktivní legitimace žalobcovy rozhodnuta kladně a, protože výše zažalované pohledávky není sporná, je odsuzující výrok na místě. Má-li žalobce také ještě nárok proti dr. K-ovi, a došlo-li také ještě k uznání nároku žalobcova žalovaným společenstvem, je nerozhodné.

Čís. 12145.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Předpokladem pro použití předpisu § 1 (4) aut. zák. jest, že se odnětí disposice nad silostrojem stalo postupem objektivně (absolutně) bezprávným, činem příčícím se předpisům všeobecného právního řádu; nestačí porušení ustanovení smluvních, vydaných nikoliv v zájmu všeobecném, nýbrž jen k úpravě právního poměru stran. Pomocníkem v provozu není jen ten, komu vlastník svěřil technické zacházení s autem, nýbrž i ten, komu svěřil právní nakládání s autem.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1932, Rv I 1085/31.)

Manžel žalobkyně byl usmrcen autem náležejícím žalovanému a řízeným Štěpánem N-em. Žalobě o náhradu škody bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Předpokladem pro použití předpisu § 1 odstavec (4) zákona o automobilech jest podle ustálené judikatury nejvyššího soudu, — jakž i dovolatel připouští, — že se odnětí disposice nad silostrojem vlastníku stalo postupem objektivně (absolutně) bezprávným, činem příčícím se předpisům všeobecného právního řádu; nestačí tedy porušení pouhých ustanovení smluvních, vydaných nikoli v zájmu všeobecném, nýbrž jen za účelem úpravy právního poměru stran. V souzeném případě není tento předpoklad splněn, i když se příběh sběhl tak, jak žalovaný tvrdí. Podle svého tvrzení dal domovníku Janu H-ovi příkaz, by telefonoval do garáže Josefa B-a, by bylo auto do garáže odvezeno, H. však telefonoval do garáže opak, že pro auto nemusejí posílat, poněvadž ho doveze Štěpán N., jemuž H. auto skutečně k odvezení do garáže svěřil a jenž podnikl osudnou jízdu na černo, za které byl manžel žalobkyně přejet a usmrcen. Tím poskytl žalovaný H-ovi prostředek a možnost, by se ujal detence a disposice nad silostrojem. Jestliže H., zneuživ této příležitosti, nesvěřil odvezení auta proti příkazu zřízenci garáže, nýbrž Štěpánu N-ovi, nejde o protiprávní postup, který je bezprávným absolutně, bez ohledu na osobu protiprávnost přivodivší a bez ohledu na její právní poměr k vlastníku auta, nýbrž jen o porušení příkazu. Pomocníkem v provozu není jen ten, komu vlastník svěřil technické zacházení s autem, nýbrž i ten, komu svěřil právní nakládání s autem, neboť i to jest součástkou provozu. Byl proto H. pomocníkem žalovaného v provozu. Nezáleží na tom, že Štěpán N. nebyl v přímém smluvním poměru se žalovaným, stačí, že byl k odvezení auta ustanoven osobou k nakládání s autem oprávněnou (H-em). Nezmocnil se auta postupem objektivně protiprávním, nýbrž jen vzhledem k tomu, že H. ustanoviv ho k odvezení auta, porušil daný mu příkaz. Jest proto i N-a považovati za pomocníka žalovaného v provozu a nelze žalovaného zbaviti ručení za škodu jízdou na černo N-em způsobenou ve smyslu § 1 odstavec (4) automob. zákona.

Čís. 12146.

I (místní) dráha jest povinna dbáti pravidel opatrnosti uvedených v §§ 1297 a 1299 obč. zák. a neosvobozuje ji, že učinila vše, co jí úřady předepsaly. Jest zodpovědna za škodu způsobenou tím, že se bezpečnostní opatření, jež železniční správa uložila dráze, v době úrazu ukázala následkem změněných místních nebo dopravních poměrů nedostatečnými nebo neúčelnými.

Při drahách nižšího řádu může býti upuštěno od bezpečnostních opatření, předepsaných provozovacím železničním řádem, zejména i od uzavírání přejezdů závorami, avšak jen, pokud to dopouštějí zvláštní poměry. Změnily-li se tyto poměry tak, že dosavadní bezpečnostní opatření nejsou postačitelná a účelná, jest správa dráhy povinna zjednati nápravu nebo, není-li k tomu sama oprávněna, upozorniti na to dohlédací úřad, by mohl rozhodnouti o zdokonalení bezpečnostních opatření. Změnou v poměrech nerozumí se jen změna v provozu dráhy samé, nýbrž i změna v dopravě po cestě křižující trať dráhy.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1932, Rv I 1133/31.)

Žalobce, jeda na motocyklu přes závorami nechráněný přejezd místní dráhy Jilemnice — Rokytnice, srazil se s vlakem a byl poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody proti dráze uznal procesní soud prvé stolice z polovice důvodem po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té, ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žádné ze stran a odvětil k dovolání žalované dráhy v

důvodech:

Neprávem se snaží dovolatelka vyvrátiti pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. s. ř. názor odvolacího soudu, že se dráha nesprostila zodpovědnosti za škodné události již tím, že učinila všechna bezpečnostní opatření, která jí byla dozorčím úřadem při otevření místní dráhy Jilemnice— Rokytnice v roce 1899 nařízena. I dráha je povinna dbáti pravidel opatrnosti uvedených v §§ 1297 a 1299 obč. zák. a neosvobozuje ji, že učinila vše, co jí úřady předepsaly, neboť dráhy jsou všeobecně podle § 17 provozovacího železničního řádu čís. 1/1852 ř. z. povinny učiniti a udržovati veškerá opatření, jež jsou podle zkušenosti a technické vědy způsobilá zabrániti úrazům, a jsou proto zodpovědny za škody způsobené tím, že se bezpečnostní opatření, jež železniční správa dráze uložila, v době úrazu ukázala následkem změněných místních nebo dopravních poměrů nedostatečnými neb neúčelnými. Při drahách nižšího řádu může býti ovšem upuštěno podle čl. II. zákona z 8. srpna 1910 čís. 149 od bezpečnostních opatření, předepsaných provozovacím řádem železničním, zejména tedy i od uzavírání přejezdů závorami (§ 41 prov. ř. žel.), avšak, jak onen článek praví, jen, pokud to dopouštějí zvláštní poměry. Změnily-li se tyto poměry tak, že dosavadní bezpečnostní opatření nejsou dostačitelná a účelná, je správa dráhy povinna zjednati nápravu nebo, není-li k tomu sama oprávněna, upozorniti na to dohlédací úřad, by mohl o zdokonalení bezpečnostních opatření rozhodnouti. Že se správa dráhy tak zachovala, není dokázáno, ač je zjištěno, že podstatná změna v dopravních a místních poměrech nastala. Změnou tou se nerozumí, jak dovolatelka míní, jen změna v provozu dráhy samé, nýbrž i změna v dopravě po silnici křižující trať dráhy, neboť zvýšenou frekvencí vznikem motorových vozidel, zvýšenou rychlostí, kterou se vozidla přibližují trati, bylo zvýšeno i nebezpečí osob přes přejezd železniční trati dopravovaných. A že v tom nastala podstatná změna, zjistily souhlasně oba nižší soudy a dovolatelka to v podstatě i připouští. Že správa dráhy sama uznala za potřebné zdokonaliti bezpečnostní opatření u přejezdu, plyne z toho, že již původně ustanovila zřízence k uzavírání přejezdu řetězy, což v roce 1923 odvolala a nahradila příkazem ke snížení rychlosti na 10 km a k dávání výstražného znamení píšťalou u kolíků 200 m od přejezdu vzdálených. Usuzuje-li odvolací soud z toho, že takové opatření bylo i po hospodářské stránce dráhy splnitelné a možné, nedochází k nelogickému závěru, byť se změna v bezpečnostních opatřeních stala z hospodářských důvodů, jak dovolatelka tvrdí, neboť tím není řečeno, že nákladnější bezpečnostní opatření by přesahovala hospodářskou možnost dráhy. Vyžadovala-li již dřívější silniční

frekvence původního bezpečnostního opatření, vyžaduje tím více nynější zvýšená silniční frekvence bezpečnějšího opatření, než je zmenšení rychlosti na přejezdu a dávání znamení píšťalou. Tvrdí-li dovolatelka, že přes zvýšenou frekvenci nebylo dokázáno objektivní nebezpečí přejezdu, protože prý řidiči motorových vozidel jsou podle minist. nařízení čís. 81/10 ř. z. povinni zvýšiti míru opatrnosti na nejvyšší stupeň a poněvadž přejezd je ze značné dálky viditelný a na trať je podle minist. nařízení ze dne 30. srpna 1890 čís. 169 ř. zák. zakázáno vstoupiti, blíží-li se vlak, uvádí okolnosti, z nichž lze souditi na spoluzavinění řidiče motorového vozidla, nedoličuje však tím, že učinila vše, co opatrnost žádá. Nelze uznati, že by dostačitelnost a vhodnost původního a náhradního bezpečnostního opatření mohl posouditi jen znalec, neboť jde o otázku, zda s hlediska průměrné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.) chodců a řidičů vozidel (§ 1299 obč. zák.) používajících silnice křižující přejezd je to neb ono bezpečnostní opatření dostatečnou výstrahou před hrozícím nebezpečím, a k posouzení toho stačí obyčejná zkušenost. Není úkolem soudu, by uváděl, jaké bezpečnostní zařízení dráha měla opatřiti, by se sprostila viny, nýbrž úlohou jeho jest jen posouditi, zda dosavadní bezpečnostní opatření dráhy vyhovují pravidlům opatrnosti podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. i při změněných dopravních a místních poměrech a zda správa dráhy nic neopomenula, co ona pravidla žádají.

Čís. 12147.

Pojem domácnosti. Tím, že manžel zrušil jen fakticky soužití se svou manželkou, aniž jest s ní rozveden a aniž jí bylo povoleno oddělené bydliště, nepřestala domácnost dříve oběma manžely společně sdílená býti domácností manželovou.

Matka manželky, zdržujíc se u ní s její vůlí a k jejímu potřebnému ošetření, není u ní neoprávněně, a to tak dlouho, dokud jí k ošetření dcery bude potřebí.

Opatří-li manžel manželce sám ošetření, pomine důvod, z něhož jest matka jeho manželky oprávněna zdržovati se u své dcery.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1932, Rv I 1569/32.)

Žalovaná, žalobcova tchýně, sdílela se žalobcovou manželkou společnou domácnost v O. Žalobě, by žalovaná byla uznána povinnou opustiti žalobcovu domácnost a vystěhovati se ze žalobcova domu, procesní soud prvé stolice vyhověl. Důvody: Žalobce domáhá se toho, by žalovaná Marie R-ová opustila nemovitosti, jakož i jeho domácnost, tvrdě, že se tam nastěhovala bez vědomí a proti vůli žalobce, což žalovaná také přiznává, poukazujíc k tomu, že bydlí a zdržuje se u své dcery Alžběty R-ové, kterou ošetřuje, nikoliv u žalobce. Žalobce opírá svůj nárok o ustanovení §§ 354 a 366 obč. zák., které opravňuje žalobce jako vlastníka nemovitostí s podstatou a s užitky věci podle vůle nakládati a každého jiného z toho vyloučiti. Jest proto žalobce jako výlučný vlastník nemovitostí oprávněn žalovati a domáhati se toho, by žalovaná nemovitosti, jakož i domácnost žalovaného opustila. Tchý-

ně jako taková není členem rodiny žalobcovy, ježto se podle § 40 obč. zák. rodinou rozumějí jen rodiče se svými potomky. V souzeném případě rodiči jsou Alžběta R-ová a žalobce, takže žalovaná jako tchýně do rodiny nepatří. Vzhledem k tomu mohla by tchýně býti v domácnosti, kdyby ji žalobce do domácnosti přijal anebo ji v domácnosti trpěl. Pak nejednalo by se o poměr práva rodinného, nýbrž o jiný soukromoprávní poměr povahy smluvní. V souzeném případě však žalovaná sama udává, že ji žalobce nikdy do bytu nepřijal, nýbrž jeho manželka, u níž jest jako ošetřovatelka. Není tu proto soukromoprávního poměru, na jehož základě žalovaná v domácnosti žalobce bydlí. Skutečnost, že Alžběta R-ová, žalobcova manželka, žalovanou do domácnosti přijala a že žalobce bydlí v Praze a jen tu a tam přijede do O., jest naprosto nerozhodná, neboť žalobce jako manžel Alžběty R-ové jest ve smyslu § 91 obč. zák. hlavou rodiny a jako takovému přísluší mu právo vésti domácnost. Žalobce, i když bydlí v Praze a má tam i byt, nepozbyl tím domácnost v O., a práva jemu jako manželu a hlavě rodiny příslušející. Žalobce není se svou manželkou rozveden a Alžbětě R-ové nebylo soudem povoleno prozatímní oddělené bydliště. V důsledku toho je byt Alžběty R-ové, třebaže jest fakticky oddělen od bytu žalobce v O., domácností žalobce. Podle § 93 obč. zák. není manželům dovoleno zrušiti svémocně manželské společenství. Proto, dokud nebylo povoleno jednomu z manželů prozatímní oddělené bydliště, jest byt Alžběty R-ové v O. i žalobcův byt v Praze součástí žalobcovy domácnosti. Žalobce může žádati, by ho manželka následovala do Prahy, do jeho bytu, pokud se týče Alžběta R-ová může žádati, by se žalobce zdržoval u ní. Pojem domácnosti jest vykládati ve smyslu § 44 a §§ 90, 91, 92 obč. zák. Podle těchto zákonných ustanovení jeví se domácnost jako hospodářský celek, v němž dvě osoby různého pohlaví žijí, plodí děti, je vychovávají, poskytují si vzájemnou pomoc a jsou si věrni. V souzeném případě netvrdí žalovaná a nebylo ani zjištěno, že si žalobce založil zvláštní samostatnou domácnost, v níž by žil samostatně a odděleně bez jakéhokoliv vztahu k Alžbětě R-ové. Ba naopak, žalobce jezdí do O., řídí tamní dvůr a poskytuje Alžbětě R-ové naturalie i peníze pro domácnost. Z těchto skutečností jest zřejmo, že žalobce nepokládá svůj byt v Praze za svou samostatnou domácnost, nýbrž že se tam hodlá zdržovati jen přechodně, s úmyslem vrátiti se zpět do O. Zda žalobce poskytuje výživu v menší či větší míře, jest nerozhodné, neboť Alžběta R-ová může se domáhati i tehdy, když sdílí s manželem společnou domácnost, příspěvků na výživu, a to jak v naturaliích tak i v penězích. Rovněž tak může se domáhati Alžběta R-ová, by jí žalobce hradil výlohy na ošetřování, a to třebas v případě potřeby i ošetřovatelku. Skutečnosti žalobcem tvrzené, že žalovaná štve děti proti otci a kazí mu prodej dvora v O., nepadají v souzeném případě na váhu, ježto není právního vztahu mezi žalobcem a žalovanou, který by bylo v důsledku takového se chování žalované zrušiti, by tím byla dána ochrana manželství jako instituce veřejné, zákonem zvlášť chráněné. Žalovaná bydlí v domácnosti žalobce bez jakéhokoliv právního důvodu, není chráněna zákonitými ustanoveními vztahujícími se na rodinu, ježto členem rodiny není, žalobce je vlastníkem nemovitostí a přednostou domácnosti a proto jako takový může žádati, by žalovaná jeho nemovitosti i domácnost opustila. Tímto opuštěním domácnosti nestane se Alžbětě R-ové újma, ježto, nebude-li žalobce plniti manželské povinnosti, může se dožadovati nápravy pořadem práva. Není proto Alžběta R-ová odkázána na příspěvky žalované a jest jen její věcí, zda se spokojí s výživou poskytovanou žalobcem. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Soud prvé stolice vyhověl žalobní prosbě hlavně s poukazem na ustanovení §§ 354 a 366 obč. zák., které opravňují žalobce jako vlastníka nemovitosti s podstatou a s užitky věci podle vůle nakládati a každého jiného z toho vyloučiti. Určitý čin nebo výkon nemusí však ještě býti nedovoleným zásahem do práva vlastnického, děje-li se při výkonu práva, ať je to třeba právo cizí, jen když toto umožňuje vsáhnouti do vlastnictví i osobami třetími předpokládajíc, že se podstata statku nemění (čís. 6994 sb. n. s.). Jde tedy o to, zda má žalobcova žena právo vzíti k sobě svou matku k ošetřování, ježto jest nemocná. Ustanovení § 92 obč. zák. poslední věta praví sice, že manžel jest oprávněn činiti opatření ohledně domácího pořádku. Tomu však třeba rozuměti tak, že jest oprávněn nepřístojnosti nebo závady v domácnosti odstraniti, ale nevztahuje se jeho právo na to, by mohl zakázati své manželce vzíti si k sobě třetí osobu, třeba vlastní matku k ošetřování, když jest nemocná, což vzal odvolací soud za prokázáno. Podle údaje svědkyně Alžběty R-ové vzal soud odvolací dále za prokázáno, že žalovaná bydlí v její domácnosti odděleně od bytu žalobce. Již z toho vyplývá, že manželé R-ovi, nehledíc vůbec k tomu, že žalobce bydlí v Praze, fakticky pohromadě nejsou a že má manželka žalobcova místnosti oddělené a samostatné. Užívání těchto samostatných místností manželkou žalobcovou jest odůvodněno tím, že manželský svazek, jak soud procesní zjistil, dosud trvá a manžel jest povinen své ženě opatřiti místnosti k bydlení. Tím však, že se odstěhoval a fakticky se svou manželkou nebydlí, nabývá tato určité samostatnosti ve svém jednání, neboť ustanovení § 92 obč. zák. vzhledem ke svému doslovu předpokládá podle názoru odvolacího soudu sdílení společné domácnosti.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalobce potud, že zamítl žalobu jen pro tentokráte.

D ů v o d y:

Soud odvolací neposoudil spor právně mylně, dav si otázku, zda nemocná manželka dovolatele má právo vzíti si k sobě ke svému ošetřování žalovanou svou matku, neboť žalovaná z toho dovozovala oprávněnost svého pobytu v nemovitosti dovolatelově a žalobě by bylo lze vyhověti, nechť se posuzuje s hlediska oprávnění žalobce jako vlastníka nemovitostí, z nichž žalovaná má býti vyklizena, nebo s hlediska jeho oprávnění jako manžela, říditi domácnost, jen tehdy, kdyby pobyt žalované v nemovitostech nebo v domácnosti žalobcově byl neoprávněný. Oprávnění vyvěrající z práva vlastnického a z práva manžela jako hlavy rodiny nalézají svou mez v oprávnění jiných osob, ať plynou z jejich práv vlastních nebo z práv osob třetích, jak správně uvedl odvolací soud poukazem k rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čís. 6994 sb. n. s. Odvolací soud neposoudil spor právně mylně ani, uznav, že se žalovaná nezdržuje v nemovitostech dovolatelových neoprávněně. Vycházeti jest

ze zjištění nižších soudů, že dovolatelova manželka a dcera žalované Alžběta R-ová jest nemocná, potřebuje ošetření osoby třetí, a z okolnosti další, soudy nižšími sice výslovně nezjištěné, z níž však oba soudy zřejmě vycházejí, že manželka dovolatelova má žalovanou u sebe ke svému ošetřování. Vývody svými, že nemoc jeho manželky nevyžaduje zvláštní ošetřovatelky, dovolatel brojí jen proti zjištěním nižších soudů, což však musí zůstati nepovšimnuto, poněvadž to nespadá pod žádný z dovolacích důvodů uvedených v § 503 c. ř. s. výčetmo. Přiznati pak jest manželce dovolatelově oprávnění postarati se o potřebnou ošetřovatelku, když tak neučinil žalobce sám, jak jest jeho povinností podle § 91 obč. zák. Žalovaná, zdržujíc se u své dcery s její vůlí a k jejímu potřebnému ošetření, není tam neoprávněně, a to tak dlouho, dokud jí k ošetření dcery bude potřebí. Dovolatel však jest oprávněn sám se postarati o potřebné ošetření své manželky a sám určiti vhodnou osobu a nemůže mu žalovaná jako ošetřovatelka proti vůli jeho býti vnucena, neboť jemu náleží právo vésti domácnost (§ 91 obč. zák.). Za část jeho domácnosti jest považovati i byt jeho manželky, třebaže je od ostatních místností dovolatelových oddělen. Co do pojmu domácnosti odkazuje se na správné vývody soudu procesního v důvodech jeho rozsudku. Tím, že dovolatel zrušil jen fakticky soužití se svou manželkou, aniž s ní jest rozveden a aniž jí bylo povoleno oddělené bydliště, nepřestala domácnost dříve oběma manželi společně sdílená býti domácností dovolatelovou, když na ni vede náklad a v ní in natura plní svou zákonnou vyživovací povinnost a když jeho manželka zvláště i bytu užívá jen z důvodu této dovolatelovy povinnosti. Opatří-li dovolatel své manželce sám potřebné ošetření, pomine důvod, ze kterého žalovaná jest oprávněna zdržovati se u své dcery. Proto žalobu bylo zamítnouti jen pro tentokráte a soud odvolací pochybil, zamítnuv žalobu vůbec.

Čís. 12148.

Odpůrčí nárok.

Zkrácení odporujícího věřitele jest tu jen tehdy, lze-li očekávati, že odporování přivodí buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele, zvýší-li bezúčinnost právního jednání, jemuž je odporováno, možnost úspěšné exekuce, při čemž jest hleděti při posuzování otázky, zda nastalo zkrácení věřitele, nikoli k době, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž k době, kdy byl vznesen odpor.

Odprodej movitých věcí dlužníkových není odporovatelný, má-li dlužník kromě toho nemovitý majetek, který může stačiti k uspokojení věřitele.

Účastník odporovatelného právního jednání dlužníka nemusí důkaz, že o případném zkracovacím úmyslu dlužníka věděl nebo věděti musil, nabízeti i tehdy, zjistil-li soud z důkazů vedených odporujícím věřitelem, že byl (účastník) při právním jednání, jemuž je odporováno, bezelstným, a že přes náležitou opatrnost o úmyslu dlužníka poškoditi odporujícího věřitele věděti nemusel.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 882/32.)

Okresní hospodářská záložna v S. podala na Jana H. žalobu o zaplacení pohledávky a vymohla si k zajištění zažalovaného nároku prozatímní opatření úschovou a správou dlužníkových svršků. Ke svrškům, jež při výkonu prozatímního opatření byly zájemně popsány, osobovala si vlastnictví matka Jana H-a, jež se žalobou, o niž tu jde, domáhala na Okresní hospodářské záložně, by bylo zjištěno její vlastnické právo ke svrškům a by prozatímní opatření ohledně svršků bylo prohlášeno bezúčinným. Žalovaná záložna namítla najmě, že převod svršků s Jana H-a na žalobkyni byl odporovatelný. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud částečně odvolání vyhověl, zrušil ohledně některých svršků napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nepřihlížeje nadále k použitému zrušovacímu důvodu, vyřídil odvolání.

Důvody:

Předpoklady odporovatelnosti prodeje podle § 2 čís. 3 odp. ř., kterou uplatnila žalovaná záložna námitkou proti žalobě podle obdoby § 37 ex. ř., podané žalobkyní proti prozatímnímu opatření úschovou a správou svršků žalobkyně, jsou, aby žalovaná tvrdila a dokázala 1. že jí přísluší za dlužníkem pohledávka, byť i nebyla ještě vykonatelná (§§ 8 a 10 odp. ř.), 2. že jest poškozena prodejem svršků, kteréž Jan H. žalobkyni prodal a odevzdal a jakou měrou jest jím zkrácena (§§ 8 a 2 odp. ř.), 3., že žalobkyně jest blízkou příbuznou dlužníkovou (§§ 4 a 2 čís. 3 odp. ř.), 4., že ode dne prodeje neuplynulo do dne, kdy byla ve sporu vznesena námitka odporovatelnosti, více než dva roky (§ 2 čís. 3 odp. ř.). Jsou-li zde tyto předpoklady, jest pak na žalobkyni, by prokázala, že poškozovací úmysl dlužníkův neznala a znáti nemusela. Pokud jde o první předpoklad, jest nesporno, že žalované záložně přísluší za Janem H-em pohledávka 271.169 Kč, že podala u okresního soudu v S. pod č. j. C I 21/31 proti Janu H-ovi žalobu o její zaplacení a že k zajištění tohoto nároku bylo jí povoleno prozatímní opatření úschovou a správou dlužníkových svršků a že při výkonu tohoto prozatímního opatření byly zájemně popsány v popisním protokolu C I 21/31 svršky, ke kterým si žalobkyně osobuje vlastnictví a jež touto žalobou vylučuje. Další předpoklady odpůrčího nároku, blízké příbuzenství mezi žalobkyní a dlužníkem (poměr matky k synovi) a neuplynutí dvouleté doby od prodeje svršků do dne vznesení námitky odpůrčí, jsou rovněž nesporné. Sporným jest jen, zda byla žalovaná kupem svršků matkou dlužníkovou a jejich předáním dlužníkem žalobkyni zkrácena (poškozena) a jakou měrou. Podle § 8 odp. ř. jest totiž podmínkou odporovatelnosti, že věřitelova exekuce na dlužníkovo jmění nevedla k úplnému uspokojení věřitele neb aspoň, lze-li míti za to, že nepovede k takovému uspokojení. Poněvadž v souzeném případě nepřísluší žalované záložně dosud vykonatelná pohledávka, lze přihlížeti jen ke druhé možnosti, totiž, zda nelze od budoucí exekuce očekávati příznivý výsledek, jinými slovy: Zkrácení odporující záložny jest tu jen tehdy, lze-li očekávati, že odporování přivodí buď úplné nebo

částečné uspokojení odporující záložně, zvýší-li bezúčinností kupu možnost úspěšnosti exekuce, při čemž hleděti jest při posuzování otázky, nastalo-li zkrácení věřitelky, nikoli k době, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž k době, kdy byl odpor vznesen (rozh. 5185 a 10.961 sb. n. s.). V té příčině jest nesporno, že strany samy ocenily svršky žalobkyni prodané na 43.000 Kč. Odprodej této části svršků neznamená ještě o sobě zkrácení žalované záložny; vždyť dlužník Jan H. má mimo to nemovitý majetek, který může stačiti k uspokojení žalované záložny (rozh. 8615 sb. n. s.). Jest jen otázkou, do jaké míry jest zadlužen tento nemovitý majetek dlužníka a zda jeho hodnota po odrážce dluhů předcházejících pohledávce žalované záložny stačí k úplnému zaplacení pohledávky žalované záložny, čili nic. Na základě soudních odhadů zjistil první soud cenu nemovitostí Jana H-a na 755.585 Kč 88 h a po odrážce kapitalisovaného výměnku 98.373 Kč 40 h a povinnosti poskytovati povoz 3.000 Kč na 654.212 Kč. Dluhy hypotekární, pokud předcházejí pohledávce záložny, zjistil na 287.822 Kč 78 h, s připočtením této pohledávky 558.991 Kč 78 h, takže by po uspokojení pohledávky žalované záložny zůstalo dlužníku ještě 94.222 Kč 70 h čistých, z kteréž částky lze krýti zadrželé úroky a výměnkové dávky, aniž by se tím částka ta vyčerpala. Prodejem dlužníkových nemovitostí bylo by lze podle uvedeného odhadu uspokojiti pohledávku žalované záložny 271.169 Kč, aniž by bylo nutno sáhnouti na svršky, jež žalobkyně vylučuje z prozatímního opatření, a jež tvoří, jak zjišťuje odvolací soud, příslušenství nemovitostí. Z nálezu a odhadu znalců vidno, že svršky tyto nebyly odhadnuty jako příslušenství (inventář) dlužníkových nemovitostí, takže odhadní cena nemovitostí prvním soudem zjištěná rozumí se bez tohoto příslušenství, jak k tomu správně poukazuje rekurs žalobkyně. I když tedy nelze popříti, že se prodejem hospodářského příslušenství mlynářské usedlosti dlužníkem žalobkyni zmenšila (již před odhadem) cena nemovitostí usedlost tu tvořících, nelze z toho vzhledem ke svrchu uvedenému odhadu, nepřihlížejícímu k hospodářskému inventáři (příslušenství) usuzovati, jak mylně činí odvolací soud, že odprodejem byla zkrácena žalovaná strana ve svém úkojném právu ohledně své pohledávky 271.169 Kč. Neznamenáť každé odprodejem části přivoděné zmenšení jmění dlužníkova zkrácení věřitelovo a nezakládá proto ještě každý odprodej odpůrčí nárok věřitelův. Tento předpokládá jen takové zkrácení úhradního fondu, které činí pohledávku věřitelovu zcela neb z části nedobytnou, aneb o němž lze aspoň za to míti, že zabrání uspokojení věřitele zcela neb aspoň z části (§ 8 odst. 1 odp. ř.). Opačný názor by znemožňoval zadluženému vlastníku, který dosud není předlužen, každou disposici s jeho majetkem, což by mohlo míti nedozírné hospodářsky škodlivé následky a nebylo jistě odpůrčím řádem zamýšleno. Ovšem nelze předvídati, zda při případné exekuční dražbě mlynářské usedlosti Jana H-a bude nejvyšší podání dosahovati odhadní cenu prvním soudem zjištěnou, a není proto jisto, zda pohledávka žalované záložny též skutečně dosáhne plného uspokojení. Nicméně jest přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu, že vzhledem k výši ceny dlužníkovy usedlosti a k výši dluhů, jak byly prvním soudem zjištěny, mohly býti subjektivně přesvědčeni i Jan H. i žalobkyně, že žalovaná při exekučním prodeji mlýna dojde plné úhrady, a že nemusili si

tudíž býti vědomi, že odprodejem inventáře (příslušenství) mlýnského žalobkyni jest žalovaná zkracována ve svém úkojném právu, že tudíž odprodej ten se děje v úmyslu žalovanou záložnu zkrátiti. Odvolací soud nepřezkoumal toto zjištění prvního soudu, ač právě jest rozhodným pro posuzování otázky, zda trhová smlouva ze dne 30. července 1930 jest podle § 2 čís. 3 odp. ř. jednáním odporovatelným, čili nic. Jest sice přisvědčiti odvolacímu soudu, že břímě průvodní podle § 2 čís. 3 odp. ř. stihá žalobkyni a že tedy ona jest povinna se vyviniti důkazem, že o případném zkracovacím úmyslu Jana H-a nevěděla a věděti nemusila, než to neznamená, že by musila důkaz ten nabízeti i tehdy, když první soud zjistil z důkazů vedených žalovanou stranou, že žalobkyně byla při koupi bezelstnou a když usoudil, že přes náležitou opatrnost (§ 1297 obč. zák.) o úmyslu Jana H-a, poškoditi žalovanou věděti nemusila. Teprve, kdyby dosavadní důkazy nebyly dostatečným podkladem pro toto zjištění a pro tento právní úsudek, nastupovala by povinnost žalobkyně nabídnouti důkazy v naznačeném směru. Poněvadž však prvnímu soudu provedené důkazy stačily a soud potřebné zjištění učinil a věc i po právní stránce posoudil, bude na odvolacím soudě, aby především přezkoumal i zjištění i právní úsudek prvního soudu.

Čís. 12149.

Podle vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n., není v Německu zaručena vykonatelnost všech usnesení ve smyslu § 1 čís. 1 ex. ř. bez rozdílu, nýbrž jen těch, jimiž jest spor o nárok vyřízen (právoplatně skončen), a těch, jež byla vydána na základě řízení, které umožnilo oběma stranám slyšení ve smyslu § 328 čís. 2 něm. c. ř. s.

Usnesení říšskoněmeckého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo povinnému uloženo prozatímní výživné za manželského sporu, nemůže býti vykonáno v tuzemsku, netvrdil-li a neprokázal-li vymáhající věřitel (již v návrhu na povolení exekuce) právomoc usnesení o uložení výživného, a okolnost, že povinnému byla poskytnuta možnost slyšení v řízení předcházejícím vydání prozatímního opatření. Za těchto okolností nezáleží na tom, zda jest německým soudem potvrzena vykonatelnost usnesení, tvořícího exekuční titul.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 908/32.)

Na základě usnesení říšskoněmeckého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo uloženo manželi platiti zatímní výživné po dobu manželského sporu, povolil soud prvé stolice exekuci k vydobytí a k zajištění výživného. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud exekuční návrh zamítl.

Důvody:

Dovolací rekurenti právem mají za to, že nejsou splněny podmínky pro vykonatelnost usnesení německého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo povinnému uloženo platiti zatímní výživné po dobu manžel-

ského sporu. Podle § 79 ex. ř. může podle cizozemských exekučních titulů tam vyjmenovaných býti povolena exekuce jen tenkráte a jen tou měrou, když a pokud vzájemnost jest zaručena státními smlouvami nebo vládním prohlášením o tom vydaným a vyhlášeným ve Sbírce zákonů a nařízení. Vládní vyhláškou ze dne 25. června 1924, uveřejněnou ve Sb. z. a n. pod čís. 131, byl uveden ve známost rozsah vzájemnosti zaručené předpisy německého civilního řádu soudního o exekuci podle cizozemských exekučních titulů. Podle těchto předpisů (§ 723 něm. c. ř. s.) je předpokladem vykonatelnosti právomoc exekučního titulu (rozsudku). Podle § 328 něm. c. ř. s. nelze uznati cizozemský rozsudek, je-li povinný německým státním příslušníkem a nevstoupil-li do sporu, pokud obsílka nebo opatření, jímž byl spor zahájen, nebyla mu doručena ani ve státě procesního soudu, ani právní pomocí se strany německé. Německá vláda prohlásila podle oné vyhlášky, že při použití těchto zákonných předpisů v Německé říši, pokud lze souditi podle prakse tamních soudů, může býti exekuce vedena na základě všech usnesení a rozhodnutí čsl. soudů, jimiž se vyřizuje spor mezi stranami po řádném soudním řízení zaručujícím slyšení obou stran. Při tom nezáleží na tom, zda usnesení nebo rozhodnutí bylo vydáno ve formě rozsudku, či ve formě usnesení a zda skutečně strany ve sporu projednávaly. V oné vyhlášce je dále dodáno, že tudíž přicházejí v úvahu exekuční tituly uvedené v § 1 čís. 1, 2 a 3 ex. ř. Podle obsahu vyhlášky nezaručila tedy německá vláda vykonatelnost všech usnesení ve smyslu § 1 čís. 1 ex. ř. bez rozdílu, nýbrž jen těch, 1. jimiž jest spor o nárok vyřízen, t. j. právoplatně skončen, a jde tedy o usnesení právoplatné ve smyslu § 723 něm. c. ř. s., 2. a usnesení, jež byla vydána na základě řízení, které umožnilo oběma stranám slyšení ve smyslu § 328 čís. 2 něm. c. ř. s. Ana jest v témže rozsahu zaručena vzájemná vykonatelnost německých rozsudků a usnesení v tuzemsku, bylo na vymáhající věřitelce, by podle §§ 54 a 55 ex. ř. v návrhu na exekuci tvrdila a prokázala shora uvedené podmínky vykonatelnosti, totiž pravomoc usnesení o uložení výživného, jakož i, že povinnému byla poskytnuta možnost slyšení v řízení, které předcházelo vydání prozatímního opatření. Ježto vymáhající věřitelka to ani netvrdila, ani neprokázala, nemohlo býti jejímu návrhu na exekuci vyhověno. Nezáleží za těchto okolností na tom, zda je potvrzena německým soudem vykonatelnost usnesení, tvořícího exekuční titul. Tato vykonatelnost jest podle § 79 ex. ř. také podmínkou vykonatelnosti v tuzemsku, ale nestačí, nejsou-li splněny podmínky další. Nedosti jasným tvrzením stěžovatelů, že chybí průkaz o tom, že skutečně ještě trvá právní prostředek, na jehož trvání bylo prozatímní opatření povoleno, pokud je mu rozuměti tak, že stěžovatelé pokládají za podmínku povolení exekuce i průkaz o trvání sporu, na jehož dobu bylo výživné uloženo, netřeba se rovněž obírati vzhledem k tomu, co bylo řečeno. Konečně jest podotknouti, že zajišťovací exekuci nelze podle nepravoplatného cizozemského exekučního titulu ani povoliti, jak bylo již blíže odůvodněno v nálezu uveřejněném pod čís. 11.468 sb. n. s.

Čís. 12150.

Neobsahoval-li rekurs (v nesporném řízení) určitý a přesný rekursní návrh, aniž se ho bylo lze domysliti z jeho obsahu a z vývodů, nelze rekurs vyříditi věcně. Nedostatek rekursního návrhu není formální, nýbrž věcnou vadou.

Do usnesení, jímž uložena pořádková pokuta liknavým členům správní rady akciové společnosti, není oprávněna k rekursu akciová společnost.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 943/32.)

Rejstříkový soud uložil akciové společnosti, by podala řádnou, patřičnými doklady opatřenou opověď nových správních radů, a uložil členům správní rady pořádkovou pokutu. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu akciové společnosti.

Důvody:

Dovolací rekurs, čelící proti souhlasným usnesením soudů nižších stolic, uplatňuje ve smyslu § 46 (2) zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. nezákonnost a rozpor se spisy. Nezákonnost spatřuje rekurentka v tom, že rekursní soud neučinil usnesení o okolnostech, uvedených v odstavcích I. až IV. jejího rekursu proto, že neobsahovaly rekursní návrh. Rekurentka míní, že toho není třeba, poněvadž § 520 c. ř. s., jednající o rekursu, nenařizuje takové formální náležitosti jako pro odvolací spis § 467 c. ř. s. a mimo to, že k rekursu byla připojena vrácená jí opověď a uvedeny v něm v jednotlivých odstavcích I. až IV. rekursní důvody. Rekurentka však přehlíží, že podle §§ 74, 76 c. ř. s. každé podání na soud má obsahovati návrh, o němž má soud rozhodovati, a v druhém odstavci § 520 a v posledním odstavci § 506 c. ř. s. je nařízeno, jaký další obsah má rekurs míti. Nedostatek rekursního návrhu není formální, nýbrž věcnou vadou, takže řízení podle §§ 84, 85 c. ř. s. tu nemá místo. Podle prvé věty § 14 zák. čís. 100/31 sb. z. a n. mají písemná podání v řízení nesporném vyhovovati obecným náležitostem podání v řízení sporném. V souzeném případě rekurs neobsahoval ve skutečnosti určitého a přesného rekursního návrhu, pokud se týče odstavců I. až IV., a ani z obsahu rekursu a z jeho vývodů nelze jej domysliti a právem vyslovil rekursní soud, že proto nemůže v tom směru učiniti usnesení.

Pokud rekurentka spatřuje nezákonnost a rozpor se spisy v napadeném usnesení proto, že rekursní soud jí nepřiznal právo k rekursu proti výroku soudu prvé stolice o uložení pořádkové pokuty liknavým členům správní rady, není dovolací rekurs opodstatněn. Uložení pořádkové pokuty je soudním opatřením, postihujícím jen tu osobu, která nedbá povinností soudem jí uložených, a to po předchozím vyzvání, by soudnímu příkazu do určité lhůty bylo vyhověno (§ 12 uv. zák. k obch. zák., čl. 26 obch. z.). V případě, o nějž jde, byla uložena pořádková pokuta členům správní rady rekurující společnosti, nikoli jí, jež podala dovolací rekurs. Podle § 6 zák. čís. 100/31 sb. z. a n. je účastníkem nesporného řízení ten, kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen, nebo, kdo uplatňuje právní zájem, by soud učinil nějaké rozhodnutí. O přímém dotčení práv rekurentky onim rozhodnutím nemůže býti řeči, poněvadž se týká jiných právních podmětů, a pro posouzení takového

zásahu do práv je rozhodný hmotněprávní poměr postiženého k tomu, co je předmětem nesporného řízení. Ani právní zájem rekurentky nemůže přicházeti v úvahu, ana je samostatnou právnickou osobou (čl. 207, 213 obch. z.) odlišnou od akcionářů, pokud se týče od členů správní rady. Poněvadž na straně rekurentky není zákonných podmínek, by mohla býti ve smyslu § 6 zák. čís. 100/31 sb. z. a n. považována za účastnici, právem rekursní soud usoudil, že není oprávněna k podání rekursu v naznačeném směru.

Čís. 12151.

Výmaz zápisů uvedených v § 57 knih. zák. lze povoliti i tehdy, byl-li po vydobytí poznámky pro zamýšlené zcizení nejdříve vykonán vklad vlastnického práva, ale nikoliv v poznamenaném pořadí, a teprve napotom, avšak ještě ve lhůtě § 55 knih. zák. bylo zažádáno o poznámku, že povolený již vklad vlastnického práva má poznamenané pořadí, a zároveň o výmaz zápisů vykonaných po poznámce pořadí.

Právo nabyté knihovní poznámkou podle § 53 knih. zák. nezaniká již tím, že byl před uplynutím lhůty, na niž byla poznámka pořadí povolena anebo před tím, než byl vykonán vklad v poznamenaném pořadí, povolen vklad vlastnického práva, avšak nikoliv v poznamenaném pořadí.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 985/32.)

Pořadí pro zcizení bylo knihovně poznamenáno dne 30. října 1930, vklad zástavního práva za úvěrovou pohledávku 20.000 Kč stal se dne 12. listopadu 1930, právo vlastnické pro nabyvatele bylo vloženo dne 27. listopadu 1930, nikoliv však v poznamenaném pořadí. Žádostí ze dne 31. prosince 1930 domáhal se kupitel nemovitosti, by bylo pro něho vloženo vlastnické právo k nemovitosti v poznamenaném pořadí a by bylo vymazáno zástavní právo pro úvěrovou pohledávku. Knihovní soud žádosti vyhověl, rekursní soud knihovní žádost zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle výkladu, který dal nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 10681 sb. n. s. ustanovení § 57 knih. zák., jest právo na výmaz zápisů, které byly vymoženy ve příčině nemovitosti po podání žádosti o poznámku pořadí, úzce spjato s právem nabytým poznámkou podle § 53 knih. zák., a lze proto povoliti výmaz zápisů, jež se staly po žádosti o poznámku pořadí (pro zcizení nemovitosti) jen tehdy, byl-li výmaz ten navržen zároveň se žádostí, podle niž byl povolen vklad zcizení nemovitosti v poznamenaném pořadí. Jde nyní o otázku, zda lze výmaz zápisů v § 57 knih. zák. uvedených povoliti i v případě, o nějž jde, kdo po vydobytí poznámky pro zamýšlené zcizení byl nejdříve vykonán vklad práva vlastnického, ale nikoliv v poznamenaném pořadí, a teprve napotom, avšak ještě ve lhůtě § 55 knih. zák., bylo zažádáno o poznámku, že povolený již vklad práva vlastnického má poznamenané pořadí, a zároveň o výmaz zápisů vykonaných po poznámce pořadí. Rekursní soud vyslovil názor, že žadatelé nebyli oprávněni podati podle §§ 57 a 94 čís. 2 knih. zák. dodatečně žádost o výmaz těchto zápisů, nepodavše ji současně se žádostí o vklad práva vlastnického. Leč nelze s jeho názorem souhlasiti. Účelem poznámky podle § 53 knih. zák. jest opatřiti knihovní pořadí právům, která budou zapsána z jednání, jež vlastník nemovitosti zamýšlí uskutečniti. V tomto získání knihovního pořadí záleží tudíž právo, nabyté poznámkou podle § 53 knih. zák. Právo to zaniká podle § 58 knih. zák. buď uplynutím lhůty, pro kterou byla poznámka povolena, nebo tím, že byla před jejím uplynutím povolena poznámka pořadí vkladu, byl vykonán vklad v poznamenaném pořadí. Nezaniklo proto právo to již tím, že byl dříve povolen vklad práva vlastnického, nebyl-li povolen v poznamenaném pořadí. Důsledkem toho nezaniklo ani právo na výmaz zápisů související, jak bylo již řečeno, úzce s právem nabytým poznámkou podle § 53 knih. zák. Osobám, nabyvším práva podle § 53 knih. zák., bylo proto podle § 57 knih. zákona volno, přes to, že byl již proveden vklad práva vlastnického, zažádati dodatečně o povolení poznámky poznamenaného již pořadí pro tento vklad a zároveň o výmaz zápisů, v § 57 knih. zák. uvedených ovšem za předpokladu, že se tak stalo ještě ve lhůtě § 55 knih. zák. Ježto v souzeném případě byla dodatečná žádost podána dne 31. prosince 1930, tedy před uplynutím této lhůty končící dne 2. ledna 1931 a ježto zápis, o jehož výmaz se žádá, byl vymožen, jak zjistil rekursní soud, po podání žádosti o poznámku pořadí, nebylo podle § 57 knih. zák. závady, by nebylo vyhověno dodatečné žádosti.

Čís. 12152.

Útraty sporu, které vznikly vymáháním nároků uvedených pod čís. 2 až 4 § 216 ex. ř., požívají téhož pořadí jako jistina, bez ohledu na to, zda kromě jistiny je zřízena i záruka pro vedlejší závazky.

Útraty sporu požívají pořadí jistiny, i když dotyčný knihovní věřitel nebyl vymáhajícím věřitelem.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 994/32.)

Soud prvé stolice přikázal knihovní věřitelce v pořadí jistiny i útraty úspěšného sporu vedeného k vydobytí jednotlivých splátek hypotekární pohledávky. Rekursní soud přikázal tyto útraty jen v rámci zřízené záruky pro vedlejší závazky.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu a přikázal mimo to knihovní věřitelce v rámci zřízené záruky pro vedlejší závazky na útratách dovolacího rekursu 53 Kč.

Důvody:

Stěžovatelka si stěžuje do toho, že jí nebyly útraty soudně určené na 1417 Kč 53 h úspěšného sporu vedeného k vydobytí jednotlivých splátek hypotekární pohledávky přikázány rekursním soudem v pořadí jistiny, nýbrž v rámci zřízené záruky do 2.000 Kč. Tento postup rekursního

soudu neodpovídá ustanovení § 216 čís. 4 druhý odstavec ex. ř. a § 16 kn. zák., podle nichž požívají soudně ustanovené útraty sporu, které povstaly vymáháním nároků pod čís. 2 až 4 § 216 ex. ř. uvedených téhož pořadí jako jistina, bez ohledu na to, zda kromě jistiny zřízena i záruka pro vedlejší závazky; neboť jistota pro vedlejší závazky není k tomu určena, by kryla veškeré útraty procesní a exekuční, nýbrž jen ony vedlejší smluvní výlohy, které jsou mimo rámec útrat procesních a exekučních požívajících stejného zástavního práva s jistinou v pořadí práva zástavního již podle ustanovení zákona. Že útraty sporu požívají pořadí jistiny, byť i dotyčný knihovní věřitel nebyl vymáhajícím věřitelem, bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 7689 sb. n. s. Přikázal proto správně prvý soud útraty sporu 1417 Kč 53 h stěžovatelce v pořadí jistiny, nikoliv v mezích jistoty pro vedlejší závazky, takže tato jistota 2.000 Kč stačí nejen ke krytí útrat opatrovníka ve sporu a útrat přihlášky stanovených na 991 Kč 60 h příkázaných prvým soudem v mezích jistoty, nýbrž i ke krytí útrat dovolacího rekursu 53 Kč spadajících rovněž pod vedlejší závazky kryté jistotou.

Čís. 12153.

Podle § 970 obč. zák. neručí ten, kdo pronajímá v létě části svého bytu příležitostně lázeňským hostům.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv I 876/31.)

Žalobkyně najala od žalované pokoj v jejím domě ve světových lázních. Ježto jí bylo v pokoji ukradeno šatstvo a peníze, domáhala se žalobkyně na žalované náhrady škody, opírajíc žalobní nárok jednak o § 970 obč. zák., jednak o ručební prohlášení žalované. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu z důvodu ručebního prohlášení žalované. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: V souzeném případě jde o to, že žalovaná pronajímá se svou sestrou v létě jen tři pokoje a mansardu svého bytu, skládajícího se z čtyř pokojů, kuchyně a mansardy, lázeňským hostům a že mají za tím účelem také službu k obsluze lázeňských hostů, že dům není lázeňským domem a že v něm bydlí jen roční strany. Scházejí proto zařízení charakteristická pro hostince a lázeňské domy, která je činí tak zvanými otevřenými domy. Nelze proto pokládati žalovanou za hostinskou po rozumu § 970 obč. zák. Odvolací soud neuznal žalobní nárok co do důvodu po právu, maje za to, že se žalovaná nechtěla zaručiti za škodu žalobkyně. O ručení podle § 970 obč. zák. uvedl v důvodech: Prvý soud zjistil, že žalovaná svůj byt společně se svou sestrou pronajala a že obě jsou spoluvlastnicemi, že v létě žalovaná se svou sestrou ze svého bytu některé pokoje příležitostně pronajímá lázeňským hostům, by měly vedlejší výdělek, a že mají služebné děvče. Bylo také zjištěno, že se toto pronajímání děje po živnostensku. Bylo dále zjištěno, že v domě bydlí jen roční nájemníci, již právě příležitostně některé pokoje pronajímají lázeňským hostům. Na základě těchto zjištění, jež byla také převzata odvolacím soudem, měl prvý soud za to, že tu není ručení žalované na základě § 970 obč. zák. a odvolací soud se připojuje k tomuto právnímu posouzení, protože ustanovení § 970 obč. zák. platí jen pro hostinské, kteří dávají nocleh cizincům, také pro domy lázeňské, ne však pro domy, jichž byty jsou pronajímány jen ročním nájemníkům, i když někteří z těchto ročních nájemníků pronajímají lázeňským hostům. Takovým podpronajímáním nejsou ještě dány příznaky, by takový dům byl považován za tak zvaný dům otevřený ve smyslu § 970 obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody.

I po právní stránce byla sporná věc posouzena v napadeném rozsudku správně, proto dovolací soud schvaluje jeho důvody vyhovující věci i zákonu. Právem vyloučily soudy nižších stolic ručení žalované podle § 970 obč. zák., neboť žalovaná neprovozuje přechovávání cizinců v lázeňském domě, a to takovým způsobem, jak se děje v hostinci, nýbrž pronajímá podle zjištění nižších soudů v létě jednotlivé části svého bytu příležitostně lázeňským hostům, jak činí též ostatní nájemníci v témže domě bydlící.

Čís. 12154.

Byla-li věc prodána na splátky s výhradou vlastnického práva až do úplného zaplacení kupní ceny, jest prodatel oprávněn domáhati se na vymáhajícím věřiteli vydání výtěžku za věc, prodanou v exekuci proti třetí osobě. Lhostejno, že si prodatel vymohl (proti ručiteli za dluh z koupě věci) rozsudek na zaplacení zbytku kupní ceny. Vymáhající věřitel nemůže proti žalobě prodatele o vydání výtěžku za věc namítati, že žalobce nenabídl vypořádání podle § 2 zákona o splátkových obchodech, nebyl-li dlužníkem v exekuci, v níž byla věc prodána, kupitel, nýbrž třetí osoba.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv I 1452/31.)

Žalovaný vedl proti Emilu B-ovi exekuci na automobil, jenž byl ve dražbě prodán; žalovaný obdržel z výtěžku 3935 Kč 10 h. Žalobce, tvrdě, že onen automobil prodal na splátky Marii B-ové s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny, domáhal se na žalovaném zaplacení oněch 3.935 Kč 10 h. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel brání se proti tomu, že byl napadeným rozsudkem uznán povinným vydati, pokud se týče zaplatiti žalobci 3.935 Kč 10 h, které obdržel jako vymáhající věřitel (§ 283 ex. ř.) v exekuci proti Emilu B-ovi za automobil v exekuci té prodaný. Leč jeho dovolání, opřenému o dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění. Je zjištěno, že si

automobil koupila před exekucí od žalobce na splátky manželka Emila B-a, Marie B-ová, a že při koupi bylo žalobci vyhraženo až do úplného zaplacení kupní ceny k automobilu vlastnictví. Nepatřilo tudíž auto v době exekuce exekutu Emilu B-ovi a, ježto nebylo ještě zaplaceno, byl vlastníkem auta podle výhrady při koupi žalobce. Obdržev v exekuci peníze stržené za automobil, neobdržel žalovaný peníze z majetku dlužníka Emila B-a, nýbrž z majetku, z věci patřící žalobci, na niž neměl nárok. Tím je žalovaný na úkor žalobce obohacen a právem uznal odvolací soud napadeným rozsudkem, že žalovaný je povinen z důvodu neoprávněného obohacení výtěžek za automobil, 3.935 Kč 10 h, žalobci vrátiti, pokud se týče zaplatiti. Neopodstatněnou je námitka žalovaného, kterou proti žalobnímu nároku vznesl a kterou ještě v dovolání uplatňuje, že žalobce nemůže na něm žádati vydání po případě zaplacení výtěžku za automobil, ježto žaloval a vymohl si proti Emilu B-ovi, jenž se za dluh Marie B-ové z koupě auta zaručil, rozsudek na zaplacení 27.475 Kč, zbytku kupní ceny za automobil po srážce dvou na dluh Marií B-ovou učiněných splátek po 700 Kč. Vydobytím onoho rozsudku, ježto výhrada vlastnictví zněla až do úplného zaplacení kupní ceny a odsouzení k zaplacení není zaplacením, nepozbyla výhrada účinnosti a žalobce zůstal i na dále vlastníkem s právem zpět požadovati automobil, pokud se týče výtěžek za něj (srovnej rozh. sb. n. s. čís. 11214). Rovněž nelze přisvědčiti názoru dovolatele, že žalobce nemůže na něm požadovati výtěžek za automobil, protože nevrátil, jak stanoví § 2 splátkového zák., Marií B-ovou zaplavené dvě splátky 1400 Kč. Pokud proti tomuto názoru a na něm se zakládající námitce žalovaného proti žalobcovu nároku bylo ve sporu žalobcem poukazováno k tomu, že při koupi automobilu Marií B-ovou šlo o obchod a že se tudíž ustanovení § 2 splátkového zák. v souzeném případě nelze dovolávati (§ 10 splátk. zák.), jest k tomu uvésti, že v tom, co ve sporu vyšlo na jevo, není pro tvrzení, že koupě automobilu byla na straně Marie B-ové obchodem (čl. 271 a násl. obch. zák.), podkladu a proto ono stanovisko žalovaného nelze odkázati na § 10 splát. zák. Svůj názor opírá dovolatel o rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 11. května 1904 čís. 6086, uveřejněné ve sb. GlU. n. ř. čís. 2690, úř. sb. čís. 810, leč ono rozhodnutí se na souzený případ nehodí. V případě, jehož se ono rozhodnutí týká, byl kupitel exekučně potom prodaného šicího stroje v exekuci povinným a z toho důvodu, ježto prý prodatel nemůže míti, co se týče výtěžku za stroj, větší právo, než by měl proti kupiteli v případě zpět požadování stroje s výhradou vlastnictví na splátky prodaného, bylo oním rozhodnutím uznáno, že prodatel nemůže požadovati na vymáhajícím věřiteli exekuční výtěžek za stroj, leč by prokázal, že se s kupitelem podle § 2 splátk. zák. vypořádal. V souzeném případě nebyla kupitelka automobilu Marie B-ová v exekuci, v níž byl automobil prodán, povinnou, povinnou stranou byl Emil B., ten automobil nekoupil, žádné splátky neučinil a jemu žalobce k vrácení splátek tudíž není povinen. Dovolává se proto žalovaný onoho rozhodnutí nepřípadně. Odpírati vrácení, pokud se týče zaplacení, požadované částky z důvodu případného nároku Marie B-ové na vrácení splátek oprávněně žalovaný nemůže, nýbrž bude věcí Marie B-ové, by sama onen svůj nárok, nezanikl-li snad následkem žalobcova požadavku na náhradu za

upotřebení auta nebo jinak, proti žalobci uplatňovala. Dodati jest vzhledem ke tvrzení dovolatele ve sporu, na němž ještě v dovolání trvá, že koupě automobilu ujednaná s Marií B-ovou byla koupí na oko a že šlo vlastně o koupi Emila B-a, že netřeba se s tímto tvrzením blíže zabývati, neboť, jak sám dovolatel uvádí, není s to toto tvrzení prokázati a také tvrzení to ve sporu prokázáno nebylo.

Čís. 12155.

Žaloba o náhradu škody ze zločinu promlčuje se teprve ve třiceti letech jen, jde-li o nárok na náhradu škody proti tomu, kdo se dopustil zločinu, nikoliv, jde-li o náhradu škody proti tomu, kdo, nemaje podílu na zločinu, ručí jen (§ 1313 a násl. obč. zák.) za škodu ze zločinu jiného.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv I 1475/31.)

Žalobce domáhal se na žalované záložně náhrady škody, již prý mu způsobil úředník záložny zločinným jednáním, a vyvozoval ručení žalované z předpisu § 1315 obč. zák. Žalovaná záložna vznesla proti žalobnímu nároku námitku promlčení, ježto žalobce zvěděl o škodě nejpozději v roce 1924. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Jádrem odvolání je otázka, zda se žaloba o odškodnění vznesená proti osobě, která ručí podle ustanovení §§ 1313 až 1316 obč. zák. za škodu způsobenou zločinným jednáním jiné osoby, promlčuje ve třech či ve třiceti letech. Prvý soud hájí názor, že se žaloba o náhradu škody, která vzešla zločinem, promlčuje ve třiceti letech jen, když se zločinu dopustil ten, na němž se náhrada škody vymáhá, a dovozuje prvý soud, že se žalovaná jako právnická osoba sama zločinu dopustiti nemohla, že by tu tedy byla jen její zodpovědnost podle § 1315 obč. zák., že však trestní řízení proti Josefu N-ovi zahájené na trestní oznámení žalobce bylo podle § 90 tr. ř. zastaveno, že proto žalovaná strana není ani podle § 1315 obč. zák. zodpovědna, ježto zločin musí prý býti pravoplatně prokázán rozsudkem trestního soudu, poněvadž prý civilní soud zjištění to činiti nemůže. S tímto posléz uvedeným míněním prvého soudu nelze ovšem souhlasiti, neboť podle § 268 c. ř. s. jest soudce civilní vázán obsahem pravoplatného odsuzujícího nálezu trestního soudu jen tehdy, závisí-li rozhodnutí sporu na důkazu a na připočtení trestného činu. O tom, zda škoda vzešla ze zločinu, může, nenastalo-li odsouzení soudem trestním pro zločin, rozhodnuto býti i soudem civilním, neboť soudce civilní může si za účelem rozhodnutí o náhradě škody utvořiti úsudek o otázce prejudiciální, třeba by rozhodování o otázce té do jeho kompetence nespadalo (srov. Randovo dílo »Die Schadenersatzpflicht« str. 234, Ehrenzweig IV. str. 76 a Sedláček III. str. 44). Pokud jde o shora zmíněnou otázku samu, tu se podle § 1489 obč. zák. promlčuje každá žaloba o náhradu škody zásadně ve třech létech od doby, co se poškozený dověděl jednak o škodě, jednak o osobě škůdcově; má-li však delikt náležitosti zločinu — což však nemusí býti trestním soudem konstatováno — promlčuje se ve třiceti létech. Spornou je ovšem otázka, zda tato třicetiletá promlčecí doba platí nejen proti zlo-

činci samému, nýbrž i proti osobě, která ručí bez vlastního zavinění za poškozující jednání zločincovo. Posléz uvedené stanovisko hájí Randa ve svém shora citovaném díle »Die Schadenersatzpflicht« na str. 260, míně, že, má-li míti ručení za třetí osoby plnou cenu, musí se týkati i trvání doby a nesmí zaniknouti dříve, než povinnost třetí osoby k náhradě. Než sám Randa ve svém díle poukazuje na opačný názor judikatury (rozh. ze dne 5. března 1871 čís. 4345 sb.) a novější literatura (srov. Ehrenzweig IV. str. 76) zastává názor, že třicetiletá promlčecí doba platí jen, když žaloba čelí proti zločinci samému, a že ten, kdo bez vlastního zavinění spoluručí za škodu, může se dovolávati kratšího tříletého promlčení. K tomuto názoru přikloňuje se i soud odvolací, ježto ustanovení § 1489 obč. zák. jest co do třicetileté doby promlčecí vykládati zajisté restriktivně jen v poměru ke zločinci samému, nikoli také v poměru k osobám, které za zločinné jednání pachatele spoluručí. V souzeném případě zjistil prvý soud, že žalobce o své tvrzené škodě, kterou uplatňuje v této rozepři, zvěděl nejpozději v roce 1924 a rovněž tak i o osobě škůdcově. Zjištění to odvolatel ani nenapadá, a proto soud odvolací musí zjištění to položiti za základ svému rozhodnutí (§ 498 c. ř. s.). Za tohoto stavu věci posoudil prvý soud rozepři po stránce právní zcela správně, zamítnuv k námitce promlčení žalobu, následkem čehož je neodůvodněna i výtka neúplnosti řízení, kterou odvolatel shledával právě v tom, že prvý soud následkem mylného právního posouzení nepovažoval za nutné připustiti a prováděti nabídnuté důkazy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud je rovněž jako soud odvolací toho názoru, že výjimečné ustanovení § 1489 obč. zák., podle něhož se žaloba o náhradu škody, vznikla-li škoda ze zločinu, nepromlčuje ve třech, nýbrž teprve ve třiceti letech, platí jen, jde-li o nárok na náhradu škody proti tomu, kdo se zločinu dopustil, nikoli, jde-li o náhradu škody proti tomu, kdo, nemaje podílu na zločinu, ručí jen (§§ 1313 a násl. obč. zák.) za škodu ze zločinu jiného. Jest tudíž žalobní nárok, ježto je uplatňován teprve po více než třech letech po vzniku škody a po nabytí vědomosti o škůdci promlčen, a byl z toho důvodu právem k námitce žalované strany zamítnut.

Čís. 12156.

Odpůrčí nárok.
Nelze se domáhati bezúčinnosti postupní smlouvy mezi osobami, z nichž žádná není odporovatelovým dlužníkem.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv I 1545/31.)

Dlužníkem žalobcovým byl Karel H., manžel spolužalované Marie H-ové, a syn spolužalovaných manželů Josefa a Anny H-ových. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce, by 1. postupní smlouva ze dne 28. května 1930, již bylo žalované Marii H-ové postoupeno hospodářství čp. 1 v T. spolužalovanými manžely Josefem a Annou H-ovými, byla proti žalobci prohlášena za bezúčinnou a by 2. žalovaná byla uznána povinnou trpěti, by na usedlosti čp. 1 v T. bylo vloženo zástavní právo pro vykonatelnou pohledávku žalobcovu. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o žalobu odpůrčí, kterou žalobce opřel o důvody odporovatelnosti podle § 2 čís. 1, 2, 3 a 4, § 3 čís. 1 a 3, § 4 a § 7 odpůrčího řádu. Podle § 226 c. ř. s. jest pro posouzení otázky, čeho se žalobce domáhá žalobou, rozhodným žalobní žádání, jakž vyplývá i z § 405 c. ř. s., podle něhož není soud oprávněn straně něco přiříknouti, co nebylo navrženo. Žaloba odpůrčí jest podle § 12 odp. řádu žalobou o plnění, jehož předpokladem jest bezúčinnost právního jednání, jemuž se odporuje, a jest proto plnění následkem bezúčinnosti odporovatelného právního jednání. Podle žalobního žádání rozhodného, jak bylo již řečeno, pro posouzení toho, čeho se žalobce domáhá žalobou, učinil žalobce plnění, jehož se domáhá žalobou, závislým na určovacím výroku, že jest bezúčinnou proti žalobci postupní smlouva ze dne 28. května 1930, kterou bylo postoupeno odstupujícími spolužalovanými manžely Josefem a Annou H-vými spolužalované Marii H-ové hospodářství čís. 1 v T. Praví-li žalobce sám v žalobním návrhu, že nemovitosti byly postoupeny spolužalované Marii H-ové spolužalovanými Josefem a Annou H-ovými, nelze vysloviti podle § 1 odpůrčího řádu bezúčinnost tohoto právního jednání již proto, že podle udání, uvedeného žalobcem v žalobním návrhu a pro věc rozhodného, došlo k postupu jmění, smlouvou vyjádřenému, jen mezi osobami ve smlouvě uvedenými, z nichž však žádná nebyla dlužníkem žalobcovým podle § 1 odp. řádu, ježto byl jím, jak se praví v žalobě, Karel H. Právní jednání uskutečněné postupní smlouvou tak, jak se jí dovolává žalobce v žalobním návrhu, nebylo tudíž právním jednáním, které se týkalo dlužníkova jmění (§ 1 odp. ř.), neboť jím bylo převedeno jmění manželů Josefa a Anny H-ových, kteří nebyli dlužníky věřitelovými podle uvedeného předpisu zákona, na Marii H-ovou. Není-li však předpokladu pro nárok na plnění podle § 12 odp. řádu (bezúčinnost právního jednání), nelze ani vyhověti nároku na plnění, jenž jest jen následkem bezúčinnosti odporovatelného právního jednání, kterého tu není. Bylo tudíž z úvahy té odepříti oprávnění žalobnímu nároku.

Čís. 12157.

Odpůrčí nárok (podle cís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.).
Pokud jest míti za to, že by vedení exekuce na dlužníkovo jmění nevedlo k úplnému uspokojení věřitele.
Zkrácení věřitele jest zákonným předpokladem i v případě odporovatelnosti podle § 2 čís. 3 odp. řádu, i v případě § 7 odp. řádu. Otázka, zda byl právním jednáním, jemuž se odporuje, zkrácen dlužníkův věřitel,

jest otázkou právní. Pro její posouzení jest rozhodnou doba, kdy se odporuje, a jde o poškození, skýtá-li odpor proti právnímu jednání věřiteli možnost zásahu na dlužníkovo jmění s nadějí na uspokojení, a je-li tedy odporování způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele. Průvodní břemeno stihá po té stránce, pokud jde o případ § 2 čís. 3 odp. řádu, žalobce a, pokud jde o případ § 7 odp. řádu, žalovaného.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv I 1637/31.)

Václav P. dluhoval žalujícímu společenstvu 2.885 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhalo se žalující společenstvo na Emilii P-ové, by smlouva ze dne 17. prosince 1929, kterou postoupil Václav P. své dceři Emilii P-ové polovici svých nemovitostí, dále vzdání se dědického nároku po manželce Filomeně P-ové ve prospěch jeho dcery Emilie P-ové a to vzdání se nároku na 1/4 pozůstalosti po Filomeně P-ové byly prohlášeny za bezúčinné proti žalujícímu společenstvu ohledně vykonatelné pohledávky 2.885 Kč a by bylo uznáno, že tato pohledávka s příslušenstvím může býti na 5/8 majetku Emilie P-ové pocházejících jednak z postupní smlouvy ze dne 17. prosince 1929, jednak z pozůstalosti po Filomeně P-ové s veškerým příslušenstvím exekučně vymáhána. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: I odvolací soud má za to, že jsou veškeré předpoklady odpůrčího nároku splněny. Co se týče především otázky, zda lze ve smyslu § 8 odp. ř. míti za to, že by exekuce na jmění dlužníka nevedla k úplnému uspokojení věřitele, žalující strany, jest důkazem znalcem teprve v odvolacím řízení provedeným zjištěno, že výměnek otce žalované roční hodnoty 4.000 Kč nedosahuje, a jest tudíž ve smyslu § 330 ex. ř. vůbec z exekuce vyjmut, z čehož plyne, že žalující strana proti dlužníku, otci žalované strany, nepotřebuje teprve vésti exekuci, ježto žalovaná v řízení prvé stolice netvrdila, že její otec kromě výměnku má i jinak jmění nebo příjem, jenž podléhá exekuci. Ohledně ocenění výměnku však lze zjistiti, že i pak jeho hodnota zůstává pod hranicí 4.000 Kč, když se chmel oceňuje na 1.600 Kč nebo na 2.000 Kč, a že tudíž ani námitky žalované proti schopnosti znalce nemohou nic dále znamenati; žalovaná proti jiným cenám uvedeným znalcem jinak nic nenamítala. Bylo proto důvodně míti za to, že jsou splněny i předpoklady § 8 odp. ř., ve kterémž směru se odvolatelka obzvláště snažila, nesprávnost rozsudku napadeného vylíčiti. Není pochyby o tom, že žalovaná, která jediná ze svých sourozenců byla schopna, hospodářství rodičů převzíti, měla vědomost o tom, že její otec u žalující strany různé zboží odebíral na úvěr a že o tomto poměru a tedy i o úmyslu svého otce zkrátiti věřitele měla vědomost. Ostatně bylo podle § 2 čís. 3 odp. ř. na ní, by dokázala, že o tom neměla vědomost, aneb ji míti nemohla, kterýž důkaz se jí však nepodařil. V právním ohledu jsou splněny veškeré předpoklady pro odpůrčí nárok. Neboť o tom, že otec žalované při napadené transakci měl úmysl zkrátiti žalující stranu, nelze vážně pochybovati, zejména, přihlíží-li se k jeho chování se a k chování se žalované proti žalující straně. Otec žalované, byv žalobkyní vyzván ku placení odpověděl, že nemůže nic zaplatiti, poněvadž nic nemá, žalovaná pak se odvolává na to, že jen knihovní dluhy převzala, a že jí tedy do dluhů jejího otce u žalující strany nic není. Právě toto chování se žalované a jejího otce svědčí pro to, že si při uzavření smlouvy byli vědomi úmyslu zkrátiti věřitele otce žalované.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. je důvodné. Nelze ovšem souhlasiti s dovoláním, pokud vytýká, že odvolací soud nesprávně vyložil § 8 odp. řádu, podle něhož jest odporování přípustné jen tehdy, nebyl-li odporující věřitel vykonanou exekucí na jmění dlužníkovo úplně uspokojen anebo lze-li důvodně předpokládati, že by věřitel nedošel úplného uspokojení. K tomu, zda je tu tento zákonný předpoklad, jest ovšem přihlížeti z úřadu (rozh. čís. 6399 sb. n. s.). Leč už první soud zjistil jednak, že dlužník prohlásil k věřiteli (žalobci) po uzavření smíru, že nebude nic platiti, poněvadž nemá žádné jmění, dále, že žalobce po tomto dlužníkovu prohlášení zjistil, že dlužník postoupil skutečně smlouvou, které se odporuje, veškeré své nemovitosti žalované a vzdal se i nároku na pozůstalost po své manželce. Odvolací soud pak dodatečně zjistil, že i vedení exekuce na výměnek, který si dlužník vyhradil postupní smlouvou, bylo by podle § 330 ex. ř. nepřípustné. Dospěl-li odvolací soud vzhledem k těmto zjištěním k názoru, že lze za toho stavu věci důvodně míti za to, že by vedení exekuce na jmění dlužníkovo nevedlo k úplnému uspokojení věřitele, jest s ním souhlasiti a dovolatel se neprávem dovolává zásady vyslovené v rozhodnutí čís. 6399 sb. n. s., an není tu předpoklad, z něhož vycházelo toto rozhodnutí.

Neobstojí ani výtka, že odvolací soud nesprávně vyložil ustanovení § 2 čís. 3 odp. řádu pokud jde o otázku, zdařil-li se žalované důkaz o tom, že dlužník neměl fraudulosního úmyslu, nebo, měl-li jej, že jí tento úmysl ani znám nebyl, ani při náležité opatrnosti znám býti nemusil. Dovolatelka neprovádí důvod ten po zákonu, nevycházejíc ze skutkových zjištění odvolacího soudu, jimiž je vázán i dovolací soud. Odpůrčí důvod § 2 čís. 3 odp. řádu spočívá na zákonné domněnce, že tu byl úmysl dlužníkův zkrátiti věřitele a že příslušník dlužníka znal jeho protiprávní úmysl. Žalovaná správně uvádí, že jí, jako dlužníkovu spolusmluvníku, náleželo, chtěla-li se uvarovati následků plynoucích z odporovatelnosti právního jednání, by dokázala buď, že tu nebylo zkracovacího úmyslu dlužníkova, nebo, byl-li tu, že jí ani znám nebyl, ani znám býti nemusil. Odvolací soud dospěl však, zhodnotiv důsledky důkazů provedených prvním soudem, shodně s ním k závěru, že dlužník měl úmysl zkrátiti věřitele a že žalovaná věděla o tomto úmyslu dlužníkovu. Podle zjištění odvolacího soudu nepodařilo se tedy žalované dokázati okolnosti opodstatňující závěr ani o tom, že dlužník neměl zkracovací úmysl, ani o tom, že jí zkracovací úmysl dlužníkův při náležité opatrnosti znám býti nemusil.

Důvodnou jest však výtka dovolání, pokud žalovaná pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. vytýká, že nižší soudy neposoudily správně otázku, zda nastalo odporovatelným jednáním zkrácení věřitelů. Zkrácení

věřitele je zákonným požadavkem i v případě odporovatelnosti podle § 2 čís. 3 odp. řádu, i v případě § 7 odp. řádu (vzdání se dlužníka dědictví po manželce). Otázka, zda byl právním jednáním, jemuž se odporuje, zkrácen dlužníkům věřitel, jest otázkou právní (rozh. čís. 4546 sb. n. s.). Pro její posouzení jest rozhodnou doba, kdy se odporuje, a jde o poškození tehdy, skýtá-li odpor proti právnímu jednání věřiteli možnost zásahu na dlužníkovo jmění s nadějí na uspokojení a je-li tedy odporování způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele (rozhodnutí čís. 5185 a 8280 sb. n. s.). Průvodní břemeno stíhalo po té stránce, pokud šlo o případ § 2 čís. 3 odp. řádu žalobce a pokud šlo o případ § 7 odp. řádu žalovaného. Nižší soudy sice vyslovily v důvodech, že jsou v souzeném případě dány veškeré náležitosti odpůrčího nároku, avšak zvlášť se otázkou, zda došlo, či nedošlo odporovatelným jednáním ke zkrácení věřitelů, nezabývaly, ač dal k řešení otázky té podnět i žalobce tvrzením, třebas jen povšechným v žalobě, »že právní jednání dlužníkovo má za následek zkrácení jeho věřitelů«, i žalovaná tvrzením v protokolu, »že nemovitosti, které převzala od dlužníka, po případě z pozůstalosti Filomeny P-ové jsou úplně předluženy«. Tím byla však odňata dovolacímu soudu nejen možnost přezkumu, nýbrž i možnost rozhodnutí, ana scházejí v rozsudku nižších soudů skutková zjištění, jak pro názor žalobcův tak pro názor žalované. Řízení obou nižších soudů jest tudíž po té stránce vadné s hlediska § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. a 513 c. ř. s.

Čís. 12158.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele i s hlediska poškození zaměstnance.

Z toho, že smluvní nárok na odměnu za nedovolené práce přes čas nemůže býti opřen o zákon čís. 91/1918 sb. z. a n., ještě nikterak neplyne, že by se zaměstnanec nemohl vůbec domáhati na zaměstnavateli náhrady toho, oč byl připraven svémocným prodlužováním zákonné pracovní doby zaměstnavatelem. Zaměstnanci zbývá i při nedovolených pracích přes čas, by se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a pro své poškození. K opodstatnění takového nároku na náhradu postačí průkaz, že se zaměstnanci nedostalo od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležité odměny a že na jeho úkor byl jimi zaměstnavatel bezdůvodně obohacen. Výši odškodného může soud určiti podle § 273 c. ř. s., při čemž jest uvážiti, zda nebyly nedovolené práce přes čas přiměřeně odměněny již v měsíčním platu pokud se týče v měsíční remuneraci úhrnkově (paušálně), pokud se týče, zda-li tím, co bylo žalobci za jeho přesčasové práce zaplaceno, byly tyto práce přiměřeně odměněny, čili nic.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv I 1539/32.)

Žalobu, jíž se domáhal zaměstnanec na zaměstnavateli zaplacení odměny za práci přes čas, p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl.

O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o žalobcovu odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Prvý soud zamítl žalobu, jakž plyne z jeho rozsudkových důvodů, nejen proto, že úmluvu o zvláštní odměně za práci přes čas nepovažoval za prokázanou a platně sjednanou, nýbrž i proto, že se mezi stranami stalo ujednání tvrzené žalovanou, že žalobce obdrží místo odměny za práci přes čas přídavek 100 Kč měsíčně, že žalobce pak dostával odměnu za práce přes čas již v měsíčním platu, v měsíční remuneraci, a že přijímal celkovou mzdu, zahrnující v sobě i odměnu za práci přes čas. Odvolací soud se s těmito důvody, jež vedly prvý soud k zamítnutí žaloby, náležitě nevypořádal, ač byly v odvolání žalobcem napadeny. Ve svém rozsudku uvedl odvolací soud, že pokulhává úsudek prvého soudu, že žalobce neměl úmysl žádati odměnu za práci přes čas, a prohlásil dále, jen všeobecně a neuváděje pro to důvody, že nelze souhlasiti s odůvodněním napadeného rozsudku, ale přes to rozsudek ten potvrdil, vycházeje z názoru, že žalobní nárok na odměnu za práci přes čas byl žalobcem vyvozován j e n ze smlouvy, že však smlouva žalobcem tvrzená byla nicotná podle § 879 obč. zák. a že o splnění nicotné smlouvy nelze žalovati. Svůj názor o nicotnosti této smlouvy odůvodnil odvolací soud jen tím, že nebylo ve sporu tvrzeno, že ke konání práce přes čas bylo v tomto případě uděleno povolení příslušného úřadu podle § 6 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. Posléze projevil odvolací soud názor, že by žalobní nárok s n a d mohl obstáti, kdyby bylo žalováno z důvodu obohacení podle § 1041 obč. zák., nebo z důvodu náhrady škody, ale že se žalobce snažil postaviti svůj nárok i na tento základ teprve v odvolání, takže prý je to podle § 482 c. ř. s. nedovolená novota. Dovolatel především právem vytýká, že předpoklad napadeného rozsudku, že ke konání práce přes čas nebylo v souzeném případě uděleno povolení příslušného úřadu podle § 6 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n., nemá opory ve spisech. Žalobce tvrdil v řízení prvé stolice, že vykonal pro žalovanou 566 hodin práce přes čas a že mu za tuto mimořádnou práci nebylo zaplaceno, ač mu za ni byla slíbena mimořádná odměna. Žalovaná se bránila proti žalobnímu nároku v podstatě tvrzením, že bylo žalobci za práce přes čas, pokud je konal, řádně zaplaceno přídavkem 100 Kč měsíčně. O tom, zda byly přesčasové práce, za něž žalobce požaduje odměnu, povoleny příslušným úřadem, čili nic, nebylo však ve sporu stranami nic předneseno. Z nedostatku skutkového přednesu stran o této otázce nelze ještě, jak činí odvolací soud, usuzovati, že šlo o přesčasové práce zákonem zakázané a že se proto úmluva stran o odměně za ně, byla-li učiněna, příčila zákonnému zákazu a byla podle § 879 obč. zák. nicotná. Odvolací soud pochybil dále v tom, že prohlásil za nedovolenou novotu (§ 482 c. ř. s.), pokud žalobce v odvolání opodstatňoval žalobní nárok též poukazem na právní důvody bezdůvodného obohacení a ná-

hrady škody. Jest sice správné, že žalobce v řízení v prvé stolici tvrdil, že mu odměna za práci přes čas byla slíbena a že se o tom dohodl s ředitelem M-em. Ale nelze přehlížeti, že kromě toho přednesl žalobce v žalobě i za jednání v prvé stolici a nabídl o tom důkazy, jež byly také provedeny, že vykonal pro žalovanou jako svou zaměstnavatelku uložené mu práce přes čas, za něž neobdržel zaplacení, a proto se domáhal na žalované, by mu za ně zaplatila. Tento jeho přednes postačí jako žalobní důvod k opodstatnění žalobního nároku jak s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele, tak i pro poškození zaměstnancovo, kdyby ovšem bylo prokázáno, že šlo o přesčasové práce zákonem zakázané. Podřaditi tento žalobní důvod pravidlu právnímu je věcí soudu, jenž není při tom vázán právním stanoviskem žalobcovým (viz rozhodnutí čís. 463 sb. n. s.). Poukazoval-li tedy žalobce v odvolání k tomu, že mu přísluší nárok proti žalované i tehdy, šlo-li o nedovolené práce přes čas, a to jako náhrada pro bezdůvodné obohacení žalované a pro poškození žalobcovo, nelze v tom spatřovati nedovolenou novotu podle § 482 c. ř. s. K tomu jest ještě připomenouti, že podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (rozhodnutí čís. 8717, 8818, 10.226, 10.504 sb. n. s.), zaručuje zákon čís. 91/1918 sb. z. a n. v § 6 odst. (3) a § 7 odst. (4) »zvláštní odměnu« jen za dovolené hodiny přes čas, nikoliv též za práce konané proti zákazu § 1 odst. (1) téhož zákona. Ale z toho, že smluvní nárok na odměnu za nedovolené práce přes čas nemůže býti opřen o zákon čís. 91/1918 sb. z. a n., neplyne ještě nikterak, že by se zaměstnanec nemohl vůbec domáhati na zaměstnavateli náhrady toho, oč byl připraven svémocným prodlužováním zákonné pracovní doby se strany zaměstnavatele. Zaměstnanci zbývá i v případě nedovolených prací přes čas, by se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a poškození zaměstnancovo. K opodstatnění takového nároku na náhradu postačí, prokáže-li se, že se zaměstnanci nedostalo od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležité odměny a že na jeho úkor byl jimi zaměstnavatel bezdůvodně obohacen. Výši odškodného může pak soud určiti podle § 273 c. ř. s. Podle toho, co bylo uvedeno, neobstojí důvody, z nichž odvolací soud považoval zamítnutí žaloby za oprávněné, ale dovolací soud nemůže rozhodnouti ve věci samé, protože odvolací soud, vycházeje z mylných názorů právních, nepřezkoumal rozsudek soudu prvé stolice ve všech směrech v odvolání uplatněných (§ 462 c. ř. s.) a nezjednal ani bezpečný skutkový základ pro rozhodnutí ve věci samé. Odvolací soud poukázal sice na zjištění prvého soudu, že se v továrně žalované firmy pracovalo v roce 1928 po delší dobu ve dvou směnách, ale při tom se nevypořádal s dalšími vývody odvolání, že se paušál 100 Kč měsíčně nevztahoval na onu mimořádnou dobu, kdy práce v závodě byla rozšířena na 16 hodin denně (ve dvou směnách). Dále nepřezkoumal odvolací soud ve svém rozsudku názory soudu prvé stolice, v odvolání napadené, že žalobní nárok není odůvodněn proto, že žalobce dostával odměnu za práce přes čas již v měsíčním platu, pokud se týče v měsíční remuneraci a že přijímal mzdu v celém objemu jako mzdu celkovou zahrnující v sobě i odměnu za práce přes čas, a že by šlo o mentální reservaci, kdyby žalobce tuto mzdu přijímal v úmyslu, že se po vystoupení z práce bude dožadovati zvláštní odměny za práci přes čas. Po

skutkové stránce se odvolací soud nevyslovil vůbec o tom, zda považuje za zjištěno, že žalobce pracoval přes čas a že přesčasových hodin bylo 566, což prvý soud »připouští«, neuvedl dále, zdali přejímá zjištění prvého soudu, že bylo mezi stranami ujednáno, že žalobce obdrží místo odměny za práci přes čas přídavek ke mzdě 100 Kč měsíčně, a že žalobce mzdu i s tímto přídavkem přijímal. Bude proto především třeba, by si odvolací soud zjednal základ pro zjištění, zda-li práce přes čas, o něž tu jde, byly příslušným úřadem povoleny, čili nic. Jde-li o práce dovolené, bude na odvolacím soudě, by přezkoumal rozsudek prvého soudu v tom směru, zdali došlo k úmluvě stran (učiněné výslovně nebo mlčky podle § 863 obč. zák.) o paušalování odměny za práce přes čas a zdali se žalobci dostalo za ně zaplacení podle tohoto ujednání. Jde-li však o práce zákonem zakázané, o nichž by smlouva byla nicotnou (§ 879 obč. zák.), bude třeba ještě s právního hlediska bezdůvodného obohacení uvážiti, na skutkovém základě, jejž si odvolací soud přezkoumáním prvého rozsudku v mezích § 462 c. ř. s. a podle § 498 c. ř. s. zjedná, zdali nebyly nedovolené práce přes čas přiměřeně odměněny již v měsíčním platu pokud se týče v měsíční remuneraci úhrnkově (paušálně), po případě — nešlo-li o úhrnkovou mzdu — zdali tím, co bylo žalobci za jeho přesčasové práce žalovanou zaplaceno, byly tyto práce přiměřeně odměněny, čili nic, a podle toho rozhodnouti, zdali a pokud jimi byla žalovaná bezdůvodně obohacena ke hmotné škodě žalobcově. (Viz rozhodnutí čís. 8560, 8561, 8717, 8818, 9817, 10.226 a 10.504 sb. n. s.)

Čís. 12159.

Přednostnímu pořadí výdělkové daně a poplatků ji na roveň postavených nevadí za všech okolností, že jen fysická část knihovního tělesa jest věnována výdělečnému podniku majitele a pro podnik ten zařízena.

Nedoplatkům příspěvků nemocenského, invalidního a starobního pojištění přísluší přednostní zástavní právo, slouží-li větší část knihovního tělesa stavebnímu podniku majitele.

Věcné ručení za výdělkovou daň nepostihuje celou nemovitost, patří-li majiteli výdělečného podniku jen spoluvlastnické právo k ideální části nemovitosti.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R II 448/32.)

V exekuční věci Okresní nemocenské pojišťovny v Ž. proti manželům Cyrilu a Idě R-ovým byla ve dražbě prodána nemovitost jsoucí ve spoluvlastnictví manželů R-ových. Soud prvé stolice přikázal Okresní nemocenské pojišťovně v Ž. v přednostním pořadí nedoplatky na pojistných premiích pojištění nemocenského, starobního a invalidního. K rekursu knihovních věřitelů, mezi nimi i firmy B., změnil rekursní soud napadené usnesení v ten rozum, že se k pohledávkám Okresní nemocenské pojišťovny v Ž. v přednostním pořadí nepřihlíží.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu Okresní nemocenské pojišťovny změnil usnesení obou nižších soudů potud, že přikázal pohledávky Okresní nemocenské pojišťovny v Ž. v přednostním pořadí k vyrovnání hotovým zaplacením jen z polovice nejvyššího podání, docíleného za polovici nemovitosti, patřící Cyrilu R-ovi.

Důvody:

Nedoplatkům daně výdělkové, nemocenského a starobního pojištění lze přiznati výsadní pořadí, bylo-li předloženými doklady prokázáno, nebo z pozemkové knihy, po případě z exekučních spisů zjevno, že jest splněn předpoklad, že prodaná nemovitost sloužila výlučně nebo převážně k provozování výdělečného podniku, z něhož bylo platiti daň výdělkovou a jenž byl podroben nemocenskému a starobnímu pojištění. Nebyl-li průkaz ten podán, nebyl soud ani povinen ani oprávněn konati šetření o této okolnosti a opatřovati si doklady nebo vysvětlení (§ 210 ex. ř., § 265 odst. (2) zák. ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n. a § 173 zák. ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. zachovaný v platnosti zák. ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 a § 173 vyhlášky min. soc. péče ze dne 17. listopadu 1928 čís. 185 sb. z. a n., jakož i rozhodnutí čís. 10.290 sb. n. s.). Slovy »nemovitosti« v odst. (2) § 265 zák. ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n. nelze sice vyrozumívati celé knihovní těleso tvořící jednu knihovní vložku, nýbrž jen hospodářské jednotky, ale z toho ještě neplyne, že by na př. při rozvrhu trhové ceny docílené za celý velkostatek nepožívala výsadní přednosti výdělková daň z pivovaru patřícího k velkostatku, který má v téže knihovní vložce více parcel, jejichž hodnota, zahrnujíc i hodnotu parcel, na nichž jest postaven zámek a budovy jiného druhu, které svou cenou by převyšovaly hodnotu pivovaru, tedy hodnotu předmětu podrobeného dani výdělkové, ačkoli parcely sloužící výhradně nebo převážně provozu pivovarskému tvoří hospodářskou jednotku, hospodářský celek výdělkovou daní stižený. Předmětem podrobeným dani výdělkové a nemocenskému a starobnímu pojištění jest ovšem jen ona fysická část knihovního tělesa, která jest věnována výdělečnému podniku a pro něj je zařízena. Nelze však z toho, že podle § 13 knih. zák. nelze nabýti práva zástavního k fysickému dílu knihovního tělesa, usuzovati, že jest vždy odepříti výsadní pořadí dani výdělkové, nebo poplatkům ji na roveň postaveným, jako příspěvkům na nemocenské a starobní pojištění, a nelze vyloučiti, že jim výsadní právo úkojné přísluší z celého knihovního tělesa, zrovna tak, jako přísluší výsadní právo zástavní jednotlivým druhům daní stihajících nemovitosti, byť i daně ty se týkaly jen jednotlivých fysických částí knihovního tělesa (srov. rozh. 1017 úř. sb. víd. nejv. soudu). Poněvadž v souzeném případě jest prvním soudem zjištěno, že exekut Cyril R. neměl stavební kanceláře na Slovensku, nýbrž že řídil stavby z V. na Moravě, kdež pořizoval plány a rozpočty, že na domě ve V. měl návěstní tabulku, že je tam stavební kancelář, a dále zjištěno, že parcely č. k. 654/3 skladiště, parcela č. k. 1302 kolna se skladištěm v celkové výměře 885 m² slouží převážně jako skladiště pro stavební rekvisity stavebního podniku Cyrila R-a, a že i část domu čp. 893 parc. čís. 1301 slouží za stavební kancelář, jsou tu nemovitosti čk. 654/3 a 1302, které převážně slouží k provozování výdělečného podniku, a jsou zařízeny k tomu účelu, z něhož bylo platiti i daň výdělkovou, tak i příspěvky nemocenské a starobní, a bylo proto nedoplatkům těchto příspěvků přiznati výsadní zákonné právo zástavní z prodaného knihovního tělesa, any nedoplatky ty se týkají, jak první soud zjistil, posledních tří let před dražbou a zástavní právo pro nedoplatky ty bylo knihovně vtěleno 19. března 1929 a 1. června 1930 a to do dvou let po jejich splatnosti (§ 265 odst. (3) cit. zák. 76/1927). Jest však přisvědčiti rekurentce a knihovní věřitelce firmě B. pokud dovozuje, že věcné ručení postihuje jen ideální podíl nemovitosti, patřící majiteli výdělečného podniku. Předpokladem ručení podle § 265 odst. (2) a (3) cit. zák. jest, že nemovitosti patří majiteli výdělečného podniku. Jsou tedy z ručení vyloučeny nemovitosti, sloužící sice výlučně nebo převážně provozu výdělečného podniku, avšak nepatřící majiteli podniku, nýbrž osobám třetím. Poněvadž zákon nerozeznává, platí to i o ideálních podílech nemovitosti (§ 293 obč. zák. a § 10 knih. zák.). Nepostihuje tedy věcně celou nemovitost tehdy, patří-li majiteli výdělečného podniku jen právo spoluvlastnické k ideální polovici nemovitosti, jako v souzeném případě (srov. rozh. 11403 sb. n. s. a jeho podrobné odůvodnění). Bylo proto celé nedoplatky příspěvků na pojištění nemocenské a starobní, poněvadž se týkají jen živnosti Cyrila R-a, přikázati k zapravení jen z polovice nejvyššího podání připadající na jeho ideální polovici knihovního tělesa. Bylo tudíž částečně vyhověti dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky a změniti usnesení nižších soudů, ovšem i s ohledem na obsah rekursu firmy B., jemuž, pokud jde o požadavek, aby věcné ručení bylo omezeno na podíl Cyrila R-a, nebylo lze oprávnění upříti.

Čís. 12160.

Do usnesení odvolacího soudu, jímž nebylo vyhověno návrhu žalobce na obmezení žalobního žádání, jest nepřípustným rekurs a nelze je napadati ani dovoláním.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, Rv II 479/31.)

Nejvyšší soud odmítl dovolání, pokud směřovalo proti usnesení odvolacího soudu, jímž nebylo připuštěno omezení žalobní prosby.

Důvody:

Žalobce podal na žalovanou pojišťovnu žalobu o plnění (o zaplacení pojistné sumy 9.000 Kč) a omezil tuto žalobní prosbu v řízení před soudem druhé stolice v ten způsob, že místo rozsudku, odsuzujícího žalovanou k plnění, žádal vydání rozsudku na zjištění. Odvolací soud vydal předem usnesení, že se nevyhovuje žalobcově návrhu na obmezení žalobního žádání, a ve věci uznal právem, že se odvolání nevyhovuje a že se rozsudek prvé stolice potvrzuje. Žalobce podává, jak v dovolacím spise uvádí, proti rozsudku soudu druhé stolice dovolání, jež opírá o dovolací důvody § 503 čís. 3 a 4 c. s. ř., a to proti celému jeho obsahu, ale výtkou, že odvolací soud proti spisům předpokládá, že v prvé stolici nebylo nic uvedeno k odůvodnění žalobcova právního zájmu na brzkém určení, napadá vpravdě jen výše zmíněné usnesení odvolacího soudu, jež bylo vydáno za odvolacího řízení a proti němuž není přípustný rekurs, ano nejde o žádný z případů uvedených v § 519 čís. 1 až 3 c. s. ř.

Je-li však, jak dolíčeno, odpor proti tomuto usnesení podle zákona vyloučen, není podrobeno posudku dovolacího soudu (§§ 462, druhý odstavec a 513 c. s. ř.), a bylo proto dovolání v tomto směru odmítnouti.

Čís. 12161.

Upraví-li žalobce při žalobách, směřujících k tomu, by bylo vymoženo opomenutí v budoucnu, žalobní žádání všeobecně na zákaz budoucího zásahu, nejde o žalobní žádání neurčité.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Žaloba o odškodné nepředpokládá odsouzení žalovaného, by se zdržel na dobu příští jednání, jež dalo podnět k žalobě o náhradu, nýbrž může býti podána i samostatně, aniž by byla podána žaloba zdržovací nebo odstraňovací.

Zdržovací zákaz a žalobní žádání nemůže se omeziti na zákaz pouhého opakování téhož činu, nýbrž musí popsati opomenutí, jež má žalovaný budoucně zachovati, tak, by jednak již procesní soudce mohl posouditi, zda žádaný zákaz jest zákonem odůvodněn, a by pak ani exekuční soudce nebyl na pochybách, zda čin zakládající kontravenci spadá pod rozsudečný zákaz a nemusel teprve v exekučním řízení řešiti, zda jde o jednání, které se příčí zákonu proti nekalé soutěži.

Žalobní žádání, by se žalovaný zdržel údajů a jejich rozšiřování, jež by byly způsobilé poškoditi žalobce, nemusí býti ještě zcela neurčité, avšak žádání to jde dále, než připouští zákon proti nekalé soutěži, jenž dovoluje jen vymožení zákazu (příkazu) zdržení se takového jednání, jež bylo již vykonáno, tedy opakování, nebo jednání, jež jest toho rázu a tak popsáno, že se svou skutkovou podstatou rovná tomu, co již bylo spácháno.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, R I 868/32.)

Žalující firma domáhala se na žalovaném společenstvu dvojího nároku, jednak zdržení se údajů a jejich rozšiřování, jež by byly způsobilé ji poškoditi, a jednak náhrady odškodného 10.000 Kč. Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu o oboji nárok proto, že žalobní žádání v prvém směru není určité a druhý nárok je jenom důsledkem nároku prvého. Odvolací soud zrušil rozsudek proto, že předseda senátu měl povinnost upozorniti na neurčitost žalobního žádání, které sám pokládá také za neurčité a poskytnouti tak straně příležitost k nápravě.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nelze říci, že žalobní žádání o náhradu odškodného 10.000 Kč je neurčité. To sám rekurent připouští, maje jen za to, že žalobní žádost je v tom směru neodůvodněna. Nárok na odškodné sice předpokládá jednání příčící se zákonu o nekalé soutěži na př. §§ 1, 2 a 10, ale kromě toho dále, by žalovaný věděl nebo věděti musel o škodlivosti. Ale žaloba o náhradu odškodného nepředpokládá odsouzení žalovaného, by se zdržel jednání pro dobu příští, jež dalo důvod k žalobě o náhradu, nýbrž může býti podána žaloba o náhradu i docela samostatně, aniž by byla podána žaloba zdržovací neb odstraňovací. Proto pro neurčitost jedné části žalobního žádání, v němž jsou spojeny dva různé žalobní nároky, nelze zamítnouti žalobu z toho důvodu ohledně žádání, jež určitosti nepostrádá. Měl tedy prvý soud žalobu o odškodné vyříditi věcně v každém případě a odvolací soud zrušil rozsudek prvého soudu v této části právem již z uvedeného důvodu.

Ale i zrušení rozsudku prvého soudu v té části, kterou bylo žádáno odsouzení ke zdržení se soutěžních jednání, totiž údajů a jejich rozšiřování, jež jsou způsobilá škoditi, je opodstatněno. Od případů, kde žalobní žádání je tak neurčité, že neposkytuje základ pro věcné jednání a pro vydání vykonatelného rozsudku, jest lišiti případ, kde je žádání příliš široké a žádá se více nebo něco jiného, než je přednesem opodstatněno. Při žalobách, směřujících k vymožení opomenutí v budoucnu, jak tomu je na př. při žalobách z věcných práv za účelem zamezení budoucích zásahů (při žalobě zápůrčí, konfesorní), nemůže žalobce předvídati, jak odpůrce budoucně vsáhne do jeho práv a popsati již napřed budoucí zásah. Proto upraví žalobce žalobní žádání všeobecně na zákaz budoucího zásahu. Takové žalobní žádání není neurčité, poněvadž i exekuční soudce může snadno posouditi, zda jde při novém zásahu o porušení věcného práva. Podobně je tomu při žalobách o ochranu absolutních práv immaterielních. Tak se podle samého zákona připouštějí zcela všeobecně zákazy budoucího zásahu, na př. podle § 41 zákona původcovského může býti žalováno civilní žalobou o opomenutí každého zásahu do původského práva a podle § 96 zákona patentového lze žalovati o opomenutí dalších jednání zásahových všeobecně. Tu zákon sám připouští všeobecně zákazy budoucího zásahu v žalobním žádání a v rozsudku a ponechává soudci povolujícímu exekuci, u něhož se navrhne exekuce při nastalém konkrétním zásahu, posouzení toho, zda zásah spadá pod rozsudečný výrok. Zákon o nekalé soutěži připouští zdržovací žalobu, t. j. žalobu o zákaz určitých jednání, což je totéž jako příkaz určitého zdržení se (opomenutí). Tak v § 1 je připuštěno žalovati o zdržení se takového jednání, tedy jednání způsobilého poškoditi soutěžitele, jež se příčí dobrým mravům soutěže v hospodářském styku. V § 2 pak připouští se žaloba, učiní-li někdo veřejně nebo rozšiřováním o poměrech cizího podniku údaje, které jsou způsobilé oklamati nebo zjednati podniku přednost na úkor soutěžitele, žalobu o zdržení se těchto údajů. V § 10 pak, učiní-li nebo rozšiřují-li se údaje o poměrech podniku za účelem soutěže, jež jsou způsobilé podnik poškoditi, připouští se rovněž žaloba o zdržení se těchto údajů. Podobně i v §§ 11, 12, 13 a 14 zákona o nekalé soutěži používá se slov zdržení se takového užívání, tohoto jednání a takového jednání. Těmito slovy zákona není jasně řečeno, zda zákon chce připustiti jen zákaz opakování téhož údaje nebo téhož jednání, které se již stalo, či zda má na mysli zákaz všech činů, které pod zákonný zákaz mohou spadati, zda tedy zákon chce ponechati po případě exekučnímu soudci posouzení, pokud nový čin spadá pod zákaz vůbec a pod všeobecný rozsudkový výrok, který by byl po

případě vydán na zákaz jednání popsaných v zákoně bez konkretisování. Ježto však nekalost určitého jednání může posouditi pravidelně jen soud procesní na základě jednání provedeného s oběma stranami a ježto v řízení exekučním povinný pravidelně ani nemá dostatečné možnosti se přímo brániti tomu, že jeho jednání pod zákaz spadá, maje po případě nejvýše žalobu podle § 36 ex. ř., jest míti za to, že se zdržovací příkaz a žalobní žádání nemůže omeziti na zákaz pouhého opakování téhož činu, nýbrž musí popsati opomenutí, jež má žalovaný budoucně zachovati tak, by jednak již procesní soudce mohl posouditi, zda žádaný zákaz je zákonem odůvodněn a by pak ani exekuční soudce nebyl na pochybách, zda nový čin zakládající kontravenci spadá pod rozsudečný zákaz, a nemusel teprve v exekučním řízení řešiti, zda jde o jednání, které se příčí zákonu o nekalé soutěži. Domáhá-li se žalobkyně jen zdržení se údajů a jejich rozšiřování, které by byly způsobilé ji poškoditi (v soutěži), nemusí ještě jíti o zcela neurčité žalobní žádání, které by se nemohlo vůbec státi předmětem jednání. Výrok rozsudečný zakazující každý údaj a jeho rozšiřování, pokud jest způsobilý škoditi v soutěži, je aspoň tak určitý, že by i exekuční soudce snad mohl posouditi, zda budoucí čin pod takový zákaz spadá, podobně jako by mohl posouditi při zákazu vsáhnutí do věcného práva nebo do absolutního práva imaterielního, zda takový zásah spadá pod rozsudečný výrok. Ale žádání takové jde dále, než připouští zákon o nekalé soutěži. Tento připouští jen vymožení zákazu (příkazu) zdržení se takového jednání, jež bylo již vykonáno, tedy opakování nebo jednání, jež je toho rázu a tak popsáno, že se svou skutkovou podstatou rovná tomu, jež již bylo spácháno. Tomu svědčí slova zákona »takové jednání, těchto údajů a pod.«.

Žádá-li tedy žalobkyně zákaz každého údaje, jenž by byl způsobilý škoditi, žádá v podstatě více, než má právo podle zákona. Hledíc k usnesení odvolacího soudu, není třeba uvažovati, zda náleží procesnímu soudu, by v takovém případě vyhověl žalobě jen částečně potud, že zakáže opakování již provedeného činu vylíčeného v žalobě a zjištěného a zamítne žalobu, pokud žádá zákaz i jiných jednání způsobilých škoditi, jež nejsou ani konkretisována v žalobě. Postačí, že žalobci má býti poskytnuta možnost, by žalobní žádání slovně upravil podle děje vylíčeného v žalobě, s čím souhlasí i nejvyšší soud. Odvolací soud tudíž právem zrušil prvý rozsudek.

Čís. 12162.

Nájemce pozbyl nároku na vydání zbytku nejvyššího podání, jenž mu byl podle § 227, druhý odstavec, ex. ř. přikázán pod podmínkou, že dojde k předčasnému zrušení nájemní smlouvy vydražitelem, byla-li nájemní smlouva vydražitelem zrušena z důvodu, který by podle nájemní smlouvy byl i původního pronajímatele opravňoval ke zrušení smlouvy.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, R I 971/32.)

Podle rozvrhového usnesení ze dne 21. června 1932 nebyl Bohumilu K-ovi přikázán zbytek nejvyššího podání k částečné úhradě nároku na náhradu za vložené právo nájemní. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: V původním rozvrhovém usnesení ze dne 11. června 1931 byla vyslovena zásada, že stěžovatel Bohumil K. obdrží na částečnou úhradu svého náhradního nároku za předčasné zrušení nájemního práva zbytek nejvyššího podání 5584 Kč, že však nárok jeho dosud nevznikl, poněvadž nájemní smlouva dosud nebyla zrušena, a byl mu proto přikázán zbytek nejvyššího podání pod podmínkou, že k předčasnému zrušení smlouvy dojde, a byl zbytek ten zatím uložen na úrok. Proti rozvrhovému usnesení ze dne 11. června 1931 nebyl podán rekurs ani Bohumilem K-em, ani vydražiteli, takže právní mocí tohoto rozvrhového usnesení vytvořen byl právní poměr mezi K-em a vydražiteli usnesením oním stanovený a nemůže se stěžovatel Bohumil K. teprve nyní dovolávati ustanovení § 150 ex. ř. a tvrditi, že v důsledku tohoto zákonného ustanovení nájemní poměr již neexistoval. Nájemní poměr trval dále vzhledem k právní moci rozvrhového usnesení a otázka náhrady za předčasné jeho zrušení nemůže již spočívati na § 150 ex. ř., nýbrž jest ji řešiti jen do budoucna vzhledem k okolnostem, podle nichž později k faktickému zrušení nájemního poměru došlo. Již v rekursním usnesení tohoto soudu ze dne 23. ledna 1932 byl vysloven názor, že náhradní nárok příslušel by Bohumilu K-ovi jen, kdyby nájemní poměr byl předčasně zrušen vydražitelem ve smyslu exekučního řádu, tedy zejména podle § 1121 obč. zák., nikoliv, když stěžovatel pro neplacení nájemného byl rozsudkem okresního soudu v L. ze dne 26. listopadu 1931 uznán povinným vykliditi dům do 1. ledna 1932 v poledne a vyklizený jej odevzdati vydražitelům. Poukaz k tomu, že důvody tohoto rozsudku nejsou správné a že stěžovatel nechal rozsudek ten vejíti v moc práva jen proto, že jest člověkem chudobným, nemůže zabrániti, by k tomuto právoplatnému rozsudku nebylo soudem rekursním přihlíženo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Správný jest názor rekursního soudu, že je vycházeti z pravoplatného rozvrhového usnesení ze dne 11. června 1931, a že proto se nemůže stěžovatel teprve nyní dovolávati ustanovení § 150 ex. ř. Opatření v tomto usnesení o zbytku nejvyššího podání 5.581 Kč sloužilo k tomu, by byl zajištěn stěžovatelův nárok na užíváni nájemního předmětu po celou dobu ve smlouvě vymíněnou. Nesejde na tom, zda důvody rozsudku ze 26. listopadu 1931 byly správné, poněvadž rozhodnou jest jen skutečnost, že nájemní poměr byl zrušen z toho důvodu, že stěžovatel jako nájemník neplnil povinnost ve smlouvě mu uloženou, nikoliv z toho důvodu, že vydražitelé použili práva přiznaného jim v § 1121 obč. zák. Neboť, ana nájemní smlouva byla zrušena vydražiteli z téhož důvodu, který podle smlouvy byl by k tomu opravňoval i původního pronajímatele, neměl stěžovatel již nárok na dodržení nájemní doby a tedy ani na náhradu škody z jejího nedodržení. Nebylo tu proto podmínky, na které podle pravoplatného rozvrhového usnesení záviselo vydání částky 5.581 Kč stěžovateli, a právem nižší soudy nevyhověly jeho návrhu.

Čís. 12163.

Jest povinností řidiče dresiny, by volil vzhledem k nebezpečnosti křižovatky takovou rychlost, by nenadále vyskytnuvší se překážce na křižovatce mohl zabrániti i zastavením dresiny. Řidič dresiny, jenž jel nepřípustnou rychlostí na křižovatce, jejíž nebezpečnost mu byla dobře známa, byl nezdatným.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, Rv I 1241/31.)

Žalobce, přejížděje autem hlavní trať dráhy v době, kdy závory nebyly spuštěny, srazil se s motorovou dresinou a byl poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody uznal původně procesní soud prvé stolice důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, a to z důvodů uvedených v čís. 10034 sb. n. s. Procesní soud prvé stolice uznal pak žalobní nárok důvodem po právu, ježto řidič dresiny nedbal ani nejnutnější opatrnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka vytýká, že odvolací soud má mylně za to, že pro dresinu na křižovatkách jest předepsána rychlost rovnající se polovině normálně přípustné rychlosti 35 km za hodinu, ač podle čl. 5 b. B. předpisu pro obsluhu a jízdu motorových vozíků a dresin z roku 1923 je předepsaná rychlost 20 km za hodinu na křižovatkách. Než výtka je bezpodstatná, neboť čl. 5 písmeno b čís. 5 odstavec 4. téhož předpisu stanoví, že, je-li pro některé úseky traťové předepsána rychlost menší, pokládá se za nejvýše dovolenou rychlost dresiny v onom úseku. Je tedy i předepsaná rychlost 20 km na křižovatkách rychlostí jen maximálně přípustnou i podle doslovu onoho předpisu, nehledíc ani k tomu, že i řidič dresiny je povinen dbáti opatrnosti podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. a že podle § 55 odstavec 3 provozovacího řádu železničního čís. 1/1852 ř. z. jsou zřízenci dráhy povinni používati takové opatrnosti a pozornosti, by zabránili nehodám, i když případy, o které jde, nejsou jednotlivě ve služebních předpisech uvedeny. Bylo proto povinností řidiče dresiny voliti vzhledem k nebezpečnosti křižovatky takovou rychlost, by nenadále se vyskytnuvší překážce na křižovatce mohl i zastavením dresiny zabrániti. A je proto i bezvýznamnou výtka dovolatelky, že odvolací soud srovnáváním ustanovení § 46 odstavec (2) min. nař. čís. 81/10 ř. z. platícím jen pro silostroje a stanovícím na křižovatkách nejvyšší přípustnou rychlost na 6 km, dospívá k závěru, že řidič dresiny je povinen na křižovatkách a nebezpečných místech jeti tak zvolna, by možnému nebezpečí zabránil. Ani v tom nelze dovolatelce přisvědčiti, že je nesprávný názor odvolacího soudu, že řidič se prokázal býti i tímto jediným případem nezdatným podle § 1315 obč. zák. Je sice správné, že nezdatnost je trvalou vlastností, není však správné, že nezdatným nemůže býti ten, kdo po řadu let vykonává své zaměstnání bezvadně a po dlouhé době se jednou dopustí provinění. To závisí na způsobu jednotlivého provinění a na jeho omluvitelnosti. Ano jest prokázáno, že řidič dresiny porušil předpisy tak hrubým způsobem na místě, jehož nebezpečnost mu byla dobře známa, aniž byl s to, by uvedl omluvitelné důvody pro své počínání (sám praví, že zvláštní rozkaz k rychlé jízdě neměl), osvědčil takovou míru nesvědomitosti a mravní síly, že lze právem předpokládati, že vlastnosti ty jsou u něho trvalé.

Čís. 12164.

Prohlásila-li v řízení o žalobě o oduznání manželského původu dětí matka dětí, že nepřipustí krevní zkoušku na dětech, nelze důkaz ten provésti. Souhlas žalujícího manžela matky dětí nemá tu význam.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, Rv I 1513/31.)

Žalobu manžela matky dětí o oduznání manželského původu dětí oba nižší soudy zamítly, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Prvý soud, tak uvádí žalobce, připustil sice důkaz krevní zkouškou zúčastněných, neprovedl ho však, poněvadž matka dětí odepřela dáti provésti na sobě zkoušku. V tom je prý podstatná vada řízení, poněvadž přes tento odpor mohla býti provedena krevní zkouška na žalobci a na obou dětech a tím byla vždy ještě dána možnost provésti důkaz, že děti nepocházejí od žalobce. Odvolací soud nepokládá tyto vývody za odůvodněné. Ze spisů lze především zjistiti, že matka dítěte nejen odepřela krevní zkoušku na sobě, nýbrž i prohlásila, že ji nepřipustí ani na svých dětech. Z toho jest vycházeti. Neboť, stačí-li odepření matky k vyloučení odnětí krve též na jejích dětech, neměla by krevní zkouška jen na žalobci vůbec významu a její pominutí nemohlo by pak samozřejmě vésti k vadě řízení. Nejvyšší soud uvedl již několikráte, že při krevní zkoušce musí býti zúčastnění srozuměni s odnětím krve z jejich těla. Při tom zdůrazňuje se zvláště, že ani strana ve sporu nemůže býti donucena k odnětí krve z jejího těla za účelem důkazu. Zde odepřela matka bez odporu obhájce manželského zrození odnětí krve na svých dětech a nelze zajisté dopustiti, aby žalobce, který jako takový vystupuje proti nedospělým dětem, sám rozhodoval o tom, zda může býti na nich provedena krevní zkouška. Žalobce jest stranou a nemůže ve vykonávání své otcovské moci dáti k něčemu svolení, co není v zájmu dětí, nýbrž jen v jeho vlastním zájmu. Jeho svolení tudíž vůbec nepřichází v úvahu. Nestačí-li však zdráhání matky samé, nemohlo by býti ani soudu procesnímu ponecháno, by o tom sám rozhodl, poněvadž to není v rozsahu jeho působnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Proč nebylo řízení odvolacím soudem doplněno krevní zkouškou, soud odvolací zcela případně a vystižně odůvodnil a stačí odkázati na důvody napadeného rozsudku v tomto směru. Proto není tu vytýkané

vadnosti řízení. I po stránce právní odvolací soud věc posoudil správně. Žalobce, který sám doznal, že s matkou dětí v kritické době až do vánoc 1929 tělesně obcoval, nedokázal, že není možné, by děti narozené dne 30. dubna 1930 od něho byly zplozeny (§ 158 obč. zák.). Podle téhož zákonného ustanovení ani cizoložství matky, ani její tvrzení, že dítě je nemanželské, nemohou o sobě zbaviti dítě práv manželského zrození. Bez významu jest tudíž, že matka dětí odepřela, by byla jí a jejím dětem odebrána krev k provedení krevní zkoušky, a nelze z toho vyvozovati nic pro posouzení otázky manželského zrození dětí, uváží-li se, že důkaz krevní zkouškou lze provésti jen se svolením osob, jimž krev odebrána býti má, a že žalobci jako otci dětí nelze přiznati právo, by ve svém vlastním zájmu dával potřebné svolení k odebrání krve dětem. Správně soud odvolací uznal, že nemohl procesní soud sám rozhodnouti o odebrání krve dětem, poněvadž to není v rozsahu jeho působnosti. Netřeba proto v souzeném případě uvažovati, jaký význam pro spor má odepření matky k odebrání krve, ana matka své cizoložství doznala, naproti tomu však jest nesporná její soulož i s manželem (žalobcem) v kritické době. Aby žalobě mohlo býti vyhověno, pak by musil žalobce dokázati (§ 158 obč. zák.), že není možné, by děti od něho byly zplozeny, a an to nedokázal, bylo žalobu zamítnouti.

Čís. 12165.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovení prvního odstavce § 20 zákona o pojišťovací smlouvě ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., jest donucujícím předpisem již podle svého doslovu.

Ohlášení nároku pojistiteli nespadá mezi zákonné oznamovací povinnosti pojistníka, jichž opomenutí podléhá jen smluvním průpadním doložkám vytčeným v § 32 zák.

Ustanovení pojišťovacích podmínek pro zodpovědnostní pojištění, že pojistitel neručí, stalo-li se uplatnění nároku třetí osobou po uplynutí tří měsíců po skončení pojišťovacího poměru, není nicotné podle § 20 (1) poj. zák. aniž odporuje dobrým mravům. Toto ustanovení nedopadá, nemohl-li odškodňovací nárok, jehož důvodem jest pojistná příhoda, býti uplatňován proto, že ještě nevzešel anebo nemohl býti pojistníku znám.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, Rv II 153/31.)

Žalující firma uzavřela se žalovanou pojišťovnou roku 1924 pojišťovací smlouvu o povinném ručení na 10 let. Podle smlouvy byla žalovaná povinna odškodniti žalobkyni za poškození každé jednotlivé osoby automobilovou úrazovou událostí až do výše 50.000 Kč. Pojišťovací smlouva byla dohodou stran v roku 1928 zrušena a krycí povinnost žalované strany z pojišťovací smlouvy (pojistky) stanovena byla do 18. dubna 1928 12 hodin v poledne. Dne 22. prosince 1926 narazilo auto žalobkyně, kryté pojištěním, na povoz, řízený kočím Š-em, při čemž byl povoz poškozen a kočí poraněn. Poškozený Š. žaloval roku 1927 žalobkyni o náhradu mimo jiné též rozdílu mezi skutečně mu ušlým výdělkem a

mezi částkami, vyplacenými mu Úrazovou pojišťovnou dělnickou. Tento spor, jejž vedla za žalobkyni žalovaná pojišťovna, skončil smírem. Dne 19. října 1929 vyzvala Úrazová pojišťovna dělnická žalobkyni, by jí refundovala renty již vyplacené Š-ovi následkem onoho úrazu, a to i s krycí jistinou za renty příští celkem 22.717 Kč. Dne 13. prosince 1929 podala Úrazová pojišťovna dělnická na žalující firmu žalobu o náhradu důchodu již vyplaceného Š-ovi, celkem 9.738 Kč. Žalovaná pojišťovna odepřela krýti postižní nároky, vznesené proti žalobkyni Úrazovou pojišťovnou dělnickou, vzhledem k čl. 4, druhý odstavec, pojišťovacích podmínek, jenž zní: »Pojišťovatel neručí, když uplatňování nároku třetí osoby se stalo po uplynutí 3 měsíců po skončení pojišťovacího poměru.« Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na pojišťovně, by bylo zjištěno, že jest po právu nárok žalobkyně proti žalované na náhradu oněch částek, k jichž zaplacení Úrazové pojišťovně dělnické byla žalobkyně právoplatně odsouzena, po případě ještě v budoucnu bude zavázána. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Ve věci samé jest rozhodnouti otázku, zda ustanovení čl. 4 odst. 2 všeob. poj. podmínek v doslovu podmínek, jak byly předloženy žalovanou stranou a uznány stranami za podmínky, platící pro pojišťovací smlouvu mezi stranami, vylučuje ručení žalované pojišťovny, jsouc platné a závazné, či zda ustanovení to, jak míní žalobkyně, jsouc v rozporu s donucovacími předpisy pojišťovacího zákona čís. 501/1917 (§§ 19, 20 a 22) jest neúčinné a nicotné a nemůže proto býti oporou pro zamítavé stanovisko žalované strany, která odepírá ručiti za postižní nároky Úrazové pojišťovny dělnické, uplatňované po vypršení tříměsíční lhůty. Není o tom sporu, že ustanovení čl. 4 odst. (2) podmínek, vylučující ručební povinnost žalované pojišťovny, praví: »Pojišťovatel neručí, když uplatnění nároku třetí osoby se stalo po uplynutí tří měsíců po skončení pojistného poměru«. Dále jsou strany za jedno i v tom, že se obapolnou dohodou skončil pojistný poměr a krycí povinnost žalované strany dne 18. dubna 1928 o 12. hod. v poledne. Posléze není sporné, že Úrazová pojišťovna dělnická požadovala až dopisem ze dne 19. října 1929 na žalobkyni zaplacení více než 22.000 Kč, a že to žalovaná několik dní potom oznámila žalované a jejímu právnímu zástupci. Jest jisto, že smluvním stranám jest volno upraviti vzájemná práva a povinnosti z pojišťovací smlouvy dohodou a stanoviti jich meze i časové, ovšem jen potud, pokud zákon na ochranu pojistníka nemá donucovací předpisy, které dohodu stran po té neb oné stránce činí neplatnou a smluvní ustanovení neúčinným. Ustanovení čl. 4 odst. (2) všeob. poj. podmínek má podle svého doslovu a smyslu za účel omeziti časově odpovědnostní ručení pojišťovny, pokud jde o uplatnění nároků třetí osoby v době po skončení pojistného poměru. Jest časovým omezením pojišťovacího risika, zřejmě na prospěch pojišťovny. Ustanovení to stanoví dohodou stran, byly-li podmínky přijaty a učiněny podkladem pojišťovací smlouvy, propadnou (preklusivní) lhůtu, nikoli lhůtu promlčecí, do níž časově trvá ručební povinnost pojišťovny co do nároků osob třetích, takže pojišťovna podle smlouvy ručiti již nemá, byl-li nárok třetí osoby uplatněn po dojednané lhůtě. Ustanovení čl. 4 (2) všeob. poj. podmínek neporušuje ani donucovací předpis § 19 poj. ř.,

protože neupravuje promlčení nároků z pojišťovací smlouvy a nestanoví pro promlčení jich dobu jinou než předepsanou, ani není v rozporu s předpisy § 20 cit. zák., který prohlašuje za neplatné ujednání, že pojišťovatel jest prost závazků k plnění, nebude-li nárok na plnění ohlášen u pojišťovatele do určité lhůty. Ana podle čl. 4 (2) podmínek byla omezena ručební povinnost pojišťovny časově co do uplatňování nároků třetí osoby na určitou dobu po skončení pojistného poměru, byla tím prakticky uložena pojistníku povinnost, by se postaral o uplatňování nároků třetích osob včas, t. j. v době, po kterou pojišťovatel podle smlouvy pojišťovací ručení převzal, a nelze žalované pojišťovně ukládati závazek, by ručila i za nároky třetích osob, v ujednané ručební lhůtě neuplatněné. Bylo proto věcí žalobkyně, která věděla právě tak jako strana žalovaná, že poškozený Š. uplatňoval proti nynější žalobkyni žalobou jen rozdíl mezi svým skutečným výdělkem a mezi částkami, jež mu byly vyplaceny, pokud se týče, na něž měl nárok proti okresní nemocenské pojišťovně, pokud se týče Úrazové pojišťovně dělnické a jen tento rozdíl učinil obsahem smíru, by se včas, t. j. do vypršení lhůty čl. 4 (2) poj. podmínek, postarala o vyšetření, zda Úrazová pojišťovna dělnická nebo jiná třetí osoba uplatňuje neb uplatňovati míní proti ní postižní nároky a, pakliže ano, by uplatňování takového nároku oznámila pojišťovateli. Neučinila-li to žalující strana, nemůže se nyní dovolávati důvodně toho, že ustanovení čl. 4 (2) podmínek nejen odporuje donucovacím předpisům poj. zák., nýbrž, že jest i proti dobrým mravům.

Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: První soud neposoudil věc nesprávně po stránce právní. Odvolací soud sdílí právní názor prvního soudu, že ustanovení čl. 4 odst. (2) všeob. poj. podmínek neodporuje donucovacímu předpisu § 19 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., ani předpisům § 20 tohoto zákona, z nichž předpis odst. 2 jest donucovací, a stačí v tom směru poukázati k důvodům napadeného rozsudku, k nimž jest připojiti ještě toto: § 120 zákona o smlouvě pojišťovací, jehož účinnost jest ovšem posud posunuta, mluví o »skutečnosti nastavší za smluvené doby« a z vysvětlivek k pojišťovacímu řádu, vydaných ministerstvem spravedlnosti jde na jevo, že »smluvní doba« není totožná s trváním pojišťovacího poměru, že jde o časové omezení risika pojišťovacího a že pojistitel se může úmluvou chrániti, by neručil za nároky uplatňované po určité době po uplynutí doby pojišťovací. Z toho jde též na jevo, že ustanovení čl. 4 odst. (2) všeob. poj. podmínek, že pojišťovatel neručí, když se uplatnění nároku třetí osoby stalo po uplynutí tří měsíců po skončení pojistného poměru, neodporuje donucovacím předpisům zákona o smlouvě pojišťovací a se nepříčí dobrým mravům. Při pojištění odpovědnostním, o které tu jde, jde vždy o nároky třetí osoby a není tudíž ustanovení čl. 4 odst. (2) všeob. poj. podmínek nejasné, k oklamání pojistníků určené a protizákonné za tím účelem, by byla promlčecí lhůta protizákonně zkrácena. První soud zamítl žalobu, poněvadž byl nesporným doslov čl. 4 odst. (2) všeob. poj. podmínek, jakož i, že obapolnou dohodou skončil se pojistný poměr a krycí povinnost žalované z pojistky dne 18. dubna 1928 a že Úrazová pojišťovna dělnická pro Moravu a Slezsko v Brně požadovala až dopisem ze dne 19. října 1929

na žalující firmě zaplacení více než 22.000 Kč a že to žalující strana několik dní potom oznámila žalované straně a jejímu právnímu zástupci, žalobu jen proto, že ustanovení čl. 4 odst. 2 všeob. poj. podmínek vylučuje ručení žalované pojišťovny, a ne i proto, že bylo věcí žalobkyně, by se včas, t. j. v době, po kterou pojišťovatel podle smlouvy pojišťovací ručení převzal, postarala o uplatňování nároku třetích osob. Tuto okolnost uvedl první soud jako následek svého právního názoru, by naznačil, jak se měla žalobkyně zachovati vzhledem k ustanovení čl. 4, odst. (2) všeob. poj. podmínek. Pokud odvolatelka uplatňuje, že ani nevěděla a věděti nemusila, že Úrazová pojišťovna dělnická uplatní nějaké nároky, stačí poukázati k tomu, že odvolatelka již ze žaloby Š-a jí osobně doručené dne 15. dubna 1927, jak sama připouští, a pak z průběhu sporu, při kterém byla zastoupena právním zástupcem, okolnost tuto seznati mohla. Ostatně jest vzhledem k ustanovení čl. 4 odst. (2) všeob. poj. podmínek bez významu, zda odvolatelka o nárocích Úrazové pojišťovny dělnické věděla čili nic.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. napadá dovolatelka právní názor odvolacího soudu, že se čl. 4. odstavec 2 pojišťovacích podmínek nepříčí donucujícím pravidlům §§ 19 a 20 zákona čís. 501/1917 ř. z. o pojišťovací smlouvě, a že odvolací soud, nepokládaje odstavec (1) § 20 zákona o pojišťovací smlouvě za pravidlo donucující, nesrovnával ho s oním článkem 4. pojišťovacích podmínek. Dovolatelce je jen přisvědčiti v tom, že odstavec (1) § 20 zákona je donucujícím pravidlem již svým doslovem, ač v § 22 zákona uveden není, neodporuje mu však zmíněný článek pojišťovacích podmínek. Ohlášení nároku pojistiteli nespadá mezi zákonné oznamovací povinnosti pojistníka, jichž opomenutí podléhá jen smluvním průpadním doložkám v mezích v § 32 zákona vytčených, poněvadž pojistitel má jen zájem na oznámení pojistné příhody, by mohl co nejdříve zjistiti skutkovou podstatu a zabrániti jejímu zastření, kdežto i ohlášení nároku nemá pro pojistitele již významu a je pro něho bezcenné. Proto prohlašuje odstavec (1) § 20 zákona ujednání o časovém obmezení ohlášeni n á r o k u pod následkem zániku ručební povinnosti pojistitelovy, nicotným. Ve článku 4. odstavec (2) pojišťovacích podmínek se však nejedná o ohlášení nároku do určité lhůty, nýbrž o vyloučení určitých případů škody časovým omezením risika. Že tomu tak není, nelze vyvrátiti vývody dovolatelky o rozštěpení pojišťovací příhody, kde škoda není dokonána již bezprostředně příhodou samou, sběhnuvší se za trvání pojišťovaného poměru (v době, za kterou pojistitel ručí), nýbrž teprve dostavením se dalších, později po oné době přistupujících podmínek, jak tomu je zejména při škodě dědiců, vzniklé z nicotného testamentu zhotoveného v notářské kanceláři, jež nevzniká již zhotovením testamentu, nýbrž teprve úmrtím pořizovatele. Neboť právě takové rozštěpené škody nemůže pojistitel nésti po skončení pojistného poměru bez časového omezení a musí se proti nim chrániti stanovením doby počítané od skončení pojist-

ného poměru, do které musí býti nárok uplatňován a to proto, aby se na něho (na pojistitele) neuvalovala nutnost dlouhodobé pohotovosti platební po skončeném pojišťovacím poměru. Odstavec (1) § 20 zákona o pojišťovacích smlouvách nemá ani na mysli rozštěpenou pojistnou příhodu, jejíž dokonání spadá do doby po ukončení pojistného poměru, poněvadž to výslovně nepraví, a vztahuje se proto jen na případy, kde pojistná příhoda byla dovršena ještě za trvání pojistného poměru. Naproti tomu omezuje článek 4. odstavec 2. pojišťovacích podmínek ručební povinnost časově v době po ukončení pojišťovacího poměru. Mimo to zakazuje § 20 odstavec (1) zákona o pojišťovacích smlouvách časové omezení ohlášení nároku pojistníkem neb osobou, které přísluší podle § 140 odstavec (2) a § 162 zákona přímý nárok proti pojistiteli. Článek 4. odstavec (2) pojišťovacích podmínek neobsahuje opak, neboť neobmezuje časově ohlášku oněch osob, nýbrž praví, že pojistitel je prost ručení pak-li t ř e t í osoba (to jest osoba, jež nepatří do shora uvedené skupiny osob) neuplatní svůj nárok z náhrady škody proti pojistníku do tří měsíců od skončení pojistného poměru aneb nebylo-li do té doby zahájeno trestní řízení. Nesprošťuje se tedy pojistitel proto, že pojistník neb osoby, s ním na roveň postavené, neohlásily zavčas nárok, nýbrž proto, že se třetí osoby nedomáhaly na pojistníku náhrady do určité doby po skončení pojišťovacího poměru. Neodporuje proto ustanovení § 20 odstavec (1) zákona ani článek 4. úředních vzorných pojišťovacích podmínek (otištěný ve »Veröffentlichungen des kk. Ministeriums des Innern betreffend die Privatversicherung čís. 4 z května 1918 pod číslem 12), jehož obsah je doslovně převzat do čl. 4 pojišťovacích podmínek žalované strany. Ustanovení § 19 zákona o pojišťovací smlouvě stanoví tříletou p r o m l č e c í lhůtu, kdežto čl. 4 odstavec (2) pojišťovacích podmínek obsahuje lhůtu propadnou a nelze proto shledati rozpor mezi oběma ustanoveními. Je-li tomu tak, nelze ani uznati, že onen článek odporuje dobrým mravům, anebo, že jeho obsah jest zákeřným neb zatemňuje pojišťovací podmínky. Jest sice uznati, že článek 4. odst. (2) pojišťovacích podmínek nedopadá na ten případ, kde nemohl nárok odškodňovací, jehož důvodem je pojistná příhoda, býti uplatňován proto, že ještě nevzešel, anebo nemohl býti pojistníku znám. O tom však není v souzeném případě řeči, poněvadž obě strany věděly, že Š. uplatnil svůj nárok jen rozdílem mezi skutečnou škodou a odškodným, které mu hradila dělnická úrazová pojišťovna a musila proto žalující strana věděti, že úrazová dělnická pojišťovna může postižní nárok na ni vymáhati. Otázka, zda bylo povinností žalobkyně postarati se o to, by třetí osoba zavčas uplatňovala svůj nárok, jakož i okolnost, že žalobkyně byla nepřetržitě postupně pojištěna u dvou různých pojišťoven, nemá za tohoto stavu věci významu. Otázkou, zda žalovaná strana ze zlomyslnosti neupozornila žalobkyni, že nároky úrazové dělnické pojišťovny nejsou smírem kryty, netřeba se zabývati, poněvadž žalobkyně neopírá žalobní nárok o náhradu škody, nýbrž o pojišťovací smlouvu, což patrno zejména z toho, že opírá právní zájem na zjišťovací žalobě o § 20 odstavec (2) zák. o pojišťovací smlouvě a o čl. 19 pojišťovacích podmínek, podle nichž pozbývá nároku, kdyby nežalovala do šesti měsíců po zamítnutí nároku pojistitele.

Čís. 12166.

S hlediska § 1328 obč. zák. není třeba, by byl podán důkaz, že svedená žena mohla vejíti v určité manželství; stačí, že se podle svých poměrů, dosavadního bezúhonného života, stáří a rodinných poměrů mohla vdáti a dojíti tak zaopatření nejen za manželství, nýbrž po případě i za vdovství nebo po zrušení manželského společenství.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, Rv II 505/32.)

Žalobě svedené ženy na svůdce o náhradu za zmenšenou vyhlídku na sňatek o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Nelze přiznati oprávnění odvolání žalovaného, pokud brojí proti tomu, že žalobkyni přisouzena náhrada 5.000 Kč za zmenšenou vyhlídku na sňatek. Správně vycházel tu prvý soud ze skutečnosti, že zmrhání žalobkyně ztěžuje možnost jejího zaopatření sňatkem a toto zkrácení že nutno nahraditi částkou, jež by po případě jako věno tuto újmu vyvážila. Když prvý soud dle volného uvážení ve smyslu § 273 c. ř. s. tuto přiměřenou náhradu stanovil na 5.000 Kč, považuje i odvolací soud částku tuto za úměrnou škodě a poměrům odpovídající, ježto ani v dělnické třídě a na venkově nelze tento peníz považovati za nepřiměřeně vysoký, jak míní odvolatel.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod § 503 čís. 4 c. s. ř., není opodstatněno, neboť jeho vývody nejsou s to, by vyvrátily správný názor odvolacího soudu, který jest v souladu se zákonem a s ustálenou judikaturou tohoto nejvyššího soudu, jenž vyslovil a odůvodnil již opětovně, že s hlediska § 1328 obč. zák. není třeba, by byl podán důkaz, že svedená žena mohla vejíti v určité manželství, nýbrž že stačí, že se podle jejích poměrů, dosavadního bezúhonného života, stáří a rodinných poměrů mohla vdáti a dojíti tak zaopatření nejen za trvání manželství (§ 91 obč. zák.), nýbrž po případě i za vdovství (§§ 757, 758 obč. zák.), nebo po zrušení manželského společenství (§§ 1263 až 1266 obč. zák.). Již pouhá možnost zmenšení lepšího zaopatření znamená zhoršení hospodářského postavení svedené ženy a zakládá svůdcovu povinnost k náhradě škody. Při určení výše této škody rozhoduje újma, kterou utrpěla svedená. Ve zjištěních nižších soudů není opory pro předpoklad, z něhož zřejmě vychází dovolání, — poukazujíc na nynější neutěšené poměry ve vrstvách dělnických, — jakoby žalobkyně měla snad jen vyhlídku na nevýhodný pro ni sňatek s dělníkem. Nelzeť přehlédnouti, že žalobkyně byla podle zjištění nižších soudů v době, kdy ji žalovaný svedl, zaměstnána jako kuchařka v hostinském podniku; jako taková mohla se pak zajisté nadíti i sňatku s majitelem nebo nájemcem živnosti hostinské nebo s pomocníkem z tohoto oboru, který by se chtěl osamostatniti a jemuž by v obchodě byla vítanou a platnou pomocnicí. Dovolatelova úvaha, že pozbytí panenství není v nynějších dobách obzvláštní překážkou pro uzavření sňatku a že se na tuto okolnost nyní neklade valný

důraz, jest pouhým, ničím nedoloženým dohadem. Nepochybil proto odvolací soud po právní stránce, uznav žalovaného povinným, aby nahradil žalobkyni škodu ze zmenšené vyhlídky na zaopatření sňatkem částkou 5.000 Kč, kterou považuje i dovolací soud vzhledem ke zjištěným okolnostem za úměrnou.

Čís. 12167.

Byl-li svědek vyslechnut v prvé stolici dožádaným soudcem, odvolací soud pak při prvém ústním jednání vyslechl svědka přímo, a pak, odročiv jednání, při novém ústním jednání, jež se konalo před změněným senátem, přečetl svědkovu výpověď z prvého ústního jednání odvolacího, — nejde o vadu řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s.

Odvolací soud nebyl však oprávněn na základě nepřímého důkazu, provedeného přečtením výpovědi svědka, zvrátiti skutkové zjištění prvého soudu, učiněné na základě přímého výslechu jiných svědků.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1932, Rv II 539/32.)

Žalobu o zaplacení pohledávky procesní soud prvé stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Není sice o sobě vadou odvolacího řízení po rozumu § 503 čís. 2 c. ř. s., že odvolací soud při druhém ústním líčení odvolacím neopakoval výslech svědka Nathana K-a přímo, nýbrž že se spokojil s přečtením protokolu o jeho výpovědi, kterou učinil svědek při prvém ústním jednání odvolacím před jinak složeným senátem. Svědek Nathan K. nebyl v prvé stolici slyšen přímo nalézacím soudem, nýbrž byl vyslechnut soudcem dožádaným. Odvolací soud mohl tudíž bez porušení zásady bezprostřednosti opakovati tento důkaz přečtením výpovědi svědka K-a z prvé stolice, neboť zdroj, z něhož by byl takto odvolací soud čerpal, byl by rovnocenný zdroji, jehož použil prvý soud. Opakoval-li však odvolací soud důkaz svědkem K-em tím způsobem, že svědka při prvém ústním jednání odvolacím znovu přímo vyslechl a že pak, odročiv toto jednání, při novém ústním jednání, jež se konalo před změněným senátem, přečetl svědkovu výpověď z prvého ústního jednání odvolacího, čerpal své přesvědčení o skutkových okolnostech, o nichž byl svědek slyšen, ze zdroje téže jakosti a váhy, z jakého čerpal své přesvědčení soud prvé stolice, totiž z nepřímé výpovědi svědka, jež se v podstatě shodovala s jeho výpovědí před dožádaným soudem, jíž měl po ruce prvý soud. Avšak odvolací soud pochybil tím, že na základě tohoto nepřímého důkazu, provedeného přečtením výpovědi svědka Nathana K-a, zvrátil skutkové zjištění prvého soudu, učiněné na základě přímého výslechu svědků Karla R-a a Filipa B-a, že K. váhu, o niž jde, prodal žalovanému na částečnou úhradu dluhu, který měl u žalovaného. Odchýliti se od tohoto skutkového zjištění prvého soudu, učiněného na základě přímého výslechu obou řečených svědků, směl se odvolací soud jen na základě přímého výslechu svědka K-a a opakovaného výslechu svědků R-a a B-a. Odvolací řízení trpí tudíž vadou, jež byla způsobilá zameziti úplné probrání a důkladné posouzení rozepře (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), pročež bylo dovolání již z tohoto důvodu vyhověti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 12168.

Soud má sice právo zkoumati platnost nařízení, nemůže však prohlásiti nařízení, provádějící zákon, k němuž byla vláda zmocněna, za neplatné proto, že nařízení zákon jen autenticky vykládá, třebas i způsobem rozšiřujícím, jen když samému zákonu neodporuje.

Zákon ze dne 27. ledna 1922, čís. 33 sb. z. a n., o užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy.

Pod ustanovení § 9 odstavec (5) zákona, podle něhož o náhradě škody žádané zájemníky a telegrafní správou rozhoduje soud v řízení nesporném, spadá i náhrada podle § 3 odstavec (2) zákona a to nejen podle písm. c), nýbrž i náhrada podle písm. a), b).

Propadná lhůta, stanovená v § 9 odstavec (6) zákona platí i pro nároky státu (telegrafní správy), vznesené podle § 3 odstavec (2) písm. a) zákona.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1932, R I 854/32.)

Návrh československého státu (poštovní správy), podaný roku 1932, by bylo městu F. uloženo dáti navrhovatelce náhradu za prokopnuté kabely, soud prvé stolice odmítl. Důvody: Československý stát (poštovní správa) dozvěděl se nejpozději dne 5. listopadu 1930 o škodě, o niž tu jde. Podle § 9 odst. (6) zákona ze dne 27. ledna 1922 o užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy, čís. 33 sb. z. a n. ustanovena k podání žádosti o náhradu k okresnímu soudu (odst. 5 tohoto paragrafu) preklusivní lhůta jednoho roku, počínajíc od doby, kdy se poškozený, t. j. jak vyplývá z doslovu předcházejícího odstavce (5) § 9 cit. zák., zájemník anebo telegrafní správa, o škodě dozvěděl. V souzeném případě byla tudíž žádost o náhradu škody způsobené na telefonním kabelu podána opožděně a bylo ji odmítnouti již z tohoto důvodu. Právní výklad, který československý stát (poštovní správa) dává ustanovení § 9 odst. (6) zák. čís. 33/1922, že totiž ustanovení odstavce (6) § 9 platí jen pro případy v § 9 odst. (1) a (3) uvedené, to jest pro případ, že jde o náhradu žádanou zájemníky, nikoliv však náhradu žádanou telegrafní správou, jest mylný, jakž vyplývá z odst. (5) tohoto paragrafu. Žadatel přehlédl souvislost těchto obou odstavců jakož i, že v (1) odstavci § 9 vl. nař. ze dne 1. února 1923 čís. 21 sb. z. a n., kde se mluví výslovně také o náhradě škody, náležející telegrafní správě, jest citován § 3 odst. (4) bod 2 a, b, c, zákona. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Napadeným usnesením odmítl první soud náhradní nárok čsl. státu pro prokopnutí kabelu podle § 9

odst. (6) zákona ze dne 27. ledna 1922 čís. 33 sb. z. a n. jako opožděný. Proti tomu uplatňuje čsl. stát ve stížnosti, že náhradní nárok opíral o § 3 cit. zák. a že pro takové nároky na náhradu škody neplatí jednoroční propadná lhůta § 9 odst. (6) cit. zák., nýbrž promlčecí lhůta. Názor navrhovatele nelze sdíleti, poněvadž podle § 9 odst. (1) vlád. nařízení ze dne 1. února 1923 čís. 21 sb. z. a n. také o nárocích na náhradu škody, které se opírají o § 3 zákona čís. sb. 33/22 jest rozhodnouti nesporným řízením podle § 9 odst. (5) zák. čís. 33/22. Z toho vyplývá, že i pro nároky na náhradu škody, které se zakládají na § 3 cit. zák., platí propadná lhůta § 9 odst. (6).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel vytýká usnesení rekursního soudu nezákonnost (§ 46 zákona čís. 100/1931) z důvodu, že rekursní soud má za to, že preklusivní lhůta stanovená v § 9 odstavci 6 zákona čís. 33/1922 platí i pro nároky státu (telegrafní správy) podle § 3 odstavce (2) písm. a) posléz uvedeného zákona. Lze přisvědčiti stěžovateli v tom, že ze zařazení ustanovení odstavce (6) § 9 onoho zákona jest souditi, že zákon zamýšlel tuto propadnou lhůtu (nikoli promlčecí) jen pro nároky, o nichž jedná § 9 odstavec (5) cit. zákona. I to jest správné, že podle důvodové zprávy ústavněprávního výboru (tisk. čís. 3386) měl tento výbor při tom na mysli náhrady pro zájemníky a náhradu, kterou požaduje telegrafní správa jen podle § 3 odstavce druhého písm. c), an se usnesl, by ohledně této náhrady bylo její určení v nesporném řízení podle odstavce (5) § 9 zvláště vytčeno v prováděcím nařízení. Z toho jest patrno, že ústavně právní výbor nepomýšlel na to, by ustanovení § 9 odstavce (5) podléhaly náhrady podle § 3 odstavce druhého písm. a), b), vznikající ze zanedbání ohlášky nebo z úmyslné její nesprávnosti. V těchto případech nejde totiž o náhrady vyplývající z důvodů zákonného omezení vlastnického práva, nýbrž o náhradu z činu bezprávného, pro něž posud nebyla předepsána cesta nesporná, zejména ne zákonem o vyvlastnění k účelům železničním. Rovněž jest správné, že týž úmysl, jaký měl ústavněprávní výbor, jest patrný i z přednesu zpravodaje v poslanecké sněmovně (srov. tisk posl. sněm. čís. 127 o schůzi ze dne 26. ledna 1922 str. 2686 a násl.). Ale nelze souhlasiti s názorem stěžovatelovým, že vládním nařízením, jímž byl řečený zákon proveden, nemohl býti změněn předpis o promlčecí lhůtě a že se tak mohlo státi jen zákonem. Nejprve nejde o promlčecí lhůtu, nýbrž o lhůtu propadnou k podání žádostí, jak výslovně § 9 odst. (6) cit. zákona stanoví. Nařízení, jímž vláda provádí zákon podle zmocnění zákonodárce daného v samém zákoně, jakž se stalo v tomto případě §em 14 zákona, víže soud, leč by prováděcí nařízení samému zákonu přímo odporovalo, a nebylo tedy jeho provedením. Soud má sice právo přezkoumati platnost nařízení, ale nemůže prohlásiti nařízení provádějící zákon, k němuž vláda byla zmocněna, za neplatné proto, že nařízení zákon jen autenticky vykládá, třebas i způsobem rozšiřujícím, jen když zákonu samému neodporuje. A to říci nelze. § 9 odstavec (5) cit. zákona ustanovil zcela všeobecně, že

o náhradě škody žádané zájemníky a telegrafní správou rozhoduje soud v řízení nesporném. Pod tento doslov jest zahrnouti i náhradu podle § 3 odstavce druhého a to nejen podle písm. c), nýbrž i náhradu podle písm. a), b). Byla-li vláda zmocněna provésti toto ustanovení zákona, mohla ustanoviti v prováděcím nařízení, že se vztahuje k náhradě podle § 3 odstavce (2) písm. a), b), c), jakž se i stalo, a toto ustanovení prováděcího nařízení zákonu samému tedy neodporuje. Ostatně i ve vládním návrhu byl v § 9 v dotyčné větě při odškodném žádaném telegrafní správou uveden předpis § 3 odstavec (2) bod 2 zcela všeobecně bez omezení na případ uvedený pod písm. c). Ustanovení § 9 odst. (6) o propadné lhůtě týče se ovšem jen náhrad uvedených v § 9 odst. (5). Ale spadá-li pod ně i náhrada uvedená v § 3 odstavci (3) pod 2 a), vztahuje se na žádost telegrafní správy o ní i ustanovení odstavce (6) § 9 o propadné lhůtě. Ostatně, kdyby se ustanovení § 9 odstavce (5) nevztahovalo na náhradu pro opomenutí vlastníka nebo uživatele veřejného statku uvedená v § 3 odstavci (3) bod 2 lit. a), b), nebyl by pořad nesporný vůbec přípustný.

Čís. 12169.

Vymáhající věřitel, jenž k vydobytí pohledávky za pozůstalostí navrhl exekuci proti osobě, která se přihlásila bezvýminečně k dědictví, nemůže se dovolávati ustanovení § 806 obč. zák., bylo-li pozůstalostním soudem rozhodnuto, že ona osoba dědičkou není.

Jen přihlášení dědicovo má následky uvedené v § 801 obč. zák.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1932, R I 1007/32.)

Vymáhajícímu věřiteli byla přisouzena proti pozůstalosti po Josefu R-ovi pohledávka, k jejímuž vydobytí navrhl povolení exekuce proti pozůstalé vdově a proti dětem zůstavitelovým jako přihlášeným dědicům. Soud prvé stolice exekuci povolil. Do usnesení prvého soudu podala rekurs pozůstalá vdova. Rekurentka přiznávala v rekursu, že se přihlásila k pozůstalosti po Josefu R-ovi bezvýminečně ze závěti a že její dědická přihláška byla přijata na soud, že však, jak vyplývá z obsahu závěti, byla jen odkazovnicí, nikoliv dědičkou, a že podala dědickou přihlášku jen proto, že nesprávně posuzovala obsah závěti. Rekursní soud zamítl exekuční návrh proti zůstavitelově vdově. Důvody: Ze závěti vyplývá, že vdova vskutku není dědičkou, nýbrž odkazovnicí. Nemohla se proto podle § 799 obč. zák. vykázati právním titulem, jenž by ji opravňoval, ujati se držby dědictví. Podle § 801 obč. zák. má bezvýminečná přihláška k dědictví v zápětí, že »dědic« ručí za všechny pohledávky pozůstalostních věřitelů. Stěžovatelka však není dědičkou, takže neručí za pozůstalostní dluhy. Ježto exekuční titul zní proti pozůstalosti po Josefu R-ovi jako dlužnici, tato pozůstalost jest však zastoupena jen bezvýminečně přihlášenými dědici, k nimž, jak doličeno, pozůstalá vdova nenáleží, byla povolena exekuce proti osobě, proti níž nebylo exekučního titulu (§ 9 ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurent se neprávem dovolává ustanovení § 806 obč. zák. Ustanovení toto nemá tu místa, ana otázka, že Marie R-ová není dědičkou, byla podle obsahu pozůstalostních spisů rozhodnuta pozůstalostním soudem způsobem vížícím i nejvyšší soud. Jelikož však jen přihlášení dědicovo má podle jasného doslovu zákona následky uvedené v § 801 obč. zák., pokud se týče povinnosti k věřitelům, nemohl se dovolací rekurs setkati s úspěchem.

Čís. 12170.

Nemocenské pojištění veřejných zaměstnanců (zákon ze dne 15. října 1925, čís. 221 sb. z. a n.).

Lékárník není oprávněn domáhati se na Léčebném fondu veřejných zaměstnanců vydání receptů, na jichž základě vydal jako lékárník léky a léčebné prostředky pojištěncům Léčebného fondu a které byly při retaxaci fondem vyřazeny.

Léčebný fond prostřednictvím svého pojištěného člena, jenž předloží recept v lékárně a lék přijme, neuzavírá s lékárníkem zvláštní trhovou smlouvu.

Právní povaha a funkce receptu vyplněného smluvním lékařem Léčebného fondu veřejných zaměstnanců.

Lékárníku nepřísluší k receptům ani právo vlastnické ani obligační právo na jejich vydání proti fondu.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1932, Rv I 843/31.)

Žalobce se domáhal na Léčebném fondu veřejných zaměstnanců vydání receptů, na jejichž základě vydal jako lékárník léky a léčebné prostředky pojištěncům žalovaného fondu a které byly při retaxaci žalovaným fondem vyřazeny. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jde o žalobu vlastnickou podle § 366 obč. zák. Je tudíž na žalující straně, by prokázala, že se recepty, jichž vrácení se na straně žalované domáhá, staly jejím vlastnictvím. Podle § 423 obč. zák. jest zapotřebí k nabytí vlastnického práva právního důvodu (titulu) a způsobu nabývacího. Recepty, o jichž vydání tu jde, byly sice pojištěncem předány straně žalující, takže, ježto jde o věci movité, stalo se tu odevzdání podle § 426 obč. zák., předání se však nestalo ze žádného z důvodů k nabytí vlastnictví uvedených v § 424 obč. zák. Zejména nebyla mezi stranou žalující a žalovanou uzavřena smlouva, podle níž by mělo vlastnictví receptů přejíti na stranu žalující, a tato také nic takového ani netvrdila. Není zákonného předpisu, jímž by bylo vysloveno, že blankety receptů lékařem vyplněné a pojištěncem lékárníkovi předložené přejdou do jeho vlastnictví. Opírati nabytí vlastnictví v souzeném případě o ustanovení § 367 obč. zák., jak činí prvý soud, nelze, ježto recepty již nejsou v držení strany žalující, nýbrž naopak v bezelstném držení strany žalované, takže, kdyby byla žalující strana nabyla vlastnictví k receptům následkem odevzdání jich pojištěnci, takže by šlo skutečně o případ nabytí vlastnictví podle § 367 obč. zák., nebyla by ani pak a to opět z důvodu téhož § 367 obč. zák. vlastnická žaloba přípustnou. Ostatně recepty ty, které byly žalovanou stranou, jak je nesporno, vydány lékařům k tomu účelu, by na nich předpisovali pro pojištěnce žalované strany potřebné léky, jsou pouhými legitimačními lístky obsahujícími po použití lékařem příkaz, že mají býti doručiteli lístku toho vydány tam předepsané léky. Léky lékárnou vydané nejsou úplatou za recept, byť by se vydání jich pojištěnci dělo jen u předložení téhož podle příslušných zákonných norem pokud se týče léčebného řádu a smlouvy s lékárnami stranou žalovanou uzavřené. Předložení receptu jest sice nutnou podmínkou, by byl lék lékárnou pojištěnci vydán, recept však není hmotněprávně nositelem oprávnění.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Oba nižší soudy posuzovaly žalobu o vydání receptů jako žalobu vlastnickou podle § 366 obč. zák. Toto stanovisko nižších soudů se shodovalo se stanoviskem, jež zastával i žalobce i v žalobě a v přípravném spise i v odvolacím sdělení, neboť dovozoval, že recepty vyloučené ze zaplacení jsou jeho vlastnictvím, že jsou to doklady, které náleží jemu jako lékárníkovi a jsou tedy jeho majetkem, který mu žalovaný fond zadržuje. Také ještě v dovolání žalobce udržuje a háji stanovisko, že jest neomezeným vlastníkem sporných receptů ve smyslu §§ 354 a 362 obč. zák., ale zároveň je nedůsledně opouští ve svých dalších vývodech, v nichž praví, že žalobní nárok nespočívá na právu vlastnickém, že se žaloba nedovolává ani výslovně ani výhradně práva vlastnického, nýbrž že žádá vydání receptů na základě právního poměru v žalobě přesně uvedeného a že tudíž, i kdyby žalobní nárok nebyl opodstatněn z důvodu vlastnictví, měl by přece žalobce aspoň obligační nárok na vydání receptů. Jest ovšem správné, že žalobním důvodem jest právní poměr a skutkový přednes, z něhož se odvozuje žalobní nárok, a že otázku, zdali žalobní nárok vyplývá ze žalobního důvodu, posuzuje soud samostatně, nejsa vázán právním stanoviskem žalobcovým (rozhodnutí čís. 463 sb. n. s.), ale z toho nevzejde pro dovolatele žádný prospěch, ježto žalobní nárok na vydání sporných receptů není po právu ať se posuzuje s hlediska práva vlastnického nebo práva obligačního. Že žalobce nenabyl ke sporným receptům práva vlastnického a že by v souzeném případě nebyla proti žalovanému fondu přípustnou vlastnická žaloba podle § 367 obč. zák., vyložil správně již odvolací soud. Pokud se v dovolání přes to dovozuje, že recepty jsou objednacími listy, že k nim žalobce nabyl vlastnického práva z důvodu kupní smlouvy a že mimo to má též obligační nárok na jejich vydání, jest k jeho vývodům připomenouti toto: Dovolatel především přehlíží, že i tehdy, kdyby šlo o smlouvu trhovou, byly by předmětem koupě a prodeje léky a léčebné prostředky a trhová cena by záležela v penězích, nikoli v receptech. Avšak o poměr z trhové smlouvy mezi stranami vůbec nejde. Vždyť žalovaný fond prostřednictvím svého pojištěného člena, jenž recept v lékárně předloží a

lék přijme, neuzavírá s lékárníkem zvláštní smlouvu trhovou, neujednává s ním kupní cenu, ani se po ní neptá, a podle toho, jak obě strany stav věci vylíčily, zví o tom, jaká léčiva byla vydána a co za ně lékárník požaduje, teprve z účtů s doklady, které mu lékárník předloží podle § 24 odst. (1) čís. 2 zákona ze dne 15. října 1925 čís. 221 sb. z. a n. čtvrtletně pozadu (srovnej též rozhodnutí čís. 8303 sb. n. s.). Nelze ani souhlasiti s názorem dovolatelovým, že recept není ničím jiným, než objednacím listem, kterým žalovaný fond objednává pro své pojištěnce zboží od lékárníka, a že proto převzetím receptu a vydáním zboží přechází recept do vlastnictví lékárníkova. Recept vyplněný smluvním lékařem Léčebného fondu veřejných zaměstnanců jest listinou, obsahující příkaz, aby na účet fondu byly jeho pojištěnému členu lékárníkem vydány léky nebo jiné léčebné pomůcky v receptu předepsané. Vydá-li lékárník léky nebo jiné léčebné pomůcky na základě příkazu v receptu na účet Léčebného fondu veřejných zaměstnanců a chce-li požadovati zaplacení vydaných předmětů na fondu, jest jeho další postup závazně upraven v § 20 vládního nařízení ze dne 8. srpna 1922 čís. 211 sb. z. a n. (zachovaném v platnosti podle § 3 odst. (2) vládního nařízení ze dne 17. března 1927 čís. 27 sb. z. a n.), jehož se žalobce sám dovolává a který předpisuje, že účty za vydané léky a jiné léčebné pomůcky mají býti předkládány čtvrtletně, — což stanoví pro Léčebný fond veřejných zaměstnanců výslovně také § 24 odst. 1, čís. 2 zákona ze dne 15. října 1925 čís. 221 sb. z. a n. (viz o tom též rozhodnutí čís. 11.299 sb. n. s.), — a že k účtu jest jako doklad připojiti recepty. Z tohoto předepsaného postupu plyne, že lékárníkovi jest předem známo, že mu recepty nezůstanou, že nejsou určeny jen pro něho, nýbrž že je bude musiti podle předpisu, chce-li požadovati zaplacení vydaných léčiv, zaslati se čtvrtletním účtem Léčebnému fondu veřejných zaměstnanců pokud se týče příslušnému okresnímu sboru jako doklady. V souzené věci není sporné, že žalobce skutečně také recepty, o něž jde, žalovanému fondu s účtem zaslal, takže se nelze ani domnívati, že měl vůli ponechati si je pro sebe a nabýti k nim vlastnického práva. Že jest Léčebný fond veřejných zaměstnanců povinen, aby recepty vyplněné jeho smluvními lékaři, pokud je zcela nebo z části neuzná, lékárníkovi vrátil, není nikde v zákoně stanoveno a žalobce se ani nějakého zvláštního předpisu nedovolává. Žalobní nárok na vydání receptů není tudíž opodstatněn, pokud jest vyvozován z domnělého vlastnického práva žalobcova, a to již proto, že žalobce, jak právě doličeno, neprokázal ani právní důvod (titul), z něhož nabyl vlastnického práva k sporným receptům. Pokud žalobce v dovolání označuje svůj nárok jako nárok obligační, jest mu připomenouti, že v řízení v prvé stolici skutkově nic nepřednesl, z čeho by bylo lze usuzovati, že se mu žalovaný fond smluvně — buď výslovně nebo mlčky podle § 863 obč. zák. — zavázal, že mu vydá recepty při retaxaci vyloučené. Skutečnost, že žalovaný fond při retaxaci vyloučil sporné recepty ze zaplacení, nemůže opodstatniti žalobcův nárok na jejich vydání, neboť, nepříslušelo-li žalobci ani právo vlastnické k receptům, ani obligační právo na jejich vydání proti žalovanému fondu před retaxací a před vyloučením ze zaplacení, nemohl mu nárok na jejich vydání vzniknouti z pouhé skutečnosti, že žalovaný fond, který — jak jest nesporné — účtované částky žalobci s výhradou retaxace vyplatil, dodatečně svou platební povinnost neuznal. Protože žalobce neprokázal, jak bylo již uvedeno, — že nabyl k sporným receptům práva vlastnického, nebylo by lze jeho nárok na vydání receptů vyvoditi ani z ustanovení § 877 obč. zák. o uvedení věci v předešlý stav při zrušení smlouvy, neboť, kdyby mělo býti uvedeno vše do předešlého stavu, připadly by recepty tomu, od koho původně vyšly, tedy žalovanému fondu, nikoli žalobci. Dovolatelův poukaz na spis Dr. Emila Steinbacha »Über Eigentum an Briefen nach österreichischem Rechte« (vydaný u Manze ve Vídni r. 1879) a jeho právní vývody o nabytí vlastnictví k dopisům nemají význam pro souzenou věc, ježto recepty, o něž tu jde, měly — jak doličeno — zcela jiný význam a účel, než pouhé soukromé dopisy, a nejde tu vůbec o poměr mezi pisatelem a odesílatelem dopisu na straně jedné a mezi adresátem a příjemcem jeho na straně druhé. Zřejmě nepřípadné jest dovolatelovo srovnávání receptu se směnkou, takže není ani třeba blíže se jím obírati. Pokud konečně dovolatel klade důraz na to, že prý potřebuje sporných receptů k případnému uplatňování svých odškodňovacích nároků proti osobám třetím, totiž proti těm, kdož si léčiva vybrali, nebo proti svému zaměstnanci, jenž léčiva vydal, po případě proti lékaři, který léky předepsal, jest k tomu uvésti, že pouhý hospodářský nebo právní zájem žalobcův není ještě dostatečným základem pro žalobní nárok, aby byl žalovaný fond donucen, vydati žalobci žádané recepty. Lze-li sporné recepty považovati za listiny společné ve smyslu posledního odstavce § 304 c. s. ř. (zdali jimi skutečně jsou, nemůže ovšem nejvyšší soud v tomto sporu rozhodovati), a potřebuje-li jich žalobce k uplatňování nároků proti osobám třetím, pak mu poskytují předpisy §§ 308 a 309 c. ř. s. možnost, dovolávati se oněch receptů jako listinného důkazu i v případných sporech proti třetím osobám.

Čís. 12171.

Pojišťovací smlouva.

Nárok proti pojišťovně na výplatu pojistné sumy z pojištění proti nárokům na náhradu škody, jež by byly na pojištěného vzneseny z automobilového úrazu, nepodléhá promlčení podle § 1489 obč. zák. ani podle § 6 písm. b) zákona o provozu silostrojů, je-li uplatněn poškozeným, jemuž byl podle § 308 ex. ř. přikázán k vybrání.

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, jímž byla splatnost odškodného ve prospěch pojistníka posunuta na dřívější den, než je stanoveno v § 40 odst. (1) poj. ř., není vzhledem k §§ 19, 22 a 42 poj. ř. neplatné.

Přijetím návrhu, v němž se praví: »Podepsaný navrhuje tímto pojištění proti nárokům na náhradu škody, které by na základě zákonných ustanovení na něho neb na osoby níže jmenované vzneseny byly z důvodu, že v době, kdy pojištění bylo v platnosti, provozováním jízdy níže označeného vozidla byly cizí osoby usmrceny, poraněny neb jinak poškozeny«, bylo uzavřeno pojištění i ve prospěch osob »níže jmenovaných«. Tomu nevadí, že v návrhu tyto osoby (řidiči) nejsou uvedeny

jmenovitě, aniž ustanovení dodatečných pojišťovacích podmínek, podle něhož se vylučují z pojištění nároky za škody způsobené jinými řidiči než v pojistce výslovně uvedenými, aniž další ustanovení těchto podmínek, že jen osoba včas ohlášená jest pojištěním kryta.

Osoby »níže jmenované«, v jejichž prospěch bylo pojištění ujednáno, mají přímý nárok proti pojišťovně z pojišťovací smlouvy.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1932, Rv I 1251/31.)

Tomáš K., technický úředník firmy A., řídě dne 25. července 1926 auto firmy, srazil se s Františkem M-em, jenž byl při tom zraněn. Firma A. byla pojištěna proti povinnému ručení u žalované společnosti. Tomáš K. byl rozsudkem ze dne 19. září 1929 právoplatně uznán povinným nahraditi Františku M-ovi škodu 6.460 Kč. František M. dne 5. srpna 1929 zemřel. Usnesením ze dne 28. ledna 1930 byla povolena pozůstalosti po Františku M-ovi proti Tomáši K-ovi exekuce k vydobytí přisouzeného nároku zabavením a přikázáním nároku, jenž přísluší Tomáši K-ovi jako zřízenci firmy A. proti žalované pojišťovně z pojištění proti povinnému ručení. Žalobou, o niž tu jde, zadanou na soudě dne 10. března 1930, domáhala se pozůstalost po Františku M-ovi na pojišťovně zaplacení 6.460 Kč. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalovaná strana navrhuje zamítnutí žaloby, popírajíc, že Tomáš K. byl u žalované pojišťovny proti povinnému ručení pojištěn a že žalovaná pojišťovna uznala proti Františku M-ovi jeho náhradní nárok, a dovozujíc, že mezi stranami rozepře není právního poměru, jelikož nejde o pojištění na cizí účet, a konečně namítá promlčení náhradního nároku, ježto škodná událost nastala 25. července 1926 pokud se týče výši škody i škůdce znala žalobkyně již dne 1. února 1927, kdy podávala žalobu proti Tomáši K-ovi a zvěděla, že firma A., smluvník žalované strany, jest pojistníkem žalované pojišťovny. Podle návrhu ze dne 12. září 1924 a pojistky ze dne 14. září 1925 byla firma A., jak soud na základě těchto listin zjistil, pojištěna ve své vlastnosti jako majitelka celé řady automobilů u žalované pojišťovny proti následkům zákonného povinného ručení. Ani z pojistky ani z návrhu nelze usuzovati, že by tu byla smluvní vůle rozšířiti ve smyslu prvního odst. § 123 poj. řádu povinnost ručební z obchodního provozu též na osoby pokud se týče na ručební povinnost, která stihá osoby, zřízené od pojistníka ku vedení. Pro otázku, zda obsahuje pojistka pojištění na účet cizí, rozhodným jest podle povahy věci a dále též vzhledem k doslovu čl. 7 všeob. poj. podmínek obsah ujednání o pojištění v tom směru, že pojištění na cizí účet musí býti zvláště ujednáno. Takovéto zvláštní ujednání nelze shledávati ani v úvodu návrhu na pojištění, na kterýžto návrh se pojistka odvolává a podle kterého se navrhuje pojištění proti nárokům na náhradu škody, které by také na jiné osoby vzneseny byly z toho důvodu, že v době pojištění provozováním jízdy byly cizí osoby usmrceny, poraněny nebo poškozeny, — a nelze vyčísti takové ujednání ani z prvního odstavce § 3 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám, podle kterého jest změnu v osobě ustanoveného řidiče oznámiti a podle kterého jen osoba, včas ohlášená, jest pojištěním krytá. Prohlášení tato a podmínky

mají zřejmě za účel opsati kruh risika, které smlouvou pojišťovna převzíti míní v tom směru, že má mezi stranami býti jisto nejenom, na kolik vozů pojištění se vztahuje, nýbrž i, že se vztahuje jen na vozy, specificky určité a rovněž i jen na osoby určitých řidičů. Nejbližším důsledkem tohoto ohraničení jest obsahově, že ručení za jiná vozidla a za jiné řidiče pojišťovna nepřebírá, takže přejímá povinnost sprostiti smluvníka, v souzeném případě firmu A. jen v případech nehod způsobených určitým vozidlem, řízeným určitým řidičem a nikoliv nehod, které by byly způsobeny za jízdy jiných vozů pojistníka nebo vozů, řízených jinými, než oněmi určitými řidiči. Naopak nelze však odvozovati z tohoto obsahu pojistky a návrhu, že by vedle pojistníka i jiným osobám mělo vzniknouti právo na sproštění závazků vznikajících z ručební povinnosti. Jde tedy v souzeném případě o pojištění na vlastní účet a nevznikl z pojistky právní poměr mezi žalovanou pojišťovnou a řidičem Tomášem K-em. Nemohlo proto exekučním zabavením a přikázáním přejíti na žalující stranu právo, které nepříslušelo Tomáši K-ovi. I námitka promlčení jest opodstatněná. Z okolnosti, že František M. byl účastníkem nehody, že, jak se z nepopřeného přednesu žalující zjišťuje, již v trestních spisech bylo uvedeno evidenční číslo auta, a že žalující v žalobě ze dne 1. února 1927 uvádí, že Tomáš K. jel osobním autem této značky, vyplývá, že poškozený měl možnost zjistiti i škůdce i majitele vozu a že tedy již před 10. březnem 1927 nic mu nepřekáželo, by své případné nároky neuplatňoval žalobou. Jest tedy žaloba zadaná dne 10. března 1930 promlčena, a to i podle § 1489 obč. zák. i podle § 6 b) zák. o automobilech. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem nižších stolic, že zažalovaný nárok je promlčen. Neboť nejde o nárok na náhradu škody z provozu silostroje a nevztahuje se proto na žalobní nárok ustanovení § 1489 obč. zák. ani § 6 písmena b) zákona o provozu silostrojů. Jde o smluvní nárok z pojišťovací smlouvy přináležející Tomáši K-ovi proti žalované pojišťovně, jenž byl zabaven a žalující straně přikázán podle § 308 ex. ř. k vybrání. Vymáhá tedy žalující strana smluvní nárok K-ův. Tříletou promlčecí dobu je proto počítati podle § 19 odstavec (1) zákona o pojišťovací smlouvě (§ 200 čís. 4 III dílčí novely k obč. zákonu) od konce onoho roku kalendářního, v němž plnění mohlo býti požadováno, neboli, jak § 1478 obč. zák. praví, kdy právo to mohlo býti o sobě vykonáno. To nastává, když se pojistná jistina stala splatnou. Splatnost jistiny stanoví § 40 odstavec (1) zákona o pojišťovací smlouvě na dobu po uplynutí jednoho měsíce od oznámení pojistné příhody (§ 39), po případě po uplynutí 14 dnů po skončení nutných vyhledávání, nemohly-li býti do jednoho měsíce skončeny bez zavinění pojistitele. Obojí ustanovení §§ 19 a 40 nabyla podle § 167 zákona o pojišťovací smlouvě účinnosti a jsou podle §§ 22 a 42 téhož zákona donucujícími pravidly jen potud, že nesmějí býti smluvně změněna v neprospěch pojistníka. Článek 17.

všeobecných pojišťovacích podmínek uchýlil se od těchto ustanovení, avšak odsunul splatnost odškodného ve prospěch pojistníka, stanoviv, že pojišťovatel je povinen nahraditi škodu do osmi dnů, co nárok třetí osoby byl pojistníkem uspokojen, neb pravoplatným rozsudkem, uznáním neb smírem zjištěn. Nárok žalující strany, třetí osoby, dosud uspokojen nebyl a počíná proto tříletá promlčecí doba od konce kalendářního roku, v němž se stal pravoplatným rozsudek ze dne 19. září 1929, jímž Tomáš K. byl odsouzen k zaplacení 6.460 Kč s příslušenstvím a k náhradě útrat sporu 2.468 Kč 70 h, a končí 31. prosince 1932. Byla-li tedy žaloba podána 10. března 1930, není zažalovaný nárok promlčen.

Ve věci samé spatřuje dovolatelka nesprávné právní posouzení v tom, že se odvolací soud zbytečně zabýval otázkou, zda jde o pojištění na vlastní či na cizí účet (§§ 69, 123 zákona o pojišťovací smlouvě), a neřešil otázku, zda jde o smlouvu ve prospěch třetího podle § 881 obč. zákona. Než rozlišování jest bez významu, poněvadž pojištění je podle § 69 zákona o pojišťovací smlouvě uzavřeno na cizí účet vždy tehdy, je-li pojistník a pojištěný různou osobou a uzavřel-li pojistník vlastním jménem pojištění v zájmu třetího. Pojištění proti zákonnému ručení z obchodního podniku podle § 123 zákona o pojišťovací smlouvě je jen zvláštním druhem pojištění na cizí účet, jež samo sebou kryje i osoby v § 123 odstavec (1) zmíněné. O takové pojištění ovšem v souzeném případě nejde, poněvadž to ani návrh, ani pojistka výslovně nestanoví. Avšak je to pojištěním na cizí účet ve smyslu § 69 zákona o pojišťovací smlouvě. To plyne z úvodu návrhu ze dne 12. září 1924, kde se praví: »Podepsaný navrhuje tímto pojištění proti nárokům na náhradu škody, které by na základě zákonných ustanovení na něho neb na osoby níže jmenované vzneseny byly z důvodu, že v době, kdy pojištění bylo v platnosti, provozováním jízdy níže označeného vozidla byly cizí osoby usmrceny, poraněny neb jinak poškozeny«. Obsah návrhu toho nelze vyložiti jinak (§ 914 obč. zák.), než tak, že tím bylo míněno pojištění ve prospěch osob »níže jmenovaných«. Tomuto výkladu neodporuje, že v bodě 4. návrhu nejsou řidiči uvedeni jmenovitě, poněvadž to nevyžaduje § 69 odstavec (1) zákona o pojišťovací smlouvě a žalovaná to v dovolací odpovědi sama připouští. Tomu však nepřekáží ani § 1 písmeno d) dodatečných pojišťovacích podmínek, neboť tam se vylučují z pojištění nároky za škody způsobené jinými řidiči než v pojistce výslovně uvedenými. Tím není opětně řečeno, že řidiči musí býti jménem uvedeni, nýbrž vyloučeni jsou jen ti řidiči, kteří v bodě 6. návrhu byli slovem »ne« vyloučeni, mezi něž Tomáš K. zřejmě nepatří. Ani ustanovení § 3 dodatečných podmínek se onomu výkladu nepříčí, neboť z jeho znění plyne zřejmě, že jde o řidiče, kteří byli jménem do návrhu nebo do pojistky pojati, a jen neohlášená změna jménem jmenovaných řidičů má v zápětí, že nově přibyvší jménem neohlášená osoba není pojištěním kryta. Při nejmenším nejsou ona ustanovení tak jasná, by nevzbuzovala pochybnosti o svém smyslu. Zejména ani článek 7 č. 1 pojišťovacích podmínek jenž praví »pojištění se vztahuje — i když bylo pojištěno ručení ze závodního podniku — na povinné ručení, přináležející jiným osobám než pojistníku jen tehdy, bylo-li to zvláště ujednáno. Pojištění je potud pojištěním na cizí účet«, nelze dobře srovnati se změněným úvodem pojišťovacího návrhu. Je tu proto nejasnost a téměř rozpor mezi oběma projevy a poněvadž úprava i návrhu, i pojišťovacích podmínek pochází od žalované pojišťovny, je smysl jich vyložiti podle § 915 obč. zák. v neprospěch pojišťovny. Nezáleží na tom, zda žalovaná pojišťovna uznala nárok Tomáše K-a tím, že mu poskytla zastoupení. Stačí, že lze z toho odvozovati, že žalovaná tak učinila spíše z pochybnosti o výkladu jednotlivých smluvních ustanovení, obsažených v návrhu o pojišťovacích podmínkách než, jak tvrdí, z pouhé ochoty k autodopravní společnosti, kteréžto tvrzení zůstalo jen nedoloženým tvrzením, ana na autodopravní společnost nevznesla žalující strana z důvodu náhrady škody nárok aniž na ni podala žalobu. Že Tomáš K. byl v době pojistné příhody řidičem, patřícím mezi řidiče v bodu 4. návrhu uvedené, kteří jsou pojištěním kryti, jest nesporno. Jeho přímý nárok proti pojišťovně z pojišťovací smlouvy je odůvodněn ustanovením § 881 druhý odstavec obč. zák., podle něhož jest řešiti otázku, zda nabývá třetí osoba přímého nároku proti slibujícímu, nejen podle ujednání, nýbrž i podle »povahy a účelu smlouvy« a v pochybnostech nabývá přímého nároku, je-li plnění k jeho prospěchu. Bylo-li navrženo a přijato »pojištění proti nárokům na náhradu škody, které by na základě zákonných ustanovení i na osoby níže jmenované vzneseny byly . . .«, je zřejmé, že povaha a účel smlouvy směřovaly k tomu, by pojistitel sprostil i ony osoby škody, pokud byly na ně ze zákonného povinného ručení vzneseny nároky odvozené ze smluvně označeného zdroje nebezpečí (§ 1 pojišťovacích podmínek, § 120 zákona o pojišťovací smlouvě).

Čís. 12172.

Při zásahu souseda do vlastnického práva majitele sousedního pozemku lze se podle druhého odstavce § 364 obč. zák. domáhati jen zákazu škodlivého počínání, nikoliv plnění.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1932, Rv I 1485/31.)

Žalobce, tvrdě, že voda ze sousedova pozemku vniká na jeho pozemek, domáhal se na sousedovi zasypání brázdy a jejího přeložení na jiné místo. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o zásah souseda do vlastnického práva majitele sousedního pozemku podle druhého odstavce § 364 obč. zák. Toto zákonné ustanovení se zmiňuje jen o zákazu immisse. Podle souhlasného názoru právní vědy (Randa: Vlastnictví, 1922, str. 57; Dr. Krčmář: Právník, 1916, str. 729 a násl.; Krainz-Ehrenzweig: Sachenrecht, str. 122 (§ 187), Klang k § 364, str. 38) i podle materiálií k III. novele k obč. zák. (str. 163) lze se domáhati žalobou jen zákazu škodlivého počínání. Klang výslovně uvádí: »Eine positive Vorkehrung auf dem Nachbargrunde kann

nicht verlangt werden.« Proto správně odvolací soud žalobu, znějící na plnění (zasypání brázdy a její přeložení na jiné místo), již z toho důvodu zamítl, že taková žalobní prosba jest nepřípustná a chybná. Dovolatelé se odvolávají na Krainze — Ehrenzweiga I. díl, 2. polovice, str. 333, avšak toto jimi uvedené místo jednající paušálně o žalobě zápůrčí na tento případ se nehodí. Týž spisovatel v témže spise na str. 122 (§ 187) uvádí: »Der Nachbar, in dessen Recht eingegriffen wird, kann negatorisch auf Unterlassung klagen und nach Massgabe des Verschuldens Schadenersatz fordern.« Nelze proto souhlasiti s vývody dovolatelů zastávajícími opačný, ani zákonem, ani právní vědou neodůvodněný názor.

Čís. 12173.

Slovům prvého odstavce § 141 obč. zák.: »dokud se nemohou samy vyživovati« jest rozuměti tak, že jest otec zproštěn povinnosti uložené mu v § 141 obč. zák., nabylo-li dítko způsobilosti k samostatné výživě a poměry byly takové, že se snaha dítka, najíti zaměstnání, mohla setkali s úspěchem.

Manželské dítě nemůže požadovati na otci výživné z důvodu, že dále studuje na vysoké škole, odepřel-li otec pro své neutěšené hmotné poměry důvodně souhlas s tím, by dítě studovalo na vysoké škole.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1932, Rv I 1703/31.)

Žalobci bylo usnesením ze dne 24. října 1923 uloženo, by platil svému manželskému synu výživné měsíčních 200 Kč až do doby, kdy syn bude s to samostatně se vyživovati. Syn absolvoval roku 1924 reálku a studoval dále na technice, s čímž žalobce nesouhlasil. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na synovi, by bylo uznáno právem, že nárok žalovaného z usnesení ze dne 24. října 1923 zanikl, a by exekuce vedená žalovaným proti žalobci k vydobytí vyživovacích příspěvků za měsíc prosinec 1925 a měsíce leden až červenec 1926, byla prohlášena za nepřípustnou. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nelze souhlasiti s názorem, že jest možností, samostatně se živiti, rozuměti konkrétní možnost, a že bylo na žalobci, by dokázal, že se žalovanému nabízí určité zaměstnání, které mu zabezpečí existenci. Slovům prvého odstavce § 141 obč. zák. »dokud se nemohou samy vyživovati«, jimiž byl i v exekučním titulu určen rozsah vyživovací povinnosti žalobcovy proti žalovanému, rozuměti jest tak, že jest otec zproštěn povinnosti v § 141 obč. zák. mu uložené, nabylo-li dítko způsobilosti k samostatné výživě a poměry byly takové, že snaha dítka najíti zaměstnání mohla se setkati s úspěchem — leč žalovaný ani netvrdil, že se o to pokusil a že jeho snaha byla marnou, naopak oddal se studiu na vysoké škole, což vylučuje, že hledal zaměstnání. Jde o to,

zda mohl žalovaný požadovati výživné na otci (na žalobci) z důvodu, že dále studoval na technice. Otázku jest zodpověděti záporně. Je zjištěno, že otec nesouhlasil s tím, by žalovaný studoval na technice. Ano bylo dále zjištěno, že žalobce jest malým živnostníkem, nemá ani pomocníka, ani služku, má měsíčních příjmů na živobytí jen asi 1.000 Kč a musí se starati ještě o manželku a o dvě nezaopatřené děti, jest jeho nesouhlas odůvodněný, neboť za tohoto stavu věci nelze na žalobci požadovati, by vydržoval syna na studiích na vysoké škole, ano by mu to bylo vzhledem k jeho majetkovým poměrům bez újmy vlastní výživy a výživy osob, o něž jest se mu ještě starati, prostě nemožné. Nedbal-li žalovaný při volbě svého povolání tohoto nesouhlasu otcova, učinil tak, jak správně podotkl již první soud, na vlastní vrub.

Čís. 12174.

Smlouva mezi kupitelem věci a třetí osobou o poskytnutí úvěru k zaplacení kupní ceny za věc, jež měla provésti ona třetí osoba za kupitele, jest poukazem ve smyslu § 1400 obč. zák., jímž prodatel věci jako příjemce poukazu byl zmocněn vybrati kupní cenu u zapůjčitele jako poukázaného, který byl zmocněn plniti prodateli věci na účet kupitele věci jako poukazatele.

Prosté zaúčtování kupní ceny v knihách zapůjčitele ve prospěch prodatele věci, který věc nyní prodávanou koupil svého času od zapůjčitele na úvěr, není placením a provedením poukazu poukázaným, stalo-li se bez zevního projevu vůle k zúčastněným osobám.

Poukázaný zapůjčitel nebyl oprávněn provésti výplatu kupní ceny již ke dni uzavření kupu, věděl-li, že koupená věc měla býti teprve opravována a že kupní smlouva nebyla uzavřena bezpodmínečně.

Pokud kupitel věci byl oprávněn odvolati poukaz, odpadl-li účel úvěru.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1932, Rv I 987/31.)

Žalobci koupili od firmy P. nákladní automobil. Firma B. poskytla žalobcům úvěr k zaplacení auta, začež jí dali žalobci směnky. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na firmě B. vydání směnek, ježto neuznali platnost smlouvy o koupi auta, již uzavřeli s firmou P. jen podmínečně. Procesní soud prvé stolice zamítl žalobu pro tentokráte. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobců.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Žalobci domáhají se vrácení směnek proto, že účel, pro který byly směnky žalované odevzdány, odpadl tím, že neuznali platnost smlouvy o koupi auta, kterou podmínečně uzavřeli s firmou P., že žalovanou, která o podmíněnosti kupu věděla, o tom 5. listopadu 1928 uvědomili a ji ku vrácení směnek vyzvali. Jde o to, jaký je právní poměr stran. Je sice pravda, že po právní stránce jsou tu dvě smlouvy, jednak smlouva

o koupi vozu mezi žalobci a firmou P., jednak smlouva mezi žalobci a žalovanou firmou B. o poskytnutí úvěru, jehož mělo býti použito k zaplacení zbytku kupní ceny, které za žalobce měla provésti žalovaná. V tomto ujednání shledává dovolací soud na rozdíl od soudu odvolacího předpoklady p o u k a z u ve smyslu § 1400 obč. zák. Firma P. jako příjemce poukazu byla zmocněna vybrati kupní cenu u žalované (asignáta), která byla zmocněna plniti příjemci na účet žalobců jako poukazatelů (asignantů). Podle § 1403 obč. zák. platí pro poměr stran předpisy o zmocňovací smlouvě. Byla tedy žalovaná jako zmocněnec podle § 1009 obč. zák. povinna podle obdržené plné moci pilně a poctivě obstarati věc pro žalobce jako zmocnitele. Obsah této plné moci a zároveň příkazu byl dán obsahem kupní smlouvy mezi žalobci a firmou P., k jejímuž provedení poukaz byl udělen a při jejímž uzavření — jak bylo vzato za prokázáno — přítomen byl prokurista žalované strany, svědek František M. Jakkoli tedy po právní stránce jde tu o dvojí smluvní poměr, je tu přece hospodářská a právní souvislost obou právních jednání, jichž účel i podstata byly všem účastněným osobám známy. Byl tudíž obsah kupní smlouvy pro všecky účastněné osoby rozhodný, pokud se jím vymezoval i obsah a rozsah plné moci, to jest oprávnění a povinností plynoucích z asignace, a to i pro příjemce i jmenovitě pro žalovanou jako asignáta. Při tom je nerozhodné, že směnky byly žalované ihned odevzdány, protože zápůjčka, k níž mělo dojíti teprve provedením příkazu, nebyla ještě realisována. Žalovaná jako zmocněnec žalobců měla dbáti v první řadě jejich zájmu. Věděla, že vůz se měl teprve opravovati a že kupní smlouva nebyla uzavřena bezpodmínečně. Již proto nebyla oprávněna ke knihovnímu zaúčtování hned 2. září 1928, nehledíc ani k tomu, že prosté zaúčtování v knihách bez zevního projevu vůle ke zúčastněným osobám nemělo právní význam a nemůže býti postaveno naroveň placení. Tento knihovní zápis nemůže tedy býti pokládán za provedení poukazu. Nestačí k tomu ani to, že žalovaná sama prodala příslušný vůz firmě P. za 15.000 Kč na úvěr, protože tím vznikla jí pohledávka proti jmenované firmě, která však nebyla zaplacena pouhou účetní transakcí, jež se proti účastníkům navenek neprojevila. Žalovaná nebyla však oprávněna vyplatiti na účet žalovaných ani částku 2.477 Kč 25 h, ana věděla, že mezi žalobci a prodatelkou došlo k neshodám a an sám P. jí řekl, že jde o prasklý diferenciál. Kdyby byla žalovaná, jakž bylo její povinností podle § 1009 obč. zák., poctivě dbala zájmů svých zmocněnců, byla by musila výplatu na jejich účet odmítnouti, rozhodně nesměla jednati, aniž se jich dotázala, vědouc, že smlouva nebyla bezpodmínečná. Nebyla nijak vázána proti firmě P., protože jednak ani netvrdila, že proti této firmě poukaz žalobců bezpodmínečně přijala, anebo že firma od ní bezpodmínečně placení požadovala, odvolávajíc se na poukaz; jednak byla i firma P. jako příjemce poukazu vázána jeho bližším obsahem, jakž vyplýval z kupní smlouvy, jež byla podmíněná (§ 1402 obč. zák.). Za těchto okolností byli žalobci jako zmocněnci oprávněni podle § 1020 obč. zák. zmocnění odvolati, protože nebylo překážek, o nichž se zmiňuje § 1025 obč. zák. nebo §§ 1400 a 1403 obč. zák. Odpadl-li účel úvěru, nebyli žalobci povinni úvěru použíti, k zápůjčce, která je contractus realis (§ 971 obč. zák.), nedošlo a

žalovaná byla povinna vrátiti žalobcům směnky, k jichž dalšímu zadržování neměla důvodu a o nichž sama za sporu přiznala, že je dosud drží. Souhlasu firmy P. nepotřebovala, nebylať ani povolána k tomu, by zájmu této firmy dbala ve větším rozsahu než jak vyplývalo z kupní smlouvy, která byla podmíněná.

Čís. 12175.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Předpis stanov družstva, že, nedostaví-li se do řádně svolané valné hromady potřebný počet členů, bude svolána druhá valná hromada k vyřízení téhož denního pořádku, která je způsobilá usnášeti se, nehledíc k počtu přítomných, což nutno zvláště podotknouti v n o v é m p o z v á n í k ní. Nebyla-li druhá valná hromada, konaná hodinu po prvé zmařené valné hromadě, svolána tímto způsobem, jsou její usnesení neplatná, třebaže se žádný ze členů dostavivších se k prvé valné hromadě nevzdálil do započetí druhé valné hromady a třebaže při zahájení druhé valné hromady bylo přítomno více členů než potřebný počet.

Neplatnost usnesení stavebního družstva o vyloučení z členství nemá v zápětí i neplatnost výpovědi z čekatelského poměru, nemusí-li podle stanov družstva každý člen družstva býti též čekatelem na vlastní domek a nemusí-li výpověď čekatelských vkladů podle těchto stanov vždy býti spojena s vyloučením člena z družstva.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1932, Rv I 1058/31.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném družstvu, by bylo zjištěno, že usnesení mimořádné valné hromady žalované strany ze dne 14. prosince 1928 jest jako protismluvné neplatným ohledně vyloučení žalující z členství i ohledně v důsledku tohoto vyloučení dané výpovědi z čekatelského podílu, že členství žalující trvá dále, že žalující nepřestala býti po usnesení tom čekatelkou a nepozbyla práv s tím spojených. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání pokud napadalo rozsudek odvolacího soudu potvrzující výrok soudu prvé stolice, jímž bylo zjištěno, že usnesení mimořádné valné hromady žalovaného družstva ze dne 14. prosince 1928 je jako protismluvné neplatným v příčině vyloučení žalobkyně z členství a že členství žalobkyně dále trvá, vyhověl však dovolání, pokud napadalo rozsudek odvolacího soudu potvrzující výrok soudu prvé stolice, jímž bylo zjištěno, že důsledkem vyloučení žalobkyně z členství je neplatná i její výpověď z čekatelského podílu, že žalobkyně nepřestala býti po usnesení mimořádné valné hromady ze dne 14. prosince 1928 čekatelkou a nepozbyla práv s tím spojených a že žalované družstvo je povinno to uznati, v tomto směru napadený rozsudek zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu, by v rozsahu zrušení o věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud, vycházeje ze skutkových zjištění soudu prvé stolice, podle nichž valná hromada družstva svolaná na 14. prosince 1928 o sedmé hodině nebyla konána, protože nebyl přítomen podle stanov dostatečný počet členstva, a že později o osmé hodině konaná valná hromada nebyla svolána řádně novým pozváním s udáním předmětu, právem usoudil, že usnesení v této valné hromadě o vyloučení žalobkyně z členství družstva je neplatné. Toto zjištění není v rozporu se spisy, jak marně se snaží dovolatel vyvoditi poukazem na § 16 stanov. S právním názorem odvolacího soudu souhlasí dovolací soud, pokud se tkne neplatnosti usnesení o vyloučení žalobkyně z členství družstva. Dovolatel sice připouští, že se tehdy konala jen jedna valná hromada, a to o osmé hodině za dostatečného počtu členů celkem 91 z celkového počtu členstva 283, avšak má za to, že tato valná hromada byla jako první řádně podle stanov svolána, a že je nerozhodné její opožděné zahájení. Dovolatel však přehlíží jednak poznámku, provedenými důkazy nevyvrácenou, obsaženou v opisu protokolu o této valné hromadě na počátku: »Jelikož na ustanovenou 7. hodinu večerní dne 14. prosince 1928 nesešel se dostatečný počet členů, konána mimořádná valná hromada o hodinu později podle § 16 stanov družstva, za každého počtu přítomných,« jednak třetí odstavec § 16 stanov. Podle tohoto předpisu se v případě, že do řádně svolané valné hromady se nedostaví potřebný počet členů, svolá druhá valná hromada k vyřízení téhož denního pořádku, která je způsobilá usnášeti se, nehledíc k počtu přítomných, což nutno zvláště podotknouti v novém pozvání. Podle rozsudkového zjištění valná hromada řádně svolaná na sedmou hodinu nebyla konána, minulo se tedy její svolání s cílem. Valná hromada konaná o osmé hodině nebyla řádně svolána podle třetího odstavce § 16 stanov, a schází proto zákonný předpoklad platné valné hromady jí a tím i všem usneseními na ní učiněným, tedy i usnesení o vyloučení žalobkyně z členství družstva. Nerozhodná jest okolnost dovolatelem tvrzená, že se žádný z členů dostavivších se k valné hromadě určené na sedmou hodinu nevzdálil do jejího započetí o osmé hodině a že při jejím zahájení bylo více než 10% členstva přítomno, poněvadž valná hromada skutečně konaná o osmé hodině nebyla podle stanov řádně svolána. Pokud tedy dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu potvrzující výrok soudu prvé stolice, jímž bylo zjištěno, že usnesení mimořádné valné hromady žalovaného družstva ze dne 14. prosince 1928 je jako protismluvné neplatným v příčině vyloučení žalobkyně z členství a že členství žalobkyně dále trvá, nemohlo míti úspěch.

Odvolací soud však dále usoudil, že v důsledku toho i výpověď žalobkyně z čekatelského podílu je neplatná, ježto předpisu § 13 stanov nebylo šetřeno. Při tom přehlédl, že předmětem oné valné hromady bylo jen vyloučení žalobkyně ze členství družstva a že žalobkyně tvrdí, že ji bezdůvodně a předčasně družstvo z čekatelství vypovědělo již dopisem z 1. října 1928 a že předmětem jednání na valné hromadě nebylo vyloučení žalobkyně z čekatelského podílu a také žádné usnesení v tom směru na ní se nestalo. Prvý soud v rozsudku po stránce věcné, probíraje důvod k výpovědi z čekatelského poměru, neuznal jej platným a odůvodnil příslušný výrok, což v odvolání bylo napadeno. Odvolací soud se však vývody těmi neobíral, vycházeje z názoru, že, je-li vyloučení z členství neplatné, poněvadž bylo usneseno na valné hromadě neodpovídající předpisům stanov, je tím neplatná i výpověď z čekatelského poměru člena. Avšak podle §§ 19, 23 stanov nemusí každý člen družstva býti též čekatelem na vlastní domek a ukládati si zúročitelné úsporné vklady u družstva na běžný účet (§ 19 d) stanov), a výpověď těchto vkladů podle čtvrtého a pátého odstavce § 23 stanov nemusí vždy býti spojena s vyloučením člena z družstva, o němž jediné rozhoduje valná hromada (§ 15 čís. 8 stanov). Nespadá v tomto případě výpověď z čekatelského podílu ani časově v jedno s vyloučením žalobkyně z členství družstva, ani stanovami není vázána na usnesení valné hromady, pročež otázka platnosti její musí býti posuzována sama pro sebe bez ohledu na to, že valná hromada ze dne 14. prosince 1928 nebyla konána řádně a že usnesení učiněné na ní o vyloučení žalobkyně z členství družstva je neplatné. Poněvadž tedy odvolací soud se otázkou platnosti výpovědi čekatelského poměru náležitě neobíral, právem vytýká dovolatel v tom směru neúplnost řízení podle čís. 2 § 503 c. ř. s., pročež bylo odvolací rozsudek podle § 510 c. ř. s. v tomto směru zrušiti a usnésti se, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 12176.

Zhodnotiti odchylně výpovědi svědků, kteří byli vyslechnuti přímo soudem prvé stolice, a odchýliti se od skutkových zjištění tohoto soudu, jest odvolací soud oprávněn jen na základě přímého výslechu oněch svědků.

Odvolací soud jest však oprávněn doplniti skutková zjištění prvého soudu na základě výpovědí svědků, jichž hodnověrnost nebyla v odvolání výslovně napadena, a to na základě pouhého přečtení jich výpovědí, třebas byli v prvé stolici vyslechnuti přímo procesním soudem.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1932, Rv I 1659/32.)

Žalobní nárok na náhradu škody pro poranění býkem neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Provedení dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. jest spatřovati v dovolatelově výtce, že odvolací soud opakoval důkaz svědky Josefem P-em, Marií B-ovou a Aloisem R-em, — kteří byli vyslechnuti prvým soudem přímo, — přečtením jejich výpovědí a že pak svědkům uvěřil, pokud se týče neuvěřil, aniž měl bezprostřední dojem z osobního výslechu svědků. Tato výtka není odůvodněna. Jest arci nutným příkazem náležitého řízení a samozřejmým důsledkem zásady bezprostřednosti,

v níž kotví volná úvaha při hodnocení důkazů, by odvolací soud, shledá-li pochybnosti o správnosti zjištění prvého soudu, přezkoumal toto zjištění zpravidla na rovnocenném podkladě, totiž v podstatě na základě týchž důkazů nebo důkazů stejné jakosti a váhy, z jakých čerpal své přesvědčení soud prvé stolice. Zhodnotiti odchylně výpovědi svědků, kteří byli vyslechnuti přímo soudem prvé stolice, a odchýliti se od skutkových zjištění tohoto soudu, jest tudíž odvolací soud oprávněn jen na základě přímého výslechu oněch svědků. V souzeném případě nehodnotil však odvolací soud výpovědi oněch tří svědků jinak, než soud prvé stolice, a neodchýlil se od skutkových zjištění tohoto soudu, nýbrž, uvěřiv právě tak, jako prvý soud, svědeckým výpovědem Josefa P-a a Marie B-ové, doplnil jen na základě těchto výpovědí skutková zjištění prvé stolice okolností prvým soudem sice vyšetřenou, ale nezjištěnou, že se žalobce při druhém připouštění dostal s jalovicí až ke stodole, kde upadl, při čemž však byl žalovaný s býkem od něho vzdálen 8 až 10 kroků, takže k připuštění vůbec nedošlo. Vylíčeným postupem nevykročil odvolací soud z ustanovení § 498 odstavec prvý c. ř. s., podle něhož byl oprávněn použíti nejen zjištění rozsudku prvého soudu, nýbrž i »výsledků projednávání a dokazování zjištěných ve spisech prvé stolice«, pokud nebyly dotčeny uplatňovanými odvolacími důvody, t. j. mohl použíti i těch výsledků dokazování, jež prvý soud v rozsudku nezužitkoval, a mohl tedy i bez opakování důkazu svědky Josefem R-em a Marií B-ovou, jichž hodnověrnost žalobce v odvolání výslovně nenapadal, doplniti na základě jejich výpovědí skutková zjištění prvého soudu. Byl-li však odvolací soud k takovémuto doplnění skutkových zjištění oprávněn i bez opakování oněch důkazů, není vadou odvolacího řízení, jež by byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, že odvolací soud opakoval ony důkazy jen přečtením dotčených výpovědí, nikoliv opětným výslechem svědků.

Čís. 12177.

Procesní soud jest vázán podle § 268 c. ř. s. obsahem odsuzujícího nálezu trestního soudu jen, pokud se týká skutkové podstaty onoho trestného činu, pro nějž se odsouzení stalo, a komu jest jej přičítati.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1932, Rv I 1985/32.)

Žalobce, jeda na kole, srazil se s automobilem žalované firmy, řízeným žalovaným Josefem S-em, a byl poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvé stolice jednou čtvrtinou po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaných, vyhověl však odvolání žalobce a uznal žalobní nárok po právu jednou polovinou. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Trestním nálezem byli i žalobce i žalovaný šofér uznáni vinnými, že se bezprostředně před škodnou událostí neopatrnou a rychlou jízdou autem pokud se týče kolem dopustiti přestupku proti tělesné bezpečnosti lidí podle § 431 tr. zák. Vzhledem k ustanovení § 268 c. ř. s. jest civilní soud vázán odsuzujícím trestním nálezem potud, že musí vzíti za prokázáno, že se i žalobce při jízdě na kole, i žalovaný šofér jako řidič silostroje dopustili bezprostředně před škodnou událostí nedbáním patřičné opatrnosti a rychlou jízdou trestného jednání. Tím jest otázka zavinění žalobcova i žalovaného šoféra ve smyslu §§ 1297, 1299 obč. zák. vyřešena závazně v kladném smyslu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ani s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze dovolatelům přisvědčiti. Neboť procesní soud je vázán podle § 268 c. ř. s. obsahem odsuzujícího nálezu soudu trestního jen, pokud se týká skutkové podstaty onoho trestného činu, pro nějž se odsouzení stalo, a komu jej dlužno přičísti. Žalovaný Josef S. byl odsouzen jen pro přestupek § 431 tr. z., k jehož skutkové podstatě nepatří příčinná souvislost mezi jeho jednáním neb opomenutím, a mezi těžkým tělesným poškozením žalobce. Ta patří jen ke skutkové podstatě přestupku § 335 tr. zák. a trestní odvolací soud se zabýval otázkou příčinné souvislosti a dospěl k závěru, že jí tu není, proto, by odůvodnil, že trestný čin Josefa S-a nelze podřaditi pod skutkovou podstatu přestupku § 335 tr. zák., jinými slovy řečeno k osvobození od tohoto přestupku, což ovšem vzhledem k ustanovení §§ 262, 447 tr. ř. se ve výroku trestního nálezu nevyjádří. Týká se proto zjištění trestního odvolacího soudu o příčinné souvislosti osvobozující části rozsudku, kterouž procesní soud není vázán.

Čís. 12178.

Manželka, domáhající se zatímní výživy podle § 5 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931, musí osvědčiti, že má nárok, by jí manžel poskytoval výživné v penězích mimo domácnost.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1932, R I 990/32.)

Manželka zažalovala manžela o placení výživného měsíčních 500 Kč a zároveň navrhla proti němu povolení prozatímního opatření k zajištění nároku na výživné měsíčních 500 Kč. Soud prvé stolice prozatímní opatření povolil. Rekursní soud zamítl návrh na povolení prozatímního opatření. Důvody: Podle § 5 zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931, kdo se domáhá, by soud stanovil nárok na výživu, výchovu nebo zaopatření nebo plnění z něho jdoucí, může navrhnouti proti zavázanému k zajištění dávek, splatných v jednom roce, zatímné opatření podle § 379 a násl. exekučního řádu, aniž je mu třeba prokázati listinou pohledávku a osvědčiti, že by se jinak dobytí dávek zmařilo nebo značně ztížilo. Takovéto prozatímní opatření navrhuje žalobkyně, domáhajíc se žalobou proti svému manželi placení výživného 500 Kč měsíčně. Podle § 91 obč. zák. má manželka nárok na slušnou výživu podle jmění manželova, ovšem zásadně ve společné domácnosti a jen na naturální výživu, pokud je to možné. Osvědčila-li manželka, že je ohrožena, má nárok, by jí manžel platil výživné (§ 382

čís. 8 ex. ř.). Manželka tedy musí osvědčiti ohrožení a příjmy manželovy. V tomto případě žalobkyně osvědčení neprovedla a proto není ještě rozhodnuto, zdali žalovaný je podle § 1 cit. zákona právně zavázán své manželce platiti výživné nebo prozatímní výživné v penězích a v jaké výši.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, by o ní znovu rozhodl.

Důvody:

Rekursní soud zamítl návrh na povolení zatímního opatření proto, že manželka musí mimo jiné osvědčiti, že má nárok na to, by jí manžel poskytoval výživné v penězích, mimo svou domácnost, což žalobkyně v souzeném případě však neučinila. Důvod ten neobstojí, protože navrhovatelka v žalobě, která tvoří s návrhem na povolení zatímního opatření zřejmě jednotný celek, nabízí o okolnosti, že žalovaný opustil již rok před podáním žaloby bezdůvodně společnou domácnost a že neposkytuje své manželce žádné výživné, důkaz spisy téhož soudu č. j. Ck VII a 483/32, tedy osvědčení vhodné podle § 274 c. ř. s. a § 78 ex. ř. Jelikož rekursní soud oněch spisů k osvědčení nepoužil, zůstalo řízení kusé, věc se nestala zralou k rozhodnutí dovolacím soudem a proto bylo napadené usnesení rekursního soudu zrušiti.

Čís. 12179.

Nepodal-li vymáhající věřitel proti usnesení, jímž byly zlaté hodinky povinného vyloučeny z exekuce, rekurs, nýbrž učinil-li návrh, by byl nařízen opětný výkon mobilární exekuce zabavením těchto zlatých hodinek, uváděje, že povinný k informaci o čase nepotřebuje zlaté hodinky, a že jest ochoten dáti mu jiné dobře jdoucí spolehlivé hodinky, kteroužto ochotu nevyslovil ve svém vyjádření o návrhu povinného na zrušení exekuce, nelze tomuto novému návrhu vymáhajícího věřitele vyhověti.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1932, R I 1031/32.)

Návrhu vymáhajícího věřitele, by byl povolen opětný výkon exekuce s tím, by byly dlužníku zabaveny zlaté hodinky, místo nichž mu předá vymáhající věřitel jiné hodinky dobře jdoucí, soud prvé stolice nevyhověl. Rekursní soud návrhu vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Usnesením exekučního soudu ze dne 6. června 1932 bylo návrhu dlužníka na zrušení exekuce vyhověno i ohledně zlatých hodinek. Usnesení to bylo podle zpátečního lístku doručeno právnímu zástupci vymáhající strany dne 23. června 1932. Vymáhající strana nepodala proti tomuto usnesení rekurs, nýbrž učinila návrh, by byl nařízen opětný výkon mobilární exekuce zabavením těchto zlatých hodinek dlužníkových, uvádějíc, že dlužník k informaci o čase nepotřebuje zlaté hodinky, a že jest ochotna dáti mu jiné dobře jdoucí spolehlivé hodinky, kteroužto ochotu nevyslovila ve svém vyjádření o návrhu dlužníka na zrušení exekuce. Nepodáním rekursu vešlo však usnesení exekučního soudu, jímž byla zrušena exekuce ohledně týchž zlatých hodinek, v moc práva (§ 514 c. ř. s. a §§ 65 a 78 ex. ř.), a nelze proto vyhověti návrhu vymáhající strany, poněvadž zlaté hodinky, o něž jde, byly již právoplatně z exekuce vyloučeny.

Čís. 12180.

Námitka, že spolužalovaný neručí solidárně, nýbrž jen z polovice, týká se důvodu nároku na náhradu škody. Totéž platí o námitce, že žalobce nemá nárok na část náhrady, ježto byla zaplacena třetí osobou.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1932, Rv II 292/31.)

Nákladní auto žalující firmy se srazilo s vlakem místní dráhy a bylo poškozeno. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na dráze náhrady škody mimo jiné 12.337 Kč za opravu auta. Žalobní nárok byl uznán co do důvodu právoplatně po právu. Konečným rozsudkem přiznal procesní soud prvé stolice žalobkyni 16.391 Kč. Odvolací soud k odvolání žalované napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Usnesením odvolacího soudu ze dne 10. března 1930, jež bylo potvrzeno rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 12. června 1930, bylo pravoplatně rozhodnuto, že žalobní nárok je důvodem po právu. Dopln ění řízení bylo tímto usnesením nařízeno jen co do výše škody, takže nový přednes byl přípustný jen o výši škody, nikoliv o důvodu žalobního nároku (§ 496 druhý odstavec c. ř. s.). Nový přednes žalované, jímž se snaží vyvrátiti názor odvolacího soudu, vyslovený ve zrušovacím usnesení, že žalovaná ručí za škodu solidárně s řidičem auta, a dovozuje, že ručí za škodu jen z polovice, týká se důvodu žalobního nároku, neboť se jím namítá, že zažalovaný nárok není z polovice po právu, ať je jeho výše jakákoliv. Proto nižší soudy k tomuto přednesu právem nepřihlížely. Pokud jde o další novou námitku, že žalobce nemá nárok na náhradu nákladů na opravu auta, zjištěných na 12.337 Kč 90 h, poněvadž tyto náklady zaplatila pojišťovna S., nelze přisvědčiti mínění odvolacího soudu, že se týká výše nároku. Touto námitkou je popíráno žalobcovo oprávnění domáhati se této části na žalované. Je tedy popírán důvod tohoto nároku, takže i tato námitka je nepřípustná.

Čís. 12181.

Český honební zákon (ze dne 1. června 1866, čís. 49 z. zák. pro Čechy).

Zrušovací stížnost jest přípustna i proti výroku smluvčího soudu, jímž byl nárok na náhradu škody zamítnut.

Nález smluvčího soudu je zmatečný, nebyli-li důvěrníci vystupující při smluvčím soudě za žalované společenstvo jmenováni společenstvem (jeho výborem), aniž ustanoveni vrchním rozhodčím, nýbrž zástupcem společenstva, jenž však nebyl zvlášť (§ 1008 obč. zák.) zmocněn i ke jmenování důvěrníků (rozhodčích), nýbrž jen všeobecně k zastupování společenstva při jednání o náhradě škody. To, že onen zástupce společenstva převzal jako nájemce honitby na sebe závazek hraditi také škodu zvěří způsobenou, kterážto povinnost by jinak postihovala honební společenstvo, neopravňovalo ho ke jmenování důvěrníků za společenstvo a nenahrazovalo potřebné zmocnění společenstva.

Nebylo-li při obsazení smluvčího soudu, pokud jde o důvěrníky za honební společenstvo, zachováno ustanovení § 46 čes. hon. zák., lze to uplatniti zrušovací stížností.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, R I 831/32.)

O žalobě Josefa K-a proti honebnímu společenstvu v D. v Čechách o náhradu škody rozhodl smluvčí soud v ten rozum, že žalobu zamítl. Ve zmateční stížnosti žalobce uváděl, že smluvčí soud nebyl řádně ustanoven a že žalované honební společenstvo nebylo řádně zastoupeno. Soud prvé stolice zmateční stížnosti vyhověl a výrok smluvčího soudu i s předchozím řízením zrušil. Rekursní soud zamítl zmateční stížnost.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Především je řešiti otázku, žalovaným společenstvem v jeho rekursu nadhozenou, zda je přípustná zrušovací stížnost, byla-li, jakž se stalo v projednávaném případě, žaloba o náhradu škody (§ 45 čes. hon. zák.) smluvčím soudem zamítnuta. Otázkou touto zabýval se nejvyšší soud již v případě řešeném v rozhodnutí ze dne 25. října 1930 č. j. R I 343/30 (sb. n. s. čís. 10205) a rozřešil ji z důvodů v tomto rozhodnutí uvedených, na něž se odkazuje, kladně. Odchýliti se od tohoto stanoviska není důvodu. Ve věci samé je dovolací rekurs opodstatněn. Žalobce uplatňoval ve zrušovací stížnosti a trvá i v dovolacím rekursu na výtce, že nález smluvčího soudu je mimo jiné zmatečný i proto, že smluvčí soud nebyl řádně podle § 46 čes. hon. zák. obsazen, že totiž důvěrníci, vystupující při smluvčím soudě za žalované společenstvo, nebyli jmenováni společenstvem, pokud se týče jeho výborem a též, jak v takovém případě § 46 čes. hon. zák. předpisuje, nebyli ustanoveni vrchním rozhodčím. Výtka tato, se kterou se rekursní soud nezabýval, jest jak seznal také již první soud, oprávněna. Důvěrníky za společenstvo při smluvčím soudě vystupující jmenoval jako zástupce společenstva Jan B., nájemce honitby. Co se jeho zástupčího oprávnění týče, odvolal se Jan B. na plnou moc, danou mu starostou honebního výboru. Nestačila by plná moc jen od starosty výboru, neboť honební společenstvo podle § 12 čes. hon. zák. zastupuje honební výbor, nikoli jeho starosta, ale tento nedostatek byl, jak jest za to míti, zhojen tím, že většina, pokud

se týče ostatní členové výboru, jak starosta Josef K. potvrdil, s udělením plné moci Janu B-ovi souhlasili. Než, i když plná moc daná Janu B-ovi byla podle toho udělena honebním výborem a po té stránce nebyla závadnou, nebyla dostatečnou, by důvěrníci smluvčího soudu, rozhodčí, mohli Janem B-em býti s platnou účinností jmenováni za honební společenstvo. K tomu podle § 1008 obč. zák. bylo zapotřebí, by Jan B. byl v plné moci zvlášť zmocněn i ke jmenování důvěrníků (rozhodčích) a nestačí, že byl zmocněn všeobecně k zastupování při jednání o náhradě škody, jak se v plné moci uvádí. Nelze proto jmenování důvěrníků Janem B-em uznati za jmenování honebním společenstvem a, ježto důvěrníci za společenstvo při smluvčím soudu vystupující ani vrchním rozsudím nebyli stanoveni, nebyl smluvčí soud řádně podle § 46 čes. hon. zák. obsazen. Podotknouti jest, že to, že Jan B. převzal jako nájemce honitby na sebe závazek hraditi i škodu zvěří způsobenou, kterážto povinnost by jinak postihovala honební společenstvo, neopravňovala o sobě Jana B-a ke jmenování důvěrníků za společenstvo a nenahrazovala k tomu potřebné zmocnění od společenstva. V § 46 poslední odstavec čes. hon. zák. dopouští se zrušovací stížnost pro nezachování toho, co je v tomto paragrafu předepsáno. Při obsazení smluvčího soudu nebylo, pokud jde o důvěrníky za honební společenstvo, ustanovení § 46 čes. hon. zák. zachováno a zrušovací stížnost dovolacího rekurenta byla, pokud se týče jest opodstatněna. Bylo se proto na dovolací rekurs do usnesení druhého soudu, onu stížnost zamítajícího, usnésti, jak se stalo. Ježto důvod vpředu uvedený ke zrušení nálezu smluvčího soudu postačuje, netřeba se zabývati ostatními proti nálezu uplatňovanými námitkami.

Čís. 12182.

Pochybení v otázce, zda by se příčilo dobrým mravům, kdyby byla povolena rozluka manželství podle § 17 rozl. zák., není nezákonností, nýbrž nesprávným právním posouzením, jež není důvodem k podání dovolací stížnosti ve smyslu § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, R I 989/32.)

Soud prvé stolice zamítl návrh manžela, by byla povolena rozluka manželství podle § 17 rozl. zák. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs stěžovatelův by mohl míti úspěch jen za předpokladu § 46 odst. (2) nesp. říz. Stěžovatel uplatňuje dva z nich: zřejmý rozpor se spisy a nezákonnost. Onen spatřuje v tom, že prý rekursní soud má za to, že by se příčilo dobrým mravům, kdyby tato rozluka byla povolena. Než toto mínění rekursního soudu není skutkovým předpokladem, nýbrž právním úsudkem a proto nezakládá rozpor se spisy. Zda

úsudek ten jest správný, nelze přezkoumati. Pochybení v řešení této otázky nezakládá nezákonnost, jak mylně má za to stěžovatel, nýbrž jen nesprávné právní posouzení věci, které však není důvodem k podání dovolací stížnosti ve smyslu § 46 odst. (2) zák. o nesp. řízení.

Čís. 12183.

Vůz kočujících artistů, jenž neslouží jen k obývání, nýbrž i k přepravě stánků se zařízením (Schaubuden), jest vyloučen z exekuce (§ 251 čís. 6 ex. ř.).

Předměty vyňaté podle § 251 ex. ř. z exekuce nemohou býti postiženy ani prozatímním opatřením.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, R I 1017/32.)

Soud prvé stolice zastavil k návrhu dlužníků (kočujících artistů) výkon prozatímního opatření úschovou a správou vozu, ježto dlužníci potřebují vozu k provozu své živnosti. Rekursní soud prohlásil výkon prozatímního opatření úschovou a správou vozu za přípustný. Důvody: Dlužníci sami udávají, že obytný vůz není jejich vlastnictvím. Dlužníci si ho tedy najali nebo vypůjčili. Již z toho vyplývá, že jim může býti vůz vlastníkem odňat, že ho tedy nepotřebují trvale a bezpodmínečně. Kromě toho nemusí býti potřeba bydlení a dopravy kočujících výstavců vždy ukojena použitím obytného vozu. Mohouť používati k bydlení řádných místností v místě pobytu a k dopravě jim mohou sloužiti obvyklé dopravní prostředky.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle vylíčení žalovaného, jež bylo žalobcem výslovně za správné uznáno, slouží vůz stěžovatelům nejen k obývání, nýbrž i k přepravě dvou stánků se zařízením, tudíž věcí, jichž jako kočující artisté potřebují k osobnímu vykonávání svého povolání. Za tohoto stavu věci jest však za to míti, že stěžovatelé i vozu samého potřebují k vykonávání své výdělečné činnosti, neboť, jak zkušenost učí, musí se ve dne a v noci zdržovati v bezprostředním sousedství svých stanů, by je mohli nepřetržitě hlídati. Nesejde na tom, zda by se přeprava věcí a potřeba obývání dala uspořádati také jiným způsobem, neboť nelze přehlížeti, že ve smyslu ustanovení čís. 6 § 251 ex. ř. má býti stěžovatelům zajištěno další provozování povolání v dosavadním rozsahu a s dosavadními prostředky (srovnej výnos min. sprav. ze dne 2. června 1914 čís. 43 věstníku). Při řešení otázky nezabavitelnosti podle § 251 čís. 6 ex. ř. nepřichází v úvahu vlastnictví povinného, nýbrž rozhoduje, že věcí skutečně používá ve své živnosti v době výkonu exekuce neb prozatímního opatření (srovnej rozhodnutí sb. n. s. čís. 5207). Jest proto přisvědčiti právnímu názoru soudu první stolice, že vůz jest vyňat z exekuce a nemůže proto podle § 402 ex. ř. býti postižen ani prozatímním opatřením.

Čís. 12184.

I v řízení před pracovními soudy platí o přípustnosti rekursu proti usnesením odvolacího soudu za odvolacího řízení ustanovení § 519 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, R I 1050/32.)

Pracovní soud rozsudkem pro zmeškání žalovaného uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením počínajíc doručením žaloby a vrátil věc soudu prvé stolice, by ustanovil nový rok o žalobě a dále po zákonu jednal a rozhodl.

Nejvyšší soud odmítl žalobcův rekurs.

Důvody:

Žalobce rekursem napadá usnesení odvolacího soudu ve sporech pracovních, jímž byl zrušen rozsudek pro zmeškání, vydaný pracovním soudem, a věc byla vrácena soudu prvé stolice k dalšímu jednání a rozhodnutí. Přípustnost tohoto rekursu jest posuzovati podle zákona o pracovních soudech ze dne 4. července 1931 čís. 131 sb. z. a n. V druhém odstavci § 36 tohoto zákona jest ustanoveno, že o rekursním řízení platí jinak — to jest, pokud v tomto zákoně nejsou obsažena ustanovení zvláštní — ustanovení civilního řádu soudního. Platí tu tedy zejména i ustanovení § 519 c. ř. s. o tom, kdy se připouští rekurs proti usnesením odvolacího soudu za dobu odvolacího řízení. V souzené věci jde o případ upravený v § 519 čís. 3 c. ř. s. a rekurs by byl přípustný jen, kdyby bylo v usnesení odvolacího soudu vyřčeno, že v řízení v prvé stolici má býti pokračováno teprve, až toto usnesení nabude právní moci. Napadené usnesení neobsahuje takové výhrady, takže rekurs proti němu není podle § 519 čís. 3 c. ř. s. přípustný. Bylo jej proto podle § 526 druhý odstavec c. ř. s. a § 36 odst. (2) zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. odmítnouti.

Čís. 12185.

Materialie tuzemských zákonů, pokud se z nich vyvozuje právní výklad zákonných ustanovení, jsou jen vykládací pomůckou pro právní posouzení, nejsou však průvodním prostředkem o tvrzených skutečnostech. Nebylo-li k nim přihlíženo soudem, nelze v tom spatřovati vadu řízení, nýbrž mohlo by to býti uplatňováno jen s hlediska nesprávného posouzení věci po stránce právní.

Zemská banka česká jest samostatnou právnickou osobou od země České odlišnou.

Zaměstnanec Zemské banky není se zemí Českou v právním poměru.

Rozhodnutí zemského správního výboru ve věcech správy Zemské banky není rozhodnutím veřejnoprávního orgánu země České jako nositele veřejné moci, nýbrž jest jen projevem vůle vlastního správního orgánu Zemské banky jako samostatného právního podmětu.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, Rv I 961/31.)

Žalobce, pensionovaný úředník Zemské banky v Praze, domáhal se na zemi České, by bylo uznáno právem, že usnesení bývalého zemského správního výboru v Praze ze dne 23. listopadu 1927 čís. 146254/III a ze dne 21. prosince 1927 čís. 153440/III, jako orgánu žalované země České, vzhledem ke zjištěným okolnostem odporují druhému odstavci § 6 pensijního normálu Zemské banky v Praze, že tudíž byl jimi žalobce bezdůvodně a bezprávně pensionován na dobu 1 roku, že proto žalovaná země Česká jest povinna prostřednictvím ministerstva vnitra v Praze, ve věcech zemských peněžních ústavů pražských ji zastupujícího podle usnesení vlády ze dne 29. listopadu 1928 podle zákona čís. 280/1920 sb. z. a n. vzhledem k 4. odstavci II. hlavy zákona čís. 125/1927 sb. z. a n. po případě prostřednictvím zákonného nástupce jmenovaného ministerstva v této funkci, zrušiti shora jmenovaná usnesení býv. zem. správ. výboru v Praze a že jest povinna zařídíti, by žalobci v Zemské bance v Praze na úkor jsoucí důsledky dočasného pensionování byly zcela odstraněny, dále, že žalobci přísluší proti žalované nárok na odškodnění z titulu bolestného, poškození na zdraví a snížení pracovní schopnosti na základě zavinění, vzniklého jednáním bývalého zemského správního výboru v Praze, jako orgánu země České dozorčího, kontrolního a rozhodujícího v zemském podniku v Zemské bance v Praze. Žalovaná země Česká namítla nedostatek pasivního oprávnění ke sporu, jejž odůvodnila takto: Žalobce jest úředníkem Zemské banky, která jest samostatným ústavem úvěrním, samostatnou od země odlišnou právnickou osobou podle § 1 a násl. zejména pak podle § 73 stanov s vlastní správou, kterou vykonává jednak ředitelství banky, jednak Zemský správní výbor a vláda Československé republiky za pomoci zvláštního pro banku ustanoveného služebního personálu. Poměr žalobcův jest soukromoprávní, neboť žalobce není úředníkem zemským. Mohl proto žalovati jen Zemskou banku, byl-li podle svého názoru nějak ve svých nárocích zkrácen. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Soud prvé stolice právem míní, že žalobcův poměr k Zemské bance jest poměrem soukromoprávním a že žalobce jest zaměstnancem Zemské banky, nikoli zaměstnancem země České a že proto žaloba založená na žalobcově služebním poměru měla býti mířena proti Zemské bance. Tyto vývody jsou důsledkem toho, že Zemská banka jest samostatnou právnickou osobou, což odvolatel sám uznává a v odvolání výslovně doznává. Tato povaha Zemské banky vyplývá jasně z §§ 1 a 73 stanov banky, které stanoví, že banka ta jest ústavem sněmem zemským zřízeným, stanoví její firmu a určuje, že jmění zrušené banky připadne zemi České, která ho má užíti určitým tam předepsaným způsobem. Vyplývá to i z oněch ustanovení stanov, jichž se dovolává sám odvolatel, že země Česká ručí podpůrně za závazky Zemské banky (§§ 6 a 11 stanov). Kdyby Zemská banka nebyla samostatnou právnickou osobou, nýbrž jen podnikem provozovaným zemí Českou, nebylo by těchto ustanovení stanov potřebí, poněvadž by pak z práva a z povinností z provozování banky byla přímo země Česká oprávněna a zavázána. Právnická osoba však jest samostatným podmětem práv a závazků. Zemská banka pro tuto svou právní povahu jest právním podmětem od země České odlišným a vedle ní samostatnou existencí právní nadaným. Na tom nemění nic, že zemi České, pokud se týče jejímu orgánu, zemskému správnímu výboru, po případě státu (vládě) vyhražen jest vliv na správu banky, což jest samozřejmým důsledkem jejího založení zemským sněmem a ručení země za závazky banky a důležitostí banky. Vykonávaje tento vliv na správu banky, zemský správní výbor nejedná jako orgán vládního imperia, nositel svrchovanosti země České jako ústavnímu a veřejnoprávnímu orgánu příslušející, nýbrž z důvodu výhrady jako zakladateli a ručiteli příslušející. Rozhodnutí zemského správního výboru, kde se ho podle stanov banky vyhledává, není rozhodnutím nadřízeného veřejnoprávního orgánu jako nositele státní moci, nýbrž jen projevem orgánu podle stanov povolaného jednati v tom případě za banku, tedy jejího správního orgánu. Na tom nemění nic, že se zřízení banky stalo zemským zákonem, ježto formy té bylo třeba ke platnému projevu vůle země České. Tato účast země České na správě Zemské banky jest pro otázku žalobcova poměru nerozhodnou, neboť to nemůže na poměru tom nic změniti; žalobce jako zaměstnanec Zemské banky jest v právním poměru jen k ní, nikoli k zemi České.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vadnost odvolacího řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) spatřuje dovolatel především v tom, že nebyl odvolacím soudem proveden důkaz nabízený v odvolání materialiemi k zemskému zákonu čís. 35 z roku 1889 o zřízení Zemské banky. K tomu jest uvésti, že materialie tuzemských zákonů, pokud se z nich vyvozuje právní výklad zákonných ustanovení, jsou jen vykladací pomůckou pro právní posouzení, nejsou však průvodním prostředkem o tvrzených skutečnostech. Nebylo-li k nim přihlíženo soudem, nelze v tom spatřovati vadu řízení, nýbrž mohlo by to býti uplatňováno jen s hlediska nesprávného posouzení věci po stránce právní. Ve věci samé, pokud jde o rozhodnou v tomto sporu otázku pasivní legitimace žalované, vyložil odvolací soud na základě stanov Zemské banky a vlastního žalobcova přednesu po právní stránce správně, že žalobce jest zaměstnancem Zemské banky, že Zemská banka jest samostatnou právnickou osobou, od žalované země České odlišnou, a že žalovaná není se žalobcem v žádném právním poměru. Že jest Zemská banka právnickou osobou, uznává i sám dovolatel. Mylné však jsou právní vývody jeho odvolání, na něž v dovolacím spise odkazuje a v nichž dovozoval, že prý jest k žalované zemi České v přímém právním poměru, protože jest zaměstnancem jejího »podniku«, neboť žalobce přehlíží, že tento »podnik« (to jest Zemská banka) jest samostatným podmětem právním, od žalované země České odlišným. Z toho, že žalované zemi jest podle stanov Zemské banky vyhražen určitý vliv na její správu a že tento vliv vykonával zemský správní výbor, který byl zároveň také správním orgánem žalované země, nelze ještě vyvozovati, že žalovaná země Česká jest žalobci právně zodpovědna i za jednání Zemské banky, pokud se týče jejího správního orgánu, jímž prý byl žalobce dotčen ve svých právech ze služebního poměru k Zemské bance. Dovo-

lací soud schvaluje proto názor napadeného rozsudku, že rozhodnutí zemského správního výboru ve věcech správy Zemské banky není rozhodnutím veřejnoprávního orgánu žalované země jako nositele veřejné moci, nýbrž jest jen projevem vůle vlastního správního orgánu Zemské banky jako samostatného podmětu právního, z čehož plyne, že se k tomuto sporu, založenému na služebním poměru mezi žalobcem a Zemskou bankou, nedostává žalované zemi pasivní legitimace.

Čís. 12186.

Byl-li zabaven předmět nalézající se v držení třetí osoby bez jejího souhlasu (§ 262 ex. ř.), není tím, že třetí osoba měla právo si stěžovati na výkon exekuce podle § 68 ex. ř., třetí osobě po případě zabráněno žalovati podle § 37 ex. ř., má-li k zabavenému předmětu právo, činící exekuci nepřípustnou.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, Rv I 1194/31.)

Žalobci domáhali se na žalované obecní spořitelně, by byla prohlášena nepřípustnou exekuce, již žalovaná vedla proti manželům R-ovým zabavením obilí, jež bylo v době zabavení v držbě žalobců, tvrdíce k obilí právo vlastnické. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Především jest poznamenati, že žalující strana neměla zapotřebí postupovati vylučovací žalobou proti vedení exekuce žalovanou stranou. Neboť jelikož zabavené obilí v době zabavení nebylo již v držbě povinné strany, manželů Bedřicha a Marie R-ových, mohlo podle § 262 ex. ř. býti zabaveno jen se souhlasem žalující strany, v jejíž držbě právě bylo. Cesta, kterou žalující strana měla v tomto případě nastoupiti, byla stížnost podle § 68 ex. ř. Tímto způsobem mohla proti výkonu exekuce uplatňovati, že obilí bylo neprávem zabaveno, jelikož tu nebylo jejího souhlasu, a mohla tudíž dosíci zrušení exekuce u exekučního soudu. Ačkoliv o tom v žalobě a i v odvolacím sdělení mluví, nevolila tuto cestu, nýbrž podala vylučovací žalobu podle § 37 ex. ř. Tato žaloba byla však podle názoru odvolacího soudu neoprávněna a bylo ji proto zamítnouti.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání opřenému o dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. nelze upříti oprávnění. Jest pravda, že v souzeném případě bylo zabavení provedeno nezákonně, poněvadž bylo zabaveno obilí nalézající se v držení žalobců bez jejich souhlasu (§ 262 ex. ř.), takže žalobci jakožto osoba třetí měli právo si na výkon této exekuce stěžovati podle § 68 ex. ř. Tím však jim není zabráněno žalovati podle § 37 ex. ř., poněvadž stížností by dosáhli jen zrušení exekuce, byli by však vydání žalobě, kdyby žalovaná spořitelna jakožto vymáhající věřitelka zabavila nárok na vydání věcí. Této žalobě směli žalobci předejíti tím, že žalovali podle § 37

ex. ř., poněvadž tak mohli dokázati, že žalované spořitelně, jakožto vymáhající věřitelce ani nárok na vydání věcí nepřísluší. Postup, který žalobci volili, byl tudíž správný. Ve věci samé nelze sdíleti názor odvolacího soudu, že žalobci jsou jen schovately zabaveného obilí. Podle zjištění bylo obilí sklízené žalobci na polích manželů R-ových v odhadní ceně přes 20.000 Kč s jich souhlasem svezeno na pozemek žalobců a bylo ujednáno, že žalobci je převezmou na svou pohledávku 14.060 Kč a že z obilí dostane část v ceně asi 6.000 Kč matka dlužníků za zápůjčku, již dala manželům R-ovým v stejné výši. Z toho plyne, že jest prokázán i právní titul (plnění na místě placení), i způsob nabytí, odevzdání, a že jsou tudíž splněny podmínky vzniku vlastnického práva, takže žalobci nabyli vlastnictví obilí, které jim bylo odevzdáno na úhradu jejich pohledávky, ježto jde o zastupitelné věci téže jakosti, které mohou býti odděleny od toho, co jim bylo dáno do uschování pro matku (§§ 414 a 415 obč. zák.). Zbývá tedy ještě námitka odporovatelnosti právního jednání, kterým žalobci vlastnictví nabyli. Touto námitkou se odvolací soud při svém právním názoru na věc vůbec nezabýval, takže odvolání v tomto směru zůstalo nevyřízeno.

Čís. 12187.

Obchodník s drogami nemá zásadně povinnost, by dal vždy zboží také přezkoumati chemickým odborníkem, zda není škodlivé.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, Rv I 1350/31.)

Žalobce pěstoval chov norků, pro něž kupoval u žalovaného drogisty kostní moučku. Ježto zvířata po požití koupeného přípravku pošla, domáhal se žalobce na žalovaném náhrady škody. Procesní soud prvé stolice uznal žalobní nárok co do důvodů z polovice po právu, odvolací soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vychází-li se ze skutkového zjištění odvolacího soudu, že žalovaný neprodal dovolateli kostní moučku jím požadovanou, že prohlásil, že nemá kostní moučku, nýbrž pícní vápno, které již po několik let prodává ke krmení domácích zvířat, že žalovaný nevěděl, že zboží jest určeno pro krmení norků, a že mu nebyla známa jeho škodlivost, jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že žalovaného nestihá zavinění na škodě. Lze přisvědčiti dovolateli, že měl nárok, aby dostal zboží neškodlivé. Nestalo-li se tak, není tím ještě opodstatněn nárok na náhradu škody, neboť i podle § 932 i podle § 1295 obč. zák. jest předpokladem tohoto nároku zavinění. To dovolatel vycítil a založil nárok na náhradu škody na tom, že mu žalovaný prodal něco jiného, než žádal, a že ho na to neupozornil, ačkoliv věděl, že dovolatel potřebuje zboží ke krmení norků. Než odvolací soud má za zjištěný pravý opak. V pouhé okolnosti, že žalovaný jako drogista prodal dovolateli škodlivý

prášek pící, nelze spatřovati jeho zavinění. Dovolatel sám tvrdil, že drogista jako pouhý obchodník s drogami nemá potřebných znalostí, by zjistil, zda zboží obsahuje škodlivé součástky. Soudy nižších stolic je zjištěno, že teprve dlouho trvající nákladné vyšetřování zboží zjistilo jeho škodlivost. Nelze zajisté tvrditi, že obchodník s drogami má zásadní povinnost, by dal vždy také zboží přezkoumávati chemickým odborníkem, a dovolatel to také ani netvrdil. Taková povinnost se neukládá ani obchodníku s potravinami nebo požívatinami určenými pro lidi. Nestihá-li tudíž žalovaného vina na škodě, postrádá náhradní nárok dovolatelův právního podkladu.

Čís. 12188.

Odklad zaplacení závdavku na několik týdnů po uzavření smlouvy není právně možný.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, Rv I 1372/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném zaplacení 1.000 Kč, tvrdě, že žalovaný koupil od něho dne 22. listopadu 1928 benzinový motor a že se do 1. ledna 1929 zavázal zaplatiti jako závdavek 1.000 Kč. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jádrem sporu jest otázka, zda zažalovaných 1000 Kč mělo býti závdavkem ve smyslu § 908 obč. zák., či splátkou na kupní cenu. Podle objednacího listu se žalovaný zavázal, že kupní cenu zaplatí závdavkem 1.000 Kč do 1. ledna 1929, zbytek s úroky pak v době od obdržení stroje do 30. března 1930 ve dvou splátkách, 2.000 Kč 1. května 1929 a 1.800 Kč do 30. března 1930. Poněvadž podle § 908 obč. zák. jest závdavkem to, co se dává při uzavření smlouvy napřed jen na znamení, že smlouva byla uzavřena, nebo jako jistota, že smlouva bude splněna, — není-li zvláštní úmluvy — v souzeném případě však sporných 1.000 Kč nebylo složeno hned, nýbrž mělo býti zaplaceno až 1. ledna 1929, tedy po více než pěti týdnech, zdálo by se, že nešlo o závdavek v technickém smyslu, nýbrž o splátku. Tomu by nasvědčovalo i ustanovení objednacího listu, že nedodržením kterékoli ze sjednaných platebních podmínek jest ihned splatná celá kupní cena i s příslušenstvím. Odporuje tomu však zase doslov sedmého bodu podmínek, podle něhož při nemožnosti, dodržeti ujednané platební podmínky, propadá složený závdavek beze sporu ve prospěch firmy jako náhrada. Z objednacího listu nelze tedy bezpečně posouditi, co vlastně strany zamýšlely. Nelze to dovoditi ani z korespondence. Uváží-li se však, že žalobce žaluje výslovně o závdavek, že v řízení v prvé stolici důsledně trval na tom, že jde o závdavek, zejména i při ústním jednání dne 22. února 1930, kde uvedl, že 1.000 Kč mělo býti složeno hned při uzavření smlouvy a že žalovanému byla povolena lhůta do 1. ledna 1929, při čemž dodal, že »kdyby tento obnos per non concessum neměl právní povahu a účinky závdavku . . .«, čímž své stanovisko, že jde o závdavek ještě zvlášť zdůraznil, dále že v objednacím listě, jak již vyloženo, byla částka 1.000 Kč přesně označena jako závdavek, který podle bodu sedmého při nemožnosti dodržení platebních podmínek propadá — nemůže býti pochybnosti, že i podle vůle žalobcovy šlo o závdavek, nikoli o splátku na kupní cenu, což tvrdil i žalovaný. Byl-li však ujednán závdavek jako takový, byl by musil býti složen hned při uzavření smlouvy napřed (§ 908 obč. zák.). Odklad zaplacení závdavku na několik týdnů po uzavření smlouvy není právně možný. Žalobce nemůže se tedy domáhati zaplacení závdavku, čímž mu není arci bráněno, by se po případě nedomáhal splnění smlouvy, totiž zaplacení kupní ceny.

Čís. 12189.

Měl-li nabyvatel nemovitosti podle postupní smlouvy z roku 1921 nésti daně a veřejné dávky z nemovitosti od určitého dne po 1. březnu 1919, nebyl povinen nésti ze svého i dávku z majetku a z přírůstku na majetku (podle zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, Rv I 1735/31.)

Notářským spisem ze dne 27. ledna 1921 postoupil žalobce se svou manželkou žalovaným nemovitosti. Podle odstavce VI. postupní smlouvy přecházela povinnost ku placení daní a jiných veřejných dávek z postoupených nemovitostí na nastupující žalované dnem církevního posvěcení jeho manželského sňatku, což se stalo dne 30. ledna 1921. Žalobci byla napotom vyměřena dávka z majetku a z přírůstku na majetku, již zaplatil. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaných náhrady části dávky z majetku a z přírůstku na majetku vypadající na postoupené nemovitosti. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. Důvody: Poněvadž v notářském spise jest uvedeno »i jiné dávky veřejné«, má soud za to, že se ustanovení to vztahuje i na dávku z majetku a že i ji žalovaní notářským spisem na sebe převzali. Poněvadž žalobce dávku pokud se týče její část zaplatil, právem se domáhá zaplacení na žalovaných. Námitka žalovaných, že, kdyby byli na se dávku z majetku převzali, bylo by to pojato do notářského spisu, nepadá v úvahu, neboť, jak shora uvedeno, přebírají žalovaní »i jiné dávky veřejné z postoupené usedlosti« a právě proto ve smyslu § 914 obč. zák. musila by tato dávka z tohoto placení výslovně býti vyjmuta, což se však nestalo. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Dávka z majetku a z přírůstku na majetku ve smyslu zák. ze dne 8. dubna 1920 čís. 309 sb. z. a n. jest dávkou individuelní, postihující souhrn majetku poplatníka; za proplacení této dávky ručí ovšem nemovitosti, jež byly vzaty za základ pro posouzení výše jmění dávce podrobeného. Pro vznik osobní a věcné povinnosti k dávce a pro výši dávkou povinného jmění jest však podle §§ 2 a 6 řečeného zákona rozhodný stav dnem 1. března 1919. Nemohla tudíž přejíti povinnost ku placení

této dávky na žalované, ano dle odst. VI. notářského spisu placení daní a jiných veřejných dávek z postoupených nemovitostí mělo přejíti na žalované až dnem církevního sňatku, který se stal podle souhlasného udání stran dne 30. ledna 1921. Platební rozkaz na zaplacení dávky zněl na žalobce, kdežto žalovaným nebyla dávka majetková předepsána. Bylo tedy povinností žalobcovou dávku zapraviti. Pokud ovšem za dávku ručí po zákonu nemovitosti, které žalobce mezitím, než jeho platební povinnost podle jeho stavu majetkového ze dne 1. března 1919 vznikla a než skutečně dávku zaplatil, postoupil žalovaným, byli by žalovaní donuceni dávku platiti vzhledem k věcnému ručení nemovitostí, kterou zakoupili, kdyby žalobce nebyl zaplatil, leč byli by bývali v tom případě měli postih proti žalobci jako zciziteli, ježto jejich povinnost platiti daně a jiné dávky veřejné nastala teprve dnem sňatku, 30. lednem 1921. Jest činiti rozdíl mezi osobou ku placení dávky povinnou a mezi osobami, které za dávku tu vzhledem k nabytému vlastnictví postoupených nemovitostí ručí. V tomto směru jest ustanovení odst. VI. not. spisu zcela jasné a nelze z něho dovozovati, že by na př. i daně, jichž základ vyměření nastal před 30. lednem 1921, byli povinni platiti žalovaní, ač rovněž koupené nemovitosti za ně ručí, nýbrž nemůže býti sporu o tom, že žalovaní mají nésti daně, jež vznikly z vlastnictví a z držby těchto pozemků už po 30. lednu 1921. Doba doručení rozkazu platebního nemůže ovšem býti rozhodná pro vznik povinnosti, nýbrž rozhodnou jest doba vzniku základu pro vyměření (doba přechodu vlastnictví). Vždyť podle odst. V. notář. spisu postupující zavázali se žalovaným nabyvatelům postoupené nemovitosti odevzdati dluhuprosté, kromě knihovních závad co vkladeb vedlejších, které měli však do roka dáti vymazati. Že žalovaní převzali na sebe zaplacení dávky z majetku a z přírůstku hodnoty, přes to, že dávka nesporně byla vyměřena žalobci, žalobce ani netvrdil a, jak shora dovozeno, z notářského spisu, jehož obsah jest jinak mezi stranami nesporný, přechod povinnosti platební ze žalobce na žalované nikterak nevyplývá.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel uplatňuje jen dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., napadaje právní názor odvolacího soudu, že žalovaní nejsou povinni zaplatiti mu dávku z majetku, protože se podle § 6 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. osobní a věcná povinnost k této dávce řídí podle stavu dne 1. března 1919 a protože odstavec VI. notářského spisu ze dne 27. ledna 1921 se vztahuje jen na daně a jiné veřejné dávky, vznikající až po 30. lednu 1921. Leč dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu a odkazuje dovolatele především na výstižné důvody napadeného rozsudku, k nimž vzhledem k vývodům dovolání dodává toto: Dovolatel dovozuje povinnost žalovaných zaplatiti dávku z majetku z předpisu § 54 (1) zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n., podle něhož placením dávky povinny jsou osoby v § 7 uvedené, po případě jejich právní nástupci. Leč předpis § 54 (1) zákona upravuje jen platební povinnost proti státu, již neobmezuje jen na toho, kdo byl

dávkou právě postižen, nýbrž ji rozšiřuje i na jeho právní nástupce. Ale tímto předpisem nebyl nikterak dotčen předpis § 6 (1) téhož zákona, že pro osobní a věcnou povinnost k dávce jakož i pro výši dávkou povinného jmění rozhodný jest stav a hodnota dne 1. března 1919, aniž jím byl zasažen právní poměr mezi zcizitelem a nabyvatelem jmění dávkou povinného. Tudíž již dnem 1. března 1919 postihla dávka z majetku nemovitosti, převedené notářským spisem ze dne 27. ledna 1921 na žalované a od té doby vázla tato dávka na nemovitostech. Byly jí tedy nemovitosti zatíženy již přede dnem 30. ledna 1921, kdy podle odstavce VI. notářského spisu ze dne 27. ledna 1921 přešla povinnost k placení daní a jiných veřejných dávek na žalované. Ani dalšími vývody dovolatelovými o přesunu platební povinnosti na žalované se nepodařilo vyvrátiti správné důvody rozsudku odvolacího soudu, jenž z ustanovení VI. odstavce notářského spisu ze dne 27. ledna 1921 ve spojení s jeho odstavcem V. správně dovodil, že žalovaní mají nésti jen daně a jiné veřejné dávky, jež vznikly z vlastnictví a držby pozemků až po 30. lednu 1921, nikoli však i veřejné dávky, na př. daně, pro jejichž vyměření nastal základ před 30. lednem 1921, jakž tomu bylo i při dávce z majetku. Důvody ty vyhovují i zásadě § 914 obč. zák., že při výkladu smluv nelze lpěti na slovním znění výrazu, nýbrž že jest vyšetřiti úmysl stran a smlouvě rozuměti tak, jak žádá obyčej poctivého obchodu.

Čís. 12190.

Koupil-li obchodní zástupce psací stroj pro vykonávání své činnosti jako obchodní zástupce určité obchodní firmy, nelze v této koupi spatřovati na jeho straně ani obchod základní ve smyslu čl. 271 po případě čl. 272 čís. 4 obch. zák., ani obchod pomocný podle čl. 273 obch. zák.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, R II 489/32.)

Žalobu o vydání psacího stroje, prodaného na splátky, zadal prodatel na ujednaném soudě, u něhož neměl kupitel obecné sudiště. Prvocesní soud prvé stolice uznal rozsudkem pro zmeškání podle žaloby. Odvolací soud vyhověl odvolání uplatňujícímu zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s., zrušil napadený rozsudek a odmítl žalobu pro nepříslušnost. Důvody: Ježto podle žaloby jde o obchod splátkový a ježto podle zprávy okresního úřadu v Z. žalovaný není obchodníkem a proto se vzhledem k ustanovení § 10 zák. ze dne 27. ledna 1896 čís. 70 ř. zák. ustanovení o obchodech splátkových na smlouvy jím uzavřené vztahují, nemá ujednání sudiště rozdílného od bydliště žalovaného podle § 6 cit. zák. platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Že jde o splátkový obchod ve smyslu zákona ze dne 27. dubna 1896, číslo 70 ř. z., stěžovatelka sama uznává, ale dovozuje, že tento splátkový obchod jest na straně žalovaného jako kupujícího jednáním ob-

chodním, takže se předpis § 6 o nezávaznosti úmluvy o příslušnosti soudu nevztahuje podle § 10 na tento obchod. Stěžovatelce nelze v tom dáti za pravdu. Již v žalobě byl žalovaný označen jako obchodní zástupce. Mimo to bylo k žalobě připojeno potvrzení objednávky ze dne 2. srpna 1928, na němž jest žalovaný podepsán s dodatkem »gen. zástupce firmy D.«. I zprávami okresního úřadu v Z. a obecního úřadu v S. bylo potvrzeno, že žalovaný jest toho času zaměstnán jako obchodní cestující u firmy s hospodářskými stroji, pokud se týče, že se zaměstnává cestováním jako zástupce různých firem s hospodářskými stroji. Z toho všeho plyne, že žalovaného nelze považovati za samostatného ochodníka, provozujícího obchody po živnostensku. Naopak, bylo prokázáno již potvrzením objednávky ze dne 2. srpna 1928, přiloženým k žalobě, že žalovaný byl v době, když objednal od žalující firmy sporný psací stroj na splátky, pouhým obchodním zástupcem, jsoucím ve služebním poměru k určité obchodní firmě jako svému principálu (čl. 49 obch. zák., § 23 uvoz. zák. k obch. zák. a § 59 živn. řádu). Koupil-li žalovaný obchodní zástupce psací stroj — jak jest uvedeno v žalobě — pro své obchodní jednatelství, to jest pro vykonávání své činnosti jako obchodní zástupce určité obchodní firmy, nelze v této koupi spatřovati na jeho straně obchod základní ve smyslu čl. 271 po případě čl. 272 číslo 4 obch. zák., ani obchod pomocný podle čl. 273 obch. zák.

Čís. 12191.

Ve zmocnění, uzavříti smlouvu, jak to zmocněnec uzná za vhodné, jest i zmocnění ke zrušení smlouvy již uzavřené.

Byla-li při uzavření kupu dána vkladní knížka, byla plněna věc nedílná a jest kupitel, došlo-li ke zrušení smlouvy, oprávněn domáhati se na každém z prodatelů vrácení celé vkladní knížky pokud se týče celého peníze, na nějž vkladní knížka zněla.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1932, Rv II 655/31.)

Žalobce koupil dne 8. prosince 1930 nedíl, náležející spoluvlastnicky žalovanému a jeho manželce. Při sjednávání kupu odevzdal žalobce žalovanému vkladní knížku spořitelny města N. na 5119 Kč. Dne 12. prosince 1930 došlo mezi žalobcem a žalovaným ke zrušení kupu nedílu. Vkladní knížku spořitelny města N. si žalovaný ponechal a vybral ji. Proti žalobě o vydání vkladní knížky pokud se týče o zaplacení 5.119 Kč namítl žalovaný najmě, že nebyl svou manželkou jako spoluvlastnicí nedílu zmocněn ke zrušení smlouvy a že proto by byl nanejvýše povinen, an vkladní knížku již nemá, vrátiti jen polovici toho, nač vkladní knížka zněla. Procesní soud prvé stolice uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobci 5.119 Kč. Odvolací soud k odvolání žalovaného napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest nesporné, že mezi stranami došlo dne 8. prosince 1930 ke kupní smlouvě, podle níž žalovaný prodal žalobci svůj (správně svůj a své manželky) nedíl. Soud prvé stolice vzal ze zjištěných okolností za prokázáno, že žalovaný, kupuje (správně prodávaje) pokud se týče směnuje nemovitosti vystupoval nejen za sebe, nýbrž, že byl při tom i zmocněncem své manželky. Dále zjistil prvý soud, že se žalovaný dne 12. prosince 1930 vyjádřil k žalobci v tom smyslu, že na ujednané smlouvě netrvá, že od ní ustupuje a že jest ochoten vyjednávati se žalobcem o koupi žalobcova hostince. Tato zjištění nedoznala změny v odvolacím řízení. Jde především o to, zda ve zjištěném prohlášení žalovaného ze dne 12. prosince 1930, v němž právem prvý soud shledal zrušení kupu, jest spatřovati odstoupení od smlouvy jen co do polovice nedílu náležející žalovanému, či též co do polovice nedílu náležející jeho manželce, zda tedy byl žalovaný zmocněn svou manželkou ke zrušení smlouvy. Vychází-li se z obsahu plné moci, jíž byl žalovaný zmocněn svou manželkou k tomu, by kupní smlouvu se žalobcem uzavřel tak, jak to uzná za vhodné, jest považovati žalovaného za zmocněna i ke zrušení smlouvy. Zjištěná plná moc jest neobmezenou plnou mocí ve smyslu druhé věty § 1007 obč. zák., jíž byl žalovaný zmocněn, by podle svého nejlepšího vědomí a svědomí uvážil nejen, jak jest smlouvu se žalobcem uzavříti, nýbrž i, zda jest ji vůbec uzavříti, a bylo mu tím i ponecháno na vůli, kdyby dospěl teprve po uzavření smlouvy k poznání, že smlouva není výhodnou, by od ní odstoupil. Jak zjistil prvý soud, učinil žalovaný svůj zrušovací projev, když mu byl žalobce sdělil podmínky vyplacení kupní ceny. Z toho plyne, že žalovaný neuznal za vhodné trvati na smlouvě za podmínek stanovených žalobcem o vyplacení kupní ceny, a bylo proto i jeho odstoupení od smlouvy kryto zjištěným zmocněním, uděleným mu jeho manželkou. Ostatně ani žalobce ze zevních projevů žalovaného nemohl seznati, že žalovaný chtěl zrušovací projev učiniti jen vlastním jménem. Ježto tedy došlo ke zrušení smlouvy o celém nedílu, náležejícím spoluvlastnicky žalovanému a jeho manželce, jest vrátiti žalobci to, co jím bylo dáno jako plnění smlouvy, ježto právní důvod, podržeti si plnění, zanikl (§ 1435 obč. zák.). Při tom nezáleží na tom, zda žalobcovo plnění bylo závdavkem, či splátkou na kupní cenu, ježto není žalováno o vrácení dvojnásobku plněného, nýbrž jen o vrácení toho, co bylo dáno, a žalobcova vina na nesplnění smlouvy není prokázána. Jde ještě o to, zda žalobce jest oprávněn domáhati se na žalovaném vrácení celého plnění, či jen jeho polovice. Podle § 1017 obč. zák. nabývá zmocněnec práv pro zmocnitele a jemu též ukládá závazky. Nabyla tudíž nároku na plnění z polovice manželka žalovaného, pokud se týče bylo žalobcem plněno z polovice i jí, a důsledkem toho byla by povinna též k vrácení polovice plněného. Avšak v souzeném případě nelze přehlížeti, že, jak nesporno, odevzdal žalobce při uzavření kupu žalovanému vkladní knížku spořitelny města N. se zůstatkem 5.119 Kč. Byla tudíž plněna věc nedílná a jest proto žalobce podle § 890 obč. zák. oprávněn domáhati se na žalovaném vrácení celého plnění. Na tom nemění nic, že, jak nesporno, žalovaný peníze uložené na vkladní knížku

vybral (dne 14. ledna 1931) a si ponechal, neboť tím nastoupily vybrané peníze na místo vkladní knížky. Tímto svým počínáním nemohl žalovaný zhoršiti právní postavení žalobce, jenž se také domáhal na žalovaném především vrácení vkladní knížky a teprve po případě zaplacení peněz, na něž vkladní knížka zněla.

Čís. 12192.

Vymáhající věřitel má podle § 145 ex. ř. právo žádati, by byl vyzván k předložení dražebních podmínek.
Proti usnesení, jímž byl z tohoto práva vyloučen, jest jeho rekurs přípustný.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, R I 930/32.)

K návrhu banky U. byla povolena exekuce vnucenou dražbou $^2/_3$ podílů na nemovitostech vl. čís. 3018, 3337, 3539 a 3992 patřících dlužníkům. K tomuto dražebnímu řízení přistoupil správce konkursní podstaty v konkursu dlužníků. Kromě toho byla povolena k návrhu konkursního správce exekuce vnucenou dražbou celých nemovitostí ve vl. čís. 3588 příslušejících dlužníkům každému jednou polovicí. Exekuční soud uložil správci úpadkové podstaty dlužníků, by předložil dražební podmínky. Rekursní soud změnil k rekursu vymáhající věřitelky banky U. napadené usnesení v ten rozum, že jest uložiti vymáhající věřitelce bance U., by předložila dražební podmínky. Důvody: Správce úpadkové podstaty dlužníků přistoupil k dražebnímu řízení zahájenému bankou U., má proto podle § 121, druhý odstavec, konk. řádu postavení vymáhajícího věřitele. O přístupu správce podstaty k dražebnímu řízení zahájenému proti dlužníku platí § 139 ex. ř. Jest tudíž k předložení dražebních podmínek vyzvati jen prvého vymáhajícího věřitele, k jehož návrhu bylo zahájeno dražební řízení, třebas více věřitelů přistoupilo k dražebnímu řízení. A v souzeném případě jest prvním vymáhajícím věřitelem rekurentka.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu správce úpadkové podstaty a změnil napadené usnesení v ten rozum, že bude zníti: 1. rekurs banky U., pokud směřoval proti tomu, že správce konkursní podstaty dlužníků byl vyzván, by předložil dražební podmínky o vnucené dražbě $^2/_3$ nemovitostí vl. č. 3018, 3337, 3539 a 3992 a celé vl. č. 3588, náležejících dlužníkům, se odmítá; 2. banku U. jest vedle správce konkursní podstaty vyzvati, by předložila dražební podmínky o dražbě $^2/_3$ nemovitostí vl. č. 3018, 3337, 3539 a 3992, náležejících dlužníkům.

Důvody:

V souzeném případě byla k návrhu vymáhající věřitelky banky U. povolena exekuce vnucenou dražbou $^2/_3$ podílů na nemovitostech vl. č. 3018, 3337 3539 a 3992 patřících dlužníkům a konkursní správce přistoupil k dražebnímu řízení o těchto nemovitostech. Kromě toho byla povolena k návrhu konkursního správce exekuce vnucenou dražbou celých nemovitostí ve vl. č. 3588 dlužníkům každému jednou polovicí patřících. Jsou tedy vymáhajícími věřiteli i banka U., i konkursní správce, a to banka U., pokud jde o $^2/_3$ podílů na nemovitostech vl. č. 3018, 3337, 3539 a 3992, patřících dlužníkům, a konkursní správce, pokud jde o tyto podíly, a mimo to ohledně celých nemovitostí vl. č. 3588. Když tedy exekuční soud vyzval konkursního správce, by předložil dražební podmínky stran všech nemovitostí do dražby daných, není proti tomuto vyzvání podle § 239 čís. 4 ex. ř. rekurs přípustný a byl proto změnou napadeného usnesení odmítnut rekurs banky U., pokud směřoval proti tomu, že Dr. J. byl jako správce konkursní podstaty vyzván, aby předložil dražební podmínky. Banka U. má však podle § 145 ex. ř. jako první vymáhající věřitelka též právo žádati, by byla vyzvána k předložení dražebních podmínek o $^2/_3$ podílech na nemovitostech vl. č. 3018, 3337, 3539, 3992, náležejících dlužníkům, stran kterých jest vymáhající věřitelkou. Její rekurs proti usnesení soudu prvé stolice, pokud jím z tohoto práva byla vyloučena, je přípustný a, jak uvedeno, i důvodný. Budou-li takto o oněch nemovitostech soudu předloženy dva návrhy, jež obsahují podmínky odchylující se od zákona, ustanoví soud při roku k ustanovení dražebních podmínek (§ 162 ex. ř.) dražební podmínky na základě obou návrhů (min. nař. ze dne 3. prosince 1897 čís. 25.801, Věstník čís. 44).

Čís. 12193.

Poznámku hypotekární žaloby nelze povoliti v pořadí poznámky žaloby povolené soudem, u něhož byla původně žaloba podána, avšak pro nepříslušnost odmítnuta. Ustanovení § 232 c. ř. s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n. nelze tu použíti.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, R I 1019/32.)

Okresní soud civilní pro Prahu-Jih povolil poznámku hypotekární žaloby v pořadí poznámky této žaloby povolené krajským soudem civilním v Praze. Rekursní soud vyhověl rekursu žalované potud, že zamítl návrh žalobce, by knihovní poznámka byla povolena v pořadí poznámky povolené krajským soudem civilním v Praze. Důvody: Žaloba Ck VIII 317/31, jež se obsahově kryje s nynější žalobou, byla usnesením krajského soudu civilního v Praze ze dne 13. dubna 1932 právoplatně odmítnuta z důvodu, že jde o spor náležející do výlučné příslušnosti okresního soudu podle ustanovení § 49 odst. 5 j. n. Tím odpadl důvod, aby poznámka ta, jež má povahu prozatímního opatření (čl. XIII uvoz. zák. k ex. ř.) mohla býti nadále považována za oprávněnou. Žaloba podaná pak u příslušného soudu jest žalobou úplně novou a v důsledku toho i poznámka povolená nyní příslušným procesním soudem byla poznámkou zcela odlišnou od poznámky povolené krajským soudem civilním v Praze. Podle všeobecných zásad knihovního zákona nebylo tu tudíž vůbec důvodu, by nynější poznámka byla zapsána v pořadí poznámky povolené krajským soudem civilním. Poukaz žalující strany na ustanovení § 232 c.

ř. s. v doslovu zákona čís. 23/1928 sb. z. a n. jest nepatřičný, poněvadž citovaný předpis mluví výslovně jen o právních účincích soukromoprávních.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu žalobce.

Důvody:

Žalobce stěžuje si na usnesení rekursního soudu, pokud bylo vyhověno rekursu žalované a zamítnut byl jeho návrh, by poznámka žaloby byla povolena v pořadí poznámky povolené krajským soudem civilním v Praze pod Ck VIII 317/31, a odvolává se na ustanovení čl. II čís. 4 zákona čís. 23/1928, kterým byl doplněn § 232 c. ř. s. ustanovením, že, byla-li žaloba soudem odmítnuta pro nepříslušnost soudu, trvají soukromoprávní účinky spojené s podáním žaloby, byla-li žaloba znovu podána u příslušného soudu do třiceti dnů od právní moci usnesení. Knihovní poznámka žaloby, o niž tu jde, byla povolena ve smyslu ustanovení § 59 knih. zákona a účinkem této poznámky jest podle § 60 knih. zákona jen, že poznámka způsobí, že výpověď nebo žaloba má účinek i proti každému pozdějšímu vlastníku zástavy a že zejména exekuce může býti vedena na nemovitost danou do zástavy podle právoplatného nálezu vydaného o poznamenané žalobě nebo smíru způsobilého k exekuci přímo proti každému vlastníku této nemovitosti. Tento předpis knihovního zákona nebyl dotčen ustanovením exekučního řádu (čl. XIII. čís. 7 uvoz. zákona k exek. řádu). Poněvadž pak podle ustanovení § 60 knih. zák. a podle toho, co sám žalobce k odůvodnění svého nároku uvedl při knihovní poznámce, o kterou tu jde, nemá význam pořadí, v kterém byla poznámka učiněna, nemá návrh na povolení poznámky v pořadí poznámky dříve povolené pod Ck VIII 317/31 žádného praktického významu, nejde tu tedy o soukromoprávní účinek spojený s podáním žaloby, a proto nedopadá ani ustanovení zákona čís. 23/1928 a návrh žalobcův v tomto směru jako bezdůvodný správně rekursním soudem byl zamítnut.

Čís. 12194.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, že, »nepřivede-li se nárok na (první) premii u soudu k platnosti do tří měsíců ode dne splatnosti, má se za to, že se odstoupilo od smlouvy«, není jen právní domněnkou, nýbrž jde o lhůtu propadnou, jejíž marným uplynutím samočinně, ale také neodvratně nastává zrušení pojišťovací smlouvy.

Tato lhůta počíná dnem, jímž se pojistník octl v prodlení s placením premie, a, mohla-li premie býti zapravena ve splátkách, jakmile se octl v prodlení s některou splátkou.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Rv I 1288/31.)

Žalovaný pojistil se u žalující pojišťovny proti povinnému ručení za roční premii 3595 Kč. První premie byla splatná dne 13. července 1930 tak, že dne 13. července 1930 mělo býti zapraveno 1.000 Kč, zbytek

pak do tří měsíců. Všeobecné pojišťovací podmínky stanovily v čl. 10 čís. 3, že, nepřivede-li se nárok na premii k platnosti do tří měsíců ode dne splatnosti, má se za to, že se odstoupilo od smlouvy. Žalovaný první premii nezaplatil, pročež žalobou, zadanou dne 28. října 1930, domáhala se pojišťovna na žalovaném zaplacení premie 3595 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Pokud dovolání poukazuje k tomu, že žalovaný, pokud nebyl v prodlení s druhou splátkou, nemohl míti za to, že žalobkyně odstoupila od smlouvy, přezírá, že ustanovení čl. 10 čís. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek, »že, nepřivede-li se nárok na prémii u soudu k platnosti do tří měsíců ode dne splatnosti, má se za to, že se odstoupilo od smlouvy«, není jen právní domněnkou, nýbrž že jde o lhůtu propadnou, jejíž marným uplynutím samočinně, ale také neodvratně nastává zrušení pojišťovací smlouvy (srovnej rozh. nejv. soudu, uveřejněná ve sb. n. s. pod čís. 6289, 8276, 8766 a j.).

Jde o první premii, která částkou 1.000 Kč byla splatná ihned, t. j. dne 13. července 1930, a zbytkem do tří měsíců. Stanoví-li čl. 10 čís. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek, jednající o první prémii, že se má za to, že se odstoupilo od smlouvy, nepřivede-li se nárok na prémii do tří měsíců ode dne dospělosti u soudu k platnosti, počíná tato lhůta dnem, jímž se pojistník octl v prodlení s placením prémie, tedy v případě, že prémie mohla býti zapravena ve splátkách, jakmile se octl v prodlení s některou splátkou. Nastalo tudíž prodlení s placením první prémie u žalovaného již dnem 13. července 1930, třebaže tohoto dne nebyla ještě splatná celá prémie, a, ana žalobkyně do tří měsíců od tohoto dne nepodala žalobu o zaplacení dospělé již splátky, odstoupila podle čl. 10 čís. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek od smlouvy, jak správně uznal i odvolací soud. Že v době, kdy žalovaný prodléval s placením prvé splátky, nebyl v prodlení se zaplacením druhé splátky, jest pro posouzení věci bez významu, ana povolením splátek nebyla odsunuta dospělost prvé splátky až ke splatnosti zbytku prémie.

Čís. 12195.

Pro budoucí pohledávky, k nimž jest počítati i pohledávky z otevřeného úvěru, lze zříditi zástavní právo k movitým věcem.

Pouhá abstraktní možnost budoucích pohledávek nestačí, nýbrž jest třeba, by byly aspoň označeny osoby, mezi nimiž, a právní důvod, z něhož má pohledávka vzejíti.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Rv I 1481/31.)

Žalovaná vedla proti firmě L. exekuci, při níž byly zabaveny movitosti. Žalobkyně domáhala se proti žalované přednostního zástavního práva k zabaveným movitostem, tvrdíc, že smlouvou před vznikem zá-

stavního práva žalované nabyla k zabaveným předmětům zástavního práva, ježto podle smlouvy měly býti movitosti zárukou za úvěr, jejž žalobkyně chtěla firmě L. poskytnouti a později také poskytla. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by znovu o ní jednal a ji rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Především nelze sdíleti názor nižších soudů, že pro budoucí pohledávky, k nimž jest počítati i pohledávky z otevřeného úvěru, nelze zříditi zástavní právo k movitým věcem. Že lze zříditi toto zástavní právo pro podmíněné a budoucí pohledávky, o tom nemůže býti pochybnosti, an občanský zákon sám na více místech upravuje řadu zajišťovacích nároků pro pohledávky budoucí (srov. §§ 343, 520, 692, 834, 1121, 1276, 1360, 1365, 1428 obč. zák.). Ovšem pouhá abstraktní možnost budoucích pohledávek nestačí, nýbrž jest třeba, aby aspoň označeny byly osoby, mezi nimiž, a právní důvod, z něhož pohledávka má vzejíti. Že tyto náležitosti tu byly, tomu by nasvědčoval doslov ujednání ze dne 16. listopadu 1927. V souzeném případě však tvrdila žalobkyně dále, že v době zřízení zástavního práva tu již byla pohledávka žalující strany, a nabídla o tom důkaz výslechem svědka B-a. Nižší soudy následkem svého mylného hlediska, že pro úvěrovou pohledávku nelze zříditi zástavní právo na movitých věcech, důkaz ten neprovedly a nezjistily, zda úvěrní pohledávka žalobkyni a v jaké výši vzešla, a proto právem vytýká dovolatelka vadnost odvolacího řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) v tomto směru, kteroužto vadností jest však již stiženo řízení v prvé stolici.

Čís. 12196.

Ustanovení § 951 obč. zák. nepředpokládá posloupnost z posledního pořízení; oprávnění k žalobě podle tohoto ustanovení přísluší zkrácenému nepominutelnému dědici i tehdy, jde-li o zákonnou posloupnost dědickou.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Rv I 1724/31.)

Žalobu, jíž se nepominutelní dědici po Antonínu T-ovi domáhali na žalovaném, by byl uznán povinným trpěti exekuci na svou nemovitost ve prospěch nároku žalobců na povinný díl po 4.000 Kč s tím, že by mohl odvrátiti tuto exekuci zaplacením 4.000 Kč každému ze žalobců, oba nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

V souzeném případě jde o žalobu podle § 951 obč. zák., jíž se žalobci jako nepominutelní dědici po zesnulém Antonínu T-ovi domáhají na žalovaném doplnění povinného dílu, tvrdíce, že povinný díl byl zkrácen tím, že zůstavitel za svého života prodal žalovanému kupní smlouvou ze dne 17. května 1918 svou usedlost za kupní cenu 14.000 K, ač prý usedlost ta měla v době prodeje nejméně cenu 150.000 Kč. Z toho dovozovali žalobci v žalobě, že právní jednání, jímž zůstavitel postoupil žalovanému usedlost, jest koupí smíšenou s darováním, při čemž hodnota daru vyplývá z rozdílu mezi skutečnou cenou usedlosti v době předání 150.000 Kč a mezi kupní cenou 14.000 Kč. Žalobci odporují tomuto darování, opírajíce žalobní nárok o předpis § 951 obč. zák., jenž stanoví, že vpočítají-li se při určení povinného dílu darování, jež učinil zůstavitel před svou smrtí (§ 785 obč. zák.), avšak pozůstalost nestačí k jeho uhražení, může zkrácený nepominutelný dědic žádati na obdarovaném vydání daru ke krytí toho, co se na něho nedostalo. Obdarovaný může ovšem zabrániti tomuto vydání daru tím, že zaplatí, co chybí. Je-li však — jak tomu jest v souzeném případě — obdarovaný, t. j. žalovaný, sám nepominutelným dědicem a tudíž oprávněn požadovati povinný díl, jest právě druhému jen potud, pokud by darováním obdržel více než povinný díl, který mu při započtení darů připadá. Ustanovení § 951 obč. zák., jímž mají býti chráněny zájmy zkrácených nepominutelných dědiců, nepředpokládá posloupnost podle posledního pořízení, nýbrž oprávnění k žalobě podle tohoto ustanovení přísluší zkrácenému nepominutelnému dědici i tehdy, jde-li — jako v souzeném případě — o zákonnou posloupnost dědickou. S hlediska tohoto zákonného ustanovení, jehož se žalobci v žalobě výslovně dovolávali, opírajíce o ně žalobní nárok, měly tudíž nižší soudy řešiti veškeré otázky sem spadající, totiž, zda jsou žalobci nepominutelnými dědici, zda a pokud zahrnuje v sobě kupní smlouva ze dne 17. května 1918, kterou předal zůstavitel za živa svou usedlost žalovanému, darování, k němuž lze přihlížeti při výpočtu povinného dílu, zda tímto darováním byl povinný díl vůbec nebo do jaké míry zkrácen, pokud se týče zda a o kolik obdržel žalovaný, jsa sám nepominutelným dědicem, oním darováním více, než by činil povinný díl, který by mu při započtení daru připadal, a zda a pokud se tudíž žalobci jako nepominutelní dědici mohou na žalovaném domáhati vydání daru za účelem uspokojení vypočteného povinného dílu. Nižší soudy se však s těmito rozhodnými otázkami vůbec nezabývaly, směšujíce zcela nesprávně otázku, jež je předmětem této rozepře, s otázkou, o kterou v souzeném případě podle žalobního přednesu vůbec nejde a o níž pojednávají ustanovení §§ 790 až 794 obč. zák., — totiž s otázkou, co se započítává či nezapočítává do dědického podílu při zákonné posloupnosti. Poněvadž se nižší soudy při svém nesprávném názoru nezabývaly s okolnostmi shora uvedenými, rozhodnými s hlediska § 951 obč. zák. pro řešení této rozepře, a neučinily v této příčině potřebná skutková zjištění, bylo dovolání vyhověti a podle § 510 c. ř. s. rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 12197.

Měl-li majitel hostince za povinnost odebírati (podle starého závazku) pivo a kořalku z pivovaru vrchnosti a za to měl v pachtovním užívání za levný pacht panské pozemky, nemůže se majitel panství do-

máhati na majiteli hostince plnění jeho závazku, nemůže-li svůj závazek plniti, ježto řečené panské pozemky byly držiteli hostince přiděleny podle zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., jako dlouhodobému pachtýři a jemu do vlastnictví připsány.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Rv I 1836/31.)

Na nemovitosti (hostinci) čp. 24 v L. žalobců byl zapsán tento vklad: »Dle odstupní smlouvy ze dne 2. března 1810 vloženo právo zástavní za povinnost držitelů pivo a kořalku z kníž. důchodu d-ského odebírati a vlastním potahem dováženi.« Žalobci koupili hostinec čp. 24 trhovou smlouvou ze dne 21. září 1900. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaném majiteli panství D., by žalovaný byl uznán povinným podepsati žalobcům vkladnou listinu k výmazu řečeného závazku, jinak že se stane výmaz na základě pravoplatného rozsudku v tomto sporu. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Podle názoru odvolatelů mělo žalobě býti vyhověno proto, že pachtýři hostince čp. 24 odebírali dosud pivo od žalovaného z titulu knížecího dekretu ze dne 30. dubna 1787, že se sporná povinnost k odběru piva zakládá na právu výsostném a jen na poměru bývalé vrchnosti k poddaným, tedy na právu veřejném, kterážto povinnost zanikla následkem cís. patentu ze dne 7. září 1848 čís. 1180 sb. zák. soudních. Jde o reální břemeno zapsané pod položkou C 1 ve vložce čís. 24 pozemkové knihy pro kat. území L., spočívající v tom, že držitelé nemovitostí v této knihovní vložce jsou povinni odebírati pivo a kořalku z knížecího důchodu D-ského a vlastním potahem je dováženi. Závazek tento založen byl, jak ze zápisu samého plyne, smlouvou ze dne 2. března 1810. Na základě této smlouvy jest prokázáno, že manželé Jan a Ludmila F-ovi převzali hospodu pod čís. 24 na gruntě Jiřího P-a pozůstávající s přivtělenou zahrádkou od šenkýře Václava F-a za 750 zl. do vlastnictví i s břemeny pod č. 1—9 tam uvedenými a že pod č. 2 této smlouvy uvedena jest povinnost, »šenk piva a kořalky (který oboje z D-ských knížecích důchodní k šenku bráti a svým potahem bezplatně přiváženi povinny jsou), věrně a bedlivě obstarati.« »Knihovní vtělení přítomného zápisu« povoleno bylo úřadem D-ským dne 24. března 1810. Na základě smlouvy ze dne 30. června 1842 jest dále prokázáno, že Kateřina W-ová převzala tutéž nemovitost do vlastnictví od manželů Jana a Ludmily F-ových s břemeny pod č. 2 písm. a) až f) uvedenými, zejména též povinnost, »šenk pivný a kořalečný, který oboje vždy z D-ského knížecího pivovaru braly a na svůj náklad bez náhrady přiváženi nechat museji a takový, jak jej obdržejí, bez lichvy prodávati.« Smlouva tato má tuto doložku: »Ohledně šenku pivního a kořalečného, pak vrchnostenských polí, který při hospodě se vždy do libosti vrchnostenské jen dané jsou, se tento kontrakt potvrzuje. V zámku D. dne 21. října 1842. Josef Fürst von L. m. p.«. Odvolatelé se snaží ze smluv těchto odvoditi, že se závazek k odběru piva a kořalky zakládá v poměru bývalé vrchnosti a tudíž v právu veřejném, avšak neprávem. Soud odvolací právě z těchto listin a z knihovních výpisů zjišťuje, že sporný závazek založen byl smlouvou a že v knihách pozemkových byl zapsán již před vydáním

nového knihovního zákona ze dne 25. července 1871 čís. 95 ř. zák., ano i před vydáním cís. patentu ze dne 7. září 1848 čís. 1180 sb. zák. soudních. Žalovaní smlouvou ze dne 21. září 1900 převzali tudíž břemeno založené smlouvou ještě před vydáním cís. patentu právě uvedeného a zapsané i ve staré knize pozemkové, i v knize nové. Účinky vyvazovacího patentu se proto na závazek, o nějž tu jde, vztahovati nemohou a také nevztahují. Jde tu totiž o závazek soukromoprávní zřízený smlouvou, nikoliv o závazek prýštící z bývalého poměru poddanského. Na tom nic nemění doložka v obou shora citovaných smlouvách, že smlouvy ty se potvrzují úřadem D-ským a ke knihovnímu vtělení povolují, vždyť tu šlo přece sice o právo vrchnosti (šenk piva z D-ského pivovaru a právo dle libosti odejmouti propachtované pole), ale jen o právo založené smlouvou. A pokud jde o doložku, že »jak dlouho tedy šenk trvati bude držitelé takové vybejvání poddanské roboty osvobození zůstanou«, má se věc tak, že osvobození od konání poddanské roboty bylo podmíněno věrným plněním odběru piva a kořalky z D-ského pivovaru, nikoliv naopak. Tím, že poddanský poměr a robota byly zrušeny, nebyl proto ještě zrušen závazek k odběru piva a kořalky. Nová břemena reální nemohou sice po vydání knihovního zákona z roku 1871 býti do pozemkových knih zapisována, avšak reální břemena založená před touto dobou a do knih zapsaná trvají dále, ač nejsou-li výhradně povahy veřejnoprávní, což v souzeném případě není.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Dovolací soud neshledává právní posouzení věci soudem odvolacím správným. Podkladem pro sporný právní poměr jsou listiny, na něž se odvolací soud odvolává, totiž smlouvy z 2. března 1810 a z 30. června 1842, pak výpisy z pozemkové knihy. Ani ve smlouvě z roku 1810 ani ve smlouvě z roku 1842 není smluvní stranou žalovaný ani jeho právní předchůdce. V prvé smlouvě smluvní strany »v p o n i ž e n o s t i p r o s e j í, by přítomný zápis potvrzenej a tu zde patří bez další vědomosti a přítomnosti vtělen byl«, načež bylo »Knihovní vtělení přítomného zápisu povoleno od ouřadu panství D-ského«. S t e j n á p r o s b a o povolení knihovního zápisu jest i ve smlouvě z roku 1842 a schválení tu zní: »Ohledně šenku pivního a kořalečního pak vrchnostenských polí, který při L-ské hospodě se vždy do libosti vrchnostenské jen dané jsou se tento kontracht potvrzuje. V zámku D. Josef Fürst von L.«. Ve smlouvě z roku 1810 převzali hospodu č. 24 manželé Jan a Ludmila F-ovi od Václava F-a do vlastnictví s břemeny pod č. 1 až 9 ve smlouvě uvedenými, mezi nimiž (jak správně uvádí odvolací soud) pod čís. 2 jest povinnost »šenk piva a kořalky (který oboje z D-ských knížecích důchodů k šenku bráti a svým potahem bezplatně přiváženi povinny jsou) věrně a bedlivě obstarati«, dále pod čís. 6 »Z těch k té hospodě ouhledně i exeku tak dlouho jak při této chalupy šenk dobře držan bude pod a časnou činži d l e d e k r e t u o d 30. d u b n a 1787 přináležejících 12 strychů pak u P-ské cesty čís. pop. 435 od dvora B-ského každoročně při sv. Havle 18 zl. do důchode D-ského tak sice

skládati, že kdyby jedenkráte od strany ouřadu, tudy zkrze jistou důležitost šenk odejmutý a za jinou stranou obrácen býti měl, tenkráte jim by pole odejmuté a jinému bedlivějšímu hospodáři dané býti se knížecí právo vyhražuje«, konečně v odstavci 2 jest uvedeno »... při čemž se upamatované činí, že ohledně šenku o této chalupy, jak dlouho tedy šenk trvati bude, držitelé takové k vybejvání podanské roboty osvobozené pozůstanou«. Ve smlouvě z roku 1842 převzala tudíž nemovitost Kateřina W-ová od manželů Jana a Ludmily F-ových s břemeny pod čís. 2 a) až f) uvedenými, tudíž stejnými, jak ve smlouvě z roku 1810 pod čís. 1 až 9 vypsána jsou. V této smlouvě na místo »ouřad«, o němž jest psáno ve smlouvě z roku 1810, že by mohl šenk odejmouti, stojí »ouřad D-ský«, dále jest tam uvedeno doslovně: »..... a tak dlouho dokavade v tomto pivní a kořalečný šenk se povede od vybejvání domkářské roboty vysvobozena byt má, kdyby ale dnes neb zejtra šenk v tomto obydlí přestal, ona povina bude tak jak jiný domkáři zásy robotu řádně na ji vykazovaným místě vykonávati.« Odstavec o šenku b) zní doslovně takto: »Šenk pivný a kořalečnej který oboje vždy z D-ského knížecího pivovaru a vynopalny braly a na svůj náklad bez náhrady převáželi nechat musejí a takový jak jej obdržejí, bez lichvy prodávati«. V odstavci F, kde zmínka jest o dočasném nájmu vrchnostenských polí, se odvoláváno na »dekret od 30. dubna 1787«. Z obou těchto smluv a zejména z odstavců jejich výslovně tu uvedených jest dovozovati, že závazek žalobců vložený pod C 1 ve vložce čís. 24 kat. území L. na hostinci čp. 24 znějící: »sine presentato. Dle odstupní smlouvy z 2. března 1810 vloženo právo zástavní za povinnost držitelů pivo a kořalku z kníž. důchodu d-ského odebírati a vlastním potahem dovážeti« jest závazkem založeným vlastně na knížecím dekretu z 30. dubna 1787, a to závazkem, v němž na jedné straně stojí knížecí vrchnost, na druhé straně pak poddaný robotník (od roboty domkářské pokud panské pivo a kořalku řádně šenkovati bude, osvobozený). Uvedený knížecí dekret z 30. dubna 1787 nebyl stranami soudu předložen a nelze proto bezpečně přezkoumati právní povahu závazku majitelů hostince čp. 24 v L. odebírati pivo a kořalku z panského důchodu a je vlastním potahem dovážeti. Nelze proto s bezpečností usuzovati, zda tato povinnost zanikla vydáním císařského patentu ze dne 7. září 1848 čís. 1180 sb. z. soudních. Pro případ, že tento zánik nastal, bylo by ovšem bezvýznamným, že bylo do nové pozemkové knihy zapsáno břemeno neplatné, které tímto zápisem platnosti nabýti nemohlo. To platí ovšem i o tom, že nynější žalobci kupní smlouvou ze dne 21. září 1900 výslovně břemeno to na vědomí vzali a převzali. Z obou uvedených smluv z roku 1810 a 1842 i ze smlouvy z roku 1900 a z knihovních zápisů však vysvítá, že položky C 1 a 2 v pozemkové knize ve vložce čís. 24 zapsané souvisejí a vzájemně se doplňují, tak, že za povinnost odebírati pivo a kořalku z knížecího pivovaru D-ského držitelé hostince mají v pachtovním užívání za levný pacht dvanáct strychů panských pozemků. Zníť položka C/2 takto: »Pres 27/10 1842 čís. 237. Dle trhové smlouvy z 30. června 1842 vkládá se právo zástavní za povinnost držitelů z vrchnostenského pole, které dekretem knížecím od 30. dubna 1787 ve výměře 12 strychů tak zvané u P-ské cesty č. parc. 553 od dvora B. pod časnou činží od 18 zlatých bez udání měny, která každoročně při sv. Havle do důchodu D-ského se platí, na tak dlouho přiděleno jest s tou výminkou, že kdyby dnes nebo zejtra úřad D-ský skrze jistou a důležitou příčinu, pak že by v šenkování piva a kořalky držitelé nedbanlivi byli, pivní a kořaleční šenk od tohoto čísla čp. 24 odejmouti a na jinou stranu v L. obrátiti chtěl a zapotřeby uznal obrátiti sobě knížecí úřad D-ský to právo vždy vyhražuje, poněvadž to pole na tak dlouho přiděleno jest, jak dlouho při té chalupě šenk provozován býti moct bude«. Jde tu tedy o plnění vzájemné, které jedno na druhém závisí. Žalovaný však není již vlastníkem pozemku, který byl dán vlastníkům hostince čp. 24 v L. v pachtovní užívání od dvora B., poněvadž pozemek ten byl podle zjištění nižších soudů žalobci Ladislavu P-ovi jako dlouhodobému pachtýři podle zákona ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z. n. přidělen a po zaplacení přejímací ceny do vlastnictví připsán. Žalovanému není z tohoto důvodu možno, by za odebírání piva a kořalky žalobcům plnil vzájemný svůj závazek jim slíbený za šenkování piva a kořalky od něho odebírané. Proto žalovaný, nemoha sám svůj vzájemný závazek plniti, nemůže od žalobců vzájemné plnění požadovati, a proto břemeno žalobců po právu netrvá i když nezaniklo již vyvazovacím patentem. Žalovaný také, nejsa vrchností k tomu oprávněnou, nemůže žalobcům odejmouti právo šenk provozovati a nemůže jim po odejmutí tohoto práva ukládati robotu, o níž v oněch starých smlouvách z doby před rokem 1848 byla řeč. Příčilo by se dobrým mravům a proto podle § 879 obč. zák. neplatné by bylo ustanovení, když žalobci by byli povinni závazek plniti, i když vzájemné plnění (laciný pacht pole) by nadále nedostávali. Pokud z oněch starých smluv bylo by lze vyvozovat nerovnost práv a závazků držitelů hostince s jedné strany a majitelů panství se strany druhé, jest tuto nerovnost klásti na vrub poměru poddaného k vrchnosti, tedy poměru dnes již zmizelého a při rovnosti práv občanů ústavní listinou zaručené jest veškeré výhody ze zaniklého poměru poddanského pokládati za neplatné. Z těchto důvodů nejvyšší soud uznal právní názor odvolacího soudu nesprávným a návrhu žalobnímu jako odůvodněnému vyhověl.

Čís. 12198.

Byla-li pohledávka, krytá kaucí hypotekou, přikázána, ač jest ve sporu, k hotovému zaplacení, aniž tomu bylo dlužníkem nebo zadnějšími hypotekárními věřiteli, pokud v úvahu přicházejí, odporováno, nabyl tento příkaz pravomoci.

Nebylo-li uložení na úrok (neprávem) provedeno ohledně jistinné pohledávky, nemůže to býti na újmu oprávněnému nároku věřitele, aby na úrok byla uložena částka, připadající z nejvyššího podání na kauci pro další vedlejší závazky, není-li jejich výše dosud určitelna, poněvadž není dosud ukončen spor o jistinnou pohledávku.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, R II 451/32.)

K rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost přihlásila knihovní věřitelka Josefa N-ová 46.018 Kč jako zbytek své hypotekární pohledávky 60.000 Kč s vedlejším příslušenstvím v rámci jistoty 6.000 Kč k hotovému zaplacení. Soud prvé stolice přikázal pohledávku 46.018 Kč k hotovému zaplacení, ač pohledávka byla ve sporu. Proti tomuto přikázání nebyl podán odpor, jejž vznesl zadnější knihovní věřitel Hugo F. jen proti přikázání útrat dosud neskončeného sporu C I 220/31, v rámci jistoty pro vedlejší příslušenství 6.000 Kč. Soud prvé stolice přikázal na tuto jistotu z nejvyššího podání 3.377 Kč 05 h k uložení na úrok. Rekursní soud tuto částku Josefě N-ové nepřikázal.

Nejvyšší soud změnil usnesení obou nižších soudů v ten rozum, že v rámci jistoty pro vedlejší příslušenství přikázal na útraty sporu Ck I 220/31 částku 5180 Kč 35 h uložením na úrok až do pravoplatného vyřízení tohoto sporu.

Důvody:

Josefa N-ová přihlásila pohledávku 46.018 Kč s příslušenstvím jako zbytek hypotekární pohledávky 60.000 Kč s 8% úroky z prodlení a s vedlejším příslušenstvím v rámci kauce 6.000 Kč k hotovému zaplacení. Podle její přihlášky a písemných dokladů k ní byl vykázán podle § 210 ex. ř. jako vykonatelný rozsudkem pro zmeškání ze dne 12. března 1931 a rozsudkem pro zmeškání ze dne 30. dubna 1931 jen nárok na splátku 2.800 Kč s 8% úrokem ze 45.300 Kč za dobu od 1. září 1930 do 1. března 1931 v částce 1812 Kč s 8% úrokem z prodlení od 1. září 1930 a na náklady 247 Kč 95 h. Měly tedy býti Josefě N-ové v rámci hypotekární pohledávky přikázány k hotovému zaplacení jen tyto písemně prokázané vykonatelné pohledávky a útraty povolení dražby 159 Kč 30 h; v rámci vedlejší jistoty útratové 6.000 Kč útraty účtované v přihlášce v přisouzené výši 819 Kč 65 h. Ostatní část účtované jistiny, pohledávka Josefy N-ové 46.018 Kč 10 h s příslušenstvím, zažalovaná u krajského soudu pod č. j. Ck I 220/31, tedy dosud sporná, neměla býti přikázána k hotovému zaplacení, poněvadž není ještě formalisována a není jisto, zda bude přisouzena, čili nic, a nebyla tedy její existence písemní listinou prokázána, jak toho § 210 ex. ř. vyžaduje. Podle § 220 ex. ř. mělo k této pohledávce býti přihlíženo jako k pohledávce pod rozvazovací podmínkou. Poněvadž Josefa N-ová sama uvedla, že pohledávka, jíž přihlásila, jest dosud ve sporu, ale nedala jistotu aniž prohlásila při rozvrhovém roku ochotu, že poskytne jistotu, že v případě prohry sporu přikázanou jí sumu peněžitou vrátí, bylo podle § 220 druhý odstavec ex. ř. částku připadající na tuto pohledávku uložiti na úrok. Poněvadž však první soud přihlášenou pohledávku 46.018 Kč 10 h, ač jest ve sporu, přikázal k hotovému zaplacení, aniž tomu bylo dlužníky nebo zadnějšími věřiteli hypotekárními, pokud v úvahu přicházejí (§ 213 ex. ř.), odporováno, nabyl příkaz ten pravomoci co do jistiny a úroků pohledávky. Odpor byl platně vznesen zadnějším věřitelem Hugonem F-em jen proti přikázání útrat dosud neskončeného sporu Ck I 220/31 v rámci jistoty pro vedlejší příslušenství 6.000 Kč, ježto nejsou tyto útraty ještě pravoplatně přisouzeny. První soud přikázal na tuto jistotu z nejvyššího podání částku 3.377 Kč 05 h k uložení na úrok, aby z ní byly případné další útraty uhrazeny. Rekursní soud prohlásil, že Josefě N-ové částka 3.377 Kč 05 h v rámci jistoty pro vedlejší příslušenství nepřísluší, poněvadž jde o útraty sporu dosud neukončeného, že prý nelze použíti ustanovení § 224 ex. ř., poněvadž nejde o hypoteku kauční nebo úvěrovou, neboť jí se prý nekryjí nově vzniklé samostatné pohledávky, nýbrž jde o krytí platů vedlejší akcesorní povahy. Neprávem. Jde o poměr kauční, jenž toho času dosud není ukončen. Kdyby již byl ukončen býval v den rozvrhového usnesení pravoplatným přisudkem pohledávky 46.018 Kč 10 h s příslušenstvím, končil by i kaučni poměr pro vedlejší závazky dnem rozvrhového roku a bylo by lze přikázati k hotovému zaplacení v rámci jistoty pro vedlejší závazky jen útraty vzniklé proti exekutům do dne rozvrhového roku (srv. rozh. 8357 a 11.380). Poněvadž však kaučni poměr nebyl do té doby ukončen, neboť se v ten den nevědělo, jak dopadne spor Ck I 220/21, měla se účtovaná kapitálová pohledávka přikázati podle § 220 druhý odstavec ex. ř. uložením příslušné sumy na úrok a rovněž se měla přikázati příslušná suma na vedlejší příslušenství uložením na úrok v rámci jistoty pro vedlejší závazky 6.000 Kč podle § 224 ex. ř. Okolnost, že uložení na úrok nebylo (neprávem) provedeno ohledně pohledávky kapitálové, nemůže však býti na újmu oprávněnému nároku věřitelky Josefy N-ové, aby na úrok byla uložena částka 5.180 Kč 35 h, připadající z nejvyššího podání na jistotu pro další vedlejší závazky, neboť podle dlužního úpisu ze dne 5. března 1928 byla jistota tato zřízena pro veškeré útraty a výlohy soudní a exekuční, jež by vznikly věřitelce hájením jejích zájmů při vymáhání pohledávky kapitálové. Výše útrat a výloh není však dosud určitelna, poněvadž nebyl dosud spor o kapitál pohledávky ukončen a kaučni poměr není dosud zlikvidován. Bylo proto dovolacímu rekursu vyhověti.

Čís. 12199.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Je-li podle stanov družstva jeho představenstvo schopno se usnášeti, jsou-li přítomni tři členové představenstva, vyžaduje se osobní přítomnost aspoň tří členů představenstva. Není tu přípustné hlasování »per rollam« nebo tak, že nepřítomní členové o usnesení přítomných členů představenstva věděli nebo je dodatečně schválili.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, R II 473/32.)

Rejstříkový soud nevyhověl žádosti o zápis změn členů představenstva, na nichž se usnesla valná hromada družstva. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc prvému soudu s poukazem, by ji znovu vyřídil.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že se soudu prvé stolice ukládá, by, doplně řízení ve směrech naznačených v odůvodnění tohoto usnesení, znovu rozhodl o opovědi. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Podle usnesení ze dne 22. září 1932 nevyhověl rejstříkový soud žádosti o zápis změn členů představenstva, na nichž se usnesla valná hromada družstva ze dne 25. června 1932, z důvodu, že nebyli k valné hromadě pozváni všichni členové, zejména ne ti, kteří sice byli přijati ve schůzích představenstva ze dne 9. prosince 1928 a 10. ledna 1930 za členy, kteří však teprve ve dnech 28. května 1932 až do 4. června 1932 podali písemné přihlášky, a že tedy pro nepozvání všech členů byla valná hromada nezpůsobilá k usnášení a tím i ku provedení voleb. Při tom vycházel soud prvé stolice z právního názoru, že členové představenstva, rozhodovavší o přijetí členů, Arnošt a Emil C-ovi byli, majíce svěřenu celou agendu družstva od svých manželek jako dalších členů představenstva, oprávněni ku přijetí nových členů, a že přijetí toto je platné podle §§ 18 a 26 druž. zák. Rekursní soud vyhověv rekursu družstva, zrušil usnesení soudu prvé stolice a věc mu vrátil s poukazem, by opověď družstva vyřídil bez ohledu na důvody zamítavého usnesení, vycházeje z názoru, že přijetí oněch členů na řečených schůzích představenstva je neplatné, poněvadž při nich byli přítomni jen dva členové představenstva a nestalo se přijetí většinou podle § 7 stanov, a že stanovy nemají ustanovení o zastupování nepřítomného člena představenstva. S tímto názorem rekursního soudu jest souhlasiti. Podle jasného předpisu § 7 stanov je představenstvo schopno se usnášeti, jsou-li přítomni tři členové představenstva, usnesení se děje většinou hlasů a při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy. Předpokladem je tedy osobní přítomnost aspoň tří členů. O plné moci k zastupování nepřítomného člena představenstva se ve stanovách neděje zmínka, a nelze ani usnesení způsobem »per rollam«, jak rekurenti hledí dodatečné přijetí členů ospravedlniti, nebo způsobem, že nepřítomné členky představenstva o tom věděly nebo dodatečně mlčky je schválily, odůvodniti stanovami nebo zákonem, poněvadž tu jde o osobní výkon práv vyplývajících z funkce představenské. Takový způsob přijímání členů, jak rekurenty je líčen, není ani doložen zápisy v knize protokolů o schůzích představenstva.

Čís. 12200.

Pojišťovací smlouva.

Výklad ustanovení pojišťovacích podmínek shodného s dosud neúčinným ustanovením § 121 odst. (3) poj. ř.

Ke splnění předpokladu, že spor jest veden na podnět pojistitele »nebo jinak k jeho poukazu«, stačí nejen příkaz pojistitele k vedení sporu, nýbrž jakýkoliv poukaz, jehož provedení má v zápětí vznik útrat. Jde o takový poukaz, jmenoval-li pojistitel ve smyslu ustanovení pojišťovacích podmínek shodného s § 124 odst. (2) poj. ř. pojistníku ve sporu proti němu o náhradu škody právního zástupce a dal pojistníku příkaz k podpisu plné moci, což pojistník učinil.

Ustanovení pojišťovacích podmínek, ukládající pojistníku poměrnou část útrat, pakli je odsouzen k větší náhradě, než činí pojišťovací jistina, a další ustanovení, že pojistitel ručí za útraty v poměru pojistné sumy k nároku vznesenému třetí osobou a přesahujícímu pojistnou sumu, předpokládá, že útraty nevznikly z podnětu pojistitele.

Ani právní zástupce pojistníka nemůže na něm žádati poměrnou část útrat, věděl-li, že ho ve smyslu pojišťovacích podmínek jmenoval pojistitel zástupcem pojistníka a že pojistník podepsal plnou moc z příkazu pojistitele.

Tím, že pojistník zaplatil ve smyslu pojišťovacích podmínek určitá procenta z útrat, neprojevil (§ 863 obč. zák.) souhlas se smírem, jejž uzavřel jeho právní zástupce s poškozeným bez jeho vědomí.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Rv II 541/31.)

Žalovaná společnost byla pojištěna u pojišťovny S. proti povinnému ručení z jízdy automobilem. § 12 pojišť. podmínek ukládal pojištěnci povinnost uděliti procesní plnou moc právnímu zástupci, naznačenému mu pojišťovnou. Ve sporu, v němž byla žalována společnost o náhradu škody z jízdy automobilem, byla žalovaná právně zastoupena nynějším žalobcem Dr. K-em. Předmětem onoho sporu Ck I 261/24 bylo 95.060 Kč, žalovaná společnost byla pojištěna u společnosti S. na 50.000 Kč. Spor Ck I 261/24 skončil smírem, jímž se žalovaná zavázala zaplatiti poškozenému 10.000 Kč. Podle § 13 pojišťovacích podmínek pojišťovna jest povinna hraditi útraty potud, pokud je bylo nutno vynaložiti. Byly-li útraty vynaloženy ve sporu, vedeném na podnět pojišťovny, nebo jinak k jejímu poukazu, jest povinna nahraditi je, aniž je započte do odškodného, které má platiti. Dále jest uvedeno v § 13 pojišť. podmínek, že společnost ručí za útraty v poměru pojistné sumy k vznesenému nároku, je-li pojistná suma nižší, než nárok třetí osobou vznesený. Konečně nahradí pojišťovna ve smyslu odst. 4 tohoto paragrafu útraty — je-li pojistník povinen podle smlouvy nebo po zákonu nésti část škody sám — jen v tomto poměru. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované společnosti z celkových útrat ve sporu Ck I 261/24 náhrady poměrné části 3.472 Kč 70 h. Procesní soud prvé stolice přisoudil žalobci jen 600 Kč, jinak žalobu zamítl. Důvody: Žalovaná namítá nedostatek pasivní legitimace, poněvadž není v právním poměru se žalobcem, nýbrž jen s pojišťovnou S. Dále uplatňuje žalovaná, že žalobce nebyl oprávněn žalovati, nýbrž jen pojišťovna S., proti ní se žalovaná zavázala zaplatiti část útrat a dala se zastupovati žalobcem, jen na příkaz pojišťovny; není proto žalobce legitimován k podání žaloby. Dále tvrdí žalovaná strana, že smír byl uzavřen bez jejího souhlasu, a navrhuje proto zamítnutí žaloby. Jest sice správné, že pojistník není povinen, by nechal platiti proti sobě smír uzavřený pojišťovnou bez jeho vědomí a svolení s poškozeným, neboť pojišťovací smlouvou o povinném ručení nevzcházejí právní vztahy mezi pojišťovací společností a poškozeným, pročež není pojišťovací společnost sama o sobě oprávněna, by nárok poškozené třetí osoby bezprostředně a samostatně zapravila. Oprávnění, zaplatiti poškozené třetí osobě náhradu, příslušející podle smlouvy pojišťovací, jest pojistiteli vzhledem k platnosti již nabyvšímu § 128 pojišť. zákona ze dne 23. pro-

since 1917 čís. 501 ř. zák. vyhraženo jen pro případ, že o tom pojistníka dříve zpravil, a sahá toto oprávnění pojistitelovo k placení jen potud, pokud jest pojistník zavázán k placení. Z tohoto ustanovení zákona plyne, že má býti pojistník včas zpraven o vyjednávání o smír a že mu má býti dána příležitost, by se zúčastnil a uplatnil své námitky proti náhradním nárokům poškozené třetí osoby a nemusí pojistník nechati proti sobě platiti smír, uzavřený bez jeho souhlasu. Vzhledem k tomu, že žalovaná společnost již zaplatila 10% náhrady, již smluvila pojišťovna s poškozeným, schválila již smír uzavřený pojišťovací společností s poškozeným a jest proto také povinna zaplatiti útraty ve smyslu § 6 dodateč. ustanovení k všeobec. podmínkám a to 10% z částky co do výše uznané 6.000 Kč, t. j. v daném případě 600 Kč. Žalovaná strana uplatňuje, že pojišťovací společnost jest povinna platiti útraty sama, jelikož právní rozepře Ck I 261/24 byla vyřízena smírem, jímž se žalovaná strana zavázala zaplatiti 10.000 Kč, tudíž peníz nepřevyšující pojistnou částku 50.000 Kč. K odůvodnění svého nároku odvolává se žalující strana na ustanovení § 13 čís. 3 pojišť. podmínek, že pojišťovna ručí jen v poměru pojistné sumy k vznesenému nároku, je-li pojistná suma nižší než nárok třetí osobou vznesený. Názoru žalující strany nelze však přisvědčiti, neboť nerozhoduje zažalovaná částka 95.060 Kč, nýbrž co bylo přisouzeno soudním rozhodnutím, a nebo smírem na jisto postaveno, a jest proto pro soud rozhodná skutečnost, mezi stranami nesporná, že spor č. j. Ck I 261/24 byl vyřízen mimosoudním smírem, podle něhož se zavázala pojišťovna zaplatiti 10.000 Kč, v čemž jsou zahrnuty i útraty právního zastupování zástupce poškozeného. Hledíc k tomu, že přisouzených 10.000 Kč nepřevyšuje pojištěných 50.000 Kč, má soud za to, že pojišťovna jest povinna nésti útraty vzniklé právním zastupováním žalobce ve smyslu § 13 pojišť. podmínek ze svého, neboť nerozhoduje výše vzneseného nároku, nýbrž nárok, který byl soudním rozhodnutím nebo smírem na jisto postaven, v daném případě částka 10.000 Kč (Ehrenzweig: Rechts-Ordnung der Vertragsversicherung vydání z r. 1929 § 121, str. 351). Neprávem odvolává se proto žalující strana na ustanovení § 13 čís. 3 pojišť. podmínek, jež souhlasí s doslovem § 121 pojišť. zák. o pojišť. smlouvě, který sice ještě nenabyl platnosti, neboť není myslitelno, že může býti směrodatné ocenění sporu a uplatňovaný nárok poškozeného, nýbrž jen částka, jež byla přisouzena aneb smírem na jisto postavena. Naproti tomu jest přisvědčiti žalující straně, pokud uplatňuje, že žalovaná strana jest povinna zaplatiti 10% útrat účtovaných žalující stranou částkou 6000 Kč. Strany se shodují v tom, že pojišťovna S. uznala pojistníkův nárok na náhradu škody podle důvodu, t. j. podle všeobecných neb zvláštních podmínek smlouvy za oprávněný (roz. čís. 4151 sb. n. s.). Žalovaná strana uzavřela s pojišťovnou pojišťovací smlouvu, podle níž pojistník byl povinen dáti se ve sporu zastupovati osobou, již mu společnost jmenovala. V souzeném případě jmenovala pojišťovna S. žalobce a udělila mu žalovaná plnou moc, by ji zastupoval v právní rozepři Ck I 261/24 v trestní věci T 635/24. Tím však, že žalovaná strana uzavřela pojišťovací smlouvu, podrobila se také pojišťovacím podmínkám, tudíž i §§ 12 a 13 jak i § 6 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám a vzala na sebe také povinnost, dáti se zastupovati advokátem jí naznačeným. Žalovaná strana projevila souhlas s přivzetím tohoto zástupce tím, že podepsala plnou moc a nevznesla námitky proti jmenovanému právnímu zástupci, nýbrž dala se zastupovati po celou dobu trvání právní rozepře. Uváží-li se, že se žalovaná strana uzavřením pojišťovací smlouvy podrobila pojišťovacím podmínkám, tudíž i ustanovením uvedeným v § 6 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám, má soud za to, že se žalovaná strana podepsáním plné moci také zavázala ve smyslu § 6 dodatečných ustanovení nahraditi část útrat, nikoliv však pojišťovně, nýbrž přímo právnímu zástupci, neboť žalovaná splnomocnila přímo žalobce, by ji zastupoval. Nejde jen o právní poměr, jak žalovaná strana tvrdí, mezi pojišťovací společností a žalovanou stranou, nýbrž pojišťovací smlouvou zavázala se žalovaná společnost dáti se v rozepři zahájené proti ní zastupovati žalobcem a zavázala se podle pojišťovací smlouvy část útrat, tudíž 10% nésti ze svého, což znamená, že žalovaná strana jest povinna 10% útrat právního zástupce se svolením pojišťovny zřízeného nahraditi ze svého, a to na základě plné moci, již mu žalovaná strana udělila, čímž vstoupila žalovaná do přímého právního poměru se žalobcem. Přísluší proto žalobci právo na náhradu útrat právního zastoupení ve sporu Ck I 261/24 částkou 600 Kč. Názor, který zastává žalovaná strana, zaujímá částečně rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 9. června 1909 Gl. Ú. čís. 4647, tam však jde o jiný předpoklad, neboť podle pojišťovacích podmínek zavázala se pojišťovací společnost, že béře věc za svou a převezme spor a zastoupí v rozsahu převzatého pojišťovacího závazku za pojistníka, kdežto v souzeném případě zavázala se žalovaná strana již podle pojišťovacích podmínek s § 6 dodat. ustanovení k všeobec. podmínkám, jímž se podrobila nahraditi část útrat a to 10% ze svého. Uváživ, že právní rozepře Ck I 261/24 byla vyřízena smírem, jímž se žalovaná strana zavázala zaplatiti 10.000 Kč, což nepřevyšuje pojistnou částku 50.000 Kč, měl soud ve smyslu § 13 čís. 1 a 3 pojišť. podmínek za to, že tyto útraty jest povinna hraditi pojišťovací společnost a byl proto nárok tento zamítnut. Naproti tomu jest žalobní nárok co do výše 600 Kč oprávněn, jelikož pojistník nese podle § 6 dodat. ustanovení o všeobec. podmínkách 10% ze všech útrat ze svého.

K odvolání obou stran o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil v podstatě z jeho důvodů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl žalobcovu dovolání.

D ů v o d y:

Ustanovení § 13 č. 2 pojišťovacích podmínek praví: »Byly-li útraty vynaloženy ve sporu vedeném na podnět společnosti nebo jinak k jejímu poukazu, jest povinna nahraditi je, aniž je započte do odškodného, které má platiti.« Ustanovení to odpovídá dosud neúčinnému (§ 167) ustanovení § 121 odstavec 3 zákona o pojišťovací smlouvě a je proto vyložiti smluvní ustanovení týmž způsobem, jako ustanovení zákona. Ze slov »nebo jinak k jejímu poukazu« zřejmě plyne, že nejen příkaz pojistitele k vedení sporu, nýbrž jakýkoliv poukaz, jehož provedení má v zápětí vznik útrat (§ 57 odstavec (2) zákona), stačí ke splnění předpo-

kladu § 121 odstavec (3) zákona a tudíž i § 13 čís. 2 pojišťovacích podmínek. Zjištěno je, že pojišťovna S. jmenovala ve smyslu § 12 pojišťovacích podmínek kryjícího se s § 124 odstavec (2) zákona oba žalobce zástupci žalované strany ve sporu Josefa V-a proti ní o náhradu škody vedené (č. j. Ck I 261/24), dala žalované příkaz k podpisu plné moci ze dne 18. září 1924 a žalovaná tak učinila. Tím zavdala pojišťovna zřejmě podnět k tomu, že činností těchto advokátů v onom sporu vznikly útraty, jež pojišťovna je podle § 13 čís. 2 pojišťovacích podmínek povinna plně hraditi. Ustanovení § 13 čís. 4 pojišťovacích podmínek odpovídá dosud neúčinnému (§ 167) ustanovení § 121 čís. 4 zákona o pojišťovací smlouvě, jež má právě na mysli případ, kde třetí osoba uplatňuje vyšší nárok, než činí pojišťovací jistina, a ukládá pojistníku poměrnou část útrat, pakli je odsouzen k větší náhradě než činí pojišťovací jistina, což platí, při výkladu podle § 914 obč. zák. (čl. 278 obch. zák.), ovšem za předpokladu, že útraty nevznikly z podnětu pojistitele. Obsahuje-li § 13 čís. 3 pojišťovacích podmínek ustanovení, jež není kryto žádným zákonným ustanovením, že společnost ručí za útraty v poměru pojistné sumy k nároku vznesenému třetí osobou a přesahujícímu pojistnou sumu, nepraví, že to platí i tehdy, když společnost zavdala podnět k útratám, a lze ustanovení to vykládati ve smyslu následujícího čís. 4 § 13 pojišťovacích podmínek, a to proto, že úprava podmínek pojišťovacích pochází od ní a jest je vykládati podle § 915 obč. zák. v její neprospěch. Neplyne proto z pojišťovacích podmínek závazek žalované strany ke hrazení poměrné části útrat vzniklých ze zastupování Dr. K-em. Je-li tomu tak, nemůže ani tento na žalované straně žádati poměrnou část útrat, poněvadž věděl, že ve smyslu pojišťovacích podmínek (§ 12) ho jmenovala pojišťovna za zástupce žalované strany a tato z jejího příkazu plnou moc podepsala. Tvořily proto pojišťovací podmínky součást zmocňovací smlouvy a jest jimi vázán i žalobce. Jaký vliv má na závazek k náhradě útrat pojišťovně dodatečný souhlas pojistníka s procesním úkonem z jeho podnětu nekonaným, je posouditi podle jednotlivého případu. Z toho však, že žalovaná zaplatila podle § 6 dodatečných pojišťovacích podmínek 10% útrat 6.000 Kč, nelze nepochybně podle § 863 obč. zák. souditi, že projevila souhlas se smírem uzavřeným žalobcem s poškozeným bez jejího vědomí. Neboť smír ten je oproti poškozenému V-ovi podle §§ 31 čís. 2 a 34 c. ř. s. účinným a k zaplacení 10% útrat je pojistník povinen podle § 6 dodatečných pojišťovacích podmínek za všech okolností. Nelze proto uznati, že žalovaná tím schválila procesní úkony žalobce, a netřeba se zabývati otázkou, jaký vliv má dodatečný souhlas.

Čís. 12201.

Závada v obsazení soudu při jednom roku působí zmatečnost jednání (§ 477 čís. 2 c. ř. s.) při tomto roku, nikoliv však zmatečnost jednání, které bylo provedeno v jiném roku, při němž bylo řízení provedeno znova. Použití protokolu o dřívějším jednání při zmatečném roku neznamená nedostatečné obsazení soudu projednávajícího spor znova a může přicházeti v úvahu jen jako vada řízení.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Rv II 664/31.)

Žalobě o zaplacení peněžité pohledávky bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Zmatečnost vytýkají dovolatelé proto, že při roku konaném v prvé stolici dne 29. dubna 1930 byl sepsán protokol takřka výlučně v nepřítomnosti senátu, že předseda se objevil jen na chvilku a vynesl průvodní usnesení, aniž četl důkazní návrhy, a proto zamítl všecky důkazy jako nerozhodné a nařídil výslech stran. Ze spisu vyplývá, že při onom roku nebyl vynesen rozsudek, že při následujícím jednacím roku 30. prosince 1930 byl projednán spor znovu před změněným senátem, žalobkyně navrhla rozsudek pro zmeškání pro nedostavení se žalovaných podle § 399 c. ř. s. Žalobkyně pak přednesla to, co v žalobě a v přípravném spise a v protokolech ze dne 1. a 29. dubna 1930, a byla přečtena žalobní odpověď a také tvrzení žalovaných přednesené při roku konaném dne 29. dubna 1930. Rovněž při následujícím roku dne 24. února 1931, při němž byl vynesen rozsudek, a jenž se konal zase před změněným senátem, bylo podle obsahu protokolu provedeno řízení stejným způsobem jako při roku dne 30. prosince 1930. Rozsudek není tedy zmatečným proto, že soud nalézací, znova spor projednavší dne 24. února 1931, nebyl řádně obsazen. Nedostatečnost obsazení soudu při jiném roku mohla by způsobiti zmatečnost jednání při tomto roku, ale nikoli zmatečnost jednání, které bylo provedeno v jiném roku, při němž řízení bylo provedeno znova. Mohlo by tedy jíti jen o zmatečnost roku konaného dne 29. dubna 1930. Použití protokolu o dřívějším jednání při zmatečném roku neznamená nedostatečné obsazení soudu znova spor projednávajícího a může přijíti v úvahu jen jako vada řízení. Ale v tom směru dovolatelé nečiní v odvolání výtky. Odvolací soud neměl příčiny zabývati se vadností podmíněnou použitím takového protokolu. Vytýkají-li dovolatelé teprve v dovolání, že senát použil zmatečného protokolu, je jejich výtka opožděná, ježto ji zmeškali v odvolání. Ostatně by tato závada neznamenala vadu řízení odvolacího podle čís. 2 § 503 c. ř. s., ježto by tato okolnost nebyla na úkor úplnému vysvětlení a důkladnému posouzení věci, any nižší soudy skutečně přihlédly k přednesu žalovaných ve zmatečném protokolu. Vždyť se tak stalo ve prospěch dovolatelů a sloužilo právě k vysvětlení věci.

Čís. 12202.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.). Nepříčí se dobrým mravům soutěže, označuje-li se obchodník technicky vzdělaný jako »kino-inženýr«.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1932, Rv I 1201/31.)

Žalobě, by žalovaný byl uznán povinným zdržeti se nadále užívání titulu, pokud se týče firemního nápisu »kino-ingenieur Dr. O.« na svých tiskopisech, dopisních papírech, obálkách a reklamních listech jakého-

koliv druhu a by byl uznán povinným tyto písemnosti v jeho rukou se nacházející, na kterých je natištěno pozastavené označení »kino-ingenieur Dr. O.« zničiti neb slovo kino z označení tohoto »kino-ingenieur« vyhladiti, oba nižší soudy vyhověly.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Po právní stránce posoudily oba nižší soudy věc správně, pokud uznaly, že pro zdržovací a odstraňovací žalobní nárok je nerozhodné, zda jednal žalovaný obmyslně, či zda byl v dobré víře o tom, příčí-li se závadné jednání dobrým mravům soutěže, je-li klamavé a je-li způsobilé získati mu při soutěži přednost před jinými soutěžiteli. I v tom směru je posouzení správné, že nesejde na tom, zda věděl žalobce již dříve o používání závadného označování, a zda je před žalobou pozastavil, dále že je nerozhodné, zda došlo za sporu k soudnímu smíru, který žalobce, jenž při sepisování smíru přítomen nebyl, podle výhrady mu učiněné odvolal. Jde v první řadě o to, zda je označování žalovaného jako kino-inženýr v rozporu s dobrými mravy soutěže, tedy o právní posouzení. Žalovanému se nevytýká, že užíval v obchodním styku a také při reklamě akademických titulů, na něž má nárok, nýbrž že jich — jmenovitě titulu inženýrského — užíval v nevhodném spojení se slovem kino. Oba nižší soudy shodně uznávají, že nejde o jednání šálivé, nicméně však oba mají za to, že se toto jednání příčí dobrým mravům soutěže. Soud první stolice poukazuje k tomu, že prý nelze úpravu akademického titulu jako kino-inženýr, žalovaným vymyšlenou, srovnati s názorem o slušnosti a o dobrých mravech v hospodářském styku žádoucích, protože zřejmě směřuje k lákání zákazníků výslovným a nápadným upozorňováním na zvláštní odbornou způsobilost a kvalifikaci žalovaného, nehledíc ani k možnosti jakési degradace akademického titulu; ono spojení prý by mohlo v důsledcích vésti i k zesměšnění tohoto akademického titulu. Akademické tituly nebyly prý žalovanému propůjčeny na základě odborných znalostí a zkoušek z oboru kinematografie, také prý není zapotřebí k prodeji a montáži kinostrojů zvláštních odborných znalostí a vědomostí, jež by bylo lze získati jen studiem na vysoké škole technické; žalovaný, užívaje v obchodním styku akademických titulů jako vyznamenání, musí se prý při tom držeti obsahu listiny titul ten mu propůjčující a může tudíž za premiované výkony označovati jen ty, na které se ono vyznamenání vztahuje; v souzeném případě jest prý však titul, povolání atd. pro jakost zboží nebo výkonů úplně bez významu. Odvolací soud uvádí k odůvodnění svého názoru, že prý nelze srovnati s dobrými mravy soutěže, když žalovaný k označení svého, pouze obchodního, t. j. pouze prodejem a montáží kinostrojů se zabývajícího závodu používá inženýrského titulu, získaného nikoli výhradně pro obor kinematografie, a to v grafické úpravě takové, z níž je patrný zřejmý úmysl, vzbuditi pozornost kombinací slov kino-inženýr, ač obě k sobě jinak nepatří. S těmito důvody nižších soudů dovolací soud nesouhlasí. Především nesejde na tom, zda by bylo lze proti onomu označení činiti námitky s hlediska stavovského, které zde, kde běží o použití zákona

o nekalé soutěži, nepadá na váhu, protože o tom rozhodují docela jiné normy, právě tak jako nelze na př. tu řešiti, zda lze používání takových spojek schvalovati s hlediska jazykové čistoty. Tu jde výlučně o předpisy zákona o nekalé soutěži, a to o předpis § 1 cit. zákona, jak správně oba nižší soudy poznaly. Proto nelze přihlížeti k úvahám prvního soudu o tom, zda lze ono poznačení schvalovati s hlediska stavovského a zda by mohlo snad takové spojování — třeba nikoli právě toto spojení, jež je předmětem žaloby, — vésti k zesměšnění akademických titulů. Nemají-li však oba nižší soudy v zásadě námitek proti tomu, by se i v obchodním styku a i při reklamě nepoužívalo akademických titulů, pokud nositelé mají na ně nárok, jde skutečně jen o sdružení dvou nezávadných výrazů, v němž soudy vidí závadu, protože jinak upozorňování na zvláštní odborné vzdělání a na odbornou způsobilost je zajisté obsaženo také při takovém způsobu inserování, kde k vytýkanému sdružení nedošlo a kde by tedy nižší soudy proti němu neměly námitek, třeba by šlo také jenom o prodej hotových strojů a jejich montáž. Dovolací soud má za to, že ani v obchodě a dokonce ani při montáži odborné technické vzdělání a technické znalosti nejsou bez významu, ba že jak obchodníci s technickými odbornými studiemi a zkušenostmi, tak také kupující obecenstvo mohou míti na tom oprávněný zájem, by se na tyto mimořádné znalosti upozornilo tam, kde upozornění odpovídá pravdě. Třeba nebylo zvláštního titulu inženýrského a zvláštního studia pro obor kinematografie, přece zajisté je tento obor součástí vyšší skupiny strojního inženýrství, nehledíc k tomu, že vědecká práce žalovaného, jež byla předpokladem titulu doktorského, byla z tohoto užšího oboru. Nelze míti s hlediska soutěže námitky proti tomu, by obchodník technicky vzdělaný nevzbudil pozornost obecenstva poukazem na toto vzdělání, což je právě účelem reklamy, a nestačí s hlediska zákona o nekalé soutěži k zákazu, že snad se upozornění stalo formou po jiné stránce nevhodnou, není-li volený způsob sám o sobě nemravný a proto nepřípustný (na př. nemravná vyobrazení a pod.). Tomu tak v souzeném případě není. Proto bylo dovolání vyhověti, aniž bylo třeba zkoumati, zda bylo jednání žalovaného způsobilé poškoditi soutěžitele.

Čís. 12203.

Návrh na povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva bez udání, zda je navržen vklad, či záznam, jest jako nedostatečný zamítnouti. Předběžné vyřízení návrhu nařízením opravy podle §§ 84 c. ř. s., 78 ex. ř. nemá tu místa.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1932, R II 433/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Vymáhající věřitel navrhl exekuci vnuceným zřízením práva zástavního, aniž udal, zda navrhuje vklad, či záznam. Nemohlo proto býti návrhu vyhověno podle § 88 ex. ř. a podle předpisů knihovního zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs je na omylu, míně, že tu platí jen ustanovení exekučního řádu. Naopak platí tu také předpisy knihovního zákona, zákona to přísně formálního (§ 88 druhý odstavec ex. ř.). Také je na omylu dovolací rekurs, uváděje, že případná formální vada mohla býti podle § 84 c. ř. s. a § 78 ex. ř. opravena. Tomu brání předpis § 95 kn. zák. Jak již řečeno, jest knihovní zákon zákonem přísně formálním. Nařizuje v § 85 druhý odstavec, že v žádosti musí býti přesně udáno, co má býti v knize pozemkové zapsáno, a v § 96 uvádí, že nesmí býti povoleno nic více a nic jiného, než strana žádala; musí zejména býti udáno, zda se žádá vklad či záznam (§ 8 čís. 1 a 2 kn. zák.). Knihovní soudce není oprávněn, by návrh doplňoval nebo teprve výkladem návrhu se dohadoval, co má býti v knize zapsáno, i kdyby byl výklad sebe více nasnadě. Platí to pro tento případ tím spíše, že exekuční titul (rozsudek) byl vzat v odpor (ovšem jen vymáhající stranou) a to odvoláním i dovoláním, a že dovolání dosud není vyřízeno. Nebylo by lze odvolávati se na § 87 ex. ř., který ovšem nemluví o knihovním vkladu, ale jen proto, že se vztahuje na nemovitosti jak v knihách zapsané (§§ 88—89) tak v knihách nezapsané (§ 90 a další ex. ř.). Pro onen případ platí jen § 88 ex. ř., který již vklad výslovně jmenuje.

Čís. 12204.

Most, jejž zřídil soukromník se svolením příslušného správního úřadu svým nákladem na veřejném statku s úmyslem, že tam nemá zůstati na vždy, není příslušenstvím veřejného statku, nýbrž předmětem samostatným. Ten, kdo zřídil most z vlastního materiálu, stal se i vlastníkem mostu. K převodu vlastnického práva k mostu se vyžaduje také, by listina mající náležitosti §§ 432 a 433 obč. zák. byla uložena u soudu.

Žaloba zápůrčí jest přípustná i z domnělého vlastnictví k ochraně bezelstného a pořádného držení.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1932, R II 472/32.)

Přes říčku L. v J. ve Slezsku jest dřevěný most vystavěný roku 1878. Řečiště jest veřejným statkem, i cesty k mostu s obou stran jsou veřejným statkem. Žalobce, tvrdě, že most jest jeho vlastnictvím, domáhal se na žalovaných, by bylo uznáno právem, že žalovaným nepřísluší právo jezditi po mostě a že žalovaní jsou povinni upustiti v budoucnu od jízdy po mostě. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, nevzav za prokázáno, že most jest ve vlastnictví žalobcově. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Odvolatelka označila svou žalobu jako negatorní. Podle § 523 obč. zák. musí tudíž žalobkyně dokázati své vlastnictví k věci a osobování si práv žalovanými. Odvolací soud připustil a provedl důkaz ověřenou kupní smlouvou ze dne 11. června 1929 a zjistil na jejím podkladě, že dnešní žalující strana nabyla mostu touto smlouvou. Tím není vzhledem k všeobecnému popření soukromého vlastnictví žalobců ještě dokázáno vše. Žalující strana musí dokázati i vlastnické právo svého předchůdce. Ze zjištění místním ohledáním vyplývá, že most jest nad veřejným statkem a příjezdy k němu s obou stran jsou rovněž veřejným statkem, že tedy tvoří součást veřejné komunikace. Při místním ohledání nebylo popsáno postavení mostu, ale z povolujícího rozhodnutí ze dne 21. května 1878 vyplývá, že oba pilíře jsou na cizím pozemku, nikoli na pozemku předchůdce dnešní žalující strany, že nejde o několik snad položených trámů, nýbrž o řádně na pilotách postavený most s vyštěrkovanými příjezdnými rampami a se štěrkovanou drahou. Zde naskytla se otázka, může-li být most i přes takové spojení s půdou ve vlastnictví soukromém a může-li být chráněno jeho soukromé vlastnictví žalobou negatorní. Literatura (Randa, Právo vlastnické str. 12 a 13, vydání 5., opravené) i judikatura uznává v celku možnost soukromého vlastnictví k mostu odchylného od vlastníka sousedních silničních částí s tímto mostem spojených (rozhodnutí Geller Zent. Blatt 1905 str. 894, Sbírka nejv. soudu čís. 475 a 6325). Také § 4 slezského zákona ze dne 13. července 1898 čís. 33 říká, že mosty jsou pravidelně součástí silnice, v niž leží, výjimečně mohou být považovány za objekty samostatné. Opačné rozhodnutí jest Gl. U. čís. 12334. Užívání k účelům obecným řídí se pak podle smlouvy mezi veřejnou správou a vlastníkem mostu. Otázka způsobu nabytí není mimo rozhodnutí čís. 475 řešena. Soud uznává vzhledem k uvedenému stanovisku literatury a judikatury možnost soukromého vlastnictví k mostu a zkoumá proto i nabytí vlastnictví k mostu předchůdcem žalobců Jindřichem F-em. V tom směru nezhodnotil správně soud prvé stolice důkaz výměrem okresního úřadu v Těšíně ze dne 21. května 1878, z něhož vyplývá, že povolení ke stavbě mostu bylo dáno Mořici F-ovi soukromě; svědek Emanuel F. dále potvrdil, že skutečně most postavili pro vlastní potřebu očividně vlastním nákladem a vlastním materiálem, a potvrdil starosta S., že jej udržoval Jindřich F. Že nebylo pomýšleno na to, by vlastnické právo tehdejších stavebníků zaniklo, ať již v důsledku zásady, že stavba patří k pozemku, nebo že se stala příslušenstvím veřejné komunikace, patrno z toho, že okresní úřad učinil výhradu pro určitý okruh osob a zajistil jim právo jízdy a i z toho, že podle Emanuela F-a byla na mostě tabulka s nápisem »Soukromý most«. Podle shora uvedeného běře odvolací soud za prokázáno vlastnické právo předchůdce žalobců k mostu a na základě cit. smlouvy ze dne 11. června 1929 i vlastnické právo žalobců; actio negatoria jest přípustna. Ovšem jest pak možné, že účinek původní úmluvy mezi veřejnou správou a vlastníkem i jeho vlastnictví zruší nebo obmezí se faktickým užíváním a vydržením práva používání mostu buď ve prospěch obecné (veřejné) komunikace nebo ve prospěch jednotlivého majitele usedlosti, jak to namítají žalovaní. Ježto se s těmito otázkami soud prvé stolice vůbec nezabýval, zůstalo řízení kusé a byl rozsudek podle § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. zrušen.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nelze schváliti názor rekursu, že prý most nemůže býti ve vlastnictví žalobkyně a že nebyl ve vlastnictví jejích předchůdců, protože prý byl

zřízen v úmyslu, by na svém místě trvale zůstal, a protože prý přešel do veřejného statku, po případě do majetku oněch osob, do jichž pozemků byly vpuštěny pilíře. Místním ohledáním jest zjištěno, že příjezdy k mostu jsou ve veřejném statku a že i řečiště, nad nímž jest most, jest veřejným majetkem. Tvrzení, že pilíře byly vpuštěny do pozemků třetích osob, soukromých, neodpovídá tomuto zjištění. Okresní úřad politický v Těšíně jako oprávněný správce veřejného statku, na němž jest most vybudován, dal Mořici F-ovi k postavení mostu souhlas výnosem ze dne 21. srpna 1878 a uvědomil o tom i městskou radu v J. Most ten jest považovati za dočasnou stavbu, zřízenou na veřejném pozemku s úmyslem, že tam nemá zůstati navždy. To plyne jednak z toho, že jest to most dřevěný, jednak z obsahu výnosu, jenž v odstavcích 1 až 6 zevrubně vyznačuje rozměry a způsob provedení a v odstavci 8 vyhražuje určitým oprávněným, vlastníkům pozemků na levém břehu řeky bezplatné spoluužívání mostu. Nepatří tedy o něm zásada »inaedificatio cedit solo« vyslovená v §§ 297, 418 obč. zák., nýbrž jest předmětem samostatným. Až do vydání třetí dílčí novely ke všeobecnému občanskému zákonu posuzovalo se nabytí vlastnictví k takovým superaedifikátům obdobně podle zásad o nabývání věcí movitých. An tedy Mořic F. se souhlasem politického úřadu svým nákladem most postavil, stal se jako vlastník materiálu i vlastníkem mostu, z tohoto materiálu zbudovaného (srov. také Randa, Vlastnictví z r. 1917 str. 270). Nejvyšší soud schvaluje právní názor odvolacího soudu o vlastnickém právu předchůdce žalující firmy Mořice F-a a odkazuje v tom směru k jeho správnému odůvodnění. Ohledně vlastnického práva žalující firmy nelze však souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že jest prokázáno již smlouvou z 11. června 1929. V odst. II. této smlouvy jest ovšem uvedeno, že Mořic F. prodává nynější žalobkyni též »most přes řeku L.«, což jest nesporně most, o který běží. To však o sobě nestačilo ku převodu vlastnického práva, neboť podle §§ 434—435 obč. zák. v doslovu třetí dílčí novely se ještě také vyžaduje, aby listina mající náležitosti §§ 432 a 433 obč. zák. byla uložena u soudu. Že tyto náležitosti byly splněny, nebylo prokázáno, ba ani tvrzeno. Vlastnické právo žalobkyně není tedy náležitě prokázáno. Leč to v souzeném případě nevadí, neboť žalobkyně, i když nepodala přesný důkaz svého vlastnictví, dokázala přece touto listinou platný právní důvod a pravý způsob, kterým nabyla držby mostu. K ochraně bezelstného a pořádného držení připouští nauka i prakse podle obdoby § 372 obč. zák. žalobu zápůrčí z domnělého vlastnictví (actio Publiciana negatoria). Žalobkyni jest pokládati za vlastníci proti každému držiteli, který nemůže udati žádný platný titul držby mostu aneb udá jen titul slabší. Žalovaní bránili se námitkou vydržení práva jízdy po mostě a jest proto nutné tvrzení jejich přezkoumati. Odvolací soud právem považuje řízení za kusé, ježto nebyly provedeny důkazy potřebné k rozhodnutí o této námitce.

Čís. 12205.

Nelze povoliti exekuci na užívací právo povinného ve smyslu § 504 obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1932, R I 1043/32.)

Soud prvé stolice povolil exekuci zabavením a vnucenou správou užívacího práva dlužníkova. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Exekuce vede se na služebnost doživotního užívání zajištěnou na nemovitostech. Není sice blíže v exekučním návrhu uvedeno, o jaký druh užívacího práva jde, avšak vzhledem k tomu, že návrh uvádí výslovně, že jde o služebnost doživotního užívání, jest posuzovati přípustnost exekuce podle § 504 obč. zák. Podle něho záleží služebnost užívání v tom, že někdo jest oprávněn cizí věc bez porušení podstaty užívati jen pro svou potřebu. Podle § 507 obč. zák. nesmí však oprávněný podstatu věci, jejíž užívání se mu povolilo, změniti a nesmí užívací právo převésti na jiného. Ježto exekvent používá výslovně pojmu užívání, nemůže sem spadati vůbec požívání podle § 509 obč. zák. Neměla býti proto exekuce povolena, neboť předpokladem § 330 ex. ř. jest, že jde o práva zcizitelná, nebo aspoň co do výkonu zpeněžitelná. I nejvyšší soud rozhodl (čís. 4218 sb. n. s.), že nelze vésti exekuci na práva ryze osobní, třebaže mají majetkovou hodnotu pro oprávněného, pokud nelze jich výkon svěřiti jinému.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel se snaží správné odůvodnění napadeného usnesení vyvrátiti tím, že právo užívání, na které vedl exekuci, bylo zřízeno na základě smlouvy jako právo věcné a že nejde tedy o právo ryze osobní. Právo užívání jest služebností, tedy právem věcným. Tato jeho povaha jest pro nepřípustnost exekuce bez významu, nýbrž rozhodným jest jen, že podle § 507 obč. zák. toto právo nemůže býti na nikoho jiného přeneseno. Povoluje exekuci může soud přihlížeti jen k obsahu návrhu a exekučního titulu. An v návrhu stěžovatel označil ono právo jako užívání a neuvedl podle povinnosti uložené mu v § 54 čís. 3 ex. ř. okolnosti svědčící proti tomu, že jde o právo ve smyslu § 504 obč. zák., nemohla naň býti povolena exekuce.

Čís. 12206.

V obchodním rejstříku nelze poznamenati, že byla podána žaloba o výmaz firmy.

Rejstříkový soudce není vázán usnesením procesního soudu, jímž se povoluje zápis do obchodního rejstříku.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, R I 1028/32.)

Rejstříkový soud odmítl provésti výkon zápisu povoleného procesním soudem, by bylo v rejstříku při firmě Eliška B-ová poznamenáno, že byla podána žaloba o výmaz této firmy. Důvody: Podle předpisu čl. 12 obch. zák. jest do obchodního rejstříku učiniti jen ty zápisy, které jsou nařízeny zákonem obchodním, po případě jiným zákonem. Poznámka, že byla podána žaloba o výmaz firmy z obchodního rejstříku, není nařízena ani obchodním, ani jiným zákonem. Článek 129

obch. zák. nařizuje jen, že zrušení společnosti, které se nestalo následkem prohlášení úpadku na společnost, musi býti zapsáno v obchodním rejstříku. To se však zřejmě netýká žaloby o výmaz firmy z obchodního rejstříku vůbec, tedy ani žaloby o výmaz firmy kupce jednotlivce, o niž tu jde. Proto bylo žádaný zápis jako po zákonu neodůvodněný odmítnouti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ke správným důvodům napadeného usnesení dodává se toto: Článek 12. obch. zák. výslovně stanoví, že u každého obchodního soudu jest vésti obchodní rejstřík, do něhož pojaty býti mají zápisy nařízené v obchodním zákoníku. Z toho následuje, že jiné zápisy, než ony, které obchodní zákoník stanoví, jsou nepřípustné a nemohou strany zápisy takových skutečností žádati. To platí i o zápisu povoleném usnesením procesního soudu, by bylo poznamenáno, že byla podána žaloba o výmaz firmy. Takovýto zápis obchodní zákoník nezná a nelze jej proto, hledíc k zásadě čl. 12 obch. zák. v rejstříku obchodním provésti. Právem proto prvý soud napadeným usnesením odmítl výkon této poznámky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu neshledav předpoklady § 46 (2) zák. ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného. Podotkl jen, že rejstříkový soudce není nijak vázán usnesením procesního soudu, jímž se povoluje zápis do obchodního rejstříku, nýbrž že zkoumá samostatně a úplně nezávisle, zda a pokud tu jsou zákonné předpoklady pro takový zápis.

Čís. 12207.

Prodej losů na splátky.

Splnění smlouvy o koupi losů prodatelem nelze spatřovati v tom, že veškeré losy byly za sporu (o neplatnost kupní smlouvy) taženy v umořovacím tahu, že si prodatel z jejich výtěžku srazil požadavky mezi stranami sporné a zbytek i zbývající výherní listy složil pro kupitele do soudní úschovy.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 985/31.)

Kupitel losů domáhal se na prodateli určení neplatnosti kupní smlouvy a vrácení 17.800 Kč splacených na kupní cenu 25.200 Kč za 120 kusů dílčích stavebních losů. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl, maje za to, že smlouva byla již oběma stranami splněna, ježto veškeré losy, které jsou předmětem sporné smlouvy, byly za tohoto sporu taženy v umořovacím tahu, že si žalovaná z jejich výtěžku srazila svoje požadavky mezi stranami sporné a zbytek 4.750 Kč (správně 4.755 Kč) i zbývajících 120 výherních listů složila pro žalobce do soudní úschovy.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

S názorem odvolacího soudu, že žalovaná splnila smlouvu, jak měla, nelze souhlasiti. Jde o smlouvu trhovou, která by byla prodatelem splněna teprve odevzdáním koupené věci kupiteli (§ 1061 obč. zák.).

Není sporu o tom, že koupené dílčí losy nebyly žalovanou firmou žalobci odevzdány. Byly-li zakoupené dílčí losy taženy v umořovacím tahu, bylo by třeba ke splnění trhové smlouvy se strany žalované, aby žalovaná buď odevzdala žalobci tažené losy, by si mohl výtěžek tahu sám vybrati, neb aby mu vydala celý výtěžek tažených losů, jejž pro něho vybrala, spolu se zbývajícími výherními listy. Žalovaná se tak nezachovala, nýbrž si srazila, a to bez žalobcova souhlasu, z výtěžku tažených losů svoje požadavky, žalobcem neuznané a sporné, a složila do soudní úschovy pro žalobce jen částku 4755 Kč a 120 výherních listů zbývajících po umořovacím tahu. K tomu jest připomenouti, že žalovaná ani neuvedla, kolik peněz na tažené losy obdržela, co si z nich ponechala pro sebe a kolik skutečně činily její požadavky proti žalobci, nýbrž tvrdila všeobecně, že si srazila jen nedoplatek kupní ceny s příslušnými úroky a poplatky, jejichž výši vůbec neudala. O tom, zdali složení k soudu se stalo po právu a zdali se jím žalovaná sprostila svého závazku proti žalobci ve smyslu § 1425 obč. zák., nelze v rámci tohoto sporu rozhodovati. Ostatně žalobce by nebyl povinen, aby přijal od žalované částečné placení (§ 1415 obč. zák. a rozhodnutí čís. 11.700 sb. n. s.). Nelze tudíž v souzeném případě míti za to, že složením částky 4755 Kč a 120 výherních listů do soudní úschovy byla trhová smlouva se strany žalované firmy řádně splněna. Žalovaná v dovolací odpovědi poukazuje též na to, že bylo mezi stranami smluvně ujednáno, že nedoplatek kupní ceny může býti uhražen z výhry, která na losy musí připadnouti. Avšak nehledíc ani k tomu, že si žalovaná srazila — jak sama uvedla — nejen nedoplatek kupní ceny, nýbrž též úroky a poplatky v neznámé výši, a že tu jde — jak bude dále vyloženo — o smlouvu neplatnou, bylo by lze v úhradě nedoplatku kupní ceny z výher, připadnuvších na koupené losy, spatřovati splnění smlouvy jen se strany kupitelovy, nikoliv se strany prodatelovy. Rozhodnutí čís. 10.201 sb. n. s., jehož se žalovaná dovolává ve své dovolací odpovědi, se nehodí na souzenou věc, neboť jeho předmětem byl spor, ve kterém bylo zjištěno, že žalovaná firma smlouvu splnila tím, že zaslala žalobci prodané losy, což se v souzené věci nestalo. Z toho plyne, že jest mylným právní názor odvolacího soudu, že tu jde o případ, jaký má na mysli ustanovení § 1432 obč. zák., a že žalobce proto není oprávněn požadovati od žalované zpět, co jí splatil, a protože tento mylný názor právní byl odvolacímu soudu jediným důvodem pro zamítnutí žaloby, neobstojí ani jeho rozsudek.

Čís. 12208.

Prodej losů na splátky.

Předpis § 1432 obč. zák. se nevztahuje na případy, kde jde o oboustranné závazky, jež jedna strana splnila, avšak druhá strana nikoliv. Splnění smlouvy prodatelem losů nelze spatřovati v tom, že prodatel losů vydal jich kupiteli t. zv. depositní list, v němž byly prodané losy označeny podle čísel a serií.

O prodej losů na splátky jde vždy, nemusí-li se kupní cena zaplatiti najednou, nýbrž má býti placena po částkách, bez rozdílu, jsou-li splátky předem pevně určeny, jsou-li na ně obě strany vázány a byly-li koupené losy odevzdány před úplným zaplacením kupní ceny čili nic.

T. zv. předprodejní listina neodpovídá předpisu § 2 písm. a) a b) zák. ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., nevztahuje-li se na počet určitých, t. j. znaky jich vylosování vyznačených dílčích losů, podle čísel a serií. Tento nedostatek nebyl napraven pozdějším zasláním t. zv. depositního listu.

Na základě nezávazné a neplatné smlouvy o prodeji losů není prodatel oprávněn domáhati se na kupiteli zaplacení poplatku evidenčního, depositního a manipulačního, aniž má nárok na náhradu za herní práva. Rovněž nepřísluší prodateli losů proti kupiteli nárok na náhradu akvisičních výloh, všeobecné režie a úroků kapitálu investovaného na zakoupení losů.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 986/31.)

Žalobě, jíž se domáhal kupitel losů na prodateli určení neplatnosti kupní smlouvy a vrácení 5.400 Kč splacených na kupní cenu 12.600 Kč za 60 kusů dílčích stavebních losů, procesní soud prvé stolice vyhověl. Důvody: Předkupní, správně kupní list, neodpovídá předpisu § 2 písm. a) b) zákona, poněvadž, třebaže jest opatřen tištěným podpisem žalované strany, nevztahuje se na počet určitých, t. j. znaky jich vylosování označených dílčích losů podle čísel a serií. Podle § 2 zákona jest živnostenský prodej státních nebo jiných losů nebo dílčích losů slosovacím plánem podobných dovolen jen pod podmínkami uvedenými pod a), b). Tím, v porovnání s § 1 zák. ze dne 7. listopadu 1862, čís. 85 ř. zák. chtěl zákonodárce prodeje bez zachování těchto podmínek prohlásiti za nedovolené, tedy neplatné, nicotné. Tomu nasvědčuje dále, že zákonodárce v §§ 3 a 4 zák. má další ustanovení, jichž nezachování však nestaví pod sankci nedovolenosti, nýbrž v § 5 cit. zák. jen pod sankci trestnosti. Jde tu tedy z tohoto důvodu o obchod nicotný podle § 2 cit. zák. a tedy ve smyslu § 879 obč. zák. obchod neplatný. Dodatečným, teprve po zaplacení části kupní ceny nastavším vydáním tak zvaného depositního listu s udáním čísel a serií určitých dílčích losů nemohl se obchod podle shora uvedeného již od počátku neplatný státi dodatečně platným, neboť § 2 zák. nějaké dodatečné konvalidování obchodu původně neplatného nezná. Následkem toho jest uvedená smlouva neplatná a jelikož dosud splněna nebyla, může žalobce žádati zpět, co na jejím základě dosud plnil. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu.

Důvody:

Odvolací soud změnil rozsudek prvého soudu a zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhá proti žalované určení neplatnosti kupní smlouvy a vrácení částky 5.400 Kč, splacené na kupní cenu 12.600 Kč za 60 kusů dílčích stavebních losů, jen z důvodu, že smlouva byla oběma stranami již splněna a že proto, byť i šlo o smlouvu neplatnou, jíž zákon odpírá žalovatelnost, nemůže žalobce podle § 1432 obč. zák. žádati zpět, co žalované platil. Ustanovení § 1432 obč. zák., že nemůže býti žádáno zpět placení dluhu, který je neplatný jen pro nedostatek formálnosti

nebo jejž jen zákon nedopouští stíhati žalobou, se nevztahuje na případy, kde jde o oboustranné závazky, jež jedna strana splnila, avšak druhá strana nikoliv, neboť v takových případech nelze mluviti o »placení dluhu« a může tedy strana, která plnila, požadovati od druhé strany své plnění zpět. (Viz rozhodnutí čís. 3728, 9560, 9561, 9798, 11.044 sb. n. s.) V souzené věci není sporné, že žalobce splatil žalované na kupní cenu za 60 dílčích stavebních losů, jež činila 12.600 Kč, jen částku 5.400 Kč. Splnění smlouvy stranou žalovanou spatřoval odvolací soud v tom, že žalovaná firma vydala žalobci t. zv. depositní list, v němž byly prodané dílčí stavební losy označeny podle čísel a serií. S tímto názorem odvolacího soudu však nelze souhlasiti. Jde o smlouvu trhovou, která by byla prodatelem splněna teprve odevzdáním koupené věci kupiteli (§ 1061 obč. zák.). V souzené věci není sporné, že koupené dílčí losy nebyly žalovanou firmou žalobci odevzdány. Pouhým vydáním t. zv. depositního listu nebylo žalobci poskytnuto ještě žádné plnění, nýbrž bylo mu jím dáno jen vyrozumění, že uvedené v něm dílčí losy byly žalovanou firmou vzaty do úschovy. Pokud žalovaná k tomu dodává v dovolací odpovědi, že prý vykonala patřičný zápis ve svých obchodních knihách a že tím převedla na žalobce vlastnictví k losům ve smyslu § 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 241 sb. z. a n., nelze k tomu v dovolacím řízení přihlížeti, ježto jde o novotu nepřednesenou v řízení v prvé stolici. Připomenouti jest, že se rozhodnutí čís. 10.201 sb. n. s., jehož se žalovaná dovolává v dovolací odpovědi, na souzený případ nehodí, neboť jeho předmětem byl spor, ve kterém bylo zjištěno, že žalovaná firma smlouvu splnila tím, že zaslala žalobci prodané losy, což se v souzené věci nestalo. Jest tudíž mylný právní názor soudu odvolacího, že tu jde o případ, jaký má na mysli ustanovení § 1432 obč. zák., a že žalobce proto není oprávněn požadovati od žalované zpět, co jí splatil, — a protože tento mylný názor právní byl odvolacímu soudu jediným důvodem pro zamítnutí žaloby, neobstojí ani jeho rozsudek.

Odvolací soud, vycházeje z vytčeného mylného názoru právního, nepřezkoumal prvý rozsudek ve všech odvoláním uplatňovaných bodech, neboť se neobíral otázkami, zdali jde o splátkový obchod s losy a zdali sporná smlouva jest neplatná pokud se týče nicotná z důvodů uvedených prvým soudem, nýbrž uvedl jen všeobecně, že, byť i šlo o smlouvu podle zjištění prvého soudu neplatnou, jíž zákon odpírá žalovatelnost, nemůže přece ten, kdo plnil na základě takové smlouvy, žádati zpět, co platil. Ježto však jde jen o řešení otázek právních a ježto odvolací soud převzal všechna skutková zjištění, která pro toto řešení postačí, jest na dovolacím soudě, by sám přezkoumal i právní vývody odvolání žalované firmy, s nimiž se odvolací soud nevypořádal. Pokud se týče otázky, zdali sporný obchod jest obchodem splátkovým, jest míti na paměti, že předmětem koupě byly losy, že šlo nesporně o prodej losů provozovaný žalovanou firmou po živnostensku a že podmínky, za kterých jest dovoleno prodávati losy nebo dílce losů po živnostensku na splátky, jsou zvlášť upraveny zákonem ze dne 30. června 1878 čís. 90 ř. zák. V § 2 tohoto zákona se mluví prostě o prodeji »proti placení ve splátkách« (Veräusserung gegen Ratenzahlung). O takový prodej jde vždy, jakmile se kupní cena nemusí zaplatiti celá najednou, nýbrž má býti placena po částkách. Zákon čís. 90/1878 ř. zák. nečiní také rozdílu, zda

jsou splátky předem pevně určeny, zda jsou na ně obě strany vázány a zda byly koupené losy odevzdány před úplným zaplacením kupní ceny čili nic. Pojem prodeje losů na splátky podle zákona čís. 90/1878 ř. z. jest tedy širší, než pojem splátkového obchodu ve smyslu zákona ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z., a nebyl ve svém rozsahu nijak obmezen tímto pozdějším zákonem, což plyne jasně z ustanovení jeho § 11, že se zachovávají v platnosti také předpisy zákona ze dne 30. června 1878 čís. 90 ř. z. V souzeném případě měla býti placena kupní cena za dílčí losy podle prodejních podmínek takto: 1. T. zv. »záloha« 5.400 Kč měla býti zaplacena buď najednou nebo v šesti měsíčních splátkách po 900 Kč. Že tato t. zv. »záloha« jest součástí kupní ceny losů, o tom nelze pochybovati, jinak by přece nebylo důvodu, proč by ji kupující platil. I žalovaná firma sama označuje v odvolání tuto t. zv. zálohu za »část kupní ceny«. 2. Zbytek kupní ceny (7200 Kč) se nemusí po případě vůbec platiti, ježto se uhradí z výher, které na losy připadnou. Úhrada z očekávaných výher jest ovšem ve skutečnosti také placením se strany kupujícího, neboť výhra by připadla jemu, a použije-li se jí na zaplacení nedoplatku kupní ceny přímo, jde jen o zjednodušenou manipulaci. Z toho jest zřejmé, že kupní cena za dílčí losy měla býti splacena podle prodejních podmínek ve více částkách, a jest proto sporný prodej losů posuzovati jako prodej na splátky podle § 2 zákona čís. 90/1878 ř. z. (Srovnej rozhodnutí čís. 11.665 sb. n. s.). Že t. zv. předprodejní listina, která jest ve skutečnosti listinou o prodeji, nevyhovuje předpisům § 2 a) a b) zákona čís. 90/1878 ř. z., bylo správně vyloženo již v rozsudku prvého soudu. Tento nedostatek nebyl napraven pozdějším zasláním t. zv. depositního listu, který není listinou o prodeji, nýbrž jen potvrzením, že uvedené v něm dílčí losy byly vzaty do úschovy. Soud prvé stolice uvedl v důvodech svého rozsudku, že jde o obchod nicotný podle § 879 obč. zák. To se ovšem nesrovnává s judikaturou nejvyššího soudu, která se ustálila na právním názoru, že porušení předpisů § 2 zákona čís. 90/1878 ř. z. má v zápětí, že na takovou smlouvu není vázána žádná smluvní strana, že nemůže žalovati o její splnění, že smlouva jest pro obě strany nezávazná a tudíž neplatná. (Rozhodnutí čís. 8252, 9560, 9561, 9798, 11.044, 11.665, 11.666, 11.779 sb. n. s.) Nejvyšší soud neshledává příčiny, by se od této své stálé prakse v souzeném případě odchýlil. Ale i to postačí k odůvodnění žalobního nároku na vrácení plnění, jež poskytl žalobce žalované firmě, a soud prvé stolice, vyhověv žalobní žádosti o vrácení zaplacené částky 5.400 Kč s přísl., nepochybil po stránce právní. Rovněž jest tím dostatečně odůvodněn výrok rozsudku prvého soudu vydaný o mezitímním návrhu na určení, že sporná kupní smlouva jest neplatná.

Pokud se týče konečně vzájemných pohledávek, jež byly žalovanou firmou namítány k započtení, rozhodl o nich prvý soud ve svém rozsudku, tak, že nejsou po právu až do výše zažalované pohledávky, a odůvodnil svůj výrok tím, že jsou vyvozovány z neplatného právního jednání. Odvolací soud, řídě se právním stanoviskem, jež zaujal k nároku žalobnímu, nepovažoval za nutné, by se obíral vzájemnými nároky žalované, uplatňovanými k započtení, ač i výrok prvého soudu o nich byl žalovanou v odvolání napaden. Leč i po této stránce jde v podstatě jen o řešení otázek právních, o nichž může dovolací soud sám rozhodnouti na základě skutkového stavu, zjištěného nižšími soudy. Žalovaná firma si činí proti žalobci tyto nároky, jež namítá k započtení: 1. nárok na náhradu za herní práva po 10 Kč za los, celkem 2.400 Kč, 2. nárok na náhradu 8% úroků z kapitálu investovaného na zakoupení losů v částce 1100 Kč, 3. nárok na zaplacení částky 1200 Kč jako poplatku evidenčního, depositního a manipulačního ve výši 150 Kč čtvrtletně, 4. nárok na náhradu akvisičních výloh, jež činí 2.700 Kč, a 5. nárok na náhradu všeobecné režie 10% z nákupní hodnoty, to jest 720 Kč. Žádný z těchto vzájemných nároků není po právu odůvodněn. Jak bylo již vyloženo, jde o trhovou smlouvu pro obě strany nezávaznou a tudíž neplatnou, takže žalobce jest oprávněn požadovati od žalované, by mu vrátila, co jí zaplatil. Žalovaná však není oprávněna požadovati na žalobci na základě nezávazné a neplatné smlouvy vzájemné plnění. Zejména nemůže žalovaná proti žalobci uplatňovati ani smluvní nárok na zaplacení poplatku evidenčního, depositního a manipulačního, ani nárok na náhradu za herní práva, která přece z neplatné smlouvy pro žalobce vůbec nevznikla. Ostatní vzájemné nároky na náhradu akvisičních výloh, všeobecné režie a úroků z kapitálu investovaného prý na zakoupení losů žalované firmě proti žalobci nepříslušejí, neboť tu nejde o náklady, z nichž měl žalobce majetkový prospěch, nýbrž vesměs o výlohy, jež žalované firmě vznikly z toho, že ujednala, a to proti předpisu § 4 zákona čís. 90/1878 ř. z. prostřednictvím své pocestné agentky, se žalobcem nedovolený a neplatný obchod, porušivši tak předpisy zákona o losových obchodech na splátky, jež jako odborná firma musila znáti a tímto svým neplatným jednáním si tyto výlohy sama způsobila. Rozhodnutí čís. 8929 sb. n. s., na něž poukazovala žalovaná ve svém odvolání, se nehodí na souzenou věc, neboť pojednává o smlouvě, která byla platně uzavřena, avšak byla později zrušena, kdežto v souzeném případě k platné smlouvě nedošlo a žalobce tedy nebyl povinen, by z ní žalované firmě něco plnil. Z téhož důvodu není tu podmínek ani pro použití ustanovení § 2 odst. (2) zákona o splátkových obchodech ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. zák. Bylo proto důvodnému dovolání žalobcovu vyhověti a změnou napadeného rozsudku obnoviti ve věci správný rozsudek soudu prvé stolice.

Čís. 12209.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

Předpis § 22 (2) zákona, podle něhož nelze zpět žádati přeplatek na nájemném za dobu minulou, vztahuje se i na přeplatky z doby před 1. dubnem 1928, nebylo-li jich vrácení žalobou uplatněno do 31. března 1928. Lhostejno, z jakého důvodu nebyla žaloba včas podána.

Připojení se poškozeného k trestnímu řízení podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. (a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.), nemůže nahraditi včasné uplatnění nároku na vrácení přeplatku v řízení civilním.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1016/31.)

Žalobou, podanou teprve dne 21. března 1930, domáhal se nájemník vrácení přeplatků na nájemném za léta 1921 až 1927. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nejvyšší soud vyložil již v rozhodnutí čís. 9019 sb. n. s. a pak ještě v četných jiných, že se předpis § 22 (2) zákona o ochraně nájemníků ze dne 28. března 1928 čís. 44 sb. z. a n., podle něhož nelze zpět žádati přeplatek na nájemném za dobu minulou, vztahuje i na přeplatky z doby před 1. dubnem 1928, nebylo-li jich vrácení žalobou uplatněno do 31. března 1928; bylo to zevrubně vyloženo jak z doslovu zákona, tak z úmyslu zákonodárcova a stačí odkázati dovolatele na důvody zmíněného rozhodnutí. Právní posouzení nižších soudů, které z tohoto důvodu žalobu zamítly, jest tedy správné. Z toho, co uvedeno, jde již také najevo, že k rozhodnutí sporu nebylo třeba prováděti důkazy o tom, proč žalobce dříve svůj nárok neuplatnil, a, zda se již před tím připojil jako soukromý účastník k trestnímu řízení proti žalovaným pro přečin lichvy. Zákon chtěl ohledně činžovních přeplatků za dobu minulou, pokud nebyly do 31. března 1928 žalobou uplatněny, ukončiti dosavadní nejistý právní stav mezi pronajímateli a nájemníky a nerozeznává, z jakého důvodu nebyla žaloba včas podána. K vývodům dovolání, provádějícím důvod neúplnosti řízení, jest dodati jen ještě toto: Připojil-li se poškozený k trestnímu řízení podle zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. (a zákona ze dne 25. dubna 1924 čís. 80 sb. z. a n.), má to podle § 17 v zápětí, že, byl-li pachatel odsouzen, má býti jednání podle volby poškozeného prohlášeno za neplatné nebo má býti jen snížena cena na příslušnou míru. Předpokladem jest tedy odsouzení pachatele a rozhoduje se v řízení trestním i o soukromoprávních nárocích. Připojení se k trestnímu řízení nemůže však nahraditi včasné uplatnění nároku v řízení civilním. Jest podržeti na mysli, že nejde snad o promlčení nároku a o přetržení promlčení, nýbrž o zákonné odnětí nároku mlčení vzniklého za dřívějšího práva a vyloučení možnosti, by soud přiřkl žalobci nárok, jehož tu již není.

Čís. 12210.

Koupě podle obchodního práva.

Netvrdil-li prodatel, že došlo k rozvázání smlouvy srovnalou vůlí stran nebo že vykonal některé z práv podle čl. 354 obch. zák., jest míti za to, že kupitel proti němu zůstal i nadále smluvníkem, který se octl v prodlení i co do převzetí zboží i co do zaplacení kupní ceny, což obé splývá v jedno.

Jde-li o koupi obchodní, nelze použíti občanského zákona tím způsobem, že by prodatel mohl při kupitelově prodlení ustoupiti od smlouvy, neprovésti prodej podle čl. 343 obch. zák. a žádati po ustoupení od smlouvy ještě náhradu školy.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1127/31.)

Žaloba prodatele na kupitele o náhradu škody, ježto neodebral koupené chassis, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že co do koupě chassis, která byla na žalobcově straně obchodem podle čl. 273, 274 obch. zák., jest její účinky posuzovati podle zásad obchodního zákona (čl. 277 obch. zák.). Vychází-li se z rozsudkového zjištění, že žalovaný smlouvu podle objednacího listu ze dne 21. listopadu 1928 nedodržel a ji splniti, totiž odebrati chassis a zaplatiti kupní cenu, dopisem ze dne 15. listopadu 1929 odmítl, a netvrdil-li žalobce, že k rozvázání smlouvy došlo srovnalou vůlí stran, nebo, že vykonal některé z práv podle čl. 354 obch. zák., jest míti za to, že žalovaný proti němu zůstal i na dále smluvníkem, který se octl v prodlení i co do převzetí zboží, i co do zaplacení kupní ceny, což obé splývá v jedno (Staub-Pisko 1910 II. díl str. 345). Žalobce, vycházeje z toho, že žalovaný odmítl přijetí zboží, se domnívá, že jest oprávněn podle §§ 918, 921 obč. zák. žádati náhradu škody z nesplnění, kterou si čítá ve výši zažalované, jež také byla nižšími soudy zjištěna, jakožto čistý zisk, jehož by byl docílil při provedení tohoto obchodu. Přehlíží však, že se odepření převzetí koupeného chassis stalo jednostranným prohlášením žalovaného, a že věc tuto jest posuzovati podle předpisů obchodního zákona. V tom směru návrh prodatele na náhradu škody proti liknavému kupiteli, jímž je dojista i ten, kdo bezdůvodně odepírá převzíti zboží a zaplatiti kupní cenu, a komu věc ještě nebyla odevzdána, jakž tomu bylo v souzeném případě, jest vázán na podmínky čl. 354 obch. zák. Podle tohoto předpisu nutně předpokládá uplatňování náhrady škody pro nesplnění smlouvy povinný prodej zboží ve smyslu čl. 343 obch. zák. a může požadována býti jen konkretní škoda podle výsledků prodeje, a žádná jinaká škoda. Jestiť čl. 354 obch. zák. zvláštním ustanovením, a nelze tu použíti občanského zákona (§ 921) tím způsobem, že by prodatel mohl v případě kupitelova prodlení ustoupiti od smlouvy a neprovésti prodej podle čl. 343 obch. zák. a žádati po ustoupení od smlouvy ještě náhradu škody. (Podle zprávy justiční komise k III. dílčí novele str. 167 byla otázka účinků prodlení upravena pro obor občanského zákona vědomě jinak, než pro obor obchodního práva.) Žalobce v souzeném případě však ani netvrdil ani neprokázal, že provedl prodej chassis podle čl. 343 obch. zák., takže tu schází zákonný předpoklad pro uplatňovanou náhradu škody, a nelze proto nároku žalobnímu přiznati oprávnění již s tohoto hlediska.

Čís. 12211.

Železniční přepravní řád (ze dne 17. července 1928, čís. 144 sb. z. a n.).

Škoda, jež vznikla nekrmením zvířat, jest škodou, za niž dráha neručí podle čl. 90 přepr. řádu.

Předpis § 903 obč. zák. platí i pro přepravní smlouvu železniční, najmě pro dodací lhůty stanovené čl. 79 přepr. řádu želez. Dodržela-li železnice dodací lhůtu, není v prodlení a neručí za průtah v dopravě, i když byl způsoben jednáním nebo opomenutím jejích lidí, které by bylo lze pokládati za hrubé zavinění.

Dvoudenní přirážka stanovená výnosem ministerstva železnic ze dne 19. listopadu 1928, čís. 25.480/28, platí i pro přepravu živých zvířat.

Ustanovení § 98 žel. přepr. ř. určuje jen rozsah náhrady a předpokládá, že železnice jest povinna dáti náhradu podle předpisů o jejím ručení.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1327/31.)

Žalující firma domáhala se na dráze náhrady škody, ježto za přepravy byla poškozena zvířata, jimž nebyl přidán průvodce. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Žádána jest náhrada za poškození živých zvířat, kterým, jak na nákladním listě je poznamenáno, nebyl přidán průvodce (čl. 84 § 4 přepr. řádu žel.). Ručení železnice za škodu jest tudíž obmezeno podle čl. 90 přepr. ř. žel. Železnice neručí za škodu ze zvláštního nebezpečí spojeného s přepravou pro živá zvířata a z nebezpečí, které má býti odvráceno jejich doprovodem (lit. f) a g) § 2 čl. 90). O takovou škodu jde, ježto, jak zjištěno, vznikla škoda nekrmením zvířat. Žalobce naproti tomu tvrdí, že nejde o škodu ze zvláštního nebezpečí spojeného s přepravou živých zvířat, ježto škoda prý vznikla tím, že se chybným dirigováním vagonu přeprava zvířat, která trvá z pravidla 24 hodin, prodloužila na 4 dny. To jest prý hrubé zavinění, které zavazuje železnici k náhradě škody. Nižší soudy žalobci přisvědčily, leč tento názor nelze schváliti. Podle obecných předpisů (§ 903 obč. zák., čl. 330 obch. zák.) nastanou, je-li pro splnění závazku určena lhůta, právní následky nesplnění teprve, nebylo-li plněno do uplynutí lhůty. Věřitel nemůže, není-li lhůta stanovena výhradně v jeho prospěch, na dlužníku žádati náhradu, když mu vznikne škoda tím, že dlužník využil pro plnění celé lhůty, ač by byl mohl plniti dříve. Dodací lhůty stanovené čl. 79 pro přepravu živých zvířat (článek 55 pro jiné zboží) jsou lhůtou pro splnění povinností železnic z přepravní smlouvy. Není důvodu, proč by § 903 obč. zák. neměl platiti i pro přepravní smlouvu železniční. Naopak plyne právě z toho, že dodací lhůty pro železniční přepravu jsou delší, nežli by bylo při pravidelné dopravě potřebí, že železnice měla býti chráněna před nároky uplatňovanými proto, že doprava trvala déle, než o sobě bylo potřeba, poněvadž při rozsáhlosti železničního provozu nelze se nepravidelností a nedopatření uvarovati. Jinak by stanovení dodacích lhůt nemělo vůbec smyslu. Ana železnice dodržela lhůtu dodací, není v prodlení a neručí za průtah v dopravě, i když byl způsoben jednáním nebo opomenutím jejích lidí, které by bylo lze pokládati za hrubé zavinění. Zda by bylo připustiti výjimku za předpokladů § 1295 druhý odstavec obč. zák., kdyby průtah byl způsoben zúmyslně, netřeba řešiti, poněvadž o takový případ nejde. V souzeném případě činila dodací lhůta podle čl. 79 žel. přepr. ř. a podle výnosu ministerstva železnic ze dne 19. listopadu 1928 čís. 25.480/28 šest dní. Tvrzení žalobcovo, že dvoudenní přirážka tímto výnosem stanovená neplatí pro přepravu živých zvířat, jest vyvrácena doslovem výnosu. Zásilka došla v této lhůtě, proto nemá žalobce nárok na náhradu škody z průtahu dopravy, ať průtah proti době jinak obvyklé nastal hrubým nedopatřením nebo ne. Že byl způsoben úmyslně, nebylo tvrzeno. Nárok nelze opříti ani o ustanovení čl. 98 žel. přepr. řádu, podle něhož, způsobila-li železnice poškození zlým úmyslem nebo hrubou nedbalostí, je povinna dáti plné zadostiučinění v míře tam stanovené. Toto ustanovení určuje, jak plyne již z jeho nadpisu, jen rozsah náhrady, předpokládá, že železnice je podle předpisů o ručení povinna náhradu dáti.

Čís. 12212.

Ten, kdo nepředloží vkladní knížku (záložny), nemůže s vkladem nakládati, najmě jej s právním účinkem vybrati. Výplata bez předložení vkladní knížky není výplatou ze vkladu na knížku.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1424/31.)

V exekuční věci žalujícího pivovaru byla zabavena vkladní knížka žalované záložny, znějící na jméno Františka V-ová a na 5.000 Kč. Vkladní knížka byla vydána právnímu zástupci žalujícího pivovaru, by ji realisoval. Proti žalobě pivovaru na záložnu o výplatu vkladu, namítla žalovaná, že vklad byl ztenčen na 543 Kč odpisy, jež provedla ve svých knihách k příkazu Františky V-ové bez předložení vkladní knížky. Procesní soud prvé stolice vyhověl žalobě jen potud, že uznal žalovanou povinnou zaplatiti žalobci 543 Kč. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobce potud, že uznal žalovanou záložnu povinnou zaplatiti žalobci dalších 4.696 Kč. Důvody: Prvý soud vychází z názoru, že vkladní knížka jest jen potvrzením peněžního ústavu, že si majitel vkladní knížky uložil u něho tu či onu částku, nebo že si ji vyzvedl, a že úroky buď byly připsány nebo vybrány, tedy, že jest potvrzením o skutečném stavu vkladu, a usuzuje dále, že není překážky, by majitel vkladu s ním nenakládal podle libosti a že jest věcí peněžního ústavu, zda vyhoví příkazům majitele vkladu bez předložení knížky. S názorem prvého soudu lze souhlasiti jen potud, že vkladní knížka a zápisy v ní jsou potvrzením o skutečném stavu vkladu, nelze však souhlasiti s dalšími závěry prvého soudu, které se spíše hodí na vklady na běžný účet u peněžního ústavu, ale nemohou býti rozšiřovány na vkladní knížky, zvláště ne na vkladní knížku spornou. Jest to vkladní knížka Živnostensko-občanské záložny v B., zapsaného společenstva s r. o. znějící na jméno: Paní Františka V-ová v B. a vykazující vklad ze dne 22. prosince 1927 5.000 Kč. Rubrika: Výhrady: Vinkulace atd. jest nevyplněná. Okolnosti tyto jsou ostatně nesporné, právě tak jako

jest nesporné, že se odpisy tvrzené žalovanou stranou staly na pouhý příkaz Františky V-ové bez předložení vkladní knížky. Není pochybnosti, že na knížku tuto jest užíti ustanovení § 1 zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 sb. z. a n. a §§ 10 až 12 zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 sb. z. a n. Sporná vkladní knížka znějící sice na určité jméno vkladatelem udané, má povahu papírů majiteli svědčících, takže každý, kdo knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele, jemuž žádaná částka musí býti vyplacena, pokud není výplatě na překážku umořovací řízení o knížce nebo zákaz soudní aneb není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. Závazek k výplatě jest závazkem smluvním a v souzeném případě jest prokázáno výňatkem z pravidel pro přijímání peněžních vkladů na vkladní knížky (§ 38), že žalovaná strana se zavázala vyplatiti vklad doručiteli, pokud tomu nebrání družstvu doručené soudní opatření. Žalovaná strana ani netvrdí, že výplatě brání okolnosti uvedené ve shora citovaných zákonech nebo dokonce zákaz soudní, nýbrž odpírá výplatu jen z toho důvodu, že vklad byl ztenčen na 543 Kč tím, že ve svých knihách provedla odpisy k příkazu Františky V-ové bez předložení knížky. Odpisy ty nemusí si však žalobkyně jako doručitelka vkladní knížky dáti líbiti. Žalovaná nebyla oprávněna na pouhý příkaz Františky V-ové bez předložení knížky odpisy provésti a jsou odpisy ty proti žalobkyni, třetí osobě, bezúčinné. Tím méně může býti řeč o zástavě vkladu bez odevzdání knížky nebo vyznačení vinkulace na ní. Žalovaná strana jednala na vlastní nebezpečí a jest proto povinna, žalující straně vklad bez ohledu na odpisy, jen v jejích knihách provedené, vyplatiti. Nezbylo proto než rozsudek prvého soudu v části napadené změniti potud, že se žalovaná strana odsuzuje k zaplacení částky kapitálové, která výpočtem jest jak následuje: Částku, na kterou žaloba byla obmezena, a zahrnuje v sobě 4¾% úrok do dne 31. prosince 1928 činí 5.239 Kč, od ní odečísti jest 543 Kč prvým soudem přisouzené, takže zbytek 4.696 Kč jest změnou rozsudku žalující straně přisouditi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované záložny.

Důvody:

Dovolatelka, napadajíc rozsudek odvolacího soudu s hlediska dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s., snaží se dovoditi, že ustanovení § 1 zákona čís. 239/24, pokud se týče ustanovení § 10 zákona čís. 302/20 o vkladních knížkách nebylo na závadu, by s účinkem pro majitele knížky, to jest pro žalující pivovar, bez předložení knížky část vkladu nevyplatila složitelce vkladu, a, vycházejíc z tohoto názoru, snaží se dovoditi, že neprávem byla odvolacím soudem odsouzena, by kromě toho, co zbývá po srážce oné výplaty, vyplatila žalujícímu pivovaru na předložení knížky další částku do plné výše, na kterou knížka zní. Dovolatelce k jejím vývodům nelze přisvědčiti. Podle ustanovení § 1 zákona čís. 239/24 a § 10 zákona čís. 302/20 mají spořitelní, pokud se týče záložnické vkladní knížky povahu papírů svědčících majiteli, takže každý, kdo knížku předloží, pokládá se i bez průkazu totožnosti za jejich řádného držitele a jest mu žádanou částku vyplatiti, pokud není výplatě na překážku umořovací řízení nebo soudní zákaz anebo vázanost vkladu způsobu stanovami připuštěného. Z tohoto ustanovení vyplývá, že ten, kdo vkladní knížku nepředloží, nemůže s vkladem nakládati, najmě jej s právním účinkem vybrati a že výplata bez předložení knížky není výplatou ze vkladu na knížku. Nepochybil proto odvolací soud, když takto na věc pohlížeje, uznal, že částky žalovanou záložnou bez předložení knížky, jak je prokázáno, složitelce vkladu pokud se týče na její příkaz vyplacené a v knížce nezapsané nemají právní účinek proti žalujícímu pivovaru, který knížku měl a má, a nepochybil, odsoudiv žalovanou záložnu, by celý vklad, na nějž knížka zní, to jest nejen to, co z vkladu po oné výplatě zbylo, žalujícímu pivovaru vydala.

Čís. 12213.

Chovatel vojenského koně ručí státu za skutečnou škodu i, stalo-li se uhynutí (utracení) koně jen náhodou, leč že by šlo o vyšší moc.

Je vyšší mocí, nejde-li jen o obyčejnou náhodu, která se často přihází a dá se předvídati, nýbrž o událost kromobyčejnou, jež se také nedá odvrátiti ani největší péčí chovatelovou.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1733/31.)

Čsl. vojenská správa odevzdala žalovanému do užívání vojenského koně, jenž u žalovaného uhynul. Klinická diagnosa zněla na koliku, pathologicko-anatomická pak zněla: otočení levého kolonu kolem osy. Žalobu o náhradu škody odůvodňoval žalující erár služebním předpisem K III-3. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Není správným tvrzení strany žalující, že prvý soud má za to, že v souzeném případě jde o případ vyšší moci a nikoli o případ náhody. Jak z rozhodovacích důvodů vidno, dovozuje prvý soud, že v souzeném případě nešlo ani o případ vyšší moci ani o náhodu, poněvadž příčina zahynutí koně nevznikla ve vnějším světě, nýbrž vyskytla se v koni samém a měla původ v jeho organismu, který podle přirozeného řádu je chorobám a změnám podroben, a doličuje dále prvý soud, že na témž stanovisku jest i služební předpis K III-3, jak z jeho ustanovení v § 5 písm. c) je vidno. Strana žalující napadá tento názor a dovozuje v odvolání, že žalovaný převzal smluvně bezvýhradné ručení za škodu na koni vzešlou i za náhodu, vyjmouc případ vyšší moci. Strana žalující odvolává se na doslov § 3 lit. f) služebních předpisů K III-3, který zní: »Užívatel ručí za veškerou škodu, kterou jakkoli zavinil buď sám neb osoba druhá, i za náhodu, pokud neprokáže, že jde o škodu způsobenou vyšší mocí, které nemohl odvrátiti.« Jak z porovnání tohoto ustanovení s ustanovením § 5 písm. c) a § 8 písm. d) těchže předpisů plyne, nelze ustanovení § 3 f) rozuměti jinak, než že se ustanovení to jakož i ustanovení § 8 d) vztahuje na případy zavinění užívatele koně, kdežto ustanovení § 5 c) platí pro případy škody vzniklé bez zavinění užívatele. Praví-li se tedy v § 3 f), že užívatel ručí i za náhodu, jest tím zajisté rozuměti jen náhodu, k níž užívatel dal svým zaviněním příčinu, tedy casus mixtus po rozumu § 1311

obč. zák. pokud se týče náhodu, o níž se mluví i v §§ 965 a 979 obč. zák., t. j. náhodu způsobenou protiprávním jednáním užívatele, nikoli však náhodu, která byla způsobena beze všeho zavinění užívatele. I kdyby tedy zahynutí koně bylo považovati za náhodu, nebyl by žalovaný práv ze škody náhodou vzniklé, neboť žalující strana netvrdila, že žalovaný tuto náhodu protiprávním jednáním způsobil. Právem poukazuje prvý soud k tomu, že by pak bylo zbytečným ustanovení § 5 c) citovaných předpisů, kdyby uhynutí koně následkem choroby mělo se považovati za náhodu, za kterou by užívatel v každém případě musil ručiti.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolatel právem vytýká, že odvolací soud nesprávně vykládá ustanovení § 3 písm. f) služebního předpisu K III-3, které jest součástkou smlouvy o přenechání erárního koně do soukromého užívání, maje za to, že je jím stanoveno jen ručení za zaviněnou náhodu, a opíraje to o § 8 písm. d) a § 5 I písm. c) onoho předpisu. § 3 písm. f) stanovil ručení chovatele i za náhodu, pokud nejde o vyšší moc. Není správný názor žalovaného, že se toto ručení týká jen poměru ke třetím osobám a ručení podle § 1320 obč. zák. To předpis nepraví a stát neměl ani zájmu na tom, by v předpisu upravoval toto ručení chovatele. Ustanovení § 3 písm. f) není v rozporu ani s § 5 I písm. c), ani v § 8 písm. d). § 5 stanoví, kdy zaniká poměr chovatelský, a uvádí pod písm. I c), že zaniká také, když kůň bez viny uživatele pojde nebo musí býti utracen, a že v tom případě nepřísluší chovateli náhrada. § 8 stanoví různé povinnosti chovatele a pod písm. d) zejména povinnost nahraditi t. zv. odhadní cenu a zaplatiti smluvní pokutu, když kůň pojde nebo musí býti utracen jeho vinou nebo byl exekučně prodán atd. V těchto ustanoveních jsou tedy řešeny jiné otázky, než otázka zásadního ručení chovatele, t. j. otázka zániku smluvního poměru a náhrady chovateli a otázka výše náhrady jeho a výše smluvní pokuty pro případ zaviněného uhynutí neb utracení koně. Těmito předpisy se tedy nevylučuje, že chovatel i při nahodilém uhynutí koně nebo při nahodilém utracení, nejde-li o vyšší moc, musí nahraditi škodu a zůstalo tu jen smluvně neupraveno, kolik chovatel má nahraditi, takže zůstalo při nahodilé škodě bez vyšší moci při zákonném předpisu, totiž při povinnosti nahraditi hodnotu obecnou bez smluvní pokuty. Podobně není upravena v předpisu otázka, zda poměr zaniká i při zavinění na uhynutí nebo poražení koně a stalo-li se tak zaviněnou náhodou. Z toho tedy, že předpis stanoví zánik poměru při uhynutí nebo utracení bez viny chovatelovy, nelze souditi, že chtěl vyloučiti ručení za škodu nahodilou, vyjma vyšší moc, a stanoviti jen ručení za škodu zaviněnou přímo nebo nepřímo zaviněním náhody. Na to nelze usuzovati ani z předpisu, kterým se stanoví při zaviněném uhynutí nebo utracení výše náhrady bez ohledu na obecnou hodnotu cenou, t. zv. odhadní (cenou remondní po srážce za každoroční užívání) a smluvní pokuty. To nijak nevylučuje nárok státu na náhradu skutečné

škody i při nahodilé škodě, která není způsobena vyšší mocí. Znění předpisu jest jasné a shoduje se s účelem, aby stát, který pravidelně nemá možnost, by si při uhynutí neb utracení koně opatřil důkazy o tom, že chovatel přímo zavinil uhynutí neb utracení nebo nepřímo zavinil náhodu, která toho byla příčinou, přesunul jednak důkazní břemeno na chovatele a jednak uložil mu ručení přes rámec péče obyčejného hospodáře a důkaz vyšší moci za výhodu bezplatného používání. V důsledku nesprávného právního posouzení neobíraly se nižší soudy námitkou žalovaného, že jde o vyšší moc, a nezjišťovaly pro to skutkový podklad. Pojem vyšší moci jest stanoven v § 1 zákona o ručení železnic tak, že jde o náhodu neodvratitelnou. Podobně i v § 1 zákona ze dne 30. listopadu 1912 čís. 215 ř. zák. mluví se o vyšší moci při překážce nepřekonatelné. Podle toho jde o vyšší moc, když nejde jen o obyčejnou náhodu, která často přihází se a dá se předvídati, nýbrž o událost kromobyčejnou, jež se také nedá odvrátiti ani největší péčí chovatelovou. Bude tedy zjistiti, zda jednak onemocnění koně, pro které byl utracen, a samo uhynutí bylo obyčejnou náhodou a obvyklým zjevem, nebo jde-li o zjev neobyčejný, tedy náhodu kromobyčejnou, a zda se uhynutí nedalo odvrátiti ani největší péčí chovatelovou, jak to tvrdil a opodstatňoval žalovaný.

Čís. 12214.

Vedlejší intervence.

Není přípustné, by se osoba, zastoupená advokátem, dostavila k ústnímu jednání, k němuž se nedostavila strana, a tam prohlásila, že ke sporu přistupuje jako vedlejší intervenient nedostavivší se strany.

Manželka nájemce nemá právní zájem na výsledku sporu o vyklizení proti manželi jako žalovanému, uplatňuje-li své vlastní nájemní právo, příslušející jí přímo proti žalujícímu pronajímateli.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1545/32.)

V řízení o žalobě pronajímatelky proti Emilu H-ovi o vyklizení najatého bytu přistoupila k žalovanému jako vedlejší intervenientka manželka žalovaného Anna H-ová, uplatňujíc své samostatné nájemní právo. Procesní soud prvé stolice připustil vedlejší intervenientku a zamítl žalobu. Odvolací soud odmítl vedlejší intervenci Anny H-ové na straně žalovaného a uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, správně dovolacímu rekursu Anny H-ové, jímž byla její vedlejší intervence na straně žalovaného odmítnuta; ve věci samé odmítl dovolání Anny H-ové.

Důvody:

Dovolání vedlejší intervenientky směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu vůbec, tedy proti usnesení, kterým byla vedlejší intervence odmítnuta, i proti rozsudku, kterým byl žalovaný odsouzen podle žalobního návrhu. Pokud jde o onu část rozhodnutí, je opravný prostředek

vlastně dovolacím rekursem, pokud jde o druhou část rozhodnutí dovoláním. Jako dovolací rekurs je dovolání bezdůvodné. Zákon (§ 18 c. ř. s.) předpisuje, v jaké formě lze ke sporu přistoupiti jako vedlejší intervenient. Může se tak státi jen doručením podání oběma stranám nebo v řízení před okresními soudy pro strany nezastoupené advokáty podáním žádosti do protokolu v soudní kanceláři (§ 434 c. ř. s. a § 131 j. ř.). V souzeném případě byla Anna H-ová zastoupena advokátem a byl pro ni možným přístup jen podáním. Nepřípustné bylo, by se dostavila k ústnímu jednání, k němuž se žalovaný nedostavil, a tam prohlásila, že ke sporu přistupuje jako vedlejší intervenientka, a nemělo býti dotyčné prohlášení jejího zástupce zapsáno do jednacího protokolu (§§ 208, 209 c. ř. s.). Již z tohoto důvodu neměla býti vedlejší intervence připuštěna. V souzeném případě nebyl ani opis jednacího protokolu stranám doručen, žalovaný snad o přistoupení vedlejší intervenientky ke sporu nevěděl a tato přece jednala, byvši připuštěna ke sporu, na jeho útraty. Ale nehledíc k tomu, zaujal odvolací soud správné stanovisko k otázce, zda vedlejší intervenientka má právní zájem na tom, aby žalovaný ve sporu zvítězil. Právem uznal, že ho nemá, a že uplatňuje jen svůj vlastní zájem, zájem nájemnice sporného bytu. Dovolatelka jedná sice také v zájmu žalovaného potud, že žádá zamítnutí žaloby, neboť zamítnutí žaloby by bylo zajisté k jeho prospěchu. Ale nemá právní zájem na tom, by žalovaný zvítězil. Tento zájem by měla, kdyby obývala byt z manželova práva podle § 91 obč. zák., neboť pak by byl rozsudek účinný i proti ni a bylo by jí podle § 20 c. ř. s. přiznati postavení společníka v rozepři. Ale dovolatelka neuplatňuje právo žalovaného, nýbrž své vlastní nájemní právo, příslušející jí přímo proti žalobkyni, a toto právo nemůže býti rozsudkem proti žalovanému dotčeno. Odvolací soud tudíž právem odmítl její vedlejší intervenienci. Tomu-li tak, nebyla ovšem Anna H-ová oprávněna k podání opravného prostředku proti rozsudku odvolacího soudu ve věci samé a bylo proto její dovolání odmítnouti jako nepřípustné (§ 507 c. ř. s.).

Čís. 12215.

Účelem ustanovení § 519 čís. 3 c. ř. s. jest, by bylo umožněno oddělené přezkoumání právního názoru odvolacího soudu, jenž byl podnětem zrušení prvního rozsudku, ještě před novým jednáním v prvé stolici tak, by jím nebyla rozepře zbytečně zdržována, kdyby toto nové jednání bylo zbytečné. Na pouhý rekurs do zrušovacího usnesení odvolacího soudu nelze však dovolacímu soudu rozhodnouti i o oněch právních názorech odvolacího soudu, jež nebyly podnětem zrušení rozsudku první stolice.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv II 33/31.)

Žalobě hostinského a majitele domu proti těžařstvu o náhradu škody 19.000 Kč procesní soud prvé stolice původně rozsudkem ze dne 2. června 1928 v plném rozsahu vyhověl. Odvolací soud usnesením ze dne 16. října 1928 zrušil napadený rozsudek a přikázal

věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, znovu jednal a rozhodl. Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jež nejvyšší soud odmítl, ježto šlo zřejmě o pochybený opravný prostředek. Procesní soud pak rozsudkem ze dne 23. dubna 1930 vyhověl žalobě jen co do 737 Kč, jinak ji zamítl. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobcovu potud, že mu přisoudil dalších 3.540 Kč 40 h. Dovolaly se obě strany. Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolání žalobce, zrušil rozsudky obou nižších soudů, pokud jimi byla zamítnuta žalobní prosba o přisouzení 10.500 Kč, a vrátil věc v tomto rozsahu soudu prvé stolice, by ji znovu rozhodl; jinak nevyhověl dovolání ani té, ani oné strany. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Především jest řešiti otázku, zda dovolání, pokud hledí k požadované náhradě škody 10.500 Kč ze škod vzniklých v provozu žalobcova hostince dolováním, jest přípustné, an žalobce podal proti zrušovacímu usnesení odvolacího soudu ze dne 16. října 1928 na místě rekursu dovolání, jež bylo odmítnuto. Co se týče tohoto nároku odvolací soud ve věci hlavní nepovažoval řízení před soudem prvé stolice za kusé, převzal skutková zjištění soudu prvé stolice, zvláště v tom směru, že oprava důlních škod na domě vyžadovala doby šesti měsíců, vyhověl však odvolání žalované pro nesprávné právní posouzení věci a onen nárok žalobci nepřiznal proto, že nárok na náhradu škody způsobené dolováním podle doslovu § 364 a obč. zák. přísluší jen vlastníku pozemku a jeho universálnímu nástupci; žalobce však nemůže žádati a nežádá škody vzniklé v provoze hostince jako vlastník nebo spoluvlastník domu, nýbrž jako majitel živnosti hostinské jím ve zmíněném domě provozované, k čemuž však není pouze na základě § 364 obč. zák., 106 a 170 horního zákona bez ohledu na zavinění žalované oprávněn, a konkrétní zavinění nebo nedbání nějakého nařízení při dolování ani netvrdil, mluvě jen o stavu zaviněném dolováním, o uznání žalované strany, že dolováním poškodila dům a o opravě zaviněné dolováním. Otázka tato tudíž nebyla vlastní příčinou zrušení a nemohla se na ni výhrada právní moci vztahovati. Netýkala se tedy tato výhrada ani rozhodnutí této otázky, vydaného na základě výsledků dosavadního řízení podle názoru odvolacího soudu dostatečných. Účelem ustanovení § 519 čís. 3 c. ř. s. o výhradě právní moci je, by bylo umožněno oddělené přezkoumání právního názoru odvolacího soudu, jenž byl podnětem zrušení prvního rozsudku, ještě před novým jednáním v prvé stolici tak, by jím nebyla rozepře zbytečně zdržována, kdyby toto nové jednání bylo zbytečné. Bylo by zkrácením práva druhé strany na řádné provedení dovolacího řízení a jmenovitě na podání dovolací odpovědi, kdyby na pouhý rekurs do zrušovacího usnesení odvolacího soudu bylo dovolacím soudem rozhodnuto i o oněch právních názorech odvolacího soudu, které nebyly podnětem zrušení rozsudku první stolice. Výhrada právní moci nevztahovala se tedy v souzeném případě na rozhodnutí odvolacího soudu o žalobcově nároku na 10.500 Kč jako škody vzniklé v provozu jeho hostince, to tím méně, ano zrušovací usnesení odvolacího soudu nemá význam rozsudku dílčího

o tomto nároku, o němž v náležité formě bylo rozhodnuto teprve v rozsudku soudu prvé stolice vydaném na základě onoho zrušovacího usnesení. Právní moc tohoto usnesení nevadí tedy věcnému přezkumu žalobcova dovolání, pokud napadá odvolací rozsudek v té části, jíž nárok žalobcův na 10.500 Kč jest mu odpírán, dovolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s.

Čís. 12216.

K žádosti o legitimaci milostí vlády jest potřebí svolení poručenského soudu a schválení krajského soudu jen ohledně nezletilého dítěte.

Při legitimaci milostí vlády osob zletilých má se příslušný okresní soud omeziti na šetření předepsané výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 12. prosince 1921, čís. 186, a spisy pak předložiti prostřednictvím nadřízeného vrchního soudu vládě republiky Československé k rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R I 921/32.)

Okresní soud v Č. zamítl žádost Marie B-ové o legitimaci její nemanželské dcery Žofie B-ové podle § 162 obč. zák. a předložil spisy ke schválení podle § 109 j. n. krajskému soudu v Č., jenž usnesení okresního soudu schválil. Vrchní soud nevyhověl rekursu Marie B-ové.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že se usnesení krajského soudu v Č., jakož i usnesení okresního soudu v Č. zrušují a okresnímu soudu se ukládá, by dále po zákonu jednal.

Důvody:

Napadeným usnesením bylo potvrzeno usnesení krajského soudu v Č., jímž podle § 109 j. n. bylo schváleno usnesení okresního soudu v Č., jímž byla zamítnuta žádost Marie B-ové o legitimaci její dcery Žofie B-ové, provdané J-ové, milostí vlády. K žádosti takové jest potřebí podle § 263 nesporného patentu svolení poručenského soudu a schválení krajského soudu podle § 109 j. n. jen ohledně nezletilého dítěte. V souzeném případě toho nebylo potřebí, poněvadž Žofie J-ová, jejíž legitimace jest navržena, jest zletilá. Proto okresní soud nebyl povolán, by rozhodoval o zamítnutí žádosti a by usnesení to předkládal sborovému soudu prvé stolice podle § 109 j. n. ke schválení, a sborový soud první stolice nebyl povolán k tomu, by usnesení to podle citovaného zákonného ustanovení schvaloval. Při legitimaci milostí vlády osob zletilých má se příslušný okresní soud (§ 113 j. n.) omeziti na šetření předepsané výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 12. prosince 1921, čís. 186 a spisy pak předložiti prostřednictvím nadřízeného vrchního soudu vládě republiky Československé k rozhodnutí (§ 204 j. ř.). Řízení o rozhodování podle § 109 j. n. bylo tedy nezákonné a dovolací rekurs jest odůvodněn.

Čís. 12217.

Rozdělil-li zůstavitel poslední vůlí svůj nemovitý majetek mezi své děti, jest pozůstalost projednati podle poslední vůle a podle občanského zákona, nikoliv podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, jímž se zavádějí zvláštní předpisy o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R I 1020/32.)

Pozůstalostní soud se usnesl, že pozůstalosti po Marii L-ové a Martinu L-ovi budou projednány na základě společné ústní závěti obou manželů, nikoliv podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, doplně řádně řízení, nejprve rozhodl, zda jde o pozůstalost podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, a teprve pak aby rozhodl, zda jest pozůstalost projednati podle občanského zákona, či podle zákona čís. 68/1908.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že obnovil částečně usnesení prvého soudu, pokud jím bylo ustanoveno, že pozůstalost po Martinu L-ovi bude projednána na základě ústní poslední vůle ze dne 14. prosince 1928 podle občanského zákona nikoliv podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z. č.; usnesení rekursního soudu, pokud jde o pozůstalost po Marii L-ové, ponechal nedotčené.

Důvody:

V usnesení prvého soudu ze dne 30. června 1932 se jedná o souvisejících pozůstalostech po Marii L-ové (D II 356/28) a po Martinu L-ovi (D II 137/31), avšak návrh dovolacího rekursu pozůstalé dcery těchto dvou zesnulých manželů, zní, aby byla pozůstalost po otci Martinu L-ovi projednána podle občanského zákona, na základě poslední vůle ze dne 14. prosince 1928, nikoliv podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z. č.; proto zůstává usnesení rekursního soudu, pokud jde o pozůstalost po Marii L-ové, nedotčeno a v tomto směru tedy zůstává zrušeno usnesení prvého soudu. Dovolacímu rekursu nelze odepříti oprávnění. V pozůstalosti po Martinu L-ovi jest tu ústní poslední pořízení, kterým zůstavitel, jenž zanechal ideální polovici statku č. p. 6 v P. a ideální polovici statku č. p. 24 v P. (druhá polovice patří do pozůstalosti v roce 1928 předemřelé jeho manželky Marie L-ové), rozdělil svůj majetek mezi své dvě zletilé děti, Martina a Marii L-ovy, tak, že syn Martin má dostati statek č. p. 6 a dcera Marie L. statek čís. 24, a k tomu na vyrovnání ještě díl dvou pozemků od statku č. p. 6. Syn Martin L. navrhoval, by pozůstalost byla projednána podle zákona o selských statcích střední velikosti čís. 68/1908 z. z. č., čemuž odporovala dcera Marie L-ová s poukazem na poslední vůli. Podle § 3 tohoto zákona vlastník statku, podrobeného předpisům tohoto zákona, není tímto zákonem omezen pořizovati o statku neb o jednotlivých jeho částech právními jednáními ani mezi živými, ani na případ smrti. Ustanovení

tohoto zákona mají platnost při zákonné posloupnosti dědické vždy, při posloupnosti ze závěti však jen, ustanoví-li zůstavitel za přejímatele statku osobu zahrnutou mezi zákonné dědice podle občanského zákona. V souzeném případě zůstavitel poslední vůlí, podle které jest pozůstalost projednávati, rozdělil svůj nemovitý majetek mezi obě své děti, takže nemá tu platnost ustanovení zákona čís. 68/1908 z. z. č. a pozůstalost, jak správně rozhodl prvý soud, jest projednávati podle poslední vůle a podle občanského zákona, nikoliv, jak navrhoval syn Martin L., podle zákona čís. 68/1908 z. z. č., neboť použití tohoto zákona jest vyloučeno ustanovením § 3 tohoto zákona. Výtky syna Martina L-a proti usnesení prvého soudu jsou bezpodstatné, poněvadž odporují jasnému a určitému ustanovení zákona. Ano, jak uvedeno, pozůstalost po Martinu L-ovi jest projednati podle ústní poslední vůle a podle předpisů občanského zákona, bylo by zcela zbytečné zjišťovati, zda do pozůstalosti patřící nemovitosti tvoří selský statek střední velikosti podle zákona čís. 68/1908 z. zák. čes.

Čís. 12218.

Hypotekární věřitel, jemuž hypotekární dlužník dluh zaplatil, není oprávněn bez zmocnění hypotekárního dlužníka žádati o výmaz zástavního práva zřízeného pro jeho pohledávku na dlužníkově nemovitosti.
Návrh odpůrce dovolacího rekurenta, by byl dovolacímu rekurentu uložen trest pro svévoli, jest odmítnouti.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R I 1035/32.)

K návrhu knihovní věřitelky povolil soud prvé stolice výmaz zástavního práva. Rekursní soud zamítl k rekursu vlastníka zavazené nemovitosti návrh knihovní věřitelky. Důvody: Otázka, zda k návrhu na výmaz hypoteky jest oprávněn jen vlastník nemovitosti, či i hypotekární věřitel, byla sporná před novelisací. Zavedení disposičního práva majitelova ohledně vymazané hypoteky rozhoduje otázku tu ve smyslu výlučného oprávnění majitele nemovitosti, neboť žádost o výmaz podaná jen věřitelem by vzala jeho disposičnímu právu podklad (§ 39, III. dílčí novely, Ehrenzweig I/2-547, Klang Kommentar I/2-469). Poněvadž ani kvitanční a výmazné prohlášení neobsahuje příkaz, aneb zmocnění knihovní věřitelky k výmazu práva zástavního, nebyla k tomu oprávněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu knihovní věřitelky a odmítl návrh vlastníka zavazené nemovitosti, by byl dovolací rekurentce uložen trest pro svévoli.

Důvody:

Jde o otázku, je-li hypotekární věřitel, když zaplatí hypotekární dlužník dluh, oprávněn, neměl-li podle § 77 knih. zák. zmocnění hypotekárního dlužníka, žádati o výmaz zástavního práva zřízeného pro jeho pohledávku na nemovitosti hypotekárního dlužníka. Rekursní soud ji

zodpověděl, přihlížeje k ustanovení § 39 III. dílčí novely záporně a jest s ním úplně souhlasiti, ano uvedené ustanovení zákona ani jiného výkladu nepřipouští. K obsahu dopisu hypotekárního dlužníka ze dne 6. ledna 1932, jehož se stěžovatelka dovolává teprve v dovolacím rekursu, nebylo lze přihlížeti pro zákaz novot (§ 126 druhý odstavec knih. zák.). Dovolacímu rekursu bylo tudíž odepříti oprávnění.

Návrh vlastníka zavazené nemovitosti, aby byl stěžovatelce uložen trest pro svévoli, bylo odmítnouti, ježto zákon (§ 47 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n.) neposkytuje účastníkům nesporného řízení práva k takovému návrhu, vyhradiv jen nejvyššímu soudu právo zkoumati, jsou-li dány předpoklady tohoto ustanovení zákona.

Čís. 12219.

Pojišťovací smlouva.
Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek: »Nebude-li nárok na premii do 3 měsíců ode dne splatnosti soudně uplatňován, bude se míti za to, že bylo od smlouvy odstoupeno«, jest vykládati v ten rozum, že nepodáním žaloby o zaplacení první premie do ustanovené lhůty odstoupila pojišťovna od smlouvy. Nejde jen o domněnku, již by bylo lze protidůkazem vyvrátiti.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, Rv I 1654/31.)

V § 7 bod 3. všeobecných pojišťovacích podmínek bylo stanoveno, že pojišťovatel, dokud nebylo placeno, může od smlouvy ustoupiti, nezaplatí-li se včas prvá premie, a že se má za to, že od smlouvy ustoupil, neuplatní-li nárok na premii na soudě do tří měsíců ode dne splatnosti. První premie byla splatná dne 2. srpna 1930. Žalobu o její zaplacení podala pojišťovna dne 7. prosince 1930. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl vzhledem k ustanovení § 7 bod 3 všeobecných pojišťovacích podmínek. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka míní, že v § 7 bod 3 všeobecných pojišťovacích podmínek jde o domněnku, jejímž předpokladem jest pasivní chování pojišťovny, a že tím není vyloučena možnost jiného ujednání, jakž tomu prý je v souzeném případě. Je totiž zjištěno, že žalobkyně za korespondence, obzvláště dopisy ze dne 6. září 1930, ze dne 7. října 1930 a ze dne 11. října 1930 vždy zdůrazňovala, že setrvává na zaplacení premie a že přichází v úvahu jen poshovění a zapravení ve splátkách. Toto chování prý však vylučuje použití § 7 čís. 3 všeob. pojišťovacích podmínek. Názor ten není správný. Poskytnutým poshověním nebylo nic změněno na dni splatnosti, zůstal jím 2. srpen 1930, od něhož jest počítati tříměsíční lhůtu při řešení otázky, zda u žalobkyně nastal případ ustoupení od smlouvy ve smyslu § 7 čís. 3 všeob. pojišťovacích podmínek. Ježto žalobkyně do tří měsíců od 2. srpna 1930 na soudě nárok neuplatnila, nastalo dnem 2. listopadu 1930 zrušení smlouvy předpokládaným ustoupením žalobkyně od smlouvy a žaloba teprve dne 7. prosince 1930 podaná, byla proto prvým soudem právem zamítnuta (srovn. čís. 7792 sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ani s hlediska právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nelze dovolatelce přisvědčiti. Ustanovení § 7 čís. 3 odstavec 2. všeobecných pojišťovacích podmínek o následcích nepodání žaloby o zaplacení první premie ve tříměsíční lhůtě, nekryje se doslovně s ustanovením § 28 odstavec (1) druhá věta zákona o pojišťovací smlouvě a nelze proto použíti výkladu zákonného ustanovení odůvodněného ve zdejších rozhodnutích čís. 8276 a 8766 sb. n. s., nýbrž jest ono smluvní ustanovení posuzovati podle předpisu § 869 obč. zák. o projevu vůle stran a § 914 obč. zák. o výkladu smluv, podle nichž musí býti projev vůle, má-li býti účinný, vážný, určitý a srozumitelný a smlouva musí býti vykládána tak, by odpovídala poctivému obchodnímu styku. Ustanovení § 7 čís. 3 druhý odstavec všeobecných pojišťovacích podmínek zní: »Nebude-li nárok na premii do tří měsíců ode dne splatnosti soudně uplatňován, bude se míti za to, že bylo od smlouvy odstoupeno.« Tím je jen jasně vysloveno, že se zavčasné soudní neuplatňování nároku pokládá za odstup od smlouvy. Není tím však nepochybně řečeno, že tuto domněnku lze vyvrátiti protidůkazem. Zákonných ustanovení o výkladu zákonné právní domněnky, zda je vyvratitelnou, či nevyvratitelnou (presumptio juris ac de jure), nelze použíti při výkladu smluv, nýbrž musilo by to býti jasně vysloveno smluvním ustanovením. Poněvadž pojišťovací podmínky pocházejí od žalující pojišťovny, jest i ustanovení § 7 čís. 3 odstavec 2 vyložiti podle § 915 obč. zák. v neprospěch pojišťovny a dojíti k závěru, že nepodáním žaloby o zaplacení první premie do ustanovené lhůty odstoupila pojišťovna od smlouvy. Hájí-li dovolatelka stanovisko, že splatnost první premie byla posunuta pokud se týká 60% zažalované premie na 8. neb 9. října 1930 a pokud se týká zbytku na další tři měsíce, nevychází ze skutkového zjištění nižších soudů, poněvadž první soud zjistil, že k těmto změnám vůbec nedošlo, a odvolací soud na zjištění tom nic neměnil. Neprovádí proto dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. po zákonu, posuzujíc po právní stránce jinou skutkovou podstatu, než byla rozsudkem zjištěna, nehledíc ani k tomu, že v žalobě sama tvrdila, že zažalovaná první premie byla splatná 2. srpna 1930, a žádala 6% úrok od 3. srpna 1930 a při tomto žalobním nároku trvala přes to, že za řízení tvrdila, že doba splatnosti byla posunuta, což se jí ovšem nepodařilo dokázati.

Čís. 12220.

Měly-li skladní listy vystavené firmou nahražovati skladní listy veřejného skladiště po rozumu § 17 zákona ze dne 28. dubna 1889, čís. 64 ř. zák., jest míti za to, že úmyslem firmy bylo uzavříti schovací smlouvu s majitelem zboží. Tím, že majitel zboží přijal skladní list a na jeho rubu potvrdil svým podpisem souhlas s ním, došlo k uzavření platné smlouvy schovací. Majitel zboží jest oprávněn domáhati se na firmě vydání zboží proti vrácení skladního listu a proti zaplacení břemen na něm váznoucích. Břemeny váznoucími na zboží nelze tu vyrozumívati břemena jiná, než o jakých mluví § 29 zákona o veřejných skladištích.

Nemá-li firma zboží ve své moci, musí se postarati o to, by bylo majiteli vydáno, t. j. dáti písemné svolení k jeho vydání.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, Rv I 2167/31.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující banka na žalované společnosti, by žalovaná byla uznána povinnou dáti písemné svolení, by bylo žalobkyni vydáno 3997 pytlů chilského ledku, uložených ve skladišti firmy Mělnické akciové skladiště na základě skladního listu čís. 69. Žalovaná uplatňovala zadržovací právo pro břemena váznoucí prý na zboží. Jako břemena uváděla, že jí byla ministerstvem Národní obrany předepsána náhrada za chybící ledek, že firma B., prý předchůdkyně žalobkyně, nesplnila svůj závazek ve příčině převezení ledku z Hamburku, a že jí firma B. nevrátila garanční list, takže banka L. účtovala žalované obvyklou odměnu za záruku. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest zjištěno, že inž. V., který jako zástupce firmy B. vyjednával se žalovanou záležitost ledkovou, sdělil opětovně řediteli žalované R-ovi, že ledek jest vlastnictvím žalující banky, že pak se ředitelem R-em, který za žalovanou jednal, ujednal, že žalovaná na ledek, jenž bude uskladněn v mělnickém skladišti žalovanou najatém, vystaví skladní listy, bez nichž se s ledkem nesmělo disponovati, a že také žalovaná vydávala skladní listy na ledek uskladněný v uvedeném skladišti a také vydala skladní list čís. 69 týkající se uskladnění sporného ledku. Že ředitel R. nebyl zmocněn k uzavření zjištěného ujednání, žalovaná v dovolání neuplatňuje. Kromě toho žalovaná tím, že vystavila skladní listy, i kdyby původně snad ředitel R. nebyl býval zmocněn k uzavření tohoto ujednání, ujednání to mlčky schválila (§ 863 obč. zák.). Jest proto vycházeti z toho, že bylo ujednáno, že na uskladněný sporný ledek vystaví žalovaná skladní list a že bez něho se nesmí s ledkem disponovati. Je dále zjištěno, že k vystavení skladních listin žalovanou došlo teprve, když mělnické akciové skladiště odmítlo vydati skladní listy ve způsobě varrantu. Přihlíží-li se k této okolnosti, pak k obsahu shora uvedeného ujednání a k doslovu skladních listů žalovanou vystavených, jak jest uveden v předložených skladních listech, nemůže býti pochybnosti o tom, že skladní listy žalovanou vystavené měly nahražovati skladní listy veřejného skladiště po rozumu § 17 zákona ze dne 28. dubna 1889 čís. 64 ř. z. Ve skladním listě čís. 69 potvrzuje žalovaná výslovně, že sporný ledek byl u ní uskladněn na účet žalobkyně nebo na její řád a že bude kdykoliv vydán proti vrácení tohoto skladního listu, jakož i proti zaplacení břemen (Lasten) na něm váznoucích. I když žalovaná nebyla vzhledem k ustanovením třetího odstavce § 50 zákona ze dne 28. dubna 1889 čís. 64 ř. zák. oprávněna vystaviti indosovatelný skladní list, o jaký zde jde, ježto oprávnění k vystavení indosovatelných skladních listů přísluší jen veřejným skladištím, takže skladní list ten nemohl založiti účinky skladních listů veřejných skladišť, přesto nutno ze zjištění, že žalovaná

věděla, že jde o ledek patřící vlastnicky žalobkyni, že ledek ten byl uskladněn ve skladišti žalovanou najatém, a z té okolnosti, že žalovaná v uvedeném skladním listě jí vystaveném potvrdila, že ledek jest uskladněn na účet žalobkyně nebo její řád, vyvoditi podle zásady poctivého styku v obchodě, že úmyslem žalované bylo (§ 914 obč. zák. a čl. 278 obch. z.) uzavříti schovací smlouvu po rozumu § 957 obč. zák. a násl. se žalobkyní jako vlastnicí ledku a nemohla to žalobkyně ani jinak pojímati. Tím, že žalobkyně skladní list přijala a na jeho rubu svým podpisem souhlas s ním potvrdila, došlo mezi stranami k uzavření smlouvy schovací, která přes to je platná, i když vystavení skladního listu indosovatelného žalovanou odporovalo zákonnému předpisu. Je proto žalobkyně oprávněna domáhati se na žalované ze smlouvy schovací vydání sporného ledku proti vrácení skladního listu a proti zaplacení břemen na něm váznoucích. Jde nyní o to, co jest rozuměti břemeny na ledku váznoucími. Ježto, jak již uvedeno, skladní listy žalovanou vydané měly nahrazovati skladní listy veřejných skladišť po rozumu § 17 zákona ze dne 28. dubna 1889 čís. 64 ř. z., nelze břemeny váznoucími na uskladněném ledku podle § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. vyrozumívati jiná břemena, než o kterých mluví § 29 zákona o veřejných skladištích. Takovými břemeny však nejsou pohledávky, pro které žalovaná uplatňuje své zadržovací právo, a nemůže proto pro pohledávky ty uplatňovati zadržovací právo ani podle čl. 313 obch. zák. ani podle § 471 obč. zák., a rovněž nejde o pohledávky, jaké má na mysli § 967 obč. zák. Je nesporno, že žalovaná ledek ve svém držení nemá a že nemůže jej proto žalobkyni vydati. Než to na věci nic nemění, neboť nelze schovací smlouvu mezi stranami uzavřenou za tohoto stavu věci podle § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. vykládati rozumně jinak než tak, že, nemá-li jej žalovaná ve své moci, musí se postarati o to, aby ledek Mělnickým akciovým skladištěm byl žalobkyni vydán, t. j. dáti písemné svolení k jeho vydání.

Čís. 12221.

Vyhradili-li si prodatelé nemovitosti ve smlouvě bez jakéhokoliv zvláštního omezení předkupní právo podle § 1072 obč. zák. a právo zpětné koupě podle § 1068 obč. zák. s knihovním zajištěním, neměla okolnost, že prodatelé nevykonali ve lhůtě § 1075 obč. zák. předkupní právo, vliv na jsoucnost vyhrazeného jim práva zpětné koupě.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R II 458/32.)

Na nemovitosti, o niž tu jde, vázlo pro manžele P-ovy právo předkupní a právo zpětné koupě. Vlastník nemovitosti prodal ji manželům S-ovým. Manželé P-ovi nevykonali ve lhůtě § 1075 obč. zák. předkupní právo. Žádosti manželů S-ových, by bylo pro ně vloženo na nemovitosti vlastnické právo a by bylo vymazáno předkupní právo a právo zpáteční koupě manželů P-ových, knihovní soud vyhověl. Rekursní soud vyhověl rekursu manželů P-ových a, ponechav jinak usnesení prvého soudu nedotčeným, zamítl žádost manželů S-ových o výmaz

práva zpětné koupě manželů P-ových. Důvody: Názor žadatelů, že právo zpětné koupě zaniká stejně jako právo předkupní, nebylo-li uplatněno ve lhůtě třiceti dní, jest mylný. Tento názor nelze odvoditi ze zákona, naopak vysvítá z jasného doslovu § 1070 obč. zák., že toto právo jest právem, příslušejícím prodateli po celý jeho život. Obdobné použití ustanovení § 1075 obč. zák. nemá místa, neboť ustanovení § 1070 jest ustanovením zvláštním, které otázku řeší samostatně a odchylně od ustanovení § 1075 obč. zák. Může proto dojíti k výmazu práva zpětné koupě zapsaného do pozemkových knih za živobytí prodatelova jen s jeho souhlasem podle knihovního zákona řádně prokázaným, jinak až po jeho smrti. Překážkou převodu nemovitosti, které se týká, právo zpětné koupě arciť není, než, je-li zapsáno do pozemkových knih, působí proti každé třetí osobě a může oprávněný i od ní věc požadovati. Pochybil tedy soud prvé stolice, povoliv k žádosti kupitelů výmaz práva zpětné koupě příslušejícího stěžovatelům jen z důvodu, že na vyzvání kupitelů ze dne 4. dubna 1932 své právo neuplatnili ve lhůtě třiceti dní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V souzeném případě vyhradili si prodatelé nemovitosti v trhové smlouvě bez jakéhokoliv zvláštního omezení právo předkupní podle § 1072 obč. zák. a právo zpětné koupě podle § 1068 obč. zák. s knihovním zajištěním, které také bylo vykonáno. Jde nyní o to, měla-li okolnost, že prodatelé nevykonali ve lhůtě § 1075 obč. zák. předkupní právo, vliv na jsoucnost vyhrazeného jim práva zpětné koupě. Stěžovatelé namítají v dovolacím rekursu, že ustanovením práva předkupního bylo právo zpětné koupě časově omezeno a podmíněno tak, že, ani oprávnění nepoužili svého práva předkupního, padalo i jejich právo zpětné koupě. Leč nelze souhlasiti s tímto názorem. Vyhradili-li si prodavači v trhové smlouvě i právo předkupní, i právo zpětné koupě a byla-li práva ta zapsána pro ně do pozemkové knihy, nabyli tak práv působících i proti třetím osobám (§§ 1070—1073 obč. zák.). Každé z obou takto nabytých práv bylo však právem pro sebe zcela samostatným, odlišným od práva druhého a jeho osud nebyl závislým na osudu druhého práva. Že jest tomu tak, vyplývá zejména z toho, jak zákon upravil otázku o zániku obojího práva. Právo podle § 1072 obč. zák. zaniká, nebylo-li vykonáno ve lhůtě § 1075 obč. zák., v níž je oprávněný musí vykonati, nemá-li je pozbýti. Naproti tomu přísluší právo podle § 1068 obč. zák. oprávněnému doživotně a zaniká proto, nehledíc ani k tomu, že jeho výkon jest jinak závislým jen na jeho libovůli, teprve smrtí oprávněného, leč že by smluvníci byli něco jiného smluvili anebo že by nastal případ § 133 poslední odstavec a 150 druhý odstavec ex. ř. Nemá proto názor zastávaný stěžovateli v zákoně opory.

Čís. 12222.

Předpis § 366 c. ř. s. předpokládá, že šlo o odmítnutí znalce vedeného k účelům důkazním, nelze ho však použíti, byl-li znalec ustanoven proto, by jím mohl tichý společník vykonávati své společenské právo zaručené mu čl. 253 obch. zák.

I usnesením, proti nimž zákon nepřipouští zvláštní opravný prostředek, lze samostatně odporovati tam, kde podle stavu věci nelze vydati další rozhodnutí, jež by bylo lze napadati.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R II 469/32.)

V nesporné věci přezkoumání bilance firmy Sch. navrhl tichý společník Max B., by byl znalcem ustanoven Josef J. Soud prvé stolice ustanovil znalcem Josefa J-a, ač ho firma Sch. odmítla. K rekursu firmy Sch. zrušil rekursní soud napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, doplně řízení o návrhu na ustanovení znalce, znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Maxe B-a a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Dovolací rekurs není opodstatněn. Nelze mu především přisvědčiti potud, pokud po formální stránce vytýká, že rekurs firmy Josef Sch. měl býti odmítnut podle § 366 odstavec prvý c. ř. s., platícího podle § 34 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. i v řízení nesporném, poněvadž směřoval v podstatě proti tomu, že nebylo vyhověno jejímu návrhu, jímž odmítla znalce Josefa J-a. Je ovšem pravda, že proti usnesení, jímž bylo zamítnuto odmítnutí znalce, není podle § 366 c. ř. s. zvláštního opravného prostředku, a že ustanovení toto jest podle § 34 uvedeného zákona obdobně použíti i v řízení nesporném. Avšak § 366 c. ř. s. je zařaděn mezi ustanovení o provedení znaleckého důkazu a předpokládá tedy zřejmě, že šlo o odmítnutí znalce vedeného k účelům důkazním. V souzeném případě však nebyl znalec ustanoven proto, by u soudu podal posudek o sporné skutečnosti, nýbrž proto, by Max B. jako tichý společník firmy Josef Sch. mohl jím vykonávati své společenské právo, čl. 253 obchodního zákona mu zaručené, že může zkoumati správnost roční bilance nahlédaje do knih a spisů. Avšak, i kdyby bylo lze připustiti, že ustanovení § 366 c. ř. s. jest vzhledem k § 34 zákona čís. 100/31 obdobně použíti i v souzeném případě, nelze přehlížeti, že § 366 c. ř. s. nevylučuje opravný prostředek proti usnesením tam uvedeným vůbec, nýbrž že nepřipouští jen zvláštní opravný prostředek. I tato usnesení jsou tedy odporovatelná, jenže rekurs proti nim jest podle § 515 c. ř. s. odložen až k nejbližšímu rozhodnutí, jemuž lze samostatně odporovati. Z toho plyne, že i usnesením, proti nimž zákon nepřipouští zvláštní opravný prostředek, lze přes tento zákaz samostatně odporovati tam, kde podle stavu věci — a tak je tomu zřejmě i v souzeném případě — nelze vydati další rozhodnutí, jež by bylo lze bráti v odpor, neboť jinak byla by usnesení uvedeného druhu za takového stavu věci naprosto neodporovatelná, což by se příčilo úmyslu zákona. Rekursní soud proto nepochybil, vyřídiv věcně rekurs firmy Josef Sch.

Čís. 12223.

Náleží-li družstvo k svazu oprávněnému konati přehlídky (revise), jest rejstříkový soud jen oprávněn a ovšem i povinen, nedostane-li do dvou let od poslední přehlídky oznámení o nové přehlídce, oznámiti to ministerstvu vnitra, není však oprávněn žádati svaz o provedení přehlídky, tím méně ustanovovati k provedení přehlídky soudního znalce.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R II 475/32.)

Rejstříkový soud požádal na základě zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák. Viléma H-a, by provedl revisi u společenstva P. v likvidaci. Rekursní soud k rekursu členů společenstva P. napadené usnesení zrušil. Důvody: Podle § 2 odst. (1) zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák. jest, náleží-li společenstvo k nějakému svazu, povolán ustanoviti revisora svaz a podle § 1 cit. zák. má revise býti prováděna nejméně v každém druhém roce. Podle § 5 odst. (2) nař. ze dne 24. června 1903, čís. 134 ř. zák. v nové úpravě vlád. nař. ze dne 22. prosince 1922, čís. 379 sb. z. a n., nedojde-li o společenstvu, jež náleží ke svazu oprávněnému konati přehlídky, do dvou roků oznámení, že přehlídka byla vykonána, má to soud ihned oznámiti úřadu naznačenému v § 2 odst. (1) zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák. Jiné právo firemní soud v případě, kde společenstvo náleží k některému autorisovanému svazu, nemá. Předpisy zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák. o revisi společenstev platí podle § 1 poslední odstavec téhož zákona i pro případ likvidace za jejího trvání. Družstvo P. náleží Svazu pro péči bytovou pro Moravu, Slezsko a Slovensko v Brně. Tento svaz byl k provádění přehlídek autorisován výnosem ministerstva vnitra ze dne 10. května 1927, čís. 25.156. Měl tedy prvý soud jen právo a ovšem i povinnost, kdyby nedostal do dvou let od poslední přehlídky oznámení o nové přehlídce, oznámiti to ministerstvu vnitra, nebyl však oprávněn žádati svaz o provedení revise, tím méně ovšem byl oprávněn ustanovovati k provedení revise soudního znalce. Bylo proto stížnosti vyhověti a napadené usnesení jako nezákonné zrušiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu likvidatora družstva P.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Stěžovatel se poukazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení, jež nebylo vyvráceno vývody dovolacího rekursu. I kdyby šlo jen o přezkoušení obchodního vedení (hospodaření) družstva účetním C-em a o sestavení bilance odpovídající skutečnosti, jde o revisi podle zákona ze dne 10. června 1903, čís. 133 ř. zák., k jejímuž provedení jest svaz výlučně oprávněn. Případné pochybnosti stěžovatele o správnosti revise, provedené orgány svazovými, nedopouštějí nijaké úchylky od zákonného ustanovení a není stěžovatel oprávněn dáti provésti revisi jiným znalcem, pokud svazu nebylo podle § 5 zmíněného zákona odňato právo zříditi revisora.

Čís. 12224.

Spoluvlastník ideální části nemovitosti jest oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl na jiný spoluvlastnický podíl bez ohledu na ostatní podílníky povolen knihovní vklad výměny.

Spoluvlastník není oprávněn samostatně a bez ohledu na ostatní spoluvlastníky zatížiti společnou nemovitost doživotní výměnou.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, R II 485/32.)

Knihovní soud povolil na spoluvlastnictví Františky S-ové ke třem čtvrtinám při čtvrtláně čís. 6. vklad práva doživotní bezplatné výměny pro Ladislava L-a. Rekursní soud k rekursu ostatních spoluvlastníků knihovní žádost zamítl. Důvody: Spoluvlastníci ideelní části nemovitosti jsou sice oprávněni se svým spoluvlastnictvím samostatně nakládati, avšak ohledně držby a správy nemovitosti jsou omezeni předpisy § 833 a násl. obč. zák. a nejsou zejména oprávněni samostatně a bez ohledu na ostatní podílníky zatížiti společnou nemovitost služebností bytu, o kterou jde v tomto případě a kterou lze podle § 12 kn. zák. zajistiti a obmeziti jen na fysicky přesně vymezené části domu, nikoliv však na ideelní spoluvlastnictví ostatních podílníků. Tak má se věc i ve příčině ostatní části výměny, zejména, pokud jde o výhradné užívání pozemků. Ve příčině topiva není ani uvedeno, kdo je má výměnkáři dodávati, a zda povinní s tím souhlasí, což jest tím neurčitější, že podle odstavce III. smlouvy má Ladislav L. nastoupiti v užívání výměnických práv až po smrti Františky S-ové. Pro vyřízení knihovního návrhu rozhodným jest podle § 94 knih. zák. knihovní stav v době podání návrhu. (Viz i rozhodnutí čís. 2184 sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud vyslovil arci v rozhodnutí čís. 7265 sb. n. s., jehož se dovolává i dovolací rekurs a jež se týkalo obdobného případu, jako jest tento, že se knihovní soud nemůže zabývati s otázkou, zda se výměna, zřízená na spoluvlastnický podíl bude dotýkati také práv jiného spoluvlastníka, nýbrž, že se druhý spoluvlastník může opříti pořadem práva porušování práv co do svého spoluvlastnického podílu, není však oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl povolen knihovní vklad výměny. Uváživ však v případě, o který jde nyní, znovu všechny otázky, řešené v onom rozhodnutí, nemůže nejvyšší soud setrvati na svém tehdejším stanovisku. To se týká především otázky, zda jest spoluvlastník ideelní části nemovitosti v takovém případě oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl na jiný spoluvlastnický podíl bez ohledu na ostatní podílníky povolen knihovní vklad výměny. Řízení ve věcech knihovních jest řízením nesporným a platí tudíž pro ně nyní předpis § 37 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., že k rekursu jest oprávněn účastník, který se pokládá za zkrácena usnesením. V souzeném případě jest v této příčině ještě přihlédnouti k § 123 knih. zák., jenž stanoví,

které osoby mají býti uvědoměny o vyřízení knihovních návrhů. Nejvyšší soud nepochybuje, že k těmto osobám patřili i Josef S. a společníci jako spoluvlastníci jedné ideelní čtvrtiny nemovitostí, na jichž ostatní tři ideelní čtvrtiny byla zřízena výměna, neboť vkladem této výměny, kterou zřídila Františka S-ová jako spoluvlastnice ke 3/4 nemovitostí ve prospěch Ladislava L-a, — poskytnuvši mu výhradné užívání t. zv. výměnického bytu, dvou komor, chléva a půdy, dále užívání studny a výhradné užívání několika pozemků a zatíživši touto výměnou samostatně a bez ohledu na ostatní podílníky společné nemovitosti, — byli beze sporu ostatní spoluvlastníci dotčeni ve svých knihovních právech, pokládali se proto usnesením knihovního soudu právem za zkráceny a byli tudíž oprávněni k rekursu do usnesení, jímž byl povolen knihovní vklad výměny. Není tudíž správným stěžovatelčin názor, že měl rekursní soud rekurs spoluvlastníků do usnesení knihovního soudu odmítnouti.

Ve věci samé rozhodl rekursní soud správně, vyhověv rekursu spoluvlastníků a zamítnuv knihovní žádost Františky S-ové o vklad práva doživotní bezplatné výměny ve prospěch Ladislava L. na 3/4 společných nemovitostí, a stačí stěžovatelku odkázati na správné odůvodnění napadeného usnesení, jež se úplně shoduje se zdejším rozhodnutím čís. 2184 sb. n. s., jež pokládá nejvyšší soud za správné přes opačný názor, vyslovený ve zmíněném již rozhodnutí čís. 7265 sb. n. s.

Čís. 12225.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Rozhodování (judikování) o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, upravených podle vládního nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n., bylo stejně jako u státních zaměstnanců přikázáno úřadům v něm vyjmenovaným jako úřadům správním.

Nápravy proti rozhodnutí těchto správních úřadů lze se domáhati pořadem práva za podmínek zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. Nebyla-li žaloba podána v devadesátidenní lhůtě podle § 2 (1) zák. čís. 217/25, jest ji zamítnouti.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, Rv II 311/31.)

Výměrem ředitelství státních drah v Brně ze dne 19. února 1929, čís. 16/64-I-29 byl žalobce, technický koncipista, stabilisován s platností a s finančním účinkem od 1. ledna 1926 v IX. služební třídě s pořadím od 1. července 1924. Po převodu do nových platů podle vládního nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n. bylo mu přiznáno druhé (zvýšené) adjutum, k termínu od 1. července 1926 pak stupeň služného a) 6 platové stupnice (14.000 Kč). Ministerstvo železnic pak výnosem ze dne 12. března 1929 čís. 12.243 Pers 2/1929 zrušilo výměr ředitelství státních drah v Brně ze dne 19. února 1929, čís. 16/64-I-29, jímž byla žalobci přiznána stabilisace k 1. lednu 1926 a nařídilo ředitelství státních drah v Brně, by žalobce ustanovilo úředníkem podle platných předpisů vlád. nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n.

Proti tomuto výnosu ministerstva železnic podal žalobce dne 23. května 1929 námitky, ministerstvo železnic však výnosem ze dne 8. června 1929, čís. 25.527 Pers 29-2, který byl žalobci sdělen výnosem ředitelství československých drah ze dne 16. června 1929, čís. 16/64 E I 29 námitkám žalobce nevyhovělo a setrvalo na zrušení původního dekretu. Žalobou, zadanou na soudě dne 11. února 1930, domáhal se žalobce na československém státu 1. by bylo zjištěno, že žalobce byl dekretem ze dne 19. února 1929, čís. 16/64 a I-29 ředitelstvím čsl. stát. drah pravoplatně jmenován s platností od 1. ledna 1926 definitivně úředníkem s pořadím od 1. července 1924 a že tímto dekretem k 1. červenci 1926 byl mu poskytnut pravoplatně stupeň služného VI. platové stupnice a) 14.400 Kč ročně a že jest tudíž bezúčinným výnos ministerstva železnic ze dne 12. března 1929, čís. 12.243 pers. 2-29 a na základě něho vydaný výnos ředitelství čsl. státních drah v Brně ze dne 11. května 1929, jimiž byl původní dekret ředitelství čsl. stát. drah v Brně ze dne 19. února 1929, č. j. 16/64-a-I/29 prohlášen neplatným a 2. by bylo uznáno právem, že vzhledem k pravoplatnosti řečeného dekretu ředitelství čsl. stát. drah v Brně ze dne 19. února 1929, čís. 16/64 a I/29 přísluší žalobci počínajíc od 1. července 1926 služné VI. platové stupnice a) 14.400 Kč ročně a vzhledem k ustanovení § 15 odst. 2 zák. čís. 103/26 sb. z. a n. služné VI. platové stupnice b) 16.200 Kč ročně, počínajíc 1. červencem 1929 a že žalovaný československý stát jest povinen doplatiti žalobci rozdíl požitků mezi čekatelským adjutem a požitky připadajícími podle stupně služného VI. a za dobu od 1. července 1926 do 1. července 1929, úhrnem 6.300 Kč, dále doplatiti žalobci rozdíl mezi čekatelským adjutem a stupněm služného VI. b) plat. stupně, počínajíc 1. červencem 1929 až do 31. ledna 1930 ve výši 1.050 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Především bylo se dovolacímu soudu obírati námitkou žalovaným československým státem teprve v dovolací odpovědi uplatněnou, že žalobní nárok je prekludován ve smyslu zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n., poněvadž k preklusi jest soudům hleděti z úřadu v každém období sporu. Není sporné, že žalobcův služební poměr jest soukromoprávní, což ostatně bylo výslovně zdůrazněno i v § 1 odst. (4) vládního nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n., o úpravě platových a některých služebních poměrů zaměstnanců československých státních drah. Také žalobní nároky jsou povahou svou soukromoprávní, o nichž by zásadně bylo podle § 1 j. n. rozhodovati řádným soudům, pokud nebylo zvláštním zákonem přikázáno rozhodovati o nich jinému úřadu. Jest tedy řešiti otázky, zda rozhodování o nárocích žalobou uplatněných bylo zákonem přikázáno jinému úřadu a tím odňato řádným soudům, a pakli ano, zda jsou tu podmínky zákona čís. 217/1925 sb. z. a n., za nichž se lze domáhati nápravy rozhodnutí správních úřadů pořadem práva, a posléze, zda žalobní nároky byly uplatněny včas, t. j. ještě před uplynutím propadné lhůty, vytčené v § 2 zákona čís. 217/1925 sb. z. a n., což jest právě popíráno v dovolací

odpovědi. Žalobce domáhá se žalobou soudního zjištění, že výnos ministerstva železnic ze dne 12. března 1929, čís. 12.243 pers. 2/29 a podle něho vydaný výměr ředitelství čsl. státních drah v Brně ze dne 11. května 1929, jimiž byl uznán za neplatný žalobcův dekret ze dne 19. února 1929, čís. 16/64-29, jsou právně bezúčinné. Výnosem ministerstva železnic byla nařízena a výměrem ředitelství čsl. státních drah v Brně byla provedena nová úprava jednak v ustanovení žalobce úředníkem, jednak ve služebních požitcích, a to výslovně podle předpisů vládního nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n., nabyvšího zpětné účinnosti dnem 1. ledna 1926 (§ 150 odst. (1) vl. nař.). Proti tomuto opatření úřadu o stabilisaci a z ní plynoucí úpravy služebních požitků podal žalobce námitky k ministerstvu železnic, jež však o nich rozhodlo zamítavě, a to s konečnou platností, dne 8. června 1929 (čís. 25.527 pers. 2.), o čemž byl žalobce vyrozuměn výměrem ředitelství čsl. státních drah v Brně ze dne 16. června 1929. Žalobce se domáhá ve skutečnosti žalobou změny poslední své služební úpravy a požitků s ní souvisejících, provedené podle předpisů vládního nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. Toto vládní nařízení řádně podepsané (§ 84 úst. list.) a vyhlášené bylo vydáno v mezích platového zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n. (§ 55 úst. list.) a na základě zákonného zmocnění odst. (1) § 210 plat. zák., a, jsouc v plné shodě se zákonem, má moc zákona. V § 70 použilo vládní nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. stejných předpisů jako § 151 platového zák. pro pragmatikální státní zaměstnance o opravných prostředcích proti opatřením úřadů, upravujícím služební příjmy zaměstnanců, čímž jest rozuměti — jak bylo již v rozhodnutí ve sb. n. s. čís. 9875 vyloženo — nejen vadný číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny, t. j. nesprávného, ať skutkového, nebo právního podkladu pro vyměření služebních příjmů. Z ustanovení § 70 vl. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. však zřetelně vyplývá, že rozhodování (judikování) o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, podle tohoto vládního nařízení upravených, bylo stejně jako u ostatních zaměstnanců přikázáno úřadům v něm vyjmenovaným jako úřadům správním, neboť tímto ustanovením bylo jim přiznáno právo, by rozhodovaly o námitkách proti prvé úpravě (výměru) služebních příjmů zaměstnance čsl. státních drah, t. j. by pronesly výrok (rozhodnutí) o námitkách a v něm řádně odůvodnily skutkový podklad i své právní posouzení o sporném nároku, tedy zcela obdobně jako při státních zaměstnancích pragmatikálních správní úřady. Proti tomuto rozhodnutí úřadu přiznává dále § 70 vlád. nař. zvláštní opravný prostředek odvolání k ministerstvu železnic, které má konečným výrokem o sporné úpravě platové rozhodnouti. Stejný doslov § 70 vlád. nař. s § 151 plat. zák. svědčí tomu, že bylo i pro zaměstnance čsl. státních drah použito stejného postupu při rozhodování (judikování) jako u zaměstnanců státních a že takto zákonem, t. j. § 210 plat. zák. a § 70 jeho prováděcího nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. bylo rozhodování přeneseno na úřady v § 70 vlád. nař. jmenované, jako na úřady správní, třebaže jde o nároky soukromoprávní u nepragmatikálních zaměstnanců čsl. státních drah. Rozhodují-li však tyto úřady podle uvedených předpisů o soukromoprávních nárocích zaměstnanců čsl. státních drah, odvozovaných z ne-

správné úpravy služebních příjmů, provedené ve smyslu vlád. nař. čís. 15/1927, a tkví-li v takové úpravě i zažalované soukromoprávní nároky a zejména nárok na doplacení nesprávně vyměřených služebních požitků, jenž je konečným cílem žaloby, mohl se žalobce domáhati nápravy rozhodnutí těchto úřadů správních podle § 105 úst. listiny a zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. jen, vyhověl-li podmínkám tohoto zákona, zejména též předpisu odst. (1) § 2 dotč. zák., podle něhož jest žalobu podati v zákonné propadné lhůtě 90 dnů ode dne, kdy bylo straně dodáno rozhodnutí správního úřadu, který rozhodoval o soukromoprávním nároku s konečnou platností. Podle žalobních údajů bylo žalobci již v červnu 1929 sděleno konečné rozhodnutí ministerstva železnic písemným výměrem ze dne 16. června 1929, žaloba však byla podána teprve dne 11. února 1930, tedy dávno po uplynutí preklusivní lhůty 90 dnů. Bylo již úvodem zdůrazněno, že k propadné lhůtě musí soudy hleděti z úřadu v každém období sporu a měly tedy již nižší soudy především zkoumati, zda žaloba byla podána včas, t. j. ve lhůtě § 2 odst. (1) zákona čís. 217/1925 sb. z. a n. Ježto — jak dolíčeno — byla žaloba podána opozděně, stačil již tento důvod k jejímu zamítnutí (srov. Vážný: O ústrojí a příslušnosti soudů 1926, str. 296) i k nevyhovění dovolání).

Čís. 12226.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Vzdal-li se železniční zaměstnanec pro sebe i pro své příslušníky práva, by s ním bylo nakládáno podle pensijního statutu severní dráhy Ferdinandovy, a prohlásil-li, že ode dne 1. ledna 1919 má s ním býti nakládáno výlučně podle předpisů stanov pensijního fondu státních drah, nabyl od 1. ledna 1919 účinnosti jeho opčním prohlášením oznámený přestup do pensijního fondu státních drah a ode dne tohoto přestupu má býti použito při posuzování zaopatřovacích (pensijních) požitků jeho i jeho rodinných příslušníků v ý l u č n ě jen předpisů stanov pensijního fondu státních drah. Vyhražené započtení doby členství v dřívějším fondu má význam jen při určení celkové doby členství. Ode dne přestupu do pensijního fondu státních drah nabyl zaměstnanec již na základě přijatého opčního prohlášení právního nároku, by byl v tomto fondu posuzován tak, jakoby byl hned od původu jeho členem, a to již od doby, kdy získal členství v pensijním fondu severní dráhy Ferdinandovy.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1932, Rv II 472/31.)

Žalobce byl od 1. ledna 1905 definitivním strojvůdcem u bývalé Ferdinandovy severní dráhy a současně byl přijat za člena pensijního fondu oné dráhy B. Po celou tu dobu, až do svého pensionování od 1. května 1928 vykonával žalobce aktivní službu na stroji, načež mu byla přiznána pense ve výši 90.4% pensijní základny 21.600 Kč, tedy 19.526 Kč 40 h. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na Pensijním fondu čsl. drah, by žalovaný byl uznán povinným platiti žalobci pensi ve výši 100% pensijní základny 22.000 Kč počínajíc 1. květnem 1928. Žalobce zastával názor, že mu má býti vyměřena pense výhradně podle stanov pensijního fondu čsl. státních drah, naproti tomu žalovaný fond stál na stanovisku, že má býti žalobci vyměřena pense podle stanov pensijního fondu bývalé Severní dráhy až do 31. prosince 1918 a podle stanov pensijního fondu čsl. státních drah za dobu od 1. ledna 1919 do 30. dubna 1928. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e, přikloniv se k názoru žalobcovu, uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Pro otázku, o niž tu jde, jest směrodatný především výnos generálního ředitelství železnic ze dne 20. prosince 1918, čís. 5161, který, opíraje se o výnos min. železnic ze dne 16. října 1918, čís. 45.784/05, zřejmě nasvědčuje tomu, že účelem unifikace bylo, by se zaměstnanci bývalých soukromých drah bylo nakládáno, pokud jde o jejich zaopatřovací požitky, stejně jako se zaměstnanci státních drah starší sítě železniční. Neboť ve výnosu se praví výslovně, že proti tomu, že se vzdají toho, by bylo s nimi nakládáno podle zaopatřovacích norem kmenových drah, měli zaměstnanci těchto přestoupiti do zaopatřovacího fondu státních drah s tím účinkem, že bude s nimi nakládáno s platností od 1. ledna 1919 výhradně podle pensijních stanov státních drah. Ve výnosu tom byl uveden doslov prohlášení (opčního), které železniční zaměstnanci mají podepsati a podle kterého se zaměstnanci, kteří prohlášení to podepíší, od 1. ledna 1919 bude nakládáno výhradně podle pensijních nebo provisijních stanov státních drah, pokud jde o zaopatřovací nároky jejich i jejich pozůstalých; v prohlášení tom bylo dále uvedeno, že doba členství v zaopatřovacím fondu kmenové dráhy se započítá jako doba členství v zaopatřovacím ústavě státních drah. Žalobce, podepsav toto opční prohlášení, vzdal se výslovně toho, by s ním bylo nakládáno podle pensijních stanov Severní dráhy, neboť přestoupil do pensijního fondu státních drah, při čemž v opčním prohlášení bylo zdůrazněno, že přestoupení má účinek od 1. ledna 1919, od kteréhožto dne bude s ním nakládáno výhradně podle stanov zaopatřovacího ústavu státních drah. Z doslovu výnosu i z opčního prohlášení nikterak nelze vyvoditi stanovisko žalovaného fondu, podle něhož mají platiti nadále oboje stanovy a podle něhož byla žalobci pense vyměřena. Vždyť žalobce, vzdav se nároku, by podle stanov fondu Severní dráhy byly vyměřeny pensijní požitky jemu nebo jeho pozůstalým, vzdal se tím výhod pensijních stanov své kmenové dráhy a získal za to výhody zaměstnanců státních drah, jimž byl postaven naroveň nejen pro budoucnost, nýbrž i pro přítomnost a minulost počínajíc dnem 1. ledna 1919. Že tomu tak bylo, jest patrno také z důvodové zprávy, ze které vyplývá, že ustanovení ta mají sociálně politické pozadí. Neboť zaměstnanci sestátněných drah chtěli podržeti výhody, jež získali v pensijních fondech svých kmenových drah a získati k tomu výhody pensijního fondu státních drah. Železniční správa nechtěla to však připustiti a chtěla poskytnouti výhody postátnění jen těm, kteří se vzdali výhod svých bývalých kmenových drah. Jen s těmito zaměstnanci mělo býti nakládáno výhradně podle stanov pensijního fondu státních drah. Z toho jest patrno, že u zaměstnanců, podepsavších opční prohlášení, na členství, jež prožili ve fondu kmenové dráhy, má býti pohlíženo tak, jako by od prvopočátku byli členy pensijního fondu státních drah. Tím se

došlo k rovnosti mezi státními zaměstnanci, kteří byli zaměstnáni u různých postátněných drah. Kdyby mělo býti správným stanovisko žalovaného, musilo by to býti řečeno v ustanoveních shora zmíněných i v opčním prohlášení, jež žalobce podepsal. Že tomu tak jest, vysvitne nejlépe z té skutečnosti, že výhod fondu státních drah nezískal tenkráte ten, kdo opční prohlášení nepodepsal, neboť tomu zůstala zachována práva fondu jeho kmenové dráhy. Z těchto důvodů jest souditi, že žalobci výhoda 1½násobného započtení služebních let přísluší podle § 11 bod 6 stanov pensijního fondu čsl. státních drah. Právnímu přesvědčení prvého soudu, jež odvolací soud úplně sdílí, nasvědčuje i doslov čl. VII zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920, podle něhož za dobu minulou nemají zaměstnanci platiti zvýšené příspěvky. Neznamená tedy rozhodný den 1. ledna 1919, jak mylně má za to žalovaný, den, do kterého by zaměstnanec byl posuzován podle stanov fondu své kmenové dráhy a od kterého by byl posuzován podle stanov státních drah, nýbrž 1. leden 1919 jest dnem znamenajícím, že ten, kdo podepsal opční prohlášení, a to nejen on sám, nýbrž i jeho pozůstalí budou posuzováni podle stanov pensijního fondu státních drah, jestliže pojistná událost (pensionování nebo úmrtí hlavy rodiny) nastane po 1. lednu 1919, anebo podle stanov pensijního fondu kmenové dráhy, kdyby pojistná událost nastala do 1. ledna 1919. Není sporu o tom, že u žalobce pojistná událost nastala po 1. lednu 1919, t. j. jeho pensionování stalo se dnem 1. května 1928. Tak jest rozuměti také článku VI. shora cit. zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání uplatňující jen dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), není opodstatněno. Termín 1. ledna 1919 v opčním prohlášení byl zvolen poznatelně stejný pro všechny optující, by bylo dosaženo jednotnosti úpravy. Doslovu žalobcova opčního prohlášení ze dne 13. listopadu 1918, podle něhož se žalobce vzdal pro sebe i své příslušníky práva, by s ním bylo nakládáno podle pensijního statutu severní dráhy Ferdinandovy a prohlásil, že ode dne 1. ledna 1919 má býti s ním nakládáno výlučně podle předpisů stanov pensijního fondu státních drah — lze podle zásad poctivého styku (§ 914 obč. zák.) rozuměti jen tak, že od 1. ledna 1919 nabyl účinnosti jeho opčním prohlášením oznámený přestup do pensijního fondu státních drah a že ode dne tohoto přestupu má býti použito při posuzování zaopatřovacích (pensijních) požitků jeho i jeho rodinných příslušníků výlučně jen předpisů stanov pensijního fondu státních drah. Z toho plyne závěr, že po přestupu, t. j. po 1. lednu 1919 nelze u žalobce ani v jeho prospěch, ani proti němu při úpravě zaopatřovacích požitků použíti předpisů stanov dřívějšího pensijního fondu, t. j. pensijního statutu severní dráhy Ferdinandovy, jímž před přestupem byl podroben. Tomuto právnímu závěru nikterak neodporuje výnos generálního ředitelství železnic ze dne 22. prosince 1918 čís. 5161 opřený o výnos ministerstva železnic ze dne 16. října 1918 čís. 45.784/5, jenž přiznal jen těm zřízencům, kteří učinili opční prohlášení, oprávnění, by bylo s nimi nakládáno výhradně podle norem pensijních stanov státních drah, kdežto zřízenci, kteří nepodepsali, měli býti posuzováni i nadále podle pensijních stanov dosavadní své kmenové dráhy. Vyhražené započtení doby členství v dřívějším fondu má význam jen při určení celkové doby členství, že totiž jest dobu členství v dřívějším fondu započísti jako by byla absolvována členstvím ve fondu státních drah. Jiné právní účinky s touto výhradou spojovati nelze, zejména nelze hodnotiti tuto dobu podle dřívějších stanov při určení celkové služby žalobce jako strojvůdce při stroji. Dovolání mylně dovozuje z výhrady započtení doby členství v dřívějším pensijním fondu ztrávené ve spojení s ustanovenou dobou přestupu (1. lednem 1919), že prý při úpravě zaopatřovacích požitků žalobcových po jeho přestupu do fondu čsl. státních drah, mělo býti použito ustanovení stanov pensijního fondu severní dráhy Ferdinandovy, pokud jde o jeho služební dobu před 1. lednem 1919. Vždyť ode dne přestupu do pensijního fondu státních drah nabyl žalobce již na základě opčního prohlášení ze dne 13. listopadu 1918 právního nároku, by byl v tomto fondu posuzován tak, jako by byl hned od původu jeho členem, a to již od doby, kdy získal členství v pensijním fondu severní dráhy Ferdinandovy, což se podle zjištění prvého soudu z nesporného přednesu stran stalo dnem 1. ledna 1905. Dovolání marně se pokouší dáti doslovu opčního prohlášení žalobcova jiný výklad, že prý žalobce měl z důvodu členství ve fondu sev. dráhy Ferdinandovy jen nárok na započtení doby členství v tomto fondu podle jeho předpisů. Dovolání nelze ani přisvědčiti, pokud opírá své vývody o zprávu státně zřízeneckého výboru Národního shromáždění (tisk. čís. 2027 z roku 1919), neboť význam slov »střední cesta«, — na něž klade dovolání zvláštní důraz pro své právní vývody — jest v dovolávaném odst. 13 článku VI. zprávy jinak vysvětlen, totiž v ten smysl, že zaměstnanci budou posuzováni výhradně jen podle pensijních stanov státních drah a tím získávají i různé výhody s tím spojené (srov. odst. 18 článku VI.), ale že se naproti tomu vzdají všech výhrad, které dříve činili z některých jim příznivějších předpisů dosavadního pensijního statutu, což bylo dále ještě zřetelněji vysloveno v poslední větě odstavce 13. článku VI. zprávy. Posuzuje-li se článek VI. zprávy v celé souvislosti a nevytrhují-li se z něho libovolně jen některé věty, jak činí dovolání, odvozujíc z nich i nesprávné právní závěry, nemůže dovolatel z něho nic vytěžiti pro svůj právní názor, že při hodnocení služby žalobcovy, t. j. při posuzování jeho služebních let, ztrávených ve službě strojvůdce při stroji, bylo v době pokud byl členem pensijního fondu severní dráhy Ferdinandovy, použíti stanov tohoto pensijního fondu. Ježto žalovaný čsl. stát. již v žalobní odpovědi uznal za správný výpočet žalobcův za předpokladu, že by u něho při úpravě pensijních požitků bylo použito jen předpisů stanov pensijního fondu čsl. státních drah i že by jeho pense činila 100% pensijní základny, t. j. 22.200 Kč, jest opodstatněn žalobní nárok na doplatek pense tak, jak byl žalobci nižšími soudy přiřčen, a dovolání nemohlo míti úspěch.

Čís. 12227.

Žalobu podle § 61 knih. zák. jest vyříditi pořadem práva, i když se jí napadá exekučně zřízené zástavní právo.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1932, R I 1045/32.)

Žalobu o výmaz zástavního práva pro vykonatelnou pohledávku soud prvé stolice odmítl pro nepřípustnost pořadu práva. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva a uložil prvému soudu, by nepřihlížeje k uplatněnému důvodu odmítnutí, o žalobě rozhodl. Důvody: První soud odmítl žalobu, shledávaje správnou námitku strany žalované, že věc nepatří na pořad práva. Rozhodnutí své odůvodňuje tím, že se vklad práva zástavního, o který jde, stal exekučně. Žádá-li nyní žalobkyně výmaz tohoto zástavního práva, neobsahuje prý tato žádost nic jiného, než žádost o zrušení exekuce ve smyslu § 39 čís. 1 ex. ř. Jsou-li správné žalobní údaje, měla prý žalobkyně nejprve odporovati žalobou exekučnímu titulu a potom na základě rozsudku navrhnouti u exekučního soudu zrušení exekuce. Jelikož žádost neměla býti uplatňována žalobou, nýbrž návrhem, bylo prý žalobu odmítnouti pro nepřípustnost pořadu práva. Právem cítí se žalobkyně stíženou tímto rozhodnutím. Žaloba je podle svého obsahu a žádání žalobou ve smyslu § 61 knih. zák., žalobou o výmaz vkladu z důvodu neplatnosti a tím o znovuzřízení dřívějšího knihovního stavu. Žalobu takovou připouští zákon bez rozdílu, zda ke vkladu došlo dobrovolně, či exekučně. Správně uvádí stěžovatelka, že je možné, že má i jiné cesty, by se domohla odstranění knihovního zápisu porušujícího její knihovní práva, o němž tvrdí, že došlo k němu padělaním jejích podpisů, okolnost ta že však nemůže býti na překážku, by si nezvolila způsob, jenž se jí zdá nejvhodnější, při čemž poukazuje k tomu, že cestou jí zvolenou dosáhla poznámky spornosti, jež může míti značný význam, kdyby žalovaná svá práva přenesla na třetí osobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde zatím jen o otázku přípustnosti pořadu práva, na kterou právem rekursní soud odpověděl kladně. I podle obsahu žaloby a jejího žádání i připojeného návrhu na poznamenání žaloby podle § 61 knih. zák., i podle obsahu rekursu má žalobkyně na mysli žalobu ve smyslu § 61 knih. zák., kterou jest vyříditi pořadem práva. Námitka žalované, že jde o exekuční zřízení zástavního práva, dotýká se již věcné stránky a věcné přípustnosti této žaloby a proto se jí nelze zabývati v tomto období řízení, kde se řeší jen otázka přípustnosti pořadu práva vůbec. Pořad práva nevylučuje ani to, že by rozsudek žalobě vyhovující důsledně vedl k zastavení exekuce podle § 39 a násl. ex. ř. k případnému návrhu žalobkyně, protože takový návrh podle § 39 ex. ř. předpokládá právě dřívější projednání a řešení sporných otázek pořadem práva. Měla-li žalobkyně i jiné prostředky k tomu, by se domohla toho, co požaduje v této žalobě, je v tomto období řízení zatím nerozhodné.

Čís. 12228.

Propadná lhůta § 1097 obč. zák. neplatí, učinil-li nájemce náklad na předmět nájmu nejen ve prospěch pronajímatelův, nýbrž i ve prospěch svůj vlastní, a požádal-li nadto pronájemce o přivolení, ba jednal-li dokonce v dorozumění s pronajímatelem a mělo-li se nájemci dostati úplaty tím, že se mu měl náklad amortisovati.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1932, Rv I 606/31.)

Žalobu pachtýře na propachtovatele o náhradu nákladu na předmět pachtu oba nižší soudy zamítly, ježto žalobní nárok nebyl uplatněn v propadné lhůtě § 1097 obč. zák.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud má pravdu, že nesejde na tom, jak žalobce svůj nárok po právní stránce poznačí, nýbrž o jaký skutkový děj jej opírá. Je tedy nerozhodné, že žalobce mluví o bezdůvodném obohacení neb o vrácení předem splacené činže, ano je zřejmé, že se domáhá náhrady nákladů, jež měl s postavením nebo s lepším vybavením budov zřízených na najatém pozemku. Správně vyložil odvolací soud, že smlouvu ze dne 1. října 1923 považovati jest za smlouvu po rozumu 25. hlavy obč. zák., pokud ovšem jde o přenechání pozemku jako nespotřebitelné věci k žalobcovu užívání na určitou dobu za úplatu. O toto užívání a o úplatu za ně však ve sporu nejde, nýbrž jde o náhradu shora uvedených nákladů. Odvolací soud má za to, že i tento nárok pramení ve smlouvě nájemní a že spadá pod ustanovení § 1097 obč. zák., schvaluje nepřímo názor soudu první stolice, podle něhož toto zákonné místo jest speciální právní normou pro všecky nároky nájemce proti pronajímateli, která vylučuje použití jiných právních předpisů, najmě § 1041 obč. zák. Než v § 1097 obč. zák. upravuje zákon nárok nájemce na náhradu nákladů na opravy ve dvou případech; předně náklad náležející pronájemci, kde nastupuje obdoba § 1036 obč. zák., — o takový případ v souzené věci neběží; — dále pak náklad, k němuž sice pronájemce povinen nebyl, který však je k jeho užitku. V tomto případě jde o jednatelství bez příkazu podle § 1037 obč. zák., k němuž se citací poukazuje. Podle § 1037 obč. zák. má si ten, kdo chce na se vzíti cizí věci jen, by podepřel prospěch druhého, vyžádati jeho přivolení. Pakliže jednatel nešetřil tohoto předpisu, ale provedl věc na svůj náklad ke zřejmému převážnému prospěchu druhého, musí mu býti tímto nahraženy náklady na to učiněné. V takovém případě vystupuje tedy nájemce jako jednatel bez příkazu a musí podle § 1097 obč. zák. uplatniti své nároky do šesti měsíců po navrácení věci dané v nájem. V souzeném případě bylo tomu podle žalobcova přednesu jinak. Žalobci především nešlo jen o prospěch žalovaného, nýbrž také o jeho prospěch; nadto se žalobce zachoval podle předpisu § 1037 obč. zák., neboť požádal žalovaného o přivolení, ba jednal — jak sám odvolací soud uvádí — v dorozumění se žalovaným. Za těch okolností nelze o něm říci, že jednal bez příkazu ve smyslu §§ 1097 a 1037 obč. zák.; při tom dbáti jest i toho, že podle žalobcova přednesu sděleny byly se žalovaným před zadáním stavby a před uzavřením nájemní smlouvy stavební plány a rozpočty stavební a že se žalovaný účastnil také stavební komise, dále že podle žalobcova tvrzení nešlo o neúplatné jednání, nýbrž že se žalobci podle vůle stran mělo dostati úplaty, že se mu totiž měl náklad amortisovati během 15 let nižší činží, která činila jen 2.000 Kč ročně, začež žalovanému měla zůstati budova. Má-li se vše tak, nejde o jednatelství bez příkazu aniž o nárok ve smyslu § 1097 obč. zák., ný-

brž o zvláštní smlouvu, která se sbíhala s poměrem nájemním. Účele této zvláštní smlouvy, amortisace učiněného nákladu za souhlasu žalovaného, nemůže však býti dosaženo, protože došlo zatím k předčasnému zrušení nájemního poměru, se kterým strany nepočítaly, musí tedy býti upraven poměr mezi stranami tak, by žalovaný nebyl obohacen na úkor žalobce. Pro tento jeho nárok neplatí propadná lhůta § 1097 obč. zák., nýbrž předpisy o obecném promlčení nároků. Nižší soudy, vycházejíce z odchylného právního názoru, neobíraly se blíže žalobním nárokem s uvedeného hlediska ani učiněným nákladem, není tedy zatím skutkového podkladu pro rozhodnutí sporu a bylo proto věc vrátiti k novému projednání soudu první stolice.

Čís. 12229.

Do usnesení podle § 236 ex. ř., jímž soud poukázal peněžní ústav, by srazil kolkové poplatky a poukázal je bernímu úřadu, jest přípustným rekurs.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, R I 1064/32.)

Exekuční soud poukázal spořitelnu v T., by při vydání částek přikázaných věřitelům srazila z přikázaných částek kolkové poplatky podle druhé stupnice a přikázala je bernímu úřadu v T. Rekurs věřitelů rekursní soud odmítl jako nepřípustný, maje za to, že jde o stížnost proti poplatkovému nařízení, k jejímuž vyřízení není povolán soud, nýbrž finanční úřad.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, by, nepřihlížeje k důvodu, pro který rekurs odmítl, znovu o rekursu rozhodl.

Důvody:

Napadeným usnesením odmítl rekursní soud stížnost dovolacích rekurentů proto, že se stížnost týká kolkovného a že o takové stížnosti rozhodnouti je povolán finanční úřad, nikoli soud. S názorem rekursního soudu nelze souhlasiti. Ustanovení o kolkovném, pojato do usnesení prvního soudu, vydaného podle § 236 ex. ř., je, i když se týká kolkovného, usnesením soudním a rozhodnouti o stížnosti do onoho ustanovení jako usnesení soudního jest povolán příslušný soud vyšší stolice, nikoli úřad finanční. Proto odkázati rekurs na finanční úřad nelze a byla stížnost rekursním soudem odmítnuta neprávem.

Čís. 12230.

Zápověď poddlužníku je podstatnou částí usnesení povolujícího exekuci a nemá jen ráz informativní. Její doslov musí býti ve shodě s usnesením o povoleném zabavení pohledávky. Týkala-li se zápověď povšechně platů, jež měl poddlužník dlužníku vypláceti, nikoliv jen těch platů, jež byly povolujícím usnesením zabaveny, jde o vadu hmotněprávní, již nelze odstraniti podle § 85 c. ř. s. a § 89 jedn. řádu.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, R I 1080/32.)

Soud prvé stolice povolil k návrhu vymáhajícího věřitele exekuci zabavením jedné třetiny služebních platů povinného jako řiditele u firmy F., pokud roční příjem převyšuje 6.000 Kč a následkem toho poddlužnici (firmě F.) a dlužníku byly vydány platební zápovědi, že se poddlužnici zapovídá, že nesmí dlužníku služební platy vypláceti a dlužníku že nesmí s těmito platy nakládati anebo je vybrati. K rekursu dlužníka i poddlužnice změnil rekursní soud platební zápověď v ten rozum, že firmě F. se zapovídá, že nesmí dlužníku zabavené platy vypláceti, a tomuto se zapovídá, že nesmí s těmito zabavenými platy nakládati, nebo je vybrati. Důvody: Platební zápověď, zakazující poddlužnici výplatu celého platu, nikoliv jen zabavení jeho třetiny a dlužníku disposici celým platem i jeho dvěma třetinami, vůbec nezabavenými, překročuje daleko míru omezení poddlužníka a dlužníka v disposici služebním platem, nutného k provedení exekuce. Bylo nutno vydati platební zápověď jen ohledně zabavené třetiny služebního platu, jak to stížnost uvádí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 294 ex. ř., jenž platí i pro exekuci zajišťovací (§ 374 ex. ř.), náleží k podstatě zabavení pohledávky, by soud, povolující exekuci, zapověděl poddlužníkovi, by dlužníkovi neplatil, a by současně zapověděl dlužníkovi, by nijak se svou pohledávkou aniž se zástavou pro ni snad zřízenou nenakládal, zejména, by ji nevybral. Zápověď poddlužníkovi je tudíž podstatnou částí povolujícího usnesení exekučního a nemá jen ráz informativní. Její doslov musí býti ve shodě s usnesením o povoleném zabavení pohledávky. Této shody nebylo v usnesení prvého soudu, poněvadž se zápověď pro poddlužníka týkala povšechně platů, jež povinnému měly býti vypláceny, nikoli jen těch, které byly povolujícím usnesením zabaveny, to jest jedné třetiny s obmezením, pokud ročně 6.000 Kč převyšují, řečená zápověď vydaná podle exekučního návrhu odporovala § 1 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. a šlo tudíž o vadu exekučního návrhu a exekučního usnesení ve směru hmotně-právním, nikoli o vadu rázu formálního, kterou mohl soud exekuci povolující po rozumu § 85 c. ř. s., § 78 ex. ř., § 89 jedn. ř. odstraniti. Jen v řízení před okresními soudy dopouští § 435 c. ř. s., by se soudce pokusil též o odstranění určitých vad materielních. Právem tudíž poddlužnice vznesla, jsouc k tomu podle posledního odstavce § 294 ex. ř. oprávněna, spolu s povinným rekurs proti povolené zajišťovací exekuci, poněvadž zápověď jí daná se nekryla se zákonem čís. 314/20 sb. z. a n., a rekursní soud, vyhověv rekursu a změniv usnesení soudu prvého, posoudil věc po právní stránce správně. Pro použití předpisu § 419 c. ř. s., § 78 ex. ř. nebylo zákonných předpokladů, ježto nešlo o chybu v psaní, v počtech ani o nesprávnost ve vyhotovení usnesení, nýbrž o vadný nárok rekurentův a důsledkem toho o vadné usnesení exekuční a je nerozhodno, jakým způsobem vada tato byla přivoděna.

Čís. 12231.

Nejde o spor z poměru svazového podle § 83 b) j. n., domáhá-li se bývalý člen družstva na družstvu zaplacení zbytku svých podílů, jež vypověděl, a družstvo odpírá zbytek ten zaplatiti proto, že si jej zadržuje na úhradu bilanční ztráty.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, R I 1088/32.)

Žalobou, zadanou na okresním soudě, domáhal se bývalý člen družstva na družstvu zaplacení 3.000 Kč jako zbytku podílů, jež vypověděl. Žalované družstvo odepřelo zaplatiti žalobci zbytek podílů proto, že si jej zadržuje na úhradu bilanční ztráty. K námitce věcné nepříslušnosti soud prvé stolice žalobu odmítl, maje za to, že jde o nárok z poměru svazového, společný všem účastníkům družstva, pro nějž jest výlučně příslušný sborový soud sídla družstva. Rekursní soud zamítl námitku věcné nepříslušnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle žalobních údajů, jež při zkoumání příslušnosti jsou pro soud ve smyslu druhého odstavce § 41 j. n. v prvé řadě rozhodující, domáhá se žalobce jako bývalý člen žalovaného družstva se 100 členskými podíly zaplacení 3.000 Kč jako zbytku těchto podílů, které dne 6. června 1929 vypověděl, a žalovaný odpírá zbytek tento zaplatiti z důvodu, že si jej zadržuje na úhradu bilanční ztráty. Skutkové okolnosti, o něž je žaloba opřena, se týkají jen žalobce jakožto jedince a nejde o nároky, které všem účastníkům nebo určité skupině jejich jsou společné, aniž o řešení otázek, které by vyžadovaly v zájmu celého družstva nebo v zájmu jednotlivých účastníků, skupin, jednotného vyřešení, jak na mysli má předpis § 83 b) j. n. Žalobce chce docíliti žalobou splnění nároku příslušejícího mu podle stanov, pokud se týče podle §§ 77, 79 druž. zák., tedy splnění určitého, osobitého nároku, jenž nevyžaduje jednotné úpravy ve vztahu na zbývající členstvo družstva, nebo některé jeho skupiny, což platí i o otázce, zda a jakou částkou žalobce ručí za ztráty v tomto případě, poněvadž i tato otázka je vyřešena stranami, pokud se týče družstevním zákonem. Poněvadž nejsou tu předpoklady předpisu § 83 b) j. n. a hodnota žalobního nároku nepřevyšuje 5.000 Kč, je opodstatněna věcná příslušnost dovolaného okresního soudu a právem rekursní soud zamítl námitku věcné nepříslušnosti.

Čís. 12232.

K vydobytí peněžité pohledávky nelze povoliti exekuci na vlastnické pokud se týče na spoluvlastnické právo (na spoluvlastnický podíl) k nemovitostem, ani na jednotlivá oprávnění z tohoto práva plynoucí (§§ 825 až 848 obč. zák.), pokud by se po rozdělení jmění nestala likvidními (na příkl. §§ 841 a násl. obč. zák.), nebo neměla samostatnou hospodářskou hodnotu, nýbrž lze tu povoliti exekuci jen na věc samu.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, R I 1097/32.)

K vydobytí peněžité pohledávky navrhl vymáhající věřitel povolení exekuce zabavením dlužníkových spoluvlastnických práv podle §§ 825 až 848 obč. zák. k usedlosti zapsané ve vložce čís. 57 a k nemovitosti zapsané ve vložce čís. 433, jakož i k příslušenství a k užitkům z těchto nemovitostí, a zmocněním vymáhajícího věřitele, by tato zabavená práva dlužníkova jménem jeho uplatnil, zvláště návrhem na roztřídění společné nemovitosti. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Nárokem, jenž má býti vymáhán exekučním prostředkem vymáhající stranou navrženým, a prvým soudem povoleným, jest peněžitá pohledávka, jak ji má na mysli druhý díl první a druhý oddíl prvé části exekučního řádu. Jako část majetku, na niž má býti sáhnuto, by vymáhající strana byla uspokojena, jsou označena spoluvlastnická práva stěžovatelova, v §§ 825 až 848 obč. zák. míněná, k usedlosti č. p. 31 a nemovitosti, zapsané v pozemkové knize s tak zvaným mrtvým i živým fundus instructus. Podle návrhu na povolení exekuce a podle potvrzení úřadu knihy pozemkové jest stěžovatel knihovním vlastníkem polovice těchto nemovitostí. Proto pro vymáhající věřitelku jako stranu domáhající se uspokojení z tohoto věcného práva stěžovatelova a nikoli jako pro spolu-vlastníka nemovitostí, nemohou býti částí majetku stěžovatelova, na kterou by mohlo býti sáhnuto, spoluvlastnická jeho práva k nemovitostem, v §§ 825—848 obč. zák. naznačená, nýbrž jen předmět tohoto spoluvlastnického práva, to jest nemovitosti, stěžovateli knihovně připsané. Exekuci pro peněžitou pohledávku na nemovité jmění stěžovatele lze však, jak správně zdůrazňuje, vésti jen vnuceným zřízením práva zástavního, vnucenou správou a vnucenou dražbou. Exekuční prostředek, vymáhající stranou navržený a prvým soudem povolený, jest zákonně nepřípustný, tento zákonný předpis jest donucovací povahy a prvý soud neměl povolovati tento exekuční prostředek, který zřejmě předpokládal dlužníkův nárok, uvedený v § 333 prvý odstavec ex. ř., kterým ovšem není stěžovatelovo vlastnické právo k polovici nemovitostí knihovně vložené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Předmětem exekuce, o niž tu jde a již, jak z obsahu exekučního návrhu je patrno, vede stěžovatel podle ustanovení § 331 a 333 ex. ř., jsou jednotlivá oprávnění, příslušející povinnému jako spoluvlastníku nemovitosti, v exekučním návrhu blíže uvedená (§ 825 až 848 obč. zák.), nikoliv jeho spoluvlastnický podíl. V tomto směru však zákon nezná exekuci na vlastnické, pokud se týče spoluvlastnické právo k nemovitostem, ani na jednotlivá oprávnění z práva toho plynoucí (§ 825 až 848 obč. zák.), pokud by po rozdělení společného jmění nestala se likvidními (na př. § 841 a násl. obč. zák.), nebo neměla samostatnou hospodářskou hodnotu, nýbrž dovoluje tu jen exekuci na věc samu, hledíc ke zvláštním ustanovením § 87, 131, 238 ex. ř. a k předpisům knihovního práva, podle nichž podíly nemovitostí jsou samostatnými předměty exekuce, majíce samostatnou způsobilost býti předmětem právních jednání. Že

tu byl některý z těchto předpokladů, stěžovatel ani netvrdí, ani z jeho exekučního návrhu nevysvítá a ustanovení § 333 ex. ř. tu proto nedopadá. Rekursní soud posoudil proto věc po stránce právní v podstatě správně, zamítnuv exekuci.

Čís. 12233.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Byl-li ten, kdo podepsal směnku bez rukojemské doložky, uveden do adresy až po podpisu a to majitelem směnky, jest pro otázku, zda majitel směnky byl oprávněn tak učiniti, rozhodné, zda se podpisatel chtěl podepsati jen jako ručitel či jako přijatel. Byla-li v době tohoto podpisu uvedena již v adrese směnky jména trasátů, tíží důkazní břímě o tom, že majitel směnky byl oprávněn uvésti jméno podpisatele v adrese, majitele směnky.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, Rv I 2235/32.)

Směnečný platební příkaz proti žalované Anně H-ové jako přijatelce směnky ponechal procesní soud prvé stolice v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Podstatnou jest námitka dovolatelky, uplatněná již v písemných směnečných námitkách a i v odvolání, že vepsání jejího jména do adresy směnek žalobcem bylo nesprávné a nepřípustné, pokud se týče protismluvní. Touto námitkou se odvolací soud vůbec neobíral, vycházeje z názoru, že dovolatelka, podepsavši směnky svým jménem bez doložky »jako rukojmí« a byvši uvedena v adrese jako trasátka, podepsala je jako akceptantka, přehlédl však, že v adrese, jak zjištěno, byla uvedena dodatečně až po podpisu, a to žalobcem. Jest tudíž zjistiti, zda žalobce byl oprávněn vyplniti směnečnou adresu jménem dovolatelky na základě úmluvy, třeba že jen úmluvy s osobami třetími, to jest s Jiřím H-em a Viktorem K-em, avšak žalované při jejím podpisu na směnkách známé. Není zjištěno, v jaké vlastnosti se měla a chtěla dovolatelka na směnkách podepsati, nýbrž bylo jen zjištěno, že se měla »podepsati«, aniž bylo zjištěno, zda jako akceptantka, či jako ručitelka za Jiřího H-a a jeho společníka, není zejména zjištěna v tom směru pravá vůle stran. Chtěla-li se dovolatelka podepsati jen jako ručitelka, neručí, poněvadž její podpis nemá ručitelské doložky, dodatečné vepsání jejího jména do adresy bez jejího souhlasu žalobcem pak bylo by padělaním směnky (rozhodnutí čís. 9784 sb. n. s.). Ano nebylo ujednáno, že dovolatelka měla býti na směnkách ručitelkou, a dovolatelka také jako rukojmí se nepodepsala a dosud nebylo zjištěno, že se měla podle úmluvy podepsati jako akceptantka, nezbude, než aby soud po případě vyslechl nyní jako svědky

Jiřího H-a a Viktora K-a, a třeba-li, provedl důkaz výslechem stran o těchto rozhodných okolnostech. Jest také důležité a má pro spor význam rozhodující, zda v době, kdy dovolatelka podepsala směnky, byla tam již vyplněna adresa jmény Jiřího H-a a Viktora K-a jako trasátů. Byla-li tam jejich jména tenkrát již uvedena, bylo by lze důvodně usuzovati, že se dovolatelka, nejsouc sama uvedena jako trasátka, chtěla snad podepsati jen jako ručitelka. Je to důležité též pro břímě důkazní, neboť, byli-li H. a K. již uvedeni v adrese v době, kdy dovolatelka připojila svůj podpis, nešlo již v tomto směru, totiž ve příčině uvedení trasátů o biankosměnku, a břímě důkazní o tom, že žalobce byl oprávněn v adrese uvésti jméno dovolatelky jako další trasátku, tížilo by žalobce, který by tudíž musil prokázati, že se dovolatelka podepsala jako akceptantka, a že měla úmluvu, že má býti na směnkách akceptantkou, po případě, že o úmluvě té byla před svým podpisem vyrozuměna. Břímě důkazní o opaku netíží dovolatelku, byly-li v době připojení jejího podpisu na směnkách podpisy osob již uvedených v adrese.

Čís. 12234.

Civilní soud jest vázán odsuzujícím nálezem trestního soudu (§ 268 c. ř. s.) nejen, když podmínkou soukromoprávního nároku jest přímo, by tu byl trestný čin, nýbrž i vždy tehdy, kdykoliv nějaká skutečnost, tvořící podmínku odsouzení pro trestný čin, byla trestním soudem v odsuzujícím rozsudku zjištěna a skutečnost ta jest zároveň rozhodnou pro soukromoprávní nárok a tudíž pro řešení civilního sporu. Lhostejno, že žalovaný byl odsouzen trestním rozsudkem pro přestupek proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. zák. a že se žalobce domáhá náhrady škody za poškozenou věc při srážce vozidel.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, Rv II 525/31.)

Bratr žalobce, jeda na jeho motocyklu a předjížděje povoz S-ův, srazil se s povozem T-ovým, při čemž byl motocykl poškozen. V trestním řízení byli T., S. a Vincenc V. uznáni právoplatně vinnými přestupkem podle § 431 tr. zák., ježto neosvětlili své povozy. Kromě nich byl uznán týmž přestupkem vinným i bratr žalobcův Jaromír V., ježto předjížděl na motocyklu povoz S-ův po nesprávné straně. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na T-ovi a na S-ovi náhrady dvou třetin škody z poškození motocyklu, celkem 1.872 Kč. Procesní soud prvé stolice uznal žalované povinnými zaplatiti žalobci rukou společnou a nerozdílnou 1.597 Kč 50 h. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud změnil rozsudky obou nižších soudů v ten rozum, že uznal žalované povinnými zaplatiti žalobci rukou společnou a nerozdílnou 1.466 Kč 60 h.

Důvody:

Trestním rozsudkem byli František T. a Rudolf S., kteří jsou v tomto sporu o náhradu škody žalováni, a Vincenc V. a Jaromír V. odsouzeni pro přestupek podle § 431 tr. z., spáchaný tím, že se dopustili jednání, pokud se týče opomenutí, o němž již podle přirozených jeho následků

mohli seznati, že se jím může způsobiti nebezpečí pro život lidský, a to tím, že T., S. a Vincenc V. neměli své povozy opatřeny předepsaným světlem a že Jaromír V. proti předpisům na nesprávné straně předjížděl povoz, následkem čehož povstalo lehké jeho poranění. Trestní soud zjistil, že následkem neosvětlení povozů povstalo konkrétní nebezpečí, že došlo ke srážce motocyklisty Jaromíra V-a s povozem Františka T-a a že se V. rovněž dopustil neopatrného jednání, poněvadž předjížděl povoz po nesprávně levé straně. Tento rozsudek je podle § 268 c. ř. s. i pro civilní soud závazný, pokud právě jde o zavinění žalovaných na srážce motocyklu s povozem T-ovým a o věcnou škodu, povstalou ze srážky té na žalobcově motocyklu. Neboť, praví-li předpis ten, že, závisí-li rozhodnutí civilního soudu na důkazu a přičítatelnosti trestného činu, je civilní soudce odsuzujícím nálezem trestního soudu vázán, není tomu rozuměti tak, že jest vázán jen, když podmínkou soukromoprávního nároku je přímo, by tu byl dotyčný trestný čin, nýbrž, jak z motivů, podle nichž nemá dojíti k rozporu mezi zjištěním trestního a civilního soudce, plyne, i vždy tehdy, kdykoliv nějaká skutečnost, tvořící podmínku odsouzení pro trestný čin, byla trestním soudem odsuzujícím rozsudkem zjištěna a skutečnost ta je zároveň rozhodnou i pro soukromoprávní nárok a tudíž pro řešení civilního sporu. An tedy trestní soud zjistil, že žalovaní jeli dne 13. září 1929 po silnici kolem 11 hodiny večerní bez světla a že následkem toho vzniklo konkrétní nebezpečí a došlo — ovšem i zaviněním Jaromíra V-a, jenž předjížděl povoz S-ův po nesprávné straně — ke srážce motocyklisty s povozem T-ovým, při níž tento utrpěl lehké zranění na těle, tu by, kdyby civilní soud uznal opak, totiž, že srážku zavinil jen motocyklista, nastal právě případ, jehož si zákonodárce nepřál, totiž že by trestní soud civilním rozsudkem byl viněn, že podložil svému rozsudku nesprávnou skutečnost a obviněným ukřivdil, a proto je tu případ § 268 c. ř. s. (srovnej rozhodnutí čís. 6403 a 9394 sb. n. s.). Trestním rozsudkem bylo zjištěno neopatrné jednání, pokud se týče opomenutí žalovaných — neosvětlení povozů — a příčinná souvislost se srážkou motocyklisty s povozem T-ovým. Je nerozhodné, že trestní rozsudek odsuzuje žalované pro přestupek proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. zák. a že se žalobce domáhá náhrady škody za poškozený motocykl, neboť je nesporné, že motocykl byl poškozen při této srážce, a trestním rozsudkem je zjištěno, že k srážce té, při níž motocyklista utrpěl lehké zranění, došlo též zaviněním žalovaných. Jest tu použíti ustanovení § 1302 obč. zák., které vychází z předpokladu § 1301 obč. zák., že ke škodě bezprávně způsobené přispělo více osob společně. Avšak § 1302 obč. zák. nepředpokládá, že bylo jednáno comunni consilio (srovnej rozh. čís. 4940, 4874, 9235 sb. n. s.). Stačí, je-li škoda výsledkem neopatrného jednání neb opomenutí více osob, jakž tomu bylo v souzeném případě. Podíly vinníků na této výsledné škodě nelze určiti a zodpovídají proto oba žalovaní za ni nikoliv jen rovným dílem, nýbrž solidárně. Při ústním odvolacím jednání shodly se strany na tom, že škoda činí 2.260 Kč a že po odečtení částky 60 Kč, připadající na poruchu vozu T-ova, činí čistá škoda žalobcova 2.200 Kč. Poněvadž žalobce domáhá se žalobou jen dvou třetin škody přísluší mu proti žalovaným pohledávka ve výši 1.466 Kč 60 h.

Čís. 12235.

Poměr ze zápůjčky vznikne přímo a jen mezi zapůjčitelem a vypůjčitelem, třebas zapůjčitel použil k poskytnutí zápůjčky peněz společných mu s jinou osobou nebo dokonce peněz cizích, to i tehdy, věděl-li vypůjčitel o této okolnosti.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, Rv II 785/31.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném zaplacení zápůjčky. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 3 a 4 c. ř. s. není opodstatněno. Oba tyto dovolací důvody spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud přiznal žalobkyni aktivní oprávnění k žalobě, ač peníze, které žalovanému zapůjčila, pocházely z hospodářství, které jest ve spoluvlastnictví žalobkyně a jejího manžela, takže prý i peníze z tohoto hospodářství získané jsou společným majetkem obou manželů a žalobkyně není prý proto k žalobě sama oprávněna. Nelze napadati s hlediska dovolacího důvodu čís. 3 § 503 c. ř. s. závěr odvolacího soudu, jímž přiznal žalobkyni aktivní oprávnění k žalobě, poněvadž tu nejde o předpoklad skutkový, ani o skutkové zjištění, nýbrž o úsudek právní, jemuž lze odporovati jen z dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Leč ani tento dovolací důvod není opodstatněn. Okolnost, že zapůjčené peníze byly snad spoluvlastnictvím žalobkyně a jejího manžela, nebrání tomu, by zápůjčka nevznikla a netrvala jen a výhradně mezi žalobkyní a žalovaným. Jest zcela nerozhodné, zda žalobkyně zapůjčila žalovanému peníze vlastní, či společné nebo dokonce peníze manželovy. Zapůjčitel nemusí býti výhradným vlastníkem zapůjčených peněz a poměr ze zápůjčky vznikne přímo a jen mezi tím, kdo peníze poskytl, zapůjčitelem, a vypůjčitelem i tehdy, když zapůjčitel použije k poskytnutí zápůjčky peněz společných mu s jinou osobou nebo dokonce peněz cizích, to i tehdy, když i vypůjčitel o této okolnosti ví. Ana podle toho, co po skutkové stránce zjistil odvolací soud, žalobkyně zapůjčila žalovanému 800 Kč, posoudil odvolací soud věc po stránce právní správně, přiznav jí oprávnění k žalobě, ježto jen žalobkyně jako výhradná smluvnice žalovaného jest oprávněna žádati od něho vrácení zapůjčených peněz.

Čís. 12236.

Exekuci na svršky, jež jsou v uschování dlužníků bydlících na Slovensku, na základě rozsudku okresního soudu v historických zemích jako soudu civilního jest příslušným povoliti jen okresní soud v historických zemích, jenž vydal exekuční titul.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1932, Nd II 159/32.)

Nejvyšší soud usnesl se na oznámení okresního soudu ve Strážnici o jeho záporném sporu s okresním soudem v Senici o příslušnost k rozhodnutí o návrhu vymáhajícího věřitele, proti dlužníku na Slovensku na povolení exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků, — že příslušným jest okresní soud ve Strážnici.

Důvody:

Jde o exekuci na svršky, jež jsou v uschování dlužníků, na základě rozsudků okresního soudu ve Strážnici jako soudu civilního. K návrhům jest připojeno vyhotovení exekučních titulů, opatřené potvrzením vykonatelnosti. Podle § 4 ex. ř., platného u okresního soudu ve Strážnici, byl by příslušným povoliti tyto exekuce buď podle čís. 1 okresní soud ve Strážnici jako soud, u něhož věc byla zahájena v prvé stolici, anebo podle posledního odstavce, jehož předpoklady jsou splněny, též soud exekuční, to jest podle § 18 čís. 4 ex. ř. a podle bydliště dlužníků okresní soud v Senici. Avšak podle § 2 odst. (1) a § 1 čís. 1 ex. zák., platného u okresního soudu v Senici, není tento soud příslušný, poněvadž podle těchto ustanovení nařizuje exekuci soud, který vyřídil věc v prvé stolici. Okresní soud v Senici odmítl tedy příslušnost právem, neboť musí se říditi právem u něho platným. Důsledkem toho nelze použíti ustanovení posledního odstavce § 4 ex. ř. o příslušnosti soudu exekučního a zbývá jen příslušnost soudu procesního, to jest okresního soudu ve Strážnici (viz též posudek nejvyššího soudu ze dne 2. prosince 1931, Pres 1452/30, uveřejněný ve Věstníku 1931, str. 254).

Čís. 12237.

Pokud nelze vyhověti návrhu na povolení exekuce zabavením převoditelného a zpeněžitelného prý nároku povinného ze záruky poddlužníka, že uspokojí všechny věřitele povinného.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, R I 966/32.)

Vymáhající věřitelka navrhla exekuci zabavením převoditelného a zpeněžitelného nároku povinné strany ze záruky poddlužníka Emila H-a, že uspokojí všechny věřitele povinné strany. Při tom též navrhla, by poddlužníku bylo zakázáno platiti povinné straně ze zabaveného nároku nebo na srážky; dále navrhla (pro exekuční soud), by byla zmocněna, by zabavený nárok přivedla k platnosti a by zažalovala zejména i jednotlivé nároky. K odůvodnění těchto návrhů uvedla, že likvidátor povinné prý žádal od poddlužníka, by se zavázal úplně uspokojiti veškeré její věřitele, pokud její jmění nestačí, a by dal nutné peněžité částky k disposici. Na to poddlužník se zavázal, že dá nutné částky k disposici, pokud jsou splatnými závazky povinné, k jichž zaplacení není peněz. Soud prvé stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Soudu exekuci povolujícímu nepřísluší sice zkoumati, zda povinnému přísluší proti poddlužníku zabavený nárok, nýbrž musí se omeziti na zkoumání, zda vymáhající věřitel tvrdí nárok povinného proti poddlužníku a zda nárok ten je popsán tak dostatečně, by bylo lze posouditi jeho zabavitelnost a zpeněžitelnost a přípustnost navržených exekučních prostředků. Nejprve jest zdůrazniti, že vymáhající věřitelka nenavrhla zabavení nároku povinného na to, by poddlužník dal k disposici potřebné částky k zaplacení věřitelů. To uvedla jen k odůvodnění návrhu na zabavení »nároku ze záruky, že uspokojí věřitele povinné strany«. Jest tedy zkoumati nejprve zabavitelnost a zpeněžitelnost nároku, jehož zabavení je navrženo, tedy »nároku ze záruky poddlužníka, že uspokojí věřitele povinné strany«. Nárok ze záruky uspokojiti věřitele ve smyslu § 1346 obč. zák. není zabavitelný. Tento nárok ze záruky je nárokem příslušejícím věřiteli. Ten jej může uplatniti přímo proti ručiteli a nepotřebuje zabavení nároku hlavního dlužníka; to by odporovalo samé podstatě rukojemství. Vymáhající věřitelka patrně nemínila takový nárok ze záruky, nýbrž nárok povinné ze slibu poddlužníka, že uspokojí všechny věřitele, ač ani to jasně nevyjádřila. Ale takový nárok je nárokem z převzetí plnění podle § 1404 obč. zák. Věřitel jej nemůže přímo uplatniti, protože podle zákona z převzetí splnění věřiteli oprávnění nevzchází (§ 1404 obč. zák.). O splnění může žalovati jen dlužník (povinný). Ale nárok z převzetí plnění není vůbec zabavitelný, pokud se týká splnění závazků jiných věřitelů, než věřitele vymáhajícího. Nelzeť ve prospěch vymáhajícího věřitele zpeněžiti nárok povinného na to, by poddlužník zaplatil cizí pohledávku. Ze splnění závazku třetího přejímatele nemůže vymáhajícímu věřiteli cizímu vzejíti pramen pro uspokojení jeho vlastní pohledávky. Vymáhající věřitel mohl by uplatniti jen, by poddlužník platil cizímu věřiteli, a tím by nemohl dojíti uspokojení. Proto nárok z převzetí splnění není ve prospěch třetího věřitele ani zpeněžitelný ani zabavitelný. Nárok povinného proti poddlužníku na splnění vlastního závazku vymáhajícího věřitele, nepatří k pohledávkám ve smyslu §§ 290 až 324 ex. ř. Není ani nárokem povinného na to, by mu byly dodány nebo vydány věci hmotné podle §§ 325 a 329 ex. ř. Je jiným majetkovým právem ve smyslu § 330 a násl. ex. ř. O zpeněžení takového práva ve prospěch samého věřitele nemá exekuční řád zvláštní ustanovení a podle všeobecného předpisu § 331 prvý odstavec ex. ř. má určiti soud k návrhu vymáhajícího věřitele, jak má býti právo zpeněženo. Zvláštní způsoby zpeněžení uvedené v §§ 334—344 ex. ř. se na zpeněžení práva z převzetí plnění vlastní pohledávky nehodí. Z toho ovšem nelze ještě usuzovati, že pro vymáhajícího věřitele, jehož pohledávku převzal poddlužník ke splnění proti povinnému, není nárok ten vůbec exekucí postižitelný. Realisací nároku vymáhajícím věřitelem za povinného může vymáhající věřitel dosíci uspokojení. Bude-li poddlužník plniti přímo vymáhajícímu věřiteli, bude nárok realisován a vymáhající věřitel uspokojen. Nechce-li plniti ani po rozsudku, bylo by na vymáhajícím věřiteli, by vedl exekuci za povinného podle § 353 a násl. ex. ř. Třebaže tedy zásadně není vyloučen z exekuce nárok z převzetí splnění vlastního ná-

roku vymáhajícího věřitele, právem rekursní soud nevyhověl návrhu vymáhající věřitelky proto, že nežádala o zabavení nároku povinného, by jen ona byla uspokojena, a také svou pohledávku blíže nepopsala, nýbrž navrhla zabavení nároku povinné na uspokojení věřitelů vůbec, tedy jiných. Ostatně vymáhající věřitelka podle vlastních svých vývodů v exekučním návrhu ani netvrdila, že povinná má nárok na to, by podlužník přímo plnil věřitelům, nýbrž tvrdila, že převzal závazek dáti povinné (jejímu likvidátoru) potřebné částky k zapravení věřitelů. Rekursní soud má právem za to, že ze žádosti povinné není jasno, co má býti předmětem exekuce. Stěžovatelka neprávem vytýká, že napadené usnesení jí neříká, jak má exekuční návrh sepsati. Není věcí soudu, aby dával vymáhajícímu věřiteli návod k sepsání exekučního návrhu. Jeho věcí je jen posouditi, zda vyhovuje návrh zákonu. Tomu nevyhovuje, jak bylo již ukázáno.

Čís. 12238.

Při návrhu na zajištění daní knihovním záznamem netřeba ani předložiti ani uvésti platební příkaz v exekučním návrhu, stačí požádání. Exekuční soud nezkoumá a nemůže ani zkoumati, zda se o zajištění žádá právem a zda jsou pro ně podmínky, nýbrž zkoumá jen, zda o zajištění požádal oprávněný úřad a zda jde o pohledávku ve smyslu příslušných předpisů. Jen u finančního úřadu může dlužník uplatniti, že tu není náležitostí pro žádané zajištění najmě, že tu není předpokladu písemného příkazu ve smyslu § 284 zákona o přímých daních.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, R I 993/32.)

K návrhu berního úřadu povolil soud prvé stolice exekuci k zajištění daní. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Stěžovatel právem vytýká, že v návrhu měl býti uveden exekuční titul. Nebylo třeba, by byl předložen, neboť jde o žádost podle § 38 c) knih. zák. K zajištění daní zástavou stačí požádání berního úřadu. I z dvorského dekretu ze dne 18. září 1786 čís. 577 písm. c) sb. z. s. a ze dne 24. října 1806 čís. 789 sb. z. s., jichž se vymáhající strana v návrhu dovolává, a z dvorského dekretu ze dne 11. dubna 1848 čís. 11.134 sb. z. s. vysvítá, že předložiti předpis daní, jak se domnívá stěžovatel, není třeba. Jest však nutno, by platební příkaz byl v návrhu úplně uveden. Neboť jen pak může dlužník zkoumati, zda žádost odpovídá zákonným předpisům. To není sice předepsáno v cit. dv. dekretech, avšak podle 38 c) knih. zák. může veřejný úřad domáhati se zajištění nároku pouhým požádáním jen v případech, ve kterých je k tomu podle své působnosti povolán. Pokud se týče přímých daní přichází v úvahu § 284 zákona ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n., podle něhož, je-li vybrání daně s přirážkami dosud nepředepsané a nesplatné ohroženo, předpokládá se vydání písemného příkazu. Ježto vymáhající strana ve své žádosti platební příkazy vůbec neuvádí, nevyhovuje její žádost podmínkám § 38 c) knih. zák. a § 284 zák. čís. 76/1927 a je proto zamítnutí žádosti opodstatněno.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Podle čl. III. uvoz. zák. k ex. ř. byly zachovány v platnosti dosavadní zákonné předpisy o zajišťování daní a jiných veřejných dávek. V tom směru nařizoval dvorský dekret ze dne 18. června 1786 čís. 577 sb. z. s., že zajištění pohledávek státního pokladu může se státi zabavením neb jinými prostředky zajišťovacími bez požádání za exekuci a že fiskální úřad má se vykázati průkazem o zahájení vyšetřování neb předložením nařízení dvorského nebo zemského úřadu. Dvorský dekret ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. nařídil, že příslušný politický úřad má právo zaříditi potřebné zajištění a, aby bylo vykonáno, požádati soud nebo uděliti příkaz fiskálnímu úřadu (nyní finanční prokuratuře). Podle § 38 písm. c) knih. zák. má býti povolen záznam na požádání veřejných úřadů, jež jsou podle své působnosti ustanoveny k tomu, by z úřadu zajišťovaly pohledávky státního pokladu. Podle nařízení ministerstva spravedlnosti a financí ze dne 24. dubna 1871 čís. 50 ř. zák., ze dne 14. května 1879 čís. 76 ř. zák., ze dne 17. listopadu 1892, čís. 215 ř. zák. a ze dne 18. ledna 1898 čís. 28 ř. zák. jsou berní úřady zmocněny k dobývání a zajišťování daní a veřejných dávek (státních). Podle uvedených předpisů není podmínkou pro povolení zajištění daní knihovním záznamem ani předložení platebního rozkazu ani uvedení platebního příkazu v návrhu exekučním, aniž v požádání o zajištění. Stačí požádání a exekuční soud nezkoumá a nemůže ani zkoumati, zda se o zajištění žádá právem a zda jsou pro ně podmínky, nýbrž zkoumá jen, zda požádal o zajištění oprávněný úřad a zda jde o pohledávku ve smyslu uvedených předpisů. Cítí-li se povinný stižen v jiném směru, nemůže se domáhati odpomoci rekursem u vyššího soudu, nýbrž po případě u správního úřadu, zejména, má-li za to, že tu není podmínek zajištění. Jen u finančního úřadu může uplatniti, že tu není náležitostí pro žádané zajištění, zejména že tu není předpokladu písemného příkazu ve smyslu § 284 zákona o přímých daních. Tato otázka se totiž netýče ani mezí působnosti finančního úřadu (jeho příslušnosti k zajištění) ani druhu pohledávky, nýbrž věcných podmínek pro ně. Proto nebylo závady, by nebylo soudem zajištění povoleno.

Čís. 12239.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.).

Pro řízení před okresními soudy o pracovních sporech v místech, kde není ani pracovního soudu ani oddělení okresního soudu pro pracovní spory, platí, kromě odchylky co do místní příslušnosti, obecné předpisy civilních soudních řádů, tedy také předpisy o smlouvě o rozsudím.

Příslušnost okresních soudů ve sporech pracovních podle § 42 zákona čís. 131/1931 jest výlučná v tom smyslu, že dobrovolné podrobení se příslušnosti jiných řádných soudů by nemělo právní účinek, ale to není na závadu, by úmluvou v hromadné pracovní smlouvě nebylo přeneseno rozhodování o těchto sporech na rozhodce.

Ujednání o rozhodčím soudě v kolektivní smlouvě jest pro zúčastněné strany závazné, třebas ten který účastník nedal za svou osobu písemný souhlas ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by toto ustanovení kolektivní smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Ten, kdo se dovolával kolektivní smlouvy k opodstatnění svého nároku, dal tím zřejmě najevo, že se podrobil jejím ustanovením. Vyřizovaly-li podle kolektivní smlouvy paritní rozhodčí výbory všechny spory z této smlouvy, nezáleží na tom, zda spor vznikl za trvání závodu a pracovního poměru, či až po zrušení závodu a po skončení námezdního poměru.

Zákonem o pracovních soudech nepozbyly platnosti soukromoprávní úmluvy o příslušnosti rozhodčích soudů ve sporech, o nichž by byl jinak povolán rozhodovati řádný soud.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, R I 1021/32.)

Proti žalobě z pracovního poměru, zadané na okresním soudě v K., namítl žalovaný, že podle kolektivní smlouvy jest příslušný paritní rozhodčí výbor. Soud prvé stolice námitku zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Předeslati jest, že namítaná okolnost, že spor má býti rozhodnut podle kolektivní smlouvy paritním rozhodčím výborem, odůvodňuje jen námitku nepříslušnosti řádného soudu, nikoli nepřípustnost pořadu práva. (Rozhodnutí čís. 2811, 4957, 6183, 6734, 9130, 9751 sb. n. s.). Mezi stranami není sporu o tom, že jde o rozepři z pracovního poměru ve smyslu §§ 1 a 2 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. Kdyby byl pro soudní okres K. zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, bylo by řešiti otázku, zda lze tu použíti ustanovení třetího odstavce § 1 uvedeného zákona. Pro obvod okresního soudu v K. má sice býti zřízeno zvláštní oddělení okresního soudu pro spory pracovní podle § 3 odst. (1) a) vládního nařízení ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 sb. z. a n., ale dosud zřízeno nebylo, neboť ve vyhlášce ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, čís. 44 sb. z. a n., vydané podle § 4 odst. (2) onoho vládního nařízení, nebylo oddělení okresního soudu pro pracovní spory v K. uvedeno a nebyl tedy dosud určen den, kdy toto oddělení má zahájiti činnost. Platí tudíž v tomto případě ustanovení § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n., že pracovní spory uvedené v §§ 1 a 2 pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náležejí k věcné příslušnosti okresního soudu, ať byla žaloba podána za trvání pracovního nebo služebního poměru nebo po jeho skončení a ať jest hodnota předmětu sporu jakákoliv. (Viz rozhodnutí čís. 11.733 sb. n. s.) Pro řízení před okresními soudy o pracovních sporech v místech, kde nejsou v činnosti ani pracovní soudy ani oddělení okresních soudů pro pracovní spory, nestanoví § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. jinou odchylku od obecných předpisů civ. řádu soudního kromě předpisu druhé věty

§ 42, jenž se týká místní příslušnosti okresních soudů, o níž platí v těchto případech ustanovení § 3. Ve všech ostatních směrech platí tedy u okresních soudů i v případě § 42 zákona o pracovních soudech obecné předpisy civilních soudních řádů (srovnej výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 27. dubna 1932, čís. 20283, uveřejněný ve Věstníku min. sprav. čís. 5 z roku 1932 na str. 88), tedy také předpisy o smlouvě o rozsudím (§§ 577 a násl. c. ř. s.). Námitku, že spor má býti rozhodnut paritním rozhodčím výborem, nikoliv dovolaným soudem prvé stolice, nelze tudíž posuzovati podle zvláštního ustanovení třetího odstavce § 1 zákona o pracovních soudech o tom, za jakých podmínek může býti vyloučena příslušnost pracovního soudu pokud se týče oddělení okresního soudu pro pracovní spory, protože tu nejde o otázku, zdali ustanovením kolektivní smlouvy mohla býti vyloučena příslušnost pracovního soudu, nýbrž jen o otázku, zdali se strany tímto ustanovením podrobily platně a závazně paritnímu rozhodčímu výboru, ač by jinak spor příslušel podle § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. před okresní soud. Není proto třeba obírati se vývody dovolacího rekursu o tom, zdali vyloučení příslušnosti pracovního soudu musí v kolektivní smlouvě býti vyznačeno výslovně a zdali § 1 odst. (3) zákona o pracovních soudech má na mysli jen hromadné smlouvy pracovní, jež vzniknou teprve budoucně, to jest až po účinnosti tohoto zákona.

Příslušnost okresních soudů ve sporech pracovních podle § 42 zákona čís. 131/1931, sb. z. a n., jest ovšem výlučná v tom smyslu, že dobrovolné podrobení se příslušnosti jiných řádných soudů by nemělo právní účinek, ale to není na závadu, by úmluvou v hromadné pracovní smlouvě nebylo přeneseno rozhodování o těchto sporech na rozhodce, neboť takovouto smlouvou může býti vyloučena podle § 1 odst. (3) uvedeného zákona i příslušnost soudu pracovního.

Pokud stěžovatel dovozuje, že ustanovení § 12 odst. (2) kolektivní smlouvy o příslušnosti paritního rozhodčího výboru není pro něho závazné a platné, protože ujednání o příslušnosti nepodepsal, jest k jeho vývodům připomenouti toto: Jak bylo podrobně vyloženo již v rozhodnutí čís. 6183 sb. n. s., na nějž se stěžovatel odkazuje, jest ujednání o rozhodčím soudě obsažené v kolektivní smlouvě pro zúčastněné strany závazné, třebaže ten který účastník nedal za svou osobu písemný souhlas ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by toto ustanovení kolektivní smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Žalobce ani netvrdil, že se mezi ním a žalovanou firmou stala taková zvláštní úmluva. Dovolávaje se kolektivní smlouvy k opodstatnění svého nároku, dal tím žalobce zřejmě najevo, že se podrobil jejím ustanovením. Nelze považovati za přípustné, by žalobce uznával z kolektivní smlouvy jen její část o mzdě a by zároveň neuznával její ustanovení o rozhodování ve sporech. (Viz rozhodnutí čís. 4115 sb. n. s.) Nemá proto významu stěžovatelovo tvrzení, že nepodepsal ujednání o příslušnosti paritního rozhodčího výboru; vždyť právě povaha kolektivních smluv přináší s sebou, že za členy organisací jednají zástupcové. Bezvýznamné jest další stěžovatelovo tvrzení, že závod žalované firmy byl v listopadu 1931 zrušen a že závodní výbor potom již neexistoval, čímž prý zanikla i působnost paritního rozhodčího výboru. Podle § 12 druhý odstavec kolektivní

smlouvy vyřizují paritní rozhodčí výbory všechny spory vzniklé z této smlouvy, které nelze narovnati smírnou cestou mezi správou závodu a závodními výbory a které nespadají do kompetence rozhodčí komise podle § 26 zákona o závodních výborech. O takový spor jde i v souzeném případě a nezáleží na tom, zdali vznikl za trvání závodu a pracovního poměru, či až po zrušení závodu a po skončení námezdního poměru. (Srovnej rozhodnutí čís. 6183 sb. n. s.).

Stěžovatelův názor, jejž sdílel i prvý soud, že v této věci paritní rozhodčí výbor podle § 12 odst. 2 kolektivní smlouvy pozbyl působnosti zákonem o pracovních soudech, není správný, neboť podle § 44 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. pozbyly sice dnem 1. ledna 1932 platnosti právní normy o předmětech tímto zákonem upravených, ale to se netýká soukromoprávních úmluv o příslušnosti rozhodčích soudů ve sporech, o nichž by byl jinak podle § 1 j. n. povolán rozhodovati řádný soud jako právě v této věci. Rekursní soud rozhodl tedy správně, že pro tento spor jest příslušným paritní rozhodčí výbor, nikoliv dovolaný soud, a právem vyhověl námitce nepříslušnosti řádného soudu.

Čís. 12240.

Zákon ze dne 11. července 1922, čís. 242 sb. z. a n., o pojištění u báňských bratrských pokladen.

Provisionista, jemuž byl invalidní důchod zastaven, an prý opětně nabyl způsobilosti k povolání, má ke stížnosti u rozhodčího soudu lhůtu celého roku od doručení výměru bratrské pokladny o tomto zastavení; chce-li si však zabezpečiti získané čekatelství i pro případ, že jeho stížnosti nebude vyhověno, jest pro něho příkazem opatrnosti, by se zachoval podle § 23 zákona.

Zánik čekatelství pro neplacení uznávacího poplatku nemá v zápětí ani ztrátu práva ke stížnosti proti výměru bratrské pokladny, jímž bylo vysloveno zastavení výplaty invalidního důchodu, ani zánik nároku na tento důchod.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, R I 1066/32.)

Žalobce, provisionista, domáhal se na Josefu S-ovi a na Svazu horníků v Československé republice náhrady škody a placení doživotního důchodu a odůvodňoval žalobní žádost takto: Provise žalobcova jako horníka byla výměrem revírní bratrské pokladny v M. ze dne 24. dubna 1927 čís. 15.667 dnem 1. května 1927 zastavena, jelikož podle lékařského nálezu ze dne 22. března 1927 jest schopen k hornické práci. Žalobce podal proti tomuto výměru dne 14. prosince 1927 žalobu u rozhodčího soudu bratrských pokladen v M., kterážto žaloba nálezem tohoto soudu ze dne 9. listopadu 1929 byla zamítnuta proto, že žaloba byla podána opožděně. Žalobce se po doručení tohoto nálezu obrátil na prvžalovaného jeho předsedu spolužalované strany, protože zamýšlel proti tomuto nálezu podati odvolání, a tu prý mu radil prvžalovaný, by si nechal všechny listiny u něho, že odvolání udělá. Žalobce mu všechny listiny předal. Konečně se přesvědčil, že prvžalovaný odvolání vůbec

nepodal, čímž se stalo, že o svůj nárok na placení renty přišel, neboť odvolání by bylo zajisté bývalo vyhověno. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, po případném doplnění řízení znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Soud prvé stolice zamítl žalobu především proto, že podle jeho názoru by se nemohlo s úspěchem setkati odvolání z nálezu rozhodčího soudu revírní bratrské pokladny v M. ze dne 9. listopadu 1929, jež podle žalobcova tvrzení prvý žalovaný Josef S. jménem vlastním a jako předseda spolužalovaného svazu slíbil žalobci napsati, a že tudíž nepodáním odvolání nemohla žalovaná strana způsobiti žalobci škodu. Názor, že by odvolání nemělo úspěchu, odůvodnil prvý soud tím, že žaloba (správně stížnost) proti výměru revírní bratrské pokladny v M. ze dne 24. dubna 1927 byla rozhodčím soudem zamítnuta z důvodu, že ji žalobce podal opožděně, a dodal k tomu, že výměr bratrské pokladny o zastavení provise byl žalobci doručen dne 26. dubna 1927, že žalobce po jeho doručení neplatil uznávací poplatek podle zákona ze dne 11. července 1922, čís. 242 sb. z. a n., že po uplynutí šesti měsíců zaniklo jeho čekatelství ve smyslu odstavce (3) § 23 uvedeného zákona, a ježto žaloba (stížnost) byla podána teprve dne 14. prosince 1927, jest prý po uplynutí šestiměsíční lhůty žalobcův nárok proti bratrské pokladně promlčen a nemůže býti s prospěchem uplatňován. Naproti tomu odvolací soud prohlásil, že nelze souhlasiti s názorem, že se odvolání z nálezu rozhodčího soudu nemohlo setkati s úspěchem z důvodu uvedeného prvým soudem. V tom jest sice odvolacímu soudu dáti za pravdu, nelze však schváliti jeho odůvodnění. Především jest připomenouti, že rozhodčí soud nálezem ze dne 9. listopadu 1929 zamítl žalobu (správně stížnost) nikoli z důvodu, že žaloba byla podána pozdě a že žalobcův nárok byl promlčen, jak uvedl ve svém rozsudku prvý soud, nýbrž proto, že žalobce neplacením uznávacího poplatku po dobu šesti měsíců ve smyslu § 23 odst. (3) zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. pozbyl čekatelství na provisi již před podáním žaloby (stížnosti) a že by tudíž neměl nároku na invalidní důchod ani tehdy, kdyby skutečně v době podání žaloby (stížnosti) byl býval neschopen k hornické práci. V této otázce vyslovil odvolací soud právní názor, že ustanovení § 23 odst. (3) zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. o zániku čekatelství lze použíti proti provisionistovi jen tehdy, je-li nesporné nebo bylo-li pravoplatně zjištěno, že nabyl zase způsobilosti k povolání. Podle tohoto názoru by šestiměsíční lhůta, stanovená v § 23 odst. (3) zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. pro zánik čekatelství, počala běžeti teprve buď po marném uplynutí jednoroční lhůty, určené v § 61 téhož zákona k podání stížnosti u rozhodčího soudu, nebo, byla-li stížnost v této jednoroční lhůtě podána, teprve po pravoplatném rozhodnutí rozhodčího soudu, že provisionista není neschopen k povolání. Avšak tento názor nemá opory v zákoně a není správný, jakž vyplyne z těchto úvah: V § 20 zákona čís. 242/1922 sb. z.

a n. se rozeznává mezi zánikem požitku invalidního důchodu, to jest zánikem nároku na tento důchod, a mezi zastavením důchodu (zaopatřovacího platu), to jest zastavením jeho výplaty. Zánik požitku invalidního důchodu nastává opětným nabytím způsobilosti k povolání, neboť nárok na invalidní důchod má člen bratrské pokladny podle § 11 zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. a § 9 vládního nařízení ze dne 11. října 1923, čís. 197 sb. z. a n. jen, je-li neschopen svého dosavadního povolání. Zastavení výplaty invalidního důchodu vysloví bratrská pokladna výměrem, jakmile zjistí, že poživatel tohoto důchodu nabyl opětně způsobilosti k povolání. V § 17 vládního nařízení ze dne 11. října 1923 čís. 197 sb. z. a n., jest výslovně stanoveno, že v takovém případě zastaví bratrská pokladna zaopatřovací plat počínajíc dnem splatnosti následujícím po dni vydání výměru o zastavení. Toto zastavení výplaty důchodu má na mysli druhá věta § 20 zákona čís. 242/1922 sb. z. a n., kdež se mluví jen o »zastavení« důchodu, nikoliv o jeho »pravoplatném zastavení«, a kdež jest ustanoveno, že po zastavení důchodu může si takový provisionista zachovati podle § 23 čekatelství získaná do dne přiznání zaopatřovacího platu. Z toho jest zřejmé, že zákon čís. 242/1922 sb. z. a n., poskytuje provisionistovi, jemuž byla zastavena výplata invalidního důchodu, v §§ 20 a 23 možnost, by si zachoval získaná čekatelství na zaopatřovací platy placením uznávacího poplatku, má pro počátek této možnosti na mysli pouhou skutečnost, že výplata důchodu byla zastavena výměrem bratrské pokladny, nikoliv — jak se domníval odvolací soud — nespornou okolnost anebo pravoplatné rozhodnutí o tom, že provisionista nabyl zase způsobilosti k povolání. Nebyl-li po doručení výměru bratrské pokladny o zastavení invalidního důchodu zaplacen uznávací poplatek za šest měsíců po sobě jdoucích, zanikne ovšem čekatelství podle § 23 odst. (3) zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. a tato šestiměsíční lhůta jest lhůtou propadnou, což jest výslovně řečeno v § 22 vládního nařízení čís. 197/1923 sb. z. a n. Ale se stanovením podmínek, za kterých si může provisionista zachovati čekatelství na zaopatřovací platy a za kterých čekatelství zaniká, nemá nic společného zcela samostatný předpis § 61 zákona čís. 242/1922 sb. z. a n., jímž se stanoví pro podání stížnosti k rozhodčímu soudu z výměrů bratrských pokladen nepřestupná lhůta jednoho roku od doručení výměru. Provisionista, jemuž byl invalidní důchod zastaven pro opětné nabytí způsobilosti k povolání, má k podání stížnosti u rozhodčího soudu lhůtu celého roku od doručení výměru bratrské pokladny o tomto zastavení; chce-li si však zabezpečiti získaná čekatelství i pro případ, že jeho stížnosti nebude rozhodčím soudem vyhověno, pak jest pro něho příkazem opatrnosti, by se zachoval podle § 23 zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. Praví-li odvolací soud, že by v tom byl zřejmý a nesnadno vysvětlitelný rozpor, kdyby zákon na jedné straně přiznával v § 61 pojištěnci bezvýhradné právo stížnosti z výměru bratrské pokladny po dobu jednoho roku, kdyby však mu na druhé straně ukládal v § 23, by k zachování práva toho (to jest práva k stížnosti) platil během oné jednoroční lhůty zvláštní poplatek (uznávací), jest k tomu připomenouti, že placení uznávacího poplatku ukládá zákon pojištěnci jen jako podmínku pro zachování čekatelství, nikoliv pro zachování práva stížnosti, takže tu o rozpor nejde. Ostatně provisionista, který si chce zachovati čekatelství pro případ, že se stížností nepochodí, nemusí vyčkávati s podáním stížnosti po celý rok, nýbrž může ji podati dříve. Kdyby se přisvědčilo k názoru odvolacího soudu, že možnost zachovati si čekatelství placením uznávacího poplatku začíná teprve od pravoplatného rozhodnutí o tom, že provisionista nabyl zase způsobilosti k povolání a že tudíž nemá nároku na invalidní důchod, mělo by to v zápětí, že by se propadná šestiměsíční lhůta, stanovená v § 23 odst. (3) zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. značně prodloužila, a to v případech, kde provisionista v jednoroční lhůtě § 61 stížnost proti výměru bratrské pokladny vůbec nepodal, o celý rok, a v případech, kde stížnost sice včas podal, ale úspěchu s ní nedosáhl, o dobu ještě delší. Po celou tu dobu by bratrská pokladna nejen neobdržela uznávací poplatky, nýbrž byla by také v nejistotě o tom, zdali si provisionista bude chtíti čekatelství zachovati, čili nic. Že by zákon chtěl takovému pro řádnou správu a finanční hospodářství bratrských pokladen zajisté nepříznivému účinku, nelze se domnívati a opačnému názoru nasvědčuje ustanovení § 19 vládního nařízení ze dne 11. října 1923, čís. 197 sb. z. a n., podle něhož uznávacími poplatky mají býti uhrazeny aspoň zvláštní správní výlohy, spojené s evidencí pojištěnců zachovavších sobě čekatelství. Z předcházejících vývodů zároveň vyplývá, že zánik čekatelství pro neplacení uznávacího poplatku nemá v zápětí ani ztrátu práva ke stížnosti proti výměru bratrské pokladny, jímž bylo vysloveno zastavení výplaty invalidního důchodu, ani zánik nároku na tento důchod. V tomto směru nebyly právní názory, vyslovené v nálezu rozhodčího soudu revírní bratrské pokladny v M. ze dne 9. listopadu 1929, správné a nelze proto schváliti ani názor soudu prvé stolice, že by odvolání z něho nemohlo míti úspěch. Dalším důvodem pro zamítnutí žaloby o náhradu škody bylo prvým soudu, že žalobce nemůže laika v právech činiti odpovědným za to, že mu dal snad špatnou radu nebo nechal lhůtu k odvolání projíti bezvýsledně. Odvolací soud správně vyložil, že ani tento důvod neobstojí, protože žalobce neopíral žalobní nárok o to, že mu žalovaná strana dala špatnou radu, nýbrž o tvrzení, že mu prvý žalovaný Josef S. jako předseda spolužalovaného svazu slíbil, že mu napíše odvolání, ale že této převzaté povinnosti nedostál, — a protože nelze všeobecně tvrditi, že funkcionář svazu horníků jest laikem ve věcech hornických sporů. Pokud stěžovatelé vytýkají, že tyto vývody odvolacího soudu nejsou jasné a že odporují spisům, ježto nebylo nižšími soudy zjištěno, že se Josef S. představil žalobci jako předseda svazu horníků, že od něho žádal spisy a že mu slíbil vypracovati odvolání, spočívá tato výtka na neporozumění obsahu příslušné části důvodů napadeného usnesení, v nichž odvolací soud uvedl jen obsah žalobcova přednesu, ale neučinil v tom směru skutková zjištění.

Čís. 12241.

Zákon ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n., o státní podpoře při zahájení soustavné elektrisace.

Toho, kdo se domáhá na všeužitečném elektrickém podniku náhrady škody, jež mu vzešla zřízením elektrického díla (věže) na rostlinách v jeho zahradě, nestihá spoluzavinění na škodě z důvodu, že neupozor-

nil elektrický podnik na mimořádnost případu, záležející v tom, že má ve své zahradě, kde byla postavena věž, velmi cenné druhy rostlin.

Pachtýř zahrady nebyl bez zvláštního zmocnění zástupcem majitele zahrady. Oznámení stavby a vyzvání učiněné pachtýři nemá účinku proti majiteli zahrady a nemůže nahraditi oznámení a vyzvání, jež se mělo státi k němu.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv I 800/31.)

Žalobce domáhal se na žalované elektrárenské společnosti náhrady škody 20.000 Kč, jež mu vzešla zničením peren v jeho zahradě při stavbě věže pro vedení elektrického proudu. Otázka přípustnosti pořadu práva byla právoplatně rozhodnuta nižšími soudy ve smyslu kladném. Pro-cesní soud prvé stolice přisoudil žalobci 10.000 Kč. Od-volací soud nevyhověl odvolání ani té, ani oné strany. Důvody: Jde o náhradu škody způsobené žalobci zničením peren v jeho zahradě při stavbě věže pro vedení elektrického proudu. Jest bezvadně zjištěno, že škoda činí 20.000 Kč, a první soud odůvodnil zejména zcela příp-adně, proč zjištěna byla správně i rozloha plochy poškozené a jde jen o to, zda žalovaná strana tuto škodu jest povinna nahraditi, čili nic. V tom směru právem přichází rozsudek k závěru, že jest tento případ posuzovati podle § 1304 obč. zák., hledíc k tomu, že jde o zavinění obou stran. Jest zjištěno, že žalovaná strana od začátku prací, spojených se stavbou věže pro elektrické vedení, nevyrozuměla žalující stranu přímo a takovým způsobem a tak v čas, by žalující strana mohla účelně zaříditi to, co bylo opatřiti v zájmu záchrany rostlin, přes to, že žalovaná strana věděla, že jde o zahradu, takže musela počítati s tím, že stavbou takového rozsahu vznikne škoda, nebude-li opatřeno, čeho k zamezení této škody jest zapotřebí. Zjištěno jest, že šlo o vzácné druhy peren, pročež bylo povinností žalobce, by na to žalovanou stranu upozornil, že jde o případ mimořádný, by tak žalovaná mohla učiniti opatření, které bylo nutné, by bylo zabráněno vzniku škody. Žalobce však neprokázal, že o tomto mimořádném případu vyrozuměl žalovanou stranu. Z toho všeho vyplývá, že vznik škody jest klásti na vrub zavinění obou stran, a soud prvé stolice, vyhověv s hlediska § 1304 obč. zák. žalobě co do polovice žádané náhrady, učinil tak právem, posoudiv takto věc po stránce právní správně. Pokud se žalovaná snaží prokázati, že není pasivně legitimována ke sporu, jest poukázati k tomu, že ze zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n., zejména z § 14 zákona, vyplývá, že elektrické podniky jsou povinny nahraditi každou majet-kovou škodu, která vzejde vlastníkům soukromým povolením práv uži-vacích a jich výkonem, zvláště pak zřízením elektrických děl. Z toho následuje, že jen žalované strany mohl se žalobce držeti a že tato jest ke sporu pasivně legitimována. Na tom nemění nic okolnost ta, že škoda způsobena byla zaměstnanci firmy Ing. B., neboť tuto firmu pověřila žalovaná provedením prací, o něž jde, a tu s hlediska § 1313 lit. a) obč. zák. ručí za zavinění těchto zaměstnanců jako za své.

Nejvyšší soud vyhověl dovoláním obou stran, zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Zabývati jest se nejprve oběma dovoláními, pokud se dotýkají důvodu žalobního nároku. V tom směru jest přisvědčiti žalující straně, že nižší soudy posoudily věc právně mylně, majíce za to, že i žalobce škodu spoluzavinil. Nižší soudy spoluzavinění shledávají v tom, že žalobce neupozornil žalovanou stranu na mimořádnost případu, záležející v tom, že žalobce má na své zahradě, kde byla postavena věž, velmi cenné druhy rostlin (pereny). Žalobce, prováděje dovolání, míní, že k zavinění žalované podle § 1297 obč. zák. stačí, že byla upozorněna a věděla, že jde o zahradu a že nejde o případ mimořádný, poněvadž žádá náhradu obyčejné škody a sám nemá spoluzavinění na škodné události, totiž účasti na úkonech a na opominutích žalované strany při provádění stavby. K těmto vývodům stačí uvésti toto: Žalobce neměl povinnost žalovanou stranu upozorňovati na značnou cenu rostlin a na možnou značnou škodu z jejich poškození hrozící; povinnost tu zákon nikde nestanoví. Žalobce mohl právem očekávati, že žalovaná strana oznámí mu v čas, kdy započne s pracemi na jeho zahradě, by mohl učiniti potřebné opatření k uvarování škody na zahradní kultuře, a nemusil proto sám upozorňovati žalovanou stranu na značnou cenu rostlin na zahradě. Nehledíc k tomu, že jest to příkazem potřebné obvyklé opatrnosti, zvláště ano šlo o zahradu, žalovaná k tomu byla povinna podle zákona. Vyplývá to z ustanovení § 8 shora citovaného zákona o odstraňování překážejícího stromoví (okleštění). Podle něho elektrický podnik má právo k okleštění, má však před uvedením díla do provozu vlastníka neb užívatele (správu) pozemku vyzvati k okleštění, vyjma, bylo-li by nebezpečenství v prodlení, což v souzeném případě nebylo, a za provozu má okleštění provésti podnik v dohodě s vlastníkem neb užívatelem (správou) pozemku. Ustanovení tohoto jest obdobně užíti i v případě odstranění jiných plodů s pozemku. Žalovaná strana však žalobce podle nenapadeného zjištění nižších soudů nevyrozuměla; že nestačí vyrozumění pachtýře Františka Š-a nebo jeho lidí bude dále uvedeno. Ano dovolání žalobcovo jeví se býti již podle uvedeného opodstatněným, nebylo třeba zabývati se dalšími jím uplatňovanými důvody. Naproti tomu dovolání žalované strany ve příčině důvodu žalobního nároku není opodstatněným. Tu v prvé řadě jest uvésti, že výtka žalované strany, že nižší soudy nevzaly zřetel na její námitku, že se žalobci nedostává aktivní oprávnění, jest neodůvodněná. Žalovaná strana sice v řízení před procesním soudem uváděla, že nájemcem zahrady byl od července 1927 František Š., nedovozovala však z toho, že žalobce není oprávněn žádati náhradu škody, nýbrž dovozovala z toho, že právem upozornila na započetí prací Š-a. Z celkového přednesu žalované strany v prvé stolici naopak jest zřejmo, že žalovaná oprávnění žalobcovo k žalobě uznávala, neboť přednesla, že Š. převzal od žalobce tři čtvrtiny peren, tedy nikoli všecky, mluvila o škodě žalobcově, dovozovala, že si ji způsobil sám, po případě, že mu ji způsobil pachtýř a nabízela mu náhradu škody, vesměs okolnosti svědčící, že žalovaná legitimaci žalobcovu uznává. Ostatně žalovaná strana neuplatňovala nedostatek legitimace žalobcovy v odvolání proti rozsudku procesního soudu a nemůže to dohánětí v řízení dovolacím.

Nižší soudy právem považují žalovanou stranu za povinnou k náhradě škody, třebaže se mylně dovolávají ustanovení § 1313 písm. a) obč. zák. Toto ustanovení předpokládá škodu způsobenou při plnění, jímž byl někdo povinen poškozenému. Toho v souzeném případě nebylo, neboť žalovaná strana prováděla stavební práce, při nichž ke škodě došlo, pro sebe, nikoli pro žalobce. Povinnost její k náhradě však spočívá na ustanovení § 14 zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n., podle něhož všeužitečné elektrické podniky tam uvedené, — předpokladu procesního soudu, že jím jest i žalovaná strana, nebylo žádnou ze stran odporováno — jsou povinny nahraditi každou újmu vzniklou povolením užívacích práv a jich výkonem, zvláště pak zřízením elektrických děl, jich udržováním, změnou a odstraněním, nevznikla-li újma ta vinou toho, kdo má nárok na náhradu. Tento důvod stačí k povinnosti žalované strany k náhradě škody a netřeba se proto zabývati otázkou zavinění žalované strany. Na povinnosti žalované strany k náhradě škody nemění nic, že pachtýř František Š. neopatřil náležitě rostliny, které po oznámení o započetí stavby věže a k vyzvání osob při stavbě súčastněných vyryl a které pak zmrzly. Pachtýř nebyl bez dalšího zástupcem žalobcovým, jeho zmocnění nebylo tvrzeno, oznámení stavby a vyzvání učiněné pachtýři nemá účinku proti žalobci a nemůže nahraditi oznámení a vyzvání, jež se mělo státi k němu. Škoda vzniklá nenáležitým opatřením vyrytých květin jeví se jako následek jednání a opomenutí jak orgánů stavbu věže provádějících, tak i pachtýře a vznikla při provádění díla strany žalované a žalovaná jest proto povinna náhradou za celou škodu. Žalobci nelze přičítati zavinění, že ani pro opatření vyrytých květin nic neučinil, an podle zjištění nižších soudů nebyl vyrozuměn tak včas, by účelně mohl zaříditi, čeho by bylo potřebí.

Čís. 12242.

V tom, že prodatel odebral kupiteli věc prodanou s výhradou vlastnictví, ježto kupitel neplatil, jest ustoupení od kupní smlouvy, vzal-li prodatel věc zpět, neujednav s kupitelem něco jiného.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv I 1374/31.)

Žalobě o zaplacení kupní ceny za řezací stroj oba nižší soudy vyhověly.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Jest prokázáno, že žalobkyně, prodavši žalovanému řezací stroj na splátky a vyhradivši si k němu vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny, stroj žalovanému odebrala prostřednictvím svého zástupce, poněvadž žalovaný na stroj nic neplatil. Jest také prokázáno, že zástupce žalující firmy vzal řezací stroj k sobě do úschovy a že při odebírání se žalovaným nic neujednal. Nižší soudy, vycházejíce z tohoto zjištěného skutkového děje, mají za to, že z prokázaných okolností nelze

usouditi na vůli stran zrušiti kupní smlouvu. Vyhradila-li si však žalobkyně vlastnictví na prodaném řezacím stroji až do úplného zaplacení kupní ceny, opravňuje ji tato výhrada vlastnictví, aby při prodlení s placením od smlouvy ustoupila (srovnej v témž smyslu judikát Rv I 1795/27 vídeňského nejvyššího soudu čís. 246 a rozhodnutí čís. 7674 sb. n. s.). Když pak žalobkyně žalovanému řezací stroj odňala, poněvadž zůstal se smluvenými splátkami pozadu, bylo tím, jak ve shora uvedených rozhodnutích, na něž se odkazuje, bylo blíže odůvodněno, nejdůležitější ustanovení kupní smlouvy odstraněno, neboť při úvěrových a splátkových obchodech klade kupitel rozhodnou váhu na držbu věci a prodatel jest uzavřením smlouvy s tím srozuměn. Nazpět požádáním věci odpadla nejpodstatnější část kupní smlouvy, z čehož při nedostatku jiného projevu vůle plyne, že jest v tom ustoupení od kupní smlouvy. Vývody žalobkyně v dovolací odpovědi, že výhrada práva vlastnického dává prodávajícímu právo, když kupitel své platební povinnosti nedodrží, prodané zboží před dalším zneužitím zabezpečiti tím, že zboží převezme do své úschovy a vydá je kupujícímu, až splní smluvní závazky, takže převzetí zboží za takových okolností a jen z bezpečnostních důvodů neznamená zrušení smlouvy, nemají ve spisu opory, poněvadž k odnětí řezacího stroje za účelem jakéhosi zajištění žalobkyně podle smlouvy oprávněna nebyla. Ustoupila-li tedy žalobkyně od kupní smlouvy, nemůže se domáhati zaplacení kupní ceny.

Čís. 12243.

Příhodu v dopravě nelze spatřovati v tom, že strojvůdce nedal znamení píšťalou u pískacího kolíku takovou silou a po tak dlouho, jak bylo nutno k upozornění povozů přibližujících se ke trati.

Při drahách nižšího řádu může býti upuštěno od bezpečnostních opatření předepsaných provozovacím železničním řádem, pokud to dopouštějí zvláštní poměry. Změnily-li se tyto poměry tak, že dosavadní bezpečnostní opatření nejsou postačitelná a účelná, je správa dráhy povinna zjednati nápravu. Nestačí jakákoliv změna dosavadních poměrů, nýbrž jen taková, která ohrožuje bezpečnost osob ve větší míře, než dosud. Zdvojnásobením železničního provozu a silniční dopravy nezvýšilo se nebezpečí přejezdu pro osoby dopravované vozidly taženými zvířaty.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv I 1671/31.)

Žalobcův povoz byl zachycen vlakem na přejezdu místní dráhy nechráněném závorami. Žalobní nárok na náhradu škody proti dráze uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání, pokud se opírá o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., nelze upříti oprávněnost. Předně nelze přisvědčiti žalobcovu názoru, projevenému v dovolací odpovědi, že jde o příhodu v dopravě ve smyslu § 1

zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. prý proto, že strojvůdce nedal znamení píšťalou u pískacího kolíku takovou silou a tak dlouho, jak bylo nutno k upozornění povozů, přibližujících se k trati. Neboť tím není zjištěno, že nastala odchylka od pravidelného způsobu a síly dávaného znamení a že obvykle dávaná znamení nejsou nikdy přeslechnuta osobami v povoze blížícím se trati. Je proto názor nižších soudů, že nejde o příhodu v dopravě, správný.

Nelze však souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že v souzeném případě je dráze přičítati zavinění podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. na úraze žalobcově prý proto, že neuvedla trať do takového stavu, by nebezpečí srážky bylo za všech okolností vyloučeno. Jest sice pravda, že i dráha je povinna dbáti pravidel opatrnosti podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. Při drahách nižšího řádu — o ni jde v souzeném případě — může však býti upuštěno podle článku II. zákona ze dne 8. srpna 1910, čís. 149 ř. zák., od bezpečnostních opatření, předepsaných provozovacím řádem železničním, pokud to dopouštějí zvláštní poměry. Změnily-li se tyto poměry tak, že dosavadní bezpečnostní opatření nejsou postačitelná a účelná, je správa dráhy povinna zjednati nápravu. Nestačí proto jakákoliv změna posavadních poměrů, nýbrž jen taková, která ohrožuje bezpečnost osob ve větší míře, než dosud. V souzeném případě byla však zjištěna změna jen v tom, že se železniční provoz a silniční doprava zdvojnásobily, a nebylo ani dokázáno, že obec L. ředitelství státních drah na změnu tu a následkem toho na zvýšenou nebezpečnost křižovatky upozornila. Na místních poměrech se nic nezměnilo a nenastala proto žádná změna ve vlastnosti křižovatky co do nebezpečnosti a nepřehlednosti. Změna také nenastala ve vlastnosti povozů poháněných tažnými zvířaty, jakých bylo používáno již v době zřízení dráhy, jedině se zvýšil jejich počet a počet vlaků. Zdvojnásobením železničního provozu a silniční dopravy nezvýšilo se nebezpečí přejezdu pro osoby dopravované vozidly taženými zvířaty, poněvadž míra nebezpečí jednotlivých osob takto dopravovaných se nezvýšila, nýbrž jen počet osob, jimž nezměněná míra nebezpečí hrozí. Opomenula-li dráha učiniti bezpečnější opatření u přejezdu než dosud, není to v příčinné souvislosti s úrazem, jejž utrpěl žalobce při použití vozidla, jež bylo obvyklým již v době zřízení dráhy.

Čís. 12244.

Právní význam stanov Bratislavské bursy.

Byla-li žaloba proti nálezu rozhodčího soudu Bratislavské bursy podle předposledního odstavce § 97 stanov této bursy podána u okresního soudu v historických zemích místo u obchodního sborového soudu příslušného podle čl. XXIII. a XXV. uvoz. zák. k c. ř. s. čís. 112 ř. zák. z roku 1895, jde o nepříslušnost nezhojitelnou, k níž jest hleděti z úřadu v každém období rozepře.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, R II 465/32.)

Žalobu o neplatnost nálezu rozhodčího soudu bratislavské bursy zadal žalobce na okresním soudě v F. na Moravě, jenž žalobu odmítl pro nepříslušnost soudu. Důvody: Podle čl. XXIII. a XXV. uvozovacího zákona k c. ř. s. je pro žaloby o zmatečnost po případě o neúčinnost nebo neplatnost nálezu bursovních rozhodčích soudů příslušným výlučně bez ohledu na hodnotu předmětu sporu, sborový soud prvé stolice (obchodní soud), v jehož obvodě jest rozhodčí soud. Nicméně však dovolává se žalující strana příslušnosti okresního soudu v F. ku projednání žaloby o neplatnost nálezu rozhodčího soudu bratislavské bursy ze dne 18. dubna 1932, jímž byl Jindřich Sch., obchodník v F. odsouzen zaplatiti firmě Leopold K. a spol. v Užhorodě 2.194 Kč s úroky a útratami sporu, s poukazem na § 97 stanov této bursy, podle něhož je pro takové žaloby příslušný onen řádný soud, který by byl příslušný, kdyby nebyl rozhodoval rozhodčí soud. Tímto řádným soudem jest ovšem podle souhlasných ustanovení uherského civilního řádu soudního a jurisdikční normy okresní soud v F. jako soud bydliště žalovaného Jindřicha Sch-a. Nicméně však jest uvážiti, že ustanovení čl. XXIII, XXV uvoz. zák. k c. ř. s. jsou povahy donucující a nemohou býti derogována stanovami bratislavské bursy, pokud tyto se rovněž nezakládají na ustanoveních povahy donucující zákona ze dne 15. února 1922 čís. 69 sb. z. a n., jímž byla zřízena bratislavská plodinová bursa a byl zaveden rozhodčí soud a bylo také v hlavních rysech upraveno řízení před tímto soudem. Příslušnost rozhodčího soudu bratislavské bursy pro strany nebyla však podle tohoto zákona nijak obligatorní, nýbrž zakládala se jen na úmluvě stran v závěrečném listu ze dne 2. září 1931. Zákon o bratislavské burse praví v § 14 jen všeobecně, že se bursovní rozhodčí soud může státi příslušným i k rozhodnutí sporů z obchodů, které byly uzavřeny mimo bursu, a poukazuje ohledně bližších podmínek jen na stanovy bursy, které však mohou býti každou chvíli bursovní radou pozměněny. Rovněž vyslovuje zákon jen možnost odporovati nálezům rozhodčích soudů, avšak přenechává bližší ustanovení o řízení rovněž bursovním stanovám. Soud je tedy toho názoru, že se i příslušnost rozhodčího soudu bratislavské bursy k řešení sporu mezi stranami i příslušnost soudu, u něhož lze rozhodnutí rozhodčího soudu odporovati, zakládá jen na úmluvě stran po případě na stanovách bratislavské bursy, nikoliv však na ustanoveních zákona, majících povahu donucující. Výlučná příslušnost sborového soudu prvé stolice podle čl. XXIII a XXV uvoz. zák. k c. ř. s. nemůže však býti pozměněna, ani úmluvou stran a ani stanovami bratislavské bursy, zejména nebyla ani pozměněna s ohledem na nálezy rozhodčího soudu bratislavské bursy snad pozdějším zákonem z roku 1922. V souzeném případě jde tedy o věc, která je přikázána výlučně sborovému soudu prvé stolice a která nemůže smlouvou stran býti přiváděna před okresní soud. Bylo proto žalobu odmítnouti pro nepříslušnost tohoto soudu ve smyslu § 43 j. n., ač žalovaná strana tuto nepříslušnost vůbec nenamítala, nýbrž jen namítla nepřípustnost pořadu práva civilního, kterážto námitka je ovšem úplně nemístná vzhledem k ustanovením § 19 obč. zák. a k §§ 48, 97 stanov bratislavské bursy. Rekursní soud prohlásil okresní soud v F. příslušným a uložil mu, by dále v této věci jednal a rozhodl. Důvody:

Správné jest, že podle čl. XXIII a XXV uvozovacího zákona k c. ř. s. pro žaloby o zmatečnost, neúčinnost nebo neplatnost nálezů bursovních rozhodčích soudů jest výlučně příslušný sborový soud prvé stolice (obchodní soud), v jehož obvodu rozhodčí soud sídlí. Ježto však byl soudem o žalobě ustanoven rok k ústnímu jednání na den 15. června 1932 a žalovaná strana při tomto roku nevznesla včasně námitku nepříslušnosti, nemůže se soud z úřadu prohlásiti nepříslušným (§ 43 j. n.).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Příslušnost dovolaného okresního soudu opřel žalobce o § 97 stanov bratislavské bursy. Nelze sice souhlasiti s názorem soudu první stolice o právním významu stanov bratislavské bursy, protože stanovy ty byly vydány na základě zákona ze dne 15. února 1922 čís. 69 sb. z. a n. a byly ve smyslu (2) odstavce § 3 náležitě schváleny; takže pro věci, které upravují v mezích zákona (§ 3 odst. (1) cit. zák.), mají jako odvozená norma stejnou platnost jako norma původní. Než zmíněný již zákon nařizuje sice mezi jiným v § 3 čís. 7, že stanovy musí také ustanoviti, jak se narovnávají a rozhodují spory, týkající se obchodů bursovních. V § 14, obírajícím se blíže bursovním soudem není ustanovení o tom, který soud je příslušný rozhodovati o žalobě proti nálezům rozhodčího soudu bursovního, o kterém se tam činí zmínka v odst. (6). Tento odstavec neurčuje samostatně ani podmínky takové žaloby, nýbrž ponechává v platnosti § 784 zák. čl. I:1911, který podle čl. III. zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n. zůstal nedotčen. V tomto zákoně procesním, nikoli v zákoně čís. 69/22 je také upravena otázka příslušnosti v tom smyslu, jak je uvedeno ve stanovách bursy v § 97, předposlední odstavec. Platnost tohoto procesního zákona je však omezena jen na Slovensko, takže ani stanovy bratislavské bursy v tomto směru nemají širší místní obvod působnosti a nemohou tedy jmenovitě upravovati příslušnost soudů, pro které platí jurisdikční norma a civilní řád s uvozovacími zákony čís. 110 až 112 ř. z. z roku 1895. Okresní soud v F. není tedy k rozhodnutí o této žalobě příslušný, jde o nepříslušnost nezhojitelnou, ke které je hleděti v každém období sporu. Rekursní soud nemohl právem budovat své rozhodnutí na § 43 j. n., neboť právě tento § vede k rozhodnutí dovolacího soudu, protože podle citovaných již zákonů mohlo by jíti jen o příslušnost ve smyslu čl. XXIII a XXV uvozovacího zákona k c. ř. s., které však určují výlučnou příslušnost obchodních soudů sborových, takže okresní soud v F. ani výslovnou úmluvou stran nemohl by se státi příslušným pro tuto právní věc.

Čís. 12245.

Nesplnil-li ten, kdo převzal splnění dluhu (§ 1404 obč. zák.), svou povinnost, jest povinen nahraditi dlužníku i škodu, která mu vznikla tím, že jeho nemovitosti jsou nyní zatíženy zástavním právem, kterým by zatíženy nebyly, kdyby druhá strana byla splnila svou povinnost z převzetí dluhu. Dlužník má právo žádati, by se přejímatel dluhu sám postaral o výmaz, ale jest také oprávněn sám provésti výmaz a žádati, by přejímatel dluhu mu poskytl k tomu prostředky.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv II 559/31.)

Žalobu, jíž se domáhaly žalobkyně na žalovaném zaplacení 2.953 Kč, procesní soud prvé stolice pro tentokráte zamítl. Odvolací soud k odvolání žalobkyň napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Dovolání, pokud se opírá o dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze upříti oprávnění. Žalobkyně tvrdily, že žalovaný několikráte k jejich zmocněnci Františku P-ovi a v kanceláři notáře Dr. M-a prohlásil, že jim nahradí veškerou škodu, která jim vznikne z nedodržení trhové smlouvy ujednané o domku č. p. 88 s Bohumilem G-em, a že se zejména zavázal, že jim zaplatí v takovém případě dvojnásobný závdavek 4.000 Kč a veškeré útraty, které by jim vznikly, kdyby je snad Bohumil G. žaloval o zaplacení 2.000 Kč jako náhradu, a veškeré s tímto sporem spojené útraty, a že svůj závazek také písemně potvrdil, a žádají, aby jim žalovaný zaplatil 2.000 Kč a soudní útraty, které Bohumilu G-ovi zaplatiti byly samy odsouzeny a soudní náklady jim vzešlé. V písemném potvrzení, jež žalovaný uznal za pravé, převzal žalovaný na sebe »tuplování závdavku při prodeji domku a další jiné výlohy snad soudní«. Jde tudíž o převzetí splnění dluhu, který příslušel Bohumilu G-ovi proti žalobkyním. Podle § 1404 obč. zák. ručí žalovaný za to, by Bohumil G. na žalobkyně nenastupoval. Této povinnosti žalovaný nedostál, ježto nezaplatil Bohumilu G-ovi dluh a tento žaloval nynější žalobkyně a vedl k vydobytí své pohledávky na jejich majetek exekuci vnuceným zřízením práva zástavního. Tím utrpěly žalobkyně škodu, neboť jejich nemovitosti jsou nyní zatíženy zástavním právem, kterým by zatíženy nebyly, kdyby žalovaný byl splnil svou smluvní povinnost. Podle § 1323 obč. zák. mohou se žalobkyně domáhati obnovení dřívějšího stavu, to jest výmazu zástavního práva, což předpokládá zaplacení zástavního dluhu. Mají právo žádati, by žalovaný sám se postaral o výmaz, ale jsou také oprávněny samy výmaz provésti a žádati, by jim žalovaný prostředky k tomu potřebné poskytl, poněvadž nemohou býti nuceny, by učinily za žalovaného náklad, kterým jest povinen. Námitka, že nemohou zaplacení žádati, poněvadž samy ještě dluh nezaplatily, není tedy důvodná. Za tohoto stavu věci bylo žalobě vyhověti.

Čís. 12246.

Společnosti s ručením obmezeným (zákon ze dne 6. března 1908, čís. 58 ř. zák.).

Stačí již pouhá přítomnost všech společníků, ať osobní nebo zástupci, k usnášení se o předmětech, jichž projednávání nebylo ohlášeno aspoň tři dny před valnou hromadou způsobem předepsaným pro svolání, aniž by bylo třeba ještě zvlášť projeveného souhlasu.

Stanovila-li společenská smlouva, že společnost má tři jednatele a že, odpadne-li některý z jednatelů, vykonávají zbývající jednatelé činnost představenstva až do příští valné hromady, nemohou úkony, k nimž třeba souhlasu představenstva, býti s účinkem předsevzaty, nemá-li sbor jednatelů aspoň dva členy.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv II 591/31.)

Žalobce, Leopold K., domáhal se na žalované společnosti s r. o. a na Dr. K-ovi, by bylo uznáno právem, že žalobce jest vlastníkem závodního podílu 160.000 Kč, převedeného naň Dr. K-em, jakož i dalších důsledků z toho vyplývajících. Ve sporu šlo mimo jiné o to, zda se převod závodního podílu na žalobce stal se souhlasem představenstva společnosti, jakž bylo v souzeném případě třeba, a zda valnou hromadou společnosti byl platně zvolen Jaroslav K. jejím jednatelem. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Přisvědčiti jest dovolateli, že z předpisu čtvrtého odstavce § 38 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. z. nelze dovoditi, že by nestačila již pouhá přítomnost všech společníků ať již osobní nebo zástupci, k usnášení o předmětech, jichž projednávání nebylo ohlášeno aspoň tři dny před valnou hromadou způsobem předepsaným pro svolání, nýbrž, že by bylo třeba ještě zvláště projeveného souhlasu. I když snad na valné hromadě ze dne 15. srpna 1927 byli zastoupeni všichni společníci a všichni hlasovali i o resignaci S-a, i o volbě Jaroslava K-a, vyplývalo by z toho jen to, že by byla zhojena vada opomenutí včasného ohlášení předmětu, o němž mělo býti projednáno. Věcné důsledky by však dovolatel z této skutečnosti nemohl s úspěchem dovozovati vzhledem k tomu, co se dále stalo a o čem bude ještě řeč. Jest proto i lhostejno, zda byly zhojeny vady vyhlášky pořadu tím, že nebyly uplatněny žádným společníkem v preklusivní lhůtě § 41 uved. zák.

K otázce, zda by stačil ke schválení převodu podílu Dr. K-a na žalobce souhlas jen jediného jednatele, jest uvésti toto: Podle § 15 zák. čís. 58/1906 musí míti společnost jednoho nebo několik jednatelů. Společenská smlouva ze dne 19. listopadu 1918 stanoví v § 11, že společnost má tři jednatele, které volí valná hromada na dobu tří let. Nespokojuje se tedy smlouva jen s jediným jednatelem, nýbrž zřizuje sbor tří jednatelů, kteří tvoří její představenstvo (§ 15 uved. zák.). Podle § 16 společenské smlouvy vykonávají zbývající jednatelé činnost představenstva až do příští valné hromady, která ustanoví jednatele nového, odpadne-li některý z jednatelů před uplynutím dotyčného tříletého období. Z toho je patrno, že smlouva vyžaduje vždy součinnost aspoň dvou jednatelů,

poněvadž má opatření jen pro případ, že by odpadl »některý z jednatelů«, tedy jeden a mluví o činnosti »zbývajících jednatelů«, tedy nikoli jen jediného zbývajícího jednatele. Nechce tudíž svěřiti správu podniku jen jedinému jednateli, a to ani pro obor činnosti v poměru vnitřním (§ 13 smlouvy). Z toho vyplývá, že úkony, k nimž třeba souhlasu představenstva, nemohou býti s účinkem předsevzaty, nemá-li sbor jednatelů aspoň dva členy.

V dalším dovodil dovolací soud ze zjištěných okolností, že v době, kdy podle tvrzení žaloby bylo dáno svolení představenstva k převodu závodního podílu na žalobce, neměl sbor jednatelů aspoň dva členy.

Čís. 12247.

Pojišťovací smlouva.

Bylo-li podle pojišťovacích podmínek nároky z pojištění proti povinnému ručení uplatňovati pod ztrátou práva k žalobě soudně nejdéle do šesti měsíců po obdržení zamítavého výměru, jde o lhůtu propadnou.

Dopis pojišťovny, jímž odmítla nárok pojistníka, obsahuje právní poučení o následcích nepodání žaloby včas ve smyslu § 20, odstavec druhý, pojišť. zák., odkazuje-li na ustanovení pojišťovacích podmínek, jež spojuje s nepodáním žaloby včas ztrátu žalobního práva.

Nemožnost pojistníka podati žalobu proti pojišťovně v propadné lhůtě, nelze spatřovati v tom, že mu nebyla známa výše náhradního nároku poškozeného proti němu. Pojistník mohl podati určovací žalobu a právní zájem odůvodniti poukazem na propadnou lhůtu § 20 (2) pojišť. zák.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv II 670/31.)

Žalobce byl pojištěn u žalované pojišťovny proti povinnému ručení při výkonu svého povolání. Dne 18. února 1927 podala na žalobce žalobu Augusta Sch-ová o náhradu škody, již prý jí způsobil při výkonu svého povolání. Dopisem ze dne 28. ledna 1927 odmítla žalovaná pojišťovna hraditi žalobci škodu, již prý způsobil Augustě Sch-ové. Žalobce vyčkal vyřízení sporu s Augustou Sch-ovou a po doručení rozsudku dovolacího soudu (dne 5. března 1930), jímž byl uznán povinným hraditi Augustě Sch-ové škodu, podal dne 25. března 1930 na žalovanou pojišťovnu žalobu o výplatu pojistného. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, ježto byla podána až po uplynutí lhůty stanovené v pojišťovacích podmínkách. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: V otázce promlčení posoudil prvý soud věc správně po stránce právní. Podle § 16 všeobecných pojišťovacích podmínek, jež jsou v souladu s ustanovením § 20 pojišť. zákona, musí nároky z pojištění pod ztrátou práva k žalobě býti soudně uplatňovány nejdéle do šesti měsíců po obdržení zamítavého výměru žalované společnosti, což platí i tehdy, nebyla-li v této lhůtě na pojištěného podána žaloba poškozeného. Nesporno je, že žalovaná strana svým dopisem ze dne 28. ledna 1927 odmítla případné nároky odvolatelovy na odškodnění, takže tímto dnem počala běžeti šestiměsíční lhůta promlčecí. Zda

odvolatel tehdy již uplatňoval nároky na odškodnění či jen oznámil žalované škodnou událost, je nerozhodné. Rozhodné je jen, že žalovaná oním dopisem odmítla případné nároky na odškodnění, pročež nastal případ v § 16 podmínek předpokládaný. Žalovaná se při tom zachovala ve smyslu § 20 odst. (2) poj. zákona a proto musel odvolatel, chtěl-li promlčení předejiti, podati žalobu do šesti měsíců od 28. ledna 1927 a, nemohl-li v té době podati žalobu o plnění, musil podati žalobu určovací, při čemž by k průkazu zájmu v § 228 c. ř. s. vyžadovaného byl stačil poukaz na § 16 podmínek. Není tedy pravda, že se na souzený případ ustanovení tohoto paragrafu nevztahuje, a že platila tříletá promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. Mínění pak, že se vedením sporu mezi Augustou Sch-ovou a odvolatelem promlčecí lhůta stavila až do pravoplatného skončení tohoto sporu, nemá v zákoně opory.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávný je názor odvolacího soudu jen potud, že považuje šestiměsíční lhůtu k podání žaloby vytčenou v § 16 odstavec 1. všeobecných pojišťovacích podmínek, na nějž se žalovaná strana pouze odvolala, za lhůtu promlčecí, ač jde o lhůtu propadnou ve smyslu § 20 odstavec (2) zákona o pojišťovací smlouvě čís. 501/1917 ř. z., jenž nabyl podle § 167 čís. 10 téhož zákona účinnosti a jenž jest podle § 22 téhož zákona donucujícím pravidlem potud, že nesmí býti změněn v neprospěch pojistníka. Ustanovení § 16 všeobecných pojišťovacích podmínek se uchyluje od ustanovení § 20 odstavec (2) zákona o pojišťovací smlouvě v neprospěch pojistníka, poněvadž nepočítá propadnou lhůtu od dojití kvalifikovaného odmítavého dopisu pojistitelky obsahujícího poučení o právních následcích marného projití lhůty. Je proto použíti § 20 odstavec (2) zákona k posouzení, zda žalobce pozbyl nedodržením lhůty žalobní nárok. Dopis pojistitelky ze dne 28. ledna 1927, jímž odmítla žalobcův nárok, obsahuje však právní poučení o následcích nepodání žaloby v čas, poněvadž odkazuje na § 16 všeobecných pojišťovacích podmínek, jenž spojuje s nepodáním žaloby v čas ztrátu žalobního práva. Podal-li žalobce žalobu až 25. března 1930, propásl zřejmě lhůtu k podání žaloby a pozbyl žalobního práva. Tento právní následek nenastává ovšem, bylo-li pojistníku nemožno uplatňovati v propadné lhůtě nárok proti pojišťovně. Nemožnost tuto však žalobce ani netvrdil a, doličuje-li ji tím, že mu až do doručení rozsudku dovolacího soudu ze dne 31. ledna 1930, č. j. Rv II 135/29 ve sporu Augusty Sch-ové proti němu o náhradu škody, nebyla ani výše jeho nároku proti pojišťovně známa a že nemohl proto podati ani určovací žalobu podle § 228 c. s. ř., nečiní tak právem. Neboť žaloba Augusty Sch-ové byla podána 18. února roku 1927, mohl proto již žalobce uplatňovati svůj nárok proti pojišťovně zavčas určovací žalobou, neboť k tomu nepotřeboval znáti výšku náhrady, kterou byl povinen Sch-ové, a právní zájem mohl osvědčiti poukazem na propadnou lhůtu § 20 odstavec (2) zákona o pojišťovací smlouvě.

Čís. 12248.

Jest důvodem k odnětí nezletilé (manželské) dcery z výchovy matky, jež žije se ženatým mužem a snaží se dítě jeho pravému otci odcizíti tím, že je nutí, by jejího druha nazývalo otcem.

Není vyloučeno, by soud neučinil opatření, že (manželské) dítě nemá býti ve výchově ani u otce, ani u matky, nýbrž u třetí osoby (u děda).

Zásada o nutnosti slyšení účastníků před rozhodnutím (§ 41 odst. (2) písm. g) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.) nevyžaduje, by účastníci byli zpraveni o každém výsledku konaného šetření.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1932, R I 696/32.)

Návrhu manželského otce dítěte, by dítě bylo odňato z výživy a z výchovy matky a dáno do výživy a výchovy otcovského děda, soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvého soudu.

Důvody:

Dovolací rekurs jest opodstatněn. Podle zjištění nižších soudů žije matka nezletilé Ingeborgy L-ové, Alžběta L-ová, jejíž manželství jest rozloučeno, s Hanušem F-em, ženatým mužem, jehož označila nezletilé dceři za nynějšího jejího otce, a přidržuje ji, aby ho oslovovala jako otce, což dítě činí. Správně zdůraznil již rekursní soud, že Alžběta L-ová původně přiznala spolužití s mimomanželském poměru s F-em a že teprve v rekursu proti usnesení první stolice se snažila vylíčiti poměr jako nevinný. První soud považuje těmito skutečnostmi mravní výchovu nezletilé Ingeborgy L-ové za ohroženu, rekursní soud však takové ohrožení vylučuje, leč neprávem. Dovolací rekurs doličuje, že se v dnešní době posuzuje spolužití ženy s mužem mimo manželství po stránce mravní méně přísně než v dobách dřívějších, což vysvítá již z toho, že zákonodárce přiznává i družce života, zejména v oboru sociálního pojištění, určitá práva. Než věc se má jinak, žije-li žena se ženatým mužem, jehož manželství dosud trvá a dal-li tento poměr podnět k podání žaloby o rozvod a trestního oznámení pro cizoložství. Takový poměr není již o sobě zdravým ovzduším pro mravní vývoj nezletilého dítka, pocházejícího z dřívějšího manželství ženy, zvláště, když podle zjištění nižších soudů matka snaží se dítě odciziti jeho pravému otci tím, že je nutí, by pouhého jejího druha nazývalo otcem, porušujíc tím i svůj závazek — ostatně samozřejmý —, který převzala článkem 13. smlouvy při rozvodu s manželem uzavřené a opatrovnicky schválené, že dcerku bezúhonně vychová a pečovati bude o to, by láska dítěte k otci zůstala nezměněně zachována a byla posilována. Již tyto okolnosti i s hlediska blaha dítěte plně odůvodňují rozhodnutí, by dítě nebylo nadále ponecháno ve výchově a výživě své matky Alžběty L-ové, což doporučuje i opatrovník dítka. Při tom jest nezávažné, jak posuzují poměr Alžběty L-ové k Hanuši F-ovi městský úřad v D. a okresní péče o mládež v D., poněvadž konečné rozhodnutí o otázce blaha a zájmů dítěte jest vyhra-

ženo soudu. Stěžovatel jako otec nežádá, by mu dítě bylo vydáno, nýbrž navrhuje, by bylo dáno do výchovy jeho otci (dědu dítěte). V prvém odstavci § 142 obč. zák. praví se sice, že soud rozhodne, zdali mají děti býti ponechány otci nebo matce, než tu má zákon na mysli pravidelné případy, v nichž zájem dětí připouští, by byly vychovávány buď u svého otce neb u své matky. Ale tím zákon nevylučuje a nebrání soudu, by v zájmu dětí neučinil opatření, že nemají býti ve výchově ani u otce, ani u matky, nýbrž, že mají býti vychovávány tam, kde toho podle zvláštních poměrů případu nutně vyžaduje zájem a prospěch dětí, který jest jedině rozhodujícím. V případě, o nějž jde, jest zřejmo, že stěžovatel, nemaje vlastní domácnosti a provozuje kavárnickou živnost, by se nemohl výchově dítěte tak věnovati, jak to zájem dítka vyžaduje. Poměry jeho otcovského děda jsou však podle zjištění nižších soudů naprosto spořádané a dobré, tento jest ochoten, vzíti svou vnučku do výchovy a výživy, a stejnou ochotu projevila i jeho druhá manželka Marie L-ová, takže není důvodu pochybovati o tom, že bude o řádnou výchovu nezl. Ingeborgy L. u otcovského děda postaráno. K námitkám, které uplatňovala Alžběta L-ová ve svém rekursu proti usnesení první stolice a se kterými se rekursní soud nevypořádal, podotýká se toto: Řízení v první stolici nezůstalo kusým proto, že stěžovatelka nebyla slyšena o správnosti údajů přezvědných osob a nebyly jí sděleny výsledky konaného šetření, neboť toho nebylo třeba, ana o návrhu Karla L-a byla slyšena, k tomuto návrhu zaujala stanovisko v obšírném vyjádření a měla i možnost nahlédnouti do spisů. Nebyla proto porušena zásada o nutnosti slyšení účastníků před rozhodnutím (§ 41 odst. (2) lit. g) zákona čís. 100/31 sb. z. a n.), která nevyžaduje, by strany byly zpraveny o každém výsledku konaného šetření.

Čís. 12249.

Okolnost, že odpůrce (majitel cestovního biografu) vede kočující život, nestačí o sobě, by bylo povoleno prozatímní opatření k zajištění peněžité pohledávky.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1932, R I 1095/32.)

Návrh, by bylo povoleno prozatímní opatření k zajištění peněžité pohledávky, odůvodňoval navrhovatel tím, že odpůrce vede kočující život. Soud prvé stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Jde o prozatímní opatření podle § 379 ex. ř., neboť běží o zajištění pohledávky peněžité. Podstatnou podmínkou povolení zatímního opatření podle § 379 ex. ř. jest subjektivní chování se dlužníkovo, ohrožující nárok oprávněného; objektivní ohrožení nestačí. Musí býti osvědčeno, že odpůrce ohrožené strany svým chováním zmaří nebo značně stíží budoucí dobytí pohledávky, nebude-li prozatímní opatření povoleno. Okolnost, že odpůrce vede kočující život, nestačí o sobě k osvědčení takového nebezpečí, ano se netvrdí a neosvědčuje, že se tak děje za tím účelem, by bylo zmařeno vydobytí pohledávky, že jest počínání odpůrce hospodářsky a právně neobvyklé nebo nepotřebné (srov. rozhodnutí čís. 7252 sb. n. s.). Kočující život odpůrce nestačí tedy k osvědčení o ohrožení, jež vyžaduje § 379 druhý odstavec ex. ř., jak se odůvodnění napadeného usnesení domnívá.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění, neboť třeba přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že okolnost, že odpůrce vede kočující život, nestačí o sobě, by bylo povoleno stěžovateli prozatímní opatření, i kdyby tím snad skutečně bylo dobytí pohledávky stěžovatelovy značně stíženo. Ustanovení § 379 ex. ř. ovšem nepředpokládá obmyslné jednání odpůrcovo, avšak přece jednání takové, jež jest hospodářsky a právně neobvyklým nebo nepotřebným, což však nelze tvrditi o chování odpůrcově, neboť kočující jeho život jest jen důsledkem jeho povolání jako majitele cestovního biografu.

Čís. 12250.

Útraty notáře jako soudního komisaře za provedení pozůstalostního řízení po úpadci před vyhlášením konkursu na pozůstalost nejsou pohledávkami za konkursní podstatou ve smyslu § 49 čís. 1 konkursního řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1932, R II 501/32.)

Vymáhající úředník okresního soudu vedl proti konkursní podstatě pozůstalosti po Antonínu M-ovi exekuci na základě usnesení pozůstalostního soudu, jímž bylo nařízeno, by poplatky notáře P-a 64.381 Kč 10 h byly vybrány platebním příkazem u zůstavitelovy vdovy na účet pozůstalosti po Antonínu M-ovi. Soud prvé stolice exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jde o exekuci podle §§ 104 a 110 j. ř. Vymáhající úředník uvádí v návrhu, že poplatky jsou pohledávkou za konkursní podstatou a nikoliv pohledávkou věřitelů. To však nijak nevyplývá z usnesení krajského soudu civilního jako soudu rekursního ze dne 24. září 1931, jež tvoří základ exekuce a jímž byly poplatky notáře P-a jako soudního komisaře v pozůstalostní věci po zůstaviteli (Antonínu M-ovi) stanoveny na 64.831 Kč 10 h. Toto usnesení bylo vydáno před vyhlášením konkursu, jenž byl uvalen teprve dne 6. února 1932, nikoliv tudíž za konkursního řízení, a není ani tvrzeno v návrhu, že by jiným zákonnitým způsobem bylo zjištěno, že jde o útraty hmoty. Soudce exekuci povolující není však k tomu oprávněn, by svým rozhodnutím, exekuci povolujícím, rozhodl, zda jde o útraty hmoty podle § 49 (1) konk. řádu, ano to z exekučního

titulu nijak nevychází. Nelze proto navrženou exekuci povoliti na základě exekučního titulu, znějícího proti pozůstalosti po Antonínu M-ovi, a vydaného v době, kdy konkurs uvalen ještě nebyl, zejména, ano tomu brání i ustanovení § 11 konk. řádu, podle něhož po uvalení konkursu pro pohledávku za úpadcem nemůže býti nabyto soudcovského práva zástavního nebo práva na oddělené uspokojení na věcech, náležejících do konkursní podstaty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Útraty notáře jako soudního komisaře za provedení pozůstalostního řízení po úpadci před vyhlášením konkursu na pozůstalost nejsou uvedeny mezi pohledávkami za konkursní podstatou v § 49 čís. 1 kon. ř. a není jich zařazení do této skupiny pohledávek odůvodněno ani poukazem rekurenta k tomu, že jsou tam uvedeny útraty předchozího vyrovnávacího řízení, jehož úkony jsou prý rovnocenné s úkony pozůstalostního řízení. Neboť vyrovnací řízení má zcela jiný účel než pozůstalostní řízení. Sleduje právě tak, jak nucené vyrovnání v konkursním řízení, ten účel, by byly pohledávky vyrovnacích (konkursních) věřitelů stejnoměrně v poměru k majetkovému stavu dlužníka sníženy a by tím dlužníku po případě bylo dopomoženo opět k výdělečné způsobilosti (§§ 60, 54 druhý odstavec vyr. ř. a §§ 156 a 150 druhý odstavec k. ř.). Jsou proto úkony vyrovnacího řízení rovnocenné s úkony konkursního řízení a proto je zařazuje ustanovení § 49 čís. 1 k. ř. do téhož pořadí jako útraty konkursního řízení. Pozůstalostní řízení však takové poslání nemá, poněvadž se tam zjišťuje pozůstalostní jmění za účelem rozdělení a odevzdání pozůstalosti dědicům (§ 797 obč. zák. a §§ 165, 174 nesp. řízení), nikoliv za účelem stejnoměrného snížení pohledávek věřitelů. Nelze proto srovnávati úkony vyrovnacího řízení s úkony v pozůstalostním řízení. Úkony tyto nebyly prováděny v zájmu konkursu a nejde proto o útraty a výdaje, které jsou spojeny s udržováním a správou konkursní podstaty a s jejím obhospodařováním, nýbrž týkají se pozůstalostní podstaty, byť i pozůstalostního inventáře bylo použito i v řízení konkursním. Jsou to útraty, které vznikly úpadci před vyhlášením konkursu a nemůže na jejich povaze nic změniti okolnost, že úpadcem je pozůstalost, nikoliv fysická osoba. Podle § 802 obč. zák. a § 111 nesporného řízení má pozůstalostní podstata útraty ty pravidelně nésti, není tam však vysloveno, že požívají přednostního pořadí v konkursu. Není proto podkladu pro názor, že útraty ty jsou pohledávkami za konkursní podstatou podle § 49 čís. 1 k. ř. a nebylo proto neodůvodněnému dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 12251.

Nárok ze správy podle § 1397 obč. zák. promlčuje se v tříleté lhůtě § 1489 obč. zák.

Převodce pohledávky ručí příjemci i za útraty, jež byly spojeny s bezúspěšným dobýváním pohledávky.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1932, Rv II 451/31.)

Žalovaný postoupil žalující firmě na krytí svého dluhu za dodané mu zboží své pohledávky za Gustavem J-em v celkové výši 11.433 Kč 80 h. Žalující firma vedla k vydobytí této pohledávky proti J-ovi spor, jejž sice vysoudila, avšak exekuce k vydobytí přisouzené pohledávky zůstala bezvýslednou. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném z důvodu jeho ručení za dobytnost postoupených pohledávek náhrady postoupených 11.433 Kč 80 h a náhrady útrat soudního vymáhání pohledávek proti J-ovi. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Nelze souhlasiti s názorem odvolatelovým, že zažalovaný nárok zanikl uplynutím šestiměsíční propadné lhůty § 933 obč. zák. Jde ovšem o ručení ze správy, jež však jest zvlášť upraveno ustanovením § 1397 obč. zák. Na tento případ nelze proto použíti § 933 obč. zák. Podle § 1397 obč. zák. ručí převodce přejímateli při úplatném postupu za pravost a dobytnost postoupené pohledávky až do výše úplaty. V § 1398 obč. zák. nazývá se tento nárok přejímatele pohledávky odškodněním a, poněvadž není stanovena zvláštní lhůta promlčecí, platí tříletá lhůta § 1489 obč. zák., kterážto lhůta v tomto případě ještě neprošla. Pokud se týče útrat 2.340 Kč 45 h vzniklých žalující firmě vedením sporu proti J-ovi, jde o útraty, které byly žalující firmě způsobeny zažalováním a vymáháním postoupených pohledávek. Útraty ty jsou příslušenstvím postoupených pohledávek a nejsou tedy ustanoveným omezením ručební povinnosti postupitele podle § 1397 obč. zák. nijak dotčeny. Nelze také přehlédnouti, že žalovaný postoupil žalující firmě pohledávky, jak nesporno, jen ke krytí svého dluhu za prodané a dodané mu zboží a že žalující firma snaživši se vymáhati postoupené pohledávky proti dlužníku, vynaložila s tím spojené náklady vlastně za žalovaného v jeho zájmu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody.

Nesprávné právní posouzení věci vytýká dovolatel napadenému rozsudku v otázce promlčení a náhrady útrat vzniklých žalobkyni vedením sporu proti postoupenému dlužníkovi. Leč neprávem. Pokud se týče promlčení, posoudil odvolací soud věc úplně správně a dovolatel se pouze na příslušné důvody napadeného rozsudku, jež se shodují s názorem nejvyššího soudu, vysloveným v rozhodnutí sb. n. s. čís. 7189. Pokud však jde o útraty sporu, jest je považovati za součást nároku ze správy, jež jest hraditi mimo hodnotu, již dostal dovolatel za postoupenou pohledávku, poněvadž převodce pohledávky ručí podle § 1397 obč. zák. i za její dobytnost, s dobýváním však tyto útraty byly nutně spojeny. Pokud totiž neprovedl příjemce pohledávky bez úspěchu spor proti postoupenému dlužníku o zaplacení postoupené pohledávky, nemůže se proti převodci domáhati žalobou náhradního nároku (srov. rozh. sb. n. s. čís. 49).

Čís. 12252.

Vyčištění hraniční stoky, uměle vytvořené, na společný náklad obou stran, lze se domáhati pořadem práva, opírán-li žalobní nárok jednak o spoluvlastnictví, jednak o vydržení oprávnění.

Spoluvlastník jest oprávněn domáhati se na druhém spoluvlastníku vyčištění společné stoky.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1932, R I 689/31, Rv I 1517/31.)

Žalobci, knihovní vlastníci pozemků č. kat. 109 a 148, domáhali se na žalovaných, knihovních vlastnících pozemků č. kat. 111 a 141, by žalovaní byli uznáni povinnými povoliti a snášeti vyčištění společné stoky mezi svými pozemky a pozemky žalobců na společný náklad. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. V odvolání uplatňovali žalovaní nepřípustnost pořadu práva, vytýkajíce řízení prvého soudu zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s., a kromě toho uplatňovali další odvolací důvody. Odvolací soud zamítl usnesením odvolání uplatňující zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s., jinak odvolání rozsudkem nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, dodav, že tím jest vyřízen i rekurs žalovaných do usnesení odvolacího soudu o zmatečnosti.

Důvody:

Žalovaní vznesli teprve v odvolacím spisu námitku nepřípustnosti pořadu práva, vytýkajíce řízení prvního soudu zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s., ale uplatnili také ještě jiné odvolací důvody. Odvolací soud zamítl odvolání, pokud šlo o zmatečnost, usnesením, pojatým do rozsudkového výroku, a rozsudkem ani v ostatních směrech odvolání nevyhověl. Proti tomuto usnesení podali žalovaní rekurs, jejž spojili s dovoláním z rozsudku. Vpravdě jde jen o dovolání podané také z důvodu zmatečnosti podle § 503 čís. 1 c. ř. s. (sr. plenární usnesení čís. 7671 sb. n. s., čís. 667 sb. m. spr. a Právník, str. 90/1928). Tento dovolací důvod není však oprávněn. Soud prvé stolice zjistil, že stoka, o jejíž vyčištění jde, vede mezi pozemky stran od lesa až ke strouze, vedoucí do obecního rybníka, že slouží k odvodňování těchto pozemků a že není známek, že by patřila té či oné straně. Soud odvolací toto zjištění převzal. Podle vlastního tvrzení žalovaných, byla to »stočka, která měla pouze určovati hranice mezi loukami stran, v poslední době byla asi 15 cm široká a stejně hluboká, není určena ke svádění vody z lesa, ani z pozemků sousedních a byla před dvěma roky stokařem H. zbytečně rozšířena«. Z toho jest patrno, že nejde o veřejný vodotok. Stoka byla uměle vytvořena jednak k rozhraničení, jednak k odvodňování pozemků stran, čímž se rozumí zachycování vody na nich z jakýchkoliv důvodů se objevující, tedy pro vody v nich pramenící, odpadové i dešťové. Taková stoka a voda v ní nadržená náležejí vlastníkům pozemků podle § 4 a), b), c), d) zák. ze dne 30. května 1869 ř. 93 ř. zák.

V souzeném případě domáhají se žalobci vyčištění hraniční stoky na společný náklad obou stran. Nejde tedy o změnu vodního toku; neboť vyčištěním stoky se nemá na toku vody nic změniti. Nejde ani o užívání vody nebo hrazení její, nýbrž žalobci se domáhají jen toho, by došlo k nutnému vyčištění stoky (tedy udržování dosavadního stavu toku), a aby náklady s tím spojené nesli žalovaní společně s nimi. To nemá naprosto žádné souvislosti s vodním zákonem, žalobci zakročují jen ve svém soukromém zájmu, který nevyvozují z veřejnoprávních norem, nýbrž opírají svůj nárok jednak o spoluvlastnictví, jednak o vydržení svého příslušného oprávnění, tedy výlučně o normy práva soukromého. Jest tedy pořad práva soukromého přípustným (srov. též rozh. sb. čís. 1865, 939, 9211, 10.531, 11.370). Tím jest vyřízen dovolací důvod podle § 503 čís. 1 c. ř. s. a současně rekurs, uplatňující tentýž důvod.

Soud odvolací posoudil věc i po právní stránce správně (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Žalobci navrhují rozsudek, že žalovaní jsou povinni povoliti a snášeti vyčištění společné stoky na společný náklad. Spoluvlastnictví není sporné, takže žalovaní jsou již podle §§ 856, 839 obč. zák. povinni náklad na udržování společné stoky hraditi stejným dílem se žalobci. Poněvadž nebylo docíleno o vyčištění stoky dohody, nemohli žalobci vyčištění o své újmě provésti, neboť by to po případě mohlo znamenati změnu, kterou by se dotýkali podílu žalované strany (§ 828 obč. zák.). Žaloba tato není žalobou určovací, jak dovolatelé mylně uvádějí, nýbrž žalobou o plnění, poněvadž se domáhá jednak toho, aby žalovaní trpěli určitý čin (čištění společné stoky), jednak toho, aby náklad s tím spojený společně nesli. Je to tedy žaloba o plnění. Uvádí-li § 856 obč. zák., že všichni spoluvlastníci přispívají poměrně k udržování takových společných rozhrad (k nimž náležejí podle § 854 obč. zák. také brázdy, soukromé potoky a kanály, tudíž také vodoteče nebo stoky, jako v tomto případě), má na mysli udržování v řádném a používatelném stavu, tudíž, pokud jde o zanesenou stoku, i její vyčištění. Jelikož nárok žalobní jest odůvodněn již předpisy §§ 856, 839 obč. zák., není třeba obírati se též vydržením příslušného oprávnění na straně žalobců.

Seznamy vypracoval
Dr. LADISLAV DVOŘÁK,
soudní rada.

Věcný seznam abecední.

Actio publiciana: domnělé vlastnictví a žaloba zápůrčí čís. 12.204.
Adaptace domu viz ochrana nájemců (zakázaná úplata).
Adhesní řízení viz soukromý účastník.
Adopce viz osvojení.
Advokát (právní zástupce): doručení (§ 93 c. ř. s.) viz tamže.
— neplatnost podle § 879 čís. 2 obč. zák. viz tamže.
— plná moc viz tamže.
— jest přípustné opatření o případné proměně trestu peněžitého ve vězení, uložena-li pokuta advokátu ve vlastní věci čís. 11.534.
— opomenutí procesního zmocněnce jest opomenutím strany čís. 11.931.
— **nucené zastupování advokátem:** do usnesení, jímž byl zamítnut návrh jedné strany rozepře, by byl ze zastoupení vyloučen zástupce druhé strany, jest nepřípustný rekurs oné strany rozepře čís. 11.371.
— předpis § 29, prvý odstavec, c. ř. s. se nevztahuje na manželské spory čís. 11.883.
— ustanovení § 6 vlád. nař. čís. 95/1923 platí jen pro určení útrat čís. 11.883.
— **zápis do seznamu advokátů:** jest obdobně použíti zásad nesporného řízení; nebyl správným postup, byly-li proti žadateli, podavšímu odvolání z usnesení výboru komory, vyšetřeny nové okolnosti a sděleny valné hromadě advokátní komory, odvolateli však nebyla poskytnuta příležitost, by o nich zvěděl čís. 11.398.
— průkaz tělesné schopnosti není zákonem předepsán ani pro soudcovské uchazeče; výhody § 6/1 adv. ř. nebyl soudce zbaven tím, že byl dán kárným nálezem nedobrovolně do výslužby, byl-li napotom reaktivován, kárný trest mu byl z milosti v osobním výkazu vymazán a působil napotom bezvadně po pět let jako hlasující rada u sborového soudu; nelze přihlížeti ke kárnému nálezu soudcovského uchazeče s hlediska § 2 e) zák. čís. 40/1922, pozbyl-li trest účinnosti výmazem na základě milosti udělené presidentem republiky čís. 11.398.
— důvěryhodnost jest posuzovati podle přítomné doby čís. 11.398.
— pokud nelze míti za to, že soudcovský uchazeč porušil slovo dané presidiu soudu, že nemá úmysl věnovati se advokacii čís. 11.398.
— **substituce:** udělil-li klient v plné moci advokátu právo, ustanoviti si zmocněnce se stejnou plnou mocí, jest ten, na něhož advokát přenesl plnou moc a klienta o tom uvědomil, oprávněn domáhati se na klientu zapravení odměny za zastupování čís. 12.144.
— **odměna jeho:** advokátní tarif viz útraty.
— postup sporné pohledávky jemu viz neplatnost smlouvy.
— nelze mu přiznati proti klientu nárok na náhradu za zvláštní úkony vyvolané tím, že advokát, odjížděje na dovolenou, předal spor jinému advokátu čís. 11.365.
— vypověděl-li klient plnou moc a žádal o vydání spisů, byl advokát, jenž neměl ještě útraty zaplaceny, oprávněn, pořídíti si opisy listin a spisů na klientovy útraty; žádal-li klient opisy částí spisů, bylo na advokátu, by žádané opisy pořídil, začež mu příslušela náhrada včetně poštovného; na další zástupci útraty nemá advokát proti klientu po výpovědi plné moci nárok čís. 11.365.
— advokát není povinen, by svému klientu účtoval odměnu zvlášť za jednotlivé právní úkony, stačí, označí-li vykonané práce určitě v účtu a požaduje-li za ně odměnu úhrnně; na soudu jest, by posoudil účelnost pracovních úkonů a určil za ně odměnu podle námahy a času, a po případě ji určil i podle jednotlivých účtovaných položek; přiměřenost účtů posuzuje soudce na základě vlastních odborných znalostí volným uvážením, nejsa vázán zvyklostmi, aniž sazbami advokátní komory čís. 11.375.
— **ručení jeho:** nelze mu vytýkati nedostatek zvláštní píle a pozornosti, podal-li podle výslovného příkazu strany exekuční návrh na vyklizení na základě mimosoudní výpovědi, nikoliv žalobu o vyklizení, obzvláště, když i soudy posuzovaly věc různě čís. 12.016.

Advokátní tarif viz útraty.
Agent obchodní viz obchodní agent.
— **pojišťovny** viz pojištění.
Akcept směnečný viz směnka.
Akciová společnost viz společnost akciová.
Akreditiv: nárok na náhradu škody proti bance, ježto vyplatila peníze, ač nebyly přesně splněny podmínky akreditivu; právní povaha akreditivu čís. 12.029.
Aktivní oprávnění ke sporu viz oprávnění ke sporu.
Alimentační zákon viz výživné.
Aliud viz správa provady.
Alternativní plnění: přípustnost zajišťovací exekuce, uvedl-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu, že si přeje splnění v penězích čís. 11.450.
— — jde o změnu žaloby, obmezil-li žalobce alternativní žalobní žádání (vrácení věci nebo zaplacení její ceny) jen na jedno ze žalobních žádání, měl-li právo volby žalovaný čís. 11.593.
— **zmocnění** (facultas alternativní): prohlásil-li žalobce v žalobě o zaplacení peněžité pohledávky, že se žalovaný může osvoboditi od plnění v penězích dodáním určitého množství cenných papírů, nejde o případ § 410 c. ř. s. a nelze tuto nabídku pojati do rozsudku; se stanoviska c. ř. s. (najmě § 235) není závady, by žalobce od ní neupustil; nabídka ta jest nabídkou hmotněprávní podle § 861 obč. zák. čís. 11.386.
— — prohlásil-li žalobce v odpůrčí žalobě, že se může žalovaný sprostiti žalobního nároku tím, že zaplatí žalobci peníz převyšující 20.000 Kč, byl tento peníz rozhodným pro posouzení nejen příslušnosti, nýbrž i toho, zda náleželo rozhodovati senátu či samosoudci; projednal-li žalobu samosoudce, jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.718.
— — domáhal-li se žalobce žalobou, by mu žalovaný vydal vkladní spořitelní knížku, již mu svémocně odejmul, anebo zaplatil, nač knížka v době odejmutí zněla; proti takovému žalobnímu nároku nelze namítati započtením peněžitou pohledávku čís. 11.749.

Amortisace viz umoření.
Anglie: měna viz tamže.
Arbitráž viz rozhodčí soud (cizozemský).
Architekt: pokud jsou z exekuce proti němu vyloučeny fotografie architektonických děl jím provedených; předměty potřebné k výkonu povolání architekta, který se zaměstnává hlavně vypracováním projektů pozemních staveb čís. 12.134.
Architektura není obchodní živností, nýbrž činností poradní a vědeckou; nelze ji proto zapsati do obchodního rejstříku čís. 11.802.
Asignace: akreditiv viz tamže.
— jinak viz poukaz.
Autobus: koncese k dopravě osob autobusem viz živnost.
Automobil: pojištění jeho viz pojištění proti škodám.
— nedostatek certifikátu jest vadou automobilu, bránící jeho řádnému užívání; lhostejno, že prodatel odstranění této vady zvlášť připověděl, pokud se týče dodání typového osvědčení na kupitelovo naléhání sliboval čís. 11.323.

— smlouva o záruce za škody způsobené řidičem v době od řidičské zkoušky až do obdržení vůdčího listu, jest nicotnou, odporujíc dobrým mravům čís. 11.767.
— prodatel motorového kola jest povinen, nevzdal-li se kupitel nároku na vydání papíru, odevzdati mu papíry (najmě certifikát), pokud se týče je opatřiti; neučinil-li tak, nesplnil řádně smlouvu a jest kupitel oprávněn domáhati se zrušení kupní smlouvy a náhrady nákladů na motorové kolo čís. 12.132.
— certifikát automobilu není listinou prokazující zastavení automobilu způsobem pro každého poznatelným (§ 452 obč. zák.) čís. 12.138.

Automobilový rejstřík: výpis z něho není veřejnou listinou, dosvědčující vlastnictví k autu čís. 11.553.
— **zákon:** (ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).
— — srážka auta s vlakem viz náhrada škody dráhou (podle obč. zák.).
— — **§ 1:** silniční parní válec není silostrojem čís. 11.322.
— — — vojenské osoby, řídící jízdný silostroj ve výkonu své služby, jsou vyloučeny jako řidiči z ručení vůbec; ručení jich nelze dovoditi ani z § 7 zák. čís. 11.402.
— — — dospěl-li, jednaje o nároku na náhradu škody podle § 1 aut. zák., soud k závěru, že řidiče nestihá vina, odpadá otázka, zda si poškozený škodu spoluzavinil čís. 11.672.
— — — **odst. 3:** odevzdání na vlastní účet a nebezpečenství, odevzdal-li vlastník silostroj smlouvou jinému na určitou nebo na neurčitou dobu k disposici tak, že po tuto dobu přestal vlastník býti pánem vozby, pozbyv možnosti nakládati se silostrojem čís. 12.043.
— — — dal-li vlastník auto firmě do správy a firma mu na dobu, co jeho vůz bude u ní ve správě, půjčila svůj vůz a dala mu ho k použití, přestala firma býti pánem vozby ohledně tohoto vozu a vypůjčitel jeho činil vše, co s tímto vozem ve svém zájmu podnikal, na vlastní účet a nebezpečí čís. 12.043.
— — — **odst. 4:** předpokladem pro použití předpisu § 1 (4) aut. zák. jest, že se odnětí disposice nad silostrojem stalo postupem objektivně (absolutně) bezprávným, činem příčícím se předpisům všeobecného právního řádu; nestačí porušení ustanovení smluvních; pomocníkem v provozu není jen ten, komu vlastník svěřil technické zacházení s autem, nýbrž i ten, komu svěřil právní nakládání s autem čís. 12.145.
— — **§ 2:** to, že povoz jede po pravé straně silnice v Čechách, není o sobě »zvláštní okolností«, jež by podle § 2 vyhl. místodržitelství z 21. června 1886, čís. 49.165, čís. 54 z. z. pro Čechy, činila nutným předjíždění »vyjimečně« po straně levé čís. 11.552; — výklad § 2 silničního řádu pro Čechy čís. 12.088.
— — — za »třetí osobu« lze pokládati jen toho, kdo neprovozuje automobilový provoz, zavinil škodnou událost buď sám nebo z části; ten, kdo zjednav si majitele silostroje k dopravě zboží, obstarává uložení zboží na vozidlo sám nebo svými lidmi, není »třetí osobou«, nýbrž patří k osobám, jichž prostřednictvím vlastník auta provádí automobilový provoz nebo jistou jeho část čís. 11.640.
— — — plachta na automobilu jest jeho součástí; nebyla-li řádně připevněna, takže se nadýmala a její volné konce ve větru vály a tloukly do korby, ručí majitel automobilu za škodu ze splašení koní, jež tím bylo přivoděno čís. 11.682.
— — — nejde o vyviňovací důvod podle § 2 zák., nastala-li náhoda prasknutím pláště a duše kola tím, že asi najelo na ostrý kámen čís. 11.723.
— — — otázka, zda auto jelo správnou rychlostí, jest otázkou právní; nestačí, by soud převzal znalcův úsudek o přípustné rychlosti čís. 11.858.
— — — pokud padá na váhu, že auto jelo v prachu zvířeném předjevším autem čís. 11.858.

— — — přípustná jest taková rychlost, při které jest možno auto zastaviti na vzdálenost, na kterou jest rozhled čís. 11.858.
— — **§ 4:** byl-li úraz způsobený silostrojem uznán za podnikový úraz, jest použiti jen ustanovení § 46 zák. o úraz. poj. děln., jež nebylo pozměněno ustanovením § 4 aut. zák. čís. 11.715.
— — — ustanovení § 4 (1) zák. předpokládá, má-li nastati ručení vlastníka silostroje za škodu způsobenou jízdou dopravované osobě, že došlo k úplatné smlouvě mezi ním a dopravovanou osobou; ujednal-li úplatnou smlouvu řidič, ač mu to vlastník silostroje zakázal, neručí sice podle § 1 aut. zák. vlastník silostroje, ovšem ale řidič čís. 11.723.
— — **§ 9:** viz příslušnost podle § 9 aut. zák.

Bagatelní nároky viz nepatrné věci.
Banka: presumptivní plná moc bankovního úředníka podle čl. 47 obch. zák. viz obchodní zmocněnec.
— — nárok na náhradu škody proti ní, ježto vyplatila peníze, ač nebyly přesně splněny podmínky akreditivu čís. 12.029.
— **zemská česká** viz zemská banka česká.
Báňská bratrská pokladna viz pokladna bratrská.
Berní úřad: výkaz nedoplatků viz exekuce (§ 1 čís. 13 ex. ř.).
Bezdůvodné obohacení viz obohacení bezdůvodné a kondikce.
Bezelstnost: při bezdůvodném obohacení viz obohacení bezdůvodné.
— při nabytí zástavního práva viz zástavní právo.
Bezpečnostní opatření u místních drah viz místní dráhy.
Bezprostřednost viz zásada bezprostřednosti.
Bezúčinnost rozhodčího výroku viz rozhodčí soud.
Biograf viz kinematograf.
Blankosměnka viz směnka.
Bolestné viz náhrada škody podle § 1325 obč. zák.
Bookmakerství: poskytnutí úvěru k jeho provozování není neplatné čís. 11.796.
Bratislavská bursa: právní význam jejích stanov čís. 12.244.
— jinak viz rozhodčí soud bursovní.
Bratrská pokladna viz pokladna bratrská.
Břemena: převzetí jich viz dražba vnucená nemovitosti.
Břímě důkazní viz důkazní břímě.
Budoucí pohledávka: pokud lze pro ni zříditi zástavní právo k movitým věcem čís. 12.195.
Bursa bratislavská: právní význam jejích stanov čís. 12.244.
— jinak viz rozhodčí soud bursovní.
Bursovní rozhodčí soud viz rozhodčí soud bursovní.
Bydliště oddělené viz prozatimní opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř.
Byt: služebnost bytu viz tamže.
— **naturální:** pokud je jím horníkův byt, jenž byl zřízen při podniku; pokud k vyklizení není třeba souhlasu dobročinné komise ve smyslu zákona čís. 144/1920 a nařízení čís. 434/1920 čís. 11.344.
— — proti vrácení jeho nemůže jeho užívatel uplatňovati zadržovací právo čís. 11.773.
— — pokud může obec ve Slezsku zrušiti služební smlouvu a žalovati o vyklizení bytu v obecním domě bez usnesení obecního zastupitelství čís. 11.828.
Bytová péče: odklad exekuce vyklizením viz tamže.
— ochrana nájemců viz tamže.
Bytové družstvo viz společenstvo.

Cenné papíry: umoření viz tamže.
— znějící na řad: není třeba, by doložka »na řad« byla uvedena výslovně; stačí, použije-li se obdobného výrazu, nikoliv však takového, jenž nasvědčuje papíru docela jiného druhu; nejde-li o listiny znějící na řad, lze převodní doložky na nich považovati jen za obyčejný postup čís. 11.619.
Certifikát (typové osvědčení) viz automobil.
Cese viz postup pohledávky.
Cestař viz silnice.
Cestovní kancelář: pokud ručí zákazníku následkem nesprávného údaje o době odjezdu vlaku na poukázce na místo v lůžkovém voze čís. 12.002.
Cestující obchodní viz obchodní agent, zástupce.
Cizí dluh: placení jeho viz placení cizího dluhu.
Cizozemec: ochrana domácího trhu práce viz tamže.
— příslušnost tuzemských soudů viz tamže.
— nepříslušejí mu výsady jazykových menšin čís. 12.126.
Cizozemská společnost viz společnost cizozemská.
— **é právo** viz mezinárodní právo soukromé.
— **ý exekuční titul** viz exekuce (§§ 79 a násl. ex. ř.).
— **ý rozhodčí soud** viz rozhodčí soud.
Clausula rebus sic stantibus viz doložka rebus sic stantibus.
Condikce viz obohacení bezdůvodné a kondikce.

Čekací lhůta viz pojištění smluvní.
Čekatel na rodinný domek viz společenstvo stavební, stavební ruch.
— **při fideikomisární substituci** viz substituce fideikomisární.
Česká zemská banka viz zemská banka česká.
Československý stát viz stát československý.
Čin konkludentní: pokud vedení exekuce na vlastní věc má v zápětí ztrátu vlastnictví čís. 11.358.
— nemůže se jím státi upuštění od opravného prostředku čís. 11.583.
Činovník spolku viz spolek.
Činže viz ochrana nájemců, smlouva nájemní a pachtovní.
Čistá čtvrtina pozůstalosti (§ 1253 obč. zák.) viz dědická smlouva.
Čištění chodníku viz chodník.
Člen rodinný (§ 251 čís. 1 ex. ř.): čís. 11.607.
— **společenstva, spolku** viz společenstvo, spolek.
Členský podíl viz společenstvo výrobní a hospodářské.
Čtvrtina pozůstalosti (§ 1253 obč. zák.) viz dědická smlouva.

Daň (daně): exekuce k jejich vydobytí viz exekuce.
— — zajištění jich knihovním záznamem viz knihovní záznam.
— — exekuce k jich vydobytí a zákaz zatížení čís. 11.869.
— **dědická:** pokud požívá přednostního pořadí na pozůstalostních nemovitostech čís. 11.701.
— **pozemková:** uložená držiteli fideikomisárního jmění; lze pro ni povoliti vnucený vklad zástavního práva na fideikomisárních nemovitostech jen bez újmy práv substitučních čekatelů čís. 12.030.
— **přímé osobní** (zákon ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n.): přednostní zástavní právo viz dražba vnucená nemovitosti.
— — **výdělková:** zákon čís. 183/1928 sb. z. a n. viz rejstřík.
Dar (darování): doplnění povinného dílu viz díl povinný.
— žalobce, domáhající se odvolání daru, musí předem prokázati, že šlo o darování, najmě o vůli stran k bezplatnému jednání; toho jest třeba i při t. zv. darování smíšeném čís. 11.329.
— dal-li manžel směněný nový nábytek do společného bytu na místo starého nábytku patřícího vlastnicky manželce a prohlásil k manželce, že jí tento

nábytek daruje a předává a manželka nový nábytek jako svůj přijala a užívala ve společné domácnosti, byl darovaný nový nábytek manželce hmotně odevzdán (§ 426 obč. zák.) a nebylo k platnosti darovací smlouvy zapotřebí formy notářského spisu čís. 11.374.
— pokud ke skutečnému odevzdání darované pohledávky ze zápůjčky, která měla býti teprve ujednána, nestačilo, že dárce vydal obdařenému plnou moc k sjednání této zápůjčky a ku přijetí valuty čís. 12.075.
— **na případ smrti:** podle prvé věty § 956 obč. zák., odevzdal-li zůstavitel vkladní knížku ještě za svého života, ponechav si až do své smrti právo volně s ní nakládati a prohlásiv zároveň, že, co na ní zbude, bude náležeti tomu, komu byla knížka odevzdána; darovanou věc, nebyla-li zachována forma předepsaná pro odkaz, jest vrátiti do pozůstalosti čís. 11.435.
Datio in solutum: nebylo-li ujednáno, v jaké ceně se dává věc na místě placení, není tu právního titulu k nabytí vlastnictví k oné věci věřitelem čís. 12.101.
Dávka z majetku a z přírůstku na majetku: věcné ručení viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh nejvyššího podání).
— — uložená dočasnému držiteli fideikomisárního jmění; lze jí zatížiti i jmění fideikomisární tak, by jmění to neslo poměrnou část dávky; pokud lze tu vzhledem k nedostatku exekučního návrhu povoliti vklad zástavního práva jen bez újmy práv substitučních čekatelů čís. 12.030.
— — měl-li nabyvatel nemovitosti podle postupní smlouvy z roku 1921 nésti daně a veřejné dávky z nemovitosti od určitého dne po 1. březnu 1919, nebyl povinen nésti ze svého i dávku z majetku a z přírůstku na majetku (podle zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.) čís. 12.189.
— **z přírůstku hodnoty nemovitosti:** odhad viz tamže.
— — záznam zástavního práva pro ni nepotřebuje spravení čís. 11.624.
— — zcizovací hodnota pozemku, zabaveného podle zák. čís. 318/1919 sb. z. a n. o zajištění půdy drobným pachtýřům, nemůže býti vyšší, než přejímací cena podle § 8 tohoto zákona čís. 11.726.
Delegace (§§ 30 a 31 j. n.): ustanovil-li nadřízený soud, shledav oznámení soudců o obavě předpojatosti za oprávněné, k rozhodnutí jiný soud, jde o delegaci nutnou (§ 30 j. n.); proti povolení nutné delegace není tu opravného prostředku čís. 11.781.
— do usnesení vrchního soudu, jímž byla z důvodu vhodnosti (§ 31 j. n.) povolena delegace okresního soudu pozůstalostního i pro sepsání inventáře a odhadu nemovitostí, stižených svěřenskou substitucí a ležících v obvodu jiného okresního soudu — není oprávněn k rekursu notář v sídle tohoto okresního soudu čís. 11.912.
— důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. není, že žalobce jest nemajetný a že by nemohl hraditi náklady cesty k ústnímu jednání u soudu, u něhož má žalovaný obecné soudiště čís. 12.049.
— pokud důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. není, že by se žalobce pro neznalost státního jazyka nemohl u příslušného soudu náležitě súčastniti ústního jednání, aniž, že by bylo nutno obšírnou korespondenci překládati do češtiny čís. 12.049.
Depositní list viz losy.
Depurační povinnost: nárok kupitelův proti prodateli na výmaz dluhů váznoucích na prodané nemovitosti není způsobilým předmětem exekuce k vydobytí penězité pohledávky čís. 11.433.
Detence: soud, jenž má věc ve své moci na základě platných zákonných předpisů, není detentorem věci ve smyslu § 309 obč. zák. a lze se domáhati vydání věci na tom, kdo věc skutečně zadržuje čís. 11.793.
Devalvace měny viz měna.
Děd: jeho povinnost k výživě vnuků čís. 11.914.
Dědic: v pozůstalostním řízení viz pozůstalost.
— — a zůstavitelova práva nájemní viz ochrana nájemců.
— — fideikomisární substituce viz substituce fideikomisární.

— — posloupnost do statku střední velikosti viz usedlost střední velikosti.
— — a návrh na vyhlášení konkursu viz úpadek (§ 68/2 zák. č. 64/1931).
— — přísaha vyjevovací podle čl. XLII. uvoz. zák. k c. ř. s. viz tamže.
— — převzavší smírem s ostatními dědici celý pozůstalostní dluh, nastupuje proti věřiteli jako jediný dědic jen, přistoupil-li věřitel ke smíru buď výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.), aneb učnil-li tak svým zmocněncem k jednání tomu (§ 1008 obč. zák.) vykázaným čís. 11.585.
— — zastoupení žalované pozůstalosti, je-li žalobcem jeden z dědiců čís. 11.866.
— — dědic přihlásivší se s dobrodiním inventáře ručí za pozůstalostní dluhy do výše pozůstalostního jmění podle hodnoty, jíž má podstata v době odevzdání; ve sporu proti dědici o zaplacení nelze přezkoumati správnost ani inventury, ani odevzdací listiny; dědic by mohl uplatňovati na svou obranu jen takové změny pozůstalostního jmění, jež nastaly v době od inventury do odevzdání pozůstalosti čís. 12.097.
— — vymáhající věřitel, jenž k vydobytí pohledávky za pozůstalostí navrhl exekuci proti osobě, která se přihlásila bezvýminečně k dědictví, nesoudem rozhodnuto, že ona osoba dědičkou není; jen přihlášení dědicovo má následky uvedené v § 801 obč. zák. čís. 12.169.
— **nepominutelný** viz díl povinný.
— **substituční** viz substituce.

Dědická daň: pokud požívá přednostního pořadí čís. 11.701.
— **dohoda:** před odevzdáním pozůstalosti o rozdělení pozůstalostního jmění nebo některé jeho části není neplatná s hlediska § 797 obč. zák. čís. 11.555.
— — převzetí celého pozůstalostního dluhu jedním dědicem; pokud tento dědic nastupuje proti věřiteli jako jediný dědic čís. 11.585.
— — zřeknutí se dědictví viz tamže.
— **přihláška** viz pozůstalost.
— **smlouva:** nárok zákonných dědiců na čtvrtinu pozůstalosti, jež musí zůstati volná podle § 1253 obč. zák., jest nárokem singulárním, představujícím peněžitý nárok obligační, který svou podstatou jest zvláštním zákonným odkazem čís. 11.615.
— — předpisu § 1253 obč. zák. neodporuje úmysl stran v dědické smlouvě, zanechati veškerou pozůstalost in natura pozůstalému manželu proti vyplacení peněžité částky zákonným dědicům předemřelého manžela čís. 11.615.
— — bylo-li v dědické smlouvě ujednáno, že pozůstalý z manželů dostane veškerou pozůstalost a vyplatí z ní peněžitou částku zákonnému dědici, jest zákonný dědic oprávněn požadovati jen čistou čtvrtinu pozůstalosti v penězích, v níž onen odkaz jemu určený jest již obsažen čís. 11.615.
— **ý podíl:** stala-li se za projednání pozůstalosti mezi dědici spornou otázka vpočtení, není úkolem pozůstalostního soudu, řešiti otázku, co a kterému dědici se má vpočítati do jeho dědického podílu, nýbrž jest věcí dědiců, by si sporné vpočítání provedli žalobou čís. 11.890.

Dělení viz společenství statku.
— **škody** viz náhrada škody.

Diety: úředníka ministerstva zahraničí v Americe; nárok na diety není nárokem na odškodnění; nárok na placení diet jen v dolarech čís. 12.073.

Díl povinný: nebyl-li dosud v pozůstalostním řízení určen, a není-li dosud jisto, zda a pokud stačí k jeho úhradě pozůstalost, jest předčasnou žaloba nepominutelného dědice proti obdařeným o doplnění povinného dílu čís. 11.401.
— řešení otázky, v jakém rozsahu přísluší svéprávnému nepominutelnému dědici nárok na doplnění povinného dílu, nespadá do působnosti nesporného soudce a nesmí o ní nesporný soudce rozhodovati ani v usnesení, jímž rozhodoval podle §§ 109 a 112 nesp. říz. o předloženém soupisu; jest věcí dědice, by za pozůstalostního řízení použil práv příslušejících mu podle §§ 784, 804 a 812 obč. zák. čís. 11.443.
— náležitosti (§ 54 čís. 3 ex. ř.) návrhu na povolení exekuce na dlužníkův nárok na povinný díl čís. 11.456.
— o návrhu k pozůstalosti nepřihlášených svéprávných dítek zůstavitele za pozůstalostního řízení projednávaného na základě zákonné posloupnosti, by jim byl z pozůstalosti vyměřen povinný díl podle § 785 obč. zák. za započtení darování učiněných zůstavitelem za jeho života ve prospěch jiných dítek, nelze jednati v pozůstalostním řízení, nýbrž jest návrh odkázati na pořad práva čís. 11.543.
— podmínkou v § 778 obč. zák., »na nějž nebylo předem pamatováno«, nelze rozuměti, že zůstavitel musil nepominutelnému dědici něco zanechati, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem čís. 11.655.
— ustanovení § 951 obč. zák. nepředpokládá posloupnost z posledního pořízení; oprávnění k žalobě podle tohoto ustanovení přísluší zkrácenému nepominutelnému dědici i tehdy, jde-li o zákonnou posloupnost dědickou čís. 12.196.

Dílenský podúředník železniční viz zaměstnanec železniční.
Dílo viz smlouva o dílo.
Disciplinární viz kárný.
Disposiční úkony stran v dovolacím řízení čís. 11.486.
Dítě: legitimace viz tamže.
— — náklad podle § 1042 obč. zák. viz tamže.
— — ochrana dětí v cizí péči a dětí nemanželských viz tamže.
— — pokud váže soud shodný údaj stran o věku žalujícího dítěte, jež prý svůj úraz spoluzavinilo čís. 12.017.
— — **manželský původ:** o návrhu toho, kdo jest zapsán v křestní matrice jako manželský otec dítěte, narozeného po uplynutí 300 dnů po rozvodu manželství, by soud dítěti zřídil a vyslechl kolisního opatrovníka a opatřil, že zápis v matrice je nesprávný a že se opravuje a že dítě jest nemanželské a má obdržeti poručníka s ostatními důsledky zákona — jest jednati v nesporném řízení čís. 11.832.
— — prohlásila-li v řízení o žalobě o oduznání manželského původu děti matka dětí, že nepřipustí krevní zkoušku na dětech, nelze důkaz ten provésti; souhlas žalujícího manžela matky dětí nemá tu význam čís. 12.164.
— — byl-li manžel matky dítěte duševně chorý, má jen jeho opatrovník popěrné právo se lhůtou úplně samostatnou; zemřel-li manžel matky dítěte před uplynutím popěrné lhůty opatrovníka pokud se týče dříve, než počala popěrná lhůta pro opatrovníka, přísluší popěrné právo dítěti čís. 11.955.
— — stačí, prokáže-li manžel matky dítěte, že nedošlo v kritické době k pohlavním stykům mezi ním a manželkou; je-li zjištěno, že matka dítěte neměla v kritické době pohlavní styky se svým manželem, je-li však i zjištěno, že matka dítěte neměla do narození dítěte pohlavní styk kromě se svým manželem i s jiným mužem, jest vyslechnouti svědka — lékaře o tom, zda hledíc k organickému vývinu a k tělesnému založení matky dítěte, může dítě pocházeti ze soulože matky dítěte s jejím manželem několik dní před nejzazší hranicí kritické doby čís. 12.068.
— **manželské:** moc otcovská viz otec manželský.
— — výživné viz tamže.
— — **§ 142 obč. zák.:** vůdčí zásadou při řešení otázky, u koho mají býti manželské děti vychovávány, jest jen jejich zájem a prospěch, i tělesný i mravní, ať jsou na živu oba rodiče, nebo jen jeden z nich čís. 11.455.
— — není nezákonností (§ 46/2 nesp. zák.), upravil-li soud styky jednoho z rodičů s dítětem, nežili-li rodiče dítěte spolu a jsou-li ve sporu o roz-

vod manželství; případnou nevhodnost soudního opatření co do styků rodičů s dítětem nelze podřaditi pod pojem »nezákonnosti« čís. 11.466.
— — má-li otec cizozemec (příslušník Spojených Států Amerických) i manželské dítě v tuzemsku řádné bydliště, nelze použíti § 183 nesp. pat., nýbrž jest oprávněn rozhodnouti o tom, komu s rodičů jest ponechati dítě ve výživě, příslušný tuzemský soud čís. 11.720.
— — byly-li děti soudním výrokem svěřeny do péče a výchovy matky, nemůže jí býti její nárok, podržeti děti, odňat ochotou děda vzíti děti k sobě do domácnosti čís. 11.914.
— — předpisu § 142 obč. zák. jest použíti obdobně i v případech, kde se manželé rozejdou bez rozvodu nebo rozluky čís. 11.982.
— — usnesení, jímž jest na otci vynucováno odevzdání nezl. syna do výchovy a výživy matky, jest nezákonné, jeví-li dítě proti tomuto odevzdání živelní odpor; opatření soudu, je-li odpor dítěte proti matce živen otcem čís. 12.046.
— — předpis nevylučuje, by soud neučinil v zájmu dítěte výjimečné opatření, že nemají býti ve výchově ani u otce, ani u matky, nýbrž jinde čís. 12.099.
— — jest důvodem k odnětí nezletilé dcery z výchovy matky, jež žije se ženatým mužem a snaží se dítě jeho pravému otci odcizíti tím, že je nutí, by jejího druha nazývalo otcem čís. 12.248.
— — není vyloučeno, by soud neučinil opatření, že dítě nemá býti ve výchově ani u otce, ani u matky, nýbrž u třetí osoby (u děda) čís. 12.248.
— — **§ 145 obč. zák.:** ustanovení, podle něhož jsou rodiče oprávněni uprchlé děti zpět požadovati a prchnuvší s vrchnostenskou pomocí zpět přivésti, týká se všech dětí podléhajících otcovské moci bez rozdílu, zda jde o dítě nejvýše osmnáctileté, či starší; ustanovení nelze však použíti, kdyby se prospěchu dítěte z jakéhokoliv důvodu příčilo, by bylo drženo v domácnosti rodičů; otázka prospěchu dítěte jest otázkou právní, po případě otázkou přiměřenosti (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.) čís. 11.827.
— **nemanželské:** výživné viz tamže.
— — zjištění otcovství viz otec nemanželský.

Dluh: placení viz tamže.
— — převzetí jeho viz převzetí dluhu.
— **cizí** viz placení cizího dluhu.
— **knihovní:** depurace viz depurační povinnost.
— **odnosný** viz odnosný dluh.
— **pozůstalostní:** ručení dědice za něj viz dědic.
— **směnečný** viz směnka.
— **solidární** viz solidárnost závazku.

Dlužní úpisy náhradní (zák. čís. 216/1924 sb. z. a n.) viz válečná půjčka.

Doba čekací viz pojištění smluvní.
— **pracovní osmihodinná** (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.):
— — předpisem § 3/2 zákona jest závazně stanovena minimální výměra pracovních přestávek k oddechu, kdežto jinak ponechává zákon v § 3/1 zák. stanovení pevných přestávek volné dohodě; nedošlo-li ke zvláštní dohodě, platí jen ustanovení § 3/2 zák. čís. 11.409.
— — novou úpravou platů sekundárních lékařů země Moravské byly odměněny i práce přes osmihodinovou pracovní dobu čís. 11.968.
— — pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele i s hlediska poškození zaměstnance čís. 12.158.
— — odměna za nedovolené práce přes čas čís. 12.158.

Dobré mravy: soutěže viz soutěž nekalá.
— jinak viz neplatnost smlouvy.

Dobrodiní inventáře viz dědic.

Dobrovolný rozvod manželství: soudní smír při něm viz smír soudní.

Dodací lhůta viz doprava železniční (čl. 66 § 2 žel. př. ř.).
— **smlouva** viz smlouva kupní.

Dodání viz smlouva kupní.

Dodatečná lhůta pro zaplacení pojišťovací premie viz pojištění smluvní.

Dodatek k firmě viz dodatek.

Dodatky ve směnce: pokud nejsou na závadu její platnosti čís. 11.513.

Dohoda o arbitráži viz rozhodčí soud.
— **dědická** viz dědická dohoda.
— **o příslušnosti** viz příslušnost podle § 104 j. n.

Dohodčí smlouva viz smlouva sprostředkovatelská.

Doklady k přihláškám k rozvrhu viz dražba vnucená nemovitosti.

Doložka generální viz soutěž nekalá.
— **loco továrny:** bylo-li dodáno ze skladiště továrny bližšího kupiteli, nemůže se prodatel na kupiteli domáhati zaplacení dovozného z továrny do skladiště čís. 11.970.
— **na řad:** není třeba, by byla uvedena výslovně, stačí, použije-li se obdobného výrazu, nikoliv však takového, jenž nasvědčuje papíru docela jiného druhu (rektapapíru s alternativní doložkou au porteur), nejde-li o **listiny** znějící na řad, lze převodní doložky na nich považovati jen za obyčejný postup čís. 11.619.
— **rebus sic stantibus:** bylo-li před válkou místo kupní ceny ujednáno placení doživotního důchodu, stihá zhoršení měnových poměrů zcizitele čís. 11.575.
— **pravomoci** (§ 54/2 ex. ř.) viz exekuce (§ 54 ex. ř.).
— **rukojemská** viz směnka.
— **valutární:** ve vlastní směnce čís. 11.770.
— **v objednávce:** že ústní nebo písemná ujednání v objednávce neuvedená nemají platnost čís. 11.969.

Domácí trh práce viz ochrana domácího trhu práce.

Domácnost manželů viz manželé.

Domicil ve směnce viz směnka.

Domnělé vlastnictví a žaloba zápůrčí čís. 12.204.

Domovní prohlídka: podle důchodkového trestního zákona viz důchodkové trestní řízení.

Domovníci (zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n.): úmluva podle níž se zavázal domovník platiti z obývané jím místnosti nájem, jest nicotná, a jest domovník oprávněn (§ 1431 obč. zák.), domáhati se na majiteli domu vrácení zaplacené činže čís. 11.667.

Doplnění důkazů viz odvolání.
— **povinného dílu** viz díl povinný.
— **pozemkové knihy** (zák. čís. 46/1864 z. zák. pro Čechy) viz kniha pozemková.
— **věna** viz věno.

Doprava poštovní viz pošta.
— **železniční:** předpis § 903 obč. zák. platí i pro přepravní smlouvu železniční, najmě pro dodací lhůty, stanovené § 79 přepr. řádu z r. 1928 čís. 12.211.
— — **§ 66 dopr. ř. z roku 1921:** nábytkový vůz jest pokládati za zboží odevzdané k dopravě jako každý jiný druh zboží a nelze o něm použíti předpisu § 66 žel. dopr. ř. čís. 11.702.
— — **čl. 66 § 2 přepr. ř. z r. 1928:** k zachování dodací lhůty se vyžaduje nejen, by zboží ve lhůtě do stanice došlo, nýbrž i, by, a to rovněž ve lhůtě, byl příjemce o příchodu zpraven a zboží k odběru bylo připraveno; tím, že železnice dbá předpisu čl. 66 § 2, nesprošťuje se ručení za překročení dodací lhůty čís. 11.530.
— — **čl. 73 § 2 přepr. ř. z roku 1928:** šlo-li o přepravní překážku na nádraží, odkud měla býti zásilka odeslána, a dotýkala-li se přepravní překážka všech kolejí, po nichž se mohlo odeslání státi, byla železnice povinna,

požádati odesílatele o příkaz; opomenula-li to, ručí za škodu čís. 11.510.

— — **§ 79 přepr. ř. z r. 1928:** a předpis § 903 obč. zák.; dodržela-li železnice dodací lhůtu, není v prodlení a neručí za průtah v dopravě, i když byl způsoben jednáním neb opomenutím jejich lidí, které by bylo lze pokládati za hrubé zavinění čís. 12.211.

— — dvoudenní přirážka, stanovená výnosem min. železnic ze dne 19. listopadu 1928, čís. 25.480/28, platí i pro přepravu živých zvířat čís. 12.211.

— — **§ 86 dopr. ř. z r. 1921:** dopravováno-li zboží na otevřeném voze, není věcí dráhy, by prokázala, že škoda nastala z příčin jí vyviňujících, nýbrž se předpokládá, že škoda z okolností těch vzejíti mohla; důkazní břímě o vině dráhy čís. 11.702.

— — **§ 90 přepr. ř. z r. 1928:** škoda, jež vznikla nekrmením zvířat, jest škodou, za níž dráha neručí podle čl. 90 přepr. řádu čís. 12.211.

— — **čl. 90 § 2 d) přepr. ř. z roku 1928:** v tomto případě stačí možnost, že škoda povstala ze zvláštního nebezpečí tam uvedeného; jest věcí strany, by prokázala, že škoda nemohla povstati z onoho nebezpečí, nýbrž, že povstala zaviněním železnic čís. 11.510.

— — **§ 98 přepr. ř. z r. 1928:** určuje jen rozsah náhrady a předpokládá, že železnice jest povinna dáti náhradu podle předpisů o jejím ručení čís. 12.211.

Dopravce: chce-li zástavní právo podle čl. 409 obch. zák. uplatniti podle čl. 310 obch. zák., musí osvědčiti mimo jiné i to, že mu jeho pohledávka z dopravnické smlouvy vznikla proti odpůrci právě z důvodů čl. 409 obch. zák. čís. 11.339.

Doručení: a lhůta k opravnému prostředku viz lhůta.

— stát (pošta) přejímaje dopravu není zasílatelem; nejde o nárok z poměru soukromého, opírán-li závazek státu k náhradě škody o nesprávný postup při doručení soudního usnesení; na státu se nelze domáhati náhrady škody z důvodu, že poštovní úředník podal nesprávnou zprávu o doručení soudní obsílky čís. 11.707.

— v případě druhého odstavce § 109 c. ř. s. v doslovu čl. II. zák. čís. 23/1928 je lhostejno, z jakého důvodu adresát odepřel zapraviti poplatek, zda proto, že nechtěl, či, že nemohl čís. 11.821.

— **náhradní:** šlo-li o zásilku v mimosporném řízení (podle nesp. pat. z roku 1854), již nebylo doručiti do vlastních rukou, a nezastihl-li poštovní orgán adresáta doma, ježto byl na letním bytě, a nebylo-li v jeho bytě jiných domácích osob (§ 102 c. ř. s.), měl ji, byla-li mu příjemcova adresa známa, za ním zaslati, pak-li mu nebyla známa, měl sice zásilku uložiti na poštovním úřadě, ale měl na dveře adresátova bytu připevniti písemné oznámení, že ukládá zásilku na poště čís. 11.368.

— — není nezákonností, že obsílka k jednání smluvčího soudu (honebního) nebyla doručena majiteli honitby k vlastním rukám; vyrozumění o jednání smluvčího soudu, řízené na manžela patrně také jako na zástupce manželky, platí i za vyrozumění jí samé čís. 11.480.

— — jde o zmatek podle § 477 čís. 4 c. ř. s., nebylo-li v případě, že adresát odcestoval, při doručování žaloby postupováno podle § 14 nař. min. pošt. a tel. v dohodě s ministerstvem spravedlnosti na základě vládního nařízení čís. 2/1927 sb. z. a n. a adresát byl tak dlouho nepřítomen, že si nemohl zásilku na poště včas vyzvednouti čís. 12.067.

— — nebyla-li písemná oznámka upevněna na dveřích bytu, nýbrž jen zastrčena mezi domovní kliku a dveře, nebylo vyhověno předpisu § 104 c. ř. s. čís. 11.618.

— — při doručení rozsudku pro zmeškání osobě, jež jest mimo území tohoto státu a nenáleží k osobám uvedeným v § 120 c. ř. s., jest použiti ustanovení § 121 c. ř. s. čís. 11.739.

— — byl-li rozsudek pro zmeškání, jenž měl býti doručen na místě choromyslné žalované jejímu opatrovníku, doručujícím orgánem, an opatrovník nebyl doma, doručen jeho dorostlé dceři, v bytě se nalézající, ačkoliv ona byla právě choromyslnou žalovanou, nebylo doručeno řádně čís. 11.772.

— **právnímu zástupci:** lhůta k rekursu proti rozvrhovému usnesení nemůže pro účastníka začíti dříve, než bylo doručeno rozvrhové usnesení jeho právnímu zástupci, který byl prozatímně připuštěn k jeho zastupování při rozvrhovém roku, aniž mu určena lhůta, a plnou moc předložil teprve s rekursem do rozvrhového usnesení čís. 11.750.

— — udělila-li strana v rozvodovém sporu zástupci chudých (neadvokátu), ustanovenému jí pro ústní jednání, procesní plnou moc, nebyl porušen předpis § 93 c. ř. s. tím, že byl doručen rozsudek zástupci chudých, třebaže byl v té době jako zmocněnec strany vykázán i advokát čís. 11.883.

Dovětek: není jím dopis, v němž zůstavitel sděluje, že učinil poslední pořízení a že v něm učinil určitý odkaz (třetí osobě) čís. 11.638.

— otázku, zda zůstavitelovo poslední pořízení jest závětí, či dovětkem, lze rozřešiti v řízení nesporném čís. 11.935.

— jde o něj, neurčil-li zůstavitel nikomu ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou její část, nýbrž pořídil-li v pravdě jen o jednotlivých věcech, které nevyčerpávají celé pozůstalé jmění čís. 11.935.

Dovolací rekurs viz stížnost dovolací.

Dovolání: oprávnění opravných stolic v rozlukovém řízení hodnotiti volně důkazy, provedené v první stolici čís. 11.348.

— platnost dispositivních úkonů stran (uznání vzájemné pohledávky a souhlas k odečtení) čís. 11.486.

— **nepřípustnost:** podle § 502 odst. 2 c. ř. s.: pokud jde o nepatrnou věc viz nepatrné věci.

— podle § 502 odst. 3 c. ř. s.: nároky na vrácení nájemného zaplaceného za předchůdce v nájmu a na vrácení zakázané úplaty jsou samostatné nároky čís. 11.408.

— **opožděné:** má právní účinky vytčené v § 505/3 c. ř. s., pokud nebylo z tohoto důvodu právoplatně odmítnuto čís. 11.542.

— **dovolací návrh:** není závady, by se žalovaný nedomáhal změny odvolacího rozsudku v ten rozum, by žaloba byla zamítnuta, třebaže řízení bylo omezeno na důvod žalobního nároku čís. 11.852.

— **dovolací důvody:** není přípustné dovolávati se právních vývodů v odvolání čís. 11.852.

— **§ 503 čís. 2 c. ř. s.:** nevytkla-li strana ihned v prvé stolici, že o jejím tvrzení byly soudem připuštěny důkazy jiné než jí navržené, nemůže toto opomenutí dohánětí v opravném řízení s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.316.

— není touto vadou odvolacího řízení, učinil-li odvolací soud, vyhověv výtce, že první soud nepřipustil svědka, zjištění podle svědecké výpovědi tohoto svědka v jiných spisech, odvolatelem rovněž k důkazu nabízených čís. 11.486.

— postupem prvého soudu, jenž při změně soudce (senátu) neopakoval důkazy provedené před tím přímo před soudem, nýbrž se spokojil s přečtením protokolů, jakož i opomenutím odvolacího soudu zjednati nápravu, byla porušena zásada bezprostřednosti (§ 412 c. ř. s.), kterážto vada nemohla býti zahlazena ani opomenutím výtky podle § 196 c. ř. s. čís. 11.524.

— pokud jde o vadu řízení, nestalo-li se opakování a doplnění důkazu před odvolacím soudem čís. 11.728.

— použití protokolu o dřívějším jednání při zmatečném roku čís. 12.201.

— strana nemůže s úspěchem uplatňovati jako vadu řízení, že nebyl připuštěn a proveden důkaz, jenž nebyl navržen jí, nýbrž odpůrcem čís. 12.042.

— nejde o vadu řízení, uznaly-li oba nižší soudy souhlasně, že nárok byl patrně učiněn v úmyslu protáhnouti rozepři čís. 12.074.

— nejde o něj, nebylo-li přihlíženo k materiálním tuzemských zákonů čís. 12.185.

— provedení důkazu místním ohledáním s přibráním znalce dožádaným soudem po skončení jednání podle § 193 c. ř. s. odvolacím soudem čís. 12.096.

— nezabýval-li se odvolací soud, přiznav žalobci aktivní legitimaci, námitkami žalovaného ve věci samé čís. 12.102.

— nejde o vadu řízení, byl-li svědek vyslechnut v prvé stolici dožádaným soudcem, odvolací soud pak při prvém ústním jednání vyslechl svědka přímo, a pak, odročiv jednání, při novém ústním jednání, jež se konalo před změněným senátem, přečetl svědkovou výpověď z prvého ústního jednání čís. 12.167.
— viz též odvolání (důkazy a skutková zjištění).
— **§ 503 čís. 3 c. ř. s.:** není jím o sobě, že se odvolací soud ve svém rozsudku odchýlil od právního názoru, který vyslovil dříve ve zrušovacím usnesení čís. 11.377.
— **§ 503 čís. 4 c. ř. s.:** podle něho lze odvolací rozsudek napadati jen pro právní názor, o který jest rozsudek opřen, nikoliv pro právní názor ve zrušovacím usnesení, když odvolací soud, rozpoznav jeho mylnost, se v rozsudku od něho odchýlil čís. 11.377.
— nedolíčila-li strana v odvolání důvod nesprávného právního posouzení věci v určitém směru, nemůže v tomto směru uplatňovati nesprávné právní posouzení v dovolání, třebas odvolací soud přezkoumal (neprávem) právní posouzení věci prvým soudem i v onom směru čís. 11.478.
— nebylo-li přihlíženo k materiálním tuzemským zákonů čís. 12.185.
— viz též otázka právní či skutková?

Dovolená obchodního pomocníka (§ 17 zák. o obch. pom.); doba jejího nastoupení čís. 11.574.

Dovozné: úmluva »loco továrny« platí jen pro případ, že zboží jest skutečně dodáno z továrny; bylo-li dodáno ze skladiště továrny bližšího kupiteli, nemůže se prodatel na kupiteli domáhati zaplacení dovozného z továrny do skladiště čís. 11.970.

Dovozník viz dopravce.

Dozor ochranný: podle zákona čís. 44/1931 sb. z. a n. viz mládež.
— **rodičů nad dítětem** viz náhrada škody (§§ 1301, 1302 obč. zák.).

Dozorčí rada družstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.
— **schválení** viz obec.

Dožádaný soud: jest oprávněn ustanoviti nový rok k výslechu strany, jež se, nedostaviviši se k původně stanovenému roku k jejímu výslechu, dodatečně omluvila čís. 11.476.

Doživotní důchod viz důchod doživotní.

Dráha: povinné ručení viz náhrada škody dráhou.
— **místní** viz místní dráha.
— **Ústecko-Teplická** viz zaměstnanec železniční.

Dražba vnucená nemovitosti: povinnosti soudu povolujícího exekuci podle § 138 ex. ř. čís. 11.411.
— — pokud lze povoliti vnucenou dražbu nemovitosti stížené čekatelským právem čís. 11.526.
— — je-li vlastnictví dlužníkovo omezeno povinností odevzdati nemovitost jednomu z dítek, jest i dlužník oprávněn k rekursu proti povolení exekuce; pokud zákaz zcizení podle § 364 c) obč. zák. vadí i exekučnímu zcizení; byl-li zákaz zcizení zapsán před účinností třetí dílčí novely čís. 11.695.
— — osoba, v jejíž prospěch je poznamenán zákaz zcizení nemovitostí, jest oprávněna k rekursu do usnesení, jímž povolena vnucená dražba těchto nemovitostí čís. 11.959.
— — **dražební podmínky:** vymáhající věřitel má podle § 145 ex. ř. právo žádati, by byl vyzván k jich předložení čís. 12.192.
— — **vadium:** není zákonného zákazu, by za vadium v exekučním řízení nebyla přijata vinkulovaná vkladní knížka; není přestoupením úřední povinnosti soudce, že při úvaze podle § 56 c. ř. s. nepočítal s obtížemi, jež napotom nastaly při realisování vkladní knížky čís. 11.653.
— — **§ 171 ex. ř.:** i úvěrové hypoteky mohou býti vydražitelem převzaty započtením na nejvyšší podání, avšak jen co do jejich částí, o nichž bylo v přihlášce nebo při rozvrhovém roku prokázáno neb osvědčeno, že již vznikly čís. 11.507.

— — **§ 172 ex. ř.:** byly-li příspěvky do Úrazové pojišťovny dělnické již zajištěny zástavním právem na nemovitosti, není okolnost, že nebyly nejpozději při dražebním roku před započetím dražby ohlášeny, na závadu, by příspěvky nebyly přikázány v přednostním pořadí čís. 11.677.
— — **rok dražební:** hypotekární věřitel, jenž byl přítomen, měl býti tázán, zda podává odpor proti příklepu, třebaže se při dražbě nepřihlásil za kupěchtivého a nepodával čís. 11.422.
— — právo účastníka k rekursu, třebaže nepodal odpor proti příklepu, an příklep byl udělen ihned po pěti minutách po podání, aniž předcházelo poučení o odporu a aniž byli přítomní na odpor tázáni čís. 11.422.
— — měla-li se podle právoplatných dražebních podmínek konati dražba několika knihovních těles, a byly-li nemovitosti společně vyvolány a za jednotné podání příklepnuty, jde o vadu podle § 184 čís. 6, pokud se týče podle druhé věty prvního odstavce § 187 ex. ř. čís. 11.422.
— — k vadám, pro které jest odepříti příklep podle § 184 čís. 2, 3, 4, 6 a 7 ex. ř., má podle § 186 ex. ř. z úřadu přihlížeti i rekursní soud, předkládajíc, že o nich nabyl vědomosti opravným prostředkem podle zákona přípustným, nikoliv pochybeným, pokud se týče opozděným nebo podaným osobou, jíž nepřísluší právo k rekursu; účastníku, jenž nebyl při dražebním roku přítomen, ač byl o dražbě řádně zpraven, nepřísluší právo k rekursu proti usnesení o příklepu čís. 11.673.
— — **opětná dražba:** pro usnesení, jímž určen schodek a náhrada nákladů opětné dražby a jímž stanoveno ručení obmeškaného vydražitele, neplatí § 239/3 ex. ř. čís. 11.506.

rozvrh nejvyššího podání:

— — nebyl-li o rozvrhovém roku vyrozuměn hlavní závod knihovního věřitele, pro nějž byla pohledávka knihovně zajištěna, nýbrž jeho filiálka, nebyl rok proveden způsobem předepsaným v §§ 209, 210, 212 ex. ř. a bylo jej k rekursu knihovního věřitele zrušiti pro vadnost čís. 11.921.
— — **§ 210 ex. ř.:** ustanovení § 224 ex. ř. nevylučuje platnost předpisu § 210 ex. ř. pro ony nároky z kaučních hypotek, které vznikly do rozvrhu a jež při něm byly již známé a určitelné čís. 11.380.
— — co jest doložiti v přihlášce nedoplatků daně výdělkové, nemocenského, starobního a invalidního pojistného a úrazových příspěvků čís. 11.980.
— — za náležitý doklad veřejných dávek (nedoplatků pojistného podle zák. čís. 221/1924 sb. z. a n.) lze považovati jen listinu, zřízenou v předepsané formě osobami k tomu oprávněnými čís. 12.000.
— — není zapotřebí zvlášť přihlašovati nárok na poměrnou část fruktifikátních úroků čís. 12.011.
— — v přihlášce dávky z majetku v přednostním pořadí má berní úřad, není-li to zřejmo již z pozemkové knihy ani ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů, též doložiti, kdy byl doručen platební rozkaz a kdy se tudíž dávka (její poslední splátka) stala dospělou čís. 12.036.
— — **§ 211 ex. ř.:** předpis posledního odstavce má místo jen, chce-li věřitel svou pohledávku rozšířiti, změniti, nebo za jinou zaměniti, nebrání však tomu, by věřitel od některé účtované pohledávky i po rozvrhovém roku, a to i v řízení opravném neopustil čís. 11.980.
— — **zásady rozvrhu:** nebylo-li zástavní právo uvolněné zaplacením převedeno na jinou pohledávku, nemá knihovní věřitel nárok na uspokojení této pohledávky; byla-li přes to uspokojena, jest zadnější knihovní věřitel oprávněn domáhati se na něm vydání příslušné částky, třebas podal odporovou žalobu opožděně a třebas rozvrhové usnesení nabylo právní moci čís. 11.548.
— — **§ 216 ex. ř.:** útratám odhadu a dražby nemovitosti nepřísluší přednostní právo čís. 11.891.
— — — **čís. 1:** byla-li vnucená správa nemovitosti vedena jen ve prospěch jediného vym. věřitele, nelze výdaje a zálohy vnuceného správce přikázati z nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost

v přednostním pořadí podle § 216 čís. 1; vym. věřitel musí v tomto případě správní výdaje jím zapravené přihlásiti podle § 210 ex. ř. jako exekuční útraty a dostane se pak na ně z rozdělované podstaty podle § 218/2 ex. ř. v pořadí podle § 104 ex. ř.; nepřihlásil-li je ani před, ani při rozvrhovém roku, nelze k nim přihlížeti ani v tomto pořadí čís. 11.747.

— — — **čís. 2:** věcné ručení prodané nemovitosti za nedoplatky daní (pozemkové, domovní, činžovní a výdělkové) trvá, třebaže daně nebyly ještě předepsány a platební výzva se ještě nestala čís. 11.701.

— — — pokud dědická daň požívá přednostního práva na pozůstalostních nemovitostech; pozůstalostní nemovitosti ručí za dědický poplatek, i když nebyla ještě v době exekučního prodeje nemovitosti pozůstalost odevzdána čís. 11.701.

— — — **přednostní zástavní právo podle § 265 zák. čís. 76/1927** (§ 173 zák. čís. 221/1924): stačí, slouží-li nemovitost převážně provozování výdělečného podniku patřícího majiteli vydražené nemovitosti čís. 11.403.

— — — věcné ručení postihuje jen ideální podíl nemovitosti, patřící majiteli výdělečného podniku čís. 11.403.

— — — nemocenskému pojištění přísluší za týchž podmínek jako výdělkové dani čís. 11.403.

— — — příspěvkům do Úrazové pojišťovny dělnické přísluší přednostní zástavní právo za týchž podmínek jako výdělkové dani; byly-li již zajištěny zástavním právem na nemovitosti, není okolnost, že nebyly nejpozději při dražebním roku před početím dražby ohlášeny, na závadu, by příspěvky nebyly přikázány v přednostním pořadí čís. 11.677.

— — — bylo-li soudem prvé stolice přiznáno výdělkové dani přednostní pořadí, bylo tím již rozhodnuto o přednostním pořadí pohledávek Všeobecného pensijního ústavu, Okresní nemocenské pojišťovny a Úrazové pojišťovny dělnické na zadržených příspěvcích čís. 11.677.

— — — pojistnému podle zákona čís. 26/1929 sb. z. a n. přísluší přednostní právo v řízení exekučním, konkursním a vyrovnacím za týchž předpokladů jako výdělkové dani čís. 11.980.

— — — obytné domy, jež postavil zednický mistr na prodej a jež zatím pronajal, neslouží provozu jeho podniku čís. 12.054.

— — — nemovitost, sloužící jinak převážně k provozu kamenolomu a štěrkovišti, neslouží ani výlučně ani převážně cementářskému podniku dlužníkovu tím, že z ní bere písek k výrobě cementového zboží čís. 12.054.

— — — nevadí za všech okolností, že jen fysická část knihovního tělesa jest věnována výdělečnému podniku majitele a pro podnik ten zařízena; nedoplatkům příspěvků nemocenského, invalidního a starobního pojištění přísluší přednostní zástavní právo, slouží-li větší část knihovního tělesa stavebnímu podniku majitele čís. 12.159.

— — — věcné ručení za výdělkovou daň nepostihuje celou nemovitost, patří-li majiteli výdělečného podniku jen spoluvlastnické právo k ideální části nemovitosti čís. 12.159.

— — — **úroky (útraty):** knihovně nevložené úroky z knihovně zajištěné jistiny mohou býti uhraženy z nejvyššího podání jen v rámci jistoty pro vedlejší závazky čís. 11.303.

— — — bylo-li vtěleno zástavní právo pro úroky a pro úroky z úroků určité výše a kromě toho zástavní právo pro vedlejší závazky do určité výše čís. 11.624.

— — — nejde-li o splátky na dluh, učiněné za exekuce, nelze se dovolávati ustanovení § 216, posledního odstavce, ex. ř. čís. 11.679.

— — — úroky (dávky z majetku a z přírůstku na majetku) starší tří let od příklepu zpět počítajíc nepožívají pořadí jistiny; byly-li na nemovitosti zajištěny, přísluší jim jen pořadí podle knihovního zápisu čís. 11.701.

— — — útraty sporu, které vznikly vymáháním nároků, uvedených pod čís. 2 až 4 § 216 ex. ř., požívají téhož pořadí jako jistina, bez ohledu na to, zda kromě jistiny je zřízena i záruka pro vedlejší závazky čís. 12.152.

— — — útraty sporu požívají pořadí jistiny, i když dotyčný knihovní věřitel nebyl vymáhajícím věřitelem čís. 12.152.

— — — fruktifikátní úroky: netřeba přihlašovati nárok na poměrnou jejich část; nárok nezávisí na tom, zda pohledávka odkázaná na nejvyšší podání byla zúročitelná, čili nic; i přednostním pohledávkám knihovně nezajištěným přísluší poměrná část čís. 12.011.

— — **§ 222 ex. ř.** viz hypoteka simultanní.

— — **§ 224 ex. ř.** viz hypoteka kauční.

— — **§ 226 ex. ř.:** pokud k výměnku patří i náklad na pohřeb v místě obvyklý a na pomník čís. 12.078.

— — **§ 227 ex. ř.:** nájemce pozbyl nároku na vydání zbytku nejvyššího podání, jenž mu byl podle § 227/2 ex. ř. přikázán pod podmínkou, že dojde k předčasnému zrušení nájemní smlouvy vydražitelem, byla-li nájemní smlouva vydražitelem zrušena z důvodu, který by podle nájemní smlouvy byl i původního pronajímatele opravňoval ke zrušení smlouvy čís. 12.162.

— — **§ 231 ex. ř.:** pokud k návrhu na výplatu částek přikázaných v rozvrhovém usnesení jednotlivým oprávněným k hotovému zaplacení jest oprávněn i vydražitel čís. 11.753.

— — **odpor:** nebylo-li převodnímu poplatku odporováno z důvodu, že se přihlášený poplatek ve své celistvosti netýká jen vydražených nemovitostí, neměl první soud příčinu, by přezkoumal rozsah zavazenosti vydražených pozemků za přihlášený poplatek a nelze přihlédnouti k výtce, která byla v tomto směru učiněna teprve v rekursu čís. 11.980.

— — **odporový spor:** bylo-li vyřízení odporu poukázáno rozvrhovým usnesením na pořad práva, zůstává soudce rozepře příslušný pro žalobu u něho ve lhůtě podanou, i když napotom bylo rozvrhové usnesení rekursním soudem zrušeno a nařízen nový rok čís. 11.776.

— — **rekurs:** usnesení rekursního soudu, jímž o rekursu věřitele bylo rozhodnuto před uplynutím rekursní lhůty ohledně všech účastníků, oprávněných k rekursu, jest zmatečné podle § 477 čís. 4 c. ř. s. čís. 11.614.

— — jde o porušení velících předpisů zákona, byly-li přikázány starší než tříleté úroky v pořadí pohledávky a mimo rámec kauční hypoteky čís. 11.624.

— — nebyl-li některý ze zástavních věřitelů obeslán k rozvrhovému roku (§ 209 ex. ř.), dotýká se to jen jeho a nemůže si proto stěžovati jiný zástavní věřitel čís. 11.693.

— — lhůta k němu nemůže pro účastníka začíti dříve, než bylo doručeno rozvrhové usnesení jeho právnímu zástupci, který byl prozatímně připuštěn k jeho zastupování, aniž mu určena lhůta, a plnou moc předložil teprve s rekursem čís. 11.750.

— — **§ 236 ex. ř.:** v otázce, zda klid řízení v odporové rozepři brání provedení rozvrhového usnesení podle § 236/1 ex. ř. čili nic, třeba zjistiti, za jakých okolností, na jakou dobu a k jakému účelu byl ujednán čís. 11.753.

— — do usnesení podle § 236 ex. ř., jímž soud poukázal peněžní ústav, by srazil kolkové poplatky a poukázal je berním úřadu, jest přípustným rekurs čís. 12.229.

— — **§ 239 posl. odst. ex. ř.:** neplatí, netýká-li se mimořádný dovolací rekurs otázek, jež v §§ 209 až 235 ex. ř. jsou přikázány rozvrhovému řízení, nýbrž uplatňuje nezákonnost dražby, ježto byla předsevzata bez uvědomění dovolacího rekurenta, a domáhá se nové dražby čís. 11.505.

— — neplatí pro usnesení, jímž určeny schodek a náhrada nákladů opětné dražby nemovitostí a jímž stanoveno ručení obmeškalého vydražitele za tento schodek a za tyto náklady; lhostejno, že ono usnesení bylo vydáno pod týmž jednacím číslem spolu s usnesením o rozvrhu nejvyššího podání čís. 11.506.

— — jde-li o rozvrh zvláštní konkursní podstaty jednak ze správy domu, jednak ze zbytku kupní ceny za nemovitosti prodané z volné ruky, a byla-li vyloučena z rozvrhu pohledávka přihlášená za podstatu, ježto jest konkursní pohledávkou odkázanou na všeobecnou konkursní podstatu, jest mimořádný dovolací rekurs nepřípustný čís. 11.998.

— **vnucená movitostí:** při ní nemusí se vydražitelův zástupce vykázati veřejnou listinou neb ověřenou plnou mocí; stačí, že mu byla udělena ústní plná moc čís. 11.306.

— — neplatí § 215 c. ř. s.; platí zvláštní předpisy §§ 194 a 279 ex. ř. a odstavce 116 instrukce pro výkonné orgány; odvod přípustný podle § 292/2 c. ř. s.; obsah protokolu čís. 11.306.

— — právo povinného a účastníků k stížnosti na nezákonné provedení dražby; shledá-li exekuční soud závadu, může zrušiti dražbu a příklep; pokud může nařídíti i vrácení vydražených svršků vydražitelem; zadržovací právo vydražitele čís. 12.141.

Dresina viz náhrada škody dráhou (podle občanského zákonníka).

Drobní pachtýři viz zajištění půdy.

Drogista: nemá zásadně povinnost, by dal vždy zboží také přezkoumati chemickým odborníkem, zda není škodlivé čís. 12.187.

Družstvo viz společenstvo.

Držba: detence viz tamže.

— prozatímní opatření (§§ 454 a násl. c. ř. s.) viz tamže.

— knihovní není držbou skutečnou ve smyslu § 309 obč. zák. a neskytá posesorní ochranu čís. 11.629.

— **rušená:** pro pouhé ohrožení práva nelze žalovati o zdržení se rušebních činů a žalobce má zjevně zájem na bezodkladném určení svého práva (§ 228 c. ř. s.) čís. 12.090.

Důchod doživotní: byl-li před válkou ujednán místo kupní ceny, stihá zhoršení měnových poměrů zcizitele čís. 11.575.

— **invalidní** viz pokladna bratrská.

Důchodkové trestní řízení: stát neručí za úraz, který se přihodil členu komise provádějící domovní prohlídku podle důchodkového trestního zákona; přibráním obecního radního k domovní prohlídce nebyl založen soukromoprávní zmocněnecký poměr čís. 11.885.

Důkaz svědecký viz svědek.

— výslechem stran viz výslech stran.

— zkouškou krve viz dítě (manželský původ), otec nemanželský.

— znalecký viz znalec.

— v odvolacím řízení viz odvolání.

— oprávnění opravných stolic v rozlukovém řízení hodnotiti volně důkazy, provedené v první stolici čís. 11.348.

— porušení zásady bezprostřednosti neopakováním důkazu při změně soudce nezhojilo opomenutím výtky podle § 196 c. ř. s. čís. 11.524.

— nevytkla-li strana ihned v prvé stolici, že o jejím tvrzení byly soudem připuštěny důkazy jiné než jí navržené, nemůže toto opomenutí dohánětí v opravném řízení s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.316.

— strana nemůže s úspěchem uplatňovati jako vadu řízení, že nebyl připuštěn a proveden důkaz, jenž nebyl navržen jí, nýbrž odpůrcem čís. 12.042.

— provedení důkazu místním ohledáním s přibráním znalce po skončeném jednání podle § 193 c. ř. s. čís. 12.096.

— návrh ve smyslu § 308 c. ř. s. jest průvodním návrhem, pro nějž platí ustanovení § 179 c. ř. s.; uznaly-li oba nižší soudy souhlasně, že návrh byl učiněn patrně v úmyslu protáhnouti rozepři, nelze v tom spatřovati vadnost řízení a jde o souhlasná usnesení, takže další opravný prostředek není ani přípustný čís. 12.074.

Důkazní břímě: při uplatňování nároku na náhradu škody pro nesplnění nebo pro nenáležité splnění smlouvy čís. 11.499.

— v případě čl. 90 § 2 d) žel. přepr. ř. č. 144/1928 čís. 11.510.

— při nároku na náhradu škody z neohlášení k pensijnímu pojištění čís. 11.511.

— o vině dráhy, dopravováno-li zboží na otevřeném voze čís. 11.702.

— účastník odporovatelného právního jednání dlužníka nemusí důkaz, že o případném zkracovacím úmyslu dlužníka věděl nebo věděti musil, nabízeti i tehdy, zjistil-li to soud z důkazů vedených odporujícím věřitelem čís. 12.148.

— o zkrácení věřitele v případě § 2 čís. 3 a § 7 odp. ř. čís. 12.157.

— byla-li v době podpisu směnky bez rukojemské doložky uvedena již v adrese jména trasátů, tíží důkazní břímě, že majitel směnky byl oprávněn uvésti jméno podpisatele v adrese, majitele směnky čís. 12.233.

Dům: pokud neručí jeho majitel za úraz ze sesutí sněhu se střechy čís. 11.320.

Důvěra k zaměstnanci viz obchodní pomocník.

— **v pozemkovou knihu** viz kniha pozemková.

Důvěrníci: při smluvčím soudě viz honitba.

Důvěryhodnost (§ 2 e) zák. čís. 40/1922 sb. z. a n.) viz advokát.

Důvod dovolací, odvolací viz dovolání, odvolání.

— **rozluky, rozvodu** viz rozluka, rozvod.

— **vyviňovací** viz automobilový zákon, náhrada škody dráhou.

— **žalobního nároku** viz rozsudek mezitímní.

Edikt dražební viz dražba vnucená nemovitosti.

Elektrické světlo: používání nájemníkem čís. 11.359.

Elektrisace soustavná (zákon ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n.) toho, kdo se domáhá na všeužitečném elektrickém podniku náhrady škody, jež mu vznikla zřízením elektrického díla (věže) na rostlinách v jeho zahradě, nestíhá spoluzavinění na škodě z důvodu, že neupozornil elektrický podnik na mimořádnost případu, záležející v tom, že má ve své zahradě, kde byla postavena věž, velmi cenné druhy rostlin čís. 12.241.

— pachtýř zahrady nebyl bez zvláštního zmocnění zástupcem majitele zahrady; oznámení stavby a vyzvání učiněné pachtýři nemá účinku proti majiteli zahrady a nemůže nahraditi oznámení a vyzvání, jež se mělo státi k němu čís. 12.241.

Elektromotor: dodání jeho »s uvedením v chod«; povinnosti dodavatele čís. 12.041.

Erár viz stát.

Erární účty ve smyslu patentu ze dne 16. ledna 1786, čís. 516 sb. z. s.: čís. 12.073.

Evikce: lhůta podle § 933 obč. zák. viz tamže.

Excindační žaloba viz žaloba podle § 37 ex. ř.

Exekuce: maření exekuce viz tamže.

— — v pozemkové reformě viz pozemková reforma.

— — nejde o samostatnou novou exekuci, nýbrž o pokračování v původní exekuci, učinil-li vymáhající věřitel po vyšetření bydliště povinného proti němu nový návrh na povolení mobilární exekuce čís. 11.978.

— — **§ 1 ex. ř. čís. 1:** i opožděné dovolání má právní účinky vytčené v § 503/3 c. ř. s., pokud nebylo z toho důvodu právoplatně odmítnuto čís. 11.542.

— — — vykonatelnost usnesení o exekučních útratách jest odvozována z exekučního titulu, na jehož základě bylo zahájeno exekuční řízení; není-li vykonatelným usnesení, jež bylo původním exekučním titulem, není vykonatelným ani usnesení, určující útraty exekučního řízení čís. 11.805.

— — — vykonatelnosti usnesení v exekučním řízení nebrání, že nenabylo ještě právní moci; v exekuci lze pokračovati k vydobytí exekučních útrat, třebaže usnesení určující útraty nebylo povinnému doručeno čís. 11.978.

— — — **čís. 2:** dokud nebyla právoplatně rozhodnuta otázka, zda námitky proti směnečnému platebnímu příkazu byly podány včas čili nic, nelze na jeho základě povoliti uhražovací exekuci čís. 11.845.

— — — soudním smírem, jímž námitky proti směn. plat. příkazu byly vzaty zpět, stal se směn. plat. příkaz právoplatný čís. 11.898.

— — — **čís. 3:** pro povolení exekuce na základě upomínacího platebního rozkazu jest bez významu, že platební rozkaz nemohl býti doručen solidárnímu spoludlužníku čís. 11.834.

— — — **čís. 5:** pokud jest vykonatelný soudní smír sepsaný kancelářským úředníkem o rozdělení společného majetku manželů a o určení výživného pro manželku čís. 11.719.

— — — **čís. 12:** »zvláštními předpisy« (§ 93/2 vl. nař. č. 8/1928) jsou předpisy ex. ř., zejména předpisy §§ 3 a 54/2 ex. ř.; je-li podle exekučního titulu správního úřadu obec povinna plniti straně; povolení exekuce jen, předloženo-li potvrzení rozhodujícího úřadu o vykonatelnosti; při exekuci na peněžité pohledávky obce vyžaduje se i prohlášení příslušného správního úřadu podle § 5 nař. min. spr. čís. 153/1897 ř. z. čís. 11.475.

— — — **čís. 13, 19:** exekučnímu soudu nepřísluší zkoumati, z jakého důvodu jsou osoby, uvedené ve výkazu nedoplatků, povinny platiti daně, ani, zda výkaz nedoplatků jest po hmotněprávní stránce správný, čili nic čís. 11.596.

— — — podle výkazu nedoplatků pensijního ústavu lze povoliti exekuci nejen pro příspěvek s úrokem, nýbrž i pro výlohy pensijního ústavu, jež jest povinný zavázán nahraditi podle § 96 statutu pojišťovacího ústavu; nesprávnost předpisu výloh může povinný uplatňovati jen pořadem správním čís. 11.663.

— — — i výkazy nedoplatků jsou exekučním titulem pro dobývání poplatků, pokud jest jejich vykonatelnost potvrzena, nebo jinak nepochybná čís. 12.021.

— — — potvrzení berního úřadu o pravoplatnosti, o vykonatelnosti a o doručení platebního rozkazu spadá do příslušnosti berního úřadu; jde o veřejnou listinu, jež jest pro soud plným důkazem podle § 292 c. ř. s.; poplatky lze dobývati i na základě výkazů nedoplatků, pokud jsou vykonatelné; je-li vykonatelnost potvrzena příslušným úřadem, jest i výkaz nedoplatků exekučním titulem, třebas by z jeho obsahu neplynulo, zda jsou splněny podmínky vykonatelnosti předepsané zvláštními zákony čís. 12.010.

— — **§ 3 ex. ř.:** pokud lze při povolení exekuce přihlížeti z úřadu i v rekursním řízení k tomu, že vyrovnání o jmění povinného ještě trvá, pokud se týče, že vymáhaná pohledávka je zasažena právoplatně potvrzeným vyrovnáním čís. 11.963.

— — **§ 4 ex. ř.** viz příslušnost podle §§ 4, 18 ex. ř.

— — **§ 7 ex. ř.:** vymáhající věřitel jest oprávněn požadovati placení jen ve měně, na níž zní exekuční titul čís. 11.442.

— — pariční lhůta ve soudním smíru pro jistinu i pro útraty; pokud pariční lhůta ku placení útrat počíná teprve dnem, kdy byl povinný o jejich výši uvědoměn čís. 11.893.

— — byla-li povolena exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti nepatřící prý povinnému, nýbrž třetí osobě téhož jména; oprávněnost, ale neopodstatněnost rekursu této osoby čís. 11.902.

— — kdy počíná lhůta k placení útrat, je-li napaden jen výrok rozsudku prvé stolice o útratách čís. 11.994.

— — **§ 8 ex. ř.:** pokud výkon nároku na vystavení kupní smlouvy způsobilé ke vkladu vlastnictví není závislým na vzájemném plnění trhové ceny čís. 11.612.

— — pokud jest i odsouzení povinného k náhradě útrat závislé na vzájemném plnění vymáhajícího věřitele čís. 11.820.

— — **§ 9 ex. ř.:** je-li prokázáno odevzdací listinou, že závazek z exekučního titulu přešel na osobu, proti níž jest navržena exekuce, jest pro vym. věřitele nerozhodným odchylný obsah dědické dohody, není-li v odevzdací listině vysloveno, že vym. věřitel k této dědické dohodě přistoupil, buď výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.) čís. 11.884.

— — pokud usnesením o odevzdání pozůstalosti jure crediti, jest prokázán přechod dluhu na přejímatele pozůstalosti čís. 11.947.

— — **§ 11 ex. ř.:** zní-li formálně bezvadný výkaz nedoplatků berního úřadu proti fysickým osobám, nikoliv proti firmě zastoupené těmito osobami jako veřejnými společníky, ale s dodatkem »za firmu«, jest povoliti exekuci bez ohledu na tento dodatek čís. 11.596.

— — pro posouzení přípustnosti exekuce proti vystoupivšímu společníku protokolované veřejné obchodní společnosti, proti níž zní exekuční titul, přichází v úvahu jen doba, kdy vystoupení bylo zapsáno v obchodním rejstříku a uveřejněno, nikoliv doba skutečného vystoupení; toto přichází v úvahu jen, bylo-li vymáhajícímu věřiteli známo; okolnost, že zápis vystoupení byl povolen již před vznikem exekučního titulu, avšak nedopatřením soudu proveden teprve po něm, jest nerozhodná čís. 12.047.

— — **§ 14 ex. ř.:** povolení exekuce na další vklady povinného u poštovní spořitelny na témže účtě; nevadí, že exekuce dříve povolená byla k návrhu povinného odložena čís. 11.642.

— — otázku, zda jde o zbytečné hromadění exekučních návrhů jest vždy posuzovati podle okolností případu a míti na zřeteli, že vym. věřitel má právo, by jeho pohledávka byla uspokojena ze jmění povinného co nejdříve; nelze mu upříti právo, by za exekuce na movitosti, z jichž prodeje nemohl za daných okolností očekávati brzké uspokojení, podal nový exekuční návrh na zabavení a přikázání pohledávky povinného čís. 12.031.

— — touž exekuci pro touž pohledávku nelze povoliti po druhé ani ve prospěch postupníka, jenž nabyl vymáhané pohledávky po povolení exekuce k jejímu vydobytí; podle § 14 ex. ř. není dovoleno opětovné povolení téhož způsobu exekuce čís. 12.083.

— — **§ 15 ex. ř.:** exekuce proti obci na základě rozhodnutí správního úřadu čís. 11.475.

— — **§ 18 ex. ř.** viz příslušnost podle §§ 4, 18 ex. ř.

— — **§ 25 ex. ř.:** platiti výkonnému orgánu lze od okamžiku, kdy ho došel příkaz ku provedení prvého exekučního výkonu čís. 11.400.

— — **§§ 35—37 ex. ř.** viz žaloba podle §§ 35, 36, 37 ex. ř.

— — **§ 39 ex. ř.:** zrušení exekuce povolené za vyrovnacího řízení o dlužníkově jmění může se dlužník domáhati jen žádostí podle § 39 čís. 2 ex. ř., nikoliv žalobou čís. 11.395.

— — žalobě, jíž se domáháno rozsudku, že vnucený vklad zástavního práva jest neplatný a že jest žalovaný (vym. věřitel) povinen svoliti k jeho výmazu, nelze vyhověti, dokud není odstraněn rozsudek, na jehož základě byl sporný vklad povolen a jenž zní proti žalobci, byl mu také doručen a nabyl proti němu formální právomoci čís. 11.481.

— — — **čís. 1:** žalobu podle § 61 knih. zák. jest vyříditi pořadem práva, i když se jí napadá exekučně zřízené zástavní právo čís. 12.227.

— — — **čís. 2:** byla-li povolena exekuce po zahájení vyrovnacího řízení na dlužníkových věcech nebo právech pro pohledávky, které nemají přednostní právo; povinnost rekursního soudu zkoumati, zda jsou tu předpoklady přednostní pohledávky podle § 26 čís. 3 vyr. ř. čís. 11.800.

— — **§ 40 ex. ř.:** vyhovění návrhu dlužníka na zrušení exekuce není na závadu, že dlužník své tvrzení o zaplacení vymáhané pohledávky nedoložil, nevyjádřil-li se vymáhající věřitel o tomto návrhu v dané mu lhůtě čís. 11.817.

— — pokud jest návrh povinné okresní nemocenské pojišťovny na zrušení exekuce, an vymáhaný nárok zanikl podle § 95 odst. 1 čís. 2 zák. o soc. poj., odkázati na pořad práva čís. 11.906.

— — **§§ 42 a násl. ex. ř.** viz odklad exekuce.

— — **§§ 47 a násl. ex. ř.** viz přísaha vyjevovací.

— — **§ 54 ex. ř. čís. 3:** náležitosti návrhu na povolení exekuce na dlužníkův nárok na povinný díl čís. 11.456.

— — jest již v návrhu na povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva uvésti, že a proč poznámka zákazu zcizení a zatížení, záznamu podle knihovního stavu na dlužníkově nemovitosti, nevadí povolení exekuce čís. 11.459.

— — pokud nevyhovuje úprava návrhu na zabavení společenských práv povinného čís. 11.678.

— — předpis platí při povolení exekuce na základě cizozemského exekučního titulu čís. 11.908.

— — návrh na povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva bez udání, zda je navržen vklad, či záznam, jest jako nedostatečný zamítnouti; předběžné vyřízení návrhu podle §§ 84 c. ř. s., 78 ex. ř. nemá tu místa čís. 12.203.

— — zkoumání, zda jde o pohledávku s přednostním právem (§ 12 vyr. ř.), se děje na základě návrhu na povolení exekuce; neuvedl-li vym. věřitel tento předpoklad, nelze tento věcný nedostatek dohánětí v opravném řízení čís. 11.963.

— — **odst. 2.:** předpis jest právem vížícím; má-li býti povolena exekuce na základě výroku trestního soudu o nákladech trestního řízení, musí k exekučnímu návrhu býti připojen nález trestního soudu opatřený potvrzením právní moci, i když trestní soud jest zároveň soudem exekučním; nestačí potvrzení soudní kanceláře; nebylo-li vyhověno předpisu § 54/2 ex. ř., nejde o formální vadu podání podle §§ 84, 85 c. ř. s., nýbrž o věcnou vadu exekučního návrhu, jež má v zápětí jeho zamítnutí čís. 11.933.

— — **§ 65 ex. ř.** viz stížnost (v exekučním řízení).

— — **§ 66 ex. ř.:** předpis má na mysli jen zvláštní poukazy, jak jest provésti jednotlivé úkony exekuční, nevztahuje se však na usnesení exekučního soudu, vydané v jeho vlastní právomoci, jímž se zahajuje výkon povolené exekuce a jímž jest zároveň rozhodováno i o přípustnosti výkonu samého čís. 12.013.

— — **§ 67 ex. ř.:** vykonatelnosti usnesení v exekučním řízení nebrání, že nenabylo právní moci; v exekuci lze pokračovati k vydobytí útrat, třebaže usnesení určující útraty nebylo povinnému doručeno čís. 11.978.

— — **§ 68 ex. ř.** viz stížnost (v exekučním řízení).

— — **§§ 74 a násl. ex. ř.** viz útraty exekuce.

— — **§§ 79 a násl. ex. ř.:** exekuci k zajištění nelze povoliti na základě cizozemského exekučního titulu; to platí i o exekučních titulech říšskoněmeckých čís. 11.468.

— — říšskoněmecký rozsudek pro zmeškání není v tuzemsku vykonatelný, nebyla-li žalovanému doručena žaloba s obsílkou, nýbrž jen vyzvání, by převzal spis německého soudu bez bližšího označení, co obsahuje; nejde o vstup žalovaného do sporu, byl-li podán proti rozsudku jeho jménem odpor osobou, jež nebyla vykázána jako jeho plnomocník; lhostejno, že k jednání o odporu byl obeslán žalovaný k rukám tohoto svého domnělého zástupce a napotom i žalovaný sám, nedostavili-li se k tomuto jednání ani žalovaný, ani jeho zástupce čís. 11.609.

— — otázka příslušnosti říšskoněmeckého soudu podle tuzemského práva musí býti posuzována zdejším soudem samostatně a zdejší soud není při tom vázán rozhodnutím říšskoněm. soudu o příslušnosti, určené podle říšskoněm. práva čís. 11.683, 11.992, 11.995, 12.038; — lhostejno, zda použité právní pravidlo o příslušnosti (podle majetku) jest v tuzemském i v německém právu stejné; zdejší soud nezkoumá příslušnost říšskoněm. soudu jen abstraktně, t. j. jen potud, zda se liší německé právo v této otázce od práva tuzemského čís. 11.683.

— — lze povoliti exekuci k vydobytí (peněžité) pohledávky pruského státu čís. 11.684.

— — exekuce může býti povolena jen, vyplývá-li z exekučního návrhu a z příloh k němu připojených, že věc mohla býti zahájena v cizím státě podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti čís. 11.908.

— — bylo-li potvrzení říšsko-něm. soudu o doručení žaloby s obsílkou opatřeno aspoň úřední pečetí, je doručení prokázáno, třebaže schází legalisace potvrzení, a není třeba, by soud zkoumal i doručenku o žalobě a podpis žalovaného na ní; důkaz o opaku lze vésti jen odporem proti exekuci podle § 83 ex. ř., nikoli rekursem proti povolení exekuce čís. 11.971.

— — k průkazu právní moci říšskoněm. rozsudku stačí, předložil-li vym. věřitel potvrzení říšskoněm. soudu na rozsudku, že nabyl moci práva; není třeba, by s návrhem na povolení exekuce byl podán i výkaz o doručení rozsudku povinnému, důkaz o opaku jen odporem podle § 83 ex. ř. čís. 11.971.

— — je rozhodné, zda měl povinný nárok v Německu, aniž záleží na tom, zda povinný podal žalobu k uskutečnění tohoto nároku čís. 11.992.

— — zameškání roku před říšskoněm. soudem neznamená doznání příslušnosti tohoto soudu; za průkaz této příslušnosti nelze považovati pouhé vlastní tvrzení vymáhajícího věřitele v žalobě čís. 11.992.

— — zda povinný má v Německu nárok (§ 99 j. n.), jest posouditi podle říšskoněm. práva potud, pokud tímto právem jest nárok určen; k průkazu nároku nestačí potvrzení říšsko-něm. soudu, že nárok povinného plynul ze žalobního přednesu, jenž platí za doznaný následkem jeho zmeškání čís. 11.992.

— — podmínku § 80 čís. 1 ex. ř. musí vym. věřitel prokázati již v exekučním návrhu čís. 11.995, 12.038.

— — o předpis § 101 j. n. nelze opříti příslušnost cizozemského soudu k vydání exekučního titulu závazného pro zdejší soudy čís. 11.995.

— — není vyloučeno, že i obsahem cizozemského rozsudku může býti prokázána příslušnost cizozemského soudu podle tuzemského zákona; říšskoněm. rozsudkem, v němž je příslušnost říšskoněm. soudu pro určovací žalobu, že povinný jest zavázán zhodnotiti pohledávku vym. věřitele, opřeno o to, že nárok na zhodnocení má býti uplatněn v místě obtížené věci, není prokázáno sudiště podle § 99 j. n., ani podle §§ 81 a 91 j. n. čís. 12.038.

— — otázka příslušnosti cizozemského soudu podle tuzemských zákonů může býti přezkoumána rekursním soudem jen na základě skutkového stavu vzatého za základ prvým soudem; rekursní soud není povinen, by z úřadu zkoumal, zda tu není jiný než uplatněný důvod příslušnosti čís. 12.038.

— — podle vládní vyhl. čís. 131/1924 sb. z. a n. není v Německu zaručena vykonatelnost všech usnesení ve smyslu § 1 čís. 1 ex. ř. bez rozdílu, nýbrž jen těch, jimiž jest spor o nárok vyřízen (právoplatně skončen) a těch, jež byla vydána na základě řízení, které umožnilo oběma stranám slyšení ve smyslu § 328 čís. 2 něm. c. ř. s. čís. 12.149.

— — pokud jest vykonatelné v tuzemsku usnesení říšskoněmeckého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo povinnému uloženo prozatímní výživné za manželského sporu čís. 12.149.

— — **§§ 87 a násl. ex. ř.:** nelze vésti na námořní lodi čís. 11.741.

— — usnesení, jímž rozhodnuto o povolení exekuce na movitosti i o povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti, lze napadati jednotným rekursem ve lhůtě čtrnáctidenní čís. 11.834.

— — byla-li povolena exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti nepatřící prý povinnému, nýbrž třetí osobě téhož jména, jest sice tato osoba oprávněna k rekursu, ale její rekurs není opodstatněn, nejsa vhodným prostředkem k obhájení jejích tvrzených práv čís. 11.902.

— — návrh na povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva bez udání, zda je navržen vklad, či záznam, jest jako nedostatečný zamítnouti; předběžné vyřízení návrhu nařízením opravy podle §§ 84 c. ř. s., 78 ex. ř. nemá tu místa čís. 12.203.

— — **§§ 97 a násl. ex. ř.** viz správa vnucená.

— — **§§ 133 a násl. ex. ř.** viz dražba vnucená nemovitosti.

— — **podle §§ 249 a násl. ex. ř.:** exekuční prodej viz dražba vnucená movitostí, prodej z volné ruky, prodejové řízení.

— — příslušnost k žalobě podle § 258 ex. ř. viz příslušnost podle § 258 ex. ř.

— — uhasnutí zástavního práva podle § 256 ex. ř. viz prodejové řízení.
— — nejde o samostatnou novou exekuci, nýbrž o pokračování v původní exekuci, učinil-li vymáhající věřitel po vyšetření bydliště povinného proti němu nový návrh na povolení mobilární exekuce čís. 11.978.
— — na stavby na cizím pozemku, nezapsané do pozemkové knihy, lze vésti exekuci podle předpisů o exekuci na nemovitosti v pozemkové knize nezapsané, nikoliv podle předpisů o exekuci na věci movité čís. 12.070.
— — **vyloučení z exekuce:** pokud nejsou vyloučeny z exekuce proti architektu fotografie architektonických děl jím provedených čís. 12.134.
— — pokud podle dv. dekr. čís. 1086/1814 sb. z. s. jest z exekuce vyloučen automobil, jehož povinný potřebuje ke splnění smlouvy s vojenskou správou o stavbě kasáren čís. 12.134.
— — **§ 251 ex. ř.:** předpis nepřichází v úvahu při exekuci na požární náhradu za shořelé svršky čís. 11.501.
— — není závady, by soud nevyloučil zabavené předměty z exekuce podle § 251 čís. 5 ex. ř., ač povinný navrhoval vyloučení podle § 251 čís. 6 ex. ř. čís. 11.927.
— — předměty vyňaté podle § 251 ex. ř. z exekuce nemohou býti postiženy ani prozatímním opatřením čís. 12.183.
— — — **čís. 1:** pro posouzení, zda zabavené věci jsou povinnému, po případě jeho rodinným členům (a čeledi), žijícím s ním ve společné domácnosti, nevyhnutelně potřebné, jest rozhodná doba jejich zabavení čís. 11.607.
— — — mezi rodinné členy povinného nelze čítati dospělého syna povinného, který má samostatné povolání a vlastní rodinu, byť byl toho času bez zaměstnání a uchyloval se tu do domácnosti povinného čís. 11.607.
— — — mezi členy rodiny povinného lze čítati osoby, uvedené v § 40 obč. zák. jen, pokud tvoří s povinným skutečně rodinné společenství v době výkonu exekuce čís. 11.607.
— — — **čís. 5:** obchodním podnikem je podnik, u něhož předmětem obchodování jsou věci; živnost, jejímž předmětem zpeněžení jsou osobní odborné znalosti a vědomosti majitele živnosti, je povoláním duševním ve smyslu § 251 čís. 5 ex. ř.; pokud podnik povinného provozujícího komisionářství se smíšeným zbožím ve velkém, jest duševním zaměstnáním ve smyslu § 251 čís. 5 ex. ř. čís. 11.927.
— — — vyloučeny z exekuce jsou jen předměty, jichž povinný potřebuje pro sebe, nikoliv předměty, jichž potřebuje pro své případné pomocníky čís. 12.134.
— — — předměty potřebné k výkonu povolání architekta, který se zaměstnává hlavně vypracováním projektů pozemních staveb čís. 12.134.
— — — nepodal-li vymáhající věřitel proti usnesení, jímž byly zlaté hodinky povinného vyloučeny z exekuce, rekurs, nýbrž učinil-li návrh, by byl nařízen opětný výkon mobilární exekuce zabavením těchto zlatých hodinek, uváděje, že povinný k informaci o čase nepotřebuje zlaté hodinky, a že jest ochoten dáti mu jiné dobře jdoucí spolehlivé hodinky, kteroužto ochotu nevyslovil ve svém vyjádření o návrhu na povolení exekuce, nelze tomu novému návrhu vymáhajícího věřitele vyhověti čís. 12.179.
— — — **čís. 6:** předměty, jež slouží k tomu, by mohl dlužník svůj byt se zařízením pronajati, nelze vyloučiti z exekuce, třebaže se dlužník zavázal obstarávati osobně úklid pronajatých místností čís. 11.981.
— — — není-li řemeslo nebo maloživnost výhradným zdrojem výdělku povinného proto, že provozuje jiný podnik ve velkém, jenž není chráněn ustanovením § 251 ex. ř., není povinný řemeslníkem, ani maloživnostníkem ve smyslu § 251 čís. 6 ex. ř. čís. 12.070.
— — — nevybočuje-li výdělečná činnost dlužníka, zahrnující v sobě stavební zámečnictví, vodovodní instalaterství a správkárnu aut, ve svém celku z rozsahu drobné živnosti, nebrání právoplatné vyloučení strojního zařízení potřebného pro stavební zámečnictví a vodovodní instalaterství, by z exekuce nebyl vyloučen i stroj, jehož jest třeba pro správkárnu aut čís. 12.118.
— — — vůz kočujících artistů, jenž neslouží jen k obývání, nýbrž i k přepravě stánků se zařízením (Schaubuden), jest vyloučen z exekuce čís. 12.183.
— — **§ 252 ex. ř.** viz příslušenství.
— — **§ 261 ex. ř.:** za placení dluhu lze pokládati odebrání hotovosti výkonným orgánem a její odevzdání vym. věřiteli jen, je-li nárok exekučně vymáhán právem; není-li tomu tak, má dlužník nárok podle § 1435 obč. zák., jejž lze uplatňovati započtením čís. 11.662.
— — **§§ 290 a násl. ex. ř.:** přikázání pohledávky viz tamže.
— — poddlužník (právo jeho k rekursu) viz poddlužník.
— — exekuce na vkladní knížku viz knížka vkladní.
— — exekuce na pohledávky proti státu viz stát.
— — pokud lze ji vésti na nárok povinného na vyplácení státní podpory povolené ve formě pětadvacetiletého příspěvku podle § 27 odst. 1 čís. 2 zákona o stav. ruchu čís. 45/1922 čís. 11.343.
— — nebyla-li v usnesení o zabavení nároku doručeném poddlužníkovi výslovná zápověď plnění, nebylo zabavení vykonáno; lhostejno, že poddlužník měl za to, že doručené mu usnesení obsahuje mlčky i zápověď plnění čís. 11.387.
— — k vydobytí nároku, by dlužník platil složením k soudu (§ 1425 obč. zák.), jsou přípustné veškeré exekuční prostředky hodící se k vydobytí peněžitých pohledávek s tou úchylkou, že vnuceně vydobyté částky nelze použíti k uspokojení věřitele, nýbrž k složení na soudě čís. 11.497.
— — byla-li povolena exekuce na útraty sporu, než ještě byly soudem přisouzeny, vztahuje se soudní zápověď a nabyté zástavní právo i na útraty soudem dodatečně přisouzené čís. 11.583.
— — návrh na povolení exekuce opětným zabavením téže pohledávky pro týž nárok jest zamítnouti, nikoliv odmítnouti (pro věc právoplatně rozsouzenou) čís. 11.583.
— — notářská komora není účastnicí řízení o exekuci na notářskou kauci čís 11.787.
— — zápověď poddlužníku je podstatnou částí usnesení povolujícího exekuci a nemá jen ráz informativní; její doslov musí býti ve shodě s usnesením o povoleném zabavení pohledávky; týkala-li se povšechně platů, jež měl poddlužník dlužníku vypláceti, nikoliv jen těch platů, jež byly povolujícím usnesením zabaveny, jde o vadu hmotněprávní, jíž nelze odstraniti podle § 85 c. ř. s. a § 89 jedn. ř. čís. 12.230.
— — **vyloučení z exekuce:** odměn podnikatelů poštovních jízd čís. 11.305.
— — při exekuci na požární náhradu za shořelé svršky nedopadá § 290 ex. ř., v němž jsou nároky, jež nemohou býti zabaveny, uvedeny výčetmo čís. 11.501.
— — předpisu druhého odstavce § 291 ex. ř. nelze použíti, nemá-li povinný (úpadce) z pojišťovací smlouvy nárok na vyplácení důchodu, nýbrž nárok na vyplacení jistiny čís. 11.972.
— — **exekuce na platy** (zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n.): ustanovení čl. II. zák. čís. 75/1888 ř. zák., pokud vyslovuje částečnou nezabavitelnost výživného, jež poskytují spolky svým členům, nebylo zrušeno § 6 zák. čís. 314/1920 v doslovu zák. čís. 177/1924; podpora v nezaměstnanosti se státním příspěvkem jest zabavitelná čís. 11.528.
— — výhody, stanovené v druhém odstavci § 2 zák. v doslovu zákona čís. 177/1924 pro pohledávky výživného, se nevztahují na nárok na náhradu výloh, jež vznikly Českému zemskému fondu ošetřováním povinného v ústavu pro choromyslné čís. 11.617.
— — předpisů zákona čís. 116/1932 sb. z. a n. o exekuci na podpory v nezaměstnanosti jest použíti, třebaže exekuční návrh byl podán před vydáním tohoto zákona čís. 11.976.
— — má-li dlužník kromě nynějšího služebního platu ještě roční důchod nezabavitelný podle § 46 zák. čís. 26/1929, jest tento důchod čítati do

existenčního minima, jež musí povinnému podle § 1 zák. čís. 314/1920 zůstati za všech okolností volným čís. 12.108.

— — **§ 320 ex. ř.:** rekursní lhůta při povolení exekuce zabavením pohledávky knihovně zajištěné jest osmidenní čís. 11.597.

— — **§§ 325 a násl. ex. ř.:** jest lhostejno, zda zabavovaný nárok dlužníka záleží jen v právu na vydání nemovité věci, či v právu na převedení vlastnictví k ní; zpeněžení zabaveného nároku prodejem z volné ruky jest nepřípustné čís. 11.874.

— — na spořitelní vkladní knížku, jsoucí v soudní úschově, nelze vésti exekuci podle §§ 253, 259 a 262 ex. ř., ani podle § 296/1 ex. ř., nýbrž jen podle §§ 325 a násl. ex. ř. čís. 12.013.

— — **§ 331 ex. ř.:** přípustnost exekuce zabavením dlužníkova práva na vydání vypořádacího podílu členského a vypořádacího vkladu čekatelského, složeného jako záloha na rodinný domek, který by připadl dlužníku při odchodu ze stavebního družstva čís. 11.405.

— — poddlužník jest oprávněn (§ 294 odst. 4 ex. ř.) napadati usnesení povolující exekuci podle § 331 ex. ř. čís. 11.433.

— — způsobilým předmětem exekuce k vydobytí peněžitých pohledávek jsou jen zcizitelná a zpeněžitelná majetková práva; takovým právem není nárok kupitelův proti prodateli na výmaz dluhů váznoucích na prodané nemovitosti a na zavedení knihovního pořádku převodem vlastnického práva na kupitele čís. 11.433.

— — právo, jehož nabyl dlužník jako vlastník nemovitosti podle § 53 knih. zák. poznámkou pořadí pro určitou pohledávku, není zabavitelné právě tak, jako nemůže býti předmětem exekuce nárok dlužníka na přijmutí výměru o povolení tohoto zápisu čís. 11.569.

— — nárok povinného na vydání výmazné kvitance co do nevyčerpané části úvěrní pohledávky zajištěné pro poddlužníka na nemovitostech povinného není způsobilým předmětem exekuce pro peněžité pohledávky; oprávnění dlužníka jako vlastníka hypoteky převésti na základě kvitance zástavní právo váznoucí pro pohledávku poddlužníka na jinou pohledávku, jest jeho osobním, výlučně jen jemu příslušejícím právem, jež nelze postihnouti exekucí čís. 11.641.

— — nájem, požívající ochrany nájemců, není nezpeněžitelný a může býti předmětem exekuce čís. 11.816.

— — soud, rozhodující o návrhu na povolení exekuce na dlužníkovou živnostenskou koncesi, není oprávněn zamítnouti návrh z důvodu, že má zpeněžení podle svého (nepřípustného) šetření za nedovolené čís. 11.871.

— — nelze povoliti exekuci na užívací právo povinného ve smyslu § 504 obč. zák. čís. 12.205.

— — k vydobytí peněžité pohledávky nelze povoliti exekuci na vlastnické (spoluvlastnické) právo k nemovitostem, ani na jednotlivá oprávnění z tohoto práva prýštící, pokud by se po rozdělení jmění nestala likvidními, nebo neměla samostatnou hospodářskou hodnotu, nýbrž lze tu povoliti exekuci jen na věc samu čís. 12.232.

— — pokud nelze vyhověti návrhu na povolení exekuce zabavením převoditelného a zpeněžitelného prý nároku povinného ze záruky poddlužníka, že uspokojí všechny věřitele povinného čís. 12.237.

— — **podle § 353 ex. ř.:** byl-li vymáhající věřitel podle § 353 odst. 1 ex. ř. zmocněn, by na náklad povinného provedl knihovní výmazy, a bylo-li povinnému uloženo podle § 353 odst. 2 ex. ř., by napřed zaplatil náklad s tím spojený, neřídí se výše tohoto nákladu hodnotou pozemku, jenž má býti odevzdán bez dluhu, nýbrž výší pohledávek, jimiž jest zatížen a jež mají býti vymazány čís. 11.668.

— — **podle § 355 ex. ř.:** při exekuci k vymožení opomenutí uloženého prozatímním opatřením, má se soud, u něhož byla exekuce navržena, omeziti na to, že povolí exekuci; peněžitá pokuta nebo vazba mohou býti uloženy pro zapovězené činy, které byly vykonané teprve po povolení exekuce, a náleží je uložiti exekučnímu soudu, u něhož jest i podati k tomu směřující návrh čís. 11.441.

— — **podle § 367 ex. ř.:** na základě právoplatného rozsudku, jímž byl žalovaný uznán povinným vystaviti žalobci kupní smlouvu způsobilou ke vkladu vlastnictví na nemovitost ve prospěch žalobce, lze navrhnouti exekuci vnuceným vkladem vlastnického práva pro žalobce na nemovitost; pokud exekuce není závislá na vzájemném plnění trhové ceny čís. 11.612.

— **zajišťovací:** knihovním záznamem podle § 38 písm. c) knih. zák. viz knihovní záznam.

— — žádáno-li o její povolení u exekučního soudu návrhem, v němž bylo osvědčeno nebezpečí zmaření nebo značného stížení dobytí peněžité pohledávky, nemusí býti k návrhu přiloženo potvrzení, že proti exekučnímu titulu bylo podáno odvolání (dovolání) čís. 11.434.

— — přípustnost její není vyloučena tím, že jde o pohledávku alternativní, uvedl-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu, že si přeje splnění v penězích čís. 11.450.

— — nelze ji povoliti na základě cizozemského exekučního titulu; to platí i o exekučních titulech říšskoněmeckých čís. 11.468.

— — okolnost, že dlužník zažádal o vyrovnání, nestačí k osvědčení nebezpečí, že bude zmařeno nebo značně stíženo dobytí pohledávky, která požívá přednostního práva čís. 11.771.

— — při exekuci k zajištění výživného nemůže dlužník složením jistoty docíliti zrušení zajišťovací exekuce čís. 11.833.

— — zástavní právo, jehož nabyl vymáhající věřitel podle §§ 56/3 c. ř. s. a 78 ex. ř. složením jistoty na předmětu složeném pro nárok, k jehož zajištění mu byla povolena exekuce, přeměnilo se tím, že se zajišťovací exekuce za trvání tohoto zástavního práva přeměnila v exekuci uhražovací, v zástavní právo vykonatelné; vymáhající věřitel může žádati o pokračování v exekuci zpeněžením, a, nejde-li o hotové peníze, nýbrž o vkladní knížku, žádati prostě o vydání této vkladní knížky čís. 11.926.

— — jde o usnesení povolující exekuci ve smyslu § 42 čís. 7 ex. ř., vyhověl-li soud návrhu vymáhajícího věřitele na povolení uhražovací exekuce prodejem svršků zabavených již k zajištění čís. 11.944.

— — netřeba osvědčiti skutečnosti, které jsou u soudu známé čís. 11.964.

— — nebezpečí jest spatřovati v tom, že povinný, který kromě majetku, na který se vede zajišťovací exekuce, nemá majetku, byl stihán za pět týdnů šesti exekucemi i pro značnější pohledávky čís. 11.964.

Exekuční prodej viz dražba, prodej z volné ruky, prodejové řízení.

Existenční minimum viz exekuce (na platy).

Facultas alternativa viz alternativní zmocnění.
Fakturové soudiště viz příslušnost podle § 88 odst. 2 j. n.
Falsus prokurator viz směnka (zmocnění).
Feriální věci viz prázdniny soudní.
Fideikomisární substituce viz substituce fideikomisární.
Filiálka: odštěpný závod; k pojmu čís. 11.346.

— vada řízení, nebyl-li o rozvrhovém roku vyrozuměn hlavní závod, pro nějž byla pohledávka knihovně zajištěna, nýbrž jeho filiálka čís. 11.921.

Finanční hospodářství obce viz obec.
Firma: řízení rejstříkové viz rejstřík.

— ten, na něhož přešel propachtováním závod (filiálka závodu), jest kupcem ve smyslu obchodního zákona a přecházejí na něho všechna práva, lpící na závodě, najmě práva známková a vyznamenání čís. 11.652.

— z toho, že byla firma vymazána v živnostenském rejstříku, ještě nevyplývá, že se podniku nebo živnosti vzdala čís. 11.652.

— nejde o starou (odvozenou) firmu, byla-li původní firma pozměněna dodatkem, třebaže se souhlasem vystoupivšího společníka; lhostejno, že pozměněná firma byla zapsána do rejstříku a že dodatek k firmě byl kryt zapsanou ochrannou známkou čís. 11.956.

— nepřípustným jest dodatek k firmě »autorisovaný civilní inženýr« a »pro architekturu« čís. 12.135.

— v obchodním rejstříku nelze poznamenati, že byla podána žaloba o výmaz firmy čís. 12.206.

— **společnosti s r. o.:** změna jazykového pořadí firmy jen na základě příslušného usnesení valné hromady čís. 11.423.

— **odštěpný závod:** k pojmu čís. 11.346.

Fiskus viz stát.

Fixní obchody: strana smlouvě věrná, chtějíc trvati na plnění, musí druhé straně to oznámiti bez odkladu po uplynutí lhůty ku plnění; učiní-li tak a nesplní-li přes to druhá strana, může sice strana smlouvě věrná i pak uplatniti právo na náhradu škody pro nesplnění nebo ustoupiti od smlouvy, avšak musí druhé straně oznámiti, zda bude žádati náhradu škody na místě plnění, či zda od smlouvy odstoupí, a poskytnouti jí přiměřenou dodatečnou lhůtu od tohoto oznámení k napravení toho, co zmeškala čís. 11.703.

Fond léčebný viz pojištění nemocenské veřejných zaměstnanců.

— **pensijní** železničních zaměstnanců viz zaměstnanec železniční.

— **rodinný** býv. panovnické rodiny: čs. stát není jeho právním nástupcem ve smyslu práva soukromého čís. 11.735.

Forma: notářský spis viz tamže.

— projevu odstoupení od pojišťovací smlouvy následkem prodlení v zaplacení premie čís. 11.532.

— ustanovení objednávky, že ústní nebo písemná ujednání v objednávce neuvedená nemají platnost čís. 11.969.

Formální vada viz oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s.

Fruktifikátní úroky: komu přísluší čís. 12.011.

Garancie viz rukojemství.

Generální doložka viz soutěž nekalá.

— **zastupitelství pojišťovny** viz pojišťovna.

Harrachovští zřízenci: výklad pensijního normálu čís. 11.844.

Havarie viz pojištění proti škodám.

Hereditas jacens a nájemní práva zůstavitelova čís. 11.337.

Hluboký rozvrat manželství viz rozluka manželství.

Hmotné řízení sporu viz řízení sporu.

Hodnota předmětu sporu viz ocenění.

— **zcizovací** viz dávka z přírůstku hodnoty majetku.

Honitba: není nezákonností, že soud neshledal porušení předpisů § 46 honeb. zák. pro Čechy čís. 49/1866 z. zák. v tom, že smluvčí soud zahájil jednání o škodě, ač se poškozený před tím neucházel o náhradu škody u majitele honitby, pokud se týče nebyl s ní zamítnut čís. 11.480.

— není nezákonností, že byli ve vyrozumění vrchního rozhodčího o důvěrnících, jež on sám určil, uvedeni čtyři rozhodčí, ale nebylo uvedeno, kteří dva z nich jsou stanovení pro jednání o určité škodě čís. 11.480.

— není nezákonností, že obsílka k jednání smluvčího soudu nebyla doručena majitelům honitby k vlastním rukám; vyrozumění o jednání smluvčího soudu, řízené na manžela patrně také jako na zástupce jeho manželky, platí i za vyrozumění jí samé čís. 11.480.

— výrok smluvčího soudu není neúplným proto, že nebylo v něm uvedeno, v čem byla škoda shledána a jak byla škoda odhadována čís. 11.480.

— vznikla-li škoda, způsobená zvěří v ohražené zahradě, ze zavinění třetích osob, netřeba se domáhati náhrady škody podle § 74 mor. hon. zák. nejdříve na majitelích honitby před rozhodčím soudem podle § 78 mor. hon. zák. čís. 11.488.

— ustanovení § 71 mor. hon. zák. vztahuje se na škody, způsobené lovci samými, nikoliv na škodu způsobenou zvěří, pokud nejde o zvěř uniknuvší z obory čís. 11.488.

— tak zvaným malým honebním zákonem ze dne 25. června 1929, čís. 98 sb. z. a n., byl výkon myslivosti v zájmu nutné ochrany zvěře a v zájmu racionelního provozování myslivosti nově upraven, ale výkon honebního práva nebyl jím znemožněn; pro vydání onoho zákona nelze se domáhati bezúčinnosti smlouvy o pachtu honitby čís. 11.644.

— zrušovací stížnost (§ 46 čes. zák.) jest omezena jen na formální stránku řízení a výroku smluvčího soudu čís. 11.824.

— otázka, zda škoda nastala při výkonu honitby, jest otázkou věcné opodstatněnosti nároku čís. 11.824.

— smluvčí soud jest povolán i k tomu, by určil, zda se má dáti náhrada a jaká čís. 11.824.

— zrušovací stížnost podle čes. hon. zák. jest přípustna i proti výroku smluvčího soudu, jímž byl nárok na náhradu škody zamítnut čís. 12.181.

— pokud nález smluvčího soudu podle čes. hon. zák. jest zmatečný, nebyli-li důvěrníci vystupující při smluvčím soudě za žalované společenstvo jmenováni společenstvem čís. 12.181.

— nebylo-li při obsazení smluvčího soudu, pokud jde o důvěrníky za honební společenstvo, zachováno ustanovení § 46 čes. hon. zák., lze to uplatniti zrušovací stížností čís. 12.181.

Horník: pokud jest jeho byt, jenž jest zřízen při podniku, bytem naturálním; pokud k jeho vyklizení není třeba souhlasu dobročinné komise ve smyslu zákona ze dne 25. února 1920 čís. 144 sb. z. a n. a nařízení ze dne 13. července 1920, čís. 434 sb. z. a n. čís. 11.344.

Hory: bratrské pokladny viz pokladna bratrská.

Hospodářská krise a zrušení spoluvlastnictví čís. 11.527.

— **é společenstvo** viz společenstvo.

Hospodářství finanční obce viz obec.

Hostinský: ručení podle § 970 obč. zák. viz smlouva schovací.

Hotel: nájemní smlouva uzavřená na delší dobu o hotelovém pokoji bez povolení ministerstva průmyslu, obchodu a živností, jest neplatná; nemůže býti pod záštitou zákona o ochraně nájemců čís. 11.803.

Hra a sázka: poskytnutí úvěru k provozování bookmakerské živnosti není neplatné čís. 11.796.

Hrabání listí v cizím lese: použitelnost ustanovení patentu čís. 130/1853 ř. zák. čís. 11.356.

Hraniční stoka: pokud lze se domáhati jejího vyčištění pořadem práva; spoluvlastník jest oprávněn domáhati se na druhém spoluvlastníku vyčištění společné stoky čís. 12.252.

Hromada valná viz společenstvo, společnost s r. o.

Hromadění exekučních návrhů viz exekuce (§ 14 ex. ř.).

Hypoteka: a vnucená dražba nemovitosti viz dražba vnucená nemovitosti.

— — hypotekární pohledávku lze postoupiti s plným právním účinkem jen knihovním postupem čís. 11.932 plen. rozh.

— **kauční:** knihovně nevložené úroky z knihovně zajištěné jistoty mohou býti uhrazeny z nejvyššího podání jen v rámci jistoty pro vedlejší závazky čís. 11.303.

— — nárok na částku uloženou podle § 224 ex. ř. může býti opřen jen o nároky, které vznikly po rozvrhovém roku čís. 11.380.

— — tam, kde zástavní kauční poměr přestal rozvrhem, jak jest tomu u pohledávek za vedlejší poplatky a útraty, které jsou zajištěné kauční hypotekou vedle hlavní hypoteky, které se z nejvyššího podání dostává úhrady ať hotové nebo převzetím, jest účtovati při rozvrhu všechny vedlejší poplatky kryté kaucí; ustanovení § 224 ex. ř. nevylučuje tu platnost předpisu § 210 ex. ř. čís. 11.380.

— — i úvěrové pohledávky mohou býti vydražitelem převzaty započtením na nejvyšší podání, avšak jen co do jejich částí, o nichž bylo v příhlášce nebo při rozvrhovém roku prokázáno neb osvědčeno, že již vznikly; část, u nichž vznik nebyl prokázán neb osvědčen, jest složiti hotově; uložená část bude pak vydána oprávněnému, až bude její vznik prokázán neb osvědčen, po případě až a pokud nevyčerpaná úvěrová pohledávka bude vyčerpána čís. 11.507.

— — bylo-li vtěleno zástavní právo pro úroky a pro úroky z úroků určité výše a kromě toho zástavní právo pro vedlejší závazky do určité výše, není závady, by nebyly přikázány jednak úroky za tři léta od udělení příklepu zpět počítaje a úroky z prodlení za tuto dobu a kromě toho zvláště starší než tříleté úroky s úroky z prodlení, pokud mají kryti v zapsané kauci pro vedlejší závazky čís. 11.624.

— — byla-li pohledávka, krytá kaučním hypotekou, přikázána, ač jest ve sporu, k hotovému zaplacení, aniž tomu bylo dlužníkem nebo zadnějšími hypotekárními věřiteli odporováno, nabyl tento příkaz pravomoci; nebylo-li uložení na úrok (neprávem) provedeno ohledně jistinné pohledávky, nemůže to býti na újmu oprávněnému nároku věřitele, aby na úrok byla uložena částka, připadající z nejvyššího podání na kauci pro další vedlejší závazky, není-li jejich výše dosud určitelná, poněvadž není dosud ukončen spor o jistinnou pohledávku čís. 12.198.

— **simultanní:** zástavní věřitel, jehož hypotekární pohledávka vázne na celé nemovitosti více spoluvlastníků může požadovati zaplacení celé své pohledávky z dražebního výtěžku za ideální díl nemovitosti, jenž byl zvlášť odděleně dražbou prodán; lhostejno, zda spoluvlastníci byli odsouzeni k solidárnímu zaplacení oné pohledávky, čili nic čís. 11.313.

— — simultanní zástavní věřitel jest oprávněn propustiti kteroukoliv zástavu ze závazku, a to i za exekuce, třebas jsou tu zadnější věřitelé a jejich práva, najmě jejich případný náhradní nárok byl by tím ohrožen čís. 11.754.

— — tím, že hypotekární věřitel účtoval celou svou pohledávku k rozvrhu jedné ze spoluzavázaných nemovitostí, nevzdal se o sobě oprávnění požadovati uspokojení z ostatních pro jeho pohledávku simultanně zatížených nemovitostí čís. 12.093.

— **vlastnická:** nebylo-li zástavní právo uvolněné zaplacením převedeno na jinou pohledávku, nemá knihovní věřitel nárok na uspokojení této pohledávky z exekučně prodané nemovitosti; k účinnosti úmluvy o přenesení pořadí proti třetím osobám, jest třeba knihovního zápisu; byla-li přes to v rozvrhovém řízení uspokojena jiná pohledávka zástavního věřitele, jest zadnější knihovní věřitel oprávněn domáhati se na něm vydání příslušné částky, třebas podal odporovou žalobu opožděně a třebas rozvrhové usnesení nabylo právní moci čís. 11.548.

— — oprávnění dlužníka jako vlastníka hypoteky převésti na základě kvitance zástavní právo na jinou pohledávku, nelze postihnouti exekucí čís. 11.641.

Hypotekární žaloba: poznámka viz knihovní poznámka.
— jinak viz žaloba hypotekární.

Chodník: jde o poměr veřejnoprávní, zřídila-li jej obec v Čechách podle stavebního protokolu před domem vlastníkovým na náklad stavebníkův; v takovém případě jest stavebník zproštěn povinnosti chodník udržovati a obci předati, ba není ani oprávněn udržovati chodník zřízený obcí čís. 11.529.

— předpis § 12/4 vyhl. magistrátu hlavního města Prahy ze dne 7. března 1888, čís. 165.538 o zachování čistoty v ulicích, o úplném očištění chodníku při nastalé oblevě má na mysli jen případ, že toto úplné očištění je pro velký mráz nemožné; všeobecným příkazem domovnici z jiného domu, by chodník posypávala, nezhostil se majitel domu svého závazku čís. 11.928.

Choromyslný viz nesvéprávný.
Chovatel zvířete viz náhrada škody podle § 1320 obč. zák.
Chudá strana viz právo chudých.

Ideální podíl spoluvlastníka viz společenství statků.
Imise: žaloba zápůrčí viz tamže.
— jinak viz sousedské právo.
Individuelní smlouva viz smlouva kolektivní.
Indosament viz směnka.
Inkaso: postup k inkasu a žaloba podle § 37 ex. ř. čís. 11.573.
Inkorporované území viz stát československý (zák. čís. 354/1921 sb. z. a n.).
Intervence vedlejší: pokud nemůže vedlejší intervenient pokračovati ve sporu, zůstal-li v klidu nebo byl-li přerušen čís. 11.372.

— v případě § 20 c. ř. s. nejsou procesní úkony vedlejšího intervenienta závislé na vůli strany; jsou-li v rozporu s procesními úkony strany, platí ty, jež jsou straně na první pohled příznivější čís. 11.372.

— vedlejšímu intervenientu nemůže býti bráněno, by si sporem nezjistil, že jest po právu celá pohledávka, byla-li pro něho zabavena a mu přikázána k vybrání celá, třebas k vydobytí nižší jeho pohledávky čís. 11.372.

— strana, jež opověděla rozepři, nemá právo k rekursu proti usnesení soudu, jímž byla vedlejší intervence připuštěna na její straně, má však právo k rekursu, byla-li vedlejší intervence osoby, jíž rozepři opověděla, připuštěna na straně odpůrcově čís. 11.399.

— z toho, že vedlejší intervenient nemá právní zájem na vítězství jedné strany, ještě neplyne, že nemá tento zájem na vítězství strany druhé čís. 11.399.

— nelze přisouditi útraty (dovolací odpovědi) proti vedlejšímu intervenientu, jenž nebyl nerozlučným společníkem strany čís. 11.659.

— není přípustné, by se osoba, zastoupená advokátem, dostavila k ústnímu jednání, k němuž se nedostavila strana, a tam prohlásila, že ke sporu přistupuje jako vedlejší intervenient nedostaviv se strany čís. 12.214.

— manželka nájemce nemá právní zájem na výsledku sporu o vyklizení proti manželi jako žalovanému, uplatňuje-li své vlastní nájemní právo, příslušející jí přímo proti žalujícímu pronajímateli čís. 12.214.

Invalidní důchod viz pokladna bratrská.
Invecta et illata viz zástavní právo zákonné.
Inventář pozůstalostní: zřízení jeho musí se státi co nejdříve; tomu nevadí, že se vedou spory o podstatnou část jmění pozůstalosti a o hodnotné pasivum pozůstalosti; souhlasná usnesení nižších soudů, jimiž bylo dědici uloženo, by si sám zřídil inventář, a dána mu k tomu cíli lhůta, jsou v rozporu se zákonem čís. 11.760.

— tvrdila-li většina dědiců při sepisování inventáře, že věci (vkladní knížky) patří do pozůstalosti, musily býti do inventáře pojaty a jest ponechati dědicům, kteří si činí nárok na věci, by spornou otázku vlastnických poměrů řešili sporem čís. 11.890.

— dobrodiní inventáře viz dědic.

Jazyk státní: je-li hlavní závod společnosti (banky) zapsán v rejstříku obchodních společností jazykem státním, nelze společnost čítati k příslušníkům jazyka menšiny jazykové; nezáleží na tom, jakým jazykem jest zapsán odštěpný závod společnosti, jenž vystupuje ve sporu čís. 11.778.

— nezachování jazykových předpisů soudem, zejména § 2 jaz. zák. a §§ 4 a 36 jaz. nař. není důvodem, z něhož by bylo lze odmítnouti návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání čís. 11.879.

— do usnesení soudu, jímž byla žaloba, podaná v menšinovém jazyku odmítnuta, ježto není podmínek pro použití menšinového jazyka, lze podati rekurs pořadem soudním čís. 11.924.

— určuje-li se soudní příslušnost pro žalobu na akciovou společnost podle zvláštního závodu, jest spor zmístněn příslušností podle vedlejšího závodu a soud tohoto závodu jest oprávněn za podmínek § 18 jaz. nař. přijímati podání v jazyku národnostní menšiny čís. 11.924.

— pokud neznalost státního jazyka není důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. čís. 12.049.

— cizozemcům nepříslušeji výsady jazykových menšin čís. 12.126.

Jednání na oko (§ 916 obč. zák.) viz smlouva na oko.
— **ústní:** protokol viz tamže.
— — viz též rok.

Jednatel pojišťovny viz pojištění smluvní.
— **společnosti s r. o.** viz společnost s r. o.

Jednatelství bez příkazu: náklad podle § 1041 a § 1042 obč. zák. viz tamže.

Jistota: vadium viz tamže.
— vkladní knížka složená u banky jako kauce a vyrovnání nad jměním banky čís. 11.318.
— nabytí zástavního práva na cenných papírech, složených jako kauce čís. 11.340.
— **podle § 56/3 c. ř. s. a § 78 ex. ř.:** v exekuci zajišťovací; zástavní právo na ní přeměnilo se tím, že se zajišťovací exekuce za trvání tohoto zástavního práva přeměnila v exekuci uhražovací, v zástavní právo vykonatelné čís. 11.926.
— **podle § 44 odst. 2 ex. ř.** viz odklad exekuce.
— **pro vedlejší závazky** viz hypoteka kaučni.
— **k odvrácení prozatímního opatření** viz prozatímní opatření.
— **nájemce:** v hotovosti nebo ve vkladní knížce; pronajímatel není nejen oprávněn, nýbrž i povinen učiniti se po skončení nájmu zaplacena z ní (dáti si ji odpočísti od své pohledávky) čís. 11.636.
— **notářská** viz notářská kauce.
— **žalobní:** »veřejným soudním vyzváním« ve smyslu § 57 čís. 4 c. ř. s. rozumí se soudní výzva k žalobě, uskutečněná veřejnou vyhláškou; nestačí soudní poukaz k žalobě ve smyslu § 125 nesp. říz. čís. 12.142.

Jízdní kolo viz silniční řád.
Jmění společnosti není jměním různým od jmění členů čís. 11.605.
Jure crediti odevzdání viz pozůstalost.

Kanalisace viz pořad práva (obec).
Kancelář cestovní viz cestovní kancelář.
Kancelářský úředník soudní viz smír soudní.

Kárné řízení: vymazaný kárný trest soudcovského uchazeče o zápis do seznamu advokátů čís. 11.398.

Kartely: nevyžaduje se, by zakázaný účel byl výslovně ve smlouvě (ve stanovách) vytčen, stačí, plyne-li z okolností nebo lze-li naň souditi z jiných smluvních ustanovení; jsou-li ustanovení stanov o určování cen a o následcích jejich nedodržení podstatnou částí smlouvy, může míti nedovolený účel v zápětí neplatnost celé společenské smlouvy; pokud kartely, směřující k společné úpravě cen, spadají pod ustanovení koaličního zákona čís. 12.082.

Kauce notářská viz notářská kauce.
— jinak viz jistota.

Kaučni hypoteka viz hypoteka kaučni.

Kinematograf: tím, že byla obci zemským úřadem udělena licence podle nařízení ze dne 18. září 1912, čís. 191 ř. zák., stala se obec podnikatelkou a zůstala jí, i když uzavřela s třetí osobou smlouvu o provozu kinematografu a povolila jí na provozování takový vliv, že měla pak jen účast na zisku; vzal-li zemský úřad smlouvu na vědomí, souhlasil s tím, by třetí osoba byla obchodvedoucím a zástupcem obce při provozování kinematografické licence; v takovém případě ručí obec za úraz zaměstnance v podniku podle § 46 a ona třetí osoba podle § 47 uvoz. zák. čís. 11.841.

Klid řízení: v odporové rozepři; pokud brání provedení rozvrhového usnesení podle § 236/1 ex. ř. čís. 11.753.

Kniha pozemková: doplnění: (zákon ze dne 12. srpna 1864, čís. 46 z. zák. pro Čechy): jest věci žadatele, by vykázal souhlas okresního úřadu k zápisu nemovitostí, jež byly dosud veřejným statkem, do pozemkové knihy; toto schválení nemůže býti nahrazeno právoplatným soudním usnesením, vydaným v řízení o obnově a o úpravě hranic čís. 11.474.
— — do usnesení prvého soudu, jímž byl zamítnut návrh, by bylo pokračováno v řízení, poněvadž okresní úřad odepřel souhlas se zrušením veřejnosti části veřejného statku, jest navrhovatelův rekurs přípustný čís. 11.907.
— **důvěra v ni:** předpokládá, že nabyvatel důvěřuje v to, že knihovní stav jest po hmotné stránce správný a úplný; musí tu býti v čase nabytí knihovního práva nebo v době podání žádosti o vklad čís. 11.629.
— — postupník, jenž zavinil, že neznal pravý stav věci, nemůže se jí dovolávati, pokud se týče nemohl nabýti hypotekární pohledávky v pozemkové knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již zaniklé čís. 11.729.

Knihovní držba: není skutečnou držbou ve smyslu § 309 obč. zák. a neskýtá ani posesorní ochranu čís. 11.629.
— **pořádek:** nárok kupitele nemovitosti na jeho zavedení převodem vlastnického práva není způsobilým předmětem exekuce k vydobytí peněžité pohledávky čís. 11.433.
— **postup:** jen jím lze postoupiti hypotekární pohledávku s plným právním účinkem čís. 11.932 plen. rozh.
— **poznámka:** podle § 297 a) obč. zák. viz příslušenství.
— — nelze poznamenati směnečnou žalobu, třebas se v žalobě tvrdí, že pohledávka vymáhaná žalobou jest části úvěrové dohody, platící pro úvěry směnečné, zajištěné hypotekou na nemovitostech žalovaného čís. 11.471.
— — **hypotekární žaloby:** nelze ji povoliti v pořadí poznámky žaloby povolené soudem, u něhož byla původně žaloba podána, avšak pro nepříslušnost odmítnuta; ustanovení § 232 c. ř. s. v doslovu zákona čís. 23/1928 sb. z. a n. nelze tu použíti čís. 12.193.
— — **pořadí:** právo, jehož nabyl dlužník jako vlastník nemovitosti podle § 53 knih. zák. poznámkou pořadí pro určitou pohledávku, není zabavitelné právě tak, jako nemůže býti předmětem exekuce nárok dlužníka na přijmutí výměru o povolení tohoto zápisu čís. 11.569.
— — — na základě smíru, jenž obsahuje jen dlužníkovo prohlášení, že se zavazuje zaplatiti věřiteli určitou částku a provésti na svých nemovitostech poznámku pořadí, neobsahuje však zřízení zástavního práva po rozumu § 449 obč. zák., nemůže býti povolen ani vklad, ani knihovní záznam zástavního práva čís. 11.848.
— — — jakékoliv přerušení lhůty § 55 knih. zák. je vyloučeno; přerušení nenastane ani tím, že procesní soud povolil poznámku zahájení rozepře o poznámku pořadí čís. 11.856.
— — — výmaz zápisů, uvedených v § 57 knih. zák. lze povoliti i tehdy, byl-li po vydobytí poznámky pro zamýšlené zcizení nejdříve vykonán vklad vlastnického práva, ale nikoliv v poznamenaném pořadí, a teprve napotom, avšak ještě ve lhůtě § 55 knih. zák. bylo zažádáno o poznámku, že povolený již vklad vlastnického práva má poznamenané pořadí, a zároveň o výmaz zápisů vykonaných po poznámce pořadí; právo nabyté knihovní poznámkou podle § 53 knih. zák. nezaniká již tím, že byl před uplynutím lhůty, anebo před tím, než byl povolen vklad v poznamenaném pořadí, povolen vklad vlastnického práva, avšak nikoliv v poznamenaném pořadí čís. 12.151.
— — **spornosti:** bylo-li v pozemkové knize původně vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost, nebyla pozůstalost po veřejném společníku oné společnosti ani jeho dědicové zkráceni ve svém knihovním právu (§ 61 knih. zák.) vkladem vlastnického práva pro jiného čís. 11.839.
— — — k žalobě o neplatnost vkladu zástavního práva podle § 61 knih. zák. jest po případě oprávněn i vlastník nemovitosti, jenž mezitím již nemovitost dále prodal čís. 11.861.

— — — nepřípustná, domáháno-li se žalobou vydání části pozemku do vlastnictví, ježto při rozdělení pozemku nebyla část pozemku na žalobce knihovně převedena, třebas byl žalobce v držení oné části pozemku čís. 11.909.
— — — knihovní poznámka žaloby, kterou jest se domáháno rozsudku, že žalovaný jest povinen trpěti, by si žalobce mohl vložiti zástavní právo pro svou pohledávku v poznamenaném pořadí, jest nepřípustná čís. 12.058.
— — — není-li knihovní poznámka přípustná s hlediska předpisu knihovního zákona, nelze ji povoliti ani podle předpisu § 382 ex. ř. čís. 12.058.
— **převod:** bez platného titulu nemá jiný význam, než odevzdání při movitých věcech, a má hmotněprávní účinnost jen, jsou-li splněny veškeré předpoklady, jež předepisuje občanský zákon pro zamýšlenou a chtěnou změnu; zjednává nabyvateli jen knihovní držbu, jež není skutečnou držbou a neskýtá ani posesorní ochranu čís. 11.629.
— **řízení:** předpis § 37 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. platí i pro ně; účastník není zkrácen usnesením, bylo-li jen vyhověno tomu, k čemu dal podpisem vkladné listiny výslovně souhlas čís. 11.594.
— — knihovní soudce má zkoumati jen, zda jest knihovní žádost odůvodněna obsahem předložených listin, nesmí se však pouštěti do zjišťování tohoto obsahu čís. 11.595.
— — pro posouzení otázky, kdo jest účastníkem řízení o knihovní žádosti, jest rozhodná doba, kdy žádost došla ke knihovnímu soudu čís. 11.746.
— — hypotekární věřitel, jemuž hypotekární dlužník dluh zaplatil, není oprávněn, bez zmocnění hypotekárního dlužníka žádati o výmaz zástavního práva čís. 12.218.
— **vklad:** žaloba o neplatnost jeho viz žaloba podle § 61 knih. zák.
— **záznam:** podle § 38 písm. e) knih. zák. a podle dv. dekr. z 18. září 1786 čís. 577 sb. z. s. a z 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. jest knihovnímu soudu jen zkoumati, zda návrh odpovídá předpisu §§ 14 a 94 knih. zák.; lhostejno, že žádost byla zapsána do exekučního rejstříku čís. 11.484.
— — záznam zástavního práva pro dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti nepotřebuje spravení čís. 11.624.
— — povolí-li se výmaz zaznamenané pohledávky, vymažou se zároveň zápisy mezi tím na ni povolené čís. 11.699.
— — při návrhu na zajištění daní knihovním záznamem netřeba ani předložiti ani uvésti platební příkaz v exekučním návrhu, stačí požádání; exekuční soud nezkoumá a nemůže ani zkoumati, zda se zajištění žádá právem a zda jsou pro ně podmínky, nýbrž zkoumá jen, zda o zajištění požádal oprávněný úřad a zda jde o pohledávku ve smyslu příslušných předpisů; jen u finančního úřadu může dlužník uplatniti, že tu není náležitostí pro žádané zajištění čís. 12.238.
— **žádost:** k tomu, zda vyhovuje knihovní žádost náležitostem § 94 čís. 1—4 knih. zák., jest rekursnímu soudu, došla-li věc k němu přípustným rekursem, přihlížeti z úřadu čís. 11.848.

Knížka vkladní složená u banky jako kauce a vyrovnání nad jměním banky čís. 11.318.
— odevzdal-li ji zůstavitel ještě za svého života, ponechav si až do smrti právo s ní volně nakládati a prohlásiv zároveň, že co na ní zbude, bude náležeti tomu, komu byla knížka odevzdána, jde o darování na případ smrti podle prvé věty § 956 obč. zák. čís. 11.435.
— není zákonného zákazu, by za vadium v exekučním řízení nebyla přijata vinkulovaná vkladní knížka čís. 11.653.
— domáhal-li se žalobce žalobou, by mu žalovaný vydal vkladní knížku, jež mu svémocně odejmul, anebo zaplatil, nač knížka v době odejmutí zněla, jest tento eventuální návrh jen prohlášením podle § 410 c. ř. s.; nepřípustnost započtení peněžité pohledávky čís. 11.749.

— na spořitelní vkladní knížku, jsoucí v soudní úschově, nelze vésti exekuci podle §§ 253, 259 a 262 ex. ř., ani podle § 296/1 ex. ř., nýbrž jen podle § 325 a násl. ex. ř. čís. 12.013.
— předpisy §§ 303 a násl. ex. ř. nebrání, by »pohledávky ze vkladů« u peněžních ústavů nebyly přikázány k vybrání, nejde-li o pohledávky ze vkladních knížek čís. 12.053.
— tím, že jeden ze spoluvlastníků vinkuloval vkladní knížku, maje ji právě v držbě, nestala se ani knížka, tím méně vklad výhradným vlastnictvím toho, kdo knížku vinkuloval, a jest spoluvlastník oprávněn, domáhati se na něm devinkulace té části vkladu, která mu nepatří; tento spoluvlastník jest oprávněn, vkladní knížku zadržovati jako své spoluvlastnictví a zabrániti tak libovolnému a výhradnému nakládání s vkladem spoluvlastníku, jenž zařídil vinkulaci čís. 12.059.
— zápůjčka sjednaná zmocněncem jménem zmocnitele v mezích zjevné plné moci; uložil-li zapůjčitel (spořitelna) zápůjčkovou valutu pro zmocnitele na vkladní list; vlastnický nárok zmocnitele ke vkladu nebyl dotčen tím, že zapůjčitel uložil napotom zápůjčkovou valutu na vkladní list znějící na jméno zmocněnce a odevzdal jej do soudní úschovy, když mu bylo doručeno soudní usnesení, jímž byla povolena exekuce zabavením domnělé pohledávky na výplatu zápůjčkové valuty čís. 12.075.
— ten, komu byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávek pozůstalosti za peněžními ústavy ze vkladů, zabavení vkladních knížek se však nestalo podle § 296 ex. ř., nenabyl k vkladům zástavního práva, a nestal se účastníkem pozůstalostního řízení čís. 12.119.
— byla-li při uzavření kupu dána vkladní knížka, byla plněna věc nedílná a jest kupitel, došlo-li ke zrušení smlouvy, oprávněn domáhati se na každém z prodatelů vrácení celé vkladní knížky pokud se týče celého peníze, na nějž knížka zněla čís. 12.191.
— ten, kdo nepředloží vkladní knížku (záložny), nemůže s vkladem nakládati, najmě jej s právním účinkem vybrati; výplata bez předložení vkladní knížky není výplatou ze vkladu na knížku čís. 12.212.

Koaliční zákon viz kartely.
Kodicil viz dovětek.
Kolektivní smlouva viz smlouva kolektivní.
Kolisní opatrovník viz opatrovník.
Kolkové poplatky: do usnesení podle § 236 ex. ř., jímž soud poukázal peněžní ústav, by je srazil a poukázal berním úřadu, jest přípustným rekurs čís. 12.229.
Kolo jízdní viz silniční řád.
— **motorové** viz automobil.
Komisař konkursní viz úpadek.
Komise okresní správní (v Čechách): není procesně způsobilá čís. 11.444.
— **provádějící domovní prohlídku** podle důchodkového trestního zákona; stát neručí za úraz, který se přihodil členu komise čís. 11.885.
Komora notářská viz notářská kauce.
Kompensace viz započtení.
Koncese: vodní viz voda.
— exekuce na ni viz exekuce (§§ 331 a násl. ex. ř.).
Kondikce viz obohacení bezdůvodné (kondikce).
Konfrontace viz sčelení.
Konkludentní čin viz čin konkludentní.
Konkretní škoda (čl. 355 obch. zák.) viz smlouva kupní.
Konkurs viz úpadek.
Kontrolní právo tichého společníka viz společnost tichá.
Kontumační rozsudek viz rozsudek pro zmeškání.
Konvenční pokuta viz pokuta smluvní.

Kostelník viz zaměstnanci obecní.
Koupě: kryci viz smlouva kupní.
— zpětná viz zpětná koupě.
— jinak viz smlouva kupní.
Krejčovství viz živnost oděvnická.
Krevní zkouška viz otec nemanželský, dítě (oduznání manželského původu).
Krise hospodářská a zrušení spoluvlastnictví čís. 11.527.
Kruhová pila: pokud neručí její majitel za úraz dělníka, ježto se při řezání smeklo dřevo čís. 11.985.
Krycí koupě viz smlouva kupní.
— **směnka** viz směnka krycí.
Kumulativní novace viz novace.
Kůň vojenský viz vojenské koně.
Kupec ve smyslu obchodního zákona: jest tím ten, na něhož přešel propachtováním závod (filiálka závodu) čís. 11.652.
— zák. čís. 183/1928 sb. z. a n. viz rejstřík.
Kvitance: i když se dlužník v dluhopise zavázal, že zapraví (nahradí) věřiteli její náklady tak, by věřitel neutrpěl žádnou újmu, jest věřitel povinen podepsati kvitanci, již si dlužník zhotovil sám nebo dal jinde zhotoviti na své útraty, třebaže podle jednacího řádu věřitele (záložny) příslušelo vyhotovení kvitance pro věřitele jejímu právnímu zástupci čís. 11.685.
— **výmazná:** nárok dlužníka jako vlastníka hypoteky na její vydání není předmětem exekuce pro peněžité pohledávky čís. 11.641.
Kvota vyrovnací viz vyrovnání.

Láhve sodové vody: ručení výrobce, nebyly-li plnící přístroje v době plnění opatřeny redukčními ventily čís. 11.549.
Léčebný fond viz pojištění nemocenské veřejných zaměstnanců.
Léčení ústavní příslušníků rodiny viz pojištění sociální.
Legionáři (zákon ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n.): nárok na započtení služby přísluší jen legionářům, kteří jsou ve službě státní nebo veřejné nebo ve službě závodů a podniků státem podporovaných a zaručených; ustanovení zákona nelze ani obdobně použíti, byl-li legionář zaměstnán v podniku, jenž nebyl ani podnikem státním ani státem podporovaným čís. 11.317.
— byl-li prozatímní zřízenec školní obce propuštěn ze služeb na dodatečné opatření ministerstva školství podle § 14 zák., nemůže na školní obci požadovati náhradu škody z důvodu, že v podmínkách konkursu nebylo uvedeno, že při obsazení místa přísluší přednost legionářům čís. 11.766.
Legitimace k rekursu: v nesporném řízení viz nesporné řízení (§§ 6, 37 nesp. zák.).
— — jinak viz oprávnění k rekursu.
— **k žalobě** viz oprávnění ke sporu.
— **podle § 162 obč. zák.:** příslušnost tuzemských soudů k legitimaci rumunského příslušníka čís. 11.831.
— — k ní jest zapotřebí svolení poručenského soudu a schválení krajského soudu jen ohledně nezletilého dítěte; příslušný okresní soud má se omeziti na šetření předepsané výnosem min. sprav. ze dne 12. prosince 1921 čís. 186, a spisy pak předložiti prostřednictvím nadřízeného vrchního soudu vládě republiky Československé k rozhodnutí čís. 12.216.
Lékárníci a léčebný fond viz pojištění nemocenské veřejných zaměstnanců.
Lékaři země Moravské: novou úpravou platů sekundárních lékařů byly odměněny i práce přes osmihodinovou pracovní dobu čís. 11.968.
— **městské nemocnice na Moravě:** náležitosti výpovědi ordinujícího odborného lékaře čís. 12.005.

Lesní služebnost viz služebnost pozemková.
Lest viz omyl.
Lhůta čekací viz pojištění.
— **dodací** viz doprava železniční (čl. 66 § 2 žel. př. ř.).
— **dodatečná pro placení pojišťovací premie** viz pojištění.
— **§ 903 obč. zák.:** platí i pro přepravní smlouvu železniční čís. 12.211.
— **podle § 933 obč. zák.:** pro případ evikce nezačíná běžeti teprve po pravomoci rozsudku, jímž třetí osoba se svým nárokem zvítězila; stačí, byl-li nárok mimosoudně uplatňován a osvědčen skutečnostmi, podle nichž by ve sporu musel soudce rozhodnouti, nebo byl-li uplatňován žalobou: tu rozhoduje doručení žaloby čís. 11.310.
— **podle § 1097 obč. zák.:** neplatí, učinil-li nájemce náklad na předmět nájmu nejen ve prospěch pronajímatelův, nýbrž i ve prospěch svůj vlastní, a požádal-li nad to pronájemce o přivolení, ba jednal-li dokonce v dorozumění s pronajímatelem a mělo-li se nájemci dostati úplaty tím, že se mu měl náklad amortisovati čís. 12.228.
— **podle § 1111 obč. zák.:** neplatí pro nárok propachtovatele proti pachtýři, ježto pachtýř nesplnil závazek odevzdati při ukončení pachtu spachtované budovy ve stavu, v němž je při nastoupení pachtu převzal, pokud se týče, že nesplnil smluvní závazek, nahraditi výlohy, jež budou spojeny s opravami k uvedení budov do někdějšího stavu čís. 11.887.
— **podle § 1162 d) obč. zák.:** jest v ní uplatniti nároky podle §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák. žalobou o plnění, nebo, pokud nejsou splatné, žalobou o určení čís. 11.467.
— — nevztahuje se k nároku neprávem propuštěného člena závodního výboru čís. 11.516.
— **k opravnému prostředku:** doručení viz tamže.
— — feriální věci viz prázdniny soudní.
— — rekursní lhůta při povolení exekuce zabavením pohledávky knihovně zajištěné (§ 320 ex. ř.) jest osmidenní čís. 11.597.
— — usnesení, jímž rozhodnuto o povolení exekuce na movitosti i o povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti, lze napadati jednotným rekursem ve lhůtě čtrnáctidenní čís. 11.834.
— — návrhem strany na opravu jejího jména ve vyhotovení rozsudku prvého soudu neprodlužuje se jí lhůta k odvolání v ten způsob, že by počínala teprve doručením opraveného rozsudku, nýbrž běží od doručení původního rozsudku čís. 11.915.
— **§ 126 c. ř. s.:** vzhledem k zákonu čís. 65/1925 sb. z. a n. neplatí o svatodušním pondělí druhý odstavec § 126 c. ř. s., že se pokládá za poslední den lhůty nejbližší den všední čís. 11.930.
— **podle § 409 c. ř. s.:** nelze použíti na soukromoprávní nároky v trestních rozsudcích čís. 11.436.
— — není předepsáno, by byla uvedena již v žalobě; jest přípustné, by žaloba ponechala určení lhůty soudu čís. 11.637.
— — kdy počíná lhůta k placení útrat, je-li napaden pouze výrok rozsudku prvé stolice o útratách čís. 11.994.
— — smír viz tamže.
— **podle § 534 c. ř. s.:** podání žádosti o udělení práva chudých neprodlužuje ani nezachovává lhůtu k žalobě o obnovení čís. 12.087.
— **podle § 575 odst. 1 c. ř. s.:** platí pro žalobu nájemce domáhajícího se na pronajímateli z důvodu porušení nájemního práva vydání do užívání strojů, příslušejících do nájemního předmětu, jakož i vydání pozemků, tvořících součást předmětu nájmu čís. 11.840.

— **podle § 256 ex. ř.** viz prodejové řízení.
— **podle § 29 směn. ř.:** jest propadnou čís. 12.004.
— **podle § 55 knih. zák.:** jakékoliv přerušení lhůty jest vyloučeno; přerušení nenastane ani tím, že procesní soud povolil poznámku zahájení rozepře o poznámku pořadí čís. 11.856.
— **podle § 7 čís. 1 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák.:** jest počítati od splatnosti umořovaných stavebních losů čís. 11.606.
— **podle § 9 odst. 6 zák. ze dne 27. ledna 1922 čís. 33 sb. z. a n.:** platí i pro nároky státu (telegrafní správy), vznesené podle § 3 odst. (2) písm. a) zákona čís. 12.168.

Licence kinematografická viz kinematograf.
Likvidace společnosti s r. o., veřejné obchodní společnosti viz společnost s r. o., společnost veřejná.
List skladní viz skladiště veřejné.
Listina: návrh ve smyslu § 308 c. ř. s. jest průvodním návrhem, pro nějž platí ustanovení § 179 c. ř. s.; uznali-li oba nižší soudy souhlasně, že návrh byl učiněn patrně v úmyslu protáhnouti rozepři, nelze v tom spatřovati vadnost řízení a jde o souhlasná usnesení, takže další opravný prostředek není ani přípustný čís. 12.074.
— **advokátů** viz advokát.
— **veřejná:** jest jí protokol o výslechu svědka; činí plný důkaz o tom, že svědek skutečně vypověděl, co bylo v protokolu dosvědčeno čís. 11.486.
— — výpis z policejního automobilového rejstříku není veřejnou listinou, dosvědčující vlastnictví k autu čís. 11.553.
— — ve smyslu § 548 čís. 1 c. ř. s.: prvopisem jejím jest originální snímek notářského spisu podle §§ 92 a násl. not. řádu čís. 12.091.

Litispendence viz rozepře zahájená.
Loco továrny: úmluva platí jen pro případ, že zboží jest skutečně dodáno z továrny, nikoliv bylo-li dodáno ze skladiště továrny bližšího kupiteli čís. 11.970.
Lodě námořní: nejsou nemovitou věcí a nelze na ně vésti exekuci podle §§ 87 a násl. ex. ř.; příslušnost k povolení exekuce čís. 11.741.
Lom: oprávnění dobývati štěrk a kámen v lomu jest výronem smlouvy kupní, nikoliv pachtovní, a může tvořiti obsah polní služebnosti čís. 11.447.
— zadání oprávnění lámati štěrk a kámen v obecním lomu v Čechách na dobu neurčitou, několikaletou, nespadá v obor působnosti obecního výboru čís. 11.447.

Lombard válečných půjček viz válečná půjčka.
Losy: smlouva o prodeji na splátky není dovolena a závazna, dokud nebyla kupiteli vydána o prodeji předepsaná listina (§ 2 b) zákona ze dne 30. června 1878 čís. 90 ř. zák.) čís. 11.366.
— koncikce podle § 1432 obč. zák. jest vyloučena jen, splnily-li smlouvu obě strany; nestačí, že jedna z nich (prodatel losů) vyplatila provisi svým agentům a že koupila losy a kolky na prodejní listinu čís. 11.366.
— prodej výherních listů státních stavebních losů není promesním obchodem (zák. čís. 85/1862 ř. zák.) čís. 11.489.
— výherní listy státních stavebních losů jsou skutečnými částmi losů, opravňujícími k účasti na výherních tazích podle herního plánu, stanoveného nařízením čís. 165/1921 sb. z. a n., a mohou býti prodávány i na splátky, ovšem šetříc příslušných zákonných předpisů čís. 11.489.
— pojem prodeje losů na splátky (zák. čís. 90/1878 ř. zák.) jest širší, než pojem splátkových obchodů podle § 1 zák. čís. 140/1896 ř. zák. čís. 11.570.
— na povaze »zálohy« jako kupní ceny nemění nic, že v předprodejním listě bylo stanoveno, že se zálohou složené částky zúročí kupujícímu až do provedení příkazu čís. 11.570.
— úhrada z očekávané výhry jest placením se strany kupujícího čís. 11.570.
— lhostejno, že prodatel losů byl ochoten přijmouti splátky na kupní cenu před jejich splatností nebo i celou kupní cenu najednou čís. 11.570.

— nestačí, že byl kupiteli vydán jen t. zv. předprodejní list, jehož obsah nevyhovoval ustanovení § 2 b) zák. čís. 90/1878 ř. zák.; tento nedostatek nebyl napraven pozdějším vydáním depositního listu, jenž nebyl prodejní listinou, nýbrž potvrzením o vzetí losů do úschovy čís. 11.570.
— jde o splátkový prodej losů, měla-li část kupní ceny býti zaplacena jako »záloha« a zbytek kupní ceny mohl býti zaplacen hotově, ale nemusel se po případě platiti vůbec, ježto se měl uhraditi z výher, jež připadnou na losy, a kromě toho měl kupitel platiti prodateli čtvrtletně poplatek k úhradě úroků a poplatků za úschovu a za kontrolu losů; lhostejno, že prodatel byl ochoten přijmouti splátky na kupní cenu před splatností neb i celou kupní cenu najednou čís. 11.665.
— byl-li kupiteli vydán při koupi jen t. zv. předprodejní list, jenž neobsahoval označení prodaných losů podle čísel a serií, byly prodatelem porušeny předpisy § 2 a), b) zák. čís. 90/1878 ř. zák.; to nebylo napraveno pozdějším vydáním t. zv. depositního listu, jenž byl potvrzením o tom, že určité losy byly vzaty do úschovy čís. 11.665.
— předpis § 2 a) zák. čís. 90/1878 ř. zák. byl porušen, jakmile živnostenský prodej losů (losových podílů) na splátky nebyl omezen jen na prodej určitých losů (losových podílů), nýbrž byl jakýmkoliv způsobem uveden ve spojení s nějakým jiným právním jednáním; spadá sem i obstaravatelská smlouva, jež byla předpokladem a přípravou pro kupní smlouvu o losech čís. 11.666.
— žaloba, jíž jest se domáháno vrácení losů uvedených podle serií a čísel, není žalobou vlastnickou podle § 366 obč. zák., nýbrž žalobou o navrácení v předešlý stav, domáhá-li se jí žalobce jen toho, by mu bylo vráceno, co splnil na smlouvu neplatnou čís. 11.763.
— nedošlo-li ku platné smlouvě o prodeji losů, nemůže prodatel na kupiteli požadovati náhradu toho, co vyplatil svým agentům na provisích za ujednání neplatného obchodu, aniž náhradu ostatních výloh z toho důvodu vzešlých čís. 11.763.
— prodejní listina podle § 2 b) zák. čís. 90/1878 ř. zák. musí býti vystavena a kupiteli předána ihned; nestalo-li se tak, není kupitel smlouvou vázán, i když svolil k tomu, by mu byla zaslána dodatečně čís. 11.779.
— splnění smlouvy o koupi losů prodatelem nelze spatřovati v tom, že veškeré losy byly za sporu (o neplatnost kupní smlouvy) taženy v umořovacím tahu, že si prodatel z jejich výtěžku srazil požadavky mezi stranami sporné a zbytek i zbývající výherní listy složil pro kupitele do soudní úschovy čís. 12.207.
— předpis § 1432 obč. zák. se nevztahuje na případy, kde jde o oboustranné závazky, jež jedna strana splnila, avšak druhá strana nikoliv; nejde o splnění smlouvy prodatelem, vydal-li kupiteli t. zv. depositní list, v němž byly prodané losy označeny podle čísel a serií čís. 12.208.
— pokud jde o prodej losů na splátky čís. 12.208.
— pokud t. zv. předprodejní listina neodpovídá předpisu § 2 písm. a) a b) zák. čís. 90/1878 ř. zák. čís. 12.208.
— na základě nezávazné smlouvy není prodatel oprávněn domáhati se na kupiteli zaplacení poplatku evidenčního, depositního a manipulačního, aniž má
— nárok na náhradu za herní práva a na náhradu akvisičních výloh, všeobecné režie a úroků kapitálu investovaného na zakoupení losů čís. 12.208.
— umoření viz tamže.

Lucemburská společnost: jako společnice tuzemské veřejné obchodní společnosti čís. 11.835.

Majitel domu: pokud neruší za úraz ze sesutí sněhu se střechy čís. 11.320.
Maloživnostník viz exekuce (§ 251 čís. 6 ex. ř.).
Mandát viz smlouva zmocnitelská.
Manipulační poplatky za výmaz člena společenstva čís. 11.775.
Manudukční povinnost viz řízení sporu.

Manžel pozůstalý viz pozůstalý manžel.
Manželé: výživné viz tamže.
— smlouva o úpravě majetkových poměrů manželů při jejich zamýšleném rozchodu jest přípustná čís. 12.091.
— dal-li příkaz k přestěhování nábytku manžel, není manželka povinna hraditi náklady přestěhování solidárně s manželem; lhostejno, že bytové zařízení patří manželce, ana je vnesla do společné domácnosti čís. 11.675.
— pojem domácnosti; tím, že manžel zrušil jen fakticky soužití se svou manželkou, aniž jest s ní rozveden a aniž jí bylo povoleno oddělené bydliště, nepřestala domácnost, dříve oběma manžely společně sdílená, býti domácností manželovou čís. 12.147.
— matka manželky, zdržujíc se u ní s její vůlí a k jejímu potřebnému ošetření, není u ní neoprávněně, a to tak dlouho, dokud jí k ošetření dcery bude potřebí; opatří-li manžel manželce sám ošetření, pomine důvod, z něhož jest matka jeho manželky oprávněna zdržovati se u své dcery čís. 12.147.
— správa jmění manželčina (§ 1238, 1239 obč. zák.): nepatří k ní nakládání s právem služebnosti patřícím do majetku manželčina čís. 11.860.
— zástupčí moc manžela nevztahuje se na právní jednání, k nimž jest podle § 1008 obč. zák. třeba zvláštní plné moci čís. 11.860.
— dal-li si manžel, jenž spravoval dům společný oběma manželům, při sjednání nájemní smlouvy poskytnouti zakázanou úplatu; pokud lze se domáhati vrácení zakázané úplaty i na manželce čís. 12.133.
— věno viz tamže.
— viz též smlouva svatební.
Manželské dítě viz dítě manželské.
— **společenství:** obnova jeho (§ 110 obč. zák.) viz obnova manželského společenství.
Manželský původ viz dítě.
Manželství: rozvod, rozluka manželství viz tamže.
— obnova manželského spolužití (§ 110 obč. zák.) viz tamže.
— smlouva svatební viz tamže.
— odškodnění podle § 1265 obč. zák. viz tamže.
Maření exekuce: nejde o ně, prodal-li povinný zabavené věci s příkazem, že kupitel zaplatí dluhy, pro něž bylo vykonáno exekuční zabavení svršků a jež napotom též byly zaplaceny; úmluva taková nepříčí se ani dobrým mravům, aniž lze v ní spatřovati jednání na oko čís. 12.044.
Materialie tuzemských zákonů jsou jen vykládací pomůckou, nikoliv průvodním prostředkem čís. 12.185.
Matrika viz dítě.
Menšinový jazyk viz jazyk státní.
Mezinárodní právo soukromé: zda jest k zachování závazku přijatele směnky třeba protestace, jest posuzovati podle práva místa, kde byla směnka přijata, nikoliv podle práva místa splatnosti směnky čís. 11.578.
— osvojení rakouského příslušníka v tuzemsku; pokud je rozhodným právní řád rakouský čís. 12.065.
— osobní způsobilost cizozemské společnosti k právnímu jednání, pokud se týče oprávněnost jejich zástupců k jejímu zastupování jest posuzovati podle cizozemského práva čís. 12.098.
— jde-li o nárok na uznání nemanželského otcovství a na placení výživného vznesený proti tuzemci dítětem, zrozeným v Německu z matky, jež jest německou státní příslušnicí a bydlí v Německu, jest nárok posuzovati podle práva platného v Německu, při čemž však nemohou býti otci uloženy větší povinnosti, než je připouštějí čsl. zákony; výživné pro dobu minulou; do které doby jest platiti výživné čís. 12.127.
Mezipříčina: za ni odpovídá, kdo způsobil, že k ní vůbec došlo čís. 11.851.
Mezitímní určovací návrh viz určovací návrh mezitímní.
— **rozsudek** viz rozsudek mezitímní.
Měna: Těšínská spořitelna viz Těšínsko.

— pojišťovací smlouva, jíž uzavřeno na území Čsl. republiky životní pojištění na jinou měnu než československou, není neplatná podle § 879/1 obč. zák.; nedbá-li pojišťovna při sjednání smluv zákazu nadřízeného úřadu (výnosu min. vnitra ze dne 30. dubna 1924, č. j. 31.694/1924-18) čís. 11.431.
— vymáhající věřitel jest oprávněn požadovati placení jen ve měně, na niž zní exekuční titul čís. 11.442.
— bylo-li před válkou místo kupní ceny ujednáno placení doživotního důchodu, stihá zhoršení měnových poměrů zcizitele čís. 11.575.
— rozhodnutí říšskoněm. zhodnocovacích míst podle §§ 69 a násl. něm. zhodn. zák. nejsou závazná pro čs. soudy a nelze proto vyhověti žalobě o přisouzení úroků ve zlatých markách jen proto, že německé zhodnocovací místo uznalo na zhodnocení a že částka uznaná tímto úřadem jako zhodnocení jest podle § 28 téhož zákona súročitelná čís. 11.581.
— měla-li kupní cena, ujednaná v anglické měně, býti kryta směnkami ve švýcarské měně podle kursu 25·22 (zlatá parita), kupitel mohl však platiti kupní cenu i v librách a neměl nésti škodu z toho, kdyby anglická měna, kterou si opatří, klesla pod paritu smluveného krytí ve švýcarské měně, šlo risiko poklesu kursu anglické měny na vrub prodatele; anglické libry nestaly se po zrušení zlatého standardu jinou měnou; šlo o pokles měny čís. 11.725.
— vydáním a přijetím směnek znějících na čs. koruny jen k zajištění úvěru (krycí směnky), nikoliv na místě placení, nebylo nutně změněno původní ujednání stran, že dluh má býti zaplacen v anglických librách šterlinků; v takovém případě byl (směnečný) věřitel oprávněn požadovati na dlužníku jen zapravení zbytku své pohledávky v anglických librách šterlinků podle kursu v den dospělosti, nikoliv zaplacení směnky plnou hodnotou, na niž zněla čís. 11.865.
— služební příjmy úředníka ministerstva zahraničí v Americe pevně stanovené ve měně československé; přepočet požitků na dolarovou měnu použitím určité relace; pokud tato relace neplatila pro veškerou budoucnost při všech pozdějších propočtech jeho služebních požitků; nárok na placení diet jen v dolarech čís. 12.073.
— pokles zabavené valuty, již stát má vrátiti čís. 12.086.
Mimoknihovní nabytí nemovitosti a žaloba podle § 37 ex. ř. čís. 11.457.
Mimořádný dovolací rekurs viz stížnost dovolací, nesporné řízení.
Mimosoudní výpověď viz výpověď mimosoudní.
Mimosporné řízení viz nesporné řízení.
Minimum existenční viz exekuce (na platy).
Ministerstvo zahraničí: plat jeho úředníka v Americe čís. 12.073.
Místní dráhy: povinnost dbáti pravidel opatrnosti (§§ 1297, 1299 obč. zák.); nestačí, že učinila vše, co úřady předepsaly čís. 12.146.
— — pokud při drahách nižšího řádu může býti upuštěno od bezpečnostních opatření, předepsaných provozovacím železničním řádem, zejména i o uzavírání přejezdů závorami; povinnosti dráhy, změnily-li se zvláštní poměry čís. 12.146, 12.243.
— — zdvojnásobením železničního provozu a silniční dopravy nezvýšilo se nebezpečí přejezdu pro osoby dopravované vozidly taženými zvířaty čís. 12.243.
— — srážka s automobilem; dráha, jež nepostavila na přejezdu místní dráhy závory, nýbrž postavila tam jen výstražní tabulku s nápisem »pozor na vlak«, vyhověla plně zákonné povinnosti co do bezpečnostních opatření; lhostejno, že vlak byl v den nehody nepatrně opožděn čís. 12.003.
— **policie** viz pořad práva (obec).
— **příslušnost** viz příslušnost.
Místo platební ve směnce viz směnka.
Mládež: trestní soudnictví nad ní (zák. ze dne 11. března 1931, čís. 48 sb. z. a n.): pokud jde v případě § 36 o přenesení poručenství (opatrovnictví); o provedení tohoto přenesení platí druhý odstavec § 111 j. n.; k tomu, by příslušný

poručenský (opatrovnický) soud požádal o výkon ochranného dozoru poručenský (opatrovnický) soud, v jehož obvodě se mladistvý zdržuje, není třeba schválení nadřízeného úřadu čís. 12.105.

Moc otcovská viz otec manželský.
— **plná** viz plná moc.
— **právní** viz rozsudek.
— **vyšší** viz vyšší moc.

Mora viz prodlení.

Morava: sekundární lékaři viz lékaři země Moravské.

Most: zřízení jeho se svolením správního úřadu na veřejném statku; pokud nejde o příslušenství veřejného statku a stal se vlastníkem mostu, kdo jej zřídil z vlastního materiálu čís. 12.204.

Motorové kolo viz automobil.

Mravy dobré viz neplatnost smlouvy.
— — **soutěže** viz soutěž nekalá.

Myslivost viz honitba.

Mzdové nároky a soudní prázdniny viz prázdniny soudní.

Mzdový rozhodčí soud viz rozhodčí soud mzdový.

Na oko viz smlouva na oko.

Na řad viz doložka »na řad«.

Nabídka: jde o nabídku hmotněprávní (§ 861 obč. zák.), prohlásil-li žalobce v žalobě o zaplacení peněžité pohledávky, že se žalovaný může osvoboditi dodáním věci; upuštění od této nabídky za sporu čís. 11.386.

Náboženská jednota: vyúčtování subvencí a sbírek čís. 11.421.

Nabytí vlastnictví: převodem viz převod vlastnictví.
— — vydržením viz vydržení.
— — státem podle zák. čís. 354/1921 sb. z. a n. viz stát československý.
— — k mostu na veřejném statku tím, kdož jej zřídil z vlastního materiálu čís. 12.204.
— — **§ 367 obč. zák.:** vyžaduje se v prvé řadě, by zcizovací projev vůle pocházel buď přímo od osoby, jíž vindikující žalobce věc svěřil, neb od zástupce k tomu oprávněného; byla-li věc svěřena zůstaviteli a zcizovací projev vůle pochází od domnělého zástupce pozůstalosti čís. 11.319.
— — svěření zástavních lístků, jimiž byla umožněna disposice s věcmi, rovná se svěření věcí samých čís. 12.121.
— — **podle § 418 obč. zák.:** výrazem »Bauführer« v poslední větě § 418 obč. zák. jest míněn stavebník, na jehož příkaz a účet se stavba provádí, nikoliv stavitel, jenž ji pro stavebníka provádí z jeho příkazu a na jeho účet čís. 11.482.
— **zástavního práva** viz zástavní právo.

Nadace: z ustanovení závěti o pronájmu místností v nadačním domě o povinnosti nezvýšiti nájemci nájemné a nevypovědětí nájem, neplyne, že nadace jest povinna znovuzříditi místnosti, které požárem byly poškozeny a staly se částečně nezpůsobilými k užívání čís. 12.111.
— jinak viz odkaz.

Náhrada nákladu (§§ 1041, 1042 obč. zák.) viz náklad.
— **podle § 222 ex. ř.** viz hypoteka simultanní.
— **škody:** pořad práva viz tamže.
— — provozem silostroje viz automobilový zákon.
— — pro neohlášení k pensijnímu pojištění viz pojištění pensijní.
— — proti státu z nezákonného jednání jeho úředníků viz stát československý.
— — podle zák. čís. 33/1922 viz telegrafy.
— — opomenutí (kromě obligačního poměru) jest **bezprávným** jen, je-li podle zákona povinnost k positivnímu jednání; není však třeba, by tuto po-

vinnost ukládal zvláštní zákonný předpis, týkající se konkretního případu; stačí, je-li povinnost k positivnímu jednání uložena zákonem všeobecným, vztahujícím se ke všem případům, na něž zákonodárce rozumně mohl pomýšleti; takové všeobecné předpisy jsou v §§ 335, 431 tr. zák. čís. 11.509.
— — nejde **o ušlý zisk** (§ 1293 obč. zák.), nemůže-li poškozený následkem úrazu vykonávati práci, za niž mu nepřísluše la ani smluvená, ani přiměřená odměna čís. 11.531.
— — **příčinná souvislost:** za mezipříčiny odpovídá, kdo způsobil, že k nim vůbec došlo, a odpovídá proto i za škodu z toho vzešlou čís. 11.851.
— — **důkazní břímě:** při uplatňování nároku na náhradu škody pro neplnění nebo pro nenáležité splnění smlouvy čís. 11.499.
— — **§ 1295 odst. 2 obč. zák.:** ten, kdo žaloval o plnění, věda, že mu žalovaný nic nedluhuje, jest povinen vrátiti mu, co žalovaný plnil jen následkem formálně právoplatného rozsudku, a nahraditi vzniklou škodu; odsouzenému nelze po případě přičítati za zavinění, že se nebránil čís. 11.485.
— — pokud uplatnění nároku na zaplacení smluvní pokuty se nepříčí dobrým mravům a není proti ustanovení § 1295 odst. 2 obč. zák. čís. 12.089.
— — **§§ 1301, 1302:** spoluvina rodičů dítěte, žalujícího o náhradu škody z úrazu, ježto prý opomenuli dozor nad ním, jest snad závažnou pro poměr žalovaného škůdce k rodičům žalobcovým s hlediska §§ 1301 a 1302 obč. zák., nemá však význam pro poměr žalovaného k žalujícímu dítěti, nelze-li podíl rodičů na poškození zjistiti, takže žalovaný ručí žalujícímu dítěti za škodu solidárně čís. 12.017.
— — **§ 1308 obč. zák.:** poškozený, jenž spoluzavinil škodnou příhodu, nemůže se domáhati náhrady škody na nedospělci čís. 11.608.
— — **§ 1310 obč. zák.:** pokud jest uložiti nedospělci (§ 1310 obč. zák.) jen částečnou náhradu způsobené škody čís. 11.608.
— — **§ 1313 a) obč. zák.:** předpis platí nejen, dal-li dlužník někomu příkaz, by zaň předsevzal jednání, nýbrž i, schválil-li dlužník dodatečně jednání nezmocněného jednatele; lhostejno, že šlo o nabídku reální; dodavatel odpovídá podle § 1313 a) obč. zák. i za zřízence spediterské firmy, jehož služeb použil při provedení plnění čís. 11.659.
— — **§ 1315 obč. zák.:** předpisu lze použíti jen, nezavinil-li škodu zřízenec, jenž měl obstarati plnění, nýbrž jiný zřízenec anebo nestala-li se poškozující událost při provádění plnění anebo nestihla-li škoda oprávněného, nýbrž třetí osobu čís. 11.659.
— — všeobecným příkazem domovnici z jiného domu, by chodník posypávala, nezhostil se majitel domu svého závazku čís. 11.928.
— — řidič dresiny, jenž jel nepřípustnou rychlostí na křižovatce, jejíž nebezpečnost mu byla dobře známa, byl nezdatným čís. 12.163.
— — **§ 1319 obč. zák.:** za úraz, k němuž došlo tím, že chodec narazil na prkno a upadl, ručí pachtýř a správce domu, k němuž vadná mříž patří, nikoliv i majitel domu podle § 1319 obč. zák. čís. 12.077.
— — **§ 1320 obč. zák.:** chovatel psa, který při náležité bedlivosti a opatrnosti musel pojati podezření, že se se psem děje něco neobvyklého a že u psa není vyloučena možnost vypuknutí vztekliny, a neučinil opatření dostatečná pro bezpečné opatření vzteklého psa, ručí, vypukla-li u psa vzteklina a byl-li vzteklým psem někdo pokousán, nejen za útraty léčebné (dekr. dv. kanc. ze dne 11. ledna 1816, sv. 44., str. 2 sb. pol. zák. a ze dne 16. března 1837, sv. 65, str. 94 sb. pol. zák.), nýbrž podle § 1320 obč. zák. za všechnu škodu čís. 12.022.
— — manželka, jež jest spoluvlastnicí statku a na něm spoluhospodaří, jest spoluchovatelkou koně, chovaného na statku; okolnost, že správu hospodářství měl manžel, nezbavovala manželku povinnosti podle § 1320 obč. zák. čís. 12.137.
— — **§ 1325 obč. zák.:** bolestné má poškozenému umožniti, by si opatřil příjemnosti, jež mu vyváží vytrpěné útrapy; soudu lze jen na základě zjistitelných skutečností, dosahu poškození, trvání, zhojení, míry bolesti a

jejich trvání, hospodářských poměrů a obvyklých životních potřeb poškozeného, podle volného uvážení ve smyslu § 273 c. ř. s. určiti částku, jež mu umožňuje, by si zjednal takové příjemnosti, které jinak nepatří k jeho obvyklému způsobu života, aniž by však byl bezdůvodně obohacen čís. 11.494.

— — nárok na bolestné má jen ten, kdo byl škodnou událostí bezprostředně poškozen na těle nebo zdraví, nikoliv ten, kdo utrpěl poruchu na zdraví tím, že jiná osoba utrpěla úraz čís. 11.504.

— — přechod nároku na bolestné na dědice, učiněn-li včas návrh u správního úřadu podle § 37 čes. obec. zříz. čís. 11.647.

— — vyměření bolestného na základě zjištěného skutkového podkladu jest věcí právního posouzení čís. 11.715.

— — bolestné jest děditelné a přenositelné (postupitelné) jen, bylo-li buď smluvně (smírem) uznáno, nebo poškozeným samým na soudě v určité číselně stanovené výši uplatňováno; shrnul-li žalobce bolestné pro sebe i pro manželku, aniž došlo k platnému postupu nároku manželky na něho čís. 11.858.

— — předpisu § 406 c. ř. s. jest použíti i na bolestné za bolesti, jež se dostavily od podání žaloby až do vynesení rozsudku prvého soudu čís. 11.991.

— — **§ 1326 obč. zák.:** žaloba není předčasná proto, že žalobci nevznikla dosud škoda, ježto mu dosud neuchází výdělek; stačí již průkaz možnosti, že bude zmrzačení brániti poškozenému v lepším zaopatření a v životním uplatnění čís. 11.394.

— — jen náhrada škody hmotné, majetkové; i muži; rozsah náhrady za zohyzdění čís. 11.394.

— — nárok není zahrnut v nároku na bolestné, nýbrž jest nárokem na náhradu škody hmotné hrozící poškozenému pro budoucnost snížením a stížením životních možností; průvodní břímě čís. 11.715.

— — nároku na náhradu za zohyzdění obličeje ztrátou oka není na závadu, že poškozený odmítá dáti si zasaditi a nositi umělé oko čís. 11.864.

— — **§ 1327 obč. zák.:** nebyla jím odstraněna všeobecná zásada § 1295 obč. zák.; záleží na tom, jakou náhradu poškozený žádá, zda náhradu výdajů, či náhradu toho, co mu smrtí jiné osoby ušlo; v tomto případě platí § 1327 obč. zák., jenž ustanovuje, co jest nahraditi pozůstalým: podle § 1327 obč. zák. jest vyloučen nárok na náhradu za újmu, jež nastala pozůstalým osobám odpadnutím neplacené pracovní síly v domácnosti, ať již práce byly konány na podkladě smluvním, či dobrovolně z morálních podnětů čís. 12.124.

— — **§ 1328 obč. zák.:** výši odškodnění za zmenšení naděje na sňatek jest posuzovati podle poměrů svedené ženy čís. 12.131.

— — i ušlý výdělek jest škodou; vystoupila-li svedená ze zaměstnání se zřetelem na své zasnoubení a na slibovaný jí sňatek, jest posuzovati její nárok na náhradu ušlého jí příjmu za tuto dobu podle § 46 obč. zák., nikoliv podle § 1328 obč. zák. čís. 12.131.

— — svůdce ručí svedené za ušlý výdělek v době těhotenství až do ukončení šestinedělí; pokud by ručil svůdce i za ušlý výdělek za další dobu čís. 12.131.

— — není třeba, by byl podán důkaz, že svedená žena mohla vejíti v určité manželství; stačí, že se podle svých poměrů, dosavadního bezúhonného života, stáří a rodinných poměrů mohla vdáti a dojíti tak zaopatření nejen za manželství, nýbrž po případě i za vdovství nebo po zrušení manželského společenství čís. 12.166.

— — **§ 1330 obč. zák.:** výraz »znáti musil« v druhém odstavci neznamená jen nedbalost hrubou, nýbrž i pouhou lehkou nedbalost, nedopatření čís. 11.757.

— — nejde o nárok, jenž může býti základem prozatímního opatření, domáháno-li se zákazu budoucích možných projevů ve smyslu § 1330 obč. zák. čís. 11.916.

— — nápisem na náhrobku: »tragickým způsobem stal se obětí sanitního auta«, nebyl po případě ohrožen úvěr, výdělek, ani budoucnost záchranné společnosti, majitelky auta čís. 12.079.

— — **stát:** neručí za úraz, který se přihodil členu komise provádějící domovní prohlídku podle důchodkového trestního zákona čís. 11.885.

— — **majitel domu:** není-li předpisu, jenž by nařizoval opatření proti sesutí sněhu se střech určitého krytu, neručí za škodu sesutím sněhu s takové střechy čís. 11.320.

— — ochrana proti zlodějům postavením samostřílu; ručení toho, který jej postavil, byl-li jím náhodou zloděj zasažen do oka; spoluzavinění poškozeného čís. 11.388.

— — předpis § 12/4 vyhlášky magistrátu hlavního města Prahy ze dne 7. března 1888, čís. 165.538 o zachování čistoty v ulicích, o úplném očistění chodníku při nastalé oblevě má na mysli jen případ, že toto úplné očistění je pro velký mráz nemožné; všeobecným příkazem domovnici z jiného domu, by chodník posypávala, nezhostil se majitel domu svého závazku čís. 11.928.

— — vadná mříž, uzavírající světelnou šachtu sklepního okna; ručení pachtýře, nikoliv majitele domu; poškozený svůj úraz spoluzavinil, šel-li rychle a díval-li se ve svém směru přímo před sebe čís. 12.077.

— — **majitel kavárny:** ručí za škodu výbuchem na záchodě kavárny, k němuž došlo tím, že na záchodě byl delší dobu před příchodem hosta nechán plynový kohoutek otevřený čís. 12.096.

— — **výrobce sodové vody:** nebyly-li plnicí přístroje v dílně opatřeny v době plnění láhve redukčními ventily, jak předepisuje min. nař. ze dne 29. listopadu 1910, čís. 212 ř. zák. čís. 11.549.

— — **obchodník s drogami:** nemá zásadně povinnost, by dal vždy zboží také přezkoumati chemickým odborníkem, zda není škodlivé čís. 12.187.

— — **kruhová pila:** pokud v Čechách nejsou přímo předepsána ochranná opatření; přes to, že kruhová pila nebyla opatřena ochranným opatřením, není zaměstnavatel povinen k náhradě škody, byl-li zaměstnanec poraněn tím, že se při řezání smeklo dřevo, patrně když přišla pila na suk čís. 11.985.

— — **silnice:** výklad § 2 silničního řádu pro Čechy ze dne 21. června 1886, čís. 54 z. zák. čís. 11.552, 12.088.

— — **střelec:** jenž vypálil ránu proti železničnímu náspu ručí po případě za škodu, odrazil-li se brok směrem, kde stáli lidé čís. 11.418.

— — **různé:** pokud majitel koncese autobusové není oprávněn domáhati se na majiteli jiné autobusové koncese náhrady škody (zisku) proto, že se žalovaný nabízí k dopravě osob též z jiného stanoviště, než jest mu vykázáno čís. 11.958.

— — cestovní kancelář jest práva z náhrady škody, jež vznikla zákazníku tím, že následkem nesprávného údaje v době odjezdu vlaku na poukázce na místo v lůžkovém voze zmeškal vlak; zákazníka nestihá zavinění, nepřezkoumal-li sám údaje cestovní kanceláře čís. 12.002.

— — pokud zaměstnanec se nemůže domáhati na zaměstnavateli náhrady škody proto, že prý byl za své služby nedostatečně placen, takže trpěl podvýživou, a že se ve službě přepracoval čís. 12.103.

Náhrada škody dráhou: místní dráhy viz tamže.

1. podle občanského zákonníka:

— — srážka s automobilem; dráha, jež nepostavila na přejezdu místní dráhy závory, nýbrž postavila tam jen výstražní tabulku s nápisem »pozor na vlak«, vyhověla plně zákonné povinnosti co do bezpečnostních opatření; lhostejno, že vlak byl v den nehody nepatrně opožděn čís. 12.003.

— — jest povinností řidiče, by, jakmile se blíží k přejezdu dráhy, jel s největší opatrností, krok za krokem, tak aby před přejezdem mohl zastaviti, vystoupiti a se rozhlédnouti nebo vůbec jiným vhodným způsobem se přesvědčiti, zda se vlak blíží, či zda jízda jest volná čís. 12.003.

— — jest povinností řidiče dresiny, by volil vzhledem k nebezpečnosti křižovatky takovou rychlost, by nenadále vyskytnuvší se překážce mohl zabrániti i zastavením dresiny; řidič dresiny, jenž jel nepřípustnou rychlostí na křižovatce, jejíž nebezpečnost mu byla dobře známa, byl nezdatným čís. 12.163.

2. podle zákonů ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. a ze dne 12. července 1902, čís. 147 ř. zák.

— — **příhoda v dopravě:** prohlubenina u koleje celkem nepatrných rozměrů není podle své povahy nepravidelností ve smyslu § 1 zák. o ruč. žel. čís. 11.307.

— — umístění železné tabulky (sklonovníku) blízko trati čís. 11.321.

— — jde o ni, projížděly-li lokomotivy rychlostí osobního vlaku po železniční trati, na níž za noci a za sněhové vichřice odstraňovali vojíni sníh a na níž pro značné vysoké sněhové závěje nemohli se pracující muži před přijíždějícími lokomotivami snadno ukrýti v bezpečí čís. 11.391.

— — jde o ni, nebyly-li v době příjezdu do stanice a v době odjezdu ze stanice dveře vagonu řádně (t. j. na obě závory) uzavřeny čís. 11.495.

— — nelze ji spatřovati v tom, že průvodčí vlaku dříve, nežli byl vlak dopraven z konečného osobního nádraží na nákladní nádraží, neprohlédl vlak, zda v něm není ještě cestující; jde však o ni, bylo-li provedeno vystoupení cestujícího z vlaku mimo stanici k tomu určenou na neupraveném místě; pokud si přivodil cestující sám úraz, přecházeje koleje čís. 11.496.

— — není jí silné trhnutí vozu elektrické dráhy za jízdy, následkem čehož cestující, stojící na zadní otevřené plošině motorového vozu, sklouzl na zem a byl nucen pustiti se obloukové tyče, které se držel, a upadl pod vlečňák, nešlo-li o mimořádné zvláštní trhnutí vozu čís. 11.892.

— — držel-li se cestující za jízdy rukou dveřního rámu u závěsu dveří a byl-li samočinným se přiražením dveří na ruce zraněn, dopustil se neopatrnosti a zavinil sám výhradně nejen úraz, nýbrž i škodnou událost; zavinění dráhy nelze spatřovati v tom, že nedala opatřiti dveře ve smyslu § 17 provoz. řádu; vinu dráhy neodůvodňuje ani nevydání předpisů o zacházení s arretačním zařízením; není předpisů o uzavírání dveří vedoucích na plošinu; v tom, že průvodčí neuzavřel dveře na plošinu, nelze spatřovati neopatrnost čís. 12.060.

— — nelze ji spatřovati v tom, že strojvůdce nedal znamení píšťalou u pískacího kolíku takovou silou a po tak dlouho, jak bylo nutno k upozornění povozů přibližujících se ke trati čís. 12.243.

— — **neodvratitelné jednání třetích osob:** došlo-li k prudkému zabrzdění motorového vozu tím, že řidič zabrzdil motorový vůz, by zamezil nebo zmírnil hrozící srážku s autem, vyjedším ostře z postranní silnice čís. 11.697.

— — **spoluzavinění poškozeného:** v tom, že cestující stál u otevřeného okna železničního vozu v těsné jeho blízkosti, maje loket opřený o horní okraj spuštěného okna a jsa obrácen ve směru jízdy a, když mu něco padlo do oka, učinil rukou pohyb ven a mávl rukou ven tak daleko, že si prsty poranil o hranu sklonovníku, jest spatřovati jeho spoluzavinění, ne sice na příhodě v dopravě, nýbrž na úrazu čís. 11.321.

— — jde o ně, vystupoval-li cestující z vagonu na opačnou stranu od nádražní budovy čís. 11.495.

— — pokud si přivodil cestující sám úraz, přecházeje koleje čís. 11.496.

— — **příslušnost** viz příslušnost podle zákona o ručení železnic.

Náhrada požární viz požární náhrada.
— **útrat** viz útraty.
Náhradní dlužní úpisy (zák. čís. 216/1924 sb. z. a n.) viz válečná půjčka.
— **doručení** (§ 102 c. ř. s.) viz doručení náhradní.
— **ústav** (§ 105 zák. čís. 26/1929 sb. z. a n.) viz pojištění pensijní.
Náhradnictví viz substituce.
Nájem: ochrana nájemců viz tamže.
— lhůty podle § 575 c. ř. s. viz tamže.
— jinak viz smlouva nájemní a pachtovní.
Náklad (§ 1041 obč. zák.): nedošlo-li o dodávce k usnesení okresního zastupitelství a ke schválení potřebné náhrady, nemůže se dodatel na okresu domáhati náhrady s hlediska § 1041 obč. zák. čís. 11.559.
— § 1042 obč. zák.: nárok proti nemanželskému otci na náhradu nákladů, jež matka po případě poručník nezletilcův vynaložili ze svého na dítě, nelze uplatňovati v nesporném řízení, nýbrž výlučně pořadem práva čís. 11.352.
— přípustnost pořadu práva, třebas zákonná povinnost k nákladu jest snad povinností veřejného práva, aniž sejde na tom, proč byl učiněn náklad za druhého čís. 11.449.
— splnila-li manželská matka svůj smluvní závazek vyživovati dítě, nemůže se otec domáhati na ní odškodnění za to, že byl na návrh opatrovníka dítěte donucen, by i on přispíval na dítě čís. 11.554.
— poskytl-li podnikatel závodu podle své zákonné povinnosti svým dělníkům materiál pro první pomoc sám svým nákladem, nemůže se domáhati na okresní nemocenské pojišťovně náhrady výloh čís. 11.705.
Náklady kvitance viz kvitance.
— **řízení** viz útraty.
Nálepky viz zástavní právo.
Nález rozhodčího soudu viz rozhodčí soud.
Námezdní smlouva viz smlouva o dílo, smlouva služební.
Námitka nepřípustnosti pořadu práva viz pořad práva.
— **nepříslušnosti** viz příslušnost.
— **nedostatku oprávnění k žalobě** viz oprávnění ke sporu.
— **rozepře rozsouzené, zahájené** viz rozepře rozsouzená, zahájená.
— **započtení** viz započtení.
Námitky podle § 35 ex. ř. viz žaloba podle § 35 ex. ř.
— **proti směnečnému platebnímu příkazu** viz směnka (směnečné řízení).
— **proti výpovědi** viz výpověď.
Námořní lodi: nejsou nemovitou věcí a nelze na ně vésti exekuci podle §§ 87 a násl. ex. ř.; příslušnost k povolení exekuce čís. 11.741.
Nároky nepatrné viz nepatrné věci.
Narovnání: dědické viz dědická dohoda.
— nucené viz úpadek.
— jinak viz smír, vyrovnání.
Nařízení: soud má sice právo zkoumati platnost nařízení, nemůže však prohlásiti nařízení, provádějící zákon, k němuž byla vláda zmocněna, za neplatné proto, že nařízení zákon jen autenticky vykládá, třebas i způsobem rozšiřujícím, jen když samému zákonu neodporuje čís. 12.168.
Následná premie viz pojištění.
— **škoda** viz pojištění (proti povinnému ručení).
Nástupnictví viz substituce.
Naturální byt viz byt naturální.
Navrácení v předešlý stav: není neodvratnou a nepředvídanou překážkou (§ 146 c. ř. s.), jež zabránila včasnému podání odvolání, označil-li si právní zástupce strany nesprávně poslední den k odvolání čís. 11.931.
Návrh exekuční viz exekuce (§ 54 ex. ř.).

— **mezitímní určovací** viz určovací návrh mezitímní.
— **žalobní** viz žaloba.
Nebezpečí: podle §§ 370, 379 ex. ř. viz exekuce zajišťovací, prozatímní opatření.
Nedoplatek daňový viz daně, dražba, exekuce.
Nedospělec: poškozený, jenž spoluzavinil škodnou příhodu, nemůže se domáhati náhrady škody na nedospělci (§ 1308 obč. zák.) čís. 11.608.
— pokud jest uložiti nedospělci (§ 1310 obč. zák.) jen částečnou náhradu způsobené škody čís. 11.608.
Nedostatek legitimace ke sporu viz oprávnění ke sporu.
— **procesní způsobilosti** viz způsobilost ke sporu.
— **zákonného zastoupení** viz zmatečnost podle § 6 c. ř. s.
Nedovolená úplata (§ 20 zák. o ochr. náj.) viz ochrana nájemců.
Negatorní žaloba viz žaloba zápůrčí.
Nejvyšší podání viz dražba.
— **soud** viz dovolání, stížnost dovolací.
Nekalá soutěž viz soutěž nekalá.
Nemanželské dítě: zjištění otcovství viz otec nemanželský.
— výživné viz výživa dítěte nemanželského.
— jinak viz dítě nemanželské.
Nemocenské pojištění viz pojištění sociální.
Nemocnice: novou úpravou platů sekundárních lékařů země Moravské byly odměněny i práce přes osmihodinnou pracovní dobu čís. 11.968.
— náležitosti výpovědi ordinujícího odborného lékaře městské nemocnice na Moravě čís. 12.005.
Nemožnost plnění: a žaloba podle § 35 ex. ř. čís. 11.657.
— neplatnou jest jen smlouva, jejíž splnění jest nemožné objektivně; nemožnost subjektivní, zakládající se jen v osobních poměrech zavázaného, nemá v zápětí neplatnost smlouvy čís. 11.660.
— jde o nemožnost subjektivní, zřídil-li spoluvlastník nemovitosti služebnost bytu bez souhlasu druhého spoluvlastníka; stává se však objektivní nemožností, odmítl-li ručiti za to, že bude služebnost zřízena, s poukazem k tomu, že jest jen spoluvlastníkem; v takovém případě byla smlouva o zřízení služebnosti neplatná a neplatný byl i vklad služebnosti; ani vydražitel podílu zřizovatelova, na němž vázla služebnost bytu, není povinen ji plniti, aniž jest zavázán nahraditi škodu čís. 11.660.
Nemravnost smlouvy viz neplatnost smlouvy.
Neohlášení k pensijnímu pojištění viz pojištění pensijní.
Neodvratitelné jednání třetích osob viz náhrada škody dráhou.
Nepatrné věci: nepřevyšuje-li zažalovaná částka (dobová sleva) 300 Kč, jde i při návrhu, by podle § 393/1 c. ř. s. bylo nejdříve rozhodnuto o důvodu nároku, o nepatrnou věc; lhostejno, jak žalobce ocenil zájem na určení sporného právního poměru čís. 11.582.
— hodnota předmětu sporu viz ocenění.
Neplatnost manželství: odškodnění podle § 1265 obč. zák. viz tamže.
— **pořízení posledního** viz pořízení poslední.
— **(nemravnost, nicotnost) smlouvy:** nemožnost plnění viz tamže.
— — kartely viz tamže.
— — učební smlouvy, an zaměstnavatel nebyl vůbec oprávněn učiti určitému řemeslu; smlouva nebyla platná ani v části, podle níž měl učeň pracovati zadarmo, a jest učeň oprávněn domáhati se na zaměstnavateli odměny čís. 11.314.
— — **§ 879 obč. zák.:** prodej losů na splátky viz losy.
— — proti zákonnému zákazu: pojišťovací smlouva, jíž uzavřeno na území čsl. republiky životní pojištění na jinou měnu než československou, není proto neplatná podle § 879/1 obč. zák. čís. 11.431.
— — nedošlo-li ku platné smlouvě o prodeji losů, nemůže prodatel na kupiteli požadovati náhradu toho, co vyplatil svým agentům na provisích za

ujednání neplatného obchodu, aniž náhradu ostatních výloh z toho důvodu vzešlých čís. 11.763.
— — neplatnost nájemní smlouvy uzavřené na delší dobu o hotelovém pokoji bez povolení příslušných správních úřadů čís. 11.803.
— — pokud není neplatnou smlouva o převzetí koncesovaného podniku čís. 11.853.
— — kupní smlouva o radiovém zařízení, při níž prodatel neměl předepsané úřední povolení ku prodeji (§ 1 zák. čís. 9/1924 sb. z. a n.), jest nicotná čís. 11.917.
— — nelze se domáhati splnění závazku ze smlouvy, že se žalovaný zavazuje podepsati po případě podání k stavebnímu úřadu o schválení stavební změny probouráním dveří v požární zdi čís. 11.988.
— — smlouva o úpravě majetkových poměrů manželů při jejich zamýšleném rozchodu jest přípustná čís. 12.091.
— — proti dobrým mravům: není smlouva o výhradném odběru piva z určitého pivovaru, pokud jest v souladu se zdravým hospodářským stavem; pouhá možnost porušení povinnosti dodavatele dodati pivo dobré jakosti a za konkurenční ceny nečiní smlouvu nemravnou čís. 11.342.
— — pokud se nepříčí dobrým mravům, nedbá-li pojišťovna při sjednání smluv zákazu nadřízeného úřadu (výnosu min. vnitra ze dne 30. dubna 1924, č. j. 31.694/1924-18) čís. 11.431.
— — smlouva o záruce za škody způsobené řidičem automobilu v době od řidičské zkoušky až do obdržení vůdčího listu, jest nicotnou čís. 11.767.
— — úmluva o vzdání se výživného pro rozvedenou manželku po uplynutí určité doby není neplatná; nicotná od původu jest však úmluva, že manželův závazek přestane i před touto dobou, kdyby pro nesouhlas manželky nebyla povolena rozluka; lhostejno, že se úmluva stala v soudním smíru čís. 11.780.
— — nejde o ni, prodal-li povinný zabavené věci s příkazem, že kupitel zaplatí dluhy, pro něž bylo vykonáno exekuční zabavení svršků a jež napotom též byly zaplaceny čís. 12.044.
— — pokud nejde o porušení mravních zásad, dalo-li si družstvo, zjistivši, že ve skladu jest schodek, a pohrozivši skladníku trestním oznámením, od něho slíbiti a vyplatiti úhradu schodku čís. 12.112.
— — **§ 879 čís. 2 obč. zák.:** dal-li si advokát v době, kdy spor jeho klienta nebyl ukončen ještě ani rozsudkem v první stolici, postoupiti pro zástupčí útraty, jichž výše nebyla známa ani jemu ani jeho klientovi, celou pohledávku (i s útratami), jejíž vydobytí mu bylo klientem svěřeno čís. 11.562.
— — smlouva, jíž si dal advokát k úhradě palmární pohledávky postoupiti pohledávku, jejíž vydobytí mu bylo klientem svěřeno, i co do jistiny, i co do úroků a útrat všech tří stolic v době, kdy rozsudek prvého soudu nebyl ještě právoplatný, jest, pokud jde o postup pohledávky a úroků z ní, nicotná čís. 12.061.
— — **čís. 4:** nejde o porušení mravních zásad, aniž o využití tísně druhé strany, dalo-li si družstvo, zjistivši, že ve skladu jest schodek, a pohrozivši skladníku trestním oznámením, od něho slíbiti a vyplatiti úhradu schodku; lhostejno, zda skladník za schodek ručil, zda jej zavinil trestným činem nebo hrubou nedbalostí a zda výsledek revise byl správný čís. 12.112.
— — **§ 1174 obč. zák.:** poskytnutí úvěru k provozování živnosti bookmakerské není neplatné čís. 11.796.
Nepominutelný dědic viz díl povinný.
Nepřímá imise: žaloba zápůrčí viz tamže.
Nepřípustnost exekuce viz žaloba podle §§ 35, 36, 37 ex. ř.
— **opravného prostředku** viz dovolání, stížnost.
— **pořadu práva** viz pořad práva.

Nepříslušnost viz příslušnost.
Nesporné řízení: doručení viz tamže.
— — odhad viz tamže.
— — pozůstalostní řízení viz pozůstalost.
— — § 183 nesp. pat. viz příslušnost tuzemských soudů.
— — **či pořad práva:** nárok proti nemanželskému otci podle § 1042 obč. zák. jest uplatňovati výlučně pořadem práva čís. 11.352.
— — při nároku nepominutelného dědice na doplnění povinného dílu čís. 11.443 — viz též díl povinný.
— — pokud nelze o rozvrhu peněz složených solidárním ručitelem ve vyrovnacím řízení k soudu, by je soud rozdělil mezi vyrovnací věřitele, jednati a rozhodnouti v řízení nesporném čís. 11.716.
— — jest v něm jednati o návrhu toho, kdo jest zapsán v matrice jako manželský otec dítěte, narozeného po uplynutí 300 dnů po rozvodu, by soud zřídil a vyslechl kolisního opatrovníka a rozhodl a opatřil, že zápis v matrice jest nesprávný a se opravuje čís. 11.832.
— — o nároku podle § 2 zákona čís. 4/1931 sb. z. a n. nelze rozhodovati v řízení nesporném, nýbrž jen pořadem práva čís. 11.996.
— — o tom, zda nezletilec má opustiti své prostředí, v němž byl dosud vychováván, a zda má býti odevzdán do výchovy a výživy adoptivního otce a jeho manželky, jest rozhodnouti v řízení nesporném čís. 12.095.
— — **zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.:** rekursní soud může v nesporném řízení přezkoumati výsledky provedeného řízení a není nucen převzíti nedotčená zjištění prvního soudu čís. 11.974.
— — byl-li dovolací rekurs podán po 1. listopadu 1931, jest jeho přípustnost posuzovati podle zákona čís. 100/1931 čís. 11.345.
— — není v něm předepsána forma pro smír před soudem čís. 11.719.
— — zásady sporného řízení o věci rozsouzené platí i v řízení nesporném čís. 12.048.
— — **§ 6 zák.:** odkazovník není oprávněn k dovolacímu rekursu proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo uloženo pozůstalostnímu soudu, by vyrozuměl dědice ze zákona k dědictví se dosud nepřihlásivší o příštím roku ku projednání pozůstalosti čís. 11.362.
— — ve věci, v níž byl poručenci ustanoven kolisní opatrovník, není poručník oprávněn k rekursu jménem poručence; poručník jako poručencův věřitel není vlastním jménem oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl zamítnut jeho návrh, by mu byl k úhradě jeho pohledávky proti poručenci vydán poručencův vklad u sirotčí pokladny čís. 11.464; — srov. však čís. 11.745.
— — ustanovil-li jeden z manželů v závěti za universálního dědice své dítě, netřeba vyrozumívati pozůstalého manžela o dědickém nápadu čís. 11.727.
— — účastník odhadního řízení viz odhad.
— — **§ 11 (5) zák.:** tím, že odpůrce podal rekurs proti usnesení soudu prvé stolice, rekursní soud rekursu vyhověl, dovolací soud pak obnovil usnesení prvého soudu, nezpůsobil odpůrce dovolacímu rekurentu zřejmě bezdůvodně nebo hrubým zaviněním náklady dovolacího rekursu čís. 11.419.
— — **§ 14 zák:** neobsahoval-li rekurs určitý a přesný rekursní návrh, aniž se ho bylo lze domysliti z jeho obsahu a z vývodů, nelze rekurs vyříditi věcně; nedostatek rekursního návrhu není formální, nýbrž věcnou vadou čís. 12.150.
— — **§ 25 zák.:** je-li rozhodnutí o návrhu na zahájení likvidace společnosti závislé na zjištění sporné okolnosti, zda se stala úmluva o převzetí podniku, čili nic, jest toho, kdo se domáhá zápisu likvidace společnosti do obchodního rejstříku, odkázati na pořad práva čís. 11.785.
— — otázku, zda zůstavitelovo poslední pořízení jest závětí, či dovětkem, lze rozřešiti v řízení nesporném čís. 11.935.

— — **§ 32 zák.:** soud jest vázán na své usnesení, jakmile je prohlásil, nebo, nebylo-li prohlášeno, jakmile je odevzdal písemně k vyhotovení čís. 11.625.
— — **§ 37 zák.:** platí i pro řízení ve věcech knihovních; účastník není zkrácen, bylo-li jen vyhověno tomu, k čemu dal podpisem vkladné listiny výslovný souhlas čís. 11.594.
— — ten kdo navrhl u rejstříkového soudu, by cizí firma byla vymazána z rejstříku, není oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl jeho návrh zamítnut čís. 11.631.
— — do usnesení soudu o neschválení prodeje nemovitosti, na níž vázlo předkupní právo nezletilcovo, není oprávněn k rekursu kupitel nemovitosti čís. 11.635.
— — do usnesení soudu, jímž bylo odepřeno opatrovnické schválení prohlášení dědiců, jímž postupují knihovní pořadí svých dědických podílů na otcově nemovitosti, není oprávněn manželský otec k rekursu ani v zájmu dětí, ani v zájmu vlastním čís. 11.639.
— — nebylo-li návrhu věřitele na placení opatrovancova dluhu z peněz v sirotčí pokladně vyhověno, nelze mu upříti oprávnění k rekursu čís. 11.745; — srov. však čís. 11.464.
— — do usnesení vrchního soudu, jímž byla z důvodu vhodnosti (§ 31 j. n.) povolena delegace okresního soudu pozůstalostního i pro sepsání inventáře a odhadu nemovitostí, stížených svěřenskou substitucí a ležících v obvodu jiného okresního soudu — není oprávněn k rekursu notář v sídle tohoto okresního soudu čís. 11.912.
— — pokud prozatímní podpůrce není oprávněn k rekursu, byl-li návrh na zbavení svéprávnosti zamítnut, nebo v řízení zahájeném z úřadu vysloveno, že není příčiny ke zbavení svéprávnosti, nebo zbavení svéprávnosti bylo zrušeno čís. 11.951.
— — do usnesení, jímž uložena pořádková pokuta liknavým členům správní rady akciové společnosti, není oprávněna k rekursu akciová společnost čís. 12.150.
— — **§ 38:** zákon čís. 100/1931 sb. z. a n. nezná rekursní sdělení (rekursní odpověď) čís. 11.804.
— — **§ 41 (1) zák.:** dovolací rekurs jest nepřípustným, nechťsi čelí proti výši odměny přisouzené notáři jako soudnímu komisaři, nebo proti tomu, že byla vůbec notáři přiznána odměna čís. 12.072.
— — **§ 41 (2) zák.:** není porušením zásady slyšení účastníků před rozhodnutím, že nebyly účastníkům sděleny výsledky konaného šetření, a že nebyli slyšeni svědci, vedené o tvrzení v rekursu čís. 11.480.
— — jde o zmatek podle § 41 d) zák., bylo-li o rozvrhu peněz složených solidárním ručitelem ve vyrovnacím řízení k soudu, jednáno a rozhodnuto v nesporném řízení; zmatek nebyl zhojen tím, že bylo zahájeno zmatečné řízení bez odporu účastníků; jest zrušiti rozhodnutí i s předchozím řízením ohledně všech účastníků a odmítnouti návrh jako nehodící se k tomu, by bylo o něm jednáno v nesporném řízení čís. 11.716.
— — nejde o zmatečnost podle § 41 zák., nevyřídil-li rekursní soud všechny rekursní návrhy čís. 11.785.
— — důvody zmatečnosti jsou v § 41 (2) zák. uvedeny výčetmo; opověď udělení prokury jedním společníkem bez ohledu na ohrazení se spoludědiců druhého společníka čís. 11.786.
— — rozpor v důvodech rozhodnutí jest zmatečností jen, je-li odůvodnění tak nedostatečné, že z něho nelze s úplnou jistotou seznati, co bylo rozhodnuto čís. 11.789.
— — nejde o zmatek podle písm. g), neslyšel-li rejstříkový soud účastníky dříve, než dal doplniti formálně vadnou opověď čís. 11.829.
— — je zmatkem podle § 41 (2) písm. g) zák., nevyslechly-li nižší soudy před rozhodnutím podle § 126 nesp. pat. nikoho z účastníků čís. 11.847.

— — jest zmatkem podle § 41 (2) písm. g) zák., nebyla-li dána dědici příležitost, by se vyjádřil o návrhu spoludědiců, by bylo dáno zmocnění k vedení sporu za pozůstalost proti němu čís. 11.849.

— — vada, že účastník nebyl slyšen o návrhu, byla napravena tím, že se účastník obíral v rekursu s návrhem a uvedl proti němu námitky, vzhledem k nimž pak rekursní soud usnesení prvého soudu zrušil, načež prvý soud předsevzal o námitkách účastníka příslušné šetření a pak znova o návrhu rozhodl čís. 12.095.

— — jde o zmatek podle § 41 (2) písm. f) zák., nebyl-li nezletilci zřízen opatrovník k činu ve věci mezi nezletilcem a jeho adoptivními rodiči čís. 12.095.

— — není důvodem zmatečnosti, že nebyly účastníku před rozhodnutím oznámeny výsledky šetření čís. 12.099.

— — zásada o nutnosti slyšení účastníků před rozhodnutím (§ 41 odst. (2) písm. g) zák.) nevyžaduje, by účastníci byli zpraveni o každém výsledku konaného šetření čís. 12.248.

— — není zmatečností, byl-li zřízen opatrovník k činu bez slyšení účastníků čís. 11.345.

— — **§ 45 zák.:** osobami, které jsou pod zvláštní ochranou zákona jest rozuměti osoby, uvedené v §§ 21, 22 a 269 a násl. obč. zák. čís. 11.454.

— — **§ 46 (1) zák.:** proti usnesení rekursního soudu o složení zálohy na úřední výkon a kolku na osvědčení, jest dovolací rekurs nepřípustný čís. 12.098.

— — **§ 46 (2) zák.:** v tom, že soud stanovil volným uvážením výši výživného nemanželského dítěte, nelze spatřovati »nezákonnost« čís. 11.332.

— — nelze mluviti o nezákonnosti, kde zákon nemá přesné ustanovení, nýbrž vytyčuje jen určité zásady a směrnice, přenechávaje jinak volnému uvážení soudcovskému, jaké opatření pokládá za nutné (§ 142 obč. zák.) čís. 11.455.

— — není nezákonností, upravil-li soud styky jednoho rodiče s dítětem, nežili-li rodiče dítěte spolu a jsou-li ve sporu o rozvod manželství; případnou nevhodnost soudního opatření co do styků rodičů s dítětem nelze podřaditi pod pojem »nezákonnosti« čís. 11.466.

— — jest nezákonností, nezabývaly-li se nižší soudy námitkou, jíž se podle zákona měly zabývati čís. 11.591.

— — platí i pro souhlasná usnesení nižších soudů podle § 34 řádu o zbav. svépr. čís. 11.628.

— — otázka prospěchu dítěte jest otázkou právní, po případě otázkou přiměřenosti nebo vhodnosti učiněného opatření čís. 11.827.

— — při nezákonnosti jest lhostejno, zda jde o porušení práva hmotného, či formálního čís. 11.974.

— — jest nezákonností, zaujal-li rekursní soud stanovisko, že nemá možnost učiniti jiná zjištění než prvý soud a že výslech stran nesporné řízení nezná čís. 11.974.

— — výtka, že nelze použíti určitého ustanovení zákona, jest výtkou nezákonností; otázka však, zda nižší soudy souzený případ v mezích správně použitého ustanovení zákona posoudily správně, jest otázkou právního posouzení čís. 11.982.

— — pokud jest nezákonností, ustanoven-li k přezkoumání opatrovnického účtu cizí znalec čís. 12.039.

— — pochybení v otázce, zda by se příčilo dobrým mravům, kdyby byla povolena rozluka manželství podle § 17 rozl. zák., není nezákonností, nýbrž nesprávným právním posouzením čís. 12.182.

— — **§ 50 zák.:** i mimořádný dovolací rekurs v nesporném řízení má v zásadě odkladný účinek čís. 11.661.

— — předpokladem zajišťovacího opatření podle § 50 (2) zák. jest, by bylo vydáno prvním soudem usnesení a by byl proti němu podán rekurs; povolil-li první soud zajišťovací opatření bez tohoto předpokladu, není tu nepřípustnosti rekursu podle § 50 (4) zák. čís. 11.900.

Nesprávné právní posouzení viz dovolání.

Nesvéprávný: zbavení svéprávnosti viz tamže.

— po dobu zbavení svéprávnosti choromyslného trvá nezpůsobilost k právním jednáním nepřetržitě po dobu, dokud nebylo opatrovnictví zrušeno, i ve světlých okamžicích; v době před usnesením o zbavení svéprávnosti rozhoduje skutečný duševní stav v čase uzavření toho kterého právního jednání; břímě průvodní stihá toho, kdo tvrdí tehdejší nezpůsobilost jednajícího; to platí i o slabomyslném; i slabomyslný nižšího stupně, podstupuje závazky, musí míti podpůrce; nemá-li ho a byla-li naň podána žaloba, postup podle § 8 odst. 4 řádu o zbav. svépr. a § 8 c. ř. s.; nebyl-li zastoupen a nebylo-li vedení sporu dodatečně schváleno podpůrcem, jest rozsudek i s předchozím řízením zmatečným podle § 477 čís. 5 c. ř. s. čís. 11.312.

— bylo-li dítě v době, kdy bylo vyhověno (prvým soudem) žádosti otce o prodloužení otcovské moci, ještě nezletilé, jest je zatím pokládati za osobu nesvéprávnou, jež může podati rekurs do usnesení, vyhovujícího žádosti otce, jen svým zákonným zástupcem, nikoliv samo zcela samostatně čís. 11.544.

— **§ 248 obč. zák.:** předpis nemá na mysli případ, že nezletilý o své zletilosti neučiní projev a o ní prostě pomlčí, nýbrž případ, že se vydává za zletilého, tedy že positivně tvrdí buď výslovně, že je zletilý, nebo předstírá okolnosti, z nichž musí býti na to usuzováno čís. 11.777.

Neúčinnost rozhodčího výroku viz rozhodčí soud.

Neujatá pozůstalost a zůstavitelova nájemní práva čís. 11.337, 11.518.

Neúplnost řízení viz dovolání, odvolání.

Neurčitost žalobní prosby viz žaloba.

Nevčasnost prodeje (§ 830 obč. zák.) viz společenství statků.

Nezabavitelnost viz exekuce.

Nezákonnost (§ 46 (2) nesp. říz.) viz nesporné řízení.

Nezaměstnanost: podpora se státním příspěvkem jest zabavitelná čís. 11.528.

— předpisů zákona ze dne 1. července 1932 čís. 116 sb. z. a n. jest použíti, třebaže exekuční návrh byl podán před vydáním tohoto zákona čís. 11.976.

Nezdatnost (§ 1315 obč. zák.) viz náhrada škody podle § 1315 obč. zák.

Nezhojitelná nepříslušnost viz příslušnost.

Nezletilec viz nesvéprávný.

Nezpůsobilost procesní viz způsobilost ke sporu.

— **jednati před soudem** (§ 185 c. ř. s.) viz řízení sporu.

— **k právním činům** viz nesvéprávný.

Německo: exekuce na základě říšskoněmeckých exekučních titulů viz exekuce (§§ 79 a násl. ex. ř.).

— vyrovnání potvrzené soudem v Německu nemá právní účinky i pro tuzemsko čís. 11.567.

— rozhodnutí zhodnocovacích míst nejsou závazná pro čsl. soudy čís. 11.581.

— lze povoliti exekuci k vydobytí (peněžité) pohledávky pruského státu čís. 11.684.

— pokud jest říšskoněmecké právo příznivější nemanželskému otci v otázce, zda lze na něm žádati výživné za dobu minulou, a v otázce, do které doby jest platiti výživné čís. 12.127.

— přiměřenost výživného podle §§ 1603, 1708 obč. zák. něm. čís. 12.127.

Nicotnost smlouvy viz neplatnost smlouvy.

— **vyrovnání** viz vyrovnání.

Notář: jako právní zástupce viz advokát.

— není oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byla povolena delegace (§ 31 j. n.) pozůstalostního soudu čís. 11.912.

— dovolací rekurs jest nepřípustným (§ 46 (1) zák. čís. 100/1931), nechť si čelí proti výši odměny přisouzené notáři jako soudnímu komisaři, nebo proti tomu, že byla vůbec notáři přiznána odměna čís. 12.072.

Notářská kauce: exekuce na ni; notářská komora není účastnicí řízení a není oprávněna k rekursu; má možnost hájiti své zájmy v mezích § 307 ex. ř. a bude také její věcí, by, shledá-li to nutným, zahájila řízení podle § 29 not. ř. a by pak učinila návrh na odročení roku nařízeného snad exekučním soudem k rozvrhu; byly-li způsobeny neoprávněným zasažením notářské komory do exekuce vymáhajícímu věřiteli útraty, jest jí uložiti jejich náhradu podle §§ 41 a 50 c. ř. s. a § 78 ex. ř. čís. 11.787.

Notářský spis: předpis § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. z., požadující pro právní jednání slepců formu notářského spisu, neplatí pro právní jednání, jež jsou obchodem čís. 11.335.

— originální snímek notářského spisu podle §§ 92 a násl. not. ř. jest prvopisem veřejné listiny podle § 548 čís. 1 c. ř. s. čís. 12.091.

— skutečné odevzdání viz dar (darování).

Notorieta: i okolnosti soudu známé (zahájení konkursního řízení), o něž strana své nároky neb obrany opírá, musí býti ve sporu tvrzeny a není přípustné bez přednesu stran je učiniti podkladem rozhodnutí čís. 12.063.

Nouze podle § 154 obč. zák. viz výživa rodičů.

Novace: přijetí směnky na dluh není v pochybnosti novací dluhu, nýbrž jeho upevněním; pokud vzhledem k okolnostem nebyl dlužník přijetím směnky sproštěn svého obecnoprávního dluhu čís. 11.759.

— pokud při smíru, jímž vzaty zpět námitky proti směn. plat. příkazu, nešlo o novaci privativní podle § 1376 obč. zák., nýbrž o novaci kumulativní podle § 1379 obč. zák. a nenastal zánik nároku podle § 35 ex. ř. čís. 11.898.

Novela o právu manželském viz rozluka manželství.

Novoty: námitka nedostatku oprávnění k žalobě jest námitkou hmotněprávní; jest ji vznésti v první stolici čís. 11.676.

— netřeba se zabývati otázkou, zda okolnosti, v nichž spatřoval odvolací soud novoty, byly obsaženy v přednesu stran, jsou-li okolnosti ty pro posouzení věci bezvýznamné čís. 11.711.

— pokud zákaz neplatí pro otázku viny na hlubokém rozvratu manželství čís. 11.731.

— závadu v doručení exekučního titulu zřejmou ze spisů lze uplatniti rekursem, třebaže exekuce nebyla povolena procesním soudem, nýbrž exekučním soudem podle § 4/2 ex. ř. čís. 11.774.

— vznesla-li strana teprve v odvolacím řízení vzájemné nároky podle § 2 zák. o splátk. obch. čís. 11.812.

— zákaz novot není na závadu vydání příkazu podle § 6 c. ř. s. čís. 11.866.

— pokud (ne)lze při povolení exekuce přihlížeti k tomu, že vyrovnání o jmění povinného ještě trvá, pokud se týče, že vymáhaná pohledávka je zasažena právoplatně potvrzeným vyrovnáním čís. 11.963.

Nový nájemník viz ochrana nájemců.

Nucené narovnání viz úpadek.

Nutná delegace (§ 30 j. n.) viz delegace.

Obec: pořad práva viz tamže.

— zaměstnanci obecní viz tamže.

— zadání oprávnění lámati kámen a štěrk v obecním lomu v Čechách na dobu neurčitou, několikaletou, nespadá do obyčejné správy obecního jmění, příslušející starostovi, nýbrž spadá v obor působnosti obecního výboru; nestačí, vzal-li obecní výbor (většina jeho členů), dodatečně na vědomí uzavření takové smlouvy čís. 11.447.

— soudní exekuce proti ní na základě rozhodnutí správního úřadu čís. 11.475.

— jde o poměr veřejnoprávní, zřídila-li obec v Čechách podle stavebního protokolu chodník před domem vlastníkovým na náklad stavebníka; v takovém případě jest stavebník sproštěn povinnosti chodník udržovati a obci předati, ba není oprávněn udržovati chodník zřízený obcí čís. 11.529.

— přechod nároku na bolestné proti obci na dědice, byl-li včas učiněn návrh u správního úřadu podle § 37 čes. obec. zříz. čís. 11.647.

— rozhodly-li správní úřady právoplatně, že obec není podle § 37 odst. 1 obec. zříz. pro Čechy povinna nahraditi škodu, nelze již nárok v tomto směru učiniti předmětem rozhodování u řádných soudů podle zákona čís. 217/1925 sb. z. a n. čís. 11.713.

— starosta města Prahy jest zodpovědným ze své úřední činnosti, ať jako primátor nebo předseda magistrátu, jen obci, nikoliv i třetím osobám čís. 11.724.

— výrazem »závazek« v § 97 čís. 3 obec. zříz. pro Čechy jest rozuměti i jiné závazky než rukojemské, pokud vzešly na půdě ryze hospodářské správy obce čís. 11.873.

— dokud neudělilo okresní zastupitelstvo (okresní správní komise) schválení podle § 97 obec. zříz. pro Čechy, zůstala smluvní vůle neúčinnou, nezpůsobilou založiti zamýšlený právní účinek čís. 11.873.

— obec ve Slezsku: zastupování obce ve sporu členem zastupitelstva; rozhodování o tom, zda jde o »výjimečný případ« (§ 5 zák. čís. 76/1919 sb. z. a n.), přísluší dozorčímu úřadu; kdo jest dozorčím úřadem na rozdíl od dohlédacího úřadu; nárok zástupce na odměnu již od počátku sporu, pro nějž bylo povolení uděleno, které se stalo až později platným čís. 11.878.

— dozorčím schválením podle § 97 čís. 1 obec. zřízení pro Čechy jest podmíněna účinnost právního jednání, jež předsevzíti se obecní výbor usnesl čís. 11.945.

— výklad usnesení obecního zastupitelstva, že nedá zaměstnanci výpověď z jeho služebního poměru bez zvláště důležitých důvodů; pokud ku platnosti takového obmezení nebylo podle obec. zřízení moravského zapotřebí schválení zemským výborem čís. 12.005.

— není právní domněnky veřejnoprávnosti poměru užívacího práva obecního majetku (v Čechách); ten, kdo tvrdí užívací právo k obecnímu nemovitému majetku, musí prokázati důvod nabývací a po případě i způsob nabývací; opírá-li se o vydržení, musí prokázati držbu práva; je-li pochybnost, že může jíti i o užívání z důvodu veřejnoprávního (při právech starousedlických); dál-li se výkon užívacího práva zjevně v úmyslu, vykonávati služebnost bez ohledu k členství v obci a k starousedlictví, není třeba dalšího zvláštního nabývacího důvodu podle soukromého práva čís. 12.090.

Obecní statek: soud jest vázán právoplatným rozhodnutím správních úřadů o tom, zda nemovitost připsaná knihovně obci jest obecním statkem ve smyslu § 70 obec. zříz. pro Čechy čís. 11.656.

— nelze ho nabýti ani vydržením čtyřicetiletým čís. 11.656.

Obecní zaměstnanec viz zaměstnanec obecní.

Obecný soud viz příslušnost podle § 70 j. n.

Obchod: neplatí předpis § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., požadující pro právní jednání slepců formu notářského spisu čís. 11.335.

— — jest nerozhodné ve smyslu čl. 272 čís. 4 obch. zák., zda se sprostředkování obchodů děje pro jednu firmu, či pro několik firem čís. 11.721.

— — architektura není obchodní živností, nýbrž činností poradní a vědeckou; nelze ji proto zapsati do obchodního rejstříku čís. 11.802.

— — jde o obchody podle čl. 271 čís. 1 obch. zák., činí-li stavitel při provozování stavitelské živnosti nákupy stavebních hmot, jichž používá při stavbách pro své zákazníky čís. 11.990.

— — koupil-li obchodní zástupce psací stroj pro vykonávání své činnosti jako obchodní zástupce určité obchodní firmy, nelze v této koupi spatřovati na jeho straně ani obchod základní ve smyslu čl. 271 po případě čl. 272 čís. 4 obch. zák., ani obchod pomocný podle čl. 273 obch. zák. čís. 12.190.

— **fixní** viz fixní obchody.

— **premiový** viz premiové obchody.

— **promesní** viz losy.

Obchodní agent: pokud při smlouvě, jíž byl někdo pověřen generálním rozprodejem zboží vyrobeného v továrně druhé smluvní strany za prodejní provisi a za určité procento z obratu, nešlo o smlouvu služební, nýbrž o smlouvu samostatného podnikatele (obchodního agenta), jenž nebyl povinen vydati se na obchodní cesty v době určené druhou smluvní stranou a jehož zdráhání se vyhověti tomuto příkazu vůbec i při vhodných vzorcích i přiměřených cenách neopravňovalo druhou smluvní stranu k jednostrannému zrušení smlouvy čís. 11.768.
— — zástupce na provisi viz obchodní zástupce.
— **cestující** viz obchodní zástupce.
— **koupě** viz smlouva kupní.
Obchodní pomocník (zákon ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.):
— — **§ 14 zák.:** žalobě o vyúčtování zisku k vůli výpočtu smluvního nároku na podíl na zisku (na tantiemu) nelze vyhověti, je-li nárok na tantiemu již promlčen (§ 1486 čís. 5 obč. zák.) čís. 11.952.
— — **§ 17 zák.:** stanovení doby nastoupení dovolené čís. 11.574.
— — **§ 27 čís. 1 zák.:** důvěry zaměstnavatele pozbyl redaktor ústředního listu politické strany, jenž útočil v jiném časopisu na tutéž politickou stranu a na její ústřední orgán; důvěru může podkopati i jednání nesouvisející se službou, svědčí-li o sklonu k nevěrnosti nebo trpí-li jím podnik ho zaměstnávající čís. 11.309.
— — **§ 39 zák.:** vysvědčení o druhu služby; účel jeho čís. 11.627.
— **rejstřík** viz rejstřík.
— **společnost veřejná** viz společnost veřejná.
— **zákon:** za zákony jej pozměňující nebo doplňující lze považovati jen zvláštní normy obchodněprávní, nikoliv však předpisy obecného práva občanského čís. 11.335.
— **zástupce:** na provisi; pro jeho spory s firmou, najmě o pohledávky z neoprávněných inkas a z prodeje zboží zákazníky nepřevzatého, jest příslušný obecný soud, nikoliv živnostenský soud čís. 11.794.
— — nárok zjednatele na zaplacení penežité částky vybývající v jeho prospěch ze smlouvy jednatelské, jehož správnost jednatel po provedení vyúčtování výslovně (před sporem a pak i za sporu), uznal a zavázal se pohledávku odpracovati, nepromlčuje podle § 1486 čís. 1, ani podle § 1486 čís. 5 obč. zák., nýbrž podléhá třicetiletému promlčení podle § 1479 obč. zák. čís. 11.794.
— — obchodní cestující není již sám sebou obchodním zmocněncem firmy; byl-li oprávněn přijímati nabídky s platností pro firmu jen v určité formě, nemají ujednání nepojatá do objednacího lístku pro firmu platnost, pokud před přijetím nabídky uvedené v objednávce anebo současně s ní nedošla druhé strany čís. 11.969.
— — úředníka banky, činného v jejím směnečném oddělení a přijavšího směnky k exkontu jménem banky, jest pokládati za zmocněna ke všem úkonům a právním jednáním, jež sebou pravidelně přináší provádění takových obchodů a jest z nich pak banka bezprostředně oprávněna a zavázána čís. 11.978.
— **závod:** propachtováním jeho (filiálky) stane se pachtýř kupcem ve smyslu obchodního zákona a přecházejí na něho všechna práva, lpící na závodě, najmě práva známková a vyznamenání čís. 11.652.
Obchody splátkové viz splátkové obchody.
Objednávka: pro obchodníka, podepsavšího ji, jest závazným i její ustanovení, že ústní nebo písemná ujednání v ní uvedená nemají platnost čís. 11.969.
Obligace solidární viz solidárnost závazku.
Obmezení jednání na důvod žalobního nároku viz rozsudek mezitímní.
Obnova manželského společenství (§ 110 obč. zák.): pokud i soudu neoznámené má právně týž účinek jako oznámené čís. 11.383.
— **nájmu** (§ 1114 obč. zák., § 569 c. ř. s.) viz smlouva nájemní a pachtovní.

— **řízení;** podání žádosti o udělení práva chudých neprodlužuje, ani nezachovává lhůtu k žalobě o obnovu (§ 534 c. ř. s.) čís. 12.087.
Obohacení bezdůvodné a kondikce: na tom, kdo se svémocně zmocnil peněz, může se ten, na jehož úkor se tak stalo, domáhati jich vrácení čís. 11.676.
— — nárok z bezdůvodného obohacení nepředpokládá vždy smluvní plnění, nýbrž i přijetí z jiného důvodu, jehož tu nebylo, nebo který přestal čís. 12.086.
— — lze žádati vrácení toho, co bylo plněno od prvopočátku bez důvodu, neb, co někdo chce nadále podržeti bez důvodu; plnění dobrovolnému rovná se plnění následkem exekuce; zkrácený může žádati vrácení, když se věřitel uspokojil bezdůvodně; žaloba o vrácení toho, co bylo plněno v exekuci, jde-li o neoprávněné uspokojení ze jmění cizího následkem exekuce vykonané na jmění nedlužníkovo, nepředpokládá obohacení věřitelovo čís. 12.069.
— — propadnutí peněz a osvobození toho, komu peníze byly zabaveny, po obnově trestního řízení; pokud stát byl bezelstným držitelem; vyměnil-li stát zabavené peníze, jsa bezelstným držitelem čís. 12.086.
— — obmyslným držitelem stává se příjemce od doby, kdy musí již počítati s tím, že bude museti vraceti; to se stalo tím okamžikem, kdy byl vynesen (v případě propadnutí peněz) osvobozující nález ministerstva vnitra čís. 12.086.
— — **§ 1431 obč. zák.:** platil-li postoupený dlužník postupiteli, nikoliv postupníku, uvěřiv tvrzení postupitele, že jest s postupníkem vyrovnán, ač tomu tak nebylo, jest oprávněn domáhati se na postupiteli vrácení toho, co plnil čís. 11.440.
— — nárok podle § 1431 (1435) obč. zák. se promlčuje až po třiceti letech čís. 11.440.
— — kdo přijal splnění právoplatně uloženého závazku, nebyl bezdůvodně obohacen, leč že by šlo o podvod nebo o jednání záludné; ten, kdo žaloval o plnění, věda, že mu žalovaný nic nedluhuje, jest povinen vrátiti mu, co žalovaný plnil jen následkem formálně pravoplatného rozsudku, a nahraditi vzniklou škodu; odsouzenému nelze po případě přičítati za zavinění, že se nebránil čís. 11.485.
— — **§ 1432 obč. zák.:** kondikce jest vyloučena jen, splnily-li smlouvu obě strany čís. 11.366, 12.208; — nestačí, že jedna z nich (prodatel losů) vyplatila provisi svým agentům a že koupila losy a kolky na prodejní listinu čís. 11.366.
— — **§ 1435 obč. zák.:** vrácení hotovosti odebrané výkonným orgánem při výkonu mobilární exekuce a odevzdané vymáhajícímu věřiteli podle § 261 ex. ř., nebyl-li nárok exekučně vymáhán právem; nárok na vrácení lze uplatňovati započtením čís. 11.662.
Obrana viz námitka.
Obsazení soudu viz zmatečnost podle § 477 čís. 2 c. ř. s.
Obsílka viz doručení.
Obstaravatelská smlouva viz losy.
Obvěnění viz věno.
Obživnutí pohledávky podle § 57 vyr. ř. viz vyrovnání.
Ocenění sporu: se děje, i pokud jde o obsazení sborového soudu (samosoudcem či senátem), týmž způsobem jako při určení příslušnosti čís. 11.806.
— na nárok na zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti nelze použíti zásad o ocenění sporu o plnění nemovité věci, nýbrž rozhoduje tu žalobcovo ocenění čís. 11.806.
— i hodnota podmíněného nároku řídí se jeho číselnou výší a nelze ji stanoviti oceněním čís. 11.837.
— **§ 55 j. n.:** nebyla-li uzavřena předběžná smlouva (§ 936 obč. zák.) o úschově (o zápůjčce), nýbrž došlo-li k jednotlivým uschovacím smlouvám (smlouvám o zápůjčce) teprve odevzdáním peněz, nerozhoduje o věcné příslušnosti soudu součet všech do uschování daných částek podle § 55, druhá věta, j. n. čís. 11.353.

— nejde o případ třetí věty, tvrdí-li žalobce, že odpočtený peníz byl žalovaným vyrovnán tím, že ho v souhlasu se žalobcem použil k obstarání různých potřeb pro sebe a pro žalobce čís. 11.353.

— nájemné za to které nájemné období jest samostatnou pohledávkou, vzniklou v době nastalé splatnosti; nejde tu o část jistinné pohledávky ve smyslu § 56 j. n. čís. 11.584.

— tvrdí-li žalobce v žalobě, že mu přísluší proti žalovanému pohledávka v určité výši, od niž odpočítává vzájemnou pohledávku žalovaného a žaluje o zaplacení zbytku, jde o případ § 55, třetí věta, j. n. čís. 11.899.

— **§ 56 j. n.:** prohlásil-li žalobce v odpůrčí žalobě, že se může žalovaný sprostiti žalobního nároku tím, že zaplatí žalobci peníz 20.000 Kč převyšující, byl tento peníz rozhodným pro posouzení nejen příslušnosti, nýbrž i toho, zda náleželo rozhodovati senátu či samosoudci; projednal-li žalobu samosoudce, jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.718.

Odběr piva viz pivo.

Oddělené bydliště viz prozatímní opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř.

Oddělné právo viz úpadek, vyrovnání.

Odevzdání viz převod vlastnictví, zástavní právo.

— **pozůstalosti** viz pozůstalost.

— **skutečné** viz dar (darování).

Oděvnická živnost viz živnost oděvnická.

Odhad: jest »nezákonností« ve smyslu § 46 (2) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., nezabývaly-li se nižší soudy při odhadu za účelem vyměření zemské dávky z přírůstku hodnoty námitkou, jíž se podle zákona měly zabývati; pokud jde o stavební pozemky čís. 11.591.

— nabyvatel nemovitosti, i když nepřevzal smlouvou povinnost zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty (tím spíše, převzal-li smlouvou tuto povinnost), jest účastníkem odhadního řízení a důsledkem toho oprávněn k rekursu do usnesení v odhadním řízení čís. 11.867.

— do usnesení v odhadním řízení, jímž byl nařízen odhad a ustanoveni znalci ku provedení odhadu, jest nepřípustný rekurs čís. 11.867.

Odkaz: k zajištění podle §§ 158 a 159 nesp. pat. stačí možnost výkladu poslední vůle v ten rozum, že odkazy ty mají zůstati nezkráceny až do doby splatnosti čís. 11.361.

— odkazovník není oprávněn k dovolacímu rekursu proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo uloženo pozůstalostnímu soudu, by vyrozuměl dědice ze zákona k dědictví se dosud nepřihlásivší o příštím roku ku projednání pozůstalosti čís. 11.362.

— opatření zůstavitele v poslední vůli, by pro případ, že by universální dědic zemřel neplnoletý a bezdětný, byla zřízena z části jeho jmění nadace a fond, jest svou právní povahou podmíněným odkazem; odkazovnice jest sice oprávněna domáhati se ohledně odkazu práv vytčených v § 159 nesp. pat., nepřísluší jí však práva vyplývající z § 613 obč. zák. pro poddědice čís. 11.950.

— tvrdí-li dědici (přihlásivší se k dědictví ze závěti), že odkaz jest vůbec neplatný, a odmítají-li jej uznati a zaplatiti, nezbývá odkazovníku než, by své nároky uplatnil pořadem práva čís. 11.979.

— popřením platnosti odkazu nemohou se dědici zbaviti povinnosti uložené jim v § 159 nesp. říz. čís. 11.979.

Odkázání na pořad práva: dědice viz pozůstalost.

— — **podle § 25 zák. čís. 100/1931** viz nesporné řízení.

Odklad exekuce: podle §§ 42 a násl. ex. ř.: i odevzdání vydražené nemovitosti podle § 156/2 ex. ř. může býti odloženo za podmínek § 42 ex. ř., zejména i tenkráte, podal-li povinný námitky proti nároku na vyklizení (§ 35 ex. ř.), nebo proti povolení exekuce (§ 36 ex. ř.) čís. 11.894.

— — **důvody § 42 ex. ř.: čís. 5:** spoluvlastník, jenž se domáhá žalobou podle § 37 ex. ř., by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce co do jeho spoluvlastnického podílu na zabavených věcech, nemůže se domáhati odkladu exekuce co do dalších spoluvlastnických podílů na zabavených věcech čís. 11.338.

— — **čís. 7:** jde o usnesení povolující exekuci ve smyslu § 42 čís. 7 ex. ř., vyhověl-li soud návrhu vymáhajícího věřitele na povolení uhražovací exekuce prodejem svršků zabavených již k zajištění čís. 11.944.

— — ustanovení nelze použíti, bylo-li napadeno rekursem usnesení povolující uvalení vazby k vynucení vyjevovací přísahy čís. 11.961.

— — **újma dlužníka** (§ 44 odst. 1 ex. ř.): dostávala-li osoba, jíž přísluší nárok na výživu, od povinného zatímní výživu prozatímním opatřením, není závady, by nebyl povolen (vzhledem k opoziční žalobě) odklad exekuce k vydobytí výživného přiznaného jí konečně v poněkud vyšší částce za tutéž dobu čís. 11.492.

— — při exekuci k vydobytí výživného převažuje zájem vymáhajícího věřitele zájem dlužníkův na tom, by byla exekuce odložena čís. 11.833.

— — výkon vyjevovací přísahy a vazba k jejímu vynucení nemůže způsobiti dlužníku újmu ve smyslu § 44/1 ex. ř. čís. 11.961.

— — **jistota** (§ 44 odst. 2 ex. ř.): složení její lze uložiti i tomu, k jehož žádosti byl povolen odklad čís. 11.338.

— — pokud není oprávněn návrh vymáhajícího věřitele, domáhajícího se placení výživného, by odklad exekuce byl učiněn závislým na složení jistoty dlužníkem čís. 11.492.

— **vyklizením:** podle zákona čís. 45/1928 sb. z. a n. nelze povoliti, měl-li povinný možnost najmouti byt odpovídající jeho potřebě, t. j. takový, který se srovnával s jeho nezbytnou potřebou, vyvolanou tím, že musí dosavadní místností vykliditi, nebo neosvědčil-li takovou nemožnost; lhostejno, zda povinný osvědčil nedostatek náhradního bytu podle § 3 zák. čís. 11.708.

— — odklad exekuce vyklizením, povolené na základě smíru, v němž se povinný nevzdal ochrany zákona čís. 45/1928 sb. z. a n. a jenž neobsahuje žádný výpovědní důvod, není přípustný podle § 3 čís. 2 zák. čís. 45/1928 sb. z. a n. a zák. čís. 210/1931; okolnost, že se vypovídaný ve smíru zavázal vykliditi byt bezvýminečně proto, že spolužití vypovídaného a odpůrce jest nemožné, nenahrazuje výpověď ve smyslu § 3 čís. 2 zák. čís. 11.722.

Odkladný účinek podle § 50 (2) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.: má jej v zásadě i mimořádný dovolací rekurs čís. 11.661.

Odložený rekurs viz stížnost samostatná.

Odměna advokátu viz advokát, útraty.

— **podnikatelů poštovních jízd:** jsou zcela vyloučeny z exekuce čís. 11.305.

— **správce konkursní podstaty, správce vyrovnacího:** do doby, než bylo vydáno vl. nař. čís. 115/1931 sb. z. a n. musí býti odměna upravena podle vl. nař. čís. 152/1924, ale vyrovnací správce jest zavázán, by ze své odměny zaplatil dávku do výše 5% přiznané odměny ve smyslu čl. XIII uvoz. předpisů k novému konkursnímu a vyrovnacímu řádu čís. 11.689.

— **za dílo** viz smlouva o dílo.

— **za práci přes čas** viz doba pracovní osmihodinná.

Odmítnutí dovolání, stížnosti viz dovolání, stížnost.

— **soudce:** ve sporu; platí tu § 528 c. ř. s. čís. 11.818.

— **znalce** viz znalec.

Odnosný dluh: vyrovnáním nemění se nic na povaze směnečného dluhu jako dluhu odnosného čís. 11.645.

Odpor: podle § 35 ex. ř. viz žaloba podle § 35 ex. ř.

— podle § 213 ex. ř. viz dražba vnucená nemovitosti.

Odpověď rekursní: zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. ji nezná čís. 11.804.
Odpovědnostní pojištění viz pojištění proti povinnému ručení.
Odpůrčí nárok: v konkursu viz úpadek.
— v žalobním žádání odpůrčí žaloby musí býti přesně co do jistiny, úroků a útrat udána věřitelova ohrožená pohledávka; opomenul-li tak žalobce učiniti, není soud oprávněn žalobní žádání v tomto směru doplniti čís. 12.032.
— odporováno-li postupu námitkou proti žalobě o zaplacení postoupené pohledávky, nevyžaduje se, by odporovatelova pohledávka byla vykonatelná, aniž by byla aspoň rozsudkem zjištěna; je-li postup proti dlužníku neúčinný, může proti žalobní pohledávce namítati započtením své pohledávky za postupitelem čís. 12.050.
— lze odporovati i postupu hypotekární pohledávky čís. 12.050.
— odporovatelné jednání jest proti zkrácenému věřiteli neúčinné, nikoliv však neplatné, neúčinné potud, by bylo odčiněno zkrácení věřitelovo čís. 12.050.
— odporovatelnost právního jednání o sobě neopravňuje k zadržení věci, jež byly předmětem odporovatelného jednání čís. 12.121.
— zkrácení odporujícího věřitele jest tu jen tehdy, lze-li očekávati, že odporování přivodí buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele, zvýší-li bezúčinnost právního jednání, jemuž je odporováno, možnost úspěšné exekuce, při čemž jest hleděti nikoli k době, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž k době, kdy byl vznesen odpor čís. 12.148, 12.157.
— odprodej movitých věcí dlužníkových není odporovatelný, má-li dlužník kromě toho nemovitý majetek, který může stačiti k uspokojení věřitele čís. 12.148.
— účastník odporovatelného jednání dlužníka nemusí důkaz, že o případném zkracovacím úmyslu dlužníka věděl nebo věděti musil, nabízeti i tehdy, zjistil-li soud z důkazů vedených odporujícím věřitelem, že byl (účastník) při právním jednání, jemuž odporováno, bezelstným, a že přes náležitou opatrnost o úmyslu dlužníka odporujícího věřitele věděti nemusel čís. 12.148.
— nelze se domáhati bezúčinnosti postupní smlouvy mezi osobami, z nichž žádná není odporovatelovým dlužníkem čís. 12.156.
— pokud jest míti za to, že by vedení exekuce na dlužníkovo jmění nevedlo k úplnému uspokojení věřitele čís. 12.157.
— zkrácení věřitele i v případě podle § 2 čís. 3 odp. ř., i v případě § 7 odp. ř.; otázka právní; rozhodnou doba, kdy se odporuje; průvodní břemeno stihá po té stránce, pokud jde o případ § 2 čís. 3 odp. ř. žalobce a, pokud jde o případ § 7 odp. ř., žalovaného čís. 12.157.
Odstraňovací žaloba viz soutěž nekalá.
Odstup: od pojišťovací smlouvy; forma prohlášení čís. 11.532.
— jinak viz smlouva.
Odstupné za byt (obchod) viz ochrana nájemců.
Odškodné: podle § 408 c. ř. s.: návrh, by byl odpůrce odsouzen k zaplacení odškodného, lze učiniti jen u procesního soudu, dokud není jednání ukončeno; napotom lze nárok ten uplatňovati jen zvláštní žalobou čís. 11.600.
— **podle § 1266 obč. zák.** viz výživné manželky.
— **podle § 1265 obč. zák.:** pokud soud rozhodující o něm, jest vázán výrokem soudu o neplatnost manželství v otázce viny; zjištěno-li, že manžel jednal obmyslně, obešed zákony vlasti, by docílil uzavření neplatného manželství; výměra odškodnění; jest přihlížeti i k majetkovým prospěchům nevinného manžela, jež získal za manželství, byť i nyní užitku toho tu již nebylo; obdržel-li nevinný manžel od druhého manžela jmění a zbavil se ho později darováním jich dítěti čís. 11.613.
— **podle zákona ze dne 18. srpna 1918 čís. 318 sb. z. a n.:** ten, kdo byl poškozen vyšetřovací vazbou, nemůže se obraceti na civilní soud žalobou o rozhodnutí o důvodu nároku vůbec a o výši pak, není-li tu předpokladu § 4 zák. čís. 11.748.

Odškodňovací dlužní úpisy (zák. čís. 216/1924 sb. z. a n.) viz válečná půjčka.
Odštěpný závod (čl. 21 obch. zák.): pojem čís. 11.346.
Oduznání manželského původu viz dítě.
Odvolání: novoty viz tamže.
— odvolací lhůta viz lhůta k opravnému prostředku.
— rekurs na dovolací soud viz stížnost na dovolací soud.
— **odvolací návrh a důvody:** odvolacímu soudu lze přihlédnouti k vadě podle § 496 čís. 3 c. ř. s. jen k návrhu stran čís. 11.537.
— byla-li v odvolání vytýkána kusost nebo vadnost řízení před prvním soudem, má odvolací soud přezkoumati, zda první soud vyhověl své povinnosti podle § 182 c. ř. s. čís. 11.537.
— **důkazy a skutková zjištění:** oprávnění opravných stolic v rozlukovém řízení hodnotiti volně důkazy provedené v první stolici čís. 11.348.
— odvolací soud, maje pochybnosti o správnosti zjištění prvého soudu, musí provésti přezkoumání tohoto zjištění zpravidla na rovnocenném podkladě, z něhož usuzoval soud prvé stolice čís. 11.357.
— opakování a doplnění důkazů (kromě doplnění důkazu ohledáním) může se státi jen soudem odvolacím, a to i, kdyby šlo o případy, jež by jinak spadaly pod ustanovení § 276 čís. 1 c. ř. s., leč že by se opakování nebo doplnění důkazu přímo před odvolacím soudem nedalo provésti pro překážky faktické nebo právní; nepostupoval-li odvolací soud tak, jde o vadu řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), při čemž nezáleží na tom, zda strana vadný postup vytýkala po rozumu § 196 c. ř. s. čili nic čís. 11.728.
— nařídil-li dodatečný výslech znalce, mohl se odvolací soud odchýliti od zjištění prvého soudu, když sám znalce vyslechl; neučiniv tak (ježto nebyla složena záloha), nemohl prohlásiti za pochybné, co první soud prohlásil za nepochybné; to platí tím spíše i v řízení ovládaném zásadou vyšetřovací čís. 11.731.
— nejde o vadu řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s., byl-li svědek vyslechnut v prvé stolici dožádaným soudcem, odvolací soud pak při prvém ústním jednání vyslechl svědka přímo, a pak, odročiv jednání, při novém ústním jednání, jež se konalo před změněným senátem, přečetl svědkovu výpověď z prvého ústního jednání; odvolací soud nebyl však oprávněn na základě nepřímého důkazu, provedeného přečtením výpovědi svědka, zvrátiti skutkové zjištění prvého soudu, učiněné na základě přímého výslechu jiných svědků čís. 12.167.
— zhodnotiti odchylně výpovědi svědků, kteří byli vyslechnuti přímo soudem prvé stolice, a odchýliti se od skutkových zjištění tohoto soudu, jest odvolací soud oprávněn jen na základě přímého výslechu oněch svědků; odvolací soud jest však oprávněn doplniti skutková zjištění na základě výpovědi svědků, jichž hodnověrnost nebyla v odvolání výslovně napadena, a to na základě pouhého přečtení jich výpovědí, třebas byli v prvé stolici vyslechnuti přímo procesním soudem čís. 12.176.
— **zrušovací usnesení:** nejen soud prvé stolice, nýbrž i odvolací soud jest vázán názorem svého zrušovacího usnesení; pokud nelze napadati rozsudek odvolacího soudu, jehož se odchýlil od právního názoru vysloveného ve svém zrušovacím usnesení čís. 11.377.
Odvolání daru viz dar.
Odvozená firma viz firma.
Ohlašovací lhůta viz umoření.
Ochrana proti zlodějům postavením samostřílu; ručení toho, který jej postavil, byl-li jím zasažen zloděj čís. 11.388.
— **dětí** v cizí péči a dětí nemanželských (vl. nař. ze dne 14. března 1930, čís. 29 sb. z. a n.): předpis § 6 (3) nař. předpokládá, že jde o cizí dítě, nikoliv o děti svěřené péči vlastních jich rodičů čís. 11.438.
— **domácího trhu práce** (zákon ze dne 13. března 1928 čís. 39 sb. z. a n.): pokud jednatele společnosti nelze pokládati za zaměstnance ve smyslu § 3 zák. čís. 11.632.

— **důvěry v pozemkovou knihu** viz kniha pozemková.
— **nájemců:** nájemní smlouva na delší dobu o hotelovém pokoji bez povolení příslušných úřadů jest nicotná a nemůže býti pod záštitou zákona o ochr. náj. čís. 11.803.
— — nájem, požívající ochrany nájemců, není nezpeněžitelný a může býti předmětem exekuce čís. 11.816.
— — **§ 1 odst. (2) čís. 9 zák.** čís. 44/1928 sb. z. a n.: pro náhradu škody lhostejno, zda novou stavbu provedl vypovídající vlastník starého domu, či ten, kdo koupil vyklizený starý dům; pokud není ani rozhodným, že místo stavby povolené byla provedena stavba jiná; pojem větší »užitečnosti« a »početí stavby«; řešení otázky užitečnosti jako otázky předurčující; ustanovení § 1 čís. 9 zák. o náhradě škody jest zvláštním provedením předpisu odst. 2 § 1295 obč. zák. čís. 11.852.
— — **§ 1 odst. (3)** zák. čís. 44/1928 sb. z. a n.: pokud bytu bylo »použito k účelu, pro který byla výpověď povolena«; nestačí, že se oprávněná osoba nastěhovala v určené době do domu, aniž stačí, že se ona osoba nevzdala nároku na byt; význam slov »po uprázdnění« čís. 11.579.
— — k zajištění nároku na opětné pronajmutí bytu v domě nelze povoliti prozatímní opatření zákazem zcizení tohoto domu podle § 382 čís. 6 ex. ř. čís. 11.680.
— — **přechod práva podle § 6 zák.:** neosvojená schovanka není příslušnicí nájemcovy rodiny čís. 11.337.
— — dědic vstupuje v nájemní práva zůstavitelova, náležející k souhrnu pozůstalostního jmění; byl-li chráněn nájemník, jest po jeho smrti až do odevzdání pozůstalosti chráněna neujatá pozůstalost, po odevzdání pozůstalosti jest chráněn dědic jako universální nástupce čís. 11.337; — srov. též čís. 11.623.
— — ustanovení § 6 zák. o ochr. náj. čís. 44/1928 netýká se nájmu obchodních místností; smrtí nájemníkovou se nájem obchodních místností nezrušuje; pozůstalost po nájemníku, pokračujíc v nájmu zesnulého, požívá co do najatých obchodních místností ochrany nájemců, když a pokud ji měl zůstavitel; na věci se nic nemění tím, že jde o pozůstalost neujatou čís. 11.518.
— — účelem předpisu § 6 zák. jest jen stanoviti, kteří z dědiců mají přednostní nárok, by vstoupili v nájemní smlouvu zesnulého nájemníka čís. 11.623.
— — práva a povinnosti nájemníka, opustivšího společnou domácnost, kterou sdílel se svou rodinou, a společný byt, nepřecházejí podle § 6 odst. (2) zák. o ochr. náj. na příslušníky jeho rodiny tehdy, když nájemce byt opustil a vypověděl čís. 11.913.
— — **§ 7 odst. 2 zák.** čís. 166/1930 sb. z. a n.: neplatná jest i dohoda při dojednání nájemní smlouvy, jíž se nájemce zavázal přijmouti na požádání pronajímatele náhradní byt ve vyšším poschodí a vzdáti se nynějšího bytu, kdyby následkem vlastní potřeby pronajímatele bylo přeložení tohoto bytu do vyššího poschodí nutné čís. 11.602.
— — **zakázaná úplata:** úplata, jež byla dána za to, že se pronajímatel vzdal práva žádati na nájemci, by mu podle závazku vrátil místnosti ve stavu, v němž je jeho předchůdce převzal, nespadá pod ustanovení § 20 zák. o ochr. náj.; lhostejno, zda nájemce svému předchůdci adaptace, jež měl odstraniti, nahradil, a zda tyto adaptace byly na zřejmý prospěch domu, čili nic čís. 11.347.
— — nároku toho, kdo dal zakázanou úplatu, na její vrácení nepřekáží ustanovení § 1174 obč. zák. čís. 11.408.
— — § 18 zák. čís. 48/1925 nelze použíti, šlo-li o prodej celého zavedeného obchodu s inventářem a s okruhem zákaznictva a kupitel měl od prvopočátku úmysl, koupiti obchod, nikoliv najati jen prázdné místnosti, a prodatel měl úmysl prodati obchod, jak stál a ležel; prodej není o sobě zapovězen; pokud se stane zapovězeným právním jednáním podle § 20 (2) zák. čís. 11.487.

— — dal-li si manžel, jenž spravoval dům společný oběma manželům, při sjednání nájemní smlouvy poskytnouti zakázanou úplatu; pokud vznikl nárok na vrácení i proti manželce; nezáleží na tom, že pro přečin podle § 8 b) zákona čís. 80/1924 byl odsouzen jen manžel čís. 12.133.
— — k uplatnění započtení nároku na vrácení zakázané úplaty na nárok na zaplacení dlužné činže stačí po případě, že nájemce, požádav pronajímatele o vrácení zakázané úplaty, přestal platiti činži čís. 12.133.
— — byl-li nárok na vrácení zakázané úplaty započten na nárok na zaplacení činže již za trvání nájemní smlouvy, nemohl promlčeti podle § 20 (3) zák. čís. 12.133.
— — **§ 22 (2) zák.** čís. 44/1928: předpis, podle něhož nelze zpět žádati přeplatek na nájemném za dobu minulou, vztahuje se i na přeplatky z doby před 1. dubnem 1928, nebylo-li jich vrácení žalobou uplatněno do 31. března 1928; lhostejno, z jakého důvodu nebyla žaloba včas podána; připojení se poškozeného k trestnímu řízení podle zákona čís. 568/1919 sb. z. a n. (a zákona čís. 80/1924 sb. z. a n.) nemůže nahraditi včasné uplatňování nároku na vrácení přeplatku čís. 12.209.
— — **vyloučení z ochrany:** ochrana se nevztahuje na domy, které jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce, jen dotud, dokud nepřetržité vlastnictví obce k domu od 1. listopadu 1918 trvá ještě v době, jež vzhledem k danému případu přichází v úvahu; působnost **§ 31 čís. 3** zákona přestává, zcizila-li obec dům a nový vlastník domu nepatří k osobám v tomto ustanovení uvedeným čís. 11.929.
— — »novým nájemníkem« ve smyslu **§ 31 čís. 4** zákona jest, kdo neměl vůbec sporný byt v nájmu; nejde o »nového nájemníka«, nastala-li změna ve vlastnictví domu, čímž byla zrušena nájemní smlouva a uzavřena nová nájemní smlouva mlčky se starým nájemníkem čís. 11.929.

Ochranné známky viz známky ochranné.
Ochranný dozor podle zák. čís. 44/1931 viz mládež.
Okres: nedošlo-li o dodávce k usnesení okresního zastupitelstva a ke schválení potřebné úhrady, nemůže se dodatel domáhati na okresu (jako právním nástupci zastupitelského okresu) náhrady s hlediska § 1041 obč. zák. čís. 11.559.
— pořad práva viz tamže.
Okresní nemocenská pokladna (pojišťovna): zaměstnanci viz tamže.
— — jinak viz pojištění sociální.
— **silnice** viz silnice.
— **správní komise** (v Čechách): nemá procesní způsobilosti čís. 11.444.
— **zastupitelstvo** viz správní úřad.
Omezení žaloby: o samostatný nárok jest zpětvzetím žaloby co do tohoto nároku, které v odvolacím řízení není již přípustné čís. 11.744.
Omyl: sprostředkovací agent pojišťovny jest ve smyslu § 875 obč. zák. třetí osobou, jež měla účast na pojistníkově klamu čís. 11.384.
— byl-li sběratel nabídek nespolehlivý, počínaje si úskočně a lstivě, nelze jeho úskočné a lstivé přehmaty přičítati na vrub oklamaného zákazníka, nýbrž jdou na vrub příjemce objednávek těžícího z těchto přehmatů čís. 11.430.
Opakování důkazů viz odvolání.
Opatrovnické schválení viz schválení opatrovnické.
— **ý soud:** bylo věcí otce (poručníka, opatrovníka), by se staral o to, by úpisy válečných půjček dětí nepropadly úplnému znehodnocení, a nelze se domáhati syndikátní žalobou náhrady proto, že opatrovnický soud neupozornil otce na ony jeho povinnosti čís. 11.538.
— — sirotčí pokladna viz tamže.
— — příslušnost viz příslušnost podle § 109 j. n.
Opatrovník: neupozornil-li otec, že jest nezletilým dětem ustanoviti opatrovníka, any se střetly jeho zájmy se zájmy dětí, byla oprávněna tak učiniti matka dítěte čís. 11.919.

— soudu zřizujícímu opatrovníka podle § 271 obč. zák., jest jen zkoumati, zda jest splněn formální předpoklad pro zřízení opatrovníka k tomu cíli, by opatrovník jménem nezletilců podal návrh, o jehož právní vyřízení nezletilcům jde, není však oprávněn zkoumati, zda tento návrh je ve věci opodstatněn čís. 11.919.

— k činu: není zmatečností, byl-li zřízen bez slyšení účastníků čís. 11.345.

— jest nezákonností (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931), byl-li k přezkoumání opatrovnického účtu ustanoven cizí znalec, aniž soud vůbec uvažoval o tom, zda jsou tu blízcí příbuzní, kteří bydlí v místě soudu a jsou ochotni a způsobilí účty přezkoumati čís. 12.039.

— jde o zmatek podle § 41 (2) f) zák. čís. 100/1931, nebyl-li nezletilci zřízen opatrovník k činu ve věci mezi nezletilcem a jeho adoptivními rodiči čís. 12.095.

Opatření bezpečnostní dráhy viz dráha místní.

— **prozatímní** viz prozatímní opatření.

— **podle § 142 obč. zák.** viz dítě manželské.

Opční prohlášení viz zaměstnanec železniční.

Opětná dražba viz dražba vnucená nemovitostí.

— **é spojení manželů** viz obnova manželského spolužití.

Opodstatněnost žaloby viz rozsudek pro zmeškání, žaloba.

Opomenutí (kromě obligačního poměru): pokud jest bezprávným čís. 11.509.

Opoziční žaloba viz žaloba podle § 35 ex. ř.

Opověď k rejstříku viz rejstřík.

Opožděné dovolání: má právní účinky vytčené v § 505/3 c. ř. s., pokud nebylo z tohoto důvodu právoplatně odmítnuto čís. 11.542.

Opožděný rekurs: vyřídil-li jej rekursní soud věcně, lze to s úspěchem namítati v dovolacím rekursu čís. 11.910.

Oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s. (§ 3/2 vyr. ř.): proti usnesení rekursního soudu, jímž nařídil prvému soudu postup podle § 3/2 vyr. ř., není samostatného opravného prostředku čís. 11.407.

— nejde o formální vadu, nebylo-li vyhověno předpisu § 54, druhý odstavec, ex. ř. čís. 11.933.

— soud není povinen, by učinil opatření podle § 84 c. ř. s., je-li žalobní žádání neurčité čís. 12.032.

— nedostatek rekursního (exekučního) návrhu není formální, nýbrž věcnou vadou čís. 12.150, 12.203.

— týkala-li se zápověď poddlužníku povšechně platů, jež měl dlužníku vypláceti, nikoliv jen těch, jež byly povolujícím usnesením zabaveny, jde o vadu hmotněprávní, již nelze odstraniti podle § 85 c. ř. s. a § 89 jedn. ř. čís. 12.230.

— **podle § 419 c. ř. s.:** vyžádal-li si soud od stran z úřadu písemná vyhotovení rozsudku k opravě, nabývá rozsudek proti stranám účinnosti teprve doručením opraveného rozsudku čís. 11.688.

— — návrhem strany na opravu jejího jména ve vyhotovení rozsudku prvého soudu neprodlužuje se jí lhůta k odvolání v ten způsob, že by počínala teprve doručením opraveného rozsudku, nýbrž běží od doručení původního rozsudku čís. 11.915.

Oprávnění k rekursu: v nesporném řízení viz nesporné řízení (§§ 6, 37 nesp. zák.).

— — spoluvlastník ideální části nemovitosti jest oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl na jiný spoluvlastnický podíl bez ohledu na ostatní podílníky povolen knihovní vklad výměny čís. 12.224.

— — odmítl-li soud prvé stolice žalobu ihned sám od sebe, ježto se nepovažoval za příslušna, rekursní soud však na žalobcův rekurs zrušil usnesení prvého soudu a nařídil mu, by žalobu na soud přijal a věc projednal, není žalovaný, jemuž žaloba ještě ani nebyla doručena, formálně oprávněn k dovolacímu rekursu čís. 11.949.

— — osoba, v jejíž prospěch je poznamenán zákaz zcizení nemovitostí, jest oprávněna k rekursu do povolení vnucené dražby této nemovitosti čís. 11.951.

— — zamítl-li soud prvé stolice žalobu věcně, kdežto odvolací soud k žalobcovu odvolání žalobu pro zmatečnost odmítl, jest i žalovaný oprávněn k rekursu čís. 11.925.

— **ke sporu:** námitka jeho nedostatku jest námitkou hmotněprávní; jest ji vznésti v první stolici čís. 11.676.

— — zamítl-li procesní soud žalobu, vyhověv námitce nedostatku aktivní legitimace, žalobce omezil odvolání jen na otázku aktivní legitimace a žalovaný v odvolacím sdělení zabýval se jen obsahem odvolání obmezeného na otázku aktivní legitimace, měl se odvolací soud, přiznav žalobci aktivní legitimaci, zabývati i námitkami žalovaného ve věci samé; neučinil-li tak, jde o vadu řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s. čís. 12.102.

Opravný prostředek: novoty viz tamže.

— — lhůty viz tamže.

— — upuštění od něho (v exekučním řízení) může se státi jen výslovně, nikoliv i konkludentním činem čís. 11.583.

— — jinak viz dovolání, odvolání, stížnost.

— — **samostatný** viz stížnost samostatná.

Opuštění zlomyslné viz rozluka manželství.

Ordrepapír viz cenné papíry.

Orgán výkonný viz exekuce (§ 25 ex. ř.).

Osev: náhrada jeho při vypadnutí pozemků z pachtu následkem pozemkové reformy čís. 11.792.

Osmihodinná doba pracovní viz doba pracovní osmihodinná.

Osnova protokolu viz protokol.

Osoba právnická: spolek viz tamže.

— footbalová skupina tělocvičného spolku není samostatnou právnickou osobou čís. 11.389.

— veřejná obchodní společnost není zvláštním podmětem ani právnickou osobou čís. 11.580.

— sirotčí pokladny čís. 12.107.

— zemská banka česká jest samostatnou právnickou osobou od země České odlišnou čís. 12.185.

Osvědčení viz prozatímní opatření (§ 389 ex. ř.).

— **typové (certifikát)** viz automobil.

Osvojení: rakouského nezletilce; nenabylo účinnosti, nebylo-li přenesení poručenství rakouským soudem na tuzemský soud schváleno nejvyšším soudním dvorem ve Vídni; otázku, zda jest nutným přivolení dítěte, jeho příbuzných a zástupců nebo jiného úřadu, jest rozhodnouti podle právního řádu rakouského; jde-li jen o to, zda má býti nahraženo odpírané svolení oprávněné osoby svolením příslušného opatrovnického soudu, nelze do výroku pojati již ustanovení o tom, jakého příjmení bude dítě užívati čís. 12.065.

— o tom, zda nezletilec má opustiti své prostředí, v němž byl dosud vychováván, a zda má býti odevzdán do výchovy a výživy adoptivního otce a jeho manželky, jest rozhodnouti v řízení nesporném čís. 12.095.

— jde o zmatek podle § 41 (2) f) zák. čís. 100/1931, nebyl-li nezletilci zřízen opatrovník k činu ve věci mezi nezletilcem a jeho adoptivními rodiči čís. 12.095.

Otázka jazyková viz jazyk státní.

— **právní či skutková:** právní, zda auto jelo předepsanou rychlostí čís. 11.858.

— **předurčující:** otázku bezúčinnosti rozhodčího výroku lze řešiti též jako otázku předběžnou (ve sporu o věc, jež byla předmětem rozhodčího výroku) bez zvláštního určovacího návrhu a bez předchozího sporu a rozsudku o bezúčinnosti rozhodčího nálezu; v takovém případě nevadí smlouva o rozsudím příslušnosti řádného soudu čís. 11.350.

Otec: povinnosti a práva vyživovací viz výživné.
— **manželský:** práva podle § 145 obč. zák. viz dítě manželské.
— — propuštění z moci otcovské jest proti vůli otcově nepřípustné; soud má jen zkoumati, zda propuštění s vůlí otcovou jest pro dítě výhodné, nemůže však nahraditi otcovo svolení čís. 11.477.
— — bylo-li dítě v době, kdy bylo vyhověno (prvým soudem) žádosti o prodloužení otcovské moci, ještě nezletilé, jest je zatím pokládati za osobu nesvéprávnou, jež může podati rekurs do usnesení, vyhovujícího žádosti o prodloužení otcovské moci jen svým zákonným zástupcem, nikoliv samo zcela samostatně čís. 11.544.
— — i v případě § 178 obč. zák. může soud zbaviti otce otcovské moci, zneužíval-li jí otec, neplnil-li povinnosti z ní vyplývající nebo nasvědčují-li veškeré skutečnosti spolehlivě tomu, že se chová otec tak, že by ponechání dítěte pod mocí otcovskou bylo dítěti jen ke zhoubě a ohrožovalo jeho blaho tělesné i duševní čís. 12.037.
— **nemanželský:** důkaz zkouškou krve může býti proveden jen se souhlasem súčastněných osob; nemůže býti proveden, když některá z nich nesouhlasí nebo projevený již souhlas odvolá; lhostejno, jaká byla pohnutka k odvolání souhlasu, je-li soulož v kritické době nesporná čís. 11.327.

Pactum de contrahendo viz smlouva předchozí.
Pacht viz smlouva nájemní a pachtovní.
— **závodu:** ten, na něhož přešel propachtováním závod (filiálka závodu), jest kupcem ve smyslu obchodního zákona a přecházejí na něho všechna práva, najmě práva známková a vyznamenání čís. 11.652.
Pachtýři drobní viz zajištění půdy.
Palmare viz advokát.
Papíry cenné: umoření viz tamže.
— jinak viz cenné papíry.
Pariční lhůta viz lhůta podle § 409 c. ř. s., smír soudní.
Parita zlatá viz měna.
Paritní rozhodčí výbory viz smlouva kolektivní.
Parní válec silniční: není silostrojem ve smyslu § 1 aut. zák.; pokud byl dostatečně osvětlen; umístění jeho na silnici a hlídání jeho čís. 11.322.
Patronát: pořad práva viz tamže (kultus).
Pekař: smlouva o dodání chleba; právní povaha čís. 11.551.
Peněžní relutum viz výměnek.
Pense harrachovských zaměstnanců: výklad pensijního normálu čís. 11.844.
— **železničního zaměstnance** viz zaměstnanec železniční.
Pensijní fond železničních zaměstnanců viz zaměstnanec železniční.
— **pojištění** viz pojištění pensijní.
Petit žalobní viz žaloba.
Petitorní ochrana: přísluší nájemci jen proti pronajímateli čís. 11.674 plen. rozh.
Písemná forma: pokud netřeba pro odstup od pojišťovací smlouvy pro prodlení v zaplacení premie čís. 11.532.
— pro sprostředkovatelskou smlouvu uzavřenou státem čís. 12.027.
Pila kruhová viz kruhová pila.
Pivo: smlouva o výhradném odběru piva z určitého pivovaru není zásadně proti dobrým mravům, pokud jest v souladu se zdravým hospodářským stavem; pouhá možnost porušení povinnosti dodavatele dodati pivo dobré jakosti a za konkurenční ceny nečiní smlouvu nemravnou čís. 11.342.
— proti nároku dodavatele na zaplacení smluvní pokuty pro neodbírání piva nelze namítati, že nenabídl v žalobě vzájemné plnění (dodání ledu); upustil-li odběratel od odběru piva, nebyl dodavatel povinen pokračovati v dodávkách ledu, nýbrž mohl, upustiv od nich, čeliti sám případnému nároku odběratele, by dodával led, námitkou opřenou o § 1052 obč. zák. čís. 11.342.

Placení: datio in solutum viz tamže.
— výkonnému orgánu (§ 25/2 ex. ř.) může se státi od okamžiku, kdy ho došel příkaz ku provedení prvého exekučního úkonu čís. 11.400.
— lze za ně pokládati odebrání hotovosti výkonným orgánem při výkonu mobilární exekuce a její odevzdání vymáhajícímu věřiteli podle § 261 ex. ř. jen, je-li nárok exekučně vymáhán právem čís. 11.662.
— pokud jím není prosté zaúčtování kupní ceny v knihách poukázaného zapůjčitele ve prospěch prodatele věci čís. 12.174.
— **§ 1416 obč. zák.:** nebylo-li určeno a jsou-li pochybnosti, na které položky dluhu byly splátky učiněny, není splátek kromě úroků použíti předem i na srážku útrat, nýbrž naopak, jde-li o jistinu zúročitelnou, musí útraty ustoupiti jistině; nejde-li o splátky učiněné za exekuce, nelze se dovolávati ustanovení § 216, poslední odstavec, ex. ř. čís. 11.679.
— **cizího dluhu:** pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, nestačí k výkupu pohledávky ve smyslu § 1422 obč. zák. čís. 11.729.
Platební místo ve směnce viz směnka.
— **rozkaz upomínací** viz upomínací řízení.
— — **směnečný** viz směnka.
— **zápověď** viz exekuce, poddlužník.
Platový zákon viz zaměstnanec státní.
Platy: exekuce na ně viz exekuce (§§ 290 a násl. ex. ř.).
— záloha na plat a exekuce na plat čís. 11.807.
Plná moc: presumtivní podle čl. 49 obch. zák. viz obchodní zástupce.
— zmocnění uzavříti smlouvu nájemní neobsahuje v sobě i zmocnění uzavříti smlouvu sprostředkovatelskou s ní související; lhostejno, zda se zmocnění týkalo nájmu určitých místností, či jen místností vhodných čís. 12.027.
— ve zmocnění, uzavříti smlouvu, jak to zmocněnec uzná za vhodné, jest i zmocnění ke zrušení smlouvy již uzavřené čís. 12.191.
— **zvláštní** (§ 1008 obč. zák.): přístup věřitele ke smíru, jímž jeden dědic převzal celý pozůstalostní dluh čís. 11.585.
— — k podpisu směnky zmocněncem nevyžaduje se plná moc k podpisu určité konkrétní směnky, nýbrž stačí plná moc k podpisu směnek čís. 11.694.
— — k právnímu jednání, jímž se někdo vzdává bezplatně pozemkové služebnosti jménem druhého, jest zapotřebí zvláštní plné moci znějící na toto jednotlivé právní jednání čís. 11.860.
— **procesní:** při exekučním prodeji movitých věcí nemusí se vydražitelův zástupce vykázati veřejnou listinou nebo ověřenou plnou mocí; stačí, že mu byla udělena ústní plná moc čís. 11.306.
— — návrh na vydání rozsudku pro zmeškání, ježto zástupce žalovaného při prvním roku nepředložil plnou moc čís. 11.790.
Plnění: nemožnost jeho viz nemožnost plnění.
— — jinak viz placení.
— **alternativní** viz alternativní plnění.
— **vzájemné** viz vzájemné plnění.
Podání žaloby: do soudního protokolu, který byl podle § 64 čís. 4 c. ř. s. zaslán procesnímu soudu; jest pokládati žalobu za podanou v den, kdy byla dána do protokolu čís. 11.327.
Podbízení viz soutěž nekalá.
Poddědic viz substituce.
Poddlužník: stát jako poddlužník viz tamže.
— zápověď jemu viz exekuce podle §§ 290 a násl. ex. ř.
— jest oprávněn (§ 294 odst. 4 ex. ř.) napadati usnesení povolující exekuci podle § 331 ex. ř. čís. 11.433.

— má podle § 294/4 ex. ř. právo k rekursu, třebaže nebyl v usnesení povolujícím exekuci zároveň vyzván, by se vyjádřil ve smyslu § 301 ex. ř.; při exekuci zabavením výslužného, příslušejícího povinnému z pensijního pojištění, přísluší poddlužníku právo k rekursu i tehdy, tvrdí-li, že není vůbec nositelem pensijního pojištění, nýbrž, že nositelem pensijního pojištění jest jeho pensijní ústav jako náhradní ústav (§ 105 zák. čís. 26/1929 sb. z. a n.) čís. 11.519.

— nejde-li o zálohu na plat, nýbrž o plat předem vybraný, nemůže vymáhající věřitel po dobu, po kterou bylo dlužníkovi předem placeno, požadovati placení čís. 11.807.

Podíl členský viz společenstvo výrobní a hospodářské.

— **dědický** viz dědický podíl.

— **spoluvlastnický** viz společenství statků.

— **vypořádací** viz společenstvo stavební, bytové.

Podindosant viz směnka (prejudikovaná).

Podkarpatská Rus viz Slovensko a Podkarpatská Rus.

Podmíněný odkaz viz odkaz.

— **platební rozkaz** viz upomínací řízení.

Podmínky dražební viz dražba vnucená nemovitosti.

Podnájemník viz smlouva nájemní a pachtovní.

Podnikatel poštovních jízd: vyloučení odměn z exekuce čís. 11.305.

Podpis prokuristy: náležitosti čís. 11.328.

Podpora státní: podle zákona o stavebním ruchu viz stavební ruch.

— **v nezaměstnanosti:** se státním příspěvkem jest zabavitelná čís. 11.528.

— — předpisů zákona čís. 116/1932 sb. z. a n. jest použíti, třebaže exekuční návrh byl podán před vydáním tohoto zákona čís. 11.976.

Podpůrce viz nesvéprávný, zbavení svéprávnosti.

Podrobení se soudu viz příslušnost podle § 104 j. n.

Podúředník železniční viz zaměstnanec železniční.

Pohledávka: exekuce na ni viz exekuce podle §§ 290 a násl. ex. ř.

— — placení viz tamže.

— — postup její viz tamže.

— — proti státu viz stát.

— **kauční** viz hypoteka kaučni.

— **knihovní** viz dražba vnucená nemovitosti, knihovní pohledávka.

— **vzájemná** viz započtení.

Pojištění smluvní (zákon ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák.):

— **dojednání smlouvy:** pokud ústní výhrada schválení pojišťovací smlouvy zmocnitelem nemá proti pojišťovně právní účinek; námitka neplatnosti úmluvy pro nedostatek vůle stran nebo pro obmyslnost nemá tu místa čís. 11.331.

— úchylku od pojišťovací podmínky, že postoupení náhradních nároků z pojistky nemá pro pojišťovnu působnosti, jest oprávněna ujednati jen pojišťovna (centrála) sama, nikoliv její generální zastupitelství čís. 11.334.

— smlouva uzavírá se zpravidla doručením pojistky pojistníkovi, jež se může státi i agentem, jenž smlouvu sprostředkoval a není k tomu zapotřebí zvláštního písemného prohlášení pojišťovatele o přijetí návrhu čís. 11.431.

— **§ 20 poj. ř.:** odst. 1: jest donucujícím předpisem již podle svého doslovu čís. 12.165.

— bylo-li nároky z pojištění proti povinnému ručení uplatňovati pod ztrátou práva k žalobě soudně nejdéle do šesti měsíců po obdržení zamítavého výměru, jde o lhůtu propadnou; dopis pojišťovny, jímž odmítla nárok pojistníka, obsahuje právní poučení o následcích nepodání žaloby včas, odkazuje-li na ustanovení podmínek, jež spojuje s nepodáním žaloby včas ztrátu žalobního práva; nemožnost pojistníka podati žalobu proti pojišťovně v propadné lhůtě, nelze spatřovati v tom, že mu nebyla známa výše náhradního nároku poškozeného proti němu; pojistník mohl podati určovací žalobu a právní zájem odůvodniti poukazem na propadnou lhůtu § 20 (2) poj. zák. čís. 12.247.

— **premie:** ustanovení § 7 poj. řádu dosud neplatí čís. 11.325.

— **prodlení v placení premií:** stanovily-li podmínky, že životní pojištění počíná sice dnem uvedeným v pojistce, že jest však podmíněno a stává se účinným teprve, až pojistné s vedlejšími poplatky bylo zaplaceno, stalo se pojištění, mohlo-li se placení pojistného podle podmínek státi ve lhůtách, účinným již zapravením splátky čís. 11.325.

— nevymáhala-li pojišťovna při prodlení v zapravení (splátky) premie premii soudně, aniž zrušila pojišťovací smlouvu bez výpovědi, nemůže, dostavila-li se za tím pojistná příhoda, odmítati výplatu pojistného, nýbrž musí přijmouti dodatečné zaplacení dospělé (splátky) premie od obmýšleného, jímž tento nabývá práva na plnění pojišťovny čís. 11.325.

— ujednáním, jímž se pojištěnec zavázal, že zapraví další splátku na první roční premii, dospělou určitého dne, v měsíčních splátkách, počínajíc pozdějším dnem, pod ztrátou lhůt, nebyla pojištěnci povolena dodatečná lhůta ku plnění, nýbrž byla odsunuta doba splatnosti; dodatečná lhůta počala tu plynouti ode dne, kdy uplynula nová lhůta k zapravení první měsíční splátky čís. 11.378.

— ustanovení poj. podmínek, že, není-li pojištění ještě tři roky v platnosti a nebyla-li zapravena splatná premie v dodatečné třicetidenní lhůtě, zaniká tím pojištění úplně, nevztahuje se na případ, nebyla-li včas zaplacena první premie čís. 11.431.

— následné premie: stanoveno-li, že, nastala-li pojistná příhoda po uplynutí dodatečné lhůty a pojistník byl v této době v prodlení s placením, jest pojišťovatel prost povinnosti plniti, leč že by pojišťovatel nárok na premii soudně uplatňoval a nároku dodatečně, avšak ještě před dostavením se poj. příhody se nevzdal — neručí pojišťovatel za pojistnou příhodu, jež nastala po uplynutí dodatečné lhůty, zažaloval-li nezaplacenou premii teprve po dostavení se pojistné příhody; pojišťovatel má tu nárok na zaplacení premie za celé pojistné období čís. 11.432.

— stanoví-li podmínky, že, nebyla-li následná premie zaplacena v den dospělosti, má pojišťovna pojistníka vyzvati ku placení a uděliti mu při tom dodatečnou lhůtu, nejde o smluvní závazek pojišťovny, nýbrž o její právo, jehož ovšem použíti musí, nechce-li dále ručiti; dodatečná lhůta nemusí býti udělena již v den splatnosti premie čís. 11.523.

— byl-li pojistník vyzván ku placení dopisem, v němž nebyla dána dodatečná lhůta jednoměsíční, nýbrž lhůta kratší, a v němž nebylo právní poučení o tom, že pojišťovna hodlá zrušiti smlouvu, pak-li nebude premie zaplacena v dodatečné lhůtě, není v tom, že pojišťovna neuplatnila soudně ve lhůtě tří měsíců od uplynutí dodatečné lhůty nárok na zaplacení, výpověď pojišťovací smlouvy čís. 11.571.

— ustanovení podmínek, že »nepřivede-li se nárok na (první) premii u soudu k platnosti do tří měsíců ode dne splatnosti, má se za to, že se odstoupilo od smlouvy«, není jen právní domněnkou, nýbrž jde o lhůtu propadnou, jejíž marným uplynutím samočinně, ale také neodvratně nastává zrušení pojišťovací smlouvy čís. 12.194; — srov. též čís. 12.219; — tato lhůta počíná dnem, jímž se pojistník octl v prodlení s placením premie, a, mohla-li premie býti zaplacena ve splátkách, jakmile se octl v prodlení s některou splátkou čís. 12.194.

— **průpadné doložky:** ohlášení nároku pojistiteli nespadá mezi zákonné oznamovací povinnosti, jichž opomenutí podléhá jen smluvním průpadním doložkám, vytčeným v § 32 zák. čís. 12.165.

— **odstup od smlouvy:** pokud se nevyžaduje písemné formy; musí se však státi k pojistníkovi, nebo k obmyšlené osobě, a to dříve než nastala pojistná událost čís. 11.532.

— **výplata odškodného:** nárok na ni z automobilového úrazu nepodléhá promlčení ani podle § 1489 obč. zák., ani podle § 6 písm. b) aut. zák., je-li uplatněn poškozeným, jemuž byl podle § 308 ex. ř. přikázán k vybrání čís. 12.171.

— ustanovení podmínek, jímž byla splatnost odškodného ve prospěch pojistníka posunuta na dřívější den, než je stanoveno v § 40 (1) poj. ř., není vzhledem k §§ 19, 22 a 42 poj. ř. neplatné čís. 12.171.

— **měna:** životní pojištění, uzavřené na čsl. území na jinou měnu než československou není neplatné podle § 879 prvý odst. obč. zák.; nedbá-li pojišťovna při sjednání smluv zákazu nadřízeného úřadu (výnosu min. vnitra ze dne 30. dubna 1924, č. j. 31.694/1924-18) čís. 11.431.

— **agent:** navrhl-li pojištěnec pojištění podle určité sazby, neučiniv si při tom co do výše premie v přihlášce výhradu; pojištěnec nemůže namítati, že ho pojišťovací agent (jenž nebyl agentem uzavírajícím) ujišťoval, že premie nebude přesahovati určitou částku a že se chtěl jen za tohoto předpokladu dáti pojistiti čís. 11.384.

— zprostředkovací agent jest ve smyslu § 875 obč. zák. třetí osobou čís. 11.384.

— **proti škodám:** předpis § 61 poj. ř. nebyl dosud uveden v platnost čís. 11.451.

— zda důvody použité pro odepření uznání nároků pojistníka jsou důvodné, posuzuje soud; nejde o bezdůvodné odepření, stalo-li se tak proto, že byl pojišťovatel odchylného mínění o rozsahu povinností čís. 11.451.

— přestal-li pojistník pojištěného auta používati k výkonu autodrožkářské živnosti; odpadnutí zájmu (§ 63 poj. ř.); výklad pojmů »soukromá potřeba« a »příležitostní jízdy« čís. 11.473.

— k zániku pojišťovacího poměru nestačí zcizení pojištěné movité věci, nýbrž se vyžaduje její vyřazení ze zcizitelovy úschovy čís. 11.571.

— pokud nezanikl pojišťovací poměr tím, že dosavadní spoluvlastník pojištěného silostroje nabyl k němu výhradného vlastnictví čís. 11.605.

— pokud prodatel, jenž prodal zboží s výhradou vlastnictví, nestal se, bylo-li zboží zničeno požárem, vlastníkem pojistné sumy čís. 11.698.

— **proti povinnému ručení:** »pro poškození nebo zničení věcí třetí osoby«; nejsou jím kryty jen škody přímo na věci způsobené, nýbrž i další škody s tím spojené; třebaže z pojištění byly výslovně vyloučeny škody způsobené ohněm, výbuchem a teplotou, ručí pojišťovatel po případě i za škodu způsobenou přerušením vedení proudu o vysokém napětí a důsledkem toho nastavším krátkým spojením čís. 11.451.

— ustanovení podmínek, že práva a povinnosti z pojištění povinného ručení ze závodního podniku přecházejí na přejímatele podniku, se nevztahují na případ, kde jde o zcizení movité věci (autobusu), nikoliv závodního podniku čís. 11.598.

— pokud nezanikl pojišťovací poměr tím, že dosavadní spoluvlastník silostroje nabyl k němu výhradného vlastnictví; ustanovení smlouvy, podle něhož při změně v osobě spolumajitele jest pojištěním kryt jen spolumajitel včas ohlášený, vztahuje se jen na spolumajitele, který dosud spolumajitelem a pojištěním kryt nebyl a jest osobou různou od osob původních spolumajitelů čís. 11.605.

— ustanovení podmínek, že pojistitel neručí, stalo-li se uplatnění nároku třetí osobou po uplynutí tří měsíců po skončení pojišťovacího poměru, není nicotné podle § 20 (1) poj. zák., aniž odporuje dobrým mravům; toto ustanovení nedopadá, nemohl-li odškodňovací nárok, jehož důvodem jest pojistná příhoda, býti uplatňován proto, že ještě nevzešel aneb nemohl býti pojistníku znám čís. 12.165.

— výklad podmínky: »podepsaný navrhuje tímto pojištění proti nárokům na náhradu škody, které by na něho neb na osoby níže jmenované vzneseny byly atd.«; pokud tím bylo uzavřeno pojištění i ve prospěch osob »níže jmenovaných« čís. 12.171.

— výklad ustanovení podmínek shodného s dosud neúčinným ustanovením § 121 (3) poj. ř.; pokud jest spor veden na podnět pojistitele »nebo jinak k jeho poukazu«; stačí nejen příkaz pojistitele k vedení sporu, nýbrž jakýkoliv poukaz, jehož provedení má v zápětí vznik útrat; jde o takový poukaz, jmenoval-li pojistitel ve smyslu ustanovení podmínek shodného s § 124 (2) poj. ř. pojistníku ve sporu proti němu o náhradu škody právního zástupce a dal pojistníku příkaz k podpisu plné moci, což pojistník učinil čís. 12.200.

— ustanovení podmínek, ukládající pojistníku poměrnou část útrat, pak-li je odsouzen k větší náhradě, než činí pojišťovací jistina, a další ustanovení, že pojistitel ručí za útraty v poměru pojistné sumy k nároku vzneseném třetí osobou a přesahujícímu pojistnou sumu, předpokládá, že útraty nevznikly z podnětu pojistitele; pokud ani právní zástupce pojistníka nemůže na něm žádati poměrnou část útrat čís. 12.200.

— tím, že pojistník zaplatil ve smyslu podmínek určitá procenta z útrat, neprojevil (§ 863 obč. zák.) souhlas se smírem, jejž uzavřel jeho právní zástupce s poškozeným bez jeho vědomí čís. 12.200.

— **životní:** žádost o reaktivaci; pokud stačí, že byla podána a podepsána manželkou pojistníka na základě zmocnění uděleného jí právě před tím, než byl pojistník dodán do ústavu choromyslných; zmocněním, by věc s pojišťovnou dala do pořádku, byla manželka i zmocněna, přijal-li za manžela prohlášení povolující reaktivaci; pokud nebylo třeba, by pojistník, jehož zdravotní stav se zhoršil, pojišťovnu v žádosti o reaktivaci na to upozornil, nýbrž bylo na pojišťovně, by si okolnosti potřebné pro rozhodnutí sama zjistila čís. 11.445.

Pojištění nemocenské viz pojištění sociální.

— — **veřejných zaměstnanců** (zákon ze dne 15. října 1925, čís. 221 sb. z. a n.): lékárník není oprávněn domáhati se na léčebném fondu vydání receptů, na jichž základě vydal jako lékárník léky a léčebné prostředky pojištěncům a které byly při retaxaci fondem vyřazeny čís. 12.170.

— — léčebný fond prostřednictvím svého pojištěného člena, jenž předloží recept v lékárně a lék přijme, neuzavírá s lékárníkem zvláštní trhovou smlouvu čís. 12.170.

— — právní povaha a funkce receptu vyplněného smluvním lékařem; lékárníku nepřísluší k receptům ani právo vlastnické, ani obligační právo na jejich vydání proti fondu čís. 12.170.

Pojištění pensijní: zaměstnanec, jehož činnost byla daleko převážně prací ruční (manuelní), nepodléhal pensijnímu pojištění, třebaže vykonával tu a tam i práce, jež lze považovati za dozorčí čís. 11.511.

— domáhá-li se pozůstalý po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, ježto nepřihlásil zaměstnance k pensijnímu pojištění, bylo výhradně na něm, by dokázal především, že zaměstnanec podle způsobu svého zaměstnání podléhal pojistné povinnosti čís. 11.511.

— při exekuci zabavením výslužného, příslušejícího povinnému z pensijního pojištění, přísluší poddlužníku právo k rekursu i tehdy, tvrdí-li, že není vůbec nositelem pensijního pojištění, nýbrž, že nositelem pensijního pojištění jest jeho pensijní ústav jako náhradní ústav (§ 105 zák. čís. 26/1929 sb. z. a n.) čís. 11.519.

— podle výkazu nedoplatků pensijního ústavu lze povoliti exekuci nejen pro příspěvek s úrokem, nýbrž i pro výlohy pensijního ústavu, jež jest povinný zavázán nahraditi podle § 96 statutu pojišťovacího ústavu; nesprávnost předpisu výloh může povinný uplatňovati jen pořadem správním čís. 11.663.

— má-li dlužník kromě nynějšího služebního platu ještě roční důchod nezabavitelný podle § 46 zák. čís. 26/1929, jest tento roční důchod čítati do existenčního minima podle § 1 zák. čís. 314/1920 čís. 12.108.

— přednostní právo pojistného viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh nejvyššího podání).

Pojištění sociální: (zákon ze dne 9. září 1924, čís. 221 sb. z. a n.):

— přednostní zástavní právo pro nedoplatky příspěvků viz dražba vnucená nemovitosti.
— nevztahuje se na ústavní léčení příslušníků pojištěncovy rodiny; náklad s tím spojený, pokud není uhrazen náhradovou částkou určenou ministerstvem zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče, musí hraditi pojištěnec, pokud jej měl podle zákona učiniti sám čís. 11.522.
— poskytl-li podnikatel závodu podle své zákonné povinnosti svým dělníkům materiál pro první pomoc sám svým nákladem, nemůže se domáhati (podle § 1042 obč. zák.) na okresní nemocenské pojišťovně náhrady výloh čís. 11.705.
— pokud právní zájem žalobcův (§ 228 c. ř. s.) jest odůvodněn, domáhá-li se zachování svých práv ze služebního poměru se zřetelem k zákonu pensijnímu a invalidnímu čís. 11.704.
— ustanovení § 155 zák. nelze použíti, byla-li zaměstnavatelem dána výpověď před počátkem léčení ve smyslu § 154 zák. čís. 11.704.
— k vyloučení výpovědi (§ 155 zák.) nestačí, že byla podána žádost o pojištěncovo ústavní léčení; nelze tu použíti odchylného nového ustanovení specielního zákona čís. 26/1929 sb. z. a n. čís. 11.704.
— soud nemá nemoc. pojišťovně (§ 255 zák.) odepříti provedení takových úkonů, jež jest nemoc. pojišťovna podle zákona oprávněna na něm žádati za účelem plnění svých úkolů a k jejichž provedení jest požádaný soud podle platných právních předpisů povolán; soud není povolán, by na pouhou žádost okr. nem. pojišťovny vyslýchal někoho jako svědka a by ho donucoval k výkonu svědecké přísahy čís. 11.732.
— návrh povinné okresní nem. pojišťovny na zrušení exekuce, an vymáhající věřitel měl podle § 95 odst. 1 čís. 2 zák. nárok na vymáhané nemocenské jen do určitého dne a byl s tímto nárokem po vzniku exekučního titulu uspokojen, jest odkázati na pořad práva, nebylo-li v exekučním titulu uvedeno, kterého dne platební povinnost povinné přestává, a popírá-li vym. věřitel, že platební povinnost povinné přestala čís. 11.906.
— vedoucí úředník nemocenské pojišťovny není jejím zákonným zástupcem a není oprávněn za ni jednati; listinu o vyměření pojistného opatřenou jen podpisem vedoucího úředníka nelze uznati za listinu vydanou od nemocenské pojišťovny platným způsobem a podávající náležitý doklad o jejích veřejnoprávních nárocích; nejde tu ani o právní akt osvědčovací čís. 12.000.

Pojištění úrazové: přednostní zástavní právo pro příspěvky viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh nejvyššího podání).
— byl-li úraz způsobený silostrojem uznán za podnikový úraz, jest použíti jen ustanovení § 46 zák. o úraz. poj., jež nebylo pozměněno ustanovením § 4 aut. zák. čís. 11.715.
— procesní soud jest vázán rozhodnutím úrazové pojišťovny, že jde o podnikový úraz čís. 11.715.
— pokud obec, třebas uzavřela s třetí osobou smlouvu o provozování svého kinematografu, ručí podle § 46 a ona třetí osoba podle § 47 zák. o úraz. poj. děln. za úraz zaměstnance v podniku čís. 11.841.
— řádný soud jest vázán rozhodnutím rozhodčího soudu v otázce, zda jde o úraz v podniku; tím, že rozhodčí soud zřízený podle čl. IX. výn. min. železnic ze dne 6. června 1919, čís. 18.430, čís. 72 věstníku min. žel. zamítl žalobu pro nedostatek příčinné souvislosti mezi chorobou žalobce a úrazem, uznal, že jde o úraz v podniku čís. 11.986.
— úraz, uznaný rozhodčím soudem za úraz v podniku, nepřihodil se z příčin vnějších mimo podnik ležících, stal-li se dělníku železniční vrchní stavby při jeho železniční dopravě na cestě z práce do bytu čís. 11.986.

Pojišťovna nemocenská okresní: zaměstnanci její viz tamže.

Pokladna bratrská: každý, kdo jest zaměstnán při provozování hornictví, jest již posamém zákonu pojištěn, a to v horním podniku trvale zaměstnaný dělník i pro případ nemoci i pro případ invalidity, bez ohledu k tomu, zda

ho majitel horního podniku jako takového přihlásil čili nic; povinnost majitele doplatiti příspěvky; lhostejno, že byl zaměstnanec pravoplatně zamítnut se svým nárokem na placení invalidního důchodu nálezem vrchního rozhodčího soudu báňských bratrských pokladen čís. 11.355.
— — provisionista, jemuž byl invalidní důchod zastaven, an prý opětně nabyl způsobilosti k povolání, má ke stížnosti u rozhodčího soudu lhůtu celého roku od doručení výměru bratrské pokladny o tomto zastavení; chce-li si však zabezpečiti získané čekatelství i pro případ, že jeho stížnosti nebude vyhověno, jest pro něho příkazem opatrnosti, by se zachoval podle § 23 zák. čís. 242/1922; zánik čekatelství pro neplacení uznávacího poplatku nemá v zápětí ani ztrátu práva ke stížnosti proti výměru bratrské pokladny, jímž bylo vysloveno zastavení výplaty invalidního důchodu, ani zánik nároku na tento důchod čís. 12.240.
— **nemocenská okresní:** zaměstnanci její viz tamže.
— — jinak viz pojištění sociální.
— **sirotčí** viz sirotčí pokladna.

Pokuta: podle § 355 ex. ř. viz exekuce.
— **pro svévoli** viz trest pro svévoli.
— **smluvní** při smlouvě o odběru piva viz pivo.
— — byla-li mezi stranami ujednána a podnikatel plnil smlouvu o dílo opožděně, nelze spatřovati v uplatnění nároku objednatele na zaplacení pokuty nic, co by se příčilo dobrým mravům, a nelze bez dalšího tvrditi, že jediným a výhradným účelem výkonu práva bylo poškození podnikatele (§ 1295 odst. 2 obč. zák.) čís. 12.089.
— — uplatňování nároku na zaplacení smluvní pokuty nepředpokládá provedení důkazu, že žalobci skutečně škoda vzešla čís. 12.089.

Policie místní viz pořad práva (obec).
— **stavební** viz pořad práva (obec).

Polsko: pohledávky Těšínské spořitelny viz Těšínsko.
— nabytí soudcovského zástavního práva na věcech polského státního příslušníka, o jehož jmění je v Polsku zahájeno vyrovnací řízení čís. 11.691.

Pomoc právní: okresní nemocenské pojišťovně čís. 11.732.
— **první** viz první pomoc.

Pomocník obchodní viz obchodní pomocník.

Pomocný obchod viz obchod.

Popis zájemní: vnesených svršků viz zástavní právo zákonné.

Poplatky: exekuce k jich vydobytí a zákaz zatížení čís. 11.869.
— **kolkové** viz kolkové poplatky.
— **soudní:** vymáhání jich (útrat odhadu nemovitostí) jest jen opatřením administrativním, proti němuž jest stížnost pořadem soudních stolic vyloučena čís. 11.437.

Popsání zájemné (§ 1101 obč. zák.) viz zástavní právo zákonné.

Poručník: není oprávněn k rekursu jménem poručence ve věci, v níž byl poručenci ustanoven kolisní opatrovník; jako poručencův věřitel není vlastním jménem oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl zamítnut poručníkův návrh, by mu byl k úhradě jeho pohledávky proti poručenci vydán poručencův vklad u sirotčí pokladny čís. 11.464.

Poručenství: přenesení jeho rakouským soudem na tuzemský soud před svolením k osvojení rakouského nezletilce čís. 12.065.
— trestní soudnictví nad mládeží viz mládež.
— sirotčí pokladna viz tamže.

Porušení povinné úcty k soudu (§ 86 c. ř. s.) viz trest pořádkový.

Pořad práva: či nesporné řízení viz nesporné řízení.
— pohledávky Těšínské spořitelny viz Těšínsko.
— přípustnost pořadu práva, odvozován-li žalobní nárok z předpisu § 1042 obč. zák., třebas zákonná povinnost k nákladu jest snad povinností veřejného práva, aniž sejde na tom, proč byl učiněn náklad za druhého čís. 11.449.

— veřejnoprávní jest smlouva, jíž se mezi smluvníky zakládá, změňuje nebo ruší poměr veřejného práva čís. 11.452.

— ujednání rozhodčího soudu nezakládá nepřípustnost pořadu práva čís. 11.725.

— **státní zaměstnanci:** tím, že se zaměstnanec, uzavíraje soukromoprávní služební smlouvu se státem, podrobil ustanovením služební pragmatiky, pokud tímto zákonem byly určeny závazky (povinnosti) státním zaměstnancům, nebyla nikterak dotčena povaha jeho služebního poměru, jenž zůstal poměrem soukromoprávním, a jest zaměstnanec oprávněn domáhati se přímo u řádného soudu svých nároků ze služebního poměru čís. 12.073.

— zaměstnanci státních drah viz zaměstnanci železniční.

— **dvorský dekret ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s.:** přípustnost pořadu práva pro náhradní nárok proti tomu, kdo přivodil úraz řídě jako aktivní vojín vojenský povoz, začež byl právoplatně odsouzen pro přečin podle § 599 voj. tr. zák. čís. 11.393.

— **pošta:** přípustnost pořadu práva pro nárok obce na zaplacení proti tomu, kdo se smlouvou zavázal přispěti na příspěvek požadovaný poštovním ředitelstvím na zřízení telefonní pobočné ústředny v obci čís. 11.452.

— nejde o nárok z poměru práva soukromého, opírán-li závazek státu k náhradě škody o nesprávný postup při doručení soudního usnesení čís. 11.707.

— **vojsko:** pro nárok vojína, vysaného vojenskou správou na trať k odklizení sněhu proti železničnímu erár na náhradu škody podle zákona čís. 27/1869 jest přípustný pořad práva čís. 11.391.

— přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti státu, ježto se nepostaral jako používatel domu (kasáren) propůjčeného mu obcí o dostatečné zajištění brány domu; nejde tu o příslušnost krajského civilního soudu v Praze podle zákona čís. 4/1918 čís. 11.415.

— **okres:** přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti cestaři a proti okresu (§ 1315 obč. zák.), ježto na okresní silnici nebylo u hromady písku postaveno výstražné znamení čís. 11.360.

— **obec:** jde-li o nárok obce (na Moravě) proti vlastníku stavení na náhradu nákladu na odstranění stavení, jež ohrožovalo veřejnou bezpečnost čís. 11.449.

— jde o veřejnoprávní poměr, zřídila-li obec v Čechách podle stavebního protokolu chodník před domem vlastníkovým na náklad stavebníkův čís. 11.529.

— o nárok toho, komu obec v Čechách zabrala pozemek na ulici, proti obci na náhradu za pozemek, nelze jednati pořadem práva, jde-li ve sporu o to, zda jde o bezplatné či úplatné odstoupení pozemků ke komunikačním účelům čís. 11.560.

— zanedbání bezpečnostních předpisů; dokud nebylo o povinnosti obce v Čechách k náhradě rozhodnuto v příslušném správním řízení (§ 37 obec. zříz. pro Čechy), nelze se domáhati na ní náhrady pořadem práva čís. 11.647, 11.808; — rozhodly-li správní úřady právoplatně, že obec není povinna nahraditi škodu, nelze již nárok v tomto směru učiniti předmětem rozhodování u řádných soudů podle zák. čís. 217/1925 sb. z. a n. čís. 11.713.

— tím, že obec dobrovolně posypává cesty, není odňat této její činnosti ráz plnění veřejnoprávní povinnosti čís. 11.808.

— na obci na Moravě nelze se domáhati pořadem práva náhrady škody ze záplavy za lijáku, ježto prý obec měla nedostatečnou obecní kanalisaci, nedávala čistiti stoky a v ulici nebylo strouhy k odvádění vody čís. 11.953.

— odvozován-li nárok na náhradu škody proti obci v Čechách z toho, že obec, dodávajíc na týdenní trh potřebnou váhu, nezajistila tuto váhu a vozík, na němž byla upevněna, jde o nárok ryze soukromoprávní čís. 12.001.

— **kultus:** přípustnost pořadu práva pro nárok na určení, že není soukromoprávního titulu, podle něhož by byl žalobce z důvodu patronátu povinen nésti místo žalované obce (na Moravě) náklady na farní kostel a na farní obročí čís. 11.611.

— **vodní právo** viz voda.

— **spolky, společnosti:** vztahy mezi členy spolku a spolkem podle zák. č. 134/1867 ř. z. jsou rázu soukromoprávního; o nárocích z nich jest rozhodovati pořadem práva čís. 11.479.

— **či řízení exekuční:** žalobu podle § 61 knih. zák. jest vyříditi pořadem práva, i když se jí napadá exekučně zřízené zástavní právo čís. 12.227.

— **různé:** přípustnost pořadu práva pro nárok, jejž si činí účastník proti náboženské jednotě na podíl na jmění získaném subvencemi a sbírkami k provedení reemigrace čís. 11.421.

— přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu zisku, jenž ušel majiteli koncese k dopravě osob autobusem tím, že žalovaný provozoval též koncesi čís. 11.958.

Pořádek knihovní viz knihovní pořádek.

— **rejstříkový** viz rejstřík.

Pořadí: poznámka pořadí viz knihovní poznámka.

Pořádkový trest viz trest pořádkový.

Pořízení poslední: odkaz viz tamže.

— poukázání dědice na pořad práva viz pozůstalost.

— dopis, v němž zůstavitel sděluje, že učinil poslední pořízení a že v něm učinil určitý odkaz (třetí osobě) — není dovětkem čís. 11.638.

— otázku, zda zůstavitelovo poslední pořízení jest závětí, či dovětkem, lze řešiti v řízení nesporném; jde o dovětek, nikoliv o závěť, neurčil-li zůstavitel nikomu ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou její část, nýbrž pořídil-li v pravdě jen o jednotlivých věcech, které nevyčerpávají celé pozůstalé jmění čís. 11.935.

— není nařízeno, by se podpis svědků posledního pořízení (§ 579 obč. zák.) stal v přítomnosti zůstavitelově čís. 11.621.

— **ústní:** i dědici ze zákona, nepřihlásivší se dosud k pozůstalosti, jsou oprávněni žádati o výslech svědků ústního posledního pořízení čís. 11.362.

— **§ 778 obč. zák.:** podmínkou předpisu »na nějž nebylo předem pamatováno« nelze rozuměti, že zůstavitel musil nepominutelnému dědici něco zanechati, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem čís. 11.655.

— **§ 180 nesp. pat.:** má na mysli pravoplatné odevzdání pozůstalosti; objeví-li se poslední vůle před právoplatným odevzdáním pozůstalosti, jest pozůstalostní řízení obnoviti a při pokračování v něm přihlížeti k poslední vůli nově objevené čís. 11.815.

— **výklad:** z ustanovení závěti o pronájmu místností v nadačním domě určité osobě, jež ukládají nadaci povinnost nezvýšiti nájemci nájemné a nevypověděti nájem, neplyne, že nadace jest povinna znovu zříditi místnosti, které požárem byly poškozeny a staly se částečně nezpůsobilými k užívání čís. 12.111.

Poslední vůle viz pořízení poslední.

Posloupnost do statků střední velikosti viz usedlost střední velikosti.

Postižní nárok: ještě neexistující nemůže býti zajištěn prozatímním opatřením čís. 11.633.

Postoupení věci jinému soudu (§ 261 odst. 6 c. ř. s.): pokud byl soud, jemuž byly postoupeny spisy podle § 261 odst. 6 c. ř. s., oprávněn, vynésti k návrhu žalobce rozsudek pro zmeškání lhůty k žalobní odpovědi čís. 12.115.

Postup čekatelského podílu viz stavební ruch.

— **pachtovních práv** a žaloba podle § 37 ex. ř. čís. 11.620.

— **pohledávky (cesse):** důvěra postupníka v pozemkovou knihu viz kniha pozemková.

— — výkup pohledávky (§ 1422 obč. zák.) viz placení cizího dluhu.

— — platil-li postoupený dlužník postupiteli, nikoliv postupníku, uvěřiv

tvrzení postupitele, že jest s postupníkem vyrovnán, ač tomu tak nebylo, jest oprávněn domáhati se podle § 1431 obč. zák. na postupiteli vrácení toho, co plnil čís. 11.440.

— — právní moc rozsudků, podle nichž postoupená pohledávka v době postupu nebyla po právu, má vížící význam rozsouzené věci nejen v poměru mezi původními stranami, nýbrž i mezi dlužníkem a tím, jemuž byla pohledávka postoupena; nezáleží na tom, že rozsudek v rozepři mezi stranami nabyl právní moci teprve po postupu pohledávky, aniž na tom, kdy se postupník dozvěděl o oněch rozhodnutích čís. 11.446.

— — postupitel, jemuž dlužník platil, ač mu byl postup oznámen, není oprávněn domáhati se na dlužníku znova placení, byla-li pohledávka napotom na něho zpět převedena čís. 11.576.

— — proti státu není neplatným proto, že nebylo dbáno předpisu min. nař. čís. 251/1897 ř. zák. čís. 11.858.

— — pohledávka, postoupená již před zahájením vyrovnacího řízení o jmění postupitele, nepodléhá předpisům vyrovnacího řádu o vlivu zahájeného vyrovnacího řízení na jmění dlužníkovo čís. 12.139.

— — postup jest právem, nedopouštějícím výkon exekuce postupitelovým věřitelem čís. 12.143.

— — žaloba podle § 37 ex. ř. přísluší i postupníku proti exekuci na pohledávku po postupu čís. 11.517.

— — **knihovní pohledávky:** hypotekární pohledávku lze postoupiti s plným právním účinkem jen knihovním postupem čís. 11.932 plen. rozh.

— — postup vymáhané pohledávky jest skutečností, zrušující pro posavadního věřitele nárok podle § 35 ex. ř.; lhostejno, že jde o postup knihovně zajištěné pohledávky bez knihovního převodu čís. 12.109.

— — byla-li hypotekární pohledávka i jen mimoknihovně postoupena a postoupený dlužník byl o postupu vyrozuměn, není postupitel oprávněn k žalobě o zaplacení postoupené pohledávky čís. 12.081.

— — **zákaz postupu** působí i proti třetím osobám a jeví účinek i proti postupníku, jenž o něm nevěděl čís. 11.334.

— — **přechod práv:** dalším postupem přešla pohledávka se všemi právy, i s právem domáhati se nepřípustnosti exekuce, vedené na pohledávku proti původnímu postupiteli čís. 11.333.

— — sudiště podle § 97 j. n. přechází postupem pohledávky na postupníka čís. 11.568.

— — **nárok ze správy** promlčuje se v tříleté lhůtě § 1489 obč. zák. čís. 12.251.

— — převodce pohledávky ručí příjemci i za útraty, jež byly spojeny s bezúspěšným dobýváním pohledávky čís. 12.251.

— — **k inkasu:** postupník nenabyl jím práva nedopouštějícího výkon exekuce ve prospěch postupitelova věřitele čís. 11.573.

— **služebnosti bytu:** není možný čís. 11.564.

— **sporné věci** (§ 879 čís. 2 obč. zák.) viz neplatnost smlouvy.

Posudek znalecký viz znalec.

Poškození viz náhrada škody.

Pošta: doručení viz tamže.

— odměny podnikatelů poštovních jízd jsou zcela vyloučeny z exekuce čís. 11.305.

— přejímaje dopravu není zasílatelem čís. 11.707.

Poštmistři: právní poměr jich ke státu jest posuzovati jen podle příslušných předpisů správních; jde-li o nárok státu proti poštmistru o náhradu škody, nelze použíti ustanovení § 1042 a § 1317 obč. zák.; podle správních předpisů (nař. min. obch. ze dne 21. června 1910 čís. 118 ř. zák.) ručí poštmistr státu za zavinění vlastní i za zavinění pomocných orgánů, jež sám přijal; toto ručení nemění se nijak za poštmistrovy dovolené; žalobní žádání, že nález o náhradě není po právu a že žalobce není náhradou povinen, odpovídá § 89 odst. 2 zák. čís. 15/1914 čís. 12.009.

Poštovní spořitelna: povolení exekuce zabavením dalších vkladů povinného na témže účtě poštovní spořitelny; nevadí, že exekuce dříve povolená byla k návrhu povinného odložena čís. 11.642.

— **vídeňská:** § 4 zákona ze dne 1. července 1926 čís. 232 sb. z. a n. a započtení vzájemné pohledávky majitele šekového účtu vídeňské poštovní spořitelny na její pohledávku z lombardní zápůjčky, kterou převzal čs. stát; účinnost započtení v poměru k čs. státu čís. 11.769.

Potomek: narozený po zřízení poslední vůle; výklad podmínky § 778 obč. zák. »na nějž nebylo předem pamatováno« čís. 11.655.

Potvrzení o právní moci (§ 54/2 ex. ř.) viz exekuce (§ 54 ex. ř.).

Poukaz: akreditiv viz tamže.

— smlouva mezi kupitelem věci a třetí osobou o poskytnutí úvěru k zaplacení kupní ceny za věc, jež měla provésti ona třetí osoba za kupitele, jest poukazem ve smyslu § 1400 obč. zák.; pokud prosté zaúčtování kupní ceny v knihách zapůjčitele ve prospěch prodatele věci, který věc nyní prodávanou koupil svého času od zapůjčitele na úvěr, není placením a provedením poukazu poukázaným; poukázaný zapůjčitel nebyl oprávněn provésti výplatu kupní ceny již ke dni uzavření kupu, věděl-li, že koupená věc měla býti teprve opravována a že kupní smlouva nebyla uzavřena bezpodmínečně; pokud kupitel věci byl oprávněn odvolati poukaz, odpadl-li účel úvěru čís. 12.174.

Poukázání dědice na pořad práva viz pozůstalost.

Povinná úcta k soudu (§ 86 c. ř. s.) viz trest pořádkový.

Povinné ručení: pojištění proti němu viz pojištění proti povinnému ručení.

— jinak viz automobilový zákon, náhrada škody dráhou.

Povinnost depurační viz depurační povinnost.

Povinný díl viz díl povinný.

Povolení exekuce viz exekuce.

Povozník: příslušnost podle § 49 čís. 7 j. n. viz tamže.

— jinak viz dopravce.

Pozastavení zboží viz správa pro vady.

Pozemek stavební: pojem čís. 11.591.

Pozemková daň viz daň pozemková.

— **kniha** viz kniha pozemková.

— **služebnost** viz služebnost pozemková.

Pozemková reforma: zajištění půdy drobným pachtýřům viz tamže.

— souhlas St. poz. úřadu k propuštění statkového úředníka viz statkoví úředníci.

— — **a pacht:** bylo-li ujednáno, že skončí-li pacht před uplynutím ujednané pachtovní doby, najmě vypadnutím pozemků z pachtu následkem pozemkové reformy, nahradí pachtýř propachtovateli osev z pozemků, jež převzal osetě, jest rozuměti »osevem« jen semeno a práce, pokud se týče náklady bezprostředně s osetím související; úmluva vztahuje se po případě i na osev ze zbytkových statků, třebaže pachtovní smlouva byla při prodeji těchto statků převedena na kupitele čís. 11.792.

1. zákon ze dne 16. dubna 1919 čís. 215 sb. z. a n. (záborový zákon).

— — nebyla-li nájemní smlouva s majitelem zabraného majetku (s jeho pronajímatelem) platná, nebyvši schválena St. poz. úřadem, nebylo třeba, by stát, přejímaje zabraný majetek, dal výpověď z nájemního poměru; tím, že stát ponechal po nějakou dobu po převzetí věc v užívání, byl založen jen poměr obdobný výprose, k jehož rozvázání stačilo oznámení státu, že předmět užívání uživateli dále neponechává a onen poměr s ním ukončuje čís. 11.648.

— — míní-li Státní poz. úřad, že exekuce na přidělený pozemek odporuje obmezením uloženým při přídělu co do disposičního práva s pozemkem, jest oprávněn k rekursu proti povolení exekuce čís. 11.601.

— — exekuce zabavením nároku povinného na vydání jím koupené (zastavěné) části přiděleného pozemku, na němž váznе podle přídělové listiny zákaz zcizení a zatížení bez souhlasu St. poz. úřadu, nelze povoliti, dokud St. poz. úřad nedal souhlas ke koupi (zastavění) pozemku čís. 11.601.

— — při přídělu pozemků nesejde na tom, že strany o kupní ceně mezi sebou nejednaly a ji neujednaly, stačí, byla-li kupní cena určena St. poz. úřadem čís. 11.643.

Pozemkový úřad: souhlas jeho k propuštění statkového úředníka viz statkoví úředníci.

Poznámka knihovní viz knihovní poznámka.

Pozůstalost: díl povinný viz tamže.

— inventář viz inventář pozůstalostní.

— posloupnost do statku střední velikosti viz usedlost střední velikosti.

— substituce fideikomisární viz tamže.

— vpočtení do dědického podílu viz tamže.

— zajištění odkazů viz odkaz.

— a ochrana nájemců viz ochrana nájemců.

— **správa pozůstalosti:** jest ji svěřiti každému dědici, jenž se přihlásí k pozůstalosti a jehož dědické právo jest patřičně vykázáno, i když jest takových dědiců více; pozůstalostnímu soudu nenáleží rozhodovati, který z přihlásivších se a vykázaných dědiců má býti pověřen správou pozůstalosti, nýbrž má správu svěřiti všem; je-li dědiců několik, jsou jejich práva omezena jen stejnými právy spoludědiců a platí tu předpisy o správě společného majetku (§§ 833 a násl. obč. zák.) čís. 11.463.

— dědic nemůže býti z ní vyloučen proto, že pro stáří nemůže konati cesty a nebydlí v blízkosti pozůstalostního majetku, aniž proto, že druhý přihlásivší se dědic jest spoluvlastníkem polovice pozůstalostních nemovitostí čís. 11.463.

— k rozhodnutí o jejím přenechání jest třeba, by soud nejprve rozhodl o přijetí dědických přihlášek čís. 11.463.

— vedení sporu: jest zmatečností podle § 41 (2) písm. g) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., nebyla-li dána dědici příležitost, by se vyjádřil o návrhu spoludědiců, by bylo dáno zmocnění k vedení sporu za pozůstalost proti němu čís. 11.849.

— žalovanou pozůstalost zastupují ve sporu zpravidla všichni přihlášení dědicové; úchylka v případech, kde někteří z dědiců žalobní nárok uznali, kdež stačí zastoupení dědici, kteří nárok neuznali; z toho, že jeden z dědiců vystoupil proti pozůstalosti žalobou, vyplývá, že dluh pozůstalostní uznává a není třeba, by zastupoval pozůstalost ve sporu; opatrovníka by bylo třeba jen, kdyby tu nebylo vůbec dědiců, kteří by byli zástupci pozůstalosti čís. 11.866.

— vystupovala-li jako žalobce výslovně pozůstalost, nikoliv dědic svým jménem, bylo jí, nebylo-li tu dědické přihlášky, ustanoviti opatrovníka; tuto vadu nedostatku zastoupení lze odstraniti (§ 6 c. ř. s.), třebas byl žalobní nárok již přenechán věřiteli pozůstalosti na místě placení čís. 11.967.

— pokud jest v prohlášení žalobce spatřovati změnu žaloby v ten smysl, že spor vedený dosud proti pozůstalosti zastoupené dědici, bude nadále veden proti dědicům osobně čís. 12.034.

— k odůvodnění prozatímního opatření proti pozůstalosti (zastoupené opatrovníkem) jest třeba subjektivního chování (§ 379 ex. ř.), jehož se dopustil tento odpůrce; nestačí chování se zůstavitelovo čís. 12.057.

— **řízení:** ustanovil-li jeden z manželů v závěti za universálního dědice své dítě, netřeba vyrozumívati pozůstalého manžela o dědickém nápadu čís. 11.727.

— ustanovení § 180 nesp. pat. má na mysli právoplatné odevzdání pozůstalosti; objeví-li se poslední vůle před právoplatným odevzdáním pozůstalosti, jest pozůstalostní řízení obnoviti a při pokračování v něm přihlížeti k poslední vůli nově objevené čís. 11.815.

— **dědická přihláška:** odkazovník není oprávněn k dovolacímu rekursu proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo uloženo pozůstalostnímu soudu, by vyrozuměl dědice ze zákona k dědictví se dosud nepřihlásivší o příštím roku ku projednání pozůstalosti čís. 11.362.

— i dědici ze zákona, nepřihlásivší se dosud k dědictví, jsou oprávněni žádati o výslech svědků ústního posledního pořízení čís. 11.362.

— pozůstalostní soud smí odmítnouti jen dědické přihlášky zřejmě nezákonné, zcela libovolné a žádným dědickým důvodem nepodložené čís. 11.472.

— není nezákonností, nepřijal-li soud dodatečnou dědickou přihlášku dědice, jenž prohlásil, že nečiní nároky na pozůstalost a jenž se vzdal dědických práv v prospěch jiného bez jakékoliv výhrady čís. 11.859.

— **poukázání na pořad práva:** ustanovil-li zůstavitel v závěti za dědice svého syna s tím, že celé jmění připadne po synově smrti jeho dětem a že, nezanechá-li syn nebo nezanechají-li jeho potomci dítě, připadne pozůstalostní jmění nadaci, jest přijati na soud v substituční pozůstalosti dědickou přihlášku osvojené dcery zesnulého již zůstavitelova syna i dědickou přihlášku nadace; na pořad práva (§ 125 nesp. říz.) jest odkázati nadaci čís. 11.472.

— je zmatkem podle § 41 (2) písm. g) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., nevyslechly-li nižší soudy před rozhodnutím podle § 126 nesp. pat. nikoho z účastníků čís. 11.847.

— **dohoda účastníků:** před odevzdáním pozůstalosti o rozdělení pozůstalostního jmění nebo některé její části není neplatná s hlediska § 797 obč. zák. čís. 11.555.

— zřeknutí se dědictví viz tamže.

— **odevzdání jure crediti:** pozůstalostní dluh, jenž byl přihlášenými dědici uznán, patří mezi dluhy, jež byly převzaty při odevzdání pozůstalosti jure crediti; lhostejno, že usnesení o odevzdání pozůstalosti neobsahuje výpočet pohledávek, k jichž zapravení byla pozůstalost na místě zaplacení odevzdána; usnesením tím jest prokázán (§ 9 ex. ř.) přechod dluhu na přejímatele pozůstalosti čís. 11.947.

Pozůstalostní dluhy: ručení dědice za ně viz dědic.

Pozůstalý manžel: ustanovil-li jeden z manželů v závěti za universálního dědice své dítě, netřeba vyrozumívati pozůstalého manžela o dědickém nápadu čís. 11.727.

— nárok jeho na slušné zaopatření podle § 796 obč. zák. není nárokem dědickým, nýbrž nárokem obligačním, o jehož jsoucnosti, je-li sporný, může býti rozhodnuto jen pořadem práva čís. 11.727.

— přísluší mu nárok na nedostávající se slušnou výživu, pokud není kryt zákonným dědickým podílem; nestačí, že není kryt úroky z tohoto zákonného dědického podílu čís. 11.737.

Požární náhrada: za shořelé svršky: při exekuci na ni nepřichází v úvahu předpis § 251 ex. ř.; nedopadá tu ani § 290 ex. ř. čís. 11.501.

— **zeď** viz stavba.

Pracovní doba osmihodinná viz doba pracovní osmihodinná.

— **soudy** (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.): dokud nebude pro soudní okres zřízen pracovní soud anebo oddělení okresního soudu pro pracovní spory, náležejí spory podle §§ 1 a 2 zákona k věcné příslušnosti okresních soudů, o jichž místní příslušnosti platí § 3 čís. 11.733.

— — vyhláška min. sprav. ze dne 17. března 1932, čís. 44 sb. z. a n. jest ve shodě se zákonem ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n. a s § 4 vl. nař. ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 sb. z. a n. čís. 11.733.

— — i v řízení před nimi platí o přípustnosti rekursu proti usnesením odvolacího soudu ustanovení § 519 c. ř. s. čís. 12.184.
— — námitka věcné a místní nepříslušnosti krajského soudu a § 45 j. n. čís. 11.889.
— — pro žalobu, jíž se domáhá zaměstnanec na zaměstnavateli náhrady škody, již prý utrpěl tím, že ho zaměstnavatel nepřihlásil k nemocenskému pojištění, jest příslušným pracovní soud, v případě pak, že jich není, okresní soud čís. 11.977.
— — spory podle §§ 1 a 2 zákona náležejí k věcné příslušnosti okresních soudů, o jichž místní příslušnosti platí § 3, i tehdy, jde-li o okresní soudy, u nichž pracovní soud nebo oddělení pro pracovní spory sice zřízeny býti mají, ale dosud svou činnost zahájiti nemohly čís. 12.056.
— — pro řízení před okresními soudy o pracovních sporech v místech, kde není ani pracovního soudu, ani oddělení okresního soudu pro pracovní spory, platí kromě odchylky co do místní příslušnosti, obecné předpisy civilních soudních řádů, tedy také předpisy o smlouvě o rozsudím čís. 12.239.
— — pokud příslušnost podle § 42 zákona jest výlučná čís. 12.239.
— — zákonem nepozbyly platnosti soukromoprávní úmluvy o příslušnosti rozhodčích soudů ve sporech, o nichž by byl jinak povolán rozhodovati řádný soud čís. 12.239.

Praha: příslušnost krajského soudu civilního v Praze (zák. čís. 4/1918) viz tamže.
— stavební řád viz stavba.
— starosta její jest zodpovědným ze své úřední činnosti, ať jako primátor nebo předseda magistrátu, jen obci, nikoliv i třetím osobám čís. 11.724.
— služební řád pro dělníky a zřízence pražské obce ze dne 28. května 1920, čís. 5380 os. nevztahuje se na kostelníka, třebas byl jmenován městskou radou v zastoupení pražské obce jakožto patrona pražských farních kostelů čís. 11.939.

Právní moc: potvrzení o právní moci (§ 54/2 ex. ř.) viz exekuce (§ 54 ex. ř.); jinak viz rozsudek.
— **otázka** viz otázka právní.
— **pomoc:** okresní nemoc. pojišťovně čís. 11.732.
— **zájem** viz žaloba určovací, intervence vedlejší.
— **zástupce:** plná moc viz tamže.
— — jinak viz advokát.

Právnická osoba viz osoba právnická.

Právo čekatelské viz společenstvo bytové, stavební ruch.
— **chudých:** byla-li žaloba podána do soudního protokolu a tento protokol byl podle § 64 čís. 4 c. ř. s. zaslán procesnímu soudu, jest pokládati žalobu za podanu v den, kdy byla dána do protokolu čís. 11.327.
— — výhody § 73/2 c. ř. s. nenastanou, nebylo-li žádáno o právo chudých a o zřízení advokáta ihned po doručení žaloby; žádost tu nemůže nahraditi předložení dotazníku; i prohlášení strany při prvém roku, že bude žádati o udělení práva chudých, jest opozděné čís. 11.850.
— — udělila-li strana v rozvodovém sporu zástupci chudých (neadvokátu), ustanovenému jí pro ústní jednání, procesní plnou moc, nebyl porušen předpis § 93 c. ř. s. tím, že byl doručen rozsudek zástupci chudých, třebaže byl v té době jako zmocněnec vykázán i advokát čís. 11.883.
— — podání žádosti o jeho udělení neprodlužuje, ani nezachovává lhůtu k žalobě o obnovu (§ 534 c. ř. s.) čís. 12.087.
— **předkupní** viz předkupní právo.
— **zástavní** viz zástavní právo.

Praxe advokátní viz advokát.

Prázdniny soudní: § 224 čís. 7 c. ř. s. nov. dosl.: vztahuje se nejen na vlastní nároky mzdové, nýbrž i na nároky na náhradu škody, jež tkví ve služebním nebo námezdním poměru; i na nárok zaměstnance na náhradu škody, opřený zejména i o předpis § 1157 obč. zák. čís. 11.308.

— spor o vyklizení služebního, deputátního bytu z důvodu zrušení služebního poměru jest věcí prázdninovou čís. 12.052.

Prejudicielní otázka viz otázka předurčující.

Prejudikovaná směnka viz směnka (prejudikovaná).

Preklusivní lhůta viz lhůta.

Premie pojišťovací viz pojištění.

Premiové obchody: zákon ze dne 12. prosince 1923, čís. 3 sb. z. a n. na rok 1924 chrání jen spotřebitele proti tomu, by nebyli poškozováni premiovými obchody čís. 11.416.

Presentace směnky viz směnka.

Primátor: ručení jeho viz Praha.

Privativní novace viz novace.

Procesní plná moc viz plná moc procesní.
— **zmocněnec** viz advokát.
— **způsobilost** viz způsobilost ke sporu.

Prodej exekuční dražbou viz dražba.
— **losů na splátky** viz losy.
— **podle čl. 343 obch. zák.** viz smlouva kupní (obchodní koupě).
— **z volné ruky:** zvláštního soudního vyrozumění vymáhajícího věřitele o zrušení prodejového řízení movitostí není zapotřebí, byl-li vymáhající věřitel soudem vyzván k pojmenování kupce podle formuláře 276 s následky tam uvedenými a marně uplynula lhůta soudem mu daná; pojmenoval-li však vymáhající věřitel ve lhůtě kupce, pojmenovaný kupec se však k stanovenému prodeji z volné ruky nedostavil, měl exekuční soud, zrušivší pak prodejové řízení z úřadu, o zrušení vyrozuměti i vymáhajícího věřitele; neučinil-li tak, bylo na něm, by při napotomním rozvrhovém roku z úřadu přihlížel k nároku vymáhajícího věřitele na uspokojení z exekuční podstaty podle pořadí nabytých práv, byť i nárok vymáhajícího věřitele nebyl písemně ohlášen k rozvrhovému roku čís. 11.941.
— — pokud lze vziti zpět návrh na jiné zpeněžení zabavených věcí (§ 280 ex. ř.) čís. 12.128.

Prodejové řízení: ani návrh na zahájení vyrovnacího řízení o jmění dlužníka, ani návrh na vyloučení věcí z exekuce nebrání řádnému pokračování v exekuci, bylo-li exekučního zástavního práva nabyto dříve než 60 dní před zahájením vyrovnacího řízení; navrhl-li vym. věřitel sám zastavení prodejového řízení, jde to na vrub a včítá se šestiměsíční lhůta, po kterou bylo prodejové řízení zastaveno, do jednoroční lhůty § 256 ex. ř. čís. 11.406.
— uhasnutí exekučního zástavního práva podle § 256 ex. ř. není důvodem k zastavení exekuce; k návrhu dlužníka lze však exekuční zástavní právo prohlásiti za uhaslé čís. 11.406.
— viz též prodej z volné ruky.

Prodlení: v placení pojišťovací premie viz pojištění smluvní.
— §§ 918 a násl. obč. zák. viz smlouva.

Prodloužení otcovské moci viz otec manželský.
— **směnky** viz směnka.

Prohlášení žalobce podle § 410 c. ř. s. viz alternativní zmocnění.

Prohlídka domovní: podle důchodkového trestního zákona viz důchodkové trestní řízení.

Projednání pozůstalosti viz pozůstalost.

Prokura: ku platnosti podpisu prokuristy za firmu se nevyhledává, by vyznačil u podpisu dodatek naznačující prokuru podle čl. 44 obč. zák.; k jeho podpisu na směnce stačí, že jej prokurista vyznačí tím, že podepsal, připojiv podpis ke znění firmy vyznačenému na směnce razítkem, třebaže bez dodatku naznačujícího prokuru čís. 11.328.
— není přípustné, by byl prokurista společnosti s r. o. zároveň jejím jednatelem čís. 11.632.

— není zmatečností (§ 41 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.), jestliže soud při společnosti, o níž není zřejmo, zda jest vůbec po právu, a kde zákonná domněnka svědčí pro zrušení společnosti, ponechal zřízení prokuristy jedním ze společníků bez ohledu na ohrazení se spoludědiců druhého společníka, a že, ačkoliv šlo o právo osoby zesnulé, nebylo postupováno v dohodě s pozůstalostním soudem a za jeho souhlasu čís. 11.786.

— rejstříkovému soudu musí postačiti, opověděl-li udělení prokury jeden společník, oprávněný k zastupování společnosti, aniž jest mu zapotřebí zkoumati, zda tu jest svolení všech společníků podle čl. 104 obch. zák. čís. 11.786.

Prokuraindosament viz směnka.

Prokurator falsus viz směnka (zmocnění).

Prolongace směnky viz směnka.

Promesní obchody viz losy.

Promlčení: nárok podle § 1431 (1435) obč. zák. se promlčuje až po třiceti letech čís. 11.440.

— k nároku neprávem propuštěného člena závodního výboru nevztahuje se § 1162 d) obč. zák., nýbrž platí o něm § 1486 čís. 5 obč. zák. čís. 11.516.

— promlčení podle § 23 zák. o nek. s., jde-li o čin trvací nebo opětovací; jde-li o více samostatných úkonů čís. 11.537.

— smlouva o uznání nepodléhá promlčení, jež platí pro pohledávku tvořící podklad smlouvy, nýbrž obecnému promlčení třicetiletému čís. 11.736.

— nárok zjednatele na zaplacení peněžité částky vybývající v jeho prospěch z jednatelské smlouvy, jehož správnost jednatel po provedení vyúčtování výslovně (před sporem a pak i za sporu) uznal a zavázal se pohledávku odpracovati, nepromlčuje se podle § 1486 čís. 1, ani podle § 1486 čís. 5 obč. zák., nýbrž podléhá třicetiletému promlčení podle § 1479 obč. zák. čís. 11.794.

— tříletá promlčecí lhůta podle § 1489 obč. zák. počíná skutečnou znalostí škůdcovy osoby, kterážto znalost musí býti taková, by vystačila k podání žaloby; nelze posuzovati každou jednotlivou měsíční a roční částku ucházejícího důchodu samostatně čís. 11.801.

— žalobě o vyúčtování zisku k vůli výpočtu smluvního nároku na podíl na zisku (na tantiemu) ve smyslu § 14 zák. o obch. pom. nelze vyhověti, je-li nárok na tantiemu již promlčen čís. 11.952.

— promlčecí lhůta § 1487 obch. zák. neplatí, neodpíráno-li v žalobě provedení rozdělení společného statku jako takovému, nýbrž napadána platnost dislunční smlouvy z důvodu nezpůsobilosti smluvníka k právnímu jednání čís. 11.957.

— žaloba o náhradu škody ze zločinu promlčuje se teprve ve třiceti letech jen, jde-li o nárok proti tomu, kdo se dopustil zločinu, nikoliv jde-li nárok proti tomu, kdo nemaje podílu na zločinu, ručí jen (§§ 1313 a násl. obč. zák.) za škodu ze zločinu jiného čís. 12.155.

— nárok proti pojišťovně na výplatu pojistné sumy z pojištění proti nárokům na náhradu škody, jež by byly na pojištěného vzneseny z automobilového úrazu, nepodléhá promlčení podle § 1489 obč. zák., ani podle § 6 písm. b) aut. zák., je-li uplatněn poškozeným, jemuž byl podle § 308 ex. ř. přikázán k vybrání čís. 12.171.

— nárok ze správy podle § 1397 obč. zák. promlčuje se v tříleté lhůtě § 1489 obč. zák. čís. 12.251.

— **přetržení:** za přerušeného řízení nebylo za všech okolností řádně ve sporu pokračováno (§ 1497 obč. zák.), nýbrž rozhodují tu okolnosti případu čís. 11.937.

— otázku, zda bylo ve sporném řízení řádně pokračováno, jest řešiti případ k případu, hledíc k tomu, zda žalobce projevil trvalý zájem na náležitém postupu sporného řízení; pokud neprojevil žalobce náležitý zájem na postupu sporného řízení, nemohla-li býti žaloba žalovanému doručena čís. 12.104.

— nebylo-li řádně pokračováno v řízení, nebyla původní promlčecí lhůta vůbec přetržena, nýbrž běžela dále čís. 12.104.

Pronájem viz ochrana nájemců, smlouva nájemní a pachtovní.

Propadná lhůta viz lhůta.

Propadnutí peněz viz stát československý.

Propuštění z moci otcovské viz otec manželský.

Prorogace viz příslušnost podle § 104 j. n.

Prosba žalobní viz žaloba.

Prostředek opravný viz opravný prostředek.

Protest směnečný viz směnka.

Protokol soudní: předpis § 215 c. ř. s. neplatí při exekuční dražbě; zde platí zvláštní předpisy §§ 194 a 279 ex. ř. a odstavec 116 instrukce pro výkonné orgány; proti obsahu přípustný odvod podle § 292/2 c. ř. s.; obsah protokolu čís. 11.306.

— — byla-li žaloba podána do soudního protokolu a tento protokol byl podle § 64 čís. 4 c. ř. s. zaslán procesnímu soudu, jest pokládati žalobu za podanou v den, kdy byla dána do protokolu čís. 11.327.

— — pokud nebyl zápisek (§ 265 c. ř. s.) osnovou jednacího protokolu; přesahoval-li zápisek meze § 265 c. ř. s., mělo by to býti vytýkáno podle § 196 c. ř. s.; záleží na tom, zda obsah zápisku byl přednesen, nikoliv na tom, zda byl soudcem přečten; není-li v protokole udáno, že byl obsah zápisku přednesen, nelze k němu přihlížeti čís. 11.379.

— — o výslechu svědka jest veřejnou listinou, tvořící úplný důkaz o tom, že svědek skutečně vypověděl, co bylo v protokolu osvědčeno čís. 11.486.

— — použití protokolu o dřívějším jednání při zmatečním roku (§ 477 čís. 2 c. ř. s.) nepůsobí zmatečnost nového jednání, nýbrž po případě vadu řízení čís. 12.201.

Provise sprostředkovatele viz smlouva sprostředkovatelská.

— **zástupce na provisi** viz obchodní zástupce.

Provisionista viz pokladna bratrská.

Prozatímní opatření: podle § 5 alimentačního zákona viz výživné.

— při nekalé soutěži viz soutěž nekalá.

— příslušnost viz příslušnost podle § 387 ex. ř.

— v řízení o jeho povolení nezáleží na tom, zda o nároku, jenž má býti zajištěn, jest rozhodnouti v řízení sporném, či nesporném; předpokládá se jen, že rozhodnutí o nároku patří soudům čís. 11.830.

— základem jeho může býti jen nárok vybavený právní ochranou, jejž právní řád jako takový uznává; nejde o takový nárok, domáháno-li se zákazu budoucích možných projevů ve smyslu § 1330 obč. zák. čís. 11.916.

— pro otázku příslušnosti soudu k povolení prozatímního opatření nemá významu, zda rozepře má býti zahájena před cizozemským soudem, ledaže by cizozemský rozsudek nemohl býti v tuzemsku vykonán čís. 11.946.

— předměty vyňaté podle § 251 ex. ř. z exekuce nemohou býti postiženy ani prozatímním opatřením čís. 12.183.

— **§§ 340 a násl. obč. zák. (§ 554 c. ř. s.):** soud držebního sporu, jenž je povolil, není oprávněn, by v usnesení je povolujícím určoval pokutu pro přestoupení zákazu, aniž k tomu, by pokutu prohlásil za propadlou; učinil-li tak, jde o usnesení exekuční, nikoliv o usnesení ve věcech rušené držby čís. 11.441.

— **§ 379 ex. ř.:** nelze povoliti k zajištění neexistujícího ještě postižního nároku, jenž snad navrhovateli vznikne, bude-li musiti vyplatiti jím přijatou směnku krycí, již odpůrce dále vydal, ač byla již zaplacena; eskomptování směnek jest jednáním, jež snad povede ke vzniku postižního nároku navrhovatelova, není však jednáním, které by snad mohlo ohrožovati dobytí postižního nároku čís. 11.633.

— okolnost, že dlužník zažádal o vyrovnání, nestačí k osvědčení nebezpečí, že bude zmařeno nebo značně stíženo dobytí pohledávky, která požívá přednostního práva čís. 11.771.

— nestačí osvědčení, že se odpůrce ohrožené strany vzdal obchodu, aniž bylo osvědčeno, v jakém stavu obchod byl, zda, a jaký výnos měl a z jakého důvodu odpůrce ohrožené strany tak učinil čís. 11.791.

— k odůvodnění prozatímního opatření proti pozůstalosti (zastoupené opatrovníkem) jest třeba subjektivního chování, jehož se dopustil tento odpůrce; nestačí chování se zůstavitele čís. 12.057.

— okolnost, že odpůrce (majitel cestovního biografu) vede kočující život, nestačí o sobě, by bylo povoleno prozatímní opatření k zajištění peněžité pohledávky čís. 12.249.

— **§ 381 ex ř.:** nájemce, jenž byl na základě rozsudku pro zmeškání vystěhován z bytu a podal žalobu o zmatečnost rozsudku pro zmeškání, nemůže se domáhati prozatímním opatřením toho, by bylo znemožněno pronajímateli opětně pronajmouti byt jinému nájemníku, dokud spor o zmatečnost a spor ve věci hlavní nebudou rozhodnuty, aniž toho, by byl opět uveden v držbu nájemních práv před tím, než bude rozhodnuto o žalobě o zmatečnost čís. 11.425.

— není závady, by soud povolující prozatímní opatření odnětím zástupčího práva a odvoláním likvidatora nemohl nařídíti i zápis těchto skutečností do obchodního rejstříku čís. 11.830.

— **§ 382 ex. ř.:** není-li knihovní poznámka přípustná s hlediska předpisů knihovního zákona, nelze ji povoliti ani podle předpisu § 382 ex. ř. čís. 12.058.

— **čís. 6:** nelze povoliti k zajištění nároku na opětné pronajmutí bytu v domě podle § 1 (3) zákona o ochraně nájemců čís. 11.680.

— zákaz zcizení a zavazení nebrání exekučnímu zatížení ve prospěch třetích osob čís. 11.814.

— **čís. 8:** k povolení stačí ohrožení tělesné bezpečnosti manželky při dalším spolužití s manželem čís. 11.369.

— nerozhoduje se jím o manželském právu stran; prozatímní opatření zatímní výživy, jehož se manželka domáhá až do rozhodnutí sporu o rozluku, nelze povoliti, uvedla-li navrhovatelka zároveň, že se k vůli dítěti nezamýšlí domáhati proti odpůrci rozvodu nebo rozluky, ježto pořád ještě doufá, že se manžel polepší čís. 11.946.

— **§ 384 ex. ř.:** při exekuci k vymožení opomenutí uloženého prozatímním opatřením, má se soud, u něhož byla exekuce navržena, omeziti na to, že povolí exekuci; peněžitá pokuta nebo vazba mohou býti uloženy pro zapovězené činy, které byly vykonané teprve po povolení exekuce, a náleží je uložiti exekučnímu soudu, u něhož jest i podati k tomu směřující návrh čís. 11.441.

— **§ 387 ex. ř.** viz příslušnost podle § 387 ex. ř.

— **§ 389 ex. ř.:** jest zkoumati, zda tvrzený soukromoprávní nárok vyplývá podle zákonných předpisů ze skutkových okolností navrhovatelem uvedených a osvědčených, předpokládajíc, že budou v následujícím sporu prokázány čís. 11.304.

— otázka, zda bylo manželčino ohrožení (§ 382 čís. 8 ex. ř.) osvědčeno, podléhá přezkumu dovolacího soudu čís. 11.369.

— osvědčení jest doličováním pravdy, usnadněným proti důkazu co do míry a co do způsobu provedení, znesnadněným však co do prostředků, jimiž se má státi, zvláště tím, že se k němu nehodí vůbec žádný průvod, jejž nelze bez průtahu provésti, a že jest veskrze vyloučen důkaz přísežným výslechem stran čís. 11.369.

— **§ 391 ex. ř.:** nevadí, že v usnesení, povolujícím prozatímní opatření (zamítajícím odpor odpůrců) nebyla stanovena peněžitá částka, jejímž soudním složením se staví výkon povoleného opatření čís. 11.520.

— ustanovení druhého odstavce o zrušení prozatímního opatření z úřadu, netýká se doby, na kterou podle prvého odstavce bylo povoleno prozatímní opatření, nýbrž lhůty ku podání žaloby nebo návrhu na povolení exekuce, nařízené v odstavci druhém čís. 11.876.

Prozatímní podpůrce viz zbavení svéprávnosti.
Průkaz způsobilosti viz živnost oděvnická.
Pruský stát viz stát.
Průvod viz důkaz.
První pomoc: předpisem § 74 živn. ř., jakož i předpisem § 1 čís. 97 prov. nař. čís. 176/1905 ř. zák., bylo podnikatelům závodů, jichž provoz jest spojen se zvláštním nebezpečím pro osoby v nich zaměstnané, přímo uloženo za povinnost, by ze svého nejen opatřili, nýbrž i svým zaměstnancům skutečně poskytli prostředky pro první pomoc; zaměstnavatel nemůže se tu domáhati (podle § 1042 obč. zák.) na okresní nemocenské pojišťovně náhrady výloh čís. 11.705.
Předběžná otázka viz otázka předurčující.
Předchozí smlouva viz smlouva předchozí.
Předjíždění viz silniční řád.
Předkupní právo: nelze je bez zvláštní úmluvy vykonati i při převodu nemovitosti smlouvou o doživotním důchodu; přechází tu ovšem jako knihovní břemeno na nabyvatele čís. 11.954.

— vyhradili-li si prodatelé nemovitosti ve smlouvě bez jakéhokoliv zvláštního omezení předkupní právo podle § 1072 obč. zák. a právo zpětné koupě podle § 1068 obč. zák. s knihovním zajištěním, neměla okolnost, že prodatelé nevykonali ve lhůtě § 1075 obč. zák. předkupní právo, vliv na jsoucnost vyhrazeného jim práva zpětné koupě čís. 12.221.

Předmět sporu viz ocenění.
Přednes stran: to, co strana uvedla v dřívějším sporu, nestalo se jejím přednesem v pozdějším sporu tím, že spisy onoho sporu byly v tomto sporu přečteny k důkazu, nepřednesla-li tyto skutečnosti v tomto sporu čís. 11.316.

— soud není oprávněn opominouti přednes strany jen proto, že jej učinila jsouc slyšena jako strana, nýbrž musí k němu přihlížeti jako k jinému přednesu strany, jej hodnotiti a zabývati se po případě i námitkami a obranami, jež v důsledku toho přednese druhá strana čís. 11.714.

— shodný, že žalující dítě bylo v době úrazu, jež prý spoluzavinilo, již sedm let staré; nelze jej učiniti základem, když nesprávnost jeho byla soudu známa a zákonný zástupce dítěte údaj podle § 266/2 c. ř. s. odvolal; vyžádal-li si prvý soud křestní list po skončeném jednání podle § 193 c. ř. s. aniž znovu zahájil řízení podle § 194 c. ř. s. čís. 12.017.

— i okolnosti soudu známé (zahájení konkursního řízení), o něž strana své nároky neb obrany opírá, musí býti ve sporu tvrzeny a není přípustné bez přednesu stran je učiniti podkladem rozhodnutí čís. 12.063.

— pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele i s hlediska poškození zaměstnance čís. 12.158.

Přednostní zástavní právo viz dražba vnucená nemovitosti.
Předprodejní list viz losy.
Představenstvo společenstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.
Předurčující otázka viz otázka předurčující.
Přehlídka družstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.
Přejímatel dluhu viz převzetí dluhu.
Překážka neodvratná a nepředvídaná viz navrácení v předešlý stav.
Přeměna rozvodu v rozluku manželství viz rozluka manželství.

— **zajišťovací exekuce** v exekuci uhražovací viz exekuce zajišťovací.

Přenesení poručenství: rakouským soudem na tuzemský soud před svolením k osvojení rakouského nezletilce čís. 12.065.

— viz též příslušnost podle § 111 j. n.

Přeplatky na nájemném viz ochrana nájemců.
Přeprava zboží po železnicích viz doprava železniční.
Přerušení promlčení viz promlčení.

— **řízení:** ustanovení § 190 c. ř. s. lze použíti jen, jde-li již od počátku o řízení zahájené před soudem po zákonu pro jeho vedení řádně příslušným čís. 11.808.
— — vyžádal-li si prvý soud křestní list žalujícího dítěte, jež prý svůj úraz spoluzavinilo, po skončeném jednání podle § 193 c. ř. s., aniž znovu zahájil řízení podle § 194 c. ř. s. čís. 12.017.
— — podle § 8 konk. ř. viz úpadek.
Přeřadění obecního zaměstnance viz zaměstnanec obecní.
Přetržení promlčení viz promlčení.
Převod vlastnictví: knihovní bez platného titulu nemá jiný význam, než odevzdání při movitých věcech, a má hmotněprávní účinnost jen, jsou-li splněny veškeré předpoklady, jež předepisuje občanský zákon pro zamýšlenou a chtěnou změnu; zjednává nabyvateli jen knihovní držbu, jež není skutečnou držbou ve smyslu § 309 obč. zák. a neskýtá ani posesorní ochranu čís. 11.629.
— vlastnictví lze převáděti i k movitým věcem stiženým exekučním zástavním právem čís. 12.044.
— nebylo-li ujednáno, v jaké ceně se dává věc na místě placení, není tu právního titulu k nabytí vlastnictví k oné věci věřitelem čís. 12.101.
Převzetí dluhu: převzetí dávky z majetku viz dávka z majetku.
— — ustanovení § 1409 obč. zák. a § 1 zák. čl. LVII:1908 se úplně nekryjí; výklad tohoto zákona; stačí, převedena-li na kupitele podstatná část aktiv způsobem naznačujícím kontinuitu dotyčného podniku čís. 11.330.
— — ustanovení § 1409 obč. zák. se nevztahuje na pacht zemědělského podniku; pachtýř nevstupuje bez zvláštní úmluvy do pojišťovací smlouvy propachtovatele čís. 11.536.
— — pokud dědic, převzavší smírem s ostatními dědici celý pozůstalostní dluh, nastupuje proti věřiteli jako jediný dědic čís. 11.585.
— — ustanovení § 1409 obč. zák. neplatí ohledně majetku nabytého čs. republikou podle zákona čís. 354/1921 sb. z. a n. čís. 11.735.
— — nabytím knihovního vlastnictví (třebas na základě rozsudku cestou exekuční) přejímá nabyvatel břemena, váznoucí na nemovitosti čís. 12.018.
— — při převzetí usedlosti zatížené výměnkem čís. 12.130.
— — pokud nelze vyhověti návrhu na povolení exekuce zabavením převoditelného a zpeněžitelného prý nároku povinného ze záruky poddlužníka, že uspokojí všechny věřitele povinného čís. 12.237.
— — nesplnil-li ten, kdo převzal splnění dluhu (§ 1404 obč. zák.), svou povinnost, jest povinen nahraditi dlužníku i škodu, která mu vznikla tím, že jeho nemovitosti jsou nyní zatíženy zástavním právem, kterým by zatíženy nebyly, kdyby druhá strana byla splnila svou povinnost z převzetí dluhu; dlužník má právo žádati, by se přejímatel dluhu sám postaral o výmaz, ale jest také oprávněn sám provésti výmaz a žádati, by přejímatel dluhu mu poskytl k tomu prostředky čís. 12.245.
— **Ústecko-Teplické dráhy** viz zaměstnanec železniční.
Příčinná souvislost: za mezipříčiny odpovídá, kdo způsobil, že k nim vůbec došlo, a odpovídá proto i za škodu z toho vzešlou čís. 11.851.
Přídělový zákon viz pozemková reforma.
Přihláška dědická viz pozůstalost.
— **k dražbě, k rozvrhu** viz dražba vnucená nemovitosti.
Příhoda v dopravě viz náhrada škody dráhou.
— **pojistná** viz pojištění smluvní.
Příjemce směnky viz směnka.
Příkaz: podle § 567 c. ř. s.: lze se ho domáhati i tehdy, byla-li pachtovní smlouva, ujednaná na určitou dobu bez výpovědi, mlčky prodloužena (§ 1115 obč. zák.) na dobu jednoho roku čís. 11.872.
— jinak viz smlouva zmocnitelská.

Příkázání pohledávky k vybrání (§ 308 ex. ř.): pokud se nedotýká důvodů místní i věcné příslušnosti přikázané pohledávky čís. 11.410.
— — — jest samostatným usnesením; soudci jest zkoumati, zda jsou pro ně zákonné podmínky, bez ohledu na pravoplatnost usnesení povolujícího exekuci a zcela nezávisle na něm čís. 12.053.
— — — předpisy §§ 303 a násl. ex. ř. nebrání, by »pohledávky ze vkladů« u peněžních ústavů nebyly přikázány k vybrání, nejde-li o pohledávky ze vkladních knížek čís. 12.053.
— — **z nejvyššího podání** viz dražba vnucená nemovitosti.
Příklep viz dražba.
Příležitostná jízda (při pojištění auta proti škodě): pojem čís. 11.473.
Přípustnost opravného prostředku viz dovolání, stížnost.
— **pořadu práva** viz pořad práva.
Připuštění cizozemské společnosti viz společnost cizozemská.
Přirážka za společenství viz útraty.
Přírůstek hodnoty majetku viz dávka z přírůstku hodnoty majetku.
Přísaha vyjevovací: podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.: nelze se jí domáhati proti dědici přihlásivšímu se k pozůstalosti bezvýminečně; třebas žalobce má za zůstavitelem pohledávku na náhradu škody; lze tu žalovati přímo o plnění čís. 11.458.
— tvrdí-li žalobce, že dědic byl obohacen tím, že zůstavitel mu zpronevěřil vkladní knížku čís. 11.458.
— z důvodu vytčeného v druhé větě čl. XLII. může oprávněný vznésti žalobu proti každému, kdo má podle jeho domnění vědomost o zamlčení nebo zatajení jmění; pokud vzhledem k okolnostem jest míti za to, že žalovaný měl vědomost o tom, co se se jměním stalo čís. 11.855.
— žaloba přísluší i tomu, kdo sice ví, že jest tu jmění, ale jest v nejistotě o jeho osudu čís. 11.855.
— **podle §§ 47 a násl. ex. ř.:** vyjevovací řízení není samostatným exekučním řízením, nýbrž jen dodatkem povolené, avšak bezvýsledné základní exekuce; soud, povoliv základní exekuci, jest příslušný pro žaloby podané podle § 35 ex. ř. za vyjevovacího řízení čís. 11.905.
— ustanovení § 42 čís. 7 ex. ř. nelze použíti, bylo-li napadeno rekursem usnesení povolující uvalení vazby k vynucení vyjevovací přísahy čís. 11.961.
— výkon vyjevovací přísahy a vazba k jejímu vynucení nemůže způsobiti dlužníku nebezpečí nenahraditelné nebo těžce nahraditelné majetkové újmy (§ 44 ex. ř.) čís. 11.961.
— povinnému nelze uložiti vyjevovací přísahu, má-li movité věci exekucí dosud nepostižené, jež jsou vymáhajícímu věřiteli známé a o nichž není jasno, zda nedostačují k uspokojení vymáhané pohledávky, ať pro nepatrnost ceny nebo pro předchozí zástavní právo jiných věřitelů nebo pro nároky třetími osobami na ně činěné čís. 11.993.
Příslušenství: §§ 294 a násl. obč. zák.: souhlasu knihovních věřitelů jest třeba, mají-li býti poznámkou podle § 297 a) obč. zák. vyloučeny z dosahu jich práv stroje, spojené již s nemovitostí čís. 11.595.
— pokud vlastník neučiní hospodářské opatření, jímž přestává spojení příslušenství s věcí hlavní, zůstává poměr příslušenství zachován; nestačí pouhé prohlášení dlužníka k výkonnému orgánu, by krávu zabavil; spojení nebylo přerušeno ani zabavením čís. 11.862.
— byly-li dodané stroje, k nimž si dodavatel vyhradil vlastnictví, spojeny s nemovitostí objednatele podle § 294 obč. zák., aniž si dodavatel vymohl knihovní poznámku podle § 297 a) obč. zák., staly se příslušenstvím nemovitosti, přestaly býti vlastnictvím dodavatele a staly se vlastnictvím objednatele; napotomní vlastnickou žalobu dodavatele jest zamítnouti, ať byla podána přímo na objednatele, nebo jako vylučovací žaloba v řízení konkursním na správce objednatelovy úpadkové podstaty čís. 12.106.

— pokud most, jejž zřídil soukromník se svolením správního úřadu na veřejném statku, není příslušenstvím veřejného statku, nýbrž předmětem samostatným čís. 12.204.

— **§ 252 ex. ř.:** předpokládá, že otázka příslušenství mezi účastníky exekučního řízení jest nesporná nebo že byla exekučním soudem závazně vyřešena pro všechny účastníky, nebrání však třetí osobě na exekučním řízení nesúčastněné, by ohledně předmětu pojatého do odhadního protokolu jako příslušenství nemovitosti do dražby vzaté neodporovala exekuci námitkou, že má k němu právo, nedopouštějící výkon exekuce, a by podle § 42 čís. 5 ex. ř. nežádala o odklad exekuce čís. 11.503.

— vodní právo jest příslušenstvím nemovitosti, pro kterou bylo uděleno, a nelze na ně vésti oddělenou exekuci čís. 11.556.

Příslušenství pohledávky viz dražba vnucená nemovitosti, úroky, útraty.

Příslušník nájemcovy rodiny (§ 6 zák. o ochr. náj.): není jím neosvojená schovanka čís. 11.337.

Příslušnost: pracovních soudů viz pracovní soudy.

— postoupení věci jinému soudu (§ 261/6 c. ř. s.) viz tamže.

— smlouva o rozsudím nevadí příslušnosti řádného soudu, jde-li o otázku bezúčinnosti rozhodčího výroku jako otázku předběžnou čís. 11.350.

— exekuční přikázání pohledávky k vybrání (§ 308 ex. ř.) nedotýká se důvodů věcné i místní příslušnosti přikázané pohledávky, pokud se nezakládají ve zvláštních osobních poměrech oprávněného nebo zavázaného čís. 11.410.

— ujednání rozhodčího soudu nezakládá nepřípustnost pořadu práva, nýbrž nepříslušnost řádného soudu, k níž nelze hleděti z úřadu, nýbrž jen k námitce; žalobce, jenž sám podal žalobu u řádného soudu, nemůže namítati, že jest příslušný rozhodčí soud, a nemůže brániti žalovanému, jenž nevznesl námitku nepříslušnosti soudu, by se nebránil ve věci tím, čím by se mohl brániti u rozhodčího soudu čís. 11.725.

— byla-li žaloba proti nálezu rozhodčího soudu Bratislavské bursy podle předposledního odstavce § 97 stanov této bursy podána u okresního soudu v historických zemích místo u sborového soudu příslušného podle čl. XXIII a XXV uvoz. zák. k c. ř. s., jde o nepříslušnost nezhojitelnou, k níž jest hleděti z úřadu v každém období rozepře čís. 12.244.

— **řízení:** odmítl-li soud prvé stolice žalobu ihned sám od sebe, ježto se nepovažoval za příslušna, rekursní soud však na žalobcův rekurs zrušil usnesení prvého soudu a nařídil mu, by žalobu na soud přijal a věc projednal, není žalovaný, jemuž žaloba ještě ani nebyla doručena, formálně oprávněn k dovolacímu rekursu čís. 11.949.

— **opatrovnického soudu v historických zemích:** jsou rozhodny jen předpisy mající platnost v těchto zemích čís. 11.914.

— **tuzemských soudů:** má-li otec cizozemec i manželské dítě v tuzemsku řádné bydliště, nelze použíti § 183 nesp. pat., nýbrž jest oprávněn rozhodnouti o tom, komu z rodičů jest ponechati dítě ve výživě, příslušný tuzemský soud čís. 11.720.

— úmluva s Rumunskem čís. 171/1926 sb. z. a n.: pro příslušnost tuzemských soudů k vyřízení návrhu zdejšího příslušníka na legitimaci podle § 162 obč. zák. jest lhostejno, že má býti legitimován rumunský příslušník čís. 11.831.

— pro otázku příslušnosti soudu k povolení prozatímního opatření nemá významu, zda rozepře má býti zahájena před cizozemským soudem, ledaže by cizozemský rozsudek nemohl býti v tuzemsku vykonán čís. 11.946.

— **§ 7 a) j. n.:** spor o rozvod manželství, projednávaný samosoudcem, lze spojiti se sporem o rozvod a o výživné mezi týmiž stranami, projednávaný před senátem, k společnému projednání a rozhodnutí senátem čís. 11.626.

— prohlásil-li žalobce v odpůrčí žalobě, že se může žalovaný sprostiti žalobního nároku tím, že zaplatí žalobci peníz převyšující 20.000 Kč, byl tento peníz rozhodným pro posouzení nejen příslušnosti, nýbrž i toho, zda náleželo rozhodovati senátu či samosoudci; projednal-li žalobu samosoudce, jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.718.

— ocenění předmětu rozepře se děje týmž způsobem jako při určení příslušnosti čís. 11.806.

— **§ 28 j. n.** viz určení soudu.

— **§ 29 j. n.:** bylo-li vyřízení odporu poukázáno rozvrhovým usnesením na pořad práva, zůstává soudce rozepře příslušný pro žalobu u něho ve lhůtě podanou, i když napotom bylo rozvrhové usnesení rekursním soudem zrušeno a nařízen nový rok čís. 11.776.

— **§ 30 j. n.** viz delegace.

— **§ 45 j. n.:** uznal-li sborový soud prvé stolice jako obchodní senát opodstatněnou námitku věcné a místní nepříslušnosti, kdežto rekursní soud ji neuznal za opodstatněnou, jest dovolací rekurs co do věcné příslušnosti, jež byla v tomto případě (úraz na dráze) hlavní otázkou, odmítnouti, co do místní příslušnosti mu pak nevyhověti, ježto otázka místní příslušnosti souvisí nerozlučně s otázkou věcné příslušnosti čís. 11.311.

— byla-li proti žalobě zadané na krajském soudě vznesena námitka věcné a místní nepříslušnosti, ježto prý jde o spor, pro nějž jest příslušným pracovní soud (pracovní oddělení okresního soudu), dovolaný krajský soud pak žalobu odmítl pro věcnou nepříslušnost v době, kdy příslušné oddělení pro pracovní spory ještě nezahájilo svou činnost, rekursní soud však uznal příslušnost dovolaného krajského soudu čís. 11.889.

— **§ 49 j. n. čís. 2:** nároky podle § 2 a § 3 výživ. zákona, třebas byly uplatňovány z poměru nemanželského otcovství, nespadají do této výlučné příslušnosti čís. 11.837.

— **čís. 5:** viz též příslušnost podle § 83 j. n.

— pro žalobu majitele domu na uživatele bytu o náhradu škody, ježto žalovaný, ač právoplatně vypovědĕn, nevyklidil ve lhůtě najaté místnosti, čímž prý žalobci ušel zisk čís. 11.465.

— pro žalobu nájemce proti pronajímateli, by pronajímatel převzal od něho zpět zařízení nájemního předmětu a zaplatil mu za ně, k čemuž se zavázal, dostane-li nájemce od něho do určité doby výpověď čís. 11.895.

— nejde o zaplacení činže, není-li se domáháno zaplacení stavebního příspěvku, nýbrž devinkulace vkladní knížky, na níž jest stavební příspěvek uložen čís. 12.066.

— **čís. 7:** pro spory mezi povozníky a jich zákazníky jest výlučně příslušný okresní soud, bez ohledu na obtížnost a na trvání povozníkových úkonů; povozníkem ve smyslu § 49 čís. 7 j. n. není povozník, jenž jest protokolovaným obchodníkem čís. 11.410.

— **§§ 54—60 j. n.** viz ocenění.

— **§ 70 j. n.:** ustanovení druhého odstavce jest ustanovením výjimečným a nelze je použíti, opustil-li manžel (tuzemec), žijící dosud společně s manželkou v cizozemsku, manželku, zrušil společné bydliště v cizozemsku a manželku tam zanechal; má-li takový manžel napotom bydliště v tuzemsku, sdílí s ním jeho obecný soud podle § 70/1 j. n. i jeho manželka, třebas má i nadále stálý pobyt v dřívějším společném bydlišti v cizozemsku čís. 11.414.

— **§ 81 j. n.:** platí i pro žalobu majitele nemovitosti, by byl žalovaný uznán povinným dáti vymazati vnucený vklad zástavního práva pro vykonatelnou pohledávku, ježto prý vklad ten vázne na nemovitosti beze všeho důvodu čís. 11.592.

— **§ 83 j. n.:** jde o žalobu z nájmu, domáhá-li se nájemce na pronajímateli vrácení jistoty, zřízené pro případ, že by nájemce zrušil předčasně nájemní poměr a nenašel za sebe náhradního nájemníka čís. 11.460.

— **§ 83 b) j. n.:** nejde o spor z poměru svazového, domáhá-li se bývalý člen družstva na družstvu zaplacení zbytku svých podílů, jež vypověděl, a družstvo odpírá zbytek ten zaplatiti proto, že si jej zadržuje na úhradu bilanční ztráty čís. 12.231.

— **§ 87 odst. 1 j. n.:** obchodní živnost neprovozuje veřejná obchodní společnost jako taková, nýbrž její společníci; nezáleží na tom, že v čase dohod, z nichž jest žalováno, nebyl žalovaný majetek závodu ještě společníkem firmy, nýbrž se vyžaduje jen, by se právní poměr, z něhož jest majitel závodu žalován, vztahoval k této výdělečné činnosti čís. 11.580.

— **§ 87 a) j. n.:** k založení sudiště nestačí, že je žalobce protokolovaným kupcem v době podání žaloby, nýbrž se vyžaduje, by byl protokolován již v době poslední objednávky čís. 11.784.

— předpis předpokládá jen, že žalobce jest protokolovaným kupcem a že se obchod týče závodu v obvodu procesního soudu, není však třeba, by byl tento závod zapsán v obchodním rejstříku procesního soudu; stačí, bylo-li zboží fakticky převzato, není třeba, by bylo převzato i právně čís. 11.788.

— **§ 88 odst. 1 j. n.:** doložkou na objednacím lístku, že trhová cena jest splatná »v místě vystavení účtu«, není založena čís. 11.875.

— **§ 88 odst. 2 j. n.:** u soudu faktury mohou býti podány nejen žaloby uvedené v prvém odstavci § 88 j. n., nýbrž veškeré žaloby vyplývající z obchodu, o něž jde; spadá sem najmě i nárok prodatele proti kupiteli na vrácení zboží jako důsledek odstoupení od smlouvy, jež bylo ujednáno tím, že si prodatel vyhradil vlastnictví ku prodanému zboží až do jeho zaplacení čís. 12.007.

— **§ 93 j. n.:** u soudu příslušného pro hlavního dlužníka jen podle § 88/2 (§ 87 a) j. n.), nemůže býti žalován i vedlejší dlužník nebo společník ve sporu, pro něhož není opodstatněna příslušnost podle § 88/2 (87 a) j. n.); hlavní dlužník a rukojmí a plátce mohou býti žalováni (§ 93 j. n., § 11 c. ř. s.), jen u obecného soudu hlavního dlužníka čís. 11.500.

— na tomto sudišti lze žalovati jen společníky podle § 11 čís. 1 c. ř. s.; nespadá sem případ, domáháno-li se proti jednomu spolužalovanému náhrady škody z jeho přímého, vlastního zavinění, proti druhému spolužalovanému pak z důvodu § 1315 obč. zák. čís. 11.671.

— **§ 97 j. n.:** přechází postupem pohledávky na postupníka čís. 11.568.

— **§ 99 j. n.:** pozemkový dluh splacený a odkvitovaný, který není z pozemkové knihy vymazán, není majetkem zástavního věřitele podle § 99 j. n. čís. 11.683.

— pro spor o neplatnost posledního pořízení, na jehož základě byla žalovanému pozůstalost odevzdána, a o vydání pozůstalostního jmění jest toto jmění majetkem ve smyslu § 99 j. n. čís. 11.999.

— **§ 100 j. n.:** byla-li žaloba o rozvod podána před 1. listopadem 1930, nelze použíti prvého odstavce § 100 j. n. v doslovu zákona čís. 130/1930 sb. z. a n., nelze-li z přednesu žalobce po 1. listopadu 1930 vyvoditi, že odůvodnil místní příslušnost dovolaného soudu poukazem na nový doslov § 100 j. n. se zřetelem na své domovské právo v obvodu dovolaného soudu čís. 12.006.

— **§ 101 j. n.:** o tento předpis nelze opříti příslušnost cizozemského soudu k vydání exekučního titulu závazného pro zdejší soudy čís. 11.995.

— **§ 104 j. n.:** neopíral-li žalobce již v žalobě příslušnost o předpis § 104 j. n., není přípustné, by se dovolával prorogace teprve za sporu, když nemohl uvésti jiný důvod nepříslušnosti nebo když s jiným důvodem příslušnosti, jehož se v žalobě dovolával, nepochodil čís. 11.922.

— **§ 109 j. n.:** o povinnosti děda k výživě vnuků rozhoduje opatrovnický soud, nikoliv soud dědova bydliště; pro příslušnost opatrovnického soudu v historických zemích jsou tu rozhodnými jen předpisy mající platnost v těchto zemích čís. 11.914.

— **§ 111 j. n.:** přenesení poručenství rakouským soudem na tuzemský soud před svolením k osvojení rakouského nezletilce čís. 12.065.

— o přenesení poručenské pravomoci v případě § 36 zákona čís. 48/1931 platí druhý odstavec § 111 j. n. čís. 12.105.

— **§§ 4, 18 ex. ř.:** bylo-li při exekuci na neknihovní pohledávku zabavení vykonáno soudem v Čechách, dlužník má však obecný soud na Slovensku, není žádný z těchto soudů podle práva u něho platného exekučním soudem, příslušným k přikázání k vybrání zabavené pohledávky; příslušný exekuční soud jest tu určiti podle § 28 j. n. čís. 11.367.

— k rozhodnutí o návrhu na přikázání k vybrání neknihovní pohledávky jest vzhledem k různosti práva na Slovensku a v historických zemích (§ 18 čís. 3 ex. ř. a § 18 zák. čl. LX:1881) určiti místně příslušný soud podle § 28 ex. ř. čís. 11.483.

— příslušnost k povolení exekuce na námořní lodi čís. 11.741.

— k rozhodnutí o návrhu na povolení exekuce na svršky, jsoucí na Slovensku, na základě rozsudku trestního soudu v historických zemích, jest ustanoviti místně příslušný soud podle § 28 j. n. (§ 52 zák. čl. I. z roku 1911) čís. 11.842.

— exekuci na svršky, jež jsou v uschování dlužníků bydlících na Slovensku, na základě rozsudku okresního soudu v historických zemích jako soudu civilního, jest příslušným povoliti jen okresní soud v historických zemích, jenž vydal exekuční titul čís. 12.236.

— **§ 35 ex. ř.:** soud povolivší základní exekuci, jest příslušný pro žaloby, podané podle § 35 ex. ř. za vyjevovacího řízení čís. 11.905.

— **§ 258 ex. ř.:** dal-li exekuční soud do právoplatnosti rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodané svršky poukaz k vydání výtěžku vymáhajícímu věřiteli, není již příslušný k rozhodnutí o žalobě podle § 258 ex. ř., třebaže jeho poukaz k vydání výtěžku není ještě proveden čís. 11.381.

— **§ 387 ex. ř.:** o povolení prozatímního opatření k zajištění nároku podle § 168 obč. zák. přísluší rozhodnouti nespornému soudci, u něhož řízení ve věci hlavní jest zahájeno čís. 11.424.

— byla-li pohledávka, jež má býti zajištěna prozatímním opatřením, ohroženou stranou jako žalovanou uplatněna ve sporu jako vzájemná pohledávka k započtení na žalobní pohledávku odpůrcovu, řídí se příslušnost soudu k projednání návrhu na povolení prozatímního opatření ustanovením prvého odstavce § 387 ex. ř. čís. 11.424.

— o návrhu manželky, domáhající se vzhledem k žalobě o rozvod, úpravy výživného i pro nezletilé dítko pro dobu, než bude spor ukončen, nepřísluší rozhodovati nespornému soudci, nýbrž soudci procesnímu podle § 387 ex. ř. čís. 11.692.

— pro otázku příslušnosti soudu k povolení prozatímního opatření nemá významu, zda rozepře má býti zahájena před cizozemským soudem, ledaže by cizozemský rozsudek nemohl býti v tuzemsku vykonán čís. 11.946.

— **zákon o ručení železnic:** uznal-li sborový soud prvé stolice jako obchodní senát opodstatněnou námitku věcné i místní nepříslušnosti, kdežto rekursní soud neuznal za opodstatněnou námitku věcné a místní nepříslušnosti, jest rekurs co do věcné příslušnosti odmítnouti, co do místní příslušnosti mu pak nevyhověti čís. 11.311.

— **§ 9 aut. zák.:** záleží jen na tom, zda žalobce opírá žalobní nárok o zákon o provozu silostrojů; otázka, zda žalobní nárok jest tímto zákonem odůvodněn, nepřichází vůbec v úvahu; sudiště platí i pro žalobu opírající nárok o všeobecné předpisy občanského zákona čís. 11.962.

— **krajský civilní soud v Praze** (zák. ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.): není založena pro nárok na náhradu škody proti státu, ježto se nepostaral jako používatel domu (kasáren), propůjčeného mu obcí, o dostatečné zajištění brány domu čís. 11.415.

— **živnostenské soudy:** pro spory firmy s jejím zástupcem na provisi, jenž jest samostatným obchodníkem, najmě o pohledávky z neoprávněných inkas a z prodeje zboží zákazníky nepřevzatého, jest příslušný obecný soud čís. 11.794.

Příspěvek: na zřízení telefonní ústředny v obci; přípustnost pořadu práva čís. 11.452.

— **stavební** viz stavební příspěvek.

Pseudoprokurator viz směnka.

Publiciánská žaloba: domnělé vlastnictví a žaloba zápůrčí čís. 12.204.

Publicita knih pozemkových viz kniha pozemková.

Půjčky válečné viz válečná půjčka.
Původ manželský viz dítě.
Původské právo: pokud z exekuce proti architektu nejsou vyloučené fotografie architektonických děl jím provedených čís. 12.134.

Radio: kupní smlouva o radiovém zařízení, při níž prodatel neměl předepsané úřední povolení ku prodeji (§ 1 zák. čís. 9/1924 sb. z. a n.), jest nicotná čís. 11.917.
Ratihabice: směnečného závazku a zánik podpůrného nároku podle § 103 směn. zák. čís. 11.525.
Reaktivace pojištění viz pojištění životní.
Recepty Léčebného fondu viz pojištění nemocenské veřejných zaměstnanců.
Recese viz postup.
Reemigrační akce viz pořad práva (různé), sbírka.
Reforma pozemková viz pozemková reforma.
Regresní viz postižní.
Rejstřík: firma viz tamže.
— — opověď udělení prokury viz tamže.
— — rejstříkový soud a revise družstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.
— — živnostenský rejstřík, vedený podle § 145 živn. ř. u živnostenského úřadu, nelze postaviti na roveň obchodnímu rejstříku a zápisy v něm na roveň zápisům v obchodním rejstříku čís. 11.351.
— — obdobné použití čl. 129 obch. zák. na společnost podle §§ 1175 a násl. obč. zák., byli-li společníci neprotokolované společnosti kupci; způsob uvedení zrušení společnosti ve veřejnou známost čís. 11.351.
— — vzata-li, když již rejstříkový soud nařídil její doplnění, opověď zpět, staly se nejen opověď sama, nýbrž i usnesení, nařizující její doplnění, bezpředmětnými čís. 11.404.
— — rejstříkový soud, pokládaje opověď změn nebo jinakou úpravu rejstříkových zápisů za nutnou, jest povinen, by vyzval účastníka, by zavedl rejstříkový pořádek a při tom přesně označil, v jakém směru a do které lhůty se má tak státi čís. 11.404.
— — ten, kdo navrhl rejstříkovému soudu, by byla určitá cizí firma vymazána z rejstříku, není oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl jeho návrh zamítnut čís. 11.631.
— — předpoklady pro zápis zrušení veřejné obchodní společnosti úmrtím jednoho ze společníků čís. 11.789.
— — opověď, by z protokolace firmy veřejné obchodní společnosti, o jejíž protokolaci bylo již zažádáno, sešlo, ježto žadatel nemíní ve společnosti setrvati; pokud musí opověď býti podepsána oběma společníky; nejde o zmatek podle § 41 g) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., neslyšel-li rejstříkový soud účastníky dříve, než dal doplniti formálně vadnou opověď čís. 11.829.
— — zápis odnětí zástupčího práva a odvolání likvidatora veřejné obchodní společnosti prozatímním opatřením do rejstříku čís. 11.830.
— — tím, že rejstříkový soud vyzval obchodníka k opovědi firmy, maje pro to podklad ve sdělení berní správy o ryzím výtěžku z jeho živnosti, a že nevyhověl jeho žádosti o prodloužení lhůty k opovědi až do právoplatnosti platebního rozkazu o výdělkové dani, jednal v mezích zákona a nelze mluviti o porušení zásady zjišťování materielní pravdy, ježto jde jen o řízení předběžné čís. 12.084.
— — v zákoně (čís. 183/1928 sb. z. a n.) nemá opory názor, že základem pro protokolaci má býti tříletý průměr ryzího výtěžku 50.000 Kč, ani že má soud vyčkati právoplatnost vyměření výdělkové daně za pozdější rok, ač právoplatnost vyměřené výdělkové daně za předešlý rok 50.000 Kč byla obchodníkem přiznána čís. 12.084.
— — rejstříkový soud jest oprávněn zkoumati správnost oznámení jednatelů společnosti s r. o. o změnách v knize podílů čís. 12.098.
— — rejstříkový soud jest oprávněn uložiti opovídateli, by předložil nutný doklad o tom, zda jest oprávněn provozovati předmět ohlášený do obchodního rejstříku čís. 12.135.
— — v obchodním rejstříku nelze poznamenati, že byla podána žaloba o výmaz firmy čís. 12.206.
— — rejstříkový soudce není vázán usnesením procesního soudu, jímž se povoluje zápis do obchodního rejstříku čís. 12.206.
— **automobilový:** výpis z něho není veřejnou listinou, dosvědčující vlastnictví k autu čís. 11.553.
Reklama viz soutěž nekalá.
Rekurs (dovolací) viz stížnost (dovolací).
Rekursní sdělení: zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. je nezná čís. 11.804.
Relutum peněžní viz výměnek.
Remitent viz směnka.
Respektní lhůta viz pojištění.
Restitutio in integrum viz navrácení v předešlý stav.
Restrikční zákon viz zaměstnanec železniční.
Retenční právo viz zadržovací právo.
Revise družstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.
Revisní rekurs viz stížnost dovolací.
Rodiče: práva podle § 145 obč. zák. viz dítě manželské.
— nárok na výživné viz výživné rodičů.
Rodinný člen (§ 251 čís. 1 ex. ř.): čís. 11.607.
— **fond:** býv. panovnické rodiny; Čsl. republika není jeho právním nástupcem ve smyslu práva soukromého čís. 11.735.
Rok: dostavil-li se zástupce strany ještě před skončením roku k ústnímu jednání a ohradil se proti vyloučení z přednesu, bylo zmeškání roku podle druhého odstavce § 145 c. ř. s. zhojeno a nelze vyloučiti stranu z dalšího přednesu čís. 11.417.
Rolnická usedlost viz usedlost střední velikosti.
Rozepře rozsouzená: bylo-li manželství rozvedeno od stolu a lože, nelze napotomní žalobě jednoho z manželů o rozvod manželství čeliti námitkou věci rozsouzené, opírá-li se tato žaloba o rozvodové důvody, vzešlé prý za soužití manželů po povolení rozvodu čís. 11.383.
— — jest hleděti k důvodu obou žalob; nejde o rozepři rozsouzenou, opírána-li nová žaloba z části o okolnosti v prvé žalobě neuplatňované čís. 11.565.
— — zásady sporného řízení o věci rozsouzené platí i v řízení nesporném čís. 12.048.
— **zahájená:** nejde o ni, žalováno-li původně z důvodu zákonného ručení podle § 1409 obč. zák. a napotom odpůrčí žalobou podle § 12 odp. ř. z r. 1914 čís. 11.740.
— — nezáleží na tom, zda námitka byla zprvu skutečně odůvodněna; rozhoduje, zda byla rozepře zahájena ještě v době rozhodnutí o námitce čís. 11.934.
— — jde o ni, třebas byly v pozdější žalobě o rozvod uplatňovány jako důvod rozvodu časově a věcně jiné skutkové okolnosti, než v dřívější žalobě čís. 11.997.
Rozhlas viz radio.
Rozhodčí soud (rozsudí): byly-li všechny spory ze společenské smlouvy vyhrazeny rozhodčímu soudu, jest rozhodčí soud povolán i k řešení sporů a neshod, k nimž došlo za likvidace společnosti čís. 11.439.

— — — ujednání o něm zakládá námitku nepříslušnosti řádného soudu, k níž nelze hleděti z úřadu, nýbrž jen k námitce; žalobce, jenž sám podal žalobu u řádného soudu, nemůže namítati, že je příslušný rozhodčí soud, a nemůže brániti žalovanému, jenž nevznesl námitku nepříslušnosti řádného soudu, by se nebránil ve věci tím, čímž se mohl brániti u rozhodčího soudu čís. 11.725.

— — — rozhodčí soudy, zřízené podle zák. čís. 134/1867 ř. zák. k odklizení sporů ze spolkového poměru, nejsou podrobeny ustanovením §§ 577 až 599 c. ř. s. a soudům nepřísluší nad nimi kontrola čís. 11.809.

— — — **výrok:** má sice účinek právoplatného rozsudku, avšak proti obraně věci právoplatně rozsouzené rozhodčím výrokem lze namítati bezúčinnost takového nálezu čís. 11.350.

— — — bylo-li vyhotovení nálezu doručeno straně bez podpisu všech rozhodčích, jest nález neúčinný, třebas bylo dodatečně doručeno rozhodnutí podepsané všemi rozhodci čís. 11.561.

— — — **vady podle § 595 c. ř. s.:** ani nesprávnost rozhodnutí rozhodčích a jejich odhadu aniž neúplnost zjišťovacího řízení není důvodem bezúčinnosti; nesprávný postup rozhodčího soudu jest důvodem bezúčinnosti jen, pokud se příčí smlouvě o rozhodčím čís. 11.350.

— — — čís. 2: není povinností rozhodčích, by se přímo dotazovali stran, co soudí o jednotlivých bodech významných pro určení náhrady škody, stačí, byla-li stranám dána možnost přednesu a nebylo jim postupem soudu v něm zabraňováno čís. 11.350.

— — — čís. 5: otázku, zda rozhodčí soud překročil meze svého úkolu, lze řešiti jen na základě písemné, oběma stranami podepsané smlouvy, nikoliv však na základě úmyslu stran v ní neprojeveného; rozhodčí jsou vázáni jen na slovný výklad rozhodčí smlouvy, proti jejíž platnosti nebyly vzneseny námitky čís. 11.420.

— — — **bezúčinnost výroku:** otázku tuto lze řešiti též jako otázku předběžnou (ve sporu o věc, jež byla předmětem rozhodčího výroku) bez zvláštního určovacího návrhu a bez předchozího sporu o bezúčinnost rozhodčího nálezu; v takovém případě nevadí smlouva o rozsudím příslušnosti řádného soudu k rozhodnutí o nároku čís. 11.350.

— — **bratrské pokladny** viz pokladna bratrská.

— — **bursovní:** vadnost řízení, spočívající v tom, že rozhodčí soud použil dodatečného přednesu stran, nevyhověv návrhu druhé strany na opětné zahájení jednání, lze uplatniti zmateční stížností podle čís. 4 čl. XXIII. uvoz. zák. k c. ř. s., nikoliv žalobou podle čl. XXV. uvoz. zák. k c. ř. s. čís. 12.125.

— — — při žalobě podle čl. XXV. uvoz. zák. k c. ř. s. není předmětem přezkumu řízení, nýbrž nález sám ve svém výroku a jest řešiti otázku, zda rozhodčí výrok sám se nepříčí donucujícím předpisům právním čís. 12.125.

— — — byla-li žaloba proti nálezu rozhodčího soudu Bratislavské bursy podle předposledního odstavce § 97 stanov této bursy podána u okresního soudu v historických zemích místo u sborového soudu příslušného podle čl. XXIII. a XXV. uvoz. zák. k c. ř. s. čís. 112 ř. zák. z roku 1895, jde o nepříslušnost nezhojitelnou, k níž jest hleděti z úřadu v každém období rozepře čís. 12.244.

— — **cizozemský:** není přípustna žaloba o plnění na základě (cizozemského) rozhodčího nálezu; dohoda o arbitráži jest sice smlouvou o rozhodčím (§ 577 c. ř. s.), ale neopodstatňuje o sobě nárok na náhradu útrat rozhodčího řízení (najmě nebyla-li podle dohody o cizozemském rozhodčím soudě uznána vykonatelnost nálezu rozhodčího v tuzemsku) čís. 11.512.

— — **honební** viz honitba.

— — **mzdový:** podle § 13 zák. ze dne 10. dubna 1930, čís. 45 sb. z. a n., jest oprávněn rozhodovati o tom, zda kolektivní smlouva platí jen pro určitý obvod čís. 11.813.

— — **stanovený v kolektivní smlouvě** viz smlouva kolektivní.

Rozkaz platební upomínací viz upomínací řízení.

— — **směnečný** viz směnka.

Rozluka manželství: odškodné podle § 1266 obč. zák. viz výživné manželky.

— neměla-li rozluka manželství, jež byla před převratem vyslovena soudem tehdy uherským, pro tuzemsko platnost, zůstalo manželství jen rozvedeno a trvá dosud vyživovací povinnost manželova upravená smírem čís. 11.565.

— **důvody rozlukové: § 13 písm. c) rozl. zák.:** vyhledává se, by manžel opustivší druhého manžela činil tak s vědomím bezprávnosti neb aspoň by s tímto vědomím v odloučenosti setrvával; tento rozlukový důvod jest vyloučen, když manžel výzvy uposlechl a vrátil se, pokud se to nestalo jen na oko; opuštění společné domácnosti musí se státi přes lepší vědomí o jeho nedůvodnosti, v kterémžto vědomí jest již úmysl učiniti příkoří čís. 11.326.

— jest věcí manžela, by se postaral o vhodný byt pro svou vlastní domácnost, vede-li společné bydlení s rodiči k neutěšeným důsledkům; neučinil-li tak, nelze manželce opustivší společný byt s rodiči manžela, přičítati za vinu zlomyslné opuštění manžela čís. 11.712.

— třebaže manžel neuposlechl výzvy k návratu, nepozbyl práva hájiti se ve sporu o rozluku z důvodu podle § 13 písm. c) zák. tím, že jeho opuštění společné domácnosti nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné, nýbrž, že se stalo ze spravedlivé příčiny čís. 11.730.

— **písm. h):** otázka viny na rozvratu náleží k rozlukovému důvodu a platí i pro ni zásada vyšetřovací, takže tu předpis § 482 c. ř. s. o zákazu novot nemá místa čís. 11.731.

— **řízení:** i opravné stolice jsou oprávněny podle volného uvážení samostatně posouditi, zda důkazy provedenými v prvé stolici jsou odůvodněná zjištění rozhodná pro posouzení sporu, i bez provedení nových, v opravných stolicích nabízených důkazů, vztahujících se na uplatňované rozlukové důvody čís. 11.348.

— **žádost o rozluku podle § 17 rozl. zák.:** rozsudek na základě uznání v rozvodovém sporu nemůže býti jejím podkladem, najmě, neuvádí-li, zda a který z rozvodových důvodů žalovaný tehdy uznal čís. 11.498.

— byl-li návrh na povolení rozluky na základě právoplatného rozsudku, jímž bylo manželství rozvedeno, právoplatně zamítnut, jest opětný návrh na povolení rozluky na podkladě téhož rozvodového rozsudku odmítnouti čís. 12.048.

— pochybení v otázce, zda by se příčilo dobrým mravům, kdyby byla povolena rozluka manželství podle § 17 rozl. zák., není nezákonností, nýbrž nesprávným právním posouzením (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.) čís. 12.182.

— **úprava výživného podle § 19 rozl. zák.:** týká se jen úpravy stavu založeného na ujednání stran nebo na rozhodnutí soudu, nikoliv úpravy otázek, jež dosud vůbec nebyly upraveny; dosavadní úpravou jest rozuměti úpravu positivního rázu, nikoliv zřeknutí se nároku; nároky, jichž nové úpravy lze se domáhati, rozdělení jmění a výživa manželky a zaopatření dětí, jsou každý pro sebe nárokem samostatným, mohou býti každý uplatněn samostatně a, není-li opačné vůle stran, nelze z toho, že jeden byl upraven, dovozovati nárok na úpravu druhého čís. 11.533.

— změna poměrů bez zřetele na § 19 zák. neodůvodňuje přiznání výživného manželce, jež se ho původně vzdala, leč že by bylo usuzovati na to, že strany měly v úmyslu připustiti jeho změnitelnost čís. 11.533.

— předpisu nelze použíti, jde-li o rozluku, jež se stala dříve, než vstoupil v platnost rozlukový zákon čís. 11.565.

Rozpor se spisy viz dovolání.

Rozsouzená rozepře viz rozepře rozsouzená.

Rozsudek: odškodnění podle § 408 c. ř. s. viz tamže.

— oprava rozsudku viz tamže.

— pariční lhůta viz lhůta podle § 409 c. ř. s.

— — **§ 405 c. ř. s.:** omezení výroku rozsudkového při žalobě hypotekární čís. 11.646.
— — pokud lze vzájemný závazek pojati do rozsudkového výroku z úřadu čís. 11.650.
— — v žádosti o vrácení dvojnásobného závdavku jest i žádost o vrácení toho, co bylo skutečně zapraveno jako splátka na kupní cenu čís. 12.045.
— — **§ 406 c. ř. s.:** žalobu, pokud se domáhá poskytnutí neb obstarání úvěru v budoucnosti, jest pro tentokráte zamítnouti čís. 11.650.
— — předpisu jest použíti i na bolestné za bolesti, jež se dostavily od podání žaloby až do vynesení rozsudku prvého soudu čís. 11.991.
— — nelze použíti § 406 c. ř. s., dána-li výpověď v družstevním domě pro nezaplacení činže, nebylo-li nájemné ještě určeno (schváleno ministerstvem sociální péče) čís. 12.064.
— — **§ 411 c. ř. s.:** právní moc rozsudků, podle nichž postoupená pohledávka v době postupu nebyla po právu, má vížící význam rozsouzené věci nejen v poměru mezi původními stranami, nýbrž i mezi dlužníkem a tím, jemuž byla pohledávka postoupena; nezáleží na tom, že rozsudek v rozepři mezi původními stranami nabyl právní moci teprve po postupu pohledávky, aniž na tom, kdy se postupník dozvěděl o oněch rozhodnutích čís. 11.446.
— — **účinnost jeho:** vyžádal-li si soud od stran z úřadu písemná vyhotovení rozsudku k opravě (§ 419 c. ř. s.), nabývá rozsudek proti stranám účinnosti teprve doručením opraveného rozsudku čís. 11.688.
— **mezitímní:** námitka, že spolužalovaný neručí solidárně, nýbrž jen z polovice, týká se důvodu nároku na náhradu škody; totéž platí o námitce, že žalobce nemá nárok na část náhrady, ježto byla zaplacena třetí osobou čís. 12.180.
— **pro zmeškání:** dostavil-li se zástupce strany ještě před skončením roku k ústnímu jednání a ohradil-li se proti vyloučení z přednesu, bylo zmeškání roku podle § 145/2 c. ř. s. zhojeno a nelze vyloučiti stranu z dalšího přednesu čís. 11.417.
— — rozsudek pro zmeškání, nebyla-li právním zástupcem plná moc ve lhůtě předložena; pokud nelze předpisu § 145, druhý odstavec, c. ř. s. použíti a přihlédnouti k tomu, že byla plná moc předložena po uplynutí lhůty, avšak před vynesením rozsudku pro zmeškání čís. 11.428.
— — tvrzení žalobce ve vylučovací žalobě podle § 37 ex. ř., že mu přísluší k vylučovaným předmětům výhradné a úplné vlastnictví, ježto je koupil od povinného dávno před exekucí, stačí, by žalobě mohlo býti vyhověno rozsudkem pro zmeškání (§ 396 c. ř. s.) čís. 11.589.
— — návrh na jeho vydání učiněný ihned při prvém roku, k němuž se zástupce žalovaného dostavil bez plné moci a při němž soud uložil tomuto zástupci, by předložil plnou moc ve lhůtě pod následky vyloučení; pokud je uchováno žalobci nárok na vydání rozsudku pro zmeškání; nestačí, že žalovaný předložil plnou moc sice po vypršení lhůty, avšak před vydáním rozsudku pro zmeškání při napotomním roku, k němuž se zástupce žalovaného dostavil čís. 11.790.
— — tvrzení v žalobě podle § 37 ex. ř., že žalobce jest vlastníkem zabavených věcí, jest i přednesem o skutkových okolnostech (§ 396 c. ř. s.); k tomu, by žalobě mohlo býti vyhověno rozsudkem pro zmeškání, nebylo třeba, by žalobce tvrdil i právní důvod nabytí a způsob nabývací čís. 11.877.
— — nezachování jazykových předpisů soudem, zejména § 2 jaz. zák. a §§ 4 a 36 jaz. nař. není důvodem, z něhož by bylo lze odmítnouti návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání čís. 11.879.
— — byla-li při prvém roku, při němž žalovaný ohlásil námitku věcné nepříslušnosti, dána žalovanému lhůta k žalobní odpovědi a nepodal-li žalovaný ve lhůtě žalobní odpověď, nastaly již následky zmeškání; bylo-li pak k návrhu žalobce ustanoveno ústní jednání o námitce nepříslušnosti, k němuž se žalovaný nedostavil a při němž bylo vydáno k návrhu žalobce usnesení podle § 261/6 c. ř. s. o postoupení spisů příslušnému soudu, byl tento soud oprávněn rozhodnouti o napotomním návrhu žalobce na vydání rozsudku pro zmeškání čís. 12.115.

— **trestní:** ustanovení § 409 c. ř. s. nelze použíti na soukromoprávní nároky v trestních rozsudcích čís. 11.436.
— — procesní soud jest vázán podle § 268 c. ř. s. obsahem odsuzujícího nálezu trestního soudu jen, pokud se týká skutkové podstaty onoho trestního činu, pro nějž se odsouzení stalo, a komu jest jej přičítati čís. 12.177.
— — civilní soud jest vázán podle § 268 c. ř. s. nejen, když podmínkou soukromoprávního nároku jest přímo, by tu byl trestný čin, nýbrž i vždy tehdy, kdykoliv nějaká skutečnost, tvořící podmínku odsouzení pro trestný čin, byla trestním soudem v odsuzujícím rozsudku zjištěna a skutečnost ta jest zároveň rozhodnou pro soukromoprávní nárok; lhostejno, že žalovaný byl odsouzen pro přestupek podle § 431 tr. zák. a že se žalobce domáhá náhrady škody za poškozenou věc při srážce vozidel čís. 12.234.

Rozsudí viz rozhodčí soud.

Rozvod manželství: obnova manželského společenství (§ 110 obč. zák.) viz tamže.
— — nárok podle § 1246 obč. zák. viz výživa manželky.
— — příslušnost podle § 100 j. n. viz tamže.
— — bylo-li manželství rozvedeno od stolu a lože, nelze napotomní žalobě jednoho z manželů o rozvod manželství čeliti námitkou věci rozsouzené, opírá-li se tato žaloba o rozvodové důvody, vzešlé prý za soužití manželů po povolení rozvodu čís. 11.383.
— — důvodem rozvodu může býti i jen jediné zlé nakládání; pojem zlého nakládání čís. 11.412.
— — předpis § 29/1 c. ř. s. se nevztahuje na manželské spory; ustanovení § 6 vl. nař. čís. 95/1923 platí jen pro určení útrat čís. 11.883.
— — jde o zahájenou rozepři, třebas byly v pozdější žalobě o rozvod uplatňovány jako důvod rozvodu časově a věcně jiné skutkové okolnosti, než v dřívější žalobě čís. 11.997.
— — smlouva o úpravě majetkových poměrů manželů při jejich zamýšleném rozchodu jest přípustná čís. 12.091.
— **dobrovolný:** smír o majetkových poměrech manželů viz smír soudní.

Rozvrat hluboký viz rozluka manželství.

Rozvrh nejvyššího podání viz dražba vnucená nemovitosti.

Ručení dědice za pozůstalostní dluhy viz dědic.
— **povinné** viz automobilový zákon, náhrada škody dráhou, pojištění smluvní.

Ruch stavební viz stavební ruch.

Rukojemství: směnečné viz směnka.
— a vyrovnání viz vyrovnání.
— splnil-li rukojmí svůj rukojemský závazek nebo zanikl-li závazek ten jiným způsobem, jest rukojmí oprávněn domáhati se na věřiteli, by mu vydal záruční listinu čís. 11.948.
— v odevzdání směnky jako garancie (záruky) a v jejím přijetí nelze spatřovati dohodu, že podpisatel chce býti zavázán jen jako směnečný rukojmí, zejména nepřipojil-li rukojemskou doložku; odevzdání směnky jako garancie (záruka) zahrnuje v sobě i zmocnění k vyplnění adresy jménem odevzdatelovým čís. 12.062.
— byl-li jednotný dluh rozdělen (směnkami) ve dvě stejné části a jen za jednu část ručí rukojmí, jest rukojmí, zjištěna-li neplatnost smlouvy o dluhu co do určité částky z tohoto jednotného dluhu, jen polovicí účasten k svému prospěchu z této částky, kdežto druhá polovice připadne ve prospěch druhé části čís. 12.080.
— pokud nelze vyhověti návrhu na povolení exekuce zabavením převoditelného a zpeněžitelného prý nároku povinného ze záruky poddlužníka, že uspokojí všechny věřitele povinného čís. 12.237.

Rumunsko: úmluva s ním čís. 171/1926 sb. z. a n.: pro příslušnost tuzemských soudů k vyřízení návrhu zdejšího příslušníka na legitimaci podle § 162 obč. zák. jest lhostejno, že má býti legitimován rumunský příslušník čís. 11.831.
Rus Podkarpatská viz Slovensko a Podkarpatská Rus.
Rušená držba viz držba rušená.

Řad: doložka »na řad« viz tamže.
Řád pojišťovací viz pojištění smluvní.
— **silniční** viz silniční řád.
— **o zbavení svéprávnosti** viz zbavení svéprávnosti.
Řidič automobilu viz automobilový zákon.
Říšskoněmecký exekuční titul viz exekuce (§§ 79 a násl. ex. ř.).
Řízení adhesní viz soukromý účastník.
— **exekuční** viz exekuce.
— **knihovní** viz knihovní řízení.
— **konkursní** viz úpadek.
— **nesporné** viz nesporné řízení.
— **opravné** viz dovolání, odvolání, stížnost.
— **pozůstalostní** viz pozůstalost.
— **prodejové** viz prodejové řízení.
— **rozhodčí** viz rozhodčí soud.
— **rozlukové** viz rozluka manželství.
— **směnečné** viz směnka.
— **sporu:** předpis § 185 c. ř. s. nebyl porušen tím, že soud, ač zjistil, že žalovaný jest úplně hluchý, těžko chápavý, a že soudce sám se s ním nemohl domluviti, ústní jednání neodročil a žalovaného nevyzval, by si opatřil zmocněnce, dostavil-li se žalovaný se svým zástupcem, jenž také podepsal protokol o ústním jednání čís. 12.026.
— — povinnost soudu nesahá tak daleko, by musil upozorňovati strany, co by mohly a měly přednésti, naopak jest povinností strany, by uvedla vše, co nárok nebo námitky opodstatňuje nebo podporuje čís. 12.026.
— **správní** viz správní řízení.
— **upomínací** viz upomínací řízení.
— **vyrovnací** viz vyrovnání.
— **o zbavení svéprávnosti** viz zbavení svéprávnosti.

Samosoudce či senát viz příslušnost podle § 7 a) j. n.
Samostatný rekurs viz stížnost.
Samostříl: postavený proti zlodějům; ručení toho, který jej postavil, byl-li jím zasažen zloděj čís. 11.388.
Sazba advokátní viz útraty.
Sázka viz hra a sázka.
Sbírka: přípustnost pořadu práva pro nárok, jejž si činí účastník proti náboženské jednotě na podíl na jmění získaném subvencemi a sbírkami k provedení reemigrace; pokud vyúčtování není řádné; účastníku nepřísluší proti náboženské jednotě nárok na vyúčtování domnělého jeho podílu ze subvencí a sbírek čís. 11.421.
Sčelení stran: jest přípustné; zdali je však nutné, jest věcí volné úvahy soudu, spadající do oceňování důkazů čís. 12.076.
Sčítání pohledávek viz ocenění.
Sdělení rekursní: zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. je nezná čís. 11.804.
Sekundární lékaři viz lékaři země moravské.
Senát či samosoudce? viz příslušnost podle § 7 a) j. n.
Sesutí sněhu se střechy čís. 11.320.
Seznam advokátů viz advokát.
— **jmění** viz přísaha vyjevovací.
Shodný údaj stran viz přednes stran.
Schovanka: neosvojená není příslušnicí nájemníkovy rodiny ve smyslu § 6 (1) zákona o ochraně nájemníků čís. 11.337.
Schovatel viz smlouva schovací.
Schválení: směnečného závazku jednatele spol. s r. o. a zánik podpůrného závazku podle § 103 směn. zák. čís. 11.525.

— **dozorčí:** podle § 97 čís. 1 obec. zříz. pro Čechy: jest jím podmíněna účinnost právního jednání, jež předsevzíti se obecní výbor usnesl čís. 11.945.
— — jednání obce okresním zastupitelstvím (okresní správní komisí) podle § 97 obec. zříz. pro Čechy; dokud nebylo uděleno, zůstala smluvní vůle neúčinnou, nezpůsobilou založiti zamýšlený právní účinek čís. 11.873.
— **opatrovnické:** osnovy trhové smlouvy; druhý smluvník nabyl jím práva podle druhého odstavce § 11 nesp. pat. čís. 11.354.
— — schváliv bez jakékoliv výhrady smír mezi manželi o výživném ohledně nezletilých dětí, schválil opatrovnický soud i případné nižší výživné, které mělo samočinně nastoupiti na místo ujednaného výživného čís. 11.604.
— — do usnesení soudu o neschválení prodeje nemovitosti, na niž vázlo předkupní právo nezletilcovo, není oprávněn k rekursu kupitel nemovitosti čís. 11.635.
— — do usnesení soudu, jímž bylo odepřeno opatrovnické schválení prohlášení nezletilců, jímž postupují knihovní pořadí svých dědických podílů na otcově nemovitosti, není oprávněn manželský otec k rekursu ani v zájmu děti, ani v zájmu vlastním čís. 11.639.
— **zboží** viz správa pro vady.
Silnice: přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti cestáři a proti okresu (§ 1315 obč. zák.), ježto na okresní silnici nebylo u hromady písku postaveno výstražné znamení čís. 11.360.
Silniční parní válec viz parní válec.
— **řád:** to, že povoz jede po pravé straně silnice v Čechách, není o sobě »zvláštní okolností«, jež by podle § 2 vyhl. místodržitelství z 21. června 1886 čís. 54 z. zák. pro Čechy, činila nutným předjíždění »vyjímečně« po straně levé čís. 11.552.
— — nařízení § 2 silň. řádu pro Čechy ze dne 21. června 1886, čís. 54 z. zák., jest rozuměti tak, že vozidlo jest povinno udělati druhému vozidlu místo na té straně, na které druhé vozidlo jest podle silničního řádu oprávněno a povinno předjeti nebo vyhnouti čís. 12.088.
— — příkazu říšského silničního řádu o osvětlení povozu nelze použíti na jízdní kolo, vedené jezdcem, ani obdobně čís. 12.116.
— — na říšských silnicích není povinností vozidla, tím méně chodce, by používal jen levé strany silnice ve směru jízdy nebo chůze, nýbrž jen vyhýbání protijedoucím vozidlům je nařízeno po levé straně čís. 12.116.
— — neslyšel-li ten, kdo vedl jízdní kolo, hukot motoru a nebyl-li motor osvětlen, nelze spatřovati jeho neopatrnost ani v tom, že šel podél pravé strany silnice ve vzdálenosti asi 180 cm, aniž, že šel takovým způsobem po silnici v zatáčce a že vedl kolo po své levé straně ke středu silnice čís. 12.116.
Silostroj viz automobil, automobilový zákon.
Simulace viz jednání na oko.
Simultanní hypoteka viz hypoteka simultanní.
Sirotčí pokladna: i veřejnoprávní věřitel se může pokusiti o dobrovolné placení opatrovancova dluhu z peněz v ní; řízení o takové žádosti podané u opatrovnického soudu jest řízením mimosporným; nebylo-li návrhu vyhověno a pokládá-li se navrhovatel za zkrácena usnesením, nelze mu upříti oprávnění k rekursu čís. 11.745.
— odepře-li opatrovník svolení k vydání nějaké částky nebo úroků z jistiny, nemůže soud (ani první, ani vyšší stolice) nedostatek takového svolení sám nahraditi a nemůže pak věřitel dosíci uspokojení v mimosporné cestě čís. 11.745.
— sirotčí pokladny jsou zvláštním účelovým jměním, jež jest podmětem práva a závazků; správou jejich jsou pověřeny poručenské soudy, jež jediné rozhodují o zápůjčce; ani uchazečům o zápůjčky ani dlužníkům nepřísluší proti těmto rozhodnutím právo ke stížnosti pořadem soudních stolic čís. 12.107.
— syndikátní ručení viz tamže.
Skladiště veřejné: měly-li skladní listy vystavené firmou nahražovati skladní listy veřejného skladiště podle § 17 zákona ze dne 28. dubna 1889 čís. 64 ř. zák.,

jest míti za to, že úmyslem firmy bylo uzavříti schovací smlouvu s majitelem zboží; tím, že majitel zboží přijal skladní list a na jeho rubu potvrdil svým podpisem souhlas s ním, došlo k uzavření platné smlouvy schovací; majitel zboží jest oprávněn, domáhati se na firmě vydání zboží proti vrácení skladního listu a proti zaplacení břemen, na něm váznoucích; jimi nelze vyrozuměti břemena jiná než o jakých mluví § 29 zák.; nemá-li firma zboží ve své moci, musí se postarati o to, by bylo majiteli vydáno, t. j. dáti písemné svolení k jeho vydání čís. 12.220.

Skončení jednání (§ 193 odst. 3 c. ř. s.): prohlásil-li odvolací soud, vyhlásiv průvodní usnesení o připuštění důkazu místním ohledáním s přibráním znalce, o jehož provedení byl dožádán jiný soud, jednání za skončené, nemůže strana, která se proti tomu neohradila, tento postup napadati jako vadný: vada teprve, bylo-li odvolacím soudem nařízeno doplnění znaleckého posudku, které se stalo bez účasti stran čís. 12.096.

Skutečné odevzdání viz dar (darování).

Skutkové zjištění v odvolacím řízení viz odvolání.

— — jinak viz otázka právní či skutková.

Slabomyslnost viz nesvéprávný.

Slib darovací viz dar.

— **manželství** viz náhrada škody podle § 1328 obč. zák.

Slepec viz notářský spis.

Sloučení sporů k společnému projednání a rozhodnutí: sporu o rozvod manželství, projednávaného samosoudcem, se sporem o rozvod a výživné mezi týmiž stranami, projednávaným před senátem čís. 11.626.

Slovensko a Podkarpatská Rus: různost právních norem o příslušnosti viz určení soudu, příslušnost podle §§ 4, 18 ex. ř.

— — povinnost děda k výživě vnuků podle slovenského práva; pokud jest přípustné vyměření výživného v penězích čís. 11.914.

— — nárok na náhradu škody proti státu z nezákonného jednání úředníků; právoplatný výrok o propadnutí peněz a osvobození toho, komu peníze byly zabaveny, po obnově trestního řízení čís. 12.086.

Složení na soudě: k vydobytí nároku, by dlužník platil složením na soudě (§ 1425 obč. zák.), jsou přípustné veškeré exekuční prostředky hodící se k vydobytí peněžitých pohledávek s tou úchylkou, že vnuceně vydobyté částky nelze použíti k uspokojení věřitele, nýbrž k složení na soudě čís. 11.497.

— (§ 1425 obč. zák.) má účinek placení, byla-li doplněna složená částka na peníz přiznaný věřiteli rozsudkem; lhostejno, že se věřitel nechtěl spokojiti se složenou částkou a že dlužník nabízel před složením k soudu věřiteli menší peníz než přiznaný rozsudkem čís. 11.700.

— pokud o rozvrhu peněz složených solidárním ručitelem ve vyrovnacím řízení na soudě, by je soud rozdělil mezi vyrovnací věřitele, nelze jednati a rozhodnouti v nesporném řízení čís. 11.716.

— i když byly peníze uloženy na soudě podle § 7 cís. nař. ze dne 16. října 1914 čís. 284 ř. zák., jde o složení na soudě v nesporném řízení, o němž platí předpisy § 1425 obč. zák.; ustanovení § 6 (2) nař. o vyloučení právního pořadu nevztahuje se na řízení o vydání náhrady složené k soudu čís. 11.940.

— v nesporném řízení nelze věc složenou na soudě vydati věřiteli, když ukladatel tomu odporuje a nesporný soudce nemůže rozhodovati o oprávněnosti ukladatelova odporu; lhostejno, že odpor proti vydání podal právní zástupce ukladatele čís. 11.940.

— vyzval-li vyrovnací správce postoupeného dlužníka, byť i neprávem, by na postoupenou pohledávku konal platy jemu, byl postoupený dlužník po případě oprávněn složiti dluh na soudě (§ 1425 obč. zák.) čís. 12.139.

Služební byt viz byt naturální.

— **plat** viz zaměstnanec.

— **smlouva** viz smlouva služební.

Služebnost: žaloba zápůrčí viz tamže.

— zřízení služebnosti bytu jen jedním spoluvlastníkem; nemožnost plnění subjektivní či objektivní? čís. 11.660.

— užívací právo či starousedlické právo? vydržení, je-li v tomto směru pochybnost; pro pouhé ohrožení nelze žalovati o zdržení se rušebního činu a žalobce má zjevně zájem na bezodkladném určení svého práva (§ 228 c. ř. s.) čís. 12.090.

— **osobní:** bytu: byla-li součástí věna, nelze ji odvolati z důvodu § 948 obč. zák. a to ani, pokud by svou hodnotou přesahovala věno; vrácení ideelní části služebnosti bytu jako osobní služebnosti propůjčené manželům není možné; služebnost bytu lze obmeziti na určité místnosti, nikoliv však na nedílnou část určitých místností čís. 11.493.

— — výklad pojmu »stav« v § 505 obč. zák.; na změnu nastalou oženěním nevztahuje se omezující ustanovení § 506 obč. zák.; je-li výměnkáři jako výměnek určena určitá místnost výhradně pro něho, může jako hlava rodiny vzíti k sobě i manželku; pokud tomu tak je, odkázala-li zůstavitelka svému manželi do smrti bydlení ve svém domě čís. 11.563.

— — oprávněný ke služebnosti bytu nemůže byt nebo jeho užívání postoupiti jiným osobám, ani svým příbuzným čís. 11.564.

— **pozemková:** oprávnění dobývati štěrk a kámen v lomu čís. 11.447.

— — pouhé skutečné poskytnutí a trpění služebnosti zapsané do pozemkové knihy skýtá oprávněnému jen držbu práva služebnosti a proti poskytujícímu obligační nárok čís. 11.783.

— — byla-li někomu vlastníkem zřízena služebnost jen ústní úmluvou, musí, chce-li dosíci služebnosti zákonem chráněné, žalovati o vydání vkladní listiny a dáti si ji do knih vložiti; nestalo-li se tak, nemá povinnost uznávati a trpěti služebnost singulární nástupce vlastníka služebného pozemku čís. 11.783.

— — k zániku služebnosti vzdáním se je, patří-li panující pozemek několika osobám, třeba souhlasu všech spoluvlastníků; vzdal-li se služebnosti jen jeden z nich, nemůže žaloba negatorní míti úspěch, třebaže byla podána jen proti onomu, který se služebnosti vzdal čís. 11.860.

— **lesní:** použitelnost patentu čís. 130/1853 ř. zák. i na případ, kde jde o právo hrabání listí v cizím lese, jež se opírá o obligační právní důvod a jest jen přechodné čís. 11.356.

Směnka: směnečný dluh ve vyrovnání viz vyrovnání (§ 57 vyr. ř. z r. 1914).

— — přijetí směnky na dluh není v pochybnosti novací dluhu, nýbrž jeho upevněním; pokud vzhledem k okolnostem nebyl dlužník přijetím směnky sproštěn svého obecnoprávního dluhu čís. 11.759.

— — ten, jehož jméno jest ve firmě veřejné obchodní společnosti, může býti přímo žalován na základě směnky akceptované společností čís. 11.782.

— — obsah směnečného prohlášení lze vykládati jen ze samé skriptury čís. 11.770.

— — **náležitosti: k podpisu** prokuristy na směnce stačí, že jej prokurista vyznačí tím, že podepsal, připojiv svůj podpis ke znění firmy vyznačenému na směnce razítkem, třebaže bez dodatku naznačujícího prokuru čís. 11.328.

— — pokud nejsou platnosti směnky na závadu **dodatky** čís. 11.513.

— — osobu, uvedenou ve směnce, nelze považovati za směnečníka, neobsahuje-li směnka také **platební výzvu** na ni čís. 11.770.

— — **za výstavce** lze považovati jen toho, kdo podepsal směnečné prohlášení, tedy toho, jehož podpis jest pod směnečným prohlášením nebo tak umístěn, že nevzniká pochybnost, že prohlášení jest od něho jako výstavce; nestačí podpis po straně, napříč směnky čís. 11.770.

— — **§ 6 (2) směn. zák.:** předpis poskytuje zásadně ochranu dobré víry bezelstnému směnečnému věřiteli, jenž směnky nabyl, důvěřuje jejímu vyplněnému obsahu, třebas byl vyplněn bezprávně nebo proti úmluvě; obsahuje-li směnečný blanket jen podpisy a scházejí-li ostatní náležitosti směnky, najmě směnečná suma, není ještě určen směnečný závazek, který vzniká teprve vyplněním směnky, a nelze takovému směnečnému blanketu přiznati ani ochranu důvěry čís. 11.973.

— — **blankoskriptura:** zmocnění k vyplnění směnky (uvedením směnečníka

v adrese) jest spatřovati v tom, že ten, kdo ji nevyplněnou podepsal, odevzdal ji věřiteli, ač-li nebyla prokázána dohoda o opaku čís. 11.687.

— — nabyvatel směnky blankotradované jest nabyvatelem směnečným, originárním, a je chráněn proti námitkám z osob předchůdců podle zásady § 87 směn. zák. čís. 11.752.

— — **indosament:** legitimace majitele cizí směnky na vlastní řad jako indosatáře jest přerušena podpisem směnečníka jako prvního indosanta na rubu směnky, jehož podpis majitel směnky neškrtl čís. 12.117.

— — **prokuraindosant:** jest oprávněn žalovati také sám vlastním jménem směnečné dlužníky o zaplacení směnky čís. 11.590.

— — **domicil:** údaj ve směnce, že jest splatná u peněžního ústavu v místě směnečníkova bydliště, neznamená domicil, nýbrž platebnu čís. 11.687.

— — právo k domicilování směnky přisluší zásadně výstavci směnky, avšak s jeho souhlasem může i jiný připojiti doložku domicilu; použil-li remitent práva k domicilování směnek a vyplnil-li směnky domicilem a domiciliátem, nebyl oprávněn samovolně tuto doložku změniti; souhlas výstavcův ke změně domicilu mohl se státi i mlčky; pokud jest míti za to, že výstavce se změnou domicilu mlčky souhlasil čís. 11.942.

— — k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) není třeba včasné protestace pro neplacení u domiciliáta, je-li v době splatnosti směnky domiciliát majitelem směnky podle obsahu směnky; pouhá držba nestačí čís. 12.035.

— — **rukojmí:** při převzetí směnečného rukojemství musí býti hlavní dlužník zavázán podle obsahu směnky čís. 11.513.

— — v odevzdání směnky jako garancie (záruky) a v jejím přijetí nelze spatřovati dohodu, že podpisatel chce býti zavázán jen jako směnečný rukojmí, zejména, nepřipojil-li rukojemskou doložku; odevzdání směnky jako garancie (záruky) zahrnuje v sobě i zmocnění k vyplnění adresy jménem odevzdatelovým čís. 12.062.

— — **rukojmí či přijatel:** byl-li ten, kdo podepsal směnku bez rukojemské doložky, uveden do adresy až po podpisu a to majitelem směnky, jest pro otázku, zda majitel směnky byl oprávněn tak učiniti, rozhodné, zda se podpisatel chtěl podepsati jen jako ručitel či jako přijatel; byla-li v době tohoto podpisu uvedena již v adrese směnky jména trasátů, tíží důkazní břímě o tom, že majitel směnky byl oprávněn uvésti jméno podpisatele v adrese majitele směnky čís. 12.233.

— — **zmocnění:** pokud nemá majitel proti jednateli společnosti s r. o. nárok podle § 103 (2) směn. zák. čís. 11.525.

— — k podpisu směnky zmocněncem nevyžaduje se plná moc k podpisu určité konkretní směnky, nýbrž stačí plná moc k podpisu směnek čís. 11.694.

— — povaha a náležitosti podpisu vnuceného správce jako výstavce čís. 11.826.

— — neexistovalo-li vůbec společenstvo podepsané na směnkách, jsou podpisatelé sami směnečně zavázáni (§ 103 zák.) čís. 11.911.

— — **protest:** není podstatným jeho obsahem, by notář nebo úředník, sepisující protest, slavnostně prohlásil k protestátu, že vznáší protest čís. 11.470.

— — na platnosti protestu proti příjemci nemění nic, že směnka byla předložena nejen příjemci (úpadci), nýbrž i správci jeho konkursní podstaty čís. 11.470.

— — zda jest k zachování závazku přijatele směnky třeba protestace, jest posuzovati podle práva místa, kde byla směnka přijata, nikoliv podle místa splatnosti směnky čís. 11.578.

— — následky opomenuté protestace nebyly odstraněny tím, že směnečná suma byla zaplacena v den splatnosti výstavcem, remitentem, a pak byla směnka dále směnečně převedena blankopodindosamentem čís. 12.035.

— — **prolongace:** trval-li dlužník na tom, by mu byla směnka prolongována, bylo na něm, by přesně splnil podmínky prolongace, by zaplatil 6% eskomptní výlohy a zaslal věřiteli novou prolongovanou směnku; nestačí, že dlužník projevil ochotu splniti podmínky prolongace, an majitel směnky odmítl prolongovati směnku, nýbrž bylo na něm, by 6% eskomptní výlohy a novou prolongovanou směnku složil podle § 1425 obč. zák. na soudě čís. 11.797.

— — **prejudikovaná:** jež byla po prejudici indosována; jest na ni hleděti jako na vistasměnku, o níž platí obdobně předpis § 29 směn. zák.; dvouletou lhůtu § 29 směn. zák., jež jest lhůtou propadnou, nelze tu počítati již ode dne vystavení směnky čís. 12.004.

— — podmínkou postihu podindosatáře proti podindosantům jest, by směnka byla včas, t. j. ve dvouleté lhůtě předložena ku placení a by neplacení bylo zjištěno protestem; náležitost včasné presentace nebyla dotčena tím, že byl protest prominut; podání žaloby proti podindosantovi nenahrazuje presentaci směnky přímému dlužníku čís. 12.004.

— — **řízení směnečné:** nelze knihovně poznamenati směnečnou žalobu, třebas se v žalobě tvrdí, že pohledávka vymáhaná žalobou jest částí úvěrové dohody, platící pro úvěry směnečné, zajištěné hypotekou na nemovitostech žalovaného čís. 11.471.

— — dokud nebyla pravoplatně rozhodnuta otázka, zda námitky proti směnečnému platebnímu příkazu byly podány včas čili nic, nelze na jeho základě povoliti uhražovací exekuci čís. 11.845.

— — soudním smírem, jímž námitky proti směn. plat. příkazu byly vzaty zpět, stal se směn. plat. příkaz pravoplatný čís. 11.898.

— — nestačí, byl-li v písemných námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uveden jen právní pojem námitky, jakési heslo bez skutkových okolností, z nichž se námitka dovozuje čís. 11.943.

— — do usnesení rekursního soudu, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu, odmítající směnečnou žalobu, a prvému soudu bylo uloženo, by vyřídil žalobu nehledě k důvodu, pro který žalobu odmítl, jest dovolací rekurs nepřípustný čís. 12.085.

— **krycí:** směnka znějící na čs. koruny jen k zajištění úvěru; pokud nebylo změněno původní ujednání stran, že dluh má býti zaplacen v anglických librách šterlinků čís. 11.865.

— **vlastní:** na ní nemůže býti uveden jako remitent sám výstavce čís. 11.513.

— — obsahuje-li směnka platební slib, může býti jen směnkou vlastní; obsah směn. prohlášení lze vykládati jen ze samé skriptury; označení směnky jako »sola« a valutární doložka nevadí pojetí směnky jako směnky vlastní čís. 11.770.

— — prohlášení výstavce, že zaplatí na řad remitentův, spojené s příkazem, by byla valuta dána na účet určité osoby podle zprávy, obsahuje vedle platebního slibu tomuto neodporující příkaz remitentův, na čí účet má dáti směnečnou valutu čís. 11.770.

Smír: o výživném viz výživné.

— dědická dohoda viz tamže.

— schválení opatrovnické viz tamže.

— účinek zrušení smíru (o výživném manželky) soudcovským výrokem pro napotomní skutečnosti nepůsobí od doby, kdy ony skutečnosti vznikly, nýbrž teprve od doby, kdy se bylo příslušného soudního výroku domáháno čís. 12.091.

— smlouva o úpravě majetkových poměrů manželů při jejich zamýšleném rozchodu jest přípustná čís. 12.091.

— **soudní:** dohoda v něm, že budou nahrazeny útraty (část jejich), jak budou upraveny, vztahuje se, není-li jiné vůle stran, nejen na útraty právního zastoupení, nýbrž i na svědečné a znalečné čís. 11.610.

— — v nesporném řízení není předepsána forma pro smír před soudem čís. 11.719.

— — pokud je přípustné, by kancelářský úředník, před nímž manželé prohlásili ústně k zápisu, že se dohodli na dobrovolném rozvodu, sepsal i smír o dohodě co do rozdělení společného majetku a co do určení výživného pro manželku; pokud je tento smír vykonatelný podle § 1 čís. 5 ex. ř. čís. 11.719.

— — povaha žaloby, o niž jest proti exekuci na základě soudního smíru namítáno, že smír nenabyl vůbec platnosti, poněvadž se podmínka, na níž platnost smíru závisela, nesplnila čís. 11.843.
— — jenž stanoví čtrnáctidenní pariční lhůtu i pro jistinu i pro útraty, které soud měl teprve určiti, nezmiňuje se však výslovně o tom, že pro jistinu i útraty platí jednotná lhůta od ujednání smíru, lze vyložiti jen tak, že pariční lhůta ku placení útrat počíná teprve dnem, kdy byl povinný o jejich výši uvědoměn čís. 11.893.
— — jímž námitky proti směn. plat. příkazu byly vzaty zpět; stal se jím směn. plat. příkaz pravoplatný čís. 11.898.

Smíšená darovací smlouva viz dar.

Smlouva: forma viz tamže, notářský spis.
— — neplatnost smlouvy viz tamže.
— — splnění viz placení.
— — důkazní břímě při uplatňování nároku na náhradu škody pro nesplnění nebo pro nenáležité splnění smlouvy čís. 11.499.
— — **odstup od ní:** smluvník, jenž již smlouvu splnil, nemůže od ní odstoupiti čís. 11.551.
— — právoplatný rozsudkový výrok, ukládající žalovanému dodržení kupní smlouvy proti vzájemnému žalobcovu plnění, neodnímá právnímu poměru povahu dvoustranného právního jednání; žalovaný jest oprávněn použíti ustanovení § 918 obč. zák., najmě, octne-li se žalobce v prodlení s plněním čís. 11.881.
— — dal-li prodatel kupiteli dodatečnou lhůtu s tím, že kdyby tuto lhůtu nemohl dodržeti, by mu to před uplynutím lhůty oznámil, že se budou moci dohodnouti, kupitel však tak neučinil a nedodržel danou mu lhůtu, ustoupil prodatel právem od smlouvy, aniž bylo třeba předchozí pohrůžky, že od smlouvy ustoupí, a nemůže se kupitel na něm domáhati náhrady škody čís. 12.045.
— **darovací** viz dar.
— **dědická** viz dědická smlouva.
— **dopravní** viz doprava železniční, dopravce.
— **dovoznická** viz doprava železniční, dopravce.
— **kolektivní:** jen rozhodčí soud mzdový podle § 13 zák. čís. 45/1930 sb. z. a n. jest oprávněn rozhodovati o tom, zda kolektivní smlouva platí jen pro určitý obvod čís. 11.813.
— — individuelní úmluva okresní nemocenské pojišťovny s jejím zaměstnancem o úpravě jeho služebního poměru a požitků je zásadně dovolena, třebas se odchyluje ve prospěch zaměstnavatelky od kolektivní smlouvy čís. 11.822.
— — pokud ujednání o rozhodčím soudě jest pro účastníky závazné, třebas ten který účastník nedal za svou osobu písemný souhlas; ten, kdo se dovolával kolektivní smlouvy k opodstatnění svého nároku, dal tím zřejmě na jevo, že se podrobil jejím ustanovením; vyřizovaly-li podle kolektivní smlouvy paritní rozhodčí výbory všechny spory z této smlouvy, nezáleží na tom, zda spor vznikl za trvání závodu z pracovního poměru, či až po zrušení závodu a po skončení námezdního poměru čís. 12.239.
— — rozhodčí soud a příslušnost pracovních soudů čís. 12.239.
— **kupní:** depurační povinnost viz tamže.
— — fixní obchod viz tamže.
— — koupě motorového kola viz automobil.
— — předkupní právo viz tamže.
— — výhrada písemnosti v objednávce viz objednávka.
— — výhrada vlastnictví viz tamže.
— — závdavek viz tamže.
— — zásada § 1052 obč. zák. viz vzájemné plnění.
— — zpětná koupě viz tamže.
— — oprávnění dobývati štěrk a kámen v lomu čís. 11.447.
— — dodání elektrického motoru »s uvedením v chod«; povinnosti dodatele; kupitel zavinil nemožnost provedení zkoušky, ježto nebylo instalováno elektrické vedení čís. 12.041.

— — **kupní cena:** bylo-li místo ní před válkou ujednáno placení doživotního důchodu, stihá zhoršení měnových poměrů zcizitele čís. 11.575.
— — třebas byla kupní cena splatná teprve po dodání zboží, vznikla pohledávka na zaplacení kupní ceny uzavřením smlouvy čís. 11.634.
— — při přídělu pozemků nesejde na tom, že strany o kupní ceně mezi sebou nejednaly a ji neujednaly, stačí, byla-li kupní cena určena Státním pozemkovým úřadem čís. 11.643.
— — úmluva, že zboží jest koupeno za určitou cenu »loco továrna«, platí jen pro případ, že zboží jest skutečně dodáno z továrny; bylo-li dodáno ze skladiště továrny bližšího kupiteli, nemůže se prodatel na kupiteli domáhati zaplacení dovozného z továrny do skladiště čís. 11.970.
— — vkladní knížka jako kupní cena; po zrušení kupní smlouvy jest kupitel oprávněn domáhati se na každém z prodatelů vrácení celé vkladní knížky, pokud se týče celého peníze, na nějž vkladní knížka zněla čís. 12.191.
— — **obchodní koupě:** netvrdil-li prodatel, že došlo k rozvázání smlouvy srovnalou vůlí stran nebo že vykonal některé z práv podle čl. 354 obch. zák., jest míti za to, že kupitel proti němu zůstal i nadále smluvníkem, který se octl v prodlení i co do převzetí zboží i co do zaplacení kupní ceny, což obé splývá v jedno čís. 12.210.
— — jde-li o koupi obchodní, nelze použíti občanského zákona tím způsobem, že by prodatel mohl při kupitelově prodlení ustoupiti od smlouvy, neprovésti prodej podle čl. 343 obch. zák. a žádati po ustoupení od smlouvy ještě náhradu škody čís. 12.210.
— — škoda konkretní (čl. 355 obch. zák.): lze se jí domáhati, i když další kupitelova dodávací smlouva, s jejíhož nesplnění mu vznikla škoda, byla uzavřena dříve, než smlouva, z níž se domáhá náhrady škody na svém dodavateli čís. 11.376.
— — nespadá-li obchod ani doba rozhodná pro výpočet škody pod platnost nouzových válečných zákonů, platí pravidlo, že tržní cena nebo cena prodejní jest měřítkem, třeba by byl zisk takto docílený sebe větší, jeho napočtení není nemravné již pro nepoměr plnění a vzájemného plnění čís. 11.376.
— — pokud při výpočtu náhrady nepřichází v úvahu běžná režie čís. 11.376.
— — krycí koupě: musí býti provedena s péčí řádného obchodníka, takto koupené zboží musí býti týchž vlastností jako zboží objednané, ale nedodané, a za týchž dodacích podmínek čís. 11.765.
— **mandátní** viz smlouva zmocnitelská.
— **na oko** (§ 916 obč. zák.): záleží v tom, že strany v obapolném srozumění činí na venek projevy vůle, neodpovídající jejich pravé vůli; slouží-li k zastření jiného stranami skutečně zamýšleného právního jednání, posuzuje se toto jednání podle pravé své podstaty; bylo-li v písemné smlouvě uvedeno nájemné nižší, než bylo mezi stranami smluveno, není toto smluvené nájemné platné, nýbrž neplatný jest simulovaný údaj listiny (z důvodů berních) čís. 11.486.
— **nájemní a pachtovní:** byt naturální viz tamže.
— — hotel viz tamže.
— — odklad exekuce vyklizením viz tamže.
— — ochrana nájemců viz tamže.
— — pacht honitby viz honitba.
— — právní poměry domovníků viz domovníci.
— — zákonné zástavní právo pronajímatelovo viz zástavní právo zákonné.
— — §§ 560 a násl. c. ř. s. viz výpověď.
— — o zabraném majetku viz pozemková reforma (záborový zákon).
— — lhůta podle § 1111 obč. zák. viz tamže.
— — oprávnění dobývati štěrk a kámen v lomu čís. 11.447.
— — ustanovení § 1409 obč. zák. se nevztahuje na pacht zemědělského podniku čís. 11.536.
— — pachtýř nevstupuje bez zvláštní úmluvy do pojišťovací smlouvy propachtovatele čís. 11.536.

— — postup pachtovních práv a žaloba podle § 37 ex. ř. čís. 11.620.
— — bylo-li usneseni obecního zastupitelstva, podle něhož byly místnosti dány do pachtu, zrušeno rozhodnutím nadřízeného správního úřadu, odpadl právní důvod užívání místností pro pachtýře a jest obec oprávněna domáhati se na něm vyklizení a odevzdání místností; jde však i nadále o věci dané v nájem (v pacht), jež nemohou býti předmětem zadržování ani započtení čís. 11.637.
— — byl-li předmětem smlouvy jen pozemek, na němž si nájemce teprve sám zřídil budovu ku prodeji uhlí a napotom dřevěnou boudu pro stáj na koně, šlo o smlouvu nájemní, nikoli o smlouvu pachtovní čís. 11.888.
— — předpis § 1052 obč. zák. platí i pro dohodu, že nájemce musí nechati platiti proti sobě určité okolnosti jako výpovědní důvody, že však pronajímatel jest, použije-li tohoto výpovědního práva, povinen vrátiti nájemci nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže čís. 12.063.
— — **užívání náj. věci:** neměl-li nájemník podle smlouvy nárok na používání elektrického světla po celou noc, měl nárok jen na normální používání světla, nikoliv pomocí vypínače bez kliče podle své potřeby čís. 11.359.
— — zavázal-li se pachtýř, prohlédnuv si dříve předmět pachtu, že všechny opravy na zařízení předmětu pachtu, i přítomné i budoucí, provede sám, bez nároku na náhradu, sprostil propachtovatele povinnosti, by mu věc odevzdal ve stavu upotřebitelném, a nemůže se na něm domáhati náhrady; ujednání takové není neplatné čís. 11.965.
— — ustanovení § 1096 obč. zák., že se nájemce nemovité věci nemůže předem vzdáti práva na osvobození od placení nájemného pro neupotřebitelnost věci k vymíněnému užívání, týká se jen nájmu v užším slova smyslu, nikoliv i pachtu čís. 11.965.
— — **podnájemník:** tím, že pronajímatel, byť i po delší dobu, trpěl, by nájemce měl podnájemníky bez výslovného svolení pronajímatele, neustoupil mlčky od ustanovení nájemní smlouvy (domovního řádu), že se podnájem může státi jen se svolením pronajímatele nebo jeho zástupce čís. 12.123.
— — **ochrana nájemních práv:** nájemce (pachtýř) může hájiti své nájemní (pachtovní) právo petitorní žalobou jen proti pronajímateli (propachtovateli), nikoliv však proti třetímu, jenž mu zadržuje najatou (zpachtovanou) věc nebo ho jiným způsobem ruší v nájemním (pachtovním) užívání čís. 11.674 plen. rozh.
— — **propadná lhůta § 1097 obč. zák.:** neplatí, učinil-li nájemce náklad na předmět nájmu nejen ve prospěch pronajímatelův, nýbrž i ve prospěch svůj vlastní, a požádal-li nad to pronájemce o přivolení, ba jednal-li dokonce v dorozumění s pronajímatelem a mělo-li se nájemci dostati úplaty tím, že se mu měl náklad amortisovati čís. 12.228.
— — **§ 1099 obč. zák.:** z tohoto ustanovení nemůže vyvozovati nároky osoba třetí (pojišťovna) čís. 11.536.
— — **nájemné:** stavební příspěvek jest částí nájemného čís. 12.066.
— — **§§ 1104, 1105 obč. zák.:** z ustanovení závěti o pronájmu místností v nadačním domě určité osobě s povinností nezvýšiti nájemné a nevypověděti nájem, neplyne, že nadace jest povinna znovu zříditi místnosti, které požárem byly poškozeny a staly se částečně nezpůsobilými k užívání; lhostejno, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní čís. 12.111.
— — **obnova** podle § 1114 obč. zák., § 569 c. ř. s.: k tomu, by byla vyloučena, nestačí mimosoudní výpověď, nýbrž jest třeba žaloby; žalobu jest podati do 14 dnů po ukončení nájemního poměru, nestačí podání žaloby před ukončením nájemního poměru čís. 11.364.
— — **jistota:** složil-li ji nájemce v hotovosti nebo ve vkladní knížce, jest pronajímatel nejen oprávněn, nýbrž i povinen učiniti se po skončení nájmu zaplacena z ní (dáti si ji odpočísti od své pohledávky) čís. 11.636.
— — **rozvázání nájemního poměru:** v ý p o v ě d i viz v ý p o v ě ď.
— — ú m r t í m: § 6 z á k. o o c h r. n á j. viz o c h r a n a n á j e m c ů.
— **nákladní** viz d o p r a v c e.
— **o dílo:** jde o ni, měl-li pekař podle úmluvy dodávati zákazníkovi chléb a vydati mu přiměřenou část otrub, zákazník pak měl dodávati pekaři žito

předem a platiti mu mzdu za mletí žita a za pečení chleba; přestal-li zákazník dodávati žito, a pekař dodával přes to chléb čís. 11.551.
— — smluvník, jenž již smlouvu splnil, nemůže od ní odstoupiti čís. 11.551.
— — za objednané přípravné sestavení měr zrcadlových ploten ve vzorkovém pokoji a za rozpočet přísluší odměna, nebyla-li mezi stranami ujednána bezplatnost tohoto díla a není-li obchodní zvyklostí, že se takováto práce provádí bezplatně čís. 11.795.
— — základem nároku na přiměřené snížení ujednané úplaty podle druhé věty § 1167 obč. zák. jest smluvená úplata, nikoliv obecná cena díla; snížení spočívá jen v poměru, jímž poklesla ujednaná úplata k obecné hodnotě dodaného vadného díla proti původnímu poměru smluvené úplaty k obecné hodnotě ujednaného bezvadného díla; nezměnil-li se tento poměr, nemá objednatel nárok na snížení ujednané úplaty čís. 11.882.
— — podstatnou jest vada (§ 1167 obč. zák.), činící dílo neupotřebitelným; i nedostatek vlastností výslovně smluvených, za podmínku určených, třebas tento nedostatek není i vadou podstatnou; nerozhoduje objektivní upotřebitelnost díla, nýbrž jeho upotřebitelnost pro objednatele; jest na vůli objednatele, zda chce od smlouvy odstoupiti, či žádati opravu vad nebo zmenšení úplaty čís. 11.901.
— **o rozsudím** viz r o z h o d č í s o u d.
— **obstaravatelská** viz l o s y.
— **pojišťovací** viz p o j i š t ě n í s m l u v n í.
— **předchozí** (§ 936 obč. zák.): vyžaduje ku platnosti určité stanovení lhůty; za ně nelze považovati úmluvu, že zápůjčka má býti poskytnuta, kdy vydlužitel bude potřebovati peníze ke stavbě a kdy je bude od zapůjčitele žádati čís. 11.349.
— **příkazní** viz s m l o u v a z m o c n i t e l s k á.
— **rukojemská** viz r u k o j e m s t v í.
— **schovací:** s k l a d i š t ě v e ř e j n é viz t a m ž e.
— — **§ 970 obč. zák.:** neručí ten, kdo pronajímá v létě části svého bytu lázeňským hostům čís. 12.153.
— **služební:** d o b a p r a c o v n í o s m i h o d i n n á viz t a m ž e.
— — k o l e k t i v n í s m l o u v a viz s m l o u v a k o l e k t i v n í.
— — o b c h o d n í p o m o c n í k viz t a m ž e.
— — p o j i š t ě n í p e n s i j n í, s o c i á l n í, ú r a z o v é viz t a m ž e.
— — s t a t k o v í ú ř e d n í c i viz t a m ž e.
— — viz též z a m ě s t n a n e c.
— — nároky podle §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák. jest uplatniti ať žalobou o plnění, nebo, pokud nejsou splatné, žalobou o určení do šesti měsíců od zrušení služebního poměru (§ 1162 d) obč. zák.), jinak uhasnou čís. 11.467.
— — k nároku neprávem propuštěného člena závodního výboru nevztahuje se § 1162 d) obč. zák., nýbrž platí o něm § 1486 čís. 5 obč. zák. čís. 11.516.
— — trestný čin podle § 82 d) živn. ř.; i takové jednání, které jest trestným činem jen objektivně, ale má v zápětí, že zaměstnavatel pro ně důvodně pozbude důvěry k jeho pachateli čís. 11.577.
— — vysvědčení (§ 1163 obč. zák.) o druhu služby; účel jeho čís. 11.627.
— — předpisem § 74 živn. ř., jakož i předpisem § 1 čís. 97 prov. nař. čís. 176/1905 ř. zák., bylo podnikatelům závodů, jichž provoz jest spojen se zvláštním nebezpečím pro osoby v nich zaměstnané, přímo uloženo za povinnost, by ze svého nejen opatřili, nýbrž i svým zaměstnancům skutečně poskytli prostředky pro první pomoc čís. 11.705.
— — pokud při smlouvě, jíž byl někdo pověřen generálním rozprodejem zboží vyráběného v továrně druhé smluvní strany za prodejní provisi a za určitá procenta z obratu, nešlo o smlouvu služební, nýbrž o smluvní poměr samostatného podnikatele (obchodního agenta) čís. 11.768.
— — zaměstnanec není oprávněn, by odepíral výkon práce jen proto že není srozuměn s tím, jak tato práce má býti odměněna; k neoprávně-

nému zanechání práce podle § 82 f) živn. řádu stačí, odepřel-li zaměstnanec bezdůvodně třebas i jen jednou vykonati určitou práci čís. 11.863.

— — náležitosti výpovědi ordinujícího odborného lékaře v městské nemocnici na Moravě čís. 12.005.

— — třeba se služební smlouva měla podle svého doslovu původně prodloužiti jen na jeden rok, prodloužila se za týchž podmínek i na další léta, bylo-li ve služebním poměru oběma stranami pokračováno v témž rozsahu a způsobu, jako za platnosti původní smlouvy čís. 12.073.

— **smíšená** viz dar.

— **speditérská** viz zasílatel.

— **společenstevní, společenská** viz společenstvo, společnost.

— **sprostředkovatelská:** byla-li ujednána splatnost provise při plnění smlouvy, jest objednatel, nebylo-li jinak ujednáno, povinen platiti provisi, i když nedošlo ke splnění, leč že se tak stalo právem nebo z podstatných důvodů; lstivé zrušení smlouvy nesprošťuje závazku ku placení provise; pokud jest zrušení smlouvy lstivé proti sprostředkovateli; důkazní břímě; není dostatečným důvodem ke zrušení smlouvy, že spolusmluvník byl v neutěšených finančních poměrech a že se dříve vyrovnal, mohl-li přes to smlouvu plniti čís. 11.622.

— — přijetím nabídky sprostředkovatele s doložkou: »v případě koupě se zavazujete zaplatiti nám příslušnou zákonnitou provisi z nezkrácené trhové ceny, což sám již přijetím a použitím této nabídky stvrzujete,« nebylo ujednáno, že provise jest splatná v případě koupě, ať dojde k ní přičiněním sprostředkovatele nebo bez něho čís. 12.025.

— — projev státu zastoupeného státním úřadem statistickým, jímž má býti uzavřena sprostředkovatelská smlouva k obstarání místností pro státní úřad statistický, může se státi jen písemně; zmocnění uzavříti smlouvu nájemní neobsahuje v sobě i zmocnění uzavříti smlouvu sprostředkovatelskou s ní související; lhostejno, zda se zmocnění týkalo nájmu určitých místností, či jen místností vhodných čís. 12.027.

— **svatební:** dědická smlouva viz tamže.

— — správa manželčina jmění viz manželé.

— — věno viz tamže.

— — pokud jde o ni, byla-li z nemovitého jmění, jež přinášela do manželství snoubenka jednak sama jako vlastnice pozemků, jednak jako věno od rodičů, jakož i z přínosu snoubence, utvořena majetková základna společná oběma manželům; zavázali-li se snoubenci zaplatiti rodičům snoubenky »splátku« a plniti jim výměnek čís. 11.462.

— **trhová** viz smlouva kupní.

— **učební:** byla-li neplatná, an zaměstnavatel nebyl vůbec oprávněn učiti určitému řemeslu, nebyla platná ani v části, podle níž měl učeň pracovati zadarmo, a jest učeň oprávněn domáhati se na zaměstnavateli odměny čís. 11.314.

— **veřejnoprávní:** jest jí smlouva, jíž se mezi smluvníky zakládá, změňuje nebo ruší poměr veřejného práva čís. 11.452.

— **zasílatelská** viz zasílatel.

— **zmocnitelská:** advokát viz tamže.

— — plná moc, rozsah její viz plná moc.

— — vyúčtování, vztahující se na dobu několika let a pozůstávající jen z málo položek, jejichž slovní doprovod jest zcela stručný a všeobecný, není řádné; řádné vyúčtování musí býti, pokud lze, i doloženo; musí to býti doklady, jichž jest zapotřebí, by byl poskytnut úplný a spolehlivý obraz o zmocněncově jednání; není třeba prováděti důkaz znalci o tom, že jest vyúčtování účetnicky správné čís. 11.421.

— — účastníku nepřísluší proti náboženské jednotě nárok na vyúčtování domnělého jeho podílu ze subvencí a sbírek čís. 11.421.

— — přibráním obecního radního k domovní prohlídce podle důchodkového trestního zákona nebyl založen soukromoprávní zmocněnecký poměr čís. 11.885.

— — sjednání zápůjčky zmocněncem jménem zmocnitele v mezích zjevné plné moci; uložil-li zapůjčitel (spořitelna) zápůjčkovou valutu pro

zmocnitele na vkladní list; vlastnický nárok zmocnitele ke vkladu nebyl dotčen tím, že zapůjčitel uložil napotom zápůjčkovou valutu na vkladní list znějící na jméno zmocněnce a odevzdal jej do soudní úschovy, když mu bylo doručeno soudní usnesení o zaplacení jeho domnělé pohledávky na výplatu zápůjčkové valuty čís. 12.075.

Smluvčí soud viz honitba.

Smluvní pokuta: při smlouvě o odběru piva viz pivo.

— jinak viz pokuta.

Sníh: sesutí jeho se střechy čís. 11.320.

Sociální pojištění viz pojištění sociální.

Sodová voda: ručení vyrábitele, nebyly-li plnicí přístroje v dílně opatřeny v době plnění láhve redukčními ventily (min. nař. čís. 212/1910 ř. zák.) čís. 11.549.

»Sola« ve vlastní směnce čís. 11.770.

Solidárnost závazku: námitka, že spolužalovaný neručí solidárně, nýbrž jen z polovice, týká se důvodu nároku na náhradu škody čís. 12.180.

— byla-li při uzavření kupu dána vkladní knížka, byla plněna věc nedílná a jest kupitel, došlo-li ke zrušení smlouvy, oprávněn domáhati se na každém z prodatelů vrácení celé vkladní knížky pokud se týče celého peníze, na nějž vkladní knížka zněla čís. 12.191.

Soud: obsazení soudu viz zmatečnost podle § 477 čís. 2 c. ř. s.

— — odmítnutí, vyloučení soudce viz tamže.

— — příslušnost viz tamže.

— — řízení sporu viz tamže.

— — vázanost jeho viz vázanost soudu.

— — změna v obsazení viz zásada bezprostřednosti.

— — jenž má věc ve své moci na základě platných zákonných předpisů, není detentorem věci ve smyslu § 309 obč. zák. a lze se domáhati vydání věci na tom, kdo věc skutečně zadržuje čís. 11.793.

— **dovolací, odvolací** viz dovolání, odvolání.

— **exekuční** viz exekuce.

— **nejvyšší** viz dovolání, stížnost dovolací.

— **opatrovnický, poručenský** viz opatrovnický, poručenský soud.

— **pracovní** viz pracovní soudy.

— **rejstříkový** viz rejstřík.

— **rekursní** viz stížnost.

— **rozhodčí** viz rozhodčí soud.

— **smluvčí** viz honitba.

— **trestní** viz rozsudek trestní.

— **živnostenský:** příslušnost viz tamže.

Soudce: odmítnutí jeho viz tamže.

— ručení jeho viz syndikátní ručení.

— vyloučení jeho viz tamže.

Soudní odhad viz odhad.

— **poplatky** viz poplatky soudní.

— **prázdniny** viz prázdniny soudní.

— **smír** viz smír soudní.

— **výzva k návratu** viz rozluka manželství.

Soudnictví trestní nad mládeží viz mládež.

Soukromá potřeba (při pojištění auta proti škodě): pojem čís. 11.473.

Soukromý účastník: ustanovení § 409 c. ř. s. nelze použíti na soukromoprávní nároky v trestních rozsudcích čís. 11.436.

Soulož viz otec nemanželský.

Sousedské právo: nastalo-li prohloubením pozemku ohrožení sousedova pozemku tím, že ztrácí potřebnou oporu, nelze ohroženému upírati právo, domáhati se žalobou (§ 364 písm. b) obč. zák.) nejen zákazu dalšího prohlubování odpůrcova pozemku působícího ohrožení, nýbrž i obnovení předešlého stavu neb upevnění pozemku, po případě i náhrady škody, nastalo-li již sesutí

půdy na ohroženém pozemku; ovšem nelze povinnému uložiti, by podnikl zabezpečovací práce na pozemku cizím čís. 12.020.

— při zásahu souseda do vlastnického práva majitele sousedního pozemku lze se podle druhého odstavce § 364 obč. zák. domáhati jen zákazu škodlivého počínání, nikoliv plnění čís. 12.172.

Soustavná elektrisace viz elektrisace soustavná.

Soutěž nekalá (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.):

— **§ 1 zák.:** poškození požadované v § 1 zák. není vyčerpáno škodou, již soutěžitel utrpí tím, že se v drobném prodeji prodá místo jeho zboží zboží konkurentovo čís. 11.539.

— — jednání proti dobrým mravům soutěže musí býti ujednáním určitým; určité jednání, jež jest o sobě bezvadné, může se státi závadným, bylo-li předsevzato za jistých okolností, anebo v určité konstelaci; nestačí, že si soutěžitel sjednal na újmu ostatních soutěžitelů mezi nimi jakousi soutěžní výhodu, jíž vznikla jistá porucha ve vzájemných stycích a vztazích soutěžitelů čís. 11.742.

— — každý soutěžitel má míti právo na své postavení v soutěžním boji podle použitého kapitálu a podle pracovní síly čís. 11.742.

— — lepší soutěžní postavení soutěžitelovo nečiní ještě jeho soutěž o sobě nekalou, leč že by své větší soutěžní kapacity zneužíval čís. 11.742.

— — není účelem zákona chrániti soutěžitele v ten způsob, že by některého soutěžitele pro jeho lepší kapacitu jim nepohodlného mohli ze soutěžního boje prostě vyloučiti čís. 11.742.

— — do rozporu s dobrými mravy soutěže co do vzhledu zboží se nedostává ten, kdo se újme zdomácnělé výroby, aniž ten, kdo použije výrobní metody, jež se stala všeobecnou a běžnou čís. 11.756.

— — okolnost, že byla zapsána určitá ochranná známka, nestačí ke skutkové podstatě § 1 zák., nebylo-li této ochranné známky dosud vůbec použito čís. 11.984.

— — bylo-li v prospektu upozorňujícím na příležitost inserovati v časopisu A. uvedeno, že časopis ten v době, kdy časopis B. byl úředně zastaven, byl dodáván odběratelům zastaveného časopisu a že od té doby jest silně rozšířen a zejména v určitých kruzích oblíben, — jde jen o údaj, od kdy jest časopis rozšířen a oblíben, neměla tím však býti naznačena jakákoliv jiná spojitost nynějšího časopisu A. s časopisem B. čís. 12.015.

— — žaloba o odškodné nepředpokládá odsouzení žalovaného, by se zdržel na dobu příští jednání, jež dalo podnět k žalobě o náhradu, nýbrž může býti podána i samostatně, aniž by byla podána žaloba zdržovací nebo odstraňovací čís. 12.161.

— — zdržovací zákaz a žalobní žádání nemůže se omeziti na zákaz pouhého opakování téhož činu, nýbrž musí popsati opomenutí; žalobní žádání, by se žalovaný zdržel údajů a jejich rozšiřování, jež by byly způsobilé poškoditi žalobce, nemusí býti ještě zcela neurčité, avšak žádání to jde dále, než připouští zákon, jenž dovoluje jen vymožení zákazu (příkazu) zdržení se takového jednání, jež bylo již vykonáno čís. 12.161.

— — nepříčí se dobrým mravům soutěže, označuje-li se obchodník technicky vzdělaný jako »kino-inženýr« čís. 12.202.

— **§ 2 zák.:** jest připustiti příkrasy a nadsázky reklamy; reklama nesmí se však tak dalece dotýkati zájmů jiných soutěžitelů, by byli ohroženi ve vlastní soutěži; tomu tak není, omezí-li se jen na tvrzení zcela povšechná nepřipouštějící srovnání s jinými výrobky a vylučující proto klamavost čís. 11.396.

— — co musí tvrditi a dokázati žalobce, domáhající se na žalovaném, by se zdržel označování zboží svého podniku »největší .... v Čs. republice« čís. 11.541.

— — označení závodu jako »první« jest nekalou reklamou jen, je-li způsobilé oklamati a zjednati tím podniku na úkor soutěžitele přednost při soutěži; slovu »první« jest přikládati význam jen časový, jde-li o pohřební ústav a přicházejí-li v úvahu jen dva pohřební ústavy v určitém místě čís. 11.987.

— — tvrdí-li se v inserátu o obleku pracovaném na umělém hedvábí, že jest pracován »na hedvábí«, je tu možnost, že tento údaj jest způsobilý oklamati a zjednati inserujícímu na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži, postačující k osvědčení zdržovacího nároku a k povolení prozatímního opatření čís. 12.120.

— **§ 10 zák.:** sdělení zájemci, že žalobcův patent jest závislým na patentu třetí osoby, od níž nabyl sdělovatel výhradného práva na patent, spadá pod § 10 (1) zák.; stalo-li se sdělení k dotazu zájemce čís. 11.758.

— **§ 11 zák.:** žaloba zdržovací a odstraňovací (§ 15 zák.): stačí způsobilost záměny (třebaže nenastala), aniž se vyhledává, by odpůrce měl zlý úmysl nebo vědomí, že se dostává do rozporu s dobrými mravy soutěže, aniž jest dále třeba, by znal anebo znáti musil způsobilost záměny neb, aby přímo záměnu nebo dokonce poškození soutěžitelovo zamýšlel; pokud označení zboží bylo způsobilé přivoditi záměnu se zbožím soutěžitele čís. 11.397.

— — pokud není možná — pro průměrného pozorovatele — záměna zboží (drahých likérů) vzhledem k různým příznačným slovům na etiketách čís. 11.652.

— — i když se průmyslový výrobek stane po uplynutí doby patentové nebo vzorkové ochrany obecným statkem i co do technického základu i po případě co do formy, příčí se dobrým mravům soutěže, napodobuje-li vyrábitel otrockým způsobem výrobek jiného vyrábitele, by klamáním odběratelů nabyl hospodářské výhody na úkor soutěžitele čís. 11.706.

— — domáhání se výmazu ochranné známky odstraňovací žalobou čís. 11.755.

— — žalobu podle § 11 odst. 3 zák. má jen soutěžitel a i ten jen, když se ho čin bezprostředně dotýká (§ 15 odst. 2 zák.) čís. 11.755.

— — používání určitých čísel k označení výrobků spadá pod § 11 (3) zák., propůjčují-li číslice ty výrobkům absolutní příznačnost čís. 11.756.

— — pojem značkového zboží; pevná cena při značkovém zboží jest zvláštním zevnějším zařízením podniku ve smyslu § 11 (3) zák. čís. 11.537.

— — vědomé podbízení, t. j. nabízení značkového zboží za nižší než výrobcem stanovenou cenu čís. 11.537.

— — opatření si značkového zboží obchodníkem s obejitím výrobce čís. 11.537.

— — § 11 zák. předpokládá možnost záměny zvláštního zevnějšího zařízení (obalu) bez ohledu k tomu, zda záměnou vzejde materielní škoda; otázka zaměnitelnosti jest otázkou právní; jest zkoumati, zda obal jest pro podnik příznačný; rozhoduje mínění v kruzích zákaznických, nikoliv v kruzích výrobních; stihání napodobení obalu bez ohledu k tomu, zda a jak dlouho konkurenční závod svého vlastního obalu používá čís. 11.539.

— — pokud napodobení konkurenčního obalu jinou firmou již používaného není srovnatelné s dobrými mravy soutěže; v čem může býti poškození soutěžitelovo čís. 11.539.

— — i když slova sama nejsou zaměnitelná, jest zaměnitelnost umožněna způsobem, jímž jest užíváno slova při označení zboží; stačí, může-li vzejíti záměna ve styku se zákazníky; nevyžaduje se, by šlo o zvláštní originální myšlenku, stačí, že jde o označení, jež platí v zákaznických kruzích za příznačné pro určitý podnik nebo závod čís. 11.540.

— — **známka:** pro posouzení otázky priority jest nerozhodné, kdy si dal soutěžitel zapsati ochrannou známku, nýbrž jest jen rozhodné, od kdy jí skutečně užívá; formálního práva podle § 5 zák. o ochr. známkách nesmí býti zneužito k nekalému jednání a k poškození hmotného práva soutěžitelova čís. 11.397.

— — okolnost, že byla zapsána určitá ochranná známka, nestačí ke skutkové podstatě § 1 zák., nebylo-li této ochranné známky dosud vůbec použito čís. 11.984.

— — zákonem proti nekalé soutěži mělo dojíti ochrany co do zevních zařízení podniku nebo závodu jakékoliv, třebas jako známka nezapsané faktické starší užívání proti třebas zapsanému mladšímu označení podobného neb i stejného obsahu čís. 12.024.

— — **promlčení (§ 23 zák.):** jde-li o čin trvací nebo opětovací; jde-li o více samostatných úkonů čís. 11.537.
— — **§ 46 zák.:** zákonem čís. 111/1927 sb. z. a n. jest zásadně přiznáno žalobní právo všem soutěžitelům bez ohledu na místní usazení, tedy i cizozemcům čís. 11.984.
— — pojem soutěže není vyloučen tím, že nejde o totéž zboží neb o týž jeho druh, aniž tím, že nejde o zboží podobného druhu, jen když jde o činnost ve stejném nebo podobném hospodářském oboru; podobnost hospodářského oboru má svou hranici v možnosti záměny podniku nebo zboží v očích průměrného zákazníka; nejde o podobné obory, vyrábí-li jedna firma mentholovou francovku, druhá firma mléčný margarin a jedlé tuky čís. 11.755.
— — otázka stejnosti nebo podobnosti zboží není pro pojem soutěživosti a soutěžitele jediné rozhodující; nesejde na stejnosti nebo podobnosti celé podnikatelské činnosti; soutěžiti může i továrník s drobným obchodníkem a naopak; ochrana se poskytuje tak širokému okruhu účastníků, jak toho vyžaduje hospodářský zájem; výrobu jízdních kol jest pokládati za podobnou s výrobou silostrojů pohybovaných živelní silou; zákon o nek. s. nemá sloužiti v prvé řadě zájmu zákazníků, nýbrž zájmu soutěžitelů čís. 12.028.
— — **prozatímní opatření:** jest dostatečným důvodem k povolení prozatímního opatření, nelze-li podle návrhu a podle jeho osvědčení míti za jediné možné, že zdržovací žaloba bude bez dalšího zamítnuta; řešení otázky, zda jest pozastaveným chováním odpůrce ohrožené strany naplněna ta která skutková podstata zákona o n. s., nemůže se státi v řízení o prozatímním opatření, nýbrž musí zůstati vyhraženo rozsudku čís. 11.587.
— — k osvědčení nároku podle § 10 odst. 1 zák. stačí osvědčení, že se čin stal za účelem soutěže, a že údaje o poměrech podniku jsou způsobilé podnik poškoditi, nevyžaduje se osvědčení, že údaje o poměrech podniku jsou nepravdivé čís. 11.810.
— — obchodníku, jenž měl sklad výrobků určité továrny, lze po zrušení tohoto poměru s továrnou po případě uložiti prozatímním opatřením zákaz inserování a vyhlášek, jimiž by se u zákaznictva proti skutečnému stavu věci mohlo vzbuditi zdání, že sklad továrny zůstává i nadále v obchodních místnostech tohoto obchodníka čís. 11.923.
— — předpokladem povolení prozatímního opatření k zajištění zdržovacího nároku jest, by osvědčeny byly právní skutečnosti, připouštějící možnost, že nárok ohrožené straně přísluší; jde o takovou skutečnost, pohrozil-li dodavatel nití některým svým odběratelům, že zastaví dodávky nití, nepodepíší-li revers, že nebudou ruské nitě kupovati a ve svých obchodech prodávati; k námitce dodavatele, že šlo na jeho straně o nutnou a spravedlivou a proto také o přípustnou obranu, nelze přihlížeti, ježto by se tím předbíhalo rozhodnutí sporu čís. 12.023.
— — nelze uplatniti námitky proti nároku (nedostatek pasivního oprávnění a v případě § 10 odst. 1 zák. důvěrnost sdělení) čís. 11.810.

Souvislost příčinná viz příčinná souvislost.

Speditér viz zasílatel.

Spis dovolací viz dovolání.
— **notářský** viz notářský spis.
— **odvolací** viz odvolání.

Splátka vyrovnací kvoty viz vyrovnání.

Splátkové obchody: prodej losů na splátky viz losy.
— není povinností soudu, by se obíral z úřadu vzájemnými nároky stran (§ 2 zák. ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák.) i tehdy, nebyly-li takové nároky stranami ve sporu vůbec vzneseny a řádně uplatněny; stalo-li se tak teprve v odvolacím řízení, jde o nedovolenou novotu čís. 11.812.
— a výhrada vlastnictví; oprávnění prodatele domáhati se na vymáhajícím věřiteli vydání výtěžku za věc, prodanou v exekuci proti třetí osobě; lhostejno, že si prodatel vymohl (proti ručiteli za dluh z koupě věci) rozsudek na zaplacení zbytku kupní ceny; vymáhající věřitel nemůže namítati, že žalobce nenabídl vypořádání podle § 2 zák. o spl. obch., nebyl-li dlužníkem v exekuci, v níž byla věc prodána, kupitel, nýbrž třetí osoba čís. 12.154.

Splátky na dluh (§ 1416 obč. zák.) viz placení.

Splození dítěte viz otec nemanželský.

Spojení opětné manželů viz obnova manželského společenství.
— **sporů** viz sloučení sporů.

Společenská smlouva viz společnost.

Společenství statků: vnější poměr: hypoteka simultanní viz tamže.
— — spoluvlastník, jenž se domáhá žalobou podle § 37 ex. ř., by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce co do jeho spoluvlastnického podílu na zabavených věcech, nemůže se domáhati odkladu exekuce co do dalších spoluvlastnických podílů na zabavených věcech čís. 11.338.
— — změna ve spoluvlastnictví k silostroji a pojištění proti škodám (proti povinnému ručení) čís. 11.605.
— — spoluvlastník ideální části nemovitosti jest oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl na jiný spoluvlastnický podíl bez ohledu na ostatní podílníky povolen knihovní vklad výměny čís. 12.224.
— — spoluvlastník není oprávněn samostatně a bez ohledu na ostatní spoluvlastníky zatížiti společnou nemovitost doživotní výměnou čís. 12.224.
— — zřídil-li služebnost bytu jen jeden ze spoluvlastníků; subjektivní či objektivní nemožnost plnění? čís. 11.660.
— — k zániku služebnosti vzdáním se, patří-li panující pozemek několika osobám, jest třeba souhlasu všech spoluvlastníků; vzdal-li se jen jeden z nich, nemůže žaloba o ochraně vlastnictví proti dalšímu výkonu míti úspěch, třebaže nebyla podána proti všem spoluvlastníkům panujícího pozemku, nýbrž jen proti onomu z nich, který se služebnosti vzdal čís. 11.860.
— — k vydobytí peněžité pohledávky nelze povoliti exekuci na vlastnické (spoluvlastnické) právo k nemovitostem, ani na jednotlivá oprávnění z tohoto práva plynoucí (§§ 825 až 848 obč. zák.), pokud by se po rozdělením jmění nestala likvidními, nebo neměla samostatnou hospodářskou hodnotu, nýbrž lze tu povoliti exekuci jen na věc samu čís. 12.232.
— — **vnitřní poměr:** spoluvlastnictví k vinkulované vkladní knížce čís. 12.059.
— — spoluvlastník nemovitosti jest oprávněn domáhati se na druhém spoluvlastníku náhrady za to, že mu dovoluje, by užíval společné věci způsobem zasahujícím do spoluvlastnictví žalobce čís. 12.114.
— — spoluvlastník jest oprávněn domáhati se na druhém spoluvlastníku vyčištění společné stoky čís. 12.252.
— — **změna:** postavení žentouru na společném pozemku některým ze spoluvlastníků ve vlastním zájmu není změnou ve smyslu § 834 obč. zák. čís. 11.681.
— — **zrušení:** nynější pokles cen hospodářství není skutečností pomíjejícího rázu čís. 11.527.
— — v otázce včasnosti jsou rozhodnými objektivní, věci samé se týkající a na ni účinkující poměry rázu přechodného; takovým poměrem není pokles cen nemovitostí, související s neutěšenými hospodářskými poměry čís. 11.711.
— v **rozepři:** příslušnost podle § 93 j. n. viz tamže.

Společenstvo honební viz honitba.
— **výrobní a hospodářské** (zákon ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. zák.): neexistovalo-li vůbec nikdy společenstvo podepsané na směnkách, jsou podpisatelé sami směnečně zavázáni (§ 103 směn. zák.) čís. 11.911.
— — **obchodování s nečleny:** úvěrní závazek člena družstva může býti upevněn převzetím závazku nečlenem, a to nejen ve způsobě záruky (ať obecnoprávní nebo směnečné), nýbrž i přistupem ke dluhu nebo převzetím závazku (jako výstavce a indosant) čís. 11.470.

— — **§ 8 zák.:** předpokládá, že někdo jedná jménem družstva, jež dosud není po právu, jako by bylo již po právu; předpisu však nelze použíti, nezatají-li osoby, jednající za dosud neutvořené družstvo, tuto okolnost druhému smluvníku čís. 11.336.

— — **členství:** vyloučení člena lze s jeho souhlasem odvolati čís. 12.008.

— — **členské podíly:** pro vyplacení jest rozhodnou účetní uzávěrka; nezáleží na tom, že se oprava účetní uzávěrky stala teprve po dni splatnosti násením rozsudku prvé stolice (o žalobě o vyplacení členského podílu) čís. 11.572.

— — není v rozporu se zákonem (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931) souhlasný názor nižších soudů, že podíl člena společenstva, není-li ztrát, musí býti vyplacen členu nezkráceně, a že nelze z podílu odpočítávati manipulační poplatek za výkony spojené s vyúčtováním a s výmazem člena čís. 11.775.

— — **představenstvo:** nepříčí se zákonu, by úředník družstva, jenž jest jeho členem, byl zvolen za člena představenstva čís. 11.373.

— — pokud dozorčí rada, zprostivši členy představenstva prozatím jejich oprávnění, nebyla oprávněna rozhodnouti místo představenstva o žádostech o přijetí nových uchazečů do společenstva; svolala-li valnou hromadu, by rozhodla, zda jednala správně, nestačila uvésti v pozvánce, že zprávu o činnosti společnosti podá dozorčí rada a že budou provedeny volby představenstva, nýbrž bylo v ní uvésti, že předmětem jednání jest sesazení představenstva čís. 11.975.

— — nejde-li o rozpory mezi představenstvem a členy, nýbrž o rozpory mezi představenstvem a dozorčí radou, jest povolán rejstříkový soud k tomu, by rozhodl o správnosti voleb na valné hromadě čís. 11.975.

— — je-li podle stanov představenstvo schopno se usnášeti, jsou-li přítomni tři členové představenstva, vyžaduje se osobní přítomnost aspoň tří členů představenstva; není tu přípustné hlasování »per rollam« nebo tak, že nepřítomní členové o usnesení přítomných věděli nebo je dodatečně schválili čís. 12.199.

— — **valná hromada:** není přípustným ustanovení stanov, že se valná hromada může usnésti beze změny stanov na rozmnožení představenstva čís. 12.129.

— — předpis stanov, že, nedostaví-li se do řádně svolané valné hromady potřebný počet členů, bude svolána druhá valná hromada k vyřízení téhož denního pořádku, která je způsobilá usnášeti se, nehledíc k počtu přítomných, což nutno podotknouti v novém pozvání k ní; nebyla-li druhá valná hromada, konaná hodinu po prvé zmařené valné hromadě, svolána tímto způsobem, jsou její usnesení neplatná, třebaže se žádný ze členů dostavivších se k prvé valné hromadě nevzdálil do započetí druhé valné hromady a třebaže při zahájení druhé valné hromady bylo přítomno více členů než potřebný počet čís. 12.175.

— — **likvidace:** představenstvo není oprávněno k rekursu, jakmile družstvo vstoupilo do likvidace čís. 12.136.

— — soud nemůže z úřadu zasahovati do likvidace; správa likvidujícího družstva náleží jen likvidátorům, kteří jsou zodpovědni za výsledek likvidace, musí dbáti usnesení valné hromady i zákonných předpisů a ručí osobně a solidárně za škodu čís. 12.136.

— — **úpadek:** ustanovením § 84/2 zákona není vyloučeno, by nebylo (kromě návrhu na vyhlášení úpadku) použito jiných prostředků, by bylo potřebné úhrady dosaženo a tím byl úpadek odvrácen čís. 11.572.

— — **revise:** náleží-li družstvo k svazu oprávněnému konati přehlídky (revise), jest rejstříkový soud jen oprávněn a ovšem i povinen, nedostane-li do dvou let od poslední přehlídky oznámení o nové přehlídce, oznámiti to ministerstvu vnitra, není však oprávněn žádati svaz o provedení přehlídky, tím méně ustanovovati k provedení přehlídky soudního znalce čís. 12.223.

— **stavební, bytové:** přípustnost exekuce zabavením dlužníkova práva na vydání vypořádacího podílu členského a vypořádacího podílu čekatelského, složeného jako záloha na rodinný domek, který by připadl dlužníku při odchodu ze stavebního družstva čís. 11.405.

— — výpověď daná družstvem čekatelům pro nezaplacení dlužného nájemného jest předčasná, nebylo-li v době, kdy výpověď byla dána, nájemné ještě určeno (schváleno ministerstvem sociální péče); ustanovení § 406 c. ř. s. a §§ 903, 904 obč. zák. nelze tu použíti; teprve když činže byla schválena a čekatelé o tomto schválení byli vyrozuměni, lze mluviti o povinnosti platiti nájemné a o porušení této povinnosti ve smyslu stanov, pro které smí býti dána držiteli bytu výpověď čís. 12.064.

— — neplatnost usnesení o vyloučení z členství nemá v zápětí i neplatnost výpovědi z čekatelského poměru, nemusí-li podle stanov každý člen družstva býti též čekatelem na vlastní domek a nemusí-li výpověď čekatelských vkladů podle těchto stanov vždy býti spojena s vyloučením člena z družstva čís. 12.175.

Společná domácnost viz obnova manželského společenství.

Společníci v rozepři: příslušnost podle § 93 j. n. viz tamže.

Společnost: jmění společnosti utvořené ať podle obchodního zákona, ať podle občanského zákona, není jměním různým od jmění členů, nýbrž jest jen souhrnem části jmění jednotlivých společníků čís. 11.605.

— **podle §§ 1175 a násl. obč. zák.:** obdobné použití čl. 129 obch. zák., byli-li společníci kupci; nebylo-li zrušení společnosti uvedeno ve veřejnou známost, ručí společníci i po zrušení rukou společnou a nerozdílnou ze smlouvy za veškeré objednávky, jež byly pod společným označením po zrušení učiněny čís. 11.351.

— — způsob veřejného oznámení zrušení společnosti; důkazní břímě; nestačí výmaz koncese udělené společnosti a zapsané do živnostenského rejstříku aniž vyřízení živnostenského úřadu o oznámení, jež bylo učiněno o zrušení společnosti čís. 11.351.

— — pokud není zákonem zakázána společenská smlouva mezi podnikatelem, jenž nemá stavitelskou koncesi, a tím, kdo ji má; pro nárok jednoho společníka na podíl ze zisku nesejde na tom, zda tento společník přestupoval živnostensko-policejní předpisy, zda neplnil smlouvu a zda měl onen společník možnost nedovolovati takový postup a odebrati mu firmu čís. 11.811.

— — žaloba o výplatu zisku není předčasná proto, že nebyl složen účet, jen když byly pro výpočet pohledávky uvedeny skutkové podklady čís. 11.811.

— **akciová:** předpisem stanov, že nemůže býti členem správní rady (členem revise) ten, kdo jest do určitého stupně sešvakřen buď s některým členem správní rady anebo revise, — rozumí se švakrovství ve smyslu právním (§ 40 obč. zák.), nikoliv ve smyslu laickém čís. 11.836.

— — do usnesení, jímž uložena pořádková pokuta liknavým členům správní rady, není oprávněna k rekursu akciová společnost čís. 12.150.

— **cizozemská:** akciová potřebuje ku provozování obchodů v tuzemsku výslovného připuštění ve smyslu cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865 čís. 127 ř. zák. i tenkráte, súčastní-li se jako člen společnosti s r. o. nebo jako zakladatelka nové takové společnosti v tuzemsku; nezáleží na tom, že i tato společnost jest společností cizozemskou čís. 11.427.

— — k tomu, by se lucemburská akciová společnost stala společnicí tuzemské veřejné obchodní společnosti, se vyžaduje povolení ve smyslu cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865 čís. 127 ř. zák.; dodatek k opovědi, obsahující toto povolení, jest podati v ověřené formě čís. 11.835.

— — osobní způsobilost její k právnímu jednání pokud se týče oprávněnost jejich zástupců k jejímu zastupování jest posuzovati podle cizozemského práva čís. 12.098.

— **s ručením obmezeným** (zákon ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.): rejstříkový soud jest oprávněn zkoumati správnost oznámení jednatelů o změnách v knize podílů čís. 12.098.

— — **firma:** byla-li zapsána firma na základě usnesení valné hromady v určitém jazykovém pořadí, lze žádati o zápis v obráceném pořadí jen na základě příslušného usnesení valné hromady společnosti čís. 11.423.

— — **jednatel:** jest sproštěn závazku podle § 2 (3) zák. tím, že společnost závazek dodatečně schválila; takové dodatečné schválení platí i pro závazky směnečné; v takovém případě nemá majitel směnky proti jednateli podpůrný nárok podle § 103 směn. zák. čís. 11.525.

— — musí míti v tuzemsku řádné bydliště; nelze ho pokládati obecně za pouhého zmocněnce ve smyslu § 28 zák., pokud se týče za zaměstnance ve smyslu § 3 zák. čís. 39/1928 sb. z. a n., nýbrž jen tehdy, vykonává-li jednatelskou funkci tak, že vyčerpává převážně jeho výdělečnou činnost vůbec čís. 11.632.

— — není přípustné, by byl prokurista společnosti zároveň jejím jednatelem čís. 11.632.

— — stanovila-li společenská smlouva, že společnost má tři jednatele a že, odpadne-li některý z jednatelů, vykonávají zbývající jednatelé činnost představenstva až do příští valné hromady, nemohou úkony, k nimž třeba souhlasu představenstva, býti s účinkem předsevzaty, nemá-li sbor jednatelů aspoň dva členy čís. 12.246.

— — **valná hromada:** stačí již pouhá přítomnost všech společníků, ať osobní nebo zástupci, k usnášení se o předmětech, jichž projednávání nebylo ohlášeno aspoň tři dny před valnou hromadou způsobem předepsaným pro svolání, aniž by bylo třeba ještě zvlášť projeveného souhlasu čís. 12.246.

— — **likvidace:** k návrhu na pokračování v ní nestačí tvrzení účastníka, že tu jest ještě další jmění; jen sporem může býti vyřešeno, zda má navrhovatel nárok na doplatek ze jmění společnosti; návrh na pokračování v likvidaci není ještě opodstatněn skutečností, že snad za sporu společníci přiznali a vyplatiti navrhovateli nějaký peníz čís. 11.798.

— **tichá:** změna v osobách společníků nemůže nastati bez obapolného souhlasu; bez souhlasu tichého společníka nemůže se státi komplementářem místo dosavadní veřejné společnosti jednotlivec čís. 11.738.

— — předpisu § 366 c. ř. s. nelze použíti, byl-li znalec ustanoven proto, by jím mohl tichý společník vykonávati své společenské právo zaručené mu čl. 253 obch. zák. čís. 12.222.

— **veřejná:** exekuce viz tamže (§ 11 ex. ř.).

— — udělení prokury viz prokura.

— — vyrovnání viz tamže (§ 61 vyr. ř. z r. 1931).

— — není zvláštním podmětem, ani právnickou osobou čís. 11.580.

— — ten, jehož jméno jest ve firmě veřejné obchodní společnosti, může býti přímo žalován na základě směnky akceptované společností čís. 11.782.

— — byla-li v čase podání žaloby žalovaná společnost již vymazána, jest řízení nezhojitelně zmatečné a nelze nedostatek ten odčiniti opravou žaloby; doručením žaloby bývalému veřejnému společníku nabyl tento společník právního zájmu, by byl spor (směnečný platební příkaz) odklizen a jest proto oprávněn k námitkám; nestal se však stranou ve sporu a nemohly mu býti přisouzeny útraty, nýbrž musí mu býti zůstaveno, by se jich domáhal přímo na tom, kdo vyvolal zmatečné řízení čís. 11.799.

— — opověď, by s protokolace firmy, o jejíž protokolaci bylo již zažádáno, sešlo, ježto žadatel nemíní ve společnosti setrvati, jest opovědí vystoupení žadatele z veřejné obchodní společnosti; pokud musí tato opověď býti podepsána všemi společníky; nejde o zmatek podle § 41 g) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n., neslyšel-li rejstříkový soud účastníky dříve, než dal doplniti formálně vadnou opověď čís. 11.829.

— — **zrušení:** úmrtím jednoho ze společníků nelze z úřadu zapsati do obchodního rejstříku; zápis předpokládá opověď buďto společníka pozůstalého anebo všech dědiců zesnulého společníka, jimž byla pozůstalostním soudem ponechána správa pozůstalosti podle § 145 nesp. pat.; nedojde-li mezi nimi k dohodě, rozhodne většina, která se počítá podle podílů čís. 11.789.

— — k žalobě, jíž se domáhá dědic vyplacení částky rovnající se podílu zůstavitele na jmění veřejné obchodní společnosti ke dni jeho úmrtí následkem zrušení společenské smlouvy se zůstavitelem, jest pasivně legitimován jeden každý veřejný společník čís. 11.957.

— — i odbytí společníka veřejné obchodní společnosti penězi podle čl. 131 obch. zák. jest rozdělením společného statku čís. 11.957.

— — promíčecí lhůta § 1487 obč. zák. neplatí, neodpíráno-li v žalobě provedení rozdělení společného statku jako takovému, nýbrž napadána platnost disoluční smlouvy z důvodu nezpůsobilosti smluvníka k právnímu jednání čís. 11.957.

— — **likvidace:** vysvítá-li z výpisu z obchodního rejstříku, že likvidatoři podpisují firmu společně, nasvědčuje to kolektivnímu zastoupení čís. 11.385.

— — z toho, že pohledávce z obchodního spojení se společností v likvidaci bylo ve vyrovnání (podle vyr. ř. z r. 1914) společnosti přiznáno hlasovací právo a že nebyla popřena, nelze usuzovati, že jest na ni hleděti jako na pohledávku vzniklou z obchodů likvidatorem nově uzavřených k dokončení dříve již zahájených obchodů čís. 11.385.

— — pokud z právních jednání, jež uzavřeli likvidatoři v mezích své zákonné působnosti, jsou společníci zavázáni čís. 11.385.

— — nový obchod likvidatorů jest jen tehdy platný, byl-li uzavřen jen za účelem dokončení obchodů dosud nevyřízených, leč že by bylo prokázáno, že spolusmluvník, vynaloživ náležitou péči, byl oprávněn míti za to, že jde o obchod, spadající v rámec přípustné činnosti likvidatorů čís. 11.385.

— — zápis odnětí zástupčího práva a odvolání likvidatora prozatímním opatřením do rejstříku čís. 11.830.

— — likvidator, jenž byl navržen sice jen skupinou společníků, ustanoven však všemi společníky, může býti odvolán jen jednomyslným usnesením všech společníků; nelze-li docíliti jednomyslného usnesení; žaloba a prozatímní opatření musí směřovati proti odporujícím společníkům čís. 11.870.

— — předpis čl. 133 obch. zák. jest rázu dispositivního a může býti změněn úmluvou stran čís. 11.785.

— — stala-li se mezi společníky úmluva o převzetí podniku, jsou jí vázáni i dědicové; úmluvou o převzetí podniku neučinil zesnulý společník opatření o svém pozůstalostním jmění a nebylo třeba, by se stala ve formě posledního pořízení čís. 11.785.

— — je-li rozhodnutí o návrhu na zahájení likvidace společnosti závislé na zjištění sporné okolnosti, zda se stala úmluva o převzetí podniku, čili nic, jest toho, kdo se domáhá zápisu likvidace společnosti, odkázati na pořad práva (§ 25 zák. čís. 100/1931) čís. 11.785.

— — byly-li všechny spory ze společenské smlouvy vyhraženy rozhodčímu soudu, jest rozhodčí soud povolán i k řešení sporů a neshod, k nimž došlo za likvidace společnosti čís. 11.439.

Spolek: footballová skupina tělocvičného spolku není samostatnou právnickou osobou; peníze, jež členové tohoto oddělení získali pořádáním zápasů a zábav, jsou vlastnictvím spolku; povinnost člena spolku, vydati vkladní knížku, na niž byly peníze ty uloženy čís. 11.389.

— vztahy mezi členy spolku a spolkem podle zákona čís. 134/1867 ř. zák. jsou rázu soukromoprávního; o nárocích z nich jest rozhodovati pořadem práva čís. 11.479.

— člen jest podroben všem předpisům platným pro spolek (stanovám i jednacímu řádu) a pravoplatným usnesením spolkových orgánů, zejména valných hromad, minulých i budoucích, bez ohledu k tomu, zda-li jsou jemu známa čili nic; odpor proti určitým usnesením neb ustanovením může uplatniti jen cestou předepsanou spolkovým zákonem a stanovami, jinak však jest jimi vázán ve svém členském poměru ke spolku čís. 11.515.

— právní nároky ze členství může člen spolku (jeho pozůstalí) odvozovati jen z předpisů spolkových, nikoliv z jiných ustanovení čís. 11.515.

— spolek není vázán jednáním činovníků, pokud se příčí stanovám čís. 11.515.

— rozhodčí soudy, zřízené podle zák. čís. 134/1867 ř. zák. k odklizení sporů ze spolkového poměru, nejsou podrobeny ustanovením §§ 577—599 c. ř. s. a soudům nepřísluší nad nimi kontrola čís. 11.809.

Spoludlužník solidární viz solidárnost závazku.
Spoluvlastnictví viz společenství statků.
Spoluzavinění poškozeného viz náhrada škody, náhrada škody dráhou.
Spor: řízení jeho viz řízení sporu.
— **advokátský** viz advokát.
— **směnečný** viz směnka.
Spornost: poznámka viz knihovní poznámka spornosti.
Spořitelna poštovní viz poštovní spořitelna.
Spořitelní knížka viz knížka vkladní.
Správa manželčina jmění (§ 1238 obč. zák.) viz manželé.
— **obecního jmění** viz obec.
— **pozůstalosti** viz pozůstalost.
— **vnucená nemovitosti:** přednostní pořadí výloh vnuceného správce viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh).
— — vnucený správce jest ve sporu jím vedeném sám stranou v procesním pojmu stran, není však stranou v pojmu materielním; vnucený správce jest orgánem veřejným; podpis jeho na směnce jako výstavce není jeho podpisem jako zástupce dlužníka, nýbrž podpisem vlastním, samostatným; nevadí, že vnucený správce při svém podpisu na směnce nepřipojil vlastnoručně slova »vnucený správce« čís. 11.826.
— — oprávnění vnuceného správce nemovitosti vésti i na dále spor o výpovědi dané jím ze spravované nemovitosti zůstává nedotčeno uvalením konkursu na jmění majitele nemovitosti čís. 11.989.
— — oprávnění vnuceného správce dáti soudní výpověď nájemníku porušujícímu nájemní smlouvu; je-li pronajímatel, použije-li výpovědního práva, povinen vrátiti nájemci nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže čís. 12.063.
— — zahájení konkursního řízení na jmění povinného nemá vliv na postavení vnuceného správce čís. 12.063.
— — dlužník nemůže žádati, by mu zůstala volnou určitá část výtěžku vnucené správy nemovitosti nutná k jeho výživě čís. 12.140.
— — **podniku:** továrního: do usnesení exekučního soudu, jímž (k návrhu dlužníka) bylo vnucenému správci zakázáno, by nadále neodprodával hotové výrobky, pocházející z doby před zahájením vnucené správy, jest přípustným rekurs vymáhajícího věřitele; předmětem vnucené správy jsou i hotové výrobky, pocházející z doby před zahájením vnucené správy; odprodej těchto výrobků náleží k obvyklým obchodům, k nimž jest vnucený správce oprávněn čís. 11.762.
— **pro vady:** lhůta podle § 933 obč. zák. viz tamže.
— — při smlouvě o dílo viz smlouva o dílo.
— — podle § 1397 obč. zák. viz postup pohledávky.
— — nedostatek certifikátu jest vadou automobilu, bránící jeho řádnému užívání; lhostejno, že prodatel odstranění této vady zvlášť připověděl, pokud se týče dovolání typového osvědčení na kupitelovo naléhání slibovat čís. 11.323.
— — **při obchodní koupi:** vady, jež se objevily teprve po šesti měsících po odevzdání, nemohou býti při koupi podle obchodního zákona vůbec uplatňovány, ani námitkou, a to ani tehdy, nemá-li kupitel vinu na opožděném objevení vad čís. 11.938.
— — čl. 347 obch. zák. platí i při prodeji podle vzorku čís. 12.051.
— — jest na kupiteli, by zboží bez odkladu po dodání ohledal, a, objeví-li se, že nevyhovuje smlouvě, ihned o tom učinil oznámení prodateli; kupitel není oprávněn oddalovati ohledání zboží a oznámení vad až po dojití faktury; lhostejno, že prodatel nevytýkal v první stolici, že se pozastavení zboží stalo opožděně; jest na kupiteli, by tvrdil a dokázal, že vytýkal vady včas čís. 12.051.

— — o zboží jiném (aliud) lze mluviti jen, je-li rozdíl mezi objednaným a dodaným zbožím tak podstatný, že by se při rozumném pojímání stavu věcí obchodník ani nepokusil, takovým zbožím plniti smlouvu a také by ani nemohl očekávati, že je odběratel jako plnění smlouvy přijme čís. 12.051.
— — **čl. 349 obch. zák.:** jde na vrub příjemce, když, ač mu hrozilo promíčení podle čl. 349 odst. 2 obch. zák., neuplatnil v zákonné lhůtě nároky ze správy a, důvěřuje slibům dodavatele, trpěl průtahy v odstranění vady čís. 11.323.
Správce úpadkové podstaty: odměna viz tamže.
— — jinak viz úpadek.
— **vyrovnací:** odměna viz tamže.
— — jinak viz vyrovnání.
Spravení záznamu viz knihovní záznam.
Správní komise okresní (v Čechách): není procesně způsobilá čís. 11.444.
— **úřad:** soudům nepřísluší přezkoumati rozhodnutí zemského správního úřadu, pokud jím v mezích zákonné působnosti tohoto úřadu bylo vysloveno zrušení usnesení okresního zastupitelstva, na jehož základě byl proveden knihovní vklad; soud jest vázán pravoplatným rozhodnutím správních úřadů o tom, zda nemovitost připsaná knihovně obci jest obecním statkem ve smyslu § 70 obec. zříz. pro Čechy čís. 11.656.
— **řízení:** »zvláštními předpisy« ve smyslu § 93 odst. (2) vlád. nař. ze dne 13. ledna 1928 čís. 8 sb. z. a n. nejsou míněny jiné předpisy, než předpisy exekučního řádu, zejména předpisy §§ 3 a 54/2 ex. ř.; soudní exekuce proti obci na základě rozhodnutí správního úřadu; předpoklady čís. 11.475.
Sprostředkovací agent: pojišťovny viz pojištění.
Sprostředkování obchodů (čl. 272 čís. 4 obch. zák.): čís. 11.721.
Sprostředkovatelská smlouva viz smlouva sprostředkovatelská.
Srážka vlaku s autem viz náhrada škody dráhou (podle obč. zák.).
Stará firma viz firma.
Starosta: ručení jeho viz obec.
Starousedlické právo či právo užívací? vydržení, je-li v tomto směru pochybnost čís. 12.090.
Stát: pořad práva viz tamže.
— odškodné za vyšetřovací vazbu viz tamže.
— vojenské koně viz tamže.
— lze povoliti exekuci k vydobytí (peněžité) pohledávky pruského státu čís. 11.684.
— (pošta) přejímaje dopravu není zasílatelem čís. 11.707.
— postup pohledávky proti němu není neplatný proto, že nebylo dbáno předpisu min. nař. čís. 251/1897 ř. zák. čís. 11.858.
— **československý:** není nástupcem c. a k. rodinného fondu býv. panovnické rodiny rakouskouherské ve smyslu práva soukromého; ohledně majetku nabytého čs. republikou podle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. neplatí ustanovení § 1409 obč. zák.; okolnost, že správa čs. státních statků a lesů odváděla žalobci (beneficiátu farního obročí) naturální dávky po několik let, nestačí o sobě k opodstatnění právního žalobcova nároku proti státu; bylo na žalobci, by prokázal, že žalovaný stát svůj právní závazek proti němu uznal způsobem vylučujícím pochybnost čís. 11.735.
— projev státu zastoupeného státním úřadem statistickým, jímž má býti uzavřena sprostředkovatelská smlouva k obstarání místností pro státní úřad statistický, může se státi jen písemně čís. 12.027.
— neručí za škodu z nezákonného jednání úředníka na Slovensku a Podkarpatské Rusi, nebyly-li v době jednání normální poměry čís. 12.086.
— pravoplatným výrokem o propadnutí peněz stal se stát jejich vlastníkem; vrácení, byl-li ten, komu byly peníze zabaveny, osvobozen po obnově trestního řízení; zodpovědnost za to, co stát již v rukou nemá; pokud jest stát pokládati za bezelstného držitele; vyměnil-li stát, jsa bezelstným držitelem, zabavené peníze čís. 12.086.

— **zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n.:** část bývalého Těšínska, zůstavší při čs. republice, nelze považovati za území inkorporované ve smyslu § 1 zák.; rozhodnou dobou nabytí majetku státem jest tu den 28. října 1918 čís. 11.846.
— zákon se týká všeho majetku, bez rozdílu, i případného příslušenství nemovitosti, ležící na území jiného státu čís. 11.846.
— jde o nový, samostatný originerní způsob nabytí vlastnictví státem čís. 11.846.
— předpis § 8 zák., pokud mluví o poctivém držiteli, lze vztahovati jen na ustanovení § 367 obč. zák., kdy poctivý držitel stává se vlastníkem, třebaže zcizitel neměl vlastnictví čís. 11.846.
— **dvorský dekret ze dne 13. května 1814, čís. 1086 sb. z. s.:** pokud jest z exekuce vyloučen automobil, jehož povinný potřebuje ke splnění smlouvy s vojenskou správou o stavbě kasáren čís. 12.134.
— **jako poddlužník:** dvorní dekr. z 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. se vztahuje i na pohledávky za podniky provozovanými erárem, jež jsou podniky obchodními; ustanovení platí dosud a nepozbyla účinnosti ani novým doslovem § 295 ex. ř. čís. 12.055.
— exekuce na pohledávky proti státu přípustná jen, je-li pohledávka již likvidní a k výplatě poukázána; na vym. věřiteli jest, by tyto okolnosti podle § 54 čís. 3 ex. ř. uvedl již v exekučním návrhu čís. 12.055.

Statek obecní viz obecní statek.
— **střední velikosti** viz usedlost střední velikosti.
— **veřejný:** doplnění pozemkové knihy viz kniha pozemková.

Statkoví úředníci (zákon ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák.): proti vrácení naturálního bytu nemůže jeho uživatel uplatňovati zadržovací právo čís. 11.773.
— — třebas byl propuštěn ze služby bezdůvodně, má podle § 32 zák. jen nárok na úplatu a na náhradu škody, nikoliv však na pokračování ve služebním poměru, najmě na další ponechání služebního bytu; vyhradil-li si St. poz. úřad vliv na propouštění; výroku soudu, že propuštění bylo podle § 29 čís. 1 zák. odůvodněné, musí se podrobiti i St. poz. úřad; neudělil St. poz. úřad souhlas ku propuštění, nemůže se žalobce dovolávati toho, že žalovaný vzal propuštění na vědomí a zavázal se k vyklizení bytu čís. 11.773.
— — výklad pensijního normálu harrachovských zaměstnanců čís. 11.844.

Státní dráha: zaměstnanec viz zaměstnanec železniční.
— **jazyk** viz jazyk státní.
— **podpora:** podle zákona o stavebním ruchu viz stavební ruch.
— **pozemkový úřad** viz pozemková reforma.
— **stavební losy** viz losy.
— **úředník** (dvorský dekret z 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s.) viz pořad práva.
— — jinak viz zaměstnanec státní.
— **zaměstnanec** viz zaměstnanec státní.

Stavba: nabytí vlastnictví podle § 418 obč. zák. viz tamže.
— povinnost udržovati chodník zřízený obcí v Čechách na náklad stavebníkův čís. 11.529.
— probourání požární zdi v Praze, jakož i stav tím přivoděný jest zakázané a nelze se domáhati splnění závazku ze smlouvy, že se žalovaný zavazuje podepsati po případě podání k stavebnímu úřadu o schválení stavební změny probouráním dveří v požární zdi čís. 11.988.
— na cizím pozemku; nezapsaná do pozemkové knihy; lze na ni vésti exekuci podle předpisů o exekuci na nemovitosti v pozemkové knize nezapsané, nikoliv podle předpisů o exekuci na věci movité čís. 12.070.

Stavební družstvo viz společenstvo stavební a bytové.
— **losy:** umoření viz tamže.
— — jinak viz losy.
— **policie** viz pořad práva (obec).
— **pozemek:** pojem čís. 11.591.

— **příspěvek:** jest částí nájemného; nejde však o zaplacení činže (§ 49 čís. 5 j. n.), není-li se žalobou domáháno zaplacení stavebního příspěvku, nýbrž devinkulace vkladní knížky, na niž jest stavební příspěvek uložen čís. 12.066.
— **ruch:** pokud lze vésti exekuci zabavením a přikázáním nároku povinného na vyplacení státní podpory, jež mu byla povolena ve formě pětadvacetiletého příspěvku podle § 27 odst. 1 čís. 2 zák. čís. 45/1922 čís. 11.343.
— — právo vyhrazené ministerstvu sociální péče, aby »pokud s převodem (čekatelského vkladu) byla spojena změna v osobě čekatele rodinného domku, dalo nebo odepřelo souhlas s touto změnou čekatele«, nebrání, by čekatelský podíl nemohl býti platně postoupen bez svolení ministerstva sociální péče; postupu čekatelského vkladu a družstevních podílů nevadí ani zákaz zcizení a zatížení nemovitostí ve smyslu § 60 nařízení ze dne 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n. čís. 12.143.
— — stavební družstvo viz společenstvo stavební (bytové).

Stavitel: pokud není zakázána společenská smlouva mezi podnikatelem, jenž nemá stavitelskou koncesi, a tím, kdo ji má čís. 11.811.
— pokud provozuje obchody ve smyslu čl. 271 čís. 1 obch. zák. čís. 11.990.
— viz též architekt.

Stížnost: v jazykové otázce viz jazyk státní.
— zákaz novot viz novoty.

ve sporném řízení:

— — legitimace k rekursu viz oprávnění k rekursu.
— — do usnesení, jímž byl zamítnut návrh jedné strany rozepře, by byl ze zastoupení vyloučen zástupce druhé strany, jest nepřípustný rekurs oné strany rozepře čís. 11.371.
— — do usnesení rekursního soudu, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu, odmítající žalobu o zmatečnost, a prvému soudu uloženo, by nařídil o žalobě rok k ústnímu jednání, jest dovolací rekurs nepřípustný čís. 11.918.
— — neobsahoval-li rekurs (v nesporném řízení) určitý a přesný rekursní návrh, aniž se ho bylo lze domysliti z jeho obsahu a z vývodů, nelze rekurs vyříditi věcně; nedostatek rekursního návrhu není formální, nýbrž věcnou vadou čís. 12.150.

v exekučním řízení:

— — stížnost proti příklepu, proti rozvrhovému usnesení viz dražba.
— — stížnost poddlužníka (§ 294 odst. 4 ex. ř.) viz poddlužník.
— — vymáhání poplatků (útrat odhadu nemovitosti) jest jen opatřením administrativním, proti němuž jest stížnost pořadem soudních stolic vyloučena čís. 11.437.
— — upuštění od opravného prostředku může se státi jen výslovně, nikoliv i činem konkludentním čís. 11.583.
— — rekursní lhůta při povolení exekuce zabavením pohledávky knihovně zajištěné (§ 320 ex. ř.) jest osmidenní čís. 11.597.
— — míní-li St. poz. úřad, že exekuce na přidělený pozemek odporuje obmezením uloženým při přídělu co do disposičního práva s pozemkem, jest oprávněn k rekursu proti povolení exekuce čís. 11.601.
— — je-li vlastnické právo dlužníkovo k nemovitosti, na niž povolena exekuce vnucenou dražbou, omezeno povinností, odevzdati nemovitost jednomu z dítek, jest i dlužník oprávněn k rekursu čís. 11.695.
— — rekursu (místo námitek) nelze použíti, odvolává-li se postižená strana na nové okolnosti, o nichž první soud nemohl věděti; závadu v doručení exekučního titulu, zřejmou ze spisů lze uplatniti rekursem, třebaže exe-

kuce nebyla povolena procesním soudem, nýbrž exekučním soudem podle § 4/1 ex. ř. čís. 11.774.

— — notářská komora není účastnicí řízení v exekuci na notářskou kauci čís. 11.787.

— — usnesení, jímž rozhodnuto o povolení exekuce mobilární i o povolení exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti, lze napadati jednotným rekursem ve lhůtě čtrnáctidenní čís. 11.834.

— — správce konkursní podstaty jest oprávněn k rekursu proti usnesení povolujícímu zpeněžení nároku dlužníka exekučně zabaveného čís. 11.874.

— — byla-li povolena exekuce vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti nepatřící prý povinnému, nýbrž třetí osobě téhož jména, jest sice tato osoba oprávněna k rekursu, ale její rekurs není opodstatněn, nejsa vhodným prostředkem k obhájení jejich tvrzených práv čís. 11.902.

— — osoba, v jejíž prospěch je poznamenán zákaz zcizení nemovitosti, jest oprávněna k rekursu do povolení dražby této nemovitosti čís. 11.959.

— — proti usnesení exekučního soudu, jímž byl nařízen výkon exekuce povolené usnesením soudu exekuci povolujícího byl samostatný rekurs přípustný; odmítl-li rekursní soud výkon exekuce, nezáleží pro rozhodnutí o dovolacím rekursu na tom, zda usnesení povolující exekuci nabylo již právní moci, čili nic čís. 12.013.

— — přípustnost rekursu vymáhajícího věřitele proti usnesení, jímž byl vyloučen z práva podle § 145 ex. ř. žádati, by byl vyzván k předložení dražebních podmínek čís. 12.192.

— — do usnesení podle § 236 ex. ř., jímž soud poukázal peněžní ústav, by srazil kolkové poplatky a poukázal je bernímu úřadu, jest přípustným rekurs čís. 12.229.

— — **podle § 68 ex. ř.:** na nezákonné provedení dražby svršků výkonným orgánem přísluší povinnému a jiným účastníkům, třebaže byli při dražbě a neučinili proti ní námitek; právo k ní nelze povinnému upříti z důvodu, že se měl na dražbu připraviti a vadnost vyhlášky ohlásiti výkonnému orgánu; shledá-li exekuční soud závadu při výkonu dražby svršků, může zrušiti dražbu a příklep; pokud může i nařídíti vrácení vydražených svršků vydražitelem čís. 12.141.

v nesporném řízení:

— — v odhadním řízení viz odhad.

— — podle zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. viz nesporné řízení.

— — opatrovnickým schválením osnovy trhové smlouvy nabyl druhý smluvník práva ve smyslu § 11, odst. 2, nesp. říz. čís. 11.354.

ve věcech knihovních:

— — předpis § 37 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. platí i pro řízení ve věcech knihovních; účastník není zkrácen usnesením, bylo-li jen vyhověno tomu, k čemu dal podpisem vkladné listiny výslovný souhlas čís. 11.594.

— — rekursní lhůta při povolení exekuce zabavením pohledávky knihovně zajištěné (§ 320 ex. ř.) jest osmidenní čís. 11.597.

— — do usnesení prvého soudu, jímž byl zamítnut návrh, by bylo pokračováno v řízení o doplnění pozemkové knihy, poněvadž okresní úřad odepřel souhlas se zrušením veřejnosti části veřejného statku, — jest navrhovatelův rekurs přípustný čís. 11.907.

— — spoluvlastník ideální části nemovitosti jest oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl na jiný spoluvlastnický podíl bez ohledu na ostatní podílníky povolen knihovní vklad výměny čís. 12.224.

v konkursním řízení:

— — proti usnesení, jímž byl zamítnut návrh na přerušení sporu podle § 8 konk. ř., jest rekurs přípustný čís. 11.989.

ve vyrovnacím řízení:

— — proti usnesení rekursního soudu, jímž nařídil prvému soudu postup podle § 3, druhý odstavec, vyr. ř., není samostatného opravného prostředku čís. 11.407.

Stížnost dovolací (na dovolací soud):

v řízení sporném:

— — lze v něm s úspěchem namítati, že rekursní soud vyřídil opožděný rekurs věcně čís. 11.910.

— — zamítl-li soud prvé stolice žalobu věcně, kdežto odvolací soud k žalobcovu odvolání žalobu pro zmatečnost odmítl, jest i žalovaný oprávněn k rekursu čís. 11.925.

— — do usnesení rekursního soudu, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu, odmítající směnečnou žalobu, a prvému soudu bylo uloženo, by vyřídil žalobu nehledě k důvodu, pro který žalobu odmítl, jest dovolací rekurs nepřípustný čís. 12.085.

— — **§ 519 c. ř. s.:** nelze napadati rekursem každé usnesení odvolacího soudu stížené zmatečností, nýbrž rekurs jest přípustný jen v případech § 519 čís. 1—3 c. ř. s.; nelze se dovolávati § 519 čís. 2 c. ř. s., nevyslovil-li odvolací soud zmatečnost a neodmítl-li žalobu, nýbrž odkázal-li věc k dalšímu jednání a novému rozhodnutí čís. 11.857.

— — do usnesení odvolacího soudu, jímž nebylo vyhověno návrhu žalobce na obmezení žalobního žádání, jest nepřípustným rekurs a nelze je napadati ani dovoláním čís. 12.160.

— — platí i v řízení před pracovními soudy čís. 12.184.

— — účelem ustanovení § 519 čís. 3 c. ř. s. jest, by bylo umožněno oddělené přezkoumání právního názoru odvolacího soudu, jenž byl podnětem zrušení prvého rozsudku, ještě před novým projednáním v prvé stolici tak, by jím nebyla rozepře zbytečně zdržována, kdyby toto nové jednání bylo zbytečné; na pouhý rekurs do zrušovacího usnesení odvolacího soudu nelze však dovolacímu soudu rozhodnouti i o oněch právních názorech odvolacího soudu, jež nebyly podnětem zrušení rozsudku první stolice čís. 12.215.

— — **§ 527 odst. 2 c. ř. s.:** ustanovení platí i v konkursním řízení podle zák. čís. 64/1931 sb. z. a n. bylo-li usnesení zrušeno proto, by byli slyšeni účastníci řízení, nahrazuje to obdobně výslech stran; není zapotřebí, by to bylo nařízeno ve výroku zrušujícího usnesení, stačí, plyne-li to z odůvodnění usnesení čís. 11.717.

— — nejde o zrušující usnesení, změnil-li rekursní soud ve skutečnosti usnesení prvého soudu, přijav k soudu zpětvzetí nabídky a návrhu na prodej zabavených věcí z volné ruky, jež první soud nepřijal a zamítl čís. 12.128.

— — **§ 528 c. ř. s.: souhlasná usnesení:** nepřípustnost mimořádného dovolacího rekursu v řízení konkursním a vyrovnacím čís. 11.429.

— — souhlasná usnesení o nepřipuštění mezitímního určovacího návrhu čís. 11.502.

— — předpis platí i v řízení o odmítnutí soudce ve sporu čís. 11.818.

— — v řízení konkursním a vyrovnacím (zák. čís. 64/1921) jest nepřípustný dovolací rekurs proti souhlasným usnesením nižších soudů čís. 11.960.

— — uznaly-li oba nižší soudy, že návrh ve smyslu § 308 c. ř. s. byl učiněn v úmyslu protáhnouti rozepři, nelze v tom spatřovati vadnost řízení a jde o souhlasná usnesení, takže další opravný prostředek není ani přípustný čís. 12.074.

— — § 239 posl. odst. ex. ř. viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh).

— — **útraty:** nejde-li o úpravu výše útrat konkursního řízení, nýbrž o rozhodnutí, v jakém pořadí má býti uspokojena pohledávka útrat rozepře

vedené mimo konkursní řízení, jež již jest kapitalisována a rozsudkem formulována, jest dovolací rekurs do změňujícího usnesení rekursního soudu přípustný čís. 11.514.

— — do usnesení odvolacího soudu v otázce znalečného není přípustný rekurs na dovolací soud čís. 11.880.

v řízení exekučním:

— — podle §§ 527 odst. 2, 528 c. ř. s. viz str. 1653.

v řízení nesporném:

— — viz nesporné řízení.

v řízení konkursním:

— — podle §§ 527 odst. 2, 528 c. ř. s. viz str. 1653.

Stížnost samostatná: i usnesením, proti nimž zákon nepřipouští zvláštní opravný prostředek, lze samostatně odporovati tam, kde podle stavu věci nelze vydati další rozhodnutí, jež by bylo lze napadati čís. 12.222.

— — proti usnesení exekučního soudu, jímž byl nařízen výkon exekuce povolené usnesením soudu exekuci povolujícího byl samostatný rekurs přípustný; odmítl-li rekursní soud výkon exekuce, nezáleží pro rozhodnutí o dovolacím rekursu na tom, zda usnesení povolující exekuci nabylo již právní moci, čili nic čís. 12.013.

— **proti výměru bratrské pokladny** viz pokladna bratrská.

— **zmateční podle čl. XXIII. uvoz. zák. k c. ř. s.** viz rozhodčí soud bursovní.

Stoka hraniční viz voda.

Stoky viz obec (pořad práva).

Strana: přednes její viz tamže.

— výslech její viz výslech stran.

— způsobilost býti stranou viz způsobilost ke sporu.

Stroje (§ 297 a) obč. zák.) viz příslušenství.

Styky rodičů s dítětem (§ 142 obč. zák.) viz dítě manželské.

Substituce: advokáta viz advokát.

— **fideikomisární:** ustanovil-li zůstavitel v závěti za dědice svého syna s tím, že celé jmění připadne po synově smrti jeho dětem a že, nezanechá-li syn nebo nezanechají-li jeho potomci dítě, připadne pozůstalostní jmění nadaci, jest přijati na soud v substituční pozůstalosti dědickou přihlášku osvojené dcery zesnulého již zůstavitelova syna i dědickou přihlášku nadace; na pořad práva (§ 125 nesp. říz.) jest odkázati nadaci čís. 11.472.

— — byl-li dlužní úpis, na jehož základě nabyl věřitel pro pohledávku zástavního práva, podepsán nejen dědicem, v jehož prospěch jest vloženo vlastnické právo omezené právem čekatelským, nýbrž i všemi poddědici, pro něž jest poznamenáno čekatelské právo, není závady, by nebylo vyhověno návrhu věřitele na povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitosti, avšak jen, jde-li o peněžitou pohledávku vykonatelnou nejen proti dědici, nýbrž i proti všem poddědicům čís. 11.526.

— — o návrhu dědice, přihlásivšího se k pozůstalosti po fideikomisárním dědicovi, za pozůstalostního řízení o substituční podstatě, by polovice mrtvého a živého inventáře a zásob byla jako vlastnictví pozůstalosti fiduciárního dědice vyloučena ze stavu aktiv substituční pozůstalosti, a by do stavu pasiv této pozůstalosti byla pojata náhrada za část pozůstalostních dluhů a poplatků zaplacených fiduciárním dědicem, kteréžto nároky dědic, přihlásivší se k substituční pozůstalosti, neuznal — nelze jednati v řízení o substituční pozůstalosti, najmě, neučinil-li navrhovatel jako pozůstalostní věřitel návrh na oddělení jmění podle § 812 obč. zák.; řečených návrhů může se navrhovatel domáhati pořadem práva čís. 11.664.

— — pokud lze pro dávku z majetku a z přírůstku na majetku a pro pozemkovou daň, uloženou držiteli fideikomisárního jmění, povoliti vnucený vklad zástavního práva na fideikomisárních nemovitostech čís. 12.030.

— — nejde o fideikomisární substituci, nýbrž o nezávazné přání, uvedl-li zůstavitel v závěti, že prosí, by dědic ve své závěti odkázal »veškeré své jmění« stejným dílem svým a jeho (zůstavitele) dědicům čís. 12.113.

Subvence viz sbírka.

Sudiště viz příslušnost.

Svatební smlouva: věno viz tamže.

— jinak viz smlouva svatební.

Svatodušní pondělí: neplatí o něm druhý odstavec § 126 c. ř. s., že se pokládá za poslední den lhůty nejbližší den všední čís. 11.930.

Svedení (§ 1328 obč. zák.) viz náhrada škody podle § 1328 obč. zák.

Svéprávnost: zbavení viz tamže.

— jinak viz nesvéprávný.

Svévole viz trest pro svévoli.

Svědečné a soudní smír čís. 11.610.

Svědek: posledního pořízení viz pořízení poslední.

— zásada bezprostřednosti viz tamže.

— není vadou odvolacího řízení ve smyslu § 503 čís. 2 c. ř. s., učinil-li odvolací soud, vyhověv výtce, že první soud nepřipustil svědka, zjištění podle svědecké výpovědi tohoto svědka v jiných spisech, odvolatelem rovněž k důkazu nabízených čís. 11.486.

— protokol o výslechu svědka jest veřejnou listinou, tvořící úplný důkaz o tom, že svědek skutečně vypověděl, co bylo v protokolu dosvědčeno čís. 11.486.

— výslech jeho na žádost okresní nemocenské pojišťovny čís. 11.732.

Svěřenská substituce viz substituce fideikomisární.

Světlo elektrické: používání nájemníkem čís. 11.359.

Svršky vnesené (§ 1101 obč. zák.) viz zástavní právo zákonné.

Symbolická tradice viz zástavní právo.

Syndikátní ručení (zákon ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák.): bylo věcí otce (poručníka, opatrovníka), by se staral o to, by úpisy válečných půjček dětí nepropadly úplnému znehodnocení, a nelze se domáhati syndikátní žalobou náhrady pro to, že opatrovnický soud neupozornil otce na ony jeho povinnosti čís. 11.538.

— syndikátní žalobou může býti proti soudci uplatňován jen nárok na náhradu škody způsobené přestoupením úředních povinností, jež jsou spojeny s výkonem soudcovského úřadu, nikoliv však nárok na náhradu škody, způsobené úkony ryze správními (na příkl. správou soudní budovy); pro takové nároky zůstává v platnosti dvorský dekret ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. čís. 11.651.

— k založení ručení nestačí okolnost, jež by mohla býti vykládána jako přestoupení úřední povinnosti, nýbrž musí tu býti zavinění soudce buď přímo úmyslné nebo přivoděné aspoň nedopatřením proti lepšímu přesvědčení soudce; není přestoupením úřední povinnosti soudce, že při úvaze podle § 56 c. ř. s. (přejímaje vinkulovanou vkladní knížku jako vadium), nepočítal s obtížemi, jež napotom nastaly při realisování vkladní knížky čís. 11.653.

— byly-li strany, skládající peníze do sirotčí pokladny nebo do soudní schránky, veřejnou vyhláškou na soudní desce upozorněny, že se složení peněz nesmí díti k rukám soudního úředníka, nýbrž jen v berním úřadě k rukám berních úředníků ve vyhlášce té jmenovaných, neporušil soudní kancelářský úředník právo při vykonávání své úřední povinnosti, přijav od strany neoprávněně peníze a neodved je určenému účelu, nýbrž si je přivlastniv; pokud nelze odvozovati syndikátní nárok ani z toho, že přednosta soudu poukázal stranu, skládající peníze, na kancelářského úředníka čís. 11.904.

Šikána viz náhrada škody podle § 1295 odst. 2 obč. zák.
Škoda viz náhrada škody.
— **konkrétní** (čl. 355 obch. zák.) viz smlouva kupní.
Škodné pojištění viz pojištění proti škodám.
Švakrovství: předpisem stanov akciové společnosti, že nemůže býti členem správní rady (revise) ten, kdo jest do určitého stupně sešvakřen buď s některým členem správní rady anebo revise, rozumí se švakrovství ve smyslu právním (§ 40 obč. zák.), nikoliv ve smyslu laickém; i podle obchodního práva i podle konkursního a vyrovnacího řádu jest švakrovstvím rozuměti švakrovství ve smyslu § 40 obč. zák. čís. 11.836.

Tantiema viz obchodní pomocník (§ 14 zák. o obch. pom.).
Tarif advokátní viz útraty.
Telefon: příspěvek na zřízení telefonní ústředny v obci; přípustnost pořadu práva čís. 11.452.
Telegrafy (zák. ze dne 27. ledna 1922, čís. 33 sb. z. a n.): pod ustanovení § 9 (5) zák., podle něhož o náhradě škody žádané zájemníky a telegrafní správou rozhoduje soud v řízení nesporném, spadá i náhrada podle § 3 (2) zákona a to nejen podle písm. c), nýbrž i náhrada podle písm. a), b) čís. 12.168.
— propadná lhůta, stanovená v § 9 (6) zák., platí i pro nároky státu (telegrafní správy), vznesené podle § 3 (2) písm. a) zák. čís. 12.168.
Testament viz pořízení poslední.
Tělocvičný spolek viz spolek.
Těšínsko: pokud nemohou soudy rozhodovati o tom, zda pohledávka zažalovaná v Kč, kdežto zástavní právo pro ni bylo vtěleno podle dlužní listiny z roku 1908, přísluší Těšínské spořitelně, zda jí přísluší tak, jak jest žádána a zda jest likvidní čís. 11.382.
— část, zůstavší při čs. republice, nelze považovati za území k republice inkorporované ve smyslu § 1 zák. čís. 354/1921 sb. z. a n. čís. 11.846.
Tchýně: pokud jest oprávněna zdržovati se v domácnosti manželů čís. 12.147.
Tichá společnost viz společnost tichá.
Tíseň viz neplatnost smlouvy (§ 879 čís. 4 obč. zák.).
Titul exekuční viz exekuce.
Továrna: vnucená správa viz vnucená správa podniku.
Tradice viz převod vlastnictví, zástavní právo.
Trasát, tratta viz směnka.
Trest pořádkový: jest porušením povinné úcty k soudu (§ 86 c. ř. s.), uvedeno-li v odvolání, že prvý soud odvolatelovým svědkům zásadně nevěří; uložiti pořádkový trest byl oprávněn i soud prvé, i soud druhé stolice; jest jej uložiti advokátu podepsavšímu odvolací spis, třebas jej sepsal koncipient čís. 11.586.
— **pro svévoli:** jest přípustné opatření o případné proměně trestu peněžitého ve vězení, uložena-li pokuta pro svévoli advokátu ve vlastní věci čís. 11.534.
— — návrh odpůrce dovolacího rekurenta, by byl dovolacímu rekurentu uložen trest pro svévoli, jest odmítnouti čís. 12.218.
Trestní oznámení: pokud nejde o porušení mravních zásad, aniž o využití tísně druhé strany (§ 879 čís. 4 obč. zák.), dalo-li si družstvo, zjistivši, že ve skladu jest schodek, a pohrozivši trestním oznámením, od skladníka slíbiti a vyplatiti úhradu schodku čís. 12.112.
— **rozsudek** viz rozsudek trestní.
— **soudnictví nad mládeží** viz mládež.
Trh práce domácí viz ochrana domácího trhu práce.
Tuzemské soudy viz příslušnost tuzemských soudů.
Typové osvědčení (certifikát) viz automobil.

Úcta povinná k soudu (§ 86 c. ř. s.) viz trest pořádkový.
Účastník soukromý viz soukromý účastník.
— **knihovního řízení** viz knihovní řízení.
— **nesporného řízení** viz nesporné řízení.
Učební smlouva viz smlouva učební.
Účet opatrovnický: pokud jest nezákonnosti (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931), byl-li k přezkoumání jeho ustanoven cizí znalec čís. 12.039.
— **zmocněnce** viz smlouva zmocnitelská.
Účty erární: ve smyslu patentu ze dne 16. ledna 1786 čís. 516 sb. z. s. čís. 12.073.
Účinek odkladný viz odkladný účinek.
Účinnost rozsudku viz rozsudek.
Uhražovací exekuce viz exekuce.
Úkony dispoziční strany viz dispoziční úkony strany.
Umístnění směnky viz směnka.
Úmluva viz smlouva.
— **o sudišti** viz příslušnost.
Umoření: státních stavebních losů: ohlašovací lhůtu podle § 7 čís. 1 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915 čís. 257 ř. zák. jest počítati od splatnosti umořovaných stavebních losů čís. 11.606.
Unifikovaný zaměstnanec viz zaměstnanec železniční.
Úpadek: odměna správce konkursní podstaty viz tamže.
— přípustnost dovolacího rekursu (rekursu na dovolací soud) viz stížnost dovolací (na dovolací soud).
— společenstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.
— pro otázku jsoucnosti pohledávky v konkursním řízení nezáleží na tom, že není číselně určitá nebo splatná; takovou pohledávku nelze však bráti v úvahu při zkoumání platební neschopnosti čís. 11.535.
— zahájení jeho na jmění povinného nemá vliv na postavení vnuceného správce čís. 12.063.

konkursní řád z roku 1914:

— **§ 7 konk. ř.:** pokud nelze útraty sporu nahraditi jako dluh podstaty, súčastnil-li se sice správce konkursní podstaty s úpadcem při zkušebním roku odporu proti uznání pohledávky věřitele, avšak rozepře o tuto pohledávku proti úpadci nebyla podle § 7 konk. ř. skutečně přerušena čís. 11.514.
— **§ 8 konk. ř.:** proti usnesení, jímž byl zamítnut návrh na přerušení sporu podle § 8 konk. ř., jest rekurs přípustný čís. 11.989.
— oprávnění vnuceného správce nemovitosti vésti i nadále spor o výpovědi dané jím ze spravované nemovitosti zůstává nedotčeno uvalením konkursu na jmění majitele nemovitosti; spor tento nelze přerušiti podle § 8 konk. ř. čís. 11.989.
— **§ 19 konk. ř.:** byl-li nárok ze správy před vyhlášením konkursu již uznán, třebaže nebyl ještě v den vyhlášení konkursu realisován, jest přípustné jeho započtení na pohledávku úpadkové podstaty na zaplacení kupní ceny; dohodly-li se strany po vyhlášení konkursu jen o způsobu realisace nároku ze správy a o jeho převedení na peněžité plnění, nebylo smluvníku třeba obraceti se o svolení na správce úpadkové podstaty čís. 11.315.
— **§ 30 konk. ř.:** i plnění dlužníku lze za předpokladů § 30 (1) konk. ř. odporovati a domáhati se po případě toho, by podle § 42 konk. ř. bylo opětně plněno čís. 11.751.
— **§ 47 (1) konk. ř.:** ve sporu o vylučovací žalobě jest stranou ve sporu správce úpadkové podstaty, nikoliv úpadce, který tu nemá vůbec způsobilosti, býti stranou ve sporu čís. 12.106.

konkursní řád z roku 1931:

— **začátek působnosti:** bylo-li nucené vyrovnání v konkursu potvrzeno před 1. srpnem 1931, nelze na ně použiti předpisu § 163 zák. čís. 64/1931, nýbrž

jest je posuzovati podle ustanovení konkursního řádu čís. 337/1914 ř. zák. čís. 11.390.
— **§ 49 čís. 1 konk. ř.:** útraty notáře jako soudního komisaře za provedení pozůstalostního řízení po úpadci před vyhlášením konkursu na pozůstalost nejsou pohledávkami za konkursní podstatou čís. 12.250.
— **§ 68 konk. ř.:** odporují-li si dědické přihlášky dědiců, není žádný z nich oprávněn zastupovati pozůstalost a učiniti návrh podle § 68/2 konk. ř.; vyhověl-li přes to soud návrhu jednoho z dědiců na vyhlášení konkursu, jest druhý dědic oprávněn k rekursu proti vyhlášení konkursu čís. 11.508.
— **§ 75 konk. ř.:** proti jmenování správce konkursní podstaty má právo k rekursu každý, kdo jest ve svých právech dotčen; i věřitelé, jichž právo na oddělené uspokojení zaniklo podle § 13 konk. ř. a osoby, proti nimž vznikne prohlášením konkursu nárok odpůrčí, nikoliv však uchazeč o úřad správce konkursní podstaty čís. 11.448.
— z vládního nařízení čís. 115/1931 nelze odvozovati soukromý nárok na jmenování správcem konkursní podstaty čís. 11.448.
— **§ 81 konk. ř.:** správce konkursní podstaty jest oprávněn k rekursu proti usnesení povolujícím zpeněžení exekučně zabaveného nároku dlužníka čís. 11.874.
— **§ 97 konk. ř.:** opatřeními podle § 97 (4) konk. ř. jsou opatření podle § 97 (2) a (3) konk. ř.; konkursní komisař může je i vynutiti, ale není oprávněn nařídit ještě jiná opatření (nemůže nařídit osobě, která má v moci věci náležející prý do konkursní podstaty, by nadále s těmito věcmi nenakládala); učinil-li tak přece, jest jeho opatření zrušiti jako zmatečné podle § 477 čís. 2 c. ř. s. a § 188 konk. ř. čís. 11.868.
— **§ 188 konk. ř.:** nepřípustnost mimořádného dovolacího rekursu čís. 11.960.
— nepřípustnost dovolacího rekursu do souhlasných usnesení čís. 11.429.
— ustanovení § 527/2 c. ř. s. platí i v konkursním řízení podle nov. konk. ř.; bylo-li v konkursním řízení usnesení zrušeno proto, by byli slyšeni účastníci řízení, nahrazuje to obdobně výslech stran; není zapotřebí, by to bylo nařízeno ve výroku zrušujícího usnesení, stačí, plyne-li to z odůvodnění usnesení čís. 11.717.

Úplata zakázaná viz ochrana nájemců.

Upomínací řízení: pro povolení exekuce na základě upomínacího platebního rozkazu jest bez významu, že platební rozkaz nemohl býti doručen solidárnímu spoludlužníku čís. 11.834.

Upuštění od opravného prostředku: (v exekučním řízení) může se státi jen výslovně, nikoliv i činem konkludentním čís. 11.583.

Úraz viz automobilový zákon, náhrada škody.

Úrazová pojišťovna dělnická viz pojištění úrazové.

Určení soudu podle § 28 j. n.: bylo-li při exekuci na pohledávku neknihovní zabavení vykonáno soudem v Čechách, dlužník má však obecný soud na Slovensku, není žádný z těchto soudů podle práva u něho platného exekučním soudem, příslušným k přikázání k vybrání zabavené pohledávky; příslušný exekuční soud jest tu určiti podle § 28 j. n. čís. 11.367.
— k rozhodnutí o návrhu na přikázání k vybrání neknihovní pohledávky jest vzhledem k různosti práva na Slovensku a v historických zemích (§ 18 čís. 3 ex. ř. a § 18 zák. čl. LX:1881) určiti místně příslušný soud podle § 28 j. n. čís. 11.483.
— k rozhodnutí o návrhu na povolení exekuce na svršky, jsoucí na Slovensku, na základě rozsudku trestního soudu v historických zemích, jest ustanoviti místně příslušný soud podle § 28 j. n. (§ 52 zák. čl. I z r. 1911) čís. 11.842.

Určitost žalobního žádání viz žaloba.

Určovací návrh mezitímní: souhlasná usnesení nižších soudů o jeho nepřipuštění čís. 11.502.
— — není jím návrh pojišťovny, žalující o vrácení dobové slevy, by bylo mezitímním rozsudkem na jisto postaveno, že jest oprávněna požadovati navrácení dobové slevy, spojený s návrhem, by zahájené řízení bylo přerušeno až do případného rozhodnutí o mezitímním návrhu pravoplatným rozsudkem; pokud jde o nepatrnou věc čís. 11.582.

— — »by bylo zjištěno, že se žalobci vyplácí úplata za polní stráž«; jde jen o zjištění určité skutečnosti; jest jej odmítnouti; není věci soudu, by doslov mezitímního návrhu určovacího sám z úřadu opravil tak, by měl potřebnou zákonnou formu čís. 11.819.
— **žaloba** viz žaloba určovací.

Úroky: při rozvrhu nejvyššího podání viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh).

Úřad berní: výkaz nedoplatků viz exekuce (§ 1 čís. 13 ex. ř.).
— **pozemkový** viz pozemkový úřad.
— **správní** viz správní úřad.

Úředník statkový viz statkoví úředníci.
— **státní** (dvorský dekret ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s.) viz pořad práva.
— — jinak viz zaměstnanec státní.

Usedlost střední velikosti (zákon ze dne 7. srpna 1908 čís. 68 z. zák. pro Čechy): stačí, má-li podle poslední vůle jeden ze zákonných dědiců dostati usedlost, jsa universálním dědicem, aniž se vyhledává, by zůstavitel použil výslovně obratu, že ustanovuje obmýšleného za přejímatele statku; pokud jest tomu tak, byl-li v dědické smlouvě ustanoven výhradným universálním dědicem pozůstalý manžel čís. 11.654.
— na povaze statku jako usedlosti střední velikosti nemění nic, že poslední vlastníci, dříve osobně na statku po řadu let hospodařivší, byli pro nemoc a stáří nuceni dáti statek do pachtu čís. 11.654.
— předpisů zákona jest použíti i, když buď oba manželé, nejsouce ještě jako spoluvlastníci statku knihovně zapsáni, vykonávali již před smrtí jednoho z nich na základě platného důvodu k nabytí vlastnictví skutečnou společnou držbu statku, nebo kde jen zemřelý manžel byl knihovním spoluvlastníkem a pozůstalý manžel se ujal již před úmrtím druhého manžela na základě platného titulu skutečné držby koupené a převzaté polovice statku, třebas v této době nebyl v pozemkové knize ještě zapsán jako spoluvlastník čís. 12.012.
— z předpisu § 14 odst. 2 zák. neplyne, že zákon má na mysli právě jen případy, kde každému manželu patří ideální polovice statku, nýbrž vztahuje se i na případy, kde manželé jsou spoluvlastníky v jiném poměru čís. 12.012.
— rozdělil-li zůstavitel poslední vůlí svůj nemovitý majetek mezi své děti, jest pozůstalost projednati podle poslední vůle a podle občanského zákona, nikoliv podle zák. čís. 68/1908 z. z. pro Čechy čís. 12.217.

Úschova: smlouva schovací viz tamže.
— **soudní:** soud, jenž má věc ve své moci na základě platných zákonných předpisů, není detentorem věci ve smyslu § 309 obč. zák. a lze se domáhati vydání věci na tom, kdo věc skutečně zadržuje čís. 11.793.

Usmrcení viz náhrada škody podle § 1327 obč. zák.

Usnesení soudní: doručení viz tamže.
— lhůta k opravným prostředkům viz tamže.
— oprava jeho viz oprava rozhodnutí.
— stížnost viz tamže.

Ústav náhradní (§ 105 zák. čís. 26/1929 sb. z. a n.) viz pojištění pensijní.

Ústavní léčení: příslušníků rodiny viz pojištění nemocenské.

Ústecko-Teplická dráha viz zaměstnanec železniční.

Ústní jednání: protokol viz tamže.
— — viz též rok.
— **plná moc** viz plná moc.
— **poslední pořízení** viz pořízení poslední.
— **výhrada:** schválení pojišťovací smlouvy zmocnitelem čís. 11.331.

Ustoupení od smlouvy: při obchodní koupi viz smlouva kupní (obchodní koupě).
— jinak viz smlouva.

Ušlý zisk (§ 1293): nejde o něj, nemůže-li poškozený následkem úrazu vykonávati práci, za niž mu nepříslušela ani smluvená ani přiměřená odměna čís. 11.531.

Útraty: přípustnost dovolacího rekursu (rekursu k dovolacímu soudu) viz stížnost dovolací (na dovolací soud).
— — ustanovení § 6 vl. nař. čís. 95/1923 sb. z. a n. platí jen pro určení útrat čís. 11.883.
— **exekuce:** byly-li způsobeny neoprávněným zasáhnutím notářské komory do exekuce na notářskou kauci vymáhajícímu věřiteli útraty, jest jí uložiti jejich náhradu podle §§ 41, 50 c. ř. s. a § 78 ex. ř. čís. 11.787.
— — vykonatelnost usnesení o nich nelze odvozovati přímo z něho, nýbrž z exekučního titulu, na jehož základě bylo zahájeno exekuční řízení; není-li vykonatelným usnesení, jež bylo původním exekučním titulem, není vykonatelným ani usnesení, určující útraty exekučního návrhu čís. 11.805.
— — útratám odhadu a dražby nemovitosti nepřísluší přednostní právo čís. 11.891.
— — v exekuci lze pokračovati k vydobytí exekučních útrat, třebaže usnesení určující útraty nebylo povinnému doručeno čís. 11.978.
— **kvitance** viz kvitance.
— **nesporného řízení:** tím, že odpůrce podal rekurs proti usnesení soudu prvé stolice, rekursní soud rekursu vyhověl, dovolací soud pak obnovil usnesení prvého soudu, nezpůsobil odpůrce dovolacímu rekurentu zřejmě bezdůvodně nebo hrubým zaviněním náklady dovolacího rekursu (§ 11 (5) nesp. zák.) čís. 11.419.
— **odhadu nemovitosti:** vymáhání jich jest jen opatřením administrativním, proti němuž jest stížnost pořadem soudních stolic vyloučena čís. 11.437.
— — odhadu a dražby; nepřísluší jim přednostní právo čís. 11.891.
— **sporu:** pokud nelze útraty sporu nahraditi jako dluh podstaty, súčastnil-li se sice správce konkursní podstaty s úpadcem při zkušebním roku odporu proti uznání pohledávky věřitele, avšak rozepře o tuto pohledávku proti úpadci nebyla podle § 7 konk. ř. (st.) skutečně přerušena čís. 11.514.
— — nárok na ně, třebaže nebyly ještě soudem přisouzeny, může býti předmětem právního jednání, najmě i postupu, a podléhá exekuci; byla-li povolena exekuce na útraty sporu, než ještě byly soudem přisouzeny, vztahuje se soudní zápověď a nabyté zástavní právo i na útraty soudem dodatečně přisouzené čís. 11.583.
— — nebylo-li vyhověno dovolání ani té ani oné strany, jest navzájem zrušiti útraty dovolání, přibližně stejné, jest však, podala-li jen jedna ze stran dovolací odpověď, uložiti druhé straně, by jí nahradila útraty dovolací odpovědi, jež byly potřebné k účelnému domáhání pokud se týče bránění práva čís. 11.603.
— — dohoda ve smíru, že budou nahrazeny útraty (část jejich), jak budou soudem upraveny, vztahuje se, není-li jiné vůle stran, nejen na útraty právního zastoupení, nýbrž i na svědečné a znalečné čís. 11.610.
— — nelze přisouditi útraty (dovolací odpovědi) proti vedlejšímu intervenientu, jenž nebyl nerozlučným společníkem strany čís. 11.659.
— — byla-li povinná strana odsouzena zaplatiti vymáhající straně určitou částku i s útratami sporu proti současnému vrácení určité věci, jest i odsouzení povinné strany k náhradě útrat závislé na vzájemném plnění vymáhající strany čís. 11.820.
— — rozhodnutí o nich v rozsudku procesního soudu prvé stolice jest pokládati za usnesení, byl-li rozsudek napaden jen ve výroku o útratách; lhůta k placení útrat nepočíná tu teprve pravomocí rozsudku, nýbrž dnem doručení usnesení povinné straně, nebyl-li přiznán rekursu odkládací účinek podle § 524/1 c. ř. s. čís. 11.994.
— — žalobci, který chybným a nedostatečným vyplněním stejnopisu žaloby způsobil, že se řízení stalo zmatečným, jest podle § 51 c. ř. s. uložiti, by nahradil odpůrci náklady opravného řízení čís. 12.040.
— — a vyrovnání viz vyrovnání (§ 12 vyr. ř. z r. 1931).
— — advokátní tarif: pokud přirážku za společenství lze počítati i v nesporném řízení; výrazem »v nesporném vůbec« míní se v § 7 (2) adv. tarifu jen nesporné řízení soudní, nikoliv výkony mimo soudní řízení čís. 11.324.

— — není závady, by na výkony mimo soudní řízení nebylo použito podle dohody stran advokátního tarifu; nepřísluší však přirážka podle § 7 (1) adv. tarifu z položky účtované za sepsání trhové smlouvy čís. 11.324.
— — jednání v zajišťovacích věcech podle druhého dílu exekučního řádu jest odměniti podle položky 2. III. jako jednání v exekučním řízení čís. 11.341.
— — podle § 17 (2) neodměňují se vícepráce, mající důvod v přílišné rozvláčnosti písemných podání čís. 11.341.
Uvážení volné soudu viz volné uvážení soudu.
Úvěr: žalobu, domáhající se, by byl poskytnut neb obstarán v budoucnosti, jest pro tentokráte zamítnouti čís. 11.650.
— možnost zřízení zástavního práva k movitým věcem pro pohledávku z otevřeného úvěru čís. 12.195.
Úvěrní hypoteka viz hypoteka kaučni.
Území inkorporované viz stát československý (zák. čís. 354/1921 sb. z. a n.).
Uznání dluhu: při určovací žalobě a zjišťování právního zájmu čís. 11.630.
— — smlouva o uznání podléhá obecnému promlčení třicetiletému čís. 11.736; srov. též čís. 11.794.
Užívací právo: čl starousedlické právo? čís. 12.090.
— nelze povoliti exekuci na užívací právo povinného ve smyslu § 504 obč. zák. čís. 12.205.
Užíváni nájemní věci viz smlouva nájemní.

Vada díla viz smlouva o dílo.
— **formální** viz oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s.
— **rozhodčího řízení** (výroku) viz rozhodčí soud.
— **řízení** (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) viz dovolání.
— **zboží** viz správa pro vady.
Vadium: není zákonného zákazu, by za vadium v exekučním řízení nebyla přijata vinkulovaná vkladní knížka; není přestoupením úřední povinnosti soudce, že při úvaze podle § 56 c. ř. s. nepočítal s obtížemi, jež napotom nastaly při realisování vkladní knížky čís. 11.653.
Válec parní viz parní válec.
Válečná půjčka: ustanovení druhého odstavce čl. IX. nař. čís. 276/1924 sb. z. a n. nelze použíti při určení poměrů rozhodných podle § 15 zák. čís. 216/1924 sb. z. a n., nýbrž rozhodují tu jen poměry dlužníkovy čís. 11.469.
— lhostejno, zda přednostou domácnosti (§ 16 zák. čís. 216/24 sb. z. a n.) jest ještě původní upisovatel, či některý z dědiců jeho válečných půjček, anebo matka těchto dědiců čís. 11.469.
— znehodnocení válečných půjček opatrovanců a syndikátní ručení opatrovnického soudu čís. 11.538.
— pokud jest úroky ze zápůjčky na lombard válečných půjček připočísti k jistině pololetně čís. 11.769.
Valná hromada družstva, společnosti viz společenstvo výrobní a hospodářské, společnost.
Valorisace viz měna.
Valuta viz měna.
Valutární doložka: ve vlastní směnce čís. 11.770.
Vázanost soudu: odsuzujícím nálezem trestního soudu viz rozsudek trestní.
— rozhodnutím správního úřadu viz správní úřad.
— nejen soud první stolice, nýbrž i odvolací soud jest vázán názorem svého zrušovacího usnesení; pokud nelze napadati dovoláním, odchýlil-li se odvolací soud ve svém rozsudku od právního názoru, vysloveného ve svém zrušovacím usnesení čís. 11.377.
— soud rozhodující o žalobě otce podle § 35 ex. ř. o nepřípustnost exekuce k vydobytí výživného, není vázán názorem, jejž opatrovnický soud,

rozhoduje o žádosti otce o snížení výživného, vyslovil v otázce, zda otec v době před podáním žádosti byl, či nebyl oprávněn platiti vzhledem k zmenšeným příjmům nižší výživné, než bylo určeno smírem čís. 11.604.
— rozhodujícího o odškodnění podle § 1265 obč. zák. výrokem soudu o neplatnost manželství čís. 11.613.
— v nesporném řízení jest soud vázán na své rozhodnutí, jakmile je prohlásil, nebo, nebylo-li vyhlášeno, jakmile je odevzdal písemně k vyhotovení čís. 11.625.
— výrokem rozhodčího soudu, že jde o úraz v podniku čís. 11.986.
— rejstříkový soudce není vázán usnesením procesního soudu, jímž se povoluje zápis do obchodního rejstříku čís. 12.206.

Vazba (podle § 355 ex. ř.) viz exekuce.
— **vyšetřující** viz odškodnění podle zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 sb. z. a n.

Včasnost prodeje viz společenství statků.

Vdova pozůstalá viz pozůstalý manžel.

Vedlejší intervence viz intervence vedlejší.
— **závod** (čl. 21 obch. zák.): pojem čís. 11.346.

Versio in rem viz náklad.

Veřejná listina viz listina veřejná.
— **obchodní společnost** viz společnost veřejná.

Veřejné skladiště viz skladiště veřejné.

Veřejnoprávní smlouva: jest jí smlouva, jíž se mezi smluvníky zakládá, změňuje, nebo ruší poměr veřejného práva čís. 11.452.

Veřejný statek: doplnění pozemkové knihy viz kniha pozemková.

Věc rozsouzená, zahájená viz rozepře rozsouzená, zahájená.

Věcí bagatelní viz nepatrné věci.
— **feriální** viz prázdniny soudní.
— **vnesené** viz zástavní právo zákonné.

Věcná nepříslušnost viz příslušnost.

Věno: žádost o doplnění věna může se setkati s úspěchem jen, je-li prokázáno, že dcera dostala věnem méně, než bylo úměrné majetkovým poměrům rodičů v době jejího sňatku, při čemž se způsobilost osob věnem povinných, by poskytly věno takto vyměřené, posuzuje ovšem podle doby, kdy byl vznesen nárok na doplnění věna čís. 11.413.
— povinnost dáti nebo doplniti věno dceři, musí splniti předně otec a, nemůže-li tak učiniti, jest k tomu povinna matka čís. 11.413.
— byla-li součástí věna služebnost bytu, nelze ji odvolati z důvodu § 948 obč. zák., a to ani, pokud by svou hodnotou přesahovala věno čís. 11.493.
— může jím býti i hypotekární súročitelná pohledávka, jejíž splatnost nastane teprve úmrtím osoby povinné ke zřízení věna čís. 11.983.
— o určení věna lze sice zakročiti již před sňatkem, povinnost dotační však nezaniká, nebylo-li před sňatkem žádáno o věno čís. 11.983.

Věřitel hypotekární viz dražba vnucená nemovitosti.
— **vymáhající** viz exekuce.

Vídeňská poštovní spořitelna viz poštovní spořitelna vídeňská.

Vindikace viz žaloba vlastnická.

Vinkulovaná vkladní knížka viz knížka vkladní.

Vkladní knížka viz knížka vkladní.

Vlastní směnka viz směnka vlastní.

Vlastnická hypoteka viz hypoteka vlastnická.

Vlastnictví: nabytí jeho viz tamže, převod vlastnictví, vydržení.
— sousedské právo viz tamže.
— výhrada jeho viz výhrada vlastnictví.
— žaloba vlastnická viz tamže.
— domnělé a žaloba zápůrčí čís. 12.204.

Vnesené svršky (§1101 obč. zák.) viz zástavní právo zákonné.

Vnucená dražba viz dražba vnucená.
— **správa nemovitosti, podniku** viz správa vnucená nemovitosti, podniku.

Vnucené zřízení zástavního práva viz exekuce podle §§ 87 a násl. ex. ř.

Voda: pro nárok, by žalovaný byl uznán povinným upraviti plot tak, by voda měla volný odtok a nebyla zadržována, a nechati stoku tam, kde jest plot, volnou a ji čistiti, jest přípustný pořad práva čís. 11.370.
— při vodní koncesi (při koncesi vodního díla) nejde ani o živnostenskou koncesi, ani o schválení živnostenské provozovny čís. 11.556.
— vodní právo jest příslušenstvím nemovitosti, pro kterou bylo uděleno, a nelze na ně vésti oddělenou exekuci čís. 11.556.
— vyčištění hraniční stoky, uměle vytvořené, na společný náklad obou stran, lze se domáhati pořadem práva, opírán-li žalobní nárok jednak o spoluvlastnictví, jednak o vydržení oprávnění čís. 12.252.
— spoluvlastník jest oprávněn domáhati se na druhém spoluvlastníku vyčištění společné stoky čís. 12.252.

Vojenské koně: chovatel vojenského koně ručí státu za skutečnou škodu i, stalo-li se uhynutí (utracení) koně jen náhodou, leč že by šlo o vyšší moc; je vyšší mocí, nejde-li jen o obyčejnou náhodu, která se často přihází a dá se předvídati, nýbrž o událost kromobyčejnou, jež se také nedá odvrátiti ani největší péčí chovatelovou čís. 12.213.

Vojsko: přípustnost pořadu práva viz pořad práva.
— vojenská osoba jako řidič silostroje viz automobilový zákon.

Volné uvážení soudu: v tom, že soud stanovil jím výši výživného, nelze spatřovati nezákonnost ve smyslu § 46 (2) zák. o nesp. říz. čís. 11.332.
— při určení bolestného čís. 11.494.

Volba podle § 906 obč. zák. viz alternativní plnění.

Vpočtení do dědického podílu: stala-li se otázka za pozůstalostního řízení otázkou spornou, není úkolem pozůstalostního soudu řešiti otázku, co a kterému svéprávnému dědici se má vpočítati do jeho dědického podílu, nýbrž jest věcí dědiců, by si sporné vpočítání provedli žalobou čís. 11.890.

Vtělení viz knihovní vklad.

Vůle poslední viz pořízení poslední.

Vybavovací žaloba viz žaloba podle § 37 ex. ř.

Výbor závodní viz závodní výbory.
— **zemský správní** viz správní úřad.

Vybrání pohledávky viz přikázání pohledávky k vybrání.

Vydaná směnka viz směnka.

Výdělek ušlý viz ušlý zisk.

Výdělková daň: přednostní zástavní právo viz dražba vnucená nemovitosti.

Vydražitel viz dražba.

Vydržení: obecního statku nelze nabýti ani vydržením čtyřicetiletým čís. 11.656.
— užívacího práva, je-li tu pochybnost, že mohlo jíti i o užívání starousedlického práva čís. 12.090.

Vyhlášení konkursu viz úpadek.

Vyhledávací zásada: oprávnění opravných stolic v rozlukovém řízení hodnotiti volně důkazy provedené v první stolici čís. 11.348.
— pokud platí pro otázku viny na rozvratu manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) čís. 11.731.
— pokud platí v řízení jím ovládaném, pro odvolací soud zásada bezprostřednosti čís. 11.731.

Výhoda pro věřitele viz vyrovnání.

Výhrada vlastnictví: pokud vedení exekuce na vlastní věc má v zápětí ztrátu vlastnictví čís. 11.358.

— — prodatel, jenž prodal zboží s výhradou vlastnictví, nestal se, bylo-li zboží zničeno požárem, vlastníkem pojistné sumy z pojištění, jež ujednal s pojišťovnou vlastním jménem kupitel zboží čís. 11.698.
— — byla-li prodaná věc kupiteli odevzdána s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny a kupiteli před úplným zaplacením kupní ceny exekučně zabavena a prodána, nemůže se kupitel domáhati zrušení kupní smlouvy ani z důvodu správy, ani z důvodu zkrácení nad polovici ceny, zavinil-li sám, že k exekuční dražbě došlo, tím, že nevyrozuměl prodatele a zabavení prodané věci čís. 11.966.
— — prodatel, jenž od vyrovnacího dlužníka nežádá vrácení věci, dodané mu s výhradou vlastnictví, má jen právo na zaplacení v mezích a podle vyrovnání čís. 12.110.
— — při splátkovém obchodě; oprávnění prodatele domáhati se na vymáhajícím věřiteli vydání výtěžku za věc, prodanou v exekuci proti třetí osobě; lhostejno, že si prodatel vymohl (proti ručiteli za dluh z koupě věci) rozsudek na zaplacení zbytku kupní ceny; vymáhající věřitel nemůže namítati, že žalobce nenabídl vypořádání podle § 2 zák. o splátk. obch., nebyl-li dlužníkem v exekuci, v níž byla věc prodána, kupitel, nýbrž třetí osoba čís. 12.154.
— — v tom, že prodatel odebral kupiteli věc prodanou s výhradou vlastnictví, ježto kupitel neplatil, jest ustoupení od kupní smlouvy, vzal-li prodatel věc zpět, neujednav s kupitelem něco jiného čís. 12.242.

Výchova (§ 142 obč. zák.) viz dítě manželské.
Výchovné viz zaměstnanec státní, výživné (nem. dítěte).
Vyjevovací přísaha viz přísaha vyjevovací.
Výkaz nedoplatků berního úřadu viz exekuce (§ 1 čís. 13 ex. ř.).
Vyklizení: lhůty podle § 575 c. ř. s. viz tamže.
— odklad exekuce vyklizením viz tamže.
— k žalobě o ně stačí, že žalovaný neoprávněně drží předmět nájmu a odpírá ho vyklidit čís. 11.648.
— žalobě o vyklizení místnosti nevadí, že žalovaný v této místnosti již nebydlí, ježto mu byl žalobcem vstup do ní zabráněn; stačí, že žalovaný si činí nadále nároky na užívání místnosti a dosud má v ní uložen nábytek čís. 11.803.
— pokud může obec ve Slezsku žalovati o zrušení služební smlouvy a o vyklizení bytu v obecním domě, třebaže se obecní zastupitelstvo neusneslo na zrušení smlouvy a na podání žaloby čís. 11.828.
— příkazu podle § 567 c. ř. s. lze se domáhati i tehdy, byla-li pachtovní smlouva, ujednaná na určitou dobu bez výpovědi, mlčky prodloužena (§ 1115 obč. zák.) na dobu jednoho roku čís. 11.872.

Vykonatelnost cizozemského exekučního titulu viz exekuce §§ 79 a násl. ex. ř.
Výkonný orgán viz exekuce (§ 25 ex. ř.).
Výkup (§ 410 c. ř. s.) viz alternativní zmocnění.
— **pohledávky** (§ 1422 obč. zák.) viz placení cizího dluhu.
Výlohy vnuceného správce viz dražba vnucená nemovitosti (rozvrh).
Vyloučení soudce: z rozhodování ve sporu (v prvé stolici) není vyloučen soudce, jenž spolupůsobil jako soudce v trestním řízení, třebaže rozsudek trestního soudu byl vázaným (§ 268 c. ř. s.) pro civilní soud čís. 12.116.
— **z exekuce** viz exekuce.
Vylučovací žaloba: podle § 37 ex. ř. viz žaloba podle § 37 ex. ř.
— podle § 47 (1) konk. ř. z r. 1914 viz úpadek.
Vymáhající věřitel viz exekuce.
Výmaz knihovních práv: exekuce podle § 353 ex. ř. viz tamže.
— jinak viz zástavní právo.
Výmazná kvitance viz kvitance výmazná.
Výměnek: služebnost bytu viz tamže.
— okolnost, že váznc na celé nemovitosti, nevadí tomu, by právo, žádati místo naturálního plnění peněžité relutum, nebylo vloženo jen na polovinu téže nemovitosti, náležející povinnému; exekuční knihovní soud nemůže se s touto otázkou zabývati, byla-li otázka přípustnosti vkladu mezi stranami rozhodnuta již právoplatným rozsudkem; pokud nebrání vkladu ani různé pořadí výměnku naturálního a práva na peněžní relutum čís. 11.490.
— ve smyslu § 226 ex. ř.; patří k němu i náklad na pohřeb v místě obvyklý a na pomník, je-li v předávací smlouvě uveden mezi dávkami, z nichž výměnek pozůstává; nezáleží na tom, že tento nárok nebyl zvlášť vložen do pozemkové knihy, stačí, že do knihy bylo vloženo reální břemeno výměnku čís. 12.078.
— pokud neměla býti zřízena služebnost bytu vedle výměnku, nýbrž jen výměnek pozůstávající i z volného bytu, třebaže byla do pozemkové knihy kromě reálního břemena výměnku vložena i služebnost bytu čís. 12.078.
— přejímatel usedlosti zatížené výměnkem, jenž jej nepřevzal, nastupuje v povinnost zavázaného platiti výměnkové dávky jako dlužník hypotekární, nikoliv jako dlužník osobní, a lze ho uznati povinným platiti dospělé výměnkové dávky jen pod exekucí na nemovitosti, na nichž výměnek váznc čís. 12.130.
— oprávněný může požadovati od kteréhokoliv z vlastníků zavazených nemovitostí celé výměnkové dávky; jde tu o reální břemeno simultanní a vlastníci zavazených nemovitostí jsou zavázáni rukou společnou a nerozdílnou čís. 12.130.

Vynaložení nákladu viz náklad.
Vypořádací podíl viz společenstvo stavební a bytové.
Výpověď svědecká viz svědek.
— **z nájmu:** člena stavebního (bytového) družstva viz společenstvo stavební (bytové).
— — lhůty podle § 575 c. ř. s. viz tamže.
— — výpovědní právo vnuceného správce a povinnost pronajímatele vrátiti zbytek předem zaplacené činže čís. 12.063.
— — **mimosoudní:** tím, že proti mimosoudní výpovědi, vykazující náležitosti § 565 odst. 1 a 2 c. ř. s. nebyly podány námitky, nabyla výpověď účinnosti a nájemní smlouva byla výpovědí právoplatně zrušena čís. 11.550.
— **služebního poměru:** náležitosti výpovědi ordinujícího odborného lékaře městské nemocnice na Moravě čís. 12.005.

Vyprošťovací jistota (§ 391 ex. ř.) viz prozatímní opatření.
Výrobní a hospodářské družstvo viz společenstvo výrobní a hospodářské.
Výrok rozhodčí viz rozhodčí soud.
Vyrovnání: odměna vyrovnacího správce viz tamže.

vyrovnací řád z roku 1914:

— pokud o rozvrhu peněz, složených solidárním ručitelem ve vyrovnacím řízení na soudě, by je soud rozdělil mezi vyrovnací věřitele, nelze jednati a rozhodnouti v nesporném řízení čís. 11.716.
— **§ 7 vyr. ř.:** pohledávka, postoupená již před zahájením vyrovnacího řízení o jmění postupitele, nepodléhá předpisům vyrovnacího řádu o vlivu zahájeného vyrovnacího řízení na jmění dlužníkovo čís. 12.139.
— **§ 10 vyr. ř.:** nárok proti bance na vrácení vkladní knížky složené jako kauce a vyrovnání o jmění banky čís. 11.318.
— zrušení exekuce povolené za vyrovnacího řízení o dlužníkově jmění může se dlužník domáhati jen žádostí podle § 39 čís. 2 ex. ř., nikoliv žalobou čís. 11.395.
— **§ 12 vyr. ř.:** byla-li povolena exekuce po zahájení vyrovnacího řízení na dlužníkových věcech nebo právech pro pohledávky, které nemají přednostní právo, jde o případ § 39 čís. 2 ex. ř., k němuž jest přihlížeti z úřadu; povinnost rekursního soudu zkoumati, zda jsou tu předpoklady přednostní pohledávky podle § 26 čís. 3 vyr. ř. čís. 11.800.
— bylo-li soudcovské zástavní právo, jehož bylo nabyto později než šedesát dnů před zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníka, v době zastavení

tohoto vyrovnacího řízení starší šedesáti dnů, obživlo, i když o jmění dlužníka bylo téhož dne a bezprostředně po zastavení zahájeno nové vyrovnací řízení čís. 11.886.

— **§ 28 vyr. ř.:** vyrovnání potvrzené soudem v Německu nemá právní účinky i pro tuzemsko čís. 11.567.

— předpis § 10 vyr. ř. nebrání, by tuzemský věřitel nenabyl soudcovského zástavního práva na věcech (na pohledávkách) náležejících polskému státnímu příslušníku, jež jsou v tuzemsku, třebaže bylo o jmění tohoto polského státního příslušníka zahájeno v Polsku vyrovnací řízení čís. 11.691.

— **§ 46 vyr. ř.:** vydal-li vyrovnací komisař usnesení podle § 46 (4) vyr. ř. a vyrovnání bylo zatím potvrzeno; určovací žaloba vyrovnacího věřitele čís. 11.920.

— **§ 47 vyr. ř.:** platbou vykonanou ručitelem věřiteli za vyrovnacího řízení nedostalo se tomuto výhody na úkor druhých věřitelů, bylo-li placeno v důsledku závazku podstoupeného před vyrovnáním čís. 12.094.

— **rukojemství:** práva věřitelů proti ručitelům a spoludlužníkům dlužníka, který se vyrovnává, jakož i proti osobám, proti nimž přísluší věřitelům právo postihu, jsou vyrovnáním nedotčena, pokud se oprávněný výslovně neprohlásí jinak čís. 12.094.

— platem, který vykonal jeden ze solidárních dlužníků do zahájení vyrovnacího řízení proti druhému solidárně zavázanému dlužníku, jest i tento osvobozen od placení; platy vykonané po zahájení vyrovnacího řízení jiným solidárně zavázaným dlužníkem zůstávají pro výpočet vyrovnací kvoty nepovšimnuty čís. 12.094.

— platbou vykonanou ručitelem věřiteli za vyrovnacího řízení nedostalo se tomuto výhody na úkor druhých věřitelů ve smyslu § 47 vyr. ř., bylo-li placeno v důsledku závazku, podstoupeného před vyrovnáním čís. 12.094.

— **účinek vyrovnání:** mohl-li dlužník námitku, že uzavřel s věřitelem právoplatné vyrovnání uplatniti již proti exekučnímu titulu (směn. plat. příkazu), nelze k této námitce již přihlížeti ve sporu o žalobě podle § 35 ex. ř. čís. 11.545.

— **§ 57 vyr. ř.:** pro obživnutí pohledávky jest lhostejno, že věřitel nepřihlásil pohledávku k vyrovnání; nejde o omluvitelné nedopatření, když dlužník místo by dospělé splátky splácel, placení dluhu odpírá a nutí takto věřitele k žalobě čís. 11.599.

— pohledávky směnečných věřitelů nemají zvláštní postavení najmě co do způsobu placení kvot podle schváleného vyrovnání; vyrovnáním nemění se nic na povaze směnečného dluhu jako dluhu odnosného; směnečný dlužník, nepřihlásil-li se věřitel v den splatnosti kvoty se směnkou, byl nejen oprávněn, nýbrž přímo povinen, by složil vyrovnací kvotu v den její splatnosti na soudě čís. 11.645.

— zaúčtoval-li dlužník na splátku vyrovnací kvoty pohledávku, již si dal za tím účelem postoupiti, jež však, jak se dodatečně ukázalo, v čase postupu již nebyla po právu, jednal na vlastní nebezpečí čís. 11.743.

vyrovnací řád z roku 1931:

— **čl. XIII. uvoz. zák.:** bylo-li vyrovnání přijato věřitely, když již nabyl účinnosti nový vyrovnací řád, platí čl. XIII. uvoz. předpisů i pro toto vyrovnání čís. 11.689.

— **§ 3 vyr. ř.:** proti usnesení rekursního soudu, jímž nařídil prvému soudu postup podle § 3, druhý odstavec, vyr. ř., není samostatného opravného prostředku čís. 11.407.

— **§ 12 (1) vyr. ř.:** byl-li smír, jímž se žalovaný zavázal nahraditi žalobci i útraty sporu, dojednán po zahájení vyrovnacího řízení o jmění žalovaného, nebyla útratová pohledávka žalobce vyrovnáním zasažena a nebrání ustanovení § 12 (1) vyr. ř. povolení exekuce k vydobytí útrat čís. 11.936.

— k překážce povolení exekuce jest přihlížeti z úřadu, a to i v rekursním řízení, byť by to byl i nový přednes čís. 11.963.

— zkoumání, zda jde o pohledávku s přednostním právem, se děje na základě návrhu na povolení exekuce čís. 11.963.

— **§ 14 vyr. ř.:** týká se jen oddělných práv na věcech, jež náležely dlužníku v době zahájení vyrovnacího řízení čís. 11.426.

— **§ 19 vyr. ř.:** byla-li kupní smlouva uzavřena před zahájením vyrovnání o jmění prodatele, střetla se pohledávka prodatele na zaplacení kupní ceny se vzájemnou pohledávkou kupitele (jež tu byla již před zahájením vyrovnání), uplatňovanou započtením, ještě před zahájením vyrovnání, třebas pohledávka na zaplacení kupní ceny byla dospělá teprve po zahájení vyrovnání o jmění prodatele; započtením nedostalo se tu kupiteli zvláštní výhody ve smyslu § 47 vyr. ř.; přihláška pohledávky k vyrovnacímu řízení neznamená ještě vzdání se práva k započtení čís. 11.634.

— **§ 54 odst. 2 vyr. ř.:** nepřípustná jediná kvota dvou vyrovnacích dlužníků, i když mají společné dluhy se solidárním závazkem; potvrzení jest tu odepříti, třebaže usnesení o zahájení vyrovnacího řízení stalo se nepodáním rekursu podle § 5 (2) vyr. ř. právoplatným; lhostejno, že nikdo z věřitelů nic nenamítal; oprávněn k rekursu i věřitel, který má pohledávku i jen proti jednomu z vyrovnacích dlužníků; uplatňoval-li věřitel solidární pohledávku proti oběma dlužníkům, jest soud z úřadu povinen zkoumati při rozhodování o potvrzení vyrovnání, zda společná kvota byla překážkou povolení vyrovnacího řízení podle § 4 čís. 5 vyr. ř. čís. 11.825.

— **§ 55 vyr. ř.:** výhoda směnkou; k nicotnosti jest hleděti z úřadu, třebaže byla namítána po uplynutí lhůty ke směnečným námitkám; nicotnost není zhojena tím, že napotom k přijetí vyrovnání nedošlo; byl-li jednotný dluh rozdělen (směnkami) ve dvě stejné části a jen za jednu část ručí rukojmí, jest rukojmí, zjištěna-li neplatnost smlouvy o dluhu co do určité částky z tohoto jednotného dluhu, jen polovicí účasten k svému prospěchu z této částky, kdežto druhá polovice připadne ve prospěch druhé části čís. 12.080.

— **§ 58 vyr. ř.:** předložil-li každý ze dvou solidárních dlužníků samostatný vyrovnací návrh a samostatný seznam jmění a navrhl-li každý 45% kvotu, lze dodatečné zvýšení kvoty (na 46% a pak na 50%) vykládati jen v souvislosti s původními vyrovnacími návrhy čís. 11.761.

— nejde o závažnou vadu podle čís. 2, bylo-li zahájeno vyr. řízení na společný návrh dvou solidárních dlužníků; jest závažnou vadou podle čís. 2, bylo-li ve vyr. řízení projednaném ohledně obou dlužníků společně, hlasování o obou vyr. návrzích provedeno společně a nebyla-li vydána dvě samostatná usnesení o potvrzení vyrovnání; pokud tato vada jest odstranitelná i bez nového hlasování; zprávu vyrovnacího správce jest o každém dlužníku podati odděleně, by bylo lze přiměřenost kvoty u každého z dlužníků zvlášť posouditi čís. 11.761.

— **§ 60 vyr. ř.:** k okolnosti, že vymáhaná pohledávka je zasažena právoplatně potvrzeným vyrovnáním, lze přihlížeti jen na včasnou námitku, nikoliv na námitku přednesenou teprve v rekursním řízení čís. 11.963.

— **§ 61 vyr. ř.:** za řízení o vyrovnání veřejné obchodní společnosti jest přípustná exekuce na soukromé jmění společníků pro pohledávky za veřejnou společností, za něž veřejní společníci osobně ručí; ustanovení § 13 vyr. ř. nelze tu použíti čís. 11.823.

— **§ 70 vyr. ř.:** nepřípustnost dovolacího rekursu do souhlasných usnesení čís. 11.429, 11.960.

Vyrovnání nucené viz úpadek.

Výsadní zástavní právo viz dražba vnucená nemovitosti, zákonné zástavní právo.

Výslech stran: (dožádaný) soud jest oprávněn ustanoviti nový rok k výslechu strany, jež se, nedostaviv se k původně stanovenému roku k jejímu výslechu, dodatečně omluvila čís. 11.476.

— uplatňovala-li touž žalobou jednak nemanželská matka na otci náhradu výloh šlehnutí a náhradu výživného, jí za minulou dobu zaplaceného, jednak nemanželské dítě uznání otcovství a placení výživného, jest nemanželskou matku slyšeti jako stranu o otázkách, zda žalovaný jest otcem dítka čís. 11.686.

— jest nezákonností (§ 46 (2) nesp. zák.), zaujal-li rekursní soud stanovisko, že nemá možnost učiniti jiná zjištění než prvý soud a že výslech stran nesporné řízení nezná čís. 11.974.

— sčelení stran jest přípustné; zdali je však nutné, jest věcí volné úvahy soudu, spadající do oceňování důkazů čís. 12.076.

Výstavce směnky viz směnka.

Vysvědčení (§ 1163 obč. zák., § 39 obch. zák.): o druhu služby: nepřiznává se jím ani hodnost, ani titul, nýbrž jeho účelem jest, aby z něho bylo seznati, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná zaměstnancova činnost; vysvědčení o činnosti zaměstnancově se řídí pracemi skutečně jím konanými čís. 11.627.

Vyšetřovací vazba viz odškodnění podle zákona ze dne 18. srpna 1918 čís. 318 sb. z. a n.

Vyšší moc: je jí, nejde-li jen o obyčejnou náhodu, která se často přihází a dá se předvídati, nýbrž o událost kromobyčejnou, jež se také nedá odvrátiti ani největší péčí (chovatele vojenského koně) čís. 12.213.

Výtka (§ 196 c. ř. s.): nevytkla-li strana ihned v prvé stolici, že o jejím tvrzení byly připuštěny důkazy jiné než jí navržené, nemůže toto opomenutí dohánětí v opravném řízení s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.316.

— — přesahoval-li zápisek meze § 265 c. ř. s., mělo to býti vytýkáno podle § 196 c. ř. s. čís. 11.379.

— — porušení zásady bezprostřednosti neopakováním důkazů při změně soudce (senátu) nezhojilo opomenutím výtky čís. 11.524.

— **vad zboží** viz správa provady.

Vyúčtování (§ 1012 obč. zák.) viz smlouva zmocnitelská.

— **zisku:** ve smyslu § 14 zák. o obch. pom. viz obchodní pomocník.

Využití tísně viz neplatnost smlouvy (§ 879 čís. 4 obč. zák.).

Vyviňovací důvod viz automobilový zákon, náhrada škody drahou.

Výzva soudní: k návratu do společné domácnosti viz rozluka manželství.

Výživné: nárok podle § 1042 obč. zák. viz náklad podle § 1042 obč. zák.

— — pozůstalého manžela viz pozůstalý manžel.

— — prozatímní výživné viz prozatímní opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř.

— — a exekuce na platy viz exekuce (na platy).

— — dostávala-li osoba, jíž přísluší nárok na výživu, od povinného zatímní výživu prozatímním opatřením, není závady, by nebyl povolen odklad exekuce k vydobytí výživného přiznaného jí konečně v poněkud vyšší částce za tutéž dobu; není tu oprávněn ani návrh vymáhajícího věřitele, by odklad exekuce byl učiněn závislým na složení jistoty čís. 11.492.

— — při exekuci k vydobytí nároku na výživné převažuje zájem vymáhajícího věřitele zájem dlužníkův na tom, by byla exekuce odložena čís. 11.833.

— — při exekuci k zajištění nároku na výživné nemůže dlužník složením jistoty docíliti zrušení (zajišťovací) exekuce čís. 11.833.

— — **alimentační zákon** (zák. čís. 4/1931 sb. z. a n.): prozatímní opatření podle § 5 zák. lze navrhnouti bez ohledu na to, zda ten, kdo je právně zavázán vyživovati, vychovávati nebo zaopatřovati jiného, má jmění nebo stálé příjmy, čili nic čís. 11.520.

— — domáhaje se zajištění výživného splatného v jednom roce prozatímním opatřením podle § 5 zák., nemusí navrhovatel v návrhu na povolení prozatímního opatření (aniž soud v usnesení povolujícím prozatímní opatření) uvésti dobu, na kterou toto opatření má býti učiněno čís. 11.520.

— — rozlišující znaky nároku podle § 2 a 3 zák.; závazek podle § 2 zák. jest omezen jen na osoby »blízké« a výše závazku nerovná se vždy výši výživného, nýbrž se řídí předpisy o zabavitelnosti zákonem předpokládané mzdy nebo odměny; závazek podle § 3 zák. není omezen jen na

osoby blízké a rovná se co do výše výživnému; nároky podle §§ 2 a 3 zák. spadají do výlučné příslušnosti okresního soudu podle § 49 čís. 2 j. n.; i hodnota podmíněného peněžitého nároku řídí se jeho číselnou výší a nelze ji stanoviti oceněním čís. 11.837.

— — »závázaným« podle § 5 zák. jest, koho stihá z jakéhokoliv právního důvodu povinnost k výživě, aniž se vyžaduje, by o povinnosti té již bylo soudem rozhodnuto čís. 11.838.

— — i při prozatímním opatření podle § 5 zák. může soud žádati osvědčení nároku čís. 11.838.

— — byl-li v době rozsudku prvého soudu již v účinnosti vyživ. zákon, jest použiti jeho ustanovení na posouzení sporu, třebaže žaloba o plnění výživného byla podána před nabytím účinnosti zákona čís. 11.854.

— — o nároku podle § 2 zákona nelze rozhodovati v řízení nesporném, nýbrž jen pořadem práva čís. 11.996.

— — manželka, domáhající se zatímní výživy podle § 5 zák., musí osvědčiti, že má nárok, by jí manžel poskytoval výživné v penězích mimo domácnost čís. 12.178.

— **dítěte manželského:** splnila-li matka svůj smluvní závazek vyživovati dítě, nemůže se otec domáhati na ní odškodnění (§ 1042 obč. zák.) za to, že byl na návrh opatrovníka dítěte donucen, by i on přispíval na dítě čís. 11.554.

— — opatrovnický soud, schváliv bez jakékoliv výhrady smír o výživném mezi manželi ohledně nezl. dítek, schválil tím nejen výši výživného stanoveného ve smíru, nýbrž i případné nižší výživné, které mělo samočinně nastoupiti na místo ujednaného výživného čís. 11.604.

— — pokud lze se domáhati žalobou podle § 35 ex. ř., by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce, jíž jest na základě smíru o výživném na manželi bez ohledu na nastavší podstatné zmenšení jeho příjmů vymáháno zaplacení celého výživného; soud, rozhodující o žalobě manžela podle § 35 ex. ř., není vázán názorem, jejž opatrovnický soud, rozhoduje o žádosti manžela o snížení výživného, vyslovil v otázce, zda manžel v době před podáním žádosti byl či nebyl oprávněn platiti nižší výživné, než bylo určeno smírem čís. 11.604.

— — nerozhoduje o sobě dosažení určitého věku dítěte, ani abstraktní schopnost výdělečná, nýbrž jest přihlížeti ke skutečné možnosti, najíti přiměřené zaměstnání a v něm se udržeti; v prvé řadě přijde v úvahu předcházející výchova a způsob přípravy pro praktický život čís. 11.804.

— — pokud trvá studium dítěte, není se zájmem jeho zdraví a studijního postupu slučitelné, by provozovalo výdělečnou činnost čís. 11.804.

— — o povinnosti děda k výživě vnuků rozhoduje opatrovnický soud, nikoliv soud dědova bydliště; pro příslušnost opatrovnického soudu v historických zemích jsou tu rozhodnými jen předpisy mající platnost v těchto zemích čís. 11.914.

— — povinnost děda k výživě vnuků podle slovenského práva; pokud jest přípustné vyměření výživného v penězích; byli-li vnuci soudním výrokem svěřeni do péče a výchovy matky čís. 11.914.

— — otec je zproštěn povinnosti, nabylo-li dítko způsobilosti k samostatné výživě a poměry jsou takové, že se snaha dítka, najíti zaměstnání, může setkati s úspěchem; dítě nemůže požadovati výživné z důvodu, že dále studuje na vysoké škole, odepřel-li otec pro své neutěšené hmotné poměry důvodně souhlas s tím, by dítě studovalo na vysoké škole čís. 12.173.

— **dítěte nemanželského:** mezinárodní právo soukromé viz tamže.

— — v tom, že soud stanovil volným uvážením výši výživného, nelze spatřovati nezákonnost ve smyslu § 46 (2) zák. o nesp. říz. čís. 11.332.

— — při výměře nelze postupovati tak, že se vyloučí z otcova platu celé výchovné a vedle toho pak se stanoví výživné přiměřené zbývajícímu platu, nýbrž jest vycházeti z úhrnného otcova platu čís. 11.453.

— — při výměře výživného nelze obdobně použíti ustanovení čl. III. zák. čís. 363/1917 ř. zák. čís. 11.710.

— — výši výživného, které zemřelý nemanž. otec má platiti, jest stanoviti podle dne jeho úmrtí; pokud jsou pak dědicové povinni platiti takto stanovené výživné čís. 12.034.
— — má-li jmění složené otcem sloužiti k výživě a výchově nemanželského dítěte, jest žalobu dítěte o placení výživného proti dědicům, není-li složené jmění dosud vyčerpáno, pro tentokráte zamítnouti čís. 12.034.
— — přiměřenost výživného podle §§ 1603, 1708 něm. obč. zák. čís. 12.127.
— **manželky:** úprava podle § 19 rozl. zák. viz rozluka manželství.
— — neměla-li rozluka manželství, jež byla před převratem vyslovena soudem tehdy uherským, pro tuzemsko platnost, zůstalo manželství jen rozvedeno a trvá dosud vyživovací povinnost manželova upravená smírem čís. 11.565.
— — pokud nebyl smír mezi manžely o výživném, uzavřený před válkou, dotčen napotomní rozlukou manželství čís. 11.565.
— — uzavírajíce smír o výživném před válkou nemohly strany předvídati pronikavou změnu hospodářských poměrů způsobenou světovou válkou čís. 11.565.
— — proti nároku manželky, žijící odděleně jen fakticky, lze uplatniti okolnosti, jež by tvořily důvod rozvodu nebo rozluky manželství z viny manželčiny a jež znemožňují manželi obnoviti manželské společenství čís. 12.033.
— — nárok nemá nehodná manželka, jež žije způsobem příčícím se podstatě manželství a svým chováním způsobila nebo aspoň spoluzpůsobila rozvrat manželství čís. 12.033.
— — ve sporu o výživné, není-li zároveň žalováno o rozvod neb o rozluku, jest samostatně řešiti otázku viny na důvodu rozvodu nebo rozluky čís. 12.033.
— — byla-li zamítnuta manželova žaloba o rozluku z viny manželčiny, ježto nedokázal rozlukový důvod ji zaviněný, není mu zabráněno, by neuplatnil za změněných poměrů skutkové okolnosti, jimiž může prokázati důvod rozvodu nebo rozluky z viny manželky, jež vznikly teprve později nebo tu sice byly již dříve, ale nebyly uplatněny čís. 12.033.
— — účinek zrušení smíru (o výživném manželky) soudcovským výrokem pro napotomní skutečnosti nepůsobí od doby, kdy ony skutečnosti vznikly, nýbrž teprve od doby, kdy se bylo příslušného soudního výroku domáháno čís. 12.091.
— — smlouva o úpravě majetkových poměrů manželů při jejich zamýšleném rozchodu jest přípustná čís. 12.091.
— — manželka nevinná na rozluce má nárok, by jí byla škoda, jíž utrpěla rozlukou, nahrazena placením výživného; lhostejno, zda rozluka byla vyslovena rozsudkem, či usnesením; bylo-li manželství rozloučeno z viny manžela, jest otázka viny manželovy právoplatně rozřešena i pro spor o odškodnění podle § 1266 obč. zák. čís. 12.122.
— — úmluva o vzdání se výživného pro rozvedenou manželku po uplynutí určité doby není neplatné; proti dobrým mravům a nicotná jest však úmluva, že manželův závazek ku placení výživného přestane i před uplynutím ujednané doby, kdyby pro nesouhlas manželky nebyla povolena rozluka; lhostejno, že se úmluva stala v soudním smíru; nicotnost této úmluvy může manželka namítati i proti opoziční žalobě manžela čís. 11.780.
— — ustanovení § 1264 obč. zák. přiznává nárok na přiměřenou výživu jen nevinné manželce, nikoliv i manželi čís. 12.019.
— **rodičů:** »nouzi« podle § 154 obč. zák. jest rozuměti stav, v němž se postiženému nedostává z vlastních prostředků slušné výživy čís. 12.092, 12.124; chudinská podpora nezabezpečuje ještě slušnou výživu ve smyslu § 154 obč. zák. čís. 12.092.
— — pod pojmem »jmění« nerozumí se jen majetek v užším slova smyslu, nýbrž hospodářská mohoucnost dítěte; povinnost vyživovati rodiče stíhá děti jen potud, pokud by samy neupadly v nouzi; vyživovací povinnost dětí, je-li jich několik čís. 12.092.

— — při zkoumání otázky, zda jsou tu předpoklady § 154 obč. zák., není zapotřebí zevrubně a do nejmenších podrobností zjišťovati výdělkové, majetkové a osobní poměry rodičů čís. 12.124.

Vzájemná pohledávka viz započtení.
— **é plnění:** § 8 ex. ř. viz exekuce (§ 8 ex. ř.).
— — dodavatel piva, jenž má dodati i led; upustil-li odběratel od odběru ledu čís. 11.342.
— — podle § 1052 obč. zák., jenž vyslovuje zásadu pro všechny úplatné smlouvy, stačí projev ochoty ke vzájemnému plnění a jest takovýto vzájemný závazek pojati do rozsudkového výroku i z úřadu čís. 11.650.
— — podle § 2 zák. o splátk. obch.; není povinností soudu, by se jimi obíral z úřadu; byly-li takové nároky vzneseny teprve v odvolacím řízení, jde o nedovolenou novotu čís. 11.812.
— — byla-li povinná strana odsouzena zaplatiti určitou částku i s útratami sporu proti současnému vrácení určité věci, jest i odsouzení k náhradě útrat závislé na vzájemném plnění druhé strany čís. 11.820.
— — předpis § 1052 obč. zák. platí pro všecky vzájemné smlouvy úplatné, i pro dohodu v nájemní smlouvě, že pronajímatel jest, použije-li výpovědního práva, povinen vrátiti nájemci nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže čís. 12.063.

Vzájemnost: podle § 28 vyr. ř. z r. 1914 viz vyrovnání.
— podle § 79 ex. ř. viz exekuce.
Vzdání se dědictví viz zřeknutí se dědictví.
— — **služebnosti** viz služebnost pozemková.
Vzteklina viz náhrada škody podle § 1320 obč. zák.

Zabavení viz exekuce.
Zabavitelnost viz exekuce.
Zábrany viz náhrada škody dráhou.
Zadržovací právo: zásada § 1052 obč. zák. viz vzájemné plnění.
— — bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, podle něhož byly místnosti dané do pachtu, zrušeno rozhodnutím nadřízeného správního úřadu, odpadl právní důvod užívání místností pro pachtýře a jest obec oprávněna domáhati se na pachtýři vyklizení a odevzdání místností; jde však i nadále o věci dané v nájem (v pacht), jež nemohou býti předmětem zadržování ani započtení čís. 11.637.
— — podle § 471 obč. zák. nemá sloužiti k chikanosnímu protahování sporu a proto nemá míti uplatnění jeho v zápětí zamítnutí, byť i jen pro tentokráte, žaloby na vydání věci; nemá býti zadržováno více, než činí vzájemné plnění čís. 11.669.
— — proti vrácení naturálního bytu nemůže jeho uživatel uplatňovati zadržovací právo čís. 11.773.
— — odporovatelnost právního jednání o sobě neopravňuje k zadržení věci, jež byly předmětem odporovatelného jednání čís. 12.121.
— — kdo učinil náklad na věc v době, kdy byl jejím nepravým a obmyslným držitelem, nemá zadržovací právo, třebaže se stal napotom držitelem obmyslným čís. 12.121.
— — zrušení příklepu vydražených svršků na stížnost podle § 68 ex. ř. a zadržovací právo vydražitele čís. 12.141.

Zahájená rozepře viz rozepře zahájená.
Zahájení soustavné elektrisace viz elektrisace soustavná.
— **vyrovnání** viz vyrovnání.
Zájem na pojištění viz pojištění proti škodě.
— **právní** (§ 228 c. ř. s.) viz žaloba určovací, intervence vedlejší.
Zájemné popsání (§ 1101 obč. zák.) viz zástavní právo zákonné.
Zajištění odkazů viz odkaz.
— **půdy drobným pachtýřům:** v zákazu zcizení bez svolení Státního pozemkového úřadu podle § 22 zákona ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z.

a n. v doslovu zákona ze dne 15. dubna 1920 čís. 311 sb. z. a n., není obsažen i zákaz zatížení čís. 11.658.
— — měl-li majitel hostince za povinnost odebírati (podle starého závazku) pivo a kořalku z pivovaru vrchnosti a za to měl v pachtovním užívání za levný pacht panské pozemky, nemůže se majitel panství domáhati na něm plnění jeho závazku, nemůže-li svůj závazek plniti, ježto řečené panské pozemky byly držiteli hostince přiděleny podle zákona čís. 318/1919 sb. z. a n. jako dlouhodobému pachtýři a jemu do vlastnictví připsány čís. 12.197.
— — zcizovací hodnota pozemku zabaveného podle zák. čís. 318/1919 sb. z. a n., nemůže býti vyšší, než přejímací cena podle § 8 tohoto zákona čís. 11.726.
— **úvěru:** směnkou viz směnka krycí.

Zajišťovací exekuce viz exekuce zajišťovací.
— **opatření** podle § 50 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. viz nesporné řízení.

Zákaz novot viz novoty.
— **plnění** viz exekuce podle §§ 290 a násl. ex. ř.
— **postupu:** působí i proti třetím osobám a jeví účinek i proti postupníku, jenž o něm nevěděl čís. 11.334.
— **zcizení a zatížení:** podle zákonů o pozemkové reformě viz pozemková reforma, zajištění půdy.
— — podle § 382 čís. 6 ex. ř. viz prozatímní opatření.
— — je-li vlastnické právo dlužníkovo k nemovitosti, na níž byla povolena exekuce vnucenou dražbou, omezeno zákazem zcizení (povinnosti odevzdati nemovitost jednomu z dítek dlužníkových), jest i dlužník oprávněn k rekursu čís. 11.695.
— — podle § 364 c) obč. zák.; pokud brání i exekučnímu zcizení; byl-li zákaz zapsán dříve, než vstoupila v platnost třetí dílčí novela; lhostejno, že zákaz jest v pozemkové knize jen poznamenán, nikoliv vložen čís. 11.695.
— — osoba, v jejíž prospěch je poznamenán zákaz zcizení nemovitosti, jest oprávněna k rekursu do povolení vnucené dražby této nemovitosti; pokud zákaz brání nejen dobrovolnému, nýbrž i exekučnímu zcizení; třeba souhlasu všech oprávněných, nejen většiny čís. 11.959.
— — zákaz zadlužení podle § 364 c) obč. zák. platí proti třetím osobám i při exekučním zatížení, neplatí však, jde-li o exekuční zatížení pro nedoplatky na dani pozemkové a domovní ve smyslu § 265 (1) zákona čís. 76/1927 sb. z. a n., anebo pro poplatky z převodu majetku podle § 72 popl. zák. čís. 11.869.
— — smluvní podle § 364 c) obč. zák. vylučuje sice i exekuci vnuceným zřízením zástavního práva, jakož i vnucenou dražbou, nevylučuje však exekuci vnucenou správou nemovitosti čís. 11.896.

Zakázaná úplata viz ochrana nájemců.

Zákon: zpětná působnost viz tamže.
— obchodní; které zákony lze považovati za zákon jej pozměňující nebo doplňující čís. 11.335.
— materialie tuzemských zákonů jsou jen vykládací pomůckou, nikoliv průvodním prostředkem čís. 12.185.

Zákonné povinné ručení viz automobilový zákon, náhrada škody dráhou, pojištění smluvní.
— **zástavní právo** viz zástavní právo zákonné.
— **zastoupení:** nedostatek jeho viz zmatečnost (§§ 6, 7 c. ř. s.).

Záloha na plat: nejde-li o ni, nýbrž o plat předem vybraný, nemůže vymáhající věřitel po dobu, po kterou bylo dlužníkem předem placeno, požadovati na dlužníkovu zaměstnavateli placení z důvodu zabavení služebních platů čís. 11.807.

Záměna viz soutěž nekalá.

Zaměstnanec: doba pracovní osmihodinná viz tamže.
— — exekuce na platy viz tamže.

— — legionáři viz tamže.
— — lékaři země moravské viz tamže.
— — ochrana domácího trhu práce viz tamže.
— — pojištění pensijní, sociální, úrazové viz tamže.
— — smlouva kolektivní viz tamže.
— — statkoví úředníci viz tamže.
— — závodní výbory viz tamže.
— — zemské banky české viz zemská banka česká.
— — viz též smlouva služební.
— — — nemůže se domáhati na zaměstnavateli náhrady škody proto, že prý byl za své služby nedostatečně placen, takže trpěl podvýživou, a že se ve službě přepracoval čís. 12.103.
— **harrachovští:** výklad pensijního normálu čís. 11.844.
— **obecní:** přeřadění nikoliv použitím veškerých zásad platového zákona, nýbrž jen zvýšením služného podle prvého stupně zřízenecké stupnice III. plat. zák.; pozdější změna zařaděním podle služebních let použitím platového zákona, avšak s časovým omezením (s platností teprve od 1. ledna 1929); výklad § 212 plat. zák.; není jím zaručena naprostá parita; nabyté právo započtením provisorního roku při propočítání služební doby podle zákona čís. 16/1920 sb. z. a n. čís. 11.557.
— — obec ve Slezsku, vypověděvší služební smlouvu, jest oprávněna k žalobě o zrušení této smlouvy a o vyklizení žalovaného z obecního domu, třebas se obecní zastupitelstvi neusneslo na zrušení smlouvy a na podání žaloby čís. 11.828.
— — zákon ze dne 17. prosince 1919 čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920, se nevztahuje, vyjmouc předpis § 24, na obce statutární čís. 11.939.
— — služební řád pro dělníky a zřízence pražské obce ze dne 28. května 1920 čís. 5380 os. nevztahuje se na kostelníka, třebas byl jmenován městskou radou v zastoupení pražské obce jakožto patrona pražských farních kostelů čís. 11.939.
— — náležitosti výpovědi ordinujícího odborného lékaře městské nemocnice na Moravě; výklad usnesení obecního zastupitelstva, že nedá zaměstnanci výpověď z jeho služebního poměru bez zvláště důležitých důvodů; pokud ku platnosti takového obmezení výpovědi nebylo třeba schválení zemským výborem čís. 12.005.
— **obchodní** viz obchodní pomocník.
— **okresních nemocenských pokladen (pojišťoven):** okresním nem. pokladnám nebylo ani zákonem čís. 268/1919 sb. z. a n., ani oběžníky ministerstva sociální péče ze dne 4. července 1919, čís. 11.466-III a zemské správy politické v Praze ze dne 4. června 1919 čís. 21 A 501/223543 uloženo přímo za povinnost, by převzaly do svých služeb všechny zaměstnance rozpuštěných nemocenských pokladen, a nelze z nich vyvozovati povinnost okresní nem. pokladny převzíti zaměstnance do svých služeb v témže postavení definitivního zaměstnance, jaké měl dříve u zrušené nemocenské pokladny čís. 11.764.
— — individuelní úmluva okr. nem. pojišťovny s jejím zaměstnancem o úpravě jeho služebních poměrů a požitků jest zásadně dovolena, třebas se odchyluje ve prospěch zaměstnavatelky od kolektivní smlouvy čís. 11.822.
— **státní:** poštmistři viz tamže.
— — výchovné podle platového zákona (čís. 103/1926) není určeno za příjem dítěte, jehož by se mu za všech okolností muselo dostati nezkráceně čís. 11.453.
— — úředníka na dovolené s čekatelným (§ 74 zák. čís. 15/1914 ř. zák.) nelze pokládati za aktivního úředníka čís. 11.709.
— — služební příjmy úředníka zahraničí v Americe stanovené pevně v měně československé a přepočtěné na dolary podle určité relace; pokud relace neplatila pro veškeru budoucnost, při všech pozdějších propočtech jeho služebních požitků čís. 12.073.

— — třeba se služební smlouva měla podle svého doslovu prodloužiti jen na jeden rok, prodloužila se za týchž podmínek i na další léta, bylo-li ve služebním poměru oběma stranami pokračováno v témž rozsahu a způsobu, jako za platnosti původní smlouvy čís. 12.073.
— — nárok na diety není nárokem na odškodnění čís. 12.073.
— — erární účty ve smyslu patentu ze dne 16. ledna 1786 čís. 516 sb. z. s. čís. 12.073.
— — tím, že se zaměstnanec, uzavíraje soukromoprávní služební smlouvu se státem, podrobil ustanovením služební pragmatiky, pokud tímto zákonem byly určeny závazky (povinnosti) státním zaměstnancům, nebyla nikterak dotčena povaha jeho služebního poměru, jenž zůstal poměrem soukromoprávním, a jest zaměstnanec oprávněn domáhati se přímo u řádného soudu svých nároků ze služebního poměru čís. 12.073.
— — nárok úředníka ministerstva zahraničí v Americe na placení diet v dolarech čís. 12.073.
— **železniční:** podúředníci na služebních místech dílovedoucích, kteří se podle § 89 nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. zařazují do I. platové stupnice nového služného podúředníků, jsou kategorií zaměstnanců, kteří sice byli platově na roveň dílenským podúředníkům, jsouce s nimi v platové stupnici A, kteří však byli zvlášť jmenováni dílovedoucími a to buď jako dílovedoucí čeřaři neb i jako dílovedoucí bez čety čís. 11.521.
— — převzetím Ústecko-Teplické dráhy (zák. čís. 234/1922 sb. z. a n.) byl založen nový služební poměr mezi státem a zaměstnanci převzaté dráhy; význam okolnosti, že zaměstnanec nebyl unifikovaným zaměstnancem čís. 11.558.
— — předpisy restrikčního zákona (čís. 286/1924 sb. z. a n.) o snížení počtu zaměstnanců neplatí jen pro zaměstnance vyjmenované v § 1 zák. čís. 394/1922 sb. z. a n., nýbrž vztahuje se i na všechny ostatní vypověditelné a nevypověditelné zaměstnance bez rozdílu jejich služebního postavení, jakož i na dělníky čís. 11.558.
— — pokud po dobu účinnosti restrikčního zákona nemůže se zaměstnanec najmě dovolávati předpisů služ. řádu a pensijních stanov dráhy Ústecko-Teplické, najmě co do tříměsíční výpovědní lhůty, a nemůže nic vytěžiti z toho, že byl ve služebním poměru oboustranně vypověditelném čís. 11.558.
— — právní obrana zaměstnance čs. státních drah proti výměru ředitelství státních drah, jenž byl vydán na základě stanov pensijního fondu a jímž mu byly sníženy jeho pensijní požitky; otázku jest řešiti podle předpisů platných v době, kdy byl zaměstnanci doručen výměr; novým zákonem čís. 26/1929 sb. z. a n. zůstala nedotčena práva a nároky, o nichž již za platnosti a podle dřívějších ustanovení bylo rozhodnuto s konečnou platností čís. 11.566.
— — denní paušální mzdu, jež byla placena vdově po železničním zaměstnanci jako uklizečce u ředitelství státních drah, nelze považovati za »aktivní požitek státní« ve smyslu § 17 odst. (2) čís. 1 zák. ze dne 22. prosince 1924 čís. 286 sb. z. a n. čís. 11.734.
— — nepragmatikální zaměstnanec čs. státních drah nemůže se domáhati nápravy proti dodatečnému přeřazení a snížení platu pořadem práva, dokud tu není konečné rozhodnutí poslední opravné stolice správní; není-li tu této podmínky, jest jeho žalobu pro nepřípustnost pořadu práva odmítnouti čís. 11.897.
— — platnost a význam vl. nař. ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n.; instanční postup, pokud jde o výměru a výplatu služebních požitků, nastupuje na místo § 83 služ. řádu; nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny čís. 11.897.
— — rozhodování o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, upravených podle vládního nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n., bylo stejně jako u státních zaměstnanců přikázáno úřadům v něm vyjmenovaným jako úřadům správním; nápravy proti rozhodnutí těchto správních úřadů lze se domáhati pořadem práva za podmínek zákona čís. 217/1925 sb. z. a n.; nebyla-li žaloba podána v devadesátidenní lhůtě podle § 2 (1) zák. čís. 217/25, jest ji zamítnouti čís. 12.225.
— — vzdal-li se železniční zaměstnanec pro sebe i pro své příslušníky práva, by s ním bylo nakládáno podle pensijního statutu severní dráhy Ferdinandovy, a prohlásil-li, že ode dne 1. ledna 1919 má s ním býti nakládáno výlučně podle předpisů stanov pensijního fondu státních drah čís. 12.226.

Zaopatření dítěte viz výživné.

Zápis do seznamu advokátů viz advokát.
— **firmy** viz firma.
— **knihovní** viz knihovní poznámka, vklad, záznam.
— **v rejstříku** viz firma, rejstřík.

Zápisek (§ 265 c. ř. s.) viz protokol.

Zaplacení viz placení.

Započtení: v konkursu viz úpadek.
— ve vyrovnání viz vyrovnání (§ 19 vyr. ř. z r. 1914).
— uznání vzájemné pohledávky namítané započtením a souhlas, aby byla od žalobní pohledávky odečtena, jest dispositivním úkonem strany, který může býti učiněn s právním účinkem i v dovolacím řízení čís. 11.486.
— nelze započísti peněžitou pohledávku s částkou požadovanou alternativně prohlášením podle § 410 c. ř. s. čís. 11.749.
— § 4 zák. ze dne 1. července 1926, čís. 232 sb. z. a n. a započtení vzájemné pohledávky majitele šekového účtu vídeňské poštovní spořitelny na její pohledávku z lombardní zápůjčky; účinky započtení v poměru k čs. státu čís. 11.769.
— podle § 1443 obč. zák. jest započtení vyloučeno jen proti bezelstnému postupníku hypotekární pohledávky; jeho vědomost o vzájemné pohledávce v době postupu vylučuje bezelstnost, třeba postupník nabyl vědomosti jinak, než ze zápisu v pozemkové knize nebo z oznámení při postupu čís. 12.050.
— nestačí střetnutí se pohledávek; třeba, by se ta neb ona strana započtení dovolala; bylo-li uplatněno, zruší se vzájemné pohledávky již o sobě bez soudcovského výroku a s účinky pro dobu, kdy se pohledávky střetly čís. 12.133.
— započítací projev může se státi i konkludentními činy; stačí po případě, že nájemce, požádav pronajímatele o vrácení zakázané úplaty, přestal platiti činži; pokud uplatněním započtení nemohl nárok na vrácení zakázané úplaty promlčeti podle § 20 (3) zákona o ochr. nájemců čís. 12.133.
— neuplatnil-li žalovaný započtení vzájemné pohledávky teprve za sporu, nýbrž namítal-li, že žalobní pohledávka již před sporem započtením zanikla, není místa pro řízení a rozhodování o vzájemné pohledávce, uplatněné teprve za sporu k započtení (§§ 391/3 a 411 c. ř. s.), nýbrž má řečená námitka po případě v zápětí prosté zamítnutí žaloby čís. 12.133.

Zápověď placení (§ 294 ex. ř.) viz exekuce podle §§ 290 a násl. ex. ř.
— **zcizení a zatížení** viz zákaz zcizení a zatížení.

Zápůjčka: vedena-li exekuce na pohledávku zapůjčitele proti vypůjčiteli, není oprávněn k žalobě podle § 37 ex. ř. ten, z jehož peněz byla zápůjčka poskytnuta čís. 11.517.
— ujednaná zmocněncem jménem zmocnitele v mezích zjevné plné moci; uložil-li zapůjčitel (spořitelna) zápůjčkovou valutu pro zmocnitele na vkladní list; vlastnický nárok zmocnitele ke vkladu nebyl dotčen tím, že zapůjčitel uložil napotom zápůjčkovou valutu na vkladní list znějící na jméno zmocněnce a odevzdal jej do soudní úschovy, když mu bylo doručeno soudní usnesení, jímž byla povolena exekuce zabavením domnělé pohledávky zmocněnce na výplatu zápůjčkové valuty čís. 12.075.
— poměr z ní vznikne přímo a jen mezi zapůjčitelem a vypůjčitelem, třebas zapůjčitel použil k poskytnutí zápůjčky peněz společných s jinou osobou nebo dokonce peněz cizích, to i tehdy, věděl-li vypůjčitel o této okolnosti čís. 12.235.

Zápůrčí žaloba viz žaloba zápůrčí.
Záruka viz rukojemství.
Zásada bezprostřednosti: porušení její postupem prvního soudu, jenž při změně soudce (senátu) neopakoval důkazy, nýbrž se spokojil přečtením protokolů, a opomenutím odvolacího soudu zjednati nápravu; vada nezhojila opomenutím výtky podle § 196 c. ř. s. čís. 11.524.
— — pokud její porušení odvolacím soudem zakládá vadu řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s. čís. 11.728, 12.167, 12.176.
— — jinak viz odvolání (důkazy a skutková zjištění).
— **vyhledávací** viz vyhledávací zásada.
Zasílatel: není jím stát (pošta), přejímaje dopravu čís. 11.707.
Zasnoubení: vystoupila-li svedená (§ 1328 obč. zák.) se zřetelem na své zasnoubení a na slibovaný jí sňatek, jest posuzovati její nárok na náhradu ušlého jí příjmu za tuto dobu podle § 46 obč. zák., nikoliv podle § 1328 obč. zák. čís. 12.131.
Zastavení exekuce viz exekuce.
— **prodejového řízení** viz prodejové řízení.
— **vyrovnacího řízení** viz vyrovnání.
Zástavní právo smluvní: hypoteka kaučni, simultanní, vlastnická viz tamže.
— — nabytí dvojího zástavního práva pro tutéž pohledávku na týž majetkový předmět jest nemožné čís. 11.583.
— — **nabytí jeho:** na cenných papírech, složených jako kauce, odevzdáním depositní stvrzenky čís. 11.340.
— — připevnění nálepek na zastavených předmětech musí býti trvalé; odstraněním označení (nečitelností, odpadáním nálepek) zástavní právo pomine čís. 11.363.
— — svěření zástavních lístků, jimiž byla umožněna disposice s věcmi, rovná se svěření věcí samých čís. 12.121.
— — bezelstným jest zástavní věřitel, jenž nabývaje zástavy, neví, že se dopouští bezpráví, jemuž při náležité pozornosti nejsou známy skutečnosti, z nichž vyplývá přesvědčení o bezpráví; i obmyslný držitel stává se bezelstným, nastanou-li okolnosti, následkem nichž pomine jeho vědomí o bezprávnosti jeho držby a nastoupí u něho přesvědčení, že jeho jednání jest oprávněné čís. 12.121.
— — certifikát automobilu není listinou prokazující zastavení automobilu způsobem pro každého poznatelným čís. 12.138.
— — pro budoucí pohledávky, k nimž jest počítati i pohledávky z otevřeného úvěru, lze zříditi zástavní právo k movitým věcem; pouhá abstraktní možnost budoucích pohledávek nestačí, nýbrž jest třeba, by byly aspoň označeny osoby, mezi nimiž, a právní důvod, z něhož má pohledávka vzejíti čís. 12.195.
— — **pozbytí jeho:** vlastnictví lze převáděti i k movitým věcem stiženým exekučním zástavním právem; pokud tu nejde o maření exekuce čís. 12.044.
— — výmaz: hypotekární věřitel, jemuž hypotekární dlužník dluh zaplatil, není oprávněn bez zmocnění hypotekárního dlužníka žádati o výmaz zástavního práva čís. 12.218.
— **na jistotě podle § 56 c. ř. s. a § 78 ex. ř.:** pokud se přeměňuje v zástavní právo vykonatelné čís. 11.926.
— **zákonné:** přednostní na nemovitosti viz dražba vnucená nemovitosti.
— — **podle § 1101 obč. zák.:** nemá přednost před zástavními právy, jichž bylo nabyto dříve, než byly svršky vneseny do najaté věci; lhostejno, že pronajímatel nabyl zákonného zástavního práva bezelstně čís. 11.547.
— — návrhu, v němž se domáháno jen zájemného popsání vnesených svršků podle § 1101 obč. zák., nikoliv i povolení prozatímního opatření podle §§ 379 a násl. ex. ř. nelze vyhověti, byla-li žaloba o splatné nájemné vznesena na soud teprve po podání návrhu na zájemné popsání čís. 11.616.

— — **podle čl. 409 obch. zák.:** chce-li je dovozník uplatniti podle čl. 310 obch. zák., musí osvědčiti mimo jiné i to, že mu jeho pohledávka z dovozníckě smlouvy vznikla proti odpůrci právě z důvodů čl. 409 obch. zák. čís. 11.339.
Zástavní žaloba viz žaloba hypotekární.
Zastoupení zákonné: nedostatek jeho viz zmatečnost (§§ 6, 7 c. ř. s.).
Zástupce na provisi viz obchodní zástupce.
— **právní:** plná moc viz tamže.
— — jinak viz advokát.
— **chudých** viz právo chudých.
Zástupčí moc: manžela nevztahuje se na právní jednání, k nimž jest podle § 1008 obč. zák. třeba zvláštní plné moci čís. 11.860.
Zastupitelstvo okresní viz správní úřad.
Zatímní opatření viz prozatímní opatření.
Závada jazyková viz jazyk státní.
Závazek směnečný viz směnka.
— **solidární** viz solidárnost závazku.
Závdavek: či záloha (splátka na kupní cenu)? čís. 12.045.
— v žádosti o vrácení dvojnásobného závdavku jest i žádost o vrácení toho, co bylo skutečně zapraveno jako splátka na kupní cenu čís. 12.045.
— odklad jeho zaplacení na několik týdnů po uzavření smlouvy není právně možný čís. 12.188.
Závěť viz pořízení poslední.
Zavinění viz náhrada škody.
Závod: ten, na něhož přešel propachtováním, jest kupcem ve smyslu obchodního zákona a přecházejí na něho všechna práva, lpící na závodě, najmě práva známková a vyznamenání čís. 11.652.
— **vedlejší** (čl. 21 obch. zák.): pojem čís. 11.346.
Závodní výbory (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n.): k nároku nedovolaného propuštěného člena jeho nevztahuje se předpis § 1162 d) obč. zák., nýbrž platí o něm ustanovení § 1486 čís. 5 obč. zák. čís. 11.516.
— — členové rozpuštěného závodního výboru setrvávají ve svých funkcích až do právoplatné volby svých nástupců čís. 11.516.
— — trestný čin podle § 82 d) živn. ř.; i jednání, které jest trestným třebas jen objektivně, ale má zároveň v zápětí, že zaměstnavatel pro ně důvodně pozbude důvěry k jeho pachateli čís. 11.577.
Závory viz náhrada škody dráhou, místní dráhy.
Záznam knihovní viz knihovní záznam.
Zbavení svéprávnosti (cís. nař. ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák.): způsobilost k právním činům viz nesvéprávný.
— do usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvé stolice, vydané podle § 34 řádu, jest přípustný dovolací rekurs jen za podmínek § 46 zák. čís. 100/1931 sb. z. a n. čís. 11.628.
— pokud není podpůrce oprávněn k rekursu, byl-li návrh na zbavení svéprávnosti zamítnut nebo v řízení zahájeném z úřadu vysloveno, že není příčiny ke zbavení svéprávnosti, nebo zbavení svéprávnosti bylo zrušeno čís. 11.951.
Zboží značkové viz soutěž nekalá.
Zcizení pojištěné věci viz pojištění smluvní (proti škodám).
Zcizovací hodnota viz dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti.
Zdatnost zřízence viz náhrada škody podle § 1315 obč. zák.
Zdržovací žaloba viz soutěž nekalá.
Zeď požární viz stavba.
Zemská banka česká: jest samostatnou právnickou osobou od země České odlišnou; její zaměstnanec není se zemí Českou v právním poměru; rozhodnutí

zemského správního výboru ve věcech správy Zemské banky není rozhodnutím veřejnoprávního orgánu země České jako nositele veřejné moci, nýbrž jest jen projevem vůle vlastního správního orgánu Zemské banky jako samostatného právního podmětu čís. 12.185.

Zemský správní výbor viz správní úřad.

Zhodnocení viz měna.

Zisk ušlý viz ušlý zisk.

Zjištění otcovství viz otec nemanželský.
— **skutkové:** v odvolacím řízení viz odvolání.
— — jinak viz otázka právní či skutková?

Zjišťovací žaloba viz žaloba určovací.

Zkouška krve viz dítě (manželský původ), otec nemanželský.

Zkrácení věřitele viz odpůrčí nárok.

Zlatá parita viz měna.

Zlé nakládání viz rozvod manželství.

Zlomyslné opuštění viz rozluka manželství.

Zmateční stížnost podle čl. XXIII uvoz. zák. k c. ř. s. viz rozhodčí soud bursovní.

Zmatečnost: žaloba o zmatečnost viz tamže.
— **podle § 6 c. ř. s.:** byla-li v čase podání žaloby žalovaná veřejná obchodní společnost již z obchodního rejstříku vymazána čís. 11.799.
— — vydání příkazu podle § 6/2 c. ř. s. není na závadu zákaz novot podle § 482 c. ř. s. čís. 11.866.
— — vystupovala-li jako žalobce výslovně pozůstalost, nikoliv dědic svým jménem, bylo jí, nebylo-li tu dědické přihlášky, ustanoviti opatrovníka, třebas byl žalobní nárok již přenechán věřiteli pozůstalosti na místě placení čís. 11.967.
— **podle § 477 c. ř. s. čís. 2:** samosoudce či senát viz příslušnost podle § 7 a) j. n.
— — závada v obsazení soudu při jednom roku působí zmatečnost jednání při tomto roku, nikoliv však zmatečnost jednání, které bylo provedeno v jiném roku, při němž bylo řízení provedeno znova; použití protokolu o dřívějším jednání při zmatečném roku neznamená nedostatečné obsazení soudu projednávajícího spor znova a může přicházeti v úvahu jen jako vada řízení čís. 12.201.
— — **čís. 4:** dostavil-li se zástupce strany ještě před skončením roku k ústnímu jednání a ohradil-li se proti vyloučení z přednesu, bylo zmeškání roku podle § 145/2 c. ř. s. zhojeno a nelze vyloučiti stranu z dalšího přednesu čís. 11.417.
— — usnesení rekursního soudu, jímž o rekursu věřitele do rozvrhového usnesení bylo rozhodnuto před uplynutím rekursní lhůty ohledně všech účastníků, oprávněných k rekursu čís. 11.614.
— — může ji uplatňovati jen ten, jemuž, nikoliv osobě v žalobě podle zaměstnání označené, byla nezákonným způsobem odňata možnost projednávati na soudě čís. 11.903.
— — jde o ni, byl-li žalovanému doručen opis žaloby s jiným jménem žalobce, než stejnopis určený pro soud, a bez jména žalovaného čís. 12.040.
— — viz též doručení.
— — **čís. 5:** nebyl-li slabomyslný zastoupen při vedení sporu opatrovníkem a nebylo-li ani dodatečně vedení sporu řádně schváleno podpůrcem čís. 11.312.
— — **čís. 8** viz protokol.
— **podle §§ 41 a 46 (2) zák. čís. 100/31** viz nesporné řízení.

Změna: podle § 834 obč. zák. viz společenství statků.
— **soudce** viz zásada bezprostřednosti.
— **žaloby:** jde o ni, obmezil-li žalobce alternativní žalobní žádání (vrácení věci nebo zaplacení její ceny) jen na jedno ze žalobních žádání, měl-li právo volby žalovaný čís. 11.593.

— — jde o změnu žaloby podle § 235 odst. 1 c. ř. s., tvrdil-li žalobce původně, že mu byly prodány a odevzdány do vlastnictví zabavené předměty k zajištění jeho pohledávky, kdežto napotom tvrdil, že mu byly předměty ty prodány a odevzdány do vlastnictví za hotové čís. 11.670.
— — pro posouzení, zda se následkem změny žaloby není obávati značného stížení nebo průtahu jednání, jest rozhodné jediné, zda došlo provádě-ním nově nabídnutých důkazů ke značnému stížení nebo k průtahu jednání čís. 11.670.
— — udržuje-li žalobce původní právní důvod žalobního nároku, opírá-li však žalobní nárok ještě o další právní důvod, jest pro otázku, zda jde o změnu žaloby, rozhodné, zda žalobce dosavadní skutkový přednes jen po právní stránce kvalifikuje jiným právním důvodem, či zda míní tento důvod opříti ještě o jiný přednes čís. 12.014.
— — pokud jest v prohlášení žalobce spatřovati změnu žaloby v tom směru, že spor vedený dosud proti pozůstalosti zastoupené dědici bude nadále veden proti dědicům osobně čís. 12.034.

Zmeškání: dostavil-li se zástupce strany ještě před skončením roku k ústnímu jednání a ohradil-li se proti vyloučení z přednesu, bylo zmeškání roku podle druhého odstavce § 145 c. ř. s. zhojeno a nelze vyloučiti stranu z dalšího přednesu čís. 11.417.
— rozsudek pro zmeškání viz tamže.

Zmocněnec obchodní viz obchodní zástupce.
— **podle § 185 c. ř. s.** viz řízení sporu.
— **procesní** viz advokát.

Zmocnění: plná moc (rozsah její) viz plná moc.
— jinak viz smlouva zmocnitelská.
— **alternativní** viz alternativní zmocnění.
— **k vedení sporu:** za pozůstalost viz pozůstalost.

Zmocnitelská smlouva viz smlouva zmocnitelská.

Značkové zboží viz soutěž nekalá.

Znalec: důkaz zkouškou krve viz dítě (manželský původ), otec nemanželský.
— dodatečný výslech jeho odvolacím soudem viz odvolání.
— předpis § 366 c. ř. s. předpokládá, že šlo o odmítnutí znalce vedeného k účelům důkazním, nelze ho však použíti, byl-li znalec ustanoven proto, by jím mohl tichý společník vykonávati své společenské právo zaručené mu čl. 253 obch. zák. čís. 12.222.

Znalečné: a soudní smír čís. 11.610.
— do usnesení odvolacího soudu v otázce znalečného není přípustný rekurs na dovolací soud čís. 11.880.

Známky ochranné: a nekalá soutěž viz soutěž nekalá.
— práva známková přecházejí na pachtýře závodu čís. 11.652.
— žaloba soukromoprávní není vyloučena, pokud se soutěžitel domáhá odstraňovací žalobou výmazu známky na základě předpisů zákona o nek. sout. čís. 11.755.

Znehodnocení peněz viz měna.

Znesvěprávnění viz zbavení svéprávnosti.

Zohyzdění viz náhrada škody podle § 1326 obč. zák.

Zpětná koupě: vyhradili-li si prodatelé nemovitosti ve smlouvě bez jakéhokoliv zvláštního omezení předkupní právo podle § 1072 obč. zák. a právo zpětné koupě podle § 1068 obč. zák. s knihovním zajištěním, neměla okolnost, že prodatelé nevykonali ve lhůtě § 1075 obč. zák. předkupní právo, vliv na jsoucnost vyhrazeného jim práva zpětné koupě čís. 12.221.
— **působnost zákona:** byl-li v době rozsudku prvého soudu již v účinnosti nový vyživovací zákon, jest použíti jeho ustanovení na posouzení sporu, třebaže žaloba o plnění výživného byla podána před nabytím účinnosti zákona čís. 11.854.

— — předpisů zákona čís. 116/1932 sb. z. a n. o exekuci na podpory v nezaměstnanosti jest použíti, třebaže exekuční návrh byl podán před vydáním tohoto zákona čís. 11.976.

Zpětný postup viz postup pohledávky.

Zpětvzetí návrhu: na jinaké zpeněžení zabavených věcí (§ 280 ex. ř.) čís. 12.128.

— **žaloby:** z toho, že se žalovaný neohradil proti prohlášení žalobce v pozdějším sporu (po konaném prvním roku a po podané odpovědi), že pobere původní žalobu zpět, nelze ještě usuzovati na jeho souhlas se zpětvzetím žaloby (§ 237 c. ř. s.) čís. 11.649.

— — z pouhého mlčení žalovaného nelze souditi na jeho souhlas se zpětvzetím žaloby; z toho, že žalovaný účtoval útraty, že přijal část na jich srážku a že se mu žalobce zavázal zaplatiti zbytek do 14 dnů pod exekucí, jest souditi na přivolení žalovaného ke zpětvzetí žaloby bez vzdání se nároku čís. 11.690.

— — »omezení žaloby« o samostatný nárok jest zpětvzetím žaloby co do tohoto nároku, které v odvolacím řízení není již přípustné čís. 11.744.

— — účinky nastávají, jakmile žalobce oznámí soudu, že béře žalobu zpět, nikoliv teprve doručením podání žalovanému, předpokládajíc, že zpětvzetí žaloby bylo podle zákona přípustné a tedy i právně účinné čís. 11.934.

Způsobilost: průkaz způsobilosti viz živnost oděvnická.

— **k právním činům:** cizozemské společnosti jest posuzovati podle cizozemského práva čís. 12.098.

— — jinak viz nesvéprávný.

— **ku sporu:** nemá jí okresní správní komise (v Čechách) čís. 11.444.

— — byla-li v čase podání žaloby žalovaná veřejná obchodní společnost již vymazána, jest řízení nezhojitelně zmatečné a nelze nedostatek ten odčiniti opravou žaloby; doručením žaloby bývalému veřejnému společníku nabyl tento právní zájem, by byl spor (směnečný platební příkaz) odklizen, a jest proto oprávněn k námitkám; nestal se však stranou ve sporu; otázka útrat čís. 11.799.

— — pokud ji má vnucený správce čís. 11.826.

— — opravné stolice mohou k procesní nezpůsobilosti přihlížeti jen, bylo-li rozhodnutí nižšího soudu napadeno přípustným opravným prostředkem (osobou k němu oprávněnou) čís. 12.071.

— — nemá ji úpadce ve sporu o vylučovací žalobě podle § 47 (1) konk. ř. z r. 1914 čís. 12.106.

— **k samostatné výživě** viz výživa.

Zrušení exekuce viz exekuce.

— **společnosti** viz společnost podle §§ 1175 a násl. obč. zák.

— **spoluvlastnictví** viz společenství statků.

Zrušovací usnesení: odvolacího soudu viz odvolání.

Zřeknutí se dědictví: není nezákonností, nepřijal-li soud dodatečnou dědickou přihlášku dědice, jenž prohlásil, že nečiní nároky na pozůstalost a jenž se vzdal dědických práv ve prospěch jiného bez jakékoliv výhrady; okolnost, že se tak stalo mimosoudní dohodou s osobou, která dohodu nedodržela, nelze uplatňovati v nesporném řízení; teprve, kdyby sporem bylo odklizeno prohlášení dědice o zřeknutí se dědictví, mohl by žádati za nové projednání pozůstalosti čís. 11.859.

— — dědic, zřeknuv se dědictví, pozbyl práva, by s ním pozůstalost byla projednána, a není dotčen výrokem pozůstalostního soudu, jímž byl jeho návrh na dodatečné projednání pozůstalosti zamítnut čís. 11.859.

Zřízenec viz zaměstnanec.

Zúročení viz úroky.

Zvíře: náhrada škody podle § 1320 obč. zák. viz tamže.

Žádání žalobní viz žaloba.

Žaloba: alternativní zmocnění (§ 410 c. ř. s.) viz tamže.

— omezení žaloby viz tamže.

— opodstatnění její viz rozsudek pro zmeškání.

— změna žaloby viz tamže.

— zpětvzetí žaloby viz tamže.

— — byla-li podána do soudního protokolu a tento protokol byl podle § 64 čís. 4 c. ř. s. zaslán procesnímu soudu, jest pokládati žalobu za podanou v den, kdy byla podána do protokolu čís. 11.327.

— — jest povinností soudu, by zkoumal z úřadu, zda žalobní prosba plyne důsledně ze skutkového děje předneseného v žalobě čís. 11.646.

— — určitost žalobního žádání odpůrčí žaloby co do označení věřitelovy ohrožené pohledávky čís. 12.032.

— — k tomu, by žalobní žádání vyhovovalo požadavku určitosti, musí soud přihlížeti i bez námitky žalovaného čís. 12.032.

— — jest věcí strany a jejího právního zástupce, by uvedli vše, co nárok opodstatňuje a podporuje, zejména, by upravili žalobní prosbu tak, by byla určitá a exekucí vykonatelná; soud není povinen, by učinil opatření podle § 84 c. ř. s., je-li žalobní žádání neurčité čís. 12.032.

— — upraví-li žalobce při žalobách, směřujících k tomu, by bylo opomenutí v budoucnu, žalobní žádání všeobecně na zákaz budoucího zásahu, nejde o žalobní žádání neurčité čís. 12.161.

— **podle čl. XXV uvoz. zák. k c. ř. s.** viz rozhodčí soud bursovní.

— **podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.** viz přísaha vyjevovací.

— **určovací:** tím, že v žalobě o určení, že žalovanému jako vlastníku domu nepřísluší služebnost, bylo se domáháno i toho, že žalovaný jest povinen to uznati, nepozbyla žaloba povahy žaloby určovací; podrobil-li se žalovaný určovací žalobě úplně a bez výhrady, jest tím nejen zjištěno, že mu nepřísluší služebnost, nýbrž i že žalobce má právní zájem na brzkém určení čís. 11.630.

— — uznal-li žalovaný jen právní poměr, o jehož určení bylo žalováno, nevysloviv se o jsoucnosti právního zájmu a o oprávnění žalobce k podání určovací žaloby, musí soud bez ohledu na to, zda byl nedostatek právního zájmu vytýkán čili nic, před rozhodováním o žalobní žádosti zkoumati otázku právního zájmu čís. 11.630.

— — není-li prokázán zájem na brzkém určení, musí býti žaloba zamítnuta nadobro, nikoliv jen pro tentokráte čís. 11.630.

— — právní zájem jest dostatečně odůvodněn, domáhá-li žalobce zachování svých práv ze služebního poměru se zřetelem k zákonu pensijnímu a invalidnímu; žalobní žádost o zpětvzetí do práce nevyčerpala by žalobcův zájem co do nároků, plynoucích pro něho pro případ zrušení výpovědi ze zákonů o pensijním a sociálním pojištění čís. 11.704.

— — pro povinnost soudu zkoumati z úřadu, zda jest tu právní zájem, jest bez významu, že žalobce byl v pozůstalostním řízení poukázán, podati určovací žalobu čís. 11.793.

— — vydal-li vyrovnací komisař usnesení podle § 46 (4) vyr. ř. a bylo-li zatím vyrovnání právoplatně potvrzeno, nemohl věřitel žalovati o plnění, nýbrž měl podati žalobu určovací podle § 228 c. ř. s.; věřitel má tu právní zájem; podaná určovací žaloba zůstala přípustná i co do kvot, jež se staly splatnými za sporu; jakého určení může se tu věřitel domáhati čís. 11.920.

— — pro pouhé ohrožení práva nelze žalovati o zdržení se rušebních činů a žalobce má zjevně zájem na bezodkladném určení svého práva čís. 12.090.

— — není opodstatněn bezodkladný zájem právní na určení právního poměru, domáhá-li se žalobce určení, že jeho prohlášení o vzdání se nároků jest neplatné čís. 12.100.

— — pokud lze právní zájem na zjištění povinnosti pojišťovny k vyplacení pojistné sumy odůvodniti poukazem na propadnou lhůtu § 20 (2) poj. zák. čís. 12.247.

— **o zmatečnost:** nájemce, jenž byl na základě rozsudku pro zmeškání vystěhován z bytu a podal žalobu o zmatečnost rozsudku pro zmeškání, nemůže se domáhati prozatímním opatřením toho, by bylo znemožněno pronajímateli opětně pronajmouti byt jinému nájemníku, aniž toho, by

byl opětně uveden v držbu nájemních práv před tím, než bude rozhodnuto o žalobě o zmatečnost čís. 11.425.

— — do usnesení rekursního soudu, jímž bylo zrušeno usnesení prvého soudu, odmítající žalobu o zmatečnost, a prvému soudu uloženo, by nařídil o žalobě rok k ústnímu jednání, jest dovolací rekurs nepřípustný čís. 11.918.

— **o obnovu** viz obnova řízení.

— **o neúčinnost rozhodčího výroku** viz rozhodčí soud.

— **pro rušenou držbu** viz držba rušená.

— **vlastnická:** žaloba, jíž jest se domáhano vrácení losů uvedených podle serií a čísel, není žalobou vlastnickou podle § 366 obč. zák., nýbrž žalobou o navrácení v předešlý stav, domáhá-li se jí žalobce jen toho, by mu bylo vráceno, co plnil na smlouvu neplatnou čís. 11.763.

— — soud, jenž má věc ve své moci na základě platných zákonných ustanovení, není detentorem ve smyslu § 309 obč. zák. a lze se domáhati vydání věci na tom, kdo věc skutečně zadržuje čís. 11.793.

— **zápůrčí:** jest zbytečná při ojedinělém rušebním činu, jež zůstal bez následků a jehož opakování netřeba se obávati čís. 11.588.

— — zákonnitým znakem jejím jest, by jí bylo vymáháno určité plnění mající právní základ ve vlastnictví žalobce čís. 11.630.

— — tím, že soused A. podal na souseda B. žalobu pro rušenou držbu, v níž uváděl, že ho B. porušil postavením zídky na svém pozemku v držbě práva odtoku povrchové vody z jeho stavení na pozemek B-ův, a žádal obnovení předešlého stavu, jakož i zákaz, by B. se pro budoucnost vystříhal podobného rušení, — osobil si právo omezující vlastnictví B-ovo a jest B. oprávněn vystoupiti proti němu žalobou podle § 523 obč. zák. čís. 11.696.

— — jest přípustná i z domnělého vlastnictví k ochraně bezelstného a pořádného držení čís. 12.204.

— **hypotekární:** nečelí-li žaloba, označená výslovně jako žaloba hypotekární, proti osobnímu, nýbrž proti hypotekárnímu dlužníku, jest rozsudkový výrok obmeziti tak, že se připouští exekuce jen na zastavenou nemovitost čís. 11.646.

— — lze sice také žádati, by byl hypotekární dlužník odsouzen k trpění, by zažalovaná pohledávka byla uspokojena z výtěžku nemovitosti, není však nijak na závadu, by nebylo žádáno odsouzení dlužníka k zaplacení hypotekární pohledávky, ovšem jen s omezením exekuce na hypoteku čís. 11.646.

— — pro ni jest lhostejno, zda žalovaný majitel zavazené nemovitosti jest osobním dlužníkem a zda a jaký postižní nárok by snad měl majitel nemovitosti proti předchozím majitelům téže nemovitosti, kteří jsou osobními dlužníky zažalované pohledávky čís. 12.018.

— **podle § 61 knih. zák.:** o neplatnost vkladu zástavního práva; jest k ní oprávněn po případě i vlastník nemovitosti, jenž mezitím nemovitost již dále prodal čís. 11.861.

— — jest ji vyříditi pořadem práva, i když se jí napadá exekučně zřízené zástavní právo čís. 12.227.

— **nájemce:** petitorní ochrana nájemních práv přísluší nájemci jen proti pronajímateli čís. 11.674 plen. rozh.

— **o vyklizení** viz vyklizení.

— **o náhradu škody** viz náhrada škody.

— **z obohacení** viz obohacení bezdůvodné a kondikce.

— **ze směnky** viz směnka.

— **podle §§ 35 a násl. ex. ř.:** dokud neuplynula lhůta k rekursu, lze námitky proti povolení exekuce uplatniti i rekursem; volil-li dlužník, ač mohl podati rekurs, cestu sporu, jest k tomu přihlížeti při rozhodování o nákladech sporu; rekursu nelze použíti, odvolává-li se postižená strana na nové okolnosti, o nichž první soud nemohl věděti čís. 11.774.

— — žaloba, v níž jest proti exekuci na základě soudního smíru namítáno, že smír nenabyl vůbec platnosti, poněvadž se podmínka, na niž platnost smíru závisela, nesplnila, není ani žalobou podle § 35 ex. ř., ani žalobou podle § 36 čís. 1 ex. ř.; jest však na soudu, by uvažoval, zda nejde o žalobu podle § 39 čís. 5 ex. ř. čís. 11.843.

— **podle § 35 ex. ř.:** příslušnost viz příslušnost podle § 35 ex. ř.

— — **skutečnosti nárok zrušující:** byl-li kupitel právoplatně odsouzen k zaplacení kupní ceny, aniž bylo v rozsudku toto plnění učiněno závislým na vzájemném plnění prodatele, nemůže kupitel exekuci k vydobytí kupní ceny odporovati z důvodu, že mu koupené zboží nebylo dosud dodáno; kupitel se nemůže domáhati zrušení exekuce ani z toho důvodu, že uložil kupní cenu u peněžního ústavu na vkladní list, jejž ponechal u sebe, neschválil-li prodatel výslovně tento způsob placení čís. 11.392.

— — pokud se může manžel žalobou podle § 35 ex. ř. domáhati, by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce, jíž jest na něm bez ohledu na nastavší podstatné zmenšení jeho příjmů vymáháno zaplacení celého původního výživného; soud není vázán názorem, jejž opatrovnický soud, rozhoduje o žádosti manžela o snížení výživného, vyslovil v otázce, zda manžel v době před podáním žádosti byl či nebyl oprávněn platiti nižší výživné, než bylo určeno smírem čís. 11.604.

— — pokud při smíru, jímž byly vzaty zpět námitky proti směn. plat. příkazu, nešlo o novaci privativní, nýbrž kumulativní a nenastal zánik nároku podle § 35 ex. ř. čís. 11.898.

— — postup vymáhané pohledávky; lhostejno, že jde o postup knihovně zajištěné pohledávky bez knihovního převodu čís. 12.109.

— — **doba, kdy vznikla:** mohl-li dlužník námitku, že uzavřel s věřiteli právoplatné vyrovnání, uplatniti již proti exekučnímu titulu (proti směnečnému platebnímu příkazu), nelze k této námitce již přihlížeti ve sporu o žalobě podle § 35 ex. ř. čís. 11.545.

— — nemožnost plnění, pokud nebyla přivoděna skutečností, nastavší teprve po vzniku exekučního titulu, nelze uplatňovati žalobou podle § 35 ex. ř. čís. 11.657.

— — namítal-li povinný již v řízení předcházejícím nemožnost plnění, ježto nemá koncesi k provozování určité živnosti, v exekučním titulu však nemožnost plnění nebyla uznána vzhledem k výměru okresního úřadu, podle něhož povinný tuto koncesi má, nemůže povinný uplatňovati žalobou podle § 35 ex. ř., že mu po pravomoci exekučního titulu byl doručen jiný výměr okresního úřadu, podle něhož nemá koncesi k provozu oné živnosti čís. 11.657.

— **podle § 36 ex. ř.:** žaloba domáhající se výroku o nepřípustnosti exekuce proto, že v nálezech o pokutách, na jichž základě byla eráru povolena exekuce, byla doba splatnosti pokut ustanovena až ke dni, kdy nabudou právní moci, což se prý dosud nestalo, jest žalobou podle § 36 čís. 1 ex. ř., patřící na pořad práva čís. 11.491.

— **podle § 37 ex. ř.:** dalším postupem přešla pohledávka s všemi právy, i s právem domáhati se nepřípustnosti exekuce, vedené na pohledávku proti původnímu postupiteli čís. 11.333.

— — bylo-li o vklad vlastnictví pro nabyvatele nemovitosti zažádáno teprve po povolení exekuce na nemovitost proti jejímu dřívějšímu vlastníku, nemůže nabyvatel nemovitosti uplatňovati nepřípustnost této exekuce čís. 11.457.

— — předmětem stíženým exekucí může býti i pohledávka; vyhledává se totožnost pohledávky, na niž se vede exekuce, a pohledávky, na niž uplatňuje žalobce své právo; žaloba podle § 37 ex. ř. přísluší i postupníku proti exekuci na pohledávku po postupu; vedena-li exekuce na pohledávku zapůjčitele proti vypůjčiteli, není oprávněn k žalobě podle § 37 ex. ř. ten, z jehož peněz byla zápůjčka poskytnuta čís. 11.517.

— — pokud jest povolením exekuce propachtováním hostinské a výčepnické živnosti dotčen i dům čís. 11.546.

— — postupem k inkasu nenabyl postupník práva k postoupené pohledávce nedopouštějící výkon exekuce v prospěch postupitelova věřitele čís. 11.573.

— — pokud jí lze vyhověti rozsudkem pro zmeškání, tvrzeno-li v ní jen vlastnictví k vylučovaným předmětům čís. 11.589, 11.877.

— — proti exekuci zabavením a vnucenou správou pachtovních práv dlužníkových k usedlosti, přísluší třetí osobě, jíž dlužník postoupil právo sklik osetí jaří a k osázení brambory, právo nedopouštějící výkon exekuce čís. 11.620.
— — vlastnictví lze převáděti i k movitým věcem stiženým exekučním zástavním právem; pokud tu nejde o maření exekuce čís. 12.044.
— — postup jest právem, nedopouštějícím výkon exekuce postupitelovým věřitelem; žaloba postupníka podle § 37 ex. ř. jest přípustná, dokud trvá právoplatně povolené zabavení postoupené pohledávky, třebaže byl zamítnut návrh na přikázání zabavené pohledávky čís. 12.143.
— — byl-li zabaven předmět nalézající se v držení třetí osoby bez jejího souhlasu (§ 262 ex. ř.), není tím, že třetí osoba měla právo si stěžovati na výkon exekuce podle § 68 ex. ř., třetí osobě po případě zabráněno žalovati podle § 37 ex. ř. čís. 12.186.
— **podle § 258 ex. ř.:** příslušnost viz tamže.
— **odpůrčí** viz odpůrčí nárok.
— **syndikátní** viz syndikátní ručení.
— **zdržovací a odstraňovací** viz soutěž nekalá.

Žalobní jistota viz jistota žalobní.

Železnice: povinné ručení viz náhrada škody dráhou.
— přeprava železniční viz doprava železniční.
— zaměstnanci železniční viz tamže.

Živnost: exekuce na ni viz exekuce (§§ 331 a násl. ex. ř.).
— — pokud není neplatnou smlouva o převzetí koncesovaného podniku čís. 11.853.
— — přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu zisku, jenž ušel žalujícímu majiteli koncese (autobusové) tím, že žalovaný provozoval též koncesi; majitel koncese má jen nárok proti moci veřejné; náhrada škody, ježto žalovaný nabízí k dopravě osob též z jiného stanoviště, než mu vykázáno čís. 11.958.
— **oděvnická:** k průkazu způsobilosti k nastoupení živnosti oděvnické, omezené na ženské a dětské šatstvo, stačí průkaz o řádném ukončení učebního poměru, tedy i tovaryšský list; osobní způsobilost, by byly připuštěny k mistrovské zkoušce, mají i ženy, které mohou podati průkaz způsobilosti pro oděvnickou živnost, omezenou na ženské a dětské šaty čís. 11.461.
— **stavitelská** viz stavitel.

Živnostenský rejstřík: vedený podle § 145 živn. ř. nelze postaviti na roveň obchodnímu rejstříku a zápisy v něm na roveň zápisům v obchodním rejstříku čís. 11.351.
— — z toho, že byla firma vymazána v něm, ještě nevyplývá, že se podniku nebo živnosti vzdala čís. 11.652.
— **řád:** trestnému činu podle § 82 d) živn. ř. se rovná i takové jednání, které jest trestným, třebas jen objektivně, ale má zároveň v zápětí, že zaměstnavatel pro ně důvodně pozbude důvěry k jeho pachateli; svolal-li zaměstnanec přes zákaz zaměstnavatele a bez předchozího povolení úřadu na dvůr továrny dělníky, promluvil k nim řeč a vyzval je, by hlasovali, kdo je proti vyhlášce správy závodu čís. 11.577.

Živnostenské soudy: příslušnost viz tamže.

Životní pojištění viz pojištění smluvní.

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto ročníku vyložena.

I. Občanský zákoník.

	čís.
§ 2	11766
§ 4	11565
§ 5	11695
§ 6	11325, 11753, 12113
§ 7	11674 plen. rozh., 11676
§ 10	11674 plen. rozh., 11683
§ 12	11674 plen. rozh., 11683
§ 18	11389
§ 19	11319, 11388, 11604, 11674 plen. rozh., 11676, 11793, 12244
§ 21	11312, 11354, 11827, 11919, 12017, 12095
§ 26	11559, 11580
§ 27	11447, 11559
§ 34	12098, 12127
§ 40	11607, 11836, 12033, 12147
§ 42	11472
§ 43	11397
§ 44	11563, 12019, 12147
§ 46	12131
§ 90	12033, 12147
§ 91	11522, 11563, 11565, 11675, 12019, 12033, 12091, 12122, 12147, 12178, 12214
§ 92	11563, 11675, 12019, 12033, 12147
§ 93	12033, 12147
§ 102	11613
§ 103	11719
§ 105	11719
§§ 107—109	11498
§ 107	11946
§ 109	11369, 11412
§ 110	11383
§ 138	11832
§ 141	11413, 11522, 11554, 11692, 11804, 12173
§ 142	11455, 11466, 11604, 11827, 11982, 12046, 12099, 12248
§ 143	11413, 11455
§ 145	11455, 11827
§ 149	11538
§ 150	11538
§ 154	12092, 12124
§ 155	11832
§ 158	11955, 12068, 12164
§ 159	11955
§ 162	11831
§ 163	11832, 12068
§ 166	11453, 11461, 11854, 12034
§ 167	11424
§ 168	11424
§ 169	12131
§ 171	11461, 12034
§ 172	11545
§ 173	11545
§ 174	11477
§ 176	11477
§ 177	11477, 12037
§ 178	11455, 11827, 11919, 12037
§ 179	11472
§ 183	12095
§ 222	11538
§ 227	11538
§ 228	11538
§ 230	11745
§ 233	11354, 11464, 11538, 11639, 11745
§ 235	11538
§ 244	11354, 11745
§ 248	11777
— odst. 2	12017
§ 264	11538
§ 265	11538
§ 270	11345
§ 271	11464, 11639, 11866, 11919, 12095
§ 272	11866
§ 282	11354, 11538, 11745
§ 285	11556
§ 287	11556
§ 292	11556, 11598
§ 293	11403, 11741, 12159
§ 294	11556, 11862, 12106
§ 296	11862
§ 297	12204
— a)	11595, 12106
§ 303	11598

Čís.

§ 305 11726
§ 306 11726
§ 307 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 308 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 309 . . . . . 11629, 11793
§ 319 11435
§ 329 12141
§ 331 12141
§ 335 11676
§§ 339 a násl. . 11674 plen. rozh.
§§ 340 a násl. 11441
§ 343 12195
§§ 344 a násl. . 11674 plen. rozh.
§ 344 11388
§ 348 11421
§ 354 . 11526, 11674 plen. rozh., 11696, 12147
§ 361 11605
§ 362 11696
§ 364 . . . 11370, 11696, 12172
— b) 12020
— c) . . 11459, 11695, 11814, 11869, 11896, 11959
§ 366 . . . 11319, 11389, 11674 plen. rozh., 11763, 12121, 12147, 12170
§ 367 . . . . . 11319, 11547, 11846, 12121, 12170
§ 368 11629
§ 369 . . . 11389, 11793, 12121
§ 371 12080
§ 372 . . . . . 11629, 12204
§ 374 11629
§ 380 11656
§ 381 11389
§ 403 12121
§ 404 11389
§ 414 12186
§ 415 12186
§ 417 11482
§ 418 . . . 11482, 11783, 12204
§ 419 11482
§ 423 12170
§ 424 . . . 11319, 11629, 12170
§ 425 12069
§ 426 11374
§ 427 . . . 11340, 12075, 12138
§ 428 12075
§ 431 . . . . . 11457, 12018
§ 432 12204
§ 433 12204
§ 435 12070
§ 438 11457
§ 440 11457
§ 441 12018
§ 443 . . . 11629, 12018, 12130

Čís.

§ 445 11548
§ 447 . . . . . 11548, 12018
§ 448 11456
§ 449 . . . . . 11548, 11848
§ 451 . . 11932 plen. rozh., 12070
§ 452 . . . 11340, 11363, 12138
§ 456 . . . . . 11547, 12121
§ 457 11313
§ 459 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 469 . . . 11548, 11641, 11646, 11683, 11754, 12109
§ 470 11548
§ 471 . . . 11637, 11669, 11773, 12121, 12141, 12220
§ 472 11783
§ 477 čís. 6 11447
§ 480 12090
§ 481 . . . . . 11783, 12090
§ 482 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 484 11563
§ 485 . . . . . 11660, 11860
§ 504 11564, 11674 plen. rozh., 12205
§ 505 11563
§ 506 11563
§ 507 . . . . . 11564, 12205
§ 509 11526, 11674 plen. rozh., 12205
§ 511 11526
§ 520 12195
§ 521 . . . . . 11564, 11660
§ 523 . . . . . 11588, 11630, 11674 plen. rozh., 11696, 11783, 12204
§ 531 . .11337, 11518, 11523, 11935
§ 532 11935
§ 535 . . . . . 11935, 11950
§ 547 . . . 11319, 11337, 11435, 11508, 11518, 11523, 11866, 11967, 12111
§ 550 11866
§ 552 11638
§ 553 11935
§ 579 11621
§ 585 11638
§ 586 11362
§ 604 12113
§ 608 . . . . . 11361, 12113
§ 613 . . . . 11950, 12030, 12113
§ 614 12113
§ 685 11361
§ 687 11727
§ 688 11727
§ 692 12195
§ 696 . . . . . 11633, 12110
§ 699 11797
§ 704 11349
§ 711 12113

Čís.

§ 755 11472
§ 762 11456
§ 764 . . . . . 11456, 11543
§ 774 11456
§ 777 11456
§ 778 . . . . . 11456, 11655
§ 784 . . . . . 11401, 11443
§ 785 . . . 11401, 11543, 12196
§ 788 11890
§ 790 11890
§ 794 11319
§ 795 11737
§ 796 . . . . . 11727, 11737
§ 797 . . . 11319, 11555, 11957
§ 799 . . . 11472, 11543, 12169
§ 800 11472
§ 801 12169
§ 802 . . . . . 11760, 12250
§ 804 11443
§ 806 . . . . . 11859, 12169
§ 810 . . . . . 11319, 11463
§ 812 . . . 11443, 11664, 11859
§ 819 11890
§ 821 11585
§ 822 11456
§ 823 . . . . . 11727, 11815
§ 828 . 11605, 11660, 11681, 12252
§ 829 11660
§ 830 . . . 11527, 11711, 12114
§ 833 . 11463, 11660, 11681, 12224
§ 834 . . . . . 11681, 12195
§ 835 11681
§ 836 11463
§ 837 . . . . . 11421, 12133
§ 839 . . . . . 12114, 12252
§ 840 12114
§ 841 12232
§ 848 a) 12130
§ 854 12252
§ 856 12252
§ 861 . 11319, 11334, 11354, 11386, 11551, 11629, 11643, 11736
§ 862 11551
§ 863 . 11325, 11335, 11344, 11358, 11392, 11439, 11486, 11532, 11551, 11571, 11583, 11585, 11629, 11634, 11643, 11736, 11779, 11844, 11942, 11969, 12027, 12073, 12123, 12144, 12158, 12170, 12200, 12220
§ 865 . 11312, 11354, 11639, 11772
§ 866 11777
§ 867 . . . . . 11447, 11559
§ 869 . . . 11319, 11331, 11335, 11354, 11384, 11435, 11629, 11723, 12219

Čís.

§ 871 . . . . . 11331, 11445
§ 875 . . . . . 11384, 11430
§ 877 . 11314, 11637, 12069, 12170
§ 878 . 11431, 11493, 11660, 11766, 12113
§ 879 11342
— odst. 1 . 11431, 11555, 11570, 11665, 11666, 11767, 11780, 11803, 11811, 11853, 11917, 11988, 12044, 12089, 12112, 12158, 12197, 12208
— odst. 2 čís. 2 . . . . 11562, 11988, 12061
— — čís. 4 . 12091, 12112
§ 884 . . . 11335, 11342, 11532
§ 890 12191
§ 891 11957
§ 897 . . . . . 11797, 12110
§ 901 . . . . . 11725, 12091
§ 903 . . . . . 12064, 12211
§ 904 . . . . . 11571, 12064
§ 906 . . . . . 11749, 12110
§ 908 . . . . . 12045, 12188
§ 912 . . . . . 11745, 11820
§ 914 . 11325, 11439, 11473, 11533, 11563, 11610, 11622, 11629, 11636, 11643, 11769, 11853, 11893, 11898, 12025, 12041, 12062, 12073, 12101, 12111, 12171, 12189, 12200, 12219, 12220, 12226
§ 915 . 11325, 11431, 11451, 11605, 11844, 12041, 12111, 12171, 12200
§ 916 . . . . . 11486, 12044
§ 918 . 11499, 11551, 11881, 12045, 12132, 12210
§ 920 11551
§ 921 . 11314, 11499, 12132, 12210
§ 923 11660
§ 932 . 11323, 11499, 11966, 12187
— odst. 1 11882
§ 933 12251
— odst. 1 11310
§ 934 . . . 11314, 11966, 12101
§ 936 . . . 11349, 11353, 11354, 11570, 11580, 11797
§ 938 . . . . . 11329, 11374
§ 943 12075
§ 948 . . . . . 11329, 11493
§ 951 . . . 11401, 11543, 12196
§ 956 11435
§ 957 . . . . . 11353, 11389
§ 959 12220
§ 961 . . . . . 11353, 11435

Čís.

§ 965 12213
§ 967 12220
§ 970 12153
§ 971 12174
§ 979 12213
§ 983 . . . 11353, 11517, 12075
§ 1002 . . . 11421, 11723, 11931
§ 1004 11675
§ 1007 12191
§ 1008 . . . 11585, 11694, 11860
§ 1009 . . . 11751, 12016, 12174
§ 1010 12144
§ 1012 . . . 11421, 12016, 12191
§ 1014 . . . 11365, 11675, 11885
§ 1015 11885
§ 1016 . 11319, 11447, 11515, 11723
§ 1017 . . . 11445, 11515, 11576, 11723, 11931, 12075
§ 1020 12174
§ 1022 12144
§ 1025 12174
§ 1026 11576
§ 1034 11675
§ 1036 11316
§ 1037 . . . . . 12121, 12228
§ 1038 11421
§ 1039 11421
§ 1041 . . . 11559, 12069, 12121, 12132, 12158, 12228
§ 1042 . . . 11352, 11449, 11522, 11554, 11705, 12009, 12127
§ 1052 . . . . . 11342, 11354, 11622, 11650, 12063
§ 1053 . . . 11462, 11634, 11643
§ 1054 11643
§ 1056 11643
§ 1061 12207
§ 1062 12242
§ 1065 11456
§ 1068 12221
§ 1070 12221
§ 1072 12221
§ 1075 12221
§ 1078 11954
§ 1090 . . 11447, 11674 plen. rozh.
§ 1091 11888
§ 1094 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 1095 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 1096 . 11359, 11674 plen. rozh., 11840, 11965, 12111
§ 1097 12228
§ 1098 12123
§ 1099 11536
§ 1100 . . . . . 11584, 12114
§ 1101 . . . . . 11547, 11616
§ 1104 12111

Čís.

§ 1105 12111
§ 1109 . . . . . 11637, 11773
§ 1111 11887
§ 1114 . . . . . 11364, 11872
§ 1115 . . . . 11364, 11872, 12073
§ 1116 . 11550, 11872, 11888, 11913
— a) 11337, 11518, 11623, 11913
§ 1117 11644
§ 1120 . . . 11674 plen. rozh., 11929
§ 1121 11674 plen. rozh., 12162, 12195
§ 1122 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 1126 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 1128 . . . . 11674 plen. rozh.
§ 1151 11768
§ 1152 . 11365, 11531, 11795, 11863
§ 1153 11365
§ 1154 odst. 1 11863
§ 1157 . . . . . 11308, 11985
§ 1158 12073
§ 1159 a) 12005
§ 1162 a) 11467
— b) 11467, 11516
— d) 11467, 11516
§ 1163 11627
§ 1167 . . . . . 11882, 11901
§ 1174 . . . 11408, 11796, 12069
§§ 1175 a násl. . 11605, 11768, 11811
§ 1175 11351
§ 1191 11811
§ 1193 11768
§ 1197 11768
§ 1198 . . . . . 11421, 11811
§ 1199 11811
§ 1200 11811
§ 1214 11351
§ 1217 11462
§ 1218 11983
§ 1220 . . . . . 11413, 11983
§ 1221 11983
§ 1222 11974
§ 1229 11493
§ 1238 . 11480, 11675, 11860, 12137
§ 1239 11866
§ 1247 12069
§ 1253 11615
§ 1264 . . . . . 11462, 12019
§ 1265 11613
§ 1266 . . . 11613, 12019, 12122
§ 1276 12195
§ 1278 11456
§ 1291 11325
§ 1293 11531
§ 1294 . . 11674 plen. rozh., 11864
§ 1295 . 11320, 11499, 11509, 11674 plen. rozh., 11766, 11799, 12096, 12103, 12124, 12187

Čís.

— odst. 2 . . . 11485, 11852 12089, 12211
§ 1296 . . . 11499, 11851, 11985
§ 1297 . 11307, 11321, 11418, 11496, 11509, 11552, 11757, 11766, 12003, 12060, 12077, 12088, 12116, 12146, 12148, 12163, 12241, 12243
§ 1298 . . . . . 11499, 11928
§ 1299 . 11418, 11552, 12002, 12003, 12016, 12029, 12060, 12146, 12163, 12243
§ 1300 12016
§ 1301 . . . . . 12017, 12234
§ 1302 . . . . . 12017, 12234
§ 1304 . 11321, 11388, 11495, 11608, 11864, 12017, 12077, 12241
§ 1308 . . . . . 11608, 12017
§ 1309 11608
§ 1310 . . . . . 11608, 12017
§ 1311 . 11320, 11388, 11509, 11549, 11575, 11851, 11928, 11966, 11985, 12213
§ 1313 a) . . 11659, 12009, 12241
§ 1315 . . . 11322, 11360, 11659, 11671, 11928, 12009, 12163
§ 1317 12009
§ 1319 12077
§ 1320 . . . . . 12022, 12137
§ 1323 11613, 11674 plen. rozh., 12245
§ 1324 . . . . . 11608, 11613
§ 1325 . . . 11394, 11494, 11504, 11647, 11715, 11858
§ 1326 . . . 11394, 11715, 11864
§ 1327 . . . . . 11504, 12124
§ 1328 . . . . . 12131, 12166
§ 1330 . . . 11757, 11916, 12079
§ 1333 11679
§ 1334 . . . . . 11571, 11679
§ 1338 11415
§ 1343 . . . . . 11470, 12062
§ 1346 . . . 11335, 11948, 12237
§ 1357 11948
§ 1358 . . . . . 11729, 11796
§ 1360 12195
§ 1365 12195
§ 1368 . . . . 11932 plen. rozh.
§ 1375 11759
§ 1376 11898
§ 1379 11898
§ 1380 11565
§ 1389 . . . . . 11565, 11644
§ 1392 . . . 11333, 11334, 11410, 11433, 11568, 12109
§ 1393 . . . 11433, 11568, 11858
§ 1394 . . . . 11333, 11440, 11446, 11517, 11568
§ 1396 . 11440, 11446, 11576, 11619, 11743, 11932 plen rozh., 12081, 12144
§ 1397 12251
§ 1398 12251
§ 1400 . . . . . 12029, 12174
§ 1402 12174
§ 1403 12174
§ 1404 . . . . . 12237, 12245
§ 1405 11585
§ 1408 12130
§ 1409 . . . . . 11330, 11536, 11735, 11737, 11799
§ 1412 11400
§ 1413 11725
§ 1414 . . . . . 11353, 12101
§ 1415 . . . 11532, 11700, 12207
§ 1416 . . . . . 11604, 11679
§ 1418 12127
§ 1422 . . . . . 11400, 11729
§ 1424 11576
§ 1425 . 11497, 11645, 11700, 11716, 11797, 11932 plen. rozh., 11940, 12013, 12075, 12139
§ 1426 . 11685, 11932 plen. rozh., 12081
§ 1428 . . . . . 11948, 12195
§ 1431 . . . 11440, 11485, 11667, 11676, 11763, 12069
§ 1432 . . . . . 11325, 11366, 11435, 12207, 12208
§ 1435 . . . 11440, 11460, 11485, 11548, 11662, 11676, 11861, 12045, 12069, 12191
§ 1438 . . . 11400, 11636, 11749, 11769, 11807, 12133
§ 1439 11807
§ 1440 . . . 11486, 11637, 11749, 11763, 11807, 12121
§ 1441 12133
§ 1442 11769
§ 1443 . . . . . 12050, 12133
§ 1447 . . . . . 11637, 11644
§ 1450 11859
§ 1462 11656
§ 1467 11656
§ 1478 12171
§ 1479 . . . 11440, 11736, 11794
§ 1480 11844
§ 1486 12073
— čís. 1 11794
— čís. 5 . . . . 11516, 11794, 11952, 12073

Čís.

— čís. 6 11736
§ 1487 11957
§ 1489 . . 11440, 11801, 12073, 12155, 12171, 12251
§ 1497 . 11736, 11753, 11937, 12104
§ 1498 11783
§ 1500 . . . . . 11629, 11783

Čís.

První dílčí novela:

§ 16 . . . . . 11352, 11996

Třetí dílčí novela:

§ 39 12218
§ 201 11656

II. Obchodní zákonník.

Čís.

§ 7 uvoz. zák. . 11351, 11990, 12084
§ 10 uvoz. zák. 11789
§ 12 uvoz. zák. 12135
§ 13 uvoz. zák. 12150
§ 23 uvoz. zák. 12190
čl. 1 11836
čl. 4 . 11351, 11721, 11802, 12084
čl. 12 . . . . . 12135, 12206
čl. 15 12135
čl. 16 11987
— odst. 2 12135
čl. 19 . . . . . 12084, 12135
čl. 21 11346
čl. 22 11652
čl. 23 11652
čl. 24 11956
— odst. 2 11829
čl. 25 . . . . . 11351, 12047
čl. 26 . . . 12084, 12135, 12150
čl. 27 11397
čl. 44 11328
čl. 47 . . . . . 11969, 11973
čl. 48 . . . . . 11328, 11969
čl. 49 . . . . . 11969, 12190
čl. 52 . . . . . 11328, 11973
čl. 55 11525
čl. 85 a násl. 11605
čl. 85 11580
čl. 88 11829
čl. 104 11786
čl. 110 . . . . . 11351, 11799
čl. 111 . . . 11580, 11782, 11839
čl. 112 . . . . 11385, 11605, 11738, 11782
čl. 114 11829
čl. 118 11786
čl. 119 11839
čl. 122 11839
čl. 123 čís. 2 . . . 11789, 11957
— čís. 4 11351
čl. 129 . . . 11351, 11789, 12206
— odst. 3 11829

Čís.

čl. 131 . . . . . 11385, 11957
čl. 133 . 11351, 11385, 11785, 11830
čl. 134 . . . . . 11830, 11870
čl. 135 11830
čl. 136 11385
čl. 137 11385
čl. 139 11328
čl. 141 11439
čl. 142 11439
čl. 144 . . . . . 11385, 11439
čl. 146 . 11738, 11799, 11957, 12047
— odst. 2 12047
čl. 163 11782
čl. 164 11784
čl. 207 12150
čl. 211 11336
čl. 213 12150
čl. 250 11782
čl. 253 12222
čl. 262 11738
čl. 265 11738
čl. 266 11782
čl. 271 12190
— čís. 1 . . . . 11990, 12084
čl. 272 čís. 3 11410
— čís. 4 . . . 11721, 12190
čl. 273 . . . 11335, 11803, 12190
— odst. 1 11323
čl. 274 11335
— odst. 1 11323
čl. 277 . . . 11323, 11335, 11764
čl. 278 . 11325, 11342, 11769, 12220
čl. 280 11957
čl. 279 . . 11674 plen. rozh., 11769
čl. 280 11351
čl. 282 . . . . . 11510, 11757
čl. 286 11966
čl. 291 11769
čl. 300 12029
čl. 301 11619
čl. 303 11619

Čís.

čl. 310 11339
čl. 313 . . . . . 11669, 12220
čl. 315 11669
čl. 317 11335
čl. 320 odst. 1 11969
čl. 330 12211
čl. 338 . . . . . 11634, 11665
čl. 340 12051
čl. 342 11634
čl. 343 12210

Čís.

čl. 347 12051
čl. 348 11323
čl. 349 odst. 1 . . . 11323, 11938
— odst. 2 11323
čl. 354 . . . . . 11551, 12210
čl. 355 . . . 11323, 11376, 11765
čl. 357 11703
čl. 409 11339
čl. 421 12009
čl. 424 čís. 1 11702

III. Jurisdikční norma.

Čís.

čl. XIII uvoz. zák. 11732
čl. XVIII uvoz. zák. 11716
§ 1 . . 11360, 11370, 11391, 11393, 11415, 11421, 11449, 11452, 11479, 11560, 11611, 11707, 11713, 11958, 12001, 12073, 12225, 12252
§ 7 a) . . . 11626, 11718, 11806
§ 19 čís. 2 11781
§ 20 11781
— čís. 5 12116
§ 23 11781
§ 24 11818
— odst. 2 11781
§ 28 . . . . 11367, 11483, 11842
§ 29 11776
§ 30 11781
§ 31 . . . . . 11912, 12049
§ 32 odst. 1 12049
§ 37 12105
§ 41 . . . 11353, 11410, 11449, 11465, 11922, 11962
§ 42 11350
— odst. 1 . . . . 11395, 12065
— odst. 2 . . . . 11382, 11391
§ 43 . . . . 11465, 11922, 12244
§ 45 11410
— odst. 1 . . 11311, 11465, 11889
§ 49 čís. 2 11837
— čís. 5 . . . . 11460, 11465, 11895, 12066
— čís. 7 11410
§ 50 11718
§ 51 . . . . . 11410, 11718
§ 52 11410
§ 54 11718

Čís.

— odst. 2 11820
§ 55 . . . . 11353, 11584, 11899
§ 56 . . . . . 11718, 11806, 11837, 11883
§ 58 11837
§ 60 odst. 1 11806
§ 65 . . . . 11414, 11415, 11962
§ 66 11414
§ 70 11414
— odst. 2 11414
§ 71 11914
§ 74 11415
§ 81 . . . . . 11592, 12038
§ 83 12066
— odst. 1 11460
§ 83 b) 12231
§ 86 odst. 1 11568
§ 87 . . . . . 11580, 11924
§ 87 a) . 11500, 11568, 11784, 11788
§ 88 odst. 1 . . 11875, 11992, 11995
— odst. 2 . . . . 11500, 12007
§ 91 . . . . 11592, 11992, 12038
§ 93 . . . . 11415, 11500, 11671
§ 97 11568
§ 99 . . 11683, 11992, 11999, 12038
§ 100 12006
§ 101 11995
§ 104 . . . 11331, 11410, 11922
— odst. 2 11465
— odst. 3 11992
§ 105 11912
§ 109 . . . . . 11914, 12216
§ 111 odst. 2 12105
— odst. 3 12065
§ 113 12216
§ 117 11912

IV. Soudní řád.

Čís.

čl. VII uvoz. zák. 12091
čl. XXIII uvoz. zák. . . . 12244
— čís. 4 12125
čl. XXV uvoz. zák. . . 12125, 12244
čl. XXVIII uvoz. zák. . . . 11834
čl. XXXVIII uvoz. zák. . . 12009
čl. XLII uvoz. zák. . . 11458, 11855
§ 1 . . . . 11312, 11444, 11826
§ 6 . . . . 11371, 11444, 11799, 11866, 11967, 12071
— odst. 2 . . . . 11866, 11967
§ 7 11799
§ 8 11312
§ 11 11500
— čís. 1 11671
§ 17 11399
§ 18 12214
§ 19 . . . . . 11372, 11659
§ 20 . . . . . 11372, 12214
§ 21 . . . . 11399, 11451, 11659
§ 26 11883
§ 27 11883
§ 29 odst. 1 11883
— odst. 2 11371
§ 31 12144
— čís. 2 12200
— čís. 3 11750
§ 34 . . . . . 11931, 12200
§ 35 odst. 1 12144
§ 38 . . . . . 11750, 11790
— odst. 2 11428
§ 40 11731
§ 41 . . . . . 11365, 11512, 11603, 11659, 11787, 11799, 12073
§ 43 odst. 1 11603
§ 50 . . . . . 11603, 11787
§ 51 12040
§ 54 11690
§ 55 11688
§ 56 11653
— odst. 3 11926
§ 57 čís. 4 12142
§ 64 čís. 4 . . . . 11327, 11883
— čís. 5 12049
§ 65 11850
§ 73 odst. 2 11850
§ 74 12150
§ 75 čís. 1 11902
§ 76 12150
§ 80 12040
§ 84 . . . . . 11407, 11933, 12032, 12150, 12203

Čís.

§ 85 . . . . 11933, 12150, 12230
§ 86 11586
§ 87 11707
§ 88 11707
§ 89 11707
§ 93 11883
§ 102 . . . . . 11368, 11772
§ 103 . . . . . 11772, 11805
§ 104 . . . . . 11368, 11609, 11618, 11739, 11774
§ 106 . . . . . 11774, 11805
§ 109 11821
§ 111 11739
§ 115 11739
§ 116 11739
§ 120 11739
§ 121 11739
§ 126 odst. 2 11930
§ 128 12087
§ 130 odst. 2 . . 11918, 11949, 12085
§ 133 11417
§ 138 12115
§ 145 odst. 1 11790
— odst. 2 . . . 11417, 11428
§ 146 odst. 1 11931
§ 159 11372
§ 160 odst. 1 12144
§ 168 11753
§ 169 . . . . . 11372, 11753
§ 178 11541
§ 179 . . . 11714, 11922, 12074
§ 180 12026
§ 182 . . . . . 11350, 11375, 11537, 12026, 12032
§ 185 12026
§ 187 . . . . . 11626, 11761
§ 190 . . . 11740, 11808, 12034
§ 191 11937
§ 192 11937
— odst. 2 11989
§ 193 . . . 11714, 11728, 12017
— odst. 3 12096
§ 194 12017
§ 196 . . . 11396, 11524, 11728
— odst. 1 . . . 11316, 11379
§ 204 11719
§ 208 12214
§ 209 12214
§ 215 11306
§ 220 11534
§ 224 čís. 7 . . . . 11308, 12052
§ 226 . . . 11447, 11541, 11676, 11819, 11877, 12032, 12156

Čís.

§ 227 . . . . 11353, 11408
§ 228 . . . 11451, 11630, 11704, 11793, 11920, 12090, 12100, 12247
§ 230 11949
§ 232 . . . 11424, 11690, 11740, 12193
§ 233 . . . 11690, 11934, 11997
§ 235 . . . 11386, 11593, 11670, 12014, 12034
§ 236 . . . 11502, 11582, 11819, 11920, 12100
§ 237 . . . 11548, 11549, 11690, 11744, 11934
— odst. 3 11934
§ 239 11949
§ 240 . . . . 11565, 11997
— odst. 2 11465
— odst. 3 . . . 11382, 11958
§ 259 . . . . 11502, 12100
§ 261 . . . . 11565, 11662
— odst. 1 11958
— odst. 5 11958
— odst. 6 12115
§ 265 11379
§ 266 . . . . 11498, 12017
§ 268 . . . 11509, 11904, 12116, 12177, 12234
§ 269 . . . . 11964, 12063
§ 271 12065
§ 272 11553
§ 273 . . . . 11375, 11494
§ 274 . . . . 11964, 12178
— odst. 1 11369
§ 276 čís. 1 11728
§ 289 12096
§ 292 . . . . 11553, 12000, 12010, 12021
— odst. 1 11486
— odst. 2 11306
§ 293 odst. 2 11971
§ 304 12170
§ 308 . . . . 12074, 12170
§ 309 12170
§ 325 11732
§ 339 odst. 4 12076
§ 345 12042
§ 365 11731
§ 366 . . . . 11867, 12222
§ 371 . . . . 11686, 11714
§ 380 odst. 1 12076
§ 381 11476
§ 384 11732
§ 391 odst. 3 12133
§ 393 . . . . 11582, 12180
§ 395 . . . 11498, 11630, 11855

Čís.

§ 396 . . . 11589, 11593, 11877
§ 397 odst. 1 11903
§ 398 12115
§ 399 . 11417, 11428, 11593, 12201
§ 402 11879
§ 404 odst. 2 11761
§ 405 . . . 11574, 11669, 12045, 12073, 12156
§ 406 . . . 11346, 11572, 11650, 11780, 11991, 12064
§ 408 11600
§ 409 . 11436, 11637, 11893, 11994
§ 410 . . . 11386, 11749, 11763
§ 411 . . . . . 12071, 12133
§ 412 . . . . . 11357, 11524
§ 414 11714
§ 416 12128
— odst. 1 11688
— odst. 2 11625
§ 419 . . . 11688, 11915, 12230
§ 424 11688
§ 427 11949
§ 434 12214
§ 435 12230
§ 438 12040
§ 440 11593
§ 442 11790
— odst. 2 11593
§ 458 11441
§ 462 . . . 11478, 11880, 12102, 12158, 12160
§ 464 . . . . . 11688, 11915
§ 467 čís. 3 11478
§ 471 čís. 2 12071
§ 472 odst. 1 12071
§ 474 odst. 2 12071
§ 477 . . . . . 11303, 11383
— čís. 2 . . . . 11626, 11718, 11806, 11868, 12201
— čís. 4 . . 11417, 11481, 11614, 11772, 11790, 11821, 11879, 11903, 12034, 12040, 12067, 12071, 12096
— čís. 5 . . . . 11312, 11371, 11903, 11967, 12071
— čís. 6 11382
— čís. 8 11379
§ 482 . . . 11676, 11711, 11715, 11812, 11866, 12045, 12158
§ 483 odst. 1 11676
§ 488 . . . . . 11357, 11728, 11731, 11777, 12102
§ 496 odst. 2 . . . . 11396, 12180
— — čís. 3 11537
§ 497 odst. 2 12102
§ 498 . . . 11357, 12102, 12176

Čís.

§ 499 odst. 2 11377
§ 502 odst. 2 11582
— odst. 3 11408
§ 503 11553
— čís. 1 . . . . 11383, 12252
— čís. 2 . . 11316, 11357, 11379, 11476, 11486, 11524, 11686, 11711, 11728, 11731, 12034, 12042, 12074, 12096, 12102 12167, 12176, 12185, 12201
— čís. 3 11377, 11676, 11707, 11744
— čís. 4 . . . . 11377, 11478, 11707, 11865, 12185
§ 504 11470
§ 505 odst. 3 11542
§ 506 . . . . . 11819, 11852
— posl. odst. 12150
§ 507 11308
§ 512 11534
§ 513 12160
§ 514 . . . 11502, 11688, 12179
— odst. 2 11857
§ 515 . . . . . 11407, 12222
§ 519 . 11857, 11880, 12160, 12184
— čís. 2 11857
— čís. 3 12215
§ 520 12150
§ 523 11910
§ 524 . . . . . 11661, 11845, 11893, 11978, 11994
§ 526 . . . . . 11774, 11910

Čís.

§ 527 odst. 2 . . . 11717, 12128
§ 528 . . . 11429, 11441, 11502, 11505, 11506, 11514, 11725, 11818, 11880 11960, 11998, 12074
§ 529 čís. 2 11481
§ 534 . . . . . 11481, 12087
§ 536 11425
§ 538 11918
§ 541 11918
§ 543 11918
§ 548 čís. 1 12091
§ 552 . . . . . 11470, 11943
§ 557 . . . . . 11470, 11545
§ 565 . . . . . 11550, 11648
— odst. 3 12016
§ 566 11550
§ 567 11872
§ 569 11364
§ 571 odst. 1 11989
§ 572 11518
§ 575 odst. 1 11840
§ 577 . . . . . 11512, 11809
§ 583 11809
§ 592 11561
§ 594 . . . . . 11350, 11512
§ 595 11350
— čís. 2 11350
— čís. 5 . . . . 11320, 11439
— čís. 6 12125
§ 596 11350
§ 599 11809

V. Exekuční řád.

Čís.

čl. III uvoz. zák. . . 11624, 12010, 12021
čl. VIII uvoz. zák. čís. 7 . . 11305
čl. IX uvoz. zák. čís. 5 . . 12055
— 10 . . 11528
čl. XIII uvoz. zák. čís. 7 . . 12193
§ 1 čís. 1 . . 11481, 11805, 11978
— čís. 2 11845
— čís. 5 11719
— čís. 8 11436
— čís. 12 11475
— čís. 13 . . . . 12010, 12021
— čís. 16 11512
— čís. 18 12016
— čís. 19 11663
§ 3 . . 11475, 11871, 11902, 11963
— odst. 2 11800

Čís.

§ 4 12236
— čís. 1 11978
— čís. 6 . . . . 11741, 11842
— posl. odst. . . . 11905, 12236
§ 7 . . 11436, 11442, 11475, 11800, 11902, 11906, 11947, 11963
— odst. 2 . . . . 11491, 11805, 11893, 11994, 12010
§ 8 11820
§ 9 . . . . 11596, 11884, 11947, 12071, 12083, 12109, 12169
§ 11 . . . . 11580, 11596, 12047
§ 12 11450
§ 14 . . 11583, 11642, 12031, 12083
§ 15 11475
§ 16 odst. 1 . . . . 11753, 12013
§ 18 čís. 1 11741

Čís.

— čís. 3 . . . . 11367, 11483
— čís. 4 . . . . 11741, 12236
§ 25 12013
— odst. 2 . . . . 11400, 11820
§ 27 . . . . . 11642, 12031
§ 33 11400
§ 35 . . . . 11392, 11395, 11491, 11545, 11604, 11657, 11774, 11843, 11898, 12109
— odst. 2 11905
§ 36 . . . . . 11774, 12161
— čís. 1 . . . . 11491, 11843
§ 37 . . 11333, 11457, 11403, 11517, 11546, 11562, 11573, 11589, 11620, 11670, 11698, 11774, 11902, 11932 plen. rozh., 12044, 12075, 12109, 12143, 12186
§ 39 12227
— čís. 1 . . . . 11481, 12227
— čís. 2 . . 11392, 11800, 11963
— čís. 5 . . 11774, 11843, 11906
— odst. 2 . . . . 11800, 11963
§ 40 . . . . . 11817, 11906
§ 41 12031
§ 42 11894
— čís. 5 . . . . 11338, 11403
— čís. 7 . . . . 11944, 11961
§ 44 11492
— odst. 1 . . . . 11833, 11961
— odst. 2 . . 11338, 11492, 11894
§ 47 . . 11458, 11905, 11961, 11993
— odst. 5 11961
§ 48 11961
§ 54 . . . . 11484, 12038, 12149
— čís. 1 11902
— čís. 3 . . 11456, 11459, 11678, 11800, 11820, 11902, 11908, 11963, 12055, 12203, 12205
— odst. 2 . . 11436, 11475, 11933
§ 55 . . 11753, 11800, 11902, 11908, 11963, 11992, 12038, 12149
— odst. 2 . . . . 11459, 11800, 11993, 11995
§ 56 odst. 2 11817
§ 61 12013
§ 63 čís. 3 12013
§ 65 . . . 11597, 11787, 11902, 11959, 11978, 12141, 12179
§ 66 12013
§ 67 . . . . . 11961, 11978
§ 68 . . . . 12013, 12141, 12186
§ 69 12013
§ 78 . . . 11306, 11505, 11506, 11653, 11787, 11910, 11926, 11978, 12128

Čís.

§ 79 . . . . . 11468, 11581, 11683, 11684, 12149
§ 80 čís. 1 . . 11581, 11683, 11908, 11971, 11992, 11995, 12038
— čís. 2 . . . . . 11609, 11971
— čís. 3 11468
— čís. 4 11609
§ 81 čís. 1 12125
— čís. 2—4 11683
— čís. 4 11992
§ 82 odst. 3 11971
§ 83 . . . . . 11741, 11902, 11232
§ 87 . . . . 11481, 12030, 12203
§ 88 . . . . . odst. 2 čís. 2 11597, 11834, 11902
— odst. 3 11436
§ 89 12030
§§ 90 a násl. 12070
§§ 97 a násl. 12140
§ 98 11457
§ 104 . . . . . 11457, 11747
§ 106 11806
§ 109 . . . 11826, 11989, 12063
§ 111 . . . . . 11989, 12063
§ 112 . . . . . 11826, 12063
§ 119 11620
§ 120 čís. 4 12063
§ 131 12232
§ 132 čís. 3 11762
— čís. 4 11762
§ 133 12221
§ 134 12070
§ 138 . . . . . 11411, 11526
§ 139 12192
§ 144 11591
§ 145 12192
§ 149 11653
§ 150 12162
— odst. 2 12221
§ 155 . . . . . 11506, 11653
§ 156 odst. 2 11894
§ 162 . . . . . 11422, 12192
§ 171 11507
§ 172 odst. 2 11677
§ 180 11306
— odst. 5 12128
§ 182 11422
§ 184 čís. 3 11910
— čís. 6 11422
§ 186 11673
§ 187 . . 11422, 11673, 11910, 12141
§ 194 11306
§ 200 čís. 3 11941
§ 206 čís. 1 11891
§ 209 . . . . . 11693, 11921
§ 210 . . . 11380, 11624, 11747, 11921, 11980, 12000, 12011, 12036, 12054, 12159, 12198.

	Čís.
§ 211	11980
§ 212	11921
§ 213	11624, 11921, 12198
§ 215 čís. 2	11747
§ 216	11820, 11891, 12011
— odst. 1 čís. 1	11747
— — čís. 4	11701
— odst. 2	11303, 11679, 11701, 12152
§ 217 čís. 2	11303
§ 218 odst. 2	11747
§ 220	12198
— odst. 2	12198
§ 221	11507, 11624
§ 222	11313, 11754
§ 223	11507
§ 224	11380, 11507, 12198
§ 226	12078
§ 227	12078, 12162
§ 228	11624
§ 231	11753, 11776, 11980
— posl. odst.	11548
§ 232	11753
§ 233	11941
§ 234	11303, 11624, 11980
§ 236	11548, 12229
— odst. 1	11753
§ 238	11313, 12232
§ 239 čís. 4	12192
— posl. odst.	11505, 11506, 11998
§§ 249 a násl.	11741
§ 251	11501, 11927, 12183
— čís. 1	11607, 11981
— čís. 5	11927, 12134
— čís. 6	11981, 12070, 12118, 12134, 12183
— čís. 7	11972
§ 252	11503, 11556, 11862
§ 253	12013
§ 256	12044
— odst. 2	11406
§ 257	12044
§ 258	11381, 11670
§ 259	12013
§ 262	12013, 12186
§ 264	11944
§ 271	12128
§ 273 odst. 2	12141
§ 278	11306, 12128
§ 279	11306
§ 280	12128
§ 282	11941
§ 285	11941
§ 286	11547, 11891
— posl. odst.	11820
§§ 290 a násl.	11343, 11497
§ 290	11528
— čís. 2	11501
§ 291	11433
— čís. 2	11528, 11972
— čís. 3	11972
§ 292	11433
§ 294	11386, 11601, 11787, 12053, 12230
— odst. 3	11367, 11386, 11807
— odst. 4	11433, 11519
§ 295	12055, 12119
§ 296	12013, 12053, 12119
§ 299	11807
§ 301	11519, 11807
§ 303	12053
§ 307	11787
§ 308	11372, 11410, 11807
§ 320	11597, 12109
§ 324	12109
§ 325	11386, 11601, 11874, 12013
§ 328	11482, 11874
§ 330	12140, 12157, 12205
§ 331	11433, 11569, 11641, 11816, 11871, 11874, 12232, 12237
§ 332	11433
§ 333	12232
§ 334	11816
§ 341	11871
§ 343	11762
§ 345 čís. 1	11433
§ 349	11894
§ 350	11592, 11612
§ 353	11668, 12237
§ 354	11497
§ 355	11441
§ 358	11441
§ 367	11612
§ 370	11434, 11450, 11468, 11771, 11964
§ 371	11434
§ 372	11434
§ 374	12230
§ 375	11434
§ 376 čís. 1	11926
— čís. 2	11833
— čís. 3	11898
§ 378	11633, 11830, 11870, 11916, 11946
§ 379	11633, 11791, 11838, 11870, 12057, 12249
§ 380	11633
§ 381	11425, 11810, 11830, 11870, 12023
§ 382	11441, 12058
— čís. 6	11680, 11814
§ 382 čís. 18	11369, 11692, 11946, 12178
§ 384	11441, 11814
§ 387	11424, 11692
§ 389	11304, 11633, 11838
§ 390	11633, 12023
§ 391	11520, 11876
§ 393 čís. 3	11520
§ 398 odst. 1	11520
§ 402	11468, 12183

VI. Patent o nesporném řízení.

	Čís.
§ 2	11463
— odst. 2 čís. 7	11424, 11979
§ 6	11368, 11805
§ 9 odst. 2	11354
§ 11	11368
— odst. 2	11354
§ 16	11661
§ 18	12097
§ 43	11319, 11463
§ 49	11463
§ 61	11638
§ 73	11947
§ 75	11727
§ 92	11760
§ 93	11912
§ 94	11912
§ 97	11760, 11890, 12097
§ 104	11760, 11890
§ 109	11443
§ 111	12250
§ 112	11443
§ 120	11362, 11543, 11664
§ 121	11472
§ 122	11472
§ 125	11472, 11890, 12142
§ 126	11472, 11815, 11847
§ 136	11760
§ 145	11319, 11463, 11789
§ 151	11760
§ 158	11361
§ 159	11361, 11950, 11979
§ 161	11727
§ 167	11615
§ 174	11890
§ 179	11760, 11859
§ 180	11638, 11815
§ 183	11720
§ 187	11354
§ 209	12039
§ 219	11720
§ 254	11826
§ 263	11831, 12216
§ 266	11477
§ 272	11591

VII. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.
1784 leden 19. čís. 228 sb. z. s.	12021
— březen 22. čís. 266 sb. z. s.	12013
1786 leden 16. čís. 516 sb. z. s.	12073
— září 18. čís. 577 sb. z. s.	11484, 12238
1789 únor 26. čís. 977 sb. z. s.	12021
1806 březen 14. čís. 758 sb. z. s.	11393, 11651, 11707
— říjen 24. čís. 789 sb. z. s.	11484, 11624, 12238
1814 květen 13. čís. 1086 sb. z. s.	12134
1816 leden 11. sv. 44 str. 2 sb. z. pol.	12022
1819 srpen 23. čís. 1595 sb. z. s. (řízení ve věcech manželských)	
§ 8	11719
§ 14	11780
— listopad 5. čís. 1621 sb. z. s. (zákonné zástavní právo pronajímatele)	11616
1828 červenec 18. čís. 2354 sb. z. s. (požární náhrada)	11698
1832 únor 10. čís. 2548 sb. z. s.	12021
1837 březen 16. sv. 65 str. 94 sb. z. pol.	12022

Čís.

1837 duben 10. čís. 189 sb. z. s. (zástavní právo pronájemce) 11647
— listopad 5. čís. 240 sb. z. s. (poštovní zákon)
§ 29 11305
1838 srpen 21. čís. 291 sb. z. s. (exekuce na pohledávky za státem) 12055
1839 červen 15. čís. 39 sb. z. s. 11832
1844 leden 31. čís. 781 sb. z. s. 11456
1846 červen 3. čís. 968 sb. z. s. 11456
1848 duben 11. čís. 1134 sb. z. s. 12238
— září 7. čís. 180 sb. z. s. 12197
1850 únor 9. čís. 50 ř. zák. (poplatkový zákon)
§ 7 . . . . 12010, 12021
§ 14 11679
§ 60 posl. odst. . . . 12010
§ 72 . . . . 11701, 11869, ... 11980, 12010, 12021
— duben 27. čís. 85 z. z. pro Čechy (statut hlavního města Prahy)
§ 36 11724
§ 81 11724
§ 137 11724
§ 140 11724
§ 141 11724
§ 147 11724
— květen 3. čís. 181 ř. zák. (poplatek z převodu nemovitosti)
čl. III 11701
§ 14 . . . . 12010, 12021
1851 listopad 10. čís. 1 ř. zák. na rok 1852 (železniční provozní řád)
§ 3 12060
§ 17 . . . . 12060, 12146
§ 17 a) 12003
§ 19 12060
§ 22 11495
§ 41 12146
§ 55 odst. 3 . . . 12060, 12163
§ 95 11495
§ 96 11495
§ 103 11495
— listopad 16. čís. 448 ř. zák. (soudní deposita) . . . 12013

Čís.

1852 květen 27. čís. 117 ř. zák. (trestní zákon)
§ 335 . . . . 11509, 12177
§ 431 . . 11509, 12177, 12234
— prosinec 3. čís. 250 ř. zák. (lesní zákon)
§ 60 čís. 6 11356
— prosinec 13. čís. 256 ř. zák. (nedoplatky převodního poplatku) . . . 12010, 12021
1853 květen 3. čís. 81 ř. zák. (soudní instrukce)
§ 47 11653
— červenec 5. čís. 130 ř. zák. (lesní služebnosti)
§ 1 čís. 1 11356
§ 43 11356
1854 duben 20. čís. 96 ř. z. . . 12021
1858 listopad 9. čís. 205 ř. zák. 12107
§ 1 12107
1859 červen 24. čís. 123 ř. zák. 12107
§ 1 návodu 12107
§ 28 návodu 12107
1862 listopad 7. čís. 85 ř. zák. (promesy) . . . 11489, 11570
§ 1 . . . . 11665, 12208
1863 březen 9. čís. 27 ř. zák. (rejstřík)
§ 22 . . . . 12084, 12135
— listopad 5. čís. 17 z. zák. pro Slezsko (obecní zřízení)
§ 30 11828
§ 86 11878
§ 91 11878
— prosinec 3. čís. 105 ř. zák. (domovské právo)
§ 11 11565
1864 březen 15. čís. 4 z. zák. pro Moravu (obecní zřízení)
§ 2 12005
§ 4 12005
§ 50 12005
§ 78 12005
§ 93 12005
§ 97 12005
— duben 2. čís. 11 z. zák. pro Moravu (kostelní břemena)
§§ 1, 8, 11 11611
— duben 16. čís. 7 z. zák. pro Čechy (obecní zřízení)

Čís.

1864 § 28 čís. 3 . . . 11529, 11713
— čís. 4 12001
§ 30 . . . . 11447, 12001
§ 31 11447
§ 37 . . . . 11360, 11647, 11713, 11808, 12001
§ 51 . . . . 11447, 11529
§ 66 11724
§ 70 . . . . 11656, 12090
§ 96 11656
§ 97 čís. 1 11945
— čís. 3 11873
— červenec 25. čís. 27 z. zák. pro Čechy (okresní zřízení) 11444
— srpen 12. čís. 46 z. zák. pro Čechy (doplnění pozemkových knih)
§ 20 11474
1865 listopad 29. čís. 127 ř. zák. (cizozemské společnosti) 11427, 11835
1866 červen 1. čís. 49 z. zák. pro Čechy (honební zákon)
§ 45 . . 11480, 11824, 12181
§ 46 . . 11480, 11824, 12181
1867 listopad 15. čís. 134 ř. zák. (spolkový zákon)
. . . . 11389, 11515, 11809
§ 1 11479
§ 4 11479
§ 6 11479
§ 7 11479
— listopad 15. čís. 135 ř. zák.
§ 3 11577
§ 19 11577
1868 červenec 6. čís. 96 ř. zák. (advokátní řád)
§ 6 odst. 2 11398
§ 7 odst. 1 11398
§ 9 12016
§ 12 11365
§ 14 11365
§ 16 odst. 1 11562
1869 březen 5. čís. 27 ř. zák. (ručení železnic) . . . 11986
§ 1 . . 11307, 11321, 11391, 11496, 11892, 12213, 12243
§ 2 . . 11321, 11391, 11496, 11697, 12060, 12213
§ 3 11311
— květen 30. čís. 93 ř. zák. (vodní zákon)
§ 4 12252

Čís.

1870 duben 7. čís. 43 ř. zák. (koaliční zákon)
§ 4 12082
— srpen 28. čís. 71 z. zák. pro Čechy (vodní zákon)
§ 11 11370
§ 26 11556
§ 75 11370
1871 duben 24. čís. 50 ř. zák. . 12238
— červenec 25. čís. 75 ř. zák. (notářský řád)
§ 25 12091
§ 26 11787
§ 29 11787
§§ 92 a násl. 12091
§ 95 12091
— červenec 25. čís. 76 ř. zák. (notářský spis)
§ 1 11335
— písm. d) . . 11374, 12075
— písm. e) 11335
— červenec 25. čís. 95 ř. zák. (knihovní řád)
§ 4 12109
§ 8 čís. 1 12203
— čís. 2 . . . 11848, 12203
§ 9 . . . 11674 plen. rozh.
§ 10 . . . . 11403, 12159
§ 12 . . . . 11493, 12224
§ 13 . . . . 11403, 12159
§ 14 11484
§ 15 . . . . 11754, 12093
§ 16 12152
§ 17 . . . . 11303, 11701
§ 20 . . . . 11526, 12058
§ 20 b) 11471
§ 21 11526
§ 26 . . 11595, 11612, 11783
— odst. 2 11848
§ 27 . . . . 11595, 11783
§ 31 . . . . 11481, 11783
§ 32 a) 11612
— b) 11848
§ 33 12021
§ 34 11783
§ 38 c) . . . 11484, 12238
§ 45 11699
§ 49 11699
§ 50 11699
§ 51 11699
§ 53 . . . . 11569, 12151
§ 54 11569
§ 55 . . 11856, 12058, 12151
§ 57 12151
§ 58 . . 11856, 12058, 12151
§ 59 . . 11471, 12058, 12193

Čís.

1871 § 60 12193
§ 61 . . 11481, 11839, 11861, 11909, 12058, 12227
§ 62 11592
§ 71 11783
§ 73 11471
§ 77 12218
§ 81 odst. 3 . . 11856, 12058
§ 84 11902
§ 85 odst. 2 12203
— odst. 3 11848
§ 93 11746
§ 94 . . 11484, 11595, 11848
— čís. 1 11848
— čís. 2 12151
— čís. 3 11848
§ 95 12203
§ 96 12203
§ 103 11490
§ 123 12224
— čís. 1 . . 11594, 11902
§ 126 odst. 2 . . 11594, 11595, 11746, 12218

1872 červenec 12. čís. 112 ř. zák. (syndikátní ručení)
§ 1 11538, 11651, 11653, 11904
§ 2 11904
§ 4 11904
— (2) 11651

1873 duben 9. čís. 70 ř. zák. (výrobní a hospodářské společenstvo) 11470
§ 5 čís. 7 12129
§ 8 . . . . 11336, 11911
§ 9 12129
§ 11 12129
§ 15 . . 11373, 11975, 12129
§ 18 12199
§ 24 11975
§ 26 12199
§ 30 11975
§ 41 12136
§ 44 12136
§ 45 12136
§ 47 12136
§ 48 12136
§ 49 12136
§ 56 11405
§ 59 11405
§ 71 12136
§ 77 . . . . . 11775, 12231
§ 78 11775
§ 79 . . . . . 11775, 12231
§ 84 odst. 2 11572
— duben 27. čís. 67 ř. zák. (upomínací řízení)
§ 9 11834

Čís.

1873 květen 23. čís. 719 ř. zák. (trestní řád)
§ 369 11436
§ 373 11436
§ 397 11436

1874 květen 7. čís. 50 ř. zák. (právní poměry římsko-kat. církve)
§ 34 11611
§ 55 11611
— prosinec 5. čís. 92 z. zák. pro Čechy (zakládání poz. knih)
§ 1 11907
§ 14 11907
§ 30 11907

1878 červen 30. čís. 90 ř. zák. (obchody losy)
§ 1 11489
§ 2 11489, 11570, 11779, 12208
— a) . . 11665, 11666, 12208
— b) . . . 11366, 11570, 11665, 11779, 12208
§ 3 . . . . . 11665, 12208
§ 4 . . 11665, 11666, 12208
§ 5 . . 11366, 11665, 12208

1879 květen 14. čís. 76 ř. zák. . 12238

1883 květen 25. čís. 78 ř. zák. (maření exekuce)
§§ 1, 3 12044

1886 duben 10. čís. 40 z. zák. pro Čechy (stavební řád pro Prahu)
§ 49 11988
— červen 21. čís. 54 z. zák. pro Čechy (silniční řád) 12116
§ 2 . . . . . 11552, 12088

1887 červen 10. čís. 74 ř. zák.
§ 9 11891
— prosinec 28. čís. 1 ř. zák. na rok 1888 (úrazové pojištění dělnické) . 11355, 11986
§ 11 11841
§ 16 odst. 1 11715
§ 46 . . 11715, 11841, 11986
§ 47 11841

1888 březen 30. čís. 33 ř. zák. (nemocenské pojištění) . 11555
— květen 26. čís. 75 ř. zák. (exekuce na platy)
čl. II. 11528

1889 leden 8. čís. 5 z. zák. pro Čechy (stavební řád)
§ 22 11560

Čís.

1889 § 25 11560
§ 92 11529
§ 103 11529
— duben 28. čís. 64 ř. zák. (veřejné skladiště)
§ 17 12220
§ 29 12220
§ 50 12220
— květen 15. čís. 35 z. zák. pro Čechy (zemská banka česká) 12185
— červenec 28. čís. 127 ř. zák. (bratrské pokladny)
§ 4 11355
§ 10 11355
§ 31 11355

1890 leden 6. čís. 19 ř. zák. (ochranné známky)
§ 5 11397
§ 7 11755
§ 10 . . . . 11397, 11755
§ 11 11397
§ 21 11755
§ 24 11397
§ 25 11397
§ 30 11755
— srpen 30. čís. 169 ř. zák. 12003, 12146

1892 leden 27. čís. 7 z. zák. pro Čechy 12116
— listopad 17. čís. 215 ř. zák. 12238

1893 prosinec 26. čís. 193 ř. zák. (stavební živnosti)
§ 2 11811
§ 3 11811
§ 16 11811
§ 20 11811
§ 22 12135

1894 prosinec 31. čís. 2 ř. zák. na r. 1895 (místní dráhy) 12003

1895 červenec 30. čís. 108 ř. zák.
§ 3 11755
§ 4 11755
— prosinec 26. čís. 197 ř. zák. (původské právo)
§ 4 12134
§ 14 12134
§ 41 12161

1896 duben 27. čís. 70 ř. zák. (splátkové obchody)
§ 1 11570
§ 2 . . . . . 11812, 12154
— odst. 2 . . 11763, 12208
§ 6 12190
§ 8 odst. 1 11812

Čís.

1896 § 10 . . . . . 12154, 12190
§ 11 . . 11570, 11665, 12208
— květen 17. čís. 74 ř. zák. (státní zaměstnanci)
§ 1 11844
§ 4 11844
— říjen 25. čís. 220 ř. zák. (přímé daně osobní)
§ 76 11677
§ 343 12021
§ 345 . . . . 12010, 12021
— listopad 27. čís. 217 ř. zák. (organisační zákon)
§ 22 11781
§ 28 11781
§ 74 11437
§ 78 posl. odst. . . . 12013
§ 88 11368
— listopad 27. čís. 218 ř. zák. (živnostenské soudy)
§ 1 11794
§ 3 11794
§ 4 d) 11794

1897 květen 5. čís. 112 ř. zák. (jednací řád)
§ 44 11930
§ 86 odst. 1 12013
§ 87 odst. 1 až 4 . . . 12013
§ 104 11437
§ 105 11437
§ 106 11437
§ 131 12214
§ 160 12013
§ 204 12216
§ 343 11707
§ 379 12013
— květen 6. čís. 153 ř. zák.
§ 5 11475
§ 6 11475
— květen 11. čís. 30 ř. zák. (patentní zákon)
§ 96 12161
— červenec 25. čís. 175 ř. zák. (odhadní řád)
§ 28 11591
— říjen 24. čís. 251 ř. zák. (postup pohledávky proti státu) 11858
— prosinec 9. čís. 283 ř. zák. (řízení ve věcech manželských)
§ 7 11719
§ 10 . . . . . 11348, 11780

1898 leden 18. čís. 28 ř. zák. . 12238
— březen 15. čís. 55 ř. zák. (depositní úřady)
§§ 1, 8, 11 11904

Čís.

1898 červenec 13. čís. 33 z. zák. pro Slezsko
§ 4 12204
1901 červen 18. čís. 74 ř. zák.
§ 1 11701
1902 červenec 12. čís. 147 ř. zák. (elektrické dráhy)
§ 1 11892
1903 červen 10. čís. 133 ř. zák. (revise společenstev)
§ 1 12223
§ 2 odst. (1) 12223
§ 5 12223
§ 9 12136
— červen 24. čís. 134 ř. zák.
§ 24 12136
1905 listopad 23. čís. 176 ř. zák.
§ 1 čís. 97 11705
§ 68 11985
1906 březen 6. čís. 58 ř. zák. (společnosti s r. o.)
§ 2 11336
— (2) 11525
§ 4 11423
§ 9 11423
§ 11 . . . . 11423, 12098
§ 15 . . . . 11632, 12246
§ 18 11525
§ 26 12098
§ 28 11632
§ 38 12246
§ 41 12246
§ 49 11423
§ 51 11423
§ 93 11798
§ 107 11427
§ 108 11632
§ 122 11632
§ 123 11632
— prosinec 16. čís. 1 ř. zák. na rok 1907 (pensijní pojištění) 11511
§ 75 11566
1907 březen 12. čís. 33 z. zák. pro Čechy 11985
— srpen 7. čís. 194 ř. zák.
§ 1 čís. 2 11461
§ 3 11461
— srpen 16. čís. 199 ř. zák. (živnostenský řád)
§ 3 11580
§ 14 11461
— d) 11461
§ 15 čís. 3 11958
— čís. 6 11811
— odst. (4) 11958

Čís.

1907 § 23 11811
§ 59 12190
§ 74 11705
§ 82 d) 11577
— f) 11863
— h) 11704
§ 145 11351
1908 srpen 7. čís. 68 z. zák. pro Čechy (statky střední velikosti) . . . 12012, 12217
§ 3 12217
— (2) 11654
§ 8 11654
§ 10 11654
§ 14 11654
— odst. 2 12012
— srpen 9. čís. 162 ř. zák. (automobilový zákon)
§ 1 . . . 11322, 11672, 11723
— (2) 11402
— (3) 12043
— (4) 12145
§ 2 . . . 11552, 11640, 11682, 11723, 11858, 12003
§ 4 11715
— (1) 11723
§ 6 písm. b) 12171
§ 7 . . . . . 11402, 11715
§ 8 11715
§ 9 . . . . . 11568, 11962
§ 11 11715
§ 14 (2) 11715
1910 ~~leden~~ 16. čís. 20 ř. zák. (obchodní pomocníci)
§ 2 čís. 3 11309
§ 8 11574
§ 14 11952
§ 17 11574
§ 27 čís. 1 11309
§ 39 11627
— duben 28. čís. 81 ř. zák. (automobilový zákon)
§ 14 12132
§ 18 . . . . . 11323, 12132
§ 19 12132
§ 22 11767
§§ 28—31 11323
§ 45 . . . . . 11552, 12003
§ 46 . . . 11858, 12003, 12163
§ 52 12132
§ 55 11767
— květen 10. čís. 9 ř. zák. (instrukce pro výkonné orgány)
bod 6 12013
— červen 21. čís. 118, 119 ř. zák. (poštovní sluhové) . 12009

Čís.

1910 srpen 8. čís. 149 ř. zák. (dráhy nižšího stupně)
čl. II. 12146, 12243
— listopad 29. čís. 212 ř. zák. 11549
1912 květen 17. čís. 104 ř. zák. (exekuce na platy) . . 11528
— červenec 26. čís. 4 z. zák. pro Moravu na rok 1914 (honební zákon)
§ 6 11488
§ 68 písm. a), b) . . . 11488
— odst. 6 11488
§ 71 11488
§ 74 11488
§ 78 11488
— srpen 7. čís. 168 ř. zák. (řád mistrovských zkoušek) příl. A
§ 4 odst. (5) čís. 3 . . 11461
— září 18. čís. 191 ř. zák. (kinematografy)
§ 9 11841
— listopad 30. čís. 215 ř. zák. (šeky)
§ 1 12213
1913 květen 7. čís. 77 ř. zák.
§ 1 12135
§ 2 12135
1914 leden 13. čís. 9 ř. zák. (statkoví úředníci)
§ 29 čís. 1 11773
§ 32 11773
— leden 25. čís. 15 ř. zák. (služební pragmatika)
§ 73 11709
§ 74 11709
§ 77 11709
§ 89 odst. 2 12009
§ 153 11709
§ 155 11709
— červen 16. čís. 44 z. zák. pro Moravu (nov. k stav. řádu)
§ 129 čís. 6 11449
§ 134 11449
— červen 25. čís. 138 ř. zák. (pensijní pojištění) . . 11511
§ 1 11511
§ 73 11511
— červenec 6. čís. 143 ř. zák. 11715
— říjen 12. čís. 276 ř. zák. (I. dílčí novela) viz I.
— říjen 16. čís. 284 ř. zák.
§ 6 11940
§ 7 11940
— prosinec 10. čís. 337 ř. zák.

Čís.

I. Konkursní řád.

§ 1 11315
§ 3 11315
§ 7 11514
— (2) 12106
§ 8 11989
§ 12 . . . . 11989, 12106
§ 14 (1) 11315
§ 19 11315
§ 30 (1) 11751
§ 42 11751
§ 46 čís. 2 11514
§ 47 (1) 12106
— (3) 11998
§ 49 čís. 1 12011
— (2) 11998
§ 51 12106
§ 54 11514
§ 57 11514
§ 58 11691
§ 66 11315
§ 67 11315
§ 70 (2) 11751
§ 112 (2) 11514
§ 114 11514
§ 119 (2) čís. 1 . . . 12011
§ 131 odst. (3) . . . 11514
§ 134 odst. (2) . . . 11514
§§ 141—165 11390
§ 167 odst. (2) . . . 11514
§ 172 11514
§ 176 11429
— (2) 11998

II. Vyrovnací řád.

§ 7 12139
§ 10 . . . 11318, 11395, 11848
— (4) 11645
§ 11 12094
§ 12 . . . 11800, 11848, 11886
§ 18 12094
§ 19 11634
§ 21 11318
§ 23 . . . . . 11645, 12110
§ 28 . . . . . 11567, 11691
§ 46 . . . . . 12094, 12110
— (4) 11599, 11920
§ 47 . . . . . 11634, 12094
§ 48 12094
§ 53 . . . . . 11545, 12110
§ 57 . . . 11390, 11392, 11545, 11599, 11645, 11743, 12110

Čís.

III. Odpůrčí řád.

1914 § 1 . . . . . 12050, 12156
§ 2 čís. 2 12061
— čís. 3 . . . 12148, 12157
§ 3 čís. 1 12061
§ 7 12157
§ 8 . 12050, 12121, 12148, 12157
§ 10 12121
§ 12 . . . . 12032, 12156
§ 13 . . . . 12032, 12050

1915 srpen 31. čís. 257 ř. zák. (umoření)
§ 1 11606
§ 7 čís. 1 11606
§ 8 11606
— září 15. čís. 278 ř. zák. (dědické poplatky)
§ 44 11701
§ 45 11701

1916 červen 28. čís. 207 ř. zák. (zbavení svéprávnosti)
§ 4 11312
— (3) 11951
§ 8 odst. (1) 11951
— odst. (4) 11312
§ 9 11951
§ 34 11628
§ 49 11951
§ 55 11951
§ 56 odst. (1) 11628
— srpen 19. čís. 282 ř. zák. . 11796
— září 22. čís. 317 ř. zák. (poštovní řád)
§ 39 12009
§ 213 11707
§ 218 11707
§ 219 11707

1917 srpen 21. čís. 363 ř. zák. (úrazové pojištění)
čl. I 11986
čl. III 11710
— listopad 30. čís. 461 ř. zák. (exekuce na platy) . . 11528
— prosinec 23. čís. 501 ř. zák. (pojišťovací řád)
§ 7 11325
§ 19 . . 11937, 12165, 12171
§ 20 (1) 12165
— (2) 12247
§ 22 . . . . 12165, 12171
§ 26 11325
§ 28 . . . . 11432, 11532
§ 29 . . 11432, 11532, 11571
§ 32 12165
§ 40 odst. (1) 12171

Čís.

1917 § 42 12171
§ 57 odst. (2) 12200
§ 61 11451
§ 63 11473
§ 67 11605
§ 69 12171
§ 72 . . . . 11451, 11605
§ 120 . . . . 12165, 12171
§ 121 12200
§ 123 . . . . 11598, 12171
§ 124 odst. (2) . . . 12200
§ 128 12200
§ 132 11325
§ 140 (2) 12165
§ 156 11536
§ 162 12165
§ 167 . . . . 11536, 12171
§ 168 11536

1918 srpen 18. čís. 318 ř. zák. (odškodnění za vyšetřov. vazbu)
§ 3 11748
§ 4 11748
— listopad 2. čís. 4 sb. z. a n. (krajský soud civilní v Praze)
§ 1 . . . . 11415, 11651
— prosinec 19. čís. 91 sb. z. a n. (pracovní doba osmihodinná)
§ 1 odst. (1) čís. 1 11968, 12158
— — čís. 2 . . 11968
§ 3 11409
§ 6 12158
§ 7 čís. 3 11968
— čís. 4 11968
— odst. (4) 12158

1919 leden 28. čís. 49 sb. z. a n. (státní úřad statistický) 12027
— duben 10. čís. 207 sb. z. a n. (úrazové pojištění)
čl. III 11986
čl. XVII 11986
— duben 16. čís. 215 sb. z. a n. (záborový zákon)
§ 7 11457, 11601, 11643, 11648
§ 9 11844
— květen 15. čís. 268 sb. z. a n.
§ 40 11764
— květen 19. čís. 272 sb. z. a n. (úrazové pojištění)
§ 1 11986
§ 2 11986

Čís.

1919 květen 22. čís. 320 sb. z. a n. (rozluka manželství)
§ 13 písm. c) 11326, 11712, 11730
— písm. g) 11731
— písm. h) 11731
— posl. odst. . . . 11348
§ 15 11498
§ 16 . . . . 11498, 11780
§ 17 . . 11498, 12048, 12182
§ 19 . . 11533, 11565, 12091
— květen 27. čís. 318 sb. z. a n. (zajištění půdy drobným pachtýřům) . . . 12197
§ 8 11726
§ 22 11658
— červen 11. čís. 330 sb. z. a n. (pozemkový úřad)
§ 7 11601
— červen 27. čís. 362 sb. z. a n. (prov. nař. k rozl. zák.)
čl. I písm. a) 11730
— červenec 7. čís. 420 sb. z. a n.
§ 7 11308
— červenec 11. čís. 390 sb. z. a n.
§ 1 12009
§ 4 12009
— červenec 17. čís. 421 sb. z. a n. (přeměna obecního statku)
§ 2 12090
— červenec 22. čís. 438 sb. z. a n. (soustavná elektrisace) 12241
§ 8 12241
§ 14 12241
— červenec 23. čís. 447 sb. z. a n. (zletilost) . . . 11477
— červenec 24. čís. 462 sb. z. a n. (legionáři) . . . 11317
§ 9 11766
§ 14 11766
— říjen 17. čís. 568 sb. z. a n. (válečná lichva)
§ 17 12209
— prosinec 9. čís. 652 sb. z. a n. (pojišťovací smlouva)
§ 1 11536
— prosinec 17. čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920 (pensijní pojištění)
čl. VI 11566
čl. VII 12226

Čís.

1919 prosinec 17. čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 (obecní zaměstnanci) 11939
§ 12 11557
§ 24 11939
§ 25 (3) 11557

1920 leden 23. čís. 54 sb. z. a n. (hotely) 11803
— leden 30. čís. 81 sb. z. a n. (přídělový zákon)
§ 27 11643
§ 35 11601
§ 37 11601
§ 38 11601
§ 51 11601
— leden 30. čís. 82 sb. z. a n. (domovníci)
§ 1 11667
§ 8 11667
§ 15 11667
— únor 5. čís. 89 sb. z. a n. (pensijní pojištění)
§ 1 a) odst. 3 11511
§ 2 a) 11566
§ 75 11566
— únor 7. čís. 76 sb. z. a n.
§ 5 11878
— (3) 11878
§ 22 11878
— únor 25. čís. 144 sb. z. a n. (závodní a revírní rady) . 11344
§ 2 čís. 7 11344
— únor 29. čís. 121 sb. z. a n. (ústavní listina)
§ 92 . . . . 11415, 11707
§ 105 . . 11713, 11897, 12225
§ 113 11479
— únor 29. čís. 122 sb. z. a n. (jazykový zákon)
§ 1 11924
§ 2 11778, 11879, 11924, 12126
§ 7 11924
— duben 8. čís. 309 sb. z. a n. (dávka z majetku)
§ 2 . . . . 12030, 12189
§ 6 12189
§ 7 . . . . 12030, 12189
§ 54 . . . . 12030, 12189
§ 55 odst. 8 . . 12030, 12036
§ 62 . . . . 11701, 12036
— duben 8. čís. 329 sb. z. a n. (náhradový zákon)
§ 12 11648
§ 14 11648
§ 28 11643

Čís.

1920 § 29 11643
§ 50 11844
§ 75 11844
§ 77 11643
— duben 14. čís. 302 sb. z. a n. (vkladní knížky)
§ 10 . . 11653, 12059, 12212
§ 11 12212
§ 12 12212
— duben 15. čís. 311 sb. z. a n. (drobní pachtýři)
čl. I odst. 4 11658
— duben 15. čís. 314 sb. z. a n. (exekuce na platy) . . 11528, 11837, 11976
§ 1 . . . . 12108, 12230
§ 2 odst. 2 11617
§ 6 11528
— duben 15. čís. 316 sb. z. a n. (námořní lodi)
§ 21 11741
§ 22 11742
§ 23 11742
— květen 4. čís. 345 sb. z. a n. (námořní lodi) . . . 11741
§ 6 11741
— červen 24. čís. 417 sb. z. a n. (IV. státní půjčka)
§ 3 11538
— červenec 13. čís. 434 sb. z. a n. (závodní a revirní rady) 11344
§ 2 čís. 7 11344
— září 23. čís. 545 sb. z. a n. (dávka z přírůstku hodnoty majetku)
§ 17 odst. (4) 11726

1921 únor 18. čís. 78 sb. z. a n. (advokátní tarif)
§ 2 11324
— březen 11. čís. 100 sb. z. a n. (stavební ruch) . . 11489
§ 23 11489
§ 25 11489
§ 28 odst. 1 11489
— duben 7. čís. 165 sb. z. a n. (stavební losy)
§ 3 11489
§ 4 odst. 2 11489
— květen 13. čís. 203 sb. z. a n. (dopravní řád žel.)
§ 56 (1) lit. d) . . . 11702
§ 61 11702
§ 66 11702

Čís.

1921 § 86 (1) 11702
— (2) 11702
— (3) 11702
§ 96 (1) 11702
— květen 21. čís. 191 sb. z. a n. (stavební ruch)
§ 38 11343
§ 60 12143
— červen 30. čís. 256 sb. z. a n. 11438
— červen 30. čís. 260 sb. z. a n. (výše daně obchodníka) 11351
— červenec 19. čís. 267 sb. z. a n. (podpora v nezaměstnanosti)
§ 12 11528
— srpen 12. čís. 329 sb. z. a n. (finanční hospodářství obce)
§ 13 11867
§ 26 11452
— srpen 12. čís. 330 sb. z. a n. (závodní výbory)
§ 20 11516
§ 21 11516
§ 22 odst. 2 11577
— srpen 12. čís. 337 sb. z. a n. (daň z obohacení)
§ 5 11701
— srpen 12. čís. 354 sb. z. a n. (nabytí majetku státem)
§ 1 11866
— čís. 1 11735
§ 3 čís. 2 11846
— čís. 3 11735
§ 5 11846
§ 7 11846
§ 8 11846
— říjen 27. čís. 387 sb. z. a n. (vyhláška min. zahr. věcí)
čl. 1 11971
— prosinec 29. čís. 506 sb. z. a n. (pensijní fond žel. zam.)
§ 7 11566
§ 9 bod 8 11566

1922 leden 27. čís. 33 sb. z. a n. (užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy)
§ 3 12168
§ 9 12168
— leden 27. čís. 45 sb. z. a n. (stavební ruch)
§ 27 odst. 1 čís. 2 . . . 11342
§ 30 11342

Čís.

1922 leden 31. čís. 40 sb. z. a n. (nov. k adv. ř.)
§ 1 odst. (2) 11398
— odst. (3) 11398
§ 2 e) 11398
— únor 15. čís. 69 sb. z. a n. (Bratislavská bursa) . . 12244
§ 3 12244
— čís. 7 12244
§ 14 12244
— duben 27. čís. 143 sb. z. a n. (dávkový řád)
§ 13 11867
§ 15 11867
§ 26 11624
— červen 30. čís. 234 sb. z. a n. (převzetí Ústecko-Teplické dráhy)
§ 5 11558
§ 6 11558
— červenec 11. čís. 242 sb. z. a n. (bratrské pokladny)
§ 1 11355
§ 11 12240
§ 18 11355
§ 20 12240
§ 23 12240
§ 61 12240
§ 100 11355
— srpen 8. čís. 211 sb. z. a n. (lékárnická sazba)
§ 20 12170
— listopad 23. čís. 355 sb. z. a n. (stavební ruch)
§ 2 11343
— prosinec 7. čís. 354 sb. z. a n. 11558
— prosinec 20. čís. 394 sb. z. a n. 12073
§ 1 11558
— prosinec 22. čís. 379 sb. z. a n. 12223

1923 duben 26. čís. 99 sb. z. a n. (novela k vyr. ř.)
čl. III 11390
— květen 3. čís. 95 sb. z. a n. (advokátní tarif)
§ 1 11324
§ 6 11883
§ 7 11324
§ 17 odst. 2 11341
pol. 2, III 11341
— říjen 11. čís. 197 sb. z. a n. (bratrské pokladny) . . 11355
§ 9 12240
§ 17 12240

Čís.

1923 § 19 12240
§ 22 12240
— prosinec 12. čís. 3 sb. z. a n. na rok 1924 (premiové obchody) 11416
— prosinec 20. čís. 9 sb. z. a n. na rok 1924 (radio)
§ 1 11917
§ 24 11917
— prosinec 21. čís. 6 sb. z. a n. na rok 1924
§ 11 12036

1924 duben 25. čís. 80 sb. z. a n. čl. I bod 1 12133
— duben 25. čís. 85 sb. z. a n. (ochrana nájemců)
§ 20 . . . . 11347, 11408
§ 30 11347
— červen 25. čís. 131 sb. z. a n. (říšskoněm. exekuční tituly) . 11468, 11581, 11609, 11683, 11684, 11946, 11971, 11992, 11995, 12038, 12149
— červenec 2. čís. 177 sb. z. a n. viz 1920 duben 15. čís. 314 sb. z. a n.
— červenec 3. čís. 179 sb. z. a n. (zrušení svěřenství)
§ 15 11826
§ 18 11826
— červenec 4. čís. 152 sb. z. a n. 11689
— září 12. čís. 202 sb. z. a n. 11355
— září 30. čís. 216 sb. z. a n. (odškodňovací dluhopisy) . 11538
§§ 2—5 11469
§ 15 11469
§ 16 11469
— říjen 9. čís. 221 sb. z. a n. (sociální pojištění) . . 11977
§ 20 11977
§ 21 11732
§ 63 čís. 2 12000
§ 70 12000
§ 72 odst. 5 11764
§ 95 . . . . 11522, 11705
— odst. 1 čís. 1 . . . 11906
§ 96 11522
§ 141 11705
§ 149 11522
§ 150 11522
§ 154 11704
§ 155 11704
§ 173 . . 11403, 11980, 12159
§ 175 12000
§ 255 11732

Čís.

1924 § 267 11764
§ 269 11764
— říjen 10. čís. 239 sb. z. a n. (vkladní knížky)
§ 1 . . . . . 12059, 12212
§ 2 12059
— prosinec 13. čís. 276 sb. z. a n. 11538
čl. IX 11469
— prosinec 22. čís. 286 sb. z. a n. (restrikční zákon)
§ 9 11558
§ 13 . . . . . 11558, 11844
§ 16 11558
§ 17 odst. (2) 11734
§ 19 11734
§ 20 11734
§ 22 . . . . . 11558, 11734
§ 30 11558

1925 březen 26. čís. 48 sb. z. a n. (ochrana nájemců)
§ 18 11487
§ 20 (2) 11487
§ 31 čís. 3 11929
— čís. 4 11929
— duben 3. čís. 65 sb. z. a n. (svátky) 11930
— říjen 15. čís. 217 sb. z. a n.
§ 1 . . 11713, 11897, 12009
§ 2 . . . . 11897, 12225
§ 3 11897
— říjen 15. čís. 221 sb. z. a n. (léčebný fond)
§ 24 odst. (1) čís. 2 . . 12170

1926 únor 3. čís. 17 sb. z. a n. (jazykové nařízení)
čl. 4 odst. 3 . . 11778, 11924
čl. 8 12049
čl. 10 odst. 3 12049
čl. 14 . . 11778, 11879, 12126
čl. 15 12126
čl. 16 . . . . 11778, 12126
čl. 17 12126
čl. 18 (1) b) 11924
— — c) 11924
čl. 36 . . . . 11879, 12126
čl. 96 11924
— červen 24. čís. 103 sb. z. a n. (platový zákon)
§ 26 11453
§ 27 11557
§ 144 (4) 11453
§ 151 11897
— (6) 12073
§ 210 . . . . 11521, 11897, 11968, 12225

Čís.

1926 § 212 . . . . 11557, 11968
§ 214 11521
— červenec 1. čís. 232 sb. z. a n. (vídeňská pošt. spořitelna)
§ 1 11769
§ 4 11769
§ 6 11769
— říjen 22. čís. 209 sb. z. a n. (vyhláška o smlouvě s Belgií a Lucemburskem) . 11835

1927 leden 17. čís. 2 sb. z. a n. (doručování soudních vyřízení poštou) 12067
— březen 5. čís. 15 sb. z. a n. (železniční zaměstnanci)
§ 1 11897
— (4) 12225
§ 2 (1) 11521
§ 42 11521
§ 45 11521
§ 70 . . . . 11897, 12225
§ 89 11521
§ 95 11521
§ 103 11521
§ 149 11521
§ 150 odst. (1) 12225
— březen 5. čís. 17 sb. z. a n.
§ 69 12103
— březen 7. čís. 21 sb. z. a n. (sekundární lékaři)
§§ 11, 50 11968
— duben 6. čís. 41 sb. z. a n. 11769
— červen 15. čís. 76 sb. z. a n. (přímé daně)
§ 95 12030
§ 265 odst. (1) . . . 11869
— odst. (2) písm. a) . 11403, 11677, 11983, 12054, 12159
§ 266 11701
§ 270 11701
§ 284 12238
§ 404 11663
— červenec 14. čís. 125 sb. z. a n. (správní řízení)
čl. 12 11475
čl. 89 (3) 11559
— červenec 15. čís. 111 sb. z. a n. (soutěž nekalá) . . 11587
§ 1 11396, 11397, 11537, 11539, 11540, 11706, 11742, 11755, 11756, 11923, 11984, 12015, 12023, 12028, 12120, 12161, 12202

Čís.

1927 § 2 . . 11396, 11541, 11923, 11987, 12015, 12161
— (2) 11652
§ 10 . . . . . 11396, 12161
— (1) . . . 11758, 11810
— (2) 11758
§ 11 . . 11397, 11539, 11755, 11756, 12024, 12028, 12161
— čís. 1 12028
— odst. 3 11397, 11537, 11539, 11540, 11652, 11706, 11742, 11755, 11756, 12024
— odst. 4 11756
§ 12 12161
§ 13 . . 11742, 11756, 12161
— a) 11756
— c) 11742
— odst. (3) 11756
— odst. (4) 11756
§ 14 12161
§ 15 . . . . 11397, 11755
— odst. (2) 11397
§ 16 11756
§ 17 11537
§ 23 11537
§ 46 . . 11755, 11984, 12028
§ 53 11397
§ 54 11416
— prosinec 13. čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928 (směnečný zákon)
§ 1 11782
§ 3 11513
— čís. 5 . . . 11770, 11826
— čís. 6 11513
§ 6 (2) 11973
§ 8 12116
§ 14 . . . . 12004, 12035
§ 15 . . . . 11890, 11633
§ 19 11513
§ 22 11942
§ 27 11797
§ 29 12004
§ 32 . . 11752, 12035, 12117
§ 33 11725
§ 35 (2) 11645
§ 36 (1) 11645
§ 37 . . . . 11470, 12004
§ 38 12004
§ 39 12035
— odst. (2) 11578, 11759, 12035
§ 62 11513
§ 63 11513
§ 87 11545, 11725, 11752, 12035

Čís.

1927 § 91 11725
§ 93 11578
§ 95 11470
§ 102 . . . . 11328, 11694, 11782, 11826, 11911
§ 103 . . 11525, 11782, 11911
§ 104 . . . . 11513, 11770
— čís. 5 11770
§ 106 11513
— (2) 12035
§ 107 čís. 4 11470

1928 leden 13. čís. 8 sb. z. a n. (správní řízení)
§ 90 11475
§ 93 odst. (2) 11475
— leden 19. čís. 23 sb. z. a n. (procesní novela)
čl. II 11821
— čís. 4 12193
§ 45 (3) 11367
— březen 13. čís. 39 sb. z. a n. (domácí trh práce)
§ 3 11632
— březen 28. čís. 44 sb. z. a n. (ochrana nájemců) . . 11816
§ 1 (2) 11602
— — čís. 6 11722
— — čís. 9 11852
— — čís. 12 11602
— — čís. 20 11602
— (3) . . . 11579, 11680
§ 6 11816
— (1) . 11337, 11518, 11623
— (2) 11913
§ 7 (2) 11602
§ 20 11486
— (2) 12133
— (3) 12133
§ 22 (2) 12209
§ 30 11518
§ 31 11518
— čís. 3 11929
— čís. 4 11929
— čís. 5 11803
— březen 28. čís. 45 sb. z. a n. (odklad exekuce vyklizením)
§ 1 . . . . . 11708, 11723
§ 3 11708
— čís. 2 11723
— březen 28. čís. 56 sb. z. a n. (osvojení)
§ 2 12065
§ 3 12065

Čís.

1928 červenec 17. čís. 144 sb. z. a n. (železniční přepravní řád)
čl. 55 . . . . 11510, 12211
§ 6 11530
§ 8 11530
čl. 66 § 2 11530
§ 3 11530
čl. 73 § 2 11510
čl. 79 12211
čl. 84 § 4 12211
čl. 89 § 4 11510
§ 5 11530
čl. 90 § 1 11510
§ 2 d) 11510
f) 12211
g) 12211
§ 3 11510
čl. 95 § 3 11530
§ 4 11530

— říjen 13. čís. 183 sb. z. a n.
§ 1 . . . . . 11990, 12084

— listopad 8. čís. 184 sb. z. a n. (nov. k zákonu o soc. poj.) viz hlavně 1924 říjen 9. čís. 221 sb. z. a n.

— listopad 17. čís. 185 sb. z. a n.
§ 173 12159

1929 únor 21. čís. 26 sb. z. a n. (pensijní pojištění)
§ 46 . . . . . 11519, 12108
§ 55 11704
§ 66 11663
§ 67 11663
§ 72 11663
§ 105 11519
§ 125 11663
§ 133 11642
§ 197 11566
§ 198 11566

— červen 25. čís. 98 sb. z. a n. (malý honební zákon) . 11644

1930 březen 14. čís. 29 sb. z. a n. (ochrana dětí)
§ 6 (3) 11438

— březen 27. čís. 30 sb. z. a n. (ochrana nájemců) viz 1928 březen 28. čís. 44 sb. z. a n.

— duben 10. čís. 45 sb. z. a n. (stavební ruch)
§ 13 11813

Čís.

1930 § 23 11813
§ 24 11813

— červen 26. čís. 103 sb. z. a n. 11602

— červenec 8. čís. 130 sb. z. a n.
čl. II. čís. 2 12006

— listopad 26. čís. 166 sb. z. a n. (ochrana nájemců) viz 1928 březen 28. čís. 44 sb. z. a n.

— prosinec 16. čís. 4 sb. z. a n. na r. 1931 (alimentační zákon) 11854
§ 1 . . . . 11520, 11838, 11854, 11996, 12178
§ 2 . . . . . 11837, 11996
§ 3 11837
§ 5 . . 11520, 11838, 12178
§ 6 (3) 11833
§ 8 11854

1931 březen 11. čís. 48 sb. z. a n. (trestní soudnictví nad mládeží)
§ 11 12105
§ 35 12105
§ 36 12105
§ 63 12105

— březen 27. čís. 64 sb. z. a n.
čl. X . . 11390, 11689, 12094
— odst. (2) čís. 1 . . 11390
čl. XIII 11689
čl. XIV . . . 11390, 11689

I. Konkursní řád:

§ 1 11535
§ 13 11448
§ 15 11535
§ 16 11535
§ 35 11836
§ 49 čís. 1 12250
§ 68 (2) 11508
§ 69 11535
§ 73 (1) 11868
§ 75 11448
— (1) 11508
§ 81 11874
§ 97 (4) 11868
§ 163 11390
§ 182 11717

Čís.

1931 § 188 . . . . 11429, 11717, 11761, 11960
§ 192 (2) . 11429, 11717, 11960

II. Vyrovnací řád:

§ 2 11761
§ 3 (2) 11407
§ 4 čís. 5 . . . 11761, 11825
§ 5 11960
§ 12 . . . . . 11823, 11963
— (1) 11936
§ 13 . . . . . 11823, 11963
§ 14 . . . . . 11426, 11963
§ 21 . . 11761, 11825, 12094
§ 45 odst. (2) 11761
§ 50 11761
§ 51 11836
§ 53 11761
§ 54 odst. (2) . . 11761, 11825
§ 55 . . . . . 11761, 12080
§ 56 . . . . . 11761, 11825
§ 58 odst. (1) čís. 1 . . 11761, 11825
— — čís. 2 . . 11761
— odst. (3) 11761
§ 59 11825
§ 60 11963
§ 61 11823
§ 67 12094
§ 70 . . . . 11407, 11429, 11761, 11960

III. Odpůrčí řád:

§ 5 11836

— červen 19. čís. 100 sb. z. a n. (nesporné řízení) . 11437
§ 1 11716
§ 6 . . 11362, 11464, 11631, 11635, 11639, 11727, 11746, 11867, 11912, 12119, 12156
§ 7 (2) 11544
§ 11 (5) 11419
§ 14 12150
§ 18 . . 11745, 11849, 12099
§ 23 . . . . 11463, 11732, 11745, 12099
§ 25 . . 11785, 11890, 11935
§ 28 11732
— (5) 11974
§ 32 (1) 11625

Čís.

1931 § 33 12048
§ 34 . . 11625, 12065, 12222
§ 37 . . 11544, 11594, 11631, 11635, 11745, 11746, 11867, 11912, 11951, 12119, 12224
§ 38 11804
§ 39 (1) 11900
— (3) . . . 11804, 11900
§ 41 odst. (2) . . 11785, 11786, 11789, 11974, 12084
— — c) . . . 12135
— — d) . 11443, 11716, 11996, 12095
— — e) . 11798, 12048
— — f) . 11727, 12095
— — g) . 11480, 11727, 11745, 11829, 11847, 11849, 12084, 12099, 12248
— — h) . . . 11974
— odst. (3) 12084
— posl. odst. . 11443, 11716, 12095
§ 42 11827
§ 43 11793
— (2) 11716
— (3) 11760
§ 45 11454
§ 46 11661
— (1) . . . 12072, 12098
— (2) . 11332, 11345, 11455, 11466, 11480, 11591, 11628, 11827, 11859, 11974, 11982, 12039, 12182
§ 47 12218
§ 48 11804
§ 50 (2) . . . 11661, 11900
— (4) 11900
§ 60 11847

— červenec 4. čís. 131 sb. z. a n. (pracovní soudy)
§ 1 . . . . 11733, 11977, 12056, 12239
— (3) 12239
§ 2 . . 11733, 12056, 12239
— e) 11977
§ 3 . . . . 11733, 12056
§ 4 (2) 11733
§ 36 (2) 12184
§ 42 . . . . 11733, 11889, 11977, 12056, 12239
§ 43 11733

— červenec 10. čís. 115 sb. z. a n.

Čís.

1931 § 15 11448
§ 27 11689
— prosinec 1. čís. 180 sb. z. a n.
§ 3 12239
§ 4 . . 11733, 12056, 12239
— prosinec 19. čís. 310 sb. z. a n. viz. 1928 březen 28.

Čís.

1931 čís. 45 sb. z. a n. (odklad exekuce vyklizením).

1932 březen 17. čís. 44 sb. z. a n. . . 11733, 11889, 12239
— červenec 1. čís. 116 sb. z. a n. (exekuce na podpory v nezaměstnanosti) . . 11976

VIII. Mírové smlouvy, mezinárodní úmluvy, státní smlouvy a pod.

Čís.

1880 únor 25. čís. 85 ř. zák. (smlouva o legalisaci) . 11971

1922 leden 20. čís. 130 sb. z. a n. 1924 (smlouva s Německem) 11684
čl. 7 odst. 1 11609

1925 duben 23. čís. 256 sb. z. a n. (smlouva s Polskem)
čl. 40 11382

Čís.

1925 prosince 28. čís. 262 sb. z. a n. (smlouva s unií Belgo-Lucemburskou)
čl. 1 11835
čl. 13 11835

1926 červenec 9. čís. 171 sb. z. a n. (úmluva s Rumunskem)
čl. 22 11831

IX. Zákony dříve uherské.

Civilní řád soudní (zák. čl. I/1911):

Čís.

§ 52 11842

Čís.

§ 784 12244

exekuční řád (zák. čl. LX/1881):

Čís.

§ 1 čís. 1 12236
§ 2 odst. (1) 12236
§ 18 . . . . . 11367, 11483

články uherského říšského sněmu:

Čís.

1877 zák. čl. XX 11914

Čís.

1908 zák. čl. LVII § 1 . . . 11330

X. Cizozemské zákony.

Německo:

o b č. z á k.:

Čís.

§ 269 11992
§ 1191 11683
§ 1603 12127

Čís

§ 1708 12127
§ 1711 12127

s o u d n í ř á d:

Čís.

§ 23 11683
§ 328 12149
— čís. 1 . . 11683, 11684, 11971, 11992, 11995, 12038

Čís.

§ 328 čís. 2 11609
§ 722 . . . . . 11468, 11684
§ 723 . . . . . 11468, 11683, 11684, 11971, 12149

s m ě n e č n ý ř á d:

Čís.

čl. 43 11578

Čís.

čl. 44 11578

z h o d n o v a c í z á k o n:

Čís.

§ 28 11581
§§ 69 a násl. 11581
§ 1 zák. o nek. sout. čís. 11742

Rakousko:

Čís.

§ 1 zák. o nek. sout. . . . 11742

XI. Výnosy a jiné předpisy.

Výnos ministerstva národní obrany:
služební předpisy K III-3:
§ 3 písm. b) 12213
§ 5 písm. c) 12213
§ 8 písm. d) 12213
— **ministerstva pošt a telegrafů:**
1919 červenec 31. čís. 34 věstn. 12009

1927 únor 17. čís. 15 (věstn. min. sprav. 1928 čís. 9 str. 184, sdělení čís. 84)
§§ 14, 15 11368
— únor 19. čís. 8 věstn.
§ 14 12067

— **ministerstva sociální péče:**
1919 březen 21. čís. 4751/III-19 11409
— červen 4. čís. 11.466-III 11764

— **ministerstva spravedlnosti:**
1860 říjen 10. čís. 14.939 11720
1866 leden 5. čís. 51 12107
1897 prosinec 3. čís. 25.801 věst. č. 44, 45 11441, 11944, 12011, 12011, 12013
1899 duben 5. čís. 14 věstn. (návod pro vnucené správce)
čl. 26, 73, 74 12063
1901 prosince 10. čís. 40 věstn. 11802
1902 duben 10. věstn. str. 98/02 12037
— červen 9. čís. 6062/2 11422
1909 únor 28. čís. 3
§ 2 (6) 11654
1914 červen 2. čís. 43 věstn. 11927, 11941, 12070, 12183
1921 prosinec 12. čís. 186/21 . . . . . 11831, 12216
1922 listopad 20. čís. 45.193 věst. č. 36 12135
1924 sdělení čís. 32 věstn. 11691
1925 duben 16. čís. 19.273 11538
— duben 25. čís. 20.658 11538
1928 sdělení čís. 84 12067
1932 duben 27. čís. 20.283 věstník čís. 5 str. 88 12239

— **ministerstva veřejných prací:**
1909 červen 26. čís. 119.272 a 79 sb. norm. 11811

— **ministerstva vnitra:**
1901 březen 21. čís. 6525 (sbírky) 11421
1919 březen 4. čís. 6618 . . . . . 11427, 11835
1924 duben 30. č. j. 31.694/1924-18 11431
— místodržitelství:
1907 prosinec 17. čís. 18.980 (silniční policie) 11322
— zemské politické správy v Praze:
1919 červenec 21. čís. 21 A 501/223.543 11764

— **ministerstva zdravotnictví:**
1928 duben 26. čís. 12.888 11522

— **ministerstva železnic:**
instrukce čís. XXII 12003
1918 prosinec 20. čís. 5161 12226
1919 červen 6. čís. 18.430 čís. 72 věstn. min. žel.
čl. IX 11986
1920 únor 16. čís. 44.327 11521
1921 leden 24. čís. 24.571 11521
1922 duben 15. čís. 9778 11521
1923 předpisy pro obsluhu a jízdu motorových vozíků a dresin
čl. 5 písm. b) čís. 5 odst. 4 12163
1924 březen 27. čís. 19.098 11521
— červenec 17. čís. 45028 11521
1928 listopad 19. čís. 25.480/28 12211

XII. Různé:

Nařízení městské rady liberecké z 21. listopadu 1885 čís. 28.931 11509
Vyhláška magistrátu hlavního města Prahy ze 7. března 1888 čís. 165.538:
§ 12 odst. 4 11928
Služební řád pro dělníky a zřízence pražské obce ze dne 28. května 1920 čís. 5380 os. 11939
Úprava poměru sekundárních lékařů země Moravské ze dne 7. prosince 1927:
§§ 7, 10, 15, 36 11968
Policejní řád pro Mar. Lázně: § 52 12077
Stanovy zemské banky české: §§ 1, 6, 11, 76 12185
Stanovy pensijního ústavu soukromých drah v Brně: §§ 10, 20 odst. 5 . . 11317
Služební řád a pensijní statut Ústecko-Teplické dráhy:
§ 4 pens. stat. 11558
§ 6 » » 11558
§ 23 » » 11558
§ 33 sl. ř. 11558
§ 35 » » 11558
§ 36 » » 11558
Stanovy Bratislavské bursy: §§ 48, 97 12244
Výklad stanov družstva 11572, 12175, 12199
Výklad stanov družstva stavebního 12064, 12175
Výklad pojišťovacích podmínek . . . . . 11325, 11331, 11334, 11378, 11400, 11431, 11432, 11445, 11451, 11473, 11523, 11532, 11536, 11571, 11598, 11605, 12165, 12171, 12194, 12200, 12219, 12247.